

Bijbel, dat is de gansche Heilige Schrift, vervattende al de kanonijke boeken des Ouden en Nieuwen Testaments

<https://hdl.handle.net/1874/235678>

GUNNING

37

D

5

mm 12689

L. M. Kline.

1887.

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2824 343 8

Gunning
34 D 5

BIJBEL

DAT IS

DE GANSCHHE HEILIGE SCHRIFT,

VERVATTENDE AL DE KANONIJKE BOEKEN DES

OUDEN EN NIEUWEN TESTAMENTS

DOOR LAST VAN DE HOOG-MOG. HEEREN

STATEN-GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN

en

VOLGENS HET BESLUIT VAN DE SYNODE NATIONAAL,
GEHOUDEN TE DORDRECHT, IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX,
UIT DE OORSPRONKELIJKE TALEN
IN ONZE NEDERLANDSCHE GETROUWELIJK OVERGEZET.

GEDRUKT VOOR HET

BRITSCH EN BUITENLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP.

TE LONDEN, — Queen Victoria-street, Blackfriars. E. C.

TE BRUSSEL, — Rue 5 de la Pépinière.

TE AMSTERDAM, — Oude Zijds Voorburgwal, K 618.

—
1874.

Amsterdamsche Stoomdrukkerij van Roeloffzen & Hübner.

REGISTER

VAN AL DE KANONIJKE BOEKEN EN HOOFDSTUKKEN

DES OUDEN EN NIEUWEN TESTAMENTS.

BOEKEN DES OUDEN TESTAMENTS.

	Hoofdst.		Hoofdst.
Genesis	50.	Prediker	12.
Exodus	40.	Hooglied van Sálomo	8.
Leviticus	27.	Jesaja	66.
Numeri	36.	Jeremia	52.
Deuteronomium	34.	Klaagliederen van Jeremia	5.
Jozua	24.	Ezechiël	48.
Rigteren	21.	Daniël	12.
Ruth	4.	Hosea	14.
1 Samuel	31.	Joël	3.
2 Samuel	24.	Amos	9.
1 Koningen	22.	Obadja	1.
2 Koningen	25.	Jona	4.
1 Kronijken	29.	Micha	7.
2 Kronijken	36.	Nahum	3.
Ezra	10.	Hábakuk	3.
Nehemia	13.	Zefanja	3.
Esther	10.	Haggai	2.
Job	42.	Zacharia	14.
Psalmen	150.	Maleachi	4.
Spreuken van Sálomo	31.		

BOEKEN DES NIEUWEN TESTAMENTS.

	Hoofdst.		Hoofdst.
Het Evangelie van Matthéas	28.	1. Zendbrief aan Timótheas	6.
Het Evangelie van Markus	16.	2. Zendbrief aan Timótheas	4.
Het Evangelie van Lukas	24.	De Zendbrief aan Titus	3.
Het Evangelie van Johannes	21.	De Zendbrief aan Filémon	1.
De Handelingen der Apostelen	28.	De Zendbrief aan de Hebreën	13.
De Zendbrief aan de Romeinen	16.	De Zendbrief van Jakobus	5.
1. Zendbrief aan die van Corinthe	16.	1. Zendbrief van Petrus	5.
2. Zendbrief aan die van Corinthe	13.	2. Zendbrief van Petrus	3.
De Zendbrief aan de Galaten	6.	1. Zendbrief van Johannes	5.
De Zendbrief aan die van Efeze	6.	2. Zendbrief van Johannes	1.
De Zendbrief aan de Filippensen	4.	3. Zendbrief van Johannes	1.
De Zendbrief aan de Colossensen	4.	De Zendbrief van Judas	1.
1. Zendbrief aan de Thessalonicensen	5.	De Openbaring van Johannes	22.
2. Zendbrief aan de Thessalonicensen	3.		

HET EERSTE BOEK VAN MOZES,

GENAAND

GENESIS.

HOOFDSTUK 1.

God schept den hemel en de aarde, vs. 1 en 2, en het licht, op den eersten dag, 3. Op den tweeden het uitspannel met scheiding der onderste en bovenste wateren, 6. Op den derden scheidt Hij het drooge en de wateren, 9. Schept gras en vruchtbare boomen, 11. Op den vierden de zon, maan en sterren, 14. Op den vijfden kleine en groote visschen, miszuiders het gevogelte, en zevent ar, 21. Op den zesden het gedierde der aarde, 24. En eindelijk den mensch, man en vrouw naar zijn beeld, gevende hun heerschappij en zijnen zegen, 26. Ook onderscheidende de spijze der menschen en van het gedierde, 29. Keurt al zijne scheppelen goed, 31.

In den 1 beginne schiep God den hemel en de aarde.

2 De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op den afgrond; en de Geest Gods zweefde op de wateren.

3 En God zeide: Daar zij licht! en daar werd licht.

4 En God zag het licht, dat het goed was; en God maakte scheiding tusschen het licht en tusschen de duisternis.

5 En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag.

6 En God zeide: Daar zij een uitspannel in het midden der wateren; en dat make scheiding tusschen wateren en wateren!

7 En God maakte dat uitspannel, en maakte scheiding tusschen de wateren, die onder het uitspannel zijn, en tusschen de wateren, die 4 boven het uitspannel zijn. En het was alzoo.

8 En God noemde het uitspannel hemel. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de tweede dag.

9 En God zeide: 4 Dat de wateren van onder den hemel in eene plaatsvergaderd worden, en dat het drooge gezien worde! En het was alzoo.

10 En God noemde het drooge aarde, en de vergadering der wateren noemde Hij zeeën; en God zag, dat het goed was.

11 En God zeide: Dat de aarde uitschiet grasscheutjes, kruid zaadzaaijende, vruchtbaar geboomte, dragende vrucht naar zijnen aard, welks zaad daarin zij op de aarde! en het was alzoo.

12 En de aarde bragt voort grasscheutjes, kruid zaadzaaijende naar zijnen aard, en vruchtdragend geboomte, welks zaad daarin was naar zijnen aard. En God zag, dat het goed was.

13 Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de derde dag.

14 En God zeide: 4 Dat er lichten zijn in het uitspannel des hemels, om scheiding te maken tusschen den dag en tusschen den nacht; en dat zij zijn tot teekenen en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren!

15 En dat zij zijn tot lichten in het uitspannel des hemels, om licht te geven op de aarde! En het was alzoo.

16 God dan maakte die twee groote lichten: dat groote licht tot heerschappij des daags, en dat kleine licht tot heerschappij des nachts; ook de sterren.

17 En God stelde ze in het uitspannel des hemels, om licht te geven op de aarde,

18 En om te heerschen op den dag, en in den nacht, en om scheiding te maken

tusschen het licht en tusschen de duisternis. En God zag, dat het goed was.

19 Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de vierde dag.

20 En God zeide: Dat de wateren overvloedig voortbrengen een gewemel van levende zielen; en het gevogelte vlieg boven de aarde, in het uitspannel des hemels!

21 En God schiep de groote walvisschen, en alle levende wremelende ziel, welke de wateren overvloedig voortbragen, naar haren aard; en alle gevleugelde gevogelte naar zijnen aard. En God zag, dat het goed was.

22 En God zegende ze, zegende: 4 Zijt vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en vervult de wateren in de zeeën; en het gevogelte vermenigvuldigt op de aarde!

23 Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de vijfde dag.

24 En God zeide: De aarde bringe levende zielen voort, naar haren aard, vee, en kruipend, en wild gedierde der aarde, naar zijnen aard! En het was alzoo.

25 En God maakte het wild gedierde der aarde naar zijnen aard, en het vee naar zijnen aard, en al het kruipend gedierde des aardbodems naar zijnen aard. En God zag, dat het goed was.

26 En God zeide: Laat ons menschen maken naar ons beeld, naar onze gelijkheid; en dat zij heerschappij hebben over de visschen der zee, en over het vee, en over de geheele aarde, en over al het kruipend gedierde, dat op de aarde kruipt.

27 En God schiep den mensch 4 naar zijn beeld, naar het beeld van God schiep Hij hem; 4 man en vrouw schiep Hij ze.

28 En God zegende hen, en God zeide tot hen: 4 Weest vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en vervult de aarde, en onderwerpt haar, en hebt heerschappij over de visschen, der zee en over het gevogelte des hemels, en over al het gedierde, dat op de aarde kruipt!

29 En God zeide: Ziet, 4 Ik heb ulieden al het zaadzaaijende kruid gegeven, dat op de gansche aarde is, en alle geboomte, in hetwelk zaadzaaijende boomvrucht is: het zij u tot spijze!

30 4 Maar aan al het gedierde der aarde, en aan al het gevogelte des hemels, en aan al het kruipend gedierde op de aarde, waarin eene levende ziel is, heb Ik al het groene kruid tot spijze gegeven. En het was alzoo.

31 En God zag al wat Hij gemaakt had, en ziet, 4 het was zeer goed. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de zesde dag.

HOOFDSTUK 2.

God rust op den zevenden dag, vs. 1 en 2. Zegent en heiligt dien, 3. Verordent natuurlijke middelen tot vruchtbaarheid des aardrijks, 5. Nader verhaal van de schepping des menschen naar ligchaam en ziel, 7. God stelt den mensch in het paradijs, 8, hetwelk beschreven wordt met zijne rivieren, 9. Verbod nopens den boom der kennis des goeds en des kwaads, 17. Naamgeving der dieren, 19. Breder verhaal van de schepping der vrouw, 21, die van Adam gekend en met bijzonder welgevallen aangenomen wordt, 23. De echtestaat, 24. Naaktheid der menschen, 25.

JAAR VOOR CHRISTUS 4000.

4 Gen. 8:17.

4 Gen. 5:1.

9:6.

1 Cor. 11:7.

Eze. 4:24.

Col. 3:10.

4 Matt. 19:4.

4 Gen. 8:17.

9:1,2,7.

4 Gen. 9:3.

Ps. 104:14,15.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

4 Ps. 104:14.

J. v. C.
4004.

ALZOO zijn volbragt de hemel en de aarde, en al hun heil.

2 ^a Als nu God op den zevenden dag volbragt had zijn werk, dat Hij gemaakt had, heeft Hij gerust op den zevenden dag van al zijn werk, dat Hij gemaakt had.

3 En God heeft den zevenden dag gezegend, en dien heilighet; omdat Hij op dezelfde gerust heeft van al zijn werk, hetwelk God geschapen had, om te volmaken.

4 Dit zijn de geboorten des hemels en der aarde, als zij geschapen werden; ten dage als de HEERE God de aarde en den hemel maakte.

5 En allen struik des velds, eer hij in de aarde was, en al het kruid des velds, eer het uitsproot; want de HEERE God had niet doen regenen op de aarde, en er was geen mensch geweest, om den aardbodem te bouwen.

6 Maar een damp was opgegaan uit de aarde, en bevochtigde den ganschen aardbodem.

7 En de HEERE God had den mensch geformeerd uit ^b het stof der aarde, en in zijn neusgaten geblazen den adem des levens; alzoo werd de mensch ^c tot eene levende ziel.

8 Ook had de HEERE God eenen hof geplant in Eden, tegen het oosten, en Hij stelde aldaar den mensch, dien Hij geformeerd had.

9 En de HEERE God had alle geboomte uit het aardrijk doen spruiten, begerijkelijk voor het gezig, en goed tot spijsze; en ^d den boom des levens in het midden van den hof, en den boom der kennis des goeds en des kwaads.

10 En eene rivier was voortgaande uit Eden, om dezen hof te bewateren; en werd van daar verdeeld, en werd tot vier hoofden.

11 De naam der eerste rivier is Pison: deze is het, die het gansche land van Havilla omloopt, waar het goud is.

12 En het goud van dit land is goed; daar is ook bedolab, en de steen sardónix.

13 En de naam der tweede rivier is Gihon: deze is het, die het gansche land Cush omloopt.

14 En de naam der derde rivier is Hiddekel: deze is gerande naar het oosten van Assur. En de vierde rivier is Frath.

15 Zoo nam de HEERE God den mensch, en zette hem in den hof van Eden, om dien te bouwen, en dien te bewaren.

16 En de HEERE God gebiedt den mensch, zeggende: Van allen boom dezès hofs zult gij vrijelijk eten;

17 Maar van den boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten: want ten dage, als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven.

18 Ook had de HEERE God gesproken: Het is niet goed, dat de mensch alleen zij; Ik zal hem eene hulpe maken, die als tegen hem over zij.

19 Want als de HEERE God, uit de aarde al het gedierte des velds, en al het gevogelte des hemels gemaakt had, zoo bracht Hij die tot Adam, om te zien, hoe hij ze noemen zou: en zoo als Adam alle levende ziel noemen zoude, dat zou haar naam zijn.

20 Zoo had Adam genoemd de namen van al het vee, en van het gevogelte des hemels, en van al het gedierte des velds; maar voor den mensch vond hij geene hulpe, die als tegen hem over ware.

21 Toen deed de HEERE God eenen diepen slaap op Adam vallen, en hij sloep: en Hij nam eene van zijne ribben, en sloot derzelver plaats toe met vleesch.

22 En de HEERE God bouwde de ribbe, die Hij ^e van Adam genomen had, tot

eene vrouw, en Hij bracht haar tot Adam.

23 Toen zeide Adam: Deze is ditmaal ^f been van mijne beenen, en vleesch van mijn vleesch! Men zal haar Manninne heeten, omdat zij uit den man genomen is.

24 ^g Daarom zal de man zijnen vader en zijne moeder verlaten, en zijne vrouw aankleven; ^h en zij zullen tot één vleesch zijn.

25 En zij waren beiden ⁱ naakt, Adam en zijne vrouw; en zij schaamden zich niet.

HOOFDSTUK 3.

De duivel verzoekt de vrouw door de slang, ¹ 1. De vrouw wordt verleid en overtreedt, als ook de man, ⁶ 6. Waarvan zij terstond het gevoel hebben, ⁷ 7. God spreekt op hun beider bekentenis het oornis over de slang, de vrouw en den man, met ingevoegde belofte des Zaligmakers, ⁸ 8. Adam noemt zijne vrouw Heva, ²⁰ 20. Zij worden beiden van God gescheiden, ²² 22. verdoemd, van den boom des levens verstooten en uit het Paradijs verbanen, ²⁴ 24.

DE slang nu was listiger dan al het gedierte des velds, hetwelk de HEERE God gemaakt had; en zij zeide tot de vrouw: Is het ook, dat God gezegd heeft: Gijlieden zult niet eten van allen boom dezès hofs?

2 En de vrouw zeide tot de slang: Van de vrucht der boomen dezès hofs zullen wij eten;

3 Maar van de vrucht des booms, die in het midden des hofs is, heeft God gezegd: Gij zult van die niet eten, noch die aanroeren, opdat gij niet sterft.

4 Toen zeide de slang ^a tot de vrouw: Gijlieden zult den dood niet sterven.

5 Maar ^b God weet, dat ten dage als gij daarvan eet, zoo zullen uwe oogen geopend worden, en gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad.

6 En de vrouw zag, dat die boom goed was tot spijsze, en dat hij een lust was voor de oogen, ja een boom, die begerijkelijk was om verstandig te maken; en zij nam van zijne vrucht en ^c at; en zij gaf ook haren man met haar, ^e en hij at.

7 Toen werden hun beider oogen geopend, en zij werden gewaar, dat zij ^d naakt waren; en zij hechtten vigeboombladeren samen, en maakten zich schorten.

8 En zij hoorden de stem van den HEERE God, wandelende in den hof, aan den wind des dags. Toen verbergtte zich Adam en zijne vrouw voor het aangezicht van den HEERE God, in het midden van het geboomte des hofs.

9 En de HEERE God riep Adam, en zeide tot hem: Waar zijt gij?

10 En hij zeide: Ik hoorde uw stem in den hof, en ik vreesde, want ik ben naakt; daarom verborg ik mij.

11 En Hij zeide: Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij van dien boom gegeten, van welken Ik u gebied, dat gij daarvan niet eten zoudt?

12 Toen zeide Adam: De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, die heeft mij van dien boom gegeven, en ik heb gegeten.

13 En de HEERE God zeide tot de vrouw: Wat is dit, dat gij gedaan hebt? En de vrouw zeide: ^e Die slang heeft mij bedrogen, en ik heb gegeten.

14 Toen zeide de HEERE God tot die slang: Dewijl gij dit gedaan hebt, zoo zijt gij vervloekt boven al het vee, en boven al het gedierte des velds! Op uwen buik zult gij gaan, en stof zult gij eten, al de dagen uws levens.

15 En Ik zal ^f vijandschap zetten tuschen u en tuschen deze vrouw, en tuschen uw zaad en tuschen haar zaad; ^g datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen.

16 Tot de vrouw zeide Hij: Ik zal zeer

J. v. C.
4004.f Mat. 2:14.
Efez. 5:30,31.g Matt. 19:5.
Mark. 10:7.
Efez. 5:31.h 1 Cor. 6:16.
Efez. 5:28,29.

i Gen. 3:7.

a 2 Cor. 11:3.

b Joh. 8:44.

c Rom. 5:12.
14, 15, enz.

d 1 Tim. 2:14.

e Gen. 2:25.

f Openb. 12:13.

g Matt. 4:1.

p Col. 2:15.

J. v. C.
4004.

vermenigvuldigen uwe smart, namelijk uwer dragt; met smart zult gij kinderen baren; en tot uwen man zal uwe begeerte zijn, en hij zal over u heerschappij hebben.

17 En tot Adam zeide Hij: Dewijl gij geluisterd hebt naar de stem uwer vrouw, en van dien boom gegeten, waarvan Iku gebood, zeggende: Gij zult daarvan niet eten; zoo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt; en met smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens.

18 Ook zal het u doornen en distelen voortbrengen; en gij zult het kruid des velds eten.

19 In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aarde werkeert, dewijl gij daaruit genomen zijt: want gij zijt stof, en gij zult tot stof werkeeren.

20 Voorts noemde Adam den naam zijner vrouw Heva, omdat zij eene moeder aller levenden is.

21 En de HEERE God maakte voor Adam en zijne vrouw rokken van vellen, en toog ze hun aan.

22 Toen zeide de HEERE God: Ziet, de mensch is geworden als onzer een, kennende het goed en het kwaad! Nu dan, dat hij zijne hand niet uitsteke, en neme ook van den boom des levens, en ete, en leve in eeuwigheid.

23 Zoo verzond hem de HEERE God uit den hof van Eden, om den aardbodem te bouwen, waaruit hij genomen was.

24 En Hij dreef den mensch uit; en stelde cherubim tegen het oosten des hofs van Eden, en een vlammig lemmer eens twards, dat zich omkeerde, om te bewaren den weg van den boom des levens.

HOOFDSTUK 4.

Kain en Habel worden geboren, vs. 1. Zij offeren beiden, maar Habels offer is den Heere aangenaam, 3. Waarover Kain zich vergramt, en van God bestraft wordt, 3. Hij doodt zijn broeder 5. Wordt daarover van God tot verantwoording geroepen, en ontvangt zijn vonnis, 9. Gaat dolen van Gods aangezicht, bouwt eene stad, en gewint kinderen, 16. Lamech neemt twee vrouwen, en gewint kinderen, 19. Spreekt trotsch en vermeten, 23. Seth en Enos worden geboren, en de openbare Godsdienst ingesteld, 25.

EN Adam bekende Heva zijne huisvrouw, en zij werd zwanger, en baarde Kain, en zeide: Ik heb eenen man van den HEERE verkregen?

2 En zij voer voort te baren zijn broeder Habel; en Habel werd een schaapherder, en Kain werd een landbouwer.

3 En het geschiedde ten einde van eenige dagen, dat Kain van de vrucht des lands den HEERE offer bragt.

4 En Habel bragt ook van de eerstgeborenen zijner schapen, en van hun vet. 5 En de HEERE zag Habel en zijn offer aan;

5 Maar Kain en zijn offer zag Hij niet aan. Toen ontstak Kain zeer, en zijn aangezicht verviel.

6 En de HEERE zeide tot Kain: Waarom zijt gij ontstoken, en waarom is uw aangezicht vervallen?

7 Is er niet, indien gij wel doet, verhooging? en zoo gij niet wel doet, de zonde ligt aan de deur. Zijne begeerte is toch tot u, en gij zult over hem heerschen.

8 En Kain sprak met zijn broeder Habel; en het geschiedde, als zij in het veld waren, dat Kain tegen zijn broeder Habel opstond, en sloeg hem dood.

9 En de HEERE zeide tot Kain: Waar is Habel uw broeder? en hij zeide: Ik weet het niet; ben ik mijns broeders hoeder?

10 En hij zeide: Wat hebt gij gedaan? en daar is eene stem des bloeds van uwen

broeder, dat tot Mij roept van den aardbodem.

11 En nu zijt gij vervloekt van den aardbodem, die zijnen mond heeft opengedaan, om uws broeders bloed van uwe handen te ontvangen.

12 Als gij den aardbodem bouwen zult, hij zal u zijn vermogen niet meer geven; 13 gij zult zwerfende en dolende zijn op aarde.

13 En Kain zeide tot den HEERE: Mijne misdaad is grooter, dan dat gij vergeven worde.

14 Zie, Gij hebt mij heen verdreven van den aardbodem, en ik zal voor uw aangezicht verborgen zijn; en ik zal zwerfende en dolende zijn op de aarde, en het zal geschieden, dat al wie mij vindt, mij zal doodslaan.

15 Doch de HEERE zeide tot hem: Daarom al wie Kain doodslaat, zal zeventvoudig gewroken worden! En de HEERE stelde een teeken aan Kain, opdat hem niet versloeg al wie hem vond.

16 En Kain ging uit van het aangezicht des HEEREN; en hij woonde in het land Nod, ten oosten van Eden.

17 En Kain bekende zijne huisvrouw, en zij werd bevrucht en baarde Henoeh; en hij bouwde eene stad, en noemde den naam dier stad naar den naam zijns zoons, Henoeh.

18 En aan Henoeh werd Hirad geboren; en Hirad won Methusael; en Methusael won Lamech.

19 En Lamech nam zich twee vrouwen; de naam van de eerste was Ada, en de naam van de andere Zilla.

20 En Ada baarde Jabal: deze is geweest een vader dergenen, die tenten bewoonden, en vee hadden.

21 En de naam zijns broeders was Jubal: deze was de vader van allen, die harpen en orgelen handelen.

22 En Zilla baarde ook Tubal-Kain, eenen leermeester van allen werker in koper en ijzer; en de zuster van Tubal-Kain was Naëma.

23 En Lamech zeide tot zijne vrouwen: Ada en Zilla! hoort mijne stem; gij vrouwen van Lamech, neemt ter oore mijne rede! Voorwaar ik sloeg wel eenen man dood, om mijne wonde, en eenen jongeling, om mijne buile!

24 Want Kain zal zeventvoudig gewroken worden, maar Lamech zeventigmaal zeventmaal.

25 En Adam bekende wederom zijne huisvrouw, en zij baarde eenen zoon, en zij noemde zijn naam Seth; want God heeft mij, sprak zij, een ander zaad gezet voor Habel, want Kain heeft hem doodgelayen.

26 En denzelven Seth werd ook een zoon geboren, en hij noemde zijn naam Enos. Toen begon men den naam des HEEREN aan te roepen.

HOOFDSTUK 5.

Herhaald bericht van 's menschen schepping, vs. 1 en 2. Adams nakomelingen worden naar zijn evenbeeld geboren, 3. Register van dien, door Seths lijn, tot op Noach, en hunnen ouderdom, 5. Henoeh wandelt met God, en wordt weggenomen, 22. Noachs geboorte, en zonen, 28.

DIT is het boek van Adams geslacht. Ten dage als God den mensch schiep, maakte Hij hem naar de gelijkenis Gods.

2 Man en vrouw schiep Hij hen, en zeggende ze, en noemde hunnen naam Mensch, ten dage als zij geschapen werden.

3 En Adam leefde honderd en dertig jaren, en gewon eenen zoon naar zijne gelijkenis, naar zijn evenbeeld, en noemde zijn naam Seth.

4 En Adams dagen, en nadat hij Seth,

J. v. C.
3875.

1 Spr. 28 17.

Job 15 20, 21.
enz.

f vs. 18.

3874.

3769.

4004.

a Gen. 1 26.
9 6.
1 Cor. 11 7.b Gen. 1 26.
Matt. 19 4.
Mark. 10 6.

3874.

c 1 Kron. 1 1.

3875.

b Matt. 23 35.
1 Joh. 3 12.
Judas vs. 11.

c Hebr. 12 24.

J. v. C. 3874.	gewonnen had, zijn geweest acht honderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.	genade bij God, en ontvangt bevel en voorschrift van het maken der Ark, 8, 14. Gods verbond met Noach, 18. Bevel van allerlei gedierde, en voorraad van spijze te nemen in de Ark, 19.	J. v. C. 2469.
3769. d Gen. 4:26.	5 Zoo waren al de dagen van Adam, die hij leefde, negen honderd jaren, en dertig jaren; en hij stierf. 6 En Seth leefde honderd en vijf jaren, en hij gewon Enos.	E N het geschiedde, als de menschen op den aardbodem begonnen te vernieuwigdigen, en hun dochters geboren werden, 2 Dat Gods zonen de dochteren der menschen aanzagen, dat zij schoon waren, en zij namen zich vrouwen uit allen, die zij verkozen hadden.	
3679. e 1 Kron. 1:2.	7 En Seth leefde, nadat hij Enos gewonnen had, acht honderd en zeven jaren; en hij gewon zonen en dochteren. 8 Zoo waren al de dagen van Seth negen honderd en twaalf jaren; en hij stierf.	3 Toen zeide de HEERE: Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met den mensch, dewijl hij ook vleesch is; doch zijne dagen zullen zijn honderd en twintig jaren.	
3609.	9 En Enos leefde negentig jaren, en hij gewon e Kenan. 10 En Enos leefde, nadat hij Kenan gewonnen had, acht honderd en vijftien jaren; en hij gewon zonen en dochteren. 11 Zoo waren al de dagen van Enos negen honderd en vijf jaren; en hij stierf.	4 In die dagen waren er reuzen op de aarde, en ook daarna: als Gods zonen tot de dochteren der menschen ingegaan waren, en zich kinderen gewonnen hadden: deze zijn de geweldigen, die van ouds geweest zijn, mannen van name.	
3344.	12 En Kenan leefde zeventig jaren, en hij gewon Mahalal-el. 13 En Kenan leefde, nadat hij Mahalal-el gewonnen had, acht honderd en veertig jaren; en hij gewon zonen en dochteren. 14 Zoo waren al de dagen van Kenan negen honderd en tien jaren; en hij stierf.	5 En de HEERE zag, dat de boosheid des menschen menigvuldig was op de aarde, en al het gedichtsel der gedachten zijne harten te allen dage alleenlijk boos was. 6 Toen berouwde het den HEERE, dat Hij den mensch op de aarde gemaakt had, en het smartte Hem aan zijn hart.	a Gen. 8:21. Job 15:16. Spr. 6:14. Jer. 17:9. Matt. 15:19. Rom. 3:10. 11:3. 8:6. 2418.
3382. f 1 Kron. 1:3.	15 En Mahalal-el leefde vijf en zestig jaren, en hij gewon Jered. 16 En Mahalal-el leefde, nadat hij Jered gewonnen had, acht honderd en dertig jaren; en hij gewon zonen en dochteren. 17 Zoo waren al de dagen van Mahalal-el acht honderd vijf en negentig jaren, en hij stierf.	7 En de HEERE zeide: Ik zal den mensch, dien Ik geschapen heb, verdelgen van den aardbodem, van den mensch tot het vee, tot het kruipend gedierde, en tot het gevogelte des hemels toe; want het berouwt Mij, dat Ik hen gemaakt heb.	
3317. g Judas vs. 14.	18 En Jered leefde honderd twee en zestig jaren, en hij gewon f Henoch. 19 En Jered leefde, nadat hij Henoch gewonnen had, acht honderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren. 20 Zoo waren al de dagen van Jered negen honderd twee en zestig jaren; en hij stierf.	8 Maar Noach vond genade in de oogen des HEEREN. 9 Dit zijn de geboorten van Noach. Noach was een rechtvaardig, oprecht man in zijne geslachten. b Noach wandelde met God.	b Gen. 5:22.
3139.	21 En e Henoch leefde vijf en zestig jaren, en hij gewon Methusalach. 22 En Henoch wandelde met God, nadat hij Methusalach gewonnen had, drie honderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren. 23 Zoo waren al de dagen van Henoch drie honderd vijf en zestig jaren.	10 En Noach gewon drie zonen: Sem, Cham en Jafeth. 11 Maar de aarde was verdorven voor Gods aangezicht; en de aarde was vervuld met wrovel.	
2915.	24 Henoch dan wandelde met God; en hij was niet meer, want God nam hem weg. 25 En Methusalach leefde honderd zeven en tachtig jaren, en hij gewon Lamech. 26 En Methusalach leefde, nadat hij Lamech gewonnen had, zeven honderd twee en tachtig jaren; en hij gewon zonen en dochteren.	12 Toen zag God de aarde, en ziet, zij was verdorven; want al het vleesch had zijnen weg verdorven op de aarde. 13 Daarom zeide God tot Noach: Het einde van alle vleesch is voor mijn aangezicht gekomen; want de aarde is door hen vervuld met wrovel; en zie, Ik zal hen met de aarde verderven.	
3139.	27 Zoo waren al de dagen van Methusalach negen honderd negen en zestig jaren; en hij stierf. 28 En Lamech leefde honderd twee en tachtig jaren, en hij gewon eenen zoon. 29 En hij noemde zijnen naam Noach, zeggende: Deze zal ons troosten over ons werk, en over de smart onzer handen, van wege het aardrijk, dat de HEERE vervloekt heeft!	14 Maak u eene ark van goferhout; met kameren zult gij deze ark maken; en gij zult die bepeken van binnen en van buiten met pek. 15 En aldus is het, dat gij haar maken zult: drie honderd ellen zij de lengte der ark, vijftig ellen hare breedte, en dertig ellen hare hoogte.	
2418.	30 En Lamech leefde, nadat hij Noach gewonnen had, vijf honderd vijf en negentig jaren; en hij gewon zonen en dochteren. 31 Zoo waren al de dagen van Lamech zeven honderd zeven en zeventig jaren; en hij stierf.	16 Gij zult een venster aan de ark maken, en zult haar volmaken tot eene elle van boven; en de deur der ark zult gij in hare zijde zetten; gij zult ze met onderste, tweede en derde verdiepingen maken.	
2418.	32 En Noach was vijf honderd jaren oud; en Noach gewon Sem, Cham, en Jafeth.	17 Want Ik, zie, Ik breng eenen water-vloed over de aarde, om alle vleesch, waarin een geest des levens is, van onder den hemel te verderven; al wat op de aarde is, zal den geest geven.	
	HOOFDSTUK 6. Algemeene welthet en groote boosheid der menschen veroorzaaken, na een uitstel van 120 jaren, den zondvloed, vs. 2. Reuzen, 4. Noach vindt	18 Maar met u zal Ik mijn verbond oprigten; en e gij zult in de ark gaan, gij, en uwe zonen, en uwe huisvrouw, en de vrouwen uwer zonen met u. 19 En gij zult van al wat leeft, van alle vleesch, twee van elk, doen in de ark komen, om met u in het leven te behouden; mannetje en wijfje zullen zij zijn.	c 1 Petr. 3:20. 2 Petr. 2:5.

J. v. C.
2348.

J. v. C.
2349.

1 Gen. 7: 5.
Hebr. 11: 7.

1 Luk. 17: 27.

HOOFDSTUK 7.

God bevelde Noach met zijn huisgezin te gaan in de Ark, vs. 1. Van allerlei rein en onrein gedierde zeker getal tot zich te nemen, 2. Noach verrigt alles naar Gods bevel, 3. De zondvloed begint met opheffing der fonteynen des grooten afgronds van onderen en eenen gedurigen plasregen van boven, 10. De wateren waren 150 dagen, bedekken de bergen, en al wat leeft op aarde vergaat, 17.

2349.
2 Petr. 2: 5.

1 Gen. 6: 9.

1 Lev. 11.

2 Petr. 2: 5.

DAARNA zeide de HEERE tot * Noach : Ga gij, en uw gansche huis in de ark; want ¹ u heb Ik gezien regtvaardig voor mijn aangezicht in dit geslacht.

2 * Van alle rein vee zult gij tot u nemen zeven ² en zeven, het mannetje en zijn wijfje; maar van het vee, dat niet rein is, twee, het mannetje en zijn wijfje.

3 Ook van het gevogelte des hemels zeven ³ en zeven, het mannetje en het wijfje, om zaad levend te houden op de gansche aarde.

4 Want over nog zeven dagen zal Ik doen regenen op de aarde veertig dagen, en veertig nachten: en Ik zal van den aardbodem verdelgen, al wat bestaat, dat Ik gemaakt heb.

1 Gen. 6: 22.

5 * En Noach deed, naar al wat de HEERE hem geboden had.

6 Noach nu was zes honderd jaren oud, als de vloed der wateren op de aarde was.

1 Matt. 24: 38.
1 Luk. 17: 27.
1 Petr. 3: 20.

7 Zoo * ging Noach, en zijne zonen, en zijne huisvrouw, en de vrouwen zijner zonen met hem in de ark, van wege de wateren des vloods.

8 Van het reine vee, en van het vee, dat niet rein was, en van het gevogelte, en al wat op den aardbodem kruipt,

9 Kwamen er twee ⁴ en twee tot Noach in de ark, het mannetje en het wijfje, gelijk als God Noach geboden had.

10 En het geschiedde na die zeven dagen, dat de wateren des vloods op de aarde waren.

11 In het zes honderdste jaar des levens van Noach, in de tweede maand, op den zeventienden dag der maand, op dezen zelfden dag zijn alle fonteynen des grooten afgronds opengebroken, en de sluizen des hemels geopend.

12 En een plasregen was op de aarde veertig dagen en veertig nachten.

13 Even op dienselfden dag ging Noach, en Sem, en Cham, en Jafeth, Noachs zonen, desgelijks Noachs huisvrouw, en de drie vrouwen zijner zonen met hen in de ark: *

14 Zij, en al het gedierde naar zijnen aard, en al het vee naar zijnen aard, en al het kruipend gedierde, dat op de aarde kruipt, naar zijnen aard, en al het gevogelte naar zijnen aard, alle vogeltje van allerlei vleugel.

15 En van alle vleesch, waarin een geest des levens was, kwamen er twee ⁵ en twee tot Noach in de ark.

16 En die er kwamen, die kwamen mannetje en wijfje, van alle vleesch, gelijk als hem God bevolen had. En de HEERE sloot achter hem toe.

17 En die vloed was veertig dagen op de aarde, en de wateren vermeerderden, en lieven de ark op, zoodat zij oprees boven de aarde.

18 En de wateren namen de overhand, en vermeerderden zeer op de aarde; en de ark ging op de wateren.

19 En de wateren namen gansche zeer de overhand op de aarde, zoodat alle hooge bergen, die onder den ganschen hemel zijn, bedekt werden.

20 Vijftien ellen omhoog namen de

wateren de overhand, en de bergen werden bedekt.

21 * En alle vleesch, dat zich op de aarde roerde, gaf den geest, van het gevogelte, en van het vee, en van het wild gedierde, en van al het kruipend gedierde, dat op de aarde kroop, en alle mensch.

22 Al wat eenen adem des geestes des levens in zijne neusgaten had, van alles wat op het drooge was, is gestorven.

23 Alzoo werd verdelgd al wat bestond, dat op den aardbodem was, van den mensch aan tot het vee, tot het kruipend gedierde, en tot het gevogelte des hemels, en zij werden verdelgd van de aarde; ⁶ doch Noach alleen bleef over, en wat met hem in de ark was.

24 En de wateren hadden de overhand boven de aarde, honderd en vijftig dagen.

HOOFDSTUK 8.

De fonteynen des afgronds en de wolken werden gestopt, waardoor de wateren still worden en allengs verloop, vs. 1. De Ark zet zich neder op het gebergte van Ararat, 4. Noach laat eene raaf vliegen en daarna eene duif, die met een olijfstakje terugkomt, 7. Het aardrij is weder droog, 13. Noach gaat met al wat hij hem was op Gods bevel uit de Ark, 16. bouw een altaar en offert, 20. God belooft de aarde niet meer alzoo om * menschen wil te verdelgen, 21.

EN God gedacht aan Noach, en aan al het gedierde, en aan al het vee, dat met hem in de ark was; en God deed eenen wind over de aarde doorgaan, en de wateren werden stil.

2 Ook werden de fonteynen des afgronds, en de sluizen des hemels gesloten, en de plasregen van den hemel werd opgehouden.

3 Daartoe keerden de wateren weder van boven de aarde, heen en weder vloeiende; en de wateren namen af ten einde van honderd en vijftig dagen.

4 En de ark rustte in de zevende maand, op den zeventienden dag der maand, op de bergen van Ararat.

5 En de wateren waren gaande, en afnemende tot de tiende maand: in de tiende maand, op den eersten der maand, werden de toppen der bergen gezien.

6 En het geschiedde, ten einde van veertig dagen, dat Noach het venster der ark, die hij gemaakt had, opende.

7 En hij liet eene raaf uit, die dikwijls heen en weder ging, totdat de wateren van boven de aarde verdroogd waren.

8 Daarna liet hij eene duif van zich uit, om te zien, of de wateren geligt waren van boven den aardbodem.

9 Maar de duif vond geene rust voor het hol van haren voet; zoo keerde zij weder tot hem in de ark; want de wateren waren op de gansche aarde: en hij stak zijne hand uit, en nam haar, en bragt haar tot zich in de ark.

10 En hij verbeelde nog zeven andere dagen, toen liet hij de duif wederom uit de ark.

11 En de duif kwam tot hem tegen den avondtijd; en ziet, een afgebroken olijfsblad was in haren bek; zoo merkte Noach, dat de wateren van boven de aarde geligt waren.

12 Toen vertoefde hij nog zeven andere dagen; en hij liet de duif uit, maar zij keerde niet meer weder tot hem.

13 En het geschiedde in het zes honderd en eerste jaar, in de eerste maand, op den eersten derzelfder maand, dat de wateren droogden van boven de aarde: toen deed Noach het deksel der ark af, en zag toe, en ziet, de aardbodem was gedroogd.

14 En in de tweede maand, op den zeven en twintigsten dag der maand, was de aarde opgedroogd.

15 Toen sprak God tot Noach, zeggende:

J. v. C.
2348.J. v. C.
2348.a Gen. 1:22,28.
9:1.

16 Ga uit de ark, gij, en uwe huisvrouw, en uwe zonen, en de vrouwen uwer zonen met u.

17 Al het gedierte, dat met u is, van alle vleesch, aan gevoegte, en aan vee, en aan al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, doe met u uitgaan; en ^a dat zij overvloediglijk voorttellen op de aarde, en vruchtbaar zijn, en vermenigvuldigen op de aarde.

18 Toen ging Noach uit, en zijne zonen, en zijne huisvrouw, en de vrouwen zijner zonen met hem.

19 Al het gedierte, al het kruipende, en al het gevoegte, al wat zich op de aarde roert, naar hunne geslachten, gingen uit de ark.

b Lev. 11.

20 En Noach bouwde den HEERE een altaar; en hij nam van al het ^b reine vee, en van al het rein gevoegte, en offerde brandofferen op dat altaar.

21 En de HEERE rook dien liefelijken reuk, en de HEERE zeide in zijn hart: Ik zal voortaan den aardbodem niet meer vervloeken om des menschen wil, ^c want het gedichtael van ^c menschen hart is boos van zijne ^d jeugd aan; en Ik zal voortaan niet meer al het levende slaan, gelijk als Ik gedaan heb.

e Gen. 6:5

Spr. 22:15.

Matt. 15:19.

d Spr. 22:15.

e Jer. 33:20,25.

22 ^e Voortaan al de dagen der aarde zullen zaaijng en oogst, en koude en hitte, en zomer en winter, en dag en nacht, niet ophouden.

HOOFDSTUK 9.

God vernieuwt zijnen zegen na den zondvloed over de menschen, vs. 1. Vergant en verblijdt hun zekere spijzen. 3. Verordent straf op den doodslag. 5. Stelt den regenboog tot een teken zijns verbonds, dat geen algemeene zondvloed meer op aarde komen zal. 9. Noach plant den wijnstok. 20. en wordt in den slaap der dronkenschap wegens zijne naaktheid door Cham beschimpd. 22. Die daarover met zijne nakomelingen wordt vervloekt. 25. maar Sem en Jafeth worden gezegend. 26. Noachs ouderdom en dood. 29.

a Gen. 1:28.

8:17.

EN God zegende Noach en zijne zonen, en Hij zeide tot hen: ^a Zijt vruchtbaar en vermenigvuldigt, en vervult de aarde!

2 En uwe vrees, en uwe verschrikking zij over al het gedierte der aarde, en over al het gevoegte des hemels; in al wat zich op den aardbodem roert, en in alle visschen der zee: zij zijn in uwe hand overgegeven.

3 Al wat zich roert, dat levend is, zij u tot spijze: Ik heb het u al gegeven, gelijk ^b het groene kruid.

4 ^c Doch het vleesch met zijne ziel, dat is zijn bloed, zult gij niet eten.

5 ^d En voorwaar, Ik zal uw bloed, *het bloed* uwer zielen eischen; van de hand van alle gedierte zal Ik het eischen; ook van de hand des menschen, van de hand eens legelijken zijns broeders zal Ik de ziel des menschen eischen.

6 ^e Wie des menschen bloed vergiet, zijn bloed zal door den mensch vergoten worden; want God heeft den mensch ^f naar ^g zijn beeld gemaakt.

7 Maar ^g gijlieden, weest vruchtbaar, en vermenigvuldigt; teelt overvloedig voort op de aarde, en vermenigvuldigt op dezelve.

8 Voorts zeide God tot Noach, en tot zijne zonen met hem, zeggende:

9 Maar Ik, ^h ziet, Ik rigt mijn verbond op met u, en met uw zaad na u.

10 En met alle levende ziel, die met u is, van het gevoegte, van het vee, en van alle gedierte der aarde met u: van allen, die uit de ark gegaan zijn, tot al het gedierte der aarde toe.

11 En Ik rigt mijn verbond op met u, dat niet meer alle vleesch door de wateren des vloods zal worden uitge-

roeid; en dat er geen vloed meer zijn zal, om de aarde te verdoerven.

12 En God zeide: Dit is het teeken des verbonds, dat Ik geef tusschen Mij en tusschen ulieden, en tusschen alle levende ziel, die met u is, tot eeuwige geslachten.

13 Mijnen boog heb Ik gegeven in de wolken; die zal zijn tot een teeken des verbonds tusschen Mij en tusschen de aarde.

14 En het zal geschieden, als Ik wolken over de aarde breng, dat deze boog zal gezien worden in de wolken:

15 Dan zal Ik gedenken aan mijn verbond, hetwelk is tusschen Mij en tusschen u, en tusschen alle levende ziel van alle vleesch: en de wateren zullen niet meer wezen tot eenen vloed, om alle vleesch te verdoerven.

16 Als deze boog in de wolken zal zijn, zoo zal Ik hem aanzien, om te gedenken aan het eeuwig verbond tusschen God en tusschen alle levende ziel, van alle vleesch, dat op de aarde is.

17 Zoo zeide dan God tot Noach: Dit is het teeken der verbonds, dat Ik opgerigt heb tusschen Mij en tusschen alle vleesch, dat op de aarde is.

18 En de zonen van Noach, die uit de ark gingen, waren ⁱ Sem, en Cham, en Jafeth: en Cham is de vader van Kanaän.

19 Deze drie waren de zonen van Noach; en van deze drie is de gausche aarde verspreid.

20 En Noach begon een akkerman te zijn, en hij plantte eenen wijngaard.

21 En hij dronk van dien wijn, en werd dronken; en hij ontblootte zich in het midden zijner tent.

22 En Cham, Kanaäns vader, zag zijns vaders naaktheid, en hij gaf het zijnen beiden broeders daar buiten te kennen.

23 Toen namen Sem en Jafeth een kleed, en zij leidden het op hun heider schouderen, en gingen achterwaarts, en bedekten de naaktheid huns vaders: en hunne aangezichten waren achterwaarts *gekeerd*, zoodat zij de naaktheid huns vaders niet zagen.

24 En Noach ontwaakte van zijnen wijn; en hij merkte, wat zijn kleinste zoon hem gedaan had.

25 En hij zeide: Vervloekt zij Kanaän; een knecht der knechten zij hij zijnen broeders!

26 Voorts zeide hij: Gezegend zij de HEERE, de God van Sem; en Kanaän zij hem een knecht!

27 God breide Jafeth uit, en hij wone in Sems tenten! en Kanaän zij hem een knecht!

28 En Noach leefde na den vloed drie honderd en vijftig jaren.

29 Zoo waren al de dagen van Noach negen honderd en vijftig jaren; en hij stierf.

HOOFDSTUK 10.

Uitbreiding des menschelijken geslachts door de drie zonen van Noach, welker nakomelingen met hunne woonplaatsen worden genoemd van Jafeth, vs. 2: van Cham, 6: onder deze zijn Nimrod en Assur, 8, 11: van Sem, 21.

DIT nu zijn de geboorten van ^a Noachs zonen: Sem, Cham en Jafeth; en hun werden zonen geboren na den vloed.

2 De ^b zonen van Jafeth zijn: Gomer, en Magog, en Madai, en Javan, en Tubal, en Mesech, en Thiras.

3 En de zonen van Gomer zijn: Askenaz, en Rifath, en Togarma.

4 En de zonen van Javan zijn: Elisa, en Tarsis; de Chittieten en Dodanieten.

5 Van dezen zijn verdeeld de eilanden der volken in hunne landschappen, elk naar zijne spraak, naar hunne huizezinnen, onder hunne volken.

2347.

Gen. 6:10.

1298.

2347.

* 1 Kron. 1:4.

* 1 Kron. 1:5.

a Gen. 1:28.

8:17.

b Gen. 1:20.

c Lev. 3:17.

7:26.

17:14.

19:26.

Deut. 12:23.

d Ex. 21:12,28.

e Kield 4:13.

Matt. 26:32.

Openb. 13:10.

f Gen. 1:27.

g Gen. 1:28.

8:17.

h Jes. 54:9.

J. v. C. 2347.	6 En de zonen van « Cham zijn : Cusch en Mitsraim, en Put, en Kanaan.	2 Maar het geschiedde, als zij tegen het oosten togen, dat zij eene laagte vonden in het land « Sinear, en zij woonden aldaar.	J. v. C. 2347.
e Kron. 1:8.	7 En de zonen van Cusch zijn : Seba en Havila, en Sabta, en Raëma, en Sábtecha. En de zonen van Raëma zijn : Scheba en Dedan.	3 En zij zeiden een ieder tot zijnen naaste : Kom aan, laat ons tighelen strijken, en wel doorbranden! En de tighel was hun voor steen, en het lijm was hun voor leem.	a Gen. 10:10.
c Kron. 2:18. d Kron. 1:10.	8 En « Cusch gewon Nimrod : deze begon geweldig te zijn op de aarde.	4 En zij zeiden : Kom aan, laat ons voor ons eene stad bouwen, en eenen toren, welks opperste in den hemel zij; en laat ons eenen naam voor ons maken, opdat wij niet missechen over de gansche aarde verstrooid worden!	
	9 Hij was een geweldig jager voor het aangezigt des HEEREN; daarom wordt gezegd : Gelijk Nimrod, een geweldig jager voor het aangezigt des HEEREN.	5 Toen kwam de HEERE neder, om te bezien de stad en den toren, die de kinderen der menschen bouwden.	
	10 En het beginsel zijns rijks was Babel, en Erech, en Accad, en Calne in het land Sinear.	6 En de HEERE zeide : Ziet, zij zijn eenlei volk, en hebben allen eenlei spraak; en dit is het, dat zij beginnen te maken; maar nu, zoude hun niet afgesneden worden al wat zij bedacht hebben te maken?	
	11 Uit ditzeve land is Assur uitgegaan, en heeft gebouwd Nineve, en Rehobóth, Ir, en Kálach.	7 Kom aan, laat ons nedervaren, en laat ons hunne spraak aldaar verwarren, opdat een tegelijk de spraak zijns naasten niet hoore.	
	12 En Resen, tusschen Nineve en tusschen Kálach : deze is die groote stad.	8 ^b Alzoo verstrooide hen de HEERE van daar over de gansche aarde; en zij hielden op de stad te bouwen.	a Deut. 32:8. Hand. 17:26.
	13 En Mitsraim gewon de Luidieten, en de Amarieten, en de Lebabitien, en de Nafuchitien.	9 Daarom noemde men haren naam Babel; want aldaar verwarde de HEERE de spraak der gansche aarde, en van daar verstrooide hen de HEERE over de gansche aarde.	
	14 En de Pathrusieten, en de Casluchieten, van waar de Filistijnen uitgekomen zijn, en de Cafforieten.	10 « Deze zijn de geboorten van Sem : Sem was honderd jaren oud, en gewon Arfachsad, twee jaren na den vloed.	e Gen. 10:22. enz. 1 Kron. 1:17. enz.
	15 En Kanaan gewon Sidon, zijnen eerstgeborene, en Heth.	11 En Sem leefde, nadat hij Arfachsad gewonnen had, vijf honderd jaren, en hij gewon zonen en dochteren.	2346.
	16 En den Jebusiet, en den Amoriet, en den Girgaset.	12 En Arfachsad leefde vijf en dertig jaren, en hij gewon Selah.	2311.
	17 En den Hiviet, en den Arkitet, en den Siniet.	13 En Arfachsad leefde, nadat hij Selah gewonnen had, vier honderd endrie jaren, en hij gewon zonen en dochteren.	
	18 En den Arcaidiet, en den Tsemariet, en den Hamathiet : en daarna zijn de huisgezinnen der Kanaaniëten verspreid.	14 En Selah leefde dertig jaren, en hij gewon Heber.	2281.
	19 En de landpale der Kanaaniëten was van Sidon, daar gij gaat naar Gezr tot Gaza toe; daar gij gaat naar Sodom en Gomórra, en A'dama, en Zebóim, tot Lasa toe.	15 En Selah leefde, nadat hij Heber gewonnen had, vier honderd endrie jaren, en gewon zonen en dochteren.	2247.
	20 Deze zijn zonen van Cham, naar hunne huisgezinnen, naar hunne spraken, in hunne landschappen, in hunne volken.	16 En Heber leefde vier en dertig jaren, en gewon Peleg.	2217.
	21 Voorts zijn Sem zonen geboren; dezelve is ook de vader aller zonen van Heber, broeder van Jafeth, den grootste.	17 En Heber leefde, nadat hij Peleg gewonnen had, vier honderd endertig jaren, en hij gewon zonen en dochteren.	
e Kron. 1:17.	22 « Sems zonen waren Elam, en Assur, en « Arfachsad, en Lud, en Aram.	18 En « Peleg leefde dertig jaren, en hij gewon Rehu.	d Kron. 1:23.
f Gen. 11:10.	23 En Arams zonen waren Uz, en Hul, en Gether, en Maz.	19 En Peleg leefde, nadat hij Rehu gewonnen had, twee honderd endrie jaren, en hij gewon zonen en dochteren.	
g Kron. 1:18.	24 En « Arfachsad gewon Selah, en Selah gewon Heber.	20 En Rehu leefde twee en dertig jaren, en hij gewon Serug.	2185.
2247.	25 En Heber werden twee zonen geboren; des eenen naam was Peleg, want in zijne dagen is de aarde verdeeld, en zijns broeders naam was Joktan.	21 En Rehu leefde, nadat hij Serug gewonnen had, twee honderd endrie jaren, en hij gewon zonen en dochteren.	2155.
	26 En Joktan gewon Almódad, en Selef, en Hatsarmáveh, en Járach.	22 En Serug leefde dertig jaren, en gewon Nahor.	
	27 En Hudóram, en Usal, en Dikla,	23 En Serug leefde, nadat hij Nahor gewonnen had, twee honderd jaren, en hij gewon zonen en dochteren.	2126.
	28 En Obal, en Abimael, en Scheba,	24 En Nahor leefde negen en twintig jaren, en hij gewon Terah.	
	29 En Oífr, en Havila, en Jobab : deze allen waren zonen van Joktan.	25 En Nahor leefde, nadat hij Terah gewonnen had, honderd endnegentien jaren, en hij gewon zonen en dochteren.	
	30 En hunne woning was van Mescha af, daar gij gaat naar Sefar, het gebergte van het oosten.	26 En Terah leefde zeventig jaren, en hij gewon Abram, Nahor en Haran.	2036.
	31 Deze zijn zonen van Sem, naar hunne huisgezinnen, naar hunne spraken, in hunne landschappen, naar hunne volken.	27 « En deze zijn de geboorten van Terah : Terah gewon Abram, Nahor en Haran; en Haran gewon Lot.	e Joz. 24:2. 1 Kron. 1:26.
	32 Deze zijn de huisgezinnen der zonen van Noach, naar hunne geboorten, in hunne volken; en van dezen zijn de volken op de aarde verdeeld na den vloed.	28 En Haran stierf voor het aangezigt zijns vaders Terah, in het land zijner geboorte, in Ur der Chaldeë.	
		29 En Abram en Nahor namen zich vrouwen; de naam van Abrams huisvrouw was Sarai, en de naam van Na-	
	HOOFDSTUK 11.		
	Alle menschen hadden tot dezen tijd toe eenlei spraak, vs. 1. Zij bouwen enkel uit hoogmoed eene stad met eenen zeer hoogen toren.		
	3. God belet hun werk door verdeling der spraken en verstrooit hen van elkander door de wereld. 6. Babel verkrijgt daarvan den naam. 9. Sems nakomelingen tot op Abram, welke met zijnen vader, Sarai en Lot verstrekt uit Ur der Chaldeë naar Haran. 29.		
	EN de gansche aarde was van eenlei spraak, en eenlei woorden.		

J. v. C.
1926.

f Gen. 22:20.

g Gen. 16:1, 2.
18:11, 12.A Joz. 24:2
Neh. 9:7.
Hand. 7:4.

1921.

a Hand. 7:3.
Hebr. 11:8.b Gen. 18:18.
22:18.
26:4.Hand. 3:25.
Gal. 3:8.

c Hand. 7:4.

d Gen. 10:18.
19.
13:7.e Gen. 13:15.
15:18.
17:8.16:7.
26:4.

Deut. 34:4.

f Gen. 20:12.
26:7.

circa 1920.

hore huisvrouw was/ Milka, eene dochter van Haran, vader van Milka, en vader van Jiska.

30 En 2 Sarai was onvruchtbaar, zij had geen kind.

31 A En Terah nam Abram, zijnen zoon, en Lot, Harans zoon, zijns zoons zoon, en Sarai zijne schoondochter, die huisvrouw van zijnen zoon Abram, en zij togen met hem uit Ur der Chaldeërs, om te gaan naar het land Kanaän; en zij kwamen tot Haran, en woonden aldaar.

32 En de dagen van Terah waren twee honderd en vijf jaren, en Terah stierf te Haran.

HOOFDSTUK 12.

Abram trekt op Gods bevel en belofte, met Sarai, Lot en alles wat hij te Haran verworven had, van daar naar het land Kanaän, vs. 1. Komt hij Sichein en Beth-El en stelt aldaar na Gods verschijning de openbare Godsdiens in. 6. Trekt wegens duren tijd in Egypte en begeert dat Sarai zegge, dat zij zijne zuster is, waardoor Sarai hem ontnemen, maar door Gods wonderlijke en gruwelijke beschikking wedergegeven wordt. 10.

DE HEERE nu had tot Abram gezegd: Ga gij uit uw land, en uit uwe mannschap, en uit uws vaders huis, naar het land, dat Ik u wijzen zal.

2 En Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uwen naam groot maken; en wees een zegen!

3 En Ik zal zegenen, die u zegenen, en vervloeken, die u vloekt; en in u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden.

4 En Abram toog heen, gelijk de HEERE tot hem gesproken had, en Lot toog met hem; en Abram was vijf en zeventig jaren oud, toen hij uit Haran ging.

5 E En Abram nam Sarai zijne huisvrouw, en Lot zijns broeders zoons, en al hunne have, die zij verworven hadden, en de zielen, die zij verkregen hadden in Haran; en zij togen uit, om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen in het land Kanaän.

6 En Abram is doorgetogen in dat land, tot aan de plaats Sichein, tot aan het eikenbosch More; en de Kanaänieten waren toen ter tijd in dat land.

7 Zoo verscheen de HEERE aan Abram, en zeide: A Aan uw zand zal Ik dit land geven. Toen bouwde hij aldaar een altaar den HEERE, die hem verscheen was.

8 En hij brak op van daar naar het gebergte, tegen het oosten van Beth-El, en hij sloeg zijne tent op, zijnde Beth-El tegen het westen, en Ai tegen het oosten; en hij bouwde daar den HEERE een altaar, en riep den naam des HEEREN aan.

9 Daarna vertrok Abram, gaande en trekkende naar het zuiden.

10 En er was honger in dat land; zoo toog Abram af naar Egypte, om daar als een vreemdeling te verkeeren, dewijl de honger zwaar was in dat land.

11 En het geschiedde, als hij naderde, om in Egypte te komen, dat hij zeide tot Sarai, zijne huisvrouw: Zie toch, ik weet, dat gij eene vrouw zijt, schoon van aanzigt.

12 En het zal geschieden, als u de Egyptenaars zullen zien, zoo zullen zij zeggen: Dat is zijne huisvrouw; en zij zullen mij doodden, en u in het leven behouden.

13 Zeg toch, gij zijt mijne zuster; opdat het mij wel ga om u, en mijne ziel om uwentwil leve.

14 En het geschiedde, als Abram in Egypte kwam, dat de Egyptenaars deze vrouw zagen, dat zij zeer schoon was.

15 Ook zagen haar de vorsten van Farao, en prezen haar bij Farao; en die

vrouw werd weggenomen naar het huis van Farao.

16 En hij deed Abram goed, om harentwil; zoodat hij had schapen, en runderen, en ezelen, en knechten, en maagden, en ezellen, en kemelen.

17 Maar de HEERE plagde Farao met groote plagen, ook zijn huis, ter oorzaak van Sarai, Abrahams huisvrouw.

18 Toen riep Farao Abram, en zeide: Wat is dit, dat gij mij gedaan hebt? waarom hebt gij mij niet te kennen gegeven, dat zij uwe huisvrouw is?

19 Waarom hebt gij gezegd: Zij is mijne zuster; zoodat ik haar mij tot eene vrouw zoude genomen hebben? en nu, zie, daar is uwe huisvrouw, neem haar en ga henen!

20 En Farao gebod zijnen mannen van wege hem, en zij geleidden hem, en zijne huisvrouw, en alles wat hij had.

HOOFDSTUK 13.

Abram trekt met Sarai, Lot en grooten rijkdom uit Egypte weder naar het land Kanaän en slaat zich neder bij Beth-El, vs. 1. Abram en Lot scheiden van elkander wegens de veelheid van hun beider have en vee, en de twist van hunne herders. 5. Lot trekt naar de schoone landstreek van Sodom, 10. God verschijnt Abram en herhaalt zijne belofte. 14. Abram rust op Gods bevel om het land Kanaän te bezien en slaat zich neder bij Hebron en bouwt den Heere een altaar. 17.

ALZOO toog Abram op uit Egypte naar het zuiden, hij en zijne huisvrouw, en al wat hij had, en Lot met hem.

2 En Abram was zeer rijk in vee, in zilver, en in goud.

3 En hij ging, volgens zijne reizen, van het zuiden tot Beth-El toe, tot aan de plaats, waar zijne tent in het begin geweest was, tussehen Beth-El, en tussehen Ai.

4 Tot de plaats des altaars, dat hij in het eerst daar gemaakt had; en Abram heeft aldaar den naam des HEEREN aangeroepen.

5 En Lot, die met Abram toog, had ook schapen, en runderen, en tenten.

6 E En dat land droeg hen niet, om zamen te wonen; want hunne have was vele, zoodat zij zamen niet konden wonen.

7 En er was twist tussehen de herders van Abrahams vee, en tussehen de herders van Lots vee. Ook woonden toen de Kanaänieten en Ferizieten in dat land.

8 En Abram zeide tot Lot: Laat toch geene twistig zijt tussehen mij en tussehen u, en tussehen mijne herders en tussehen uwe herders; want wij zijn mannen broeders.

9 I Is niet het gansche land voor uwe aangezicht? scheid u toch van mij; zoo zij de linkerhand kiest, zoo zal ik ter rechterhand gaan; en zoo zij de rechterhand, zoo zal ik ter linkerhand gaan.

10 En Lot hief zijne oogen op, en hij zag de gansche vlakte der Jordaan, dat zij die geheel bevochtigde: eerde HEERE Sodom en Gomorra verdorven had, was zij als de hof des HEEREN, als Egypteland, als gij komt te Zoar.

11 Zoo koos Lot voor zich de gansche vlakte der Jordaan, en Lot trok tegen het oosten; en zij werden gescheiden, de een van den ander.

12 Abram dan woonde in het land Kanaän; en Lot woonde in de steden der vlakte, en sloeg tenten tot aan Sodom toe.

13 E En de mannen van Sodom waren boos, en groote zondaars tegen den HEERE.

14 En de HEERE zeide tot Abram, nadat Lot van hem gescheiden was: Hef uwe oogen op, en zie van de plaats, waar

J. v. C.
1920.

g Ps. 105:14.

circa 1918.

a Gen. 12:8.

1920.

b Gen. 4:26.
12:8.

c Gen. 26:7.

d Gen. 12:6.

e Gen. 20:15.
34:10.f Gen. 18:20.
Ezec. 16:47.

J. v. C.
1917.

gij zijt, noordwaarts en zuidwaarts, en oostwaarts en westwaarts.

15 ^a Want al dit land, dat gij ziet, zal Ik u geven, en aan uw zaad, tot in eeuwigheid.

16 ^a En Ik zal uw zaad stellen als het stof der aarde, zoodat, indien iemand het stof der aarde zal kunnen tellen, zal ook uw zaad geteld worden.

17 Maak u op, wandel door dit land, in zijne lengte en in zijne breedte; want Ik zal het u geven.

18 En Abram sloeg tenten op, en kwam en woonde i aan de eikenbosschen van Mamre, die bij Hebron zijn; en hij bouwde aldaar den HEERE een altaar.

HOOFDSTUK 14.

De koningen van Sodom en de andere vier steden vallen af van Kedor-Laómer, en worden daarover van hem, met hulp van drie koningen beoorloofd en overwonnen, vs. 1. Sodom wordt geplunderd, en Lot nevens anderen gevangelijk weggevoerd, 11. Abram, dit hoorende, trekt met zijn volk en bondgenooten op, vervolgt deze koningen, overvalt en slaat hen, en verlost Lot met de andere gevangenen, 14. Wordt na de overwinning onthaald en gezegend van den koning en priester Melchizedek, dien hij tienden van den buit geeft, 18, en zweert dat hij van al, wat den koning van Sodom toekwam, voor zich niets begeert, 21.

EN het geschiedde in de dagen van Amrafel, den koning van Sinear, van A'rioch, den koning van Ellasar, van Kedor-Laómer, den koning van Elam, en van Tideal, den koning der volken;

2 Dat zij krijg voerden met Bern, koning van Sodom, en met Birsá, koning van Gomórra, Sináb, koning van A'dama, en Seméber, koning van Zebóim, en den koning van Bela, dat is Zoar.

3 Deze allen voegden zich samen in het dal Siddim, dat is de Zoutzee.

4 Twaalf jaren hadden zij Kedor-Laómer gediend; maar in het dertiende jaar vielen zij af.

5 Zoo kwam Kedor-Laómer in het veertiende jaar, en de koningen, die met hem waren, en sloegen de ^a Refaïeten in Asteroth-Karnáim, en de Zuzieten in Ham, en de ^b Emieten in Schave-Kiriatáim;

6 En de Horieten op hun gebergte Seir, tot aan het effen veld van Paran, hetwelk aan de woestijn is.

7 Daarna keerden zij wederom, en kwamen tot En-Mispar, dat is Kades, en sloegen al het land der Amalekieten, en ook den Emoriet, die te Házazon-Thamar woonde.

8 Toen toog de koning van Sodom uit, en de koning van Gomórra, en de koning van A'dama, en de koning van Zebóim, en de koning van Bela, dat is Zoar; en zij stelden tegen hen slagorden in het dal Siddim.

9 Tegen Kedor-Laómer, den koning van Elam, en Tideal, den koning der volken, en Amrafel, den koning van Sinear, en A'rioch, den koning van Ellasar; vier koningen tegen vijf.

10 Het dal nu van Siddim was vol lijmpuiten; en de koning van Sodom en Gomórra vlugten, en vielen aldaar; en de overgeblevenen vlugten naar het gebergte.

11 En zij namen al de have van Sodom en Gomórra, en al hunne spijze, en trokken weg.

12 Ook namen zij Lot, den zoon van Abrams broeder, en zijne have, en trokken weg; want hij woonde in Sodom.

13 Toen kwam er een, die ontkomen was, en boodschapte het aan Abram, den Hebréer, die woonachtig was aan de ^c eikenbosschen van Mamre, den Emoriet.

broeder van Eskol, en broeder van Aner, welke Abrams bondgenooten waren.

14 Als Abram hoorde, dat zijn broeder gevangen was, zoo wapende hij zijne onderwezenen, die ingeboren van zijn huis, drie honderd en achtient, en hij jaagde hen na tot Dan toe.

15 En hij verdeelde zich tegen hen des nachts, hij en zijne knechten, en sloeg ze; en hij jaagde hen na tot Hoba toe, hetwelk is ter linkerhand van Damaskus.

16 En hij bracht alle have weder, en ook Lot zijnen broeder, en deszelfs have bracht hij weder, als ook de vrouwen en het volk.

17 En de koning van Sodom toog uit, hem te ontmoet, (nadat hij wedergekeerd was van het slaan van Kedor-Laómer, en van de koningen, die met hem waren) tot het dal Schave, dat is, het dal des konings.

18 ^d En Melchizedek, koning van Salem, bragt voort brood en wijn; en hij was een priester des allerhoogsten Gods.

19 En hij zegende hem, en zeide: Gezegend zij Abram Gode, den Allerhoogste, die hemel en aarde bezit!

20 En gezegend zij de Allerhoogste God, die uwe vijanden in uwe hand geleverd heeft! En hij gaf hem de tiende van alles.

21 En de koning van Sodom zeide tot Abram: Geef mij de zielen; maar neem de have voor u.

22 Doch Abram zeide tot den koning van Sodom: Ik heb mijne hand opgeheven tot den HEERE, den allerhoogsten God, die hemel en aarde bezit:

23 Zoo Ik van een' draad aan tot een' schoenriem toe, ja zoo Ik van alles, dat het uwe is, iets neme! opdat gij niet zegt: Ik heb Abram rijk gemaakt!

24 Het zij buiten mij; alleen wat de jongelingen verteerd hebben, en het deel dexter mannen, die met mij getogen zijn, Aner, Eskol en Mamre, laat die hun deel nemen!

HOOFDSTUK 15.

Abram, kleinmoedig zijnde, wordt van God door een gezigt in zeer heerlijke, zoo geestelijke als lichthauselijke, beproefingen gewerkt, en door het geloof gerechtigvaardigd, vs. 1. God bevestigt zijn verbond op eene bijzondere wijze met Abram, hem voorzeggende en afhebbende wat zijn zaad zoude wedervaren, 9.

NA deze dingen geschiedde het woord des HEEREN tot Abram in een gezigt, zeggende: Vrees niet, Abram! ^e Ik ben u een schild, uw loon zeer groot.

2 Toen zeide Abram: Heere, HEERE! wat zult Gij mij geven, daar ik zonder kinderen heen ga? en de bezorger van mijn huis is deze Damaskener Eliezer.

3 Voorts zeide Abram: Zie, mij hebt Gij geen zaad gegeven, en zie, de zoon van mijn huis zal mijn erfgenaam zijn!

4 En ziet, het woord des HEEREN was tot hem, zeggende: Deze zal uw erfgenaam niet zijn; maar die uit uw lijf voortkomen zal, die zal uw erfgenaam zijn.

5 Toen leidde Hij hem uit naar buiten en zeide: Zie nu op naar den hemel, en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zeide tot hem: ^f Zoo zal uw zaad zijn!

6 ^g En hij geloofde in den HEERE; en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.

7 Voorts zeide Hij tot hem: Ik ben de HEERE, die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeë, ^h om u dit land te geven, om dat erfelijk te bezitten.

8 En hij zeide: Heere, HEERE! waarbij zal ik weten, dat ik het erfelijk bezitten zal?

9 En Hij zeide tot hem: Neem Mij eene driejarige vaars, en eene driejarige geit, en eenen driejarigen ram, en eene tortelduif, en eene jonge duif.

J. v. C.
1913.d Hebr. 7:1,
2, 3.e Ps. 16.6.
18.3.
19.12.f Ex. 32.13.
Deut. 10.22.
Rom. 4.18.
Hebr. 11.12.g Rom. 4:3.
9, 18, 22.
Gal. 3:6.
Jakob. 2:23.

h Ps. 105.11.

e Gen. 13:18.

J. v. C.
1913.

10 En hij bragt Hem deze allen, en hij deelde ze midden door, en hij leide elk deel tegen het andere over; maar het gevogelte deelde hij niet.

11 En het wild gevogelte kwam neder op het aas, maar Abram joeg het weg.

12 En het geschiedde, als de zoon was aan het ondergaan, zoo viel een diepe slaap op Abram; en ziet, een schrik, en groote duisternis viel op hem.

13 Toen zeide Hij tot Abram: Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat het hunne niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vier honderd jaren.

14 Doch Ik zal het volk ook regten, hetwelk zij zullen dienen; en daarna zullen zij uittrekken / niet groote have.

15 En gij zult tot uwe vaderen gaan met vrede; gij zult in goeden onderdom begraven worden.

16 En het vierde geslacht zal herwaarts wederkeeren; want de ongerechtigheid der Amorieten is tot nog toe niet volkomen.

17 En het geschiedde, dat de zoon onderging en het duister werd, en ziet, daar was een rookende oven en vurige fakkel, die tusschen die stukken doorging.

18 Ten zelfden dage maakte de HEERE een verbond met Abram, zeggende: Aan uw zaad heb Ik dit land gegeven, van de rivier van Egypte af, tot aan die groote rivier, de rivier Frath.

19 Den Keniet, en den Keniziet, en den Kadmodiet.

20 En den Hethiet, en den Ferseziet, en de Refaïeten.

21 En den Amoriet, en den Kanaäniet, en den Gergasiet, en den Jebusiet.

HOOFDSTUK 16.

Saraï onvruchtbaar zijnde, geeft Abram hare dienstmaagd Hagar tot een bijvrou, vs. 1. Hagar bevrucht zijnde, begint Saraï te verachten, die zich hierover bij haren man beklagt en in verloop bekoont om Hagar te veranderen, welke voor Saraï sluit in de woestijn, 4, alwaar God haar aanspreekt, en weder naar Saraï zendt met tijdelijke belofte namens haren zoon Ismaël, dien zij Abraham, toen hij 86 jaren oud was, hoorde, 7.

DOCH Saraï, Abrams huisvrouw, hoorde hem niet; en zij had eene Egyptische dienstmaagd, welker naam was Hagar.

2 Zoo zeide Saraï tot Abram: Zie toch, de HEERE heeft mij toegesloten, dat Ik niet bare; ga toch in tot mijne dienstmaagd, misschien zal Ik uit haargeboud worden. En Abram hoorde naar de stem van Saraï.

3 Zoo nam Saraï, Abrams huisvrouw, de Egyptische Hagar, hare dienstmaagd, ten einde van tien jaren, welke Abram in het land Kanaän gewoond had, en zij gaf haar aan Abram, haren man, hem tot eene vrouw.

4 En hij ging in tot Hagar, en zij ontving. Als zij nu zag, dat zij ontvangen had, zoo werd hare vrouw veracht in hare oogen.

5 Toen zeide Saraï tot Abram: Mijn ongelijk is op u; ik heb mijne dienstmaagd in uw schoot gegeven; nu zij ziet, dat zij ontvangen heeft, zoo ben ik veracht in hare oogen; de HEERE regte tusschen mij en tusschen u!

6 En Abram zeide tot Saraï: Zie, uwe dienstmaagd is in uwe hand, doe haar wat goed is in uwe oogen. En Saraï verbede haar, en zij vlugte van haar aangezicht.

7 En de Engel des HEEREN vond haar aan eene waterfontein in de woestijn, aan de fontein op den weg van Sur.

8 En hij zeide: Hagar, gij dienstmaagd van Saraï! van waar komt gij, en waar zult gij heengaan? En zij zeide: Ik ben vlugte voor het aangezicht mijner vrouw Saraï.

9 Toen zeide de Engel des HEEREN tot haar: Keer weder tot uwe vrouw, en verneder u onder hare handen.

10 Voorts zeide de Engel des HEEREN tot haar: Ik zal uw zaad groote lijks vermenigvuldigen, zoodat van wege de menigte niet zal geteld worden.

11 Ook zeide des HEEREN Engel tot haar: Zie, gij zijt zwanger, en zult eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam Ismaël noemen, omdat de HEERE uwe verdrukking aangehoord heeft.

12 En hij zal een woudezel van een mensch zijn; zijne hand zal tegen allen zijn, en de hand van allen tegen hem; en hij zal wonen voor het aangezicht van al zijne broeders.

13 En zij noemde den naam des HEEREN, die tot haar sprak: Gij God des aanzien! want zij zeide: Heb ik ook hier gezien naar Dien, die mij aanziet?

14 Daarom noemde men dien put, den put Lachai Rôï; ziet, hij is tusschen Kades en tusschen Bered.

15 En Hagar baarde Abram eenen zoon; en Abram noemde den naam zijns zoons, dien Hagar geboort had, Ismaël.

16 En Abram was zes en tachtig jaren, oud, toen Hagar Ismaël aan Abram baarde.

HOOFDSTUK 17.

God verschijnt Abram en vernieuwt zijne belofte en het verbond, vs. 1; verandert zijnen naam Abram in Abraham, 5; stelt tot een teken des verbonds de Besnijdenis in, 9; verandert den naam van Saraï in Sara, met belofte van eenen zoon en groot zaad uit haar, 15, waarover Abraham zeer verhoed is; maar bilt voor Ismaël, en verkrijgt eenen tijdelijken zegen, 17. Abraham en al wat mannelijk is in zijn huis wordt besneet n. 23.

ALS nu Abram negen en negentig jaren oud was, zoo verscheen de HEERE aan Abram, en zeide tot hem: Ik ben God de Almachtige! Wandel voor mijn aangezicht, en zijt oprecht!

2 En Ik zal mijn verbond stellen tusschen Mij en tusschen u, en Ik zal u gansch zeer vermenigvuldigen.

3 Toen viel Abram op zijn aangezicht; en God sprak met hem, zeggende:

4 Mij aangaande, zie, mijn verbond is met u; en gij zult tot eenen vader van menigte der volken worden.

5 En uw naam zal niet meer genoemd worden Abram; maar uw naam zal wezen Abraham: want Ik heb u gesteld tot eenen vader van menigte der volken.

6 En Ik zal u gansch zeer vruchtbaar maken, en Ik zal u tot volken stellen; en koningen zullen uit u voortkomen.

7 En Ik zal mijn verbond oprigten tusschen Mij en tusschen u, en tusschen uw zaad na u in hunne geslachten, tot / een eeuwig verbond, om u te zijn tot eenen God, en uw zaad na u.

8 En gij Ik zal u, en uw zaad na u, het land uwer vreemdelingschappen geven, het geheele land Kanaän, tot eeuwige bezitting; en Ik zal hun tot eenen God zijn.

9 Voorts zeide God tot Abraham: Gij nu zult mijn verbond houden, gij, en uw zaad na u, in hunne geslachten.

10 Dit is mijn verbond, dat gijlieden houden zult tusschen Mij en tusschen u, en tusschen uw zaad na u: dat al wat mannelijk is, u besneden worde.

11 En gij zult het vleesch uwer voorhuid besnijden; en dat zal tot een teken zijn van het verbond tusschen Mij en tusschen u.

12 Een / zoon / dan van acht dagen zal u besneden worden, al wat mannelijk is in uwe geslachten: de ingeborene van het huis, en de gekochte met geld van allen vreemde, welke niet is van uw zaad;

J. v. C.
1911.

a Gen. 25:18, 9:17.

1917.

b Gen. 24:62, 25:11.

c Gal. 4:22.

1910.

1898.

a Gen. 5:22.

b Gen. 15:18, Ex. 2:24, 6:3.

Lev. 26:42.

c Gen. 12:2, 13:16, 15:5.

d Rom. 4:17.

e Matt. 1:6, cont.

f Gen. 12:15.

g Gen. 15:18, Deut. 1:8.

h Hand. 7:8, Rom. 4:11.

i Lev. 12:3, Luk. 2:21.

Ex. 12:40, Hand. 7:6, Gal. 3:17.

f Ex. 3:22, 11:2, 12:33, 36.

g Gen. 25:7, 8.

h Ex. 12:40.

i Gen. 12:7, 13:12, 24:7, 26:1.

Ex. 32:13, Deut. 1:8, 34:1.

1911.

J. v. C.
1898.

13 De ingeborene van uw huis, en de gekochte met uw geld zal zekerlijk besneden worden; en mijn verbond zal zijn in uieder vleesch, tot een eeuwig verbond.

14 En wat mannelijk is, de voorhuud hebbende wiens voorhuud vleesch niet zal besneden worden, dezelve ziel zal uit hare volken uitgeroeid worden: hij heeft mijn verbond gebroken.

15 Nog zeide God tot Abraham: Gij zult den naam van uwe huisvrouw Sarai niet Sarai noemen, maar haar naam zal zijn Sara.

16 Want Ik zal haar zegenen, en u ook uit haar eenen zoon geven; ja Ik zal haar zegenen, zoodat zij tot volken worden zal; koningen der volken zullen uit haar worden.

17 Toen viel Abraham op zijn aangezicht, en hij lachte; en hij zeide in zijn hart: Zal eenen, die honderd jaren oud is, een kind geboren worden? en zal Sara, die negentig jaren oud is, baren?

18 En Abraham zeide tot God: Och! dat Ismael mogt leven voor u aangezicht!

19 En God zeide: Voorwaar, ^a Sara uwe huisvrouw zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam noemen Izak: en Ik zal mijn verbond met hem oprichten, tot een eeuwig verbond zijnen zaden na hem.

20 En aangaande Ismael heb Ik u verhoord; zie, ^b Ik heb hem gezegd, en zal hem vruchtbaar maken, en hem gansch zeer vermenigvuldigen; twaalf vorsten zal hij gewinnen, en Ik zal hem tot een groot volk stellen;

21 Maar mijn verbond zal Ik met Izak oprichten, dien u Sara ^c op dezen gezetteden tijd in het andere jaar baren zal.

22 En Hij eindigde met hem te spreken; en God voer op van Abraham.

23 Toen barde Abraham zijnen zoon Ismael, en al de ingeborenen van zijn huis, en alle gekochten met zijn geld, al wat mannelijk was onder de lieden van het huis van Abraham, en hij besneed het vleesch hunner voorhuud, even ten zelfden dage, gelijk als God met hem gesproken had.

24 En Abraham was oud negen en negentig jaren, als hem het vleesch zijner voorhuud besneden werd.

25 En Ismael zijn zoon was dertien jaren oud, als hem het vleesch zijner voorhuud besneden werd.

26 Even op dezen zelfden dag werd Abraham besneden, en Ismael, zijn zoon.

27 En alle mannen van zijn huis, de ingeborenen des huizes, en de gekochten met geld, van den vreemde af, werden met hem besneden.

HOOFDSTUK 18.

Twee engelen en de Heere zelf verschijnen Abraham in gedaante van drie mannen, welke hij vriendelijk noodigt en onthaalt, vs. 1. Ontvangt de belofte van eenen zoon uit Sara in het andere jaar, 10. Hierover lacht Sara en wordt daarover bestraft, 12. De twee engelen gaan voort naar Sodom, naar de Heere blijft spreken met Abraham, dien Hij zijn voornemen openbaart van Sodom, Gomorra enz. uit te roeien, 16. Abraham bidt vuriglijk voor die van Sodom, en God antwoordt en vergenoegt hem, 23.

DAARNA verscheen hem de HEERE aan de eikenboschen van Mamre, als hij in de deur der tent zat, toen de dag heet werd.

2 En hij hief zijne oogen op en zag; en ziet, daar stonden drie mannen tegenover hem; als hij hen zag, ^a zoo liep hij hun te gemoet van de deur der tent, en boog zich ter aarde.

3 En hij zeide: Heere! heb ik nu genade gevonden in uwe oogen, zoo gaat toch niet van uwen knecht voorbij.

4 Dat toch een weinig waters gebragt worde, en wascht uwe voeten, en leunt onder dezen boom.

5 En ik zal eene bete broods langen, dat gij uw hart sterkt; daarna zult gij voortgaan, daarom omdat gij tot uwen knecht overgekomen zijt. En zij zeiden: Doe zoo als gij gesproken hebt.

6 En Abraham haastte zich naar de tent tot Sara, en hij zeide: Haast u, kneed drie maten meelbloem, en maak koeken.

7 En Abraham liep tot de runderen, en hij nam een kalf, teeder en goed, en hij gaf het aan den knecht, die haastte, om dat toe te maken.

8 En hij nam boter en melk, en het kalf, dat hij toegemaakt had, en hij zette het hun voor, en stond bij hen onder dien boom, en zij aten.

9 Toen zeiden zij tot hem: Waar is Sara uwe huisvrouw? En hij zeide: Ziet, in de tent.

10 En Hij zeide: ^b Ik zal voorzeker weder tot u komen, omtrent dezen tijd des levens; en zie, Sara uwe huisvrouw zal eenen zoon hebben! En Sara hoorde het aan de deur der tent, welke achter Heu was.

11 Abraham nu en Sara waren oud en wel bedagd: het bad Sara opgehouden te gaan naar de wijze der vrouwen.

12 Zoo lachte Sara bij zich zelve, zeggende: Zal ik wellust hebben, nadat ik oud geworden ben, en ^c mijn heer oud is?

13 En de HEERE zeide tot Abraham: Waarom heeft Sara gelachen, zeggende: Zou ik ook waarlijk baren, nu ik oud geworden ben?

14 ^d Zou iets voor den HEERE te wonderlijk zijn? ter gezetter tijd zal Ik tot u wederkomen, omtrent dezen tijd des levens, en Sara zal eenen zoon hebben!

15 En Sara loochende het, zeggende: Ik heb niet gelachen; want zij vreesde, En Hij zeide: Neen! maar gij hebt gelachen.

16 Toen stonden die mannen op van daar, en zagen naar Sodom toe; en Abraham ging met hen, om hen te geleiden.

17 En de HEERE zeide: ^e Zal Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe?

18 Dewijl Abraham gewisselijk tot een groot en magtig volk worden zal, en ^f alle volken der aarde in hem gezegend zullen worden?

19 Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijnen kinderen en zijn huis na hem zoude bevelen, en zij den weg des HEEREN houden, om te doen gerechtigheid en gerigte: opdat de HEERE over Abraham brenge, hetgeen Hij over hem gesproken heeft.

20 Voorts zeide de HEERE: Dewijl het geroep van Sodom en Gomorra groot is, en dewijl hare zonde zeer zwaar is,

21 Zal Ik nu afdaan en bezien, of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben, en zoo niet, Ik zal het weten.

22 Toen keerden die mannen het aangezicht van daar, en gingen naar Sodom: maar Abraham bleef nog staande voor het aangezicht des HEEREN.

23 En Abraham trad toe, en zeide: Zult Gij ook den regtvaardige met den goddelooze ombrengen?

24 Misschien zijn er vijftig regtvaardigen in de stad; zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig regtvaardigen, die binnen haar zijn?

25 Het zij verre van U, zulk een ding te doen, te dooden den regtvaardige met den goddelooze! dat de regtvaardige gelyk de goddelooze: verre zij het van U! zou de ^g Regter der gansche aarde geen regt doen?

26 Toen zeide de HEERE: Zoo Ik te

J. v. C.
1898.6 Gen. 17:19.
21.
21:2.e Gen. 17:17.
Rom. 4:19.
Hebr. 11:11.d Riet. 19:26.
1 Petr. 3:6.e Matt. 19:26.
Luk. 1:37.

f Amos 3:7.

g Gen. 12:3.
22:18.
26:4.
Hand. 3:25.
Gal. 3:8.

h Rom. 3:6.

a Gen. 18:10.
21:2.b Gen. 16:10.
25:12.
16.

c Gen. 21:2.

d Hebr. 13:2.

J. v. C.
1898.

Sodom binnen de stad vijftig regtvaardigen zal vinden, zoo zal ik de gansche plaats sparen om hunnentwil.

27 En Abraham antwoordde en zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere, hoewel ik stof en asch ben!

28 Misschien zullen aan de vijftig regtvaardigen vijf ontbreken, zult Gij dan om vijf de gansche stad verderven? En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven, zoo ik er vijf en veertig zal vinden.

29 En hij voer voort nog tot Hem te spreken, en zeide: Misschien zullen aldaar veertig gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal het niet doen om dervertigen wil.

30 Voorts zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik spreke; misschien zullen aldaar dertig gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal het niet doen, zoo ik aldaar dertig zal vinden.

31 En hij zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere; misschien zullen er twintig gevonden worden? En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven om der twintigen wil.

32 Nog zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik alleenlijk ditmaal spreke; misschien zullen er tien gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven om der tien wil.

33 Toen ging de HEERE weg, als Hij geëindigd had tot Abraham te spreken; en Abraham keerde weder naar zijne plaats.

HOOFDSTUK 19.

De twee engelen komen in mansgedaante tot Sodom en worden van Lot geherbergd en onthaald, vs. 1. De Sodomieten omringen het huis bij nacht en willen dezen gasten gruwelijken overlast aandoen, 4. Lot poogt hun zulks af te raden, maar te vergeefs, en met zijn eigen gevaar, 6. waaraan de engelen Lot binnen trekken en de Sodomieten met blindheid slaan, zoodat zij het huis moesten verlaten, 10. Lot wordt met zijne vrouw en twee dochters (terwijl de zwagers dazmede spotten) 's morgens vroeg uit Sodom gelid, met last om zich te behouden op het gebergte, 17. Maar Lot bidt en verkrijgt, dat hij zich mag bergen naar Zoar, 18. De vier steden in de gansche landstreek, met inwoners en gewas, worden door vuur en zwavel van den hemel verteerd, 24. De Heere straft Lots huisvrouw, 26. Abraham ziet den ondergang dezer steden, 27. Lot trekt uit Zoar naar het gebergte, alwaar hij door den drank onwetend van zijne beide dochters wordt misbruikt, 31, waaruit Mozen Ammon zijn voortgesproken, 37.

EN die twee engelen kwamen tot Sodom in den avond; en Lot zat in de poort van Sodom; en als Lot hen zag, stond hij op hun te gemoet, en boog zich met het aangezicht ter aarde.

2 En hij zeide: Ziet nu, mijne heeren! keert toch in ten huize van uwen knecht, en vernacht, en « wascht uwe voeten; en gij zult vroeg opstaan, en gaan uws wegs. En zij zeiden: Neen, maar wij zullen op de straat vernachten.

3 En ⁶ hij hield bij hen zeer aan, zoodat zij tot hem inkeerden, en kwamen in zijn huis; en hij maakte hun eenen maaltijd, en bakte ongezuurde koeken, en zij aten.

4 Eer zij zich te slapen leiden, zoo hebben de mannen dier stad, de mannen van Sodom, van den jongste tot den oudste toe, dat huis omsingeld, het gansche volk, van het uiterste einde af.

5 En zij riepen Lot toe, en zeiden tot hem: Waar zijn die mannen, die dezen nacht tot u gekomen zijn? breng hen uit tot ons, opdat wij ze bekennen.

6 Toen ging Lot uit tot hen aan de deur, en hij sloot de deur achter zich toe;

7 En hij zeide: Mijne broeders! doet toch geen kwaad!

8 Ziet toch, ik heb twee dochters, die geenens man bekend hebben; ik zal haar nu tot u uitbrengen, en doet haar, zoo als het goed is in uwe oogen; alleenlijk doet dezen mannen niets, want daarom zijn zij onder de schaduw mijns daks ingegaan.

9 Toen zeiden zij: Kom verder aan! Voorts zeiden zij: Deze eene is gekomen, om als een vreemdeling hier te wonen, en zoude hij allezins ^c regter zijn? nu zullen wij u meer kwaads doen, dan hun. En zij drongen zeer op den man, ^d op Lot, en zij traden toe om de deur open te breken.

10 Doch die mannen staken hunne hand uit, en deden Lot tot zich inkomen in het huis, en sloten de deur toe.

11 En zij sloegen de mannen, die aan de deur van het huis waren, met verblindheden, van den kleinste tot aan den grootste, zoodat zij moede werden, om de deur te vinden.

12 Toen zeiden die mannen tot Lot: Wien hebt gij hier nog meer? eenen schoonzoon, of uwe zonen, of uwe dochteren, en allen, dien gij hebt in deze stad, breng uit deze plaats!

13 Want wij gaan deze plaats verderven, omdat haar geroep groot geworden is voor het aangezicht des HEEREN, en de HEERE ons uitgezonden heeft, om haar te verderven.

14 Toen ging Lot uit, en sprak tot zijne schoonzonen, die zijne dochteren nemen zouden, en zeide: Maakt u op, gaat uit deze plaats, want de HEERE gaat deze stad verderven; maar hij was in de oogen zijner schoonzonen als iokkende.

15 En als de dageraad opging, drongen de engelen Lot aan, zeggende: Maak u op, neem uwe huisvrouw, en uwe twee dochteren, die voorhanden zijn, opdat gij in de ongerechtigheid dezer stad niet omkomt.

16 Maar hij vertoefde; zoo grepen dan die mannen zijne hand, en de hand zijner vrouw, en de hand zijner twee dochteren, om de verschooning des HEEREN over hem; en zij brachten hem uit, en stelden hem buiten de stad.

17 En het geschiedde, als zij hen uitgebragt hadden naar buiten, zoo zeide Hij: Behoud u om uws levens wil, zie niet achter u om, en sta niet op deze gansche vlakte; behoud u naar het gebergte heen, opdat gij niet omkomt.

18 En Lot zeide tot hen: Neen toch, Heere!

19 Zie toch, uwe knecht heeft genade gevonden in uwe oogen, en Gij hebt uwe weldadigheid groot gemaakt, die Gij aan mij gedaan hebt, om mijne ziel te behouden bij het leven; maar ik zal niet kunnen behouden worden naar het gebergte heen, opdat mij niet misschien dat kwaad aankleve, en ik sterf!

20 Zie toch, deze stad is nabij, om derwaarts te vlieten, en zij is klein; laat mij toch derwaarts behouden worden, (als zij niet klein?) opdat mijne ziel leve.

21 En Hij zeide tot hem: Zie, ik heb uw aangezicht opgenomen ook in deze zaak, dat ik deze stad niet omkeere, waarvan gij gesproken hebt.

22 Haast, behoud u derwaarts: want ik zal niets kunnen doen, totdat gij daarhenen ingekomen zijt. Daarom noemde men den naam dezer stad Zoar.

23 De zon ging op boven de aarde, als Lot te Zoar inkwam.

24 Toen ^e deed de HEERE zwavel en vuur over Sodom en over Gomorra regenen, van den HEERE, uit den hemel.

25 En Hij keerde deze steden om, en die gansche vlakte, en alle inwoners dezer steden, ook het gewas des lands.

26 En ^f zijne huisvrouw zag om van

J. v. C.
1898.c Ex. 2:14.
Handl. 7:27.
d 2 Petr. 2:7, 8.e Deut. 29:23.
Jes. 13:19.
Jer. 20:16.
26:40.
Kigld. 4:6.
Ezeer. 16:50.
Ros. 11:8.
Amos 4:11.
Zef. 2:9.
Luk. 17:29.
2 Petr. 2:6.
Judas vs. 7.

f Luk. 17:32.

a Gen. 18:4.

b Hebr. 13:2.

J. v. C.
1898.

J. v. C.
1898.

achter hem; en zij werd een zoutpilaar.
27 En Abraham maakte zich dezelvez
morgens vroeg op, naar de plaats, waar
hij voor het aangezicht des HEEREN ge-
staan had.

28 En hij zag naar Sodom en Gomorra
toe, en naar het gansche land van die
vlakte; en hij zag, en ziet, er ging een
rook van het land op, gelijk de rook
eens ovens.

29 En het geschiedde, toen God de
steden dezer vlakte verloor, dat God
aan Abraham gedacht, en Hij leidde Lot
uit het midden dezer omkeering, in het
omkerken dier steden, in welke Lot ge-
woond had.

30 En Lot toog op uit Zoar, en woonde
op den berg, en zijne twee dochters met
hem, want hij vreesde binnen Zoar te
wonen. En hij woonde in eene spelonk,
hij en zijne twee dochters.

31 Toen zeide de eerstgeborene tot de
jongste: Onze vader is oud, en er is geen
man in dit land, om tot ons in te gaan,
naar de wijze der gansche aarde.

32 Kom, laat ons onzen vader wijn te
drinken geven, en hij hem liggen, opdat
wij van onzen vader zaad in het leven
behouden.

33 En zij gaven dien nacht haren vader
wijn te drinken: en de eerstgeborene
kwam, en lag bij haren vader, en hij
werd het niet gewaar in haar nederlig-
gen, noch in haar opstaan.

34 En het geschiedde des anderen
dags, dat de eerstgeborene zeide tot de
jongste: Zie, ik heb gisteren nacht bij
mijnen vader gelegen; laat ons ook dezen
nacht hem wijn te drinken geven; ga
dan in, lig bij hem, opdat wij van on-
zen vader zaad in het leven behouden.

35 En zij gaven haren vader ook dien
nacht wijn te drinken, en de jongste
stond op, en lag bij hem. En hij werd
het niet gewaar in haar nederliggen, noch
in haar opstaan.

36 En de twee dochters van Lot wer-
den bevrucht van haren vader.

37 En de eerstgeborene baarde eenen
zoon, en noemde zijnen naam Moab:
deze is de vader der Moabieten, tot op
dezen dag.

38 En de jongste baarde ook eenen
zoon, en noemde zijnen naam Ben-
Ammi: deze is de vader der kinderen
Ammon, tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 20.

Abraham vertrekt naar Gerar en zegt, dat Sara
zijne zuster is, vs. 1. Koning Abimelech laat
Sara halen, 2. God openbaart Abimelech in
een droom, dat Sara gehuwd is en vermaant
hem haar terug te geven, 3. Hierop geeft
hij haar weder met bijzondere beleefdheid
en geschenken, 14. Abimelech en de zijnen
worden op Abraham's voorbede genezen, 17.

EN Abraham reisde van daar naar het
land van het zuiden, en woonde tus-
schen Kades en tusschen Sur; en hij
verkeerde als vreemdeling te Gerar.

2 Als nu Abraham van Sara zijne huis-
vrouw gezegd had: « Zij is mijne zuster;
zoo zond Abimelech, de koning van Ger-
ar, en nam Sara weg.

3 Maar God kwam tot Abimelech in
eenen droom des nachts, en Hij zeide tot
hem: Zie, gij zijt dood om der vrouwe
wil, die gij weggenomen hebt, want zij
is niet eenen man getrouwd.

4 Doch Abimelech was tot haar niet
genaderd; daarom zeide hij: Heere! zult
gij dan ook een rechtvaardig volk doodten?

5 Heeft hij zelf mij niet gezegd: Zij is
mijne zuster; en zij, ook zij heeft ge-
zegd: Hij is mijn broeder. In oprecht-
heid mijns harten en in reinheid mijner
handen, heb ik dit gedaan.

6 En God zeide tot hem in den droom:
Ik heb ook geweten, dat gij dit in op-

regtheid uws harten gedaan hebt, en Ik
heb u ook belet van tegen Mij te zon-
digen; daarom heb Ik u niet toegelaten,
haar aan te roeren.

7 Zoo geef dan nu dezès mans huis-
vrouw weder, want hij is een profeet,
en hij zal voor u bidden, opdat gij leeft;
maar zoo gij haar niet wedergeeft, weet,
dat gij voorzeker sterven zult, gij, en al
wat uwe is!

8 Toen stond Abimelech des morgens
vroeg op, en riep al zijne knechten, en
sprak al deze woorden voor hunne ooren.
En die mannen vreesden zeer.

9 En Abimelech riep Abraham, en
zeide tot hem: Wat hebt gij ons gedaan?
en wat heb ik tegen u gezondigd, dat gij
over mij en over mijn koninkrijk eene
grootte zonde gebragt hebt? gij hebt da-
den met mij gedaan, die niet zouden ge-
daan worden.

10 Voorts zeide Abimelech tot Abra-
ham: Wat hebt gij gezien, dat gij deze
zaak gedaan hebt?

11 En Abraham zeide: Want ik dacht,
alleen is de vrees Gods in deze plaats
niet, zoodat zij mij om mijner huisvrouw
wil zullen doodden.

12 En ook is zij waarlijk mijne zuster,
zij is mijns vaders dochter, maar niet
mijner moeder dochter; en zij is mij ter
vrouwe geworden.

13 En het is geschied, als God mij uit
mijns vaders huis deel dwalen, zoo sprak
ik tot haar: Dit zij uwe weladigheid,
die gij bij mij doen zult: aan alle plaat-
sen, waar wij komen zullen, ⁶ zeg van
mij: Hij is mijn broeder!

14 Toen nam Abimelech schapen en
runderen, ook dienstknechten en dienst-
maanden, en gaf dezelve aan Abraham; en
hij gaf hem Sara zijne huisvrouw weder.

15 En Abimelech zeide: Zie, mijn land
is voor uw aangezicht; woon, waar het
goed is in uwe oogen.

16 En tot Sara zeide hij: Zie, ik heb
uwen broeder duizend zilverlingen ge-
geven; zie, hij zij u een deksel der oogen,
allen, die met u zijn, ja bij allen, en
wees geleerd.

17 En Abraham bad tot God; en God
genas Abimelech, en zijne huisvrouw, en
zijne dienstvaanden, zoodat zij baarden.

18 Want de HEERE had al de baar-
moeders van het huis van Abimelech
ganschelijk toegesloten, ter oorzake van
Sara, Abraham's huisvrouw.

HOOFDSTUK 21.

Izak wordt naar Gods belofte geboren en be-
sneeden, vs. 1. Abraham houdt een groot
gastmaal op den dag van Izaks spening, 8.
Isaël spoot daarmede en wordt met zijne
moeder Hagar, op verzoek van Sara en naar
Gods woord uitgebroeven, 9. Hagar dwaalt
in de woestijn, en Isaël is in gevaar van
te verdrinken, 15, maar God voorziet dit
en troost Hagar, 17. Isaël's woonplaats en
huwelijck, 20. Abimelech maakt een verbond
met Abraham te Bersäba, 22. Abraham dient
en dankt den HEERE, 33.

EN de HEERE bezocht Sara, « gelijk als
Hij gezegd had; en de HEERE deed
aan Sara, gelijk als Hij gesproken had.

2 En Sara werd bevrucht, en baarde
Abraham eenen zoon in zijnen ouderdom,
« ter gezetter tijd, dien hem God gezegd
had.

3 En Abraham noemde den naam zijns
zoons, die hem geboren was, dien hem
Sara geboort had, Izak.

4 En Abraham besneel zijnen zoon
Izak, zijnde acht dagen oud, « gelijk als
hem God geboden had.

5 En Abraham was honderd jaren oud,
als hem Izak zijn zoon geboren werd.

6 En Sara zeide: God heeft mij een
lagchen gemaakt; al die het hoort, zal
met mij lagchen.

Gen. 12:13.

a Gen. 17:19.
18:10.

b Gal. 4:23.
Hebr. 11:11.

c Gen. 18:10.
14.

d Gen. 17:19.

J. v. C.
1897.J. v. C.
1892.

7 Voorts zeide zij: Wie zou Abraham gezegd hebben: Sara heeft zonen gezoegd! want ik heb eenen zoon geboord in zijnen ouderdom.

8 En het kind werd groot, en werd gespeend; t en maakte Abraham eenen grooten maaltijd op den dag, als Izak gespeend werd.

9 En Sara zag den zoon van Hagar de Egyptische, dien zij Abraham geboord had, spottende.

10 En zij zeide tot Abraham: « Drijf deze dienstmaagd en haren zoon uit; want de zoon dezer dienstmaagd zal met mijnen zoon, met Izak, niet erven.

11 En dit woord was zeer kwaad in Abraham's oogen, ter oorzake van zijnen zoon.

12 Maar God zeide tot Abraham: Laat het niet kwaad zijn in uwe oogen, over den jongen, en over uwe dienstmaagd; al wat Sara tot u zal zeggen, hoor naar hare stem, want in Izak zal uw zaad genoemd worden.

13 Doch Ik zal ook den zoon dezer dienstmaagd tot een volk stellen, omdat hij uw zaad is.

14 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, en nam brood, en eene flesch water, en gaf ze aan Hagar, die leggende op haren schouder: ook gaf hij haar het kind, en zond haar weg. En zij ging voort, en dwaalde in de woestijn Ber-séba.

15 Als nu het water van de flesch uit was, zoo wierp zij het kind onder eenen van de struiken.

16 En zij ging, en zette zich tegenover, afgaande zoo verre, als die met den boog schieten; want zij zeide: Dat ik het kind niet zie sterven; en zij zat tegenover, en hief hare stem op, en weende.

17 En God hoorde de stem van den jongen; en de Engel Gods riep Hagar toe uit den hemel, en zeide tot haar: Wat is u, Hagar? vrees niet, want God heeft naar des jongens stem gehoord, ter plaatse, waar hij is.

18 Sta op, hef den jongen op, en houd hem vast met uwe hand, want Ik zal hem tot een groot volk stellen.

19 En God opende hare oogen, dat zij eenen waterput zag; en zij ging, en vulde de flesch met water, en gaf den jongen te drinken.

20 En God was met den jongen, en hij werd groot, en hij woonde in de woestijn, en werd een boogschutter.

21 En hij woonde in de woestijn Paran; en zijne moeder nam hem eene vrouw uit Egypteland.

22 Voorts geschiedde het ter zelfder tijd, dat Abimélech, mitscadere Pichol zijn krijgsoverste, tot Abraham sprak, zeggende: God is met u in alles wat gij doet.

23 Zoo zweer mij nu hier bij God: Zoo gij mij, of mijnen zoon, of mijnen neef liegen zult! naar de weldadigheid, die ik bij u gedaan heb, want gij doet bij mij, en bij het land, waarin gij als vreemdeling verkeert.

24 En Abraham zeide: Ik zal zweren. 25 Doch Abraham berispte Abimélech ter oorzake van eenen waterput, dien Abimélechs knechten met geweld genomen hadden.

26 Toen zeide Abimélech: Ik heb niet geweten, wie dit stuk gedaan heeft; en ook hebt gij niet mij niet aangezegd, en ik heb er ook niet van gehoord, dan heden.

27 En Abraham nam schapen en runderen, en gaf die aan Abimélech; en die beiden maakten een verbond.

28 Doch Abraham stelde zeven oolammeren der kudde bijzonder.

29 Zoo zeide Abimélech tot Abraham: Wat zullen hier deze zeven oolammeren, die gij bijzonder gesteld hebt?

30 En hij zeide: Dat gij de zeven oolammeren van mijne hand nemen zult, opdat het mij tot eene getuigenis zij, dat ik dezen put gegraven heb.

31 Daarom noemde men die plaats Ber-séba, omdat die beiden daar gezworen hadden.

32 Alzoo maakten zij een verbond te Ber-séba. Daarna stond Abimélech op, en Pichol zijn krijgsoverste, en zij keerden wederom naar het land der Filistijnen.

33 En hij plantte een bosch in Ber-séba, en riep aldaar den naam des HEEREN, des ewigen Gods aan.

34 En Abraham woonde als vreemdeling vele dagen in het land der Filistijnen.

HOOFDSTUK 22.

God beproeft Abraham, hem bevelende zijnen zoon Izak te offeren, vs. 1. Abraham is gereed te gehoorzamen, 3, maar wordt van God uit den hemel belet, hooger geroemd en vereerd met vernieuwing der beloften en Gods eed, 11. Abraham ontvangt goede tijding van zijne broeders Nahors welvaart en nakomelingen, 20.

EN het geschiedde na deze dingen, dat God Abraham verzocht; en Hij zeide tot hem: Abraham! En hij zeide: Zie, hier ben ik!

2 En Hij zeide: Neem nu uwen zoon, uwen eenige, dien gij liefhebt, Izak, en ga heen naar het land Moria, en offer hem aldaar tot een brandoffer, op eenen van de bergen, dien Ik u zeggen zal.

3 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, en zadelde zijnen ezel, en nam twee van zijne jongeren met zich, en Izak zijnen zoon; en hij kloofde hout tot het brandoffer, en maakte zich op, en ging naar de plaats, die hem God gezegd had.

4 Aan den derden dag, toen hief Abraham zijne oogen op, en zag die plaats van verre.

5 En Abraham zeide tot zijne jongeren: Blijft gij hier met den ezel, en ik en de jongen zullen heengaan tot daar; als wij aangebeden zullen hebben, dan zullen wij tot u wederkeren.

6 En Abraham nam het hout des brandoffers, en leidde het op Izak zijnen zoon; en hij nam het vuur en het mes in zijne hand, en zij beiden gingen zamen.

7 Toen sprak Izak tot Abraham zijnen vader, en zeide: Mijn vader! En hij zeide: Zie, hier ben ik, mijn zoon! En hij zeide: Zie het vuur en het hout; maar waar is het lam tot het brandoffer?

8 En Abraham zeide: God zal zich zelf een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon! Zoo gingen zij beiden zamen.

9 En zij kwamen ter plaatse, die hem God gezegd had; en Abraham bouwde aldaar een altaar; en hij schikte het hout, en bond zijnen zoon Izak, en leidde hem op het altaar boven op het hout.

10 En Abraham strekte zijne hand uit, en nam het mes, om zijnen zoon te slagen.

11 Maar de Engel des HEEREN riep tot hem van den hemel, en zeide: Abraham, Abraham! En hij zeide: Zie, hier ben ik!

12 Toen zeide Hij: Strek uwe hand niet uit aan den jongen, en doe hem niets! want nu weet Ik, dat gij God vreezende zijt, en uwen zoon, uwen eenige, van Mij niet hebt onthouden.

13 Toen hief Abraham zijne oogen op, en zag om, en ziet, achter was een ram in de verwarde struiken vast met zijne hoornen; en Abraham ging, en nam dien ram, en offerde hem ten brandoffer in zijns zoons plaats.

14 En Abraham noemde den naam van die plaats: De HEERE zal het voorzien! Want heden ten dage gezegd wordt: Op den berg des HEEREN zal het voorzien worden!

circa 1891.

Gen. 4:26.

1872.

a Hebr. 11:17.

a Jakob. 2:21.

circa 1892.

e Gal. 4:30.

f Rom. 9:7.
Hebr. 11:18.g Gen. 16:10.
17:20.a Gen. 16:10.
17:20.

i Gen. 14:23.

J. v. C.
1872.

15 Toen riep de Engel des HEEREN tot Abraham ten tweede male van den hemel ;

16 En zeide : *c* Ik zweer *d* bij Mij zelve, spreekt de HEERE ; daarom dat gij deze zaak gedaan hebt, en uwen zoon, uwen eenige, niet onthouden hebt ;

17 Voorzeker zal ik u grootelijks zegenen, en uw zaad zeer vermenigvuldigen, als de sterren des hemels, en als het zand, dat aan den oever der zee is ; *e* en uw zaad zal de poorte zijner vijanden erfelijk bezitten.

18 En *f* in uw zaal zullen gezegend worden alle volken der aarde : naardien gij mijne stem gehoorzaam geweest zijt.

19 Toen keerde Abraham weder tot zijne jongeren ; en zij maakten zich op, en zij gingen zamen naar Ber-eeba ; en Abraham woonde te Ber-eeba.

20 En het geschiedde na deze dingen, dat men Abraham boodschapte, zeggende : Zie, Milka heeft ook Nahor, uwen broeder, zonen gebaard.

21 Uz zijnen eerstgeborene, en Buz zijnen broeder, en Kemuel, den vader van Aram.

22 En Chesed, en Hazo, en Pildas, en Jidlaf, en Bethuel ;

23 (En Bethuel gewon Rebekka) deze acht barde Milka aan Nahor, den broeder van Abraham.

24 En zijn bijwijf, welker naam was Reuma, diezelve baarde ook Tebab, en Gahan, en Tahas, en Maacha.

HOOFDSTUK 23.

Sara sterft en wordt van Abraham beweend, vs. 1. Abraham koopt op eene plegtige wijze den akker van Efron den Hethiet, met de spelonk Machpela, tot eene erfgravenis. 3. en begraaft aldaar zijne huisvrouw Sara, 19.

EN het leven van Sara was honderd zeven en twintig jaren : dit waren de jaren des levens van Sara.

2 En Sara sterft te Kirith Arba, dat is Hebron, in het land Kanaän ; en Abraham kwam om Sara te beklagen, en haar te beweenen.

3 Daarna stond Abraham op van het aangezicht zijner doode, en hij sprak tot de zonen Heths, zeggende :

4 Ik ben een vreemdeling en inwoner bij u ; *e* geeft mij eene erfgravenis bij u, opdat ik mijne doode van voor mijn aangezicht begrave.

5 En de zonen Heths antwoordden Abraham, zeggende tot hem :

6 Hoor ons, mijn heer ! gij zijt een vorst Gods in het midden van ons ; begraaft uwe doode in de keure onzer graven ; niemand van ons zal zijn graf voor u weren, dat gij uwe doode niet zoudt begraven.

7 Toen stond Abraham op, en boog zich neder voor het volk des lands, voor de zonen Heths ;

8 En hij sprak met hen, zeggende : Is het met uwen wil, dat ik mijne doode begrave van voor mijn aangezicht ; zoo hoort mij, en spreekt voor mij bij Efron, den zoon van Zohar,

9 Dat hij mij geve de spelonk van Machpela, die hij heeft, die in het clude van zijnen akker is, dat hij dezelve mij om het volle geld geve, tot eene erfgravenis in het midden van u.

10 Efron nu zat in het midden van de zonen Heths ; en Efron de Hethiet antwoordde Abraham, voor de ooren van de zonen Heths, van al degenen, die ter poorte zijner stad ingingen, zeggende :

11 Neen, mijn heer ! hoor mij : den akker geef ik u, ook de spelonk, die daarin is, die geef ik u ; voor de oogen van de zonen mijns volks geef ik u die ; begraaft uwe doode.

12 Toen boog zich Abraham neder voor

het aangezicht van het volk des lands ; 13 En hij sprak tot Efron, voor de ooren van het volk des lands, zeggende : Trouwens, zijt gij het ? lieve, hoor mij : ik zal het geld des akkers geven, neem het van mij, zoo zal ik mijne doode aldaar begraven.

14 En Efron antwoordde Abraham, zeggende tot hem :

15 Mijn heer ! hoor mij : een land van vier honderd sikkelen zilvers, wat is dat tusschen mij en tusschen u ? begraaf slechts uwe doode.

16 En *b* Abraham luisterde naar Efron ; en Abraham voog Efron het geld, waarvan hij gesproken had, voor de ooren van de zonen Heths, vier honderd sikkelen zilvers, onder den koopman gangbaar.

17 *c* Alzoo werd de akker van Efron, die in Machpela was, dat tegenover Maure lag, de akker en de spelonk, die daarin was, en al het geboonte, dat op den akker *stont*, dat rondom in zijne gansche landpale was gevestigd.

18 Aan Abraham tot eene bezitting, voor de oogen van de zonen Heths, bij allen, die tot zijne stadspoort ingingen.

19 En daarna becoef Abraham zijne huisvrouw Sara in de spelonk des akkers van Machpela, tegenover Maure, hetwelk is Hebron, in het land Kanaän.

20 Alzoo werd die akker, en despelonk, die daarin was, aan Abraham gevestigd tot eene erfgravenis van de zonen Heths.

HOOFDSTUK 24.

Abraham, oud en rijk zijnde, neemt zijnen oudsten knecht enen erf af en zendt hem naar Mesopotanië tot zyne maagschap, om voor zijnen zoon Izak eene vrouw te halen, vs. 1. De knecht trekt, volkomen ugerust, heen en volbrengt zijnen last met godvruchtige trouw, 10. Door eene wonderbare bestiering des Heeren verkrijgt hij Rebekka zeer voorspoedig met volle toestemming van de haren, 50, trekt met Rebekka van daar en brengt haar tot Izak, 61, die haar ontvangt, trouwt en bemint, 66.

ABRAHAM nu was oud *en* wel bejaagd ; en de HEERE had Abraham in alles gezegend.

2 Zoo sprak Abraham tot zijnen knecht, den oudste van zijn huis, regerende over alles, wat hij had : *a* Leg toch uwe hand onder mijne heup ;

3 Opdat ik u doe zweren bij den HEERE, den God des hemels, en den God der aarde, *b* dat gij voor mijnen zoon geene vrouw nemen zult van de dochteren der Kanaänieten, in het midden van welke ik woon ;

4 Maar dat gij naar mijn land, en naar mijne maagschap trekken, en voor mijnen zoon Izak eene vrouw nemen zult.

5 En die knecht zeide tot hem : Misschien zal die vrouw mij niet willen volgen in dit land ; zal ik dan uwen zoon moeten wederbrengen in het land, waar gij uitgetogen zijt ?

6 En Abraham zeide tot hem : Wacht u, dat gij mijnen zoon niet weder daarheen brengt !

7 *c* De HEERE, de God des hemels, die mij, uit mijns vaders huis en uit het land mijner maagschap, genomen heeft, en die tot mij gesproken heeft, en die mij gezworen heeft, zeggende : *d* Aan uw zaal zal ik dit land geven ! Die zelf zal zijnen Engel voor u aangezigt zenden, dat gij voor mijnen zoon van daar eene vrouw neemt.

8 Maar indien de vrouw u niet volgen wil, zoo zult gij rein zijn van dezen mijnen eed ; alleenlijk breng mijnen zoon daar niet weder heen.

9 Toen leidde de knecht zijne hand onder de heup van Abraham zijnen heer, en hij zwoer hem over deze zaak.

10 En die knecht nam tien kemelen

J. v. C.
1860.

4 Gen. 50 13.

c Hand. 7. 16.

1857.

a Gen. 47. 29.

b Gen. 28. 1.

c Gen. 12. 1.

d Gen. 12. 7.

13. 15.

26. 4.

Ex. 32. 13.

Deut. 34. 4.

Hand. 7. 5.

1860.

c Hand. 7. 5.

J. v. C.
1837.

van zijns heeren kemelen, en toog heen; en al het goed zijn heeren was in zijne hand; en hij maakte zich op, en toog heen naar Mesopotanië, naar de stad van Nabor.

11 En hij deed de kemelen nederknien buiten de stal, bij eenen waterput, des avondtijds, ten tijde, als de putsters uitkwamen.

12 En hij zeide: HEERE! God van mijnen heer Abraham! doe *Assor* mij toch heden ontmoeten, en doe weldadigheid bij Abraham mijnen heer.

13 Zie, ik sta bij de waterfontein, en de dochteren der mannen dezer stal zijn uitgaande, om water te putten:

14 Zoo geschiedde, dat die jongedochter, tot welke ik zal zeggen: Neig toch uwe kruik, dat ik drinke; en zij zal zeggen: Drink, en ik zal ook uwe kemelen drenken; diezelfde zij, die Gij uwen knecht *Isak* toegewezen hebt, en dat ik daaraan bekenne, dat Gij weldadigheid bij mijnen heer gedaan hebt.

15 En het geschiedde, eer hij geëindigd had te spreken, ziet, zoo kwam Rebekka uit, welke aan Bethuel geboren was, den zoon van Milka, de huisvrouw van Nabor, den broeder van Abraham; en zij had hare kruik op haren schouder.

16 En die jonge dochter was zeer schoon van aangezicht, eene maagd, en geen man had haar bekend; en zij ging af naar de fontein, en vulde hare kruik, en ging op.

17 Toen liep die knecht haar te gemoet, en hij zeide: Laat mij toch een weinig waters uit uwe kruik drinken.

18 En zij zeide: Drink, mijn heer! en zij haastte zich, en liet hare kruik neder op hare hand, en gaf hem te drinken.

19 Als zij nu volgeindigd had van hem drinken te geven, zeide zij: Ik zal ook voor uwe kemelen putten, totdat zij volgeindigd hebben te drinken.

20 En zij haastte zich, en goot hare kruik uit in den drinkbak, en liep weder naar den put om te putten, en zij putte voor al zijne kemelen.

21 En de man ontzette zich over haar, stilzwijgende, om te merken, of de HEERE zijnen weg voorspoedig gemaakt had, of niet.

22 En het geschiedde, als de kemelen volgeindigd hadden te drinken, dat die man een gouden voorhoofdsiersel nam, welks gewicht was een halve sikkil, en twee armingen aan hare handen, welker gewicht was tien *sikkiles* gouds.

23 Want hij had gezegd: Wiens dochter zijt gij? geef het mij toch te kennen; s'er ook ten huize uws vaders plaats voor ons, om te vernachten?

24 En zij had tot hem gezegd: Ik ben de dochter van Bethuel, den zoon van Milka, dien zij Nabor geboort heeft.

25 Voorts had zij tot hem gezegd: Ook s'er stroo en veel voeders bij ons, ook plaats om te vernachten.

26 Toen zeide die man zijn hoofd, en aanbad den HEERE:

27 En hij zeide: Gelooft zij de HEERE, de God van mijnen heer Abraham, die zijne weldadigheid en waarheid niet nagelaten heeft van mijnen heer; aanstaande mij, de HEERE heeft mij op lezen weg geleid, ten huize van mijns heeren broeders.

28 En die jonge dochter liep, en gaf en huize hare moeder te kennen, gelijk teze zaken waren.

29 En Rebekka had eenen broeder, wiens naam was Laban; en Laban liep tot dien man naar buiten tot de fontein.

30 En het geschiedde, als hij dat voorhoofdsiersel gezien had, en de armingen aan de handen zijner zuster; en als hij beboord had de woorden zijner zuster Rebekka, zeggende: Alzoo heeft die man

tot mij gesproken; zoo kwam hij tot dien man, en ziet, hij stond bij de kemelen, bij de fontein.

31 En hij zeide: Kom in, gij gezegende des HEEREN, waarom zoudt gij buiten staan? want ik heb het huis bereid, en de plaats voor de kemelen.

32 Toen kwam die man naar het huis toe, en men ontgordde de kemelen, en men gaf den kemelen stroo en voeder; en water om zijne voeten te wasschen, en de voeten der mannen, die bij hem waren.

33 Daarna werd hem te eten voorgezet; maar hij zeide: Ik zal niet eten, totdat ik mijne woorden gesproken heb. En hij zeide: Spreek!

34 Toen zeide hij: Ik ben een knecht van Abraham;

35 En de HEERE heeft mijnen heer zeer gezegend, zoodat hij groot geworden is; en hij heeft hem gegeven schapen, en runderen, en zilver, en goud, en knechten, en maagden, en kemelen, en ezelen.

36 En Sara, de huisvrouw van mijnen heer, heeft mijnen heer eenen zoon geboort, nadat zij oud geworden was; en hij heeft hem gegeven alles, wat hij heeft.

37 En mijn heer heeft mij doen zweren, zeggende: Gij zult voor mijnen zoon eenen vrouw nemen van de dochteren der Kanaaniëten, in welker land ik woon;

38 Maar gij zult trekken naar het huis mijns vaders, en naar mijn geslacht, en zult voor mijnen zoon eenen vrouw nemen;

39 Toen zeide ik tot mijnen heer: Misschien zal mij die vrouw niet volgen.

40 En hij zeide tot mij: De HEERE, voor wiens aangezicht ik gewandeld heb, zal zijnen Engel met u reizen, en hij zal uwen weg voorspoedig maken, dat gij voor mijnen zoon eenen vrouw neemt, uit mijn geslacht en uit mijns vaders huis.

41 Dan zult gij van mijnen eed rein zijn, wanneer gij tot mijn geslacht zult gekomen zijn; en indien zij haar u niet geven, zoo zult gij rein zijn van mijnen eed.

42 En ik kwam heden aan de fontein; en zeide: O HEERE! God van mijnen heer Abraham! Zoo Gij nu mijnen weg voorspoedig maken zult, op welken ik ga;

43 Zie, ik sta bij de waterfontein; zoo geschiedde, dat de maagd, die uitkomen zal om te putten, en tot welke ik zeggen zal: Geef mij toch een weinig waters te drinken uit uwe kruik;

44 En zij tot mij zal zeggen: Drink gij ook, en ik zal ook uwen kemelen putten; dat deze die vrouw zij, die de HEERE aan den zoon van mijnen heer heeft toegewezen.

45 Eer ik geëindigd had te spreken in mijn hart, ziet, zoo kwam Rebekka uit, en had hare kruik op haren schouder, en zij kwam af tot de fontein en putte; en ik zeide tot haar: Geef mij toch te drinken!

46 Zoo haastte zij zich, en liet hare kruik van zich neder, en zeide: Drink gij, en ik zal ook uwe kemelen drenken; en ik dronk, en zij drenkte ook de kemelen.

47 Toen vroegde ik haar, en zeide: Wiens dochter zijt gij? En zij zeide: De dochter van Bethuel, den zoon van Nabor, welken Milka hem geboort heeft. Zoo leidde ik het voorhoofdsiersel op haar aangezicht, en de armingen aan hare handen;

48 En ik usigde mijn hoofd, en aanbad den HEERE; en ik loofde den HEERE, den God van mijnen heer Abraham, die mij op den rechten weg geleid had, om de dochter des broeders van mijnen heer voor mijnen zoon te nemen.

49 Nu dan, zoo gijlieden weldadigheid en trouw aan mijnen heer doen zult, geef het mij te kennen: en zoo niet,

J. v. C.
1837.

Gen. 22-23.

Gen. 22-23.

J. v. C.
1837.

geeft het mij ook te kennen, opdat ik mij ter rechter- of ter linkerhand wende.

50 Toen antwoordde Laban, en Bethuël, en zeiden: Van den HEERE is deze zaak voortgekomen, wij kunnen kwaad noch goed tot u spreken.

51 Zie, Rebekka is voor uw aangezigt, neem haar en trek henen; zij zij de vrouw van den zoon uws heeren, gelijk de HEERE gesproken heeft.

52 En het geschiedde, als Abrahams knecht hunne woorden hoorde, zoo boog hij zich ter aarde voor den HEERE.

53 En de knecht langde voort zilveren kleinooden, en gouden kleinooden, en kleedren, en hij gaf die aan Rebekka; hij gaf ook aan haren broeder en hare moeder kostelijkheden.

54 Toen aten en dronken zij, hij en de mannen, die bij hem waren; en zij verachtten, en zij stonden des morgens op, en hij zeide: Laat mij trekken tot mijnen heer!

55 Toen zeide haar broeder, en hare moeder: Laat de jonge dochter eenige dagen, of tien, bij ons blijven; daarna zult gij gaan.

56 Maar hij zeide tot hen: Houdt mij niet op, dewijl de HEERE mijnen weg voorspoedig gemaakt heeft! laat mij trekken, dat ik tot mijnen heer ga.

57 Toen zeiden zij: Laat ons de jonge dochter roepen, en haren mond vragen.

58 En zij riepen Rebekka, en zeiden tot haar: Zult gij met dezen man trekken? En zij antwoordde: Ik zal trekken!

59 Toen lieten zij Rebekka, hunne zuster, en hare voedster trekken, mitgaders Abrahams knecht en zijne mannen.

60 En zij zegenden Rebekka, en zeiden tot haar: O onze zuster! vord gij tot duizenden miljoenen, en uw zaal bezitte de poort zijner haters!

61 En Rebekka maakte zich op met hare jonge dochteren, en zij reden op kemelen, en volgden den man: en die knecht nam Rebekka, en toog heen.

62 Izak nu kwam, van daar men komt tot den put Lachai-Rôl; en hij woonde in het zuidland.

63 En Izak was uitgegaan om te bidden in het veld, tegen het naken van den avond; en hij hief zijne oogen op, en zag toe, en ziet, de kemelen kwamen!

64 Rebekka hief ook hare oogen op, en zij zag Izak: en zij viel van den kemel af.

65 En zij zeide tot den knecht: Wie is die man, die ons in het veld te gemoet wandelt? En de knecht zeide: Dat is mijn heer! Toen nam zij den sluier, en bedekte zich.

66 En de knecht vertelde aan Izak al de zaken, die hij gedaan had.

67 En Izak bracht haar in de tent van zijne moeder Sara; en hij nam Rebekka, en zij werd hem ter vrouw, en hij had haar lief. Alzoo werd Izak getroost na zijner moeders dood.

HOOFDSTUK 25.

Na den dood van Sara neemt Abraham Ketûra en krijgt uit haar kinderen en kindskinderen, vs. 1. Hij maakt Izak erfgenaam van al zijn goed en zendt de kinderen der bijwonen met geschenken weg naar het land van het oosten. 4. Abrahams ouderdom, dood en begrafenis. 7. Izak wordt na zijne vaders dood verzorgd. 11. Ismaëls geslacht, ouderdom en dood, 12. Izak bidt God voor zijne huisvrouw, die zwanger wordt, en hem Ezaü en Jakob nazet, welker beider toestand verhaald wordt. 21. Ezaü verkoopt zijne eerstgeboorte aan Jakob, 22.

EN Abraham voer voort, en nam eene vrouw, wier naam was Ketûra.

2 En zij baarde hem Zimram en Joksan, en Medan en Midian, en Jisbak en Suah.

3 En Joksan gewon Seba en Dedan; en

de zonen van Dedan waren de Assuriëten, en Letusiëten, en Leëmniëten.

4 En de zonen van Midian waren Efa en Efer, en Henoch en Abida, en Elda. Deze allen waren zonen van Ketûra.

5 Doch 6 Abraham gaf aan Izak al wat hij had.

6 Maar aan de zonen der bijwonen, die Abraham had, gaf Abraham geschenken; en zond hen weg van zijnen zoon Izak, terwijl hij nog leefde, oostwaarts naar het land van Oosten.

7 Dit nu zijn de dagen der jaren des levens van Abraham, welke hij geleefd heeft, honderd vijf en zeventig jaren.

8 En Abraham gaf den geest en stierf, en in goeden ouderdom, oud en des levens zat, en hij werd tot zijne volken verzameld.

9 En Izak en Ismaël, zijne zonen, begroeven hem in de spelonk van Machpêla, in den akker van Efron, den zoon van Zohar, den Hethiet, welke tegenover Mamre is.

10 In den akker, dien Abraham van de zonen Heths gekocht had, daar is Abraham begraven, en Sara zijne huisvrouw.

11 En het geschiedde na Abrahams dood, dat God Izak, zijnen zoon, zegende; en Izak woonde bij den put Lachai-Rôl.

12 Dit nu zijn de geboorten van Ismaël, den zoon van Abraham, dien Hagar, de Egyptische, dienstmaagd van Sara, Abraham gebaard heeft.

13 En dit zijn de 4 namen der zonen van Ismaël, met hunne namen naar hunne geboorten. De eerstgeborene van Ismaël, Nebajoth; daarna Kedar, en Adbeël, en Mibsam.

14 En Misma, en Duma, en Massa,

15 Hadar en Thema, Jetur, Nads en Kedma.

16 Deze zijn de zonen van Ismaël, en dit zijn hunne namen, in hunne dorpen en paleizen, twaalf vorsten naar hunne volken.

17 En dit zijn de jaren des levens van Ismaël, honderd zeven en dertig jaren; en hij gaf den geest, en stierf, en hij werd verzameld tot zijne volken.

18 En zij woonden van Havila tot Sur toe, hetwelk tegenover Egypte is, daar zij gaat naar Assur; hij heeft zich nedergelegen voor het aangezigt van al zijne broederen.

19 Dit nu zijn de geboorten van Izak, den zoon van Abraham: Abraham gewon Izak.

20 En Izak was veertig jaren oud, als hij Rebekka, de dochter van Bethuël, den Syriër, uit Paddan-Aram, de zuster van Laban den Syriër, zich ter vrouw nam.

21 En Izak had den HEERE zeer, in de tegenwoordigheid van zijne huisvrouw, want zij was onvruchtbaar; en de HEERE liet zich van hem verbidren, en zoodat Rebekka, zijne huisvrouw, zwanger werd.

22 En de kinderen stieten zich zamen in haar ligchaam. Toen zeide zij: Is het zoo? waarom ben ik dus? En zij ging om den HEERE te vragen.

23 En de HEERE zeide tot haar: Twee volken zijn in uwen buik, en twee natien zullen zich uit uw ingewand van een scheiden; en het eene volk zal sterker zijn dan het andere volk; en de meerdere zal den mindere dienen.

24 Als nu hare dagen vervuld waren om te baren, ziet, zoo waren tweelingen in haren buik.

25 En de eerste kwam uit, ros; hij was geheel als een haren kleed: daarom noemden zij zijnen naam Ezaü.

26 En daarna kwam zijn broeder uit, en wiens hand Ezans verzenen hield: daarom noemde men zijnen naam Jakob. En Izak was zestig jaren oud, als hij hen gewon.

J. v. C.
1853.

5 Gen. 21-26.

1822.

e Gen. 15-15.

circa 1800.

d 1 Kron. 1:29.

1773.

1837.

1838.

e Rom. 9:10.

f 2 Sam. 8:14.

g Rom. 9:12.

h Hos. 12:4.

1837.

1833.

1 Kron. 1:22.

J. v. C.
1837.

27 Als nu deze jongeren groot werden, werd Ezau een man, verstandig op de jacht, een veldman; maar Jakob werd een oprecht man, wonende in tenten.

28 En Izak had Ezau lief, want het wildbraad was naar zijn mond; maar Rebekka had Jakob lief.

29 En Jakob had een kooksel gekookt; en Ezau kwam uit het veld, en was moede.

30 En Ezau zeide tot Jakob: Laat mij toch sloppen van dat roode, dat roode daar, want ik ben moede; daarom heeft men zijn naam genoemd Edom.

31 Toen zeide Jakob: Verkoop mij op dezen dag uwe eerstgeboorte.

32 En Ezau zeide: Zie, ik ga sterven; en waartoe mij dan de eerstgeboorte?

33 Toen zeide Jakob: Zwer mij op dezen dag! En hij zwoer hem; en hij verkocht aan Jakob zijn eerstgeboorte.

34 En Jakob gaf aan Ezau brood, en het linzenkooksel; en hij at en dronk, en hij stond op en ging heen: alzo verachtte Ezau de eerstgeboorte.

HOOFDSTUK 26.

Izak vertrekt om hongersnood naar Gerar, vs. 1, waar God hem beveelt te blijven en niet naar Egypte te trekken, vernieuwende hem de beloften, aan Abraham gedaan, 2. Izak rent, dat Rebekka zijne zuster is, 7. De koning Abimelech, het tegendeel bemerkende, bestraft hem en verbiedt zijnen onderdanen deze echelieden enigrins te beschadigen, 8. Izak wordt zeer van God gezegend, om welke reden de Filistijnen hem benijden en zijne waterputten stoppen, 12. Op Abimelechs aanzoeken vertrekt hij van daar naar de laerte van Gerar en heeft moeite over levend water, hetwelk hij ten laatste verkrijgt, 18: hij vertrekt naar Berséba, 23, en wordt aldaar door eene verschijning van God getroost, welken hij dankt, 24. Abimelech maakt een verbond met hem, 28. Ezau trouwt tot verdriet van zijne ouders, 34.

En er was honger in dat land, behalve den eersten honger, die in de dagen van Abraham geweest was: daarom toog Izak tot Abimelech, den koning der Filistijnen, naar Gerar.

2 En de HEERE verscheen hem en zeide: Trek niet af naar Egypte, woon in het land, dat ik u aanzeggen zal:

3 Woon als vremdeling in dat land, en Ik zal met u zijn, en zal u zegenen: want aan u en uw zaad zal Ik al deze landen geven, en zal den eed bevestigen, dien Ik Abraham uwen vader gezworen heb.

4 En Ik zal u zaad vermenigvuldigen, als de sterren des hemels, en zal aan uw zaad al deze landen geven: en in uw zaad zullen gezegd worden alle volken der aarde.

5 Daarom dat Abraham mijne stem gehoorzaam geweest is, en heeft onderhouden mijn bevel, mijne geboden, mijne inzettingen en mijne wetten.

6 Alzo woonde Izak te Gerar.

7 En als de mannen van die plaats hem vraagden van zijne huisvrouw, zeide hij: Zij is mijne zuster; want hij vreesde te zeggen, mijne huisvrouw: Opdat mij misschien, zeide hij, de mannen dezer plaats niet doodden, om Rebekka: want zij was schoon van aanzicht.

8 En het geschiedde, als hij eenen langen tijd daar geweest was, dat Abimelech, de koning der Filistijnen, ter venster uitkreek, en hij zag, dat, ziet, Izak was jokkende met Rebekka zijne huisvrouw.

9 Toen riep Abimelech Izak, en zeide: Voorwaar, zie, zij is uwe huisvrouw: hoe hebt gij dan gezegd: Zij is mijne zuster? En Izak zeide tot hem: Want ik zeide: Dat ik niet misschien om harentwil sterfe.

10 En Abimelech zeide: Wat is dit, dat gij ons gedaan hebt? Igtelijk had een van dit volk bij uwe huisvrouw gele-

gen, zoodat gij eene schuld over ons zoudt gebragt hebben.

11 En Abimelech gebood het gansche volk, zeggende: Zoo wie dezen man of zijne huisvrouw aanroert, zal voorzeker gedood worden!

12 En Izak zaalde in datzelfde land, en hij vond in datzelfde jaar honderd maten: want de HEERE zegende hem.

13 En die man werd groot, ja hij werd doorgaans grooter, totdat hij zeer groot geworden was.

14 En hij had bezitting van schapen, en bezitting van runderen, en groot gezin: zoodat hem de Filistijnen benijden.

15 En al de putten, die de knechten van zijnen vader, in de dagen van zijnen vader Abraham, gegraven hadden, die stopten de Filistijnen, en vulden dezelve met aarde.

16 Ook zeide Abimelech tot Izak: Trek van ons, want gij zijt veel magtiger geworden, dan wij.

17 Toen toog Izak van daar, en hij legde zich in het dal van Gerar, en woonde aldaar.

18 Als nu Izak wedergekeerd was, groef hij die waterputten op, die zij ten tijde van Abraham zijn vader gegraven, en die de Filistijnen na Abrahams dood toegestopt hadden: en hij noemde derzelver namen naar de namen, waarmede zijn vader die genoemd had.

19 De knechten van Izak dan groeven in dat dal, en zij vonden aldaar eenen put van levend water.

20 En de herders van Gerar twistten met Izaks herders, zeggende: Dit water hoort ons toe! Daarom noemde hij den naam van dien put: Esek, omdat zij met hem geveken hadden.

21 Toen groe(en) zij eenen anderen put, en daar twistten zij ook over: daarom noemde hij deszelfs naam Sitna.

22 En hij brak op van daar, en groe(en) eenen anderen put; en zij twistten over dien niet: daarom noemde hij deszelfs naam Rehoboth, en zeide: Want nu heeft ons de HEERE ruimte gemaakt, en wij zijn gewassen in dit land.

23 Daarna toog hij van daar op naar Berséba.

24 En de HEERE verscheen hem in denzelfden nacht, en zeide: Ik ben de God van Abraham uwen vader, vrees niet, want Ik ben met u; en Ik zal u zegenen, en uw zaad vermenigvuldigen, om Abrahams mijns knechts wil.

25 Toen bouwde hij daar een altaar, en riep den naam des HEEREN aan. En hij sloeg aldaar zijne tent op; en Izaks knechten groeven daar eenen put.

26 En Abimelech trok tot hem van Gerar, met Ahuzzat, zijnen vriend, en Pichol, zijnen krijgsoverste.

27 En Izak zeide tot hen: Waarom zijt gij tot mij gekomen, daar gij mij haat, en hebt mij van u weggezonden?

28 En zij zeiden: Wij hebben merkelijk gezien, dat de HEERE met u is: daarom hebben wij gezegd: Laat toch eenen eed tusschen ons zijn, tusschen ons en tusschen u; en laat ons een verbond met u maken:

29 Zoo zij gij ons kwaad doet, gelijk als wij u niet aangeroerd hebben, en gelijk als wij bij u alleenlijk goed gedaan hebben, en hebben u in vrede laten trekken! Gij zijt nu de gezegende des HEEREN!

30 Toen maakte hij hun eenen maaltijd, en zij aten en dronken.

31 En zij stonden des morgens vroeg op, en zwoeren de een den ander; daarna liet Izak hen gaan, en zij togen van hem in vrede.

32 En het geschiedde ten zelfden dage, dat Izaks knechten kwamen, en bood-

J. v. C.
1804.

circa 1805.

Jes. 22. 13.
1 Cor. 15. 32.

circa 1801

a Gen. 13. 15.
15. 18.b Gen. 12. 3.
18. 18.
22. 18.

J. v. C.
1804.

1790.

Gen. 27:46.

circa 1760.

schapten hem van de zaak des puts, dien zij gezeven hadden, en zij zeiden hem : Wij hebben water gevonden.

33 En hij noemde denzelven Séba : daarom is de naam dier stad Ber-séba, tot op dezen dag.

34 Als nu Ezaul vreugd jaren oud was, nam hij tot eene vrouw Judith, de dochter van Beëri, den Hethiet, en Basmath, de dochter van Elon, den Hethiet.

35 En e deze waren voor Isak en Rebekka eene bitterheid des gastes.

HOOFDSTUK 27.

Isak, oud en donker van gezigt zijnde, wil Ezaul als eerstgeborene zegenen, maar wordt door het kloekke bedrieff van Rebekka bedrogen, alzoo dat hij Jakob voor Ezaul zegenet, va. 1. Ezaul komt van de jact en is, dit vernemende, zeer ontsteld, alsook Isak zelf, die evenwel Ezaul op zijn jammeren en bidden nog eenen tadelijken zegen geeft, 30. hierom haat Ezaul zijn broeder en neemt voor hem te dooden, 41. Rebekka, die verstaande, raadt Jakob te vertrekken naar haren broeder Laban en beschikt het zoo bij Isak, dat die zulks goedvint, 42.

EN het geschiedde, als Isak oud geworden was, en zijne oogen donker geworden waren, dat hij niet zien kon; toen riep hij Ezaul, zijnen grootsten zoon, en zeide tot hem : Mijn zoon ! En hij zeide tot hem : Zie, hier ben ik !

2 En hij zeide : Zie nu, ik ben oud geworden, ik weet den dag mijns doods niet.

3 Nu dan, neem toch uw gereedschap, uwen pijlkoker en uwen boog, en ga uit in het veld, en jaag mij een wildbraad.

4 En maak mij smakelijke spijzen, zoo als ik die gaarne heb, en breng ze mij, dat ik ete; opdat mijne ziel u zegene, eer ik sterfe.

5 Rebekka nu hoorde toe, als Isak tot zijn zoon Ezaul sprak; en Ezaul ging in het veld, om een wildbraad te jagen, dat hij het inbragt.

6 Toen sprak Rebekka tot Jakob, haren zoon, zeggende : Zie, ik heb uwen vader tot Ezaul, uwen broeder, hooren spreken, zeggende :

7 Breng mij een wildbraad, en maak mij smakelijke spijzen toe, dat ik ete; en ik zal u zegenen voor het aangezigt des HEEREN, voor mijnen dood.

8 Nu dan, mijn zoon ! hoor mijne stem in betgen ik u gebiede.

9 Ga nu heen tot de kudde, en haal mij van daar twee goede geitenbokjes; en ik zal die voor uwen vader maken tot smakelijke spijzen, gelijk als hij gaarne heeft.

10 En gij zult ze tot uwen vader brengen, en hij zal eten, opdat hij u zegene voor zijnen dood.

11 Toen zeide Jakob tot Rebekka, zijne moeder : Zie, mijn broeder Ezaul is een harig man, en ik ben een glad man.

12 Misschien zal mij mijnen vader betasten, en ik zal in zijne oogen zijn als een bedrieger : zoo zoude ik eenen vloek over mij halen, en niet eenen zegen.

13 En zijne moeder zeide tot hem : Uw vloek zij op mij, mijn zoon ! hoor alleen naar mijne stem, en ga, haal ze mij.

14 Toen ging hij, en hij haalde ze, en bracht ze zijne moeder; en zijne moeder maakte smakelijke spijzen, gelijk als zijn vader gaarne had.

15 Daarna nam Rebekka de kostelijke kleederen van Ezaul, haren grootsten zoon, die zij bij zich in huis had, en zij trok ze Jakob, haren kleinsten zoon, aan.

16 En de vellen van de geitenbokjes trok zij over zijne handen, en over de gladheid van zijnen hals.

17 En zij gaf de smakelijke spijzen, en het brood, welke zij toegemaakt had, in de hand van Jakob, haren zoon.

18 En hij kwam tot zijnen vader, en zeide : Mijn vader ! En hij zeide : Zie, hier ben ik; wie zijt gij, mijn zoon ?

19 En Jakob zeide tot zijnen vader : Ik ben Ezaul uw eerstgeborene; ik heb gedaan, gelijk als gij tot mij gesproken hadt; sta toch op, zit, en eet van mijn wildbraad, opdat uwe ziel mij zegene.

20 Toen zeide Isak tot zijn zoon : Hoe is dit, dat gij het zoo haast gevonden hebt, mijn zoon ? En hij zeide : Omdat de HEERE uw God dat heeft doen ontmoeten voor mijn aangezigt.

21 En Isak zeide tot Jakob : Nader toch, dat ik u betaste, mijn zoon ! of gij mijn zoon Ezaul zelf zijt, of niet ?

22 Toen kwam Jakob bij, tot zijn vader Isak, die hem betastte; en hij zeide : De stem is Jakobs stem, maar de handen zijn Ezauls handen.

23 Doch hij kende hem niet, omdat zijne handen harig waren, gelijk zijns broeders Ezauls handen; en hij zeggende hem.

24 En hij zeide : Zijt gij mijn zoon Ezaul zelf ? En hij zeide : Ik ben het !

25 Toen zeide hij : Stel het nabij mij, dat ik van het wildbraad mijns zoons ete, opdat mijne ziel u zegene. En hij stelde het nabij hem, en hij at; hij bracht hem ook wijn, en hij dronk.

26 En zijn vader Isak zeide tot hem : Kom toch bij, en kus mij, mijn zoon !

27 En hij kwam bij, en hij kuste hem; toen rook hij den reuk zijner kleederen, en zeggende hem; en hij zeide : Zie, de reuk mijns zoons is als de reuk des velds, hetwelk de HEERE gezegend heeft.

28 o Zoo geve u dan God van den dauw des hemels, en de vetigheid der aarde, en menigte van tarwe en most.

29 Volken zullen u dienen, en natien zullen zich voor u nederbuigen; wees heer over uwe broederen, en de zonen uwer moeder zullen zich voor u nederbuigen; b Vervloekt moet hij zijn, wie u vervloekt; en wie u zegenet, zij gezegend !

30 En het geschiedde, als Isak voleindigd had Jakob te zegenen, zoo geschiedde het, toen Jakob maar even van het aangezigt van zijnen vader Isak uitgegaan was, dat Ezaul, zijn broeder, van zijne jagt kwam.

31 Hij nu ook maakte smakelijke spijzen toe, en bracht die tot zijn vader; en hij zeide tot zijn vader : Mijn vader sta op en ete van het wildbraad zijns zoons, opdat uwe ziel mij zegene.

32 En Isak, zijn vader, zeide tot hem : Wie zijt gij ? En hij zeide : Ik ben uw zoon, uw eerstgeborene, Ezaul.

33 Toen verschrikte Isak met zeer groote verschrikking, gansch zeer, en zeide : Wie is hij dan, die het wildbraad gejaagd en tot mij gebragt heeft ? en ik heb van alles gegeten, eer gij kwaamt, en heb hem gezegend : ook zal hij gezegend wezen.

34 Als e Ezaul de woorden zijns vaders hoorde, zoo schreeuwde hij met eenen grooten en bitteren schreeuw, gansch zeer; en hij zeide tot zijn vader : Zegen mij, ook mij, mijn vader !

35 En hij zeide : Uw broeder is gekomen met bedrog, en heeft uwen zegen weggenomen.

36 Toen zeide hij : Is het niet, omdat men zijnen naam noemt Jakob, dat hij mij nu twee reizen heeft bedrogen ? d mijne eerstgeboorte heeft hij genomen, en zie, nu heeft hij mijnen zegen genomen ! Voorts zeide hij : Hebt gij dan geen zegen voor mij uitgehouden ?

37 Toen antwoordde Isak, en zeide tot Ezaul : Zie, ik heb hem tot eenen heer over u gezet, en al zijne broeders heb ik hem tot knechten gegeven; en ik heb hem met koren en most ondersteund; wat zal ik u dan nu doen, mijn zoon ?

38 En Ezaul zeide tot zijn vader : Hebt gij maar dezen eenen zegen, mijn

J. v. C.
1760.

a Hebr. 11:20.

b Gen. 12:3.

c Hebr. 12:17.

d Gen. 25:33.

J. v. C.
1760.

c Hebr. 12:17.

f Gen. 26:33.

a Hos. 12:13.

b Gen. 12:7.
13:15.
13:18.
24:7.
26:3.
Deut. 34:6.
Handl. 7:5.

vader? zegen mij, ook mij, mijn vader! En Ezaü hief zijne stem op, en weende. 29 Toen antwoordde zijn vader Izak en zeide tot hem: Zie, de vetigheden der aarde zullen uwe woningen zijn, en van den dauw des hemels van boven af zult gij geteugeld zijn.

40 En op uw zwaard zult gij leven, en zult uwen broeder dienen: doch het zal geschieden, als gij heerschen zult, dan zult gij zijn juk van uwen hals afrukken.

41 En Ezaü haatte Jakob om dien reden, waarmee zijn vader hem gezegend had; en Ezaü zeide in zijn hart: De dagen van den rouw mijns vaders naderen, en ik zal mijnen broeder Jakob dooden.

42 Toen aan Rebekka deze woorden van Ezaü, haren grootsten zoon, gebodschapt werden, zoo zond zij heen, en ontbood Jakob, haren kleinsten zoon, en zeide tot hem: Zie, uw broeder Ezaü troost zich over u, dat hij u dooden zal.

43 Nu dan, mijn zoon! hoor naar mijne stem, en maak u op, vlied gij naar Haran, tot Laban, mijnen broeder.

44 En blijf bij hem eenige dagen, totdat de hitte granschap uws broeders keere;

45 Totdat de toorn uws broeders van u afkeere, en hij vergeten hebbe, hetgeen gij hem gedaan hebt: dan zal ik zenden, en u van daar nemen; waarom zoude ik ook van u beiden behoefte worden op eenen dag?

46 f En Rebekka zeide tot Izak: Ik heb verdrift aan mijn leven van wege de dochteren Heths! Indien Jakob eene vrouw neemt van de dochteren Heths, gelijk deze zijn, van de dochteren dezes lands, waartoe zal mij het leven zijn?

HOOFDSTUK 28.

Izak ontbood Jakob en beveelt hem te trekken naar Mesopotamië, om van Labans dochters eene vrouw te nemen, wenshende hem geluk op de reis, met vernieuwing en bevestiging van den zegen, welken hij hem te voren onwetend gegeven had, vs. 1. Ezaü, merkende dat zijn voornemen beliet was en zijne kanaanietische vrouwen zijnen vader niet aangenaam waren, neemt daarenboven nog eene vrouw van Isaäls geslacht, 6. Jakob neemt de reis aan en ziet onderweg in een droom het zeeve aanmerkelyke gezigt van eene ladder, ontvangeende daarbij zeer heerlyke beloften van God, 12, waardoor hij gesterkt en getroost zijnde, aldaar een denkteeken oprigt en Gode eene gelofte van dankbaarheid doet, 16.

EN Izak riep Jakob, en zegende hem: en gebood hem, en zeide tot hem: Neem geene vrouw van de dochteren van Kanaän.

2 a Maak u op, ga naar Paddan-Aram, ten huize van Bethuel, den vader uwer moeder, en neem u van daar eene vrouw, van de dochteren van Laban, uwer moeders broeder.

3 En God almachtig zegene u, en make u vruchtbaar, en vermenigvuldige u, dat gij tot eenen hoop volken wordt.

4 En Hij geve u den zegen van Abraham, aan u, b en uw zaad met u, opdat gij erfelyk bezit het land uwer verdelingschappen, hetwelk God aan Abraham gegeven heeft.

5 Alzoo zond Izak Jakob weg, dat hij toog naar Paddan-Aram, tot Laban, den zoon van Bethuel, den Syrier, den broeder van Rebekka, Jakobs en Ezaüs moeder.

6 Als nu Ezaü zag, dat Izak Jakob gezegend, en hem naar Paddan-Aram weggezonden had, om zich van daar eene vrouw te nemen; c als hij hem zegende, dat hij hem gebooden had, zeggende: Neem geene vrouw van de dochteren van Kanaän;

7 En dat Jakob zijnen vader en zijne

moeder gehoorzaam geweest was, en naar Paddan-Aram getrokken was;

8 En dat Ezaü zag, dat de dochteren van Kanaän kwaad waren in de oogen van Izak zijnen vader:

9 Zoo ging Ezaü tot Isaäel, en nam zich tot eene vrouw boven zijne vrouwen, Mabalath, de dochter van Isaäel, den zoon van Abraham, de zuster van Nebajoth.

10 Jakob dan toog uit van Ber-séba, en ging naar Haran.

11 En hij gerzakte op eene plaats, waar hij vernachtte, want de zon was ondergegaan; en hij nam van de steenen dier plaats, en maakte zijne hoofdelu, en leide zich te slapen te dierzelver plaats.

12 En hij droomde; en ziet, eene ladder was zetteld op de aarde, welker opperste aan den hemel raakte; en ziet, c de engelen Gods klopten daarbij open neder.

13 En ziet, de HEERE stond op dezelve, en zeide: Ik d ben de HEERE, de God van uwen vader Abraham, en de God van Izak: dit land, waarop gij ligt te slapen, d zal Ik aan u geven, en aan uw zaad.

14 En uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en gij zult uitbreken in menigte, westwaarts en oostwaarts, en noordwaarts en zuidwaarts; en f in u, en in uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems geteugeld worden.

15 En zie, ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal, waarheen gij trekken zult, en Ik zal u wederbrengen in dit land: want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik zal gedaan hebben, hetgeen Ik tot u gesproken heb.

16 Toen nu Jakob van zijnen slaap ontwaakte, zeide hij: Gewisselyk is de HEERE aan deze plaats, en ik heb het niet geweten!

17 En hij vreesde, en zeide: Hoe vreesse-lyk is deze plaats! Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels!

18 Toen stond Jakob des morgens vroeg op, en hij nam dien stee, dien hij tot zijne hoofdelu gelegd had, en g zette hem tot een opgerigt teeken, en goot daar olie boven op.

19 En hij noemde den naam dier plaats Beth-El; daar tocht de naam dier stad te voren was Luz.

20 En Jakob beloofde eene gelofte, zeggende: Wanneer God met mij geweest zal zijn, en mij behoed zal hebben op dezen weg, dien ik reize, en mij gegeven zal hebben brood om te eten, en kleederen om aan te trekken;

21 En ik ten huize mijns vaders in vrede zal wedergekeerd zijn: zoo zal de HEERE mij tot een' God zijn!

22 En deze steen, dien ik tot een opgerigt teeken gezet heb, zal een huis Gods wezen, en van alles, wat Gij mij geven zult, zal ik U voorzeker de tienden geven!

HOOFDSTUK 29.

Jakob, nabij Haran zijnde, komt door eene wonderbaar beschikking van God in kennis met Rachel, Labans dochter, vs. 1, die het haren vader gaat zeggen, 12. Laban loopt Jakob te gemoet en brengt hem in huis, hoort alles wat hem heijzende was en houdt hem bij zich, 13. Zij maken samen een verdrag, dat Jakob om Rachel zeven jaren dienen zal, 15; maar als hij Rachel moest te trouwen, wordt hem Lea, Rachels ondstte zuster, ten huwelyk gegeven, 21; hij verkrijgt nogtans ook Rachel voor de dienst van nog zeven andere jaren, 27. Rachel is bemind, maar onvruchtbaar. Lea daarentegen haart Ruben, Simson, Levi en Juda, 31.

TOEN Lief Jakob zijne voeten op, en ging naar het land der kinderen van het Oosten.

2 En hij zag toe, en ziet, er was een put in het veld; en ziet, er waren drie kudde

J. v. C.
1760.

circa 1760.

c Joh. 1:32.

d Gen. 33:13.
48:1.e Deut. 12:20.
19:8.f Gen. 12:3.
18:18.
22:18.
26:1.g Gen. 31:13.
35:14.

J. v. C.
1760.

schapen nevens dien nederliggende, want uit dien put drinkten zij de kuddlen; en er was een groote steen op den mond van dien put.

3 En derwaarts werden al de kuddlen verzameld, en zij wentelden den steen van den mond des puts, en drinkten de schapen; en legden den steen weder op den mond van dien put, op zijne plaats.

4 Toen zeide Jakob tot hen: Mijne broeders! van waar zijt gij? En zij zeiden: Wij zijn van Haran.

5 En hij zeide tot hen: Kent gij Laban, den zoon van Nahor? En zij zeiden: Wij kennen hem.

6 Voorts zeide hij tot hen: Is het wel met hem? En zij zeiden: Het is wel; en zie, Rachel, zijne dochter, komt met de schapen.

7 En hij zeide: Ziet, het is nog hoog dag, het is geen tijd, dat het vee verzameld worde; drinkt de schapen, en gaat heen, weidt *dervee*.

8 Toen zeiden zij: Wij kunnen niet, totdat al de kuddlen samen zullen verzameld zijn, en dat men den steen van den mond des puts afwentele, opdat wij de schapen drinken.

9 Als hij nog met hen sprak, zoo kwam Rachel met de schapen, die haren vader toebehoorden, want zij was eene herderin.

10 En het geschiedde, als Jakob Rachel zag, de dochter van Laban, zijner moeders broeder, en de schapen van Laban, zijner moeders broeder, dat Jakob toetra¹, en wentelde den steen van den mond des puts, en drinkte de schapen van Laban, zijner moeders broeder.

11 En Jakob kuste Rachel; en hij bleef zijne stem op en weende.

12 En Jakob gaf Rachel te kennen, dat hij een broeder van haren vader, en dat hij de zoon van Rebekka was. Toen liep zij heen, en gaf het aan haren vader te kennen.

13 En het geschiedde, als Laban die rijding hoorde van Jakob, zijner zusters zoon, zoo liep hij hem te gemoet, en omhelsde hem, en kuste hem, en bragt hem tot zijn huis. En hij vertelde Laban al deze dingen.

14 Toen zeide Laban tot hem: Voorwaar gij zijt mijn gebeente en mijn vleesch! En hij bleef bij hem eene volle maand.

15 Daarna zeide Laban tot Jakob: Omdat gij mijn broeder zijt, zoudt gij mij derhalve om niet dienen? verklaar mij, wat zal uw loon zijn?

16 En Laban had twee dochters: de naam der grootste was Lea; en de naam der kleinste was Rachel.

17 Doch Lea had teedere oogen; maar Rachel was schoon van gedaante, en schoon van aanzicht.

18 En Jakob had Rachel lief; en hij zeide: « Ik zal u zeven jaren dienen, om Rachel, uwe kleinste dochter.

19 Toen zeide Laban: Het is beter, dat ik haar aan u geve, dan dat ik haar aan een² anderen man geve; blijf bij mij.

20 Alzoo diende Jakob om Rachel zeven jaren; en die waren in zijn oogen als eenige dagen, omdat hij haar liefhad. 21 Toen zeide Jakob tot Laban: Geef mijne huisvrouw, want mijne dagen zijn vervuld, dat ik tot haar inga.

22 Zoo verzamelde Laban al de mannen dier plaats, en maakte eenen maaltijd. 23 En het geschiedde des avonds, dat hij zijne dochter Lea nam, en bragt haar tot hem; en hij ging tot haar in.

24 En Laban gaf haar Zilpa, zijne dienstmaagd, aan Lea, zijne dochter, tot eene dienstmaagd.

25 En het geschiedde des morgens, en ziet, het was Lea. Daarom zeide hij tot

Laban: Wat is dit, dat gij mij gedaan hebt; heb ik niet bij u gediend om Rachel? waarom hebt gij mij dan bedrogen?

26 En Laban zeide: Men doet alzoo niet te dezer onze plaatsen, dat men de kleinste uitgeve voor de eerstgeborene.

27 Vervul de week van deze; dan zullen wij u ook die geven, voor de dienst, die gij nog zeven andere jaren bij mij dienen zult.

28 En Jakob deed alzoo; en hij vervulde de week van deze. Toen gaf hij hem Rachel, zijne dochter, hem to: eene vrouw.

29 En Laban gaf aan zijne dochter Rachel zijne dienstmaagd Bilha, haar tot eene dienstmaagd.

30 En hij ging ook in tot Rachel, en had ook Rachel liever dan Lea; en hij diende bij hem nog zeven andere jaren.

31 Toen nu de HEERE zag, dat Lea gehaat was, opende Hij hare baarmoeder; maar Rachel was onvruchtbaar.

32 En Lea werd bevrucht, en baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Ruben; want zij zeide: Omdat de HEERE mijne verdrukking heeft aangerien, daarom zal mijn man mij nu liefhebben.

33 En zij werd wederom bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Dewijl de HEERE gehoord heeft, dat ik gehaat was, zoo heeft Hij mij ook dezen gegeven; en zij noemde zijnen naam Simeon.

34 En zij werd nog bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Nu zal zich ditmaal mijn man bij mij voegen, dewijlk hem drie zonen gebaard heb; daarom noemde hij zijnen naam Levi.

35 En zij werd wederom bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Ditmaal zal ik den HEERE loven; daarom noemde zij zijnen naam Juda. En zij hield op van baren.

HOOFDSTUK 30.

Rachel ongeduldig over hare onvruchtbaarheid, geeft Jakob hare dienstmaagd Bilha, die hem Dan en Naftali baart, vs. 1; insgelijks geeft Lea, ophoudende te baren, aan Jakob hare dienstmaagd Zilpa, die hem Gad en Aser baart, 9. Ruben vindt duidam en Lea zelf wordt weder bevrucht en baart Issachar, Zebulon en eene dochter Din, 14. ten laatste baart ook Rachel Josef, 23. Als nu Jakob begerde met zijn huisgezin naar zijn land te vertrekken, houdt Laban hem met een nieuw beding van loon, 25, waardoor Jakob tegen Labans vermoeden zeer rijkelijk van God wordt gezegend, 37.

ALS u Rachel zag, dat zij Jakob niet haarde, zoo berijdtde Rachel hare zuster; en zij zeide tot Jakob: Geef mij kinderen! of indien niet, zoo ben ik dood.

2 Toen ontstak Jakobs toorn tegen Rachel, en hij zeide: Ben ik dan in plaats van God, die de vrucht des buiks van u gewerd heeft?

3 En zij zeide: Zie, daar is mijne dienstmaagd Bilha, ga tot haar in; dat zij op mijne knieën barte, en ik ook uit haar gebouwd worde.

4 Zoo gaf zij hem hare dienstmaagd Bilha tot eene vrouw; en Jakob ging tot haar in.

5 En Bilha werd zwanger, en baarde Jakob eenen zoon.

6 Toen zeide Rachel: God heeft mij gerigt, en ook mijne stem verhoord, en heeft mij eenen zoon gegeven; daarom noemde zij zijnen naam Dan.

7 En Bilha, Rachels dienstmaagd, werd wederom bevrucht, en baarde Jakob den tweeden zoon.

8 Toen zeide Rachel: Ik heb worstelingen Gods met mijne zuster gevestigd, ook heb ik de overhand gehad; en zij noemde zijnen naam Naftali.

9 Toen nu Lea zag, dat zij ophield van

J. v. C.
1753.

circa 1752.

circa 1751.

circa 1750.

circa 1749.

Hos. 12.13.

1753.

circa 1748.

circa 1747.

circa 1746.

J. v. C.
1749.

circa 1748.

circa 1747.

circa 1748.

circa 1747.

circa 1746.

circa 1745.

baren, nam zij ook hare dienstmaagd Zilpa, en gaf die aan Jakob tot eene vrouw.

10 En Zilpa, Lea's dienstmaagd, baarde Jakob eenen zoon.

11 Toen zeide Lea: Er komt een hoop! en zij noemde zijnen naam Gad.

12 Daarna baarde Zilpa, Lea's dienstmaagd, Jakob den tweeden zoon.

13 Toen zeide Lea: Tot mijn geluk! want de dochters zullen mij gelukkig achten; en zij noemde zijnen naam Aser.

14 En Ruben ging in de dagen van den tarweoogst, en hij vond dódaim in het veld, en hij bragt die tot zijne moeder Lea. Toen zeide Rachel tot Lea: Geef mij toch van uws zoons dódaim.

15 En zij zeide tot haar: Is het weinig, dat gij mijnen man genomen hebt, dat zij ook mijns zoons dódaim nemen zult? Toen zeide Rachel: Daarom zal hij dezen nacht voor uws zoons dódaim bij u liggen.

16 Als nu Jakob des avonds uit het veld kwam, ging Lea uit hem tegemoet, en zeide: Gij zult tot mij inkomen; want ik heb u om loon zekerlijk gehuurd voor mijns zoons dódaim; en hij lag dien nacht bij haar.

17 En God verhoorde Lea: en zij werd bevrucht, en baarde Jakob den vijfden zoon.

18 Toen zeide Lea: God heeft mijnen loon gegeven, nadat ik mijne dienstmaagd aan mijnen man gegeven heb; en zij noemde zijnen naam Issaschar.

19 En Lea werd wederom bevrucht, en zij baarde Jakob den zesden zoon.

20 En Lea zeide: God heeft mij, mij heeft Hij begiftigd met eene goede gift; ditmaal zal mijn man mij bijwonen: want ik heb hem zes zonen gebaard; en zij noemde zijnen naam Zebulon.

21 En zij baarde daarna eene dochter; en zij noemde haren naam Dina.

22 God dacht ook aan Rachel; en God verhoorde haar, en opende hare baarmoeder.

23 En zij werd bevrucht, en baarde eenen zoon; en zij zeide: God heeft mijne smaadheid wegenomen!

24 En zij noemde zijnen naam Jozef, zeggende: De HEERE voege mij eenen anderen zoon daartoe!

25 En het geschiedde, als Rachel Jozef gebaard had, dat Jakob tot Laban zeide: Laat mij vertrekken, dat ik ga tot mijne plaats, en naar mijn land.

26 Geef mijne vrouwen, en mijne kinderen, om welke ik u gediend heb, dat ik vertrek: want gij weet mijne dienst, die ik u gediend heb.

27 Toen zeide Laban tot hem: Zoo ik nu genade gevonden heb in uwe oogen; ik heb waargenomen, dat de HEERE mij om uwentwil gezegend heeft.

28 Hij zeide dan: Noem mij uitdrukkelijk uwen loon, dien ik geven zal.

29 Toen zeide hij tot hem: Gij weet, hoe ik u gediend heb, en hoe uw vee bij mij geweest is.

30 Want het weinige, dat gij voor mij gehad hebt, dat is tot eene menigte uitgebroken; en de HEERE heeft u gezegend bij mijnen voet; nu dan, wanneer zal ik ook werken voor mijn huis?

31 En hij zeide: Wat zal ik u geven? Toen zeide Jakob: Gij zult mij niet met al geven, indien gij mij deze zaak doen zult, ik zal wederom uwe kudde weiden, en bewaren.

32 Ik zal heiden door uw gansche kudde gaan, daarvan afzonderende al het gespikkelde en geplekte vee, en al het bruine vee onder de lammeren, en het geplekte en gespikkelde onder de geiten; en zulks zal mijn loon zijn.

33 Zoo zal mijne gerechtigheid op den dag van morgen met mij betuigen, als

gij komen zult over mijnen loon, voor uw aangezicht: al wat niet gespikkeld en geplekt is onder de geiten, en bruin onder de lammeren, dat zij bij mij gestolen.

34 Toen zeide Laban: Zie, och ja, het zij naar uw woord!

35 En hij zonderde af ten zelfden dage de gespikkelde en geplekte bokken, en al de gespikkelde en geplekte geiten, al waar wit aan was, en al het bruine onder de lammeren; en hij gaf dezelve in de hand zijner zonen.

36 En hij stelde eenen weg van drie dagen tusschen hem, en tusschen Jakob; en Jakob weidde de overige kudde van Laban.

37 Toen nam zich Jakob roeden van groen populierhout, en van hazelaan, en van kastanjen; en hij schelde daarin witte strepen, ontblootende het wit, hetwelk aan die roeden was.

38 En hij leide deze roeden, die hij gescheld had, in de goten, en in de drinkbakken van het water, waar de kudde kwam drinken, tegenover de kudde, en zij werden verhit, als zij kwamen om te drinken.

39 Als dan de kudde verhit werd bij de roeden, zoo lammerde de kudde gespikkelde, gespikkelde, en geplekte.

40 Toen scheidde Jakob de lammeren, en hij wendde het gezigt der kudde op het gespikkelde, en al het bruine onder Labans kudde; en hij stelde zijne kudden alleen, en hij zette ze niet bij de kudde van Laban.

41 En het geschiedde, telkens als de kudde der vroegelingen verhit werd, zoo stelde Jakob de roeden voor de oogen der kudde in de goten, opdat zij hittig werden bij de roeden.

42 Maar als de kudde spade hittig werd, zoo stelde hij ze niet; zoodat de spadelingen Laban, en de vroegelingen Jakob toekwamen.

43 En die man brak gansch zeer uit in menigte, en hij had vele kudden, en dienstmaagden, en dienstknechten, en kemelen, en ezelen.

HOOFDSTUK 31.

Jakob, Labans afzigt bemerkende, vertrekt met al wat hij heeft, op Gods bevel en met toestemming zijner vrouwen, buiten Labans weten, naar het land Kanaän, en Rachel steelt de afgoden van haren vader, vs. 1. Laban dit hoorende, jaagt Jakob na en achterhaalt hem op het gebergte Gilead, maar wordt van God gewaar-schuwd hem vriendelĳk te bejegenen; hij beschuldigt hem nogtans scherpelĳk over dit heimelĳk vertrek en het stelen zijner afgoden, 22. Jakob verontschuldigt zich, en als Laban zijne afgoden nergens vond, brengt Jakob hem zijn onregtvaardig gedrag, jegens hem gehouden, onder het oog, 31; zij maken een verbond en scheiden in vrede van elkander, 44.

TOEN hoorde hij de woorden der zonen van Laban, zeggende: Jakob heeft genomen alles, wat onzes vaders was, en van hetgeen, dat onzes vaders was, heeft hij al deze heerlijkheid gemaakt.

2 Jakob zag ook het aangezicht van Laban aan, en ziet, het was jegens hem niet als gisteren en vergisteren.

3 En de HEERE zeide tot Jakob: Keer weder tot het land uwer vaderen, en tot uwe mangschap, en ik zal met u zijn.

4 Toen zond Jakob heen, en riep Rachel en Lea, op het veld tot zijne kudde;

5 En hij zeide tot haar: Ik zie het aangezicht uws vaders, dat het jegens mij niet is als gisteren en vergisteren; doch de God mijns vaders is bij mij geweest.

6 En gijlieden weet, dat ik met al mijne magt uwen vader gediend heb.

7 Maar uw vader heeft bedriegelĳk met mij gehandeld, en heeft mijnen loontien

J. v. C.
1749.

J. v. C.
1739.

malen veranderd; doch God heeft hem niet toegelaten, om aan mij kwaad te loen.

8 Wanneer hij aldus zeide: De gespikkeldes zullen uw loon zijn, zoo lammerden al de kudde gespikkeld; en wanneer hij alzoo zeide: De gesprenkelde zullen uw loon zijn, zoo lammerden al de kudde gesprenkelde.

9 Alzoo heeft God uwen vader het vee ontruk, en aan mij gegeven.

10 En het geschiedde ten tijde, als de kudde hittig werd, dat ik mijne oogen ophef, en ik zag in den droom; en ziet, de bokken, die de kudde beklommen, waren gesprenkeld, gespikkeld, en hagelvlakkig.

11 En de Engel Gods zeide tot mij in den droom: Jakob! En ik zeide: Zie, hier ben ik!

12 En Hij zeide: Heef toch uwe oogen op, en zie! alle bokken, die de kudde beklommen, zijn gesprenkeld, gespikkeld, en hagelvlakkig: want Ik heb gezien alles, wat Laban u doet.

13 Ik ben die God van Beth-El, alwaar dit het opgerigte teeken gezald hebt, waar gij Mij eene gelofte beloofd hebt: nu, maak u op, vertrek uit dit land, en keer weder in het land uwer maagschap.

14 Toen antwoordden Rachel en Lea, en zeiden tot hem: Is er nog voor ons een deel, of erfenis in het huis onzes vaders?

15 Zijn wij niet vreemden van hem reacht? want hij heeft ons verkocht, en wij heeft ook steeds ons geld verteerd.

16 Want al de rijkdom, welchen God onzen vader heeft ontruk, die is onze, en van onze zonen; nu dan, doe alles, wat God tot u gezegd heeft.

17 Toen maakte zich Jakob op, en laadde zijne zonen en zijne vrouwen op kemelen.

18 En hij voerde al zijn vee weg, en al zijne have, die hij geworven had, het vee dat hij bezat, hetwelk hij in Paddan-Aram geworven had, om te komen tot Izak, zijnen vader, naar het land Kanaän.

19 Laban nu was gegaan, om zijne schapen te scheren; zoo stal Rachel de terafim, die haar vader had.

20 En Jakob ontstond zijt aan het hart van Laban, den Syrier, overmits hij hem niet te kennen gaf dat hij vlood.

21 En hij vlood, en al wat het zijne was, en hij maakte zich op, en voer over de rivier, en hij zette zijn aangezicht naar het gebergte Gilead.

22 En ten derden dage werd aan Laban gebodschapt, dat Jakob gevloeden was.

23 Toen nam hij zijne broeders met zich, en jaagde hem achterna, eenen weg van zeven dagen, en hij kreeg hem op het gebergte van Gilead.

24 Doch God kwam tot Laban, den Syrier, in eenen droom des nachts, en Hij zeide tot hem: Wacht u, dat gij met Jakob spreek, noch goed, noch kwaad.

25 En Laban achterhaalde Jakob; Jakob nu had zijne tent geslagen op dat gebergte; ook sloeg Laban met zijne broeders de zijne op het gebergte van Gilead.

26 Toen zeide Laban tot Jakob: Wat hebt gij gedaan, dat gij u aan mijn hart onstolen hebt, en mijne dochteren onvoerd hebt, als gevangenen met het zwaard?

27 Waarom zijt gij heimelijk gevloeden, en hebt u aan mij onstolen? en hebt het mij niet aangezegd, dat ik u geleid had met vreugde, en met gezangen, met trommel en met harp?

28 Ook hebt gij mij niet toegelaten mijne zonen en mijne dochteren te kussen; nu, gij hebt dwaselijk gedaan zoo doende.

29 Het ware in de magt mijner hand aan ulieden kwaad te doen; maar de God van ulieder vader heeft tot mij gisteren nacht gesproken, zeggende: Wacht u, van met Jakob te spreken of goed, of kwaad.

30 En nu, gij hebt immers willen vertrekken, omdat gij zoo zeer begeerig waart naar uws vaders huis; waarom hebt gij mijne goden gestolen?

31 Toen antwoordde Jakob, en zeide tot Laban: Omdat ik vreesde; want ik zeide: Opdat gij niet misschien uwe dochteren mij ontweelidgiet!

32 Bij wien gij uwe goden vinden zult, laat hem niet leven! Ouderken gij voor onze broeders, wat bij mij is, en neem het tot u. Want Jakob wist niet, dat Rachel dezelve gestolen had.

33 Toen ging Laban in de tent van Jakob, en in de tent van Lea, en in de tent van de beide dienstmaagden, en hij vond niets; en als hij uit de tent van Lea gegaan was, kwam hij in de tent van Rachel.

34 Maar Rachel had de terafim genomen, en zij had die in een kemelsadel-tuig gelegd, en zij zat op dezelve. En Laban betastte die gansche tent, en hij vond niets.

35 En zij zeide tot haren vader: Dat de toorn niet ontske in mijne heeren oogen, omdat ik voor uw aangezicht niet kan opstaan, want het gaat mij naar der vrouwen wijze; en hij doorzocht, maar hij vond de terafim niet.

36 Toen ontstak Jakob, en twistte met Laban; en Jakob antwoordde en zeide tot Laban: Wat is mijne overtredding, wat is mijne zonde, dat gij mij zoo hittiglijk hebt nagejaagd?

37 Als gij al mijn huisraad betast hebt, wat hebt gij gevonden van al het huisraad uws huizes? Leg het hier voor mijne broeders en uwe broeders, en laat hen richten tusschen ons beiden.

38 Deze twintig jaren ben ik bij u geweest; uwe oogen en uwe geiten hebben niet misdragen, en de rammen uwer kudde heb ik niet gegeten.

39 Het verscheurde heb ik tot u niet gebragt, ik heb het geboort; gij hebt het van mijne hand gedischt, het ware des daags gestolen, of des nachts gestolen.

40 Ik ben geweest, dat mij bij dag de hitte verteerde, en bij nacht de vorst, en dat mijn slomp van mijne oogen week.

41 Ik ben nu twintig jaren in uw huis geweest; ik heb u veertien jaren gediend om uwe beide dochteren, en zes jaren om uwe kudde; en gij hebt mijnen loon tien malen veranderd.

42 Ten ware de God van mijnen vader, de God van Abraham, en de vreeze van Izak, bij mij geweest was, zekerlijk gij zoudt mij nu ledig weggezonden hebben! God heeft mijne ellende, en den arbeid mijner handen aangezien, en heeft u gisteren nacht bestraft!

43 Toen antwoordde Laban, en zeide tot Jakob: Deze dochters zijn mijne dochters, en deze zonen zijn mijne zonen, en deze kudde is mijne kudde, ja al wat gij ziet, dat is mijn; en wat zoude ik aan deze mijne dochteren heiden doen? of aan hare zonen, die zij geboort hebben?

44 Nu dan, kom, laat ons een verbond maken, ik en gij, dat het tot eene getuigenis zij, tusschen mij en tusschen u!

45 Toen nam Jakob eenen steen, en hij verhoogde dien tot een opgerigt teeken.

46 En Jakob zeide tot zijne broeders: Vergadert steenen! En zij namen steenen, en maakten eenen hoop; en zij stonden aldaar op dien hoop.

47 En Laban noemde hem Jegar-Sahadutha; maar Jakob noemde denzelven Gal-ed.

48 Toen zeide Laban: Deze hoop zij he-

J. v. C.
1739.

J. v. C.
1739.

den een getuige tusschen mij en tusschen u! Daarom noemde men zijnen naam Gal-ed,

49 En Mizpa; omdat hij zeide: Dat de HEERE opzigt neme tusschen mij en tusschen u, wanneer wij de een van den ander zullen verborgen zijn!

50 Zoo zij mijne dochteren beledigt, en zoo zij vrouwen neemt boven mijne dochteren, niemand is bij ons: zie toe, God zal getuige zijn tusschen mij en tusschen u!

51 Laban zeide voorts tot Jakob: Zie, daar is deze zelfde hoop, en zie, daar is dit opgericht teeken, hetwelk ik opgeworpen heb tusschen mij en tusschen u;

52 Deze zelfde hoop zij getuige, en dit opgericht teeken zij getuige, dat ik tot u voorbij dezen hoop niet komen zal, en dat zij tot mij, voorbij dezen hoop en dit opgericht teeken, niet komen zult ten kwade!

53 De God van Abraham, en de God van Nahor, de God huus vaders rigte tusschen ons! En Jakob zwoor bij de vreeze zijns vaders Izaks.

54 Toen slachtte Jakob eene slagting op dat gebergte, en hij noodigde zijne broeders, om brood te eten; en zij aten brood, en vernachtten op dat gebergte.

55 En Laban stond des morgens vroeg op, en kuste zijne zonen, en zijne dochteren, en zeggende hen; en Laban trok heen, en keerde weder tot zijne plaats.

HOOFDSTUK 32.

Jakob door de ontmoeting van de heiren der heilige engelen gesterkt, zendt boden vooruit naar zijnen broeder Ezau, c. 1: maar vermoedende dat hij met veel volk tot hem afkwam, deelt hij uit vrees zijn volk en veen in twee heiren, en blyft God zeer vurig en ontmoedig om hulp en verlossing, 6; hij zendt door zijne knechten geschenken vooruit aan Ezau, en zendt zijne vrouwen en kinderen bij nacht over het veer, 13, maar blijft zelf alleen aan deze zijde, alwaar God met hem worstelt, hem den naam van Israël geeft, hem zegent en zijne heup aanraakt, zoodat hij hinkte, 21.

JAKOB toog ook zijns weegs; en de 2 engelen Gods ontmoetten hem.

2 En Jakob zeide, met dat hij hen zag: Dit is een heilige Gods! en hij noemde den naam dierzelfer plaats Mahanaim.

3 En Jakob zond boden uit voor zijn aangezigt tot Ezau, zijnen broeder, naar het land Seir, de landstreek van Edom.

4 En hij bebood hun, zeggende: Zoo zult gij zeggen tot mijnen heer, tot Ezau: Zoo zegt Jakob, uw knecht: Ik heb als vreemdeling gewoond bij Laban, en heb er tot nu toe vertoefd;

5 En ik heb ossen en ezelen, schapen, en knechten en manzden; en ik heb gezonden, om mijnen heer aan te zeggen, opdat ik genade vinde in uwe oogen.

6 En de boden kwamen weder tot Jakob, zeggende: Wij zijn gekomen tot uwen broeder, tot Ezau; en ook trekt hij u te gemoet, en vier honderd mannen met hem.

7 Toen vreesde Jakob zeer, en hem was bange; en hij verdeelde het volk, dat met hem was, en de schapen, en de runderen, en de kemels, in twee heiren:

8 Want hij zeide: Indien Ezau op het eene heire komt, en slaat het, zoo zal het overgeblevene heire ontkomen.

9 Voorts zeide Jakob: O God mijns vaders Abraham's en God mijns vaders Izaks, o HEERE! die tot mij gezegd hebt: 6 Keer weder tot uw land, en tot uwe magenschap, en ik zal wel bij u doen!

10 Ik ben geringer dan i deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan uwen knecht gedaan hebt: want ik ben met mijnen staf over deze Jordaan gegaan, en nu ben ik tot twee heiren geworden!

11 Ruk mij toch uit mijns broeders hand, uit Ezau's hand: want ik vreeze hem, dat hij niet mischien come, en mij sla, de moeder met de zonen!

12 Gij hebt immers gezegd: 6 Ik zal gewisselijk bij u wel doen, en Ik zal uw zaad stellen als het zaad der zee, dat van wege de menigte niet geteld kan worden!

13 En hij vernachtte aldaar dienselfden nacht; en hij nam van hetgeen, dat hem in zijne hand kwam, een geschenk voor Ezau, zijnen broeder:

14 Twee honderd gelten en twintig bokken, twee honderd ooljen en twintig rammen;

15 Dertig zogende kemelinnen met hare veulens, veertig koeijen en tien varren, twintig ezellinnen en tien jonge ezels.

16 En hij gaf die in de hand zijner knechten, elke kudde bijzonder; en hij zeide tot zijne knechten: Gaat gijlieden door, voor mijn aangezigt, en stelt ruimte tusschen kudde en tusschen kudde.

17 En hij bebood den eersten, zeggende: Wanneer u Ezau, mijn broeder, ontmoeten zal, en u vragen, zeggende: Wiens zijt gij? en waarheen gaat gij? en wiens zijn deze voor uw aangezigt?

18 Zoo zult gij zeggen: Dat is een geschenk van uwen knecht Jakob, gezonden tot mijnen heer, tot Ezau; en zie, hij zelf is ook achter ons!

19 En hij bebood ook den tweeden, ook den derden, ook allen, die de kudden gingen, zeggende: Naar ditzelfde woord zult gij spreken tot Ezau, als hij hem vinden zult.

20 En hij zult ook zeggen: Zie, uw knecht Jakob is achter ons! want hij zeide: Ik zal zijn aangezigt verzoenen met dit geschenk, dat voor mijn aangezigt gaat, en daarna zal ik zijn aangezigt zien; mischien zal hij mijn aangezigt aannemen.

21 Alzoo ging dat geschenk heen voor zijn aangezigt; doch hij zelf vernachtte dienselfden nacht in het leger.

22 En hij stond op in dienselfden nacht, en hij nam zijne twee vrouwen, en zijne twee dienstmaagden, en zijne elf kinderen, en hij toog over het veer van de Jabbok.

23 En hij nam dezelve, en deed hen over die beek trekken; en hij deed overtrekken hetgeen hij had.

24 Doch Jakob bleef alleen over; en een man worstelde met hem, totdat de dagernaad opging.

25 En toen hij zag, dat hij hem niet overmocht, roerde hij het gewricht zijner heup aan, zoodat het gewricht van Jakobs heup verwrongen werd, als hij met hem worstelde.

26 En hij zeide: Laat mij gaan, want de dagernaad is opgegaan. Maar hij zeide: Ik zal u niet laten gaan, tenzij dat gij mij zegent.

27 En hij zeide tot hem: Hoe is uw naam? En hij zeide: Jakob.

28 Toen zeide hij: 6 Uw naam zal voortaan niet Jakob heeten, maar Israël: want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de menschen, en hebt overmocht.

29 En Jakob vraagde, en zeide: Geef toch uwen naam te kennen. En hij zeide: Waarom is het, dat gij naar mijnen naam vraagt? en hij zeggende hem aldus.

30 En Jakob noemde den naam dier plaats Pniel: Want, zeide hij, ik heb God gezien van aangezigt tot aangezigt, en mijne ziel is gered geweest.

31 En de zon rees hem op, als hij door Pniel gegaan was; en hij was hinkende aan zijne heup.

32 Daarom eten de kinderen Israels de verrukte zenuw niet, die op het gewricht

J. v. C.
1739.

e Gen. 28:13.

e Gen. 48:16.

e Hos. 12:1.

e Gen. 31:13.

e Gen. 35:10.

J. v. C.
1739.

der heup is, tot op dezen dag, omdat hij het gewricht van Jakobs heup aangeroerd had, aan de verrakte zenuw.

HOOFDSTUK 33.

Jakob, orde gesteld hebbende op het trekken zijner vrouwen en kinderen, gaat zijnen broeder te gemoet, vs. 1, die hem, benevens zijne vrouwen en kinderen, zeer wel bejegent, 4, en na vriendelijke reden en toegesproken Jakobs geschenken aanneemt; alzoo scheiden zij vreedzaam van elkander, 8. Jakob komt te Sukkoth, en van daar te Sichem, alwaar hij zijne tenten opslaat en den Heere een altaar bouwt, 17.

EN Jakob hief zijne oogen op en zag; en ziet, Ezaü kwam, en vier honderd mannen met hem. Toen verleelede hij de kinderen onder Lea, en onder Rachel, en onder de twee dienstmaagden.

2 En hij stelde de dienstmaagden en hare kinderen vooraan; en Lea en hare kinderen meer achterwaarts; maar Rachel en Jozef de achterste.

3 En hij ging voorbij hun aangezigt heen, en hij boog zich zeven malen ter aarde, totdat hij bij zijnen broeder kwam.

4 Toen liep Ezaü hem te gemoet, en nam hem in den arm, en viel hem aan den hals, en kuste hem; en zij weenden.

5 Daarna hief hij zijne oogen op, en zag die vrouwen en die kinderen, en zeide: Wie zijn dezen bij u? En hij zeide: De kinderen, die God aan uwen knecht genadiglijk verleend heeft.

6 Toen traden de dienstmaagden toe, zij en hare kinderen, en zij bogen zich neder.

7 En Lea trad ook toe, met hare kinderen, en zij bogen zich neder; en daarna trad Jozef toe en Rachel, en zij bogen zich neder.

8 En hij zeide: Voor wien is u al dit heil, dat ik ontmoet heb? En hij zeide: Om genade te vinden in de oogen mijns heeren!

9 Maar Ezaü zeide: Ik heb veel, mijn broeder! het zij het uwe, wat gij hebt!

10 Toen zeide Jakob: Och neen! indien ik nu genade in uwe oogen gevonden heb, zoo neem mijn geschenk van mijne hand; daarom, omdat ik uw aangezigt gezien heb, als had ik Gods aangezigt gezien, en gij welgevallen aan mij genomen hebt.

11 Neem toch mijnen zegen, die u toegebracht is, dewijl het God mij genadiglijk verleend heeft, en dewijl ik alles heb; en hij hield bij hem aan, zoodat hij het nam.

12 En hij zeide: Laat ons reizen en voorttrekken; en ik zal voor u trekken.

13 Maar hij zeide tot hem: Mijn heer weet, dat deze kinderen teeder zijn, en dat ik zogende schapen en koeijen bij mij heb; indien men dezelve maar eenen dag afdrijft, zoo zal de geheele kudde sterven.

14 Mijn heer trekke toch voorbij, voor het aangezigt van zijnen knecht; en ik zal mij op mijn gemak als leidman voegen, naar den gang van het werk, hetwelk voor mijn aangezigt is, en naar den gang dier kinderen, totdat ik bij mijnen heer te Seir come.

15 En Ezaü zeide: Laat mij toch van dit volk, dat met mij is, u bijstellen. En hij zeide: Waartoe dat? laat mij genade vinden in mijns heeren oogen!

16 Alzoo keerde Ezaü dien dag wederom zijns wegs naar Seir toe.

17 Maar Jakob reisde naar Sukkoth, en bouwde een huis voor zich, en maakte hutten voor zijn vee; daarom noemde hij den naam dier plaats Sukkoth.

18 En Jakob kwam behouden tot de stad Sichem, welke is in het land Kanaän, als hij kwam van Paddan-Aram;

en hij legerde zich in het gezigt der stad.

19 En hij kocht een deel des velds, waarop hij zijne tent gespannen had, van de hand der zonen van Hemor, den vader van Sichem, voor honderd stukken gelds.

20 En hij rigtte aldaar een altaar op, en noemde het: De God Israëls is God!

HOOFDSTUK 34.

Dina, uitgegaan om de dochteren des lands te zien, wordt door Sichem, den zoon van den landsheer Hemor, geschaakt en geschoonden, vs. 1, die haar bemint en ten huwelijke begeert; waarover zijn vader, met Jakob en zijne zonen sprekende, van Jakobs zonen eene bedriegelijke belofte erlangt, onder bedding van alles, wat onder de Sichemieten mannelijk was te bespieden, 6. Zulks van Hemor, Sichem en de onderdanen ingewilligd en gedaan zijnde, worden zij, liggende in de smart der besnijding, door Simcon en Levi overvallen en vermoord; Jakobs zonen plunderen de stad en voeren vrouwen en kinderen gevangen weg, 18. Hierover is Jakob zeer ontsteld en bevreesd, 33.

EN Dina, de dochter van Lea, die zij Jakob geboord had, ging uit, om de dochteren van dat land te bezien.

2 Sichem nu, de zoon van Hemor den Hevlet, den landvorst, zag haar, en hij nam ze, en lag bij haar, en verkrachtte ze.

3 En zijne ziel kleefde aan Dina, Jakobs dochter; en hij had de jongedochter lief, en sprak naar het hart van de jonge dochter.

4 Sichem sprak ook tot zijnen vader Hemor, zeggende: Neem mij deze dochter tot een vrouw.

5 Toen Jakob hoorde, dat hij zijne dochter Dina verontreinigd had, zoo waren zijne zonen met het vee in het veld; en Jakob zweeg, totdat zij kwamen.

6 En Hemor, de vader van Sichem, ging uit tot Jakob, om met hem te spreken.

7 En de zonen van Jakob kwamen van het veld, als zij dit hoorden; en het smartte dezen mannen, en zij ontstaken zeer, omdat zij dwaasheid in Israël gedaan had, Jakobs dochter beslapende, hetwelk alzoo niet zoude gedaan worden.

8 Toen sprak Hemor met hen, zeggende: Mijns zoons Sichems ziel is verliefd op ulieder dochter; geeft hem haar toch tot een vrouw;

9 En verzwaagt u met ons; geeft ons uwe dochteren, en neemt voor u onze dochteren;

10 En woont met ons; en het land zal voor uw aangezigt zijn; woont, en handelt daarin, en stelt u tot bezitters daarin.

11 En Sichem zeide tot haren vader, en tot hare broeders: Laat mij genade vinden in uwe oogen; en al wat gij tot mij zeggen zult, zal ik geven.

12 Vergroot zeer over mij den bruidschat en het geschenk; en ik zal geven, gelijk als gij tot mij zult zeggen, geeft mij slechts de jonge dochter tot een vrouw.

13 Toen antwoordden Jakobs zonen aan Sichem en Hemor, zijnen vader, bedriegelijk, en spraken, (overmits dat hij Dina, hunne zuster, verontreinigd had)

14 En zij zeiden tot hen: Wij zullen deze zaak niet kunnen doen, dat wij onze zuster aan eenen man geven zouden, ^b die de voorhuid heeft; want dat ware ons eene schande.

15 Doch hierin zullen wij u te wille zijn, zoo gij worlt gelijk als wij, dat onder u besneden worde al wat mannelijk is;

16 Dan zullen wij u onze dochteren geven, en uwe dochteren zullen wij ons nemen, en wij zullen met u wonen, en wij zullen tot een volk zijn.

J. v. C.
1739.

circa 1732.

a Gen. 30:21.

b Gen. 17.

J. v. C.
1732.

17 Maar zoo gij naar ons niet zult hooren, om besneden te worden, zoo zullen wij onze dochter nemen, en wegtrekken.

18 En hunne woorden waren goed in de oogen van Hemor, en in de oogen van Sicheu, Hemors zoon.

19 En de jongeling vertoogde niet, deze zaak te doen: want hij had lust in Jakobs dochter; en hij was geëerd boven al zijns vaders huis.

20 Zoo kwam Hemor en Sicheu, zijn zoon, tot hunner stadspoort; en zij spraken tot de mannen hunter stad, zeggende:

21 Deze mannen zijn vreedzaam met ons; daarom laat hen in dit land wonen, en daarin handelen, en het land, (dier, het is wijd van begrip) voor hun aangezicht zijn; wij zullen ons hunnedochteren tot vrouwen nemen, en wij zullen onze dochteren aan hen geven.

22 Doch hierin zullen deze mannen ons te wille zijn, dat zij met ons wonen, om tot een volk te zijn: als al wat mannelijk is, onder ons besneden wordt, gelijk als zij besneden zijn.

23 Hun ver, en hunne bezitting, en al hunne beesten, zullen die niet onze zijn? alleen laat ons hun te wille zijn, en zij zullen met ons wonen.

24 En zij hoorden naar Hemor, en naar Sicheu, zijnen zoon, allen, die ter zijner stadspoort uitgingen; en zij werden besneden, al wat mannelijk was, allen, die ter zijner stadspoort uitgingen.

25 En het geschiedde ten derden dage, toen zij in de snart waren, < zoo namen de twee zonen van Jakob, Simeon en Levi, broeders van Dina, een iegelijk zijn zwaard, en kwamen stoutelijk in de stad, en doodden al wat mannelijk was.

26 Zij sloegen ook Hemor, en zijnen zoon Sicheu, dood met de scherpte des zwaards; en zij namen Dina uit Sicheus huis, en gingen van daar.

27 De zonen van Jakob kwamen over de verslagenen, en plunderden de stad, omdat zij hunne zuster verontreinigd hadden.

28 Hunne schapen, en hunne runderen, en hunne ezelen, en hetgeen dat in de stad, en hetgeen dat in het veld was, namen zij.

29 En al hun vermogen, en al hunne kleine kinderen, en hunne vrouwen, voerden zij gevangelijk weg, en plunderden dezelve, en al wat binnenshuis was.

30 Toen zeide Jakob tot Simeon en tot Levi: Gij hebt mij beroerd, mits mij stinkende te maken onder de inwoners dezes lands, onder de Kanaanieten, en onder de Ferezieten; en ik ben weinig volks in getal; zoo zij zich tegen mij verzamelen, zoo zullen zij mij slaan, en ik zal verdelgd worden, ik en mijn huis.

31 En zij zeiden: Zou hij dan met onze zuster als met een eene hoer doen?

HOOFDSTUK 35.

Jakob, zijn huis gezuivend en tot de Godsdienst voorbereid hebbende, vertrekt op Gods bevel naar Beth-El, vs. 1, alwaar hij onbeschadigd gekomen zynde, een altaar bouwt.

6. Dood en begraving van Debora, voedster van Rebekka. 8. God verschijnt Jakob, geeft hem andermaal den naam van Israël en vernieuwt zijne beloften. 9. Daarom rigt Jakob een gedenkteken op en vernooit de plaats. 14. Van daar trekkende, sterft Rachel onder het baren van Benjamin en wordt aldaar begraven. 16. Ruben bedrijft bloed-schande in zijns vaders huis. 22. Register van Jakobs zonen. 23. Jakob komt eindelijk bij zijnen vader Izak, welke sterft, en door hem en Ezaü wordt begraven. 27.

D AARNA zeide God tot Jakob: Maak u op, trek op naar Beth-El, en woon aldaar; en maak daar een altaar dien God, die u verscheen, < toen gij vlugtiet voor het aangezicht van uwen broeder Ezaü.

2 Toen zeide Jakob tot zijn huisgezin,

en tot allen, die bij hem waren: Doet weg de vreemde goden, die in het midden van u zijn, en reinigt u, en verandert uwe klederen;

3 En laat ons ons opmaken, en optrekken naar Beth-El; en ik zal daar een altaar maken dien God, die mij antwoordt ten dage mijner benaauwdheid, en met mij geweest is op den weg, dien ik gewandeld heb.

4 Toen gaven zij Jakob al die vreemde goden, die in hunne hand waren, en de oorsierselen, die aan hunne ooren waren, en Jakob verborg ze onder den eiken-boom, die bij Sicheu is.

5 En zij reisden heen; en Gods verschrikking was over de steden, die rondom hen waren, zoodat zij de zonen van Jakob niet achterna jagden.

6 Alzoo kwam Jakob te Luz, hetwelk is in het land Kanaän (dat is Beth-El), hij en al het volk, dat bij hem was.

7 En hij bouwde aldaar een altaar, en < noemde die plaats El Beth-El: want God was hem aldaar geopenbaard geweest, als hij voor zijns broeders aangezicht vlood.

8 En Debora, de voedster van Rebekka, stierf, en zij werd begraven onder aan Beth-El, onder dien eik, welks naam hij noemde, Alon-Bachuth.

9 En < God verscheen Jakob wederom, als hij van Paddan-Aram gekomen was; en Hij zeggende hem.

10 En God zeide tot hem: Uw naam is Jakob; < uw naam zal voortaan niet Jakob genoemd worden, maar Israël zal uw naam zijn; en Hij noemde zijnen naam Israël.

11 Voorts zeide God tot hem: / Ik ben God de Almachtige! wees vruchtbaar, en vermenigvuldig! < Een volk, ja een hoop der volken zal uit u worden, en < koningen zullen uit uwe lenden voortkomen.

12 En dit land, dat Ik aan Abraham en Izak gegeven heb, dat zal Ik u geven; en aan uw zaad na u zal Ik dit land geven.

13 Toen voer God aan hem op, in die plaats, waar Hij met hem gesproken had.

14 En Jakob < stelde een opgerigt teeken op, in die plaats, waar Hij met hem gesproken had, een steenen opgerigt teeken, en hij stortte daarop drankoffer, en goot olie daarover.

15 En Jakob noemde den naam dier plaats, alwaar God met hem gesproken had, Beth-El.

16 En zij reisden van Beth-El; en er was nog eene kleine streek lands om tot Efratha te komen; en Rachel baarde, en zij had het hard in haar baren.

17 En het geschiedde, als zij het hard had in haar baren, zoo zeide de vroedvrouw tot haar: Vrees niet, want dezen zoon zult gij ook hebben!

18 En het geschiedde, als hare ziel uitging, (want zij stierf) dat zij zijnen naam noemde Ben-oni; maar zijn vader noemde hem Benjamin.

19 < Alzoo stierf Rachel; en zij werd begraven aan den weg naar Efratha, hetwelk is Bethlehem.

20 En Jakob rigtte een gedenkteken op boven haar graf: dit is het gedenkteken van Rachels graf tot op dezen dag.

21 Toen verreide Israël, en hij spande zijne tent op gene zijde van Migdal-eder.

22 En het geschiedde, als Israël in dat land woonde, dat Ruben heenging, en < lag bij Bilha, zijns vaders bijwijf; en Israël hoorde het. En de zonen van Jakob waren twaalf.

23 < De zonen van Lea waren: Ruben, Jakobs eerstgeborene, daarna Simeon, en Levi, en Juda, en Issaschar, en Zebulon.

24 De zonen van Rachel: Jozef en Benjamin.

25 En de zonen van Bilha, Rachels dienstmaagd: Dan en Naftali.

J. v. C.
1732.

e Gen. 28.19.

d Hos. 12.5.

e Gen. 32.26.

2 Kon. 17.34.

f Gen. 17.1.

25.3.

48.3.

g Gen. 17.6.

16.

h Matt. 1.6.

i Gen. 28.18.

circa 1729.

k Gen. 48.7.

l Gen. 49.4.

m Gen. 46.8.

Ex. 1.1.

e Gen. 19.6.

a Gen. 28.12.

13.

b Gen. 27.43.

J. v. C.
1729.J. v. C.
1715.

1716.

Gen. 28, 5.

circa 1796.

1 Kron. 1:35.

circa 1700.

circa 1710.

Gen. 13:6.

Jos. 24:1.

1796.

circa 1715.

circa 1890.

d 1 Kron. 1:38.

circa 1780.

e 1 Kron. 1:43.

circa 1796.

f 1 Kron. 1:41.

26 En de zonen van Zilpa, Lea's dienstmaagd: Gad en Aser. Deze zijn de zonen van Jakob, die hem geboren zijn in Padan-Aram.

27 En Jakob kwam tot Izak, zijnen vader, in Mamre, te Kirjath Arba, hetwelk is Hebron, waar Abraham als vreemdeling had verkeerd, en Izak.

28 En de dagen van Izak waren honderd jaren, en tachtig jaren.

29 En Izak ^a gaf den geest en stierf, en werd verzameld tot zijne volken, oud en zat van dagen; en zijne zonen Ezau en Jakob begroeven hem.

HOOFDSTUK 36.

Ezau's vrouwen en kinderen, geboren te Kanaän, vs. 1. Zijn vertrek naar Seir, 6. Zijne nakomelingen, 9, als ook van Seir, den Horiet, 20, onder deze is Ana, die de muilezelen het eerst gevonden heeft, 24. Register der koningen en vorsten in Edom, 31.

DIT ^a nu zijn de geboorten van Ezau, welke is Edom.

2 Ezau nam zijne vrouwen uit de dochteren van Kanaän: Ada, de dochter van Elon, den Hethiet, en Aholibama, de dochter van Ana, de dochter van Zibeon, den Hethiet;

3 En Basmath, de dochter van Ismael, zuster van Nebajoth.

4 Ada nu baarde aan Ezau Elifaz, en Basmath baarde Rehuël.

5 En Aholibama baarde Jehus, en Jaël, en Korah. Dit zijn de zonen van Ezau, die hem geboren zijn in het land Kanaän.

6 Ezau nu had genomen zijne vrouwen, en zijne zonen, en zijne dochters, en al de zielen zijns huizes, en zijn vee, en al zijne beesten, en al zijne bezitting, die hij in het land Kanaän geworven had, en was vertrokken naar een ^b ander land, van het aangezigt van zijnen broeder Jakob.

7 Want hunne ^b have was te veel, om samen te wonen; en het land hunner vreemdelingschappen kon ze niet dragen van wege hun vee.

8 Derhalve ^c woonde Ezau op het gebergte Seir. Ezau is Edom.

9 Dit nu zijn de geboorten van Ezau, den vader der Edomieten, op het gebergte Seir.

10 Dit zijn de namen der zonen van Ezau: Elifaz, de zoon van Ada, Ezau's huisvrouw; Rehuël, de zoon van Basmath, Ezau's huisvrouw.

11 En de zonen van Elifaz waren: Teman, Omar, Zefo, en Gêtam, en Kenaz.

12 En Timna was een bijwijf van Elifaz, den zoon van Ezau, en zij baarde aan Elifaz Amalek: dit zijn de zonen van Ada, Ezau's huisvrouw.

13 En dit zijn de zonen van Rehuël: Nahath en Zerah, Samma en Mizza: dat zijn geweest de zonen van Basmath, Ezau's huisvrouw.

14 En dit zijn geweest de zonen van Aholibama, dochter van Ana, dochter van Zibeon, Ezau's huisvrouw: en zij baarde aan Ezau Jehus, en Jaël, en Korah.

15 Dit zijn de vorsten der zonen van Ezau: de zonen van Elifaz, den eerstgeborene van Ezau, waren: de vorst Teman, de vorst Omar, de vorst Zefo, de vorst Kenaz.

16 De vorst Korah, de vorst Gêtam, de vorst Amalek: dat zijn de vorsten van Elifaz in het land Edom; dat zijn de zonen van Ada.

17 En dit zijn de zonen van Rehuël, den zoon van Ezau: de vorst Nahath, de vorst Zerah, de vorst Samma, de vorst Mizza: dat zijn de vorsten van Rehuël in het land Edom; dat zijn de zonen van Basmath, de huisvrouw van Ezau.

18 En dit zijn de zonen van Aholibama, de huisvrouw van Ezau: de vorst Jehus, de vorst Jaël, de vorst Korah: dat zijn de vorsten van Aholibama, de dochter van Ana, de huisvrouw van Ezau.

19 Dat zijn de zonen van Ezau, en dat zijn hunlieder vorsten: hij is Edom.

20 ^d Dit zijn de zonen van Seir den Horiet, inwoners van dat land: Lotan, en Sobal, en Zibeon, en Ana.

21 En Dison, en Ezer, en Disan: dat zijn de vorsten der Horieten, zonen van Seir, in het land van Edom.

22 En de zonen van Lotan waren Hori en Hemam: en Lotan's zuster was Timna.

23 En dit zijn de zonen van Sobal: Alvan en Manabath, en Ebal, en Sefo, en Onam.

24 En dit zijn de zonen van Zibeon: Aja en Ana; hij is die Ana, die de muilelen in de woestijn gevonden heeft, toen hij de evels van zijnen vader Zibeon weidde.

25 En dit zijn de zonen van Aja: Dison; en Aholibama was de dochter van Ana.

26 En dit zijn de zonen van Dison: Hemdan en Eshab, en Ithran, en Cheran.

27 Dit zijn de zonen van Ezer: Bilhan, en Zaavan, en Akan.

28 Dit zijn de zonen van Disan: Uz en Aran.

29 Dit zijn de vorsten der Horieten: de vorst Lotan, de vorst Sobal, de vorst Zibeon, de vorst Ana.

30 De vorst Dison, de vorst Ezer, de vorst Disan: dit zijn de vorsten der Horieten, naar hunne vorsten in het land Seir.

31 ^e En dit zijn de koningen, die geregeerd hebben in het land Edom, eer een koning regeerde over de kinderen Israëls.

32 Bela dan, de zoon van Beor, regeerde in Edom, en de naam zijner stad was Dinhaba.

33 En Bela stierf, en de zoon van Zerah, van Bozra, regeerde in zijne plaats.

34 En Jobab stierf, en Husam, uit der Temanieten land, regeerde in zijne plaats.

35 En Husam stierf, en in zijne plaats regeerde Hadad, de zoon van Bedad, die Midian versloeg in het veld van Moab; en de naam zijner stad was Avith.

36 En Hadad stierf, en Samla, van Masreka, regeerde in zijne plaats.

37 En Samla stierf, en Saul van Rehoboth, aan de rivier, regeerde in zijne plaats.

38 En Saul stierf, en Baal-Hanan, de zoon van Achbor, regeerde in zijne plaats.

39 En Baal-Hanan, de zoon van Achbor, stierf, en Hadar regeerde in zijne plaats; en de naam zijner stad was Pahu; en de naam zijner huisvrouw was Mehetabeel, ene dochter van Matred, de dochter van Mee-zahab.

40 ^f En dit zijn de namen der vorsten van Ezau, naar hunne geslachten, naar hunne plaatsen, met hunne namen: de vorst Timna, de vorst Alva, de vorst Jetheth.

41 De vorst Aholibama, de vorst Ela, de vorst Pinon.

42 De vorst Kenaz, de vorst Teman, de vorst Miztar.

43 De vorst Magdiel, de vorst Iram: dit zijn de vorsten van Edom, naar hunne woningen, in het land hunner bezitting: hij is Ezau, de vader van Edom.

HOOFDSTUK 37.

Jozef, boven zijne broeders door Jakob beviel zijne, wordt om deze reden van hem gehaat, vs. 1, voornamelijk wegens het verhaal zijner droomen, 5. Waarom zij zamenspannen om hem, (als hij op zijn vaders last tot hen te Dothan kwam) om te brengen, 12: maar zij werpen hem, op Rubens

J. v. C.
1729.J. v. C.
1729.a Gen. 36:7.
Hebr. 11:9.

d Gen. 42:22.

voorspraak, in een' kuil, 21. Verkoopten hem daarna op raad van Juda aan voorbijgrijpende Ismaëlieten, die hem naar Egypte voeren, 26. Zijne broeders bedriegen hem dan door bedrog bij Jakob, 31, die groot misbaar maakt over het verlies van Jozef, 33, deze wordt intusschen aan Potifar verkocht, 36.

EN Jakob woonde in het land der vreemdelingschapen zijns vaders, in het land Kanaän.

2 Dit zijn Jakobs geschiedenissen. Jozef, zijnde een zoon van zeventien jaren, weidde de kudde met zijne broeders, (en hij was een jongeling) met de zonen van Bilha, en de zonen van Zolpa, zijns vaders vrouwen, en Jozef bracht hun kweekd gerucht tot hunnen vader.

3 En Israël had Jozef lief, boven al zijne zonen: want hij was hem een zoon des ouderdoms; en hij maakte hem eenen veelverwigen rok.

4 Als nu zijne broeders zagen, dat hun vader hem boven al zijne broeders liefhad, ^b haatten zij hem, en konden hem niet vreedlijk toespreken.

b Gen. 49:23.

5 Ook droomde Jozef eenen droom, dien hij aan zijne broeders vertelde; daarom haatten zij hem nog te meer.

6 En hij zeide tot hen: ^c Hoorstoch dezen droom, dien ik gedroomd heb.

7 En ziet, wij waren schoven bindende in het midden des velds; en ziet, mijne schoof stond op, en bleef ook staande; en ziet, uwe schoven kwamen rondom, en bogen zich neder voor mijne schoof.

8 Toen zeiden zijne broeders tot hem: Zult gij dan ganschelijk over ons regeren? zult gij dan ganschelijk over ons heerschen? Zoo haatten zij hem nog te meer, om zijne droomen en om zijne woorden.

9 En hij droomde nog eenen anderen droom, en verhaalde dien aan zijne broeders; en hij zeide: Ziet, ik heb nog eenen droom gedroomd, en ziet, de zon, en de maan, en elf sterren bogen zich voor mij neder.

10 En als hij het aan zijnen vader en aan zijne broeders verhaalde, bestrafte hem zijn vader, en zeide tot hem: Wat is dit voor een' droom, dien gij gedroomd hebt? zullen wij dan ganschelijk komen, ik, en uwe moeder, en uwe broeders, om ons voor u ter aarde te buigen?

c Hand. 7:9.

11 Zijne broeders dan ^e benijdden hem; doch zijn vader bewaarde deze zaak.

12 En zijne broeders gingen heen, om de kudde van hunnen vader te weiden bij Sichem.

13 Zoo zeide Israël tot Jozef: Weiden uwe broeders niet bij Sichem? kom, dat ik u tot hen zende. En hij zeide tot hem: Zie, hier ben ik!

14 En hij zeide tot hem: Ga toch heen, zie naar den welstand van uwe broeders, en naar den welstand van de kudde, en breng mij een woord wederom. Zoo zond hij hem uit het dal Hebron, en hij kwam te Sichem.

15 En een man vond hem (want ziet, hij was dwalende in het veld); zoo vroegde hem deze man, zeggende: Wat zoekt gij?

16 En hij zeide: Ik zoek mijne broeders; geef mij toch te kennen, waar zij weiden.

17 Zoo zeide die man: Zij zijn van hier gereisd, want ik hoorde hen zeggen: Laat ons naar Dothan gaan. Jozef dan ging zijne broeders na, en vond hen te Dothan.

18 En zij zagen hem van verre; en eer hij tot hen naderde, sloegen zij tegen hem eenen listigen raad, om hem te doden.

19 En zij zeiden de een tot den ander: Ziet, daar komt die meester-droomer aan!

20 Nu komt dan, en laat ons hem dood-

slaan, en hem in een' dezer kuilen werpen; en wij zullen zeggen: Een boos dier heeft hem opgegeten; zoo zullen wij zien, wat van zijne droomen worden zal.

21 Ruben hoorde dat, en verlostte hem uit hunne hand; ^d en hij zeide: Laat ons hem niet aan het leven slaan.

22 Ook zeide Ruben tot hen: Vergiet geen bloed, werpt hem in dezen kuil, die in de woestijn is, en legt de hand niet aan hem; opdat hij hem uit hunne hand verlost, om hem tot zijnen vader weder te brengen.

23 En het geschiedde, als Jozef tot zijne broeders kwam, zoo togen zij Jozef zijnen rok uit, den veelverwigen rok, dien hij aanhad.

24 En zij namen hem, en wierpen hem in den kuil; doch de kuil was ledig, er was geen water in.

25 Daarna zaten zij neder om brood te eten, en lieven hunne oogen op, en zagen, en ziet, een reisgezelschap van Ismaëlieten kwam uit Gilead; en hunne kemelen droegen specerijen, en balsam, en mirre, reizende, om dat af te brengen naar Egypte.

26 Toen zeide Juda tot zijne broeders: Wat gewin zal het zijn, dat wij onzen broeder doodslaan, en zijn bloed verbergen?

27 Komt, en laat ons hem aan deze Ismaëlieten verkoopen, en onze hand zij niet aan hem: want hij is onze broeder, ons vleesch; en zijne broeders hoorden hem.

28 Als nu de midianietische kooplieden voorbijtoegen, zoo trokken en lieven zij Jozef op uit den kuil, en ^e verkochten Jozef aan deze Ismaëlieten voor twintig zilverlingen; die bragten Jozef naar Egypte.

e Ps. 105:17.
Hand. 7:9.

29 Als nu Ruben tot den kuil wederkeerde, ziet, zoo was Jozef niet in den kuil; toen scheurde hij zijne kleederen.

30 En hij keerde weder tot zijne broeders, en zeide: De jongeling is er niet; en ik, waar zal ik heengaan?

31 Toen namen zij Jozef's rok, en zij slagten eenen geitenbok, en zij doopten den rok in het bloed.

32 En zij zonden den veelverwigen rok, en deden hem tot hunnen vader brengen, en zeiden: Dezen hebben wij gevonden; beken toch, of deze uws zoons rok zij, of niet.

33 En hij bekende hem, en zeide: Het is mijns zoons rok! ^f een boos dier heeft hem opgegeten! voorzeker is Jozef verscheurd!

f Gen. 43:25.

34 Toen scheurde Jakob zijne kleederen, en leide eenen zak om zijne lenden; en hij belreef rouw over zijnen zoon vele dagen.

35 En al zijne zonen en al zijne dochteren maakten zich op, om hem te troosten; maar hij weigerde zich te laten troosten, en zeide: ^g Want ik zal, rouw bedrijvende, tot mijnen zoon in het graf nederdalen. Alzoo beweede hem zijn vader.

g Gen. 42:58.
43:29, 31.

36 ^h En de Midianieten verkochten hem in Egypte, aan Potifar, eenen hoveling van Faraó, overste der trawanten.

h Gen. 39:1.
Ps. 105:17.

HOOFDSTUK 38.

Juda trouwt een kanaanietische vrouw, die hem drie zonen baart, vs. 1. Hij geeft den eerste aan Thamar, als ook (nadat de eerste van God gedood was) den tweede, en als ook deze van God gedood was, belooft hij haar den derde, 6; maar zijne belofte niet houdende, zoo bezat Thamar door eenen arglistige handelwijze bloedschande met Juda, 13, en de straf daarvan om zijnentwil opgaande, 24, baart zij hem in ene dragt twee zonen, Perez en Zera, 27.

EN het geschiedde ten zelve tijde, dat EN Juda van zijne broeders aftoog, en

J. v. C.
1729.

e 1 Kron. 2:3.

e 1 Kron. 17:27.

b Num. 26:21.

hij keerde in tot eenen man van Adullam, wiens naam was Hira.

2 En « Juda zag aldaar de dochter van een' kanaanietisch man, wiens naam was Saa; en hij nam haar, en ging tot haar in.

3 En zij werd bevrucht, en baarde eenen zoon, en hij noemde zijnen naam Er.

4 Daarna werd zij weder bevrucht, en baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Onan.

5 En zij voer nog voort, en baarde eenen zoon, en noemde zijnen naam Sela; doch hij was te Chetib, toen zij hem baarde.

6 Juda nu nam eene vrouw voor Er, zijnen eerstgeborene, en haar naam was Thamar.

7 Maar Er, de eerstgeborene van Juda, was kwaad in des HEEREN oogen; daarom doodde hem de HEERE.

8 Toen zeide Juda tot Onan: Gain tot uws broeders huisvrouw, en trouw haar in uws broeders naam, en verwek uwen broeder zaad.

9 Doch Onan, wetende, dat dit zaad voor hem niet zoude zijn, zoo geschiedde het, als hij tot zijns broeders huisvrouw inging, dat hij het verdoort tegen de aarde, om zijnen broeder geen zaad te geven.

10 En het was kwaad in des HEEREN oogen, wat hij deed; daarom doodde Hij hem ook.

11 Toen zeide Juda tot Thamar, zijne schoondochter: Blijf weduwe in uws vaders huis, totdat mijn zoon Sela groot wordt: want hij zeide: Dat niet mischien deze ook sterve, gelijk zijne broeders! Zoo ging Thamar heen, en bleef in haars vaders huis.

12 Als nu vele dagen verlopen waren, stierf de dochter van Saa, de huisvrouw van Juda; daarna troostte zich Juda, en ging op tot zijne schapenheerders naar Timna toe, hij en Hira, zijn vriend, de Adullamiet.

13 En men gaf Thamar te kennen, zeggende: Zie, uw schoonvader gaat op naar Timna, om zijne schapen te scherpen.

14 Toen leidde zij de kleederen van haar weduwschap van zich af, en zij bedekte zich met eenen sluier, en bewond zich, en zette zich aan den ingang der twee fonteynen, die op den weg naar Timna is: want zij zag, dat Sela groot geworden was, en zij hem niet ter vrouw was gegeven.

15 Als Juda haar zag, zoo hield hij haar voor eene hoer, overmits zij haar aangesigt bedekt had.

16 En hij week tot haar naar den weg, en zeide: Kom toch, laan mij tot u ingaan: want hij wist niet, dat zij zijne schoondochter was. En zij zeide: Wat zult gij mij geven, dat gij tot mij ingaat?

17 En hij zeide: Ik zal u eenen geitenbok van de kudde zenden. En zij zeide: Zoo gij pand zult geven, totdat gij hem zendt.

18 Toen zeide hij: Wat pand is het, dat ik u geven zal? En zij zeide: Uwen zegelring en uw snoer, en uwen staf, die in uwe hand is; hetwelk hij haar gaf, en ging tot haar in; en zij ontving bij hem.

19 En zij maakte zich op, en ging heen, en leide haren sluier van zich af, en zij trok aan de kleederen van haar weduwschap.

20 En Juda zond den geitenbok door de hand van zijnen vriend, den Adullamiet, om het pand uit de hand der vrouw te nemen; maar hij vond haar niet.

21 En hij vraagde de lieden van hare plaats, zeggende: Waar is de hoer, die bij deze twee fonteynen aan den weg was? En zij zeiden: Hier is geene hoer geweest.

22 En hij keerde weder tot Juda, en zeide: Ik heb haar niet gevonden; en ook zeiden de lieden van die plaats: Hier is geene hoer geweest.

23 Toen zeide Juda: Zij neme het voor zich, opdat wij misschien niet tot verachting worden; zie, ik heb dezen bok gevonden; maar gij hebt haar niet gevonden.

24 En het geschiedde omtrent na drie maanden, dat men Juda te kennen gaf, zeggende: Thamar, uwe schoondochter, heeft gehooreerd, en ook zie, zij is zwanger van hoereri. Toen zeide Juda: Breng ze hervor, dat zij verbrand worde!

25 Als zij voorgebragt werd, schikte zij tot haren zweer, om te zeggen: Bij den man, wiens deze dingen zijn, ben ik zwanger; en zij zeide: Beken toch, wiens deze zegelring, en deze snoeren, en deze staf zijn.

26 En Juda kende ze, en zeide: Zij is rechtvaardiger dan ik, daarom, omdat ik haar aan mijnen zoon Sela niet gegeven heb. En hij bekende haar voortaan niet meer.

27 En het geschiedde ten tijde, als zij baren zou, ziet, « zoo waren tweelingen in haren buik.

28 En het geschiedde, als zij baarde, dat een de hand uitgaf; en de troedvrouw nam dezelve, en zij bond een' scharlaken draad om zijne hand, zeggende: Deze komt het eerst uit.

29 Maar het geschiedde, als hij zijne hand weder intoog, ziet, zoo kwam zijn broeder uit; en zij zeide: Hoe zijt gij doorgebroken? op u is de bruike! en men noemde zijnen naam « Perez.

30 En daarna kwam zijn broeder uit, om wiens hand de scharlaken draad was; en men noemde zijnen naam Zera.

HOOFDSTUK 39.

Jozef wordt in zijne dienst bij Potifar alzo van God gezegend, dat zijn heer hem over het gansche huis stelt, vs. 2. De vrouw zijns heeren wordt, wegens zijne schoonheid, op hem verliefd, en verzoekt hem tot onkeusheid; hetwelk hij volstandig weigerende, door haar valscheit verklaagd wordt, eerst bij het huisgezin, daarna bij zijnen heer, die hem daarover in de gevangenis levert. 19. Alwaar God ook met Jozef is, zoodanig, dat hij over de gevangenis gesteld wordt, 30.

JOZEF nu « werd naar Egypte afgevoerd; en Potifar, een hoveling van Faraó, een overste der travanten, een egyptisch man, kocht hem uit de hand der Ismaëlieten, die hem derwaarts afgevoerd hadden.

2 En de HEERE « was met Jozef, zoodat hij een voorspoedig man was; en hij was in het huis van zijnen heer, den Egyptenaar.

3 Als nu zijn heer zag, dat de HEERE met hem was, en dat de HEERE al wat hij deed, door zijne hand voorspoedig maakte:

4 Zoo vond Jozef genade in zijne oogen, en diende hem; en hij stelde hem over zijn huis, en al wat hij had, gaf hij in zijne hand.

5 En het geschiedde van toen af, dat hij hem over zijn huis, en overal wat het zijne was, gesteld had, dat de HEERE des Egyptenaars huis zeggende, om Jozefs wil; ja de zegen des HEEREN was in alles, wat hij had, in het huis en in het veld.

6 En hij liet alles, wat hij had, in Jozefs hand, zoodat hij met hem van geen ding kennis had, behalve van het brood, dat hij at. En Jozef was schoon van gedaante, en schoon van aanzigt.

7 En het geschiedde na deze dingen, « dat de huisvrouw zijns heeren hare oogen op Jozef wierp; en zij zeide: Lig bij mij!

J. v. C.
1727.

e 1 Kron. 2:4.

d Matt. 1:3.

1729.

a Gen. 37:28.
Ps. 105:17.b vers. 21.
Hand. 7:9.

e Spr. 7:13.

J. v. C.
1729.

8 Maar hij weigerde het, en zeide tot le huisvrouw zijns heeren: Zie, mijn heer heeft geen kennis met mij, wat er in het huis is; en al wat hij heeft, dat heeft hij in mijne hand gegeven.

9 Niemand is grooter in dit huis dan ik, en hij heeft voornij niets onthouden, dan u, daarin dat gij zijne huisvrouw zijt; hoe zoude ik dan dit een zoo groot kwaad doen, en zondigen tegen God?

10 En het geschiedde, als zij Jozef zag op dag aansprak, en hij naar haar niet hoorde, om bij haar te liggen, en bij haar te zijn;

11 Zoo gebeurde het op zulk eenen dag, dat hij in het huis kwam, om zijn werk te doen; en niemand van de lieden des huizes was daar binnenshuis.

12 En zij greep hem bij zijn kleed, zeggende: Lig bij mij! En hij liet zijn kleed in hare hand, en vluchtte, en ging uit naar buiten.

13 En het geschiedde, als zij zag, dat hij zijn kleed in hare hand gelaten had, en naar buiten gevlucht was;

14 Zoo riep zij de lieden van haar huis, en sprak tot hen, zeggende: Ziet, hij heeft ons den hebreërschen man ingebracht, om niet ons te spotten; hij is tot mij gekomen, om bij mij te liggen, en ik heb geroepen met luider stem;

15 En het geschiedde, als hij hoorde, dat ik mijne stem verhoef, en riep; zoo verliet hij zijn kleed bij mij, en vluchtte, en ging uit naar buiten.

16 En zij leidde zijn kleed bij zich, tot dat zijn heer in zijn huis kwam.

17 Toen sprak zij tot hem naar diezelfde woorden, zeggende: De hebreërsche knecht, dien gij ons hebt ingebracht, is tot mij gekomen, om niet mij te spotten.

18 En het is geschied, als ik mijne stem verhoef, en riep, dat hij zijn kleed bij mij liet, en vluchtte naar buiten.

19 En het geschiedde, als zijn heer de woorden zijner huisvrouw hoorde, die zij tot hem sprak, zeggende: Naar deze zelfde woorden heeft mij uw knecht gedaan, zoo ontstak zijn toorn.

20 En Jozefs heer nam hem, en leverde hem in het gevangenis, ter plaatse, waar des konings gevangenen gevangen waren; alzoo was hij daar in het gevangenis.

21 Doch de HEERE was met Jozef, en wendde zijne goedertierenheid tot hem; en gaf hem genade in de oogen van den overste van het gevangenis.

22 En de overste van het gevangenis gaf al de gevangenen, die in het gevangenis waren, in Jozefs hand; en al wat zij daar deden, deed hij.

23 De overste van het gevangenis zag gansch op geen ding, dat in zijne hand was, overmits dat de HEERE met hem was; en wat hij deed, dat deed de HEERE wel gelijken.

HOOFDSTUK 40.

De opperste schenker en bakker van Faraö worden in de gevangenis gezet en Jozef aanbevolen, vs. 1. Zij droomden elk een droom, dien Jozef hun uitlegt met verzoek aan den schenker, dat hij, in zijn ambt volgens zijn droom hersteld zijnde, aan hem ten beste wilde gedanken. 5. Jozefs uitlegging wordt aan beide gevangenen met der daad bevestigd; maar de schenker vergeet Jozef, 20.

EN het geschiedde na deze dingen, dat de schenker des konings van Egypte, en de bakker, zondigden tegen hunnen heer, tegen den koning van Egypte.

2 Zoodat Faraö zeer toornig werd op zijne twee hovelingen, op den overste der schenkers, en op den overste der bakkers.

3 En hij leverde hen in bewaring, ten huize van den overste der trawanten, in het gevangenis, ter plaatse, waar Jozef gevangen was.

4 En de overste der trawanten bestelde Jozef bij hen, dat hij hen diende; en zij waren sommige dagen in bewaring.

5 Zij droomden nu beiden eenen droom, elk zijnen droom, in eenen nacht, elk naar de uitlegging zijns drooms, de schenker en de bakker, die des konings van Egypte waren, die gevangen waren in het gevangenis.

6 En Jozef kwam des morgens tot hen, en hij zag hen aan, en ziet, zij waren ontsteld.

7 Toen vraagde hij de hovelingen van Faraö, die bij hem waren in hechtenis van het huis zijns heeren, zeggende: Waarom zijn uwe aangezichten heden kwalijk gesteld?

8 En zij zeiden tot hem: Wij hebben eenen droom gedroomd, en er is niemand, die hem uitlegge. En Jozef zeide tot hen: Zijn de uitleggingen niet van God? vertelt ze mij toch.

9 Toen vertelde de overste der schenkers Jozef zijnen droom, en zeide tot hem: In mijnen droom, zie, zoo was een wijnstok voor mijn aangezicht;

10 En aan den wijnstok waren drie ranken; en hij was als bottende, zijn bloeisel ging op, zijne trossen bragen rijpe druiven voort.

11 En Faraö's beker was in mijne hand; en ik nam die druiven, en drukte ze uit in Faraö's beker, en ik gaf den beker op Faraö's hand.

12 Toen zeide Jozef tot hem: Dit is zijne uitlegging: de drie ranken zijn drie dagen.

13 Binnen nog drie dagen zal Faraö uw hoofd verheffen, en zal u in uwwen staat herstellen; en gij zult Faraö's beker in zijne hand geven, naar de vorige wijze, toen gij zijn schenker waart.

14 Doch gedenk mijner bij u zelven, wanneer het u wel gaan zal, en doe toch weldadigheid aan mij, en doe van mij melding bij Faraö, en maak, dat ik uit dit huis kome.

15 Want ik ben diefelijk ontstolen uit het land der Hebreërs; en ook heb ik hier niets gedaan, dat zij mij in dezen kuil gezet hebben.

16 Toen de overste der bakkers zag, dat hij een goede uitlegging gedaan had, zoo zeide hij tot Jozef: Ik was ook in mijnen droom, en zie, drie getraliede korven waren op mijn hoofd;

17 En in den oppersten korf was van alle spijze van Faraö, die bakkerswerk is; en het gevogelte at deselve uit den korf, van boven mijn hoofd.

18 Toen antwoordde Jozef, en zeide: Dit is zijne uitlegging: de drie korven zijn drie dagen.

19 Binnen nog drie dagen zal Faraö uw hoofd verheffen van boven u, en hij zal u aan een hout hangen, en het gevogelte zal uw vleesch van boven u eten.

20 En het geschiedde op den derden dag, den dag van Faraö's geboorte, dat hij voor al zijne knechten eenen maaltijd maakte; en hij verhoef het hoofd van den overste der schenkers, en het hoofd van den overste der bakkers, in het midden zijner knechten.

21 En hij deed den overste der schenkers wederkeeren tot zijn schenkambt, zoodat hij den beker op Faraö's hand gaf;

22 Maar den overste der bakkers hing hij op; gelijk Jozef hun uitgelegd had.

23 Doch de overste der schenkers gedacht aan Jozef niet, maar vergat hem.

HOOFDSTUK 41.

Faraö twee droomen gedroomd hebbende, en onder zijn volk niemand vindende, die ze kon uitleggen, gedenkt de opperste schenker aan Jozef, vs. 1, dien Faraö uit de gevangenis voor zich doet brengen en hem zijne

J. v. C.
1720.

circa 1718.

d Ps. 105:18.

circa 1720.

1715.

J. v. C.
1715.

droomen verhaalt, die Jozef uitleggt; te gelijk geeft hij Faraó goeden raad tegen den toekomenden duren tijd, 14. Daarom stelt Faraó hem tot eenen Regent naast zich over zijn gansche rijk, verveert hem hoogelijk, vernoemt hem en geeft hem een vrouw, 37. Jozef nu dertig jaren oud zijnde, reist door gansch Egypte, en bestelt voorraad in de zeven goede jaren, 46. Gewint twee zonen, Manasse en Efraim, 50. Die kwade jaren komen aan, waarin Jozef van den voorraad van het koren aan zijn volk verkoopt, 54.

EN het geschiedde ten einde van twee volle jaren, dat Faraó droomde, en ziet, hij stond aan de rivier.

2 En ziet, uit de rivier kwamen op zeven koeijen, schoon van aanzien, en vet van vleesch, en zij weidden in het gras.

3 En ziet, zeven andere koeijen kwamen na die op uit de rivier, leelijk van aanzien, en dun van vleesch; en zij stonden bij de andere koeijen aan den oever der rivier.

4 En die koeijen, leelijk van aanzien, en dun van vleesch, aten op die zeven koeijen, schoon van aanzien en vet. Toen ontwaakte Faraó.

5 Daarna sloep hij en droomde andermaal; en ziet, zeven aren rezen op, in eenen halm, vet en goed.

6 En ziet, zeven dunne en van den oostewind verzengde aren, schoten na dezelve uit.

7 En de dunne aren verslonden de zeven vette en volle aren. Toen ontwaakte Faraó, en ziet, het was een droom.

8 En het geschiedde in den morgenstond, dat zijn geest verslagen was, en hij zond heen, en riep al de tovenaars van Egypte, en al de wijzen, die daarin waren; en Faraó vertelde hun zijn droom; maar er was niemand, die ze aan Faraó uitleide.

9 Toen sprak de overste der schenkers tot Faraó, zeggende: Ik gedenk heiden aan mijne zonden.

10 Faraó was zeer vertoornd op zijne dienaars, en leverde mij in bewaring ten huize van den overste der trawanten, mij en den overste der bakkers.

11 En ^b in eenen nacht droomden wij eenen droom, ik en hij; wij droomden, elk naar de uitlegging zijns drooms.

12 En aldaar was bij ons een hebreewsch jongeling, een knecht van den overste der trawanten; en wij vertelden ze hem, en hij leidde ons onze droomen uit, een' ieder leide hij ze uit, naar zijn droom.

13 En gelijk hij ons uitleide, alzoo is het geschied: mij heeft hij hersteld in mijnen staat, en hem gehangen.

14 Toen zond Faraó ^c en riep Jozef, en zij deden hem haastelijk uit den kuil komen; en men schoor hem, en men veruurde zijne kleederen; en hij kwam tot Faraó.

15 En Faraó sprak tot Jozef: Ik heb eenen droom gedroomd, en er is niemand, die hem uitlegge; maar ik heb van u hooren zeggen, ^a als gij eenen droom hoort, lat gij hem uitlegt.

16 En Jozef antwoordde Faraó, zeggende: Het is buiten mij! God zal Faraó's welstand aanzeggen.

17 Toen sprak Faraó tot Jozef: Zie, in mijnen droom stond ik aan den oever der rivier;

18 En zie, uit de rivier kwamen op zeven koeijen, vet van vleesch, en schoon van gedaante, en zij weidden in het gras.

19 En zie, zeven andere koeijen kwamen op na dezen, mager en zeer leelijk van gedaante, rank van vleesch; ik heb dergelijke van leelijkheid niet gezien in het gansche Egypteland.

20 En die ranke en leelijke koeijen aten die eerste zeven vette koeijen op;

21 Dewelke in haren buik inkwamen, maar men merkte niet, dat ze in haren buik ingekomen waren: want haar aanzien was leelijk, gelijk als in het begin. Toen ontwaakte ik.

22 Daarna zag ik in mijnen droom, en zie, zeven aren rezen op in eenen halm, vol en goed.

23 En zie, zeven dorre, dunne ^e en van den oostewind verzengde aren, schoten na dezelve uit;

24 En de zeven dunne aren verslonden die zeven goede aren. En ik heb het den tovenaars gezegd, maar er was niemand, die het mij verklaarde.

25 Toen zeide Jozef tot Faraó: De droom van Faraó is een: hetgeen God is doende, heeft Hij Faraó te kennen gegeven.

26 Die zeven schoone koeijen zijn zeven jaren; die zeven schoone aren zijn ook zeven jaren: de droom is een.

27 En die zeven ranke en leelijke koeijen, die na genen opkwamen, zijn zeven jaren; en die zeven ranke van den oostewind verzengde aren, zullen zeven jaren des hongers wezen.

28 Dit is het woord, hetwelk ik tot Faraó gesproken heb: hetgeen God is doende, heeft Hij Faraó vertoond.

29 Zie, de zeven aankomende jaren, zal er groote overvloed in het gansche land van Egypte zijn.

30 Maar na dezelve zullen er opstaan zeven jaren des hongers; dan zal in het land van Egypte al die overvloed vergeten worden; en de honger zal het land verteren.

31 Ook zal de overvloed in het land niet gemerkt worden, van wege dienzelven honger, die daarna wezen zal: want hij zal zeer zwaar zijn.

32 En aangaande, dat die droom aan Faraó ten tweede maal is herhaald, is, omdat die zaak van God vast besloten is, en dat God hanst, om dezelve te doen.

33 Zoo zie nu Faraó naar eenen verstandigen en wijzen man, en zette hem over het land van Egypte.

34 Faraó doe ^d zoo, en bestelle opziens over het land; en neme het vijfde deel des lands van Egypte in de zeven jaren des overvloeds.

35 En dat zij alle spijze van deze aankomende goede jaren verzamelen, en koren opleggen, onder de hand van Faraó, tot spijze in de steden, en bewaren het.

36 Zoo zal de spijze zijn tot voorraad voor het land, voor zeven jaren des hongers, die in Egypteland wezen zullen; opdat het land van honger niet verga.

37 ^e En dit woord was goed in de oogen van Faraó, en in de oogen van al zijne knechten.

38 ^f Zoo zeide Faraó tot zijne knechten: Zouden wij wel eenen man vinden als dezen, in welken Gods Geest is?

39 Daarna zeide Faraó tot Jozef: Naardien God u dit alles heeft verkondigd, zoo is er niemand ^g zoo verstandig en wijs, als gij.

40 Gij zult ^h over mijn huis zijn, en op uw bevel zal al mijn volk de hand kussen; alleen dezen troon zal ik grooter zijn dan gij.

41 Voorts sprak Faraó tot Jozef: Zie, ik heb u over gansch Egypteland gesteld.

42 En Faraó nam zijn ring van zijne hand af, en deed hem aan Jozef's hand, en liet hem zijn linnen kleederen aantrekken, en leide een gouden keten aan zijn hals.

43 En hij deed hem rijden op den tweeden wagen, dien hij had; en zij riepen voor zijn aangezicht: Knielt! Alzoo stelde hij hem over gansch Egypteland.

44 En Faraó zeide tot Jozef: Ik ben Faraó! doch zonder u zal niemand zijne

J. v. C.
1715.

Gen. 2:2

Gen. 40:5

Ps. 105:29.
Dan. 2:25.

d Hand. 7:10.

e Ps. 105:22.

f Ps. 105:21.

J. v. C.
1715.

hand of zijnen voet ophieven in gansch Egypteland.

45 En Faraö noemde Jozefs naam, Zafnath Pataén, en gaf hem Asnath, de dochter van Potifera, overste van On, tot eenen vrouw; en Jozef toog uit door het land van Egypte.

circa 1715.

46 Jozef nu was dertig jaren oud, als hij stond voor het aangezicht van Faraö, koning van Egypte; en Jozef ging uit van Faraö's aangezicht, en hij toog door gansch Egypteland.

47 En het land bracht voort, in de zeven jaren des overvloeds, bij handvollen.

48 En hij vergaderde alle spijze der zeven jaren, die in Egypteland was, en deed de spijze in de steden; de spijze van het veld van elke stad, hetwelk rondom haar was, deed hij daar binnen.

49 Alzoo bracht Jozef zeer veel koren bijeen, als het zand der zee, totdat men ophield te tellen, want daarvan was geen getal.

g Gen. 46:29.
48:5.

50 En Jozef werden twee zonen geboren, eer er een jaar des hongers aankwam, die Asnath, de dochter van Potifera, overste van On, hem baarde.

circa 1712.

51 En Jozef noemde den naam des eerstgeborenen Manasse: Want, zeide hij, God heeft mij doen vergeten al mijne moeite, en het gansche huis mijns vaders.

circa 1711.

52 En den naam des tweeden noemde hij Efraim: Want, zeide hij, God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking.

1708.

53 Toen eindigden de zeven jaren des overvloeds, die in Egypte geweest was.

A Gen. 45:6.
Ps. 105:16.

54 En de zeven jaren des hongers begonnen aan te komen, gelijk als Jozef gezegd had. En er was honger in al de landen, maar in gansch Egypteland was brood.

55 Als nu gansch Egypteland hongerde, riep het volk tot Faraö om brood; en Faraö zeide tot alle Egyptenaren: Gaat tot Jozef, doet wat hij u zegt.

56 Als dan honger over het gansche land was, zoo opende Jozef alles, waarin iets was, en verkocht aan de Egyptenaren: want de honger werd sterk in Egypteland.

57 En alle landen kwamen in Egypte tot Jozef, om te koop; want de honger was sterk in alle landen.

HOOFDSTUK 42.

Als Jakob hoorde, dat in Egypte koren te bekomen was, zondt hij derwaarts al zijne zonen, behalve Benjamin, vs. 1. Zij buigen zich voor Jozef, dien zij niet kennen: maar hij kent hen, spreekt hen hard aan en zet hen als verspieters gevangen, 6. Hij bedingt Benjamin tot zich te brengen, houdt Simeon in bewaring en laat hen met koren en hun geld wederom trekken, 18. Onderweg wordt een van hen zijn geld gewaar in den zak, 27. Te huis komende, vertellen zij Jakob hun verdere en vinden allen hun geld, 29. Zij pogen Jakob te overreden, om Benjamin met hen te laten gaan naar Egypte, maar hij klaagt zeer en kan daartoe niet besluiten, 36.

1707.

TOEN Jakob zag, dat er koren in Egypte was, zoo zeide Jakob tot zijne zonen: Waarom ziet gij op elkander?

e Hand. 7:12.

2 Voorts zeide hij: Ziet, ik heb gehoord, dat er koren in Egypte is; trekt laarhenen af, en koopt ons koren van daar, opdat wij leven en niet sterven.

3 Toen togen Jozefs tien broederen af, om koren uit Egypte te koop.

4 Doch Benjamin, Jozefs broeder, zond Jakob niet met zijne broederen: want hij zeide: Opdat hem niet misschien het verderf ontmoete!

5 Alzoo kwamen Israëls zonen om te koop, onder degenen, die daar kwamen: want de honger was in het land Kanaän.

6 Jozef nu was regent over dat land;

hij verkocht aan al het volk des lands; en Jozefs broederen kwamen, b en bogen zich voor hem, met de aangezigten ter aarde.

7 Als Jozef zijne broederen zag, zoo kende hij hen; maar hij hield zich vreemd jegens hen, en sprak hard met hen, en zeide tot hen: Van waar komt gij? En zij zeiden: Uit het land Kanaän, om spijze te koop.

8 Jozef dan kende zijne broederen; maar zij kenden hem niet.

9 Toen gedacht Jozef aan de droomen, die hij van hen gedroomd had; en hij zeide tot hen: Gij zijt verspieters, gij zijt gekomen, om te bezigtigen, waar het land bloot is.

10 En zij zeiden tot hem: Neen, mijn heer! maar uwe knechten zijn gekomen, om spijze te koop.

11 Wij allen zijn eens mans zonen; wij zijn vroom; uwe knechten zijn geen verspieters.

12 En hij zeide tot hen: Neen, maar gij zijt gekomen, om te bezigtigen, waar het land bloot is.

13 En zij zeiden: Wij uwe knechten waren twaalf broeders, eens mans zonen, in het land Kanaän; en zie, d de kleinste is heden bij onzen vader; doch de een is niet meer.

14 Toen zeide Jozef tot hen: Dat is het, wat ik tot u gesproken heb, zeggende: Gij zijt verspieters!

15 Hierin zult gij beproefd worden: zoo waarlijk als Faraö leeft! indien gij van hier zult uitgaan, tenzij dan, wanneer u kleinste broeder herwaarts zal gekomen zijn!

16 Zondt eenen uit u, die uwen broeder hale; maar weest gijlieden gevangen, en uwe woorden zullen beproefd worden, of de waarheid bij u zij; en indien niet, zoo waarlijk als Faraö leeft, zoo zijt gij verspieters!

17 En hij zette hen zamen drie dagen in bewaring.

18 En ten derden dage zeide Jozef tot hen: Doet dit, zoo zult gij leven; ik vrees God.

19 Zoo gij vroom zijt, zoo zij een uwer broederen gebonden in het huis uwer bewaring; en gaat gij heen, brengt het koren voor den honger uwer huizen.

20 En e brengt uwen kleinsten broeder tot mij, zoo zullen uwe woorden waar gemaakt worden; en gij zult niet sterven. En zij deden alzoo.

21 Toen zeiden zij de een tot den ander: Voorwaar wij zijn schuldig aan onzen broeder, wiens bennauwdheid der ziel wij zagen, toen hij ons om genade bad, maar wij hoorden niet! daarom komt deze bennauwdheid over ons.

22 En Ruben antwoordde hun, zeggende: f Heb ik het tot u niet gezegd, toen ik zeide: Zondigt niet aan dezen jongeling! maar gij hoordt niet; en ook zijn bloed, ziet, het wordt gezocht!

23 En zij wisten niet, dat het Jozef hoorde: want daar was een taalman tusschen hen.

24 Toen wendde hij zich om van hen af, en veende; daarna keerde hij weder tot hen, en sprak tot hen, en nam Simeon van hen, en bond hem voor hunne oogen.

25 En Jozef gebod, dat men hunne zakken met koren vullen zou, en dat men hun geld wederkeerde, een iegelijk in zijn zak, en dat men hun teerkost gave tot den weg; en men deed hun alzoo.

26 En zij laadden hun koren op hunne ezels, en togen van daar.

27 Toen een zijnen zak opendeend, om zijnen ezel voeder te geven in de herberg, zoo zag hij zijn geld, want ziet, het was in den mond van zijnen zak.

J. v. C.
1707.

b Gen. 37:2.

c Gen. 37:5.

d Gen. 45:29.

e Gen. 45:3.
44:21.f Gen. 37:21.
22.

J. v. C.
1707.J. v. C.
1707.

28 En hij zeide tot zijne broederen : Mijn geld is wedergekeerd, daartoe ook, ziet, het is in mijnen zak! Toen ontging hun het hart, en zij verschrikten, de een tot den ander zeggende : Wat is dit, dat ons God gedaan heeft!

29 En zij kwamen in het land Kanaän, tot Jakob, hunnen vader; en zij gaven hem te kennen al hun wedervaren, zeggende :

30 Die man, de heer van dat land, heeft hard met ons gesproken; en hij heeft ons gehouden voor verspieders des lands.

31 Maar wij zeiden tot hem : Wij zijn vroom; wij zijn geen verspieders.

32 Wij waren twaalf gebroeders, zonen van unseren vader; de een is niet meer, en de kleinste is heden bij onzen vader in het land Kanaän.

33 En die man, de heer van dat land, zeide tot ons : Hieraan zal ik bekennen, dat gijlieden vroom zijt : laat eenen uwer broederen bij mij, en neemt voor den honger uwer huizen, en trekt heen.

34 En brengt uwen kleinsten broeder tot mij; zoo zal ik weten, dat gij geen verspieders zijt, maar dat gij vroom zijt; uwen broeder zal ik u wedergeven, en gij zult in dit land handelen.

35 En het geschiedde, als zij hunne zakken ledigden, ziet, zoo had een iegelijk den bundel zijns gelds in zijnen zak, en zij zagen de bundelen hunns gelds, zij en hun vader, en zij waren bevreemd.

36 Toen zeide Jakob, hun vader, tot hen : Gij berooft mij van kinderen! Jozef is er niet, en Simeon is er niet, nu zult gij Benjamin wegnemen! al deze dingen zijn tegen mij!

37 Toen sprak Ruben tot zijnen vader, zeggende : Dood twee mijner zonen, zoo ik hem tot u niet wederbreng; geef hem in mijne hand, en ik zal hem weder tot u brengen!

38 Maar hij zeide : Mijn zoon zal met allieden niet aftrekken : want zijn broeder is dood, en hij is alleen overgebleven; zoo hem een verderf ontmoette op den weg, dien gij zult gaan, zoo zoudt gij mijne gruwelijke haren met droefenis ten grave doen nederdalen.

HOOFDSTUK 43.

Jakob, gedrongen door den hongersnood en door zijne zonen laat eindelijk Benjamin met hen naar Egypte trekken, met geschenken voor den Regent en dubbel geld, vs. 1. Jozef, Benjamin onder hen ziende, laat hen in zijn huis brengen, 16. De broeders verontschuldigen zich over het gevonden geld bij Jozefs hofmeester, die hun goeden moed geeft, 18; zij geven de geschenken aan Jozef, die vriendelijk met hen spreekt, inzonderheid met Benjamin, en hen daarna op een' zeer heerlijken maaltijd onthaalt, 25.

DE honger nu werd zwaar in dat land;

2 Zoo geschiedde het, als zij den leef-togt, dien zij uit Egypte gebragt hadden, opgetogen hadden, dat hun vader tot hen zeide : Keert wederom, koopt ons een weinig spijze.

3 Toen sprak Juda tot hem, zeggende : Die man heeft ons op het hoogste betuigd, zeggende : Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is.

4 Indien gij onzen broeder met ons zendt, wij zullen aftrekken, en u spijze koopen.

5 Maar indien gij hem niet zendt, wij zullen niet aftrekken : want die man heeft tot ons gezegd : Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is.

6 En Israël zeide : Waarom hebt gij zoo kwalijk aan mij gedaan, dat gij dien man te kennen geeft, of gij nog eenen broeder hadt?

7 En zij zeiden : Die man vraagde zeer naauw naar ons, en naar onze maatschap, zeggende : Leeft uw vader nog? hebt gij nog eenen broeder? Zoo gaven wij het hem te kennen, volgens diezelfde woorden; hebben wij juist geweten, dat hij zeggen zou : Brengt uwen broeder af!

8 Toen zeide Juda tot Israël, zijnen vader : Zend den jongeling met mij, zoo zullen wij ons opmaken en reizen, opdat wij leven en niet sterven, noch wij, noch gij, noch onze kinderkens.

9 Ik zal borg voor hem zijn, e van mijne hand zult gij hem eischen; indien ik hem tot u niet breng en hem voor uw aangezicht stel, zoo zal ik alle dagen tegen u gezondigd hebben!

10 Want hadden wij niet gezuimd, voorwaar wij waren al reeds tweemaal wedergekommen.

11 Toen zeide Israël, hun vader, tot hen : Is het nu alzoo, zoo doet dit : neemt van het loffelijkste dezes lands in uwe vaten, en brengt dien man een geschenk henen af : een weinig balsam, en een weinig honig, speerlijnen en niirre, terpentinnoten en amandelen.

12 En neemt dubbel geld in uwe hand; en brengt het geld, hetwelk in den mond uwer zakken wedergekeerd is, weder in uwe hand; mis schien is het eene feil.

13 Neemt ook uwen broeder mede, en maakt u op, keert weder tot dien man.

14 En God, de Almachtige, geve u barmhartigheid voor het aangezicht van dien man, dat hij uwen anderen broeder en Benjamin niet u late gaan! en mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zoo ben ik beroofd!

15 En die mannen namen dat geschenk, en namen dubbel geld in hunne hand, en Benjamin; en zij maakten zich op, en togen af naar Egypte, en zij stonden voor Jozefs aangezicht.

16 Als Jozef Benjamin met hen zag, zoo zeide hij tot dengenen, die over zijn huis was : Breng deze mannen naar het huis toe, en slagt slagvee, en maak het gereed : want deze mannen zullen te middag met mij eten.

17 De man nu deed, gelijk Jozef gezegd had; en de man bragt deze mannen in het huis van Jozef.

18 Toen vreeden deze mannen, omdat zij in het huis van Jozef gebragt werden, en zij zeiden : Ter oorzaak van het geld, dat in het begin in onze zakken wedergekeerd is, worden wij ingebragt, opdat hij ons overrompele en ons overvalle, en ons tot slaven neme, met onze ezelen.

19 Daarom naderden zij tot dien man, die over het huis van Jozef was, en zij spraken tot hem aan de deur van het huis,

20 En zij zeiden : Och mijn heer! d wij waren in het begin gewisselijk afgekomen, om spijze te koopen.

21 Het is nu geschied, e als wij in de herberg gekomen waren, en wij onze zakken opendeden, zie, zoo was ieders mans geld in den mond van zijnen zak, ons geld in zijn gewigt; en wij hebben hetzelfde wedergebragt in onze hand.

22 Wij hebben ook ander geld in onze hand afgebragt, om spijze te koopen; wij weten niet, wie ons geld in onze zakken gelegd heeft.

23 En hij zeide : Vrede zij allieden, vreest niet! Uw God en de God uwer vaders heeft u eenen schat in uwe zakken gegeven; uw geld is tot mij gekomen. En hij bragt Simeon tot hen uit.

24 Daarna bragt de man deze mannen in het huis van Jozef, / en hij gaf water; en zij wiesschen hunne voeten; hij gaf ook aan hunne ezelen voeder.

25 En zij bereidden het geschenk, tot dat Jozef kwam op den middag; want zij

Gen. 44.32.

d Gen. 42.3.

e Gen. 42.27, 33.

f Gen. 18.4.

Gen. 32.20.

Gen. 44.23.

J. v. C.
1707.

hadden gehoord, dat zij aldaar brood eten zouden.

26 Als nu Jozef te huis gekomen was, zoo bragten zij hem het geschenk, hetwelk in hunne hand was, in het huis, en zij s bogen zich voor hem ter aarde.

27 En hij vroegde hen naar hunnen welstand, en zeide: Is het wel met uwen vader, den oude, waarvan gij zeidet? leeft hij nog?

28 En zij zeiden: Het is wel met uwen knecht, onzen vader, hij leeft nog; en zij neigden het hoofd en bogen zich neder.

29 En hij hief zijne oogen op, en zag Benjamin, zijnen broeder, den zoon zijner moeder, en zeide: Is dit uw kleinste broeder, ^a waarvan gij tot mij zeidet? Daarna zeide hij: Mijn zoon! God zij u genadig!30 En Jozef haastte zich, want zijn ingewand ontstak jegens zijnen broeder, en hij zocht te weenen; en hij ging in eene kamer, ^a en weende aldaar.

31 Daarna wiesch hij zijn aangezicht en kwam uit; en hij bedwong zich zelven, en zeide: Zet brood op.

32 En zij rigten voor hem aan in het bijzonder, en voor hen in het bijzonder, en voor de Egyptenaren, die met hem aten, in het bijzonder: want de Egyptenaren mogen geen brood eten met de Hebreërs, dewijl zulks den Egyptenaren een gruwel is.

33 En zij aten voor zijn aangezicht, de eerstgeboorne naar zijne eerstgeboorte, en de jongere naar zijne jongheid: dies verwonderden zich de mannen onder elkander.

34 En hij langde hun van de gerechten, die voor hem waren; maar Benjamins gezegt was vijfmaal grooter, dan de gerechten van hen allen. En zij dronken, en zij werden dronken met hem.

HOOFDSTUK 44.

Jozef laat zijne broeders trekken, met het geld in ieders korenzak, en zijnen beker in dien van Benjamin, vs. 1. Hij laat hen najagen en van dieverij beschuldigen: de broeders bezuigen hunne onschuld ten sterkste, 4. De beker wordt bij Benjamin gevonden, allen keeren tot Jozef weder, zich aan zijne straf onderwerpende: doch Juda spreekt veel en sterk voor Benjamin, verzekkende in zijne plants te mogen blijven, 12.

EN hij gebod den genen, die over zijn huis was, zeggende: Vul de zakken dezer mannen met spijze, naar dat zij zullen kunnen dragen, en leg ieders mans geld in den mond van zijnen zak;

2 En mijnen beker, den zilveren beker, zult gij leggen in den mond van den zak des kleinsten, met het geld van zijn koren. En hij deed naar Jozefs woord, hetwelk hij gesproken had.

3 Des morgens, als het licht werd, zoo liet men deze mannen trekken, hen en hunne ezelen.

4 Zij zijn ter stad uitgegaan, zij waren niet verre gekomen, als Jozef tot den genen, die over zijn huis was, zeide: Maak u op, en jaag die mannen achterna; en als gij hen zult achterhaald hebben, zoo zult gij tot hen zeggen: Waarom hebt gij kwaad voor goed vergolden?

5 Is het deze niet, waaruit mijn heer drinkt? en waarbij hij iets zekerlijk waarnemen zal? gij hebt kwalijk gedaan, wat gij gedaan hebt.

6 En hij achterhaalde hen, en sprak tot hen diezelve woorden.

7 En zij zeiden tot hem: Waarom spreekt mijn heer zulke woorden? het zij verre van uwe knechten, dat zij zoodanig een ding doen zouden.

8 Zie het geld, dat wij in den mond onzer zakken vonden, hebben wij tot u uit het land Kanaän wedergebragt: hoe

zouden wij dan uit het huis uws heeren silver of goud stelen?

9 Bij wien van uwe knechten hij gevonden zal worden, dat hij sterve; en ook zullen wij mijnen heer tot slaven zijn!

10 En hij zeide: Dit zij nu ook alzoo, naar uwe woorden! Bij wien hij gevonden wordt, die zij mijn slaaf; maar gijlieden zult onschuldig zijn.

11 En zij haastten, en een iegelijk zette zijnen zak af op de aarde, en een iegelijk opende zijnen zak.

12 En hij doorzocht, beginnende met den grootste, en voleindigende met den kleinste; en die beker werd gevonden in den zak van Benjamin.

13 Toen scheurden zij hunne kleederen: en ieder man hadde zijnen ezel op, en zij keerden weder naar de stad.

14 En Juda kwam met zijne broeders in het huis van Jozef, want hij was nog zelf aldaar; en zij vielen voor zijn aangezicht neder ter aarde.

15 En Jozef zeide tot hen: Wat daad is dit, die gij gedaan hebt? weet gij niet, dat zulk een man als ik dat zekerlijk waarnemen zou?

16 Toen zeide Juda: Wat zullen wij tot mijnen heer zeggen? wat zullen wij spreken? en wat zullen wij ons regvaardigen? God heeft de ongeretigheid uwer knechten gevonden; zie, wij zijn mijns heeren slaven, zoo wij, als hij, in wiens hand de beker gevonden is.

17 Maar hij zeide: Het zij verre van mij zulks te doen! de man, in wiens hand die beker gevonden is, die zal mijn slaaf zijn; doch trekt gijlieden op in vrede tot uwen vader.

18 Toen naderde Juda tot hem, en zeide: Och mijn heer! laat toch uwen knecht een woord spreken voor mijns heeren ooren, en laat uwen toorn tegen uwen knecht niet ontsteken: want gij zijt even gelijk Faraó!

19 Mijn heer vraagde zijne knechten, zeggende: Hebt gijlieden eenen vader, of broeder?

20 Zoo zeiden wij tot mijnen heer: Wij hebben eenen ouden vader, en eenen jongeling des ouderdoms, den kleinste, wiens broeder dood is, en hij is alleen van zijne moeder overgebleven, en zijn vader heeft hem lief.

21 Toen zeidet gij tot uwe knechten: ^a Brengt hem af tot mij, dat ik mijn oog op hem sla.

22 En wij zeiden tot mijn heer: Die jongeling zal zijnen vader niet kunnen verlaten; indien hij zijnen vader verlaat, zoo zal hij sterven.

23 Toen zeidet gij tot uwe knechten: ^b Indien uw kleinste broeder met u niet afkomt, zoo zult gij mijn aangezicht niet meer zien.

24 En het is geschied, als wij tot uwen knecht, mijnen vader, opgetrokken zijn, en wij hem de woorden mijns heeren verhaald hebben;

25 En dat onze vader gezegd heeft: Keert weder, koopt ons een weinig spijze;

26 Zoo hebben wij gezegd: Wij zullen niet mogen afrekken; indien onze kleinste broeder bij ons is, zoo zullen wij afrekken: want wij zullen het aangezicht van dien man niet mogen zien, zoo deze onze kleinste broeder niet bij ons is.

27 Toen zeide uw knecht, mijn vader, tot ons: Gijlieden weet, dat er nu mijne huisvrouw twee geboord heeft.

28 En de een is van mij uitgegaan, ^c en ik heb gezegd: Voorwaar, hij is gewiselijk verscheurd geworden! En ik heb hem niet gezien tot nu toe.29 Indien gij nu dezen ook van mijn aangezicht wegneemt, en hem een verderf ontmoette, ^d zoo zoudt gij mijne graauweJ. v. C.
1707.g Gen. 37:10
42:6

a Gen. 42:18

i Gen. 43:2

a Gen. 42:15

b Gen. 43:3,5

c Gen. 37:33

d Gen. 42:38

J. v. C.
1706.J. v. C.
1706.

e Hand. 7:14.

haren met jammer ten grave doen nederdalen!

30 Nu dan, als ik tot uwen knecht, mijnen vader, kom, en de jongeling is niet bij ons, (alzo zijne ziel aan de ziel van dezen gebonden is)

31 Zoo zal het geschieden, als hij ziet, dat de jongeling er niet is, dat hij sterfen zal; en uwe knechten zullen de graauwe haren van uwen knecht, onzen vader, met droefenis ten grave doen nederdalen.

32 Want uw knecht is voor dezen jongeling borp bij mijnen vader, zeggende: e Zoo ik hem tot u niet wederbreng, zoo zal ik tegen mijnen vader alle dagen gezondigd hebben!

33 Nu dan, laat toch uwen knecht voor dezen jongeling slaaf van mijnen heer blijven, en laat den jongeling met zijne broeders optrekken!

34 Want hoe zoude ik optrekken tot mijnen vader, indien de jongeling niet met mij was? opdat ik den jammer niet zie, welke mijnen vader overkomen zou.

HOOFDSTUK 45.

Jozef ontdekt zich aan zijne broeders, vs. 1, wijst hen op Gods Voorzienigheid, 7, geeft hun last alles aan zijnen vader te melden en hem naar Egypte te brengen, 9. Ook Farao verlangt, dat zij naar Egypte komen, 16. Jozef zendt zijne broeders met wageningen, spijis en geschenken heen, 21. De broeders komen bij Jakob en verhalen hem al wat Jozef heeft, 25. Jakobs blijdschap, 27.

TOEN kon zich Jozef niet bedwingen voor allen, die bij hem stonden, en hij riep: Doet alle man van mij uitgaan! En er stond niemand bij hem, als Jozef zich aan zijne broeders bekend maakte.

2 En hij verbief zijne stem met weenen, zoodat het de Egyptenaars hoorden, en dat het Farao's huis hoorde.

3 En Jozef zeide tot zijne broeders: Ik ben Jozef! leeft mijn vader nog? En zijne broeders konden hem niet antwoorden, want zij waren verschrikt voor zijn aangezicht.

4 En Jozef zeide tot zijne broeders: Naderd toch tot mij! En zij naderden. Toen zeide hij: e Ik ben Jozef, uw broeder, b dien gij naar Egypte verkocht hebt.

5 Maar nu, e weest niet bekommerd, en de toora ontsteke niet in uwe oogen, omdat gij mij hierheen verkocht hebt; want God heeft mij voor uw aangezicht gezonden tot behoudenis des levens.

6 Want het zijn nu twee jaren des hongers in het midden des lands; en er zijn nog vijf jaren, in welke geene ploeging noch oogst zijn zal.

7 Doch God heeft mij voor uw aangezicht henen gezonden, om u een overblijfsel te stellen op de aarde, en om u bij het leven te behouden, door eene groote verlossing.

8 Nu dan, gij hebt mij herwaarts niet geronden, maar God zelf, die mij tot Farao's vader gesteld heeft, en tot eenen heer over zijn gansche huis, en regeerder in het gansche land van Egypte.

9 Haast u en trekt op tot mijnen vader, en zegt tot hem: Alzo zegt uw zoon Jozef: God heeft mij tot eenen heer over gansch Egypteland gesteld; kom af tot mij, en vertoef niet.

10 En gij zult in het land Gosen wonen, en nabij mij wezen, gij en uwe zonen, en de zonen uwer zonen, en uwe schapen, en uwe runderen, en al wat gij hebt.

11 En ik zal u aldaar onderhouden: want er zullen nog vijf jaren des hongers zijn, opdat gij niet verarmt, gij en uw huis, en alles wat gij hebt!

12 En ziet, uwe oogen zien het, en de oogen van mijnen broeder Benjamin, dat mijn mond tot u spreekt.

13 En boodschapt mijnen vader al mijne heerlijkheid in Egypte, en alles wat gij gezien hebt; en haast u, en d brengt mijnen vader herwaarts af.

14 En hij viel aan den hals van Benjamin, zijnen broeder, en weende; en Benjamin weende aan zijnen hals.

15 En hij kuste al zijne broeders, en hij weende over hen; en daarna spraken zijne broeders met hem.

16 Als dit gerucht in het huis van Farao gehoord werd, dat men zeide: Jozefa broeders zijn gekomen! was het goed in de oogen van Farao, en in de oogen van zijne knechten.

17 En Farao zeide tot Jozef: Zeg tot uwe broeders: Doet dit, laadt uwe beesten, en trekt heen, gaat naar het land Kanaän;

18 En neemt uwen vader en uwe huisgezinnen, en komt tot mij, en ik zal u het beste van Egypteland geven, en gij zult het vette dezes lands eten.

19 Gij zijt toch gelast; doet dit, neemt u uit Egypteland wageningen voor uwe kinderen, en voor uwe vrouwen, en voert uwen vader, en komt.

20 En uw oog verschoone uw huisraad niet: want het beste van gansch Egypteland, dat zal het uwe zijn.

21 En de zonen van Israël deden alzo. Zoo gaf Jozef hun wageningen, naar Farao's bevel; ook gaf hij hun teerkost op den weg.

22 Hij gaf hun allen, ieder een, wisselkleeders: maar Benjamin gaf hij drie honderd zilverlingen, en vijf wisselkleeders.

23 En zijnen vader desgelijks zond hij tien ezelen, dragende van het beste van Egypte, en tien ezeltinnen, dragende koren, en brood, en spijze voor zijnen vader op den weg.

24 En hij zond zijne broeders heen; en zij vertrokken; en hij zeide tot hen: Verstoot u niet op den weg.

25 En zij trokken op uit Egypte, en zij kwamen in het land Kanaän tot hunnen vader Jakob.

26 Toen boodschapten zij hem, zeggende: Jozef leeft nog, ja ook is hij regeerder in gansch Egypteland! Toen bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet.

27 Maar als zij tot hem gesproken hadden al de woorden van Jozef, die hij tot hen gesproken had, en dat hij de wageningen zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren, zoo werd de geest van Jakob, hunnen vader, levendig.

28 En Israël zeide: Het is genoeg! mijn zoon Jozef leeft nog! ik zal gaan, en hem zien, eer ik sterf!

HOOFDSTUK 46.

Jakob, met zijn gansche huis naar Egypte trekkende, wordt te Ber-séba door God met vernieuwde beloften gesterkt, vs. 1. Namen van Jakobs geslacht, dat naar Egypte toog, 8. Juda trekt vooruit, 28. Jozef ontmoet zijnen vader in Gosen, 29. Jozef bepaalt wat zijne broeders bij Farao zullen zeggen, 31.

EN Israël verreisde met al wat hij had, en hij kwam te Ber-séba, en hij offerde offeranden aan den God van zijnen vader Izak.

2 En God sprak tot Israël in gezigten des nachts, en zeide: Jakob, Jakob! En hij zeide: Zie, hier ben ik!

3 En Hij zeide: e Ik ben die God, uws vaders God; vrees niet van af te trekken naar Egypte, b want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten.

4 e Ik zal met u aftrekken naar Egypte, en Ik zal u doen weder-optrekken, mede optrekkende; en Jozef zal zijne hand op uwe oogen leggen.

5 d Toen maakte zich Jakob op van

e Gen. 26:24.
28:13.
32:9.b Gen. 13:16.
16:10.
17:2.
22:17.
26:24.
33:11.
48:4.c Num. 20:15.
Deut. 10:22.
Joz. 24:4.
5, 6.
Ps. 105:23.
24, enz.
Jes. 52:4.
Hos. 11:1.

d Hand. 7:15.

e Hand. 7:13.

b Gen. 37:28.
Ps. 105:17.
Hand. 7:9.c Gen. 50:19.
21, 21.

1206.

J. v. C.

1706.

Ber-séba; en de zonen van Israël voerden Jakob, hunnen vader, en hunne kinderen, en hunne vrouwen, op de wagenen, die Farao gezonden had, om hem te voeren.

6 En zij namen hun vee, en hunne have, die zij in het land Kanaän gewonnen hadden, en zij kwamen in Egypte, Jakob en al zijn zaad met hem:

7 Zijne zonen, en de zonen zijner zonen met hem; zijne dochteren, en zijner zonen dochteren, en al zijn zaad bragt hij met zich in Egypte.

8 En dit zijn de namen der zonen van Israël, die in Egypte kwamen: Jakob en zijne zonen. De eerstgeborene van Jakob: Ruben.

9 En de zonen van Ruben: Hanoch, en Pallu, en Hezron, en Karmi.

10 / En de zonen van Simeon: Jemuël, en Jamin, en Obad, en Jachin, en Zohar, en Saul, de zoon eener kanaänietische vrouw.

11 / En de zonen van Levi: Gerson, Kehath en Merari.

12 / En de zonen van Juda: Er, en Onan, en Sela, en Perez, en Zerah. Doch Er en Onan waren gestorven in het land van Kanaän; en de zonen van Perez waren Hezron en Hamul.

13 En de zonen van Issaschar: Tola, en Puwa, en Job, en Simron.

14 En de zonen van Zebulon: Sered, en Elon, en Jahleel.

15 Dit zijn de zonen van Lea, die zij Jakob gehard heeft in Paddan-Aram, met Dina, zijne dochter: al de zielen zijner zonen en zijner dochteren waren drie en dertig.

16 / En de zonen van Gad: Zijfjon en Haggi, Schuni en Esbon, Eri en Aródi, en Ard.

17 / En de zonen van Aser: Jimna, en Jiava, en Jisvi, en Beriia, en Sera, hunne zuster; en de zonen van Beriia: Heber en Malchiel.

18 Dit zijn de zonen van Zilpa, = die Laban aan zijne dochter Lea gegeven had; en zij baarde Jakob deze zestien zielen.

19 De zonen van Rachel, Jakobs huisvrouw: Jozef en Benjamin.

20 En = Jozef werden geboren in Egypteland, Manasse en Efraim, die hem Asnath, de dochter van Potifera, den overste te On, baarde.

21 / En de zonen van Benjamin: Bela, Becher en Asbel, Gera en Naaman, Echi en Rös, Muppi en Huppi, en Ard.

22 Dit zijn de zonen van Rachel, die Jakob geboren zijn, al te zamen veertien zielen.

23 En de zonen van Dan: Chusim.

24 / En de zonen van Naftali: Jähezel, en Guni, en Jezer, en Sillem.

25 Dit zijn de zonen van Bilha, = die Laban aan zijne dochter Rachel gegeven had; en zij baarde dezelve Jakob, zij waren allen zeven zielen.

26 Al de zielen, die met Jakob in Egypte kwamen, uit zijne heup gesproten, uitgenomen de vrouwen van de zonen van Jakob, waren allen zes en zestig zielen.

27 En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren zijn, waren twee zielen.

28 Al de zielen van het huis van Jakob, die in Egypte kwamen, waren zeventig.

29 En hij zond Juda voor zijn aangezigt heen tot Jozef, om voor zijn aangezigt aanwijzing te doen naar Gosen; en zij kwamen in het land Gosen.

30 Toen spande Jozef zijnen wagen aan, en toog op, zijnen vader Israël te ontmoet naar Gosen; en als hij zich aan hem vertoonde, zoo viel hij hem aan zijnen hals, en weende lang aan zijnen hals.

30 En Israël zeide tot Jozef: Dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft!

31 Daarna zeide Jozef tot zijne broeders, en tot zijns vaders huis: Ik zal optrekken en Farao boodschappen, en tot hem zeggen: Mijne broeders en het huis mijns vaders, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen.

32 En die mannen zijn schaapherders, want het zijn mannen, die met vee omgaan; en zij hebben hunne schapen, en hunne runderen, en al wat zij hebben, medegebragt.

33 Wanneer het nu geschieden zal, dat Farao ulieden zal roepen, en zeggen: Wat is uwe handtering?

34 Zoo zult gij zeggen: Uwe knechten zijn mannen, die van onze jeugd af tot nu toe met vee omgegaan hebben, zoo wij als onze vaders; opdat gij in het land Gosen moogt wonen: want alle schaapherder is den Egyptenaren een gruwel.

HOOFDSTUK 47.

Jozef meldt aan Farao de komst van zijnen vader en stelt hem vijf zijner broeders voor, vs. 1. Farao geeft hun het land Gosen ter woning, 3. Jozef stelt zijnen vader voor aan Farao, die door hem gezegd wordt, 7. Jozef onderhoudt zijnen vader met zijn gansche huis in Gosen, 11. De Egyptenaren verkoopen hun vee, land en hunne personen voor koren, 15, uitgenomen de priesters, 22, 26. De tijd van Jakobs verkeer in Egypte, 27; hij doet Jozef zweren hem in Kanaän te begraven, 29.

TOEN kwam Jozef en boodschapte Farao, en zeide: Mijn vader en mijne broeders, en hunne schapen, en hunne runderen, met alles, wat zij hebben, zijn gekomen uit het land Kanaän; en zie, zij zijn in het land Gosen.

2 En hij nam een deel zijner broeders, te weten vijf mannen, en hij stelde hen voor Farao's aangezigt.

3 Toen zeide Farao tot zijne broeders: Wat is uwe handtering? En zij zeiden tot Farao: 4 Uwe knechten zijn schaapherders, zoo wij als onze vaders.

4 Voorts zeiden zij tot Farao: Wij zijn gekomen, om als vreemdelingen in dit land te wonen: want er is geene weide voor de schapen, die uwe knechten hebben, dewijl de honger [waar is in het land Kanaän; en nu, laat toch uwe knechten in het land Gosen wonen!]

5 Toen sprak Farao tot Jozef, zeggende: Uw vader en uwe broeders zijn tot u gekomen;

6 Egypteland is voor uw aangezigt, doe uwen vader en uwe broeders in het beste van het land wonen; laat hen in het land Gosen wonen, en zoo gij weet, dat er onder hen kloekke mannen zijn, zoo zet hen tot veemeesters over hetgeen ik heb.

7 En Jozef bragt zijnen vader Jakob mede, en stelde hem voor Farao's aangezigt; en Jakob zeggende Farao.

8 En Farao zeide tot Jakob: Hoe vele zijn de dagen der jaren uws levens?

9 En Jakob zeide tot Farao: De dagen der jaren = mijner vreemdelingschappen zijn honderd en dertig jaren; weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens geweest, en hebben niet bereikt de dagen van de jaren des levens mijner vaderen, in de dagen hunner vreemdelingschappen.

10 En Jakob zeggende Farao, en ging uit van Farao's aangezigt.

11 En Jozef bestelde voor Jakob en zijne broeders woningen, en hij gaf hun eene bezitting in Egypteland, in het beste van het land, in het land Raméses, gelijk als Farao geboden had.

12 En Jozef onderhield zijnen vader, en zijne broeders, en het gansche huis

J. v. C.

1706.

Gen. 43. 32.

Ex. 8. 26.

Gen. 43. 10.

Gen. 46. 31.

Ps. 119. 12.

Hebr. 11. 9.

13.

J. v. C.
1706.

zijns vaders, met brood, tot den mond der kinkerkens toe.

13 En er was geen brood in het gansche land; want de honger was zeer zwaar; zoodat het land van Egypte en het land Kanaän raadsen van wege dien honger.

14 Toen verzamelde Jozef al het geld, dat in Egypteland en in het land Kanaän gevonden werd, voor het koren, dat zij kochten; en Jozef bracht dat geld in Farao's huis.

15 Als nu het geld uit Egypteland en uit het land Kanaän verdaan was, kwamen al de Egyptenaars tot Jozef, zeggende: Geef ons brood, want waarom zouden wij in uwe tegenwoordigheid sterven, want het geld ontbreekt?

16 En Jozef zeide: Geef u w vee, zoo zal ik het u geven voor uw vee, indien het geld ontbreekt.

17 Toen bragten zij hun vee tot Jozef; en Jozef gaf hun brood voor paarden, en voor het vee der schapen, en voor het vee der runderen, en voor ezels; en hij voedde hen met brood, datzelfde jaar, voor al hun vee.

18 Toen datzelfde jaar voleind was, zoo kwamen zij tot hem in het tweede jaar, en zeiden tot hem: Wij zullen het voor mijnen heer niet verbergen, alzoo het geld verdaan is, en de bezitting der beesten gekomen aan mijnen heer, zoo is er niets anders overgebleven voor het aangezicht mijns heeren, dan ons ligchaam en ons land.

19 Waarom zullen wij voor uwe oogen sterven? zoo wij als ons land, koop ons en ons land voor brood; zoo zullen wij in ons land Farao dienstbaar zijn, en geef zaad, opdat wij leven en niet sterven, en het land niet woest worde!

20 Alzoo kocht Jozef het geheele land van Egypte voor Farao: want de Egyptenaars verkochten een ieder zijnen akker, dewijl de honger sterk over hen geworden was; zoo werd het land Farao's eigen.

21 En aangaande het volk, dat zette hij over in de steden, van het eene uiterste der palen van Egypte, tot het andere uiterste deszelfs.

22 Alleen het land der priesteren kocht hij niet: want de priesters hadden een bescheiden deel van Farao, en zij aten hun bescheiden deel, hetwelk hun Farao gegeven had; daarom verkochten zij hun land niet.

23 Toen zeide Jozef tot het volk: Ziet, ik heb heden u en uw land gekocht voor Farao; ziet, daar is zaad voor u, opdat gij het land bezaait.

24 Doch met de inkomsten zal het geschieden, dat gij aan Farao het vijfde deel zult geven, en de vier deelen zullen voor u zijn, tot zaad des velds, en tot uwe spijze en van degenen, die in uwe huizen zijn, en om te eten voor uwe kinderen.

25 En zij zeiden: Gij hebt ons leven behouden; laat ons genade vinden in de oogen mijns heeren, en wij zullen Farao's knechten zijn.

26 Jozef dan stelde ditzelfe in tot eene wet, tot op dezen dag, over het land van Egypte, dat Farao het vijfde deel zou hebben; behalve dat alleen het land der priesteren van Farao niet werd.

27 Zoo woonde Israël in het land van Egypte, in het land Gosen; en zij stelden zich tot bezitters daarin, en zij werden vruchtbaar en vermeerderten zeer.

28 En Jakob leefde in het land van Egypte zeventien jaar; zoodat de dagen van Jakob, de jaren zijns levens, geweest zijn honderd zeven en veertig jaren.

29 Als nu de dagen van Israël naderden, dat hij sterven zou, zoo riep hij zijnen zoon Jozef, en zeide tot hem: Indien ik nu genade gevonden heb in

uwe oogen, zoo ^d leg toch uwe hand onder mijne heup, en doe weldadigheid en trouw aan mij, en begraaf mij toch niet in Egypte;

30 Maar dat ik bij mijne vaderen ligge; hierom zult gij mij uit Egypte voeren, en mij in hun graf begraven! En hij zeide: Ik zal doen naar uw woord.

31 En hij zeide: Zweer mij! En hij zwoer hem. ^e En Israël boog zich ten hoofde van het bed.

HOOFDSTUK 48.

Jakob krank zijnde wordt van Jozef bezocht, vs. 1; hij herinnert hem Gods beloften, 3, neemt de twee zonen van Jozef voor zijne eigene zonen aan als vaders van twee bijzondere stammen, 5. In het opleggen der handen stelt Jakob den jongste, Efraim, boven den oudste, Manasse, 13; hij zegent hen en Jozef, voorspelt hunne wederkomst in Kanaän, 21, en geeft Jozef een stuk land vooruit, 22.

HET geschiedde nu na deze dingen, dat men Jozef zeide: Zie, uw vader is krank! Toen nam hij zijne twee zonen met zich, Manasse en Efraim.

2 En men boodschapte Jakob, en men zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u! Zoo versterkte zich Israël, en zat op het bed.

3 Daarna zeide Jakob tot Jozef: God, ^a de Almachtige, is ^b mij verschenen te Luz, in het land Kanaän, en Hij heeft mij gezegend;

4 En Hij heeft tot mij gezegd: ^c Zie, Ik zal u vruchtbaar maken, en u vermengvuldigen, en u tot eenen hoop van volken stellen; en Ik zal aan uw zaad na u dit land tot eene eeuwige bezitting geven.

5 Nu dan, uwe twee zonen, ^d die u in Egypteland geboren waren, eer ik in Egypte tot u gekomen ben, zijn mijne; Efraim en Manasse zullen mijne zijn, als Ruben en Simeon.

6 Maar uw geslacht, dat gij na hen zult gewinnen, zullen uwe zijn; zij zullen naar hunner broederen naam genoemd worden in hun erfdeel.

7 Toen ik nu van Paddan kwam, ^e zoo is Rachel bij mij gestorven in het land Kanaän, op den weg, als het nog eene kleine streek lands was, om tot Efrath te komen; en ik begroef haar aldaar aan den weg van Efrath, welke is Bethleem.

8 En Israël zag de zonen van Jozef, en zeide: Wiens zijn dezen?

9 En Jozef zeide tot zijnen vader: Zij zijn mijne zonen, die mij God hier gegeven heeft. En hij zeide: Breng hen toch tot mij, dat ik hen zegene!

10 Doch de oogen van Israël waren zwaar van ouderdom, hij kon niet zien; en hij deed hen naderen tot zich; toen kuste hij hen, en omhelste hen.

11 En Israël zeide tot Jozef: Ik had niet gemeend uw aangezicht te zien; maar zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien!

12 Toen deed hen Jozef uitgaan van zijne knieën; en hij boog zich voor zijn aangezicht neder ter aarde.

13 En Jozef nam die beiden, Efraim met zijne rechterhand, tegenover Israëls linkerhand, en Manasse met zijne linkerhand, tegenover Israëls rechterhand, en hij deed hen naderen tot hem.

14 Maar Israël strekte zijne rechterhand uit, en leide die op het hoofd van Efraim, hoewel hij de minste was, en zijne linkerhand op het hoofd van Manasse; hij bestierde zijne handen verstandiglijk, want Manasse was de eerstgeborene.

15 En hij ^f zegende Jozef, en zeide: De God, voor wiens aangezicht mijne vaders, Abraham en Izak, gewandeld hebben, die God, die mij gevoed heeft, van dat ik was, tot op dezen dag;

J. v. C.
1689.

d Gen. 21:2.

e Hebr. 11:21.

a Gen. 17:1.

b Gen. 35:6.

c Gen. 28:3.

35:11.

d Gen. 41:50.

46:29.

e Gen. 35:19.

f Hebr. 11:21.

1702.

1701.

1689.

J. v. C.
1689.g Gen. 31.42.
32.1.

16 g Die Engel, die mij verlost heeft van alle kwaad, zegene deze jongeren, en dat in hen mijn naam genoemd worde, en de naam mijner vaderen, Abraham en Izak, en dat zij vermenigvuldigen als visschen in menigte, in het midden des lands!

17 Toen Jozef zag, dat zijn vader zijne regterhand op het hoofd van Efraim leide, zoo was het kwaad in zijne oogen, en hij ondervatte zijns vaders hand, om die van het hoofd van Efraim op het hoofd van Manasse af te brengen.

18 En Jozef zeide tot zijnen vader: Niet alzo, mijn vader! want deze is de eerstgeborene, leg uwe regterhand op zijn hoofd.

19 Maar zijn vader weigerde het, en zeide: Ik weet het, mijn zoon! ik weet het; hij zal ook tot een volk worden, en hij zal ook groot worden; maar nogtans zal zijn kleinste broeder grooter worden dan hij, en zijn zaad zal ^a eene volle menigte van volkeren worden.

a Ruth 4.11.
12.

20 Alzoo zegende hij hen te dien dage, zeggende: In u zal Israël zegenen, zeggende: ⁱ God zette u als Efraim en als Manasse! En hij zette Efraim voor Manasse.

i Jer. 31.20.

21 Daarna zeide Israël tot Jozef: Zie, ik sterf; maar God zal met ulieden wezen, en Hij zal u wederbrengen in het land uwer vaderen.

a Joz. 13.7.
16.1.
17.1.

22 ^a En ik heb u een stuk lands gegeven boven uwe broeders; ⁱ hetwelk ik, met mijn zwaard en met mijnen boog, uit de hand der Amorieten genomen heb.

i Joz. 24.8.

HOOFDSTUK 49.

Jakob vergaderd zijne zonen, om hen voor zijnen dood te zegenen, vs. 1; hij bestraft de schandelijke daden van Ruben, Simeon en Levi, 3; hij geeft aan Juda den zegen van eerstgeborene en voorspelt uit hem de komst van Silo, wien de Heidenen zullen gehoorzamen, 8; zegen van Zebulon, 13, Issaschar, 14, Dan, 16, Gad, 19, Aser, 20, Naftali, 21, bijzondere zegen van Jozef, 22, van Benjamin, 27; hij bepaalt de plaats zijner begrafenis, 29, en sterft, 33.

DAARNA riep Jakob zijne zonen, en hij zeide: Verzamelt u, en ik zal u verkondigen, hetgeen u in de navolgende dagen weidervaren zal.

2 Komt zamen en hoort, gij zonen van Jakob! en hoort naar Israël, uwen vader. 3 Ruben, gij zijt ^a mijn eerstgeborene, mijne kracht en het begin mijner magt; de voortreffelijkste in hoogheid, en de voortreffelijkste in sterkte!

a Gen. 29.32.

4 Snelle adloof als der wateren, gij zult de voortreffelijkste niet zijn! ^b want gij hebt uws vaders leger beklommen; toen hebt gij ^c het geschonden, hij heeft mijn bed beklommen!

b Gen. 35.22.
i Kron. 5.1.

5 Simeon en Levi zijn gebroeders! hunne handelingen zijn werktuigen van geweld!

c Gen. 34.25.

6 Mijne ziel kome niet in hunnen verborgen raad, mijne eer worde niet verenigd met hunne vergadering! want in hunnen toorn ^c hebben zij de mannen doodgeslagen, en in hunnen moedwil hebben zij de ossen weggerukt.

7 Vervloekt zij hun toorn, want hij is heftig; en hunne vervolgenheid, want zij is hard! Ik zal hen ^d verdeelen onder Jakob, en zal hen verstrooijen onder Israël.

d Joz. 19.1.
21.3.
e, enz.

8 Juda! gij zijt het, u zullen uwe broeders loven; uwe hand zal zijn op den nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen.

e Num. 24.9.
Micha 5.7.

9 Juda ^e is een leeuwenwelp! gij zijt van den roef opgeklimmen, mijn zoon! Hij kromt zich, hij legt zich neder als een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan?

f Matt. 2.6.

10 De scepter zal ^f van Juda niet wijken, noch de wetgever van tusschen zijne

voeten, totdat Silo komt, en denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn.

11 Hij bindt zijnen jongen ezel aan den wijnstok, en het veulen zijner ezelin aan den edelsten wijnstok; hij wascht zijn kleed in den wijn, en zijnen mantel in wijndruivenbloed.

12 Hij is roodachtig van oogen door den wijn, en wit van tanden door de melk.

13 Zebulon zal ^g aan de haven der zeeën wonen, en hij zal aan de haven der schepen wezen; en zijne zijde zal zijn naar Zidon.

g Joz. 19.10.
11.

14 Issaschar is een sterk gebeende ezel, nederliggende tusschen twee pakken.

15 Toen hij de rust zag, dat zij goed was, en het land, dat het lustig was, zoo boog hij zijnen schouder om te dragen, en was dienende onder tribut.

16 Dan zal zijn volk rigten, als een der stammen Israëls.

17 Dan zal eene slang zijn aan den weg, eene adderslang nevens het pad, bijtende des paards verzenen, dat zijn rijder achterover valle.

18 Op uwe zaligheid wacht ik, HEEER! 19 Aangaande Gad, eene bende zal hem aanvallen; maar hij zal ^h Aaar aanvallen in het einde.

20 Van Aser, zijn brood zal vet zijn; en hij zal koninklijke lekkernijen leveren.

21 Naftali is eene losgelatene hinde, hij geeft schoone woorden.

a i Kron. 5.1.

22 ^a Jozef is een vruchtbare tak, een vruchtbare tak aan eene fontein; elken der takken loopt over den muur.

23 ^b De schutters hebben hem wel bitterheid aangedaan, en beschoten, en hem gehaat;

i Gen. 50.20.

24 Maar zijn boog is in stijfheid gebleven, en de armen zijner handen zijn gesterkt geworden, door de handen van den Magtige Jakobs; daarvan is hij een herder, een steen Israëls;

25 Van uws vaders God, die u zal helpen, en van den Almagtige, die u zal zegenen, met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen des afgronds, die daaronder ligt, met zegeningen der borsten en der baarmoeder!

26 De zegeningen uws vaders gaan te boven de zegeningen mijner voorvaders, tot aan het einde van de eeuwige heuvelen; die zullen zijn op het hoofd van Jozef, en op den hoofdschedel des afgezondenen zijner broeders!

27 Benjamin zal ^c als een wolf verscheuren; des morgens zal hij roof eten, en des avonds zal hij buit uitdeelen.

28 Al deze stammen van Israël zijn twaalf; en dit is het, wat hun vader tot hen sprak, als hij hen zegende; hij zegende hen, een' iegelijk naar zijnen bijzonderen zegen.

29 Daarna gebood hij hun, en zeide tot hen: Ik word verzameld tot mijn volk, begraaft mij bij mijne vaderen, in de spelonk, die is in den akker van Efron, den Hethiet;

a Gen. 23.9.
16.

30 In de spelonk, ^d welke is op den akker van Machpela, die tegenover Mamre is, in het land Kanaan, die Abraham met dien akker gekocht heeft van Efron, den Hethiet, tot eene erf-begrafenis.

31 Aldaar hebben zij ^e Abraham begraven, en Sara, zijne huisvrouw; daar hebben zij Izak begraven, en Rebekka, zijne huisvrouw; en daar heb ik Lea begraven.

f Gen. 25.9.
35.29.
Hand. 7.16.

32 De akker, en de spelonk, die daarin is, is gekocht van de zonen Heths.

33 Als Jakob voleind had aan zijne zonen bevelen te geven, ^f zoo leide hij zijne voeten zamen op het bed, en hij gaf den geest, en hij werd verzameld tot zijne volken.

m Hand. 7.15

J. v. C.
1689.

HOOFDSTUK 50.

Jozef beweent zijn vader en doet hem balsemen, vs. 1. Nadat de Egyptenaren hem beweend hebben, voert Jozef het lijk, met Farao's verlof, naar Kanaän, 4, alwaar het begraven wordt in Abrahams grafstele, 10. De broeders in Egypte wedergekeerd, verzoeken Jozef om vergeving, 14. Jozef onderdrukt en nakomelingen, 22; hij doet zijne broeders zweren aangaande het wegvoeren van zijn geboorte; hij sterft en wordt gebalsemd, 24.

TOEN viel Jozef op zijns vaders aangezicht, en hij weende over hem, en kuste hem.

2 En Jozef gebod zijnen knechten, den medicijneesters, dat zij zijnen vader balsemen zouden; en de medicijneesters balsemden Israël.

3 En veertig dagen werden aan hem vervuld: want alzoo werden vervuld de dagen dergenen, die gebalsemd werden; en de Egyptenars bewenden hem zeventig dagen.

4 Als nu de dagen zijns beweens over waren, zoo sprak Jozef tot het huis van Farao, zeggende: Indien ik nu genade gevonden heb in uwe oogen, spreek toch voor de ooren van Farao, zeggende:

5 Mijn vader heeft mij ^a doen zweren, zeggende: Zie, ik sterf; in mijn graf, dat ik mij in het land Kanaän gegraven heb, daar zult gij mij begraven. Nu dan, laat mij toch optrekken, dat ik mijnen vader begrave, dan zal ik wederkomen.

6 En Farao zeide: Trek op en begraaf uwen vader, gelijk als hij u heeft doen zweren.

7 En Jozef toog op, om zijnen vader te begraven; en met hem togen op alle Farao's knechten, de oudsten van zijn huis, en al de oudsten des lands van Egypte;

8 Daartoe het gansche huis van Jozef, en zijne broeders, en het huis zijns vaders; alleen hunne kleine kinderen, en hunne schapen, en hunne runderen lieten zij in het land Gosen.

9 En met hem togen op, zoo wagenen als ruiters; en het was een zeer zwaar heir.

10 Toen zij nu aan het plein van den doornbosch kwamen, dat aan gene zijde der Jordaan is, hielden zij daar eene groote en zeer zware rouwklage; en hij maakte zijnen vader eenen rouw van zeven dagen.

11 Als de inwoners des lands, de Kanaänieten, dien rouw zagen op het plein van den doornbosch, zoo zeiden zij: Dit is een zware rouw der Egyptenaren; daarom noemde men haren naam Abel-

Mizraim, die aan het veer der Jordaan is. 12 En zijne zonen deden hem, gelijk als hij hun geboden had:

13 Want ^b zijne zonen voerden hem in het land Kanaän, en begroeven hem in de spelonk des akkers van ^c Machpela, welke Abraham met den akker gekocht had tot eene erfbegravenis van Efron, den Hethiet, tegenover Mamre.

14 Daarna keerde Jozef weder in Egypte, hij en zijne broeders, en allen, die met hem opgetogen waren, om zijnen vader te begraven, nadat hij zijnen vader begraven had.

15 Toen Jozefs broeders zagen, dat hun vader dood was, zoo zeiden zij: Misschien zal ons Jozef haten, en hij zal ons gewisselijk vergelden al het kwaad, dat wij hem aangedaan hebben.

16 Daarom ontboden zij aan Jozef, zeggende: Uw vader heeft bevolen voor zijnen dood, zeggende:

17 Zoo zult gij tot Jozef zeggen: Ei, vergeef toch de overtreding uwer broeders, en hunne zonde, want zij hebben u kwaad aangedaan; maar nu vergeef toch de overtreding der dienaren van den God uws vaders! En Jozef weende, als zij tot hem spraken.

18 Daarna kwamen ook zijne broeders, en vielen voor hem neder, en zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten!

19 En Jozef zeide tot hen: Vreest niet; want ben ik ^d in de plaats van God?

20 Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; doch God heeft dat ten goede gedacht; opdat Hij deed, gelijk het te dezen dage is, om een groot volk in het leven te behouden.

21 Nu dan vreest niet! Ik zal u en uwe kleine kinderen onderhouden. Zoo troostte hij hen, en sprak naar hun hart.

22 Jozef dan woonde in Egypte, hij en het huis zijns vaders; en Jozef leefde honderd en tien jaren.

23 En Jozef zag van Efraim kinderen, van het derde gelid; ook werden de zonen van ^e Machir, den zoon van Manasse op Jozefs knieën geboren.

24 En Jozef zeide tot zijne broeders: Ik ^f sterf; maar God zal u gewisselijk bezoeken, en Hij zal u doen optrekken uit dit land, in het land, hetwelk Hij Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft.

25 En Jozef deed de zonen van Israël zweren, zeggende: God zal u gewisselijk bezoeken, ^g zoo zult gij mijne beenderen van hier opvoeren!

26 En Jozef stierf, honderd en tien jaren oud zijnde; en zij balsemden hem, en men leide hem in eene kist in Egypte.

J. v. C.
1689.b Hand. 7:15, 16.
c Gen. 23:16.

d Gen. 45:5.

1635.

e Num. 32:39.

f Hebr. 11:22.

g Ex. 13:19, Joz. 24:32.

HET TWEDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

EXODUS.

HOOFDSTUK 1.

De namen en het getal der kinderen Israëls, die in Egypte kwamen, vs. 1. Zij vermenigvuldigen zeer, 6. Farao beveelt de vroedvrouwen alle zonen terstond bij de geboorte te doden, 15, maar zij behouden hen in het leven, 17. God zegent de vroedvrouwen, 21. Farao gebiedt alle zonen, die geboren worden, te verdrinken, 22.

DIT nu zijn de namen der zonen van Israël, ^a die in Egypte gekomen zijn, met Jakob; zij kwamen er in, elk met zijn huis.

2 Ruben, Simeon, Levi, en Juda;
3 Issaschar, Zebulon, en Benjamin;
4 Dan en Nafthali, Gad en Aser.

5 ^b Al de zielen nu, die uit Jakobs heup voortgekomen zijn, waren zeventig zielen; doch Jozef was in Egypte.

6 ^c Toen nu Jozef gestorven was, en al zijne broeders, en al dat geslacht,

7 Zoo werden de kinderen Israëls vruchtbaar ^d en wiesden overvloedig, en zij vermeerderden, en werden gansch zeer magtig, zoodat het land met hen vervuld werd.

b Gen. 46:27, Deut. 10:22, Hand. 7:14.

1635.

c Gen. 50:26.

d Deut. 26:5, Hand. 7:17.

1706.

a Gen. 46:8, Ex. 6:13.

J. v. C.
1635.

e Hand. 7:18.

f Hand. 7:19.

g Ps. 105:24.

circa 1573.

h Hand. 7:19.

i Ex. 6:15.
Num. 26:39.

1571.

k 1Kron. 23:13.
Hand. 7:20.

e Hebr. 11:33.

8 e Daarna stond een nieuwe koning op over Egypte, die Jozef niet gekend had; 9 Die zeide tot zijn volk: Ziet, het volk der kinderen Israëls is veel, ja magtiger dan wij.

10 f Komt aan, laat ons wijselijk tegen hetzelfde handelen, opdat het niet vernietigvuldige, en het geschiede, als er eenige krijg voorvalt, dat het zich ook niet verwoege tot onze vijanden, en tegen ons strijde, en uit het land optrekke.

11 En zij zetten oversten der schattingen over hetzelfde, om het te verdrukken met hunne lasten; want men bouwde voor Faraö schatsteden, Pitom en Raamses.

12 Maar g hoe meer zij het verdrukten, hoe meer het vermeerderde, en hoe meer het wies; zoodat zij verrietig waren van wege der kinderen Israëls.

13 En de Egyptenaars deden de kinderen Israëls dienen met hardheid;

14 Zoodat zij hun het leven bitter maakten met harde dienst, in leem en in tigelsteen, en met alle dienst op het veld, met al hunne dienst, die zij hen deden dienen met hardheid.

15 Daarenboven sprak de koning van Egypte tot de vroedvrouwen der Hebreïnnen, welker eenen naam Sifra, en de naam der andere Pua was;

16 En zeide: Wanneer gij de Hebreïnnen in het baren helpt, en ziet haar op de stoelen; is het een zoon, zoo doodt hem, maar is het een dochter, zoo laat haar leven!

17 Doch de vroedvrouwen vreesden God, en deden niet, gelijk als de koning van Egypte tot haar gesproken had, maar zij behielden de knechtjes in het leven.

18 Toen riep de koning van Egypte de vroedvrouwen, en zeide tot haar: Waarom hebt gijlieden deze zaak gedaan, dat gij de knechtjes in het leven behouden hebt?

19 En de vroedvrouwen zeiden tot Faraö: Omdat de Hebreïnnen niet zijn gelijk de egyptische vrouwen: want zij zijn sterk, eer de vroedvrouw tot haar komt, zoo hebben zij gebaar.

20 Daarom deed God aan de vroedvrouwen goed; en dat volk vermeerderde, en het werd zeer magtig.

21 En het geschiedde, dewijl de vroedvrouwen God vreesden, zoo bouwde Hij hare huizen.

22 h Toen gebood Faraö aan al zijn volk, zeggende: Alle zonen, die geboren worden, zult gij in de rivier werpen, maar al de dochteren in het leven behouden.

HOOFDSTUK 2.

Mozes wordt geboren en in een kistje van biezen in de rivier gelegd, vs. 1; door Faraö's dochter gevonden en opgevoed, 5; hij ziet zijn broeders ongelijk aandoen en hij doodt een Egyptenaar, 11; dit wordt bekend, 13; hij vlugt naar Midian, 15; verlost Jethro's dochters van het geweld der herders, 16; dient Jethro en trouwt zijne dochter Zippora, 21, die hem Gersom haart, 22, God verhoort het geroep der Israëlieten, 24.

EN e een man van het huis van Levi ging, en nam een dochter van Levi.

2 b En de vrouw werd zwanger, en baarde eenen zoon. Toen zij hem zag, c dat hij schoon was, zoo verborg zij hem drie maanden.

3 Doch als zij hem niet langer verbergen kon, zoo nam zij voor hem een kistje van biezen, en belijmde het met lijn en met pek; en zij leide het knechtje daarin, en leide het in de biezen, aan den oever der rivier.

4 En zijne zuster stelde zich van verre, om te weten, wat hem gedaan zou worden.

5 En de dochter van Faraö ging af, om zich te wasschen in de rivier; en hare

jonkvrouwen wandelden aan den kant der rivier; d toen zij het kistje in het midden van de biezen zag, zoo zond zij hare dienstmaagd heen, en liet het halen.

6 Toen zij het open deed, zoo zag zij dat knechtje; en ziet, het jongetje weende; en zij werd met barmhartigheid bewogen over hetzelfde, en zij zeide: Dit is een van de knechtjes der Hebreïnnen!

7 Toen zeide zijne zuster tot Faraö's dochter: Zal ik heengaan, en u een voedstervrouw uit de Hebreïnnen roepen, die dat knechtje voor u zoget?

8 En de dochter van Faraö zeide tot haar: Ga heen. En de jonge maagd ging, en riep des knechtjes moeder.

9 Toen zeide Faraö's dochter tot haar: Neem dit knechtje heen, en zoog het mij, ik zal u uwen loon geven. En de vrouw nam het knechtje en zoogde het.

10 En toen het knechtje groot geworden was, zoo bragt zij het tot Faraö's dochter, en het werd haar ten zoon; en zij noemde zijn naam Mozes, en zeide: Want ik heb hem uit het water getogen.

11 e En het geschiedde in die dagen, toen Mozes groot geworden was, dat hij uitging tot zijne broeders, en bezag hunne lasten; en hij zag, dat een egyptisch man eenen hebreuwschen man uit zijne broeders sloeg.

12 En hij zag herwaarts en gindswaarts, en toen hij zag, dat er niemand was, zoo versloeg hij den Egyptenaar, en verborg hem in het zand.

13 Des anderen daags ging hij wederom uit, en ziet, twee hebreuwsche mannen twistten; en hij zeide tot den ongeregte: Waarom slaat gij uwen naaste?

14 Hij dan zeide: f Wie heeft u tot een' overste en register over ons gezet? Zegt gij dit, om mij te doden, gelijk gij den Egyptenaar gedood hebt? Toen vreesde Mozes, en zeide: Voorwaar, deze zaak is bekend geworden!

15 Als nu Faraö deze zaak hoorde, zoo zocht hij Mozes te doden; g doch Mozes vlood voor Faraö's aangezicht, en woonde in het land Midian, en hij zat bij eenen waterput.

16 En de priester in Midian had zeven dochters, die kwamen om te putten, en vulden de drinkbakken, om de kudde haars vaders te drenken.

17 Toen kwamen de herders, en zij dreven haar van daar; doch Mozes stond op, en verlost ze, en drenkte hare kudden.

18 En toen zij tot haren vader Rehuël kwamen, zoo sprak hij: Waarom zijt gij heden zoo haast wedergekomen?

19 Toen zeiden zij: Een egyptisch man heeft ons verlost uit de hand der herderen; en hij heeft ook overvloedig voor ons geput, en de kudde gedrenkt.

20 En hij zeide tot zijne dochters: Waar is hij toch? waarom liet gij den man nu gaan? roept hem, dat hij brood ete.

21 En Mozes bewilligde bij den man te wonen; en hij gaf Mozes zijne dochter Zippora.

22 h Die baarde eenen zoon; en hij noemde zijn naam Gersom; want hij zeide: Ik ben een vreemdeling geworden in een vreemd land!

23 En het geschiedde na vele dezer dagen, als de koning van Egypte gestorven was, dat de kinderen Israëls zuchten en schreeuwden over de dienst; en hun gekrijt over hunne dienst kwam op tot God.

24 En God hoorde hun gekerm, en i God gedacht aan zijn verbond met Abraham, met Izak, en met Jakob.

25 En God zag de kinderen Israëls aan, en God kende hen.

HOOFDSTUK 3.

Mozes hoedt Jethro's kudde, vs. 1, God verschijnt hem in een brandend braambosch,

J. v. C.
1571.d Hand. 7:21.
Hebr. 11:23.e Hand. 7:23.
Hebr. 11:24.
25.

1531.

f Hand. 7:27.

g Hand. 7:29.

h Ex. 18:2,3.

i Gen. 15:14.

J. v. C.
1491.

1491.

Jos. 5:15.

5 Matt. 22:32.
Mark. 12:26.
Luk. 20:37.
Hand. 7:32.

Hand. 7:34.

Ps. 105:26.
Hos. 12:14.
Micha. 6:4.
Hand. 7:35.

Jos. 1:5.

2; geeft hem de zending om Israël te verlossen, 9; openbaart hem zijn naam, 14; zinnen last bij de Israëlieten, 15, en bij Farao, 18. God voorziet Farao's weerspannigheid, 19, de plagen van Egypte, 20, en den uittocht der Israëlieten met grooten rijkdom, 21.

EN Mozes hoorde de kudde van Jethro, zijn schoonvader, den priester in Midian; en hij leidde de kudde achter de woestijn, en hij kwam aan den berg Gods, aan Horeb.

2 En de Engel des HEEREN verscheen hem in eene vuurvlam uit het midden van een braambosch; en hij zag, en ziet, de braambosch brandde in het vuur, en de braambosch werd niet verteerd.

3 En Mozes zeide: Ik zal mij nu daarheen wenden, en bezien dat groote gezigt, waarom de braambosch niet verbrandt.

4 Toen de HEERE zag, dat hij zich daarheen wendde, om te bezien, zoo riep God tot hem uit het midden van den braambosch, en zeide: Mozes, Mozes! En hij zeide: Zie, hier ben ik!

5 En Hij zeide: Nader hier niet toe; trek uwe schoenen uit van uwe voeten: want de plaats, waarop gij staat, is heilig land.

6 Hij zeide voorts; 6 Ik ben de God uwer vaders, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob. En Mozes verborg zijn angstzigt, want hij vreemde God aan te zien.

7 En de HEERE zeide: Ik heb zeer wel gezien de verdrukking mijns volks, hetwelk in Egypte is, en heb hun geschrei gehoord, want wege hunne drijvers: want ik heb hunne smarten bekend.

8 Daarom ben ik nedergekomen, dat ik het verlosse uit de hand der Egyptenaren, en het opvoere uit dit land, naar een goed en ruim land, naar een land, vloeiende van melk en honig, tot de plaats der Kanaanieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Fereziëten, en der Hevieten, en der Jebusieten.

9 En nu, zie, het geschrei der kinderen Israëls is tot Mij gekomen; en ook heb ik gezien de verdrukking, waarmede de Egyptenaars hen verdrukken.

10 Zoo kom nu, en 10 Ik zal u tot Farao zenden, opdat gij mijn volk (de kinderen Israëls) uit Egypte voert.

11 Toen zeide Mozes tot God: Wie ben ik, dat ik tot Farao zou gaan; en dat ik de kinderen Israëls uit Egypte zou voeren?

12 Hij dan zeide: 12 Ik zal voorzeeker met u zijn, en dit zal u een teeken zijn, dat ik u gezonden heb: wanneer gij dit volk uit Egypte geleid hebt, zult gijlieden God dienen op dezen berg.

13 Toen zeide Mozes tot God: Zie, wanneer ik kom tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: De God uwer vaders heeft mij tot ulieden gezonden; en zij mij zeggen: Hoe is zijn naam? wat zal ik tot hen zeggen?

14 En God zeide tot Mozes: IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL! Ook zeide Hij: Alzoo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden!

15 Toen zeide God verder tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: De HEERE, de God uwer vaders, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob heeft mij tot ulieden gezonden; dat is mijn naam eeuwiglijk, en dat is mijne gedachtenis van geslacht tot geslacht.

16 Ga heen, en verzamel de oudsten van Israël, en zeg tot hen: De HEERE, de God uwer vaders, is mij verschenen, de God van Abraham, Izak en Jakob, zeggende: Ik heb ulieden getrouwelijk bezocht, en hetgeen ulieden in Egypte is aangedaan;

17 Daarom heb Ik gezegd: Ik zal ulieden uit de verdrukking van Egypte opvoeren, tot het land der Kanaanieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Fereziëten, en der Hevieten, en der Jebusieten; tot het land, vloeiende van melk en honig.

18 En zij zullen uwe stem hooren; en gij zult gaan, gij en de oudsten van Israël, tot den koning van Egypte, en gijlieden zult tot hem zeggen: de HEERE, de God der Hebreërs, is ons ontmoet: zoo laat ons nu toch gaan den weg van drie dagen in de woestijn, opdat wij den HEERE, onzen, God offeren!

19 Doch Ik weet, dat de koning van Egypte ulieden niet zal laten gaan, ook niet door eene sterke hand.

20 Want Ik zal mijne hand uitstrekken, en Egypte slaan met al mijne wonderen, die ik in het midden van hetzelve doen zal; daarna zal hij ulieden laten vertrekken.

21 En Ik zal dit volk genade geven in de oogen der Egyptenaars; en het zal geschieden, wanneer gijlieden uitgaan zult, zoo zult gij niet ledig uitgaan.

22 Maar elke vrouw zal van hare naburin, en van de waardin haars huizes, eischen zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen; die zult gijlieden op uwe zonen en op uwe dochteren leggen, en gij zult Egypte berooven.

HOOFDSTUK 4.

God versterkt Mozes door het veranderen van zijn staf in eene slang, vs. 1, door de meltscheide zijner hand, 6, en door het veranderen van water in bloed, 9. Mozes maakt zwaarigheid om tot Farao te gaan, 10. God veroordeelt zich hierover en geeft hem Aäron om het woord te voeren, 14. Jethro geeft Mozes verlof om naar Egypte te gaan, 18. God herhaalt zijn last bij Farao, 21. De Heere wil Mozes op den weg doodden, 24. Zippora besnijdt haren zoon, 25. God zendt Aäron aan Mozes te gemoet, 27. Zij openen hunnen last bij de Israëlieten, 29, en worden geloofd, 31.

TOEN antwoordde Mozes, en zeide: Maar zie, zij zullen mij niet gelooven, noch mijne stem hooren: want zij zullen zeggen: De HEERE is u niet verschenen!

2 En de HEERE zeide tot hem: Wat is er in uwe hand? En hij zeide: Een staf.

3 En Hij zeide: Werp hem ter aarde! En hij wierp hem ter aarde. Toen werd hij tot eene slang; en Mozes vlood van haar.

4 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Strek uwe hand uit, en grijp haar bij haren staart! Toen strekte hij zijne hand uit, en vatte haar; en zij werd tot eenen staf in zijne hand.

5 Opdat zij gelooven, dat u verschenen is de HEERE, de God hunner vaders, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob.

6 En de HEERE zeide verder tot hem: Steek nu uwe hand in uwen boezem. En hij stak zijne hand in zijn boezem; daarna trok hij ze uit, en ziet, zijne hand was meltsch, wit als sneeuw.

7 En Hij zeide: Steek uwe hand wederom in uwen boezem. En hij stak zijne hand wederom in zijn boezem; daarna trok hij ze uit zijn boezem, en ziet, zij was weder als zijn ander vleesch.

8 En het zal geschieden, zoo zij u niet gelooven, noch naar de stem van het eerste teeken hooren, zoo zullen zij de stem van het laatste teeken gelooven.

9 En het zal geschieden, zoo zij ook deze twee teekenen niet gelooven, noch naar uwe stem hooren; zoo neem van de wateren der rivier, en giet ze op het drooge; zoo a zullen de wateren, die gij uit de rivier zult nemen, diezelve zullen tot bloed worden op het drooge.

J. v. C.
1491.

f Ex. 11:2.
12:35.

g Ezech. 39:10.

a Ex. 7:19.

J. v. C.
1491.J. v. C.
1491.

10 Toen zeide Mozes tot den HEERE: Och Heere! ik ben geen man welter tale, noch van gisteren, noch van eergisteren, noch van toen af, toen Gij tot uwen knecht gesproken hebt: want ik ben zwaar van mond, en zwaar van tong.

11 En de HEERE zeide tot hem: Wie heeft den mensch den mond gemaakt? of wie heeft de stomme, of doove, of ziende, of blinde gemaakt? Ben ik het niet, de HEERE?

4 Matt. 19:19.
Mark. 13:11.
Luk. 12:12.

12 En nu ga heenen, en ^b Ik zal met uwen mond zijn, en zal u leeren, wat gij spreken zult.

13 Doch hij zeide: Och Heere! zend toch door de hand *desgenen, dien* Gij zoudt zenden.

14 Toen ontstak de toorn des HEEREN over Mozes, en Hij zeide: Is niet Aäron, de Leviet, uw broeder? Ik weet, dat hij zeer wel spreken zal, en ook, zie, hij zal uitgaan u te gemoet; wanneer hij u ziet, zoo zal hij zijn hart verblijd zijn.

c Ex. 7:2.

15 ^c G. dan zult tot hem spreken, en de woorden in zijnen mond leggen; en Ik zal met uwen mond, en met zijnen mond zijn; en Ik zal ulieden leeren, wat gij doen zult.

16 En hij zal voor u tot het volk spreken; en het zal geschieden, dat hij u tot een^d mond zal zijn, en gij zult hem tot een^d God zijn.

17 Neem dan dezen staf in uwe hand, waarmee gij die teekenen doet zult.

18 Toen ging Mozes heen, en keerde weder tot Jether, zijnen schoonvader, en zeide tot hem: Laat mij toch gaan, dat ik wederkeere tot mijne broederen, die in Egypte zijn, en zie, of zij nog leven. Jethro dan zeide tot Mozes: Ga in vrede!

19 Ook zeide de HEERE tot Mozes in Midian: Ga heen, keer weder in Egypte, want al de mannen zijn dood, die uwe ziel zochten.

20 Mozes dan nam zijne vrouw, en zijne zonen, en voerde hen op eenen ezel, en keerde weder in Egypteland; en Mozes nam den staf Gods in zijne hand.

21 En de HEERE zeide tot Mozes: Terwijl gij heentrekt, om weder in Egypte te keeren, zie toe, dat gij al de wonderen doet voor Faraö, die Ik in uwe hand gesteld heb; doch Ik zal zijn hart verstokken, dat hij het volk niet zal laten gaan.

22 Dan zult gij tot Faraö zeggen: Alzoo zegt de HEERE: Mijn zoon, mijn eerstgeborene, is Israël.

23 En Ik heb tot u gezegd: Laat mijnen zoon trekken, dat hij Mij diene! maar gij hebt geweigerd hem te laten trekken; zie, Ik zal uwen zoon, uwen eerstgeborene, doden!

24 En het geschiedde op den weg, in de herberg, dat de HEERE hem tegenkwam, en zocht hem te doden.

25 Toen nam Zippora een steenen mes en besneed de voorhuid haars zoons, en wierp die voor zijne voeten, en zeide: Voorwaar, gij zijt mij een bloedbruidgom!

26 En Hij liet van hem af. Toen zeide zij: Bloedbruidgom! van wege de besnijdenis.

27 De HEERE zeide ook tot Aäron: Ga Mozes te gemoet in de woestijn. En hij ging, en ontmoette hem aan den berg Gods, en hij kuste hem.

28 En Mozes gaf Aäron te kennen al de woorden des HEEREN, die hem gezonden had, en al de teekenen, die Hij hem bevolen had.

29 Toen ging Mozes en Aäron, en zij verzamelden al de oudsten der kinderen Israëls.

30 En Aäron sprak al de woorden, die de HEERE tot Mozes gesproken had; en

hij deed de teekenen voor de oogen des volks.

31 En het volk geloofde, en zij hoorden, dat de HEERE de kinderen Israëls bezocht, en dat Hij hunne verdrukking zag, en zij neigden hunne hoofden, en aanbaden.

HOOFDSTUK 5.

Mozes en Aäron maken Faraö met den last van God bekend, vs. 1. Faraö gehoorzaamt niet, 4, maar verzwart de lasten der Israëlieten, 5. De Israëlieten morren tegen Mozes en Aäron, 20. Mozes klaagt het God, 22. God belooft hen te verlossen, 24.

EN daarna gingen Mozes en Aäron heen, en zeiden tot Faraö: Alzoo zegt de HEERE, de God van Israël: Laat mijn volk trekken, dat het Mij een feest houde in de woestijn!

2 Maar Faraö zeide: ^a Wie is de HEERE, wiens stem ik gehoorzaam zou, om Israël te laten trekken? ^b Ik ken den HEERE niet, en ik zal ook Israël niet laten trekken.

3 Zij dan zeiden: ^c De God der Hebreërs is ons ontmoet; zoo laat ons toch heentrekken, den weg van drie dagen in de woestijn, en den HEERE, onzen God, offeren, dat Hij ons niet overkome met pestilentie, of met het zwaard.

4 Toen zeide de koning van Egypte tot hen: Gij Mozes en Aäron! waarom trekt gij het volk af van hunne werken? gaat heen tot uwe lasten.

5 Verder zeide Faraö: Ziet, het volk des lands is alreeds te veel; en zoudt gijlieden hen doen rusten van hunne lasten?

6 Daarom beval Faraö, ten zelfden dage, aan de aandrijvers onder het volk, en deszelfs ambtlieden, zeggende:

7 Gij zult voortaan aan deze lieden geen stroo meer geven, tot het maken der tichelsteenen, als gisteren ^e en eergisteren; laat hen zelven heengaan, en stroo voor zich zelven verzamelen.

8 En het getal der tichelsteenen, die zij gisteren ^e en eergisteren gemaakt hebben, zult gij hun opleggen, gij zult daarvan niet verminderen: want zij gaan ledig, daarom roepen zij, zeggende: Laat ons gaan, laat ons onzen God offeren!

9 Men verzware de dienst over deze mannen, dat zij daaraan te doen hebben, en zich niet vergapen op leugenachtige woorden.

10 Toen gingen de aandrijvers des volks uit, en deszelfs ambtlieden, en spraken tot het volk, zeggende: Zoo zegt Faraö: Ik zal ulieden geen stroo geven.

11 Gaat gij ^f zelven heen, haalt u stroo, waar gij het vindt; doch van uwe dienst zal niet vermindert worden.

12 Toen verstrooide zich het volk in het gansche land van Egypte, dat het stoppelen verzamelde, voor stroo.

13 En de aandrijvers drongen aan, zeggende: Voleindigt uwe werken, ^g elk dagwerk op zijnen dag, gelijk toen er stroo was.

14 En de ambtlieden der kinderen Israëls, die Faraö's aandrijvers over hen gesteld hadden, werden geslagen, ^h en men zeide: Waarom hebt gijlieden u gezette werk niet voleindigd, in het maken der tichelsteenen, gelijk te voren, alzoo ook gisteren en heden?

15 Derhalve gingen de ambtlieden der kinderen Israëls, en schreeuwend tot Faraö, zeggende: Waarom doet gij uwen knechten alzoo?

16 Aan uwe knechten wordt geen stroo gegeven, en zij zeggen tot ons: Maakt de tichelsteenen; en ziet, uwe knechten worden geslagen, doch de schuld is uws volks!

a Job. 21:13.

b Ex. 3:10.

c Ex. 3:18.

J. v. C.
1491.

17 Hij dan zeide: Gijlieden gaat ledig, ledig gaat gij; daarom zegt gij: Laat ons gaan, laat ons den HEERE offeren!

18 Zoo gaat nu heen, arbeidt; doch stroo zal u niet gegeven worden: evenwel zult gij het getal der tichelsteen leveren.

19 Toen zagen de ambtlieden der kinderen Israëls, dat het kwalijk met hen stond, dewijl men zeide: Gij zult niet minderen van uwe tichelsteen, van het dagwerk op zijnen dag.

20 En zij ontmoetten Mozes en Aäron, die tegen hen over stonden, toen zij van Faraö uitgingen.

21 En zeiden tot hen: De HEERE zie op u, en rigte *kef!* dewijl dat gij onzen reuk hebt stinkende gemaakt voor Faraö, en voor zijne knechten, gevende een zwaard in hunne handen, om ons te doden.

22 Toen keerde Mozes weder tot den HEERE, en zeide: Heere! waarom hebt Gij dit volk kwaad gedaan? waarom hebt Gij mij nu gezonden?

23 Want van toen af, dat ik tot Faraö ben ingegaan, om in uwen naam te spreken, heeft hij dit volk kwaad gedaan; en Gij hebt uw volk geenszins verlost.

24 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Nu zult gij zien, wat ik aan Faraö doen zal: want door eene magtige hand zal hij hen laten trekken, ja door eene magtige hand zal hij hen uit zijn land drijven.

HOOFDSTUK 6.

God versterkt Mozes door hem zijnen naam en zijn verbond met de vaderen te herinneren, vs. 1. Hij belooft zijn volk te zullen verlossen, 7. Het volk hoort niet naar Mozes, 8. God zendt Mozes andermaal naar Faraö, 10. Geslachtsregister van Ruben, 13, van Simeon, 14, van Levi, 15, tot Aäron en Mozes, 19. Huwelijk en kinderen van Aäron, 22. Aäron en Mozes worden naar Faraö gezonden, 25. Mozes onwilligheid, 29.

VERDER sprak God tot Mozes, en zeide tot hem: Ik ben de HEERE. 2 En Ik ben aan Abraham, Izak en Jakob verschenen, als God de Almachtige; doch met mijnen naam HEERE ben Ik hun niet bekend geweest.

3 En ook heb Ik mijn verbond met hen opgericht, dat Ik hun geven zou het land Kanaän, het land hunner vreemdelingschappen, waarin zij vreemdelingen geweest zijn.

4 En ook heb Ik gehoord het gekerm der kinderen Israëls, die de Egyptenaars in dienstbaarheid houden, en Ik heb aan mijn verbond gedacht.

5 Derhalve zeg tot de kinderen Israëls: Ik ben de HEERE! en Ik zal ulieden uitleiden van onder de lasten der Egyptenaars, en Ik zal u redden uit hunne dienstbaarheid, en zal u verlossen door eenen uitgestreken arm, en door groote gerigten;

6 En Ik zal ulieden tot mijn volk aannemen, en Ik zal u tot eenen God zijn; en gijlieden zult bekennen, dat Ik de HEERE, uw God ben, die u uitleidt van onder de lasten der Egyptenaars.

7 En Ik zal ulieden brengen in dat land, waarover Ik mijne hand opgeheven heb, dat Ik het aan Abraham, Izak en Jakob geven zou; en Ik zal het ulieden geven tot een erfdel, Ik, de HEERE!

8 En Mozes sprak alzoo tot de kinderen Israëls; doch zij hoorden naar Mozes niet, van wege de benaauwdheid des geestes, en van wege de harde dienstbaarheid.

9 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

10 Ga heen, spreek tot Faraö, den koning van Egypte, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land trekken late.

11 Doch Mozes sprak voordien HEERE,

zeggende: Zie, de kinderen Israëls heb ben naar mij niet gehoord, hoe zou mij dan Faraö hooren? ^a daartoe ben ik onbesneden van lippen.

12 Evenwel sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron, en gaf hun bevel aan de kinderen Israëls, en aan Faraö, den koning van Egypte, om de kinderen Israëls uit Egypteland te leiden.

13 Dit zijn de hoofden van ieder huis hunner vaderen: ^b de zonen van Ruben, den eerstgeborene van Israël, zijn Hanoch en Pallu, Hezron en Charmi; dit zijn de huisgezinnen van Ruben.

14 ^c En de zonen van Simeon: Jemuël, en Jamin, en Ohad, en Jachin, en Zohar, en Saul, de zoon eener Kanaanietische; dit zijn de huisgezinnen van Simeon.

15 ^d Dit nu zijn de namen der zonen van Levi, naar hunne geboorten: Gerson, en Kehat, en Meräri. En de jaren des levens van Levi waren honderd zeven en dertig jaren.

16 ^e De zonen van Gerson: Libni en Simel, naar hunne huisgezinnen.

17 ^f En de zonen van Kehat: Amram, en Jizhar, en Hebron, en Uzziel; en de jaren des levens van Kehat waren honderd drie en dertig jaren.

18 ^g En de zonen van Meräri: Machli en Mûsi; dit zijn de huisgezinnen van Levi, naar hunne geboorten.

19 ^h En Amram nam Jochébed, zijne moei, zich tot eene huisvrouw, en zij baarde hem Aäron en Mozes; en de jaren des levens van Amram waren honderd zeven en dertig jaren.

20 En de zonen van Jizhar: Korah, en Nefeg, en Zichri.

21 En de zonen van Uzziel: Misaël, en Elzaän, en Sihri.

22 ⁱ En Aäron nam zich tot eene vrouw Elisäba, dochter van Aminadäb, zuster van Nahesson; ^k en zij baarde hem Nadab en Abihu, Eléazar en Ithamar.

23 En de zonen van Korah waren: Assir, en Elkana, en Abiäsa; dit zijn de huisgezinnen der Korachieten.

24 En Eléazar, de zoon van Aäron, nam voor zich eene van de dochteren van Putiël tot eene vrouw; en zij baarde hem Pinehas. Dit zijn 'de hoofden van de vaderen der Levieten, naar hunne huisgezinnen.

25 Dit is Aäron en Mozes, tot welke de HEERE zeide: Leidt de kinderen Israëls uit Egypteland, naar hunne heiren.

26 Deze zijn het, die tot Faraö, den koning van Egypte, spraken, opdat zij de kinderen Israëls uit Egypte leidden; dit is Mozes en Aäron.

27 En het geschiedde te dien dage, als de HEERE tot Mozes sprak in Egypteland;

28 Zoo sprak de HEERE tot Mozes, zeggende: Ik ben de HEERE! spreek tot Faraö, den koning van Egypte, alles, wat Ik tot u spreek.

29 Toen zeide Mozes voor het aangezicht des HEEREN: Zie, ^l ik ben onbesneden van lippen, hoe zal dan Faraö naar mij hooren?

HOOFDSTUK 7.

Mozes en Aäron worden door God gesterkt om naar Faraö te gaan, vs. 1. De staf van Aäron verandert in het bijgijn van Faraö in een draak, 10. De egyptische toovenaars doen hetzelfde, 11. Faraö verhardt zich, 14. Mozes wordt wederom bij Faraö gezonden, 15. De wateren van Egypte veranderen in bloed, 19, waardoor de visschen sterven, 21, de toovenaars doen hetzelfde, 22.

TOEN zeide de HEERE tot Mozes: Zie, Ik heb u tot eenen God gezet over Faraö; en Aäron, uw broeder, zal uw profeet zijn.

J. v. C.
1491.a Ex. 4:10.
Num. 26:5.b Gen. 46:9.
Num. 26:5.
1 Kron. 5:3.c Gen. 46:10.
Num. 26:12.
1 Kron. 4:24.d Gen. 46:11.
Num. 3:17.
26:57.e 1 Kron. 6:1.
16.
23:6.f 1 Kron. 6:17.
23:7.

1619.

g 1 Kron. 6:18.
23:12.h 1 Kron. 6:19.
23:21.i Ex. 2:1.
Num. 26:59.

circa 1530.

j Num. 3:2.
26:60.k 1 Kron. 6:3.
24:1.

1491.

l Ex. 4:10.
6:11.

J. v. C.
1491.

2 Gij zult spreken alles, wat Ik u gebieden zal; en = Aäron, uw broeder, zal tot Faraö spreken, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land trekken laat.

a Ex. 4:14.

3 Doch Ik zal Faraö's hart verhard; en Ik zal mijne teekenen en mijne wonderheden in Egypteland vermenigvuldigen.

4 Faraö nu zal naar ulieden niet hooren, en Ik zal mijne hand aan Egypte leggen, en voeren mijne heiren, mijn volk, de kinderen Israëls, uit Egypteland, door groote gerigten.

5 Dan zullen de Egyptenaars weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik mijne hand over Egypte uitstrekke, en de kinderen Israëls uit het midden van hen uitlei.

6 Toen deed Mozes en Aäron, als hun de HEERE geboden had, alzoo deden zij.

7 En Mozes was tachtig jaar oud, en Aäron was drie en tachtig jaar oud, toen zij tot Faraö spraken.

8 En de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

9 Wanneer Faraö tot ulieden spreken zal, zeggende: Doet een wonder tekenen voor ulieden; zo zult gij tot Aäron zeggen: Neem uwen staf, en werp hem voor Faraö's aangezicht neder, hij zal tot een draak worden.

10 Toen ging Mozes en Aäron tot Faraö heuen in, en deden alzoo, gelijk de HEERE geboden had; en Aäron wierp zijnen staf neder voor Faraö's aangezicht, en voor het aangezicht zijner knechten, en hij werd tot een draak.

11 Faraö nu riep ook de wijzen en de guichelaars; en de egyptische tovenaars deden ook alzoo met hunne bezweringen.

12 Want een legelijk wierp zijnen staf neder, en zij werden tot draken; maar Aärons staf verslond hunne staven.

1 Ex. 7:3.

13 Doch Faraö's hart verstokte, zoodat hij naar hen niet hoorde, ¹ gelijk de HEERE gesproken had.

14 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Faraö's hart is zwaar; hij weigert het volk te laten trekken.

15 Ga heen tot Faraö in den morgenstond, zie, hij zal uitgaan naar het water toe, zoo stel u tegen hem over aan den oever der rivier, en den staf, die in eene slang is veranderd geweest, zult gij in uwe hand nemen.

16 En gij zult tot hem zeggen: De HEERE, de God der Hebreërs, heeft mij tot u gezonden, zeggende: Laat mijn volk trekken, dat het Mij diene in de woestijn! doch zie, gij hebt tot nu toe niet gehoord.

17 Zoo zegt de HEERE: Daaraan zult gij weten, dat Ik de HEERE ben; zie, ik zal met dezen staf, die in mijne hand is, op het water, dat in deze rivier is, slaan, en het zal in bloed veranderd worden.

18 En de visch in de rivier zal sterven, zoodat de rivier zal stinken; en de Egyptenaars zullen vermoed worden, dat zij het water uit de rivier drinken mogen.

19 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Zeg tot Aäron: Neem uwen staf, en steek uwe hand uit over de wateren der Egyptenaars, over hunne stroomen, over hunne rivieren, en over hunne poelen, en over alle vergadering hunner wateren, dat zij bloed worden; en er zij bloed in het gansche Egypteland, beide in houten en in steenen vaten.

e Ex. 17:5.

20 Mozes nu en Aäron deden alzoo, gelijk de HEERE geboden had; en hij hief den staf op, en sloeg het water, dat in de rivier was, voor de oogen van Faraö, en voor de oogen van zijne knechten; ² en al het water in de rivier werd in bloed veranderd.

d Ps. 78:44.
105:29.

21 En de visch, die in de rivier was, stierf; en de rivier stonk, zoodat de

Egyptenaars het water uit de rivier niet drinken konden; en er was bloed in het gansche Egypteland.

22 Doch de egyptische tovenaars deden ook alzoo met hunne bezweringen; zoodat Faraö's hart verstokte, en hij hoorde naar hen niet, gelijk als de HEERE gesproken had.

23 En Faraö keerde zich om, en ging naar zijn huis; en hij zette zijn hart daar ook niet op.

24 Doch alle Egyptenaars groeven rondom de rivier, om water te drinken; want zij konden van het water der rivier niet drinken.

25 Alzoo werden zeven dagen vervuld, nadat de HEERE de rivier geslagen had.

HOOFDSTUK 8.

God laat Faraö bedreigen, dat, zoo hij de Israëlieten niet laat trekken, Hij zijn gansche land niet vorscheen zal bedekken, vs. 1. Aäron doet de vorscheen over Egypte komen, 5; de egyptische tovenaars doen hetzelfde, 7. Faraö belooft de Israëlieten te zullen heenzenden, zoo de Heere de vorscheen wegneemt, 8; hij houdt zijne belofte niet, 15. Het stof verandert in huizen, 16. Eene vermenigvuldiging van allerlei ongedierte komt over alle Egyptenaars, 21; Israël is hiervan vrij in Gosen, 22. Faraö belooft het volk te laten trekken, 23. Mozes bidt God; God neemt het ongedierte weg, 29. Faraö blijft verhard, 32.

DAARNA zeide de HEERE tot Mozes: Ga in tot Faraö, en zeg tot hem: Zoo zegt de HEERE: Laat mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.

2 En indien gij het weigert te laten trekken, zie, zoo zal Ik uwe gansche landpale met vorscheen slaan;

3 Dat de rivier van vorscheen zal krieelen; die zullen opkomen, en in uw huis komen, en in uwe slaapkamer, ja op uw bed; ook in de huizen uwer knechten, en op uw volk, en in uwe bakovens, en in uwe baktroggen.

4 En de vorscheen zullen opkomen, op u, en op uw volk, en op al uwe knechten.

5 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Zeg tot Aäron: Strek uwe hand uit met uwen staf, over de stroomen, en over de rivieren, en over de poelen; en doe vorscheen opkomen over Egypteland.

6 En Aäron strekte zijne hand uit over de wateren van Egypte, en er kwamen vorscheen op en belekten Egypteland.

7 Toen deden de tovenaars ook alzoo, met hunne bezweringen; en zij deden vorscheen over Egypteland opkomen.

8 En Faraö riep Mozes en Aäron, en zeide: Bidt vuriglijk tot den HEERE, dat Hij de vorscheen van mij en van mijn volk wegneeme; zoo zal ik het volk trekken laten, dat zij den HEERE offeren.

9 Doch Mozes zeide tot Faraö: Heb de eer boven mij! Tegen wanneer zal ik voor u, en voor uwe knechten, en voor uw volk, vuriglijk bidden, om deze vorscheen van u en van uwe huizen te verdelen, dat zij alleen in de rivier overblijven?

10 Hij dan zeide: Tegen morgen. En hij zeide: Het zij naar uw woord, opdat gij weet, dat er niemand is, gelijk de HEERE onze God.

11 Zoo zullen de vorscheen van u, en van uwe huizen, en van uwe knechten, en van uw volk wijken; zij zullen alleen in de rivier overblijven.

12 Toen ging Mozes en Aäron uit van Faraö; en Mozes riep tot den HEERE, ter oorzaak der vorscheen, die Hij Faraö had opgelegd.

13 En de HEERE deed naar het woord van Mozes; en de vorscheen stierven, uit de huizen, uit de voorzalen, en uit de velden.

14 En zij vergaderden ze samen bij hoopen, en het land stonk.

J. v. C.
1491.

J. v. C.
1491.

Ex. 7:14.

15 Toen nu Faraö zag, dat er verademing was, = verzwaarde hij zijn hart, dat hij naar hen niet hoorde, gelijk als de HEERE gesproken had.

16 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Zeg tot Aäron: Strek uwen staf uit, en sla het stof der aarde, dat het tot luizen worde in het gansche Egypteland.

17 En zij deden alzoo: want Aäron strekte zijne hand uit met zijnen staf, en sloeg het stof der aarde, en er werden vele luizen aan de menschen, en aan het vee; ^b al het stof der aarde werd luizen, in het gansche Egypteland.

18 De toovenaars deden ook alzoo met hunne bezveringen, opdat zij luizen voortbragten; doch zij konden niet; zoo waren de luizen aan de menschen, en aan het vee.

19 Toen zeiden de toovenaars tot Faraö: Dit is Gods vinger! Doch Faraö's hart verstijfde, zoodat hij naar hen niet hoorde, gelijk de HEERE gesproken had.

20 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Maak u morgen vroeg op, en stel u voor Faraö's aangezicht; zie, hij zal aan het water uitgaan, en zeg tot hem: Zoo zegt de HEERE: Laat mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.

21 Want zoo gij mijn volk niet laat trekken, zie, zoo zal Ik een vermenging van ongedierte zenden op u, en op uwe knechten, en op uw volk, en in uwe huizen; alzoo dat de huizen der Egyptenaren met deze vermenging zullen vervuld worden, en ook het aardrijk, waarop zij zijn.

22 En Ik zal te dien dage het land Gosen, waarin mijn volk woont, afzonderen, dat daar geene vermenging van ongedierte zij, opdat gij weet, dat Ik, de HEERE, in het midden dezes lands ben.

23 En Ik zal een verlossing zenden tusschen mijn volk en tusschen uw volk; tegen morgen zal dit teeken geschieden!

24 En de HEERE deed alzoo; en ^c er kwam een zware vermenging van ongedierte in het huis van Faraö, en in de huizen van zijne knechten, en over het gansche Egypteland; het ^d land werd verdorven van deze vermenging.

25 Toen riep Faraö Mozes en Aäron, en zeide: Gaat heen, en offert uwen God in dit land.

26 Mozes dan zeide: Het is niet recht, dat men alzoo doe: ^e want wij zouden der Egyptenaren gruwel den HEERE onzen God mogen offeren; zie, indien wij der Egyptenaren gruwel voor hunne oogen offerden, zouden zij ons niet steenigen!

27 Laat ons den weg van drie dagen in de woestijn gaan, dat wij den HEERE onzen God offeren, gelijk Hij tot ons zeggen zal.

28 Toen zeide Faraö: Ik zal u trekken laten, dat gijlieden den HEERE uwen God offert in de woestijn; alleen, dat gijlieden in het gaan geenszins te verre trekt! Biddt vuriglijk voor mij.

29 Mozes nu zeide: Zie, ik ga van u, en zal tot den HEERE vuriglijk bidden, dat deze vermenging van ongedierte van Faraö, van zijne knechten, en van zijn volk morgen wegwijk! Alleenlijk, dat Faraö niet meer bedrieglijk handele, dit volk niet latende gaan, om den HEERE te offeren.

30 Toen ging Mozes uit van Faraö, en bad vuriglijk tot den HEERE.

31 En de HEERE deed naar het woord van Mozes, en de vermenging van ongedierte week van Faraö, van zijne knechten, en van zijn volk: er bleef niet een over.

32 Doch ^f Faraö verzwaarde zijn hart ook op ditmaal, en hij liet het volk niet trekken.

HOOFDSTUK 9.

Het vee der Egyptenaren komt door pest om, vs. 1; doch dat der Israelieten blijft verschoond, 4. Faraö blijft verhard, 7. Zweren komen over menschen en vee, 8, zoodat de toovenaars voor Mozes niet staan konden, 11. De Heere zendt hagel en vuur over Egypte, 18. Faraö belijdt zijne zonde, 27. Mozes bidt voor hem, 29. De plaag houdt op, 33. Faraö blijft verhard, 34.

DAARNA zeide de HEERE tot Mozes: Ga in tot Faraö, en spreek tot hem: Alzoo zegt de HEERE, de God der Hebreëren: Laat mijn volk trekken, dat het Mij diene.

2 Want zoo gij hen weigert te laten trekken, en gij hen nog met geweld ophoudt,

3 Zie, de hand des HEEREN zal zijn over uw vee, dat in het veld is, over de paarden, over de ezelen, over de kemelen, over de runderen, en over het klein vee, door een zware pestilentie.

4 En de HEERE zal een afzondering maken tusschen het vee der Israelieten, en tusschen het vee der Egyptenaren, dat er niets sterfe van al wat van de kinderen Israëls is.

5 En de HEERE bestemde eenen zekeren tijd, zeggende: Morgen zal de HEERE deze zaak in dit land doen.

6 En de HEERE deed deze zaak des anderen daags; en al het vee der Egyptenaren stierf, maar van het vee der kinderen Israëls stierf niet een.

7 En Faraö zond er heen, en ziet, van het vee van Israël was niet tot een toe gestorven. Doch het hart van Faraö werd verzaard, en hij liet het volk niet trekken.

8 Toen zeide de HEERE tot Mozes en tot Aäron: Neemt gijlieden uwe vuisten vol asch uit den oven; en Mozes strooide die naar den hemel voor de oogen van Faraö.

9 En zij zal tot klein stof worden over het gansche Egypteland; en zij zal aan de menschen en aan het vee worden tot zweren, uitbrekende met blaren, in het gansche Egypteland.

10 En zij namen asch uit den oven, en stonden voor Faraö's aangezicht; en Mozes strooide die naar den hemel; toen werden er zweren, uitbrekende met blaren, aan de menschen en aan het vee;

11 Alzoo dat de toovenaars voor Mozes niet staan konden, van wege de zweren: want aan de toovenaars waren zweren, en aan al de Egyptenaren.

12 Doch de HEERE verstokte Faraö's hart, dat hij naar hen niet hoorde, gelijk de HEERE tot Mozes gesproken had.

13 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Maak u morgen vroeg op, en stel u voor Faraö's aangezicht, en zeg tot hem: Zoo zegt de HEERE, de God der Hebreëren: Laat mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.

14 Want ditmaal zal Ik al mijne plagen in uw hart zenden, en over uwe knechten, en over uw volk, opdat gij weet, dat er niemand is gelijk Ik, op de gansche aarde.

15 Want nu heb Ik mijne hand uitgestrekt, opdat Ik u en uw volk met de pestilentie zou slaan, en dat gij van de aarde zoudt verdeeld worden.

16 ^a Maar waarlijk, daarom heb Ik u verwekt, opdat Ik mijne kracht aan u betoonde, en opdat men mijnen naam vertelle op de gansche aarde.

17 Verheft gij u zelve nu tegen mijn volk, dat gij het niet wilt trekken laten;

18 Zie, Ik zal morgen omtrent dezen tijd eenen zeer zwaren hagel doen regenen, desgelijks in Egypte niet geweest is van dien dag af, dat het gegrond is, tot nu toe.

J. v. C.
1491.

a Rom. 9:17.

J. v. C.
1491.

19 En nu, zend heen, vergader uw vee, en alles wat gij op het veld hebt; alle mensch en gedierte, dat op het veld gevonden zal worden, en niet in huis verzameld zal zijn, als deze hagel op hen vallen zal, zoo zullen zij sterven.

20 Wie onder Faraó's knechten des HEEREN woord vreesde, die deed zijne knechten en zijn vee in de huizen vluchten.

21 Doch die zijn hart niet zette tot des HEEREN woord, die liet zijne knechten en zijn vee op het veld.

22 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Strek uwe hand uit naar den hemel, en er zal hagel zijn in het gansche Egypteland; over de menschen, en over het vee, en over al het kruid des velds in Egypteland.

23 Toen strekte Mozes zijnen staf naar den hemel; en de HEERE gaf donder en hagel, en het vuur schoot naar de aarde; en de HEERE liet hagel regenen over Egypteland.

24 En er was hagel, en vuur in het midden des hagels vervangen; hij was zeer zwaar, desgelijks is in het gansche Egypteland nooit geweest, sedert het tot een volk geweest is.

25 En de hagel sloeg, in het gansche Egypteland, alles wat op het veld was, van de menschen af tot de beesten toe; ook sloeg de hagel al het kruid des velds, en verbrak al het geboomte des velds.

26 Alleen in het land Gosen, waar de kinderen Israëls waren, daar was geen hagel.

27 Toen schikte Faraó heen, en hij riep Mozes en Aäron, en zeide tot hen: Ik heb mij ditmaal verzonddig; de HEERE is rechtvaardig, ik daarentegen en mijn volk zijn goddeloos!

28 Bidt vuriglijk tot den HEERE, (want het is genoeg) dat geen donder Gods noch hagel meer zij; dan zal ik ulieden trekken laten, en gij zult niet langer blijven.

29 Toen zeide Mozes tot hem: Wanneer ik ter stad uitgegaan zal zijn, zoo zal ik mijne handen uitbreiden voor den HEERE; de donder zal ophouden, en de hagel zal niet meer zijn; opdat gij weet, dat de aarde des HEEREN is!

30 Nogtans u en uwe knechten aangaande, weet ik, dat gijlieden voor het aangezicht van den HEERE God nog niet vreesen zult.

31 Het vlas nu, en de gerst werd geslagen: want de gerst was in de aar, en het vlas was in den halm.

32 Maar de tarwe en spelt werden niet geslagen, want zij waren bedekt.

33 Zoo ging Mozes van Faraó ter stad uit, en breidde zijne handen tot den HEERE; en de donder en de hagel hielden op, en de regen werd niet meer uitgegoten op de aarde.

34 Toen Faraó zag, dat de regen en hagel, en de donder ophielden, zoo verzondigde hij zich verder, en hij verzwaarde zijn hart, hij en zijne knechten.

35 ^b Alzoo werd Faraó's hart verstokt, dat hij de kinderen Israëls niet trekken liet, ^c gelijk als de HEERE gesproken had door Mozes.

HOOFDSTUK 10.

God geeft Mozes te kennen, waarom Hij de harten van Faraó en zijne knechten verhard heeft, vs. 1, en dreigt sprinkhanen te zullen zenden, 4. De dienaren van Faraó dringen bij hem aan, om de Israëlieten te laten heen trekken, 7. Faraó wil hen laten gaan; doch zonder de vrouwen, kinderen en het vee, 8. De sprinkhanen komen over Egypte, 12. Faraó belijdt zijne zonde, 16. Mozes bidt voor hem, 18. De plaag houdt op, 19. Faraó blijft verhard, 21. Duisternis komt over Egypte, 21. Faraó wil de Israëlieten laten trekken, doch zonder vee, 24; hij blijft verhard, 27, en verbiedt Mozes om doodstraf

andermaal voor hem te verschijnen, 28. Mozes ziet Faraó's aangezicht niet weder, 29.

DAARNA zeide de HEERE tot Mozes: Ga in tot Faraó, want ik heb zijn hart verward, ook het hart zijner knechten, opdat ik deze mijne teekenen in het midden van hem zette;

2 En opdat gij, voor de ooren uwer kinderen en uwer kinds kinderen, moogt vertellen, wat ik in Egypte uitgerigt heb, en mijne teekenen, die ik onder hen gesteld heb; opdat gijlieden weet, dat ik de HEERE ben.

3 Zoo ging Mozes en Aäron tot Faraó, en zeiden tot hem: Zoo zegt de HEERE, de God der Hebreëen: Hoe lang weigert gij u voor mijn aangezicht te verootmoedigen? Laat mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.

4 Want indien gij weigert mijn volk te laten trekken; zie, zoo zal ik morgen sprinkhanen in uwe landpale brengen.

5 En zij zullen het gezigt des lands bedekken, alzoo dat men de aarde niet zal kunnen zien; en zij zullen afeten het overige van hetgeen ontkomen is, hetgeen ulieden overgebleven was van den hagel; zij zullen ook al het geboomte afeten, dat ulieden uit het veld voortkomt.

6 En zij zullen vervullen uwe huizen, en de huizen van alle Egyptenaren; dewelke uwe vaders, noch de vaders uwer vaders niet gezien hebben, van dien dag af, dat zij op den aardbodem geweest zijn, tot op dezen dag. En hij keerde zich om, en ging uit van Faraó.

7 En de knechten van Faraó zeiden tot hem: Hoe lang zal ons deze tot eenen strik zijn? laat de mannen trekken, dat zij den HEERE hunnen God dienen! weet gij nog niet, dat Egypte verdorven is?

8 Toen werden Mozes en Aäron weder tot Faraó gebracht, en hij zeide tot hen: Gaat henen, dient den HEERE uwen God! wie en wie zijn zij, die gaan zullen?

9 En Mozes zeide: Wij zullen gaan met onze jonge en met onze oude lieden; met onze zonen en met onze dochteren, met onze schapen en met onze runderen zullen wij gaan: want wij hebben een feest des HEEREN.

10 Toen zeide hij tot hen: De HEERE zij alzoo met ulieden, gelijk ik u en uwe kleine kinderen zal trekken laten! ziet toe, want er is kwaad voor ulieden aangezig!

11 Niet alzoo! gij mannen, gaat nu heen, en dient den HEERE, want dat hebt gijlieden verzocht! En men dreef hen uit van Faraó's aangezicht.

12 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Strek uwe hand uit over Egypteland, om de sprinkhanen, dat zij opkomen over Egypteland, en al het kruid des lands opeten, al wat de hagel heeft overig gelaten.

13 Toen strekte Mozes zijnen staf over Egypteland, en de HEERE bracht eenen oostewind in dat land, dien geheelen dag en dien ganschen nacht; het geschiedde des morgens, hat de ^b oostewind de sprinkhanen opbragt.

14 En de sprinkhanen kwamen op over het gansche Egypteland, en lieten zich neder aan al de palen der Egyptenaren, zeer zwaar; voor dezen zijn dergelijke sprinkhanen, als deze, nooit geweest, en na dezen zullen er zulke niet wezen:

15 Want zij bedekten het gezigt des ganschen lands, alzoo dat het land verduisterd werd; en zij aten al het kruid des lands op, en al de vruchten der boomen, die de hagel had overig gelaten; en er bleef niets groens aan de boomen,

J. v. C.
1491.a Ex. 4:21.
9:34.b Ps. 78:46.
105:34, 35.

b Ex. 4:21.

c Ex. 7:3.

J. v. C.
1491.

noch aan de kruiden des velds, in het gansche Egypteland.

16 Toen haastte Faraó, om Mozes en Aäron te roepen, en zeide: Ik heb gezondigd tegen den HEERE uwen God, en tegen ulieden.

17 En nu vergeeft mij toch mijne zonde alleen ditmaal, en bidt vuriglijk tot den HEERE uwen God, dat Hij slechts dezen dood van mij wegneeme.

18 En hij ging uit van Faraó, en bad vuriglijk tot den HEERE.

19 Toen keerde de HEERE eenen zeer sterken wastewind, die hief de sprinkhanen op, en wierp ze in de Schelfzee; er bleef niet één sprinkhaan overig in al de landpalen van Egypte.

20 Doch de HEERE verstokte Faraó's hart, dat hij de kinderen Israëls niet liet trekken.

21 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Strek uwe hand uit naar den hemel, en er zal duisternis komen over Egypteland, dat men de duisternis tasten zal.

22 Als Mozes zijne hand uitstreckte naar den hemel, ^e werd er eene dikke duisternis in het gansche Egypteland, drie dagen.

23 Zij zagen de een den ander niet, er stond ook niemand op van zijne plaats, in drie dagen; maar bij al de kinderen Israëls was het licht in hunne woningen.

24 Toen riep Faraó Mozes, en zeide: Gast heen, dient den HEERE! alleen uwe schapen en uwe runderen zullen vast blijven; ook zullen uwe kinderkens met u gaan.

25 Doch Mozes zeide: Ook zult gij slagtofferen en brandofferen in onthouden geven, die wij den HEERE onzen God doen mogen;

26 En ons vee zal ook met ons gaan, er zal niet een klaauw achterblijven, want van hetzelfde zullen wij nemen, om den HEERE onzen God te dienen; want wij weten niet, waarmede wij den HEERE onzen God dienen zullen, totdat wij daar komen.

27 Doch de HEERE verhardde Faraó's hart; en hij wilde hen niet laten trekken.

28 Maar Faraó zeide tot hem: Ga van mij! wacht u, dat gij niet meer mijn aangezicht ziet: want op welken dag gij mijn aangezicht zult zien, zult gij sterven!

29 Mozes nu zeide: Gij hebt recht gesproken; ^e ik zal niet meer uw aangezicht zien!

HOOFDSTUK 11.

God beveelt den Israëlieten gouden en zilveren vaten van hunne naburen te eischen, vs. 1. God bedreigt aan Faraó den dood van alle eerstgeborenen der Egyptenaren, 4. Faraó blijft verhard, 9.

(WANT de HEERE had tot Mozes gesproken: Ik zal nog eene plaag over Faraó, en over Egypte brengen, daarna zal hij ulieden van hier trekken laten; als hij u geheelijk zal trekken laten, zoo zal hij u haastelijk van hier uddrijven.)

2 Spreek nu voor de ooren des volks, ^a dat ieder man van zijnen naaste, en iedere vrouw van hare naaste zilveren vaten en gouden vaten eische.

3 En de HEERE ^b gaf het volk gemade in de oogen der Egyptenaren: ook was de man Mozes zeer groot in Egypteland voor de oogen van Faraó's knechten, en voor de oogen des volks.)

4 Verder zeide Mozes: Zoo heeft de HEERE gezegd: Omtrent middernacht ^c zal ik uitgaan door het midden van Egypte;

5 En ^d alle eerstgeborenen in Egypteland zullen sterven, van Faraó's eerstgeborene af, die op zijnen troon zitten

zou, tot den eerstgeborene der dienstmaagd, die achter den molen is, en alle eerstgeborenen van het vee.

6 En er zal een groot geschrei zijn in het gansche Egypteland, desgelijke nooit geweest is, en desgelijke niet meer wezen zal.

7 Maar bij alle kinderen Israëls zal niet een hond zijne tong verroeren, van de menschen af tot de beesten toe; opdat gijlieden weet, dat de HEERE tusschen de Egyptenaren en tusschen de Israëlieten eene afsondering maakt.

8 ^e Dan zullen al deze uwe knechten tot mij afkomen, en zich voor mij neigen, zeggende: Trek uit, gij en al het volk, dat uwe voetstappen volgt; en daarna zal ik uitgaan. En hij ging uit van Faraó in hitte des toorns.

9 De HEERE dan had tot Mozes gesproken: Faraó zal naar ulieden niet hooren, opdat mijne wonderen in Egypteland vernemenigvuldigd worden.

10 En Mozes en Aäron hebben al deze wonderen gedaan voor Faraó's aangezicht; doch de HEERE verhardde Faraó's hart, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land niet trekken liet.

HOOFDSTUK 12.

God beveelt den Israëlieten, dat de maand, in welke zij uit Egypte gaan, hun de eerste maand des jaars zij, vs. 1. Bevel om een onbevlekt lam voor een paaschlam uit te kiezen, 3; de wij, waarop dit gegoten moest worden, 11. Zeven dagen lang moest men ongezuurde brooden eten, 15; met het bloed des lams moest men de posten der deuren besprengen, 22. Dood van alle eerstgeborenen in Egypte, 29. Faraó laat de Israëlieten trekken, 31. Zij berooven de Egyptenaren, 35. Zij komen te Sukkoth; hun aantal, 37, de tijd, dien zij in Egypte gewoond hebben, 40. Herhaling van de inzetting van het Paascha, 43. Al de kinderen Israëls doen, wat hun de Heere bevolen had, 50.

DE HEERE nu had tot Mozes en tot Aäron in Egypteland gesproken, zeggende:

2 Deze zelfde maand zal ulieden het hoofd der maanden zijn; zij zal u de eerste van de maanden des jaars zijn.

3 Spreekt tot de gansche vergadering van Israël, zeggende: Aan den tienden dezer maand neme een iegelijk een lam, naar de huizen der vaderen, een lam voor een huis.

4 Maar indien een huis te klein is voor een lam, zoo neme hij het en zijn nabuur, de naaste aan zijn huis, naar het getal der zielen, een iegelijk naar dat hij eten kan; gij zult rekening maken naar het lam.

5 ^a Gij zult een volkomen lam hebben, een manneken, een jaar oud; van de schapen of van de geitenbokken zult gij het nemen.

6 En gij zult het in bewaring hebben tot den veertienden dag dezer maand; en de gansche gemeente der vergadering van Israël zal het slagen tusschen twee avonden.

7 En zij zullen van het bloed nemen, en strijken het aan de beide zijposten, en aan den bovendorpel, aan de huizen, in welke zij het eten zullen.

8 ^b En zij zullen het vleesch eten in denzelfden nacht, aan het vuur gebraden, met ongezuurde brooden; zij zullen het met bittere saus eten.

9 Gij zult daarvan niet raauw eten, ook geenszins in water gezoden; maar aan het vuur gebraden, zijn hoofd, met zijne schenkelen en met zijn ingewand.

10 Gij zult daarvan ook niet laten overblijven tot den morgen; en maar hetgeen daarvan overblijft tot den morgen, zult gij met vuur verbranden.

11 Aldus nu zult gij het eten: uwe len-

J. v. C.
1491.

e Ex. 12:30.

f Ex. 9:16.
Rom. 9:17.e Lev. 1:3.
22:21.
Mal. 1:8.
1 Petr. 1:19.b Num. 9:11.
1 Cor. 5:8.J. v. C.
1491.Ps. 105:27.
28.

Hebr. 11:27.

Ex. 3:22.
12:35.

Ex. 12:36.

Ex. 12:29.

Ex. 12:12.

J. v. C.
1491.

den zullen opgeschort zijn, uwe schoenen aan uwe voeten, en uw staf in uwe hand; en gij zult het met haast eten; het is des HEEREN pascha.

12 Want Ik zal in dezen nacht door Egypteland gaan, en alle eerstgeborenen in Egypteland slaan, van de menschen af tot de beesten toe; en Ik zal gerigten oefenen aan al de goden der Egyptenaars, Ik, de HEERE!

13 En dat bloed zal ulieden tot een teeken zijn aan de huizen, waarin gij zijt; wanneer Ik het bloed zie, zal Ik ulieden voorbijgaan; en er zal geene plaag onder ulieden ten verdere zijn, wanneer Ik Egypteland slaan zal.

14 En deze dag zal ulieden wezen ter gedachtenis, en gij zult hem den HEERE tot een feest viëren; gij zult hem viëren onder uwe geslachten tot eene eeuwige inzetting.

15 Zeven dagen zult gijlieden ongezuurde brooden eten; maar aan den eersten dag zult gij het zuurdeeg wegdoen uit uwe huizen; want wie het gedeesemde eet, van den eersten dag af tot den zevenden dag, diezelve ziel zal uitgerooid worden uit Israël.

16 En op den eersten dag zal er eene heilige verzameling zijn; ook zult gij eene heilige verzameling hebben op den zevenden dag; er zal geen werk op denzelfden gedaan worden; maar wat van iedere ziel gegeten zal worden, datzele alleen mag van ulieden toegemaakt worden.

17 Zoo onderhoudt dan de ongezuurde brooden, dewijl Ik even aan denzelfden dag ulieder heiren uit Egypteland geleid zal hebben; daarom zult gij dezen dag houden, onder uwe geslachten, tot eene eeuwige inzetting.

18 In de eerste maand, aan den veertienden dag der maand, in den avond, zult gij ongezuurde brooden eten, tot den een en twintigsten dag der maand, in den avond.

19 Dat er zeven dagen lang geen zuurdeesem in uwe huizen gevonden worde! want al wie het gedeesemde eten zal, diezelve ziel zal uit de vergadering van Israël uitgerooid worden, hij zij een vreemdeling of een ingeborene des lands.

20 Gij zult niets eten, dat gedeesemd is; en in al uwe woningen zult gij ongezuurde brooden eten.

21 Mozes dan riep al de oudsten van Israël, en zeide tot hen: Leest uit, en neemt u lammeren voor uwe huisgezinnen, en slagt het pascha.

22 Neemt dan een bundelken hijzop, en doopt het in het bloed, dat in een bekken zal wezen; en strijkt aan den bovendorpel, en aan de beide zijposten van dat bloed, hetwelk in het bekken zijn zal; doch u aangande, niemand zal uitgaan uit de deur van zijn huis, tot aan den morgen.

23 Want de HEERE zal doorgaan, om de Egyptenaars te slaan; doch wanneer Hij het bloed zien zal aan den bovendorpel, en aan de zijposten, zoo zal de HEERE de deur voorbijgaan, en den verdere niet toelaten in uwe huizen te komen om te slaan.

24 Onderhoudt dan deze zaak, tot eene inzetting voor u en voor uwe kinderen, tot in eeuwigheid.

25 En het zal geschieden, als gij in dat land komt, dat u de HEERE geven zal, gelijk Hij gesproken heeft, zoo zult gij deze dienst onderhouden.

26 En het zal geschieden, wanneer uwe kinderen tot u zullen zeggen: Wat hebt gij daar voor eene dienst?

27 Zoo zult gij zeggen: Dit is den HEERE een panchoffer, die voor de huizen der kinderen Israëls voorbijging

in Egypte, toen Hij de Egyptenaars sloeg, en onze huizen bevrijdde! Toen boog zich het volk en neigde zich.

28 En de kinderen Israëls gingen en deden het; gelijk als de HEERE Mozes en Aäron geboden had, alzoo deden zij.

29 En het geschiedde ter middernacht, dat de HEERE al de eerstgeborenen in Egypteland sloeg, van den eerstgeborene van Farao af, die op zijnen troon zitten zou, tot op den eerstgeborene van den gevangene, die in het gevangenhuis was, en alle eerstgeborenen der beesten.

30 En Farao stond op bij nacht, hij en al zijne knechten, en al de Egyptenaars; en er was een groot geschrei in Egypte; want er was geen huis, waarin niet een doode was.

31 Toen riep hij Mozes en Aäron in den nacht, en zeide: Maakt u op, trekt uit het midden van mijn volk, zoo gijlieden als de kinderen van Israël; en gaat heen, dient den HEERE, gelijk gijlieden gesproken hebt.

32 Neemt ook met u uwe schapen en uwe runderen, zoo als gijlieden gesproken hebt, en gaat heen, en zegent mij ook.

33 En de Egyptenaars hielden sterk aan bij het volk, haastende om die uit het land te drijven; want zij zeiden: Wij zijn allen dood!

34 En het volk nam zijn deeg op, eer het gedeesemd was, hunne deegklompen, gebonden in hunne kleederen, op hunne schouderen.

35 De kinderen Israëls nu hadden gedaan naar het woord van Mozes, en hadden van de Egyptenaars geëischt zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen.

36 Daartoe had de HEERE het volk genade gegeven in de ogen der Egyptenaars, dat zij hun hunne begeerte deden; en zij berooiden de Egyptenaars.

37 Alzoo reisden de kinderen Israëls uit van Raméses naar Sukkoth, ontrent zes honderd duizend te voet, mannen alleen, behalve de kinderkens.

38 En veel vermengd volk trok ook met hen op, en schapen, en runderen, gansch veel vee.

39 En zij baktten van het deeg, dat zij uit Egypte gebragt hadden, ongezuurde koeken, want het was niet gedeesemd; overmits zij uit Egypte uitgedreven werden, zoodat zij niet vertoefden konden, noch ook tering voor zich herreiden.

40 De tijd nu der woning, die de kinderen Israëls in Egypte gewoond hebben, is vier honderd jaren, en dertig jaren.

41 En het geschiedde ten einde van de vier honderd en dertig jaren, zoo is het even op denzelfden dag geschied, dat al de heiren des HEEREN uit Egypteland gegaan zijn.

42 Dezen nacht zal men den HEERE op het vlijtigst houden, omdat Hij hen uit Egypteland geleid heeft; deze is de nacht des HEEREN, die op het vlijtigst moet gehouden worden, van al de kinderen Israëls, onder hunne geslachten.

43 Voorts zeide de HEERE tot Mozes en Aäron: Dit is de inzetting van het pascha, geen zoon eens vreemdelings zal daarvan eten.

44 Doch alle knecht van iedereen, die voor geld gekocht is, nadat gij hem zult beneden hebben, dan zal hij daarvan eten.

45 Geen uitlander noch huurling zal er van eten.

46 In een huis zal hetgegeten worden; gij zult van het vleesch niet buiten uit het huis dragen, en gij zult geen been daaraan breken.

47 De gansche vergadering van Israël zal het doen.

48 Als nu een vreemdeling bij u ver-

J. v. C.
1491.

i Hebr. 11:28.

A Ps. 78:51.
105:36.
135:8.
136:10.

2 Ps. 105:38.

m Ex. 3:22.
11:2.
Ps. 105:37.n Gen. 15:13.
Hand. 7:6.
Gal. 3:17.o Num. 9:12.
Joh. 19:36.

e Ex. 5:1.

d Lev. 23:5.
Num. 28:16.

e Deut. 16:3.

f Hebr. 11:28.

g Hebr. 11:28.

h Jos. 4:6.

J. v. C.
1491.

keert, en den HEERE het pascha houden zal, dat alles, wat mannelijk is, bij hem besneden worde, en dan komte hij daartoe, om dat te houden, en hij zal wezen als een ingeborene des lands; maar geen onbesnede zal daarvan eten.

49 Eenerlei wet zij voor den ingeborene, en den vreemdeling, die als vreemdeling in het midden van u verkeert.

50 En alle kinderen Israëls deden het; gelijk als de HEERE Mozes en Aäron geboden had, alzoo deden zij.

51 En het geschiedde even ten zelfden dage, dat de HEERE de kinderen Israëls uit Egypteland leidde, naar hunne heiren.

HOOFDSTUK 13.

Bevel om alle eerstgeborenen te heiligen, vs. 1, om aan den dag van den uittoeg uit Egypte te gedenken, 3, om het feest der ongezuurde brooden in Kanaän te vieren, 6, om de aanleiding er van aan de kinderen te verhalen, 8, om de eerstelingen van het vee af te zenden, 12, en om gedenktekenen te maken, 16. De weg der Israëlieten in de woestijn, 17. Zij nemen de beenderen van Jozef met zich uit Egypte, 19. Zij legeren zich te Etham, 20. God geleidt hen met eenen wolk- en vuurkolom, 21.

TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 « Heilig Mij alle eerstgeborenen: wat eenige baarmoeder opent onder de kinderen Israëls, van menschen en van beesten, dat is mijn.

3 Verder zeide Mozes tot het volk: Gedenkt aan dezen zelfden dag, op welken gijlieden uit Egypte, uit het diensthuis, gegaan zijt: want de HEERE heeft u door eene sterke hand van hier uitgevoerd, daarom zal het gedenksmede niet gezeten worden.

4 « Heden gaat gijlieden uit, in de maand Abib.

5 En het zal geschieden, als u de HEERE zal gebragt hebben in het land der Kanaänieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Hevieten, en der Jebusieten, hetwelk Hij uwen vaderen gezwoeren heeft u te geven, een land vloeijende van melk en honig; zoo zult gij deze dienst houden in deze maand.

6 Zeven dagen zult gij ongezuurde brooden eten, en aan den zevenden dag zal den HEERE een feest zijn.

7 Zeven dagen zullen ongezuurde brooden gegeten worden, en het gedenksmede zal bij u niet gezien worden, ja er zal geen zuurdeeg bij u gezien worden, in al uwe palen.

8 En gij zult uwen zoon te kennen geven te dienzelven dage, zeggende: Dit is om hetgeen de HEERE mij gedaan heeft, toen ik uit Egypte uittoog.

9 En het zal u zijn tot een teeken op uwe hand, en tot eene gedachtenis tusschen uwe oogen, opdat de wet des HEEREN in uwen mond zij, omdat u de HEERE door eene sterke hand uit Egypte uitgevoerd heeft.

10 Daarom onderhoudt deze inzetting ter bestender tijd, van jaar tot jaar.

11 Het zal ook geschieden, wanneer u de HEERE in het land der Kanaänieten zal gebragt hebben, gelijk Hij u en uwen vaderen gezwoeren heeft, en Hij het u zal vergeven hebben:

12 « Zoo zult gij tot den HEERE doen overgaan alles, wat de baarmoeder opent; ook alles, wat de baarmoeder opent van de vrucht der beesten, die gij hebben zult; de mannetjes zullen des HEEREN zijn.

13 Doch al wat de baarmoeder der ezelin opent, zult gij lossen met een lam; wanneer gij het nu niet lost, zoo zult gij het den nek breken; maar alle eerstgeborenen des menschen onder uwe zonen zult gij lossen.

14 Wanneer het geschieden zal, dat uw zoon u morgen zal vragen, zeggende: Wat is dat? zoo zult gij tot hem zeggen: De HEERE heeft ons door eene sterke hand uit Egypte, uit het diensthuis, uitgevoerd.

15 Want het geschiedde, toen Faraö zich verhardde ons te laten trekken, zoo doodde de HEERE alle eerstgeborenen in Egypteland, van des menschen eerstgeborene af, tot den eerstgeborene der beesten: daarom offer ik den HEERE de mannetjes van alles, wat de baarmoeder opent; doch alle eerstgeborenen mijner zonen los ik.

16 En het zal tot een teeken zijn op uwe hand, en tot voorhoofdsbandselen tusschen uwe oogen: want de HEERE heeft door eene sterke hand ons uit Egypte uitgevoerd.

17 En het is geschied, toen Faraö het volk had laten trekken, zoo leidde hen God niet op den weg van het land der Filistijnen, hoewel die nader was: want God zeide: Dat het den volke niet rouwe, als zij den strijd zien zouden, en wederkeeren naar Egypte.

18 Maar God leidde het volk om, langs den weg van de woestijn der Schelfze. De kinderen Israëls nu togen bij vijven uit Egypteland.

19 En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich: 4 want hij had met eenen zwaren eed de kinderen Israëls bezwoeren, zeggende: God zal ulieden voorzeker bezoeken: voert dan mijne beenderen met ulieden op van hier!

20 « Alzoo reisden zij uit Sukkoth; en zij legerden zich in Etham, aan het einde der woestijn.

21 f En de HEERE toog voor hun aangezicht des daags in eene wolkkolom, dat Hij hen op den weg leidde, en des nachts in eene vuurkolom, dat Hij hen lichtte, om voort te gaan dag en nacht.

22 Hij nam de wolkkolom des daags, noch de vuurkolom des nachts niet weg van het aangezicht des volks.

HOOFDSTUK 14.

God wijst den Israëlieten den weg, dien zij gaan moeten, vs. 1. Faraö vervolgt hen met zijne ruitery, 3. De Israëlieten worden, als zij dit vernemen, zeer bevreesd en slaan aan het morren, 10. Mozes bemoedigt en versterkt hen, 13. God beveelt Mozes voort te trekken zijne hand over de zee uit te strekken en hare wateren van een te scheiden, 15. De wolkkolom plaatst zich tusschen de Israëlieten en de Egyptenaars, 19. Mozes trekt zijne hand over de zee uit, God maakt die droog, 21. De Israëlieten trekken er door heen, 23. Faraö volgt hen, 25. God beveelt Mozes zijne hand wederom over de zee uit te strekken, 26. De zee keert weder en Faraö met al de zijnen verdrinken, 27.

TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, dat zij wederkeeren, en « zich legeren voor Pi-Hachiroth, tusschen Migdol en tusschen de zee: voor Baäl-Zefon, daar tegenover zult gij u legeren aan de zee.

3 Faraö dan zal zeggen van de kinderen Israëls: Zij zijn verward in het land; die woestijn heeft hen besloten.

4 « En Ik zal Faraö's hart verstokken, dat hij hen najage; en Ik zal aan Faraö en aan al zijn heit verheerlijkt worden, alzoo dat de Egyptenaars zullen weten, dat Ik de HEERE ben. En zij deden alzoo.

5 Toen nu den koning van Egypte werd gebodschapt, dat het volk vlugte, zoo is het hart van Faraö en van zijne knechten veranderd tegen het volk, en zij zeiden: Waarom hebben wij dat gedaan, dat wij Israël hebben laten trekken, dat zij ons niet dienden?

J. v. C.
1491.d Gen. 50:25.
Joz. 24:32.

e Num. 33:6.

f Ex. 40:38.
Num. 14:14.
Deut. 1:33.
Nch. 9:12.
Ps. 78:14.
105:39.
1 Cor. 10:1.

a Num. 33:7.

b Ex. 4:21.
10:20.e Ex. 22:29.
34:19.
Lev. 27:26.
Num. 3:13.
8:17.
Luk. 2:23.

e Ex. 23:15.

e Ex. 22:30.
34:19.
Lev. 27:26.
Num. 8:17.
Ezec. 44:30.

J. v. C.
1491.

6 En hij spande zijnen wagen aan en nam zijn volk met zich.

7 En hij nam zes honderd uitgelezene wagens, ja al de wagens van Egypte, en de hoofdlinden over die allen.

8 Want de HEERE verstokte het hart van Faraó, den koning van Egypte, dat hij de kinderen Israëls najaagde; doch de kinderen Israëls waren door eene hooge hand uitgegaan.

e Joz. 24.6

9 e En de Egyptenaars jaagden hen na, en achterhaalden hen, daar zij zich gelegerd hadden aan de zee; al de paarden, de wagens van Faraó en zijne ruiters, en zijn heir; nevens Pi-Hachiroth, voor Baal-Zefon.

10 Als Faraó nabij gekomen was, zoo hieven de kinderen Israëls hunne oogen op, en ziet, de Egyptenaars togen achter hen; en zij vreesden zeer; toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE.

11 En zij zeiden tot Mozes: Hebt gij ons daarom, omdat er in Egypte gansch geene graven waren, weggenomen, opdat wij in deze woestijn sterven zouden? waarom hebt gij ons dat gedaan, dat gij ons uit Egypte uitgevoerd hebt?

d Ex. 6.8.

12 d Is dit niet het woord, dat wij in Egypte tot u spraken, zeggende: Houd af van ons, en laat ons de Egyptenaars dienen? want het ware ons beter geweest de Egyptenaars te dienen, dan in deze woestijn te sterven.

13 Doch Mozes zeide tot het volk: Vrees niet, staant vast, en ziet het heil des HEEREN, dat Hij heden aan ulieden doen zal! want de Egyptenaars, die gij heden gezien hebt, zult gij niet weder zien in eeuwigheid.

14 De HEERE zal voor ulieden strijden, en gij zult stil zijn.

15 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Wat roept gij tot Mij? zeg den kinderen Israëls, dat zij voorttrekken.

16 En gij, hef uwen staf op, en strek uwe hand uit over de zee, en klief dezelve, dat de kinderen Israëls door het midden der zee gaan op het droogte.

17 En Ik, zie, Ik zal het hart der Egyptenaars verstokken, dat zij na hen daarin gaan; en Ik zal verheerlijkt worden aan Faraó en aan al zijn heir, aan zijne wagenen en aan zijne ruiters.

18 En de Egyptenaars zullen weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik verheerlijkt zal worden aan Faraó, aan zijne wagenen en aan zijne ruiters.

19 En de Engel Gods, die voor het heir van Israël ging, vertrok, en ging achter hen; de wolkkolom vertrok ook van hun aangezicht, en stond achter hen.

20 En zij kwam tusschen het leger der Egyptenaars, en tusschen het leger van Israël; en de wolk was te gelijk duisternis en verlichtte den nacht; zoodat de een tot den ander niet naderde den ganschen nacht.

21 Toen Mozes zijne hand uitstreckte over de zee, zoo deed de HEERE de zee weggan, door eenen sterken oostewind, dien ganschen nacht, e en maakte de zee droog, f en de wateren werden gekleefd.

e Ps. 65.6.

f Joz. 4.23.

Ps. 78.13.

106.9.

114.3.

22 g En de kinderen Israëls zijn ingegaan in het midden van de zee, op het droogte; en de wateren waren hun een muur, aan hunne rechter- en aan hunne linkerhand.

g 1 Cor. 10.1.

Hebr. 11.29.

23 En de Egyptenaars vervolgden hen, en gingen in, achter hen, al de paarden van Faraó, zijne wagenen en zijne ruiters, in het midden van de zee.

24 En het geschiedde in dezelfde morgenwake, dat de HEERE, in de kolom des vuurs, en der wolk, zag op het leger der Egyptenaars; en Hij verschrikte het leger der Egyptenaars.

25 En Hij stiet de raderen hunner wagenen weg, en deed ze zwaarlijk voort-

varen. Toen zeiden de Egyptenaars: Laat ons vlieden voor het aangezicht van Israël, want de HEERE strijdt voor hen tegen de Egyptenaars.

26 En de HEERE zeide tot Mozes: Strek uwe hand uit over de zee, dat de wateren wederkeeren over de Egyptenaars, over hunne wagenen en over hunne ruiters.

27 Toen strekte Mozes zijne hand uit over de zee; en de zee kwam weder, tegen het naken van den morgenstond, tot hare kracht; en de Egyptenaars vlugten die te gemoet; en de HEERE stortte de Egyptenaars in het midden der zee.

28 h Want als de wateren wederkeerden, zoo bedekten zij de wagenen en de ruiters van het gansche heir van Faraó, dat hen aangevolgd was in de zee; er bleef niet een van hen overig.

h Ps. 78.53.

106.11.

29 i Maar de kinderen Israëls gingen op het droogte, in het midden der zee; en de wateren waren hun een muur, aan hunne rechter- en aan hunne linkerhand.

i Ps. 77.20.

30 Alzoo verlieste de HEERE Israël aan dien dag uit de hand der Egyptenaars; en Israël zag de Egyptenaars dood aan den oever der zee.

31 Ook zag Israël de groote hand, die de HEERE aan de Egyptenaars bewezen had; en het volk vreesde den HEERE, en geloofde in den HEERE, en aan Mozes zijnen knecht.

HOOFDSTUK 15.

De lofzang van Mozes en der kinderen Israëls voor hunne verlossing en den ondergang van Faraó, vs. 1. Miriam en de Israelitische vrouwen antwoordden hierop in reizang, 20. De Israelieten komen in de woestijn Sur en vinden geen water, 22; te Mara is het water bitter, 23; het volk moert, 24; God wijst Mozes een boom aan, welke het water zoet maakt, 25. De Heere geeft hun wetten en doet hun vaderlijke beloften, 26. Het volk komt te Elim en vindt twaalf waterputten en zeventig palmbomen, 27.

TOEN zong Mozes en de kinderen Israëls den HEERE dit lied, en spraken, zeggende: o Ik zal den HEERE zingen, want Hij is hoogelijk verheven! Het paard en zijnen ruiters heeft Hij in de zee geworpen.

a Ps. 106.12.

2 b De HEERE is mijne kracht en lied, en Hij is mij tot een heil geweest: deze is mijn God, daarom zal ik Hem eene liefdelijke woning maken; Hij is mijns vaders God, dies zal ik Hem verheffen!

b Ps. 18.2.

118.14.

Jes. 12.2.

3 De HEERE is een krijgsman: HEERE is zijn naam!

4 Hij heeft Faraó's wagenen en zijn heir in de zee geworpen; en de keure zijner hoofdlinden zijn verdrinken in de Schelfzee!

5 c De afgronden hebben hen bedekt; zij zijn in de diepten gezonken als een steen.

c Neh. 9.11.

6 d O HEERE! uwe rechterhand is verheerlijkt geworden in magt; uwe rechterhand, o HEERE! heeft den vijand verbroken!

d Ps. 118.15.

16.

7 En door uwe groote hoogheid hebt Gij, die tegen U opstonden, omgeworpen; Gij hebt uwen brandenden toorn uitgezonden, die hen verteerd heeft als eenen stoppel.

8 e En door het geblaas van uwen neus zijn de wateren opgehoopt geworden; de stroomen hebben overreide gestaan, als een hoop; de afgronden zijn stijf geworden in het hart der zee.

e Jes. 63.12.

13.

Hab. 3.10.

9 De vijand zeide: Ik zal vervolgen, ik zal achterhalen, ik zal den buit deelen, mijne ziel zal van hen vervuld worden; ik zal mijn zwaard uittrekken, mijne hand zal hen nitroelen.

10 f Gij hebt met uwen windgeblazen; de zee heeft hen gedekt! zij zonken onder als lood in geweldige wateren!

f Ps. 74.13.

106.11.

11 O HEERE! wie is als Gij onder de

J. v. C.
1491.

zoden? wie is als Gij, verheerlijkt in heiligheid, vreeslijk in lofzangen, doende wonder!

12 Gij hebt uwe rechterhand uitgestrekt, de aarde heeft hen verlost!

13 Gij leidde door uwe weldadigheid dit volk, dat Gij verlost hebt; Gij voert hen zachtmoedig door uwe sterkte tot de lieflijke woning uwer heiligheid.

14 De volken hebben het gehoord, zij zullen sidderen; weedom heeft de ingezetenen van Palestina bevangen.

15 Dan zullen de vorsten van Edom verbaasd wezen; beving zal de machtigen der Moabieten bevangen; al de ingezetenen van Kanaän zullen versmelten!

16 Verschrikking en vrees zal op hen vallen; door de grootheid van uwen arm zullen zij verstommen, als een steen! tot dat uw volk, HEERE! henen doorkome; tot dat dit volk henen doorkome, dat Gij verworven hebt.

17 Die zult Gij inbrengen, en planten hen op den berg uwer erfenis, ter plaatse, welke Gij, o HEERE! gemaakt hebt tot uwe woning, het heiligdom, hetwelk uwe handen gesticht hebben, o HEERE!

18 De HEERE zal in eeuwigheid en geduriglijk regeren!

19 Want Faraó's paard, met zijnen wagen, met zijne ruiters, zijn in de zee gekomen, en de HEERE heeft de wateren der zee over hen doen wederkeeren; maar de kinderen Israëls zijn op het drooge in het midden van de zee gegaan.

20 En Mirjam, de profetes, Aarons zuster, nam eene trommel in hare hand; en al de vrouwen gingen uit, haar na, met trommelen en met reijen.

21 Toen antwoordde Mirjam hunlieden: Zingt den HEERE, want Hij is hoogelijk verheven! Hij heeft het paard met zijnen ruiter in de zee gestort!

22 Hierna deed Mozes de Israëlieten voorttrekken van de Schelfzee af; en zij trokken uit tot in de woestijn Sur, en zij gingen drie dagen in de woestijn, en vonden geen water.

23 Toen kwamen zij te Mara; doch zij konden het water van Mara niet drinken, want het was bitter; daarom werd derzelver naam genoemd Mara.

24 Toen murmurde het volk tegen Mozes, zeggende: Wat zullen wij drinken?

25 Hij dan riep tot den HEERE; en de HEERE wees hem een hout, dat wierp hij in dat water; toen werd het water zoet. Aldaar stelde Hij het volk eene inzetting en recht, en aldaar verzocht Hij hetzelfde.

26 En ziele: Is het, dat zij met ernst naar de stem des HEEREN uws Gods hooren zult, en doen, wat recht is in zijne oogen, en uwe ooren neigt tot zijne geboden, en houdt al zijne inzettingen; zoo zal Ik geene van de krankheden op u leggen, die Ik op Egypteland gelegd heb; want Ik ben de HEERE, uw heelmester!

27 Toen kwamen zij te Elim, en daar waren twaalf waterfonteynen, en zeventig palmboomen; en zij legerden zich aldaar aan de wateren.

HOOFDSTUK 16.

De kinderen Israëls morren in de woestijn Sin, omdat zij geen voedsel vinden, vs. 1. God belooft hun brood uit den hemel te doen regenen en het leger met kwakkelen te bedekken, 4. De heerlijkheid des HEEREN verschijnt in de wolken, 10. De Israëlieten vinden de kwakkelen en het Manna, 13. Des morgens verzamelt ieder voor elken dag een gommer Manna, 16, doch den zesden dag, voor den Sabbat, twee gommer, 22. Ook den zevenden dag gaat het volk uit om in te zamelen en wordt hierover door den HEERE bestraft, 27. Een gommer Manna wordt in eene kruik tot een getuigenis voor de nakomelingen bewaard, 32. Hoe lang de Israëlieten het Manna gegeten hebben, 33.

TOEN zij van Elim gereisd waren, zoo kwam de gansche vergadering der kinderen Israëls in de woestijn Sin, welke is tusschen Elim en tusschen Siani, aan den vijftienden dag der tweede maand, nadat zij uit Egypteland uitgegaan waren.

2 En de gansche vergadering der kinderen Israëls murmurde tegen Mozes en tegen Aaron, in de woestijn.

3 En de kinderen Israëls zeiden tot hen: Och dat wij in Egypteland gestorven waren door de hand des HEEREN, toen wij bij de vleeschpotten zaten, toen wij tot verzadiging brood aten! want gijlieden hebt ons uitgeleid in deze woestijn, om deze gansche gemeente door den honger te dooden.

4 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Zie, Ik zal voor ulieden e brood uit den hemel regenen; en het volk zal uitgaan, en verzamelen elke daamag op haren dag; opdat Ik het verzoeken, of het in mijne wet ga, of niet.

5 En het zal geschieden op den zesden dag, dat zij bereiden zullen hetgeen zij ingebracht zullen hebben; dat zal dubbel zijn boven hetgeen zij dagelijks zullen verzamelen.

6 Toen zeiden Mozes en Aaron tot al de kinderen Israëls: Aan den avond, dan zult gij weten, dat u de HEERE uit Egypteland uitgeleid heeft!

7 En morgen, dan zult gij des HEEREN heerlijkheid zien, dewijl Hij uwe murmureringen tegen den HEERE gehoord heeft: want wat zijn wij, dat gij tegen ons murmureert?

8 Voorts zeide Mozes: Als de HEERE ulieden aan den avond vleesch te eten zal geven, en aan den morgen brood tot verzadiging, het zal zijn, omdat de HEERE uwe murmureringen gehoord heeft, die gij tegen Hem murmureert: want wat zijn wij? Uwe murmureringen zijn niet tegen ons, maar tegen den HEERE.

9 Daarna zeide Mozes tot Aaron: Zeg tot de gansche vergadering der kinderen Israëls: Nadert voor het aangezicht des HEEREN, want Hij heeft uwe murmureringen gehoord.

10 En het geschiedde, als Aaron tot de gansche vergadering der kinderen Israëls sprak, en zij zich naar de woestijn keerden, zoo ziet, de heerlijkheid des HEEREN verscheen in de wolken.

11 Ook heeft de HEERE tot Mozes gesproken, zeggende:

12 Ik heb de murmureringen van de kinderen Israëls gehoord; spreek tot hen, zeggende: Tusschen de twee avonden zult gij vleesch eten, en aan den morgen zult gij e met brood verzadigd worden; en gij zult weten, dat Ik de HEERE uw God ben.

13 En het geschiedde aan den avond, dat er kwakkelen opkwamen, en het leger belekten; en aan den morgen lag de dauw rondom het leger.

14 Als nu de liggende dauw opgevaren was, zoo ziet, over de woestijn was een klein rond ding, klein als de rijn, op de aarde.

15 Toen het de kinderen Israëls zagen, zoo zeiden zij, de een tot den ander: Het is Man! want zij wisten niet wat het was. Mozes dan zeide tot hen: Dit is het brood, hetwelk de HEERE ulieden te eten gegeven heeft.

16 Dit is het woord, dat de HEERE geboden heeft: Verzamel daarvan een ieder naar dat hij eten mag, een gommer voor een hoofd, naar het getal van uwe zielen; ieder zal nemen voor degenen, die in zijne tent zijn.

17 En de kinderen Israëls deden alzoo, en verzamelden, de een veel en de ander weinig.

18 Doch als zij het met den gommer ma-

J. v. C.
1491.

a 1 Cor. 10:10.

b Num. 11:4.

c Ps. 78:24.
105:40.

d Ex. 13:21.

e Joh. 6:49.
58.f Num. 11:31.
Ps. 105:40.g Num. 11:7.
Neh. 9:15.
Ps. 78:24.
105:40.h Joh. 6:31.
1 Cor. 10:3.

J. v. C.
1491.

2 Cor. 8.15.

ten, i zoo had hij, die veel verzameld had, niets over, en dien, die weinig verzameld had, ontbrak niet; en iegelijk verzamelde zoo veel, als hij eten mogt.

19 En Mozes zeide tot hen: Niemand late daarvan overig tot den morgen.

20 Doch zij hoorden niet naar Mozes, maar sommige mannen lieten daarvan overig tot den morgen. Toen wiessen er wormen in, en het werd stinkende; dies werd Mozes zeer toornig op hen.

21 Zij nu verzamelden het allen morgen, een iegelijk naar dat hij eten mogt; want als de zon heet werd, zoo versmolt het.

22 En het geschiedde op den zesden dag, dat zij dubbel brood verzamelden, twee gomers voor eenen; en al de oversten der vergadering kwamen en verkondigden het aan Mozes.

23 Hij dan zeide tot hen: Dit is het dat de HEERE gesproken heeft: Morgen is de rust, de heilige sabbat des HEEREN! wat gij bakken zoudt, bakt dat, en ziedt, wat gij zieden zoudt, en al wat overig blijft, legt het op voor u in bewaring tot den morgen.

24 En zij leidden het op tot den morgen, gelijk als Mozes geboden had; en het stonk niet, en er was geen worm in.

25 Toen zeide Mozes: Eet dat heden, want het is heeden de sabbat des HEEREN; gij zult het heden op het veld niet vinden.

26 Zes dagen zult gij het verzamelen; doch op den zevenden dag is het sabbat, op denzelfden zal het niet zijn.

27 En het geschiedde aan den zevenden dag, dat sommigen van het volk uitgingen, om te verzamelen; doch zij vonden niet.

28 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Hoe lang weigert gijlieden te houden mijne geboden en mijne wetten?

29 Ziet, omdat de HEERE ulieden den sabbat gegeven heeft, daarom geeft Hij u aan den zesden dag voor twee dagen brood: een ieder blijve in zijne plaats! dat niemand uit zijne plaats ga op den zevenden dag!

30 Alzoo rustte het volk op den zevenden dag.

31 En het huis Israëls noemde deszelfs naam Man; en het was als korianderzaad, wit, en de smaak daarvan was als honigkoeken.

32 Voorts zeide Mozes: Dit is het woord, hetwelk de HEERE bevolen heeft: Vult eenen gomer daarvan tot bewaring voor uwe geslachten, opdat zij zien het brood, dat Ik ulieden heb te eten gegeven in deze woestijn, toen Ik u uit Egypteland nitleide.

33 Ook zeide Mozes tot Aäron: Neem eene kruik, en doe eenen gomer vol Man daarin: en zet die voor het aangezicht des HEEREN, tot bewaring voor uwe geslachten.

34 Gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had, alzoo zette ze Aäron voor de getuigenis tot bewaring.

35 En de kinderen Israëls aten Man veertig jaren, tot dat zij in een bewoond land kwamen; zij aten Man, tot dat zij kwamen aan de pale van het land Kanaan.

36 Een gomer nu is het tiende deel van eene efa.

HOOFDSTUK 17.

Het volk komt in Rafidim, vindt geen water en moort, vs. 1. Mozes roept tot den Heere en krijgt help met zijnen staf uit de rots in Horeb water te doen ontspringen, 4. De plaats wordt genoemd Massa en Meriba, 7. De Amalekieten vallen het volk aan, 8. Jozua verslaat hen, terwijl Mozes, door Aäron en Hur ondersteund, zijnen staf opgeheven houdt, 9. God bereikt Amalek uit te roeijen,

14. Mozes bouwt een altaar en noemt het: De Heere is mijne banier, 15.

DAARNA toog de gansche vergadering van de kinderen Israëls, naar hunne dagreizen, uit de woestijn Sin, op het bevel des HEEREN, en zij legerden zich te Rafidim. Daar nu was geen water voor het volk om te drinken.

2 Toen twistte het volk met Mozes, en zeide: Geef gijlieden ons water, dat wij drinken! = Mozes dan zeide tot hen: Wat twist gij met mij? waarom verzoekt gij den HEERE?

3 Toen nu het volk aldaar dorstte naar water, zoo murmurende het volk tegen Mozes, en het zeide: Waartoe hebt gij ons nu uit Egypte doen optrekken, opdat gij mij, en mijne kinderen, en mijn vee, van dorst deelt sterven?

4 Zoo riep Mozes tot den HEERE, zeggende: Wat zal ik dit volk doen? Er feilt niet veel aan, of zij zullen mij steenigen!

5 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Ga heen voor het aangezicht des volks, en neem met u uit de oudsten van Israël; en neem uwen staf in uwe hand, ^a waarmede gij de rivier sloegt, en ga heen.

6 ^e Zie, Ik zal aldaar voor u aangezicht op den rotssteen in Horeb staan; en gij zult op den rotssteen slaan, zoo zal er water uitgaan, dat het volk drinke. Mozes nu deed alzoo voor de oogen der oudsten van Israël.

7 En hij noemde den naam dier plaats Massa en Meriba, om den twist der kinderen Israëls, en omdat zij den HEERE verzocht hadden, zeggende: Is de HEERE in het midden van ons, of niet?

8 ^d Toen kwam Amalek en streed tegen Israël in Rafidim.

9 Mozes dan zeide tot Jozua: Kies ons mannen, en trek uit, strijd tegen Amalek; morgen zal ik op de hoogte des heuvels staan, en de staf Gods zal in mijne hand zijn.

10 Jozua nu deed, als Mozes hem gezegd had, strijdende tegen Amalek; doch Mozes, Aäron en Hur klommen op de hoogte des heuvels.

11 En het geschiedde, terwijl Mozes zijn hand ophef, zoo was Israël de sterkste; maar terwijl hij zijne hand nederliet, zoo was Amalek de sterkste.

12 Doch de handen van Mozes werden zwaar; daarom namen zij eenen steen, en leidden dien onder hem, dat hij daarop zat; en Aäron en Hur ondersteunden zijne handen, de een op deze, de ander op de andere zijde; alzoo waren zijne handen gewis, totdat de zon onderging.

13 Alzoo dat Jozua Amalek en zijn volk krenkte door de scherpte des zwaards.

14 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Schrijf dit ter gedachtenis in een boek, en leg het in de ooren van Jozua; ^e dat Ik de gedachtenis van Amalek geheel uitdelgen zal van onder den hemel!

15 En Mozes bouwde een altaar; en hij noemde deszelfs naam: De HEERE is mijne banier!

16 En hij zeide: Dewijl de hand op den troon des HEEREN is, ^f zoo zal de oorlog des HEEREN tegen Amalek zijn, van geslacht tot geslacht!

HOOFDSTUK 18.

Jethro brengt Mozes zijne huisvrouw en beide zonen, vs. 1. Mozes gaat hem te gemoet en verhaalt hem al wat de Heere voor Israël gedaan heeft, 7. Jethro looft den Heere en offert Hem, 10; hij raadt Mozes rechtser onder zich aan te stellen, opdat deze de geringere zaken zouden oordeelen, 13. Mozes volgt dezen raad op, 24. Jethro keert naar Midian terug, 27.

TOEN = Jethro, priester van Midian, schoonvader van Mozes, hoorde al wat God aan Mozes, en aan Israël, zijn

J. v. C.
1491.

a Num. 20.3.

b Ex. 17.20.

c Num. 20.9.
Ps. 78.15.
114.8.

1 Cor. 10.1.

d Deut. 25.17.
18.e Num. 24.20.
1 Sam. 15.2.

3.

Deut. 25.17.
18.19.

f 1 Sam. 15.2.

e Ex. 2.16.
3.1.

J. v. C.
1491.J. v. C.
1491.

volk, gedaan had: dat de HEERE Israël uit Egypte uitgevoerd had;

2 Zoo nam Jethro, Mozes schoonvader, Zippora, Mozes huisvrouw, (nadat hij haar wedergezonden had)

3 Met hare twee zonen, *b* welker eenes naam was Gersom; (want hij zeide: Ik ben een vreemdeling geweest in een vreemd land)

4 En de naam des anderen was Eliezer: Want, *zeide hij*, de God mijns vaders is tot mijne hulpe geweest, en heeft mij verlost van Farao's zwaard.

5 Toen nu Jethro, Mozes schoonvader, met zijne zonen en zijne huisvrouw, tot Mozes kwam, in de woestijn, aan den berg Gods, waar hij zich gelegd had,

6 Zoo zeide hij tot Mozes: Ik, uw zweer Jethro, kom tot u, met uwe huisvrouw, en hare beide zonen met haar.

7 Toen ging Mozes uit, zijnen schoonvader te ontmoeten, en hij boog zich, en kuste hem; en zij vroegen de een den ander naar den welstand, en zij gingen naar de tent.

8 En Mozes vertelde zijnen schoonvader alles, wat de HEERE aan Farao en aan de Egyptenaren gedaan had, om Israël wil; al de moeite, die hun op dien weg ontmoet was, en dat hen de HEERE verlost had.

9 Jethro nu verheugde zich over al het goede, hetwelk de HEERE Israël gedaan had; dat Hij het verlost had uit de hand der Egyptenaren.

10 En Jethro zeide: Gezegend zij de HEERE, die ulieden verlost heeft uit de hand der Egyptenaren, en uit Farao's hand; die dit volk van onder de hand der Egyptenaren verlost heeft!

11 Nu weet ik, dat de HEERE grooter is dan alle goden; *c* want in de zaak, waarin zij trotschelijk gehandeld hebben, was Hij boven hen.

12 Toen nam Jethro, de schoonvader van Mozes, Gods brandoffer en slagtofferen; en Aäron kwam, en al de oversten van Israël, om brood te eten met den schoonvader van Mozes, voor het aangezicht Gods.

13 Doch het geschiedde des anderen dags, zoo zat Mozes om het volk te rigten, en het volk stond voor Mozes, van den morgen tot den avond.

14 Als de schoonvader van Mozes alles zag, wat hij het volk deed, zoo zeide hij: Wat ding is dit, dat gij het volk doet? waarom zit gij zelf alleen, en al het volk staat voor u, van den morgen tot den avond?

15 Toen zeide Mozes tot zijnen schoonvader: Omdat dit volk tot mij komt, om God raad te vragen.

16 Wanneer zij eene zaak hebben, zoo komt het tot mij, dat ik rigte tusschen den man en tusschen zijnen naaste; en dat ik hun bekend make Gods instellingen en zijne wetten.

17 Doch de schoonvader van Mozes zeide tot hem: De zaak is niet goed, die gij doet.

18 Gij zult geheel vervallen, zoo gij, als dit volk, hetwelk bij u is; want deze zaak is te zwaar voor u, gij alleen kunt het niet doen.

19 Hoor nu mijne stem, ik zal u raden, en God zal met u zijn: wees gij voor het volk bij God, en breng gij de zaken voor God;

20 En verklaar hun de instellingen en de wetten, en maak hun bekend den weg, waarin zij wandelen zullen, en het werk, dat zij doen zullen.

21 Doch zie gij om, onder al het volk, naar kloeke mannen, God vreezende, waarachtige mannen, de gierigheid hattende; stel ze over hen, oversten der duizenden, oversten der honderden, over-

sten der vijftigen, oversten der tien:

22 Dat zij dit volk ten alle tijde rigten; doch het geschiedde, dat zij alle groote zaken aan u brengen, maar dat zij alle kleine zaken rigten; verligt alzoo u zelve, en laat hen niet u dragen.

23 Indien gij deze zaak doet, en God het u gebiedt, zoo zult gij kunnen bestaan: zoo zal ook al dit volk in vrede aan zijne plants komen.

24 Mozes nu hoorde naar de stem van zijnen schoonvader, en hij deed alles, wat hij gezegd had.

25 En Mozes verkoos kloeke mannen, uit gansch Israël, en maakte hen tot hoofden over het volk; oversten der duizenden, oversten der honderden, oversten der vijftigen, en oversten der tien;

26 Dat zij het volk ten alle tijde rigten, de harde zaak tot Mozes bragten, maar zij alle kleine zaak rigten.

27 Toen liet Mozes zijnen schoonvader trekken; en hij ging naar zijn land.

HOOFDSTUK 19.

In de derde maand na hunnen uittocht komen de Israëlieten in de woestijn Sinai, *vs. 1.* Mozes klimt op den berg tot God en ontvanet het bevel, wat hij aan het volk moet melden.

3. Het volk belooft de woorden van God te zullen gehoorzamen, hetwelk Mozes den Heere wederom boodschapt, 7. Het volk moet zich heiligen tegen den derden dag, 9, en mag intusschen den berg niet genaken, 12. God komt op den berg neder onder de teekenen van donder en bliksem, 16. God spreekt met Mozes en beveelt hem het volk en de priesters te verbieden den berg te beklimmen, 19. Alleen hij en Aäron moegen tot den Heere naderen, 24, hetwelk zij doen, 25.

IN de derde maand, na het uittrekken der kinderen Israëls uit Egypteland, ten zelfden dage kwamen zij in de woestijn Sinai.

2 Want zij togen uit Raddim, en kwamen in de woestijn Sinai, en zij legerden zich in de woestijn; Israël nu legerde zich aldaar tegenover dien berg.

3 *a* En Mozes klom op tot God. En de HEERE riep tot hem van den berg, zeggende: Aldus zult gij tot het huis van Jakob spreken, en den kinderen Israëls verkondigen:

4 *b* Gijlieden hebt gezien, wat Ik den Egyptenaren gedaan heb; hoe Ik u op vleugelen der arenden gedragen, en u tot Mij gebragt heb.

5 Nu dan, indien gij naastiglijk mijner stem zult gehoorzamen, en mijn verbond houden, *c* zoo zult gij mijn eigendom zijn uit alle volken, want *d* de gansche aarde is mijne;

6 *e* En gij zult Mij een priesterlijk koninkrijk, en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden, die gij tot de kinderen Israëls spreken zult.

7 En Mozes kwam en riep de oudsten des volks, en stelde voor hunne aangezicht al deze woorden, die de HEERE hem geboden had.

8 Toen antwoordde al het volk gelijkelijk, en zeide: *f* Al wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen! En Mozes bragt de woorden des volks weder tot den HEERE.

9 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie, Ik zal tot u komen in eene dikke wolk, opdat het volk hoore, als Ik met u spreek, en dat zij ook eeuwiglijk aan u gelooven. Want Mozes had den HEERE de woorden des volks verkondigd.

10 Ook zeide de HEERE tot Mozes: Ga tot het volk, en heilig hen heden en morgen, en dat zij hunne klederen wasschen,

11 En bereid zijn tegen den derden dag: want op den derden dag zal de HEERE voor de oogen van al het volk afkomen, op den berg Sinai.

12 En bepaal het volk rondom, zeg-

d Deut. 1: 9.

a Hand. 7: 38.

b Deut. 29: 3.
32: 11.c Deut. 7: 6.
10: 14, 15.Ps. 14: 2.
Jes. 41: 8.

Tit. 2: 14.

d Ps. 24: 1.

e 1 Petr. 2: 9.

f Ex. 24: 3.

c Ex. 1: 10.
16: 22.
5: 7.
14: 18.

J. v. C. 1491.	gende : g Wacht u op den berg te klimmen, en deszelfs einde aan te roeren; al wie den berg aanroert, zal zekerlijk gelood worden.	uws Gods niet ijdelijk gebruiken : want de HEERE zal niet onschuldig houden, die zijnen naam ijdelijk gebruikt.	J. v. C. 1491.
g Hebr. 12:18.	13 Geene hand zal hem aanroeren, maar hij zal zekerlijk gesteund, of zekerlijk doorschoten worden; hetzij een beest, hetzij een man, hij zal niet leven. Als de ramshoorn langzaam gaat, zullen zij op den berg klimmen.	8 d Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien heiligt.	d Ezech. 20:12.
1 Sam. 21:4. 1 Cor. 7:5.	14 Toen ging Mozes van den berg af tot het volk, en hij heiligde het volk; en zij wuschen hunne klederen.	9 e Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen;	e Ex. 20:12. 34:21. Luk. 13:14.
i Hebr. 12:18.	15 En hij zeide tot het volk: Weest gereed tegen den derden dag; en nadert niet tot de vrouw.	10 f Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, noch uw dienstknecht, noch uwe dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling, die in uw poorten is:	f Gen. 2:2.
4 Deut. 4:10. 11.	16 En het geschiedde op den derden dag, toen het morgen was, dat er op den berg donderen en bliksemen waren, en eene zware wolk, en het geluid eener zeer sterke bazuin: zoodat al het volk verschrikte, dat in het leger was.	11 g Eert uwen vader en uw moeder, opdat uwe dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE uw God geeft.	g Matt. 15:4. Efcz. 6:2.
1 Rigt. 5:4. Ps. 68:9. 114:4. Hab. 3:10.	17 En Mozes leidde het volk uit het leger, God te gemoet; en zij stonden aan het onderste des bergs.	12 h Gij zult niet doodslaan.	h Matt. 5:21.
	18 i En de gansche berg Sinaï rookte, omdat de HEERE op denzelfen nederkwam in vuur: en zijn rook ging op, als de rook van eenen oven; en de gansche berg beefde zeer.	13 i Gij zult niet echtbreken.	i Matt. 5:27.
	19 Toen het geluid der bazuin gaande was, en zeer sterk werd, sprak Mozes; en God antwoordde hem met eene stem.	14 j Gij zult niet stelen.	j Rom. 7:7.
	20 Als de HEERE nedergekomen was op den berg Sinaï, op de spits des bergs, zoo riep de HEERE Mozes op de spits des bergs; en Mozes klom op.	15 k Gij zult geen valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.	k Deut. 5:25. Hebr. 12:19.
	21 En de HEERE zeide tot Mozes: Ga af, betuig dit volk, dat zij niet doorbreken tot den HEERE, om te zien, en velen van hen vallen.	16 l Gij zult niet begeeren uws naasten huis; gij zult niet begeeren uws naasten vrouw, noch zijnen dienstknecht, noch zijne dienstmaagd, noch zijnen os, noch zijnen ezel, noch iets, dat uws naasten is.	
	22 Daartoe zullen ook de priesters, die tot den HEERE naderen, zich heiligen, dat de HEERE niet tegen hen uitbreke.	17 m En al het volk zag de donderen, en de bliksemen, en het geluid der bazuin, en den rookenden berg; toen het volk zulks zag, weken zij af, en stonden van verre:	m Ex. 19:17. Hebr. 12:18.
	23 Toen zeide Mozes tot den HEERE: Het volk zal op den berg Sinaï niet kunnen klimmen: want gij hebt ons betuigd, zeggende: Bepaal den berg, en heilig hem.	18 n En zij zeiden tot Mozes: Spreek gij met ons, en wij zullen hooren; en dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven.	
	24 De HEERE dan zeide tot hem: Ga heen, klim af! daarna zult gij, en Aäron met u, opklimmen; doch dat de priesters en het volk niet doorbreken, om op te klimmen tot den HEERE, dat Hij tegen hen niet uitbreke!	19 o En Mozes zeide tot het volk: Vreest niet, want God is gekomen, opdat Hij u verzocht, en opdat zijne vreeze voor u aangezigd zou zijn, dat gij niet zondigt.	
	25 Toen klom Mozes af tot het volk, en zeide het hun aan.	20 p En het volk stond van verre; maar Mozes naderde tot de donkerheid, alwaar God was.	p Ex. 27:1. 38:1.
	HOOFDSTUK 20.	21 q Toen zeide de HEERE tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: Gij hebt gezien, dat Ik met u lieden van den hemel gesproken heb.	q Deut. 27:5. Joz. 8:30,31.
	God geeft aan Mozes de wet der tien geboden op den berg Sinaï, vs. 1. Het volk door de donder en den bliksem en het geluid der bazuinen verschrikt, vraagt dat God niet meer tot hen, maar alleen tot Mozes sprekende, 18. Mozes troost hen, 20. God verbiedt hun ernstig alle afgodering, 23. Bepalingen omtrent het bouwen van het altaar, 24.	22 r Gij zult nevens Mij niet maken zilveren goden, en gouden goden zult gij u niet maken.	
a Ex. 13:3. Deut. 5:6. Ps. 81:11.	TOEN sprak God al deze woorden, zeggende:	23 s Maak Mij een altaar van aarde, en offert daarop uwe brandofferen, en uwe dankofferen, uwe schapen, en uwe runderen; aan alle plaats, waar Ik mijns naams gedachtenis stichten zal, zal Ik tot u komen, en zal u zegenen.	s Ex. 27:1. 38:1.
b Lev. 26:1. Ps. 97:7.	2 Ik ben de HEERE uw God, die u uit Egypteland, ^a uit het diensthuis, uitgeleid heb.	24 t Maar indien gij Mij een steenen altaar zult maken, zoo zult gij dit niet bouwen van gehouwen steen; zoo gij uw houwijzer daarover verheft, zoo zult gij het ontheiligen.	
	3 Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.	25 u Gij zult ook niet met trappen tot mijn altaar opklimmen, opdat uwe schaamte voor hetzelfde niet ontdekt worde.	
	4 Gij zult u geen geënden beeld, noch eenige gelijkenis maken, van hetgeen boven in den hemel is, noch van hetgeen onder op de aarde is, noch van hetgeen in de wateren onder de aarde is.	HOOFDSTUK 21.	
	5 Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen: want Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, aan het derde, en aan het vierde ^h Id dergenen, die Mij haten;	Wetten over de lijfelijge knechten, vs. 1: over de lijfelijge vrouwen, 7; over de moordenaars, met en zonder opzet, 12; over de menschen-dieven, 16; over hen, die hunne ouders vloeken, 17; over de verwondingen, 18; over hen, die eene zwangere vrouw kwetsen, 22; over verwondingen der knechten, 26; over de wonden door vee toegebracht, 28; over hen, die door het graven van een' kuil het vee huns naasten schade aanbrengen, 33.	
c Lev. 19:12. Matt. 5:33.	6 Een doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en mijne geboden onderhouden.	DIT nu zijn de regten, die gij hun zult voorstellen.	d Deut. 15:12. Jer. 34:14.
	7 Gij zult den naam des HEEREN	2 Als gij eenen hebreuwschen knecht koopen zult, die zal zes jaren dienen; maar in het zevende zal hij voor vrij uitgaan, om niet.	
		3 Indien hij met zijn lijf ingekomen zal zijn, zoo zal hij met zijn lijf uitgaan;	

J. v. C.
1491.

indien hij een getrouwd man was, zoo zal zijne vrouw met hem uitgaan.

4 Indien hem zijn heer eene vrouw gegeven, en zij hem zonen of dochteren geboort hebben, zoo zal de vrouw en hare kinderen haars heeren zijn, en hij zal met zijn lijf uitgaan.

5 Maar indien de knecht rondluit zeggen zal: Ik heb mijnen heer, mijne vrouw, en mijne kinderen lief, ik wil niet vrij uitgaan;

6 Zoo zal hem zijn heer tot de goden brengen; daarna zal hij hem aan de deur, of aan de post brengen; en zijn heer zal hem met eenen priem zijn oor doorboren, en hij zal hem eeuwiglijk dienen.

7 Wanneer nu iemand zijne dochter zal verkocht hebben tot eene dienstmaagd, zoo zal zij niet uitgaan, gelijk de knechten uitgaan.

8 Indien zij kwalijk bevalt in de oogen haars heeren, dat hij haar niet ondertrouwd heeft, zoo zal hij haar doen lossen; aan een vreemd volk haar te verkoopen zal hij niet vermogen, dewijl hij trouweloos met haar gehandeld heeft.

9 Maar indien hij haar aan zijnen zoon ondertrouwt, zoo zal hij met haar doen naar het regt der dochteren.

10 Indien hij voor zich eene andere neemt, zoo zal hij aan deze hare spij, haar deksel, en haren huwelijkspligt niet onttrekken.

11 En indien hij haar deze drie dingen niet doet, zoo zal zij om niet uitgaan, zonder geld.

12 Wie iemand slaat, dat hij sterft, die zal zekerlijk gedood worden.

13 Doch die hem niet nagesteld heeft, maar God heeft hem zijne hand doen ontmoeten, zoo zal ik u eene plaats bestellen, waar hij henen vliede.

14 Maar indien iemand tegen zijnen naaste moedwillig gehandeld heeft, om hem met list te doden, zoo zult gij denzelven van voor mijn altaar nemen, dat hij sterve.

15 Zoo wie zijnen vader of zijne moeder slaat, die zal zekerlijk gedood worden.

16 Verder, zoo wie eenen mensch steelt, hetzij dat hij dien verkocht heeft, of dat hij in zijne hand gevonden wordt, die zal zekerlijk gedood worden.

17 Wie ook zijnen vader of zijne moeder vloekt, die zal zekerlijk gedood worden.

18 En wanneer mannen twisten, en de een slaat den ander met eenen steen, of met eene vuist, en hij sterft niet, maar valt te bedde;

19 Indien hij weder opstaat, en op straat gaat bij zijnen stok, zoo zal hij, die hem sloeg, onschuldig zijn; alleen zal hij geven hetgeen hij verzuimd heeft, en hij zal hem volkomen laten heelen.

20 Wanneer ook iemand zijnen dienstknecht of zijne dienstmaagd met eenen stok slaat, dat hij onder zijne hand sterft, die zal zekerlijk gewroken worden.

21 Zoo hij nogtans eenen dag, of twee dagen overleefd blijft, zoo zal hij niet gewroken worden, want hij is zijn geld.

22 Wanneer nu mannen kijen, en slaan eene zwangere vrouw, dat haar de vrucht afgaat, doch geen doodelijk verderf zij, zoo zal hij zekerlijk gestraft worden, gelijk als hem de man der vrouw oplegt, en hij zal het geven door de regteren.

23 Maar indien er een doodelijk verderf zal zijn, zoo zult gij geven ziel voor ziel.

24 Oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet.

25 Brand voor brand, wond voor wond, buil voor buil.

26 Wanneer ook iemand het oog van zijnen dienstknecht, of het oog van zijne dienstmaagd slaat, en verderft het, hij zal hem vrij laten gaan voor zijn oog.

27 En indien hij een' tand van zijnen dienstknecht, of een' tand van zijne dienstmaagd uitslaat, zoo zal hij hem vrijlaten voor zijnen tand.

28 En wanneer een os eenen man of eene vrouw stoot, dat hij sterft, zal de os zekerlijk gesteenigd worden, en zijn vleesch zal niet gegeten worden, maar de heer van den os zal onschuldig zijn.

29 Maar indien de os te voren stootig geweest is, en zijn heer is daarvan overtuigd geweest, en hij hem niet bewaard heeft, en hij doodt eenen man of eene vrouw, zoo zal die os gesteenigd worden, en zijn heer zal ook gedood worden.

30 Indien hem losgeld opgelegd wordt, zoo zal hij tot lossing zijner ziel geven naar alles, wat hem zal opgelegd worden;

31 Hetzij dat hij eenen zoon gestooten heeft, of eene dochter gestooten heeft, naar dat regt zal hem gedaan worden.

32 Indien de os eenen knecht of eene dienstmaagd stoot, hij zal zijnen heer dertig zilverlingen geven, en de os zal gesteenigd worden.

33 En wanneer iemand eenen kuil opent, of wanneer iemand eenen kuil graaft, en hij dekt hem niet toe, en een os of ezel valt daarin;

34 De heer des kuils zal het vergelden, hij zal aan deszelfs heer het geld wederkeeren; doch dat doode zal zijns wezen.

35 Wanneer nu iemands os den os van zijnen naaste kweeft, dat hij sterft, zoo zal men den levenden os verkoopen, en het geld daarvan half en half deelen, en den dooden zal men ook half en half deelen.

36 Of is het kennelijk geweest, dat die os van te voren stootig was, en zijn heer heeft hem niet bewaard, zoo zal hij in alle manier os voor os vergelden; doch de doode zal zijns wezen.

HOOFDSTUK 22.

Wetten over diefstal, vs. 1; over de schade, welke iemands vee in eens anders land aangericht, 5; over de schade door brand, 6; over de schade aan goederen, welke men ter bewaring heeft ontvangen, 7; over de schade aan geleende goederen, 14; over de verdeling eener maagd, 16; over tooverij, 18; over onkuisheld met beesten, 19; over de afgodery, 20; over het gedrag jegens vreemdelingen, weduwen en wezen, 21; over woeker, 23; over het verpanden van klederen, 26; over het eren der overheid, 28; over de eerstelingen, 29; over het eten van verscheurde dieren, 31.

Wanneer a iemand eenen os, of klein vee steelt, en slagt het, of verkoopt het, die zal vijf runderen voor eenen os wedergeven, en vier schapen voor een stuk klein vee.

2 Indien een dief gevonden wordt in het doorgraven, en hij wordt geslagen, dat hij sterft, het zal hem geene bloedschuld zijn.

3 Indien de zon over hem opgegaan is, zoo zal het hem eene bloedschuld zijn; hij zal het volkomen wedergeven; heeft hij niet, zoo zal hij verkocht worden voor zijne dieverij.

4 Indien de diefstal levend in zijne hand voorzeker gevonden wordt, hetzij os, of ezel, of klein vee, hij zal het dubbel wedergeven.

5 Wanneer iemand een veld, of eenen wijngaard laat afweiden, en hij zijn beest daarin drijft, dat het in eens anders veld weidt; die zal het van het beste zijns velds en van het beste zijns wijngaards wedergeven.

6 Wanneer een vuur uitgaat, en vat de doornen, zoodat de koorndoopt verterd wordt, of het staande koornd, of het veld; hij, die den brand heeft aangestoken, zal het volkomen wedergeven.

7 Wanneer iemand zijnen naaste geld

J. v. C.
1491.

g Gen. 9:5.

a 2 Sam. 12:6.

Deut. 15:16.

Lev. 24:17.

Matt. 15:4.

Lev. 20:9.
Spr. 20:20.
Matt. 15:4.
Mark. 7:10.Lev. 24:20.
Deut. 19:21.
Matt. 5:38.

J. v. C.
1491.

of vaten te bewaren geeft, en het wordt uit diens mans huis gestolen; indien de dief gevonden wordt, hij zal het dubbel wedergeven.

8 Indien de dief niet gevonden wordt, zoo zal de heer des huizes tot de goden gebragt worden, of hij niet zijne hand aan zijns naasten have gelegd heeft.

9 Over alle zaak van onrecht, over eenen os, over eenen ezels, over klein vee, over kleeding, over al het verlorene, hetwelk iemand zegt, dat het zijne is, beider zaak zal voor de goden komen: wiens de goden verwijzen, die zal het aan zijn naaste dubbel wedergeven.

10 Wanneer iemand aan zijnen naaste eenen ezels, of os, of klein vee, of enig beest te bewaren geeft, en het sterft, of het wordt verzeerd, of weggedreven, dat het niemand ziet:

11 Zoo zal des HEEREN eed tusschen hen beiden zijn, of hij niet zijne hand aan zijns naasten have geslagen heeft; en derzelver heer zal dien aannemen, en hij zal het niet wedergeven.

12 Maar indien het van hem zekerlijk gestolen is, hij zal het zijnen heer wedergeven.

13 Is het gewisselijk verscheurd, dat hij het bringe tot getuige, zoo zal hij het verscheurde niet wedergeven.

14 En wanneer iemand van zijnen naaste wat begeert, en het wordt beschadigd, of het sterft; zijn heer daar niet bij zijnde, zal hij het volkomen wedergeven.

15 Indien zijn heer daarbij geweest is, hij zal het niet wedergeven; indien het gehoord is, zoo is het voor zijne heer gekomen.

16 Wanneer nu iemand eene maagd verloft, die niet ondertrouwd is, en hij ligt bij haar, die zal haar zonder uitstel eenen bruidschat geven, dat zij hem ter vrouw zij.

17 Indien haar vader ganschelijk weigert haar aan hem te geven, zoo zal hij geld geven, naar den bruidschat der maagden.

18 ^b De tooveres zult gij niet laten leven.

19 ^c Al wie bij een beest ligt, die zal zekerlijk gedood worden.

20 ^d Wie den goden offert, behalve den HEERE alleen, die zal verbannen worden.

21 ^e Gij zult ook den vreemdeling geen overlast doen, noch hem onderdrukken: want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland.

22 ^f Gij zult geene weduwe noch wees beleedigen.

23 Indien gij hen eenigzins beleedigt, en indien zij eenigzins tot Mij roepen, Ik zal hun geroep zekerlijk verhooren; 24 En mijn toorn zal ontsteken, en Ik zal ulieden met het zwaard doodden; en uwe vrouwen zullen weduwen, en uwe kinderen wezen worden.

25 ^g Indien gij mijn volk, dat bij u arm is, geld leent, zoo zult gij tegen hetzelve niet zijn, als een woekenaar; gij zult op hetzelve geen woeker leggen.

26 ^h Indien gij eenigzins uws naasten kleed te pand neemt, zoo zult gij het hem wedergeven, eer de zon ondergaat:

27 Want dat alleen is zijn deksel, het is zijn kleed over zijne huid; waarin zou hij liggen? het zal dan geschieden, wanneer hij tot Mij roept, dat Ik het zal hooren: want Ik ben genadig!

28 De goden zult gij niet vloeken, en de oversten in uw volk zult gij niet lasteren.

29 Uwe volheid en uwe tranen zult gij niet uitstellen: ⁱ den eerstgeborene uwer zonen zult gij Mij geven.

30 ^j Desgelijks zult gij doen met uwe ossen en met uwe schapen; zeven dagen

zullen zij bij hunne moeder zijn, op den achtsten dag zult gij ze Mij geven.

31 Gij nu zult Mij heilige lieden zijn: ^k daarom zult gij geen vleesch eten, dat op het veld gescheurd is, gij zult het den hond voorwerpen.

HOOFDSTUK 23.

Wetten over laster en valsche getuigenis, va.

1: men moet het recht niet buigen, 2: men zal zijnen vijand goed doen, 3: De regters mogen geene geschenken nemen, 4: noch den vreemdeling onderdrukken, 5: Van het zevende jaar, dat een rustjaar zal zijn, 10: van den Sabbatdag, 12: men zal den naam van andere goden niet noemen, 13: van de drie hooge feesten des jaars, 14: niet offeren met gemerd brood, 18: God belooft het volk, dat de Engel voor hen zou gaan, dien zij moeten gehoorzamen, 20: Verbod van eer aan vreemde goden te geven, 23: God belooft te zegenen die Hem dienen, 25: Horselen zullen de vijanden der Israëlieten uitstooten, 28: De landpalen van het land der Israëlieten, 31: Hun wordt verboden een verbond met de Heidenen of hunne goden te maken, 32: die mogen in het land der Israëlieten niet wonen, 33.

GIJ zult geen valsche gerucht opnemen; en stelt uwe hand niet bij den goddeloos, om een getuige tot geweld te zijn.

2 Gij zult de menigte tot booze zaken niet volgen; en gij zult niet spreken in eene twistige zaak, dat gij u neigt naar de menigte, om *het recht* te buigen.

3 ^a Ook zult gij den geringe niet voortrekken in zijne twistige zaak.

4 ^b Wanneer gij uws vijands os, of zijnen dwalenden ezels ontmoet, gij zult hem denzelven ganschelijk wederbrengen.

5 ^c Wanneer gij uws haters ezel onder zijnen last ziet liggen, zult gij dan nalatig zijn, om het *wee* te verlaten voor hem? gij zult het in alle manier met hem verlaten.

6 ^d Gij zult het recht uws armen niet buigen in zijne twistige zaak.

7 Zijt verre van valsche zaken; en den onschuldige en gerechtige zult gij niet doodden: want Ik zal den goddeloos niet rechtvaardigen.

8 ^e Ook zult gij geen geschenk nemen: want het geschenk verblindt de zienden, en het verkeert de zaak der rechtvaardigen.

9 ^f Gij zult ook den vreemdeling niet onderdrukken: want gij kent het gemoed des vreemdelings, dewijl gij vreemdelingen geweest zijt in Egypteland.

10 Gij zult ook zes jaar uw land bezaaijen, en deszelfs inkomst verzamelen;

11 ^g Maar in het zevende zult gij het rusten en stil liggen laten, dat de armen uws volks mogen eten, en het overige daarvan de beesten des velds eten mogen; alzoo zult gij *ook* doen met uwen wijngaard, *en* met uwe olifboomen.

12 ^h Zes dagen zult gij uwe werken doen, maar op den zevenden dag zult gij rusten; opdat uw os en uwe ezels ruste, en dat de zoon uwer dienstmaagd en de vreemdeling adem scheppen.

13 In alles, wat Ik tot ulieden gezegd heb, zult gij op uwe hoede zijn; en den naam van andere goden zult gij niet gedanken, uit uwen mond zal hij niet gehoord worden!

14 Drie reizen in het jaar zult gij Mij feest houden.

15 ⁱ Het feest van de ongezuurde broden zult gij houden: zeven dagen zult gij ongezuurde broden eten, (gelijk Ik u geboden heb) ter bestemde tijd in de maand Abib, want in dezelve zijt gij uit Egypte getogen; ^j doch men zal niet ledig voor Mij aangezigd verschijnen.

16 En het feest des oogstes, der eerste vruchten van uwen arbeid, die gij op het veld gezaaid zult hebben. En het feest

J. v. C.
1491.= Lev. 22.8.
Exod. 34.31.^a Lev. 19.15.^b Deut. 22.1.2.
Luk. 6.27.
Filipp. 2.4.^c Deut. 22.1.^d Deut. 27.19.^e Deut. 16.19.
1 Sam. 8.3.
Spr. 19.6.
Pred. 7.7.^f Ex. 22.21.
Lev. 19.33.
Deut. 24.17.^g Lev. 25.4,5.^h Ex. 20.8.
31.13, 14.
enz.ⁱ Num. 32.38.
Joz. 23.7.
Ps. 16.4.
Hos. 2.16.
Zach. 13.2.^j Ex. 12.14,15.
13.3.^k Ex. 34.20.
Deut. 16.16.^b Deut. 18.10, 11.^c Lev. 18.23, 20.15.^d Deut. 17.2, 3, 4, 5.^e Lev. 19.34.^f Zach. 7.10.^g Lev. 25.36, 37.

Deut. 23.19, 20.

Ps. 15.5.

Spr. 28.8.

Ezec. 18.8.

^h Deut. 24.12, 13.ⁱ Hand. 23.3, 4, 5.^j Ex. 13.9, 12.^k Ex. 23.19.Lev. 22.27.
Ezec. 44.30.

J. v. C.
1491.

der inzameling, op den uitgang des jaars, wanneer gij uwen arbeid uit het veld zult ingezameld hebben.

17 Drie malen des jaars zullen al uwe mannen voor het aangezicht des Heeren HEEREN verschijnen.

18 Gij zult het bloed mijns offers met geen gedeelende brooden offeren; ook zal het vette mijns feestes tot op den morgen niet vernachten.

19 = De eerstelingen der eerste vruchten uws lands zult gij in het huis des HEEREN uws Gods brengen. Gij = zult het bokje niet koken in de melk zijner moeder.

20 = Ziet, Ik zende eenen Engel voor uw aangezicht, om u te behoeden op dezen weg, en om u te brengen tot de plaats, die Ik bereid heb.

21 Hoedt u voor zijn aangezicht, en weest zijner stem gehoorzaam, en verbittert hem niet: want hij zal allerlei overtredingen niet vergeven, want mijn Naam is in het binnenste van hem.

22 Maar zoo gij zijner stem naarstiglijk gehoorzaamt, en doet al wat Ik spreken zal, = zoo zal Ik uwer vijanden vijand, en uwer wederpartijders wederpartij zijn.

23 Want mijn Engel zal voor uw aangezicht gaan, en hij zal u inbrengen tot de Amorieten, en Hethieten, en Ferizieten, en Kanaänieten, Hevieten en Jebusieten; en Ik zal hen verdelgen.

24 Gij zult u voor hunne goden niet buigen, noch hen dienen, ook zult gij naar = hunne werken niet doen; maar gij zult ze geheel afbreken, en hunne opgerigte beelden ganschelijk vernietigen.

25 En gij zult den HEERE uwen God dienen, = zoo zal Hij uw brood en uw water zegenen; en Ik zal de krankheden uit het midden van u weren.

26 = Er zal geene misdragtige noch onvruchtbare in uw land zijn: Ik zal het getal uwer dagen vervullen.

27 = Ik zal mijnen schrik voor uw aangezicht zenden, en al het volk, tot hetwelk gij komt, versagd maken; en Ik zal maken, dat al uwe vijanden u den nek toekeren.

28 = Ik zal ook horezen voor uw aangezicht zenden; die zullen van voor uw aangezicht uitstooten de Hevieten, de Kanaänieten en de Hethieten.

29 Ik zal hen in een jaar van uw aangezicht niet uitstooten, opdat het land niet woest worde, en het wild gedierte boven u niet verniegenvuldigd worde.

30 Ik zal hen allengskens van uw aangezicht uitstooten, totdat gij gewassen zijt en het land erft.

31 = En Ik zal uwe landpalen zetten van de zee Suf tot aan de zee der Filistijnen, en van de woestijn tot aan de rivier: want Ik zal de inwoners van dat land in uwe hand geven, dat gij hen voor uw aangezicht uitstoot.

32 = Gij zult met hen, noch met hunne goden, geen verbond maken.

33 = Zij zullen in uw land niet wonen, opdat zij u tegen Mij niet doen zondigen; indien gij hunne goden dient, het zal u voorzeker tot eenen valstrik zijn.

HOOFDSTUK 24.

God beveelt dat Mozes, Aäron, Nadab en Abihu tot Hem op den berg van verre naderen, vs. 1. Mozes offert en leest het boek des verbonds voor aan het volk; dat belooft de wetten des Heeren te zullen houden, 3. Mozes bouwt een altaar en twaalf pilaren, 4; hij besprengt het altaar met bloed der offeranden, 6. Mozes en de oudsten zien den Heere, 9. God beveelt Mozes tot Hem te naderen, en belooft hem de twee steenen tafelen der wet te geven, 12. Aan Aäron en Hur wordt de zorg voor het volk aanbevolen, 14. God verschijnt op den berg Sinai als een vertrend vuur, 16. Mozes blijft aldaar 40 dagen en 40 nachten, 18.

DAARNA zeide Hij tot Mozes: Klim op tot den HEERE, gij en Aäron, Nadab en Abihu, en zeventig van de oudsten van Israël; en buigt u neder van verre!

2 En dat Mozes alleen zich nadere tot den HEERE, maar dat zij niet naderen; en het volk klimme ook niet op met hem.

3 Als Mozes kwam en verhaalde aan het volk al de woorden des HEEREN, en al de regten, = toen antwoordde al het volk met eenem stem, en zij zeiden: Al deze woorden, die de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen.

4 Mozes nu beschreef al de woorden des HEEREN, en hij maakte zich des morgens vroeg op, en hij bouwde een altaar onder aan den berg, en twaalf kolommen, naar de twaalf stammen van Israël.

5 En hij zond de jongelingen van de kinderen Israëls, die brandofferen offerden, en den HEERE dankofferen offerden, van jonge ossen.

6 En Mozes nam de helft van het bloed, en zette het in bekken; en de helft van het bloed spregde hij op het altaar.

7 En hij nam het boek des verbonds, en hij las het voor de ooren des volks; en zij zeiden: Al wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen en gehoorzamen.

8 Toen nam Mozes dat bloed, en spregde het op het volk; en hij zeide:

^b Ziet, dit is het bloed des verbonds, hetwelk de HEERE met u allen gemaakt heeft over al die woorden.

9 Mozes nu en Aäron klommen opwaarts, ook Nadab en Abihu, en zeventig van de oudsten van Israël.

10 En zij zagen den God van Israël, en onder zijne voeten als een werk van sappiersteen, en als de gestaltenis des hemels in zijne klaarheid.

11 Doch Hij strekte zijne hand niet tot de afgezonderden van de kinderen Israëls; maar zij aten en dronken, nadat zij God gezien hadden.

12 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Kom tot Mij op den berg, en wees aldaar; en Ik zal u steenen tafelen geven, en de wet, en de geboden, die Ik geschreven heb, om hen te onderwijzen.

13 Toen maakte zich Mozes op, met Jozua, zijnen dienaar; en Mozes klom op den berg Gods.

14 En hij zeide tot de oudsten: Blijft gij ons hier, totdat wij weder tot u komen; en ziet, Aäron en Hur zijn bij u; wie eenige zaken heeft, zal tot dezelve komen.

15 Toen Mozes op den berg geklommen was, zoo heeft eene wolk den berg bedekt.

16 En de heerlijkheid des HEEREN woonde op den berg Sinai, en de wolk bedekte hem zes dagen, en op den zevenden dag riep Hij Mozes uit het midden der wolk.

17 En = het aanzien der heerlijkheid des HEEREN was als een verterend vuur, op het opperste diens bergs, in de oogen der kinderen Israëls.

18 En Mozes ging in het midden der wolk, nadat hij op den berg geklommen was; en Mozes was op dien berg veertig dagen en veertig nachten.

HOOFDSTUK 25.

De Heere beveelt Mozes een vrijwillig heffer van de Israëlieten aan te nemen, een heilighdom te bouwen, vs. 1. Voorschrijven van het maken der ark, 10; van het verzondekel met de cherubim, 17; van de tafel voor de toonbrooden met haar gereedschap, 23; van den gouden kandelaar en toebehooren, 31; alles volgens het voorbeeld, dat Mozes op den berg gezien had, 40.

TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls: dat

J. v. C.
1491.= Ex. 19, 8.
24, 7.
Deut. 5, 27.^b Hebr. 9, 20.
1 Petr. 1, 2.^c Hebr. 12, 29.

J. v. C.
1491.

gordijn maken, en vijftig striklijes zult gij maken aan het uiterste der gordijn, dat aan de tweede zamenvoegende is; deze striklijes zullen het eene aan het andere zamenvatten.

6 Gij zult ook vijftig gouden haakjes maken, en zult de gordijnen zamenvoegen, de eene aan de andere, met deze haakjes, opdat het een tabernakel zij.

7 Ook zult gij ⁶ gordijnen uit geitenlaar maken tot eene tent over den tabernakel: van elf gordijnen zult gij die maken.

8 De lengte eener gordijn zal dertig ellen zijn, en de breedte eener gordijn vier ellen: deze elf gordijnen zullen eene maat hebben.

9 En gij zult vijf dezer gordijnen aan elkander bijzonder voegen, en zes dezer gordijnen bijzonder; en de zesde dezer gordijnen zult gij dubbel maken, recht voorop de tent.

10 En gij zult vijftig striklijes maken aan den kant van de eene gordijn, het uiterste in de zamenvoeging, en vijftig striklijes aan den kant van de gordijn, die de tweede zamenvoegende is.

11 Gij zult ook vijftig koperen haakjes maken, en gij zult de haakjes in de striklijes doen, en gij zult de tent zamenvoegen, dat zij ééne zij.

12 Het overige nu, dat overschiet aan de gordijnen der tent, de helft der gordijn, die overschiet, zal overhangen, aan de achterste deelen des tabernakels.

13 En eene el van deze, en eene el van gene zijde van hetgeen, dat overig zijn zal, zal de lengte van de gordijnen der tent, zal overhangen aan de zijden des tabernakels, aan deze en aan gene zijde, om dien te bedekken.

14 Gij zult ook voor de tent een deksel maken van roodgervende ramsvellen, en daarover een deksel van dassenvellen.

15 Gij zult ook tot den tabernakel staande berderen maken, van sittimhout.

16 De lengte van een berd zal tien ellen zijn, en eene el en eene halve el zal de breedte van elk berd zijn.

17 Twee houvasten zal een berd hebben, als sporten in eene ladder gezet, het eene nevens het andere; alzoo zult gij het met al de berderen des tabernakels maken.

18 En de berderen tot den tabernakel zult gij *aldus* maken: twintig berderen naar de zuidzijde zuidwaarts.

19 Gij zult ook veertig zilveren voeten maken onder de twintig berderen: twee voeten onder een berd, aan zijne twee houvasten, en twee voeten onder een ander berd, aan zijne twee houvasten.

20 Er zullen ook twintig berderen zijn aan de andere zijde des tabernakels, aan den noorderhoek.

21 Met hunne veertig zilveren voeten: twee voeten onder een berd, en twee voeten onder een ander berd.

22 Doch aan de zijde des tabernakels tegen het westen zult gij zes berderen maken.

23 Ook zult gij twee berderen maken tot de hoekberderen des tabernakels, aan de beide zijden.

24 En zij zullen van beneden *als* tweelingen zamengevoegd zijn; zij zullen ook *als* tweelingen aan het oppereinde deszelfs zamengevoegd zijn, met eenen ring: alzoo zal het met de twee berderen zijn, tot twee hoekberderen zullen zij zijn.

25 Alzoo zullen de acht berderen zijn met hunne zilveren voeten, zijnde zestien voeten: twee voeten onder een berd, wederom twee voeten onder een berd.

26 Gij zult ook righelen maken van sittimhout: vijf aan de berderen van de eene zijde des tabernakels;

27 En vijf righelen aan de berderen van de andere zijde des tabernakels; als

ook vijf righelen aan de berderen van de zijde des tabernakels, aan de beide zijden westwaarts.

28 En de middelste righel zal midden aan de berderen zijn, doorschietende van het eene einde tot het andere einde.

29 En gij zult de berderen met goud overtrekken, en hunne ringen (de platen voor de righelen) zult gij van goud maken: de righelen zult gij ook met goud overtrekken.

30 4 Dan zult gij den tabernakel oprigten naar zijne wijze, die u op den berg getoond is.

31 Daarna zult gij eenen voorhang maken, van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en sijn getweerd linnen; van het allerkunstelijkste werk zal men dien maken, met cherubim.

32 En gij zult hem hangen aan vier pilaren van sittimhout, met goud overtogen, hunne haken zullen van goud zijn; staande op vier zilveren voeten.

33 En gij zult den voorhang onder de haakjes hangen, en gij zult de ark der getuigenis aldaar binnen den voorhang brengen; en deze voorhang zal u lieden eene scheiding maken tusschen het heilige, en tusschen het heilige der heiligen.

34 En gij zult het verzoendeksel zetten op de ark der getuigenis, in het heilige der heiligen.

35 De tafel nu zult gij zetten buiten den voorhang, en den kandelaar tegen de tafel over, aan de eene zijde des tabernakels, zuidwaarts; maar de tafel zult gij zetten aan de noordzijde.

36 5 Gij zult ook aan de deur der tent een deksel maken, van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en sijn getweerd linnen, geborduurd werk.

37 En gij zult tot dit deksel vijf pilaren van sittimhout maken, en die met goud overtrekken; hunne haken zullen van goud zijn; en gij zult hun vijf koperen voeten gieten.

HOOFDSTUK 27.

Het koperen altaar ten brandoffer, met zijn gereedschap, vs. 1. Het voorhof des tabernakels, 9: lengte, breedte en hoogte van het voorhof, 18. Olie voor de lampen van den lichter, die de priesters elken dag moesten aansteken, 20.

GIJ zult ook een *o* altaar maken van sittimhout: vijf ellen zal de lengte zijn, en vijf ellen de breedte, (vierkant zal dit altaar zijn) en drie ellen zijne hoogte.

2 En gij zult zijne hoornen maken op zijne vier hoeken; uit hetzelfde zullen zijne hoornen zijn, en gij zult het met koper overtrekken.

3 Gij zult het ook potten maken, om zijne asch te ontvangen, ook zijne schoffelen, en zijne besprengbekkens, en zijne kraauwelen, en zijne koolpannen; al zijn gereedschap zult gij van koper maken.

4 Gij zult het eenen rooster maken van koperen netwerk; en gij zult aan dat net vier koperen ringen maken aan zijne vier einden.

5 En gij zult het onder den omloop des altaars van beneden opleggen, alzoo dat het net tot het midden des altaars zij.

6 Gij zult ook handboomen maken tot het altaar, handboomen van sittimhout; en gij zult ze met koper overtrekken.

7 En de handboomen zullen in de ringen gedaan worden, alzoo dat de handboomen zijn aan beide zijden des altaars, als men het draagt.

8 Gij zult hetzelfde hol van planken maken; gelijk als Hij u op den berg gewezen heeft, alzoo zullen zij doen.

9 6 Gij zult ook den voorhof des tabernakels maken: aan den zuidhoek zuidwaarts, zullen aan den voorhof behang-

J. v. C.
1491.Ex. 25. 9, 40.
Hand. 7. 44.
Hebr. 8. 5.

Ex. 36. 35.

Ex. 36. 37.

Ex. 38. 1.

Ex. 38. 9.

Ex. 36. 14.

Ex. 36. 19.

J. v. C.
1991.J. v. C.
1991.

selen zijn van sijn getweerd linnen; de lengte eener zijde zal honderd ellen zijn.

10 Ook zullen zijne twintig pilaren, en derzelver twintig voeten van koper zijn; de haken dezer pilaren, en hunne banden zullen van zilver zijn.

11 Alzoo zullen ook aan den noorderhoek, in de lengte, de behangsels honderd ellen lang zijn; en zijne twintig pilaren, en derzelver twintig voeten, van koper; de haken der pilaren, en derzelver banden zullen van zilver zijn.

12 En in de breedte des voorhofs, aan den westerhoek, zullen behangsels zijn van vijftien ellen; hunne pilaren tien, en derzelver voeten tien.

13 Van gelijken zal de breedte des voorhofs, aan den oosterhoek oostwaarts, van vijftig ellen zijn.

14 Alzoo dat er vijftien ellen der behangsels op de *erne* zijde zijn; hunne pilaren drie, en hunne voeten drie;

15 En vijftien *ellen* der behangsels aan de andere zijde; hunne pilaren drie, en hunne voeten drie.

16 In de poort nu des voorhofs zal een deksel zijn van twintig ellen, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en sijn getweerd linnen, geborduurd werk: de pilaren vier, en hunne voeten vier.

17 Al de pilaren des voorhofs zullen rondom met zilveren banden bezet zijn; hunne haken zullen van zilver zijn, maar hunne voeten zullen van koper zijn.

18 De lengte des voorhofs zal honderd ellen zijn, en de breedte doorgaans vijftig, en de hoogte vijf ellen, van sijn getweerd linnen; maar hunne voeten zullen van koper zijn.

19 Aangaande al het gereedschap des tabernakels, in al deszelfs dienst, ja al zijne pennen, en al de pennen des voorhofs zullen van koper zijn.

20 c Gij nu zult den kinderen Israëls gebieden, dat zij tot u brengen reine olie van olijven, gestooten tot den lucht, dat men geduriglijk de lampen aansteke.

21 In de tent der zaamenkomst, van buiten den voorhang, die voor de getuigenis is, zal ze Aäron en zijne zonen toerigten, van den avond tot den morgen, voor het aangezicht des HEEREN; dit zal eene eeuwige inzetting zijn voor hunne geslachten, van wege de kinderen Israëls.

HOOFDSTUK 28.

Aäron en zijne zonen worden tot het priesterambt verordend, vs. 1; hunne heilige kleederen, 2; de efod, 6; de kunstelijke riem, 8; twee sardónixstenen, op welke de namen der zonen Israëls gegraveerd waren, 9; de borstlap met de twaalf steenen, waarop de namen der zonen Israëls, 15; gouden ketentjes en ringen aan den borstlap, 22; de Urin en Thumim, 30; mantel des efods, 31; de gouden plaat, met het graveersel: de Heilichheid des HEEREN, 36; de rok vol oogden, de hoed, de gordel, rokken der zonen Aärons, hunne riemen, mutsen, onderbroeken, enz. 39. Deze kleederen moesten Aäron en zijne zonen aantrekken, om in het heilige te dienen, 41.

DAARNA zult gij uwen broeder Aäron, en zijne zonen met hem, tot u doen naderen uit het midden der kinderen Israëls, om Mij het priesterambt te bedienen: a namelijk Aäron, Nabab en Abihu, Eleazar en Ithamar, de zonen van Aäron.

2 En gij zult voor uwen broeder Aäron heilige kleederen maken, tot heerlijkheid en tot sierraad.

3 Gij zult ook spreken tot allen, die wijs van hart zijn, die Ik met den geest der wijsheid vervuld heb, dat zij voor Aäron kleederen maken, om hem te heiligen, dat hij Mij het priesterambt bediene.

4 Dit nu zijn de kleederen, die zij maken zullen: een borstlap, en een efod, en

een mantel, en een rok vol oogjes, een hoed en een gordel; zij zullen dan voor uwen broeder Aäron heilige kleederen maken, en voor zijne zonen, om Mij het priesterambt te bedienen.

5 Zij zullen ook het goud, en hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en sijn linnen nemen;

6 b En zullen den efod maken van goud, hemelsblauw en purper, scharlaken, en sijn getweerd linnen, van het allerkunstelijkste werk.

7 Hij zal twee zaamenvoegende schouderbanden hebben aan zijne beide einden, waarmede hij zaamengevoegd zal worden.

8 En de kunstelijke riem zijns efods, die op hem is, zal sijn gelijk sijn werk, van hetzelfde, van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en sijn getweerd linnen.

9 En gij zult twee sardónixstenen nemen, en de namen der zonen van Israël daarop graveren.

10 Zes van hunne namen op eenen steen, en de zes overige namen op den anderen steen, naar hunne geboorten;

11 Naar steensnijderswerk, gelijk men de zegelen graveert, zult gij deze twee steenen graveren, met de namen der zonen van Israël; gij zult ze maken, dat zij omvat zijn in gouden kastjes.

12 En gij zult de twee steenen aan de schouderbanden des efods zetten, zijnde steenen ter gedachtenis voor de kinderen Israëls; en Aäron zal hunne namen op zijne beide schouders dragen, ter gedachtenis, voor het aangezicht des HEEREN.

13 Gij zult ook gouden kastjes maken, 14 En twee ketentjes van louter goud; gelijk-eindigende zult gij die maken, gedraaid werk; en de gedraaide ketentjes zult gij aan de kastjes hechten.

15 c Gij zult ook eenen borstlap des gerigts maken, van het allerkunstelijkste werk, gelijk het werk des efods zult gij hem maken; van goud, hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en van sijn getweerd linnen zult gij hem maken.

16 Vierkant zal hij zijn, en verduubeld; eene span zal zijne lengte zijn, en eene span zijne breedte.

17 En gij zult vervullende steenen daarin vullen, vier rijen steenen; eene rij van een' Sardis, een' Topas en een' Karbonkel: dit is de eerste rij.

18 En de tweede rij van een' Smaragd, een' Saffier en een' Diamant.

19 En de derde rij, een' Hiasint, Agaat en Ametist.

20 En de vierde rij van een' Turkoois, en een' Sardónix, en een' Jaspis; zij zullen met goud ingevat zijn in hunne vullingen.

21 En deze steenen zullen sijn met de twaalf namen der zonen van Israël, met hunne namen; zij zullen als zegelen gegraveerd worden, elk met zijnen naam;

22 Gij zult ook aan den borstlap gelijk-eindigende ketentjes van gedraaid werk uit louter goud maken.

23 Gij zult ook aan den borstlap twee gouden ringen maken; en gij zult de twee ringen aan de twee einden van den borstlap zetten.

24 Dan zult gij de twee gedraaide gouden ketentjes in de twee ringen doen, aan de einden van den borstlap.

25 Maar de twee einden der twee gedraaide ketentjes zult gij aan de twee kastjes doen; en gij zult ze zetten aan de schouderbanden van den efod, regt op de voorste zijde van dien.

26 Gij zult nog twee gouden ringen maken, en zult ze aan de twee einden des borstlafs zetten; inwendig aan zijnen rand, die aan de zijde van den efod zijn zal.

27 Nog zult gij twee gouden ringen maken, die gij zult zetten aan de twee

8 Ex. 39.2.

c Ex. 39.8.

e Lev. 24.2.

a Hebr. 5.4.

J. v. C.
1491.

schouderbanden van den efod, beneden, aan de voorste zijde, tegenover zijne voege, boven den kunstelijken riem des efods.

28 En zij zullen den borstlap met zijne ringen aan de ringen van den borstlap waarts binden, met een hemelsblauw snoer, dat hij op den kunstelijken riem van den efod zij; en de borstlap zal van den efod niet afgescheiden worden.

29 Alzoo zal Aäron de namen der zonen van Israël dragen aan den borstlap des gerigts, op zijn hart, als hij in het heilige zal gaan, ter gedachtenis voor het aangezicht des HEEREN geduriglijk.

30 Gij zult ook in den borstlap des gerigts de urim en de thummim zetten, dat zij op het hart van Aäron zijn, als hij voor het aangezicht des HEEREN ingaat; alzoo zal Aäron dat gerigt der kinderen Israëls geduriglijk op zijn hart dragen, voor het aangezicht des HEEREN.

31 Gij zult ook den mantel des efods geheel van hemelsblauw maken.

32 En het hoofdgat deszelfs zal in het midden daarvan zijn; dit gat zal eenen boord rondom hebben van geweven werk; als het gat eens pantsiers zal het daaraan zijn, dat het niet gescheurd worde.

33 En aan deszelfs zoomen zult gij granaatappelen maken van hemelsblauw, en van purper, en van scharlaken, aan zijne zoomen rondom, en gouden schelletjes rondom tusschen dezelve.

34 Dat er een gouden schelletje, daarna een granaatappel zij; wederom een gouden schelletje, en een granaatappel; aan de zoomen des mantels rondom.

35 En Aäron zal denzelfs aanhebben, om te dienen; opdat zijn geluid gehoord worde, als hij in het heilige, voor het aangezicht des HEEREN, ingaat, en als hij uitgaat, opdat hij niet sterfe.

36 Verder zult gij een plaats maken van louter goud, en gij zult daaringraven, gelijk men de zegelen graveert: DE HEILIGHEID DES HEEREN!

37 En gij zult dezelve aanhechten met een hemelsblauw snoer, alzoo dat zij aan den hoed zij: aan de voorste zijde des hoods zal zij zijn.

38 En zij zal op het voorhoofd van Aäron zijn, opdat Aäron drage de ongerechtigheid der heilige dingen, welke de kinderen Israëls zullen geheiligd hebben, in alle gaven hunner geheiligde dingen; en zij zal geduriglijk aan zijn voorhoofd zijn, om henlieden voor het aangezicht des HEEREN aangenaam te maken.

39 Gij zult ook eenen rok vol oogjes maken, van fijn linnen; gij zult ook den hoed van fijn linnen maken; maar den gordel zult gij van geborduurd werk maken.

40 Voor de zonen van Aäron zult gij ook rokken maken, en gij zult voor hen gordels maken; ook zult gij voor hen mutsen maken, tot heerlijkheid en sieraad.

41 En gij zult die uwen broeder Aäron, en ook zijnen zonen, aantrekken; en gij zult hen zalven, en hunne hand vullen, en hen heiligen, dat zij Mij het priesterambt bedienen.

42 Maak hun ook linnen onderbroeken, om het vleesch der schaante te bedekken: zij zullen zijn van de lenden tot de dijen.

43 Aäron nu en zijne zonen zullen die aanhebben, als zij in de tent der samenkomst gaan, of als zij tot het altaar treden zullen, om in het heilige te dienen; opdat zij geene ongerechtigheid dragen en sterven. Dit zal eene eeuwige inzetting zijn, voor hem, en zijn zaad na hem.

HOOFDSTUK 29.

Voorschriften aangaande de inwijding van Aäron en zijne zonen, vs. 1. De var moest tot

zondoffer geofferd worden, 16; de eene ram tot een brandoffer, 15, de andere tot heiliging der priesters, 19; het vleesch van dezen ram was voor Aäron en zijne zonen, 32, het altaar moest gedurende zeven dagen onzijdigd worden, 36; dagelijks moesten er twee lammeren ten brandoffer geofferd worden, 38. God belooft den tabernakel, Aäron en zijne zonen te heiligen, 44, en onder de Israëlieten te wonen, 45.

DIT nu is de zaak, die gij hun doen zult om hen te heiligen, dat zij Mij het priesterambt bedienen: neem eenen var, het jong eens rands, en twee volkomen lammen;

2 En ongezuurd brood, en ongezuurde koeken, met olie gemengd, en ongezuurde vladen, met olie bestreken: van tarwen meelbloem zult gij dezelve maken.

3 En gij zult ze in eenen korf leggen, en zult ze in den korf toebrengen, met den var en de twee lammen.

4 Alsdan zult gij Aäron en zijne zonen doen naderen aan de deur van de tent der samenkomst; en gij zult hen met water wasschen.

5 Daarna zult gij de kleederen nemen, en Aäron den rok, en den mantel des efods, en den efod, en den borstlap aandoen; en gij zult hem omgorden met den kunstelijken riem des efods.

6 En gij zult den hoed op zijn hoofd zetten; de kroon der heiligheid zult gij aan den hoed zetten.

7 En gij zult de zalfolie nemen, en op zijn hoofd gieten: alzoo zult gij hem zalven.

8 Daarna zult gij zijne zonen doen naderen, en zult hun de rokken doen aantrekken.

9 En gij zult hen met den gordel omgorden, namelijk Aäron en zijne zonen; en gij zult hun de mutsen opbinden, opdat zij het priesterambt hebben tot eene eeuwige inzetting. Voorts zult gij de hand van Aäron vullen, en de hand zijner zonen.

10 En gij zult den var nabij brengen voor de tent der samenkomst; en Aäron en zijne zonen zullen hunne handen op het hoofd van den var leggen.

11 En gij zult den var slagen voor het aangezicht des HEEREN, voor de deur van de tent der samenkomst.

12 Daarna zult gij van het bloed des vars nemen, en met uwen vinger op de hoornen des altaars doen; en al het bloed zult gij uitgieten aan den bodem des altaars.

13 Gij zult ook al het vet nemen, hetwelk het ingewand bedekt, en het net over de lever, en beide nieren en het vet, dat aan dezelve is, en gij zult ze aansteken op het altaar.

14 Maar het vleesch des vars, en zijn vel, en zijnen drek, zult gij met vuur verbranden, buiten het leger: het is een zondoffer.

15 Daarna zult gij den eenen ram nemen, en Aäron en zijne zonen zullen hunne handen op het hoofd des rams leggen;

16 En gij zult den ram slagen, en gij zult zijn bloed nemen, en rondom op het altaar sprengen.

17 En den ram zult gij in zijne deelen deelen; en gij zult zijn ingewand en zijne schenkelen wasschen, en op zijne deelen, en op zijn hoofd leggen.

18 Alzoo zult gij den geheelen ram aansteken op het altaar: het is een brandoffer den HEERE, tot eenen liefelijken reuk, het is een vuuroffer den HEERE.

19 Daarna zult gij den anderen ram nemen, en Aäron en zijne zonen zullen hunne handen op des rams hoofd leggen;

20 En gij zult den ram slagen, en van

J. v. C.
1491.e Lev. 8:2.
9:2.

e Ex. 30:25.

e Lev. 1:3.

d Lev. 4:12.
Hebr. 13:11.

e II. Chr. 9:12, 19.

J. v. C.
1491.

zijn bloed nemen, en doen het op het regter oorlapje van Aäron, en op het regter oorlapje van zijne zonen, desgelijks op den duim hunner regterhand, en op den grooten teen hunner regtervoets; en dat bloed zult gij op het altaar sprengen, rondom heen.

21 Dan zult gij nemen van het bloed, dat op het altaar is, en van de zalfolie, en gij zult op Aäron en op zijne kleederen sprengen, en op zijne zonen en op de kleederen zijner zonen met hem; opdat hij geheiligd zij, en zijne kleederen, ook zijne zonen, en de kleederen zijner zonen met hem.

22 Daarna zult gij van den ram nemen het vet mitsgaders den staart, ook het vet, dat het ingewand bekleet, en het net der lever, en de beide nieren, met het vet, dat aan dezelve is, en den regterschouder: want het is een ram der vulloffers:

23 En eenen broodbol, en eenen koek geëld brood, en eene vlade, uit den korf der ongezuurde brooden, die voor het aangezicht des HEEREN zijn zal;

24 En leg ze allen op de handen van Aäron, en op de handen zijner zonen, en beweeg ze ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN.

25 Neem ze daarna van hunne hand, en steek ze aan op het altaar, op het brandoffer, tot eenen liefelijken reuk voor het aangezicht des HEEREN: het is een vuuroffer den HEERE.

26 En neem de borst van den ram der vulloffers, die van Aäron is, en beweeg hem ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN: en het zal u ten deele zijn.

27 En gij zult de borst des beweegoffers heiligen, en den schouder des heoffers, die bewogen, en die omgeheven zal zijn van den ram des vulloffers, van hetgeen dat Aärons, en van hetgeen dat zijner zonen is.

28 En f'het zal voor Aäron en zijne zonen zijn tot eene eeuwige inzetting van wege de kinderen Israëls, want het is een heffoffer; en het heffoffer van wege de kinderen Israëls zal zijn van hunne dankofferen; hun heffoffer zal voor den HEERE zijn.

29 De heilige kleederen nu, die van Aäron zullen geweest zijn, zullen van zijne zonen na hem zijn, opdat men hen in dezelve zalve, en dat men hunne hand in dezelve vulle.

30 Zeven dagen zal hij ze aantrekken, en uit zijne zonen in zijne plaats priester zal worden, die in de tent der samenkomst gaan zal, om in het heilige te dienen.

31 Gij zult den ram der vulling nemen, en gij zult zijn vleesch in de heiligeplaats zieden.

32 2 Aäron nu en zijne zonen zullen het vleesch van dezen ram eten, en het brood, dat in den korf zal zijn, bij de deur van de tent der samenkomst.

33 En zij zullen die dingen eten, met welke de verzoening zal gedaan zijn, om hunne hand te vullen, en om hen te heiligen; 4 maar een vreemde zal ze niet eten, want zij zijn heilig.

34 En indien er wat overblijven zal van het vleesch der vulloffers, of van dit brood, tot aan den morgen, zoo zult gij het overgeblevene met vuur verbranden; het zal niet gegeten worden, want het is heilig.

35 Gij zult dan aan Aäron en aan zijne zonen alzo doen, naar alles, wat Ik geboden heb: zeven dagen zult gij hunne hand vullen.

36 Gij zult ook des dags eenen van des zondoffers bereiden, tot de verzoeningen, en gij zult het altaar ontsontdigen, mits doende de verzoening over hetzelfde; en

gij zult het zalven, om het te heiligen.

37 Zeven dagen zult gij verzoening doen voor het altaar, en zult het heiligen: alsdan zal dat altaar eene heilichheid der heilichheden zijn; al wat het altaar aanroert, zal heilig zijn.

38 Dit nu is het, wat gij op het altaar bereiden zult: twee lammeren, die jarig zijn, des dags, geduriglijk.

39 Het eene lam zult gij des morgens bereiden: maar het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden.

40 Met een tiende deel meelbloem, gemengt met een viereendertig van een hin gestooten olie; en tot drankoffer een vierde deel van een hin wijn, tot het eene lam.

41 Het andere lam nu zult gij bereiden tusschen de twee avonden; gij zult daarmee doen gelijk met het morgenspjaoffer, en gelijk met het drankoffer deszelfs, tot eenen liefelijken reuk: het is een vuuroffer den HEERE.

42 Het zal een gedurig brandoffer zijn bij uwe geslachten, aan de deur van de tent der samenkomst, voor het aangezicht des HEEREN: aldaar zal Ik tot u lieden komen, dat Ik aldaar met u spreke.

43 En daar zal Ik komen tot de kinderen Israëls; opdat zij geheiligd worden door mijne heerlijkheid.

44 En Ik zal de tent der samenkomst heiligen, mitsgaders het altaar; Ik zal ook Aäron en zijne zonen heiligen, opdat zij Mij het priesterambt bedienen.

45 En Ik 4 zal in het midden der kinderen Israëls wonen, en Ik zal hun tot eenen God zijn.

46 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE hun God ben, die hen uit Egypteland uitgevoerd heb, opdat Ik in het midden van hen wonen zou; Ik ben de HEERE hun God.

HOOFDSTUK 30.

Bevel om het reukaltaar te maken, vs. 1; de hoogepriester moest daarop elken morgen reukwerk ontsteken, 7, en eenmaal des jaars op zijne hoornen verzoening doen, 10. Bevel dat elk der Israëlieten een halven sikkel als een heffoffer moest opbrengen, 11. Voorschriften voor het maken van het koperen wasvat ter reiniging der priesters, 17. Hoe men de heilige zalfolie moest maken, 22; wat men daarmee zalven zou, 26; niemand mocht die aannemen, 33. De bereiding van het reukwerk, 34; het gebruik daarvan, 36; niemand mocht dit voor zich zelve maken, 37.

G IJ zult ook een 5 reukaltaar des reukwerks maken; van sittimbout zult gij het maken.

2 Eene el zal zijne lengte zijn, en eene el zijne breedte, vierkant zal het zijn, maar twee ellen deszelfs hoogte; uit hetzelfde zullen zijne hoornen zijn.

3 En gij zult het met louter goud overtrekken, zijn dak en deszelfs wanden rondom, als ook zijne hoornen; en gij zult het eenen gouden kraans rondom maken.

4 Gij zult ook twee gouden ringen daaraan maken onder zijnen kraans, aan zijne twee zijden zult gij dezelve maken, aan zijne beide zijden; en zij zullen zijn tot plaatsen voor de handboomen, dat men het daarmee drage.

5 De draagboomen nu zult gij van sittimbout maken, en gij zult die met goud overtrekken.

6 En gij zult het zetten voor den voorhang, die voor de ark der getuigenis zijn zal; voor het verzoendeksel, hetwelk zijn zal boven de getuigenis, waarheen Ik met u zamenkomen zal.

7 En Aäron zal daarop aansteken welriekende specerijen; allen morgen, 6 als hij de lampen wel zal toegerigt hebben, zal hij dezelve aansteken.

J. v. C.
1491.

Num. 28:3.

k Ex. 25:8.
Lev. 26:12.
Pa. 78:60.
Zach. 2:10.
2 Cor. 6:16.
Openb. 21:3.

a Ex. 37:25.

b 1 Sam. 3:5.

f Lev. 7:31,34.
10-12.g Lev. 8:31.
24-9.A Lev. 10:14.
Matt. 12:4.

J. v. C.
1491.

Num. 1. 2.

d Lev. 27:25.
Num. 3:47.
Exod. 45:12.

Ex. 38:25.

8 En als Aäron de lampen aansteken zal, tusschen de twee avonden, zal hij dat aansteken: het zal een gedurig reukwerk zijn, voor het aangezicht des HEEREN, bij uwe geslachten.

9 Gij zult geen vreemd reukwerk op hetzelfde aansteken, noch brandoffer, noch spijsoffer; zij zult ook geen drankoffer daarop gieten.

10 En Aäron zal eens in het jaar over deszelfs hoornen verzoening doen, met het bloed des zondoffers der verzoeningen: eens in het jaar zal hij verzoening daarop doen bij uwe geslachten: het is heiligheld der heiligheden den HEERE!

11 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

12 * Als gij de som van de kinderen Israëls opnemén zult, naar de getelden onder hen, zoo zullen zij een iegelijk de verzoening zijner ziel den HEERE geven, als gij hen tellen zult; opdat onder hen geene plage zij, als gij hen tellen zult.

13 d Dit zullen zij geven, al die tot de getelden overgaan, de helft eens sikkels, naar den sikkels des heilighdoms, (deze sikkels is twintig gerd) de helft eens sikkels is een heffoffer den HEERE.

14 Al wie overgaat tot de getelden, van twintig jaren oud en daarboven, zal het heffoffer des HEEREN geven.

15 De rijke zal het niet vermeerderen, en de arme zal niet verminderen van de helft des sikkels, als gij het heffoffer des HEEREN geeft, om voor uwe zielen verzoening te doen.

16 * Gij dan zult het geld der verzoeningen van de kinderen Israëls nemen, en zult het leggen tot de dienst van de tent der samenkomst; en het zal den kinderen Israëls ter gedachtenis zijn, voor het aangezicht des HEEREN, om voor uwe zielen verzoening te doen.

17 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

18 Gij zult ook een koperen waschvat maken, met rijnen koperen voet, om te wasschen; en gij zult het zetten tusschen de tent de samenkomst, en tusschen het altaar, en gij zult water daar indoen;

19 Dat Aäron en zijne zonen zich daaruit wasschen, hunne handen en voeten.

20 Wanneer zij in de tent der samenkomst zullen gaan, zoo zullen zij zich met water wasschen, opdat zij niet sterven; of wanneer zij tot het altaar naderen, om te dienen, dat zij het vuuroffer den HEERE aansteken;

21 Zij zullen dan hunne handen en voeten wasschen, opdat zij niet sterven; en dit zal hun eene eeuwige inzetting zijn, voor hem en zijn zaad, bij hunne geslachten.

22 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

23 Gij nu, neem u de voornaamste specerijen, de zuiverste mirre, vijf honderd sikkels, en specerijkaneel, half zoo veel, *namelijk* twee honderd en vijftig sikkels, ook specerijkalmus, twee honderd en vijftig sikkels;

24 Ook kassie, vijf honderd, naar den sikkels des heilighdoms, en olie van olijfboomen een hin;

25 En maak daarvan eene olie der heilige zalving, eene zalf, heel kunstigtig gemaakt, naar apothekers werk: het zal eene olie der heilige zalving zijn.

26 En met dezelve zult gij zalven de tent der samenkomst, en de ark der getuigenis;

27 En de tafel met al haar gereedschap, en den kandelaar met zijn gereedschap, en het reukaltaar;

28 En het altaar des brandoffers, met al zijn gereedschap, en het waschvat met zijn voet.

29 Gij zult ze alzo heiligen, dat zij

heiligheld der heiligheden zijn; al wat ze aanroert, zal heilig zijn.

30 Gij zult ook Aäron en zijne zonen zalven, en zij zult hen heiligen, om Mij het priesterambt te bedienen.

31 En gij zult tot de kinderen Israëls spreken, zeggende: Dit zal mij eene olie der heilige zalving zijn bij uwe geslachten.

32 Op geens menschen vleesch zal men ze gieten, gij zult ook naar haar maatsel geene dergelijke maken; het is heiligheld, zij zal alieden heiligheld zijn.

33 De man, die zulk eene zalf maken zal als deze, of die daarvan op wat vreemde doet, die zal uitgerooid worden uit zijne volken.

34 Verder zeide de Heere tot Mozes: Neem tot u welriekende specerijen, mirresap, en oniche, en galban, deze welriekende specerijen, en zuiveren wierook; dat elk bijzonder zij.

35 En gij zult een reukwerk eener zalf daaruit maken, naar het werk des apothekers, gemengd, rein, heilig.

36 En gij zult van hetzelfde heel klein pulver stooten, en gij zult daarvan leggen voor de getuigenis in de tent der samenkomst, waarheen Ik tot u komen zal; het zal alieden heiligheld der heiligheden zijn.

37 Doch naar het maatsel Jezes reukwerks, hetwelk gij gemaakt zult hebben, zult gij lieden voor u zelve geen maken; het zal u heiligheld zijn voor den HEERE.

38 De man, die dergelijke maken zal, om daarvan te rieken, die zal uitgerooid worden uit zijne volken.

HOOFDSTUK 31.

God stelt Bezaleel en Aholiab aan, om den Tabernakel en zijn gereedschap te vervaardigen, vs. 1. De Heere bevestigt wederom het heiligen van den Sabbat, 12. Mozes ontvangt de twee tafelen der wet, 18.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 * Zie, Ik heb met name geroepen Bezaleel, den zoon van Uri, den zoon van Hur, van den stam van Juda.

3 En Ik heb hem vervuld met den Geest Gods, met wijsheid, en met verstand, en met wetenschap, *namelijk* in alle handwerk;

4 Om te bedenken vernuftigen arbeid; te werken in goud, en in zilver, en in koper.

5 En in kunstige steensnijding, om in te zetten, en in kunstige houtsnijding, om te werken in alle handwerk.

6 En Ik, zie, Ik heb hem bijgevoegd Aholiab, den zoon van Ahisamach, van den stam van Dan; en in het hart van een' iegelijk, die wijs van hart is, heb Ik wijsheid gegeven; en zij zullen maken al wat Ik u geboden heb.

7 *Namelijk* de tent der samenkomst, en de ark der getuigenis, en het verzoendeksel, dat daarop zal zijn, en al het gereedschap der tent;

8 En de tafel, met haar gereedschap; en den louteren kandelaar, met al zijn gereedschap; en het reukaltaar;

9 Ook des brandoffers altar, met al zijn gereedschap; en het waschvat met zijn voet;

10 En de amtskleederen, en de heilige kleederen van den priester Aäron, en de kleederen van zijne zonen, om het priesterambt te bedienen;

11 Ook de zalfolie, en het reukwerk van welriekende specerijen voor het heilighdom: naar alles, wat Ik u geboden heb, zullen zij het maken.

12 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

13 Gij nu, spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Gij zult evenwel mijne sabbaten onderhouden: want dit is een

J. v. C.
1491.* Ex. 35:30.
1 Kron. 2:20.

J. v. C. 1491.	treken tusschen Mij en tusschen ulieden, hij uwe geslachten; opdat men wete, dat Ik de HEERE ben, die u heilige.	10 En nu, laat Mij toe, dat mijn toorn tegen hen ontsteke, en hen vertere; zoo zal Ik u tot een groot volk maken.	J. v. C. 1491.
6 Ex. 20.8. Deut. 5.12. Rece. 20.12.	14 Ouderhoudt dan den sabbat, dewijl hij ulieden heilig is! wie hem onheiligt, zal zekerlijk gedood worden: want een ieder, die op denzelfden eenig werk doet, die ziel zal uitgeroeid worden uit het midden harer volken.	11 Doch Mozes aanbad het aangezicht des HEEREN zijns Gods, en hij zeide: O HEERE! waarom zou uw toorn ontsteken tegen uw volk, <i>f</i> hetwelk Gij met groote kracht, en met een sterke hand, uit Egypteland uitgevoerd hebt?	f Ps. 106.21
	15 Zes dagen zal men werk doen; doch op den zevenden dag is de sabbat der rust, een heilichheid des HEEREN! Wie op den sabbatdag arbeid doet, zal zekerlijk gelood worden.	12 Waarom zouden de Egyptenaars spreken, zeggende: <i>g</i> In kwaadheid heeft Hij hen uitgevoerd, opdat Hij hen doodde op de bergen, en opdat Hij hen vernielde van den aardbodem? Keer af van de hitteigheid uws toorns, en laat het U over het kwaad uws volks berouwen!	g Num. 14.13. eze
e Gen. 1.31. 2.2.3. Ex. 20.11.	16 Dat dan de kinderen Israëls den sabbat houden, den sabbat onderhoudende in hunne geslachten, tot een eeuwig verbond.	13 <i>h</i> Gedenk aan Abraham, aan Izak en aan Israël, uwe knechten, aan welke Gij bij U zelveu gezworen hebt, en hebt tot hen gesproken: Ik zal u uw zaad vermenigvuldigen, als de sterren des hemels; en dit geheele land, waarvan Ik gezegd heb, zal Ik aan ulieder zaad geven, dat zij het erfelijk bezitten in eeuwigheid.	h Gen. 12.7. 13.15. 15.18. 26.4. 28.13. Deut. 34.4.
d Ex. 32.16.	17 Hij zal tusschen Mij en tusschen de kinderen Israëls een teeken in eeuwigheid zijn: <i>c</i> dewijl de HEERE, in zes dagen, den hemel en de aarde gemaakt, en op den zevenden dag gerust en zich verkwikt heeft.	14 Toen berouwde het den HEERE over het kwaad, hetwelk Hij gesproken had zijn volk te zullen doen.	
	18 En Hij gaf aan Mozes, als Hij met hem op den berg Sinaï te spreken geëindigd had, <i>d</i> de twee tafelen der getuigenis, tafelen van steen, beschreven met den vinger Gods.	15 En Mozes wendde zich om, en klom van den berg af, met de twee tafelen der getuigenis in zijne hand; deze tafelen waren op hare beide zijden beschreven, zij waren op de eene en op de andere zijde beschreven.	i Ex. 31.18. Deut. 9.10.
	HOOFDSTUK 32.	16 En <i>e</i> diezelfde tafelen waren Gods werk; het geschrift was ook Gods geschrift zelf, in de tafelen gegraveerd.	
	Het volk dringt Aäron een gouden kalf te maken, vs. 1, waarvoor zij een offerfeest vierden, 6. God zweeft af aan Mozes te kennen en dreigt het volk te vernietigen, 7. Mozes bidt voor het volk, 11. en inweest God tot genade, 14. Mozes klimt af van den berg en verbrijzelt de twee steenen tafelen, als hij de afgezonderd van het volk ziet, 15. hij vernietigt het kalf tot pulver, 20. Aäron verontschuldigt zich, 22. Mozes laat door de Levieten drie duizend schuldigen doodden, 25. Mozes bidt weder, dat de Heere het volk zijne zonde vergeve, 32. God belooft het volk nu te sparen; maar behoudt zich voor hen te straffen, 34.	17 Toen nu Jozua des volks stem hoorde, als het juichte, zoo zeide hij tot Mozes: Er is een krijersgeschrei in het leger.	
	TOEN het volk zag, dat Mozes vertoog van den berg af te komen, zoo verzamelde zich het volk tot Aäron, en zij zeiden tot hem: Sta op, <i>a</i> maak ons goden, die voor ons aangezicht gaan: want dezen Mozes, dien man, die ons uit Egypteland uitgevoerd heeft, wij weten niet, wat hem geschied zij.	18 Maar hij zeide: Het is geene stem des geroeps van overwinning, het is ook geene stem des geroeps van nederlaag; ik hoor eene stem van zingen bij beerte.	j Deut. 9.17.
a Hand. 7.40.	2 Aäron nu zeide tot hen: Rukt af de gouden oorsierselen, die in de ooren uwer vrouwen, uwer zonen, en uwer dochteren zijn; en breng ze tot mij.	19 En het geschiedde, als hij aan het leger naderde, en het kalf, en de <i>b</i> reijen zag, dat de toorn van Mozes ontstak, en dat hij de tafelen uit zijne handen wierp, en dezelve heden aan den berg verbrak.	b Deut. 9.21.
	3 Toen rukte het gansche volk de gouden oorsierselen af, die in hunne ooren waren; en zij bragten ze tot Aäron.	20 En <i>c</i> hij nam dat kalf, dat zij gemaakt hadden, en verbrande het in het vuur, en vermaalde het, tot dat het klein werd, en strooide het op het water, en deed het den kinderen Israëls drinken.	c Deut. 9.21.
	4 En hij nam ze uit hunne hand, en hij bewierp het met een griffie, en hij maakte een gegoten kalf daaruit. Toen zeiden zij: Dit zijn uwe Goden, Israël! die u uit Egypteland opgevoerd hebben.	21 En Mozes zeide tot Aäron: Wat heeft u dit volk gedaan, dat zij <i>d</i> zulk een groote zonde over hetzelfde gebragt hebt?	d 1 Joh. 5.12.
	5 Als Aäron dat zag, zoo bouwde hij een altaar voor hetzelfde; en Aäron riep uit, en zeide: Morgen zal den HEERE een feest zijn!	22 Toen zeide Aäron: De toorn mijns heeren ontsteke niet! <i>e</i> gij kent dit volk, <i>e</i> dat het in het booze ligt.	
	6 En zij stonden des anderen daags vroeg op, en offerden brandoffer, en bragten dankoffer daartoe; en <i>b</i> het volk zat neder om te eten en te drinken; daarna stonden zij op, om te spelen.	23 Zij dan zeiden tot mij: Maak ons goden, die voor ons aangezicht gaan! want dezen Mozes, dien man, die ons uit Egypteland opgevoerd heeft, wij weten niet, wat hem geschied zij.	
b 1 Cor. 10.7.	7 Toen sprak de HEERE tot Mozes: Ga heen, klim af! want uw volk, dat zij uit Egypteland opgevoerd hebt, <i>c</i> heeft het verdooven.	24 Toen zeide ik tot hen: Wie goud heeft, die rukke het af, en geve het mij; en ik wierp het in het vuur, en dit kalf is er uitgekomen.	
e Deut. 32.5.	8 En zij zijn haast afgeweken van den weg, dien Ik hun geboden had: zij hebben zich een gegoten kalf gemaakt; en zij hebben zich voor hetzelfde gebogen, en hebben het offerande gedaan, en gezegd: <i>d</i> Dit zijn uwe Goden, Israël! die u uit Egypteland opgevoerd hebben.	25 Als Mozes zag, dat het volk ontbloot was, (want Aäron had het ontbloot tot verkleining onder degenen, die tegen hen hadden mogen opstaan)	
d 1 Kon. 12.28.	9 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Ik heb dit volk gezien, en zie, <i>e</i> het is een hardnekkig volk!	26 Zoo bleef Mozes staan in de poort des legers, en zeide: Wie den HEERE toebehoort, <i>kome</i> tot mij! Toen verzamelden zich tot hem al de zonen van Levi.	
e Ex. 33.3. Deut. 9.6.13. Jer. 48.4. Jer. 5.3. Rom. 4.16.		27 En hij zeide tot hen: Alzoo zegt de HEERE, de God van Israël: Een ieder doe zijn zwaard aan zijne heup; gaat door en keert weder, van poort tot poort in het leger, en een iegelijk doode zijnen broeder, en elk zijnen vriend, en elk zijnen naaste!	
		28 En de zonen van Levi deden naar het woord van Mozes; en er vielen van het volk, op dien dag, omtrent drie duizend man.	
		29 Want Mozes had gezegd: Vult he-	

J. v. C.
1491.

den uwe handen den HEERE! want elk zal zijn tegen zijnen zoon, en tegen zijnen broeder; en dit, opdat Hij heden eenen zegen over ulieden geve!

30 En het geschiedde des anderen daags, dat Mozes tot het volk zeide: Gijlieden hebt eene groote zonde gezondigd; doch nu, ik zal tot den HEERE opklimmen, misschien zal ik eene verzoening doen voor uwe zonde.

31 Zou keerde Mozes weder tot den HEERE, en zeide: Oeh, dit volk heeft eene groote zonde gezondigd, dat zij zich gouden goden gemaakt hebben.

32 Nu dan, indien Gij hunne zonden vergeven zult! doch zoo niet, zoo delg mij nu uit uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt.

33 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Dien zou Ik uit mijn boek delgen, die aan Mij zondigt.

34 Doch ga nu heen, leid dit volk, waarheen Ik u gezegd heb: zie, mijn Engel zal voor uw aangezicht gaan! doch ten dage mijns bezoeks, zoo zal ik hunne zonde over hen bezoeken!

35 Abius plaagde de HEERE dit volk, omdat zij dat kalf gemaakt hadden, hetwelk Aäron gemaakt had.

HOOFDSTUK 33.

God zegt aan Mozes, dat een engel het volk naar Kanaän zal geleiden, maar weigert zelf met hen te trekken, vs. 1. Het volk treurt hierover, 4. Mozes doet de Tent buiten het leger brengen, 7, en God komt daar op een zigtbare wijze met hem te zamen, 9. Mozes bidt en de Heere belooft dat zijn aangezicht hem en zijn volk wederom zal vergezellen, 12. Mozes vraagt Gods heerlijkheid te mogen zien, 18. God belooft hem, dat Hij voor hem voorbij zou gaan, met zijne handen zijne oogen bedekkende, want dat niemand zijn aangezicht kan aanschouwen, 19.

VOORTS sprak de HEERE tot Mozes: Ga heen, trek op van hier, gij en het volk, dat gij uit Egypteland opgevoerd hebt, naar het land, dat Ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb, zeggende: ^a Aan uw zaad zal Ik het geven.

2 En Ik zal eenen engel voor uw aangezicht zenden, (en Ik zal uitschrijven de Kanaänieten, en de Amorieten, en de Hethieten, en de Ferezieten, de Hevieten, en de Jebusieten.)

3 Naar het land, dat van melk en honig is vloeijende: want Ik zal in het midden van u niet optrekken, ^b want gij zijt een hardnekkig volk; dat Ik u op dezen weg niet vertere.

4 Toen het volk dit kwade woord hoorde, zoo droegen zij leed: en niemand van hen deed zijn versiersel aan zich.

5 En de HEERE had tot Mozes gezegd: Zeg tot de kinderen Israëls: Gij zijt een hardnekkig volk, in een oogenblik zou Ik in het midden van ulieden optrekken, en zou u vernielen; doch nu, legt uw sieraad van u af, en Ik zal weten, wat Ik u doen zal.

6 De kinderen Israëls dan beroofden zich zelve van hunne versierselen, verre van den berg Horeb.

7 En Mozes nam de tent, en spande ze zich buiten het leger, ver van het leger afwijkende; en hij noemde ze de Tent der zamenkomst. En het geschiedde, dat al wie den HEERE zocht, uitging tot de tent der zamenkomst, die buiten het leger was.

8 En het geschiedde, wanneer Mozes uitging naar de tent, stond al het volk op, en een ieder stelde zich in de deur zijner tent; en zij zagen Mozes na, totdat hij de tent ingegaan was.

9 En het geschiedde, als Mozes de tent ingegaan was, zoo kwam de wolkkolom nederwaarts, en stond in de deur der tent; en Hij sprak met Mozes.

10 Als het volk de wolkkolom zag staan in de deur der tent, zoo stond al het volk op, en zij bogen zich, een ieder in de deur zijner tent.

11 En de HEERE sprak tot Mozes aangezicht aan aangezicht, gelijk een man met zijnen vriend spreekt; daarna keerde hij weder tot het leger; doch zijn dienaar Jozua, de zoon van Nun, de jongeling, week niet uit het midden der tent.

12 En Mozes zeide tot den HEERE: Zie, Gij zegt tot mij: Voer dit volk op! maar Gij laat mij niet weten, inden Gij met mij zult zenden; daar Gij gezegd hebt: Ik ken u bij name! en ook: Gij hebt genade gevonden in mijne oogen! 13 Nu dan, ik bidde, indien ik genade gevonden heb in uwe oogen, zoo laat mij nu uwen weg weten, en ik zal U kennen, opdat ik genade vinde in uwe oogen; en zie aan, dat deze natie uw volk is!

14 Hij dan zeide: Zou mijn aangezicht moeten medegaan, om u gerust te stellen?

15 Toen zeide hij tot Hem: Indien uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons van hier niet optrekken!

16 Want waarbij zou nu bekend worden, dat ik genade gevonden heb in uwe oogen, ik en uw volk? is het niet daarbij, dat Gij met ons gaat? ^c alzoo zullen wij afgezonderd worden, ik en uw volk, van alle volk, dat op den aardbodem is.

17 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Ook deze zelve zaak, die gij gesproken hebt, zal Ik doen; dewijl gij genade gevonden hebt in mijne oogen, en Ik u bij name ken.

18 Toen zeide hij: Toon mij nu uwe heerlijkheid!

19 Doch Hij zeide: Ik zal al mijne goedigheid voorbij uw aangezicht gaan laten, en zal den Naam des HEEREN uitroepen voor uw aangezicht; ^d maar Ik zal genadig zijn, wien Ik zal genadig zijn, en Ik zal Mij ontfermen, over wien Ik Mij ontfermen zal.

20 Hij zeide verder: Gij zoudt mijn aangezicht niet kunnen zien: want Mij zal geen mensch zien, en leven.

21 De HEERE zeide verder: Zie, er is eene plaats bij Mij; daar zult gij u op de steenrots stellen.

22 En het zal geschieden, wanneer mijne heerlijkheid voorbij zal gaan, zoo zal Ik u in eene kloof der steenrots zetten; en Ik zal u met mijne hand overdekken, totdat Ik zal voorbijgaan zijn.

23 En wanneer Ik mijne hand zal weggenomen hebben, zoo zult gij mijne achterste deelen zien; maar mijn aangezicht zal niet gezien worden!

HOOFDSTUK 34.

God bevelde Mozes twee steenen tafelen te houe, waarop Hij zijne wet wederom wilde schrijven, vs. 1. Hiermede klimt Mozes op den berg, 4. De Heere daalt neder in eene wolk en roept zinen Naam overluid voor hem uit, 5. Mozes bidt den Heere om met het volk op te trekken, 8; de Heere belooft het en maakt met hen een verbond. Wanschiet het volk voor de afrederij der Kanaänieten, 10, met welke zij zich door het huwelijk niet mogen verenigen, 16. Herhaling van het gebod aangaande het Paascheest, den Sabbat en de overige feesten, 18. Nadat Mozes 40 dagen op den berg gewest is, komt hij af met de twee tafelen, 28. Zijn aangezicht, dat glinstert, moet hij bedekken, 29. Hij deelt alles, wat de Heere op den berg Sinai gesproken heeft, aan het volk mede, 32.

TOEN ^e zeide de HEERE tot Mozes: Houw u twee steenen tafelen, gelijk de eerste waren, zoo zal Ik op de tafelen schrijven dezelve woorden, die op de eerste tafelen geweest zijn, die gij gebroken hebt.

J. v. C.
1491.^c Deut. 4: 7.^d Rom. 9: 15.^e Deut. 10: 1.

J. v. C. 1491.	2 En wees bereid tegen den morgen- stond; dat gij in den morgenstond op den berg Sinaï klimt, en stel u aldaar voor Mij op den top des berge. 3 En niemand zal met u opklimmen; dat er ook niemand gezien worde op den ganschen berg: ook het kleine vee, noch runderen zullen tegenover dezen berg niet weiden. 4 Toen hieue hij twee steenen tafelen, gelijk de eerste; en Mozes stond des morn- gens vroeg op, en klom op den berg Sinaï, gelijk als hem de HEERE geboden had; en hij nam de twee steenen tafelen in zijne hand. 5 De HEERE nu kwam nederwaarts in eene wolk, en stelde zich aldaar bij hem; en hij riep uit den Naam des HEEREN. 6 Als nu de HEERE voor zijn aange- zicht voorbijging, zoo riep hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, langmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! 7 Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft, die den schuldige geenszins onschuldig houdt, f bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kinds- kinderen, in het derde en in het vierde lid. 8 Mozes nu haastte zich en neigde het hoofd ter aarde, en hij boog zich. 9 En hij zeide: Heere! indien ik nu ge- nade gevonden heb in uwe oogen, zoo ga nu de Heere in het midden van ons! want dit is een hardnekkig volk: doch vergeef onze ongerechtigheid en onze zonde, en neem ons aan tot u een erfdeel! 10 Toen zeide hij: Zie, ik maak een verbond; i voor uw gansche volk zal ik wonderen doen, die niet geschapen zijn op de gansche aarde, noch onder eenige volken; alzoo dat dit gansche volk, in welks midden gij zijt, des HEEREN werk zien zal, dat het schrikkelijk is, hetwelk ik met u doe. 11 Onderhoudt gij heengeen ik u heeden gebiede! ziet, ik zal voor u aangezicht uitdrijven de Amorieten, en de Kanna- nieten, en de Hevieten, en de Ferezieten, en de Hivieten, en de Jebusieten. 12 Want u, dat gij toch geen ver- bond maakt met den inwoner des lands, waarin gij komen zult; dat hij mischien niet tot eenen strik worde in het midden van u. 13 Maar hunne altaren zult gij lieden omwerpen, en hunne opgerigte beelden zult gij verbreken, en hunne bosschen zult gij afhouwen. 14 (Want gij zult u niet buigen voor eene anderen god; want des HEEREN naam is IJveraar! een ijverig God is hij.) 15 Opdat gij mischien geen verbond maakt met den inwoner van dat land; en zij hunne goden niet nahoereren, noch hunnen gouden offerande doen, en hij u noodigende, gij van hunne offerande etet. 16 En gij voor uwe zonen vrouwen neemt van hunne dochteren; en hunne dochteren, hare goden nahoerende, maken, dat ook uwe zonen hare goden nahoeren. 17 Gij zult u geene gegoten goden ma- ken. 18 Het feest der ongezuurde brooden zult gij houden; zeven dagen zult gij on- gezuurde brooden eten, gelijk ik u gebo- den heb, ter gezetter tijd der maand Abib: want in de maand Abib zijt gij uit Egypte uitgegaan. 19 Al wat de buarmoeder opent, is mijne; ja al uw vee, dat mannelijk zal geboren worden, openende de buarmoeder van het groote en kleine vee. 20 Doch den ezel, die de buarmoeder <th data-bbox="538 100 911 1617">opent, zult gij met een stuk klein vee los- sen; maar indien gij hem niet zult lossen, zoo zult gij hem den nek breken. Al de eersgeborenen uwer zonen zult gij lossen, en men zal voor mijn aangezicht niet bedig verschijnen. 21 Zes dagen zult gij arbeiden, maar op den zevenden dag zult gij rusten: in den ploegtijd en in den oogst, zult gij rusten. 22 Het feest der weken zult gij ook houden, zijnde het feest der eerstelingen van den tarweoogst, en het feest der inzameling, als het jaar om is. 23 Al wat mannelijk is onder u zal driemaal in het jaar verschijnen voor het aangezicht des Heeren HEEREN, den God van Israël. 24 Wanneer ik de volken voor u aan- gezicht uit de bezitting zal verdrijven, en uwe landpaleu verwijderen, dan zal nie- mand uw land begeeren, terwijl gij hen opgaan zult, om te verschijnen voor het aangezicht des HEEREN uws Gods, driemaal in het jaar. 25 Gij zult het bloed van mijn slag- toffer niet offeren met geedeemd brood: het slagtoffer van het paascheest zal ook niet vernachten tot den morgen. 26 De eerstelingen van de eerste vruchten uws lands zult gij in het huis des HEEREN uws Gods brengen. Gij zult het bokje in de melk zijner moeder niet koken. 27 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Schrif u deze woorden: want naar luid dezer woorden heb ik een verbond met u en met Israël gemaakt. 28 En hij was aldaar met den HEERE, veertig dagen en veertig nachten; hij at geen brood, en hij dronk geen water: en hij schreef op de tafelen de woer- den des verbonds, de tien woorden. 29 En het geschiedde, toen Mozes van den berg Sinaï afging, (de twee tafelen der getuigenis nu waren in de hand van Mozes, als hij van den berg afging) zoo wist Mozes niet, dat het vel zijns aan- gezichts glinsterde, toen hij met hem sprak. 30 Als nu Aäron en al de kinderen Is- raëls Mozes aanzagen, ziet, zoo glinsterde het vel zijns aanzichts: daarom vrees- den zij tot hem toe te treden. 31 Toen riep hen Mozes; en Aäron, en al de oversten in de vergadering keerden weder tot hem; en Mozes sprak tot hen. 32 En daarna traden al de kinderen Israëls toe; en hij gebood hun al wat de HEERE met hem gesproken had op den berg Sinaï. 33 Alzoo eindigde Mozes met hen te spreken, en hij had een deksel op zijn aangezicht gelegd. 34 Doch als Mozes voor het aangezicht des HEEREN kwam, om met hem te spreken, zoo nam hij het deksel af, totdat hij uitging; en nadat hij uitgegaan was, zoo sprak hij tot de kinderen Is- raëls, wat hem geboden was. 35 Zoo zagen dan de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes, dat het vel van het aangezicht van Mozes glinsterde; der- halve deed Mozes het deksel weder op zijn aangezicht, totdat hij inging om met hem te spreken. HOOFDSTUK 35. Mozes herhaalt voor het volk het bevel om den Sabbat te vieren, vs. 1. Hij vraagt een vrijwillig heffoor van goud, zilver, koper, enz., om den Tabernakel en dezelfde ge- wesen brengen alle vrijwillig hunne kostbaar- heden bijeen, 20; kundige vrouwen spinnen de stoffen, 25; de oversten brengen edele stenen en spierrijen, 27. Mozes maakt bekend, dat God Bezaleel en Aholiab met wijsheid heeft vervuld, om het werk ten uitvoer te brengen, 30.<th data-bbox="922 100 1004 142">J. v. C. 1491.</th></th>	opent, zult gij met een stuk klein vee los- sen; maar indien gij hem niet zult lossen, zoo zult gij hem den nek breken. Al de eersgeborenen uwer zonen zult gij lossen, en men zal voor mijn aangezicht niet bedig verschijnen. 21 Zes dagen zult gij arbeiden, maar op den zevenden dag zult gij rusten: in den ploegtijd en in den oogst, zult gij rusten. 22 Het feest der weken zult gij ook houden, zijnde het feest der eerstelingen van den tarweoogst, en het feest der inzameling, als het jaar om is. 23 Al wat mannelijk is onder u zal driemaal in het jaar verschijnen voor het aangezicht des Heeren HEEREN, den God van Israël. 24 Wanneer ik de volken voor u aan- gezicht uit de bezitting zal verdrijven, en uwe landpaleu verwijderen, dan zal nie- mand uw land begeeren, terwijl gij hen opgaan zult, om te verschijnen voor het aangezicht des HEEREN uws Gods, driemaal in het jaar. 25 Gij zult het bloed van mijn slag- toffer niet offeren met geedeemd brood: het slagtoffer van het paascheest zal ook niet vernachten tot den morgen. 26 De eerstelingen van de eerste vruchten uws lands zult gij in het huis des HEEREN uws Gods brengen. Gij zult het bokje in de melk zijner moeder niet koken. 27 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Schrif u deze woorden: want naar luid dezer woorden heb ik een verbond met u en met Israël gemaakt. 28 En hij was aldaar met den HEERE, veertig dagen en veertig nachten; hij at geen brood, en hij dronk geen water: en hij schreef op de tafelen de woer- den des verbonds, de tien woorden. 29 En het geschiedde, toen Mozes van den berg Sinaï afging, (de twee tafelen der getuigenis nu waren in de hand van Mozes, als hij van den berg afging) zoo wist Mozes niet, dat het vel zijns aan- gezichts glinsterde, toen hij met hem sprak. 30 Als nu Aäron en al de kinderen Is- raëls Mozes aanzagen, ziet, zoo glinsterde het vel zijns aanzichts: daarom vrees- den zij tot hem toe te treden. 31 Toen riep hen Mozes; en Aäron, en al de oversten in de vergadering keerden weder tot hem; en Mozes sprak tot hen. 32 En daarna traden al de kinderen Israëls toe; en hij gebood hun al wat de HEERE met hem gesproken had op den berg Sinaï. 33 Alzoo eindigde Mozes met hen te spreken, en hij had een deksel op zijn aangezicht gelegd. 34 Doch als Mozes voor het aangezicht des HEEREN kwam, om met hem te spreken, zoo nam hij het deksel af, totdat hij uitging; en nadat hij uitgegaan was, zoo sprak hij tot de kinderen Is- raëls, wat hem geboden was. 35 Zoo zagen dan de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes, dat het vel van het aangezicht van Mozes glinsterde; der- halve deed Mozes het deksel weder op zijn aangezicht, totdat hij inging om met hem te spreken. HOOFDSTUK 35. Mozes herhaalt voor het volk het bevel om den Sabbat te vieren, vs. 1. Hij vraagt een vrijwillig heffoor van goud, zilver, koper, enz., om den Tabernakel en dezelfde ge- wesen brengen alle vrijwillig hunne kostbaar- heden bijeen, 20; kundige vrouwen spinnen de stoffen, 25; de oversten brengen edele stenen en spierrijen, 27. Mozes maakt bekend, dat God Bezaleel en Aholiab met wijsheid heeft vervuld, om het werk ten uitvoer te brengen, 30. <th data-bbox="922 100 1004 142">J. v. C. 1491.</th>	J. v. C. 1491.
Ex. 19:12	Ex. 23:15		
Ex. 19:13	Deut. 16:16		
	Ex. 20:2		
	Ex. 23:16		
	Ex. 23:17		
Ex. 33:19	Deut. 16:16		
Ex. 20:6	Ex. 23:18		
Num. 11:18	Ex. 23:19		
Deut. 5:10	Deut. 26:2		
Ps. 104:8	Ex. 23:19		
110:8	Lev. 22:27		
Jer. 32:18	Deut. 14:21		
Lev. 25:34	Ex. 24:18		
Ps. 28:9	Deut. 9:18		
33:12	Ex. 31:18		
Zach. 2:12	34:1		
Deut. 5:2	Deut. 4:12		
Jos. 10:12,13			
	2 Cor. 3:7		
Ex. 23:32	2 Cor. 3:7,13		
Num. 33:51			
Deut. 7:2			
Ex. 20:5			
1 Kon. 11:2			
Ex. 15:15			
23:15			
Ex. 13:2			
22:29			
Ezech. 44:30			
Ex. 13:13			

J. v. C.
1491.

Ex. 34:32.

Ex. 30:8.

Lev. 23:3.

Deut. 5:12.

Luk. 13:14.

Ex. 16:23.

Ex. 25:2.

Ex. 25:4.

Ex. 25:5.

Ex. 25:6.

Ex. 25:7.

28:17, 20.

Ex. 26:26.

Ex. 25:23.

Ex. 25:30.

Ex. 30:1.

Ex. 31:11.

Ex. 26:36.

Ex. 27:4.

Ex. 30:18.

Ex. 27:9.

Ex. 27:16.

Ex. 27:19.

Ex. 31:10.

Ex. 28.

TOEN = deed Mozes de gansche vergadering der kinderen Israëls verzamelen, en zeide tot hen: Dit zijn de woorden, die de HEERE geboden heeft, dat men ze doe.

2 ^b Zes dagen zal men het werk doen, maar op den zevenden dag zal ulieden heilichheid zijn, een sabbat der rust den HEERE; al wie daarop werk doet, zal gedood worden.

3 ^c Gij zult geen vuur aansteken in eenige uwer woningen op den sabbatdag.

4 Verder sprak Mozes tot de gansche vergadering der kinderen Israëls, zeggende: Dit is het woord, dat de HEERE geboden heeft, zeggende:

5 ^d Neemt van hetgeen, dat gijlieden hebt, een hoffer den HEERE; een ieder, wiens hart vrijwillig is, zal het brengen, ten hoffer des HEEREN: goud, en zilver, en koper;

6 ^e Als ook hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en sijn linnen, en geitenhaar;

7 ^f En roodgeverwde ramsvellen, en dassenvellen, en sittimhout;

8 ^g En olie tot den lichter, en specerijen ter zalfolie, en tot rooking welriekende specerijen;

9 ^h En sardonixsteenen, en vervullende steenen, tot den efod en tot den borstlap.

10 En allen, die wijs van hart zijn onder ulieden, zullen komen, en maken alles, wat de HEERE geboden heeft:

11 ⁱ Den tabernakel, zijne tent en zijn deksel, zijne haakjes en zijne berderen, zijne richelen, zijne pilaren, en zijne voeten;

12 De ark en hare handboomen, het verzoendeksel en den voorhang des deksels;

13 De ^k tafel en hare handboomen, en al hare gereedschap, en ^l de toonbrooden;

14 En den kandelaar tot het licht, en zijn gereedschap, en zijne lampen, en de olie tot het licht;

15 ^m En het reukaltaar, en zijne handboomen, en ⁿ de zalfolie, en het reukwerk van welriekende specerijen; en ^o het deksel der deur aan de deur des tabernakels;

16 ^p Het altaar des brandoffers, en den koperen rooster, dien het hebben zal, zijne handboomen, en al zijne gereedschappen; ^q het waschvat en zijn voet;

17 ^r De behangzelen des voorhofs, zijne pilaren en zijne voeten; en ^s het deksel van de poort des voorhofs;

18 ^t De nagelen des tabernakels, en de pennen des voorhofs, met derzelver zeelen;

19 De amtskleederen om in het heilige te dienen, de heilige kleederen van den priester Aäron, en de kleederen zijner zonen, om het priesterambt te bedienen.

20 Toen ging de gansche vergadering der kinderen Israëls uit van het aangezigt van Mozes.

21 En zij kwamen, alle man, wiens hart hem bewoog, en een ieder, wiens geest hem vrijwillig maakte, die bragten des HEEREN hoffer tot het werk van de tent der samenkomst, en tot al hare dienst, en tot de heilige kleederen.

22 Zoo kwamen dan de mannen met de vrouwen, alle vrijwilligen van hart; zij bragten haken, en oorsierelen, en ringen, en spanselen, alle gouden vaten; en alle man, die een gouden beweegoffer den HEERE offerde.

23 En alle man, bij wien gevonden werd hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en sijn linnen, en geitenhaar, en roodgeverwde ramsvellen, en dassenvellen, die bragten ze.

24 Allen, die een hoffer van zilver of koper offerden, die bragten het ten hoffer des HEEREN; en allen, bij welke

sittimhout gevonden werd, bragten het tot alle werk der dienst.

25 En ^u alle vrouwen, die wijs van hart waren, sponnen met hare handen; en zij bragten het gesponnene, de hemelsblauwe zijde en het purper, het scharlaken en het sijn linnen.

26 En alle vrouwen, welker hart haar bewoog in wijsheid, die sponnen het geitenhaar.

27 De oversten nu bragten sardonixsteenen en vulsteenen, tot den efod en tot den borstlap;

28 En specerijen en olie, ^v tot den lichter en tot de zalfolie, en ^w tot rooking welriekende specerijen.

29 Alle man en vrouw, welker hart hen vrijwillig bewoog ^x brengen tot al het werk, hetwelk de HEERE geboden had te maken door de hand van Mozes; dat bragten de kinderen Israëls tot een vrijwillig offer den HEERE.

30 Daarna zeide Mozes tot de kinderen Israëls: Ziet, ^y de HEERE heeft met name geroepen Bezaleel, den zoon van Uri, den zoon van Iiur, van den stam van Juda.

31 ^z En de Geest Gods heeft hem vervuld met wijsheid, met verstand, en met wetenschap, namelijk in alle handwerk;

32 En ^a om te bedenken vernuftigen arbeid, te werken in goud, en in zilver, en in koper.

33 En ^b in kunstige steensnijding, om in te zetten, en in kunstige houtsnijding; om te werken in alle vernuftig handwerk.

34 Hij heeft hem ook in zijn hart gegeven ^c andere te onderwijzen, hem en Aholiab, den zoon van Ahisamach, van den stam van Dan.

35 ^e Hij heeft hen vervuld met wijsheid des harten, om te maken alle werk eens werkmeesters, en des allervernuftigsten handwerkers, en des borduurders in hemelsblauw, en in purper, in scharlaken en in sijn linnen, en des wevers; makende alle werk, en bedenkende vernuftigen arbeid.

HOOFDSTUK 36.

Hetgeen de Israëlieten ten hoffer hadden bijgebragt, wordt aan Bezaleel en Aholiab overhandigd, vs. 1. Aan het volk wordt verboden meer te brengen, 3. De werkmeesters maken alles, wat tot den Tabernakel behoort, als gordijnen met cherubim, 8. de gordijnen van geitenhaar, 14. de overkleeden van rams- en dassenvellen, 19. de berderen met hunne zilveren voeten en richelen, en het voorhangsel, 20.

TOEN wrocht Bezaleel en Aholiab, en alle man, die wijs van hart was, in denwelken de HEERE wijsheid en verstand gegeven had, om te weten, hoe zij maken zouden alle werk ten dienste des heilighdoms, naar alles, dat de HEERE geboden had.

2 Want Mozes had geroepen Bezaleel en Aholiab, en allen man, die wijs van hart was, in wiens hart God wijsheid gegeven had, al wiens hart hem bewoog had, dat hij toetrad tot het werk, om dat te maken.

3 Zij dan namen van voor het aangezigt van Mozes het gansche hoffer, hetwelk de kinderen Israëls gebragt hadden, tot het werk der dienst des heilighdoms, om dat te maken; doch zij bragten tot hem nog allen morgen vrijwillig offer.

4 Derhalve kwamen alle wijzen, die al het werk des heilighdoms maakten, ieder man van zijn werk, hetwelk zij maakten;

5 En zij spraken tot Mozes, zeggende: Het volk brengt te veel, meer dan genoeg is ten dienste des werks, hetwelk de HEERE te maken geboden heeft.

6 Toen gebod Mozes, dat men eene

J. v. C.
1491.

Spr. 31:19.

Ex. 25:6.

Ex. 25:6.

Ex. 31:2.

Ex. 31:3.

Ex. 31:4.

Ex. 31:5.

Ex. 26:1.

J. v. C.
1491.J. v. C.
1491.

stem zoude gaan laten door het leger, zeggende : Man noch vrouw make geen werk meer ten befoffer des heilighdoms ! Alzoo werd het volk teruggehouden van meer te brengen.

7 Want der stoffe was denzelven genoeg tot het geheele werk, dat te maken was ; ja, er was overig.

8 Alzoo maakte een ieder wijze van hart, onder degenen, die het werk maakten, den tabernakel van tien gordijnen, van getweerd fijn linnen, en hemelsblauw, en purper, en scharlaken met cherubim ; van het allerkunstigste werk maakte hij ze.

9 a De lengte eener gordijn was van acht en twintig ellen, en de breedte eener gordijn van vier ellen ; al deze gordijnen hadden eene maat.

10 En hij voegde vijf gordijnen, de eene aan de andere ; en hij voegde andere vijf gordijnen, de eene aan de andere.

11 b Daarna maakte hij striklisjes van hemelsblauw aan den kant eener gordijn, aan het uiterste in de zamenvoeging ; hij deed het ook aan den uitersten kant der tweede zamenvoegende gordijn.

12 c Vijftig striklisjes maakte hij aan de eene gordijn, en vijftig striklisjes maakte hij aan het uiterste der gordijn, dat aan de tweede zamenvoegende was : d deze striklisjes vatten de eene aan de andere.

13 e Hij maakte ook vijftig gouden haakjes, en voegde de gordijnen zamen, de eene aan de andere, met deze haakjes, dat het een tabernakel werd.

14 Verder maakte hij gordijnen van geitenhaar, tot eene tent over den tabernakel ; van elf gordijnen maakte hij ze.

15 De lengte eener gordijn was dertig ellen, en vier ellen de breedte eener gordijn ; deze elf gordijnen hadden eene maat.

16 En hij voegde vijf gordijnen zamen bijzonder ; wederom zes dezer gordijnen bijzonder.

17 En hij maakte vijftig striklisjes aan den kant van de gordijn, de uiterste in de zamenvoeging ; hij maakte ook vijftig striklisjes aan den kant van de gordijn der andere zamenvoeging.

18 f Hij maakte ook vijftig koperen haakjes, om de tent zamen te voegen, dat zij eene ware.

19 g Ook maakte hij voor de tent een deksel van roodgeverde ramsvellen, en daarover een deksel van dassenvellen.

20 h Hij maakte ook aan den tabernakel berderen van staand sittimhout.

21 i De lengte van een berd was tien ellen, en eene el en eene halve el was de breedte van elk berd.

22 k Twee houvasten had een berd, als sporten in eene ladder gezet, het eene nevens het andere ; alzoo maakte hij het met al de berderen des tabernakels.

23 l Hij maakte ook de berderen tot den tabernakel : twintig berderen naar de zuidzijde zuidwaarts.

24 m En hij maakte veertig zilveren voeten onder de twintig berderen : twee voeten onder een berd, aan zijne twee houvasten, en twee voeten onder een ander berd, aan zijne twee houvasten.

25 n Hij maakte ook twintig berderen aan de andere zijde des tabernakels, aan den noorderhoek.

26 o Met hunne veertig zilveren voeten : twee voeten onder een berd, en twee voeten onder een ander berd.

27 p Doch aan de zijde des tabernakels tegen het westen, maakte hij zes berderen.

28 q Ook maakte hij twee berderen tot hoekberderen des tabernakels, aan de beide zijden.

29 r En zij waren van beneden als tweelingen zamengevoegd, zij waren ook als tweelingen aan deszelfs oppereinde za-

mengervoegd met eenen ring ; alzoo deed hij met die beiden, aan de twee hoeken.

30 s Alzoo waren er acht berderen met hunne zilveren voeten, zijnde zestien voeten : twee voeten onder elk berd.

31 t Hij maakte ook rigchelen van sittimhout : vijf aan de berderen der eene zijde des tabernakels ;

32 En u vijf rigchelen aan de berderen van de andere zijde des tabernakels ; als ook vijf rigchelen aan de berderen des tabernakels, aan de beide zijden westwaarts.

33 u En hij maakte de middelste rigchel doorschietende in het midden der berderen, van het eene einde tot het andere einde.

34 v En hij overtrok de berderen met goud, en hunne ringen (de plaatsen voor de rigchelen) maakte hij van goud ; de rigchelen overtrok hij ook met goud.

35 Daarna s maakte hij eenen voorhang van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweerd linnen : van het allerkunstigste werk maakte hij denzelven, met cherubim ;

36 p En hij maakte daartoe vier pilaren van sittimhout, die hij overtrok met goud ; hunne haken waren van goud, en hij goot hem vier zilveren voeten.

37 r Hij maakte ook aan de deur der tent een deksel van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweerd linnen, geborduurd werk :

38 s En de vijf pilaren daarvan, en hunne haken ; en hij overtrok hunne hoofden en derzelver banden met goud ; en hunne vijf voeten waren van koper.

HOOFDSTUK 37.

Bezaleel maakt de ark van sittimhout, vs. 1. Het verzoendeksel van louter goud, 6 : de twee gouden cherubim, 7 : de tafel met het gereedschap, 10 : den kandelaar met de lampen, 17 : het reukaltaar, 25 : de zalfolie en het reukwerk, 29.

ALZOO s maakte Bezaleel de ark van sittimhout : twee ellen en eene halve was hare lengte, en anderhalve el hare breedte, en anderhalve el hare hoogte.

2 En hij overtrok ze met louter goud, van binnen en van buiten ; en hij maakte ze eenen gouden krans rondom.

3 En hij goot voor dezelve vier gouden ringen, aan hare vier hoeken, alzoo dat twee ringen op derzelver eene zijde waren, en twee ringen op hare andere zijde.

4 En hij maakte handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud.

5 En hij stak de handboomen in de ringen, aan de zijden der ark, om de ark te dragen.

6 Hij maakte ook een verzoendeksel van louter goud : twee ellen en eene halve was deszelfs lengte, en anderhalve el deszelfs breedte.

7 Ook maakte hij twee cherubim van goud, van digt werk maakte hij ze, uit de beide einden des verzoendekfels :

8 k Eenen cherub uit het eene einde aan deze zijde, en den anderen cherub uit het andere einde aan gene zijde ; uit het verzoendeksel maakte hij de cherubim, uit deszelfs beide einden.

9 c En de cherubim waren de beide vleugelen omhoog uitbreidende, bedekkende met hunne vleugelen het verzoendeksel ; en hunne aangezichten waren tegenover elkander ; de aangezichten der cherubim waren naar het verzoendeksel.

10 d Hij maakte ook eene tafel van sittimhout ; twee ellen was hare lengte, en eene el hare breedte, en eene el en eene halve hare hoogte.

11 e En hij overtrok ze met louter goud ; en hij maakte eenen gouden krans daaraan, rondom.

12 f Hij maakte daaraan ook eene lijst

Ex. 26.23.

Ex. 26.26.

Ex. 26.27.

Ex. 26.28.

Ex. 26.29.

Ex. 26.31.

Ex. 26.32.

Ex. 26.36.

Ex. 26.37.

Ex. 25.10.

Ex. 25.19.

Ex. 25.20.

Ex. 25.23.

Ex. 25.24.

Ex. 25.25.

J. v. C.
1491.

rondom, eene hand breed; en hij maakte eenen gouden krans rondom derzelver lijst.

13 g Hij goot ook vier gouden ringen daaraan; en hij zette de ringen aan de vier hoeken, die aan derzelver vier voeten waren.

14 a Tegenover de lijst waren de ringen tot plaatsen voor de handboomen, om de tafel te dragen.

15 Hij maakte ook de handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud, om de tafel te dragen.

16 i En hij maakte het gereedschap, dat op de tafel zijn zoude, hare schotelen, en hare reukschalen, en hare kroezen, en hare plattelen, (met welke zij bedekt zouden worden) van louter goud.

17 a Hij maakte ook eenen kandelaar van louter goud. Van digt werk maakte hij dezen kandelaar, zijne schacht, en zijne rieten; zijne schaaltes, zijne knopen, en zijne bloemen waren uit hem.

18 i Zes rieten nu gingen uit zijne zijden: drie rieten des kandelaars uit zijne eene zijde, en drie rieten des kandelaars uit zijne andere zijde.

19 = In het eene riet waren drie schaaltes gelijk amandelnoten, een knoop en eene bloem; en drie schaaltes, gelijk amandelnoten in een ander riet, een knoop en eene bloem: alsoo waren die zes rieten, die uit den kandelaar gingen.

20 = Maar aan den kandelaar zelve waren vier schaaltes, gelijk amandelnoten, met zijne knopen, en met zijne bloemen.

21 En daar was een knoop onder twee rieten, uit denzelven uitgaande; ook een knoop onder twee rieten, uit denzelven uitgaande; nog een knoop onder twee rieten uit denzelven uitgaande: alsoo was het met de zes rieten, die uit denzelven uitgingen.

22 = Hunne knopen en rieten waren uit hem; het was altemaal een enig digt werk van louter goud.

23 = En hij maakte hem zeven lampen; zijne snuiters en zijne bluschkvaten waren van louter goud.

24 g Hij maakte denzelven uit een talent louter goud, met al zijne vaten.

25 r En hij maakte het reukaltaar van sittimhout; eene el was zijne lengte en eene el zijne breedte, vierkant, maar twee ellen zijne hoogte; uit hetzelfde waren zijne hoornen.

26 = En hij overtrok het met louter goud, zijn dak, en zijne wanden rondom, als ook zijne hoornen; en hij maakte het eenen gouden krans rondom.

27 i Hij maakte ook twee gouden ringen daaraan, onder zijnen krans, aan zijne twee hoeken, aan zijne beide zijden, tot plaatsen voor de handboomen, dat men het daarmede droeg.

28 = En hij maakte de handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud.

29 v Hij maakte ook de heilige zalfolie, en het reukwerk der zuiverste welriekende specerijen, naar apothekers werk.

HOOFDSTUK 38.

Bezaleel maakt het brandoffertaar van sittimhout, vs. 1; zijn gereedschap, 3; het koperen waschvat, 8; het voorhof met zijne behangselen, 9, en de koperen pennen, 20. Bezaleel en Aholiab maken alles, 22. Optelling van het goud, zilver en koper, dat door het volk bijeengebracht was, en opgave van hetgeen er van gemaakt is, 24.

Hij a maakte ook het brandoffertaar van sittimhout; vijf ellen was deszelfs lengte, en vijf ellen zijne breedte, vierkant, en drie ellen zijne hoogte.

2 b En hij maakte deszelfs hoornen op zijne vier hoeken; uit hetzelfde waren

zijne hoornen; en hij overtrok het met koper.

3 = Hij maakte ook al het gereedschap des altaars, de potten, en de schoffelen, en de besprengbekken, en de kraanwelen, en de koolpannen; al zijne vaten maakte hij van koper.

4 i Ook maakte hij aan het altaar eenen rooster van koperen netwerk, onder zijnen omloop, van beneden tot zijn midden toe.

5 En hij goot vier ringen aan de vier einden des koperen roosters, tot plaatsen voor de handboomen.

6 En hij maakte de handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met koper.

7 En hij deed e de handboomen in de ringen aan de zijden des altaars, dat men het met dezelve droeg; hij maakte hetzelfde hol van planken.

8 f Hij maakte ook het koperen waschvat, met zijnen koperen voet, van de spiegels der te hoop komende vrouwen, die te hoop kwamen voor de deur van de tent der samenkomst.

9 g Hij maakte ook den voorhof, aan den zuidhoek zuidwaarts; de behangselen tot den voorhof waren van sijn getweerd linnen, van honderd ellen.

10 Hunne twintig pilaren en derzelver twintig voeten, waren van koper; de haken deser pilaren en hunne banden waren van zilver.

11 En aan den noorderhoek honderd ellen, hunne twintig pilaren en derzelver twintig voeten, waren van koper; de haken der pilaren en derzelver banden waren van zilver.

12 En aan den westerhoek waren behangselen van vijftig ellen, hunne pilaren tien en derzelver voeten tien; de haken der pilaren en hunne banden waren van zilver.

13 En aan den oosterhoek tegen den opgang waren vijftig ellen.

14 De behangselen aan deze zijde waren vijftien ellen, derzelver pilaren drie en hunne voeten drie.

15 En aan de andere zijde van de deur des voorhofs, van hier en van daar, waren behangselen van vijftien ellen: hunne pilaren drie en derzelver voeten drie.

16 Al de behangselen des voorhofs waren rondom van sijn getweerd linnen.

17 De voeten nu der pilaren waren van koper, de haken der pilaren, en hunne banden, waren van zilver, en het overdekfel hunner hoofden was van zilver, en al de pilaren des voorhofs waren met zilver omtogen.

18 En het deksel van de poort des voorhofs was van geborduurd werk, van hemelsblauw en purper, en scharlaken, en sijn getweerd linnen: en twintig ellen was de lengte, en de hoogte in de breedte was vijf ellen, tegenover de behangselen des voorhofs.

19 En hunne vier pilaren en derzelver vier voeten waren van koper; hunne haken waren van zilver, ook was het overdekfel hunner hoofden en hunne banden van zilver.

20 En al de pennen des tabernakels en des voorhofs rondom waren van koper.

21 Dit zijn de getelde dingen van den tabernakel, van den tabernakel der getuigenis, die geteld zijn naar den mond van Mozes, ten dienste der Levieten, door de hand van Ithamar, den zoon van den priester Aaron.

22 Bezaleel nu, de zoon van Uri, den zoon van Hur, van den stam van Juda, maakte al, dat de HEERE aan Mozes geboden had.

23 En met hem Aholiab, de zoon van Ahisamach, van den stam van Dan, een werkmeester en vernuftig kunstenaar, en een borduurder in hemelsblauw, en in

J. v. C.
1491.

e Ex. 27.3.

d Ex. 27.4, 5.

e Ex. 27.8.

f Ex. 30.18.

g Ex. 27.9.

g Ex. 25.26.

i Ex. 25.27.

i Ex. 25.29.

i Ex. 25.31.

i Ex. 25.32.

a Ex. 25.33.

a Ex. 25.34.

a Ex. 25.36.

f Ex. 25.37, 38.

g Ex. 25.39.

i Ex. 30.1, 2.

i Ex. 30.3.

i Ex. 30.4.

a Ex. 30.5.

f Ex. 30.22, 34.

a Ex. 27.1.

b Ex. 27.2.

J. v. C.
1491.

purper, en in scharlaken, en in sijn linnen.

24 Al het goud, dat tot het werk verarbeid is, in het gansche werk des heilighdoms, te weten, het goud des beweegoffers, was negen en twintig talenten, en zeven honderd en dertig sikkels, naar den sikkels des heilighdoms.

25 Het zilver nu van de getelden der vergadering was honderd talenten, en duizend zeven honderd vijf en zeventig sikkelen, naar den sikkels des heilighdoms.

26 Een beka voor elk hoofd, dat is een halve sikkels, naar den sikkels des heilighdoms, van een ieder, die overging tot de getelden, van twintig jaren oud en daarboven, namelijk zes honderd drie duizend, vijf honderd en vijftig.

27 En er waren honderd talenten zilver, om te gieten de voeten des heilighdoms, en de voeten des voorhangs: tot honderd voeten waren honderd talenten, een talent tot eenen voet.

28 Maar uit de duizend zeven honderd vijf en zeventig sikkels maakte hij de haken aan de pilaren, en hij overtrok hunne hoofden, en ontmoet te met banden.

29 Het koper nu des beweegoffers was zeventig talenten, en twee duizend vier honderd sikkels.

30 En hij maakte daarvan de voeten der deur van de tent der samenkomst, en het koperen altaar, en den koperen rooster, dien het had, en al het gereedschap des altaars.

31 En de voeten des voorhofs rondom, en de voeten van de poort des voorhofs, ook al de pennen des tabernakels, en al de pennen des voorhofs rondom.

HOOFDSTUK 39.

Men maakt de ambts- en heilige kleederen der priesters, vs. 1: den efod, 2: den borstlap met sijn 12 edele steenen, ketenen en ringen, 3: den mantel van den efod, met granaatappelen en schelletjes aan zijne zoomen, 22: de linnen kleederen, den hoed, den gordel, enz., 27: de plaat der kroon aan den hoed, 30. Het werk volcindigd zijnde wordt hij Mozes gebragt, 33, waarop Mozes ziende dat alles volgens het bevel van God gemaakt is, hen zegent, 43.

Zij maakten ook ambtskleederen, om in het heilige te dienen, van hemelsblauw, en purper, en scharlaken; ook maakten zij de heilige kleederen, die voor Aäron waren, gelijk de HEERE aan Mozes geboden had.

2 ^b Aldus maakte hij den efod, van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en sijn getweerd linnen.

3 ^c En zij rekten uit de dunne platen van goud, en sneden het tot draden, om te doen in het midden van het hemelsblauw, en in het midden van het purper, en in het midden van het scharlaken, en in het midden van het sijn linnen, van het allerkunstelijkste werk.

4 Zij maakten zamenvoegende schouderbanden daaraan; en als zelfs beide einden werd hij zamengevoegd.

5 En ^d de kunstelijke riem zijns efods, die daarop was, was gelijk sijn werk, van hetzelfde, van goud, van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en sijn getweerd linnen, gelijk als de HEERE aan Mozes bevolen had.

6 Zij bereidden ook de ^e Sardónixsteenen, omvat in gouden kastjes, als zegelgraving gegraveerd, met de namen der zonen van Israël.

7 En ^f hij zette ze op de schouderbanden des efods, tot steenen der gedachtenis voor de kinderen Israëls, gelijk de HEERE aan Mozes geboden had.

8 ^g Hij maakte ook den borstlap van het allerkunstelijkste werk, gelijk het werk des efods, van goud, hemelsblauw

en purper, en scharlaken, en sijn getweerd linnen.

9 ^h Hij was vierkant; zij maakten den borstlap dubbel: eene span was zijne lengte, en eene span was zijne breedte, dubbel zijnde.

10 ⁱ En zij vulden daarin vier rijen steenen: eene rij van een' Sardis, een' Topaas en een' Karbonkel; dit is de eerste rij.

11 ^k En de tweede rij van een' Smaragd, een' Saffier en een' Diamant.

12 En de derde rij van een' Hiacint, Agaat en Ametist.

13 En de vierde rij van een' Turkoos, en een' Sardónix, en een' Jaspis; omvat in gouden kastjes in hunne vullingen.

14 Deze steenen nu, met de namen der zonen van Israël, waren twaalf, met hunne namen, met zegelgraving; ieder met zijnen naam, naar de twaalf stammen.

15 Zij maakten ook aan den borstlap gelijkeindigende ketentjes, van gedraaid werk, uit louter goud.

16 En zij maakten twee gouden kastjes, en twee gouden ringen; en zij zetten die twee ringen aan de beide einden des borstlafs.

17 En zij zetten de twee gedraaide gouden ketentjes aan de twee ringen, aan de einden van den borstlap.

18 Doch de twee andere einden der twee gedraaide ketenen zetten zij aan de twee knijps, en zij zetten ze aan de schouderbanden des efods, regt op de voorste zijde van dien.

19 Zij maakten ook twee gouden ringen, die zij aan de twee andere einden des borstlafs zetten, inwendig aan zijnen boord, die aan de zijde des efods is.

20 Nog maakten zij twee gouden ringen, die zij zetten aan de twee schouderbanden van den efod, beneden, aan dezelfde voorste zijde, tegenover zijne andere voege, boven den kunstelijken riem des efods.

21 En zij bonden den borstlap met zijne ringen aan de ringen van den efod, met een hemelsblauw snoer, dat hij op den kunstelijken riem van den efod was: opdat de borstlap van den efod niet afgescheiden wierd, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

22 En hij maakte den mantel des efods van geweven werk, geheel van hemelsblauw.

23 En het gat des mantels was in dezelfde midden, als het gat eens pantsiers: dit gat had eenen boord rondom, dat het niet gescheurd wierd.

24 En aan de zoomen des mantels maakten zij granaatappelen van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, getweerd.

25 Zij maakten ook schelletjes van louter goud, en zij stelden de schelletjes tusschen de granaatappelen, aan de zoomen des mantels rondom, tusschen de granaatappelen;

26 Dat er een schelletje, daarna een granaatappel was; wederom een schelletje, en een granaatappel; aan de zoomen des mantels rondom: om te dienen, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

27 ⁱ Zij maakten ook de rokken van sijn linnen, van geweven werk, voor Aäron en voor zijne zonen;

28 En den hoed van sijn linnen, en de sierlijke mutsen van sijn linnen, en de linnen onderbroeken van sijn getweerd linnen;

29 En den gordel van sijn getweerd linnen, en van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, van geborduurd werk, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

30 ^h Zij maakten ook de plaat van de kroon der heilichheid van louter goud, en

J. v. C.
1491.

A Ex. 28:16.

i Ex. 28:17.

A Ex. 28:18.

i Ex. 28:33.

m Exec. 44:18.

A Ex. 28:36.
29:6.a Ex. 31:10.
35:19.

b Ex. 28:6.

c Ex. 28:6.

d Ex. 28:8.

e Ex. 28:9.
10, 11.

f Ex. 28:12.

g Ex. 28:15.

J. v. C.
1491.

zij schreven daarop een schrift, met zegelgraving: DE HEILIGHEID DES HEEREN.

31 ^a En zij hechten een snoer van hemelsblauw daaraan, om aan den hoed van boven te hechten, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

32 Aldus werd al het werk des tabernakels, van de tent der samenkomst vol eind; en de kinderen Israels hadden het gemaakt naar alles, wat de HEERE aan Mozes geboden had, alzoo hadden zij het gemaakt.

33 ^p Daarna bragten zij den tabernakel tot Mozes, de tent, en al haar gereedschap, hare haakjes, hare berderen, hare richelen, en hare pilaren, en hare voeten;

34 En het deksel van roodgeverwde ramsvellen, en het deksel van dassenvellen, en den voorhang van het deksel;

35 De ark der getuigenis, en hare handboomen, en het verzoendeksel;

36 ^g De tafel, met al haar gereedschap, en de toonbroeden;

37 Den louteren kandelaar met zijne lampen, de lampen, die men toerigtten moest, en al deszelfs gereedschap, en de olie tot het licht;

38 Verder het gouden altaar, en de zalfolie, en het reukwerk van welriekende specerijen, en het deksel van de deur der tent.

39 Het koperen altaar, en den koperen rooster, dien het heeft, deszelfs handboomen, en al zijn gereedschap; het waschvat en zijnen voet;

40 De behangsel en des voorhofs, zijne pilaren en zijne voeten, en het deksel van de poort des voorhofs, zijne zelen, en zijne pennen, en al het gereedschap van de dienst des tabernakels, tot de tent der samenkomst;

41 ^r De amtskleederen, om in het heilighoud te dienen, de heilige kleederen van den priester Aäron, en de kleederen van zijne zonen, om het priesterambt te bedienen.

42 Naar alles, wat de HEERE aan Mozes geboden had, alzoo hadden de kinderen Israels het gansche werk gemaakt.

43 Mozes nu bezag het gansche werk, en ziet, zij hadden het gemaakt, gelijk als de HEERE geboden had: alzoo hadden zij het gemaakt. Toen zegende hen Mozes.

HOOFDSTUK 40.

God beveelt Mozes den Tabernakel op te richten, vs. 1: alles in orde te schikken, 4: en den voorhof rondom te plaatsen, 8. Den Tabernakel met al zijn gereedschap, ook het altaar en het waschvat, met olie te zalven, 9. Aäron en zijne zonen te wasschen, te kleden, te zalven en te heiligen, 12. Mozes volbringt dit alles, 16: hij brengt de Ark in den Tabernakel, 21, en zet de tafel, 22, den kandelaar, 24, het gouden altaar, 26, het koperen altaar, 29, en het waschvat, 30; hij richt ook den voorhof op en veindigt het geheele werk, 33. Gods heerlijkheid vervult den Tabernakel, 34, op welke nu de wolke en vuurkolom, die het volk geleidt, rust, 35.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Op den dag der eerste maand, te weten op den eersten der maand, zult gij den tabernakel, de tent der samenkomst, oprigten.

3 En gij zult aldaar zetten de ark der getuigenis; en gij zult de ark met den voorhang bedekken.

4 ^a Daarna zult gij de tafel daarin brengen, en gij zult schikken wat daarop te schikken is; ^b gij zult ook den kandelaar daarin brengen, en zijne lampen aansteken.

5 En gij zult het gouden altaar ten reukwerk voor de ark der getuigenis zet-

ten: ^c dan zult gij het deksel van de deur des tabernakels ophangen.

6 Gij zult ook het altaar des brandoffers zetten voor de deur van den tabernakel, van de tent der samenkomst.

7 En gij zult het waschvat zetten tusschen de tent der samenkomst, en tusschen het altaar; en gij zult water daarin doen.

8 ^d Daarna zult gij den voorhof rondom zetten, en gij zult het deksel ophangen aan de poort des voorhofs.

9 Dan zult gij de zalfolie nemen en zalven den tabernakel, en al wat daarin is; en gij zult denzelven heiligen, met al zijn gereedschap, en het zal eene heilicheit zijn.

10 ^e Gij zult ook het altaar des brandoffers zalven, en al zijn gereedschap; en gij zult het altaar heiligen, en het altaar zal heilicheit der heilicheden zijn.

11 Dan zult gij het waschvat zalven, en deszelfs voet; en gij zult het heiligen.

12 Gij zult ook Aäron en zijne zonen doen naderen, tot de deur van de tent der samenkomst; en gij zult hen met water wasschen.

13 En gij zult Aäron de heilige kleederen aantrekken; en gij zult hem zalven, en hem heiligen, dat hij Mij het priesterambt bediene.

14 Gij zult ook zijne zonen doen naderen, en zult hun de rokken aantrekken.

15 En gij zult hen zalven, gelijk als gij hunnen vader zult gezalfd hebben, dat zij Mij het priesterambt bedienen. En het zal geschieden, dat hun hunne zalving zal zijn tot een eeuwig priesterdom bij hunne geslachten.

16 Mozes nu deed het naar alles, wat hem de HEERE geboden had: alzoo deed hij.

17 En het geschiedde in de eerste maand, in ^f het tweede jaar, op den eersten der maand, dat de tabernakel opgericht werd.

18 Want Mozes rigtte den tabernakel op, en zette zijne voeten, en stelde zijne berderen, en zette zijne richelen daaraan, en hij rigtte deszelfs pilaren op.

19 En hij spreidde de tent uit over den tabernakel, en hij zette het deksel der tent daarboven op, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

20 Voorts nam hij, en leide de getuigenis in de ark, en deed de handboomen aan de ark, en hij zette het verzoendeksel boven op de ark.

21 En hij bragt de ark in den tabernakel, en ^g hij hing den voorhang van het deksel op, en bedekte de ark der getuigenis, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

22 Hij zette ook de tafel in de tent der samenkomst, aan de zijde des tabernakels tegen het noorden, buiten den voorhang.

23 ^h En hij schikte daarop het brood in orde, voor het aangezicht des HEEREN, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

24 Hij zette ook den kandelaar in de tent der samenkomst, recht over de tafel, aan de zijde des tabernakels, zuidwaarts.

25 En hij stak de lampen aan voor het aangezicht des HEEREN, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

26 En hij zette het gouden altaar in de tent der samenkomst, voor den voorhang.

27 En hij stak daarop aan reukwerk van welriekende specerijen, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

28 Hij hing ook het deksel van de deur des tabernakels.

29 En hij zette het altaar des brandoffers aan de deur des tabernakels, van

J. v. C.
1491.

c Ex. 26.36.

d Ex. 27.16.

e Ex. 29.37.

1490.

f Num. 7:1.

g Ex. 35.12.

h Ex. 25.30.

a Ex. 28.37.

p Ex. 35.11.

g Ex. 31.8.

r Ex. 31.10.

J. v. C.
1490.

de tent der samenkomst; en hij offerde daarop brandoffer en spijsoffer, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

30 Hij zette ook het waschvat tusschen de tent der samenkomst, en tusschen het altaar; en hij deed water daarin om te wasschen.

31 En Mozes, en Aaron, en zijne zonen wasschen daaruit hunne handen en hunne voeten.

32 Als zij ingingen tot de tent der samenkomst, en als zij tot het altaar naderden, zon wasschen zij zich, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

33 Hij rigtte ook den voorhof op, rondom den tabernakel en het altaar, en hij hing het deksel van de poort des voorhofs op. Alzoo voleindigde Mozes het werk.

34 Toen bedekte de wolk de tent der samenkomst; en de heerlijkheid des HEEREN vervulde den tabernakel.

35 Zoodat Mozes niet kon ingaan in de tent der samenkomst, dewijl de wolk daarop bleef, en de heerlijkheid des HEEREN den tabernakel vervulde.

36 Als nu de wolk opgeheven werd van boven den tabernakel, zoo reisden de kinderen Israëls voort in al hunne reizen.

37 Maar als de wolk niet opgeheven werd, zoo reisden zij niet tot op den dag, dat zij opgeheven werd.

38 Want de wolk des HEEREN was op den tabernakel bij dag, en het vuur was er bij nacht op, voor de oogen van het gansche huis Israëls, in al hunne reizen.

J. v. C.
1490.Num. 9:15
1 Kon. 8:10.Ex. 13:21
Num. 14:14
Deut. 1:33
Neh. 9:19
Ps. 78:14
105:39
1 Cor. 10:1.

HET DERDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

LEVITICUS.

HOOFDSTUK 1.

Wetten aangaande het vrijwillig brandoffer, vs. 1; het moest zijn of van runderen, 2, of van schapen en geiten, 10, of van tortelduiven en jonge duiven, 14.

EN de HEERE riep Mozes, en sprak tot hem uit de tent der samenkomst, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Als een mensch uit u den HEERE eene offerande zal offeren, gij zult uwe offeranden offeren van het vee, van runderen en van schapen.

3 Indien zijne offerande een brandoffer van runderen is, zoo zal hij een volkomen mannetje offeren: « aan de deur van de tent der samenkomst zal hij dat offeren, naar zijn welgevallen, voor het aangezicht des HEEREN.

4 En hij zal zijne hand op het hoofd des brandoffers leggen, opdat het voor hem aangenaam zij, om hem te verzoenen.

5 Daarna zal hij het jonge rundslagten voor het aangezicht des HEEREN; en de zonen van Aaron, de priesters, zullen het bloed offeren, en het bloed sprengen rondom dat altaar, hetwelk voor de deur van de tent der samenkomst is.

6 Dan zal hij het brandoffer de huid afrekken, en het in zijne stukken deelen.

7 En de zonen van Aaron, den priester, zullen vuur maken op het altaar, en zullen het hout op het vuur schikken.

8 Ook zullen de zonen van Aaron, de priesters, de stukken, het hoofd en het smeer, schikken op het hout, dat op het vuur, hetwelk op het altaar is.

9 Doch zijn ingewand, en zijne schenkel en zal men met water wasschen; en de priester zal dat alles aansteken op het altaar: het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een liefelijken reuk den HEERE.

10 En indien zijne offerande is van klein vee, van schapen of van geiten, ten brandoffer, zal hij een volkomen mannetje offeren.

11 En hij zal dat slagten aan de zijde van het altaar, noordwaarts, voor het aangezicht des HEEREN; en de zonen van Aaron, de priesters, zullen zijn bloed rondom op het altaar sprengen.

12 Daarna zal hij het in zijne stukken deelen, mitgaders zijn hoofd en zijn smeer; en de priester zal die schikken op het hout, dat op het vuur is, hetwelk op het altaar is.

13 Doch het ingewand en de schenkel en zal men met water wasschen; en de priester zal dat alles offeren en aansteken op het altaar: het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een liefelijken reuk den HEERE.

14 En indien zijne offerande voor den HEERE een brandoffer van gevogelte is, zoo zal hij zijne offerande van tortelduiven, of van jonge duiven, offeren.

15 En de priester zal die tot het altaar brengen, en deszelfs hoofd met zijnen nagel spijlten, en op het altaar aansteken; en zijn bloed zal aan den wand des altaars uitgedrukt worden.

16 En zijnen krop met zijne vederen zal hij wegdoen, en zal het werpen bij het altaar, oostwaarts, aan de plants der asch.

17 Verder zal hij die met zijne vleugelen klieven, niet afscheiden; en de priester zal die aansteken op het altaar, op het hout, dat op het vuur is: het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een liefelijken reuk den HEERE.

HOOFDSTUK 2.

Wetten aangaande het vrijwillig spijsoffer: het moest van meelbloem zijn, met olie en wierook, of rauw en ongebakken, vs. 1, of in den oven gebakken, 4, of gekookt in de pan, 5, of in den ketel gezoden, 7; geen zuurdeeg of honig mocht er in gemengd zijn, 11. Wet aangaande het offer der eerstellingen, 12. Alle offers moesten met zout gezouten worden, 13. De eerste vruchten, 14.

ALS nu eene ziel eene offerande « van spijsoffer den HEERE zal offeren, zijne offerande zal van meelbloem zijn; en hij zal olie daarop gieten, en wierook daarop leggen.

2 En hij zal het brengen tot de zonen van Aaron, de priesters, een van welke daarvan zijne hand vol grijpen zal uit deszelfs meelbloem, en uit deszelfs olie, met al deszelfs wierook; en de priester zal deszelfs gedenkofer aansteken op het altaar: het is een vuuroffer, tot een liefelijken reuk den HEERE.

3 Wat nu overblijft « van het spijsoffer, zal voor Aaron en zijne zonen zijn: het is eene heiligheid der heiligheden van de vuurofferen des HEEREN.

4 En als gij offeren zult eene offerande van spijsoffer, een gebak desovens; het zullen zijn ongesuurde koeken van meel-

J. v. C.
1490.Ex. 6:14
9:17
Num. 15:4.

Lev. 6:13.

Lev. 10:12.

J. v. C.
1490.

bloem, met olie gemengd, en ongezuurde vladen, met olie bestreken.

5 En indien uwe offerande spijsoffer is, in de pan gekookt, zij zal zijn van ongezuurde meelbloem, met olie gemengd.

6 Breekt ze in stukken, en giet olie daarop : het is een spijsoffer.

7 En zoo uwe offerande een spijsoffer des ketels is, het zal van meelbloem met olie gemaakt worden.

8 Dan zult gij dat spijsoffer, hetwelk daarvan zal gemaakt worden, den HEERE toebrengen; en men zal het tot den priester doen naderen, die het tot het altaar dragen zal.

9 En de priester zal van dat spijsoffer deszelfs gedenkoffer opnemen, en op het altaar aansteken : het is een vuuroffer, tot een lieflijken reuk den HEERE.

10 En wat overblijft van het spijsoffer, zal voor Aäron en zijne zonen zijn : het is eene heiligheid der heiligheden van de vuurofferen des HEEREN.

11 Geen spijsoffer, dat gij den HEERE zult offeren, zal met deesem gemaakt worden; want van geen zuurdesem, en van geen honig zult gijlieden den HEERE vuuroffer aansteken.

12 De offeranden der eerstelingen zult gij den HEERE offeren : maar op het altaar zullen zij niet komen tot een lieflijken reuk.

13 En alle offerande uws spijsoffers zult gij met zout zouten, en het zout des verbonds van uwen God van uw spijsoffer niet laten afblijven : met al uwe offerande zult gij zout offeren.

14 En zoo gij den HEERE een spijsoffer der eerste vruchten offert, zult gij het spijsoffer uwer eerste vruchten van groene aren, bij het vuur gelord, dat is, het klein gebroken graan van volle groene aren, offeren.

15 En gij zult olie daarop doen, en wierook daarop leggen : het is een spijsoffer.

16 Zoo zal de priester deszelfs gedenkoffer aansteken van zijn klein gebroken graan en van zijne olie, met al den wierook : het is een vuuroffer den HEERE.

HOOFDSTUK 3.

Wetten aangaande het dankoffer : het moest zijn, of van runderen, vs. 1, of van schapen en geiten, 12, met een verbod van het vet of bloed te eten, 17.

EN indien zijne offerande een dankoffer is : zoo hij ze van de runderen offert, hetzij mannetje of wijfje, volkomen zal hij die offeren, voor het aangezicht des HEEREN.

2 En hij zal zijne hand op het hoofd zijner offerande leggen, en zal ze slagen voor de deur van de tent der samenkomst; en de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed rondom op het altaar sprengen.

3 Daarna zal hij van dat dankoffer een vuuroffer den HEERE offeren; en het vet, dat het ingewand bedekt, en al het vet, hetwelk aan het ingewand is.

4 Dan zal hij beide de nieren, en het vet, hetwelk daaraan is, dat aan de weekdarmen is; en het net over de lever, met de nieren, zal hij afnemen.

5 En de zonen van Aäron zullen dat aansteken op het altaar, op het brandoffer, hetwelk op het hout zal zijn, dat op het vuur is : het is een vuuroffer, tot een lieflijken reuk den HEERE.

6 En indien zijne offerande van klein vee is, den HEERE tot een dankoffer, hetzij mannetje of wijfje, volkomen zal hij die offeren.

7 Indien hij een lam tot zijne offerande offert, zoo zal hij het offeren voor het aangezicht des HEEREN.

8 En hij zal zijne hand op het hoofd zijner offerande leggen, en hij zal die slagen voor de tent der samenkomst; en de zonen van Aäron zullen het bloed daarvan sprengen op het altaar rondom.

9 Daarna zal hij van dat dankoffer een vuuroffer den HEERE offeren : zijn vet, den geheelen staart, dien hij digt aan den ruggegraat zal afnemen, en het vet, bedekkende het ingewand, en al het vet, dat aan het ingewand is;

10 Ook beide de nieren, en het vet, dat daaraan is, dat aan de weekdarmen is; en het net over de lever met de nieren, zal hij afnemen.

11 En de priester zal dat aansteken op het altaar : het is eene spijsoffer des vuuroffers den HEERE.

12 Indien nu zijne offerande eene geit is, zoo zal hij die offeren voor het aangezicht des HEEREN.

13 En hij zal zijne hand op haar hoofd leggen, en hij zal haar slagen voor de tent der samenkomst; en de zonen van Aäron zullen haar bloed op het altaar sprengen rondom.

14 Dan zal hij daarvan zijne offerande offeren, een vuuroffer den HEERE : het vet bedekkende het ingewand, en al het vet, dat aan het ingewand is;

15 Mitsgaders de beide nieren, en het vet, dat daaraan is, dat aan de weekdarmen is; en het net over de lever, met de nieren, zal hij afnemen.

16 En de priester zal die aansteken op het altaar : het is eene spijsoffer des vuuroffers, tot een lieflijken reuk; alle vet zal des HEEREN zijn.

17 Dit zij eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten, in al uwe woningen : geen vet noch bloed zult gij eten.

HOOFDSTUK 4.

Wetten aangaande de offers voor zonden der afdwaling, vs. 1; voor den priester, 3; voor de geheele gemeente, 13, voor een' vorst of overste, 22, en voor iemand uit het volk, 27.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende :

2 Spreek nu tot de kinderen Israëls, zeggende : Als eene ziel zal gezondigd hebben, door afdwaling van eenige geboden des HEEREN, dat niet zou gedaan worden, en tegen een van die zou gedaan hebben;

3 Indien de priester, die gezalfd is, zal gezondigd hebben, tot schuld des volks, zoo zal hij voor zijne zonde, die hij gezondigd heeft, offeren eenen var, een volkomen jong rund, den HEERE ten zondoffer;

4 En hij zal dien var brengen tot de deur van de tent der samenkomst, voor het aangezicht des HEEREN; en hij zal zijne hand op het hoofd van dien var leggen, en hij zal dien var slagen voor het aangezicht des HEEREN.

5 Daarna zal die gezalfde priester van het bloed van den var nemen, en hij zal dat tot de tent der samenkomst brengen.

6 En de priester zal zijnen vinger in dat bloed doopen; en van dat bloed zal hij zevenmaal sprengen voor het aangezicht des HEEREN, voor den voorhang van het heilige.

7 Ook zal de priester van dat bloed doen op de hoornen des reukaltaars der welriekende specerijen, voor het aangezicht des HEEREN, dat in de tent der samenkomst is; dan zal hij al het bloed van den var uitgieten aan den bodem van het altaar des brandoffers, hetwelk is aan de deur van de tent der samenkomst.

8 Verder, al het vet van den var des zondoffers zal hij daarvan opnemen : het vet bedekkende het ingewand, en al het vet, dat aan het ingewand is;

J. v. C.
1490.

e Lev. 21:6,
8, 17, 21, 22,
22:25,
Ezr. 4:7,
Mal. 1:12.

d Gen. 9:4,
Lev. 7:26,
17:10, 14.

a Lev. 16:14,
Num. 19:4.

b Lev. 9:2.

c Lev. 3:3, 4.

4 Mark. 9:49.

a Ex. 29:13,
22.b Ex. 29:25,
Lev. 6:12.

J. v. C. 1490.	9 Daartoe de twee nieren, en het vet, dat daaraan is, dat aan de weekdarmen is, en het net over de lever, met de nieren, zal hij afnemen ;	doen van zijne zonde, en het zal hem vergeven worden.	J. v. C. 1490.
d Lev. 3 : 5.	10 Gelijk als het van den os des dankoffers opgenomen wordt ; ^d en de priester zal die aansteken op het altaar des brandoffers.	27 ^k En zoo eenig mensch van het volk des lands door afdwaling zal gezondigd hebben, dewijl hij iets doet <i>tegen</i> een van de geboden des HEEREN, dat niet gedaan zou worden, zoodat hij schuldig is ;	k Num. 15 27.
e Ex. 29 14. Num. 19 5.	11 Maar de <i>e</i> huid van dien var, en al zijn vleesch, met zijn hoofd en met zijne schenkelen, en zijn ingewand, en zijn mest ;	28 Of men zijne zonde, die hij gezondigd heeft, aan hem zal bekend gemaakt hebben : zoo zal hij tot zijne offerande brengen eene jonge grut, en volkomen wijfje, voor zijne zonde, die hij gezondigd heeft.	
f Lev. 16 27. Num. 19 3. Hebr. 13 11.	12 En dien geheelen var <i>f</i> zal hij tot buiten het leger uitvoeren, aan eene reine plaats, waar men de asch uitstort, en zal hem met vuur op het hout verbranden ; bij de uitgegotene asch zal hij verbrand worden.	29 En hij zal zijne hand op het hoofd des zondoffers leggen ; en men zal dat zondoffer slagen in de plaats des brandoffers.	
g Lev. 9 15. Num. 15 24. enz.	13 Indien nu <i>g</i> de geheele vergadering van Israël afgedwaald zal zijn, en de zaak voor de oogen der gemeente verborgen is, en zij iets gedaan zullen hebben <i>tegen</i> eenige van alle geboden des HEEREN, dat niet zoude gedaan worden, en zijn schuldig geworden ;	30 Daarna zal de priester van haar bloed met zijnen vinger nemen, en doen het op de hoornen van het altaar des brandoffers ; dan zal hij al het bloed daarvan aan den bodem van dat altaar uitgieten.	
	14 En die zonde, die zij daartegen gezondigd zullen hebben, bekend is geworden : zoo zal de gemeente eenen var, een jong rund, ten zondoffer offeren, en dien voor de tent der samenkomst brengen ;	31 ^k En al haar vet zal hij afnemen, gelijk als het vet van het dankoffer afgenomen wordt, en de priester ^k zal het aansteken op het altaar, tot een liefelijken reuk den HEERE ; en de priester zal voor hem verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.	i Lev. 3 3, 4.
	15 En de oudsten der vergadering zullen hunne handen op het hoofd van den var leggen, voor het aangezicht des HEEREN ; en hij zal den var slagen voor het aangezicht des HEEREN.	32 Maar zoo hij een lam voor zijne offerande ten zondoffer brengt, het zal een volkomen wijfje zijn, dat hij brengt.	k Ex. 29 18.
	16 Daarna zal die gezalfde priester van het bloed van den var tot de tent der samenkomst brengen.	33 En hij zal zijne hand op het hoofd des zondoffers leggen, en hij zal dat slagen tot een zondoffer, in de plaats, waar men het brandoffer slagt.	
	17 En de priester zal zijnen vinger indooopen, nemende van dat bloed ; en hij zal zevenmaal sprengen voor het aangezicht des HEEREN, voor den voorhang.	34 Daarna zal de priester van het bloed des zondoffers met zijnen vinger nemen, en zal het doen op de hoornen van het altaar des brandoffers ; dan zal hij al het bloed daarvan aan den bodem van dat altaar uitgieten.	
	18 En van dat bloed zal hij doen op de hoornen van het altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN is, dat in de tent der samenkomst is ; dan zal hij al het bloed uitgieten, aan den bodem van het altaar des brandoffers, hetwelk is voor de deur van de tent der samenkomst.	35 En al het vet daarvan zal hij afnemen, gelijk als het vet van het lam des dankoffers afgenomen wordt, en de priester zal die aansteken op het altaar, op de vuurofferden des HEEREN ; en de priester zal voor hem verzoening doen over zijne zonde, die hij gezondigd heeft, en het zal hem vergeven worden.	
	19 Daartoe zal hij al zijn vet van hem onnemen, en op het altaar aansteken.	HOOFDSTUK 5.	
	20 En hij zal dezen var doen, gelijk als hij den var des zondoffers gedaan heeft, alzoo zal hij hem doen ; en de priester zal voor hem verzoening doen, en het zal hun vergeven worden.	Wetten aangaande de schuldoffers voor den gehoorden, maar verzwegenen vloek, vs. 1 ; voor het onbedacht aanraken van iets, dat onrein is, 2 ; voor listvaardig zweren, 4 ; voor het vergrupp aan geheiligde dingen, 14.	
	21 Daarna zal hij dien var tot buiten het leger uitvoeren, en zal hem verbranden, gelijk als hij den eersten var verbrand heeft : het is een zondoffer der gemeente.	A L nu een mensch zal gezondigd hebben, dat hij gehoord heeft een stem des vloeks, waarvan hij getuige is, hetzij dat hij het gezien of geweten heeft ; indien hij het niet te kennen geeft, zoo zal hij zijne onzorgvuldigheid dragen.	
	22 Als een overste zal gezondigd hebben, en tegen een van de geboden des HEEREN zijns Gods, door afdwaling, gedaan zal hebben, hetwelk niet zougedaan worden, zoodat hij schuldig is ;	2 ^k Of wanneer een mensch eenig onrein ding zal aangeroerd hebben, hetzij het doode aas van een wild onrein gedier, of het doode aas van onrein vee, of het doode aas van onrein kruipend gedier ; al is het voor hem verborgen geweest, nogtans is hij onrein en schuldig.	a Hag. 2 14. 2 Cor. 6 17.
	23 Of men zijne zonde, die hij daartegen gezondigd heeft, aan hem zal bekend gemaakt hebben : zoo zal hij tot zijn offer brengen eenen geitenbok, een volkomen mannetje.	3 Of als hij zal aangeroerd hebben de onreinigheid van een' mensch, naar al zijne onreinigheid, waarmede hij onrein wordt ; en het is voor hem verborgen geweest, en hij is het gewaar geworden, zoo is hij schuldig.	
	24 En hij zal zijne hand op het hoofd van den bok leggen, en zal hem slagen in de plaats, waar men het brandoffer slagt, voor het aangezicht des HEEREN : het is een zondoffer.	4 Of als een mensch zal geschworen hebben, onbedacht met zijne lippen uitsprekende, om kwaad te doen, of om goed te doen ; naar al wat de mensch in den eed onbedacht uitsprekt, en het is voor hem verborgen geweest, en hij is het gewaar geworden, zoo is hij aan een van die schuldig.	
	25 Daarna zal de priester van het bloed des zondoffers met zijnen vinger nemen, en dat op de hoornen van het altaar des brandoffers doen ; dan zal hij zijn bloed aan den bodem van het altaar des brandoffers uitgieten.	5 Het zal dan geschieden, als hij aan	
	26 Hij zal ook al zijn vet op het altaar aansteken, gelijk het vet des dankoffers ; zoo zal de priester voor hem verzoening		

J. v. C.
1490.J. v. C.
1490.Lev. 12:8.
Luk. 2:28.

Lev. 1:15.

Lev. 1:15.

Lev. 2:2.

Lev. 4:35.

Lev. 2:3.

Lev. 27:2.
3. enz.

Ex. 30:13.

a Num. 5:6.

b Num. 15:4.
enz.

c Lev. 2:9.

een van die schuldig is, dat hij belijden zal, waarin hij gezondigd heeft;

6 En tot zijn schuldoffer den HEERE voor zijne zonde, die hij gezondigd heeft, brengen zal een wijfje van klein vee, een lam of eene jonge geit, voor de zonde: zoo zal de priester voor hem van wege zijne zonde verzoening doen.

7 Maar indien zijne hand zoo veel niet bereiken kan, als genoeg is tot een stuk klein vee, zoo zal hij tot zijn offer voor de schuld, die hij gezondigd heeft, den HEERE brengen twee tortelduiven, of twee jonge duiven, eene ten zondoffer, en eene ten brandoffer.

8 En hij zal die tot den priester brengen, welke eerst die zal offeren, die tot het zondoffer is; en zal haar hoofd met zijnen nagel nevens haren nek splijten, maar niet afscheiden.

9 En van het bloed des zondoffers zal hij aan den wand van het altaar sprengen; maar het overgeblevene van dat bloed zal uitgeluwd worden aan den bodem van het altaar: het is een zondoffer.

10 En de andere zal hij ten brandoffer maken, naar de wijze; zoo zal de priester voor hem, van wege zijne zonde die hij gezondigd heeft, verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.

11 Maar indien zijne hand niet reiken kan aan twee tortelduiven of twee jonge duiven, zoo zal hij, die gezondigd heeft, tot zijne offerande brengen het tiende deel van eene efm meelbloem ten zondoffer; hij zal geene olie daarover doen, noch wierook daarop leggen, want het is een zondoffer.

12 En hij zal dat tot den priester brengen, en de priester zal daarvan zijne hand vol, ter gedachtenis deszelfs, grijpen, en *f* dat aansteken op het altaar, op de vuurofferen des HEEREN: het is een zondoffer.

13 Zoo zal de priester voor hem verzoening doen over zijne zonde, die hij gezondigd heeft in eenige van die stukken, en het zal hem vergeven worden; en *g* het zal des priesters zijn, gelijk het spijsoffer.

14 Wijders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

15 Als een mensch door overtreding overtreden, en door afdwaling gezondigd zal hebben, wat *ontkende* van de heilige dingen des HEEREN, zoo zal hij tot zijn schuldoffer den HEERE brengen een volkomen ram uit de kudde, met uwe schatting *h* aan zilveren sikkelen, naar den sikkel des heilighdoms, ten schuldoffer.

16 Zoo zal hij, dat hij zondigende heeft *ontkend* van de heilige dingen, wedergeven, en zal deszelfs vijfde deel daarenboven toedoen, dat hij den priester geven zal; alzoo zal de priester met den ram des schuldoffers voor hem verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.

17 En indien een mensch zal gezondigd hebben, en gedaan *tegen* een van alle geboden des HEEREN, hetwelk niet zou gedaan worden, al is het dat hij het niet geweten heeft, nogtans is hij schuldig, en zal zijne ongerechtigheid dragen.

18 En hij zal een volkomen ram uit de kudde tot den priester brengen, met uwe schatting, ten schuldoffer; en de priester zal voor hem verzoening doen over zijne afdwaling, door welke hij afgedwaald is, die hij niet geweten had: zoo zal het hem vergeven worden.

19 Het is een schuldoffer; hij heeft zich voorzeeker schuldig gemaakt aan den HEERE.

HOOFDSTUK 6.

Wetten aangaande de ontvremding van het goed des naasten, vs. 1. Wetten voor de

priesters aangaande het bereiden van het brandoffer, 8; van het spijsoffer, in het algemeen, 14, en bij de inwijding van Aäron en zijne zonen, 19, en van het zondoffer, 24.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Als een mensch gezondigd, en tegen den HEERE door overtreding overtreden zal hebben, dat hij aan zijnen naasten zal gelogen hebben van heiligen hem in bewaring gegeven, of ter hand gesteld was, of van roof, of dat hij met geweld zijnen naasten onthoudt:

3 Of dat hij het verlorene gevonden, en daarover gelogen, en met valsheid gezworen zal hebben; *e* over iets van alles dat de mensch doet, daarin zondigende:

4 Het zal dan geschieden, dewijl hij gezondigd heeft, en schuldig geworden is, dat hij wederuitkeeren zal den roof, dien hij geroofd, of het onthoudene, dat hij met geweld onthoudt, of het bewaarde, dat hij hem te bewaren gegeven was, of het verlorene, dat hij gevonden heeft:

5 Of van al, waarover hij valschelijk gezworen heeft, dat hij hetzelfde in zijne hoofdsom wedergeve, en nog het vijfde deel daarenboven toedoen zal: wiens dat is, dien zal hij dat geven op den dag zijner schuld.

6 En hij zal den HEERE zijn schuldoffer brengen tot den priester, een volkomen ram uit de kudde, met uwe schatting, ten schuldoffer.

7 Dan zal de priester voor hem verzoening doen voor het aangezicht des HEEREN, en het zal hem vergeven worden; over iets van al, wat hij doet, waar hij schuld aan heeft.

8 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

9 Gebied Aäron en zijne zonen, zeggende: Dit is de wet des brandoffers; het is hetgeen, wat door de branding op het altaar den ganschen nacht tot aan den morgen opvaart; alwaar het vuur des altaars zal brandende gehouden worden.

10 En de priester zal zijn linnen kleed aantrekken, en de linnen onderbroek over zijn vleesch aantrekken, en zal de asch opnemen, als het vuur het brandoffer op het altaar zal verteerd hebben, en zal die bij het altaar leggen.

11 Daarna zal hij zijne kleederen uittrekken, en zal andere kleederen aandoen, en zal de asch tot buiten het leger uitdragen aan eene reine plaats.

12 Het vuur nu op het altaar zal daarop brandende gehouden worden, het zal niet uitgeblust worden; maar de priester zal daar elken morgen hout aansteken, en zal daarop het brandoffer schikken, en het vet der dankofferen daarop aansteken.

13 Het vuur zal geduriglijk op het altaar brandende gehouden worden; het zal niet uitgeblust worden.

14 Dit is nu de wet des spijsoffers; een der zonen van Aäron zal dat voor het aangezicht des HEEREN offeren, voor aan het altaar.

15 En hij zal daarvan opnemen zijne hand vol, uit de meelbloem des spijsoffers, en van deszelfs olie, en al den wierook, die op het spijsoffer is; dan zal hij het aansteken op het altaar: het is een liefelijke reuk *e* tot deszelfs gedachtenis voor den HEERE.

16 En het overblijvende daarvan zullen Aäron en zijne zonen eten; ongezuurd zal het gegeten worden in de heilige plaats, in den voorhof van de tent der zamenkomst zullen zij dat eten.

17 Het zal niet gedeeseemd gebakken worden; het is hun deel, dat Ik gegeven heb van mijne vuurofferen: het is eene heiligheid der heiligheden, gelijk het zondoffer en gelijk het schuldoffer.

J. v. C.
1490.

d Ex. 29:37.

18 Al wat mannelijk is onder de zonen van Aäron zal het eten; het zij eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten van de vuurofferen des HEEREN: al d wat die zal aanroeren, zal heilig zijn.

19 Wijders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

20 Dit is de offerande van Aäron en van zijne zonen, die zij den HEERE offeren zullen, ten dage als hij zal gesalfd worden: het tiende deel eener efa meelbloem, een spijsoffer gedurig; de helft daarvan op den morgen, en de helft daarvan op den avond.

21 Het zal in eene pan met olie gemaakt worden; geroost zult gij het brengen; en de gebakken stukken des spijsoffers zult gij offeren, tot een liefheijken reuk den HEERE.

22 Ook zal de priester, die uit zijne zonen in zijne plaats de gezalfde zal worden, hetzelfde doen: het zij eene eeuwige inzetting; het zal voor den HEERE geheel aangestoken worden.

23 Alzoo zal alle spijsoffer des priesters ganschelijk zijn; het zal niet gegeten worden.

24 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

25 Spreek tot Aäron en tot zijne zonen, zeggende: Dit is de wet des zondoffers: in de plaats, waar het brandoffer geslagt wordt, zal het zondoffer voor het aangezicht des HEEREN geslagt worden: het is eene heilichheid der heilichheden.

e Hos. 4:8.

26 De priester, die het voor de zonde offert, zal het eten; in de heilige plaats zal het gegeten worden, in het voorhof van de tent der samenkomst.

27 Al wat deszelfs vleesch zal aanroepen, zal heilig zijn: zoo wie van zijn bloed op een kleed zal gesprengd hebben, dat, waarop hij gesprengd zal hebben, zult gij in de heilige plaats wasschen.

28 En het aarden vat, waarin het gezoden is, zal gebroken worden; maar zoo het in een koperen vat gezoden is, zoo zal het geschaafd en in water gespoeld worden.

29 Al wat mannelijk is onder de priesteren, zal dat eten: het is eene heilichheid der heilichheden.

f Lev. 4:5.
Hebr. 13:11.

30 Maar geen zondoffer, f van welks bloed in de tent der samenkomst zal gebracht worden, om in het heiligdom te verzoenen, zal gegeten worden; het zal in het vuur verbrand worden.

HOOFDSTUK 7.

Wetten aangaande het schuldoffer, vs. 1, met verklaring wat den priester van dit en andere offeranden toekam, 7; van het dankoffer, 11, en als lofoffer, 12, en als gelofteoffer en vrijwillig offer, 16. Verbod van het vet te eten, met verklaring welk vet men tot andere dingen moest gebruiken, 22. Verbod van bloed te eten, 26. Wetten aangaande het dankoffer, 28. Besluit, 35.

DIT is nu de wet des schuldoffers; het is eene heilichheid der heilichheden.

2 In de plaats, waar zij het brandoffer slagten, zullen zij het schuldoffer slagten, en men zal deszelfs bloed rondom op het altaar sprengen.

3 En daarvan zal men al zijn vet offeren, den staart, en het vet, dat het ingewand bedekt;

4 Ook de beide nieren, en het vet, dat daaraan is, dat op de weekdarmen is; en het vet over de lever, met de nieren, zal men afnemen.

5 En de priester zal die aansteken op het altaar, ten vuuroffer den HEERE: het is een schuldoffer.

6 Al wat mannelijk is onder de priesteren zal dat eten; in de heilige plaats zal het gegeten worden: het is eene heilichheid der heilichheden.

7 Gelijk het zondoffer, alzoo zal ook het schuldoffer zijn; eenerlei wet zal voor dezelve zijn; het zal des priesters zijn, die daarmede verzoening gedaan zal hebben.

8 Ook de priester, die iemands brandoffer offert, die priester zal de huid des brandoffers hebben, dat hij geofferd heeft.

9 Daartoe al het spijsoffer, dat in den oven gebakken wordt, met al wat in den ketel en in de pan bereid wordt, zal des priesters zijn, die dat offert.

10 Ook alle spijsoffer met olie gemengd, of droog, zal voor alle zonen van Aäron zijn, voor den eenen als voor den anderen.

11 Dit is nu de wet des dankoffers, dat men den HEERE offeren zal.

12 Indien hij dat tot een lofoffer offert, zoo zal hij, nevens het lofoffer, ongezuurde koeken met olie gemengd, en ongezuurde vladen met olie bestreken, offeren: en zullen die koeken met olie gemengd van geroost meelbloem zijn.

13 Benevens de koeken zal hij tot zijne offerande geveesend brood offeren, met het lofoffer zijns dankoffers.

14 En een daarvan uit de gansche offerande zal hij den HEERE ten beffoffer offeren; het zal voor den priester zijn, die het bloed des dankoffers sprengt.

15 Maar het vleesch van het lofoffer zijns dankoffers zal op den dag van deszelfs offerande gegeten worden; daarvan zal men niet tot den morgen overlaten.

16 En zoo het slagtoffer zijner offerande eene gelofte, of vrijwillig offer is, d dat zal ten dage, als hij zijn offer offeren zal, gegeten worden, en het overgeblevene daarvan zal ook des anderen daags gegeten worden.

17 Wat nog van het vleesch des slagtoffers overgebleven is, zal op den derden dag met vuur verbrand worden:

18 Want zoo eenigzins van dat vleesch zijns dankoffers op den derden dag gegeten wordt, die dat geofferd heeft, zal niet aangenaam zijn, het zal hem niet toegerekend worden, het zal een afgrijpselijk ding zijn; en de ziel, die daarvan eet, zal hare ongerechtigheid dragen.

19 En het vleesch, dat iets onreins aangeroerd zal hebben, zal niet gegeten worden, met vuur zal het verbrand worden; maar aangaande het andere vleesch, dat vleesch zal een ieler, die rein is, mogen eten.

20 Doch als eene ziel het vleesch van het dankoffer, hetwelk des HEEREN is, e gegeten zal hebben, en hare onreinheid aan haar is, zoo zal die ziel uit hare volken uitgeroerd worden.

21 En wanneer eene ziel iets onreins zal aangeroerd hebben, als de onreinheid des menschen, of het onreine vee, of eenig onrein verfoelisel, en zal van het vleesch des dankoffers, hetwelk des HEEREN is, gegeten hebben, zoo zal die ziel uit hare volken uitgeroerd worden.

22 Daarna sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

23 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Geen vet van een os, of schaa, of geit, zult gij eten.

24 Maar het vet van een dood aas, en het vet van het verscheurde, mag tot alle werk gebezigd worden; doch gij zult het ganschelijk niet eten.

25 Want al wie het vet van vee eten zal, van hetwelk men den HEERE een vuuroffer zal geofferd hebben, die ziel, die het gegeten zal hebben, zal uit hare volken uitgeroerd worden.

26 4 Ook zult gij in al uwe woningen geen bloed eten, hetzij van het gevogelte, of van het vee.

27 Alle ziel, die eenig bloed eten zal, die ziel zal uit hare volken uitgeroerd worden.

J. v. C.
1490.

a Ps. 116:17.

b Lev. 19:6.

c Lev. 15:3.

d Gen. 9:4.
Lev. 3:17.
17:19.

J. v. C. 1494.	28 Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:	altaar zevenmaal; en hij zalde het altaar, en al zijn gereedschap, mitgaders het waschvat en zijnen voet, om die te heiligen.	J. v. C. 1494.
	29 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Wie zijn dankoffer den HEERE offert, zal zijne offerande van zijn dankoffer den HEERE toebrengen.	12 Daarna <i>g</i> goot hij van de zalfolie op het hoofd van Aäron, en hij zalde hem, om hem te heiligen.	g Ps. 133:2.
Ex. 29:21.	30 Zijne handen zullen de vuurofferen des HEEREN brengen; het vet aan de borst zal hij met die borst brengen, om die tot een bewegoffer voor het aangezicht des HEEREN te bewegen.	13 Ook deed Mozes de zonen van Aäron malen, en trok hun rokken aan, en gordde hen met eenen gordel, en bond hun mutsen op, <i>h</i> gelijk als de HEERE Mozes geboden had.	h Ex. 29:9.
	31 En de priester zal dat vet op het altaar aansteken; doch de borst zal voor Aäron en zijne zonen zijn.	14 Toen deed hij den var des zondoffers bijkomen; en Aäron en zijne zonen leiden hunne handen op het hoofd van den var des zondoffers;	i Ex. 29:1.
	32 Gij zult ook den regterschouder tot een befoeter den priester geven, uit twee dankoffers.	15 En men slagte <i>hem</i> ; en Mozes nam het bloed, en deed het met zijnen vinger rondom op de hoornen des altaars, en ontzondigde het altaar; daarna goot hij het bloed uit aan den bodem des altaars, en heiligde het, om voor hetzelfde verzooning te doen.	
/Ex. 29:27. Num. 18:11.	33 Wie uit de zonen van Aäron het bloed des dankoffers en het vet offert, dien zal de regterschouder ten deele zijn.	16 Voorts nam hij al het vet, dat aan het ingewand is, en het net der lever, en de twee nieren en haar vet; en Mozes stak het aan op het altaar.	
	34 Want <i>f</i> de bewegborst en den hofschouder heb Ik van de kinderen Israëls uit hunne dankoffers genomen, en heb dezelve aan Aäron, den priester, en aan zijne zonen, tot eene eeuwige inzetting gegeven, van de kinderen Israëls.	17 Maar den var met zijne huid, en zijn vleesch, en zijn mest, heeft hij buiten het leger met vuur verbrand, <i>k</i> gelijk als de HEERE Mozes geboden had.	k Ex. 29:14. Lev. 4:11.
	35 Dit is de zalving van Aäron en de zalving van zijne zonen, van de vuurofferen des HEEREN; ten dage als Hij hen deed naderen, om het priesterschap den HEERE te bedienen:	18 Daarna deed hij den ram des brandoffers bijkomen; en Aäron en zijne zonen leiden hunne handen op het hoofd van den ram.	
	36 Het welk de HEERE, hun van de kinderen Israëls te geven, geboden heeft, ten dage als Hij hen zalde; het zij eene eeuwige inzetting voor hunne geslachten.	19 En men slagte <i>hem</i> ; en Mozes sprengde het bloed op het altaar rondom.	
	37 Dit is de wet des brandoffers, des spijsoffers, des zondoffers, des schuldoffers, des valoffers en des dankoffers;	20 Hij deelde ook den ram in zijne deelen; en Mozes stak het hoofd aan, en die deelen, en het sneer;	
	38 Die de HEERE Mozes op den berg Sinai geboden heeft, ten dage als Hij den kinderen Israëls gebod, dat zij hunne offeranden den HEERE, in de woestijn van Sinai, zouden offeren.	21 Doch het ingewand en de schenkel wiesch hij niet met water; en Mozes stak dien geheelen ram aan op het altaar: het was een brandoffer tot een liefelijken reuk, een vuuroffer was het den HEERE, <i>l</i> gelijk als de HEERE Mozes geboden had.	l Ex. 29:18.
	HOOFDSTUK 8.		
	Mozes wijdt, op Gods bevel, Aäron, vs. 1, den tabernakel, 10, en Aärons zonen, 13, en offert den var, 14, de twee rammen, 18, en het bewegoffer, 26. Mozes beoelt Aäron en zijnen zonen gedurende zeven dagen de tent der samenkomst niet te verlaten, 33, hetgeen zij nakomen, 36.		
	VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:		
Ex. 28:1, 2.	2 = Neem Aäron en zijne zonen met hem, en de kleederen, en de <i>h</i> zalfolie, daartoe den var des zondoffers, en de twee rammen, en den korf van de ongezuurde broden;	22 Daarna deed hij den anderen ram, den ram des valoffers, bijkomen; en Aäron met zijne zonen leiden hunne handen op het hoofd van den ram.	
Ex. 30:25.	3 En verzamel de gansche vergadering aan de deur van de tent der samenkomst.	23 En men slagte <i>hem</i> ; en Mozes nam van zijn bloed, en deed het op het lapje van Aärons regteroor, en op den duim zijner rechterhand, en op den grooten teen van zijnen regtervoet.	
	4 Mozes nu deed, gelijk als de HEERE hem geboden had; en de vergadering werd verzameld aan de deur van de tent der samenkomst.	24 Hij deed ook de zonen van Aäron naderen; en Mozes deed van dat bloed op het lapje van hun regteroor, en op den duim van hunne rechterhand, en op den grooten teen van hunnen regtervoet; daarna sprengde Mozes dat bloed rondom op het altaar.	
Ex. 29:1.	5 Toen zeide Mozes tot de vergadering: Dit is de zaak, <i>c</i> die de HEERE geboden heeft te doen.	25 = En hij nam het vet, en den staart, en al het vet, dat aan het ingewand is, en het net der lever, en de beide nieren, en haar vet, daartoe den regterschouder;	m Ex. 29:22.
Ex. 28:1.	6 En Mozes deed Aäron en zijne zonen naderen, en wiesch hen met dat water.	26 Ook nam hij uit den korf van de ongezuurde broden, die voor het aangezicht des HEEREN was, en eenen ongezuurden koek, en eenen geolieden broodkoek, en eene vlade; en hij leide ze op dat vet, en op den regterschouder.	
	7 <i>d</i> Daar deed hij hem den rok aan, en gordde hem met den gordel, en trok hem den mantel aan; ook deed hij hem den efod aan, en gordde den met den kunststijlen riem des efods, en ombond hem naarmede.	27 = En hij gaf dat alles in de handen van Aäron, en in de handen zijner zonen; en bewoog die ten bewegoffer, voor het aangezicht des HEEREN.	n Ex. 29:24.
Ex. 28:30.	8 Voorts deed hij hem den borstlap aan, en voegde aan den <i>e</i> borstlap de arm en de thummim.	28 Daarna nam Mozes ze uit hunne handen, en stak ze aan op het altaar, op het brandoffer; zij waren valoffers tot een liefelijken reuk; het was een vuuroffer den HEERE.	
/Ex. 28:36. 29:6.	9 En hij zette den hoed op zijn hoofd; en aan den hoed boven zijn aangezicht zette hij de gouden plaat, de kroon der heiligheid, <i>f</i> gelijk als de HEERE Mozes geboden had.	29 Voorts nam Mozes de borst, en bewoog ze ten bewegoffer voor het aangezicht des HEEREN; zij werd Mozes ten deele van den ram des valoffers, <i>o</i> gelijk als de HEERE Mozes geboden had.	o Ex. 29:26. Lev. 7:33.
	10 Toen nam Mozes de zalfolie, en zalde den tabernakel, en al wat daarin was, en heiligde ze.		
	11 En hij sprengde daarvan op het		

J. v. C.
1490

p Ex. 29:21.

30 *p* Mozes nam ook van de zalfolie, en van het bloed, hetwelk op het altaar was, en sprenge het op Aäron, op zijne kleederen, en op zijne zonen, en op de kleederen zijner zonen met hem; en hij heiligt Aäron, zijne kleederen, en zijne zonen, en de kleederen zijner zonen met hem.

g Ex. 29:32.

Lev. 24:9.

31 En Mozes zeide tot Aäron en tot zijne zonen: Ziedt dat vleesch voor de deur van de tent der samenkomst, *g* en eet hetzelfde daar, mitszaders het brood, dat in den korf des vulloffers is; gelijk als ik geboden heb, zeggende: Aäron en zijne zonen zullen dat eten.

32 Maar het overige van het vleesch en van het brood zult gij met vuur verbranden.

33 Ook zult gij uit de deur van de tent der samenkomst, zeven dagen, niet uitgaan, tot aan den dag, dat vervuld worden de dagen uwer vulloffers: want zeven dagen zal men uwe handen vullen.

34 Gelijk men gedaan heeft op dezen dag, heeft de HEERE te doen geboden, om voor u verzoening te doen.

35 Gij zult dan aan de deur van de tent der samenkomst blijven, dag en nacht, zeven dagen, en zult de wacht des HEEREN waarnemen, opdat gij niet sterft: want altoos is het mij geboden.

36 Aäron nu en zijne zonen deden al de dingen, die de HEERE door de dienst van Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 9.

Mozes beoefde Aäron na het verlopen der zeven dagen zijne priesterlijke dienst aan te vangen, vs. 1: Aäron offert eerst voor zich zelve, 8, daarna voor het volk, 15, hetwelk hij ook zegent, 22. God bevestigt deze dienst met een teeken, 24.

EN het geschiedde op den achtsten dag, dat Mozes riep Aäron en zijne zonen, en de oudsten van Israël:

a Ex. 29:1.

2 En hij zeide tot Aäron: *a* Neem u een kalf, een jong rund, ten zondoffer, en eenen ram ten brandoffer, die volkomen zijn: en breng ze voor het aangezicht des HEEREN.

3 Daarna spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Neemt eenen geitenbok ten zondoffer, en een kalf, en een lam, eenjarig, volkomen, ten brandoffer;

4 Ook eenen os en een ram ten dankoffer, om voor het aangezicht des HEEREN te offeren: en spijsoffer met olie gemengd: want heden zal de HEERE u verschijnen.

5 Toen namen zij hetgeen Mozes geboden had, *b* brengende dat tot voor aan de tent der samenkomst: en de geheele vergadering naderde, en stond voor het aangezicht des HEEREN.

6 En Mozes zeide: Deze zaak, die de HEERE geboden heeft, zult gij doen, en de heerlijkheid des HEEREN zal u verschijnen.

7 En Mozes zeide tot Aäron: Nader tot het altaar, en maak uw *b* zondoffer, en uw brandoffer toe; en doe verzoening voor u en voor het volk; daarna maak de offerande des volks toe, en doe de verzoening voor hen, gelijk als de HEERE geboden heeft.

8 Toen naderde Aäron tot het altaar, en slagte het kalf des zondoffers, dat voor hem was.

9 En de zonen van Aäron bragten het bloed tot hem, en hij doopte zijnen vinger in dat bloed, en deed het op de hoornen des altaars; daarna goot hij het bloed uit aan den bodem des altaars.

10 Maar het vet, en de nieren, en het net van de lever van het zondoffer heeft hij op het altaar aangestoken, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

11 Doch het vleesch en de huid verbrande hij met vuur buiten het leger.

12 Daarna slagte hij het brandoffer; en de zonen van Aäron leverden aan hem het bloed, en hij sprenge dat rondom op het altaar.

13 Ook leverden zij aan hem het brandoffer in zijne stukken, met het hoofd; en hij stak het aan op het altaar.

14 En hij wierf het ingewand en de schenkelen; en hij stak ze aan op het brandoffer, op het altaar.

15 Daarna deed hij de offerande *c* des volks toebrengen: en nam den bok des zondoffers, die voor het volk was, en slagte hem, en bereidde hem ten zondoffer, gelijk het eerste.

16 Verder deed hij het brandoffer toebrengen, en maakte dat toe naar het recht.

17 En hij deed *d* het spijsoffer toebrengen, en vulde daarvan zijne hand, en stak het aan op het altaar, behalve het *e* morgenbrandoffer.

18 Daarna slagte hij den os, en den ram ten dankoffer, dat voor het volk was; en de zonen van Aäron leverden het bloed aan hem, hetwelk hij rondom op het altaar sprenge;

19 En het vet van den os, en van den ram, den staart, en wat het ingewand bedekt, en de nieren, en het net der lever;

20 En zij leiden het vet op de borsten; en hij stak dat vet aan op het altaar.

21 Maar de borsten en *f* den rechterschouder bewoog Aäron ten bewegoffer, voor het aangezicht des HEEREN, gelijk als Mozes geboden had.

22 Daarna hief Aäron zijne handen op tot het volk, en zeggende hen; en hij kwam af, nadat hij het zondoffer, en brandoffer, en dankoffer gedaan had.

23 Toen ging Mozes en Aäron in de tent der samenkomst; daarna kwamen zij uit, en zegden het volk: en de heerlijkheid des HEEREN verscheen al het volk.

24 Want *g* een vuur ging uit van het aangezicht des HEEREN, en verteederde op het altaar het brandoffer, en het vet. Als het zansche volk dit zag, zoo juichten zij, en vielen op hunne aangezichten.

HOOFDSTUK 10.

Nadab en Abihu brengen vreemd vuur op het altaar en worden door vuur van den Heere gedood, vs. 1. Mozes laat de lijen buiten het leger dragen, 4, en verbiidt Aäron en zijne anderen zonen rouw over hen te dragen, 6. God verbiidt den priesters wijn of sterken drank te drinken, wanneer zij naar den tabernakel gaan, 8. Mozes is vertoorned op Aärons zonen, omdat zij hun priesterlijk deel van het zondoffer niet gezeten, maar verbrand hebben, 12. Aäron verontschuldigt deze daad, 19.

EN de zonen van Aäron, Nadab en Abihu, namen een ieder zijn wierookvat, en deden vuur daarin, en leiden reukwerk daarop, en bragten vreemd vuur voor het aangezicht des HEEREN, hetwelk Hij hun niet geboden had.

2 Toen ging een vuur uit van het aangezicht des HEEREN, en verteederde hen; en *a* zij stierven voor het aangezicht des HEEREN.

3 En Mozes zeide tot Aäron: Dat is het, wat de HEERE gesproken heeft, zeggende: *b* In degenen, die tot Mij naderen, zal Ik geheiligd worden, en voor het aangezicht van al het volk zal Ik verheerlijkt worden. Doch Aäron zweeg stil.

4 En Mozes riep Misaël en Elzafan, de zonen van Uzziel, den oom van Aäron, en zeide tot hen: Treedt toe, draagt uwe broedren weg, van voor het heiligdom tot buiten het leger.

5 Toen traden zij toe, en droegen hen, in hunne rokken, tot buiten het leger, gelijk als Mozes gesproken had.

6 En Mozes zeide tot Aäron, en tot

J. v. C.
1490.

c Lev. 4:13.

d Lev. 2:3.

e Ex. 29:25.

f Lev. 7:32.

g 1Kon. 18:38.

2 Kron. 7:1.

b Lev. 16:6.

Hebr. 7:27.

a Num. 3:4.

26:61.

1Kron. 21:2.

b Lev. 8:33.

J. v. C.
1490.

Eleazar, en tot Ithamar, zijne zonen : Gij zult uwe hoofden niet ontblooten, noch uwe kleederen verscheuren, opdat zij niet sterft, en groote toorn over de gansche vergadering kome; maar uwe broederen, het gansche huis van Israël, zullen dezen brand, dien de HEERE aangestoken heeft, bevesten.

7 c Gij zult ook uit de deur van de tent der samenkomst niet uitgaan, opdat gij niet sterft; want de zalving des HEEREN is op u. En zij deden naar het woord van Mozes.

8 En de HEERE sprak tot Aäron, zeggende :

9 Wijn en sterken drank zult gij niet drinken, gij, noch uwe zonen niet u, als gij gaan zult in de tent der samenkomst, opdat gij niet sterft; het zij eene eeuwige inzetting onder uwe geslachten;

10 En om onderscheid te maken tusschen het heilige en tusschen het onheilige, en tusschen het onreine en tusschen het reine;

11 En om den kinderen Israëls te leeren al de inzettingen, die de HEERE door de dienst van Mozes tot hen gesproken heeft.

12 En Mozes sprak tot Aäron, en tot Eleazar, en tot Ithamar, zijne overblijvende zonen : Neemt het spijsoffer, dat van de vuurofferen des HEEREN overgebleven is, en eet hetzelfde ongezuurd bij het altaar; want het is eene heilichheid der heiligheden.

13 Daarom zult gij dat eten in de heilige plaats, dewijl het uw bescheiden deel, en het bescheiden deel uwer zonen uit des HEEREN vuurofferen is; ^a want alzoo is mij geboden.

14 Ook de beweegborst en den hofschouder zult gij in eene reine plaats eten, gij, en uwe zonen, en uwe dochteren met u; want tot uw bescheiden deel, en uwer zonen bescheiden deel, zijn zij uit de dankofferen der kinderen Israëls gegeven.

15 Den hofschouder en de beweegborst zullen zij nevens de vuurofferen des vets toebrengen, om ten beweegborst voor het aangezicht des HEEREN te bewegen; hetwelk, voor u en uwe zonen met u, tot eene eeuwige inzetting zijn zal, gelijk als de HEERE geboden heeft.

16 En Mozes zocht zeer naarstiglijk den bok des zondoffers; en ziet, hij was verbrand. Dies was hij op Eleazar en op Ithamar, de overgeblevene zonen van Aäron, zeer toornig, zeggende :

17 Waarom hebt gij dat zondoffer niet gezeten in de heilige plaats? want het is eene heilichheid der heiligheden, en Hij heeft u dat gegeven, opdat gij de ongerechtigheid der vergadering zoudt dragen, om over die vertoening te doen voor het aangezicht des HEEREN.

18 Ziet, dezelfde bloed is niet binnen in het heiligdom gedragen; gij moest dat ganschelyk gegeten hebben in het heiligdom, ^c gelijk als ik geboden heb.

19 Toen sprak Aäron tot Mozes : Zie, heden hebben zij hun zondoffer en hun brandoffer voor het aangezicht des HEEREN geofferd, en zulke dingen zijn mij welervaren; en had ik heden het zondoffer gegeten, zou dat goed geweest zijn in de oogen des HEEREN?

20 Als Mozes dit hoorde, zoo was het goed in zijne oogen.

HOOFDSTUK II.

Wetten over het onderscheid tusschen reine en onreine dieren, en wel van viervoetige dieren, vs. 1, van vissen, 9, van vogels, 13, en kruipende dieren, 20. Nadere opgave van onreine dieren, 26: van hetgeen door aanraking onreinigt, 32. Al het kruipende gedier is onrein, 41. Vermaning tot reinheid en heilichheid, 44.

EN de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende tot hen :

2 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende : ^a Dit is het gedier, dat gij eten zult uit alle beesten, die op aarde zijn.

3 Al wat onder de beesten den klauw verdeelt, en de kloof der klauwen in tweeën klieft, en herkauwt, dat zult gij eten.

4 Dieren nogtans zult gij niet eten, van degenen, die *alleen* herkauwen, of de klauwen *alleen* verdeelen : den kameel, want hij herkauwt wel, maar verdeelt den klauw niet, die zal u onrein zijn;

5 En het konijntje, want het herkauwt wel, maar verdeelt den klauw niet, dat zal u onrein zijn;

6 En den haas, want hij herkauwt wel, maar verdeelt den klauw niet, die zal u onrein zijn;

7 Ook het zwijn, want dat verdeelt wel den klauw, en klieft de kloof der klauwen in tweeën, maar herkauwt het gekauwde niet, dat zal u onrein zijn.

8 Van hun vleesch zult gij niet eten, en hun dood aas niet aanroeren, zij zullen u onrein zijn.

9 Dit zult gij eten van al wat in de wateren is : al wat in de wateren, in de zeeën en in de rivieren, vinnen en schubben heeft, dat zult gij eten;

10 Maar al wat in de zeeën en in de rivieren, van alle gewemel der wateren, en van alle levende ziel, die in de wateren is, geene vinnen of schubben heeft, dat zal u een verfoeisel zijn.

11 Ja, een verfoeisel zullen zij u zijn; van hun vleesch zult gij niet eten, en hun dood aas zult gij verfoeien.

12 Al wat in de wateren geene vinnen en schubben heeft, dat zal u een verfoeisel zijn.

13 En van het gevogelte zult gij dezen verfoeien, zij zullen niet gegeten worden, zij zullen een verfoeisel zijn : de arend, en de havik, en de zeearend,

14 En de gier, en de kraai, naar haren aard;

15 Alle raven naar haren aard;

16 En de struis, en de nachtuil, en de koekeek, en de sperwer, naar zijnen aard;

17 En de steenuil, en het duikertje, en de schuifuit.

18 En de kauw, en de roerdomp, en de pelikaan,

19 En de ooijevaar, de reiger naar zijnen aard, en de hop, en de vledermuis.

20 Alle kruipend gevogelte, dat op vier voeten gaat, zal u een verfoeisel zijn.

21 Dit nogtans zult gij eten van al het kruipend gevogelte, dat op vier voeten gaat, hetwelk boven aan zijne voeten schenkelen heeft, om daarmee op de aarde te springen;

22 Van die zult gij dezen eten : den sprinkhaan naar zijnen aard, en den solham naar zijnen aard, en den hargol naar zijnen aard, en den hagab naar zijnen aard.

23 En alle kruipend gevogelte, dat vier voeten heeft, zal u een verfoeisel zijn.

24 En aan dezen zult gij verontreinigt worden; zoo wie hun dood aas zal aangeroerd hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

25 Zoo wie van hun dood aas gedragen zal hebben, zal zijne kleederen wassen, en onrein zijn tot aan den avond.

26 Alle beest, dat den klauw verdeelt, doch de kloof niet in tweeën klieft, en niet herkauwt, zullen u onrein zijn; zoo wie dezelve aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn.

27 En al wat op zijne pooten gaat onder alle gedierde, op vier voeten gaande, die zullen u onrein zijn; al wie hun dood aas aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

J. v. C.
1490.

a D-est. 24-4.
H-est. 10-14.

Lev. 21:12.

Lev. 2:3.
6:16.

Lev. 4:5.
6:26.
16:27.

J. v. C.
1499.

28 Ook die hun dood nas zal gedragen hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond; zij zullen u onrein zijn.

29 Verder zal u dit onder het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, onrein zijn: het wezelje, en de muis, en de schillpad, naar haren aard;

30 En de zwijnegel, en de krokodil, en de hazedis, en de slak, en de woel;

31 Die zullen u onrein zijn onder alle kruipend gedierte; zoo wie die zal aangeroerd hebben, als zij dood zijn, zal onrein zijn tot aan den avond.

32 Daartoe al hegeen, waarop iets van dezelve vallen zal, als zij dood zijn, zal onrein zijn, *keizij* b van alle houten vat, of kleed, of vel, of zak, of alle vat, waarmede *reelig* werk gedaan wordt; het zal in het water gestoken worden, en onrein zijn tot aan den avond; daarna zal het rein zijn.

33 En alle aarden vat, waarin iets van dezelve zal gevallen zijn, al wat daarin is, zal onrein zijn, en gij zult dat breken.

34 Van alle spijze, die men eet, waarop het water zal gekomen zijn, die zal onrein zijn; en alle drank, dien men drinkt, zal in alle vat onrein zijn.

35 En waarop iets van hun dood nas zal vallen, zal onrein zijn; de oven en de aarden pan zal verbroken worden; zij zijn onrein, daarom zullen zij u onrein zijn.

36 Doch eene fontein, of put van vergadering der wateren, zal rein zijn; maar wie hun dood nas zal aangeroerd hebben, zal onrein zijn.

37 En wanneer van hun dood nas zal gevallen zijn op eenig zaaibaar zaad, dat gezond wordt, dat zal rein zijn.

38 Maar als water op het zaad gedaan zal worden, en van hun dood nas duntrop zal gevallen zijn, dat zal u onrein zijn.

39 En wanneer van de dieren, die u tot spijze zijn, iets zal gesloven zijn, wie deszelfs dood nas zal aangeroerd hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

40 Ook die van hun dood nas gegeten zal hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond; en die hun dood nas zal gedragen hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond.

41 Voorts alle kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, zal een verfoeisel zijn, het zal niet gegeten worden.

42 Al wat op zijnen buik gaat, en al wat gaat op zijne vier voeten, of al wat vele voeten heeft, onder alle kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, die zult gij niet eten, want zij zijn een verfoeisel.

43 Maakt uwe zielen niet verfoeijelijk aan eenig kruipend gedierte, dat kruipt: en verontreinigt u niet daaraan, dat gij danran verontreinigt zoudt worden.

44 Want Ik ben de HEERE, uw God; daarom zult gij u heiligen, en heilig zijn, dewijl Ik heilig ben; en gij zult uwe ziel niet verontreinigen aan eenig kruipend gedierte, dat zich op aarde roert.

45 Want Ik ben de HEERE, die u uit Egypteland doe optrekken, opdat Ik u tot een God zij, en opdat gij heilig zijt, dewijl Ik heilig ben.

46 Dit is de wet van de beesten, en van het gevogelte, en van alle levende ziel, die zich roert in de wateren, en van alle ziel, die kruipt op de aarde;

47 Om te onderscheiden tusschen het onreine en tusschen het reine, en tusschen het gedierte, dat men eten, en tusschen het gedierte, dat men niet eten zal.

HOOFDSTUK 12.

Wetten over het onrein zijn eener kraamvrou, die of eenen zoon geboort heeft, vs. 1, of eene dochter, 5; over hare reiniging, wanneer zij rijk, 6, of arm was, 8.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israels, zeggende: Wanneer een vrouw zaad gegeven, en een knechtje geboort zal hebben, zoo zal zij zeven dagen onrein zijn, volgens de dagen der afzondering harer kruikheid, zal zij onrein zijn.

3 En op den achtsten dag zal het vleesch zijner voorhuid besneden worden.

4 Daarna zal zij drie en dertig dagen blijven in het bloed harer reiniging; niets heiligs zal zij aanroeren, en tot het heiligma zal zij niet komen, totdat de dagen harer reiniging vervuld zijn.

5 Maar indien zij een meisje geboort zal hebben, zoo zal zij twee weken onrein zijn, volgens hare afzondering; daarna zal zij zes en zestig dagen blijven in het bloed harer reiniging.

6 En als de dagen harer reiniging voor den zoon, of voor de dochter, vervuld zullen zijn, zoo zal zij een jarig lam ten brandoffer, en eene jonge duif, of tortelduif, ten zondoffer brengen, voor de deur van de tent der samenkomst, tot den priester.

7 Die zal dat offeren voor het aangezicht des HEEREN, en zal voor haar verzoening doen, zoo zal zij rein zijn van den vloed haars bloeds. Dit is de wet dergeene, die een knechtje of meisje geboort heeft.

8 Maar indien hare hand niet genoeg voor een lam vindt, zoo zal zij twee tortelduiven, of twee jonge duiven nemen, eene ten brandoffer, en eene ten zondoffer; en de priester zal voor haar verzoening doen; zoo zal zij rein zijn.

HOOFDSTUK 13.

Wetten aangaande melatschheid van de menschen; bepaling door wie en aan welke tekenen de onderscheidene melatschheid moest beoordeeld worden, vs. 1; van de melatschheid van het gewel, 9, der verzwering, 18, des surigen brands, 24, der schurftheid, 29, der blaren, 38, der kaalheid en bleisheid, 40. Wet van hetgeen de melatsche doen moest, 45; over de melatschheid in kleederen van linnen, wol en huiden, 47.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes en tot Aaron, zeggende:

2 Een mensch, als in het vel zijns vleesch een gewel, of gezwel, of witte blaas zal zijn, welke in het vel zijns vleesch tot eene plaag der melatschheid zou worden, hij zal dan tot den priester Aäron, of tot eenen uit zijne zonen, de priesteren, gebracht worden.

3 En de priester zal de plaag in het vel des vleesch bezien, zoo het haar in die plaag is wit veranderd is, en het aanzien der plaag dieper is dan het vel zijns vleesch, het is de plaag der melatschheid; als de priester hem bezien zal hebben, dan zal hij hem onrein verklaren.

4 Maar zoo de blaas in het vel zijns vleesch wit is, en haar aanzien niet dieper is dan het vel, en het haar niet is wit veranderd is, zoo zal de priester hem, die de plaag heeft, zeven dagen opsluiten.

5 Daarna zal de priester op den zevendenden dag hem bezien; indien, ziet, de plaag, naar dat hij zien kan, is staande gebleven, en de plaag in het vel niet uitgespreid is, zoo zal de priester hem zeven andere dagen opsluiten.

6 En de priester zal hem andermaal op den zevendenden dag bezien; indien, ziet, de plaag ingetrokken, en de plaag in het vel niet uitgespreid is, zoo zal de priester hem rein verklaren; het was eene verzwering; en hij zal zijne kleederen wasschen, zoo is hij rein.

7 Maar zoo de verzwering in het vel zanschelijk uitgespreid is, nadat hij aan den priester tot zijne reiniging zal ver-

J. v. C.
1499.a Gen. 17:12.
Luk. 1:29.
2:21.
Joh. 7:2.

6 Lev. 15:12.

c Lev. 19:2.
20:7.
1 Petr. 1:16.

J. v. C.
1890.J. v. C.
1890.

toond zijn, zoo zal hij andermaal aan den priester vertoond worden.

8 Indien de priester merken zal, dat, ziet, de verzwerling in het vel uitgespreid is, zoo zal de priester hem onrein verklaren: het is melaatschheid.

9 Wanneer de plaag der melaatschheid in een' mensch zal zijn, zoo zal hij tot den priester gebracht worden.

10 Indien de priester merken zal, dat, ziet, een wit gezwel in het vel is, hetwelk het haar in wit veranderd heeft, en gezondheid van levend vleesch in dat gezwel is;

11 Dat is eene verouderde melaatschheid in het vel zijns vleesch: daarom zal hem de priester onrein verklaren; hij zal hem niet doen opsluiten, want hij is onrein.

12 En zoo de melaatschheid in het vel ganschelijk uitbott, en de melaatschheid het geheele vel degenen, die de plaag heeft, van zijn hoofd tot zijne voeten, bedekt heeft, maar al het gezigt van de oogen des priesters;

13 En de priester merken zal, dat, ziet, de melaatschheid zijn geheele vleesch bedekt heeft, zoo zal hij hem, die de plaag heeft, rein verklaren; zij is geheel in wit veranderd: hij is rein.

14 Maar ten welken dage levend vleesch daarin gezien zal worden, zal hij onrein zijn.

15 Als dan de priester dat levende vleesch gezien zal hebben, zal hij hem onrein verklaren; dat levende vleesch is onrein: het is melaatschheid.

16 Of als dat levende vleesch verkeert, en in wit veranderd zal worden, zoo zal hij tot den priester komen.

17 Als de priester hem bezien zal hebben, dat, ziet, de plaag in wit veranderd is, zoo zal de priester hem, die de plaag heeft, rein verklaren: hij is rein.

18 Het vleesch ook, als in dezelfde vel eene zweer zal geweest zijn, zoo het genezen is;

19 En in de plaats van die zweer, een wit gezwel, of eene witte roodachtige blaas worden zal, zoo zal het aan den priester vertoond worden.

20 Indien de priester merken zal, dat, ziet, haar aanzien lager is dan het vel, en derselver haar in wit veranderd is, zoo zal de priester hem onrein verklaren: het is de plaag der melaatschheid, zij is door de zweer uitgebot.

21 Wanneer nu de priester die bezien zal hebben, dat, ziet, geen wit haar daaraan is, en die niet lager dan het vel, maar ingetrokken is, zoo zal de priester hem zeven dagen opsluiten.

22 Zoo zij daarna gansch in het vel uitgespreid zal zijn, zoo zal de priester hem onrein verklaren: het is de plaag.

23 Maar indien de blaas in hare plaats zal staande blijven, niet uitgespreid zijnde, het is de roef van die zweer, zoo zal de priester hem rein verklaren.

24 Of wanneer in het vel des vleesch een vurige brand zal geweest zijn, en het gezonde van dien brand eene witte roodachtige of witte blaas is;

25 En de priester die gezien zal hebben, dat, ziet, het haar op de blaas in wit veranderd is, en haar aanzien dieper is dan het vel: het is melaatschheid, door den brand is zij uitgebot; daarom zal hem de priester onrein verklaren: het is de plaag der melaatschheid.

26 Maar indien de priester die merken zal, dat, ziet, op de blaas geen wit haar is, en zij niet lager dan het vel, maar ingetrokken is, zoo zal de priester hem zeven dagen opsluiten.

27 Daarna zal de priester hem op den zevenden dag bezien; indien zij gansch uitgespreid is in het vel, zoo zal de priester

hem onrein verklaren: het is de plaag der melaatschheid.

28 Maar indien de blaas in hare plaats staande zal blijven, noch in het vel uitgespreid, maar ingetrokken zal zijn, het is een gezwel van den brand; daarom zal de priester hem rein verklaren, want het is de roef van den brand.

29 Verder, als in een' man of vrouw eene plaag zal zijn in het hoofd, of in den baard;

30 En de priester de plaag zal bezien hebben, dat, ziet, haar aanzien dieper is dan het vel, en geelachtig dan haar daarop is, zoo zal de priester hem onrein verklaren: het is schurftheid, het is melaatschheid van het hoofd of van den baard.

31 Maar als de priester de plaag der schurftheid zal bezien hebben, dat, ziet, haar aanzien niet dieper is dan het vel, en geen zwart haar daarop is, zoo zal de priester hem, die de plaag der schurftheid heeft, zeven dagen doen opsluiten.

32 Daarna zal de priester die plaag op den zevenden dag bezien; indien, ziet, de schurftheid niet uitgespreid, en daarop geen geelachtig haar is, noch het aanzien der schurftheid dieper dan het vel is;

33 Zoo zal hij zich scheren laten, maar de schurftheid zal hij niet scheren; en de priester zal hem, die de schurftheid heeft, andermaal zeven dagen doen opsluiten.

34 Daarna zal de priester die schurftheid op den zevenden dag bezien; indien, ziet, de schurftheid in het vel niet uitgespreid is, en haar aanzien niet dieper is dan het vel, zoo zal de priester hem rein verklaren; en hij zal zijne kleederen wasschen, en rein zijn.

35 Maar indien die schurftheid in het vel gansch uitgespreid is, na zijne reiniging;

36 En de priester hem zal bezien hebben, dat, ziet, de schurftheid in het vel uitgespreid is, de priester zal naar het geelachtig haar niet zoeken: hij is onrein.

37 Maar indien die schurftheid, naar dat hij zien kan, is staande gebleven, en zwart haar daarop gewassen is, die schurftheid is genezen, hij is rein; daarom zal de priester hem rein verklaren.

38 Verder als een man, of vrouw, aan het vel van hun vleesch blazen zullen hebben, witte blazen;

39 En de priester zal gemerkt hebben, dat, ziet, ingetrokken witte blazen in het vel van hun vleesch zijn: het is eene witte puist in het vel uitgebot, hij is rein.

40 En als een' man zijn hoofdhaar zal uitgevallen zijn, hij is kaal, hij is rein.

41 En zoo van de zijde zijns aangezichts het haar van zijn hoofd zal uitgevallen zijn, hij is bles, hij is rein.

42 Maar zoo in de kaalheid, of in de blesse, eene witte roodachtige plaag is, dat is melaatschheid, uitbottende in zijne kaalheid, of in zijne blesse.

43 Als de priester hem zal bezien hebben, dat, ziet, het gezwel van die plaag in zijne kaalheid, of blesse, wit roodachtig is, gelijk het aanzien der melaatschheid van het vel des vleesch is:

44 Die man is melaatsch, hij is onrein; de priester zal hem ganschelijk onrein verklaren, zijne plaag is op zijn hoofd.

45 Voorts zullen de kleederen des melaatschen, in wien die plaag is, gescheurd zijn, en zijn hoofd zal outbloot zijn, en hij zal de bovenste lip bewimpelen; daar toe zal hij roepen: Onrein, onrein!

46 Al de dagen, in welke deze plaag aan hem zal zijn, zal hij onrein zijn; onrein is hij, hij zal alleen wonen; buiten het leger zal zijne woning wezen.

47 Verder als aan een kleed de plaag

J. v. C.
1890.J. v. C.
1890.

der melantscheid zal zijn, aan een wollen kleed, of aan een linnen kleed.

48 Of aan den scheerdraad, of aan den inslag van linnen, of van wol, of aan vel, of aan eenig vellenwerk;

49 En die plaag aan het kleed, of aan het vel, of aan den scheerdraad, of aan den inslag, of aan eenig vellentuig, groenachtig of roodachtig is; het is de plaag der melantscheid; daarom zal zij den priester vertoond worden.

50 En de priester zal de plaag bezien; en hij zal hetzegen de plaag heeft, zeven dagen doen opsluiten.

51 Daarna zal hij op den zevenden dag de plaag bezien; zoo de plaag uitgespreid is aan het kleed, of aan den scheerdraad, of aan den inslag, of aan het vel, tot wat werk dat vel zou mogen gemaakt zijn, die plaag is eene knagende melantscheid, het is onrein.

52 Daarom zal hij dat kleed, of die werpte, of dien inslag van wol, of van linnen, of alle vellentuig, waarin die plaag zal zijn, verbranden; want het is eene knagende melantscheid; het zal niet voor verbrand worden.

53 Doch indien de priester zal zien, dat, ziet, de plaag aan het kleed, of aan den scheerdraad, of aan den inslag, of aan eenig vellentuig niet uitgespreid is;

54 Zoo zal de priester gebieden, dat men heigene, waaraan die plaag is, wasche, en hij zal dat andermaal zeven dagen doen opsluiten.

55 Als de priester, nadat het gewaschen is, de plaag zal bezien hebben, dat, ziet, de plaag hare gedaante niet veranderd heeft, en de plaag niet uitgespreid is, het is onrein, gij zult het met vuur verbranden; het is eene ingruyning aan zijne achterste of aan zijne voorste zijde.

56 Indien nu de priester merken zal, dat, ziet, die plaag, nadat zij zal gewaschen zijn, ingetrokken is; dan zal hij ze van het kleed, of van het vel, of vanden scheerdraad, of vanden inslag afscheuren.

57 Maar zoo zij nog aan het kleed, of aan den scheerdraad, of aan den inslag, of aan eenig vellentuig, gezien wordt, het is uitbottende melantscheid, gij zult hetzegen, waaraan de plaag is, met vuur verbranden.

58 Maar het kleed, of de werpte, of de inslag, of alle vellentuig, dat gij gewaschen zult hebben, als de plaag daarvan geweken zal zijn, dat zal andermaal gewaschen worden, en het zal rein zijn.

59 Dit is de wet van de plaag der melantscheid, van een wollen of linnen kleed, of eene werpte, of eenen inslag, of alle vellentuig, om dat rein te verklaren, of onrein te verklaren.

HOOFDSTUK 14.

Wetten over de reiniging der melantschen, vs. 1; over de plegtigheden daarbij in acht te nemen, 3; over de offeranden voor den rijke, 10, voor den arme, 21; over de melantscheid der huizen, hare kenteekenen, 33; van de wijze om die te reinigen, 49. Besluit, 54.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Dit zal de wet des melantschen zijn, ten dage zijner reiniging: a dat hij tot den priester zal gebracht worden.

3 En de priester zal buiten het leger gaan; als de priester merken zal, dat, ziet, die plaag der melantscheid van den melantsche genezen is;

4 Zoo zal de priester gebieden, dat men voor hem, die te reinigen zal zijn, twee levende reine vogelen neme, mitgaders cederenhout, en scharlaken, en hijzop.

5 De priester zal ook gebieden, dat men den eenen vogel slagte, in een narden vat, over levend water.

6 Dien levenden vogel zal hij nemen, en het cederenhout, en het scharlaken, en den hijzop; en zal die, en den levenden vogel doopen in het bloed des vogels, die over het levende water geslagt is;

7 En hij zal over hem, die van de melantscheid te reinigen is, zevenmaal sprengen; daarna zal hij hem rein verklaren, en den levenden vogel in het open veld vliegen laten.

8 Die nu te reinigen is, zal zijne kleederen wasschen, en al zijn haar afscheren, en zich in het water afwasschen, zoo zal hij rein zijn; daarna zal hij in het leger komen; maar zal buiten zijne tent zeven dagen blijven.

9 En op den zevenden dag zal het geschieden, dat hij al zijn haar zal afscheren, zijn hoofd, en zijnen baard, en de wenkbrauwen zijner oogen; ja al zijn haar zal hij afscheren, en zal zijne kleederen wasschen, en zijn vleesch met water baden, zoo zal hij rein zijn.

10 En op den achten dag zal hij twee volkomen lammert, en een jarig volkomen schaap nemen, mitgaders drie tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, en eenen log olie.

11 De priester nu, die de reiniging doet, zal den man, die te reinigen is, en die dingen, stellen voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst.

12 En de priester zal dat eene lam nemen, en hetzelfde offeren tot een schuldoffer met den log olie; 6 en zal die ten beweeffer voor het aangezicht des HEEREN bewegen.

13 Daarna zal hij dat lam slagten in de plaats, waar men het zondoffer en het brandoffer slagt, in de heilige plaats; want het schuldoffer, 6 gelijk het zondoffer, is voor den priester; het is eene heilichheid der heilicheden.

14 En de priester zal van het bloed des schuldoffers nemen, hetwelk de priester doen zal op het lapje van het regteroor desgenen, die te reinigen is, en op den duim zijner rechterhand, en op den grooten teen zijns regtervoets.

15 De priester zal ook uit den log der olie nemen, en zal ze op des priesters linkerhand gieten.

16 Dan zal de priester zijnen regtervinger indooopen, nemende van die olie, die in zijne linkerhand is, en zal met zijnen vinger van die olie zevenmaal sprengen, voor het aangezicht des HEEREN.

17 En van het overige van die olie, die in zijne hand zal zijn, zal de priester doen op het lapje van het regteroor desgenen, die te reinigen is, en op den duim zijner rechterhand, en op den grooten teen zijns regtervoets, boven op het bloed des schuldoffers.

18 Dat nog overgebleven zal zijn van die olie, die in de hand des priesters geweest is, zal hij doen op het hoofd desgenen, die te reinigen is; zoo zal de priester over hem verzoening doen voor het aangezicht des HEEREN.

19 De priester zal ook het zondoffer bereiden, en voor hem, die van zijne onreinheid te reinigen is, verzoening doen; en daarna zal hij het brandoffer slagten.

20 En de priester zal dat brandoffer en dat spijsoffer op het altaar offeren; zoo zal de priester de verzoening voor hem doen, en hij zal rein zijn.

21 Maar indien hij arm is, en zijne hand dat niet bereikt, zoo zal hij een lam ten schuldoffer, ter beweging nemen, om voor hem verzoening te doen; daartoe een tiende meelbloem, met olie gemengd, ten spijsoffer, en eenen log olie;

22 Mitgaders twee tortelduiven, of twee jonge duiven, die zijne hand berei-

6 Ex. 29:21.

c Lev. 7:2.

a Matt. 8:4.
Mark. 1:44.
Luk. 5:14.
17:14.

J. v. C.
1490.

ken zal, welker eene ten zondoffer, en eene ten brandoffer zijn zal.

23 En hij zal die, op den achtsten dag zijner reiniging, tot den priester brengen, aan de deur van de tent der samenkomst, voor het aangezicht des HEEREN.

24 En de priester zal het lam des schuldoffers, en den log der olie nemen; en de priester zal die ten beweeroffer voor het aangezicht des HEEREN brengen.

25 Daarna zal hij het lam des schuldoffers slagen, en de priester zal van het bloed des schuldoffers nemen, en doen op het regter oorlapje desgenen, die te reinigen is, en op den duim zijner regterhand, en op den grooten teen zijns regtervoets.

26 Ook zal de priester van die olie op des priesters linkerhand gieten.

27 Daarna zal de priester met zijnen regtervinger van die olie, die op zijne linkerhand is, sprengen, zevenmaal, voor het aangezicht des HEEREN.

28 En de priester zal van de olie, die op zijne hand is, doen aan het lapje van het regteroor desgenen, die te reinigen is, en aan den duim zijner regterhand, en aan den grooten teen zijns regtervoets, op de plaats van het bloed des schuldoffers.

29 En het overgeblevene van de olie, die in de hand des priesters is, zal hij doen op het hoofd desgenen, die te reinigen is, om de verzoening voor hem te doen, voor het aangezicht des HEEREN.

30 Daarna zal hij de erve van de tortelduiven, of van de jonge duiven bereiden, van hetgeen zijne hand bereikt zal hebben;

31 Van hetgeen zijne hand bereikt zal hebben, zal het eene ten zondoffer, en het eene ten brandoffer zijn, boven het spijsoffer; zoo zal de priester voor hem, die te reinigen is, verzoening doen voor het aangezicht des HEEREN.

32 Dit is de wet desgenen, in wien de plaag der melaatsheid zal zijn, wiens hand in zijne reiniging dat niet zal bereikt hebben.

33 Verder sprak de HEERE tot Mozes en tot Aaron, zeggende:

34 Als gij zult gekomen zijn in het land van Kanaän, hetwelk Ik u tot bezitting geven zal, en Ik de plaag der melaatsheid aan een huis van dat land uwer bezitting zal gegeven hebben;

35 Zoo zal hij, van wien dat huis is, komen, en den priester te kennen geven, zeggende: Het schijnt mij, alsof er eene plaag in het huis ware.

36 En de priester zal gebieden, dat zij dat huis ruimen, al eer de priester komt, om die plaag te bezien, opdat niet al wat in dat huis is, onrein worde; en daarna zal de priester komen, om dat huis te bezien.

37 Als hij die plaag bezien zal, dat, ziet, die plaag aan de wanden van dat huis, zijn groenachtige of roodachtige kuiljes, en hun aanzien lager is dan die wand;

38 De priester zal uit dat huis uitgaan, aan de deur van het huis, en hij zal dat huis zeven dagen doen toeluiten.

39 Daarna zal de priester op den zevensten dag wederkeeren; indien hij merken zal, dat, ziet, die plaag aan de wanden van dat huis uitgespreid is;

40 Zoo zal de priester gebieden, dat zij de steenen, in welke die plaag is, uitbreken, en dezelve tot buiten de stad werpen, aan eene onreine plaats;

41 En dat huis zal hij rondom van binnen doen schrabben, en zij zullen het stof, dat zij afgeschraapt hebben, tot buiten de stad aan eene onreine plaats uitstorten.

42 Daarna zullen zij andere steenen nemen, en in de plaats van gene steenen

brengen; en men zal ander leem nemen, en dat huis bestrijken.

43 Maar indien die plaag wederkeert, en in dat huis uitbot, nadat men de steenen uitgebroken heeft, en na het afschabben van het huis, en nadat het zal bestreken zijn;

44 Zoo zal de priester komen; als hij nu zal merken, dat, ziet, die plaag aan dat huis uitgespreid is; het is eene knagende melaatsheid in dat huis, het is onrein.

45 Daarom zal men dat huis, zijne steenen, en zijn hout even afbreken, mitsgaders al het leem van het huis, en men zal het tot buiten de stad uitvoeren, aan eene onreine plaats.

46 En die in dat huis gaat ten eenigen dage, als men hetzelfde zal toegesloten hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

47 Die ook in dat huis te slapen ligt, zal zijne kleederen wassen; insgelijks die in dat huis eet, zal zijne kleederen wassen.

48 Maar als de priester zal weder ingegaan zijn, en zal merken, dat, ziet, die plaag aan dat huis niet uitgespreid is, nadat het huis zal bestreken zijn; zoo zal de priester dat huis rein verklaren, dewijl die plaag genezen is.

49 Daarna zal hij, om dat huis te ontzondigen, twee vogeltjes nemen, mitsgaders cederenhout, en scharlaken, en hijzop.

50 En hij zal den eenen vogel slagen in een aarden vat, over levend water.

51 Dan zal hij dat cederenhout, en dien hijzop, en het scharlaken, en den levenden vogel nemen, en zal die in het bloed des geslagenen vogels en in het levende water doopen; en hij zal dat huis zevenmaal besprengen.

52 Zoo zal hij dat huis ontzondigen met het bloed des vogels, en met dat levend water, en met den levenden vogel, en met dat cederenhout, en met den hijzop, en met het scharlaken.

53 Den levenden vogel nu zal hij tot buiten de stad, in het open veld, laten vliegen; zoo zal hij over het huis verzoening doen, en het zal rein zijn.

54 Dit is de wet voor alle plaag der melaatsheid, en voor schurftigheid;

55 En voor melaatsheid der kleederen, en der huizen;

56 Mitsgaders voor gewel, en voor geweer, en voor blaren;

57 Om te leeren, op welken dag iets onrein, en op welken dag iets rein is. Dit is de wet der melaatsheid.

HOOFDSTUK 15.

Wetten aangaande onreine vloeijingen bij mannen, hetzij door zwakheid en ziekte, vs. 1, of in den slaap, 16. Over de maandelijksche, 19, en buitengewone reiniging der vrouwen, 25; besluit, 31.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes en tot Aaron, zeggende:

2 Spreekt tot de kinderen Israëls, en zegt tot hen: Een ieder man, als hij vloeijende zal zijn uit zijn vleesch, zal om zijnen vloed onrein zijn.

3 Dit nu zal zijne onreinigheid om zijnen vloed zijn: zoo zijn vleesch zijnen vloed uitgevert, of zijn vleesch van zijnen vloed zich verstoppt, dat is zijne onreinigheid.

4 Alle leger, waarop hij, die den vloed heeft, zal liggen, zal onrein zijn, en alle tuig, waarop hij zal zitten, zal onrein zijn.

5 Een ieder ook, die zijn leger zal aanroeren, zal zijne kleederen wassen, en zich met water baden, en zal onrein zijn tot aan den avond.

6 En die op dat tuig zit, waarop hij, die den vloed heeft, gezeten zal hebben, zal zijne kleederen wassen, en zich met

J. v. C.
1490.

J. v. C.
1490.

water baden, en zal onrein zijn tot aan den avond.

7 En die het vleesch desgenen, die den vloed heeft, aanroert, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

8 Als ook hij, die den vloed heeft, op eenen reine zal gesproken hebben, dan zal hij zijne kleederen wasschen, en zal zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

9 Insgelijks alle zadel, waarop hij, die den vloed heeft, zal gereden hebben, zal onrein zijn.

10 En al wie iets aanroert, dat onder hem zal geweest zijn, zal onrein zijn tot aan den avond; en die hetzelfde draagt, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

11 Daartoe een ieder, wien hij, die den vloed heeft, zal aangeroerd hebben, zonder zijne handen met water gespoeld te hebben, die zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

12 * Ook het aarden vat, hetwelk hij, die den vloed heeft, zal aangeroerd hebben, zal gebroken worden; maar alle houten vat zal met water gespoeld worden.

13 Als hij nu, die den vloed heeft, van zijnen vloed gereinigd zal zijn, zoo zal hij tot zijne reiniging zeven dagen voor zich tellen, en zijne kleederen wasschen, en hij zal zijn vleesch met levend water baden, zoo zal hij rein zijn.

14 En op den achtsten dag zal hij voor zich twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen; en zal voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst komen, en zal ze den priester geven.

15 En de priester zal die bereiden, eene ten zondoffer, en eene ten brandoffer; zoo zal de priester over hem voor het aangezicht des HEEREN, van wege zijnen vloed, verzoening doen.

16 Verder een man, als van hem het zaad des bijliggens zal uitgegaan zijn, die zal zijn gansche vleesch met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

17 Ook alle kled, en alle vel, aan hetwelk het zaad des bijliggens wezen zal, dat zal met water gewasschen worden, en onrein zijn tot aan den avond.

18 Mitsgaders de vrouw, als een man met het zaad des bijliggens bij haar gelegen zal hebben; daarom zullen zij zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

19 Maar als eene vrouw vloeiende zijn zal, zijnde haar vloed van bloed in haar vleesch, zoo zal zij zeven dagen in hare afzondering zijn; en al wie haar aanroert, zal onrein zijn tot aan den avond.

20 En al hetgeen, waarop zij in hare afzondering gelegen zal hebben, zal onrein zijn; mitsgaders alles, waarop zij zal gezeten hebben, zal onrein zijn.

21 En al wie haar leger aanroert, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

22 Ook al wie eenig tuig, waarop zij gezeten zal hebben, aanroert, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

23 Zelfs indien het op het leger geweest zal zijn, of op het tuig, waarop zij zal, als hij dat aanroerde, hij zal onrein zijn tot aan den avond.

24 ^b Insgelijks zoo iemand zekerlijk bij haar gelegen heeft, dat hare afzondering op hem zij, zoo zal hij zeven dagen onrein zijn; daartoe alle leger, waarop hij zal gelegen hebben, zal onrein zijn.

25 * Wanneer ook eene vrouw, vele dagen buiten den tijd harer afzondering,

van den vloed haars bloeds vloeiende zal, of wanneer zij vloeiende zal boven hare afzondering, zij zal al de dagen van den vloed harer onreinigheid, als in de dagen harer afzondering, onrein zijn.

26 Alle leger, waarop zij al de dagen haars vloeds gelegen zal hebben, zal haar zijn als het leger harer afzondering; en alle tuig, waarop zij zal gezeten hebben, zal onrein zijn, naar de onreinigheid harer afzondering.

27 En zoo wie die dingen aanroert, zal onrein zijn; daarom zal hij zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

28 Maar als zij van haren vloed rein wordt, dan zal zij voor zich zeven dagen tellen, en daarna zal zij rein zijn.

29 En op den achtsten dag zal zij voor zich twee tortelduiven, of twee jonge duiven nemen, en zij zal die tot den priester brengen, aan de deur van de tent der samenkomst.

30 Dan zal de priester eene ten zondoffer en eene ten brandoffer bereiden; en de priester zal voor haar, van den vloed harer onreinigheid, verzoening doen voor het aangezicht des HEEREN.

31 Alzoo zult gij de kinderen Israëls afzonderen van hunne onreinigheid; opdat zij in hunne onreinigheid niet sterven, als zij mijnen tabernakel, die in het midden van hen is, verontreinigen zouden.

32 Dit is de wet desgenen, die den vloed heeft, en van wien het zaad der bijligging uitgaat, zoodat hij daardoor onrein wordt;

33 Mitsgaders van eene zwakke vrouw in hare afzondering, en van dengenen, die van zijnen vloed is vloeiende, voor een' man, en voor eene vrouw; en voor een' man, die bij eene onreine zal gelegen hebben.

HOOFDSTUK 16.

Bereid aan den hoozpriester om niet in het heilige der heilige te gaan, dan om algemeene verzoening te doen, vs. 1; oprave van de offers, welke dan geofferd moesten worden, en van de plechtigheden, daarbij in acht te nemen, 3, en van den tijd, wanneer die verzoening moest plaats hebben, 29. Besluit, 34.

EN de HEERE sprak tot Mozes, * na- dat de twee zonen van Aäron gestorven waren, als zij genaderd waren voor het aangezicht des HEEREN, en gestorven waren;

2 De HEERE dan zeide tot Mozes: Spreek tot uwen broeder Aäron, ^b dat hij niet ten allen tijde ga in het heilige, binnen den voorhang, voor het verzoedeksel, dat op de ark is, opdat hij niet sterve; want Ik verschijn in eene wolk op het verzoedeksel.

3 Hiermede zal Aäron in het heilige gaan: met eenen var, een jong rund ten zondoffer, en eenen ram ten brandoffer.

4 Hij zal den heiligen linnen rok aandoen, en eene linnen onderbroek zal aan zijn vleesch zijn, en met eenen linnen gordel zal hij zich gorden, en met den linnen hoed bedekken: dit zijn heilige kleederen, daarom zal hij zijn vleesch met water baden, als hij ze zal aandoen.

5 En van de vergadering der kinderen Israëls zal hij nemen twee geitenbokken ten zondoffer, en eenen ram ten brandoffer.

6 Daarna zal Aäron den var des zondoffers, die voor hem zal zijn, offeren, en zal e voor zich en voor zijn huis verzoening doen.

7 Hij zal ook beide de bokken nemen, en hij zal die stellen voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst.

8 En Aäron zal de loten over die twee bokken werpen: een lot voor den

J. v. C.
1490.a Lev. 6:28.
11:33.

a Lev. 10:12.

b Ex. 30:10.
Hebr. 9:7.

b Lev. 18:19.

c Matt. 9:20.

e Hebr. 7:27, 28.

J. v. C.
1490.

HEERE, en een lot voor den weggaanden bok.

9 Dan zal Aäron den bok, op denwelken het lot voor den HEERE zal gekomen zijn, toebrengen, en zal hem ten zondoffer maken.

10 Maar de bok, op denwelken het lot zal gekomen zijn, om een weggaande bok te zijn, zal levend voor het aangezicht des HEEREN gesteld worden, om door hem verzoening te doen; opdat men hem als eenen weggaanden bok naar de woestijn uitlate.

11 Aäron dan zal den var des zondoffers, die voor hem zelven zal zijn, toebrengen, en voor zich zelven en voor zijn huis verzoening doen, en zal den var des zondoffers, die voor hem zelven zal zijn, slagen.

12 Hij zal ook een wierookvat vol vurige kolen nemen van het altaar, van voor het aangezicht des HEEREN, en zijne handen vol reukwerk van welriekende specerijen, klein gestooten; en hij zal het binnen den voorhang dragen.

13 En hij zal dat reukwerk op het vuur leggen, voor het aangezicht des HEEREN; opdat de nevel des reukwerks het verzoendeksel, hetwelk is op de getuigenis, bedekke, en dat hij niet sterfe.

14 En hij zal van het bloed van den var nemen, en zal met zijnen vinger op het verzoendeksel oostwaarts sprengen; en voor het verzoendeksel zal hij zevenmaal met zijnen vinger van dat bloed sprengen.

15 Daarna zal hij den bok des zondoffers, die voor het volk zal zijn, slagen, en zal zijn bloed tot binnen in den voorhang dragen, en zal met zijn bloed doen, gelijk als hij met het bloed van den var gedaan heeft, en zal dat sprengen op het verzoendeksel, en voor het verzoendeksel.

16 Zoo zal hij voor het heilige, van wege de onreinigheden der kinderen Israëls, en van wege hunne overtredingen, naar al hunne zonden, verzoening doen; en alzoo zal hij doen aan de tent der samenkomst, welke met hen woont in het midden hunner onreinigheden.

17 En geen mensch zal in de tent der samenkomst zijn, als hij zal ingaan, om in het heilige verzoening te doen, totdat hij zal uitkomen; alzoo zal hij verzoening doen, voor zich zelven, en voor zijn huis, en voor de geheele gemeente van Israël.

18 Daarna zal hij tot het altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN is, uitkomen, en verzoening voor hetzelfde doen; en hij zal van het bloed van den var, en van het bloed van den bok nemen, en doen het rondom op de hoornen des altaars.

19 En hij zal daarop van dat bloed met zijnen vinger zevenmaal sprengen, en hij zal dat reinigen en heiligen van de onreinigheden der kinderen Israëls.

20 Als hij nu zal geëindigd hebben van het heilige, en de tent der samenkomst, en het altaar te verzoenen, zoo zal hij dien levenden bok toebrengen.

21 En Aäron zal beide zijne banden op het hoofd van den levenden bok leggen, en zal daarop al de ongerechtigheden der kinderen Israëls, en al hunne overtredingen, naar al hunne zonden, belijden; en hij zal die op het hoofd des boks leggen, en zal hem door de hand eens mans, die voorhanden is, naar de woestijn uitlaten.

22 Alzoo zal die bok op zich al hunne ongerechtigheden in een afzonderd land wegdragen; en hij zal dien bok in de woestijn uitlaten.

23 Daarna zal Aäron komen in de tent der samenkomst, en zal de linnen kleederen uitoendoen, die hij aangedaan had, als

hij in het heilige ging, en hij zal ze daar laten.

24 En hij zal zijn vleesch in de heilige plaats met water baden, en zijne kleederen aandoen; dan zal hij uitgaan, en zijn brandoffer, en het brandoffer des volks bereiden, en voor zich en voor het volk verzoening doen.

25 Ook zal hij het vet des zondoffers op het altaar aansteken.

26 En die den bok, welke een weggaande bok was, zal nitgelaten hebben, zal zijne kleederen wasschen, en zijn vleesch met water baden; en daarna zal hij in het leger komen.

27 Maar de den var des zondoffers, en den bok des zondoffers, welker bloed ingebragt is, om verzoening te doen in het heilige, zal men tot buiten het leger uitvoeren; doch hunne vellen, hun vleesch en hunnen mest zullen zij met vuur verbranden.

28 Die nu dezelve verbrandt, zal zijn kleederen wasschen, en zijn vleesch met water baden; en daarna zal hij in het leger komen.

29 En dit zal voor u tot eene eeuwige inzetting zijn; gij zult in de zevende maand, op den tienden der maand, uwe zielen verootmoedigen, en geen werk doen, inboorling noch vreemdeling, die in het midden van u als vreemdeling verkeert.

30 Want op dien dag zal hij voor u verzoening doen, om u te reinigen; van al uwe zonden zult gij voor het aangezicht des HEEREN gereinigd worden.

31 Dat zal u een sabbat der rust zijn, opdat gij uwe zielen verootmoedigt; het is eene eeuwige inzetting.

32 En de priester, dien men gezalfd, en wiens hand men gevuld zal hebben, om voor zijnen vader het priesterambt te bedienen, zal de verzoening doen; als hij die linnen kleederen, de heilige kleederen, zal aangetrokken hebben.

33 Zoo zal hij het heilige heilighom verzoenen, en de tent der samenkomst, en het altaar zal hij verzoenen; desgelijks voor de priesteren, en voor al het volk der gemeente zal hij verzoening doen.

34 En dit zal u tot eene eeuwige inzetting zijn, om voor de kinderen Israëls van al hunne zonden, eenmaal des jaars, verzoening te doen. En men deed, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 17.

Verbod om ergens elders dan in den Tabernakel te offeren, vs. 1. Alleen den Heere moet men offeren, 5, geveinsden duiwel, 7. Verbod om bloed en dood of verseurd aas te eten, 10.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot Aäron, en tot zijne zonen, en tot al de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Dit is het woord, hetwelk de HEERE geboden heeft, zeggende:

3 Een ieder van het huis Israëls, die eenen os, of lam, of geit in het leger slagen zal, of die ze slagen zal buiten het leger:

4 En dezelve aan de deur van de tent der samenkomst niet brengen zal, om eene offerande den HEERE voor den tabernakel des HEEREN te offeren; het bloed zal dienzelven man toegerekend worden, hij heeft bloed vergoten; daarom zal dezelve man uit het midden zijns volks uitgeroeid worden;

5 Opdat, wanneer de kinderen Israëls hunne slagtofferen brengen, welke zij op het veld slagen, dat zij die den HEERE toebrengen, aan de deur van de tent der samenkomst tot den priester, en dezelve tot dankofferen den HEERE slagen.

J. v. C.
1490.e Lev. 6:30.
Hebr. 13:11.

f Lev. 23:27.

g Ex. 30:10.
Hebr. 9:7.

J. v. C.
1499.J. v. C.
1499.Ex. 29:18.
Lev. 4:31.

6 En de priester zal het bloed op het altaar des HEEREN, aan de deur van de tent der zaamenkomst, sprengen; en hij zal het vet aansteken, tot eenen liefdelijken reuk den HEERE.

7 En zij zullen ook niet meer hunne slagtofferen den duivelen, welke zij nahoereren, offeren: dat zal hun eene eeuwige inzetting zijn voor hunne geslachten.

8 Zeg dan tot hen: Een ieder van het huis Israels, en van de vreemdelingen, die in het midden van hen als vreemdelingen verkeerden, die een brandoffer of slagtoffer zal offeren,

9 En dat tot de deur van de tent der zaamenkomst niet zal brengen, om hetzelfde den HEERE te bereiden; diezelfde man zal uit zijne volken uitgeroeid worden.

10 En een ieder uit het huis Israels, en uit de vreemdelingen, die in het midden van hen als vreemdelingen verkeerden, die eenig bloed zal gegeten hebben, tegen diens ziel, die dat bloed zal gegeten hebben, zal Ik mijn aangezicht zetten, en zal die uit het midden haars volks uitroeien.

11 Want de ziel van het vleesch is in het bloed; daarom heb Ik het u op het altaar gegeven, om over uwe zieleu verzoening te doen: want het is het bloed, dat voor de ziel verzoening zal doen.

12 Daarom heb Ik tot de kinderen Israels gezegd: Geene ziel van u zal bloed eten; noch de vreemdeling, die als vreemdeling in het midden van u verkeert, zal bloed eten.

13 Een ieder ook van de kinderen Israels en van de vreemdelingen, die als vreemdelingen in het midden van hen verkeerden, die eenig wild gedierde, of gevogelte, dat gegeten wordt, in de jacht gevangen zal hebben; die zal deszelfs bloed vergieten, en zal dat met stof bedekken.

14 Want het is de ziel van alle vleesch, zijn bloed is voor zijne ziel; daarom heb Ik tot de kinderen Israels gezegd: Gij zult geens vleesch's bloed eten: want de ziel van alle vleesch, dat is zijn bloed; zoo wie dat eet, zal uitgeroeid worden.

15 En alle ziel onder de inboorlingen of onder de vreemdelingen, die een dood nas of het verscheurde zal gegeten hebben, die zal zijne kleederen wassen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond; daarna zal hij rein zijn.

16 Maar indien hij die niet waacht, en zijn vleesch niet baadt, zoo zal hij zijne ongerechtigheid dragen.

HOOFDSTUK 18.

Bevel aan de Israëlieten, om niet te leven naar de zeden der Egyptenaren en Kanaaniëten, maar naar de inzettingen van God. vs. 1. Verbod tegen bloedschande, 6. ongeoorloofde bijlaap, 19. en overspel, 20. tegen het offeren zijner kinderen aan Moloch, 21. tegen onnatuurlijken bijlaap, 22: redenen waarom deze wetten gegeven worden, 24.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israels en zeg tot hen: Ik ben de HEERE uw God!

3 Gij zult niet doen naar de werken des egyptischen lands, waarin gij gewoond hebt; en naar de werken des lands Kanaän, waarheen Ik u brenge, zult gij niet doen, en zult in hunne inzettingen niet wandelen.

4 Mijne regten zult gij doen, en mijne inzettingen zult gij houden, om in die te wandelen: Ik ben de HEERE uw God!

5 Ja, mijne inzettingen en mijne regten zult gij houden; en welk mensch dezelve zal doen, die zal door dezelve leven: Ik ben de HEERE!

6 Niemand zal tot eenige nabestaande zijns vleesch's naderen, om de schaamte te ontdekken: Ik ben de HEERE!

7 Gij zult de schaamte uws vaders en de schaamte uwer moeder niet ontdekken: zij is uwe moeder, gij zult hare schaamte niet ontdekken.

8 Gij zult de schaamte der huisvrouw uws vaders niet ontdekken: het is de schaamte uws vaders.

9 De schaamte uwer zuster, der dochter uws vaders, of der dochter uwer moeder, te huis geboren of buiten geboren, hare schaamte zult gij niet ontdekken.

10 De schaamte der dochter uws zoons, of der dochter uwer dochter, hare schaamte zult gij niet ontdekken: want zij zijn uwe schaamte.

11 De schaamte van de dochter der huisvrouw uws vaders, die uwen vader geboren is, (zij is uwe zuster) hare schaamte zult gij niet ontdekken.

12 Gij zult de schaamte van de zuster uws vaders niet ontdekken: zij is uws vaders nabestaande.

13 Gij zult de schaamte van de zuster uwer moeder niet ontdekken: want zij is uwer moeder nabestaande.

14 Gij zult de schaamte van den broeder uws vaders niet ontdekken, tot zijne huisvrouw zult gij niet naderea: zij is uwe moel.

15 Gij zult de schaamte uwer schoondochter niet ontdekken: zij is uws zoons huisvrouw, gij zult hare schaamte niet ontdekken.

16 Gij zult de schaamte der huisvrouw uws broeders niet ontdekken: het is de schaamte uws broeders.

17 Gij zult de schaamte eener vrouw en harer dochter niet ontdekken; de dochter haars zoons, noch dedochter van hare dochter zult gij niet nemen, om hare schaamte te ontdekken: zij zijn nabestaanden; het is eene schandelijke daad.

18 Gij zult ook geene vrouw tot hare zuater nemen, om haar te bennauwen, mits hare schaamte nevens haar, in haar leven, te ontdekken.

19 Ook zult gij tot de afzonding van hare onreinheid niet naderen, om hare schaamte te ontdekken.

20 En gij zult niet liggen bij uws naasten huisvrouw ter bezading, om met haar onrein te worden.

21 En van uw zand zult gij niet geven, om voor den Moloch door het vuur te doen gaan; en den naam uws Gods zult gij niet ontheiligen: Ik ben de HEERE!

22 Een' manspersoon zult gij niet liggen met vrouwelijke bijligging: dit is een gruwel.

23 Insegtijks zult gij bij geen beest liggen, om daarmede onrein te worden; eene vrouw zal ook niet staan voor een beest, om daarmede te doen te hebben: het is eene gruwelijke vermenging.

24 Verontreinigt u niet met eenige van dezen: want de Heidenen, die Ik van uw aangezicht uitwerpe, zijn met alle dezen verontreinigt.

25 Zoodat het land onrein is, en Ik over hetzelfde zijne ongerechtigheid bezoeke, en het land zijne inwoners uitspuw.

26 Maar gij zult mijne inzettingen en mijne regten onderhouden, en van al die gruwelen niets doen, inboorling noch vreemdeling, die in het midden van u als vreemdeling verkeert.

27 Want de lieden dezes lands, die voor u geweest zijn, hebben al deze gruwelen gedaan; en het land is onrein geworden.

28 Dat u dat land niet uitspuwe, als gij hetzelfde zult verontreinigt hebben; gelijk als het het volk, dat voor u was, uitgespuwd heeft.

29 Want al wie eenige van deze gruwelen

6 Lev. 20:11.
1 Cor. 5:1.

c Lev. 20:17.

d Lev. 20:19.

e Lev. 20:20.
Eze. 22:11.

f Lev. 20:12.

g Lev. 20:21.

h Lev. 20:14.

i Lev. 20:18.

k Lev. 20:10.

l Lev. 24:2.
Deut. 18:10.
2 Kon. 17:17.
23:30.

m Lev. 20:13.

n Lev. 20:15.
16.

o Lev. 20:22.

b Gen. 9:4.
Lev. 3:17.
7:27.
19:26.
Deut. 12:16.
23.
1 Sam. 14:33.

c Gen. 9:4.

d Ex. 22:31.
Lev. 11:40.
Eze. 44:31.a Eze. 20:11.
13.
Rom. 10:5.
Gal. 3:12.

J. v. C.
1499.

welen doen zal; die zielen, die ze doen, zullen uit het midden van haar volk uitgeroeid worden.

30 Daarom zult gij mijn bevel onderhouden, dat gij niet doet van die gruwelijke inzettingen, die voor u zijn gedaan geweest, en u daarmee niet verontreinigt: Ik ben de HEERE uw God!

HOOFDSTUK 19.

Bevel tot heiligheid, vs. 1; om vader en moeder te eeren en de sabbaten te onderhouden, 3; afzijdig te schuiven, 4; de dankoffers naar de wetten te slagen, 5; bij den oogst den armen gelachtig te zijn, 9; verbot om geene ongelijksnoetige dingen te vermengen, 19; tegen bijlchap met een ander dienstmaagd, 20; om in de eerste jaren geene vruchten van jonge boomen te eten, 23. Verbot tegen het eten van bloed, tegen wechdelijk en tegen heidensche gebruiken, 26; tegen het veel lieven zijner dochter, voor hoererg, 29. Vrees voor den Heere, 30. Afkeer van de waarzeggers, 31. Verbod voor den ouderdom, 32. Bescherming van den vreemdeling, 33. Eerlijkheid in den handel, 33.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de gansche vergadering der kinderen Israels, en zeg tot hen: 3 Gij zult heilig zijn, want Ik, de HEERE uw God, ben heilig!

3 Een ieder zal zijne moeder en zijnen vader vreezen, en mijne sabbaten houden: Ik ben de HEERE uw God!

4 Gij zult u tot de afgoden niet keeren, en u geene gegotene goden maken: Ik ben de HEERE uw God!

5 En wanneer gij een dankoffer den HEERE offeren zult, naar uw welgevallen zult gij dat offeren.

6 Op den dag van uw offeren, en des anderen dags, zal het gegeten worden; maar wat tot op den derden dag overblijft, zal met vuur verbrand worden.

7 En zoo het op den derden dag enigzins gegeten wordt, het is een afgijsselijk ding, het zal niet aangenamen zijn.

8 En zoo wie dat eet, zal zijne ongerechtigheid dragen, omdat hij het heilige des HEEREN ontheiligt heeft; daarom zal dezelve ziel uit hare volken uitgeroeid worden.

9 Als gij ook den oogst uws lands inoogsten zult, gij zult den hoek uws velds niet ganschelijk af oogsten, en dat van uwen oogst op te zamelen is, niet opzamelen.

10 Ingeelijks zult gij uwen wijngaard niet nalazen, en de afgevallene beziën van uwen wijngaard niet opzamelen; den armen en den vreemdeling zult gij die overlaten: Ik ben de HEERE uw God!

11 Gij zult niet stelen, en gij zult niet liegen, noch valschelijk handelen, een iegelijk tegen zijnen naaste.

12 En gij zult niet valschelijk bij mijnen naam zweren: want gij zoudt den naam uws Gods ontheiligen: Ik ben de HEERE!

13 Gij zult uwen naaste niet bedrieglijk verdrukken, noch berooven; des daglooners arbeidsloon zal bij u niet vernachten tot aan den morgen.

14 Gij zult den doove niet vloeken, en voor het aangezicht des blinden geen aanstoot zetten; maar gij zult voor uwen God vreezen: Ik ben de HEERE!

15 Gij zult geen onrecht doen in het gericht; gij zult het aangezicht des geringen niet aannemen, noch het aangezicht des grooten voortrekken: in gerechtigheid zult gij uwen naaste richten.

16 Gij zult niet wandelen als een achterklapper onder uwe volken; gij zult niet staan tegen het bloed van uwen naaste: Ik ben de HEERE!

17 Gij zult uwen broeder in uw hart niet haten: gij zult uwen naaste naastiglijk berispen, en zult de zonde in hem niet verdragen.

18 Gij zult niet wreken, noch toorn behouden tegen de kinderen uws volks; maar gij zult uwen naaste liefhebben als u zelven: Ik ben de HEERE!

19 Gij zult mijne inzettingen houden: gij zult geen tweederlei aard uwer boerten laten samen te doen hebben, gij uwen akker zult gij niet met tweederlei zaad bezaaijen, en een kled van tweederlei stof, dooreen vermengd, zal aan u niet komen.

20 En wanneer een man, door bijligging des zaads, bij een vrouw zal gelegd hebben, die een dienstmaagd is, bij den man vermaald, en gezuins gelost is, en haar geene vrijheid is gegeven; die zullen gegeteld worden; zij zullen niet gedood worden, want zij was niet vrij gemaakt.

21 En hij zal zijn schuldoffer den HEERE, aan de deur van de tent der zamenkomst brengen, eenen ram ten schuldoffer.

22 En de priester zal met den ram des schuldoffers, voor hem over zijne zonde, die hij gezondigd heeft, voor het aangezicht des HEEREN verzoening doen; en hem zal vergeving geschieden van zijne zonde, die hij gezondigd heeft.

23 Als gij ook in dat land gekomen zult zijn, en alle geboomte ter spijze geplant zult hebben, zoo zult gij de voorhuis daarvan, dezelve vrucht, besnijden; drie jaren zal het u onbesneden zijn, daarvan zal niet gegeten worden.

24 Maar in het vierde jaar zal al zijne vrucht een heilig ding zijn, ter lofzegging voor den HEERE.

25 En in het vijfde jaar zult gij deszelfs vrucht eten, om het inkomen daarvan voor u te vernieuwen: Ik ben de HEERE uw God!

26 Gij zult niets met het bloed eten. Gij zult op geen vogelgeschrei acht geven, noch guichelarij plegen.

27 Gij zult de hoeken uws hoofds niet rond afscheren; ook zult gij de hoeken uws baards niet verdoeven.

28 Gij zult om een dood ligchaam geene snijding in uw vleesch maken, noch schrift van een ingedrukt teeken in u maken: Ik ben de HEERE!

29 Gij zult uwe dochter niet ontheiligen, haar ter hoerarij houdende; opdat het land niet hoere, en het land met schandelijke daden vervuld worde.

30 Gij zult mijne sabbaten houden, en mijn heilighdom zult gij vreezen: Ik ben de HEERE!

31 Gij zult u niet keeren tot de waarzeggers, en tot de duivelskunstenaars; zoekt hen niet, u met hen verontreinigende: Ik ben de HEERE uw God!

32 Voor het graauwe haar zult gij opstaan, en zult het aangezicht des ouden vereeren; en gij zult vreezen voor uwen God: Ik ben de HEERE!

33 En wanneer een vreemdeling bij u in uw land als vreemdeling verkeeren zal, gij zult hem niet verdrukken.

34 De vreemdeling, die als vreemdeling bij u verkeert, zal onder u zijn als een inboorling van ulieden; gij zult hem liefhebben als uzelf: want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland: Ik ben de HEERE uw God!

35 Gij zult geen onrecht doen in het gericht, met de el, met het gewigt, of met de maat.

36 Gij zult eene rechte wage hebben, rechte weegsteenen, eene rechte efa, en een rechte bin: Ik ben de HEERE uw God, die u uit Egypteland uitgevoerd heb!

37 Daarom zult gij al mijne inzettingen en al mijne regten onderhouden, en zult ze doen: Ik ben de HEERE!

J. v. C.
1499.m 1 Joh. 2:9, 11.
3:15.n Matt. 18:15.
Luk. 17:3.o Matt. 5:39.
Luk. 6:27.p Rom. 12:19.
1 Cor. 6:7.q 1 Thess. 5:15.
1 Petr. 3:9.r Matt. 5:43.
23:39.s Rom. 13:9.
Gal. 5:14.

t Jakob. 2:8.

u Deut. 22:9.

v Lev. 21:5.

w Deut. 14:1.

x Lev. 20:6.

y Ex. 22:21.

z Spr. 11:1.
16:11.
20:10.Ex. 11:4.
29:7, 26.
1 Petr. 1:16.

Ex. 20:12.

Ex. 31:13.
Lev. 26:2.

Ex. 34:17.

Lev. 7:16.

Lev. 23:22.
Deut. 24:19.

Ex. 20:15.

Ex. 20:7.
Deut. 5:11.Deut. 24:14.
Jakob. 3:4.Deut. 1:17.
16:19.
Spr. 24:23.

Ex. 23:1.

J. v. C.
1499.

HOOFDSTUK 20.

Straffen tegen het offeren zijner kinderen aan den Molech, vs. 1; tegen het naloopen van waarzeggers en duivelskunstenaars, 6; tegen het vloeken van vader of moeder, 9; tegen overspel, 10; tegen bloedschande, onnatuurlijken en onwettigen huwelijk, 11. Bevel tot onderbonding van Gods geboden, 22; om de gebruiken der heidenen te ontvellen, 23; reïne en onreine beesten te onderscheiden, 25; waarzeggers en duivelskunstenaars te steenigen, 27.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

a Lev. 18, 21.

2 Gij zult ook tot de kinderen Israëls zeggen: « Een ieder uit de kinderen Israëls, of uit de vreemdelingen, die in Israël als vreemdelingen verkeerren, die van zijn zaad den Molech gegeven zal hebben, zal zekerlijk gedood worden; het volk des lands zal hem met steenen steenigen.

3 En Ik zal mijn aangezicht tegen dien man zetten, en zal hem uit het midden zijns volks uitroeien; want hij heeft van zijn zaad den Molech gegeven, opdat hij mijn heilichdom ontzuilen, en mijnen heiligen naam onheiligen zou.

4 En indien het volk des lands hunne oogen eenigzins verbarren zal van dien man, als hij van zijn zaad den Molech zal gegeven hebben, dat het hem niet doode;

5 Zoo zal Ik mijn aangezicht tegen dien man en tegen zijn huisgezin zetten, en Ik zal hem, en al degenen, die hem naboorren, om den Molech na te hoerren, uit het midden huns volks uitroeien.

b Lev. 19, 31.

6 Wanneer er eene ziel is, die zich tot de ^b waarzeggers en tot de duivelskunstenaars zal gekeerd hebben, om die na te hoerren, zoo zal Ik mijn aangezicht tegen die ziel zetten, en zal ze uit het midden haars volks uitroeien.

c Lev. 11, 44.

7 c Daarom heiligt u, en weest heilig; want Ik ben de HEERE uw God!

1 Petr. 1, 16.

8 En onderhoudt mijne inzettingen, en doet dezelve: Ik ben de HEERE, die u heiligt!

d Ex. 21, 17.

9 d Als er iemand is, die zijnen vader of zijne moeder zal gevoelt hebben, die zal zekerlijk gedood worden; hij heeft zijnen vader of zijne moeder gevoelt: zijn bloed is op hem!

e Lev. 18, 20.

10 e Een man ook, die met iemands huisvrouw overspel zal gedaan hebben, dewijl hij met zijns naasten vrouw overspel gedaan heeft, zal zekerlijk gedood worden, de overspeler en de overspelster.

f Lev. 18, 8.

11 f En een man, die bij zijns vaders huisvrouw zal gelegen hebben, heeft zijns vaders schaamte ontdekt; zij beiden zullen zekerlijk gedood worden: hun bloed is op hen!

g Lev. 18, 13.

12 g Insekels, als een man bij de vrouw zijns zoons zal gelegen hebben, zij zullen beiden zekerlijk gedood worden; zij hebben eene gruwelijke vermenging gedaan: hun bloed is op hen!

h Lev. 18, 22.

13 h Wanneer ook een man bij een' manspersoon zal gelegen hebben, met vrouwelijke bijligging, zij beiden hebben eenen gruwel gedaan: zij zullen zekerlijk gedood worden: hun bloed is op hen!

i Lev. 18, 17.

14 i En wanneer een man eene vrouw en hare moeder zal genomen hebben, het is eene schandelijke daad; men zal hem, en diezelfde met vuur verbranden, opdat geene schandelijke daad in het midden van u zij.

k Lev. 18, 23.

15 k Daartoe als een man bij eenig vee zal gelegen hebben, hij zal zekerlijk gedood worden; ook zult gij lieden het beest dooden.

16 Alzoo wanneer eene vrouw tot eenig beest genaderd zal zijn, om daarmede te doen te hebben, zoo zult gij die vrouw en dat beest dooden; zij zullen zekerlijk gedood worden: hun bloed is op hen!

17 l En als een man zijne zuster, de dochter zijns vaders, of de dochter zijner moeder, zal genomen hebben, en zij hare schaamte gezien, en zij zijne schaamte zal gezien hebben, het is eene schandvlek; daarom zullen zij voor de oogen van de kinderen huns volks uitgerooid worden: hij heeft de schaamte zijner zuster ontdekt, hij zal zijne ongerechtigheid dragen.

J. v. C.

1499.

—

l Lev. 18, 2.

18 m En als een man bij eene vrouw, die hare krankheid heeft, zal gelogen en hare schaamte ontdekt, hare fontein ontbloot, en zij zelve de fontein haars bloeds ontdekt zal hebben, zoo zullen zij beiden uit het midden huns volks uitgerooid worden.

m Lev. 18, 19.

19 n Daartoe zult gij de schaamte van de zuster uwer moeder, en van de zuster uws vaders niet ontdekken; dewijl hij zijne nabestaande ontbloot heeft, zullen zij hunne ongerechtigheid dragen.

n Lev. 18, 12.

—

20 o Als ook een man bij zijne moel zal gelegen hebben, hij heeft de schaamte zijns ooms ontdekt; zij zullen hunne zonde dragen; zonder kinderen zullen zij sterven.

o Lev. 18, 13.

21 p En wanneer een man zijns broeders huisvrouw zal genomen hebben, het is onreinheid: hij heeft de schaamte zijns broeders ontdekt: zij zullen zonder kinderen zijn.

p Lev. 18, 16.

22 q Onderhoudt dan al mijne inzettingen en al mijne regten, en doet dezelve; opdat u dat land, waarheen Ik u bringe, om daarin te wonen, niet uitspuwe.

q Lev. 18, 20.

23 r En wandelt niet in de inzettingen des volks, hetwelk Ik voor u aangezicht uitwerp: want al deze dingen hebben zij gedaan; daarom ben Ik op hen verdrietig geworden.

r Lev. 18, 3.

—

24 En Ik heb u gezegd: Gij zult hun land erfelijk bezitten, en Ik zal u dat geven, opdat gij hetzelve erfelijk bezit, een land vloeiende van melk en honig: Ik ben de HEERE uw God, die u van de volken afgezonderd heb!

s Ex. 3, 8.

25 t Daarom zult gij onderscheid maken tusschen reine en onreine beesten, en tusschen het onrein en het rein gevoelte; en gij zult uwe zielen niet verfoelelijk maken aan de beesten en aan het gevoelte, en aan al wat op den aardbodem kruipt, hetwelk Ik voor u afgezonderd heb, opdat gij het onrein houdt.

t Lev. 11, 2.

Deut. 11, 1.

26 En gij zult Mij heilig zijn, want Ik de HEERE ben heilig; en Ik heb u van de volken afgezonderd, opdat gij Mijns zoudt zijn.

27 u Als nu een man of vrouw in zich eenen waarzeggeren geest zal hebben, of een duivelskunstenaar zal zijn, zij zullen zekerlijk gedood worden; men zal hen met steenen steenigen; hun bloed is op hen.

u Deut. 18, 10.

18 Sam. 28, 7.

HOOFDSTUK 21.

Wet over de reinheid der priesters, bij rouw, vs. 1, in hun huwelijken, 7, en in de kuisheid hunner dochters, 9; over de reinheid van den hoogepriester, in rouw, 10, in het huwelijk, 13; over hen, die om lichaamsgebreken geene priesters kunnen zijn, 16, echter van het heilige mogen eten, 22, maar niet in het heilichdom dienen, 23.

DAARNA zeide de HEERE tot Mozes: Spreek tot de priesters, de zonen van Aäron, en zeg tot hen: Over eenen doode zal ^{era} priester zich niet verontreinigen onder zijne volken.

2 Behalve over zijnen bloedvriend, die hem ten naaste bestaat, over zijne moeder en over zijnen vader, en over zijnen zoon, en over zijne dochter, en over zijnen broeder,

3 En over zijne zuster, die maagd is, hem nabestaande, die nog geen man toebehoord heeft: over die zal hij zich verontreinigen.

J. v. C.
1199.J. v. C.
1199.

4 Hij zal zich niet verontreinigen over eenen overste onder zijne volken, om zich te ontheiligen.

5 Zij zullen op hún hoofd geene kaalheid maken, en zullen den hock van hunnen baard niet afscheren, en in hun vleesch zullen zij geene sneet snijden.

6 Zij zullen hunnen God heilig zijn, en den naam hunns Gods zullen zij niet ontheiligen: want zij offeren de vuurofferen des HEEREN, de spijze hunns Gods; daarom zullen zij heilig zijn.

7 Zij zullen geene vrouw nemen, die eene hoer of ontheiligt: is, noch eene vrouw nemen, die van haren man verstooten is: want hij is zijnen God heilig.

8 Daarom zult gij hem heiligen, omdat hij de spijze uws Gods offert; hij zal u heilig zijn, want Ik ben heilig; Ik ben de HEERE, die u heilige!

9 Als nu de dochter van eenigen priester zal beginnen te hoeren, zij ontheiligt haren vader; met vuur zal zij verbrand worden.

10 En hij, die de hoogepriester onder zijne broeders is, op wiens hoofd de zalfolie gezeten is, en wiens hand men gevuld heeft, om die kleederen aan te trekken, zal zijn hoofd niet ontblooten, noch zijne kleederen scheuren.

11 Hij zal ook bij geen doode lichamen komen: *zelfs* over zijnen vader en over zijne moeder zal hij zich niet verontreinigen.

12 En uit het heiligdom zal hij niet uitgaan, dat hij het heiligdom zijns Gods niet ontheilige: want de kroon der zalfolie zijns Gods is op hem: Ik ben de HEERE!

13 Hij zal ook eene vrouw in haren maagdom nemen.

14 Eene weduwe, of verstootene, of ontheilige hoer, dezulke zal hij niet nemen; maar eene maagd uit zijne volken zal hij tot eene vrouw nemen.

15 En hij zal zijn zaad onder zijne volken niet ontheiligen: want Ik ben de HEERE, die hem heilige!

16 Wíders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

17 Spreek tot Aäron, zeggende: Niemand uit uw zaad, naar hunne geslachten, in wien een gebrek zal zijn, zal naderen om de spijze zijns Gods te offeren.

18 Want geen man, in wien een gebrek zal zijn, zal naderen, hij zij een blind man, of kreupel, of te kort, of telang in leden;

19 Of een man, in wien eene breuk des voets, of eene breuk der hand zal zijn;

20 Of die bultachtig, of dwergachtig zal zijn, of een vel op zijn oog zal hebben, of drooge schurftheid, of etterige schurftheid, of die gebroken zal zijn aan zijn zinnacht.

21 Geen man, uit het zaad van Aäron, den priester, in wien een gebrek is, zal toetreden, om de vuurofferen des HEEREN te offeren; een gebrek is in hem, hij zal niet toetreden, om de spijze zijns Gods te offeren.

22 De spijze zijns Gods, van de allerheiligste dingen, en van de heilige dingen, zal hij mogen eten;

23 Doch tot den voorhang zal hij niet komen, en tot het altaar niet toetreden, omdat geen gebrek in hem is; opdat hij mijne heilighdommen niet ontheilige: want Ik ben de HEERE, die hem heilige!

24 En Mozes sprak *zalks* tot Aäron en tot zijne zonen, en tot al de kinderen Israëls.

HOOFDSTUK 22.

Wetten over de reinheid der priesters bij het eten der geheiligde dingen; onrein zijnde, mochten zij daarvan niet eten, vs. 1, naar wel gereinigd zijnde, 6; geen dood aas en dat verscheurd was mochten zij eten, 8; wie

met hen van het heilige mochten eten, 10. Wet voor hen, die door dwaling van het heilige hadden gezeten, 14. Bepalingen omtrent den aard der offeranden bij het vrijwillig offeren, 17. Vermaning tot gehoorzaamheid, 31.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot Aäron en tot zijne zonen, dat zij zich van de heilige dingen der kinderen Israëls, die zij Mij heiligen, afzonderen, opdat zij den naam mijner heilicheid niet ontheiligen: Ik ben de HEERE!

3 Zeg tot hen: Alle man onder uwe geslachten, die uit uw gansche zaad tot de heilige dingen, die de kinderen Israëls den HEERE heiligen, naderen zal, als zijne onreinheid op hem is; diezele mensch zal van voor mijn aangezicht uitgeroeid worden: Ik ben de HEERE!

4 Niemand van het zaad van Aäron, die melaatsch is, of eenen vloed heeft, zal van die heilige dingen eten, totdat hij rein is: mitsgaders die iets aanroert, dat onrein is van een dood lichaam, of iemand, wien het zaad der bijligging ontgaat.

5 Of zoo wie aangeroeid zal hebben enig kruipend gebierte, waarvan hij onrein is, of eenen mensch, waarvan hij onrein is, naar al zijne onreinigheid;

6 De mensch, die dat aangeroeid zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond, en hij zal van die heilige dingen niet eten, maar zal zijn vleesch met water wassen.

7 Als de zoon zal ondergegaan zijn, dan zal hij rein zijn; en daarna zal hij van die heilige dingen eten, want dat is zijne spijze.

8 Het doode aas, en het verscheurde zal hij niet eten, om daarmee onrein te worden: Ik ben de HEERE!

9 Zij zullen dan mijn bevel onderhouden, opdat zij geene zonde daarover dragen en daarin sterven, als zij die ontheiligt zouden hebben: Ik ben de HEERE, die hen heilige!

10 Ook zal geen vreemde het heilige eten; een bijwoner des priesters, en een daglooner, zullen het heilige niet eten.

11 Wanneer dan nog de priester eene ziel met zijn geld zal gekocht hebben, die zal daarvan eten; en de ingeborene van zijn huis; die zullen van zijne spijze eten.

12 Maar als des priesters dochter eenen vreemden man zal toebehooren, zij zal van het heffeler der heilige dingen niet eten.

13 Doch als des priesters dochter eene weduwe of verstootene zal zijn, en geen zaad hebben, en tot huurs vaders huis, als in hare jeugdheid, zal wedergekeerd zijn, zoo zal zij van de spijze huurs vaders eten; maar geen vreemde zal daarvan eten.

14 En wanneer iemand het heilige door dwaling zal gezeten hebben, zoo zal hij dezels vijftide deel daarboven toedoen, en zal het den priester met het heilige wedergeven.

15 Zoo zullen zij niet ontheiligen de heilige dingen der kinderen Israëls, die zij den HEERE zullen gegeven hebben;

16 En hen doen dragen de ongerechtigheid der schuld, als zij hunne heilige dingen zouden eten: want Ik ben de HEERE, die hen heilige!

17 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

18 Spreek tot Aäron, en tot zijne zonen, en tot al de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Zoo wie uit het huis van Israël, en uit de vreemdelingen in Israël, die zijne offerande zal offeren naar al hunne geloften, en naar al hunne vrijwillige offeren, die zij den HEERE ten brandoffer zullen offeren:

19 Het zal naar uw welgevallen zijn,

e Lev. 15:2.

6 Ex. 22:31.
Lev. 17:15.
Lev. 44:31.

e Lev. 10:15.

J. v. C.
1430.

een volkomen mannetje, van de runderen, van de lammeren, of van de geiten.

20 Gij zult niet offeren iets, waarin een gebrek is: want het zou niet aangenaam zijn voor u.

d Deut. 15: 21.
17: 1.

21 ^d En als iemand een dankoffer den HEERE zal offeren, uitzonderende van de runderen of van de schapen eene gelofte, of vrijwillig offer, het zal volkomen zijn, opdat het aangenaam zij; geen gebrek zal daarin zijn.

22 Het blinde, of gebrokene, of verlamde, of wratte, of drooge schurftigheid, of etterige schurftigheid hebbende, deze zult gij den HEERE niet offeren, en daarvan zult gij den HEERE geen vuuroffer op het altaar geven.

23 Doch eenen os, of klein vee, te lang of te verkrompen in leden, die zult gij tot een vrijwillig offer bereiden; doch tot eene gelofte zou het niet aangenaam zijn.

24 Het gedrukte, of gestootene, of gescheurde, of gesnede, zult gij den HEERE niet offeren: dat zult gij in uw land niet doen.

25 Gij zult ook uit de hand des vreemden van al deze dingen uwen God geene spijis offeren: want hunne verdorvenheid is in hen, in dezelve is gebrek, zij zouden niet aangenaam zijn voor u.

26 Wijders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

27 Wanneer een os, of lam, of geit zal geboren zijn, zoo zal die zeven dagen onder zijne moeder zijn; daarna, van den achtsten dag en daarover, zal hij aangenaam zijn tot offerande des vuuroffers den HEERE.

28 Gij zult ook eenen os, of klein vee, hem en zijn jong, op éenen dag niet slagen.

29 En als gij een loffer den HEERE zult slagen, naar uwen wil zult gij het slagen.

e Lev. 7: 15.

30 ^e Het zal op denzelfden dag gegeten worden; gij zult daarvan niet overlaten tot op den morgen: Ik ben de HEERE!

31 Daarom zult gij mijne geboden houden, en dezelve doen: Ik ben de HEERE!

32 En gij zult mijnen heiligen naam niet ontbeiligen, opdat Ik in het midden der kinderen Israëls geheiligd worde: Ik ben de HEERE, die u heilige!

33 Die u uit Egypteland uitgevoerd heb, opdat Ik u tot een' God zij: Ik ben de HEERE!

HOOFDSTUK 24.

Wetten aangaande de hoogtijden, vs. 1; den sabbat, 3; het pascheveest, 4; het pinksterveest, 15; het feest des geklanks, 23; der verzoening, 27, en der loofhatten, 33.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls en zeg tot hen: De gezette hoogtijden des HEEREN, welke gijlieden uitroepen zult, zullen heilige samenroepingcn zijn; deze zijn mijne gezette hoogtijden.

a Ex. 20: 9.
23: 12.
Deut. 5: 13.
Luk. 13: 14.

3 ^a Zes dagen zal men het werk doen, maar op den zevenden dag is de sabbat der rust, eene heilige samenroeping; geen werk zult gij doen: het is des HEEREN sabbat, in al uwe woningen.

4 Deze zijn de gezette hoogtijden des HEEREN, de heilige samenroepingcn, welke gij uitroepen zult op hunnen gezetten tijd.

b Ex. 12: 18.
23: 15.
Num. 28: 16.
Deut. 16: 1.

5 ^b In de eerste maand, op den veertiensten der maand, tusschen twee avonden is des HEEREN pascha.

6 En op den vijftienden dag dertelver maand is het feest van de ongezuurde brooden des HEEREN: zeven dagen zult gij ongezuurde brooden eten.

7 Op den eersten dag zult gij eene heilige samenroeping hebben: geen dienstwerk zult gij doen.

8 Maar gij zult zeven dagen vuuroffer

den HEERE offeren; op den zevenden dag zal eene heilige samenroeping wezen: geen dienstwerk zult gij doen.

9 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

10 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Als gij in het land zult gekomen zijn, hetwelk Ik u geven zal, en gij zijnen oost zult inoogsten, dan zult gij eene garf der eerstelingen van uwen oogst tot den priester brengen.

11 En hij zal die garf voor het aangezicht des HEEREN bewegen, opdat het voor u aangenaam zij; des anderen daags na den sabbat zal de priester die bewegen.

12 Gij zult ook op den dag, als gij die garf bewegen zult, bereiden een volkomen lam, dat eenjarig is, ten brandoffer den HEERE;

13 En zijn spijsoffer twee tienden meelbloem, met olie gemengd, ten vuuroffer, den HEERE tot eenen lieflijken reuk; en zijn drankoffer van wijn, het vierde deel van een hin.

14 En gij zult geen brood, noch geroost koren, noch groene aren eten, tot op dienzelven dag, dat gij de offerande uws Gods zult gebracht hebben: het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten, in al uwe woningen.

15 ^c Daarna zult gij u teilen van den anderen dag na den sabbat, van den dag, dat gij de garf des beweegoffers zult gebracht hebben, het zullen zeven volkomene sabbaten zijn:

16 Tot den anderen dag, na den zevenden sabbat, zult gij vijftig dagen tellen: dan zult gij een nieuw spijsoffer den HEERE offeren.

17 Gijlieden zult uit uwe woningen twee beweegbrooden brengen, zij zullen van twee tienden meelbloem zijn, gedoesd zullen zij gebakken worden: het zijn de eerstelingen den HEERE.

18 Gij zult ook met het brood zeven volkomene eenjarige lammeren, en eenen var, het jong van een rund, en twee rammen offeren; zij zullen den HEERE een brandoffer zijn, met hun spijsoffer en hunne drankofferen, een vuuroffer, tot eenen lieflijken reuk den HEERE.

19 Ook zult gij eenen geitenbok ten zondoffer, en twee eenjarige lammeren ten dankoffer bereiden.

20 Dan zal de priester dezelve met het brood der eerstelingen ^{ten} beweegoffer, voor het aangezicht des HEEREN, met de twee lammeren bewegen; zij zullen den HEERE een heilig ding zijn, voor den priester.

21 En gij zult op dienzelfden dag uitroepen, dat gij eene heilige samenroeping zult hebben: geen dienstwerk zult gij doen: het is eene eeuwige inzetting in al uwe woningen voor uwe geslachten.

22 ^d Als gij nu den oogst uws lands zult inoogsten, gij zult, in u inoogsten, den hoek des velds niet ganschelijk afmaaien, en de opzameling van uwen oogst niet opzamelen; voor den arme en voor den vreemdeling zult gij ze laten: Ik ben de HEERE uw God!

d Lev. 19: 9.
Deut. 24: 18.

23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

24 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: ^e In de zevende maand, op den eersten der maand, zult gij eene rust hebben, eene gedachtenis des geklanks, eene heilige samenroeping.

e Num. 29: 1.

25 Geen dienstwerk zult gij doen; maar gij zult den HEERE vuuroffer offeren.

26 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

27 ^f Doch op den tienden der zevende maand zal de verzoending zijn, eene heilige samenroeping zult gij hebben; dan zult gij uwe zielen verontmoedigen, en zult den HEERE een vuuroffer offeren.

f Lev. 16: 21.
31.
Num. 29: 7.

J. v. C.
1490.J. v. C.
1490.

28 En op dienzelven dag zult gij geen werk doen : want het is de verzoendag, om over u verzoening te doen voor het aangezicht des HEEREN uws Gods.

29 Want alle ziel, welke op dienzelven dag niet zal veroortmoedigd zijn geweest, die zal uitgerooid worden uit hare volken.

30 Ook alle ziel, die eenig werk op dienzelven dag gedaan zal hebben, die ziel zal Ik uit het midden haars volks verderven.

31 Gij zult geen werk doen : het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten, in al uwe woningen.

32 Het zal u een sabbat der rust zijn, dan zult gij uwe zielen verontmoedigen : op den negenden der maand in den avond, van den avond tot den avond, zult gij uwen sabbat rusten.

33 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

34 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende : ^a Op den vijftienden dag van deze zevende maand zal het feest der loofhutten zeven dagen den HEERE zijn.

35 Op den eersten dag zal eene heilige samenroeping zijn : geen dienstwerk zult gij doen.

36 Zeven dagen zult gij den HEERE vuuroffer offeren : ^b op den achtsten dag zult gij eene heilige samenroeping hebben, en zult den HEERE vuuroffer offeren : het is een verbodsdag, gij zult geen dienstwerk doen.

37 Dit zijn de gezette hoogtijden des HEEREN, welke gij zult uitroepen tot heilige samenroepingen, om den HEERE vuuroffer, brandoffer en spijsoffer, slagtoffer en drankofferen, elk dagelijks op zijnen dag, te offeren :

38 Behalve de sabbaten des HEEREN, en behalve uwe gaven, en behalve al uwe geloften, en behalve al uwe vrijwillige offeren, welke gij den HEERE geven zult.

39 Doch op den vijftienden dag der zevende maand, als gij het inkomen des lands zult ingezameld hebben, zult gij des HEEREN feest zeven dagen vieren : op den eersten dag zal er rust zijn, en op den achtsten dag zal er rust zijn.

40 En op den eersten dag zult gij u nemen takken van schoon geboomte, palm-takken, en meijen van digte boomen, met beekwilligen : en gij zult voor het aangezicht des HEEREN uws Gods zeven dagen vrolijk zijn.

41 En gij zult dat feest den HEERE zeven dagen in het jaar vieren : het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten : in de zevende maand zult gij het vieren.

42 Zeven dagen zult gij in de loofhutten wonen : alle inboorlingen in Israël zullen in loofhutten wonen :

43 Opdat uwe geslachten weten, dat Ik de kinderen Israëls in loofhutten heb doen wonen, als Ik hen uit Egypteland uitgevoerd heb : Ik ben de HEERE uw God !

44 Alzoo heeft Mozes de gezette hoogtijden des HEEREN tot de kinderen Israëls uitgesproken.

HOOFDSTUK 24.

Wetten omtrent de olie voor de lampen van den tabernakel, vs. 1 : omtrent de toonbrooden, vs. 2. De zoon van eenen Egyptenaar en eene israelitische vrouw lastert God, 10. Straf voor hen, die God lasteren, 13 : die een mens of beest dooden, 17 : hunnen naaste eene vernieling toebrengen, 19. Uitvoering der straf over gemelden lastenaar, 23.

EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

2 Gebied den kinderen Israëls, dat zij tot u brengen zuivere gestooten olijfolie, voor den lichter, om de lampen gedurig aan te steken.

3 Aäron zal die voor het aangezicht des HEEREN gedurig toerigten, van den avond tot den morgen, buiten den voorhang van de getuigenis, in de tent der samenkomst ; het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten.

4 Hij zal op den louteren kandelaar die lampen voor het aangezicht des HEEREN gedurig toerigten.

5 Gij zult ook meelbloem nemen, en twaalf koeken daarvan bakken ; van twee tienden zal een koek zijn.

6 En gij zult ze in twee rijen leggen, zes in eene rij, op de reine tafel, voor het aangezicht des HEEREN.

7 En op elke rij zult gij zuiveren wierook leggen, welke het brood ten gedenkoffert zal zijn : het is een vuuroffer den HEERE.

8 Op elken sabbatdag gedurig zal men dat voor het aangezicht des HEEREN toerigten, van wege de kinderen Israëls, tot een eeuwig verbond.

9 En ^a het zal voor Aäron en zijne zonen zijn, die dat in de heilige plaats zullen eten : want het is voor hem eene heilichheid der heilichheden uit de vuurofferen des HEEREN, eene eeuwige inzetting.

10 En er ging de zoon eener israelitische vrouw uit, die, in het midden der kinderen Israëls, de zoon van eenen egyptischen man was ; en de zoon van deze israelitische en een israelietisch man twisten in het leger.

11 Toen lasterde de zoon der israelitische vrouw uitdrukkelijk den NAAM, en vloekte ; daarom brachten zij hem tot Mozes : de naam nu zijner moeder was Selomith, de dochter van Dibri, van den stam Dan.

12 En zij leidden hem in de gevangenis, opdat hem, naar den mond des HEEREN, verklaring geschieden zou.

13 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

14 Breng den vloeker uit tot buiten het leger, en allen, die het gehoord hebben, zullen hunne handen op zijn hoofd leggen ; daarna zal hem de geheele vergadering steenigen.

15 En tot de kinderen Israëls zult gij spreken, zeggende : Een ieder, als hij zijnen God gevloekt zal hebben, zoo zal hij zijne zonde dragen.

16 En wie den naam des HEEREN gelasterd zal hebben, zal zekerlijk gedood worden ; de gansche vergadering zal hem zekerlijk steenigen ; alzoo zal de vreemdeling zijn, gelijk de inboorling, als hij den NAAM zal gelasterd hebben, hij zal gedood worden.

17 En als iemand eenige ziel des menschen zal verslagen hebben, hij zal zekerlijk gedood worden.

18 Maar wie de ziel van eenig vee zal verslagen hebben, hij zal het wedergeven, ziel voor ziel.

19 Als ook iemand aan zijnen naaste een gebrek zal aangebragt hebben ; gelijk als hij gedanu heeft, zoo zal ook aan hem gedaan worden :

20 Breuk voor breuk, ^b oog voor oog, tand voor tand ; gelijk als hij een gebrek eenen mensch zal aangebragt hebben, zoo zal ook hem aangebragt worden.

21 Wie dan eenig vee verslaat, die zal het wedergeven ; maar wie een mens verslaat, die zal gedood worden.

22 Een ieder, regt zult gij hebben ; zoo zal de vreemdeling zijn, als de inboorling ; want Ik ben de HEERE uw God !

23 En Mozes zeide tot de kinderen Israëls, dat zij den vloeker tot buiten het leger uitbrengen, en hem niet steenen steenigen zouden. En de kinderen Israëls deden, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

Ex. 23:16.
Num. 29:12.
Deut. 16:13.a Ex. 29:32.
Lev. 8:31.
1 Sam. 21:6.
Matt. 12:4.

Joh. 7:57.

b Ex. 21:24.
Deut. 19:21.
Matt. 5:38.

J. v. C.
1491.

HOOFDSTUK 25.

Wetten over het sabbatjaar, vs. 1: het jubeljaar, 8; over het koop en verkoopen der erfgoederen, 14; over het recht om verkochte erfgoederen te lossen, 23; over den woeker, 35. Bevel om alken uit de vreemdelingen slaven te nemen en om die uit de Israëlieten als dagloonen te beschouwen, 39.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes aan den berg Sinai, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: « Wanneer gij zult gekomen zijn in dat land, dat Ik u geve, dan zal dat land rusten eenen sabbat den HEERE.

3 Zes jaren zult gij uwen akker bezaaijen, en zes jaren uwen wijngaard bezaaijen, en de inkomst daarvan inzamelen.

4 Doch in het zevende jaar zal voor het land een sabbat der rust zijn, een sabbat den HEERE; uwen akker zult gij niet bezaaijen en uwen wijngaard niet bezijsiden.

5 Wat van zelf van uwen oogst zal gewassen zijn, zult gij niet inoogsten, en de druiven uwer afzondering zult gij niet afsnijden; het zal een jaar der ruste voor het land zijn;

6 En de inkomst van den sabbat des lands zal voor u tot spijze zijn, voor u, en voor uwen knecht, en voor uwe dienstmaagd, en voor uwen daglooner, en voor uwen bijwoner, die bij u als vreemdelingen verkeerren;

7 Mitsgaders voor uw ve, en voor het gedierde, dat in uw land is, zal al de inkomst daarvan tot spijze zijn.

8 Gij zult u ook tellen zeven jaarweken, zevenmaal zeven jaren; zoodat de dagen der zeven jaarweken, u negen en veertig jaren zullen zijn.

9 Daarna zult gij in de zevende maand, op den tienden der maand, de hazuin des geklaaks doen doorgaan; op den verozondag zult gij de hazuin doen doorgaan in uw gansche land.

10 En gij zult dat vijfzigste jaar heiligen, en vrijheid uitroe; en in het land, voor al zijne inwoners; het zal u een jubeljaar zijn; en gij zult wederkeeren een ieder tot zijne bezittingen, en zult wederkeeren een ieder to. zijn geslacht.

11 Dit jubeljaar zal u het vijfzigste jaar zijn; gij zult niet zaaijen, noch inoogsten wat van zelf daarin zal gewassen zijn, noch ook de druiven der afzonderingen in hetzelfde afsnijden.

12 Want dat is het jubeljaar, het zal u heilig zijn; gij zult uit het veld de inkomst daarvan eten.

13 Op dat jubeljaar zult gij ieder wederkeeren tot zijne bezitting.

14 Daarom, wanneer gij aan uwen naaste wat veilbaars verkoopen, of uit de hand uws naasten koopen zult, dat niemand de een den anderen verdrukke.

15 Naar het getal der jaren, van het jubeljaar af, zult gij van uwen naaste koopen, en naar het getal van de jaren der inkomsten zal hij niet aan u verkoopen.

16 Naar de veelheid der jaren zult gij zijnen koop vermeerderen, en naar de weinigheid der jaren zult gij zijnen koop verminderen; want hij verkoopt aan u het getal der inkomsten.

17 Dat dan niemand zijnen naaste verdrukke; maar vrees voor uwen God; want Ik ben de HEERE uw God!

18 En doet mijne inzettingen, en houdt mijne regten, en doet dezelve; zoo zult gij zeker wonen in het land.

19 En het land zal zijne vrucht geven, en gij zult eten, tot verzadiging toe; en gij zult zeker daarin wonen.

20 En als gij zoudt zeggen: Wat zullen wij eten in het zevende jaar? ziet, wij zullen niet zaaijen, en onze inkomst niet inzamelen;

21 Zoo zal Ik mijnen zegen gebieden

over u in het zevende jaar, dat het de inkomst voor drie jaren zal voortbrengen.

22 Het achte jaar nu zult gij zaaijen, en zult van de oude inkomst eten, tot het negende jaar toe; totdat zijne inkomst ingekomen is, zult gij het oude eten.

23 Het land ook zal niet voor altoos verkocht worden; want het land is het mijne, dewijl gij vreemdelingen en bijwoners bij Mij zijt.

24 Daarom zult gij, in het gansche land uwer bezitting, lossing voor het land toelaten;

25 Wanneer uw broeder zal verarmd zijn, en iets van zijne bezitting verkocht zal hebben, zoo zal zijn lossier, die hem nabestaande is, komen, en zal het verkochte zijns broeders lossen.

26 En wanneer iemand geen' lossier zal hebben, maar zijne hand bekomen en hij gevonden zal hebben, zoo veel genoeg is tot zijne lossing;

27 Dan zal hij de jaren zijner verkoopning rekenen, en het overschoot zal hij den man, wien hij het verkocht had, wederuitkeeren; en hij zal weder tot zijne bezitting komen.

28 Maar indien zijne hand niet gevonden heeft, wat genoeg is, om aan hem weder uit te keeren, zoo zal dat zijn verkochte goed zijn in de hand van deszelfs koopster tot het jubeljaar toe; maar in het jubeljaar zal het uitgaan, en hij zal tot zijne bezitting wederkeeren.

29 Insgelijks, wanneer iemand een woonhuis in eene beuurde stad zal verkocht hebben, zoo zal zijne lossing zijn, totdat het jaar zijner verkoopning volkomen zal zijn; in een vol jaar zal zijne lossing wezen.

30 Maar is het, dat het niet gelost wordt, tegen dat hem het geheele jaar zal vervuld zijn, zoo zal dat huis, hetwelk in die stad is, die een' muur heeft, over altoos blijven aan hem, die dat gekocht heeft, onder zijne geslachten; het zal in het jubeljaar niet uitgaan.

31 Doch de huizen der dorpen, die rondom geen muur hebben, zullen als het veld des lands gerekend worden; daarvoor zal lossing zijn, en zij zullen in het jubeljaar uitgaan.

32 Aangaande de steden der Levieten, en de huizen der steden hunner bezitting; de Levieten zullen eene eeuwige lossing hebben.

33 En als men onder de Levieten lossing zal gedaan hebben, zoo zal de koop van het huis en van de stad zijner bezitting in het jubeljaar uitgaan; want de huizen van de steden der Levieten zijn hunne bezitting in het midden van de kinderen Israëls.

34 Doch het veld van de voorstad hunner steden zal niet verkocht worden; want het is eene eeuwige bezitting voor hen.

35 En als uw broeder zal verarmd zijn, en zijne hand bij u wankelen zal, zoo zult gij hem vasthouden, zelfs eenen vreemdeling en bijwoner, opdat hij bij u leve.

36 Gij zult geen' woeker noch overwinst van hem nemen; maar gij zult vreezen voor uwen God, opdat uw broeder bij u leve.

37 Uw geld zult gij hem niet op woeker geven, en gij zult uwe spijze niet op overwinst geven.

38 Ik ben de HEERE uw God, die u uit Egypteland gevoerd heb, om u het land Kanaan te geven, opdat Ik u tot een' God zij!

39 Desgelijks, wanneer uw broeder bij u zal verarmd zijn, en zich aan u verkocht zal hebben, gij zult hem niet doen dienen de dienst van eenen slaaf;

40 Als een daglooner, als een bijwoner

J. v. C.
1491.

Ex. 23:10.

Ex. 22:25.
Deut. 23:19.
Spr. 28:8.
Ezeer. 18:8.
22:12.Ex. 21:2.
Deut. 15:12.
Jer. 34:14.

J. v. C.
• 1491.

Ex. 20:4.
Deut. 5:8.
16:22.
Ps. 97:7.

zal hij bij u zijn; tot het jubeljaar zal hij bij u dienen.

41 Dan zal hij van u uitgaan, hij en zijne kinderen met hem, en hij zal tot zijn geslacht wederkeeren, en tot de bezitting zijner vaderen wederkeeren.

42 Want zij zijn mijne dienstknechten, die Ik uit Egypteland uitgevoerd heb; zij zullen niet verkocht worden, gelijk men eenen slaaf verkoopt.

43 Gij zult geene heerschappij over hem hebben met wreedheid; maar gij zult vreezen voor uwen God.

44 Aangaande uwen slaaf of uwe slavin, die gij zult hebben, die zullen van de volken zijn, die rondom u zijn; van die zult gij eenen slaaf of eene slavin koopen.

45 Gij zult ze ook koopen van de kinderen der bijwoners, die bij u als vreemdelingen verkeerden, uit hen en uit hunne geslachten, die bij u zullen zijn, die zij in uw land zullen gewonen hebben; en zij zullen u tot eene bezitting zijn.

46 En gij zult u tot bezitters over hen stellen voor uwe kinderen na u, opdat zij de bezitting erven: gij zult hen in eeuwigheid doen dienen; maar over uwe broeders, de kinderen Israëls, een iegelijk over zijnen broeder, gij zult over hem geene heerschappij hebben met wreedheid.

47 En wanneer de hand eens vreemdelings en bijwoners, die bij u is, wat gekomen zal hebben, en uw broeder, die bij hem is, verarmd zal zijn, dat hij zich aan den vreemdeling, den bijwoner, die bij u is, of aan den stam van het geslacht des vreemdelings zal verkocht hebben:

48 Nadat hij zich zal verkocht hebben, zal er lossing voor hem zijn: een van zijne broeders zal hem lossen;

49 Of zijn oom, of de zoon zijns ooms zal hem lossen, of die uit de naasten zijns vleesches van zijn geslacht is, zal hem lossen; of heeft zijne hand wat gekomen, dat hij zich zelven losse.

50 En hij zal met zijnen kooper rekenen van dat jaar af, dat hij zich aan hem verkocht heeft tot het jubeljaar toe; alzoo dat het geld zijner verkoop zal zijn naar het getal van de jaren, naar de dagen eens daglooners zal het met hem zijn.

51 Indien nog vele van die jaren zijn, naar die zal hij tot zijne lossing van het geld, waarvoor hij gekocht is, wedergeven.

52 En indien er nog weinige van die jaren overgebleven zijn, tot aan het jubeljaar, zoo zal hij met hem rekenen; naar zijne jaren zal hij zijne lossing wedergeven.

53 Als een daglooner zal hij van jaar tot jaar bij hem zijn; men zal over hem geene heerschappij hebben met wreedheid voor uwe oogen.

54 En is het, dat hij hierdoor niet gelost wordt, zoo zal hij in het jubeljaar uitgaan, hij en zijne kinderen met hem.

55 Want de kinderen Israëls zijn Mij tot dienstknechten, mijne dienstknechten zijn zij, die Ik uit Egypteland uitgevoerd heb; Ik ben de HEERE uw God!

HOOFDSTUK 26.

Nadat God de afzoderij verboden en de onderhouding zijner sabbaten, alsmede de geheele godsdienst heeft bevolen, vs. 1, doet Hij vele uitnemende beloften aan hen, die naar zijne wet zouden leven, 3, en schrikkelijke bedreigingen tegen hare overtreders, 14; belovende hun, die zich bekeeren, genadig te zijn en wel te doen, 40. Besluit, 46.

GU u zult vlieden geene afgoden maken, noch gesneden beeld, noch opgericht beeld zult gij u stellen, noch gebeden steen in uw land zetten, om u daarvoor te buigen: want Ik ben de HEERE uw God!

2 Mijne sabbaten zult gij houden, ⁶ en mijn heiligdom zult gij vreezen: Ik ben de HEERE!

3 Indien gij in mijne inzettingen wandelen, en mijne geboden houden, en die doen zult;

4 Zoo zal Ik uwe regenen geven op hunnen tijd; en het land zal zijne inkomst geven, en het geboomte des velds zal zijne vrucht geven;

5 En de dorsttijd zal u reiken tot den wijnoest, en de wijnoest zal reiken tot den zaaitijd; en gij zult uw brood eten ⁴ tot verzadiging toe, en gij zult zeker in uw land wonen.

6 Ook zal Ik vrede geven in het land, ⁴ dat gij zult te slapen liggen, en niemand zal, die verschrikke; en Ik zal het boos gelierte uit het land doen ophouden, en het zwaard zal door uw land niet doorgaan.

7 En gij zult uwe vijanden vervolgen; en zij zullen voor u aangezigt door het zwaard vallen.

8 Vijf uit u zullen honderd vervolgen, en honderd uit u zullen tien duizend vervolgen; en uwe vijanden zullen voor u aangezigt door het zwaard vallen.

9 En Ik zal Mij tot u wenden, en zal u vruchtbaar maken, en u vermenigvuldigen; en mijn verbond zal Ik met u bevestigen.

10 En gij zult het oude, dat verouderd is, eten; en het oude zult gij van wege het nieuwe uitbrengen.

11 En Ik zal mijnen tabernakel in het midden van u zetten; en mijne ziel zal van u niet walgen.

12 En Ik zal in het midden van u wandelen, en zal u tot een God zijn; en gij zult Mij tot een volk zijn.

13 Ik ben de HEERE uw God, die uit het land der Egyptenaren uitgevoerd heb, opdat gij hunne slaven niet zoudt zijn; en Ik heb de disselboomen van uw jak verbroken, en heb u doen regtop gaan.

14 Maar indien gij Mij niet zult hooren, en al deze geboden niet zult doen;

15 En zoo gij mijne inzettingen zult smadelijk verwerpen, en zoo uwe ziel van mijne regten zal walgen, dat gij niet doet al mijne geboden, om mijn verbond te vernietigen;

16 Dit zal Ik u ook doen, dat Ik over u stellen zal verschrikking, toring en koorits, die de oogen verteren en de ziel pijnigen; gij zult ook uw zaad tevergeefs zaaien, en uwe vijanden zullen dat opeten.

17 Daartoe zal Ik mijn aangezigt tegen vlieden zetten, dat gij geslagen zult worden voor het aangezigt uwervijanden; en uwe haters zullen over u heerschappij hebben, en gij zult vlieden, als u niemand vervolgt.

18 En zoo gij Mij tot deze dingen toe nog niet hooren zult, Ik zal nog daer toedoen, om u zevenvoudig over uwe zonden te tuchtigen.

19 Want Ik zal de hoovaardigheid uwer kracht verbreken, en zal uwen hemel als ijzer maken, en uwe aarde als koper.

20 En uwe magt zal ijdelijk verdaan worden; en uw land zal zijne inkomst niet geven, en het geboomte des lands zal zijne vrucht niet geven.

21 En zoo gij met Mij in tegenheid wandelen zult, en Mij niet zult willen hooren, zoo zal Ik over u, naar uwe zonden, zevenvoudig slagen toedoen.

22 Want Ik zal onder u zenden het gedierde des velds, hetwelk u berooven, en uw vee uitroeijen, en u vernietinden zal; en uwe wegen zullen woest worden.

23 Indien gij nog door deze dingen Mij niet getuchtigd zult zijn, maar met Mij in tegenheid wandelen;

24 Zoo zal Ik ook ⁴ met u in tegen-

J. v. C.
1491.

8 Lev. 19:30.

6 Deut. 28:1.
enz.

4 Lev. 25:19.

4 Job 11:18.
19.

7 Joz. 23:10.

9 Ezech. 37:26.
2 Cor. 6:16.

4 Deut. 28:15.
Kleed. 2:17.
Mal. 2:2.

1 Spr. 28:1.

4 2Sam. 22:27.
Ps. 18:27.

J. v. C.
1491.

heid wandelen, en Ik zal u ook zevenvoudig over uwe zonden slaan.

25 Want Ik zal een zwaard over u brengen, dat de wraak des verbonds wreken zal, zoodat gij in uwe steden vergaderd zult worden; dan zal Ik de pest in het midden van u zenden, en gij zult in de hand des vijands overgegeven worden.

26 Als Ik u den staf des broods zal gebroken hebben, dan zullen tien vrouwen uw brood in ééne oven bakken, en zullen uw brood bij het gewigt wedergeven; en gij zult eten, maar niet verzadigd worden.

27 Als gij hierom ook Mij niet hooren zult, maar met Mij wandelen zult in tegenheid:

28 Zoo zal Ik ook met u in heetgrimmige tegenheid wandelen, en Ik zal u ook zevenvoudig over uwe zonden tuchtigen.

29 I Want gij zult het vleesch uwer zonen eten, en het vleesch uwer dochteren zult gij eten.

30 En Ik zal uwe hoogten verdueren, en = uwe zonnebeelden uitroeien, en zal uwe doode lichamen op de doode lichamen uwer dregoden werpen; en mijne ziel zal aan u walgen.

31 En Ik zal uwe steden eene woestijn maken, en uwe heilighdommen verwoesten; en Ik zal uwen liefelijken reuk niet rieken.

32 Ja Ik zal dat land verwoesten; dat uwe vijanden, die daarin zullen wonen, zich daarover ontzetten zullen.

33 Daaroe zal Ik u onder de Heidenen verstrooien, en een zwaard achter u uitrekken; en uw land zal woest, en uwe steden zullen eene woestijn zijn.

34 Dan zal het land aan zijne sabbaten een welgevallen hebben, al de dagen der verwoesting, en gij zult in het land uwer vijanden zijn; dan zal het land rusten, en aan zijne sabbaten een welgevallen hebben.

35 Al de dagen der verwoesting zal het rusten, overmits het niet rustte in uwe sabbaten, als gij daarin woondet.

36 En aangaande de overgeblevenen onder u, Ik zal in hun hart eene weegheid in de landen hunner vijanden laten komen; zoodat het geruisch van een gedreven blad hen jagen zal, en zij zullen vlieden, gelijk men vliedt voor een zwaard, en zullen vallen, waar niemand is, die jaagt.

37 En zij zullen de een op den anderen als voor het zwaard vallen, waar niemand is, die jaagt; en gij zult voor het aangezicht uwer vijanden niet kunnen bestaan.

38 Maar gij zult ontkomen onder de Heidenen, en het land uwer vijanden zal u verteren.

39 En de overgeblevenen onder u zullen om hunne ongerechtigheid in de landen uwer vijanden uitteren; ja ook om de ongerechtigheden hunner vaderen zullen zij met hen uitteren.

40 Dan zullen zij hunne ongerechtigheid belijden, en de ongerechtigheid hunner vaderen met hunne overtredingen, waarmee zij tegen Mij overtreden hebben, en ook dat zij met Mij in tegenheid gewandeld hebben.

41 Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld, en hen in het land hunner vijanden gebragt zal hebben. Zoo dan hun onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben:

42 Dan zal Ik gedenken aan mijn verbond met Jakob, en ook aan mijn verbond met Izak, en ook aan mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken, en aan het land zal Ik gedenken:

43 Als het land om hunnentwil zal verlaten zijn geweest, en aan zijne sabbaten een welgevallen gehad hebben, wanneer

het om hunnentwil verwoest was, en zij aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen zullen gehad hebben; daarom, en omdat zij mijne regten hadden verworpen, en hunne ziel aan mijne inzettingen geweld had.

44 En hierenboven is dit ook: als zij in het land hunner vijanden zullen zijn, zal Ik hen niet verwerpen, noch van hen walgen, om een einde van hen te maken, vernietigende mijn verbond met hen; want Ik ben de HEERE hun God!

45 Maar Ik zal hun ten beste gedenken aan het verbond der voorouders, die Ik uit Egypteland voor de oogen der Heidenen uitgevoerd heb, opdat Ik hun tot een' God ware: Ik ben de HEERE!

46 Dit zijn die inzettingen, en die regten, en die wetten, welke de HEERE gegeven heeft, tusschen Zich en tusschen de kinderen Israels, op den berg Sinaï, door de hand van Mozes.

HOOFDSTUK 27.

Wetten over het lossen van menschen, die aan God beloofd waren, vs. 1, van dieren, 2, van knuten, 14, van akkers, 26, over hetgeen men niet mocht beloven en, beloofd zijnde, lossen mocht of niet, 26; over het lossen der tienden, zoowel van de vruchten als van het vee, 30.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Sprek tot de kinderen Israels, en zeg tot hen: Wanneer iemand eene gelofte zal afgezonderd hebben, naar uwe schatting zullen de zielen des HEEREN zijn.

3 Als uwe schatting eens mans zal zijn van twintig jaren oud, tot eenen, die zestig jaren oud is; dan zal uwe schatting zijn van vijftig sikkelen zilvers, naar den sikkeldes heilighdoms.

4 Maar is het eene vrouw, dan zal uwe schatting zijn dertig sikkelen.

5 En is het van eenen, die vijf jaren oud is, tot eenen, die twintig jaren oud is, zoo zal uwe schatting van eenen man twintig sikkelen zijn, en voor eene vrouw tien sikkelen.

6 Maar is het van eenen, die eene maand oud is, tot eenen, die vijf jaren oud is, zoo zal uwe schatting van een' man zijn vijf sikkelen zilvers, en uwe schatting over eene vrouw, zal zijn drie sikkelen zilvers.

7 En is het van eenen, die zestig jaren oud is en daarboven, is het een man, zoo zal uwe schatting zijn vijftien sikkelen, en voor eene vrouw tien sikkelen.

8 Maar zoo hij armer is, dan uwe schatting, zoo zal hij zich voor het aangezicht des priesters zetten, opdat de priester hem schatte; naar dat de hand desgenen, die de gelofte gedaan heeft, zal kunnen bekomen, zal de priester hem schatten.

9 En indien het een beest is, waarvan men den HEERE offerande offert; al wat hij daarvan den HEERE zal gegeven hebben, zal heilig zijn.

10 Hij zal niet vermangelen, noch hetzelfde verwisselen, een goed voor een kwaad, of een kwaad voor een goed; indien hij nogtans een beest voor een beest eenigzins verwisselt, zoo zal dit, en wat daarvoor verwisselt is, heilig zijn.

11 En indien het eenig onrein beest is, van hetwelk men den HEERE geene offerande offert, zoo zal hij dat beest voor het aangezicht des priesters zetten.

12 En de priester zal dat schatten, naar dat het goed of kwaad is; naar uwe schatting, priester! zoo zal het zijn.

13 Maar indien hij het immers lossen zal, zoo zal hij deszelfs vijfde deel boven uwe schatting toedoen.

14 En wanneer iemand zijn huis zal geheiligd hebben, dat het den HEERE heilig zij, zoo zal de priester dat schatten, naar dat het goed of kwaad is; gelijk als

J. v. C.
1491.o Deut. 4:31
Rom. 11:1
26, enz.1 Deut. 28:33.
2 Kon. 6:28.
Klgl. 4:10.

= 2 Kon. 34:7.

a Lev. 25:2

J. v. C.
1491.J. v. C.
1491.

de priester dat geschat zal hebben, zoo zal het stand hebben.

15 En indien hij, die het geheiligd heeft, zijn huis zal lossen, zoo zal hij een vijfde deel des gelds uwer schatting daarboven toedoen, zoo zal het zijne zijn.

16 Indien ook iemand van den akker zijner bezitting den HEERE wat geheiligd zal hebben, zoo zal uwe schatting zijn naar zijn zaad: een homer gerstenzaad zal zijn op vijftig sikkelen zilvers.

17 Indien hij zijnen akker van het jubeljaar af geheiligd zal hebben, zoo zal het naar uwe schatting stand hebben.

18 Maar zoo hij zijnen akker na het jubeljaar geheiligd zal hebben, dan zal hem de priester het geld rekenen, naar de jaren, die nog overig zijn tot het jubeljaar; en het zal van uwe schatting afgetrokken worden.

19 En indien hij, die den akker geheiligd heeft, denzelven ganschelijk lossen zal, zoo zal hij een vijfde deel des gelds uwer schatting daarboven toedoen, en dezelve zal hem gevestigd zijn.

20 En indien hij dien akker niet zal lossen, of indien hij dien akker aan een anderen man verkocht heeft, zoo zal hij niet meer gelost worden.

21 Maar die akker, nadat hij in het jubeljaar zal uitgegaan zijn, zal den HEERE heilig zijn, als een verbannen akker: de bezitting daarvan zal des priesters zijn.

22 En indien hij den HEERE eenen akker heeft geheiligd, dien hij gekocht heeft, en niet is van den akker zijner bezitting:

23 Zoo zal de priester hem rekenen de som uwer schatting tot het jubeljaar; en hij zal op denzelven dag uwe schatting geven, eene heiligheid den HEERE.

24 In het jubeljaar zal die akker wederkomen tot dien, van wien hij hem gekocht had, tot hem, wien de bezitting van dat land was.

25 Al uwe schatting nu zal naar den sikkil des heiligdoms geschieden; o de sikkil zal zijn van twintig gera.

26 Maar het eerstgeborene, dat den HEERE van een beest eerstgeboren wordt, dat zal nieman heiligen; hetzij een os, of klein vee, het is des HEEREN.

27 Doch is het van een onrein beest, hij zal dat lossen naar uwe schatting, en zal zijn vijfde deel daarboven toedoen; en indien het niet gelost wordt, zoo zal het verkocht worden, naar uwe schatting.

28 Evenwel niets, dat verbannen is, dat iemand den HEERE zal verbannen hebben, van al hetgeen hij heeft, van een' mensch, of een beest, of van den akker zijner bezitting, zal verkocht noch gelost worden; al wat verbannen is, zal den HEERE eene heiligheid der heiligheden zijn.

29 Al wat verbannen is, dat van de menschen zal verbannen zijn, zal niet gelost worden; het zal zekerlijk gedood worden.

30 Ook alle tienden des lands, van het zaad des lands, van de vrucht van het geboomte, zijn des HEEREN; zij zijn den HEERE heilig.

31 Maar zoo iemand van zijne tienden immers iets lossen zal, hij zal zijn vijfde deel daarboven toedoen.

32 Aangaande al de tienden van runderen en klein vee, alles wat onder de roede zal doorgaan, het tiende zal den HEERE heilig zijn.

33 Hij zal tusschen het goede en het kwade niet onderzoeken, hij zal het ook niet verwisselen; maar indien hij het immers verwisselen zal, zoo zal dit, en wat daarvoor verwisseld is, heilig zijn; het zal niet gelost worden.

34 Dit zijn de geboden, die de HEERE Mozes geboden heeft, aan de kinderen Israëls, op den berg Sinaï.

a Ex. 30. 13.
Num. 3. 47.
Ezer. 45. 12.

b Ex. 13. 2.
22. 2.
34. 19.
Num. 3. 13.
8. 17.

c Jos. 6. 18.
7. 13. enz.

HET VIERDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

NUMERI.

HOOFDSTUK 1.

God bevoelt Mozes en Aäron de strijdhare Israëlieten, die boven de 20 jaren oud zijn, te tellen, vs. 1, ten overstaan van twaalf hoofdmannen, uit elken stam een; 4; de namen van deze, 5. Opgave der getelden van elken stam in het bijzonder, 20, en van allen met elkander, 45. Van deze zijn de Levieten uitgezonderd, 47, aan welke de last gegeven is om voor den tabernakel te zorgen, 50. Aanwijzing waar zij en de andere stammen zich legeren moesten, 52.

VOORTS sprak de HEERE tot Mozes, in de woestijn van Sinaï, in de tent der samenkomst, op den eersten der tweede maand, in het tweede jaar, nadat zij uit Egypteland uitgetogen waren, zeggende:

2 «Neem op de som van de geheele vergadering der kinderen Israëls, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van al wat mannelijk is, hoofd voor hoofd:

3 Van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire in Israël uittrekken; die zult gij tellen naar hunne heiren, gij en Aäron.

4 En met ulieden zullen zij van elken stam een man, die een hoofdman is over het huis zijner vaderen.

5 Deze zijn nu de namen der mannen,

die bij u staan zullen: van Ruben, Eliazur, de zoon van Sedéir.

6 Van Simeon, Selamiel, de zoon van Zursaddai.

7 Van Juda, Nahesson, de zoon van Amminadab.

8 Van Issaschar, Nethaneël, de zoon van Zuhar.

9 Van Zebulon, Eliab, de zoon van Helon.

10 Van de kinderen van Jozef: van Efraim, Elisama, de zoon van Ammihud; van Manasse, Gamaliel, de zoon van Pedazur.

11 Van Benjamin, Abidan, de zoon van Gideoni.

12 Van Dan, Abiezzer, de zoon van Ammisaddai.

13 Van Aser, Pagiël, de zoon van Ochan.

14 Van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuël.

15 Van Nafthali, Ahira, de zoon van Enan.

16 Deze waren de geroepen der vergadering, de oversten der stammen hunner vaderen; zij waren de hoofden der duizenden van Israël.

17 Toen namen Mozes en Aäron die mannen, welke met namen uitgedrukt zijn.

J. v. C.
1491.

c. 30. 12.

J. v. C.
1490.

18 En zij verzamelden de geheele vergadering, op den eersten dag der tweede maand; en die verklaarden hunne afkomst, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van die twintig jaren oud was en daarboven, hoofd voor hoofd.

19 Gelijk als de HEERE Mozes geboden had, zoo heeft hij hen geteld in de woestijn van Sinaï.

20 Zoo waren de zonen van Ruben, den eerstgeborene van Israël, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, hoofd voor hoofd, al wat mannelijk was, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken:

21 Hunne getelden van den stam van Ruben waren zes en veertig duizend en vijf honderd.

22 Van de zonen van Simeon, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, zijne getelden, in het getal der namen, hoofd voor hoofd, al wat mannelijk was, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken:

23 Hunne getelden van den stam van Simeon waren negen en vijftig duizend en drie honderd.

24 Van de zonen van Gad, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

25 Waren hunne getelden van den stam van Gad vijf en veertig duizend zes honderd en vijftig.

26 Van de zonen van Juda, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

27 Waren hunne getelden van den stam van Juda vier en zeventig duizend en zes honderd.

28 Van de zonen van Issaschar, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

29 Waren hunne getelden van den stam van Issaschar vier en vijftig duizend en vier honderd.

30 Van de zonen van Zebulon, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

31 Waren hunne getelden van den stam van Zebulon zeven en vijftig duizend en vier honderd.

32 Van de zonen van Jozef: van de zonen van Efraim, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

33 Waren hunne getelden van den stam van Efraim veertig duizend en vijf honderd.

34 Van de zonen van Manasse, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

35 Waren hunne getelden van den stam van Manasse twee en dertig duizend en twee honderd.

36 Van de zonen van Benjamin, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

37 Waren hunne getelden van den stam van Benjamin vijf en dertig duizend en vier honderd.

38 Van de zonen van Dan, hunne ge-

boorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

39 Waren hunne getelden van den stam van Dan twee en zestig duizend en zeven honderd.

40 Van de zonen van Aser, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

41 Waren hunne getelden van den stam van Aser een en veertig duizend en vijf honderd.

42 Van de zonen van Nafthali, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,

43 Waren hunne getelden van den stam van Nafthali drie en vijftig duizend en vier honderd.

44 Deze zijn de getelden, welke Mozes geteld heeft, en Aaron, en de oversten van Israël; twaalf mannen waren zij, elk over het huis zijner vaderen.

45 Alzoo waren al de getelden der zonen van Israël, naar het huis hunner vaderen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die in Israël ten heire uittrokken,

46 Al de getelden dan waren, zes honderd drie duizend vijf honderd en vijftig.

47 Maar de Levieten, naar den stam hunner vaderen, werden onder hen niet geteld.

48 Want de HEERE had tot Mozes gesproken, zeggende:

49 Alleen den stam Levi zult gij niet tellen, noch hunne som opnemen, onder de zonen van Israël.

50 Maar zij, stel de Levieten over den tabernakel der getuigenis, en over al zijn gereedschap, en over alles, wat daartoe behoort; zij zullen den tabernakel dragen, en al zijn gereedschap; en zij zullen dien bedienen, en zij zullen zich rondom den tabernakel leggen.

51 En als de tabernakel zal optrekken, de Levieten zullen denzelven afnemen; en wanneer de tabernakel zich leggen zal, zullen de Levieten denzelven oprigten; en de vreemde, die daarbij komt, zal gedood worden.

52 En de kinderen Israëls zullen zich leggen, een iegelijk bij zijn leger, en een iegelijk bij zijne banier, naar hunne heilen.

53 Maar de Levieten zullen zich legeren rondom den tabernakel der getuigenis, opdat geene verbolgenheid over de vergadering van de kinderen Israëls zij; daarom zullen de Levieten de wacht van den tabernakel der getuigenis waarnemen.

54 Zoo deden de kinderen Israëls, naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, zoo deden zij.

HOOFDSTUK 2.

Orde van de legering en optocht der stammen rondom den tabernakel, vs. 1; de stam van Juda, met die van Issaschar en Zebulon, in de voorhoede, aan de oostzijde van den tabernakel, 3; aan de zuidzijde de stam van Ruben, met dien van Simeon en Gad, 10; hierop volgde de tabernakel, met de Levieten rondom dien gelegerd, 17; aan de westzijde de stam van Efraim, met dien van Manasse en Benjamin, 18; aan de noordzijde, in de achterhoede, de stam van Dan, met dien van Aser en Nafthali, 25. Besluit, 32.

EN de HEERE sprak tot Mozes en tot Aaron, zeggende:

2 De kinderen Israëls zullen zich legeren, een ieder onder zijn banier, naar de teekenen van het huis hunner vaderen; rondom tegenover de tent der samenkomst zullen zij zich legeren.

3 Die zich nu legeren zullen oostwaarts

J. v. C.
1490.

4 Ex. 38:26.

J. v. C.
1490.

tegen den opgang, zal zijn de banier des legers van Juda, naar hunne heiren; en Nahesson, de zoon van Amminadab, zal de overste der zonen van Juda zijn.

4 Zijn heir nu, en zijne getelden waren vier en zeventig duizend en zes honderd.

5 En nevens hem zal zich legeren de stam van Issaschar; en Nethaneël, de zoon van Zuar, zal de overste der zonen van Issaschar zijn.

6 Zijn heir nu, en zijne getelden waren vier en vijftig duizend en vier honderd.

7 Daartoe de stam van Zebulon; en Eliab, de zoon van Helon, zal de overste der zonen van Zebulon zijn.

8 Zijn heir nu, en zijne getelden waren zeven en vijftig duizend en vier honderd.

9 Al de getelden des legers van Juda waren honderd zes en tachtig duizend en vier honderd, naar hunne heiren. Zij zullen voortaan optrekken.

10 De banier des legers van Ruben, naar hunne heiren, zal tegen het zuiden zijn; en Elisur, de zoon van Sedûr, zal de overste der zonen van Ruben zijn.

11 Zijn heir nu, en zijne getelden waren zes en veertig duizend en vijf honderd.

12 En nevens hem zal zich legeren de stam van Simeon; en Selumiel, de zoon van Zursaddai, zal de overste der zonen van Simeon zijn.

13 Zijn heir nu, en zijne getelden waren negen en vijftig duizend en drie honderd.

14 Daartoe de stam van Gad; en Eljasaf, de zoon van Rehuël, zal de overste der zonen van Gad zijn.

15 Zijn heir nu, en zijne getelden waren vijf en veertig duizend zes honderd en vijftig.

16 Al de getelden in het leger van Ruben waren honderd een en vijftig duizend vier honderd en vijftig, naar hunne heiren. En zij zullen de tweede optrekken.

17 Daarna zal de tent der samenkomst optrekken, met het leger der Levieten, in het midden van de legers; gelijk als zij zich legeren zullen, alsoo zullen zij optrekken, een iegelijk aan zijne plaats, naar hunne banieren.

18 De banier des legers van Efraim, naar hunne heiren, zal tegen het westen zijn; en Elisama, de zoon van Ammihud, zal de overste der zonen van Efraim zijn.

19 Zijn heir nu, en zijne getelden waren veertig duizend en vijf honderd.

20 En nevens hem de stam van Manasse; en Gamaliël, de zoon van Peisazur, zal de overste der zonen van Manasse zijn.

21 Zijn heir nu, en zijne getelden waren twee en dertig duizend en twee honderd.

22 Daartoe de stam van Benjamin; en Abidan, de zoon van Gideón, zal de overste der zonen van Benjamin zijn.

23 Zijn heir nu, en zijne getelden waren vijf en dertig duizend en vier honderd.

24 Al de getelden in het leger van Efraim waren honderd acht duizend en een honderd, naar hunne heiren. En zij zullen de derde optrekken.

25 De banier des legers van Dan zal tegen het noorden zijn, naar hunne heiren; en Abiëzer, de zoon van Ammisadai, zal de overste der zonen van Dan zijn.

26 Zijn heir nu, en zijne getelden waren twee en zestig duizend en zeven honderd.

27 En nevens hem zal zich legeren de stam van Aser; en Pagiël, de zoon van Ochran, zal de overste der zonen van Aser zijn.

28 Zijn heir nu, en zijne getelden waren een en veertig duizend en vijf honderd.

29 Daartoe de stam van Naftali; en Ahira, de zoon van Enan, zal de overste der zonen van Naftali zijn.

30 Zijn heir nu, en zijne getelden waren drie en vijftig duizend en vier honderd.

31 Al de getelden in het leger van Dan

waren honderd zeven en vijftig duizend en zes honderd. In het achterste zullen zij optrekken, naar hunne banieren.

32 Deze zijn de getelden van de kinderen Israëls, naar het huis hunner vaderen; al de getelden der legers, naar hunne heiren, waren zes honderd drie duizend vijf honderd en vijftig.

33 Maar de Levieten werden niet geteld onder de zonen van Israël, ^a gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

34 En de kinderen Israëls deden naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, zoo legerden zij zich naar hunne banieren, en zoo trokken zij op, een iegelijk naar zijne geslachten, naar het huis zijner vaderen.

HOOFDSTUK 3.

Geslachtsregister van Aäron, vs. 1, wien de Levieten ter bediening van den tabernakel worden toegevoegd, 5. Telling der Levieten naar hunne drie geslachten, met elks woonplaats en bediening, 14. Telling der eerstgeborenen, in wier plaats de Levieten komen, 40. De eerstgeborenen, welke trijfelrij zijn dan de Levieten, werden gelost, 48, en het geld aan Aäron en zijne zonen gegeven, 51.

DIT nu zijn de geboorten van Aäron en Mozes, ten dage als de HEERE met Mozes gesproken heeft op den berg Sinaï.

2 En dit zijn de namen der zonen van Aäron: ^a de eerstgeborene, Nadab, daarna Abihu, Eleazar, en Ithamar.

3 Dit zijn de namen der zonen van Aäron, der priesteren, die gezalfd waren, welker hand men gevuld had, om het priesterambt te bedienen.

4 ^b Maar Nadab en Abihu stierven voor het aangezicht des HEEREN, als zij vreemd vuur voor het aangezicht des HEEREN in de woestijn van Sinaï bragten, en hadden geene kinderen; doch Eleazar en Ithamar bedien den priesterambt voor het aangezicht van hunnen vader Aäron.

5 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

6 ^c Doe den stam Levi naderen, en stel hem voor het aangezicht van den priester Aäron, opdat zij hem dienen;

7 En dat zij waarnemen zijne wacht, en de wacht der geheele vergadering, voor de tent der samenkomst, om de dienst des tabernakels te bedienen;

8 En dat zij al het gereedschap van de tent der samenkomst, en de wacht der kinderen Israëls waarnemen, om de dienst des tabernakels te bedienen.

9 Gij zult dan, aan Aäron en aan zijne zonen, de Levieten geven; zij zijn gegeven, zij zijn hem gegeven uit de kinderen Israëls.

10 Maar Aäron en zijne zonen zult gij stellen, dat zij hun priesterambt waarnemen; en de vreemde, die nadert, zal gedood worden.

11 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

12 En Ik, zie, Ik heb de Levieten uit het midden van de kinderen Israëls genomen, in plaats van allen eerstgeborenen, ^d die de baarmoeder opent, uit de kinderen Israëls; en de Levieten zullen mijne zijn.

13 Want alle eerstgeborene is mijne; van den dag, dat Ik alle eerstgeborenen in Egypteland sloeg, ^e heb Ik Mij geheiligd alle eerstgeborenen in Israël, van de menschen tot de beesten; zij zullen mijne zijn; Ik ben de HEERE!

14 En de HEERE sprak tot Mozes in de woestijn van Sinaï, zeggende:

15 Tel de zonen van Levi naar het huis hunner vaderen, naar hunne geslachten; al wat mannelijk is, van een maand oud en daarboven, die zult gij tellen.

16 En Mozes telde hen naar het bevel

J. v. C.
1490.^a Ex. 38:26.
Num. 1:46.^b Num. 1:58, 49.

1491.

^a Ex. 6:22.

1490.

^b Lev. 10:1, 2, enz.
Num. 26:61.
1 Kron. 24:2.^c Num. 16:9, 18:2.^d Ex. 13:2.^e Ex. 13:2, 22:29, 34:19, Lev. 27:26, Num. 8:16, Luk. 2:23.

J. v. C.
1490.f Ex. 6:15.
16, 17.
Num. 26:57.
1 Kron. 6:1.
23:6.

des HEEREN, gelijk als hem geboden was.

17 f Dit nu waren de zonen van Levi met hunne namen: Gerson, en Kahath, en Merári.

18 En dit zijn de namen der zonen van Gerson, naar hunne geslachten: Libni, en Siméi.

19 En de zonen van Kahath, naar hunne geslachten: Auran en Izhar, Hebron en Uzziel.

20 En de zonen van Merári, naar hunne geslachten: Máheli en Músi; dit zijn de geslachten der Levieten, naar het huis hunner vaderen.

21 Van Gerson was het geslacht der Libnieten, en het geslacht der Siméieten; dit zijn de geslachten der Gersonieten.

22 Hunne getelden in getal waren van al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven; hunne getelden waren zeven duizend en vijf honderd.

23 De geslachten der Gersonieten zullen zich legeren achter den tabernakel, westwaarts.

24 De overste nu van het vaderlijke huis der Gersonieten zal zijn Eljasaf, de zoon van Laél.

25 En de wacht der zonen van Gerson in de tent der samenkomst zal zijn de tabernakel en de tent, haar deksel, en het deksel aan de deur van de tent der samenkomst.

26 En de behangzelen des voorhofs, en het deksel van de deur des voorhofs, welke bij den tabernakel en bij het altaar rondom zijn; misgaders zijne zelen, tot zijne gansche dienst.

27 En van Kahath is het geslacht der Auranieten, en het geslacht der Izharieten, en het geslacht der Hebronieten, en het geslacht der Uzzielieten; dit zijn de geslachten der Kohathieten.

28 In getal van al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven, waren acht duizend en zes honderd, waarnemende de wacht des heilighdoms.

29 De geslachten der zonen van Kohath zullen zich legeren aan de zijde des tabernakels, zuidwaarts.

30 De overste nu van het vaderlijke huis der geslachten van de Kohathieten, zal zijn Elisafan, de zoon van Uzziel.

31 Hunne wacht nu zal zijn de ark, en de tafel, en de kandelaar, en de altaren, en het gereedschap des heilighdoms, met hetwelk zij dienst doen, en het deksel, en al wat tot zijne dienst behoort.

32 De overste nu der oversten van Levi zal zijn Eleazar, de zoon van Aäron, den priester: zijn opzicht zal zijn over degenen, die de wacht des heilighdoms waarnemen.

33 Van Merári is het geslacht der Máheliëten, en het geslacht der Músiëten; dit zijn de geslachten van Merári.

34 En hunne getelden in getal van al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven, waren zes duizend en twee honderd.

35 De overste nu van het vaderlijke huis der geslachten van Merári zal zijn Zariël, de zoon van Abihail, zij zullen zich legeren aan de zijde des tabernakels, noordwaarts.

36 En het opzicht der wachten van de zonen van Merári zal zijn over de bereden des tabernakels, en zijne righelen, en zijne pilaren, en zijne voeten, en al zijn gereedschap, en al wat tot zijne dienst behoort.

37 En de pilaren des voorhofs rondom, en hunne voeten, en hunne pennen, en hunne zelen.

38 Die nu zich legeren zullen voor den tabernakel oostwaarts, voor de tent der samenkomst, tegen den opgang, zullen zijn Mozes, en Aäron met zijne zonen,

waarnemende de wacht des heilighdoms, voor de wacht der kinderen Israëls; en de 3 vreemde, die nadert, zal gedood worden.

39 Alle getelden der Levieten, welke Mozes en Aäron, op het bevel des HEEREN, naar hunne geslachten, geteld hebben, al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven, waren twee en twintig duizend.

40 En de HEERE zeide tot Mozes: Tel alle eerstgeborenen, wat mannelijk is onder de kinderen Israëls, van eene maand oud en daarboven; en neem het getal hunner namen op.

41 En gij zult voor Mij de Levieten nemen, (Ik ben de HEERE!) in plaats van alle eerstgeborenen onder de kinderen Israëls, en de beesten der Levieten, in plaats van alle eerstgeborenen onder de beesten der kinderen Israëls.

42 Mozes dan telde, gelijk als de HEERE hem geboden had, alle eerstgeborenen onder de kinderen Israëls.

43 En alle eerstgeborenen, die mannelijk waren, in het getal der namen, van eene maand oud en daarboven, naar hunne getelden, waren twee en twintig duizend twee honderd en drie en zeventig.

44 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

45 Neem de Levieten, in plaats van alle eerstgeboorte onder de kinderen Israëls, en de beesten der Levieten, in plaats van hunne beesten: want de Levieten zullen mijne zijn: Ik ben de HEERE!

46 Aangnande de twee honderd drie en zeventig, die gelost zullen worden, die overschieten, boven de Levieten, van de eerstgeborenen van de kinderen Israëls;

47 Gij zult voor elk hoofd vijf sikkels nemen; naar den sikkels des heilighdoms zult gij ze nemen; ^a die sikkels is twintig gera.48 En gij zult dat geld aan Aäron en zijne zonen geven, ^b het geld der gelosten, die onder hen overschieten.

49 Toen nam Mozes dat losgeld van degenen, die overschoten boven de gelosten door de Levieten;

50 Van de eerstgeborenen van de kinderen Israëls nam hij dat geld, duizend drie honderd vijf en zestig sikkels, naar den sikkels des heilighdoms.

51 En Mozes gaf dat geld der gelosten aan Aäron en aan zijne zonen, naar het bevel des HEEREN, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 4.

Bevel van de telling der Levieten van 30 tot 50 jaren, die tot de dienst van den tabernakel bekwaam waren, vs. 1. Nadere bepaling der diensten van elk geslacht: van de Kohathieten, 15; van de Gersonieten, 22; en van de Merariëten, 29. Het getal van elk in het bijzonder, 34, en van allen met elkander wordt opgegeven, 46.

EN de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

2 Neemt op de som der zonen van Kohath, uit het midden der zonen van Levi, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen.

3 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud; al wie tot dezen strijd inkomt, om het werk in de tent der samenkomst te doen.

4 Dit zal de dienst zijn der zonen van Kohath, in de tent der samenkomst, te waken de heiligheid der heiligheden.

5 In het optrekken des legers, zoo zullen Aäron en zijne zonen komen, en den voorhang des deksels afnemen, en zullen daarmede de ark der getuigenis bedekken.

6 En zij zullen een deksel van dassenvellen daarop leggen, en een geheel kleed

J. v. C.
1490.g vers 10.
Num. 16:43.h Ex. 30:13.
Lev. 27:25.
Num. 18:16.
Kacc. 45:12.

J. v. C.
1890.

K₁ 25:30,

Ex. 25.31

Ex. 25.38

Ex. 30, 34, 35.

Ex. 30-23,
24, enz.

van hemelsblauw daarbovenop uitspreiden; en zij zullen derzelver handboomen aanleggen.

7 Zij zullen ook op de toontafel een kleed van hemelsblauw uitspreiden, en zullen daarop zetten de schotels, en de reukschalen, en de kroezen, en de dekschotels; ook zal het gedurig brood daarop zijn.

8 Daarna zullen zij een scharlaken kleed daarover uitspreiden, en zullen dat met een deksel van dassenvellen bekleeden; en zij zullen derzelver handboomen aanleggen.

9 Dan zullen zij een kleed van hemels-
blauw nemen, en bedekken ^b den kan-
delaar des luchters, en zijne lampen, en
zijne snuiters, en zijne ^c bluschkvaten, en
al zijne oliëvaten, met welke zij aan
denzeiven dienen.

10 Zij zullen ook denzelven, en al zijn gereedschap, in een deksel van dassenvellen doen, en zullen hem op den draagboom leggen.

11 En over het gouden altaar zullen zij een kleed van hemelsblauw uitspreiden, en zullen dat met een deksel van dassenvellen bedekken; en zij zullen deszelfs handboomen aanlegzen.

12 Zij zullen ook nemen alle gereedschap der dienst, met hetwelk zij in het heiligdom dienen, en zullen het leggen in een kleed van hemelsblauw, en zullen hetzelfde met een deksel van dassenvellen bedekken; en zij zullen het op den draagboom leggen.

13 En zij zullen de asch van het altaar vegen, en zij zullen daarover een kleed van purper uitspreiden.

14 En zij zullen daarop leggen al zijn gereedschap, waarmede zij aan hettelle dienen, de kooipannen, de kraauwelen, en de schoffelen, en de sprengbekkens, al het gereedschap des altaars; en zij zullen daarover een deksel van dassenvellen uitspreiden, en zullen deszelfs handboomen aanleggen.

15 Als nu Aaron en zijne zonen, het dekken van het heiligdom, en van al gereedschap des heiligdoms, in het optrekken des legers, zullen voleind hebben, zoo zullen daarna de zonen van Kohath komen om te dragen; maar zij zullen dat heilige niet aanroeren, dat zij niet sterven. Dit is de last der zonen van Kohath, in de tent der samenkomst.

16 Het opzigt nu van Eleázár, den zoon van Aaron, den priester, zal zijn over de olie des luchters, en het *d* reukwerk der welriekende specerijen, en het gedurig spijsoffer, en de *e* zalfolie : het opzigt des ganschen tabernakels, en alles wat daarin is, aan het heiligdom en aan zijn gereedschap.

17 En de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende :

18 Gij zult den stam van de geslachten der Kohathieten niet laten uitgeroeid worden, uit het midden der Levieten :

19 Maar dit zult gij hun doen, opdat zij leven en niet sterven, als zij tot de heiligheid der heiligheden toetreden zullen: Aäron en zijne zonen zullen komen, en stellen hen een ieder over zijne dienst en aan zijnen last.

20 Doch zij zullen niet inkomen om te zien, als men het heiligdom inwindt, opdat zij niet sterven.

21 En de HEERE sprak tot Mozes,
zeggende :

22 Neem ook op de som der zonen van Gerson, naar het huis hunner vaderen, naar hunne geslachten.

23 Gij zult hen tellen van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkomt om den strijd te strijden, opdat hij de dienst bediene in de tent der samenkomst.

24 Dit zal zijn de dienst dergeslachten van de Gersonieten, in het dienen en in den last.

25 Zij zullen dan dragen de gordijnen des tabernakels, en de tent der zamenkomst, *te weten* haar deksel, en het das-sendeksel, dat *er* bovenop is, en het deksel der deur van de tent der zamenkomst :

26. En de behangselen des voorhofs, en het deksel der deur van de poort des voorhofs, hetwelk is bij den tabernakel en bij het altaar rondom; en hunne zelen, en al het gereedschap van hunne dienst, mitsgaders al wat daarvoor bereid wordt, omst zij dienen.

27 De geheele dienst van de zonen der
Gersonieten, in al hunnen last, en in al
hunne dienst, zal zijn naar het bevel van
Aäron en van zijne zonen; en gijlieden
zult hun ter bewaring al hunnen last
bevelen.

28 Dit is de dienst van de geslachten der zonen van de Gersonieten, in de tent der zamenkomst; en hunne wacht zal zijn onder de hand van Ithamar, den zoon van Aäron, den priester.

29 Aangaande de zonen van Merári, die zult gij naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaders tellen.

30 Gij zult hen tellen van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkomt tot dezen strijd, om te bedienen de dienst van de tent der zamenkomst.

31 Dit zal nu zijn de onderhouding van hunnen last, naar al hunne dienst, in de tent der zamenkomst: de berderen des tabernakels, en zijne righelen, en zijne pilaren, en zijne voeten:

32 Mitsgaders de pilaren des voorhofs
rondom, hunne voeten, en hunne pennen,
en hunne zelen, met al hun gereedschap,
en met al hunne dienst; en het gereed-
schap van de waarneming van hunnen
last zult gij bij namen tellen.

33 Dit is de dienst van de geslachten der zonen van Merári, naar hunne gansche dienst, in de tent der samenkomst, onder de hand van Ithamar, den zoon van Aäron, den priester.

34 Mozes dan en Aäron, ende oversten der vergadering telden de zonen der Kohathieten, naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen :

35 Van dertig jaren oud en daarboven,
tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot
dezen strijd, tot de dienst in de tent der
zamenkomst;

36 Hunne getelden nu waren, naar hunne geslachten, twee duizend zeven honderd en vijftig.

37 Dit zijn de getelden van de geslachten der Kohathieten, van al wie in de tent der samenkomst diende, welke Mozes en Aäron geteld hebben, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes.

38 Insgelijks de getelden der zonen van Geron, naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen :

39 Van dertig jaren oud en daarboven,
tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot
dezen strijd, tot de dienst in de tent der
zamenkomst :

40 Hunne getelden waren, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaders, twee duizend zes honderd en dertig.

41 Deze zijn de getelden van de geslachten der zonen van Gerson, van al wie in de tent der zamenkomst diende, welke Mozes en Aäron telden, naar het bevel des HEEREN.

42 En de getelden van de geslachten der zonen van Merári, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen.

43 Van dertig jaren oud en daarboven,
tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot

J. v. C.
1420.

J. Es. 26.15.

J. v. C.
1490.

dezen strijd, tot de dienst in de tent der samenkomst;

44 Hunne getelden nu waren, naar hunne geslachten, drie duizend en twee honderd.

45 Deze zijn de getelden van de geslachten der zonen van Merari, welke Mozes en Aäron geteld hebben, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes.

46 Al de getelden, welke Mozes en Aäron, en de oversten van Israël geteld hebben van de Levieten, naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen:

47 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkwam, om de dienst der bediening en de dienst van den last, in de tent der samenkomst, te bedienen;

48 Hunne getelden waren acht duizend vijf honderd en tachtig.

49 Men telde hen, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes, een ieder naar zijne dienst, en naar zijnen last; en zijne getelden waren, die de HEERE Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 5.

Bevel om alle onreinen buiten het leger af te zonderen, vs. 1. Wetten over het wedergeven van hetgeen men iemand ontfreemd had, 5. Het vrijwillig geheiligde was voor den priester, 9. Over den ijverzucht van den man ontrent de huiskheid zijner vrouw en de plechtigheden daarbij in acht te nemen, 11; met verklaring van deze, 27. Besluit, 29.

EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, dat zij uit het leger *a* wegzenden alle melaatschen, en alle *b* vloeienden, en allen, die onrein zijn van *c* eenen doode.

3 Van den man tot de vrouw toe zult gij hen wegzenden; tot buiten het leger zult gij hen wegzenden; opdat zij niet verontreinigen hunne legers, in welke midden Ik wone.

4 En de kinderen Israëls deden alzoo, en zonden hen tot buiten het leger; gelijk de HEERE tot Mozes gesproken had, alzoo deden de kinderen Israëls.

5 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

6 *d* Spreek tot de kinderen Israëls: Wanneer een man of een vrouw iets van eenige menschelijke zonden gedaan zullen hebben, overtreden hebbende door overtredding tegen den HEERE, zoo is diezelfde ziel schuldig.

7 En zij zullen hunne zonde, welke zij gedaan hebben, belijden; daarna zal hij zijne schuld wederuitkeeren, *e* naar de hoofdsom daarvan, en derzelver vijfde deel zal hij daarboven toedoen, en zal het dien geven, aan wien hij zich verschuldigd heeft.

8 Maar zoo die man geen' lossar zal hebben, om de schuld aan hem weder uit te keeren, zal die schuld, welke den HEERE wederuitgekeerd wordt, des priesters zijn; behalve den ram der verzoening, met welken hij voor hem verzoening doen zal.

9 Desgelijks zal alle heffing van alle geheiligde dingen der kinderen Israëls, welke zij tot den priester brengen, zijne zijn.

10 *f* En eens ieders geheiligde dingen zullen zijne zijn; wat iemand den priester zal gegeven hebben, zal zijne zijn.

11 Widders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

12 Sprek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer van iemand zijne huisvrouw zal afgeweken zijn, en door overtredding tegen hem overtreden zal hebben:

13 Dat een man bij haar door bijligging des zaads zal geïegen hebben, en het voor

de oogen haars mans zal verborgen zijn; en zij zich verheeld zal hebben, zijnde nogtans onrein geworden; en geen getuige tegen haar is, en zij niet betrapt is;

14 En de ijvergeest over hem gekomen is, dat hij ijvert over zijne huisvrouw, dewijl zij onrein geworden is; of dat over hem de ijvergeest gekomen is, dat hij over zijne huisvrouw ijvert, hoewel zij niet onrein geworden is;

15 Dan zal die man zijne huisvrouw tot den priester brengen, en zal hare offerande voor haar medebrengen, een tiende deel van een efa gerstenmeel; hij zal geene olie daarop gieten, noch wierook daarop leggen, dewijl het een spijsoffer der ijveringen is, een spijsoffer der gedachtenis, dat de ongerechtigheid in gedachtenis brengt.

16 En de priester zal haar doen naderen, hij zal haar stellen voor het aangezicht des HEEREN.

17 En de priester zal heilig water in een aarden vat nemen; en van het stof, hetwelk op den vloer des tabernakels is, zal de priester nemen, en in het water doen.

18 Daarna zal de priester de vrouw voor het aangezicht des HEEREN stellen, en zal het hoofd van de vrouw ontblooten, en zal het spijsoffer der gedachtenis op hare handen leggen, hetwelk het spijsoffer der ijveringen is; en in de hand des priesters zal dat bitter water zijn, hetwelk den vloek medebrengt.

19 En de priester zal haar beëdigen, en zal tot die vrouw zeggen: Indien niemand bij u gelegen heeft, en indien gij, onder uwen man zijnde, niet afgeweken zijt tot onreinigheid, wees vrij van dit bitter water, hetwelk den vloek medebrengt!

20 Maar zoo gij, onder uwen man zijnde, afgeweken zijt, en zoo gij onrein geworden zijt, dat een man bij u gelegen heeft, behalve uwen man:

21 (Dan zal de priester die vrouw met den eed der vervloeking beëdigen, en de priester zal tot de vrouw zeggen:) De HEERE zette u tot eenen vloek, en tot eenen eed, in het midden uws volks, mits dat de HEERE uwe heup vervallende, en uwen buik zwellende make;

22 Dat datzelfde water, hetwelk de vervloeking medebrengt, in uw ingewand inga, om den buik te doen zwellen, en de heup te doen vervallen! Dan zal die vrouw zeggen: Amen, amen!

23 Daarna zal de priester deze zelfde vloeken op een eedelijke schrijven, en hij zal het met het bitter water uitdoen.

24 En hij zal die vrouw dat bitter water, hetwelk de vervloeking medebrengt, te drinken geven, dat het water, hetwelk de vervloeking medebrengt, in haar tot bitterheden inga.

25 En de priester zal uit de hand van die vrouw het spijsoffer der ijveringen nemen, en hij zal datzelfde spijsoffer voor het aangezicht des HEEREN bewegen, en zal dat op het altaar offeren.

26 De priester zal ook van dat spijsoffer, deszelfs gedenkoffer, een handvol grijpen, en zal het op het altaar aansteken; en daarna zal hij dat water die vrouw te drinken geven.

27 Als hij haar nu dat water zal te drinken gegeven hebben, het zal geschieden, indien zij onrein geworden is, en tegen haren man door overtredding zal overtreden hebben, dat het water, hetwelk vervloeking medebrengt, tot bitterheid in haar ingaan zal, en haar buik zwellen, en hare heup vervallen zal; en die vrouw zal in het midden van haar volk tot eenen vloek zijn.

28 Doch indien de vrouw niet onrein geworden is, maar rein is, zoo zal zij

J. v. C.
1490.*a* Lev. 13:3, 46.*b* Lev. 15:2.*c* Lev. 21:1.*d* Lev. 6:1, 3.*e* Lev. 6:5.*f* Lev. 10:12.

J. v. C.
1490.

vrij zijn, en zal met zaad bezadigd worden.

29 Dit is de wet der ijveringen, als eene vrouw, onder haren man zijnde, zal afge- weken en onrein geworden zijn :

30 Of als over eenen man de ijvergeest zal gekomen zijn, en hij over zijne huis- vrouw zal geijverd hebben, dat hij de vrouw voor het aangezicht des HEEREN ſtelle, en de priester aan haar deze gan- sche wet volbrengt.

31 En de man zal van de ongerechtig- heid onſchuldig zijn; maar dieſelve vrouw zal hare ongerechtigheid dragen.

HOOFDSTUK 6.

Wet der gelofte van het nazireërſchap, vs. 1: de reinheid, daarin gevorderd, 3; de ver- zoening van den verontreinigten nazireër, 9; de plegtigheden bij het einde der gelofte, 13. Zegen door den priester uit te ſpreken bij het zegenen der gemeente van Israël, 22.

EN de HEERE ſprak tot Mozes, zeg- gende :

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen : Wanneer een man of eene vrouw zich afgeſcheiden zal hebben, be- lovende de gelofte eens Nazireërs, om zich den HEERE af te zonderen :

3 Van wijn en ſterken drank zal hij zich afzonderen ; wijnedik, en elik van ſterken drank zal hij niet drinken, noch eenige vochtigheid van druiven zal hij drinken, noch verſche of gedroogde druiven eten.

4 Al de dagen van zijn nazireërſchap zal hij niet eten van iets, dat van den wijnstok des wijns gemaakt is, van de kernen af tot de baſten toe.

5 Al de dagen der gelofte van zijn nazi- reërſchap zal het ^a ſcheermes over zijn hoofd niet gaan; totdat die dagen vervuld zullen zijn, die hij zich den HEERE zal afgezonderd hebben, zal hij heilig zijn, latende de lokken van het haar zijns hoofds wassen.

6 Al de dagen, die hij zich den HEERE zal afgezonderd hebben, zal hij tot het ligchaam eens dooden niet gaan.

7 Om zijnen vader of om zijne moeder, om zijnen broeder of om zijne zuster, om hen zal hij zich niet verontreinigen, als zij dood zijn : want het nazireërſchap zijns Gods is op zijn hoofd.

8 Al de dagen van zijn nazireërſchap is hij den HEERE heilig.

9 En zoo de geſtorvene bij hem onvoor- ziens haſtelijk geſtorven ware, dat hij het hoofd van zijn nazireërſchap zou verontreinigd hebben, zoo zal hij op den dag zijner reiniging zijn hoofd beſche- ren; op den zevenden dag zal hij het beſcheren.

10 En op den achtſten dag zal hij twee tortelduiven, of twee jonge duiven bren- gen tot den priester, tot de deur van de tent der zamenkomst.

11 De priester nu zal eene bereiden ten zondoffer, en eene ten brandoffer, en zal voor hem verzoening doen, van dat hij aan het doode ligchaam gezondigd heeft; alſoo zal hij zijn hoofd op dienſelfden dag heiligen.

12 Daarna zal hij de dagen van zijn nazi- reërſchap den HEERE afzonderen, en zal een lam, dat eenjarig is, brengen ten ſchuldoffer; en de vorige dagen zullen vallen, omdat zijn nazireërſchap verontreinigd was.

13 En dit is de wet des Nazireërs : op den dag, als de dagen van zijn nazireër- ſchap zullen vervuld zijn, zal hij dit brengen tot de deur van de tent der za- menkomst.

14 Hij dan zal tot zijne offerande den HEERE offeren een volkomen eenjarig lam ten brandoffer, en een volkomen een-

jarig oolam ten zondoffer, en een vol- komen ram ten dankoffer;

15 En een ^b korf ongezuurde koeken, koeken van meelbloem, met olie ge- mengd, en ongezuurde vladen, met olie beſtreken, mitsgaders hun ſpijsoffer, en hunne drankoffer;

16 En de priester zal het voor het aan- gezigt des HEEREN brengen, en zal zijn zondoffer en zijn brandoffer bereiden.

17 Hij zal ook den ram ten dankoffer den HEERE bereiden, met den korf der ongezuurde koeken; en de priester zal zijn ſpijsoffer en zijn drankoffer bereiden.

18 Alſdan zal de Nazireër, aan de deur van de tent der zamenkomst, ^b het hoofd van zijn nazireërſchap beſcheren; en hij zal het hoofdhaar van zijn nazireërſchap nemen, en hij zal het leggen op het vuur, dat onder het dankoffer is.19 Daarna zal de priester een ^c gezo- den ſchouder nemen van den ram, en eenen ongezuurden koek uit den korf, en eene ongezuurde vlade; en hij zal ze op de handen des Nazireërs leggen, nadat hij zijn nazireërſchap afgeſchoren heeft.20 En de priester zal die ^c bewegten ten beweeffer, voor het aangezicht des HEEREN; het is een heilig ding voor den priester, met de borst des beweeffers, en met den ſchouder des beeffers; en daarna zal die Nazireër wijn drukken.

21 Dit is de wet des Nazireërs, die zijne offerande den HEERE voor zijn nazireër- ſchap zal beloofd hebben, behalve wat zijne hand bekomen zal; naar zijne ge- lofte, welke hij beloofd zal hebben, alſoo zal hij doen, naar de wet van zijn nazi- reërſchap.

22 En de HEERE ſprak tot Mozes, zeggende :

23 Spreek tot Aäron en zijne zonen, zeggende : Alſoo zult gijlieden de kinde- ren Israëls zegenen, zeggende tot hen :

24 De HEERE zegene u, en behoede u!

25 De HEERE doe zijn aangezicht over u lichten, en zij u genadig!

26 De HEERE verheffe zijn aangezicht over u, en geve u vrede!

27 Alſoo zullen zij mijnen naam op de kinderen Israëls leggen; en Ik zal hen zegenen.

HOOFDSTUK 7.

Beſchrijving van hetreen de twaalf overſten der ſtammen, na de oprigting en heiligung van den tabernakel hebben geſchied, in het algemeen, vs. 1; hetwek den Gersonieten en Merarieten wordt gezegd, 4; wat elk in het bijzonder aan zilveren en gouden vaten en beesten heeft geſoofd, bij de in- wijding van het altaar, 10. Optelling van ge- heel het geſoefde, 84. De wijze, waarop God met Mozes ſprak van het verzoendekel, 89.

EN het geſchiedde ten dage, als Mozes geïndigd had ^a den tabernakel op te rigten, dat hij dien gezalfd, en dien geheiligd had, en al zijn gereedschap, mitsgaders het altaar en al zijn gereed- ſchap, en hij ze gezalfd, en dezelve ge- heiligd had :

2 Dat de overſten van Israël, de hoof- den van het huis hunner vaderen offerden; deſen waren de overſten der ſtammen die over de getelden ſtonden.

3 En zij bragten hunne offerande voor het aangezicht des HEEREN, zes over- dekte wagens, en twaalf runderen; eenen wagen voor twee overſten, en eenen os voor elk eenen; en bragten ze voor den tabernakel.

4 En de HEERE ſprak tot Mozes, zeggende :

5 N eem ze van hen, opdat zij zijn mo- gen ^a in te bedienen de dienst van de tent der zamenkomst; en gij zult dezelve den Levieten geven, een ^a ieder naar zijne dienst.J. v. C.
1490.^b Hand. 21:24.^c Ex. 29:27.Riet. 13:5
1 Sam. 1:11.^a Ex. 40:18.

J. v. C.
1490.

6 Alzoo nam Mozes die wagens, en die runderen, en gaf dezelve den Levieten.

7 Twee wagens en vier runderen gaf hij den zonen van Gerson, naar hunne dienst.

8 En vier wagens en acht runderen gaf hij den zonen van Merari, naar hunne dienst; onder de hand van Ithamar, den zoon van Aäron, den priester.

9 Maar den zonen van Kohath gaf hij niet: want de dienst der heilige dingen was op hen, die zij op de schouderen droegen.

10 En de oversten offerden ter inwijding des altaars, op den dag als hetzelve gezalfd werd: de oversten dan offerden hunne offeranden voor het altaar.

11 En de HEERE zeide tot Mozes: Elk overste zal (een iegelijk op zijnen dag) zijne offerande offeren, ter inwijding des altaars.

12 Die nu op den eersten dag zijne offerande offerde, was Nahasson, de zoon van Aminadab, voor den stam van Juda.

13 En zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen*; een zilveren sprengbekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkkel des heiligdoms; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

14 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

15 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

16 Een geitenbok, ten zondoffer;

17 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Nahasson, den zoon van Aminadab.

18 Op den tweeden dag offerde Nathaneel, de zoon van Zuar, de overste van Issachar.

19 Hij offerde zijne offerande: een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen*; een zilveren sprengbekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkkel des heiligdoms; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

20 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

21 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

22 Een geitenbok, ten zondoffer;

23 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Nathaneel, den zoon van Zuar.

24 Op den derden dag offerde de overste der zonen van Zebulon, Eliab, de zoon van Helon.

25 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen*; een zilveren sprengbekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkkel des heiligdoms; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer.

26 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

27 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

28 Een geitenbok, ten zondoffer;

29 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Eliab, den zoon van Helon.

30 Op den vierden dag offerde de overste der kinderen van Ruben, Elizur, de zoon van Sedeur.

31 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen*; een zilveren sprengbekken

van zeventig *sikkelen*, naar den sikkkel des heiligdoms; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

32 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

33 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

34 Een geitenbok, ten zondoffer;

35 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elizur, den zoon van Sedeur.

36 Op den vijftien dag offerde de overste der kinderen van Simeon, Selomiel, de zoon van Zurisaddai.

37 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen*; een zilveren sprengbekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkkel des heiligdoms; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

38 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

39 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

40 Een geitenbok, ten zondoffer;

41 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Selomiel, den zoon van Zurisaddai.

42 Op den zesden dag offerde de overste der kinderen van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuël.

43 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen*; een zilveren sprengbekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkkel des heiligdoms; beiden vol meelbloem gemengd met olie, ten spijsoffer;

44 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

45 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

46 Een geitenbok, ten zondoffer;

47 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Eljasaf, den zoon van Dehuël.

48 Op den zevenenden dag offerde de overste der kinderen van Efraim, Eliafai, de zoon van Ammihud.

49 Zijne offerande was: Een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen*; een zilveren sprengbekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkkel des heiligdoms; beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

50 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

51 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

52 Een geitenbok, ten zondoffer;

53 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Eliafai, den zoon van Ammihud.

54 Op den achtsten dag offerde de overste der kinderen van Manasse, Gamaliel, de zoon van Pedasur.

55 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen*; een zilveren sprengbekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkkel des heiligdoms; beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

56 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;

57 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;

58 Een geitenbok, ten zondoffer;

59 En ten dankoffer: twee runderen,

J. v. C.
1490.

J. v. C.
1490.

J. v. C.
1490.

vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Gamaliël, den zoon van Pedázur.

60 Op den negenden dag *offerde* de oversten der kinderen van Benjamin, Abidan, de zoon van Gideóni.

61 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen* ; een zilveren sprengebekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkel des heilighdoms ; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijs-offer ;

62 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks ;

63 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer ;

64 Een geitenbok, ten zondoffer ;

65 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Abidan, den zoon van Gideóni.

66 Op den tienden dag *offerde* de overste der kinderen van Dan, Abiézer, de zoon van Ammisaddai.

67 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen* ; een zilveren sprengebekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkel des heilighdoms ; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijs-offer ;

68 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks ;

69 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brand-offer ;

70 Een geitenbok, ten zondoffer ;

71 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Abiézer, den zoon van Ammisaddai.

72 Op den elfden dag *offerde* de overste der kinderen van Aser, Págiel, de zoon van Ochran.

73 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen* ; een zilveren sprengebekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkel des heilighdoms ; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijs-offer ;

74 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks ;

75 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brand-offer ;

76 Een geitenbok, ten zondoffer ;

77 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Págiel, den zoon van Ochran.

78 Op den twaalfden dag *offerde* de overste der kinderen van Naftali, Ahira, de zoon van Enan.

79 Zijne offerande was : een zilveren schotel, welks gewigt was honderd dertig *sikkelen* ; een zilveren sprengebekken van zeventig *sikkelen*, naar den sikkel des heilighdoms ; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijs-offer ;

80 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks ;

81 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brand-offer ;

82 Een geitenbok, ten zondoffer ;

83 En ten dankoffer : twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Ahira, den zoon van Enan.

84 Dit is de inwijding des altaars van de oversten van Israël, op den dag als hetzelfde gezalfd werd : twaalf zilveren schotels, twaalf zilveren sprengebekken, twaalf gouden reukschalen.

85 Een zilveren schotel was van hon-

derd dertig *sikkelen*, en een sprengebekken van zeventig : al het zilver van de vaten was twee duizend en vier honderd *sikkelen*, naar den sikkel des heilighdoms.

86 Twaalf gouden reukschalen vol reukwerks, elke reukschaal was van tien *sikkelen*, naar den sikkel des heilighdoms : al het goud der reukschalen was honderd en twintig *sikkelen*.

87 Al de runderen ten brandoffer waren twaalf varren, twaalf rammen, twaalf eenjarige lammeren, met hun spijsoffer ; en twaalf geitenbokken ten zondoffer.

88 En al de runderen ten dankoffer waren vier en twintig varren, de rammen zestig, de bokken zestig, de eenjarige lammeren zestig. Dit is de inwijding des altaars, nadat hetzelfde gezalfd was.

89 En als Mozes in de tent der zamenkomst ging, om met Hem te spreken, zoo hoorde hij eene stem tot hem sprekende, van boven het verzoendeksel, hetwelk is op de ark der getuigenis, van tusschen de twee cherubim. Alzoo sprak Hij tot hem.

HOOFDSTUK 8.

Wetten aangaande het aansteken der lampen van den kandelaar, vs. 1 ; de reiniging der Levieten, 5 ; de Levieten, in de plaats der eerstgeborenen komende, worden den priesters ter bediening toegevoegd, 16 ; over den leeftijd, waarin zij hunne dienst aanvangen en eindigen, 23 ; over hetgeen zij na het einde te doen hadden, 26.

EN DE HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

2 Spreek tot Aäron, en zeg tot hem : Als gij de lampen aansteken zult, *a* regt tegenover den kandelaar zullen de seven lampen lichten.

3 En Aäron deed alzoo : tegenover voraan den kandelaar stak hij deszelfs lampen aan ; gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

4 Dit werk nu des kandelaars was van *b* digt goud, tot zijne schacht, tot zijne bloemen was het digt ; naar de gedaante, die de HEERE Mozes vertoond had, alzoo had hij den kandelaar gemaakt.

5 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

6 Neem de Levieten uit het midden van de kinderen Israëls, en reinig hen.

7 En aldus zult gij hun doen, om hen te reinigen : sprenge op hen water der ontzondiging ; en zij zullen het scheermes over hun gansche vleesch doen gaan, en zij zullen hunne kleederen wasschen, en zich reinigen.

8 Daarna zullen zij nemen eenen var, een jong rund, met zijn spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd ; en eenen anderen var, een jong rund, zult gij nemen ten zondoffer.

9 En gij zult de Levieten voor de tent der zamenkomst doen naderen ; en gij zult de geheele vergadering der kinderen Israëls doen verzamelen.

10 Ja gij zult de Levieten voor het aangezigt des HEEREN doen naderen ; en de kinderen Israëls zullen hunne handen op de Levieten leggen.

11 En Aäron zal de Levieten bewegen ten beweegoffer voor het aangezigt des HEEREN, van wege de kinderen Israëls ; opdat zij zijn, om de dienst des HEEREN te bedienen.

12 En de Levieten zullen hunne handen op het hoofd der varren leggen ; daarna bereidt gij eenen ten zondoffer, en eenen ten brandoffer den HEERE, om over de Levieten verzoening te doen.

13 En gij zult de Levieten stellen voor het aangezigt van Aäron, en voor het

a Ex. 25.37.

b Ex. 25.31.

J. v. C.
1490.

e Num. 3. 45.

d Num. 3. 13.

Ex. 13. 2.

22. 23.

31. 19.

Lev. 27. 26.

Luk. 2. 23.

e Num. 3. 12.

aangezicht van zijne zonen, en zij zult hen bewegen ten beweegoffer den HEERE.

14 En gij zult de Levieten uit het midden van de kinderen Israëls uitscheiden, opdat de Levieten e mijne zijn.

15 En daarna zullen de Levieten inkommen, om de tent der samenkomst te bedienen; en gij zult hen reinigen, en zult hen ten beweegoffer bewegen.

16 Want zij zijn gegeven, zij zijn Mij gegeven uit het midden van de kinderen Israëls; voor de opening van alle baarmoeder, voor de eerstgeborenen van een' ieder uit de kinderen Israëls, heb Ik ze Mij genomen.

17 Want d alle eerstgeborene onder de kinderen Israëls is mijne, onder de menschen en onder de beesten; ten dage dat Ik alle eerstgeboorte in Egypteland sloeg, heb Ik dezelve Mij geheiligd.

18 e En Ik heb de Levieten genomen voor alle eerstgeborenen onder de kinderen Israëls.

19 En Ik heb de Levieten aan Aaron en aan zijne zonen tot eene gift gegeven, uit het midden van de kinderen Israëls, om de dienst van de kinderen Israëls in de tent der samenkomst te bedienen, en om voor de kinderen Israëls verzoening te doen, dat er geene plage zij onder de kinderen Israëls, als de kinderen Israëls tot het heiligdom naderen zouden.

20 En Mozes deed, en Aaron, en de gansche vergadering der kinderen Israëls, aan de Levieten, naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had van de Levieten, zoo deden de kinderen Israëls aan hen.

21 En de Levieten ontzondigden zich, en wasschen hunne klederen, en Aaron bewoog hen ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN; en Aaron deed verzoening over hen, om hen te reinigen.

22 En daarna kwamen de Levieten, om hunne dienst te bedienen in de tent der samenkomst, voor het aangezicht van Aaron, en voor het aangezicht zijner zonen; gelijk als de HEERE Mozes van de Levieten geboden had, alzoo deden zij aan hen.

23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

24 Dit is het, wat den Levieten aangaat: van vijf en twintig jaren oud en daarboven zullen zij inkommen, om den strijd te strijden, in de dienst van de tent der samenkomst.

25 Maar van dat hij vijftig jaren oud is, zal hij van den strijd dezzer dienst afgaan, en hij zal niet meer dienen.

26 Doch hij zal met zijne broeders dienen in de tent der samenkomst, om de wacht waar te nemen; maar de dienst zal hij niet bedienen. Alzoo zult gij aan de Levieten doen in hunne wachten.

HOOFDSTUK 9.

Verhaal van het in de woestijn gevierde pascha, vs. 1. Instelling van een tweede pascha voor hen, die bij het eerste onrein waren, 9. Straffen voor hen, die, door geene wettige reden verhindert, het pascha op den bepaalden tijd niet vierden, 13. Toelating van den vreemdeling tot het pascha, 14. De wolk- en vuurkolom boven den tabernakel geeft het teken om op te breken en rust te houden, 16.

EN de HEERE sprak tot Mozes in de woestijn van Sinaï, in het tweede jaar, nadat zij uit Egypteland uitgetogen waren, in de eerste maand, zeggende:

2 Dat de kinderen Israëls het e pascha houden zouden, op zijnen gezetten tijd;

3 Op den veertienden dag in deze maand, tusschen de twee avonden zult gij dat houden, op zijnen gezetten tijd; naar al zijne inzettingen, en naar al zijne regten zult gij dat houden.

4 Mozes dan sprak tot de kinderen Israëls, dat zij het pascha zouden houden.

5 En zij hielden het pascha op den veertienden dag der eerste maand, tusschen de twee avonden, in de woestijn van Sinaï; naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, alzoo deden de kinderen Israëls.

6 Toen waren er lieden geweest, die over het doode ligchaam eens menschen onrein waren, en op denzelfden dag het pascha niet hadden kunnen houden; daarom naderden zij voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht van Aaron op dienzelven dag.

7 En diezelve lieden zeiden tot hen: Wij zijn onrein over het doode ligchaam eens menschen; waarom zouden wij verkort worden, dat wij de offerande des HEEREN op zijnen gezetten tijd niet zouden offeren, in het midden van de kinderen Israëls?

8 En Mozes zeide tot hen: Blijft staande, dat ik hoor, wat de HEERE u gebieden zal.

9 Toen sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

10 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Wanneer iemand onder u, of onder uwe geslachten, over een dood ligchaam onrein, of op eenen verre weg zal zijn, hij zal dan nog den HEERE het pascha houden.

11 In de tweede maand, op den veertienden dag, tusschen de twee avonden, zullen zij dat houden; met ongezuurde brooden en bittere saus zullen zij dat eten.

12 Zij zullen b daarvan niet overlaten tot den morgen, en zullen daarna geen been breken; naar alle inzetting van het pascha zullen zij dat houden.

13 Als een man, die rein is, en op den weg niet is, en nalaten zal het pascha te houden, zoo zal diezelve ziel uit hare volken uitgeroeid worden; want hij heeft de offerande des HEEREN op zijnen gezetten tijd niet geofferd, diezelve man zal zijne zonde dragen.

14 En wanneer een vreemdeling bij u als vreemdeling verkeert, en hij het pascha den HEERE ook houden zal, naar de inzetting van het pascha, en naar zijne wijze, alzoo zal hij het houden; e het zal eenlei inzetting voor ulieden zijn, beide den vreemdeling en den inboorling des lands.

15 En d op den dag van het oprigten des tabernakels bedekte de wolk den tabernakel, op de tent der getuigenis; en in den avond was over den tabernakel als eene gedaante des vuurs, tot aan den morgen.

16 Alzoo geschiedde het geduriglijk; de wolk bedekte denzelfden, en des nachts was er eene gedaante des vuurs.

17 Maar nadat de wolk opgeheven werd, van boven de tent, zoo verreisden ook daarna de kinderen Israëls; en in de plaats, waar de wolk bleef, daar legerden zich de kinderen Israëls.

18 Naar den mond des HEEREN verreisden de kinderen Israëls, en naar des HEEREN mond legerden zij zich; e al de dagen, in dewelke de wolk over den tabernakel bleef, legerden zij zich.

19 En als de wolk vele dagen over den tabernakel verbleef, zoo namen de kinderen Israëls de wacht des HEEREN waar, en verreisden niet.

20 Als het nu was, dat de wolk weinige dagen op den tabernakel was, naar den mond des HEEREN legerden zij zich, en naar den mond des HEEREN verreisden zij.

21 Maar was het, dat de wolk van den avond tot den morgen daar was, en de

J. v. C.
1490.b Ex. 12. 46.
Joh. 19. 33.
36.

c Ex. 12. 49.

d Ex. 40. 34.

e 1 Cor. 10. 1.

e Ex. 12. 1. 10.
Lev. 23. 5.
Num. 28. 16.
Deut. 16. 2.

J. v. C.
1490.

wolk in den morgen opgeheven werd, zoo verreiden zij; of des daags, of des nachts, als de wolk opgeheven werd, zoo verreiden zij.

22 Of als de wolk twee dagen, of eene maand, of vele dagen vertoog op den tabernakel, bijzide daarop, *f* zoo legerden zich de kinderen Israëls, en verreiden niet; en als zij verheven werd, verreiden zij.

23 Naar den mond des HEEREN legerden zij zich, en naar den mond des HEEREN verreiden zij; zij namen de wacht des HEEREN waar, naar den mond des HEEREN, door de hand van Mozes.

HOOFDSTUK 10.

Bevel om twee zilveren trompetten te maken, om gebruikt te worden bij de zamenroeping van de Israëlieten, bij het opbreken van de legers en bij de hoogtijden, vs. 1. Optogt van de Israëlieten uit de woestijn Sinai naar die van Paran, 11. De orde, waarin zij opgetrokken zijn, 14. Mozes verzoekt Hobab zijn schoonvader met hem te trekken, 29. Gebed van Mozes gebruikelijk bij het opbreken en nedertrekken van den tabernakel, 35.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Maak u twee zilveren trompetten; van digt werk zult gij ze maken; en zij zullen u zijn tot de zamenroeping der vergadering, en tot den optogt der legers.

3 Als zij met dezelve blazen zullen, dan zal de geheele vergadering tot u vergaderd worden, aan de deur van de tent der zamenkomst.

4 Maar als zij met de ééne zullen blazen, dan zullen tot u vergaderd worden de oversten, de hoofden der duizenden van Israël.

5 Als gij met een gebroken geklank blazen zult, dan zullen de legers, die tegen het oosten gelegd zijn, optrekken.

6 Maar als gij ten tweede maal met een gebroken geklank blazen zult, zullen de legers, die tegen het zuiden legeren, optrekken; met een gebroken geklank zullen zij blazen tot hunne optogten.

7 Maar in het verzamelen van de gemeente, zult gij blazen, doch geen gebroken geklank maken.

8 En de zonen van Aäron, de priesters, zullen met die trompetten blazen; en zij zullen ulieden zijn tot eene eeuwige in-zetting bij uwe geslachten.

9 En wanneer gijlieden in uw land ten strijde zult trekken tegen den vijand, die u benaauwt, zult gij ook met die trompetten een gebroken geklank maken; zoo zal uwer gedacht worden voor het aangezicht des HEEREN uws Gods, en zij zult van uwe vijanden verlost worden.

10 Desgelijks ten dage uwer vrolijkheid, en in uwe gezette hoogtijden, en in de beginselen uwer maanden, zult gij ook met de trompetten blazen over uwe brandofferen, en over uwe dankofferen; en zij zullen u ter gedachtenis zijn voor het aangezicht uws Gods: Ik ben de HEERE uw God!

11 En het geschiedde in het tweede jaar, in de tweede maand, op den twintigsten van de maand, dat de wolk verheven werd boven den tabernakel der getuigenis.

12 En de kinderen Israëls togen op, naar hunne togten, uit de woestijn Sinai; en de wolk bleef in de woestijn Paran.

13 Alzoo togen zij vooreerst op, naar den mond des HEEREN, door de hand van Mozes.

14 Want vooreerst toog op de banier van het leger der kinderen van Juda, *a* naar hunne heiren; *b* en over zijn heir was Nahasson, de zoon van Amminadab.

15 En over het heir van den stam der

kinderen van Issaschar was Nethaneël, de zoon van Zuar.

16 En over het heir van den stam der kinderen van Zebulon was Eliab, de zoon van Helon.

17 Toen werd de tabernakel afgenomen, en de zonen van Gerson, en de zonen van Merari togen op, dragende den tabernakel.

18 Daarna toog op de banier van het leger van Ruben, naar hunne heiren; en over zijn heir was Elizur, de zoon van Sedeur.

19 En over het heir van den stam der kinderen van Simeon was Selamiel, de zoon van Zursadai.

20 En over het heir van den stam der kinderen van Gad was Eljasaf, de zoon van Dehuël.

21 Toen togen op de Kobathieten, dragende *c* het heiligdom; en de anderen rigtten den tabernakel op, tegen dat dezen kwamen.

22 Daarna toog op de banier van het leger der kinderen van Efraim, naar hunne heiren; en over zijn heir was Elisama, de zoon van Ammihud.

23 En over het heir van den stam der kinderen van Manasse was Gamaliël, de zoon van Pedasur.

24 En over het heir van den stam der kinderen van Benjamin was Abidan, de zoon van Gideoni.

25 Toen toog op de banier van het leger der kinderen van Dan, zamenluitende al de legers, naar hunne heiren; en over zijn heir was Ahiezer, de zoon van Ammishadai.

26 En over het heir van den stam der kinderen van Aser was Pagiël, de zoon van Ochran.

27 En over het heir van den stam der kinderen van Naftali was Ahira, de zoon van Enan.

28 Dit waren de togten der kinderen Israëls, naar hunne heiren, als zij reisden.

29 Mozes nu zeide tot Hobab, den zoon van Rehuël, den Midianiet, den schoonvader van Mozes: Wij reizen naar die plaats, van welke de HEERE gezegd heeft: Ik zal u die geven; ga met ons, en wij zullen u weldoen: want de HEERE heeft over Israël het goede gesproken.

30 Doch hij zeide tot hem: Ik zal niet gaan; maar ik zal naar mijn land en naar mijne maatschap gaan.

31 En hij zeide: Verlaat ons toch niet; want dewijl gij weet, dat wij ons legeren in de woestijn, zoo zult gij ons tot oogen zijn.

32 En het zal geschieden, als gij met ons zult gaan, en het goede geschieden zal, waarmee de HEERE bij ons weldoen zal, dat wij u ook weldoen zullen.

33 Zoo togen zij drie dagreizen van den berg des HEEREN; en de ark des verbonds des HEEREN reisde voor hen aangezigd drie dagreizen, om voor hen eene rustplaats uit te speuren.

34 En de wolk des HEEREN was des daags over hen, als zij uit het leger verreiden.

35 Het geschiedde nu in het optrekken van de ark, dat Mozes zeide: *d* Sta op, HEERE! en laat uwe vijanden verstrooid worden, en uwe haters van uw aangezigd vlieden!

36 En als zij rustte, zeide hij: Kom weder, HEERE! tot de tien duizenden der duizenden van Israël!

HOOFDSTUK 11.

Het volk moert en wordt gestraft, vs. 1. De Israëlieten moerten andermaal uit verlangen naar vleesch en andere spijzen, met verachting van het Manna, *e*. Mozes klaagt bij God over de zwaarte van zijn ambt en verlangt verlichting, 19. God beveelt Mozes zeventig van de oudsten van Israël uit te

J. v. C.
1490.

c. Num. 4: 4.

d Ps. 68: 2.

J. v. C.
1490.

kiesen om hem in zijnen post behulpzaam te zijn. 16, belooft het volk vleesch te geven, 18, en berispt Mozes, omdat hij dit voor onmogelijk hield. 21. De zeventig oudsten worden gekozen en met de noodige gaven voorzien. 24. God zendt den Israëlieten eene groote menigte kwakkel, 31, doch de toorn des Heeren ontstak en er stierven velen, 33. Zij trekken verder, 35.

EN = het geschiedde, als het volk zich was beklagende, dat het kwaad was in de ooren des HEEREN : want de HEERE hoorde het, zoodat zijn toorn ontstak, ^b en het vuur des HEEREN onder hen ontbrandde, en verteerde, in het uiterste des legers.

2 Toen riep het volk tot Mozes; en Mozes bad tot den HEERE; en het vuur werd gedempt.

3 Daarom noemde hij den naam dier plaats Thab-éra, omdat het vuur des HEEREN onder hen gebrand had.

4 En ^c het gemeene volk, dat in het midden van hen was, werd met lust bevangen; daarom zoo weenden ook de kinderen Israëls wederom, en zeiden : d Wie zal ons vleesch te eten geven?

5 Wij gedenken aan de visschen, die wij in Egypte om niet aten; aan de komkommers, en aan de pompoenen, en aan het loof, en aan de ajunen, en aan het knodloof.

6 Maar nu is onze ziel dor, er is niet met al, behalve dit Man voor onze oogen!

7 ^e Het Man nu was als korianderzaad, en zijne verw was als de verw van den beddoh.

8 Het volk liep hier en daar, en verzamelde *het*, en maalde het met molens, of stiet het in mortieren, en zood het in potten, en maakte daarvan koeken; en zijn smaak was als de smaak van de beste vochtigheid der olie.

9 En wanneer de dauw des nachts op het leger nederviel, viel het Man op hetzelfde neder.

10 Toen hoorde Mozes het volk weenen door hunne huisgezinnen, en ieder aan de deur zijner hut; en de toorn des HEEREN ontstak zeer; ook was het kwaad in de oogen van Mozes.

11 En Mozes zeide tot den HEERE: Waarom hebt Gij aan uwen knecht kwalijk gedaan, en waarom heb ik geene genade in uwe oogen gevonden, dat Gij den last van dit gansche volk op mij legt?

12 Heb ik dan al dit volk ontvangen? heb ik het gebaad? dat Gij tot mij zoudt zeggen : Drag het in uwen schoot, gelijk als een voedstervader den zuigeling draagt, tot dat land, hetwelk Gij hunnen vaders gezworen hebt?

13 Van waar zou ik het vleesch hebben, om al dit volk te geven? want zij weenen tegen mij, zeggende : Geef ons vleesch, dat wij eten!

14 Ik alleen kan al dit volk niet dragen, want het is mij te zwaar!

15 En indien Gij alzoo aan mij doet, dood mij toch slechts, indien ik genade in uwe oogen gevonden heb; en laat mij mijn ongeluk niet aanzien!

16 En de HEERE zeide tot Mozes: Verzamel mij zeventig mannen uit de oudsten van Israël, dewelke jij weet, dat zij de oudsten des volks en deszelfs ambtlieden zijn; en zij zullen hen brengen voor de tent der zamenkomst, en zij zullen zich daar bij u stellen.

17 Zoo zal ik afkomen en met u aldair spreken; en van den Geest, die op u is, zal ik afzonderen, en op hen leggen; en zij zullen met u den last van dit volk dragen, opdat zij *dies* alleen niet draagt.

18 En tot het volk zult gij zeggen: Heiligt u tegen morgen, en gij zult vleesch eten; want gij hebt voor de ooren des HEEREN geweend, zeggende : Wie zal

ons vleesch te eten geven? want het ging ons wel in Egypte! daarom zal de HEERE u vleesch geven, en gij zult eten.

19 Gij zult niet eenen dag, noch twee dagen eten, noch vijf dagen, noch tien dagen, noch twintig dagen;

20 Tot eene geheele maand toe, totdat het uit uwen neus uitga, en u tot eene walging zij; overmits gij den HEERE, die in het midden van u is, verworpen hebt, en hebt voor zijn aangezicht geweend, zeggende : f Waaronn nu zijn wij uit Egypte getogen?

21 En Mozes zeide : Zes honderd duizend te voet is dit volk, in welks midden ik ben; en Gij hebt gezegd : Ik zal hun vleesch geven, en zij zullen eene geheele maand eten!

22 ^g Zullen dan voor hen schapen en runderen geslagt worden, dat voor hen genoeg zij? zullen al de visschen der zee voor hen verzameld worden, dat voor hen genoeg zij?

23 Doch de HEERE zeide tot Mozes : ^h Zou dan des HEEREN hand verkort zijn? Gij zult nu zien, of mijn woord u wederbaren zal, of niet.

24 En Mozes ging uit, en sprak de woorden des HEEREN tot het volk; en hij verzamelde zeventig mannen uit de oudsten des volks, en stelde hen rondom de tent.

25 Toen kwam de HEERE af in de wolk, en sprak tot hem, en afzonderende van den Geest, die op hem was, leidde Hem op de zeventig mannen, die oudsten; en het geschiedde, als de Geest op hen rustte, dat zij profeteerden, maar daarna niet meer.

26 Maar twee mannen waren in het leger overgebleven : des eenen naam was Eldad, en des anderen naam Medad; en die Geest rustte op hen, (want zij waren onder de aangeschrevenen, hoewel zij tot de tent niet uitgegaan waren) en zij profeteerden in het leger.

27 Toen liep een jongen heen, en boodschapte aan Mozes, en zeide : Eldad en Medad profeteren in het leger.

28 En Jozua, de zoon van Nun, die dienaar van Mozes, een van zijne uitgelezenen jongelingen, antwoordde en zeide : Mijn heer Mozes! verbid hun!

29 Doch Mozes zeide tot hem : Zijt gij voor mij ijverende? of al het volk des HEEREN profeten waren, dat de HEERE zijnen Geest over hen gave!

30 Daarna verzamelde zich Mozes tot het leger, hij en de oudsten van Israël.

31 Toen : voor een wind uit van den HEERE, en raapte kwakkel van de zee, en strooide ze bij het leger, omtrent eene dagreize herwaarts, en omtrent eene dagreize derwaarts, rondom het leger; en zij waren omtrent twee ellen boven de aarde.

32 Toen maakte zich het volk op, dien geheelen dag, en dien ganschen nacht, en den ganschen anderen dag, en verzamelde de kwakkel : die het minst had, had tien homers verzameld; en zij spreidden ze voor zich van elkander rondom het leger.

33 ^k Dat vleesch was nog tusschen hunne tanden, eer het gekaauwd was, zoo ontstak de toorn des HEEREN tegen het volk, en de HEERE sloeg het volk met eene zeer groote plaag.

34 Daarom heet men den naam derzelver plaats Kibroth Thááva : want daar begroeven zij het volk, dat belust was geweest.

35 Van Kibroth Thááva verreisde het volk naar Hazeróth; en zij bleven in Hazeróth.

HOOFDSTUK 12.

Mirjam en Aäron moorden tegen Mozes, vs. 1. God bestraft beiden, 6, en bezoekt Mirjam met melanchtheid, 10. Mozes bidt op Aärons

J. v. C.
1490.

f Num. 21.5

g Joh. 6.7

h Jes. 50.2.
59.1i Ex. 16.13.
Ps. 78.26.

k Ps. 78.30.31.

J. v. C.
1420.

verootmoediging den Heere voor Mirjam, 11. De Heere verhoort hem, maar beoelt Mirjam zeven dagen buiten het leger te blijven, 14. Daarna trekt het volk verder, 16.

MIRJAM nu sprak, en Aäron, tegen Mozes, ter oorzaak der vrouw, der Cuschietische, die hij genomen had: want hij had eene Cuschietische ter vrouw genomen.

2 En zij zeiden: Heeft dan de HEERE maar alleen door Mozes gesproken? heeft Hij ook niet door ons gesproken? En de HEERE hoorde het!

3 Doch de man Mozes was zeer zachtmoedig, meer dan alle menschen, die op den aardbodem waren.

4 Toen sprak de HEERE haastelijk tot Mozes, en tot Aäron, en tot Mirjam: Gij drie, komt uit tot de tent der samenkomst! En zij drie kwamen uit.

5 Toen kwam de HEERE af in de wolkkolom, en stond aan de deur der tent; daarna riep Hij Aäron en Mirjam: en zij beiden kwamen uit.

6 En Hij zeide: Hoort nu mijne woorden! Zoo er een profeet onder u is, Ik de HEERE zal door een gezigt Mij aan hem bekend maken, door eenen droom zal Ik met hem spreken.

7 Alzoo is mijn knecht Mozes niet, die in mijn gansche huis getrouw is.

8 *Fas* mond *o* tot mond! spreek Ik met hem, en door aanzien, en niet doordruistere woorden; en de gelijkenis des HEEREN aanschouwt hij: waarom dan hebt gijlieden niet gevreesd tegen mijnen knecht, tegen Mozes te spreken?

9 Zoo ontstak des HEEREN toorn tegen hen, en Hij ging weg.

10 En de volk week van boven de tent; en ziet, Mirjam was melaatsch, wit als de sneeuw. En Aäron zag Mirjam aan, en ziet, zij was melaatsch.

11 Daarna zeide Aäron tot Mozes: Och, mijn heer! leg toch niet op ons de zonde, waarmee wij zottelijk gedaan, en waarmee wij gezondigd hebben!

12 Laat zij toch niet zijn als een doode, van wiens vleesch, als hij uit zijns moeders lijf uitgaat, de helft wel verterd is!

13 Mozes dan riep tot den HEERE, zeggende: O God! heel haar toch!

14 En de HEERE zeide tot Mozes: Zoo haar vader smadelijk in haar aangezicht gesproken had, zou zij niet zeven dagen beschaamd zijn? *c* Laat haar zeven dagen buiten het leger gesloten, en daarna aangenomen worden!

15 Zoo werd Mirjam buiten het leger zeven dagen gesloten; en het volk verreisde niet, totdat Mirjam aangenomen werd.

16 Maar daarna verreisde het volk van Hazerôth, en zij legerden zich in de woestijn van Paran.

HOOFDSTUK 13.

Bevel om twaalf mannen te zenden om Kanaän te bespieden, vs. 1: hunne namen, 4: hun last, 17. Zij voeren dien uit, 22: en keeren weder met de vruchten des lands, 26. Hun bericht ontmoetigt het volk: te vergeefs beproeft Kaleb het volk weder te beoedigen, 30.

EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

2 Zend u mannen uit, die het land Kanaän verspieden, hetwelk Ik den kinderen Israëls geven zal: van elken stam zijner vaderen zult gijlieden eenen man zenden, zijnde ieder een overste onder hen.

3 Mozes dan zond hen uit de woestijn van Paran, naar den mond des HEEREN: al die mannen waren hoofden der kinderen Israëls.

4 En dit zijn hunne namen: van den

stam van Ruben, Samuina, de zoon van Zaccur.

5 Van den stam van Simeon, Safat, de zoon van Hori.

6 Van den stam van Juda, Kaleb, de zoon van Jefunne.

7 Van den stam van Issaschar, Jigael, de zoon van Jozef.

8 Van den stam van Efraim, Hoséa, de zoon van Nun.

9 Van den stam van Benjamin, Palti, de zoon van Rafu.

10 Van den stam van Zebulon, Gaddiel, de zoon van Sodi.

11 Van den stam van Jozef, voor den stam van Manasse, Gaddi, de zoon van Susi.

12 Van den stam van Dan, Ammiel, de zoon van Gemalli.

13 Van den stam van Aser, Sethur, de zoon van Michaël.

14 Van den stam van Nafthali, Nachbi, de zoon van Wofsi.

15 Van den stam van Gad, Guël, de zoon van Machi.

16 Dit zijn de namen der mannen, die Mozes zond, om dat land te verspieden; en Mozes noemde Hoséa, den zoon van Nun, Jozua.

17 Mozes dan zond hen, om het land Kanaän te verspieden; en hij zeide tot hen: Trekt dit henen op tegen het zuiden, en klimt op het gebergte;

18 En beziet het land, hoedanig het zij, en het volk, dat daarin woont, of het sterk zij of zwak, of het weinig zij of veel;

19 En hoedanig het land zij, waarin hetzelfde woont, of het goed zij of kwaad; en hoedanig de steden zijn, in dewelke hetzelfde woont, of in legers, of in sterkten;

20 Ook hoedanig het land zij, of het vet zij of mager, of er boomen in zijn of niet; en versterkt u, en neemt van de vrucht des lands. Die dagen nu waren de dagen der eerste vruchten van de wijndruiven.

21 Alzoo trokken zij op, en verspieden het land, van de woestijn Zin af tot Rechob toe, waar men gaat naar Hamath.

22 En zij trokken op in het zuiden, en kwamen tot Hebron toe, en daar waren Ahiman, Sesai en Talmai, kinderen van Enak: Hebron nu was zeven jaren gebouwd voor Zoan in Egypte.

23 Daarna kwamen zij tot het dal Eskol, en sneden van daar eene rank af, met eenen tros wijndruiven, dien zij droegen met tweeën, op eenen draagstok; ook van de granaatappelen en van de vijgen.

24 Diezelfde plaats noemde men het dal Eskol, ter oorzaak van den tros, dien de kinderen Israëls van daar afgesneden hadden.

25 Daarna keerden zij weder van het verspieden des lands, ten einde van veertig dagen.

26 En zij gingen heen, en kwamen tot Mozes en tot Aäron, en tot de geheele vergadering der kinderen Israëls, in de woestijn van Paran, naar Kades; en brachten bescheid weder aan hen, en aan de geheele vergadering, en lieten hun de vrucht des lands zien.

27 En zij vertelden hem, en zeiden: Wij zijn gekomen tot dat land, waarheen gij ons gezonden hebt; en voorwaar *c* het is van melk en honig vloeiende, en dit is zijne vrucht.

28 Behalve dat het een sterk volk is, hetwelk in dat land woont, en de steden zijn vast, *en* zeer groot; en ook hebben wij daar kinderen van Enak gezien.

29 De Amalekieten wonen in het land van het zuiden; maar de Hethieten, en de Jebusieten, en de Amorieten wonen

J. v. C.
1420.

Hebr. 3: 2.

Ex. 33: 11.
Deut. 34: 10.

Lev. 13: 46.

Ex. 3: 8.
33: 3.

J. v. C.
1490.

op het gebergte; en de Kanaänieten wonen aan de zee, en aan den oever der Jordaan.

30 Toen stilde Kaleb het volk voor Mozes, en zeide: Laat ons vrijmoedig optrekken, en dat erfelijk bezitten: want wij zullen dat voorzeker overweldigen!

31 Maar de mannen, die met hem opgetrokken waren, zeiden: Wij zullen tot dat volk niet kunnen optrekken, want het is sterker dan wij.

32 Alzoo bragten zij een kwaad gerucht voort van het land, dat zij verspiet hadden, aan de kinderen Israëls, zeggende: Dat land, door hetwelk wij doorgegaan zijn, om het te verspieten, is een land, dat zijne inwoners verteert; en al het volk, hetwelk wij in het midden van hetzelfde gezien hebben, zijn mannen van groote lengte.

33 Wij hebben ook daar de reuzen gezien, en de kinderen van Enak, van de reuzen; en wij waren als sprinkhanen in onze oogen, alzoo waren wij ook in hunne oogen.

HOOFDSTUK 14.

Het volk mart tegen Mozes en Aäron, vs. 1. Droefheid van Mozes en Aäron, 5. Jozua en Kaleb trachten het volk te bedaren, 6. Het volk wil, in zijne hoosheid volhardende, hen steenigen, maar God verschenkt met zijne heerlijkheid en dreigt het volk met te roepen, 10. Mozes bidt voor het volk, 13. God verhoort hem; doch zoo, dat zij die gemord hadden, Kanaän niet intraden, maar allen vóór dien tijd sterven zullen in de woestijn, 21. Uitvoerige herhaling van deze straf, 35. Sommigen berouw hebbende, willen nu Kanaän innemen en worden teruggeslagen, 39.

TOEN verhoef zich de geheele vergadering, en zij hieven hunne stem op, en het volk weende in dienzelven nacht.

2 En al de kinderen Israëls murmureerden tegen Mozes en tegen Aäron; en de geheele vergadering zeide tot hen: Och of wij in Egypteland gestorven waren, of, och of wij in deze woestijn gestorven waren!

3 En waarom brengt ons de HEERE naar dat land, dat wij door het zwaard vallen, en onze vrouwen, en onze kinderen ten roof worden? Zou het ons niet goed zijn naar Egypte weder te keeren?

4 En zij zeiden de een tot den anderen: Laat ons een hoofd opwerpen, en wederkeeren naar Egypte!

5 Toen vielen Mozes en Aäron op hunne aangezichten, voor het aangezicht van de gansche gemeente der vergadering van de kinderen Israëls.

6 En Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, zijnde van degenen, die dat land verspiet hadden, scheurden hunne kleederen.

7 En zij spraken tot de gansche vergadering der kinderen Israëls, zeggende: Het land, door hetwelk wij getrokken zijn, om hetzelfde te verspieten, is een uitermate goed land.

8 Indien de HEERE een welgevallen aan ons heeft, zoo zal Hij ons in dat land brengen, en zal ons dat geven; een land, hetwelk van melk en honig is vloeiende.

9 Alleen zijt tegen den HEERE niet wederspannig! en ^a vreest gij niet het volk deses lands, want zij zijn ons brood! hunne schaduw is van hen geweken, en de HEERE is met ons; vreest hen niet!

10 Toen zeide de gansche vergadering, dat men hen niet steenen steenigen zoude! Maar de heerlijkheid des HEEREN verscheen in de tent der samenkomst, voor al de kinderen Israëls.

11 En de HEERE zeide tot Mozes: Hoe lang zal Mij dat volk tergen? en hoe lang zullen zij aan Mij niet gelooven, door

alle teekenen, die Ik in het midden van hen gedaan heb?

12 Ik zal het met pestilentie slaan, en Ik zal het verstootten; en Ik zal u tot een grooter en sterker volk maken, dan dit is.

13 En Mozes zeide tot den HEERE: ^b Zoo zullen het de Egyptenaars hooren: want Gij hebt door uwe kracht dit volk uit het midden van hen doen optrekken;

14 En zij zullen zeggen tot de inwoners van dit land, die geboord hebben, dat Gij, HEERE! in het midden van dit volk zijt; dat Gij, HEERE! oogzaam oorgezien wordt, dat uwe wolk over hen staat, en ^c Gij in rege wolkkolom voor hun aangezicht gaat des daags, en in eene vuurkolom des nachts.

15 En zoudt Gij dit volk als eenen eenigen man dooden? zoo zouden de Heidenen, die uw gerucht gehoord hebben, spreken, zeggende:

16 ^d Omdat de HEERE dit volk niet kon brengen in dat land, hetwelk Hij hun gezworen had, zoo heeft Hij hen geslagt in de woestijn!

17 Nu dan, laat toch de kracht des HEEREN groot worden, gelijk als Gij gesproken hebt, zeggende:

18 De ^e HEERE is langmoedig en groot van weldadigheid, vergevende de ongerechtigheid en overtreding, die den ^f schuldscheut geenzins onschuldig houdt, ^g bezoeuende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, in het derde en in het vierde lid.

19 Vergeef toch de ongerechtigheid deses volks, naar de grootte uwer goedertierenheid, en gelijk Gij ze aan dit volk, van Egypteland af tot hiertoe, vergeven hebt!

20 En de HEERE zeide: Ik heb hun vergeven naar uw woord.

21 Doch zekerlijk, ^h zoo waarsachtig als Ik leef! zoo zal de zansche aarde met de heerlijkheid des HEEREN vervuld worden!

22 Want al de mannen, die gezien hebben mijne heerlijkheid, en mijne teekenen, die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en Mij nu tienmaal verzocht hebben, en mijner stem niet zijnghehoorzaam geweest;

23 Zoo zij het land, hetwelk Ik aan hunne vaderen gezworen heb, zien zullen! ⁱ Ja geen van die Mij getergd hebben, zullen dat zien!

24 Doch ^k mijn knecht Kaleb, omdat een andere geest met hem geweest is, en hij volhard heeft Mij na te volgen; zoo zal Ik hem brengen tot het land, in hetwelk hij gekomen was, en zijn zaad zal het erfelijk bezitten.

25 De Amalekieten nu en de Kanaänieten wonen in dat dal; wendt u morgen, en maakt uwe reize naar de woestijn, op den weg naar de Scheftsee.

26 Daarna sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

27 Hoe lang zal Ik bij deze booze vergadering zijn, die tegen Mij zijn murmurerende? Ik heb gehoord de murmureeringen van de kinderen Israëls, waarmee zij tegen Mij zijn murmurerende.

28 Zeg tot hen: ^k Zoo waarsachtig als Ik leef, spreekt de HEERE, indien Ik ulieden zoo niet doe, gelijk als gij in mijne ooren gesproken hebt!

29 Uwe ^l doode lichamen zullen in deze woestijn vallen; en aluwe getelden, naar uw gehele getal, van twintig jaren oud en daarboven, gij, die tegen Mij gemurmureerd hebt.

30 Zoo gij in dat land komt, over hetwelk Ik mijne hand opgeheven heb, dat Ik u daarin zou doen wonen! = behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.

J. v. C.
1490.

6 Ex. 32:12.

c Ex. 13:21.
40:38

d Deut. 9:28.

e Ex. 34:6.
Ps. 86:15.
103:8.
145:8.
Jona 4:2.f Ex. 20:5.
34:7.
Deut. 5:9.Deut. 1:35.
36.

h Joz. 14:8,9.

i Ps. 106:26.

k Num. 26:65.
32:11.l Deut. 1:35.
Hebr. 3:17.

m Joz. 14:6.

a Deut. 20:3.

J. v. C.
1490.J. v. C.
1490.

Ps. 95:10.

1 Cor. 10:10.
Judas vs. 3.

Deut. 1:41.

J. v. C. 12:49.
Num. 9:14.

31 En uwe kinderens, waarvan gij zeidet: Zij zullen ten roef worden! die zal Ik daarin brengen, en die zullen bekennen dat land, hetwelk gij smadelijk verworpen hebt.

32 Maar u aangaande, uwe doode lichamen zullen in deze woestijn vallen!

33 En uwe kinderen zullen gaan weiden in deze woestijn, veertig jaren, en zullen uwe hoerijen dragen, totdat uwe doode lichamen verteerd zijn in deze woestijn.

34 Naar het getal der dagen, in welke gij dit land versiept hebt, * veertig dagen, elken dag voor elk jaar, zult gij uwe ongerechtigheden dragen, veertig jaren, en gij zult gewaar worden mijne afbreking.

35 Ik de HEERE heb gesproken: zoo Ik dit aan deze gansche booze vergadering dergenen, die zich tegen Mij verzameld hebben, niet doe! zij zullen in deze woestijn te niet worden, en zullen daar sterven!

36 En die mannen, die Mozes gezonden had, om het land te verspielen, en wedergekomen zijnde, de gansche vergadering tegen hem hadden doen murmureren, en kwaad gerucht over dat land voortbrengende;

37 Diezelfde mannen, die een kwaad gerucht van dat land voortgebracht hadden, o stierwen door eene plaag, voor het aangezicht des HEEREN.

38 Maar Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, bleven levende van de mannen, die heengegaan waren, om het land te verspielen.

39 En Mozes sprak deze woorden tot al de kinderen Israëls. Toen treunde het volk zeer.

40 En zij stonden des morgens vroeg op, en klommen op de hoogte des bergs, zeggende: Ziet, hier zijn wij, en wij zullen optrekken tot de plaats, die de HEERE gezegd heeft: want wij hebben gezondigd!

41 Maar Mozes zeide: * Waarom overtreedt gij alzoo het bevel des HEEREN? want dat zal geen voorspoed hebben.

42 Trekt niet op, want de HEERE zal in het midden van u niet zijn; opdat gij niet geslagen wordt, voor het aangezicht uwer vijanden.

43 Want de Amalekieten, en de Kanaänieten zijn daar voor uw aangezicht, en gij zult door het zwaard vallen: want, omdat gij u afgekeerd hebt van den HEERE, zoo zal de HEERE met u niet zijn.

44 Nogtans poogden zij vermetel, om op de hoogte des bergs te klimmen; maar de ark des verbonds des HEEREN en Mozes scheidden niet uit het midden des legers.

45 Toen kwamen af de Amalekieten, en de Kanaänieten, die in dat gebergte woonden, en sloegen hen, en vernietten hen, tot Horma toe.

HOOFDSTUK 15.

Bevel om spijs- en drankoffers bij de andere offers te voegen, vs. 1. Hoeffoffer van de verstelingen des velds, 19. Zondoffer voor het gansche volk, wanneer het door dwaling of onbedachtsaamheid misdadig heeft, 22; en voor iemand alleen, 27. Straf van eenen sabbatschender, 32. Bevel om een teeken aan hunne kleederen te dragen, ter gedachtenis van Gods inzettingen, 38.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer gij gekomen zult zijn in het land uwer woningen, dat Ik u geven zal:

3 En gij een vuuroffer den HEERE zult doen, een brandoffer, of slagtoffer, * om af te zonderen eene gelofte, of in een vrijwillig offer, of in uwe gezette

hoogtijden, om den HEERE * eenen liefelijken reuk te maken, van runderen of van klein vee;

4 Zoo zal hij, die zijne offerande den HEERE offert, * een spijsoffer offeren van een tiende meelbloem, gemengd met een vierendeel van een hin olie.

5 En wijn ten drankoffer, een vierendeel van een hin, zult gij bereiden tot een brandoffer of tot een slagtoffer, voor een lam.

6 Of voor een' ram zult gij een spijsoffer bereiden, van twee tienden meelbloem, gemengd met olie, een derde deel van een hin.

7 En wijn ten drankoffer, een derde deel van een hin, zult gij offeren tot eenen liefelijken reuk den HEERE.

8 En wanneer gij een jong rund zult bereiden tot een brandoffer of een slagtoffer, om eene gelofte af te zonderen, of ten dankoffer den HEERE:

9 Zoo zal hij tot een jong rund offeren een spijsoffer van drie tienden meelbloem, gemengd met olie, de helft van een hin.

10 En wijn zult gij offeren ten drankoffer, de helft van een hin, tot een vuuroffer van liefelijken reuk den HEERE.

11 Alzoo zal gedaan worden met den eenen os, of met den eenen ram, of met het klein vee, van de lammeren, of van de geiten:

12 Naar het getal, dat gij bereiden zult, zult gij alzoo doen met elkeen, naar hun getal.

13 Alle inboorling zal deze dingen alzoo doen, offerende een vuuroffer tot eenen liefelijken reuk den HEERE.

14 Wanneer ook een vreemdeling bij u als vreemdeling verkeert, of die in het midden van u is, in uwe geslachten, en hij een vuuroffer zal bereiden tot eenen liefelijken reuk den HEERE; gelijk als gij zult doen, alzoo zal hij doen.

15 Gij gemeente, het zij ulieden * en den vreemdeling, die als vreemdeling bij u verkeert, eenlei inzetting; ter eeuwige inzetting bij uwe geslachten, gelijk gijlieden, alzoo zal de vreemdeling voor des HEEREN aangezicht zijn.

16 Eenlei wet en eenlei regt zal ulieden zijn, en den vreemdeling, die bij ulieden als vreemdeling verkeert.

17 Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

18 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Als gij zult gekomen zijn in het land, waarheen Ik u inbrengen zal,

19 Zoo zal het geschieden, als gij van het brood des lands zult eten, dan zult gij den HEERE een hoeffoffer offeren.

20 De eerstelingen uws deegs, een' koek zult gij tot een hoeffoffer offeren; gelijk het hoeffoffer des dorschvloers zult gij dat offeren.

21 Van de eerstelingen uws deegs zult gij den HEERE een hoeffoffer geven, bij uwe geslachten.

22 Voorts, wanneer gijlieden afgedwaald zult zijn, en niet gedaan hebben al deze geboden, die de HEERE tot Mozes gesproken heeft:

23 Alles, wat u de HEERE door de hand van Mozes geboden heeft; van dien dag af, dat het de HEERE geboden heeft, en voortaan bij uwe geslachten:

24 Zoo zal het geschieden, indien iets bij dwaling gedaan, en voor de oogen der vergadering verborgen is, dat de gansche vergadering eenen var, een jong rund, zal bereiden ten brandoffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE, met zijn spijsoffer en zijn drankoffer, naar de wijze; en eenen geitenbok ten zondoffer.

25 En de priester zal de verzoeking doen voor de gansche vergadering van de kinderen Israëls, en het zal hun vergeven worden: want het was eene afdwaling,

* Lev. 22:21.

J. v. C.
1470.

en zij hebben hunne offerande gebragt, een vuuroffer den HEERE, en hun zond-offer, voor het aangezicht des HEEREN, over hunne afwaling.

26 Het zal dan aan de gansche vergadering der kinderen Israëls vergeven worden, ook den vreemdeling, die in het midden van hen liep als vreemdeling verkeert: want het is het gansche volk door dwaling overkomen.

* Lev. 13:27.

27 En indien een ziele door afwaling gezondigd zal hebben, die zal een jarige geit ten zondoffer offeren.

28 En de priester zal de verzoening doen over de dwalende ziele, als zij gezondigd heeft door afwaling, voor het aangezicht des HEEREN, doende de verzoening over haar; en het zal haar vergeven worden.

29 Den inboorling der kinderen Israëls, en den vreemdeling, die in hunliedder midden als vreemdeling verkeert, eenerelei wet zal ulieden zijn, dengenen, die het door afwaling doet.

30 Maar de ziele, die iets zal gedaan hebben met opgehevene hand, hetzij van inboorlingen of van vreemdelingen, die smaadt den HEERE; en die ziele zal uitgeroeid worden uit het midden van haar volk:

31 Want zij heeft het woord des HEEREN veracht, en zijn gebod vernietigd; die ziele zal ganschelijk uitgeroeid worden, hare ongerechtigheid is op haar.

32 Als nu de kinderen Israëls in de woestijn waren, zoo vonden zij eenen man, hout lezende op den sabbatdag.

33 En die hem vonden, hout lezende, bragten hem tot Mozes, en tot Aäron, en tot de gansche vergadering.

f Lev. 24:12.

34 En zij stelden hem in bewaring: want het was niet verklaard, wat hem gedaan zou worden.

35 Zoo zeide de HEERE tot Mozes: Die man zal zekerlijk gedood worden; de gansche vergadering zal hem niet steenen steenen, buiten het leger.

36 Toen bragt hem de gansche vergadering uit tot buiten het leger, en zij steenigden hem met steenen, dat hij stierf, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

37 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

g Deut. 22:12.
Matt. 23:3.

38 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Dat zij zich snoertjes maken aan de hoeken hunner kleederen, bij hunne geslachten; en op de snoertjes des boeks zullen zij een' hemelsblauwen draad zetten.

39 En hij zal ulieden aan de snoertjes zijn, opdat gij het aanziet, en aan al de geboden des HEEREN gedenkt, en die doet; en gij zult naar uw hart, en naar uwe oogen niet sporen, die gij zijt naboorerende;

40 Opdat gij gedenkt en doet al mijne geboden, en uwen God heilig zijt.

41 Ik ben de HEERE uw God, die u uit Egypteland uitgevoerd heb, om u tot een' God te zijn: Ik ben de HEERE uw God!

HOOFDSTUK 16.

Korach, Dathan en Abiram maken oproer tegen Mozes en Aäron, vs. 1. Mozes laat de rank door een Godgerigt beslissen. 8. De aarde opent zich en verslindt al de oproerlingen. 31. Bevel om hunne wieroekvaten tot een aandenken aan dit oproer te bewaren. 36. Het volk moet over den dood der oproerigen, waarom 1700 door vuur verterd worden. 41. Aäron doet verzoening voor het volk, 46.

circa 1471.

KORACH nu, de zoon van Jizhar, zoon van Kanaän, zoon van Levi, nam tot zich zoo Dathan als Abiram, zonen van Eliab, en On, den zoon van Peleth, zonen van Ruben.

a Num. 26:3.
27:3.
Judas vs. 11.

2 En zij stonden op voor het aangezicht van Mozes, mitsgaders twee honderd en

vijftig mannen uit de kinderen Israëls, oversten der vergadering, de geroepenen der samenkomst, mannen van naam.

3 En zij vergaderden zich tegen Mozes en tegen Aäron, en zeiden tot hen: Het is te veel voor u! want deze gansche vergadering, zij allen, zijn heilig, en de HEERE is in het midden van hen; waarom dan verheft gijlieden u over de gemeente des HEEREN?

4 Als Mozes dit hoorde, zoo viel hij op zijn aangezicht.

5 En hij sprak tot Korach, en tot zijne gansche vergadering, zeggende: Morgen vroeg dan zal de HEERE bekend maken, wie de zijne, en de heilige is, dien Hij tot Zich zal doen naderen; en wien Hij verkoren zal hebben, dien zal Hij tot Zich doen naderen.

6 Doet dit: Neemt u wieroekvaten, Korach en zijne gansche vergadering;

7 En doet morgen vuur daarin, legt reukwerk daarop voor het aangezicht des HEEREN; en het zal geschieden, dat de man, dien de HEERE verkiezen zal, die zal heilig zijn. Het is te veel voor u, gij kinderen van Levi!

8 Voorts zeide Mozes tot Korach: Hoort toch, gij kinderen van Levi!

9 Is het u te weinig, dat de God van Israël u van de vergadering van Israël heeft afgescheiden, om ulieden tot Zich te doen naderen; om de dienst van des HEEREN tabernakel te bedienen, en te staan voor het aangezicht der vergadering, om hen te dienen?

10 Daar Hij u, en al uwe broederen, de kinderen van Levi, met u, heeft doen naderen; zoekt gij nu ook het priesterambt?

11 Daarom gij, en uwe gansche vergadering, gij zijt vergaderd tegen den HEERE! want Aäron, wat is hij, dat gij tegen hem murmureert?

12 En Mozes schikte hen, om Dathan en Abiram, de zonen van Eliab, te roepen; maar zij zeiden: Wij zullen niet opkomen!

13 Is het te weinig, dat gij ons uit een land, van melk en honig vloeiende, hebt opgevoerd, om ons te doodden in de woestijn, dat gij ook u zelve ten eenemaal over ons tot een' overheer maakt?

14 Ook hebt gij ons niet gebragt in een land, dat van melk en honig vloeit, noch ons akkers en wijngaarden ten erfdeel gegeven. Zult gij de oogen dier mannen uitgraven? wij zullen niet opkomen!

15 Toen ontstak Mozes zeer, en hij zeide tot den HEERE: Zie hun offer niet aan! ik heb niet eenen ezel van hen genomen, en niet eenen van hen kwaad gedaan.

16 Voorts zeide Mozes tot Korach: Gij, en uwe gansche vergadering, weet voor het aangezicht des HEEREN; gij, en zij, ook Aäron, op morgen.

17 En neemt een ieder zijn wieroekvat, en legt reukwerk daarin, en brengt voor het aangezicht des HEEREN, een ieder zijn wieroekvat, twee honderd en vijftig wieroekvaten; ook gij, en Aäron, een ieder zijn wieroekvat.

18 Zoo namen zij, een ieder zijn wieroekvat, en deden vuur daarin, en leiden reukwerk daarin; en zij stonden voor de deur van de tent der samenkomst, ook Mozes en Aäron.

19 En Korach deed de gansche vergadering tegen hen verzamelen, aan de deur van de tent der samenkomst. Toen verscheen de heerlijkheid des HEEREN aan deze gansche vergadering.

20 En de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

21 Scheidt u af uit het midden van deze vergadering, en Ik zal hen als in een oogenblik verteren!

J. v. C.
1471.

b 1 Sam. 12:1

J. v. C.
1471.Num. 27:16.
Hebr. 12:9.

22 Maar zij vielen op hunne aangezichten, en zeiden: O God! God der geesten van alle vleesch! een eenig man zal gezondigd hebben, en zult Gij U over deze gansche vergadering grootelijks vertoornen?

23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

24 Spreek tot deze vergadering, zeggende: Gaat op van rondom de woning van Korach, Dathan en Abiram.

25 Toen stond Mozes op, en ging tot Dathan en Abiram; en achter hem gingen de oudsten van Israël.

26 En hij sprak tot de vergadering, zeggende: Wijkt toch af van de tenten dezer goddelooze mannen, en roert niets aan van hetgeen hunner is; opdat zij niet misschien verdaan wordt in al hunne zonden.

27 Zoo gingen zij op van de woning van Korach, Dathan en Abiram, van rondom; maar Dathan en Abiram gingen uit, staande in de deur hunner tenten, met hunne vrouwen, en hunne zonen, en hunne kinderen.

28 Toen zeide Mozes: Hieraan zult gij bekennen, dat de HEERE mij gezonden heeft, om al deze daden te doen, dat zij niet uit mijn eigen hart zijn.

29 Indien deze zullen sterven, gelijk alle menschen sterven, en over hen eene bezoeking zal gedaan worden, naar aller menschen bezoeking, zoo heeft mij de HEERE niet gezonden.

30 Maar indien de HEERE wat nieuws tal scheppen, en het aardrijk zijnen mond zal opendoen, en verslinden hen met alles wat hunner is, en zij levend ter helle zullen nedervaren; alsdan zult gij bekennen, dat deze mannen den HEERE getergd hebben.

31 En het geschiedde, als hij gesproken had al deze woorden te spreken, zoo werd het aardrijk, dat onder hen was, gekloofd;

32 En de aarde opende haren mond, en verslond hen met hunne huizen, en alle menschen, die Korach toebehoorden, en al de have.

33 En zij voeren neder, zij en alles wat hunner was, levend ter helle; en de aarde overdekte hen, en zij kwamen om uit het midden der gemeente.

34 En het gansche Israël, dat rondom hen was, vlood voor hun geschrei: want, zeiden zij, dat ons de aarde misschien niet verslinde!

35 Daartoe ging een vuur uit van den HEERE, en verteederde die twee honderd en vijftig mannen, die reukwerk offerden.

36 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

37 Zeg tot Eleazar, den zoon van Aäron, den priester, dat hij de wierookvaten uit den brand opneme; en strooit het vuur verre weg, want zij zijn heilig:

38 Te weten de wierookvaten van dezen, die tegen hunne zielen gezondigd hebben; dat men uitgerekte platen daarvan make, tot een overtreksel voor het altaar: want zij hebben ze gebragt voor het aangezicht des HEEREN, daarom zijn zij heilig; en zij zullen den kinderen Israël tot een teeken zijn.

39 En Eleazar, de priester, nam de koperen wierookvaten, die de verbranden gebragt hadden, en zij rekten ze uit tot een overtreksel voor het altaar;

40 Ter gedachtenis voor de kinderen Israël, opdat niemand vreemds, die niet uit het zaad van Aäron is, nadere om reukwerk aan te steken voor het aangezicht des HEEREN; opdat hij niet worde als Korach, en zijne vergadering, gelijk als hem de HEERE door de dienst van Mozes gesproken had.

41 Maar des anderen daags murmu-

eerde de gansche vergadering der kinderen Israël tegen Mozes en tegen Aäron, zeggende: Gijlieden hebt des HEEREN volk gedood!

42 En het geschiedde, als de vergadering zich verzamelde tegen Mozes en Aäron, en zich wendde naar de tent der zamenkomst, ziet, zoo bedekte haar die wolk; en de heerlijkheid des HEEREN verscheen.

43 Mozes nu en Aäron kwamen tot voor de tent der zamenkomst.

44 Toen sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

45 Maak u op uit het midden van deze vergadering, en Ik zal hen verteren, als in een oogeblik! Toen vielen zij op hunne aangezichten.

46 En Mozes zeide tot Aäron: Neem het wierookvat, en doe vuur daarin van het altaar, en leg reukwerk daarop, haastelijk gaande tot de vergadering, doe over hen verzoening: want een groote toorn is van voor het aangezicht des HEEREN uitgegaan, de plaag heeft aangevangen.

47 En Aäron nam het, gelijk als Mozes gesproken had, en liep in het midden der gemeente, en ziet, de plaag had aangevangen onder het volk; en hij leide reukwerk daarin, en deed verzoening over het volk.

48 En hij stond tusschen de dooden en tusschen de levenden: alzoo werd de plaag opgehouden.

49 Die nu aan die plaag gestorven zijn, waren veertien duizend en zeven honderd, behalve die gestorven waren om de zaak van Korach.

50 En Aäron keerde weder tot Mozes aan de deur van de tent der zamenkomst; en de plaag was opgehouden.

HOOFDSTUK 17.

God bevestigt Aäron in zijn priesterambt, door het doen bloeien van zijnen staf, vs. 1; deze wordt ter gedachtenis bewaard, 10; het volk, hierover verschrikt, zoekt bij Mozes troost, 12.

TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israël, en neem van hen voor elk vaderlijk huis eenen staf, van al hunne oversten, naar het huis hunner vaders, twaalf staven: eens iegelijks naam zult gij schrijven op zijnen staf.

3 Doch Aarons naam zult gij schrijven op den staf van Levi: want een staf zal er zijn voor het hoofd van het huis hunner vaders.

4 En gij zult ze weggewen in de tent der zamenkomst, voor de getuigenis, » waarheen Ik met ulieden zamenkomen zal.

5 En het zal geschieden, dat de staf des mans, welken Ik zal verkooren hebben, zal bloeien; en Ik zal stillen de murmureringen van de kinderen Israël tegen Mij, welke zij tegen ulieden murmureren.

6 Mozes dan sprak tot de kinderen Israël; en al hunne oversten gaven aan hem eenen staf, voor elken overste eenen staf, naar het huis hunner vaders, twaalf staven: Aarons staf was ook onder hunne staven.

7 En Mozes leide deze staven weg, voor het aangezicht des HEEREN, in de tent der getuigenis.

8 Het geschiedde nu des anderen daags, dat Mozes in de tent der getuigenis inging; en ziet, Aarons staf, voor het huis van Levi, bloeide: want hij bragt bloesem voort, en bloesemde bloesem, en droeg amandelen.

9 Toen bragt Mozes al deze staven uit, van voor het aangezicht des HEEREN, tot

J. v. C.
1471.

» Ex. 25:22.

J. v. C.
1871.

al de kinderen Israëls; en zij zagen het, en namen elk zijnen staf.

10 Toen zeide de HEERE tot Mozes: 6 Breng den staf van Aäron weder voor de getuigenis, in bewaring, tot een teeken voor de wederspannige kinderen; alzoo zult gij een einde maken van hunne mormueringen tegen Mij, dat zij niet sterven.

11 En Mozes deed het; gelijk als de HEERE hem geboden had, alzoo deed hij.

12 Toen spraken de kinderen Israëls tot Mozes, zeggende: Zie, wij geven den geest, wij vergaan, wij allen vergaan!

13 Al wie eenigzins nadert tot den tabernakel des HEEREN, zal sterven: zullen wij dan den geest gevende verdaan worden?

HOOFDSTUK 18.

God stelt Aäron en zijnen zonen hun ambt voor, vs. 1. De Levieten worden hun toegevoegd, 2. Voorziening in het onderhoud der priesters, 8. en der Levieten, 21; deze moesten van hunne tienden aan den hoogepriester geven, 25.

ZOO zeide de HEERE tot Aäron: Gij, en uwe zonen, en het huis uws vaders met u, zult dragen de ongerechtigheid des heilighdoms; en gij, en uwe zonen met u, zult dragen de ongerechtigheid van uw priesterambt.

2 En ook zult gij uwe broeders, den stam van Levi, den stam uws vaders, met u doen naderen, dat zij u bijgevoegd worden, en u dienen; maar gij, en uwe zonen met u, zult zijn voor de tent der getuigenis.

3 En zij zullen uwe wacht waarnemen, en de wacht der gansche tent; doch tot het gereedschap des heilighdoms en het altaar zullen zij niet naderen, opdat zij niet sterven, zoo zij als gijlieden.

4 Maar zij zullen u bijgevoegd worden, en de wacht van de tent der zamenkomst waarnemen, in alle dienst der tent; en een vreemde zal tot u niet naderen.

5 Gijlieden nu zult waarnemen de wacht des heilighdoms, en de wacht des altaars; opdat er geene verbolgenheid meer zij over de kinderen Israëls.

6 Want Ik, zie, Ik heb u uwe broeders, de Levieten, uit het midden der kinderen Israëls genomen; zij zijn ulieden eene gave, gegeven den HEERE, om de dienst van de tent der zamenkomst te bedienen.

7 Maar gij, en uwe zonen met u, zult ulieder priesterambt waarnemen in alle zaken des altaars, en in heiligen van binnen den voorhang is, dat zult gijlieden bedienen; uw priesterambt geve Ik u tot eene dienst van een geschenk; en de vreemde, die nadert, zal ge-loofd worden.

8 Voorts sprak de HEERE tot Aäron: En Ik, zie, Ik heb u gegeven de wacht mijner heffoeren, met alle heilige dingen van de kinderen Israëls heb Ik ze u gegeven, om der zalving wil, en aan uwe zonen, tot eene eeuwige inzetting.

9 Dit zult gij hebben van de heilighheid der heiligheden, uit het vuur: al hunne offeranden, met al hun spijsoffer, en met al hun zondoffer, en met al hun schuldoffer, dat zij Mij zullen wedergeven: het zal u en uwen zonen eene heilighheid der heiligheden zijn.

10 Aan het allerheiligste zult gij dat eten: al wat mannelijk is zal dat eten, het zal u eene heilighheid zijn.

11 Ook zal dit het uwe zijn: het heffoer hunner gave, met alle beweegoffer der kinderen Israëls; 6 Ik heb ze aan u gegeven, en aan uwe zonen, en aan uwe dochteren met u, tot eene eeuwige inzetting; al wie in uw huis rein is, zal dat eten.

12 Al het beste van de olie, en al het beste van most, en van koren, hunne eer-

stelingen, die zij den HEERE zullen geven, u heb Ik ze gegeven.

13 De eerste vruchten van alles, wat in hun land is, die zij den HEERE zullen brengen, zullen uwe zijn; al wie in uw huis rein is, zal dat eten.

14 6 Alhet verbannene in Israël zal het uwe zijn.

15 Al wat de 4 baarmoeder opent, van alle vleesch, dat zij den HEERE zullen brengen, onder de menschen, en onder de beesten, zal het uwe zijn; doch de eerstgeborenen der menschen zult gij ganschelijk lossen; ook zult gij lossen de eerstgeborenen der onreine beesten.

16 Die nu onder dezelve gelost zullen worden, zult gij van eene maand oud lossen, naar uwe schatting, voor het geld van vijf sikkel, naar den sikkel des heilighdoms, 6 die is twintig gera.

17 Maar het eerstgeborene van eene koe, of het eerstgeborene van een schaap, of het eerstgeborene van eene geit, zult gij niet lossen, zij zijn heilig; hun bloed zult gij sprengen op het altaar, en hun vet zult gij aansteken, tot een vuuroffer van liefelijken reuk den HEERE.

18 En hun vleesch zal het uwe zijn; gelijk de beweegborst, en gelijk de registerschouder, zal het uwe zijn.

19 Alle heffoeren der heilige dingen, die de kinderen Israëls den HEERE zullen offeren, heb Ik aan u gegeven, en aan uwe zonen, en aan uwe dochteren met u, tot eene eeuwige inzetting; het zal een eeuwige zoutverbond zijn, voor het aangezicht des HEEREN, voor u en voor uw zaad met u.

20 Ook zeide de HEERE tot Aäron: Gij zult in hun land niet erven, en gij zult geen deel in het midden van henlieden hebben; 7 Ik ben uw deel en uwe erfenis, in het midden van de kinderen Israëls.

21 En zie, aan de kinderen van Levi heb Ik alle tienden in Israël ter erfenis gegeven, voor hunne dienst, die zij bedienen, de dienst van de tent der zamenkomst.

22 En de kinderen Israëls zullen niet meer naderen tot de tent der zamenkomst, om zonde te dragen en te sterven.

23 Maar de Levieten, die zullen bedienen de dienst van de tent der zamenkomst, en die zullen hunne ongerechtigheid dragen; het zal eene eeuwige inzetting zijn voor uwe geslachten; en in het midden van de kinderen Israëls zullen zij geene erfenis erven.

24 Want de tienden der kinderen Israëls, die zij den HEERE tot een heffoer zullen offeren, heb Ik aan de Levieten tot eene erfenis gegeven; daarom heb Ik tot hen gezegd: Zij zullen in het midden van de kinderen Israëls geene erfenis erven.

25 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

26 Gij zult ook tot de Levieten spreken, en tot hen zeggen: Wanneer gij van de kinderen Israëls de tienden zult ontvangen hebben, die Ik u voor uwe erfenis van henlieden gegeven heb, zoo zult gij daarvan een heffoer des HEEREN offeren, de tienden van die tienden;

27 En het zal u gerekend worden tot uw heffoer, als koren van den dorschvloer, en als de volheid van de perskuip.

28 Alzoo zult gij ook een heffoer des HEEREN offeren van al uwe tienden, die gij van de kinderen Israëls zult hebben ontvangen; en gij zult daarvan des HEEREN heffoer geven aan den priester Aäron.

29 Van al uwe gaven zult gij alle heffoer des HEEREN offeren; van al het beste van die, van zijne heilighing daarvan.

30 Gij zult dan tot hen zeggen: Als gij

J. v. C.
1871.

e Lev. 27:28.

d Ex. 13:2.
22:29.
Lev. 27:26.
Num. 3:13.e Ex. 30:13.
Lev. 27:25.
Num. 27:26.
Exec. 45:12.f Deut. 10:9.
18:2.
Exec. 44:28.

b Hebr. 9:4.

a Num. 3:45.

b Lev. 10:11.

J. v. C.
1871.

deszelfs beste daarvan offert, zoo zal het den Levieten toegerekend worden als een inkomen des dorschvloers, en als een inkomen der perskuip.

31 En gij zult dat eten in alle plaatsen, gij en uw huis : want het is ulieden een loon voor uwe dienst in de tent der samenkomst.

32 Zoo zult gij daarover geene zonde dragen, als gij deszelfs beste daarvan offert; en gij zult de heilige dingen van de kinderen Israëls niet ontheiligen, opdat gij niet sterft.

HOOFDSTUK 19.

Bevel om water met de asch van eene verbrande roode koe te mengen tot een ontzondigingswater, vs. 1; de reiniging van verscheidene onreinheden door dit water, 11. Wet tegen hen, die deze reiniging vermaaden, 20.

WIDERS sprak de HEERE tot Mozes, en tot Aäron, zeggende :

2 Dit is de inzetting van de wet, die de HEERE geboden heeft, zeggende : Spreek tot de kinderen Israëls, dat zij tot u brengen eene roode volkomene vaars, in welke geen gebrek is, op welke geen juk gekomen is.

3 En gij zult die geven aan Eleäzar, den priester; en hij zal ze uitbrengen ^a tot buiten het leger, en men zal haar voor zijn aangezicht slagen.

4 En Eleäzar, de priester, zal van haar ^b bloed met zijnen vinger nemen, en hij zal van haar bloed recht tegenover de tent der samenkomst zevenmaal sprengen.

5 Voorts zal men deze vaars voor zijne oogen verbranden; ^c haar vel, en haar vleesch, en haar bloed, met haren mest, zal men verbranden.

6 En de priester zal nemen cederhout, en hijzop, en scharlaken, en werpen ze in het midden van den brand dezer vaars.

7 Dan zal de priester zijne kleederen wassen, en zijn vleesch met water baden, en daarna in het leger gaan; en de priester zal onrein zijn tot aan den avond.

8 Ook die haar verbrand heeft, zal zijne kleederen met water wassen, en zijn vleesch met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

9 En een rein man zal de asch dezer vaars verzamelen, en buiten het leger in eene reine plaats wegleggen; en het zal zijn ter bewaring voor de vergadering van de kinderen Israëls, tot het water der afzondering; het is ontzondiging.

10 En die de asch dezer vaars verzameld heeft, zal zijne kleederen wassen, en onrein zijn tot aan den avond. Dit zal den kinderen Israëls en den vreemdeling, die in het midden van hen als vreemdeling verkeert, tot eene eeuwige inzetting zijn.

11 ^d Wie eenen doode, eenig dood lichaam van een mensch, aanroert, die zal zeven dagen onrein zijn.

12 Op den derden dag zal hij zich daarmede ontzondigen, zoo zal hij op den zevenden dag rein zijn; maar indien hij zich op den derden dag niet ontzondigt, zoo zal hij op den zevenden dag niet rein zijn.

13 Al wie eenen doode, het doode lichaam eens menschen, die gestorven zal zijn, aanroert, en zich niet ontzondigt zal hebben, die verontreinigt den tabernakel des HEEREN; daarom zal die ziel uitgroeid worden uit Israël, omdat het water der afzondering op hem niet gesprengd is, zal hij onrein zijn; zijne onreinigheid is nog in hem.

14 Dit is de wet, wanneer een mensch zal gestorven zijn in eene tent: al wie in die tent ingaat, en al wie in die tent is, zal zeven dagen onrein zijn.

15 Ook alle open gereedschap, waarop geen deksel gebonden is, dat is onrein.

16 En al wie in het open veld eenen, die met het zwaard verslagen is, of eenen doode, of het gebeente eens menschen, of een graf zal aangeroerd hebben, zal zeven dagen onrein zijn.

17 Voor eenen onreine nu zullen zij nemen van het stof des brands der ontzondiging, en daarop levend water doen in een vat.

18 En een rein man zal ^e hijzop nemen, en in het water doopen, en sprengen het aan die tent, en op al het gereedschap, en aan de zielen, die daar geweest zijn; insgelijks aan den genen, die een gebeente, of eenen verslagen, of eenen doode, of een graf aangeroerd heeft.

19 En de reine zal den onreine op den derden dag, en op den zevenden dag besprengen; en op den zevenden dag zal hij hem ontzondigen; en hij zal zijne kleederen wassen, en zich met water baden, en op den avond rein zijn.

20 Wie daarentegen onrein zal zijn, en zich niet zal ontzondigen, die ziel zal uit het midden der gemeente uitgeroeid worden: want hij heeft het heiligdom des HEEREN verontreinigt, het water der afzondering is op hem niet gesprengd, hij is onrein.

21 Dit zal hunlieden zijn tot eene eeuwige inzetting. En die het water der afzondering sprengt, zal zijne kleederen wassen; ook wie het water der afzondering aanroert, die zal onrein zijn tot aan den avond.

22 Ja al wat die onreine aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn; en de ziel, die dat aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

HOOFDSTUK 20.

De Israëlieten ^f komen in de woestijn Zin, alwaar Mirjam sterft, vs. 1. Het volk moort om water, 2. God bevelt Mozes tot den rotssteen te spreken, opdat hij water geven zou, 7. Mozes slaat op den steen, 11. God, hierover op Mozes en Aäron verstoerd wegens hun ongelooft, zegt hun aan, dat zij het volk niet in Kanaan zullen brengen, 12. Mozes verzoekt om een doortocht door het land der Edomieten, 14; hetgeen hem geweigerd wordt, 18. Op bevel van God beklint Aäron met Mozes en Eleäzar den berg Hor, geeft zijn hogepriesterschap over, 23; en sterft, 28. Het gansche volk beweent hem, 29.

ALS de kinderen Israëls, de gansche vergadering, in de woestijn Zin gekomen waren, in de eerste maand, zoo bleef het volk te Kades. En Mirjam stierf aldaar, en zij werd aldaar begraven.

2 En er was geen water voor de vergadering; toen vergaderden zij zich tegen Mozes en tegen Aäron.

3 En het volk twistte met Mozes, en zij spraken, zeggende : Och of wij den geest gegeven hadden, toen ^g onze broeders voor het aangezicht des HEEREN den geest gaven!

4 Waarom toch hebt gijlieden de gemeente des HEEREN in de woestijn gebragt, dat wij daar sterven zouden, wij en onze beesten?

5 En waarom hebt gijlieden ons doen optrekken uit Egypte, om ons te brengen in deze kwade plaats? Het is geene plaats van zaad, noch van vijgen, noch van wijnstokken, noch van granaatappelen; ook is er geen water om te drinken.

6 Toen gingen Mozes en Aäron van het aangezicht der gemeente tot de deur van de tent der samenkomst, en zij vielen op hunne aangezichten; en de heerlijkheid des HEEREN verscheen hun.

7 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

8 Neem dien staf, en verzamel de vergadering, gij en Aäron uw broeder, en spreek gijlieden tot de steenrots voor hunne oogen, zoo zal zij hun water ge-

J. v. C.
1871.

e Ps. 51.3.

Hebr. 13.11,
12.

Hebr. 9.13.

Ex. 29.14.
Lev. 4:11,
12.Num. 31.19.
Hagg. 2:14.

1453.

a Num. 16.32,
49.

J. v. C.
1453.b Neh. 9:15.
Ps. 78:15, 16.
105:41.
114:8.c Ps. 106:32.
33.

d Deut. 32:51.

e Ps. 78:15.
105:41.
Jes. 48:21.
1 Cor. 10:4.

f Jes. 43:20.

g Deut. 1:37.
Num. 27:14.A Deut. 23:7.
Obadja 18.
10, 12.

i Ex. 2:23.

A Ex. 14:19.

f Riçt. 11:18.

a Num. 33:37.

a Num. 33:38.
Deut. 32:50.

ven; ^b alsoo zult gij hun water voortbrengen uit de steenrots, en zij zult de vergadering en hare beesten drinken.

9 Toen nam Mozes den staf van voor het aangezicht des HEEREN, gelijk als Hij hem geboden had.

10 En Mozes en Aaron vergaderden de gemeente voor de steenrots, ^c en hij zeide tot hen: Hoort toch, zij wederspanningen! ^d zullen wij water voor vlieden uit deze steenrots hervoorbrengen?

11 Toen hief Mozes zijne hand op, en hij sloeg de steenrots tweemaal met zijnen staf; ^e en er kwam veel waters uit, zoo dat de vergadering dronk, en hare beesten.

12 Derhalve zeide de HEERE tot Mozes en tot Aaron: ^f Omdat gijlieden Mij niet geloofd hebt, dat Gij Mij heiligtet voor de oogen der kinderen van Israël, daarom zult gijlieden deze gemeente niet inbrengen in het land, hetwelk Ik hun gegeven heb.

13 Dit zijn de wateren van Meriba, daar de kinderen Israëls met den HEERE om getwist hebben; en Hij werd aan hen geheiligt.

14 Daarna zond Mozes boden uit Kades tot den koning van Edom, *welke zeiden*: ^g Alzoo zegt uw broeder Israël: Gij weet al de moeite, die ons ontmoet is;

15 Dat onze vaders naar Egypte afgetogen zijn, en wij in Egypte vele dagen gewoond hebben; en dat de Egyptenaars aan ons en onze vaders kwaad gedaan hebben.

16 Toen ⁱ riepen wij tot den HEERE, en Hij hoorde onze stem, en Hij ^h zond eenen Engel, en Hij leidde ons uit Egypte; en ziet, wij zijn te Kades, eene stad aan het uiterste uwer landpale.

17 Laat ons toch door uw land trekken; wij zullen niet trekken door den akker, noch door de wijngaarden, noch zullen het water der putten niet drinken: wij zullen den koninklijken weg gaan, wij zullen niet afwijken ter rechter noch ter linkerhand, totdat wij door uwe landpale zullen getrokken zijn.

18 Doch Edom zeide tot hem: Gij zult door mij niet trekken, opdat ik niet misshien met het zwaard uitga u te ontmoet!

19 Toen zeiden de kinderen Israëls tot hem: Wij zullen door den gebaanden weg optrekken, en indien wij van uw water drinken, ik en mijn vee, zoo zal ik destels prijs daarvoor geven; ik zal alleenlijk, zonder iets anders, te voet doortrekken.

20 Doch hij zeide: Gij zult niet doortrekken! En Edom is hem te ontmoet uitgetrokken, met een zwaar volk, en met eene sterke hand.

21 Alzoo weigerde Edom Israël toe te laten door zijne landpale te trekken; daarom ^f week Israël van hem af.

22 Toen reisden zij van Kades; ^a en de kinderen Israëls kwamen, de gansche vergadering, aan den berg Hor.

23 De HEERE nu sprak tot Mozes, en tot Aaron, aan den berg Hor, aan de pale van het land van Edom, zeggende:

24 Aäron zal tot zijne volken verzameld worden, want hij zal niet komen in het land, hetwelk Ik aan de kinderen Israëls gegeven heb, omdat gijlieden mijnen mond wederspanning geweest zijt bij de wateren van Meriba.

25 ^a Neem Aaron, en Eleäzar zijnen zoon, en doe hen opklimmen tot den berg Hor.

26 En trek Aaron zijne kleederen uit, en trek ze Eleäzar zijnen zoon aan: want Aaron zal verzameld worden, en daar sterfen.

27 Mozes nu deed, gelijk als de HEERE geboden had: want zij klommen tot op

den berg Hor, voor de oogen der gansche vergadering.

28 En Mozes trok Aaron zijne kleederen uit, en hij trok ze zijnen zoon Eleäzar aan; ^a en Aaron stierf aldaar, op de hoogte diens bergs. Toen kwam Mozes en Eleäzar van dien berg af.

29 Toen de gansche vergadering zag, dat Aaron overleden was, zoo beweenen zij Aaron dertig dagen, het gansche huis van Israël.

HOOFDSTUK 21.

De Kanaänieten strijden tegen Israël en overvelden eenigen van hen, vs. 1. Door de hulp des Heeren herwinnen de Israëlieten en roepen hunne vijanden niet hunne steden uit, 8. Het volk moort en wordt door de beten van vurige slangen gestraft, 5. Op hun herouw bevelft God eene koperen slang op te richten, belovende dat ieder, die deze slang aanzat, genezen zou worden, 7. Verscheidene toegen van het volk, 10. Hun lofsang te Her voor het water, dat God hun gegeven had, 17. De Israëlieten verzoeken Sihon, den koning der Amorieten, een doortogt door zijn land, 21; hetgeen hun geweigerd wordt, 23. De Israëlieten verslaan hen, alsmede Og, den koning van Hasan, en nemen hunne landen in erfelijk bezit, 24.

ALS de Kanaäniet, de koning van Harad, wonende tegen het zuiden, hoorde, dat Israël door den weg der verspieters kwam, zoo streed hij tegen Israël, en hij voerde eenige gevangenen uit denzelven gemakkelijk weg.

2 Toen beloofde Israël den HEERE eene gelofte, en zeide: Indien Gij dit volk geheel in mijne hand geeft, zoo zal ik hunne steden verbanne.

3 De HEERE dan verhoorde de stem van Israël, en gaf de Kanaänieten over; en hij verbande hen en hunne steden; en hij noemde den naam dier plaats Horma.

4 Toen reisden zij van den berg Hor, op den weg der Scheitsee, dat zij om het land der Edomieten heen togen; doch de ziel des volks werd verdrietig op dezen weg.

5 En het volk sprak tegen God en tegen Mozes: Waarom hebt gijlieden ons doen optrekken uit Egypte, opdat wij sterfen zouden in deze woestijn? want hier is geen brood, ook geen water, en ^a onze ziel walgt over dit zeer hitte brood.

6 Toen ^b zond de HEERE vurige slangen onder het volk, die beten het volk; en er stierf veel volks van Israël.

7 Daarom kwam het volk tot Mozes, en zij zeiden: Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen den HEERE en tegen u gesproken hebben: bid den HEERE, dat Hij deze slangen van ons wegneme. Toen bad Mozes voor het volk.

8 En de HEERE zeide tot Mozes: Maak u eene vurige slang, en stel ze op eene steng; en het zal geschieden, ^c dat al wie gebeten is, als hij haar aanziet, zoo zal hij leven.

9 ^d En Mozes maakte eene koperen slang, en stelde ze op eene steng; en het geschiedde, als eene slang iemand beet, zoo zag hij de koperen slang aan, en hij bleef levend.

10 ^e Toen verreiden de kinderen Israëls, en zij legerden zich te Oboth.

11 Daarna reisden zij van Oboth, en legerden zich aan de heuveln van Abärim in de woestijn, die tegenover Moab is, tegen den opgang der zon.

12 Van daar reisden zij, en legerden zich bij de beek Zered.

13 Van daar reisden zij, en legerden zich aan deze zijde van de Arnon, welke in de woestijn is, uitgaande uit de landpale der Amorieten: ^f want de Arnon is de landpale van Moab, tusschen Moab en tusschen de Amorieten.

14 (Daarom wordt gezegd in het boek van de oorlogen des HEEREN: Toen

J. v. C.
1453.

1452.

a Deut. 10:6.
32:50.

1452.

a Num. 11:6.

b 1 Cor. 10:9.

c Joh. 3:14.

d 2 Kon. 18:4.
Joh. 3:14.

e Num. 33:43.

f Riçt. 11:18.

J. v. C.
1452.

Waheb, in eenen wervelwind, en tegen de beken Arnon,

15 En den adooop der beken, die zich naar de gelegenheid van Ar wendt, en leent aan de landpale van Moab.)

16 En van daar reiden zij naar Beër. Dit is de put, van welken de HEERE tot Mozes zeide: Verzamel het volk, zoo zal ik hun water geven.

17 (Toen zong Israël dit lied: Spring op, gij put! zingt daarvan bij beerte!)

18 Gij put, dien de vorsten gegraven hebben, dien de edelen des volks gedolven hebben, door den wetgever, met hunne stafven.) En van de woestijn reiden zij naar Mattana;

19 En van Mattana tot Naháliel; en van Naháliel tot Bamoth;

20 En van Bamoth tot het dal, dat in het veld van Moab is, aan de hoogte van Pisga, en dat tegen de wildernis ziet.

21 *o* Toen zond Israël boden tot Sihon, den koning der Amorieten, zeggende:22 Laat mij door uw land trekken. *Wij* zullen niet afwijken in de akkers, noch in de wijngaarden; wij zullen het water der putten niet drinken; wij zullen op den koninklijken weg gaan, totdat wij uwe landpale doorgetroten zijn.

23 Doch Sihon liet Israël niet toe, door zijne landpale door te trekken; maar Sihon vergaderde al zijn volk, en hij ging uit, Israël te ontmoet, naar de woestijn, en hij kwam te Jahza, en streed tegen Israël:

24 *Maar* Israël sloeg hem met de scherpte des zwaards, en nam zijn land in erfelijke bezitting, van de Arnon af tot de Jabbok toe, = tot aan de kinderen Ammons: want de landpale der kinderen Ammons was vast.25 *Alzoo* nam Israël al deze steden in; en Israël woonde in al de steden der Amorieten, te Hesbon, en in al hare onderhoorige plaatsen.

26 Want Hesbon was de stad van Sihon, den koning der Amorieten; en hij had gestreden tegen den vorigen koning der Moabitien, en hij had al zijn land uit zijne hand genomen, tot aan de Arnon.

27 Daarom zeggen zij, die spreekwoorden gebruiken: Komt tot Hesbon; men bouwe en bevestige de stad van Sihon!

28 Want er is een vuur uitgegaan uit Hesbon, eene vlam uit de stad van Sihon: zij heeft verteerd Ar der Moabitien, en de heeren der hoogte van de Arnon.

29 Wee u, Moab! gij volk *Kamoz* zijt verloren! hij heeft zijne zonen, die ontliepen, en zijne dochters in de gevangenis geleverd aan Sihon, den koning der Amorieten.

30 En wij hebben hen nedergelield! Hesbon is verloren tot Dibon toe; en wij hebben hen verwoest tot Nofat toe, welke tot Médeba toe reikt.

31 Alzoo woonde Israël in het land van den Amoriet.

32 Daarna zond Mozes om Jázzer te verspeden; en zij namen hare onderhoorige plaatsen in; en hij dreef de Amorieten, die er waren, uit de bezitting.

33 Toen wendden zij zich en trokken op den weg van Basan; *en* Og, de koning van Basan, ging uit hun te ontmoet, hij en al zijn volk, tot den strijd, in Edré.34 De HEERE nu zeide tot Mozes: Vrees hem niet; want ik heb hem in uwe hand gegeven, en al zijn volk, ook zijn land: en *gij* zult hem doen, gelijk als *gij* Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon woonde, gedaan hebt.35 En zij sloegen *hem*, en zijne zonen, en al zijn volk, alzoo dat hem niemand overbleef; en zij namen zijn land in erfelijke bezitting.

HOOFDSTUK 22.

J. v. C.
1452.

Balak, de Koning der Moabitien, ontbiedt Bileam om de Israëlieten te vloeken, van 1. Bileam vraagt den Heere wat hij doen moet, 8. De Heere verbiedt hem te gaan, 12. Balak ontbiedt hem andermaal, waarop de Heere hem laat gaan, 15. De Engel des Heeren zou hem gedood hebben; doch de ezelt treedt ter zijde af en legt zich onder Bileam neder, 27. Bileams oogen worden geopend, en ziet den Engel, 31: welke hem bestraft. Hij bekent zijne schuld en wil wederkeeren, 34. De Engel laat hem voorttrekken, 35. Balak komt Bileam te ontmoet en ontvangt hem niet vele erberwijzingen, 36: doch kan hem niet bewegen om de Israëlieten te vloeken, 38.

DAARNA reisden de kinderen van Israël, en legerden zich in de vlakke velden van Moab, aan deze zijde der Jordaan van Jericho.

2 Toen Balak, de zoon van Zippor, zag al wat Israël aan de Amorieten gedaan had;

3 Zoo vreesde Moab zeer voor het aangezicht dezes volks, want het was veel; en Moab was beangstigd voor het aangezicht van de kinderen Israëls.

4 Derhalve zeide Moab tot de oudsten der Midianieten: Nu zal deze gemeente opklippen al wat rondom ons is, gelijk de os de groente des velds opklit. Te dier tijd nu was Balak, de zoon van Zippor, koning der Moabitien.

5 Die zond boden aan *Bileam*, den zoon van Beor, te Pethor, hetwelk aan de rivier is, in het land der kinderen zijns volks, om hem te roepen, zeggende: Zie, er is een volk uit Egypte getogen; zie, het heeft het gezigt des lands bedekt, en het blijft liggen recht tegenover mij.6 En nu, kom toch, vervloek mij dit volk, want het is magtiger dan ik; misschien zal ik het kunnen slaan, of zal het uit het land verdrijven: want ik weet, dat, wien *gij* zegent, die zal gezegend zijn, en wien *gij* vervloekt, die zal vervloekt zijn.7 Toen gingen de oudsten der Moabitien, en de oudsten der Midianieten, en hadden den *loos* der waarteggingen in hunne hand; alzoo kwamen zij tot Bileam, en spraken tot hem de woorden van Balak.

8 Hij dan zeide tot hen: Vernacht hier dezen nacht, zoo zal ik ulieden een antwoord wederbrengen, gelijk als de HEERE tot mij zal gesproken hebben. Toen bleven de vorsten der Moabitien bij Bileam.

9 En God kwam tot Bileam, en zeide: Wie zijn die mannen, die bij u zijn?

10 Toen zeide Bileam tot God: Balak, de zoon van Zippor, de koning der Moabitien, heeft hen tot mij gezonden, zeggende:

11 Zie, er is een volk uit Egypte getogen, en het heeft het gezigt des lands bedekt; kom nu, vervloek het mij; misschien zal ik tegen hetzelfde kunnen strijden, of het uitdrijven.

12 Toen zeide God tot Bileam: Gij zult niet hen niet trekken; *gij* zult dat volk niet vloeken, want het is gezegend.

13 Toen stond Bileam des morgens op, en zeide tot de vorsten van Balak: Gaat naar uw land, want de HEERE weigert mij toe te laten met ulieden te gaan.

14 Zoo stonden dan de vorsten der Moabitien op, en kwamen tot Balak, en zij zeiden: Bileam heeft geweigerd met ons te gaan.

15 Doch Balak voer nog voort vorsten te zenden, meer en eerlijker, dan die waren;

16 Die tot Bileam kwamen, en hem zeiden: Alzoo zegt Balak, de zoon van Zippor: Laat u toch niet beletten tot mij te komen!

Deut. 2:26.
Rigt. 11:19.

Num. 20:17.

Deut. 2:30.
29:7.
Joz. 24:8.
Rigt. 11:20.Deut. 2:33.
29:7.
Joz. 12:2.
24:8.
Rigt. 11:21.Ps. 135:11.
12, 136:19.
Amos 2:9.

Deut. 2:37.

Deut. 2:34.
35.1 Kon. 11:7.
33.Deut. 3:1.
29:7.

Ps. 136:20.

Ps. 136:20.
21, 22.

Joz. 24:9.

J. v. C.
1452.

17 Want ik zal u zeer hoog vereeren, en al wat gij tot mij zeggen zult, dat zal ik doen: zoo kom toch, vervloek mij dit volk!

b Num. 24:13.

18 Toen antwoordde Bileam, en zeide tot de dienaren van Balak: ^b Wanneer Balak mij zijn huis vol zilver en goud gawe, zoo vermogt ik niet het bevel des HEEREN mijns Gods te overtreden, om te doen klein of groot.

19 En nu, blijft gijlieden toch ook hier dezen nacht, opdat ik wete, wat de HEERE tot mij verder spreken zal.

20 God nu kwam tot Bileam des nachts, en zeide tot hem: Dewijldie mannen gekomen zijn, om u te roepen, sta op, ga met hen; en nogtans zult gij dat doen, hetwelk Ik tot u spreken zal.

21 Toen stond Bileam des morgens op, en zadelde zijn ezelin, en hij trok heen met de vorsten van Moab.

22 Doch de toorn van God werd ontstoken, omdat hij heentoo; en de Engel des HEEREN stelde zich in den weg, hem tot eene tegenpartij: hij nu reed op zijne ezelin, en twee zijner jongeren waren bij hem.

e 2 Petr. 2:16.
Judas vs. 11.

23 De e ezelin nu zag den Engel des HEEREN staande in den weg, met zijn uitgetrokken zwaard in zijne hand; daarom week de ezelin uit den weg, en ging in het veld. Toen sloeg Bileam de ezelin, om dezelve naar den weg te doen wenden.

24 Maar de Engel des HEEREN stond in een pad der wijngaarden, zijnde een muur aan deze, en een muur aan gene zijde.

25 Toen de ezelin den Engel des HEEREN zag, zoo klemde zij zich zelve aan den wand, en klemde Bileams voet aan den wand; daarom voer hij voort haar te slaan.

26 Toen ging de Engel des HEEREN nog verder, en hij stond in eene enge plaats, waar geen weg was om te wijken ter rechter- noch ter linkerhand.

27 Als de ezelin den Engel des HEEREN zag, zoo leidde zij zich neder onder Bileam; en de toorn van Bileam ontstak, en hij sloeg de ezelin met eenen stok.

d 2 Petr. 2:16.
Judas vs. 11.

28 De e HEERE nu opende den mond der ezelin, die tot Bileam zeide: Wat heb ik u gedaan, dat gij mij nu driemaal geslagen hebt?

29 Toen zeide Bileam tot de ezelin: Omdat gij mij bespot hebt; oeh of ik een zwaard in mijne hand had! want ik zou u nu doden.

30 De ezelin nu zeide tot Bileam: Ben ik niet uwe ezelin, op welke gij gereden hebt van toen af, dat gij mijna heer geweest zijt, tot op dezen dag? ben ik ooit gewend geweest u alzoo te doen? Hij dan zeide: Neen!

31 Toen ontdekte de HEERE de oogen van Bileam, zoodat hij den Engel des HEEREN zag, staande in den weg, en zijn uitgetrokken zwaard in zijne hand; daarom neigde hij het hoofd en boog zich op zijn aangezicht.

32 Toen zeide de Engel des HEEREN tot hem: Waarom hebt gij uwe ezelin nu driemaal geslagen? zie, ik ben uitgegaan u tot eene tegenpartij, dewijl e deze weg van mij afwijkt.

e 2 Petr. 2:15.

33 Maar de ezelin heeft mij gezien, en zij is nu driemaal voor mijn aangezicht geweken; indien zij voor mijn aangezicht niet geweken ware, zekerlijk ik zoude u nu ook gedood, en haar bij het leven behouden hebben.

34 Toen zeide Bileam tot den Engel des HEEREN: Ik heb gezondigd, want ik heb niet geweten, dat gij mij te gemoet op dezen weg stondt; en nu, is het kwaad in uwe oogen, ik zal wederkeeren.

35 De Engel des HEEREN nu zeide tot

Bileam: Ga heen met deze mannen; maar alleenlijk dat woord, wat ik tot u spreken zal, dat zult gij spreken. Alzoo toog Bileam met de vorsten van Balak.

36 Als Balak hoorde, dat Bileam kwam, zoo ging hij uit hem te gemoet, tot de stad der Moabitien, welke aan de landpale van de Arnon ligt, die aan het uiterste der landpale is.

37 En Balak zeide tot Bileam: Heb ik niet ernstelijk tot u gezonden, om u te roepen? waarom zijt gij niet tot mij gekomen? kan ik u niet te recht vereeren?

38 Toen zeide Bileam tot Balak: Zie, ik ben tot u gekomen; zal ik nu eenigzins iets kunnen spreken? Het woord, hetwelk God in mijnen mond leggen zal, dat zal ik spreken.

39 En Bileam ging met Balak; en zij kwamen te Kirjath-Huzzoth.

40 Toen slagte Balak runderen en schapen; en hij zond aan Bileam, en aan de vorsten, die bij hem waren.

41 En het geschiedde des morgens, dat Balak Bileam nam, en voerde hem op de hoogten van Baal, dat hij zag daar zag het uiterste des volks.

HICOFDSTUK 23.

Balak en Bileam offeren runderen en rammen, vs. 1. God leert Bileam eenen zegen in den mond over Israël, 5; waarvoor Balak verstoort is, 11. Zij gaan naar eene andere plaats om Israël te vloeken, 13; en offeren ook aldaar, 14. God ontmoet Bileam weder en leert hem eenen nog grooteren zegen in den mond, 16. Balak trengt Bileam op eene derde plaats, alwaar zij ook offeren, 27.

TOEN zeide Bileam tot Balak: Bouw mij hier zeven altaren, en bereid mij hier zeven varren en zeven rammen.

2 Balak nu deed, zelyk als Bileam gesproken had; en Balak en Bileam offerden eenen var en eenen ram, op elk altaar.

3 Toen zeide Bileam tot Balak: Blijf staan bij uw brandoffer, en ik zal heengaan, misschien zal de HEERE mij te gemoet komen; en heitgen Hij wijzen zal, dat zal ik u bekend maken. Toen ging hij op de hoogte.

4 Als God Bileam ontmoet was, zoo zeide hij tot Hem: Zeven altaren heb ik toegerigt, en heb eenen var en eenen ram op elk altaar geofferd.

5 Toen leidde de HEERE het woord in den mond van Bileam, en zeide: Keer weder tot Balak, en spreek aldus.

6 Als hij nu tot hem wederkeerde, ziet, zoo stond hij bij zijn brandoffer, hij en al de vorsten der Moabitien.

7 Toen hief hij zijne spraak op, en zeide: Uit Syrië heeft mij Balak, de koning der Moabitien, laten halen, van het gebergte tegen het oosten, zeggende: Kom, vervloek mij Jakob! en kom, scheld Israël!

8 Wat zal ik vloeken, dien God niet vloekt? en wat zal ik schelden, waar de HEERE niet scheldt?

9 Want van de hoogte der steenrotsen zie ik hem, en van de heuvelen aanschouw ik hem; ziet, e dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de Heidenen niet gerekend worden.

a Deut. 33:28.

10 Wie zal het stof van Jakob tellen? en het getal, ja het vierde deel van Israël? Mijne ziel sterfe den dood der oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!

11 Toen zeide Balak tot Bileam: Wat hebt gij mij gedaan? Ik heb u genomen, om mijne vijanden te vloeken, maar zie, gij hebt hen doorgaans gezegend!

12 Hij nu antwoordde en zeide: Zal ik dat niet waarnemen te spreken, wat de HEERE in mijnen mond gelegd heeft?

13 Toen zeide Balak tot hem: Kom toch met mij aan eene andere plaats, van

J. v. C.
1452.J. v. C.
1452.

Nam. 22:35.

18am. 15:29.
Jakob. 1:17.(Ps. 32:1, 2.
51:11.
Jer. 50:20.
Rom. 4:7.

e Num. 24:8.

a Num. 23:22.

f Gen. 49:9.
Num. 23:24.

e Num. 22:18.

d 2 Sam. 8:14.

waar gij hem zult zien; gij zult niet dan zijn einde zien, maar hem niet ganschelijk zien; en vervloek hem mij van daar!

14 Alzoo nam hij hem mede tot het veld Zofim, op de hoogte van Pisga; en hij bouwde zeven altaren, en hij offerde eenen var en eenen ram op elk altaar.

15 Toen zeide hij tot Balak: Blijfhier staan bij uw brandoffer, en ik zal Hem aldaar ontmoeten.

16 Als de HEERE Bileam ontmoet was, zoo leide Hij het woord in zijnen mond, en Hij zeide: Keer weder tot Balak, en spreek alzoo.

17 Toen hij tot hem kwam, ziet, zoo stond hij bij zijn brandoffer, en de vorsten der Moabitien bij hem. Balak nu zeide tot hem: Wat heeft de HEERE gesproken?

18 Toen hief hij zijne spreuk op, en zeide: Sta op, Balak, en hoor! neig uwe ooren tot mij, gij zoon van Zippor!

19 e God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens menschen kind, dat het Hem berouwen zou! zou Hij het zeggen, en niet doen? of spreken, en niet bestendig maken?

20 Zie, ik heb ontvangen te zegenen; dewijl Hij zegent, zoo zal ik het niet keeren.

21 d Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob, ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël. De HEERE, zijn God, is met hem, en het geklank des konings is bij hem.

22 God heeft hen uit Egypte uitgevoerd; e zijne krachten zijn als van eenen eenhoorn.

23 Want er is geene tooverij tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël. Te dezer tijd zal van Jakob gezegd worden, en van Israël, wat God gewrocht heeft.

24 Zie, het volk zal opstaan als een oude leeuw, en het zal zich verheffen als een leeuw; het zal zich niet nederleggen, totdat het den roef gegeten, en het bloed der verslagenen gedronken zal hebben!

25 Toen zeide Balak tot Bileam: Gij zult het ganschelijk noch vloeken, noch geenszins zegenen.

26 Doch Bileam antwoordde en zeide tot Balak: Heb ik niet tot u gesproken, zeggende: Al wat de HEERE spreken zal, dat zal ik doen?

27 Verder zeide Balak tot Bileam: Kom toch, ik zal u aan eene andere plaats medenemen: misschien zal het recht zijn in de oogen van dien God, dat gij het mij van daar vervloekt.

28 Toen nam Balak Bileam mede tot de hoogte van Peor, die tegen de woestijn ziet.

29 En Bileam zeide tot Balak: Bouw mij hier zeven altaren, en bereid mij hier zeven varren en zeven rammen.

30 Balak nu deed, gelijk als Bileam gezegd had; en hij offerde eenen var en eenen ram op elk altaar.

HOOFDSTUK 24.

Bileam voorspelt den voorspoed van Israël, vs. 1. Balak verwijt hem deze handelwijze, 10. Bileam voorspelt, dat er eene ster uit Jakob zou voortgaan en een scepter uit Israël opkomen, en onderscheidene volken zal verslaan, 14. Bileam en Balak scheiden, 25.

TOEN Bileam zag, dat het goed was in de oogen des HEEREN, dat hij Israël zegende, zoo ging hij ditmaal niet heen, gelijk meermaal, tot de tooverijen, maar hij stelde zijn aangezicht naar de woestijn.

2 Als Bileam zijne oogen ophief, en Israël zag, wonende naar zijne stammen, zoo was de Geest van God op hem.

3 En hij hief zijne spreuk op, en zeide: Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en de man, wien de oogen geopend zijn, spreekt!

4 De hoorder der redenen Gods spreekt, die het gezigt des Almachtigen ziet; die verrukt wordt, en wien de oogen ontdekt worden.

5 Hoe goed zijn uwe tenten, Jakob! uwe woningen, Israël!

6 Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de HEERE heeft ze geplant, als de sandelboomen, als de cederboomen aan het water.

7 Er zal water uit zijne emmeren vloeijen, en zijn zaad zal in vele wateren zijn; en zijn koning zal boven Agag verheven worden, en zijn koninkrijk zal verhoogd worden.

8 God heeft hem uit Egypte uitgevoerd, zijne krachten zijn als e van eenen eenhoorn; hij zal de Heidenen, zijne vijanden, verteren, en hun gebeente breken, en met zijne pijlen doorschieten.

9 f Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd, gelijk een leeuw, en als een oude leeuw, wie zal hem doen opstaan? zoo wie u zegent, die zij zegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt!

10 Toen ontstak de toorn van Balak tegen Bileam, en hij sloeg zijne banden samen; en Balak zeide tot Bileam: Ik heb u geroepen, om mijne vijanden te vloeken, maar zie, gij hebt hen nu driemaal gedurig gezegend!

11 En nu, zie, ik ga tot mijn plaats! Ik had gezegd, dat ik u hoog vereeren zou, maar zie, de HEERE heeft die eer van u geveerd!

12 Toen zeide Bileam tot Balak: Heb ik ook niet tot uwe boden, die gij tot mij gezonden hebt, gesproken, zeggende:

13 e Wanneer mij Balak zijn huis vol zilver en goud gaf, zoo kan ik het bevel des HEEREN niet overtreden, doende goed of kwaad uit mijn eigen hart; wat de HEERE spreken zal, dat zal ik spreken.

14 En nu, zie, ik ga tot mijn volk: kom, ik zal u raad geven, en zeggen wat dit volk uw volk doen zal in de laatste dagen.

15 Toen hief hij zijne spreuk op, en zeide: Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en die man, wien de oogen geopend zijn, spreekt!

16 De hoorder der redenen Gods spreekt, en die de wetenschap des Allerhoogsten weet; die het gezigt des Almachtigen ziet, die verrukt wordt, en wien de oogen ontdekt worden.

17 Ik zal hem zien, maar nu niet: ik zal hem aanschouwen, maar niet nabij. Er zal eene ster voortgaan uit Jakob, en er zal een scepter uit Israël opkomen; die zal de palen der Moabitien verslaan, en zal al de kinderen van Seth verstoren.

18 En Edom zal eene erfelijke bezitting zijn; en Seir zal zijnen vijanden eene erfelijke bezitting zijn; doch Israël zal kracht doen.

19 d En er zal een uit Jakob heerschen, en hij zal de overigen uit de steden ombrengen.

20 Toen hij de Amalekiten zag, zoo hief hij zijne spreuk op, en zeide: Amalek is de eersteling der Heidenen, maar zijn uiterste is ten verderve!

21 Toen hij de Kenieten zag, zoo hief hij zijne spreuk op, en zeide: Uwe woning is vast, en gij hebt uw nest in eene steenrots gelegd.

22 Evenwel zal Kain verteerd worden, totdat u Assur gevankelijk wegvoeren zal.

23 Voorts hief hij zijne spreuk op, en zeide: Och! wie zal leven, als God dit doen zal!

24 En de schepen van den oever der Chittes, die zullen Assur plagen, zij zullen ook Heber plagen; en hij zal ook ten verderve zijn.

J. v. C.
1452.

25 Toen stond Bileam op, en ging heen, en keerde weder tot zijne plaats. Balak ging ook zijnen weg.

HOOFDSTUK 25.

De Israëlieten plegen te Sittim hoerelij en afgodery, vs. 1. De Heere beveelt Mozes de aanleggers hiervan om te brengen, 4. Pinchas doodt Zimri en Kozbi, 7. God belooft hem en zijn geslacht het priesterschap voor altijd, 11. God beveelt de Midianieten aan te tasten en te verslaan, 17.

EN ^a Israël verbleef te Sittim, en het volk begon te hoereren met de dochteren der Moabitiden.

2 ^b En zij noodigden het volk tot de slagtofferen harer goden; en het volk at, en boog zich voor hare goden.

3 Als nu Israël zich koppelde aan Baal-Peor, ^c ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël.

4 En de HEERE zeide tot Mozes: ^d Neem al de hoofden des volks, en hang ze den HEERE tegen de zon, zoo zal de bittigheid van des HEEREN toorn gekeerd worden van Israël.

5 Toen zeide Mozes tot de regters van Israël: Een ieder doode zijne mannen, die zich aan Baal-Peorgekoppeld hebben!

6 En ziet, een man uit de kinderen Israëls kwam, en bragt eene Midianietin tot zijne broeders voor de oogen van Mozes, en voor de oogen van de gansche vergadering der kinderen Israëls, toen zij weendend voor de deur van de tent der samenkomst.

7 Toen Pinchas, de zoon van Eleazar, den zoon van Aäron, den priester, ^e zag, ^f zoo stond hij op uit het midden der vergadering, en nam eene spies in zijne hand;

8 En hij ging den Israëlietischen man na in den hoeruwinkel, en doorstak hen beiden, den Israëlietischen man en de vrouw, door hunnen buik. Toen werd de plaag van over de kinderen Israëls opgehouden.

9 ^f Degenen nu, die aan de plaag stierven, waren vier en twintig duizend.

10 Toen sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

11 Pinchas, de zoon van Eleazar, den zoon van Aäron, den priester, heeft mijne grimmigheid van over de kinderen Israëls afgewend, dewijl hij ^g mijnen ijver geijverd heeft in het midden derzelve, zoodat Ik de kinderen Israëls in mijnen ijver niet vernield heb.

12 Daarom spreek: Zie, Ik ^h geef hem mijn verbond des vredes.

13 En hij zal hebben, en zijn zaad na hem, het verbond des eeuwigen priestersdoms, daarom dat hij voor zijnen God geijverd, en verzoening gedaan heeft voor de kinderen Israëls.

14 De naam nu des verslagenen Israëlietischen mans, die verslagen was met de Midianietin, was Zimri, de zoon van Salu, een overste van een vaderlijk huis der Simeonieten.

15 En de naam der verslagene midianietische vrouw was Kozbi, eene dochter van Zur, die een hoofd was der volken van een vaderlijk huis onder de Midianieten.

16 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

17 Handel ⁱ vijandelijk met de Midianieten, en versla hen:

18 Want zij hebben vijandelijk ^k tegen ulieden gehandeld door hunne listen, die zij listig tegen u bedacht hebben in de zaak van Peor, en in de zaak van Kozbi, de dochter van den overste der Midianieten, hunne zuster, die verslagen is, ten dage der plaag, om de zaak van Peor.

HOOFDSTUK 26.

Telling der Israëlieten, die twintig jaren be-

reikt hadden en voor den oorlog geschikt waren, vs. 1. Telling van elken stam in het bijzonder, die van Levi uitgezonderd, 5, en van allen met elkander, 51; onder welke het land Kanaän naar de grootte en kleinste der stammen bij het lot moest verdeeld worden, 52. Telling der Levieten 57; niemand bevond zich bij deze telling van hen, die in de woestijn Sinai na hunnen uittocht geteld waren, dan Jozua en Kaleb, 65.

HET geschiedde nu na die plaag, dat de HEERE sprak tot Mozes, en tot Eleazar, den zoon van Aäron, den priester, zeggende:

2 Neem de som van de geheele vergadering der kinderen Israëls op, ^a van twintig jaren oud en daarboven, naar het huis hunner vaderen, al wie ten heire in Israël uittrekt.

3 Mozes dan en Eleazar, de priester, spraken hen aan, in de vlakke velden van Moab, aan de Jordaan van Jericho, zeggende:

4 ^b Dat men opneme van twintig jaren oud en daarboven, ^b gelijk als de HEERE Mozes geboden had, en den kinderen Israëls, die uit Egypteland uitgetogen waren.

5 Ruben ^c was de eerstgeborene van Israël. De zonen van Ruben waren: Hanoch, van welken was het geslacht der Hanochieten; van Pallu het geslacht der Palluieten;

6 Van Hezron het geslacht der Hezronieten; van Karmi het geslacht der Karmieten.

7 Dit zijn de geslachten der Rubenieten; en hunne getelden waren drie en veertig duizend zeven honderd en dertig.

8 En de zonen van Pallu waren Elab.

9 En de zonen van Elab waren Nemuel, en Dathan, en Abram: ^d deze Dathan en Abram waren de geroepenen der vergadering, die gekijf maakten tegen Mozes en tegen Aäron, in de vergadering van Korach, als zij gekijf tegen den HEERE maakten;

10 En de aarde haren mond opendeed, en verslond hen met Korach, als die vergadering stierf, toen het vuur twee honderd en vijftig mannen verteederde, en werden tot een teeken.

11 Maar de kinderen van Korach stierven niet.

12 De zonen van Simeon, naar hunne geslachten: van Nemuel, het geslacht der Nemuelieten; van Jamin het geslacht der Jaminieten; van Jachin het geslacht der Jachinieten;

13 Van Zerah het geslacht der Zerahieten; van Saul het geslacht der Saulieten.

14 Dat zijn de geslachten der Simeonieten: twee en twintig duizend en twee honderd.

15 De zonen van Gad, naar hunne geslachten: van Zefon het geslacht der Zefonieten; van Haggi het geslacht der Haggieten; van Suni het geslacht der Sunieten;

16 Van Ozni het geslacht der Oznieten; van Heri het geslacht der Herieten;

17 Van Arod het geslacht der Arodieten; van Areli het geslacht der Arelieten.

18 Dat zijn de geslachten der zonen van Gad, naar hunne getelden: veertig duizend en vijf honderd.

19 De zonen van Juda waren Er en Onan: ^e maar Er en Onan stierven in het land Kanaän.

20 Alzoo waren de zonen van Juda naar hunne geslachten: van Sela het geslacht der Selanieten; van Perez het geslacht der Perezieten; van Zerah het geslacht der Zerahieten.

21 En de zonen van ^f Perez waren: van Hezron het geslacht der Hezronieten; van Hamul het geslacht der Hamulieten.

J. v. C.
1452.^a Num. 1. 3.^b Num. 1. 1, 2, 3.^c Gen. 46. 9, Ex. 6. 13, 1 Kron. 5. 1.^d Num. 16. 2.^e Gen. 38. 7, 10, 46. 12.^f Gen. 46. 12.^a Num. 31. 16, 33. 49.^b Ps. 106. 28, Hos. 9. 10.^c Ps. 106. 29.^d Deut. 4. 3, Joz. 22. 17.^e Ps. 106. 30.^f 1 Cor. 10. 8.^g 2 Cor. 11. 2.^h Ps. 106. 31.ⁱ Num. 31. 2.^k Openb. 18. 6.

J. v. C. 1432.	22 Dat zijn de geslachten van Juda, naar hunne getelden: zes en zeventig duizend en vijf honderd.	46 En de naam der dochter van Aser van Serah.	J. v. C. 1432.
	23 De zonen van Issachar, naar hunne geslachten, waren: van Issachar het geslacht der Tolaiten; van Puvā het geslacht der Punieten;	47 Dat zijn de geslachten der zonen van Aser, naar hunne getelden: drie en vijftig duizend en vier honderd.	
	24 Van Jasub het geslacht der Jasubieten; van Simron het geslacht der Simronieten.	48 De zonen van Nafthali, naar hunne geslachten: van Jahzeel het geslacht der Jahzeelieten; van Guni het geslacht der Gunieten;	
	25 Dat zijn de geslachten van Issachar, naar hunne getelden: vier en zestig duizend en drie honderd.	49 Van Jezer het geslacht der Jezerieten; van Sillem het geslacht der Sillemieten.	
	26 De zonen van Zebulon, naar hunne geslachten, waren: van Sered het geslacht der Seredieten; van Elon het geslacht der Elonieten; van Jahleel het geslacht der Jahleelieten.	50 Dat zijn de geslachten van Nafthali, naar hunne geslachten; en hunne getelden waren vijf en veertig duizend en vier honderd.	
	27 Dat zijn de geslachten der Zebulonieten, naar hunne getelden: zestig duizend en vijf honderd.	51 Dat zijn de getelden van de zonen Israëls: zes honderd een duizend, zeven honderd en dertig.	
	28 De zonen van Jozef, naar hunne geslachten, waren Manasse en Efraim.	52 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:	
Joz. 17.1.	29 De zonen van Manasse waren: g van Machir het geslacht der Machirieten; Machir nu gewon Gilead; van Gilead was het geslacht der Gileadieten.	53 Aan dezen zal het land uitgedeeld worden ter erfenis, naar het getal der namen.	i Num. 33.51.
	30 Dit zijn de zonen van Gilead: van Jezer het geslacht der Jezerieten; van Helek het geslacht der Helekieten;	54 Aan degenen, die veel zijn, zult gij hunne erfenis meerder maken, en aan hen, die weinig zijn, zult gij hunne erfenis minder maken; aan een iereljk zal, naar zijne getelden, zijne erfenis gegeven worden.	
	31 En van Asriel het geslacht der Asrielieten; en van Sechem het geslacht der Sechemieten;	55 Het land nogtans zal ^k door het lot gedeeld worden: naar de namen der stammen hunner vaderen zullen zij erven.	k Num. 33.51. Joz. 11.23. 14.2.
	32 En van Semida het geslacht der Semidieten; en van Hefer het geslacht der Heferieten.	56 Naar het lot zal elks erfenis gedeeld worden, tusschen de velen en de weinigen.	
Num. 27.1.	33 ^a Doch Zelafad, de zoon van Hefer, had geene zonen, maar dochters; en de namen der dochteren van Zelafad waren: Machla en Noa, Hogla, Milka en Tirza.	57 Dit zijn nu de getelden van Levi, naar hunne geslachten: van Gerson het geslacht der Gersonieten; van Kehath het geslacht der Kehathieten; van Merari het geslacht der Merarieten.	i Ex. 6.16. 17.18, 19.
	34 Dat zijn de geslachten van Manasse: en hunne getelden waren twee en vijftig duizend en zeven honderd.	58 Dit zijn de geslachten van Levi: het geslacht der Libnieten, het geslacht der Hebronieten, het geslacht der Machlieten, het geslacht der Musieten, het geslacht der Korachieten. En Kehath gewon Amram.	
	35 Dit zijn de zonen van Efraim, naar hunne geslachten: van Sutelah het geslacht der Sutelahieten; van Becher het geslacht der Becherieten; van Tahan het geslacht der Tahanieten.	59 En de naam der huisvrouw van Amram was Jochebed, de dochter van Levi, welke de huisvrouw van Levi baarde in Egypte; en deze baarde aan Amram, Aäron en Mozes, en Mirjam, hunne zuster.	m Ex. 2.1, 2. 6.19.
	36 En dit zijn de zonen van Sutelah: van Fran het geslacht der Eranieten.	60 En aan Aäron werden geboren Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar.	
	37 Dat zijn de geslachten der zonen van Efraim, naar hunne getelden: twee en dertig duizend en vijf honderd. Dat zijn de zonen van Jozef naar hunne geslachten.	61 Nadab nu en Abihu waren gestorven, toen zij vreemd vuur bragten voor het aangezicht des HEEREN.	n Lev. 10.2. Num. 3: 4. 1Kron. 24.2.
	38 De zonen van Benjamin, naar hunne geslachten: van Bela het geslacht der Belaiten; van Asbel het geslacht der Asbelieten; van Ahiram het geslacht der Ahiramieten;	62 En hunne getelden waren drie en twintig duizend, al wat mannelijk is, van een maand oud en daarboven: want deze werden niet geteld onder de kinderen Israëls, omdat hun geene erfenis gegeven werd onder de kinderen Israëls.	
	39 Van Sefufam het geslacht der Sufamieten; van Hufam het geslacht der Hufamieten.	63 Dat zijn de getelden van Mozes en Eleazar, den priester, die de kinderen Israëls telden in de vlakke velden van Moab, aan de Jordaan van Jericho.	
	40 En de zonen van Bela waren Ard en Naäman: van Ard het geslacht der Ardieten; van Naäman het geslacht der Naämieten.	64 En onder dezen was niemand uit de getelden van Mozes en Aäron, den priester, als zij de kinderen Israëls telden in de woestijn van Sinaï.	
	41 Dat zijn de zonen van Benjamin, naar hunne geslachten; en hunne getelden waren vijf en veertig duizend en zes honderd.	65 Want de HEERE had van die gezegd, dat zij in de woestijn gewiselijk zouden sterven; en er was niemand van hen overgebleven, dan Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.	o Num. 14.28. 29.34, 35. 1Cor. 10.5, 6.
	42 Dit zijn de zonen van Dan, naar hunne geslachten: van Suham het geslacht der Suhamieten: dat zijn de geslachten van Dan, naar hunne geslachten.		
	43 Al de geslachten der Suhamieten, naar hunne getelden, waren vier en zestig duizend en vier honderd.		
	44 De zonen van Aser, naar hunne geslachten, waren: van Imna het geslacht der Imnaieten; van Isvie het geslacht der Isvieten; van Beria het geslacht der Berieten.		
	45 Van de zonen van Beria waren: van Heber het geslacht der Heberieten; van Malchiel het geslacht der Malchielieten.		

HOOFDSTUK 27.

De dochters van Zelafad verzoeken om een erve, vs. 1. God staat haar verzoek toe, 5, en geeft bij deze gelegenheid wetten ontrent de erfdochteren en de opvolgers in de erve van iemand, die zonder kinderen sterft, 8. Mozes ontvangt van God bevel eenen berg te beklimmen, van daar het land Kanaän te bezien, om daarna te sterven, zonder in het land te komen, 12; met vermelding der reden waarom, 14. Mozes bidt God om een

J. v. C.
1452.

vroemen leidsman voor het volk in zijne plaats te geven. 15. God beveelt Jozua te verklaren en voor het volk met oplegging der handen in zijn aamt te bevestigen, 18; hetwelk door Mozes wordt gedaan, 22.

a Num. 26:33.
36:2.
Joz. 17:3.

TWOEN naderden ^a de dochteren van Zelfeand, den zoon van Hefer, den zoon van Gilead, den zoon van Machir, den zoon van Manasse, onder de geslachten van Manasse, den zoon van Jozef; (en dit zijn de namen zijner dochteren: Machia, Noa en Hogla, en Milka, en Tirza):

2 En zij stonden voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht van Eleazar, den priester, en voor het aangezicht van de oversten, en van de gansche vergadering, aan de deur van de tent der samenkomst, zeggende:

b Num. 14:35.
26:64.

3 Onze vader ^b is gestorven in de woestijn, ^c en hij is niet geweest in het midden van de vergadering dergenen, die zich tegen den HEERE vergaderd hebben, in de vergadering van Korach; maar hij is in zijne zonde gestorven, en had geene zonen.

c Num. 16:1.

4 Waarom zou de naam onzes vaders uit het midden van zijn geslacht weggenomen worden, omdat hij geen zoon heeft? geef ons eene bezitting in het midden der broeders van onzen vader.

5 En Mozes bragt hare regtzaak voor het aangezicht des HEEREN.

6 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

d Num. 36:2.

7 De dochteren van Zelfeand spreken regt: ^d gij zult haar gansche lijf geven de bezitting eener erfenis, in het midden van de broeders haars vaders; en gij zult de erfenis haars vaders op haar doen komen.

8 En tot de kinderen Israëls zult gij spreken, zeggende: Wanneer iemand sterft, en geen zoon heeft, zoo zult gij zijne erfenis op zijne dochter doen komen.

9 En indien hij geene dochter heeft, zoo zult gij zijne erfenis aan zijne broeders geven.

10 Indien hij nu geene broeders heeft, zoo zult gij zijne erfenis aan de broeders zijns vaders geven.

11 Indien ook zijn vader geene broeders heeft, zoo zult gij zijne erfenis geven aan zijnen naastburende, die hem de naaste van zijn geslacht is, dat hij het erfelijk bezitte. Dit zal den kinderen Israëls tot eene inzetting des regts zijn, gelijk als de HEERE Mozes geboden heeft.

e Deut. 32:48.
49.

12 ^e Daarna zeide de HEERE tot Mozes: Klim op dezen berg Abárim, en zie dat land, hetwelk Ik den kinderen Israëls gegeven heb.

13 Wanneer gij dat gezien zult hebben, dan zult gij tot uwe volken verzameld worden, gij ook, gelijk ^f als uw broeder Aáron verzameld geworden is:

f Num. 20:24.

14 ^g Naardien gijlieden mijnen mond wederspannig zijt geweest in de woestijn Zin, in de twist der vergadering, ^h om Mij aan de wateren voor hunne oogen te heiligen. Dat zijn de wateren van Meriba, van Kades, in de woestijn Zin.

g Num. 20:12.

h Num. 20:12.

15 Toen sprak Mozes tot den HEERE, zeggende:

i Num. 16:22.
Hebr. 12:9.

16 Dat de HEERE, ⁱ de God der geesten van alle vleesch, eenen man stelle over deze vergadering.

17 Die voor hun aangezicht uitga, en die voor hun aangezicht inga, en die hen uitleide, en die hen inleidt; ^k opdat de vergadering des HEEREN niet zij als schapen, die geen herder hebben.

k 1Kon. 22:17.
Matt. 9:36.
Mark. 6:34.

18 Toen zeide de HEERE tot Mozes: ^l Neem tot u Jozua, den zoon van Nun, een man, ^m in wien de Geest is; en leg uwe hand op hem;

m Deut. 34:9.

19 En stel hem voor het aangezicht van Eleazar, den priester, en voor het aangezicht der gansche vergadering; en geef hem bevel voor hunne oogen:

20 En leg op hem van uwe heerlijkheid, opdat zij hooren, ⁿ te weten de gansche vergadering der kinderen Israëls.

21 En hij zal voor het aangezicht van Eleazar, den priester, staan, die voor hem raad vragen zal, ^o naar de wijze van urim, voor het aangezicht des HEEREN: naar zijnen mond zullen zij uitgaan, en naar zijnen mond zullen zij ingaan, hij, en al de kinderen Israëls met hem, en de gansche vergadering.

22 En Mozes deed, gelijk als de HEERE hem geboden had: want hij nam Jozua, en stelde hem voor het aangezicht van Eleazar, den priester, en voor het aangezicht der gansche vergadering;

23 En hij leidde zijne handen op hem, en gaf hem bevel: gelijk als de HEERE door de dienst van Mozes gesproken had.

HOOFDSTUK 28.

Wetten over de offeranden op bepaalde tijden, vs. 1; van het dagelijksche brandoffer met spijsoffer en drankoffer, 3; van het sabbatoffer, 9; van de nieuwe maand, 11; van het pascha, 16; en van het pinksterfeest, 26.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, en zeg tot hen: Mijne offerande, mijne spijze voor mijne vuurofferen, mijnen liefelijken reuk, zult gij waarneemen, om Mij te offeren op zijnen gezetten tijd.

3 En gij zult tot hen zeggen: Dit is het vuuroffer, hetwelk gij den HEERE offeren zult: ^a twee volkomene eenjarige lammeren des daags, tot een gedurig brandoffer.

a Ex. 29:38.

4 Het eene lam zult gij bereiden des morgens; en het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden.

b Ex. 16:36.

5 ^b En een tiende deel eener efa meelbloom ten ^c spijsoffer, gemengd met het vierendeel van een ^d hin van gestooten olie.

c Lev. 2:1.

6 Het is het gedurig brandoffer, hetwelk op den berg Sinai ingesteld was tot een' liefelijken reuk, een vuuroffer den HEERE.

d Ex. 29:40.

7 En zijn drankoffer zal zijn het vierendeel van een hin, voor het eene lam; in het heiligdom zult gij het drankoffer des sterken drinks den HEERE offeren.

8 En het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden; gelijk het spijsoffer des morgens, en gelijk zijn drankoffer zult gij het bereiden, ten vuuroffer des liefelijken reuks den HEERE.

9 Maar op den sabbatdag twee volkomene eenjarige lammeren, en twee tienden meelbloom, ten spijsoffer, met olie gemengd, mitsgaders zijn drankoffer.

10 Het is het brandoffer des sabbats op elken sabbat, boven het gedurig brandoffer, en zijn drankoffer.

11 En in de beginselen uwer maanden zult gij een brandoffer den HEERE offeren: twee jonge varren, en eenen ram, zeven volkomene eenjarige lammeren;

12 En drie tienden meelbloom ten spijsoffer, met olie gemengd, tot den eenen var; en twee tienden meelbloom ten spijsoffer, met olie gemengd, tot den eenen ram;

13 En tot elk een tiende deel meelbloom ten spijsoffer, met olie gemengd, tot het eene lam: het is een brandoffer tot een' liefelijken reuk, een vuuroffer den HEERE.

14 En hunne drankofferen zullen zijn de helft van een hin tot een' var, en een derde deel van een hin tot een' ram, en een vierendeel van een hin van wijn tot een lam: dat is het brandoffer der nieuwe maan in elke maand, naar de maanden des jaars.

J. v. C.
1452.a Ex. 28:36.
Lev. 8:8.

J. v. C.
1452.Ex. 12:18.
23:15.
Lev. 23:5.

Lev. 23:7.

15 Daartoe zal een geitenbok ten zondoffer den HEERE, boven het gedurig brandoffer, bereid worden, met zijn drankoffer.

16 En in de eerste maand, op den veertienden dag der maand, is het pascha den HEERE.

17 En op den vijftienden dag derzelfde maand is het feest: zeven dagen zullen ongezuurd brooden gegeten worden.

18 Op den 1sten daarvan zal een heilige zamenroeping zijn: geen dienstwerk zult gijlieden doen;

19 Maar gij zult een vuuroffer ten brandoffer den HEERE offeren: twee jonge varren, en eenen ram, daartoe zeven eenjarige lammeren: volkomen zullen zij u zijn.

20 En hun spijsoffer zal zijn meelbloem met olie gemengd: drie tienden tot een' var, en twee tienden tot een' ram zult gij bereiden.

21 Tot elk zult gij een tiende deel bereiden tot een lam, tot die zeven lammeren toe.

22 Daarna eenen bok ten zondoffer, om over ulieden verzoening te doen.

23 Behalve het morgenbrandoffer, hetwelk tot een gedurig brandoffer is, zult gij deze dingen bereiden.

24 Achtervolgens deze dingen zult gij des daags, zeven dagen lang, de spijze des vuuroffers bereiden tot een' liefelijken reuk den HEERE; boven dat gedurig brandoffer zal het bereid worden, met zijn drankoffer.

25 En op den zevenden dag zult gij een heilige zamenroeping hebben: geen dienstwerk zult gij doen.

26 Insgelijks op den dag der eerstelingen, als gij een nieuw spijsoffer den HEERE zult offeren naar uwe weken, zult gij een heilige zamenroeping hebben: geen dienstwerk zult gij doen.

27 Dan zult gij den HEERE een brandoffer ten liefelijken reuk offeren: twee jonge varren, eenen ram, zeven eenjarige lammeren:

28 En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden tot eenen var, twee tienden tot eenen ram;

29 Tot elk een tiende tot een lam, tot die zeven lammeren toe;

30 Eenen geitenbok, om voor u verzoening te doen.

31 Behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, zult gij ze bereiden: zij zullen u volkomen zijn met hunne drankofferen.

HOOFDSTUK 29.

Wetten over de offeranden van het feest des geklanks met brand- en zondoffer, vs. 1; van den verzoeningsdag, 7; van het feest der loofhutten gedurende de zeven dagen, 12. Besluit, 39.

DESGELIJKS in de zevende maand, op den eersten der maand, zult gij een heilige zamenroeping hebben: geen dienstwerk zult gij doen: a het zal u een dag des geklanks zijn.

2 Dan zult gij een brandoffer, ten liefelijken reuk, den HEERE bereiden: een' jongen var, een' ram, zeven volkomene eenjarige lammeren.

3 En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden tot den var, twee tienden tot den ram,

4 En een tiende tot een lam, tot die zeven lammeren toe;

5 En eenen geitenbok ten zondoffer, om over ulieden verzoening te doen;

6 Behalve het brandoffer der maand, en zijn spijsoffer, en het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, met hunne drankofferen, naar hunne wijze, ten liefelijken reuk, ten vuuroffer den HEERE.

7 En op den tienden dezer zevende

maand zult gij een heilige zamenroeping hebben, en b gij zult uwe zielen verootmoedigen: geen werk zult gij doen;

8 Maar gij zult brandoffer, ten liefelijken reuk den HEERE offeren: eenen jongen var, eenen ram, zeven eenjarige lammeren: c volkomen zullen zij u zijn;

9 En hun spijsoffer van meelbloem met olie gemengd: drie tienden tot den var, twee tienden tot den eenen ram;

10 Tot elk een tiende tot een lam, tot die zeven lammeren toe;

11 Eenen geitenbok ten zondoffer: behalve het zondoffer der verzoeningen, en het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, met hunne drankofferen.

12 Insgelijks op den vijftienden dag dezer zevende maand, zult gij een heilige zamenroeping hebben: geen dienstwerk zult gij doen; maar zeven dagen zult gij den HEERE een feest viëren.

13 En gij zult een brandoffer ten vuuroffer offeren, ten liefelijken reuk den HEERE: dertien jonge varren, twee rammen, veertien eenjarige lammeren: zij zullen volkomen zijn;

14 En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden tot eenen var, tot die dertien varren toe; twee tienden tot eenen ram, onder die twee rammen;

15 En tot elk een tiende tot een lam, tot die veertien lammeren toe;

16 En eenen geitenbok ten zondoffer: behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

17 Daarna op den tweeden dag: twaalf jonge varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

18 En hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

19 En eenen geitenbok ten zondoffer: behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, met hunne drankofferen.

20 En op den derden dag: elf varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

21 En hunne spijsofferen, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

22 En eenen bok ten zondoffer: behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

23 Verder op den vierden dag: tien varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

24 Hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

25 En eenen geitenbok ten zondoffer: behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

26 En op den vijften dag: negen varren, twee rammen, en veertien volkomene eenjarige lammeren;

27 En hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

28 En eenen bok ten zondoffer: behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

29 Daarna op den zesden dag: acht varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

30 En hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

31 En eenen bok ten zondoffer: behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijne drankofferen.

32 En op den zevenden dag: zeven varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

J. v. C.
1452.b Lev. 16:29.
31.

23:27.

c Num. 28:19.

J. v. C.
1452.

33 En hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar hunne wijze;

34 En eenen bok ten zondoffer, behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

d Lev. 23, 36.

35 Op den achtsten dag d zult gij een verbodsdag hebben: geen dienstwerk zult gij doen.

36 En gij zult een brandoffer ten vuuroffer offeren, ten liefelijken reuk den HEERE: eenen var, eenen ram, zeven volkomene eenjarige lammeren;

37 Hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot den var, tot den ram, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

38 En eenen bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

39 Deze dingen zult gij den HEERE doen op uwe gezette hoogtijden; behalve uwe geloofen, en uwe vrijwillige offeren, met uwe brandofferen, en met uwe spijsofferen, en met uwe drankofferen, en met uwe dankofferen.

40 En Mozes sprak tot de kinderen Israëls, naar al wat de HEERE Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 30.

Wetten aangaande de geloofte, gedaan door een man, vs. 1, door eene dochter, 3, getrouwde vrouw, 6, weduwe, verstootene of verlatene vrouw, 9. Besluit, 16.

EN Mozes sprak tot de hoofden der stammen van de kinderen Israëls, zeggende: Dit is de zaak, die de HEERE geboden heeft:

a Dent. 23, 21.

2 a Wanneer een man den HEERE eene gelofte zal beloofd, of eenen eed zal gezworen hebben, zijne ziel met eene verbindtenis verbindende, zijn woord zal hij niet onthouden: maar alles, wat uit zijn mond gezegd is, zal hij doen.

3 Maar als eene vrouw den HEERE eene gelofte zal beloofd hebben, en zich met eene verbindtenis in het huis haars vaders in hare jongheid zal verbonden hebben;

4 En haar vader hare gelofte, en hare verbindtenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal hooren, en haar vader tegen haar zal stilzwijgen, zoo zullen al hare geloften bestaan, en alle verbindtenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal bestaan.

5 Maar indien haar vader dat zal breken, ten dage als hij het hoort, al hare geloften en hare verbindtenissen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zullen niet bestaan; maar de HEERE zal het haar vergeven, want haar vader heeft ze haar doen breken.

6 Doch indien zij immers eenen man heeft, en hare geloften op haar zijn, of de uitspraak harer lippen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft;

7 En haar man dat zal hooren, en ten dage als hij het hoort, tegen haar zal stilzwijgen, zoo zullen hare geloften bestaan, en hare verbindtenissen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zullen bestaan.

8 Maar indien haar man ten dage, als hij het hoorde, dat zal breken, en hare gelofte, die op haar was, zal te niet maken, mitsgaders de uitspraak harer lippen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zoo zal het de HEERE haar vergeven.

9 Aangaande de gelofte eener weduwe, of eener verstootene: alles, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal over haar bestaan.

10 Maar indien zij ten huize haars mans gelofte gedaan heeft, of met eenen eed door verbindtenis hare ziel verbonden heeft;

11 En haar man dat gehoord, en tegen haar stil zal gezwegen hebben, dat niet brekende; zoo zullen al hare geloften bestaan, mitsgaders alle verbindtenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal bestaan.

12 Maar indien haar man die dingen ganschelijk te niet maakt, ten dage als hij het hoort, niets van al wat uit hare lippen gezegd is, van hare gelofte, en van de verbindtenis harer ziel, zal bestaan; haar man heeft ze te niet gemaakt, en de HEERE zal het haar vergeven.

13 Alle gelofte, en allen eed der verbindtenis, om de ziel te verootmoedigen, die zal haar man bevestigen, of die zal haar man te niet maken.

14 Maar zoo haar man tegen haar van dag tot dag ganschelijk stilzwijgt, zoo bevestigt hij al hare geloften, of al hare verbindtenissen, dewelke op haar zijn; hij heeft ze bevestigd, omdat hij tegen haar stilgezwegen heeft, ten dage als hij het hoorde.

15 Doch zoo hij ze ganschelijk te niet maken zal, nadat hij het gehoord zal hebben, zoo zal hij hare ongerechtigheid dragen.

16 Dat zijn de inzettingen, die de HEERE Mozes geboden heeft, tusschen een man en zijne huisvrouw, tusschen een vader en zijne dochter, zijnde in hare jongheid, ten huize haars vaders.

HOOFDSTUK 31.

Bevel aan de Israëlieten om krijg te voeren tegen de Midianieten, vs. 1, met een leger van twaalf duizend man en Pinchas, den zoon van Eleazar, 4. Hetzelve overwint de Midianieten, 7; keert weder met de gevangenen en den buit, 12; wordt van Mozes berispt over hetgeen het misdreven had, 14, en bevolen hetgeen het doen moest, 17. Wet over de verdeling van den buit, 25. Uitvoering der wet en de som van den buit, 31. Het deel des Heeren, dat voor de priesters en Levieten was, 41. Offerande voor den Heere van de oversten des legers, 48. Deze wordt tot gedachtenis in den tabernakel bewaard, 54.

EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

2 a Neem de wrak der kinderen Israëls van de Midianieten; b daarna zult gij verzameld worden tot uwe volken.

a Num. 25, 17.

3 Mozes dan sprak tot het volk, zeggende: Dat zich mannen uit u ten strijde toerusten, en dat zij tegen de Midianieten zijn, om de wrak des HEEREN te doen aan de Midianieten.

b Num. 27, 13.

4 Van elken stam onder alle stammen Israëls zult gij een duizend ten strijde zenden.

5 Alzoo werden geleverd uit de duizenden van Israël, duizend van elken stam, twaalf duizend toegerusten ten strijde.

6 En Mozes zond hen ten strijde, duizend van elken stam, hen en Pinchas, den zoon van Eleazar, den priester, ten strijde, met de heilige vaten, en de trompetten des geklanks in zijne hand.

7 En zij streden tegen de Midianieten, gelijk als de HEERE Mozes geboden had, en zij doodden al wat mannelijk was.

8 Daartoe doodden zij boven hunne verslagenen, de koningen der Midianieten, c Evi, en Rekem, en Zur, en Hur, en Reba, vijf koningen der Midianieten; ook doodden zij niet het zwaard Bileam, den zoon van Beor.

e Joz. 13, 21, 22.

9 Maar de kinderen Israëls namen de vrouwen der Midianieten, en hunne kinderkens gevangen; zij roofden ook al hunne beesten, en al hun vee, en al hun vermoogen.

10 Voorts al hunne steden met hunne woonplaatsen, en al hunne burgen verbranden zij met vuur.

J. v. C.
1452.

Deut. 20:14.

e Num. 25:1,
2, 18,
2 Petr. 2:15,
Openb. 2:14.

y Rigt. 21:11.

Num. 19:9.

1 Sam. 30:24.

J. v. C.
1452.i Num. 18:8,
19.

k Deut. 20:14.

11 ^d En zij namen al den roof, en al den buit, van menschen en van beesten.
12 Daarna bragten zij de gevangenen, en den buit, en den roof, tot Mozes, en tot Eleazar, den priester, en tot de vergadering der kinderen Israëls, in het leger, in de vlakke velden van Moab, dewelke zijn aan de Jordaan van Jericho.

13 Maar Mozes en Eleazar, de priester, en alle oversten der vergadering, gingen uit hun te ontmoet, tot buiten voor het leger.

14 En Mozes werd grootelijks vertoord tegen de bevelhebbers des heirs, de hoofdliden der duizenden, en de hoofdliden der honderden, die uit den strijd van dien oorlog kwamen.

15 En Mozes zeide tot hen: Hebt gij dan alle vrouwen laten leven?

16 Ziet, deze waren, door ^e den raad van Bileam, den kinderen Israëls, om oorzaak der overtreding tegen den HEERE te geven, in de zaak van Peor: waardoor die plaag werd onder de vergadering des HEEREN.

17 ^f Nu dan, doodt al wat mannelijk is onder de kinderen; en doodt alle vrouw, die door bijligging des mans eenen man bekend heeft.

18 Doch al de kinderen van vrouwelijk geslacht, die de bijligging des mans niet bekend hebben, laat voor ulieden leven.

19 En gijlieden leert u buiten het leger zeven dagen; en ieder, die eenen mensch gedood, en een ieder, die eenen verslagene zult aangeroerd hebben, zult u op den derden dag en op den zevenden dag ontsondigen, gij en uwe gevangenen.

20 Ook zult gij alle kleeding, en alle gereedschap van vellen, en alle geitenharen werk, en alle gereedschap van hout, ontsondigen.

21 En Eleazar, de priester, zeide tot de krijgsliden, die tot dien strijd getogen waren: Dit is de inzetting der wet, die de HEERE Mozes geboden heeft.

22 Alleen het goud en het zilver, het koper, het ijzer, het tin en het lood;

23 Alle ding, dat het vuur lijdt, zult gij door het vuur laten doorgaan, dat het rein worde: evenwel zal het ^g door het water der afzondering ontsondigd worden; maar al wat het vuur niet lijdt, zult gij door het water laten doorgaan.

24 Gij zult ook uwe kleederen op den zevenden dag wassen, dat gij rein wordt; en daarna zult gij in het leger komen.

25 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

26 Neem op de som van den buit der gevangenen, van menschen en van beesten; gij en Eleazar, de priester, en de hoofden van de vaderen der vergadering.

27 En ^h deel den buit in twee helften, tusschen degenen, die den strijd aangegrepen hebben, die tot den krijg uitgegaan zijn, en tusschen de gansche vergadering.

28 Daarna zult gij eene schatting voor den HEERE heffen, van de oorlogsmannen, die tot dezen krijg uitgetogen zijn, van vijf honderd eene ziel, uit de menschen, en uit de runderen, en uit de ezelen, en uit de schapen.

29 Van hunne helft zult gij het nemen, en den priester Eleazar geven tot eene heffing des HEEREN.

30 Maar van de helft der kinderen Israëls zult gij eenen gevangene van vijftig nemen uit de menschen, uit de runderen, uit de ezelen, en uit de schapen, uit al de beesten; en gij zult ze aan de Levieten geven, die de wacht van den tabernakel des HEEREN waarnemen.

31 En Mozes en Eleazar, de priester, deden, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

32 De buit nu, het overschot van den

roof, dat het krijgsvolk geroofd had, was zes honderd vijf en zeventig duizend schapen;

33 En twee en zeventig duizend runderen;

34 En een en zestig duizend ezelen;

35 En der menschen zielen, uit de vrouwen, die geene bijligging des mans bekend hadden, alle zielen waren twee en dertig duizend.

36 En de helft, ⁱ te weten het deel dergenen, die tot dezen krijg uitgetogen waren, was in getal drie honderd zeven en dertig duizend en vijf honderd schapen.

37 En de schatting voor den HEERE van schapen was zes honderd vijf en zeventig.

38 En de runderen waren zes en dertig duizend; en hunne schatting voor den HEERE twee en zeventig.

39 En de ezelen waren dertig duizend en vijf honderd; en hunne schatting voor den HEERE was een en zestig.

40 En der menschen zielen waren zestien duizend; en hunne schatting voor den HEERE twee en dertig zielen.

41 ^j En Mozes gaf Eleazar, den priester, de schatting van de heffing des HEEREN, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

42 En van de helft der kinderen Israëls, welke Mozes afgedeeld had, van de mannen, die gestreden hadden;

43 (Het halve deel nu der vergadering was, uit de schapen, drie honderd zeven en dertig duizend en vijf honderd;

44 En de runderen waren zes en dertig duizend;

45 En de ezelen dertig duizend en vijf honderd;

46 En der menschen zielen zestien duizend:)

47 Van die helft der kinderen Israëls nam Mozes eenen gevangene uit vijftig, van menschen en van beesten; en hij gaf ze aan de Levieten, die de wacht van den tabernakel des HEEREN waarnamen, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

48 Toen traden tot Mozes de bevelhebbers, die over de duizenden des heirs waren, de hoofdliden der duizenden, en de hoofdliden der honderden;

49 En zij zeiden tot Mozes: Uwe knechten hebben opgenomen de som der krijgsliden, die onder onze hand geweest zijn; en uit ons ontbreekt niet een man.

50 Daarom hebben wij eene offerande des HEEREN gebragt, een ieder wat hij gekregen heeft, eenen gouden vat, eene keten, of een' arming, een' vingerring, een' oorring, of een' afhangenden gordel, om voor onze zielen verzoening te doen voor het aangezicht des HEEREN.

51 Zoo nam Mozes en Eleazar, de priester, van hen het goud, alle welgewrochte vaten.

52 En al het goud der heffing, dat zij den HEERE offerden, was zestien duizend zeven honderd en vijftig sikkelen, van de hoofdliden der duizenden, en van de hoofdliden der honderden.

53 Aangaande de krijgsliden, een iegelijk had ^k geroofd voor zich zeiven.

54 Zoo nam Mozes en Eleazar, de priester, dat goud van de hoofdliden der duizenden en der honderden, en zij bragten het in de tent der samenkomst, ter gedachtenis voor de kinderen Israëls, voor het aangezicht des HEEREN.

HOOFDSTUK 32.

De stammen van Ruben en Gad verzoeken met redenen van Mozes, om hun erfdeel te ontvangen aan deze zijde van de Jordaan, vs. 1. Eerst bestraft hij hen streng, 6, maar

J. v. C.
1452.

op hunne belofte van strydgenuoten hunner broederen te zullen zijn in Kanaan, tot de ten onderbrenging des lands, verkrijgen zij onder die voorwaarde, gemeenschappelijk met den halven stam van Manasse, hunne begeerte, 16.

DE kinderen van Ruben nu hadden veel vee, en de kinderen van Gad hadden magtig veel; en zij bezagen het land van Jázzer, en het land van Gilead, en ziet, deze plaats was eene plaats voor vee.

2 Zoo kwamen de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben, en spraken tot Mozes, en tot Eleázar, den priester, en tot de oversten der vergadering, zeggende:

3 Ataróth, en Dibon, en Jázzer, en Nimra, en Hesbon, en Eleále, en Schibam, en Nebo, en Behon;

4 Dit land, hetwelk de HEERE voor het aangezicht der vergadering van Israël geslagen heeft, is een land voor vee; en uwe knechten hebben vee.

5 Voorts zeiden zij: Indien wij genade in uwe oogen gevonden hebben, dat dit-zelve land aan uwe knechten gegeven worde tot eene bezitting; en doe ons niet trekken over de Jordaan.

6 Maar Mozes zeide tot de kinderen van Gad en tot de kinderen van Ruben: Zullen uwe broeders ten strijde gaan, en zult gijlieden hier blijven?

7 Waarom toch zult gij het hart der kinderen Israëls breken, dat zij niet overtrekken naar het land, dat de HEERE hun gegeven heeft?

8 Zoo deden uwe vaders, als ik ben van a Kades-Barnéa zond, om dit land te bezien.

9 Als zij opgekomen waren tot aan het dal Eskol, en dit land bezagen, zoo braken zij het hart der kinderen Israëls, dat zij niet gingen naar het land, dat de HEERE hun gegeven had.

10 Toen ontstak de toorn des HEEREN ten zelve dage, en Hij zwoer, zeggende:

11 Indien deze mannen, die uit Egypte opgetogen zijn, van twintig jaren oud en daarboven, het land zullen zien, dat ik Abraham, Isak en Jakob gezworen heb! want zij hebben niet volhard mij na te volgen:

12 Behalve Kaleb, de zoon van Jefoné, den Keniziet, en Jozua, de zoon van Nun: want zij hebben volhard den HEERE na te volgen.

13 Alzoo ontstak des HEEREN toorn tegen Israël, en Hij deed hen omzwerven in de woestijn, veertig jaren, totdat verteerd was het gansche geslacht, hetwelk gedaan had, wat kwaad was in de oogen des HEEREN.

14 En ziet, gijlieden zijt opgestaan in stede van uwe vaders, eenemenigte van zondige menschen, om de hittigheid van des HEEREN toorn tegen Israël te vermeerderen.

15 Wanneer gij van achter Hem u zult afkeeren, zoo zal Hij wijders voortvaren het te laten in de woestijn; en gij zult al dit volk verderven.

16 Toen traden zij toe tot hem, en zeiden: Wij zullen hier schaapskooijen bouwen voor ons vee, en steden voor onze kinderen.

17 Maar wij zeiven zullen ons toerusten, haastende voor het aangezicht der kinderen Israëls, totdat wij hen aan hunne plaats zullen gebragt hebben; en onze kinderen zullen blijven in de vaste steden, van wege de inwoners des lands.

18 Wij zullen niet wederkeeren tot onze huizen, totdat zich de kinderen Israëls tot erfelijke bezitters zullen gesteld hebben, en ieder van zijne erfenis.

19 Want wij zullen met hen niet erven

aan gene zijde der Jordaan, en verder heen, als onze erfenis ons toegekomen zal zijn aan deze zijde der Jordaan, tegen den opgang.

20 Toen zeide Mozes tot hen: Indien gij deze zaak doen zult, indien gij u voor het aangezicht des HEEREN zult toerusten ten strijde,

21 En een ieder van u, die toegerust is, over de Jordaan zal trekken voor het aangezicht des HEEREN, totdat Hij zijne vijanden voor zijn aangezicht uit de bezitting zal verdreven hebben.

22 En het land voor het aangezicht des HEEREN te ondergebragt zij; zoo zult gij daarna wederkeeren, en onschuldig zijn voor den HEERE en voor Israël, en dit land zal u ter bezitting zijn voor het aangezicht des HEEREN.

23 Indien gij daarentegen alzoo niet zult doen, ziet, zoo hebt gij tegen den HEERE gezondigd; doch gij zult uwe zonde gewaar worden, als zij u vinden zal!

24 Bouwt u steden voor uwe kinderen, en kooijen voor uwe schapen; en doet, wat uit uwen mond uitgegaan is.

25 Toen spraken de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben tot Mozes, zeggende: Uwe knechten zullen doen, gelijk als mijn heer gebiedt.

26 Onze kinderen, onze vrouwen, onze have en al onze beesten zullen aldaar zijn in de steden van Gilead;

27 Maar uwe knechten zullen overtrekken, al wie ten heire toegerust is, voor het aangezicht des HEEREN tot den strijd, gelijk als mijn heer gesproken heeft.

28 c Toen gebod Mozes, hunnenthalve, den priester Eleázar, en Jozua, den zoon van Nun, en den hoofden der vaders van de stammen der kinderen Israëls;

29 En Mozes zeide tot hen: Indien de kinderen van Gad, en de kinderen van Ruben, met ulieden over de Jordaan zullen trekken, een ieder, die toegerust is ten oorlog, voor het aangezicht des HEEREN, als het land voor u aangezicht zal te ondergebragt zijn; zoo zult gij hun het land Gilead ter bezitting geven.

30 Maar indien zij niet toegerust met u zullen overtrekken, zoo zullen zij tot bezitters gesteld worden in het midden van ulieden in het land Kanaan.

31 En de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben antwoordden, zeggende: Wat de HEERE tot uwe knechten gesproken heeft, zullen wij alzoo doen.

32 Wij zullen toegerust overtrekken voor het aangezicht des HEEREN naar het land Kanaan; en de bezitting onder erfenis zullen wij hebben aan deze zijde der Jordaan.

33 d Alzoo gaf Mozes hunlieden, den kinderen van Gad, en de kinderen van Ruben, en den halven stam van Manasse, den zoon van Jozef, het koninkrijk van Sihon, koning der Amorieten, en het koninkrijk van Og, koning van Basan; het land met de steden van hetzelve in de landpalen, de steden des lands rondom.

34 En de kinderen van Gad bouwden Dibon, en Ataróth, en Aroér,

35 En Atroth-Sofan, en Jázzer, en Jógbeba,

36 En Beth-Nimra, en Beth-Háran, vaste steden en schaapskooijen.

37 En de kinderen van Ruben bouwden Hesbon, en Eleále, en Kirjatháim,

38 En Nebo, en Baal-Meon, veranderd zijnde van naam, en Sibma; en zij noemden de namen der steden, die zij bouwden, met andere namen.

39 e En de kinderen van Machir, den zoon van Maunasse, gingen naar Gilead, en namen dat in, en zij verdreven de Amorieten, die daarin waren, uit de bezitting.

J. v. C.
1452.

a Num. 13.3.
Deut. 1.22.

b Num. 14.28.
Deut. 1.35.

c Joz. 1.13.
4.12.

d Deut. 3.12.
Joz. 13.8.
22.4.

e Gen. 50.23.

J. v. C.
1452.

40 Zoo gaf Mozes Gilead aan Machir, den zoon van Manasse; en hij woonde daarin.

41 Jaïr nu, de zoon van Manasse, ging heen en nam honderd dorpen in, en hij noemde die Havvóth-Jaïr.

42 En Nobah ging heen, en nam Kenath in, met hare onderhoorige plaatsen, en noemde ze Nobah naar zijnen naam.

HOOFDSTUK 33.

Verhaal der reizen en legerplaatsen der kinderen Israëls, van Egypte af tot aan het land Kanaän toe, vs. 1. Bevel tot verdrijving van de inwoners des lands en de uitroeiing der afgoderij, 50. Zwarte bedreiging, wanneer zij dit bevel veronachtzaamen, 55. Bevel tot verdeling des lands door het lot, 54.

DIT zijn de reizen der kinderen Israëls, die uit Egypteland uitgetogen zijn, naar hunne heiren, door de hand van Mozes en Aäron.

2 En Mozes schreef hunne uitgoten, naar hunne reizen, naar den mond des HEEREN : en dit zijn hunne reizen, naar hunne uitgoten.

3 En zij reisden dan van Raméses; in de eerste maand, op den vijftienden dag der eerste maand, des andren daags van het pascha, togen de kinderen Israëls uit door ene hooge hand, voor de oogen van alle Egyptenaren :

4 Als de Egyptenars begroeven degenen, welke de HEERE onder hen geslagen had, alle eerstgeborenen; ook had de HEERE eerigt geoeffend aan hunne goden.

5 Als de kinderen Israëls van Raméses verreisd waren, zoo legerden zij zich te Sukkoth.

6 En zij verreisden van Sukkoth, en legerden zich in Etham, hetwelk aan het einde der woestijn is.

7 En zij verreisden van Etham, en keerden weder naar Pi-hachiróth, dat tegenover Baal-Zefon is, en zij legerden zich voor Migdol.

8 En zij verreisden van Hachiróth, en gingen over, door het midden van de zee, naar de woestijn; en zij gingen drie dagen tein in de woestijn Etham, en legerden zich in Mara.

9 En zij verreisden van Mara, en kwamen te Elim: in Elim nu waren twaalf waterfonteinen en zeventig palmbloemen, en zij legerden zich aldaar.

10 En zij verreisden van Elim, en legerden zich aan de Schelfzee.

11 En zij verreisden van de Schelfzee, en f legerden zich in de woestijn Sin.

12 En zij verreisden uit de woestijn Sin, en zij legerden zich in Dofka.

13 En zij verreisden van Dofka, en legerden zich in Aluz.

14 En zij verreisden van Aluz, en legerden zich in Rafidim; doch daar was geen water voor het volk, om te drinken.

15 Zoo verreisden zij van Rafidim, en legerden zich in de woestijn van Sinaï.

16 En zij verreisden uit de woestijn van Sinaï, en legerden zich in Kibróth-Tháva.

17 En zij verreisden van Kibróth-Tháva, en legerden zich in Hazeróth.

18 En zij verreisden van Hazeróth, en legerden zich in Rithma.

19 En zij verreisden van Rithma, en legerden zich in Rimmon-Perez.

20 En zij verreisden van Rimmon-Perez, en legerden zich in Libna.

21 En zij verreisden van Libna, en legerden zich in Rissa.

22 En zij verreisden van Rissa, en legerden zich in Kehelátha.

23 En zij verreisden van Kehelátha, en legerden zich in het gebergte van Safer.

24 En zij verreisden van het gebergte Safer, en legerden zich in Hárada.

25 En zij verreisden van Hárada, en legerden zich in Makhelóth.

26 En zij verreisden van Makhelóth, en legerden zich in Tachath.

27 En zij verreisden van Tachath, en legerden zich in Tharah.

28 En zij verreisden van Tharah, en legerden zich in Mithka.

29 En zij verreisden van Mithka, en legerden zich in Hasmona.

30 En zij verreisden van Hasmona, en legerden zich in Moséroth.

31 En zij verreisden van Moséroth, en legerden zich in Bene-Jáakan.

32 En zij verreisden van Bene-Jáakan, en legerden zich in Hor-gidgad.

33 En zij verreisden van Hor-gidgad, en legerden zich in Jothátha.

34 En zij verreisden van Jothátha, en legerden zich in Abróna.

35 En zij verreisden van Abróna, en legerden zich in Ezeon-Geber.

36 En zij verreisden van Ezeon-Geber, en legerden zich in de woestijn Zin, dat is Kades.

37 En zij verreisden van Kades, en legerden zich aan den berg Hor, aan het einde des lands van Edom.

38 Toen ging de priester Aäron op den berg Hor, naar den mond des HEEREN, en stierf aldaar, in het veertigste jaar na den uittocht van de kinderen Israëls uit Egypteland, in de vijfde maand, op den eersten der maand.

39 Aäron nu was honderd drie en twintig jaren oud, als hij stierf op den berg Hor.

40 En de Kanaäniet, de koning van Harad, die in het zuiden woonde in het land Kanaän, hoorde, dat de kinderen Israëls aankwamen.

41 En zij verreisden van den berg Hor, en legerden zich in Zalmona.

42 En zij verreisden van Zalmona, en legerden zich in Funon.

43 En zij verreisden van Funon, en legerden zich in Oboth.

44 En zij verreisden van Oboth, en legerden zich aan de heuvelen van Abárim, in de landpale van Moab.

45 En zij verreisden van de heuvelen van Abárim, en legerden zich in Dibon-Gad.

46 En zij verreisden van Dibon-Gad, en legerden zich in Almon-Diblatáim.

47 En zij verreisden van Almon-Diblatáim, en legerden zich in de bergen Abárim, tegen Nebo.

48 En zij verreisden van de bergen van Abárim, en legerden zich in de vlakke velden der Moabitien, aan de Jordaan van Jericho.

49 En zij legerden zich aan de Jordaan van Beth-Jesimóth, tot aan Abel-Sittim, in de vlakke velden der Moabitien.

50 En de HEERE sprak tot Mozes, in de vlakke velden der Moabitien, aan de Jordaan van Jericho, zeggende :

51 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen : Wanneer gijlieden over de Jordaan zult gegaan zijn in het land Kanaän :

52 Zoo zult gij al de inwoners des lands voor uw aangezicht uit de bezitting verdrijven; en al hunne beeltdenissen verderven; ook zult gij al hunne gegotene beelden verderven, en al hunne hoogten verdelen.

53 En gij zult het land in erfelijke bezitting nemen, en daarin wonen : want Ik heb u dat land gegeven, om hetzelve erfelijk te bezitten.

54 En gij zult het land in erfelijke bezitting nemen door het lot, naar uwe geslachten : denjenigen, die veel zijn, zult gij hunne erfenis meerder maken, en dien, die weinig zijn, zult gij hunne erfenis minder maken; waarheen voor iemand het lot zal uitgaan, dat zal hij

J. v. C.
1490.

k Deut. 1:6

1453.

f Num. 20:1

m Num. 20:23

n Num. 20:25

Deut. 32:50

1452.

o Num. 21:1

p Num. 21:4

q Num. 21:10

r Num. 25:1

Jer. 2:1

s Deut. 7:2,3

enz.

t Num. 26:54

enz.

J. v. C.
1432.

hebben; naar de stammen uwer vaderen zult gij de erfenis nemen.

55 Maar indien gij de inwoners des lands niet voor uwe aangezigten uit de bezitting zult verdrijven, zoo zal het geschieden, dat, die gij van hen zult laten overblijven, u tot doornen zullen zijn in uwe oogen, en tot prikkelen in uwe zijden, en u zullen benaauwen op het land, waarin gij woont.

56 En het zal geschieden, dat Ik u zal doen, gelijk Ik hun dacht te doen.

HOOFDSTUK 34.

Beschrijving van de grenzen van Kanaän door God, vs. 1; en benoeming van hen, welke hetzelfde onder de kinderen Israëls zullen verdeelen, 16.

VOORTS sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer gij in het land Kanaän ingaat, zoo zal dit het land zijn, dat u ter erfenis vallen zal, het land Kanaän, naar zijne landpale.

3 a De zuiderhoek nu zal u zijn van de woestijn Zin, aan de zijden van Edom; en de zuiderlandpale zal u zijn van het einde der Zoutzee tegen het oosten.

4 En deze landpale zal u omgaan van het zuiden naar den opgang van Akrahim, en doorgaan naar Zin; en hare uitgangen zullen zijn, van het zuiden naar Kades-Barnéa; en zij zal uitgaan naar Hazar-Addar, en doorgaan naar Azmon.

5 Voorts zal deze landpale omgaan van Azmon naar de rivier van Egypte, en hare uitgangen zullen zijn naar de zee.

6 Aangaande de landpale van het westen, daar zal u de groote zee de landpale zijn; dit zal uwe landpale van het westen zijn.

7 Voorts zal u de landpale van het noorden deze zijn: van de groote zee af zult gij u den berg Hor afteekenen.

8 Van den berg Hor zult gij afteekenen tot daar men komt te Hamath; en de uitgangen dezer landpale zullen zijn naar Zedad.

9 En deze landpale zal uitgaan naar Zifron, en hare uitgangen zullen zijn te Hazar-Enan; dit zal u de noorder landpale zijn.

10 Voorts zult gij u tot eene landpale tegen het oosten afteekenen van Hazar-Enan naar Sefam.

11 En deze landpale zal afgaan van Sefam naar Ribla, tegen het oosten van Ain; daarna zal deze landpale afgaan en strekken langs den oever van de zee Cinnereth oostwaarts.

12 Voorts zal deze landpale afgaan langs de Jordaan, en hare uitgangen zullen zijn aan de Zoutzee. Dit zal u zijn het land naar zijne landpale rondom.

13 En Mozes gebood den kinderen Israëls, zeggende: Dit is het land, dat gij door het lot ten erve innemen zult, hetwelk de HEERE aan de negen stammen en aan den halven stam van Manasse te geven geboden heeft.

14 Want de stam van de kinderen der Rubenieten, naar het huis hunner vaderen, en de stam van de kinderen der Gadieten, naar het huis hunner vaderen, hebben ontvangen; mitsgaders de halve stam van Manasse heeft zijne erfenis ontvangen.

15 Twee stammen en een halve stam hebben hunne erfenis ontvangen aan deze zijde der Jordaan, van Jericho oostwaarts tegen den opgang.

16 Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

17 b Dit zijn de namen der mannen, die u lieden dat land ten erve zullen uitdeelen: Eleazar, de priester, en Jozua, de zoon van Nun.

18 Daartoe zult gij uit elk stam eenen overste nemen, om het land ten erve uit te deelen.

19 En dit zijn de namen dezer mannen: van den stam van Juda, Kaleb, zoon van Jefunne.

20 En van den stam der kinderen van Simeon, Semuël, zoon van Ammihud.

21 Van den stam van Benjamin, Elidad, zoon van Chislon.

22 En van den stam der kinderen van Dan, de overste Bukki, zoon van Jogli.

23 Van de kinderen van Jozef: van den stam der kinderen van Manasse, de overste Hanniel, zoon van Efof.

24 En van den stam der kinderen van Efraim, de overste Kemuël, zoon van Siftan.

25 En van den stam der kinderen van Zebulon, de overste Elizafan, zoon van Farnach.

26 En van den stam der kinderen van Issaschar, de overste Paltiel, zoon van Azzan.

27 En van den stam der kinderen van Aser, de overste Achibud, zoon van Selomi.

28 En van den stam der kinderen van Naftali, de overste Pedael, zoon van Ammihud.

29 Dit zijn ze, dien de HEERE geboden heeft, den kinderen Israëls de erfenissen uit te deelen, in het land Kanaän.

HOOFDSTUK 35.

Het getal steden, welke met hare voorsteden de kinderen Israëls aan de Levieten zouden inruimen, vs. 1. De zes vrijsteden onder deze voor diegenen, welke onvoorziens of onwilling eenen doodslag begingen, 6. Welken omtrent den doodslag, 16. Verbod tegen het aannemen van loodslag ter verzoeking van eenen schuldigen doodslager, of van den terugkeer naar zijne woonplaats vóór den gezetten tijd van hem, die volgens de wet in de vrijsteden moest verblijven, 31.

EN de HEERE sprak tot Mozes, in de vlakke velden der Moabieten, aan de Jordaan van Jericho, zeggende:

2 a Gebied den kinderen Israëls, dat zij van de erfenis hunner bezitting aan de Levieten steden zullen geven om te bewonen; daartoe zult gij lieden aan de Levieten voorsteden geven, aan de steden rondom dezelve.

3 En die steden zullen zij hebben om te bewonen; maar hunne voorsteden zullen zijn voor hunne beesten, en voor hunne laven, en voor al hun gedierte.

4 En de voorsteden der steden, die gij aan de Levieten geven zult, zullen van den stadsmuur af, en naar buiten, van duizend ellen zijn rondom.

5 En gij zult meten van buiten de stad, aan den hoek tegen het oosten, twee duizend ellen, en aan den hoek van het zuiden, twee duizend ellen, en aan den hoek van het westen, twee duizend ellen, en aan den hoek van het noorden, twee duizend ellen; dat de stad in het midden zij. Dit zullen zij hebben tot voorsteden van de steden.

6 b De steden nu, die gij aan de Levieten zult geven, zullen zijn zes vrijsteden, die gij geven zult, opdat de doodslager daarheen vliede; en boven dezelve zult gij hun twee en veertig steden geven.

7 Al de steden, die gij aan de Levieten geven zult, zullen zijn acht en veertig steden, deze met hare voorsteden.

8 De steden, die gij van de bezitting der kinderen Israëls geven zult, zult gij van dien, die vele heeft, vele nemen, en van dien, die weinige heeft, weinig nemen; een ieder zal naar zijne erfenis, die zij zullen erven, van zijne steden aan de Levieten geven.

9 Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

10 Spreek tot de kinderen Israëls, en

J. v. C.
1432.

1431.

a Joz. 21:2

b Joz. 21:21

b Joz. 14:1

J. v. C.
1451.Deut. 19:2.
Jos. 20:2.Deut. 4:41.
Jos. 20:8.

Deut. 19:11.

Deut. 17:6.
19:15.

zeg tot hen: « Wanneer gij over de Jordaan gaat naar het land Kanaän,

11 Zoo zult gij maken, dat u steden te gemoet liggen, die u tot vrijsteden zullen zijn; opdat de doodslager daarheen vliede, die eene ziel onwetend geslagen heeft.

12 En deze steden zullen u tot een toevlucht zijn voor den bloedwreker; opdat de doodslager niet sterve, totdat hij voor de vergadering aan het gerigt gestaan hebbe.

13 En deze steden, die gij geven zult, zullen zes vrijsteden voor u zijn.

14 4 Drie dezer steden zult gij geven op deze zijde der Jordaan, en drie dezer steden zult gij geven in het land Kanaän; vrijsteden zullen het zijn.

15 Die zes steden zullen voor de kinderen Israëls, en voor den vreemdeling, en den bijwoner in het midden van hen, tot eene toevlucht zijn; opdat daarheen vliede, wie eene ziel onvoorziens slaat.

16 Maar indien hij hem met een ijzeren instrument geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

17 Of indien hij hem met een handsteen, waarvan men zoude kunnen sterven, geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

18 Of indien hij hem met een houten handinstrument, waarvan men zoude kunnen sterven, geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

19 De wreker des bloeds, die zal den doodslager dooden; als hij hem ontmoet, zal hij hem dooden.

20 « Indien hij hem ook door haat zal gestooten hebben, of met opzet op hem geworpen heeft, dat hij gestorven zij;

21 Of hem door vijandschap met zijne hand geslagen heeft, dat hij gestorven zij; de slager zal zekerlijk gedood worden, een doodslager is hij; de bloedwreker zal dezen doodslager dooden, als hij hem ontmoet.

22 Maar indien hij hem met der haast zonder vijandschap gestooten heeft, of eenig instrument zonder opzet op hem geworpen heeft;

23 Of onvoorziens met eenigen steen, waarvan men zou kunnen sterven, en hij dien op hem heeft doen vallen, dat hij gestorven zij, zoo hij hem toch geen vijand was, noch zijn kwaad zoekende;

24 Zoo zal de vergadering rigten tuschen den slager, en tuschen den bloedwreker, naar deze zelve regten.

25 En de vergadering zal den doodslager redden uit de hand des bloedwrekers, en de vergadering zal hem doen wederkeeren tot zijne vrijstad, waarheen hij gevloden was; en hij zal daarin blijven tot den dood des hoogepriesters, dien men met de heilige olie gezalfd heeft.

26 Doch indien de doodslager eenigzins zal gaan uit de palen zijner vrijstad, waarheen hij gevloden was;

27 En de bloedwreker hem zal vinden buiten de palen zijner vrijstad; zoo de bloedwreker den doodslager zal dooden, het zal hem geene bloedschuld zijn.

28 Want hij zou in zijne vrijstad gebleven zijn tot den dood des hoogepriesters; maar na den dood des hoogepriesters zal de doodslager wederkeeren tot het land zijner bezitting.

29 En deze dingen zullen ulieden zijn tot eene inzetting van regt, bij uwe geslachten, in al uwe woningen.

30 Al wie eene ziel slaat, naar den mond der getuigen zal men den doodslager dooden; maar een eenig getuige zal niet getuigen tegen eene ziel, dat zij sterve.

31 En gij zult geene verzoening nemen

voor de ziel des doodslagers, die schuldig is te sterven: want hij zal zekerlijk gedood worden.

32 Ook zult gij geene verzoening nemen voor dien, die gevlugt is naar zijne vrijstad, dat hij zou wederkeeren, om te wonen in het land, tot den dood des hoogepriesters.

33 Zoo zult gij niet ontheiligen het land, waarin gij zijt; want het bloed ontheiligt het land; en voor het land zal geene verzoening gedaan worden over het bloed, dat daarin vergoten is, dan door het bloed desgenen, die dat vergoten heeft.

34 Verontreinigt dan het land niet, waarin gij gaat wonen, in welks midden Ik wonen zal: want Ik ben de HEERE, wonende in het midden der kinderen Israëls.

HOOFDSTUK 36.

Mozes raad omtrent de dochters van Zelaféad gevraagd zijnde, bevestigt, op grond van des Heeren bevel, dat zij verplicht zijn te trouwen onder hare vaderlijken stam, vs. 1. Uittrekking dezer verordening over alle erfdochteren, 8. Gehoorzaamheid der dochters van Zelaféad, 10.

EN de hoofden der vaderen van het geslacht der kinderen van Gilead, den zoon van Machir, den zoon van Manasse, uit de geslachten der kinderen van Jozef, traden toe, en spraken voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht der oversten, hoofden van de vaderen der kinderen Israëls.

2 En zeiden: « De HEERE heeft mijnen heer geboden, dat land door het lot aan de kinderen Israëls in erfenis te geven; b en mijnen heer is door den HEERE geboden, de erfenis van onzen broeder Zelaféad te geven aan zijne dochteren.

3 Wanneer zij eenen van de zonen der andere stammen van de kinderen Israëls tot vrouwen zouden worden, zoo zou hare erfenis van de erfenis onzer vaderen afgetrokken worden, en toegedaan tot de erfenis van dien stam, aan welken zij ge worden zouden; alzoo zou van het lot onzer erfenis worden afgetrokken.

4 Als ook de kinderen Israëls een jubeljaar zullen hebben, zoo zou hare erfenis toegedaan zijn tot de erfenis van dien stam, aan welken zij zouden geworden zijn; alzoo zou hare erfenis van de erfenis van den stam onzer vaderen afgetrokken worden.

5 Toen gebood Mozes den kinderen Israëls, naar des HEEREN mond, zeggende: « De stam der kinderen van Jozef spreekt regt.

6 Dit is het woord, dat de HEERE van de dochteren van Zelaféad geboden heeft, zeggende: Laat zij dien tot vrouwen worden, die in hare oogen goed zal zijn; alleenlijk, dat zij aan het geslacht van hare vaders stam tot vrouwen worden.

7 Zoo zal de erfenis van de kinderen Israëls niet ongewend worden van stam tot stam: want de kinderen Israëls zullen aanhangen, een ieder aan de erfenis van den stam zijner vaderen.

8 Voorts zal elke dochter, die eene erfenis erft, van de stammen der kinderen Israëls, ter vrouw worden aan eenen van het geslacht van den stam haars vaders; opdat de kinderen Israëls erfelijk bezitten, een ieder de erfenis zijner vaderen.

9 Zoo zal de erfenis niet ongewend worden van den eenen stam tot den anderen: want de stammen der kinderen Israëls zullen aanhangen, een ieder aan zijne erfenis.

10 Gelijk als de HEERE Mozes geboden had, alzoo deden de dochteren van Zelaféad.

J. v. C.
1451.

a Num. 26:55,

56.

33:54.

b Num. 27:7.

Joz. 17:3,4.

J. v. C.
1451.

e Num. 27:1

11 * Want Machla, Thirza en Hogla, en Milka, en Noha, dochteren van Zelfeaf, zijn den zonen harer ooms tot vrouwen geworden.

12 Onder de geslachten van de kinderen van Manasse, den zoon van Jozef, zijn zij tot vrouwen geworden; alzoo bleef hare

erfenis aan den stam van het geslacht haars vaders.

13 Dat zijn de geboden en de regten, die de HEERE door de dienst van Mozes aan de kinderen Israëls geboden heeft, in de vlakke velden der Moabieten, aan de Jordaan van Jericho.

J. v. C.
1451.

HET VIJFDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

DEUTERONOMIUM.

HOOFDSTUK 1.

Waar en wanneer Mozes de wet van God heeft, vs. 1. Kort verhaal van hetgeen Israël bejegend is van den tijd, dat zij van Horeb vertrokken, totdat zij gekomen zijn te Kades-Barnéa. Gods bevel om van Horeb te vertrekken, met belofte, 6. Aanstelling van regters en ambtlieden, 9. Reis door de woestijn en aankomst te Kades-Barnéa, 19. Uitdijding, terugkomst en berigt der verspieters, 22. Wederspanningheid en murmurering van het volk, 26. Gods toorn en vonnis over hunne ongehoorzaamheid, 34. Israël, tegen Gods bevel ten strijde trekkende, wordt van de Amorieten geslagen en vindt bij God geene verhooring hunner klacht, 41.

DIT zijn de woorden, die Mozes tot gansch Israël gesproken heeft, aan deze zijde der Jordaan, in de woestijn, op het vlakke veld tegenover Suf, tusschen Paran en tusschen Tofel, en Laban, en Inzeróth, en Dizáhab.

2 *Elf dagreizen* zijn het van Horeb, door den weg van het gebergte Seir, tot aan Kades-Barnéa.

3 En het is geschied in het veertigste jaar, in de elfde maand, op den eersten der maand, dat Mozes sprak tot de kinderen Israëls, naar alles, wat hem de HEERE aan hen bevolen had :

4 * Nadat hij geslagen had Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon woonde, en Og, den koning van Bazan, welke woonde te Astharóth, te Edréi.

5 Aan deze zijde der Jordaan, in het land van Moab, hief Mozes aan, deze wet uit te leggen, zeggende :

6 De HEERE, onze God, sprak tot ons aan Horeb, zeggende : Gij zijt lang genoeg bij dezen berg gebleven.

7 Keert u, en vertrekt, en gaat in het gebergte der Amorieten, en tot al hunne geburen, in het vlakke veld, op het gebergte, en in de laagte, en in het zuiden, en aan de havens der zee; het land der Kanaänieten, en den Libanon, tot aan die groote rivier, de rivier Frath.

8 Ziet, Ik heb dat land gegeven voor uw aangezicht; gaat daarin, en bezit erfelijk het land, dat de HEERE aan uwe vaders, ^b Abraham, Izaak en Jakob, gezworen heeft, dat Hij het hun en hun zaad na hen geven zou.

9 En ik sprak te zelve tijd tot u, zeggende : ^c Ik alleen zal u niet kunnen dragen.

10 De HEERE, uw God, heeft u vermenigvuldigd, en ziet, gij zijt heden als de sterren des hemels in menigte.

11 De HEERE, uwer vaders God, doe tot u, zoo als gij ^a zijt, duizendmaal meer, en Hij zecene u, gelijk als Hij tot u gesproken heeft!

12 Hoe zoude ik alleen uwe moeite, en uwen last, en uwe twistzaken dragen!

13 Neemt u wijze, en verstandige, en ervaren mannen, van uwe stammen, dat ik hen tot uwe hoofden stelle.

14 Toen antwoordet gij mij, en zeydet :

Dit woord is goed, dat gij gesproken hebt, om te doen.

15 Zoo nam ik de hoofden uwer stammen, wijze en ervaren mannen, en stelde hen tot hoofden over u, oversten van duizenden, en oversten van honderden, en oversten van vijftigen, en oversten van tien, en ambtlieden voor uwe stammen.

16 En ik gebied uwen regters te zelve tijd, zeggende : *Hoor de verschillen* tusschen uwe broederen, ^d en rigt regt tusschen den man en tusschen zijnen broeder, en tusschen deszelfs vreemdeling.

17 * Gij zult het aangezicht in het gericht niet kennen; gij zult den kleine, zoowel als den groote, hooren; gij zult niet vreezen voor iemands aangezicht, want het gericht is Godes; doch de zaak, die voor u te zwaar zal zijn, zult gij tot mij komen, en ik zal ze hooren.

18 Alzoo gebied ik u te dier tijd alle zaken, die gij zoudt doen.

19 Toen vertogen wij van Horeb, en doorwandelden die gansch groote en vreeselijke woestijn, die gij gezien hebt, op den weg van het gebergte der Amorieten, gelijk de HEERE, onze God, ons geboden ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz} ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz} ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh}

J. v. C.
1490.

[Num. 13:28.

[Ex. 13:21.

1491.

[Num. 14:22.
23.
Ps. 95:11.

[Num. 20:12.
27:14.
Deut. 4:21.
34:6.

1491.

zijn groot, en gesterkt tot in den hemel toe; ook hebben wij daar kinderen der Enakieten gezien!

29 Toen zeide ik tot u: Verschrikt niet, en vreesst niet voor hen.

30 De HEERE, uw God, die voor u aangezigt wandelt, die zal voor u strijden; naar alles, wat Hij bij u voor uwe oogen gedaan heeft in Egypte.

31 En in de woestijn, waar gij gezien hebt, dat de HEERE, uw God, u daarin gearagen heeft, als een man zijnen zoon draagt, op al den weg, dien gij gewandeld hebt, totdat gij kwaamt aan deze plaats.

32 Maar door dit woord geloofdet gij niet aan den HEERE, uwen God.

33 Die voor u aangezigt op den weg wandelde, 4 om u de plaats uit te zien, waar gij zoudt legeren; des nachts in het vuur, opdat Hij u den weg wees, waarin gij zoudt gaan, en des dags in de wolk.

34 Als nu de HEERE de stem uwer woorden hoorde, zoo werd Hij zeer toornig, en zwoer, zeggende:

35 Zoo iemand van deze mannen, waan dit kwade geslacht, 1 zal zien dat goede land, hetwelk Ik gezworen heb uwen vaderen te zullen geven!

36 Behalve Kaleb, de zoon van Jefunne; die zal het zien, en aan hem zal Ik het land geven, waarop hij getreden heeft, en aan zijne kinderen; omdat hij volhard heeft den HEERE te volgen.

37 Ook vertoornde zich de HEERE op mij om uwentwil, zeggende: "Gij zult daar ook niet inkomen."

38 Jozua, de zoon van Nun, die voor u aangezigt staat, die zal daarin komen; sterk denzelfen, want hij zal het Israël doen erven.

39 En uwe kinderkens, waarvan gij zeidet: Zij zullen tot eenen roof zijn; en uwe kinderen, die heden noch goed noch kwaad weten, die zullen daarin komen, en dien zal Ik het geven, en die zullen het erfelijk bezitten.

40 Gij daarentegen, keert u, en reist naar de woestijn, den weg van de Schelfzee.

41 Toen antwoorddet gij, en zeidet tot mij: Wij hebben tegen den HEERE gezondigd; wij zullen optrekken en strijden, naar alles, wat de HEERE, onze God, ons geboden heeft. Als gij nu een legelijk zijn krijgsgereedschap aangordet, en willens waart, om naar het gebergte henen op te trekken,

42 Zoo zeide de HEERE tot mij: Zeg hun: Trekt niet op, en strijdt niet, want Ik ben niet in het midden van u; opdat gij niet voor het aangezigt uwer vijanden geslagen wordet.

43 Doch als ik tot u sprak, zoo hoordeet gij niet, maar waart den mond des HEEREN wederspannig, en handeldet trotschelijk, en toogt op naar het gebergte.

44 Toen togen de Amorieten uit, die op dat gebergte woonden, u te gemoet, en vervolgden u, gelijk als de bijen doen; en zij verpletterden u in Seir tot Horma toe.

45 Als gij nu wederkwaamt en weendet voor het aangezigt des HEEREN, zoo verhoorde de HEERE uwe stem niet, en neigde zijne ooren niet tot u.

46 Alzoo bleef gij in Kaleb vele dagen, naar de dagen, die gij er bleef.

HOOFDSTUK 2.

Optogt van Kades-Barnéa, vs. 1. Hoe Israël zich gedragen moest tegen de Edomieten, 4; de Moabitien, 9; en de Ammonieten, 19. Hier tusschen wordt verhaald de langdurigheid van hunne reis en het onkomen der ongehoorzenen, 14. Eindelijk hoe de Israëlieten Sihon, den koning der Amorieten, overwonnen en zijn land ingenomen hebben, 24.

DAARNA keerden wij ons, en reisden naar de woestijn, den weg van de Schelfzee, gelijk de HEERE tot mij gesproken had, en wij togen om het gebergte Seir, vele dagen.

2 Toen sprak de HEERE tot mij, zeggende:

3 Gijlieden hebt dit gebergte genoeg omgetogen; keert u naar het noorden.

4 En gebied het volk, zeggende: Gij zult doortrekken aan de landpale uwer broederen, de kinderen van Ezau, die in Seir wonen; zij zullen wel voor u vreezen, maar gij zult u zeer wachten.

5 Mengt u niet met hen: want Ik zal u van hun land niet geven, ook niet tot de betreding van eene voetzool: want Ik heb "Ezau het gebergte Seir ter erfenis gegeven."

6 Spijze zult gij voor geld van hen koopen, dat gij etet; en ook zult gij water voor geld van hen koopen, dat gij drinket.

7 Want de HEERE, uw God, heeft u gezegend in al het werk uwer hand; Hij kent uw wandelen door deze zoo groote woestijn; deze veertig jaren is de HEERE, uw God, met u geweest; geen ding heeft u ontbroken.

8 Als wij nu doorgetrokken waren van onze broederen, de kinderen van Ezau, die in Seir woonden, van den weg des vlakken velds, van Elath, en van Ezeon-Geber; zoo keerden wij ons, en doortogen den weg der woestijn van Moab.

9 Toen sprak de HEERE tot mij: Beangstig Moab niet, en meng u niet met hen in den strijd: want ik zal u geene erfenis van hun land geven, dewijl Ik aan Lots kinderen Ar ter erfenis gegeven heb.

10 De Emieten woonden te voren daarin, een groot, en menigvuldig, en lang volk, gelijk de Enakieten.

11 Deze werden ook voor reuzen gehouden, als de Enakieten; en de Moabitien noemden hen Emieten.

12 Ook woonden de Horieten te voren in Seir; maar de kinderen van Ezau verdreven hen uit de bezitting en verdelden hen van hun aangezigt, en hebben in hunlied plaats gewoond; gelijk als Israël gedaan heeft aan het land zijner erfenis, hetwelk de HEERE hun gegeven heeft.

13 Nu maakt u op, en trekt over de beek Zered. Alzoo trokken wij over de beek Zered.

14 De dagen nu, die wij gewandeld hebben van Kades-Barnéa, totdat wij over de beek Zered getogen zijn, waren acht en dertig jaren; totdat het gansche geslacht der krijgslieden uit het midden des heirlegers verteerd was, gelijk de HEERE hun gezworen had.

15 Zoo was ook de hand des HEEREN tegen hen, om hen uit het midden des heirlegers te verslaan, totdat zij verteerd waren.

16 En het geschiedde, als al de krijgslieden verteerd waren, uit het midden des heirlegers wegstervende.

17 Dat de HEERE tot mij sprak, zeggende:

18 Gij zult beden doortrekken aan Ar, de landpale van Moab;

19 En gij zult naderen tegenover de kinderen Ammons; beangstig dieniet, en meng u niet met hen niet; want Ik zal u van het land der kinderen Ammons geene erfenis geven, dewijl Ik het aan Lots kinderen ter erfenis gegeven heb.

20 Dit werd ook voor een land der reuzen gehouden; de reuzen woonden te voren daarin, en de Ammonieten noemden hen Zamsunieten:

21 Een groot, en menigvuldig, en lang volk, als de Enakieten; en de HEERE

J. v. C.
1491.

a Gen. 36:8.

J. v. C.
1451.

verdelgde hen voor hun aangezicht, zoodat zij hen uit de bezitting verdreven, en aan hunlieder plaats woonden :

22 Gelijk Hij aan de kinderen van Ezau, die in Seir wonen, gedaan heeft, voor welker aangezicht Hij de Horieten verdelgde ; en zij verdreven hen uit de bezitting, en hebben aan hunne plaats gewoond tot op dezen dag.

23 Ook hebben de Kathorieten, die uit Kathor uittogen, de Avieten, die in Hazerim tot Gaza toe woonden, verdelgd, en aan hunne plaats gewoond.

24 Maakt u op, reist heen, en gaat over de beek Arnon ; ziet, Ik heb Sihon, den koning van Hesbon, den Amoriet, en zijn land, in uwe hand gegeven ; begint te erven, en meent u met hen in den strijd.

25 Te dezen dage zal Ik beginnen uwen schrik, en uwe vrees te geven over het aangezicht der volken, onder den ganschen hemel ; die uw gerucht zullen hooren, die zullen sidderen en bang zijn voor uw aangezicht.

26 ^b Toen zond ik boden uit de woestijn Kedemot tot Sihon, den koning van Hesbon, met woorden van vrede, zeggende :

27 ^c Laat mij door uw land doortrekken ; ik zal alleenlijk langs den weg voorttrekken : ik zal noch ter rechter noch ter linkerhand uitwijken.

28 Verkoop mij spijze voor geld, dat ik ete, en geef mij water voor geld, dat ik drinke ; alleenlijk laat mij op mijne voeten doortrekken :

29 Gelijk de kinderen van Ezau, die in Seir wonen, en de Moabieten, die in Ar wonen, mij gedaan hebben ; totdat ik over de Jordaan kome in het land, dat de HEERE, onze God, ons geven zal.

30 Maar Sihon, de koning van Hesbon, wilde ons door hetzelfde niet laten doortrekken ; want de HEERE, uw God, verhardde zijnen geest, en verstokte zijn hart, opdat Hij hem in uwe hand gawe, gelijk het is te dezen dage.

31 En de HEERE zeide tot mij : Zie, Ik heb begonnen Sihon en zijn land voor uw aangezicht te geven ; begin dan te erven, om zijn land erfelijk te bezitten.

32 ^d En Sihon toog uit ons te gemoet, hij en al zijn volk, ten strijde, naar Jahaz.

33 En ^e de HEERE, onze God, gaf hem voor ons aangezicht ; en wij sloegen hem, en zijne zonen, en al zijn volk.

34 En wij namen te dier tijd al zijne steden in, en wij verbanden alle steden, mannen, en vrouwen, en kinderkens ; wij lieten niemand overblijven.

35 Het vee alleen roofden wij voor ons, en den roof der steden, die wij innamen.

36 Van Aroër af, dat aan den oever der beek Arnon is, en de stad, die aan de beek is, ook tot Gilead toe, was ergeene stad, die voor ons te hoog was ; de HEERE, onze God, gaf dat alles voor ons aangezicht.

37 Behalve tot het land van de kinderen Ammons naderdet gij niet, noch tot de gansche streek der beek Jabbok, noch tot de steden van het gebergte, noch tot iets, dat de HEERE, onze God, ons verboden had.

HOOFDSTUK 3.

Verhaal aangaande Og, eenen anderen koning der Amorieten ; hoe hij van Israël overwonnen en zijn land ingenomen is, vs. 1 ; dat, alsmede het rijk van Sihon, door Mozes wordt toegewezen aan de Rubenieten, Gadieten en den halven stam van Manasse, 12. Herinnering van Jozua als opvolger van Mozes, 21. Mozes verzoekt om in het land Kanaan te mogen komen, door God afgeslagen, 23 ; het gansche land hem getoond op eenen berg, 27, 28.

^d AARNA • keerden wij ons en togen op, den weg van Bazan ; en Og, de

koning van Bazan, trok uit ons te gemoet, hij en al zijn volk, ten strijde, bij Edrei.

2 Toen zeide de HEERE tot mij : Vrees hem niet, want Ik heb hem, en al zijn volk, en zijn land, in uwe hand gegeven ; en gij zult hem doen, ^b gelijk als gij Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon woonde, gedaan hebt.

3 En de HEERE, onze God, gaf ook Og, den koning van Bazan, en al zijn volk, in onze hand, zoodat wij hem sloegen, totdat wij hem niemand lieten overblijven.

4 En wij namen te dier tijd al zijne steden ; er was geene stad, die wij van hen niet namen : zestig steden, de gansche landstreek van Argob, het koninkrijk van Og in Bazan.

5 Al die steden waren met hooge muren, poorten en grendelen zesterkt, behalve zeer vele onbemuurde steden.

6 En wij verbanden dezelve, gelijk wij Sihon, den koning van Hesbon, gedaan hadden, verbannende alle steden, mannen, vrouwen en kinderkens.

7 Doch al het vee en den roof van die steden roofden wij voor ons.

8 Zoo namen wij te dier tijd het land uit de hand van de twee koningen der Amorieten, die aan deze zijde van de Jordaan waren, van de beek Arnon tot den berg Hermon toe ;

9 (De Zidoniers noemen Hermon Sirjon ; maar de Amorieten noemen hem Senir.)

10 Al die steden des platten lands, en het gansche Gilead, en het gansche Bazan, tot Salcha en Edrei toe ; steden des koninkrijks van Og in Bazan.

11 Want Og, de koning van Bazan, was alleen van de overige der reuzen overgebleven ; ziet, zijne bedstede, zijnde eene bedstede van ijzer, is zij niet te Rabba der kinderen Ammons ? negen ellen is hare lengte, en vier ellen hare breedte, naar eens mans elleboog.

12 Ditzelve land nu ^c e namen wij te dier tijd in bezit ; van Aroër af, dat aan de beek Arnon is, en de helft van het gebergte van Gilead, met de steden van hetzelfde, gaf ik aan de Rubenieten en Gadieten.

13 En het overige van Gilead, mitsgaders het gansche Bazan, het koninkrijk van Og, gaf ik aan den halven stam van Manasse, de gansche landstreek van Argob, door het gansche Bazan ; datzelve werd genoemd het land der reuzen.

14 Jair, de zoon van Manasse, kreeg de gansche landstreek van Argob, tot aan de landpale der Gezuriëten en Maachatiëten ; en hij noemde ze naar zijn naam, Bazan Havvöth-Jair, tot op dezen dag.

15 En aan Machir gaf ik Gilead.

16 Maar aan de Rubenieten en Gadieten gaf ik van Gilead af tot aan de beek Arnon, het midden van de beek en de landpale ; en tot aan de beek Jabbok, de landpale der kinderen Ammons ;

17 Daartoe het vlakke veld, en de Jordaan, mitsgaders de landpale ; van Cinnereth af tot aan de zee des vlakken velds, de Zoutzee, onder Asdoth-Pisga tegen het oosten.

18 Voorts gebood ik ^d ulieden ter zelve tijd, zeggende : De HEERE, uw God, heeft u dit land gegeven om het te erven ; allen dan, die strijdbare mannen zijt, trekt gewapend door voor het aangezicht van uwe broeders, de kinderen Israëls ;

19 Behalve uwe vrouwen, en uwe kinderkens, en uw vee (ik weet, dat gij veel vee hebt), zij zullen blijven in uwe steden, die ik u gegeven heb ;

20 Totdat de HEERE uwen broeders

J. v. C.
1451.

b Num. 21.31

b Num. 21.21.
Rigt. 11.19.c Num. 21.21.
22.

d Num. 21.23.

e Deut. 29.7.

c Num. 32.33

d Num. 32.50

e Num. 21.33.
Deut. 29.7.

J. v. C. 1451.
rust geve, gelijk ulieden, dat zij ook erven het land, dat de HEERE, uw God, hun geven zal aan gene zijde der Jordaan; dan zult gij wederkeeren, elk tot zijne erfenis, die ik u gegeven heb.

Num. 27:18. 21 Ook ^agebood ik Jozua ter zelve tijd, zeggende: Uwe oogen zien alles, wat de HEERE, ulieder God, aan deze twee koningen gedaan heeft; alzoo zal de HEERE aan alle koninkrijken doen, naar welke gij henen doortrekt.

22 Vreest ze niet, want de HEERE, uw God, strijdt voor ulieden.

23 Ook bad ik den HEERE om genade, zeggende ter zelve tijd:

24 Heere, HEERE! Gij hebt begonnen uwen knecht te toonen uwe grootheid en uwe sterke hand: want ^auw God is er in den hemel en op de aarde, die doen kan naar uwe werken, en naar uwe mogendheden!

25 Laat mij toch overtrekken, en dat goede land bezien, dat aan gene zijde der Jordaan is, dat goede gebergte, en den Libanon!

Deut. 1:37, 31:2, 34:4. 26 ^aDoch de HEERE verstoorde zich zeer om uwentwil over mij, en hoorde niet naar mij; maar de HEERE zeide tot mij: Het zij u genoeg; spreek niet meer tot Mij van deze zaak.

27 Klim op de hoogte van Pisga, en hef uwe oogen op naar het westen, en naar het noorden, en naar het zuiden, en naar het oosten, en zie toe met uwe oogen: want gij zult over deze Jordaan niet gaan.

28 Gebied dan Jozua, en versterk hem, en bekrachtig hem: want hij zal voor het aangezicht van dit volk henen overgaan, en zal hun dat land, dat gij zien zult, doen erven.

29 Alzoo bleven wij in dit dal, tegenover Beth-Peor.

HOOFDSTUK 4.

Vermaning tot onderhouding van Gods geboden, zonder die in het minst te veranderen, vs. 1; aangedrongen zoowel met de straffen der ongehoorzaam, als met den zegen der gehoorzaam, 4. Verhaal van het geven der wet, 9. Breedvoerig en ernstig verbod van allerlei afgedring door beelden en gelijkenissen, met zware bedreigingen en troostrijke beloften, 15. Opstelling van Gods bijzondere weldaden aan Israël bewezen, welke hen tot gehoorzaamheid behoorden te bewegen, 32. Verordening van drie vrijsteden aan deze zijde der Jordaan, 41. Inleiding tot de volgende herhaling der Goddelijke wetten, 44.

19:37, 20:8, 22:31. **N**u dan, Israël! hoor naar de ^ainzettingen en naar de regten, die ik ulieden leere te doen; opdat gij leeft, en henen inkomt, en erft het land, dat de HEERE, uwer vaderen God, u geeft.

2 Gij zult tot dit woord, dat ik u gebiede, ^bniet toedoen, ook daarvan niet afdoen; opdat gij bewaart de geboden van den HEERE, uwen God, die ik u gebiede.

Deut. 12:33, 30:6, 34:4. 3 Uwe oogen hebben gezien, wat God om ^aBaal-Peor gedaan heeft: want alle man, die Baal-Peor navolgde, dien heeft de HEERE, uw God, uit het midden van u verdaan.

Sum. 25:4, 22:17. 4 Gij daarentegen, die den HEERE, uwen God, aanhingt, gij zijt heden allen levende.

5 Ziet, ik heb u geleerd de inzettingen en regten, gelijk als de HEERE, mijn God, mij geboden heeft; opdat gij alzoo doet in het midden des lands, waar gij naar toe gaat, om het te erven.

6 Behoudt ze dan, en doet ze: want dat zal uwe wijsheid en uw verstand zijn voor de oogen der volken, die al deze inzettingen hooren zullen, en zeggen: Dit groote volk alleen is een wijs en verstandig volk!

Deut. 26:19. 7 ^aWant wat groot volk is er, hetwelk de goden zoo nabij zijn als de HEERE, onze God, zoo dikmaals wij Hem aanroepen?

8 En wat groot volk is er, dat zoo regtvaardige inzettingen en regten heeft, als deze gansche wet is, die ik heden voor uw aangezicht geef?

9 Alleenlijk wacht u, en bewaart uwe ziel wel, dat gij niet vergeet de dingen, die uwe oogen gezien hebben; en dat zij niet van uw hart wijken, al de dagen uws levens; en gij zult ze ^aaan uwe kinderen en uwe kindskinderen bekend maken.

10 Ten dage, als gij voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, aan Horeb stondt, als de HEERE tot mij zeide: Vergader Mij dit volk, en Ik zal hun mijne woorden doen hooren, die zij zullen leeren, om Mij te vreezen al de dagen, die zij op den aardbodem zullen leven, en zij zullen ze hunnen kinderen leeren;

11 En gijlieden naderdet en stondt beneden dien berg; ^f(die berg nu brandde van vuur, tot aan het midden des hemels, er was duisternis, wolken en donkerheid.)

12 Zoo sprak de HEERE tot u uit het midden des vuurs; gij hoordet de stem der woorden, maar gij zaagt geene gelijkenis, behalve de stem.

13 Toen verkondigde Hij u zijn verbond, dat Hij u gebood te doen, de tien woorden, en schreef ze op twee steenen tafelen.

14 Ook gebood mij de HEERE ter zelve tijd, dat ik u inzettingen en regten leeren zou; opdat gij die deedt in dat land, naar hetwelk gij doortrekt, om dat te erven.

15 Wacht u dan wel voor uwe zielen: want gij hebt geene gelijkenis gezien, ten dage als de HEERE op Horeb uit het midden des vuurs tot u sprak;

16 Opdat gij u niet verderft, en maakt u iets gesnedens, de gelijkenis van eenig beeld, de gedaante van man of vrouw;

17 De gedaante van eenig beest, dat op de aarde is; de gedaante van eenigen gevleugelden vogel, die door den hemel vliegt;

18 De gedaante van iets, dat op den aardbodem kruipt; de gedaante van eenigen visch, die in het water is onder de aarde;

19 Dat gij ook uwe oogen niet opheft naar den hemel, en aanziet de zon, en de maan, en de sterren, des hemels gansche heir; en wordt aangedreven, dat gij u voor die buigt, en hen dient; dewelke de HEERE, uw God, aan alle volken onder den ganschen hemel heeft uitgedeeld.

20 Maar ulieden heeft de HEERE aangenomen, en uit den ijzeroven, uit Egypte, uitgevoerd; opdat gij Hem tot een ^aervolck zoudt zijn, gelijk het te dezen dage is.

21 Ook ^avertoornde zich de HEERE over mij, om ulieder woorden; en Hij zwoer, dat ik over de Jordaan niet zou gaan, en dat ik niet zou komen in het goede land, dat de HEERE, uw God, u ter erfenis geven zal.

22 Want ik zal in dit land sterven, ik zal over de Jordaan niet gaan; maar gij zult er overgaan, en datzeve goede land erven.

23 Wacht u, dat gij het verbond des HEEREN, uws Gods, hetwelk Hij met u gemaakt heeft, niet vergeet: dat gij u een gesneden beeld zoudt maken, de gelijkenis van iets, dat de HEERE, uw God, u verboden heeft.

24 Want de HEERE, uw God, is een ⁱverterend vuur, ^keen overig God.

25 Wanneer gij nu kinderen en kindskinderen gewonnen zult hebben, en in het land oud geworden zult zijn, en u zult verdueren, dat gij gesneden beelden maakt, de gelijkenis van eenig ding, en

J. v. C. 1451.

e Deut. 6:7, 11:19.

f Ex. 19:18.

g Ex. 19:5.

h Deut. 1:37, 3:26, 31:2, 34:4.

i Deut. 9:3, Hebr. 12:29.

k Ex. 20:5, 34:14, Deut. 5:9, 6:15.

J. v. C.
1451.

doet, wat kwaad is in de oogen des HEEREN, uws Gods, om Hem tot toorn te verwekken;

26 Zoo roep ik heden den hemel en de aarde tot getuigen tegen ulieden, dat gij voorzeker haast zult omkomen van dat land, waar gij over de Jordaan naar toe trekt, om dat te erven; gij zult uwe dagen daarin niet verlengen, maar ganschelijk verdeeld worden.

27 En de HEERE zal u verstrooijen onder de volken; en gij zult een klein volksken in getal overblijven onder de Heidenen, waar de HEERE u henen leiden zal.

28 En aldaar zult gij goden dienen, die = des menschen handenwerk zijn, hout en steen, die niet zien, noch hooren, noch eten, noch rieken.

29 Dan zult gij van daar den HEERE, uwen God, zoeken, en vinden; als gij Hem zoeken zult met uwe gansche hart en met uwe gansche ziel.

30 Wanneer gij in angst zult zijn, en u al deze dingen zullen treffen; in het laatste der dagen, dan zult gij wederkeeren tot den HEERE, uwen God, en zijne stem gehoorzaamt zijn.

31 Want de HEERE, uw God, is een barmhartig God; Hij zal u niet verlaten, noch u verleren; en Hij zal het verbond uwer vaderen, dat Hij hun gezworen heeft, niet vergeten.

32 Want, vraag toch naar de vorige dagen, die voor u geweest zijn, van dien dag af, dat God den mensch op de aarde geschapen heeft, van het eene einde des hemels tot aan het andere einde des hemels, of zulk een groot ding geschied of gehoord zij, als dit:

33 Of een volk gehoord hebbe de stem van God, sprekende uit het midden des vuurs, gelijk als gij gehoord hebt, en levend zij gebleven?

34 Of: of God verzocht hebbe te gaan, om zich een volk uit het midden eens volks aan te nemen, door verzoeken, door teekenen, en door wonderen, en door strijd, en door eene sterke hand, en door eenen uitgestreken arm, en met groote verschrikkingen; naar al hetgeen de HEERE, uw God, ulieden voor uwe oogen in Egypte gedaen heeft?

35 U is het getoond, opdat gij wetet, dat de HEERE die God is; er is niemand meer = dan Hij alleen!

36 Van den hemel heeft Hij u zijne stem laten hooren, om u te onderwijzen; en op de aarde heeft Hij u zijn groot vuur doen zien; en gij hebt zijne woorden uit het midden des vuurs gehoord.

37 En omdat Hij uwe vaderen liefhad, en hun zand na hen verkoren had, zoo = heeft Hij u voor zijn aangezicht door zijne groote kracht uit Egypte uitgevoerd:

38 Om volken, die grooter en magtiger waren dan gij, voor u aangezicht uit de bezitting te verdrijven; om u in te brengen, dat Hij u huiliere land ter erfenis gawe, als het te dezen dage is.

39 Zoo zult gij heden weten, en in uw hart hervatten, dat de HEERE die God is, boven in den hemel, en onder op de aarde, niemand meer!

40 En gij zult houden zijne inzettingen en zijne geboden, die ik u heden gebede, opdat het u en uwen kinderen na u welza, en opdat gij de dagen verlengt in het land, dat de HEERE, uw God, u geeft, voor altoos.

41 = Toen scheide Mozes drie steden uit, aan deze zijde der Jordaan, tegen den opgang der zon;

42 Opdat daarheen vloed de doodslager, die zijnen naasten onwetende doodslaat, dien hij van gisteren = eergisteren niet haatte; dat hij in eene van deze steden vloed en levend bleve:

43 q Bezer in de woestijn, in het effen land, voor de Rubenieten; en Ramoth in Gilead, voor de Gadieten; en Golan in Bazan, voor de Manassieten.

44 Dit is nu de wet, die Mozes den kinderen Israëls voorstelde:

45 Dit zijn de getuigenissen, en de inzettingen, en de regten, die Mozes sprak tot de kinderen Israëls, als zij uit Egypte waren uitgegaten;

46 Aan deze zijde van de Jordaan, in het dal tegenover Beth-Peor, in het land van Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon woonde; welken Mozes = sloeg, en de kinderen Israëls, als zij uit Egypte waren uitgegaten,

47 En zijn land in bezitting genomen hadden; daartoe het land van = Oz, koning van Bazan; twee koningen der Amorieten, die aan deze zijde van de Jordaan waren, tegen den opgang der zon:

48 Van Arad af, dat aan den oever der beek Arnon is, tot aan den berg Sion, welke is Hermon;

49 En al het vlakke veld, aan deze zijde der Jordaan, naar het oosten, tot aan de zee des vlakken velds, onder Asdoth-Pisga.

HOOFDSTUK 5.

Herhaling van de wet der tien geboden, met eene inleiding, vs. 1. Van de ontsteltenis en het verzoek van het volk, dat God niet meer op deze wijs, maar alleen door Mozes tot hen mocht spreken, 22. Van Gods toestemming in hun verzoek, 30. Vermaning tot gehoorzaamheid, 32.

EN Mozes riep het gansche Israël, en zeide tot hen: Hoor, Israël! de inzettingen en regten, die ik heden voor uwe ooren spreek, dat gij ze leert en waarmeeft, om dezelve te doen.

2 De HEERE, onze God, heeft een = verbond met ons gemaakt aan Horeb.

3 Met onze vaderen heeft de HEERE dit verbond niet gemaakt, maar met ons, wij die hier allen levend zijn.

4 Van aangezicht tot aangezicht heeft de HEERE met u op den berg gesproken uit het midden des vuurs.

5 (Ik stond te dier tijd tusschen den HEERE en tusschen u, om u des HEEREN woord aan te zeggen: want gij = vreesdet voor het vuur en klomt niet op den berg) zeggende:

6 c Ik ben de HEERE, uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb.

7 Gij zult geene andere goden voor mijn aangezicht hebben.

8 d Gij zult u geen gesneden beeld maken, noch enige gelijkenis, van hetgeen boven in den hemel, of onder op de aarde is, of in het water onder de aarde is;

9 Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen: want ik de HEERE, uw God, ben een = ijverig God, die de misdad der vaderen bezoek aan de kinderen, en aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten;

10 En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en mijne geboden onderhouden.

11 Gij zult den = naam des HEEREN, uws Gods, niet ijdelijk gebruiken: want de HEERE zal niet onschuldig houden dengenen, die zijnen naam ijdelijk gebruikt.

12 Onderhoudt den = sabbatdag, dat gij dien heiligt; gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft.

13 Zes dagen zult gij arbeiden, en al uw werk doen;

14 Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN, uws Gods; daa zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, noch uw dienstknecht, noch uwe dienstmaagd, noch uw os, noch uw

J. v. C.
1451.

q Joz. 20:8.

r Num. 21:24.

Deut. 1:4.

s Num. 21:33.

Deut. 3:3.

1491.

a Ex. 19:5.

1451.

b Ex. 19:16.

20:18.

c Ex. 20:5.

enz.

Ps. 81:11.

d Lev. 26:1.

e Ex. 20:5.

34:7, 14.

Jer. 32:18.

f Lev. 19:12.

Matt. 5:33.

g Gen. 2:2.

Ex. 23:12.

33:2.

Lev. 23:3.

Ezeck. 20:12.

Hebr. 4:4.

f Deut. 28:62.

64.

w Ps. 115:4.

135:15.

a Deut. 32:39.

Jer. 45:5.

18:22.

Mark. 12:29.

32.

o Ex. 13:3.

9:14.

p Num. 35:6.

14.

J. v. C.
1451.

ezel, noch eenig van uw vee, noch de vreemdeling, die in uwe poorten is; opdat uw dienstknecht en uwe dienstmaagd ruste, gelijk als gij.

15 Want gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat de HEERE, uw God, u van daar heeft uitgeleid door eene sterke hand en eenen uitgestreken arm; daarom heeft u de HEERE, uw God, geboden, dat gij den sabbatdag houden zult.

16 ^a Eert uwen vader, en uwe moeder, gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat uwe dagen verlengd worden, en opdat het u welga in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

17 ^b Gij zult niet doodslaan.

18 ^c En gij zult geen overspel doen.

19 En gij zult niet stelen.

20 En gij zult geene valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.

21 En gij zult niet begeeren uwa naasten vrouw; en zult u niet laten gelusten uwa naasten huis, zijnen akker, noch zijnen dienstknecht, noch zijne dienstmaagd, zijnen os, noch zijnen ezel, noch iets, dat uwa naasten is.

22 Deze woorden sprak de HEERE tot uw gansche gemeente, op den berg, uit het midden des vuurs, der wolk en der donkerheid, met eene groote stem, en deed daar niets toe; en Hij schreef ze op twee steenen tafelen, en gaf ze mij.

23 En het geschiedde, als gij die stem uit het midden der duisternis hoorder, en de berg van vuur brandde, zoo naderdte gij tot mij, alle hoofden uwer stammen, en uwe oudsten,

24 En zeldet: Zie, de HEERE, onze God, heeft ons zijne heerlijkheid en zijne grootheid laten zien, en wij hebben zijne stem gehoord uit het midden des vuurs; dezen dag hebben wij gezien, dat God met den mensch spreekt, en dat hij levend blijft.

25 Maar nu, waarom zouden wij sterven? want dit groote uwer zou ons vertoren; indien wij voortvoeren de stem des HEEREN, onzes Gods, langer te hooren, zoo zouden wij sterven.

26 Want wie is er van alle vleesch, die de stem des levenden Gods, sprekende uit het midden des vuurs, gehoord heeft gelijk wij, ^a en is levend gebleven?

27 Nader gij, en hoor alles, wat de HEERE, onze God, zeggen zal; ^b en spreek gij tot ons al wat de HEERE, onze God, tot u spreken zal, en wij zullen het hooren en doen.

28 Als nu de HEERE de stem uwer woorden hoorde, toen gij tot mij spraakt, zoo zeide de HEERE tot mij: Ik heb gehoord de stem der woorden van dit volk, die zij tot u gesproken hebben; het is altemaal goed, dat zij gesproken hebben.

29 Och dat zij zulk een hart hadden, om Mij te vrezen, en al mijne geboden te allen dage te onderhouden; opdat het hun en hunnen kinderen welging in eeuwigheid!

30 Ga, zeg hun: Keert weder naar uwe tenten.

31 Maar gij, sta hier bij Mij, dat Ik tot u spreke al de geboden, en inzettingen, en regten, die gij hun leeren zult, dat zij ze doen in het land, hetwelk Ik hun geven zal, om dat te erven.

32 Neemt dan waar, dat gij doet, gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft; en wijk niet af ter rechter- noch ter linkerhand.

33 In al den weg, dien de HEERE, uw God, u gebiedt, zult gij gaan; opdat gij leeft, en dat het u welga; en gij dedagen verlenget in het land, dat gij erven zult.

HOOFDSTUK 6.

Bevel om Gods geboden te bewaren en Hem

als den eenigen waren God lief te hebben, met bijgevoegde beloften, vs. 1; om Gods geboden den kinderen in te scherpen en ze steeds voor oogen te hebben, 6; om God en zijne weldaden niet te vergeten, 10; om God te vrezen en de afgezonderd te vermijden, 13; om God niet te verzoeken, maar Hem onderdanig te zijn, 16; om aan hunne kinderen vlijtiglijk de verlossing uit Egypte voor te houden, opdat zij daardoor God leerden vrezen en gehoorzaamen, 20.

DIT zijn dan de geboden, de inzettingen, en de regten, die de HEERE, uw God, geboden heeft om u te leeren; opdat gij ze doet in het land, naar hetwelk gij heentrekt, om dat erfelijk te bezitten:

2 Opdat gij den HEERE, uwen God, vreest, om te houden al zijne inzettingen, en zijne geboden, die Ik u gebiedde; gij, en uw kind, en kindskind, al de dagen uws levens; en opdat uwe dagen verlengd worden.

3 Hoor dan, Israël! en neem waar, dat gij ze doet, opdat het u welga, en opdat gij zeer vermenigvuldiget, (gelijk als u de HEERE, uwer vaderen God, gesproken heeft) in het land, dat van melk en honig is vloeiende.

4 ^a Hoor, Israël! de HEERE, onze God, is een enig HEERE!

5 Zoo zult gij den HEERE, uwen God, liefhebben, met uw gansche hart, en met uwe gansche ziel, en met al uw vermogen.

6 En deze woorden, die Ik u heden gebiedde, zullen in uw hart zijn.

7 En gij zult ze uwen ^b kinderen inscherpen, en daarvan spreken, als gij in uw huis zit, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat.

8 Ook zult gij ze tot een teeken binden op uwe hand, en zij zullen u tot voorhoedspannelen zijn tuschen uwe oogen.

9 En gij zult ze op de posten van uw huis, en aan uwe poorten schrijven.

10 Als het dan zal geschied zijn, dat de HEERE, uw God, u zal hebben ingebracht in dat land, dat Hij uwen vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft, u te zullen geven; groote en goede steden, die gij niet gebouwd hebt,

11 En huizen, vol van alles goeds, die gij niet gevuld hebt, en uitgehouwene bornputten, die gij niet uitgehouwen hebt, wijngaarden en olijfgaarden, die gij niet geplant hebt, ^c en gij gegeten hebt en verzadigd zijt;

12 Zoo wacht u, dat gij den HEERE niet vergeet, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, heeft uitgevoerd.

13 Gij zult den HEERE, uwen God, ^d vrezen, en Hem dienen; en gij zult bij zijnen naam zweren.

14 Gij zult andere goden niet navolgen, van de goden der volken, die rondom u zijn.

15 Want de HEERE, uw God, is een ijverig God in het midden van u; dat de toorn des HEEREN, uws Gods, tegen u niet ontsteke, en Hij u van den aardbodem verdelge.

16 Gij zult den HEERE, uwen God, ^e niet verzoeken, gelijk als gij Hem verzocht hebt te ^f Massa.

17 Gij zult de geboden des HEEREN, uws Gods, vlijtig houden, mitsgaders zijne getuigenissen, en zijne inzettingen, die Hij u geboden heeft.

18 En gij zult doen, wat regt en goed is in de oogen des HEEREN; opdat het u welga, en dat gij inkomst, en erft het goede land, dat de HEERE uwen vaderen gezworen heeft;

19 Om al uwe vijanden voor uw aangezicht te verdrijven, gelijk als de HEERE gesproken heeft.

20 Wanneer uw zoon u morgen zal

J. v. C.
1451.

^a Deut. 4:35.
Mark. 12:29.
Joh. 17:3.
1 Cor. 8:4, 6.

^b Deut. 10:12.
Matt. 22:37.
Luk. 10:27.

^c Deut. 4:9.
11:19.

^d Deut. 5:9, 10.

^e Deut. 10:20.
Matt. 4:10.
Luk. 4:8.

^f Matt. 4:7.
Luk. 4:12.

^g Ex. 17:9.
Num. 20:3.

^a Lev. 19:3.
Matt. 15:4.
Luk. 18:20.
Efez. 6:2, 3.

Matt. 5:21.
Luk. 18:20.
Rom. 13:9.

^b Luk. 18:20.

^c Rom. 7:7.

^a Deut. 4:35.
Riet. 13:22.

^b Ex. 20:19.
Hebr. 12:19.

J. v. C.
1451.

vragen, zeggende : Wat zijn dat voor getuigenissen, en inzettingen, en regten, die de HEERE, onze God, ulieden geboden heeft?

21 Zoo zult gij tot uwen zoon zeggen : Wij waren dienstknechten van Faraö in Egypte; maar de HEERE heeft ons door eene sterke hand uit Egypte uitgevoerd.

22 En de HEERE gaf teekenen, en groote en kwade wonderen, in Egypte, aan Faraö en aan zijn gansche huis, voor onze oogen ;

23 En Hij voerde ons van daar uit; opdat Hij ons inbragt, om ons het land te geven, dat Hij onzen vaderen gezworen had.

24 En de HEERE gebod ons te doen al deze inzettingen, om te vreezen den HEERE, onzen God, ons voor altoos ten goede, om ons in het leven te behouden, gelijk het te dezen dage is.

25 En het zal ons gerechtigheid zijn, als wij zullen waarnemen te doen al deze geboden, voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, gelijk Hij ons geboden heeft.

HOOFDSTUK 7.

Welk eene handelwijs de kinderen Israëls in acht moesten nemen omtrent de Heidsche inwoners van Kanaän en hunne afzonderigen, vs. 1. De heerlijkheid van Israël boven alle volken, met hare oorzaken, 6. Beloften van veelsoortige zegeningen, indien zij Gods geboden zouden betrachten, 9. Bemoediging tegen het aantal en de magt der Heidsche volken, 17. Verbod om het zilver of goud van hunne afgodsbeelden zich toe te eigneu, 25.

WANNEER u de HEERE, uw God, zal gebragt hebben in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven; en Hij ^a vele volken voor u aangezigt zal hebben uitgeworpen, de Hethieten, en de Girgasieten, en de Amorieten, en de Kanaänieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusieten, zeven volken, die meerder en magtiger zijn dan gij;

2 En de HEERE, uw God, hen zal gegeven hebben voor u aangezigt, ^b dat gij ze slaat; zoo zult gij hen ganschelijk verbanen, ^c gij zult geen verbond met hen maken, noch hun genadig zijn.

3 Gij zult u ook niet met ^d vermanings-happen; gij zult uwe dochters niet geven aan hunne zonen, en hunne dochters niet nemen voor uwe zonen.

4 Want zij zouden uwe zonen van Mij doen afwijken, dat zij andere goden zouden dienen; en de toorn des HEEREN zou tegen ulieden ontbranden, en u haast verdelgen.

5 Maar alzoo zult gij hun doen : ^e hunne alta en zult gij afwerpen, en hunne opgerigte beelden verbreken, en hunne bosschen zult gij afhouwen, en hunne gesnedene beelden met vuur verbranden.

6 Want ^f gij zijt een heilig volk den HEERE, uwen God : u heeft de HEERE, uw God verkoren, dat gij Hem tot een volk des eigendoms zoudt zijn uit alle volken, die op den aardbodem zijn.

7 De HEERE heeft geen lust tot u gehal, noch u verkoren, om uwe veelheid boven alle andere volken : want gij waant het weinigste van alle volken;

8 Maar omdat de HEERE ulieden ^g lief-hal, en opdat Hij hield den eed, dien Hij uwen vaderen gezworen had, heeft u de HEERE met eene sterke hand uitgevoerd, en heeft u verlost uit het dienst-huis, uit de hand van Faraö, koning van Egypte.

9 Gij zult dan weten, dat de HEERE, uw God, ^h die God is, die getrouwe God, welke het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben, en zijne geboden houden, tot in duizend geslachten.

10 En Hij vergeldt een' ieder van hen, die Hem haten, in zijn aangezicht, om hem te verderven; Hij zal het zijnen later niet vertrekken, ⁱ in zijn aangezicht zal Hij het hem vergelden.

11 Houdt dan de geboden, en de inzettingen, en de regten, die ik u heden gebiede, om die te doen.

12 Zoo zal het geschieden, ^k omdat gij deze regten zult hooren, en houden, en dezelve doen, dat de HEERE, uw God, u het verbond en de weldadigheid zal houden, die Hij uwen vaderen gezworen heeft;

13 En Hij zal u liefhebben, en zal u zegenen, en u doen vermenigvuldigen; en Hij zal zegenen de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, uw koren, en uwen most, en uwe olie, de voortzetting uwer koeljen, en de kudden van uw klein vee, in het land, dat Hij aan uwe vaderen gezworen heeft, u te geven.

14 Gezegend zult gij zijn boven alle volken; er zal onder u ^l noch man noch vrouw onvruchtbaar zijn, ook niet onder uwe beesten.

15 En de HEERE zal alle krankheid van u afwelen, en Hij zal u geneen van de kwade ziekten der Egyptenaren, die gij kent, opleggen, maar zal ze leggen op allen, die u haten.

16 Gij zult dan al die volken verteren, die de HEERE, uw God, u geven zal; uw oog zal hen niet verschoonen, en gij zult hunne goden niet dienen; want dat zoude u een strik zijn.

17 Zoo gij in uw hart zeldt : Deze volken zijn meerder dan ik; hoe zou ik hen uit de bezitting kunnen verdrijven?

18 Vrees niet voor hen; gedenkt steeds, wat de HEERE, uw God, aan Faraö en aan alle Egyptenaren gedaan heeft :

19 De groote verzoeken, die uwe oogen gezien hebben, en de teekenen, en de wonderen, en de sterke hand, en den uitgestrekten arm, door welken u de HEERE, uw God, heeft uitgevoerd; al-zoo zal de HEERE, uw God, doen aan alle volken, voor welker aangezicht gij vreesst.

20 Daartoe zal de HEERE, uw God, ook ^m horelen onder hen zenden; totdat zij omkomen, die overgebleven, en voor u aangezigt verborgen zijn.

21 Ontzet u niet voor hunlieder aange-zigt; want de HEERE, uw God, is in het midden van u, een groot en vreesselijk God.

22 En de HEERE, uw God, zal deze volken voor u aangezigt allengskens uitwerpen; haastelijk zult gij hen niet mogen te niet doen, opdat het wild des velds niet tegen u vermenigvuldige.

23 En de HEERE zal hen geven voor u aangezigt, en Hij zal hen verschrikken met groote verschrikking, totdat zij verdelgd worden.

24 Ook zal Hij hunne koningen in uwe hand geven, dat gij hunnen naam van onder den hemel te niet doet; geen man zal voor u aangezigt bestaan, totdat gij hen zult hebben verdelgd.

25 De gesnedene beelden van hunne goden zult gij met vuur verbranden; het zilver en goud, dat daaraan is, zult gij niet begeeren, noch voor u nemen, opdat gij daardoor niet verstrikt wordt; want dat is den HEERE, uwen God, een gruwel.

26 Gij zult dan den gruwel in uw huis niet brengen, dat gij een ban zoudt worden, gelijk datzelve is; gij zult het ganschelijk verfoejen, en te eenemaal eenen gruwel daarvan hebben, want het is een ban.

HOOFDSTUK 8.

Vermaning tot gehoorzaamheid door eene op-

J. v. C.
1451.

Neh. 1:2.

Lev. 26:3.
Deut. 28:1.

Ex. 23:26.

Deut. 4:34.
23:3.Ex. 23:28.
Joz. 24:12.

a Deut. 31:3.

b Num. 33:52.
Joz. 11:11.c Ex. 23:32.
34:15.d Ex. 34:16.
1 Kon. 11:2.e Ex. 23:24.
34:13.
Deut. 12:2, 3.f Ex. 19:5.
Deut. 4:20.
14:21.
26:18.
28:9.
1 Petr. 2:9.

g Deut. 10:15.

h Ex. 20:5.
Deut. 5:9.

J. v. C.
1461.

telling van de vele en groote weldaden, welke God aan Israël had bewezen, vs. 1; door eene beschrijving van de schoonheid en vruchtbaarheid van het land der belofte, 7. Waarschuwing tegen hoogmoed en het vergeten van God en zijne weldaden, 10. Bedreiging van zware straffen, welke hen alsdan treffen zouden, 19.

A LLE geboden, die ik u heden gebiede, zult gij waarnemen om te doen, opdat gij leeft, en vernienigvuldig, en inkom, en het land erft, dat de HEERE aan uwe vaderen gezworen heeft.

2 En gij zult gedenken aan al den weg, dien u de HEERE, uw God, deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft; opdat Hij u verootmoedigde, om u te verzoeken, om te weten, wat in uw hart was, of gij zijne geboden zoudt houden, of niet.

3 En Hij verootmoedigde u, en liet u hongeren, en spijsde u met het « Man, dat gij niet kent, noch uwe vaderen gekend hadden; opdat Hij u bekend maakte, dat de mensch niet alleen van het brood leeft, maar dat de mensch leeft van alles, wat uit des HEEREN mond uitgaat.

4 « Uwe kleeding is aan u niet verouderd, en uw voet is niet gezwollen, deze veertig jaren.

5 Bekent dan in uw hart, dat de HEERE, uw God, u kastijdt, gelijk als een man zijnen zoon kastijdt.

6 En houdt de geboden des HEEREN, uws Gods, om in zijne wegen te wandelen, en om Hem te vrezen.

7 Want de HEERE, uw God, brengt u in een goed land, een land van waterbeken, fonteynen en diepten, die in dalen en in bergen uittleten;

8 Een land van tarwe en gerst, en wijnstokken, en vijgeboomen, en granaat-appelen; een land van olijvrijke olijfbomen, en van honig;

9 Een land, waarin gij brood zonder schaarsheid eten zult, waarin u niets ontbreken zal; een land, welks steenen ijzer zijn, en uit welks bergen gij koper uithouwen zult.

10 « Als gij dan zult gegeten hebben, en verzadigd zijn, zoo zult gij den HEERE, uwen God, loven over dat goede land, dat Hij u zal hebben gegeven.

11 Wacht u, dat gij den HEERE, uwen God, niet vergeet, dat gij niet zoudt houden zijne geboden, en zijne regten, en zijne inzettingen, die ik u heden gebiede:

12 Opdat niet misschien, als gij zult gegeten hebben en verzadigd zijn, en goede huizen gebouwd hebben, en die bewonen,

13 En uwe runderen en uwe schapen zullen vermeerderd zijn, ook zilver en goud u zal vermeerderd zijn, ja al wat gij hebt, vermeerderd zal zijn;

14 Uw hart zich alsdan verheffe, dat gij vergeet den HEERE, uwen God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgevoerd heeft;

15 Die u geleid heeft in die groote en vreesselijke woestijn, waar vurige slangen, en schorpioenen, en dorheid, waar geen water was; « die u water uit de keiachtige rots voortbragt;

16 Die u in de woestijn spijsde met « Man, dat uwe vaderen niet gekend hadden; om u te verootmoedigen, en om u te verzoeken, opdat Hij u ten laatste weldeed;

17 En gij in uw hart zegt: « Mijne kracht, en de sterkte mijner hand heeft mij dit vermogen verkregen.

18 Maar gij zult gedenken den HEERE, uwen God, dat Hij het is, die u kracht geeft, om vermogen te verkrijgen; opdat Hij zijn verbond bevestigte, dat Hij aan uwe vaderen gezworen heeft, gelijk het te dezen dage is.

19 Maar indien het geschiedt, dat gij den HEERE, uwen God, ganscheijk vergeet, en andere goden navolgt, en dien dient, en « voor dezelve buigt, zoo betuig ik heden tegen u, dat gij voorzeker zult vergaan.

20 Gelijk de Heidenen, die de HEERE voor uw aangezicht verdaan heeft, alzoo zult gij vergaan, omdat gij de stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zult geweest zijn.

HOOFDSTUK 9.

Getrouwe waarschuwing aan Israël om, hunne vijanden overwonnen en bezit van het beoefde land genomen hebbende, dat niet toe te schrijven aan hunne gretigheid, maar aan God, die de inwoners wegens hunne boosheid gestraft en zijne beloften aan Israël volbragt had, vs. 1. Mozes bewijst dit door een herdooverig verhaal van hunnen opstand en overtredingen, behoeven bij den berg Horeb, 7; te Thab-é-ra, Massa, Kibroth-thaava, 22; en te Kades-Barnea, 23. Tevens vermeldt hij, hoezeer hunne zonden hem gegriefd hebben, en welke voorbidding hij in het werk gesteld heeft, om Gods toorn van hen af te wenden, 25.

H OOR, Israël! gij zult heden over de Jordaan gaan, dat gij inkom, om volken te erven; die groter en sterker zijn dan gij; steden, die groot en tot in den hemel gesterkt zijn;

2 Een groot en lang volk, kinderen der Enakieten; die gij kent, en van welke gij « gehoord hebt: Wie zou bestaan voor het aangezicht der kinderen van Enak?

3 Zoo zult gij heden weten, dat de HEERE, uw God, zegene is, die voor u aangezicht doorgaat, een « verterend vuur: Die zal hen verdelgen, en Die zal hen voor u aangezicht nederwerpen; en gij zult ze uit de bezitting verdrijven, en zult hen haastelijk te niet doen, gelijk als de HEERE tot u gesproken heeft.

4 Wanneer hen nu de HEERE, uw God, voor u aangezicht zal hebben uitgestoot, zoo spreek niet in uw hart, zeggende: De HEERE heeft mij om mijne gerechtigheid ingebraagt, om dit land te erven; want, om de goddeloosheid dezer volken, verdrijft hen de HEERE voor u aangezicht uit de bezitting.

5 Niet om uwe gerechtigheid, noch om de oprechtheid uws harten, komt gij er henen in, om hun land te erven; maar om de goddeloosheid dezer volken, verdrijft hen de HEERE, uw God, voor u aangezicht uit de bezitting; en om het woord te bevestigen, dat de HEERE, uw God, aan uwe vaderen, Abraham, Izak en Jakob, « gezworen heeft.

6 Weet dan, dat u de HEERE, uw God, niet om uwe gerechtigheid, ditzele goede land geeft, om dat te erven: want gij zijt een hardnekkig volk.

7 Gedenkt, vergeet niet, dat gij den HEERE, uwen God, in de woestijn « zeer veroornd hebt; van di u dag af, dat gij uit Egypteland uitgegaan zijt, totdat gij kwamt aan deze plaats, zijt gijlieden wederspannig geweest tegen den HEERE.

8 « Want aan Horeb veroorndet gij den HEERE zeer, dat Hij zich tegen u veroornd, om u te verdelgen.

9 Als ik op den berg geklommen was, om te ontvaangen de steenen tafelen, de tafelen des verbonds, dat de HEERE met ulieden gemaakt had, toen « bleef ik veertig dagen en veertig nachten op den berg, at geen brood en dronk geen water.

10 En de HEERE gaf mij de twee steenen tafelen, « met Gods vinger beschreven; en op dezelve, naar al de woorden, die de HEERE op den berg, uit het midden des vuurs, ten dage der verzameling, met ulieden gesproken had.

11 Zoo geschiedde het, ten einde van veertig dagen en veertig nachten, als mij

J. v. C.
1461.

« Ex. 16. 14, 15.

« Matt. 4: 4.
Luk. 4: 4.

« Deut. 29: 5.
Neh. 9: 21.

« Num. 13. 32.
33.

« Deut. 4: 24.
Hebr. 12: 29.

« Deut. 6: 11.
12.

« Gen. 12: 7.
13: 15.
15: 7.
17: 8.
26: 4.
28: 13.

« Ex. 14: 11.
16: 2.
17: 2.
Num. 11: 4.

« Ex. 32: 4.
Ps. 106: 19.

1491.

« Ex. 24: 18.
34: 28.

« Ex. 31: 18.

J. v. C.
1451.

de HEERE twee steenen tafelen, de tafelen des verbonds, gaf.

12 Dat de HEERE tot mij zeide: Sta op, ga haastelijk af van hier, want uw volk, dat gij uit Egypte hebt uitgevoerd, heeft het verdorven; zij zijn haastelijk afgeweken van den weg, dien Ik hun geboden had: zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt.

13 Voorts sprak de HEERE tot mij, zeggende: Ik heb dit volk aangemerkt, en zie, het is een ^a hardnekkig volk.

14 ^a Laat van Mij af, dat Ik hen verdelze, en hunnen naam van onder den hemel uitdoe; en Ik zal u tot een magtiger en meerder volk maken, dan dit is.

15 Toen keerde ik mij, en ging van den berg af: de berg nu brandte van vuur, en de twee tafelen des verbonds waren op beide mijne handen.

16 En ik zag toe, en ziet, zij hadt tegen den HEERE, uwen God, gezondigd; gij nadt u een gegoten half gemaakt; gij waart haastelijk afgeweken van den weg, dien u de HEERE geboden had.

17 Toen vatte ik de twee tafelen, en wierp ze heen uit beide mijne handen, en brak ze voor uwe oogen.

18 En ik wierp mij neder voor het aangezicht des HEEREN, als in het eerst, veertig dagen en veertig nachten; ik at geen brood en dronk geen water; om al uwe zonde, die gij hadt gezondigd, doende dat kwaad is in den HEEREN oogen, om Hem tot toorn te verwekken.

19 Want ik vreesde van wege den toorn en de grimmigheid, waarmede de HEERE zeer op ulieden vertoorn was, om u te verdelgen; doch de HEERE verhoorde mij ook op dat maal.

20 Ook vertoornde zich de HEERE zeer tegen Aäron, om hem te verdelgen; doch ik bad ook ter zelve tijd voor Aäron.

21 Maar uwe zonde, het kalf, dat gij hadt gemaakt, ^k nam ik, en verbrandde het met vuur, en stampte het, malende het wel, totdat het verdund werd tot stof; en zijna stof wierp ik in de beek, die van den berg afvliet.

22 Ook vertoornde te den HEERE zeer te ^t Thab-ëra en te ^m Massa, en te ^k Kibroth-Thaäva.

23 Voorts als de HEERE ulieden zond uit Kaäde-Barnä, zeggende: ^a Gaat op en erft dat land, dat Ik u gegeven heb; zoo waart gij den mond des HEEREN, uws Gods, wederspanning, en geloofde Hem niet, en waart zijne stem niet gehoorzaamt.

24 Wederspanning zijt gij geweest tegen den HEERE, van den dag af, dat ik u gekend heb.

25 En ik wierp mij neder voor des HEEREN aangezicht, die veertig dagen en veertig nachten, in welke ik mij nederwierp, dewijl de HEERE gezegd had, dat Hij u verdelgen zou.

26 En ik bad tot den HEERE, en zeide: ^p Heere, HEERE! verderf uw volk en uw erfdeel niet, dat Gij door uwe grootheid verlost hebt; dat Gij uit Egypte door eene sterke hand hebt uitgevoerd.

27 Gedenk aan uwe knechten, Abraham, Izak en Jakob; zie niet op de hardheid dezes volks, noch op zijne goddeloosheid, noch op zijne zonde;

28 Oplaat het land, van waar Gij ons hebt uitgevoerd, ^q niet zegge: Omdat ze de HEERE niet kon brengen in het land, waarvan Hij hun gesproken had, en omdat Hij hen haatte, heeft Hij ze uitgevoerd, om hen te doden in de woestijn.

29 Zij zijn toch uw volk, en uw erfdeel, dat Gij door uwe groote kracht, en door uwen uitgestreken arm hebt uitgevoerd!

HOOFDSTUK 10.

Verhaal van het vervaardigen van twee nieuwe tafelen, inschrijving der tien geboden in deze en hare nederlegging in de ark, vs. 1. Dood van Aäron en afzondering van den stam van Levi tot de dienst des Heeren, 6. Het verblijf van Mozes op den berg, 10. Eene heerlijke vermaning aan Israël, met verscheidene klemmende redenen aangedrongen, tot vrees Gods, gehoorzaamheid en liefde des naasten, in het bijzonder omtrent den vreemdeling, 12.

TER zelve tijd zeide de HEERE tot mij: ^a Houw u twee steenen tafelen als de eerste, en klim tot Mij op dezen berg; daarna zult gij u eene kist van hout maken.

2 En Ik zal op die tafelen schrijven de woorden, die geweest zijn op de eerste tafelen, die gij gebroken hebt; en gij zult ze leggen in die kist.

3 Alzoo maakte ik eene kist van sittimhout, en hieuw twee steenen tafelen als de eerste; en ik klom op den berg, en de twee tafelen waren in mijne hand.

4 Toen schreef Hij op de tafelen, naar het eerste schrift, de tien woorden, die de HEERE, ten dage der verzameling, op den berg, uit het midden des vuurs, tot ulieden gesproken had; en de HEERE gaf ze mij.

5 En ik keerde mij, en ging af van den berg, en leide de tafelen in de kist, die ik gemaakt had; en aldaar zijn zij, gelijk als de HEERE mij geboden heeft.

6 (En de kinderen Israëls ^b reisden, van Beëröth Bene-Jaäkan en Mosera. Aldaar ^c stierf Aäron, en werd aldaar begraven; en zijn zoon Eleazar bediende het priesterambt in zijne plaats.

7 Van daar reisden zij naar ^d Gudgod, en van Gudgod naar Jotbath, een land van waterbekken.)

8 Ter zelve tijd scheide de HEERE den stam Levi uit, om de ark des verbonds des HEEREN te dragen, om voor het aangezicht des HEEREN te staan, om Hem te dienen, en om in zijnen naam te zegenen, tot op dezen dag.

9 Daarom heeft Lev ^e geen deel noch erve met zijne broederen; de HEERE is zijn erfdeel, gelijk als de HEERE, uw God, tot hem gesproken heeft.

10 En ik stond op den berg, als de vorige dagen, ^f veertig dagen en veertig nachten; en de HEERE ^g verhoorde mij ook op datzelfde maal: de HEERE heeft u niet willen verdoen.

11 Maar de HEERE zeide tot mij: Sta op, ga op de reis, voor het aangezicht des volks; dat zij inkomen, en erven het land, dat Ik hunnen vaderen gezworen heb, hun te geven.

12 Nu dan, Israël! wat eischt de HEERE, uw God, van u? dan den HEERE, uwen God, te vrezen, in al zijne wegen te wandelen, en Hem lief te hebben, en den HEERE, uwen God, ^h te dienen, met uw gansche hart en met uw gansche ziel;

13 Om te houden de geboden des HEEREN, en zijne inzettingen, die ik u heden gebiede, u ten goede.

14 Ziet, des HEEREN, uws Gods, is de hemel, en de hemel der hemelen, de ⁱ aarde, en al wat daarin is.

15 Alleenlijk heeft de HEERE lust gehad aan uwe vaderen, om die lief te hebben, en heeft hun zaad na hen, ulieden, uit al de volken verkoren, gelijk het te dezen dage is.

16 Besnijdt dan de voorhuid ^k uws harten, en verhardt uwen ^l nek niet meer.

17 Want de HEERE, uw God, is een God der goden, en ^m een Heere der heeren; die groote, die magtige, en die vreeselijke God, die ⁿ geen aangezicht aanneemt, noch geschenk ontvangt;

J. v. C.
1451.

1401.

Ex. 34.1.

Num. 33.30.

Num. 20.28.

Num. 33.38.

Num. 33.32.

Num. 33.

Num. 18.20.

Deut. 18.1.

Exer. 44.28.

1491.

Deut. 9.18.

Deut. 9.19.

Deut. 6.5.

Matt. 22.37.

Luk. 10.27.

Gen. 14.19.

Ps. 24.1.

115.16.

Jer. 4.4.

Ex. 32.9.

33.3.

34.9.

Deut. 9.13.

Openb. 17.14.

2Kron. 19.6.

7.

Job 34.19.

Hand. 10.34.

Rom. 2.11.

Gal. 2.6.

Efez. 6.9.

Col. 3.25.

1Petr. 1.17.

A Ex. 32.9.

33.3.

34.9.

Deut. 10.16.

31.27.

2Kron. 17.14.

Ex. 32.10.

Ps. 106.23.

k Ex. 32.20.

l Num. 11.1.

m Ex. 17.7.

n Num. 11.4.

31.

o Num. 13.8.

14.1.

p Ex. 32.11.

Num. 14.13.

q Ex. 32.12.

Num. 14.16.

J. v. C.
1451.J. v. C.
1451.Deut. 6:13.
Matt. 4:10.
Luk. 8:8.

Deut. 13:4.

Gen. 46:27.
Ex. 1:5.
Hand. 7:14.

Gen. 15:5.

1461.

Num. 16:31.
27:3.
Ps. 106:17.

Deut. 8:19.

Deut. 6:6,8.

Deut. 4:9.
6:7.Jos. 1:3.
14:9.

Ex. 23:27.

Deut. 27:12.
Jos. 8:53.

Deut. 27:13.

18 Die het recht van den wees en van de weduwe doet; en den vreemdeling liefheeft, dat Hij hem brood en kleding geve.

19 Daarom zult gijlieden den vreemdeling liefhebben, want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland.

20 Den HEERE, uwen God, zult gij vrezen, Hem zult gij dienen, en Hem zult gij aanhangen, en bij zijnen naam zweren.

21 Hij is uw lof, en Hij is uw God! die bij u gedaan heeft deze groote en vreesselijke dingen, die uwe oogen gezien hebben.

22 Uwe vaderen togen af naar Egypte met 70 zeventig zielen; en nu heeft u de HEERE, uw God, gesteld als de sterren des hemels in menigte.

HOOFDSTUK 11.

Moses vermaant Israël bij vernieuwing tot onderhouding van Gods geboden, aangehouden, ten eerste, met een vermelding der weldaden en wonderwerken, welke God hun bewezen had, vs. 1; ten tweede, met een beschrijving van het beloofde land, 9; ten derde, met belofte van een gezegende lichteitgesteldheid en vruchtbaarheid van den grond, 13; en ten vierde, met bedreiging van het tegenovergestelde, ingeval van afwijking, 16. Vermaning om Gods geboden steeds voor oogen te houden en ze hunnen kinderen te leeren, met heerlijke beloften, 18. Voorstelling van den zegen en den vloek, 26; en op welke wijs die uitgesproken moesten worden, als zij in Kanaän zouden gekomen zijn, 29.

DAAROM zult gij den HEERE, uwen God, liefhebben, en gij zult te allen dage onderhouden zijn bevel, en zijne inzettingen, en zijne regten, en zijne geboden.

2 En gijlieden zult heden weten, dat ik niet spreke met uwe kinderen, die het niet weten, en de onderwijzing des HEEREN, uws Gods, niet gezien hebben, zijne grootheid, zijne sterke hand en zijnen uitgestreken arm:

3 Daartoe zijne teekenen en zijne daden, die Hij in het midden van Egypte gedaan heeft, aan Farao, den koning van Egypte, en aan zijn gansche land:

4 En wat Hij gedaan heeft aan het heil der Egyptenaren, aan deszelfs paarden en aan deszelfs wagenen: dat Hij de wateren van de Schelfzee boven hun aangezigd deed overzwemmen, als zij ulieden van achteren vervolgden; en de HEERE verdede hen, tot op dezen dag.

5 En wat Hij ulieden gedaan heeft in de woestijn, totdat gij gekomen zijt aan deze plaats.

6 Daarenboven, wat Hij gedaan heeft aan Dathan en aan Abiram, zonen van Eliah, den zoon van Ruben; hoe de aarde haren mond opende, en hen verslond met hunne huisgezinnen, en hunne tenten, ja al wat bestond, dat hun aanging, in het midden van gansch Israël.

7 Want het zijn uwe oogen, die gezien hebben al dit groote werk des HEEREN, dat Hij gedaan heeft.

8 Houdt dan alle geboden, die ik u heden gebiede; opdat gij gesterkt wordt en inkomst, en erft het land, waarheen gij overtrekt, om dat te erven;

9 En opdat gij de dagen verlengt in het land, dat de HEERE uwen vaderen gezworen heeft, aan hen en aan hun zaad te geven; een land, vloeiende van melk en honig.

10 Want het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven, is niet als Egypteland, van waar gij uitgegaan zijt, hetwelk gij bezaaidt met uw zaad, en bewaterd met uwen gang, als eenen kruidhof.

11 Maar het land, waarheen gij over-

trekt, om dat te erven, is een land van bergen en van dalen: het drinkt water bij den regen des hemels;

12 Een land, dat de HEERE, uw God, bezorgt: de oogen des HEEREN, uws Gods, zijn gedurig daarop, van het begin des jaars tot het einde des jaars.

13 En het zal geschieden, zoo gij naarstiglijk zult hooren naar mijne geboden, die ik u heden gebiede, om den HEERE, uwen God, lief te hebben, en Hem te dienen, met uw gansche hart en met uw gansche ziel;

14 Zoo zal ik den regen uws lands geven te zijner tijd, vroegen regen en spaden regen; opdat gij uw koren, en uwen most, en uwe olie inzamelt.

15 En ik zal kruid geven op uw veld voor uwe beesten; en gij zult eten en verzadigd worden.

16 Wacht u zelven, dat ulieder hart niet verleid wordt, dat gij afwijkt, en andere goden dient, en u voor die bulgt;

17 Dat de toorn des HEEREN tegen ulieden ontsteke, en Hij den hemel toeluide, dat er geen regen zij, en het aardrijk zijn gewas niet geve; en gij haastelijk omkomt van het goede land, dat u de HEERE geeft.

18 Legt dan deze mijne woorden in uw hart, en in uwe ziel, en bindt ze tot een teeken op uwe hand, dat zij tot voorhoofdspanelen zijn tusschen uwe oogen;

19 En leert alle uwen kinderen, sprekende daarvan, als gij in uw huis zijt, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat;

20 En schrijf ze op de posten van uw huis, en aan uwe poorten;

21 Opdat uwe dagen en de dagen uwer kinderen, in het land, dat de HEERE uwen vaderen hun te geven gezworen heeft, vernieuwvaldigen, gelijk de dagen des hemels op de aarde.

22 Want zoo gij naarstiglijk houdt al deze geboden, die ik u gebiede om die te doen, den HEERE, uwen God, liefhebbende, wandelende in al zijne wegen, en Hem aanhangende;

23 Zoo zal de HEERE al deze volken voor uw aangezicht uit de bezitting verdriven, en gij zult erfelijk bezitten grooter en magtiger volken, dan gij zijt.

24 Alle plaats, waar uwe voetstool op treedt, zal de uwe zijn: van de woestijn en den Libanon, van de rivier, de rivier Frath, tot aan de achterste zee, zal uwe landpale zijn.

25 Niemand zal voor uw aangezicht bestaan; de HEERE, uw God, zal uwen schrik en uwe vreeze geven over al het land, waarop gij treden zult, gelijk als Hij tot u gesproken heeft.

26 Ziet, ik stel ulieden heden voor, zegen en vloek:

27 Den zegen, wanneer gij hooren zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, die ik u heden gebiede;

28 Maar den vloek, zoo gij niet hooren zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, en afwijkt van den weg, dien ik u heden gebiede, om andere goden na te wandelen, die gij niet gekend hebt.

29 En het zal geschieden, als u de HEERE, uw God, zal hebben ingebracht in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven; en dan zult gij den zegen uitspreken op den berg Gerizim, en den vloek op den berg Ebal.

30 Zijn zij niet aan gene zijde van de Jordaan, achter den weg van den ondergang der zon, in het land der Kanaaniëten, die in het vlakke veld wonen, tegenover Gilgal, bij de eikenbosschen van More?

31 Want gijlieden zult over de Jordaan gaan, dat gij inkomet om te erven dat

J. v. C.
1451.

land, dat de HEERE, uw God, u geven zal; en gij zult het erfelijk bezitten, en daarin wonen.

32 Neemt dan waar te doen al de inzettingen en de regten, die ik u heden voorstel.

HOOFDSTUK 12.

Bevel tot uitrooijing van alle afbeelding in het land Kanaän, vs. 1; en tot uitoefening van hunne uiterlijke Godsdienst naar Gods bevel, en ter plaats, welke Hij verkiezen zal, 5. Wat, met wie, aan welke plaatsen zij eten mochten en welk verbod daarbij door hen in acht genomen moest worden, 7, 12. Herhaald bevel om de rechte Godsdienst volgens Gods instelling waar te nemen en gezinszins de afgodische plichtigheden der Kanaänieten na te volgen, 26.

DIT zijn de inzettingen en de regten, die gijlieden zult waarnemen om te doen, in dat land, hetwelk u de HEERE, uwer vaderen God, gegeven heeft, om het te erven; al de dagen, die gijlieden op den aardbodem leeft.

2 * Gij zult gruschelijk vernielen al de plaatsen, alwaar de volken, die gij zult erven, hunne goden gediend hebben; op de hooge bergen, en op de heuvelen, en onder allen groenen boom.

3 En gij zult hunne altaren afwerpen, en hunne opgerigte beelden verbreken, en hunne bosschen met vuur verbranden, en de gesneden beelden hunner goden nederhouwen; en gij zult hunnen naam te niet doen, uit diezelfde plaats.

4 Gij zult den HEERE, uwen God, alzoo niet doen;

5 * Maar naar de plaats, die de HEERE, uw God, uit al uwe stammen verkiezen zal, om zijnen naam aldaar te zetten, naar zijne woning zult gijlieden vragen, en daarheen zult gij komen;

6 En daarheen zult gijlieden brengen uwe brandofferen, en uwe slagtofferen, en uwe tienden, en het hefoffer uwer hand, en uwe geloften, en uwe vrijwillige offeren, en de eerstgeboorten uwer runderen en uwer schapen.

7 En aldaar zult gijlieden voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, eten, en vrolijk zijn, gijlieden en uwe huizen, over alles, waaraan gij uwe hand eslagen hebt, waarin u de HEERE, uw God, zeggend heeft.

8 Gij zult niet doen naar alles, wat wij hier heden doen: een ieder al wat in zijne oogen recht is.

9 Want gij zijt tot nu toe niet gekomen in de rust en in de erfenis, die de HEERE, uw God, u geven zal.

10 Maar gij zult over de Jordaan gaan, en wonen in het land, dat u de HEERE, uw God, zal doen erven; en Hij zal u rust geven van al uwe vijanden rondom, en gij zult zeker wonen.

11 Dan zal er eene plaats zijn, * die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om zijnen naam aldaar te doen wonen; daarheen zult gij brengen alles, wat ik u gebiede: uwe brandofferen, en uwe slagtofferen, uwe tienden, en het hefoffer uwer hand, en alle keure uwer geloften, die gij den HEERE beloven zult.

12 En gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, gijlieden, en uwe zonen, en uwe dochteren, en uwe dienstknechten, en uwe dienstmaagden, en de Leviet, die in uwe poorten is: want hij * heeft geen deel noch erve met ulieden.

13 Wacht u, dat gij uwe brandofferen niet offert in alle plaats, die gij zien zult.

14 Maar in de plaats, die de HEERE in eenen uwer stammen zal verkiezen, daar zult gij uwe brandofferen offeren, en daar zult gij doen al wat ik u gebiede.

15 Doch naar allen lust uwer ziel zult

gij slagten en vleesch eten, naar den zegen des HEEREN, uws Gods, dien Hij u geeft, in al uwe poorten; de onreine en de reine zal daarvan eten, als van eene ree, en als van een hert.

16 / Alleenlijk het bloed zult gijlieden niet eten; gij zult het op de aarde uitgieten als water.

17 Gij zult in uwe poorten niet mogen eten de tienden van uw koren, en van uwen most, en van uwe olie, noch de eerstgeboorten van uwe runderen en van uwe schapen, noch eenige uwer geloften, die gij zult hebben beloofd, noch uwe vrijwillige offeren, noch het hefoffer uwer hand.

18 Maar gij zult dat eten voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, in de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet, die in uwe poorten is; en gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, over alles, waaraan gij uwe handen geslagen hebt.

19 Wacht u, dat gij den Leviet niet verlaat, al uwe dagen in uw land.

20 Wanneer de HEERE, uw God, uwe landpale zal verwijden hebben, * gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en gij zeggende zult: Ik zal vleesch eten; dewijl uwe ziel lust heeft vleesch te eten, zoo zult gij vleesch eten, naar allen lust uwer ziel.

21 Zoo de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om zijnen naam aldaar te zetten, verre van u zal zijn, zoo zult gij slagten van uwe runderen en van uwe schapen, die de HEERE u gegeven heeft, gelijk als ik u geboden heb; en gij zult eten in uwe poorten naar allen lust uwer ziel.

22 Doch gelijk als erne ree en een hert gegeten wordt, alzoo zult gij dat eten; de onreine en de reine zullen het te samen eten.

23 Allen houdt vast, dat gij het bloed niet etet, want het bloed is de ziel; daarom zult gij de ziel met het vleesch niet eten;

24 Gij zult dat niet eten; op de aarde zult gij het uitgieten als water;

25 Gij zult dat niet eten; opdat het u, en uwen kinderen na u, welga, als gij zult gedaan hebben, wat regt is in de oogen des HEEREN.

26 Doch uwe heilige dingen, die gij hebben zult, en uwe geloften zult gij opnemen, en komen tot de plaats, die de HEERE verkiezen zal;

27 En gij zult uwe brandofferen, het vleesch en het bloed, bereiden op het altaar des HEEREN, uws Gods; en het bloed uwer slagtofferen zal op het altaar des HEEREN, uws Gods, worden uitgieten, maar het vleesch zult gij eten.

28 Neemt waar en hoort al deze woorden, die ik u gebiede, opdat het u, en uwen kinderen na u, welga tot in eeuwigheid, als gij zult gedaan hebben wat goed en regt is in de oogen des HEEREN, uws Gods.

29 Wanneer de HEERE, uw God, voor u aangezicht zal hebben uitgeroerd de volken, naar dewelke gij heengaat, om die erfelijk te bezitten; en gij die erfelijk zult bezitten, en in hun land wonen;

30 Wacht u, dat gij niet verschrikt wordt achter hen, nadat zij voor u aangezicht zullen verdeeld zijn; en dat gij niet vraagt naar hunne goden, zeggende: Gelijk al deze volken hunne goden geëid hebben, alzoo zal ik ook doen.

31 Gij zult alzoo niet doen den HEERE, uwen God: want al wat den HEERE een gruwel is, dat Hij haat, hebben zij bannen goden gedaan: want

J. v. C.
1451.f Gen. 9: 4
Lev. 7: 26
17: 16
Deut. 15: 23g Gen. 28: 13
Ex. 23: 31
Deut. 11: 21
19: 8e Ex. 34: 12, 13
Deut. 7: 5

f Riet. 2: 2

c 2Kron. 7: 12

d 1 Kon. 9: 29

e Num. 15: 20
Deut. 10: 9
18: 1

J. v. C.
1451.

J. v. C.
1451.

zij hebben ook hunne zonen en hunne dochteren met vuur verbrand voor hunne goden.

32 Al dit woord, hetwelk ik ulieden gebiede, zult gij waarnemen om te doen; ^a gij zult daar niet toedoen, en daarvan niet afdoen.

HOOFDSTUK 13.

Voorschrift aan Gods volk van hun gedrag tegen eenen valschen profeet, die hen tot afval zou willen brengen van den waren God, vs. 1: gelijk mede tegen andere personen, al behoorden zij ook tot hunne beste vrienden, wanneer zij de afgoderij zouden aanranden, 6: tegen eene afgevallene stad en hare inwoners, 12.

WANNEER een profeet, of droomendroemer, in het midden van u zal opstaan, en u geven een teeken of wonder; 2 En dat teeken of dat wonder komt, dat hij tot u gesproken had, zeggende: Laat ons andere goden, die gij niet gekend hebt, navolgen en hen dienen;

3 Gij zult naar de woorden van dien profeet, of naar dien droomendroemer niet hooren: want de HEERE, uw God, verzoekt ulieden, om te weten, of gij den HEERE, uwen God, liefhebt met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.

4 Den HEERE, uwen God, zult gij navolgen, en Hem vreezen, en zijne geboden zult gij houden, en zijne stem gehoorzaam zijn, ^a en Hem dienen, en Hem aanhangen.

5 En diezelve profeet, of droomendroemer, zal ^b gedood worden: want hij heeft tot eenen afval gesproken tegen den HEERE, uwen God, die ulieden uit Egypteland heeft uitgevoerd, en u uit het diensthuis verlost; om u af te drijven van den weg, dien u de HEERE, uw God, geboden heeft, om daarin te wandelen. Zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen.

6 Wanneer ^c uw ^c broeder, de zoon uwer moeder, of uw zoon, of uwe dochter, of de vrouw van uwen schoot, of uw vriend, die als uwe ziel is, u zal aanporren in het heimelijke, zeggende: Laat ons gaan, en dienen andere goden, die gij niet gekend hebt, gij noch uwe vaderen;

7 Van de goden der volken, die rondom u zijn, nabij u, of verre van u, van het eene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde;

8 Zoo zult gij hem niet te wille zijn, en naar hem niet hooren; ook zal uw oog hem niet verschoonen, en gij zult u niet ontfemen, noch hem verbergen;

9 Maar gij zult hem zekerlijk doodslaan: ^d uwe hand zal eerst tegen hem zijn, om hem te doden, en daarna de hand des ganschen volks.

10 En gij zult hem niet steenen steenigen, dat hij sterve: want hij heeft u gezocht af te drijven van den HEERE, uwen God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgevoerd heeft.

11 Opdat ^e gansch Israël het hoore en vreeze, en niet voortvare te doen naar dit booze stuk in het midden van u.

12 Wanneer gij van eene uwer steden, die de HEERE, uw God, u geeft, om aldaar te wonen, zult hooren zeggen:

13 Er zijn mannen, Belials kinderen, uit het midden van u uitgegaan, en hebben de inwoners hunner stad aangedreven, zeggende: Laat ons gaan, en dienen andere goden, die gij niet gekend hebt;

14 Zoo zult gij onderzoeken, en naspeuren, en wel navragen; en ziet, het is de waarheid, de zaak is zeker, zulk een gruwel is in het midden van u gedaan:

15 Zoo zult gij de inwoners derzelve stad ganschelijk slaan met de scherpte des zwaards, verbannende haar, en alles, wat daarin is, ook hare beesten, met de scherpte des zwaards.

16 En al hare roof zult gij verzamelen in het midden van hare straat, en den HEERE, uwen God, die stad en al haren roof ganschelijk met vuur verbranden; en zij zal een hoop zijn eeuwiglijk, zij zal niet weder gebouwd worden.

17 Ook zal er niets van het verbannene aan uwe hand kleven, opdat de HEERE zich wende van de hitte zijns toorns, en u geve barmhartigheid, en zich uwer erbarmen, en u vermenigvuldige, gelijk als Hij uwen vaderen gezwooren heeft;

18 Wanneer gij de stem des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn, om te houden al zijne geboden, die ik u heden gebiede, om te doen wat recht is in de oogen des HEEREN, uws Gods.

HOOFDSTUK 14.

Verbod van de rouwplegtigheden der Heidenen, vs. 1. Aanwijzing welk grdierte zij eten mochten, welk niet, 3: betreffende de opbrengst en het gebruik der tienden, 22.

GILIEDEN zijt kinderen des HEEREN, uws Gods; gij zult u zelven niet ^a snijden, noch kaalheid maken tuschen uwe oogen, over eenen dood.

2 Want gij zijt ^b een heilig volk den HEERE, uwen God; en u heeft de HEERE verkoren, om Hem tot een volk des eigendoms te zijn, uit al de volken, die op den aardbodem zijn.

3 Gij zult geenen gruwel eten.

4 ^c Dit zijn de beesten, die ^c ulieden eten zult: een os, klein vee derschaps, en klein vee der geiten;

5 Een hert, en eene ree, en een buffel, en een steenbok, en een das, en een wilde os, en eene gemse.

6 Alle beesten, die de klauwen verdeelen, en de kloof in twee klauwen klieven, ^d en herkauwen onder de beesten, die zult gij eten.

7 Maar deze zult gij niet eten, van degenen, die ^e alleen herkauwen, of van degenen, die den gekloofden klauw ^e alleen verdeelen: den kemel, en den haas, en het konijn: want deze herkauwen wel, maar zij verdeelen den klauw niet; onrein zullen zij ulieden zijn.

8 Ook niet varken, want dat verdeelt zijnen klauw wel, maar het herkauwt niet, onrein zal het ulieden zijn: van hun vleesch zult gij niet eten, en hun dood aas zult gij niet aanroeren.

9 Dit zult gij eten van alles, wat in de wateren is: al wat vinnen en schubben heeft, zult gij eten.

10 Maar al wat geene vinnen en schubben heeft, zult gij niet eten; het zal ulieden onrein zijn.

11 Allen reinen vogel zult gij eten.

12 Maar deze zijn het, van dewelke gij niet zult eten: de arend, en de havik, en de zeearend.

13 En de wouw, en de kraai, en de gier naar haren aar;

14 En alle rase naar haren aar;

15 En de struis, en de nachtuil, en de koekeek, en de sperwer naar zijnen aar;

16 En de steenuil, en de schuifuit, en de kauw,

17 En de roerdomp, en de pelikaan, en het duikertje,

18 En de ooijevaar, en de reiger naar zijnen aar; en de hop, en de vledermuis;

19 Ook al het kruipend gevogelte zal ulieden onrein zijn; zij zullen niet gegeten worden.

20 Al het rein gevogelte zult gij eten.

21 Gij zult geen dood aas eten; den vreemdeling, die in uwe poorten is, zult gij het geven, dat hij het ete, of verkoopt het den vreemde: want gij zijt een heilig volk den HEERE, uwen God. Gij zult het ^d bokje niet koken in de melk zijner moeder.

^a Lev. 19, 27, 28, 31, 32.

^b Deut. 7, 6, 26, 18.

^c Lev. 11, 2, enz.

^d Ex. 23, 19, 34, 26.

J. v. C.
1451.e Den 12:17,
18.

22 Gij zult getrouwelijk vertienem al het inkomen uws zaads, dat elk jaar van het veld voortkomt.

23 En voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, ter plaatse, die Hij verkiezen zal, om zijnen naam aldaar te doen wonen, zult gij eten de tienden van uw koren, van uwen most, en van uwe olie, en de eerstegeboorten uwer runderen en uwer schapen; opdat gij den HEERE, uwen God, leert vreezen alle dagen.

24 Wanneer dan nog de weg voor u te veel zal zijn, dat gij zulks niet zoudt kunnen heendragen, omdat de plaats te verre van u zal zijn, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om zijnen naam aldaar te stellen; wanneer de HEERE, uw God, u zal gezegend hebben:

25 Zoo maakt het tot geld, en bindt het geld in uwe hand, en gaat naar de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal;

f Mat. 21:12.

26 En geeft dat f geld voor alles, wat uwe ziel gelust, voor runderen en voor schapen, en voor wijn, en voor sterken drank, en voor alles, wat uwe ziel van u begeeren zal, en eet aldaar voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en weest vrolijk, gij en uw huis.

g Num. 18:20,
24.Deut. 10:9,
12:12,
18:1, 2,
26:12.

27 Maar den Leviet, die in uwe poorten is, zult gij niet verlaten: want hij heeft geen f deel noch erve met u.

28 Ten einde van drie jaren zult gij voortbrengen alle tienden van uw inkomen, in hetzelfde jaar, en gij zult ze wegzegen in uwe poorten:

29 Zoo zal komen de Leviet, dewijl hij geen deel noch erve met u heeft, en de vreemdeling, en de wees en de weduwe, die in uwe poorten zijn, en zullen eten en verzadigd worden; opdat u de HEERE, uw God, zegene in al het werk uwer hand, dat gij doen zult.

HOOFDSTUK 15.

Tijd van het vrijheidsjaar en hoe zij het moesten houden, vs. 1. Eenzig bevel van het bezorgen der armen in Israël, met belofte van Gods zegen. 7. Vrijlating van de gekochte hebreuschche dienstknechten en dienstmaagden, insgelijks hoe men met hen moest handelen, wanneer zij begeerden te blijven, 12. Heiliging van het eerstgeborene van het vee, 19.

a Ex. 21:2,
Jur. 34:14.

TEN a einde van zeven jaren zult gij eene vrijlating maken.

2 Dit nu is de zaak der vrijlating, dat ieder schuldeheer, die zijnen naaste zal geleend hebben, vrijlate; hij zal zijnen naaste of zijnen broeder niet manen, dewijl men den HEERE eene vrijlating heeft uitgeroepen.

3 Den vreemde zult gij manen; maar wat gij bij uwen broeder hebt, zal uwe hand vrijlaten.

4 Alleenlijk, omdat er geen bedelaar onder u zal zijn: want de HEERE zal u overvloediglijk zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve zal geve, om hetzelfde erfelijk te bezitten:

5 Indien gij slechts de stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, dat gij waarneemt te doen al deze geboden, die ik u heden gebiede.

6 Want de HEERE, uw God, zal u zegenen, gelijk als Hij tot u heeft gesproken; zoo b zult zij aan vele volken leenen, maar gij zult niet ontleenen; en gij zult over vele volken heerschen, maar over u zullen zij niet heerschen.

b Deut. 28:12.

7 Wanneer er onder u een arme zal zijn, een uit uwe broederen, in eene uwer poorten, in uw land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, zoo zult gij uw hart niet verstijven, noch uwe hand toesluiten voor uwen broeder, die arm is;

8 Maar gij zult hem uwe hand mildeljk opendoen, en zult hem rijkelijk

leenen, genoeg voor zijn gebrek, dat hem ontbreekt.

9 Wacht u, dat in uw hart geen Belials woord zij, om te zeggen: Het zevende jaar, het jaar der vrijlating naakt; dat uw oog boos zij tegen uwen broeder, die arm is, en dat gij hem niet geve; en hij over u roepe tot den HEERE, en zonde in u zij.

c Mat. 5:42
Luk. 6:35.

10 Gij zult hem mildeljk geven, en uw hart zal niet boos zijn, als gij hem geeft: want om dezer zake wil zal u de HEERE, uw God, zegenen in al uw werk, en in alles, waaraan gij uwe hand slaat.

d Mat. 26:11,
Joh. 12:8.

11 Want d de arme zal niet ophouden uit het midden des lands; daarom gebiede ik u, zeggende: Gij zult uwe hand mildeljk opendoen aan uwen broeder, aan uwe bedrukten en aan uwe armen in uw land.

12 e Wanneer uw broeder, een Hebreër of eene Hebreïne, aan u verkocht zal zijn, zoo zal hij u zes jaren dienen; maar in het zevende jaar zult gij hem vrij van u laten gaan.

e Ex. 21:2,
Jer. 34:14.

13 En als gij hem vrij van u laat, zoo zult gij hem niet ledig laten gaan:

14 Gij zult hem rijkelijk opleggen van uwe kudde, en van uwen dorschvloer, en van uwe wijnpers; waarin u de HEERE, uw God, gezegend heeft, daarvan zult gij hem geven.

15 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat u de HEERE, uw God, verlost heeft; daarom gebiede ik u heden deze zake.

16 Maar het zal geschieden, als hij tot u zeggen zal: Ik zal niet van u uitgaan, omdat hij u en uw huis liefheeft, dewijl het hem wel bij u is;

f Ex. 21:6.

17 Zoo zult gij f eenen priem nemen, en steken in zijn oor en in de deur, en hij zal eeuwiglijk uw dienstknecht zijn; en aan uwe dienstmaagd zult gij ook alzoo doen.

18 Het zal niet hard zijn in uwe oogen, als gij hem vrij van u laat: want als een dubbel-loons-daglooner heeft hij u zes jaren gediend; zoo zal u de HEERE, uw God, zegenen in alles, wat gij doen zult.

g Ex. 13:2,
22:22,
34:13,
34:13.

19 g Al het eerstgeborene, dat onder uwe runderen en onder uwe schapen zal geboren worden, zijnde een manneken, zult gij den HEERE, uwen God, heiligen; gij zult niet arbeiden met den eerstgeborene van uwen os, noch den eerstgeborene uwer schapen scheren.

h Lev. 27:26,
Num. 3:13.

20 Voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zult gij ze jaar op jaar eten in de plaats, die de HEERE zal verkiezen, gij en uw huis.

i Lev. 22:30,
Deut. 17:1.

21 h Doch als eenig gebrek daaraan zal zijn, hetzij mank of blind, of eenig kwaad gebrek, zoo zult gij het den HEERE, uwen God, niet offeren;

22 In uwe poorten zult gij het eten; de onreine en de reine te zauwen, als eene ree, en als een hert.

23 i Zijn bloed alleen zult gij niet eten; gij zult het op de aarde uitgieten als water.

j Deut. 12:16,
23.

HOOFDSTUK 16.

Van het vieren der feesten, te weten: van het paascheft, vs. 1; van het pinksterfeest, 9; van het loofhuttenfeest, 13. Wie, waar en hoe zij op deze feesten verschijnen moesten, 16. Het ambt der regters, 18. Van boschen en standbeelden, den afgoden gewijd, 21.

NEEMT waar de maand Abib, dat gij den HEERE, uwen God, a pascha houdt: want in de maand Abib heeft u de HEERE, uw God, uit Egypteland uitgeroerd, bij nacht.

a Ex. 12:2,
Lev. 23:5,
Num. 9:1,
28:16.

J. v. C.
1451.Ex. 12:19.
34:18.

Ex. 12:10.

Ex. 23:16.
Lev. 23:15.
Num. 28:26.Ex. 23:16.
Lev. 23:34.Ex. 23:17.
34:23.

Ex. 23:15.

2 Dan zult gij den HEERE, uwen God, het pascha slagten, schapen en runderen, in de plaats, die de HEERE verkiezen zal, om zijnen naam aldaar te doen wonen.

3 Gij zult ¹niets gedeeseemds op hetzelfde eten; zeven dagen zult gij ongezuurde brooden op hetzelfde eten, een brood der ellende; (want in der haast zijt gij uit Egypteland uitgetogen) op dat gij gedenkt aan den dag van uw uittrekken uit Egypteland, al de dagen uws levens.

4 Er zal bij u in zeven dagen geen zuurderg gezien worden in eenige uwer landpalen; ook zal ²u van het vleesch, dat gij aan den avond aan den eersten dag geslagt zult hebben, niets tot den morgen overnachten.

5 Gij zult het pascha niet mogen slagten in eene uwer poorten, die de HEERE, uw God, u geeft.

6 Maar aan de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om ³daar zijnen naam te doen wonen, aldaar zult gij het pascha slagten aan den avond, als de zon ondergaat, ter bestemd tijd van uw uittrekken uit Egypte.

7 Dan zult gij het koken en eten in de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal; daarna zult gij u des morgens keeren, en heengaan naar uwe tenten.

8 Zes dagen zult gij ongezuurde brooden eten, en aan den zevenden dag is een verbodsdag den HEERE, uwen God; dan zult gij geen werk doen.

9 ⁴Zeven weken zult gij u tellen; van dat men ⁵met de sikkel begint in het staande koren, zult gij de zeven weken beginnen te tellen.

10 Daarna zult gij den HEERE, uwen God, het feest der weken houden; het zal eene vrijwillige schatting uwer hand zijn, dat gij geven zult, naar dat u de HEERE, uw God, zal gezegend hebben.

11 En gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet, die in uwe poorten is, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in het midden van u zijn; in de plaats, die de HEERE, uw God, zal verkiezen, om zijnen naam aldaar te doen wonen.

12 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht geweest zijt in Egypte; en gij zult deze inzettingen houden en doen.

13 ⁶Het feest der loofhutten zult gij u zeven dagen houden, als gij zult hebben ingezameld van uwen dorschvloer en van uwe wijnpers.

14 En gij zult vrolijk zijn op uw feest, gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in uwe poorten zijn.

15 Zeven dagen zult gij den HEERE, uwen God, feest houden, in de plaats, die de HEERE verkiezen zal: want de HEERE, uw God, zal u zegenen in al uw inkomsten, en in al het werk uwer handen; daarom zult gij immers vrolijk zijn.

16 ⁷Triemaal in het jaar zal alles, wat mannelijk onder u is, voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, verschijnen, in de plaats, die Hij verkiezen zal: op het feest der ongezuurde brooden, en op het feest der weken, en op het feest der loofhutten; ⁸maar het zal niet ledig voor het aangezicht des HEEREN verschijnen:

17 Een ieder naar de gave zijner hand, naar den zegen des HEEREN, uws Gods, dien Hij u gegeven heeft.

18 Regters en amblieden zult gij u stellen in al uwe poorten, die de HEERE, uw God, u geven zal, onder uwe stam-

men; dat zij het volk rigten met een gerigt der gerechtigheid.

19 Gij zult het gerigt niet buigen, gij zult ⁹het aangezicht niet kennen, ook zult gij ¹⁰geen geschenk nemen; want het geschenk verblindt de oogen der wijzen, en verkeert de woorden der rechtvaardigen.

20 Gerechtigheid, gerechtigheid zult gij najagen; opdat gij leeft, en erfelijk bezit het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

21 Gij zult u geen bosch planten van eenig geboomte, bij het altaar des HEERER, uws Gods, dat gij u maken zult.

22 Ook zult gij u geen opgericht beeld stellen, hetwelk de HEERE, uw God, haat.

HOOFDSTUK 17.

Welk offerve God een gruwel was, vs. 1. Welke straf zij ondergaan moesten, die van de dienst van den waren God tot die der afgoden zouden afwijken. 2. Aanwijzing van het gedrag der onderregers in moedelijke en duistere zaken. 3. Van de verkiesing van eenen koning en diens pligten, 14.

G IJ zult den HEERE, uwen God, geen os of klein vee offeren, waaraan ¹een gebrek zij of eenig kwaad; want dat is den HEERE, uwen God, een gruwel.

2 ²Wanneer in het midden van u, in eene uwer poorten, die de HEERE, uw God, u geeft, een man of vrouw gevonden zal worden, die doen zal, dat kwaad is in de oogen des HEEREN, uws Gods, overtreddende zijn verbond:

3 Dat hij heengaat, en dient andere goden, en buigt zich voor die, of voor de zon, of voor de maan, of voor het gansche heir des hemels, hetwelk ik niet geboden heb;

4 En het wordt u aangezegd, en gij hoort het; zoo zult gij het wel onderzoeken; en ziet, het is de waarheid, de zaak is zeker, zulk een gruwel is in Israël gedaan;

5 Zoo zult gij dien man of die vrouw, die ditzelve booze stuk gedaan hebben, tot uwe poorten uitbrengen, dien man, zeg ik, of die vrouw; en gij zult hen met steenen steenigen, dat zij sterven.

6 ³Op den mond van twee getuigen, of drie getuigen, zal hij gedood worden, die sterven zal; op den mond van eenen enigen getuige zal hij niet gedood worden.

7 ⁴De hand der getuigen zal eerst tegen hem zijn, om hem te doden, en daarna de hand des ganschen volks; zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen.

8 Wanneer eene zaak aan het gerigt ⁵voor u te zwaar zal zijn, tusschen bloed en bloed, tusschen rechtshandel en rechtshandel, tusschen plage en plage, zijnde twistaken in uwe poorten, zoo zult gij u opmaken, en opgaan naar de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal;

9 En gij zult komen tot de levietische priesters, en tot den regter, die in die dagen zijn zal; en gij zult ondervragen, en zij zullen u de zaak des regts aanzeggen.

10 En gij zult doen naar het bevel des woords, dat zij u zullen aanzeggen, van ditzelve plaats, die de HEERE verkiezen zal, en gij zult waarnemen te doen naar alles, wat zij u zullen leeren.

11 Naar het bevel der wet, die zij u zullen leeren, en naar het oordeel, dat zij u zullen zeggen, zult gij doen: gij zult niet afwijken van het woord, dat zij u zullen aanzeggen, ter regter- of ter linkerhand.

12 De man nu, die trotschelijk handelen zal, dat hij niet hoore naar den priester-

J. v. C.
1451.Ex. 19:15.
Deut. 1:17.

Ex. 23:8.

Ex. 22:29.
Deut. 15:21.

Deut. 13:6.

Num. 35:30.
Deut. 19:15.
Matt. 18:16.
2 Cor. 13:1.
Hebr. 10:28.

Deut. 13:9.

2 Kon. 19:10.
Mst. 2:7.

J. v. C.
1451.

ter, dewelke staat, om aldaar den HEE-
RE, uwen God, te dienen, of naar den
regter, dezelve man zal sterven; en gij
zult het boozte uit Israël wegdoen.

13 Dat het al dat volk hoore en vreeze,
en niet meer trotschelijk handele.

14 Wanneer gij zult gekomen zijn in
het land, dat u de HEEERE, uw God,
geeft, en gij dat erfelijk zult bezitten
en daarin wonen, en gij zeggens zult: Ik
zal eenen koning over mij stellen, als
al de volken, die rondom mij zijn;

15 Zoo zult gij ganschelijk tot koning
over u stellen, dien de HEEERE, uw God,
verkiezen zal; uit het midden uwer Broe-
deren zult gij eenen koning over u stel-
len: gij zult niet vermogen over u te
zetten eenen vreemden man, die uw
broeder niet zij.

16 Maar hij zal voor zich de paarden
niet vermenigvuldigen, en het volk niet
doen wederkeeren naar Egypte, om
paarden te vermenigvuldigen; dewijl de
HEEERE alieden gezegd heeft: Gij zult
voortaan niet wederkeeren door dezen
weg.

17 Ook zal hij voor zich de vrouwen
niet vermenigvuldigen, opdat zijn hart
niet afwijke; hij zal ook voor zich geen
zilver en goud zeer vermenigvuldigen.

18 Voorts zal het geschieden, als hij
op den stoel zijns koninkrijks zal zitten,
zoo zal hij zich een dubbel van dezelve
afschrijven in een boek, uit hetgeen voor
het aangezicht der levietische priesters is:

19 En het zal hij hem zijn, en hij zal
daarin lezen al de dagen zijns levens;
opdat hij den HEEERE, zijnen God, leere
vreezen, om te bewaren al de woorden
dezer wet en deze inzettingen, om die
te doen;

20 Dat zijn hart zich niet verheffe bo-
ven zijne broeders, en dat hij niet af-
wijke van het gebod, ter regter- of ter
linkerhand; opdat hij de dagen verlange
in zijn koninkrijk, hij en zijne zonen,
in het midden van Israël.

HOOFDSTUK 18.

Van het eerdeel der priesters en Levieten, en
wat hun toekom van de offeranden en
eerstelingen, vs. 1. Verbod om de graven
na te volgen, welke met de afzoden-
dienst der Heidenen verbonden waren, 9.
Eene zeer heerlijke belofte aangaande de
zending des Heeren Christus, die het hoofd
van alle profeten is, 15. Van de straf en het
kenmerk van eenen valschen profeet, 20.

DE levietische priesters, de gansche
stam van Levi, zullen geen deel
noch erve hebben met Israël: *a* de vuur-
offers des HEEREN en zijn eerdeel zul-
len zij eten.

2 Daarom zal hij geen eerdeel hebben
in het midden zijner broeders: *b* de
HEERE is zijn eerdeel, gelijk als Hij tot
hem gesproken heeft.

3 Dit nu zal het regt der priesters
zijn van het volk, van hem, die eene of-
ferande offeren, hetzij enen os, of klein
vee: dat hij den priester zal geven den
schouder, en beide kinnebakken, en den
pens.

4 De eerstelingen van uw koren, van
uwen most en van uwe olie, en de eerste-
lingen van de beschering uwer schapen
zult gij hem geven:

5 Want de HEEERE, uw God, heeft hem
uit al uwe stammen verkoren, dat hij
sta, om te dienen in den naam des HEE-
REN, hij en zijne zonen, te allen dage.

6 Voorts wanneer een Leviet zal ko-
men uit eene uwer poorten, uit gansch
Israël, alwaar hij woont, en hij komt
naar alle begeerte zijner ziel, tot de
plaats, die de HEEERE zal hebben ver-
koren,

7 En hij dienen zal in den naam des

HEEREN, zijns Gods, als al zijne broe-
deren, de Levieten, die aldaar voor het
aangezicht des HEEREN staan:

8 Zoo zullen zij een gelijk deel eten,
boven zijne verkooping bij de vaderen.

9 Wanneer gij komt in het land, dat
de HEEERE, uw God, u geven zal, zoo
zult gij niet leeren te doen naar de gr-
welen van dezelve volken.

10 Onder u zal niet gevonden worden,
die zijnen zoon of zijne dochter door
het vuur doet doorgaan, *c* die met waar-
zeggerijen omgaat, een guichelaar, of
die op vogelgeschrei acht geeft, of too-
venaar,

11 Of een bezweerder, die met bezwe-
ring omgaat, of die eenen waarzeggen-
den geest vraagt, of een duivelskunste-
naar, of die de dooden vraagt.

12 Want al wie zulks doet, is den
HEERE een gruwel; en om dezer gr-
welen wil verdrijft hen de HEEERE, uw
God, voor uw aangezicht, uit de bezit-
ting.

13 Opregt zult gij zijn met den HEEERE,
uwen God.

14 Want deze volken, die gij zult er-
ven, hooren naar guichelaars en waar-
zeggers; maar u aangaande, de HEEERE,
uw God, heeft u zulks niet toegelaten.

15 *e* Eenen profeet, uit het midden van
u, uit uwe broeders als mij, zal u de
HEEERE, uw God, verwekken: naar
hem zult gij hooren.

16 Naar alles, wat gij van den HEEERE,
uwen God, aan Horeb, ten dage der ver-
zameling, gesicht hebt, zeggende: *f* Ik
zal niet voortvaren te hooren de stem
des HEEREN, mijns Gods, en ditzelve
grootte vuur zal ik niet meer zien, dat
ik niet sterve.

17 Toen zeide de HEEERE tot mij: Het
is goed, wat zij gesproken hebben.

18 Eenen profeet zal ik hun verwek-
ken uit het midden hunner broeders,
als u; en Ik zal mijne woorden in zijnen
mond geven, *g* en hij zal tot hen spre-
ken alles, wat Ik hem gebieden zal.

19 En het zal geschieden, de man, die
niet zal hooren naar mijne woorden, die
hij in mijnen naam zal spreken, van dien
zal Ik het zoeken.

20 Maar *h* de profeet, die hoogmoedig-
lijk zal handelen, sprekende een woord
in mijnen naam, hetwelk Ik hem niet
geboden heb te spreken, of die spreken
zal in den naam van andere goden, de-
zelfde profeet zal sterven.

21 Zoo gij dan in uw hart zoudt mo-
gen zeggen: Hoe zullen wij het woord
kennen, dat de HEEERE niet gesproken
heeft?

22 Wanneer die profeet in den naam
des HEEREN zal hebben gesproken, en
dat woord geschiedt niet, en komt niet;
dat is het woord, dat de HEEERE niet
gesproken heeft: door trotschheid heeft
die profeet dat gesproken; gij zult voor
hem niet vreezen.

HOOFDSTUK 19.

Bepaling van drie vrijsteden in het land Ka-
naan, en wie daarin veiligheid zouden kun-
nen vinden, vs. 1; van nog drie andere vrij-
steden, welke daarna aangewezen zouden
worden, 8. Van de straf van eenen moed-
willigen doodslager, 11. Verbod van het
verzetten der grenspalen, 14. Hoe veel getui-
gen noodzakelijk waren voor het gerecht, en
welk eene straf den valschen getuige wacht-
te, 15.

WANNEER de HEEERE, uw God, de
volken zal hebben uitgeroeid, wel-
ker land de HEEERE, uw God, u geven zal,
en gij die erfelijk zult bezitten, en in
hunne steden en in hunne huizen wonen;
2 *a* Zoo zult gij u drie steden uitschei-
den, in het midden van uw land, het-

J. v. C.
1451.

c Lev. 18:21.

d Lev. 20:27.

e Sam. 28:7.

f Jos. 8:19.

g Joh. 1:16.

h Hand. 3:22.

i Joh. 7:35.

j Ex. 20:19.

k Deut. 5:25.

l Hebr. 12:19.

m Joh. 4:25.

n Deut. 13:5.

o Jer. 14:14.

a Num. 18:20.

b Deut. 10:9.

c 1 Cor. 9:13.

d Num. 18:20.

e Lev. 20:27.

f Deut. 10:9.

g Eze. 44:28.

h Ex. 21:13.

i Num. 35:9.

j Jos. 20:2.

J. v. C. 1451.
welk de HEERE, uw God, u geven zal, om dat erfelijk te bezitten.

3 Gij zult u den weg bereiden, en de pale uws lands, dat u de HEERE, uw God, zal doen erven, in drieën deelen: dit nu zal zijn, opdat ieder doodslager daarhenen vliede.

4 En dit zij de zaak des doodslagers, die daarhenen vlieden zal, dat hij leve: **6** die zijnen naaste zal geslagen hebben door onwetendheid, dien hij toch van gisteren en eergisteren niet haatte:

5 Als, dewelke met zijnen naaste in het bosch zal zijn gegaan, om hout te houwen, en zijne hand met de bijl wordt aangedreven, om hout af te houwen, en het ijzer schiet af van den steel, en treft zijnen naaste, dat hij sterve: die zal in eene dezer steden vlugten en leven;

6 Opdat de bloedwreker den doodslager niet nagejae, als zijn hart verhit is, en hem achterhale, omdat de weg te verre zou zijn, en hem slaan het leven: zoo toch geen oordeel des doods aan hem is, want hij haatte hem niet van gisteren en eergisteren.

7 Daarom gebiede ik u, zeggende: Gij zult u drie steden uitscheiden.

8 En indien de HEERE, uw God, uwe landpale zal verwijderen, gelijk als Hij uwen vaderen gezworen heeft, en u al dat land geven zal, hetwelk Hij uwen vaderen te geven **c** gesproken heeft;

9 (Wanneer gij al ditzele gebod zult waarnemen, om dat te doen, hetgeen ik u heden gebiede, den HEERE, uwen God, liefhebbende en alle dagen in zijne wegen wandelende) zoo zult gij u **d** nog drie steden toedoen tot deze drie;

10 Opdat het bloed des onschuldigen niet vergoten worde in het midden van uw land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft, en bloedschulden op u zonden zijn.

11 Maar **e** wanneer er iemand zijn zal, die zijnen naaste haat, en hem lagen legt, en staat tegen hem op, en slaat hem aan het leven, dat hij sterve; en vliedt tot eene van die steden;

12 Zoo zullen de oudsten zijner stad zenden, en nemen hem van daar, en zij zullen hem in de hand des bloedwrekers geven, dat hij sterve.

13 Uw oog zal hem niet verschoonen, maar gij zult het bloed des onschuldigen uit Israël wegdoen, dat het u welga.

14 **f** Gij zult uws naasten landpale, die de voorvaderen bepaald hebben, niet verrukken in uw erfdeel, dat gij erven zult, in het land, hetwelk u de HEERE, uw God, geeft, om dat erfelijk te bezitten.

15 **g** Een eenig getuige zal tegen niemand opstaan over eenige ongerechtigheid of over eenige zonde, van alle zonde, die hij zoo mogen zondigen:

a op den mond van twee getuigen, of op den mond van drie getuigen zal de zaak bestaan.

16 Wanneer een wrevelig getuige tegen iemand zal opstaan, om eene afwijking tegen hem te betuigen;

17 Zoo zullen die twee mannen, welke den twist hebben, staan voor het aangezicht des HEEREN, voor het aangezicht der priesters, en der regters, die in dieselve dagen zullen zijn.

18 En de regters zullen wel onderzoeken; en ziet, de getuige is een valsche getuige, hij heeft valscheheid betuigd tegen zijnen broeder;

19 **i** Zoo zult gijlieden hem doen, gelijk als hij zijnen broeder dacht te doen: alzoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen;

20 Dat de overgeblevenen het hooren en vreezen, en niet voortvaren meer te doen naar dit booze stuk, in het midden van u.

21 En uw oog zal niet verschoonen: **k** ziel om ziel, oog om oog, tand om tand, hand om hand, voet om voet.

HOOFDSTUK 20.

Krijgswetten, door God aan zijn volk gegeven, als: met welk vertrouwen zo ten strijd moesten uittrekken, vs. 1; op welke wys de priester alsdan het meest toespreken, 2; hoe de ambtlieden zekere personen naar huis moesten terugzenden, 5; en daarna hoofdtlieden aanstellen, 9; hoe zij te werk moesten gaan bij de belegering en inname der steden in en buiten Kanaän, welke bouwen zij bij eene belegering moesten afhouwen, welke niet, 19.

WANNEER gij zult uittrekken tot den strijd tegen uwe vijanden, en zult zien paarden en wagens, een volk, meerder dan gij, zoo zult gij voor hem niet vreezen: want de HEERE, uw God, is met u, die u uit Egypteland heeft opgevoerd.

2 En het zal geschieden, als gijlieden tot den strijd nadert, zoo zal de priester toetreden, en tot het volk spreken,

3 En tot hen zeggen: **Hoor!** Israël! gijlieden zijt heden nu aan den strijd tegen uwe vijanden; uw hart worde niet week, vrees niet, en heeft niet, en verschrikt niet voor hun aangezicht.

4 Want het is de HEERE, uw God, die met u gaat, om voor u te strijden tegen uwe vijanden, om u te verlossen.

5 Dan zullen de ambtlieden tot het volk spreken, zeggende: Wie is de man, die een nieuwen huis heeft gebouwd, en het niet heeft ingewijd? die ga henen en keere weder naar zijn huis; opdat hij niet misschien sterfe in den strijd, en iemand anders dat inwijd.

6 En wie is de man, die eenen wijngaard geplant heeft, en deszelfs vrucht niet heeft genoten? die ga henen en keere weder naar zijn huis; opdat hij niet misschien in den strijd sterve, en iemand anders dien geniete.

7 En wie is de man, **k** die eene vrouw ondertrouwd heeft, en haar niet tot zich heeft genomen? die ga henen en keere weder naar zijn huis; opdat hij niet misschien in den strijd sterve, en een ander man haar neme.

8 Daarna zullen de ambtlieden voortvaren te spreken tot het volk, en zeggen: **c** Wie is de man, die vreesachtig en week van hart is? die ga henen en keere weder naar zijn huis; opdat het hart zijner broederen niet smelte, gelijk zijn hart.

9 En het zal geschieden, als die ambtlieden geëindigd zullen hebben te spreken tot het volk, zoo zullen zij oversten der heiren aan de spits des volks bestellen.

10 Wanneer gij nadert tot eene stad om tegen haar te strijden, zoo zult gij haar den vrede toeroepen.

11 En het zal geschieden, indien zij u vrede zal antwoorden, en u opendoen, zoo zal al het volk, dat daarin gevonden wordt, u cijnbaar zijn, en u dienen.

12 Doch zoo zij geen vrede met u zal maken, maar krijg tegen u voeren, zoo zult gij haar belegeren.

13 En de HEERE, uw God, zal haar in uwe hand geven; en gij zult alles, wat mannelijk daarin is, slaan met de scherpte des zwaards:

14 Behalve de vrouwen, en de kinderen, en de beesten, en al wat in de stad zijn zal, al baren buit zult gij voor u rooven; en gij zult eten den buit uwer vijanden, dien u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

15 Alzoo zult gij aan alle steden doen, die zeer verre van u zijn, die niet zijn van de steden dezer volken.

16 Maar van de steden dezer volken,

J. v. C. 1451.

Ex. 21:23
Lev. 24:20
Matt. 5:28

Ex. 21:13.
Deut. 4:41.
17.

Gen. 28:13.
Deut. 32:20.

Jer. 20:7.

Gen. 9:6.
Ex. 21:12, 14.
Lev. 24:17.
Num. 35:16.

Spr. 22:28.

Num. 35:30.
Deut. 17:6.
Matt. 18:16.

Deut. 17:6.
Joh. 8:17.
2 Cor. 13:1.
Hebr. 10:28.

Spr. 19:5.

a Lev. 19:22.
23, 25

b Deut. 21:3.

c Num. 7:3.

J. v. C.
1451.J. v. C.
1451.d Num. 33:52.
Deut. 7:1, 2.

die u de HEERE, uw God, ten erve geeft, ^d zult gij niets laten leven, dat adem heeft.

17 Maar gij zult ze ganschelijk verbanen : de Hethieten, en de Amorieten, en de Kanaanieten, en de Ferezieten, de Hevieten, en de Jebusieten, gelijk als u de HEERE, uw God, geboden heeft :

18 Opdat zij ulieden niet leeren te doen naar al hunne gruwelen, die zij hunnen goden gedaan hebben, en gij zondigt tegen den HEERE, uwen God.

19 Wanneer gij eene stad vele dagen zult belegeren, strijdende tegen haar, om die in te nemen, zoo zult gij haar geboorte niet verderven, de bijl daaraan drijvende : want gij zult daarvan eten, daarom zult gij dat niet afhouden : (want het geboorte van het veld is des menschen spijze) opdat het voor uw aangezicht come tot een holwerk.

20 Maar het geboorte, hetwelk gij kennen zult, dat het geen geboorte ter spijze is, dat zult gij verderven en afhouden : en gij zult een holwerk bouwen tegen deze stad, dewelke tegen u krijg voert, totdat zij te onderga.

HOOFDSTUK 21.

Wat gedaan moest worden, wanneer iemand dood op het veld gevonden en de doodslager onbekend was, vs. 1. Hoe een Israëliet handelen moest, wanneer hij eene heidensche vrouw, in den krijg gevangen, wenschte te trouwen, 12. Wet tegen het verkorten van het reit van den eerstgeborenen zoon, wanneer iemand twee vrouwen gehad en bij beiden zonen verkregen moest hebben, 13. Strafwet van eenen wederspanning zoon, 18. Wet betreffende een opgehangene, 22.

WANNEER in het land, hetwelk de HEERE, uw God, u geven zal, om dat te erven, een verslagene zal gevonden worden, liggende in het veld, niet bekend zijnde, wie hem geslagen heeft :

2 Zoo zullen uwe oudsten en uwe regters uitgaan, en zij zullen meten naar de steden, die rondom den verslagene zijn.

3 De stad nu, die de naaste zal zijn aan den verslagene, daar zullen de oudsten derselver stad eene jonge koe van de runderen nemen, met dewelke niet gearbeid is, die aan het juk niet getrokken heeft.

4 En de oudsten derselver stad zullen de jonge koe afbrengen in een ruw dal, dat niet bearbeid noch bezaaid zal zijn ; en zij zullen deze jonge koe aldaar in het dal den nek doorhouwen.

5 Dan zullen de priesters, de kinderen van Levi, toetreden : want de HEERE, uw God, heeft hen verkoren, om hem te dienen, en om in des HEEREN naam te zegenen, en naar hunnen mond zal alle twist en alle plaag afgedaan worden.

6 En alle oudsten derselver stad, die naast aan den verslagene zijn, zullen hunne handen wasschen over deze jonge koe, die in dat dal de nek doorgehouden is ;

7 En zij zullen betuigen en zeggen : Onze handen hebben dit bloed niet vergoten, en onze oogen hebben het niet gezien ;

8 Wees genadig aan uw volk Israël, dat Gij, o HEERE ! verlost hebt ; en leg geen onschuldig bloed in het midden van uw volk Israël ! En dat bloed zal voor hen verzoend zijn.

9 Alzoo zult gij het onschuldig bloed uit het midden van u wegdoen : want gij zult doen, wat regt is in de oogen des HEEREN.

10 Wanneer gij zult uitgetogen zijn tot den strijd tegen uwe vijanden, en de HEERE, uw God, hen zal gegeven hebben in uwe hand, dat gij hunne gevangenen gevangelijk wegvoert ;

11 En gij onder de gevangenen zult zien eene vrouw, schoon van gedaante, en gij lust tot haar gekregen zult hebben, dat gij ze u ter vrouw neemt ;

12 Zoo zult gij haar binnen in uw huis brengen ; en zij zal haar hoofd scheren, en hare nagelen besnijden,

13 En zij zal het kleed harer gevangenis van zich addegen, en in uw huis zitten, en haren vader en hare moeder eene maand lang beweenen ; en daarna zult gij tot haar ingaan, en haar man zijn, en zij zal u ter vrouw zijn.

14 En het zal geschieden, indien gij geen behagen in haar hebt, dat gij haar zult laten gaan naar hare begeerte ; doch gij zult haar grenszins voor geld verkoopen, gij zult met haar geen gewin drijven, daarom dat gij haar vernedert hebt.

15 Wanneer een man twee vrouwen heeft, eene beminde, en eene gehate ; en de beminde en de gehate hem zonen zullen gebaard hebben, en de eerstgeborene zoon van de gehate zal zijn ;

16 Zoo zal het geschieden, ten dage als hij zijne zonen zal doen erven wat hij heeft, dat hij niet zal vermogen de eerstgeborte te geven aan den zoon der beminde, voor het aangezicht van den zoon der gehate, die de eerstgeborene is.

17 Maar den eerstgeborene, den zoon der gehate, zal hij kennen, ^a gevende hem het dubbele deel van alles, wat bij hem zal worden gevonden : want hij is ^b het beginsel zijner kracht, het regt der eerstgeborte is het zijne.

18 Wanneer iemand eenen moedwilligen en wederspanning zoon heeft, die de stem zijns vaders en de stem zijner moeder niet gehoorzaam is ; en zij hem gekastijd zullen hebben, en hij naar hen niet hooren zal,

19 Zoo zullen zijn vader en zijne moeder hem grijpen, en zij zullen hem uitbrengen tot de oudsten zijner stad, en tot de poorte zijner plaats,

20 En zij zullen zeggen tot de oudsten zijner stad : Deze onze zoon is afwijkende en wederspanning, hij is onze stem niet gehoorzaam ; hij is een brasser en zuiper.

21 Dan zullen alle lieden zijner stad hem met steenen overwerpen, dat hij sterve ; en gij zult het boze uit het midden van u wegdoen ; dat het gansch Israël hoore, en vreeze.

22 Voorts wanneer in iemand eene zonde zal zijn, die het oordeel des doodswaardig is, dat hij gedood zal worden, en gij hem aan het hout zult opgehangen hebben ;

23 Zoo zal zijn dood ligchaan aan het hout niet overnachten, maar gij zult het zekerlijk ten zelve dage begraven : want een opgehangene is ^c Gode een vloek. Alzoo zult gij uw land niet verontreinigen, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft.

HOOFDSTUK 22.

Verscheidene wetten : als van lefde en getrouwheid, te bewijzen aan zijnen naaste, wanneer iets van zijn eigendom verwaald, verloren of op eenige andere wijs in gevaar is, vs. 1 ; van de verwisseling van mannelijke en vrouwelijke kleederen, 5 ; van een vogelnest, 6 ; van leeningen op het dak, 8 ; van vermenging van ongelijke dingen, 9 ; van snoertjes te maken aan de kleederen, 12 ; van de straf van den man, die zijne vrouw valscheijk betigt, 13 ; van de straf eener jonge dochter, welke in haars vaders huis hoerrij gepleegd heeft, 20 ; van de straf op het overspel, 23 ; van de straf eener ondertrouwde jonge dochter, wanneer zij hoerrij gepleegd heeft in de stad, 23 ; of op het veld verkracht wordt, 25 ; wanneer eene vrije dochter zulks gedaan heeft, 28, van bloedschande, 30.

^a 1 Kron. 5:1^b Gen. 49:1^c Gal. 3:13

J. v. C.
1451.

Ex. 23:1.

GIJ zult uws broeders " of os of klein vee niet zien afgedreven, en u van die verbergen; gij zult ze uwen broeder ganschelijk weder toesturen.

2 En indien uw broeder niet nabij u is, of gij hem niet kent, zoo zult gij ze binnen in uw huis vergaderen, dat zij bij u zijn, totdat uw broeder die zoekt, en gij ze hem wedergeeft.

3 Alzoo zult gij ook doen aan zijnen ezel, en alzoo zult gij doen aan zijne kleeding, ja alzoo zult gij doen aan al het verlorene uws broeders, dat van hem verloren zal zijn, en dat gij zult hebben gevonden; gij zult u niet moogen verbergen.

4 Gij zult uws broeders ezel of zijnen os niet zien, vallende op den weg, en u van die verbergen; gij zult ze met hem ganschelijk oprigten.

5 Het kleed eens mans zal niet zijn aan een vrouw, en een man zal geen vrouwenkleed aantrekken; want al wie zulks doet, is den HEERE, uwen God, een gruwel.

6 Wanneer voor uw aangezicht een vogelnest op den weg voorkomt, in eenigen boom, of op de aarde, met jongen of eijeren, en de moeder zittende op de jongen of op de eijeren, zoo zult gij de moeder met de jongen niet nemen.

7 Gij zult de moeder ganschelijk vrijlaten, maar de jongen zult gij voor u nemen; opdat het u welga, en gij de dagen verlegt.

8 Wanneer gij een nieuw huis zult bouwen, zoo zult gij op uw dak een leuning maken; opdat gij geene bloedschuld op uw huis legt, wanneer iemand, vallende, daarvan afviel.

9 Gij zult uwen wijngaard niet met tweederlei bezaaijen; opdat de volheid des zaads, dat gij zult gezaaid hebben, en de inkomst des wijngaards niet ontheiligd worde.

10 Gij zult niet ploegen met eenen os en met eenen ezel te gelijk.

11 Gij zult geen kleed van gemengde stof aantrekken, wollen en linnen te gelijk.

12 " Snoeren zult gij u maken aan de vier hoeken uws opperkleeds, waarmede gij u bedekt.

13 Wanneer een man een vrouw zal genomen hebben, en tot haar ingegaan zijnde, alsdan haar zal haten,

14 En haar oorzaak van naspraak zal opleggen, en eenen kwaden naam over haar uitbrengen, en zeggen: Deze vrouw heb ik genomen, en ben tot haar genaderd, maar heb den maagdom aan haar niet gevonden;

15 Dan zullen de vader van deze jonge dochter en hare moeder nemen, en tot de oudsten der stad aan de poort uitbrengen, den maagdom dezer jonge dochter.

16 En de vader van deze jonge dochter zal tot de oudsten zeggen: Ik heb mijne dochter aan dezen man gegeven tot een vrouw, maar hij heeft haar gehaat;

17 En ziet, hij heeft oorzaak van opspraak gegeven, zeggende: Ik heb den maagdom aan uwe dochter niet gevonden; dit nu is de maagdom mijner dochter. En zij zullen het kleed voor het aangezicht van de oudsten der stad uitbreiden.

18 Dan zullen de oudsten derzelverstad dien man nemen, en kastijden hem;

19 En zij zullen hem een boete opleggen van honderd zilverlingen, en ze geven aan den vader van de jonge dochter, omdat hij eenen kwaden naam heeft uitgebragt over een jonge dochter van Israël; voorts zal zij hem ter vrouwe zijn, hij zal haar niet mogen laten gaan al zijne dagen.

20 Maar indien ditzelve woord waarachtig is, dat de maagdom aan de jonge dochter niet gevonden is;

21 Zoo zullen zij deze jonge dochter uitbrengen tot de deur van haars vaders huis, en de lieden harer stad zullen haar met steenen steenigen, dat zij sterve, omdat zij een dwaaheid in Israël gedaan heeft, hoerende in haars vaders huis; zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen.

22 " Wanneer een man gevonden zal worden, liggende bij eens mans getrouwde vrouw, zoo zullen zij ook beiden sterven, de man, die bij de vrouw gelegen heeft, en de vrouw; zoo zult gij het booze uit Israël wegdoen.

23 Wanneer er een jonge dochter zal zijn, die een maagd is, ondertrouwd aan eenen man, en een man haar in de stad zal gevonden, en bij haar gelegen hebben;

24 Zoo zult gij ze beiden uitbrengen tot de poort derzelver stad, en gij zult hen met steenen steenigen, dat zij sterven; de jonge dochter, ter oorzaak dat zij niet geroepen heeft in de stad; en den man, ter oorzaak dat hij zijns naasten vrouw vernederd heeft; zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen.

25 En indien een man een ondertrouwde jonge dochter in het veld gevonden, en de man haar verkracht en bij haar gelegen zal hebben, zoo zal de man, die bij haar gelegen heeft, alleen sterven;

26 Maar de jonge dochter zult gij niets doen; de jonge dochter heeft geene zonde des doods; want gelijk of een man tegen zijnen naaste opstond, en sloeg hem dood aan het leven, alzoo is deze zaak.

27 Want hij heeft haar in het veld gevonden; de ondertrouwde jonge dochter riep, en er was niemand, die haar verlost.

28 Wanneer een man een jonge dochter zal gevonden hebben, die een maagd is, dewelke niet ondertrouwd is, en haar zal gegrepen en bij haar gelegen hebben, en zij gevonden zullen zijn;

29 Zoo zal de man, die bij haar gelegen heeft, den vader van de jonge dochter vijftig zilverlingen geven, en zij zal hem ter vrouwe zijn, omdat hij haar vernederd heeft; hij zal ze niet mogen laten gaan al zijne dagen.

30 Een man zal zijns vaders vrouw niet nemen, en hij zal zijns vaders slippe niet ontdekken.

HOOFDSTUK 23.

Wie in de vergadering des Heeren ganschelijk niet moegen komen, wie eenigzins, vs.

1. Hoe en waarom de legerplaats rein gehouden moest worden, 9. Hoe men handelen moest met eenen knecht, die zijnen heer was ontvlugt, 15. Van hoeren en schandjongens, 17. Van woeker, 19. Van geloften, 21. Van het plukken der druiven en aren op eens anders land, 24.

DIE door plettering verwond of gesneden is aan de mannelijkheid, zal in de vergadering des HEEREN niet komen.

2 Geen bastaard zal in de vergadering des HEEREN komen; zelfs zijn tiende geslacht zal in de vergadering des HEEREN niet komen.

3 Geen " Ammoniet, noch Moabiet zal in de vergadering des HEEREN komen; zelfs hun tiende geslacht zal in de vergadering des HEEREN niet komen tot in eeuwigheid.

4 Ter oorzaak dat zij ulieden op den weg niet tegengekomen zijn met brood en met water, als gij uit Egypte uittoogt; en omdat hij tegen u gehuurd

J. v. C.
1451.

d Lev. 20:10.

Lev. 19:12.

Num. 15:38,
Matt. 23:5.

e Ex. 22:16.

a Neh. 13:1.

J. v. C.
1451.

heeft 5 Bileam, den zoon van Beor, van Pethor uit Mesopotanië, om u te vloeken.

6 Doch de HEERE, uw God, heeft naar Bileam niet willen hooren, maar de HEERE, uw God, heeft u den vloek in eenen zegen veranderd, omdat de HEERE, uw God, u liefhad.

6 Gij zult hunnen vrede en hun best niet zoeken, al uwe dagen in eeuwigheid.

7 Den Edomiet zult gij voor geen en gruwel houden, want hij is uw broeder: den Egyptenaar zult gij voor geen gruwel houden, want gij zijt een vreemdeling geweest in zijn land.

8 Jaagende de kinderen, die hun zullen geboren worden in het derde geslacht, elk van die zal in de vergadering des HEEREN komen.

9 Wanneer het leger uittrekt tegen uwe vijanden, zoo zult gij u wachten voor alle kwade tank.

10 Wanneer iemand onder u is, die niet rein is, door eenig toeval des nachts, die zal tot buiten het leger uitgaan, hij zal tot binnen het leger niet komen.

11 Maar het zal geschieden, dat hij zich tegen het nagen van den avond met water zal baden; en als de zon ondergegaan is, zal hij tot binnen het leger komen.

12 Gij zult ook eene plaats hebben buiten het leger, en daarheen zult gij uitgaan naar buiten.

13 En gij zult een schopje hebben, heuvenis uw gereedschap; en het zal geschieden, als gij buiten gezeten hebt, dan zult gij daarmede graven, en u omkeeren, en bedekken wat van u uitgegaan is.

14 Want de HEERE, uw God, wandelt in het midden van uw leger, om u te verlossen, en om uwe vijanden voor u aan te zigt te geven; daarom zal uw leger heilig zijn, opdat Hij niets schandelijks onder u zie, en achterwaarts van u afkeere.

15 Gij zult eenen knecht aan zijnen heer niet overleveren, die van zijnen heer tot u ontkomen zal zijn.

16 Hij zal u blijven in het midden van u, in de plaats, die hij zal verkiesen, in eene van uwe poorten, waar het goed voor hem is: gij zult hem niet verdrukken.

17 Er zal geene hoer zijn onder de dochteren van Israël; en er zal geen schandjongen zijn onder de zonen van Israël.

18 Gij zult geen hoerenloon noch hondenprijs in het huis des HEEREN, uws Gods, brengen, tot eenige gelofte: want ook die beiden zijn den HEERE, uwen God, een gruwel.

19 Gij zult aan uwen broeder niet 4 woekeren, met woeker van geld, met woeker van spijze, met woeker van eenig ding, waarmede men woekt.

20 Aan den vreemde zult gij woekeren, maar aan uwen broeder zult gij niet woekeren; opdat u de HEERE, uw God, zegene, in alles, waaraan gij uwe hand slaat, in het land, waar gij naartoe gaat, om dat te erven.

21 Wanneer gij den HEERE, uwen God, 4 eene gelofte zult beloofd hebben, gij zult niet vertrekken die te betalen: want de HEERE, uw God, zal ze zekerlijk van u eischen, en zonde zou in u zijn.

22 Maar als gij naakt te beloven, zoo zal het geene zonde in u zijn.

23 Wat uit uwe lippen gaat, zult gij houden en doen; gelijk als gij den HEERE, uwen God, een vrijwillig offer beloofd hebt, dat gij met uwen mond gesproken hebt.

24 Wanneer gij gaan zult in uws naas-

ten wijngaard, zoo zult gij druiven eten naar uwen lust, tot uwe verzadiging; maar in uw vat zult gij niets doen.

25 Wanneer gij zult gaan in uws naasten 4 staande koren, zoo zult gij de aren niet uwe hand afplukken; maar de sikkel zult gij aan uws naasten staande koren niet bewegen.

HOOFDSTUK 24.

Van de vrouw, die door hare man niet een scheidbrief is bevestigd, vs. 1. Voorregt van den jonggetrouwd, vs. 5. Over het nemen van panden, 6. Over menschenlevens, 7. Over de onlustscheid, 8. Over het geven van dagloon, 14. Bevel van niemand te straffen om eens anders misdad, 16; om recht te doen en liefde te bewijzen aan weduwen, wezen en vreemdelingen, 17.

WANNEER een man eene vrouw zal genomen en die getrouwd hebben, zoo zal het geschieden, indien zij geene genade zal vinden in zijne oogen, omdat hij iets schandelijks aan haar gevonden heeft, dat hij haar eenen 4 scheidbrief zal schrijven, en in hare hand geven, en ze laten gaan uit zijn huis.

2 Zoo zij dan, uit zijn huis uitgegaan zijnde, zal hemenzaan en eenen anderen man ter vrouwe worden,

3 En deze laatste man haar gehaat, en haar eenen scheidbrief geschreven, en in hare hand gegeven, en haar uit zijn huis zal hebben laten gaan; 4 als deze laatste man, die haar voor zich tot eene vrouw genomen heeft, zal gestorven zijn;

4 Zoo zal haar eerste man, die haar heeft laten gaan, haar niet mogen weder-nemen, dat zij hem ter vrouwe zij, nadat zij is verontreinigd geworden: want dat is een gruwel voor het aangezicht des HEEREN; alzoo zult gij het land niet doen zondigen, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft.

5 Wanneer een man eene nieuwe 4 vrouw zal genomen hebben, die zal in het heil niet uittrekken, en men zal hem geen last opleggen; een jaar lang zal hij vrij zijn in zijn huis, en zijne vrouw, die hij genomen heeft, verheugen.

6 Men zal beide molensteenen, immers den bovensten molenstein niet te pand nemen: want hij neemt de ziel te pand.

7 Wanneer iemand gevonden zal worden, die eene ziel 4 steelt uit zijne broederen, uit de kinderen Israëls, en drijft gewin met hem, en verkoopt hem; zoo zal deze dief sterven, en gij zult het booze uit het midden van u wegdoen.

8 Wacht u in de plaag der melantscheit, dat gij naarstiglijk waarneemt en doet naar alles, wat de levietische priesteren u lieden zullen leeren; gelijk als 4 ik hun geboden heb, zult gij waarnemen te doen.

9 Gedenkt, wat de HEERE, uw God, gedaan heeft aan 4 Mirjam, op den weg, als gij uit Egypte waart uitgegaten.

10 Wanneer gij aan uwen naaste iets zult geleend hebben, zoo zult gij tot zijn huis niet ingaan, om zijn pand te pand te nemen;

11 Buiten zult gij staan, en de man, dien gij geleend hebt, zal het pand naar buiten tot u uitbrengen.

12 Doch indien hij een arm man is, zoo zult gij met zijn pand niet nederliggen. 13 Gij zult hem dat pand zekerlijk 4 wedergeven, als de zon ondergaat, dat hij in zijn kleed nederligge, en u zegene; en het zal u gerechtigheid zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods.

14 Gij zult den armen en nooddruffigen daglooner niet 4 verdrukken, die uit uwe broederen is, of uit uwe vreemdelingen, die in uw land en in uwe poorten zijn.

15 Op zijnen dag zult gij zijn loon

J. v. C.
1451.

c Matt. 12:1

a Matt. 5:3

19:7

Mark. 10:4

4 Deut. 20:7

c Ex. 21:16

4 Lev. 13:2

1483.

e Num. 12:10

f Ex. 22:26

g Lev. 19:13

Jakob. 5:4

b Num. 22:3
4 5. cm2.4 Ex. 22:25
Lev. 25:36
Neh. 5:44 Ex. 22:25
Lev. 25:36
Neh. 5:4

4 Num. 10:2

J. v. C.
1451.2 Kon. 14, 6.
2 Kon. 25, 4.
Jer. 34, 20.
Eze. 18, 20.Ex. 22, 22.
Spr. 22, 22.
Jer. 1, 23.
Jer. 5, 28.Eze. 22, 29.
Zach. 7, 10.Lev. 19, 9.
28, 22.

2 Cor. 11, 24.

1 Cor. 9, 9.
1 Tim. 5, 18.Matt. 22, 24.
Mark. 12, 19.
Luk. 20, 28.

Ruth 4, 7.

J. v. C.
1451.

e Spr. 11, 1.

f Ex. 17, 8.

a Ex. 23, 19.

Lev. 24, 14.

Num. 15, 17.

geven, en de zoon zal daarover niet ondergaan: want hij is arm, en zijne ziele verlangt daarnaar: dat hij tegen u niet roep tot den HEERE, en zonde in u zij.

16 De vaders zullen niet gedood worden ⁶ voor de kinderen, en de kinderen zullen niet gedood worden voor de vaders: een ieder zal om zijne zonde gedood worden.

17 Gij zult het regt van den vreemdeling ^a en van den wees niet buigen, en gij zult het kleed der weduwe niet te pand nemen.

18 Maar gij zult gedenken, dat gij een knecht in Egypte geweest zijt, en de HEERE, uw God, heeft u van daar verlost: daarom gebiede ik u deze zaak te doen.

19 Wanneer gij uwen oogst op uwen akker ^b afge oogst, en eene garf op den akker vergeten zult hebben, zoo zult gij niet wederkeren, om die op te nemen: voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal zij zijn: opdat u de HEERE, uw God, zegene in al het werk uwer handen.

20 Wanneer gij uwen olijfboom zult geschild hebben, zoo zult gij de takken achter u niet naauw doorzoeken: voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal het zijn.

21 Wanneer gij uwen wijngaard zult afgelezen hebben, zoo zult gij de druiven achter u niet nalezen: voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal het zijn.

22 En gij zult gedenken, dat gij een knecht in Egypteland geweest zijt: daarom gebiede ik u deze zaak te doen.

HOOFDSTUK 25.

Hoedanig de vonnissen der regters moeten zijn tusschen partijen, vs. 1. Met hoerzool slagen zij den schuldige tamen strafen, 3. Van den dorschenden os, 4. Van het plijthuwelijk, hetwelk de naaste bloedverwant moest aangaan met de weduwe van zijnen broeder, die geene zonen had nagelaten, 5. De straf eener onbeschaamde vrouw, 11. Regtsvaardigheid in gewigt en maat, 13. Gebod tot uitroeying der Amalekieten, 17.

WANNEER er tusschen lieden twist zal zijn, en zij tot het geregt zullen toetreden, dat zij hen rigten, zoo zullen zij den regtvaardige regtvaardig spreken, en den onregtvaardige veroedemen.

2 En het zal geschieden, indien de onregtvaardige slagen verdiend heeft, dat de regter hem zal doen nedervallen, en hem doen slaan in zijne tegenwoordigheid, naar dat het voor zijne onregtvaardigheid genoeg zal zijn, in getal.

3 Met ^a veertig slagen zal hij hem doen slaan, hij zal er niet toedoen: opdat niet mischien, zoo hij voortvoere hem daarboven met meer slagen te doen slaan, uw broeder dan voor uwe oogen verachtelijk gehouden worde.

4 Eenen os zult gij ^b niet muilbanden, als hij dorsch.

5 Wanneer broeders samenwonen, en een van hen sterft, en geenen zoon heeft, zoo zal de vrouw des verstorvenen aan geenen vreemden man daarbuiten geworden: ^c haars mans broeder zal tot haar ingaan, en nemen haar zich ter vrouwe, en doen haar den pligt van eens mans broeder.

6 En het zal geschieden, dat de eerstgeborene, dien zij zal baren, zal staan in den naam zijns broeders, des verstorvenen: opdat zijn naam niet uitgedelgd worde uit Israël.

7 Maar indien dezen man zijns broeders vrouw niet bevallen zal te nemen, zoo zal zijns broeders vrouw opgaan naar de poort tot de oudsten, en zeggen: ^d Mijn mans broeder weigert zijnen broeder eenen naam te verwekken in

Israël, hij wil mij den pligt van eens mans broeder niet doen.

8 Dan zullen hem de oudsten zijner stad roepen, en tot hem spreken: blijft hij dan daarbij staan en zegt: Het bevalt mij niet haar te nemen:

9 Zoo zal zijns broeders vrouw voor de oogen der oudsten tot hem toetreden, en zijnen schoen van zijnen voet uittrekken, en spuwen in zijn aangezicht, en zal betuigen en zeggen: Alzoo zal dien man gedaan worden, die zijns broeders huis niet zal bouwen.

10 En zijn naam zal in Israël genoemd worden: Het huis desgenen, dien de schoen uitgetogen is.

11 Wanneer mannen, die een met den ander, twisten, en de vrouw des eenen toetreedt, om haren man uit de hand desgenen, die hem slaat, te redden, en hare hand uittrekt, en zijne schamelijkheid aangrijpt:

12 Zoo zult gij hare hand afhouwen, uw oog zal niet verschoonen.

13 Gij zult geen tweederlei weegsteenen in uwen zak hebben, een' grooten en een' kleinen.

14 Gij zult in uw huis geen tweederlei efa hebben, eene groote en eene kleine.

15 Gij zult eenen volkomenen en gerechten weegsteen hebben: gij zult eene volkomene en gerechte efa hebben: opdat uwe dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

16 Want al wie zulks doet, is den HEERE, uwen God, een gruwel: ja al wie onregt doet.

17 Gedenkt, wat u ^f Amalek gedaan heeft op den weg, als gij uit Egypte uittoogt:

18 Hoe hij u op den weg ontmoette, en sloeg onder u in den staart al de zwakken achter u, als gij moede en mat waart: en hij vreesde God niet.

19 Het zal dan geschieden, als u de HEERE, uw God, rust zal gegeven hebben van al uwe vijanden rondom, in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geven zal, om hetzelve erfelijk te bezitten, dat gij de gedahtenis van Amalek van onder den hemel zult uitdelgen: vergeet het niet!

HOOFDSTUK 26.

Offer van de eerstelingen aller vruchten, met aangwijzing, wat zij bij die gelegenheid belijden, waarvoor zij danken en hoe zij zich voor des Heeren aangezicht verheugen moesten, vs. 1: en van de driejarige tienden, 12. Bevestiging van het verbond tusschen God en zijn volk, 16.

VOORTS zal het geschieden, wanneer gij zult gekomen zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geven zal, en gij dat erfelijk zult bezitten, en daarin wonen:

2 Zoo zult gij nemen van de ^a eerstelingen van alle vrucht des lands, die gij opbrengen zult van uw land, dat u de HEERE, uw God, geeft, en zult ze in eenen korf leggen: en gij zult heengaan tot de plaats, die de HEERE, uw God, verkoren zal hebben, om zijnen naam aldaar te doen wonen:

3 En gij zult komen tot den priester, dewelke in die dagen zijn zal, en tot hem zeggen: Ik verklaar heden voor den HEERE, uwen God, dat ik gekomen ben in het land, hetwelk de HEERE onzen vaders gezworen heeft ons te zullen geven.

4 En de priester zal den korf van uwe hand nemen, en hij zal dien voor het altaar des HEEREN, uws Gods, nederzetten.

5 Dan zult gij voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, betuigen en zeggen: Mijn vader was een bedorven Sy-

J. v. C.
1451.

b Gen. 46.1.

c Ex. 2.23.

d Lev. 27.31.
Num. 18.24.

e Deut. 11.27.

f Gen. 17.7.

g Ex. 19.5.
Deut. 7.6.
14.2.

h Deut. 4.7.

riër, en hij ^b toog af naar Egypte, en verkeerde aldaar als vreemdeling met weinig volks; maar hij werd aldaar tot een groot, magtig en menigvuldig volk.

6 Doch de Egyptenaars deden ons kwaad, en verdrukten ons, en leidden ons eene harde dienst op.

7 Toen riepen wij tot den HEERE, den God onzer vaderen; en de HEERE ^c verhoorde onze stem en zag onze ellende aan, en onzen arbeid, en onze onderdrukking.

8 En de HEERE voerde ons uit Egypte, door eene sterke hand, en door eenen uitgestreken arm, en door grooten schrik, en door teekenen, en door wonderen.

9 En Hij heeft ons gebragt tot deze plaats; en Hij heeft ons dit land gegeven, een land vloeijende van melk en honig.

10 En nu, zie, ik heb gebragt de eerstelingen van de vrucht dezes lands, dat Gij, HEERE! mij gegeven hebt! Dan zult gij ze nederzetten voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en zult u buigen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods:

11 En gij zult vrolijk zijn over al het goede, dat de HEERE, uw God, aan u en uw huis gegeven heeft; gij, en de Leviet, en de vreemdeling, die in het midden van u is.

12 Wanneer gij zult geëindigd hebben ^d alle tienden van uw inkomen te vertien, in het derde jaar, zijnde een jaar der tienden; dan zult gij aan den Leviet, aan den vreemdeling, aan den wees en aan de weduwe geven, dat zij in uwe poorten eten en verzadigd worden.

13 En gij zult voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zeggen: Ik heb het heilige uit het huis weggenomen, en heb het ook aan den Leviet en aan den vreemdeling, aan den wees en aan de weduwe gegeven, ^e naar al uwe geboden, die Gij mij geboden hebt; ik heb niets van uwe geboden overtreden, en niets vergeten.

14 Ik heb daarvan niet gegeten in mijn leed, en heb daarvan niets weggenomen tot iets onreins, noch daarvan gegeven tot eenen doode; ik ben der stem des HEEREN, mijns Gods, gehoorzaam geweest, ik heb gedaan naar alles, wat Gij mij geboden hebt.

15 Zie nedervuarts van uwe heilige woning, van den hemel, en zegen uw volk Israël, en het land, dat Gij ons gegeven hebt, gelijk als Gij onzen vaderen gezworen hebt; een land van melk en honig vloeijende.

16 Te dezen dage gebiedt u de HEERE, uw God, deze inzettingen en regten te doen; houdt dan en doet dezelve, met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.

17 Heden ^f hebt gij den HEERE doen zeggen, dat Hij u tot een' God zal zijn, en dat gij zult wandelen in zijne wegen, en houden zijne inzettingen, en zijne geboden, en zijne regten, en dat gij zijner stem zult gehoorzaam zijn.

18 En de HEERE heeft u heden doen zeggen, dat gij Hem tot een' volk des eigendoms zult zijn, gelijk als Hij u zesproken heeft, en dat gij al zijne geboden zult houden.

19 ^h Opdat Hij u alzoo boven al de volken, die Hij gemaakt heeft, hoog zette, tot lof, en tot eenen naam, en tot heerlijkheid; en opdat gij een heilich zijt den HEERE, uwen God, gelijk als Hij gesproken heeft.

HOOFDSTUK 27.

Bevel tot oprigting van gedenksteenen en een altaar over de Jordaan, met de bedoeeling

daarvan, vs. 1: tot de plegtige uitspraak aldaar van den zegen en den vloek, met het formulier van den vloek, 11.

EN Mozes, te samen met de oudsten van Israël, gebod het volk, zeggende: Behoudt al deze geboden, die ik u lieden heden gebiede.

2 Het zal dan geschieden, ten dage ^a als gij over de Jordaan zult gegaan zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal, zoo zult gij u groote steenen oprigten, en bestrijken ze met kalk.

3 En gij zult daarop schrijven alle woorden dezer wet, als gij overgegaan zult zijn; opdat gij komt in het land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, een land vloeijende van melk en honig, gelijk als de HEERE, uwer vaderen God, tot u gesproken heeft.

4 Het zal dan geschieden, als gij over de Jordaan gegaan zult zijn, dat gij dezelve steenen, van dewelke ik u heden gebiede, zult oprigten op den berg Ebal, en gij zult ze met kalk bestrijken.

5 ^b En gij zult aldaar den HEERE, uwen God, een altaar bouwen, een altaar van steen; gij zult geen ijzer over hetzelfde bewegen.

6 Van geheele steenen zult gij het altaar des HEEREN, uws Gods, bouwen; en gij zult den HEERE, uwen God, brandofferen daarop offeren.

7 Ook zult gij dankofferen offeren, en zult aldaar eten, en vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods.

8 En gij zult op deze steenen schrijven alle woorden dezer wet, die wel uitdrukkende.

9 Voorts sprak Mozes, te samen met de levietische prietieren, tot gansch Israël, zeggende: Luistert toe en hoort, o Israël! op dezen dag zijt gij den HEERE, uwen God, tot een volk geworden.

10 Daarom zult gij der stem des HEEREN, uws Gods, gehoorzaam zijn, en gij zult doen zijne geboden en zijne inzettingen, die ik u heden gebiede.

11 En Mozes gebod het volk te dien dage, zeggende:

12 Deze zullen staan, om het volk te zegenen op den berg Gerizim, als gij over de Jordaan gegaan zult zijn: Simeon, en Levi, en Juda, en Issaschar, en Jozef, en Benjamin.

13 En deze zullen staan over den vloek op den berg Ebal: Ruben, Gad en Aser, Zebulon, Dan en Naftali.

14 En de Levieten zullen betuigen en zeggen tot allen man van Israël, met verhevene stem:

15 Vervloekt zij de man, die een gesneden of gezogen beeld, eenen gruwel des HEEREN, een werk van 's werkmeeesters handen, zal maken, en zetten in het verborgene! en al het volk zal antwoorden en zeggen: Amen.

16 Vervloekt zij, die zijnen vader of zijne moeder veracht! en al het volk zal zeggen: Amen.

17 Vervloekt zij, die zijns naasten landpale verrukt! en al het volk zal zeggen: Amen.

18 Vervloekt zij, die eenen blinde op den weg doet dolen! en al het volk zal zeggen: Amen.

19 Vervloekt zij, die het regt van den vreemdeling, van den wees en van de weduwe buigt! en al het volk zal zeggen: Amen.

20 Vervloekt zij, die bij de vrouw zijns vaders ligt, omdat hij zijns vaders slippe ontdekt heeft! en al het volk zal zeggen: Amen.

21 Vervloekt zij, die bij eenig beest ligt! en al het volk zal zeggen: Amen.

22 Vervloekt zij, die bij zijne zuster

J. v. C.
1451.

a Joz. 4.1.

b Ex. 20.25.
Joz. 8.31.

J. v. C.
1451.

ligt, de dochter zijns vaders of de dochter zijner moeder! en al het volk zal zeggen: Amen.

23 Vervloekt zij, die bij zijne schoonmoeder ligt! en al het volk zal zeggen: Amen.

24 Vervloekt zij, die zijnen naaste in het verborgene verslaat! en al het volk zal zeggen: Amen.

25 Vervloekt zij, die geschenk neemt, om eene ziel, het bloed eens onschuldigen, te verslaan! en al het volk zal zeggen: Amen.

26 Vervloekt zij, die de woorden dezer wet niet zal bevestigen, doende dezelve! en al het volk zal zeggen: Amen.

HOOFDSTUK 28.

Register der zegeningen, met welke God by eene volstandige gehoorzaamheid de Israëlieten zoude zegenen, vs. 1; en der vervloeking, welke hen zouden treffen, indien zij van God afwijken en zijne geboden mogten verlaten, 15.

1 En al het zal geschieden, indien gij der stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, waarnemende te doen al zijne geboden, die ik u heden gebiede, zoo zal de HEERE, uw God, u hoog zetten boven alle volken der aarde.

2 En al deze zegeningen zullen over u komen, en u aantreffen, wanneer gij der stem des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn.

3 Gezegend zult gij zijn in de stad, en gezegend zult gij zijn in het veld.

4 Gezegend zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, en de vrucht uwer beesten, de voortzetting uwer koeijen, en de kudden van uw klein vee.

5 Gezegend zal zijn uw korf, en uw baktrog.

6 Gezegend zult gij zijn in uw ingaan, gezegend zult gij zijn in uw uitgaan.

7 De HEERE zal geven uwe vijanden, die tegen u opstaan, geslagen voor u aangezigt: door ééne weg zullen zij tot u uittrekken, maar door zeven wegen zullen zij voor u aangezigt vlieden.

8 De HEERE zal den zegen gebieden, dat Hij met u zij in uwe schuren, en in alles, waaraan gij uwe hand slaat; en Hij zal u zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

9 De HEERE zal u Zich zelven tot een heilig volk bevestigen, gelijk als Hij u gezworen heeft, wanneer gij de geboden des HEEREN, uws Gods, zult houden, en in zijne wegen wandelen.

10 En alle volken der aarde zullen zien, dat de naam des HEEREN over u genoemd is, en zij zullen voor u vreezen.

11 En de HEERE zal u doen overvloeijen aan goed, in de vrucht uws buiks, en in de vrucht uwer beesten, en in de vrucht uws lands; op het land, dat de HEERE uwen vaderen gezworen heeft u te zullen geven.

12 De HEERE zal u opendoen zijnen goeden schat, den hemel, om aan uw land regen te geven te zijner tijd, en om te zegenen al het werk uwer hand; en gij zult aan vele volken leenen, maar gij zult niet ontleenen.

13 En de HEERE zal u tot een hoofd maken, en niet tot een staart, en gij zult alleenlijk boven zijn, en niet onder zijn; wanneer gij hooren zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, die ik u heden gebiede te houden en te doen;

14 En gij niet afwijken zult van al de woorden, die ik u lieden heden gebiede, ter rechter of ter linkerhand, dat gij andere goden nawandelt, om hen te dienen.

15 Daarentegen zal het geschieden, indien gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet zult gehoorzaam zijn, om waar te nemen, dat gij doet al zijne geboden en zijne inzettingen, die ik u heden gebiede; zoo zullen al deze vloeken over u komen, en u treffen.

16 Vervloekt zult gij zijn in de stad, en vervloekt zult gij zijn in het veld.

17 Vervloekt zal zijn uw korf, en uw baktrog.

18 Vervloekt zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, de voortzetting uwer koeijen, en de kudden van uw klein vee.

19 Vervloekt zult gij zijn in uw ingaan, en vervloekt zult gij zijn in uw uitgaan.

20 De HEERE zal onder u zenden den vloek, de verstering en het verderf, in alles, waaraan gij uwe hand slaat, dat gij doen zult; totdat gij verdeeld wordt, en totdat gij haastelijk omkomt, van wege de boosheid uwer werken, waarmede gij Mij verlaten hebt.

21 De HEERE zal u de pestilentie doen aankleven, totdat Hij u verdoe van het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven.

22 De HEERE zal u slaan met toring, en met koorts, en met vurigheid, en met hitte, en met droogte, en met brandkroten, en met honigdauw, die u vervolgen zullen, totdat gij omkomt.

23 En uw hemel, die boven uw hoofd is, zal koper zijn, en de aarde, die onder u is, zal izer zijn.

24 De HEERE, uw God, zal pulver en stof tot regen uws lands geven: van den hemel zal het op u nederdalen, totdat gij verdeeld wordt.

25 De HEERE zal u geven geslagen voor het aangezigt uwer vijanden: door ééne weg zult gij tot hem uittrekken, en door zeven wegen zult gij voor zijn aangezigt vlieden; en gij zult van alle koninkrijken der aarde beroerd worden.

26 En uw dood lichzaam zal aan alle gevogelte des hemels, en aan de beesten der aarde tot spijs zijn; en niemand zal ze afschrikken.

27 De HEERE zal u slaan met zweren van Egypte, en met spenen, en met drooge schuif, en met kraauwse, waarvan gij niet zult kunnen genezen worden.

28 De HEERE zal u slaan met onzinnigheid, en met blindheid, en met verbaasdheid des harten;

29 Dat gij op den middag zult omtasten, gelijk als een blinde omtast in het donkere, en uwe wegen niet zult voorspoedig maken; maar gij zult alleenlijk verdrukt en beroofd zijn alle dagen, en er zal geen verlosser zijn.

30 Gij zult eene vrouw ondertrouwen, maar een ander man zal haar beslapen; een huis zult gij bouwen, maar daarin niet wonen; enen wijngaard zult gij planten, maar dien niet gemeen maken.

31 Uw os zal voor uwe oogen geslagt worden, maar gij zult daarvan niet eten; uw ezel zal van voor u aangezigt geroofd worden, en tot u niet wederkeeren; uw klein vee zal aan uwe vijanden gegeven worden, en voor u zal geen verlosser zijn.

32 Uwe zonen en uwe dochteren zullen aan een ander volk gegeven worden, dat het uwe oogen aanzien, en naar hen bezwijken den ganschen dag; maar het zal in het vermogen uwer hand niet zijn.

33 De vrucht van uw land en al uw arbeid zal een volk eten, dat gij niet gekend hebt; en gij zult alle dagen alleenlijk verdrukt en gepletterd zijn.

34 En gij zult onzinnig zijn, van wege het gezigt uwer oogen, dat gij zien zult.

35 De HEERE zal u slaan met booze zweren, aan de knieën en aan de beenen,

J. v. C.
1451.Lev. 26:14.
Nizid. 2:17.
Dan. 9:11,13.
Mal. 2:2.

J. Lev. 26:16.

J. Lev. 26:19.

A. Ex. 9:9.

Gal. 3:10.

Lev. 26:3.

Deut. 7:6.

Deut. 30:9.

Deut. 15:6.

J. v. C.
1451.J. v. C.
1451.

waarvan gij niet zult kunnen genezen worden, van uwe voetstoot af tot aan uwen schedel.

36 De HEERE zal u, mitsgaders uwen koning, dien gij over u zult gesteld hebben, doen gaan tot een volk, dat gij niet gekend hebt, noch uwe vaderen; en aldaar zult gij dienen andere goden, hout en steen.

37 En gij zult zijn tot eenen schrik, tot een spreekwoord, en tot een spotrede, onder al de volken, waarheen u de HEERE leiden zal.

38 Gij zult veel zaads op den akker uitbrengen, maar gij zult weinig inzamelen; want de sprinkhaan zal het verteren.

39 Wijngaarden zult gij planten, en bouwen, maar gij zult geen wijn drinken, noch iets vergaderen; want de worm zal het afeten.

40 Olijfbomen zult gij hebben in al uwe landpale, maar gij zult u met olie niet zalven; want uw olijfbom zal zijne vrucht afwerpen.

41 Zonen en dochteren zult gij gewinnen, maar zij zullen voor u niet zijn; want zij zullen in gevangenis gaan.

42 Al uw geboorte, en de vrucht uws lands zal het boos gewortelde erfelijk bezitten.

43 De vreemdeling, die in het midden van u is, zal hoog, hoog boven u opklommen; en gij zult laag, laag nederdalen.

44 Hij zal u leenen, maar gij zult hem niet leenen; hij zal tot een hoofd zijn, en gij zult tot een staart zijn.

45 En al deze vloeken zullen over u komen, en u vervolgen, en u treffen, tot dat gij verdelgd wordt; omdat gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zult geweest zijn, om te houden zijne geboden en zijne inzettingen, die Hij u geboden heeft.

46 En zij zullen onder u tot een teeken, en tot een wonder zijn, ja onder uw zaad tot in eeuwigheid.

47 Omdat dat den HEERE, uwen God, niet gediend zult hebben met vrolijkheid en goedheid des harten, van wege de veelheid van alles;

48 Zoo zult gij uwe vijanden, die de HEERE onder u zenden zal, dienen, in honger en in dorst, en in naaktheid, en in gebrek van alles; en Hij zal een ijzeren juk op uwen hals leggen, totdat Hij u verleiye.

49 De HEERE zal tegen u een volk verheffen van verre, van het einde der aarde, gelijk als een arend vliegt; een volk, welks spraak gij niet zult verstaan;

50 Een volk stijf van aangezicht, dat het aangezicht des ouden niet zal aannemen, noch den jonge genadig zijn.

51 En het zal de vrucht uwer beesten, en de vrucht uws lands opeten, totdat gij verdelgd zult zijn; hetwelk u geen koren, most noch olie, voortzetting uwer koeijen noch kudden van uw klein vee zal overig laten, totdat Hij u verdoe.

52 En het zal u beangstigen in al uwe poorten, totdat uwe hoogte en vaste muren nedervallen, op welke gij vertrouwdet in uw gansche land; ja het zal u beangstigen in al uwe poorten, in uw gansche land, dat u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

53 En gij zult eten de vrucht uws buiks, het vleesch uwer zonen en uwer dochteren, die u de HEERE, uw God, gegeven zal hebben; in de belegering en in de benaauwing, waarmee uwe vijanden u zullen benaauwen.

54 Aangaande den man, die teeder onder u, en die zeer wellustig geweest is, zijn oog zal kwaad zijn tegen zijnen broeder, en tegen de huisvrouw zijns schoots, en tegen zijne overige zonen, die hij overgehouden zal hebben;

55 Dat hij niet aan eenen van die zal

geven van het vleesch zijner zonen, die hij eten zal, omdat hij voor zich niets heeft overgehouden; in de belegering en in de benaauwing, waarmee u uw vijand in al uwe poorten zal benaauwen.

56 Aangaande de teedere en wellustige vrouw onder u, die niet verzocht heeft hare voetstoot op de aarde te zetten, omdat zij zich wellustig en teeder hield; haar oog zal kwaad zijn tegen den man haars schoots, en tegen hare zoon, en tegen hare dochter;

57 En dat om hare nageloot, die van tusschen hare voeten uitgetaan zal zijn, en om hare zonen, die zij geboord zal hebben; want zij zal hen eten in het verborgene, vermits gebrek van alles; in de belegering en in de benaauwing, waarmee u uw vijand u zal benaauwen in uwe poorten.

58 Indien gij niet zult waarnemen te doen al de woorden dezer wet, die in dit boek geschreven zijn, om te vreezen dezen heerlijken en vreeselijken Naam, den HEERE, uwen God;

59 Zoo zal de HEERE uwe plagen wonderlijk maken, mitsgaders de plagen van uw zaad; het zullen groote en gewisse plagen, en boote en gewisse krankten zijn.

60 En Hij zal op u doen keeren alle kwalen van Egypte, voor dewelke gij gevreesd hebt, en zij zullen u aanhangen.

61 Ook alle krankte, en alle plage, die in het boek dezer wet niet geschreven is, zal de HEERE over u doen komen, totdat gij verdelgd wordt.

62 En gij zult met weinige krankten overgelaten worden, in plaats dat gij geweest zijt als de sterren des hemels in menigte; omdat gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam geweest zijt.

63 En het zal geschieden, = gelijk als de HEERE zich over alieden verblijdde, u goed doende en u vermenigvuldigende, alzoo zal zich de HEERE over u verblijden, u verdoende en u verdelgende; en gij zult uitgerukt worden uit het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven.

64 En de HEERE zal u verstrooien onder alle volken, van het ene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde; en aldaar zult gij andere goden dienen, die gij niet gekend hebt, noch uwe vaderen, hout en steen.

65 Daartoe zult gij onder dezelve volken niet stil zijn, en uwe voetstoot zal geen rust hebben; want de HEERE zal u aldaar een bevend hart geven, en bezwijking der oogen, en mattigheid der ziel.

66 En uw leven zal tegenover u hangen; en gij zult van uw leven niet zeker zijn.

67 Des morgens zult gij zeggen: Och dat het avond ware! en des avonds zult gij zeggen: Och dat het morgen ware! vermits den schrik uws harten, waarmee gij zult verschrikt zijn, en vermits het gezigt uwer oogen, dat gij zien zult.

68 En de HEERE zal u naar Egypte doen wederkeeren in schepen, door eenen weg, waarvan ik u gezegd heb: Gij zult dien niet meer zien; en aldaar zult gij u aan uwe vijanden willen verkoopen tot dienstknechten en tot dienstmaagden, maar er zal geen kooper zijn.

HOOFDSTUK 29.

Mozes verhaalt op nieuw de groote verlossende zegeningen, welke God tot hertoe aan zijn volk bewezen had, vs. 1; vermaant hen zeer ernstiglijk, voor het aangezicht des Heeren, tot het getrouw onderhouden van zijn verbond, met hen en hunne kinderen gemaakt, 9; waarschuwt hen voor ongelooft, lichtzinige verachting en verbreking van dat verbond, met bedreiging van een schrikkelijk verderf, 18; besluit met een korte en

Ezech. 6: 12.
Hagg. 1: 6.

I Deut. 10: 22.

= Jes. 1: 24.

u Deut. 4: 27.
Neh. 1: 8.E Lev. 26: 29.
2 Kon. 6: 29.
Kiehl. 1: 10.

J. v. C.
1451.

leersamen spreuk, het einde en het gebruik behelzende van het geopenbaarde goddelijke woord, 29.

DIT zijn de woorden des verbonds, dat de HEERE Mozes geboden heeft te maken met de kinderen Israëls, in het land van Moab, boven het verbond, dat Hij met hen gemaakt had aan Horeb.

2 En Mozes riep gansch Israël, en zeide tot hen: « Gij hebt gezien al wat de HEERE in Egypteland voor uwe oogen gedaan heeft, aan Farao, en aan al zijne knechten, en aan zijn land:

3 ^b De groote verzoeking, die uwe oogen gezien hebben, diezelve tekenen en groote wonderen.

4 Maar de HEERE heeft ulieden niet gegeven een hart om te verstaan, noch oogen om te zien, noch ooren om te hooren, tot op dezen dag.

5 En ik heb ulieden veertig jaren door wandelen in de woestijn: uwe kleederen zijn aan u niet vervoud, en uw schoen is niet vervoud aan uwen voet.

6 Brood hebt gij niet gezeten, en wijn en sterken drank hebt gij niet gedronken: opdat gij wistet, dat Ik de HEERE, uw God, ben.

7 Toen gij nu kwaamt aan deze plaats, toeg ^c Sihon, de koning van Hesbon, uit, en Og, de koning van Basan, ons te gemoet, ten strijde: en wij sloegen hen.

8 En wij hebben hun land ingenomen en dat ^d ten erve gegeven aan de Rubenieten en Gadieten, mitsgaders aan den halven stam der Manassieten.

9 Houdt dan de woorden des verbonds, en doet ze: opdat gij verstandelijk handelt, in alles, wat gij doen zult.

10 Gij staat heden allen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods: uwe hoofden uwer stammen, uwe oudsten, en uwe ambtlieden, alle man van Israël;

11 Uwe kinderen, uwe vrouwen, en uw vreemdeling, die in het midden van uw leger is, van uwen houthouwer tot uwen waterputter toe;

12 Om over te gaan in het verbond des HEEREN, uws Gods, en in zijnen vloek, hetwelk de HEERE, uw God, heden met u maakt;

13 Opdat Hij u heden zich zelven tot een volk bevestige, en Hij u tot een God zij, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en ^e gelijk als Hij uwen vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft.

14 En niet met ulieden alleen maak ik dit verbond en dezen vloek;

15 Maar met dengene, die heden hier bij ons voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, staat; en met dengene, die hier heden bij ons niet is.

16 Want gij weet, hoe wij in Egypteland gewoond hebben, en hoe wij doorgetogen zijn door het midden der volken, die gij doorgetogen zijt.

17 En gij hebt gezien hunne verfoeisen en hunne drekdongen, hout en steen, zilver en goud, die bij hen waren.

18 Dat onder ulieden niet zij een man, of vrouw, of huisgezin, of stam, die zijn hart heden wende van den HEERE, onzen God, om te gaan dienen de goden dezer volken; dat onder ulieden niet zij een / wortel, die zal en alsom drage;

19 En het geschiede, als hij de woorden deszes vloeks hoort, dat hij zich zelven zegene in zijn hart, zeggende: Ik zal vrede hebben, wanneer ik schoon naar mijns harten goeddunken zal wandelen, om de drunkene te doen tot de dorstige.

20 De HEERE zal hen niet willen vergeven, maar alsdan zal des HEEREN toorn en ijver rooken over denzelven man, en al de vloek, die in dit boek geschreven is, zal op hem liggen; en de HEERE zal zijnen naam van onder den hemel uitleiden.

21 En de HEERE zal hem ten kwade

afcheiden van al de stammen Israëls, naar alle vloeken des verbonds, dat in het boek dezer wet geschreven is.

22 Dan zal zeggen het navolgend geslacht, uwe kinderen, die na ulieden opstaan zullen, en de vreemde, die uit verren lande komen zal, als zij zullen zien de plagen deszes lands en deszes krankheden, waarmede de HEERE het gekrenkt heeft;

23 Dat zijne gansche aarde zij zwavel en zout der verbranding; die niet beraaid zal zijn, en geene spruit zal voortgebragt hebben, noch enig kruid daarin zal opgekomen zijn: gelijk de onkeering van Sodom en Gomorra, A'dama en Zebodin, die de HEERE heeft omgekeerd in zijnen toorn en in zijne grinnigheid;

24 En alle volken zullen zeggen: « Waarom heeft de HEERE aan dit land alsoo gedaan? wat is de ontsteking van dezen grooten toorn?

25 Dan zal men zeggen: Omdat zij het verbond des HEEREN, des Gods hunner vaderen, hebben verlaten, dat Hij met hen gemaakt had, als Hij hen uit Egypteland uitvoerde;

26 En zij hecagegaan zijn, en andere goden gediend en zich voor die gebogen hebben; goden, die hen niet gekind hadden, en geen van welke hun iets medegedeeld had:

27 Daarom is de toorn des HEEREN ontstoken tegen dit land, om daarvoor te brengen al dezen vloek, die in dit boek geschreven is.

28 En de HEERE heeft hen uit hun land uitgetrokken, in toorn, en in grinnigheid, en in groote verolgenheid; en Hij heeft hen verworpen in een ander land, gelijk het is te dezen dage.

29 De verborgene dingen zijn voor den HEERE, onzen God; maar de geopenbaarde zijn voor en voor onze kinderen, tot in eeuwigheid, om te doen al de woorden dezer wet.

HOOFDSTUK 30.

Beloofte van genadige verlossing en bekeering, met aanwijzing van den oorsprong dier bekeering en den daarop volgende zegen, vs.

1. Lofspraak op de Goddelijke wet, II. Voorstelling van het leven en den dood, met eene plechtige verneming om het leven en den zegen te verkiezen, 15.

VOOIKTS zal het geschieden, wanneer al deze dingen over u zullen gekomen zijn, deze zegen of deze vloek, die ik u voorgesteld heb; zoo zult gij het weder ter harte nemen, onder alle volken, waarheen u de HEERE, uw God, gedreven heeft;

2 En gij zult u bekeeren tot den HEERE, uwen God, en zijner stem gehoorzaam zijn, naar alles, wat ik u heden gebiede, gij en uwe kinderen, met uw gansche hart, en met uwe gansche ziel.

3 En de HEERE, uw God, zal u ^a uwe gevangenis wenden, en zich uwer ontfermen; en Hij zal u weder vergaderen uit de volken, waarheen u de HEERE, uw God, verstrooid had.

4 ^b Al waren uwe verdrevenen aan het einde des hemels, van daar zal u de HEERE, uw God, vergaderen, en van daar zal Hij u nemen.

5 En de HEERE, uw God, zal u brengen in het land, dat uwe vaderen erfelijk bezeten hebben, en gij zult dat erfelijk bezitten, en Hij zal u weldoen, en zal u vermenigvuldigen boven uwe vaderen.

6 En de HEERE, uw God, ^c zal uw hart beoefenen, en het hart van uw zaad, om den HEERE, uwen God, lief te hebben met uw gansche hart en met uwe gansche ziel, opdat gij levet.

7 En de HEERE, uw God, zal al die vloeken leggen op uwe vijanden en op uwe haters, die u vervolgd hebben.

J. v. C.
1451.

Jer. 22. 8

Neh. 1. 8.
Ps. 106. 45.
Jer. 32. 37.

Neh. 1. 9.

Jer. 32. 39.
Ezech. 11. 19.
36. 26.

Ex. 19. 6.

Deut. 4. 34.
7. 12.

Nom. 21. 24.
31.
Deut. 2. 32.
3. 1.

Nom. 32. 33.
Deut. 3. 12.
32. 13. 8.

Gen. 12. 7.

Hand. 8. 23.
Hebr. 12. 15.

J. v. C.
1451.

8 Gij dan zult u bekeeren, en der stem des HEEREN gehoorzaam zijn, en gij zult doen al zijne geboden, die ik u heden gebiede.

d Deut. 28:11.

9 En de HEERE, uw God, zal u doen overvloeien in al het werk uwer hand, in de vrucht uws buiks, en in de vrucht uwer beesten, en in de vrucht uws lands, ten goede: want de HEERE zal wederkeeren, om zich over u te verblijden ten goede, gelijk als Hij zich over uwe vaderen verblijd heeft;

10 Wanneer gij der stem des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn, houdende zijne geboden en zijne inzettingen, die in dit wetboek geschreven zijn: wanneer gij u zult bekeeren tot den HEERE, uwen God, met uw gansche hart en met uw gansche ziel.

e Jos. 45:19.

11 Want ditzelve gebod, hetwelk ik u heden gebiede, dat is van u niet verborgen, en dat is niet verre.

f Rom. 10:6.

12 Het is niet in den hemel, om te zeggen: f Wie zal voor ons ten hemel varen, dat hij het voor ons hale, en ons hetzelfde hooren late, dat wij het doen?

13 Het is ook niet op gene zijde der zee, om te zeggen: Wie zal voor ons overvaren aan gene zijde der zee, dat hij het voor ons hale, en ons hetzelfde hooren late, dat wij het doen?

14 Want dit woord is zeer nabij u, in uwen mond, en in uw hart, om dat te doen.

15 Ziet, ik heb u heden voorgesteld het leven, en het goede, en den dood, en het kwade.

16 Want ik gebiede u heden, den HEERE, uwen God, lief te hebben, in zijne wegen te wandelen, en te houden zijne geboden, en zijne inzettingen, en zijne regten, opdat gij levet en vermenigvuldiget, en de HEERE, uw God, u zegne in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven.

17 Maar indien uw hart zich zal afwenden, en gij niet hooren zult, en gij gedreven zult worden, dat gij u voor andere goden buigt, en dezelve dient;

18 Zoo verkondig ik ulieden heden, dat gij voorzeker zult omkomen; gij zult de dagen niet verlengen op het land, naar hetwelk gij over de Jordaan zijt heengaan, om daarin te komen, dat gij het erfelijk bezit.

g 1st. 4:26.

19 g Ik neem heden tegen ulieden tot getuigen den hemel en de aarde: het leven en den dood heb ik u voorgesteld, den zegen en den vloek! Kiest dan het leven, opdat gij levet, gij en uw zaad:

20 Liefhebbende den HEERE, uwen God, zijner stem gehoorzaam zijnde, en Hem aanhangende: want Hij is uw leven en de lengte uwer dagen; opdat gij blijft in het land, dat de HEERE uwen vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezwooren heeft hun te zullen geven.

HOOFDSTUK 31.

Mozes zegt het volk Israëls, dat hij niet in Kanaän konnen, naar weldra sterven zal; belovende dat God door Jozua hen daarin brengen en hunne vijanden verdelen zou. vs. 1. Mozes versterkt Jozua, 7: overhandigt het door hem geschrevene wetboek aan de priesters, Levieten en oudsten, met bevel het alle zeven jaren aan het gansche volk voor te lezen, 9, en dat de Levieten het zullen nederleggen naast de ark des verbonds, 24. God stelt Jozua aan in Mozes plaats, 14: verkondigt beide de toekomstige ongehoorzaamheid van Israël en hunne straffen, 16; beveelt Mozes een lied te vervaardigen tot hunne waarschuwing en hun dat te leeren, 19. Mozes vergadert het gansche volk om het lied te hooren, 28.

DAARNA ging Mozes heen, en sprak deze woorden tot gansch Israël.

2 En zeide tot hen: Ik ben heden honderd en twintig jaren oud, ik zal niet

meer kunnen uitgaan en ingaan; daartoe heeft de HEERE tot mij gezegd: a Gij zult over deze Jordaan niet gaan.

3 De HEERE, uw God, die zal voor u aangezigt overgaan; die zal deze volken van voor u aangezigt verdelen, dat gij hen erfelijk bezit. b Jozua zal voor u aangezigt overgaan, gelijk als de HEERE gesproken heeft.

4 En de HEERE zal hun doen, gelijk als Hij aan c Sihon en Og, koningen der Amorieten, en aan hun land, gedaan heeft, die Hij verdelg heeft.

5 Wanneer hen nu de HEERE voor u aangezigt zal gegeven hebben, dan zult gij hun doen naar alle gebod, d dat ik ulieden geboden heb.

6 Weest sterk en hebt goeden moed, en vreest niet, en verschrinkt niet voor hun aangezicht; want het is de HEERE, uw God, die met u gaat; e Hij zal u niet begeven, noch u verlaten.

7 En Mozes riep Jozua, en zeide tot hem voor de oogen van gansch Israël: Wees sterk en heb goeden moed! want gij zult met dit volk ingaan in het land, dat de HEERE hunnen vaderen gezwooren heeft hun te zullen geven; en gij zult het hun doen erven.

8 De HEERE nu is degene, die voor u aangezigt gaat; die zal met u zijn; Hij zal u niet begeven, noch u verlaten; f f Joz. 1:9.

9 En Mozes schreef deze wet, en gaf ze aan de priesteren, de zonen van Levi, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, en aan alle oudsten van Israël.

10 En Mozes gebood hun, zeggende: Ten einde van zeven jaren, op den gezetten tijd van het jaar der vrijlating, op het feest der loofhutten,

11 Als gansch Israël zal komen, om te verschijnen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, in de plaats, di: Hij zal verkoren hebben, zult gij deze wet voor gansch Israël uitroepen, voor hunne ooren:

12 Vergadert het volk, de mannen, en de vrouwen, en u kinderen, en uwe vreemdelingen, die in uwe poorten zijn; opdat zij hooren, en opdat zij leeren, en vreezen den HEERE, uwen God, en waarnemen te doen alle woorden dezer wet.

13 En dat hunne kinderen, die het niet geweten hebben, hooren en leeren, om te vreezen den HEERE, uwen God, al de dagen, die gij leeft op het land, naar hetwelk gij over de Jordaan zijt heengaan, om dat te erven.

14 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie, uwe dagen zijn genaderd, om te sterven; roep Jozua, en stelt ulieden in de tent der samenkomst, dat Ik hem bevel geve. Zoo ging Mozes en Jozua, en zij stelden zich in de tent der samenkomst.

15 Toen verscheen de HEERE in de tent, in de wolkkolom; en de wolkkolom stond boven de deur der tent.

16 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie, gij zult slapen met uwe vaderen; en dit volk zal opstaan, en nahoerren de goden der vreemden van dat land, waar het naar toe gaat, in het midden van hetzelfde; en het zal Mij verlaten, en vernietigen mijn verbond, dat Ik met hetzelfde gemaakt heb.

17 Zoo zal mijn toorn te dien dage tegen hetzelfde ontsteken, en Ik zal hen verlaten, en mijn aangezicht van hen verbergen, dat zij ter spijze zijn, en vele kwaden en benaauwden zullen het treffen; dat het te dien dage zal zeggen: Hebben wij deze kwaden niet getroffen, omdat mijn God in het midden van mij niet is?

18 Ik dan zal mijn aangezicht te dien dage ganscheblijk verbergen, om al het

J. v. C.
1451.a Num. 27:12,
Deut. 3:26.

b Num. 27:18.

c Num. 1:21,
31.

d Deut. 7:1,2.

e Joz. 1:1,
Hebr. 13:3.

f Joz. 1:9.

J. v. C.
1451.

kwaad, dat het gedaan heeft; want het heeft zich gewend tot andere goden.

19 En nu, schrijft ulieden dit lied, en leert het den kinderen Israëls, legt het in hunnen mond; opdat dit lied Mij ten getuige zij tegen de kinderen Israëls.

20 Want Ik zal dit volk inbrengen in het land, dat Ik zijnen vaderen gezworen heb, vloeiende van melk en honig, en het zal eten, en verzadigd, en vet worden; dan zal het zich wenden tot andere goden, en hen dienen, en zij zullen Mij tergen, en mijn verbond vernietigen.

21 En het zal geschieden, wanneer vele kwaden en benaauwdheden hetzelfde zullen treffen, dan zal dit lied voor zijn aangezicht antwoorden tot getuige: want het zal uit den mond zijns zaads niet vergeten worden; dewijl Ik weet zijn gedichtsel, dat het heden maakt, aler Ik het inbreng in het land, dat Ik gezworen heb.

22 Zoo schreef Mozes dit lied te dien dage, en hij leerde het den kinderen Israëls.

23 En hij gebood Jozua, den zoon van Nun, en zeide: g Wees sterk en hebgoden moed! want gij zult de kinderen Israëls inbrengen in het land, dat Ik hun gezworen heb; en Ik zal met u zijn.

24 En het geschiedde, als Mozes volcind had de woorden dier wet te schrijven in een boek, totdat zij voltrokken waren;

25 Zoo gebood Mozes den Levieten, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, zeggende:

26 Neemt dit A wetboek, en legt het aan de zijde van de ark des verbonds des HEEREN, uws Gods, dat het aldaar zij ten getuige tegen u.

27 Want ik ken uwe wederspanningheid, en uwen harden nek. Ziet, terwijl ik nog heden met ulieden leve, zijt gij wederspanning geweest tegen den HEERE; hoe veel te meer na mijnen dood!

28 Vergadert tot mij, al de oudsten uwer stammen, en uwe ambtlieden; dat ik voor hunne ooren deze woorden spreke, en tegen hen den hemel en de aarde tot getuigen neme.

29 Want ik weet, dat gij het na mijnen dood zekerlijk zult verderven, en afwijken van den weg, dien ik u geboden heb; dan zal u dit kwaad in het laatste der dagen ontmoeten, wanneer gij zult gedaan hebben, dat kwaad is in de oogen des HEEREN, om Hem door het werk uwer handen tot toorn te verwekken.

30 Toen sprak Mozes voor de oogen der gansche gemeente van Israël, de woorden dezes lieds, totdat zij voltrokken waren.

HOOFDSTUK 32.

Het lied door Mozes op Gods bevel vervaardigd; lofverheffing van God en zijne weldaden aan Israël, vs. 1—5, 7—15; bestraffing hunner snoode ondankbaarheid, vs. 5, 6, 15; Gods toorn en hunne aanstaande straffen, 19, van welke ook de Heidenen niet verschoond zouden blijven, 31; vertroosting voor Israël, en de belofte, dat God aan zijne en hunne vijanden zijne magt openbaren en hen door zijne groote daden verheugen zal, 36. Mozes vermaant nogmaals de Israëlieten tot de betrachtting van Gods geboden, 44, en ontvangt bevel om eenen berg te beklimmen, van daar het land Kanaän te aanschouwen en aldaar te sterven, 48.

NEIG de ooren, gij hemel! en ik zal spreken; en de aarde hoore de redenen mijns monds.

2 Mijne leer druipe als een regen, mijne rede vloeiye als een dauw; als een stofregen op de grasscheutjes, en als druppelen op het kruid.

3 Want ik zal den naam des HEE-

REN uitroepen; geeft onzen God grootheid!

4 Hij is de Rotsteen, wiens werk volkomen is: want al zijne wegen zijn gerigte. God is waarheid, en is geen onrecht, rechtvaardig en recht is Hij.

5 Hij heeft het tegen Hem verdorven, het zijn zijne kinderen niet, de schandvlek is hunne; het is een verkeerd en verdraaid geslacht.

6 Zult gij dit den HEERE vergelden, gij dwaas en onwijs volk! Is Hij niet uw Vader, die u verkregen, die u gemaakt en u bevestigd heeft?

7 Gedenk aan de dagen van ouds, merk op de jaren van elk geslacht; vraag uwen vader, die zal het u bekend maken, uwen ouden, en zij zullen het u zeggen.

8 Toen de Allerhoogste aan de volken de erfenis uitdeelde, toen Hij Adams kinderen van een scheide, heeft Hij de landpalen der volken gesteld naar het getal der kinderen Israëls.

9 Want des HEEREN deel is zijn volk, Jakob is het snoer zijner erve.

10 Hij vond hem in een land der woestijn, en in eene woeste huiende wildernis; Hij voerde hem rondom, Hij onderwees hem, Hij bewaarde hem als zijn oogappel.

11 Gelijk een arend zijn nest opwekt, over zijne jongen zweeft, zijne vleugelen uitbreidt, ze neemt en ze draagt op zijne vlerken;

12 Zoo leidde hem de HEERE alleen, en er was geen vreemd God met Hem.

13 Hij deed hem rijden op de hoogten der aarde, dat hij at de inkomsten des velds; en Hij deed hem honig zuigen uit de steenrots, en olie uit den kelder der rots;

14 Boter van koeijen, en melk van klein vee, met het vet der lammeren en der rammen, die in Bazan weiden, en der bokken, met het vette der nieren van tarwe; en het druivenbloed, reinen wijn, hebt gij gedronken.

15 Als nu Jeshurun vet werd, zoo sloeg hij achteruit; (gij zijt vet, gij zijt dik, ja met vet overdekt geworden!) en hij liet God varen, die hem gemaakt heeft, en versmaadde den Rotsteen zijns heils.

16 Zij hebben Hem tot ijver verwekt door vreemde goden; door gruwelen hebben zij Hem tot toorn verwekt.

17 Zij hebben aan de duivelen geofferd, niet aan God; aan de goden, die zij niet kenden: nieuwe, die van nabij gekomen waren, voor dewelke uwe vaders niet geschrikt hebben.

18 Den Rotsteen, die u gegeneerd heeft, hebt gij vergeten; en gij hebt in vergetenis gesteld den God, die u geboord heeft.

19 Als het de HEERE zag, zoo versmaadde Hij hen, uit toornigheid tegen zijne zonen en zijne dochteren.

20 En Hij zeide: Ik zal mijn aangezicht van hen verbergen; Ik zal zien, welk huilieler einde zal wezen: want zij zijn een gansch verkeerd geslacht, kinderen, in welke geene trouw is.

21 Zij hebben Mij tot ijver verwekt door hetgene geen God is; zij hebben Mij tot toorn verwekt door hunne ijdelheden; Ik dan zal hen tot ijver verwekken door diegenen, die geen volk zijn, door een dwaas volk zal ik hen tot toorn verwekken.

22 Want een vuur is aangestoken in mijnen toorn, en zal bernen tot in de onderste hel, en zal het land met zijne inkomst verteren, en de gronden der bergen in vlam zetten.

23 Ik zal kwaden over hen hoopen; mijne pijlen zal ik op hen verschielen.

24 Uitgeteerd zullen zij zijn van honger, opgegeten van den karbonkel en

J. v. C.
1451.

a Rom. 10. 19.

b Jer. 15. 14.

J. v. C.
1451.

bitter verderf; en Ik zal de tanden der beesten onder hen schikken, met vurig venijn van slangen des stofs.

25 Van buiten zal het zwaard berooven, en uit de binnenkamers de verschrikking; ook den jongeling, ook de jonge dochter, het zuigende kind met den grieten man.

26 Ik zeide: In alle hoeken zoude Ik hen verstrooijen; Ik zoude hunne gedachtenis van onder de menschen doen ophouden.

27 Ten ware, dat Ik de toornigheid des vijands schroomde, dat niet hunne tegenpartijen zich vreemd mochten houden; dat zij niet mochten zeggen: Onze hand is hoog geweest, de HEERE heeft dit alles niet gewrocht.

28 Want zij zijn een volk, dat door randslagen verloren gaat, en er is geen verstand in hen.

29 O dat zij wijs waren! zij zouden dit vermenen, zij zouden op hun einde merken.

30 Hoe zoude een eenige duizend jagen, en twee tien duizend doen vluchten, ten ware, dat hunlieder Rotssteen hen verkocht, en de HEERE hen overgeleverd had?

31 Want hun rotssteen is niet gelijk onze Rotssteen, zelfs onze vijanden regters zijnde.

32 Want hun wijnstok is uit den wijnstok van Sodom, en uit de velden van Gomorra; hunne wijndruiven zijn vergiftige wijndruiven, zij hebben bittere beziën.

33 Hun wijn is vurig drakenvenijn, en een wreed adderenvergift.

34 Is dat niet bij Mij opgesloten, vergezeld in mijne schatten?

35 c Mijne is de wraak en de vergelding, ten tijde als hunlieder voet zal wankelen, want de dag huns ondergangs is nabij, en de dingen, die hun zullen gebeuren, haasten.

36 Want de HEERE zal aan zijn volk recht doen, en het zal hem over zijne knechten berouwen: want Hij zal zien, dat de hand is weggegaan, en de beslotene en verlatene niets is.

37 Dan zal Hij zeggen: Waar zijn hunne goden? de rotssteen, op welchen zij betrouwen?

38 Welker slachtofferen vet zij aten, welker drankofferen wijn zij dronken: dat zij opstaan en u helpen, dat er verbergzorg voor u zij.

39 Ziet nu, dat Ik, Ik DIE ben, en geen God met Mij! Ik e dood en maak levend; Ik versla en Ik heel; en er is niemand, die uit mijne hand redt!

40 Want Ik zal mijne hand naar den hemel opheffen, en Ik zal zeggen: Ik leef in eeuwigheid!

41 Indien Ik mijn glinsterend zwaard wette, en mijne hand ten gerigte grijpt, zoo zal Ik de wraak op mijne tegenpartijen doen wederkeeren, en mijnen hateren vergelden.

42 Ik zal mijne pijlen dronken maken van bloed, en mijn zwaard zal vleesch eten: van het bloed des verslagenen en des gevangenen, van het hoofd af zullen er wraken des vijands zijn.

43 /Juicht, gij Heidenen, met zijn volk! want Hij zal het bloed zijner knechten wreken; en Hij zal de wraak op zijne tegenpartijen doen wederkeeren, en verzoenen zijn land en zijn volk.

44 En Mozes kwam, en sprak al de woorden dezes lieds voor de ooren des volks, hij en Hosé, de zoon van Nun.

45 Als nu Mozes geëindigd had al die woorden tot gansch Israël te spreken:

46 Zoo zeide hij tot hen: Zet uw hart op al de woorden, die ik heden onder ulieden betuige, dat gij ze uwen kinderen

gebieden zult, dat zij waarnementen doen al de woorden dezer wet.

47 Want dat is geen vergeefsche woord voor ulieden, maar het is uw leven; en door ditzelve woord zult gij de dagen verlengen op het land, waar gij over de Jordaan naar toe gaat, om dat te erven.

48 Daarna sprak de HEERE tot Mozes, op dienzelven dag, zeggende:

49 g Klim op den berg Abárim, (deze is de berg Nebo, die in het land van Moab is, die tegenover Jericho is) en zie het land Kanaán, dat Ik den kinderen Israëls tot eene bezitting geven zal:

50 En sterf op dien berg, waarheen gij opklimmen zult, en word vergaderd tot uwe volken; gelijk als uw a broeder Aaron sterf op den berg Hor, en werd tot zijne volken vergaderd:

51 Omdat gijlieden u tegen Mij: vergrepen hebt, in het midden der kinderen Israëls, aan het twistwater te Kades, in de woestijn Zin; omdat gij Mij niet geheiligd hebt in het midden der kinderen Israëls.

52 Want van tegenover zult gij dat land zien, maar daarheen niet inkomen, in het land, dat Ik den kinderen Israëls geven zal.

HOOFDSTUK 33.

Zegening der twaalf stammen door Mozes, vóór zijnen dood, en aankondiging van hunne onderscheidene lotgevallen, vs. 1, enz.

DIT nu is de zegen, met welken Mozes, de man Gods, de kinderen Israëls gezegend heeft, vóór zijnen dood.

2 Hij zeide dan: De HEERE is van Sinaï gekomen, en is hunlieden opgegaan van Seir: Hij is blinkende verschenen van het gebergte Paran, en is aangekomen met tien duizenden der heiligen; tot zijne rechterhand was eene vurige wet aan hen.

3 Immers bemint Hij de volken! Al zijne heiligen zijn in uwe hand; zij zullen in het midden tusschen uwe voeten gezet worden; een ieder zal ontvangen van uwe woorden.

4 Mozes heeft ons de wet geboden, eene erfenis van Jakob gemeente;

5 En Hij was koning in Jeshurun, als de hoofden des volks zich vergaderen, samen met de stammen Israëls.

6 Dat Ruben leve, en niet sterfe, en dat zijne lieden raa getal zijn!

7 En dit is van Juda, dat hij zeide: Hoor, HEERE! de stem van Juda, en breng hem weder tot zijn volk; zijne banden moeten hem genoegzaam zijn, en vees Gij hem eene hulp tegen zijne vijanden!

8 En van Levi zeide hij: Uwe Thummim en uwe Urim zijn aan den man, uwen gunstgenoot; dien Gij verzocht hebt in Massa, met welken Gij getwist hebt aan de wateren van Meriba.

9 Die tot zijnen vader en tot zijne moeder zeide: Ik zie hem niet; en die zijne broederen niet kende, en zijne zonen niet achtte: want zij onderhielden uw woord, en bewaarden uw verbond.

10 Zij zullen Jakob uwe regten leeren, en Israël uwe wet; zij zullen reukwerk voor uwen neus leggen, en dat gansch verteerd zal worden, op uw altaar.

11 Zegen, HEERE! zijn vermogen, en laat U het werk zijner handen wel bevallen; versla de lenden dergenen, die tegen hem opstaan en hem haten, dat zij niet weder opstaan!

12 En van Benjamin zeide hij: De beuinde des HEEREN, Hij zal zeker bij hem wonen; Hij zal hem den gansch overdekken, en tusschen zijne schouders zal Hij wonen!

13 En van Jozef zeide hij: a Zijn land zij gezegend van den HEERE, van het

J. v. C.
1451.

9 Num. 27: 12

a Num. 27: 13
33: 38

c Num. 20: 12

1490

c Deut. 32: 19.
Deut. 10: 30
14: 17, 2: 23.d Deut. 4: 35.
Jes. 45: 5.
18: 22.

e 1 Sam. 2: 6.

f Rom. 15: 10.

a Gen. 49: 25.

J. v. C.
1451.

uitmendende des hemels, van den dauw, en van de diepte, die beneden is liggende;
14 En van de uitnemendste inkomsten der zon, en van de uitnemendste voortzetting der maan;
15 En van het voornaamste der oude bergen, en van het uitnemendste der eeuwige beuvelen;
16 En van het uitnemendste der aarde en hare volheid, en van de goedgunstigheid Desgenen, die in den braambosch woonde, kome de zegening op het hoofd van Jozef, en op den schedel des b afgezonden van zijne broederen!
17 Hij heeft de heerlijkheid des eerstgeborenen zijns osses, en zijne hoornen zijn hoornen des eenhoorns; met dezelve zal hij de volken te samen stooten tot aan de einden des lands. Deze nu zijn de tien duizenden van Efraim, en deze zijn de duizenden van Manasse!
18 En van Zebulon zeide hij: Verheug u, Zebulon! over uwen uittogt, en Issaschar! over uwe hutten.
19 Zij zullen de volken tot den berg roepen; daar zullen zij offeranden der gerechtigheid offeren: want zij zullen den overvloed der zeelen zuigen, en de bedekte verborgene dingen des zands.
20 En van Gad zeide hij: Gezegend zij, die aan Gad ruimte maakt! hij woont als een oude leeuw, en verscheurt den arm, ja ook den schedel.
21 En hij heeft zich van het eerste voorzien, omdat hij aldaar in het deel des wetgevers bedekt was; daarom kwam hij met de hoofden des volks, hij verrijgt de gerechtigheid des HEEREN, en zijne gerigten met Israël.
22 En van Dan zeide hij: Dan is een jonge leeuw; hij zal als uit Bazan voorspringen.
23 En van Naftali zeide hij: O Naftali! wees vertadigd van de goedgunstigheid, en vol van den zegen des HEEREN; bezit erfelijk het westen en het zuiden.
24 En van Aser zeide hij: Aser zij gezegend met zonen; hij zij zijnen broederen aangenaam, en doophe zijnen voet in olie.
25 IJzer en koper zal onder uwen schoen zijn; en uwe sterkte gelijk uwe dagen!
26 Niemand is er gelijk God, o Jechurum! die op den hemel vaart tot uwe hulp, en met zijne hoogheid op de bovenste wolken.
27 De eeuwige God zij u eene woning, en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht, en zegge: Verdelg!
28 e Israël dan zal zeker alleen wonen, en Jakobs oog zal zijn op een land van koren en most; ja zijn hemel zal van dauw druipen.
29 Welgelukzalig zijt gij, o Israël! wie is u gelijk? gij zijt een volk, verlost door

den HEERE, het scbild uwer hulp, en die een zwaard is uwer hoogheid; daarom zullen zich uwe vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hunnen hoogten treden!

HOOFDSTUK 34.

Mozes beklint den berg Nebo, van waar God hem het land Kanaän laat zien, vs. 1: hij sterft aldaar, wordt van God begraven en van Israël beweend, 3. Jozua wordt geroemd, maar veel meer Mozes, 9.

TOEN ging Mozes op, uit de vlakke velden van Moab, naar den berg Nebo, op de hoogte van Pisga, welke regt tegen Jericho over is: en de HEERE e wees hem dat gansche land, Gilead tot Dan toe;

2 En het gansche Naftali, en het land van Efraim en Manasse, en het gansche land van Juda, tot aan de achterste zee;

3 En het zuiden, en het effen veld der vallei van Jericho, de palmstnd, tot Zoar toe.

4 En de HEERE zeide tot hem: Dit is het land, dat Ik b Abraham, Izak en Jakob gezwoeren heb, zeggende: Aan u zaad zal Ik het geven! Ik heb het u met uwe oogen doen zien, maar gij zult daaraan niet overgaan.

5 Alzoo stierf Mozes, de knecht des HEEREN, aldaar, in het land van Moab, naar des HEEREN mond.

6 En Hij begroef hem in een dal, in het land van Moab, tegenover Beth-Peor; en e niemand heeft zijn graf geweten, tot op dezen dag.

7 Mozes nu was honderd en twintig jaren oud, als hij stierf: zijn oog was niet donker geworden, en zijne kracht was niet vergaan.

8 En de kinderen Israëls beweenden Mozes, in de vlakke velden van Moab, dertig dagen: en de dagen des weenens, van den rouw over Mozes, werden vol-eindigd.

9 Jozua nu, de zoon van Nun, was vol van den Geest der wijsheid, want Mozes had zijne handen op hem gelegd: zoo hoorden de kinderen Israëls naar hem, en deden, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

10 In er stond geen profeet meer op in Israël, gelijk Mozes, dien de HEERE gekend had, van aangezicht tot aangezicht;

11 In al de teekenen en de wonderen, waartoe hem de HEERE gezonden heeft, om die in Egypteland te doen aan Farao, en aan al zijne knechten, en aan al zijn land:

12 En in al die sterke hand, en in al die groote verschrikking, die Mozes gedaan heeft voor de oogen van gansch Israël.

J. v. C.
1451.

a Deut. 32, 7.

b Gen. 12, 7.
13, 15.
15, 18.
26, 4.
18, 13.

c Jozua vs. 9.

d Num. 27, 18.

HET BOEK VAN JOZUA.

J. v. C.
1451.

HOOFDSTUK 19.

God beveelt Jozua Israël naar Kanaän te geleiden, vs. 1. Beschrijving der grenzen, 4. God versterkt Jozua met bijzondere beloften, 5; en vermaant hem tot eene nauwgezette betrachtning zijner wet, 7. Jozua beveelt het volk zich gereed te maken tot den overtocht over de Jordaan, 10; roept de Rubenieten, Gadieten en den halven stam van Manasse op, tot vervalling hunner belofte, 12; waartoe zij zich bereid verklaren, 16; terwijl al de stammen hem gehoorzaamheid beloven, 17.

HET geschiedde nu, na den dood van Mozes, den knecht des HEEREN, dat de HEERE tot Jozua, den zoon van Nun, b den dienaar van Mozes, sprak, zeggende:

2 Mijn knecht Mozes is gestorven; zoo maak u nu op, trek over deze Jordaan, gij en al dit volk, tot het land, dat Ik hun, den kinderen Israëls, geve.

3 e Alle plaats, waarop ulieder voet-zool treden zal, heb Ik u gegeven, gelijk als Ik tot Mozes gesproken heb.

J. v. C.
1451.

a Deut. 34, 5.

b Deut. 1, 38.

c Deut. 11, 24.
Joz. 14, 9.

J. v. C.
1451.

4 Van de woestijn en dezen Libanon af, tot aan de groote rivier, de rivier Frath, het gansche land der Hethieten, en tot aan de groote zee, tegen den ondergang der zon, zal ulieder landpale zijn.

d Deut. 31. 6, 8.
Hebr. 13. 5, 6.

5 Niemand zal voor uw aangezicht bestaan al de dagen uws levens: gelijk als Ik met Mozes geweest ben, zal Ik met u zijn: 4 Ik zal u niet begeven, en zal u niet verlaten.

e Deut. 31. 23.

6 Wees sterk en heb goeden moed! want gij zult dit volk dat land erfelijk doen bezitten, dat Ik hunnen vaderen heb gezwooren hun te geven.

f Deut. 3. 32.
28. 14.

7 Alleenlijk wees sterk en heb zeer goeden moed, dat gij waarneemt te doen naar de gansche wet, welke Mozes, mijn knecht, u geboden heeft, 7 en wijk daarvan niet, ter rechter- noch ter linkerhand, opdat gij verstandelijk handelt alom, waar gij zult gaan:

g Ps. 1. 12.

8 Dat het boek dezer wet niet wijke van uwen mond, 9 maar overleg het dag en nacht, opdat gij waarneemt te doen naar alles, wat daarin geschreven is: want alsdan zult gij uwe wegen voorspoedig maken, en alsdan zult gij verstandelijk handelen.

9 Heb Ik het u niet bevolen? wees sterk en heb goeden moed, en verschrik niet, en ontzet u niet: want de HEERE, uw God, is met u alom, waar gij heen gaat.

10 Toen gebood Jozua den ambtlieden des volks, zeggende:

11 Gaat door het midden des legers, en beveelt het volk, zeggende: Bereidt teerkost voor ulieden: want binnen nog drie dagen zult gijlieden over deze Jordaan gaan, dat gij ingaat, om te erven het land, hetwelk de HEERE, uw God, ulieden geeft om te beërven.

12 En Jozua sprak tot de Rubenieten en Gadieten, en den halven stam van Manasse, zeggende:

13 Gedenkt aan het woord, hetwelk Mozes, de knecht des HEEREN, ulieden geboden heeft, zeggende: De HEERE, uw God, geeft ulieden rust, en Hij geeft u dit land:

14 Laat uwe vrouwen, uwe kleine kinderen, en uw vee blijven in het land, dat Mozes ulieden aan deze zijde der Jordaan gegeven heeft: maar gijlieden zult gewapend trekken, voor het aangezicht uwer broederen, alle strijd bare helden, en zult hen helpen:

15 Totdat de HEERE uwen broederen rust geve, als ulieden, en dat zij ook erfelijk bezitten het land, dat de HEERE, uw God, hun geeft: alsdan zult gijlieden wederkeeren tot het land uwer erfenis, en zult het erfelijk bezitten, dat Mozes, de knecht des HEEREN, ulieden gegeven heeft, aan deze zijde der Jordaan, tegen den opgang der zon.

16 Toen antwoorden zij Jozua, zeggende: Al wat gij ons geboden hebt, zullen wij doen, en alom, waar gij ons zenden zult, zullen wij gaan.

17 Gelyk wij in alles naar Mozes hebben gehoord, alzoo zullen wij naar u hooren: alleenlijk dat de HEERE, uw God, met u zij, gelijk als Hij met Mozes geweest is!

18 Alle man, die uwen mond weder-spinnig wezen zal, en uwe woorden niet hooren zal in alles, wat gij hem gebieden zult, die zal gedood worden: alleenlijk wees sterk en heb goeden moed!

HOOFDSTUK 2.

Jozua zendt twee mannen uit, om Kanaän en Jericho te verspieten, vs. 1. De koning van Jericho laat hen zoeken, 3. Rachab verbergt hen, 4; bedriegt de afgezanten des konings, 5; verhaalt de verschrikking, welke op het gansche land gevallen was, 9; vraagt

levensbehoud voor zich en haars vaders huis, 12; verkrijgt hare bede op eene voorwaarde, 14. De verspieters tot Jozua teruggekeerd, 23, brengen hem goed berigt, 24.

J. v. C.
1451.

JOZUA nu, de zoon van Nun, had twee mannen, die heimelijk verspieten zouden, gezonden van Sittim, zeggende: Gaat heen, bezigtigt het land en Jericho. Zij dan gingen, en kwamen ten huize van eene vrouw, eene hoer, wier naam was Rachab; en zij sloepen daar.

2 Toen werd den koning te Jericho gebodschapt, zeggende: Zie, in dezen nacht zijn hier mannen gekomen van de kinderen Israëls, om dit land te doorzoeken.

3 Daarom zond de koning van Jericho tot Rachab, zeggende: Breng de mannen uit, die tot u gekomen zijn, die te uwen huize gekomen zijn: want zij zijn gekomen, om het gansche land te doorzoeken.

4 Maar die vrouw had die beide mannen genomen, en zij had hen verborgen: en zeide aldus: Er zijn mannen tot mij gekomen, maar ik wist niet, van waar zij waren.

5 En het geschiedde, als men de poort zou sluiten, als het duister was, dat die mannen uitgingen: ik weet niet, waarheen die mannen gegaan zijn: jaagt hen haastelijk na, want gij zult ze achterhalen.

6 Maar zij had hen op het dak doen klimmen, en zij had hen verstoken onder de vlasstoppelen, die van haar op het dak beschikt waren.

7 Die mannen nu jaagden hen na op den weg der Jordaan, tot aan de veren: en men sloot de poort toe, nadat zij uitgegaan waren, die hen najaagden.

8 Eer zij nu sloepen, zoo klom zij tot hen op, op het dak.

9 En zij sprak tot die mannen: Ik weet, dat de HEERE u dit land gegeven heeft, en dat ulieder verschrikking op ons gevallen is, en dat al de inwoners dezes lands voor ulieder aangezicht gesmolten zijn.

10 Want wij hebben gehoord, dat de HEERE de wateren der Scheifzee uitgedroogd heeft voor ulieder aangezicht, toen gij uit Egypte gingt; en 6 wat gijlieden aan de twee koningen der Amorieten, Sihon en Og, gedaan hebt, die op gene zijde der Jordaan waren, dewelke gijlieden verbannen hebt.

e Ex. 14. 21.
Joz. 4. 23.b Num. 21. 24.
25.

11 Als wij het hoorden, zoo versmolt ons hart, en er bestaat geen moed meer in iemand, van wege ulieder tegenwoordigheid: want de HEERE, ulieder God, is een God boven in den hemel, en beneden op de aarde.

c Deut. 4. 20.

12 Nu dan, zweert mij toch bij den HEERE, dewijl ik weldadigheid aan ulieden gedaan heb, dat gij ook weldadigheid doet aan mijns vaders huis, en geeft mij een waarteeken:

13 Dat gij mijnen vader en mijne moeder in het leven zult behouden, als ook mijne broeders en mijne zusters, met alles, wat zij hebben: en dat gij onze zielen van den dood redden zult.

14 Toen spraken die mannen tot haar: Onze ziel zij voor ulieden om te sterfen, indien gijlieden deze onze zaak niet te kennen geeft; het zal dan geschieden, wanneer de HEERE ons dit land geeft, zoo zullen wij aan u weldadigheid en trouw bewijzen.

15 Zij liet hen dan neder met een zeel door het venster: want haar huis was op den stadsmuur; en zij woonde op den muur.

16 En zij zeide tot hen: Gaat op het gebergte, opdat niet misschien de vervolgers u ontmoeten, en verbergt u aldaar drie dagen, totdat de vervolgers

J. v. C.
1451.

wedergekeerd zullen zijn; en gaat daaraan uwen weg.

17 Ook zeiden die mannen tot haar: Wij zullen onschuldig zijn van dezen uwen eed, dien gij ons hebt doen zweren:

18 Zie, wanneer wij in het land komen, zoo zult gij dit snoer van scharlakendraad aan het venster binden, door hetwelk gij ons zult nedergelaten hebben; en gij zult tot u in het huis verdragen uwen vader, en uwe moeder, en uwe broeders, en het gansche huisgezin uws vaders.

19 Zoo zal het geschieden, al wie uit de deuren van uw huis naar buiten gaan zal, ¹ d'zijn bloed zij op zijn hoofd, en wij zullen onschuldig zijn; maar al wie hij u in het huis zijn zal, diens bloed zij op ons hoofd, indien eene hand tegen hem zijn zal!

20 Maar indien gij deze onze zaak te kennen zult geven, zoo zullen wij onschuldig zijn van uwen eed, dien gij ons hebt doen zweren.

21 Zij nu zeide: Het zij alzoo naar uwe woorden. Toen liet zij hen gaan; en zij gingen heen: en zij bond het scharlakensnoer aan het venster.

22 Zij dan gingen heen, en kwamen op het gebergte, en bleven aldaar drie dagen, totdat de vervolgers wedergekeerd waren: want de vervolgers hadden hen op al den weg gezocht, maar niet gevonden.

23 Alzoo keerden die twee mannen weder, en gingen af van het gebergte, en voeren over, en kwamen tot Jozua, den zoon van Nun; en zij vertelden hem al wat hun wedervaren was.

24 En zij zeiden tot Jozua: Zekerlijk de HEERE heeft dat gansche land in onze handen gegeven: want ook zijn al de inwoners des lands voor onze aangezigten gesmolten.

HOOFDSTUK 3.

Jozua met het volk van Sittim vertrokken, komt aan de Jordaan, vs. 1. De amblieden bevelen, wanneer en op welke wijze de overtocht plaats zou hebben. 2. Jozua zegt het volk aan het groote wonder, hetwelk God zou verrichten. 3. Doortocht van het leger door de drooge bedding der Jordaan, 13.

JOZUA dan maakte zich des morgens vroeg op, en zij reisden van Sittim, en kwamen tot aan de Jordaan, hij en al de kinderen Israëls; en zij vernachtten aldaar, eer zij overtrokken.

2 En het geschiedde, dat de amblieden, op het einde van drie dagen, door het midden des legers gingen;

3 En zij geboden het volk, zeggende: Wanneer gij de ark des verbonds des HEEREN, uws Gods, ziet, en de levietische priesters dezelve dragende, verweist gijlieden ook van uwe plaats, en volgt haar na:

4 Dat er nogtans ruimte zij tusschen ulieden en tusschen dezelve, bij de twee luizend ellen in de maat; en nadert tot dezelve niet; opdat gij dien weg wetet, dien gij gaan zult: want gijlieden zijt door dien weg niet gegaan gisteren en eergisteren.

5 Jozua zeide ook tot het volk: Heiligt u! want morgen zal de HEERE wonderdoen in het midden van ulieden doen.

6 Desgelijks sprak Jozua tot de priesters, zeggende: Neemt de ark des verbonds op, en gaat door voor het aangezicht van dit volk. Zij dan namen de ark des verbonds op, en zij gingen voor het aangezicht des volks.

7 Want de HEERE had tot Jozua gezegd: Dezen dag zal ik beginnen u groot te maken voor de oogen van gansch Israël, opdat zij weten, dat ik met u zijn zal, gelijk als ik met Mozes geweest ben.

8 Gij dan zult den priesteren, die de ark des verbonds dragen, gebieden, zeggende: Wanneer gijlieden komt tot aan het uiterste van het water der Jordaan, staat stil in de Jordaan.

9 Toen zeide Jozua tot de kinderen Israëls: Nadert herwaarts, en hoort de woorden des HEEREN, uws Gods.

10 Verder zeide Jozua: Hieraan zult gijlieden bekenen, dat de levende God in het midden van u is, en dat Hij ganschelijk voor u aangezicht uitdrijven zal de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Hevieten, en de Ferevieten, en de Girgazieten, en de Amorieten en de Jebusieten.

11 Ziet, de ark des verbonds van den Heere der gansche aarde, gaat door voor ulieder aangezicht in de Jordaan.

12 Nu dan, neemt gijlieden u twaalf mannen uit de stammen Israëls, uit ieder stam eenen man:

13 Want het zal geschieden, met dat de voetstolten der priesteren, die de ark van den HEERE, den Heere der gansche aarde, dragen, in het water der Jordaan zullen rusten, zoo zullen de wateren der Jordaan afgesneden worden, ¹ te weten de wateren, die van boven afvlieten, ² en zij zullen op eenen hoop blijven staan.14 En het geschiedde, toen het volk vertrok uit zijne tenten, om over de Jordaan te gaan, ³ zoo droegen de priesters de ark des verbonds voor het aangezicht des volks.15 En als zij, die de ark droegen, tot aan de Jordaan gekomen waren, en de voeten der priesteren, dragende de ark, ingedoopt waren in het uiterste van het water, ⁴ (de Jordaan nu was ⁵ vol al de dagen des oogstes aan al hare oevers)16 Zoo stonden de wateren, die van boven afkwamen: zij rezen op eenen hoop, zeer verre van de stad Adam af, die ter zijde van Sarthan ligt; en die naar de zee des vlakken velds, ⁶ te weten de Zoutzee, adlieden, vergingen, zij werden afgesneden. Toen trok het volk over, tegenover Jericho.

17 Maar de priesters, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, stonden steevast op het drooge, in het midden der Jordaan: en gansch Israël ging over op het drooge, totdat al het volk geëindigd had door de Jordaan te trekken.

HOOFDSTUK 4.

God gebiedt, dat men twaalf steenen uit de Jordaan neme, om daarvan een gedenksteen op te richten van den doortocht, vs. 1. Jozua kiest daartoe mannen uit, 4; welke dit doen, 8. Jozua richt ook midden in de Jordaan uit twaalf steenen een gedenksteen op, 9. Wijze van den doortocht, 10. De Rubenieten, Gadieten en de halve stam van Manasse maken de voorhoede uit, 12. God maakt Jozua groot voor gansch Israël, 14. De priesters met de ark de Jordaan overgegaan zijnde, 15, herneemt die rivier haren gewonen loop, 18. Oprichting der 12 medegenomene steenen te Gilgal, 30, tot een gedenksteen, 21.

Het geschiedde nu, toen al het volk geëindigd had over de Jordaan te trekken, dat de HEERE tot Jozua ¹ sprak, zeggende:

2 Neemt gijlieden u twaalf mannen uit het volk, uit elken stam eenen man,

3 En gebiedt hun, zeggende: Neemt voor ulieden op, van hier uit het midden der Jordaan, uit de standplaats van de voeten der priesteren, en bereidt twaalf steenen, en brengt ze met ulieden over, en stelt ze in het nachtleger, waar gij dezen nacht zult vernachten.

4 Jozua dan riep die twaalf mannen, die hij had doen bestellen van de kinderen Israëls, uit elken stam eenen man,

5 En Jozua zeide tot hen: Gaat over

J. v. C.
1451.

6 Ps. 114, 3.

7 Hand. 7, 45.

8 1 Kron. 12, 15.

Joz. 3, 1.

Joz. 1: 5.

J. v. C.
1451.

voor de ark des HEEREN, uw Gods, midden in de Jordaan; en heft u een ieder eenen steen op zijnen schouder, naar het getal der stammen van de kinderen Israëls;

6 Opdat dit een teeken zij onder u: dat wanneer uwe kinderen morgen vragen zullen, zeggende: Wat zijn u deze steenen?

6 Joz. 3:13.

7 Zoo zult gij tot hen zeggen: δ Omdat de wateren der Jordaan zijn afgesneden geweest voor de ark des verbonds des HEEREN: als zij toog door de Jordaan, werden de wateren der Jordaan afgesneden; zoo zullen deze steenen den kinderen Israëls ter gedachtenis zijn tot in eeuwigheid.

8 De kinderen Israëls nu deden alsoo, gelijk als Jozua geboden had; en zij namen twaalf steenen op midden uit de Jordaan, gelijk als de HEERE tot Jozua gesproken had, naar het getal der stammen van de kinderen Israëls; en zij bragten ze met zich over naar het nachtleger, en stelden ze aldaar.

9 Jozua rigtte ook twaalf steenen op, midden in de Jordaan, ter standplaats van de voeten der priesters, die de ark des verbonds droegen; en zij zijn daar tot op dezen dag.

10 De priesters nu, die de ark droegen, stonden midden in de Jordaan, tot dat alle ding volbragt was, hetwelk de HEERE Jozua geboden had het volk aan te zeggen, naar al wat Mozes Jozua geboden had. En het volk haastte, en het trok over.

11 En het geschiedde, als al het volk gefindigd had over te gaan, toen ging de ark des HEEREN over, en de priesters voor het aangezicht des volks.

c Num. 33:20, 29.

12 ϵ En de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, mitsgaders de halve stam van Manasse, trokken gewapend voor het aangezicht der kinderen Israëls, gelijk als Mozes tot hen gesproken had.

13 Omtrent veertig duizend toegeruste krijgsmannen trokken er voor het aangezicht des HEEREN ten strijde, naar de vlakke velden van Jericho.

d Joz. 3:7.

14 δ Te dienzelven dage maakte de HEERE Jozua groot voor de oogen van het gansche Israël; en zij vreesden hem, gelijk als zij Mozes gevreesd hadden, al de dagen zijns levens.

15 De HEERE dan sprak tot Jozua, zeggende:

16 Gebied den priesters, die de ark der getuigenis dragen, dat zij uit de Jordaan opklommen.

17 Toen gebod Jozua den priesters, zeggende: Klimt op uit de Jordaan.

18 En het geschiedde, toen de priesters, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, uit het midden der Jordaan opgeklimmen waren, en de voetzolen der priesters afgetrokken waren tot op het drooge; zoo keerden de wateren der Jordaan weder in hunne plaats, en gingen als gisteren en eergisteren aan al hare oevers.

19 Het volk nu was den tienden der eerste maand uit de Jordaan opgeklimmen; en zij legerden zich te Gilgal, aan het oostende van Jericho.

20 En Jozua rigtte die twaalf steenen te Gilgal op, die zij uit de Jordaan genomen hadden.

21 En hij sprak tot de kinderen Israëls, zeggende: Wanneer uwe kinderen morgen hunnen vaderen vragen zullen, zeggende: Wat zijn deze steenen?

22 Zoo zult gij het uwen kinderen te kennen geven, zeggende: Op het drooge is Israël door deze Jordaan gegaan.

23 Want de HEERE, uw God, heeft de wateren der Jordaan voor uwe aangezichten doen uitdroogen, totdat gijlieden

er waart doorgegaan: ϵ gelijk als de HEERE, uw God, aan de Schelfzee gedaan heeft, die Hij voor ons aangezicht heeft doen uitdroogen, totdat wij daardoor zegaan waren;

24 Opdat alle volken der aarde de hand des HEEREN kennen zouden, dat zij sterk is; opdat gijlieden den HEERE, uwen God, vreeszet te allen dage.

HOOFDSTUK 5.

Verschrikking van de koningen der Amorieten en Kanaänieten op het herijf van den wonderen doortogt van Israël, vs. 1. Besnijdenis te Gilgal van alle op reis geboren Israëlieten op Gods bevel, 2. Viering van het Pascha, 10. Ophouding van het Manna, 12. Christus, de Vorst zijns volks, verschijnt Jozua in de gedaante van een' krijgsman, 13.

EN het geschiedde, toen al de koningen der Amorieten, die aan deze zijde der Jordaan westwaarts, en al de koningen der Kanaänieten, die aan de zee waren, hoorden, dat de HEERE de wateren der Jordaan had uitgedroogd, voor het aangezicht der kinderen Israëls, totdat zij daardoor zegaan waren; zoo versmolt hun hart, en er was geen moed meer in hen, voor het aangezicht der kinderen Israëls.

2 Te dier tijd sprak de HEERE tot Jozua: Maak ϵ u steenen messen, en besnijd wederom de kinderen Israëls ten tweede maal.

3 Toen maakte zich Jozua steenen messen, en besneet de kinderen Israëls op den heuvel der voorhuiden.

4 Dit nu was de oorzaak, waarom hen Jozua besneet: al het volk, dat uit Egypte getogen was, de manspersonen, alle krijgslieden, waren gestorven in de woestijn, op den weg, nadat zij uit Egypte getogen waren.

5 Want al het volk, dat er uittoog, was besneden; maar al het volk, dat geboren was in de woestijn op den weg, nadat zij uit Egypte getrokken waren, hadden zij niet besneden.

6 Want de kinderen Israëls wandelden veertig jaren in de woestijn, totdat vergaan was het gansche volk der krijgslieden, die uit Egypte zegaan waren, die de stem des HEEREN niet gehoorzaam geweest waren, denwelken de HEERE gezwoeren had, δ dat Hij hun niet zoude laten zien het land, hetwelk de HEERE hunnen vaderen gezwoeren had ons te zullen geven, een land vloeiende van melk en honig.

7 Maar hunne zonen heeft Hij aan hunne plaats gesteld; die heeft Jozua besneden, omdat zij de voorhuid hadden, want zij hadden hen op den weg niet besneden.

8 En het geschiedde, als men een einde gemaakt had van al dat volk te besnijden, zoo bleven zij in hunne plaats in het leger, totdat zij genezen waren.

9 Verder sprak de HEERE tot Jozua: Heden heb ik den smaad van Egypte van ulieden afgewenteld: daarom noemde men den naam dier plaats Gilgal, tot op dezen dag.

10 Terwijl de kinderen Israëls te Gilgal gelegd lagen, zoo liehden zij het pascha ϵ op den veertienden dag derzelver maand, in den avond, op de vlakke velden van Jericho.

11 En zij aten van het overjarige koren des lands, des anderen daags van het pascha, ϵ ongezuurde brooden en verzengde aren, even op dienzelven dag.

12 En het Manna hield op des anderen daags, nadat zij van des lands overjarige koren gegeten hadden; en de kinderen Israëls hadden geen Manna meer, maar zij aten in hetzelfde jaar van de inkomst des lands Kanaän.

J. v. C.
1451. ϵ Ex. 14:21. ϵ Ex. 1:2. δ Num. 14:23. ϵ Ex. 12:6.d Ex. 12:30.
Lev. 2:14.

J. v. C.
1451.

Ex. 23. 23.

13 Voorts geschiedde het, als Jozua bij Jericho was, dat hij zijne oogen ophief, en zag toe, en ziet, er stond een man tegenover hem, die een uitgetogen zwaard in zijne hand had. En Jozua ging tot hem, en zeide tot hem: Zijt gij van ons, of van onze vijanden?

14 En hij zeide: Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir des HEEREN: Ik ben nu gekomen! Toen viel Jozua op zijn aangezicht ter narde en aanbad, en zeide tot hem: Wat spreekt mijn Heere tot zijnen knecht?

15 Toen zeide de Vorst van het heir des HEEREN tot Jozua: Trek uwe schoenen af van uwe voeten, want de plaats, waarop gij staat, is heilig. En Jozua deed alzoo.

HOOFDSTUK 6.

De Heere geeft Jozua de stad Jericho; doch eerst doen de krijgslieden met de ark en zeven priesters zes dagen lang eenen omgang om de stad, 2. op den zevenden dag zeven, wanneer de muur invalt en de stad ingenomen wordt, 20. De Israëlieten dooden menschen en vee, 21. Rachab verschoont zij echter met al het hare, 22. Verbranding der stad met al wat zij bevat, met uitzondering alleen van het zoud en zilver, van de koperen en ijzeren vaten, 24. Vervloeking van den aam, die Jericho zou willen herbouwen, 26. God is met Jozua, 27.

JERICO nu sloot de poorten toe, en was gesloten, voor het aangezicht van de kinderen Israels; er ging niemand uit, en er ging niemand in.)

2 Toen zeide de HEERE tot Jozua: Zie, Ik heb Jericho met haren koning en strijdbare helden in uwe hand gegeven.

3 Gij dan allen, die krijgslieden zijt, zult rondom de stad gaan, de stad omringende eenmaal; alzoo zult gij doen zes dagen lang.

4 En zeven priesters zullen zeven ramshazuinen dragen, voor de ark; en gijlieden zult op den zevenden dag de stad zevenmaal omgaan; en de priesters zullen met de hazuinen blazen.

5 En het zal geschieden, als men langzaam met den ramshoorn blaast, als gijlieden het geluid der hazuin hoort, zoo zal al het volk juichen met een groot gejuich; dan zal de stadmuur onder zich vallen, en het volk zal daarin klimmen, een iegelijk tegenover zich.

6 Toen riep Jozua, de zoon van Nun, de priesters, en zeide tot hen: Draagt de ark des verbonds, en dat zeven priesters zeven ramshazuinen dragen, voor de ark des HEEREN.

7 En tot het volk zeide hij: Trekt door en gaat rondom deze stad; en wie toegerust is, die ga door voor de ark des HEEREN.

8 En het geschiedde, gelijk Jozua tot het volk gesproken had, zoo gingen de zeven priesters, dragende zeven ramshazuinen, voor het aangezicht des HEEREN; zij trokken door en bliezen met de hazuinen; en de ark des verbonds des HEEREN volgde hen na.

9 En wie toegerust was, ging voor het aangezicht der priesters, die de hazuinen bliezen; en de achtertoeg volgde de ark na, terwijl men ging en blies met de hazuinen.

10 Jozua nu had het volk geboden, zeggende: Gij zult niet juichen, ja gij zult uwe stem niet laten hooren, en geen woord zal er uit uwen mond uitgaan, tot op den dag, wanneer ik tot ulieden zeggen zal: Juicht! dan zult gij juichen.

11 En hij deed de ark des HEEREN rondom de stad gaan, omringende dezelve eenmaal; toen kwamen zij weder in het leger, en vernachten in het leger.

12 Daarna stond Jozua des morgens

vroeg op, en de priesters droegen de ark des HEEREN.

13 En de zeven priesters, dragende de zeven ramshazuinen voor de ark des HEEREN, gingen voort, en bliezen met de hazuinen; en de toegerusten gingen voor hune aangezigt, en de achtertoeg volgde de ark des HEEREN na, terwijl men ging en blies met de hazuinen.

14 Alzoo gingen zij eenmaal rondom de stad op den tweeden dag; en zij keerden weder in het leger. Alzoo deden zij zes dagen lang.

15 En het geschiedde op den zevenden dag, dat zij zich vroeg opmaakten, met het opgaan des dageraads, en zij gingen rondom de stad, naar dezelve wijze, zevenmaal; alleenlijk op dien dag gingen zij zevenmaal rondom de stad.

16 En het geschiedde ten zevende maal, als de priesters met de hazuinen bliezen, dat Jozua tot het volk sprak: Juicht, want de HEERE heeft ulieden de stad gegeven!

17 Doch deze stad zal den HEERE verbannen zijn, zij en al wat daarin is; alleenlijk zal de hoer Rachab levend blijven, zij en allen, die met haar in het huis zijn, omdat zij de boden, die wij uitgezonden hadden, verborgen heeft.

18 Alleenlijk dat gijlieden u wacht van het verbannene, opdat gij u misschien niet verbannt, mits nemende van het verbannene, en het leger van Israël niet stelt tot eenen ban, noch datzelfde beroert.

19 a Maar al het zilver en goud, en de koperen en ijzeren vaten, zullen den HEERE heilig zijn; tot den schat des HEEREN zullen zij komen.

20 Het volk dan juichte, als zij met de hazuinen bliezen; en het geschiedde, als het volk het geluid der hazuin hoorde, zoo juichte het volk met een groot gejuich; b en de muur viel onder zich, en het volk klom in de stad, en ieder tegenover zich, en zij namen de stad in.

21 En zij verbanden alles, wat in de stad was, van den man tot de vrouw toe, van het kind tot den oude, en tot den os, en het klein vee, en den ezel, door de scherpte des zwaards.

22 c Jozua nu zeide tot de twee mannen, die verspieters des lands: Gaat in het huis der vrouw, der hoer, en brengt die vrouw van daar uit, met al wat zij heeft, gelijk als gij haar gezworen hebt.

23 Toen gingen de jongelingen, de verspieters, daarin, en bragten er Rachab uit, en haren vader, en hare moeder, en hare broeders, en al wat zij had; ook bragten zij uit al hare huisgezinnen, en zij stelden hen buiten het leger van Israël.

24 De stad nu verbrandden zij met vuur, en al wat daarin was: alleenlijk het zilver en goud, metsgaders de koperen en ijzeren vaten, gaven zij tot den schat van het huis des HEEREN.

25 Dus liet Jozua de hoer Rachab leven, en het huisgezin haars vaders, en al wat zij had; en zij heeft gewoond in het midden van Israël tot op dezen dag, omdat zij de boden verborgen had, die Jozua gezonden had, om Jericho te verspieten.

26 En ter zelve tijd bezwoer hen Jozua, zeggende: Vervloekt zij die man voor het aangezicht des HEEREN, die zich opmaken en deze stad Jericho bouwen zal; dat hij ze grondveste op zijnen eerstgeborenen zoon, en hare poorten stelle op zijnen jongsten zoon!

27 Alzoo was de HEERE met Jozua; en zijn gerucht liep door het gansche land.

HOOFDSTUK 7.

De Heere vertoont zich op Israël, doordien Achan van het verbannene zich had toegeei-

J. v. C.
1451.

a Num. 31. 54.

b Hebr. 11. 30.

c Joz. 2. 14.
Hebr. 11. 31.

I. v. C.
1451.J. v. C.
1451.

gend, vs. 1. Jozua zendt eenig volk naar Ai, 2; van welke er zes (en dertig vallen, 5; hij met Israëls oudsten hierover te neder geslagen, veruurt zich voor den Heere, 6; die hem de oorzaak dezer nederlaag ontdekt, 11; en beveelt den man, die van het verbanne gestolen had, door loting uit te vinden, 14; en hem met al het zijne te verbranden, 15. Achan wordt de schuldige bevonden, 16. Steening en verbranding van hem en al de zijnen, 24.

MAAR de kinderen Israëls overtraden door overtreding met het verbanne: want Achan, de zoon van Charmi, den zoon van Zabdi, den zoon van Zerah, uit den stam van Juda, nam van het verbanne. Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen de kinderen Israëls.

2 Als Jozua mannen zond van Jericho naar Ai, dat bij Beth-aven ligt, aan het oosten van Beth-El, zoo sprak hij tot hen, zeggende: Trekt opwaarts, en bespiedt het land. Die mannen nu trokken op en bespieden Al.

3 Daarna keerden zij weder naar Jozua, en zeiden tot hem: Dat het gansche volk niet optrekke, dat er omtrent twee duizend mannen, of omtrent drie-duizend mannen optrekken, om Ai te slaan; vermoel daarheen al het volk niet, want zij zijn weinige.

4 Alzoo trokken derwaarts op van het volk omtrent drie-duizend man; dewelke vloten voor het aangezicht der mannen van Ai.

5 En de mannen van Ai sloegen van dezelve omtrent zes en dertig man, en vervolgden hen van voor de poort tot Schebârîm toe, en sloegen hen in een' afgang. Toen versmoet het hart des volks, en het werd tot water.

6 Toen verscheurde Jozua zijne kleederen, en viel op zijn aangezicht ter aarde, voor de ark des HEEREN, tot den avond toe, hij en de oudsten van Israël; en zij wierpen stof op hun hoofd.

7 En Jozua zeide: Ach Heere HEERE! waarom hebt Gij dit volk door de Jordaan ooit doen gaan, om ons te geven in de hand der Amorieten, om ons te verderven? Och dat wij toch tevreden geweest en gebleven waren aan gene zijde der Jordaan!

8 Och Heere! wat zal ik zeggen, nademaal dat Israël voor het aangezicht zijner vijanden den nek gekeerd heeft?

9 Als het de Kanaänieten, en alle inwoners des lands hooren zullen, zoo zullen zij ons omsingelen, en onzen naam uitroepen van de aarde: wat zult Gij dan uwen grooten naam doen?

10 Toen zeide de HEERE tot Jozua: Sta op: waarom ligt gij dus neder op uw aangezicht?

11 Israël heeft gezondigd; en zij hebben ook mijn verbond, hetwelk Ik hun geboden had, overtreden; en ook hebben zij van het verbanne genomen, en ook gestolen, en ook gelogen, en hebben het ook onder hun gereedschap gelegd.

12 Daarom zullen de kinderen Israëls niet kunnen bestaan voor het aangezicht hunner vijanden; zij zullen den nek voor het aangezicht hunner vijanden keeren, want zij zijn in den ban. Ik zal voortaan niet meer met ulieden zijn, tenzij gij den ban uit het midden van ulieden verdelgt.

13 Sta op, heilig het volk, en zeg: Heiligt u tegen morgen: want alzoo zegt de HEERE, de God van Israël: Er is een ban in het midden van u, Israël! gij zult niet kunnen bestaan voor het aangezicht uwer vijanden, totdat gij den ban wegdoet uit het midden van u.

14 Gij zult dan in den morgenstond aankomen naar uwe stammen; en het zal geschieden, de stam, welken de HEERE

geraakt zal hebben, die zal aankomen naar de geslachten, en welk geslacht de HEERE geraakt zal hebben, dat zal aankomen bij huisgezinnen, en welk huisgezin de HEERE geraakt zal hebben, dat zal aankomen man voor man.

15 En het zal geschieden, die geraakt zal worden met den ban, die zal met vuur verbrand worden, hij en al wat hij heeft; omdat hij het verbond des HEEREN overtreden heeft, en omdat hij dwaasheid in Israël gedaan heeft.

16 Toen maakte zich Jozua des morgens vroeg op, en deed Israël aankomen naar zijne stammen; en de stam van Juda werd geraakt.

17 Als hij het geslacht van Juda deed aankomen, zoo raakte hij het geslacht van Zarchi. Toen hij het geslacht van Zarchi deed aankomen, man voor man, zoo werd Zabdi geraakt;

18 Welks huisgezin als hij deed aankomen, man voor man, zoo werd Achan geraakt, de zoon van Charmi, den zoon van Zabdi, den zoon van Zerah, uit den stam van Juda.

19 Toen zeide Jozua tot Achan: Mijn zoon! geef toch den HEERE, den God van Israël, de eer, en doe voor Hem belijdenis; en geef mij toch te kennen, wat gij gedaan hebt, verborg het voor mij niet.

20 Achan nu antwoordde Jozua, en zeide: Voorwaar ik heb tegen den HEERE, den God Israëls, gezondigd, en heb alzoo en alzoo gedaan.

21 Want ik zag onder den roof een schoen sierlijk babylonisch overkleed, en twee honderd sikkelen zilver, en eene gouden tong, welker gewigt was vijftig sikkelen; en ik kreeg lust daartoe, en ik nam ze, en zie, zij zijn verborgen in de aarde, in het midden mijner tent, en het zilver daaronder.

22 Toen zond Jozua boden henen, die tot de tent liepen; en ziet, het lag verborgen in zijne tent, en het zilver daaronder.

23 Zij dan namen die dingen uit het midden der tent, en zij bragten ze tot Jozua en tot al de kinderen Israëls; en zij storten ze uit voor het aangezicht des HEEREN.

24 Toen nam Jozua, en gansch Israël met hem, Achan, den zoon van Zerah, en het zilver, en het sierlijk overkleed, en de gouden tong, en zijne zonen, en zijne dochteren, en zijne ossen, en zijne ezelen, en zijn vee, en zijne tent, en alles wat hij had; en zij voerden ze naar het dal Achor.

25 En Jozua zeide: Hoe hebt gij ons beroerd? de HEERE zal u beroeren te dezen dage! En gansch Israël steenigde hem met steenen, en zij verbrandden hem met vuur, en zij overwierpen hem met steenen.

26 En zij rigten over hem eenen grooten steenhoop, zijnde tot op dezen dag. Alzoo keerde zich de HEERE van de hittegeest zijns toorns. Daarom noemde men den naam dier plaats het dal van Achor, tot dezen dag toe.

HOOFDSTUK 8.

God spreekt Jozua moed in, beveelt hem Ai te belegeren, belooft hem de bemagtiging van die stad, vs. 1. Hij belegerd Ai, eene hinderlaag leggende, 3; neemt haar met list en bij verrassing in, 19. Verbranding van Ai en gevangenneming van den koning, 20. De inwoners worden omgebracht, het vee en het overige geroofd, 25. Ai wordt in eenen steenhoop veranderd, de koning opgehangen, 28. Jozua bouwt, volgens Gods bevel, een altaar en offert daarop, 30; hij schrijft de wet van Mozes op steenen en doet deze, met den zegen en vloek, op de bergen Gerizim en Ebal aan het volk voorlezen, 32.

J. v. C.
1451.

Deut. 1:21.
7:18.

Joz. 6:21.

Deut. 20:14.

TOEN zeide de HEERE tot Jozua: ^a Vrees niet, en ontzet u niet; neem met u al het krijgsvolk, en maak u op, trek op naar Ai: zie, ik heb den koning van Ai, en zijn volk, en zijne stad, en zijn land, in uwe hand gegeven.

² Gij nu zult aan Ai en haren koning doen, ^b gelijk als gij aan Jericho en haren koning gedaan hebt; behalve dat gij haren roef en ^c haar vee voor ulieden rooven zult: stel u eene achterlage tegen de stad, van achter dezelve.

³ Toen maakte zich Jozua op, en al het krijgsvolk, om op te trekken naar Ai. En Jozua verkooft dertig duizend mannen, strijdbare helden, en hij zond hen bij nacht uit.

⁴ En gebod hun, zeggende: Ziet toe, gijlieden zult der stad lagen leggen van achter de stad; houdt u niet zeer verre van de stad, en weest gij allen bereid.

⁵ Ik nu, en al het volk, dat bij mij is, zullen tot de stad naderen: en het zal geschieden, wanneer zij ons te gemoet zullen uitgaan, gelijk als in het eerst, zoo zullen wij voor hun aangezicht vlieden.

⁶ Laat hen dan uitkomen achter ons, totdat wij hen van de stad aftrekken, want zij zullen zeggen: Zij vlieden voor onze aangezichten, gelijk als in het eerst; zoo zullen wij vlieden voor huane aangezichten.

⁷ Dan zult gijlieden opstaan uit de achterlage, en gij zult de stad innemen: want de HEERE, uw God, zal ze in uwe hand geven.

⁸ En het zal geschieden, wanneer gij de stad ingenomen hebt, zoo zult gij de stad met vuur aansteken; naar het woord des HEEREN zult gijlieden doen: ziet, ik heb het ulieden geboden.

⁹ Alzoo zond hen Jozua heen, en zij gingen naar de achterlage, en zij bleven tusschen Beth-El en tusschen Ai, tegen het westen van Ai; maar Jozua overnachtte dien nacht in het midden des volks.

¹⁰ En Jozua maakte zich des morgens vroeg op, en hij monsterte het volk; en hij trok op, hij en de oudsten van Israël, voor het aangezicht des volks, naar Ai.

¹¹ Ook trok al het krijgsvolk op, dat bij hem was; en zij naderden en kwamen tegenover de stad, en zij legerden zich tegen het noorden van Ai; en er was een dal tusschen hem en tusschen Ai.

¹² Hij nam ook omtrent vijf duizend man, en hij stelde hen tot eene achterlage tusschen Beth-El en tusschen Ai, aan het westen der stad.

¹³ En zij stelden het volk, het gansche leger, dat aan het noorden der stad was, en zijne lage was aan het westen der stad. En Jozua ging in denzelfden nacht in het midden des dals.

¹⁴ En het geschiedde, toen de koning van Ai dat zag, zoo haastten zij en maakten zich vroeg op, en de mannen der stad kwamen uit, Israël te gemoet, ten strijde, hij en al zijn volk, ter bestemde tijd, voor het vlakke veld: want hij wist niet, dat hem iemand eene achterlage leide van achter de stad.

¹⁵ Jozua dan en gansch Israël werd geslagen voor huane aangezichten; en zij vloden door den weg der woestijn.

¹⁶ Daarom werd zamengeroepen al het volk, dat in de stad was, om hen na te jagen; en zij joegen Jozua na, en werden van de stad afgetrokken.

¹⁷ En er werd niet een man overgelaten in Ai noch Beth-El, die niet uittrokken, Israël na; en zij lieten de stad openstaan, en joegen Israël achterna.

¹⁸ Toen sprak de HEERE tot Jozua: Strek de spies uit, die in uwe hand is, naar Ai, want ik zal hen in uwe hand geven. Toen strekte Jozua de spies, die

in zijne hand was, naar de stad aan. ¹⁹ Toen rees de achterlage haastelijk op van hare plaats, en zij liepen toe, met dat hij zijne hand uitgestrekt had, en kwamen aan de stad, en zij namen ze in, en zij haastten zich, en staken de stad aan met vuur.

²⁰ Als de mannen van Ai zich achterom keerden, zoo zagen zij, en ziet, de rook der stad ging op naar den hemel; en zij hadden geene ruimte om herwaarts of derwaarts te vlieden: want het volk, dat naar de woestijn vlugte, keerde zich tegen degenen, die ^a *Aza* nageoegen.

²¹ En Jozua en gansch Israël, ziende, dat de achterlage de stad ingenomen had, en dat de rook der stad opging, zoo keerden zij zich om, en sloegen de mannen van Ai.

²² Ook kwamen die uit de stad hun te gemoet, zoodat zij in het midden der Israëlieten waren, deze van hier en gene van daar; en ^d *4* zij sloegen hen, totdat geen overige onder hen overbleef, noch die ontkwam.

²³ Doch den koning van Ai grepen zij levend, en zij bragten hem tot Jozua.

²⁴ En het geschiedde, toen de Israëlieten een einde gemaakt hadden van al de inwoners van Ai te doden, op het veld, in de woestijn, in dewelke zij hen nagejaagd hadden, en dat zij allen door de scherpte des zwaards gevallen waren, totdat zij allen vernield waren; zoo keerde zich gansch Israël naar Ai, en zij sloegen ze met de scherpte des zwaards.

²⁵ En het geschiedde, dat allen, die te dien dage vielen, zoo mannen als vrouwen, waren twaalf duizend, al te zamen lieden van Ai.

²⁶ Jozua trok ook zijne hand niet terug, die hij met de spies had uitgestrekt, totdat hij al de inwoners van Ai verbannen had.

²⁷ ^e *Alleenlijk* roofden de Israëlieten voor zich zelve het vee en den buit derzelver stad, ^f naar het woord des HEEREN, dat Hij Jozua geboden had.

²⁸ Jozua nu verbrande Ai, en hij stelde haar tot eene eeuwigen hoop, ter verwoesting, tot op dezen dag.

²⁹ En den koning van Ai hing hij aan een hout, tot aan den avondstond: en ^g omtrent den ondergang der zon gebod Jozua, dat men zijn dood lichaam van het hout afname; en zij wierpen het aan de deur der stadspoort, en rigtten daarop eenen grooten steenhoop, zijnde tot op dezen dag.

³⁰ Toen bouwde Jozua een altaar den HEERE, den God van Israël, op den berg Ebal;

³¹ ^h *Gelijk* als Mozes, de knecht des HEEREN, den kinderen Israëls geboden had, achtervolgens hetgeen geschreven is in het wetboek van Mozes; en een altaar van geheele steenen, over dewelke men geen ijzer bewoogen had; en daarop offerden zij den HEERE brandofferen, ook offerden zij dankofferen.

³² ⁱ *Aldar* schreef hij ook op steenen een dubbel van de wet van Mozes, hetwelk hij geschreven heeft voor het aangezicht der kinderen Israëls.

³³ En gansch Israël met zijne oudsten, en amblieden, en zijne regters, stonden aan deze en aan gene zijde der ark, voor de levietische priesteren, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, zoo vreemdelingen als inboorlingen, eene helft daarvan tegenover den berg Gerizim, en eene helft daarvan tegenover den berg Ebal, gelijk als Mozes, de knecht des HEEREN, bevolen had; om het volk van Israël in het eerst te zegenen.

³⁴ En daarna las hij overluid al de woorden der wet, de zegening en den

J. v. C.
1451.

^d Deut. 7:2.

^e Num. 31:22.

^f Joz. 8:2.

^g Deut. 21:22.

^h Ex. 20:25.

ⁱ Deut. 27:4.

^j Deut. 27:3.

J. v. C.
1451.

vloek, naar alles, wat in het wetboek geschreven staat.

35 Daar was niet één woord van al hetgeen Mozes geboden had, dat Jozua niet overluide las & voor de geheele gemeente van Israël, en de vrouwen, en de kleine kinderen, en de vreemdelingen, die in het midden van hen wandelden.

HOOFDSTUK 9.

De koningen van Kanaän besluiten eenparig Israël te beoorlogden, vs. 1. De Gibeonieten, zich houdende uit verre landen te komen, sluiten een verdrag tot ligfchehoud, 5. Hun bedrog ontdekt, 16. Het verdrag blijft om des eeds wil, 18; maar zij worden tot hunne straf dienstknechten der Israëlieten gemaakt, 21.

EN het geschiedde, toen dit hoorden al de koningen, die aan deze zijde der Jordaan waren, op het gebergte, en in de laagte, en aan alle havens der groote zee, tegenover den Libanon: de Hethieten, en de Amorieten, de Kanaänieten, de Fereziëten, de Hevieten, en de Jebusieten;

2 Zoo vergaderden zij zich samen, om tegen Jozua en tegen Israël te krijgen, eenmoedighk.

3 Als de inwoners te Gibeon hoorden, wat Jozua met Jericho en met Ai gedaan had,

4 Zoo handelden zij ook arglistighk, en gingen heen, en veinsden zich gezanten te zijn, en zij namen oude zakken op hunne ezels, en oude en gescheurde, en zamengebondene lederen wijnzakken;

5 Ook oude en bevelte schoenen aan hunne voeten, en zij hadden oude kleederen aan, en al het brood, dat zij op hunne reize hadden, was droog en beschimmeld.

6 En zij gingen tot Jozua in het leger te Gilgal, en zij zeiden tot hem en tot de mannen van Israël: Wij zijn gekomen uit een ver land, zoo maakt nu een verbond met ons.

7 Toen zeiden de mannen van Israël tot de Hevieten: Misschien woont gijlieden in het midden van ons, hoe zullen wij dan een verbond met u maken?

8 Zij dan zeiden tot Jozua: Wij zijn uwe knechten. Toen zeide Jozua tot hen: Wie zijt gijlieden, en van waar komt gij?

9 Zij nu zeiden tot hem: Uwe knechten zijn uit een zeer ver land gekomen, om den naam des HEEREN, uws Gods: want wij hebben zijn gerucht gehoord, en alles wat Hij in Egypte gedaan heeft;

10 En alles wat Hij gedaan heeft aan de twee koningen der Amorieten, die aan gene zijde der Jordaan waren, Sihon, den koning van Hesbon, en Og, den koning van Bazan, die te Astharoth woonde.

11 Daarom spraken tot ons onze oudsten, en al de inwoners onzes lands, zeggende: Neemt reiskost met u in uwe handen op de reize, en gant hun te ontmoet, en zegt tot hen: Wij zijn ulieder knechten, zoo maakt nu een verbond met ons.

12 Dit ons brood hebben wij warm tot onzen teerkost uit onze huizen genomen, ten dage toen wij uittogen om tot ulieden te reizen; maar ziet, nu is het droog, en het is beschimmeld;

13 En deze lederen wijnzakken, die wij gevuld hebben, waren nieuw, maar ziet, zij zijn gescheurd; en deze onze kleederen, en onze schoenen zijn oud geworden, van wege deze zeer lange reis.

14 Toen namen de mannen van hunnen reiskost; en zij vraagden het den mond des HEEREN niet.

15 En Jozua maakte vrede met hen, en hij maakte een verbond met hen, dat hij hen bij het leven behouden zoude; en de oversten der vergadering zwoeren hun.

16 En het geschiedde ten einde van drie dagen, nadat zij het verbond met hen gemaakt hadden, zoo hoorden zij, dat zij hunne naburen waren, en dat zij in het midden van hen waren wonende.

17 Want toen de kinderen Israëls voorttogen, zoo kwamen zij ten derden dage aan hunne steden: hunne steden nu waren Gibeon, en Cheffra, en Beëröth, en Kirjath-Jeakim.

18 En de kinderen Israëls sloegen ze niet, omdat de oversten der vergadering hun gezworen hadden bij den HEERE, den God Israëls: daarom murmurde de gansche vergadering tegen de oversten.

19 Toen zeiden al de oversten tot de gansche vergadering: Wij hebben hun gezworen bij den HEERE, den God Israëls; daarom kunnen wij hen niet aantasten.

20 Dit zullen wij hun doen, dat wij hen bij het leven behouden, opdat geen groote toorn over ons zij, om des eeds wil, dien wij hun gezworen hebben.

21 Verder zeiden de oversten tot hen: Laat hen leven, en laat ze houthouwers en waterputters zijn der gansche vergadering, gelijk de oversten tot hen gezegd hebben.

22 En Jozua riep hen, en sprak tot hen, zeggende: Waarom hebt gijlieden ons bedrogen, zeggende: Wij zijn zeer verre van ulieden gezeten, daar gij in het midden van ons zijt wonende?

23 Nu dan, vervloekt zijt gijlieden! en onder ulieden zullen niet afgesneden worden knechten, noch houthouwers, noch waterputters ten huize mijns Gods.

24 Zij dan antwoornden Jozua, en zeiden: Dewijl het aan uwe knechten zekerlijk was te kennen gegeven, dat de HEERE, uw God, zijnen knecht Mozes geboden heeft, dat Hij ulieden al dit land geve, en al de inwoners des lands voor ulieder aangezicht verdelgen zoude, zoo vreesden wij onzes levens zeer voor ulieder aangezigten; daarom hebben wij deze zank gedaan.

25 En nu, zie, wij zijn in uwe hand; doe, gelijk het goed en gelijk het recht is in uwe oogen ons te doen.

26 Zoo deed hij hun alzoo, en hij verloor hen van de hand der kinderen Israëls, dat zij hen niet doodsloten.

27 Alzoo gaf hen Jozua over ten zelven dage tot houthouwers en waterputters der vergadering, en dat tot het altaar des HEEREN, tot dezen dag toe, aan de plaats, die Hij verkiezen zoude.

HOOFDSTUK 10.

Vijf koningen der Kanaänieten verbinden zich om Gibeon te belegeren, vs. 1. Die van Gibeon verzoeken hulp van Jozua, 6; die optrekt en hen verslaat, 7. De Heere werpt hagelstenen op hen, 11. Zon en maan staan ontrent een dag stil op Jozua's begerste, 13. De vijf koningen verbergen zich in een spelook bij Makkéda, 16. Jozua sluit hen er in, 18; en laat hen ter dood brengen, 22. Jozua neemt Makkéda, Libna, Lachis, Eglon, Hebron en Debir in en overwint derzelver koningen, 28. Jozua keert weder naar Gilgal, 43.

HET geschiedde nu, toen Adóni-Zédek, de koning van Jeruzalem, gehoord had, dat Jozua Ai ingenomen en haar verbannen had, en aan Ai en haren koning alzoo gedaan had, gelijk als hij aan Jericho en haren koning gedaan had; en al de inwoners van Gibeon vrede met Israël gemaakt hadden, en in derzelver midden waren;

2 Zoo vreesden zij zeer: want Gibeon was eene groote stad, als eene der koninklijke steden; ja zij was grooter dan Ai, en al hare mannen waren sterker.

J. v. C.
1451.

Deut. 31: 11.

a Num. 21: 24,
33.
Deut. 1: 4.

b Deut. 7: 1, 2.

a Joz. 6: 15.

b Joz. 9: 15.

J. v. C.
1451.

3 Daarom zond Adóni-Zédek, koning van Jerúzalem, tot Hoham, den koning van Hebron, en tot Pir-am, den koning van Jarmuth, en tot Jafia, den koning van Lachis, en tot Debir, den koning van Eglon, zeggende:

4 Komt op tot mij en helpt mij, dat wij Gibeon slaan; omdat zij vrede gemaakt heeft met Jozua en met de kinderen Israëls.

5 Toen werden verzameld en kwamen op, vijf koningen der Amorieten, de koning van Jerúzalem, de koning van Hebron, de koning van Jarmuth, de koning van Lachis, de koning van Eglon, zij en al hunne legers; en zij belegerden Gibeon, en krijden tegen haar.

6 De mannen nu van Gibeon zonden tot Jozua, in het leger te Gilgal, zeggende: Trek uwe handen niet af van uwe knechten, kom haastelijk tot ons op, en verlos ons, en help ons: want al de koningen der Amorieten, die op het gegergte wonen, hebben zich tegen ons vergaderd.

7 Toen toog Jozua op van Gilgal, hij en al het krijgsvolk met hem, en alle strijdbare helden.

8 Want de HEERE had tot Jozua gezegd: Vrees u niet voor hen, want Ik heb ze in uwe hand gegeven; niemand van hen zal voor u aangezicht bestaan.

9 Alzo kwam Jozua snelijk tot hen; den ganschen nacht over was hij van Gilgal opgetrokken.

10 En de HEERE verschrikte hen voor het aangezicht van Israël: en hij sloeg hen met eenen grooten slag te Gibeon, en vervolgde hen op den weg, waar men naar Beth-horon opgaat, en sloeg hen tot Azéka en tot Makkéda toe.

11 Het geschiedde nu, toen zij voor het aangezicht van Israël vlugten, zijnde in den afgang van Beth-horon, zoo wierp de HEERE groote steenen op hen vanden hemel, tot Azéka toe, dat zij stierven: daar waren er meer, die van de hagelsteenen stierven, dan die de kinderen Israëls met het zwaard doodden.

12 Toen sprak Jozua tot den HEERE, ten dage als de HEERE de Amorieten voor het aangezicht der kinderen Israëls overgaf, en zeide voor de oogen der Israëlieten: Zon, sta stil te Gibeon, en gij maan, in het dal van Ajalon!

13 En de zon stond stil, en de maan bleef staan, totdat zich het volk aan zijne vijanden gewroken had. Is dit niet geschreven in het boek des opregten? De zon nu stond stil in het midden des hemels, en haastte niet onder te gaan omtrent eenen volkomenen dag.

14 En er was geen dag aan dezen gelijk, voor hem noch na hem, dat de HEERE de stem eens mans alzo verhoorde: want de HEERE streed voor Israël.

15 Toen keerde Jozua weder, en gansch Israël met hem, naar het leger te Gilgal.

16 Maar die vijf koningen waren gevloden, en hadden zich verborgen in de spelonk bij Makkéda.

17 En aan Jozua werd gebodschapt, mits te zeggen: Die vijf koningen zijn gevonden, verborgen in de spelonk bij Makkéda.

18 Zoo zeide Jozua: Wentelt groote steenen voor den mond der spelonk, en stelt mannen daarvoor om hen te bewaren.

19 Maar staat gijlieden niet stil, jaagt uwe vijanden achterna, en slaat hen in den staart: want hen in hunne steden niet komen, want de HEERE, uw God, heeft ze in uwe hand gegeven.

20 En het geschiedde, toen Jozua en de kinderen Israëls geëindigd hadden hen met eenen zeer grooten slag te slaan, totdat zij vernield waren; en dat de

overgeblevenen, die van hen overgebleven waren, in de vaste steden gekomen waren:

21 Zoo keerde al het volk tot Jozua in het leger, bij Makkéda, in vrede; niemand had zijne tong tegen de kinderen Israëls geroerd.

22 Daarna zeide Jozua: Opend den mond der spelonk, en brengt tot mij uit die vijf koningen, uit die spelonk.

23 Zij nu deden alzo, en bragten tot hem uit die vijf koningen, uit de spelonk: den koning van Jerúzalem, den koning van Hebron, den koning van Jarmuth, den koning van Lachis, den koning van Eglon.

24 En het geschiedde, als zij die koningen uitgebragt hadden tot Jozua, zoo riep Jozua al de mannen van Israël, en hij zeide tot de oversten des krijgsvolks, die met hem getogen waren: Treedt toe, zet uwe voeten op de halzen dezer koningen. En zij traden toe, en zetten hunne voeten op hunne halzen.

25 Toen zeide Jozua tot hen: Vrees niet en ontzet u niet, zijt sterk en hebt goeden moed: want alzo zal de HEERE aan al uwe vijanden doen, tegen dewelke gijlieden strijdt.

26 En Jozua sloeg hen daarna, en doodde ze, en hing ze aan vijf houten; en zij hingen aan de houten tot den avond.

27 En het geschiedde, ten tijde als de zon onderging, beval Jozua, dat men hen van de houten afname, en zij wierpen hen in de spelonk, alwaar zij verborgen geweest waren; en zij leidden groote steenen voor den mond der spelonk, die daar zijn tot op dezen zelden dag.

28 Op denzelven dag nam ook Jozua Makkéda in, en sloeg haar met de scherpte des zwaards; daartoe verbande hij derzelver koning, henlieden en alle ziel, die daarin was: hij liet geene overigen overblijven; en hij deed den koning van Makkéda, gelijk als hij den koning van Jericho gedaan had.

29 Toen toog Jozua door, en gansch Israël met hem, van Makkéda naar Libna, en hij krigde tegen Libna.

30 En de HEERE gaf dezelve ook in de hand van Israël, met haren koning; en hij sloeg haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was: hij liet daarin geene overigen overblijven; en hij deed derzelver koning, gelijk als hij den koning van Jericho gedaan had.

31 Toen toog Jozua voort, en gansch Israël met hem van Libna naar Lachis; en hij belegerde haar en krigde tegen haar.

32 En de HEERE gaf Lachis in de hand van Israël; en hij nam haar in op den tweeden dag, en hij sloeg haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was, naar alles, wat hij aan Libna gedaan had.

33 Toen trok Horam, de koning van Gezer, op, om Lachis te helpen; maar Jozua sloeg hem en zijn volk, totdat hij hem geene overigen overliet.

34 En Jozua trok voort van Lachis naar Eglon, en gansch Israël met hem; en zij belegerden haar en krigden tegen haar.

35 En zij namen haar in ten zelden dage, en sloegen haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was, verbande hij op denzelven dag, naar alles, wat hij aan Lachis gedaan had.

36 Daarna toog Jozua op, en gansch Israël met hem, van Eglon naar Hebron, en zij krigden tegen haar.

37 En zij namen haar in, en sloegen haar met de scherpte des zwaards, zoo haren koning als al hare steden, en alle

J. v. C.
1451.c Deut. 21:25.
Joz. 8:29.

J. v. C.
1451.

ziel, die daarin was : hij liet niemand in het leven overig blijven, naar alles, wat hij aan Eglon gedaan had; en hij verbande haar, en alle ziel, die daarin was.

38 Toen keerde Jozua, en gansch Israël met hem, naar Debir, en hij krüigde tegen haar.

39 En hij nam haar in, met haren koning, en al hare steden, en zij sloegen haar met de scherpte des zwaards, en verbande alle ziel, die daarin was : hij liet geene overigen overblijven; gelijk als hij aan Hebron gedaan had, alzoo deed hij aan Debir en haren koning, en gelijk als hij aan Libna en haren koning gedaan had.

40 Alzoo sloeg Jozua het gansche land, het gebergte, en het zuiden, en de laagte, en de adooptingen der wateren, en al hunne koningen, hij liet geene overigen overblijven, ja hij verbande alles, wat adem had, gelijk als de HEERE, de God Israëls, geboden had.

41 En Jozua sloeg hen van Kades-Barnea en tot Gaza toe, ook het gansche land Gosen, en tot Gibeon toe.

42 En Jozua nam al deze koningen en hun land op eenmaal : want de HEERE, de God Israëls, streed voor Israël.

43 Toen keerde Jozua weder, en gansch Israël met hem, naar het leger te Gilgal.

HOOFDSTUK 11.

De overige koningen van Kanaän verzamelen zich aan het water Merom ten strijde tegen Israël, vs. 1. God bevoordigt Jozua, 6. Jozua overvalt en verplaat hen allen, 7. Hij neemt hunne steden in, plundert ze en doodt de inwoners, 12. Gibeon alleen maakt vrede met de Israëlieten, 19. De Enakieten worden uitgeroeid, 21; behalve die te Gaza, Gath en Asdot, 22.

1450.

HET geschiedde daarna, als Jabin, de koning van Hazor, dit hoorde, zoo zond hij tot Jobab, den koning van Madon, en tot den koning van Shimron, en tot den koning van Aehsaf,

2 En tot de koningen, die tegen het noorden op het gebergte, en op het vlakke, tegen het zuiden van Cinneroth, en in de laagte, en in Nafoth-Dor, aan de zee waren;

3 Tot de Kanaanieten tegen het oosten en tegen het westen, en de Amorieten, en de Hethieten, en de Ferizieten, en de Jebusieten op het gebergte, en de Hevieten onder aan Hermon, in het land van Mizpa.

4 Deze nu togen uit, en al hunne heirlegers met hen; veel volks, als het zand, dat aan den oever der zee is, in veelheid; en zeer vele paarden en wagens.

5 Al deze koningen werden vergaderd, en kwamen en legerden zich samen aan de wateren van Merom, om tegen Israël te krijgen.

6 En de HEERE zeide tot Jozua: Vrees niet voor hunne aangezichten, want morgen omtrent dezen tijd zal Ik hen altoesder verslagen geven voor het aangezicht van Israël; hunne paarden zult gij verlammen, en hunne wagenen met vuur verbranden.

7 En Jozua, en al het krijgsvolk met hem, kwam snellig over hen aan de wateren van Merom, en zij overvielen hen.

8 En de HEERE gaf hen in de hand van Israël, en zij sloegen hen, en zij joegen hen na tot groot Zidon toe, en tot Misrefoth-maim, en tot het dal Mizpe tegen het oosten; en zij sloegen hen, totdat zij geene overigen onder hen overlieten.

9 Jozua nu deed hun, gelijk hem de HEERE gezegd had : hunne paarden verlamde hij, en hunne wagenen verbrande hij met vuur.

10 En Jozua keerde weder ter zelfver tijd, en hij nam Hazor in; en haren koning sloeg hij met het zwaard; want Hazor was te voren het hoofd van al deze koningrijken.

11 En zij sloegen alle ziel, die daarin was, met de scherpte des zwaards, die verbannende : er bleef niets overig, dat adem had; en Hazor verbrande hij met vuur.

12 En Jozua nam al de steden dezer koningen in, en al hare koningen, en hij sloeg hen met de scherpte des zwaards, hen verbannende, * gelijk als Mozes, de knecht des HEEREN, geboden had.

13 Alleenlijk verbrandden de Israëlieten geene steden, die op hare heuvelen stonden, behalve Hazor alleen, dat verbrande Jozua.

14 En al den roef dezer steden, en het vee, roofden de kinderen Israëls voor zich : alleenlijk sloegen zij al de menschen met de scherpte des zwaards, totdat zij hen verdelgen, zij lieten niet overblijven wat adem had.

15 * Gelijk als de HEERE Mozes, zijnen knecht, geboden had, * alzoo gebod Mozes aan Jozua; en alzoo deed Jozua : hij deed er niet een woord af van alles, wat de HEERE Mozes geboden had.

16 Alzoo nam Jozua al dat land in, het gebergte, en al het zuiden, en al het land van Gosen, en de laagte, en het vlakke veld, en het gebergte Israëls, en zijne laagte.

17 Van den kalen berg, die opwaarts naar Seir gaat, tot Baal-Gad toe, in het dal van den Libanon, onder aan den berg Hermon : al hunne koningen nam hij ook, en sloeg hen, en doodde hen.

18 Vele dagen voerde Jozua krijg tegen al deze koningen.

19 Er was geene stad, die vrede maakte met de kinderen Israëls, behalve de Hevieten, inwoners van Gibeon; zij namen ze allen in door krijg.

20 Want het was van den HEERE, hunne harten te verstokken, dat zij Israël met oorlog te gemoet gingen, opdat hij hen verbannen zoude, dat hun geene genade geschiedde, maar opdat hij hen verdelgen zoude, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

21 Te dier tijd nu kwam Jozua, en roeide de Enakieten uit, van het gebergte, van Hebron, van Debir, van Anab, en van het gansche gebergte van Juda, en van het gansche gebergte van Israël: Jozua verbande hen met hunne steden.

22 Er bleef niemand van de Enakieten overig in het land der kinderen Israëls: alleenlijk bleven zij overig te Gaza, te Gath, en te Asdot.

23 Alzoo nam Jozua al dat land in, naar alles, wat de HEERE tot Mozes gesproken had; en Jozua gaf het Israël ten erve, naar hunne afdelingen, naar hunne stammen. En het land rustte van den krijg.

HOOFDSTUK 12.

Optelling der verslagene koningen en hunne rijken, die Israël erfelijk zou bezitten, eerst ten tijde van Mozes aan gene zijde der Jordaan, vs. 1. Daarna door Jozua op deze zijde, 7. Te samen een en dertig koningen, 24.

DIT nu zijn de koningen des lands, die de kinderen Israëls geslagen hebben, en hun land erfelijk bezaten, aan gene zijde der Jordaan, tegen den opgang der zon; van de beek Arnon af tot den berg Hermon, en het gansche vlakke veld tegen het oosten :

2 Sihon, de koning der Amorieten, die te Hesbon woonde; die van Arôr af heerschte, welke aan den oever der beek Arnon is, * en oer het midden der beek, en de helft van Gilead, en tot aan de

J. v. C.
1450.a Deut. 20. 16,
17.
Joz. 10. 10.b Ex. 23. 32, 33,
34. 12.
Num. 33. 32.c Deut. 7. 2.
20. 16.

1445.

1452.

a Deut. 3. 8, 16.

J. v. C.
1432.

beek Jabbok, de landpale der kinderen Ammons.

3 En over het vlakke veld tot aan de zee van Cinneroth tegen het oosten, en tot aan de zee des vlakken velds, de Zoutzee, tegen het oosten, op den weg naar Beth-Jesimoth; en van het zuiden beneden Asdoth-Pisga.

4 b Daartoe de landpale van Og, den koning van Bazan, die van het overblijfsel der reuzen was, wonende te Astharoth en te Edrei.

5 En heerschte over den berg Hermon, en over Salcha, en over geheel Bazan, tot aan de landpale der Gezurieten, en der Maachathieten; en de helft van Gilead, de landpale van Sihon, den koning van Hesbon.

6 Mozes, de knecht des HEEREN, en de kinderen Israëls sloegen hen, en Mozes, de knecht des HEEREN, gaf aan de Rubenieten, en de Gadieten, en aan den halven stam van Manasse, dat land tot eene erfelijke bezitting.

7 Dit nu zijn de koningen des lands, die Jozua sloeg, en de kinderen Israëls, 4 aan deze zijde der Jordaan tegen het westen, van Baal-Gad aan, in het dal van den Libanon, en tot aan den kalen berg, die naar Seir opgaat; en Jozua gaf het aan de stammen Israëls tot eene erfelijke bezitting, naar hunne afdeelingen.

8 Wat op het gebergte, en in de laagte, en in het vlakke veld, en in de afloopingen der wateren, en in de woestijn, en tegen het zuiden was: de Hethieten, de Amorieten, en Kanaänieten, de Ferizieten, de Hevieten, en de Jebusieten.

9 De koning van Jericho, een; de koning van Ai, die ter zijde van Beth-El is, een;

10 De koning van Jeruzalem, een; de koning van Hebron, een;

11 De koning van Jarmuth, een; de koning van Lachis, een;

12 De koning van Eglon, een; de koning van Gazer, een;

13 De koning van Debir, een; de koning van Geder, een;

14 De koning van Horma, een; de koning van Harad, een;

15 De koning van Libna, een; de koning van Adullam, een;

16 De koning van Makkeda, een; de koning van Beth-El, een;

17 De koning van Tappuah, een; de koning van Hefer, een;

18 De koning van Afek, een; de koning van Lassaron, een;

19 De koning van Madon, een; de koning van Hazor, een;

20 De koning van Simron Meron, een; de koning van Achsaf, een;

21 De koning van Taanach, een; de koning van Megiddo, een;

22 De koning van Kedes, een; de koning van Joknean, aan den Karmel, een;

23 De koning van Dor, tot Nafath-Dor, een; de koning der Heidenen te Gilgal, een;

24 De koning van Thirza, een. Al deze koningen zijn een en dertig.

HOOFDSTUK 13.

Goddelijke aanwijzing aan Jozua omtrent het land, dat tot nog toe was overgebleven, en bevel om het onder de negen en een halven stam te verdeelen, vs. 1. Kort verhaal van de door Mozes behaalde overwinningen aan gene zijde der Jordaan, 9. De oorzaak, waarom de Levieten geen erfdeel ontvingen, 14. Het deel der Rubenieten, 15. Gadieten en den halven stam Manasse, 29. Vernieuwde aanwijzing, waarom den Levieten geen erfdeel gegeven is, 33.

JOZUA nu was oud, wel bedaad; en de HEERE zeide tot hem: Gij zijt

oud geworden, wel bedaad, en er is zeer veel lands overgebleven, om dat erfelijk te bezitten.

2 Dit is het land, dat overgebleven is: al de grenzen der Filistijnen en het gansche Gezur.

3 Van de Siebor, die voor aan Egypte is, tot aan de landpale van Ekron tegen het noorden, dat den Kanaänieten toegerekend wordt; vijf vorsten der Filistijnen, de Gazatiet en Asdothiet, de Askeloniet, de Gethiet en Ekroniet, en de Avvieten.

4 Van het zuiden, het gansche land der Kanaänieten, en Meära, die van de Sidoniërs is, tot Afek toe, tot aan de landpale der Amorieten.

5 Daartoe het land der Giliatien, en de gansche Libanon tegen den opgang der zon, van Baal-Gad, onder aan den berg Hermon, tot aan den ingang van Hamath.

6 Allen, die op het gebergte wonen van den Libanon aan tot Misrefoth-maim toe, al de Sidoniërs: Ik zal hen verdrijven van het aangezicht der kinderen Israëls: alleenlijk maak, dat het Israël ten erfdale valle, gelijk als Ik u geboden heb.

7 En nu, deel dit land tot een erfdeel aan de negen stammen, en aan den halven stam van Manasse:

8 Met denwelken de Rubenieten en Gadieten hunne erfenis ontvangen hebben; dewelke Mozes hunlieden gaf aan gene zijde der Jordaan tegen het oosten, gelijk als Mozes, de knecht des HEEREN, hun gegeven had:

9 Van Aröer aan, die aan den oever der beek Arnon is, en de stad, die in het midden der beek is, en al het vlakke land van Médeba tot Dibon toe;

10 En al de steden van Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon geregeerd heeft, tot aan de landpale der kinderen Ammons;

11 En Gilead, en de landpale der Gezurieten, en der Maachathieten, op den ganschen berg Hermon, en gansche Bazan, tot Salcha toe;

12 Het gansche koninkrijk van Og in Bazan, die geregeerd heeft te Astharoth en te Edrei: deze is overig gebleven uit het overblijfsel der reuzen, dewelke Mozes heeft verslagen, en heeft ze verdreven.

13 Doch de kinderen Israëls verdreven de Gezurieten en de Maachathieten niet; maar Gezur en Maachath woonden in het midden van Israël tot op dezen dag.

14 Alleenlijk gaf bij den stam Levi geen erfenis. De vuurofferen Gods, des HEEREN van Israël, zijn zijne erfenis, gelijk als Hij tot hem gesproken had.

15 Alzoo gaf Mozes aan den stam der kinderen van Ruben, naar hunne huisgezinnen,

16 Dat hunne landpale was van Aröer af, dat aan den oever der beek Arnon is, en de stad, die in het midden der beek is, en al het vlakke land tot Médeba toe;

17 Hesbon en al hare steden, die in het vlakke land zijn, Dibon, en Bamoth-Baal, en Beth-Baal-Meon.

18 En Jahza, en Kedemöth, en Meaath.

19 En Kirjathaim, en Sibma, en Zeret-Hassahar op den berg des dals,

20 En Beth-Peor, en Asdoth-Pisga, en Beth-Jesimoth;

21 En alle steden des vlakken lands, en het gansche koninkrijk van Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon geregeerde, denwelken Mozes geslagen heeft, metzaders de vorsten van Midian, Evi, en Rekem, en Zur, en Hur, en Reba, geweldigen van Sihon, inwoners des lands.

J. v. C.
1433.

Deut. 1: 4.

Num. 21: 23.
32: 33.

Jor. 10: 40.

1431.

1430.

1445.

J. v. C.
1445.a Num. 31:8,
32:5.Num. 34:14,
15.

22 Daartoe hebben de kinderen Israëls met het zwaard gedood = Bileam, den zoon van Beor, den voorzetter, nevens degenen, die van hen verslagen zijn.

23 De landpale nu der kinderen van Ruben was de Jordaan, en derzelve landpale: ^b dat is het erfdeel der kinderen van Ruben, naar hunne huisgezinnen, steden en hare dorpen.

24 En aan den stam van Gad, aan de kinderen van Gad, naar hunne huisgezinnen, gaf Mozes.

25 Dat hunne landpale was Jazeer, en al de steden van Gilead, en het halve land der kinderen Ammons, tot Aroer toe, die voor aan Rabba is;

26 En van Hesbon af tot Ramath-Mizpe en Betönim; en van Mahanaim tot aan de landpale van Debir;

27 En in het dal, Beth-haram, en Beth-nimra, en Sukkoth, en Zefon, wat overig was van het koninkrijk van Sihon, den koning te Hesbon; de Jordaan en hare landpale, tot aan het einde der zee van Cinnereth, over de Jordaan, tegen het oosten.

28 Dat is het erfdeel der kinderen van Gad, naar hunne huisgezinnen: de steden en hare dorpen.

29 Verder had Mozes aan den halven stam van Manasse *eene erfenis* gegeven, die aan den halven stam der kinderen van Manasse bleef, naar hunne huisgezinnen;

30 Zoodat hunne landpale was van Mahanaim af, het gansche Bazan, het gansche koninkrijk van Og, den koning van Bazan, en al de vlekken van Jatr, die in Bazan zijn, zestig steden.

31 En het halve Gilead, en Astharöth, en Edré, steden des koninkrijks van Og in Bazan, waren van de kinderen van Machir, den zoon van Manasse, *namelijk* de helft der kinderen van Machir, naar hunne huisgezinnen.

32 Dat is het, wat Mozes ten erve uitgedeeld had in de weiden van Moab, op gene zijde der Jordaan van Jericho, tegen het oosten.

33 Maar aan den stam van Levi gaf Mozes geen erfdeel: ^c de HEERE, de God Israëls, is zelf hunlieder erfdeel, gelijk als Hij tot hen gesproken heeft.

HOOFDSTUK 14.

Selklingen aangaande de verdeling des lands, vs. 1. Kaleb begeert voor zich Hebron, overeenkomstig eene belofte van Mozes; Jozua willett zijne bezeepte in, 6.

circa 1444.

a Num. 34:17.

b Num. 26:55.

DIT is nu hetgeen de kinderen Israëls geërft hebben in het land Kanaän: ^a hetwelk de priester Eleazar, en Jozua, de zoon van Nun, en de hoofden der vaderen van de stammen der kinderen Israëls, hun hebben doen erven;

2 Door het lot hunner erfenis, gelijk als de HEERE door de dienst van Mozes geboden had, ^b aangaande de negen stammen en den halven stam.

3 Want aan de twee stammen en den halven stam had Mozes een erfdeel gegeven op gene zijde der Jordaan; maar aan de Levieten had hij geen erfdeel onder hen gegeven.

4 Want de kinderen van Jozef waren twee stammen, Manasse en Efraim; en aan de Levieten gaven zij geen deel in het land, maar steden om te bewonen, en derzelve voorsteden voor hun vee en voor hunne bezitting.

5 Gelijk als de HEERE Mozes geboden had, alzoo deden de kinderen Israëls, en zij deelden het land.

6 Toen naderden de kinderen van Juda tot Jozua, te Gilgal, en Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keneziet, zeide tot hem: Gij weet ^c het woord, dat de HEERE tot Mozes, den man Gods, ge-

sproken heeft te Kades-Barnéa, ter oorzake van mij, en ter oorzake van u.

7 Ik was veertig jaren oud, toen Mozes, de knecht des HEEREN, mij uitgezonden heeft van Kades-Barnéa, om het land te verspieden; en ik hem antwoordt bracht, gelijk als het in mijn hart was.

8 Maar mijne broeders, die met mij opgegaan waren, deden het hart des volks smelten; ^d doch ik volhardde den HEERE, mijnen God, na te volgen.

9 Toen zwoer Mozes te dienzelven dage, zeggende: Indien niet het land, waarop uw voet getreden heeft, u en uwen kinderen ten erfdeel zal zijn in eeuwigheid! dewijl gij volhard hebt den HEERE, mijnen God, na te volgen.

10 En nu, zie, de HEERE heeft mij in het leven behouden, gelijk als Hij gesproken heeft: het zijn nu vijftien veertig jaren, sedert dat de HEERE dit woord tot Mozes gesproken heeft, toen Israël in de woestijn wandelde; en nu, zie, ik ben heden vijf en tachtig jaren oud.

11 Ik ben nog heden zoo sterk, gelijk als ik was ten dage, toen Mozes mij uitzond: gelijk mijne kracht toen was, alzoo is nu mijne kracht, tot den oorlog, en om ^e uit te gaan, en om in te gaan.

12 En nu, geef mij dit geberge, waarvan de HEERE te dien dage gesproken heeft: want gij hebt het te dienzelven dage gehoord, dat de Enakieten aldaar waren, en dat er groote vaste steden waren; of de HEERE met mij ware, dat ik hen verdroef, gelijk als de HEERE gesproken heeft.

13 Toen zegende hem Jozua, en hij gaf Kaleb, den zoon van Jefunne, Hebron ten erfdeel.

14 Daarom werd Hebron aan Kaleb, den zoon van Jefunne, den Keneziet, ten erfdeel tot op dezen dag: omdat hij volhard had den HEERE, den God Israëls, na te volgen.

15 De naam nu van Hebron was eertijds Kirjath-Arba, die een groot mensch geweest is onder de Enakieten. En het land rustte van den krijg.

HOOFDSTUK 15.

Bepaling van Juda's erfdeel, waarbij Kirjath-Arba aan Kaleb werd afgestaan, die de drie zonen van Enak van daar verdreef, vs. 1. Kaleb belooft zijne dochter aan dengene, die Kirjath-Saffer inneemt, 16. Othniel doet het, 17: zijne vrouw verkrijgt, op haar verzoek, eenig land tot bruidschap, 19. Opsomming der steden van Juda, 20. De Israëlieten konden de Jebusieten uit Jeruzalem niet verdrijven, 63.

EN het lot voor den stam der kinderen van Juda, naar hunne huisgezinnen, was: aan de landpale van Edom, de woestijn Zin, zuidwaarts, was het uiterste tegen het zuiden;

2 Zoodat hunne landpale, ^a tegen het zuiden, het uiterste van de Zoutzee was, van de tong af, die tegen het zuiden ziet;

3 En zij gaat uit naar het zuiden tot den opgang van Akrabbin, en gaat door naar Zin, en gaat op van het zuiden naar Kades-Barnéa, en gaat door Hebron, en gaat op naar Adar, en gaat om Karkaa;

4 En gaat door naar Azmon, en komt uit aan de beek van Egypte; en de uitgangen dezer landpale zullen naar de zee zijn. Dit zal uwe landpale tegen het zuiden zijn.

5 De landpale nu tegen het oosten zal de Zoutzee zijn, tot aan het uiterste der Jordaan; en de landpale, aan de zijde tegen het noorden, zal zijn van de tong der zee, van het uiterste der Jordaan.

6 En deze landpale zal opgaan tot Beth-hogla, en zal doorgaan van het noorden naar Beth-araba; en deze landpale zal opgaan tot den steen van Bohan, den zoon van Ruben.

J. v. C.
1446.

d Num. 14:24.

1445.

e Num. 27:17.
Deut. 31:2

a Num. 34:4.

c Num. 14:24.
Deut. 1:36.

J. v. C.
1444.

7 Verder zal deze landpale opgaan naar Debir, van het dal van Achor, en zal noordwaarts zien naar Gilgal, hetwelk tegen den opgang van Adinnim is, die aan het zuiden der beek is. Daarna zal deze landpale doorgaan tot het water van En-sémes, en hare uitgangen zullen wezen te En-rogel.

8 En deze landpale zal opgaan door het dal van den zoon van Hinno, aan de zijde van den Jebusiet van het zuiden, dezelve is Jeruzalem; en deze landpale zal opwaarts gaan tot de spits van den berg, die voor aan het dal van Hinno is, westwaarts, hetwelk in het uiterste van het dal der Refaïeten is, tegen het noorden.

9 Daarna zal deze landpale strekken van de hoogte des bergs tot aan de waterfontein Nethóah, en uitgaan tot de steden van het gebergte Efron. Verder zal deze landpale strekken naar Báala, deze is Kirjath-Jeárim.

10 Daarna zal deze landpale zich omkeeren van Báala tegen het westen, naar het gebergte Seir, en zal doorgaan aan de zijde van den berg Jeárim van het noorden, deze is Chesalón; en zij zal afkomen naar Beth-Sémes, en door Timma gaan.

11 Verder zal deze landpale uitgaan aan de zijde van Ekron, noordwaarts, en deze landpale zal strekken naar Sichron aan, en over den berg Báala gaan, en uitgaan te Jábneel; en de uitgangen dezzer landpale zullen zijn naar de zee.

12 De landpale nu tegen het westen zal zijn tot de groote zee en derzelver landpale. Dit is de landpale der kinderen van Juda rondom heen, naar hunne huisgezinnen.

13 Doch Kaleb, den zoon van Jefunne, had hij een deel gegeven in het midden der kinderen van Juda, naar den mond des HEEREN tot Jozua, de stad van Arba, vader van Enak, dat is Hebron.

14 En de Kaleb verdeef van daar de drie zonen van Enak, Sésal, en Ahiman, en Talmai, geboren van Enak.

15 En van daar toog hij opwaarts tot de inwoners van Debir (de naam van Debir nu was te voren Kirjath-Séfer).

16 En Kaleb zeide: Wie Kirjath-Séfer zal slaan, en nemen haar in, dien zal ik ook mijne dochter Achsa tot eenen vrouw geven.

17 Onthiel nu, de zoon van Kenaz, den broeder van Kaleb, nam haar in; en hij gaf hem Achsa, zijne dochter, tot eenen vrouw.

18 En het geschiedde, als zij tot hem kwam, zoo porde zij hem aan, om een veld van haren vader te begeeren; en zij sprong van den ezel af; toen sprak Kaleb tot haar: Wat is u?

19 En zij zeide: Geef mij eenen zegen; dewijl zij mij een dor land gegeven hebt, geef mij ook waterwellingen. Toen gaf hij haar hooge waterwellingen en lage waterwellingen.

20 Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Juda, naar hunne huisgezinnen.

21 De steden nu, van het uiterste van den stam der kinderen van Juda tot de landpale van Edom, tegen het zuiden, zijn: Kázeel, en Eder, en Jagur,

22 En Kina, en Dimóna, en Adáda,

23 En Kedes, en Hazor, en Jithnan,

24 Zif, en Telem, en Bálóth,

25 En Hazor-Hadathá, en Kerjóth,

(Hezron, dat is, Hazor),

26 Amán, en f Sema, en Mólada,

27 En Hazar-Gadda, en Hesmon, en Beth-Pálet,

28 En Hazar-Sual, en Beér-séba, en Bizjotheja,

29 Báala, en Ijim, en Azem,

30 En Elthólad, en Chesil, en g Horma,

31 En Ziklag, en Madmána, en Sanna,

32 En Lebaóth, en Silhim, en Afa, en Rimmon. Al deze steden zijn negen en twintig en hare dorpen.

33 In de langte zijn: Estháol, en Zora, en Asna,

34 En Zanoah, en En-gánnim, Tappháah, en Enam,

35 Jarmuth en Adullam, Socho en Azéka,

36 En Saaráim, en Adithaim, en Gederá, en Gedérotháim: veertien steden en hare dorpen.

37 Zenan, en Hadása, en Migdal-gad,

38 En Dilan, en Mizpe, en h Jokteel,

39 Lachis, en Bózkath, en Eglon,

40 En Chabbon, en Lahmas, en Chitlis,

41 En Gedéroth, Beth-Dagon, en Náama, en Makchéda: zestien steden en hare dorpen.

42 Libna, en Ether, en Asan,

43 En Jiftah, en Asna, en Neziab,

44 En Kehila, en Achzib, en Maréza: negen steden en hare dorpen;

45 Ekron, en hare onderhoorige plaatsen, en hare dorpen.

46 Van Ekron, en naar de zee toe, alle die aan de zijde van Asdod zijn, en hare dorpen;

47 Asdod, hare onderhoorige plaatsen en hare dorpen: Gaza, hare onderhoorige plaatsen en hare dorpen, tot aan de rivier van Egypte; en de i groote zee, en hare landpale.

48 Op het gebergte nu: Samir, en Jatthir, en Socho,

49 En Danna, en Kirjath-Sanna, die is Debir,

50 En Anab, en Estemo, en Anin,

51 En Gosen, en Holou, en Gilo: elf steden en hare dorpen.

52 Arab, en Duma, en Esan,

53 En Janum, en Beth-Tappháah, en Aféka,

54 En Humta, en Kirjath-Arba, die is Hebron, en Zior: negen steden en hare dorpen.

55 Maon, Karmel, en Zif, en Jutha,

56 En Jirzeel, en Jókdean, en Zanoah,

57 Kain, Gibea, en Timna: tien steden en hare dorpen.

58 Halhul, Beth-Zur, en Gedor,

59 En Máarath, en Beth-Anóth, en Elukon: zes steden en hare dorpen.

60 Kirjath-Baal, die is Kirjath-Jeárim, en Rabba: twee steden en hare dorpen.

61 In de woestijn: Beth-arába, Middin en Sechácha,

62 En Nibsan, en de Zoutstad, en Engedi: zes steden en hare dorpen.

63 Maar de kinderen van Juda konden de Jebusieten, inwoners van Jeruzalem, niet verdrijven: alzoo woonden de Jebusieten bij de kinderen van Juda te Jeruzalem, tot dezen dag toe.

HOOFDSTUK 16.

Het erfdeel van Jozefs kinderen, vs. 1. De landpale der Efraïmieten, 5; die sommige Kanaänieten niet verdrijven, maar alleen eijnsbaar maken, 10.

De kinderen van Jozef uit: van de Jordaan bij Jericho, aan het water van Jericho, oostwaarts, de woestijn opgaande van Jericho, door het gebergte Beth-El;

2 En het komt van Beth-El uit naar Luz; en het gaat door tot de landpale des Archies, tot Ataróth toe.

3 En het gaat af tegen het westen naar de landpale Jafeti, tot aan de landpale van het benedenste Beth-horon, en tot Gezer; en hare uitgangen zijn aan de zee.

4 Alzoo hebben hun erfdeel bekomen de kinderen van Jozef, Manasse en Efraim.

J. v. C.
1444.

g Rigt. 1.7.

h 2 Kon. 14.7.

i Num. 34.6.

Num. 34.6.

Joz. 14.15.

Rigt. 1.20.

Rigt. 1.10.

A Rigt. 2.20

Sch. 11.25.

Joz. 19.2.

J. v. C.
144.

5 De landpale nu der kinderen van Efraim, naar hunne huisgezinnen, is deze: te weten, de landpale hunns erfdeels was oostwaarts Atroch-Addar tot aan het bovenste Beth-horon.

6 En deze landpale gaat uit tegen het westen bij Michmetâth, van het noorden, en deze landpale keert zich om tegen het oosten naar Thâanath-Silo, en gaat door dezelve van het oosten naar Janôah;

7 En komt af van Janôah naar Atarôth en Nâharath, en stoot aan Jericho, en gaat uit aan de Jordaan.

8 Van Tapphah gaat deze landpale westwaarts naar de beek Kana, en hare uitgangen zijn aan de zee. Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Efraim, naar hunne huisgezinnen.

9 En de steden, die afgezonderd waren voor de kinderen van Efraim, waren in het midden van het erfdeel der kinderen van Manasse, al die steden en hare dorpen.

10 En zij verdreven de Kanaaniëten niet, die te Gezer woonden; alzoo woonden die Kanaaniëten in het midden der Efraïniëten tot op dezen dag; maar zij waren onder schatting dienende.

HOOFDSTUK 17.

Het erfdeel van Manasses stam, vs. 1. De vijf dorcbters van Zelafad ontvangen een erfdeel, 3. De landpale van Manasse nader opgegeven, 7. Zij maken de Kanaaniëten, die niet verdreven zijn, cijnsbaar, 12. Jozufs dubbele stam klagt, dat hun erfdeel te klein is, 14. Jozua wijst hun een strek aan ter uitbreiding, die hun niet behaart, omdat ze nog in de magt der Kanaaniëten is, 16; over welke Jozua hun de overwinning belooft, 17.

DE stam van Manasse had ook een lot, omdat hij de eerstgeborene van Jozef was: te weten Machir, de eerstgeborene van Manasse, de vader van Gilead; omdat hij een krijgsman was, zoo had hij Gilead en Bazan.

2 Ook hadden de overgeblevene kinderen van Manasse een lot, naar hunne huisgezinnen: te weten de kinderen van Abiëzer, en de kinderen van Helek, en de kinderen van Asriel, en de kinderen van Sechem, en de kinderen van Hefer, en de kinderen van Semida. Dit zijn de mannelijke kinderen van Manasse, den zoon van Jozef, naar hunne huisgezinnen.

3 Zelafad nu, de zoon van Hefer, den zoon van Gilead, den zoon van Machir, den zoon van Manasse, had geene zonen, maar dochters; en dit zijn de namen zijner dochteren: Machla en Noa, Hogla, Milka en Tirza.

4 Deze dan traden toe voor het aangezicht van Eleazar, den priester, en voor het aangezicht van Jozua, den zoon van Nun, en voor het aangezicht der oversten, zeggende: « De HEERE heeft Mozes geboden, dat men ons een erfdeel geven zou in het midden onzer broeders. Daarom gaf hij haar, naar den mond des HEEREN, een erfdeel in het midden der broeders van haren vader.

5 En aan Manasse vielen tien snoeren toe, behalve het land Gilead en Bazan, dat op gene zijde der Jordaan is.

6 Want de dochteren van Manasse erfdien een erfdeel in het midden zijner zonen; en het land Gilead hadden de overgeblevene kinderen van Manasse.

7 Zoodat de landpale van Manasse was van Aser af tot Michmetâth, die voor aan Sicheim is; en deze landpale gaat ter rechterhand tot aan de inwoners van En-Tapphah.

8 Manasse had wel het land van Tapphah, maar Tapphah zelf, aan de landpale van Manasse, hadden de kinderen van Efraim.

9 Daarna komt de landpale af naar de

beek Kana tegen het zuiden der beek. Deze steden zijn van Efraim in het midden der steden van Manasse; en de landpale van Manasse is aan het noorden der beek, en hare uitgangen zijn aan de zee.

10 Het was van Efraim tegen het zuiden, en tegen het noorden was het van Manasse, en de zee was zijne landpale; en aan het noorden stiet zij aan Aser, en aan het oosten aan Issaschar.

11 Want Manasse had, in Issaschar en in Aser, Beth-Sean en hare onderhoorige plaatsen, en Jibleam en hare onderhoorige plaatsen, en de inwoners te Dôr en hare onderhoorige plaatsen, en de inwoners te En-Dôr en hare onderhoorige plaatsen, en de inwoners te Thâanach en hare onderhoorige plaatsen, en de inwoners te Megiddo en hare onderhoorige plaatsen: drie landstreken.

12 En de kinderen van Manasse konden de inwoners van die steden niet verdrijven: want de Kanaaniëten wilden in hetzelfde land wonen.

13 En het geschiedde, als de kinderen Israëls sterk werden, zoo maakten zij de Kanaaniëten cijnsbaar; maar zij verdreven hen niet ganschelijk.

14 Toen spraken de kinderen van Jozef tot Jozua, zeggende: « Waarom hebt gij mij ten erfdeel maar een lot en een snoer gegeven, daar ik toch een groot volk ben, voor zoo veel de HEERE mij dus verre gezegend heeft?

15 Jozua nu zeide tot henlieden: « Dewijl gij een groot volk zijt, zoo ga op naar het woud, en houw daar voor u af in het land der Ferizieten en der Be-faïeten, dewijl u het gebergte van Efraim te eng is.

16 Toen zeiden de kinderen van Jozef: « Dat gebergte zou ons niet genoegzaam zijn; er zijn ook ijzeren wagens bij alle Kanaaniëten, die in het land des dals wonen, bij die te Beth-Sean en hare onderhoorige plaatsen, en die in het dal van Jizreël zijn.

17 Verder sprak Jozua tot het huis van Jozef, tot Efraim en tot Manasse, zeggende: « Gij zijt een groot volk, en gij hebt groote kracht, gij zult geen een lot hebben;

18 Maar het gebergte zal het uwe zijn; en dewijl het een woud is, zoo houw het af, zoo zullen zijne uitgangen de uwe zijn, want gij zult de Kanaaniëten verdrijven, al hebben zij ijzeren wagens, al zijn zij sterk.

HOOFDSTUK 18.

Oprigting van den tabernakel te Silo, vs. 1. Van daar zendt Jozua drie mannen uit van elken stam in het nog onverdeeld land, om dit in zeven deelen te verdeelen voor de zeven stammen, die nog geen erfdeel hadden ontvangen, 3. Jozua verdelst dat land bij het lot, 10. De stam Benjamin krijgt het eerste zijne gronden en steden, 11.

EN de ganache vergadering van de kinderen Israëls verzamelde zich te Silo, en zij rigten aldaar op de tent der samenkomst, nadat het land voor hen onderworpen was.

2 En er bleven overig onder de kinderen Israëls, aan dewelke zij hun erfdeel niet uitgedield hadden, zeven stammen.

3 En Jozua zeide tot de kinderen Israëls: « Hoe lang houdt gij u zoop sal, om voort te gaan, om het land te beërven, hetwelk de HEERE, de God uwer vaderen, u gegeven heeft?

4 Geefst voor ulieden drie mannen van elken stam, dat ik ze beënzende, en zij zich opmaken, en het land doorwandelen, en beschrijven hetzelfde naar hunne erven, en weder tot mij komen.

5 Zij nu zullen het deelen in zeven

J. v. C.
144.

e. Rig. 1.27.

n. Gen. 46.29.

n. Num. 26.34.
27.1.

n. Num. 27.1.

n. Num. 32.7.
36.2.

J. v. C.
1144.J. v. C.
1144.

deelen : Juda zal blijven op zijne landpale van het zuiden, en het huis van Jozef zal blijven op zijne landpale van het noorden.

6 En gijlieden zult het land beschrijven in zeven deelen, en tot mij herwaarts brengen, dat ik voor ulieden het lot hier werpe voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods.

7 Want de Levieten hebben geen deel in het midden van ulieden; maar het priesterschap des HEEREN is hun erfdeel. Gad nu, en Ruben, en de halve stam van Manasse, hebben hun erfdeel genomen op gene zijde der Jordaan, oostwaarts, hetwelk hun Mozes, de knecht des HEEREN, gegeven heeft.

8 Toen maakten zich die mannen op, en gingen heen. En Jozua gebod hun, die heengingen, om het land te beschrijven, zeggende : Gaat, en doorwandelt het land, en beschrijft het; komt dan weder tot mij, zoo zal ik ulieden hier het lot werpen, voor het aangezicht des HEEREN, te Silo.

9 De mannen dan gingen heen, en togen het land door en beschreven het, naar de steden, in zeven deelen, in een boek; en kwamen weder tot Jozua in het leger te Silo.

10 Toen wierp Jozua het lot voor hen te Silo, voor het aangezicht des HEEREN. En Jozua deelde aldaar den kinderen Israëls het land, naar hunne afdeelingen.

11 En het lot van den stam der kinderen van Benjamin kwam op, naar hunne huisgezinnen; en de landpale van hun lot ging uit tusschen de kinderen van Juda, en tusschen de kinderen van Jozef.

12 En hunne landpale was naar den hoek noordwaarts van de Jordaan : en deze landpale gaat opwaarts aan de zijde van Jericho van het noorden, en gaat op door het gebergte westwaarts, en hare uitgangen zijn aan de woestijn van Beth-aven.

13 En van daar gaat de landpale door naar Luz, aan de zijde van Luz (welke is Beth-El), zuidwaarts; en deze landpale gaat af naar Atroth-Addar, aan den berg, die aan de zuidzijde van het benedenste Beth-horon is.

14 En die landpale strekt en keert zich om, naar den westhoek zuidwaarts van den berg, die tegenover Beth-horon zuidwaarts is, en hare uitgangen zijn aan Kirjath-Baal (welke is Kirjath-Jearim), eene stad der kinderen van Juda. Dit is de hoek ten westen.

15 De hoek nu ten zuiden is aan het uiterste van Kirjath-Jearim; en deze landpale gaat uit ten westen, en zij komt uit aan de fontein der wateren van Netsoah.

16 En deze landpale gaat af tot aan het uiterste des bergs, die tegenover het dal van den zoon van Hinnom is, die in het dal der Refaïeten is tegen het noorden; en ^b gaat af door het dal van Hinnom, aan de zijde der Jebusieten zuidwaarts, en ^c gaat af aan de fontein van Rogel;

17 En strekt zich van het noorden, en gaat uit te En-sémes; van daar gaat zij uit naar Gelliloth, welke is tegenover den opgang naar Adummim, en ^d zij gaat af aan den steen van Bohan, den zoon van Ruben;

18 En gaat door ter zijde tegenover Arába naar het noorden, en gaat af te Arába.

19 Verder gaat deze landpale door aan de zijde van Beth-hogla noordwaarts, en de uitgangen van deze landpale zijn aan de tong der Zoutzee noordwaarts, aan het uiterste der Jordaan zuidwaarts. Dit is de zuider landpale.

20 De Jordaan nu bepaalt haar aan den hoek naar het oosten. Dit is het erfdeel der kinderen van Benjamin, in hunne landpale rondom, naar hunne huisgezinnen.

21 De steden nu van den stam der kinderen van Benjamin, naar hunne huisgezinnen, zijn : Jericho, en Beth-hogla, en Emek-Keziz,

22 En Beth-arába, en Zemaráim, en Beth-El,

23 En Háavim, en Para, en Ofra,

24 Chéfar-hammóni, en ^e fúí, en Gába : twaalf steden en hare dorpen.

25 Gibeon, en Rama, en Beërôth,

26 En Mizpe, en Chéfra, en Moza,

27 En Bekem, en Jirpéel, en Thár-ala,

28 En Zela, Eléi en Jebusi (deze is Jerúzalem), Gibath, Kirjath : veertien steden mitsgaders hare dorpen. Dit is het erfdeel der kinderen van Benjamin, naar hunne huisgezinnen.

HOOFDSTUK 19.

Het lot van den stam van Simeon valt in Juda's land, vs. 1; daar dat van Juda te groot was, 9. Het derde lot voor Zebulon, 10. Het vierde voor Issaschar, 17. Het vijfde voor Aser, 24. Het zesde voor Naphtali, 32. Het zevende voor Dan, 47. Jozua krijgt de stad Thimnath-Sera ten erfdeel, 49. Besluit, 51.

DAARNA ging het tweede lot uit voor Simeon, voor den stam der kinderen van Simeon, naar hunne huisgezinnen; en hun erfdeel was in het midden van het erfdeel der kinderen van Juda.

2 En zij hadden in hun erfdeel : Beër-séba, en Seba, en Mólada,

3 En Hazar-Sual, en Bala, en Azem,

4 En Eltholad, en Bethul, en Horon,

5 En Ziklag, en Beth-hammarchabôth,

en Hazar-Susa,

6 En Beth-Lebaôth, en Saráhen : dertien steden en hare dorpen.

7 Ain, Rimmon, en Ether, en Asan : vier steden en hare dorpen;

8 En al de dorpen, die rondom deze steden waren, tot Báalath-Beër, dat is Ramath tegen het zuiden. Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Simeon, naar hunne huisgezinnen.

9 Het erfdeel der kinderen van Simeon is onder het snoer der kinderen van Juda : want het erfdeel der kinderen van Juda was te groot voor hen; daarom erfdén de kinderen van Simeon in het midden van hun erfdeel.

10 Daarna kwam het derde lot op voor de kinderen van Zebulon, naar hunne huisgezinnen; en de landpale van hun erfdeel was tot aan Sarid.

11 En hunne landpale gaat opwaarts naar het westen en Mar-áin, en reikt tot Dabbáseth, en reikt tot aan de beek, die voor aan Joknean is.

12 En zij wendt zich van Sarid oostwaarts tegen den opgang der zon, tot de landpale van Chisloth-Thabor, en zij komt uit te Dobrath, en gaat opwaarts naar Jada.

13 En van daar gaat zij oostwaarts door naar den opgang, naar Gath-Hefer, te Eth-Kazin, en zij komt uit te Rimmon-Methoar, hetwelk is Nea.

14 En deze landpale keert zich om tegen het noorden naar Hannáthon, en hare uitgangen zijn het dal van Jitnah-El,

15 En Kattath, en Nabalal, en Simron, en Jidala, en Bethlehem : twaalf steden en hare dorpen.

16 Dit is het erfdeel der kinderen van Zebulon, naar hunne huisgezinnen, deze steden en hare dorpen.

17 Het vierde lot ging uit voor Issaschar, voor de kinderen van Issaschar, naar hunne huisgezinnen.

18 En hunne landpale was Jizreëla, en Chesulloth, en Sunem,

Joz. 7: 2.

Joz. 15: 8.

Joz. 15: 7.

Joz. 15: 6.

J. v. C.
1444.19 En Hafaſatim, en Sion, en Anſa-
rath.

20 En Rabbith, en Kiſjon, en Ebez,

21 En Remeth, en En-Gannim, en En-
hadda, en Beth-Paztez.22 En deze landpale reikt aan Thabor,
en Sahazima, en Beth-Semes; en de uit-
gangen van hunne landpale zijn aan de
Jordaan: zestien ſteden en hare dorpen.23 Dit is het erfdeel van den ſtam der
kinderen van Iſſaſchar, naar hunne huis-
gezinnen, de ſteden en hare dorpen.24 Toen ging het vijfde lot voor den
ſtam der kinderen van Aſer uit, naar
hunne huisgezinnen.25 En hunne landpale was Heikath,
en Halli, en Beten, en Achſaf,26 En Allammolech, en Am-nd, en Mi-
al; en zij reikt aan Karmel westwaarts,
en aan Sichor-Libnath;27 En wendt zich tegen den opgang der
zon naar Beth-Dagon, en reikt aan Ze-
bulon, en aan het dal Jithah-El, noord-
waarts naar Beth-Emek, en Nchiel, en
komt uit tot Kabul ter linkerhand;28 En Ebron, en Rehob, en Hammon,
en Kana, tot aan groot Zidon.29 En deze landpale wendt zich naar
Rama, en tot aan de vaſte ſtad Tyrus;
dan keert deze landpale naar Hoſa, en
hare uitgangen zijn aan de zee, van het
landsnoer *strekende* naar Achſib;30 En Umma, en Afek, en Rehob;
twee en twintig ſteden en hare dorpen.31 Dit is het erfdeel van den ſtam der
kinderen van Aſer, naar hunne huis-
gezinnen, deze ſteden en hare dorpen.32 Het zesde lot ging uit voor de kin-
deren van Naſſhali, voor de kinderen
van Naſſhali, naar hunne huisgezinnen.33 En hunne landpale is van Helel,
van Allon tot Zannun, en Adami-
Nekeb, en Jabneel, tot Lakkum; en hare
uitgangen zijn aan de Jordaan.34 En deze landpale wendt zich west-
waarts naar Aſnoth-Thabor, en van daar
gaat zij voort naar Hukkok, en zij reikt
aan Zebulon tegen het zuiden, en aan
Aſer reikt zij tegen het weſten, en aan
Juda aan de Jordaan tegen den opgang
der zon.35 De vaſte ſteden nu zijn: Ziddim,
Zer en Hamnath, Rakkath en Cinnereh,

36 En Adama, en Rama, en Hazor,

37 En Kedes, en Edrei, en En-Hazor,

38 En Jiron, en Migdal-El, Horem
en Beth-Anath, en Beth-Semes: negentien
ſteden en hare dorpen.39 Dit is het erfdeel van den ſtam der
kinderen van Naſſhali, naar hunne huis-
gezinnen, de ſteden en hare dorpen.40 Het zevende lot ging uit voor den
ſtam der kinderen van Dan, naar hunne
huisgezinnen.41 En de landpale van hun erfdeel
was: Zora, en Eſthol, en Ir-Semes,

42 En Saalabbin, en Ajalon, en Jithla,

43 En Elon, en Timnatha, en Ekron,

44 En Elteké, en Gibbethon, en Ba-
lath,45 En Jehud, en Bené-Berak, en Gath-
Rimmon,46 En Me-Jarkon, en Rakkon, met de
landpale tegenover Jafo.47 Doch de landpale der kinderen van
Dan was hun te klein uitgekomen:
daarom togen de kinderen van Dan op,
en krijgden tegen Leſem, en namen haar
in, en sloegen haar met de ſcherpte des
zwaards, en erfden haar, en woonden
daarin; en zij noemden Leſem, Dan,
naar den naam van hunnen vader Dan.48 Dit is het erfdeel van den ſtam der
kinderen van Dan, naar hunne huis-
gezinnen, deze ſteden en hare dorpen.49 Toen zij nu geëindigd hadden het
land erfelijk te deelen, naar zijne land-
pale, zoo gaven de kinderen Iſraëls aanJozua, den zoon van Nun, een erfdeel in
het midden van hen.50 Naar den mond des HEEREN ga-
ven zij hem die ſtad, welke hij begeerde,
Thimnath-Serah, op het gebergte van
Efraim; en hij bouwde die ſtad, en
woonde in dezelve.51 Dit zijn de erfdeelen, welke Elea-
zar, de priester, en Jozua, de zoon van
Nun, en de hoofden der vaderen van de
ſtammen, door het lot aan de kinderen
Iſraëls erfelijk uitdeelden te Silo, voor
het aangezicht des HEEREN, aan de deur
van de tent der zamenkomst. Aldus
maakten zij een einde van het uitdeelen
des lands.

HOOFDSTUK 20.

Bevel des Heeren omtrent zes vrijſteden voor
hen, die zonder opact eenen doodslag zou-
den bezwa hebben, vs. 1. Het volk beſtoet
hietoe drie ſteden aan deze, drie aan gene
zijde der Jordaan, 7.VERDER ſprak de HEERE tot Jozua,
zeggende:2 Spreek tot de kinderen Iſraëls, zeg-
gende: Geeft voor ulieden de vrijſteden,
waarvan Ik met ulieden geſproken heb
door de dienſt van Mozes.3 Dat daarenheen vliede de doodſlager,
die eene ziel door dwaling, niet met
wetenschap, verſlaat; opdat zij ulieden
zijn tot eene toevlugt voor den bloed-
wreker.4 Als hij vlugt tot eene van die ſte-
den, zoo zal hij ſtaan aan de deur der
ſtadspoort, en hij zal zijne woorden spre-
ken voor de ooren van de oudſten der
zelve ſtad; dan zullen zij hem tot zich
in de ſtad nemen, en hem plaats geven,
dat hij bij hen wone.5 En als de bloedwreker hem najangt,
zoo zullen zij den doodſlager in zijne
hand niet overgeven, dewijl hij zijnen
naaste niet met wetenschap verſlagen
heeft, en hem gisteren en eergisteren
niet heeft gehaat.6 En hij zal in dezelve ſtad wonen,
totdat hij ſta voor het aangezicht der
vergadering voor het gerigt, totdat de
hoogepriester ſterve, die in die dagen
zijn zal; dan zal de doodſlager weder-
keeren, en komen tot zijne ſtad, en tot
zijn huis, tot de ſtad, van waar hij
gevloden is.7 Toen heiligden zij Kedes in Galiléa,
op het gebergte van Naſſhali, en Siechem
op het gebergte van Efraim, en Kirjath-
Arba, deze is Hebron, op het gebergte
van Juda.8 En aan gene zijde der Jordaan van
Jericho oostwaarts, gaven zij 6 Bezer in
de woestijn, in het platte land, van den
ſtam van Ruben; en Ramoth in Gilead,
van den ſtam van Gad; en Golan in
Bazan, van den ſtam van Manſſe.9 Dit nu zijn de ſteden, die beſtemd
waren voor al de kinderen Iſraëls, en
voor den vreemdeling, die in het midden
van hen lieden verkeert, opdat derwaarts
vlugte al wie eene ziel ſlaat door dwal-
ing; opdat hij niet ſterve door de hand
des bloedwrekers, totdat hij voor het
aangezicht der vergadering geſtaan zal
hebben.

HOOFDSTUK 21.

De Levieten bekomen op hun verzoek hunne
ſteden, vs. 1. Opnoeming der ſteden, door
elken ſtam daartoe afgezonderd. 4. Namen
der ſteden, die gegeven werden aan de Ka-
thiſtieten, 20: aan de Gersonieten, 27; en
Merarieten, 34: haar getal, 41. De Iſraëli-
eten bezitten het land gerust, naar Gods be-
lofte, 43.TOEN naderden de hoofden der va-
deren van de Levieten tot Eleazar,
den priester, en tot Jozua, den zoon van
Nun, en tot de hoofden der vaderen van
de ſtammen der kinderen Iſraëls;J. v. C.
1444.a Ex. 21:13.
Num. 35:6.
Deut. 19:12.b Num. 35:22.
Deut. 19:4.
5.

c Deut. 4:43.

a 1Kron. 6:54.
ent.

J. v. C.
1444.

2 En zij spraken tot hen, te Sifo, in het land Kanaän, zeggende: De HEERE heeft geboden door de dienst van Mozes, dat men ons steden te bewonen geven zou, en hare voorsteden voor onze beesten.

3 Daarom gaven de kinderen Israëls aan de Levieten van hun erfdeel, naar den mond des HEEREN, deze steden en de voorsteden dertzeve.

4 Toen ging het lot uit voor de huisgezinnen der Kahathieten: en voor de kinderen van Aäron, den priester, uit de Levieten, waren van den stam van Juda, en van den stam van Simeon, en van den stam van Benjamin, door het lot, dertien steden.

5 En aan de overgeblevene kinderen van Kahath vielen, bij het lot, van de huisgezinnen van den stam van Efraim, en van den stam van Dan, en van den halven stam van Manasse, tien steden.

6 En aan de kinderen van Gerson, van de huisgezinnen van den stam van Issaschar, en van den stam van Aser, en van den stam van Nafthali, en van den halven stam van Manasse, in Bazan, bij het lot, dertien steden.

7 Aan de kinderen van Merari, naar hunne huisgezinnen, van den stam van Ruben, en van den stam van Gad, en van den stam van Zebulon, twaalf steden.

8 Alzoo gaven de kinderen Israëls aan de Levieten deze steden en hare voorsteden, bij het lot, gelijk de HEERE geboden had door de dienst van Mozes.

9 Verder gaven zij van den stam der kinderen van Juda, en van den stam der kinderen van Simeon, deze steden, die men bij name noemde:

10 Dat zij waren van de kinderen van Aäron, van de huisgezinnen der Kahathieten, uit de kinderen van Levi: want het eerste lot was het hunne.

11 Zoo gaven zij hun de stad van Arba, den vader van Anok (zij is Hebron), op den berg van Juda, en hare voorsteden rondom haar.

12 Maar het veld der stad en hare dorpen, gaven zij aan Kaleb, den zoon van Jefunne, tot zijne bezitting.

13 Alzoo gaven zij aan de kinderen van den priester Aäron de vrijstad des doodslagers, Hebron en hare voorsteden, en Libna en hare voorsteden;

14 En Jathir en hare voorsteden, en Esthemóa en hare voorsteden;

15 En Holon en hare voorsteden, en Debir en hare voorsteden;

16 En Ain en hare voorsteden, en Jutta en hare voorsteden, en Beth-Sémes en hare voorsteden: negen steden van deze twee stammen.

17 En van den stam van Benjamin, Gibeon en hare voorsteden, Geba en hare voorsteden;

18 Anathoth en hare voorsteden, en Almon en hare voorsteden: vier steden.

19 Al de steden der kinderen van Aäron, de priesteren, waren dertien steden en hare voorsteden.

20 De huisgezinnen nu der kinderen van Kahath, de Levieten, die overgebleven waren van de kinderen van Kahath, die hadden de steden hunns lots van den stam van Efraim.

21 En zij gaven hun Sichem, eene vrijstad des doodslagers, en hare voorsteden, op den berg Efraim, en Gezer en hare voorsteden:

22 En Kibzáim en hare voorsteden, en Beth-hóron en hare voorsteden: vier steden.

23 En van den stam van Dan, Eltekó en hare voorsteden, Gibbethon en hare voorsteden;

24 Ajálon en hare voorsteden, Gath-Rimmon en hare voorsteden: vier steden.

25 En van den halven stam van Manasse, Thánach en hare voorsteden, en Gath-Rimmon en hare voorsteden: twee steden.

26 Al de steden voor de huisgezinnen van de overige kinderen van Kahath zijn tien, met hare voorsteden.

27 En aan de kinderen van Gerson, van de huisgezinnen der Levieten, van den halven stam van Manasse, de vrijstad des doodslagers, Golan in Bazan, en hare voorsteden, en Beésthara en hare voorsteden: twee steden.

28 En van den stam van Issaschar, Kisjon en hare voorsteden, en Dobráth en hare voorsteden;

29 Jarmuth en hare voorsteden, Engannim en hare voorsteden: vier steden.

30 En van den stam van Aser, Misal en hare voorsteden, Abdon en hare voorsteden;

31 En Helkath en hare voorsteden, en Rehob en hare voorsteden: vier steden.

32 En van den stam van Nafthali, de vrijstad des doodslagers, Kedés in Gaileá, en hare voorsteden, en Hammoth-Dór en hare voorsteden, en Karthan en hare voorsteden: drie steden.

33 Al de steden der Gersonieten, naar hunne huisgezinnen, zijn dertien steden en hare voorsteden.

34 Aan de huisgezinnen nu van de kinderen van Merari, van de overige Levieten, werd gegeven van den stam van Zebulon, Jokneam en hare voorsteden, Kartha en hare voorsteden;

35 Dimna en hare voorsteden, Náhalal en hare voorsteden: vier steden.

36 En van den stam van Ruben, Bezer en hare voorsteden, en Jahza en hare voorsteden;

37 Kedémóth en hare voorsteden, en Mefaath en hare voorsteden: vier steden.

38 Van den stam van Gad nu, de vrijstad des doodslagers, Ramoth in Gilead, en hare voorsteden, en Mahanaim en hare voorsteden;

39 Hesbon en hare voorsteden, Jázter en hare voorsteden: al die steden zijn vier.

40 Al die steden waren van de kinderen van Merari, naar hunne huisgezinnen, die nog overig waren van de huisgezinnen der Levieten; en hun lot was twaalf steden.

41 Al de steden der Levieten, in het midden van de erfenis der kinderen Israëls, waren acht en veertig steden en hare voorsteden.

42 Deze steden waren elk met hare voorsteden rondom haar; alzoo was het met al die steden.

43 Alzoo gaf de HEERE aan Israël het gansche land, dat Hij gezworen had hunnen vaderen te geven, en zij beëfdien het, en woonden daarin.

44 En de HEERE gaf hun rust rondom, naar alles, wat Hij hunnen vaderen gezworen had; en er bestond niet een man van al hunne vijanden voor hun aangezicht: al hunne vijanden gaf de HEERE in hunne hand.

45 Er viel niet een woord van al de goede woorden, die de HEERE gesproken had tot het huis van Israël; het kwam allemaal.

HOOFDSTUK 22.

Jozua ontslaat de Rubenieten, Gadieten en den halven stam van Manasse, vs. 1; vermaant hen den Heere te vrezen, 5. Zij vertrekken met grooten buit, 8; bouwen een altaar aan de Jordaan, 10. De andere stammen nemen dit kwalijk op, 11; en zenden gezanten, die hen bestraffen, 13. Zij verontschuldigen zich, 21; waarmede genoegens wordt genomen, 30. Naam van dit altaar, 34.

TOEN riep Jozua de Rubenieten, en de Gadieten, en den halven stam van Manasse,

J. v. C.
1444.

J. v. C.
144.e Num. 32: 20
Deut. 3: 18

2 En hij zeide tot hen: Gijlieden hebt onderhouden alles, wat u Mozes, de knecht des HEEREN, geboden heeft; en gij zijt mijne stem gehoorzaam geweest in alles, wat ik u geboden heb.

3 Gij hebt uwe broedren niet verlaten nu langen tijd, tot op dezen dagtoe; maar gij hebt waargenomen de onderhouding der geboden van den HEERE, uwen God.

4 En nu, de HEERE, uw God, heeft uwen broedren rust gegeven, gelijk Hij hun toegesegd had: keert dan nu wederom, en gaat gij naar uwe tenten, naar het land uwer bezitting, ^b hetwelk u Mozes, de knecht des HEEREN, gegeven heeft op gene zijde der Jordaan.

b Num. 32: 33
Deut. 3: 12
Joz. 13: 8

5 Allenlijk neemt naarstiglijk waar te doen het gebod en de wet, die u Mozes, de knecht des HEEREN, geboden heeft, ^c dat gij den HEERE, uwen God, liefhebt, en dat gij wandelt in al zijne wegen, en zijne geboden houdt, en Hem aanhangt, en dat gij Hem dient met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.

c Deut. 10: 12

6 Alzoo zeggende hen Jozua, en hij liet hen gaan; en zij gingen naar hunne tenten.

7 Want aan de helft van den stam van Manasse had Mozes ^e een erfdeel gegeven in Bazaan, maar aan de andere helft van denzelfden gaf Jozua ^e een erfdeel bij hunne broedren, aan deze zijde der Jordaan westwaarts. Verder ook als Jozua hen liet trekken naar hunne tenten, zoo zeggende hij hen.

8 En hij sprak tot hen, zeggende: Keert weder tot uwe tenten met veel rijkdom, en met zeer veel vee, met zilver, en met goud, en met koper, en met ijzer, en met zeer veel klederen; deelt den roef uwer vijanden met uwe broedren.

9 Alzoo keerden de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse wederom, en togen van de kinderen Israëls, van Silo, dat in het land Kanaän is, om te gaan naar het land van Gilead, naar het land hunner bezitting, in hetwelk zij bezitters gemaakt waren, naar den mond des HEEREN, door de dienst van Mozes.

d Joz. 18: 7

10 ^d Toen zij kwamen aan de grenzen der Jordaan, die in het land Kanaän zijn, zoo bouwden de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse aldaar een altaar aan de Jordaan, een altaar groot in het aanzien.

11 En de kinderen Israëls hoorden zeggen: Ziet, de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse hebben een altaar gebouwd, tegenover het land Kanaän, aan de grenzen der Jordaan, aan de zijde der kinderen Israëls.

12 Als de kinderen Israëls ^d dit hoorden, zoo verzamelde de gansche vergadering der kinderen Israëls te Silo, dat zij tegen hen opstegen met een heil.

13 En de kinderen Israëls zonden aan de kinderen van Ruben, en aan de kinderen van Gad, en aan den halven stam van Manasse, in het land Gilead, Pinehas, den zoon van Eleazar, den priester;

14 En tien vorsten met hem, van ieder vaderlijk huis eenen vorst, uit al de stammen van Israël; en zij waren een ieder een hoofd van het huis hunner vaders over de duizenden van Israël.

15 Toen zij tot de kinderen van Ruben, en tot de kinderen van Gad, en tot den halven stam van Manasse kwamen, in het land Gilead, zoo spraken zij met hen, zeggende:

16 Aldus spreekt de gansche gemeente des HEEREN: Wat overtreding is dit, waarmede gijlieden overtreden hebt te-

gen den God van Israël, heden afkeerende van achter den HEERE, mits dat gij een altaar voor u gebouwd hebt, om heden tegen den HEERE wederspannig te zijn?

17 ^e Is ons de ongerechtigheid van Peor te weinig? van dewelke wij niet gereinigd zijn tot op dezen dag, hoewel de plaag in de vergadering des HEEREN geweest is.

18 Dewijl gij u heden van achter den HEERE afkeert, het zal dan geschieden, als gij heden wederspannig zijt tegen den HEERE, zoo zal Hij zich morgen grootelijks vertoonen tegen de gansche gemeente van Israël.

19 Maar toch, indien het land uwer bezitting onrein is, komt over in het land van de bezitting des HEEREN, waar de tabernakel des HEEREN woont, en neemt bezitting in het midden van ons; maar zijt niet wederspannig tegen den HEERE, en zijt ook niet wederspannig tegen ons, een altaar voor u bouwende, behalve het altaar van den HEERE, onzen God.

20 Heeft niet Achan, de zoon van Zerab, overtreding begaan met het verbodene? en kwam er niet eene verbolgenheid over de gansche vergadering van Israël? en de man stierf niet alleen in zijne ongerechtigheid.

21 Toen antwoordden de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse, en zij spraken met de hoofden der duizenden van Israël:

22 ^f De God der goden, de HEERE, de God der goden, de HEERE, Die weet het, Israël zelf zal het ook weten! Is het door wederspannigheid, of is het door overtreding tegen den HEERE, zoo behoudt ons heden niet;

23 Dat wij ons een altaar zouden gebouwd hebben, om ons van achter den HEERE af te keeren, of om brandoffer en spijsoffer daarop te offeren, of om dankoffer daarop te doen, zoo eische het de HEERE.

24 En zoo wij dit niet uit zorg van wege ^e deze zaak gedaan hebben, zeggende: Morgen mogten uwe kinderen tot onze kinderen spreken, zeggende: Wat hebt gij met den HEERE, den God van Israël, te doen?

25 De HEERE heeft immers de Jordaan tot landpale gezet tusschen ons en tusschen ulieden, gij kinderen van Ruben, en gij kinderen van Gad! gij hebt geen deel aan den HEERE. Zoo mogten uwe kinderen onze kinderen doen ophouden, dat zij den HEERE niet vreeden.

26 Daarom zeiden wij: Laat ons toch voor ons maken, bouwende een altaar, niet ten brandoffer, noch ten offer.

27 Maar ^g dat het een getuige zij tusschen ons en tusschen ulieden, en tusschen onze geslachten na ons, opdat wij de dienst des HEEREN voor zijn aanzigt dienen mogten met onze brandofferen, en met onze slagtofferen, en met onze dankofferen; en dat uwe kinderen tot onze kinderen morgen niet zeggen: Gijlieden hebt geen deel aan den HEERE.

28 Daarom zeiden wij: Wanneer het geschiedt, dat zij morgen ^h alzoo tot ons en tot onze geslachten zeggen zullen, zoo zullen wij zeggen: Ziet de gedaante van het altaar des HEEREN, hetwelk onze vaders gemaakt hebben, niet ten brandoffer, noch ten offer; maar het is een getuige tusschen ons en tusschen ulieden.

29 Het zij verre van ons, van ons, dat wij zouden wederspannig zijn tegen den HEERE, of dat wij te dezen dage ons van achter den HEERE afkeeren zouden, bouwende een altaar ten brandoffer, ten spijsoffer, of ten slagtoffer,

J. v. C.
144.e Num. 25: 3
Deut. 4: 2

f Ps. 50: 1

g Gen. 31: 48
Joz. 24: 27

J. v. C.
1147.

behalve het altaar van den HEERE, onzen God, dat voor zijnen tabernakel is. 30 Toen de priester Pinehas, en de oversten der vergadering, en de hoofden der duizenden van Israël, die bij hem waren, de woorden hoorden, die de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de kinderen van Manasse gesproken hadden, zoo was het goed in hunne oogen.

31 En Pinehas, de zoon van den priester Eleazar, zeide tot de kinderen van Ruben, en tot de kinderen van Gad, en tot de kinderen van Manasse: Heden weten wij, dat de HEERE in het midden van ons is, dewijl gij deze overtreding tegen den HEERE niet begaan hebt: toen hebt gijlieden de kinderen Israels verlost uit de hand des HEEREN.

32 En Pinehas, de zoon van den priester Eleazar, keerde wederom, met de oversten van de kinderen van Ruben, en van de kinderen van Gad, uit het land Gilead, naar het land Kanaän, tot de kinderen Israels: en zij bragten hun antwoord weder.

33 Het antwoord nu was goed in de oogen van de kinderen Israels, en de kinderen Israels loofden God, en zeiden niet meer van tegen hen op te trekken met een heir, om het land te verderven, waarin de kinderen van Ruben en de kinderen van Gad woonden.

34 En de kinderen van Ruben en de kinderen van Gad noemden dat altaar: Dat het een getuige zij tussehen ons, dat de HEERE God zij.

HOOFDSTUK 23.

Jozua oud zijnde, herinnert Israël, hoe God voor hen gestreden en hun het land ter erfenis gegeven had, vs. 1: vermaant hen tot stipte onderhouding der wet, 6: waarschuwt hen tegen verbroedering met de Heidenen en tegen hunne afgoderij, 7: wijst hen op de weldaden, die zij van God hadden ontvangen, op zijne beloften, 9: met bedreiging zijner straffen, indien zij den Heere verlaten zouden, 11.

EN het geschiedde na vele dagen, nadat de HEERE Israël rust gegeven had van al zijne vijanden rondom heen, en Jozua oud geworden en wel bedaad was:

2 Zoo riep Jozua gansch Israël, hunne oudsten, en hunne hoofden, en hunne rigters, en hunne ambtlieden, en hij zeide tot hen: Ik ben oud geworden, en wel bedaad:

3 En gijlieden hebt gezien alles, wat de HEERE, uw God, gedaan heeft aan al deze volken voor uw aangezicht: want de HEERE, uw God zelf, is het, die voor u gestreden heeft.

4 Ziet, ik heb u deze overige volken door het lot doen toevallen, ten erfdeel voor uwe stammen, van de Jorlaan af, met al de volken, die ik uitgeroeid heb, en tot de groote zee, tegen den ondergang der zon.

5 En de HEERE, uw God zelf, zal hen uittooten voor ulieder aangezicht, en Hij zal hen van voor ulieder aangezicht verdrijven: en gij zult hun land erfelijk bezitten, o gelijk als de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft.

6 Zoo weet zeer sterk, om te bewaren en om te doen alles, wat geschreven is in het wetboek van Mozes, o opdat gij daarvan niet afwijkt ter regter noch ter linkerhand:

7 Dat gij niet ingaat tot deze volken, deze, die overgebleven zijn bij ulieden: o gedenkt ook niet aan den naam hunner goden, en doet er niet bij zweren, en dient hen niet, en buigt u voor die niet:

8 Maar den HEERE, uwen God, zult gij aanhangen, gelijk als gij tot op dezen dag gedaan hebt.

9 Want de HEERE heeft van uw aangezicht verdreven groote en magtige volken: en u aangaande, niemand heeft voor uw aangezicht bestaan, tot op dezen dag toe.

10 Een eenig man onder u zal er duizend jagen: want het is de HEERE, uw God zelf, die voor u strijdt, gelijk als Hij tot u gesproken heeft.

11 Daarom bewaart uwe zielen naarstelijk, dat gij den HEERE, uwen God, liefhebt.

12 Want zoo gij eenigzins afkeert, en het overige van deze volken aanhangt, van deze, die bij u overgebleven zijn, en u met hen verzwaart, en gij tot hen zult ingaan, en zij tot u:

13 Weet voorzeker, dat de HEERE, uw God, niet voortvaren zal deze volken van voor uw aangezicht te verdrijven: maar zij zullen ulieden zijn tot een strik, en tot een net, en tot een geesel aan uwe zijden, en tot doornen in uwe oogen, totdat gij omkomt van dit goede land, hetwelk u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

14 En ziet, ik ga heden in den weg der gansche aarde; en gij weet in uwe gansche hart en in uwe gansche ziel, dat er niet een eenig woord gevallen is van al die goede woorden, welke de HEERE, uw God, over u gesproken heeft: zij zijn u allen overkomen, er is van dezelve niet een eenig woord gevallen.

15 En het zal geschieden, gelijk als al die goede dingen over u gekomen zijn, die de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft, alzo zal de HEERE over u komen laten al die kwade dingen, totdat Hij u verdelge van dit goede land, hetwelk u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

16 Wanneer gij het verbond des HEEREN, uws Gods, overtreedt, dat Hij u geboden heeft, en gij heengaat en dient andere goden, en u voor dezelve nederbuigt, zoo zal de toorn des HEEREN over u ontsteken, en gij zult haastelijk omkomen van het goede land, hetwelk Hij u gegeven heeft.

HOOFDSTUK 24.

Jozua helegt een vergadering van het volk te Sichem, vs. 1. Hij herinnert hun Gods weldaden, aan hunne vaders en aan hen bewezen, 2: vermaant hen tot getrouwheid aan God, betrukkende voor zich en zijn huis in dit opzigt, 14. Het volk belooft dit plegtig bij herhaling, 16. Jozua vernieuwt daarop het verbond des Heeren met het volk, 25: beschrijft dit in het wetboek des Heeren en zigt er een gedenkteken van op, 26. Dood en begrafenis van Jozua, 29. Begravenis van Jozua's beenderen, 32. Dood en begrafenis van Eleazar, 33.

DAARNA verzamelde Jozua al de stammen van Israël te Sichem, en hij riep de oudsten van Israël, en deszelfs hoofden, en deszelfs rigters, en deszelfs ambtlieden: en zij stelden zich voor het aangezicht van God.

2 Toen zeide Jozua tot het gansche volk: Alzoo zegt de HEERE, de God Israels: o Over gene zijde der rivier hebben uwe vaders van ouds gewoond, namelijk Terah, de vader van Abraham, en de vader van Nahor; en zij hebben andere goden gediend.

3 Toen nam Ik uwen vader Abraham van gene zijde der rivier, en deed hem wandelen door het gansche land Kanaän; o Ik vermeerderde ook zijn zaad en gaf hem Izak.

4 En aan Izak gaf Ik Jakob en Esau; en f Ik gaf aan Esau het gebergte Seir, om dat erfelijk te bezitten; o maar Jakob en zijne kinderen togen af in Egypte.

5 o Toen zond Ik Mozes en Aäron, en Ik plaagde Egypte, gelijk als Ik in des-

J. v. C.
1147.

Lev. 26:8.
Deut. 32:30.

a Deut. 26:5.

b Gen. 11:26.
31.

c Gen. 12:1.

d Gen. 21:2.

e Gen. 25:24.

f Gen. 26:8.

g Gen. 46:1.

A Ex. 3:10.
enz.
12:37.

J. v. C.
1927.

i Ex. 14. 1, enz.

Num. 21. 21.
33.i Num. 22. 5.
Deut. 21. 4.
Rigt. 11. 25.a Jos. 3. 14.
6. 1.a Jos. 6. 20.
10. 8.
11. 8.a Ex. 23. 28.
Deut. 7. 20.

p Ps. 44. 4.

y Deut. 6. 10.
11. 12.

zelfs midden gedaan heb; en daarna leiddet Ik u daaruit.

6 Als Ik uwe vaders uit Egypte gevoerd had, zoo kwaamt gij aan de zee, en de Egyptenaars jaagden uwe vaderen na met wagens en met ruiters, tot de Schelfzee.

7 Zij nu riepen tot den HEERE, en Hij stelde eene duisternis tusschen u en tusschen de Egyptenaars, en Hij bragt de zee over hen, en bedekte hen; en uwe oogen hebben gezien, wat Ik in Egypte gedaan heb. Daarna hebt gij vele dagen in de woestijn gewoond.

8 Toen bragt Ik u in het land der Amorieten, die over gene zijde der Jordaan woonden, die streken tegen u; maar Ik gaf hen in uwe hand, en gij bezat hun land erfelijk, en Ik verdeldte hen voor ulieder aangezicht.

9 Ook maakte zich Balak op, de zoon van Zippor, de koning der Moabitien, en hij streed tegen Israël; en hij zond heen, en deed Bileam, den zoon van Peor, roepen, opdat hij u vervloeken zou.

10 Maar Ik wilde Bileam niet hooren: dies zegende hij u gestadig, en Ik verloorste u uit zijne hand.

11 Toen gij over de Jordaan getrokken waart, en te Jericho kwaamt, zoo krigden de burgers van Jericho tegen u, de Amorieten, en de Fereziëten, en de Kanaaniëten, en de Hetiëten, en de Girgaziëten, de Hevitiëten en de Jebusiëten; doch Ik gaf hen in ulieder hand.

12 En Ik zond horelsen voor u heen; die dreeven hen weg van ulieder aangezicht, gelijk u de beide koningen der Amorieten, niet door uw zwaard, noch door uwen boog.

13 Dus heb Ik u een land gegeven, waaraan gij niet gearbeid hebt, en steden, die gij niet gebouwd hebt, en gij woont in dezelve, gij eet van de wijngaarden en olijfbomen, die gij niet geplant hebt.

14 En nu, vreest den HEERE, en dient Hem in oprechtheid en in waarheid; en doet weg de goden, die uwe vaders gediend hebben, aan gene zijde der rivier, en in Egypte; en dient den HEERE.

15 Doch zoo het kwaad is in uwe oogen den HEERE te dienen, kiest u heden, wien gij dienen zult; hetzij de goden, welke uwe vaders, die aan de andere zijde der rivier waren, gediend hebben, of de goden der Amorieten, in welker land gij woont; maar aangaande mij, en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen!

16 Toen antwoordde het volk en zeide: Het zij verre van ons, dat wij den HEERE verlaten zouden, om andere goden te dienen.

17 Want de HEERE is onze God; Hij is het, die ons en onze vaderen uit het land van Egypte, uit het diensthuis heeft opgebragt, en die deze groote tekenen voor onze oogen gedaan heeft, en ons bewaard heeft op al den weg, door welken wij getogen zijn, en onder alle volken, door welker midden wij getrokken zijn.

18 En de HEERE heeft voor ons aangezigd uitgestooten al die volken, zelfs den Amoriet, inwoner des lands. Wij zullen ook den HEERE dienen, want Hij is onze God.

19 Toen zeide Jozua tot het volk: Gij zult den HEERE niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God; Hij is een ijverig God; Hij zal uwe overtredingen en uwe zonden niet vergeven.

20 Indien gij den HEERE verlaten en vreemde goden dienen zult, zoo zal Hij zich onkeeren, en Hij zal u kwaad doen, en Hij zal u verdoen, naar dat Hij u goed gedaan zal hebben.

21 Toen zeide het volk tot Jozua: Neen, maar wij zullen den HEERE dienen.

22 Jozua nu zeide tot het volk: Gij zijt getuigen over u zelve, dat gij u den HEERE verkoren hebt, om Hem te dienen. En zij zeiden: Wij zijn getuigen.

23 En nu, doet de vreemde goden weg, die in het midden van u zijn, en neigt uwe harten tot den HEERE, den God van Israël.

24 En het volk zeide tot Jozua: Wij zullen den HEERE, onzen God, dienen, en wij zullen zijne stem gehoorzamen.

25 Alzoo maakte Jozua op dienzelven dag een verbond met het volk; en hij stelde het hun tot eene inzetting en regt te Sichen.

26 En Jozua schreef deze woorden in het wetboek Gods; en hij nam eenen grooten steen, en hij rigtte dien daar op onder den elk, die bij het heiligdom des HEEREN was.

27 En Jozua zeide tot het gansche volk: Ziet, deze steen zal ons tot eene getuigenis zijn, want hij heeft gehoord al de redenen des HEEREN, die Hij tot ons gesproken heeft; ja hij zal tot eene getuigenis tegen ulieden zijn, opdat gij uwen God niet liegt.

28 Toen zond Jozua het volk weg, een ieder naar zijn erfdeel.

29 En het geschiedde na deze dingen, dat Jozua, de zoon van Nun, de knecht des HEEREN, stierf, oud zijnde honderd en tien jaren.

30 En zij begroeven hem in de landpale zijns erfdeels, te Timnath-Serah, welke is op eenen berg van Efraim, aan het noorden van den berg Gaas.

31 Israël nu diende den HEERE al de dagen van Jozua, en al de dagen van de oudsten, die lang na Jozua leefden, en die al het werk des HEEREN wisten, hetwelk Hij aan Israël gedaan had.

32 Zij begroeven ook de beenderen van Jozef, die de kinderen Israëls uit Egypte opgebragt hadden, te Sichen, in dat stuk veld, hetwelk Jakob gekocht had van de kinderen van Hemor, den vader van Sichen, voor honderd stukken gelds: want zij waren aan de kinderen van Jozef ter erfenis geworden.

33 Ook stierf Eleazar, de zoon van Aaron, en zij begroeven hem op den heuvel van Pineas, zijnen zoon, die hem gegeven was geweest op het gebergte van Efraim.

J. v. C.
1927.

c Jos. 23. 15.

a Ex. 15. 25.

circa 1425

c Jos. 19. 50.
Rigt. 2. 9.a Gen. 50. 25.
Ex. 13. 19.

circa 1420

HET BOEK DER RIGTEREN.

HOOFDSTUK I.

Op Gods bevel moet Juda de eerste zijn, die tegen de Kanaaniëten strijden zal, vs. 1. Adoni-Bezek verslagen, 4. Jeruzalem belegerd, 8. Hebron aangevallen, 10. Othniel's dapperheid in het bemagtigen van Debir beloofd, 11. De Kenieten wonen onder Juda, 16. Zefat en verscheidene Filistijnsche ste-

den gewonnen, 17. Beth-El ingenomen, 22. Verslapping der stammen in het verdragen der Kanaaniëten en gevolgen daarvan, 19, 21, 27.

EN het geschiedde na den dood van Jozua, dat de kinderen Israëls den HEERE vraagden, zeggende: «Wie zal onder ons het eerst optrekken naar de

J. v. C.
1925.J. v. C.
1925.

a Rigt. 20. 18.

J. v. C.
1425.

Kanaänieten, om tegen hen te krijgen ?
2 En de HEERE zeide: Juda zal optrekken; ziet, Ik heb dat land in zijne hand gegeven.

3 Toen zeide Juda tot zijnen broeder Simeon: Trek met mij op in mijn lot, en laat ons tegen de Kanaänieten krijgen, zoo zal ik ook met u optrekken in uw lot. Alzoo toog Simeon met hem.

4 En Juda toog op, en de HEERE gaf de Kanaänieten en de Ferezieten in hunne hand; en zij sloegen hen bij Bézék, tien duizend man.

5 En zij vonden Adóni-Bézék te Bézék, en streden tegen hem; en zij sloegen de Kanaänieten en de Ferezieten.

6 Doch Adóni-Bézék vluchtte; en zij jaagden hem na, en zij grepen hem, en hieuen de duimen zijner handen en zijner voeten af.

7 Toen zeide Adóni-Bézék: Zeventig koningen, met afgehouvene duimen van hunne handen en van hunne voeten, waren onder mijne tafel, *de kruimen* oplezende; gelijk als ik gedaan heb, alzoo heeft mij God vergolden! En zij brachten hem te Jeruzalem, en hij stierf aldaar.

8 Want de kinderen van Juda hadden tegen Jeruzalem gestreden, en hadden haar ingenomen, en met de scherpte des zwaards geslagen; en zij hadden de stad in het vuur gezet.

Jor. 10:36,
11:21,
15:13.

9 En daarna waren de kinderen van Juda afgetogen, om te krijgen tegen de Kanaänieten, wonende in het gebergte, en in het zuiden, en in de laagte.

Jor. 15:14.

10 En Juda was heengetogen tegen de Kanaänieten, die te Hebron woonden, (de naam nu van Hebron was te voren Kirjath-Arba) en zij sloegen Sésai, en Ahimani, en Thalmaj.

Jor. 15:15,
enz.
1449.

11 En van daar was hij heengetogen tegen de inwoners van Debir; de naam nu van Debir was te voren Kirjath-Sefer.

12 En Kaleb zeide: Wie Kirjath-Sefer zal slaan, en haar innemen, dien zal ik ook mijne dochter Achsa tot eene vrouw geven.

13 Toen nam Othniel haar in, de zoon van Kenaz, broeder van Kaleb, die jonger was dan hij; en Kaleb gaf hem Achsa, zijne dochter, tot eene vrouw.

14 En het geschiedde, als zij tot hem kwam, dat zij hem aanporde, om van haren vader een veld te begeeren; en zij sprong van den ezel af; toen zeide Kaleb tot haar: Wat is u?

Gen. 14:25.

15 En zij zeide tot hem: Geef mij eenen zegen; dewijl gij mij een dor land gegeven hebt, geef mij ook waterwellingen. Toen gaf haar Kaleb hooge wellingen en lage wellingen.

16 De kinderen van den Keniet, den schoonvader van Mozes, togen ook uit de Palmstad op, met de kinderen van Juda, naar de woestijn van Juda, die tegen het zuiden van Harad is; en zij gingen heen en woonden met het volk.

17 Juda dan toog met zijnen broeder Simeon, en zij sloegen de Kanaänieten, wonende te Zefat, en zij verbanden hen; en men noemde den naam dezer stad Horma.

18 Daartoe nam Juda Gaza in, met hare landpale, en Askelon met hare landpale, en Ekron met hare landpale.

19 En de HEERE was met Juda, dat hij de inwoners van het gebergte verdreef; maar hij ging niet voort om de inwoners des dals te verdrijven, omdat zij ijzeren wagena hadden.

20 En zij gaven Hebron aan Kaleb, gelijk als Mozes gesproken had; en hij verdreef van daar de drie zonen van Enak.

21 Doch de kinderen van Benjamin hebben de Jebusieten, te Jeruzalem wonende, niet verdreven; maar de Jebusieten

woonden met de kinderen van Benjamin te Jeruzalem, tot op dezen dag.

22 En het huis van Jozef toog ook op naar Beth-El. En de HEERE was met hen.

23 En het huis van Jozef bestelde verspieters bij Beth-El: de naam nu dezer stad was te voren Luz.

f Gen. 28:19.

24 En de wachters zagen eenen man, uitgaande uit de stad; en zij zeiden tot hem: Wijs ons toch den ingang der stad, en wij zullen weldadigheid bij u doen.

25 En als hij hun den ingang der stad gewezen had, zoo sloegen zij de stad met de scherpte des zwaards; maar dienhuur en zijn gansche huisgezin lieten zij gaan.

26 Toen toog deze man in het land der Hethieten; en hij bouwde eene stad, en noemde haren naam Luz; dit is haar naam tot op dezen dag.

s Joz. 17:11,
12.

27 En Manasse verdreef Beth-Sean niet, noch hare onderhoorige plaatsen, noch Thaanach met hare onderhoorige plaatsen, noch de inwoners van Dor met hare onderhoorige plaatsen, noch de inwoners van Jibleam met hare onderhoorige plaatsen, noch de inwoners van Megiddo met hare onderhoorige plaatsen; en de Kanaänieten wilden wonen in hetzelfde land.

28 En het geschiedde, als Israël sterk werd, dat hij de Kanaänieten op cijns stelde; maar hij verdreef hen niet ganschelijk.

h Joz. 16:19.

29 Ook verdreef Efraïm de Kanaänieten niet, die te Gezer woonden; maar de Kanaänieten woonden in het midden van hem te Gezer.

30 Zebulon verdreef de inwoners van Kitron niet, noch de inwoners van Nabalot; maar de Kanaänieten woonden in het midden van hem, en waren cijnsbaar.

31 Aser verdreef de inwoners van Acco niet, noch de inwoners van Zidon, noch Achlab, noch Achsib, noch Chelba, noch Alik, noch Rechob:

32 Maar de Aserieten woonden in het midden der Kanaänieten, die in het land woonden, want zij verdreven hen niet.

33 Naftali verdreef de inwoners van Beth-Sémes niet, noch de inwoners van Beth-Anath, maar woonde in het midden der Kanaänieten, die in het land woonden; doch de inwoners van Beth-Sémes en Beth-Anath werden hun cijnsbaar.

34 En de Amorieten drongen de kinderen van Dan in het gebergte; want zij lieten hun niet toe af te komen in het dal.

35 Ook wilden de Amorieten wonen op het gebergte van Heres, te Ajalon, en te Sálbim; maar de hand van het huis van Jozef werd zwaar, zoodat zij cijnsbaar werden.

36 En de landpale der Amorieten was van den opgang van Akrahbim, van den rotsteen, en opwaarts heen.

HOOFDSTUK 2.

Gods Engel bestraft Israël te Bochim, waar het zijne zonden beweent, vs. 1. Overzigt van den toestand van Israël onder de rigters, vergeleken met dien bij en na den dood van Jozua, 6. Hunne gedurige neiging tot afgoderij, 11; waarom de Heere hun vijanden verwekt, van welke Hij hen echter, op hunne wederkeering tot Hem, altijd weder verlost, 14; doch om Israëls gedurige afvalligheid de Heidenen niet geheel verdrift, om hen te beproeven, 20.

EN een Engel des HEEREN kwam opwaarts van Gílgal tot Bochim, en Hij zeide: Ik heb ulieden uit Egypte opgevoerd, en u gebracht in het land, dat Ik uwen vaderen gezworen heb, en gezegd: «Ik zal mijn verbond met ulieden niet verbreken in eeuwigheid.

a Gen. 17:7,
Deut. 29:14,
15.Num. 14:24,
Jor. 14:13.

J. v. C.
1425.

Deut. 7:2

Deut. 12:3

Joz. 23:13

Ex. 23:33

Deut. 7:16

circa 1441.

Joz. 24:28

circa 1426

circa 1406

Ps. 44:13

Joz. 20:1

Lev. 26

Deut. 28

Rigt. 3:12

2 En ulieden aangaande, gij zult geen verbond maken met de inwoners dezes lands; hunne c altaren zult gij afbreken. Maar gij zijt mijner stem niet gehoorzaam geweest : waarom hebt gij dit gedaan?

3 Daarom heb Ik ook gezegd: *Ik zal hen voor uw aangezicht niet uitdrijven; maar zij zullen v aan de zijden zijn, en hunne goden zullen v tot een strik zijn.*

4 En het geschiedde, als de Engel des HEEREN deze woorden tot alle kinderen Israëls gesproken had, zoo hief het volk zijne stem op en weende.

5 Daarom noemden zij den naam dier plaats Borchim; en zij offerden aldaar den HEERE.

6 *f* Als Jozua het volk had laten gaan, zoo waren de kinderen Israëls heengegaan, een ieder tot zijn erfdceel, om het land erfelijk te bezitten.

7 En het volk diende den HEERE, al de dagen van Jozua, en al de dagen der oudsten, die lang geleefd hadden na Jozua; die gezien hadden al dat groote werk des HEEREN, dat Hij aan Israël gedaan had.

8 Maar als Jozua, de zoon van Nun, die knecht des HEEREN, gestorven was, honderd en tien jaren oud zijnde;

9 En zij hem begraven hadden in de landpale zijns erfdceels, te Timnath-Heres, op eenen berg van Efraim, tegen het noorden van den berg Gaas;

10 En al datzelve geslacht ook tot zijne vaders vergerd was: zoo stond er een ander geslacht na hen op, dat den HEERE niet kende, noch ook het werk, dat Hij aan Israël gedaan had.

11 Toen deden de kinderen Israëls dat kwaad was in de oogen des HEEREN, en zij dienden de Baals.

12 En zij verlieten den HEERE, hunner vaders God, die hen uit Egypteland had uitgevoerd, en volgden andere goden na, van de goden der volken, die rondom hen waren, en bogen zich voor die, en zij verwekten den HEERE tot toorn.

13 Want zij verlieten den HEERE, en dienden den Baal en Ashtaroth.

14 Zoo ontstak des HEEREN toorn tegen Israël, en Hij gaf hen in de hand der roovers, die hen beroofden; *g* en Hij verkocht hen in de hand hunner vijanden rondom; en zij konden niet meer bestaan voor het aangezicht hunner vijanden.

15 Overal, waarheen zij uittoogen, was de hand des HEEREN tegen hen ten kwade, *h* gelijk als de HEERE gesproken, en gelijk als de HEERE hun gezworen had; en hun was zeer bang.

16 En de HEERE verwekte rigteren, die hen verlost uit de hand dergenen, die hen beroofden;

17 Doch zij hoorden ook niet naar hunne rigteren, maar hoereerden andere goden na, en bogen zich voor die: haast weken zij af van den weg, dien hunne vaders gewandeld hadden, hoorende de geboden des HEEREN; alzoo deden zij niet.

18 En wanneer de HEERE hun rigteren verwekte, zoo was de HEERE met den rigter, en verlost hen uit de hand hunner vijanden, al de dagen des rigters: want het berouwde den HEERE, hunne zuchtens halve van wege dergenen, die hen drogen en die hen drukten.

19 *i* Maar het geschiedde met het versterven des rigters, dat zij omkeerden, en verdorven het meer dan hunne vaders, navolgende andere goden, dezelve dienende, en zich voor die buigende; zij lieten niets vallen van hunne werken, noch van dezen hunnen harden weg.

20 Daarom ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël, dat Hij zeide: Omdat

dit volk mijn verbond heeft overtroden, dat Ik hunnen vaderen geboden heb, en zij naar mijne stem niet gehoord hebben;

21 *k* Zoo zal Ik ook niet voortvaren voor hun aangezicht iemand uit de bezitting te verdrijven, van de Heidenen, die Jozua heeft achtergelaten, als hij stierf;

22 Opdat Ik Israël door hen verzoeken, of zij den weg des HEEREN zullen houden, om daarin te wandelen, gelijk als hunne vaderen gehouden hebben, of niet.

23 Alzoo liet de HEERE deze Heidenen blijven, dat Hij hen niet haastelijk uit de bezitting verdreef; die Hij in de hand van Jozua niet had overgegeven.

HOOFDSTUK 3.

Heidensche volken door God met een bijronder oogmerk in Kanaän overgelaten, vs. 1. Israël, om zijn verlaten van den Heere in de magt van den koning van Mesopotamie, wordt daarnaast verlost door Othniël, 6. Andermaal tot afgodery vervallen, worden zij door den koning der Moabitien verdrukt, doch straks weder door Elud bevrijd, 12. Zes honderd Filistijnen door Samgar verslagen, 31.

DIT nu zijn de Heidenen, die de HEERE liet blijven, om door hen Israël te verzoeken, allen, die niet wisten van al de krijgen van Kanaän :

2 Alleenlijk, opdat de geslachten der kinderen Israëls die wisten, opdat Hij hun den krijg leerde, ten minste dergenen, die daar te voren niet van wisten.

3 Vijf vorsten der Filistijnen, en al de Kanaänieten, en de Zidoniers, en de Hevieten, wonende in het gebergte van den Libanon, van den berg Baal-Hermion, tot daar men komt te Hamath.

4 Deze dan waren, om Israël door hen te verzoeken, opdat men wiste, of zij de geboden des HEEREN zouden hooren, die Hij hunnen vaderen door de hand van Mozes geboden had.

5 Als nu de kinderen Israëls woonden in het midden der Kanaänieten, der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten;

6 Zoo namen zij zich derzelver dochters tot vrouwen, en gaven hunne dochters aan derzelver zonen; en zij dienden derzelver goden.

7 En de kinderen Israëls deden dat kwaad was in de oogen des HEEREN, en vergaten den HEERE, hunnen God, en zij dienden de Baals en de bosschen.

8 Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël; en Hij verkocht hen in de hand van Cuschan Rischatím, koning van Mesopotamie; en de kinderen Israëls dienden Cuschan Rischatím acht jaren.

9 Zoo riepen de kinderen Israëls tot den HEERE; en de HEERE verwekte den kinderen Israëls eenen verlosser, die hen verlost, Othniël, zoon van Kenaz, broeder van Kaleb, die jonger was dan hij.

10 En de Geest des HEEREN was over hem, en hij rigtte Israël, en toog uit ten strijde; en de HEERE gaf Cuschan Rischatím, den koning van Syrië, in zijne hand, dat zijne hand sterk werd over Cuschan Rischatím.

11 Toen was het land veertig jaren stil, en Othniël, de zoon van Kenaz, stierf.

12 Maar de kinderen Israëls voeren voort te doen dat kwaad was in de oogen des HEEREN; toen sterkte de HEERE Eglon, den koning der Moabitien, tegen Israël, omdat zij deden dat kwaad was in de oogen des HEEREN.

13 En hij vergaerde tot zich de kinderen Ammons en de Amalekieten, en hij toog heen, en sloeg Israël, en zij namen de Palmstad in bezit.

14 En de kinderen Israëls dienden Eglon, koning der Moabitien, achttien jaren.

J. v. C.
1406.

Joz. 23:13

circa 1406

circa 1403

circa 1394

circa 1354

J. v. C.
1354.

circa 1336.

15 Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE; en de HEERE verwekte hun eenen verlosser, Ehud, den zoon van Gera, eenen zoon van Jemini, een' man, die linksch was. En de kinderen Israëls zonden door zijne hand een geschenk aan Eglon, den koning der Moabitien.

16 En Ehud maakte zich een zwaard, dat twee scherpen had, welks lengte eene el was: en hij gordde dat onder zijne kleederen, aan zijne regterheup.

17 En hij bragt aan Eglon, den koning der Moabitien, dat geschenk: Eglon nu was een zeer vet man.

18 En het geschiedde, als hij geeindigd had het geschenk te leveren, zoo geleide hij het volk, die het geschenk gedragen hadden;

19 Maar hij zelf keerde wederom van de gesnedene beelden, die bij Gilgal waren, en zeide: Ik heb eene heimelijke zaak aan u, o koning! dewelke zeide: Zwijg! En allen, die om hem stonden, gingen van hem uit.

20 En Ehud kwam tot hem in, daar hij was zittende in eene koele opperzaal, die hij voor zich alleen had; zoo zeide Ehud: Ik heb een woord Gods aan u. Toen stond hij op van den stoel.

21 Ehud dan reikte zijne linkerhand uit, en nam het zwaard van zijne regterheup, en stak het in zijnen buik;

22 Dat ook het hecht achter het lemminging, en het vet om het lemming toesloot, (want hij trok het zwaard niet uit zijnen buik) en de drek uitging.

23 Toen ging Ehud uit naar de voorzaal, en sloot de deuren der opperzaal voor zich toe, en deed ze in het slot.

24 Als hij uitgegaan was, zoo kwamen zijne knechten, en zagen toe, en ziet, de deuren der opperzaal waren in het slot gedaan: zoo zeiden zij: Zeker, hij bedekt zijne voeten in de verkoelkamer.

25 Als zij nu tot schamens toe gebeid hadden, ziet, zoo opende hij de deuren der opperzaal niet. Toen namen zij den sleutel en deden open; en ziet, huuiler heer lag ter arde dood.

26 En Ehud ontkwam, terwijl zij vertoefden: want hij ging voorbij de gesnedene beelden, en ontkwam naar Sehirath.

27 En het geschiedde, als hij aankwam, zoo blies hij met de bazuin op het geberge van Efraim; en de kinderen Israëls togen met hem af van het geberge, en hij zelf voor hun aangezicht heen.

28 En hij zeide tot hen: Volgt mij na, want de HEERE heeft uwe vijanden, de Moabitien, in ulieder hand gegeven. En zij togen af hem na, en namen de veren der Jordaan in naar Moab, en lieten niemand overgaan.

29 En zij sloegen de Moabitien te dier tijd, omtrent tien duizend man, allen vette en allen strijdbare mannen, dat er niet één man ontkwam.

30 Alzoo werd Moab te dien dage onder Israëls hand te ondergebragt; en het land was stil tachtig jaren.

31 Na hem nu was Samgar, een zoon van Anath, die sloeg de Filistijnen, zes honderd man, met eenen ossenstok: alzoo verloor hij ook Israël.

HOOFDSTUK 4.

God plaagt Israël, om hunne zonden, door Jabin, wiens krigsoverste Sisera was, vs. 1. Debora brengt aan Barak den goddelijken last, dezen vijand te beoorloggen, met belofte van overwinning. 4. Sisera en zijn leger geslagen. 15. Jaël verbergt den vluchtenden Sisera en brengt hem om in hare tent, 17. Jaël uitgeroemd, 24.

MAAR de kinderen Israëls voeren voort te doen dat kwaad was in de oogen des HEEREN, als Ehud gestorven was.

2 Zoo verkocht hen de HEERE in de hand van Jabin, koning der Kanaänieten, die te Hazor regeerde; en zijn krigsoverste was Sisera: dezelve nu woonde te Haroseth der Heidenen.

3 Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE: want hij had negen honderd ijzeren wagenen, en hij had de kinderen Israëls met geweld onderdrukt, twintig jaren.

4 Debora nu, eene vrouw, die eene profetes was, de huisvrouw van Lappidoth, deze rigtte te dier tijd Israël.

5 En zij woonde onder den palmboom van Debora, tusschen Rama en tusschen Beth-El, op het geberge van Efraim; en de kinderen Israëls gingen op tot haar ten gerigte.

6 En zij zond heen en riep Barak, den zoon van Abinóm, van Kedes-Naftali; en zij zeide tot hem: Heeft de HEERE, de God Israëls, niet geboden: Ga heen en trek op den berg Thabor, en neem met u tien duizend man, van de kinderen van Naftali, en van de kinderen van Zebulon?

7 En Ik zal aan de beek Kison tot u trekken Sisera, den krigsoverste van Jabin, met zijne wagenen en zijne menigte; en Ik zal hem in uwe hand geven?

8 Toen zeide Barak tot haar: Indien gij met mij trekken zult, zoo zal ik heen-trekken; maar indien gij niet met mij zult trekken, zoo zal ik niet trekken.

9 En zij zeide: Ik zal zekerlijk met u trekken, behalve dat de eer de uwe niet zal zijn op dezen weg, dien gij wandelt: want de HEERE zal Sisera verkoopen in de hand eener vrouw. Alzoo maakte Debora zich op, en toog met Barak naar Kedes.

10 Toen riep Barak Zebulon en Naftali bijeen te Kedes, en hij toog op, op zijne voeten, met tien duizend man; ook toog Debora met hem op.

11 Heber nu, de Keniet, had zich afgezonderd van Kain, uit de kinderen d' Hobab, Mozes schoonvader; en hij had zijne tenten opgeslagen tot aan den eik in Zaanaän, die bij Kedes is.

12 Toen boodschapten zij Sisera, dat Barak, de zoon van Abinóm, op den berg Thabor getogen was.

13 Zoo riep Sisera al zijne wagenen bijeen, negen honderd ijzeren wagenen, en al het volk, dat met hem was, van Haroseth der Heidenen tot de beek Kison.

14 Debora dan zeide tot Barak: Maak u op, want dit is de dag, in welken de HEERE Sisera in uwe hand gegeven heeft: is de HEERE niet voor uw aangezicht henen uitgetogen? Zoo trok Barak van den berg Thabor af, en tien duizend man achter hem.

15 En de HEERE versloeg Sisera, met al zijne wagenen, en het gansche heirleger, door de scherpte des zwaards, voor het aangezicht van Barak; dat Sisera van den wagen afklom, en vlugtte op zijne voeten.

16 En Barak jaagde ze na, achter de wagenen en achter het heirleger, tot aan Haroseth der Heidenen. En het gansche heirleger van Sisera viel door de scherpte des zwaards, dat er niet overbleef tot een' toe.

17 Maar Sisera vlugtte op zijne voeten naar de tent van Jaël, de huisvrouw van Heber, den Keniet: want er was vrede tusschen Jabin, den koning van Hazor, en tusschen het huis van Heber, den Keniet.

18 Jaël nu ging uit, Sisera te gemoet, en zeide tot hem: Wijk in, mijn heer, wijk in tot mij, vrees niet! En hij week tot haar in de tent, en zij bedekte hem met eene deken.

19 Daarna zeide hij tot haar: Geef mij toch een weinig waters te drinken, want mij dorst. Toen opende zij eene melk-

J. v. C.
1316.

a 1 Sam. 12-9.

circa 1296.

b Hebr. 11.32.

c Ps. 83.10.

d Num. 10.29.

e Ps. 83.10.

circa 1316.

f Rig. 5.25.

J. v. C.
1296.

desch, en gaf hem te drinken, en dekte hem toe.

20 Ook zeide hij tot haar: Sta in de deur der tent; en het zij, zoo iemand zal komen, en u vragen, en zeggen: Is hier iemand? dat gij zegt: Niemand.

21 Daarna nam Jael, de huisvrouw van Heber, eenen nagel der tente, en greep eenen hamer in hare hand, en ging stiltes tot hem in, en dreef den nagel in den slaap zijns hoofds, dat hij in de aarde vast werd; hij nu was met eenen diepen slaap bevangen en vermoeld, en stierf.

22 En ziet, Barak vervolgde Sisera; en Jael ging uit hem te gemoet, en zeide tot hem: Kom, en ik zal u den man wijzen, dien gij zoekt. Zoo kwam hij tot haar in, en ziet, Sisera lag dood, en de nagel was in den slaap zijns hoofds.

23 Alzoo heeft God te dien dage Jabin, den koning van Kanaän, te ondergebragt, voor het aangezicht der kinderen Israëls.

24 En de hand der kinderen Israëls ging steeds voort, en werd hard over Jabin, den koning van Kanaän, totdat zij Jabin, den koning van Kanaän, hadden uitgeroed.

HOOFDSTUK 5.

Lofzang van Debóra, vs. 1. Aanhef, 2. Vermelding van Gods vroeger toestand, 3. Israëls vorige vernederde toestand, 6. Opwekking om den Heere te loven, 9. Lofpraak derzenen, die zich gewillig tot deren strijd verbonnen, berisping van hen, die zich daaraan onttrokken, 14. Beschrijving der bepaalde overwinning, 19. Vloek over Meroz, omdat zij niet ter hulp was gesnel, 23. Zegen over Jael en hare daad, 28. Schimprede op de gelede hoop van Sisera's hofelingen, 28. Hartverheiling tot God, 31.

VOORTS zong Debóra, en Barak, de zoon van Abinóám, ten zelven dage, zeggende:

2 Loof den HEERE, van het wreken der wraken in Israël, van dat het volk zich gewillig heeft aangeboden.

3 Hoor, gij koningen, neemt ter ooren, gij vorsten! Ik, den HEERE, zal ik zingen, ik zal den HEERE, den God Israëls, psalmzingen.

4 HEERE! toen Gij voorttoogt van Setr, toen Gij daarheen traadt van het veld van Edom, « beëfde de aarde, ook droop de hemel, ook dropen de wolken van water.

5 De bergen vervloten van het aangezicht des HEEREN: zelfs « Sinai van het aangezicht des HEEREN, des Gods van Israël.

6 In de dagen van Samgar, den zoon van Anath, in de dagen van Jael, hielden de wegen op, en die op paden wandelden, gingen kroume wegen.

7 De dorpen hielden op in Israël, zij hielden op: totdat ik, Debóra, opstond, dat ik opstond, eene moeder in Israël.

8 Verkoos hij nieuwe goden, dan was er krijg in de poorten: werd er ook een schild gezien, of eene spies, onder veertig duizend in Israël?

9 Mijn hart is tot de wetgevers van Israël, die zich gewillig aangeboden hebben onder het volk: looft den HEERE.

10 Gij, die op witte ezellinnen rijdt, gij, die aan het gerigt zit, en gij, die over weg wandelt, spreekt er van!

11 Van het gedruisch der schutters, tusschen de plaatsen, waar men water schept, spreekt aldair te samen van de gerechtigheden des HEEREN, van de gerechtigheden, *bewezen* aan zijne dorpen in Israël: toen ging des HEEREN volk af tot de poorten.

12 Waak op, waak op, Debóra, waak op, waak op, spreek een lied! maak u op, Barak, en leid uwe gevangenen gevangen, gij zoon van Abinóám!

13 Toen deed Hij de overgeblevenen heerschen over de heerlijken *onder* het volk; de HEERE doet mij heerschen over de geweldigen.

14 Uit Efraim was hun wortel tegen Amalek. Achter u was Benjamin onder uwe volken. Uit Machir zijn de wetgevers afgetogen, en uit Zebulon, trekkende door den staf des schrijvers.

15 Ook waren de vorsten in Issaschar met Debóra; en *gelijk* Issaschar, alzoo was Barak: op zijne voeten werd hij gezonden in het dal. In Rubens gedeelten waren de inbeeldingen des harten groot.

16 Waarom bleef gij zitten tusschen de stallingen, om te hooren de bleeftingen der kudden? De gedeelten van Ruben hadden groote onderzoekingen des harten.

17 Gilead bleef aan gene zijde der Jordaan; en Dan, waarom onthield hij zich in schepen? Aser zat aan de zeehaven, en bleef in zijne gescheurde plaatsen.

18 Zebulon, het is een volk, dat zijne ziel vermaand heeft ter dood, insgelijks Naftali, op de hoogten des velds.

19 De koningen kwamen, zij stredden; toen stredden de koningen van Kanaän, te Thánach aan de wateren van Megiddo; zij bragten geen gewin des zilvers daarvan.

20 Van den hemel stredden zij, de sterren alt hare loopplaatsen stredden tegen Sisera.

21 De beek Kison wentelde hen weg, de beek Kedónim, de beek Kison; vertreed, o mijne ziel! de sterken.

22 Toen werden de paardshoeven verpletterd, van het rennen, het rennen zijner magtigen.

23 Vloekt Meroz, zegt de Engel des HEEREN, vloekt hare inwoners geduriglijk; omdat zij niet gekomen zijn tot de hulp des HEEREN, tot de hulp des HEEREN, met de helden.

24 Gezegend zij boven de vrouwen, Jael, de huisvrouw van Heber, den Keniet; gezegend zij ze boven de vrouwen in de tente!

25 Water eischte hij, melk gaf zij; in eene heerenchaal bragt zij boter.

26 Hare hand sloeg zij aan den nagel, en hare rechterhand aan den hamer der arbeidslieden; en zij klopte Sisera, zij « streek zijn hoofd af, als zij zijnen slaap had doorwageld en doorzongren.

27 Tusschen hare voeten kromde hij zich, viel henen, lag daar neder; tusschen hare voeten kromde hij zich: hij viel: alwaar hij zich kromde, daar lag hij geheel geschoond!

28 De moeder van Sisera keek uit door het venster, en schreeuwde door de trallen: Waarom vertrekt zijn wagen te komen? waarom blijven de gangen zijner wagenen achter?

29 De wijste harer staatsvrouwen antwoordden: ook beantwoorde zij hare reden aan zich zelve:

30 Zouden zij dan den buit niet vinden en deelen? een liefje, of twee liefjes, voor iegelijken man? Voor Sisera eenen buit van verscheidene verwen, eenen buit van verscheidene verwen, gestikt; van verscheidene verwen aan beide zijden gestikt, voor de buithalzen?

31 Alzoo moeten omkomen al uwe vijanden, o HEERE! die Hem daarentegen liefhebben, *moeten* zij, als wanneer de zon opgaat in hare kracht. En het land was stil, veertig jaren.

HOOFDSTUK 6.

Het weder afvallige Israël wordt om zijne zonden zeer geplaagd door de Midianieten, vs. 1. Het vernedert zich voor den Heere, die hun door een' profet de oorzaak dezer ellende bekend maakt, 6. Gileadons roeping tot verlossing van Israël, 11. De spijze, van Gilead den Engel voorgezet, door wonderbaar vertoerd, 17. God beoefent hem Baals altaar af te breken en een ander den Heere te stichten, 25. Murmuring des volks hierover en hun ziele tot uitlevering van Gilead, die echter door zijnen vader beschermd

J. v. C.
1296.

a Ps. 68, 8, 9.

b Ps. 68, 15, 16, 17, 27, 5.

c Ex. 19, 18.

J. v. C.
1256.

circa 1256.

circa 1249.

2 Kon. 17:35.
38.

1 Sam. 12:11.
Hebr. 11:32.

J. v. C.
1249.

wordt, 28. Zijne toerusting tot den Midianieten oorlog, 33. Het wonder door God gedaan tot zijne geruststelling, 36.

MAAR de kinderen Israëls deden dat kwaad: zoo gaf hen de HEERE in de hand der Midianieten, zeven jaren.

2 Als nu de nand der Midianieten sterk werd over Israël, maakten zich de kinderen Israëls, van wege de Midianieten, de holen, die in de bergen zijn, en de spronken, en de vestingen.

3 Want het geschiedde, als Israël gezaaid had, zoo kwamen de Midianieten op, en de Amalekieten, en die van het Oosten kwamen ook op tegen hem.

4 En zij legerden zich tegen hem, en verdorven de opkomst des lands, tot daar zij komt te Gaza: en zij lieten geen een leeftoegt overig in Israël, noch klein vee, noch os, noch ezel.

5 Want zij kwamen op met hun vee en hunne tenten; zij kwamen gelijk de sprinkhanen in menigte, dat men hen en hunne kemelen niet tellen kon; en zij kwamen in het land, om dat te verderven.

6 Alzoo werd Israël zeer verarind, van wege de Midianieten. Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE.

7 En het geschiedde, als de kinderen Israëls tot den HEERE riepen, ter oorzaak van de Midianieten;

8 Zoo zond de HEERE eenen man, die een profeet was, tot de kinderen Israëls; die zeide tot hen: Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik heb u uit Egypte doen opkomen, en u uit het diensthuis uitgevoerd;

9 En Ik heb u verlost van de hand der Egyptenaren, en van de hand van allen, die u drukten; en Ik heb hen voor u aangezigt uitgedreven, en u hun land gegeven;

10 En Ik zeide tot ulieden: Ik ben de HEERE, uw God, o vrees de goden der Amorieten niet, in welker land gij woont; maar gij zijt mijner stem niet gehoorzaam geweest.

11 Toen kwam een Engeldes HEEREN, en zette zich onder den eik, die te Ofra is, welke aan Joas, den Abi-ezriet, toekwam; en zijn zoon Gideon dorschte tarwe bij de pers, om die te slugten voor het aangezigt der Midianieten.

12 Toen verscheen hem de Engel des HEEREN, en zeide tot hem: De HEERE is met u, gij strijd bare held!

13 Maar Gideon zeide tot Hem: Och, mijn Heer! zoo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? en waar zijn al zijne wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons de HEERE niet uit Egypte opgevoerd? Doch nu heeft ons de HEERE verlaten, en heeft ons in der Midianieten hand gegeven.

14 Toen keerde zich de HEERE tot hem, en zeide: ⁶ Ga heen in deze uwe kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen: heb Ik u niet gezonden?

15 En hij zeide tot Hem: Och mijn Heer! waarmee zal ik Israël verlossen? Zie, mijn duizend is het armste in Manasse, en ik ben de kleinste in mijns vaders huis.

16 En de HEERE zeide tot hem: Omdat Ik met u zal zijn, zoo zult gij de Midianieten slaan, als een' eenigen man.

17 En hij zeide tot hem: Indien ik nu genade gevonden heb in uwe oogen, zoo doe mij een teeken, dat Gij het zijt, die met mij spreekt.

18 Wijk toch niet van hier, totdat ik tot u kome, en mijn geschenken uitbreng, en u voorzette. En hij zeide: Ik zal blijven, totdat gij wederkomt.

19 En Gideon ging in, en bereidde een geitenbokje, en ongezuurde koeken van eene efa meels; het vleesch leide hij in eenen korf, en het sop deed hij in eenen pot; en hij bracht het tot Hem uit, tot onder den eik, en zette het nader.

20 Doch de Engel Gods zeide tot hem: Neem het vleesch en de ongezuurde koeken, en leg ze op dien rotssteen, en giet het sop uit: en hij deed alzoo.

21 En de Engel des HEEREN stak het uiterste van den staf uit, die in zijne hand was, en roerde het vleesch en de ongezuurde koeken aan: toen ging er vuur op uit de rots, en verteerde het vleesch en de ongezuurde koeken. En de Engel des HEEREN bekwam uit zijne oogen.

22 Toen zag Gideon, dat het een Engel des HEEREN was; en Gideon zeide: Ach Heere, HEERE! daarom, omdat ik eenen Engel des HEEREN gezien heb van aangezigt tot aangezigt.

23 Doch de HEERE zeide tot hem: Vrede zij u, vrees niet, gij zult niet sterven.

24 Toen bouwde Gideon aldaar den HEERE een altaar, en noemde het: De HEERE is vrede! het is nog tot op dezen dag in Ofra der Abi-ezrieten.

25 En het geschiedde in dienzelven nacht, dat de HEERE tot hem zeide: Neem eenen var van de ossen, die van uwen vader zijn, te weten, den tweeden var, van zeven jaren; en breek af het altaar van Baal, dat van uwen vader is, en hou af den bosch, die daarbij is.

26 En bouw den HEERE, uwen God, een altaar, op de hoogte der sterkte, in eene bekwame plaats; en neem den tweeden var, en offer een brandoffer met het hout der hage, die gij zult hebben afgehouden.

27 Toen nam Gideon tien mannen uit zijne knechten, en deed, gelijk als de HEERE tot hem gesproken had. Doch het geschiedde, dewijl hij zijns vaders huis en de mannen van die stad vreesde, van het te doen bij dag, dat hij het deed bij nacht.

28 Als nu de mannen van die stad des morgens vroeg opstonden, ziet, zoo was het altaar van Baal omgeworpen, en de hage, die daarbij was, afgehouden, en die tweede var was op het gebouwde altaar geofferd.

29 Zoo zeiden zij, de een tot den ander: Wie heeft dit stuk gedaan? En als zij ondersochten en navraagden, zoo zeiden men: Gideon, de zoon van Joas, heeft dit stuk gedaan.

30 Toen zeiden de mannen van die stad tot Joas: Breng uwen zoon uit, dat hij sterve, omdat hij het altaar van Baal heeft omgeworpen, en omdat hij de hage, die daarbij was, afgehouden heeft.

31 Joas daarentegen zeide tot allen, die bij hem stonden: Zult gij voor den Baal twisten? zult gij hem verlossen? Die voor hem zal twisten, zal nog dezen morgen gedood worden! Indien hij een God is, hij twistte voor zich zelve, omdat men zijn altaar heeft omgeworpen.

32 Daarom noemde hij hem te dien dage Jerubbaal, zeggende: Baal twistte tegen hem, omdat hij zijn altaar heeft omgeworpen.

33 Alle Midianieten nu, en Amalekieten, en de kinderen van het Oosten, waren samenvergaderd, en zij trokken over, en legerden zich in het dal van Jizreël.

34 Toen toog de Geest des HEEREN Gideon aan, en hij blies met de bazuin, en de Abi-ezrieten werden achter hem bijeengeroepen.

35 Ook zond hij boden in gansch Manasse, en die werden ook achter hem bijeengeroepen; desgelijks zond hij boden in Aser, en in Zebulon, en in Naftali; en zij kwamen op, hun te gemoet.

J. v. C.
1249.J. v. C.
1249.

36 En Gideon zeide tot God: Indien Gij Israël door mijne hand zult verlossen, gelijk als Gij gesproken hebt;

37 Zie, ik zal een wollen vlies op den vloer leggen: indien er dauw op het vlies alleen zal zijn, en droogte op de gansche aarde, zoo zal ik weten, dat Gij Israël door mijne hand zult verlossen, gelijk als Gij gesproken hebt.

38 En het geschiedde alzoo: want hij stond des anderen dags vroeg op, en drukte het vlies uit, en hij wroog den dauw uit het vlies, eene schaal vol water.

39 En Gideon zeide tot God: c Uw toorn ontsteek niet tegen mij, dat ik alleenlijk ditmaal sprek: laat mij toch alleenlijk ditmaal met het vlies verzoeken: er zij toch droogte op het vlies alleen, en op de gansche aarde zij dauw.

40 En God deed alzoo in denzelfden nacht: want de droogte was op het vlies alleen, en op de gansche aarde was dauw.

HOOFDSTUK 7.

Gideon stelt zijn leger tegen de Midianieten, vs. 1. Gods bevel om slechts met drie honderd man den vijand te ontmoeten. 2. Verspreiding der Midianieten en hunne nederlaag, die door list en verrassing geschiedde. 3. De hierdoor ontstane verwarring doet hen het zwaard tegen elkander trekken en vluchten. 21. Zij werden door de Israëlieten nagejaagd en behet de Jordaan over te trekken. 23. Twee honderd vorsten gevangen en gedood. 25.

TOEN stond Jerubbaal (dewelke is Gideon) vroeg op, en al het volk, dat met hem was; en zij legden zich aan de fontein van Harod; dat hij het heirleger der Midianieten had tegen het noorden, achter den bevel More, in het dal.

2 En de HEERE zeide tot Gideon: Des volks is te veel, dat met u is, dan dat Ik de Midianieten in hunne hand zou geven; opdat zich Israël niet tegen Mij beroeme, zeggende: Mijne hand heeft mij verlost.

3 Nu dan, roep nu uit voor de ooren des volks, zeggende: a Wie bloode en versaad is, die keere weder, en spoedzich naar het gebergte van Gilead! Toen keerden uit het volk weder twee en twintig duizend, dat er tien duizend overbleven.

4 En de HEERE zeide tot Gideon: Nog is des volks te veel: doe hen afgaan naar het water, en Ik zal ze u aldaar beproeven; en het zal geschieden, van welken Ik tot u zeggen zal: Deze zal met u trekken, die zal met u trekken; maar al degene, van welken Ik zeggen zal: Deze zal niet met u trekken, die zal niet trekken.

5 En hij deed het volk afgaan naar het water. Toen zeide de HEERE tot Gideon: Al wie met zijne tong uit het water zal lekken, gelijk als een hond zou lekken, dien zult gij alleen stellen; desgelijks al wie op zijne knieën zal bukken om te drinken.

6 Toen was het getal dergenen, die met hunne hand tot hunnen mond gelekt hadden, drie honderd man; maar alle overigen des volks hadden op hunne knieën gebukt om water te drinken.

7 En de HEERE zeide tot Gideon: Door deze drie honderd mannen, die gelekt hebben, zal Ik u lieden verlossen, en de Midianieten in uwe hand geven; daarom laat al dat volk weggan, een ieder naar zijne plaats.

8 En het volk nam den teerkost in hunne hand, en hunne bazuinen; en hij liet al die mannen van Israël gaan, een iegelijk naar zijne tent; maar die drie honderd man behield hij. En hij had het heirleger der Midianieten beneden in het dal.

9 En het geschiedde in denzelfden nacht, dat de HEERE tot hem zeide: Sta op, ga henen af in het leger, want Ik heb het in uwe hand gegeven.

10 Vraest gij dan nog af te gaan, zoo ga af, gij, en Pura, uw jongen, naar het leger.

11 En gij zult hooren wat zij zullen spreken, en daarna zullen uwe handen gesterkt worden, dat gij aftrekken zult in het leger. Toen ging hij af, met Pura, zijnen jongen, tot het uiterste der schildwachten, die in het leger waren.

12 a En de Midianieten, en Amalekieten, en al die kinderen van het Oosten, lagen in het dal, gelijk sprinkhanen in menigte, en hunne kemelen waren ontelbaar, gelijk het zand, dat aan den oever der zee is, in menigte.

13 Toen nu Gideon aankwam, ziet, zoo was er een man, die zijnen medgezel eenen droom vertelde, en zeide: Zie, ik heb eenen droom gedroomd, en zie, een gerookst gerstenbrood wendte zich in het leger der Midianieten, en het kwam tot aan de tent, en sloeg haar, dat zij viel, en keerde haar om, het onderste boven, dat de tent er lag.

14 En zijn medgezel antwoordde en zeide: Dit is niet anders, dan het zwaard van Gideon, den zoon van Joas, den Israëlietischen man; God heeft de Midianieten en dit gansche leger in zijne hand gegeven.

15 En het geschiedde, als Gideon de vertelling dezes drooms, en zijne uitlegging hoorde, zoo aanbad hij; en hij keerde weder tot het leger van Israël, en zeide: Maakt u op, want de HEERE heeft het leger der Midianieten in uwer hand gegeven.

16 En hij deelde de drie honderd man in drie hoopen; en hij gaf een' iegelijk eene bazuin in zijne hand, en ledige kruiken, en fakkelen in het midden der kruiken.

17 En hij zeide tot hen: Ziet naar mij en doet alzoo; en ziet, als ik zal komen aan het uiterste des legers, zoo zal het geschieden, gelijk als ik zal doen, alzoo zult gij doen.

18 Als ik met de bazuin zal blazen, ik en allen, die met mij zijn, dan zult gij lieden ook met de bazuin blazen, rondom het gansche leger, en gij zult zeggen: Voor den HEERE en voor Gideon!

19 Alzoo kwam Gideon, en honderd mannen, die met hem waren, in het uiterste des legers, in het begin van de middelste nachtwak, als zij maar even de wachters gesteld hadden; en zij blezen met de bazuinen, ook sloegen zij de kruiken, die in hunne hand waren, in stukken.

20 Alzoo blezen de drie hoopen met de bazuinen, en braken de kruiken; en zij hielden met hunne linkerhand de fakkelen, en met hunne rechterhand de bazuinen om te blazen; en zij riepen: Het zwaard van den HEERE, en van Gideon!

21 En zij stonden, een iegelijk in zijne plaats, rondom het leger. Toen verliep het gansche leger, en zij schreeuwden en vloden.

22 Als de drie honderd met de bazuinen blezen, c zoo zette de HEERE het zwaard des eenen tegen den ander, en dat in het gansche leger; en het leger vlugte tot Beth-Sitta toe naar Tserédath, tot aan de grens van Abel-Mehola, boven Tabath.

23 Toen werden de mannen van Israël bijeengeroepen, uit Naftali, en uit Aser, en uit gansche Manasse; en zij jagden de Midianieten achterna.

24 Ook zond Gideon boden in het gansche gebergte van Efraim, zeggende: Komt af den Midianieten te gemoet, en beneemt hun lieden de wateren, tot aan Beth-bara, te weten de Jordaan; alzoo werd alle man van Efraim bijeengeroepen, en zij benamen Aza de wateren tot aan Beth-bara, en de Jordaan.

25 d En zij vingen twee vorsten der

6 Rig. 6.3.5.

c Ps. 83.16.

d Ps. 83.17.
Jes. 10.26.

J. v. C.
1249.

Midianieten, Oreb en Zeëb, en doodden Oreb op den rotssteen Oreb, en Zeëb doodden zij in de perskuip van Zeëb, en vervolgden de Midianieten; en zij bragten de hoofden van Oreb en Zeëb tot Gideon, over de Jordaan.

HOOFDSTUK 8.

De ontevredene Efraimieten door Gideon tot zwijgen gebracht, vs. 2. De Midianieten vervolgd over de Jordaan, 4. Ongeachte handelwijze der inwoners van Sukkoth en Pnuël, 5. Gevangenneming der twee midianietische koningen en verstouwing van hun overzigt leger, 10. Straaf aan de oudsten van Sukkoth en Pnuël uitgeoefend, 15. De twee koningen gedood, 18. Gideon weigert over Israël te heerschen, 22; eischt een deel van den buit, sticht daarvan eenen Efof, met welken het volk vervolgens afzonderig bedriegt, 24. Zijne vrouwen en kinderen, 30; zijn dood en begrafenis, 32. Israëls afkeerigheid van God en onafhankelijkheid jegens Gideons geslacht, 34.

TOEN zeiden de mannen van *Efraim tot hem: Wat stuk is dit, dat gij ons gedaan hebt, dat gij ons niet riept, toen gij heentogt om te strijden tegen de Midianieten? en zij twisten sterk met hem.

2 Hij daarentegen zeide tot hen: Wat heb ik nu gedaan, gelijk gijlieden? zijn niet de nederzettingen van Efraim beter dan de wijnoogst van Abi-ezer?

3 God heeft de vorsten der Midianieten, Oreb en Zeëb, in uwe hand gegeven; wat heb ik dan kunnen doen, gelijk gijlieden? Toen liet hun toorn van hem af, als hij dit woord sprak.

4 Als nu Gideon gekomen was aan de Jordaan, ging hij over, met de drie honderd mannen, die hij hem waren, zijnde moede, nogtans vervolgende.

5 En hij zeide tot de lieden van Sukkoth: Geefst toch eenige bollen broods aan het volk, dat mijne voetstappen volgt, want zij zijn moede; en ik jaag Zebah en Tsalmûna, de koningen der Midianieten, achterna.

6 Maar de oversten van Sukkoth zeiden: Is dan de handpalm van Zebah en Tsalmûna alreede in uwe hand, dat wij aan uw heir brood zouden geven?

7 Toen zeide Gideon: Daarom, als de HEERE Zebah en Tsalmûna in mijne hand geeft, zoo zal ik uw vleesch dorschen met doornen der woestijn, en met distelen.

8 En hij toog van daar op naar Pnuël, en sprak tot hen desgelijks. En de lieden van Pnuël antwoordden hem, gelijk als de lieden van Sukkoth geantwoord hadden.

9 Daarom sprak hij ook tot de lieden van Pnuël, zeggende: Als ik met vrede wederkome, zal ik dezen toren afwerpen.

10 Zebah nu en Tsalmûna waren te Karkor, en hunne legers met hen, omtrent vijftien duizend, al de overgeblevenen van het gansche leger der kinderen van het Oosten; en de gevallen waren honderd en twintig duizend mannen, die het zwaard uittrokken.

11 En Gideon toog opwaarts, den weg dergenen, die in tenten wonen, tegen het oosten van Nobah en Jôzbeha; en hij sloeg dat leger, want het leger was zorgeloos.

12 En Zebah en Tsalmûna vloeden; doch hij jaagde hen na; en hij ving de beide koningen der Midianieten, Zebah en Tsalmûna, en verscheurde het gansche leger.

13 Toen nu Gideon, de zoon van Joas, van den strijd wederkwam, voor den opgang der zon,

14 Zoo ving hij eenen jongen van de lieden te Sukkoth, en ondervraagde hem: die schreef hem op de oversten van Sukkoth, en hunne oudsten, zeven en zeventig mannen.

15 Toen kwam hij tot de lieden van Sukkoth, en zeide: Ziet daar Zebah en Tsalmûna, van dewelke gij mij smade-

lijk verweten hebt, zeggende: Is de handpalm van Zebah en Tsalmûna alreede in uw hand, dat wij aan uwe mannen, die moede zijn, brood zouden geven?

16 En hij nam de oudsten dier taal, en doornen der woestijn, en distelen, en deed het den lieden van Sukkoth door dezelve verstaan.

17 En den toren van Pnuël wierp hij af, en doodde de lieden der stad.

18 Daarna zeide hij tot Zebah en Tsalmûna: Wat waren het voor mannen, die gij te Thabor doodsloegt? En zij zeiden: Gelijk gij, alzoo waren zij, eenertei, van gedaante als koningszonen.

19 Toen zeide hij: Het waren mijne broeders, zonen mijner moeder; zoo waarlijk als de HEERE leeft, zoo gij hen hadt laten leven, ik zou allieden niet doodden!

20 En hij zeide tot Jether, zijnen eerstgeborene: Sta op, dood hen; maar de jongeling trok zijn zwaard niet uit, want hij vreesde, dewijl hij nog een jongeling was.

21 Toen zeiden Zebah en Tsalmûna: Sta gij op, en val op ons aan, want naar dat de man is, zoo is zijne magt. * Zoo stond Gideon op, en doodde Zebah en Tsalmûna, en nam de maantjes, die aan de halzen hunner kemelen waren.

22 Toen zeiden de mannen van Israël tot Gideon: Heersch over ons, zoo gij als uw zoon en uws zoons zoon, dewijl gij ons van der Midianieten hand verlost hebt.

23 Maar Gideon zeide tot hen: Ik zal over u niet heerschen, ook zal mijn zoon over u niet heerschen; de HEERE zal over u heerschen.

24 Voorts zeide Gideon tot hen: Eene begeerte zal ik van u begeeren: geeft mij maar een iegelijk een voorhoofdsiersel van zijnen roef: want zij hadden gouden voorhoofdsierselen gehad, dewijl zij Ismaëlieten waren.

25 En zij zeiden: Wij zullen zegarne geven; en zij spreidden een kleed uit, en wierpen daarop een iegelijk een voorhoofdsiersel van zijnen roef.

26 En het gewigt der gouden voorhoofdsierselen, die hij begeerd had, was duizend en zeven honderd sikkel gouds, zonder de maantjes, en ketenen, en purperen kleederen, die de koningen der Midianieten aangehad hadden, en zonder de halsbanden, die aan de halzen hunner kemelen geweest waren.

27 En Gideon maakte daarvan eenen efof, en stelde dien in zijne stad, te Ofra; en gansch Israël hooreerde aldaar denzelven na; en het werd Gideon en zijn huis tot een' valstrik.

28 Alzoo werden de Midianieten te ondergebracht voor het aangezicht der kinderen Israëls, en lieven hun hoofd niet meer op. En het land was stil veertig jaren, in de dagen van Gideon.

29 En Jerubbab, de zoon van Joas, ging henen en woonde in zijn huis.

30 Gideon nu had zeventig zonen, die uit zijne heupe voortgekomen waren: want hij had vele vrouwen.

31 En zijn bijwijf, welke te Sichem was, baarde hem ook eenen zoon; en hij noemde zijnen naam Abimelech.

32 En Gideon, de zoon van Joas, stierf in goeden ouderdom; en hij werd begraven in het graf van zijnen vader Joas, te Ofra, des Abi-ezriëts.

33 En het geschiedde, als Gideon gestorven was, dat de kinderen Israëls zich omkeerden, en de Baals nahoererden; en zij stelden zich Baal-Berith tot eenen god.

34 En de kinderen Israëls dachten niet aan den HEERE, hunnen God, die hen gered had van de hand van al hunne vijanden van rondom.

J. v. C.
1249.

P's. 83.12.

circa 1249.

J. v. C.
1209.

35 En zij delen geene weldadigheid bij het huis van Jerubbaal, dat is Gileon, naar al het goede, dat hij bij Israël gedaan had.

HOOFDSTUK 9.

Abimelech, Gileons zoon, trachtte koning te worden, vs. 1. Vreeselijke broedermoord, door hem gepleegd, waaraan Jotham ontkomt, 5. Deze stelt in een gelijkenis den Sichiemieten hunne dwaasheid voor oogen, een Abimelech koning te maken, 7. Na drie jaren barst er een krijg uit tusschen Sicheim en Abimelech, die de stad inneemt en den toren, waarnaar men gevlocht was, in brand steekt, 21. Vervolgens verovert hij Thebez, waar hij op een noodlottige wijze zijn leven eindigen moet, 30.

ABIMELECH nu, de zoon van Jerubbaal, ging heen naar Sicheim, tot de broeders zijner moeder; en hij sprak tot hen, en tot het gansche geslacht van het huis van den vader zijner moeder, zeggende:

2 Spreekt toch voor de ooren van alle burgers van Sicheim: Wat is u beter, dat zeventig mannen, alle zonen van Jerubbaal, over u heerschen, of dat één man over u heersche? Gedenkt ook, dat ik u heb en u vleesch ben.

3 Toen spraken de broeders zijner moeder van hem, voor de ooren van alle burgers van Sicheim, al dezelve woorden; en hun hart neigde zich naar Abimelech, want zij zeiden: Hij is onze broeder.

4 En zij gaven hem zeventig zilverlingen, uit het huis van Baal Berith; en Abimelech huurde daarmede ijdele en ligtvaardige mannen, die hem navolgden.

5 En hij kwam in zijns vaders huis te Ofra, en doodde zijne broederen, de zonen van Jerubbaal, zeventig mannen, op eenen steen; doch Jotham, de jongste zoon van Jerubbaal, werd overgelaten, want hij had zich verstoppen.

6 Toen vergaderden zich alle burgers van Sicheim, en het gansche huis van Millo, en gingen heen en maakten Abimelech ten koning, en hij den hoogen elk, die bij Sicheim is.

7 Als zij dit Jotham aanzagen, zoo ging hij heen, en stond op de hoogte der bergs Gerizim, en verhef zijne stem, en riep, en hij zeide tot hen: Hoort naarmij, gij burgers van Sicheim! en God zal naar ulieden hooren.

8 De boomen gingen eens heen, om eenen koning over zich te zalven, en zij zeiden tot den olijfbom: Wees gij koning over ons.

9 Maar de olijfbom zeide tot hen: Zoude ik mijne vetigheid verlaten, die God en de menschen in mij prijzen? en zoude ik heengaan om te zweven over de boomen?

10 Toen zeiden de boomen tot den vijgeboom: Kom gij, wees koning over ons. 11 Maar de vijgeboom zeide tot hen: Zou ik mijne zoetheid en mijne goede vrucht verlaten? en zou ik heengaan om te zweven over de boomen?

12 Toen zeiden de boomen tot den wijnstok: Kom gij, wees koning over ons.

13 Maar de wijnstok zeide tot hen: Zou ik mijnen most verlaten, die God en menschen vrolijk maakt? en zou ik heengaan om te zweven over de boomen?

14 Toen zeiden al de boomen tot den doornbosch: Kom gij, wees koning over ons.

15 En de doornbosch zeide tot de boomen: Indien gij mij in waarheid tot een koning over u zult, zoo komt, vertrouwt u onder mijne schaduw; maar indien niet, zoo ga vuur uit den doornbosch, en vertere de cederen van den Libanon.

16 Alzoo nu, indien gij het in waarheid en oprechtheid gedaan hebt, dat gij Abime-

lech koning gemaakt hebt, en indien gij welgedaan hebt bij Jerubbaal en bij zijn huis, en indien gij hem naar de verdienste zijner handen gedaan hebt:

17 (Want mijn vader heeft voor ulieden gestreden, en hij heeft zijne ziel verre geworpen, en u uit der Midianieten hand gered.)

18 Maar gij zijt heden opgestaan tegen het huis mijns vaders, en hebt zijne zonen, zeventig mannen, op eenen steen gedood; en gij hebt Abimelech, eenen zoon zijner dienstmaagd, koning gemaakt over de burgers van Sicheim, omdat hij uw broeder is.)

19 Indien gij dan in waarheid en in oprechtheid bij Jerubbaal en bij zijn huise dezen dage gehandeld hebt, zoo weest vrolijk over Abimelech, en hij zij ook vrolijk over ulieden.

20 Maar indien niet, zoo ga vuur uit van Abimelech, en vertere de burgers van Sicheim, en het huis van Millo; en vuur ga uit van de burgers van Sicheim, en van het huis van Millo, en vertere Abimelech!

21 Toen vloed Jotham, en vlugte, en ging naar Beer; en hij woonde aldaar van wege zijnen broeder Abimelech.

22 Als nu Abimelech drie jaren over Israël gebooscht had,

23 Zoo zond God eenen boezen geest tusschen Abimelech en tusschen de burgers van Sicheim; en de burgers van Sicheim handelden trouweloos tegen Abimelech;

24 Opdat het geweld, gedaan aan de zeventig zonen van Jerubbaal kwame, en opdat hun bloed gelegd wierd op Abimelech, hunnen broeder, die hen gedood had, en op de burgers van Sicheim, die zijne handen gesterkt hadden om zijne broeders te doodden.

25 En de burgers van Sicheim bestelden tegen hem, die op de hoogten der bergen lagen leiden, en al wie voorbij hen op den weg doorging, hooftelden zij; en het werd Abimelech aangezegd.

26 Gaal, de zoon van Ebed, kwam ook met zijne broederen, en zij gingen over in Sicheim; en de burgers van Sicheim verlieten zich op hem.

27 En zij togen uit in het veld, en lazen hunne wijnbergen af, en traden de druiven, en maakten lodlieders; en zij gingen in het huis huns gods, en aten en dronken, en vloekten Abimelech.

28 En Gaal, de zoon van Ebed, zeide: Wie is Abimelech, en wat is Sicheim, dat wij hem dienen zouden? is hij niet een zoon van Jerubbaal? en Zebul zijn bevelhebber? dient liever de mannen van Hemor, den vader van Sicheim: want waarom zouden wij hem dienen?

29 Och dat dit volk in mijne hand ware! ik zoude Abimelech wel verdrijven. En tot Abimelech zeide hij: Vermeerder uw heir, en trek uit.

30 Als Zebul, de overste der stad, de woorden van Gaal, den zoon van Ebed, hoorde, zoo ontstak zijn toorn.

31 En hij zond listiglijk boden tot Abimelech, zeggende: Zie, Gaal, de zoon van Ebed, en zijne broeders zijn te Sicheim gekomen, en zie, zij, met deze stad, handelen vijandelijk tegen u.

32 Zoo maak u na op bij nacht, zij en het volk dat met u is, en leg lagen in het veld.

33 En het geschiede in den morgen, als de zon opgaat, zoo maak u vroeg op, en overval deze stad; en zie, zoo hij en het volk, dat met hem is, tot u uittrekken, zoo doe hem, gelijk als uwe hand vinden zal.

34 Abimelech dan maakte zich op, en al het volk, dat met hem was, bij nacht; en zij leiden lagen op Sicheim, met vier hoopen.

J. v. C.
1209.

circa 1206.

J. v. C.
1206.

35 En Gaal, de zoon van Ebed, ging uit, en stond aan de deur van de stadspoort; en Abimelech rees op, en al het volk, dat met hem was, uit de achterlage.

36 Als Gaal dat volk zag, zoo zeide hij tot Zebul: Zie, er komt volk af van de hoogten der bergen. Zebul daarentegen zeide tot hem: Gij ziet de schaduw der bergen voor menschen aan.

37 Maar Gaal voor wijders voort te spreken, en zeide: Zie daar volk afkomende uit het midden des lands, en een hoop komt van den weg van den eik Meonenim.

38 Toen zeide Zebul tot hem: Waar is nu uw mond, waarmee gij zijdet: Wie is Abimelech, dat wij hem zouden dienen? Is niet dit het volk, dat gij veracht hebt? trek toch nu uit en strijd tegen hem!

39 En Gaal trok uit voor het aangezicht der burgers van Sichem, en hij streed tegen Abimelech.

40 En Abimelech jaagde hem na, want hij vlood voor zijn aangezicht; en er vielen vele verslagenen tot aan de deur der stadspoort.

41 Abimelech nu bleef te A'ruwa; en Zebul verdreef Gaal en zijne broederen, dat zij te Sichem niet mochten wonen.

42 En het geschild des anderen daags, dat het volk uittrok in het veld, en zij zeiden het Abimelech aan.

43 Toen nam hij het volk, en deelde hen in drie hoopen, en hij leide lagen in het veld; en hij zag toe, en ziet, het volk trok uit de stad, zoo maakte hij zich tegen hen op, en sloeg hen.

44 Want Abimelech en de hoopen, die bij hem waren, overvielen hen, en bleven staan aan de deur der stadspoort; en de twee andere hoopen overvielen allen, die in het veld waren, en sloegen hen.

45 Voorts streed Abimelech tegen de stad dienzelven ganschen dag, en nam de stad in, en doodde het volk, dat daarin was; en hij brak de stad af, en bezaaide haar met zout.

46 Als alle burgers des torens van Sichem dat hoorden, zoo gingen zij in de sterkte, in het huis van den god Berith.

47 En het werd Abimelech aangezegd, dat alle burgers des torens van Sichem zich verzameld hadden.

48 Zoo ging Abimelech op den berg Zalmon, hij en al het volk, dat met hem was; en Abimelech nam eene bijl in zijne hand, en hieuw eenen tak van de boomen, en nam hem op, en leide hem op zijnen schouder; en hij zeide tot het volk, dat bij hem was: Wat gij mij hebt zien doen, haast u, doet als ik.

49 Zoo hieuw ook al het volk, een iegelijk zijnen tak af, en zij volgden Abimelech na, en leidden ze aan de sterkte, en verbrandden daarvoor de sterkte met vuur; dat ook alle lieden des torens van Sichem stierven, onttrent duizend mannen en vrouwen.

50 Voorts toog Abimelech naar Thebez, en hij legerde zich tegen Thebez, en aan haar in.

51 Doch er was een sterke toren in het midden der stad; zoo vloeden daarheen al de mannen en de vrouwen, en alle burgers van de stad, en sloten voor zich toe; en zij klommen op het dak des torens.

52 Toen kwam Abimelech tot aan den toren, en bestormde dien; en hij maakte tot aan de deur des torens, om dien met vuur te verbranden.

53 Maar eene vrouw wierp een stuk van eenen molensteen op Abimelechs hoofd; en zij verpletterde zijne hersenen.

54 Toen riep hij haastelijk den jongen, die zijne wapenen droeg, en zeide tot hem: Trek uw zwaard uit, en dood mij, opdat zij niet van mij zeggen: Eene

vrouw heeft hem gedood. En zijn jongen doorstak hem, dat hij stierf.

55 Als nu de mannen van Israël zagen, dat Abimelech dood was, zoo gingen zij, een iegelijk naar zijne plaats.

56 Alzoo deed God wederkeeren het kwaad van Abimelech, dat hij aan zijnen vader gedaan had, doodende zijne zeventig broederen.

57 Desgelijks al het kwaad der lieden van Sichem deed God wederkeeren op hun hoofd; en de vloek van Jotham, den zoon van Jerubbaal, kwam over hen.

HOOFDSTUK 10.

Thola en Jair zijn rigters, vs. 1. Herhaalde afgedr. van Israël, 6, waarom God het overgeeft in de hand der Filistijnen en Ammonieten, die het jammerlijk plagden, 7. God verhoort Israëls bede om uitdrijving, 10. De Ammonieten en Israëliten voeren hunne legers aan te Giléad, 17.

NA Abimelech nu stond op, om Israël te behouden, Thola, een zoon van Pua, zoon van Dodo, een man van Issaschar; en hij woonde te Samir, op het gebergte van Efraim.

2 En hij rigtte Israël drie en twintig jaren; en hij stierf, en werd begraven te Samir.

3 En na hem stond op Jair, de Giléadiet; en hij rigtte Israël twee en twintig jaren.

4 En hij had dertig zonen, rijdende op dertig ezelsuienten, en die hadden dertig steden, die zij noemden Havoth-Jair, tot op dezen dag, dewelke in het land van Giléad zijn.

5 En Jair stierf, en werd begraven te Ramon.

6 Toen voeren de kinderen Israëls voort te doen dat kwaad was in de oogen des HEEREN, en dienden de Baals, en Astharoth, en de goden van Syrië, en de goden van Zidon, en de goden van Moab, en de goden der kinderen Ammons, mitsgaders de goden der Filistijnen; en zij verlieten den HEERE, en dienden Hem niet.

7 Zoo ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël; en Hij verkocht hen in de hand der Filistijnen, en in de hand der kinderen Ammons.

8 En zij onderdrukten en vertraden de kinderen Israëls in datzelfde jaar; achtien jaren onderdrukten zij al de kinderen Israëls, die aan gene zijde der Jordaan waren, in het land der Amorieten, dat in Giléad is.

9 Daartoe togen de kinderen Ammons over de Jordaan, om te krijgen, zelfs tegen Juda, en tegen Benjamin, en tegen het huis van Efraim; zoodat het Israël zeer bang werd.

10 Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE, zeggende: Wij hebben tegen U gezondigd, zoo omdat wij onzen God hebben verlaten, als dat wij de Baals gediend hebben.

11 Maar de HEERE zeide tot de kinderen Israëls: Heb Ik u niet van de Egyptenaren, en van de Amorieten, en van de kinderen Ammons, en van de Filistijnen,

12 En de Zidoniers, en Amalekieten, en Maonieten, die u onderdrukten, toen gij tot Mij riept, alsdan uit hunne hand verlost?

13 Nogtans hebt gij Mij verlaten, en andere goden gediend; daarom zal Ik u niet meer verlossen.

14 Gaat henen, roept tot de goden, die gij verkoren hebt; laten u die verlossen, ter tijd uwer benaauwdheid.

15 Maar de kinderen Israëls zeiden tot den HEERE: Wij hebben gezondigd, doe Gij ons, naar alles, wat goed is in uw oogen; alleenlijk verlos ons toch te dezen dage!

16 En zij deden de vreemde goden uit hun midden weg, en dienden den HEERE.

J. v. C.
1206.

circa 1183.

8 Richt. 2:11.
3:7.
4:1.
6:1.

circa 1161.

8 Deut. 32:15.
Jer. 2:13.

J. v. C.
1161.

Toen werd zijne ziel verdrietig over den arbeid van Israël.

17 En de kinderen Ammons werden bijeengeroepen, en legerden zich in Gilead: daarentegen werden de kinderen Israëls vergaderd, en legerden zich te Mizpa.

18 Toen zeiden het volk, de oversten van Gilead, de een tot den ander: Wie is de man, die beginnen zal te strijden tegen de kinderen Ammons? « die zal tot een hoofd zijn over alle inwoners van Gilead.

HOOFDSTUK 11.

Vroegere geschiedenis van Jeftha, vs. 1. De Gileadieten boden hem het opperbevelhebberschap aan, om tegen de Ammonieten te strijden, hetwelk door hem onder voorspraak wordt aangenomen. 2. Zijne verzamelde pogingen, om den koning der Ammonieten te bewegen alle vandeligheden te staken. 12. Hij trok, door Gods Geest gedreven, ten strijde. 29. Zyne gelofte. 30. Hij slaat de Ammonieten, 32; volbrengt zijne gelofte, 34.

a Hebr. 11: 32.

JEFTHA « nu, de Gileadiet, was een strijdbaar held, maar hij was een hoerkind: doch Gilead had Jeftha gegeneerd.

2 Gileads huisvrouw boorde hem ook zonen; en de zonen dezer vrouw groot geworden zijnde, stietten Jeftha uit, en zeiden tot hem: Gij zult in het huis onzes vaders niet erven, want gij zijt een zoon van eene andere vrouw.

3 Toen vlood Jeftha voor het aangezicht zijner broeders, en woonde in het land Tob; en ijdele mannen verzaderden zich tot Jeftha, en togen met hem uit.

4 En het geschiedde, na eenige dagen, dat de kinderen Ammons tegen Israël krijden.

5 Zoo geschiedde het, als de kinderen Ammons tegen Israël krijden, dat de oudsten van Gilead heengingen, om Jeftha te halen uit het land van Tob.

6 En zij zeiden tot Jeftha: Kom, en wees ons tot een overste, opdat wij strijden tegen de kinderen Ammons.

7 Maar Jeftha zeide tot de oudsten van Gilead: Hebt gijlieden mij niet geheet, en mij uit mijns vaders huis verstootten? waarom zijt gij dan nu tot mij gekomen, terwijl gij in benaauwdheid zijt?

8 En de oudsten van Gilead zeiden tot Jeftha: Daarom zijt gij nu tot u wedergekomen, dat gij met ons trekt, en tegen de kinderen Ammons strijdt; en gij zult ons tot een hoofd zijn, over alle inwoners van Gilead.

9 Toen zeide Jeftha tot de oudsten van Gilead: Zoo gijlieden mij wederhaalt, om te strijden tegen de kinderen Ammons, en de HEERE hen voor mijn aangezicht geven zal, zal ik u dan tot een hoofd zijn?

10 En de oudsten van Gilead zeiden tot Jeftha: De HEERE zij toevoorder tusschen ons, indien wij niet alzoo naar uw woord doen.

11 Alzoo ging Jeftha met de oudsten van Gilead, en het volk stelde hem tot een hoofd en overste over zich. En Jeftha sprak al zijne woorden voor het aangezicht des HEEREN te Mizpa.

12 Voorts zond Jeftha boden tot den koning der kinderen Ammons, zeggende: Wat hebben ik en gij met elkander te doen, dat gij tot mij gekomen zijt, om tegen mijn land te krijen?

13 En de koning der kinderen Ammons zeide tot de boden van Jeftha: Omdat Israël, als hij uit Egypte optoog, mijn land genomen heeft, van de Arnon af tot aan de Jabbok, en tot aan de Jordaan; zoo geef mij dat nu weder met vrede.

14 Maar Jeftha voor wijders voort, en zond boden tot den koning der kinderen Ammons,

15 En hij zeide tot hem: Zoo zegt Jef-

tha: b Israël heeft het land der Moabieten, en het land der kinderen Ammons niet genomen:

16 Want als zij uit Egypte optogen, zoo wandelde Israël door de woestijn tot aan de Schelzee, en kwam te Kades.

17 En Israël zond boden tot den koning der Edomieten, zeggende: « Laat mij toch door uw land doortrekken; maar de koning der Edomieten gaf geen gehoor. En hij zond ook tot den koning der Moabieten, die ook niet wilde. Alzoo bleef Israël in Kades.

18 Daarna wandelde hij in de woestijn, en toog om het land der Edomieten en het land der Moabieten, en kwam van den opgang der zon aan het land der Moabieten, en zij legerden zich op gene zijde van de Arnon; maar zij kwamen niet binnen de landpale der Moabieten, want de Arnon is de landpale der Moabieten.

19 « Maar Israël zond boden tot Sihon, den koning der Amorieten, koning van Hesbon, en Israël zeide tot hem: « Laat ons toch door uw land doortrekken tot aan mijne plaats.

20 Doch Sihon betrouwde Israël niet door zijne landpale doortrekken; maar Sihon verzamelde al zijn volk, en zij legerden zich te Jaza; en hij streed tegen Israël.

21 En de HEERE, de God Israëls, gaf Sihon met al zijn volk in de hand van Israël, dat zij hen sloegen; alzoo nam Israël erfelijk in het gansche land der Amorieten, die in datzelfde land woonden.

22 En zij namen erfelijk in de gansche landpale der Amorieten, f van de Arnon af tot aan de Jabbok, en van de woestijn tot aan de Jordaan.

23 Zoo heeft nu de HEERE, de God Israëls, de Amorieten voor het aangezicht van zijn volk Israël uit de bezitting verdreven; en zoudt gij hunlieder erfgenaam zijn?

24 Zoudt gij niet dengene erven, dien uw god Kamos voor u uit de bezitting verdrift? Alzoo zullen wij al dengene erven, dien de HEERE, onze God, voor ons aangezicht uit de bezitting verdrift.

25 g Nu voorts, zijt gij veel beter dan Balak, de zoon van Zippor, de koning der Moabieten? heeft hij ooit met Israël getwist? heeft hij ook ooit tegen hen gekrijd?

26 Terwijl Israël drie honderd jaren gewoon heeft in Hesbon, en in hare steden, en in al de steden, die aan de zijde van de Arnon zijn; waarom hebt gij het dan in dien tijd niet gered?

27 Ook heb ik tegen u niet gezondigd, maar gij doet kwalijk bij mij, dat gij tegen mij krijgt; de HEERE, die Regter is, rigte heden tusschen de kinderen Israëls en tusschen de kinderen Ammons!

28 Maar de koning der kinderen Ammons hoorde niet naar de woorden van Jeftha, die hij tot hem gezonden had.

29 Toen kwam de Geest des HEEREN op Jeftha, dat hij Gilead en Manasse doortrok; want hij trok door tot Mizpa in Gilead, en van Mizpa in Gilead trok hij door tot de kinderen Ammons.

30 En Jeftha beloofde den HEERE eene gelofte, en zeide: Indien Gij de kinderen Ammons ganschelijk in mijne hand zult geven:

31 Zoo zal het uitgaande, dat uit de deur van mijn huis mij te gemoet zal uitgaan, als ik met vrede van de kinderen Ammons wederkom, dat zal des HEEREN zijn, en ik zal het offeren ten brand-offer.

32 Alzoo trok Jeftha door naar de kinderen Ammons, om tegen hen te strijden; en de HEERE gaf hen in zijne hand.

J. v. C.
1143.b Num. 21: 13.
Deut. 2: 29, 30.

c Num. 20: 17.

d Deut. 2: 36.

e Num. 21: 22.

f Deut. 2: 36.

g Num. 22: 2.

h Num. 21: 22.

i Deut. 2: 36.

j Deut. 2: 36.

k Num. 21: 22.

l Deut. 2: 36.

m Num. 21: 22.

n Deut. 2: 36.

o Num. 21: 22.

p Deut. 2: 36.

q Num. 21: 22.

r Deut. 2: 36.

s Num. 21: 22.

t Deut. 2: 36.

u Num. 21: 22.

v Deut. 2: 36.

w Num. 21: 22.

x Deut. 2: 36.

y Num. 21: 22.

z Deut. 2: 36.

aa Num. 21: 22.

ab Deut. 2: 36.

ac Num. 21: 22.

ad Deut. 2: 36.

ae Num. 21: 22.

af Deut. 2: 36.

ag Num. 21: 22.

ah Deut. 2: 36.

J. v. C.
1145.

33 En hij sloeg hen van Aroër af tot daar gij komt te Minnith, twintig steden, en tot aan Abêi-Kerânim, met eenen zeer grooten slag. Alzoo werden de kinderen Ammons te ondergebragt voor het aanzicht der kinderen Israëls.

34 Toen nu Jetha te Mizpa bij zijn huis kwam, ziet, zoo ging zijne dochter uit hem te gemoet, met trommelen en reijen. Zij nu was alleen, een eenig kind, hij had uit zich *andere* geen zoon of dochter.

35 En het geschiedde, als hij haar zag, zoo verscheurde hij zijn kleederen, en zeide: Ach mijne dochter! gij hebt mij ganschelijk nedergebogen, en gij zijt onder degenen, die mij beroeren: want ik heb mijnen mond opengedaan tot den HEERE, en ik zal niet kunnen teruggaan.

36 En zij zeide tot hem: Mijn vader! hebt gij uwen mond opengedaan tot den HEERE, doe mij, gelijk als uit uwen mond gegaan is; naardien u de HEERE volkomene vrach gegeven heeft van uwe vijanden, van de kinderen Ammons.

37 Voorts zeide zij tot haren vader: Laat deze zaak aan mij geschieden: laat twee maanden van mij af, dat ik heenga, en ga af tot de bergen, en beweene mijnen maagdom, ik en mijne gezellinnen.

38 En hij zeide: Ga heen; en hij liet haar twee maanden gaan. Toen ging zij heen met hare gezellinnen, en beweende haren maagdom op de bergen.

39 En het geschiedde ten einde van twee maanden, dat zij tot haren vader wederkwam, die aan haar volbragt zijne gelofte, die hij beloofd had; en zij heeft geen man bekend. Voorts werd het een gewoonte in Israël,

40 Dat de dochteren Israëls van jaar tot jaar heenringen, om de dochter van Jetha, den Gileadiet, aan te spreken, vier dagen in het jaar.

HOOFDSTUK 12.

Der Efraïmieten oproerigheid tegen Jetha, zond der oorzaak, kost aan twee en veertig duizend hunner het leven, vs. 1. Jetha sterft, 7. Na hem zijn zigtens Ezbân, Elon, Abdon, 8.

TOEN werden de mannen van Efraim bijeengeroepen, en trokken over naar het noorden; en zij zeiden tot Jetha:

1 Waaron zijt gij doorgetrogen om te strijden tegen de kinderen Ammons, en hebt ons niet geroepen, om met u te gaan? wij zullen uw huis niet u met vuur verbranden.

2 En Jetha zeide tot hen: Ik en mijn volk waren zeer twistig met de kinderen Ammons; en ik heb ulieden geroepen, maar gij hebt mij uit hunne hand niet verlost.

3 Als ik nu zag, dat gij niet verlostet, zoo stelde ik mijne ziel in mijne hand, en toog door tot de kinderen Ammons, en de HEERE gaf hen in mijne hand: waarom zijt gij dan te dezen dage tot mij opgekomen, om tegen mij te strijden?

4 En Jetha vergaderde alle mannen van Gilead, en streed met Efraim: en de mannen van Gilead sloegen Efraim, want de Gileadieten, zijnde tusschen Efraim en tusschen Manasse, zeiden: Gijlieden zijt vlugtelingen van Efraim.

5 Want de Gileadieten namen den Efraïmieten de veren der Jordaan af; en het geschiedde, als de vlugtelingen van Efraim zeiden: Laat mij overgaan; zoo zeiden de mannen van Gilead tot hem: Zijt gij een Efraïmiet? wanneer hij zeide: Neen;

6 Zoo zeiden zij tot hem: Zeg nu Schibboleth; maar hij zeide: Sibboleth, en kon het alzoo niet recht spreken; zoo grepen zij hem, en versloegen hem aan de veren der Jordaan, dat te dier tijd van Efraim vielen twee en veertig duizend.

7 Jetha nu rigtte Israël zes jaren; en

Jetha, de Gileadiet, stierf, en werd begraven in de steden van Gilead.

8 En na hem rigtte Israël Ezbân, van Bethlehem.

9 En hij had dertig zonen; en hij zond dertig dochteren naar buiten, en bragt dertig dochteren van buiten in voor zijne zonen; en hij rigtte Israël zeven jaren.

10 Toen stierf Ezbân, en werd begraven te Bethlechem.

11 En na hem rigtte Israël Elon, de Zebuloniet, en hij rigtte Israël tien jaren.

12 En Elon, de Zebuloniet, stierf, en werd begraven te Ajalon, in het land van Zebulon.

13 En na hem rigtte Israël Abdon, een zoon van Hillel, de Pirhatoniet.

14 En hij had veertig zonen, en dertig zoons zonen, rijdende op zeventig bezevelens; en hij rigtte Israël acht jaren.

15 Toen stierf Abdon, een zoon van Hillel, de Pirhatoniet; en hij werd begraven te Pirhaton, in het land van Efraim, op den berg van den Amalekiet.

HOOFDSTUK 13.

God geeft Israël om zijne zonde in de hand der Filistijnen, vs. 1. De Engel des Heeren verschijnt aan de huisvrouw van Manôach, die onvruchtbaar was, en zegt haar aan, dat zij eenen zoon zal baren, hoe zij zich gedragen en met het kind handelen moet, 2. Manôach zulks van zijne vrouw vernemende, lidet en verkrijgt, dat de Engel wederkomt en hun beiden aangaande dat kind onderrigt, 6. Manôach wil den Engel spijze bereiden en vraagt naar zijnen naam, 15: doch de Engel vaart in de vlammen van het brandlofer hout hemel, 20, waardoor Manôach zeer verschrikt zijnde, van zijne vrouw gesterkt wordt, 22. Simson geboren, 24: in wien de Geest Gods begint te werken, 25.

EN de kinderen Israëls voeren voort te doen dat kwaad was in de oogen des HEEREN; zoo gaf hen de HEERE in de hand der Filistijnen veertig jaren.

2 En er was een man van Zora, uit het geslacht van eenen Daniet, wiens naam was Manôach; en zijne huisvrouw was onvruchtbaar en baarde niet.

3 En een Engel des HEEREN verscheen aan deze vrouw, en hij zeide tot haar: Zie nu, gij zijt onvruchtbaar, en hebt niet gebaard; maar gij zult zwanger worden, en eenen zoon baren.

4 Zoo wacht u toch nu, en drink geen' wijn noch sterken drank, en eet niets onreins.

5 Want zie, gij zult zwanger worden, en eenen zoon baren, en op wiens hoofd geen scheermes zal komen: want dat knechtje zal een Nazirêer Gods zijn, van moeders buik af; en hij zal beginnen Israël te verlossen uit der Filistijnen hand.

6 Toen kwam deze vrouw in, en sprak tot haren man, zeggende: Er kwam een man Gods tot mij, wiens aanzigt was als het aanzigt van een' Engel Gods, zeer vreeslijk; en ik vraagde hem niet, van waar hij was, en zijnen naam gaf hij mij niet te kennen.

7 Maar hij zeide tot mij: Zie, gij zult zwanger worden, en eenen zoon baren; zoo drink nu geen' wijn noch sterken drank, en eet niets onreins: want dat knechtje zal een Nazirêer Gods zijn, van moeders buik af tot op den dag zijns doods.

8 Toen aanbad Manôach den HEERE vuriglijk, en zeide: Och HEERE! dat toch de man Gods, dien Gij gezonden hebt, weder tot ons kome, en ons leere, wat wij dat knechtje doen zullen, dat geboren zal worden.

9 En God verhoorde de stem van Manôach; en de Engel Gods kwam wederom tot de vrouw. Zij nu zat in het veld, doch haar man Manôach was niet bij haar.

10 Zoo haastte de vrouw, en liep, en gaf het baren man te kennen; en zij zeide

J. v. C.
1157.

cien 1159.

cien 1160.

b Rigt. 10-4.

cien 1162.

cien 1164.

a Rigt. 2-11.
3-7.
4-1.
6-1.
10-6

b Num. 6-2, 3.

a Num. 6-5.
1 Sam. 4-11.

Rigt. 8-1.

cien 1157.

J. v. C.
1161.

tot hem : Zie, die man is mij verschenen, welke op dien dag tot mij kwam.

11 Toen stond Manoach op, en ging zijne huisvrouw na; en hij kwam tot dien man, en zeide tot hem : Zijt gij die man, dewelke tot deze vrouw gesproken hebt? En hij zeide : Ik ben het.

12 Toen zeide Manoach : Nu, dat uwe woorden komen; maar wat zal des knechtjes wijze en zijn werk zijn?

13 En de Engel des HEEREN zeide tot Manoach : Van alles, wat ik tot de vrouw gezegd heb, zal zij zich wachten.

14 Zij zal niet eten van iets, dat van den wijnstok des wijns voortkomt; en wijn en sterken drank zal zij niet drinken, noch iets onreins eten; al wat ik haar geboden heb, zal zij onderhouden.

15 Toen zeide Manoach tot den Engel des HEEREN : Laat ons u toch ophouden, en een geitenbokje voor uw aangezicht bereiden.

16 Maar de Engel des HEEREN zeide tot Manoach : Indien gij mij zult ophouden, ik zal van uw brood niet eten; en indien gij een brandoffer zult doen, dat zult gij den HEERE offeren. Want Manoach wist niet, dat het een Engel des HEEREN was.

17 En Manoach zeide tot den Engel des HEEREN : Wat is uw naam, opdat wij u vereeren, wanneer uw woord zal komen.

18 En de Engel des HEEREN zeide tot hem : Waarom vraagt gij dus naar mijnen naam? Die is toch Wonderlijk.

19 Toen nam Manoach een geitenbokje, en het spijsoffer, en offerde het op den rotssteen, den HEERE. En hij handelde wonderlijk in zijn doen; en Manoach en zijne huisvrouw zagen toe.

20 En het geschiedde, als de vlam van het altaar opvoer naar den hemel, zoo voer de Engel des HEEREN op in de vlam des altaars. Als Manoach en zijne huisvrouw dat zagen, zoo vielen zij op hunne aangezichten ter aarde.

21 En de Engel des HEEREN verscheen niet meer aan Manoach en aan zijne huisvrouw. Toen bekende Manoach, dat het een Engel des HEEREN was.

22 En Manoach zeide tot zijne huisvrouw : Wij zullen zekerlijk *e* sterven, omdat wij God gezien hebben.

23 Maar zijne huisvrouw zeide tot hem : Zoo de HEERE lust had ons te doodden, Hij had het brandoffer en spijsoffer van onze hand niet aangenomen, noch ons dit alles getoond, noch ons om dezen tijd laten hooren *zults* als dit is.

24 Daarna baarde deze vrouw eenen zoon, en zij noemde zijnen naam *f* Simson; en dat knechtje werd groot, en de HEERE zegende het.

25 En de Geest des HEEREN begon hem bij wijlen te drijven in het leger van Dan, tusschen Zora en tusschen Esth  ol.

HOOFDSTUK 14.

Simson gelegenheid zoekende, om zijne roeping tegen de Filistijnen te volbrengen, doet zijne ouders bewilligen, dat zij voor hem een Filistijnsche vrouw uit Thimnath ten huwelijk vragen, vs. 1. Zijn betoende moed in het verscheren van een' leeuw op den weg derwaarts, 5. Eenigen tijd daarna in het ligchaam van den leeuw honig vindende, ontleent hij hieruit aanleiding, om op zijne bruiloft een raadsel voor te stellen, 8, welks verklaring hem door zijne vrouw afgeperst en aan de feestgasten ontdekt wordt, waarop hij dertig ingezetenen van Askalon versloeg, uit wier bezittingen hij de toegezegde veevoet bereidde, 19. Zijne vrouw wordt aan een' anderen gegeven, 20.

En Simson ging af naar Thimnath, en gezien hebbende een vrouw te Thimnath, van de dochteren der Filistijnen,

2 Zoo ging hij opwaarts, en gaf het zijnen vader en zijne moeder te kennen, en zeide : Ik heb een vrouw gezien te

Thimnath, van de dochteren der Filistijnen; nu dan, neem mij die tot een vrouw.

3 Maar zijn vader zeide tot hem, mitsgaders zijne moeder : Is er geene vrouw onder de dochteren uwer broeders, en onder al mijn volk, dat gij heengaat, om een vrouw te nemen van de Filistijnen, die onbesnedenen? En Simson zeide tot zijnen vader : Neem mij die, want zij is bevallig in mijne oogen.

4 Zijn vader nu en zijne moeder wisten niet, dat dit van den HEERE was, dat hij gelegenheid zocht van de Filistijnen; want de Filistijnen heerschten te dier tijd over Israel.

5 Alzoo ging Simson, met zijnen vader en zijne moeder, henen af naar Thimnath. Als zij nu kwamen tot aan de wijngaarden van Thimnath, ziet daar, een jonge leeuw, brullende hem te gemoet.

6 Toen werd de Geest des HEEREN vaardig over hem, dat hij hem van een scheurde, gelijk men een bokje van een scheurt, en er was niets in zijne hand; doch hij gaf zijnen vader en zijne moeder niet te kennen, wat hij gedaan had.

7 En hij kwam af, en sprak tot de vrouw; en zij beviel in Simsons oogen.

8 En na sommige dagen kwam hij weder, om haar te nemen; toen wees hij af, om het aas van den leeuw te bezien; en ziet, een bijenzwerm was in het ligchaam van den leeuw, met honig.

9 En hij nam dien in zijne handen, en ging voort, al gaande en etende; en hij ging tot zijnen vader en tot zijne moeder, en gaf hun *daaraan*, en zij aten; doch hij gaf hun niet te kennen, dat hij den honig uit het ligchaam van den leeuw genomen had.

10 Als nu zijn vader afgekomen was tot die vrouw, zoo maakte Simson aldaar een bruiloft, want alzoo plagen de jongelingen te doen.

11 En het geschiedde, als zij hem zagen, zoo namen zij dertig medgezellen, die bij hem zouden zijn.

12 Simson dan zeide tot hen : Ik zal nu ulieden een raadsel te raden geven; indien gij mij dat in de zeven dagen dezer bruiloft wel zult verklaren en uitvinden, zoo zal ik ulieden geven dertig sijne lijnwaadskleederen, en dertig wisselkleederen.

13 En indien gij het mij niet zult kunnen verklaren, zoo zult gijlieden mij geven dertig sijne lijnwaadskleederen, en dertig wisselkleederen. En zij zeiden tot hem : Geef uw raadsel te raden, en laat het ons hooren.

14 En hij zeide tot hen : Spijze ging uit van den eter, en zoetigheid ging uit van den sterke. En zij konden dat raadsel in drie dagen niet verklaren.

15 Daarna geschiedde het op den zevenenden dag, dat zij tot de huisvrouw van Simson zeiden : Overreed uwen man, dat hij ons, dat raadsel verklare, opdat wij niet misschen u, en het huis uws vaders, met vuur verbernen. Hebt gijlieden ons genoodigd, om het onze te bezitten? Is het zoo niet?

16 En Simsons huisvrouw weende voor hem en zeide : Gij haat mij maar, en hebt mij niet lief; gij hebt den kinderen mijns volks een raadsel te raden gegeven, en hebt het mij niet verklaard. En hij zeide tot haar : Zie, ik heb het mijnen vader en mijne moeder niet verklaard, zou ik het u dan verklaren?

17 En zij weende voor hem op den zevenenden dagen, in dewelke zij deze bruiloft hadden; zoo geschiedde het op den zevenenden dag, dat hij het haar verklaarde, want zij perste hem; en zij verklaarde dat raadsel den kinderen haars volks.

J. v. C.
1141.

of Rig. 6:36.

e Ex. 33:30.
Deut. 5:26.
Rigt. 6:22.
25.

f Hebr. 11:32.

circa 1141.

J. v. C.
1141.

J. v. C.
1451.

18 Toen zeiden de mannen der stad tot hem, op den zevenden dag, eer de zon onderging: Wat is zoeter dan honig? en wat is sterker dan een leeuw? En hij zeide tot hen: Zoo zij met mijn kalf niet had gepepogd, gij zoudt mijn raadsel niet hebben uitgevonden.

19 Toen werd de Geest des HEEREN vaardig over hem, en hij ging af naar de Askalonieten, en sloeg van hen dertig man; en hij nam hun gewaad, en gaf de wisselkleederen aan degenen, die dat raadsel verklaard hadden. Doch zijn toorn ontstak, en hij ging op in zijns vaders huis.

20 En de huisvrouw van Simson werd zijns medgezels, die hem vergezelschaft had.

HOOFDSTUK 15.

Simson bezoekt zijne vrouw, doch de toezant tot haar wordt hem geweigerd, vs. 1. Noemt hiervoer waark, 4, die door de Filistijnen met wedereraak wordt vergolden, 6. Simson wrekt zich nogmaals wederkeering, 7. Op den eisch der Filistijnen gebonden tot hen gebragt, verberkt hij zijne banden en verstaat duizend van hen met een ezelkinnebakken, 9. Zijne gebedsverhooring tot stilling van zijnen brandenden dorst, 18.

EN het geschiedde na sommige dagen, in de dagen van den tarweoogst, dat Simson zijne huisvrouw bezocht met een geitenbokje, en hij zeide: Laat mij tot mijne huisvrouw ingaan in de kamer; maar haar vader liet hem niet toe in te gaan.

2 Want haar vader zeide: Ik sprak zeker, dat gij haar ganschelijk haattet, zoo heb ik haar aan uwen medgezel gegeven. Is niet hare kleinste zuster schooner dan zij? Laat ze u toch zijn in plaats van haar.

3 Toen zeide Simson van henlieden: Ik ben ditmaal onschuldiger van de Filistijnen, wanneer ik aan hen kwaad doe.

4 En Simson ging heen, en ving drie honderd vossen; en hij nam fakkelen, en keerde staart aan staart, en deed eenen fakkel tusschen twee staarten in het midden.

5 En hij stak de fakkelen aan met vuur, en liet ze loopen in het staande koren der Filistijnen; en hij stak in brand zoowel de korenhooften als het staande koren, zelfs tot de wijngaarden en olijfboomen toe.

6 Toen zeiden de Filistijnen: Wie heeft dit gedaan? En men zeide: Simson, de schoonzoon van den Thimniet, omdat hij zijne huisvrouw heeft genomen, en heeft haar aan zijnen medgezel gegeven. Toen kwamen de Filistijnen op, en verbranden haar en haren vader met vuur.

7 Toen zeide Simson tot hen: Zoudt gij alzoo doen? Zeker, als ik mij aan u gewroken heb, zoo zal ik daarna ophouden.

8 En hij sloeg hen, den schenkel en de heup, met eenen grooten slag; en hij ging af, en woonde op de hoogte van de rots Etam.

9 Toen togen de Filistijnen op, en legerden zich tegen Juda, en breidden zich uit in Lechi.

10 En de mannen van Juda zeiden: Waarom zijt gijlieden tegen ons opgetogen? En zij zeiden: Wij zijn opgetogen om Simson te binden, om hem te doen, gelijk als hij ons gedaan heeft.

11 Toen kwamen drie duizend mannen af uit Juda tot het hol der rots Etam, en zeiden tot Simson: Wist gij niet, dat de Filistijnen over ons heerschen? waarom hebt gij ons dan dit gedaan? En hij zeide tot hen: Gelijk als zij mij gedaan hebben, alzoo heb ik hunlieden gedaan.

12 En zij zeiden tot hem: Wij zijn afgekomen om u te binden, om u over te geven in de hand der Filistijnen. Toen

zeide Simson tot hen: Zweert mij, dat gijlieden op mij niet zult aanvallen.

13 En zij spraken tot hem, zeggende: Neen, maar wij zullen u wel binden, en u in hunlieder hand overgeven; doch wij zullen u geenszins dooden. En zij bonden hem met twee nieuwe touwen, en voerden hem op van de rots.

14 Als hij kwam tot Lechi, zoo juichten de Filistijnen hem te gemoet; maar de Geest des HEEREN werd vaardig over hem; en de touwen, die aan zijne armen waren, werden als linnen draden, die van het vuur gebrand zijn, en zijne banden versmolten van zijne handen.

15 En hij vond een vlichtig ezelkinnebakken, en hij strekte zijne hand uit, en nam het, en sloeg daarmee duizend man.

16 Toen zeide Simson: Met een ezelkinnebakken, eenen hoop, twee hoopen, met een ezelkinnebakken heb ik duizend man geslagen.

17 En het geschiedde, als hij geëindigd had te spreken, zoo wierp hij het kinnebakken uit zijne hand, en hij noemde dezelve plaats Ramath-Lechi.

18 Als hem nu zeer dorstte, zoo riep hij tot den HEERE, en zeide: Gij hebt door de hand van uwen knecht dit groote heil gegeven; zou ik dan nu van dorst sterven, en vallen in de hand dezer onbesnedenen?

19 Toen kloofde God de holle plaats, die in Lechi is, en er ging water uit van dezelve, en hij dronk. Toen kwam zijn geest weder, en hij werd levend. Daarom noemde hij haren naam: De fontein des aanroepers, die in Lechi is, tot op dezen dag.

20 En hij rigtte Israel, in de dagen der Filistijnen, twintig jaren.

HOOFDSTUK 16.

Simson draagt de poorten der stad Gaza op eenen beez, vs. 1. Zijne liefde tot Delila brengt hem in de maet der Filistijnen, 4, die hem de oogen uitsteken en gevangen zetten, 21. Zijne laatste waarkoefening over zijne geduchte vijanden, waarbij hij mede omkomt, 23.

SIMSON nu ging heen naar Gaza; en hij zag aldaar eene vrouw, die eene hoer was; en hij ging tot haar in.

2 Toen werd den Gazieten gezegd: Simson is hier ingekomen; zoo gingen zij rondom, en leidden hem den ganschen nacht lagen in de stadspoort; doch zij hielden zich den ganschen nacht stil, zeggende: Tot aan het morgenlicht dan zullen wij hem dooden.

3 Maar Simson lag tot middernacht toe; toen stond hij op ter middernacht, en hij greep de deuren der stadspoort met de beide posten, en nam ze weg met den grendelboom, en leide ze op zijne schouders, en droeg ze opwaarts tot de hoogte des bergs, die in het gezigt van Hebron is.

4 En het geschiedde daarna, dat hij eene vrouw liefkreeg, aan de beek Sorek, welker naam was Delila.

5 Toen kwamen de vorsten der Filistijnen tot haar op, en zeiden tot haar: Overleed hem, en zie, waarin zijne groote kracht zij, en waarmede wij hem zouden magtig worden, en hem binden, om hem te plagen; zoo zullen wij u geven, een iegelijk, duizend en honderd zilverlingen.

6 Delila dan zeide tot Simson: Verklaar mij toch, waarin uwe groote kracht zij, en waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden, dat men u plage.

7 En Simson zeide tot haar: Indien zij mij bonden met zeven versche zelen, die niet verdroogd zijn, zoo zou ik zwak worden, en wezen als een ander mensch.

8 Toen bragten de vorsten der Filistijnen tot haar op zeven versche zelen, die niet verdroogd waren; en zij bond hem daarmee.

9 De achterlage nu zat bij haar in eene

circa 1140.

a 1 Sam. 17. 26.
36.
2 Sam. 1. 20.

circa 1120.

J. v. C.
1120.

kamer. Zoo zeide zij tot hem : De Filistijnen over u, Simson ! Toen verbrak hij de zelen, gelijk als een snoertje van grof vlas verbroken wordt, als het vuur rickt. Alzoo werd zijne kracht niet bekend.

10 Toen zeide Delila tot Simson : Zie, zij hebt met mij gespot, en leugenen tot mij gesproken; verklaar mij toch nu, waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden?

11 En hij zeide tot haar : Indien zij mij vastbonden met nieuwe touwen, met dewelke geen werk gedaan is, zoo zou ik zwak worden, en wezen als een ander mensch.

12 Toen nam Delila groote touwen, en bond hem daarmede, en zeide tot hem : De Filistijnen over u, Simson ! (De achterlage nu was zittende in eene kamer.) Toen verbrak hij ze van zijne armen als eenen draad.

13 En Delila zeide tot Simson : Tot hiertoe hebt gij met mij gespot, en leugenen tot mij gesproken; verklaar mij *toch* nu, waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden. En hij zeide tot haar : Indien gij de zeven haarlokken mijns hoofds vlochtet aan eenen weversboom.

14 En zij maakte ze vast tot eene pin, en zeide tot hem : De Filistijnen over u, Simson ! Toen wakke hij op uit zijnen slaap, en nam weg de pin der gevlochtene haarlokken en den weversboom.

15 Toen zeide zij tot hem : Hoe zult gij zeggen : Ik heb u lief, daar uw hart niet met mij is? gij hebt nu driemaal met mij gespot, en mij niet verklaard, waarin uwe groote kracht zij.

16 En het geschiedde, als zij hem alle dagen met hare woorden perste, en hem moeilijkelijk viel, dat zijne ziel verdrietig werd tot stervens toe.

17 Zoo verklaarde hij haar zijn gansche hart, en zeide tot haar : Er is nooit scheermes op mijn hoofd gekomen, want ik ben een Nazireër Gods van mijner moeders buik af : indien ik geschoren werd, zoo zou mijne kracht van mij wijken, en ik zou zwak worden, en wezen als al de menschen.

18 Als nu Delila zag, dat hij haar zijn gansche hart verklaard had, zoo zond zij heen, en riep de vorsten der Filistijnen, zeggende : Komt ditmaal op, want hij heeft mij zijn gansche hart verklaard. En de vorsten der Filistijnen kwamen tot haar op, en bragten dat geld in hunne hand.

19 Toen deed zij hem slapen op hare knieën, en riep eenen man, en liet hem de zeven haarlokken zijns hoofds afscheren, en zij begon hem te plagen; en zijne kracht week van hem.

20 En zij zeide : De Filistijnen over u, Simson ! En hij ontwaakte uit zijnen slaap, en zeide : Ik zal ditmaal uitgaan, als op andere malen, en mij uitschudden; want hij wist niet, dat de HEERE van hem geweken was.

21 Toen grepen hem de Filistijnen en groeven zijne oogen uit; en zij voerden hem af naar Gaza, en bonden hem met twee koperen ketenen, en hij was malende in het gevangenhuus.

22 En het haar zijns hoofds begon weder te wassen, gelijk toen hij geschoren werd.

23 Toen verzamelden zich de vorsten der Filistijnen, om hunnen god Dagon een groot offer te offeren, en tot vrolijkheid; en zij zeiden : Onze god heeft onzen vijand Simson in onze hand gegeven.

24 Desgelijks als hem het volk zag, loofden zij hunnen god, want zij zeiden : Onze god heeft in onze hand gegeven onzen vijand, en die ons land verwoestte, en de onzer verslagenen velen maakte!

25 En het geschiedde, als hun hart vro-

lijk was, dat zij zeiden : Roept Simson, dat hij voor ons spele. En zij riepen Simson uit het gevangenhuus; en hij speelde voor hunne aangezigten, en zij deden hem staan tusschen de pilaren.

26 Toen zeide Simson tot den jongen, die hem bij de band hield : Laat mij gaan, dat ik de pilaren betaste, op dewelke het huis gevestigd is, dat ik daaraan leue.

27 Het huis nu was vol mannen en vrouwen; ook waren daar alle vorsten der Filistijnen; en op het dak waren ontrent drie duizend mannen en vrouwen, die toezagen, als Simson speelde.

28 Toen riep Simson tot den HEERE, en zeide : Heere, HEERE! gedenk toch mijner, en sterk mij toch alleenlijk ditmaal, o God! dat ik mij met eene wrake voor mijne twee oogen aan de Filistijnen wreke.

29 En Simson vatte de twee middelste pilaren, op dewelke het huis was gevestigd, en waarop het steunde, den eenen met zijne rechterhand, en den anderen met zijne linkerhand;

30 En Simson zeide : Mijne ziel sterfte met de Filistijnen! en hij boog zich met kracht, en het huis viel op de vorsten, en op al het volk, dat daarin was. En de dooden, die hij in zijn sterven gedood heeft, waren meer, dan die hij in zijn leven gedood had.

31 Toen kwamen zijne broeders af, en het gansche huis zijns vaders, en namen hem op, en bragten hem opwaarts, en begroeven hem tusschen Zora en tusschen Pathol, in het graf van zijnen vader Manóach; hij nu had Israël gerigt twintig jaren.

HOOFDSTUK 17.

Zekere Micha, wiens moeder van door hem aan haar ontstolen geld beelden maken liet, va. 1, voert eene afgoderdienst in, waarover hij eenen Leviet, dien hij overhaalde bij hem te blijven, tot priester aanstelt, 7.

EN er was een man van het gebergte van Efraim, wiens naam was Micha.

2 Die zeide tot zijne moeder : De duizend en honderd zilverlingen, die u ontomen zijn, om dewelke gij gevloekt hebt, en ook voor mijne ooren gesproken hebt, zie, dat geld is bij mij, ik heb dat genomen. Toen zeide zijne moeder : Gezegd zij mijn zoon den HEERE!

3 Alzoo gaf hij aan zijne moeder de duizend en honderd zilverlingen weder. Doch zijne moeder zeide : Ik heb dat geld den HEERE ganschelijk gehelligd van mijne hand, voor mijnen zoon, om een gesneden beeld en een gegoten beeld te maken; zoo zal ik het u nu wedergeven.

4 Maar hij gaf dat geld aan zijne moeder weder. En zijne moeder nam twee honderd zilverlingen, en gaf zeden goudsmid, die maakte daarvan een gesneden beeld en een gegoten beeld; dat was in het huis van Micha.

5 En de man Micha had een Godshuis; en hij maakte eenen esof, en terafim, en vulde de hand van eenen uit zijne zonen, dat hij hem tot eenen priester ware.

6 In diezelve dagen was er geen koning in Israël; en iegelijk deed wat regt was in zijne oogen.

7 Nu was er een jongeling van Bethlehem-Juda, van het geslacht van Juda; deze was een Leviet, en verkeerde aldaar als vreemdeling.

8 En deze man was uit die stad, uit Bethlehem-Juda, genomen, om te verkeerren, waar hij gelegenheid zou vinden. Als hij nu kwam aan het gebergte van Efraim tot aan het huis van Micha, om zijnen weg te gaan,

9 Zoo zeide Micha tot hem : Van waar komt gij? En hij zeide tot hem : Ik ben een Leviet van Bethlehem-Juda, en ik

J. v. C.
1120.e Hebr. 11:22
par.

circa 1400.

e Rig. 18:1
21:25

J. v. C.
1495.J. v. C.
1495.

4 Rig. 13-25.

wandelee, om te verkeerren, waar ik *gelegenheid* zal vinden.

10 Toen zeide Micha tot hem: Blijf bij mij, en wees mij tot eenen vader en tot eenen priester; en ik zal u jaarlijks geven tien zilverlingen, en orde van kleederen, en uwen leeftocht; alzoo ging de Leviet met hem.

11 En de Leviet bevilligde bij dien man te blijven; en de jongeling was hem als een van zijne zonen.

12 En Micha vulde de hand van den Leviet, dat hij hem tot eenen priester wierd; alzoo was hij in het huis van Micha.

13 Toen zeide Micha: Nu weet ik, dat de HEERE mij weldoen zal, omdat ik dezen Leviet tot eenen priester heb.

HOOFDSTUK 18.

De Daniëten, de gezanten van hun erfdeel wilstende uithreiden, zenden vijf mannen op verkenning uit, vs. 1. Bij Micha vertoevende, laten deze door den priester God raadplegen omtrent hunne reis, 3. Zij bespieden Lais en komen bij de hunsen terug, waarop zes honderd mannen ten strijde worden toegerust, 7; die onderweg Micha zijne afgoden en beelden ontrooven en den Leviet medenemen, 13. Micha eischt alles terug; maar te vergeefs, 21. Beleggering en verhandeling van Lais, 27. Herbouwing dier stad en haar naam, 28. Zij stichten afgoderij met de beelden van Micha, 30.

Rig. 17-6.
21-25.

IN die dagen was er geen koning in Israël; en in dezelve dagen zocht de stem der Daniëten voor zich eene erfenis om te wonen: want hun was tot op dien dag onder de stammen van Israël niet *geaegzaam* ter erfenis toegevalen.

2 Zoo zonden de kinderen van Dan uit hun geslacht vijf mannen uit hunne einden, mannen, die strijdbaar waren, van Zora en van Esthool, om het land te verspielen, en dat te doorzoeken; en zij zeiden tot hen: Gaat, doorzoekt het land. En zij kwamen aan het gebergte van Efraim, tot aan het huis van Micha, en vernachten aldaar.

3 Zijnde bij het huis van Micha, zoo kenden zij de stem van den jongeling, den Leviet; en zij weken daarheen, en zeiden tot hem: Wie heeft u hier gebracht, en wat doet gij alhier, en wat hebt gij hier?

4 En hij zeide tot hen: Zoo en zoo heeft Micha mij gedaan; en hij heeft mij gehuurd, en ik ben hem tot eenen priester.

5 Toen zeiden zij tot hem: Vraag toch God, dat wij mogen weten, of onze weg, op welken wij wandelen, voorspoedig zal zijn.

6 En de priester zeide tot hen: Gaat in vrede; uw weg, welken gij zult heentrekken, is voor den HEERE.

7 Toen gingen die vijf mannen heen, en kwamen te Lais; en zij zagen het volk, hetwelk in derzelver midden was, zijnde gelegen in zekerheid, naar de wijze der Zidoniers, stil en zeker zijnde; en daar was geen erfheer, die iemand om eenige zaak schande aandeed in dat land; ook waren zij verre van de Zidoniers, en hadden niets te doen met eenigen mensch.

8 En zij kwamen tot hunne broederen te Zora en te Esthool, en hunne broeders zeiden tot hen: Wat zegt gijlieden?

9 En zij zeiden: Maakt u op, en laat ons tot hen optrekken, want wij hebben dat land gezien, en ziet, het is zeer goed; zoudt gij dan stil zijn? weest niet lui om te trekken, dat gij henen inkomt, om dat land in erfelijke bezitting te nemen:

10 (Als gij daarhenen komt, zoo zult gij komen tot een zorgeloos volk, en dat land is wijd van ruimte) want God heeft het in uwe hand gegeven; eene plaats, alwaar geen gebrek is van eenig ding, dat op de aarde is.

11 Toen reisden van daar uit het geslacht der Daniëten, van Zora en van Esthool, zes honderd man, aangegord met krijgswapenen.

12 En zij togen op, en legerden zich bij Kirjath-Jearim, in Juda; daarom noemden zij deze plaats *b Machan-Dan*, tot op dezen dag; ziet, het is achter Kirjath-Jearim.

13 En van daar togen zij door naar het gebergte van Efraim, en zij kwamen tot aan het huis van Micha.

14 Toen antwoordden de vijf mannen, die gegaan waren om het land van Lais te verspielen, en zeiden tot hunne broederen: Weet gijlieden ook, dat in die huizen een efod is, en terafim, en een gesneden en een gegoten beeld? zoo weet nu wat u te doen zij.

15 Toen weken zij daarheen, en kwamen aan het huis van den jongeling, den Leviet, ten huize van Micha; en zij vroegden hem naar vrede.

16 En de zes honderd mannen, die van de kinderen van Dan waren, met hunne krijgswapenen aangegord, bleven staan aan de deur van de poort.

17 Maar de vijf mannen, die gegaan waren om het land te verspielen, gingen op, kwamen daarhenen in, en namen weg het gesneden beeld, en den efod, en de terafim, en het gegoten beeld: de priester nu bleef staan aan de deur van de poort, met de zes honderd mannen, die met krijgswapenen aangegord waren.

18 Als die nu ten huize van Micha waren ingegaan, en het gesneden beeld, den efod, en de terafim, en het gegoten beeld weggenomen hadden, zoo zeide de priester tot hen: Wat doet gijlieden?

19 En zij zeiden tot hem: Zwijg, leg uwe hand op uwen mond, en ga met ons, en wees ons tot eenen vader en tot eenen priester! Is het beter, dat gij een priester zijt voor het huis van eenen man, of dat gij priester zijt voor een' stam, en een geslacht in Israël?

20 Toen werd het hart van den priester vrolijk, en hij nam den efod, en de terafim, en het gesneden beeld, en hij kwam in het midden des volks.

21 Alzoo keerden zij zich, en togen voort; en zij stelden de kinderens, en het vee, en de bagaasje voor zich.

22 Als zij nu verre van Micha's huis gekomen waren, zoo werden de mannen, zijnde in de huizen, die bij het huis van Micha waren, bijeengeroepen, en zij achterhaalden de kinderen van Dan.

23 En zij riepen de kinderen van Dan na; dewelke hunne aangezigten omkeerden, en zeiden tot Micha: Wat is u, dat gij bijeengeroepen zijt?

24 Toen zeide hij: Gijlieden hebt mijne goden, die ik gemaakt had, weggenomen, mitsgaders den priester, en zijt weggegaan; wat heb ik nu meer? wat is het dan, dat gij tot mij zegt: Wat is u?

25 Maar de kinderen van Dan zeiden tot hem: Lant uwe stem bij ons niet hooren, opdat niet mischien mannen, van bitteren gemoede, op u aanvallen, en gij uw leven verliest, en het leven van uw huis.

26 Alzoo gingen de kinderen van Dan huns weegs; en Micha, zijnde, dat zij sterker waren dan hij, zoo keerde hij om en kwam weder tot zijn huis.

27 Zij dan namen wat Micha gemaakt had, en den priester, dien hij gehad had, en kwamen te Lais, tot een stil en zeker volk, en sloegen hen met de scherpte des zwaards, en de stad verbrandden zij met vuur.

28 En er was niemand, die hen verlost, want zij was verre van Zidon, en zij hadden niets met eenigen mensch te doen; en zij lag in het dal, dat bij Beth-Rechob

J. v. C.
1806.

e. Joz. 19:47.

is. Daarna herbouwden zij de stad, en woonden daarin.

29 c En zij noemden den naam der stad Dan, naar den naam huns vaders Dan, die aan Israël geboren was: hoewel de naam dezer stad te voren Lais was.

30 En de kinderen van Dan richtten voor zich dat gesneden beeld op; en Jonathan, de zoon van Gersom, den zoon van Manasse; hij en zijne zonen waren priesters voor den stam der Danieten, tot den dag toe, dat het land gevankelijk is weggevoerd.

31 Alzoo stelden zij onder zich het gesneden beeld van Micha, dat hij gemaakt had, al de dagen, dat het huis Gods te Silo was.

HOOFDSTUK 19.

Een Leviet reis van Efraim naar Bethlehem, om zijn heim ontrouw geworden bijwijf terug te halen, vs. 1. Zijne vriendelijke ontvangst bij haren vader, 4. Op zijnen terugtocht met zijne vrouw te Gibea overnachtende, wordt de eer der laatste door de inwoners dier stad smaad geschonden, 13; hetwelk hij besluit niet ongewroken te moeten laten, en reist daartoe al de stammen ten strijde op, 29.

c. Joz. 18:6.

e. Rig. 17:6
18:1
21:23.

HET geschiedde ook in die dagen, als er geen koning was in Israël, dat er een Levietisch man was, verkeerende als vreemdeling aan de zijden van het gebergte van Efraim, die zich eene vrouw, een bijwijf, nam van Bethlehem-Juda.

2 Maar zijn bijwijf hooreerde, bij hem zijnde, en toog van hem weg naar haars vaders huis tot Bethlehem-Juda; en zij was aldaar eenige dagen, te weten vier maanden.

3 En haar man maakte zich op, en toog haar na, om naar haar hart te spreken, om haar weder te halen; en zijn jongen was bij hem, en een paar ezelen. En zij bracht hem in het huis haars vaders. En als de vader van de jonge vrouw hem zag, werd hij vrolijk over zijne ontmoeting.

4 En zijn schoonvader, de vader van de jonge vrouw, behield hem, dat hij drie dagen bij hem bleef; en zij aten en dronken, en vernachten aldaar.

5 Op den vierden dag nu geschiedde het, dat zij des morgens vroeg op waren, en hij opstond om weg te trekken; toen zeide de vader van de jonge vrouw tot zijnen schoonzoon: Sterk uw hart met eene bete broods, en daarna zult gijlieden wegtrekken.

6 Zoo zaten zij neder, en zij beiden aten te zamen, en dronken. Toen zeide de vader van de jonge vrouw tot den man: Bewillig toch en vernacht, en laat uw hart vrolijk zijn.

7 Maar de man stond op, om weg te trekken. Toen drong hem zijn schoonvader, dat hij aldaar wederom vernachtte.

8 Als hij op den vijfden dag des morgens vroeg op was, om weg te trekken, zoo zeide de vader van de jonge vrouw: Sterk toch uw hart. En zij vertoefden totdat de dag zich neigde; en zij beiden aten te zamen.

9 Toen maakte zich de man op, om weg te trekken, hij, en zijn bijwijf, en zijn jongen; en zijn schoonvader, de vader van de jonge vrouw, zeide: Zie toch, de dag heeft afgenomen, dat het avond zal worden, vernacht toch; zie, de dag legt zich, vernacht hier, en laat uw hart vrolijk zijn, en maak u morgen vroeg op uws wege, en ga naar uwe tent.

10 Doch de man wilde niet vernachten, maar stond op, en trok weg, en kwam tot tegenover Jebus (dewelke is Jeruzalem), en met hem het paar gezadelde ezelen; ook was zijn bijwijf met hem.

11 Als zij nu bij Jebus waren, zoo was de dag zeer gedaald; en de jongen zeide tot zijnen heer: Trek toch voort, en laat

ons in deze stad der Jebusieten wijken, en daarin vernachten.

12 Maar zijn heer zeide tot hem: Wij zullen herwaarts niet wijken tot eene vreemde stad, die niet is van de kinderen Israëls; maar wij zullen voortrekken tot Gibea toe.

13 Voorts zeide hij tot zijnen jongen: Ga voort, dat wij tot eene van die plaatsen naderen, en te Gibea of te Rama vernachten.

14 Alzoo togen zij voort, en wandelden: en de zoon ging hun onder bij Gibea, dewelke Benjamins is.

15 En zij weken daarheen, dat zij inkwamen, om in Gibea te vernachten. Toen hij nu inkwam, zat hij neder in eene straat der stad, want er was niemand, die hen in huis nam om te vernachten.

16 En ziet, een oud man kwam van zijn werk van het veld in den avond: welke man ook was van het gebergte van Efraim, doch als vreemdeling verkeerende te Gibea; maar de lieden dezer plaats waren kinderen van Jemini.

17 Als hij nu zijne oogen ophief, zoo zag hij dien reizenden man op de straat der stad; en de oude man zeide: Waar trekt gij henen, en van waar komt gij?

18 En hij zeide tot hem: Wij trekken door van Bethlehem-Juda tot aan de zijden van het gebergte van Efraim, van waar ik ben; en ik was naar Bethlehem-Juda getogen, maar ik trek nu naar het huis des HEEREN; en er is niemand, die mij in huis neemt.

19 Daar toch onze ezelen zoowel stroo als voeder hebben, en ook brood en wijn is voor mij, en voor uwe dienstmaagd, en voor den jongen, die bij uwe knechten is: er is aan geen ding gebrek.

20 Toen zeide de oude man: Vrede zij u! al wat u ontbreekt, is toch bij mij; alleenlijk vernacht niet op de straat.

21 En hij bracht hem in zijn huis, en gaf aan de ezelen voeder; en hunne voeten gewasschen hebbende, zoo aten en dronken zij.

22 Toen zij nu hun hart vrolijk maakten, ziet, zoo omringden de mannen van die stad ^b (mannen, die Bellalskinderen waren) het huis, kloppende op de deur; en zij spraken tot denouden man, den heer des huizes, zeggende: Breng den man, die in uw huis gekomen is, uit, opdat wij hem bekennen.

23 En de man, de heer des huizes, ging tot hen uit, en zeide tot hen: Niet, mijne broeders! doet toch ^c zoo kwalijk niet; naardien deze man in mijn huis gekomen is, zoo doet zulke dwaasheid niet.

24 Ziet, mijne dochter, die maagd is, en zijn bijwijf, die zal ik nu uitbrengen, dat gij die schendt, en haar doet, wat goed is in uwe oogen; maar doet aan dezen man zulk een dwaas ding niet.

25 Maar de mannen wilden naar hem niet hooren. Toen greep de man zijn bijwijf, en bracht haar uit tot hen daarbuiten; en zij bekenden haar en waren met haar bezig den ganschen nacht tot aan den morgen, en lieten haar gaan, als de dageraad oprees.

26 En deze vrouw kwam tegen het aanbreken van den morgenstond, en viel neder voor de deur van het huis des mans, waarin haar heer was, totdat het licht werd.

27 Als nu haar heer des morgens opstond, en de deuren van het huis opende, en uitging om zijns wege te gaan, ziet, zoo lag de vrouw, zijn bijwijf, aan de deur van het huis, en hare handen op den dorpel.

28 En hij zeide tot haar: Sta op, en laat ons trekken; maar niemand antwoorde. Toen nam hij haar op den ezel, en de man maakte zich op, en toog naar zijne plaats.

J. v. C.
1806.b. Gen. 19:4.
c. 19:9.
19:10.

J. v. C.
1496.J. v. C.
1496.

Rigt. 3-15.

29 Als hij nu in zijn huis kwam, zoo nam hij een mes, en greep zijn bijwijf, en deelde haar met hare beenderen in twaalf stukken; en hij zond ze in alle landpalen van Israël.

30 En het geschiedde, dat al wie het zag, zeide: Zulks is niet geschied noch gezien, van dien dag af, dat de kinderen Israëls uit Egypteland zijn opgetogen, tot op dezen dag; legt uw hart daarop, geeft raad en spreekt!

HOOFDSTUK 20.

De Israëlieten verzamelen zich te Mizpa om de graven aan het bijwijf van den Leviet geplengd, vs. 1. Zij dringen bij de Benjaminiten op de uitlevering der daders aan, zonder eenig gevolg, 12. Gorden zich op Gods bevel tot den krijg, maar worden tweemaal verslagen, 17. Op hunne verontwaardiging verhoert en nu nader onderrijet door den hogepriester van God, mogt het hun gelukken Benjamin te vernederen en, behalve zes honderd man, die ontkwamen, te verdelgen, 25.

TOEN togen alle kinderen Israëls uit, en de vergadering verzamelde zich, als een eenig man, van Dan af tot Beseba toe, ook het land van Gilead, tot den HEERE te Mizpa.

2 En uit de hoeken des ganschen volks stelden zich al de stammen van Israël in de vergadering van het volk Gods, vier honderd duizend man te voet, die het zwaard uittrokken.

3 (De kinderen Benjamins nu hoorden, dat de kinderen Israëls opgetogen waren naar Mizpa.) En de kinderen Israëls zeiden: Spreekt, hoe is dit kwaad geschied?

4 Toen antwoordde de levietische man, de man van de vrouw, die gedood was, en zeide: Ik kwam met mijn bijwijf te Gibeā, dewelke Benjamins is, om te vernachten.

5 En de burgers van Gibeā maakten zich tegen mij op, en omringden tegen mij het huis bij nacht: zij dachten mij te dooden, en mijn bijwijf hebben zij geschonden, dat zij gestorven is.

6 Toen greep ik mijn bijwijf, en deelde haar, en zond haar in het gansche land der erfenis van Israël, omdat zij eene schandelijke daad en dwaasheid in Israël gedaan hadden.

7 Ziet, gij allen zijt kinderen Israëls, geeft hier voor ulieden woord en raad!

8 Toen maakte zich al het volk op, als een eenig man, zeggende: Wij zullen niet gaan, een ieder naar zijne tent, noch wiken, een ieder naar zijn huis.

9 Maar nu, dit is de zaak, die wij aan Gibeā zullen doen: tegen haar bij het lot!

10 En wij zullen tien mannen nemen van honderd, van alle stammen Israëls, en honderd van duizend, en duizend van tien duizend, om teerkost te nemen voor het volk, opdat zij, komende te Gibeā-Benjamins, haar doen naar al de dwaasheid, die zij in Israël gedaan heeft.

11 Alzoo werden alle mannen van Israël verzameld tot deze stad, verbonden als een eenig man.

12 En de stammen van Israël zonden mannen door den ganschen stam van Benjamin, zeggende: Wat voor een kwaad is dit, dat onder ulieden geschied is?

13 Zoo geeft nu die mannen, die kinderen Belials, die te Gibeā zijn, dat wij hen dooden, en het kwaad uit Israël wegdoen. 14 Doch de kinderen van Benjamin wilden niet hooren naar de stem van hunne broederen, de kinderen Israëls.

14 Maar de kinderen van Benjamin verzamelden zich uit de steden naar Gibeā, om uit te trekken ten strijde tegen de kinderen Israëls.

15 En de kinderen van Benjamin werden te dien dage geteld uit de steden, zes en twintig duizend mannen, die het

zwaard uittrokken, behalve dat de inwoners van Gibeā geteld werden, zeven honderd uitgelezenen mannen.

16 Onder al dit volk waren zeven honderd uitgelezenen mannen, welke linksch waren: deze allen slingerden met eenen steen op een haar, dat het hun niet miste.

17 En de mannen van Israël werden geteld, behalve Benjamin, vier honderd duizend mannen, die het zwaard uittrokken: deze allen waren mannen van oorlog.

18 En de kinderen Israëls maakten zich op, en togen opwaarts ten huize Gods, en vraagden God, en zeiden: Wie zal onder ons voorreest optrekken ten strijde tegen de kinderen van Benjamin? En de HEERE zeide: Juda voorreest.

19 Alzoo maakten zich de kinderen Israëls in den morgenstond op, en legden zich tegen Gibeā.

20 En de mannen van Israël togen uit ten strijde tegen Benjamin; voorts schikten de mannen Israëls den strijd tegen hen bij Gibeā.

21 Toen togen de kinderen van Benjamin uit van Gibeā, en zij vernielden ter aarde op dien dag van Israël twee en twintig duizend man.

22 Doch het volk versterkte zich, te zeffen de mannen van Israël, en zij beschikten den strijd wederom ter plaatse, waar zij dien des vorigen daags geschikt hadden.

23 En de kinderen Israëls togen op, en verenden voor het aangezicht des HEEREN tot op den avond, en vraagden den HEERE, zeggende: Zal ik weder genaken ten strijde tegen de kinderen van Benjamin, mijnen broeder? En de HEERE zeide: Trekt tegen hem op.

24 Zoo naderden de kinderen Israëls tot de kinderen van Benjamin, des anderen daags.

25 En die van Benjamin trokken uit hun te gemoet, uit Gibeā, op den tweeden dag, en velden van de kinderen Israëls nog achttien duizend man neder ter aarde; die allen trokken het zwaard uit.

26 Toen togen alle kinderen Israëls en al het volk op, en kwamen ten huize Gods, en weenden, en bleven aldaar voor het aangezicht des HEEREN, en vastten dien dag tot op den avond; en zij offerden brandofferen en dankofferen voor het aangezicht des HEEREN.

27 En de kinderen Israëls vraagden den HEERE, want aldaar was de ark des verbonds van God in die dagen.

28 En Pinehas, de zoon van Eleazar, den zoon van Aäron, stond voor zijn aangezicht in die dagen, zeggende: Zal ik nog meer uittrekken ten strijde tegen de kinderen van Benjamin, mijnen broeder, of zal ik ophouden? En de HEERE zeide: Trekt op, want morgen zal ik hem in uwe hand geven.

29 Toen bestelde Israël 4 achterlagen op Gibeā rondom.

30 En de kinderen Israëls togen op, aan den derden dag, tegen de kinderen van Benjamin; en zij schikten den strijd op Gibeā, als op de andere malen.

31 Toen togen de kinderen van Benjamin uit, het volk te gemoet, en werden van de stad afgetrokken; en zij begonnen te slaan van het volk en te doorsteken, gelijk de andere malen, op de stratop, waarvan de eene opgaat naar het huis Gods, en de andere naar Gibeā, in het veld, ontrent dertig man van Israël.

32 Toen zeiden de kinderen van Benjamin: Zij zijn voor ons aangezicht geslagen, als te voren; maar de kinderen Israëls zeiden: Laat ons vlieden, en hem van de stad aftrekken naar de straten.

33 Toen maakten zich alle mannen van

Rigt. 19-22.

Huc. 9-10.

d. Joz. 8-14.

J. v. C.
1496.

Israël op uit hunne plaatsen, en schikten *den strijd* te Baal-Thamar; ook brak Israëls achterlage op uit hare plaats, na de ontblooting van Gibeā.

31 En tien duizend uitgelezenen mannen van gansche Israël kwamen tegenover Gibeā, en de strijd werd zwaar; doch zij wisten niet, dat het kwaad hen treffen zou.

32 Toen sloeg de HEERE Benjamin voor Israëls aangezicht, dat de kinderen Israëls op dien dag van Benjamin vernielden vijf en twintig duizend en honderd mannen; die allen trokken het zwaard uit.

33 En de kinderen van Benjamin zagen, dat zij geslagen waren: want de mannen van Israël gaven den Benjaminiten plaats, omdat zij vertrouwden op de achterlage, die zij tegen Gibeā gesteld hadden.

34 En de achterlage haastte, en brak voorwaarts naar Gibeā toe; ja de achterlage trok recht door, en sloeg de gansche stad met de scherpte des zwaards.

35 En de mannen van Israël hadden eenen bestemden tijd met de achterlage, wanneer zij eene groote verheffing van rook van de stad zouden doen opgaan.

36 Zoo keerden zich de mannen van Israël om in den strijd; en Benjamin had begonnen te slaan en te doorsteken van de mannen van Israël omtrent dertig man; want zij zeiden: Immers is hij zekerlijk voor ons aangezicht geslagen, als in den vorigen strijd.

37 Toen begon de verheffing op te gaan van de stad, als een pilaar van rook; als nu Benjamin achter zich omzag, ziet, zoo ging de brand der stad op naar den hemel.

38 En de mannen van Israël keerden zich om; en de mannen van Benjamin werden verbaasd, want zij zagen, dat het kwaad hen treffen zou.

39 Zoo wendden zij zich voor het aangezicht der mannen van Israël naar den weg der woestijn; maar de strijd kleeft hen aan, en die uit de steden vernielden ze in het midden van hen.

40 Zij omringden Benjamin, zij vervolgdten hem, zij verdraden hem gemakkelijk, tot voor Gibeā, tegen den opgang der zon.

41 En er vielen van Benjamin achttien duizend mannen; deze allen waren strijdbare mannen.

42 Toen keerden zij zich, en vloden naar de woestijn, tot den rotsteen van Rimmon; maar zij deden eene nalezing onder hen op de straten, van vijf duizend man; voorts kleeften zij hen achteraan tot aan Gileom, en sloegen van hen twee duizend man.

43 Alzoo waren allen, die op dien dag van Benjamin vielen, vijf en twintig duizend mannen, die het zwaard uittrokken; die allen waren strijdbare mannen.

44 Doch zes honderd mannen keerden zich, en vloden naar de woestijn, tot den rotsteen van Rimmon, en bleven in den rotsteen van Rimmon, vier maanden.

45 En de mannen van Israël keerden weder tot de kinderen van Benjamin, en sloegen hen met de scherpte des zwaards, die van de geheele stad tot de beesten toe, ja al wat gevonden werd; ook zetten zij alle steden, die gevonden werden, in het vuur.

HOOFDSTUK 21.

De Israëlieten beoogen de uitroeiing van Benjamin, vs. 1. Zij wendden pogingen aan tot herstelling van dien stam. 2. Zij belegerden Jabes en gaven vier honderd maagden dier stad aan de overgeblevene Benjaminiten. 10, terwijl tot verkrijging van nog twee honderd vrouwen eene schaking op het jaarlijkse feest te Silo wordt aangeraden, 20.

J. v. C.
1496.

DE mannen van Israël nu hadden te Mizpa gezworen, zeggende: Niemand van ons zal zijne dochter aan de Benjaminiten ter vrouw geven.

2 Zoo kwam het volk tot het huis Gods, en zij bleven daar tot op den avond, voor Gods aangezicht; en zij lieven hunne stem op, en weenden met groot geweën.

3 En zeiden: O HEERE, God van Israël! waarom is dit geschied in Israël, dat er heden een stam van Israël gemist wordt?

4 En het geschiedde des anderen daags, dat zich het volk vroeg opmaakte, en bouwde alhier een altaar; en zij offerden brandofferen en dankofferen.

5 En de kinderen Israëls zeiden: Wie is er, die niet is opgekomen in de vergadering uit al de stammen van Israël tot den HEERE? want er was een groote eed geschied aangaande degenen, die niet opkwam tot den HEERE te Mizpa, zeggende: Hij zal zekerlijk gedood worden.

6 En het berouwde den kinderen Israëls over Benjamin, hunnen broeder; en zij zeiden: Heelen is een stam van Israël afgenomen.

7 Wat zullen wij, belangende de vrouwen, doen aan degenen, die overgebleven zijn? want wij hebben bij den HEERE gezworen, dat wij hun van onze dochteren geene tot vrouwen zullen geven.

8 En zij zeiden: Is er iemand van de stammen van Israël, die niet opgekomen is tot den HEERE te Mizpa? En ziet, van Jabes in Gilead was niemand opgekomen in het leger, tot de gemeente.

9 Want het volk werd geteld, en ziet, er was niemand van de inwoners van Jabes in Gilead.

10 Toen zond de vergadering daarheen twaalf duizend mannen, van de strijdhareste; en zij geboden hun, zeggende: Trekt heen, en slaat met de scherpte des zwaards de inwoners van Jabes in Gilead, met de vrouwen en de kinderkens.

11 Doch dit is de zaak, die zij doen zult: « al wat mannelijk is, en alle vrouwen, die de bijligging eens mans bekend hebben, zult gij verbannen.

12 En zij vonden onder de inwoners van Jabes in Gilead vier honderd jonge dochters, die maagden waren, die geenen man bekend hadden in bijligging des mans; en zij brachten die in het leger te Silo, dewelke is in het land Kanaän.

13 Toen zond de gansche vergadering heen, en sprak tot de kinderen van Benjamin, die in den rotsteen van Rimmon waren, en zij riepen hun vrede toe.

14 Alzoo kwamen de Benjaminiten ter zelve tijd weder; en zij gaven hun de vrouwen, die zij in het leven behouden hadden van de vrouwen van Jabes in Gilead; maar alzoo waren er nog niet genoeg voor hen.

15 Toen berouwde het den volke over Benjamin, omdat de HEERE eene scheure gemaakt had in de stammen van Israël.

16 En de oudsten der vergadering zeiden: Wat zullen wij, belangende de vrouwen, doen aan degenen, die overgebleven zijn? want de vrouwen zijn uit Benjamin verdeeld.

17 Wijders zeiden zij: De erfenis dergenen, die ontkomen zijn, is van Benjamin, en er moet geen stam uitgedelgd worden uit Israël.

18 Maar wij zullen hun geene vrouwen van onze dochteren kunnen geven: want de kinderen Israëls hebben gezworen, zeggende: Vervloekt zij, die den Benjaminiten eene vrouw geeft!

19 Toen zeiden zij: Ziet, er is een feest des HEEREN te Silo, van jaar tot jaar, dat gehouden wordt tegen het noorden van het huis Gods, tegen den opgang der zon, aan den hoogen weg, die opgaat van

» Num. 31: 17

» Richt. 20: 17

J. v. C.
1906.

het huis Gods naar Sichem, en tegen het zuiden van Lebóna.

20 En zij geboden den kinderen van Benjamin, zeggende: Gaat heen, en loert in de wijngaarden,

21 En let er op, en ziet, als de dochters van Silo zullen uitgegaan zijn om met reijen te dansen, zoo komt gij voort uit de wijngaarden, en schaakt u, een ieder zijne huisvrouw, uit de dochteren van Silo; en gaat heen in het land van Benjamin.

22 En het zal geschieden, wanneer hare vaders of hare broeders zullen komen, om voor ons te rechten, dat wij tot hen zullen zeggen: Zijt hun om onzentwil genadig, omdat wij geene huisvrouw voor

een ieder van hen in dezen krijg genomen hebben; want gijlieden hebt ze hun niet gegeven, dat gij te dezer tijd schuldig zoudt zijn.

23 En de kinderen van Benjamin deden alzoo, en voerden naar hun getal vrouwen weg, van de reijende dochters, die zij roofden; en zij togen heen, en keerden weder tot hunne erfenis, en herbouwden de steden, en woonden daarin.

24 Ook togen de kinderen Israëls te dier tijd van daar, een iegelijk naar zijn stam en naar zijn geslacht: alzoo togen zij uit van daar, een iegelijk naar zijne erfenis.

25 En die dagen was er geen koning in Israël, een iegelijk deed wat recht was in zijne oogen.

J. v. C.
1906.

Ruth 17 6.
18 1.
19 1.

HET BOEK VAN RUTH.

HOOFDSTUK 1.

Elimelech, een Bethlehemit, door hongersnood gedrongen, verlaat zijne stad, om in Moab te gaan wonen, vs. 1; alwaar hij en zijne twee zonen, die met vrouwen van dat land gehuwd waren, sterven, 3. Naomi, nu weduwe, begeeft zich met hare schoondochters Orpa en Ruth op reis naar hare vaderland, 6. Naomi vermaant beide schoondochters weder te keeren, 8. Ruth wil Naomi niet verlaten, 14; en komt alzoo met Naomi te Bethlehem, 19.

1906 1907.

IN de dagen, als de rigters rigtten, zoo geschiedde het, dat er honger in het land was: daarom toog een man van Bethlehem-Juda, om als treemdeling te verkeeren in de velden Moabs, hij, en zijne huisvrouw, en zijne twee zonen.

2 De naam nu dezes mans was Elimelech, en de naam zijner huisvrouw Naomi, en de naam zijner twee zonen Machlon en Chilion, Efrathiers, van Bethlehem-Juda; en zij kwamen in de velden Moabs, en bleven aldaar.

3 En Elimelech, de man van Naomi, stierf: maar zij werd overgelaten met hare zonen.

4 Die namen zich moabitische vrouwen; de naam der eenes was Orpa, en de naam der andere Ruth; en zij bleven aldaar omtrent tien jaren.

5 En die twee, Machlon en Chilion, stierven ook; alzoo werd deze vrouw overgelaten, na hare twee zonen en na haren man.

1906 1912.

6 Toen maakte zij zich op met hare schoondochters, en keerde weder uit te velden van Moab: want zij had gehoord in het land van Moab, dat de HEERE zijn volk bezocht had, gevende hun brood.

7 Daarom ging zij uit van de plaats, waar zij geweest was, en hare twee schoondochters met haar. Als zij nu gingen op den weg, om weder te keeren naar het land van Juda,

8 Zoo zeide Naomi tot hare twee schoondochters: Gaat heen, keert weder, een iegelijk tot het huis van hare moeder: de HEERE doe bij u weldadigheid, gelijk als gij gedaan hebt bij de dooden, en bij mij.

9 De HEERE geve u, dat gij ruste vindt, een iegelijk in het huis van haren man! En als zij haar kuste, hieven zij hare stem op en weenden;

10 En zij zeiden tot haar: Wij zullen zekerlijk met u wederkeeren tot uw volk.

11 Maar Naomi zeide: Keert weder, mijne dochters! waarom zoudt gij met mij gaan? heb ik nog zonen in mijn lichaam, dat zij u tot mannen zouden zijn?

12 Keert weder, mijne dochters! gaat heen, want ik ben te oud om eenen man te hebben. Wanneer ik al zeide: Ik heb

hoop, of ik ook in dezen nacht eenen man had, ja ook zonen baarde;

13 Zoudt gij daarnaar wachten, totdat zij zouden groot geworden zijn: zoudt gij daarnaar opgehouden worden, om geen en man te nemen? Niet, mijne dochters! want het is mij veel bitterder dan u; maar de hand des HEEREN is tegen mij uitgegaan.

14 Toen hieven zij hare stem op, en weenden wederom; en Orpa kuste hare schoonmoeder, maar Ruth kleefde haar aan.

15 Daarom zeide zij: Zie, uwe zwagerin is wedergekeerd tot haar volk en tot hare goden: keer gij ook weder uwe zwagerin na.

16 Maar Ruth zeide: Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u weder te keeren: want waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vermachten, zal ik vermachten; uw volk is mijn volk, en uw God mijn God.

17 Waar gij zult sterven, zal ik sterven, en aldaar zal ik begraven worden: alzoo doe mij de HEERE en alzoo doe Hij daartoe, zoo niet de dood alleen zal scheiding maken tusschen mij en tusschen u!

18 Als zij nu zag, dat zij vastelijk voorgenomen had met haar te gaan, zoo hield zij op tot haar te spreken.

19 Alzoo gingen de beiden, totdat zij te Bethlehem kwamen: en het geschiedde, als zij te Bethlehem inkwamen, dat de gansche stad over haar beroerd werd, en zij zeiden: Is dit Naomi?

20 Maar zij zeide tot henlieden: Noemt mij niet Naomi, noemt mij Mara: want de Almachtige heeft mij groote bitterheid aangedaan.

21 Vol toog ik weg, maar ledig heeft mij de HEERE doen wederkeeren: waarom zoudt gij mij Naomi noemen, daar de HEERE tegen mij getuigt, en de Almachtige mij kwaad aangedaan heeft?

22 Alzoo kwam Naomi weder, en Ruth, de Moabitische, hare schoondochter, met haar, die uit de velden Moabs wederkwam; en zij kwamen te Bethlehem in het begin van den gersteoogst.

HOOFDSTUK 2.

Ruth, uitgaande om aen op te lezen, komt juist op het veld van Boaz, vs. 1; die haar zeer vriendelijk behandelt, 8. Ruth, te huis komende, verhaalt haar wedervaren aan hare moeder, 18. Naomi dankt God hiervoor, 20, en vermaant Ruth op dien akker te blijven, 22.

NAOMI nu had eenen bloedvriend van haren man, eenen man, geweldig van vermogen, van het geslacht van Elimelech; en zijn naam was « Boaz. »

J. v. C.
1912.

J. v. C.
1312J. v. C.
1312.

2 En Ruth, de Moabitische, zeide tot Naomi: Laat mij toch in het veld gaan, en van de aren oplezen, achter dien, in wiens oogten ik genade zal vinden. En zij zeide tot haar: Ga heen, mijne dochter!

3 Zoo ging zij heen, en kwam, en las op in het veld, achter de maaijers; en haar viel bij geval voor, een deel van het veld van Boaz, die van het geslacht van Elimelech was.

4 En ziet, Boaz kwam van Bethlehem, en zeide tot de maaijers: De HEERE zij met ulieden! En zij zeiden tot hem: De HEERE zegene u!

5 Daarna zeide Boaz tot zijnen jongen, die over de maaijers gezet was: Wiens is deze jonge vrouw?

6 En de jongen, die over de maaijers gezet was, antwoordde en zeide: Deze is de Moabitische jonge vrouw, die met Naomi wedergekommen is uit de velden Moabs;

7 En zij heeft gezegd: Laat mij toch oplezen, en areu bij de garven verzamelen, achter de maaijers; zoo is zij gekomen en heeft gestaan van des morgens af tot nu toe; nu is haar te huis blijven weinig.

8 Toen zeide Boaz tot Ruth: Hoort gij niet, mijne dochter? ga niet, om in een ander veld op te lezen, ook zult gij van hier niet weggan, maar hier zult gij u houden bij mijne maagden.

9 Uwe oogten zullen zijn op dit veld, dat zij maaijen zullen, en gij zult achter haarlieden gaan; heb ik den jongens niet zebolen, dat men u niet aanroere? als u dorst, zoo ga tot de vaten, en drink van hetgeen de jongens zullen geschept hebben.

10 Toen viel zij op haar aangezigt, en boog zich ter aarde, en zij zeide tot hem: Waarom heb ik genade gevonden in uwe oogten, dat gij mij kent, daar ik eene vreemde ben?

11 En Boaz antwoordde, en zeide tot haar: Het is mij wel aangezegd alles, wat gij bij uwe schoonmoeder gedaan hebt, na den dood uws mans, en hebt uwen vader en uwe moeder, en het land uwer geboorte verlaten, en zijt heengegaan tot een volk, dat gij van te voren niet kendet.

12 De HEERE vergelde u uwe daad! en uw loon zij volkomen, van den HEERE, den God Israëls, onder wiens vleugelen gij gekomen zijt om toelugt te nemen.

13 En zij zeide: Laat mij genade vinden in uwe oogten, mijn heer! dewijl gij mij getroost hebt, en dewijl gij naar het hart van uwe dienstmaagd gesproken hebt, hoewel ik niet ben, gelijk eene uwer dienstmaagden.

14 Als het nu etenstijd was, zeide Boaz tot haar: Kom hier bij, en eet van het brood, en doop uwe bete in den azijn. Zoo zat zij neder aan de zijde van de maaijers, en hij langde haar geroost koren, en zij at, en werd verzadigd, en hield over.

15 Als zij nu opstond, om op te lezen, zoo gebood Boaz zijnen jongens, zeggende: Laat haar ook tusschen de garven oplezen, en beschaamt haar niet.

16 Ja laat ook allengskens van de handvullen voor haar wat vallen, en laat het liggen, dat zij het opleze, en bestraft haar niet.

17 Alzoo las zij op in dat veld, tot aan den avond; en zij sloeg uit wat zij opgelezen had, en het was ontfrent eene efa gerst.

18 En zij nam het op, en kwam in de stad; en hare schoonmoeder zag wat zij opgelezen had; ook bracht zij voort, en gaf haar wat zij van hare verzadiging overgehouden had.

19 Toen zeide hare schoonmoeder tot haar: Waar hebt gij heden opgelezen,

en waar hebt gij gewrocht? Gezegend zij, die u gekend heeft! En zij verhaalde hare schoonmoeder, bij wien zij gewrocht had, en zeide: De naam des mans, bij welken ik heden gewrocht heb, is Boaz.

20 Toen zeide Naomi tot hare schoondochter: Gezegend zij hij den HEERE, die zijne weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de dooden! Voorts zeide Naomi tot haar: Die man is ons nabestaande, hij is een van onze lossers.

21 En Ruth, de Moabitische, zeide: Ook, omdat hij tot mij gezegd heeft: Gij zult u houden bij de jongens, die ik heb, totdat zij den ganschen oogst, dien ik heb, zullen hebben volendigd.

22 En Naomi zeide tot hare schoondochter Ruth: Het is goed, mijne dochter! dat gij met zijne maagden uitgaat, opdat zij u niet tegenvallen in een ander veld.

23 Alzoo hield zij zich bij de maagden van Boaz, om op te lezen, totdat de gersteoogst en tarweoogst volendigd waren; en zij bleef bij hare schoonmoeder.

HOOFDSTUK 3.

Op Naomi's raad, vs. 1, gaat Ruth naar den dorschvloer van Boaz en legt zich neder aan zijne voeten, 6, die haar antwarende, haar vriendelijk bejegent en het rogt van lossing erkent, 8; doch daar er een ander was, nader dan hij, wil hij met dien eerst spreken, 12, waarop hij Ruth, rijk beladen, naar huis zendt, 14.

EN Naomi, hare schoonmoeder, zeide tot haar: Mijne dochter! zoude ik u geene rust zoeken, dat het u welga?

2 Nu dan, is niet Boaz, met wiens maagden gij geweest zijt, van onze bloedvriendenschap? Zie, hij zal dezen nacht gerst op den dorschvloer wannen.

3 Zoo band u, en zalf u, en doe uwe kleederen aan, en ga af naar den dorschvloer; maar maak u den man niet bekend, totdat hij geëindigd zal hebben te eten en te drinken.

4 En het zal geschieden, als hij nederligt, dat gij de plaats zult merken, waar hij zal nedergelegen zijn; ga dan in, en sla zijn voetdeksel op, en leg u; zoo zal hij u te kennen geven, wat gij doen zult.

5 En zij zeide tot haar: Al wat gij tot mij zegt, zal ik doen.

6 Alzoo ging zij af naar den dorschvloer, en deed haar alles, wat hare schoonmoeder haar geboden had.

7 Als nu Boaz gezeten en gedronken had, en zijn hart volrijk was, zoo kwam hij om neder te liggen aan het uiterste van een' koreahoop. Daarna kwam zij stillerjes in, en sloeg zijn voetdeksel op, en leide zich.

8 En het geschiedde ter middernacht, dat die man verschrakte, en om zich greep, en ziet, eene vrouw lag aan zijn voetdeksel.

9 En hij zeide: Wie zijt gij? En zij zeide: Ik ben Ruth, uwe dienstmaagd, breid dan uwen vleugel uit over uwe dienstmaagd, want gij zijt de lossers.

10 En hij zeide: Gezegend zijt gij den HEERE, mijne dochter! gij hebt deze uwe laatste weldadigheid beter gemaakt dan de eerste, dewijl gij geene jonge gezellen zijt nagegaan, hetzij arm of rijk.

11 En nu, mijne dochter! vrees niet; al wat gij gezegd hebt, zal ik u doen: want de gansche stad mijns volks weet, dat gij eene deugdelijke vrouw zijt.

12 Nu dan, wel is waar, dat ik een lossers ben; maar er is nog een lossers, nader dan ik.

13 Blijf dezen nacht over; voorts in den morgen zal het geschieden, indien hij u lost, goed, laat hem lossen; maar indien het hem niet lust u te lossen, zoo zal ik u

J. v. C.
1312.

lossen, zoo waarachtig als de HEERE leeft! leg u neder tot den morgen toe.

14 Alzoo lag zij neder aan zijn voetdek- sel tot den morgen toe; en hij stond op, eer dat een den ander kennen kon, want hij zeide: Het worde niet bekend, dat eene vrouw op den dorschvloer gekomen is.

15 Voorts zeide hij: Lang den sluier, die op u is, en houd dien; en zij hield hem: en hij mat zes maten gerst, en leide ze op haar; daarna ging hij in de stad.

16 Zij nu kwam tot hare schoonmoeder, dewelke zeide: Wie zijt gij, mijne dochter? En zij verhaalde haar alles, wat die man gedaan had.

17 Ook zeide zij: Deze zes maten gerst heeft hij mij gegeven; want hij zeide tot mij: Kom niet ledig tot uwe schoonmoeder.

18 Toen zeide zij: Zit stil, mijne dochter! totdat gij weet, hoe de zaak zal vallen: want die man zal niet rusten, tenzij dat hij heden deze zaak voleind hebbe.

HOOFDSTUK 4.

Boaz daagt den naasten lossers voor het gerecht en stelt hem voor, of hij Ruth trouwen wilde, vs. 1; die dit welgerit en aan Boaz zijn recht afstaat. 6. Boaz heeft altoos zijne belofte aan Ruth, en onder de gelukwenschingen des volks wordt het huwelijk voltrokken. 10; dat met kinderen gezegend wordt. 13. Geslachtsregister van Perez tot David. 18.

EN Boaz ging op in de poort, en zette zich aldaar; en ziet, de lossers, van welken Boaz gesproken had, ging voorbij; zoo zeide hij: Wijk herwaarts, zet u hier, zij, zulk een! En hij week derwaarts, en zette zich.

2 En hij nam tien mannen van de oudsten der stad, en zeide: Zet u hier; en zij zetten zich.

3 Toen zeide hij tot dien lossers: Het stuk lands, dat van onzen broeder Elimelech was, heeft Naömi, die uit der Moabitien land wedergekomen is, verkocht;

4 En ik heb gezegd: Ik zal het voor u oopenbaren, zeggende: Aanvaard het in tegenwoordigheid der inwoners, en in tegenwoordigheid der oudsten mijns volks, zoo gij het zult lossen, los het; en zoo men het ook niet zou lossen, verklaar het mij, dat ik het wete; want er is niemand, behalve gij, die het losse, en ik na u. Toen zeide hij: Ik zal het lossen.

5 Maar Boaz zeide: Ten dage als gij het land aanvaardt van de hand van Naömi, zoo zult gij het ook aanvaarden van Ruth, de Moabitische, de huisvrouw des verstorvenen, om den naam des verstorvenen te verweken over zijn erfdeel.

6 Toen zeide die lossers: Ik zal het voor mij niet kunnen lossen, opdat ik mijn erfdeel niet mischienen verdere; los gij mijne lossing voor u, want ik zal niet kunnen lossen.

7 Nu was dit van ouds eene gewoont- heit in Israël, bij de lossing en bij de verwisseling, om de gausche zaak te bevestigen, zoo trok de man zijnen schoen uit en gaf dien aan zijnen naasten; en dit was tot eene getuigenis in Israël.

8 Zoo zeide deze lossers tot Boaz: Aanvaard gij het voor u; en hij trok zijnen schoen uit.

9 Toen zeide Boaz tot de oudsten en al het volk: Gijheden zijt heden getui- gen, dat ik aanvaard heb alles, wat van Elimelech geweest is, en alles, wat van Chilion en Machlon geweest is, van de hand van Naömi.

10 Daartoe aanvaard ik mij ook Ruth, de Moabitische, de huisvrouw van Machlon, tot eene vrouw, om den naam des verstorvenen over zijn erfdeel te verweken, opdat de naam des verstorvenen niet worde uitgeroeid van zijne broede- ren, en van de poort zijner plaats; gij- lieden zijt heden getuigen.

11 En al het volk, dat in de poort was, mitsgaders de oudsten, zeiden: Wij zijn getuigen; de HEERE make deze vrouw, die in uw huis komt, als Rachel en als Lea, die beiden het huis van Israël ge- bouwd hebben; en handel kloekelijk in Efratha, en maak u een naam vermaard in Bertheim!

12 En uw huis zij, als het huis van Perez, (dien Thamar aan Juda baarde) van het zaad, dat de HEERE u geven zal uit deze jonge vrouw!

13 Alzoo nam Boaz Ruth, en zij werd hem ter vrouw, en hij ging tot haar in; en de HEERE gaf haar, dat zij zwanger werd en eenen zoon baarde.

14 Toen zeiden de vrouwen tot Naömi: Geloofd zij de HEERE, die niet heeft nagelaten u heden eenen lossers te ge- ven; en zijn naam worde vermaard in Israël!

15 Die zal u zijn tot eenen verkwikker der ziel, en om uwen ouderdom te onderhouden: want uwe schoondochter, die u liefheeft, heeft hem gebaard, dewelke u beter is dan zeven zonen.

16 En Naömi nam dat kind, en zette het op haren schoot, en werd zijne voedster.

17 En de naburinnen gaven hem eenen naam, zeggende: Aan Naömi is een zoon geboren; en zij noemden zijnen naam Obed: deze is de vader van Isai, Davids vader.

18 Dit nu zijn de geboorten van Perez; Perez gewon Hezron;

19 En Hesron gewon Ram; en Ram gewon Aminadab;

20 En Aminadab gewon Nahesson; en Nahesson gewon Salma;

21 En Salomon gewon Boaz; en Boaz gewon Obed;

22 En Obed gewon Isai; en Isai gewon David.

HET EERSTE BOEK VAN SAMUËL.

HOOFDSTUK 1.

Elkana viert jaarlijks feest te Silo met zijne beide vrouwen, vs. 1: hij welke gelegenheid Peninna dan altijd Hanna bespottet, omdat zij kinder- loos was, 6. Hanna's vurige en dringende bede tot den Heere om eenen zoon, 10. De priester Eli, meenende dat zij dronken was, berispt haar hierover, doch door Hanna beter onder- rigt, wordt zij door hem vertrouwt, 12. Ge- boorte van Samuël en zijne toewijding aan den Heere, 20.

DAAR was een man van Ramathaim- Zolaim, van het gebergte van Efraim,

wiens naam was * Elkana, een zoon van Jeroham, den zoon van Elihu, den zoon van Tochu, den zoon van Zuf, een Efra- thiet.

2 En hij had twee vrouwen: de naam van de eene was Hanna, en de naam van de andere was Peninna. Peninna nu had kinderen, maar Hanna had geene kin- deren.

3 Deze man nu ging opwaarts uit zijne stad van jaar tot jaar, om te aanbide- den, en om te offeren den HEERE der heirscharen te Silo; en aldaar waren

J. v. C.
1312.

Deut. 25, 7.

6 Gen. 29, 32.
enr.
30, 24, 25.
33, 17, 18.1 Gen. 38, 29.
1 Kron. 2, 4.
Matt. 1, 3.1 Kron. 2, 8.
Matt. 1, 3.J. v. C.
1312.1 Kron. 6, 26.
27.Ex. 23, 14.
Deut. 16, 16.J. v. C.
1312.

J. v. C.
1171.

priesters des HEEREN, Hofni en Pineas, de twee zonen van Eli.

4 En het geschiedde op dien dag, als E'kana offerde, zoo gaf hij aan Peninna, zijne huisvrouw, en aan al hare zonen en hare dochteren, deelen.

5 Maar aan Hanna gaf hij een aanzienlijk deel, want hij had Hanna lief; doch de HEERE had hare baarmoeder toegesloten.

6 En hare tegenpartijdige tergde haar ook met terging, om haar te vergrimmien, omdat de HEERE hare baarmoeder toegesloten had.

7 En alzoo deed hij jaar op jaar; van dat zij opging tot het huis des HEEREN, zoo tergde zij haar alzoo; daarom weende zij en at niet.

8 Toen zeide E'kana, haar man: Hanna! waarom weent gij? en waarom eet gij niet? en waarom is uw hart kwalijk gesteld? ben ik u niet beter dan tien zonen?

9 Toen stond Hanna op, nadat zij gegeten, en nadat zij gedronken had te Silo. En Eli, de priester, zat op eenen stoel bij eenen post van den tempel des HEEREN.

10 Zij dan van ziel bitterlijk bedroefd zijnde, zoo bad zij tot den HEERE, en zij weende zeer.

11 En zij beloofde eene gelofte, en zeide: HEERE der heirscharen! zoo Gij eenmaal de ellende uwer dienstmaagd aanziet, en mijner gedenkt, en uwe dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan uwer dienstmaagd een mannelijk zaad, zoo zal ik dat den HEERE geven al de dagen zijns levens, en er d'zal geen scheermes op zijn hoofd komen.

12 Het geschiedde nu, als zij evenzeer bleef biddende voor het aangezicht des HEEREN, zoo gaf Eli acht op haren mond.

13 Want Hanna sprak in haar hart, alleenlijk roerden zich hare lippen, maar hare stem werd niet gehoord; daarom hield Eli haar voor dronken.

14 En Eli zeide tot haar: Hoe lang zult gij u dronken aanstellen? doe uwen wijn van u.

15 Doch Hanna antwoordde en zeide: Neen, mijn heer! ik ben eene vrouw, bezwaard van geest: ik heb noch wijn noch sterken drank gedronken; maar ik heb mijne ziel uitgegoten voor het aangezicht des HEEREN.

16 Acht toch uwe dienstmaagd niet voor eene dochter Belials: want ik heb tot nu toe gesproken uit de veelheid van mijne gedachten en van mijn verdriet.

17 Toen antwoordde Eli en zeide: Ga heen in vrede! en de God Israëls zal uwe bede geven, die gij van Hem gebeden hebt.

18 En zij zeide: Laat uwe dienstmaagd genade vinden in uwe oogen! Alzoo ging die vrouw haars weegs; en zij at, en haar aangezicht was haar zoodanig niet meer.

19 En zij stonden des morgens vroeg op, en zij aanbaden voor het aangezicht des HEEREN, en zij keerden weder, en kwamen tot hun huis te Rama. En E'kana bekende zijne huisvrouw Hanna, en de HEERE gedacht aan haar.

20 En het geschiedde, na verloop van dagen, dat Hanna bevrucht werd, en haarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Samuel: Want, zeide zij, ik heb hem van den HEERE geboden.

21 En die man, E'kana, toog op met zijn gansche huis, om den HEERE te offeren het jaarlijksche offer, en zijne gelofte.

22 Doch Hanna toog niet op, maar zij zeide tot haren man: Als de jongen gespeend is, dan zal ik hem brengen, dat hij voor het aangezicht des HEEREN verschijne, en blijve daar tot in eeuwigheid.

23 En E'kana, haar man, zeide tot haar: Doe wat goed is in uwe oogen, blijf totdat gij hem zult gespeend hebben: de HEERE bevestige maar zijn woord! Alzoo bleef de vrouw, en zoogde haren zoon, totdat zij hem gespeend.

24 / Daarna, als zij hem gespeend had, bragt zij hem met zich opwaarts, met drie varren, en eene eia meels, en eene flesch met wijn; en zij bragt hem in het huis des HEEREN te Silo: en het jongken was zeer jong.

25 En zij slagten een var; alzoo bragten zij het kind tot Eli.

26 En zij zeide: Och mijn heer! zoo waarachtig als uwe ziel leeft, mijn heer! ik ben de vrouw, die hier bij u stond, om den HEERE te bidden.

27 Ik bad om dit kind, en de HEERE heeft mij mijne bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb.

28 Daarom heb ik hem ook den HEERE overgegeven al de dagen, die hij wezen zal, hij is van den HEERE geboden; en hij bad aldaar den HEERE aan.

HOOFDSTUK 2.

Lofzang van Hanna, in welken zij 's Heren weldadigheid, zoo in het algemeen als in het bijzonder, roemt, vs. 1; en de hoogmoedigen met een eindelijk verder bedriegt, 3. Verhaal der huishoud van Eli's zonen, 12; en Samuels getrouw betrachteren van zijne dienst, 18. Hanna verkrijgt meer kinderen, 21. Eli's strafbare onverschilligheid omtrent de misdaaden zijner zonen van Gods wege met den onderrang van zijn gansche huis bedriegt, 22.

TOEN bad Hanna en zeide: *e* Mijn hart springt op van vreugde in den HEERE: mijn hoorn is verhoogd in den HEERE; mijn mond is wijd opengedaan over mijne vijanden: want ik verheug mij in uw heil.2 Er is niemand heilig, gelijk de HEERE: want *e* er is niemand dan Gij, en er is geen rotster, gelijk onze God!

3 Maakt het niet te veel, dat gij hoog, hoog zoudt spreken, dat iets hardt uit uwen mond zou gaan: want de HEERE is een God der wetenschappen, en zijne daden zijn recht gedaan.

4 De boog der sterken is gebroken; en die struikelden, zijn met sterkte omgord.

5 Die *e* verzaligd waren, hebben zich verhuurd om brood, en die hongerig waren, zijn het niet meer, totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard, en die vele kinderen had, krachteloos is geworden.6 De *d* HEERE doodt en maakt levend: Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet seeder opkomen.

7 De HEERE maakt arm en maakt rijk: Hij vernedert, ook verhoogt Hij.

8 *e* Hij verheft den geringe uit het stof, en den nooddrafftige verhoogt Hij uit den drek, om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen den stoel der eere doe heerven: *f* want de grondvesten des aardrijks zijn des HEEREN, en Hij heeft de wereld daarop gezet.

9 Hij zal de voeten zijner gunstgenooten bewaren, maar de goddeloozen zullen zwijgen in duisternis: want een man vermag niet door kracht.

10 Die niet den HEERE twisten, zullen verpletterd worden: *g* Hij zal in den hemel over hen donderen: de HEERE zal de einden der aarde rigten, en zal zijnen *h* Koning sterkte geven, en den hoorn zijns Gezaalfden verhoogten!

11 Daarna ging E'kana naar Rama in zijn huis: maar de jongeling was den HEERE dienende voor het aanschijn van den priester Eli.

12 Doch de zonen van Eli waren kinderen Belials: zij kenden den HEERE niet.

13 Want de wijze der priesters met het volk was, dat, *wanneer* iemand eene offer-J. v. C.
1171.

circa 1167.

Luk. 2:11.

e Ruth. 4:15.

d Regt. 14:5.

e Ps. 62:9.

e Luk. 1:16.

h Deut. 32:34.
Ps. 86:8.e Ps. 34:11.
Klgl. 5:6.
Luk. 1:53.d Deut. 32:28.
Eze. 37:13.
12:107.e Job. 36:15.
Ps. 113:7, 8.
Luk. 1:52.f Ps. 21:2.
102:26.
103:5.

g 1 Sam. 7:10.

h Ps. 2:6.
89:25.

circa 1171.

J. v. G.
1165.J. v. G.
1165.

ande offerde, des priesters jongen kwam, terwijl het vleesch kookte, met eenen driestandigen kraauwel in zijne hand.

14 En sloeg in de teile, of in den ketel, of in de pan, of in den pot; al wat de kraauwel optrok, dat nam de priester voor zich. Alzoo deden zij aan al de Israëlieten, die te Silo kwamen.

15 Ook eer zij het vet aanstaken, kwam des priesters jongen, en zeide tot den man, die offerde: Geef dat vleesch om te braden voor den priester: want hij zal geen gekookt vleesch van u nemen, maar rauw.

16 Wanneer nu die man tot hem zeide: Zij zullen dat vet als heden ganschelijk aansteken, zoo neem dan voor u, gelijk als het uwe ziel lusten zal; zoo zeide hij tot hem: Nu zult gij het immers geven, en zoo niet, ik zal het met geweld nemen.

17 Alzoo was de zonde dezer jongelingen zeer groot voor het aangezigt des HEEREN: want de lieden verachtten het spijsoffer des HEEREN.

18 Doch Samuel diende voor het aangezigt des HEEREN, zijnde een jongeling, omgord met den linnen lijfrok.

19 En zijne moeder maakte hem eenen kleinen rok, en bragt hem dien van jaar tot jaar, als zij opkwam met haren man, om het jaarlijksche offer te offeren.

20 En Eli zegende E'kana en zijne huisvrouw, en zeide: De HEERE geve u zaad uit deze vrouw voor de bede, die zij den HEERE afgebeden heeft. En zij gingen naar hunne plaats.

21 Want de HEERE bezocht Hanna, en zij werd bevrucht, en baarde drie zonen en twee dochters; en de jongeling Samuel werd groot bij den HEERE.

22 Doch Eli was zeer oud, en hoorde al wat zijne zonen aan gansch Israël deden, en dat zij slipten bij de vrouwen, die met hoopen zamen kwamen aan de deur van de tent der samenkomst.

23 En hij zeide tot hen: Waarom doet zij al zulke dingen, dat ik deze uwe booze stukken hoor van dit gansche volk?

24 Niet, mijne zonen! want dit is geen goed gerucht, dat ik hoor; gij maakt, dat het volk des HEEREN overtreedt.

25 Wanneer een mensch tegen een mensch zondigt, zoo zullen de goden hem oordeelen; maar wanneer een mensch tegen den HEERE zondigt, wie zal voor hem bidden? Doch zij hoorden de stem huns vaders niet, want de HEERE wilde hen doodden.

26 En de jongeling Samuel nam toe, en werd groot en aangenaam beide bij den HEERE en ook bij de menschen.

27 En er kwam een man Gods tot Eli, en zeide tot hem: Zoo zegt de HEERE: Heb ik Mij niet klaarlijk geopenbaard aan het huis uws vaders, toen zij in Egypte waren, in het huis van Farao?

28 En ik heb hem uit alle stammen van Israël Mij ten priester verkoren, om te offeren op mijn altaar, om het reukwerk aan te steken, om den efod voor mijn aangezigt te dragen; en heb aan het huis uws vaders gegeven al de vuurofferen van de kinderen Israëls.

29 Waarom slaat gijlieden = achteruit tegen mijn spijsoffer, en tegen mijn spijsoffer, hetwelk Ik geboden heb in de woning; en eert uwe zonen meer dan Mij, dat gijlieden u meest van het voornaamste van alle spijsoffers van mijn volk Israël?

30 Daarom spreekt de HEERE, de God Israëls: Ik had wel klaarlijk gezegd: Uw huis en uws vaders huis zonden voor mijn aangezigt wandelen tot in eeuwigheid; maar nu spreekt de HEERE: dat zij verre van Mij! want die Mij eeren,

zal Ik eeren, maar die Mij versmaden, zullen ligt geacht worden.

31 Zie, de dagen komen, dat ik uwen arm zal afhouden, en den arm van uws vaders huis, dat er geen oud man in uw huis wezen zal.

32 En gij zult aanschouwen de benauwdheid der woning Gods, in plaats van al het goede, dat Hij Israël zou gedaan hebben; en er zal te geen den dage een oud man in uw huis zijn.

33 Doch de man, dien ik u niet zal uitroeijen van mijn altaar, zou zijn om uwe oogen te verteren, en om uwe ziel te bedroeven; en al de menigte uws huizes zal sterven, mannen geworden zijnde.

34 Dit nu zal u eenteeken zijn, hetwelk over uwe beide zonen, over Hofni en Pinebas, komen zal: op eenen dag zullen zij beiden sterven.

35 En ik zal Mij eenen getrouwen priester verwekken; die zal doen, gelijk als in mijn hart en in mijne ziel zijn zal; dien zal ik een bestendig huis bouwen, en hij zal altijd voor het aangezigt mijns Gezalfden wandelen.

36 En het zal geschieden, dat al wie van uw huis zal overig zijn, zal komen, om zich voor hem neder te buigen voor een stukje gelds, en een' bolle broods, en zal zeggen: Neem mij toch aan tot eenige priesterlijke bediening, dat ik eenne hete broods moge eten.

HOOFDSTUK 3.

Samuel wordt in eenen nacht drie maal van den Heere geroepen, terwijl hij inende, dat Eli hem riep, vs. 1: maar voor de vierde maal antwoordt hij den Heere, 10: die hem het verschrikkelijk lot van Eli's huis openbaart.

11. Eli dringt bij Samuel aan, te mogen weten, wat de Heere tot hem gesproken had.

15. Eli onderwerpt zich aan den wil des Heeren.

18. Samuel wordt als profet door geheel Israël erkend en geëerd, 20.

EN de jongeling Samuel diende den HEERE voor het aangezigt van Eli; en het woord des HEEREN was dierbaar in die dagen, er was geen openbaar gezigt.

2 En het geschiedde te dien dage, als Eli op zijne plaats nederlag, (en zijne oogen begonnen donker te worden, dat hij niet zien kon)

3 En Samuel zich ook nedergelegd had, eer de lampe Gods uitgedaan werd, in den tempel des HEEREN, waar de ark Gods was,

4 Dat de HEERE Samuel riep; en hij zeide: Zie, hier ben ik.

5 En hij liep tot Eli en zeide: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. Doch hij zeide: Ik heb niet geroepen, keer weder, leg u neder. En hij ging heen en leide zich neder.

6 Toen riep de HEERE Samuel wederom, en Samuel stond op, en ging tot Eli, en zeide: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. Hij dan zeide: Ik heb niet geroepen, mijn zoon! keer weder, leg u neder.

7 Doch Samuel kende den HEERE nog niet; en het woord des HEEREN was aan hem nog niet geopenbaard.

8 Toen riep de HEERE Samuel wederom, ten derde maal; en hij stond op, en ging tot Eli, en zeide: Zie, hier ben ik, want gij hebt mij geroepen. Toen verstond Eli, dat de HEERE den jongeling riep.

9 Daarna zeide Eli tot Samuel: Ga heen, leg u neder, en het zal geschieden, zoo Hij u roept, zoo zult gij zeggen: Spreek, HEERE! want uw knecht hoort. Toen ging Samuel heen en leide zich aan zijne plaats.

10 Toen kwam de HEERE, en stelde zich daar, en riep gelijk de andere ma-

1 Sam. 111.

1 Sam. 4:13

1 Luk. 2:52.

1 Hand. 7:25.
en.

1 Luk. 10:11

1 Deut. 32:15.

1 Luk. 28:45.
29:9

J. v. C.
1141.

ten: Samuel, Samuel! En Samuel zeide: Spreek, want uw knecht hoort.

11 En de HEERE zeide tot Samuel: Zie, Ik doe een ding in Israël, dat al wie het hooren zal, *dien* ^b zullen zijne beide ooren aklinken.

12 Te dienzelven dage zal Ik verwekken over Eli alles, wat ^c Ik tegen zijn huis gesproken heb; Ik zal het beginnen en voleinden.

13 Want Ik heb hem te kennen gegeven dat Ik zijn huis rigten zal tot in eeuwigheid, om der ongerechtigheids wil, die hij geweten heeft: want *als* zijne zonen zich hebben vervloekt gemaakt, zoo heeft hij hen niet eens zuur aangezien.

14 Daarom dan heb Ik het huis van Eli gezwoven: Zoo de ongerechtigheid van het huis van Eli tot in eeuwigheid zal verzoend worden door slagtoffer of door spijsoffer!

15 Samuel nu lag tot aan den morgen, toen deed hij de deuren van het huis des HEEREN open; doch Samuel vreesde dit gezigt aan Eli te kennen te geven.

16 Toen riep Eli Samuel, en zeide: Mijn zoon Samuel! Hij dan zeide: Zie, hier ben ik.

17 En hij zeide: Wat is het woord, dat Hij tot u gesproken heeft? verbeg het toch niet voor mij; God doe u zoo, en zoo doe Hij daartoe, indien gij een woord voor mij verbeg van al de woorden, die Hij tot u gesproken heeft!

18 Toen gaf hem Samuel te kennen al die woorden, en verbegde ze voor hem niet. En hij zeide: Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in zijne oogen!

19 Samuel nu werd groot; en de HEERE was met hem, en liet niet een van al zijne woorden op de aarde vallen.

20 En gansch Israël, van Dan tot Bersabä toe, bekende, dat Samuel bevestigd was tot een' profeet des HEEREN.

21 En de HEERE voer voort te verschijnen te Silo, want de HEERE openbaarde zich aan Samuel te Silo, door het woord des HEEREN.

HOOFDSTUK 4.

Israel door de Filistijnen geslagen, vs. 1. De ark des verbonds in het leger gebracht, wordt door het volk niet gejuich ontvangen, 3; hetwelk schrik verspreidt onder de Filistijnen, 6; die echter weder moed vatten en nedermaal over Israel zegepralen, 9. De ark wordt genomen, dood van Eli's zonen, 11. Eli dit vernemende, valt achterwaarts van zijnen stoel en breekt den nek, 18; en zijne schoondochter, mede ten gevolge van den schrik, sterft in den arbeid, nadat zij eenen zoon gehaald heeft, dien zij den naam gaf van Habbod, 19.

EN het woord van Samuel geschiedde aan gansch Israel. En Israel toog uit den Filistijnen te gemoet ten strijde, en legerde zich bij Eben-Haezer, maar de Filistijnen legerden zich bij Afek.

2 En de Filistijnen stelden zich in slagorden, om Israël te ontmoeten; en als zich de strijd uitspreidde, zoo werd Israel voor der Filistijnen aangezigt geslagen: want zij sloegen in de slagorden in het veld omtrent vier duizend man.

3 Als het volk *weederom* in het leger gekomen was, zoo zeiden de oudsten van Israel: Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezigt der Filistijnen? Laat ons van Silo tot ons nemen de ark des verbonds des HEEREN, en laat die in het midden van ons komen, opdat zij ons verlosse van de hand onzer vijanden.

4 Het volk dan zond naar Silo, en men bracht van daar de ark des verbonds des HEEREN der heirscharen, die ^a tusschen de cherubim woont; en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, waren daar met de ark des verbonds van God.

5 En het geschiedde, als de ark des verbonds des HEEREN in het leger kwam, zoo juichte gansch Israel met een groot gejuich, alzoo dat de aarde dreunde.

6 Als nu de Filistijnen de stem van het juichen hoorden, zoo zeiden zij: Wat is de stem van dit kroete juichen in het leger der Hebreërs? Toen vernamen zij, dat de ark des HEEREN in het leger gekomen was.

7 Daarom vreesden de Filistijnen, want zij zeiden: God is in het leger gekomen. En zij zeiden: Wee ons, want diezelfde is gisteren ^a eergisteren niet geschied!

8 Wee ons, wie zal ons redden uit de hand van deze heerlijke Goden? Dit zijn dezelfde Goden, die de Egyptenaars met alle plagen geplagd hebben, bij de woestijn.

9 Zijt sterk, en weest mannen, gij Filistijnen! opdat gij de Hebreërs niet misschien dient, ^b gelijk als zij ulieden gediend hebben; zoo zijt mannen, en strijdt.

10 Toen strelden de Filistijnen, en Israel werd geslagen, en zij vloden een iegelijk in zijne tenten; en er geschiedde eene zeer groote nederlaag, zoodat er van Israel vielen dertig duizend voetvolks.

11 En de ark Gods werd genomen, en de twee zonen van Eli, Hofni en Pinehas, stierven.

12 Toen liep er een Benjaminiet uit de slagorden, en kwam te Silo denzelfden dag; en zijne kleederen waren gescheurd, en er ^d was aarde op zijn hoofd.

13 En als hij kwam, ziet, zoo zat Eli op eenen stoel aan de zijde van den weg, uitzien: want zijn hart was sliddende van wege de ark Gods. Als die man kwam, om *zulk* te verkondigen in de stad, toen schreeuwde de gansche stad.

14 En als Eli de stem des geroeps hoorde, zoo zeide hij: Wat is de stem dezer beroerte? Toen haastte zich de man, en hij kwam en boodschapte het aan Eli.

15 (Eli nu was een man van acht en negentig jaren, en zijne oogen stonden ^e stijf, dat hij niet zien kon.)

16 En die man zeide tot Eli: Ik ben het, die uit de slagorden kom, en ik ben heden uit de slagorden gevloeden. Hij dan zeide: Wat is er geschied, mijn zoon?

17 Toen antwoordde hij, die de boodschap bracht, en zeide: Israël is gevloeden voor het aangezigt der Filistijnen, en er is ook eene groote nederlaag onder het volk geschied; daarenboven zijn uwe twee zonen, Hofni en Pinehas, gestorven, en de ark Gods is genomen.

18 En het geschiedde, als hij van de ark Gods vermeldde, zoo viel hij achterwaarts van den stoel af, aan de zijde der poort, en brak den nek, en stierf, want de man was oud en zwaar; en hij riette Israel veertig jaren.

19 En zijne schoondochter, de huisvrouw van Pinehas, was bevrucht, zij zoo baren; als deze de tijding hoorde, dat de ark Gods genomen was, en haar schoonvader gestorven was, en haar man, zoo kromde zij zich, en baarde, want hare weeten overvielen haar.

20 En omtrent den tijd van haar sterfen, zoo spraken de vrouwen, die bij haar stonden: Vrees niet, want gij hebt eenen zoon geboort. Doch zij antwoordde niet, en nam het niet ter harte.

21 En zij noemde het jongken Ikkabod, zeggende: De eer is weggevoerd uit Israël! omdat de ark Gods geavankelijk weggevoerd was, en om haars schoonvaders en haars mans wil.

22 En zij zeide: De eer is geavankelijk weggevoerd uit Israël, want de ark Gods is genomen.

J. v. C.
1141.

6 Rict. 12.

c 1 Sam. 2: 32
34
Ps. 78: 66d Jer. 7: 8
2 Sam. 1: 2

e 1 Sam. 3: 2

J. v. C.
1141.

HOOFDSTUK 5.

De Filistijnen, in het bezit der ark, plaatsen haar te Asdod in den tempel van Dagon, vs. 1; die ter aarde valt, 3; dit geschiedt den volgende dag andermaal, terwijl het hoofd en de handen zijn afgevallen, 4. Zij voeren de ark weg; doch in elke stad, waar zij die inbrengen, worden de inwoners met zware plaagen geplagd, 6. Zij besluiten de ark naar Israël terug te zenden, 11.

DE Filistijnen nu namen de ark Gods, en zij bragten ze van Eben-Haezer tot Asdod.

2 En de Filistijnen namen de ark Gods, en zij bragten ze in het huis van Dagon, en stelden ze bij Dagon.

3 Maar als die van Asdod des anderen daags vroeg opstonden, ziet, zoo was Dagon op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor de ark des HEEREN. En zij namen Dagon en zetten hem weder op zijne plaats.

4 Toen zij nu des anderen daags des morgens vroeg opstonden, ziet, Dagon lag op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor de ark des HEEREN; maar het hoofd van Dagon, en de beide palmen zijner handen afgehouwen, aan den dorpel; alleenlijk was Dagon daarop overig gebleven.

5 Daarom treden de priesters van Dagon, en allen, die in het huis van Dagon komen, niet op den dorpel van Dagon te Asdod, tot op dezen dag.

6 Doch de hand des HEEREN was zwaar over die van Asdod, en verwoestte hen; en Hij sloeg ze met spenen, en Asdod en hare landpalen.

7 Toen nu de mannen te Asdod zagen, dat het alzo *toeging*, zoo zeiden zij: Dat de ark des Gods van Israël bij ons niet blijve, want zijne hand is hard over ons, en over Dagon, onzen god.

8 Daarom zonden zij heen, en verzamen tot zich al de vorsten der Filistijnen, en zij zeiden: Wat zullen wij met de ark des Gods van Israël doen? En die zeiden: Dat de ark des Gods van Israël rondom Gath ga. Alzo droegen zij de ark des Gods van Israël rondom.

9 En het geschiedde, nadat zij die hadden rondom gedragen, zoo was de hand des HEEREN tegen die stad met eene zeer groote kwelling, want Hij sloeg de lieden dier stad van den kleine tot den groote, en zij hadden spenen in de verborgene plaatsen.

10 Toen zonden zij de ark Gods naar Ekron; maar het geschiedde, als de ark Gods te Ekron kwam, zoo riepen die van Ekron, zeggende: Zij hebben de ark des Gods van Israël tot mij rondom gebragt, om mij en mijn volk te doden.

11 En die zonden heen, en vergaderden al de vorsten der Filistijnen, en zeiden: Zendt de ark des Gods van Israël heen, dat zij wederkeere tot hare plaats, opdat zij mij en mijn volk niet doode: want er was eene dodelijke kwelling in de gansche stad, en de hand Gods was er zeer zwaar.

12 En de menschen, die niet stierven, werden geslagen met spenen, zoodat het geschrei der stad opklim naar den hemel.

HOOFDSTUK 6.

Nadat de ark zeven maanden bij de Filistijnen geweest is, besluiten zij met hunne priesters de ark niet ledig, maar met geschenken als een schuldoffer, en op eenen nieuwen wagen met twee zogende koeijen bespannen, terug te zenden, vs. 1. De koeijen, die aan den wagen gespannen waren, gaan recht door naar Beth-Semes, waar de Levieten den HERE door brandofferen verheerlijken, 12. Opzad der Filistijnische vorsten en steden, die gouden spenen, en muizen geofferd hebben, 17. De Beth-Semieters worden van God streng gestraft, om hun nieuwsgierig inzien in de ark, 19. Verzoek om de ark naar Kirjath-Jearim te laten halen, 21.

ALS nu de ark des HEEREN zeven maanden in het land der Filistijnen geweest was,

2 Zoo riepen de Filistijnen de priesters en de waarzeggers, zeggende: Wat zullen wij met de ark des HEEREN doen? Laat ons weten, waarmee wij ze aan hare plaats zenden zullen.

3 Zij dan zeiden: Indien gij de ark des Gods van Israël wegzendt, zendt haar niet ledig weg, maar vergeldt hem ganschelijk een schuldoffer; dan zult gij genezen worden, en ulieden zal bekend worden, waarom zijne hand van u niet afwijkt.

4 Toen zeiden zij: Welk is dat schuldoffer, dat wij hem vergelden zullen? En zij zeiden: Vijf gouden spenen, en vijf gouden muizen, naar het getal van de vorsten der Filistijnen: want het is eeneclei plaag over u allen, en over uwe vorsten.

5 Zoo maakt dan beelden uwer spenen, en beelden uwer muizen, die het land verderven, en geeft den God van Israël de eer; misschien zal Hij zijne hand verlichten van over ulieden, en van over uwen god, en van over uw land.

6 Waarom toch zoudt gij lieden uw hart verzwaren, gelijk de Egyptenaars en Faraon hun hart verzwared hebben? Hebben zij niet, toen Hij wonderlijk met hen gehandeld had, hen laten trekken, dat zij hegingen?

7 Nu dan, neemt en maakt eenen nieuwen wagen, en twee zogende koeijen, op dewelke geen juk gekomen is; spant de koeijen aan den wagen, en brengt hare kalveren van achter haar weder naar huis.

8 Neemt dan de ark des HEEREN, en zet ze op den wagen, en legt de gouden kleinooden, die gij hem ten schuldoffer vergelden zult, in een kofferje aan hare zijde; en zendt ze weg, dat zij heenga.

9 Ziet dan toe, indien zij den weg van hare landpale opgaat naar Beth-Semes, zoo heeft Hij ons dit groot kwaad gedaan; maar zoo niet, zoo zullen wij weten, dat zijne hand ons niet gekrankt heeft; het is ons een toeval geweest.

10 En die lieden deden alzo, en namen twee zogende koeijen, en spannen ze aan den wagen, en hare kalveren sloten zij in huis.

11 En zij zetten de ark des HEEREN op den wagen, en het kofferje met de gouden muizen, en de beelden hunner spenen.

12 De koeijen nu gingen recht in dien weg, op den weg naar Beth-Semes op eene straat; zij gingen steeds voort, al loeiende, en weken noch ter rechter noch ter linkerhand; en de vorsten der Filistijnen gingen achter dezelve tot aan de landpale van Beth-Semes.

13 En die van Beth-Semes maaden den tarweoogst in het dal, en als zij hunne ooggen opbieven, zagen zij de ark en verblijdden zich, als zij die zagen.

14 En de wagen kwam op den akker van Jozua, den Beth-Semiet, en bleef daar staande; en daar was een groote steen, en zij kloofden het hout van den wagen, en offerden de koeijen den HEERE ten brandoffer.

15 En de Levieten namen de ark des HEEREN af, en het kofferje, dat daarbij was, waarin de gouden kleinooden waren, en zetten ze op dien grooten steen; en die lieden van Beth-Semes offerden brandofferen, en slagten slagtofferen den HEERE, op denzelfden dag.

16 En als de vijf vorsten der Filistijnen zulks gezien hadden, zoo keerden zij weder op denzelfden dag naar Ekron.

17 Dit nu zijn de gouden spenen, die de Filistijnen aan den HEERE ten schuldoffer vergelden hebben: voor Asdod eene, voor Gaza eene, voor Askelon eene, voor Gath eene, voor Ekron eene;

18 Ook gouden muizen, naar het getal

J. v. C.
1141.

circa 1140.

a. Es. 12. 31.

J. v. C.
1120.

van alle steden der Filistijnen, onder de vijf vorsten, van de vaste steden af tot aan de landstreek; en tot aan Abel, den grooten steen, op denwelken zij de ark des HEEREN nedergesteld hadden, die tot op dezen dag is op den akker van Jozua, den Beth-Semiet.

19 En de HEERE sloeg onder die lieden van Beth-Semes, omdat zij in de ark des HEEREN gezien hadden; ja Hij sloeg van het volk zeventig mannen, en vijftig duizend mannen. Toen bedreef het volk rouw, omdat de HEERE eenen grooten slag onder het volk geslagen had.

20 Toen zeiden de lieden van Beth-Semes: Wie zou kunnen bestaan voor het aangezicht van den HEERE, dezen heiligen God? en tot wien van ons zal Hij optrekken?

21 Zoo zonden zij boden tot de inwoners van Kirjath-Jearim, zeggende: De Filistijnen hebben de ark des HEEREN wedergebracht: komt af, haalt ze opwaarts tot u.

HOOFDSTUK 7.

De ark te Kirjath-Jearim, vs. 1. Israel door Samuël tot bekeering vermaand, 3; gehoorzaam, 4; en doet boete te Mizpa, 6. De Filistijnen vallen weder op Israël aan, 7; doch de Heere verlost hen van dezelve op Samuël's gebed, 8. Samuël richt een zedenstelsel op voor deze overwinning, 12. Godharende Samuël's leven worden de Filistijnen door Israël onderdrukt, 13. Samuël bezoekt al de steden des lands en keert weder te Rama, 17.

TOEN kwamen de mannen van Kirjath-Jearim, en haalden de ark des HEEREN op, en zij brachten ze in het huis van Abinadab, op den heuvel; en zij heiligen zijnen zoon Eleazar, dat hij de ark des HEEREN bewaarde,

2 En het geschiedde, van dien dag af, dat de ark des HEEREN te Kirjath-Jearim bleef, en de dagen werden vermenigvuldigd, en het werden twintig jaren; en het gansche huis van Israël klagde den HEERE achterna.

3 Toen sprak Samuël tot het gansche huis van Israël, zeggende: Indien gijlieden u niet u gansche hart tot den HEERE bekeert, zoo doet de vreemde goden uit het midden van u weg, ook de A'stharoths; en ⁶ rigt u hart tot den HEERE, en dient Hem alleen, zoo zal Hij u uit de hand der Filistijnen rukken.

4 De kinderen Israëls nu deden de Baals en de A'stharoths weg, en zij dienden den HEERE alleen.

5 Verder zeide Samuël: Vergader het gansche Israël naar Mizpa, en ik zal den HEERE voor u bidden.

6 En zij werden vergaderd te Mizpa, en zij schepten water, en gaten het uit voor het aangezicht des HEEREN, en zij vasten te dien dage, en zeiden aldaar: Wij hebben tegen den HEERE gezondigd. Alzoo rigtte Samuël de kinderen Israëls te Mizpa.

7 Toen de Filistijnen hoorden, dat de kinderen Israëls zich vergaderd hadden te Mizpa, zoo kwamen de oversten der Filistijnen op tegen Israël. Als de kinderen Israëls dat hoorden, zoo vreesden zij voor het aangezicht der Filistijnen.

8 En de kinderen Israëls zeiden tot Samuël: Zwijg niet van onzenwege, dat gij niet zoudt roepen tot den HEERE, onzen God, opdat Hij ons verlosse uit de hand der Filistijnen.

9 Toen nam Samuël een melklam, en hij offerde het geheel den HEERE ten brandoffer; en Samuël riep tot den HEERE voor Israël; en de HEERE verhoorde hem.

10 En het geschiedde, toen Samuël dat brandoffer offerde, zoo kwamen de Filistijnen aan ten strijde tegen Israël; en de HEERE donderde te dien dage met eenen

grooten donder over de Filistijnen, en ⁶ Hij verschrikte hen, zooals zij verslagen werden voor het aangezicht van Israël.

11 En de mannen van Israël togen uit van Mizpa, en vervolgden de Filistijnen, en zij sloegen hen tot onder Beth-kar.

12 Samuël nu nam eenen steen, en stelde dien tusschen Mizpa en tusschen Sen, en hij noemde diens naam ⁶ Eben-Hazer; en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen.

13 Alzoo werden de Filistijnen vernederd, en kwamen niet meer in de landpalen van Israël; want de hand des HEEREN was tegen de Filistijnen al de dagen van Samuël.

14 En de steden, welke de Filistijnen van Israël genomen hadden, kwamen weder aan Israël, van Ekron tot Gath toe; ook rukte Israël derzelver landpale uit de hand der Filistijnen; en er was vrede tusschen Israël en tusschen de Amorieten.

15 Samuël nu rigtte Israël al de dagen zijns levens.

16 En hij toog van jaar tot jaar, en ging rondom naar Beth-El, en Gilgal, en Mizpa; en hij rigtte Israël in al die plaatsen.

17 Doch hij keerde weder naar Rama, want ⁶ daar was zijn huis, en daar rigtte hij Israël; en hij bouwde aldaar den HEERE een altaar.

HOOFDSTUK 8.

De zonen van Samuël, door hem tot rigters aangesteld, beantwoorden niet aan de pligten hunner bediening, vs. 1. Het volk begeret eenen konink, 10. Dit misgaat Samuël, hij raadpleegt den Heere, wien het ook misgaat, doch hem lust geeft het volk hierin te wille te zijn, 11; en het de harde regering der koningen voor te houden, 9. Het volk volhardt in zijn begerete, 19, welke hem wordt toegestaan, 21.

HET geschiedde nu, toen Samuël oud geworden was, zoo stelde hij zijne zonen tot rigters over Israël.

2 De naam van zijnen eerstgeborenen zoon nu was Joel, en de naam van zijnen tweeden was Abin; zij waren rigters te Bersaba.

3 Doch zijne zonen wandelden niet in zijne wegen, maar zij neigden zich tot ⁶ de gierigheid, en namen geschenken, en bogen het regt.

4 Toen vergaderden zich alle oudsten van Israël, en zij kwamen tot Samuël te Rama;

5 En zij zeiden tot hem: Zie, gij zijt oud geworden, en uwe zonen wandelen niet in uwe wegen; ⁶ zoo zet nu eenen koning over ons, om ons te rigten, gelijk al de volken hebben.

6 Maar ⁶ dit woord was kwaad in de oogen van Samuël, als zij zeiden: Geef ons eenen konink, om ons te rigten. En Samuël bad den HEERE aan.

7 Doch de HEERE zeide tot Samuël: Hoor naar de stem des volks in alles, wat zij tot u zeggen zullen; want zij hebben u niet verworpen, maar zij hebben Mij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zal zijn.

8 Naar al de werken, die zij gedaan hebben, van dien dag af, toen Ik hen uit Egypte geleid heb, tot op dezen dag toe, en hebben Mij verlaten, en andere goden gedien; alzoo doen zij u ook.

9 Hoor dan nu naar hunne stem; doch als zij hen op het hoogste zult betuigd hebben, zoo zult gij hen te kennen geven de wijze des konings, die over hen regeren zal.

10 Samuël nu zeide al de woorden des HEEREN het volk aan, hetwelk eenen koning van hem begeerde,

11 En zeide: Dit zal des konings wijze zijn, die over u regeren zal: hij zal uwe zonen nemen, dat hij hen zich stelle tot

J. v. C.
1120.

c. Joz. 10. 10.

c. Sam. 1. 1.

c. Sam. 8. 1.

c. Joz. 11. 2.

c. Ex. 18. 21.

Deut. 16. 19.

10. 5.

c. Hos. 13. 10.

Hand. 13. 21.

c. Sam. 12. 17.

c. 2 Sam. 6. 1.

c. Joz. 11. 20.

c. Deut. 6. 13.

10. 20.

Matth. 4. 10.

Luk. 1. 8.

J. v. C.
1095.J. v. C.
1095.

zijnen wagen, en tot zijne ruiters, dat zij voor zijnen wagen heenen loopen:

12 En dat hij hen zich stelde tot oversten der duizenden, en tot oversten der vijftigen; en dat zij zijnen akker ploegen, en dat zij zijnen oogst oogsten, en dat zij zijne krijgswapenen maken, mitsgaders zijn wapentuig.

13 En uwe dochteren zal hij nemen tot apothekers, en tot keukenmaagden, en tot baksters.

14 En uwe akkers, en uwe wijngaarden, en uwe olijfgaarden, die de beste zijn, zal hij nemen, en zal ze aan zijne knechten geven.

15 En uw zaad, en uwe wijngaarden zal hij vertien, en hij zal ze aan zijne hovelingen, en aan zijne knechten geven.

16 En hij zal uwe knechten, en uwe dienstmaagden, en uwe beste jongelingen, en uwe ezelen nemen, en hij zal zijn werk daarmede doen.

17 Hij zal uwe kudden vertien; en gij zult hem tot knechten zijn.

18 Gij zult wel te dien dage roepen, van wege uwen koning, dien gij zult verkoren hebben; maar de HEERE zal u te dien dage niet verhooren.

19 Doch het volk weigerde Samuels stem te buuren; en zij zeiden: Neen, maar er zal een koning over ons zijn.

20 En wij zullen ook zijn gelijk al de volken; en onze koning zal ons rigten, en hij zal voor onze aangezigten uitgaan, en hij zal onze krijgen voeren.

21 Als Samuel al de woorden des volks gehoord had, zoo sprak hij dezelve voor de ooren des HEEREN.

22 De HEERE nu zeide tot Samuel: Hoor naar hunne stem, en stel hun eenen koning. Toen zeide Samuel tot de mannen van Israël: Gaat heen, een iegelijk naar zijne stad.

HOOFDSTUK 9.

Bijzonderheden omtrent Sauls geslacht en persoon, vs. 1. Saul wordt uitgezonden om de ezellen van zijn vaders te zoeken, 3. Zijne komst bij Samuel, 6. God heeft Samuel geopenbaard, dat Saul tot hem komen zou, 15; en beveelt hem Saul tot koning te zalfen, 16. De innemende en eervolle onderscheiding van Saul door Samuel, die hem bekend maakt, dat hij koning zou worden over Israël, 26.

ER was nu een man van Benjamin, wiens naam was Kis, een zoon van Abiel, den zoon van Zeror, den zoon van Bechorath, den zoon van Aiah, de zoon eens mans van Jemini, een dapper held.

2 Die had eenen zoon, wiens naam was Saul, een jongeling, en schoon, ja er was geen schooner man dan hij onder de kinderen Israëls; van zijne schouderen en opwaarts was hij hooger dan al het volk.

3 De ezellen nu van Kis, den vader van Saul, waren verloren; daarom zeide Kis tot zijnen zoon Saul: Neem nu eenen van de jongens met u, en maak u op, ga heen, zoek de ezellen.

4 Hij dan ging door het gebergte van Efraim, en hij ging door het land van Salisa, maar zij vonden ze niet; daarna gingen zij door het land van Sâhalim, maar zij waren er niet; verder ging hij door het land van Jemini, doch zij vonden ze niet.

5 Toen zij in het land van Zuf kwamen, zeide Saul tot zijnen jongen, die bij hem was: Kom, en laat ons wederkeeren; dat niet misschien mijn vader van de ezellen afslate, en voor ons bekommerd zij.

6 Hij daarentegen zeide tot hem: Zie toch, er is een man Gods in deze stad, en hij is een geëerd man; al wat hij spreekt, dat komt zekerlijk: laat ons nu derwaarts gaan, misschien zal hij ons onzen weg aanwijzen, op denwelken wij gaan zullen.

7 Toen zeide Saul tot zijnen jongen:

Maar zie, zoo wij gaan, wat zullen wij toch dien man brengen? want het brood is weg uit onze vaten, en wij hebben geene gase, om den man Gods te brengen; wat hebben wij?

8 En de jongen antwoordde Saul verder en zeide: Zie, er vindt zich in mijne hand het vierendeel eens zilvers sikkels; dat zal ik den man Gods geven, opdat hij ons onzen weg wijze.

9 (Eertijds zeide een ieder aldus in Israël, als hij ging om God te vragen: Komt en laat ons gaan tot den ziener: want die heden en profet genoemd wordt, die werd eertijds een ziener genoemd.)

10 Toen zeide Saul tot zijnen jongen: Uw woord is goed, kom, laat ons gaan. En zij gingen naar de stad, waar de man Gods was.

11 Als zij opklommen door den opgang der stad, zoo vonden zij maagden, die uitgingen om water te putten; en zij zeiden tot haar: Is de ziener hier?

12 Toen antwoordden zij hun, en zeiden: Ziet, hij is voor uwe aangezigten; naast u nu, want hij is heden in de stad gekomen, dewijl het volk heden eene offerande heeft op de hoogte.

13 Wanneer gijlieden in de stad komt, zoo zult gij hem vinden, eer hij opgaat op de hoogte om te eten; want het volk zal niet eten, totdat hij komt, want hij zegent het offer, daarna eten de genoodigden; daarom gaat nu op, want hem, als heden zult gij hem vinden.

14 Alzoo gingen zij op in de stad. Toen zij in het midden der stad kwamen, ziet, zoo ging Samuel uit hun te gemoet, om op te gaan naar de hoogte.

15 Want de HEERE had het voor Samuels oor geopenbaard, eenen dag eer Saul kwam, zeggende:

16 Morgen omtrent dezen tijd zal Ik tot u zenden eenen man uit het land van Benjamin, dien zult gij ten vooranger zalven over mijn volk Israël; en hij zal mijn volk verlossen uit der Filistijnen hand: want Ik heb mijn volk aangezien, dewijl dezelfde geroep tot Mij gekomen is.

17 Toen Samuel Saul aanzag, zoo antwoordde hem de HEERE: Zie, dit is de man, van welken Ik u gezegd heb: Deze zal over mijn volk heerschen.

18 En Saul naderde tot Samuel in het midden der poort, en zeide: Wijs mij toch, waar is hier het huis des zieners?

19 En Samuel antwoordde Saul en zeide: Ik ben de ziener; ga op voor mijn aangezicht op de hoogte, dat gijlieden heden met mij eet; zoo zal ik u morgen vroeg laten gaan, en alles, wat in uw hart is, zal ik u te kennen geven.

20 Want de ezellen nangaande, die gij heden den derden dag verloren hebt, zet uw hart daarop niet, want zij zijn gevonden; en wiens zal zijn al het gewenschte, dat in Israël is? is het niet van u, en van het gansche huis uws vaders?

21 Toen antwoordde Saul, en zeide: Ben ik niet een zoon van Jemini, van den kleinsten der stammen van Israël? en mijn geslacht is het niet het kleinste van al de geslachten van den stam van Benjamin? Waarom spreekt gij mij dan aan met zulke woorden?

22 Samuel dan nam Saul en zijnen jongen, en hij bracht ze in de kamer; en hij gaf hun plaats aan het opperste der genoodigden: die nu waren omtrent dertig man.

23 Toen zeide Samuel tot den kok: Lang dat stuk, hetwelk ik u gegeven heb, waarvan ik tot u zeide: Zet het bij u weg.

24 De kok nu bracht een' schouder op, met wat daaraan was, en zette het voor Saul; en hij zeide: Zie, dit is het overgeblevene, zet het voor u, eet, want het is ter besteeder tijd voor u bewaard, als ik

h. 1 Sam. 27-29.

c. 1 Sam. 15-1.

1 Sam. 11:51.

J. v. C.
1095.zeide : Ik heb het volk genoodigd. Alzoa
at Saul met Samuel op dien dag.25 Daarna gingen zij af van de hoogte
in de stad; en hij sprak met Saul op
het dak.26 En zij stonden vroeg op; en het
geschiedde, omtrent den opgang des da-
geraads, zoo riep Samuel Saul op het dak,
zeggende : Sta op, dat ik u gaan late.Toen stond Saul op, en zij beiden gingen
uit, hij en Samuel, naar buiten.27 Toen zij afgestaan waren aan het
einde der stad, zoo zeide Samuel tot
Saul : Zeg den jongen, dat hij voor onze
aangezichten heenga; toen ging hij heen;
maar sta gij als nu stil, en ik zal u Gods
woord doen hooren.

HOOFDSTUK 10.

Samuel zalf Saul tot koning en voorzegt hem
enige ontmoetingen op den weg naar zijns
vaders huis, vs. 1. De vervulling dier voor-
zeggingen. 10. Hij komt tot zijnen oom, 11:
wien hij verhaalt, wat Samuel van de ezeli-
nnen gezegd heeft, doch verzegt de zaak
van het koninkrijk, 16. Samuel vergadert het
volk te Mizpa, 17; stelt het zijne ondank-
baarheid voor, 18. Saul wordt door het lot
tot koning over Israël verkozen, 21. Samuel
schrijft het recht des konings in een boek,
25. Saul vertrekt naar Gibeon, 26. Sommige
kwaadwilligen versmaaden Saul, hetwelk hij
zich niet aantrekt, 27.TOEN nam Samuel eene oliekruid, en
goot ze uit op zijn hoofd, en kuste
hem, en zeide : Is het niet alzo, dat
de HEERE u « tot eenen voorganger
over zijn erfdeel gerald heeft?2 Als gij heden van mij gaat, zoo zult
gij twee mannen vinden bij het graf van
Rachel, aan de landpale van Benjamin,
die Zeltah; die zullen tot u zeggen : De
ezelinnen zijn gevonden, en hij zijt gaan
zoeken, en zie, uw vader heeft de zaken
der ezelinnen verlaten, en hij is bekom-
merd voor ulieden, zeggende : Wat zal ik
om mijnen zoon doen?3 Als gij u van daar en verder aan-
begeeft, en zult komen tot aan Elon
Thabor, daar zullen a drie mannen vin-
den, opgaande tot God naar Beth-El; een,
dragende drie bokjes, en een, dragende
drie bollen broods, en een, dragende
een flesch wijn.4 En « zij zullen u naar uwea welstand
vragen, en zij zullen u twee brooden ge-
ven : die zult gij van hunne hand nemen.5 Daarna zult gij komen op den heuvel
Gods, waar der Filistijnen bezettingen
zijn; en het zal geschieden, als gij aldaar
in de stad komt, zoo zult gij ontmoeten
eenen hoop profeten, « van de hoogte
afkomende, en voor hunne aangezichten
luiten, en trommelen, en pijpen, en har-
pen, en zij zullen profeteren d.6 En de Geest des HEEREN zal vaar-
dig worden over u, en gij zult met hem
profeteren; en gij zult in eenen anderen
man veranderd worden.7 En het zal geschieden, als u deze tee-
kenen zullen komen, doe gij wat uwe
hand vinden zal, want God zal met u zijn.8 Gij nu zult voor mijn aangezicht af-
gaan naar Gilgal, en zie, ik zal tot u af-
komen, om brandofferen te offeren, om
te offeren offeranden der dankzegging;
zeven dagen zult gij daar beiden, totdat
« ik tot u come, en u bekend make, wat
gij doen zult.9 Het geschiedde nu, toen hij zijnen
schouder keerde, om van Samuel te gaan,
veranderde hem God het hart in een
ander; en al die teekenen kwamen ten
selven dage.10 Toen zij daar f aan den heuvel
kwamen, ziet, zoo kwam hem een hoop
profeten te gemoet; en de Geest des
HEEREN werd vaardig over hem, en hij
profeteerde in het midden van hen.11 En het geschiedde, als een iegelijk,
die hem van te voren gekend had, zag,
dat hij, ziet, profeteerde met de profeten,
zoo zeide het volk, een ieder tot zijnen
medgezel : Wat is dit, dat den zoon van
Kis geschied is? Is Saul ook onder de
profeten?12 Toen antwoordde een man van daar,
en zeide : Wie g is toch hun vader? a
Daarom is het tot een spreekwoord ge-
worden : Is Saul ook onder de profeten? b13 Toen hij nu voleind had te profete-
ren, zoo kwam hij op de hoogte.14 En Sauls oom zeide tot hem en tot
zijnen jongen : Waar zijt gijlieden heen-
gegaan? Hij nu zeide : Om de ezelinnen
te zoeken; toen wij zagen, dat zij er niet
waren, zoo kwamen wij tot Samuel?15 Toen zeide Sauls oom : Geef mij toch
te kennen, wat heeft Samuel ulieden ge-
zegd?16 Saul nu zeide tot zijnen oom : Hij
heeft ons voorzeker te kennen gegeven,
dat de ezelinnen gevonden waren; maar
de zaak des koninkrijks, waarvan Samuel
gezegd had, gaf hij hem niet te kennen.17 Doch Samuel riep het volk te zaamen
tot den HEERE, te Mizpa.18 En hij zeide tot de kinderen Israëls :
Alzoo heeft de HEERE, de God Israëls, ge-
sproken : Ik heb Israël uit Egypte opge-
bragt, en Ik heb ulieden van de hand der
Egyptenaren gered, en van de hand van
alle koningrijken, die u onderdrukten.19 Maar gijlieden hebt heden uwen
God verworpen, die u uit al uwe ellenden
en uwe nooden verlost heeft, en hebt tot
Hem gezegd : Zet eenen koning over ons;
k nu dan, stelt u voor het aangezicht des
HEEREN, naar uwe stammen en naar
uwe duizenden.20 Toen nu Samuel al de stammen van
Israël had doen naderen, i zoo is de
stam van Benjamin geraakt.21 Toen hij den stam van Benjamin
deed aankomen naar zijne geslachten,
zoo werd het geslacht van Matri geraakt;
en Saul, de zoon van Kis, werd geraakt.
En zij zochten hem, maar hij werd niet
gevonden.22 Toen vraagden zij verder den HEERE,
of die man nog derwaarts komen zou?
De HEERE dan zeide : Ziet, hij heeft
zich tusschen de vaten verstoken.23 Zij nu liepen, en namen hem van
daar, en hij stelde zich in het midden des
volks; en « hij was hooger dan al het
volk, van zijnen schouder en opwaarts.24 Toen zeide Samuel tot het gansche
volk : Ziet gij, dien de HEERE verkoren
heeft? want gelijk hij, is er niemand
onder het gansche volk. Toen juichte het
gansche volk, en zij zeiden : De koning
leve!25 Samuel nu sprak tot het volk het
recht des koninkrijks, en schreef het in
een boek, en leide het voor het aange-
zicht des HEEREN. Toen liet Samuel het
gansche volk gaan, elk naar zijn huis.26 En Saul ging ook naar zijn huis
te Gibeon, en « van het heir gingen met
hem, welker hart God geroerd had.27 Doch de kinderen Bellais zeiden :
Wat zou ons deze verlossen? « en zij
verachtten hem, en bragten hem p geen
geschenk. Doch hij was als doof.

HOOFDSTUK 11.

Belegering van Jabes door de Ammonieten,
vs. 1; die niet dan op de onmenschelekste
voorwaarden den vrede willen treffen, 2;
waarover Saul verantwoordig, door ene
zinnebeeldige handeling al de stammen ten
dringendste tot den krijg oproept, 5; en ver-
volgens Jabes ontzet, 11. Voorbeeld van Sams
edelmoodigheid, 12. Bevestiging van zijne
koninklijke waardigheid te Gilgal, 14.TOEN toog Nabas, de Ammoniet, op
en belegerde Jabes in Gilead. En alJ. v. C.
1095.

a Gal. 1:24

b 1 Sam. 19:23

i 1 Sam. 8:7

k nu dan, stelt u voor het aangezicht des HEEREN, naar uwe stammen en naar uwe duizenden.

l 1 Sam. 8:13

m 12:12

n Jer. 7:14

o 1 Sam. 9:2

p 1 Sam. 13:2

q 1 Sam. 11:12

r 2 Kron. 17:5

a Hagel 13:21

b Riet. 19:15

c 1 Kron. 16:39

d Num. 11:25

e 1 Sam. 13:8

f 1 Sam. 19:18

J. v. C.
1695.J. v. C.
1695.

de mannen van Jabes zeiden tot Nahas : Maak een verbond met ons, zoo zullen wij u dienen.

2 Doch Nahas, de Ammoniet, zeide tot hen : Mits dezen zal ik een verbond met ulieden maken, dat ik u allen het register-
oog uitsteke; en dat ik deze schande op gansch Israël legge.

3 Toen zeiden tot hem de oudsten van Jabes : Laat zeven dagen van ons af, dat wij boden zenden in al de landpalen van Israël; is er dan niemand, die ons verlost, zoo zullen wij tot u uitgaan.

4 Als de boden te Gibeon Sauls kwamen, zoo spraken zij deze woorden voor de ooren van al het volk. Toen hief al het volk zijne stem op, en weende.

5 En ziet, Saul kwam achter de runderen uit het veld, en Saul zeide : Wat is den volke, dat zij weenen? Toen vertelden zij hem de woorden der mannen van Jabes.

6 Toen werd de Geest Gods vaardig over Saul, als hij deze woorden hoorde; en zijn toorn ontstak zeer.

7 En hij nam een paar runderen, en hieuw ze in stukken, en hij zond ze in alle landpalen van Israël door de hand der boden, zeggende : Die niet zelf uittrekt achter Saul en achter Samuël, alzoo zal men zijnen runderen dorn. Toen viel de vreeze des HEEREN op het volk, en zij gingen uit als een eenig man.

8 En hij telde hen te Bezek; en van de kinderen Israëls waren drie honderd duizend, en van de mannen van Juda dertig duizend.

9 Toen zeiden zij tot de boden, die gekomen waren : Aldus zult gij lieden den mannen te Jabes in Gilead zeggen : Morgen zal u verlossing geschieden, als de zon heet worden zal. Als de boden kwamen, en verkondigden dat aan de mannen te Jabes, zoo werden zij verblijd.

10 En de mannen van Jabes zeiden : Morgen zullen wij tot ulieden uitgaan, en gij zult ons doen naar alles, wat goed is in uwe oogen.

11 Het geschiedde nu des anderen daags, dat Saul het volk stelde in drie hoopen, en zij kwamen in het midden des legers, in de morgenwake, en zij sloegen Ammon, totdat de dag heet werd; en het geschiedde, dat de overigen alzoo verstrooid werden, dat er onder hen geen twee te zamen bleven.

12 Toen zeide het volk tot Samuël : Wie is hij, die zeide : Zou Saul over ons regeren? Geef hier die mannen, dat wij hen doden.

13 Maar Saul zeide : Er zal te dezen dage geen man gedood worden, want de HEERE heeft heden eene verlossing in Israël gedaan.

14 Verder zeide Samuël tot het volk : Komt en laat ons naar Gilgal gaan, en het koninkrijk aldaar vernieuwen.

15 Toen ging al het volk naar Gilgal, en maakte Saul aldaar koning voor het aangezicht des HEEREN te Gilgal; en zij offerden aldaar dankofferen voor het aangezicht des HEEREN; en Saul verheugde zich aldaar gansch zeer, met al de mannen van Israël.

HOOFDSTUK 12.

Nadat Samuël over het volk eenen koning gezet had, vs. 1; legt hij openlijk getuigenis af van zijn gedrag gedurende zijn rijtgerig ambt, waaraan het volk volkomen zijne toestemming geeft, 4. Hij roemt Gods weldaden aan hen bewezen, en stelt hun voor oogen hunne zonden, in de ondankebare verwerping van den Heere, eischende eenen koning, 7. Hij vermaant hen ernstig, de dienst des Heeren toch niet te verlaten, 13. Door een onverschikt tekenen verschikt, 16, bekennen zij hunne misdaad en begeeren met den Heere verzoend te worden, 19. Samuël troost het

volk, 20; met belofte voor hen te bidden, 22; en vermaant hen nogmaals den Heere te vrezen en te dienen, 24.

TOEN zeide Samuël tot gansch Israël : Ziet, ik heb naar ulieder stem gehoord in alles, wat gij mij gezegd hebt, en ik heb eenen koning over u gezet.

2 En nu, ziet, daar trekt de koning voor uw aangezicht heen, en ik ben oud en grijs geworden, en ziet, mijne zonen zijn bij ulieden; en ik heb voor uwe aangezichten gewandeld van mijne jeugd af tot dezen dag toe.

3 Ziet, hier ben ik, betuigt tegen mij voor den HEERE, en voor zijnen gezalfde, wiens os ik genomen heb, en wiens ezel ik genomen heb, en wien ik verongelikt heb, wien ik onderdrukt heb, en van wiens hand ik een geschenk genomen heb, dat ik mijne oogen van hem zou verborgen hebben; zoo zal ik het ulieden wedergeven.

4 Toen zeiden zij : Gij hebt ons niet verongelikt, en gij hebt ons niet onderdrukt, en gij hebt van niemands hand iets genomen.

5 Toen zeide hij tot hen : De HEERE zij een getuige tegen ulieden, en zijn gezalfde zij te dezen dage getuige, dat zij in mijne hand niets gevonden hebt! En het volk zeide : Hij zij getuige!

6 Verder zeide Samuël tot het volk : Het is de HEERE, die Mozes en Aäron gemaakt heeft, en die uwe vaders uit Egypteland opgebragt heeft.

7 En nu, stelt u hier, dat ik met ulieden rechte, voor het aangezicht des HEEREN, over al de gerechtigheden des HEEREN, die Hij aan u en aan uwe vaderen gedaan heeft.

8 Nadat Jakob in Egypte gekomen was, zoo riepen uwe vaders tot den HEERE; en de HEERE zond Mozes en Aäron, en zij leidden uwe vaders uit Egypte, en deden hen aan deze plaats wonen.

9 Maar zij vergaten den HEERE, hunnen God; zoo verkocht Hij hen in de hand van Sisera, den krijgsoverste, te Hazor, en in de hand der Filistijnen, en in de hand van den koning der Moabieten, die tegen hen strede.

10 En zij riepen tot den HEERE, en zeiden : wij hebben gezondigd, dewijl wij den HEERE verlaten, en de Baäls en A'stharoths gediend hebben; en nu, ruk ons uit de hand onzer vijanden, en wij zullen U dienen.

11 En de HEERE zond Jerubbaäl, en Bedan, en Jetha, en Samuël, en Hij rukte u uit de hand uwer vijanden rondom, alzoo dat gij zeker woondet.

12 Als gij nu zaagt, dat Nahas, de koning van de kinderen Ammons, tegen u kwam, zoo zeldet gij tot mij : Neen, maar een koning zal over ons regeren; zootoch de HEERE, uw God, uw Koning was.

13 En nu, ziet daar den koning, 4 dien gij verkoren hebt, dien gij begeerd hebt; en ziet, de HEERE heeft eenen koning over ulieden gezet.

14 Zou gij den HEERE zult vrezen, en Hem dienen, en naar zijne stem hooren, en den mond des HEEREN niet weder-spanning zijn, zoo zult gij lieden, zoowel gij als de koning, die over u regeren zal, achter den HEERE, uwen God, zijn.

15 Doch zoo gij naar de stem des HEEREN niet zult hooren, maar den mond des HEEREN weerspanning zijn, zoo zal de hand des HEEREN tegen u zijn, als tegen uwe vaderen.

16 Ook stelt u nu hier, en ziet die groote zaak, die de HEERE voor uwe oogen doen zal.

17 Is het niet van daag de tarwe-oogst? Ik zal tot den HEERE roepen, en Hij zal donder en regen geven; zoo weet

Gen. 46. 2.

Ex. 2. 23.

Ex. 3. 10.

d. Ri. 1. 2.

Ri. 10. 7.

13. 1.

f. Ri. 3. 12.

g. Ri. 6. 14.

h. Ri. 10. 2.

i. Ri. 11. 12.

1 Sam. 8. 5.

19.

1 Sam. 10. 19.

Deut. 1. 26.

J. v. C.
1093.

dan, en ziet, dat uw kwaad groot is, dat gij voor de oogen des HEEREN gedaan hebt, dat gij eenen koning voor u begerd hebt.

18 Toen Samuel den HEERE aanriep, zoo gaf de HEERE donder en regen te dien dage; daarom vreesde al het volk zeer den HEERE en Samuel.

19 En al het volk zeide tot Samuel: Bidt voor uwe knechten den HEERE, uwen God, dat wij niet sterven; want boven al onze zonden hebben wij dit kwaad daartoe gedaan, dat wij voor ons eenen koning begerd hebben.

20 Toen zeide Samuel tot het volk: Vrees niet, gij hebt al dit kwaad gedaan; doch wijkt niet van achter den HEERE af, maar dient den HEERE niet uw gansche hart.

21 En wijkt niet af: want gij zoudt de ijdelheden nadoelen, die niet beoorderlijk zijn, noch verlossen, want zij zijn ijdelheden.

22 Want de HEERE zal zijn volk niet verlaten, om zijns grooten naams wil, dewijl het den HEERE belijdt heeft, gleden zich tot een volk te maken.

23 Wat ook mij aangaat, het zij verre van mij, dat ik tegen den HEERE zou zondigen, dat ik zou afdalen voor ulieden te bidden; maar ik zal u den goeden en rechten weg leeren.

24 Vrees slechts den HEERE, en dient Hem trouwelijk niet uw gansche hart: want ziet, hoe groote dingen Hij bij ulieden gedaan heeft!

25 Maar indien gij voortaan kwaad doet, zoo zult gij lieden, als ook uw koning, omkomen.

HOOFDSTUK 13.

Saul verzamelt 3000 krijgslieden, vs. 1; over een gedeelte van welke Jónathan het bevel voerde, die de bezetting der Filistijnen te Gêba slaat, 3. Op het gerucht van de nadering der Filistijnen verbergt zich Israël in de spelonken, 4. Saul offert te Gilgal vóór de komst van Samuel, 7; waarover hem Samuel bestraft, 11; en voorziet, dat zijn koningrijk niet bestendig zou zijn, 13. Saul blijft met zijn volk te Gêba, 16. De Filistijnen vallen met drie hoopen in het land van Israël, 17; alwaar gebrek aan wapenen is, 19. Alleen Saul en Jónathan hebben geweer, 22.

toet.

SAUL was een jaar in zijne regering geweest, en het tweede jaar regeerde hij over Israël.

2 Toen verkoos zich Saul drie duizend mannen uit Israël; en er waren bij Saul twee duizend te Michmas en op het gebergte van Beth-El, en duizend waren er bij Jónathan, te Gêba-Benjamins; en het overige des volks liet hij gaan, een iegelijk naar zijne tent.

3 Doch Jónathan sloeg de bezetting der Filistijnen, die te Gêba was, hetwelk de Filistijnen hoorden. Daarom blies Saul met de hazeln in het gansche land, zeggende: Laat het de Hebreërs hooren.

4 Toen hoorde het gansche Israël zegen: Saul heeft de bezetting der Filistijnen geslagen, en ook is Israël stinkende geworden in de Filistijnen. Toen werd het volk zamengeroepen achter Saul, naar Gilgal.

5 En de Filistijnen werden verzameld om te strijden tegen Israël, dertig duizend wagens en zes duizend ruiters, en volk in menigte als het zand, dat aan den oever der zee is; en zij togen op en legerden zich te Michmas, tegen het oosten van Beth-aven.

6 Toen de mannen van Israël zagen, dat zij in nood waren (want het volk was bemaauwd), zoo verbergde zich het volk in de spelonken, en in de doornbosschen, en in de steenklippen, en in de vestingen, en in de putten.

7 De Hebreërs nu gingen over de Jor-

daan in het land van Gad en Gilead. Toen Saul nog zelf te Gilgal was, zoo kwam al het volk bevende achter hem.

8 En hij vertoefde zeven dagen, tot den tijd, dien Samuel bestemd had. Als Samuel te Gilgal niet opkwam, zoo verstrooide het volk van hem.

9 Toen zeide Saul: Brengt tot mij herwaarts een brandoffer, en dankofferen; en hij offerde brandoffer.

10 En het geschiedde, toen hij geëindigd had het brandoffer te offeren, ziet, zoo kwam Samuel; en Saul ging uit hem te ontmoeten, om hem te zegenen.

11 Toen zeide Samuel: Wat hebt gij gedaan? Saul nu zeide: Omdat ik zag, dat zich het volk van mij verstrooide, en zij op den bestemden tijd der dagen niet kwaamt, en de Filistijnen te Michmas vergaderd waren.

12 Zoo zeide ik: Nu zullen de Filistijnen tot mij afkomen te Gilgal, en ik heb het aangezicht des HEEREN niet ernstelijk aangebeden; zoo dwong ik mij zelven, en heb brandoffer geofferd.

13 Toen zeide Samuel tot Saul: Gij hebt zottelijk gedaan, gij hebt het gebod van den HEERE, uwen God, niet gehouden, dat Hij u geboden heeft: want de HEERE zou nu uw rijk over Israël bevestigen hebben tot in eeuwigheid.

14 Maar nu zal uw rijk niet bestaan. De HEERE heeft zich eenen man gezocht naar zijn hart, en de HEERE heeft hem geboden een voorganger te zijn over zijn volk, omdat gij niet gehouden hebt, wat u de HEERE geboden had.

15 Toen maakte zich Samuel op, en hij ging op van Gilgal naar Gêba-Benjamins; en Saul telde het volk, dat bij hem gevonden werd, omtrent zes honderd man.

16 En Saul en zijn zoon Jónathan, en het volk, dat bij hen gevonden was, bleven te Gêba-Benjamins; maar de Filistijnen waren te Michmas gelegerd.

17 En de verdersers gingen uit het leger der Filistijnen, in drie hoopen: de een hoop keerde zich op den weg naar Ofra, naar het land Saul;

18 En een hoop keerde zich naar den weg van Beth-horon; en een hoop keerde zich naar den weg der landpale, die naar het dach Zebóim naar de woestijn uitzielt.

19 En er werd geen smid gevonden in het gansche land van Israël: want de Filistijnen hadden gezegd: Opdat de Hebreërs geen zwaard noch spies maken.

20 Daarom moest gansch Israël tot de Filistijnen aftrekken, opdat een iegelijk zijn ploegijzer, of zijne spade, of zijne bijl, of zijn houweel scherpen liet.

21 Maar zij hadden tandige vinnen tot hunne houweelen, en tot hunne spaden, en tot de drietandige vorken, en tot de bijlen, en tot het stellen der prikkelen.

22 En het geschiedde ten dage des strijds, dat er geen zwaard noch spies gevonden werd in de hand van het gansche volk, dat bij Saul en bij Jónathan was; doch bij Saul en bij Jónathan, zijnen zoon, werden zij gevonden.

23 En der Filistijnen leger toog naar den doortogt van Michmas.

HOOFDSTUK 14.

Jónathan en zijn wapendrager verslaan twintig man der Filistijnen; dit brengt schrik en verwarring in hun leger, vs. 1. De vijand wordt dapper vervolgd, 21. Verbod van Saul, om vóór den avond spijis te gebruiken, onwetend door Jónathan overtreden, 23. Het afgematte volk, zich bezondigende aan het eten van vleesch met bloed, wordt door Saul gewaarschuwd, 32. Hij bouwt een altaar, 35. De Heere, ontrent het verder vervolgen der vijands geraadpleegd, antwoordt niet, 35. Sauls roekeloze eeddrwing kost bijna aan Jónathan het leven, zoo niet het volk ware tusschen getreden, 38. Sauls overwinningen,

J. v. C.
1093.

Bijl. 3.

J. v. C.
1087.

46; zijne vrouw en kinderen, zijn krijgsverste, 49. Besluit, 52.

circa 1087.

HET geschiedde nu op eenen dag, dat Jónathan, de zoon van Saul, tot den jongen, die zijne wapenen droeg, zeide: Kom en laat ons tot de bezetting der Filistijnen overgaan, welke aan gene zijde is; doch hij gaf het zijnen vader niet te kennen.

1 Sam 13: 15

2 Saul nu zat aan het uiterste van Gibea onder den granatenboom, die te Migron was; en = het volk, dat bij hem was, was omtrent zes honderd man.

3 En Abia, den zoon van Ahitub, den broeder van I'knob, den zoon van Pinehas, den zoon van Eli, was priester des HEEREN te Silo, dragende den eod; doch het volk wist niet, dat Jónathan heenegaan was.

4 Er was nu tusschen de doortogten, waar Jónathan zocht door te gaan tot der Filistijnen bezetting, eene scherpte van eene steenklip aan deze zijde, en eene scherpte van eene steenklip aan gene zijde; en de naam der eene was Bozez, en de naam der andere Sene.

5 De eene tand was gelegen tegen het noorden, tegenover Michmas, en de andere tegen het zuiden, tegenover Geba.

6 Jónathan nu zeide tot den jongen, die zijne wapenen droeg: Kom, en laat ons tot de bezetting dezer onbesnedenen overgaan; misschien zal de HEERE voor ons werken: want bij den HEERE is geene verhoeding om te verlossen door velen of door weinigen.

7 Toen zeide zijn wapendrager tot hem: Doe al wat in uw hart is; wend u, zie ik ben met u, naar uw hart.

8 Jónathan nu zeide: Zie, wij zullen overgaan tot die mannen, en wij zullen ons aan hen ontdekken.

9 Indien zij aldus tot ons zeggen: Staat stil, totdat wij aan ulieden komen; zoo zullen wij blijven staan aan onze plaats, en tot hen niet opklommen.

10 Maar zeggen zij aldus: Klimt tot ons op; zoo zullen wij opklommen, want de HEERE heeft hen in onze hand gegeven; en dit zal ons een teeken zijn.

11 Toen zij beiden zich aan der Filistijnen bezetting ontdekten, zoo zeiden de Filistijnen: Ziet, de Hebreërs zijn uit de holen uitgegaan, waarin zij zich verstoken hadden.

12 Verder antwoordden de mannen der bezetting aan Jónathan en zijnen wapendrager, en zeiden: Klimt op tot ons, en wij zullen het u wijsmaken. En Jónathan zeide tot zijnen wapendrager: Klim op achter mij, want de HEERE heeft hen gegeven in de hand van Israël.

13 Toen klom Jónathan op zijne handen en op zijne voeten, en zijn wapendrager hem na; en zij vielen voor Jónathans aangezicht, en zijn wapendrager doodde ze achter hem.

14 Deze eerste slag nu, waarmede Jónathan en zijn wapendrager omtrent twintig mannen versloegen, geschiedde omtrent in de helft eens bunders, zijnde een jok ossen lands.

15 En er was eene beving in het leger, op het veld en onder het gansche volk; de bezetting en de verdersers beefden ook zelve; ja het land werd beroerd, want het was eene beving Gods.

16 Als nu de wachters van Saul te Gibea-Benjamins zagen, dat, ziet, de menigte versmolt, en doorging, en geklopt werd:

17 Toen zeide Saul tot het volk, dat bij hem was: Telt toch, en beziet, wie van ons weggegaan zijn. En zij telden, en ziet, Jónathan en zijn wapendrager waren daar niet.

18 Toen zeide Saul tot Abia: Breng de ark Gods herwaarts. Want de ark Gods

was te dien dage bij de kinderen Israëls.

19 En het geschiedde, toen Saul nog tot den priester sprak, dat het rumoer, hetwelk in der Filistijnen leger was, zeer toenam en vermenigvuldigde; zoo zeide Saul tot den priester: Haal uwe hand in.

20 Saul nu, en al het volk, dat bij hem was, werd zamengeroepen, en zij kwamen ten strijde; en ziet, het zwaard des eenen was tegen den anderen, er was een zeer groot gedruisch.

21 Er waren ook Hebreërs bij de Filistijnen, als eertijds, die met hen in het leger opgetogen waren rondom; dezen nu vervoechten zich ook met de Israëlieten, die bij Saul en Jónathan waren.

22 Als alle mannen van Israël, die zich verstoken hadden in het gebergte van Efraim, hoorden, dat de Filistijnen slugten, zoo kleefden zij ook hen achteraan in den strijd.

23 Alzoo verlosste de HEERE Israël te dien dage: en het leger trok over naar Beth-aven.

24 En de mannen van Israël werden mat te dien dage: want Saul had het volk bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die spijsze eet totaan den avond, opdat ik mij aan mijne vijanden wreke! Daarom proefde dat gansche volk geene spijs.

25 En het gansche land kwam in een woud; en daar was honig op het veld.

26 Toen het volk in het woud kwam, ziet, zoo was er een honigvloed; maar niemand raakte met zijne hand aan zijnen mond, want het volk vreesde de bezwering.

27 Maar Jónathan had het niet gehoord, toen zijn vader het volk bezworen had, en hij reikte het einde van den staf uit, die in zijne hand was, en hij doopte denzelven in eene honigraat; als hij nu zijne hand tot zijnen mond wendde, zoo werden zijne oogen verlicht.

28 Toen antwoordde een man uit het volk, en zeide: Uw vader heeft het volk zwaarlijk bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die heden brood eet! daarom bezwijkt het volk.

29 Toen zeide Jónathan: Mijn vader heeft het land beroerd; zie toch, hoe mijne oogen verlicht zijn, omdat ik een weinig van dezen honig gesmaakt heb.

30 Hoe veel meer, indien het volk heden had mogen vrijelijk eten van den buit zijner vijanden, dien het gevonden heeft! Maar nu is die slag niet groot geweest over de Filistijnen.

31 Doch zij sloegen te dien dage de Filistijnen van Michmas tot Ajalon: en het volk was zeer moede.

32 Toen maakte zich het volk aan den buit, en namen schapen, en runderen, en kalveren, en zij slagten ze tegen de aarde; en het volk at ze met het bloed.

33 En men boodschapte het Saul, zeggende: Ziet, het volk verzondigt zich aan den HEERE, etende met het bloed. En hij zeide: Gij hebt trouweloos gehandeld, want elken heden eenen grooten steen tot mij.

34 Verder sprak Saul: Verstrooi u onder het volk, en zegt tot hen: Brengt tot mij een iegelijk zijnen os, en een iegelijk zijn schaaap, en slagt het hier, en eet, en bezondigt u niet aan den HEERE, die etende met het bloed. Toen bragt al het volk een iegelijk zijnen os met zijne hand, des nachts, en slagten ze aldaar.

35 Toen bouwde Saul den HEERE een altaar; dit was het eerste altaar, dat hij den HEERE bouwde.

36 Daarna zeide Saul: Laat ons aftrekken de Filistijnen na, bij nacht, en laat ons dezelve berooven, totdat het morgen licht worde, en laat ons niet eenen man onder hen overig laten. Zij nu zeiden:

J. v. C.
1087.

J. v. C.
1087.

Doel al wat goed is in uwe oogen; maar de priester zeide: Laat ons herwaarts tot God naderen.

37 Toen vragde Saul God: Zal ik af-trekken de Filistijnen na? zult gij ze in de hand van Israël overgeven? Doch Hij antwoordde hem niet te dien dage.

38 Toen zeide Saul: Komt herwaarts ^b uit alle hoeken des volks, en vernedert, en ziet, waarin deze zonde heden geschied zij.

39 Want zoo *vaarachtig* als de HEERE leeft, die Israël verlost, al ware het in mijnen zoon Jónathan, zoo zal hij den dood sterven; en niemand uit het gansche volk antwoordde hem.

40 Verder zeide hij tot het gansche Israël: Gijlieden zult aan de eene zijde zijn, en ik en mijn zoon Jónathan zullen aan de andere zijde zijn. Toen zeide het volk tot Saul: Doe wat goed is in uwe oogen.

41 Saul nu sprak tot den HEERE, den God Israëls: Toon den onschuldige. Toen werd Jónathan en Saul geraakt, en het volk ging erop uit.

42 Toen zeide Saul: Werp het lot tus-schen mij en tusschen mijnen zoon Jónathan. Toen werd Jónathan geraakt.

43 Saul dan zeide tot Jónathan: Geef mij te kennen wat gij gedaan hebt. Toen gaf het Jónathan hem te kennen, en zeide: Ik heb maar een weinig konigs geproofd, met het uiterste des stafs, dien ik in mijne hand had: zie hier ben ik, moet ik sterven?

44 Toen zeide Saul: Zoo doe mij God, en zoo doe Hij daartoe, Jónathan! gij moet den dood sterven.

45 Maar het volk zeide tot Saul: Zou Jónathan sterven, die deze groote verlos-sing in Israël gedaan heeft? dat zij verre! zoo *vaarachtig* als de HEERE leeft, zoo er een haar van zijn hoofd op de aarde vallen zal! want hij heeft *dít* heden met God gedaan. Alzoo verlost de volk Jónathan, dat hij niet stierf.

46 Saul nu toog op van achter de Filistijnen, en de Filistijnen trokken aan hunne plaats.

47 Toen nam Saul het koninkrijk over Israël in; en hij streed rondom tegen al zijne vijanden, tegen Moab, en tegen de kinderen Ammons, en tegen Edom, en tegen de koningen van Zoba, en tegen de Filistijnen, en overal, waar hij zich wendde, oefende hij straf.

48 En hij handelde dapper, en hij sloeg de Amalekieten, en hij redde Israël uit de hand desgenen, die hem beroofde.

49 De zonen van Saul nu waren Jónathan, en Isvi, en Malchi-sua; en de namen zijner twee dochters waren deze: de naam der eerstgeborene was Merab, en de naam der kleinste Michal.

50 En de naam van Sauls huisvrouw was Ahinoám, eene dochter van Ahimáiz; en de naam van zijnen krijgs-overste was Abi-ner, een zoon van Ner, Sauls oom.

51 En Kis was Sauls vader, en Ner, Abners vader, was een zoon van Abiél.

52 En er was een sterke krijg tegen de Filistijnen al de dagen van Saul; daarom alle helden, en alle kloeke mannen, die Saul zag, die vergaderde hij tot zich.

HOOPDSTUK 15.

Saul door Samuël van wege den Heere bevo-len, verzamelt zijne legerbenden tot de uit-roeping der Amalekieten, vs. 1. Bijzondere vergunning aan de Kenieten, 6. Saul verslaat Amalek; doch verschoont den koning en spaart het edelste van den buit, 7; het-welk den Heere misagt: waarom Samuël hem bestraft, en verkondigt, dat God hem om zijne ondankbaarheid en ongehoorzaam-heid van het koninkrijk verstootten had, 10. Agar wordt door Samuël gedood, 33. Samuël keert terug naar Rama en draagt leed over Saul, dien hij niet wederziet, 34.

TOEN zeide Samuël tot Saul: De HEERE heeft mij gezonden, dat ik u ten koning zalfde over zijn volk, over Israël; hoor dan nu de stem van de woorden des HEEREN.

2 Alzoo zegt de HEERE der heirschapen: o ik heb bezocht hetgeen Amalek aan Israël gedaan heeft, hoe hij zich tegen hem gesteld heeft op den weg, toen hij uit Egypte opkwam.

3 Ga nu heen, en sla Amalek, en ver-ban alles, wat hij heeft, en verschoon hem niet; maar dood van den man al tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zogelingen, van de ossen tot de schapen, van de kemelen tot de ezelen toe.

4 Dit verkondigde Saul het volk, en hij telde hen te Teláim, twee honderd duizend voetvolks, en tien duizend man-nen van Juda.

5 Als Saul tot aan de stad Amalek kwam, zoo leidde hij eene achterlage in het dal.

6 En Saul liet den ^b Kenieten zeggen: Gaat weg, wijkt, trekt af uit het midden der Amalekieten, opdat ik u niet hen niet wegruime: o want gij hebt barnhartigheid gedaan aan al de kinderen Israëls, toen zij uit Egypte opkwamen. Alzoo weken de Kenieten uit het midden der Amalekieten.

7 Toen sloeg Saul de Amalekieten van Havila af, tot daar gij komt te Sur, dat voor aan Egypte is.

8 En hij ving ^a Agag, den koning der Amalekieten, levend; maar al het volk verbande hij door de scherpte des zwaards.

9 Doch Saul en het *gansche* volk ver-schoonde Agag, en de beste schapen, en runderen, en de naast beste, en de lam-menen, en al wat best was, en zij wilden ze niet verbannen; maar alle ding, dat verachtzaam, en dat verdwijnende was, verbanden zij.

10 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Samuël, zeggende:

11 Het berouwt Mij, dat ik Saul tot koning gemaakt heb, dewijl hij zich van achter Mij afgekeerd heeft, en mijne woorden niet bevestigd heeft. Toen ont-stak Samuël, en hij riep tot den HEERE den gauschen nacht.

12 Daarna maakte zich Samuël des morgens vroeg op, Saul te gemoet; en het werd Samuël geboodschapt, zeggende: Saul is te Karmel gekomen, en zie, hij heeft zich eenen pilaar gesteld; daarna is hij omgetogen, en doorgetrokken, en naar Gilgal afgekomen.

13 Samuël nu kwam tot Saul, en Saul zeide tot hem: Gezegend zijt gij den HEERE! ik heb des HEEREN woord bevestigd.

14 Toen zeide Samuël: Wat is dan dit voor eene stem der schapen in mijne ooren, en eene stem der runderen, die ik hoor?

15 Saul nu zeide: Zij hebben ze van de Amalekieten gebragt, want het volk heeft de beste schapen en runderen verschoond, om den HEERE, uwen God, te offeren; maar het overige hebben wij verbannen.

16 Toen zeide Samuël tot Saul: Houd op, zoo zal ik u te kennen geven, wat de HEERE van nacht tot mij gesproken heeft. Hij dan zeide tot hem: Spreek.

17 En Samuël zeide: Is het niet *alzo*, toen gij klein waart in uwe oogen, dat gij het hoofd der stammen van Israël geworden zijt, en dat u de HEERE tot koning over Israël gezalfd heeft?

18 En de HEERE heeft u op den weg gezonden, en gezegd: Ga heen, en ver-ban de zondaars, de Amalekieten, en strijd tegen hen, totdat gij dezelve te niet doet.

19 Waarom toch hebt gij naar de stem des HEEREN niet gehoord, maar zijt tot

J. v. C.
1079.

circa 1079.

Ex. 17, 8, 11

Deut. 25, 17

b Rigt. 1, 16

Ex. 18, 10, 19

Nomb. 10, 22

d Num. 24, 7

J. v. C.
1079.

den roof gerlogen, en hebt gedaan dat kwaad was in de oogen des HEEREN?
20 Toen zeide Saul tot Samuël: Ik heb immers naar de stem des HEEREN gehoord, en heb gewandeld op den weg, op denwelken mij de HEERE gezonden heeft; en ik heb Agag, den koning der Amalekieten, medegebragt, maar de Amalekieten heb ik verbannen.
21 Het volk nu heeft genomen van den roof, schapen en runderen, het voornaamste van het verbanneene, om den HEERE, uwen God, op te offeren te Gilgal.
22 Doch Samuël zeide: Heeft de HEERE lust aan brandofferen, en slagtofferen, als aan het gehoorzamen van de stem des HEEREN? Zie, « gehoorzamen is beter dan slagtoffer, opmerken dan het vette der rammen.
23 Want wederspanningheid is eene zonde der tooverij, en wederstreven is afgoderij en beeldendienst. Omdat gij des HEEREN woord worpen hebt, zoo heeft Hij u verworpen, dat gij geen koning zult zijn.
24 Toen zeide Saul tot Samuël: Ik heb gezondigd, omdat ik des HEEREN bevel en uwe woorden overtreden heb: want ik heb het volk gevreesd en naar hunne stem gehoord.
25 Nu dan, vergeef mij toch mijne zonde, en keer met mij wederom, dat ik den HEERE aanbidde.
26 Doch Samuël zeide tot Saul: Ik zal niet u niet wederkeeren; omdat gij het woord des HEEREN verworpen hebt, zoo heeft u de HEERE verworpen, dat gij geen koning over Israël zult zijn.
27 Als zich Samuël omkeerde om weg te gaan, zoo greep hij eene slip van zijnen mantel, en zij scheurde.
28 Toen zeide Samuël tot hem: De HEERE heeft heden het koningrijk van Israël van u afgescheurd, en heeft het aan uwen naaste gegeven, die beter is dan gij.
29 En ook liegt Hij, die de overwinning van Israël is, niet, en het berouwt Hem niet; want Hij is geen mensch, dat Hem iets berouwen zou.
30 Hij dan zeide: Ik heb gezondigd; eer mij toch nu voor de oudsten mijns volks en voor Israël; en keer wederom met mij, dat ik den HEERE, uwen God, aanbidde.
31 Toen keerde Samuël wederom Saul na; en Saul aanbad den HEERE.
32 Toen zeide Samuël: Breng Agag, den koning der Amalekieten, hier tot mij. Agag nu ging tot hem weedelijk; en Agag zeide: Voorwaar de bitterheid des doods is geweken!
33 Maar Samuël zeide: Gelijk als uw zwaard de vrouwen van hare kinderen beroofd heeft, alzoo zal uwe moeder van hare kinderen beroofd worden onder de vrouwen! Toen hiew Samuël Agag in stukken voor het aangezicht des HEEREN te Gilgal.
34 Daarna ging Samuël naar Ramia; en Saul ging op naar zijn huis te Geba Sauls.
35 En Samuël zag Saul niet meer tot den dag zijns doods toe; evenwel droeg Samuël leed over Saul; en het berouwde den HEERE, dat Hij Saul tot koning over Israël gemaakt had.

HOOFDSTUK 16.

De Heere zendt Samuël naar Bethlehem tot Isai, om een' zijner zonen tot koning te zalfen. Samuël vreesende voor Saul, wordt van den Heere onderrigt, hoe hij zijne zaken moet aanleggen, vs. 1. Samuël was genegen Eliab, den oudsten zoon van Isai, tot koning te zalfen, 6; doch de Heere geeft hem te kennen, dat hij David, den jongsten zoon, tot koning had verkoren, 12. David wordt van Samuël gezalfd en de Geest Gods komt op

J. v. C.
1083.

hem, die van Saul wijkt, 13. David wordt door den raad der knechten van Saul ten hove groepen om voor Saul te spelen, 16. Davids lof, 18. Saul beuist hem zeer, en maakt hem tot zijnen wapendrager, 21. David speelt voor Saul, als hij door den boosen geest gekweld en ontrast wordt, 23.

TOEN zeide de HEERE tot Samuël: Hoe lang draagt gij leed om Saul, dien Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israël? vul uwen hoorn met olie, en ga heen, Ik zal u zenden tot Isai, den Bethlehemiet, want Ik heb Mij eenen koning onder zijne zonen uitgezien.
2 Maar Samuël zeide: Hoe zou ik heen-gaan? Saul zal het toch hooren en mij doodden. Toen zeide de HEERE: Neem een kalf van de runderen met u, en zeg: Ik ben gekomen, om den HEERE offerande te doen.
3 En gij zult Isai ten offer noodigen, en Ik zal u te kennen geven wat gij doen zult, en gij zult Mij zalven dien Ik u zeggen zal.
4 Samuël nu deed hetgeen de HEERE gesproken had, en hij kwam te Bethlehem. Toen kwamen de oudster der stad bevende hem te gemoet, en zeiden: Is uwe komst met vrede?
5 Hij dan zeide: Met vrede; ik ben gekomen om den HEERE offerande te doen, heiligt u, en komt met mij ten offer; en hij heiligde Isai en zijne zonen, en hij noodigde hen ten offer.
6 En het geschiedde, toen zij inkwamen, zoo zag hij Eliab aan, en dacht: Zekerlijk is deze voor den HEERE, zijn gezalfde.
7 Doch de HEERE zeide tot Samuël: Zie zijne gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur, want ik heb hem verworpen: want het is niet gelijk de mensch ziet, want de mensch ziet aan wat voor oogen is, « maar de HEERE ziet het hart aan.
8 Toen riep Isai Abinadab, en hij deed hem voorbij het aangezicht van Samuël gaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.
9 Daarna liet Isai Samua voorbijgaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.
10 Alzoo liet Isai zijne zeven zonen voorbij het aangezicht van Samuël gaan; doch Samuël zeide tot Isai: De HEERE heeft dezen niet verkoren.
11 Voorts zeide Samuël tot Isai: Zijn dit al de jongelingen? En hij zeide: De kleinste is nog overig, en zie, hij 6 weidt de schapen. Samuël nu zeide tot Isai: Zond heen en laat hem halen, want wij zullen niet rondom aanzitten, totdat hij hier zal gekomen zijn.
12 Toen zond hij heen, en bragt hem in: hij nu was roodachtig, mitgaders schoon van oogen en schoon van antien; en de HEERE zeide: Sta op, zalf hem, want deze is het.
13 Toen nam Samuël den oliehoorn, en hij zalfde hem in het midden zijner broederen. En de Geest des HEEREN werd vaardig over David van dien dag af en voortaan. Daarna stond Samuël op, en hij ging naar Ramia.
14 En de Geest des HEEREN week van Saul; en een booze geest van den HEERE verschrikte hem.
15 Toen zeiden Sauls knechten tot hem: Zie toch, een booze geest Gods verschrikt u.
16 Onze heer zegge toch tot uwe knechten, die voor uwa aangezicht staan, dat zij eenen man zoeken, die op de harp spelen kan; en het zal geschieden, als de booze geest Gods op u is, dat hij met zijne hand spele, dat het beter met u worde.
17 Toen zeide Saul tot zijne knechten:

circa 1063

e 1 Kon. 23:9
Ps. 7:10
Jer. 17:10
20:12

e 2 Sam. 7:8
Ps. 78:10

e Ps. 89:21

e Hand. 7:16
13:22

circa 1065

Post. 4 17
Prov. 6:6
Matt. 9 13
12:7

J. v. C.
1065.

Ziet mij toch eenen man uit, die wel spelen kan, en brengt hem tot mij.

18 Toen antwoordde een van de jongelingen, en zeide: Zie, ik heb gezien eenen toon van Isai, den Bethlehemiër, die spelen kan, en hij is een dapper held, en een krijgsmann, en verstandig in zaken, en een schoon man, en de HEERE is met hem.

19 Saul nu zond boden tot Isai, en zeide: Zend uwen zoon David tot mij, die bij de schapen is.

20 Toen nam Isai eenen ezel met brood, en eenen lederen zak met wijn, en een geitenbokje; en hij zond ze door de hand van zijn zoon David aan Saul.

21 Alzoo kwam David tot Saul, en hij stond voor zijn aangezicht; en hij beminde hem zeer, en hij werd zijn wapendrager.

22 Daarna zond Saul tot Isai, om te zeggen: Laat toch David voor mijn aangezicht staan, want hij heeft genade in mijne oogen gevonden.

23 En het geschiedde, als de geest Gods over Saul was, zoo nam David de harp, en hij speelde met zijne hand: dat was voor Saul eene verademing, en het werd beter met hem, en de booze geest week van hem.

HOOFDSTUK 17.

Israël met de Filistijnen in oorlog, vs. 1. Trosche uitdaging van den reus Goliath, 4. David door zijnen vader tot zijne broeders gezonden in het leger, hoort dit, wordt geroemd en verklaart zich bereid met hem te strijden, 12: dit mishaght zijnen oudsten broeder, 28. Saul laat David halen, die zeiden zeef van zijnen moed, 31; en vrijheid verkrijgt tot den strijd tegen Goliath, dien hij ongewapend, met zijnen staf en slingert ontmoet gaat, 38. Goliath veracht, vloekt en dreigt hem, 42; maar David, vol van geloof en vertrouwen op God, velt hem met eenen slag ned, 45. Waarop de Filistijnen vliegende geslachten en geplunderd worden, 51. Saul krijgt kennis aan David, 53.

EN de Filistijnen verzamelden hun heil ten strijde, en verzamelden zich te Socho, dat in Juda is; en zij legerden zich tusschen Socho en tusschen Azéka, aan het einde van Dammim.

2 Doch Saul en de mannen van Israël verzamelden zich, en legerden zich in het eikendal; en stelden de slagorde tegen de Filistijnen aan.

3 De Filistijnen nu stonden aan eenen berg aan gene, en de Israëlieten stonden aan eenen berg aan deze zijde; en de vallei was tusschen hen.

4 Toen ging er een kampvechter uit, uit het leger der Filistijnen, zijn naam was Goliath, van Gath; zijne hoogte was zes ellen en een span.

5 En hij had eenen koperen helm op zijn hoofd, en hij had een schubachtig pantsier aan; en het gewigt van het pantsier was vijf duizend sikkelen kopers;

6 En een koperen scheenharnas boven zijne voeten, en een koperen schild tusschen zijne schouders.

7 En de schacht zijner spies was als een weversboom, en het lemmet zijner spies was van zes honderd sikkelen ijzer; en de schilddrager ging voor zijn aangezicht.

8 Deze nu stond, en riep tot de slagorden van Israël, en zeide tot hen: Waarom zoudt gijlieden uittrekken, om de slagorde te stellen? ben ik niet een Filistijn, en gijlieden knechten van Saul? kiest eenen man onder u, die tot mij afkome.

9 Indien hij tegen mij strijden en mij verslaan kan, zoo zullen wij ulieden tot knechten zijn; maar indien ik hem overwin en hem sla, zoo zult gij ons tot knechten zijn, en ons dienen.

10 Verder zeide de Filistijn: Ik heb heden de slagorde van Israël gehoord, zeggende: Geef mij eenen man, dat wij te zamen strijden!

11 Toen Saul en het gansche Israël deze woorden van den Filistijn hoorden, zoo ontzetten zij zich, en vreesden zeer.

12 David nu was de zoon van den Efrathischen man van Bethlehem-Juda, wiens naam was Isai, en die acht zonen had, en in de dagen van Saul was hij een man, oud, afgaande onder de mannen.

13 En de drie grootste zonen van Isai gingen heuen, zij volgden Saul na in den krijg. De namen nu zijner drie zonen, die in den krijg gingen, waren: Eliab, de eerstgeborene, en zijn tweede Abinadab, en de derde Samuël.

14 En David was de kleinste; en de drie grootsten waren Saul nagevolgd.

15 Doch David ging heuen, en kwam weder van Saul, om zijns vaders schapen te weiden te Bethlehem.

16 De Filistijn nu trad toe, des morgens vroeg en des avonds. Alzoo stelde hij zich daar veertig dagen lang.

17 En Isai zeide tot zijn zoon David: Neem toch voor uwe broeders eenen efa van dit geroost koren, en deze tien brooden, en breng ze ter loops in het leger tot uwe broeders.

18 Maar breng deze tien melkkazen aan de oversten over duizend; en gij zult uwe broeders bezoeken, of het hun welga, en gij zult van hen pand medenemen.

19 Saul nu, en zij, en alle mannen van Israël waren bij het eikendal met de Filistijnen strijdende.

20 Toen maakte zich David des morgens vroeg op, en hij liet de schapen bij den hoerier, en hij nam het op, en ging heuen, gelijk als Isai hem bevolen had; en hij kwam aan den wagenburg, als het heil in slagorde uittoog, en men ten strijde riep.

21 En de Israëlieten en Filistijnen stelden slagorde tegen slagorde.

22 David nu liet de vaten van zich, onder de hand van den bewaarder der vaten, en hij liep ter slagorde; en hij kwam en vraagde zijnen broederen naar hunnen welstand.

23 Toen hij met hen sprak, ziet, zoo kwam de kampvechter op; zijn naam was Goliath, de Filistijn van Gath, uit het heil der Filistijnen, en hij sprak achtervolgens die woorden; en David hoorde ze.

24 Doch alle mannen in Israël, als zij dien man zagen, zoo vlugten zij voor zijn aangezicht, en zij vreesden zeer.

25 En de mannen Israëls zeiden: Hebt gijlieden dien man wel gezien, die opgekomen is? want hij is opgekomen, om Israël te henen; en het zal geschieden, dat de koning dien man, die hem slaat, met grooten rijkdom verrijken zal, en hij zal hem zijne dochter geven, en hij zal zijns vaders huis vrijmaken in Israël.

26 Toen zeide David tot de mannen, die bij hem stonden, zeggende: Wat zal men dien man doen, die dezen Filistijn slaat, den smaad van Israël wendt? want wie is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van den levenden God zou henen?

27 Wederom zeide hem het volk achtervolgens dat woord, zeggende: Alzoo zal men den man doen, die hem slaat.

28 Als Eliab, zijn grootste broeder, hem tot die mannen hoorde spreken, zoo ontstak de toorn van Eliab tegen David, en hij zeide: Waarom zijt gij nu afgekomen? en onder wien hebt gij de weinige schapen in de woestijn gelaten? ik ken uwe vermetelheid en de boosheid uws harten wel, want gij zijt afgekomen, opdat gij den strijd zaagt.

29 Toen zeide David: Wat heb ik nu gedaan? Is er geene oorzaak?

30 En hij wendde zich af van dien naar eenen anderen toe; en hij zeide achtervolgens dat woord; en het volk gaf hem

J. v. C.
1065.

v. 1 Sam. 16:11

v. 1 Sam. 26:5

J. v. C.
1063.J. v. C.
1063.

weder antwoord, achtereenvolgens de eerste woorden.

31 Toen die woorden gehoord werden, die David gesproken had, en in de tegenwoordigheid van Saul verkondigd werden, zoo liet hij hem halen.

32 En David zeide tot Saul: Aan geen mensch ontfalle het hart, om zijnen wil. Uw knecht zal heengaan, en hij zal met dezen Filistijn strijden.

33 Maar Saul zeide tot David: Gij zult niet kunnen heengaan tot dezen Filistijn, om met hem te strijden, want gij zijt een jongeling, en hij is een krijgsmans van zijne jeugd af.

34 Toen zeide David tot Saul: Uw knecht veldde de schapen zijns vaders, en er kwam een leeuw en een beer, en aan een schaap van de kudde weg.

35 En ik ging uit hem na, en ik sloeg hem, en redde het uit zijnen mond; toen hij tegen mij opstond, zoo vatte ik hem bij zijnen baard, en sloeg hem, en doodde hem.

36 Uw knecht heeft zoo den leeuw als den beer geslagen; alzoo zal deze onbesneden Filistijn zijn, gelijk een van die, omdat hij de slagorden van den levenden God gehoord heeft.

37 Verder zeide David: De HEERE, die mij van de hand des leeuws gered heeft, en uit de hand des beers, die zal mij redden uit de hand van dezen Filistijn. Toen zeide Saul tot David: Ga heen, en de HEERE zij met u!

38 En Saul kleedde David met zijne kleederen, en zette eenen koperen helm op zijn hoofd, en hij kleedde hem met een pantsier.

39 En David gordde zijn zwaard aan over zijne kleederen, en wilde gaan, want hij had het nooit verzocht. Toen zeide David tot Saul: Ik kan in deze niet gaan, want ik heb het nooit verzocht; en David leide ze van zich.

40 En hij nam zijnen staf in zijne hand, en hij koos zich vijf gladde steenen uit de beek, en leide ze in de herderstasch, die hij had, te weten in den zak, en zijn slinger was in zijne hand; alzoo naderde hij tot den Filistijn.

41 De Filistijn ging ook heen, gaande en naderende tot David; en zijn schildrager *gag* voor zijn aangezicht.

42 Toen de Filistijn opzag, en David zag, zoo verachtte hij hem: want hij was een jongeling, roodachtig, mitsgaders schoon van aanzien.

43 De Filistijn nu zeide tot David: Ben ik een hond, dat gij tot mij komt met stokken? en de Filistijn vloekte David bij zijne goden.

44 Daarna zeide de Filistijn tot David: Kom tot mij, zoo zal ik uw vleesch aan de vogelen des hemels geven, en aan de dieren des velds.

45 David daarentegen zeide tot den Filistijn: Gij komt tot mij met een zwaard, en met een spies, en met een schild; maar ik kom tot u in den naam van den HEERE der heirscharen, den God der slagorden van Israël, dien gij gehoord hebt.

46 Te deze dage zal de HEERE u besluiten in mijne hand, en ik zal u slaan, en ik zal uw hoofd van u wegnemen, en ik zal de doode lichamen van der Filistijnen leger dezen dag aan de vogelen des hemels, en aan de beesten des velds geven; en de gansche aarde zal weten, dat Israël eenen God heeft.

47 En deze gansche vergadering zal weten, dat de HEERE niet door het zwaard, noch door de spies verlost: want de krijg is des HEEREN. Die zal ulieden in onze hand geven.

48 En het geschiedde, toen de Filistijn zich opmaakte, en heenging, en David te gemoet naderde, zoo haastte David, en

liep naar de slagorde toe, den Filistijn te gemoet.

49 En David stak zijne hand in de tasch, en hij nam eenen steen daaruit, en hij slingerde, en trof den Filistijn in zijn voorhoofd; zoodat de steen zonk in zijn voorhoofd, en hij viel op zijn aangezicht ter aarde.

50 Alzoo overweldigde David den Filistijn met eenen slinger en met eenen steen; en hij versloeg den Filistijn, en doodde hem; doch David had geen zwaard in de hand.

51 Daarom liep David, en stond op den Filistijn, en nam zijn zwaard, en hij trok het uit zijne scheede, en hij doodde hem, en hij hieuw hem het hoofd daarmede af. Toen de Filistijnen zagen, dat hun geweldigste dood was, zoo vlugten zij.

52 Toen maakten zich de mannen van Israël en van Juda op, en juichten, en vervolgden de Filistijnen, tot daar men komt aan de vallei, en tot aan de poorten van Ekron; en de verwonden der Filistijnen vielen op den weg van Saaraim, en tot aan Gath, en tot aan Ekron.

53 Daarna keerden de kinderen Israels om, van het hittig najagen der Filistijnen, en zij beroofden hunne legers.

54 Daarna nam David het hoofd van den Filistijn, en bracht het naar Jeruzalem; maar zijne wapenen leide hij in zijne tent.

55 Toen Saul David zag uitgaan den Filistijn te gemoet, zeide hij tot Abner, den krijgsoverste: Wiens zoon is deze jongeling, Abner? En Abner zeide: *Zoo waarlijk als uwe ziel leeft, o koning! ik weet het niet.*

56 De koning nu zeide: Vraag gij het, wiens zoon deze jongeling is.

57 Als David wederkeerde van het slaan des Filistijns, zoo nam hem Abner, en hij bracht hem voor het aangezicht van Saul, en het hoofd van den Filistijn was in zijne hand.

58 En Saul zeide tot hem: Wiens zoon zijt gij, jongeling? En David zeide: Ik ben een zoon van uwen knecht Isai, den Bethlehemiet.

HOOFDSTUK 18.

Vriendschapsverbond tusschen Jonathan en David, vs. 1. David in eer bij het volk, 5. Saul, hierover toornig, legt het op zijn leven aan, 8. Davids voorspoed aan het hof, 14. Trouwelooze handelwijze van Saul met David, 17. Saul wil dit vergoeden, doch zoekt ook hierdoor andermaal Davids verderf, 21. David voldoet echter aan den eisch van Saul, en Michal wordt hem ter vrouw, 27. die David liefheeft, 28. Davids voorspoed, 30.

HET geschiedde nu, als hij geëindigd had tot Saul te spreken, dat de ziel van Jonathan verbonden werd aan de ziel van David; en Jonathan beminde hem als zijne ziel.

2 En Saul nam hem te dien dage, en liet hem niet wederkeeren tot zijns vaders huis.

3 Jonathan nu en David maakten een verbond, dewijl hij hem liefhad als zijne ziel.

4 En Jonathan deed zijnen mantel af, dien hij aanbad, en gaf hem aan David, ook zijne kleederen, ja tot zijn zwaard toe, en tot zijnen boog toe, en tot zijnen gordel toe.

5 En David toog uit, overal, waar Saul hem zond: hij gedroeg zich voorzigtiglijk, en Saul zette hem over de krijgslieden; en hij was aangenaam in de oogen des ganschen volks, en ook in de oogen der knechten van Saul.

6 Het geschiedde nu, toen zij kwamen, en David wederkeerde van het slaan der Filistijnen, dat de vrouwen uitgingen uit al de steden van Israël, met gezang en reijen, den koning Saul te gemoet, met

J. v. C.
1063.

e. Ks. 15. 21.

e. 1 Sam. 20. 11.
29. 5.

trommelen, met vreugde en met muziek-instrumenten.

7 En « de vrouwen, spelende, antwoorden *elkander* en zeiden: *b* Saul heeft zijne duizenden verslagen, maar David zijne tien duizenden!

8 Toen ontstak Saul zeer, en dat woord was kwaad in zijne oogen, en hij zeide: Zij hebben David tien duizend gegeven, doch mij hebben zij *maar* duizend gegeven; en voorzeker zal het koningrijk nog voor hem zijn.

9 En Saul had het oog op David, van dien dag af en voortaan.

10 En het geschiedde des anderen dags, dat de booze geest Gods over Saul vaardig werd, en hij profeteerde midden in het huis, en David speelde op snarenspelet met zijne hand, als van dag tot dag; Saul nu had ene spies in de hand.

11 En Saul schoot de spies, en zeide: Ik zal David aan den wand spitten; maar David wendde zich tweemaal van zijn aangezicht af.

12 En Saul vreesde voor David, want de HEERE was met hem, en Hij was van Saul geweken.

13 Daarom deed hem Saul van zich weg, en hij zette hem zich tot eenen overste van duizend; en hij ging uit en hij ging in voor het aangezicht des volks.

14 En David gedroeg zich voorzigtiglijk op al zijne wegen; en de HEERE was met hem.

15 Toen nu Saul zag, dat hij zich zeer voorzigtiglijk gedroeg, vreesde hij voor zijn aangezicht.

16 Doch gausch Israël en Juda had David lief, want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht.

17 Derhalve zeide Saul tot David: Zie, mijne grootste dochter Merab zal ik u tot ene vrouw geven; alleenlijk wees mij eenen gezindten zoon, en voer den krijg des HEEREN. Want Saul zeide: Dat mijne hand niet tegen hem zij, maar dat de hand der Filistijnen tegen hem zij.

18 Doch David zeide tot Saul: Wie ben ik, en wat is mijn leven, en mijne vaders huisgezins in Israël, dat ik des konings schoonzoon zou worden?

19 Het geschiedde nu ten tijde, als men Merab, de dochter van Saul, aan David geven zou, zoo is zij aan A'driel, den Meholathiet, ter vrouw gegeven.

20 Doch Michal, de dochter van Saul, had David lief. Toen dat Saul te kennen werd gegeven, zoo was die zaak reet in zijne oogen.

21 En Saul zeide: Ik zal haar hem geven, dat zij hem tot een' valstrik zij, en dat de hand der Filistijnen tegen hem zij. Daarom zeide Saul tot David: Met de andere zult gij heden mijn schoonzoon worden.

22 En Saul gebod zijnen knechten: Spreek met David in het heimelijke, zeggende: Zie, de koning heeft lust aan u, en al zijne knechten hebben u lief; word dan nu des konings schoonzoon.

23 En de knechten van Saul spraken deze woorden voor de ooren van David. Toen zeide David: Is dat ligt in ulieder oogen, des konings schoonzoon te worden, daar ik een arm en verachtzaam man ben?

24 En de knechten van Saul boodschappen het hem, zeggende: Zulke woorden heeft David gesproken.

25 Toen zeide Saul: Aldus zult gij lieden tot David zeggen: De koning heeft geen lust aan den bruidschap, maar aan honderd voorhuiden der Filistijnen, opdat men zich wreke aan des konings vijanden. Want Saul dacht David te vellen door de hand der Filistijnen.

26 Zijne knechten nu boodschappen David deze woorden. En die zaak was reet

in de oogen van David, dat hij des konings schoonzoon zou worden; maar de dagen waren nog niet vervuld.

27 Toen maakte zich David op, en hij en zijne mannen gingen heen, en zij sloegen onder de Filistijnen twee honderd mannen, en « David bragt hunne voorhuiden, en men leverde ze den koning volkomenlijk, opdat hij schoonzoon des konings worden zou. Toen gaf Saul hem zijne dochter Michal ter vrouw.

28 En Saul zag en merkte, dat de HEERE niet David was; en Michal, de dochter van Saul, had hem lief.

29 Toen vreesde zich Saul nog meer voor David; en Saul was David een vijand al zijne dagen.

30 Als de vorsten der Filistijnen uittoegen, zoo geschiedde het, als zij uittoegen, dat David kloek was, dan al de knechten van Saul; zoodat zijn naam zeer geacht was.

HOOFDSTUK 19.

Saul zoekt David te doodden, vs. 1. Jonathan waarschuwt David en spreekt voor hem bij Saul, 4; die met eede verklaart David niet te zullen doodden, 6. David verlaat de Filistijnen, 8. Sauls vernieuwde toeloe om hem te doodden, 9. Michal gebruikt eene list, om David aan het dreigend gevaar te onttrekken, 12. David vlucht, 18. Saul zendt boden naar Naloth, om David te vangen, die profeteren, 20; hij zendt andere boden en trekt eindelijk zelf hen, hij zelf en allen profeteren, 21.

DERHALVE sprak Saul tot zijnen zoon Jonathan en tot al zijne knechten, om David te doodden. Doch Jonathan, Sauls zoon, had groot welgevallen aan David.

2 En Jonathan verkondigde het David, zeggende: Mijn vader Saul zoekt u te doodden; nu dan, wacht u toch des morgens, en blijf in het verborgen, en versteek u.

3 Doch ik zal uitgaan, en aan de hand mijns vaders staan op het veld, waar gij zult zijn, en ik zal van u tot mijnen vader spreken, en zal zien wat het zij: dat zal ik u verkondigen.

4 Zoo sprak dan Jonathan goed van David tot zijnen vader Saul; en hij zeide tot hem: De koning zondige niet tegen zijnen knecht David, omdat hij tegen u niet gezondigd heeft, en omdat zijne daden voor u zeer goed zijn.

5 Want hij heeft zijne ziel in zijne hand gezet, en hij heeft den Filistijnen geslagen, en de HEERE heeft een groot heil aan het gausche Israël gedaan; gij hebt het gezien, en gij zijt verblijd geweest; waarom zoudt gij dan tegen onschuldig bloed zondigen, David zonder oorzaak doodende?

6 Saul nu hoorde naar de stem van Jonathan; en Saul zwoer: Zoo waarachtig als de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden!

7 En Jonathan riep David, en Jonathan gaf hem al deze woorden te kennen; en Jonathan bracht David tot Saul, en hij was voor zijn aangezicht als gisteren en eergisteren.

8 En er werd wederom krijg; en David toog uit, en streed tegen de Filistijnen, en hij sloeg hen met eenen grooten slag, en zij vloden voor zijn aangezicht.

9 « Doch de booze geest des HEEREN was over Saul, en hij zat in zijn huis, en zijne spies was in zijne hand; en David speelde op snarenspelet met de hand.

10 Saul nu zocht met de spies David aan den wand te spitten, doch hij ontweek van het aangezicht van Saul, die met de spies in den wand sloeg. Toen vlood David, en ont kwam in diezelfde nacht.

11 Maar Saul zond boden heen tot Davids huis, dat zij hem bewaarden, en dat zij hem des morgens doodden. Dit

J. v. C.
1063.

e. 2 Sam. 3. 14.

e. 1 Sam. 16. 18.

e. 1 Sam. 16. 18.
28. 10.

J. v. C.
1062.

gaf Michal, zijne huisvrouw, David te kennen, zeggende : Indien gij uwe ziel lezen nacht niet behoelt, zoo zult gij morgen gedood worden.

12 En Michal liet David door een venster neder; en hij ging heen, en vlugtte, en ontkwam.

13 En Michal nam een beeld, en zij leidde het in het bed, en zij leidde een geitenvel aan zijne hoofdpiluw, en dekte het met een kleed toe.

14 Saul nu zond boden, om David te halen. Zij dan zeide : Hij is ziek.

15 Toen zond Saul boden, om David te bezien, zeggende : Brengt hem op het bed tot mij op, dat men hem doode.

16 Als de boden kwamen, zoo ziet, er was een beeld in het bed, en er was een geitenvel aan zijne hoofdpiluw.

17 Toen zeide Saul tot Michal : Waarom hebt gij mij alzoo bedrogen, en hebt mijnen vijand laten gaan, dat hij ontkomen is? Michal nu zeide tot Saul : Hij zeide tot mij : Laat mij gaan, waarom zou ik u dooden?

18 Alzoo vlugtte David en ontkwam; en hij kwam tot Samuël te Rama, en hij gaf hem te kennen al wat Saul hem gedaan had; en hij en Samuël gingen heen, en zij bleven te Najoth.

19 En men boodschapte Saul, zeggende : Zie, David is te Najoth bij Rama.

20 Toen zond Saul boden heen, om David te halen; die zagen eene vergadering van profeten, profeterende, en Samuël staande, over hen gesteld; en de Geest Gods was over Sauls boden, en die profeteerden ook.

21 Toen men het Saul boodschapte, zoo zond hij andere boden, en die profeteerden ook; toen voer Saul voort, en zond de derde boden, en die profeteerden ook.

22 Daarna ging hij ook zelf naar Rama, en hij kwam tot den grooter waterput, die te Sechu was, en hij vraagde, en zeide : Waar is Samuël en David? Toen werd hem gezeid : Zie, zij zijn te Najoth bij Rama.

23 Toen ging hij derwaarts naar Najoth bij Rama; en deselve Geest Gods was ook op hem, en hij, al voortgaande, profeteerde, totdat hij te Najoth in Rama kwam.

24 En hij toog zelf ook zijne kleederen uit, en hij profeteerde zelf ook, voor het aangezigt van Samuël, en hij viel bloot neder dienzelven ganschen dag, en den ganschen nacht. Daarom zegt men : Is Saul ook onder de profeten?

HOOFDSTUK 20.

Klagt van David aan Jónathan, dat Saul hem dooden wilde, vs. 1; hetzoon Jónathan niet gelooven kan, 2; maar door David bevestigd wordt, 3. Afspraak tusschen Jónathan en David, om Sauls gezindheid omtrent den laatste te toetsen, 4. Jónathan verklaart zich daartoe bereid, 5. Plegtige vernieuwing van het vriendschapverbond tusschen hen beiden, 16. Zij bepalen er tekenen, waaraan David zou kunnen onderkennen, hoedanig Saul jegens hem gezind was, 18. Jónathan, Sauls doodelijken haat ontdekt hebbende, geeft het David te kennen, 24; waerop David, na een hartelijk afscheid van zijnen vriend, zijne vlugt voortzet, 41.

TOEN vlugtte David van Najoth bij Rama, en hij kwam en zeide voor het aangezigt van Jónathan : Wat heb ik gedaan, wat is mijne misdaad, en wat is mijne zonde voor het aangezigt uws vaders, dat hij mijne ziel zoekt?

2 Hij daarentegen zeide tot hem : Dat zij verre! gij zult niet sterven. Zie, mijn vader doet geene groote zaak, en geene kleine zaak, die hij voor mijn oor niet openbaart; waarom zou dan mijn vader deze zaak van mij verbergen? dat is niet.

3 Toen zwoer David verder, en zeide :

Uw vader weet zeer wel, dat ik genade in uwe oogen gevonden heb, daarom heeft hij gezeid : Dat Jónathan dit niet wete, opdat hij zich niet bekommere; en zekerlijk zoo waarachtig als de HEERE leeft, en uwe ziel leeft, er is maar als eene schrede tusschen mij en tusschen den dood!

4 Jónathan nu zeide tot David : Wat uwe ziel zegt, dat zal ik u doen.

5 En David zeide tot Jónathan : Zie, morgen is de nieuwe maan, dat ik zekerlijk met de koning zou aanzitten om te eten; zoo laat mij gaan, dat ik mij op het veld verberge tot aan den derden avond.

6 Indien uw vader mij gewisselijk mist, zoo zult gij zeggen : David heeft van mij zeer begeerd, dat hij tot zijne stad Bethlehem mogt loopen, want aldaar is een jaarlijksch offer voor het gansche geslacht.

7 Indien hij aldus zegt : Het is goed, zoo heeft uw knecht vrede; maar indien hij gansch ostoken is, zoo weet, dat het kwaad bij hem ten volle besloten is.

8 Doe dan barmhartigheid aan uwen knecht, want gij hebt uwen knecht in een verbond des HEEREN met u gebragt; maar is er eene misdaad in mij, zoo dood gij mij, waarom zoudt gij mij toch tot uwen vader brengen?

9 Toen zeide Jónathan : Dat zij verre van u! maar indien ik zekerlijk merkte, dat dit kwaad bij mijnen vader ten volle besloten ware, dat het u zou overkomen, zou ik dat u dan niet te kennen geven?

10 David nu zeide tot Jónathan : Wie zal het mij te kennen geven, indien uw vader u wat hardt antwoordt?

11 Toen zeide Jónathan tot David : Kom, laat ons toch uitgaan in het veld; en die beiden gingen uit in het veld.

12 En Jónathan zeide tot David : De HEERE, de God Israëls, indien ik mijnen vader onderzocht zal hebben omtrent dezen tijd, morgen of overmorgen, en zie, het is goed voor David, en ik dan tot u niet zende, en voor u oor openbare :

13 Alzoo doe de HEERE aan Jónathan, en alzoo doe Hij daartoe! Als mijnen vader het kwaad over u behaagt, zoo zal ik het voor u oor ontdekken, en ik zal u trekken laten, dat gij in vrede heengaat; en de HEERE zij met u, gelijk als Hij met mijnen vader geweest is.

14 En zult gij niet, indien ik dan nog leve, ja zult gij niet de weldadigheid des HEEREN aan mij doen, dat ik niet sterfe?

15 Ook zult gij uwe weldadigheid niet afsnijden van mijn huis tot in eeuwigheid; ook niet, wanneer de HEERE een' iegelijk der vijanden van David van den aardbodem dat afgesneden hebben.

16 Alzoo maakte Jónathan een verbond met het huis van David, zeggende : Dat het de HEERE eische van de hand der vijanden Davids!

17 En Jónathan voer voort, met David te doen zweren, omdat hij hem liefhad : want hij had hem lief met de liefde zijner ziel.

18 Daarna zeide Jónathan tot hem : Morgen is de nieuwe maan; dan zal men u missen, want uwe zitplaats zal ledig gevonden worden.

19 En als gij de drie dagen zult uitgebleven zijn, kom haastig af, en ga tot die plaats, waar gij u verborgen hadt den dage dezer handeling; en blijf bij den steen Ezel.

20 Zoo zal ik drie pijlen ter zijde schieten, alsof ik naar een teeken schoot.

21 En zie, ik zal den jongen zenden, zeggende : Ga heen, zoek de pijlen; indien ik uitdrukkelijk tot den jongen zeg : Zie, de pijlen zijn van u af en herwaarts, neem hem; en kom ij, want er is vrede

J. v. C.
1062.

= 18 cm. 18 J.

J. v. C.
1062.

voor u, en er is geen ding, zoo waarlijk de HEERE leeft!

22 Maar indien ik tot den jongen alzoo zeg: Zie, de pijlen zijn van u af en verder; ga heen, want de HEERE heeft u laten gaan.

23 En aangaande de zaak, waarvan ik en gij gesproken hebben, zie, de HEERE zij tusschen mij en tusschen u, tot in eeuwigheid!

24 David nu verborgde zich in het veld; en als het nieuwe maan was, zat de koning bij de spijze, om te eten.

25 Toen zich de koning gezet had op zijne zitplaats, op ditmaal gelijk de andere maal, aan de stede bij den wand, zoo stond Jónathan op, en Abner zat aan Sauls zijde, en Davids plaats werd ledig gevonden.

26 En Saul sprak te dien dage niets, want hij zeide: Hem is wat voorgevallen, dat hij niet rein is; voorzeker hij is niet rein.

27 Het geschiedde nu des anderen dags den tweeden der nieuwe maan, als Davids plaats ledig gevonden werd, zoo zeide Saul tot zijnen zoon Jónathan: Waarom is de zoon van Isai noch gisteren noch heden tot de spijze gekomen?

28 En Jónathan antwoordde Saul: David begeerde van mij ernstelijk naar Beth-lehem te mogen gaan.

29 En hij zeide: Laat mij toch gaan, want ons geslacht heeft een offer in de stad, en mijn broeder heeft het mij zelfs geboden: heb ik nu genade in uwe oogen gevonden, laat mij toch ontslagen zijn, dat ik mijne broeders zie; hierom is hij aan des konings tafel niet gekomen.

30 Toen ontstak de toorn van Saul tegen Jónathan, en hij zeide tot hem: Gij zoudt der verkeerde in wederspanningheid! weet ik het niet, dat gij den zoon van Isai verkoren hebt tot uwe schande, en tot schande van de naaktheid uwer moeder?

31 Want al de dagen, die de zoon van Isai op den aardbodem leven zal, zoo zult gij noch uw koninkrijk bevestigd worden: nu dan, schik heen, en haal hem tot mij, want hij is een kind des doods.

32 Toen antwoordde Jónathan Saul, zijnen vader, en zeide tot hem: Waarom zal hij gedood worden? wat heeft hij gedaan?

33 Toen schoot Saul de spies op hem, om hem te slaan. Alzoo merkte Jónathan, dat dit ten volle bij zijnen vader besloten was, David te dooden.

34 Daarom stond Jónathan van de tafel op in hitte van des toorns; en hij at op den tweeden dag der nieuwe maan geen brood, want hij was bekommerd om David, omdat zijn vader hem gesmaad had.

35 En het geschiedde des morgens, dat Jónathan in het veld ging, op den tijd, die David bestemd was; en er was een kleine jongen bij hem.

36 En hij zeide tot zijnen jongen: Loop, zoek nu de pijlen, die ik schieten zal. De jongen liep heen, en hij schoot eenen pijl, dien hij deed over hem vliegen.

37 Toen de jongen tot aan de plaats des pijls, dien Jónathan geschoten had, gekomen was, zoo riep Jónathan den jongen na, en zeide: Is niet de pijl van u af en verder?

38 Wederom riep Jónathan den jongen na: Haast u, speed u, sta niet stil! De jongen van Jónathan nu raapte den pijl op, en hij kwam tot zijnen heer.

39 Doch de jongen wist er niets van; Jónathan en David alleen wisten van de zaak.

40 Toen gaf Jónathan zijn gereedschap aan den jongen, dien hij had; en hij zeide tot hem: Ga heen, breng het in de stad.

41 Als de jongen heenging, zoo stond David op van de zuidzijde, en hij viel op

zijn aangezicht ter aarde, en hij boog zich driemaal; en zij kustten elkander, en weenden met elkander, totdat het David gansch veel maakte.

42 Toen zeide Jónathan tot David: Ga in vrede! betgeen zij beiden in den naam des HEEREN gezworen hebben, zeggende: De HEERE zij tusschen mij en tusschen u, en tusschen mijn zaad en tusschen uw zaad, zij tot in eeuwigheid!

43 Daarna stond hij op, en ging heen; en Jónathan kwam in de stad.

HOOFDSTUK 21.

David komt op zijne vlucht bij Achimélech, vs. 1. Hij houdt zich als of hij eene geheime zaak voor den koning moest verrigten, 2. Op zijne vraag om spijze geeft de priester hem de toonbrooden, 3. Dit ziet Daëg, 7. David ontvangt, op zijn verzoek om wapenen, het zwaard van Goliath, 8. Hij begreift zich naar Gath, 10. Hij is den vorsten van Achis niet welkom, 11. David, in groote vrees, verandert zijn gelaat en houdt zich onzinnig, 13. Achis neemt het kwalijk, dat men zulk een mensch tot hem gebragt had, 14.

TOEN kwam David te Nob, tot den priester Achimélech; en Achimélech kwam bevende David te ontmoet, en hij zeide tot hem: Waarom zijt gij alleen, en geen man met u?

2 En David zeide tot den priester Achimélech: De koning heeft mij eene zaak bevolen en zeide tot mij: Laat niemand iets van de zaak weten, om dewelke ik u gezonden heb, en die ik u geboden heb; den jongelingen nu heb ik de plaats van zulk eenen te kennen gegeven.

3 En nu wat is er onder uwe hand? geef mij vijf brooden in mijne hand, of wat er gevonden wordt.

4 En de priester antwoordde David, en zeide: Er is geen gemeen brood onder mijne hand; maar er is heilig brood, wanneer zich de jongelingen slechts van de vrouwen onthouden hebben.

5 David nu antwoordde den priester, en zeide tot hem: Ja trouwens, de vrouwen zijn ons onthouden geweest gisteren en eergisteren, toen ik uitging, en de vaten der jongelingen zijn heilig; en het is eenigerwijze gemeen brood, te meer dewijl heden onder in de vaten zal geheiligd worden.

6 Toen gaf de priester hem dat heilige brood, dewijl er geen brood was dan de toonbrooden, die van voor het aangezicht des HEEREN weggenomen waren, dat men er warm brood leidde, ten dage als dat weggenomen werd.

7 Daar was nu een man van de knechten van Saul, te dienzelven dage opgehouden voor het aangezicht des HEEREN, en zijn naam was Doëg, een Edomiet, de magtigste onder de herderren, die Saul had.

8 En David zeide tot Achimélech: Is hier onder uwe hand geen spies of zwaard? want ik heb noch mijn zwaard noch ook mijne wapenen in mijne hand genomen, dewijl de zaak des konings haastig was.

9 Toen zeide de priester: Het zwaard van Goliath, den Filistijn, denwelken gij sloegt in het eikendal, zie, dat is hier, geworden in een kleed, achter den efod: indien gij u dat nemen wilt, zoo neem het, want hier is geen ander dan dat. David nu zeide: Er is zijns gelijke niet, geef het mij.

10 En David maakte zich op, en vlugte te dien dage van het aangezicht van Saul; en hij kwam tot Achis, den koning van Gath.

11 Doch de knechten van Achis zeiden tot hem: Is deze niet David, de koning des lands? zong men niet van dezen in de reijen, zeggende: ^a Saul heeft zijne duizenden verslagen, maar David zijne tien duizenden?

J. v. C.
1062.a Mat. 12:9
Mark. 2:28
Luk. 6:5

b 1 Sam. 18:7.

J. v. C.
1062.J. v. C.
1062.

12 En David leidde deze woorden in zijn hart; en hij was zeer bevreesd van het aangezicht van Achis, den koning van Gath.

13 Daarom veranderde hij zijn gelaat voor hunne oogen, en hij maakte zich zeiven gek onder hunne handen; en hij bekrabbelde de deuren der poort, en hij liet zijne zeever in zijnen baard afloopen.

14 Toen zeide Achis tot zijne knechten: Ziet, gij ziet, dat de man razende is, waarom hebt gij hem tot mij gebragt?

15 Heb ik razenden gebrek, dat gij dezen gebragt hebt, om voor mij te razen? zal deze in mijn huis komen?

HOOFDSTUK 22.

David verbergt zich in de spelonk Adullam; daar verzamelen zich 300 mannen, veldrukten heden, en zijne bloedverwanten bij hem, vs. 1. Verblif van David en de zijnen in het land van Moab, 3. David trekt op Gods bevel naar Juda, 5. Saul hitst zijne manschappen tegen David op, 6. Doeg verhaalt Saul hetgeen hij bij Achimelech gezien had, 9. Saul ontbiedt Achimelech en zijn geslacht, 11. Afgrijpselijke priestermoord door Saul bevolen en door Doeg volvoerd, 16. Abjathar ontkomt en berigt aan David het gebeurde, die hem van zijne bescherming verzekert, 20.

TOEN ging David van daar, en ontkwam in de spelonk van Adullam. En zijne broeders hoorden het, en het gansche huis zijns vaders, en kwamen derwaarts tot hem af.

2 En tot hem vergaderde alle man, die bennauwd was, en alle man, die eenen schuldseker had, en alle man, wiens ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd tot overste over hen; zoodat bij hem waren omtrent vier honderd mannen.

3 En David ging van daar naar Mizpe der Moabitien; en hij zeide tot den koning der Moabitien: Laat toch mijn vader en mijne moeder bij ulieden uitgaan, tot dat ik weet, wat God mij doen zal.

4 En hij bragt hen voor het aangezicht van den koning der Moabitien; en zij bleven bij hem al de dagen, die David in de vesting was.

5 Doch de profeet Gad zeide tot David: Blijf in de vesting niet, ga heen, en ga in het land van Juda. Toen ging David heen, en hij kwam in het woud Chereth.

6 En Saul hoorde, dat David bekend geworden was, en de mannen, die bij hem waren. Saul nu zat op eenen heuvel onder het geboomte te Rama, en hij had zijne spies in zijne hand, en al zijne knechten stonden bij hem.

7 Toen zeide Saul tot zijne knechten, die bij hem stonden: Hooft toch, gij zonen van Jemini! zal ook de zoon van Isai u altagader akkers en wijnbergen geven? zal hij u allen tot oversten van duizenden, en oversten van honderden stellen?

8 Dat gij u allen tegen mij verbonden hebt, en niemand voor mijn oor openbaart, dat mijn zoon een verbond gemaakt heeft met den zoon van Isai; en niemand is onder ulieden, dien het wec doet van mijnen twēge, en die het voor mijn oor openbaart: want mijn zoon heeft mijnen knecht tegen mij opgewekt tot eenen lagenlegger, gelijk het te dezen dage is.

9 Toen antwoordde Doeg, de Edomiet, die bij de knechten van Saul stond, en zeide: Ik zag den zoon van Isai, komende te Nob, tot Achimelech, den zoon van Ahitub;

10 Die den HEERE voor hem vraagde, en gaf hem teerkost; hij gaf hem ook het zwaard van Goliath, den Filistijn.

11 Toen zond de koning heen, om den priester Achimelech, den zoon van Ahitub, te roepen, en zijns vaders gansche huis, de priesters, die te Nob waren; en zij kwamen allen tot den koning.

12 En Saul zeide: Hoor nu, gij zoon van Ahitub! En hij zeide: Zie, hier ben ik, mijn heer!

13 Toen zeide Saul tot hem: Waarom hebt gijlieden samen u tegen mij verbonden, gij en de zoon van Isai,mits dat gij hem gegeven hebt brood en het zwaard, en God voor hem gevraagd, dat hij zou opstaan tegen mij tot eenen lagenlegger, gelijk het te dezen dage is?

14 En Achimelech antwoordde den koning en zeide: Wie is toch onder al uwe knechten getrouw als David, en des konings schoonzoon, en voortgaande in uwe gehoorzaamheid, en is eerlijk in uw huis?

15 Heb ik heden begonnen God voor hem te vragen? Dat zij verre van mij! de koning legge op zijnen knecht geen ding, noch op het gansche huis mijns vaders: want uw knecht heeft van al deze dingen niet geweten, klein noch groot.

16 Doch de koning zeide: Achimelech! gij moet den dood sterven, gij en het gansche huis uws vaders.

17 En de koning zeide tot de trawanten, die bij hem stonden: Wendt u, en doodt de priesters des HEEREN, en doodt hunne hand ook met David is, en omdat zij geweten hebben, dat hij vlugtte, en hebben het voor mijne ooren niet geopenbaard. Doch de knechten des konings wilden hunne hand niet uitsteken, om op de priesters des HEEREN aan te vallen.

18 Toen zeide de koning tot Doeg: Wendt gij u, en val aan op de priesters. Toen wendde zich Doeg, de Edomiet, en hij viel aan op de priesters, en doodde te dien dage vijf en tachtig mannen, die den linnen lijfrok droegen.

19 Hij sloeg ook Nob, de stad dezer priesteren, met de scherpte des zwaards, van den man tot de vrouw, van de kinderen tot de zogelingen, zelfs de ossen en ezels, en de schapen sloeg hij met de scherpte des zwaards.

20 Doch een der zonen van Achimelech, den zoon van Ahitub, ontkwam, wiens naam was Abjathar: die vlugtte David na.

21 En Abjathar boodschapte het David, dat Saul de priesters des HEEREN gedood had.

22 Toen zeide David tot Abjathar: Ik wist wel te dien dage, toen Doeg, de Edomiet, daar was, dat hij het voorzeeker Saul zou te kennen geven; ik heb oorzaak gegeven tegen al de zielen van uws vaders huis.

23 Blijf bij mij, vrees niet: want wie mijne ziel zoeken zal, die zal uwe ziel zoeken; maar gij zult niet met mij in bewaaring zijn.

HOOFDSTUK 23.

David na herhaalde raadpleging des Heeren, verlaat de Filistijnen bij Kebla, vs. 1. Saul beleeget Kebla, 7. David door den priester God vragende, of hij zich op de trouw der Keblaiten verlaten kon en het teenzelend verstaande, vlugt met de zijnen uit Kebla, zwerft in de woestijn Zif rond, 9. Waar Jonathan David bezoekt, 16. De Zifieten verdragen het verblijf van David aan Saul, die terstond tegen David optrekt; doch door eenen inval der Filistijnen in Juda van zijn voornemen, om David in zijne magt te krijgen, moet afzien, 19.

EN men boodschapte David, zeggende: Zie, de Filistijnen strijden tegen Kebla, en zij berooven de schuren.

2 En David vraagde den HEERE, zeggende: Zal ik heengaan en deze Filistijnen slaan? En de HEERE zeide tot David: Ga heen, en gij zult de Filistijnen slaan en Kebla verlossen.

3 Doch de mannen Davids zeiden tot hem: Zie, wij vrezen hier in Juda; hoe veel te meer, als wij naar Kebla tegen der Filistijnen slagorden gaan zullen!

J. v. C.
1062.J. v. C.
1061.

4 Toen vroegde David den HEERE nog verder; en de HEERE antwoordde hem en zeide: Maak u op, trek af naar Kehila, want Ik geef de Filistijnen in uwe hand.

5 Alzoo toog David en zijne mannen naar Kehila, en hij streed tegen de Filistijnen, en dreef hun vee weg, en hij sloeg onder hen eenen grooten slag; alzoo veroste David de inwoners van Kehila.

6 En het geschiedde, » toen Abjathar, de zoon van Achimelech, tot David lugte naar Kehila, dat hij afkwam met ten eend in zijne hand.

7 Als aan Saul te kennen gegeven werd, dat David te Kehila gekomen was, zoo zeide Saul: God heeft hem in mijne hand overgegeven, want hij is besloten, komende in eene stad met poorten en grendelen.

8 Toen liet Saul al het volk ten strijde roepen, dat zij aftogen naar Kehila, om David en zijne mannen te belegeren.

9 Als nu David verstond, dat Saul dit kwaad tegen hem heimelijk voorhad, zeide hij tot den priester Abjathar: Breng den eend herwaarts.

10 En David zeide: HEERE, God van Israël! uw knecht heeft zekerlijk gehoord, dat Saul zoekt naar Kehila te komen, en de stad te verdooven om mijnentwil.

11 Zullen mij ook de burgers van Kehila in zijne hand overgeven? Zal Saul afkomen, gelijk als uw knecht gehoord heeft! o HEERE, God van Israël! geef het toch uwen knecht te kennen! De HEERE nu zeide: Hij zal afkomen.

12 Daarna zeide David: Zouden de burgers van Kehila mij en mijne mannen overgeven in de hand van Saul? En de HEERE zeide: Zij zouden u overgeven.

13 Toen maakte zich David en zijne mannen op, ontrent zes honderd man, en zij gingen uit Kehila, en zij gingen heen, waar zij konden gaan. Toen aan Saul geboodschap werd, dat David uit Kehila ontkomen was, zoo hield hij op uit te trekken.

14 David nu bleef in de woestijn in de vestingen, en hij bleef op den berg in de woestijn Zif; en Saul zocht hem alle dagen, doch God gaf hem niet over in zijne hand.

15 Als David zag, dat Saul uitgetogen was, om zijne ziel te zoeken, zoo was David in de woestijn Zif in een woud.

16 Toen maakte zich Jónathan, de zoon van Saul, op, en hij ging tot David in het woud; en hij versterkte zijne hand in God.

17 En hij zeide tot hem: Vrees niet, want de hand van Saul, mijnen vader, zal u niet vinden, maar gij zult koning worden over Israël, en ik zal de tweede bij u zijn; ook weet mijn vader Saul zulks wel.

18 En die beiden maakten een verbond voor het aangezicht des HEEREN; en David bleef in het woud, maar Jónathan ging naar zijn huis.

19 Toen togen de Zifieten op tot Saul naar Gibeon, zeggende: Heeft zich niet David bij ons verborgen in de vestingen in het woud, op den heuvel van Machila, die aan de rechterhand der wildernis is?

20 Nu dan, o koning! kom spoedig af naar al de begeerte uwer ziel; en het komt ons toe hem over te geven in de hand des konings.

21 Toen zeide Saul: Gezegend zijt gijlieden den HEERE, dat gij u over mij ontfermd hebt!

22 Gaat toch heen, en bereidt de zaak nog meer, dat gij weet en beziet zijne plaats, waar zijn gang is, wie hem daar gezien heeft: want hij heeft tot mij gezegd, dat hij zeer listiglijk pleegt te handelen.

23 Daarom ziet toe, en verneemt naar

alle schuilplaatsen, in dewelke hij schuilt; komt dan weder tot mij met vast bescheid, zoo zal ik met ulieden gaan; en het zal geschieden, zoo hij in het land is, zoo zal ik hem naspeuren onder alle duizenden van Juda.

24 Toen maakten zij zich op, en zij gingen naar Zif voor het aangezicht van Saul. Daar nu en zijne mannen waren in de woestijn van Maon, in het vlakke veld, aan de rechterhand der wildernis.

25 Saul en zijne mannen gingen ook om te zoeken. Dat werd David geboodschap, die van dien rotssteen afgegaan was, en bleef in de woestijn van Maon. Toen Saul dat hoorde, jaagde hij David na in de woestijn van Maon.

26 En Saul ging aan deze zijde des bergs, en David en zijne mannen aan gene zijde des bergs. Het geschiedde nu, dat zich David haastte, om te ontgaan van het aangezicht van Saul; en Saul en zijne mannen omsingelden David en zijne mannen, om die te grijpen.

27 Doch daar kwam een bood te Saul, zeggende: Haast u, en kom, want de Filistijnen zijn in het land gevallen.

28 Toen keerde zich Saul van David na te jagen, en hij toog den Filistijnen te gemoet: Daarom noemde men die plaats Sela Machlekóth.

HOOFDSTUK 21.

David's schuilplaats te Engédi aan Saul ontdekt, vs. 1. Saul stelt zijn leger weder tegen hem, 3; en komt in de spelonk, waarin David met zijn volk verscholen lag. David slaat zijne hand niet aan Sauls leven, maar snijdt een slijp van zijnen mantel, 4; en bewijst alzoo aan Saul zijne onschuld, 5. Saul bekent zijne onrechtvaardigheid, 17; en neemt eenen eed van David, 22.

EN David toog van daar op, en hij bleef in de vestingen van Engédi.

2 En het geschiedde, nadat Saul wedergekeerd was van achter de Filistijnen, zoo gaf men hem te kennen, zeggende: Zie, David is in de woestijn van Engédi.

3 Toen nam Saul drie duizend uitgelezene mannen uit gansch Israël, en hij toog heen, om David en zijne mannen te zoeken boven op de rotssteenen der steenbokken.

4 En hij kwam tot de schaapakoijen aan den weg, waar een spelonk was; en Saul ging daarin, om zijne voeten te dekken. David nu en zijne mannen zaten aan de zijden der spelonk.

5 Toen zeiden de mannen van David tot hem: Zie den dag, in welken de HEERE tot u zegt: Zie, Ik geef uwen vijand in uwe hand, en gij zult hem doen, gelijk als het goed zal zijn in uwe oogen. En David stond op, en sneed stillerjes een slijp van Sauls mantel.

6 Doch het geschiedde daarna, dat Davids hart hem sloeg, omdat hij de slijp van Saul afgesneden had.

7 En hij zeide tot zijne mannen: Dat late de HEERE ver van mij zijn, dat ik die zaak doen zou aan mijnen heer, den gezalfde des HEEREN, dat ik mijne hand tegen hem uitsteken zou: want hij is de gezalfde des HEEREN!

8 En David scheide zijne mannen met woorden, en liet hen niet toe, dat zij opstonden tegen Saul. En Saul maakte zich op uit de spelonk, en ging op den weg.

9 Daarna maakte zich David ook op, en ging uit de spelonk, en hij riep Saul achterna, zeggende: Mijn heer koning! Toen zag Saul achter zich om, en David boog zich met het aangezicht ter aarde en neigde zich.

10 En David zeide tot Saul: Waarom hoort gij de woorden der menschen, zeggende: Zie, David zoekt uw kwaad?

11 Zie, te dezen dage hebben uwe oogen gezien, dat de HEERE u heden in mijne

J. v. C.
1061.

hand gegeven heeft in deze spelonk, en men zeide, dat ik u dooden zou; doch *mine hand* verschoonde u, want ik zeide: Ik zal mijne hand niet uitsteken tegen mijnen heer, want hij is de gezalfde des HEEREN.

12 Zie toch, mijn vader! ja zie de slip uws mantels in mijne hand: want als ik de slip uws mantels afgesneden heb, zoo heb ik u niet gedood; beken en zie, dat er in mijne hand geen kwaad, noch overtreding is, en ik tegeu u niet gezondigd heb; nogtans jaagt gij mijne ziel, dat gij ze wegnemet.

13 De HEERE zal rigten tusschen mij en tusschen u, en de HEERE zal mij wreken aan u; maar mijne hand zal niet tegen u zijn.

14 Gelijk als het spreekwoord der ouden zegt: Van de goddeloozen komt goddeloosheid voort; maar mijne hand zal niet tegen u zijn.

15 Naar wien is de koning van Israël uitgegaan? wien jaagt gij na? naar eenen looden hond! naar eene eenige vloot!

16 Doch de HEERE zal zijn tot Regter, en rigten tusschen mij en tusschen u, en sien daarin, en twisten mijnen twist, en rigten mij van uwe hand.

17 En het geschiedde, toen David geëindigd had al deze woorden tot Saul te spreken, zoo zeide Saul: Is dit uwe stem, mijn zoon David? Toen hief Saul zijne stem op en weende.

18 En hij zeide tot David: Gij zijt rechtvaardiger dan ik: want gij hebt mij goed vergolden, en ik heb u kwaad vergolden.

19 En gij hebt mij heden aangewezen, dat gij mij goed gedaan hebt: want de HEERE had mij in uwe hand besloten, en gij hebt mij niet gedood.

20 Zoo wanneer iemand zijnen vijand gevonden heeft, zal hij hem op eenen goeten weg laten gaan? De HEERE nu vergelde u het goede, voor dezen dag, dien gij mij heden gemaakt hebt.

21 En nu, zie, ik weet, dat gij voorzeker koning worden zult, en dat het koninkrijk van Israël in uwe hand bestaan zal.

22 Zoo zweer mij dan nu bij den HEERE: Zoo gij mijn zaad na mij zult uitroeien, en mijnen naam zult uitdelgen van mijns vaders huis!

23 Toen zweer David aan Saul; en Saul zing in zijn huis, maar David en zijne mannen gingen op in de vesting.

HOOFDSTUK 25.

Dood van Samuël. David in de woestijn van Paran, vs. 1. Karakter van Nabal en Abigail, 2. David laat Nabal beleefdelijk verzoeken, om een geschenken voor zijn leger, 4. De onhoudbare weigering van Nabal veroorzaakt David tot toorn, 6. Doet hem de verdelging van Nabal en zijn huis wraken, 13, 21, 22. Abigail, van Davids voornemen onderricht, beproeft het gevaar af te wenden, 14. Zij gaat David met geschenken te gemoet en hare redenen doen zijn granschap bedaren, 23. Nabal sterft, 36. Abigail en Ahinóm worden Davids vrouwen, 39.

En Samuël stierf; en gansch Israël vergaderde zich, en zij bedreven rouw over hem, en begraven hem in zijn huis te Rama. En David maakte zich op, en toog af naar de woestijn Paran.

2 En er was een man te Maon, en zijn bedrijf was te Karmel; en die man was zeer groot, en hij had drie duizend schapen, en duizend geiten; en hij was in het scherren zijner schapen te Karmel.

3 En de naam des mans was Nabal, en de naam zijner huisvrouw Abigail; en de vrouw was goed van verstand, en schoon van gedaante; maar de man was hard en boos van deden, en hij was een Kalebiet.

4 Als David hoorde in de woestijn, dat Nabal zijne schapen schoor,

5 Zoo zond David tien jongelingen; en David zeide tot de jongelingen: Gaat op naar Karmel, en als gij tot Nabal komt, zoo zult gij hem in mijnen naam naar den welstand vragen;

6 En zult alzo zeggen tot dien welvarende: Vrede zij u, en uwen huize zij vrede, en alles, wat gij hebt, zij vrede!

7 En nu, ik heb gehoord, dat gij scheerders hebt; nu, de herders, die gij hebt, zijn bij ons geweest, wij hebben hun geene smaadheid aangedaan, en zij hebben ook niets gemist al de dagen, die zij te Karmel geweest zijn.

8 Vraag het uwen jongelingen, en zij zullen het u te kennen geven. Laan dan deze jongelingen genade vinden in uwe oogen, want wij zijn op eenen goeden dag gekomen; geef toch uwen knechten, en uwen zoon David, hetgeen uwe hand vinden zal.

9 Toen de jongelingen van David gekomen waren, en in Davids naam naar al die woorden tot Nabal gesproken hadden, zoo hielden zij stil.

10 En Nabal antwoordde den knechten van David, en zeide: Wie is David, en wie is de zoon van Isai? Er zijn heden vele knechten, die zich afscheuren, elk van zijnen heer.

11 Zou ik dan mijn brood, en mijn water, en mijn geslagt vleesch nemen, dat ik voor mijne scheerders geslagt heb, en zou ik het den mannen geven, die ik niet weet, van waar zij zijn?

12 Toen keerden zich de jongelingen van David naar hunnen weg; en zij keerden weder, en kwamen, en boodschapten hem achtervolgens al deze woorden.

13 David dan zeide tot zijne mannen: Een iegelijk gorde zijn zwaard aan. Toen gordde een iegelijk zijn zwaard aan, en David gordde ook zijn zwaard aan; en zij togen op aciter David, ontrent vier honderd man, en daar bleven er twee honderd bij het gereedschap.

14 Doch een jongeling uit de jongelingen boodschapte het aan Abigail, de huisvrouw van Nabal, zeggende: Zie, David heeft boden gezonden uit de woestijn, om onzen heer te zegenen, maar hij is tegen hen uitgevaren.

15 Nogtans zijn zij ons zeer goede mannen geweest; en wij hebben geene smaadheid geleden, en wij hebben niets gemist al de dagen, die wij met hen verkeerd hebben, toen wij op het veld waren.

16 Zij zijn een muur om ons geweest, zoo bij nacht als bij dag, al de dagen, die wij bij hen geweest zijn, weidende de schapen.

17 Weet dan nu, en zie, wat gij doen zult, want het kwaad is ten volle over onzen heer besloten, en over zijn gansche huis; en hij is een zoon Belials, dat men hem niet mag aanspreken.

18 Toen haastte zich Abigail, en nam twee honderd broden, en twee iederzakken wijs, en vijf toebereide schapen, en vijf maten geroost koren, en honderd stukken rozijnen, en twee honderd klompen vijgen, en leide die op ezelen.

19 En zij zeide tot hare jongelingen: Trekt heen voor mijn aangezicht, ziet, ik kom achter ulieden: doch baren man Nabal gaf zij het niet te kennen.

20 Het geschiedde nu, toen zij op den ezel reed, en dat zij afkwam in het verborgene des berge, en ziet, David en zijne mannen kwamen af haar te gemoet, en zij ontmoette hen.

21 David nu had gezegd: Trouwens ik heb te vergeefs bewaard al wat deze in de woestijn heeft, alsoo dat er niets van alles, wat hij heeft, gemist is; en hij heeft mij kwaad voor goed vergolden.

22 Zoo doe God aan de vijanden van David, en zoo doe Hij daartoe, indien ik

J. v. C.
1060.

J. v. C.
1065.J. v. C.
1066.

van allen, die hij heeft, tot morgen overig late, die aan den wand pist!

23 Toen nu Abigail David zag, zoo haastte zij zich, en kwam van den etel af; en zij viel voor het aangezicht van David op haar aangezicht, en zij boog zich ter aarde.

24 En zij viel aan zijne voeten en zeide: Och mijn heer! mijne zij de misdaad, en laat toch uwe dienstmaagd voor uwe ooren spreken, en hoor de woorden uwer dienstmaagd.

25 Mijn heer stelle toch zijn hart niet aan dezen Belials man, aan Nabal: want, gelijk zijn naam is, alzoo is hij, zijn naam is Nabal, en dwaasheid is bij hem; en ik, uwe dienstmaagd, heb de jongelingen van mijnen heer niet gezien, die gij gezonden hebt.

26 En nu, mijn heer! zoo waarachtig als de HEERE leeft, en uwe ziel leeft: het is de HEERE, die u verhinderd heeft van te komen met bloedstorting, dat uwe hand u zou verlossen; en nu, dat als Nabal worden uwe vijanden, en die tegen mijnen heer kwaad zoeken!

27 En nu, dit is de zegen, dien uwe dienstmaagd mijnen heere toegebracht heeft, dat hij gegeven worde den jongelingen, die mijns heeren voetstappen navandelen.

28 Vergeef toch aan uwe dienstmaagd de overtreding, want de HEERE zal zekerlijk mijnen heere een bestendig huis maken, dewijl mijn heer de oorlogen des HEEREN oorlooft, en geen kwaad bij u gevonden is van uwe dagen af.

29 Wanneer een mensch opstaan zal, om u te vervolgen, en om uwe ziel te zoeken, zoo zal de ziel mijns heeren ingebonden zijn in het bundeltje der levenden bij den HEERE, uwen God; maar de ziel uwer vijanden zal hij slingeren uit het midden van de heiligheid des slingers.

30 En het zal geschieden, als de HEERE mijnen heere naar al het goede doen zal, dat hij over u gesproken heeft, en hij u gebiedt zal, een voorganger te zijn over Israël!

31 Zoo zal dit u, mijnen heere, niet zijn tot wankeling, noch aanstoot des harten, te weten, dat gij bloed zonder oorzaak zoudt vergoten hebben, en dat mijn heer zich zelven zou verlost hebben; en als de HEERE mijnen heere wridden zal, zoo zult gij uwer dienstmaagd gedenken.

32 Toen zeide David tot Abigail: Gezegd zij de HEERE, de God Israëls, die u te dezen dage mij te gemoet gezonden heeft!

33 En gezegend zij uw raad, en gezegend zijt gij, dat gij mij te dezen dage gewerd hebt, van te komen met bloedstorting, dat mijne hand mij verlost zou hebben!

34 Want voorzeker het is zoo waarachtig als de HEERE, de God Israëls, leeft, die mij verhinderd heeft, van u kwaad te doen, dat, ten ware dat gij u gehaast hadt, en mij te gemoet gekomen waart, zoo ware van Nabal niemand, die aan den wand pist, overig gebleven tot het morgenlicht!

35 Toen nam David uit hare hand, wat zij hem gebragt had; en hij zeide tot haar: Trek met vrede op naar uw huis; zie, ik heb naar uw stem gehoord, en heb uw aangezicht aangenomen.

36 Toen nu Abigail tot Nabal kwam, ziet, zoo had hij eenen maaltijd in zijn huis, als eens konings maaltijd, en het hart van Nabal was vrolijk op denzelfden, en hij was zeer dronken; daarom gaf zij hem niet een woord, klein noch groot, te kennen, tot aan het morgenlicht.

37 Het geschiedde nu in den morgen,

toen de wijn van Nabal gegaan was, zoo gaf hem zijne huisvrouw de woorden te kennen. Toen bestierf zijn hart in het binnenste van hem, en hij werd als een steen.

38 En het geschiedde omtrent ze tien dagen, zoo sloeg de HEERE Nabal, dat hij stierf.

39 Toen David hoorde, dat Nabal dood was, zoo zeide hij: Gezegend zij de HEERE, die den twist mijner smaadheid getwist heeft van de hand van Nabal, en heeft zijnen knecht onthouden van het kwade, en dat de HEERE het kwaad van Nabal op zijn hoofd heeft doen wederkeeren! En David zond heen, en liet met Abigail spreken, dat hij ze zich ter vrouwe nam.

40 Als nu de knechten van David tot Abigail gekomen waren te Karmel, zoo spraken zij tot haar, zeggende: David heeft ons tot u gezonden, dat hij zich u ter vrouwe neme.

41 Toen stond zij op, en neigde zich met het aangezicht ter aarde, en zij zeide: Ziet, uwe dienstmaagd zij tot een dienaar, om de voeten der knechten mijns heeren te waschen.

42 Abigail nu haastte, en maakte zich op, en zij reed op eenen ezel, met hare vijf jonge maagden, die hare voetstappen nawandelden; zij dan volgde de boden van David na, en zij werd hem ter huisvrouw.

43 Ook nam David Abinóam van Jizreel; alzoo waren ook die beiden hem tot vrouwen.

44 Want Saul had eenen dochter Michal, de huisvrouw van David, gegeven aan Palti, den zoon van Laïs, die van Gallim was.

HOOFDSTUK 26.

Saul, door de Zifeten van Davids verblift verwittigd, keert op nieuw het zwaard tegen David, vs. 1. David vermeent dit, en verspielt Sauls legerplaats; hij neemt alleen zijne spies en waterflesch, doch laat niet toe, dat Saul enig loed geschiedde, 4. Hij versagt Abner, dat hij zijnen koning niet beter bewaakt, 14. Veruunt Saul, 18; die zijne schuld en Davids onschuld bejagt, 21. Zij scheiden in vriendschap, 25.

DE Zifeten nu kwamen tot Saul te Gibeon, zeggende: Houdt zich David niet verborgen op den heuvel van Hachila, voor aan de wildernis?

2 Toen maakte zich Saul op, en toog at naar de woestijn Zif, en met hem drie duizend man, uitgelezen van Israël, om David te zoeken in de woestijn Zif.

3 En Saul legerde zich op den heuvel van Hachila, die voor aan de wildernis aan den weg; maar David bleef in de woestijn, en zag, dat Saul achter hem kwam naar de woestijn.

4 Want David had verspieters gezonden, en hij vernam, dat Saul voorzeeker kwam.

5 En David maakte zich op, en kwam aan de plaats, waar Saul zich gelegerd had, en David bezag de plaats, waar Saul lag, met Abner, den zoon van Ner, zijnen krijgsoverste. En Saul lag in den wagenburg, en het volk was rondom hem gelegerd.

6 Toen antwoorde David, en sprak tot Achimelech, den Hethiet, en tot Abisai, den zoon van Zeruja, den broeder van Joab, zeggende: Wie zal met mij tot Saul in het leger afgaan? Toen zeide Abisai: Ik zal met u afgaan.

7 Alzoo kwamen David en Abisai tot het volk des nachts; en ziet, Saul lag te slapen in den wagenburg, en zijne spies stak in de aarde aan zijn hoofdende, en Abner, en het volk lag rondom hem.

8 Toen zeide Abisai tot David: God heeft heden uwen vijand in uwe hand

I 2 Sam. 3 13.

J. v. C.
1669.J. v. C.
1669.

besloten; laat mij toch hem nu met de spies op eenmaal ter aarde slaan, en ik zal het hem niet ten tweede maal doen.

9 David daarentegen zeide tot Abisai: Verderf hem niet; want wie heeft zijne aandeel aan den gezalfde des HEEREN gelegd, en is onschuldig gebleven?

10 Verder zeide David: Zoo *waarsachtig als de HEERE leeft!* maar de HEERE zal hem slaan, of zijn dag zal komen, dat hij zal sterven, of hij zal in eenen strijd trekken, dat hij omkome.

11 De HEERE late het verre van mij zijn, dat ik mijne hand legge aan den gezalfde des HEEREN! zoo neem toch nu de spies, die aan zijn hoofdeinde is, en de waterflesch, en laat ons gaan.

12 Zoo nam David de spies en de waterflesch van Sauls hoofdeinde, en zij gingen heen; en er was niemand, die het zag, en niemand, die het merkte, ook niemand, die ontwaakte, want zij sloepen allen, want er was een diepe slaap des HEEREN op hen gevallen.

13 Toen David over aan gene zijde gekomen was, zoo stond hij op de hoogte des bergs van verre, dat er eene groote plaats tusschen hen was.

14 En David riep tot het volk, en tot Abner, den zoon van Ner, zeggende: Zult gij niet antwoorden, Abner? Toen antwoordde Abner, en zeide: Wie zijt gij, die tot den koning roept?

15 Toen zeide David tot Abner: Zijt gij niet een man? en wie is u gelijk in Israël? waarom dan hebt gij over uwen heer, den koning, geene wacht gehouden? want daar is een van het volk gekomen, om den koning, uwen heer, te verderven.

16 Deze zaak, die gij gedaan hebt, is niet goed; zoo *waarsachtig als de HEERE leeft*, gijlieden zijt kinderen des doods, die over uwen heer, den gezalfde des HEEREN, geene wacht gehouden hebt! En nu, zie, waar de spies des konings is, en de waterflesch, die aan zijn hoofdeinde was.

17 Saul nu kende de stem van David, en zeide: Is dit uwe stem, mijn zoon David? David zeide: Het is mijne stem, mijn heer koning!

18 Hij zeide verder: Waarom vervolgt mijn heer zijnen knecht alzo achterna? want wat heb ik gedaan? en wat kwaad is er in mijne hand?

19 En nu, mijn heer de koning hoore toch naar de woorden zijns knechts. Indien u de HEERE tegen mij aanpoort, laat Hem het spijsoffer rieken; maar indien het menschenkinderen zijn, zoo zijn zij vervloekt voor het aangezicht des HEEREN, dewijl zij mij heden verstootten, dat ik niet mag vastgehecht blijven in het erdeel des HEEREN, zeggende: Ga heen, dien andere goden.

20 En nu, mijn bloed valle niet op de aarde van voor het aangezicht des HEEREN: want de koning van Israël is uitgegaan om eene eenige vloot te zoeken, en gelijk als men een veldhoen op de bergen najaagt.

21 Toen zeide Saul: Ik heb gezondigd, keer weder, mijn zoon David! want ik zal u geen kwaad meer doen, voor dat mijne ziel dezen dag diebaar in uwe oogen geweest is; zie, ik heb dwaselijk gedaan, en ik heb zeer grootelijks gedwaald.

22 Toen antwoordde David, en zeide: Zie, de spies des konings; zoo laat een van de jongelingen overkomen, en halen ze.

23 De HEERE dan vergelde aan een iegelijk zijne gerechtigheid en zijne getrouwheid: want de HEERE had u heden in *mijne hand* gegeven, maar ik heb mijne hand niet willen uitsteken aan den gezalfde des HEEREN.

24 En zie, gelijk als te dezen dage uwe

ziel in mijne oogen is groot geacht geweest, alzo zij mijne ziel in de oogen des HEEREN groot geacht, en Hij verlosse mij uit allen nood.

25 Toen zeide Saul tot David: Gezegd zijt gij, mijn zoon David! gij zult het ja gewisselijk doen, en gij zult ook gewisselijk de overhand hebben. Toen ging David op zijnen weg, en Saul keerde weder naar zijne plaats.

HOOFDSTUK 27.

David wantrouwt Saul en zoekt met de zynen veiligheid bij Achis te Gath, vs. 1. Saul talkehoorende, laat af hen te vervoeren, 4. Achis geeft hem Ziklag om aldaar te wonen, 6. Hij behaalt eenige overwinningen op de naburige volken, 8. Achis gelooft en vertrouwt David te zeer, 12.

DAVID nu zeide in zijn hart: Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen; mij is niet beter, dan dat ik haastelijk uitkomte in het land der Filistijnen, opdat Saul van mij de hoop verliesse, om mij meer te zoeken in de gansche landpale van Israël, zoo zal ik ontkomen uit zijne hand.

2 Toen maakte zich David op, en hij ging door, hij en de zes honderd mannen, die bij hem waren, tot Achis, den zoon van Maach, den koning van Gath.

3 En David bleef bij Achis te Gath, hij en zijne mannen, een iegelijk met zijn huis; David met zijne beide vrouwen, Ahinoam, de Jizreëlitische, en Abigail, de huisvrouw van Nabal, de Karmelietische.

4 Toen aan Saul geboodschapt werd, dat David gevlucht was naar Gath, zoo voer hij niet meer voort hem te zoeken.

5 En David zeide tot Achis: Indien ik nu genade in uwe oogen gevonden heb, men geve mij eene plaats in eene van de steden des lands, dat ik daar wone: want waarom zou u knecht in de koninklijke stad bij u wonen?

6 Toen gaf hem Achis te dien dage Ziklag: daarom is Ziklag van de koningen van Juda geweest tot op dezen dag.

7 Het getal nu der dagen, die David in het land der Filistijnen woonde, was een jaar en vier maanden.

8 David nu toog op met zijne mannen, en zij overvielen de Gesurieten, en de Girzieten, en de Amalekieten, (want deze zijn van ouds geweest de inwoners des lands) daar gij gaat naar Sur, en tot aan Egypteland.

9 En David sloeg dat land, en liet noch man noch vrouw leven; ook nam hij de schapen en runderen, en de ezelen, en kemels, en kleederen, en keerde weder en kwam tot Achis.

10 Als Achis zeide: Waar zijt gijlieden heden ingevallen? zoo zeide David: Tegen het zuiden van Juda, en tegen het zuiden der Jernahmeelieten, en tegen het zuiden der Kenieten.

11 En David liet noch man noch vrouw leven, om te Gath te brengen, zeggende: Dat zij misschien van ons niet boodschappen, zeggende: Alzo heeft David gedaan! En alzo was zijne wijze al de dagen, die hij in der Filistijnen land gewoond heeft.

12 En Achis gelooft David, zeggende: Hij heeft zich ten eenemaal stinkend gemaakt bij zijn volk, in Israël, daarom zal hij eeuwiglijk mij tot eenen knecht zijn.

HOOFDSTUK 28.

De Filistijnen trekken op ten strijde tegen Israël, met Achis, die op David vertrouwt, om aan dezen krijg deel te nemen, vs. 1. Samuel was gestorven en begraven en Saul had de toovenaars uitgeroepd, 3; doch voor de Filistijnen bevreesd en van God verlaten, raadpleegt hij eene waarzegster, 7; die van hem verzekerde zijnde, dat zij hierover niet zal

J. v. C.
1056

gestraft worden, eene Samuel doet opkomen, 9; Saul, van dezen zijn nakenden ondergang verstaan hebbende, bezwikt van ontroering, 16. Na herhaalde uitnoodiging der vrouw uitigt Saul eenige spijz ter verkwikking, 31.

Saul 1056.

EN het geschiedde in die dagen, als de Filistijnen hunne legers vergaderden tot den strijd, om tegen Israël te strijden, zoo zeide Achis tot David: Gij zult zekerlijk weten, dat gij met mij in het leger zult uittrekken, en uwe mannen.

2 Toen zeide David tot Achis: Aldus zult gij weten, wat uw knecht doen zal. En Achis zeide tot David: Daarom zal ik u ten bewaarder mijns hoofds zetten, te allen dage.

1 Sam. 25.

3 « Samuel nu was gestorven, en gansch Israël had rouw over hem bedreven, en zij hadden hem begraven te Rama, te weten in zijne stad. En Saul had uit het land weggedaan de waarzeggers en de duivelskunstenaars.

4 En de Filistijnen kwamen en vergaderden zich, en zij legerden zich te Sunem; en Saul vergaderde gansch Israël, en zij legerden zich op Gibeon.

5 Toen Saul het leger der Filistijnen zag, zoo vreesde hij, en zijn hart beefde zeer.

6 En Saul vraagde den HEERE; maar de HEERE antwoordde hem niet, noch door droomen, noch door de arim, noch door de profeten.

7 Toen zeide Saul tot zijne knechten: Zoekt mij eene vrouw, die eenen waarzeggenden geest heeft, dat ik tot haar ga, en door haar onderzoek. Zijne knechten nu zeiden tot hem: Ziet, te Endor is eene vrouw, die eenen waarzeggenden geest heeft.

8 En Saul verstellde zich, en trok andere kleederen aan, en ging heen, en twee mannen met hem, en zij kwamen des nachts tot de vrouw; en hij zeide: Voorzeg mij toch door den waarzeggenden geest, en doe mij opkomen, dien ik tot u zeggen zal.

9 Toen zeide de vrouw tot hem: Zie, gij weet, wat Saul gedaan heeft, hoe hij de waarzeggers en de duivelskunstenaars uit dit land heeft uitgeroeid; waarom stelt gij dan mijne ziel eenen strik, om mij te dooden?

10 Saul nu zweer haar bij den HEERE, zeggende: Zoo waarachtig als de HEERE leeft, indien u eene straf om deze zaak zal overkomen!

11 Toen zeide de vrouw: Wien zal ik u doen opkomen? En hij zeide: Doe mij Samuel opkomen.

12 Toen nu de vrouw Samuel zag, zoo riep zij met luider stem; en de vrouw sprak tot Saul, zeggende: Waarom hebt gij mij bedrogen? want gij zijt Saul.

13 En de koning zeide tot haar: Vrees niet; maar wat ziet gij? Toen zeide de vrouw tot Saul: Ik zie goden uit de aarde opkomende.

14 Hij dan zeide tot haar: Hoe is zijne gedaante? En zij zeide: Er komt een oud man op, en hij is met eenen mantel bekleed. Toen Saul vernam, dat het Samuel was, zoo neigde hij zich met het aangezicht ter aarde, en hij boog zich.

15 En Samuel zeide tot Saul: Waarom hebt gij mij onrustig gemaakt, mij doende opkomen? Toen zeide Saul: Ik ben zeer beangstigd, want de Filistijnen krigen tegen mij, en God is van mij geweken, en antwoordt mij niet meer, noch door de dienst der profeten, noch door droomen; daarom heb ik u geroepen, dat gij mij te kennen geeft, wat ik doen zal.

16 Toen zeide Samuel: Waarom vraagt gij mij toch, dewijl de HEERE van u geweken en uw vijand geworden is?

17 Want de HEERE heeft voor zich ge-

daan, gelijk als Hij door mijne dienst gesproken heeft; en heeft het koninkrijk van uwe hand gescheurd, en Hij heeft dat gegeven aan uwen naaste, aan David.

18 Gelijk als gij naar de stem des HEEREN niet gehoord hebt, en de hitte der zins toorns niet uitgerigt hebt tegen Amalek; daarom heeft u de HEERE deze zaak gedaan te dezen dage.

19 En de HEERE zal ook Israël met u in de hand der Filistijnen geven, en morgen zult gij en uwe zonen bij mij zijn; ook zal de HEERE het leger van Israël in de hand der Filistijnen geven.

20 Toen viel Saul haastelijk ter aarde, zoo lang als hij was, en hij vreesde zeer van wege de woorden van Samuel; ook was er geen kracht in hem, want hij had den geheelen dag en den geheelen nacht geen brood gegeten.

21 De vrouw nu kwam tot Saul, en zag, dat hij zeer verbaasd was; en zij zeide tot hem: Zie, uwe dienstmaagd heeft naar uwe stem gehoord, en ik heb mijne ziel in mijne hand gesteld, en ik heb uwe woorden gehoord, die gij tot mij gesproken hebt.

22 Zoo hoor toch gij nu ook naar de stem uwer dienstmaagd, en laat mij eene bete brood's voor u zetten, en eet; zoo zal er kracht in u zijn, dat gij over weg gaat.

23 Doch hij weigerde het, en zeide: Ik zal niet eten. Maar zijne knechten, en ook de vrouw hielden aan bij hem. Toen hoorde hij naar hunne stem, en hij stond op van de aarde, en zette zich op het bed.

24 En de vrouw had een gemest kalf in het huis, en zij haastte zich, en slagte het, en zij nam melk, en kneedde het, en bakte daar ongezuurde koeken van.

25 En zij bragt ze voor Saul en voor zijne knechten, en zij aten; daarna stonden zij op, en gingen weg in dienzelven nacht.

HOOFDSTUK 29.

David, die zich aan het filistijnsche leger had aangesloten, wordt door Achis, op raad der andere vorsten, verzocht naar Ziklag terug te trekken, vs. 1. David geeft te kennen liever bij Achis te blijven, 6. Achis beveelt hem ten tweede male af te trekken, 10; waarna David terugtrekt, 11.

DE Filistijnen nu hadden al hunne legers vergaderd te Afek; en de Israëlieten legerden zich bij de fontein, die bij Jizreel is.

2 En de vorsten der Filistijnen togen daarheen met honderden, en met duizenden; doch David en zijne mannen togen met Achis in den achtertoeg.

3 Toen zeiden de oversten der Filistijnen: Wat zullen deze Hebreërs? zoo zeide Achis tot de oversten der Filistijnen: Is deze niet David, de knecht van Saul, den koning van Israël, die deze dagen of deze jaren bij mij geweest is? en ik heb in hem niets gevonden van dien dag af, dat hij afgevallen is tot dezen dag toe.

4 Doch de oversten der Filistijnen werden zeer toornig op hem, en de oversten der Filistijnen zeiden tot hem: « Doe den man wederkeeren, dat hij tot zijne plaats wederkeere, waar gij hem besteld hebt, en dat hij niet met ons aftreкке in den strijd, opdat hij ons niet tot eenen tegenpartijder worde in den strijd: want waarmede zou deze zich bij zijnen heer aangeenaam maken? is het niet met de hoofden dezer mannen?

5 Is dit niet die David, van denwelken zij b in den rei *elkander* antwoordden, zeggende: Saul heeft zijne duizenden geslagen, maar David zijne tien duizenden?

6 Toen riep Achis David, en zeide tot hem: Het is zoo waarachtig als de HEERE leeft, dat gij opregt zijt, en uw uitgang en uw ingang met mij in het leger is goed in mijne oogen, want ik heb geen kwaad

J. v. C.
1056.

1 Kron. 12:19.

1 Sam. 18:7.

J. v. C.
1056.J. v. C.
1056.

hij u gevonden van dien dag af, dat gij tot mij zijt gekomen, tot dezen dag toe; maar gij zijt niet aangenaam in de oogen der vorsten.

7 Zoo keer nu om, en ga in vrede, opdat gij geen kwaad doet in de oogen van de vorsten der Filistijnen.

8 Toen zeide David tot Achis: Maar wat heb ik gedaan? of wat hebt gij in uwen knecht gevonden, van dien dag af, dat ik voor uw aangezicht geweest ben, tot dezen dag toe, dat ik niet zal gaan en strijden tegen de vijanden van mijnen heer, den koning?

9 Achis nu antwoordde en zeide tot David: Ik weet het; voorwaar gij zijt aangenaam in mijne oogen, als een engel Gods; maar de oversten der Filistijnen hebben gezegd: Laat hem niet ons in dezen strijd niet optrekken.

10 Nu dan, maak u morgen vroeg op met de knechten uws heeren, die met u gekomen zijn; en als gijlieden u morgen vroeg zult opgemakt hebben, en het uiliën licht geworden is, zoo gaat heen.

11 Toen maakte zich David vroeg op, hij en zijne mannen, dat zij des morgens wegingen, om weder te keeren in het land der Filistijnen; de Filistijnen daarentegen togen op naar Jizreël.

HOOFDSTUK 30.

David te Ziklag terugkeeren en ziende de verwoesting door de Amalekieten, is zeer verlegen en in gevaar van zijn leven bij zijn eigen volk, vs. 1. Vraagt raad bij God, die hem bevoelt de Amalekieten te vervolgen.

7. David achterhaalt den vijand en ontveeldt hem al het geroofde met de vrouwen en kinderen, 16. Geeft bevel van het deelen des roofs, 23. en zendt geschenken aan zijne vrienden, 26.

HET geschiedde nu, als David en zijne mannen den derden dag te Ziklag kwamen, dat de Amalekieten in het zuiden en te Ziklag ingevallen waren, en Ziklag geslagen, en dezelve met vuur verbrand hadden;

2 En dat zij de vrouwen, die daarin waren, gevangelijk weggevoerd hadden, doch zij hadden niemand doodgeslagen, van den kleinste tot den grootste; maar hadden ze weggevoerd en waren huns wegs gegaan.

3 En David en zijne mannen kwamen aan de stad, en ziet, zij was met vuur verbrand; en hunne vrouwen, en hunne zonen, en hunne dochteren waren gevangelijk weggevoerd.

4 Toen hief David en het volk, dat bij hem was, hunne stem op, en weenden totdat er geene kracht meer in hen was om te weenen.

5 Davids beide vrouwen waren ook gevangelijk weggevoerd, Ahinoam, de Jizreëlitische, en Abigail, de huisvrouw van Nabal, den Karmeliet.

6 En David werd zeer bang, want het volk sprak van hem te steenigen, want de zielen van het gansche volk waren verbitterd, een iegelijk over zijne zonen en over zijne dochteren; doch David sterkte zich in den HEERE, zijnen God.

7 En David zeide tot den priester Abjathar, den zoon van Achimelech: Breng mij toch den efod hier. En Abjathar bracht den efod tot David.

8 Toen vraagde David den HEERE, zeggende: Zal ik deze bende achterjagen? zal ik ze achterhalen? En Hij zeide hem: Jang na, want gij zult gewisselijk achterhalen, en gij zult gewisselijk verlossen.

9 David dan ging heen, hij en de zes honderd mannen, die bij hem waren, en als zij kwamen aan de beek Besor, zoo bleven de overigen staan.

10 En David vervolgde hen, hij en die vier honderd mannen; en twee honderd

mannen bleven staan, die zoo moede waren, dat zij over de beek Besor niet konden gaan.

11 En zij vonden eenen egyptischen man op het veld, en zij brachten hem tot David; en zij gaven hem brood, en hij at, en zij gaven hem water te drinken.

12 Zij gaven hem ook een stuk van eenen klomp vijgen, en twee stukken rozijnen; en hij at, en zijn kreest kwam weder in hem; want hij had in drie dagen en drie nachten geen brood gegeten, noch water gedronken.

13 Daarna zeide David tot hem: Wiens zijt gij? en van waar zijt gij? Toen zeide de egyptische jongen: Ik ben de knecht van eenen amalekietischen man, en mijn heer heeft mij verlaten, omdat ik roer drie dagen krank geworden ben.

14 Wij waren ingevallen tegen het zuiden van de Cherubieten, en op hetgeen van Juda is, en tegen het zuiden van Kaleb; en wij hebben Ziklag met vuur verbrand.

15 Toen zeide David tot hem: Zoudt gij mij wel henen afleiden tot deze bende? Hij dan zeide: Zweer mij bij God, dat gij mij niet zult doodden, en dat gij mij niet zult overleveren in de hand mijns heeren! zoo zal ik u tot deze bende afleiden.

16 En hij leidde hem af, en ziet, zij lagen verstrooid over de gansche aarde, etende, en drinkende, en dansende, omal den grooten buit, dien zij genomen hadden uit het land der Filistijnen, en uit het land van Juda.

17 En David sloeg hen van de schemering tot aan den avond van hondder anderen dag; en er ontkwam niet een man van hen, behalve vier honderd jonge mannen, die op kemelen reden en vloeden.

18 Alzoo redde David al wat de Amalekieten genomen hadden; ook redde David zijne twee vrouwen.

19 En onder hen werd niet gemist van den kleinste tot aan den grootste, en tot aan de zonen en dochteren; en van den buit ook tot alles, wat zij van hen genomen hadden: David bracht het altemaal weder.

20 David nam ook al de schapen en de runderen; zij dreeven ze voor datzelfde veer heen, en zeiden: Dit is Davids buit.

21 Als David tot de twee honderd mannen kwam, die zoo moede waren geweest, dat zij David niet hadden kunnen avolgen, en die zij aan de beek Besor hadden laten blijven; die gingen David te gemoet, en het volk, dat bij hem was, tegemoet; en David trad tot het volk, en hij vraagde hen naar den welstand.

22 Toen antwoordde een ieder boos en Belials man onder de mannen, die met David getogen waren, en zij zeiden: Omdat zij niet ons niet getogen zijn, zullen wij hun van den buit, dien wij gered hebben, niet geven, maar aan een' iegelijk zijne vrouw en zijne kinderen, laat hen die heenleiden, en wegaan.

23 Maar David zeide: Alzoo zult gij niet doen, mijne broeders! met hetgeen ons de HEERE gegeven heeft, en Hij heeft ons bewaard, en heeft de bende, die tegen ons kwam, in onze hand gegeven.

24 Wie zou toch uiliën in deze zaak hooren? Want gelijk het deel dergenen is, die in den strijd mede afgetogen zijn, alzoo zal ook het deel dergenen zijn, die bij het gereedschap gebleven zijn, zij zullen gelijkelijk deelen.

25 En dit is van dien dag af en voortaan alzoo geweest: want hij heeft het tot eene inzetting en tot een regt gesteld in Israël, tot op dezen dag.

26 Als nu David te Ziklag kwam, zoo zond hij tot de oudsten van Juda, zijne vrienden, van den buit, zeggende: Ziet,

J. v. C.
1056

daar is een zegen voor ulieden, van den buit der vijanden des HEEREN.

27 Nemeijc tot die te Beth-El, en tot die te Ramoth tegen het zuiden, en tot die te Jathar,

28 En tot die te Aroër, en tot die te Sifmoth, en tot die te Esthemóa,

29 En tot die te Rachel, en tot die, welke in de steden der Jerahmeelieten waren, en tot die, welke in de steden der Kenieten waren;

30 En tot die te Horma, en tot die te Chor-Asan, en tot die te Atach,

31 En tot die te Hebron; en tot al de plaatsen, waar David gewandeld had, hij en zijne mannen.

HOOFDSTUK 31.

Israël door de Filistijnen geslagen, vs. 1; ook de zonen van Saul, 2. Saul gekond, 3. doorsteek zich zelve met zijn zwaard, 4; zulk doet ook zijn wapendrager, 5. Saul sterft, zijne drie zonen, zijn wapendrager en zijn volk komen om, 6. De anderen vluchten, verlatende de steden, 7. De Filistijnen doen het lyk van Saul smaadheid aan, 8; stellen zijne wapenen in het huis van Astharoth, en hechten zijn ligchaam aan den muur te Beth-San, 10. Die van Jabes nemen de lichamen van Saul en zijne zonen, branden ze en begraven kunne beenderen, 12.

DE Filistijnen dan streken tegen Israël; en de mannen Israëls vloten voor het aangezicht der Filistijnen, en vielen verslagen op het gebergte Gilbóa.

2 En de Filistijnen hielden digt op Saul en zijne zonen, en de Filistijnen sloegen Jónathan, en Abinádab, en Malchí-sua, de zonen van Saul.

3 En de strijd werd zwaar tegen Saul; en de mannen, die met den boog schieten, troffen hem aan, en hij vreesde zeer voor de schutters.

4 Toen zeide Saul tot zijnen wapendrager: Trek uw zwaard uit, en doorsteek mij daarmede, dat misschien deze

onbesnedenen niet komen, en mij doorsteken, en met mij den spot drijven. Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij vreesde zeer. Toen nam Saul het zwaard, en viel daarin.

5 Toen zijn wapendrager zag, dat Saul dood was, zoo viel hij ook in zijn zwaard en stierf met hem.

6 Alzoo stierf Saul, en zijne drie zonen, en zijn wapendrager, ook al zijne mannen, te dienzelven dage te gelijk.

7 Als de mannen van Israël, die aan deze zijde der Jordaan waren, zagen, dat de mannen van Israël gevloeden waren, en dat Saul en zijne zonen dood waren, zoo verlieten zij de steden, en zij vloten. Toen kwamen de Filistijnen en woonden daarin.

8 Het geschiedde nu des anderen daags, als de Filistijnen kwamen, om de verslagenen te plunderen, zoo vonden zij Saul en zijne drie zonen, liggende op het gebergte Gilbóa.

9 En zij hieuwen zijn hoofd af, en zij togen zijne wapenen uit, en zij zonden ze in der Filistijnen land rondom, om te boodschappen in het huis hunner afgoden, en onder het volk.

10 En zij leiden zijne wapenen in het huis van Astharóth; en zijn ligchaam hechten zij aan den muur te Beth-San.

11 Als de inwoners van Jabes in Gilead daarvan hoorden, wat de Filistijnen Saul gedaan hadden;

12 Zoo maakten zich op alle strijdbare mannen, en gingen den geheelen nacht, en zij namen het ligchaam van Saul, en de lichamen zijner zonen, van den muur te Beth-San; en zij kwamen te Jabes, en brandden ze aldaar.

13 En zij namen hune beenderen, en begroeven ze onder het geboomte te Jabes; en zij vastten zeven dagen.

J. v. C.
1056

HET TWEDE BOEK VAN SAMUËL.

HOOFDSTUK 1.

David te Ziklag zijnde, ontvangt de tijding van Sauls en Jónathans dood, vs. 1; waarover hij met de zijnen rouw bedrjft, 11; en laat den bodé, die zich beroemde Saul met eigen hand gedood te hebben, ombrengen, 15. Davids klaaglied over Saul en Jónathan, 17.

VOORTS geschiedde het na Sauls dood, als David van den slag der Amalekieten was wedergekommen, en David twee dagen te Ziklag gebleven was;

2 Zoo geschiedde het op den derden dag, dat, ziet, uit het heirleger van Saul, een man kwam, wiens kleederen gescheurd waren, en aarde was op zijn hoofd; en het geschiedde, als hij tot David kwam, zoo viel hij ter aarde en boog zich neder.

3 En David zeide tot hem: Van waar komt gij? En hij zeide tot hem: Ik ben gekomen uit het heirleger van Israël.

4 Voorts zeide David tot hem: Wat is de zaak? verhaal het mij toch. En hij zeide, dat het volk uit den strijd gevloeden was, en dat er ook velen van het volk gevallen en gestorven waren, dat ook Saul en zijn zoon Jónathan dood waren.

5 En David zeide tot den jongen, die hem de boodschap bragt: Hoe weet gij, dat Saul dood is, en zijn zoon Jónathan?

6 Toen zeide de jongen, die hem de boodschap bragt: Ik kwam bij geval op het gebergte van Gilbóa; en ziet, Saul leende op zijn spies; en ziet, de wagens en ritmeesters hielden digt op hem.

7 Zoo zag hij achter zich om, en zag mij, en hij riep mij, en ik zeide: Zie, hier ben ik.

8 En hij zeide tot mij: Wie zijt-gij? en ik zeide tot hem: Ik ben een Amalekiet.

9 Toen zeide hij tot mij: Sta toch bij mij, en dood mij, want deze maliënkoller heeft mij opgehouden; want mijn leven is nog gansch in mij.

10 Zoo stond ik bij hem, en doodde hem: want ik wist, dat hij na zijnen val niet leven zou; en ik nam de kroon, die op zijn hoofd was, en het aringsgijde, dat aan zijnen arm was, en heb ze hier tot mijnen heer gebracht.

11 Toen vatte David zijne kleederen en scheurde ze; desgelijks ook al de mannen, die met hem waren.

12 En zij weeklangden, en weenden, en vastten tot op den avond, over Saul en over Jónathan, zijnen zoon, en over het volk des HEEREN, en over het huis Israëls, omdat zij door het zwaard gevallen waren.

13 Voorts zeide David tot den jongen, die hem de boodschap gebracht had: Van waar zijt gij? En hij zeide: Ik ben de zoon van een vreemden man, van eenen Amalekiet.

14 En David zeide tot hem: Hoe? hebt gij niet gevreesd uwe hand uit te strekken, om den gezalfde des HEEREN te verderven?

15 En David riep eenen van de jon-

J. v. C.
1056

J. v. C.
1056.

Jer. 10. 13.

10. ha 1. 30.

circa 1055.

gens, en zeide : Treed toe, val op hem aan. En hij sloeg hem, dat hij stierf.

16 En David zeide tot hem : Uw bloed zij op uw hoofd : want uw mond heeft tegen u getuigd, zeggende : Ik heb den gezalfde des HEEREN gedood.

17 David nu klaagde deze klage over Saul en over Jónathan, zijnen zoon :

18 Als hij gezegd had, dat men den kinderen van Juda den boog zou leeren : ziet, het is geschreven in het boek des *e* Oppregten.

19 O sieraad van Israël, op uwe hoogten zij u verslagen : hoe zijn de helden gevallen !

20 Verkondigt het niet te Gath, boodschapt het niet op de straten van A'skelon ; opdat de dochters der Filistijnen zich niet verblijden, opdat de dochters der onbesnedenen niet opspringen van vreugde.

21 Gij bergen van Gílbóá ! noch dauw noch regen moet zijn op u, noch velden uer hefofferen : want aldaar is der helden schild smadelijk weggeworpen, het schild van Saul, als of hij niet gezalfd ware geweest met olie.

22 Van het bloed der verslagenen, van het vette der helden, werd Jónathans boog niet achterwaarts gedreven ; en Sauls zwaard keerde niet ledig weder.

23 Saul en Jónathan, die beminden, en die liefelijken in hun leven, zijn ook in hunnen dood niet gescheiden ; zij waren lichter dan arenden, zij waren sterker dan leeuwen.

24 Gij dochteren Israëls ! weent over Saul ; die u kleedde met scharlaken, met weelde : die u sieraad van goud deed dragen over uwe kleeding.

25 Hoe zijn de helden gevallen in het midden van den strijd ! Jónathan is verslagen op uwe hoogten !

26 Ik ben benaauwd om uwentwil, mijn broeder Jónathan ! gij waart mij zeer liefelijk ; uwe liefde was mij wonderlijker dan liefde der vrouwen.

27 Hoe zijn de helden gevallen, en de krijgswapenen verloren !

HOOFDSTUK 2.

David trekt op Gods bevel met zijn huis en volk naar Hebron, vs. 1 : waar hij tot koning over Juda gezalfd wordt. 4. Hij zendt boden naar Jabes, 5. Isboseth, Sauls zoon, door Abner invloed als koning der overige stammen erkend. 8. Abner en Joab komen met elkander in den strijd, 12 ; die ten voordeele van Joab wordt beslist. 17. Droevig einde van A'sahel, 18. Joab en Abner scheiden weder van elkander, 26. A'sahel wordt begraven, 32.

EN het geschiedde daarna, dat David ik optrekken in eene der steden van Juda ? En de HEERE zeide tot hem : Trek op. En David zeide : Waarheen zal ik optrekken ? En Hij zeide : Naar Hebron. 2 Alzoo toog David derwaarts op, als ook zijne twee vrouwen, Abinóm, de Jizreëlitische, en Abizáil, de huisvrouw van Nabal, den Karmeliet. 3 Ook deed David zijne mannen optrekken, die bij hem waren, een iegelijk met zijn huisgezin ; en zij woonden in de steden van Hebron.

4 Daarna kwamen de mannen van Juda, en zalfden aldaar David tot eenen koning over het huis van Juda. Toen boodschapten zij David, zeggende : Het zijn de mannen van Jabes in Gilead, die Saul begraven hebben.

5 Toen zond David boden tot de mannen van Jabes in Gilead, en hij zeide tot hen : Gezegend zijt gij den HEERE, dat gij deze weldadigheid gedaan hebt aan uwen heer, aan Saul, en hebt hem begraven.

6 Zoo doe nu de HEERE aan u wella-

digheid en trouw ! en ik ook, ik zal aan u dit goede doen, dewijl gij deze zaak gedaan hebt.

7 En nu, laat uwe handen sterk zijn, en zijt dapper, dewijl uw heer Saul gestorven is : en ook hebben mij die van het huis van Juda tot koning over zich gezalfd.

8 Abner nu, de zoon van Ner, de krijgsoverste, dien Saul gehad had, nam Isboseth, Sauls zoon, en voerde hem over naar Mahánáim.

9 En maakte hem ten koning over Gilead, en over de Aschurieten, en over Jizreel, en over Efraim, en over Benjamin, en over gansch Israël.

10 Veertig jaren was Isboseth, Sauls zoon, oud, als hij koning werd over Israël ; en hij regeerde het tweede jaar : alleenlijk die van het huis van Juda volgden David na.

11 Het getal nu der dagen, die David koning geweest is te Hebron, over het huis van Juda, is zeven jaren en zes maanden.

12 Toen toog Abner, de zoon van Ner, uit, met de knechten van Isboseth, den zoon van Saul, van Mahánáim naar Gibeon.

13 Joab, de zoon van Zerúja, en de knechten van David togen ook uit ; en zij ontmoetten elkander bij den vijver van Gibeon ; en zij bleven, deze aan deze zijde des vijvers, en die aan gene zijde des vijvers.

14 En Abner zeide tot Joab : Laat zich nu de jongens opmaken, en voor ons aangezicht spelen. En Joab zeide : Laat hen zich opmaken.

15 Toen maakten zich op, en gingen over in getal, twaalf van Benjamin, te weten voor Isboseth, Sauls zoon, en twaalf van Davids knechten.

16 En de een greep den ander bij het hoofd, en stiet zijn zwaard in de zijde des anderen, en zij vielen te zamen : daarvan noemde men dezelve plaats Chelkath Hazúrím, die bij Gibeon is.

17 En er was op dienzelven dag een gansch zeer harde strijd. Doch Abner en de mannen van Israël werden voor het aangezicht der knechten van David geslagen.

18 Nu waren aldaar drie zonen van Zerúja : Joab, en Abisai en A'sahel ; en A'sahel was ligt op zijne voeten, als eene der reën, die in het veld zijn.

19 En A'sahel jaagde Abner achterna ; en hij week niet, om van achter Abner ter rechter- of ter linkerhand af te gaan.

20 Toen zag Abner achter zich om, en zeide : Zijt gij dit, A'sahel ? En hij zeide : Ik ben het.

21 En Abner zeide tot hem : Wijk tot uwe rechterhand of tot uwe linkerhand, en grijp u eenen van die jongens, en neem voor u hun gewaad ; maar A'sahel wilde niet afwijken van achter hem.

22 Toen voer Abner wijders voort, zeggende tot A'sahel : Wijk af van achter mij ; waarom zal ik u ter aarde slaan ? hoe zou ik dan mijn aangezicht opheffen voor uwen broeder Joab ?

23 Maar hij weigerde af te wijken, Zoo sloeg hem Abner met het achterste van de spies aan de vijfde rib, dat de spies van achter hem uitging ; en hij viel aldaar, en stierf op zijne plaats. En het geschiedde, dat allen, die tot de plaats kwamen, alwaar A'sahel gevallen en gestorven was, staan bleven.

24 Maar Joab en Abisai jaagden Abner achterna ; en de zon ging onder, als zij gekomen waren tot den heuvel van Amma, dewelke is voor Giach, op den weg der woestijn van Gibeon.

25 En de kinderen van Benjamin verzamelden zich achter Abner, en werden

J. v. C.
1055.

1055.

e 2Sam. 5. 5.
1 Kon. 2. 11.

circa 1053.

J. v. C.
1053.

tot eenen hoop; en zij stonden op de spits van eenen heuvel.

26 Toen riep Abner tot Joab, en zeide: Zal dan het kwaad eeuwiglijk verteren? weet gij niet, dat het in het laatste bitterheid zal zijn? en hoe lang zult gij het volk niet zeggen, dat zij wederkeeren van hunne broederen te vervolgen?

27 En Joab zeide: Zoo *waarsachtig als* God leeft, ten ware dat gij gesproken hadt, zekerlijk het volk zou al toen van den morgen af weggevoerd zijn geweest, een iegelijk van zijnen broeder te vervolgen!

28 Toen blies Joab met de bazuin; en al het volk stond stil, en zij jaagden Israël niet meer achterna, en voeren niet wijders voort te strijden.

29 Abner dan en zijne mannen gingen alienzelven ganschen nacht over het vlakke veld; en zij gingen over de Jordaan, en wandelden het gansche Bithron door, en kwamen tot Mahanaim.

30 Joab keerde ook weder van achter Abner, en verzamelde het gansche volk. En er werden van Davids knechten gemist negentien mannen, en A'sahel.

31 Maar Davids knechten hadden van Benjamin en onder Abners mannen geslagen: drie honderd en zestig mannen waren er dood gebleven.

32 En zij namen A'sahel op, en begroeven hem in zijns vaders graf, dat te Bethlehem was. Joab nu en zijne mannen gingen den ganschen nacht, dat hun het licht aanbrak te Hebron.

HOOFDSTUK 3.

Krijg tusschen het huis van Saul en van David, vs. 1. Kinderen van David, 2. Abner wordt ontrouwen aan Isbóseth en laat David om zijne vriendschap verzoeken, 7; die voor hij in nadere onderhandeling treedt, zijne vrouw Michal terugseicht, 13; aan welken eisch voldaan wordt, 15. Abner bejvert zich om al de stammen aan het koninkrijk van David toe te voegen, 17. Hij wordt gastvrij door David onthaald, 20. Joab wreekt A'sahel in het bloed van Abner, 22. David en het volk in treuwigheid over Abners dood, 31. Het volk kent David vrij van den moord aan Abner gepleegd, 36.

En er was een lange krijg tusschen het huis van Saul, en tusschen het huis van David. Doch David ging en werd sterker, maar die van het huis van Saul gingen en werden zwaker.

2 En David werden 3 zonen geboren te Hebron. Zijn eerstgeborene nu was Amnon, van Abinóm, de Jisreëlietische; 3 En zijn tweede was Chislaab, van Abigail, de huisvrouw van Nabal, den Karmeliet; en de derde, Absalom, de zoon van Máacha, de dochter van Thalmaj, koning van Gezur;

4 En de vierde, Adonia, de zoon van Haggrith; en de vijfde Sefatja, de zoon van Abital;

5 En de zesde Jithream, van Eglá, Davids huisvrouw. Deze zijn David geboren te Hebron.

6 Terwijl die krijg was tusschen het huis van Saul, en tusschen het huis van David, zoo geschiedde het, dat Abner zich sterkte in het huis van Saul.

7 Saul nu had een bijwijf gehad, welker naam was *b* Rizpa, dochter van Aja; en Isbóseth zeide tot Abner: Waarom zijt gij ingegaan tot mijns vaders bijwijf?

8 Toen ontstak Abner zeer over Isbóseths woorden, en zeide: Ben ik dan een hondskop, ik, die tegen Juda, aan het huis van Saul, uwen vader, aan zijne broederen en aan zijne vrienden, beden weldadigheid doe, en u niet overgeleverd heb in Davids hand, dat gij beden aan mij onderzoekt de ongerechtigheid eener vrouw?

9 God doe Abner zoon, en doe hem zoo

daartoe! voorzeker, gelijk als de HEERE aan David gezworen heeft, dat ik even alzoo aan hem zal doen:

10 Overbrengende het koninkrijk van het huis van Saul, en oprigtende den stoel van David over Israël en over Juda, van Dan tot Berséba toe.

11 En hij kon Abner verder niet een woord antwoorden, omdat hij hem vreesde.

12 Toen zond Abner boden voor zich tot David, zeggende: Wiens is het land? zeggende *wijders*: Maak uw verbond met mij, en zie, mijne hand zal met u zijn, om gansch Israël tot u om te keeren.

13 En hij zeide: Wel, ik zal een verbond met u maken; doch een ding begeer ik van u, zeggende: Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat gij Michal, Sauls dochter, te voren inbrengt, als gij komt om mijn aangezicht te zien.

14 Ook zond David boden tot Isbóseth, den zoon van Saul, zeggende: Geef mij mijne huisvrouw Michal, die ik mij c met honderd voorhuiden der Filistijnen ondertrouwd heb.

15 Isbóseth dan zond heen, en nam haar van den man, van d Paltiel, den zoon van Laïs.

16 En haar man ging met haar, al gaande en weenende achter haar, tot Bahúrím toe. Toen zeide Abner tot hem: Ga weg, keer weder. En hij keerde weder.

17 Abner nu had woorden met de oudsten van Israël, zeggende: Gij hebt David te voren lang tot eenen koning over u begeerd.

18 Zoo doet het nu: want de HEERE heeft tot David gesproken, zeggende: Door de hand van David, mijnen knecht, zal ik mijn volk Israël verlossen van de hand der Filistijnen, en van de hand van al hunne vijanden.

19 En Abner sprak ook voor de ooren van Benjamin. Voorts ging Abner ook heen, om te Hebron voor Davids ooren te spreken alles, wat goed was in de oogen van Israël, en in de oogen van het gansche huis van Benjamin.

20 En Abner kwam tot David te Hebron, en twintig mannen met hem. En David maakte Abner, en den mannen, die met hem waren, eenen maaltijd.

21 Toen zeide Abner tot David: Ik zal mij opmaken, en heengaan, en vergaderen gansch Israël tot mijnen heer, den koning, dat zij een verbond met u maken, en hij regeert over alles, wat wezel begeert. Alzoo liet David Abner gaan, en hij ging in vrede.

22 En ziet, Davids knechten en Joab kwamen van eene bende, en brachten met zich eenen grooten roof. Abner nu was niet bij David te Hebron, want hij had hem laten gaan, en hij was gegaan in vrede.

23 Als nu Joab en het gansche heir, dat met hem was, aankwamen, zoo gaven zij Joab te kennen, zeggende: Abner, de zoon van Ner, is gekomen tot den koning, en hij heeft hem laten gaan, en hij is gegaan in vrede.

24 Toen ging Joab tot den koning in, en zeide: Wat heft gij gedaan? Zie, Abner is tot u gekomen, waarom nu hebt gij hem laten gaan, dat hij zoo vrij is weggegaan?

25 Gij kent Abner, den zoon van Ner, dat hij gekomen is om u te overreden, en om te weten uwen uitgang en uwen ingang, ja om te weten alles, wat gij doet.

26 En Joab ging uit van David, en zond Abner boden na, die hem wederom haalden van den boruput van Sira: maar David wist het niet.

27 Als nu Abner weder te Hebron kwam, e zoo leidde hem Joab ter zijde af in het midden der poort, om in de stilte

J. v. C.
1053.

1048.

c 1 Sam. 18: 25.

d 1 Sam. 25: 41.

a 1 Kron. 3: 1.

b 2 Sam. 21: 8.
10, 11, enz.

e 1 Kon. 2: 6.

J. v. C.
1048.

2 Sam. 2:23.

met hem te spreken; en hij sloeg hem aldaar aan de vijfde rib, dat hij stierf, om des bloeds wil van zijnen broeder A'sahel.

28 Als David dat daarna hoorde, zoo zeide hij: Ik ben onschuldig, en mijn koningrijk, bij den HEERE, tot in eeuwigheid, van het bloed van Abner, den zoon van Ner.

29 Het blijve op het hoofd van Joab, en op het gansche huis zijns vaders; en er worde van het huis van Joab niet afgesneden, die eenen vloed hebbe, en melaatsch zij, en zich aan den stok houde, en door het zwaard valle, en broodsgebrek hebbe!

30 Alzoo hebben Joab en zijn broeder Abisai Abner doodgeslagen, omdat hij hunnen broeder A'sahel te Gibeon in den strijd gedood had.

31 David dan zeide tot Joab en tot al het volk, dat hij hem was: Scheurt uwe kleederen, en gordt zakken aan, en weenklaart voor Abner henen; en de koning David ging achter de baar.

32 Als zij nu Abner te Hebron begroeven, zoo hief de koning zijne stem op, en weende bij Abners graf; ook weende al het volk.

33 En de koning maakte eene klage over Abner, en zeide: Is dan Abner gestorven, als een dwaas sterft?

34 Uwe handen waren niet gebonden, noch uwe voeten in koperen boeien gedaan; maar gij zijt gevallen, gelijk men valt voor het aangezicht van kinderen der verkeerdheid. Toen weende het gansche volk nog meer over hem.

35 Daarna kwam al het volk om David brood te doen eten, als het nog dag was; maar David zwoer, zeggende: God doe mij zoo, en doe er zoo toe, indien ik voor het ondergaan der zoon brood of iets smake!

36 Als al het volk dit vernam, zoo was het goed in hunne oogen; alles, zoo als de koning gedaan had, was goed in de oogen van het gansche volk.

37 En al het volk en gansch Israël merkten te dienzelven dage, dat het van den koning niet was, dat men Abner, den zoon van Ner, gedood had.

38 Voorts zeide de koning tot zijne knechten: Weet gij niet, dat te dezen dage een vorst, ja een groote in Israël gevallen is?

39 Maar ik ben heiden teeder, en gezalfd ten koning, en deze mannen, de zonen van Zerûja, zijn harder dan ik: de HEERE zal den boosdoener vergelden naar zijne boosheid.

HOOFDSTUK 4.

Abners dood maakt Isbôseth moedeloos, vs. 1. Twee zijner veldoversten doodten hem op zijne legerstede, en brengen zijn hoofd tot David, 2; die hunne wandad met hun leven laat hoeten, 9.

ALS nu Sauls zoon hoorde, dat Abner te Hebron gestorven was, werden zijne handen slap, en gansch Israël werd verschrikt.

2 En Sauls zoon had twee mannen, oversten van benden: de naam des eenen was Baëna, en de naam des anderen Rechab, zonen van Rimmon, den Beërothiet, van de kinderen van Benjamin; want ook Beëroth werd aan Benjamin gerekend.

3 En de Beërothieten waren gevloeden naar Giththaim, en waren aldaar vreemdelingen tot op dezen dag.

2 Sam. 9:3.
enz.

4 En Jónathán, Sauls zoon, had eenen zoon, die geslagen was aan beide voeten: vijf jaren was hij oud, als het gerucht van Saul en Jónathán uit Jizreël kwam, en zijne voedster hem opnam, en vlugtte; en het geschiedde, als zij haastte om te vlugten, dat hij viel en kreupel werd; en zijn naam was Mesibôseth.

5 En de zonen van Rimmon, den Beërothiet, Rechab en Baëna, gingen heen, en kwamen ten huize van Isbôseth, als de dag heet geworden was; en hij lag op de slaapstede, in den middag.

6 En zij kwamen daarin tot het midden des huizes, als zullende tarwe halen; en zij sloegen hem aan de vijfde rib; en Rechab en zijn broeder Baëna ontkwamen.

7 Want zij kwamen in huis, als hij op zijn bed lag, in zijne slaapkamer en sloegen hem, en doodden hem, en hieven zijn hoofd af; en zij namen zijn hoofd, en gingen henen, den weg op het vlakke veld, den ganschen nacht.

8 En zij brachten het hoofd van Isbôseth tot David te Hebron, en zeiden tot den koning: Zie, daar is het hoofd van Isbôseth, den zoon van Saul, uwen vijand, die uwe ziel zocht: alzoo heeft de HEERE mijnen heere den koning te dezen dage wrake gegeven van Saul en van zijn zaad.

9 Maar David antwoordde Rechab en zijnen broeder Baëna, den zonen van Rimmon, den Beërothiet, en zeide tot hen: Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die mijne ziel uit alle benaauwdheid verlost heeft!

10 Dextijl ik hem, die mij boodschappte, zeggende: Zie, Saul is dood; daar hij in zijne oogen was als een, die goede boodschap bragt, nogtans gegrepen en te Ziklag gedood heb, hoewel hij meende, dat ik hem bodenloos zou geven;

11 Hoe veel te meer, wanneer goddelooze mannen eenen rechtvaardigen man in zijn huis op zijne slaapstede hebben gedood? nu dan, zou ik zijn bloed van uwe handen niet eischen, en u van de aarde wegdoen?

12 En David gebod zijnen jongens, en zij doodden hen, en hieven hunne handen en hunne voeten af, en hingen ze op bij den vijver te Hebron; maar het hoofd van Isbôseth namen zij, en begroeven het in Abners graf te Hebron.

HOOFDSTUK 5.

David wordt door al de stammen te Hebron tot koning gezalfd, vs. 1. De jaren zijner regering te Hebron en Jerûzalem, 4. Hij neemt den burg Zion in en vestigt daar zijnen zetel, 6. Hij leeft in vriendschap met Hiram, die hem hout en werklieden zendt, om een huis te bouwen, 11. Zijne vrouwen en kinderen, 13. Hij verslaat tot tweemalen toe de Filistijnen, 17.

TOEN kwamen alle stammen van Israël tot David te Hebron; en zij spraken, zeggende: Zie wij, uw gebeente en uw vleesch zijn wij.

2 Daartoe ook te voren, toen Saul koning over ons was, waart gij Israël uitvoerende en inbrengende: ook heeft de HEERE tot u gezegd: 6 Gij zult mijn volk Israël weiden, en gij zult tot eenen voorganger zijn over Israël.

3 Alzoo kwamen alle oudsten van Israël tot den koning te Hebron; en de koning David maakte een verbond met hen te Hebron, voor het aangezicht des HEEREN; en zij zalfden David tot koning over Israël.

4 Dertig jaar was David oud, als hij koning werd; veertig jaren heeft hij geregeerd.

5 Te Hebron regeerde hij over Juda zeven jaren en zes maanden; en te Jerûzalem regeerde hij drie en dertig jaren over gansch Israël en Juda.

6 En de koning toog met zijne mannen naar Jerûzalem, tegen de Jebusieten, die in dat land woonden. En zij spraken tot David, zeggende: Gij zult hier niet inkomen, maar de blinden en kreupelen zullen u afdriven; dat is te zeggen: David zal hier niet inkomen.

J. v. C.
1048.

2 Sam. 1:15.

2 Sam. 3:32.

1 Kron. 11:1.

2 Sam. 7:7.
Ps. 78:71.2 Sam. 2:11.
1 Kon. 2:11.
1 Kron. 3:4.

J. v. C.
1048.

4 IKron. 11.6

circa 1047.

4 IKron. 14.1

4 IKron. 3.9.
15.3, enz.4 IKron. 3.5.
enz.
15.4, enz.

1047.

4 IKron. 14.8.
enz.

1 Jes. 28.21.

4 IKron. 14.12.

1042.

7 Maar David nam den burg Zion in : dezelve is de stad Davids.

8 Want David zeide ten zelve dage : *al wie de Jebusieten slant, en geruikt aan die watergoot, en die kreupelen, en die blinden, die zal tot een kroon en tot een overste zijn* ; daarom zeg ik : Een blinde en kreupel zal in het huis niet komen.

9 Alzo woonde David in den burg, en noemde die Davids stad. En David bouwde rondom van Milo af en buitenwaarts.

10 David nu zeer verheerlijkt voort, en werd groot : want de HEERE, de God der heirscharen, was met hem.

11 En Hiram, de koning van Tyrus, zond boden tot David, en eenderhout, en timmerlieden, en metselaars ; en zij bouwden David een huis.

12 En David merkte, dat de HEERE hem tot eenen koning over Israël bevestigd had, en dat Hij zijn koningrijk verheven had, om zijns volks Israëls wil.

13 En David nam meer bijwijven, en vrouwen van Jeruzalem, nadat hij van Hebron gekomen was ; en David werden meer zonen en dochteren geboren.

14 En dit zijn de namen dergenen, die hem te Jeruzalem geboren zijn : Schamutza, en Schobab, en Nathan, en Salomo.

15 En Ichar, en Elischua, en Nefeg, en Jaia.

16 En Elischama, en Eljada, en Elifelet.

17 Als nu de Filistijnen hoorden, dat zij David ten koning over Israël gezalfd hadden, zoo togen alle Filistijnen op om David te zoeken ; en David, dat hoorende, toog af naar den burg.

18 En de Filistijnen kwamen en verspreidden zich in het dal Refaim.

19 Zoo vraagde David den HEERE, zeggende : Zal ik optrekken tegen de Filistijnen ? zult Gij ze in mijne hand geven ? En de HEERE zeide tot David : Trek op, want Ik zal de Filistijnen zekerlijk in uwe hand geven.

20 Toen kwam David te Baal-Perazim ; en David sloeg hen aldair, en zeide : De HEERE heeft mijne vijanden voor mijn aangezicht gescheurd, als een scheure der wateren ; daarom noemde hij den naam derzelve plaats Baal-Perazim.

21 En zij lieten hunne afgoden aldaar ; en David en zijne mannen namen ze op.

22 Daarna togen de Filistijnen weder op ; en zij verspreidden zich in het dal Refaim.

23 En David vraagde den HEERE, dewelke zeide : Gij zult niet optrekken ; maar trek om tot achter hen, dat zij aan hen komt van tegenover de moerbezieën-boomen.

24 En het geschiedde, als gij hoort het geruisch van eenen gang in de toppen der moerbezieënboomen, dan rep u, want alsdan is de HEERE voor uw aangezicht uitgegaan, om het heirleger der Filistijnen te slaan.

25 En David deed alzoo, gelijk als de HEERE hem geboden had ; en hij sloeg de Filistijnen van Geba af totdat zij komt te Gezer.

HOOFDSTUK 6.

David haalt de ark uit het huis van Abinadab, vs. 1. Uza strekt zyne hand onbedacht naar de ark uit en wordt van God gedood. 6. David hierover bedroefd, zet de ark in het huis van Obed-Edom. 8. Na eenigen tijd brengt David haar met groote plechtigheid en onmetoedige vreugde in een daartoe vervaardigde tent, en wordt daarom van Michal veracht. 12. David verdoelt zich tegen haar met eenen heiligen ijver. 20. Michals onvruchtbaarheid. 23.

DAARNA verzamelde David wederom alle uitgelezenen in Israël, dertig duizend.

2 En David maakte zich op, en ging

heen met al het volk, dat bij hem was, van Baalim-Juda, om van daar op te brengen de ark Gods, bij dewelke de Naam wordt aangeropen, de naam van den HEERE der heirscharen, die daarop woont tusschen de cherubim.

3 En zij voerden de ark Gods op eenen nieuwen wagen, en haalden ze uit het huis van Abinadab, dat op eenen heuvel is ; en Uza en Abio, zonen van Abinadab, leidden den nieuwen wagen.

4 Toen zij hem nu uit het huis van Abinadab, dat op den heuvel is, met de ark Gods, wegvoerden, zoo ging Abio voor de ark heen.

5 En David en het gansche huis Israëls smekten voor het aangezicht des HEEREN, met allerlei saarspel van denkenhout, als met harpen, en met luiten, en met trommelen, ook met schellen, en met citabalen.

6 Als zij nu kwamen tot aan Nachons dorpsvloer, zoo strekte Uza zyne hand uit aan de ark Gods, en hield ze, want de zunderen struikelden.

7 Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Uza, en God sloeg hem aldair, om deze onbedachtzaamheid ; en hij stierf aldaar bij de ark Gods.

8 En David ontstak, omdat de HEERE eenen scheur gescheurd had aan Uza ; en hij noemde dezelve plaats Pérez-Uza, tot op dezen dag.

9 En David vreesde den HEERE ten zelve dage ; en hij zeide : Hoe zal de ark des HEEREN tot mij komen ?

10 David dan wilde de ark des HEEREN niet tot zich laten verbrenen in de stad Davids ; maar David deed ze afwijken in het huis van Obed-Edom, den Gethiet.

11 En de ark des HEEREN bleef in het huis van Obed-Edom, den Gethiet, drie maanden ; en de HEERE zegende Obed-Edom en zijn gansche huis.

12 Toen boodschapte men den koning David, zeggende : De HEERE heeft het huis van Obed-Edom, en al wat hij heeft, zeggend om der ark Gods wil ; zoo ging David heen en haalde de ark Gods uit het huis van Obed-Edom opwaarts in de stad Davids, met vreugde.

13 En het geschiedde, als zij, die de ark des HEEREN droegen, zes treden voortgetreden waren, dat hij ossen en gemest veer offerde.

14 En David huppelde met alle magt voor het aangezicht des HEEREN ; en David was omzord met eenen linnen lijfrok.

15 Alzo bragten David en het gansche huis Israëls de ark des HEEREN op, met gejuich en met geluid der bazuinen.

16 En het geschiedde, als de ark des HEEREN in de stad Davids kwam, dat Michal, Sauls dochter, door het venster uitzag. Als zij nu den koning David zag, springende en huppelende voor het aangezicht des HEEREN, vernachte zij hem in haar hart.

17 Toen zij nu de ark des HEEREN inbragten, stelden zij die in hare plaats, in het midden der tent, die David voor haar gespannen had ; en David offerde brandofferen voor des HEEREN aangezicht, en dankofferen.

18 Als David geëindigd had het brandoffer en de dankofferen te offeren, zoo zegende hij het volk in den naam des HEEREN der heirscharen.

19 En hij deelde uit aan het gansche volk, aan de gansche menigte van Israël, van de mannen tot de vrouwen toe, aan een' iegelijk een' broodkoek, en een' schoon stuk vleesch, en een flesch wijn. Toen ging al dat volk heen, een iegelijk naar zijn huis.

20 Als nu David wederkwam, om zijn huis te zegenen, ging Michal, Sauls dochter, uit, David te gemoet, en zeide : Hoe

J. v. C.
1042.4 Sam. 6.7,8.
enz.

4 Sam. 7.1.

4 IKron. 13.9.

4 IKron. 13.14.

4 IKron. 15.1.
16.1.

4 IKron. 16.2.

circa 1045.

J. v. C.
1042.

is heden de koning van Israël verheerlijkt, die zich heden voor de oogen van de dienstdaagden zijner dienstknechten heeft ontbloot, gelijk een van de ijdele lieden zich onbeschaamdelyk ontbloot?

21 Maar David zeide tot Michal: Voor het aangezigt des HEEREN, die mij verken heeft voor uwen vader en voor zijn gansche huis, mij instellende tot eenen voorganger over het volk des HEEREN, over Israël: ja ik zal spelen voor het aangezicht des HEEREN.

2 Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzoo, en zal nederig zijn in mijne oogen, en met de dienstdaagden, waarvan gij gezegd hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden.

23 Michal nu, Sauls dochter, had geen kind, tot den dag van haren dood toe.

HOOFDSTUK 7.

David wil den Heere een huis bouwen, de profeet Nathan prijkt zulks, vs. 1: doch ontvangt Gods bevel dit te verbieden, met belofte dat een zynen zonen God een huis bouwen zal, en van den Messias, die uit zijn zaad naar het vleesch zou voortkomen, 4. David hierover zeer verwondend en verheugd zijnde, verheerlijkt den Heere in hartelijke dankzegging, 18.

1 EN ^a het geschiedde, als de koning in zijn huis zat, en de HEERE hem rust gegeven had, van al zijne vijanden rondom: 2 Zoo zeide de koning tot den profeet Nathan: Zie toch, ik woon in een cederen huis, en de ark Gods woont in het midden der gordijnen.

3 En Nathan zeide tot den koning: Ga heen, doe al wat in uw hart is, want de HEERE is met u.

4 Maar het gebeurde in denzelfen nacht, dat het woord des HEEREN tot Nathan geschiedde, zeggende:

5 Ga, en zeg tot mijnen knecht, tot David: Zoo zegt de HEERE: Zoudt gij Mij een huis bouwen tot mijne woning?

6 Want Ik heb in geen huis gewoond, ^b van dien dag af, dat Ik de kinderen Israëls uit Egypte opvoerde, tot op dezen dag; maar Ik heb gewandeld in een tent en in eenen tabernakel.

7 Overal, waar Ik met al de kinderen Israëls heb gewandeld, heb Ik wel een woord gesproken met eenen der stammen Israëls, dien Ik bevolen heb mijn volk Israël te weiden, zeggende: Waarom bouwt gij Mij niet een cederen huis?

8 Nu dan, alzoo zult gij tot mijnen knecht, tot David, zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: ^c Ik heb u genomen van de schaapskooi, van achter de schapen, dat gij een voorganger zoudt zijn over mijn volk, over Israël;

9 En Ik ben met u geweest ^d overal, waar gij gegaan zijt, en heb al uwe vijanden voor uw aangezicht uitgeroeid; en Ik heb u eenen grooten naam gemaakt, als den naam der grooten, die op de aarde zijn.

10 En Ik heb voor mijn volk, voor Israël, eene plaats besteld, en hem geplaatst, dat hij aan zijne plaats wone, en niet meer heen en weder gedreven worde; en de kinderen der verkeerdelheid zullen hem niet meer verdrukken, gelijk als in het eerst.

11 En van dien dag af, dat Ik geboden heb rigters te wezen over mijn volk Israël. Doch u heb Ik rust gegeven van al uwe vijanden. Ook geeft u de HEERE te kennen, dat de HEERE u een huis maken zal.

12 ^e Wanneer uwe dagen zullen vervuld zijn, en gij met uwe vaderen zult ontslapen zijn, zoo zal Ik u zaad na u doen opstaan, dat uit uw lijf voortkomen zal, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen.

13 ^f Die zal mijnen naam een huis bouwen; en Ik zal den stoel zijns koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid.

14 ^g Ik zal hem zijn tot eenen Vader, en hij zal Mij zijn tot eenen zoon; ^h dewelke als hij misdoet, zoo zal Ik hem met eenen menschenroede en met plagen der menschenkinderen straffen.

15 Maar mijne goedertierenheid zal van hem niet wijken, gelijk als Ik die weggenomen heb van Saul, dien Ik van voor uw aangezicht heb weggenomen.

16 Doch uw huis zal bestendig zijn, en uw koninkrijk tot in eeuwigheid, voor uw aangezicht; uw stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid.

17 Naar al deze woorden, en naar dit gansche gezigt, alzoo sprak Nathan tot David.

18 Toen ging de koning David in, en bleef voor het aangezicht des HEEREN, en hij zeide: Wie ben ik, Heere HEERE! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hier toe gracht hebt?

19 Daartoe is dit in uwe oogen nog klein geweest, Heere HEERE! maar Gij hebt ook over het huis uws knechts gesproken tot van verre heen; en dit naar de wet der menschen, Heere HEERE!

20 En wat zal David nog meer tot U spreken! want Gij kent uwen knecht, Heere HEERE!

21 Om uws woords wil, en naar uw hart hebt Gij al deze groote dingen gedaan, om aan uwen knecht bekend te maken.

22 Daarom zijt Gij groot, HEERE God! want er is niemand gelijk Gij, en er is geen God dan alleen Gij, naar alles, wat wij met onze ooren gehoord hebben.

23 ^a En wie is, gelijk uw volk, gelijk Israël, een eenig volk op aarde, hetwelk God is heengegaan Zich tot een volk te verlossen, en om Zich eenen naam te zetten, en om voor ulieden dezegroote en verschrikkelijke dingen te doen aan uw land, voor het aangezicht uws volks, dat Gij U uit Egypte verlost hebt, de Heidenen en hunne goden ^b verdrijvende.

24 En Gij hebt uw volk Israël U bevestigd. U tot een volk, tot in eeuwigheid; en Gij, HEERE! zijt hun tot eenen God geworden.

25 Nu dan, HEERE God! doe dit woord, dat Gij over uwen knecht en over zijn huis gesproken hebt, bestaan tot in eeuwigheid; en doe, gelijk als Gij gesproken hebt.

26 En uw naam worde groot gemaakt tot in eeuwigheid; dat men zegge: De HEERE der heirscharen is God over Israël; en het huis van uwen knecht David zal bestendig zijn voor uw aangezicht.

27 Want Gij, HEERE der heirscharen, Gij God Israëls! Gij hebt voor het oor uws knechts geopenbaard, zeggende: Ik zal u een huis bouwen; daarom heeft uw knecht in zijn hart gevonden, dit gebed tot U te bidden.

28 Nu dan, Heere HEERE! Gij zijt die God, en uwe woorden zullen waarheid zijn, en Gij hebt dit goede tot uwen knecht gesproken.

29 Zoo believe het U nu, en zegen het huis van uwen knecht, dat het in eeuwigheid voor uw aangezicht zij: want Gij, Heere HEERE! hebt het gesproken, en met uwen zegen zal het huis van uwen knecht gezegend worden in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 8.

Davids overwinningen op de Filistijnen, vs. 1: op de Moabiteten, 2; op Hadadzeze van Zoba, 3; op de Syriërs, 5: hij beoogt rijken buit naar Jeruzalem, 7. Een aanzienlijk gezantschap uit de stad Hamath bij David, 9. David heeft de geroefde schatten aan den Heere, 11. Hij maakt de Edomieten schatplichtig, 14. Inzetting van het staatsbestuur, 16.

1 EN ^a het geschiedde daarna, dat David de Filistijnen sloeg, en bracht hen te

J. v. C.
1042.g Ps. 89, 27.
Hebr. 1: 5.h Ps. 89, 31.
enz.i Deut. 3, 24.
4, 35.j Sam. 2, 29.
Ps. 86, 8.k Jes. 45, 5.
18, 22.l Mark. 12, 29.
32.m Deut. 4, 7.
33, 29.

n Ps. 147, 20.

o Jeph. 17, 17.

p circa 1040.

q 1 Kron. 18, 1.
enz.

J. v. C.
1090.

onder; en David nam Meteg-Amma uit der Filistijnen hand.

2 Ook sloeg hij de Moabiteten, en mat hen met een snoer, doende hen ter aarde nederliggen; en hij mat met twee snoeren om te dooden, en met een vol snoer om in het leven te laten. Alzoo werden de Moabiteten David tot knechten, brengende geschenken.

3 David sloeg ook Hadad-ézer, den zoon van Rechob, den koning van Zoba, toen hij heentooft, om zijne hand te wenden naar de rivier Frath.

4 En David nam hem duizend wagens af, en zeven honderd ruiters, en twintig duizend man te voet; en David ontzoonde alle wagenpaarden, en hield daarvan honderd wagenen overig.

5 En de Syriërs van Damaskus kwamen om Hadad-ézer, den koning van Zoba, te helpen; maar David sloeg van de Syriërs twee en twintig duizend man.

6 En David leidde bezettingen in Syrië van Damaskus, en de Syriërs werden David tot knechten, brengende geschenken; en de HEERE behoorde David overal waar hij heentooft.

7 En David nam de gouden schilden, die bij Hadad-ézers knechten geweest waren, en bragt ze te Jeruzalem.

8 Daartoe nam de koning David zeer veel kopers uit Betach, en uit Bérothai, steden van Hadad-ézer.

9 Als nu Thoi, de koning van Hamath, hoorde, dat David het gansche heir van Hadad-ézer geslagen had;

10 Zoo zond Thoi zijnen zoon Joram tot den koning David, om hem te vragen naar zijnen welstand, en om hem te zeggen, van wege dat hij tegen Hadad-ézer gekrijgd en hem geslagen had; (want Hadad-ézer voerde steeds krijg tegen Thoi) en in zijne hand waren zilveren vaten, en gouden vaten, en koperen vaten; 11 Welke de koning David ook den HEERE heiligde, met het zilver en het goud, dat hij geheiligd had van alle Heidenen, die hij zich onderworpen had;

12 Van Syrië, en van Moab, en van de kinderen Ammons, en van de Filistijnen, en van Amalek, en van den roof van Hadad-ézer, den zoon van Rechob, den koning van Zoba.

13 Ook maakte zich David eenen naam, als hij wederkwam, nadat hij de Syriërs geslagen had, in het Zoudal, achtien duizend.

14 En hij leidde bezettingen in Edom, in gansch Edom leidde hij bezettingen; en alle Edomieten werden David tot knechten, en de HEERE behoorde David overal, waar hij heentooft.

15 Alzoo regeerde David over gansch Israël; en David deed aan zijn gansche volk recht en gerechtigheid.

16 4 Jonb nu, de zoon van Zerúja, was over het heir; en Jósafat, zoon van Achilud, was kanselier.

17 En Zadok, zoon van Ahitub, en Achimelech, zoon van Abiathar, waren priesters; en Serija was schrijver.

18 Er was ook benaja, zoon van Jojaja, met de Krethi en de Plethi; maar Davids zonen waren prinszen.

HOOFDSTUK 9.

David, gedenkende zijne beloften aan Jónathan, laat zijn zoon Mesiboseth zoeken en tot zich brengen, vs. 1; geeft hem al het goed van Saul, en stelt Ziba daarover; doch hem neemt hij aan zijne tafel, 7.

EN David zeide: Is er nog iemand, die overgebleven is van het huis van Saul, dat ik weldadigheid aan hem doe, om Jónathans wil?

2 Het huis van Saul nu had eenen knecht, wiens naam was Ziba; en zij riepen hem tot David. En de koning zeide

tot hem: Zijt gij Ziba? En hij zeide: Uw knecht.

3 En de koning zeide: Is er niet nog iemand van het huis van Saul, dat ik Gods weldadigheid bij hem doe? Toen zeide Ziba tot den koning: Er is nog een zoon van Jónathan, die geslagen is aan beide voeten.

4 En de koning zeide tot hem: Waar is hij? En Ziba zeide tot den koning: Zie, hij is in het huis van Machir, den zoon van Ammiel, te Lódebar.

5 Toen zond de koning David heen; en hij nam hem uit het huis van Machir, den zoon van Ammiel, van Lódebar.

6 Als nu Mesiboseth, de zoon van Jónathan, den zoon van Saul, tot David inkwam, zoo viel hij op zijn aangezicht, en boog zich neder. En David zeide: Mesiboseth! En hij zeide: Zie, hier is uw knecht.

7 En David zeide tot hem: Vrees niet, want ik zal zekerlijk weldadigheid bij u doen, om uws vaders Jónathans wil; en ik zal u alle akkers van uwen vader Saul wedergeven; en gij zult geduriglijk brood eten aan mijne tafel.

8 Toen boog hij zich, en zeide: Wat is uw knecht, dat gij omgezien hebt naar eenen dooden hond, als ik ben?

9 Toen riep de koning Ziba, Sauls jongen, en zeide tot hem: Al wat Saul gehad heeft, en zijn gansche huis, heb ik den zoon uws heeren gegeven.

10 Daarom zult gij voor hem het land bearbeiden, gij, en uwe zonen, en uwe knechten, en zult de vruchten inbrengen, opdat de zoon uws heeren brood hebbe, dat hij ete; en Mesiboseth, de zoon uws heeren, zal geduriglijk brood eten aan mijne tafel. Ziba nu had vijftien zonen en twintig knechten.

11 En Ziba zeide tot den koning: Naar alles, wat mijn heer de koning zijnen knecht gebiedt, alzoo zal uw knecht doen. Ook zou Mesiboseth, etende aan mijne tafel, als een van des konings zonen zijn.

12 Mesiboseth nu had eenen kleinen zoon, wiens naam was Micha; en allen, die in het huis van Ziba woonden, waren knechten van Mesiboseth.

13 Alzoo woonde Mesiboseth te Jeruzalem, omdat hij geduriglijk at aan des konings tafel; en hij was kreupel aan beide zijne voeten.

HOOFDSTUK 10.

David zendt, met aanbidding zijner gunst, gezanten tot den koning der Ammonieten, vs. 1; die hem schandelijk bejegent, en een groot leger tegen David vergadert, 3. David zendt Joab en Abisai tegen hem uit, die de Ammonieten en Syriërs slaan en wederkeeren naar Jeruzalem, 7. De Syriërs vergaderen zich weder tegen David en worden door hem geslagen en ten onder gebragt, 18.

EN het geschiedde daarna, dat de koning der kinderen Ammons stierf, en zijn zoon Hanun werd koning in zijne plaats.

2 Toen zeide David: Ik zal weldadigheid doen aan Hanun, den zoon van Nabas, gelijk als zijn vader weldadigheid aan mij gedaan heeft. Zoo zond David heen, om hem door de dienst zijner knechten te troosten over zijnen vader. En de knechten van David kwamen in het land van de kinderen Ammons.

3 Toen zeiden de vorsten der kinderen Ammons tot hunnen heer Hanun: Eert David uwen vader in uwe oogen, omdat hij troosters tot u gezonden heeft? Heeft David zijne knechten niet daarom tot u gezonden, dat hij deze stad doorzoekte, en die verspeide, en die omkeere?

4 Toen nam Hanun Davids knechten, en schoor hunten baard halfaf, en sneed hunne kleederen half af, tot aan hunne billen; en hij liet hen gaan.

5 Als zij dit David lieten weten, zoo

J. v. C.
1090.

2 Sam. 4, 3.

1 Kron. 18, 4.

2 Sam. 10, 2.

1 Kron. 18, 15.
enz.

circa 1057.

1 Kron. 19, 1.
enz.2 Sam. 16, 1.
enz.
19:17.

J. v. C.
1037.J. v. C.
1033.

zond hij hun te gemoet: want deze mannen waren zeer beschaamd. En de koning zeide: Blijft te Jericho, totdat uw baard weder gewassen zal zijn, komt dan weder.

6 Toen nu de kinderen Ammons zagen, dat zij zich bij David stinkende gemaakt hadden, zonden de kinderen Ammons heen, en huurden van de Syriërs van Beth-Rechob, en van de Syriërs van Zoba, twintig duizend voetvolks, en van den koning van Mäacha duizend man, en van de mannen van Tob twaalf duizend man.

7 Als David dit hoorde, zond hij Joab heen, en het gansche heir met de helden.

8 En de kinderen Ammons togen uit, en stelden de slagorde voor de deur der poort; maar de Syriërs van Zoba, en Rechob, en de mannen van Tob en Mäacha waren bijzonder ki niet veld.

9 Als nu Joab zag, dat de spits der slagorde tegen hem was, van voren en van achteren, zoo verkoos hij uit alle uitgelezenen van Israël, en stelde hen in orde tegen de Syriërs aan;

10 En het overige des volks gaf hij onder de hand van zijnen broeder Abisai, die het in orde stelde tegen de kinderen Ammons aan.

11 En hij zeide: Zoo de Syriërs mij te sterk zullen zijn, zoo zult gij mij komen verlossen; en zoo de kinderen Ammons u te sterk zullen zijn, zoo zal ik komen om u te verlossen.

12 Wees sterk, en laat ons sterk zijn voor ons volk, en voor de steden onzes Gods; de HEERE nu doe wat goed is in zijne oogen.

13 Toen naderde Joab, en het volk, dat bij hem was, tot den strijd tegen de Syriërs; en zij vloden voor zijn aangezicht.

14 Als de kinderen Ammons zagen, dat de Syriërs vloden, vloden zij ook voor het aangezicht van Abisai, en kwamen in de stad. En Joab keerde weder van de kinderen Ammons, en kwam te Jeruzalem.

15 Toen nu de Syriërs zagen, dat zij voor Israëls aangezicht geslagen waren, zoo vergaderden zij zich weder te zamen.

16 En Hadar-ézer zond heen, en deed de Syriërs uitkomen, die op gene zijde der rivier zijn, en zij kwamen te Helam; en Sobach, Hadar-ézers krijgsoverste, toog voor hun aangezicht heen.

17 Als dat David werd aangezegd, verzamelde hij gansch Israël, en toog over de Jordaan, en kwam te Helam; en de Syriërs stelden de slagorde tegen David aan, en streten met hem.

18 Maar de Syriërs vloden voor Israëls aangezicht, en David versloeg van de Syriërs zeven honderd wagenen, en veertig duizend ruiters; daartoe sloeg hij Sobach, hunnen krijgsoverste, dat hij aldaar stierf.

19 Toen nu al de koningen, die Hadar-ézers knechten waren, zagen, dat zij voor Israëls aangezicht geslagen waren, maakten zij vrede met Israël, en dienden hen; en de Syriërs vreesden de kinderen Ammons meer te verlossen.

HOOFDSTUK II.

Joab beleegert Rabba, vs. 1. David pleegt overspel met Bathséba, 2. Hij ontbiedt haren man uit het leger, om zyne schande te bedekken, 3. Zulks mislukende, 4. zendt David Uriä terug en schrijft aan Joab, hem op eenen der gevaarlijkste posten te stellen, 14. Uriä sneuvelt, 17. Joab laat deze tijding aan David overbrengen, 18. Bathséba wordt David ter vrouw, 27.

EN a het geschiedde met de wederkomst van het jaar, ter tijd als de koningen uittrekken, dat David Joab, en zijne knechten met hem, en gansch Israël henenzond, dat zij de kinderen Ammons verderven, en Rabba belegeren zouden. Doch David bleef te Jeruzalem.

2 Zoo geschiedde het tegen den avond-

tijd, dat David van zijn leger opstond, en wandelde op het dak van het koningshuis, en zag van het dak eene vrouw, zich wasschende: deze vrouw nu was zeer schoon van aanzien.

3 En David zond henen, en onder-vraagde naar deze vrouw; en men zeide: Is dat niet Bathséba, de dochter van Eliam, de huisvrouw van Uriä, den Hethiet?

4 Toen zond David boden henen, en liet haar halen. En als zij tot hem ingekomen was, lag hij bij haar: (zij nu had zich van hare onreinheid gezuiverd) daarna keerde zij weder naar haar huis.

5 En die vrouw werd zwanger; zoo zond zij henen, en liet David weten, en zeide: Ik ben zwanger geworden.

6 Toen zond David tot Joab, zeggende: Zend Uriä, den Hethiet, tot mij. En Joab zond Uriä tot David.

7 Als nu Uriä tot hem kwam, zoo vroegde David naar den welstand van Joab, en naar den welstand des volks, en naar den welstand des krijgs.

8 Daarna zeide David tot Uriä: Ga af naar uw huis, en wasch uwe voeten. En toen Uriä uit des konings huis uitging, volgde hem een geregt des konings achterna.

9 Maar Uriä leide zich neder voor de deur van des konings huis, met al de knechten zijns heeren; en hij ging niet af in zijn huis.

10 En zij gaven het David te kennen, zeggende: Uriä is niet afgegaan in zijn huis. Toen zeide David tot Uriä: Komt gij niet van de reis? waarom zijt gij niet afgegaan in uw huis?

11 En Uriä zeide tot David: De ark, en Israël, en Juda blijven in de tenten; en mijn heer Joab, en de knechten mijns heeren zijn gelegerd op het open veld, en zou ik in mijn huis gaan, om te eten en te drinken, en bij mijne huisvrouw te liggen? Zoo waarachtig als gij leeft en uwe ziel leeft, indien ik deze zaak doen zal!

12 Toen zeide David tot Uriä: Blijft ook heden hier, zoo zal ik u morgen af-zenden. Alzoo bleef Uriä te Jeruzalem, dien dag en den anderen dag.

13 En David noodigde hem, zoodat hij voor zijn aangezicht af en dronk, en hij maakte hem dronken. Daarna ging hij in den avond uit, om zich neder te leggen op zijn leger, met zijns heeren knechten, maar ging niet af in zijn huis.

14 Des morgens nu geschiedde het, dat David eenen brief schreef aan Joab; en hij zond dien door de hand van Uriä.

15 En hij schreef in dien brief, zeggende: Stel Uriä voortaan tegenover den sterksten strijd, en keer van achter hem af, opdat hij geslagen worde en sterve.

16 Zoo geschiedde het, als Joab op de stad gelet had, dat hij Uriä stelde aan de plaats, waarvan hij wist, dat aldaar strijdbare mannen waren.

17 Als nu de mannen der stad uitrogen en met Joab streten, vielen er van het volk, van Davids knechten, en Uriä, de Hethiet, stierf ook.

18 Toen zond Joab heen, en liet David den ganschen handel van dezen strijd weten.

19 En hij beval den bode, zeggende: Als gij zult geëindigd hebben den ganschen handel van dezen strijd tot den koning uit te spreken;

20 En het zal geschieden, indien de grimmigheid des konings opkomt, en hij tot u zegt: Waarom zijt gij zoo na aan de stad gekomen om te strijden? wist gij niet, dat zij van den muur zouden achen?

21 Wie sloeg Abimélech, den zoon van Jerubbésêth? wierp niet eene vrouw

6 Lev. 15:19, 18:19.

1036.

1035.

1036.

Rigt. 9:52, 53.

J. v. C.
1635.

een stuk van eenen molensteen op hem van den muur, dat hij te Thebez stierf? waarom zijt gij tot den muur genaderd? Dan zult gij zeggen: Uw knecht, Uriä, de Hethiet, is ook dood.

22 En de bode ging heen, en kwam in, en gaf David te kennen, alles, waar hem Joab om uitgezonden had.

23 En de bode zeide tot David: Die mannen zijn ons zeker te magtig geweest, en zijn tot ons uitgetogen in het veld; maar wij zijn tegen hen aan geweest tot aan de deur der poort.

24 Toen schoten de schutters van den muur af op uwe knechten, dat er van des konings knechten dood gebleven zijn; en uw knecht, Uriä, de Hethiet, is ook dood.

25 Toen zeide David tot den bode: Zoo zult gij tot Joab zeggen: Laat deze zaak niet kwaad zijn in uwe oogen, want het zwaard verteert zoo wel dezen als genen; versterk uwen strijd tegen de stad, en verstoort ze; versterk hem alzoo.

26 Als nu de huisvrouw van Uriä hoorde, dat haar man Uriä dood was, zoo droeg zij leed over haren heer.

27 En als de rouw was overgegaan, zond David heen, en nam haar in zijn huis; en zij werd hem ter vrouwe, en baarde hem eenen zoon. Doch deze zaak, die David gedaan had, was kwaad in de oogen des HEEREN.

HOOFDSTUK 12.

De profeet Nathan stelt David, op Gods bevel, zijne misdadig voor oogen door een tegelijken, met bestraffing zijner ondankbaarheid en bedreiging van zware straffen, voor.

1. David bekent zijne zonde, die God hem vergeeft; doch niet zonder kastijding. 13. David smeket en vast gedurende de krankheid van zijn kind; doch toen het gestorven was, is hij goedsmoeds. 15: waaromtrent hij gevraagd zijnde, overen geeft. 21. Salomo geboren. 24. David overleedt Rabba en straft de Ammonieten. 26.

EN de HEERE zond Nathan tot David. Als die tot hem inkwam, zeide hij tot hem: Er waren twee mannen in eene stad, de een rijk en de ander arm.

2 De rijke had zeer vele schapen en runderen.

3 Maar de arme had gansch niet, dan een eenig klein ooslam, dat hij gekocht had, en had het gevoerd, dat het groot geworden was bij hem, en bij zijne kinderen tegelijk: het at van zijne bete, en dronk van zijn boker, en sloep in zijn schoot, en het was hem als eene dochter.

4 Toen nu den rijken man een wandelaar overkwam, verschoonde hij te nemen van zijne schapen en van zijne runderen, om voor den reizenden man, die tot hem gekomen was, wat te bereiden; en hij nam des armen mans ooslam, en bereide dat voor den man, die tot hem gekomen was.

5 Toen ontsak Davids toorn zeer tegen dien man; en hij zeide tot Nathan: Zoo vaarachtig als de HEERE leeft, de man, die dat gedaan heeft, is een kind des doods!

6 En dat ooslam zal hij u viersovoudig wedergeven, daarom dat hij deze zaak gedaan, en omdat hij niet verschoond heeft.

7 Toen zeide Nathan tot David: Gij zijt die man! Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik heb u ten koning ^b gezalfd over Israël, en Ik heb u uit Sauls hand gered;

8 En Ik heb u uws heeren huis gegeven, daartoe uws heeren vrouwen in uwen schoot, ja Ik heb u het huis van Israël en Juda gegeven; en indien het weinig is, Ik zou u alzulks en alzulks daartoe doen.

9 Waarom hebt gij *dax* het woord des HEEREN vernacht, doende wat kwaad is

in zijne oogen? Gij hebt Uriä, den Hethiet, met het zwaard verslagen, en zijne huisvrouw hebt gij u ter vrouwe genomen; en hem hebt gij met het zwaard van de kinderen Ammons doodgeslagen.

10 Nu dan, het zwaard zal van u huis niet afwijken tot in eeuwigheid; daarom dat gij Mij vernacht hebt, en de huisvrouw van Uriä, den Hethiet, genomen hebt, dat zij u ter vrouwe zij.

11 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal kwaad over u verweken uit uw huis, en zal uwe vrouwen nemen voor uwe oogen, en ^c zal haar aan uwen naasten geven; die zal bij uwe vrouwen liggen, voor de oogen dezer zoon.

12 Want gij hebt het in het verborgen gedaan; maar Ik zal deze zaak doen voor gansch Israël, en voor de zoon.

13 Toen zeide David tot Nathan: Ik heb gezondigd tegen den HEERE! En Nathan zeide tot David: De HEERE heeft ook uwe zonde weggenomen, gij zult niet sterven.

14 Nogtans, dewijl gij door deze zaak de vijanden des HEEREN grootelijks hebt doen lasteren, zal ook de zoon, die u geboren is, den dood sterven.

15 Toen ging Nathan naar zijn huis. En de HEERE sloeg het kind, dat de huisvrouw van Uriä David geboort had, dat het zeer krank werd.

16 En David zocht God voor dat jongken; en David vastte een vasten, en ging in, en lag den nacht over op de aarde.

17 Toen maakten zich de oudsten van zijn huis op tot hem, om hem te doen opstaan van de aarde; maar hij wilde niet, en at geen brood met hen.

18 En het geschiedde op den zevenden dag, dat het kind stierf; en Davids knechten vreesden hem aan te zeggen, dat het kind dood was, want zij zeiden: Ziet, als het kind nog levend was, spraken wij tot hem, maar hij hoorde naar onze stem niet, hoe zullen wij dan tot hem zeggen: Het kind is dood? want het mogt kwaad doen.

19 Maar David zag, dat zijne knechten mompelden; zoo merkte David, dat het kind dood was. Dies zeide David tot zijne knechten: Is het kind dood? En zij zeiden: Het is dood.

20 Toen stond David op van de aarde, en wiesch en zalfde zich, en veranderde zijne kleeding, en ging in het huis des HEEREN, en bad aan; daarna kwam hij in zijn huis, en eischte brood; en zij zetten hem brood voor, en hij at.

21 Zoo zeiden zijne knechten tot hem: Wat is dit voor een ding, dat gij gedaan hebt? Om des levenden kinds wil hebt gij gevat en gewend, maar nadat het kind gestorven is, zijt gij opgestaan en hebt brood gegeten.

22 En hij zeide: Als het kind nog leefde, heb ik gevat en gewend, want ik zeide: Wie weet, de HEERE zou mij mogen genadig zijn, dat het kind levend bleve.

23 Maar nu is het dood, waarom zou ik nu vasten? Zal ik hem nog kunnen wederhalen? Ik zal wel tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet wederkomen.

24 Daarna troostte David zijne huisvrouw Bathsaba, en ging tot haar in, en lag bij haar; en zij ^d baarde eenen zoon, wiens ^e naam hij noemde Salomo; en de HEERE had hem lief.

25 En zond heen doore hand van den profeet Nathan, en noemde zijnen naam Jedid-Jah, om des HEEREN wil.

26 ^f Joab nu krijgde tegen Rabba der kinderen Ammons; en hij nam de koninklijke stad in;

27 Toen zond Joab bode tot David, en zeide: Ik heb gekrijgd tegen Rabba, ook heb ik de Waterstad ingenomen.

J. v. C.
1634.c Deut. 28: 31.
2 Sam. 16: 22.

c Deut. 28: 31.

d Eccl. 22: 1.

e 1 Sam. 16: 13.

d Matt. 1: 6.

e 1 Kron. 22: 3.

f 1 Kron. 20: 1.

J. v. C.
1032.

28 Zoo verzamel gij nu het overige des volks, en beleger de stad, en neem ze in; opdat niet, zoo ik de stad zou innemen, mijn naam over haar uitgeroepen worde.

29 Toen verzamelde David al dat volk, en toeg naar Rabba; en hij krigde tegen haar, en nam ze in.

30 En hij nam de kroon haars konings van zijn hoofd af, welker gewigt was een talent gouds, met edelgesteente, en zij werd op Davids hoofd gezet; ook voerde hij uit eenen zeer grooten roof der stad.

31 Het volk nu, dat daarin was, voerde hij uit, en leidde het onder zagen, en onder ijzeren dorschswagens, en onder ijzeren bijlen, en deed hen door dentigheeloven doorgaan; en alzoo deed hij aan alle steden der kinderen Ammons. Daarna keerde David, en al het volk, weder naar Jeruzalem.

HOOFDSTUK 13.

Amnon bemint zijne zuster Thamar en verdort, door eenen list van Jonadab, met geweld zijnen lust; doch verstoort haar terstond weder, vs. 1. Thamar weent over hare schande en wordt door Absalom na twee jaren gekroond, door zijnen broeder Amnon te laten vermoorden, 23. Al dese zaken ontstellen en bedroeven David zeer, 21, 26. Absalom vlucht naar Geshur, 37.

En het geschiedde daarna, alzoo Absalom, Davids zoon, eene schoone zuster had, welker naam was Thamar, dat Amnon, Davids zoon, haar lief kreeg.

2 En Amnon was benaauwd tot krankwordens toe, om zijner zuster Thamar wil; want zij was eene maagd, zoodat het in Ammons oogen zwaar was, haar iets te doen.

3 Doch Amnon had eenen vriend, wiens naam was Jonadab, eenen zoon van Simeon, Davids broeder; en Jonadab was een zeer wijs man.

4 Die zeide tot hem: Waarom zijt gij van morgen tot morgen zoo mager, gij konings zoon! zult gij het mij niet te kennen geven? Toen zeide Amnon tot hem: Ik heb Thamar, de zuster van mijnen broeder Absalom, lief.

5 En Jonadab zeide tot hem: Leg u op uw leger, en maak uw krank; als dan uw vader zal komen om u te zien, zoo zult gij tot hem zeggen: Dat toch mijne zuster Thamar kome, dat zij mij met brood spijsze, en de spijsze voor mijne oogen toemake, opdat ik het aanzie, en van hare hand ete.

6 Amnon dan leide zich, en maakte zich krank. Toen nu de koning kwam om hem te zien, zeide Amnon tot den koning: Dat toch mijne zuster Thamar kome, dat zij twee koeckjes voor mijne oogen toemake, en ik van hare hand ete.

7 Toen zond David heen tot Thamar in het huis, zeggende: Ga toch heen in het huis van uwen broeder Amnon, en maak hem eene spijsze.

8 En Thamar ging heen in het huis van haren broeder Amnon, (hij nu was nederliggende) en zij nam deeg, en kneedde het, en maakte koeckjes toe voor zijne oogen, en bakte de koeckjes.

9 En zij nam eene pan, en goot ze uit voor zijn aangezigt; maar hij weigerde te eten. En Amnon zeide: Doet alle man van mij uitgaan. En alle man ging van hem uit.

10 Toen zeide Amnon tot Thamar: Breat de spijsze in de kamer, dat ik van uwe hand ete; zoo nam Thamar de koeckjes, die zij gemaakt had, en bragt ze haren broeder Amnon in de kamer.

11 Als zij ze nu tot hem nabij bragt, dat hij ate, zoo greep hij haar, en zeide tot haar: Kom, lig bij mij, mijne zuster!

12 Maar zij zeide tot hem: Niet, mijn broeder! verkracht mij niet, want alzoo

doet men niet in Israël: doe deze dwaasheid niet.

13 Want ik, waarhenen zou ik mijne schande brengen? en gij, gij zoudt zijn als een der dwazen in Israël; zoo spreek toch nu tot den koning, want hij zal mij van u niet onthouden.

14 Doch hij wilde naar hare stem niet hooren; maar sterker zijnde dan zij, zoo verkrachtte hij haar, en lag bij haar.

15 Daarna haatte haar Amnon met eenen zeer grooten haat: want de haat, waarmede hij haar haatte, was grooter dan de liefde, waarmede hij haar had liefgehad; En Amnon zeide tot haar: Maak u op, ga weg.

16 Toen zeide zij tot hem: Er zijn geene oorzaken om mij uit te drjven; dit kwaad zou grooter zijn dan het andere, dat gij bij mij gedaan hebt; maar hij wilde naar haar niet hooren.

17 En hij riep zijnen jongen, die hem diende, en zeide: Drijf nu deze van mij uit naar buiten, en grendel de deur achter haar toe.

18 Zij nu had eenen veelverwigen rok aan: want alzoo werden des konings dochteren, die mangden waren, met mantels gekleed; en zijn dienaar bragt haar uit tot buiten, en grendelde de deur achter haar toe.

19 Toen nam Thamar asch op haar hoofd, en scheurde den veelverwigen rok, dien zij aanhad; en zij leide hare hand op haar hoofd, en ging vast henen en kreet.

20 En haar broeder Absalom zeide tot haar: Is uw broeder Amnon bij u geweest? nu dan, mijne zuster! zwijg stil, hij is uw broeder; zet uw hart niet op deze zank. Alzoo bleef Thamar en was eenzaam in het huis van haren broeder Absalom.

21 Als de koning David al deze dingen hoorde, zoo ontstak hij zeer.

22 Doch Absalom sprak niet met Amnon, noch kwaad noch goed; maar Absalom haatte Amnon, ter oorzake dat hij zijne zuster Thamar verkracht had.

23 En het geschiedde, na twee volle jaren, dat Absalom scheepscsheerders had te Baal-Hazor, dat bij Efrain is; zoo noodigde Absalom al des konings zonen.

24 En Absalom kwam tot den koning, en zeide: Zie, nu heeft uw knecht scheepscsheerders; dat toch de koning en zijne knechten met uwen knecht gaan.

25 Maar de koning zeide tot Absalom: Niet, mijn zoon! laat ons toch niet al te zamen gaan, opdat wij u niet bezwaarlijk zijn; en hij bield bij hem aan, doch hij wilde niet gaan, maar zegende hem.

26 Toen zeide Absalom: Zoo niet, laat toch mijnen broeder Amnon met ons gaan. Maar de koning zeide tot hem: Waarom zoude hij met u gaan?

27 Als Absalom bij hem aanhield, zoo liet hij Amnon en al des konings zonen met hem gaan.

28 Absalom nu gehoord zijnen jongens, zeggende: Let er nu op, als Amnon het vrolijk is van den wijn, en ik tot ulieden zal zeggen: Slagt Amnon; dan zult gij hem dooden, vrees niet: is het niet, omdat ik het u geboden heb? zijt sterk en weest dapper.

29 En Absaloms jongens deden aan Amnon, gelijk als Absalom geboden had. Toen stonden alle zonen des konings op, en reden een iegelijk op zijnen muil, en vloden.

30 En het geschiedde, als zij op den weg waren, dat het gerucht tot David kwam, dat men zeide: Absalom heeft al de zonen des konings geslagen, en er is niet een van hen overgelaten.

31 Toen stond de koning op, en *2 Sam. 1. 11.*

J. v. C.
1032.

1030.

J. v. C.
1080.

scheurde zijne kleederen, en leide zich neder ter aarde; desgelijks stonden al zijne knechten met gescheurde kleederen.

32 Maar Jónadab, de zoon van Simeon, Davids broeder, antwoordde en zeide: Mijn heer zegge niet, dat zij al de jongelingen, des konings zonen, gedood hebben; maar Amnon alleen is dood: want bij Absalom is er op toegeleid, van den dag af, dat hij zijne zuster Thamar verkracht heeft.

33 Zoo neme nu mijn heer de koning de zaak niet in zijn hart, denkende: al des konings zonen zijn dood: want Amnon alleen is dood.

34 Absalom nu vlugte; en de jongen, die de wacht hield, hief zijne oogen op, en zag toe, en ziet, er kwam veel volk van den weg achter hem, aan de zijde van het gebergte.

35 Toen zeide Jónadab tot den koning: Zie, de zonen des konings komen; naar het woord uws knechts, alzoo is het geschied.

36 En het geschiedde, als hij geëindigd had te spreken, ziet, zoo kwamen de zonen des konings, en lieven hunne stemmen op en weenden; en de koning ook en al zijne knechten weenden met een zeer groot geween.

37 (Absalom dan vlugte, en toog tot Thadmai, den zoon van Ammihur, koning van Gesur.) En hij droeg rouw over zijnen zoon, al die dagen.

38 Alzoo vlugte Absalom, en toog naar Gesur; en hij was aldaar drie jaren.

39 Toen verlangde de ziel van den koning David zeer om naar Absalom uit te trekken: want hij had zich getroost over Amnon, dat hij dood was.

HOOFDSTUK 14.

Joab brengt Absalom, door middel van eene thekoetische vrouw, weder in genade bij David, vs. 1: die toestaat, dat hij in Jeruzalem terugkeert; maar niet wil, dat hij onder zijne oogen komt. 21. Absaloms schoonheid, lang haar en kinderen. 25. Absalom dringt bij Joab aan, om den koning weder geheel ten gunste van hem te stemmen, hetwelk hij verkrijgt, 29.

1027. **A**LS nu Joab, de zoon van Zerija, merkte, dat des konings hart over Absalom was:

2 Zoo zond Joab heen naar Thekoa, en nam van daar eene wijze vrouw; en hij zeide tot haar: Stel u toch als of gij rouw droegt, en trek nu rouwkleederen aan, en zalf u niet met olie, en wees als eene vrouw, die nu vele dagen rouw gedragen heeft over eenen doode:

3 En ga in tot den koning, en spreek tot hem naar dit woord. En Joab leide de woorden in haren mond.

4 En de thekoetische vrouw zeide tot den koning, als zij op haar aangezigt ter aarde was gevallen, en zich nedergebogen had, zoo zeide zij: Behoud, o koning!

5 En de koning zeide tot haar: Wat is u? En zij zeide: Zekerlijk, ik ben eene weduwvrouw, en mijn man is gestorven.

6 Nu had uwe dienstmaagd twee zonen, en deze beide twistten in het veld, en er was geen scheider tusschen hen; zoo sloeg de een den ander, en doodde hem.

7 En zie, het gansche geslacht is opgestaan tegen uwe dienstmaagd, en hebben gezegd: Geef dien hier, die zijnen broeder geslagen heeft, dat wij hem voor de ziel zijns broeders, dien hij doodgeslagen heeft, doden, en ook den erfgenaam verdelen; alzoo zullen zij mijne kool, die overgebleven is, uitblusschen, dat zij mijnen man geen naam noch overblijfsel laten op den aardbodem.

8 Toen zeide de koning tot deze vrouw: Ga naar uw huis, en ik zal voor u gebieden.

9 En de thekoetische vrouw zeide tot den koning: Mijn heer koning! de ongerechtigheid zij op mij en op mijns vaders huis; de koning daarentegen, en zijn stoel, zij onschuldig.

10 En de koning zeide: Spreekt iemand tegen u, zoo breng hem tot mij; en hij zal u voortaan niet meer aantasten.

11 En zij zeide: De koning gedenke toch aan den HEERE, uwen God, dat de bloedwrekers niet te vele worden om te verderven, dat zij mijnen zoon niet verdelen. Toen zeide hij: Zoo waarachtig als de HEERE leeft, indien er een van de haren uws zoons op de aarde zal vallen!

12 Toen zeide deze vrouw: Laat toch uwe dienstmaagd een woord tot mijnen heer den koning spreken. En hij zeide: Spreek.

13 En de vrouw zeide: Waarom hebt gij dan alzulks tegen Gods volk gedacht? Want daaruit, dat de koning dit woord gesproken heeft, is hij als een schuldige, dewijl de koning zijnen verstootene niet wederhaalt.

14 Want wij zullen den dood sterven, en wesen als water, dat, ter aarde uitgestort zijnde, niet verzameld wordt. God dan zal de ziel niet wegnemen, maar Hij zal gedachten denken, dat Hij den verstootene niet van zich verstoote.

15 Nu dan, dat ik gekomen ben, om ditzelfde woord tot den koning, mijnen heer, te spreken, is omdat het volk mij vreesachtig gemaakt heeft; zoo zeide uwe dienstmaagd: Ik zal nu tot den koning spreken; misschien zal de koning het woord zijner dienstmaagd doen.

16 Want de koning zal hooren, om zijne dienstmaagd te redden van de hand des mans, die voorkeeft mij en mijnen zoon te zamen van Gods erve te verdelen.

17 Wijders zeide uwe dienstmaagd: Het woord mijns heeren, des konings, zij toch tot rust: want gelijk een engel Gods, alzoo is mijn heer de koning, om te hooren het goede en het kwade; en de HEERE, uw God, zal met u zijn.

18 Toen antwoordde de koning, en zeide tot de vrouw: Verberg nu niet voor mij de zaak, die ik u vragen zal. En de vrouw zeide: Mijn heer de koning sprekende toch.

19 En de koning zeide: Is Joabs hand met u in dit alles? En de vrouw antwoordde en zeide: Zoo waarachtig als uwe ziel leeft, mijn heer koning! indien iemand ter rechter- of ter linkerhand zou kunnen afwijken van alles, wat mijn heer de koning gesproken heeft: want uw knecht Joab heeft het mij geboden, en die heeft al deze woorden in den mond uwer dienstmaagd geleegd:

20 Dat ik de gestalte deser zaak alzoo omwenden zou, zulks heeft uw knecht Joab gedaan: doch mijn heer is wijs, naar de wijsheid van eenen engel Gods, om te merken alles, wat op de aarde is.

21 Toen zeide de koning tot Joab: Zie nu, ik heb deze zaak gedaan; zoo ga henen, haal den jongeling Absalom weder.

22 Toen viel Joab op zijn aangezigt ter aarde, en boog zich, en dankte den koning; en Joab zeide: Heden heeft uw knecht gemerkt, dat ik genade gevonden heb in uwe oogen, mijn heer koning! omdat de koning het woord van zijnen knecht gedaan heeft.

23 Alzoo maakte zich Joab op, en toog naar Gesur; en hij bragt Absalom te Jeruzalem.

24 En de koning zeide: Dat hij in zijn huis keere, en mijn aangezigt niet zie. Alzoo keerde Absalom in zijn huis, en zag des konings aangezigt niet.

25 Nu was er in gansche Israël geen man zoo schoon, als Absalom, zeer te prijzen; van zijne voetsool af tot zijnen

J. v. C.
1027.

J. v. C.
1027.

hoofdschiel toe was er geen gebrek in hem.

26 En als hij zijn hoofd beschoor, (nu geschiedde het ten einde van elk jaar, dat hij het beschoor, omdat het hem te zwaar was, zoo beschoor hij het) zoo woor het haar zijns hoofds twee honderd sikkelen, naar des konings gewigt.

27 Ook werden Absalom drie zonen geboren, en eene dochter, welker naam was Thamar: deze was eene vrouw, schoon van aanzien.

28 Alzoo bleef Absalom twee volle jaren te Jeruzalem, dat hij des konings aangezicht niet zag.

29 Daarom zond Absalom tot Joab, dat hij hem tot den koning zond; maar hij wilde niet tot hem komen. Zoo zond hij nog ten andere maal; evenwel wilde hij niet komen.

30 Zoo zeide hij tot zijne knechten: Ziet, het stuk akkers van Joab is aan de zijde van het mijne, en hij heeft gerst daarop; gaat heen, en steekt het aan met vuur; en Absaloms knechten staken dat stuk akkers aan met vuur.

31 Toen maakte zich Joab op, en kwam tot Absalom in het huis, en zeide tot hem: Waarom hebben uwe knechten het stuk akkers, dat mijne is, met vuur aangestoken?

32 En Absalom zeide tot Joab: Zie, ik heb tot u gezonden, zeggende: Kom herwaarts, dat ik u tot den koning zende, om te zeggen: Waarom ben ik van Gesur gekomen? het ware mij goed, dat ik nog daar ware: nu dan, laat mij het aangezicht des konings zien; is er dan nog eene misdaad in mij, zoo doode hij mij.

33 Toen ging Joab in tot den koning, en zeide het hem aan. Toen riep hij Absalom, en hij kwam tot den koning in, en boog zich voor hem op zijn aangezicht ter aarde, voor des konings aangezicht; en de koning kuste Absalom.

HOOFDSTUK 15.

Absalom, op listige wijze de harten van het volk ingenomen hebbende, vs. 1, gaat over voorgeven van den Heere eene gelofte te betalen, met zijne vaders vesting naar Hebron, alwaar hij zich, met behulp van Achitofel, als koning laat uitroepen, 7. David vlucht met zijne mannen uit Jeruzalem, 14. Trouw aan David van Ithai, 19. Zadok keert met Abjathar en met de ark, op raad van David, terug naar de stad, 25. Vriendschap tusschen Husai en David, 32.

1024. **E**n het geschiedde daarna, dat Absalom zich liet bereiden waggen en paarden, en vijftig mannen, loopende voor zijn aangezicht henen.

2 Ook maakte zich Absalom des morgens vroeg op, en stond aan de zijde van den weg der poort. En het geschiedde, dat Absalom allen man, die een geschil had, om tot den koning ten gerigte te komen, tot zich riep, en zeide: Uit welke stad zijt gij? Als hij dan zeide: Uw knecht is uit een' der stammen Israels;

3 Zoo zeide Absalom tot hem: Zie, uwe zaken zijn goed en regt; maar gij hebt geen verhoorder van des konings wege.

4 Voorts zeide Absalom: Och, dat men mij ten regter stelde in het land! dat alle man tot mij kwame, die een geschil of rechtszaak heeft, dat ik hem rechtsprake.

5 Het geschiedde ook, als iemand naderde, om zich voor hem te buigen, zoo reikte hij zijne hand uit, en greep hem, en kuste hem.

6 En naar die wijze deed Absalom aan gansch Israel, die tot den koning ten gerigte kwamen. Alzoo stal Absalom het hart der mannen van Israel.

7 Ten einde nu van veertig jaren is het geschied, dat Absalom tot den koning zeide: Laat mij toch heengaan, en mijne

gelofte, die ik den HEERE beloofd heb, te Hebron betalen.

8 Want uw knecht heeft eene gelofte beloofd, als ik te Gesur in Syrië woonde, zeggende: Indien de HEERE mij zekerlijk weder te Jeruzalem zal brengen, zoo zal ik den HEERE dienen.

9 Toen zeide de koning tot hem: Ga in vrede. Alzoo maakte hij zich op, en ging naar Hebron.

10 Absalom nu had verspieters uitgezonden in alle stammen van Israel, om te zeggen: Als gij het geluid der basuin zult hooren, zoo zult gij zeggen: Absalom is koning te Hebron.

11 En er gingen met Absalom van Jeruzalem twee honderd mannen, genoodigd zijnde, doch gaande in hunne eenvoudigheid, want zij wisten van geene zaak.

12 Absalom zond ook om Achitofel, den Giloniet, Davids raad, uit zijne stad, uit Gilo te halen, als hij offeranden offerde. En de verbindtenis werd sterk, en het volk kwam toen en vermeerderde bij Absalom.

13 Toen kwam er een boodschapper tot David, zeggende: Het hart van een' iegelijk in Israel volgt Absalom na.

14 Zoo zeide David tot al zijne knechten, die met hem te Jeruzalem waren: Maakt u op, en laat ons vlieden, want er zou voor ons geen ontkomen zijn voor Absaloms aangezicht; haast u, om weg te gaan, opdat hij niet misschien haaste, en ons achterhale, en een kwaad over ons drijve, en deze stad sla met de scherpte des zwaards.

15 Toen zeiden de knechten des konings tot den koning: Naar alles, wat mijn heer de koning verkiezen zal, ziet, hier zijn uwe knechten.

16 En de koning ging uit met zijn gansche huis te voet; doch de koning liet tien bijwiven, om het huis te bewaren.

17 Als nu de koning met al het volk te voet was uitgegaan, zoo bleven zij staan in eene verre plaats.

18 En al zijne knechten gingen aan zijne zijde heen, ook al de 4 Krethi en al de Plethi, en al de Gethieten; zes honderd man, die van Gath te voet gekomen waren, gingen voor des konings aangezicht heen;

19 Zoo zeide de koning tot Ithai, den Gethiet: Waarom zoudt gij ook met ons gaan? keer weder, en blijf bij den koning: want gij zijt vreemd, en ook zult gij weder vertrekken naar uwe plaats.

20 Gisteren zijt gij gekomen, en heden zou ik u met ons omvoeren om te gaan? zoo ik toch gaan moet, waarheen ik gaan kan, keer weder, en breng uwe broeders wederom; weldadigheid en trouw zij met u.

21 Maar Ithai antwoordde den koning, en zeide: Zon waerachtig als de HEERE leeft, en mijn heer de koning leeft: in de plaats, waar mijn heer de koning zal zijn, hetzij ten doode, hetzij ten leven, daar zal uw knecht voorzeker ook zijn!

22 Toen zeide David tot Ithai: Zoo kom, en ga over. Alzoo ging Ithai, de Gethiet, over, en al zijne mannen, en al de kinderen, die met hem waren.

23 En het gansche land weende met luider stem, als al het volk overging; ook ging de koning over de 6 beek Kidron, en al het volk ging over, regt naar den weg der woestijn.

24 En ziet, Zadok was ook daar, en al de Levieten met hem, dragende de ark des verbonds van God, en zij zetten de ark Gods neder: en Abjathar klom op, tot dat al het volk uit de stad geëindigd had over te gaan.

25 Toen zeide de koning tot Zadok: Breng de ark Gods weder in de stad:

J. v. C.
1023.

2 Sam. 8. 18.
1 Kon. 1. 38.
1 Kon. 18. 17.

6 Joh. 18. 1.

J. v. C.
1023.J. v. C.
1023.

indien ik genade zal vinden in des HEEREN oogen, zoo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders zijne woning.

25 Maar indien Hij alzoo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik. Hij doe mij, zoo als het in zijne oogen goed is.

27 Voorts zeide de koning tot den priester Zadok: Zijt gij niet een ziener? keer weder in de stad met vrede; ook ulieder beide zonen, Ahiméas, uw zoon, en Jonathan, Abjathars zoon, met u.

28 Zie, ik zal vertoeven in de vlakke velden der woestijn, totdat er een woord van ulieden kome, dat men mij aanzegge.

29 Alzoo bracht Zadok, en Abjathar, de ark Gods weder te Jeruzalem; en zij bleven aldaar.

30 En David ging op door den opgang der olieven, opgaande en weenende, en het hoofd was hem bewonden; en hij zelf ging barvoets; ook had al het volk, dat met hem was, een iegelijk zijn hoofd bedekt, en zij gingen op, opgaande en weenende.

31 Toen gaf men David te kennen, zeggende: Achitófels onder degenen, die zich met Absalom hebben verbonden. Dies zeide David: O HEERE! maak toch Achitófels raad tot zotheid.

32 En het geschiedde, als David tot op de hoogte kwam, dat hij aldaar God aanbad; ziet, toen ontmoette hem Husai, de Archiet, hebbende zijnen rok gescheurd, en aarde op zijn hoofd.

33 En David zeide tot hem: Zoo gij met mij voortgaat, zoo zult gij mij tot eenen last zijn;

34 Maar zoo gij weder in de stad gaat, en tot Absalom zegt: Uw knecht, ik zal des konings zijn; ik ben wel uws vaders knecht van te voren geweest, maar nu zal ik uw knecht zijn; zoo zoudt gij mij den raad van Achitófels te niet maken.

35 En zijn niet Zadok en Abjathar, de priesters, aldaar met u? Zoo zal het geschieden, dat gij alle ding, dat gij uit des konings huis zult hooren, den priesters, Zadok en Abjathar, zult te kennen geven.

36 Ziet, huine beide zonen zijn aldaar bij hem, Ahiméas, Zadoks, en Jonathan, Abjathars zoon; zoo zult gij lieden door huine hand tot mij zeuden alle ding, dat gij zult hooren.

37 Alzoo kwam Husai, Davids vriend, in de stad; en Absalom kwam te Jeruzalem.

HOOFDSTUK 16.

David ontmoet Ziba, die Meïboeth onrechtvaardig belastert, vs. 1. Simei vloekt David, 5. Absalom wil dat wreken; doch David draagt dit geduldig, 9. Absalom komt met Achitófel te Jeruzalem, 15. Husai stelt zich verstandelijk aan Absaloms zijde, 16. Achitófel onder de eerste raadslieden van Absalom, 20.

ALS nu David een weinig van de hoogte was voortgegaan, ziet, toen ontmoette hem Ziba, Meïboeths jongen, met een paar gezadeldde ezelen, en daarop twee onderd brooden, met honderd stukken zomervruchten, en honderd stukken zomervruchten, en eenen lederen zak wijns.

2 En de koning zeide tot Ziba: Wat zult gij daarmee? En Ziba zeide: De ezels zijn voor het huis des konings, om op te rijden; en het brood en de zomervruchten, om te eten voor de jongens; en de wijn, opdat de moeden in de woestijn drinken.

3 Toen zeide de koning: Waar is dan de zoon uws heeren? En Ziba zeide tot den koning: Zie, hij blijft te Jeruzalem, want hij zeide: Heden zal mij het huis Israels mijns vaders koninkrijk wedergeven.

4 Zoo zeide de koning tot Ziba: Zie, het zal het uwe zijn, alles wat Meïboeth heeft. En Ziba zeide: Ik buig mij neder, laat mij genade vinden in uwe oogen, mijn heer koning!

5 Als nu de koning David tot aan Bahrim kwam, ziet, toen kwam van daar een man uit, van het geslacht van het huis van Saul, wiens naam was Simei, de zoon van Gera; hij ging steeds voort, en vloekte.

6 En hij wierp David met steenen, mitsgaders alle knechten van den koning David, hoewel al het volk en al de helden aan zijne rechter- en aan zijne linkerhand waren.

7 Aldus nu zeide Simei in zijn vloeken: Ga uit, ga uit, gij man des bloeds, en gij Belials man!

8 De HEERE heeft op u doen wederkomen al het bloed van Sauls huis, in wiens plaats gij geregeerd hebt; nu heeft de HEERE het koninkrijk gegeven in de hand van Absalom, uwen zoon; zie nu, gij zijt in uw ongeluk, omdat gij een man des bloeds zijt.

9 Toen zeide Absai, de zoon van Zeruja, tot den koning: Waarom zou deze doode hond mijnen heer den koning vloeken? Laat mij toch overgaan en zijnen kop wegnemen.

10 Maar de koning zeide: Wat heb ik met u te doen, gij zonen van Zeruja? ja laat hem vloeken! want de HEERE toch heeft tot hem gezegd: Vloek David; wie zou dan zeggen: Waarom hebt gij alzoo gedaan?

11 Voorts zeide David tot Absai en tot al zijne knechten: Ziet, mijn zoon, die van mijn lijf is voortgekomen, zoekt mijne ziel; hoe veel te meer dan nu deze zoon van Jemini? laat hem geworden, dat hij vloekte, want de HEERE heeft het hem gezegd.

12 Misschien zal de HEERE mijne ellende aanzien; en de HEERE zal mij goed vergelden voor zijnen vloek, te dezen dage.

13 Alzoo ging David met zijne lieden op den weg; en Simei ging al voort langs de zijde des bergs tegen hem over, en vloekte, en wierp met steenen van tegenover hem, en stoot met stof.

14 En de koning kwam in, en al het volk, dat met hem was, moede zijnde; en hij verkwikte zich aldaar.

15 Absalom nu en al het volk, de mannen van Israël, kwamen te Jeruzalem, en Achitófel met hem.

16 En het geschiedde, als Husai, de Archiet, Davids vriend, tot Absalom kwam, dit Husai tot Absalom zeide: De koning leve, de koning leve!

17 Maar Absalom zeide tot Husai: Is dit uwe welwillendheid aan uwen vriend? waarom zijt gij niet met uwen vriend getogen?

18 En Husai zeide tot Absalom: Neen, maar welken de HEERE verkiest, en al dit volk, en alle mannen van Israël, diens zal ik zijn, en bij hem zal ik blijven.

19 En ten andere, wien zou ik dienen? zou het niet zijn voor het aangezigt zijns zoons? Gelijk als ik voor het aangezigt uws vaders gediend heb, alzoo zal ik voor uw aangezigt zijn.

20 Toen zeide Absalom tot Achitófel: Greef onder ulieden raad, wat zullen wij doen?

21 En Achitófel zeide tot Absalom: Ga in tot de bijwijken uws vaders, die hij gelaten heeft, om het huis te bewaren; zoo zal gansch Israël hooren, dat gij bij uwen vader stinkende zijt geworden, en de handen van allen, die met u zijn, zullen gesterkt worden.

22 Zoo spanden zij Absalom eene tent op het dak; en Absalom ging in tot de

J. v. C.
1023.

bijwijken zijns vaders, voor de oogen van het gansche Israël.

23 En in die dagen was Achtiofels raad, dien hij raadtte, als of men naar Gods woord gevraagd had: alzoo was alle raad van Achtiofel, zoo bij David als bij Absalom.

HOOFDSTUK 17.

Achtiofels raad wordt door Gods beschikking verworpen en Husai's raad gevolgd, vs. 1. Husai heeft hiervan aan David kennis en raadt hem terstond voort te trekken, 15. David gaat over de Jordaan, 22. Zelfmoord van Achtiofel, 23. Absalom trekt tegen zijnen vader ten strijde, 24. David komt te Mahanaim, waar zijne goede vrienden hem en de zijnen voorzien met alle nooddrift, 27.

VOORTS zeide Achtiofel tot Absalom: Laat mij nu twaalf duizend mannen uitlezen, dat ik mij opname en David dezen nacht achterna jage.

2 Zoo zal ik over hem komen, daar hij moede en slap van handen is, en zal hem verschrikken, en al het volk, dat met hem is, zal vlugten: dan zal ik den koning alleen slaan.

3 En ik zal al het volk tot u doen wederkeeren: de man, dien gij zoekt, is gelijk het wederkeeren van allen; zoo zal al het volk in vrede zijn.

4 Dit woord nu was recht in Absaloms oogen, en in de oogen van alle oudsten Israels.

5 Doch Absalom zeide: Roep toch ook Husai, den Archiet, en laat ons hooren, wat hij ook zegt.

6 En als Husai tot Absalom inkwam, zoo sprak Absalom tot hem, zeggende: Aldus heeft Achtiofel gesproken; zullen wij zijn woord doen? zoo niet, spreek gij.

7 Toen zeide Husai tot Absalom: De raad, dien Achtiofel op ditmaal geraden heeft, is niet goed.

8 Wijders zeide Husai: Gij kent uwen vader en zijne mannen, dat zij helden zijn, dat zij bitter van gemoed zijn, als een heer, die van de jongen beroofd is in het veld; daartoe is uw vader een krijgsman, en zal niet vernachten met het volk.

9 Zie, nu heeft hij zich verstoken in een der holen, of in eene der plaatsen. En het zal geschieden, als er in het eerst sommigen onder hen vallen, dat een ieder, die het zal hooren, alsdan zal zeggen: Er is een slag geschied onder het volk, dat Absalom navoigt.

10 Zoo zou hij, die ook een dapper man is, wiens hart is als een leeuwenhart, ten eenemaal smelten: want gansch Israël weet, dat uw vader een held is, en het dappere mannen zijn, die met hem zijn.

11 Maar ik rade, dat in alle haast tot u verzameld worde gansch Israël, van Dan tot Berséba toe, als zand, dat aan de zee is, in menigte; en dat uw persoon medea in den strijd.

12 Dan zullen wij tot hem komen, in eene der plaatsen, waar hij gevonden wordt, en hem gemakkelijk overvallen, gelijk als de dauw op den aardbodem valt; en er zal van hem, en van al de mannen, die met hem zijn, ook niet een worden overgelaten.

13 En indien hij zich in eene stad zal begeven, zoo zal gansch Israël koorden tot dezelve stad andragten, en wij zullen ze tot in de beek nedertrekken, totdat ook niet een steentje aldaar gevonden worde.

14 Toen zeide Absalom, en alle man van Israël: De raad van Husai, den Archiet, is beter dan Achtiofels raad. Doch de HEERE had het geboden, om den goeden raad van Achtiofel te vernietigen, opdat de HEERE het kwaad over Absalom bragt.

15 En Husai zeide tot Zadok en tot Abiathar, de priesters: Alzoo en alzoo heeft Achtiofel Absalom en den oudsten van

Israël geraden, maar alzoo en alzoo heb ik geraaden.

16 Nu dan, zendt haastelijk heenen, en boodschapt David, zeggende: Vernacht dezen nacht niet in de vlakke velden der woestijn, en ook ga spoedig over; opdat de koning niet verslonden worde, en al het volk, dat met hem is.

17 Jonathan nu en Abimász stonden bij de fontein Rogel; en eene dienstmaagd ging heenen en zeide het hun aan; en zij gingen heenen en zeiden het den koning David aan: want zij mochten zich niet zien laten, dat zij in de stal kwamen.

18 Een jongen dan nog zag hen, en zeide het Absalom aan; doch die beiden gingen haastelijk, en kwamen in eens mans huis te Bahúrín, dewelke eenen put had in zijnen voorhof, en zij daalden daarin.

19 En de vrouw nam en spreidde een deksel over het opene van den put, en strooide gort daarop. Alzoo werd de zaak niet bekend.

20 Toen nu Absaloms knechten tot de vrouw in het huis kwamen, zeiden zij: Waar zijn Abimász en Jonathan? En de vrouw zeide tot hen: Zij zijn over dat waterivertje gegaan. En toen zij hen gezocht en niet gevonden hadden, keerden zij weder naar Jerúzalem.

21 En het geschiedde, nadat zij weggegaan waren, zoo klommen zij uit den put, en gingen heenen en boodschapten het den koning David; en zij zeiden tot David: Maakt ulieden op, en gaat haastelijk over het water, want alzoo heeft Achtiofel tegen ulieden geraden.

22 Toen maakte zich David op, en al het volk, dat met hem was, en zij gingen over de Jordaan. Aan het morgenlicht ontbrak er niet tot een toe, die niet over de Jordaan gegaan was.

23 Als nu Achtiofel zag, dat zijn raad niet gedaan was, zadelde hij den ezel, en maakte zich op, en toog naar zijn huis, in zijne stad, en gaf bevel aan zijn huis, en verhing zich. Alzoo stierf hij, en werd begraven in zijns vaders graf.

24 David nu kwam te Mahanaim: en Absalom toog over de Jordaan, hij en alle mannen van Israël met hem.

25 En Absalom had Amás in Joabs plaats gesteld over het heer. Amás nu was eens mans zoon, wiens naam was Jethra, de Israëliet, die ingegaan was tot Abigail, dochter van Nahas, zuster van Zeruja, Joabs moeder.

26 Israël nu en Absalom legerden zich in het land van Gilead.

27 En het geschiedde, als David te Mahanaim gekomen was, dat Sobi, de zoon van Nahas, van Rabba der kinderen Ammons, en Machir, de zoon van Ammiel, van Lodebar, en Barzillai, de Gileadiet, van Rogelim,

28 Beddewerk, en schalen, en aardn vaten, en tarwe, en gerst, en meel, en geroost koren, en boonen, en luizen, ook geroost,

29 En honig, en boter, en schapen, en koeijenkazen bragten tot David, en tot het volk, dat met hem was, om te eten, want zij zeiden: Dit volk is hongrier, en moede, en dorstig in de woestijn.

HOOFDSTUK 18.

David monstert zijn volk en verdeelt het in drie hoopen, vs. 1. doch blijft zelf op bevel van de volke te Mahanaim, 3. geeft bevel om Absalom te verschouwen, 5. Absaloms volk wordt geslagen, en Absalom zelf, hangende met zijn lange haar aan een' eik, door Jonb doortoken, 7. Absaloms eervucht, 18. David ontvangt bericht van Absaloms dood en bedrijft grooten rouw, 33.

EN David monsterte het volk, dat met hem was; en hij stelde over hen

J. v. C.
1023.

2 Sam. 19, 31.

32.

1 Kon. 2, 7.

J. v. C.
1023.J. v. C.
1023.

oversten van duizenden, en oversten van honderden.

2 Voorts zond David het volk uit, een derde deel onder de hand van Joab, en een derde deel onder de hand van Abisai, den zoon van Zeruja, Joabs broeder, en een derde deel onder de hand van Ittai, den Gethiet. En de koning zeide tot het volk: Ik zal ook zelf zekerlijk met ulieden uittrekken.

3 Maar het volk zeide: Gij zult niet uittrekken: want of wij ten eenemaal vlieden, zij zullen het hart op ons niet stellen, ja of de helft van ons stierf, zij zullen het hart op ons niet stellen; maar *gij zijt nu als tien duizend onzer*. Zoo zal het nu beter zijn, dat gij ons uit de stad ter hulpe zijt.

4 Toen zeide de koning tot hen: Ik zal doen, wat goed is in uwe oogen. De koning nu stond aan de zijde van de poort, en al het volk trok uit bij honderden en bij duizenden.

5 En de koning gebod Joab, en Abisai, en Ittai, zeggende: *Handel mij zachtzamen met den jongeling, met Absalom*. En al het volk hoorde het, als de koning aan al de oversten van Absaloms zaak gebod.

6 Alzoo toog het volk uit in het veld, Israël te gemoet; en de strijd geschiedde bij Efrataim woud.

7 En het volk van Israël werd aldaar voor het aangezicht van Davids knechten geslagen; en aldaar geschiedde te dienzelven dage een groote slag, van twintig duizend.

8 Want de strijd werd aldaar verspreid over al dat land. En het woud verteerde meer van het volk, dan die het zwaard verteerde, te dienzelven dage.

9 Absalom nu ontmoette voor het aangezicht der knechten Davids; en Absalom reed op eenen muil; en als de muil kwam onder de digte takken van eenen grooten eik, zoo werd zijn hoofd vast aan den eik, dat hij hangen bleef tusschen den hemel en tusschen de aarde, en de muil, die onder hem was, ging door.

10 Als dat een man zag, zoo gaf hij het Joab te kennen, en zeide: Zie, ik heb Absalom zien hangen aan eenen eik.

11 Toen zeide Joab tot den man, die het hem te kennen gaf: Zie toch, gij hebt het gezien, waarom dan hebt gij hem niet aldaar ter aarde geslagen? alzoo het aan mij *stond* om u tien zilverlingen en eenen gordel te geven.

12 Maar die man zeide tot Joab: En of ik al duizend zilverlingen op mijne handen mogt wegen, zoo zou ik mijne hand aan des konings zoon niet slaan: want de koning heeft u, en Abisai, en Ittai voor onze ooren geboden, zeggende: *Hoedt u, wie gij zijt*, van den jongeling, van Absalom.

13 Of ik al valschelijk tegen mijne ziel handelde, zoo zou toch geen ding voor den koning verborgen worden; ook gij zelf zoudt er u van tegenover stellen.

14 Toen zeide Joab: Ik zal hier bij u alzoo niet vertoeven; en hij nam drie pijlen, en stak ze in Absaloms hart, daar hij nog levend was in het midden van den eik.

15 En tien jongens, wapendragers van Joab, omringden *hem*, en zij sloegen Absalom, en doodden hem.

16 Toen blies Joab hem de bazuin, en al het volk keerde af, van Israël achterna te jagen, want Joab hield het volk terug.

17 En zij namen Absalom, en wierpen hem in het woud, in eenen grooten kuil, en stelden op hem eenen zeer grooten steenhoop; en gansch Israël vlugte, een iegelijk naar zijne tent.

18 Absalom nu had genomen, en in zijn leven voor zich opgericht eenen pilaar, die in het Koningsdal is; want hij zei-

de: Ik heb geen zoon, om aan mijnen naam te doen gedenken; en hij had dien pilaar genoemd naar zijnen naam. daarom wordt hij tot op dezen dag genoemd: Absaloms hand.

19 Toen zeide Ahimááz, Zadoks zoon: Laat mij toch heenloopen, en den koning boodschappen, dat de HEERE hem recht gedaan heeft van de hand zijner vijanden.

20 Maar Joab zeide tot hem: Gij zult dezen dag geen boodschapper zijn, maar op eenen anderen dag zult gij boodschappen: dezen dag nu zult gij niet boodschappen, daarom dat des konings zoon dood is.

21 En Joab zeide tot Cuschi: Ga heen, en zeg den koning aan, wat gij gezien hebt; en Cuschi boog zich voor Joab, en liep heen.

22 Doch Ahimááz, Zadoks zoon, voer nog voort en zeide tot Joab: Wat het ook zij, laat mij toch ook Cuschi achterna loopen. En Joab zeide: Waarom zoudt gij nu heenloopen, mijn zoon! zoo gij toch geen bekware boodschap hebt?

23 Wat het ook zij, zeide hij, laat mij heenloopen; zoo zeide hij tot hem: Loop heen. En Ahimááz liep den weg van het effen veld, en kwam Cuschi voorbij.

24 David nu zat tusschen de twee poorten; en de wachter ging op het dak der poort aan den muur, en hief zijne oogen op, en zag, en ziet, er liep een man alleen.

25 Zoo riep de wachter, en zeide het den koning aan; en de koning zeide: Indien hij alleen is, zoo is er eene boodschap in zijnen mond; en hij ging al voort en naderde.

26 Toen zag de wachter eenen anderen man loopende, en de wachter riep tot den poortier en zeide: Zie, er loopt *nog* een man alleen. Toen zeide de koning: Die is ook een boodschapper.

27 Voorts zeide de wachter: Ik zie den loop des eersten aan, als den loop van Ahimááz, Zadoks zoon. Toen zeide de koning: Dat is een goed man, en hij zal met eene goede boodschap komen.

28 Ahimááz dan riep en zeide tot den koning: Vrede! En hij boog zich voor den koning met zijn aangezicht teraarde; en hij zeide: Geloofd zij de HEERE, uw God, die de mannen, dewelke hunne hand tegen mijnen heer den koning ophieven, heeft overgegeven.

29 Toen zeide de koning: Is het wel met den jongeling, met Absalom? En Ahimááz zeide: Ik zag een groot rumoer, als Joab den knecht des konings, en mij, uwen knecht, afzond, maar ik weet niet wat.

30 En de koning zeide: Ga om, stel u hier: zoo ging hij om, en bleef staan.

31 En ziet, Cuschi kwam aan; en Cuschi zeide: Mijnen heer den koning voort gebodschapt, dat u de HEERE heden heeft recht gedaan van de hand van al degenen, die tegen u opstonden.

32 Toen zeide de koning tot Cuschi: Is het wel met den jongeling, met Absalom? En Cuschi zeide: De vijanden van mijnen heer den koning, en allen, die tegen u ten kwade opstaan, moeten worden, als die jongeling.

33 Toen werd de koning zeer beroerd, en ging op naar de opperzaal der poort, en weende; en in zijn gaan zeide hij alzoo: Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Oeh dat ik, ik, voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

HOOFDSTUK 19.

David verlaat, op aandringen van Joab, zijnen ruiter over Absalom en vertoont zich aan het volk, vs. 1. David weder in zijn koninkrijk hersteld, benoemt Amasa tot krijgsoverste in Joabs plaats, vs. 13. Simei bidt en verkrijgt

J. v. C.
1023.

genaade, 16. David geeft Meßböseth, op beveling zijner onschuld, de helft van zijn goed weder, 24. Vriendschapsbetroeningen van David en Barzillai, 31. Israël ontevreden op Juda, dat zij alleen den koning hadden ingehaald, 41.

EN Joab werd aangezegd: Zie, de koning weet, en bedriift rouw over Absalom.

2 Toen werd de verlossing te dienzelven dage het gansche volk tot rouw: want het volk had te dienzelven dage hooren zeggen: Het smart den koning over zijnen zoon.

3 En het volk kwam te dienzelven dage steelswijze in de stad, gelijk als het volk zich wegstelt, dat beschaamd is, wanneer zij in den strijd gevloeden zijn.

4 De koning nu had zijn aangezicht toegewonden, en de koning riep met luider stem: Mijn zoon Absalom, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

5 Toen kwam Joab tot den koning in het huis, en zeide: Gij hebt heden beschaamd het aangezicht van al uwe knechten, die uwe ziel, en de ziel uwer zonen en uwer dochteren, en de ziel uwer vrouwen, en de ziel uwer bijwijven lieiden hebben bevrijd:

6 Liefhebber die u haten, en hatende, die u liefhebben: want gij geeft heden te kennen, dat overaten en knechten bij u niets zijn: want ik merk heden, dat, zoo Absalom leefde, en wij heden allen dood waren, dat het aldan regt zou zijn in uwe oogen.

7 Zoo sta nu op, ga uit, en spreek naar het hart uwer knechten: want ik zweer bij den HEERE, als gij niet uitgaat, zoo er een man dezen nacht bij u zal vernachten: en dit zal u kwader zijn, dan al het kwaad, dat over u gekomen is van uwe jeugd af tot nu toe.

8 Toen stond de koning op, en zette zich in de poort. En zij lieten al het volk weten, zeggende: Ziet, de koning zit in de poort. Toen kwam al het volk voor des konings aangezicht: maar Israël was gevloeden, een iegelijk naar zijne tenten.

9 En al het volk, in alle stammen van Israël, was onder zich twistende, zeggende: De koning heeft ons gered van de hand onzer vijanden, en hij heeft ons bevrijd van de hand der Filistijnen, en nu is hij uit het land gevlugt voor Absalom!

10 En Absalom, dien wij over ons gezalfd hadden, is in den strijd gestorven: nu dan, waarom zwijgt gijlieden van den koning weder te halen?

11 Toen zoud de koning David tot Zadok en tot Abjathar, de priesteren, zeggende: Spreekt tot de oudsten van Juda, zeggende: Waarom zoudt gijlieden de laatste zijn, om den koning weder te halen in zijn huis? (want de rede van het gansche Israël was tot den koning gekomen in zijn huis.)

12 Gij zijt mijne broeders, mijn been en mijn vleesch zijt gij: waarom zoudt gij dan de laatste zijn, om den koning weder te halen?

13 En tot ' Amasa zult gijlieden zeggen: Zijt gij niet mijn been en mijn vleesch? God doe mij zoo, en doe er zoo toe, zoo gij niet krijgsoverste zult zijn voor mijn aangezicht, te allen dage, in Joabs plaats.

14 Alzoo neigde hij het hart aller mannen van Juda, als van een' eenigen man: en zij zonden hen tot den koning, zeggende: Keer weder, gij en al uwe knechten.

15 Toen keerde de koning weder, en kwam tot aan de Jordaan; en Juda kwam te Gilgal, om den koning in het gemoet te gaan, dat zij den koning over de Jordaan voerden.

16 En Simeï, de zoon van Gera, een

zoon van Jemini, die van Bahürim was, haastte zich, en kwam af met de mannen van Juda, den koning David te gemoet:

17 En duitend man van Benjamin met hem; ook Ziba, de knecht van Sauls huis, en zijne vijftien zonen en zijne twintig knechten met hem; en zij togen vaardiglijk over de Jordaan, vóór den koning.

18 Als nu de pont overvoer, om het huis des konings over te halen, en te doen wat goed was in zijne oogen, zoo viel Simeï, de zoon van Gera, neder voor het aangezicht des konings, als hij over de Jordaan voer:

19 En hij zeide tot den koning: Mijn heer rekene mij niet toe de misdaad, en gedenke niet, wat uw knecht verkeerdelijk gedaan heeft, te dien dage, als mijn heer de koning uit Jeruzalem uitging, dat het de koning zich ter harte zoude nemen.

20 Want uw knecht weet het zekerlijk, ik heb gezondigd; doch zie, ik ben heden gekomen, de eerste van het gansche huis van Jozef, om mijnen heer den koning te gemoet af te komen.

21 Toen antwoordde Abisai, de zoon van Zerija, en zeide: Zou dan Simeï hiervoor niet gedood worden? zoo hij toch den gezalfde des HEEREN gevloekt heeft.

22 Maar David zeide: Wat heb ik met alieden te doen, gij zonen van Zerija! dat gij mij heden ten Satan zoudt zijn? zou heden iemand gedood worden in Israël? want weet ik niet, dat ik heden koning geworden ben over Israël?

23 En de koning zeide tot Simeï: Gij zult niet sterven. En de koning zwoer hem.

24 Meßböseth, Sauls zoon, kwam ook af den koning te gemoet; en hij had zijne voeten niet schoon gemaakt, noch zijnen knevelbaard beschoren, noch zijne kleederen gewasschen, van dien dag af, dat de koning was weggegaan, tot dien dag toe, dat hij met vrede wederkwam.

25 En het geschiedde, als hij te Jeruzalem den koning te gemoet kwam, dat de koning tot hem zeide: Waarom zijt gij niet met mij getogen, Meßböseth?

26 En hij zeide: Mijn heer koning! mijn knecht heeft mij bedrogen; want uw knecht zeide: Ik zal mij eenen ezel zadelen, en daarop rijden, en tot den koning trekken, want uw knecht is kreupel.

27 c Daartoe heeft hij uwen knecht bij mijnen heer den koning valscheijk aangedragen; doch mijn heer de koning is als een engel Gods; doe dan, wat goed is in uwe oogen.

28 Want al mijns vaders huis is niet geweest, dan maar lieden des doods voor mijnen heer den koning; nogtans hebt gij uwen knecht gezet onder degenen, die aan uwe tafel eten: wat heb ik dan meer voor gerechtigheid, en meer te roepen aan den koning?

29 Toen zeide de koning tot hem: Waarom spreekt gij meer van uwe zaken? ik heb gezegd: Gij en Ziba, deelt het land.

30 En Meßböseth zeide tot den koning: Hij neme het ook gansen weg; want mijn heer de koning met vrede in zijn huis is gekomen.

31 Barzillai, de Gileadier, kwam ook af van Rogelim; en hij toog met den koning over de Jordaan, om hem over de Jordaan te geleiden.

32 Barzillai nu was zeer oud, een man van tachtig jaren; en hij had den koning onderhouden, toen hij te Mahanaim zijn verblijf had, want hij was een zeer groot man.

33 En de koning zeide tot Barzillai: Trek gij met mij over, en ik zal u bij mij te Jeruzalem onderhouden.

34 Maar Barzillai zeide tot den koning: Hoe veel zullen de dagen der jaren mijns

J. v. C.
1023.

e 2 Sam. 16. 3.

2 Sam. 17. 25.

d 2 Sam. 17. 27.

e 2 Kon. 2. 7.

2 Sam. 16. 5.

1 Kon. 2. 8.

J. v. C.
1023.

levens zijn, dat ik met den koning zou optrekken naar Jerúzaleu?

35 Ik ben heden tachtig jaren oud, zou ik kunnen onderscheiden tusschen goed en kwaad? zou uw knecht kunnen smaken, wat ik eet en wat ik drink? zoude ik meer kunnen hooren naar de stem der zangers en zangeressen? en waarom zou uw knecht mijnen heer den koning verder tot eenen last zijn?

36 Uw knecht zal maar een weinig met den koning over de Jordaan gaan; waarom toch zou mij de koning zulk eene verzelding doen?

37 Laat toch uwen knecht wederkeeren, dat ik sterfe in mijne stad, bij het graf mijns vaders en mijner moeder; maar zie, daar is uw knecht Chimham, laat dien met mijnen heer den koning overtrekken, en doe hem, wat goed is in uwe oogen.

38 Toen zeide de koning: Chimham zal met mij overtrekken, en ik zal hem doen, wat goed is in uwe oogen; ja alles, wat gij op mij begeeren zult, zal ik u doen.

39 Toen nu al het volk over de Jordaan gegaan was, en de koning ook was overgegaan, kuste de koning Barzillai, en zegende hem; alzoo keerde hij weder naar zijne plaats.

40 En de koning toog voort naar Gilgal, en Chimham toog met hem voort; en al het volk van Juda had den koning overgevoerd, als ook een gedeelte van het volk Israels.

41 En zijt, alle mannen van Israël kwamen tot den koning; en zij zeiden tot den koning: Waarom hebben u onze broeders, de mannen van Juda, gestolen, en hebben den koning en zijn huis over de Jordaan gevoerd, en alle mannen Davids met hem?

42 Toen antwoordden alle mannen van Juda tegen de mannen van Israël: Omdat de koning ons naverwant is; en waarom zijt gij nu toornig over deze zaak? hebben wij dan eenigzins gegeten van des konings kost, of heeft hij ons een geschenk geschonken?

43 En de mannen van Israël antwoordden den mannen van Juda, en zeiden: Wij hebben tien deelen aan den koning, en ook aan David, wij meer dan gij; waarom hebt gij ons dan gering geacht, dat ons woord niet het eerste geweest is, om onzen koning weder te halen? Maar het woord der mannen van Juda was harder dan het woord der mannen van Israël.

HOOFDSTUK 20.

Seba, een Belials man, zet Israël aan tot opstand, vs. 1. David zendt de tien hijgijven af, 3. Amása, Abisai en Joab met hunne legers afgezonden, om den opstand te dempen, 4. Amása verraderlijk door Joab vermoord, 9. Seba wordt uit de stad Abel opgesicht, en door de burgers het hoofd afgelegd en over den muur geworpen, 13. Namen van Davids krijgsoversten en van de priesters, 23.

TOEN was daar bij geval een Belials man, wiens naam was Seba, een zoon van Bichri, een man van Jemini: die bleef met de bazuin, en zeide: Wij hebben geen deel aan David, en wij hebben geene erfenis aan den zoon van Isai, en iegelijk naar zijne tenten, o Israël!

2 Toen toog alle man van Israël op van achter David, Seba, den zoon van Bichri, achterna; maar de mannen van Juda kleefden hunnen koning aan, van de Jordaan af tot aan Jerúzaleu.

3 Toen nu David in zijn huis te Jerúzaleu kwam, nam de koning de tien vrouwen, zijne bijwijven, die hij gelaten had, om het huis te bewaren, en deed ze in een huis van bewaring, en onderhield ze, maar ging tot haar niet in. En zij waren opge-

sloten tot op den dag van haarlieder dood, levende als weduwen.

4 Voorts zeide de koning tot Amása: Roep mij de mannen van Juda te zamen, tegen den derden dag; en gij, stel u dan hier.

5 En Amása ging heen, om Juda bijeen te roepen; maar hij bleef achter, boven den gezetten tijd, dien hij hem gezet had.

6 Toen zeide David tot Abisai: Nu zal ons Seba, de zoon van Bichri, meer kwaad doen, dan Absalom; neem gij de knechten uws heeren, en jaag hem achterna, opdat hij niet misschien vaste steden voor zich vinde, en zich aan onze oogen onttrekke.

7 Toen togen uit, hem achterna, de mannen van Joab, en de Kretli, en de Plethi, en al de helden. Dezen togen uit van Jerúzaleu, om Seba, den zoon van Bichri, achterna te jagen.

8 Als zij nu waren bij den grooten steen, die bij Gibeon is, zoo kwam Amása voor hun aangezicht. En Joab was omgord over zijn kleed, dat hij aanhad, en daarop was een gordel, daar het zwaard aan vastgemaakt was op zijne lenden in zijne scheede; en als hij voortging, zoo viel het uit.

9 En Joab zeide tot Amása: Is het wel met u, mijn broeder? En Joab vatte met de rechterhand den baard van Amása, om hem te kussen.

10 En Amása hoedde zich niet voor het zwaard, dat in Joabs hand was; en zoo sloeg hij hem daarmede aan de vijfde rib, en hij stortte zijn ingewand ter aarde uit, en hij sloeg hem niet ten tweede maal, en hij stierf. Toen jaagden Joab, en zijn broeder Abisai, Seba, den zoon van Bichri, achterna.

11 Maar een man, van Joabs jongens, bleef bij hem staan; en hij zeide: Wie is er, die lust heeft aan Joab, en wie is er, die voor David is, die volge Joab na!

12 Amása nu lag in het bloed gewenteld, midden op de straat. Als die man zag, dat al het volk staan bleef, zoo deed hij Amása wez van de straat in het veld, en wierp een kleed op hem, dewijl hij zag, dat al wie bij hem kwam, staan bleef.

13 Toen hij nu van de straat weggenomen was, toog alle man voort, Joab na, om Seba, den zoon van Bichri, achterna te jagen.

14 En hij toog heen door alle stammen van Israël naar Abel, te weten, Beth-Máacha, en het gansche Berim; en zij verzamelden zich, en kwamen hem ook na.

15 En zij kwamen en belegerden hem in Abel Beth-Máacha, en zij wierpen eenen wal op tegen de stad, dat hij aan den buitenmuur stond; en al het volk, dat met Joab was, verdorven den muur, om dien neder te vellen.

16 Toen riep eene wijze vrouw uit de stad: Hoort, hoort, zegt toch tot Joab: Nader tot hiertoe, dat ik tot u spreke.

17 Toen hij nu tot haar naderde, zeide de vrouw: Zijt gij Joab? en hij zeide: Ik ben het; en zij zeide tot hem: Hoor de woorden uwer dienstmaagd; en hij zeide: Ik hoor.

18 Toen sprak zij, zeggende: In voortijden spraken zij gemeenlijk, zeggende: Zij zullen zonder twijfel te Abel vragen; en alzoo volbragten zij het.

19 Ik ben eene van de vreedzame, van de getrouwen in Israël, en gij zoekt te doden eene stad, die eene moeder is in Israël: waarom zoudt gij het erfdeel des HEEREN verslinden?

20 Toen antwoordde Joab, en zeide: Het zij verre, het zij verre van mij, dat ik zou verslinden, en dat ik zou verderven!

21 De zaak is niet alzoo; maar een man

J. v. C.
1022.

a 1Kon. 2. 5.

J. v. C.
1022.

van het gebergte van Efraim, wiens naam is Seba, de zoon van Bichri, heeft zijne hand opgeheven tegen den koning, tegen David; lever hem alleen, zoo zal ik van deze stad aftrekken. Toen zeide de vrouw tot Joab: Zie, zijn hoofd zal tot u over den muur geworpen worden.

22 En de vrouw kwam in tot al het volk met hare wijsheid; en zij hieuwen Seba, den zoon van Bichri, het hoofd af, en wierpen het tot Joab. Toen blies hij met de bazuin, en zij verstrooiden zich van de stad, een iegelijk naar zijne tenten; en Joab keerde weder naar Jeruzalem tot den koning.

23 ¹ Joab nu was over het gansche heir van Israël; en Benjaï, de zoon van Jôjada, over de Krethi en over de Plethi;

24 En Adôram was over de schatting; en Jôsanaf, de zoon van Ahilud, was kanselier;

25 En Seja was schrijver; en Zadok en Abiathar waren priesters.

26 En ook was Ira, de Jairiet, Davids opperofficier.

HOOFDSTUK 21.

David vraagt den Heere naar de oorzaak van den driejarigen honger en verstaat dat het was, omdat Saul de Gibeonieten vervolgd en gedood had, vs. 1. Kort verhaal der Gibeonieten, 2. David voldoet hunnen eisch en levert hun Jônathans zoon verschoonende, zeven zonen van Sauls geslacht, die zij opgingen, 3. Overbrenging en begraving der beenderen van Saul en zijne zonen in het graf van Kis, 12. Vier krigen der Filistijnen tegen Juda, waarin vier reuzen door Davids helden verslagen zijn, 15.

En er was in Davids dagen een honger, drie jaren, jaar achter jaar; en David zocht het aangerigt des HEEREN. En de HEERE zeide: Het is om Sauls en om des bloedhuizens wil, omdat hij de Gibeonieten gedood heeft.

2 Toen riep de koning de Gibeonieten, en zeide tot hen: (de Gibeonieten nu waren niet van de kinderen Israëls, maar van het overblijfsel der Amorieten, en de kinderen Israëls hadden hun ^a gezworen, maar Saul zocht hen te slaan in zijnen ijver voor de kinderen van Israël en Juda.)

3 David dan zeide tot de Gibeonieten: Wat zal ik ulieden doen? en waarmede zal ik verzoenen, dat gij het erfdeel des HEEREN zegent?

4 Toen zeiden de Gibeonieten tot hem: Het is ons niet te doen om zilver en goud met Saul en met zijn huis; ook is het ons niet om iemand te doden in Israël. En hij zeide: Wat zegt gij dan, dat ik u doen zal?

5 En zij zeiden tot den koning: De man, die ons te niet gemaakt, en tegen ons gedacht heeft, dat wij zouden verdeld worden, zonder te kunnen bestaan in eenige landpale van Israël;

6 Laat ons zeven mannen van zijne zonen gegeven worden, dat wij hen den HEERE ophangen te Gibeä Sauls, o gij verkorene des HEEREN! En de koning zeide: Ik zal hen geven.

7 Doch de koning verschoonde Meibôseth, den zoon van Jônathan, den zoon van Saul, ^b om den eed des HEEREN, die tusschen hen was, tusschen David en tusschen Jônathan, Sauls zoon.

8 Maar de koning nam de twee zonen van Rizpa, dochter van Aja, die zij Saul gebaar had, Armoni en Meibôseth; daartoe de vijf zonen van Michals ^c zuster, Sauls dochter, die zij Adriel, den zoon van Barzillai, den Meholathiet, gebaar had;

9 En hij gaf hen in de hand der Gibeonieten, die ze opgingen op den berg voor het aangezicht des HEEREN, en die zeven vielen te gelijk; en zij werden gedood in de dagen van den oogst, in de eerste dagen, in het begin van den gersteoogst.

10 Toen nam Rizpa, de dochter van Aja, eenen zak, en spande dien voor zich uit op eenen rotssteen, van het begin van den oogst, totdat er water op hen drupte van den hemel; en zij liet het gevogelte des hemels op hen niet rusten des dags, noch het gedierte van het veld des nachts.

11 En het werd David aangezegd, wat Rizpa, de dochter van Aja, Sauls bijwif, gedaan had.

12 Zoo ging David henen, en nam de beenderen van Saul, en de beenderen van Jônathan, zijnen zoon, van de burgers van Jabes in Gilead, ^c die dezelve gestolen hadden van de straat Beth-San, alwaar de Filistijnen ze hadden opgehouden, ten dage, als de Filistijnen Saul sloegen op Gibeä.

13 En hij bragt van daar op de beenderen van Saul, en de beenderen van Jônathan, zijnen zoon; ook verlamden zij de beenderen der gehangenen.

14 En zij begroeven de beenderen van Saul en zijnen zoon Jônathan in het land van Benjamin te Zela, in het graf van zijnen vader Kis, en deden alles, wat de koning geboden had. Alzoo werd God na dezen den lande verbeden.

15 Voorts hadden de Filistijnen nog eenen krijg tegen Israël. En David toog af, en zijne knechten met hem, en strecken tegen de Filistijnen, dat David moede werd.

16 En Isbi Benob, die van de kinderen van Rafa was, en het gewigt zijner spies drie honderd gewigt kopers, en hij was aangegord met een nieuw zwaard; deze dacht David te slaan.

17 Maar Abisai, de zoon van Zertija, hielp hem, en sloeg den Filistijn, en doodde hem. Toen zwoeren hem de mannen van David, zeggende: Gij zult niet meer met ons uittrekken ten strijde, opdat gij de lamp van Israël niet uitbluscht.

18 En het geschiedde daarna, dat er wederom een krijg was ^d te Gath tegen de Filistijnen. Toen sloeg Sibbechai, de Husathiet, Saf, die van de kinderen van Rafa was.

19 Voorts was er nog een krijg te Gath tegen de Filistijnen; en Elhanan, de zoon van Jaaré-O'regin, sloeg Beth-lachmi, dewelke was met Goliath, den Gethiet, wiens spieneshout was als een weversboom.

20 Nog was er ook een krijg te Gath; en er was een zeer lang man, die zes vingers had aan zijne handen, en zes teenen aan zijne voeten, vier en twintig in getal, en deze was ook aan Rafa geboren.

21 En hij hoonde Israël; maar Jônathan, de zoon van Simea, Davids broeder, sloeg hem.

22 Deze vier waren aan Rafa geboren te Gath; en zij vielen door de hand van David, en door de hand zijner knechten.

HOOFDSTUK 22.

Davids lof- en danklied voor Gods menigvuldige verlossingen, waarin hij des Heeren hulp in allerlei gevaren zeer levendig en hoog roemt. Beschrijving van Gods magt en majesteit, en zijne trouwe verkleefdheid aan den Heere. David wijst door den Geest der profetie op het bestendig onverwinklijk en eeuwig koninkrijk van den Heere Christus, wiens voorbeeld hij was, en getuigt van de roeping der Heidenen tot de gehoorzaamheid en gemeenschap des Heeren Christus en zijner Kerk.

En David sprak de woorden dezes lieds tot den HEERE, ten dage als de HEERE hem verlost had uit de hand van al zijne vijanden, en uit de hand van Saul.

2 Hij zeide dan: ^e De HEERE is mij mijne steenrots, en mijn burg, en mijn Uithelper.

3 God is mijne rots, ^f ik zal op Hem

J. v. C.
1019.c 1Sa. 31. 10.
enz.

circa 1018.

d 1Kron. 20. 4.

e Ps. 18. 2.
enz.

f Hebr. 2. 13.

J. v. C.
1018.

betrouwen; mijn schild en de hoorn mijns heils, mijn hoog vertrek en mijne toevlugt, mijn Verlosser, van geweld hebt Gij mij verlost!

4 Ik riep den HEERE aan, diete prijzen is, en ik werd verlost van mijne vijanden.
5 Want baren des doods hadden mij omvangen; beken Belials verschrikten mij.

6 Banden der hel omringden mij; strikken des doods bejegenden mij.

7 Als mij bange was, riep ik den HEERE aan, en riep tot mijnen God; en Hij hoorde mijne stem uit zijn paleis, en mijn geroep kwam in zijne ooren.

8 Toen daverde en beefde de aarde, de fundamenten des hemels beroerden zich, en daverden, omdat Hij ontstoken was.

9 Rook ging op van zijnen neus, en een vuur uit zijnen mond verteerde, kolen werden daarvan aangestoken.

10 En Hij boog den hemel, en daalde neder; en donkerheid was onder zijne voeten.

11 En Hij voer op eenen cherub, en vloog, en werd gezien op de vleugelen des winds.

12 En Hij zette duisternis rondom zich tot tenten, eene samenbinding der wateren, wolken des hemels.

13 Van den glans voor Hem henen werden kolen des vuurs aangestoken.

14 De HEERE donderde van den hemel, en de Allerhoogste gaf zijne stem.

15 En Hij zond pijlen uit en verstrooide ze; bliksemen, en verschrikte ze.

16 En de diepe kolken der zee werden gezien, de gronden der wereld werden ontdekt, door het schelden des HEEREN, van het geblaas des winds van zijnen neus.

17 Hij zond van de hoogte, Hij nam mij, Hij trok mij op uit groote wateren.

18 Hij verlost mij van mijnen sterken vijand, van mijne haters, omdat zij magtiger waren dan ik.

19 Zij hadden mij bejegend ten dage mijns ongevalls; maar de HEERE was mij een steunsel.

20 En Hij voerde mij uit in de ruimte, en rakte mij uit, want Hij had lust aan mij.

21 De HEERE vergold mij naar mijne gerechtigheid, Hij gaf mij weder naar de reinigheid mijner handen.

22 Want ik heb des HEEREN wegen gehouden, en ben van mijnen God niet goddelooslijk afgestaan.

23 Want al zijne regten waren voor mij, en zijne inzettingen, daarvan week ik niet af.

24 Maar ik was oprecht voor Hem; en ik wachtte mij voor mijne ongerechtigheid.

25 Zoo gaf mij de HEERE weder naar mijne gerechtigheid, naar mijne reinheid, voor zijne oogen.

26 Bij den goedertierenen houdt Gij U goedertieren, bij den opregten held houdt Gij U oprecht.

27 Bij den reinen houdt Gij U rein, maar bij den verkeerde houdt Gij U verdraaid.

28 En Gij verlost het bedrukte volk; maar uwe oogen zijn tegen de hoogen, Gij zult hen vernederen.

29 Want Gij zijt mijne lamp, o HEERE! en de HEERE doet mijne duisternis opklaren.

30 Want met U loop ik door een bebende; met mijnen God spring ik over eenen muur.

31 o Gods weg is volmaakt; d de rede des HEEREN is doerlofterd; Hij is een schild allen, die op Hem betrouwen.

32 Want e wie is God, behalve de HEERE? en wie is een rotssteen, behalve onze God?

33 God is mijne sterkte en kracht; en Hij heeft mijnen weg volkomen geopend.

34 Hij maakt mijne voeten gelijk als der kinden, en stelt mij op mijne hoogten.

35 Hij leert mijne handen ten strijde, zoodat een stalen boog niet mijne armen verbroken is.

36 Ook hebt Gij mij gegeven het schild uws heils, en door uw verootmoedigen hebt Gij mij groot gemaakt.

37 Gij hebt mijnen voetstap ruim gemaakt onder mij; en mijne enkelen hebben niet gewankeld.

38 Ik vervolgde mijne vijanden, en verdolgde hen, en keerde niet weder, totdat ik ze verdaan had.

39 En ik verteerde hen, en doorstak ze, dat zij niet weder opstonden, maar zij vielen onder mijne voeten.

40 Want Gij omgordet mij met kracht ten strijde; Gij deedt onder mij nederbukkende, die tegen mij opstonden.

41 En Gij knaafte mij den nek mijner vijanden, mijner haters, en ik vernielde hen.

42 Zij zagen uit, maar er was geen verlosser; naar den HEERE, maar Hij antwoordde hun niet.

43 Toen vergruisde ik hen, als stof der aarde; ik stampte ze, ik breidde hen uit als slijk der straten.

44 Ook hebt Gij mij uitgeholpen van de twisten mijns volks, Gij hebt mij bewaard tot een hoofd der Heidenen; het volk, dat ik niet kende, heeft mij gediend.

45 Vreemden hebben zich mij geveinsd, delijk onderworpen; zoo haast als een oor van mij hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd.

46 Vreemden zijn vervallen, en hebben zich aangejord uit hunne sloten.

47 De HEERE leeft, en geloofd zij mijn rotssteen; en verhoogd zij God, de rotssteen mijns heils!

48 De God, die mij volkomene wreake geeft, en de volken onder mij nederwerpt;

49 En die mij uitvoert van mijne vijanden; en Gij verhoogt mij boven degenen, die tegen mij opstaan, Gij redt mij van den man alles gewelds.

50 Daarom zal ik U, o HEERE! loven onder de Heidenen, en uwen naam zal ik psalmzingen.

51 Hij is een toren der verlossingen zijns konings, en Hij doet goedertierenheid aan zijnen gezalfde, aan David en aan zijn zaad, tot in eenewigheid.

HOOFDSTUK 23.

Laatste woorden van David, waarin hij van zijne goddelijke roeping tot zijn koninkrijk en profetisch ambt getuigt, vs. 1. Profetie van den Messias Jezus Christus en de gelukzaligheid onder zijne regering, met erkenning van de onwaardigheid van zijn huis en zijn vertrouwen op Gods eeuwig genadeverbond, 3. Verkondigt den ondergang der goddelozen, 6. Vermelding van Davids heiden en hunne dapperheid, 8.

VOORTS zijn dit de laatste woorden van David. David, de zoon van Isai, zegt, en de man, die hoog is opgerigt, de gezalfde van Jakobs God, en liefelijk in prahlen van Israël, zegt:

2 De Geest des HEEREN heeft door mij gesproken, en zijne rede is op mijne tong geweest.

3 De God Israëls heeft gezegd, de Rotssteen Israëls heeft tot mij gesproken: *Er zal zijn een Heerscher over de menschen, een Regtvaardige, een Heerscher in de vreeze Gods.*

4 En hij zal zijn gelijk het licht des morgens, wanneer de zon opgaat, des morgens zonder wolken, wanneer van den glans na den regen de grasscheutjes uit de aarde voortkomen.

5 Hoewel mijn huis alzoo niet is bij God, nogtans heeft Hij mij een eeuwig

J. v. C.
1018.

f Rom. 15:9.

x Deut. 32:4,
Dan. 4:37,
Openb. 15:3.f Ps. 117:7,
119:149,
Spr. 30:3.Deut. 32:39,
1 Sam. 2:2,
Ps. 86:8,
Jes. 45:2.

J. v. C.
1018.

verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is *daarin* al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het *nog* niet doet uitspraken.

6 Maar de *maanen* Belials zullen allemaal zijn als doornen, die weggeworpen worden, omdat men ze met de hand niet kan vatten;

7 Maar een iegelijk, die ze zal aantasten, voorziet zich met ijzer en het hout eener spies; en zij zullen ganschelijk met vuur verbrand worden ter zelfver plaats.

8 « Dit zijn de namen der helden, die David gehad heeft: Joshef Baschébeth, de zoon van Tachkemóni, de voornaamste der hoofdheden. Deze was Adino, de Ez-niet, *die zich stelde* tegen acht honderd, *die van hem verslagen* werden op eenmaal.

9 En na hem was Eléazar, de zoon van Dodo, zoon van Ahohi; *deze was* onder de drie helden met David, toen zij de Filistijnen beschimpten, *die aldaar* ten strijde verzameld waren, en de mannen van Israël waren opgetogen.

10 Deze stond op, en sloeg onder de Filistijnen, totdat zijne hand moede werd, ja zijne hand aan het zwaard kleefde; en de HEERE wrocht een groot heil ten zelve dage; en het volk keerde wederom hem na, alleenlijk om te plunderen.

11 Na hem nu was Samma, de zoon van Age, de Harariet. Toen de Filistijnen verzameld waren in een dorp, en aldaar een stuk akkers was vol linzen, en het volk voor het aangezicht der Filistijnen vlugte;

12 Zoo stelde hij zich in het midden van dat stuk, en verlostte dat, en sloeg de Filistijnen; en de HEERE wrocht een groot heil.

13 Ook gingen af drie van de dertig hoofden, en kwamen in den oogst tot David, in de spelonk van Adullam; en de hoop der Filistijnen had zich gelegd in het dal Refaim.

14 En David was toen in eene vesting; en de bezetting der Filistijnen was toen te Bethlehém.

15 En David kreeg lust, en zeide: Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput, die in de poort is?

16 Toen braken die drie helden door het leger der Filistijnen, en putten water uit Bethlehems bornput, die in de poort is, en droegen het, en kwamen tot David; doch hij wilde dat niet drinken, maar goot het uit voor den HEERE.

17 En zeide: Het zij verre van mij, o HEERE! dat ik dit zou doen; zou ik *drinken* het bloed der mannen, die heengegaan zijn met gevaar van hun leven? En hij wilde het niet drinken. Dit deden die drie helden.

18 Abisai, Joabs broeder, de zoon van Zerúja, die was ook een hoofd van drieën; en die hief zijne spies op tegen drie honderd, *die van hem verslagen* werden; en hij had eenen naam onder die drie.

19 Was hij niet de heerlijkste van die drie? Daarom was hij hun tot eenen overste. Maar hij kwam niet tot aan die eerste drie.

20 Voorts Benája, de zoon van Jojada, de zoon van een' dapperen man, groot van daden, van Kábzeel; die sloeg twee sterke leeuwen van Moab; ook ging hij af, en sloeg eenen leeuw in het midden van eenen kuil in den sneeuwtijd.

21 Daartoe sloeg hij eenen egyptischen man, eenen man van sanziën; en in de hand des Egyptenaars was eene spies, maar hij gng tot hem af met eenen staf; en hij rukte de spies uit de hand des Egyptenaars, en doodde hem met zijne *eigene* spies.

22 Die dingen deed Benája, de zoon van Jojada; dies had hij eenen naam onder de drie helden.

23 Hij was de heerlijkste van de dertig, maar tot die drie *eersten* kwam hij niet; en David stelde hem over zijne trawanten.

24 A'sahel, Joabs broeder, was onder de dertig; E'athanan, de zoon van Dodo, van Bethlehém;

25 Samma, de Harodiet; Elika, de Harodiet;

26 Helez, de Paltiet; Ira, de zoon van Ikes, de Thekoiet;

27 Abi-ezer, de Anethothiet; Mebunnai, de Husathiet;

28 Zalmon, de Ahohiet; Máharai, de Netofathiet;

29 Heleb, de zoon van Baéna, de Netofathiet; Ithai, de zoon van Ribai, van Gibeá der kinderen Benjamin;

30 Benája, de Pirhathoniet; Hiddai, van de beken van Gaas;

31 Abi-Albón, de Arbathiet; Azmá-veith, de Barhumiet;

32 Eljachba, de Saalboniet; van de zonen van Jazen, Jonathan;

33 Samma, de Harariet; Ahlam, de zoon van Sarar, de Harariet;

34 Elifelet, de zoon van Ahasbai, de zoon van eenen Máachathiet; Ellam, de zoon van Achitófél, de Giloniet;

35 Hezrai, de Karmeliet; Paérai, de Arbiet;

36 Jig'al, de zoon van Nathan, van Zoba; Bani, de Gadiet;

37 Zelek, de Ammoniet; Náharai, de Beerothiet, de wapendrager van Joab, den zoon van Zerúja;

38 Ira, de Jethriet; Gareb, de Jethriet;

39 Urias, de Hethiet; zeven en dertig in alles.

HOOFDSTUK 24.

Door een rechtvaardig oordeel Gods wordt David door hoogmoed gedreven tot eene volkstelling, vs. 1. Joab en anderen raden hem dit af; maar te vergeefs, 3. David gevoelt en bekent zijne zonde, 10. God stelt hem door den profet Gad drie plagen voor, om eene daaruit te kiezen, 11; waarover hij zeer benaauwd zijnde, de pest verkiest, die een groot getal volks wegneemt, 14. God gebiedt den slaanden engel op te houden, waarom ook David, den engel ziende, ootmoedig bidt, 16. Gad bevelst David van Gods wege, dat hij een altaar zal oprigten en offeren op Arauna's dorschvloer; hij offert aldaar, 18. De plaag houdt op, 19.

En de toorn des HEEREN voer voort te ontekenen tegen Israël; en Hij porde David aan tegen heelheden, zeggende: Ga, tel Israël en Juda.

2 De koning dan zeide tot Joab, den krijgsoverste, die bij hem was: Trek nu om, door alle stammen van Israël, van Dan tot Ber-séba toe, en tel het volk, opdat ik het getal des volks wete.

3 Toen zeide Joab tot den koning: Nu doe de HEERE, uw God, tot dit volk, zoo als deze en die nu zijn, honderdmaal meer, dat de oogen van mijnen heer den koning het aanzien; naar waarom heeft mijn heer de koning lust tot deze zaak?

4 Doch des konings woord nam de overhand tegen Joab, en tegen de oversten des heils. Alzoo toog Joab uit, met de oversten des heils, van des konings aangezicht, om het volk Israël te tellen.

5 En zij gingen over de Jordaan, en legerden zich bij Aruer, ter rechterhand der stad, die in het midden is van de beek van Gad, en aan Jázzer.

6 Voorts kwamen zij in Gilead, en in het lage land Hodsi; ook kwamen zij tot Dan-Jaán, en rondom bij Zidon.

7 En zij kwamen tot de vesting van Tyrus, en alle steden der Hevieten en der Kanaanieten; en zij kwamen uit aan het zuiden van Juda te Ber-séba.

J. v. C.
1018.

1017.

a 1Kron.21.1.
eoz.

J. v. C.
1017.

8 Alzoo togen zij om door het gansche land; en ten einde van negen maanden en twintig dagen kwamen zij te Jeruzalem.

9 En Joab gaf de som van het getelde volk aan den koning; en in Israël waren acht honderd duizend strijdbare mannen, die het zwaard uittrokken, en de mannen van Juda waren vijf honderd duizend man.

10 En Davids hart sloeg hem, nadat hij het volk geteld had; en David zeide tot den HEERE: Ik heb zeer gezondigd in hetgeen ik gedaan heb; maar nu, o HEERE! neem toch de misdaad uwa knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gedaan.

11 Als nu David des morgens opstond, zoo geschiedde het woord des HEEREN tot den profeet Gad, Davids ziener, zeggende:

12 Ga heen en spreek tot David: Alzoo zegt de HEERE: Drie dingen draag ik u voor; verkies u een uit die, dat ik u doe.

13 Zoo kwam Gad tot David, en maakte het hem bekend, en zeide tot hem: Zal u een honger van zeven jaren in uw land komen? of wilt gij drie maanden vlieden voor het aangezicht uwer vijanden, dat die u vervolgen? of dat er drie dagen pestilentie in uw land zij? Merk nu, en zie toe, wat antwoord ik Dien zal wederbrengen, die mij gezonden heeft.

14 Toen zeide David tot Gad: Mij is zeer bange; laat ons toch in de hand des HEEREN vallen, want zijne barmhertigheden zijn vele, maar laat mij in de hand van menschen niet vallen.

15 Toen gaf de HEERE eene pestilentie in Israël, van den morgen af tot den gezetten tijd toe; en er stierven van het volk, van Dan tot Berséba toe, zeventig duizend mannen.

16 Toen nu de engel zijne hand uitstreckte over Jeruzalem, om haar te verderen, berouwde het den HEERE over dat kwaad, en Hij zeide tot den engel, die het verderf onder het volk maakte:

Het is genoeg, trek uwe hand nu af. De engel des HEEREN nu was bij den dorschvloer van Arauna, den Jebusiet.

17 En David, als hij den engel zag, die het volk sloeg, sprak tot den HEERE, en zeide: Zie, ik, ik heb gezondigd, en ik, ik heb onrecht gehandeld, maar wat hebben deze schapen gedaan? Uwe hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis.

18 En Gad kwam tot David op dienzelven dag, en zeide tot hem: Ga op, rigt den HEERE een altaar op, om den dorschvloer van Arauna, den Jebusiet.

19 Alzoo ging David op naar het woord van Gad, gelijk als de HEERE geboden had.

20 En Arauna zag toe, en zag den koning en zijne knechten tot zich overkomen; zoo ging Arauna uit, en boog zich voor den koning met zijn aangezicht ter aarde.

21 En Arauna zeide: Waarom komt mijn heer de koning tot zijnen knecht? En David zeide: Om dezen dorschvloer van u te koopen, om den HEERE een altaar te bouwen, opdat deze plage opgehouden worde van over het volk.

22 Toen zeide Arauna tot David: Mijn heer de koning neme en offere, wat goed is in zijne oogen; zie daar de runderen ten brandoffer, en de sleden en het rundertuig tot hout.

23 Dit alles gaf Arauna, de koning, aan den koning. Voorts zeide Arauna tot den koning: De HEERE uw God neme een welgevallen in u.

24 Doch de koning zeide tot Arauna: Neen, maar ik zal het zekerlijk van u koopen voor den prijs: want ik zal den HEERE, mijnen God, niet offeren brand-offeren om niet. Alzoo kocht David den dorschvloer en de runderen voor vijftig zilveren sikkelen.

25 En David bouwde aldaar den HEERE een altaar, en offerde brandofferen en dankofferen. Alzoo werd de HEERE den lande verbeden, en deze plage van over Israël opgehouden.

J. v. C.
1017.

HET EERSTE BOEK DER KONINGEN.

HOOFDSTUK 1.

David wordt oud en gediend van Absag, vs. 1. Adónia staat naar de kroon, 5; zulks wordt door Bathséba naar den raad van den profeet Nathan verhinderd, 11. David vernieuwt zijne belofte van het koningsrijk zijnen zoon Salomo na te laten, 28; die tot koning gezalfd wordt, 32. Het gerucht hiervan komt ter kennis van Adónia en zijne aanhangers, die hem verlaten, 41. Adónia vreest Salomo, die hem zijne misdaad vergeeft en naar huis zendt, 50.

DE koning David nu was oud, wel bedagd; en zij deden hem met kleederen, doch hij kreeg reene warmte.

2 Toen zeiden zijne knechten tot hem: Laat ze mijnen heer den koning eene jonge dochter, eene maagd zoeken, die voor het aangezicht des konings sta, en hem koestere; en zij slape in uwen schoot, dat mijn heer de koning warm worde.

3 Zoo zochten zij eene schoone jonge dochter in alle landpalen van Israël; en zij vonden Absag, een Sunamietische, en bragten ze tot den koning.

4 En de jonge dochter was boven mate schoon, en koesterte den koning, en diende hem; doch de koning bekende ze niet.

5 Adónia nu, de zoon van Haggith, verbief zich, zeggende: Ik zal koning zijn;

en hij bereidde zich wagenen en ruiters, en vijftig mannen, loopende voor zijn aangezicht.

6 En zijn vader had hem niet bedroefd van zijne dagen, zeggende: Waarom hebt gij alzoo gedaan? En ook was hij zeer schoon van gedaante, en ^a Haggith had hem geboord na Absalom.

7 En e zijne raadslieden waren met Joab, den zoon van Zerúja, en met Abjathar, den priester; die hielpen, volgende Adónia.

8 Maar Zadok, de priester, en Benájá, de zoon van Jojada, en Nathan, de profeet, en Simeí, en Rei, en de helden, die David had, waren met Adónia niet.

9 En Adónia slagtte schapen en runderen, en gemest ve bij den steen Zoheleth, die bij de fontein Rogel d is; en noodde al zijne broederen, de zonen des konings, en alle mannen van Juda, des konings knechten.

10 Maar Nathan, den profeet, en Benájá, en de helden, en Salomo, zijnen broeder, noodde hij niet.

11 Toen sprak Nathan tot Bathséba, de moeder van Salomo, zeggende: Hebt gij niet gehoord, dat Adónia, de zoon van Haggith, koning is? en onze heer David weet dat niet.

12 Nu dan, kom, laat mij u toehenen

J. v. C.
1015.

a 2 Sam. 15. 1.

b 1 Kron. 3. 2.

c 1 Kon. 3. 22.

28.

d Joz. 18. 7.

18. 10.

J. v. C.
1015.

1015.

J. v. C.
1015.

raad geven, dat gij uwe ziel en de ziel van uwen zoon Sálomo redt.

13 Ga heen, en tred in tot den koning David, en zeg tot hem: Hebt gij niet, mijn heer koning! uwe dienstaagd gezwozen, zeggende: Voorzecker uw zoon Sálomo zal na mij koning zijn, en hij zal op mijnen troon zitten! waarom dan is Adónia koning?

14 Zie, als gij daar nog met den koning spreken zult, zoo zal ik na u inkomen, en zal uwe woorden vervullen.

15 En Bathseba ging in tot den koning in de binnenkamer; doch de koning was zeer oud, en Absag, de Sunamietische, diende den koning.

16 En Bathseba neigde het hoofd, en boog zich neder voor den koning; en de koning zeide: Wat is u?

17 En zij zeide tot hem: Mijn heer! gij hebt uwe dienstaagd bij den HEERE, uwen God, gezwozen: Voorzecker Sálomo, uw zoon, zal na mij koning zijn, en hij zal op mijnen troon zitten!

18 En nu zie, Adónia is koning; en nu, mijn heer koning! gij weet het niet.

19 En hij heeft ossen, en gemest vee, en schapen in menigte geslagt, en genood al de zonen des konings, en Abjathar, den priester, en Joab, den krigsoverste, maar uwen knecht Sálomo heeft hij niet genood.

20 Maar gij, mijn heer koning! de oogen van het gansche Israël zijn op u, dat gij hun zoudt te kennen geven, wie op den troon van mijnen heer den koning na hem zitten zal.

21 Anders zal het geschieden, als mijn heer de koning met zijne vaderen zal ontslapen zijn, dat ik en mijn zoon Sálomo als zondaars zullen zijn.

22 En ziet, zij sprak nog met den koning, als de profeet Nathan inkwam.

23 En zij gaven den koning te kennen, zeggende: Zie, de profeet Nathan is daar; en hij kwam voor het aangezicht des konings, en boog zich voor den koning op zijn aangezicht ter aarde.

24 En Nathan zeide: Mijn heer koning! hebt gij gezegd: Adónia zal na mij koning zijn, en hij zal op mijnen troon zitten?

25 Want hij is heden afgegaan, en heeft geslagt ossen, en gemest vee, en schapen in menigte, en heeft genood al de zonen des konings, en de oversten des heirs, en Abjathar, den priester: en ziet, zij eten en drinken voor zijn aangezicht, en zeggen: De koning Adónia leve!

26 Maar mij, die uw knecht ben, en Zadok, den priester, en Benájá, den zoon van Jójada, en Sálomo, uwen knecht, heeft hij niet genood.

27 Is deze zaak van mijnen heer den koning geschied? en hebt gij uwen knecht niet bekend gemaakt, wie op den troon van mijnen heer den koning na hem zitten zou?

28 En de koning David antwoordde en zeide: Roept mij Bathseba; en zij kwam voor het aangezicht des konings, en stond voor het aangezicht des konings.

29 Toen zwoer de koning en zeide: Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die mijne ziel uit allen nood verlost heeft:

30 Voorzecker, gelijk als ik u gezwozen heb bij den HEERE, den God Israëls, zeggende: Voorzecker zal uw zoon Sálomo na mij koning zijn, en zal op mijnen troon in mijne plaats zitten; voorzecker alzo zal ik te dezen zelve dage doen.

31 Toen neigde zich Bathseba met het aangezicht ter aarde, en boog zich neder voor den koning, en zeide: Mijn heer de koning David leve in eeuwigheid!

32 En de koning David zeide: Roept mij Zadok, den priester, en Nathan, den profeet, en Benájá, den zoon van Jójada;

en zij kwamen voor het aangezicht des konings.

33 En de koning zeide tot hen: Neemt met u de knechten uws heeren, en doet mijnen zoon Sálomo rijden op de muilezelin, die voor mij is; en voert hem af daar Gihon.

34 En dat Zadok, de priester, met Nathan, den profeet, hem aldaar tot koning over Israël zalven. Daarna zult gij met de bazuin blazen, en zeggen: De koning Sálomo leve!

35 Dan zult gij achter hem optrekken, en hij zal komen, en zal op mijnen troon zitten, en hij zal koning zijn in mijne plaats; want ik heb geboden, dat hij een voorganger zou zijn over Israël en over Juda.

36 Toen antwoordde Benájá, de zoon van Jójada, den koning, en zeide: Amen; alzo zegge de HEERE, de God van mijnen heer den koning!

37 Gelijk als de HEERE met mijnen heer den koning geweest is, alzo zij Hij met Sálomo; en Hij make zijnen troon grooter dan den troon van mijnen heer den koning David!

38 Toen ging Zadok, de priester, af, met Nathan, den profeet, en Benájá, den zoon van Jójada, en de Krethi en de Plethi, en zij deden Sálomo rijden op de muilezelin van den koning David, en geleidden hem naar Gihon.

39 En Zadok, de priester, nam den oliehoorn uit de tent, en zalde Sálomo; en zij bliezen met de bazuin, en al het volk zeide: De koning Sálomo leve!

40 En al het volk kwam op achter hem, en het volk püpte met pijpen, en verblijdde zich met groote blijdschap, zoodat de aarde van hun geluid spleet.

41 En Adónia hoorde het, en al de genooden, die met hem waren, die nu geëindigd hadden te eten; ook hoorde Joab het geluid der bazuinen, en zeide: Waarom is het geroep dier stad, die in roer is?

42 Als hij nog sprak, ziet, zoo kwam Jonathan, de zoon van Abjathar, den priester, en Adónia zeide: Kom in, want gij zijt een kloek man, en zult het goede boodschappen.

43 En Jonathan antwoordde en zeide tot Adónia: Ja maar onze heer, de koning David, heeft Sálomo tot koning gemaakt;

44 En de koning heeft met hem gezonden Zadok, den priester, en Nathan, den profeet, en Benájá, den zoon van Jójada, en de Krethi en de Plethi; en zij hebben hem doen rijden op de muilezelin des konings.

45 Daartoe hebben hem Zadok, de priester, en Nathan, de profeet, in Gihon tot koning gezald, en zijn van daar blijde opgetogen, zoodat de stad in roer is; dat is het geroep, dat gij gehoord hebt.

46 En ook zit Sálomo op den troon des koninkrijks.

47 Zoo zijn ook de knechten des konings gekomen, om onzen heer, den koning David, te zegenen, zeggende: Uw God make den naam van Sálomo beter dan uwen naam, en make zijnen troon grooter dan uwen troon; en de koning heeft aangebeden op de slaanpste.

48 Ja ook heeft de koning aldus gezegd: Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, die heden gegeven heeft eenen, zittende op mijnen troon, dat het mijne oogen gezien hebben!

49 Toen verschrikten en stonden op al de genooden, die bij Adónia waren, en gingen een iegelijk zijns wegs.

50 Doch Adónia vreesde voor Sálomo, en hij stond op, en ging heen, en vatte de hoornen des altaars.

51 En men maakte Sálomo bekend,

J. v. C.
1015.

e 1 Sam. 10. 24.

J. v. C.
1015.

zeggende : Zie, Adónia vreesd den koning Sálomo, want zie, hij heeft de hoornen des altaars gesat, zeggende : Dat de koning Sálomo mij als heden zwerd, dat hij zijnen knecht met het zwaard niet dooden zal!

32 En Sálomo zeide : Indien hij een vroom man zal zijn, daar zal niet van zijn haar op de aarde vallen; maar indien in hem kwaad bevonden zal worden, zoo zal hij sterven.

33 En de koning Sálomo zond heen, en zij deden hem afgaan van het altaar; en hij kwam, en boog zich neder voor den koning Sálomo. En Sálomo zeide tot hem : Ga heen naar uw huis.

HOOFDSTUK 2.

David stervende vermaant Sálomo tot een godvruchtig leven en standvastige regering, va. 1. Hij beveelt hem Joab en Siméi te straffen en aan Barilla wel te doen, 2. David sterft, 3. Sálomo regeert, 12. Adónia laat door Bathséba om Absag verzoeken, 13. dit verzoek wordt afgeslagen en Adónia gedood, 22. Abjathar wordt afgezet, 25. Joab en Siméi gedood, 26.

ALS nu de dagen van David nabij waren, dat hij sterven zou, zoo gebood hij zijnen zoon Sálomo, zeggende :

2 Ik ga heen in den weg der gansche aarde; zoo zijt sterk, en wees een man.

3 En neem waar de wacht des HEEREN, uwe Gols, om te wandelen in zijne wegen, om te onderhouden zijne inzettingen, en zijne geboden, en zijne regten, en zijne getuigenissen, » zélijk geschreven is in de wet van Mozes; » opdat gij verstandelijk handelt in al wat gij doet zult, en al waarheen gij u wendt zult;

4 Opdat de HEERE bevestige zijn woord, dat Hij over mij gesproken heeft, » zeggende : Indien uwe zonen hunnen weg bewaren, om voor mijn aangezicht trouwelijk, met hun gansche hart en met hunne gansche ziel, te wandelen, zoo zal geen man, zeide Hij, u afgesneden worden van den troon Israëls.

5 Zoo weet gij ook, wat Joab, de zoon van Zerúja, mij gedaan heeft, en wat hij gedaan heeft aan de twee krijgsoversten van Israël, » Abner, den zoon van Ner, en Amásá, den zoon van Jether, die hij gedood heeft, en heeft krijgshoed vergoten in vrede; en hij heeft krijgshoed gedaan aan zijnen gordel, die aan zijne lenden was, en aan zijne schoenen, die aan zijne voeten waren.

6 Doe dan naar uwe wijsheid, dat gij zijn graauwe haar niet met vrede in het graf laat dalen.

7 Maar aan de zonen van » Barillai, den Gileadiet, zult gij weldadigheid bewijzen, en zij zullen zijn onder degenen, die aan uwe tafelen; want alzo naderden zij tot mij, als ik vlugte voor het aangezicht van uwen broeder Absalom.

8 En zie, bij u is Siméi, de zoon van Gera, de zoon van Jemini, uit Bahúrím, die mij » vloekte met eenen geweldigen vloek, ten dage als ik ging naar Mahanáim; doch hij kwam al mij te gemoet aan de Jordaan, en ik zwoer hem bij den HEERE, zeggende : Zoo ik hem met het zwaard doof!

9 Maar nu, houd hem niet onschuldig, dewijl gij een wijs man zijt; en gij zult weten, wat gij hem doen zult, opdat gij zijn graauwe haar met bloed in het graf doet dalen.

10 En David ontsiep met zijne vaderen, » en werd begraven in de stad Davids.

11 De dagen nu, die David geregeerd heeft over Israël, zijn veertig jaar; » zeven jaren heeft hij geregeerd in Hebron, en in Jerúzalem heeft hij drie en dertig jaren geregeerd.

12 » Sálomo zat op den troon van

zijnen vader David; en zijn koningrijk werd zeer bevestigd.

13 Toen kwam Adónia, de zoon van Haggith, tot Bathséba, de moeder van Sálomo; en zij zeide : Is uwe komst vrede? en hij zeide : Vrede.

14 Daarna zeide hij : Ik heb een woord aan u. En zij zeide : Spreek.

15 Hij zeide dan : Gij weet, dat het koningrijk mijne was, en het gansche Israël zijn aangezigd op mij gezet had, dat ik koning zijn zou; hoewel het koningrijk omgewend en mijns broeders geworden is; » want het is van den HEERE hem geworden.

16 En nu begeer ik van u eene eenige begeerte, wijs mijn aangezigd niet af. En zij zeide tot hem : Spreek.

17 En hij zeide : Spreek toch tot den koning Sálomo, want hij zal u aangezigd niet afwijzen, dat hij mij Absag, de Sunamietische, ter vrouwe geve.

18 En Bathséba zeide : Het is goed, ik zal den koning voor u aanspreken.

19 Zoo kwam Bathséba tot den koning Sálomo, om hem voor Adónia aan te spreken. En de koning stond op, haar te gemoet, en boog zich voor haar; daarna zat hij op zijnen troon, en deed eenen stoel voor de moeder des konings zetten; en zij zat aan zijne rechterhand.

20 Toen zeide zij : Ik begeer van u eene eenige kleine begeerte, wijs mijn aangezigd niet af. En de koning zeide tot haar : Begeer, mijne moeder! want ik zal u aangezigd niet afwijzen.

21 En zij zeide : Laet Absag, de Sunamietische, aan Adónia, uwen broeder, ter vrouwe gegeven worden.

22 Toen antwoordde de koning Sálomo, en zeide tot zijne moeder : En waarom begeert gij Absag, de Sunamietische, voor Adónia? begeer ook voor hem het koningrijk, (want hij is mijn broeder, diender is dan ik ben) ja voor hem en voor Abjathar, den priester, en voor Joab, den zoon van Zerúja.

23 En de koning Sálomo zwoer bij den HEERE, zeggende : Zoo doe mij God, en zoo doe Hij daartoe, voorzeker Adónia zal dat woord tegen zijn leven gesproken hebben!

24 En nu zoo waarachtig als de HEERE leeft, die nu uwe rechtigheid heeft, » en mij heeft doen zitten op den troon van mijnen vader David, en die mij een huis gemaakt heeft, gelijk als Hij gesproken had : voorzeker Adónia zal heden gedood worden!

25 En de koning Sálomo zond door de hand van Benjá, den zoon van Jójada; die viel op hem aan, dat hij stierf.

26 En tot Abjathar, den priester, zeide de koning : Ga naar Anathoth, op uwe akkers, want gij zijt een man des doods; maar op dezen dag zal ik u niet dooden, » omdat gij de ark des Heeren HEEREN voor het aangezicht van mijnen vader David gedragen hebt, en omdat gij verdrukt zijt geweest, in alles, waarin mijn vader verdrukt was.

27 Sálomo dan verdreef Abjathar, dat hij des HEEREN priester niet ware; om te » vervullen het woord des HEEREN, hetwelk Hij over het huis van Eli te Silo gesproken had.

28 Als het gerucht tot Joab kwam (want Joab had zich gewend achter Adónia, hoewel hij zich niet had gewend achter Absalom) zoo vlugte Joab tot de tent des HEEREN, » en vatte de hoornen des altaars.

29 En het werd den koning Sálomo aangezegd, dat Joab tot de tent des HEEREN geloden was, en zie, hij is bij het altaar. Toen zond Sálomo Benjá, den zoon van Jójada, zeggende : Ga heen, val op hem aan.

30 En Benjá kwam tot de tent des

J. v. C.
1014.

1014.

1 Kon. 22 v.
25 v.

a Deut. 17-18.

b Dent. 23 v.
Joz. 1-7.c 2 Sam. 7:12.
Ps. 132:12.d 2 Sam. 3:27.
20:10.e 2 Sam. 17:27.
19:31.f 2 Sam. 16:5.
19:19.g Hand. 2:29.
13:36.

h 1 Kon. 29:37.

i 1 Kon. 29:23.
2 Kron. 1:1.12 Sam. 7:12.
13.m 1 Sam. 22:20.
enr.
2 Sam. 15:24.n 1 Sam. 2:31.
enr.

o 1 Kon. 1:50.

J. v. C.
1014.

HEEREN, en zeide tot hem: Zoo zegt de koning: Kom uit. En hij zeide: Nee, maar hier zal ik sterven! En Benájá bracht het antwoord weder aan den koning, zeggende: Zoo heeft Joab gesproken, en zoo heeft hij mij geantwoord.

31 En de koning zeide tot hem: Doe gelijk als hij gesproken heeft, en val op hem aan, en begraf hem, opdat gij wegdoet, van mij en van mijns vaders huis, dat bloed, dat Joab zonder oorzaak vergoten heeft.

32 Zoo zal de HEERE zijn bloed op zijn hoofd doen wederkeeren, omdat hij op twee mannen, rechtvaardiger en beter dan hij, aangevallen is, en die met het zwaard gedood heeft, daar het mijn vader David niet wist, Abner, den zoon van Ner, den krijgsoverste van Israël, en Amásá, den zoon van Jether, den krijgsoverste van Juda.

33 Alzoo zal hun bloed wederkeeren op het hoofd van Joab, en op het hoofd van zijn zaad in eeuwigheid; maar David, en zijn zaad, en zijn huis, en zijn troon zal vrede hebben van den HEERE tot in eeuwigheid.

34 En Benájá, de zoon van Jójada, ging op, en viel op hem aan, en doodde hem: en hij werd begraven in zijn huis, in de woestijn.

35 En de koning zette Benájá, den zoon van Jójada, in zijne plaats over het heil; en *†* Zadok, den priester, zette de koning in de plaats van Abjathar.

36 Daarna zond de koning, en riep Simei, en zeide tot hem: Bouw u een huis in Jerúzalem, en woon aldaar: en ga van daar niet uit herwaarts of derwaarts.

37 Want het zal geschieden ten dage van uw uitgaan, als gij over de beek Kidron zult gaan, weet voorzeker, dat gij den dood sterven zult; uw bloed zal op uw hoofd zijn.

38 En Simei zeide tot den koning: Dat woord is goed; gelijk als mijn heer de koning gesproken heeft, alzoo zal uw knecht doen. En Simei woonde te Jerúzalem vele dagen.

39 Doch het geschiedde met het einde van drie jaren, dat twee knechten van Simei wegliepen tot Achis, den zoon van Máchá, den koning van Gath; en men gaf het Simei te kennen, zeggende: Zie, uwe knechten zijn in Gath.

40 Toen maakte zich Simei op, en zadelde zijnen ezel, en toog heen naar Gath tot Achis, om zijne knechten te zoeken; zoo toog Simei heen, en bracht zijne knechten van Gath.

41 En het werd Sálomo aangezegd, dat Simei uit Jerúzalem naar Gath getogen, en wedergekomen was.

42 Toen zond de koning, en riep Simei, en zeide tot hem: Heb ik u niet bebedigd bij den HEERE, en tegen u betuigd, zeggende: Ten dage van uw uitgaan, als gij zult herwaarts of derwaarts gaan, weet voorzeker, dat gij den dood zult sterven? en gij zeidet tot mij: Dat woord is goed, dat ik gehoord heb.

43 Waarom dan hebt gij den eed des HEEREN niet gehouden, en het gebod, dat ik over u geboden had?

44 Verder zeide de koning tot Simei: Gij weet al de boosheid, die uw hart weet, die gij aan mijnen vader David gedaan hebt; daarom heeft de HEERE uwe boosheid op uw hoofd doen wederkeeren.

45 Maar de koning Sálomo is gezegend; en de troon van David zal bevestigd zijn voor het aangezigt des HEEREN tot in eeuwigheid.

46 En de koning gebod Benájá, den zoon van Jójada; die ging uit, en viel op hem aan, dat hij stierf. Alzoo is het

koningrijk bevestigd in de hand van Sálomo.

HOOFDSTUK 3.

Sálomo's huwelijk met de dochter van Faraó, vs. 1. Godsverucht van Sálomo, 2. In eenen droom verschijnt hem de Heere, wien hij bidt om wijsheid; hij verkrijgt die met rijkdom en eer, 5. Sálomo's wijsheid in het oordeel van twee vrouwen, die om een kind twisten, 16.

EN Sálomo verzwagerde zich met Faraó, den koning van Egypte; *e* en nam de dochter van Faraó, en bragt ze in de stad Davids, tot dat hij volcind zou hebben het bouwen van zijn huis, en het huis des HEEREN, en den muur van Jerúzalem rondom.

2 Alleenlijk offerde het volk op de hoogten, want *b* geen huis was den naam des HEEREN gebouwd, tot die dagen toe.

3 En Sálomo had den HEERE lief, wandelende in de inzettingen van zijnen vader David; alleenlijk offerde hij en rookte op de hoogten.

4 En *c* de koning ging naar Gibeon, om aldaar te offeren, omdat die hoogte groot was: duizend brandofferen offerde Sálomo op dat altaar.

5 Te *d* Gibeon verscheen de HEERE aan Sálomo in eenen droom des nachts; en God zeide: Beger wat ik u geven zal.

6 En Sálomo zeide: Gij hebt aan uwen knecht David, mijnen vader, groote weldadigheid gedaan, gelijk als hij voor uw aangezigt gewandeld heeft, in waarheid, en in gerechtigheid, en in oprechtheid des harten met U; en Gij hebt hem deze groote weldadigheid gehouden, dat Gij hem gegeven hebt eenen zoon, zittende op zijnen troon, als te dezen dage.

7 *e* Nu dan, HEERE, mijn God! Gij hebt uwen knecht koning gemaakt in de plaats van mijnen vader David; en ik ben een klein jongeling, ik weet niet uit te gaan noch in te gaan.

8 *f* En uw knecht is in het midden van uw volk, dat Gij verkoren hebt, een groot volk, hetwelk niet kan geteld noch gerekend worden, van wege de menigte.

9 Geef dan uwen knecht een verstandig hart, om uw volk te rigten, verstandelijk onderscheidende tusschen goed en kwaad: want wie zou dit uw zwaar volk kunnen rigten?

10 Die zaak nu was goed in de oogen des HEEREN, dat Sálomo deze zaak begeerd had.

11 *g* En God zeide tot hem: Daarom dat gij deze zaak begeerd hebt, en niet begeerd hebt voor u vele dagen, noch voor u begeerd hebt rijkdom, noch begeerd hebt de ziel uwer vijanden; maar hebt begeerd verstand voor u, om gerightsaken te hooren:

12 Zie, Ik heb gedaan naar uwe woorden: *h* zie, Ik heb u een wijs en verstandig hart gegeven, dat uws gelijke vóór u niet geweest is, en uws gelijke na u niet opstaan zal.

13 *i* Zelfs ook wat gij niet begeerd hebt, heb Ik u gegeven, beide rijkdom en eer; dat uws gelijke niemand onder de koningen al uwe dagen zijn zal.

14 En zoo gij in mijne wegen wandelen zult, onderhoudende mijne inzettingen en mijne geboden, gelijk als uw vader David gewandeld heeft, zoo zal Ik ook uwe dagen verlengen.

15 En Sálomo waakte op, en ziet, het was een droom. En hij kwam te Jerúzalem, en stond voor de ark des verbonds des HEEREN, en offerde brandofferen, en bereide dankofferen, en maakte eenen maaltijd voor al zijne knechten.

16 Toen kwamen er twee vrouwen, die hoeren waren, tot den koning; en zij stonden voor zijn aangezigt.

17 En de eene vrouw zeide: Och mijn

J. v. C.
1014.

1014.

1 Kon. 7: 8

6 Deut. 12: 5.

2 Kron. 1: 3.

1 Kon. 9: 2.

2 Kron. 1: 8.

2 Kron. 1: 9.

2 Kron. 1: 11.

1 Pred. 1: 16.

Matt. 6: 33.

Efec. 3: 20.

1011.

1 Sam. 2: 35.

2 Sam. 16: 5, 6, 7.

2 Kron. 1: 1.

J. v. C.
1014.J. v. C.
1014.

heer! ik en deze vrouw wonen in een huis; en ik heb bij haar in dat huis gebaard. 18 Het is nu geschied op den derden dag na mijn baren, dat deze vrouw ook gebaard heeft; en wij waren te zamen, geen vreemde was met ons in het huis, behalve ons tweeën in het huis.

19 En de zoon dezer vrouw is des nachts gestorven, omdat zij op hem gelegen had.

20 En zij stond ter middernacht op en nam mijnen zoon van bij mij, als uwe dienstmaagd sliep, en leidde hem in haren schoot, en haren dooden zoon leidde zij in mijnen schoot.

21 En ik stond in den morgen op, om mijnen zoon te zogen, en zie, hij was dood; maar ik lette in den morgen op hem, en zie, het was mijn zoon niet, dien ik gebaard had.

22 Toen zeide de andere vrouw: Neen, maar die levende is mijn zoon, en de doode is uw zoon; gene daarentegen zeide: Neen, maar de doode is uw zoon, en de levende is mijn zoon! Alzoo spraken zij voor het aangezicht des konings.

23 Toen zeide de koning: Deze zegt: Dit is mijn zoon, die leeft, maar uw zoon is het, die dood is; en die zegt: Neen, maar de doode is uw zoon, en de levende mijn zoon.

24 Verder zeide de koning: Haalt mij een zwaard; en zij brachten een zwaard voor het aangezicht des konings.

25 En de koning zeide: Doorsnijdt dat levende kind in tweeën; en geef de eene eene helft, en de andere eene helft.

26 Maar de vrouw, welker zoon de levende was, sprak tot den koning, (want haar ingewand ontstak over haren zoon) en zeide: Och mijn heer! geef haar dat levende kind, en dood het geenszins; deze daarentegen zeide: Het zij noch het uwe noch het mijne, doorsnijdt het.

27 Toen antwoordde de koning, en zeide: Geef aan die het levende kind, en doodt het geenszins; die is zijne moeder.

28 En geheel Israël hoorde dit oordeel, dat de koning geoordeeld had, en vreesde voor het aangezicht des konings: want zij zagen, dat de wijsheid Gods in hem was, om regt te doen.

HOOFDSTUK 4.

Staats- en hofbeambten van Sálomo, vs. 1. Groothed van zijn koninkrijk, 20. Israël in staat van vrede, 25. Sálomo's uitnemende wijsheid, 29.

ALZOO was de koning Sálomo koning over gansch Israël.

2 En deze waren de vorsten, die hij had: Azária, de zoon van Zadok, was opperambtman.

3 Eliahóref, en Ahía, de zoon van Sisa, waren schrijvers; Jósafat, de zoon van Ahíud, was kanseller.

4 En Benjá, de zoon van Jójada, was over het heir; en Zadok en Abjathar waren priesters.

5 En Azária, de zoon van Nathan, was over de bestelmeesters; en Zabud, de zoon van Nathan, was overambtman, des konings vriend.

6 En Ahisar was hofmeester; en Adoniram, de zoon van Abda, was over de schatting.

7 En Sálomo had twaalf bestelmeesters over gansch Israël, die den koning en zijn huis verzorgden: voor elk was eene maand in het jaar om te verzorgen.

8 En dit zijn hunne namen: de zoon van Hur was in het bergte van Efraím.

9 De zoon van Deker in Makaz en in Saalbim, en Beth-Sémes, en Elon Beth-Hanan.

10 De zoon van Héad in Arubboth; hij had daartoe Socho en het gansche land Hefer.

11 De zoon van Abinádab had de gansche landstreek van Dór: deze had Tafsath, de dochter van Sálomo, tot eene vrouw.

12 Báána, de zoon van Ahíud, had Taánach, en Megiddo, en het gansche Beth-Sean, hetwelk is bij Zartána, beneden van Jizreel, van Beth-Sean aan tot Abel-Mehóla, tot op gene zijde van Jokmeam.

13 De zoon van Geber was te Ramoth in Gilead: hij had de dorpen van Jair, den zoon van Manasse, die in Gilead zijn; ook had hij de streek van Argob, welke is in Basan, zestig groote steden, met muren en koperen grendelen.

14 Ahinádab, de zoon van Iddo, was te Mahanáim.

15 Ahimáaz was in Nafthali: deze nam ook Sálomo's dochter, Basmath, ter vrouw.

16 Báána, de zoon van Husai, was in Aser en in Aloth.

17 Jósafat, de zoon van Parúah, in Issaschar.

18 Simeí, de zoon van Ela, in Benjamin.

19 Geber, de zoon van Uri, was in het land Gilead, het land van Sihon, der koning der Amorieten, en van Og, den koning van Basan, en hij was de eenige bestelmeester, die in dat land was.

20 Juda nu en Israël waren velen, als zand, dat aan de zee is in menigte, etende, en drinkende, en blijde zijnde.

21 En Sálomo was heerscheide over al de koninkrijken, van de rivier tot het land der Filistijnen, en tot aan de landpale van Egypte; die bragten geschenken, en dienden Sálomo al de dagen zijns levens.

22 De spijze nu van Sálomo was voor eenen dag, dertig kor meelbloem, en zestig kor meel;

23 Tien vette runderen, en twintig weiderunderen, en honderd schapen; uitgenomen de herten, en reeën, en buffelen, en gemeste vogelen.

24 Want hij had heerschappij over al wat op deze zijde der rivier was van Thif-sah tot aan Gaza, over alle koningen op deze zijde der rivier; en hij had vrede van al zijne zijden rondom.

25 En Juda en Israël woonden zeker, een iegelijk onder zijnen wijnstok en onder zijnen vijgeboom, van Dan tot Ber-séba, al de dagen van Sálomo.

26 Sálomo had ook veertig duizend paardenstallen tot zijne wagenen, en twaalf duizend ruiters.

27 Die bestelmeesters nu, een ieder op zijne maand, verzorgden den koning Sálomo, en al degenen, die tot de tafel van den koning Sálomo naderden; zij lieten geen ding ontbreken.

28 De gerst nu en het stroo voor de paarden, en voor de snelle kemelen, bragten zij aan de plaats, waar hij was, een iegelijk naar zijnen last.

29 En God gaf Sálomo wijsheid en zeer veel verstand, en een wijd begrip des harten, gelijk zand, dat aan den oever der zee is.

30 En de wijsheid van Sálomo was grooter dan de wijsheid van al die van het Oosten, en dan alle wijsheid der Egyptenaren;

31 Ja hij was wijzer dan alle menschen; dan Ethan, de Ezrahiet, en Heman, en Chalcol, en Darda, de zonen van Mahol; en zijn naam was onder alle Heidenen rondom.

32 En hij sprak drie duizend spreuken, daartoe waren zijne liederen duizend en vijf.

33 Hij sprak ook van de boomen: van den cederboom af, die op den Libanon is, tot op den hijzop, die aan den wand uit-

b Lev. 26-5

e 1Kon. 10-26
2Kron. 1-14
9-25a 1Kon. 5:11.
12:18.

J. v. C.
1014.

wast; hij sprak ook van het vee, en van het gevogelte, en van de kruipende dieren, en van de visschen.

34 En van alle volken kwamen er, om de wijsheid van Salomo te hooren, van alle koningen der aarde, die van zijne wijsheid gehoord hadden.

HOOFDSTUK 5.

Hiram in vriendschap met Salomo, vs. 1; die hem om bouwstoffen voor den tempel laat vragen, 2. Hiram, God dankende voor zulk eenen opvolger van David, zendt ze hem toe, 7. Het getal der werklieden aan den tempel, 13.

EN Hiram, de koning van Tyrus, zond zijne knechten tot Salomo, (want hij had gehoord, dat zij Salomo tot koning getaldf hadden in zijns vaders plaats) « dewijl Hiram David altijd bemind had.

2 Daarna zond Salomo tot Hiram, zeggende :

3 « Gij weet, dat mijn vader David den naam des HEEREN, zijns Gods, geen huis kon bouwen, van wege de oorlogen, waarmede zij hem omsgelden, totdat de HEERE hen onder zijne voetstapen gaf.

4 Maar nu heeft de HEERE, mijn God, mij van rondom rust gegeven : er is geen tegenpartijder, en geene bejegening van kwaad.

5 En zie, ik e denk voor den naam van den HEERE, mijnen God, een huis te bouwen; gelijk als de HEERE gesproken heeft tot mijnen vader David, zeggende :

4 Uw zoon, dien ik in uwe plaats op uwen troon zetten zal, die zal mijn naam dat huis bouwen.

6 Zoo gebied nu, dat men mij cederen uit den Libanon houze; en mijne knechten zullen met uwe knechten zijn, en den loon uwer knechten zal ik u geven, naar al wat gij zeggen zult : want gij weet, dat onder ons niemand is, die weet hout te houwen, gelijk de Zidoniers.

7 En het geschiedde, als Hiram de woorden van Salomo gehoord had, dat hij zich zeer verblifde, en zeide : Gezegend zij de HEERE heden, die David eenen wijzen zoon gegeven heeft, over dit groote volk !

8 En Hiram zond tot Salomo, zeggende : Ik heb gehoord, waarom gij tot mij gezonden hebt; ik zal al uwen wil doen met het cederenhout, en met het dennenhout.

9 Mijne knechten zullen het afbrengen van den Libanon aan de zee; en ik zal het op vloten over de zee doen voeren, tot die plaatsen, die gij aan mij ontbieden zult, en zal het aldaar los maken, en gij zult het wegnemen; gij zult ook mijnen wil doen, dat gij mijn huis spijze geeft.

10 Alzoo gaf Hiram aan Salomo cederenhout en dennenhout, naar al zijnen wil.

11 En Salomo gaf Hiram twintig duizend kor tarwe, tot spijze van zijn huis, en twintig kor gestooten olie; zulks gaf Salomo aan Hiram jaar op jaar.

12 De HEERE dan gaf Salomo wijsheid, gelijk als Hij tot hem e gesproken had; en er was vrede tusschen Hiram en tusschen Salomo, en zij beiden maakten een verbond.

13 En de koning Salomo deed een uitschot opkomen uit gansch Israël; en het uitschot was dertig duizend man.

14 En hij zond hen naar den Libanon, tien duizend des manns bij beurten; eene maand waren zij op den Libanon, twee maanden elk in zijn huis; en Adoniram was over dit uitschot.

15 Daartoe had Salomo zeventig duizend, die last droegen, en tachtig duizend houwens op het gebergte.

16 Behalve de oversten van Salomo's bestelden, die over dat werk waren, drie duizend en drie honderd, die heerschappij

hadden over het volk, hetwelk dat werk deed.

17 Als het nu de koning gebood, zoo voerlen zij groote steenen toe, kostelijke steenen, gebouwen steenen, om den grond van dat huis te leggen.

18 En de bouwlieden van Salomo, en de bouwlieden van Hiram, en de Gibleiten behieuwen ze, en bereidden het hout toe, en de steenen, om dat huis te bouwen.

HOOFDSTUK 6.

Aanvang van den tempelbouw, vs. 1; zijne uit- en inwendige inrigting, 2. Gods belofte over den tempel, 11; zijne pracht en sieraad, 15; de tijd van den aanvang tot de voltooiing van den tempel, 37.

HET geschiedde nu in het vierhonderd en tachtigste jaar, na den uitgang der kinderen Israels uit Egypte, in het e vierde jaar van het koninkrijk van Salomo over Israël, in de maand Ziv, (dese is de tweede maand) dat hij e het huis des HEEREN bouwde.

2 En dat huis, hetwelk de koning Salomo den HEERE bouwde, was van zestig ellen in zijne lengte, en van twintig in zijne breedte, en van dertig ellen in zijne hoogte.

3 En het voorhuis, vooraan den e tempel van dat huis, was in zijne lengte van twintig ellen, naar de breedte van het huis, tien ellen in zijne breedte, vooraan het huis.

4 En hij maakte vensteren aan het huis van gesloten uitzigten.

5 En rondom aan den wand van het huis bouwde hij kameren, aan de wanden van het huis rondom, beide van den tempel en van de aanspraakplaats. Alzoo maakte hij zijkameren rondom.

6 De onderste kamer was van vijf ellen in hare breedte, en de middelste van zes ellen in hare breedte, en de derde van zeven ellen in hare breedte; want hij had aan het huis rondom buitenwaarts inkortingen gemaakt, opdat zij zich niet hielden in de wanden van het huis.

7 Het huis nu, als het gebouwd werd, werd met volmaakten steen, zoo als de zelve toegevoerd was, gebouwd; zoodat geene hauerien, noch bijl e/ eenig ijeren gereedschap gehoord werd in het huis, als het gebouwd werd.

8 De deur der middelste zijkamer was aan de rechterzijde van het huis; en door wenteltrappen ging men tot de middelste zijkamer, en van de middelste tot de derde.

9 Alzoo bouwde hij het huis, en volmaakte het; en bedekte dat huis met gewelen en rijen van cederen.

10 Hij bouwde ook de kameren aan het gansche huis, van vijf ellen in hare hoogte; en hij voegde ze vast aan dat huis met cederenhout.

11 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Salomo, zeggende :

12 Aangaande dit huis, dat gij bouwt, d zoo gij wandelt in mijne inzettingen, en doet mijne regten, en onderhoudt al mijne geboden, wandelende in dezelve; zoo zal ik mijn woord met u bevestigen, e dat ik tot uwen vader David gesproken heb.

13 En ik zal in het midden der kinderen Israels wonen; en ik zal mijn volk Israël niet verlaten.

14 Alzoo bouwde Salomo dat huis en volmaakte hetzelfde.

15 Ook bouwde hij de wanden van het huis van binnen met cederen planken : van den vloer des huizes tot aan het dak der wanden, beschoot hij ze van binnen met hout; en overdekte den vloer van het huis met dennen planken.

16 Daartoe bouwde hij twintig ellen met cederen planken aan de zijden van het huis, van den vloer af tot de wanden;

J. v. C.
1014.

1012.

a 2 Kron. 3:2.

b Hand. 7:47

c Joh. 10:23.
Hand. 3:11.
5:12.

1005.

d 1 Kon. 2:4.
9:4.e 2 Sam. 7:13.
1 Kron. 22:10.
19.

2 Sam. 5:11

1 Kron. 14:1

1 Kron. 28:3

2 Kron. 2:1

2 Sam. 7:13.
1 Kron. 22:10.

1 Kon. 3:12.

J. v. C.
1005.

dit bouwde hij Hem van binnen tot eene aanspraakplaats, tot het heilige der heiligen.

17 Dat huis nu was van veertig ellen, *namelijk* de tempel, die vooraan was.

18 En het cedar aan het huis inwendig was gesneden met knoppen en opene bloemen; het was al cedar, geen steen werd gezien.

19 En de aanspraakplaats bereide hij inwaarts in het huis, om de ark des verbonds des HEEREN daar te zetten.

20 En de aanspraakplaats vooraan was van twintig ellen in lengte, en van twintig ellen in breedte, en van twintig ellen in hare hoogte, en hij overtoog ze met gesloten goud; ook overtoog hij het cedar en altaar.

21 En Sálomo overtoog het huis van binnen met gesloten goud; en hij toog voor de aanspraakplaats *eene voorhang* henen door met gouden ketenen, en overtoog dien met goud.

22 Alzoo overtoog hij het gansche huis met goud, totdat het gansche huis volmaakt was; daartoe overtoog hij met goud het geheele altaar, dat voor de aanspraakplaats was.

J. v. C. 2518

23 In *f* de aanspraakplaats nu maakte hij twee cherubs van olieachtig hout; elke hoogte was tien ellen.

24 En van vijf ellen was de eene vleugel des cherubs, en van vijf ellen de andere vleugel des cherubs; van het einde van zijnen eenen vleugel, tot aan het einde van zijnen anderen vleugel, waren tien ellen.

25 Alzoo was de andere cherub van tien ellen; beiden cherubs hadden eenerlei maat, en eenerlei snede.

26 De hoogte van den eenen cherub was van tien ellen, en alzoo van den anderen cherub.

J. v. C. 2520

27 En hij zette deze cherubs in het midden van het binnenste huis; *g* en de cherubs spreidden de vleugelen uit, zoodat de vleugel des eenen raakte aan dezen wand, en de vleugel des anderen cherubs raakte aan den anderen wand; en hunne vleugelen naar het midden van het huis raakten vleugel aan vleugel.

28 En hij overtoog deze cherubs met goud.

29 En al de wanden van het huis, in het ronde, graveerde hij met uitgesneden gravingen van cherubs, en van palmboomen, en opene bloemen, van binnen en van buiten.

30 Daartoe overtoog hij den vloer van het huis met goud van binnen en van buiten.

31 En aan den ingang der aanspraakplaats maakte hij deuren van olieachtig hout; de bovendorpel met de posten was het vijfde deel *des wands*.

32 De twee deuren ook waren van olieachtige boomen; en hij graveerde daarop gravingen van cherubs, en van palmboomen, en van opene bloemen, dewelke hij met goud overtoog; ook trok hij goud over de cherubs en over de palmboomen.

33 En alzoo maakte hij aan de deuren des tempels posten van olieachtige boomen, uit het vierde deel *van den wand*.

34 En de twee deuren waren van denenhout; de twee zijden der eene deur waren ondraaijende, alzoo waren de twee graveerde zijden der andere deur ondraaijende.

35 En hij graveerde ze met cherubs, en palmboomen, en opene bloemen, dewelke hij met goud overtoog, gerigt naar het uitgesneden.

36 Daarna bouwde hij het binnenste voorhof van drie rijen gehouwen steenen, en eene rij cedar en balken.

37 In het vierde jaar werd de grond van het huis des HEEREN gelegd, in de maand Ziv,

38 En in het elfde jaar, in de maand Bul, welke is de achtste maand, was dit huis volmaakt, naar al zijne stukken en naar al zijn bebooren; alzoo heeft hij zeven jaren daaraan gebouwd.

HOOFDSTUK 7.

De bouw van Sálomo's huis, vs. 1; het huis van Líbanon, 2; en het huis van Farao's dochter, 8. Hiram beroemd van wege zijne kunstwerken, 13; van welke er velen worden genoemd, 15. De ghebillige gouden en zilveren sieraden worden door Sálomo in den tempel geplaatst, 48.

MAAR *a* aan zijn huis bouwde Sálomo dertien jaren, en hij volmaakte zijn gansche huis.

1005—992

a I Kon. 9:10

2 Hij bouwde ook het huis des wouds van Líbanon, van honderd ellen in zijne lengte, en vijftig ellen in zijne breedte, en dertig ellen in zijne hoogte, op vier rijen van cedar en pilaren, en cedar en balken op de pilaren.

3 En het was bedekt met cedar van boven op de ribben, die op vijfen veertig pilaren waren, vijftien in eene rij.

4 Er waren drie rijen van uitzigten, dat het eene venster was over het andere venster, in drie orden.

5 Ook waren al de deuren en de posten vierkantig van *eenerlei* uitzigt; en venster was tegenover venster, in drie orden.

6 Daarna maakte hij een voorhuis van pilaren; vijftig ellen was zijne lengte, en dertig ellen zijne breedte; en het voorhuis was tegenover die, en de pilaren met de dikke balken tegenover dezelve.

7 Ook maakte hij een voorhuis voor den troon, alwaar hij richte, tot een voorhuis des gerichts, dat met cedar bedekt was, van vloer tot vloer.

8 En *aan* zijn huis, alwaar hij woonde, was een ander voorhof, *meer* inwaarts dan dat voorhuis, hetwelk aan hetzelfde werk gelijk was; ook maakte hij voor de dochter van Farao, *b* die Sálomo *tot vrouw* genomen had, een huis, aan dat voorhuis gelijk.

b I Kon. 3:1

9 Al deze dingen waren van kostelijke steenen, naar de maten gehouwen, van binnen en van buiten met de zang gezaagd; en dat van den grondslag tot aan de neutsteen en palm breed, en van buiten tot het groote voorhof.

10 Het was ook gegrondvest met kostelijke steenen, groote steenen; met steenen van tien ellen, en steenen van acht ellen.

11 En bovenop kostelijke steenen, naar de winkelmaten gehouwen, en cedar en.

12 En het groote voorhof was rondom van drie rijen gehouwen steenen, met eene rij van cedar en balken. Zoo was het met het binnenste voorhof van het huis des HEEREN, en met het voorhuis van dat huis.

13 En de koning Sálomo zond heen, en liet c Hiram van Tyrus halen.

c 2 Kon. 2:13

14 Hij was de zoon eener weduwevrouw, uit den stam van Naftali, en zijn vader was een man van Tyrus geweest, een koperwerker, die *d* vervuld was met wijsheid, en met verstand, en met wetenschap, om alle werk in het koper te maken; deze kwam tot den koning Sálomo, en maakte al zijn werk.

d Ex. 31:3

15 Want hij vornde *e* twee koperen pilaren; de hoogte van den eenen pilaar was achttien ellen, en een draad van twaalf ellen omving den anderen pilaar.

e 2 Kon. 25:16, 17, Jer. 52:21

16 Hij maakte ook twee kapitelen, van gegoten koper, om op de hoofden der pilaren te zetten; vijf ellen was de hoogte van het eene kapiteel, en vijf ellen de hoogte van het andere kapiteel.

17 De netten waren van nettenwerk, de banden van ketenwerk voor de kapitelen, die op het hoofd der pilaren wa-

1. v. C.
1005.

ren; zeven waren voor het eene kapiteel, en zeven voor het andere kapiteel.

18 Zoo maakte hij de pilaren, mitsgaders twee rijen rondom over het eene net, om de kapiteelen, die boven het hoofd der granaatappelen waren, te bedekken; alzoo deed hij ook aan het andere kapiteel.

19 En de kapiteelen, dewelke waren op het hoofd der pilaren, waren van leliewerk in het voorhuis, van vier ellen.

20 De kapiteelen nu waren op de twee pilaren, ja daarboven tegenover den huik, dewelke was nevens het net; en twee honderd granaatappelen waren in rijen rondom, ook over het andere kapiteel.

21 Daarna rigtte hij de pilaren op in het voorhuis des tempels; en den rechterpilaar opzigt hebbende, zoo noemde hij zijnen naam Jachin, en den linkerpilaar opzigt hebbende, zoo noemde hij zijnen naam Boaz.

22 En op het hoofd der pilaren was het leliewerk; alzoo werd het werk der pilaren volmaakt.

23 Verder maakte *f* hij de gegotene zee; van tien ellen was zij van haren eenen rand tot haren anderen rand, rondom rond, en van vijf ellen in hare hoogte, en een metsnoer van dertig ellen omringt ze rondom.

24 En onder haren rand waren knoppen, dezelve *g* rondom omsingelende, tien in eenen el, omringende die zee rondom; twee rijen dexter knoppen waren in hare gieting gegoten.

25 Zij stond op twaalf runderen: drie ziende naar het noorden, en drie ziende naar het westen, en drie ziende naar het zuiden, en drie ziende naar het oosten; en de zee was boven op dezelve; en al hunne achterdeelen waren inwaarts.

26 Hare dikte nu was eene hand breed, en hare rand als het werk van den rand eens bekens of eener leliebloom; zij hield twee duizend bath.

27 Hij maakte ook tien koperen stellingen; van vier ellen was de lengte eener stelling, en van vier ellen hare breedte, en van drie ellen hare hoogte.

28 En dit was het werk der stelling: zij hadden lijsten, en de lijsten waren tusschen kransen.

29 En op de lijsten, die tusschen de kransen waren, waren leeuwen, runderen en cherubs; en op de kransen was een voet boven henen; en onder de leeuwen en runderen bijvoegselen van uitgerekte werk.

30 En eene stelling had vier koperen raderen, en koperen platen; en hare vier hoeken hadden schouderen: onder het waschvat waren deze gegotene schouderen ter zijde van leders bijvoegselen.

31 En de mond daarvan was van binnen den kranen, en daarboven van eene el, en de mond hiervan was rond van voetwerk van eene el en eene halve el; en op den mond daarvan waren ook graveringen, en de lijsten daarvan waren vierkantig, niet rond.

32 De vier raderen nu waren onder de lijsten, en de assen der raderen aan de stelling; en de hoogte van een rad was eene el en eene halve el.

33 En het werk van die raderen was als het werk van een wagenrad; hunne assen, en hunne naven, en hunner raden, en hunne spaken waren allen gegoten.

34 En er waren vier schouderen op de vier hoeken eener stelling; hare schouderen waren uit de stelling.

35 En op het hoofd eener stelling was eene ronde hoogte van eene halve el rondom; ook waren op het hoofd der stelling hare handhaven, en hare lijsten uit denzelfen.

36 Hij sneed nu op de platen van hare

handhaven, en op hare lijsten, cherubs, leeuwen, en palmbloemen, naar elks ledige plaats, en bijvoegselen rondom.

37 Dezen gelijk maakte hij de tien stellingen; eenerlei gieting, eenerlei maat, eenerlei snede hadden zij allen.

38 *h* Hij maakte ook tien koperen waschvaten; een waschvat hield veertig bath; een waschvat was van vier ellen: op elke stelling van die tien stellingen was een waschvat.

39 En hij zette vijf dier stellingen aan de rechterzijde van het huis, en vijf aan de linkerzijde van het huis; maar de zee zette hij aan de rechterzijde van het huis, oostwaarts tegen het zuiden.

40 Daartoe maakte Hiram de waschvaten, en de schoffelen, en de besprengbekkens; en Hiram voleinde al het werk te maken, dat hij voor den koning Salomo maakte voor het huis des HEEREN:

41 *Te weten* de twee pilaren, en hollen der kapiteelen, die op het hoofd der twee pilaren waren, en de twee netten, om de twee hollen der kapiteelen te bedekken, die op het hoofd der pilaren waren:

42 En de vier honderd granaatappelen tot de twee netten: *namelijk* twee rijen van granaatappelen tot het eene net, om de twee hollen der kapiteelen te bedekken, die boven op de pilaren waren:

43 Mitsgaders de tien stellingen, en de tien waschvaten op de stellingen:

44 Daartoe de eenige zee; en de twaalf runderen onder die zee.

45 De potten ook, en de schoffelen, en de besprengbekkens, en al deze vaten, die Hiram voor den koning Salomo tot het huis des HEEREN maakte, *al* van gepolijst koper.

46 In de vlakte der Jordaan goot ze de koning, in digte aarde, tusschen Sukkoth en tusschen Zarthan.

47 En Salomo liet al deze vaten *ogewogen* van wege de zeer groote menigte; het gewicht des kopers werd niet onderzocht.

48 Ook maakte Salomo al de vaten, die voor het huis des HEEREN waren; het *g* gouden altaar, en de *g* gouden tafel, op dewelke de toonbrooden waren:

49 En de kandelaars, vijf aan de rechterhand, en vijf aan de linkerhand, vóór de aanspraakplaats, van gesloten goud; en de bloemen, en de lampen, en de snijters van goud;

50 Mitsgaders de schalen, en de gaffelen, en de sprengbekkens, en de rookschalen, en de wierookvaten, van gesloten goud; daartoe de herren der deuren van het binnenste huis, van het heilige der heiligen, en der deuren van het huis des tempels, van goud.

51 Alzoo werd al het werk volbragt, dat de koning Salomo aan het huis des HEEREN maakte. *†* Daarna bragt Salomo de *m* geheilige dingen van zijnen vader David: het zilver en het goud, en de vaten leide hij onder de schatten van het huis des HEEREN.

HOOFDSTUK 8.

Salomo vergaderde de voornaamsten der Israëlieten om den tempel te wijden, vs. 1: de ark des verbonds, met het heilige gereedschap wordt in denzelfen gebragt, 4. De Heere geeft een teken zijner tegenwoordigheid, 10. Salomo zegent de gemeente, en dankt God, 14 en 54. Hij doet een schoon gebed tot God, 22. Hij offert met de gemeente, 62. Zij houden het loofhuttenfeest, 65.

TWOEN *m* vergaderde Salomo de oudsten van Israël, en al de hoofden der stammen, de oversten der vaderen, onder de kinderen Israëls, tot den koning Salomo te Jeruzalem, om de ark des verbonds des HEEREN op te brengen *h* uit de stad Davids, dewelke is Zion.

2 En alle mannen van Israël verzamel-

J. v. C.
1005.

4 2 Kron. 1:6

1 Ex. 30:1

A Ex. 25:23

1 2 Sam. 8:7, 11

m 2 Kron. 5:1

m 2 Kron. 5:2

h 2 Sam. 5:9, 6:12, 17

1001.

J. v. C.
1004.

den zich tot den koning Salomo, in de maand E'thanim op het feest; die is de zevende maand.

3 En al de oudsten van Israël kwamen; en de priesters namen de ark op.

4 En zij bragten de ark des HEEREN en de tent der samenkomst opwaarts, mitsgaders al de heilige vaten, die in de tent waren; en de priesters en de Levieten bragten dezelve opwaarts.

5 De koning Salomo nu en de gansche vergadering van Israël, die bij hem vergaderd waren, waren met hem voor de ark, offerende schapen en runderen, die van wege de menigte niet konden geteld, noch gerekend worden.

6 Alzoo bragten de priesters de ark des verbonds des HEEREN tot hare plaats, tot de aanspraakplaats van het huis, tot het heilige der heiligen, tot onder de vleugelen der cherubim.

7 Want de cherubim spreidden beide vleugelen over de plaats der ark; en de cherubim overdekten de ark en hare handboomen van boven.

8 Daarna schoven zij de handboomen verder uit, dat de hoofden der handboomen gezien werden uit het heiligdom voor aan de aanspraakplaats, maar buiten niet gezien werden: en zij zijn aldaar tot op dezen dag.

9 Er was niets in de ark, dan alleen de twee steenen tafelen, die Mozes bij Horeb daarin gelegd had, * als de HEERE een verbond maakte met de kinderen Israels, toen zij uit Egypteland uitgegaten waren.

10 En het geschiedde, als de priesters uit het heilige uitgingen, dat eene wolk het huis des HEEREN vervulde.

11 * En de priesters konden niet staan om te dienen, van wege de wolk, want de heerlijkheid des HEEREN had het huis des HEEREN vervuld.

12 Toen zeide Salomo: * De HEERE heeft gezegd, dat Hij in donkerheid zou wonen.

13 Ik heb immers een huis gebouwd, U ter woonstede, eene vaste plaats tot uwe eeuwige woning.

14 Daarna wendde de koning zijn aangezicht om, en zeggende de gansche gemeente van Israël; en de gansche gemeente van Israël stond.

15 En hij zeide: Geloofd zij de HEERE, de God Israels, die met zijnen mond tot mijnen vader David gesproken heeft, en heeft het met zijne hand vervuld, zeggende:

16 * Van dien dag af, dat Ik mijn volk Israël uit Egypteland uitgevoerd heb, heb Ik geene stad verkoren uit alle stammen van Israël, om een huis te bouwen, dat mijn naam daar zou wezen; maar Ik heb David verkoren, dat hij over mijn volk Israël wezen zou.

17 * Het was ook in het hart van mijnen vader David, een huis den naam van den HEERE, den God Israels, te bouwen.

18 Maar de HEERE zeide tot David, mijnen vader: Dewijl dat in uw hart geweest is mijnen naam een huis te bouwen, gij hebt welgedaan, dat het in uw hart geweest is.

19 Evenwel gij zult dat huis niet bouwen; maar uw zoon, die uit uwe lenden voortkomen zal, die zal mijnen naam dat huis bouwen.

20 Zoo heeft de HEERE bevestigd zijn woord, dat Hij gesproken had: want ik ben opgestaan in de plaats van mijnen vader David, en ik zit op den troon van Israël, gelijk als de HEERE gesproken heeft; en ik heb een huis gebouwd den naam des HEEREN, des Gods van Israël.

21 En ik heb daar eene plaats beschikt voor de ark, waarin het verbond des HEEREN is, hetwelk Hij met onze vaders maakte, als Hij hen uit Egypteland uitvoerde.

22 * En Salomo stond voor het altaar des HEEREN, tegenover de gansche gemeente van Israël, en breidde zijne handen uit naar den hemel;

23 En hij zeide: HEERE, God van Israël! er is geen God, gelijk Gij, boven in den hemel, noch beneden op de aarde, houdende het verbond en de weldadigheid aan uwe knechten, die voor uw aangezicht met hun gansche hart wandelen.

24 Die uwen knecht, mijnen vader David, gehouden hebt, wat Gij tot hem gesproken hadt: want met uwen mond hebt Gij gesproken, en met uwe hand vervuld, gelijk het te dezen dage is.

25 En nu, HEERE, God van Israël! houd uwen knecht, mijnen vader David, wat Gij tot hem gesproken hebt, zeggende: * Geen man zal u van voor mijn aangezicht afgesneden worden, die op den troon van Israël zitte; alleenlijk zoo uwe zonen hunnen weg bewaren, om te wandelen voor mijn aangezicht, gelijk als gij gewandeld hebt voor mijn aangezicht.

26 Nu dan, o God van Israël! laat toch uw woord waar worden, hetwelk Gij gesproken hebt tot uwen knecht, mijnen vader David.

27 * Maar waarlijk, zou God op de aarde wonen? Zie, de hemelen, ja de hemel der hemelen zouden U niet begrijpen, hoe veel te min dit huis, dat ik gebouwd heb!

28 Wend U dan nog tot het gebed van uwen knecht, en tot zijne smeeking, o HEERE, mijn God! om te hooren naar het geroep en naar het gebed, dat uw knecht heden voor uw aangezicht bidt.

29 Dat uwe oogen open zijn, nacht en dag, over dit huis, over deze plaats, van dewelke Gij * gezegd hebt: Mijn naam zal daar zijn! om te hooren naar het gebed, hetwelk uw knecht bidden zal in deze plaats.

30 Hoor dan naar de smeeking van uwen knecht, en van uw volk Israël, die in deze plaats zullen bidden; en Gij, hoor in de plaats uwer woning, in den hemel, ja hoor, en vergeef.

31 Wanneer iemand tegen zijnen naaste zal gezondigd hebben, en hij hem eenen eed des vloeks opgelegd zal hebben, om zich zelven te vervloeken; en de eed des vloeks voor uw altaar in dit huis komen zal;

32 Hoor Gij dan in den hemel, en doe, en rigt uwe knechten, veroordeelende den ongerechte, gevende zijnen weg op zijn hoofd, en rechtvaardigende den gerechte, gevende hem naar zijne gerechtigheid.

33 Wanneer uw volk Israël zal geslagen worden voor het aangezicht des vijands, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben, en zich tot U bekeerden, en uwen naam belijden, en tot U in dit huis bidden en smeecken zullen;

34 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef de zonde van uw volk Israël, en breng hen weder in het land, dat Gij hunnen vaders gegeven hebt.

35 Als de hemel zal gesloten zijn, dat er geen regen is, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben; en zij in deze plaats bidden, en uwen naam belijden, en van hunne zonden zich bekeerden zullen, als Gij hen geplaagd zult hebben;

36 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef de zonde van uwe knechten en van uw volk Israël, als Gij hun zult geoordeeld hebben den goeden weg, in denwelken zij wandelen zullen, en geef regen op uw land, dat Gij uw volk tot eene erfenis gegeven hebt.

37 Als er hongre in het land wezen zal, als er pest wezen zal, als er brandkoren, hongerdauw, sprinkhanen, kevers wezen zullen, als zijn vijand in het land zijner poorten hem belegeren zal, of eenige

J. v. C.
1004.

2 Kron. 6: 12.

2 Sam. 7: 12.

1 Kon. 2: 1

Ps. 132: 12

2 Kron. 2: 6.

Jer. 23: 21.

Hand. 7: 49.

Deut. 12: 11

c Ex. 34: 27.

d Ex. 40: 34.

35.

2 Kron. 7: 2.

e Ex. 20: 21.

Lev. 16: 2.

Deut. 4: 11.

5: 22.

2 Kron. 6: 1.

f 2 Sam. 7: 6.

2 Kron. 6: 5.

g 2 Sam. 7: 2.

1 Kron. 17: 1.

2 Kron. 6: 7.

J. v. C.
1004.

plage, of eenige krankheid wezen zal;
38 Alle gebed, alle smeeking, die van eenig mensch, van al uw volk Israël, geschieden zal; als zij erkennen, een ieder de plage zijns harten, en een ieder zijne handen in dit huis uitbreiden zal;
39 Hoor Gij dan in den hemel, de vaste plaats uwer woning, en vergeef, en doe, en geef een iegelijk naar al zijne wegen, gelijk Gij zijn hart kent: want Gij alleen kent het hart van alle kinderen der menschen.

40 Opdat zij U vreezen al de dagen, die zij leven zullen in het land, dat Gij onzen vaderen gegeven hebt.

41 Zelfs ook aangaande den vreemde, die van uw volk Israël niet zal zijn, maar uit verre landen om uws naams wil komen zal;

42 (Want zij zullen hooren van uwen grooten naam, en van uwe sterke hand, en van uwen uitgestreken arm) als hij komen en bidden zal in dit huis;

43 Hoor Gij in den hemel, de vaste plaats uwer woning, en doe naar alles, waarom die vreemde tot U roepen zal; opdat alle volken der aarde uwen naam kennen, om U te vreezen, gelijk uw volk Israël, en om te weten, dat uw naam genoemd wordt over dit huis, hetwelk ik gebouwd heb.

44 Wanneer uw volk in den krijg tegen zijnen vijand uittrekken zal door den weg, dien Gij hen zenden zult, en zullen tot den HEERE bidden naar den weg dezer stad, die Gij verkoren hebt, en naar dit huis, hetwelk ik uwen naam gebouwd heb;

45 Hoor dan in den hemel hun gebed en hunne smeeking, en voer hun regt uit;

46 Wanneer zij gezondigd zullen hebben tegen U, (want geen mensch is er, die niet zondigt) en Gij tegen hen vertoornid zult zijn, en hen leveren zult voor het aangezicht des vijands, dat degenen, die hen gevangen hebben, hen gevangelijk wegvoeren in des vijands land, dat verre of nabij is;

47 En zij in het land, waar zij gevangelijk weggevoerd zijn, weder aan hun hart brengen zullen, dat zij zich bekeeren, en tot U smeeken in het land dergenen, die ze gevangelijk weggevoerd hebben, zeggende: Wij hebben gezondigd, en verkeerdelijk gedaan, wij hebben goddelooslijk gehandeld;

48 En zij zich tot U bekeeren, met hun gansche hart en met hunne gansche ziel, in het land hunner vijanden, die hen gevangelijk weggevoerd zullen hebben; en tot U bidden zullen naar den weg van hun land (hetwelk Gij hunnen vaderen gegeven hebt), naar deze stad, die Gij verkoren hebt, en naar dit huis, dat ik uwen naam gebouwd heb;

49 Hoor dan in den hemel, de vaste plaats uwer woning, hun gebed en hunne smeeking, en voer hun regt uit;

50 En vergeef aan uw volk, dat zij tegen U gezondigd zullen hebben, en al hunne overtredingen, waarmede zij tegen U zullen overtreden hebben; en geef hun barmhartigheid voor het aangezicht dergenen, die ze gevangen houden, opdat zij zich hunner ontfemen;

51 Want zij zijn uw volk en uw erfdeel, die Gij uitgevoerd hebt uit Egypteland, uit het midden des Ijzeren ovens;

52 Opdat uwe oogen open zijn tot de smeeking van uwen knecht, en tot de smeeking van uw volk Israël, om naar hen te hooren, in al hun roepen tot U.

53 Want Gij hebt hen U tot een erfdeel afgezonderd, uit alle volken der aarde; gelijk als Gij gesproken hebt door de dienst van Mozes, uwen knecht, als Gij onze vaderen uit Egypte uitvoerd, **HEERE HEERE!**

54 Het geschiedde nu, als Salomo vol-eind had dit gansche gebed, en deze smeeking tot den HEERE te bidden, dat hij van voor het altaar des HEEREN opstond, van het knielen op zijne knieën, met zijne handen uitgebreid naar den hemel;

55 Zoo stond hij, en zeggende de gansche gemeente van Israël, zeggende met luider stem:

56 Geloofd zij de HEERE, die aan zijn volk Israël rust gegeven heeft, naar alles, wat Hij gesproken heeft! ^o niet een eenig woord is er gevallen van al zijne goede woorden, die Hij gesproken heeft door de dienst van Mozes, zijnen knecht.

57 De HEERE, onze God, zij met ons, gelijk als Hij geweest is met onze vaderen; Hij verlate ons niet, en begeve ons niet;

58 Neigende tot zich ons hart, om in al zijne wegen te wandelen, en om te houden zijne geboden, en zijne inzettingen, en zijne regten, dewelke Hij onzen vaderen geboden heeft.

59 En dat deze mijne woorden, waarmede ik voor den HEERE gesmeekt heb, mogen nabij zijn voor den HEERE, onzen God, dag en nacht; opdat Hij het regt van zijnen knecht uitvoere, en het regt van zijn volk Israël, elkeen dagelijks op zijn dag.

60 Opdat alle volken der aarde weten, ^p dat de HEERE die God is, niemand meer;

61 En ulieder hart volkomen zij met den HEERE, onzen God, om te wandelen in zijne inzettingen, en zijne geboden te houden, gelijk te dezen dage.

62 En de koning, en gansch Israël met hem, offerden slagtofferen voor het aangezicht des HEEREN.

63 ^q En Salomo offerde ten dankoffer, dat hij den HEERE offerde, twee en twintig duizend runderen, en honderd en twintig duizend schapen. Alzoo hebben zij het huis des HEEREN ingewijd, de koning en al de kinderen Israël.

64 Ten zeiven dage heiligde de koning het middelste des voorhofs, dat voor het huis des HEEREN was, omdat hij aldaar het brandoffer en het spijsoffer bereid had, zitsgaders het vet der dankofferen; want het koperen altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN was, ^r was te klein, om de brandofferen, en de spijsofferen, en het vet der dankofferen te vatten.

65 Terzelver tijd ook hield Salomo het feest, en gansch Israël met hem, eene groote gemeente, van den ingang af van Hamath tot de rivier van Egypte, voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, zeven dagen en zeven dagen, zijnde veertien dagen.

66 Op den achtsten dag liet hij het volk gaan, en zij zegenden den koning; daarna gingen zij naar hunne tenten, blijde en goedsmoeds over al het goede, dat de HEERE aan David, zijnen knecht, en aan Israël, zijn volk, gedaan had.

HOOFDSTUK 9.

God verschijnt andermaal aan Salomo, vs. 1. Salomo schenkt aan den koning Hiram twintig steden, 10. Opgave van de sterken en steden, door Salomo gebouwd, 15; het onderscheid zijner onderdanen, 20; zijne jaarlijksche offeranden, 25; zijne schepvaart naar Ofr, 26.

Het geschiedde nu, ^a als Salomo vol-eind had te bouwen het huis des HEEREN en het huis des konings, ^b en al de begeerte van Salomo, die hem gelust had te maken;

2 Dat de HEERE ten andere maal aan Salomo verscheen, ^c gelijk als Hij hem in Gibeon verscheen was.

3 En de HEERE zeide tot hem: Ik heb uw gebed en uwe smeeking gehoord, die gij voor mijn aangezicht smeekende gedaan

J. v. C.
1004.

o Joz. 24:45.

p Deut. 4:35.
39.q 2 Kron. 7:5.
chr.

r 2 Kron. 7:7.

circa 992.

a 2Kron. 7:11.

b 2Kron. 7:11.

c 1 Kon. 3:3.

2 Kron. 6:36,
Spr. 20:9,
Pred. 7:20,
Joh. 1:8,10.a Ex. 19:5,
Deut. 4:20,
7:16,
9:26, 29,
14:2.

J. v. C. 222.

d Dood. 1: 11.
1 Kon. 8: 29.

hebt; Ik heb dat huis geheiligd, hetwelk gij gebouwd hebt, * omdat Ik mijnen naam aldaar tot in eeuwigheid zette; en mijne oogen en mijn hart zullen daar zijn te allen dage.

4 En zoo gij voor mijn aangezicht wandelen zult, gelijk als uw vader David gewandeld heeft, met volkomenheid des harten, en met oprechtheid, om te doen naar al wat Ik u geboden heb, en mijne inzettingen en mijne regten houden zult;

e 2 Sam. 7: 12.
16.

5 Zoo zal Ik den troon uws koninkrijks over Israël bevestigen in eeuwigheid; e gelijk als Ik gesproken heb over uwen vader David, zeggende: *f* Geen man zal u afgesneden worden, van den troon van Israël.

f Kon. 6: 12.
1 Kon. 22: 16.
Ps. 132: 12.

6 Maar *g* zoo gij lieft u ten eenemaal afkeeren zult, gij en uwe kinderen, van Mij na te volgen, en niet houden zult mijne geboden en mijne inzettingen, die Ik voor u aangezigt gegeven heb; maar heengaan, en andere goden dienen, en u voor dezelve nederbuigen zult;

g 2 Sam. 7: 13.
Ps. 89: 30.
31: 607.

7 Zoo zal Ik Israël uitroeijen van het land, dat Ik hun gegeven heb, en dit huis, hetwelk *h* Ik mijnen naam geheiligd heb, zal Ik van mijn aangezicht wegwerpen; *i* en Israël zal tot een spreekwoord en spottrede zijn onder alle volken.

i Jer. 7: 15.

8 *k* En aangaande dit huis, dat verheven zal geweest zijn, al wie voor hetzelfde zal voorbijgaan, zal zich onttrekken en fluiten; men zal zeggen: *l* Waarom heeft de HEERE alzoo gedaan aan dit land en aan dit huis?

k Dood. 29: 21.
Jer. 22: 8.

9 En men zal zeggen: Omdat zij den HEERE, hunnen God, verlaten hebben, die hunne vaderen uit Egypteland uitgevoerd had, en hebben zich aan andere goden gehouden, en zich voor dezelve nedergebogen, en hen gediend; daarom heeft de HEERE al dit kwaad over hen gebragt.

m 2 Kron. 8: 1.

10 *n* En het geschiedde ten einde van twintig jaren, in dewelke Salomo die twee huizen gebouwd had, het huis des HEEREN en het huis des konings;

11 *o* Waartoe Hiram, de koning van Tyrus, Salomo van cedderboomen, en van dennenboomen, en van goud, naar al zijnen lust opgebragt had; dat alstoen de koning Salomo aan Hiram twintig steden gaf in het land van Galiën.

12 En Hiram toog uit van Tyrus, om de steden te bezien, die Salomo hem gegeven had; maar zij waren niet recht in zijne oogen.

13 Daarom zeide hij: Wat zijn dat voor steden, mijn broeder! die gij mij gegeven hebt? en hij noemde ze het land Kabul, tot op dezen dag.

14 En Hiram had den koninggezonden honderd en twintig talenten gouds.

15 Dit is nu de oorzaak van het uitschor, dat de koning Salomo deed opkomen, om het huis des HEEREN te bouwen, en zijn huis, en Millo, en den muur van Jeruzalem, mitsgaders Hazor, en Megiddo, en Gezer.

16 *p* Want Farnö, de koning van Egypte, was opgekomen, en had Gezer ingenomen, en haar met vuur verbrand, en de Nanaanieten, die in de stad woonden, gedood, en had haar aan zijne dochter, de huisvrouw van Salomo, tot een geschenk gegeven.

circa 1000.

17 Alzo bouwde Salomo Gezer, en het lage Beth-horon.

a 2 Kron. 8: 6.
verz.

18 *q* En Baalath, en Tamar in de woestijn, in dat land;

19 En al de stadssteden, die Salomo had, en de wagensteden, en de steden der ruiters, en wat de begeerte van Salomo begeerde te bouwen, in Jeruzalem, en op den Libanon, en in het gansche land zijner heerschappij.

20 Aangaande al het volk, dat overgebleven was van de Amorieten, Hethieten,

Ferezieten, Hivieten, en Jebusieten, die niet waren van de kinderen Israëls:

21 Hunne kinderen, die na hen in het land overgebleven waren, die de kinderen Israëls niet hadden kunnen verbannen, die heeft Salomo gebragt op slaafschen uitschot tot op dezen dag.

22 Doch van de kinderen Israëls *r* maakte Salomo geen slaaf; maar zij waren krijgslieden, en zijne knechten, en zijne vorsten, en zijne hoofdliden, en de oversten zijner wagenen, en zijner ruiters.

23 Deze waren de oversten der bestelden, die over het werk van Salomo waren, vijf honderd en vijftig, die heerschappij hadden over het volk, dat in het werk doende was.

24 Doch *s* de dochter van Faraö toog van de stad Davids op tot haar huis, hetwelk hij voor haar gebouwd had; toen bouwde hij Millo.

25 En Salomo offerde drie maal des jaars brandofferen en dankofferen, op het altaar, dat hij den HEERE gebouwd had, en rookte op dat, hetwelk voor het aangezicht des HEEREN was, als hij het huis volmaakt had.

26 De koning Salomo maakte ook schepen te Ezron-Geber, dat bij Elath is, aan den oever der Schelfzee, in het land van Elom.

27 En Hiram zond met die schepen zijne knechten, scheepslieden, kenners van de zee, met de knechten van Salomo.

28 En zij kwamen te Oür, en handelen van daar aan goud, vier honderd en twintig talenten, en bragten het tot den koning Salomo.

HOOFDSTUK 10.

De koningin van Scheba komt te Jeruzalem, vs. 1; zij verwondert zich over Salomo's wijsheid en heerlijkheid, 3; dankt God, 9; en geeft Salomo geschenken, 10. Inkomsten van Salomo, 11. Rondassen en schilden, 16; ivoeren troon, 18; geschenken welke hij ontvangt, 21; wagenen en paarden, 26; zilver cedderhout, schatting van paarden en waren, 27.

EN toen de koningin van Scheba het gerucht van Salomo hoorde, aangaande den naam des HEEREN, kwam zij, om hem met raadsele te verzoeken.

2 En *a* zij kwam te Jeruzalem, met een zeer zwaar heit, met kemelen, dragende specerijen, en zeer veel gouds, en kostelijk gesteente; en zij kwam tot Salomo, en sprak tot hem al wat in haar hart was.

3 En Salomo verklaarde haar al hare woorden: geen ding was er verborgen voor den koning, dat hij haar niet verklaarde.

4 Als nu de koningin van Scheba zag al de wijsheid van Salomo, en het huis, hetwelk hij gebouwd had,

5 En de spijze zijner tafel, en het zitten zijner knechten, en het staan zijner dienaars, en hunne kleedingen, en zijne schenkers, en zijnen opgang, waardoor hij heuen opging in het huis des HEEREN, zoo was in haar geen rest meer.

6 En zij zeide tot den koning: Het woord is waarheid geweest, dat ik in mijn land gehoord heb, van uwe zaken en van uwe wijsheid.

7 En ik heb die woorden niet geloofd, totdat ik gekomen ben, en mijne oogen dat gezien hebben; en ziet, de heilt is mij niet aangezegd, gij hebt met wijsheid en goed overtroffen het gerucht, dat ik gehoord heb.

8 Welgelukzalig zijn uwe mannen, welgelukzalig deze uwe knechten, die gedurig voor u aangezigt staan, die uwe wijsheid hooren!

9 Geloofd zij de HEERE, uw God, die behagen in u heeft gehad, om u op den troon van Israël te zetten! omdat de HEERE Israël in eeuwigheid bemint,

J. v. C. 222.

e Lev. 23: 35.

p 2 Kron. 8: 11.

a 2 Kron. 9: 1.
Matt. 12: 42.
Luk. 11: 31.

J. v. C.
992.

Daarom heeft Hij u tot koning gesteld, om recht en gerechtigheid te doen.

10 En zij gaf den koning honderd en twintig talenten gouds, en zeer veel specerijen, en kostelijk gesteente; als deze specerij, die de koningin van Scheba den koning Salomo gaf, is er nooit meer in menigte gekomen.

11 Verder ook de schepen van Hiram, die goud uit Oïr voerden, bragten uit Oïr zeer veel almuugginhout en kostelijk gesteente.

12 En de koning maakte van dit almuugginhout steunrelen voor het huis der HEEREN, en voor het huis des konings, mitzgaders harpen en luiten voor de zangers. Het almuugginhout was zoo niet gekomen noch gezien geweest, tot op dezen dag.

13 En de koning Salomo gaf de koningin van Scheba al haar belagen, wat zij begeerde; behalve dat hij haar gaf naar het vermogen van den koning Salomo: zoo keerde zij en toog in haar land, zij en hare knechten.

14 Het gewigt nu van het goud, dat voor Salomo op een jaar inkwam, was zes honderd zes en zestig talenten gouds;

15 Behalve dat van de kramers was, en van den handel der kruideniers, en van alle koningen van Arabie, en van de geweldenissen deszevelen lands.

16 Ook maakte de koning Salomo twee honderd rondas van geslagen goud: zes honderd *sikkelen* gouds liet hij opwegen tot elke rondas.

17 Insgelijks drie honderd schilden van geslagen goud: drie pond gouds liet hij opwegen tot elk schild; en de koning leide ze in het huis des wouds van Libanon.

18 Nog maakte de koning eenen grooten elpenbeenen troon, en hij overtoog denzelfden met digt goud.

19 Deze troon had zes trappen, en het hoofd van den troon was van achteren rond, en aan beide zijden waren leningen tot de zitplaats toe, en twee leeuwen stonden bij die leningen.

20 En twaalf leeuwen stonden daar op de zes trappen aan beide zijden: desgelijks is in geene koningrijken gemaakt geweest.

21 Ook waren alle drinkvaten van den koning Salomo van goud, en alle vaten van het huis des wouds van Libanon waren van gesloten goud; geen zilver was er aan: want het werd in de dagen van Salomo niet voor eenig ding geacht.

22 Want de koning had in zee schepen van Tharsis, met de schepen van Hiram: deze schepen van Tharsis kwamen in, eenmaal in drie jaren, brengende goud, en zilver, elpenbeenen, en apen, en pauwen.

23 Alzoo werd de koning Salomo grooter dan alle koningen der aarde, in rijkdom en in wijsheid.

24 En de ganse aarde zocht het aangezicht van Salomo, om zijne wijsheid te hooren, die God in zijn hart gegeven had.

25 En zij bragten een ieder zijn geschenk, zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen, en harnas, en specerijen, paarden en muilezelen: elk ding van jaar tot jaar.

26 Daartoe vergaderde Salomo wageneu en ruitereu, en hij had duizend en vier honderd wageneu, en twaalf duizend ruitereu; en leide ze in de wagensteden, en bij den koning in Jeruzalem.

27 En de koning maakte het zilver in Jeruzalem te zijn als steenen, en de cedereu maakte hij te zijn als de wilde vijgeboomeu, die in de laagte zijn, in menigte.

28 En het uithengelen der paarden was hetgeen Salomo uit Egypte had; en aangaande het linnen garen, de kooplieden

des konings namen het linnen garen voor den prijs.

29 En een wagen kwam op, en ging uit van Egypte, voor zes honderd *sikkelen* zilvera, en een paard voor honderd en vijftig; en alzoo voerden ze die uit door hunne land voor alle koningen der Heethieten, en voor de koningen van Syrië.

HOOFDSTUK II.

Salomo's vrouwen en bijgaven, vs. 1, die hem tot afgoderij vervoeren, 4; waarover God vertoorned wordt en hem bedreigingen doet, 9. Salomo's tegenpartijders zijn Hadad, 14; Rezon, 25; en Jeroboam door den profet Ahia als toekomstig koning der tien stammen aangesteld, 26. Salomo staat Jeroboam naar het leven, 40. Salomo's dood, 43.

EN de koning Salomo had vele vreemde vrouwen lief, en dat benevens de dochter van Farao: moabitische, ammonietische, edonietische, zidonische, hetibietische;

2 Van die volken, waarvan de HEERE gezegd had tot de kinderen Israëls: (Gijlieden zult tot hen niet ingaan, en zij zullen tot u niet inkomen, zij zouden zekerlijk uw hart achter hunne goden neigen: aan deze hing Salomo met hede.

3 En hij had zeven honderd vrouwen, vorstinnen, en drie honderd bijgaven; en zijne vrouwen neigden zijn hart.

4 Want het geschiedde in den tijd van Salomo's ouderdom, dat zijne vrouwen zijn hart achter andere goden neigden; dat zijn hart niet volkomen was met den HEERE, zijnen God, gelijk het hart van zijnen vader David.

5 Want Salomo wandelde te Astoreth, den god der Zidoniers, na, en Milchom, het verfoeisel der Ammonieten.

6 Alzoo deed Salomo dat kwaad was in de oogen des HEEREN; en volhardde niet den HEERE te volgen, gelijk zijn vader David.

7 Toen bouwde Salomo eene hoogte voor Kamos, het verfoeisel der Moabitien, op den berg, die voor Jeruzalem is, en voor Molech, het verfoeisel der kinderen Ammons.

8 En alzoo deed hij voor al zijne vreemde vrouwen, die haren goden rookten en offerden.

9 Daaron vertoornde zich de HEERE tegen Salomo, omdat hij zijn hart geneigd had van den HEERE, den God Israëls, die hem tweemaal verschenen was,

10 En hem van deze zaak geboden had, dat hij andere goden niet zou navenielen; doch hij hield niet, wat de HEERE geboden had.

11 Daaron zeide de HEERE tot Salomo: Dewijl dit bij u geschied is, dat gij niet hebt gehouden mijn verbond en mijne inzettingen, die Ik u geboden heb; 9 Ik zal gewisselijk dit koningrijk van u scheuren, en datzelve uwen knecht geven.

12 In uwe dagen nogtans zal Ik dat niet doen, om uws vaders Davids wil, van de hand uws zoons zal Ik het scheuren.

13 Doch Ik zal het geheele koningrijk niet afscheuren; eenen stam zal Ik uwen zoon geven, om mijns knechts Davids wil, en om Jeruzalems wil, dat Ik verkoren heb.

14 Zoo verwekte de HEERE Salomo eenen tegenpartijder, Hadad, den Edoniet: hij was van des konings zaad in Edom.

15 Want de het was geschied, als David in Edom was, toen Joab, de krijgsoverste, optoog, om de verslagenen te begraven, dat hij al wat mannelijk was in Edom sloeg;

16 Want Joab bleef aldaar zes maanden, met het gansche Israël, totdat hij al wat mannelijk was in Edom uitgeroeid had.

17 Doch Hadad was ontvloden, hij en

J. v. C.
992.

n Deut. 17, 17.

e Ex. 34, 16.
Deut. 7, 3.

chra 184.

e Regt. 2, 13.
2 Kon. 23, 13.

d 2 Kon. 23, 13.

e 1 Kon. 3, 3.
9, 2.

f 1 Kon. 6, 12.

g 1 Kon. 12, 13.

h 2 Sam. 8, 14.
1 Kon. 18, 12.h 2 Sam. 8, 14.
1 Kon. 18, 12.

13.

17.

J. v. C.
984.

eenige edometische mannen uit zijns vaders knechten met hem, om in Egypte te komen: Hadad nu was een klein jongken.

18 En zij maakten zich op van Midian, en kwamen tot Paran; en namen met zich mannen van Paran, en kwamen in Egypte tot Farao, den koning van Egypte, die hem een huis gaf, en hem voeding toezende, en hem een land gaf.

19 En Hadad vond groote genade in de oogen van Farao, zoodat hij hem tot eenen vrouw gaf de zuster zijner huisvrouw, de zuster van Tachpenes, de koningin.

20 En de zuster van Tachpenes baarde hem zijnen zoon Genobath, denwelken Tachpenes opvoegde in het huis van Farao; zoodat Genobath in het huis van Farao was, onder de zonen van Farao.

21 Toen nu Hadad in Egypte hoorde, dat David met zijne vaderen ontsapen, en dat Joab de krijgsoverste, dood was, zeide Hadad tot Farao: Laat mij gaan, dat ik in mijn land trekke.

22 Doch Farao zeide tot hem: Maar wat ontbreekt u bij mij, dat, zie, gij in uw land zoekt te trekken? En hij zeide: Niets, maar laat mij evenwel gaan.

23 Ook werkte hem God eenen wederpartijder, Rezon, de zoon van Eljada, die gevloeden was van zijnen heer Hadad-ezer, den koning van Zoba.

24 Tegen welken hij ook mannen vergaderde had, en werd overste eener bende, als David die doodde; en getrokken zijnde naar Damascus, woonden zij aldaar, en regeerden in Damascus.

25 En hij was Israëls tegenpartijder al de dagen van Salomo, en dat benevens het kwaad, dat Hadad deed; want hij had eenen afkeer van Israël, en hij regeerde over Syrië.

26 Naartoe Jeróbeam, de zoon van Nebat, een Efrathiet van Zereda, Salomo's knecht, (wiens moeders naam was Zereda, een weduwvrouw) hief ook de hand op tegen den koning.

27 Dit is nu de zaak, waarom hij de hand tegen den koning ophief. Salomo bouwde Millo, en sloot de breuk der stad van zijnen vader David toe.

28 En de man Jeróbeam was een dapper held. Toen Salomo dezen jongeling zag, dat hij arbeidzaam was, zoodat hij hem over al den last van het huis van Jozef.

29 Het geschiedde nu te dier tijd, als Jeróbeam uit Jerúzalem uiering, dat de profeet Ahia, de Siloniet, hem op den weg vond, en hij zich een nieuw kleed aangedaan had, en zij beiden alleen op het veld waren;

30 Zoo vatte Ahia het nieuwe kleed, dat aan hem was, en scheurde het in twaalf stukken.

31 En hij zeide tot Jeróbeam: Neem u tien stukken: want alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zie, Ik zal het koningrijk van de hand van Salomo scheuren, en u tien stammen geven.

32 Maar eenen stam zal hij hebben, om mijns knechts Davids wil, en om Jerúzalems wil, de stad, die Ik verkoren heb tot alle stammen van Israël.

33 Daarom dat zij Mij verlaten, en zich nedergebogen hebben voor A'storeth, den god der Zidoniers, Kamos, den god der Moabitien, en Milchem, den God der kinderen Ammons; en niet gewandeld hebben in mijne wegen, om te doen wat regt is in mijne oogen, te weten mijne inzettingen en mijne regten, gelijk zij u vader David.

34 Doch niets van dit koningrijk zal Ik uit zijne hand nemen; maar Ik stel hem tot eenen vorst al de dagen zijns levens, om mijns knechts Davids wil, dien Ik verkoren heb, die mijne geboden en mijne inzettingen gehouden heeft.

35 Maar uit de hand zijns zoons zal Ik het koningrijk nemen; en Ik zal u daarvan tien stammen geven.

36 En zijnen zoon zal Ik eenen stam geven; * opdat mijn knecht David altijd eene lamp voor mijn aangezicht hebbe in Jerúzalem, de stad, die Ik Mij verkoren heb, om mijnen naam daar te stellen.

37 Zoo zal Ik u nemen, en gij zult regeren over al wat uwe ziel zal begeren; en gij zult koning zijn over Israël.

38 En het zal geschieden, zoo gij hooren zult al wat Ik u zal gebieden, en in mijne wegen zult wandelen, en doen wat regt is in mijne oogen is, houdende mijne inzettingen en mijne geboden, gelijk als mijn knecht David gedaan heeft; dat Ik met u zal zijn, en u een bestendig huis bouwen, gelijk als Ik David gebouwd heb, en zal u Israël geven.

39 En Ik zal om diens wil het zaad van David verootmoedigen, nogtans niet altijd.

40 Daarom zocht Salomo Jeróbeam te doodden; maar Jeróbeam maakte zich op, en vlood in Egypte, tot Siaak, den koning van Egypte, en was in Egypte, totdat Salomo stierf.

41 Het * overige nu der geschiedenissen van Salomo, en al wat hij gedaan heeft, en zijne wijsheid, is dat niet geschreven in het boek der geschiedenissen van Salomo?

42 De tijd nu, dien Salomo te Jerúzalem over het gansche Israël regeerde, * was veertig jaar.

43 Daarna ontsiep Salomo met zijne vaderen, en werd begraven in de stad van zijnen vader David; en Rehábéam, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 12.

De Israëlieten verzoeken van Rehábéam verlichting van de opgelegde lasten, vs. 1, waarover hij eerst met de oudste, 6, doch daarna met de jeugdige raadslieden handelt; op raad van welke hij weigert, 8; waarop tien stammen van hem afvallen, 16. Rehábéam tracht hen weder aan zich te onderwerpen; doch te vergeefs, 18. God verbiedt hem tegen Israël te strijden, 22. Jeróbeam, koning van Israël, verzoekt een rijk door het bouwen van eenige sterken en het invoeren van de kalverdienst, 25.

EN Rehábéam * toog naar Sichem, want het gansche Israël was te Sichem gekomen, om hem koning te maken.

2 Het geschiedde nu, als Jeróbeam, de zoon van Nebat, dit hoorde, * daar hij nog in Egypte was, (want hij was van het aangezicht van den koning Salomo gevloeden; en Jeróbeam woonde in Egypte).

3 Dat zij henexonden, en lieten hem roepen; en Jeróbeam en de gansche gemeente van Israël kwamen en spraken tot Rehábéam, zeggende:

4 * Uw vader heeft ons juk hard gemaakt; gij dan nu, maak uws vaders harde dienst, en zijn zwaar juk, dat hij ons opgelegd heeft, ligter, en wij zullen u dienen.

5 En hij zeide tot hen: Gaat heen tot aan den derden dag, komt dan weder tot mij. En het volk ging heen.

6 En de koning Rehábéam hield raad met de oudsten, die gestaan hadden voor het aangezicht van zijnen vader Salomo, als hij leefde, zeggende: Hoe raadt gijlieden, dat men dit volk antwoorden zal?

7 En zij spraken tot hem, zeggende: Indien gij heden knecht van dit volk wezen zult, en hen dienen, en hun antwoorden, en tot hen goede woorden spreken zult, zoo zullen zij te allen dage uwe knechten zijn.

8 Maar hij verliet den raad der oudsten, dien zij hem geraden hadden; en hij hield raad met de jongelingen, die met

J. v. C.
984.1 Kon. 15:1
Ps. 132:17.

circa 980.

2 Kron. 9:29.

p 2 Kron. 9:30.

circa 975.

2 Kron. 10:1.

1 Kon. 11:40.

2 Kron. 10:1.

1 Sam. 5:3.
10:15.

1 Sam. 8:3.

2 Kron. 12:6.

circa 980.

1 Sam. 15:28.

J. v. C.
975.

hem opgevassen waren, die voor zijn aangezicht stonden.

9 En hij zeide tot hen: Wat raadt gijlieden, dat wij dit volk antwoorden zullen, die tot mij gesproken hebben, zeggende: Maak het juk, dat uw vader ons opgelegd heeft, lighter.

10 En de jongelingen, die met hem opgevassen waren, spraken tot hem, zeggende: Alzoo zult gij zeggen tot dat volk, die tot u gesproken hebben, zeggende: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maak gij het over ons lighter, alzoo zult gij tot hen spreken: Mijn kleinsten *vinger* zal dikker zijn dan mijns vaders lenden.

11 Indien nu mijn vader een zwaar juk op u heeft doen laden, zoo zal ik boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden.

12 Zoo kwam Jeróbeam en het gansche volk tot Rehábeam op den derden dag, gelijk als de koning gesproken had, zeggende: Komt weder tot mij op den derden dag.

13 En de koning antwoordde het volk hardelijk: want hij verliet den raad der oudsten, dien zij hem geaden hadden.

14 En hij sprak tot hen naar den raad der jongelingen, zeggende: Mijn vader heeft uw juk zwaar gemaakt, maar ik zal boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden.

15 Alzoo hoorde de koning naar het volk niet: want dese omwenteling was van den HEERE, opdat Hij zijn woord bevestigde, hetwelk de HEERE door de dienst van Ahia, den Siloniet, *d* gesproken had tot Jeróbeam, den zoon van Nebat.

16 Toen gansch Israël zag, dat de koning naar hen niet hoorde, zon gaf het volk den koning weder antwoord, zeggende: *e* Wat dede hebben wij aan David: ja geene *eerde hebben wij* aan den zoon van Isai; naar uwe tenten, o Israël! voorzie nu uw huis, o David! Zoo ging Israël naar zijne tenten.

17 Doch aangaande de kinderen van Israël, die in de steden van Juda woonden, over die regeerde Rehábeam ook.

18 Toen zond de koning Rehábeam *f* Adoram, die over de schatting was; en het gansche Israël steunigde hem niet steenen, dat hij stierf; maar de koning Rehábeam verkloekte zich om op eenen wagen te klimmen, dat hij naar Jerózelem vlugte.

19 *g* Alzoo vielen de Israëlieten van het huis Davids af, tot op dezen dag.

20 En het geschiedde, als gansch Israël hoorde, dat Jeróbeam wedergekomen was, dat zij henenzonden, en hem in de vergadering riepen, en hem over gansch Israël koning maakten: niemand volgde het huis Davids, dan de stam van Juda alleen.

21 Toen *h* nu Rehábeam te Jerózelem gekomen was, vergaderde hij het gansche huis van Juda en den stam van Benjamin, honderd en tachtig duizend uitgelezenen, geesofend ten oorlog, om tegen het huis Israëls te strijden, opdat hij het koningrijk weder aan Rehábeam, den zoon van Sálomo, bragt.

22 *i* Doch het woord van God geschiedde tot Semája, den man Gods, zeggende:

23 Zeg tot Rehábeam, den zoon van Sálomo, den koning van Juda, en tot het gansche huis van Juda en Benjamin, en het overige des volks, zeggende:

24 Zoo zegt de HEERE: Gij zult niet optrekken, noch strijden tegen uwe broederen, de kinderen Israëls; eenieder keere weder tot zijn huis, want deze zaak is van Mij geschied. En zij hoorden het woord des HEEREN, en keerden weder, om weg

te trekken naar het woord des HEEREN.

25 Jeróbeam nu bouwde Sichem ophet gebergte van Efraim, en woonde daarin, en toog van daar uit, en bouwde *k* Peniël.

26 En Jeróbeam zeide in zijn hart: Nu zal het koningrijk weder tot het huis van David keeren.

27 Zoo dit volk opgaan zal om offeranden te doen in het huis des HEEREN te Jerózelem, zoo zal het hart dezes volks tot hunnen heer, tot Rehábeam, den koning van Juda, wederkeeren; ja zij zullen mij doodden, en tot Rehábeam, den koning van Juda, wederkeeren.

28 Daarom hield de koning eenen raad, en *l* maakte twee gouden kalveren; en hij zeide tot hen: Het is ulieden te veel om op te gaan naar Jerózelem: *m* uwe goden, o Israël! die u uit Egypteland opgebragt hebben.

29 En hij zette het een te Beth-El, en het andere stelde hij te Dan.

30 En deze zaak werd tot zonde: want het volk ging heen voor het een, tot Dan toe.

31 Hij maakte ook een huis der hoogten; *n* en maakte priesteren van de geringsten des volks, die niet waren uit de zonen van Levi.

32 En Jeróbeam maakte een feest in de achtste maand, op den vijftienden dag der maand, gelijk het feest, dat in Juda was, en offerde op het altaar; van gelijken dreed hij te Beth-El, offerende den kalveren, die hij gemaakt had: hij stelde ook te Beth-El priesteren der hoogten, die hij gemaakt had.

33 En hij offerde op het altaar, dat hij te Beth-El gemaakt had, op den vijftienden dag der achtste maand, der maand, dewelke hij uit zijn hart veracht had: zoo maakte hij den kinderen Israëls een feest, en offerde op dat altaar, rookende.

HOOFDSTUK 13.

Een profet van Juda profeteert tegen het altaar te Beth-El, *o*. Zijne voorspelling raakt door een wonderteken bevestigd, *1*. Hij weigert met Jeróbeam te eten en verstrekt, *2*. Een oud profet verbiedt hem om weder te keeren, en aan eenen maaltijd deel te nemen, *3*. Hij wordt daarover van God door denouden profet bestrafd en door een leeuw gedood, *4*. De oude profet, dit vernemende, begraft hem, *5*; en bevestigt zijne profetie, *6*. Jeróbeam volhardt in zijne zonde, *33*.

EN ziet, een man Gods kwam uit Juda, *o* door het woord des HEEREN, tot Beth-El; en Jeróbeam stond bij het altaar, om te rooken.

2 En hij riep tegen het altaar, door het woord des HEEREN, en zeide: Altaar, altaar! zoo zegt de HEERE: *a* Zie, een zoon zal aan het huis Davids geboren worden, wiens naam zal zijn Josia; die zal op u offeren de priesters der hoogten, die op u rooken, en men zal menschenbeenderen op u verbranden.

3 En hij gaf ten zelven dage een wonderteken, zeggende: Dit is dat wonderteken, waarvan de HEERE gesproken heeft: ziet, het altaar zal van een gescheurd, en de asch, die daarop is, afgestort worden.

4 Het geschiedde nu, als de koning het woord van den man Gods hoorde, hetwelk hij tegen het altaar te Beth-El geroepen had, dat Jeróbeam zijne hand van op het altaar uitstrekte, zeggende: Grijp hem! Maar zijne hand, die hij tegen hem uitgestrekt had, verdroorde, dat hij ze niet weder tot zich trekken kon.

5 En het altaar werd van een gescheurd, en de asch van het altaar afgestort, naar dat wonderteken, dat de man Gods gegeven had, door het woord des HEEREN.

6 Toen antwoordde de koning, en zeide

J. v. C.
975.*k* Gen. 32, 30.*l* 2Kron. 17, 16.*m* Ex. 32, 8.*n* Num. 3, 10.

1Kon. 13, 33.

2Kon. 17, 32.

2Kron. 11, 15.

d 1Kon. 11, 11.*e* 2Sam. 20, 1.*f* 1Kon. 4, 6.*g* 2Kon. 17, 21.*h* 2Kron. 11, 1.*i* 2Kron. 11, 2.*a* 2Kron. 23, 15.

16, 17, enz.

J. v. C.

975.

6 Ex. 8: 2
9: 28
10: 17
Num. 21: 7.
Hand. 8: 24.

c Num. 22: 18.

d Gal. 1: 8.

e 1 Kon. 20: 36.

tot den man Gods: *b* Aanbid toch het aangezicht des HEEREN, uws Gods, ernstelijk, en bid voor mij, dat mijne hand weder tot mij kome! Toen had de man Gods het aangezicht des HEEREN ernstelijk; en de hand des konings kwam weder tot hem, en werd gelijk te voren.

7 En de koning sprak tot den man Gods: Kom met mij naar huis, en sterk u, en ik zal u een geschenk geven.

8 Maar de man Gods zeide tot den koning: *c* Al zou ik niet met u gaan, en ik zou in deze plaats geen brood eten, noch water drinken.

9 Want zoo heeft mij de HEERE geboden door zijn woord, zeggende: Gij zult geen brood eten, noch water drinken; en gij zult niet wederkeeren door den weg, dien gij gezag zijt.

10 En hij ging door eenen anderen weg, en keerde niet weder door den weg, door welchen hij te Beth-El gekomen was.

11 Een oud profeet nu woonde te Beth-El; en zijn zoon kwam, en vertelde hem al het werk, dat de man Gods te dien dage in Beth-El gedaan had, met de woorden, die hij tot den koning gesproken had; deze vertelden zij ook hunnen vader.

12 En hun vader sprak tot hen: Wat weg is hij getogen? En zijne zonen hadden den weg gezien, welchen de man Gods was getogen, die uit Juda gekomen was.

13 Toen zeide hij tot zijne zonen: Zaaft mij den ezel. En zij zadelde hem den ezel, en hij reed daarop.

14 En hij toog den man Gods na, en vond hem, zittende onder eenen eik; en hij zeide tot hem: Zijt gij de man Gods, die uit Juda gekomen zijt? En hij zeide: Ik ben het.

15 Toen zeide hij tot hem: Kom met mij naar huis, en eet brood.

16 Doch hij zeide: Ik kan niet met u wederkeeren, noch met u inkomen; ik zal ook geen brood eten, noch met u water drinken, in deze plaats.

17 Want een woord is tot mij *geschied* door het woord des HEEREN: Gij zult aldaar noch brood eten, noch water drinken; gij zult niet wederkeeren, gaande door den weg, door den welchen gij gezag zijt.

18 En hij zeide tot hem: *d* Ik ben ook een profeet, gelijk gij, en een engel heeft tot mij gesproken door het woord des HEEREN, zeggende: Breng hem weder met u in uw huis, dat hij brood ete en water drinke. *Doch* hij loog hem.

19 En hij keerde met hem wederom, en at brood in zijn huis, en dronk water.

20 En het geschiedde, als zij aan de tafel zaten, dat het woord des HEEREN geschiedde tot den profeet, die hem had doen wederkeeren:

21 En hij riep tot den man Gods, die uit Juda gekomen was, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Daarom, dat gij den mond des HEEREN zijt wederspanning geweest, en niet gehouden hebt het gebod, dat u de HEERE, uw God, geboden had:

22 Maar zijt wedergekeerd, en hebt brood gegeten en water gedronken ter plaatse, waarvan Hij tot u gesproken had: Gij zult geen brood eten noch water drinken; zoo zal uw dood ligchaam in uwer vaderen graf niet komen.

23 En het geschiedde, nadat hij brood gegeten, en nadat hij gedronken had, dat hij hem den ezel zaaide, *te weten* voor den profeet, dien hij had doen wederkeeren.

24 Zoo toog hij heen, *e* en een leeuw vond hem op den weg, en doodde hem; en zijn dood ligchaam lag geworpen op den weg, en den ezel stond daarbij, ook stond de leeuw bij het dood ligchaam.

25 En ziet, er gingen lieden voorbij, en

zagen het dood ligchaam geworpen op den weg, en den leeuw, staande bij het dood ligchaam; en zij kwamen en zeilen het in de stal, waarin de oude profeet woonde.

26 Als de profeet, die hem van den weg had doen wederkeeren, *dit* hoorde, zoo zeide hij: Het is de man Gods, die den mond des HEEREN wederspanning is geweest; daarom heeft de HEERE hem den leeuw overgegeven, die hem gebroken, en hem gedood heeft, naar het woord des HEEREN, dat Hij tot hem gesproken had.

27 Verder sprak hij tot zijne zonen, zeggende: Zaaft mij den ezel. En zij zadelde hem.

28 Toen toog hij heen, en vond zijn dood ligchaam geworpen op den weg, en den ezel, en den leeuw, staande bij het dood ligchaam; de leeuw had het dood ligchaam niet gegeten, en den ezel niet gebroken.

29 Toen nam de profeet het dood ligchaam van den man Gods op, en leidde dat op den ezel, en voerde het wederom; zoo kwam de oude profeet in de stad, en rouw te bedrijven en hem te begraven.

30 En hij leidde zijn dood ligchaam in zijn graf; en zij maakten over hem eene weeklage: Ach, mijn broeder!

31 Het geschiedde nu, nadat hij hem begraven had, dat hij sprak tot zijne zonen, zeggende: Als ik zal gestorven zijn, zoo begraaft mij in dat graf, waarin de man Gods begraven is, en legt mijne beenderen bij zijne beenderen.

32 Want de zaak zal gewisselijk geschieden, *f* die hij door het woord des HEEREN uitgeroepen heeft tegen het altaar, dat te Beth-El is, en tegen al de huizen der hoogten, die in de steden van Samaria zijn.

33 Na deze geschiedenis keerde zich Jerobeam niet van zijnen boosen weg; *g* maar maakte wederom priesters der hoogten van de geringsten des volks; wie wilde, diens hand vulde hij, en werd een van de priesters der hoogten.

34 En hij werd in deze zaak het huis van Jerobeam tot zonde, om *hetzelve* te doen afsnijden en te verdeigen van den aarlboden.

HOOFDSTUK 14.

Jerobeam zendt zijne vrouw tot den profeet Ahia, om te vragen hoe het met zijn zoon, die krank was, zou aflopen, vs. 1. De profeet, van God onderzigt, dat het Jerobéams huisvrouw zelve was, die tot hem kwam, 5; voorzegt haar den ondergang van Jerobeam om zijne afgoderij, 7; den dood van zijn kind en Israëls verstrooiing, 12. Dood van het kind en van Jerobeam; Nadab regeert, 17. Rehabeam en Juda beschyven afgedor, 21. Zij worden gestraft door Sisak, den koning van Egypte, 25. Rehabeams dood, zijn zoon Abia regeert, 31.

TE dierzelfer tijd was Abia, de zoon van Jerobeam, krank.

2 En Jerobeam zeide tot zijne huisvrouw: Maak u nu op, en verstel u, dat men niet merke, dat gij Jerobéams huisvrouw zijt, en ga heen naar Silo; zie, daar is de profeet Ahia, *g* die van mij gesproken heeft, dat ik koning zou zijn over dit volk.

3 En neem la uwe hand tien brooden, en koeken, en eene kruik honig, en ga tot hem; hij zal u te kennen geven, wat dezen jongen geschieden zal.

4 En Jerobéams huisvrouw deed alzoo, en maakte zich op, en ging naar Silo, en kwam in het huis van Ahia. Abia nu kon niet zien, want zijne oogen stonden stijf van wege zijnen onderdoot.

5 Maar de HEERE zeide tot Ahia: Zie, Jerobéams huisvrouw komt, om eene zaak van u te vragen, aangaande haren

J. v. C.

975.

f 2 Kon. 21: 16.

circa 974.

g 1 Kon. 17: 31.

956.

h 1 Kon. 11: 31.

J. v. C.
996.

zoon, want hij is krank: zoon en zoo zult gij tot haar spreken, en het zal zijn, als zij inkomt, dat zij zich vreemd aanstellen zal.

6 En het geschiedde, als Abia het geruisch hayer voeten hoorde, toen zij ter deure inkwam, dat hij zeide: Kom in, gij huisvrouw van Jerobeam! waarom stelt gij u dus vreemd aan? want ik ben tot u gezonden met eene harde boodschap.

7 Ga heen, zeg Jerobeam: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: 5 Daardoor dat Ik u verheven heb uit het midden des volks, en u tot eenen voorganger over mijn volk Israël gesteld heb;

8 En het koninkrijk van het huis van David gescheurd, en dat u gegeven heb, en gij niet geweest zijt, gelijk mijn knecht David, die mijne geboden hield, en die Mij niet zijn gansche hart navolde, om te doen alleen wat recht is in mijne oogen.

9 Maar kwaad gedaan hebt, doende des meer dan allen, die voor u geweest zijn, en heenegegaan zijt, en hebt u andere goden en gegotene beelden gemaakt, om Mij tot toorn te verwekken, en hebt Mij achter uwen rug geworpen:

10 Daarom, 6 zie, Ik zal kwaad over het huis van Jerobeam brengen, en van Jerobeam uitroeien, 4 die aan den wand piest, den beslotene en verlatene in Israël; en Ik zal de nakomelingen van het huis van Jerobeam wegdoen, gelijk de dreef weggeslaan wordt, totdat het gansche lijf vergaan zij.

11 Die van Jerobeam in de stad sterft, zullen de honden eten; en die in het veld sterft, zullen de vogelen des heimel eten: want de HEERE heeft het gesproken.

12 Gij dan maak u op, ga heen uw huis; als uwe voeten in de stad zullen gekomen zijn, zoo zal het kind sterven.

13 En gansch Israël zal hem beklagen, en hem begraven: want deze alleen van Jerobeam zal in het graf komen, omdat in hem wat goeds voor den HEERE, den God Israëls, in het huis van Jerobeam gevonden is.

14 Doch 7 de HEERE zal zich eenen koning verwekken over Israël, die het huis van Jerobeam ten zelve dage uitroeien zal: maar wat zal het ook nu zijn?

15 De HEERE 8 zal ook Israël slaan, gelijk een riet in het water omgedreven wordt, en zal Israël uitrusten uit dit goede land, dat Hij hunnen vaderen gegeven heeft, en zal hen verstrooien op gene zijde der rivier: daarom dat zij hunne bosschen gemaakt hebben, den HEERE tot toorn verwekkende.

16 En hij zal Israël overgeven, om Jerobeams zonden wil, die gezondigd heeft, en die Israël heeft doen zondigen.

17 Toen maakte zij Jerobeams vrouw op, en ging heen, en kwam te Thirza: als zij nu op den dorpel van het huis kwam, zoo stierf de jongeling.

18 En zij begroeven hem, en gansch Israël beklagde hem; naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door de dienst van zijnen knecht Abia, den profet.

19 Het overige nu der geschiedenissen van Jerobeam, hoe hij gekruid, en hoe hij geregeerd heeft, ziet, die zijn geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël.

20 De dagen nu, die Jerobeam heeft geregeerd, zijn twee en twintig jaren; en hij ontsiep met zijne vaderen, en Nadab, zijn zoon, regeerde in zijne plaats.

21 g Rehabeam nu, de zoon van Salomo, regeerde in Juda; een en veertig jaren was Rehabeam oud, als hij koning werd, en regeerde zeventien jaren te Jeruzalem, in de stad, die de HEERE verkoren had uit al de stammen van Israël, om zijnen

naam daar te zetten; en de naam zijner moeder was Nâama, de Ammonietische.

22 En Juda deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, en zij verwekten hem tot ijver, meer dan al hunne vaderen gedaan hadden, met hunne zonden, die zij zondigden.

23 Want ook zij bouwden zich hoogten, en opgerigte beelden, en bosschen, op allen hoogen heuvel, en onder allen groenen boom.

24 Er waren ook schandjongens in het land: zij deden naar al de gruwelen der Heidenen, die de HEERE van het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreef had.

25 Het geschiedde nu in het vijfde jaar van den koning Rehabeam, 4 dat Sisak, de koning van Egypte, optoog tegen Jeruzalem.

26 En hij nam de schatten van het huis des HEEREN, en de schatten van het huis des konings weg, ja hij nam alles weg: hij nam ook al de gouden schilden weg, die Salomo gemaakt had.

27 En de koning Rehabeam maakte, in plaats van die, koperen schilden; en hij beval die onder de hand van de oversten der trawanten, die de deur van het huis des konings bewaarden.

28 En het geschiedde, zoo wanneer de koning in het huis des HEEREN ging, dat de trawanten dezelve droegen, en die wederbragten in der trawanten wacht-kamer.

29 Het overige nu der geschiedenissen van Rehabeam, en al wat hij gedaan heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

30 En er was krijg tusschen Rehabeam en tusschen Jerobeam, al Azaas dagen.

31 En Rehabeam ontsiep met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad David; en de naam zijner moeder was Nâama, de Ammonietische; en zijn zoon Abiam regeerde in zijne plaats.

HOOFDSTUK 15.

Abiam regeert, en wandelt in de zonden van zijnen vader, es. 1. God houdt evenwel zijne belofte om Davids wil, 4. Dood van Abiam, 7. Aza volgt zijnen vader op in de regering en herstelt de vervallen godsdienst onder Juda, 9. Hij wordt beoorloofd van Bâsa, den koning van Israël, geholpen door Benhadad, 20. Hij sterft en zijn zoon Josafat regeert in zijne plaats, 23. Regering van Nadab over Israël, die door Bâsa wordt omgebracht, het gansche huis zijns vaders uitroeit en zich alzoo op den troon plaatst, 25.

IN 8 het achttiende jaar nu van den koning Jerobeam, den zoon van Nebat, werd Abiam koning over Juda.

2 6 Hij regeerde drie jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Mâacha, eene dochter van Abisalom.

3 En hij wandelde in al de zonden zijns vaders, die hij vóór hem gedaan had: en zijn hart was niet volkomen met den HEERE, zijnen God, gelijk het hart van zijnen vader David.

4 Maar om Davids wil, gaf de HEERE, zijn God, hem 9 eene laup te Jeruzalem, verwekkende zijnen zoon na hem, en bevestigende Jeruzalem.

5 Omdat David gedaan had wat recht was in de oogen des HEEREN, en niet geweken was van alles, wat Hij hem geboden had, al de dagen zijns levens, dan alleen 4 in de zaak van Uria, den Hethiet.

6 En er was krijg geweest tusschen Rehabeam en tusschen Jerobeam, al de dagen zijns levens.

7 Het overige nu der geschiedenissen van Abiam, en alles, wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

J. v. C.
975.

97

971.

4 2Kron. 12, 2.

1 Kron. 10, 16.

17.

2 Kron. 9, 15.

968.

968.

4 2Kron. 13, 1.

6 2Kron. 13, 2.

c 1 Kron. 11, 36.

d 2 Sam. 11, 4.

15.

12, 9.

J. v. C.

958.

955.

e 2Kron. 14.1.

circa 951.

f 1Kon. 22.47.

g 2Kron. 15.16.

h Lev. 5.15.

i 2Kon. 16.1.

k 1Kon. 20.1.

2Kron. 16.2.

Er was ook krijg tusschen Abiam en tusschen Jerobeam.

8 En Abiam ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad Davids; en e Asa, zijn zoon, regeerde in zijne plaats.

9 In het twintigste jaar van Jerobeam, den koning van Israël, werd Asa koning over Juda.

10 En hij regeerde een en veertig jaren te Jeruzalem, en de naam zijner moeder was Maächa, eene dochter van Abisalom.

11 En Asa deed wat recht was in de oogen des HEEREN, gelijk zijn vader David.

12 Want hij nam weg f de schandjongens uit het land, en deed weg al de dregoden, die zijne valers gemaakt hadden:

13 g Ja zelfs zijne moeder Maächa zette hij ook af, dat zij geen koningin ware, omdat zij eenen afgrijselijken afgod in een bosch gemaakt had; ook roride Asa uit haren afgrijselijken afgod, en verbrande hem aan de heek Kidron.

14 De hoogten werden wel niet weggenomen; nochtans was het hart van Asa volkomen met den HEERE, al zijne dagen.

15 En hij bragt in het huis des HEEREN h de geheiligde dingen zijns vaders, en zijne geheiligde dingen, zilver, en goud, en vaten.

16 En er was krijg tusschen Asa en tusschen Baäsa, den koning van Israël, al hunne dagen.

17 Want i Baäsa, de koning van Israël, toog op tegen Juda, en bouwde Rama; opdat hij niemand toeliet uit te gaan en in te komen tot Asa, den koning van Juda.

18 Toen nam Asa al het zilver en goud, dat overgebleven was in de schatten van het huis des HEEREN, en de schatten van het huis des konings, en gaf ze in de hand zijner knechten; en de koning Asa zond ze k tot Benhadad, den zoon van Tabrimmon, den zoon van Hezion, den konin; van Syrië, die te Damaskus woonde, zeggende:

19 Er is een verbond tusschen mij en tusschen u, tusschen mijnen vader en tusschen uwen vader; zie, ik zend u een geschenk, zilver en goud, ga heen, maak uw verbond te niet met Baäsa, den koning van Israël, dat hij aftreкке van tegen mij.

20 En Benhadad hoorde naar den koning Asa, en zond de oversten der heiren, die hij had, tegen de steden van Israël; en sloeg Ijon, en Dan, en Abël Beth-Maächa, en het gansche Cinneroth, met het gansche land Naftali.

21 En het geschiedde, als Baäsa zvlks hoorde, dat hij allet van Rama te bouwen, en hij bleef te Thirza.

22 Toen liet de koning Asa door gansch Juda uitroepen, (niemand was vrij) dat zij de steenen van Rama, en het hout daarvan, zouden wegdragen, waarmede Baäsa gebouwd had; en de koning Asa bouwde daarmede Geba Benjamin, en Mizpa.

23 Het overige nu van alle geschiedenissen van Asa, en al zijne magt, en al wat hij gedaan heeft, en de steden, die hij gebouwd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda? Doch in den tijd zijns ouderdoms werd hij krank aan zijne voeten.

24 En l Asa ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven met zijne vaderen, in de stad van zijnen vader David; en = zijn zoon Jozafat werd koning in zijne plaats.

25 Nadab nu, de zoon van Jerobeam, werd koning over Israël, in het tweede jaar van Asa, den koning van Juda; en hij regeerde twee jaren over Israël.

26 En hij deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, en wandelde in den

weg zijns vaders, en in zijne zonde, waarmede hij Israël had doen zondigen.

27 En Baäsa, de zoon van Aäla, van het huis van Issaschar, maakte eene verbintenis tegen hem, en Baäsa sloeg hem te Gibbethon, hetwelk der Filistijnen is, als Nadab en gansch Israël Gibbethon belegerden.

28 En Baäsa doodde hem, in het derde jaar van Asa, den koning van Juda, en werd koning in zijne plaats.

29 Het geschiedde nu, als hij regeerde, dat hij het gansche huis van Jerobeam sloeg; hij liet niets over van Jerobeam, wat adem had, totdat hij hem verdeld had, = naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door de dienst van zijnen knecht Ahia, den Siloniet:

30 Om de zonden van Jerobeam, die zondigde, en die Israël zondigen deed, en om zijne terging, waarmede hij den HEERE, den God Israëls, getergd had.

31 Het overige nu der geschiedenissen van Nadab, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

32 En er was oorlog tusschen Asa en tusschen Baäsa, den koning van Israël, al hunne dagen.

33 In het derde jaar van Asa, koning van Juda, werd Baäsa, de zoon van Ahia, koning over gansch Israël, te Thirza, en regeerde vier en twintig jaren.

34 En hij deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, en wandelde in den weg van Jerobeam, en in zijne zonde, waarmede hij Israël had doen zondigen.

HOOFDSTUK 16.

De profeet Jehu profeteert tegen Baäsa, vs. 1. Baäsa sterft, 6. Zijn zoon Ela volgt hem op, 8. Zinari doodt Ela en volgt hem op, 9. Zinari door Omri belegerd wordende, stort zich zilver in de vlammen van zijn paleis, 15. Gedeelede regering tusschen Tihni en Omri, welke laatste de overhand verkrijgt, koning wordt en Samaria sticht, 21. Hij volgt de zonden Jerobeams, 25; en sterft, 28. Achab, zijn zoon, die hem opvolgt, is nog grooter afgodendienaar, 29. Hiel bouwt Jericho, 34.

TOEN geschiedde het woord des HEEREN tot Jehu, den zoon van Hanáni, tegen Baäsa, zeggende:

2 Daarom, = dat Ik u uit het stof verheven, en u tot eenen voorganger over mijn volk Israël gesteld heb, en gij gewandeld hebt in den weg van Jerobeam, en mijn volk Israël hebt doen zondigen. Mij tot toorn verwekkende door hunne zonden;

3 Zie, zoo zal Ik de nakomelingen van Baäsa, en de nakomelingen van zijn huis wegdoen; en Ik zal uw huis maken, b gelijk het huis van Jerobeam, den zoon van Nebat.

4 Die c van Baäsa in de stad sterft, zullen de honden eten, en die van hem in het veld sterft, zullen de vogelen des hemels eten.

5 Het overige nu der geschiedenissen van Baäsa, en wat hij gedaan heeft, en zijne magt, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

6 En Baäsa ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven te Thirza; en zijn zoon Ela regeerde in zijne plaats.

7 Alzoo geschiedde ook het woord des HEEREN, door de dienst van den profeet Jehu, den zoon van Hanáni, tegen Baäsa en tegen zijn huis; en dat om al het kwaad, dat hij gedaan had in de oogen des HEEREN. Hem tot toorn verwekkende door het werk zijner handen, omdat hij was gelijk het huis van Jerobeam, d en omdat hij hetzelfde verslagen had.

8 In het zes en twintigste jaar van Asa, den koning van Juda, werd Ela, de zoon

J. v. C.

954.

a 1Kon. 14.10.

14.

253.

circa 950.

e 1Kon. 14.7.

b 1Kon. 15.29.

c 1Kon. 14.11.

15.29.

16.12.

d 1Kon. 15.29.

950.

J. v. G.
930.

223.

2 Kon. 9:31

1 Kon. 16:1, 2
292

225.

van Bâsa, koning over Israël, te Thirza, en regeerde twee jaren.

9 En Zimri, zijn knecht, overste van de helft der wagenen, maakte eene verbintenis tegen hem, als hij te Thirza was, zich dronken drinkende in het huis van Arza, den hofmeester te Thirza:

10 Zoo kwam Zimri in, en sloeg hem, en doodde hem, in het zeven en twintigste jaar van Asa, den koning van Juda; en hij werd koning in zijne plaats.

11 En het geschiedde, als hij regeerde, als hij op zijnen troon zat, dat hij het gansche huis van Bâsa sloeg: hij liet hem niet over, die aan den wand piat, noch zijne bloedverwanten, noch zijne vrienden.

12 Alzoov verdelgde Zimri het gansche huis van Bâsa: / naar het woord des HEEREN, dat hij over Bâsa gesproken had, door de dienst van den profeet Jehu:

13 Om al de zonden van Bâsa, en de zonden van Elia, zijnen zoon, waarmede zij gezondigd hadden, en waarmede zij Israël hadden doen zondigen, tot toorn verwekkende den HEERE, den God Israëls, door hunne ijdelheden.

14 Het overige nu der geschiedenissen van Elia, en wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

15 In het zeven en twintigste jaar van Asa, den koning van Juda, regeerde Zimri zeven dagen te Thirza; en het volk had zich gelegerd tegen Gibbethon, dat der Filistijnen is.

16 Het volk nu, dat zich gelegerd had, hoorde zeggen: Zimri heeft eene verbintenis gemaakt, ja heeft ook den koning verslagen; daarom maakte het gansche Israël ten zelden dage Omri, den krigsoverste, koning over Israël, in het leger.

17 En Omri toog op, en gansch Israël met hem van Gibbethon, en belegerde Thirza.

18 En het geschiedde, als Zimri zag, dat de stad ingenomen was, dat hij ging in het paleis van het huis des konings, en verbrande boven zich het huis des konings met vuur, en stierf:

19 Om zijne zonden, die hij gezondigd had, doende wat kwaad was in de oogen des HEEREN, wandelende in den weg van Jerobeam, en in zijne zonde, die hij gedaan had, doende Israël zondigen.

20 Het overige nu der geschiedenissen van Zimri, en zijne verbintenis, die hij gemaakt heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

21 Toen werd het volk van Israël verdeeld in twee helften; de helft des volks volgde Tibni, den zoon van Ginath, om hem koning te maken; en de helft volgde Omri.

22 Maar het volk, dat Omri volgde, was sterker dan het volk, dat Tibni, den zoon van Ginath, volgde; en Tibni stierf, en Omri regeerde.

23 In het een en dertigste jaar van Asa, den koning van Juda, werd Omri koning over Israël, en regeerde twaalf jaren; te Thirza regeerde hij zes jaren.

24 En hij kocht den berg Samaria van Semer, voor twee talenten zilver, en bebouwde den berg; en noemde den naam der stad, die hij bouwde, naar den naam van Semer, den heer des bergs, Samaria.

25 En Omri deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN; ja hij deed erger dan allen, die voor hem geweest waren.

26 En hij wandelde in alle wegen van Jerobeam, den zoon van Nebat, en in zijne zonden, waarmede hij Israël had doen zondigen, verwekkende den HEERE, den God Israëls, tot toorn, door hunne ijdelheden.

27 Het overige nu der geschiedenissen

van Omri, wat hij gedaan heeft, en zijne magt, die hij gepleegd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

28 En Omri ontsiep met zijne vaderen, en werd begraven te Samaria; en zijn zoon Achab regeerde in zijne plaats.

29 En Achab, de zoon van Omri, werd koning over Israël, in het acht en dertigste jaar van Asa, den koning van Juda, en Achab, de zoon van Omri, regeerde over Israël, te Samaria, twee en twintig jaren.

30 En Achab, de zoon van Omri, deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, meer dan allen, die voor hem geweest waren.

31 En het geschiedde, (was het eene lichte taak, dat hij wandelde in de zonden van Jerobeam, den zoon van Nebat?) dat hij nog ter vrouwe nam Izebel, de dochter van Eth-Baal, den koning der Zidoniers, en heenging, en diende Baal, en boog zich voor hem.

32 En hij rigtte voor Baal een altaar op, in het huis van Baal, hetwelk hij te Samaria gebouwd had.

33 Ook maakte Achab een bosch; zodat Achab nog meer deed, om den HEERE, den God Israëls, tot toorn te verwekken, dan alle koningen van Israël, die voor hem geweest waren.

34 In zijne dagen bouwde Hiël, de Beth-eliet, Jericho: op Abiram, zijnen eerstgeborenen zoon, heeft hij haar gevestigd, en op Segub, zijnen jongsten zoon, heeft hij hare poorten gesteld: / naar het woord des HEEREN, dat hij door de dienst van Jozua, den zoon van Nun, gesproken had.

HOOFDSTUK 17.

Elia voorzegt Achab groote droogte, vs. 1: en wordt van God gezonden naar de beek Thirza, 2; alwaar hij door middel der raven gespeeld wordt, 3; daarna gaat hij op Gods bevel naar Zarfath, tot eene weduwe, die nog een weinig meel en olie heeft, waarmede de profeet, de vrouw en haren zoon gedurende de droogte wonderdadig worden onderhouden, 8. Elia wekt den zoon der weduwe, die gestorven was, weder op, 17. De vrouw erkent Elia voor een' profeet, 24.

EN Elia, de Thisbiet, van de inwoners van Gilead, zeide tot Achab: Zoo waarachtig als de HEERE, de God Israëls, leeft, voor wiens aangezicht ik sta, indien deze jaren dauw of regen zijn zal, tenzij dan naar mijn woord!

2 Daarna geschiedde het woord des HEEREN tot hem, zeggende:

3 Ga weg van hier, en wend u naar het oosten, en verberg u aan de beek Krith, die voor aan de Jordaan is.

4 En het zal geschieden, dat gij uit de beek drinken zult: en ik heb de raven geboden, dat zij u daar onderhouden zullen.

5 Hij ging dan heen, en deed naar het woord des HEEREN: want hij ging en woonde bij de beek Krith, die voor aan de Jordaan is.

6 En de raven bragten hem des morgens brood en vleesch, desgelijks brood en vleesch des avonds; en hij dronk uit de beek.

7 En het geschiedde ten einde van vele dagen, dat de beek uitdroogde, want geen regen was in het land geweest.

8 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot hem, zeggende:

9 Maak u op, ga heen naar Zarfath, dat bij Zidon is, en woon aldaar; zie, ik heb daar eene weduwvrouw geboden, dat zij u onderhoude.

10 Toen maakte hij zich op, en ging naar Zarfath. Als hij nu aan de poort der stad kwam, ziet, zoo was daar eene weduwvrouw, hout lizende; en hij riep

J. v. G.
925.

918.

g Joz. 6:26.

circa 910.

a Jakob. 5:17.

b Jak. 5:25, 26.

J. v. C.
91.J. v. C.
91.

tot haar, en zeide: Haal mij toch een weinig waters in dit vat, dat ik drinke.

11 Toen zij nu heenging om te halen, zoo riep hij tot haar, en zeide: Haal mij toch ook een bete broods in uwe hand.

12 Maar zij zeide: *Zoo waarachtig als de HEERE, uw God, leeft, indien ik een' koek heb, dan alleen een hand vol meel is in de kruik, en een weinig olie in de flesch!* en zie, ik heb een paar houten gelezen, en ik ga heen, en zal het voor mij en voor mijnen zoon bereiden, dat wij het eten, en sterven.

13 En Ella zeide tot haar: Vrees niet, ga heen, doe naar uw woord; maar maak mij voorreest een' kleinen koek daarvan, en breng mij dien hier uit; doch voor u en uwen zoon zult gij daarna wat maken.

14 Want, zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Het meel van de kruik zal niet verteerd worden, en de olie der flesch zal niet ontbreken, tot op den dag, dat de HEERE regen op den aardbodem geven zal.

15 En zij ging heen, en deed naar het woord van Ella; zoo at zij, en hij, en haar huis, vele dagen.

16 Het meel van de kruik werd niet verteerd, en de olie van de flesch ontbrak niet, naar het woord des HEEREN, dat hij gesproken had door de dienst van Ella.

17 En het geschiedde na deze dingen, dat de zoon dezer vrouw, der waardin van het huis, krank werd; en zijne krankheid werd zeer sterk, totdat geen adem in hem overgebleven was.

18 En zij zeide tot Ella: Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? zijt gij mij ingekomen, om mijne ongerechtigheid in gedachtenis te brengen, en om mijnen zoon te doden?

19 En hij zeide tot haar: Geef mij uwen zoon. En hij nam hem van haren schoot, en droeg hem boven in de opperzaal, waar hij zelf woonde, en hij leide hem neder op zijn bed.

20 En hij riep den HEERE aan, en zeide: HEERE, mijn God! hebt Gij dan ook deze weduwe, bij dewelke ik herberge, zoo kwalijk gedaan, dat Gij haren zoon gedood hebt?

21 En hij mat zich driemaal uit over dat kind, en riep den HEERE aan, en zeide: HEERE, mijn God! laat toch de ziel van dit kind in hem wederkomen.

22 En de HEERE verhoorde de stem van Ella; en de ziel van het kind kwam weder in hem, dat het weder levend werd.

23 En Ella nam het kind, en bragt het af van de opperzaal in het huis, en gaf het aan zijne moeder; en Ella zeide: Zie, uw zoon leeft.

24 Toen zeide die vrouw tot Ella: Nu weet ik, dat gij een man Gods zijt, en dat het woord des HEEREN in uwen mond waarheid is.

HOOFDSTUK IS.

Ella wordt gezonden tot Achab, vs. 1; ontmoet Obadja, 2; wie hij opzocht den koning van zijne komst te verwittigen, 8; komt tot Achab, wien hij aanspreekt, 17; daarna de gemeente en de profeten Baals, 21. De profeten Baals worden beschand gemaakt, doch de Heere maakt zich bekend met een teken aan het offer van Ella, 30. De profeten Baals worden gedood, 40. De regen wordt op Ella's gebod verkrigen, 41.

EN het gebeurde op vele dagen, dat het woord des HEEREN geschiedde tot Ella, in het derde jaar, zeggende: Ga heen, vertoon u aan Achab; want ik zal regen geven op den aardbodem.

2 En Ella ging heen, om zich aan Achab te vertoonen. En de honger was sterk in Samaria.

3 En Achab had Obadja, den hofmeester,

geroepen: en Obadja was den HEERE zeer vreesende.

4 Want het geschiedde, als Izabel de profeten des HEEREN uitroede, dat Obadja honderd profeten nam, en verborgde hen bij vijftig man in eenen spelouk, en onderhield hen met brood en water.

5 En Achab had gezegd tot Obadja: Trek door het land, tot alle watersonteynen en tot alle rivieren; misschien zullen wij gras vinden, opdat wij de paarden en de muilezelen in het leven behouden, en niets uitroeyen van de beesten.

6 En zij deelden het land onder zich, dat zij het doortogen; Achabging bijzonder op eenen weg, en Obadja ging ook bijzonder op eenen weg.

7 Als nu Obadja op den weg was, ziet, zoo was hem Ella te gemoet; en hem kennende, zoo viel hij op zijn aangezicht, en zeide: Zijt gij mijn heer Ella?

8 Hij zeide: Ik ben het; ga heen, zeg uwen heer: Zie, Ella is hier.

9 Maar hij zeide: Wat heb ik gezondigd, dat gij uwen knecht geeft in de hand van Achab, dat hij mij doode?

10 Zoo waarachtig als de HEERE, uw God, leeft, zoo er een volk of koninkrijk is, waar mijn heer niet gezonden heeft, om u te zoeken; en als zij zeiden: Hij is hier niet; zoo nam hij dat koninkrijk en dat volk zeven eed af, dat zij u niet hadden gevonden.

11 En nu zegt gij: Ga heen, zeg uwen heer: Zie, Ella is hier.

12 En het mozt geschieden, wanteer ik van u zou weggegaan zijn, dat de Geest des HEEREN u wegnam, ik weet niet waarheen; en ik kwam, om dat Achab aan te zeggen, en hij vond u niet, zoo zou hij mij doden; ik, uw knecht, nu vrees den HEERE van mijne jongheid af.

13 Is mijnen heer niet aangezegd, wat ik gedaan heb, als Izabel de profeten des HEEREN doodde? dat ik van de profeten des HEEREN honderd man heb verborgen, elke vijftig man in eenen spelouk, en die met brood en water onderhouden heb?

14 En nu zegt gij: Ga heen, zeg uwen heer: Zie, Ella is hier; en hij zou mij doodslaan.

15 En Ella zeide: Zoo waarachtig als de HEERE der heirscharen leeft, voor wiens aangezicht ik sta, ik zal voorteker mij heden aan hem vertoonen!

16 Toen ging Obadja Achab te gemoet, en zeide het hem aan; en Achab ging Ella te gemoet.

17 En het geschiedde, als Achab Ella zag, dat Achab tot hem zeide: o Zijt gij die beroerder van Israël?

18 Toen zeide hij: Ik heb Israël niet beroerd, maar gij en uws vaders huis, daarmee, dat gullieden de geboden des HEEREN verlaten hebt en de Baals nagevolgd zijt.

19 Nu dan, zend heen, verzamel tot mij het gansche Israël op den berg Karmel, en de vier honderd en vijftig profeten van Baal, en de vier honderd profeten van het bosch, die van de tafel van Izabel eten.

20 Zoo zond Achab onder alle kinderen Israëls, en verzamelde de profeten op den berg Karmel.

21 Toen naderde Ella tot het gansche volk, en zeide: Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? zoo de ⁶ HEERE God is, volgt Hem na, en zoo het Baal is, volgt hem na! Maar het volk antwoordde hem niet een woord.

22 Toen zeide Ella tot het volk: Ik ben alleen een profet des HEEREN overgebleven, en de profeten van Baal zijn vier honderd en vijftig mannen.

23 Dat men ons dan twee varren geve, en dat zij voor zich den eenen var kiezen,

o Amos 7.10

1. Joz. 24.15

J. v. C.
206.

en denzelen in stukken deelen, en op het hout leggen, maar geen vuur daaraan leggen; en ik zal den anderen var bereiden, en op het hout leggen, en geen vuur daaraan leggen.

21 Roept gij daarna den naam van uwen god aan, en ik zal den naam des HEEREN aanroepen; en de God, die door vuur antwoorde zal, die zal God zijn. En het gansche volk antwoorde en zeide: Dat woord is goed.

22 En Elia zeide tot de profeten van Baal: Kiest gijlieden voor u den eenen var, en bereidt gij hem eerst, want gij zijt velen; en roept den naam uws gods aan, en legt geen vuur daaraan.

23 En zij namen den var, dien hij hun gegeven had, en bereidden hem en riepen den naam van Baal aan, van den morgen tot op den middag, zeggende: O Baal, antwoord ons! Maar er was geene stem en geen antwoord. En zij sprongen tegen het altaar, dat men gemaakt had.

24 En het geschiedde op den middag, dat Elia met hen spotte, en zeide: Roept met luider stem, want hij is een God; omdat hij in gepeins is, of omdat hij wat te doen heeft, of omdat hij eene reize heeft; misschien slaapt hij en zal wakker worden.

25 En zij riepen met luider stem, en zij aneden zich zelve met messen en met priemen, naar hunne wijze, totdat zij bloed over zich uitstortten.

26 Het geschiedde nu, als de middag voorbij was, dat zij profeteerden, totdat men het spijsoffer zou offeren; maar er was geene stem, en geen antwoord, en geene opmerking.

27 Toen zeide Elia tot het gansche volk: Nadert tot mij. En al het volk naderde tot hem; en hij heelde het altaar des HEEREN, dat verbroken was.

28 En Elia nam twaalf steenen, naar het getal der stammen van de kinderen Jakobs, tot welken het woord des HEEREN geschied was, zeggende: 1 Israël zal uw naam zijn.

29 En hij bouwde met die steenen het altaar in den naam des HEEREN; daaraan maakte hij eene groeve rondom het altaar, naar de wijlde van twee maten zaad.

30 En hij schikte het hout, en deelde den var in stukken, en leide hem op het hout.

31 En hij zeide: Vult vier kruiken met water, en giet op het brandoffer en op het hout. En hij zeide: Doet het ten tweede maal. Voorts zeide hij: Doet het ten derde maal. En zij deden het ten derde maal;

32 Dat het water rondom het altaar liep; daartoe vulde hij ook de groeve met water.

33 Het geschiedde nu, als men het spijsoffer offerde, dat de profet Elia naderde en zeide: HEERE, 1 God van Abraham, Isak en Israël! dat het beken bekend worde, dat Gij God in Israël zijt, en ik uw knecht; en dat ik al deze dingen naar uw woord gedaan heb.

34 Antwoord mij, HEERE! antwoord mij; opdat dit volk erkenne, dat Gij, o HEERE! die God zijt, en dat Gij hun hart achterwaarts omgewend hebt.

35 Toen viel het vuur des HEEREN, en verterde dat brandoffer, en dat hout, en die steenen, en dat stof, ja lakte dat water op, hetwelk in de groeve was.

36 Als nu het gansche volk dat zag, zoo vielen zij op hunne aangezichten, en zeiden: De HEERE is God, de HEERE is God!

37 En Elia zeide tot hen: Grijpt de profeten van Baal, dat niemand van hen ontkome. En zij grepen ze; en Elia

voerde hen af naar de beek Kison, en slachtte hen aldaar.

38 Daarna zeide Elia tot Achab: Trek op, eet en drink; want er is een geruisch van eenen overvloedigen regen.

39 Alzoo toog Achab op, om te eten en te drinken; maar Elia ging op naar de hoogte van Karmel, en breidde zich uit voorwaarts ter aarde; daarna leide hij zijn aangezicht tusschen zijne knieën.

40 En hij zeide tot zijnen jongen: Ga nu op, en zie uit naar de zee. Toen ging hij op, en zag uit, en zeide: Er is niets. Toen zeide hij: Ga weder henen, zevenmaal.

41 En het geschiedde op de zevende maal, dat hij zeide: Zie, eene kleine wolk, als eens mans hand, gaat op van de zee. En hij zeide: Ga op, zeg tot Achab: Span aan, en kom af, dat u de regen niet ophoude.

42 En het geschiedde ondertusschen, dat de hemel van wolken en wind zwart werd; en er kwam een groote regen; en Achab reed weg, en toog naar Jizreel.

43 En de hand des HEEREN was over Elia, en hij gordde zijne lenden, en liep voor het aangezicht van Achab henen, tot daar men te Jizreel komt.

HOOFDSTUK 19.

Elia vlugt voor Izébel, va. 1; wordt gespijdel en geslakt van eenen engel, 5; vastende vierzig dagen en nachten, komt hij tot den berg Horeb, 8; aldaar klaagt hij zijnen moed den Heere, en wordt door eenen bigontere openbaring van Hem versterkt, 9. God bevestigt hem, om Hazeël en Jehu tot koningen en Elisa tot profet te zalven, 15; met bijgevoegde vertroosting, 17. Elia's roeping, 19.

EN Achab zeide Izébel aan al wat Elia gedaan had, en allen, die hij gedood had, te weten al de profeten, met het zwaard.

2 Toen zond Izébel eenen bode tot Elia, om te zeggen: Zoo doen mij de goden, en doen zoo daartoe, voortkeer, ik zal morgen omtrent dezen tijd uwe ziel stellen, als de ziel van een' huiner.

3 Toen hij dat zag, maakte hij zich op, en ging heen, om zijns levens wil, en kwam te Berséba, dat in Juda is; en liet zijnen jongen aldaar.

4 Maar hij zelf ging henen in de woestijn eene dagreis, en kwam, en zat onder eenen jeneverboom; en bad, dat zijne ziel stierve, en zeide: Het is genoeg, neem nu, HEERE! mijne ziel, want ik ben niet beter dan mijne vaderen.

5 En hij leide zich neder, en aliepiender eenen jeneverboom; en ziet, toen roerde hem een engel aan, en zeide tot hem: Sta op, eet!

6 En hij zag om, en ziet, aan zijn hoofdeinde was een koek op de kolen gebakken, en eene flesch met water; alzoo at hij, en dronk, en leide zich wederom neder.

7 En de engel des HEEREN kwam ten andere maal weder, en roerde hem aan, en zeide: Sta op, eet! want de weg zou voor u te veel zijn.

8 Zoo stond hij op, en at, en dronk; en hij ging, door de kracht derzelver spijs, 1 veertig dagen en veertig nachten, tot aan den berg Gods, Horeb.

9 En hij kwam aldaar in eene spelonk, en vernachte aldaar; en ziet, het woord des HEEREN geschiedde tot hem, en zeide tot hem: Wat maakt gij hier, Elia?

10 En hij zeide: Ik heb zeer geijverd voor den HEERE, den God der heirscharen; want de kinderen Israëls hebben u verbond verlaten, uwe altaren afgebroken en uwe profeten met het zwaard gedood; 11 en ik alleen ben overgebleven, en zij zoeken mijne ziel, om die weg te nemen.

12 En hij zeide: Ga uit, en sta op

J. v. C.
206.

Jor. 4:5,20.

Gen. 32:28.
Kon. 17:31.

Ex. 5:6.
Matt. 22:32.
Mark. 12:26.
Luk. 20:37.
Hand. 7:32.

Ex. 31:28.
Matt. 4:2.

Rom. 11:3.

J. v. C.
206.

dezen berg, voor het aangezicht des HEEREN. En ziet, de HEERE ging voorbij, en een groote en sterke wind, scheurende de bergen, en brekende de steenrooven, voor den HEERE henen; doch de HEERE was in den wind niet; en na dezen wind eene aardbeving; de HEERE was ook in de aardbeving niet:

12 En na de aardbeving een vuur; de HEERE was ook in het vuur niet; en na het vuur het suizen van eene zachte stilte.

13 En het geschiedde, als Elia dat hoorde, dat hij zijn aangezicht bewond met zijnen mantel, en uitging, en stond in den ingang der spelonk. En ziet, eene stem kwam tot hem, die zeide: Wat maakt gij hier, Elia?

14 En hij zeide: Ik heb zeer getijverd voor den HEERE, den God der heerschenaren: want de kinderen Israëls hebben nu verbond verlaten, uwe altaren afgebroken en uwe profeten met het zwaard gedood; en ik alleen ben overgebleven, en zij zoeken mijne ziel, om die weg te nemen.

15 En de HEERE zeide tot hem: Ga, keer weder op uwen weg, naar de woestijn van Damascus; en ga daar in, en zalf Hazaël ten koning over Syrië.

16 Daartoe zult gij Jehu, den zoon van Nimsi, zalven ten koning over Israël; en Elisa, den zoon van Safat, van Abelmehola, zult gij tot profeet zalven in uwe plaats.

17 En e het zal geschieden, dat Jehu hem, die van het zwaard van Hazaël ontkomt, dooden zal, en die van het zwaard van Jehu ontkomt, dien zal Elisa dooden.

18 Ook heb ik in Israël doen overblijven zeven duizend, alle knieën, die zich niet gebogen hebben voor Baal, en alle mond, die hem niet gekust heeft.

19 Zoo ging hij van daar, en vond Elisa, den zoon van Safat; dezelfde ploegde met twaalf juk runderen voor zich henen, en hij was bij het twaalfde; en Elia ging over tot hem, en wierp zijnen mantel op hem.

20 En hij verliet de runderen, en liep Elia na, en zeide: Dat ik toch mijnen vader en mijne moeder kusse, daarna zal ik u navolgen. En hij zeide tot hem: Ga, keer weder: want wat heb ik u gedaan?

21 Zoo keerde hij weder van achter hem af, en nam een juk runderen, en slagtte het, en met het gereedschap der runderen zood hij hun vleesch, hetwelk hij aan het volk gaf, en zij aten. Daarna stond hij op, en volgde Elia na, en diende hem.

HOOFDSTUK 20.

Benhadad beleeft Samaria; zijne eerste beleege wordt hem ongewillig, vs. 1; de andere afgeslagen, 5. Hierom berijdt hij zich om de stad te bestormen, 10. Achab biedt op raad van eenen profeet tegenstand, en behaalt twee malen de overwinning, 13. Benhadad moet zich zeiven verbergen, 30. Achab maakt vrede met hem, 33. Een profeet bestraft hem onder zinnerebedige handeling, 39.

EN Benhadad, de koning van Syrië, vergaderde al zijne magt; en twee en dertig koningen waren met hem, en paarden en wagenen; en hij toog op, en belegerde Samaria, en krijsde tegen haar.

2 En hij zond boden tot Achab, den koning van Israël, in de stad.

3 En hij zeide hem aan: Zoo zegt Benhadad: Uw zilver en uw goud, dat is mijne; daartoe uwe vrouwen en uwe beste kinderen, die zijn mijne.

4 En de koning van Israël antwoordde en zeide: Naar uw woord, mijna heer de koning! ik ben uwe, en al wat ik heb.

5 Daarna kwamen de boden weder, en zeiden: Alzoo spreekt Benhadad, zeggende: Ik heb wel tot u gezonden, zeg-

gende: Uw zilver, en uw goud, en uwe vrouwen, en uwe kinderen: zult gij mij geven?

6 Maar morgen om dezen tijd zal ik mijne knechten tot u zenden, dat zij uw huis en de huizen uwer knechten bezoeken; en het zal geschieden, dat zij al het begeerlijke uwer oogen in hunne handen leggen en wegnemen zullen.

7 Toen riep de koning van Israël alle oudsten des lands, en zeide: Merkt toek en ziet, dat deze het kwade zoekt: want hij had tot mij gezonden, om mijne vrouwen, en om mijne kinderen, en om mijn zilver, en om mijn goud, en ik heb het hem niet geweigerd.

8 Doch al de oudsten, en het gansche volk, zeiden tot hem: Hoor niet, en bewillig niet.

9 Danorum zeide hij tot de boden van Benhadad: Zegt mijnen heer den koning: Alles, waarom gij in het eerst tot uwen knecht gezonden heeft, zal ik u doen; maar deze zaak kan ik niet doen. Zoo gingen de boden heen, en bragten hem bericht weder.

10 En Benhadad zond tot hem, en zeide: De goden doen mij zoo, en doen zoo daartoe, indien het stof van Samaria genoeg zal zijn tot handvullen voor al het volk, dat mijne voetstappen volgt!

11 Maar de koning van Israël antwoordde en zeide: Spreekt tot hem: Die zich aangordt, beroeme zich niet, als die zich los maakt.

12 En het geschiedde, als hij dit woord hoorde, daar hij was drinkende, hij en de koningen in de tenten, dat hij zeide tot zijne knechten: Legt aan! En zij leiden aan tegen de stad.

13 En ziet, een profeet trad tot Achab, den koning van Israël, en zeide: Zoo zegt de HEERE: Hebt gij gezien al deze groote menigte? Zie, Ik zal ze heden in uwe hand geven, opdat gij weet, dat Ik de HEERE ben.

14 En Achab zeide: Door wie? En hij zeide: Zoo zegt de HEERE: Door de jongens van de oversten der landschappen. En hij zeide: Wie zal den strijd aanbinderen. En hij zeide: Gij.

15 Toen telde hij de jongens van de oversten der landschappen, en zij waren twee honderd twee en dertig; en na hen telde hij al het volk, al de kinderen Israëls, zeven duizend.

16 En zij togen uit op den middag. Benhadad nu dronk zich dronken in de tenten, hij en de koningen, de twee en dertig koningen, die hem hielpen.

17 En de jongens van de oversten der landschappen togen eerst uit. Doch Benhadad zond eenigen uit, en zij boodschapten hem, zeggende: Uit Samaria zijn mannen uitgetogen.

18 En hij zeide: Hetzij dat zij tot vrede uitgetogen zijn, grijpt hen levend; hetzij ook, dat zij ten strijde uitgetogen zijn, grijpt hen levend.

19 Zoo togen deze jongens van de oversten der landschappen uit de stad, en het heil, dat hen navolgde.

20 En een ieder sloeg zijnen man, zoodat de Syriërs vloten, en Israël jaagde hen na. Doch Benhadad, de koning van Syrië, ontkwam op een paard, met eenige ruiters.

21 En de koning van Israël toog uit, en sloeg paarden en wagenen, die hij eenen grooten slag aan de Syriërs sloeg.

22 Toen trad die profeet tot den koning van Israël, en zeide tot hem: Ga heen, sterk u; en bemerk, en zie, wat gij doen zult: want met de wederkomst des jaars zal de koning van Syrië tegen u optrekken.

23 Want de knechten van den koning van Syrië hadden tot hem gezegd: Hunne

J. v. C.
201.e2 Kon. 9:14.
15. enz.

d Rom. 11:4.

201.

J. v. C.
301.

goden zijn berggoden, daarom zijn zij sterker geweest dan wij; maar zeker laat ons tegen hen op het effen veld strijden, zoo wij niet sterker zijn dan zij!

24 Daarom doe deze zaak: doe de koningen weg, elken uit zijne plaats, en stel landvoogden in hunne plaats.

25 En gij, tel u een heir, als dat heir, dat van de uwen gevallen is, en paarden, als die paarden, en wagenen, als die wagenen; en laat ons tegen hen op het effen veld strijden, zoo wij niet sterker zijn dan zij! En hij hoorde naar hunne stem, en deed alzoo.

26 Het geschiedde nu met de wederkomst des jaars, dat Benhadad de Syriërs monsterde; en hij toog op naar Afek, ten krigte tegen Israël.

27 De kinderen Israëls werden ook gemonsterd, en waren verzorgd van leetogt, en trokken hun te gemoet; en de kinderen Israëls legerden zich tegenover hen, als twee bloote geitenkudden, maar de Syriërs vervulden het land.

28 En de man Gods trad toe, en sprak tot den koning van Israël, en zeide: Zoo zegt de HEERE: Daarom dat de Syriërs gezegd hebben: De HEERE is een God der bergen, en Hij is niet een God der laagten; zoo zal Ik al deze groote menigte in uwe hand geven, opdat gijlieden weet, dat Ik de HEERE ben.

29 En deze waren gelegerd tegenover die, zeven dagen; het geschiedde nu op den zeventen dag, dat de strijd aanging; en de kinderen Israëls sloegen van de Syriërs honderd duizend voetvolks op eenen dag.

30 En de overgeblevenen vloeden naar Afek in de stad, en de muur viel op zeven en twintig duizend mannen, die overgebleven waren; ook vloed Benhadad, en kwam in de stad van kamer in kamer.

31 Toen zeiden zijne knechten tot hem: Zie toch, wij hebben gehoord, dat de koningen van het huis Israëls goedertierene koningen zijn; laat ons toch zakken om onze lenden leggen, en koorden om onze hoofden, en uitgaan tot den koning van Israël; mogelijk zal hij uwe ziel in het leven behouden.

32 Toen gordden zij zakken om hunne lenden, en koorden om hunne hoofden, en kwamen tot den koning van Israël, en zeiden: Uw knecht Benhadad zegt: Laat toch mijne ziel leven. En hij zeide: Leef! hij dan nog? hij is mijn broeder.

33 De mannen nu namen naarstiglijk waar, en vatten het haastelijk, of het van hem ware, en zeiden: Uw broeder Benhadad leeft. En hij zeide: Komt, brengt hem. Toen kwam Benhadad tot hem uit, en hij deed hem op den wagen klimmen.

34 En hij zeide tot hem: De steden, die mijn vader van uwen vader genomen heeft, zal ik wedergeven, en maak u straten in Damascus, gelijk mijn vader in Samaria gemaakt heeft. En ik, *ontoorde Achab*, zal u met dit verbond aan laten gaan. Zoo maakte hij een verbond met hem, en liet hem gaan.

35 Toen zeide een man uit de zonen der profeten tot zijnen naaste, door het woord des HEEREN: Sla mij toch. En de man weigerde hem te slaan.

36 En hij zeide tot hem: Daarom dat zij de stem des HEEREN niet gehoorzaam zijt geweest, zie, als gij van mij weggegaan zijt, zoo zal u een leeuw slaan. En als hij van hij hem weggegaan was, zoo vond hem een leeuw, die hem sloeg.

37 Daarna vond hij eenen anderen man, en zeide: Sla mij toch. En die man sloeg hem, slaande en wondende.

38 Toen ging de profeet heen, en stond voor den koning op den weg; en hij versterkte zich met asch boven zijne oogen.

39 En het geschiedde, als de koning voorbijging, dat hij tot den koning riep, en zeide: Uw knecht was uitgegaan in het midden des strijds; en zie, een man was afgeweken, en bragt tot mij eenen man, en zeide: Bewaar dezen man, indien hij eenigzins gemist wordt, zoo zal uwe ziel in de plaats zijner ziel zijn, of gij zult een talent zilvers opwegen.

40 Het geschiedde nu, als uw knecht hier en daar doende was, dat hij er niet was. Toen zeide de koning van Israël tot hem: Zoo is uw oordeel; gij zelf hebt het geveld.

41 Toen haastte hij zich, en deed de asch af van zijne oogen; en de koning van Israël kende hem, dat hij een der profeten was.

42 En hij zeide tot hem: Zoo zegt de HEERE: Omdat gij den man, dien Ik verbannen heb, uit de hand hebt laten gaan, zoo zal uwe ziel in de plaats van zijne ziel zijn, en uw volk in de plaats van zijn volk.

43 En de koning van Israël toog henen, gemelijk en toornig, naar zijn huis, en kwam te Samaria.

HOOFDSTUK 21.

Achab begeert den wijngaard van Naboth te koop. vs. 1. Naboth weigert zulks. 3. Izebel belooft Achab dien te leveren en bewerkt den dood van Naboth. 7. Achab neemt den wijngaard. 15. Elia kondigt deswege Achab de uitroeping van zijn zielecht aan. 17. Op Achabs verontmoediging wordt dit goddelijk vonnis uitgesproken. 27.

HET geschiedde nu na deze dingen, *alzo* Naboth, een Jizreëliet, eenen wijngaard had, die te Jizreel was, bij het paleis van Achab, den koning van Samaria.

2 Dat Achab sprak tot Naboth, zeggende: Geef mij uwen wijngaard, opdat hij mij zij tot een' kruidhof, dewijl hij nabij mijn huis is; en ik zal u daarvoor geven eenen wijngaard, die beter is dan die: *of*, zoo het goed in uwe oogen is, zal ik u in geld deszelfs waarde geven.

3 Maar Naboth zeide tot Achab: Dat late de HEERE verre van mij zijn, dat ik u de erve mijner vaderen geven zou!

4 Toen kwam Achab in zijn huis, gemelijk en toornig over het woord, dat Naboth, de Jizreëliet, tot hem gesproken had, en gezegd: Ik zal u de erve mijner vaderen niet geven. En hij leide zich neder op zijn bed, en keerde zijn aangezicht om, en at geen brood.

5 Maar Izebel, zijne huisvrouw, kwam tot hem, en sprak tot hem: Wat is dit, dat uw geest dus gemelijk is, en dat gij geen brood eet.

6 En hij sprak tot haar: Omdat ik tot Naboth, den Jizreëliet, gesproken en hem gezegd heb: Geef mij uwen wijngaard om geld, of, zoo het u behaagt, zal ik u eenen wijngaard in zijne plaats geven; maar hij heeft gezegd: Ik zal u mijnen wijngaard niet geven.

7 Toen zeide Izebel, zijne huisvrouw, tot hem: Zoudt gij nu het koninkrijk over Israël regeren? sta op, eet brood, en uw hart zij vrolijk; ik zal u den wijngaard van Naboth, den Jizreëliet, geven.

8 Zij dan schreef brieven in den naam van Achab, en verzegelde ze met zijn signet; en zond de brieven tot de oudsten en tot de edelen, die in zijne stad waren, wonende met Naboth.

9 En zij schreef in die brieven, zeggende: Roept een vasten uit, en zet Naboth in de hoogste plaats des volks;

10 En zet tegenover hem twee mannen, zonen Belials, die tegen hem getuigen, zeggende: Gij hebt God en den koning gezegend; en voert hem uit, en steenigt hem, dat hij sterve.

11 En de mannen zijner stad, die oud-

J. v. C.
300.a 1Kon.22:37,
38.

309.

J. v. C.
899.

sten en die edelen, die in zijne stad woon- den, deden gelijk als Izébel tot hen gezon- den had; gelijk als geschreven was in de brieven, die zij tot hen gezonden had.

12 Zij riepen ren vasten uit; en zij zeitten Naboth in de hoogste plaats des volks.

13 Toen kwamen de twee mannen, zo- nen Belials, en zeitten zich tegenover hem; en de mannen Belials getuigden tegen hem, tegen Naboth, voor het volk, zeggende: Naboth heeft God en den koning gezegend. En zij voerden hem buiten de stad, en steenigden hem met steenen, dat hij stierf.

14 Daarna zonden zij tot Izébel, zeg- gende: Naboth is gesterigd en is dood.

15 Hier geschiedde nu, toen Izébel hoorde, dat Naboth gesterigd en dood was, dat Izébel tot Achab zeide: Sta op, bezit den wijngaard van Naboth, den Jizreëliet, erfelijk, dien hij u weigerde om geld te geven, want Naboth leeft niet, maar is dood.

16 En het geschiedde, als Achab hoorde, dat Naboth dood was, dat Achab opstond, om naar den wijngaard van Naboth, den Jizreëliet, af te gaan, om dien erfelijk te bezitten.

17 Doch het woord des HEEREN ge- geschiedde tot Elia, den Thisbiet, zeggende:

18 Maak u op, ga henen af, Achab, den koning van Israël, te ontmoet, die in Sa- maria is; zie, hij is in den wijngaard van Naboth, waarhenen hij afgegaan is, om dien erfelijk te bezitten.

19 En gij zult tot hem spreken, zeg- gende: Alzoo zegt de HEERE: Hebt gij doodgeslagen, en ook eene erfelijke bezit- ting ingenomen? Daartoe zult gij tot hem spreken, zeggende: Alzoo zegt de HE- RE: In plaats dat de honden het bloed van Naboth gelekt hebben, zullen de hon- den uw bloed lekken, ja het uwe.

20 En Achab zeide tot Elia: Hebt gij mij gevonden, o mijn vijand? En hij zeide: Ik heb u gevonden, overmits gij u zelve verkocht hebt, om te doen dat kwaad is in de oogen des HEEREN.

21 *e* Zie, Ik zal kwaad over u brengen, en uwe nakomelingen wegdoen; en Ik zal van Achab uitroepen, die aan den wand pist, mitsgaders den beslotene en verlate- ne in Israël.

22 En Ik zal uw huis maken *b* gelijk het huis van Jerobeam, den zoon van Nebat, en *c* gelijk het huis van Baesa, den zoon van Ahia; om de terging, waarmee gij *Mij* getergd hebt, en dat gij Israël hebt doen zondigen.

23 Verder ook over *d* Izébel sprak de HEERE, zeggende: De honden zullen Izébel eten, aan den voorwal van Jizreël.

24 Die van Achab sterft in de stad, zullen de honden eten; en die in het veld sterft, zullen de vogelen des hemels eten.

25 Doch *e* er was niemand geweest gelijk Achab, die zich zelve verkocht had, om te doen dat kwaad is in de oogen des HEEREN, dewijl Izébel, zijne huisvrouw, hem ophitste.

26 En hij deed zeer gruwelijk, wande- lende achter de drekgoden; naar alles, wat de Amorieten gedaan hadden, die God voor het aangezicht van de kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.

27 Het geschiedde nu, als Achab deze woorden hoorde, dat hij zijne klederen scheurde, en eenen zak om zijn vleesch leide, en vastte; hij lag ook neder in den zand, en ging langzaam.

28 En het woord des HEEREN ge- geschiedde tot Elia, den Thisbiet, zeggende:

29 Hebt gij gezien, dat Achab zich ver- nedert voor mijn aangezicht? Daarom dewijl hij zich vernedert voor mijn aan- gezicht, zoo zal Ik dat kwaad in zijne dagen niet brengen: in de dagen zijns

zoons zal Ik dat kwaad over zijn huis brengen.

HOOFDSTUK 22.

Achab willende tegen de Syriërs strijden, vs. 1, wordt door Jósafat geraden, om God eerst door zijne profeten raad te vragen. 5 Achab profeten raden dit aan, 6; inzonderheid Ze- dekia, 11. Micha, een profet des Heeren, raadt zulks af, 13; wordt hierom door Ze- dekia geslagen, 24, en van Achab gevangen, 26. Achab trekt op ten strijde, wordt ge- schoten en sterft, 29; de honden lekken zijn bloed, 38. Jósafats regering over Juda, 41. Ahaz, de zoon van Achab, volgt zijnen vader op in de regering, 52.

EN zij zaten drie jaren stil, dat er geen krijg was tusschen Syrië en tusschen Israël.

2 Maar het geschiedde, in het derde jaar, als *a* Jósafat, de koning van Juda, tot den koning van Israël afgekomen was,

3 Dat de koning van Israël tot zijne knechten zeide: Weet gij, dat Ramoth in Gilead onze *is*? en wij zijn stil, zonder dat te nemen uit de hand van den koning van Syrië.

4 Daarna zeide hij tot Jósafat: Zult gij met mij trekken in den strijd naar Ramoth in Gilead? En Jósafat zeide tot den koning van Israël: Zoo zal ik zijn gelijk gij zijt, zoo mijn volk als uw volk, zoo mijn paarden als uwe paarden.

5 Verder zeide Jósafat tot den koning van Israël: Vraag toch als heden naar het woord des HEEREN.

6 Toen vergaderde de koning van Israël de profeten, omtrent vier honderd man, en hij zeide tot hen: Zal ik tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het nalaten? en zij zeiden: Trek op, want de HEERE zal ze in de hand des konings geven.

7 Maar Jósafat zeide: Is hier niet nog een profet des HEEREN, dat wij het van hem vragen mogen?

8 Toen zeide de koning van Israël tot Jósafat: Er is nog één man, om door hem den HEERE te vragen; maar ik haat hem, omdat hij over mij niets goeds profeteert, maar kwaad, Micha, de zoon van Jimla. En Jósafat zeide: De koning zegge niet alzoo!

9 Toen riep de koning van Israël eenen kamerling, en hij zeide: Haal hanstelijk Micha, den zoon van Jimla.

10 *b* De koning van Israël nu, en Jósafat, de koning van Juda, zaten elk op zijnen troon, bekleed met *ancas* kleede- ren, op het plein, aan de deur der poort van Samaria; en al de profeten profeteer- den in hunne tegenwoordigheid.

11 En Zedekia, de zoon van Kenaana, had zich ijzernen horens gemaakt; en hij zeide: Zoo zegt de HEERE: Met deze zult gij de Syriërs stooten, totdat gij hen gansch verdaan zult hebben.

12 En al de profeten profeteerden alzoo, zeggende: Trek op naar Ramoth in Gi- lead, en gij zult voorspoedig zijn, want de HEERE zal hen in de hand des konings geven.

13 De bode nu, die hemengegaan was, om Micha te roepen, sprak tot hem, zeg- gende: Zie toch, de woorden der profeten zijn uit éénen mond goed tot den koning; dat toch uw woord zij, gelijk als het woord van éénen uit hen, en spreek het goede.

14 Doch Micha zeide: Zoo *waarachtig* als de HEERE leeft, hetgeen de HEERE tot mij zeggen zal, dat zal ik spreken.

15 Als hij tot den koning gekomen was, zoo zeide de koning tot hem: Micha! zul- len wij naar Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zullen wij *het* nalaten? En hij zeide tot hem: Trek op, en gij zult voorspoedig zijn, want de HEERE zal ze in de hand des konings geven.

J. v. C.
899.

897.

a 2Kon. 18, 1.
2, en*e* 2 Kon. 9, 7.
8, 9.*b* 1Kon. 15, 29.*c* 1Kon. 16, 3.
11.*d* 2Kon. 9, 35.
36, 37.*e* 1Kon. 16, 33.*b* 2Kon. 18, 1.

J. v. C.
897.
16 En de koning zeide tot hem : Tot hoe vele reizen zal ik u bezweren, opdat gij tot mij niet spreekt, dan alleen de waarheid, in den naam des HEEREN ?

17 En hij zeide : Ik zag het gausche Israël verstrooid op de bergen, gelijk schapen, die geen herder hebben; en de HEERE zeide : Deze hebben geen heer; een iegelijk keere weder naar zijn huis in vrede.

18 Toen zeide de koning van Israël tot Jósafat : Heb ik tot u niet gezegd : Hij zal over mij niets goeds, maar kwaad profeteren ?

19 Verder zeide hij : Daarom hoort het woord des HEEREN : « Ik zal den HEERE, zittende op zijn troon, en al het hemelsche heil, staande nevens hem, aan zijne regter- en aan zijne linkerhand.

20 En de HEERE zeide : Wie zal Achab overreden, dat hij optreкке en valte te Ramoth in Gilead ? De een nu zeide aldus, en de ander zeide alzoo.

21 Toen ging een geest uit, en stond voor het aangezicht des HEEREN, en zeide : Ik zal hem overreden. En de HEERE zeide tot hem : Waarmede ?

22 En hij zeide : Ik zal uitgaan, en een leugengeest zijn in den mond van al zijne profeten. En hij zeide : Gij zult overreden, en zult het ook vermogen; ga uit en doe alzoo.

23 Nu dan, zie, de HEERE heeft eenen leugengeest in den mond van al deze uwe profeten gegeven; en de HEERE heeft kwaad over u gesproken.

24 Toen trad Zedekia, de zoon van Kezafana, toe, en sloeg Micha op het kinnebakken; en hij zeide : Door wat weg is de Geest des HEEREN van mij doorgesgaan, om u aan te spreken ?

25 En Micha zeide : Zie, gij zult het zien op dienzelven dag, als gij zult gaan van kamer in kamer, om u te versteken.

26 De koning van Israël nu zeide : Neem Micha, en breng hem weder tot Amon, den overste der stad, en tot Joas, den zoon des konings;

27 En gij zult zeggen : Zoo zegt de koning : Zet dezen in het gevangenhuis, en spijst hem met brood der bedruktheid, en met water der bedruktheid, totdat ik met vrede wederkom.

28 En Micha zeide : Indien gij eenigzins met vrede wederkomt, zoo heeft de HEERE door mij niet gesproken ! Verder zeide hij : Hoorst, gij volken altoos ?

29 Alzoo toog de koning van Israël en Jósafat, de koning van Juda, op naar Ramoth in Gilead.

30 En de koning van Israël zeide tot Jósafat : Als ik mij versted heb, zal ik in den strijd komen, maar gij, trek uwe kleederen aan. Alzoo verstedde zich de koning van Israël, en kwam in den strijd.

31 De koning nu van Syrië had geboden aan de oversten der wagenen, van welke hij twee en dertig had, zeggende : Gij zult noch kleinen noch grooten bestrijden, maar den koning van Israël alleen.

32 Het geschiedde dan, als de oversten der wagenen Jósafat zagen, dat zij zeiden : Gewisselijk, die is de koning van Israël; en zij keerden zich naar hem, om te strijden; maar Jósafat riep uit.

33 En het geschiedde, als de oversten der wagenen zagen, dat hij de koning van Israël niet was, dat zij zich van achter hem afkeerden.

34 Toen spande een man den boog in zijne eenvoudigheid, en schoot den koning van Israël tusschen de gespen en tusschen het pantsier. Toen zeide hij tot zijnen voertuun : Keer uwe hand,

en voer mij uit het leger, want ik ben zeer gewond.

35 En de strijd nam op denzelven dag toe, en de koning werd met den wagen staande gehouden tegenover de Syriërs; maar hij stierf des avonds, en het bloed der wonden vloede in den bak des wagens.

36 En er ging eene uitroeping door het heirleger, als de zon onderging, zeggende : Een ieder keere naar zijne stad, en een ieder naar zijn land !

37 Alzoo stierf de koning, en werd naar Samaria gebragt; en zij begroeven den koning te Samaria.

38 Als men nu den wagen in den vijver van Samaria spoelden, lekten de honden zijn bloed, waar de horeen wieschen, naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had.

39 Het overige nu der geschiedenissen van Achab, en al wat hij gedaan heeft, en het elpenbeenen huis, dat hij gebouwd heeft, en al de steden, die hij gebouwd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël ?

40 Alzoo ontliep Achab met zijne vaderen; en zijn zoon Aházia werd koning in zijne plaats.

41 « Jósafat nu, de zoon van Asa, werd koning over Juda, in het vierde jaar van Achab, den koning van Israël.

42 Jósafat was vijf en dertig jaren oud, als hij koning werd, en regeerde vijf en twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Azubá, de dochter van Silchi.

43 En hij wandelde in al den weg van zijnen vader Asa, hij weerk niet daarvan, doende dat regt was in de oogen des HEEREN.

44 Evenwel werden de hoogten niet weggenomen; het volk offerde en rookte nog op de hoogten.

45 En Jósafat maakte vrede met den koning van Israël.

46 Het overige nu der geschiedenissen van Jósafat, en zijne magt, die hij bezeugt heeft, en hoe hij geoorloofd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda ?

47 Ook deed hij uit het land weg de overige schandjongens, die in de dagen van zijnen vader Asa overgebleven waren.

48 Toen was er geen koning in Edom, maar een stadhouder des konings.

49 En Jósafat maakte schepen van Tharsis, om naar Ofir te gaan om goud; maar zij gingen niet, want de schepen werden gebroken te Ezion-Geber.

50 Toen zeide Aházia, de zoon van Achab, tot Jósafat : Laat mijne knechten met uwe knechten op de schepen varen; maar Jósafat wilde niet.

51 En Jósafat ontliep met zijne vaderen, en werd bij zijne vaderen begraven in de stad van zijnen vader David; en zijn zoon Joram werd koning in zijne plaats.

52 Aházia, de zoon van Achab, werd koning over Israël te Samaria, in het zeventiende jaar van Jósafat, den koning van Juda, en regeerde twee jaren over Israël.

53 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; want hij wandelde in den weg van zijnen vader, en in den weg van zijne moeder, en in den weg van Jerobeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed.

54 En hij diende Baal, en boog zich voor hem, en vertoornde den HEERE, den God Israëls, naar alles, wat zijn vader gedaan had.

J. v. C.
897.

897.

914.

d 2Kron. 20:31.

915.

889.

898.

HET TWEDE BOEK DER KONINGEN.

J. v. C.
896.

HOOFDSTUK 1.

Moab valt van Israël af, va. 1. Abázia zoekt in zijne krankheid van eenen Elijasginschen afgeden uitkomst zijner ziekte te vernemen. 2. Elia voorzegt zijnen dood. 3. De koning verneemt zulks. 4. En zendt tot tweemaal toe een' hoofdmann met vijftig kriegslieden, om Elia gevangen te nemen; maar allen worden door hemelvuur vertord. 9. Met den derden gaat Elia tot den koning. 13: wien hij zijnen dood voorzegt. 16. Hij sterft en Joram regeert in zijne plaats. 17.

2 Kon. 3. 5.

EN Moab viel van Israël af, en na Achabs dood.

2 En Abázia viel door eene tralie in zijne opperzaal, die te Samaria was, en werd krank. En hij zond boden, en zeide tot hen: Gaat heen, vraagt Baal-Zebub, den god van Ekron, of ik van deze krankheid genezen zal.

3 Maar de Engel des HEEREN sprak tot Elia, den Thisbiet: Maak u op, ga op, den boden des konings van Samaria te ontmoet, en spreek tot hen: Is het, omdat er geen God in Israël is, dat gij lieden heengaat, om Baal-Zebub, den god van Ekron, te vragen?

4 Daarom nu zegt de HEERE alzoo: Gij zult niet afkomen van dat bed, waarop gij geklommen zijt, maar gij zult den dood sterven. En Elia ging weg.

5 Zoo kwamen de boden weder tot hem; en hij zeide tot hen: Wat is dit, dat gij wederkomt?

6 En zij zeiden tot hem: Een man kwam op, ons te ontmoet, en zeide tot ons: Gaat heen, keert weder tot den koning, die u gezonden heeft, en spreek tot hem: Zoo zegt de HEERE: Is het, omdat er geen God in Israël is, dat gij zendt, om Baal-Zebub, den god van Ekron, te vragen? Daarom zult gij van dat bed, waarop gij geklommen zijt, niet afkomen, maar gij zult den dood sterven.

7 En hij sprak tot hem: Hoedanig was de gestalte des mans, die u tegemoet gekomen is, en deze woorden tot u gesproken heeft?

8 En zij zeiden tot hem: Hij was een man met een harig kleed, en met eenen lederen gordel gedorst om zijne lenden. Toen zeide hij: Het is Elia, de Thisbiet.

9 En hij zond tot hem eenen hoofdmann van vijftig met zijne vijftigen. En als hij tot hem opkwam, (want ziet, hij zat op de hoogte eens bergs) zoo sprak hij tot hem: Gij man Gods! de koning zegt: Kom af.

10 Maar Elia antwoordde en sprak tot de hoofdmann van vijftigen: Indien ik dan een man Gods ben, zoo b' dale vuur van den hemel, en vertere u en uwe vijftigen. Toen daalde vuur van den hemel, en verterde hem en zijne vijftigen.

11 En hij zond wederom tot hem eenen anderen hoofdmann van vijftig met zijne vijftigen. Deze antwoordde en sprak tot hem: Gij man Gods! zoo zegt de koning: Kom haastelijk af.

12 En Elia antwoordde en sprak tot hem: Ben ik een man Gods, zoo dale vuur van den hemel, en vertere u en uwe vijftigen. Toen daalde het vuur Gods van den hemel, en verterde hem en zijne vijftigen.

13 En wederom zond hij eenen hoofdmann van de derde vijftigen met zijne vijftigen. Zoo ging de derde hoofdmann van vijftigen op, en kwam en boog zich op zijne knieën voor Elia, en smeekte hem, en sprak tot hem: Gij man Gods! laet

toch mijne ziel en de ziel van uwe knechten, van deze vijftigen, dierbaar zijn in uwe oogen!

14 Zie, het vuur is van den hemel gedaald, en heeft die twee eerste hoofdmannen van vijftigen met hunne vijftigen verteerd; maar nu, laet mijne ziel dierbaar zijn in uwe oogen!

15 Toen sprak de Engel des HEEREN tot Elia: Ga af met hem, vrees niet voor zijn aangezicht. En hij stond op, en ging met hem af tot den koning.

16 En hij sprak tot hem: Zoo zegt de HEERE: Daarom, dat gij boden gezonden hebt, om Baal-Zebub, den god van Ekron, te vragen: (is het, omdat er geen God in Israël is, om zijn woord te vragen?) daarom van dat bed, waarop gij geklommen zijt, zult gij niet afkomen, maar gij zult den dood sterven.

17 Alzoo stierf hij, naar het woord des HEEREN, dat Elia gesproken had; en Joram werd koning in zijne plaats, in het tweede jaar van Joram, den zoon van Josafat, den koning van Juda: want hij had geen zoon.

18 Het overige nu der zaken van Abázia, die hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

HOOFDSTUK 2.

Elia verdeelt de Jordaan, va. 1: Elia vergunt Elia zijne bedden onder voorwaarde en wordt in eenen vijgen wagen ten hemel opgenomen. 9. Elia kleeft de Jordaan. 13: wordt voor Elia's opvolger erkend door de leerlingen der profeten. 15: deze zoeken Elia, doch te vergeefs. 16. Elia maakt de wateren te Jericho gezond. 19: hij vloekt de kinderen, die hem bespotten: zij worden door twee heeren verscheurd. 23.

HET geschiedde nu, als de HEERE Elia met een onweider ten hemel opnam, dat Elia met Elia ging van Gilgal.

2 En Elia zeide tot Elia: Blijf toch hier, want de HEERE heeft mij naar Beth-El gezonden. Maar Elia zeide: Zoo waarachtig als de HEERE leeft en uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten! Alzoo gingen zij af naar Beth-El.

3 Toen gingen de zonen der profeten, die te Beth-El waren, tot Elia uit, en zeiden tot hem: Weet gij, dat de HEERE heden uwen heer van uw hoofd wegnemen zal? En hij zeide: Ik weet het ook wel, zwijgt gij stil.

4 En Elia zeide tot hem: Elia! blijf toch hier, want de HEERE heeft mij naar Jericho gezonden. Maar hij zeide: Zoo waarachtig als de HEERE leeft en uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten! Alzoo kwamen zij te Jericho.

5 Toen traden de zonen der profeten, die te Jericho waren, naar Elia toe, en zeiden tot hem: Weet gij, dat de HEERE heden uwen heer van uw hoofd wegnemen zal? En hij zeide: Ik weet het ook wel, zwijgt gij stil.

6 En Elia zeide tot hem: Blijf toch hier, want de HEERE heeft mij naar de Jordaan gezonden. Maar hij zeide: Zoo waarachtig als de HEERE leeft en uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten! En zij beiden gingen heen.

7 En vijftig mannen van de zonen der profeten gingen henen, en stonden tegenover van verre; en die beiden stonden aan de Jordaan.

8 Toen nam Elia zijnen mantel, en wond hem zamen, en sloeg het water, en het werd herwaarts en derwaarts ver-

J. v. C.
896.

6 Luk. 9. 54.

J. v. C.
896.

deeld, en zij beiden gingen er door op het drooge.

9 Het geschiedde nu, als zij overgekomen waren, dat Elia zeide tot Elisa: Begeer wat ik u doen zal, eer ik van bij u weggenomen worde. En Elisa zeide: Dat toch twee deelen van uwen geest op mij zijn!

10 En hij zeide: Gij hebt eene harde zaak begeerd: indien gij mij zult zien, als ik van bij u weggenomen worde, het zal u alzoo geschieden; doch zoo niet, het zal niet geschieden.

11 En het gebeurde, als zij voortgingen, gaande en sprekende, ziet, zoo was er een vurige wagen met vurige paarden, die tusschen hem beiden scheiding maakten. Alzoo voer Elia met een onweder ten hemel.

12 En Elisa zag het, en hij riep: «Mijn vader, mijn vader! wagen Israëls en zijne ruiters!» En hij zag hem niet meer; en hij vatte zijne kleederen en scheurde ze in twee stukken.

13 Hij hief ook Elia's mantel op, die van hem afgevallen was, en keerde weder, en stond aan den oever der Jordaan.

14 En hij nam den mantel van Elia, die van hem afgevallen was, en sloeg het water, en zeide: Waar is de HEERE, die God van Elia? ja dezelve? En hij sloeg het water, en het werd herwaarts en derwaarts verdeeld, en Elisa ging er door.

15 Als nu de kinderen der profeten, die tegenover te Jericho waren, hem zagen, zoo zeiden zij: De geest van Elia rust op Elisa; en zij kwamen hem tegemoet, en bogen zich voor hem neder ter aarde.

16 En zij zeiden tot hem: Zie nu, er zijn bij uwe knechten vijftig dappere mannen, laat hen toch heengaan, en uwen heer zoeken, of niet misschien de Geest des HEEREN hem opgenomen, en op eenen der bergen, of in een der dalen hem geworpen heeft. Doch hij zeide: Zendt niet.

17 Maar zij hielden bij hem aan tot schamens toe; en hij zeide: Zendt. En zij zonden vijftig mannen, die drie dagen zochten, doch hem niet vonden.

18 Toen kwamen zij weder tot hem, daar hij te Jericho gebleven was; en hij zeide tot hen: Heb ik tot ulieden niet gezegd: Gaat niet?

19 En de mannen der stad zeiden tot Elia: Zie toch, de woning dezer stad is goed, gelijk als mijn heer ziet, maar het water is kwaad, en het land onvruchtbaar.

20 En hij zeide: Brengt mij eene nieuwe schaal, en legt er zout in. En zij brachten ze tot hem.

21 Toen ging hij uit tot de waterwel, en wierp het zout daarin, en zeide: Zoo zegt de HEERE: Ik heb dit water gezond gemaakt, er zal geen dood noch onvruchtbaarheid meer van worden.

22 Alzoo werd dat water gezond, tot op dezen dag, naar het woord van Elia, dat hij gesproken had.

23 En hij ging van daar op naar Beth-el. Als hij nu den berg opging, zoo kwamen kleine jongens uit de stad; die bespotten hem, en zeiden tot hem: Kaalkop, ga op, kaalkop, ga op!

24 En hij keerde zich achterom, en hij zag ze, en vloekte hen, in den naam des HEEREN. Toen kwamen twee heeren uit het woud, en verscheurden van dezelve twee en veertig kinderen.

25 En hij ging van daar naar den berg Karmel; en van daar keerde hij weder naar Samaria.

HOOFDSTUK 3.

Joram regeert over Israël en volgt de zonde van Jerobeam, vs. 1. Trekt met Jósafat en

den koning van Edom ten strijde tegen de Moabitien, 4. Gebrak aan water doet hen tot Elisa de toevlugt nemen, die, door God onderdrukt, hun water en tevens de overwinning belooft, 9. Vervulling dezer beloften, 20.

JORAM nu, de zoon van Achab, werd koning over Israël te Samaria, in het achttiende jaar van Jósafat, den koning van Juda, en hij regeerde twaalf jaren.

2 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, doch niet gelijk zijn vader en gelijk zijne moeder; a want hij deed dat opgerigte beeld van Baal weg, hetwelk zijn vader gemaakt had.

3 Evenwel hing hij de zonden van Jerobeam, den zoon van Nebat, aan, die Israël deed zondigen; hij week daarvan niet af.

4 Mesa nu, de koning der Moabitien, was een veehandelaar, en bracht op aan den koning van Israël honderd duizend lammeren, en honderd duizend rammen met de wol.

5 Maar het geschiedde, als Achab gestorven was, b dat de koning der Moabitien van den koning van Israël afviel.

6 Zoo toog de koning Joram ter zelfde tijd met Samaria, en monsterde gatsch Israël.

7 En hij ging heen, en zond tot Jósafat, den koning van Juda, zeggende: De koning der Moabitien is van mij afgevallen, zult gij met mij trekken in den oorlog tegen de Moabitien? En hij zeide: Ik zal opkomen, c zoo zal ik zijn, gelijk gij zijt, zoo mijn volk als uw volk, zoo mijne paarden als uwe paarden.

8 En hij zeide: Door welken wegzullen wij optrekken? Hij dan zeide: Door den weg der woestijn van Edom.

9 Alzoo toog de koning van Israël heen, en de koning van Juda, en de koning van Edom; en als zij zeven dagreizen omgetogen waren, zoo had het leger, en het vee, dat hen navolgde, geen water.

10 Toen zeide de koning van Israël: Ach, dat de HEERE deze drie koningen geroepen heeft, om die in der Moabitien hand te geven!

11 En Jósafat zeide: d Is hier geen profeet des HEEREN, dat wij door hem den HEERE mogten vragen? Toen antwoordde een van de knechten des konings van Israël, en zeide: Hier is Elia, de zoon van Safat, die water op Elia's handen goot.

12 En Jósafat zeide: Des HEEREN woord is bij hem. Zoo togen tot hem al de koning van Israël, en Jósafat, en de koning van Edom.

13 Maar Elia zeide tot den koning van Israël: Wat heb ik met u te doen? e ga heen tot de profeten uws vaders, en tot de profeten uwer moeder. Doch de koning van Israël zeide tot hem: Neen, want de HEERE heeft deze drie koningen geroepen, om die in der Moabitien hand te geven.

14 En Elia zeide: f Zoo waarachtig als de HEERE der heirscharen leeft, voor f wiens aangezicht ik sta, zoo ik niet het aangezicht van Jósafat, den koning van Juda, opnam, ik zou u niet aanschouwen, noch u aanzien!

15 Nu dan, brengt mij eenen speelman. En het geschiedde, als de speelman op de snaren speelde, dat de hand des HEEREN op hem kwam.

16 En hij zeide: Zoo zegt de Heere: Maakt in dit dal vele grachten.

17 Want zoo zegt de HEERE: Gijlieden zult geen wind zien, en gij zult geen regen zien, nochtans zal dit dal met water vervuld worden, zoodat gij zult drinken, gij, en uw vee, en uwe beesten.

18 Daartoe is dat slecht in de oogen des HEEREN: Hij zal ook de Moabitien in ulieder hand geven.

19 En gij zult alle vaste steden, en alle

J. v. C.
896.

a 1 Kon. 16. 32.

b 2 Kon. 1. 1.

c 1 Kon. 22. 4.

d 1 Kon. 22. 7.

e 1 Kon. 18. 19.

f 1 Kon. 17. 1.

e 2 Kon. 13. 14.

J. v. C.
896.

uitgelezen steden slaan, en zult alle goede boomen vellen, en zult alle waterfonteynen stoppen; en alle goede stukken lands zult gij met steenen verderven.

20 En het geschiedde des morgens, als men het spijsoffer offert, dat er, ziet, water door den weg van Edom kwam, en het land met water vervuld werd.

21 Toen nu al de Moabitien hoorden, dat de koningen opgezogen waren, om tegen hen te strijden, zoo werden zij zamenegeropen, van al degenen af, die den gordel aangordden en danboven, en zij stonden aan de landpale.

22 En toen zij zich des morgens vroeg opmaakten, en de zon over dat water oprees, zagen de Moabitien dat water tegenover rood gelijk bloed.

23 En zij zeiden: Dit is bloed; de koningen hebben voorzeker zich met het zwaard verdorven, en hebben de een den ander verslagen; nu dan aan den buit, gij Moabitien!

24 Maar als zij aan het leger van Israël kwamen, maakten zich de Israëlieten op, en sloegen de Moabitien; en zij vlieden van hun aangezicht: ja zij kwamen in het land, staande ook de Moabitien.

25 De steden nu braken zij af, en een iegelijk wierp zijnen steen op alle goede stukken lands, en zij vulden ze, en stopten alle waterfonteynen, en velden alle goede boomen, totdat zij in Kir-har-seth alleen de steenen daarvan lieten overblijven; en de slingerars omsingelden en sloegen hen.

26 Doch als de koning der Moabitien zag, dat hem de strijd te sterk was, nam hij tot zich zeven honderd mannen, die het zwaard uittogen, om door te breken tegen den koning van Edom; maar zij konden niet.

27 Toen nam hij zijnen eerstgeborenen zoon, die in zijne plaats koning zou worden, en offerde hem ten brandoffer op den muur. Daaruit werd een zeer groote toorn in Israël; daarom trokken zij van hem af, en keerden weder in hun land.

HOOFDSTUK 4.

Elisa reidt, door het wonder van de vernieuwvulling der olie, een weduwe uit groote onbegrijpelijkheid, vs. 1. Eene Sunamitische bereidt den profet een kamer in haar huis.

2. De profet belooft haar eenen zoon, dien zij verkrijgt. 12. Deze zoon sterft; doch wordt door Elisa weder opgewekt. 18. Elisa maakt de vergruifde spijze eetbaar. 38; en voedt honderd mannen met twintig gerstenbraden en groene aren. 42.

EENE vrouw nu uit de vrouwen van de zonen der profeten riep tot Elisa, zeggende: Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat uw knecht den HEERE was vreezende; nu is de schuldeheer gekomen. o mijnne beide kinderen voor zich tot knechten te nemen.

2 En Elisa zeide tot haar: Wat zal ik u doen? geef mij te kennen, wat gij in het huis hebt. En zij zeide: Uwe dienstmaagd heeft niet met al in het huis, dan een kruik met olie.

3 Toen zeide hij: Ga, eisch voor u vaten van buiten, van al uwe naburen ledige vaten; maak er niet weinig te hebben.

4 Kom dan in, en sluit de deur voor u en voor uwe zonen toe; daarna giet in al die vaten, en zet weg dat vol is.

5 Zoo ging zij van hem, en sloot de deur voor zich en voor hare zonen toe; die bragten haar de vaten toe, en zij goot in.

6 En het geschiedde, als die vaten vol waren, dat zij tot haren zoon zeide: Breng mij nog een vat aan; maar hij zeide tot haar: Er is geen vat meer. En de olie stond stil.

7 Toen kwam zij, en gaf het den man Gods te kennen; en hij zeide: Ga heen,

verkoop de olie, en betaald uwen schuldeheer; gij dan, met uwe zonen, leef bij het overige.

8 Het geschiedde ook op eenen dag, als Elisa naar Sunem doortrok, dat aldaar een groote vrouw was, dewelke hem aanhield, om brood te eten. Voorts geschiedde het, zoo dikwijls hij doortrok, week hij daar in, om brood te eten.

9 En zij zeide tot haren man: Zie nu, ik heb gemerkt, dat deze man Gods heilig is, die bij ons altoos doortrekt.

10 Laat ons toch een klein opperkamer van eenen wand maken, en laat ons daar voor hem zetten een bed, en tafel, en stoel, en kandelar; zoo zal het geschieden, wanneer hij tot ons komt, dat hij daarin wijke.

11 En het geschiedde op eenen dag, dat hij daar kwam; en hij week in die opperkamer, en leide zich daar neder.

12 Toen zeide hij tot zijnen jongen Gehazi: Roep deze Sunamitische. En als hij ze geroepen had, stond zij voor zijn aangezicht.

13 (Want hij had hem gezegd: Zeg nu tot haar: Zie, gij zijt zorgvuldig voor ons geweest, met al deze zorgvuldigheid; wat is er voor u te doen? is er iets om voor u te spreken tot den koning, of tot den krijgsoverste? en zij had gezegd: Ik woon in het midden mijns volks.)

14 Toen had hij gezegd: Wat is er dan voor haar te doen? En Gehazi had gezegd: Zij heeft toch geen zoon, en haar man is oud.

15 Daarom had hij gezegd: Roep haar. En als hij ze geroepen had, stond zij in de deur.)

16 En hij zeide: Op 5 dezen gezetten tijd, ontrent dezen tijd des levens zult gij eenen zoon omhelzen. En zij zeide: Neen, mijn heer, gij man Gods! lieg tegen uwe dienstmaagd niet.

17 En de vrouw werd zwanger, en baarde eenen zoon op dien gezetten tijd, ontrent den tijd des levens, dien Elisa tot haar gesproken had.

18 Toen nu het kind groot werd, geschiedde het op eenen dag, dat het uitging tot zijnen vader, tot de maaijers.

19 En het zeide tot zijnen vader: Mijn hoofd, mijn hoofd! Hij dan zeide tot eenen jongen: Draag hem tot zijne moeder.

20 En hij droeg hem, en bracht hem tot zijne moeder. En hij zat op hare knieën tot aan den middag toe, toen stierf hij.

21 En zij ging op, en leide hem op het bed van den man Gods; daarna sloot zij voor hem toe, en glag uit.

22 En zij riep om haren man, en zeide: Zend mij toch eenen van de jongens, en eenen van de ezellen, dat ik tot den man Gods loope, en wederkome.

23 En hij zeide: Waarom gaat gij heden tot hem? het is geen nieuwe maan, noch sabbat. En zij zeide: Het zal wel zijn.

24 Toen zadelde zij de ezelin, en zeide tot haren jongen: Drijf, en ga voort; houd mij niet op voort te rijden, tenzij dan dat ik het u zegge.

25 Alsoo toog zij heen, en kwam tot den man Gods, tot den berg Karmel. En het geschiedde, als de man Gods haar van tegenover zag, dat hij tot Gehazi, zijnen jongen, zeide: Zie, daar is de Sunamitische.

26 Nu loop toch haar te gemoet, en zeg tot haar: Is het wel met u? is het wel met uwen man? is het wel met uw kind? En zij zeide: Het is wel.

27 Toen zij nu tot den man Gods op den berg kwam, valte zij zijne voeten. Maar Gehazi trad toe, om haar af te stooten. Doch de man Gods zeide: Laat zegeworden, want hare ziel is in haar bitterlijk

J. v. C.
895.4 Gen. 18:10
14.

895.

a. LXX. 25:39

J. v. C.
805.

2 Kon. 4:16.

1 Luk. 10:4.

Matt. 4:6.

1 Kon. 17:21.
2 Kon. 8:1.
Hand. 20:10.

Euseb. 891.

1 Ex. 15:25.

1 Joh. 6:9.

1 Joh. 6:11.

bedroefd, en de HEERE heeft het voor mij verborgen, en mij niet verkondigd.

28 En zij zeide: Beh ik eenen zoon van mijnen heer begeerd? < zeide ik niet: Bedrieg mij niet?

29 En hij zeide tot Gehazi: Gord uwe lenden, en neem mijnen staf in uwe hand, en ga heenen; zoo gij < iemand vindt, groet hem niet; en zoo u iemand groet, antwoord hem niet; en leg mijnen staf op het aangezicht van den jongen.

30 Doch de moeder van den jongen zeide: Zoo waarachtig als de HEERE leeft en uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten! Hij stond dan op, en volgde haar na.

31 Gehazi nu was voor hun aangezicht doorgegaan; en hij leidde den staf op het aangezicht van den jongen; doch er was geene stem, noch opmerking. Zoo keerde hij weder hem te gemoet, en bragt hem boodschap, zeggende: De jongen is niet ontwaakt.

32 En toen Elisa in het huis kwam, ziet, zoo was de jongen dood, zijne gelegd op zijn bed.

33 Zoo ging hij in, en < sloot de deur voor hen beiden toe; en bad tot den HEERE.

34 En hij klom op, en leide zich neder op het kind, en leggende zijnen mond op deszelfs mond, en zijne oogen op zijne oogen, en zijne handen op zijne handen, breidde zich over hem uit. En het vleesch des kinds werd warm.

35 Daarna kwam hij weder, en wandelde in het huis eens herwaarts, en eens derwaarts, en klom weder op, en breidde zich over hem uit; & en de jongen niesde tot zevenmaal toe; daarna deed de jongen zijne oogen open.

36 En hij riep Gehazi, en zeide: Roep deze Sumarietische. En hij riep ze, en zij kwam tot hem; en hij zeide: Neem uwen zoon op.

37 Zoo kwam zij, en viel voor zijne voeten, en boog zich ter aarde; en zij nam haren zoon op, en ging uit.

38 Als nu Elisa weder te Gilgal kwam, zoo was er honger in dat land, en de zonen der profeten zaten voor zijn aangezicht; en hij zeide tot zijnen jongen: Zet den grooten pot aan, en zied moes voor de zonen der profeten.

39 Toen ging een uit in het veld, om moeskruiden te lezen, en hij vond eenen wijdstok, en las daarvan, en kwam, en sneed ze in den moespot, want zij konden ze niet.

40 Daarna schepten zij voor de mannen op om te eten; en het geschiedde, als zij aten van dat moes, dat zij riepen en zeiden: Man God! de dood is in den pot. En zij konden het niet eten.

41 Maar hij zeide: Brengt dan meel; en hij wierp het in den pot; en hij zeide: Schep voor het volk op, dat zij eten. Toen was er niets kwaads in den pot.

42 En er kwam een man van Baal-Salisa, en bragt den man Gods brooden der eerstelingen, twintig gerstenbrooden, en groene aren in hare hulzen; en hij zeide: Geef aan het volk, dat zij eten.

43 Doch zijn dienaar zeide: A Wat zou ik dat aan honderd mannen voorzetten? En hij zeide: Geef aan het volk, dat zij eten, want alzo zegt de HEERE: Men zal eten en overhouden.

44 Zoo zette hij het hun voor, en zij aten, en zij hielden over, naar het woord des HEEREN.

HOOFDSTUK 5.

Naâman komt tot Elisa, om van zijne melaatscheid genezen te worden, vs. 1-11; hij verzegt om zich van het geringe middel, door den profet aangewezen, te bedienen; maar laat zich door zijne knechten overhalen, 10; zijne herstelling, 14; zijn afscheid

van Elisa, die zijne geschenken weigert en hem in vrede gaan laat, 15. Onbeschaandheid van Gehazi door Elisa streng gestraft, 27.

NAÂMAN nu, de krijgsoverste van den koning van Syrië was een groot man voor het aangezicht zijns heeren, en van hoog aanzien: want door hem had de HEERE den Syriërs verlossing gegeven; zoo was deze man een strijdbaar held, doch melaatsch.

2 En er waren benden uit Syrië getogen, en hadden eene kleine jonge dochter uit het land van Israël gevangelijk gebragt, die in de dienst der huisvrouw van Naâman was.

3 Deze zeide tot hare vrouw: Och of mijn heer ware voor het aangezicht van den profet, die te Samaria is, dan zou hij hem van zijne melaatscheid ontleiden.

4 Toen ging hij in en gaf het zijnen heer te kennen, zeggende: Zoo en zoo heeft de jonge dochter gesproken, die uit het land van Israël is.

5 Toen zeide de koning van Syrië: Ga heen, kom, en ik zal eenen brief aan den koning van Israël zenden. En hij ging heen, en nam in zijne hand tientalenten zilvers en zes duizend stikelen gouds, en tien wasselkleederen.

6 En hij bragt den brief tot den koning van Israël, zeggende: Zoo wanneer nu deze brief tot u zal gekomen zijn, zie, ik heb mijnen knecht Naâman tot u gezonden, dat gij hem ontleidigt van zijne melaatscheid.

7 En het geschiedde, als de koning van Israël den brief gelezen had, dat hij zijne kleederen scheurde, en zeide: < Ben ik dan God, om te doden en levend te maken, dat deze tot mij zendt, om eenen man van zijne melaatscheit te ontleiden? Want voorwaar merkt toch, en ziet, dat hij oorzaak tegen mij zoekt.

8 Maar het geschiedde, als Elisa, de man Gods, gehoord had, dat de koning van Israël zijne kleederen gescheurd had, dat hij tot den koning zond, om te zeggen: Waarom hebt gij uwe kleederen gescheurd? Laat hem nu tot mij komen, zoo zal hij weten, dat er een profet in Israël is.

9 Alzo kwam Naâman met zijne paarden en met zijnen wagen, en stond voor de deur van het huis van Elisa.

10 Toen zond Elisa tot hem eenen boide, zeggende: Ga heen en wasch u zevenmaal in de Jordaan, en uw vleesch zal u weder-komen, en gij zult rein zijn.

11 Maar Naâman werd zeer toornig, en toog weg, en zeide: Zie, ik zeide bij mij zelve: Hij zal zekerlijk uitkomen, en staan, en den naam des HEEREN, zijns Gods, aanroepen, en zijne hand over de plaats strijken, en den melaatsche ontleiden.

12 Zijn niet Abana en Parpar, de rivieren van Damascus, beter dan alle wateren van Israël; zou ik mij in die niet kunnen wasschen en rein worden? Zoo wendde hij zich, en toog weg met grimmigheid.

13 Toen traden zijne knechten toe, en spraken tot hem, en zeiden: Mijn vader! zoo die profet tot u eene groote zaak gesproken hadt, zoudt gij ze niet gedaan hebben? hoe veel te meer, naardien hij tot u gezegd heeft: Wasch u, en gij zult rein zijn?

14 Zoo klom hij af, en doopte zich in de Jordaan zevenmaal, naar het woord van den man Gods; & en zijn vleesch kwam weder, gelijk het vleesch van een kleinen jongen, en hij werd rein.

15 Toen keerde hij weder tot den man Gods, hij en zijn gansche heer, en kwam, en stond voor zijn aangezicht, en zeide: Zie, nu weet ik, dat er geen God is op de gansche aarde, dan in Israël! Nu dan,

J. v. C.
824.

Euseb. 891.

Deut. 32:39.
1 Sam. 2:6.

1 Luk. 4:27.

J. v. C.
894.J. v. C.
895.

neem toch eenen zegen van uwen knecht.
16 Maar hij zeide : *Zoo waarachtig als de HEERE leeft*, voor wiens aangezicht ik sta, indien ik het neme! En hij hield bij hem aan, opdat hij het nam, doch hij weigerde het.

17 En Naáman zeide : *Zoo niet*; laat toch uwen knecht gegeven worden een last aarde van een juk muilen : want uw knecht zal niet meer brandoffer of slagtoffer aan andere goden doen, maar den HEERE.

18 In deze zaak vergeve de HEERE uwen knecht : wanneer mijn heer in het huis van Rimmon gaan zal, om zich daar weder te buigen, en hij op mijne hand leenen zal, en ik mij in het huis van Rimmon nederbuigen zal; als ik mij *alzo* nederbuigen zal in het huis van Rimmon, de HEERE vergeve toch uwen knecht in deze zaak.

19 En hij zeide tot hem : Ga in vrede. En hij ging van hem eene kleine streek lands.

20 Gehazi nu, de jongen van Elisa, den man Gods, zeide : *Zie*, mijn heer heeft Naáman, dien Syriër, belet, dat men uit zijne hand niet genomen heeft, wat hij gebragt had; maar *zoo waarachtig als de HEERE leeft*, ik zal hem naloopen, en zal wat van hem nemen!

21 Zoo volgde Gehazi Naáman achterna. En toen Naáman zag, dat hij hem naliep, viel hij van den wagen af, hem te ontmoet, en hij zeide : Is het wel?

22 En hij zeide : Het is wel; mijn heer heeft mij gezonden, om te zeggen : *Zie*, nu straks zijn tot mij twee jongelingen uit de zonen der profeten, van het gebergte van Efraim gekomen; geef toch hun een talent zilver en twee wisselkleederen.

23 En Naáman zeide : Blijft het u, neem twee talenten. En hij hield aan bij hem, en bond twee talenten zilver in twee buidels, met twee wisselkleederen, en hij leidde ze op twee van zijne jongens, die ze voor zijn aangezicht droegen.

24 Als hij nu op de hoogte kwam, nam hij ze van hunne hand, en bestelde ze in een huis; en hij liet de mannen gaan, en zij togen heen.

25 Daarna kwam hij in, en stond voor zijn heer. En Elisa zeide tot hem : Van waar, Gehazi? En hij zeide : Uw knecht is noch herwaarts noch derwaarts gegaan.

26 Maar hij zeide tot hem : Ging niet mijn hart mede, als die man zich omkeerde van op zijnen wagen u tegemoet? was, het tijd, om dat zilver te nemen, en om kleederen te nemen, en olijfbomen, en wijngaarden, en schapen, en runderen, en knechten, en dienstmaagden?

27 Daarom zal u de melaatsheid van Naáman aankleven, en uw zaad in eeuwigheid! Toen ging hij uit van voor zijn aangezicht, melaatsch, wit als de sneeuw.

HOOFDSTUK 6.

Elisa doet het ijer op het water drijven, vs. 1. Hij ontdekt de bagen van den koning van Syrië, 8; die daarom Elisa uit Dothan laat opschieten, 11; de engelen bewaren hem, 17. De afgezondene Syriërs worden met blindheid geslagen, binnen Samaria gebragt en met vrede teruggezonden, 18. Samaria wordt belegerd en komt tot zulk een hongersnood, dat twee vrouwen den eenen kind eten, 24. Joram zoekt Elisa te doodden, 31.

EN de kinderen der profeten zeiden tot Elisa : *Zie nu*, de plaats, waar wij wonen voor uw aangezicht, is voor ons te eng.

2 Laat ons toch tot aan de Jordaan gaan, en elk van daar een timmerhout halen, dat wij ons daar eene plaats maken, om er te wonen. En hij zeide : Gaat heen.

3 En er zeide een : Het believe u toch te gaan met uwe knechten. En hij zeide : Ik zal gaan.

4 Zoo ging hij met hen. Als zij nu aan de Jordaan gekomen waren, hieuen zij hout af.

5 En het geschiedde, als een het timmerhout velde, dat het ijer in het water viel; en hij riep, en zeide : Ach, mijn heer! want het was geleend.

6 En de man Gods zeide : Waar is het gevallen? En toen hij hem de plaats gewezen had, sneed hij een hout af, en wierp het daarheen, en deed het ijer boven zwemmen.

7 En hij zeide : Neem het tot u op. Toen stak hij zijne hand uit, en nam het.

8 En de koning van Syrië voerde krijt tegen Israël, en beraadslaagde zich met zijne knechten, zeggende : *Mijne legering zal zijn in de plaats van zulk een.*

9 Maar de man Gods zond hen tot den koning van Israël, zeggende : *Wacht u*, dat zij door die plaats niet trekt, want de Syriërs zijn daarheen afgekomen.

10 Daarom zond de koning van Israël hen aan die plaats, waarvan hem de man Gods gezegd en hem gewaarschuwd had, en wachtte zich aldaar, niet eenmaal, noch tweemaal.

11 Toen werd het hart des konings van Syrië onstuimig over dezen handel; en hij riep zijne knechten, en zeide tot hen : *Zult gij mij dan niet te kennen geven, wie van de onzen zij voor den koning van Israël?*

12 En een van zijne knechten zeide : Neen, mijn heer koning! maar Elisa, de profeet, die in Israël is, geeft den koning van Israël te kennen de woorden, die gij in uwe binnenste slaapkamer sprekst.

13 En hij zeide : *Kant heen*, en ziet, waar hij is, dat ik zende en hem halen late. En hem werd te kennen gegeven, zeggende : *Zie*, hij is te Dothan.

14 Toen zond hij daarheen paarden, en wagenen, en een zwaar heir; welke des nachts kwamen, en omsingelden de stad.

15 En de dienaar van den man Gods stond zeer vroeg op, en ging uit; en ziet, een heir omringde de stad met paarden en wagenen. Toen zeide zijn jongen tot hem : Ach, mijn heer! hoe zullen wij doen?

16 En hij zeide : Vrees niet; want die hij ons zijn, zijn meer, dan die hij hen zijn.

17 En Elisa bad, en zeide : HEERE! open toch zijne oogen, dat hij zie. En de HEERE opende de oogen van den jongen, dat hij zag; en ziet, de berg was vol vurige paarden en wagenen rondom Elisa.

18 Als zij nu tot hem afkwamen, bad Elisa tot den HEERE, en zeide : *Sla toch dit volk met verblindheden*. En hij sloeg hen met verblindheden, naar het woord van Elisa.

19 Toen zeide Elisa tot hen : Dit is de weg niet, en dit is de stad niet; volgt mij na, en ik zal u leiden tot den man, dien gij zoekt; en hij leidde hen naar Samaria.

20 En het geschiedde, als zij te Samaria gekomen waren, dat Elisa zeide : HEERE! open de oogen van dezen, dat zij zien. En de HEERE opende hunne oogen, dat zij zagen; en ziet, zij waren in het midden van Samaria.

21 En de koning van Israël zeide tot Elisa, als hij hen zag : Zal ik hen slaan? zal ik hen slaan, mijn vader?

22 Doch hij zeide : Gij zult hen niet slaan; zoudt gij ook slaan, die gij niet uw zwaard en met uwen boog gevangen hadt? zet hun brood en water voor, dat zij eten en drinken, en tot hunnen heer trekken.

23 En hij bereidde hun eenen grooten

Num. 12, 10.
2 Kron. 26, 19.

Gen. 19, 11.

circa 893.

J. v. C.
893.

circa 892.

Deut. 28:33.

1 Kon. 19:2.

circa 892.

Lev. 13:46.

maaltijd, dat zij aten en dronken; daarna liet hij hen gaan, en zij trokken tot hunnen heer. Zoo kwamen de benden der Syriërs niet meer in het land van Israël. 24 En het geschiedde daarna, dat Benhadad, de koning van Syrië, zijn geheele leger verzamelde, en optoog, en Samaria belegerde.

25 En er werd groote honger in Samaria; want ziet, zij belegerden ze, totdat een ezelsskop voor tachtig zilverlingen was verkocht, en een vierendeel van een kab duivenmest voor vijf zilverlingen.

26 En het geschiedde, als de koning op den muur voorbijging, dat een vrouw tot hem riep, zeggende: Help mij, heer koning!

27 En hij zeide: De HEERE helpt u niet, waarvan zou ik u helpen? van den dorachvloer of van de wijnpers?

28 Verder zeide de koning tot haar: Wat is u? En zij zeide: Deze vrouw heeft tot mij gezegd: Geef uwen zoon, dat wij hem heden eten, en morgen zullen wij mijnen zoon eten.

29 Zoo hebben wij mijnen zoon gezoden, en hebben hem gegeten; maar als ik des anderen dags tot haar zeide: Geef uwen zoon, dat wij hem eten, zoo heeft zij haren zoon verstoken.

30 En het geschiedde, als de koning de woorden dezer vrouw gehoord had, dat hij zijne kleederen scheurde, alzoo hij op den muur voortging; en het volk zag, dat, ziet, een zak van binnen over zijn vleesch was.

31 En hij zeide: « Zoo doe mij God, en doe zoo daartoe, indien het hoofd van Elisa, den zoon van Safat, heden op hem zal blijven staan!

32 (Elisa nu zat in zijn huis, en de oudsten zaten bij hem.) En hij zond eenen man van voor zijn aangezicht; maar eer de bode tot hem gekomen was, had hij gezegd tot de oudsten: Hebt gijlieden gezien, hoe die zoon des moordenaars gezonden heeft, om mijn hoofd af te nemen? ziet toe, als die bode komt, sluit de deur toe, en dringt hem uit met de deur; is niet het geruisch der voeten van zijnen heer achter hem?

33 Als hij nog met hen sprak, ziet, zoo kwam de bode tot hem af; en hij zeide: Zie, dat kwaad is van den HEERE, wat zou ik verder op den HEERE wachten?

HOOFDSTUK 7.

Elisa voorspelt den inwoners van Samaria grooten overvloed en bedriegt eenen hoofdman, die hem niet geloofde, met den dood, vs. 1. Vier melaatschen komen in het leger, vinden daar niemand, 3; zijnde de Syriërs van God verjaagd, 6; zij boodschappen dit in Samaria, 8. De koning zendt zijne ruiters op kondschap uit, 12; die alles naar waarheid bevinden, 15. Elisa's beide voorzeggingen vervuld, 16.

TOEN zeide Elisa: Hoort het woord des HEEREN; zoo zegt de HEERE: Morgen omtrent dezen tijd zal een maat meelbloem verkocht worden voor eenen sikkel, en twee maten gerst voor eenen sikkel, in de poort van Samaria.

2 Maar een hoofdman, op wiens hand de koning leende, antwoordde den man Gods, en zeide: Zie, zoo de HEERE versterken in den hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden? En hij zeide: Zie, gij zult het met uwe oogen zien, doch daarvan niet eten.

3 Er waren nu vier melaatschemannen « voor de deur der poort; die zeiden, de een tot den ander: Wat blijven wij hier, totdat wij sterven?

4 Indien wij zeggen: Laat ons in de stad komen, zoo is de honger in de stad, en wij zullen daar sterven; en indien wij hier blijven, wij zullen ook sterven: nu

dan, komt en laat ons in het leger der Syriërs vallen: indien zij ons laten leven, wij zullen leven; en indien zij ons doodden, wij zullen maar sterven.

5 En zij stonden op in de schemering, om in het leger der Syriërs te komen. Toen zij aan het uiterste van het leger der Syriërs kwamen, ziet, toen was er niemand.

6 Want de HEERE had het heir der Syriërs doen hooren een geluid van wagenen, en een geluid van paarden, het geluid eener groote heirkraacht; zoodat zij zeiden de een tot den ander: Zie, de koning van Israël heeft tegen ons gehuurd de koningen der Hethieten, en de koningen der Egyptenaren, om tegen ons te komen.

7 Derhalve hadden zij zich opgemaakt, en waren in de schemering gevloeden, en hadden hunne tenten gelaten, en hunne paarden, en hunne ezelen, het leger gelijk als het was; en waren gevloeden om hun levens wil.

8 Als nu deze melaatschen aan het uiterste des legers kwamen, zoo gingen zij in eene tent, en aten en dronken, en namen van daar zilver, en goud, en kleederen, en gingen henen en verbergden het; daarna keerden zij weder, en kwamen in eene andere tent, namen van daar ook, en gingen henen, en verbergden het.

9 Toen zeiden zij de een tot den ander: Zij doen niet recht; deze dag is een dag van goede boodschap, en wij zwijgen stil. Indien wij vertoeven tot den lichten morgen, zoo zal ons de ongerechtigheid vinden: daarom nu, komt, laat ons gaan, en dit aan het huis des konings boodschappen.

10 Zoo kwamen zij, en riepen tot den poortier der stad, en boodschappen hun, zeggende: Wij zijn gekomen tot het leger der Syriërs, en ziet, niemand was daar, noch eens menschen stem; maar paarden aangeboden, en ezels aangeboden, en tenten, gelijk als zij waren.

11 En hij riep de poortiers; en zij deden de boodschap binnen in het huis des konings.

12 En de koning stond op in den nacht, en zeide tot zijne knechten: Ik zal u nu te kennen geven, wat de Syriërs ons gedaan hebben: zij weten, dat wij hongertig zijn, daarom zijn zij uit het leger gegaan, om zich in het veld te verstoppen, zeggende: Als zij uit de stad gegaan zullen zijn, dan zullen wij hen levend grijpen, en wij zullen in de stad komen.

13 Toen antwoordde een van zijne knechten, en zeide: Dat men toch neme vijf van de overige paarden, die hierbinnen overgebleven zijn; (zie, zij zijn als de geheele menigte der Israëlieten, die hierbinnen overgebleven zijn; zie, zij zijn als de geheele menigte der Israëlieten, die vergaan zijn,) laat ons die zenden, en zien.

14 Zij namen dan twee wagenpaarden. En de koning zond het leger der Syriërs achterna, zeggende: Gaat henen, en ziet.

15 En zij volgden hen na tot de Jordaan toe; en ziet, de gansche weg was vol van kleederen en gereedschap, die de Syriërs in hun verhaasten weggeworpen hadden. De boden nu keerden weder, en boodschappen het den koning.

16 Toen ging het volk uit, en beroofde het leger der Syriërs; en een maat meelbloem werd verkocht voor eenen sikkel, en twee maten gerst voor eenen sikkel, naar het woord des HEEREN.

17 De koning nu had den hoofdman, op wiens hand hij leende, over de poort gesteld; en het volk vertrad hem in de poort, dat hij stierf, gelijk de man Gods gesproken had, die het sprak, als de koning tot hem afgekomen was.

J. v. C.
892.

6 Jes. 13:4.

J. v. C.
892.

18 Want het was geschied, gelijk de man Gods gesproken had tot den koning, zeggende: Morgen omtrent dezen tijd zullen twee maten gerst voor eenen sikkel, en eene maat meelbloem voor eenen sikkel *verkocht* worden, in de poort van Samaria.

19 En die hoofdman had den man Gods geantwoord en gezegd: Zie, zoo de HEERE vensteren in den hemel maakte, zou het ook naar dit woord geschieden *kunnen*?

En hij had gezegd: Zie, gij zult het met uwe oogen zien, doch daarvan niet eten.

20 Even alsoo geschiedde hem, want het volk vertrad hem in de poort, dat hij stierf.

HOOFDSTUK 8.

De sunamietische vrouw, op raad van Elisa, om zekere duurte het land verlaten hebbende, keert weder, vs. 1, en krijgt op bevel des konings al haar goed terug, 4. Elisa voorspelt den dood van Benhadad en de regering van Hazaël over Syrië, 12. Joram wordt koning over Juda na Josafat, 16; verlaat den Heere, 18; waarom de Edomieten van hem afvallen en die van Libna, 20. Hij sterft en wordt opgevolgd door Aházia, 24; die vriendschap houdt met Joram, den koning van Israël, 28.

circa 891.

a 2 Kon. 4.33.

ELISA nu had gesproken tot die vrouw, welker « zoon hij levend gemaakt had, zeggende: Maak u op, en ga heen, gij en uw huisgezin, en verkeer als vreemdeling, waar gij verkeeren kunt: want die HEERE heeft eenen honger geroepen, die ook in het land zeven jaren komen zal.

2 En de vrouw had zich opgemaakt, en had gedaan naar het woord van den man Gods: want zij was gegaan met haar huisgezin, en had als vreemdeling verkeerd in het land der Filistijnen, zeven jaren.

circa 885.

3 En het geschiedde met het cinde der zeven jaren, dat de vrouw uit het land der Filistijnen wederkeerde: en zij ging uit, dat zij tot den koning riep, om haar huis en om haren akker.

4 De koning nu sprak tot Gehazi, den jongen van den man Gods, zeggende: Vertel mij toch al de groote dingen, die Elisa gedaan heeft.

5 En het geschiedde, als hij den koning vertelde, hoe hij eenen doode had levend gemaakt, ziet, zoo riep de vrouw, welker zoon hij levend gemaakt had, tot den koning, om haar huis en om haren akker. Toen zeide Gehazi: Mijn heer koning! dit is de vrouw, en dit is haar zoon, dien Elisa heeft levend gemaakt.

6 En de koning ondervraagde de vrouw, en zij vertelde het hem. Toen gaf de koning haar eenen kamerling, zeggende: Doe haar wederhebben alles, wat het hare was, daartoe alle inkomsten des akkers, van den dag af, dat zij het land verlaten heeft, tot nu toe.

885.

7 Daarna kwam Elisa te Damaskus, als Benhadad, de koning van Syrië, krank was; en men boodschapte hem, zeggende: De man Gods is herwaarts gekomen.

8 Toen zeide de koning tot Hazaël: Neem een geschenk in uwe hand, en ga den man Gods te gemoet: en vraag door hem den HEERE, zeggende: Zal ik van deze krankheid genezen?

b 1 Kon. 14.23.
2 Kon. 1. 2.

9 Zoo ging Hazaël hem te gemoet, en nam een geschenk in zijne hand, te weten, alle goed van Damaskus, een last van veertig kemelen: en hij kwam, en stond voor zijn aangezicht, en zeide: Uw zoon Benhadad, de koning van Syrië, heeft mij tot u gezonden, om te zeggen: Zal ik van deze krankheid genezen?

10 En Elisa zeide tot hem: Ga, zeg, gij zult ganachelijk niet genezen: want de HEERE heeft mij getoond, dat hij den dood sterven zal.

11 En hij hield zijn gezigt staande, en

zette het vast, tot schamens toe; en de man Gods weende.

12 Toen zeide Hazaël: Waarom weent mijn heer? En hij zeide: « Omdat ik weet, wat kwaad gij den kinderen Israëls doen zult: gij zult hunne sterkten in het vuur zetten, en hunne jonge manschap met het zwaard doodden, en hunne jonge kinderen verpletteren, en hunne zwangere vrouwen opennijden.

13 En Hazaël zeide: Maar wat is uw knecht, die een hond is, dat hij deze groote zaak doen zou? En Elisa zeide: De HEERE heeft mij getoond, dat gij koning zijn zult over Syrië.

14 Zoo ging hij weg van Elisa, en kwam tot zijn heer, die tot hem zeide: Wat heeft Elisa tot u gezegd? En hij zeide: Hij heeft tot mij gezegd: Gij zult zekerlijk genezen.

15 En het geschiedde des anderen daags, dat hij eene deken nam, en in het water doopte, en over zijn aangezicht uitspreidde, dat hij stierf; en Hazaël werd koning in zijne plaats.

16 4 In het vijfde jaar nu was Joram, den zoon van Achab, den koning van Israël, toen Josafat koning was van Juda, begon Jehoram, de zoon van Josafat, den koning van Juda, te regeren.

17 Hij was twee en dertig jaren oud, toen hij koning werd, en hij regeerde acht jaren te Jeruzalem.

18 En hij wandelde op den weg der koningen van Israël, gelijk als het huis van Achab deed: want de dochter van Achab was hem ter vrouw geworden; en hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN.

19 Doch de HEERE wilde Juda niet verderven, om Davids zijns knechts wil: « gelijk als Hij hem gezegd had, dat Hij hem te allen tijde voor zijne zonen eene lamp zou geven.

20 f In zijne dagen vielen de Edomieten van onder het gebied van Juda af, en maakten eenen koning over zich.

21 Daarom toog Joram over naar Zair, en al de wagenen met hem; en hij maakte zich des nachts op, en sloeg de Edomieten, die rondom hem waren, daartoe de oversten der wagenen; en het volk vlood in zijne hutten.

22 De Edomieten evenwel vielen van onder het gebied van Juda af, tot op dezen dag: toen viel Libna af in denselven tijd.

23 Het overige nu der geschiedenissen van Joram, en alles wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

24 g En Joram ontslep niet zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen, in de stad Davids; en Aházia, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

25 In het twaalfde jaar van Joram, den zoon van Achab, den koning van Israël, begon Aházia, de zoon van Jehoram, den koning van Juda, te regeren.

26 Twee en twintig jaar was Aházia oud, als hij koning werd, en regeerde een jaar te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Athalia, de dochter van Omri, den koning van Israël.

27 En hij wandelde in den weg van het huis van Achab, en deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, gelijk het huis van Achab: want hij was een schoonzoon van het huis van Achab.

28 En hij toog met Joram, den zoon van Achab, naar den strijd, te Ramoth in Gilead, tegen Hazaël, den koning van Syrië: en de Syriërs sloegen Joram.

29 Toen « keerde Joram, de koning, wederom, opdat hij zich te Jizreël heelen liet van de slagen, die hem de Syriërs te Rama geslagen hadden, als hij streed tegen Hazaël, den koning van Syrië; en

J. v. C.
885.c 2 Kon. 19.24
12.17
13.1

892.

d 2 Kron. 21.1
3e 2 Sam. 7.13
1 Kon. 11.36
15.1
Ps. 132.17f Gen. 27.40
2 Kron. 21.8

g 2 Kron. 21.19.

885.

h 2 Kron. 22.1.

i 2 Kron. 22.2

884.

k 2 Kon. 9.15.

J. v. C.
884.

2Kon. 22. 6, 7.

1 Abázia, de zoon van Jehoram, de koning van Juda, kwam af, om Joram, den zoon van Achab, te Jizreël te bezien, want hij was krank.

HOOFDSTUK 9.

Jehu wordt door een' profet op last van Eliza tot koning gezalfd over Israël, vs. 1; en ontvangt bevel tot uitroeping van Achabs geslacht, 7. Jehu wordt tot koning uitge-roepen, 11; hij maakt een verbond tegen Joram, 14; trekt tot hem te Jizreël, 15; en doorschiet hem, 24, ook doodt hij Abázia, den koning van Juda, 27; en laat Izébel ten venster uitwerpen, 30; welke van de honden gegeten wordt, 34.

884.

1Kon. 19. 16.

1 **T**OEN riep de profet Eliza eenen van de zonen der profeten, en hij zeide tot hem: «Gord uwe lenden en neem deze oleikruik in uwe hand, en ga heen naar Ramoth in Gilead.

2 Als gij daar zult gekomen zijn, zoo zie, waar Jehu, de zoon van Jósafat, den zoon van Nimsi, is; en ga in, en doe hem opstaan uit het midden zijner broederen, en breng hem in eene binnenste kamer.

2Kon. 22. 7.

3 En neem de oleikruik, en giet ze uit op zijn hoofd, en zeg: Zoo zegt de HEERE: Ik heb u tot koning gezalfd over Israël. Doe daarna de deur open, en vlied, en vertoef niet.

4 Zoo ging de jongeling, die jongeling van den profet, naar Ramoth in Gilead.

5 En toen hij inkwam, ziet, daar zaten de hoofdmannen van het heir, en hij zeide: Ik heb een woord aan u, o hoofdman! En Jehu zeide: Tot wien van ons allen? En hij zeide: Tot u, o hoofdman! 6 Toen stond hij op en ging in huis; hij dan goot de olie op zijn hoofd, en hij zeide tot hem: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik heb u gezalfd tot koning over het volk des HEEREN, over Israël.

7 En gij zult het huis van Achab, uwen heer, slaan; opdat ik het bloed van mijne knechten, de profeten, en het bloed van alle knechten des HEEREN, wreke van de hand van Izébel.

1Kon. 21. 21.

8 En «het gansche huis van Achab zal omkomen; en ik zal van Achab uitroeten dien, die aan den wand pist, ook den beslotene en verlatene in Israël.

1Kon. 14. 10.

9 Want ik zal het huis van Achab maken als «het huis van Jeroboam, den zoon van Nebat, en als «het huis van Baásá, den zoon van Abia.

1Kon. 16. 3.

10 f Ook zullen de honden Izébel eten op het stuk *lands* van Jizreël, en er zal niemand zijn, die haar begrave. Toen deed hij de deur open en vlood.

1Kon. 21. 23.

11 En als Jehu uitging tot de knechten zijns heeren, zeide men tot hem: Is het al wel? waarom is deze onzinnige tot u gekomen? En hij zeide tot hen: Gij kent den man en zijne spraak.

12 Maar zij zeiden: Het is leugen, geef het ons nu te kennen. En hij zeide: Zoo en zoo heeft hij tot mij gesproken, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ik heb u gezalfd tot koning over Israël.

13 Toen haastten zij zich, en een iegelijk nam zijn kleed, en leide het onder hem, op den hoogsten trap; en zij blieten met de bazuin, en zeiden: Jehu is koning geworden!

14 Alzoo maakte Jehu, de zoon van Jósafat, den zoon van Nimsi, eene verbintenis tegen Joram. (Joram nu had Ramoth in Gilead bewaard, hij en gansch Israël, uit oorzaak van Házáel, den koning van Syrië;

2Kon. 8. 29.

15 Maar s de koning Joram was wedergekeerd, opdat hij zich te Jizreël heelen liet van de slagen, die hem de Syriërs geslagen hadden, als hij streed tegen Házáel, den koning van Syrië.) En Jehu zeide: Zoo het alledier wil is, laat niemand van de stad uittrekken, die ont-kome, om dit in Jizreël te gaan verkondigen.

16 Toen reed Jehu, en toog naar Jizreël, want Joram lag aldaar; en Abázia, de koning van Juda, was afgekomen, om Joram te bezien.

17 De wachter nu stond op den toren te Jizreël, en zag den hoop van Jehu, als hij aankwam, en zeide: Ik zie eenen hoop. Toen zeide Joram: Neem eenen ruiter, en zend diesa hulieden te gemoet, en dat hij zegge: Is het vrede?

18 En de ruiter te paard toog heen hem te gemoet, en zeide: Zoo zegt de koning: Is het vrede? En Jehu zeide: Wat hebt gij met den vrede te doen? keer om naar achter mij. En de wachter gaf het te kennen, zeggende: De bode is tot hen gekomen, maar hij komt niet weder.

19 Toen zond hij eenen anderen ruiter te paard; en als deze tot hen gekomen was, zeide hij: Zoo zegt de koning: Is het vrede? En Jehu zeide: Wat hebt gij met den vrede te doen? keer om naar achter mij.

20 En de wachter gaf dit te kennen, zeggende: Hij is tot aan hen gekomen, maar hij komt niet weder; en het drijven is als het drijven van Jehu, den zoon van Nimsi, want hij drijft onzinniglijk.

21 Toen zeide Joram: Span aan. En men spande zijnen wagen aan. Zoo toog Joram, de koning van Israël, uit, en Abázia, de koning van Juda, een ieder op zijnen wagen; en zij togen uit Jehu te gemoet, en vonden hem ophet stuk *lands* van Naboth, den Jizreëliet.

22 Het geschiedde nu, als Joram Jehu zag, dat hij zeide: Is het ook vrede, Jehu! Maar hij zeide: Wat vrede, zoo lang als de hoerterijen van uwe moeder Izébel, en hare tooverijen zoo vele zijn?

23 Toen keerde Joram zijne hand, en vlood, en zeide tot Abázia: Het is bedrog, Abázia!

24 Maar Jehu spande den hoeg met volle hand, en schoot Joram tuschen zijne armen, dat de pijl door zijn hart uitging; en hij kromde zich in zijnen wagen.

25 Toen zeide Jehu tot Bidkar, zijnen hoofdman: Neem, werp hem op dat stuk *lands* van Naboth, den Jizreëliet: want gedeek, als ik en gij nevens elkander achter zijnen vader Achab reden, dat hem de HEERE dezen last opleide, zeggende:

26 «Zoo ik gister avond niet gezien heb het bloed van Naboth, en het bloed zijner zonen! zegt de HEERE, en ik u dat niet vergeelde op dit stuk *lands*! zegt de HEERE. Nu dan, neem, werp hem op dat stuk *lands*, naar het woord des HEEREN.

27 Als Abázia, de koning van Juda, dat zag, zoo vlood hij door den weg van het huis des hofs; doch Jehu vervolgde hem achterna, en zeide: Slaet hem ook op den wagen, aan den opgang naar Gur, die bij Jiblaam is; en hij vlood naar Megiddo, en stierf aldaar.

28 En zijne knechten voerden hem naar Jerószalem, en zij begroeven hem in zijn graf, bij zijne vaderen in de stad Davids.

29 In het elfde jaar nu van Joram, den zoon van Achab, was Abázia koning geworden over Juda.

30 En Jehu kwam te Jizreël. Als Izébel dat hoorde, zoo blaukette zij haar aangezicht, en versierde haar hooft, en keek ten venster uit.

31 Toen nu Jehu ter poorte inkwam, zeide zij: Is het wel, o Zimri? doodslager van mijnen heer!

32 En hij hief zijn aangezicht op naar het venster, en zeide: Wie is met mij? wie? Toen zagen op hem twee, drie kamerlingen.

33 En hij zeide: Stoot ze van boven neder. En zij stieten haar van boven neder, zooda: van haar bloed aan den wand

J. v. C.
884.

1Kon. 21. 19.

circa 886.

circa 884.

1Kon. 16. 18.

J. v. C.
884.

en aan de paarden gesprengd werd, en hij vertrad haar.

34 Als hij nu ingekomen was, en gegeten en gedronken had, zeide hij: Ziet nu naar die vervloekte, en begraaf ze, want zij is eens konings dochter.

35 En zij gingen henen om haar te begraven; doch zij vonden niet van haar, dan het bekkeneel, en de voeten, en de palmen harer handen.

36 Toen kwamen zij weder, en gaven het hem te kennen, en hij zeide: Dit is het woord des HEEREN, dat Hij gesproken heeft door de dienst van zijnen knecht Elia, den Thishbiet, zeggende: Op het stuk lands van Jizreël zullen de honden het vleesch van Izébel eten.

37 En het doode lichzaam van Izébel zal zijn gelijk mest op het veld, in het stuk lands van Jizreël, dat men niet zal kunnen zeggen: Dit is Izébel.

HOOFDSTUK 10.

Jehu doodt zeventig zonen van Achab binnen Samaria, vs. 1: alsmede de broeders van Aházia, 12; en doet vervolgens met Jónadab zijnen intogt in Samaria, 15: alwaar hij verdere slagtting aanrijt onder het geslacht van Achab, 17; en al de vereerders van Baal laat ontbrengen en zijnen tempel afbreken, 18; ofschoon hij een voorstander der kalvevrienden blijft, 29: wordt verdrukt van Házael, den koning van Syrië, 32. Jehu sterft, 33. Zijn zoon Jónath volgt hem op, 33.

ACHAB nu had zeventig zonen te Samaria; en Jehu schreef brieven, dewelke hij zond naar Samaria, tot de oversten van Jizreël, de oudsten, en tot de voedsheeren van Achab, zeggende:

2 Zoo wanneer nu deze brief tot u zal gekomen zijn, dewijl de zonen van uwen heer bij u zijn, ook de wagenaars en de paarden bij u zijn, mitsgaders eene vaste stad, en wapenen;

3 Zoo ziet naar den beste en gerechtigste van de zonen uws heeren, zet dien op zijns vaders troon; en strijdt voor het huis uws heeren.

4 Doch zij vreesden gansch zeer, en zeiden: Ziet, twee koningen bestonden niet voor zijn aangezicht, hoe zouden wij dan bestaan?

5 Die dan over het huis was, en die over de stad was, en de oudsten, en de voedsheeren zonden tot Jehu, zeggende: Wij zijn uwe knechten, en al wat gij tot ons zeggen zult, zullen wij doen; wij zullen niemand koning maken; doe wat goed is in uwe oogen.

6 Toen schreef hij ten tweede maal tot hen eenen brief, zeggende: Zoo gij mijne zijt, en gij naar mijne stem hoort, neemt de hoofden van de mannen, de zonen uws heeren, en komt tot mij morgen omtrent dezen tijd naar Jizreël. (De zonen nu des konings, zeventig mannen, waren bij de grooten der stad, die hen opvoeden.)

7 Het geschiedde dan, als die brief tot hen kwam, dat zij de zonen des konings namen, en zeventig mannen sloegen; en zij leidden hunne hoofden in korven, die zij tot hem zonden naar Jizreël.

8 En er kwamen bode, en boodschapten hem, zeggende: Zij hebben de hoofden van de zonen des konings gebragt. En hij zeide: Legt ze in twee hoopen, aan de deur der poort, tot morgen.

9 En het geschiedde des morgens, toen hij uitging, dat hij stil stond, en tot al het volk zeide: Gij zijt regtvaardig. Ziet, ik heb eene verbodenis gemaakt tegen mijnen heer, en heb hem doodgeslagen; en wie heeft alle dezen geslagen?

10 Weet nu, dat niets van het woord des HEEREN, hetwelk de HEERE tegen het huis van Achab gesproken heeft, zal op de aarde vallen; want de HEERE heeft

gedaan, wat Hij door de dienst van zijnen knecht Elia gesproken heeft.

11 Daartoe sloeg Jehu al de overgeblevenen van het huis van Achab te Jizreël, en al zijne grooten, en zijne bekenden, en zijne priesteren; totdat hij hem geen overigen liet overblijven.

12 En hij maakte zich op, en toog heen en ging naar Samaria; en zijnde te Beth-Hékel der herderen, op den weg.

13 Vond Jehu de broeders van Aházia, den koning van Juda, en hij zeide: Wie zijt gijlieden? En zij zeiden: Wij zijn de broeders van Aházia, en zijn afgekomen, om de zonen des konings en de zonen der koningin te groeten.

14 Toen zeide hij: Gript hen levend. En zij grepen hen levend; en zij sloegen hen bij den borst op van Beth-Hékel, twee en veertig mannen, en hij liet niet eenen van hen over.

15 En van daar gegaan zijnde, zoo vond hij Jónadab, den zoon van Rechab, hem te gemoet, die hem groette; en hij zeide tot hem: Is uw hart recht, gelijk als mijn hart met uw hart is? En Jónadab zeide: Het is, ja het is, geef uwe hand. En hij gaf zijne hand, en hij deed hem tot zich op den wagen klimmen.

16 En hij zeide: Ga met mij, en zie mijnen Iver aan voor den HEERE. Zoo deden zij hem rijden op zijnen wagen.

17 En toen hij te Samaria kwam, sloeg hij allen, die aan Achab te Samaria overgebleven waren, totdat hij hem verdelgt had; naar het woord des HEEREN, dat Hij tot Elia gesproken had.

18 En Jehu verzamelde al het volk, en zeide tot hen: Achab heeft Baal een weinig gediend, Jehu zal hem veel dienen.

19 Nu daarom roept alle profeten van Baal, al zijne dienaars, en al zijne priesters tot mij, dat niemand gemist worde: want ik heb eene groote offerande aan Baal; al wie gemist wordt zal niet leven. Doch Jehu deed dat door listigheid, opdat hij de dienaars van Baal ombragt.

20 Verder zeide Jehu: Heiligt Baal eenen verbodsdag. En zij riepen dies uit.

21 Ook zond Jehu in het gansche Israël, en alle Baals dienaars kwamen, dat niet één man overbleef, die niet kwam; en zij kwamen in het huis van Baal, dat het huis van Baal vervuld werd van het eene einde tot het andere einde.

22 Toen zeide hij tot dengene, die over het kleederhuis was: Breng voor alle dienaars van Baal de kleeding uit. En hij bragt voor hen de kleeding uit.

23 En Jehu kwam met Jónadab, den zoon van Rechab, in het huis van Baal; en hij zeide tot de dienaars van Baal: Onderzoekt en ziet toe, dat hier mischien bij u niemand zij van de dienaars des HEEREN, maar de dienaars van Baal alleen.

24 Toen zij nu inkwamen, om slagtofferen en brandofferen te doen, bestelde zich Jehu daarbuiten tachtig mannen; en hij zeide: Zoo iemand van de mannen, die ik in uwe handen gebragt heb, ontkomt, zijne ziel zal voor deszelfs ziel zijn.

25 En het geschiedde, als hij voleind had het brandoffer te doen, dat Jehu zeide tot de travanten en tot de hoofdmannen: Komt in, slaat hen, dat niemand uitkome. En zij sloegen hen met de scherpte des zwaards; en de travanten en hoofdmannen wierpen hen weg; daarna kwamen zij tot de stad in het huis van Baal.

26 En zij bragten de opgerigte beelden uit het huis van Baal, en verbrandden ze.

27 Zij braken ook het opgerigte beeld van Baal af, daartoe braken zij het huis van Baal af, en maakten dat tot heime-lijke gemakken, tot op dezen dag.

J. v. C.
884.1 Kon. 21:13
21:23

2 Kron. 22:3

2 Kron. 22:3

J. v. C.
884.

28 Alzoo vertelde Jehu Baal uit Israël.

29 Maar van de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed, na te volgen, week Jehu niet af, *4 te weten* van de gouden kalveren, die te Beth-El en die te Dan waren.30 De HEERE dan zeide tot Jehu: Daarom dat gij welgedaan hebt, doende wat recht is in mijne oogen, *en* hebt aan het huis van Achab gedaan, naar alles, wat in mijn hart was, *c* zullen u zonen tot het vierde geslacht op den troon van Israël zitten.

31 Maar Jehu nam niet waar te wandelen in de wet des HEEREN, des Gods van Israël, met zijn gansche hart; hij week niet van de zonden van Jeróbeam, die Israël zondigen deed.

32 In die dagen begon de HEERE Israël af te korten, want Házael sloeg ze in alle landpalen van Israël:

33 Van de Jordaan af, tegen den opgang der zon, het gansche land van Gilead, der Gadieten, en der Rubenieten, en der Manassieten; van Aroër, dat aan de beek van Arnon is, en Gilead, en Basan.

34 Het overige nu der geschiedenissen van Jehu, en al wat hij gedaan heeft, en al zijne magt, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

35 En Jehu ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem te Samaria, en zijn zoon Jóahaz werd koning in zijne plaats.

36 En de dagen, die Jehu over Israël geregeerd heeft in Samaria, zijn acht en twintig jaren.

HOOFDSTUK 11.

Athália doodt het gansche koninklijke geslacht, *vs. 1;* uitgenomen Joas, 2; die zeven jaren oud zijnde, door het bevel van Jójada koning wordt van Juda, 4. Athália wordt gedood, 13. Het verbond wordt vernieuwd tusschen God, den koning en het volk, 15; de bijzondienst uitgeroemd, 18; en de koning op zijnen koninklijken troon gezet, 19.TOEN nu Athália, *c* de moeder van Aházia, zag, dat haar zoon dood was, zoo maakte zij zich op, en bragt al het koninklijke zaad om.2 Maar Joséba, de dochter van den koning Joram, de zuster van Aházia, nam Joas, den zoon van Aházia, en stal hem uit het midden van des konings zonen, die gedood werden, *settende* hem en zijne voedster in eene slaapkamer; en zij verbergden hem voor Athália, dat hij niet gedood werd.

3 En hij was met haar verstoken in het huis des HEEREN zes jaren; en Athália geregeerde over het land.

4 In het *b* zevende jaar nu zond Jójada, en nam de oversten van honderd met de hoofdmannen, en met de trawanten, en hij bragt hen tot zich, in het huis des HEEREN; en hij maakte een verbond met hen, en hij beëdigde hen in het huis des HEEREN, en hij toonde hun den zoon des konings.

5 En hij gebod hun, zeggende: Dit is de zaak, die gij doen zult: een derde deel van u, die op den sabbat ingaan, zullen de wacht waarnemen, van het huis des konings;

6 En een derde deel zal zijn aan de poort Sur; en een derde deel aan de poort achter de trawanten: zoo zult gij waarnemen de wacht van dit huis, tegen inbreking.

7 En de twee deelen van ulieden, allen, die op den sabbat uitgaan, zullen de wacht van het huis des HEEREN waarnemen bij den koning.

8 En gij zult den koning rondom omzingelen, een ieder met zijne wapenen in zijne hand, en hij, die tusschen de orde-

ningen intreedt, zal gedood worden; en zijt gij bij den koning, als hij uitgaat en als hij inkomt.

9 *c* De oversten dan van honderd deden naar al wat de priester Jójada geboden had, en namen ieder zijne mannen, die op den sabbat ingingen, met degenen, die op den sabbat uitgingen, en zij kwamen tot den priester Jójada.

10 En de priester gaf aan de oversten van honderd de spiesen en de schilden, die van den koning David geweest waren, die in het huis des HEEREN geweest waren.

11 En de trawanten stonden, ieder met zijne wapenen in zijne hand, van de rechterzijde van het huis, tot de linkerzijde van het huis, naar het altaar en naar het huis toe, bij den koning rondom.

12 Daarna bragt hij des konings zoon voor, en zette hem de kroon op, en *gaf hem* de getuigenis; en zij maakten hem koning, en zalfden hem: daartoe klaptten zij met de handen, en zeiden: De koning leve!13 Toen Athália hoorde de stem der trawanten *en* des volks, zoo kwam zij tot het volk in het huis des HEEREN.

14 En zij zag toe, en ziet, de koning stond bij den pilaar, naar de wijze, en de oversten en de trompetten bij den koning; en al het volk des lands was blijde en blies met trompetten. Toen verscheurde Athália hare kleederen, en zij riep: Verraad, verrad!

15 Maar de priester Jójada gebod aan de oversten van honderd, die over het heir gesteld waren, en zeide tot hen: Brengt haar uit tot buiten de ordeningen, en doodt, wie haar volgt, met het zwaard: want de priester had gezegd: Laat ze in het huis des HEEREN niet gedood worden.

16 En zij leiden de handen aan haar; en zij ging den weg van den ingang der paarden naar het huis des konings, en zij werd daar gedood.

17 *d* En Jójada maakte een verbond tusschen den HEERE en tusschen den koning, en tusschen het volk, dat het den HEERE tot een volk zou zijn; mitsgaders tusschen den koning en tusschen het volk.

18 Daarna ging al het volk des lands in het huis van Baal, en braken dat af; zijne altaren en zijne beelden verbraken zij recht wel; en Mattan, den priester van Baal, sloegen zij dood voor de altaren. De priester nu bestelde de ambten in het huis des HEEREN.

19 En hij nam de oversten van honderd, en de hoofdmannen, en de trawanten, en al het volk des lands; en zij bragten den koning af uit het huis des HEEREN, en kwamen door den weg van de poort der trawanten tot het huis des konings, en hij zat op den troon der koningen.

20 En al het volk des land was blijde, en de stad werd stil, nadat zij Athália met het zwaard gedood hadden *6j* des konings huis.

21 Joas was zeven jaren oud, toen hij koning werd.

HOOFDSTUK 12.

Joas regeert, zoo lang Jójada leeft, *vroon, vs. 1;* hij stelt orde op de herstelling en vernieuwing van den tempel, 4; keert den aanval van Házael op Jeruzalem af, door hem de schatten van den tempel te geven, 17; wordt van zijne knechten gedood en zijn zoon Amázia wordt koning in zijne plaats, 20.IN het *a* zevende jaar van Jehu werd Joas koning, en geregeerde veertig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Zibja van Ber-séba.

2 En Joas deed dat recht was in de oogen

J. v. C.
878.*c* 2Kron. 23. 8.*d* 2Kron. 23. 16.*e* 2Kron. 24. 1.

2Kron. 12. 28.

2Kron. 15. 12.

circa 860.

884.

2Kron. 22. 10.

878.

2Kron. 23. 1.

J. v. C.
578.

des HEEREN, al zijne dagen, in dewelke de priester Jójada hem onderwees.

3 Alleenlijk werden de hoogten niet weggenomen; het volk offerde en rookte nog op de hoogten.

6 2 Kon. 23. 3.
ent.4 En Joas zeide tot de priesters: *Al het geld der geheiligde dingen, dat gebragt zal worden in het huis des HEEREN, te weten het geld desgenen, die overgaat tot de getelden, het geld van een' ieder der personen naar zijne schatting, en al het geld, dat in ieders hart komt, om dat te brengen in het huis des HEEREN.*

5 Zullen de priesters tot zich nemen, een ieder van zijnen bekende; en zij zullen de breuken van het huis verbeteren, naar altes, wat er voor breuk bevonden zal worden.

6 Maar het geschiedde in het drie en twintigste jaar van den koning Joas, dat de priesters de breuken van het huis niet gebeterd hadden.

856.

7 Toen riep de koning Joas den priester Jójada en de andere priesters, en zeide tot hen: *Waarom betert zijlieden niet de breuken van het huis? Nu dan, neemt geen geld van uwe bekenden, dat zij het zoudt geven voor de breuken van het huis.*

8 En de priesters bewilligden van het volk geen geld te nemen, noch de breuken van het huis te verbeteren.

9 Maar de priester Jójada nam eene kist, en boorde een gat in haar deksel, en zette die bij het altaar ter rechterhand, als iemand inkwam in het huis des HEEREN; en de priesters, die den dorpel bewaarden, staken daarin al het geld, dat ten huize des HEEREN gebragt werd.

10 Het geschiedde nu, als zij zagen, dat veel geld in de kist was, dat des konings schrijver met den hoogepriester opkwam, en zij bonden het samen, en telden het geld, dat in het huis des HEEREN gevonden werd.

11 En zij gaven het geld wel gewogen in handen der verzorgers van dat werk, die besteld waren over het huis des HEEREN; en zij besteedden het uit aan de timmerlieden en aan de bouwlieden, die het huis des HEEREN vermaakten;

12 En aan de metselaren, en aan de steenhouwers, en om hout en gehouwen steenen te koop, om de breuken van het huis des HEEREN te verbeteren; en voor al wat uitgegeven werd voor het huis, om dat te beteren.

13 Evenwel werden niet gemaakt voor het huis des HEEREN zilveren schalen, gaffelen, sprengbekkens, trompetten, noch eenig gouden vat, of zilveren vat, van het geld, dat ten huize des HEEREN gebragt werd.

14 Maar zij gaven dat aan degenen, die het werk deden; en zij verbeterden daarmede het huis des HEEREN.

15 Daartoe eischten zij geene rekening van de mannen, dien zij dat geld in hunne handen gaven, om aan degenen, die het werk deden, te geven, want zij handelden trouwelijk.

16 Het geld van schuldoffer, en het geld van zondofferen werd ten huize des HEEREN niet gebragt, het was voor de priesters.

circa 840.

e 2 Kon. 13. 25.

d 2 Kon. 8. 12.

2 Kron. 24. 23.

e 2 Kon. 18. 15.

17 Toen trok Hazaël, de koning van Syrië, op, en krigde tegen Gath, en nam haar in; daarna stelde Hazaël zijn aangezicht, om tegen Jerûzalem op te trekken.

18 Maar Joas, de koning van Juda, nam al de geheiligde dingen, die Jósafat, en Joram, en Abázia, zijne vaderen, de koningen van Juda, geheiligd hadden, en zijne geheiligde dingen, en al het goud, dat gevonden werd in de schatten van het huis des HEEREN en van het huis des konings, en zond het tot Hazaël, den ko-

ning van Syrië; toen trok hij op van Jerûzalem.

19 Het overige nu der geschiedenissen van Joas, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

20 En zijne knechten stonden op, en maakten eene verbintenis, en sloegen Joas, in het huis Millo, dat afgaat naar Silla;

21 Want Józacar, de zoon van Simeath, en Józabad, de zoon van Somer, zijne knechten, sloegen hem, dat hij stierf; en zij begroeven hem niet zijne vaderen in de stad Davids; en Amázia, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 13.

Jóahaz, de koning van Israël, volgt de zonden van Jerobeam, vs. 1, wordt van Hazaël verdrukt, 3; op zijn gebod geholpen, 4; sterft en door zijn zoon Joas opgevolgd, die in de afzondering van zijn vader voortgaat, 9. Zijn dood, Elisa wordt krank, profeteert tegen de Syriërs en sterft, 14. De Moabiteten vallen in het land, 20. Een doode, in het graf van Elisa geworpen, wordt weder levend, 21. Joas herneemt de steden, die de Syriërs zijnen vader hadden afgenomen, 22.

IN het drie en twintigste jaar van Joas, den zoon van Abázia, den koning van Juda, werd Jóahaz, de zoon van Jebu, koning over Israël, te Samaria, en regeerde zeventien jaren.

2 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN: want hij wandelde na de zonden van Jerobeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed; zij week daarvan niet af.

3 Daarom ontstak des HEEREN toorn tegen Israël; en Hij gaf hen in de hand van Hazaël, den koning van Syrië, en in de hand van Benhadad, den zoon van Hazaël, al die dagen.

4 Doch Jóahaz bad des HEEREN aangezicht ernstelijk aan; en de HEERE verhoorde hem: want Hij zag de verdrukking van Israël, dat de koning van Syrië hen verdrukte.

5 (Zoo gaf de HEERE Israël eenen verlosser, dat zij van onder de hand der Syriërs uitkwamen; en de kinderen Israëls woonden in hunne tenten, als te voren.)

6 Nogtans weken zij niet af van de zonden van het huis van Jerobeam, die Israël zondigen deed; maar hij wandelde daarin; en het bosch bleef ook staan te Samaria.)

7 Want hij had Jóahaz geen volk laten overblijven dan vijftig ruiters, en tien wagenen, en tien duizend voetvolks: want de koning van Syrië had hen ongebragt, en had hen dorschende gemaakt als stof.

8 Het overige nu der geschiedenissen van Jóahaz, en al wat hij gedaan heeft, en zijne magt, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

9 En Jóahaz ontsiep met zijne vaderen, en zij begroeven hem te Samaria; en Joas, zijn zoon, regeerde in zijne plaats.

10 In het zeven en dertigste jaar van Joas, den koning van Juda, werd Joas, de zoon van Jóahaz, koning over Israël te Samaria, en regeerde zestien jaren.

11 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week niet af van al de zonden van Jerobeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed, maar hij wandelde daarin.

12 Het overige nu der geschiedenissen van Joas, en al wat hij gedaan heeft, en zijne magt, waarmede hij gestreden heeft tegen Amázia, den koning van Juda, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

13 En Joas ontsiep met zijne vaderen, en Jerobeam zat op zijnen troon. En Joas

J. v. C.
840.

839.

f 2 Kon. 14. 2.

856.

circa 849.

circa 842.

839.

841.

845.

J. v. C.
835.

werd begraven te Samaria, bij de koning-
gen van Israël.

14 Elisa nu was krank geweest van
zijne krankheid, van dewelke hij stierf;
en Joas, de koning van Israël, was tot
hem gekomen, en had gewend over
zijn aangezigt, en gezegd: «Mijn vader,
mijn vader! wagen Israëls en zijne
ruiters!»

15 En Elisa zeide tot hem: Neem eenen
boog en pijlen. En hij nam tot zich eenen
boog en pijlen.

16 En hij zeide tot den koning van
Israël: Leg uwe hand aan den boog; en
hij leide zijne hand daaraan; en Elisa
leide zijne handen op des konings handen.

17 En hij zeide: Doe het venster open
tegen het oosten. En hij deed het open.
Toen zeide Elisa: Schiet. En hij schoot.
En hij zeide: Het is een pijl der verlos-
sing des HEEREN, en een pijl der ver-
lossing tegen de Syriërs: want zij zult de
Syriërs slaan in Afeke, tot verdoens toe.

18 Daarna zeide hij: Neem de pijlen.
En hij nam ze. Toen zeide hij tot den
koning van Israël: Sla tegen de aarde. En
hij sloeg driemaal; daarna stond hij stil.

19 Toen werd de man Gods zeer toorn-
ig op hem, en zeide: Gij zoudt vijf of
zesmaal geslagen hebben, dan zoudt gij
de Syriërs tot verdoens toe geslagen
hebben; doch nu zult gij de Syriërs
driemaal slaan.

20 Daarna stierf Elisa, en zij begroeven
hem. De benden nu der Moabitien kwa-
men in het land met het ingaan des jaars.

21 En het geschiedde, als zij eenen man
begroeven, dat zij, ziet, eene bende zagen;
zoo wierpen zij den man in het graf van
Elisa; en toen de man daarin kwam en
het gebeente van Elisa aanroerde, werd
hij levend, en rees op zijne voeten.

22 Házael nu, de koning van Syrië,
verdruchte Israël, al de dagen van Jóahaz.

23 Doch de HEERE was hun genadig, en
ontfermde zich hunner, en wendde zich
tot hen, om zijns verbonds wil met Abra-
ham, Izaak en Jakob, en Hij wilde hen
niet verderven, en heeft hen niet ver-
worpen van zijn aangezigt, tot nu toe.

24 En Házael, de koning van Syrië,
stierf; en zijn zoon Benhadad werd kon-
ing in zijne plaats.

25 Joas nu, de zoon van Jóahaz, nam
de steden weder in, uit de hand van
Benhadad, den zoon van Házael, die hij
uit de hand van Jóahaz, zijnen vader,
met krijg genomen had; Joas sloeg hem
driemaal, en bragt de steden van Israël
weder.

HOOFDSTUK 14.

Amázia, koning van Juda, is in het begin zij-
ner regering vroom, vs. 1: hij straft de
moordenaars van zijnen vader, 5: overwint
de Edomieten, 7: biedt den koning Israëls
den oorlog, 8: wordt van hem geslagen, 12:
van zijn eigen volk verjaagd, gedood, be-
graven, 19. Zijn zoon Azaría regeert, 21. Je-
róbeam is koning over Israël, 23: zijne daden,
25: hij sterft en zijn zoon Zacharia regeert
na hem, 29.

IN het tweede jaar van Joas, den zoon
van Jóahaz, den koning van Israël,
werd Amázia koning, de zoon van Joas,
den koning van Juda.

2 «Vijf en twintig jaren was hij oud,
toen hij koning werd, en regeerde negen
en twintig jaren te Jeruzalem; en de
naam zijner moeder was Joadan van
Jeruzalem.

3 En hij deed dat regt was in de oogen
des HEEREN, nogtans niet als zijn vader
David; hij deed naar alles, wat zijn vader
Joas gedaan had.

4 Alleenlijk werden de hoogten niet
weggenomen; het volk offerde en rookte
nog op de hoogten.

5 Het geschiedde nu, als het koninkrijk

in zijne hand versterkt was, dat hij zijne
knechten sloeg, die den koning, zijnen
vader, geslagen hadden.

6 Doch de kinderen der doodslagers
doodde hij niet; gelijk geschreven is in
het wetboek van Mozes, waar de HEERE
geboden heeft, zeggende: b De vaders
zullen voor de kinderen niet gedood wor-
den, en de kinderen zullen voor de vaders
niet gedood worden; maar een ieder zal
om zijne zonde gedood worden.

7 Hij sloeg de Edomieten in het Zout-
dal tien duizend, en nam Seba in met
krijg, en noemde haren naam Jokteel,
tot op dezen dag.

8 Toen zond Amázia boden tot Joas,
den zoon van Jóahaz, den zoon van Jehu,
den koning van Israël, zeggende: Kom,
laat ons elkanders aangezicht zien.

9 Maar Joas, de koning van Israël,
zond tot Amázia, den koning van Juda,
zeggende: De distel, die op den Libanon
is, zond tot den cedar, die op den Libanon
is, zeggende: Geef uwe dochter mijnen
zoon ter vrouw; maar het gedierte des
velds, dat op den Libanon is, ging voorbij,
en vertrad den distel.

10 Gij hebt de Edomieten dapper ge-
slagen, daarom heeft uw hart u verheven:
hebt de eer en blijf in uw huis; want
waarom zoudt gij u in het kwade men-
gen, dat gij vallen zoudt, gij en Juda
met u?

11 Doch Amázia hoorde niet; daarom
toog Joas, de koning van Israël, op, zoo-
dat hij en Amázia, de koning van Juda,
elkanders aangezichten zagen te Beth-
Semes, dat in Juda is.

12 En Juda werd geslagen voor het
aangezicht van Israël, en zij vloden, een
legelijk in zijne tenten.

13 En Joas, de koning van Israël, greep
Amázia, den koning van Juda, den zoon
van Joas, den zoon van Aházia, te Beth-
Semes, en kwam te Jeruzalem; en hij
brak aan den muur van Jeruzalem, van
de poort van Efraim tot aan de Hoek-
poort, vier honderd ellen.

14 En hij nam al het goud, en het
zilver, en al de vaten, die gevonden
werden in het huis des HEEREN, en in
de schatten van des konings huis,
mitsgaders gijzelaars; en hij keerde weder
naar Samaria.

15 Het overige nu der geschiedenissen
van Joas, wat hij gedaan heeft, en zijne
magt, en hoe hij gestreden heeft tegen
Amázia, den koning van Juda, zijn die
niet geschreven in het boek der kronijken
der koningen van Israël?

16 En Joas ontsliep met zijne vaderen,
en werd te Samaria begraven bij de ko-
nigen van Israël; en zijn zoon Jeróbeam
werd koning in zijne plaats.

17 Amázia nu, de zoon van Joas, ko-
ning van Juda, leefde na den dood van
Joas, den zoon van Jóahaz, den koning
van Israël, vijftien jaren.

18 Het overige nu der geschiedenissen
van Amázia, is dat niet geschreven in
het boek der kronijken der koningen
van Juda?

19 En b zij maakten eene verbintenis
tegen hem te Jeruzalem, dat hij vlugte
naar Lachis; maar zij zonden hem na
tot Lachis, en doodden hem aldaar.

20 En zij bragten hem op paarden;
en hij werd te Jeruzalem begraven, bij
zijne vaderen, in de stad Davids.

21 «En het gansche volk van Juda,
nam Azaría, (die nu zestien jaren oud
was) en maakten hem koning in plaats
van zijnen vader Amázia.

22 Die bouwde Elath, en bragt haar
weder aan Juda, nadat de koning met
zijne vaderen ontslapen was.

23 In het vijftiende jaar van Amázia,
den zoon van Joas, den koning van Juda,

J. v. C.
839.b Deut. 24.16.
Ezeer. 18.20.

circa 837.

c 2Kon. 20.30.

circa 838.

circa 839.

circa 836.

circa 825.

839.

c 2Kon.25.27.

c 2Kon. 25.1.

810.

d 2Kon. 26.1.

825.

J. v. C.
825.

werd te Samaria koning, Jeróbeam, de zoon van Joas, koning over Israël, en regeerde een en veertig jaren.

21 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week niet van alle zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed.

25 Hij bracht ook weder de landpale van Israël van den ingang van Hamath, tot aan de zee van het vlakke veld; naar het woord des HEEREN, des Gods van Israël, dat Hij gesproken had door de dienst van zijnen knecht e Jona, den zoon van Amithab, den profet, die van Gath-hefer was.

26 Want de HEERE zag, dat de ellende van Israël zeer bitter was, en dat er geene opgesloten noch verlatenen waren, en dat Israël geenen helper had.

27 En de HEERE had niet gesproken, dat Hij den naam van Israël van onder den hemel verdelgen zou; maar Hij verloste hen door de hand van Jeróbeam, den zoon van Joas.

28 Het overige nu der geschiedenissen van Jeróbeam, en al wat hij gedaan heeft, en zijne magt, hoe hij gekrúgd heeft, en hoe hij Damaskus en Hamath, tot Juda behoorende, aan Israël wedergebragt heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

29 En Jeróbeam ontsliep met zijne vaderen, met de koningen van Israël; en zijn zoon Zacharia werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 15.

Azária, koning over Juda, hangt den Heere aan, vs. 1; wordt met melancholie gestraft, en sterft. 3. Zacharia wordt koning over Israël, 8, en gesloofd door Sallum, 10; die hem opvolgt en van Menáhem om het leven wordt gebragt. 13. Menáheims regering, 16. Hij wordt door den assyrischen koning Pul in zijn rijk bevestigd, 19; sterft en Pekáhia wordt koning in zijne plaats, 23. Pekah doodt dezen en beklimt den troon, 25. In zijnen tijd wordt een deel der Israëlieten van Tiglath-Pileser naar Assyrie vervoerd, 29. Hoosá doodt Pekah en volgt hem op, 30. Jotham regeert over Juda, 32. Na hem regeert Achaz, 38.

IN het zeven en twintigste jaar van Jeróbeam, den koning van Israël, werd e koning, Azária, de zoon van Amázia, den koning van Juda.

2 Hij was e zestien jaren oud, toen hij koning werd, en hij regeerde twee en vijftig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was e Jechólia van Jeruzalem.

3 En hij deed dat regt was in de oogen des HEEREN, naar al wat zijn vader Amázia gedaan had.

4 Alleenlijk werden de hoogten niet weggenomen; het volk offerde en rookte nog op de hoogten.

5 En de HEERE plaagde den koning, dat hij melaatsch werd tot den dag zijns doods; en hij woonde in een afgezonderd huis; doch Jotham, de zoon des konings, was over het huis, rigtende het volk des lands.

6 Het overige nu der geschiedenissen van Azária, en al wat hij gedaan heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

7 En Azária ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem bij zijne vaderen, in de stad Davids; en zijn zoon Jotham werd koning in zijne plaats.

8 In het acht en dertigste jaar van Azária, den koning van Juda, regeerde Zacharia, de zoon van Jeróbeam, over Israël te Samaria, zes maanden.

9 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, gelijk als zijne vaderen gedaan hadden; hij week niet af van de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed.

10 En Sallum, de zoon van Jabes, maakte eene verbintenis tegen hem, en sloeg hem voor het volk, en doodde hem; en hij werd koning in zijne plaats.

11 Het overige nu der geschiedenissen van Zacharia, ziet, dat is geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël.

12 Dit was het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had tot Jehu, zeggende: U zullen zonen van het vierde gelid op den troon van Israël zitten; en het is alzo geschied.

13 Sallum, de zoon van Jabes, werd koning, in het negen en dertigste jaar van Uzziá, den koning van Juda; en hij regeerde eene volle maand te Samaria.

14 Want Menáhem, de zoon van Gadi, toog op van Thirza, en kwam te Samaria, en sloeg Sallum, den zoon van Jabes, te Samaria, en doodde hem, en werd koning in zijne plaats.

15 Het overige nu der geschiedenissen van Sallum, en zijne verbintenis, die hij maakte, ziet, die zijn geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël.

16 Toen sloeg Menáhem Tifsaah, met allen, die daarin waren, ook hare landpale van Thirza af; omdat men niet voor hem had opengedaan, zoo sloeg hij hen; al hare bevruchte vrouwen bleef hij in stukken.

17 In het negen en dertigste jaar van Azária, den koning van Juda, werd Menáhem, de zoon van Gadi, koning over Israël, en regeerde tien jaren te Samaria.

18 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week al zijne dagen niet af van de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed.

19 e Toen kwam Pul, de koning van Assyrie, tegen het land; en Menáhem gaf aan Pul duizend talenten zilver, opdat zijne hand met hem zoude zijn, om het koningrijk in zijne hand te sterken.

20 Menáhem nu bragt dit geld op van Israël, van alle geweldigen van vermogen, om den koning van Assyrie te geven, voor elk man vijftig zilveren sikkels; alzo keerde de koning van Assyrie weder, en bleef daar niet in het land.

21 Het overige nu der geschiedenissen van Menáhem, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël?

22 Daarna ontsliep Menáhem met zijne vaderen; en zijn zoon Pekáhia werd koning in zijne plaats.

23 In het vijfzigste jaar van Azária, den koning van Juda, werd Pekáhia, de zoon van Menáhem, koning over Israël, en regeerde twee jaren te Samaria.

24 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week niet af van de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed.

25 En Pekah, de zoon van Remália, zijn hoofdmán, maakte eene verbintenis tegen hem, en sloeg hem te Samaria, in het paleis van het huis des konings, met Argob en met Arje, en met hem vijftig mannen van de kinderen der Gilendieten; alzo doodde hij hem, en werd koning in zijne plaats.

26 Het overige nu der geschiedenissen van Pekáhia, en al wat hij gedaan heeft, ziet, dat is geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël.

27 In het twee en vijftigste jaar van Azária, den koning van Juda, werd Pekah, de zoon van Remália, koning over Israël, en regeerde twintig jaren te Samaria.

28 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week niet af

J. v. C.
circa 772.

e 2Kon. 10. 30

774.

771.

e 1Kron. 5. 95.

761.

759.

759.

e Jona. 1: 1.
Matt. 12: 39.
49.

822.

784.

circa 810.

a 2Kon. 14. 21.
2Kon. 26. 3.b 2Kon. 26. 1.
5.

c 2Kon. 27. 3.

circa 765.

circa 758.

circa 778.

J. v. C.

740.

740.

Jes. 8:23.

739.

738.

2 Kron. 27:1.

2 Kron. 27:1.

circa 742.

2 Kon. 16:5.

Jes. 7:1.

742.

circa 743.

2 Kron. 28:1.

5 Lev. 18:21.

20:2,3.

2 Kon. 17:31.

742.

Jes. 7:1.

van de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed.

29 In de dagen van Achaz, den koning van Israël, kwam Tiglath-Pilezer, de koning van Assyrië, en s nam Ijon in, en Abel-Beth-Mácha, en Janáah, en Kedes, en Hazor, en Gilead, en Galiléa, het gansche land van Naftali; en hij voerde hen weg naar Assyrië.

30 En Hoséa, de zoon van Ela, maakte eene verbindtenis tegen Pekah, den zoon van Remália, en sloeg hem, en doodde hem, en werd koning in zijne plaats; in het twintigste jaar van Jotham, den zoon van Uzziá.

31 Het overige nu der geschiedenissen van Pekah, en al wat hij gedaan heeft, ziet, dat is geschreven in het boek der kronijken der koningen van Israël.

32 In het tweede jaar van Pekah, den zoon van Remália, den koning van Israël, werd Jotham koning, de zoon van Uzziá, koning van Juda.

33 ^a Vijf en twintig jaren was hij oud, als hij koning werd, en regeerde zestien jaren te Jerúzalem; en de naam zijner moeder was Jerísa, de dochter van Zadok.

34 En hij deed dat regt was in de oogen des HEEREN; naar alles, wat zijn vader Uzziá gedaan had, deed hij.

35 Alleenlijk werden de hoogten niet weggenomen, het volk offerde en rookte nog op de hoogten: dezelve bouwde de Hooge poort aan het huis des HEEREN.

36 Het overige nu der geschiedenissen van Jotham, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

37 In die dagen begon de HEERE in Juda te zenden Rezin, den koning van Syrië, en Pekah, den zoon van Remália.

38 En Jotham ontsiep met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad van zijnen vader David; en zijn zoon Achaz werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 16.

Achaz is een gruwelijk afgodendienaar, vs. 1; door Rezin en Pekah beoorloogd, huurt hij tegen hen Tiglath-Pilezer, 5. Hij reist naar Damaskus en laat te Jerúzalem een altaar maken naar het voorbeeld, hetwelk hij te Damaskus gezien had, 10; waarop hij offert, bedervende de zuivere godsdienst, 12; hij sterft en Hizkia regeert, 20.

IN het ^a zeventiende jaar van Pekah, den zoon van Remália, werd Achaz koning, de zoon van Jotham, den koning van Juda.

2 Twintig jaar was Achaz oud, toen hij koning werd, en hij regeerde zestien jaren te Jerúzalem; en hij deed niet dat regt was in de oogen des HEEREN zijne Gods, als zijn vader David.

3 Want hij wandelde in den weg der koningen van Israël; ^b ja, hij deed ook zijnen zoon door het vuur gaan, naar de gruwelen der Heidenen, die de HEERE voor de kinderen Israëls verdreven had.

4 Hij offerde ook en rookte op de hoogten en op de heuvelen, ook onder alle groen geboomte.

5 ^c Toen toog Rezin, de koning van Syrië, op, met Pekah, den zoon van Remália, den koning van Israël, naar Jerúzalem ten strijde; en zij belegerden Achaz, maar zij vermoogen niet met strijden.

6 Te dierzelver tijd bragt Rezin, de koning van Syrië, Elath weder aan Syrië, en wierp de Joden uit Elath; en de Syriërs kwamen te Elath, en hebben daar gewoond tot op dezen dag.

7 Achaz nu zond boden tot Tiglath-Pilezer, den koning van Assyrië, zeggende: Ik ben uw knecht en uw zoon; kom op en verlos mij uit de hand van

den koning van Syrië, en uit de hand van den koning van Israël, die zich tegen mij opmaken.

8 En ^d Achaz nam het zilver en het goud, dat in het huis des HEEREN, en in de schatten van het huis des konings gevonden werd, en hij zond den koning van Assyrië een geschenk.

9 Zoo hoorde de koning van Assyrië naar hem: want de koning van Assyrië toog op tegen Damaskus, en nam haar in, en voerde hen gevankelijk naar Kir, en hij doodde Rezin.

10 Toen toog de koning Achaz Tiglath-Pilezer, den koning van Assyrië, te gemort, naar Damaskus; en gezien hebbende een altaar, dat te Damaskus was, zoo zond de koning Achaz aan den priester Uriá de gelijkenis van het altaar, en zijne afbeelding, naar zijn gansche maaksel.

11 En Uriá, de priester, bouwde een altaar, naar alles, wat de koning Achaz van Damaskus ontboden had; alzoo deed de priester Uriá, tegen dat de koning Achaz van Damaskus kwam.

12 Als nu de koning van Damaskus gekomen was, zag de koning het altaar, en de koning naderde tot het altaar, en offerde daarop.

13 En hij stak zijn brandoffer aan, en zijn spijsoffer, en goot zijn drankoffer, en sprengde het bloed zijner dankofferen op dat altaar.

14 Maar het koperen altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN was, dat bragt hij van het voorste deel van het huis, van tusschen zijn altaar, en van tusschen het huis des HEEREN, en hij zette het aan de zijde zijns altaars noordwaarts.

15 En de koning Achaz gebod Uriá, den priester, zeggende: Steek op het groote altaar aan het morgenbrandoffer, en het avondspijsoffer, en des konings brandoffer, en zijn spijsoffer, en het brandoffer van al het volk des lands, en hun spijsoffer, en hunne drankofferen; en spreng daarop al het bloed des brandoffers, en al het bloed des slagtoffers; maar het koperen altaar zal mij zijn, om te onderzoeken.

16 En Uriá, de priester, deed naar alles, wat de koning Achaz geboden had.

17 En de koning Achaz sneed ^e de lijsten der stellingen af, en nam van boven die het waschvat weg, en deed de zee af van de koperen runderen, die daaronder waren; en hij zette die op eenen steenen vloer.

18 Daartoe het deksel des sabbats, dat zij in het huis gebouwd hadden, en den buitensten ingang des konings nam hij weg van het huis des HEEREN, van wege den koning van Assyrië.

19 Het overige nu der geschiedenissen van Achaz, wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

20 En Achaz ontsiep met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen, in de stad Davids; en Hizkia, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 17.

Hoséa wordt koning van Israël, vs. 1; hij wordt den koning van Assyrië onderworpen, van hem belegerd, gevangen genomen en met al het volk naar Assyrië gevoerd, 3; zulks alles om hunne zonden, 7. De vreemde volken, waarmede hun land bezet werd, worden van leeuwen gekweld, 21; daarom wordt hun een' israelietischen priester toegesonden, 27; waaruit eene vermenging van godsdienst volgt, 29.

IN het twaalfde jaar van Achaz, den koning van Juda, werd Hoséa, de zoon van Ela, koning over Israël te Samaria, en regeerde negen jaren.

J. v. C.

742.

740.

d 2Kron. 28:21.

739.

738.

2 Kron. 27:1.

2 Kron. 27:1.

circa 742.

2 Kon. 16:5.

Jes. 7:1.

742.

circa 743.

2 Kron. 28:1.

5 Lev. 18:21.

20:2,3.

2 Kon. 17:31.

742.

Jes. 7:1.

739.

J. v. C. 790.	2 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; evenwel niet, als de koningen van Israël, die vóór hem geweest waren. 3 Tegen hem toog op Salmañeser, koning van Assyrië; en Hoséa werd zijn knecht, dat hij hem een geschenk gaf. 4 Maar de koning van Assyrië beyond eene verbintenis in Hoséa, dat hij tot So, den koning van Egypte, boden gezonden had, en het geschenk aan den koning van Assyrië niet als te voren van jaar tot jaar opbragt; zoo besloot hem de koning van Assyrië, en bond hem in het gevangenhuis. 5 Want ^a de koning van Assyrië toog op in het gansche land; ja hij kwam op naar Samaria, en hij belegerde haar drie jaren. 6 In ^b het negende jaar van Hoséa nam de koning van Assyrië Samaria in, en voerde Israël weg in Assyrië, en deed ze wonen in Halah, en in Habor, aan de rivier Gozan, en in de steden der Meden. 7 Want het was geschied, dat de kinderen Israëls gezondigd hadden tegen den HEERE, hunnen God, die hen uit Egypteland opgebracht had, van onder de hand van Farao, den koning van Egypte; en hadden andere goden gevreesd; 8 En ^c hadden gewandeld in de inzettingen der Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls verdreven had, en der koningen van Israël, die ze gemaakt hadden. 9 En de kinderen Israëls hadden de zaken, die niet recht zijn, tegen den HEERE, hunnen God, bemanteld; en hadden zich hoogten gebouwd in al hunne steden, van den wachttorens af tot de vaste steden toe. 10 En zij hadden zich staande beelden opgericht en bosschen, op allen hoogten heuvel en onder alle groen geboomte. 11 En zij hadden daar geroookt op alle hoogten, gelijk de Heidenen, die de HEERE van hunne aangezichten weggevoerd had; en zij hadden kwade dingen gedaan, om den HEERE tot toorn te verwekken. 12 En zij hadden de dregoden gediend, waarvan de HEERE tot hen gezegd had: ^d Gij zult deze zaak niet doen. 13 Als nu de HEERE tegen Israël en tegen Juda, door de dienst van alle profeten, van alle zieners, betuigd had, zeggende: ^e Bekeert u van uwe booze wegen, en houdt mijne geboden, en mijne inzettingen, naar al de wet, die Ik uwen vaderen geboden heb, en die Ik tot u door de hand van mijne knechten, de profeten, gezonden heb; 14 Zoo hoorden zij niet, maar zij ^f verhardden hunnen nek, gelijk de nek hunner vaderen geweest was, die aan den HEERE, hunnen God, niet geloofd hadden. 15 Daartoe verwierpen zij zijne inzettingen, en zijn verbond, dat Hij met hunne vaderen gemaakt had, en zijne getuigenissen, die Hij tegen hen betuigd had, en wandelden de ijdelheid na, dat zij ijdel werden, en achter de Heidenen, die rondom hen waren, van dewelke de HEERE hun geboden had, dat zij niet doen zouden gelijk die. 16 Ja zij verlieten al de geboden des HEEREN, hunns Gods, ^g en maakten zich gegotene beelden, twee kalveren; en maakten bosschen, en bogen zich voor alle heil des hemels, en dienden Baäl. 17 Ook ^h deden zij hunne zonen en hunne dochteren door het vuur gaan, en gebruikten waarzeggerijen, en gaven op vogelgeschrei acht, en verkochten zich, om te doen dat kwaad was in de oogen des HEEREN, om Hem tot toorn te verwekken.	18 Daarom vertoornde zich de HEERE zeer over Israël, dat Hij hen wegdeed van zijn aangezicht: er bleef niets over, behalve de stam van Juda alleen. 19 Zelfs hield Juda de geboden des HEEREN, hunns Gods, niet; maar ⁱ zij wandelden in de inzettingen van Israël, die zij gemaakt hadden. 20 Zoo verwierp de HEERE het gansche zaad van Israël, en bedrukte hen, en gaf ze in de hand der roovers, totdat Hij hen van zijn aangezicht weggevoerd had. 21 Want Hij ^j scheurde Israël van het huis van David af, en zij maakten Jeróbeam, den zoon van Nebat, koning; en Jeróbeam dreef Israël af van achter den HEERE, en hij deed ze eene groote zonde zondigen. 22 Alzoo wandelden de kinderen Israëls in alle zonden van Jeróbeam, die hij gedaan had; zij weken daarvan niet af: 23 Totdat de HEERE Israël van zijn aangezicht wegdeed, gelijk als Hij gesproken had door de dienst van al zijne knechten, de profeten; alzoo werd Israël weggevoerd uit zijn land naar Assyrië, tot op dezen dag. 24 De koning nu van Assyrië bragt volk van Babel, en van Chuta, en van Avva, en van Hamath, en Sefarvám, en deed hen wonen in de steden van Samaria, in de plaats der kinderen Israëls; en zij namen Samaria erfelijk in, en woonde in hare steden. 25 En het geschiedde in het begin hunner woning aldaar, dat zij den HEERE niet vreesden; zoo zond de HEERE leeuwen onder hen, die eenigen van hen doodden. 26 Daarom spraken zij tot den koning van Assyrië, zeggende: De volken, die zij vervoerd hebt, en hebt doen wonen in de steden van Samaria, weten de wijze des Gods van het land niet; daarom heeft Hij leeuwen onder hen gezonden, en ziet, zij doodden hen, dewijl zij niet weten de wijze des Gods van het land. 27 Toen gebod de koning van Assyrië, zeggende: Brengt eenen der priesters daarheen, die gijlieden van daar weggevoerd hebt, dat zij benentrekken, en wonen aldaar; en dat hij hun leere dewijze des Gods van het land. 28 Zoo kwam een uit de priesters, die zij van Samaria weggevoerd hadden, en woonde te Beth-El; en hij leerde hun, hoe zij den HEERE vreesen zouden. 29 Maar elk volk maakte zijne goden; en zij stelden ze in de huizen der hoogten, die de Samaritanen gemaakt hadden, elk volk in hunne steden, waarin zij woonachtig waren. 30 Want de lieden van Babel maakten Sukkoth Benóth, en de lieden van Chut maakten Nergal, en de lieden van Hamath maakten Asima, 31 En de Avieten maakten Nibha, en Tartak; en de Sefarvieten verbrandden hunne zonen voor Adramélech en Annamélech, de goden van Sefarvám, met vuur. 32 Ook vreesden zij den HEERE, en ^k maakten zich van hunne geringsten priesters der hoogten, dewelke voor hen dienst deden in de huizen der hoogten. 33 ^l Zij vreesden den HEERE, en dienden ook hunne goden, naar de wijze der volken, van dewelke zij die weggevoerd hadden. 34 Tot op dezen dag toe doen die naar de eerste wijzen; zij vreesden den HEERE niet, en zij doen niet naar hunne inzettingen, en naar hunne regten, en naar de wet, en naar het gebod, dat de HEERE geboden heeft aan de kinderen van Jakob, dien ^m Hij den naam Israël gaf. 35 Nogtans had de HEERE een verbond met hen gemaakt, en had hun geboden, zeggende: ⁿ Gij zult geene andere goden	J. v. C. 791. Hos. 1: 6. Lev. 18: 3. 1 Kon. 12: 16. 17: 25. circ. 675. d Ex. 20: 3, 4, 5. Deut. 5: 7, 8, 9. e Jer. 18: 11. 25: 3. 35: 15. f Deut. 31: 27. Mal. 3: 7. g Ex. 32: 8. 1 Kon. 12: 28. h Lev. 20: 3, 4. Deut. 18: 10. 2 Kon. 16: 3. i 1 Kon. 12: 31. k Zef. 1: 3. l Gen. 32: 28. 35: 10. m 1 Kon. 18: 31. n Rigt. 6: 10.
------------------	--	--	--

J. v. C.
678.

vreezen, noch u voor hen nederbuigen, noch hen dienen, noch hun offerande doen.

36 Maar den HEERE, die u uit Egypteland met groote kracht en met eenen uitgestreken arm opgevoerd heeft, Dien zult gij vreezen, en voor Hem zult gij u buigen, en Hem zult gij offerande doen;

37 En de inzettingen, en de regten, en de wet, en het gebod, die Hij u geschreven heeft, zult gij waarnemen te doen te allen dage; en gij zult andere goden niet vreezen.

38 En het verbond, dat Ik met u gemaakt heb, zult gij niet vergeten; en gij zult andere goden niet vreezen.

39 Maar den HEERE, uwen God, zult gij vreezen; en Hij zal u redden uit de hand van al uwe vijanden.

40 Doch zij hoorden niet, maar zij deden naar hunne eerste wijze.

41 Maar deze volken vreesden den HEERE, en dienden hunne gesnedene beelden; ook doen hunne kinderen en hunne kindskinderen, gelijk als hunne vaders gedaan hebben, tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 18.

Hizkia wordt koning over Juda, vs. 1: is zeer godsvrezend, vrees niet voor den koning van Assyrië en overwint de Filistijnen, 3. Salmamezer veroverd Samaria en Israël wordt gevangen naar Assyrië gevoerd, 9. Sanherib valt in het land van Juda en Hizkia betaalt hem schatting, 13; evenwel eischt hij Jeruzalem op, 17; Rabsake hist het volk op en lastert God, 19; hetwelk den koning wordt aangezegd, 37.

HET geschiedde nu in het derde jaar van Hoséa, den zoon van Ela, den koning van Israël, dat Hizkia koning werd, de zoon van Achaz, koning van Juda.

2 Vijf en twintig jaren was hij oud, toen hij koning werd, en hij regeerde negen en twintig jaren te Jeruzalem, en de naam zijner moeder was Abi, eene dochter van Zacharia.

3 En hij deed dat regt was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader David gedaan had.

4 Hij nam de hoogten weg, en brak de opgerigte beelden, en roeide de bosschen uit; en hij verbrijzelde de koperen slang, die Mozes gemaakt had, omdat de kinderen Israëls tot die dagen toe haar geroookt hadden; en hij noemde haar Nehstán.

5 Hij betrouwde op den HEERE, den God Israëls, zoodat na hem zijns gelijke niet was onder alle koningen van Juda, noch die vóór hem geweest waren.

6 Want hij kleeft den HEERE aan, hij week niet van Hem na te volgen, en hij hield zijne geboden, die de HEERE aan Mozes geboden had.

7 Zoo was de HEERE met hem; overal, waar hij henen uittrok, handelde hij kloekelijk; daartoe viel hij af van den koning van Assyrië, dat hij hem niet diende.

8 Hij sloeg de Filistijnen tot Gaza toe, en hare landpalen, van den wachttoren af tot de vaste steden toe.

9 Het geschiedde nu in het vierde jaar van den koning Hizkia, (hetwelk was het zevende jaar van Hoséa, den zoon van Ela, den koning van Israël) dat Salmamezer, de koning van Assyrië, opkwam tegen Samaria, en haar belegerde.

10 En zij namen haar in ten einde van drie jaren, in het zesde jaar van Hizkia; het was het negende jaar van Hoséa, den koning van Israël, als Samaria ingenomen werd.

11 En de koning van Assyrië voerde Israël weg naar Assyrië, en deed hen leiden in Halah, en in Habor, bij de rivier Gozan, en in de steden der Meden.

12 Daarom dat zij de stem des HEEREN, hunns Gods, niet waren gehoorzaamt

gewees, maar zijn verbond overtrelen hadden; en al wat Mozes, de knecht des HEEREN, geboden had, dat hadden zij niet gehoord, noch gedaan.

13 Maar in het veertiende jaar van den koning Hizkia, kwam Sanherib, de koning van Assyrië, op tegen alle vaste steden van Juda, en nam ze in.

14 Toen zond Hizkia, de koning van Juda, tot den koning van Assyrië naar Lachis, zeggende: Ik heb gezondigd, keer af van mij, wat gij mij opleggen zult, zal ik dragen. Toen leidde de koning van Assyrië Hizkia, den koning van Juda, drie honderd talenten zilver, en dertig talenten goud op.

15 Alzoo gaf Hizkia al het zilver, dat gevonden werd in het huis des HEEREN, en in de schatten van het huis des konings.

16 Te dier tijd sneed Hizkia het goud af van de deuren van den tempel des HEEREN, en van de posten, die Hizkia, de koning van Juda, had laten overtrekken, en gaf dat aan den koning van Assyrië.

17 Evenwel zond de koning van Assyrië Tartan, en Rabsaris, en Rabsake, van Lachis tot den koning Hizkia, met een zwaar heir naar Jeruzalem; en zij togen op, en kwamen naar Jeruzalem. En als zij opstegen en gekomen waren, bleven zij staan bij den wtergang des oppersten vijvers, welke is bij den hoogten weg van het veld des vollers.

18 En zij riepen tot den koning: zoo ging tot hen uit Eljakim, de zoon van Hizkia, de bofsmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier.

19 En Rabsake zeide tot hen: Zegt nu tot Hizkia: Zoo zegt de groote koning, de koning van Assyrië: Wat vertrouwen is dit, waarmede gij vertrouwt?

20 Gij zegt: (doch het is een woord der lippen) Er is raad en magt tot den oorlog; op wien vertrouwt gij nu, dat gij tegen mij rebelleert?

21 Zie nu, vertrouwt gij u op dien gebroken rietstaf, op Egypte, op denwelken zoo iemand leunt, zoo zal hij in zijne hand gaan, en die doorboren; alzoo is Faraó, de koning van Egypte, al dengenen, die op hem vertrouwen.

22 Maar zoo gij tot mij zegt: Wij vertrouwen op den HEERE, onzen God; is Hij die niet, wiens hoogten en wiens altaren Hizkia weggenomen heeft, en tot Juda en tot Jeruzalem gezegd heeft: Voor dit altaar zult gij u buigen te Jeruzalem?

23 Nu dan, wed toch met mijnen heer, den koning van Assyrië: en ik zal u twee duizend paarden geven, zoo gij voor u de ruiters daarop zult kunnen geven.

24 Hoe zoudt gij dan het aangezicht van een' eenigen vorst van de geringste knechten mijns heeren afkeeren? Maar gij vertrouwt op Egypte, om de wagene en om de ruiters.

25 Nu, ben ik zonder den HEERE opgetogen tegen deze plaats, om die te verderven? De HEERE heeft tot mij gezegd: Trek op tegen dat land, en verderf het.

26 Toen zeide Eljakim, de zoon van Hizkia, en Sebna, en Joah tot Rabsake: Spreek toch tot uwe knechten in het Syrisch, want wij verstaan het wel; en spreek met ons niet in het Joodsch, voor de ooren des volks, dat op den muur is.

27 Maar Rabsake zeide tot hen: Heeft mijn heer mij tot uwen heer en tot ugezonden, om deze woorden te spreken? is het niet tot de mannen, die op den muur zitten, dat zij met ulieden hinnen drek eten, en hunne pis drinken zullen?

28 Alzoo stond Rabsake, en riep met luider stem, in het Joodsch; en hij sprak en zeide: Hoort het woord des grooten konings, des konings van Assyrië!

J. v. C.
721.

713.

f 2 Kron. 32. 1.
Jes. 36. 1.

circa 710.

circa 726.

2 Kron. 28. 37.
29. 1.

2 Kron. 31. 1.

circa 725.

Jes. 14. 30.

circa 723.

2 Kron. 17. 35.

circa 721.

2 Kron. 17. 6.

J. v. C.
710.

29 Zoo zegt de koning: Dat Hizkia u niet bedriegte: want hij zal u niet kunnen redden uit zijne hand.

30 Daartoe dat Hizkia u niet doe vertrouwen op den HEERE, zeggende: De HEERE zal ons zekerlijk redden, en deze stad zal niet in de hand van den koning van Assyrië gegeven worden.

31 Hooft naar Hizkia niet; want zoo zegt de koning van Assyrië: Handelt met mij door een geschenk, en komt tot mij uit, en eet, en ieder van zijnen wijnstok, en een ieder van zijnen vijgeboom; en drinkt een ieder het water zijns borsputts;

32 Totdat ik kom, en u haal in een land, als ulieder land, een land van koren en van most, een land van brood en van wijngaarden, een land van oliven, van olie en van honig; zoo zult gij leven en niet sterven; en hoort niet naar Hizkia, want hij hitst u op, zeggende: De HEERE zal ons redden.

33 Hebben de goden der volken, ieder zijn land, eenigzins gered uit de hand van den koning van Assyrië?

34 Waar zijn de goden van Hamath, en van Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvám, Hena en Iva? Ja, hebben zij Samaria uit mijne hand gered?

35 Welke zijn ze onder alle goden der landen, die hun land uit mijne hand gered hebben, dat de HEERE Jeruzalem uit mijne hand redden zou?

36 Doch het volk zweeg stil en antwoordde hem niet een woord: want het gebod des konings was, zeggende: Gij zult hem niet antwoorden.

37 Toen kwam Eljakim, de zoon van Hizkia, de hofmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, tot Hizkia, met gescheurde kleederen; en zij gaven hem de woorden van Rabsake te kennen.

HOOFDSTUK 19.

Hizkia laat den profet Jesaja de lasteringen van Rabsake weten, vs. 1. Jesaja belooft verlossing van den Heere, 6. Sanherib wordt gedwongen op te trekken tegen de Moenen,

8. Hij zendt op nieuw bode met godslasterlijke brieven aan Hizkia, 10. Hizkia bidt den Heere om hulp, 14. De Heere zendt andermaal Jesaja tot hem, 20. In dien nacht wordt het assyrische leger door den Engel Gods verslagen, en Sanherib te Nineve gekomen zijnde, wordt door zijne zonen vermoord, 35.

En nu het geschiedde, als de koning Hizkia dat hoorde, zoo scheurde hij zijne kleederen, en bedekte zich met eenen zak, en ging in het huis des HEEREN.

2 Daarna zond hij Eljakim, den hofmeester, en Sebna, den schrijver, en de oudsten der priesters, met zakken bedekt, tot Jesaja, den profet, den zoon van Amoz;

3 En zij zeiden tot hem: Alzoo zegt Hizkia: Deze dag is een dag der beuwaardheid, en der schelding, en der lastering: want de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is geene kracht om te baren.

4 Mitsdien zal de HEERE, uw God, hooren al de woorden van Rabsake, denwelken zijn heer, de koning van Assyrië, gezonden heeft, om den levenden God te hoonen, en te schelden, met woorden, die de HEERE, uw God, gehoord heeft; hef dan een gebed op voor het overblijfsel, dat gevonden wordt.

5 En de knechten van den koning Hizkia kwamen tot Jesaja.

6 En Jesaja zeide tot hen: Zoo zult gij tot uwen heer zeggen: Zoo zegt de HEERE: Vrees niet voor de woorden, die gij gehoord hebt, waarmede Mij de dienaars van den koning van Assyrië gelasterd hebben.

7 Zie, Ik zal eenen geest in hem geven,

dat hij een gerucht hooren zal, en weder in zijn land keeren; en Ik zal hem door het zwaard in zijn land vellen.

8 Zoo kwam Rabsake weder, en vond den koning van Assyrië, strijdende tegen Libna: want hij had gehoord, dat hij van Lachis vertrokken was.

9 Als hij nu hoorde van Tirhaka, den koning van Cush, zeggen: Ziet, hij is uitgetogen, om tegen u te strijden; zond hij weder bode tot Hizkia, zeggende:

10 Zoo zult gij spreken tot Hizkia, den koning van Juda, zeggende: Laat u uwen God niet bedriegen, op welken gij vertrouwt, zeggende: Jeruzalem zal in de hand des konings van Assyrië niet gegeven worden.

11 Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen van Assyrië aan alle landen gedaan hebben, die verbaunende; en zoudt gij gered worden?

12 Hebben de goden der volken, die mijne vaders verdorven hebben, dezelve gered? als Gozan, en Haran, en Refel, en de kinderen van Eden, die in Telassar waren?

13 Waar is de koning van Hamath, en de koning van Arpad, en de koning der stad Sefarvám, Hena en Iva?

14 Als nu Hizkia de brieven uit der bode hand ontvingen, en die gelezen had, ging hij op in het huis des HEEREN, en Hizkia breidde die uit voor het aangezicht des HEEREN.

15 En Hizkia bad voor het aangezicht des HEEREN, en zeide: O HEERE, God Israëls, die tusschen de cherubim woont! Gij zelf, Gij alleen zijt de God van alle koninkrijken der aarde, Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt.

16 O HEERE! neig uw oor en hoor, doe, HEERE! uwe oogen open en zie; en hoor de woorden van Sanherib, die degen gezonden heeft, om den levenden God te hoonen.

17 Waarlijk, HEERE! hebben de koningen van Assyrië die Heidenen en hun land verwoest;

18 En hebben hunne goden in het vuur geworpen: want zij waren geene goden, maar het werk van menschenhanden, hout en steen; daarom hebben zij die verdorven.

19 Nu dan, HEERE, onze God! verlos ons toch uit zijne hand; zoo zullen alle koninkrijken der aarde weten, dat Gij, HEERE! alleen God zijt.

20 Toen zond Jesaja, de zoon van Amoz, tot Hizkia, zeggende: Zoo spreekt de HEERE, de God Israëls: Dat gij tot Mij gebeden hebt tegen Sanherib, den koning van Assyrië, heb Ik gehoord.

21 Dit is het woord, dat de HEERE over Lem gesproken heeft: De jonkvrouw, de dochter van Zion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u.

22 Wien hebt gij gehoord en gelasterd? en tegen wien hebt gij de stem verheven, en uwe oogen omhoog opgegeven? Tegen den Heilige Israëls!

23 Door middel uwer bode hebt gij den HEERE gehoord, en gezegd: Ik heb met de menigte mijner wagenen beklommen de hoogten der bergen, de zijden van den Libanon; en ik zal zijne hooge cedarboomen, en zijne uitgelezenen dennenboomen afhouwen; en zal komen in zijne uiterste herberg, in het woud zijns schoon velds.

24 Ik heb gegraven en heb gedronken vreedende wateren; en ik heb met mijne voetzolen alle rivieren der belegerde plaatsen verdroogd.

25 Hebt gij niet gehoord, dat Ik zulks lang te voren gedaan heb? en dat van oude dagen af geformeerd heb? Nu heb Ik dat doen komen, dat gij zoudt zijn, om

J. v. C.
710.

710.

a Jes. 37.1.

b Jes. 1.1.

J. v. C.
710.

de vaste steden te verstoren tot woeste hoopen.

26 Daarom waren hunne inwoners handeloos, zij waren verslagen en beschaamd; zij waren *als* het gras des velds, en de groene grassehuten, het hooi der daken, en het brandkoren, eer het over einde staat.

27 Maar Ik weet uw zitten, en uw uitgaan, en uw inkomen, en uw woeden tegen Mij.

28 Om uw woeden tegen Mij, en dat uwe woeling voor mijne ooren opgekomen is, zoo zal Ik mijnen haak in uwen neus leggen, en mijn gebit in uwe lippen, en Ik zal u doen wederkeeren door dien weg, door denwelken gij gekomen zijt.

29 En dat zij u een teeken, dat men in dit jaar eten zal, wat van zelf gewassen is; en in het tweede jaar, wat daarvan weder uitspruit; maar zaait in het derde jaar, en maait, en plant wijngaarden, en eet hunne vruchten.

30 Want het ontkomene, dat overgebleven is van het huis van Juda, zal wederom nedervuurs wortelen, en zal opwaarts vrucht dragen.

31 Want van Jeruzalem zal het overblijfsel uitgaan, en het ontkomene van den berg Zion: de ijver van den HEERE der heerschenen zal dit doen.

32 Daarom zoo zegt de HEERE van den koning van Assyrië: Hij zal in deze stad niet komen, noch daar eenen pijl inschieten; ook zal hij *met* geen schild daarvoor komen, en zal geen wal daartegen opwerpen.

33 Door den weg, dien hij gekomen is, door dien zal hij wederkeeren; maar in deze stad zal hij niet komen, zegt de HEERE.

34 Want « Ik zal deze stad beschermen, om die te verlossen, om mijnentwil, en om Davids, mijns knechts wil.

35 Het 4 geschiedde dan in dienzelven nacht, dat de engel des HEEREN uitvoer, en sloeg in het leger van Assyrië honderd vijf en tachtig duizend. En toen zij zich des morgens vroeg opmaakten, ziet, die allen waren doode lichamen.

36 Zoo vertrok Sanherib, de koning van Assyrië, en toog henen, en keerde weder: en hij bleef te Nineve.

37 Het geschiedde nu, als hij in het huis van Nisroch, zijnen god, zich nederboog, « dat Adramélech en Sarézer, zijne zoons, hem met het zwaard versloegen; doch zij ontkwamen in het land van A'rat: en E'sar-Haddon, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 20.

Hizkia krank zijnde, wordt van God door Jesaja aangekondigd, dat hij sterven zou, vs. 1. doch verkrijgt op zijn gebed nog vijftien jaren levens, 2; waarvan hij door een wonderteeken verzekerd wordt, 8. Berodach-Baladan, koning van Babel, zendt een gezantschap tot Hizkia, die hun al zijne schatten toont, 12; waarop Jesaja hem de babylonische gevangenschap voorzeet, 14; hij sterft en Manasse wordt koning, 20.

IN die dagen « werd Hizkia krank tot stervens toe; en de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, kwam tot hem, en zeide tot hem: Zoo zegt de HEERE: Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven, en niet leven.

2 Toen keerde hij zijn aangezicht om naar den wand, en hij bad tot den HEERE, zeggende:

3 Oeh HEERE! gedenk toch, dat ik voor uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld, en wat goed in uwe oogen is, gedaan heb. En Hizkia weende gansch zeer.

4 Het gebeurde nu, als Jesaja uit het middelvoorhof *nog* niet gezan was, dat

het woord des HEEREN tot hem geschiedde, zeggende:

5 Keer weder en zeg tot Hizkia, den voorganger mijns volks: Zoo zegt de HEERE, de God van uwen vader David: Ik heb uw gebed gehoord, Ik heb uwe tranen gezien; zie, Ik zal ugezend maken; aan den derden dag zult gij opgaan in het huis des HEEREN.

6 En Ik zal vijftien jaren tot uwe dagen toedoen, en zal u uit de hand des konings van Assyrië verlossen, mitgaders deze stad; en Ik zal deze stad beschermen om mijnentwil, en om mijns knechts Davids wil.

7 Daarna zeide Jesaja: Neemt eenen klomp vijgen: en zij namen ze, en leiden ze op de zweer, en hij werd genezen.

8 Hizkia nu had gezegd tot Jesaja: Welk is het teeken, dat de HEERE mij gezond maken zal, en dat ik op den derden dag in des HEEREN huis zal opgaan?

9 En Jesaja zeide: Dit zal u een teeken van den HEERE zijn, dat de HEERE het woord, dat Hij gesproken heeft, doen zal: zal de schaduw tien graden voorwaarts gaan, of tien graden achterwaarts keeren?

10 Toen zeide Jehizkia: Het is der schaduwtegen, tien graden nedervuurs te gaan; neen, maar dat de schaduw tien graden achterwaarts keere.

11 En Jesaja, de profeet, riep den HEERE aan; en Hij deed de schaduw tien graden achterwaarts keeren in de graden, dewelke zij nedervuurs gegaan was, in de graden van Achaz *zonenijver*.

12 Te dier tijd zond Berodach-Baladan, de zoon van Baladan, de koning van Babel, brieven en een geschenk aan Hizkia; want hij had gehoord, dat Hizkia krank geweest was.

13 En Hizkia hoorde naar hen, en hij toonde hun zijn gansche schatthuis, het zilver, en het goud, en de sperrijen, en de beste olie, en zijn wapenhuis, en al wat gevonden werd in zijne schatten: er was geen ding in zijn huis, noch in zijne gansche heerschappij, dat hij hun niet toonde.

14 Toen kwam de profeet Jesaja tot den koning Hizkia, en zeide tot hem: Wat hebben die mannen gezegd, en van waar zijn zij tot u gekomen? En Hizkia zeide: Zij zijn uit verre landen gekomen, uit Babel.

15 En hij zeide: Wat hebben zij gezien in uw huis? En Hizkia zeide: Zij hebben alles gezien, wat in mijn huis is; geen ding is er in mijne schatten, dat ik hun niet getoond heb.

16 Toen zeide Jesaja tot Hizkia: Hoor des HEEREN woord.

17 Zie, de dagen komen, dat al wat in uw huis is, en wat uwe vaderen tot dezen dag toe opgelegd hebben, naar Babel weggevoerd zal worden; er zal niets overgelaten worden, zegt de HEERE.

18 Daartoe zullen zij van uwe zonen, die uit u zullen voortkomen, die gij gewinnen zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in het paleis des konings van Babel.

19 Maar Hizkia zeide tot Jesaja: Het woord des HEEREN, dat gij gesproken hebt, is goed. Ook zeide hij: Zou het niet, naarden vrede en waarheid in mijne dagen wezen zal?

20 Het overige nu der geschiedenissen van Hizkia, en al zijne magt, en hoe hij den vijver en den watergang gemaakt heeft, en water in de stad gebragt heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kroniken der koningen van Juda?

21 En Hizkia ontsiep met zijne vaderen; en zijn zoon Manasse werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 21.

Manasse is een gruwelijk afgodendienaar, vs. 1. Hierom worden zeer zware straffen bedreigd,

J. v. C.
713.

c 2 Kon, 20, 6.

c Jes, 37, 36.

709.

c 2 Kon, 32, 21.

Jes, 37, 38.

713.

c 2 Kon, 32, 21.

Jes, 38, 1.

712.

circa 710.

circa 698.

J. v. C.
698.

19. Manasse vergiet ook veel onschuldig bloed en sterft, 16. Zijn zoon Amon komt in zijne plaats en volgt de voetstappen zijns vaders.
19. Hij wordt door zijne knechten omgebracht.
23. Zijn zoon Josia wordt koning, 26.

2 Kron. 33. 1.

MANASSE was twaalf jaren oud, toen hij koning werd, en hij regeerde vijf en vijftig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hefzi-bah.

2 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar de gruwelen der Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.

3 Want hij bouwde de hoogten weder op, die Hizkia, zijn vader, verdorven had; en hij rigtte Baal altaren op, en maakte een bosch, gelijk als Achab, de koning van Israël, gemaakt had, en boog zich neder voor al het heil des hemels, en diende ze.

4 En hij bouwde altaren in het huis des HEEREN, waarvan de HEERE gezegd had: «Te Jeruzalem zal Ik mijnen naam zetten».

5 Daartoe bouwde hij altaren voor al het heil des hemels, in beide de voorhoven van het huis des HEEREN.

6 Ja hij deed zijnen zoon door het vuur gaan, en pleegde guichelaarij en gaf op vogelgeschrei acht; en hij stelde waarzeggers en duivelskunstenaars; hij deed zeer veel kwaads in de oogen des HEEREN, om Hem tot toorn te verwekken.

7 Hij stelde ook een gesneden beeld van het bosch, dat hij gemaakt had, in het huis, waarvan de HEERE gezegd had tot David en tot zijnen zoon Salomo: «In dit huis, en in Jeruzalem, die Ik uit alle stammen van Israël verkoren heb, zal Ik mijnen naam zetten in eeuwigheid».

8 En Ik zal niet voortvaren den voet van Israël te bewegen uit dit land, dat Ik hunnen vaders gegeven heb; alleenlijk, zoo zij waarnemen te doen, naar alles, wat Ik hun geboden heb, en naar de gansche wet, die mijn knecht Mozes hun geboden heeft.

9 Maar zij hoorden niet: want Manasse deed hen dwalen, dat zij erger deden dan de Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls verdelgd had.

10 Toen sprak de HEERE door de dienst van zijne knechten, de profeten, zeggende:

11 Dewijl dat gij Manasse, de koning van Juda, deze gruwelen gedaan heeft, erger doende dan al wat de Amorieten gedaan hebben, die vóór hem geweest zijn, ja ook Juda door zijne dreggoden heeft doen zondigen;

12 Daarom, alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ziet, Ik zal een kwaad over Jeruzalem en Juda brengen, dat eenieder, die het hoort, beide zijne ooren klinken zullen.

13 En Ik zal over Jeruzalem het meetsnoer van Samaria trekken, mitsgaders het pasloof van het huis van Achab; en Ik zal Jeruzalem uitwissen, gelijk als men eenen schotel uitwisch; men wisch dien uit, en men keert hem om op zijne holligheid.

14 En Ik zal het overblijfsel mijns erdeels verlaten, en zal ze in de hand hunner vijanden geven; en zij zullen tot eenen roof en plundering worden al hunnen vijanden.

15 Daarom dat zij gedaan hebben dat kwaad was in mijne oogen, en Mij tot toorn verwekt hebben, van dien dag, dat hunne vaders van Egypte uitgegaan zijn, ook tot op dezen dag toe.

16 Daartoe vergoot Manasse ook zeer veel onschuldig bloed, tot dat hij Jeruzalem van het eene einde tot het andere vervuld had; behalve zijne zonde, die hij Juda zondigen deed, doende dat

kwaad was in de oogen des HEEREN.

17 Het overige nu der geschiedenissen van Manasse, en al wat hij gedaan heeft, en zijne zonde, die hij gezondigd heeft, zij die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

18 En Manasse ontstiep met zijne vaders, en werd begraven in den hof van zijn huis, in den hof van Uzza; en zijn zoon Amon werd koning in zijne plaats.

19 Amon was twee en twintig jaren oud, toen hij koning werd, en hij regeerde twee jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Mesulmet, eene dochter van Haruz van Jotba.

20 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, gelijk als zijn vader Manasse gedaan had.

21 Want hij wandelde in al den weg, dien zijn vader gewandeld had, en hij diende de dreggoden, die zijn vader gediend had, en hij boog zich voor die neder.

22 Zoo verliet hij den HEERE, den God zijner vaders, en hij wandelde niet in den weg des HEEREN.

23 En de knechten van Amon maakten eene verbintenis tegen hem, en zij doodden den koning in zijn huis.

24 Maar het volk des lands versloeg allen, die tegen den koning Amon eene verbintenis gemaakt hadden; en het volk des lands maakte zijnen zoon Josia koning in zijne plaats.

25 Het overige nu der geschiedenissen van Amon, wat hij gedaan heeft, zij die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

26 En men begroef hem in zijn graf, in den hof van Uzza; en zijn zoon Josia werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 22.

Josia's vrome regering, vs. 1. Hij draagt zorg voor de herstelling van den tempel, 3. Het wetboek van Hizkia in den tempel gevonden, wordt door Safan den koning ter hand gesteld, 8. De koning verstaan hebbende, wat God dien afvalligen daarin bedreigt, laat door de profeten Huldā den Heere om raad vragen, 11. De profetes geeft antwoord, 15.

JOSIA was acht jaren oud, toen hij koning werd, en regeerde een en dertig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Jedida, eene dochter van Adaja, van Bozath.

2 En hij deed dat recht was in de oogen des HEEREN; en hij wandelde in al den weg van zijnen vader David, en week niet af ter rechter- noch ter linkerhand.

3 Het geschiedde nu in het achttiende jaar van den koning Josia, dat de koning den schrijver Safan, den zoon van Asalia, den zoon van Mesulim, zond in het huis des HEEREN, zeggende:

4 Ga op tot Hilkia, den hoogepriester, opdat hij het geld opsomme, dat in het huis des HEEREN gebragt is, hetwelk de wachters des dorpels van het volk verzameld hebben;

5 En dat zij dat geven in de hand der verzorgers van het werk, die besteld zijn over het huis des HEEREN; opdat zij het geven aan degenen, die het werk doen, dat in het huis des HEEREN is, om de breuken van het huis te beteren:

6 Aan de timmerlieden, en de bouwlieden, en de metselaars, en om hout en gehouvene steenen te kopen, om het huis te beteren.

7 Doch er werd met hen geene rekening gehouden van het geld, dat in hunne hand geleverd was, want zij handelden trouwelijk.

8 Toen zeide de hoogepriester Hilkia tot Safan, den schrijver: Ik heb het wetboek in het huis des HEEREN gevonden; en Hilkia gaf dat boek aan Safan, die las het.

J. v. C.
698.

2 Kron. 33. 20.

643.

681.

Matt. 1. 10.

2 Kron. 34. 1.

circa 623.

J. v. C.
624.

9 Daarna kwam Safan, de schrijver, tot den koning, en bragt den koning afscheid weder, en hij zeide: Uwe knechten hebben het geld, dat in het huis gevonden was, zamengebragt, en hebben het gegeven in de hand der verzorgers van het werk, die besteld waren over het huis des HEEREN.

10 Ook gaf Safan, de schrijver, den koning te kennen, zeggende: De priester Hilkia heeft mij een boek gegeven. En Safan las dat voor het aangezicht des konings.

11 Het geschiedde nu, als de koning de woorden des wetboeks hoorde, dat hij zijne kleederen scheurde.

12 En de koning gebod Hilkia, den priester, en Ahikam, den zoon van Safan, en Achbor, den zoon van Michaja, en Safan, den schrijver, en Asaja, den knecht des konings, zeggende:

13 Gaat heen, vraagt den HEERE voor mij, en voor het volk, en voor het gansche Juda, over de woorden des boeks, dat gevonden is; want de grimmigheid des HEEREN is groot, dewelke tegen ons aangestoken is, omdat onze vaderen niet gehoord hebben naar de woorden des boeks, om te doen naar al wat voor ons geschreven is.

14 Toen ging de priester Hilkia, en Ahikam, en Achbor, en Safan, en Asaja, heen tot de profetes Huldā, de huisvrouw van Sallum, den zoon van Tikva, den zoon van Harhas, den kleederbewaarder, (zij nu woonde te Jeruzalem, in het tweede deel) en zij spraken tot haar.

15 En zij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zegt tot den man, die u tot mij gezonden heeft:

16 Zoo zegt de HEERE: Zie, ik zal kwaad over deze plaats brengen, en over hare inwoners, namelijk al de woorden des boeks, dat de koning van Juda gelezen heeft.

17 Daarom dat zij Mij verlaten, en anderen goden geroekt hebben, opdat zij Mij tot toorn verwekten met al het werk hunner handen, zoo zal mijne grimmigheid aangestoken worden tegen deze plaats, en niet uitgebluscht worden.

18 Maar tot den koning van Juda, die u gezonden heeft, om den HEERE te vragen, alzoo zult gij tot hem zeggen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Aangaande de woorden, die gij gehoord hebt:

19 Omdat uw hart week geworden is, en gij u voor het aangezicht des HEEREN vernederd hebt, als gij hoordet, wat Ik gesproken heb tegen deze plaats en derzelve inwoners, dat zij tot eene verwoesting en vloek zullen worden, en dat zij uwe kleederen gescheurd en voor mijn aangezicht geweest hebt; zoo heb ik u ook verhoord, spreekt de HEERE.

20 Daarom zie, ik zal u verzamelen tot uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uwe oogen zullen al het kwaad niet zien, dat ik over deze plaats brengen zal. En zij bragten den koning het antwoord weder.

HOOFDSTUK 23.

Josia laat het wetboek voorlezen en vernieuwt het verbond met den Heere, vs. 1; reinigt het tempel en roeit alle afgoderij uit, 4; verbreekt het altaar te Beth-El en brandt daarop menschenbeenderen, 15; hij houdt het paascheest, 21. Verhaal van nog andere bezienswijzen zijner godsvrucht, 24. Gods toorn tegen het land, wordt nogtans niet afgekeerd, 26. Hij trekt in den strijd tegen Farao Necho, wordt gewond en sterft, 29. Zijn zoon Joahaz wordt koning, 31; die Farao Necho afzet en door Eljakim laat vervangen, wien hij Jojakim noemt, 33. Zijne regering, 35.

TOEN = zond de koning heen, en tot hem verzamelden al de oudsten van Juda en Jeruzalem.

2 En de koning ging op in het huis des HEEREN, en met hem alle man van Juda, en alle inwoners van Jeruzalem, en de priesters en profeten, en al het volk, van den minste tot den meeste; en hij las voor hunne ooren al de woorden van het boek des verbonds, b dat in het huis des HEEREN gevonden was.

3 De koning nu stond aan den pilaar, en maakte een verbond voor des HEEREN aangezicht, om den HEERE na te wandelen, en zijne geboden, en zijne getuigenissen, en zijne inzettingen met ganschen harte en met ganscher ziele te houden, bevestigende de woorden des verbonds, die in dit boek geschreven zijn. En het gansche volk stond in dit verbond.

4 En de koning gebod den hoozpriester Hilkia, en den priesteren der tweede ordening, en den dorpelbewaarders, dat zij uit den tempel des HEEREN alle gereedschap, dat voor Baal, en voor het beeld van het bosch, en voor al het heil des hemels gemaakt was, uittrengen zouden; en hij verbrande dat buiten Jeruzalem in de velden van Kidron, en liet het stof daarvan naar Beth-El dragen.

5 Daartoe schafte hij de Chemarim af, die de koningen van Juda gesteld hadden, opdat men rooken zou op de hoogten, in de steden van Juda, en rondom Jeruzalem; mitsgaders, die voor Baal, de zon, en de maan, en de andere planeten, en al het heil des hemels rookten.

6 Hij bragt ook het beeld van het bosch uit het huis des HEEREN weg, buiten Jeruzalem, tot de beek Kidron, en verbrande het aan de beek Kidron, en vergruisde het tot stof; en hij wierp het stof daarvan op de graven der kinderen des volks.

7 Daartoe brak hij de huizen der schandjongens af, die aan het huis des HEEREN waren, alwaar de vrouwen huisjes voor het beeld van het bosch weefden.

8 En hij bragt al de priesters uit de steden van Juda, en verontreinigde de hoogten, alwaar die priesters geroekt hadden, van Geba af tot Bersébat; en hij brak de hoogten der poorten af, ook die aan de deur der poort van Jozua, den overste der stad, was, welke aan iemands linkerhand was, in de stadspoort gaande.

9 Doch de priesters der hoogten offerden niet op het altaar des HEEREN te Jeruzalem; maar zij aten ongezuurde brooden in het midden van hunne broeders.

10 Hij verontreinigde ook Thofeth, dat in het dal der kinderen van Hinnoh is, opdat niemand zijnen zoon of zijne dochter voor den Molech door het vuur deed gaan.

11 En hij schafte de paarden af, die de koningen van Juda voor de zon gesteld hadden, van den ingang in het huis des HEEREN, tot de kamer van Nathan-Melech, den hoveling, die in Parvārim was; en de wagenen der zon verbrande hij met vuur.

12 Verder de altaren, die op het dak der opperzaal van Achaz waren, die de koningen van Juda gemaakt hadden, mitsgaders de altaren, c die Manasse in de twee voorhoven van het huis des HEEREN gemaakt had, brak de koning af; en hij verbrijzelde ze van daar, en wierp het stof daarvan in de beek Kidron.

13 De hoogten ook, die vooraan Jeruzalem waren, dewelke waren ter rechterhand van den berg Mashith, die Salomo, de koning van Israël, voor Astoreth, het verfoeisel der Zidoniers, en voor Kamos, het verfoeisel der Moabitien, en voor Milchom, den gruwel der kinderen Ammons, gebouwd had, verontreinigde de koning.

14 Insgelijks brak hij de 4 opgerigte beelden, en roeide de bosschen uit; en hij

J. v. C.
624.

6 2 Kon. 22.8.

c 2 Kon. 21.9.

d Ex. 23.24.
34.13.
Num. 33.52.
Deut. 7.5.
25.
12.3.

J. v. C.
614.

vervulde hunne plaats met menschenbeenderen.

e 1 Kon. 12. 32.
33.

15 Daartoe ook het altaar, dat te Beth-El was, en de hoogte, die Jeróbéam, de zoon van Nebat, dewelke Israël zondigen deed, gemaakt had; te zamen dat altaar en die hoogte brak hij af; ja hij verbrandde de hoogte, hij vergruisde ze tot stof, en hij verbrandde het bosch.

f 1 Kon. 13. 2.

16 En als Josia zich omkeerde, zag hij de graven, die daar op den berg waren, en zond henen, en nam de beenderen uit de graven, en verbrande ze op dat altaar, en verontreinigde dat; f naar het woord des HEEREN, dat de man Gods uitgeroepen had, die deze woorden uitriep.

17 Verder zeide hij: Wat is dat voor een grafteeken, dat ik zie? En de lieden der stad zeiden tot hem: Het is het graf van den man Gods, die uit Juda kwam, en deze dingen, die gij tegen dit altaar van Beth-El gedaan hebt, uitgeroepen heeft.

18 En hij zeide: Laat hem liggen, dat niemand zijne beenderen verroere. Zoo bevrijdden zij zijne beenderen, met de beenderen van den profeet, die uit Samaria gekomen was.

g 2 Kon. 34. 6.

19 Daartoe nam Josia ook weg al de huizen der hoogten, g die in de steden van Samaria waren, die de koningen van Israël gemaakt hadden, om den HEERE tot toorn te verwekken; en hij deed dezelve naar al de daden, die hij te Beth-El gedaan had.

20 En hij slagte af de priesteren der hoogten, die daar waren, op de altaren, en verbrandde menschenbeenderen op dezelve. Daarna keerde hij weder naar Jeruzalem.

h 2 Kon. 35. 1.

21 En de koning gebod het gansche volk, zeggende: h Houdt den HEERE, uwen God, pascha, i gelijk in dit boek des verbonds geschreven is.

i Ex. 12. 3.
Deut. 16. 2.

22 Want gelijk dit pascha was er geen gehouden, van de dagen der rigteren af, die Israël gerigt hadden, noch in al de dagen der koningen van Israël, noch der koningen van Juda.

circa 628.

23 Maar in het achtthiende jaar van den koning Josia, werd dit pascha den HEERE te Jeruzalem gehouden.

k Lev. 19. 31.
20. 47.
Deut. 18. 11.
Jos. 8. 19.

24 En ook deed Josia k weg de waarzeggers, en de duivelskunstenaars, en de tefradim, en de drekgoden, en alle verfoeiselen, die in het land van Juda en in Jeruzalem gezien werden; opdat hij bevestigde de woorden der wet, die geschreven waren in het boek, dat de priester Hilkia in het huis des HEEREN gevonden had.

25 En vóór hem was geen koning zijns gelijke, die zich tot den HEERE, met zijn gansche hart, en met zijn gansche ziel, en met zijn gansche kracht, naar al de wet van Mozes, bekeerd had; en na hem stondt zijns gelijke niet op.

26 Nogtans keerde zich de HEERE van den brand zijns grooten toorns niet af, waarmede zijn toorn brandte tegen Juda, om al de tergingen, waarmede Manasse Hem getergd had.

l 2 Kon. 17. 18.
24.
24. 3.

27 En de HEERE zeide: Ik zal Juda ook van mijn aangezicht wegdoen, l gelijk als Ik Israël weggedaan heb; en Ik zal deze stad Jeruzalem verwerpen, die Ik verkoren heb, en het huis, waarvan Ik gezegd heb: Mijn naam zal daar wonen.

28 Het overige nu der geschiedenissen van Josia, en al wat hij gedaan heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

610.

29 In zijne dagen toog Faraó Necho, de koning van Egypte, op tegen den koning van Assyrië, naar de rivier Frath: en de koning Josia toog hem te gemoet, en hij doodde hem te Megiddo, als hij hem gezien had.

30 En zijne knechten voerden hem dood

op eenen wagen, van Megiddo, en bragten hem te Jeruzalem, en begroeven hem in zijn graf, m en het volk des lands nam Joahaz, den zoon van Josia, en zalfden hem, en maakten hem koning in zijns vaders plaats.

31 Drie en twintig jaren was Joahaz oud, toen hij koning werd, en hij regeerde drie maanden te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamutal, de dochter van Jeremia, van Libna.

32 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijne vaders gedaan hadden.

33 Doch Faraó Necho liet hem binden te Ribla in het land van Hamath, opdat hij te Jeruzalem niet regeren zou; en hij leide het land eene boete op van honderd talenten zilvers en een talent goud.

34 Ook maakte Faraó Necho Eljakim, den zoon van Josia, koning, in de plaats van zijnen vader Josia, en veranderde zijnen naam in Jójakim; maar Joahaz nam hij mede, en hij kwam in Egypte, en stierf aldaar.

35 En Jójakim gaf dat zilver en dat goud aan Faraó; doch hij schatte het land, om dat geld naar het bevel van Faraó te geven; een' ieder naar zijne schatting eischte hij het zilver en goud af van het volk des lands, om aan Faraó Necho te geven.

36 Vijf en twintig jaren was Jójakim oud, toen hij koning werd, en regeerde elf jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Zebudia, eene dochter van Pedajja, van Ruma.

37 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijne vaders gedaan hadden.

HOOFDSTUK 24.

Jójakim wordt den koning Nebukadnézar dienstbaar, doch valt weder van hem af, vs. 1. Vijftig volken veroverden zijn land, 2. Hij sterft en zijn zoon Jójachin volgt hem op, 6. Den koning van Egypte wordt door den koning van Babel veel land ontnomen, 7. Jójachins regering, 8. Jeruzalem wordt van de Chaldeërs belegerd en beroofd, 10. Jójachin met het grootste gedeelte van Juda's inwoners gevangens naar Babel gevoerd, 14. Mattanja, anders genaamd Zedekia, wordt koning en valt van den koning van Babel af, 17.

I N zijne dagen toog Nebukadnézar, de koning van Babel, op, en Jójakim werd zijn knecht drie jaren; daarna keerde hij zich om, en rebelleerde tegen hem.

2 En de HEERE zond tegen hem de benden der Chaldeërs, en de benden der Syriërs, en de benden der Moabieten, en de benden der kinderen Ammons, en zond hen tegen Juda, om dat te veroveren, n naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door de dienst zijner knechten, de profeten.

3 Zekerlijk geschiedde dit naar het bevel des HEEREN tegen Juda, dat Hij hen van zijn aangezicht wegdeed, om de zonden van Manasse, naar alles, wat hij gedaan had;

4 Als ook om het onschuldig bloed, dat hij vergoten had, zoodat hij Jeruzalem met onschuldig bloed vervuld had: daarom wilde de HEERE niet vergeven.

5 Het overige nu der geschiedenissen van Jójakim, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Juda?

6 En Jójakim ontsliep met zijne vaderen; en zijn zoon Jójachin werd koning in zijne plaats.

7 De koning nu van Egypte toog voortaan niet meer uit zijn land; want de koning van Babel had, van de rivier van Egypte af tot aan de rivier Frath, in-

J. v. C.
610.

m 2 Kon. 36. 1.

n Matt. 1. 11.

610.

607.

606.

603.

609.

o 2 Kon. 35. 6.

p 2 Kon. 39. 17.
21. 27.

399.

J. v. C.
599.

genomen al wat van den koning van Egypte was.

8 Jójachin was achttien jaar oud, toen hij koning werd, en regeerde drie maanden te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Nebústa, eene dochter van Elnáthan, van Jeruzalem.

9 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader gedaan had.

10 Te e dier tijd togen de knechten van Nebukadnezar, den koning van Babel, naar Jeruzalem; en de stad werd belegerd.

11 Zelfs kwam Nebukadnezar, de koning van Babel, tegen de stad, als zijne kerichten die belegerden.

12 Toen ging Jójachin, de koning van Juda, uit tot den koning van Babel, hij, en zijne moeder, en zijne knechten, en zijne vorsten, en zijne hovelingen; en de koning van Babel nam hem gevangen in het achste jaar zijner regering.

13 En hij bracht van daar uit al de schatten van het huis des HEEREN, en de schatten van het huis des konings; en hij hield alle gouden vaten af, die Salomo, de koning van Israël, in den tempel des HEEREN gemaakt had, gelijk als de HEERE gesproken had.

14 En hij voerde gansch Jeruzalem weg, mitzaders al de vorsten, en alle strijdbare heiden, tien duizend gevangenen, en alle timmerlieden en smeden; niemand werd overgelaten, dan het arme volk des lands.

15 En Zoo voerde hij Jójachin weg naar Babel, mitzaders des konings moeders, en des konings vrouwen, en zijne hovelingen; daartoe de magtigen des lands bragt hij gevangelijk van Jeruzalem naar Babel.

16 En f alle kloke mannen tot zeven duizend, en timmerlieden en smeden tot een duizend, en alle heiden, die ten oorlog geoefend waren; deze bragt de koning van Babel gevangelijk naar Babel.

17 En de koning van Babel maakte Mattánja, deszelfs oom, koning in plaats van hem, en veranderde zijnen naam in Zedekia.

18 Zedekia was een en twintig jaren oud, als hij koning werd, en hij regeerde elf jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamúta, eene dochter van Jerebja, van Libna.

19 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat Jójachin gedaan had.

20 Want het geschiedde, om den toorn des HEEREN tegen Jeruzalem en tegen Juda, totdat Hij hen van zijn aangezicht weggevoerd had. En Zedekia rebelde tegen den koning van Babel.

HOOFDSTUK 28.

Jeruzalem wordt belegerd, vs. 1. Zedekia gevangen, van zijn gezigt bevoerd en naar Babel gevoerd, 5. Nebuzaradan verbrandt Jeruzalem en den tempel, en verbreekt de stadsmuren, 8; terwijl het nog overgebleven gedeelte volks met al hetgeen kostbaar is wordt weggevoerd, 19. Enigen der voornamesten van Juda voeren te Babilon op bevel des konings gedood, 28. Gedalia wordt overste van Juda, en door het volk omgebracht, 22. De Joden vluchten naar Egypte, 26. De koning Jójachin wordt door Elnimrodach verlost en verheven, 27.

En e het geschiedde in het negende jaar zijner regering, in de tiende maand, op den tienden der maand, dat Nebukadnezar, de koning van Babel, kwam tegen Jeruzalem, hij en zijn gansche heir, en legerde zich tegen haar; en zij bouwden tegen haar sterke rondom.

2 Zoo kwam de stad in belegering, tot in het elfde jaar van den koning Zedekia.

3 Op den negenden der vierde maand,

als de honger in de stad sterk werd, en het volk des lands geen brood had,

4 Toen werd de stad doorgebroken, en al de krijgslieden *(clades)* des nachts door den weg der poort, tuschen de twee muren, die aan des konings hof waren, (de Chaldeën nu waren tegen de stad rondom) en de koning trok door den weg des vlakken velds.

5 Doch het heir der Chaldeën jaagde den koning na, en zij achterhaalden hem in de vlakke velden van Jéricho, en al zijn heir werd van bij hem verstrooid.

6 Zij dan grepen den koning, en voerden hem opwaarts tot den koning van Babel, naar Babilon; en zij spraken een oordeel tegen hem.

7 En zij slagten de zonen van Zedekis voor zijne oogen, en men verblindde Zedekia's oogen, en zij bonden hem met twee koperen ketenen, en voerden hem naar Babel.

8 Daarna in de vijfde maand, op den zeventienden der maand (dit was het negentiende jaar van Nebukadnezar, den koning van Babel) kwam Nebuzaradan, de overste der trawanten, de knecht des konings van Babel, te Jeruzalem.

9 En hij verbrandte het huis des HEEREN, en het huis des konings, mitzaders alle huizen van Jeruzalem; en alle huizen der grooten verbrandte hij met vuur.

10 En het gansche heir der Chaldeën, dat met den overste der trawanten was, brak de muren van Jeruzalem rondom af.

11 Het overige nu des volks, die in de stad overgelaten waren, en de afvalligen, die tot den koning van Babel gevallen waren, en het overige der menigte, voerde Nebuzaradan, de overste der trawanten, gevangelijk weg.

12 Maar van de armsten des lands liet de overste der trawanten *enigen* overig tot wijngaardeniers en tot akkerlieden.

13 Verder braken de Chaldeën e de koperen pilaren, die in het huis des HEEREN waren, en de stellingen, en de koperen zee, die in het huis des HEEREN was; en zij voerden het koper daarvan naar Babel.

14 Zij namen ook de potten, en de schoffelen, en de gaffelen, en de rookschalen, en al de koperen vaten, daar men de dienst mede deed.

15 En de overste der trawanten nam weg de wierookvaten en de sprengbekkens, wat geheel goud en wat geheel zilver was.

16 De twee pilaren, de eene zee, en de stellingen, die Salomo voor het huis des HEEREN gemaakt had: het koper van al deze vaten was zonder gewigt.

17 De hoogte van eenen pilaar was achten ellen, en het kapiteel daarop was koper; en de hoogte des kapiteels was drie ellen; en het net, en de granaatappelen op het kapiteel rondom, waren allen van koper; en dezen gelijk had de andere pilaar, met het net.

18 Ook nam de overste der trawanten Seraja, den hoofdpriester, en Zefanja, den tweeden priester, en de drie dorpelbewaarders.

19 En uit de stad nam hij eenen hoveling, die over de krijgslieden gesteld was, en vijf mannen uit degenen, die des konings aangezigten zagen, die in de stad gevonden werden, mitzaders den oversten schrijver des heirs, die het volk des lands ten oorlog opschreef, en zestig mannen van het volk des lands, die in de stad gevonden werden.

20 Als Nebuzaradan, de overste der trawanten, deze genomen had, zoo bragt hij hen tot den koning van Babel, naar Babilon.

21 En de koning van Babel sloeg hen, en doodde hen te Babilon, in het land van

J. v. C.
588.

6 Jer. 32. 6.

2 Kon. 20. 17.
Jer. 20. 2.
27. 19.2 Kon. 7. 15.
2 Kon. 3. 15.
Jer. 52. 21.J. v. C.
599.2 Kon. 36. 17.
Jer. 34. 2.
33. 1.
32. 4.

588.

J. v. C. 588.	Hamath. Alzoo werd Juda uit zijn land gevankelijk weggevoerd.	mitsgaders de Joden en de Chaldeen, die met hem te Mizpa waren.	J. v. C. 588.
e Jer. 40. 5, 9.	22 e Maar aangaande het volk, dat in het land van Juda overgebleven was, dat Nebukadnêzar, de koning van Babel, had laten overblijven, daarover stelde hij Gedália, den zoon van Ahikam, den zoon van Safan.	26 Toen maakte zich al het volk op, van den minste tot den meeste, en de oversten der heiren, en kwamen in Egypte, want zij vreesden voor de Chaldeen.	
f Jer. 40. 7.	23 f Toen nu al de oversten der heiren, zij en hunne mannen, hoorden, dat de koning van Babel Gedália tot overste gesteld had, kwamen zij tot Gedália naar Mizpa: namelijk, Ismaël, de zoon van Nethánja, en Johanan, de zoon van Karchéah, en Serjá, de zoon van Tanhúmeth, de Netofathiet, en Jazánja, de zoon van den Maachathiet, zij en hunne mannen.	27 Het geschiedde daarna in het zeven en dertigste jaar der wegvoering van Jójachin, den koning van Juda, in de twaalfde maand, op den zeven en twintigsten der maand, dat Evilmerôdach, de koning van Babel, in het jaar, als hij koning werd, het hoofd van Jójachin, den koning van Juda, uit het gevangenhuis verbief.	562.
	24 En Gedalia zwoer hun en hunne mannen, en zeide tot hen: Vreest niet van te zijn knechten der Chaldeen, blijft in het land, en dient den koning van Babel, zoo zal het u wel gaan.	28 En hij sprak vriendelijk met hem, en stelde zijnen stoel boven den stoel der koningen, die bij hem te Babel waren.	
	25 Maar het geschiedde in de zevende maand, dat Ismaël, de zoon van Nethánja, den zoon van Elisáma, van koninklijk raad, kwam, en tien mannen met hem; g en zij sloegen Gedália, dat hij stierf,	29 En hij veranderde de kleederen zijner gevangenis, en hij at geduriglijk brood voor zijn aangezicht, al de dagen zijns levens.	
g Jer. 41. 2.		30 En aangaande zijne toring, eene gedurige toring werd hem van den koning gegeven, elk dagelijks bestemde deel op zijnen dag, al de dagen zijns levens.	

HET EERSTE BOEK DER KRONIJKEN.

HOOFDSTUK 1.

J. v. C. 1001. enz.	HOOFDSTUK 1. In dit hoofdstuk worden verhaald de nakomelingen van Adam tot op Noach, vs. 1; vervolgens die van Noach, 4: van Jafeth, 5; van Cham, 6; en van Sem tot op Abraham, 17; de nakomelingen van Abraham, eerst die van Ismaël, 28; daarna die van Keturá geboren zijn, 32; de nakomelingen van Isak en van zinen zoon Ezau, 34; alsmede de koningen, die in het land Edoms geregeerd hebben, 43; en de vorsten in Edom, 51.	ren: de naam des eenen was Peleg, omdat in zijne dagen het aardrijk verdeeld is, en de naam zijns broeders was Joktan. 20 En Joktan gewon Almôlad, en Selef, en Hazarmáveh, en Jerah: 21 En Hadoram, en Uzal, en Dikla, 22 En Ebal, en Abinael, en Scheba. 23 En Othir, en Havila, en Jobab. Alle dezen waren zonen van Joktan. 24 f Sem, Arfachsad, Selah, 25 Heber, Peleg, Rehu, 26 Serug, Nabor, Terah, 27 Abram: die is Abraham. 28 g De kinderen van Abraham waren Isak en Ismaël. 29 Dit zijn hunne geboorten: a de eerstgeborene van Ismaël was Nebajoth, en Kedar, en Adbeel, en Mibsam, 30 Misma en Duma, Massa, Hadad en Thema, 31 Jetur, Nadab en Kedma: deze zijn de kinderen van Ismaël. 32 De b kinderen nu van Keturá, Abrahams bijwijf: die baarde Zimran, en Joksan, en Medan, en Midian, en Isbak, en Suah. En de kinderen van Joksan waren Scheba en Dedan. 33 De kinderen van Midian nu waren Efa, en Efer, en Henoch, en Abida, en Eldaaf. Die allen waren zonen van Keturá. 34 Abraham nu gewon Isak. De k zonen van Isak waren Ezau en Israël. 35 En l de kinderen van Ezau: Elifaz, Rehuël, en Jehus, en Jáchan, en Korah. 36 De kinderen van Elifaz waren Theman, en Omar, Zefi, en Gáerhan, Kenaz, en Timna, en Amalek. 37 De kinderen van Rehuël waren Nathath, Zerah, Samma en Mizza. 38 De kinderen van Seir nu waren Lotan, en Sobal, en Zibeon, en Ana, en Disan, en Ezer, en Disan. 39 De kinderen van Lotan nu waren Hori en Homam; en de zuster van Lotan was Timna. 40 De kinderen van Sobal waren A'tjan, en Manáthath, en Ebal, Seif en Omam; en de kinderen van Zibeon waren Aja en Ana. 41 De kinderen van Ana waren Disan; en de zonen van Disan waren Hamran, en Esbau, en Jithran, en Cheran.	J. v. C. 1001. enz.
a Gen. 5. 3, 4.	A DAM, a Seth, Enos, 2 Kenan, Mahalah-el, Jered, 3 Henoch, Methúsalah, Lamech, 4 Noach, Sem, Cham en Jafeth.	f Gen. 11. 30. Luk. 3. 36.	
b Gen. 10. 2. enz.	5 De b kinderen van Jafeth waren Gomer, en Magog, en Madai, en Javan, en Tubal, en Mesech, en Tiras. 6 En de kinderen van Gomer waren A'skenaz, en Difath, en Thogárua. 7 En de kinderen van Javan waren Elisa en Tharsisa, de Chittieten en Dodanieten.	g Gen. 16. 15. 21. 2.	
c Gen. 10. 6. enz.	8 De kinderen van c Cham waren Cusch en Mitsraim, Put, en Kanaan. 9 En de kinderen van Cusch waren Seba, en Havila, en Sabta, en Ráéma, en Sábtecha; en de kinderen van Ráéma waren Scheba en Dedan. 10 Cusch nu gewon Nimrod: die begon geweldig te zijn op aarde. 11 En Mitaraïm gewon de Ludieten, en de Ananieten, en de Lehabieten, en de Naftuchieten.	h Gen. 25. 13. enz.	
d Gen. 10. 14.	12 En de Pathrusieten, en de Casluchieten, (van d welke de Filistijnen zijn voortgekomen) en de Caphthorieten. 13 Kanaan nu gewon Zidon, zijnen eerstgeborene, en Heth, 14 En den Jebusiet, en den Amoriet, en den Girgasiet, 15 En den Heviet, en den Arkiet, en den Siniet, 16 En den Arvadiet, en den Zemariet, en den Hamathiet.	i Gen. 29. 21. enz.	
e Gen. 10. 22. enz.	17 De e kinderen van Sem waren Elam, en Assur, en Arfachsad, en Lud, en Aram, en Uz, en Hul, en Gether, en Mesech. 18 Arfachsad nu gewon Selah, en Selah gewon Heber. 19 Ann Heber nu zijn twee zonen gebo-	j Gen. 36. 10.	

J. v. C.
1853.

42 De kinderen van Ezer waren Bilhan, en Zaanvan, en Jaakan. De kinderen van Disan waren Uz en Aran.

43 Dit nu zijn de koningen, die geregeerd hebben in het land van Edom, eer er een koning regeerde over de kinderen Israëls: Bela, de zoon van Beor, en de naam zijner stad was Dinhaba.

44 En Bela stierf, en Jobab regeerde in zijne plaats, een zoon van Zerab, van Bozra.

45 En Jobab stierf, en Husum, uit het land der Themanieten, regeerde in zijne plaats.

46 En Husum stierf, en Hadad, de zoon van Bedad, regeerde in zijne plaats, die de Midianieten in het veld van Moab versloeg, en de naam zijner stad was Avith.

47 En Hadad stierf, en Samla, van Masreka, regeerde in zijne plaats.

48 En Samla stierf, en Saul, van Rehoboth aan de rivier, regeerde in zijne plaats.

49 En Saul stierf, en Baal-Hanan, de zoon van Achbor, regeerde in zijne plaats.

50 Als Baal-Hanan stierf, zoo regeerde Hadad in zijne plaats, en de naam zijner stad was Pahi, en de naam zijner huisvrouw was Mehetabeel, de dochter van Matred, dochter van Mee-zahab.

51 Toen Hadad stierf, zoo werden vorsten in Edom de vorst Timna, de vorst Alja, de vorst Jetheth.

52 De vorst Aboli-hama, de vorst Ela, de vorst Pinon.

53 De vorst Kenaz, de vorst Theman, de vorst Mibzar,

54 De vorst Magdiel, de vorst Iram. Deze waren de vorsten van Edom.

HOOFDSTUK 2.

De nakomelingen van Jakob, vs. 1; en van Juda uit Thamar, 4; van Isai, 13; van Kaleb, den zoon van Hezron, 18; van Hezron, uit de dochter van Machir, 21; van Jerahmeel, 25; van Sesar, 34. Een andere tak van Kaleb's nakomelingen, 42. De nakomelingen van Kaleb, den zoon van Hur, 50.

DEZE * zijn de kinderen van Israël: Ruben, Simeon, Levi en Juda, Issaschar en Zebulon, 2 Dan, Jozef en Benjamin, Nathali, Gad en Aser.

3 De 6 kinderen van Juda zijn: Er, en Onan, en Sela; drie zijn er hem geboren van de dochter van Sual, de Kanaanietische; en Er, de eerstgeborene van Juda, was kwaad in de oogen des HEEREN, daarom doodde Hij hem.

4 * Maar Thamar, zijne schoondochter, baarde hem Perez en Zerab. Al de zonen van Juda waren vijf.

5 De 4 kinderen van Perez waren Hezron en Hamul.

6 En de kinderen van Zerab waren Zimri, en Ethan, en Heman, en Chalcol, en Dara. Deze allen zijn vijf.

7 En de kinderen van Charai waren Achan, * de beroerder van Israël, die zich aan het verbanne verzeep.

8 De kinderen van Ethan nu waren Azaria.

9 En de kinderen van Hezron, die hem geboren zijn, waren Jerahmeel, en Rami, en Chelubai.

10 Ram * f nu gewon Amminadab, en Amminadab gewon Nahesson, den 9 vorst der kinderen van Juda;

11 En Nahesson gewon Salma, en Salma gewon Boaz,

12 En Boaz gewon Obed, en Obed gewon Isai,

13 En Isai gewon Eliab, zijnen eerstgeborene, en Abinadab den tweede, en Simeon den derde,

14 Nethaneel den vierde, Raddai den vijfde,

15 Ozem den zesde, David den zevende.

16 En hunne zusters waren Zerija en Abigail. De kinderen nu van Zerija waren Abisai, en Joab, en A'sa-El; drie.

17 En Abigail baarde Amasa; en de vader van Amasa was Jethier, een Ismaëliet.

18 Kaleb nu, de zoon van Hezron, gewon kinderen uit Azuba, zijne vrouw, en uit Jerioth. En de zonen van deze zijn dezen: Jeser, en Sobab, en Ardou.

19 Als nu Azuba gestorven was, zoo nam zich Kaleb Efrathi, die baarde hem Hur.

20 En * Hur gewon Uri, en Uri gewon Bezaleel.

21 Daarna ging Hezron in tot de dochter van Machir, den vader van Gilead, en hij nam ze, toen hij zestig jaren oud was, en zij baarde hem Segub.

22 Segub nu gewon Jair; en hij had drie en twintig steden in het land van Gilead.

23 En hij nam Gesur en Aram, met de vlekken van Jair, van dezelfde, met Kenath en hare onderhoorige plaatsen, zestig steden. Deze allen zijn zonen van Machir, den vader van Gilead.

24 En na den dood van Hezron, in Kaleb-Efratha, heeft Abia, Hezron's huisvrouw, hem ook geboort Aschur, den vader van Thekoa.

25 De kinderen van Jerahmeel nu, den eerstgeborene van Hezron, waren dezen: de eerstgeborene was Rami, daartoe Buna, en Oren, en Ozem en Ahia.

26 Jerahmeel had nog eene andere vrouw, welker naam was Atara; zij was de moeder van Onam.

27 En de kinderen van Rami, den eerstgeborene van Jerahmeel, waren Maaz, en Jamin, en Eker.

28 En de kinderen van Onam waren Sammai en Jada. En de kinderen van Sammai, Nadab en Abisur.

29 De naam nu der huisvrouw van Abisur was Abihail; die baarde hem Acaban en Molid.

30 En de kinderen van Nadab waren Seled en Appaim; en Seled stierf zonder kinderen.

31 En de kinderen van Appaim waren Jisei, en de kinderen van Jisei waren Sesar; en de kinderen van Sesar, Achlai.

32 En de kinderen van Juda, den broeder van Sammai, waren Jethier en Jonathan; en Jethier is gestorven zonder kinderen.

33 De kinderen van Jonathan nu waren Peleth en Zaza. Dit waren de kinderen van Jerahmeel.

34 En Sesar had geene zonen, maar dochteren. En Sesar had eenen egyptischen knecht, wiens naam was Jarha.

35 Sesar nu gaf zijne dochter aan zijnen knecht Jarha tot eene vrouw; en zij baarde hem Attai.

36 Attai nu gewon Nathan, en Nathan gewon Zabab.

37 En Zabab gewon Effal, en Effal gewon Obed.

38 En Obed gewon Jehu, en Jehu gewon Azaria.

39 En Azaria gewon Helez, en Helez gewon Elasa.

40 En Elasa gewon Sismai, en Sismai gewon Sallum.

41 En Sallum gewon Jekamja, en Jekamja gewon Elisama.

42 De kinderen van Kaleb nu, den broeder van Jerahmeel, zijn Mesa, zijn eerstgeborene, (die is de vader van Zif) en de kinderen van Marissa, den vader van Hebron.

43 De kinderen van Hebron nu waren Korah, en Tappuah, en Rekem, en Sema.

44 Sema nu gewon Raham, den vader van Jorkeam, en Rekem gewon Sammai.

45 De kinderen van Sammai nu waren

J. v. C.
1090.

enck 1471.

k. Ev. 312

enck 1496.

enck 1496.

Gen. 29, 32.

30-5.

35 18, 22.

46-8.

Gen. 38, 3.

46-12.

Num. 26, 19.

Gen. 38, 28.

29.

Matt. 1: 3.

Gen. 46, 12.

Joz. 7, 25.

Ruth 4, 19.

Matt. 1, 3, 4.

Num. 1: 7.

2: 3.

enck 1471.

enck 1090.

J. v. C.
1871.

Maon; en Maon was de vader van Beth-Zur.

46 En Efa, het bijwif van Kaleb, baarde Haran, en Moza, en Gazet; en Haran gewon Gazet.

47 De kinderen van Jochdai nu waren Regem, en Jotham, en Gesan, en Pelet, en Efa, en Saaf.

48 Uit het bijwif Maacha gewon Kaleb Seber en Tirhana.

49 En de huisvrouw van Saaf, den vader van Madmanna, baarde Seva, den vader van Machbena, en den vader van Gibea; en de dochter van Kaleb was Achsa.

50 Dit waren de kinderen van Kaleb, den zoon van Hur, den eerstgeborene van Efnatha: Sobal, de vader van Kirjath-Jearim;

51 Salma, de vader der Bethlehemieten; Harot, de vader van Beth-Gader.

52 De kinderen van Sobal, den vader van Kirjath-Jearim, waren Harot en Hachibam, en Achiboth.

53 En de geslachten van Kirjath-Jearim waren de Jithrietten, en de Futhietten, en de Sumathietten, en de Mismietten; van dezen zijn uitgegaan de Zorathietten en de Nachathietten.

54 De kinderen van Salma waren de Bethlehemieten, en de Netofathietten, Atrot, Beth-Joab, en de helft der Manathietten, en de Zorietten.

55 En de huisgezinnen der schrijvers, die te Jabes woonden, de Tirathietten, de Shimeathietten, de Suchathietten; deze zijn de Kenietten, die gekomen zijn van Hammoth, den vader van het huis van Reebab.

HOOFDSTUK 3.

De zonen van David, vs. 1. De koningen van Juda, van Salomo tot op Zedekia, 19. De nakomelingen van Jechonia, anders Jojachin genaamd, 17.

DEZE nu waren de kinderen van David, die s hem te Hebron geboren zijn: de eerstgeborene Amnon, van Ahinoam, de Jezreelitische; de tweede Daniel, van Abigail, de Karmelitische;

2 De derde Absalom, de zoon van Maacha, de dochter van Thalmi, den koning te Gesur; de vierde Adonia, de zoon van Hagithi;

3 De vijfde Sefasja, van Abital; de zesde Jithream, van zijne huisvrouw Eglai.

4 Zes zijn hem te Hebron geboren: want hij regeerde daar zeven jaren en zes maanden; en doe en dertig jaren regeerde hij te Jeruzalem.

5 6 Dezen nu zijn hem te Jeruzalem geboren: Shimea, en Sobab, en Nathan, en Salomo's zoon nu was Rehabeam; zijn zoon was Abia; zijn zoon was Asa; zijn zoon was Josafat;

6 Daartoe Jibchar, en Elisama, en Elifélet;

7 En Nogah, en Nefez, en Jafsa,

8 En Elisama, en Eljaia, en Elifélet; negen.

9 Deze allen zijn zonen van David, behalve de kinderen der bijwifven, en Tamar huize zuster.

10 Salomo's zoon nu was Rehabeam; zijn zoon was Abia; zijn zoon was Asa; zijn zoon was Josafat;

11 Zijn zoon was Joram; zijn zoon was Ahazja; zijn zoon was Joas;

12 Zijn zoon was Amazia; zijn zoon was Azaria; zijn zoon was Jotham;

13 / Zijn zoon was Achaz; zijn zoon was Hizkia; zijn zoon was Manasse;

14 s Zijn zoon was Amos; zijn zoon was Josia.

15 De s zonen van Josia nu waren deze: de eerstgeborene Jochanan, de tweede Jekia, de derde Zedekia, de vierde Sallum.

16 De kinderen van Jekia nu waren:

17 Jechonia zijn zoon, Zedekia zijn zoon.

17 En de s kinderen van Jechonia waren Asir; zijn zoon was Sealthiel;

18 Dezes zonen waren Malchiram, en Pedaja, en Seufar, Jekania, Hosama en Nedabja.

19 De kinderen van Pedaja nu waren Zerubbabel en Sumai; en de kinderen van Zerubbabel waren Mesullam en Hananja;

20 En Hanania, en Obel, en Berechia, en Hazadja, en Jusabbeel; vijf.

21 De kinderen van Hananja nu waren Pelatja en Jesaja. De kinderen van Refaja,

de kinderen van Aram, de kinderen van Obadja, de kinderen van Sechanja.

22 De kinderen nu van Sechanja waren Senaja; en de kinderen van Senaja waren Hattus, en Jigal, en Bariah, en Nearia, en Salai; zes.

23 En de kinderen van Nearia waren Eljodai, en Hizkia, en Azrikani; drie.

24 En de kinderen van Eljodai waren Holajev, en Eljasib, en Pelcja, en Akkub, en Jochanan, en Delaja, en Anadi; zeven.

HOOFDSTUK 4.

De zonen en nakomelingen van Juda: van Kaleb, den zoon van Hur, vs. 1; van Asur, 3; van Jabez, met vermelding van zijn gebied, 9; van Seba, 21. De nakomelingen, steden en dorpen van Simon, 24; benevens een vermelding van de vermaardheid, waartoe sommigen uit dezen stam zijn gekomen, 32.

DE s kinderen van Juda waren Perez, Hexion en Charmi, en Hur, en Sobal. 2 En Refaja, de zoon van Subal, gewon Jabath, en Jabath gewon Ahimai en Lahad; dit zijn de huisgezinnen der Zorathietten;

3 En deken zijn van den vader Etam: Jizeel, en Issa, en Idias; en de naam hunner zuster was Hazelhoni.

4 En Enuël was de vader van Gedon, en Ezer de vader van Husab. Dit zijn de kinderen van Hur, den eerstgeborene van Efnatha, den vader van Bethlehem.

5 Aschur nu, de vader van Thekoa, had twee vrouwen, Hela en Naam.

6 En Naara baarde hem Ahuzzam, en Hefer, en Témeni, en Haahastari. Dit zijn de kinderen van Naara.

7 En de kinderen van Hela waren Zerub, Jezohar en Echnan.

8 En Koz gewon Aunb en Hazobeba, en de huisgezinnen van Aharhel, den zoon van Huram.

9 Jabez nu was heerlijker dan zijne broeders; en zijne moeder had zijnen naam Jabez genoemd, zeggende: Want ik heb hem met smarten gebaard.

10 Want Jabez riep den God Israëls aan, zeggende: Indien Gij mij rijkelijk regenen, en mijne landpale vermeerderen zult, en ewe hand met mij zijn zal, en niet het kwade alsoo maakt, dat het mij niet smarte! En God liet komen wat hij begeerde.

11 En Chelub, de broeder van Suba, gewon Mechir, hij is de vader van Eston.

12 Eston nu gewon Beth-rufa, en Pinea, en Tethana, den vader van P-zahias; dit zijn de mannen van Recha.

13 En de s kinderen van Kenaz waren Othniel en Seraja; en de kinderen van Othniel, Haabath.

14 En Meonothai gewon Ofrai, en Seraja gewon Joab, den vader des dals der werkmesters, want zij waren werkmesters.

15 De kinderen van Kaleb nu, den zoon van Jefunne, waren Iru, Ela en Naam; en de kinderen van Ela, te weten Kenaz.

16 En de kinderen van Jehalelel waren Zif en Zita, Thitea en Asarel.

17 En de kinderen van Ezra waren Jethur, en Mered, en Efer, en Jalon; en

J. v. C.
1873.A. Mart. 1: 11
12.

1873, enz.

1: 26, 28, 29
36, 37

1 Kron. 2: 4

1 Kron. 1: 25, 26.

1 Kron. 1: 25, 26.

2 Sam. 3: 2.

1 Kron. 1: 25, 26.

2 Sam. 3: 14.

1 Kron. 1: 25, 26.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

1 Kron. 1: 43.

J. v. G.
1300.

zij baarde Mirjam, en Sammai, en Ishah, den vader van Eshemoa.

18 En zijne joodische huisvrouw baarde Iered, den vader van Gedor, en Heber, den vader van Socho, en Jakubiel, den vader van Zanoah; en die zijn kinderen van Bitja, die dochter van Farno, die Mered genoemd had.

19 En de kinderen van de huisvrouw Hodija, die zuster van Naham, waren Abi-Kehda, de Garmiet, en Eshemoa, de Moëschabiet.

20 De kinderen van Simon nu waren Amnon en Rinna, Ben-hanan en Tilon; en de kinderen van Iseï waren Zoloth en Ben-Zabith.

21 En de kinderen van Sela, den zoon van Juda, waren Er, die vader van Lecha, en Laia, die vader van Marésa; en de huisgezinnen van het huis der linnenwerkers in het huis van Asbea.

22 Daartoe Jokim, en de mannen van Choebe, en Joas, en Saraf, (die over de Montbieten geheerscht hebben) en de Jaubilehem: doch deze dingen zijn oud.

23 Deze waren pottenbakkers, wonende bij plantatjen en tuinen; zij zijn daar gebleven bij den koning in zijn werk.

24 De kinderen van Simeon waren Nemuel en Jamio, Jarib, Zerab, Saul.

25 Sallum was zijn zoon; Mihana was zijn zoon; Misma was zijn zoon.

26 De kinderen van Misma waren dese: Hammieël zijn zoon, Zaccor zijn zoon, Simeï zijn zoon.

27 Simeï nu had zestien zonen en zes dochteren; maar zijne broeders hadden niet vele kinderen; en hun gansche huisgezin werd zoo zeer niet vernieuwvuldig, als van de kinderen van Juda.

28 En zij woonden te Ber-séba, en te Molada, en te Hazar-Sual.

29 En te Bilha, en te Ezen, en te Tholad.

30 En te Bethûel, en te Horma, en te Zaklag.

31 En te Beth-markabôth, en te Hazar-Susim, en te Beth-biri, en te Snaraim. Dit waren hunne steden, totdat David koning werd.

32 En hunne dorpen waren Etam en Aiu, Rimmon en Tochen, en Asun; vijf steden.

33 En al hare dorpen, die in den omliep dezer steden waren, tot Baïl toe. Dit zijn hunne woonjagen en hunne geslachtekening voor hen.

34 Doch Merôbab, en Jamlech, en Josa, die zoon van Amakia,

35 En Joël, en Jehu, die zoon van Jesaja, den zoon van Seraja, den zoon van Adiel,

36 En Eljoenai, en Jaakôba, en Jesôhaja, en Asaja, en Adiel, en Jesimeël, en Benaja,

37 En Ziza, die zoon van Sifei, den zoon van Ailon, den zoon van Jedaja, den zoon van Simri, den zoon van Semaja;

38 Dezen kwamen tot namen, zijnde vorsten in hunne huisgezinnen, en de huisgezinnen hunner vaderen braken uit in menigte.

39 En zij gingen tot aan den ingang van Gedor tot het oosten des dals, om weide te zoeken voor hunne schapen.

40 En zij vonden vette en goede weide, en een land, wijd van begrip, en stil, en gerust; want die van Cham woonden daar te voren.

41 Deze nu, die met namen beschreven zijn, kwamen in de dagen van Hizkia, den koning van Juda, en zij sloegen de tenten en woonjagen dergenen, die daar gevonden werden, en zij verbanden hen, tot op dezen dag; en zij woonden aan hunne plaats, want daar was weide voor hunne schapen.

42 Ook gingen uit hen, te weten uit de kinderen van Simeon, vijf honderd man-

nen, tot het gebergte van Seir; en Pelatja, en Neurja, en Refaja, en Uzziel, de zonen van Iseï, waren hun tot hoofden.

43 En zij sloegen de overigen der outkomenen onder de Amalekieten, en zij woonden aldaar tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 5.

De zonen en nakomelingen van Ruben tot de babilonische gevangenis, vs. 1. Hunne oorspronken tegen de Hagarenen, 10. De woning en de voornaamste mannen van den stam van Gad, 11. Het getal der Rubenieten, Gadieten en den halven stam van Manasse, die ten strijde trokken, 18. Hunne oorlogen tegen de Hagarenen, 19. Hunne overwinningen over hen, 20. Waarplanten van den halven stam van Manasse, 33. Zijne beroemde mannen, 24. Dertig drie stammen worden zevenden naar Assyrië gevoerd van wege hunne zonden, 25.

DE kinderen van Ruben nu, den eerstgeborene van Israël, (want hij was de eerstgeborene; maar dewijl hij zijns vaders bed ontheiligd had, werd zijne eerstgeboorte gegeven aan de kinderen van Jozef, den zoon van Israël; doch niet alzo dat hij zich in het geslachtregister naar de eerstgeboorte rekenen mocht:)

2 Want Juda werd nagtig onder zijne broeders, en die tot een voorganger was, was uit hem; doch de eerstgeboorte was van Jozef:)

3 De kinderen van Ruben, den eerstgeborene van Israël, zijn, a Hanoch en Pallu, Hezron en Charui.

4 De kinderen van Joël; zijn zoon Semaja; zijn zoon Gog; zijn zoon Simeï; 5 Zijn zoon Micha; zijn zoon Refaja; zijn zoon Baal;

6 Zijn zoon Béera, welken Tiglath-Pileser, de koning van Assyrië, gewonkelijk wegvoerde: hij was de vorst der Rubenieten.

7 Aangaande zijne broeders in hunne huisgezinnen, als zij naar hunne geboorte in de geslachtregisters gesteld werden: de hoofden zijn geweest Jehiel en Zecharja.

8 En Bela, die zoon van Azaz, den zoon van Sena, den zoon van Joël, die woonde te Aroër, en tot aan Nebo, en Baal-Meon.

9 En hij woonde tegen het oosten, tot den ingang der woestijn, van de rivier Frath af; want hun vee was veel geworden in het land van Gilead.

10 En in de dagen van Saul voerden zij krijg tegen de Hagarenen, die vielen door hunne hand; en zij woonden in hunne tenten tegen de gehele oostzijde van Gilead.

11 De kinderen van Gad nu woonden tegen hen over, in b het land van Basan, tot Salcha toe.

12 Joël was het hoofd; en Safam de tweede; maar Jafnail en Salfit bleven in Basan.

13 Hunne broeders nu, naar hunne vaderlijke huizen, waren Michas, en Mesullam, en Seba, en Jorai, en Jachan, en Zia, en Heber; zeven.

14 Deze zijn de kinderen van Abihail, den zoon van Huri, den zoon van Jorabab, den zoon van Gilead, den zoon van Michaël, den zoon van Jesai, den zoon van Jahdo, den zoon van Buz.

15 Ahi, die zoon van Abiel, den zoon van Guni, was het hoofd van het huis hunner vaderen.

16 En zij woonden in Gilead, in Basan, en in hare onderhoorige plaatsen, en in al de voorsteden van Saron, tot aan hunne uitgangen.

17 Alle dezen zijn naar hunne geslachtregisters geteld, in de dagen van Jotham, den koning van Juda, en in de dagen van Jerobeam, den koning van Israël.

18 Van de kinderen van Ruben, en van de Gadieten, en van den halven stam van

J. v. G.
715.

(1300) over.

a Gen.	36.9
Ex.	6.13
Num.	26.5.

b Gen. 15.24.

J. v. C.
1300.

Manasse, van de strijdbaarste mannen, schild en zwaard dragende, en den hoog spannende, en ervaren in den krijg, waren vier en veertig duizend zeven honderd en zestig, uitgaande in het heil.

19 En zij voerden krijg tegen de Hagarenen, en tegen Jethur, en Naais, en Nodab.

20 Doch zij werden geholpen tegen hen, en de Hagarenen werden in hunne hand gegeven, en allen, die met hen waren: omdat zij tot God riepen in den krijg, zoo liet Hij zich van hen verblijden, dewijl zij op Hem vertrouwden.

21 En zij voerden hun vee gevaankelijk weg, van hunne kemelen vijftig duizend, en twee honderd en vijftig duizend schapen, en twee duizend ezelen, en honderd duizend zielen der menschen.

22 Want er vielen vele verwonden, dewijl de strijd van God was; en zij woonden in hunne plaats, totdat zij gevaankelijk weggevoerd werden.

23 De kinderen nu van den halven stam van Manasse woonden in dat land. Zij werden vernemigvuldig van Hasan tot aan Baal-Hermon, en Senir, en den berg Hermon.

24 Deze nu waren de hoofden hunner vaderlijke huizen: te weten, Hefer, en Jisei, en Eliel, en Azriel, en Jeremis, en Hodávja, en Jahdiel; mannen sterk van kracht, mannen van naam, hoofden der huizen hunner vaderen.

25 Maar zij hebben tegen den God hunner vaderen overtreden, en de zoden der volken des lands nagehoereerd, welke God voor hunne aangezigten had verdelgd.

26 Zoo verwekte de God Israëls den geest van Pul, den koning van Assyrië, en den geest van Tiglath-Pileser, den koning van Assyrië, die voerde hen gevaankelijk weg, te weten de Rubenieten, en de Gadieten, en den halven stam van Manasse; en hij bragt hen te Halab, en Habor, en Hara, en aan de rivier Gozan, tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 6.

De zonen van Levi, vs. 1. De nakomelingen der hoogepriesters, van Aäron tot de wegevoering naar Babel, vs. 3. De nakomelingen van Gerson, Merari en Kahath, 16. De zangers naar de ordening van David, 31. De bedieningen van Aäron en van zijne nakomelingen tot op Ahimäz, 49. De woningen der nakomelingen van Aäron, 54. De steden der Kahathieten, 66, der Gersonieten, 71, en der Merarieten, 77.

De a kinderen van Levi waren Gerson, Kahath en Merari.

2 De kinderen van Kahath nu waren Amram, Jizhar, en Hebron, en Uzziel.

3 En de kinderen van Amram waren Aäron, en Mozes en Mirjam; en de kinderen van Aäron waren Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar.

4 En Eleazar gewon Pinehas, Pinehas gewon Abisüa;

5 En Abisüa gewon Bukki, en Bukki gewon Uzzi;

6 En Uzzi gewon Zeräbja, en Zeräbja gewon Mersajöh.

7 En Merajöh gewon Amarja, en Amarja gewon Abitub;

8 En Abitub gewon ^b Zadok, en Zadok gewon Ahimäz;

9 En Ahimäz gewon Azarja, en Azarja gewon Johanan;

10 En Johanan gewon Azarja. Hij is het, die het priesterambt bediende in het huis, dat Sälomo te Jerüzalem gebouwd had.

11 En Azarja gewon Amarja, en Amarja gewon Abitub;

12 En Abitub gewon Zadok, en Zadok gewon Sallum;

13 En Sallum gewon Hilkia, en Hilkia gewon Azarja;

14 En Azarja gewon Seräja, en Seräja gewon Jözadak;

15 En Jözadak ging mede, als de HEERE Juda en Jerüzalem gevankelijk wegvoerde door de hand van Nebukadnëtar.

16 Zoo zijn daa de kinderen van Levi: Gerson, Kahath, en Merari.

17 En dit zijn de namen der zonen van Gerson: Libni en Simeï.

18 En de kinderen van Kahath waren Amram, en Jizhar, en Hebron, en Uzziel.

19 De kinderen van Merari waren Maheli en Musi. En dit zijn de huisgezinnen der Levieten, naar hunne vaderen.

20 Van Gerson: zijn zoon was Libni; zijn zoon Jahath; zijn zoon Zimma;

21 Zijn zoon Joah; zijn zoon Iddo; zijn zoon Zerab; zijn zoon Jeathrai.

22 De kinderen van Kahath waren: zijn zoon Amminälah; zijn zoon Korah; 4 zijn zoon Assir;

23 Zijn zoon E'lkana; en zijn zoon Ebjäsa; en zijn zoon Assir;

24 Zijn zoon Tahath; zijn zoon Uriel; zijn zoon Uzzi; en zijn zoon Saul.

25 De kinderen van E'lkana nu waren Amasai en Ahimöh.

26 E'lkana: dezès zoon was E'lkana; zijn zoon was Zofai; en zijn zoon was Nahath;

27 Zijn zoon Eliab; zijn zoon Jeröhäm; zijn zoon E'lkana.

28 De zonen van Samuël nu waren deze: zijn eerstgeborene was Vasni, daarna Abia.

29 De kinderen van Merari waren Maheli; zijn zoon Libni; zijn zoon Simeï; zijn zoon Uzzi;

30 Zijn zoon Simeä; zijn zoon Haggiä; zijn zoon Asäja.

31 Deze nu zijn het, die David gesteld heeft tot het ambt des gezangs in het huis des HEEREN, nadat de ark totrust gekomen was.

32 En zij dienden voor den tabernakel van de tent der samenkomst met gezangen, totdat Sälomo het huis des HEEREN te Jerüzalem bouwde; en zij stonden naar hunne wijze in hun ambt.

33 Deze nu zijn ze, die daar stonden met hunne zonen: van de zonen der Kahathieten, Heman de zanger, de zoon van Joël, den zoon van Samuël,

34 Den zoon van E'lkana, den zoon van Jeröhäm, den zoon van Eliel, den zoon van Toah,

35 Den zoon van Zuf, den zoon van E'lkana, den zoon van Mahath, den zoon van Amasai,

36 Den zoon van E'lkana, den zoon van Joël, den zoon van Azarja, den zoon van Zefanja,

37 Den zoon van Tahath, den zoon van Assir, den zoon van Ebjäsa, den zoon van Korah,

38 Den zoon van Jizhar, den zoon van Kahath, den zoon van Levi, den zoon van Israël.

39 En zijn broeder Asaf stond aan zijne rechterzijde: Asaf was de zoon van Berechja, den zoon van Simeä,

40 Den zoon van Michaël, den zoon van Baäseja, den zoon van Malchija.

41 Den zoon van Ethni, den zoon van Zerab, den zoon van Adäja,

42 Den zoon van Ethan, den zoon van Zimma, den zoon van Simeï,

43 Den zoon van Jahath, den zoon van Gerson, den zoon van Levi.

44 Hunne broeders nu, de kinderen van Merari, stonden aan de linkerzijde, namelijk Ethan, de zoon van Kiei, den zoon van Abdi, den zoon van Malluch,

45 Den zoon van Hasabja, den zoon van Amäzia, den zoon van Hilkia,

46 Den zoon van Amzi, den zoon van Bani, den zoon van Semer.

J. v. C.
1300.

c. Ex. 6:16, 17

d. Ex. 6:23

circa 1280, ent.

circa 771.

circa 740.

circa 1300, ent.

n. Gen. 46:11.

Ex. 6:15

Num. 26:57.

1 Kron. 23:6.

a. 2 Sam. 8:17.

15:27.

J. v. C.
1280.

1444, enz.

Ex. 30 7, 8,
10.
Num. 4 16,
7 10,
18 1.

1407 21 12.

47 Den zoon van Mâheli, den zoon van Musi, den zoon van Merâri, den zoon van Levi.
48 Hunne broeders nu, de Levieten, waren gegeven tot allerlei dienst des tabernakels van het huis Gods.
49 Aaron nu en zijne zonen rookten op het altaar des brandoffers, en op het reukaltaar, zijnde *besteld* tot al het werk van het heilige der heiligen, en om over Israël verzoening te doen, naar alles wat Mozes, de knecht Gods, geboden had.
50 Dit nu zijn de kinderen van Aaron: Eléazar was zijn zoon; Pînchas zijn zoon; Abisâa zijn zoon;
51 Bukki zijn zoon; Uzzi zijn zoon; Serâhja zijn zoon;
52 Merajoth zijn zoon; Amarja zijn zoon; Ahitub zijn zoon;
53 Zadok zijn zoon; Ahimâaz zijn zoon.
54 En dit waren hunne woningen, naar hunne kasteelen, in hunne landpale: *namelijk* van de zonen van Aaron, van het huisgezin der Kahathieten, want dat lot was voor hen.
55 En zij gaven hun Hebron, in het land van Juda, en hare voorsteden rondom dezelve.
56 Maar het veld der stad, en hare dorpen, *f* gaven zij Kaleb, den zoon van Jefoné.
57 En den kinderen van Aaron gaven zij steden van Juda, de vrijstad Hebron, en Libna en hare voorsteden, en Jattir en Esthomoa, en hare voorsteden.
58 En Hilen en hare voorsteden, en Debir en hare voorsteden.
59 En Asan en hare voorsteden, en Beth-Semes en hare voorsteden.
60 Van den stam van Benjamin nu, Geba en hare voorsteden, en Allémeth en hare voorsteden, en Anâthoth en hare voorsteden. Al hunne steden, in hunne huisgezinnen, waren dertien steden.
61 Maar de kinderen van Kahath, die overgebleven waren, hadden van het huisgezin van den stam, uit den halven stam van half Manasse, bij het lot, tien steden.
62 En de kinderen van Gersom, naar hunne huisgezinnen, hadden van den stam van Issaschar, en van den stam van Aser, en van den stam van Naftali, en van den stam van Manasse in Basan, dertien steden.
63 De kinderen van Merâri, naar hunne huisgezinnen, hadden van den stam van Ruben, en van den stam van Gad, en van den stam van Zebulon, bij het lot, twaalf steden.
64 Alzoo gaven de kinderen Israëls aan de Levieten deze steden en hare voorsteden.
65 En zij gaven ze bij het lot, van den stam der kinderen van Juda, en van den stam der kinderen van Simeon, en van den stam der kinderen van Benjamin, deze steden, dewelke zij bij namen noenden.
66 *Als de overigen nu*, uit de huisgezinnen der kinderen van Kahath, dien geworden steden hunner landpale, van den stam van Efraim.
67 Want zij gaven hun van de vrijsteden, Sichem en hare voorsteden op het gebergte van Efraim, en Gezer en hare voorsteden.
68 En Jokmeam en hare voorsteden, en Beth-hôron en hare voorsteden.
69 En Aijalon en hare voorsteden, en Gath-Rimmon en hare voorsteden.
70 En uit den halven stam van Manasse: Aner en hare voorsteden, en Bileam en hare voorsteden. De huisgezinnen der overige kinderen van Kahath, hadden *deze steden*:
71 De kinderen van Gersom hadden van de huisgezinnen van den halven stam van Manasse: Golan in Basan en hare voorsteden, en Ashtarôth en hare voorsteden.

72 En van den stam van Issaschar: Kedés en hare voorsteden, Dobrath en hare voorsteden,
73 En Ramoth en hare voorsteden, en Anem en hare voorsteden;
74 En van den stam van Aser: Masal en hare voorsteden, en Abdon en hare voorsteden,
75 En Hukok en hare voorsteden, en Rehob en hare voorsteden;
76 En van den stam van Naftali: Kedés in Galiléa, en hare voorsteden, en Hammon en hare voorsteden, en Kirjathaim en hare voorsteden.
77 De overige kinderen van Merâri hadden van den stam van Zebulon: Rimmono en hare voorsteden, Thabor en hare voorsteden;
78 En aan gene zijde der Jordaan tegen Jericho, tegen het oosten aan de Jordaan, van den stam van Ruben: Bezer in de woestijn, en hare voorsteden, en Jahza en hare voorsteden,
79 En Kedémôth en hare voorsteden, en Mefâath en hare voorsteden;
80 En van den stam van Gad: Ramoth in Gilead, en hare voorsteden, en Mahanaim en hare voorsteden,
81 En Hesbon en hare voorsteden, en Jâker en hare voorsteden.

HOOFDSTUK 7.

Geslachtregister van Issaschar, vs. 1 van Benjamin, 6; van Naftali, 13; van Manasse, 14; van Efraim, 30; en van Aser, 30.

DE kinderen van Issaschar waren Thola en Pua, Jasib en Simron; vier.
2 De kinderen van Thola nu waren Uzzi, en Refâja, en Jeriel, en Jachmai, en Jibsam, en Semûel; hoofden van de huizen hunner vaders, van Thola, kloek hielden in hunne gedachten: hun getal was in de dagen van David twee en twintig duizend en zes honderd.
3 En de kinderen van Uzzi waren Jizrahja; en de kinderen van Jizrahja waren Michaël, en Obadja, en Joël, en Jisja; deze vijf waren al te zamen hoofden.
4 En met hen naar hunne geslachten, naar hunne vaderlijke huizen, waren de hoopen des krijsheirs zes en dertig duizend: want zij hadden vele vrouwen en kinderen.
5 En hunne broeders, in alle huisgezinnen van Issaschar, kloek hielden, waren zeven: en tachtig duizend, al dezelve in geslachtregisters gesteld zijnde.
6 *De kinderen van Benjamin waren* Bela, en Becher, en Jediaël; drie.
7 En de kinderen van Bela waren Ezbon, en Uzzi, en Uzziel, en Jerimôth, en Iri; vijf hoofden in de huizen der vaders, kloek hielden, die, in geslachtregisters gesteld zijnde, waren twee en twintig duizend en vier en dertig.
8 De kinderen van Becher nu waren Zemra, en Joas, en Eliezer, en Eljoenai, en Omri, en Jeremôth, en Abija, en Anâthoth, en Alémeth; deze allen waren kinderen van Becher.
9 Deze nu in geslachtregisters gesteld zijnde, naar hunne geslachten, hoofden der huizen hunner vaders, kloek hielden, waren twintig duizend en twee honderd.
10 De kinderen van Jediaël nu waren Bilhan; en de kinderen van Bilhan waren Jeûs en Benjamin, en Ehud, en Chenâna, en Zethan, en Tharsis, en Ahi-sabar.
11 Alle dezen waren kinderen van Jediaël, tot hoofden der vaders, kloek hielden, zeventien duizend en twee honderd, uitgaande in het heir ten strijde.
12 Daartoe Suppim en Huppim waren kinderen van Ir, en Husim, kinderen van Aher.
13 De kinderen van Naftali waren Jahziel en Guni, en Jezer, en Sallum, kinderen van Bilba.

J. v. C.
1444.

1400, enz.

Gen. 46 13
Num. 26 23.

Gen. 46 21.
Num. 26 38.
1 Kron. 8 14.

J. v. C.
1100.

14 De kinderen van Manasse waren Aariël, welken de vrouw van Gilead baarde; doch zijn bijwijf, de Syriache, baarde Machir, den vader van Gilead.

15 Machir nu nam tot een vrouw de zuster van Huppim en Suppim, en haar naam was Maacha; en de naam destweeden was Zelafad. Zelafad nu had dochters.

16 En Maacha, de huisvrouw van Machir, baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Peraa, en de naam zijns broeders was Sezer, en zijne zonen waren Ulam en Rekem.

17 De kinderen van Ulam nu waren Bedai; deze zijn de kinderen van Gilead, den zoon van Machir, den zoon van Maacha.

18 Belangende nu zijne zuster Moléchet, zij baarde Ishud, en Abiézer, en Mahela.

19 De kinderen van Semla nu waren Abjan, en Sechem, en Likhi, en Aniam.

20 En de kinderen van Efraim waren Suthelah; en zijn zoon was Bered; en zijn zoon Tahath; en zijn zoon Elada; en zijn zoon Tahath;

21 En zijn zoon was Zabadi; en zijn zoon Suthelah, en Ezer, en Elad. En de mannen van Gath, die in het land geboren waren, doodden hen, omdat zij afgekomen waren om hun ver te nemen.

22 Daarom droeg Efraim, hun vader, vele dagen leed; en zijne broeders kwamen om hem te troosten.

23 Daarna ging hij in tot zijne huisvrouw, en zij werd zwanger, en baarde eenen zoon; en hij noemde zijnen naam Beria, omdat zij in ellende was in zijn huis.

24 Zijne dochter nu was Séra, die bouwde het lage en het hooft Beth-horon, en Uzzén-Séra.

25 En Refah was zijn zoon, en Resef; en zijn zoon was Telah; en zijn zoon Taban;

26 Zijn zoon was Lidai; zijn zoon Amihud; zijn zoon Misama;

27 Zijn zoon was Noa; zijn zoon Jozaa.

28 En 4 hunne bezitting en hunne woning was Beth-El, en hare onderhoorige plaatsen; en tegen het oosten Náaran, en tegen het westen Geter en hare onderhoorige plaatsen, en Sichem en hare onderhoorige plaatsen, tot Gaza toe, en hare onderhoorige plaatsen.

29 En aan de zijden der kinderen van Manasse was Beth-Senn en hare onderhoorige plaatsen, Thánach en hare onderhoorige plaatsen, Megiddo en hare onderhoorige plaatsen, Dor en hare onderhoorige plaatsen. In deze hebben de kinderen van Jozef, den zoon van Israël, gewoond.

30 De kinderen van Aser waren Jimna, en Jisra, en Jisvi, en Beria, en Sera, hunlieder zuster.

31 De kinderen van Beria nu waren Heber en Máchiel: hij is de vader van Birzáith.

32 En Heber gewon Jaddet, en Somer, en Horham, en Saa, hunlieder zuster.

33 De kinderen van Jaddet nu waren Pasach, en Bimhal, en Asvath: dit waren de kinderen van Jaddet.

34 En de zonen van Somer waren Ahi en Róheza, Jehubba en Araa.

35 En de kinderen van zijnen broeder Helem waren Zofah, en Jimna, en Selen, en Amal.

36 De kinderen van Zofah waren Sush, en Harnófer, en Sual, en Beri, en Jimra, 37 Bezer, en Bedi, en Sauma, en Silaa, en Jithran, en Boén.

38 De kinderen van Jether nu waren Jefumme, en Píspa, en Ara.

39 En de kinderen van Ulla waren Arah, en Hamiél, en Ríxja.

40 Deze allen waren kinderen van Aser, hoofden der vaderlijke huizen, uitgelezen kloeke heiden, hoofden der vorsten; en zij werden in geslachtsregisters geteld ten heere in den krijg, hun getal was zes en zeventig duizend mannen.

HOOFDSTUK 8.

Geslachtsregister van den stam van Benjamin, vs. 1; en in het bijzonder der voorouders van Saul, die uit dezen stam was, en zgne nakomelingen, 35.

BENJAMIN nu gewon Bela, zijnen eerstgeborene, Asbel den tweede, en Ahrab den derde.

2 Noha den vierde, en Bafa den vijfde.

3 Bela nu had deze kinderen: Aadiar, en Gera, en Abihud.

4 En Abihud, en Námaan, en Alóab,

5 En Gera, en Seféan, en Huram.

6 Deze nu zijn de kinderen van Elud; deze waren hoofden der vaderen van de inwooners te Geba, en hij voerde hen over naar Manáthath;

7 En Námaan, en Abia, en Gera, deze voerde hij weg; en hij gewon Uza en Ahihud.

8 En Saharáim gewon kinderen in het land van Moab (nadat hij dezelve weggezonden had) uit Husai en Báara, zijne vrouwen;

9 En uit Hodek, zijne huisvrouw, gewon hij Johab, en Zibja, en Mesa, en Malcham.

10 En Jéaz, en Soehja, en Mirna: deze zijn zijne zonen, hoofden der vaderen.

11 En uit Husim gewon hij Abihub en Elpáal.

12 De kinderen van Elpáal nu waren Eber, en Misam, en Semed: deze heeft Ono gebouwd, en Lod en hare onderhoorige plaatsen;

13 En Beria, en Sema: deze waren hoofden der vaderen van de inwoners te Ajálon: deze hebben de inwoners van Gath verdreven.

14 En Ahjo, Sasak en Jerémot.

15 En Zebádja, en Arad, en Eder,

16 En Michaël, en Jispa, en Joha waren kinderen van Beria.

17 En Zebádja, en Mesullam, en Hizki, en Heber,

18 En Jisnerai, en Jizlin, en Johab, de kinderen van Elpáal.

19 En Jakim, en Ziechri, en Zabdi,

20 En Eljoenai, en Zillehal, en Elhel,

21 En Adája, en Beraja, en Simrath, waren kinderen van Simeí.

22 En Jispan, en Eber, en Elhel,

23 En Abdon, en Ziechri, en Haman,

24 En Hananja, en Elam, en Anthothja,

25 En Jitfeja, en Pniel waren zonen van Sasaak.

26 En Samsurai, en Scharja, en Athalia,

27 En Jaaraja, en Elia, en Ziechri waren zonen van Jeróham.

28 Deze waren de hoofden der vaderen, hoofden naar hunne geslachten; deze woonden te Jerózelem.

29 En te Gibeon woonde de vader van Gibeon; en de naam zijner huisvrouw was Máchia.

30 En zijn eerstgeboren zoon was Ahdon, daarna Zur, en Kis, en Baal, en Nadab,

31 En Geior, en Ahio, en Zecher.

32 En Mikloth gewon Simea; en deze woonden ook tegenover hunne broederen te Jerózelem, met hunne broederen.

33 Ner nu gewon Kis, en Kis gewon Saul, en Saul gewon Jonathán, en Malchí-sua, en Abinádab, en Esbáal.

34 En Jonathán's zoon was Merib-baal, en Merib-baal gewon Micha.

35 De kinderen van Micha nu waren Pichon, en Melchí, en Tharaja, en Achaz.

36 En Achaz gewon Jehóada, en Jehóada gewon Aléanah, en Azmáveh, en Zinuri; Zinuri nu gewon Moza;

J. v. C.
1400.

c Num. 26 35.

d Jer 16 1.

e Gen. 46 17.
Num 26 44

I. v. C.
(1831)J. v. C.
1290

37 En Moza gewon Bina; zijn zoon was Rafa; zijn zoon was Elías; zijn zoon was Azel.

38 Azel nu had zes zonen, en dit zijn hunne namen: Azikam, Bochrú, en Ismaël, en Searja, en Obadja, en Hanan. Alle dezen waren zonen van Azel.

39 En de zonen van Baek, zijnen broeder, waren Ulam, zijn eerstgeborene, Isús, de tweede, en Elifélet, de derde.

40 En de zonen van Ulam waren mannen, klokke hielden, den hoog spannende, en zij hadden vele zonen, en zoons zonen, honderd en vijftig. Alle dezen waren van de kinderen van Benjamin.

HOOFDSTUK 9.

Vernediging van de voornaamsten uit den stam van Juda, Benjamin, Efraim en Manasse, die, na de babilonische wegruiging wedergekeerd zijnde, rich te Jeruzalem vestigden hebben, vs. 1; alomede der priesters en Levieten, en hunne bedieningen in den tempel te Jeruzalem, 10. Herhaling van Sams' geslacht, 35.

EN gansch Israël werd in geslachtsregisters geteld, en ziet, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Israël. En die van Juda waren weggevoerd naar Babel, om hunner overtredingen wil.

2 De eerste inwoners nu, die in hunne bezitting, in hunne steden kwamen, waren de Israëlieten, de priesters, de Levieten, en de Nethinim.

3 Maar te Jeruzalem woonden van de kinderen van Juda, en van de kinderen van Benjamin, en van de kinderen van Efraim en Manasse.

4 Uthai, de zoon van Ammihud, den zoon van Omri, den zoon van Iuri, den zoon van Bani, van de kinderen van Perez, den zoon van Juda.

5 En van de Silonieten was Asaja, de eerstgeborene, en zijne kinderen.

6 En van de kinderen van Zerah was Jeiel, en van hunne broeders waren zeshonderd en negentig.

7 En van de kinderen van Benjamin waren Sallu, de zoon van Mesullam, den zoon van Hošájva, den zoon van Hasse-nia.

8 En Jibnéa, de zoon van Jeróham, en Eia, de zoon van Uzzi, den zoon van Michri; en Mesullam, de zoon van Seturja, den zoon van Reiel, den zoon van Ithaja;

9 En hunne broeders naar hunne geslachten, negen honderd zes en vijftig: al deze mannen waren hoofden der vaderen in de huizen hunner vaderen.

10 Van de priesters nu, Jedája, en Jojarib, en Jachin.

11 En Azaria, de zoon van Hilkija, den zoon van Mesullam, den zoon van Zadok, den zoon van Merajoth, den zoon van Ahitub, overste van het huis Gods;

12 En Adaja, de zoon van Jeróham, den zoon van Pashur, den zoon van Malchija; en Masai, de zoon van Adiel, den zoon van Jahzera, den zoon van Mesullam, den zoon van Mesillemith, den zoon van Immer.

13 Daartoe hunne broeders, hoofden in de huizen hunner vaderen, duizend zeven honderd en zestig, klokke hielden aan het werk der dienst van het huis Gods.

14 Van de Levieten nu, waren Semája, de zoon van Hasub, den zoon van Azikam, den zoon van Hasabja, van de kinderen van Merári;

15 En Bakbakkar, Heres, en Galai, en Mattanja, de zoon van Micha, den zoon van Zichri, den zoon van Asaf;

16 En Obadja, de zoon van Semája, den zoon van Galai, den zoon van Jeduthun; en Berechja, de zoon van Asa, den zoon van Elikana, woonachtig in de dorpen der Netofathieten.

17 De poortiers nu waren: Sallum, en

Akkub, en Talmon, en Ahimau, en hunne broeders: Sallum was het hoofd.

18 Ook tot nog toe, aan de poort des konings oostwaarts, waren deze de poortiers onder de legers der kinderen van Levi.

19 En Sallum, de zoon van Kore, den zoon van Elijasaf, den zoon van Korah, en zijne broeders van het huis zijns vaders, de Korahieten, waren over het werk der dienst, wachters der dorpelen des tabernakels; gelijk hunne vaders in het leger des HEEREN geweest waren bewaarders van den ingang;

20 Als Pinehas, de zoon van Eleazar, te voren voorganger bij hen was, met welken de HEERE was.

21 Zacharia, de zoon van Meschemja, was poortier, aan de deur van de tent der samenkomst.

22 Allen, die uitgelezen waren tot poortiers aan de dorpelen, waren twee honderd en twaalf. Deze waren in het geslachtsregister gesteld naar hunne dorpelen. David en Samuel, de zoner, hadden hen in hun ambt bevestigd.

23 Zij dan en hunne zonen waren aan de poorten van het huis des HEEREN, in het huis der tent, aan de wachten.

24 Die poortiers waren aan de vier winden, tegen het oosten, tegen het westen, tegen het noorden, en tegen het zuiden.

25 En hunne broeders waren op hunne dorpelen, inkomende ten zevenden dage van tijd tot tijd, om met hen te dienen;

26 Want in dat ambt waren vier overste poortiers, die Levieten waren; en zij waren over de kameren en over de schatten van het huis Gods.

27 En zij bleven over nacht rondom het huis Gods: want op hen was de wacht, en zij waren over de opening, en dat allen morgen.

28 En eenigen van hen waren over de vaten der dienst, want bij getal droegen zij ze in, en bij getal droegen zij ze uit.

29 Want uit dezelve zijn er besteld over de vaten, en over al de heilige vaten, en over de meelbloem, en wijn, en olie, en wierook, en specerij.

30 En uit de zonen der priesteren waren de bereiders van het reukwerk der specerijen.

31 En Mattithja uit de Levieten, dewelke was de eerstgeborene van Sallum, den Korahiet, was in het ambt over het werk, dat in pannen gekookt wordt.

32 En uit de kinderen der Kahathieten, uit hunne broeders, waren eenigen over de brooden der toerigting, om die alle sabbaten te bereiden.

33 Uit dezen zijn ook de zangers, hoofden der vaderen onder de Levieten in de kameren, dienstvrij: want dag en nacht was het op hen, in dat werk te zijn.

34 Dit zijn de hoofden der vaderen onder de Levieten, hoofden in hunne geslachten; deze woonden te Jeruzalem.

35 Maar te Gibeon hadden gewoond Jeiel, de vader van Gibeon: de naam zijner zuster nu was Máchá.

36 En Abdon was zijn eerstgeborene zoon, en daarna Zur, en Kis, en Baal, en Ner, en Nadab,

37 En Gedor, en Abío, en Zacharia, en Mikloth.

38 Mikloth nu gewon Simeam: deze woonden ook te Jeruzalem, tegenover hunne broeders, met hunne broeders.

39 En Ner gewon Kis, en Kis gewon Sani, en Saul gewon Jónathán, en Malchí-sua en Abinádab, en Esbaal.

40 En Jónathans zoon was Merib-baal, en Merib-baal gewon Micha.

41 De kinderen van Micha nu waren Piton, en Moelch, en Thadón.

42 En Achaz gewon Jáfra, en Jáfra gewon Alcmeth, en Azmáveth, en Zimri; en Zimri gewon Moza;

J. v. C.
1919.

43 En Moza gewon Bina: wiens zoon was Refaja; wiens zoon was Elasa; wiens zoon was Azel.

44 Azel nu had zes zonen, en dit zijn hunne namen: Azrikam, Bochrui, en Ismael, en Searja, en Obadja, en Hanan: deze zijn Azels zonen.

HOOFDSTUK 10.

De Filistijnen slaan het leger der Israëlieten, vs. 1. Dood van Sauls drie zonen, 2. Saul begeert van zijnen wapendrager hem te doorsteken: toen deze weigert, doorsteekt hij zich zelf. 3. Zijn wapendrager doet even zoo. 5. Sauls gansch huis omgebracht. 6. De Israëlieten verlaten hunne steden uit vrees voor de Filistijnen, die dezelve innemen. 7. De Filistijnen vinden de lijk van Saul en zijner zonen op het gebergte Gilboa. 8. Houwen Sauls hoofd af, dat zij met zijne wapenen hun land rondzenden. 9. En stellen dat ten toon in den tempel van Dagon. 10. De inwoners van Jabes nemen de lichamen van Saul en zijne zonen, begraven hunne beenderen en bedrogen roww. 11. Waarom God Saul en zijn huis alzoo heeft laten ontkomen, 13.

EN de Filistijnen streden tegen Israël, en de mannen van Israël vloden voor het aangezicht der Filistijnen, en zij vielen verslagen op het gebergte Gilboa.

2 En de Filistijnen hielden dicht achteraan Saul en achter zijne zonen; en de Filistijnen sloegen Jonathan, en Abinadab, en Malchi-Sus, de zonen van Saul.

3 En de strijd werd zwaar tegen Saul, en de schutters met de bogen troffen hem aan; en hij vreesde zeer voor de schutters.

4 Toen zeide Saul tot zijnen wapendrager: Trek uw zwaard uit en doorsteek mij daarmede, dat misschien deze onbesnedenen niet komen, en met mij den spot drijven. Maar zijn wapendrager wilde niet, want hij vreesde zeer. Toen nam Saul het zwaard, en viel daarin.

5 Toen zijn wapendrager zag, dat Saul dood was, zoo viel hij ook in het zwaard, en stierf.

6 Alzoo stierf Saul en zijne drie zonen; ook zijn gausche huis is te gelijk gestorven.

7 Als al de mannen van Israël, die in het dal waren, zagen, dat zij gevloden waren, en dat Saul en zijne zonen dood waren, zoo verlieten zij hunne steden, en zij vloden. Toen kwamen de Filistijnen en woonden daarin.

8 Het geschiedde nu des anderen daags, als de Filistijnen kwamen om de verslagenen te plunderen, zoo vonden zij Saul en zijne zonen, liggende op het gebergte Gilboa.

9 En zij plunderden hem, en zij namen zijn hoofd en zijne wapenen, en zij zonden ze in der Filistijnen land rondom, om dit te boodschappen aan hunne afgeden, en aan het volk.

10 En zij leiden zijne wapenen in het huis hun gods; en zijn hoofd hechten zij in het huis van Dagon.

11 Als geheel Jabes in Gilead hoorde alles, wat de Filistijnen Saul gedaan hadden;

12 Zoo maakten zich alle strijdbare mannen op, en zij namen het lichaam van Saul, en de lichamen zijner zonen, en zij bragen ze te Jabes; en zij begroeven hunne beenderen onder eenen eikenboom te Jabes, en zij vastten zeven dagen.

13 Alzoo stierf Saul, in zijne overtreding, waarmede hij overtrof had tegen den HEERE, tegen het woord des HEEREN, hetwelk hij niet gehouden had; en ook, omdat hij de waarzegster gevraagd had, haar zoekende.

14 En den HEERE niet gezocht had: daarom doodde Hij hem, en keerde het koninkrijk tot David, den zoon van Isai.

HOOFDSTUK 11.

Al de Israëlieten vergaderen zich te Hebron, vs. 1; en zalsen David tot koning over zich. 3. Trekken daarna te samen op naar Jeruzalem. 4. David overwint die stad door Joab en neemt zijne woning op den berg te Jeruzalem. 5. Hij vernieuwt die stad. 8. David neemt in magt en aanzien toe. 9. Namen der helden en voornaamste oversten van David, met vermelding hunner dappere daden. 10. Davids lust om water te drinken uit den put onder Bethlehems poort. 17. Drie helden halen het, doch David wil het niet drinken. 18. Helden onder het krijgsvolk en hunne daden. 20.

TOEN vergaderde zich gansch Israël tot David naar Hebron, zeggende:

Zie, wij zijn uw gebeente en uw vleesch. 2 Zelfs ook te voren, toen Saul nog koning was, hebt gij Israël uitgeleide en ingeleide; ook heeft de HEERE, uw God, tot u gezegd: Gij zult mijn volk Israël weiden, en gij zult voorganger zijn van mijn volk Israël.

3 Ook kwamen alle oudsten in Israël tot den koning naar Hebron, en David maakte een verbond met hen te Hebron, voor het aangezicht des HEEREN; en zij zalfden David ten koning over Israël, naar het woord des HEEREN, door de dienst van Samuël.

4 En David toog henen, en gansch Israël, naar Jeruzalem, welke is Jebus: want daar waren de Jebusieten, de inwoners des lands.

5 En de inwoners van Jebus zeiden tot David: Gij zult hier niet inkomen. David dan nog won den berg Zion, welke is de stad Davids.

6 Want David zeide: Al wie de Jebusieten het eerst slaat, zal tot een hoofd, en tot een overste worden. Toen beklom Joab, de zoon van Zeraja, dien het eerst; daarom werd hij tot een hoofd.

7 David nu woonde op den berg; daarom heet men dien de stad David.

8 En hij bouwde de stad rondom, van Millo af, en rondom henen; en Joab vernieuwde het overige der stad.

9 En David ging geduriglijk voort, en werd groot, want de HEERE der heirscharen was met hem.

10 Deze en nu waren de hoofden der helden, die David had, die zich dapper bij hem gedragen hebben in zijn koninkrijk bij geheel Israël, om hem koning te maken, naar het woord des HEEREN over Israël.

11 Deze nu zijn van het getal der helden, die David had: Jasobam, de zoon van Nachmoni, was het hoofd der dertigen, die zijne spies tezen drie honderd opheffende, hen op eenmaal versloeg.

12 En na hem was Eleazar, de zoon van Dodo, de Ahohiet; hij was onder die drie helden.

13 Hij was met David te Pas-Dammim, als de Filistijnen daan ten strijde vergaderd waren, en het stuk des akkers vol gerst was, en het volk voor het aangezicht der Filistijnen vlood;

14 En zij stelden zich in het midden van dat stuk, en beschermde het, en zij sloegen de Filistijnen; en de HEERE verloor hen door eene groote verlossing.

15 En drie uit de dertig hoofden togen af naar den rotsteent tot David in de spelonk van Adullam; en het leger der Filistijnen had zich gelegerd in het dal Refaim.

16 En David was toen in de vesting; en de bezetting der Filistijnen was toen te Bethlehem.

17 En David kreeg lust, en zeide: Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput, die onder de poort is?

18 Toen braken die drie door het leger der Filistijnen, en putten water uit Bethlehems bornput, die onder de poort is, en zij droegen het en brachten het tot

J. v. C.
1919.

1048.

a 2Sam. 5

b 1 Sam. 19

c 1 Sam. 16

d 2Sam. 5

e 2 Sam. 21

f 2 Sam. 16

12.

1047.

g 2Sam. 5

23

11.

h 2Sam 23

13.

1056

a 1Sam. 31

b 1 Sam. 28

J. v. C.
1047.

David. Doch David wilde het niet drinken, maar hij goot het uit voor den HEERE;

19 En hij zeide: Dat late mijn God verre van mij zijn, van zulks te doen! zou ik het bloed dezer mannen drinken? Met gevaar huns levens, ja met gevaar huns levens hebben zij dat gebragt. En hij wilde het niet drinken. Dit deden de drie helden.

20 Abisai nu, de broeder van Joab, was ook het hoofd van drie; en hij, verheffende zijne spies tegen drie honderd, versloeg hen: alzoo had hij eenen naam onder die drie.

21 Uit die drie was hij geëerd boven de twee; daarom werd hij hun tot een overste; maar hij kwam tot aan die eerste drie niet.

22 Benaja, de zoon van Jójada, de zoon eens dapperen mans van Kabzeel, was groot van daden; hij versloeg twee sterke leeuwen van Moab: ook ging hij af, en versloeg eenen leeuw in het midden des kuils, in den sneeuwtijd.

23 Hij versloeg ook eenen egyptischen man, eenen man van groote leugte, van vijf ellen; en die Egyptenaar had eene spies in de hand, als een weversboom; maar hij ging tot hem af met eenen staf, en hij rukte de spies uit de hand des Egyptenaars, en hij doodde hem met zijne eigene spies.

24 Deze dingen deed Benaja, de zoon van Jójada; dies had hij eenen naam onder die drie helden.

25 Ziet, hij was de heerlijkste van die dertig; nochtans kwam hij tot aan de drie niet. En David stelde hem over zijne trawanten.

26 De helden nu der heiren waren: A'sabel, de broeder van Joab: E'hanan, de zoon van Dodo, van Bethlehem;

27 Sammoth, de Harodiet; Helez, de Feloniet;

28 Ira, de zoon van Ikkes, de Thekoiet; Abiëter, de Anthothiet;

29 Sibchai, de Husathiet; Ilai, de Ahothiet;

30 Máharai, de Netofathiet; Heled, de zoon van Báana, de Netofathiet;

31 Ithai, de zoon van Ribai, van Gibeon der kinderen Benjamin; Beraja, de Pirathoniet;

32 Hurai, van de beken van Gaas; Abiel, de Arbathiet;

33 Azmaveth, de Baharuniet; Eljába, de Saalboniet;

34 Een der kinderen van Hasem, den Gizoniet, was Jónathan, de zoon van Sage, de Harariet;

35 Abiam, de zoon van Sachar, de Harariet; Elifal, de zoon van Uri;

36 Hefer, de Mecherathiet; Abia, de Feloniet;

37 Hezro, de Karmeliet; Náarai, de zoon van Ezbai;

38 Joel, de broeder van Nathan; Mibhar, de zoon van Geri;

39 Zelek, de Ammoniet; Nabrai, de Berothiet, wapendrager van Joab, den zoon van Zeraja;

40 Ira, de Jithriet; Gareb, de Jithriet;

41 Uri, de Bethiet; Zabab, de zoon van Ahlai;

42 Adina, de zoon van Siza, de Rubeniet, was het hoofd der Rubenieten; nogtans waren er dertig boven hem;

43 Haanan, de zoon van Mácha, en Jósafat, de Mithniet;

44 Uzzi, de Asterathiet; Samia, en Jeriel, de zoon van Iiotham, den Aroëriet;

45 Jediaël, de zoon van Simri, en Joha, zijn broeder, de Tiziet;

46 Eliel Hammahavim, en Jeribai, en Josávin, de zonen van Elnáam; en Jithma, de Moabiet;

47 Eliel en Obed, en Jaaziel van Mezobaja.

HOOFDSTUK 12.

Hier worden nog eenige helden van David genoemd, die tot hem zijn gekomen, toen hij door Saul werd vervolgd, vs. 1: eerst uit het geslacht van Saul zelf, 2; daarna uit den stam van Gad, 14; alsmede uit de stammen Benjamin en Juda, 16; en van Manasse, 19. Opgeve van de oversten der krijgslieden, die David te Hebron koning maakten en hun getal, 23. Gansch Israël is het eens om David koning over zich te maken, 38. Drie dagen vreugdeaanlijden bij die gelegenheid, 39.

DEZE nu zijn het, die tot David kwamen naar Ziklag, toen hij nog besloten was voor het aangezicht van Saul, den zoon van Kis; zij waren ook onder de helden, die tot dien krijg hielpen:

2 Gewapend met bogen, regts en links met steenen werpende, en met pijlen schietende uit den boog; zij waren van de broederen van Saul, uit Benjamin.

3 Het hoofd was Abiëter, en Joas, zonen van Semáa, den Gibeoniet; Jaarna Jeriel en Pelet, zonen van Azmaveth, en Berácha, en Jehu, de Anthothiet.

4 En Jismaja, de Gibeoniet, was een held onder de dertig, en over dertig gesteld; en Jirmeja, en Jahziël, en Jóhanan, en Józabad, de Gederathiet;

5 Eluzai, en Jerimoth, en Bekaja, en Semarja, en Sefarja, de Haruüet;

6 E'ikana, en Jissia, en Azaréel, en Joëter, en Jasobam, de Korahieten.

7 En Joela en Zebadja, de zonen van Jeróham, van Gedor.

8 Ook scheldden zich van de Gadieten af tot David, in die vesting naar de woestijn, kloeke helden, krijgslieden ten oorlog, toegerust met rondas en schild; en hunne aangezichten waren aangezigten der leeuwen; en zij waren als de reën op de bergen in snelheid.

9 Ezer was het hoofd; Obadja de tweede; Eliab de derde;

10 Mismáana de vierde; Jirmeja de vijfde;

11 Attai de zesde; Eliël de zevende;

12 Jóhanan de achtste; Elzábad de negende;

13 Jirmeja de tiende; Machabáana de elfde.

14 Deze waren van de kinderen van Gad, hoofden des heirs: een van de kleinsten was over honderd, en de grootste over duizend.

15 Deze zelve zijn het, die over de Jordaan gingen in de eerste maand, toen dezelve vol was aan al hare oevers; en zij verdreven al de inwoners der laagten, tegen het oosten en tegen het westen.

16 Er kwamen ook van de kinderen van Benjamin en Juda op de vesting tot David.

17 En David ging uit hun tegemoet, en antwoordde, en zeide tot hen: Indien gijlieden ten vrede tot mij gekomen zijt, om mij te helpen, zoo zal mijn hart te gelijk over alieden zijn; maar indien het is, om mij aan mijne vijanden bedriegelijk over te leveren, daar toch geen wrevel in mijne handen is; de God onzer vaders zie het, en straffe het!

18 En de Geest toog Amásai aan, den overste der hoofdlieden, en hij zeide: Wij zijn uwe, o David! en met u zijn wij, gij zoon van Isai! vrede, vrede zij u, en vrede uwen helperen, want uw God helpt u. Toen nam hen David aan, en stelde hen tot hoofden der benden.

19 Er vielen ook van Manasse tot David, toen hij met de Filistijnen kwam, om tegen Saul te strijden, alhoewel zij hen niet hielpen: want de vorsten der Filistijnen verlieten hem niet raad, zeg-

J. v. C.
1047.

circa 1058

(Sam. 23:24)

circa 1056

a 1 Sam. 29:1

J. v. C.

1065

gende : Met *gevaar* van onze hoofden zou hij tot Saul, zijnen heer, vallen.

20 Toen hij naar Ziklag toog, vielen tot hem uit Manasse : Adnah, en Jozabab, en Jedaiel, en Michaël, en Jozabab, en Elifeu, en Zillethai; hoofden der duizenden, die in Manasse waren.

21 En Jese hielpen David mede tegen die henden, want alle dezen waren kloekheelden; en zij waren oversten in het heir.

22 Want er kwamen er te dien tijd dag bij dag tot David, om hem te helpen, tot een groot leger toe, als een leger Gods.

23 En dit zijn de gezinten der hoofden dergenen, die toegerust waren ten heire, die tot David te Hebron kwamen, om het koninkrijk van Saul tot hem te wendden, naar den mond des HEEREN :

24 Van de kinderen van Juda, die rondassen en spiesen droegen, waren zes duizend en acht honderd toegerust ten heire.

25 Van de kinderen van Simeon, kloekheelden ten heire, zeven duizend en honderd.

26 Van de kinderen van Levi, vier duizend en zes honderd.

27 En Jehojada was overste der Aaromieten; en met hem waren er drie duizend en zeven honderd.

28 En Zadok was een jongeling, een kloekheld; en uit zijns vaders huis waren twee en twintig oversten.

29 En van de kinderen van Benjamin, die broeders van Saul, drie duizend; want tot nog toe waren er velen van hen, die het met het huis van Saul hielden.

30 En van de kinderen van Efraim, twintig duizend en acht honderd, kloekheelden, mannen van naam in het huis hunner vaderen.

31 En van den halven stam van Manasse, achttien duizend, die met namen uitgedrukt zijn, dat zij kwamen, om David konink te maken.

32 En van de kinderen van Issachar, die ervaren waren in het verstand van de tijden, om te weten wat Israël doen moest : hunne hoofden waren twee honderd, en al hunne broeders *pasten* op hun woord.

33 Uit Zebulon, uitgaande in het heir, toegerust ten strijde met alle krijgswapenen, vijftig duizend; en om eene slagordering te houden met een onwankelbaar hart.

34 En uit Nafthali, duizend oversten, en bij hen met rondas en spies, zeven en dertig duizend.

35 En uit de Danieten, ten strijde toegerust, acht en twintig duizend en zes honderd.

36 En uit Aser, uitgaande in het heir, om krijgsworde te houden, waren veertig duizend.

37 En van gene zijde der Jordaan, van de Rubenieten, en Gadieten, en des halven stam van Manasse, met allerlei krijgsgereedschap ten oorlog, honderd en twintig duizend.

38 Al deze krijgslieden, die zich in slagorde konink hielden, kwamen met een volkomen hart te Hebron, om David konink te maken over gansch Israël. En ook was al het overige van Israël één hart, om David ten koning te maken.

39 En zij waren daar bij David drie dagen lang, etende en drinkende : want hunne broeders hadden voor hen *wat* toebereid.

40 En ook de naasten aan hen, tot aan Issachar, en Zebulon, en Nafthali, brachten brood op ezelen, en op kameelen, en op muilen, en op runderen, weelspijs, stukken vijgen, en stukken rozijnen, en wijn, en olie, en runderen, en klein vee in menigte : want er was bijdschap in Israël.

HOOFDSTUK 13.

J. v. C.

1045

David raadspleegt de oudsten van het volk, aangaande eene algemeene vergadering, vs. 1; om de ark uit Kirjath-Jearim naar Zion over te brengen, 3. Dit behaagt de gansche gemeente wel, 4. Tot dat einde trok David met de gemeente op, 6. Zij zetten de ark op eenen nieuwen wagen, 7. David en het volk bedrijven groote vreugde met gezang en muziekinstrumenten, 8. Usa strekt zijne hand uit om de ark te houden, 9, waarom hij van God gedood wordt, 10. David neemt de plaats waar, dit geschiedt, Perez-Usa, 11; en is bevreesd de ark tot zich te laten brengen, 12; maar plaatst ze bij Obed-Edom, 13.

EN David hield raad met de oversten der duizenden en der honderden, en met alle vorsten.

2 En David zeide tot de gansche gemeente van Israël : Indien het u allen goed dunkt, en van den HEERE, onzen God, te zijn, laat ons ons uitbreiden, laat ons zenden aan onze overige broeders, in alle landen van Israël, en de priesters en Levieten, die met hen zijn in de steden, met hare voorstedes, opdat zij tot ons vergaderd worden.

3 En laat ons de ark onzes Gods tot ons wederhalen, want wij hebben ze in de dagen van Saul niet gezocht.

4 Toen zeide de gansche gemeente, dat men alzo doen zou : want die zaak was regt in de oogen des ganschen volks.

5 En David dan vergaderde gansch Israël van het egyptische Sichor af, tot daar men komt te Hamath, om de ark Gods te brengen van Kirjath-Jearim.

6 Toen toog David op met het gansche Israël naar Bétala, dat is, naar Kirjath-Jearim, hetwelk in Juda is, dat hij van daar opnamde de ark Gods, des HEEREN, die tuschen de cherubim woont, waar de Naam wordt aangezien.

7 En zij voerden de ark Gods op eenen nieuwen wagen uit het huis van Abinadab, Usa nu en Ahio leidden den wagen.

8 En David en gansch Israël speelden voor het nangezigt Gods met alle macht, zoo met liederen, als met harpen, en met luiten, en met trommelen, en met cimbale, en met trompetten.

9 Toen zij aan den dorshyloer van Chidon gekomen waren, zoo strekte Usa zijne hand uit, om de ark te houden, want de runderen struikelden.

10 Toen ontstak de toorn des HEEREN over Usa, en Hij sloeg hem, omdat hij zijne hand had uitgestrekt aan de ark; en hij stierf aldaar voor het nangezigt Gods.

11 En David ontstak, dat de HEERE eene scheur gescheurd had aan Usa; daarom noemde hij dienzelve plaats Perez-Usa, tot op dezen dag.

12 En David vreesde den HEERE te dien dage, zeggende : Hoe zal ik de ark Gods tot mij brengen ?

13 Daarom liet David de ark niet tot zich brengen in de stad Davids, maar deed ze afwijken in het huis van Obed-Edom, den Gethiet.

14 Alzo bleef de ark Gods bij het huisgezin van Obed-Edom, in zijn huis, drie maanden; en de HEERE zegende het huis van Obed-Edom, en alles, wat hij had.

HOOFDSTUK 14.

Hiram zendt bouwmeesters en ederenhout tot David, vs. 1. Davids magt breidt zich uit, hij neemt meer vrouwen, krijgt veel kinderen, 3; hunne namen, 4. De Filistijnen trokken ten strijde tegen Israël, 8. David vraagt God wat hij doen zal, die hem beveelt op te trekken met besolde van overwinning, 10. David slaat hen en noemt die plaats Baal-Perezus, 11. David laat hunne afgoden verbranden, 12. De Filistijnen hervatten den krijg, 13. David vraagt wederom den Heere, die hem zegt wat hij doen moet, met toegezin van zijne hulp, 14. David slaat de Filistijnen ten tweede maal, waardoor hij

n. 2 Sam. 6.

6. 2 Sam. 6. 10.

J. v. C.
1913

1 Sam. 6, 11

1 Sam. 3, 3

1913.

1 Sam. 6, 35

Num. 4, 15.

7, 9.

1 Chron. 6, 35

39, 44.

1912.

Num. 4, 15.

1912.

1 Chron. 6, 35

eenen grooten naam verkrijgt en overal wordt gezeesd, 16.

TOEN * zond Hiram, de koning van Tyrus, boden tot David, en cederenhout, en metselaars, en timmerlieden, dat zij hem een huis bouwden.

2 En David merkte, dat hem de **HEERE** tot koning bevestigd had over Israël: want zijn koninkrijk werd ten hoogste verheven, om zijns volks Israëls wil.

3 En David nam weer vrouwen te Jeruzalem, en David gewon meer zonen en dochteren.

4 Dit *nu* zijn de namen der kinderen, die hij te Jeruzalem had: Samuël en Sobab, Nathan en Salomo,

5 En Jibchar, en Elieba, en Elpelet,

6 En Nogab, en Nefeg, en Jafia,

7 En Elisama, en Beeljada, en Elifelet.

8 Toen de Filistijnen hoorden, dat David tot koning gezalfd was over het gansche Israël, zoo togen al de Filistijnen op om David te zoeken. Toen David dat hoorde, zoo toog hij uit tegen hen.

9 Toen de Filistijnen kwamen, zoo spreidde *nu* zij zich uit in de laagte van Refaim.

10 Toen vroegde David God, zeggende: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen, en zult Gij hen in mijne hand geven? En de **HEERE** zeide tot hem: Trek op, want Ik zal hen in uwe hand geven.

11 Toen zij nu optogen naar Baal-Perzaim, zoo sloeg hen David daar; en David zeide: God heeft mijne vijanden door mijne hand gescheurd, als een scheur der wateren; daarom noemden zij den naam derzelve plaats, Baal-Perzaim.

12 En daar lieten zij hunne goden; en David gehooft, en zij werden met vuur verbrand.

13 Doch de Filistijnen voeren nog voort, en zij verspreidden zich in dat dal.

14 En David vroegde God nog eens; en God zeide tot hem: Gij zult niet optrekken achter hen heen; *maar* omsingel hen van boven, en kom tot hen tegenover de moerbeestboomen.

15 En het zal geschieden, als gij hoort het geruisch van eenen gang in de toppen der moerbeestboomen, kom dan uit ten strijde: want God zal voor uw aangezicht uitgaan zijn, om het leger der Filistijnen te slaan.

16 David nu deed, gelijk als hem God geboden had; en zij sloegen het heir der Filistijnen van Gibeon af tot aan Gezer.

17 Alzoo ging Davids naam uit in al die landen; en de **HEERE** gaf zijne verschrikking over al die Heidenen.

HOOFDSTUK 15.

David bereidt een plaats voor de ark, vs. 1-11, en beweest dat zij door de Levieten zal gedragen worden, 2. Gansche Israël komt te Jeruzalem om de ark aldaar op te heffen; 3. Namen der Levieten, die tot dat einde aldaar gekomen waren, 4. David beveelt hunne oversten wat en hoe zij zullen doen, 11. De ark wordt met groot gejuich en muziek naar Zion gebracht, 16. Michal, Davids dochter, den koning voor de ark zingend springen en spelen, vernoot hem, 20.

DAN David maakte zich huizen in zijne stad; en hij bereidde de ark Gods een plaats, en spande een tent voor haar.

2 Toen zeide David: Niemand mag de ark Gods dragen, dan de Levieten: want die * heeft de **HEERE** verkoren, om de ark Gods te dragen, en om Hem te dienen tot in der ewigheid.

3 Ook verzamelde David gansche Israël te Jeruzalem, om de ark des **HEEREN** op te heffen aan hare plaats, die hij haar bereid had.

4 En David *verzamelde* de kinderen van Aäron en de Levieten.

5 Van de kinderen van Kehath was Uriël overste, en van zijne broederen waren honderd en twintig.

6 Van de kinderen van Merari was Asaja overste, en van zijne broederen waren twee honderd en twintig.

7 Van de kinderen van Gerson was Joël overste, en van zijne broederen waren honderd en dertig.

8 Uit de kinderen van Elisafan was overste Semaja, en van zijne broederen waren twee honderd.

9 Uit de kinderen van Hebron was Eliel overste, en zijne broederen waren tachtig.

10 Uit de kinderen van Uzziel was Amminadab overste, en zijne broederen waren honderd en twaalf.

11 En David riep de priesters Zadok en Abiathar, en de Levieten Uriël, Asaja en Joël, Semaja, en Eliel, en Amminadab.

12 En hij zeide tot hen: Gijlieden zijt hoofden der vaderen onder de Levieten: heiligt u, gij en uwe broeders, dat gij de ark des **HEEREN**, des Gods van Israël, opbrengt, *ter plaatse, die ik voor haar bereid heb.*

13 Want omdat gijlieden ten eerste *dit* niet *deed*, heeft de **HEERE**, onze God, onder ons eenen scheur gedaan, omdat wij Hem niet gerocht hebben naar het recht.

14 Zoo heilighen zich dan de priesters en Levieten, om de ark des **HEEREN**, des Gods van Israël, op te brengen.

15 En de kinderen der Levieten droegen de ark Gods op hunne schouders, niet de dragboomen, die op hen waren, *gelijk als Mozes geboden had naar het woord des **HEEREN**.*

16 En David zeide tot de oversten der Levieten, dat zij hunne broeders, de zangers, stellen zouden met muziekinstrumenten, met luiten, en harpen, en cimbalen, dat zij zich zouden doen hooren, verheffende de stem met blûdschap.

17 Zoo stelden dan de Levieten *4* Heman, den zoon van Joël, en uit zijne broederen Asaf, den zoon van Berechja; en uit de zonen van Merari, hunne broederen, Ethan, den zoon van Kusaia;

18 En met hen hunne broeders van de tweede orde: Zeebarja, Ben en Jaaziel, en Semiramoth, en Jehiel, en Unai, Eliab, en Benaja, en Maaseja, en Mattithja, en Elifele, en Miknaja, en Obed-Edom, en Jeiel, de poortiers.

19 De zangers nu, Heman, Asaf en Ethan, lieten zich hooren met koperen cimbalen;

20 En Zeebarja, en Azziel, en Semiramoth, en Jehiel, en Unai, en Eliab, en Maaseja, en Benaja, met luiten op Alamoth.

21 En Mattithja, en Elifele, en Miknaja, en Obed-Edom, en Jeiel, en Azazja, met harpen op de Scheminit, om den toon te versterken.

22 En Chenania, de overste der Levieten, was over het opheffen: hij onderwees hen in het opheffen, want hij was verstandig.

23 En Berechja en Elkann waren poortiers der ark.

24 En Sebaj, en Josafat, en Nathanaël, en Amasai, en Zebadja, en Benaja, en Eliezer, de priesters, trompetten met trompetten voor de ark Gods; en Obed-Edom en Jehia waren poortiers der ark.

25 Het geschiedde nu, dat David en de oudsten van Israël, en de oversten der duizenden, heenengingen, om de ark des verbonds des **HEEREN** op te halen, uit het huis van Obed-Edom, met vreugde;

26 Zoo geschiedde het, doordien dat God de Levieten hielp, die de ark des verbonds des **HEEREN** droegen, dat zij zeven varten en zeven rannen offerden.

27 David nu was gekleed met eenen

J. v. C.
1912.

1 Sam. 6, 35

Num. 4, 15.

7, 9.

1 Chron. 6, 35

39, 44.

J. v. C.
1042.

mantel van zijn linnen: ook al de Levieten, die de ark droegen, en de zangers, en Chenánja, de overste van het opheffen der zangers; ook had David eenen lijsrok aan van linnen.

24 Alzoo bracht gansch Israël de ark des verbonds des HEEREN op, met gejuich, en met geluid der bazuin, en met trompetten, en met cimbalen, makende geluid met luiten en met harpen.

25 *«* Het geschiedde nu, toen de ark des verbonds des HEEREN tot aan de stad Davids gekomen was, dat Michal, de dochter van Saul, door een venster keek, en den koning David zag springende en spelende, zoo verachtte zij hem in haar hart.

HOOFDSTUK 16.

David en het volk offeren brand- en dank-offeren bij het plaatsen der ark in de tent door David daartoe verordinerd, vs. 1; hij egerent het volk, geeft een ieder brood, vleesch en wijn, 2. Hij stelt Levieten tot dienst der ark, 4. Hoofden der zangers, 5. Een psalm, door David naar Asaf en zijne broederen gegeven, met welken zij God moesten loven, 7; die gezongen zijnde, sprak al het volk, Amen, den Heere lovende, 36. David verordent zangers, 37; poortiers, 38; en priesters om brandofferen te offeren tot dienst der ark, 39. Dit volbragt zijnde, scheidt de vergadering uitere, 43.

TOEN zij de ark Gods inbragten, zoo stelden zij ze in het midden der tent, welke David voor haar gespannen had; en zij offerden brandofferen en dankofferen voor het aangezicht Gods.

2 Als David het brandoffer en de dank-offeren geëindigd had te offeren, zoo zegende hij het volk in den naam des HEEREN.

3 En *«* hij deelde een' iegelijk in Israël, van den man tot de vrouw, een' iegelijk eenen bol broods, en een schoon stuk vleesch, en eene flesch wijn.

4 En hij stelde voor de ark des HEEREN sommigen uit de Levieten tot dienaars, en dat, om den HEERE, den God Israëls, te vermelden, en te loven, en te prijzen.

5 Asaf was het hoofd, en Zecharía de tweede na hem; Jeliel, en Semiramoth, en Jehiel, en Mattithja, en Eliah, en Benájá, en Obed-Edom, en Jeliel, met instrumenten der luiten en met harpen; en Asaf liet zich hooren met cimbalen;

6 Maar Benájá en Jahsiel, de priesters, steeds met trompetten voor de ark des verbonds van God.

7 Te dienzelven dage gaf David ten eerste dezen psalm, om den HEERE te loven, door de dienst van Asaf en zijne broederen.

8 Looft den HEERE, roept zijnen naam aan, maakt zijne daden bekend onder de volken.

9 Zingt Hem, psalmzingt Hem, spreek aandachtig van al zijne wonderwerken.

10 Roemt u in den naam zijner heilichheid: dat zich het hart dergenen, die den HEERE zoeken, verblijde.

11 Vraagt naar den HEERE en zijne sterkte, zoekt zijn aangezicht geduriglijk.

12 Gedenkt zijner wonderwerken, die Hij gedaan heeft, zijner wondertekenen, en der oordeelen zijnsmonds;

13 Gij zaad van Israël, zijnen dienaar, gij kinderen van Jakob, zijnen uitverkorene!

14 Hij is de HEERE onze God; zijne oordeelen zijn over de geheele aarde.

15 *«* Gedenkt tot in der eeuwigheid zijns verbonds, des woords, dat Hij ingesteld heeft tot in het duizendste geslacht;

16 Des verbonds, *«* dat Hij met Abraham heeft gemaakt, en zijns eeds aan Izak;

17 Welken Hij ook aan Jakob heeft

gesteld tot eene inzetting, aan Israël tot een eeuwig verbond;

18 Zeggende: Ik zal u het land Kanaän geven, een snoer van ulieder erfdeel:

19 Als gij weinige menschen in getal waart; ja weinigen en vreemdelingen daarin.

20 En zij wandelden van volk tot volk, en van het eene koninkrijk tot een ander volk.

21 Hij liet niemand toe hen te onderdrukken, ook bestrafte Hij koningen om hunnentwil, zeggende:

22 Tast mijne gezalfden niet aan, en doet mijnen profeten geen kwaad.

23 Zingt den HEERE, gij gansche aarde! boodschapt zijn heil van dag tot dag.

24 Vertelt zijne eer onder de Heidenen, zijne wonderwerken onder alle volken.

25 Want de HEERE is groot, en zeer te prijzen, en Hij is vreeselijk boven alle goden.

26 Want al de goden der volken zijn afgoden; maar de HEERE heeft de hemelen gemaakt.

27 Majesteit en heerlijkheid zijn voor zijn aangezicht, sterkte en vrolijkheid zijn in zijne plaats.

28 Geeft den HEERE, gij geslachten der volken, geeft den HEERE eer en sterkte.

29 Geeft den HEERE de eer zijns naams, brengt offer, en komt voor zijn aangezicht; aanbidt den HEERE in de heerlijkheid des heilighdoms.

30 Schrikt voor zijn aangezicht, gij geheele aarde! ook zal de wereld bevestigd worden, dat zij niet bewogen worde.

31 Dat de hemelen zich verblijden, en de aarde verheuge zich, en dat men onder de Heidenen zegge: De HEERE regeert.

32 Dat de zee bruische met hare volheid, dat het veld huppel van vreugde, met al wat daarin is.

33 Dan zullen de boomen des wouds juichen voor het aangezicht des HEEREN, omdat Hij komt de aarde te rigten.

34 *«* Looft den HEERE, want Hij is goed, *«* want zijne goedertierenheid is tot in eeuwigheid.

35 En zegt: Verlos ons, o God onzes heils! en verzamel ons, en red ons van de Heidenen, dat wij uwen heiligen naam loven, en dat wij ons uwer lofs roemen.

36 Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, van eeuwigheid tot eeuwigheid! En al het volk zeide: Amen! en het loofde den HEERE.

37 Alzoo liet hij daar, voor de ark des verbonds des HEEREN, Asaf en zijne broederen, om geduriglijk te dienen voor de ark, naar dat op elken dag besteld was.

38 Obed-Edom nu, met hunlieder broederen, waren acht en zestig; en hij stelde Obed-Edom, den zoon van Jedúthun, en Hosa tot poortiers;

39 En den priester Zadok, en zijne broederen, de priesters, voor den tabernakel des HEEREN op de hoogte, welke te Gibeon is:

40 Om den HEERE de brandofferen geduriglijk te offeren op het brandoffer-altaar, des morgens en des avonds; en zulks naar alles, wat er geschreven staat in de wet des HEEREN, die Hij Israël geboden had.

41 En met hen Heman en Jedúthun, en de overige uitgelezenen, die met namen uitgedrukt zijn, om den HEERE te loven: want zijne goedertierenheid is tot in der eeuwigheid.

42 Met hen dan waren Heman en Jedúthun, met trompetten en cimbalen voor degenen, die zich lieten hooren, en met instrumenten der muziek Gods; maar de zonen van Jedúthun waren aan de poort.

J. v. C.
1042.1 Gen. 12, 20
Ex. 7, 8, 9
10, 112 Ps. 107 l.
118 l.
136 l.4 Ps. 136 l.
enz.

2 Sam. 6, 16.

2 Sam. 6, 17.

2 Sam. 6, 19.

1 Gen. 17, 9.

1 Gen. 20, 3.

1 Gen. 28, 13.
35, 11.

J. v. C.
1912.

43 Alzoo toog het gansche volk henen, een iegelijk in zijn huis; en David keerde zich, om zijn huis te gaan zegenen.

HOOFDSTUK 17.

Zie den inhoud van dit hoofdstuk 2 Sam. 7.

HET geschiedde nu, als David in zijn huis woonde, dat David tot Nathan, den profeet, zeide: Zie, ik woon in een cederen huis, maar de ark des verbonds des HEEREN onder gordijnen.

2 Toen zeide Nathan tot David: Do alles, wat in uw hart is, want God is met u.

3 Maar het geschiedde in denzelfden nacht, dat het woord Gods tot Nathan kwam, zeggende:

4 Ga heen en zeg tot David, mijnen knecht: Alzoo zegt de HEERE: Gij zult mij geen huis bouwen, om in te wonen.

5 Want ik heb in geen huis gewoond van dien dag af, dat ik Israël heb opgevoerd tot dezen dag toe; maar ik ben gegaan van tent tot tent, en van tabernakel tot tabernakel.

6 Overal, waar ik gewandeld heb met geheel Israël, heb ik wel een woord gesproken tot een' van de rigters van Israël, denwelken ik gebood mijn volk te weiden, zeggende: Waarom bouwt gij-lieden mij geen cederen huis?

7 Nu dan, alzoo zult gij zeggen tot mijnen knecht, tot David: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Ik heb u van de schaapskooi genomen, van achter de schapen, opdat gij een voorganger over mijn volk Israël zoudt zijn;

8 En ik ben met u geweest ove-al, waar gij heengegaan zijt, en ik heb al uwe vijanden uitgeroeid van voor uw aangezicht; en ik heb u eenen naam gemaakt, gelijk de naam is der grooten, die op de aarde zijn.

9 En ik heb voor mijn volk Israël eene plaats besteld, en hem geplant, dat hij aan zijne plaats wone, en niet meer heen en weder gedreven worde; en de kinderen der verkeerdheid zullen hem niet meer krenken, gelijk als in het eerst.

10 En van die dagen af, dat ik geboden heb rigters te wezen over mijn volk Israël; en heb al uwe vijanden vernederd: ook heb ik u te kennen gegeven, dat u de HEERE een huis bouwen zal.

11 En het zal geschieden, als uwe dagen zullen vervuld zijn, dat gij heen gaat tot uwe vaderen, zoo zal ik uw zaad na u doen opstaan, hetwelk uit uwe zonen zijn zal, en ik zal zijn koningrijk bevestigen.

12 Die zal ¹ Mij een huis bouwen, en ik zal zijnen stoel bevestigen tot in der eeuwigheid.

13 ² Ik zal hem tot eenen Vader zijn, en hij zal Mij tot eenen zoon zijn; en mijne goedertierenheid zal ik van hem niet wenden, gelijk als ik die weggenomen heb van dien, die vóór u geweest is;

14 Maar ³ ik zal hem in mijn huis bestendig maken, en in mijn koningrijk tot in eeuwigheid; en zijn stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid.

15 Naar al deze woorden, en naar dit gansche gezigt, alzoo sprak Nathan tot David.

16 Toen kwam de koning David in, en bleef voor het aangezicht des HEEREN, en hij zeide: Wie ben ik, HEERE God! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hertoe gebracht hebt?

17 En dit is klein in uwe oogen geweest, o God! daarom hebt Gij van het huis uws knechts tot van verre heen gesproken, en Gij hebt mij naar mensche-lijke wijze voorzien met deze verhooring, o HEERE God!

18 Wat zal David meer bij U daartoe voegen, van wege de eer aan uwen knecht? doch Gij kent uwen knecht wel.

19 HEERE! om uws knechts wil, en naar uw hart, hebt Gij al deze groote dingen gedaan, om al deze groote dingen bekend te maken.

20 ⁴ HEERE! er is niemand gelijk Gij, en er is geen God behalve Gij, naar alles wat wij met onze ooren gehoord hebben.

21 ⁵ En wie is als uw volk Israël, een eenig volk op de aarde, hetwelk God heengegaan is Zich tot een volk te verlossen, dat Gij U eenen naam maaktet van groote en verschrikkelijke dingen, met de Heidenen uit te stooten van het aangezicht uws volks, hetwelk Gij uit Egypte verlost hebt?

22 En Gij hebt uw volk Israël U ten volk gemaakt tot in der eeuwigheid; en Gij, HEERE! zijt hun tot eenen God geworden.

23 Nu dan, HEERE! het woord, dat Gij over uwen knecht gesproken hebt, en over zijn huis, dat worde waar tot in eeuwigheid; en doe, gelijk als Gij gesproken hebt.

24 Ja, het worde waar, en uw naam worde groot gemaakt tot in eeuwigheid, dat men zegge: De HEERE der heirscharen, de God van Israël, is Israels God; en het huis van David, uwen knecht, zij bestendig voor uw aangezicht.

25 Want Gij, mijn God! hebt voor het oor uws knechts geopenbaard, dat Gij hem een huis bouwen zoudt; daarom heeft uw knecht in zijn hart gevonden, om voor uw aangezicht te bidden.

26 Nu dan, HEERE! Gij zijt die God; en Gij hebt dit goede over uwen knecht gesproken.

27 Nu dan, het heeft U beliefd te zegenen het huis uws knechts, dat het in eeuwigheid voor uw aangezicht zij: want Gij, HEERE! hebt het gezegend, en het zal gezegend zijn in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 18.

In dit hoofdstuk wordt verneld hetzelfde, dat wij opgeteekend vinden 2 Sam. 8.

HET geschiedde nu na dezen, dat David de Filistijnen sloeg, en hen te onderbragt; en hij nam Gath, en hare onderhoorige plaatsen, uit der Filistijnen hand.

2 Hij sloeg ook de Moabitien: alzoo dat de Moabitien Davids knechten werden, brengende geschenken.

3 David sloeg ook Hedar-ézer, den koning van Zoba, naar Hamath toe, toen hij heentog, om zijne hand te stellen aan de rivier Frath.

4 En David nam hem duizend wagens af, en zeven duizend ruiters, en twintig duizend man te voet; en David ontzenuwde al de wagenpaarden; doch hij behield honderd wagens daarvan overig.

5 En de Syriërs van Damaskus kwamen, om Hedar-ézer, den koning van Zoba, te helpen; maar David sloeg van de Syriërs twee en twintig duizend man.

6 En David leidde ¹ beëtzing in Syrië van Damaskus, alzoo dat de Syriërs Davids knechten werden, geschenken brengende. En de HEERE behoeftte David overal, waar hij heen ging.

7 En David nam de gouden schilden, die hij Hedar-ézers knechten waren, en hij bragt ze te Jeruzalem.

8 Ook nam David zeer veel kopers uit Tihelath, en uit Chun, stelen van Hedar-ézer: daarvan heeft Salomo de koperen zee, en de pilaren, en de koperen vaten gemaakt.

9 Toen Thon, de koning van Hamath, hoorde, dat David de gansche heirkraft van Hedar-ézer, den koning van Zoba, geslagen had;

10 Zoo zond hij zijnen zoon Hadoram tot den koning David, om hem naar zijner welstand te vragen, en om hem

J. v. C.
1912.

Deut. 3:24

4:35

6:4

1 Kon. 23:

60.

Ps. 86:8

Jes. 37:16

22

Dan. 3:29

Hos. 13:4

Deut. 4:7

33:29

Ps. 147:20

2 Sam. 16:11,
Ps. 78:70.

1 Kon. 5:5,
6:12.

Ps. 89:27,29,
Hebr. 1:5,6.

1 Kon. 1:33.

circa 1010.

J. v. C.
1019.

te zegenen, van wege dat hij met Hadar-
ezer gestreden, en hem verslagen had,
(want Hadar-ezer voerde oorlog tegen
Thoa) en alle gouden, en zilveren, en
koperen vaten:

11 Deze heiligde de koning David ook
den HEERE, met het zilver en het goud,
betwelk hij medegebragt had van al de
Heidenen: van de Edomieten, en van de
Moabieten, en van de kinderen Ammons,
en van de Filistijnen, en van de Am-
lekieten.

12 Ook sloeg Abisai, de zoon van Ze-
rúja, de Edomieten in het Zoutdal, ach-
tien duizend.

13 En hij leidde bezetting in Edom, zoo-
dat al de Edomieten Davids knechten
werden: en de HEERE behoeftte David
overal, waar hij heenging.

14 Alzoo regeerde David over gansch
Israel: en hij deed zijnen ganschen volke
recht en gerechtigheid.

15 Joab nu, de zoon van Zeruja, was
over het heir; en Joasaf, de zoon van
Ahiud, was kanselier;

16 En Zadok, de zoon van Ahiub, en
Abimelech, de zoon van Abiathar, waren
priesters; en Sausa schrijver:

17 Benúja, de zoon van Jójada, was
over de Krethi en Plethi; maar de zo-
nen van David waren de eersten aan de
hand des konings.

HOOFDSTUK 19.

Zie den inhoud van dit hoofdstuk 2 Sam. 10.

EN het geschiedde na dezen, dat Nahas,
de koning der kinderen Ammons,
stierf, en zijn zoon werd koning in zijne
plaats.

2 Toen zeide David: Ik zal weldadig-
heid doen aan Hanun, den zoon van
Nahas, want zijn vader heeft weldadig-
heid aan mij gedaan. Daarom zond Da-
vid boden, om hem te troosten over zijnen
vader. Toen de knechten van David in
het land der kinderen Ammons tot
Hanun kwam, om hem te troosten;

3 Zoo zeiden de vorsten der kinderen
Ammons tot Hanun: Eert David uwen
vader in uwe oogen, omdat hij troos-
ters tot u gezonden heeft? Zijn niet zijne
knechten tot u gekomen, om te door-
zoeken, en om om te keeren, en om het
land te verspielen?

4 Daarom nam Hanun de knechten van
David, en hij beschoor hen, en sneed
hunne kleederen half af tot aan de heu-
pen, en liet hen henengaan.

5 Zij nu gingen heen, en men bood-
schapte David van deze mannen; en hij
zond hun te gemoet, want die mannen
waren zeer beschaamd. De koning dan
zeide: Blijft te Jericho, totdat uieder
baard weder gewassen zij, komt dan
wederom.

6 Toen de kinderen Ammons zagen, dat
zij zich stinkende gemaakt hadden bij
David, zoo zond Hanun en de kinderen
Ammons dertig talenten zilver, om
zich wagenen en ruiters te huren uit Me-
sopotanië, en uit Syrië-Mácha, en uit
Zabn.

7 Zoodat zij zich huurden twee en der-
tig duizend wagenen; en de koning van
Mácha en zijn volk kwamen en legerden
zich voor Mádaba; ook vergaderden de
kinderen Ammons uit hunne steden, en
zij kwamen ten strijde.

8 Toen het David hoorde, zoo zond hij
Joab en het gansche heir met de heidenen.

9 Als de kinderen Ammons uitgetogen
waren, zoo stelden zij de slagorde voor de
poort der stad; maar de koningen, die
gekomen waren, die waren bijzonder in
het veld.

10 Toen Joab zag, dat desmits der slag-
orde van voren en van achteren tegen
hem was, zoo verkoos hij eenigen uit

alle uitgelezenen in Israël, en hij stelde
hen in orde tegen de Syriërs aan.

11 En het overige des volks gaf hij
in de hand van zijnen broeder Abisai,
en zij stelden hen in orde tegen de kin-
deren Ammons aan.

12 En hij zeide: Indien mij de Syriërs
te sterk worden, zoo zult gij mij komen
verlossen; en indien de kinderen Ammons
u te sterk worden, zoo zal ik u verlossen.

13 Wees sterk, en laat ons sterk zijn
voor ons volk, en voor de steden onzes
Gods; de HEERE nu doe, wat goed is in
zijne oogen.

14 Toen naderde Joab en het volk, dat
hij hem was, ten strijde voor het aan-
gezicht der Syriërs; en zij vloden voor zijn
aangezicht.

15 Toen de kinderen Ammons zagen,
dat de Syriërs vloden, zoo vloden zij ook
voor het aangezicht van Abisai, zijnen
broeder, en zij kwamen in de stad; en
Joab kwam te Jerúzalem.

16 Als de Syriërs zagen, dat zij voor het
aangezicht van Israël geslagen waren, zoo
zonden zij boden, en bragten de Syriërs
uit, die aan gene zijde der rivier woon-
den; en Sofach, de krijgsoverste van Ha-
dar-ezer, toog voor hun aangezicht heen.

17 Toen het David werd aangezegd, zoo
vergaderde hij gansch Israël, en hij toog
over de Jordaan, en hij kwam tot hen, en
hij stelde de slagorde tegen hen. Als
David de slagorde tegen de Syriërs ge-
steld had, zoo streken zij met hem.

18 Doch de Syriërs vloden voor het aan-
gezicht van Israël, en David versloeg van
de Syriërs zeven duizend wagenen, en
veertig duizend mannen te voet; daartoe
doodde hij Sofach, den krijgsoverste.

19 Toen de knechten van Hadar-ezer
zagen, dat zij geslagen waren voor het
aangezicht van Israël, zoo maakten zij
vrede met David, en dienden hem; en
de Syriërs wilden de kinderen Ammons
niet meer verlossen.

HOOFDSTUK 20.

Zie den inhoud van dit hoofdstuk 2 Sam. 11 vs. 1, 12 vs. 26-31 en 23 vs. 18-24.

HET geschiedde nu ten tijde van de
wederkomst des jaars, ten tijde als
de koningen uittrokken, zoo voerde Joab
de heirkraft, en hij verloor het land
der kinderen Ammons: en hij kwam,
en belegerde Rabbá; maar David bleef
te Jerúzalem. En Joab sloeg Rabbá, en
verwoestte ze.

2 En David nam de kroon huns ko-
nings van zijn hoofd, en hij bevond haar
in gewigt een talent goud, en daar was
edelgesteente aan; en zij werd op Davids
hoofd gezet, en hij voerde zeer veel rooi-
uit de stad.

3 Hij voerde ook al het volk uit, dat
daarin was, en er hij zagde ze met de
zaag, en met ijzeren dorchtewagenen,
en met bijlen: en alzo deed David aan al
de steden der kinderen Ammons. Toen
keerde David wederom met al het volk
naar Jerúzalem.

4 En het geschiedde daarna, als de krijg
met de Filistijnen te Gezer opstond, toen
sloeg Sibchai, de Husathiet, Sippai, die
van de kinderen van Rafa was; en zij
werden te ondergebragt.

5 Daarna was er nog een krijg tegen
de Filistijnen, en Elhanan, de zoon van
Jaír, versloeg Lachmi, den broeder van
Goliath, den Gethiet, wiens spieschout
was als een weversboom.

6 Daarna was er nog een krijg te Gat,
en daar was een zeer lang man, en zijne
vingeren waren zes en zes, vier en twintig,
en hij was ook van Rafa geboren:

7 En hij hoorde Israël; maar Jóna-
than, de zoon van Simen, den broeder
van David, versloeg hem.

J. v. C.
1037.

CHR. 1036.

CHR. 1035.

CHR. 1034.

n 2 Sam. 14:21.

CHR. 1033.

J. v. G.
1018.

8 Deze waren van Bafa geboren te Gath; en zij vielen door de hand van David, en de hand zijner knechten.

HOOFDSTUK 21.

Zie den inhoud van dit hoofdstuk 2 Sam. 25.

TOEN stond de Satan op tegen Israël, en hij porde David aan, dat hij Israël telde.

2 En David zeide tot Joab en tot de oversten des volks: Gant heen, telt Israël van Bersäba tot Dan toe, en brengt hen tot mij, dat ik hun getal were.

3 Toen zeide Joab: De HEERE doe tot zijn volk, gelijk zij nu zijn, honderdmaal meer: zijn zij niet allen, o mijn heer koning! mijnen heer tot knechten? waarom verzoekt mijn heer dit? waarom zou het Israël tot schuld worden?

4 Doch het woord des konings nam de overhand tegen Joab: derhalve tong Joab uit, en hij doorwandelde gansch Israël; daarna kwam hij weder te Jeruzalem.

5 En Joab gaf David de som van het getelde volk; en gansch Israël was elf honderd duizend man, die het zwaard uittrokken, en Juda vier honderd duizend, en zeventig duizend man, die het zwaard uittrokken.

6 Doch Levi en Benjamin telde hij onder dezelve niet; want des konings woord was Joab een gruwel.

7 En deze zaak was kwaad in de oogen Gods; daarom sloeg Hij Israël.

8 Toen zeide David tot God: Ik heb zeer gezondigd, dat ik deze zaak gedaan heb; maar neem toch nu de misdad uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gehandeld.

9 De HEERE nu sprak tot Gad, den ziener van David, zeggende:

10 Ga heen, en spreek tot David, zeggende: Aldus zegt de HEERE: Drie dingen leg ik u voor: kies u een uit die, dat ik u doe.

11 En Gad kwam tot David, en zeide tot hem: Zou zegt de HEERE: Neem u uit:

12 Of drie jaren hongers, of drie maanden veteerd te worden voor het aangezicht uwer wederpartij, en dat het zwaard uwer vijanden u achterhale; of drie dagen het zwaard des HEEREN, dat is, de pestilentie in het land, en eenen verderfenden engel des HEEREN in al de landpalen van Israël? zou zie nu toe, wat antwoord ik Dien zal wederbrengen, die mij gezonden heeft.

13 Toen zeide David tot Gad: Mij is zeer bang; laat mij toch in de hand des HEEREN vallen, want zijne barmhertigheden zijn zeer vele, maar laat mij in de hand der menschen niet vallen.

14 De HEERE dan gaf pestilentie in Israël; en er vielen van Israël zeventig duizend man.

15 En Gad zond eenen engel naar Jeruzalem, om die te verderven; en als hij haar verliet, zag dat de HEERE, en het berouwde Hem over dat kwaad, en Hij zeide tot den verderfenden engel: Het is genoeg, trek nu uwe hand af. De engel des HEEREN nu stond bij den dorschvloer van Ornan, den Jebusiet.

16 Als David zijne oogen ophief, zoo zag hij den engel des HEEREN, staande tusschen de aarde en tusschen den hemel, met zijn uitgetrokken zwaard in zijne hand, uitgestrekt over Jeruzalem: toen viel David, en de oudsten, bedekt met zakken, op hunne aangezichten.

17 En David zeide tot God: Ben ik het niet, die gezegd heb, dat men het volk tellen zou? ja, ik zelf ben het, die gezondigd en zeer kwalijk gehandeld heb, maar deze schapen, wat hebben die gedaan? O HEERE, mijn God! dat toch uwe hand tegen mij, en tegen het huis

mijns vaders zij, maar niet tegen uw volk ter plage.

18 Toen zeide de engel des HEEREN tot Gad, dat hij David zeggen zou, dat David zou opgaan, om den HEERE een altaar op te richten in den dorschvloer van Ornan, den Jebusiet.

19 Zoo ging dan David op naar het woord van Gad, dat hij in den naam des HEEREN gesproken had.

20 Toen zich Ornan wendde, zoo zag hij den engel; en zijne vier zonen, die bij hem waren, verstaken zich: en Ornan dorchte tarwe.

21 En David kwam tot Ornan; en Ornan zag toe, en zag David, zoo ging hij uit den dorschvloer, en boog zich neder voor David, met het aangezicht ter aarde.

22 En David zeide tot Ornan: Geef mij de plaats des dorschvloers, dat ik op de zelve den HEERE een altaar bouwe; geef ze mij voor het volle geld, opdat deze plage opgehouden worde van over het volk.

23 Toen zeide Ornan tot David: Neem ze, maar heuen, en mijn heer de koning doe wat goed is in zijne oogen; zie, ik geef deze runderen tot brandoffers, en deze sloden tot hout, en de tarwe tot spijsoffer, ik geef het al.

24 En de koning David zeide tot Ornan: Nee, maar ik zal het zekerlijk koopen voor het volle geld: want ik zal voor den HEERE niet nemen wat uwer is, dat ik een brandoffer om niet offer.

25 En David gaf aan Ornan voor de plaats zes honderd gouden stakelen van gewigt.

26 Toen bouwde David aldaar den HEERE een altaar, en hij offerde brand-offeren en dankofferen. Als hij den HEERE aanriep, zoo antwoordde Hij hem door vuur uit den hemel, op het brandofferaltaar.

27 En de HEERE zeide tot den engel, dat hij zijn zwaard weder in de scheede steken zou.

28 Ter zelfder tijd, toen David zag, dat de HEERE hem grantwoord had op den dorschvloer van Ornan, den Jebusiet, zoo offerde hij aldaar:

29 Want de tabernakel des HEEREN, die Mozes in de woestijn gemaakt had, en het altaar des brandoffers, was te dier tijd nu de hoogte van Gibeon.

30 David nu kon niet heengaan voor hetzelfde, om God te zoeken, want hij was verschrikt voor het zwaard van den engel des HEEREN.

HOOFDSTUK 22.

David bestelt voorraad tot den bouw des tempels, vs. 2. Hij vermaant Salomo, den Heere vreesende, naarstig te zijn in het opbouwen van denzelfden. 6: en gebiedt den vorsten Salomo hierin getrouw de hand te bieden, 17.

EN David zeide: Hier zal het huis Gods des HEEREN zijn, en hier zal het altaar des brandoffers voor Israël zijn.

2 En David zeide, dat men vergaderen zou de vreemdelingen, die in het land Israëls waren; en hij bestelde stenhouwers, om uit te houwen steenen, welke men behouwen zou, om het huis Gods te bouwen.

3 En David bereidde ijzer in menigte, tot nagelen aan de deuren der poorten, en tot de zamenvoegingen; ook koper in menigte, zonder gewigt;

4 En cederenhout zonder getal: want de Sidoniërs en de Tyriërs bragten tot David cederenhout in menigte.

5 Want David zeide: Mijn zoon Salomo is een jongeling en teeder; en het huis, dat men den HEERE bouwen zal, zal men ten hoogste groot maken, tot eenen naam en tot heerlijkheid in alle

J. v. G.
1017.

1017.

J. v. C.
1017.

landen; ik zal hem nu *voorraad* bereiden. Alzoo bereide David *voorraad* in menigte vóór zijnen dood.

6 Toen riep hij zijnen zoon Sálomo, en gebod hem den HEERE, den God Israëls, een huis te bouwen.

7 En David zeide tot Sálomo: mijn zoon! wat mij aangaat, het was in mijn hart den naam des HEEREN, mijns Gods, een huis te bouwen;

8 Doch het woord des HEEREN geschiedde tot mij, zeggende: Gij hebt bloed in menigte vergoten, want gij hebt groote krijgen gevoerd; gij zult mijnen naam geen huis bouwen, ^c dewijl gij veel bloeds op de aarde voor mijn aangezicht vergoten hebt.

9 Zie, de zoon, die u geboren zal worden, die zal een man der rust zijn, want ik zal hem rust geven van al zijne vijanden rondom henen: want zijn naam zal Sálomo zijn, en ik zal vrede en stilte over Israël geven in zijne dagen.

10 ^b Die zal mijnen naam een huis bouwen, en die zal Mij tot eenen zoon zijn, en ik hem tot eenen Vader; en ik zal den troon zijns rijks over Israël bevestigen tot in eeuwigheid.

11 Nu, mijn zoon! de HEERE zal met u zijn, en gij zult voorspoedig zijn, en zult het huis des HEEREN, uws Gods, bouwen, gelijk als Hij van u gesproken heeft.

12 Alleenlijk de HEERE geve u kloekheid en verstand, en geve u bevel over Israël, en dat om te onderhouden de wet des HEEREN, uws Gods.

13 Dan zult gij voorspoedig zijn, als gij waarnemen zult te doen de inzettingen en de regten, die de HEERE aan Mozes geboden heeft aan Israël. ^c Wees sterk en heb gorden moed, vrees niet en wees niet verslagen.

14 Zie daar, ik heb in mijne verdrukking voor het huis des HEEREN bereid honderd duizend talenten gouds, en duizendmaal duizend talenten zilvers; en des kopers en des ijzers is geen gewigt, want het is er in menigte; ik heb ook hout en steenen bereid, doe gij er nog meer bij.

15 Ook zijn er bij u in menigte, die het werk kunnen doen, houters, en werkmesters in steen en hout, en allerlei wijze lieden in allerlei werk.

16 Des gouds, des zilvers, en des kopers, en des ijzers is geen getal: maak u op en doe het, en de HEERE zal met u zijn.

17 Ook gebod David aan alle vorsten van Israël, dat zij zijnen zoon Sálomo helpen zouden, *zeggende*:

18 Is niet de HEERE, uw God, met u lieden, en heeft u rust gegeven rondom henen? want Hij heeft de inwoners des lands in mijne hand gegeven, en dit land is onderworpen geworden voor het aangezicht des HEEREN, en voor het aangezicht zijns volks.

19 Zoo begeeft dan nu uw hart en uwe ziel, om te zoeken den HEERE, uwen God, en maakt u op, en bouwt het heilighdom Gods des HEEREN: dat men de ark des verbonds des HEEREN en de heilige vaten Gods in dit huis brenge, dat den naam des HEEREN zal gebouwd worden.

HOOFDSTUK 23.

David heeft kort voor zijnen dood zijn zoon Sálomo als zijn opvolger benoemd, vs. 1. Telling der Levieten van dertig jaren oud en daarboven, en hun getal, 3. David verdeelt hen in drie klassen, naar hunne geslachten, 4. Hunne bedieningen in den tabernakel, 24.

TOEN nu David oud was en zat van dagen, maakte hij zijnen zoon Sálomo tot koning over Israël.

2 En hij vergaderde al de vorsten van Israël, ook de priesters en de Levieten.

3 En de Levieten werden geteld, van dertig jaren af en daarboven; en hun getal was, naar hunne hoofden, aan mannen, acht en dertig duizend.

4 Uit dezen waren er vier en twintig duizend, om het werk van het huis des HEEREN aan te drijven; en zes duizend amblieden en registers;

5 En vier duizend poortiers, en vier duizend lofzangers des HEEREN met instrumenten, die ik gemaakt heb, *zeide David*, om lof te zingen.

6 En David verdeelde hen in verdeelingen, naar de kinderen van Levi, Gerson, Kehath en Merári.

7 Uit de Gersonieten waren Ladan en Simel.

8 De kinderen van Ladan waren *deze*: Jebiel, het hoofd, en Zetham, en Joel; drie.

9 De kinderen van Simel waren Selómith, en Haziël, en Haran; drie: deze waren de hoofden der vaders van Ladan.

10 De kinderen van Simel nu waren Jahath, Zina, en Jeus, en Beria: deze waren de kinderen van Simel; vier.

11 En Jahath was het hoofd, en Ziza de tweede; maar Jeus en Beria hadden niet vele kinderen, daarom waren zij in het vaderlijke huis maar van eene telling.

12 De kinderen van Kehath waren Amram, Jizhar, Hebron en Uzziel; vier.

13 De kinderen van Amram waren Aaron en Mozes. ^a Aaron nu werd afgezonderd, dat hij heilige de allerheiligste dingen, hij en zijnen zonen, tot in eeuwigheid, om te rooken voor het aangezicht des HEEREN, om hem te dienen en om in zijnen naam tot in eeuwigheid te zegenen.

14 Aangaande nu Mozes, den man Gods, zijne kinderen werden genoemd onder den stam van Levi.

15 De kinderen van Mozes waren Gersom en Eliézer, ^c

16 Van de kinderen van Gersom was Sebáel het hoofd.

17 De kinderen van Eliézer nu waren *deze*: Rehábja het hoofd; en Eliézer had geen andere kinderen; maar de kinderen van Rehábja vermoederden ten hoogste.

18 Van de kinderen van Jizhar was Selómith het hoofd.

19 Aangaande de kinderen van Hebron: Jeria was het hoofd, Amárja de tweede, Jaházíel de derde, en Jekáméam de vierde.

20 Aangaande de kinderen van Uzziel: Micha was het hoofd, en Jissia de tweede.

21 De kinderen van Merári waren Máheli en Musi: de kinderen van Máheli waren Eleázar en Kis.

22 En Eleázar stierf, en hij had geene zonen, maar dochters; en de kinderen van Kis, hare broeders, namen ze.

23 De kinderen van Musi waren Máheli, en Eder, en Jerémóth, drie.

24 Dit zijn de kinderen van Levi, naar het huis hunner vaders, de hoofden der vaders, naar hunne gerekenden in het getal der namen naar hunne hoofden, doende het werk der dienst van het huis des HEEREN, van twintig jaren oud en daarboven.

25 Want David had gezegd: De HEERE, de God Israëls, heeft zijn volk rust gegeven, en Hij zal te Jerúzalem wonen tot in eeuwigheid.

26 En ook aangaande de Levieten, dat zij den tabernakel, noch enig van deszelfs gereedschap, tot deszelfs dienst *behoorende*, niet *meer* zouden dragen.

27 Want naar de laatste woorden van David werden de kinderen van Levi geteld, van twintig jaren oud en daarboven,

J. v. C.
1015.

circa 1045.

^a Ex. 6:19.^b Ex. 28:1, enz.
Hebr. 5:4.^c Ex. 2:22.
18:1.

J. v. C.
1015.

28 Omdat hunne standplaats was aan de hand der zonen van Aaron in de dienst van het huis des HEEREN, over de voorhoven, en over de kameren, en over de reiniging van alle heilige dingen, en het werk der dienst van het huis Gods;

29 Te weten tot het brood der toerigting, en tot de meelbloem ten spijsoffer, en tot ongezuurde vladen, en tot de pannenen, en tot het gezooste, en tot alle mate en afmeting;

30 En om alle morgens te staan, om den HEERE te loven en te prijzen: en van gelijken des avonds;

31 En tot al het offeren der brandofferen des HEEREN, op de sabbaten, op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden in getal, naar de wijze onder hen, geduriglijk, voor het aangezicht des HEEREN;

32 En dat zij de wacht van de tent der samenkomst zouden waarnemen, en de wacht des heiligdoms, en de wacht der zonen van Aaron, hunne broederen, in de dienst van het huis des HEEREN.

HOOFDSTUK 24.

David verdeelt de priesters in vier en twintig klassen, vs. 1. en geeft hun dienaren uit de Levieten, uit den stam der Kahathieten en Merarieten, 20.

e Lev. 10.

AANGAANDE nu de kinderen van Aaron, *dít* waren hunne verdeelingen. De zonen van Aaron waren Nadab en Abihu, Eleazar en Ithamar.

b Lev. 10:2.
Num. 3:4.
26:61.

2 Maar *b* Nadab stierf, en Abihu, voor het aangezicht hunns vaders, en zij hadden geene kinderen. En Eleazar en Ithamar bedienden het priesterambt.

3 David nu verdeelde hen, en Zadok uit de kinderen van Eleazar, en Ahimelech uit de kinderen van Ithamar, naar hun ambt in hunne dienst.

4 En van de kinderen van Eleazar werden meer gevonden tot hoofden der mannen, dan van de kinderen van Ithamar, als zij hen afdeelden: van de kinderen van Eleazar waren zestien hoofden der vaderlijke huizen, naar van de kinderen van Ithamar, naar hunne vaderlijke huizen, acht.

5 En zij deelden hen door loten af, dezen met genen: want de oversten des heiligdoms en de oversten Gods waren uit de kinderen van Eleazar en van de kinderen van Ithamar.

6 En Semaja, de zoon van Nethaneel, de schrijver, uit de Levieten, schreef hen op, voor het aangezicht des konings, en van de vorsten, en van den priester Zadok, en van Ahimelech, den zoon van Abiathar, en van de hoofden der vaderen onder de priesters en onder de Levieten: een vaderlijk huis werd genomen voor Eleazar, en van gelijken werd genomen voor Ithamar.

7 Het eerste lot nu ging uit voor Jójari, het tweede voor Jedaja;

8 Het derde voor Harim, het vierde voor Seorim;

9 Het vijfde voor Malchia, het zesde voor Mijamin;

10 Het zevende voor Hakkoz, het achteste voor Abia;

11 Het negende voor Jésua, het tiende voor Sechánja;

12 Het elide voor E'ljásib, het twaalfde voor Jakim;

13 Het dertiende voor Huppa, het veertiende voor Jesébrab;

14 Het vijftiende voor Bilga, het zestiende voor Immer;

15 Het zeventiende voor Hezir, het achttiende voor Happpizes;

16 Het negentiende voor Petáhja, het twintigste voor Jehezekel;

17 Het een en twintigste voor Jachin, het twee en twintigste voor Gamul;

18 Het drie en twintigste voor Delaja, het vier en twintigste voor Maázja.

19 Het ambt van dezen in hunne dienst was te gaan in het huis des HEEREN, naar hunne ordening door de hand van Aaron, hun vader; gelijk als hem de HEERE, de God Israëls, geboden had.

20 Van de overige kinderen van Levi nu, was van de kinderen van Aauram Subael, van de kinderen van Subael was Jechdeja.

21 Aangaande Rehábja: van de kinderen van Rehábja was Jissia het hoofd.

22 Van de Jizharieten was Selomóth: van de kinderen van Selomóth was Jahath.

23 En van de kinderen van Hebron was Jeria, *de eerste*, Amfaja, *de tweede*, Jaházziel, *de derde*, Jekameam, *de vierde*.

24 *Van de kinderen van Uzziel* was Micha; van de kinderen van Micha was Samir;

25 De broeder van Micha was Jissia; van de kinderen van Jissia was Zecharia.

26 De kinderen van Merári waren Máheli en Musi. De kinderen van Jaasia waren Beno.

27 De kinderen van Merári van Jaasia waren Beno, en Soham, en Zakkur, en Hibri.

28 Van Máheli was Eleazar; en die had geene kinderen.

29 Aangaande Kis: de kinderen van Kis waren Jeráméel.

30 En de kinderen van Musi waren Máheli, en Eder, en Jerimóth. Deze zijn de kinderen der Levieten, naar hunne vaderlijke huizen.

31 En zij wierpen ook loten, nevens hunne broederen, de zonen van Aaron, voor het aangezicht van den koning David, en Zadok, en Ahimelech, en van de hoofden der vaderen onder de priesters en onder de Levieten: het hoofd der vaderen tegen zijnen kleinsten broeder.

HOOFDSTUK 25.

Verdeeling der zangers onder Asaf, Heman en Jeduthun, met hunne zonen, vs. 1. Hunne verdeeling in vier en twintig klassen, 31.

circa 1015.

EN David, mitzagers de oversten des heirs, scheidde af tot de dienst, van de kinderen van Asaf, en van Heman, en van Jeduthun, die met harpen, met luiten en met cimbalen profeteren zouden; en die onder hen geteld werden, waren mannen, bekwaam tot het werk hunner dienst.

2 Van de kinderen van Asaf waren Zakkur, en Jozef, en Nethánja, en Asarela, kinderen van Asaf; aan de hand van Asaf, die aan des konings handen profeteerde.

3 Aangaande Jeduthun: de kinderen van Jeduthun waren Gedálja, en Zeri, en Jesaja, Hasábja en Mattitbja, zes; aan de handen van hunnen vader Jeduthun, op harpen profeterende met den HEERE te danken en te loven.

4 Aangaande Heman: de kinderen van Heman waren Bukkia, Mattánja, Uzziel, Sebúel, en Jerimóth, Hanánja, Hanáni, Eliáha, Giddábi, en Romámthi-Ezer, Josbekása, Mallothi, Hothri, Maháloth.

5 Deze allen waren kinderen van Heman, den zoner des konings, in de woorden Gods, om den hoorn te verheffen: want God had Heman veertien zonen gegeven, en drie dochters.

6 Deze waren allemaal aan de handen hunns vaders *gesteld* tot het gezang van het huis des HEEREN, op cimbalen, luiten en harpen, tot de dienst van het huis Gods, aan de handen van den koning, van Asaf, Jeduthun, en van Heman.

7 En hun getal met hunne broederen, die geleerd waren in het gezang des HEEREN, alle meesters, was twee honderd acht en tachtig.

J. v. C.
1915.J. v. C.
1915.

- 8 En zij wierpen de loten over de wacht, tegen elkander, zoo de kleinen, als de grooten, den meester met den leerling.
- 9 Het eerste lot nu ging uit voor Asaf, *noemlijk* voor Jozef. Het tweede voor Gedálja; hij en zijne broederen, en zijne zonen, waren twaalf.
- 10 Het derde voor Zakkur; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 11 Het vierde voor Jizri; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 12 Het vijfde voor Netánja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 13 Het zesde voor Bukkij; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 14 Het zevende voor Jesaréla; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 15 Het achtste voor Jesaja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 16 Het negende voor Mattánja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 17 Het tiende voor Simri; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 18 Het elfde voor Asarél; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 19 Het twaalfde voor Hasábja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 20 Het dertiende voor Sébal; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 21 Het veertiende voor Mattithja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 22 Het vijftiende voor Jerémioth; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 23 Het zestiende voor Hasábja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 24 Het zeventiende voor Josbekáa; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 25 Het achttiende voor Matáni; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 26 Het negentiende voor Mallóthi; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 27 Het twintigste voor Elíathá; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 28 Het een en twintigste voor Hothir; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 29 Het twee en twintigste voor Giddálthi; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 30 Het drie en twintigste voor Maházioth; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
- 31 Het vier en twintigste voor Romámthi-Exer; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

HOOFDSTUK 26.

Verdeeling derzegen, die de wacht hielden in den tempel, vs. 1; en van de schatbewaarders, 20; alsmede van de levietische ambtlieden en regters, 29.

AANGAANDE de verdeelingen der poortiers: van de Korahieten was Meselémja, de zoon van Kore, van de kinderen van Asaf.

2 Meselémja nu had kinderen: Zechárja was de eerstgeborene, Jedíael de tweede, Zebádja de derde, Jathniél de vierde,

3 Elam de vijfde, Jóhanan de zesde, Eljéónai de zevende.

4 Obéd-Edom had ook kinderen: Semája was de eerstgeborene, Józabab de tweede, Joab de derde, en Sachar de vierde, en Netáníael de vijfde,

5 Ammíel de zesde, Issasschar de zevende, Pedléthai de achtste; want God had hem gezegend.

6 Ook werden zijnen zoon Semája kinderen geboren, heerschende over het huis huns vaders, want zij waren kloekelieden.

7 De kinderen van Semája waren Othni, en Refael, en Obéd, en Elabab, zijne broeders, kloekelieden; Elíhu, en Semáchja.

8 Deze allen waren uit de kinderen van Obéd-Edom; zij, en hunne kinderen, en hunne broeders, kloekelieden in kracht tot de dienst; daar waren er twee en zestig van Obéd-Edom.

9 Meselémja nu had kinderen en broeders, kloekelieden, achttien.

10 En Hoss, uit de kinderen van Merári, had zonen: Simri was het hoofd, (althoewel hij de eerstgeborene niet was, nogtans stelde hem zijn vader tot een hoofd.)

11 Hilkia was de tweede, Tebájja de derde, Zechárja de vierde; al de kinderen en broederen van Hoss waren dertien.

12 Uit dezen waren de verdeelingen der poortiers onder de hoofden der mannen, tot de wachten tegen hunne broederen, om te dienen in het huis des HEEREN.

13 En zij wierpen de loten, zoo de kleinen als de grooten, naar hunne vaderlijke huizen, tot elke poort.

14 Het lot nu tegen het oosten viel op Selémja; maar voor zijnen zoon Zechárja, die een verstandig raadsman was, wierp men de loten, en zijn lot is uitgekomen tegen het noorden.

15 Obéd-Edom tegen het zuiden; en voor zijne kinderen het huis der schatkameren.

16 Suppim en Hoss tegen het westen, met de poort Schallécher, bij den opgaanden hoogen weg, wacht tegenover wacht.

17 Tegen het oosten waren zes Levieten; tegen het noorden des daags vier; tegen het zuiden des daags vier; maar bij de schatkameren twee en twee.

18 Aan Parbar tegen het westen waren er vier bij den hoogen weg, twee bij Parbar.

19 Dit zijn de verdeelingen der poortiers van de kinderen der Korahieten, en der kinderen van Merári.

20 Ook was, van de Levieten, Abia over de schatten van het huis Gods, en over de schatten der geheiligde dingen.

21 Van de kinderen van Ladan, kinderen van den Gersoniet Ladan: van Ladan, den Gersoniet, waren hoofden der vaderen, Jelséel.

22 De kinderen van Jelséel waren Zetham en Joel, zijn broeder; deze waren over de schatten van het huis des HEEREN.

23 Voor de Amramieten, van de Jizharieten, van de Hebronieten, van de Uzzielieten.

24 En Sébúel, de zoon van Gersom, den zoon van Mozes, was overste over de schatten.

25 Maar zijne broeders van Elízer waren deze: Rehábja was zijn zoon, en Jesaja zijn zoon, en Joram zijn zoon, en Zichri zijn zoon, en Selómith zijn zoon.

26 Deze Selómith en zijne broeders waren over al de schatten der heilige dingen, die de koning David geheiligd had, uitgaders de hooften der vaderen, de oversten over duizenden en honderden, en de oversten des heils:

27 Van de krijgen en van den buit hadden zij het geheiligd, om het huis des HEEREN te onderhouden.

28 Ook alles, wat Samuël, de ziener, geheiligd had, en Saul, de zoon van Kis, en Abner, de zoon van Ner, en Joab, de zoon van Zerúja: al wat iemand geheiligd had, was onder de hand van Selómith en zijne broederen.

29 Van de Jizharieten waren Chenánja en zijne zonen tot het buitenwerk in Israël, tot ambtlieden en tot regters.

30 Van de Hebronieten was Hasábja en zijne broeders, kloekelieden, duizend en zeven honderd, over de ambten van Israël op deze zijde der Jordaan tegen het westen, over al het werk des HEEREN, en tot de dienst des konings.

31 Van de Hebronieten was Jeria het hoofd, van de Hebronieten zijner geslachten onder de vaderen: in het veertigste jaar des koninkrijks van David zijn er

J. v. C.
1915.

gezocht en onder hen gevonden kloekte hielden te Jázzer in Gilead.

32 En zijne broeders waren kloekte lieden, twee duizend en zeven honderd hoofden der vaderen; en de koning David stelde hen over de Rubenieten, en Gadieten, en den halven stam der Manassieten, tot alle zaken Gods en de zaken des konings.

HOOFDSTUK 27.

Orde der krijgslieden, vs. 1. Vorsten der stammen, 16. Bewaarders der koninklijke schatten en goederen, 25. Davids voornaamste raadslieden en vrienden, 32.

DIT nu zijn de kinderen Israëls naar hun getal, de hoofden der vaderen, en de oversten der duizenden en der honderden, met hunne ambtlieden, den koning dienende in alle zaken der verdeelingen, aangaande en afgaande van maand tot maand in al de maanden des jaars: elke verdeeling was vier en twintig duizend.

2 Over de eerste verdeeling in de eerste maand was Jásobab, de zoon van Zabdiel; en in zijne verdeeling waren er vier en twintig duizend.

3 Hij was uit de kinderen van Perez, het hoofd van al de oversten der heiren in de eerste maand.

4 En over de verdeeling in de tweede maand was Bodaï, de Ahoiet, en over zijne verdeeling was Mikloth ook voorganger; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

5 De derde overste des heirs in de derde maand was Benája, de zoon van Jójada, den opperambtman, die was het hoofd: in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

6 Dertig Benája was een held van de dertig, en over de dertig, en over zijne verdeeling was Ammitabab, zijn zoon.

7 De vierde, in de vierde maand, was Aásiel, de broeder van Joab, en na hem Zebája, zijn zoon; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

8 De vijfde, in de vijfde maand, was Samuth, de Jizrahiet, de overste; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

9 De zesde, in de zesde maand, was Irs, de zoon van Ikkes, de Thekoiet; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

10 De zevende, in de zevende maand, was Helez, de Peloniet, uit de kinderen van Efraim; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

11 De achtste, in de achtste maand, was Sibbechai, de Husathiet, van de Zerachieten; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

12 De negende, in de negende maand, was Abiézer, de Anethothiet, van de Benjaminieten; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

13 De tiende, in de tiende maand, was Máharai, de Netofathiet, van de Zerachieten; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

14 De elfde, in de elfde maand, was Benája, de Pirhathoniet, van de kinderen van Efraim; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

15 De twaalfde, in de twaalfde maand, was Heldai, de Nethofathiet, van Othniel; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.

16 Doch over de stammen van Israël waren deze: over de Rubenieten was Eliezer, de zoon van Zichri, voorganger; over de Simeonieten was Sefája, de zoon van Mácha;

17 Over de Levieten was Hasábjá, de zoon van Kemüel; over de Aäronieten was Zadoq;

18 Over Juda was Eithu, uit de broeders van David; over Issaschar was Omri, de zoon van Michael;

19 Over Zebulon was Jismája, de zoon van Oubája; over Nafthali was Jerimóih, de zoon van Azriel;

20 Over de kinderen van Efraim was Hosca, de zoon van Azája; over den halven stam van Manasse was Joël, de zoon van Pedája;

21 Over half Manasse, in Gilead, was Jiddo, de zoon van Zechája; over Benjamin was Jassiel, de zoon van Abner;

22 Over Dan was A'zarel, de zoon van Jeróham. Deze waren de oversten der stammen van Israël.

23 Maar David nam het getal van die niet op, die twintig jaren oud en daar beneden waren; omdat de HEERE gezegd had, dat Hij Israël vernemguldigen zou als de sterren des hemels.

24 Joab, de zoon van Zerúja, had begonnen te tellen, maar hij voldeinde het niet, omdat er deshalve een groote toorn over Israël gekomen was; daarom is het getal niet opgebracht in de rekening der kronieken van den koning David.

25 En over de schatten des konings was Azmaveth, de zoon van Adiel; en over de schatten op het land, in de steden, en in de dorpen, en in de torens, was Jonathan, de zoon van Uzziá.

26 En over die, die het akkerwerk deden, in de landbouwing, was Etri, de zoon van Chelub.

27 En over de wijngaarden was Simeï, de Ramathiet; maar over hetgeen van de wijnstokken kwam tot de schatten des wijns, was Zabdi, de Sifathiet.

28 En over de olijfgaarden en de wilde vijgeboomen, die in de laagte waren, was Baal-Hánan, de Gederiet; maar Joas was over de schatten der olie.

29 En over de runderen, die in Saron weidden, was Sitrat, de Saroniet; maar over de runderen in de laagten, was Sapat, de zoon van Adlai.

30 En over de kameelen was Obil, de Ismaëliet; en over de ezeltinnen was Jéchéja, de Meronothiet.

31 En over het kleine vee was Jaziz, de Hageriet. Alle dezen waren oversten over de hove, die de koning David had.

32 En Jonathan, Davids oom, was raad, een verstandig man, hij was ook schrijver; Jehiel nu, de zoon van Hachmóni, was bij de zonen des konings.

33 En Achitófél was raad des konings; en Husai, de Archiet, was des konings vriend.

34 En na Achitófél was Jójada, de zoon van Benája, en Abjathar; maar Joab was des konings krijgsoverste.

HOOFDSTUK 28.

Davids laatste bevel aan de vorsten, vs. 1; en aan Salomo omtrent het houden van al Gods geboden, in het bijzonder dat van den bouw des tempels, 9. Hij geeft aan Salomo eene afdeeling van den tempel en van al de benodigdheden in het heilighdom, 11. Korte herhaling van Davids vermaning aan Salomo, 29.

TOEN vergaderde David te Jeruzalem alle oversten van Israël, de oversten der stammen, en de oversten der verdeelingen, den koning dienende, en de oversten der duizenden, en de oversten der honderden, en de oversten van alle hove en vee des konings en zijner zonen, met de kamerlingen, en de helden, ja allen kloekten held.

2 En de koning David stond op zijne voeten, en hij zeide: Hoort mij, mijne broeders, en mijn volk! ik had in mijn hart een huis der rust voor de ark des verbonds des HEEREN te bouwen, en voor de voetbank der voeten onzes Gods, en ik heb gereedschap gemaakt om te bouwen.

J. v. C.
1915.

circa 1017.

circa 1015.

J. v. C.
1015.2 Sam. 7:5.
1 Kon. 5:3.
1 Kron. 22:8.

1 Sam. 16:12.

2 Sam. 7:13.
2 Kron. 1:9.

2 Sam. 7:14.

1 Sam. 16:7.
1 Kron. 29:17.
Ps. 7:10.
Jer. 17:10.
20:12.
Openb. 2:23.

3 = Maar God heeft tot mij gezegd: Gij zult mijnen naam geen huis bouwen, want gij zijt een krijgsmans, en gij hebt veel bloeds vergoten.

4 Nu heeft mij de HEERE, de God Israëls, verkoren uit mijns vaders gansche huise, dat ik tot koning over Israël wezen zou in eeuwigheid: want Hij heeft Juda tot eenen voorganger verkoren, en mijns vaders huis in het huis van Juda; en onder de zonen mijns vaders heeft Hij een welgevallen aan mij gekend, ⁵ dat Hij mij ten koning maakte over gansch Israël.

5 En uit al mijne zonen (want de HEERE heeft mij vele zonen gegeven) heeft Hij mijnen zoon Salomo verkoren, dat hij zitten zou op den stoel des koninkrijks des HEEREN over Israël.

6 En c Hij heeft tot mij gezegd: Uw zoon Salomo, die zal mijn huis en mijne voorloven bouwen; want Ik heb hem Mij uitverkoren tot eenen zoon, en c Ik zal hem tot eenen Vader zijn.

7 En Ik zal zijn koninkrijk bevestigen tot in eeuwigheid: indien hij sterk wezen zal, om mijne geboden en mijne regten te doen, gelijk te dezen dage.

8 Nu dan, voor de oogen van het gansche Israël, de gemeente des HEEREN, en voor de ooren onzes Gods, houdt en zoekt al de geboden des HEEREN, uws Gods; opdat gijlieden dit goede land erfelijk bezit, en uwen kinderen na u tot in eeuwigheid doet erven.

9 En gij, mijn zoon Salomo! ken den God uws vaders, en dien Hem met een volkomen hart en met eene willige ziel: want c de HEERE doorzoekt alle harten, en Hij verstaat al het gedichtsel der gedachten: indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden; maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstootten.

10 Zie nu toe, want de HEERE heeft u verkoren, dat gij een huis ten heiligdom bouwt; wees sterk, en doe het.

11 En David gaf zijnen zoon Salomo een voorbeeld van het voorhuis, met zijne behuizingen, en zijne schatkamers, en zijne opperzalen, en zijne binnenkamers, en van het huis des verzoendekels;

12 En een voorbeeld van alles, wat bij hem door den Geest was, *namelyk* van de voorhoven van het huis des HEEREN, en van alle kamers rondom; tot de schatten van het huis Gods, en tot de schatten der heilige dingen;

13 En van de verdeelingen der priesteren en der Levieten, en van alle werk der dienst van het huis des HEEREN, en van alle vaten der dienst van het huis des HEEREN.

14 Het goud *gaf hij* naar het goudgewicht, tot alle vaten van elke dienst: ook *zilver* tot alle zilveren vaten bij gewicht, tot al de vaten van elke dienst;

15 En het gewicht tot de gouden kandelaars, en hunne gouden lampen, naar het gewicht van elken kandelaar en zijne lampen; ook tot de zilveren kandelaars, naar het gewicht van eenen kandelaar en zijne lampen, naar de dienst van elken kandelaar.

16 Ook *gaf hij* het goud naar het gewicht tot de tafelen der toorrigting, tot elke tafel, en het zilver tot de zilveren tafelen;

17 En louter goud tot de kraauwelen, en tot de sprengbekkens, en tot de schotelen, en tot gouden bekken, het gewicht tot elken beker, desgelijks tot zilveren bekken, tot elken beker het gewicht;

18 En tot het reukaltaar gelouterd goud in gewicht; en goud tot het voorbeeld des wagens, *te weten* der cherubim, die de vleugels zouden uitbreiden, en de ark des verbonds des HEEREN overdekken.

19 Dit alles heeft men mij, *zeide David*, bij geschrift te verstaan gegeven van de hand des HEEREN, *te weten* al de werken dezes voorbeelds.

20 En David zeide tot zijnen zoon Salomo: / Wees sterk, en heb goeden moed, en doe het, vrees niet en wees niet verslagen: want de HEERE God, mijn God, zal met u zijn; Hij zal u niet begeven, en Hij zal u niet verlaten, totdat gij si het werk tot de dienst van het huis des HEEREN zult volbragt hebben.

21 En zie, daar zijn de verdeelingen der priesteren en der Levieten, tot alle dienst van het huis Gods; en bij u zijn tot alle werk allerlei vrijwilligen, met wijsheid tot alle dienst, ook de vorsten, en het gansche volk, *bereid* tot al uwe bevelen.

HOOFDSTUK 29.

David spreekt tot het volk van den grooten voortaal van bouwstoffen, die hij voor den bouw des tempels verzameld had, vs. 1; en wekt, zoo de vorsten als het volk, op om een vrijwillig offer bij te dragen, 5; zij geven mildelijk, 6. David dankt daarvoor den Heere, 10; en bidt voor het gansche volk en den koning, 11. Dankzegging en offer van het volk, 20. Salomo wordt tot koning en Zadok tot hogepriester geroep, 22. God maakt Salomo zeer groot, 25. Tijd van Davids regering, 26; en zijnen dood, 28.

VERDER zeide de koning David tot de gansche gemeente: God heeft mijnen zoon Salomo alleen verkoren, eenen jongeling en teeder: dit werk daarentegen is groot, want het is geen paleis voor eenen mensch, maar voor God, den HEERE.

2 Ik nu heb uit al mijne kracht bereid, tot het huis mijns Gods, goud tot gouden, en zilver tot zilveren, en koper tot koperen, ijzer tot ijzeren, en hout tot houten *werken*; aardónixteenen en vervullende steenen, versiersteenen en borduursel, en allerlei kostelijke steenen, en marmarsteenen in menigte.

3 En daartoe, uit mijn welgevallen tot het huis mijns Gods, geef ik het bijzonder goud en zilver, dat ik heb, tot het huis mijns Gods daarenboven, behalve al wat ik ten huize des heiligdoms bereid heb;

4 Drie duizend talenten goud, van het goud van Oïr, en zeven duizend talenten gelouterd zilver, om de wanden der huizen te overtrekken;

5 Goud tot de gouden, en zilver tot de zilveren *vaten*, en tot alle werk, door de hand der werkmeesteren *te maken*. En wie is er willig, heden zijne hand den HEERE te vullen?

6 Toen gaven vrijwillig de oversten der vaderen, en de oversten der stammen van Israël, en de oversten der duizenden en der honderden, en de oversten van het werk des konings;

7 En zij gaven, tot de dienst van het huis Gods, vijf duizend talenten gouds, en tien duizend drachmen, en tien duizend talenten zilver, en achttien duizend talenten kopers, en honderd duizend talenten ijzers.

8 En bij wien steenen gevonden werden, die gaven zij in den schat van het huis des HEEREN, onder de hand van Jehiel den Gersoniet.

9 En het volk was verblijd over hun vrijwillig geven, want zij gaven met een volkomen hart den HEERE vrijwillig; en de koning David verblijdde zich ook met groote blijdschap.

10 Daarom loofde David den HEERE voor de oogen der gansche gemeente; en David zeide: Gelooft zijt Gij, HEERE, God van onzen vader Israël, van eeuwigheid tot in eeuwigheid!

11 = Uwe, o HEERE! is de grootheid,

J. v. C.
1015.Deut. 31:7.
Jos. 1:7.Matt. 6:15.
1 Tim. 1:17.
Openb. 5:13.

J. v. C.
1015.

en de magt, en de heerlijkheid, en de overwinning, en de majesteit, want alles, wat in den hemel en op de aarde is, is uwe; uwe, o HEERE! is het koninkrijk, en Gij hebt U verhoogd tot een Hoofd boven alles.

12 En rijkdom en eer zijn voor uw aangezicht, en Gij heerscht over alles; en in uwe hand is kracht en magt; ook staat het in uwe hand alles groot te maken en sterk te maken.

13 Nu dan, onze God! wij danken U, en loven den naam uwer heerlijkheid.

14 Want wie ben ik, en wat is mijn volk, dat wij de magt zouden verkregen hebben, om vrijwillig te geven als dit is? want het is alles van U, en wij geven het U uit uwe hand.

15 Want wij zijn vreemdelingen en bijwoners voor uw aangezicht, gelijk al onze vaders; onze dagen op aarde zijn als een schaduw, en er is geene verwachting.

16 HEERE, onze God! al deze menigte, die wij bereid hebben, om U een huis te bouwen, den naam uwer heiligheld, dat is van uwe hand, en het is alles uwe.

17 En ik weet, mijn God! dat Gij het hart proeft, en dat Gij een welgevallen hebt aan oprechtheden. Ik heb in oprechtheid mijns harten al deze dingen vrijwillig gegeven, en ik heb nu met vreugde uw volk, dat hier gevonden wordt, gezien, dat het zich jegens U vrijwillig gedragen heeft.

18 O HEERE, Gij God onzer vadersen, Abraham, Izak en Israël! bewaar dit in der eeuwigheid in den zin der gedachten van het hart uws volks, en rigt hun hart tot U.

19 En geef mijnen zoon Salomo een volkomen hart, om te houden uwe geboden, uwe getuigenissen en uwe inzettingen; en om alles te doen, en om dit paleis te bouwen, hetwelk ik bereid heb.

20 Daarna zeide David tot de gansche gemeente: Looft nu den HEERE, uwen God! Toen loofde de gansche gemeente den HEERE, den God hunner vadersen;

J. v. C.
1015.

en zij neigden het hoofd, en zij bogen zich neder voor den HEERE, en voor den koning.

21 En zij offerden den HEERE slagt-offeren, ook offerden zij den HEERE brandofferen, des anderen morgens van dien dag, duizend varren, duizend rammen, duizend lammeren, met hunne drankofferen; en slagtofferen in menigte, voor gansch Israël.

22 En zij aten en dronken deszelfven jaags voor het aangezicht des HEEREN met groote vreugde; en zij maakten Salomo, den zoon van David, ten andere maal koning, en zij zalfden hem den HEERE tot voorganger, en Zalom tot priester.

23 Alzoo zat Salomo op den troon des HEEREN, als koning in zijns vaders Davids plaats, en hij was voorspoedig; en gansch Israël hoorde naar hem.

24 En al de vorsten, en helden, ja ook al de zonen van den koning David, gaven de hand, dat zij onder den koning Salomo zijn zouden.

25 En de HEERE maakte Salomo groot ten hoogste voor de ogen van gansch Israël; en hij gaf aan hem een koninklijke majesteit, hoedanige aan geen koning van Israël vóór hem geweest is.

26 Zoo heeft dan David, de zoon van Isai, geregeerd over gansch Israël.

27 De dagen nu, die hij geregeerd heeft over Israël, zijn veertig jaar: te Jeruzalem regeerde hij drie en dertig.

28 En hij stierf in goeden ouderdom, zat van dagen, rijkdom en eer; en zijn zoon Salomo regeerde in zijne plaats.

29 De geschiedenissen nu van den koning David, de eerste en de laatste, ziet, die zijn geschreven in de geschiedenissen van Samuel, den ziener, en in de geschiedenissen van den profeet Nathan, en in de geschiedenissen van Gad, den ziener.

30 Met al zijn koninkrijk, en zijne magt, en de tijden, die over hem verlopen zijn, en over Israël, en over al de koninkrijken der landen.

HET TWEDE BOEK DER KRONIKEN.

HOOFDSTUK 1.

J. v. C.
1015.

Salomo in zijn rijk bevestigd zijnde, offert te Gibeon, vs. 1. Keuze hebbende van God om wat te begeeren, bidt om wijsheid, 7; die hij verkrijgt met belofte van rijkdom en eer, 11. Hij keert weder van Gibeon, 13. Zijne magt en rijkdom, 14.

1 Kon. 2:46.

En Salomo, de zoon van David, werd versterkt in zijn koninkrijk, want de HEERE, zijn God, was met hem, en maakte hem ten hoogste groot.

2 En Salomo sprak tot het gansche Israël, tot de oversten der duizenden en der honderden, en tot de regteren, en tot alle vorsten in gansch Israël, de hoofden der vadersen;

3 En zij gingen henen, Salomo en de gansche gemeente met hem, naar de hoogte, die te Gibeon was: want daar was de tent der samenkomst Gods, die Mozes, de knecht des HEEREN, in de woestijn gemaakt had.

4 (Maar de ark Gods had David van Kirjath-Jearim opgebracht, ter plaatse, die David voor haar bereid had; want hij had voor haar een tent te Jeruzalem gespannen.)

5 Ook was het koperen altaar, dat Bezaleel, de zoon van Uri, den zoon van Hur, gemaakt had, aldaar voor den ta-

J. v. C.
1015.

bernakel des HEEREN: Salomo nu en de gemeente bezochten hetzelfde.

6 En Salomo offerde daar, voor het aangezicht des HEEREN, op het koperen altaar, dat aan de tent der samenkomst was; en hij offerde daarop duizend brand-offeren.

7 In dienzelven nacht verscheen God aan Salomo: en hij zeide tot hem: Begeer wat Ik u geven zal.

8 En Salomo zeide tot God: Gij hebt aan mijnen vader David groote weldadigheid gedaan; en Gij hebt mij koning gemaakt in zijne plaats.

9 Nu, HEERE God! laat uw woord waar worden, gedaan aan mijnen vader David; want Gij hebt mij koning gemaakt over een volk, menigvuldig als het stof der aarde.

10 Geef mij nu wijsheid en wetenschap, dat ik voor het aangezicht van dit volk uitga en inga: want wie zou dit uw groot volk kunnen rigten?

11 Toen zeide God tot Salomo: Daarom, dat dit in uw hart geweest is, en gij niet begeerd hebt rijkdom, goederen, noch eer, noch de ziel uwer haters, noch ook vele dagen begeerd hebt; maar wijsheid en wetenschap voor u begeerd hebt, opdat gij mijn volk mogt rigten, waarover Ik u koning gemaakt heb:

J. v. C.
1015.

12 De wijsheid, en de wetenschap is u gegeven; daartoe zal ik u rijkdom, en goederen, en eer geven, dergelijke als de koningen, die voor u geweest zijn, gehad hebben, en na u zal dergelijke niet zijn.

13 Alzoo kwam Salomo te Jeruzalem, van de hoogte, die te Gibeon is, van voor de tent der samenkomst; en hij regeerde over Israël.

14 En Salomo ^a vergaderde wagenen en ruiters, zoodat hij duizend en vier honderd wagenen, en twaalf duizend ruiters had; en hij leidde ze in de wagensteden, en hij den koning te Jeruzalem.

15 En de koning maakte het zilver en het goud in Jeruzalem te zijn, als steenen, en de cederen maakte hij te zijn, als wilde vijgeboomen, die in de laagten zijn, in meigte.

16 En het uitbrengen der paarden was hetgeen Salomo uit Egypte had; en aangeaude het linnegaren, de kooplieden des konings naamen het linnegaren voor den prijs.

17 En zij bragten op, en voerden eenen wagen uit van Egypte voor zes honderd sikkelas zilver, en een paard voor een honderd en vijftig; en alzoo voerden zij die door hunne hand uit, voor alle koningen der Heitheten, en voor de koningen van Syrië.

HOOFDSTUK 2.

Salomo bestelt werklieden tot den bouw des tempels, vs. 1. Zijn verzoek aan Hiram, den koning van Tyrus, om werklieden en hout, 3. met belofte hen van spijis te voorzien, 10. Hiram is gewillig en zendt eenen uitnemenden werkmester, 11. Salomo telt en verdeelt zijne werklieden, 17.

SALOMO nu dacht voor den naam des **HEEREN** een huis te bouwen, en een huis voor zijn koninkrijk.

2 En Salomo telde zeventig duizend lastdragende mannen, en tachtig duizend mannen, die vrouwen zouden in het gebergte; ^a mitgaders drie duizend en zes honderd optieners over dezelven.

3 En Salomo ^b zond tot Hiram, den koning van Tyrus, zeggende: Gelijk als gij met intuen vader David gedaan hebt, en hebt hem cederen gezonden om voor hem een huis te bouwen, om daarin te wonen, *zoa doe ook met mij.*

4 Zie, ik zal een huis voor den naam des **HEEREN**, mijns Gods, bouwen, om Hem te heiligen, om reukwerk der welriekende specerijen voor zijn aangezicht aan te steken, en voor de toerigting des gedurigen *broods*, en voor de ^c brandofferen des morgens en des avonds, op de sabbaten, en op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden des **HEEREN**, onzes Gods; hetwelk voor eeuwig is in Israël.

5 En het huis, dat ik zal bouwen, zal groot zijn: want onse God is grooter dan alle goden.

6 Doch wie zou de kracht hebben, om voor Hem een huis te bouwen, ^d dewijl de hemelen, ja de hemel der hemelen, Hem niet begripen zouden? En wie ben ik, dat ik voor Hem een huis zou bouwen, ten ware om reukwerk voor zijn aangezicht aan te steken?

7 Zoo zendt mij nu eenen wijzen man, om te werken in goud, en in zilver, en in koper, en in ijzer, en in purper, en in karmezijn, en in hemelsblauw, en die weet graverelen te graven, met de wijzen, die bij mij zijn in Juda en in Jeruzalem, die mijn vader David beschikt heeft.

8 Zond mij ook cederen, dennen, en algaumimhout uit Libanon, want ik weet, dat uwe knechten het hout van Libanon weten te nouwen; en zie, mijne knechten zullen met uwe knechten zijn:

9 En dat om mij hout in menigte te bereiden; want het huis, dat ik zal bouwen, zal groot en wonderlijk zijn.

10 En zie, ik zal uwen knechten, den houthouwers, die het hout houwen, twintig duizend kor uitgeslagen tarwe, en twintig duizend kor gerst geven; daartoe twintig duizend bath wijns, en twintig duizend bath olie.

11 Hiram nu, de koning van Tyrus, antwoordde door schrift, en zond tot Salomo: Daarom dat de **HEERE** zijn volk liefheeft, heeft Hij u over hen tot koning gesteld.

12 Verder zeide Hiram: Geloofd zij de **HEERE**, de God Israëls, die den hemel en de aarde gemaakt heeft, dat Hij den koning David eenen wijzen zoon, kloek in voorzigtigheid en verstand, gegeven heeft, die een huis voor den **HEERE**, en een huis voor zijn koninkrijk bouwde!

13 Zoo zend ik nu eenen wijzen man, kloek van verstand, Hiram Abi;

14 Den zoon eener vrouw uit de dochteren van Dan, en wiens vader een man geweest is van Tyrus, die weet te werken in goud, en in zilver, in koper, in ijzer, in steenen, en in hout, in purper, in hemelsblauw, en in zijn linnen, en in karmezijn, en om alle graveersel te graveren, en om te bedenken allen vernuftigen vondt, die hem zal voorgesteld worden, met uwe wijzen, en de wijzen van mijnen heer uwen vader David.

15 Zoo zende nu mijn heer zijnen knechten de tarwe en de gerst, de olie en den wijn, die hij ^e gezegd heeft.

16 En wij zullen hout houwen uit den Libanon, naar al uwe nooddrift, en zullen het tot u met vlootten, over de zee, naar Jaso brengen; en gij zult het laten ophalen naar Jeruzalem.

17 En ^f Salomo teide al de vreemde mannen, die in het land van Israël waren, achtervolgens de telling, ^g met dewelke zijn vader David die geteld had; en er werden gevonden honderd drie en vijftig duizend en zes honderd.

18 En hij maakte uit dezelve zeventig duizend lastdragers, en tachtig duizend houthouwers in het gebergte, mitgaders drie duizend en zes honderd optieners, om het volk te doen arbeiden.

HOOFDSTUK 3.

De plaats waar, en de tijd wanneer de tempel is gebouwd, vs. 1. Opgraving van zijne lengte, breedte, hoogte en sieraden, 3. de cherubim, 11. de voorhang en de pilaren, 14.

EN Salomo begon het huis des **HEEREN** te bouwen te Jeruzalem, op den berg Moria, die ^h zijnen vader David gegeven was, in de plaats, die David toebehoord had, op den dorschvloer van Ornan, den Jebusiet.

2 Hij begon nu te bouwen in de tweede maand, op den tweeden dag, in het vierde jaar van zijn koninkrijk.

3 En deze zijn de grondleggingen van Salomo, om het huis Gods te bouwen: de lengte in ellen, naar de eerste mate, was zestig ellen, en de breedte twintig ellen.

4 En het voorhuis, hetwelk vooraan was, was in de lengte, naar de breedte van het huis, twintig ellen, en de hoogte honderd en twintig; hetwelk hij van binnen overtrok met louter goud.

5 Het groote huis nu overdekte hij met dennenhout; daarna overtoog hij dat met goed goud; en hij maakte daarop palmen en ketenwerk.

6 Hij overtoog ook het huis met kostelijke steenen tot versiering; het goud nu was goud van Farvaim.

7 Daartoe overdekte hij aan het huis de balken, de posten en de wanden daarvan, en de deuren daarvan, met goud; en hij graveerde cherubs aan de wanden.

J. v. C.
1015.

Gen. 1:2
Ex. 20:11
Ps. 53:6
96:5
102:26
124:8
136:5,6
Hand. 4:24
14:15
Openb. 10:6

J. v. C. 10.

J. v. C. 5:15.

1 Kron. 22:2.

1012.

1 Kron. 21:24.

26.

1 Kron. 6:1.

1 Kron. 3:17.
1 Kron. 2:26.
2 Kron. 2:22.

1 Kron. 4:26.
10:26.
2 Kron. 3:23.

1 Kron. 10:25.
2 Kron. 9:25.

1 Kron. 5:16.

1 Kron. 5:2.

Num. 25:9.
10:11.

1 Kron. 8:2.
2 Kron. 6:18.
Job 11:7,8,9.
Jer. 66:1.
Jer. 23:21.
Matt. 5:34.
35.
Hand. 7:49.
17:24.

J. v. C.
1012.

8 Verder maakte hij het huis van het heilige der heiligen, welks lengte, naar de breedte van het huis, was twintig ellen, en de breedte daarvan twintig ellen; en hij overtoog dat met goed goud, tot zes honderd talenten.

9 En het gewigt der nagelen was tot vijftig sikkelen goud; en hij overtoog de opperzalen met goud.

10 Ook maakte hij, in het huis van het heilige der heiligen, twee cherubim van uittrekkend werk, en hij overtoog die met goud.

11 Aangaande de vleugelen der cherubim, hunne lengte was twintig ellen: des eenen vleugel was van vijf ellen, rakende aan den wand van het huis, en de andere vleugel van vijf ellen, rakende aan den vleugel des anderen cherubs.

12 Insgelijks was de vleugel des anderen cherubs van vijf ellen, rakende aan den wand van het huis; en de andere vleugel was van vijf ellen, klevende aan den vleugel des anderen cherubs.

13 De vleugelen dezer cherubim spreiden zich uit twintig ellen; en zij stonden op hunne voeten, en hunne aangezichten waren huiswaarts.

14 Hij maakte ook een den voorhang van hemelsblauw, en purper, en karmezijn, en zijn linnen; en hij maakte cherubs daarop.

15 Nog maakte hij vóór het huis 4 twee pilaren, van vijf en dertig ellen in lengte; en het kapiteel, dat op derzelver hoofd was, was van vijf ellen.

16 Ook maakte hij ketenen, als in de aanspraakplaats, en hij zette ze op de hoofden der pilaren; daartoe maakte hij honderd granaatappelen, en zette ze tusschen de ketenen.

17 En hij rigtte de pilaren op voor aan den tempel, eenen ter rechterhand, en eenen ter linkerhand; en hij noemde den naam van den rechter Jachin, en den naam van den linker Boaz.

HOOFDSTUK 4.

Beschrijving van het koperen altaar, tot het brandoffer, vs. 1; de gegotene zee, 2; de waschvaten, 6; de kandellaren, 7; de tafels, 8; en de voorhoven, 9; met vermelding van al de stukken door Hiram tot gebruik in den tempel gemaakt; deze waren van koper, 11, of van goud, 19.

Hij maakte ook een koperen altaar, van twintig ellen in zijne lengte, en twintig ellen in zijne breedte, en tien ellen in zijne hoogte.

2 Daartoe maakte hij de gegotene zee: van tien ellen was zij, van haren eenen rand tot haren anderen rand, rondom rond, en van vijf ellen in hare hoogte, en een meetaas van dertig ellen omving ze rondom.

3 Onder dezelve nu was de gelijkenis van runderen, rondom henen, die omsingelde, tien in eene el, omringende de zee rondom: twee rijen dezer runderen waren in hare gieting gegoten.

4 Zij stond op twaalf runderen: drie ziende naar het noorden, en drie ziende naar het westen, en drie ziende naar het zuiden, en drie ziende naar het oosten; en de zee was boven op dezelve; en al hunne achterdeelen waren inwaarts.

5 Hare dikte nu was eene hand breed, en haar rand als het werk van den rand eens bekens of eener liebelboom, begripende vele baten; zij hield drie duizend.

6 En hij maakte tien waschvaten, en stelde vijf ter rechter, en vijf ter linkerhand, om daarin te wasschen: wat ten brandoffer behoort, staken zij daarin; maar de zee was, opdat de priesteren zich daarin zouden wasschen.

7 Hij maakte ook een twaalf gouden kandellaren, naar hunne wijze, en hij stelde

ze in den tempel, vijf aan de rechterhand, en vijf aan de linkerhand.

8 Ook maakte hij tien tafelen, en hij zette ze in den tempel, vijf aan de rechterhand, en vijf aan de linkerhand: en hij maakte honderd gouden sprengbekkens.

9 Verder maakte hij het voorhof der priesteren, en het groote voorhof, mitsgaders de deuren voor het voorhof, en overtoog hunne deuren met koper.

10 De zee nu zette hij aan de rechterzijde, naar het oosten, tegenover het zuiden.

11 Daartoe maakte Hiram de potten, en de schoffelen, en de sprengbekkens: alzoovoleindde Hiram het werk te maken, dat hij voor den koning Salomo aan het huis Gods maakte.

12 De twee pilaren, en de bollen, en de twee kapiteelen, op het hoofd der pilaren: en de twee netten, om de twee bollen der kapiteelen te bedekken, die op der pilaren hoofd waren;

13 En de vier honderd granaatappelen tot de twee netten: twee rijen van granaatappelen tot elk net, om de twee bollen der kapiteelen te bedekken, die boven op de pilaren waren.

14 Hij maakte ook de stellingen; en waschvaten maakte hij op de stellingen;

15 Eene zee, en de twaalf runderen daaronder.

16 Insgelijks de potten, en de schoffelen, en de kraanweien, en al hunne vaten maakte Hiram Abi voor den koning Salomo, voor het huis des HEEREN, van gepolijst koper.

17 In de vlakte der Jordaan gaat ze de koning, in digte aarde, tusschen Sukkoth, en tusschen Zeridátha.

18 En Salomo maakte al deze vaten in groote menigte; want het gewigt des kopers werd niet onderzocht.

19 Ook maakte Salomo alle vaten, die voor het huis Gods waren, en het gouden altaar, en de tafelen, waarop de toonbrooden zijn.

20 En de kandellaren met hunne lampen, van gesloten goud, om die naar de wijze aan te steken, voor de aanspraakplaats;

21 En de bloemen, en de lampen, ende snuiter, van goud; het was het volmaakte goud;

22 Mitsgaders de gaffelen, en de sprengbekkens, en de rookschalen, en de wierookvaten, van gesloten goud: aangaande den ingang van het huis, zijne binnenste deuren, van het heilige der heiligen, en de deuren van het huis des tempels waren van goud.

HOOFDSTUK 5.

Salomo laat al de geheilige dingen van zonen vader, benevens de ark Gods, in den tempel brengen, vs. 1. Verhaal van hetgeen in de ark was, 10. De Levieten verheerlijken God door muziek en lofzangen, 11. Waarop de Heere in eene wolk verschijnt, die het huis vervult, 13.

Alzoovold deed al het werk volbragt, dat Salomo aan het huis des HEEREN maakte. Daarna bragt Salomo de geheilige dingen van zijnen vader David; en het zilver, en het goud, en al de vaten leidde hij onder de schatten van het huis Gods.

2 Toen vergaderde Salomo de oudsten van Israël, en al de hoofden der stammen, de oversten der vaderen onder de kinderen Israëls, te Jeruzalem, om de ark des verbonds des HEEREN op te brengen uit de stad Davids, dewelke is Zion.

3 En alle mannen van Israël verzamelden zich tot den koning op het feest, hetwelk was in de zevende maand.

J. v. C.
1012.

2 Kon. 7:48.

1005.

1006.

J. v. C.
1004.

4 En al de oudsten van Israël kwamen, en de Levieten namen de ark op.

5 En zij bragten de ark, en de tent der samenkomst opwaarts, mitgaders al de heilige vaten, die in de tent waren; deze bragten de priesters en Levieten opwaarts.

6 De koning Salomo nu, en de gansche vergadering van Israël, die bij hem vergaderd waren voor de ark, offerden schape en runderen, die van wege de menigte niet konden geteld noch gerekend worden.

7 Alzoo bragten de priesters de ark des verbonds des HEEREN tot hare plaats, tot de aanspraakplaats van het huis, tot het heilige der heiligen, tot onder de vleugelen der cherubim.

8 Want de cherubim spreidden de beide vleugelen over de plaats der ark; en de cherubim overdekten de ark en hare handboomen van boven.

9 Daarna schoven zij de handboomen verder uit, dat de hoofden der handboomen gezien werden uit de ark, voor aan de aanspraakplaats, maar buiten niet gezien werden; en zij was daar tot op dezen dag.

10 Er was niets in de ark, dan alleen de twee tafelen, die Mozes bij Horeb daaria gedaan had, als de HEERE een verbond maakte met de kinderen Israëls, toen zij uit Egypte uitgetogen waren.

11 En het geschiedde, als de priesters uit het heilige uitgingen; (want al de priesters, die gevonden werden, hadden zich geheiligd, zonder de verdeelingen te houden;

12 En de Levieten, die zangers waren van hen allen, van Asaf, van Heman, van Jeduthun, en van hunne zonen, en van hunne broeders, in zijn linnen gekleed, met cimbalen, en met luiten, en harpen, stonden tegen het oosten des altaars, en met hen tot honderd en twintig priesters toe, trompettende met trompetten.)

13 Het geschiedde dan, als zij eenpariglijk trompetten en zongen, om eene eenparige stem te laten hooren, prijzen en lovende den HEERE; en als zij de stem verhevden met trompetten, en met cimbalen, en andere muzikale instrumenten, en als zij den HEERE prezen, dat Hij goed is, dat zijne weldadigheid is tot in eeuwigheid; dat het huis met eene wolk vervuld werd, namelijk het huis des HEEREN.

14 En de priesters konden, van wege die wolk, niet staan, om te dienen; want de heerlijkheid des HEEREN had het huis Gods vervuld.

HOOFDSTUK 6.

Salomo, het teeken van de goddelijke tegenwoordigheid in den tempel zijnde, looft en dankt den Heere, wegens de vervulling der belofte aan zijnen vader gedaan, vs. 1; doet een heerlijk gebed, waarin hij het regte gebruik van den tempel aantoon, vs. 12.

TOEN zeide Salomo: De HEERE heeft gezegd, dat Hij in de donkerheid zou wonen.

2 En ik heb U een huis ter woonstede gebouwd, en eene vaste plaats tot uwe eeuwige woning.

3 Daarna vendde de koning zijn aangezicht om, en zeggende de gansche gemeente van Israël; en de gansche gemeente van Israël stond.

4 En hij zeide: Gelooft zij de HEERE, de God van Israël, die met zijnen mond tot mijnen vader David gesproken heeft, en heeft het met zijne handen vervuld, zeggende:

5 Van dien dag af, dat Ik mijn volk uit Egypteland uitgevoerd heb, heb Ik geene stad verkoren uit alle stammen van Israël, om een huis te bouwen, dat mijn

naam daar zou wezen; en geenen man verkoren, om een voorganger te zijn over mijn volk Israël.

6 Maar Ik heb Jeruzalem verkoren, dat mijn naam daar zou wezen; en ik heb David verkoren, dat hij over mijn volk Israël wezen zou.

7 Het was ook in het hart van mijnen vader David, een huis te bouwen den naam des HEEREN, des Gods van Israël.

8 Maar de HEERE zeide tot mijnen vader David: Dewijl dat in uw hart geweest is, mijnen naam een huis te bouwen, gij hebt welgedaan, dat het in uw hart geweest is.

9 Evenwel gij zult dat huis niet bouwen; maar uw zoon, die uit uwe lenden voortkomen zal, die zal mijnen naam dat huis bouwen.

10 Zoo heeft de HEERE zijn woord bevestigd, dat Hij gesproken had: want ik ben opgestaan in de plaats van mijnen vader David, en ik zit op den troon van Israël, gelijk als de HEERE gesproken heeft; en ik heb een huis gebouwd den naam des HEEREN, des Gods van Israël.

11 En ik heb daar de ark gesteld, waarin het verbond des HEEREN is, hetwelk Hij maakte met de kinderen Israëls.

12 En hij stond voor het altaar des HEEREN, tegenover de gansche gemeente van Israël; en hij breidde zijne handen uit;

13 (Want Salomo had een koperen gestoelte gemaakt, en had het gesteld in het midden des voorhofs; zijnde vijf ellen in zijne lengte, en vijf ellen in zijne breedte, en drie ellen in zijne hoogte; en hij stond daarop, en knielde op zijne knieën voor de gansche gemeente van Israël, en breidde zijne handen uit naar den hemel.)

14 En hij zeide: HEERE, God van Israël! er is geen God gelijk Gij, in den hemel noch op de aarde, houdende het verbond en de weldadigheid, aan uwe knechten, die voor uw aangezicht met hun gansche hart wandelen;

15 Die uwen knecht, mijnen vader David, gehouden hebt, want Gij tot hem gesproken hadt: want met uwen mond hebt Gij gesproken, en met uwe hand vervuld, gelijk het te dezen dage is.

16 En nu, HEERE, God van Israël! houd uwen knecht, mijnen vader David, wat Gij tot hem gesproken hebt, zeggende: Geen man zal u van voor mijn aangezicht afgesneden worden, die zitte op den troon van Israël; alleenlijk zoo uwe zonen kunnen weg bewaren, om te wandelen in mijne wet, gelijk als gij gewandeld hebt voor mijn aangezicht.

17 Nu dan, o HEERE, God van Israël! laat uw woord waar worden, hetwelk Gij gesproken hebt tot uwen knecht, tot David.

18 Maar waarlijk, zou God bij de menschen op de aarde wonen? Ziet, de hemelen, ja de hemel der hemelen, zouden U niet begrijpen, hoe veel te min dit huis, dat ik gebouwd heb!

19 Wend U dan nog tot het gebed uws knechts, en tot zijne smeking, o HEERE, mijn God! om te hooren naar het geroep en naar het gebed, dat uw knecht voor uw aangezicht bidt.

20 Dat uwe oogen open zijn, dag en nacht, over dit huis, over de plaats, van dewelke Gij gezegd hebt, uwen naam daar te zullen zetten; om te hooren naar het gebed, hetwelk uw knecht bidden zal in deze plaats.

21 Hoor dan naar de smeking van uwen knecht, en van uw volk Israël, die in deze plaats zullen bidden; en hoor Gij uit de plaats uwer woning, uit den hemel, ja hoor, en vergeef.

J. v. C.
1004.

2 Sam. 7:2.
1 Kon. 8:17.
1 Kron. 17:1.
28:2

c Ex. 13:11.
Deut. 4:39.
7:9.

d 1 Kon. 2:4.

e 1 Kron. 22:9.

f 2 Sam. 7:12.
16.
Ps. 132:12.

g 1 Kon. 8:27.
2 Kron. 2:6.
Jes. 66:1.
Hand. 7:40.

a 1 Kon. 8:14.
15.

J. v. C.
1004.
1 Kon. 8:31,
enz.

22 ^a Wanneer iemand tegen zijnen naasten zal gezondigd hebben, en die hem eenen eed des vloeks opgelegd zal hebben, om zich zelve te vervloeken, en de eed des vloeks voor uw altaar in dit huis komen zal;

23 Hoor Gij dan uit den hemel, en doe, en rigt uwe knechten, vergeldende den goddelooze, gevende zijnen weg op zijn hoofd, en rechtvaardigende den rechtvaardige, gevende hem naar zijne gerechtigheid.

1 Kon. 8:33,
enz.

24 ^a Wanneer ook uw volk Israël voor het aangezicht des vijands zal geslagen worden, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben, en zich bekeeren, en uwen naam belijden, en voor uw aangezicht in dit huis bidden en smeeken zullen;

25 Hoor Gij dan uit den hemel, en vergeef de zonden van uw volk Israël, en breng hen weder in het land, dat Gij hun en hunnen vaderen gegeven hebt.

1 Kon. 8:35,
enz.

26 ^a Als de hemel zal gesloten zijn, dat er geen regen is, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben; en zij in deze plaats bidden, en uwen naam belijden, en van hunne zonden zich bekeeren zullen, als Gij hen geplaagd zult hebben;

27 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef de zonden uwer knechten en van uw volk Israël, als Gij hun zult geleerd hebben den goeden weg, in denwelken zij wandelen zullen; en geef regen op uw land, dat Gij uw volk tot eene erfenis gegeven hebt.

2 Kron. 20:9.

28 ^a Als er honger in het land wezen zal, als er pest wezen zal, als er brandkroten of hongdauw, sprinkhanen en kevers wezen zullen, als iemand van zijne vijanden in het land zijner poorten hem belegeren zal, of eenige plage, of eenige krankheid wezen zal;

1 Kon. 8:38,
enz.

29 ^a Alle gebed, alle smeeking, die van eenig mensch, of van al uw volk Israël geschiedt zal, als zij erkennen, een ieder zijne plage en zijne smarte, en een ieder zijne handen in dit huis uitbreiden zal;

30 Hoor Gij dan uit den hemel, de vaste plaats uwer woning, en vergeef, en geef een^a iegelijk naar al zijne wegen, gelijk Gij zijn hart kent: want Gij alleen kent het hart van de kinderen der menschen.

31 Opdat zij U vrezen, om te wandelen in uwe wegen, al de dagen, die zij leven zullen op het land, dat Gij onzen vaderen gegeven hebt.

1 Kon. 8:41,
enz.

32 ^a Zelfs ook aangaande den vreemde, die van uw volk Israël niet zijn zal, maar uit verre landen, om uws grooten naams, en uwer sterke hand, en uws uitgestreken arms wil, komen zal: als zij komen, en bidden zullen in dit huis;

33 Hoor Gij dan uit den hemel, uit de vaste plaats uwer woning, en doe naar alles, waarom die vreemde tot U roepen zal; opdat alle volken der aarde uwen naam kennen, zoo om U te vrezen, gelijk uw volk Israël, als om te weten, dat uw naam genoemd wordt over dit huis, hetwelk ik gebouwd heb.

1 Kon. 8:44,
enz.

34 ^a Wanneer uw volk in den krijg tegen zijne vijanden uittrekken zal door den weg, dien Gij hen heenzen den zult, en zullen tot U bidden naar den weg dier stad, die Gij verkoren hebt, en naar dit huis, hetwelk ik uwen naam gebouwd heb;

35 Hoor dan uit den hemel hun gebed en hunne smeeking, en voer hun recht uit.

1 Kon. 8:46.
Spr. 20:9.
Pred. 7:30.
Jekob. 3:2.
1 Joh. 1:8.

36 Wanneer zij gezondigd zullen hebben tegen U, ^a (want geen mensch is er, die niet zondig) en Gij tegen hen vertoord zult zijn, en hen leveren zult voor het aangezicht des vijands, dat degenen, die hen gevangen hebben, hen gevatkelijk wegvoeren in een land, dat verre of nabij is;

37 En zij in het land, waar zij gevatkelijk weggevoerd zijn, weder aan hun hart brengen zullen, dat zij zich bekeeren, en tot U smeeken in het land hunner gevangenis, zeggende: Wij hebben gezondigd, verkeerdelijk gedaan, en goddelooslijk gehandeld;

38 En zij zich tot U bekeeren, met hun gansche hart en met hunne gansche ziel, in het land hunner gevangenis, waar zij hen gevatkelijk weggevoerd hebben, en bidden zullen naar den weg hunns lands, dat Gij hunnen vaderen gegeven hebt, en naar deze stad, die Gij verkoren hebt, en naar dit huis, dat ik uwen naam gebouwd heb;

39 Hoor dan uit den hemel, uit de vaste plaats uwer woning, hun gebed en hunne smeeking, en voer hun recht uit, en vergeef uw volk, wat zij tegen U gezondigd zullen hebben.

40 Nu, mijn God! laat toch uwe oogen open en uwe ooren opmerkende zijn tot het gebed dezer plaats.

41 En nu, HEERE God! maak U op tot uwe rust, Gij en de ark uwer kracht; laat uwe priesters, HEERE God! met heil bekleed worden, en laat uwe gunstgenooten over het goede blijde zijn.

42 O HEERE God! wend het aangezicht uws gezalfden niet af; gedenk der weldadigheden van David, uwen knecht.

HOOFDSTUK 7.

Vuur daalt van den hemel en verteert de offers, terwijl de heerlijkheid des Heeren den tempel vervult, vs. 1. Beschrijving van de plechtigheden bij de inwijding van den tempel, k. Het feest der loofzotten wordt gehouden, s. De Heere verschijnt Salomo, 12; belooft hem zijne gunst onder voorwaarde van gehoorzaamheid, 17; hem anders zware straffen bedreigende, 19.

ALS nu Salomo voleind had te bidden, en zoo daalde het vuur van den hemel, en verteerde het brandoffer en de slag-offeren; ^a en de heerlijkheid des HEEREN vervulde het huis.

2 En de priesters konden niet ingaan in het huis des HEEREN; want de heerlijkheid des HEEREN had het huis des HEEREN vervuld.

3 En als al de kinderen Israëls dat vuur zagen afdalen, en de heerlijkheid des HEEREN over het huis, zoo bukten zij met hunne aangezichten ter aarde op den vloer, en aanbaden, en loofden den HEERE, dat Hij goed is, dat zijne weldadigheid is tot in eeuwigheid.

4 De koning nu en al het volk offerden slag-offeren voor het aangezicht des HEEREN.

5 En de koning Salomo offerde slag-offeren van runderen, twee en twintig duizend, en van schapen, honderd en twintig duizend. Alzoo hebben de koning en het gansche volk het huis Gods ingewijd.

6 Ook stonden de priesters in hunne wachters, en de Levieten met de muzikale instrumenten des HEEREN, die de koning David gemaakt had, om den HEERE te loven, dat zijne weldadigheid is in eeuwigheid, als David door hunne dienst Hem prees; en de priesters trompetten tegen hen over, en gansch Israël stond.

7 En Salomo heiligde het middelste des voorhofs, hetwelk voor het huis des HEEREN was, dewijl hij daar de brand-offeren en het vette der dankofferen bereid had: want het koperen altaar, dat Salomo gemaakt had, kon het brandoffer, en het spijsoffer, en het vette niet vatten.

8 Salomo hield ook ter zelve tijd ten feest zeven dagen, en gansch Israël met hem, eenze zeer groote gemeente, van den ingang af van Hamath, tot de rivier van Egypte.

J. v. C.
1004.

1 Kon. 8:10,
11.
2 Kron. 5:13,
14.

J. v. C.
1009.J. v. C.
992.

b 1 Kon. 8:65.

c 1 Kon. 8:66.

d 1 Kon. 9:1.

e 2 Kron. 6:49.

b 1 Kon. 9:1.

c 1 Kon. 9:22.

d 1 Kon. 3:1.
7:8.
9:24.e Ex. 23:14, 15.
Deut. 16:16.

f 1 Kron. 9:17.

9 En ten achtsten dage hielden zij eenen verbodsdag; want zij hielden de inwijding des altaars zeven dagen, en het feest zeven dagen.

10 Doch op den drie en twintigsten dag der zevende maand liet hij het volk gaan tot hunne hutten, blijde en goedsmoeds over het goede, dat de HEERE aan David en Salomo, en zijn volk Israël gedaan had.

11 Al zoo volbragt Salomo het huis des HEEREN, en het huis des konings; en al wat in Salomo's hart gekomen was, om in het huis des HEEREN en in zijn huis te maken, rigtte hij voorspoedig uit.

12 En de HEERE verscheen Salomo des nachts; en Hij zeide tot hem: Ik heb uw gebed verhoord, en heb Mij deze plaats verkoren tot een offerhuis.

13 Zoo Ik den hemel toesluite, dat er geen regen zij, of zoo Ik den sprinkhanen gebied, het land te verteren, of zoo Ik pest onder mijn volk zende:

14 En mijn volk, over dewelken mijn naam genoemd wordt, zich veroortmoedigen en bidden, en mijn aangezicht zoeken, en zich bekeeren van hunne booze wegen: zoo zal Ik uit den hemel hooren, en hunne zonden vergeven, en hun land genezen.

15 Nu zullen u mijne oogen open zijn en mijne ooren opmerkende op het gebed dezer plaats.

16 Want Ik heb nu dit huis verkoren en geheiligd, opdat mijn naam daar zij tot in eeuwigheid; en mijne oogen en mijn hart zullen daar te allen dage zijn.

17 En u aangaande, zoo zij voor mijn aangezicht wandelen zult, zelijk als uw vader David gewandeld heeft, en doen naar alles, wat Ik u geboden heb, en mijne inzettingen en mijne regten houden zult;

18 Zoo zal Ik den troon uws koninkrijks bevestigen, gelijk als Ik een verbond met uwen vader David gemaakt heb, zeggende: Geen man zal u afgesneden worden, die in Israël heersche.

19 Maar zoo gijlieden u afkeeren zult, en mijne inzettingen en mijne geboden, die Ik voor u aangezicht gegeven heb, verlaten, en heengaan, en andere goden dienen, en u voor die nederbuigen zult;

20 Zoo zal Ik hen uitrukken uit mijn land, dat Ik hun gegeven heb, en dit huis, dat Ik mijnen naam geheiligd heb, zal Ik van mijn aangezicht wegwerpen, en zal het tot een spreekwoord en spreuide onder alle volken maken.

21 En dit huis, dat verheven zal geweest zijn, daarover zal zich een ieder, die voorbijgaat, ontzetten, dat hij zal zeggen: Waarom heeft de HEERE aan dit land en aan dit huis alzoo gedaan?

22 En men zal zeggen: Omdat zij den HEERE, hunner vaderen God, verlaten hebben, die hen uit Egypteland uitgevoerd had, en hebben zich aan andere goden gehouden, en zich voor dezelve nedergebogen, en hen gediend; daarom heeft Hij al dat kwaad over hen gebracht.

HOOFDSTUK 8

Salomo bouwt steden en sterken, vs. 1; maakt de in het land overgeblevene Heidenen onschbaar, 7; en deelt de aanzienlijke ambten alleen aan Israëlieten uit, 9. Zijne vrouw, de dochter van Faraó, vestigt zich in hare woning, 11; zijne offerfeesten, 12; zijne zorg voor de godsdienst, 14; zijne scheepsvloot naar Oñr, 17.

HET geschiedde nu ten einde van twintig jaren, in dewelke Salomo het huis des HEEREN en zijn huis gebouwd had.

2 Dat Salomo de steden, welke Huram hem gegeven had, bouwde, en de kinderen Israëls aldaar deed wonen.

3 Daarna toog Salomo naar Hamath-Zoba, en hij overweldigde ze.

4 Hij bouwde ook Thadmor in de woestijn, en al de schatsteden, die hij bouwde in Hamath.

5 Ook bouwde hij het hooge Beth-horon en het neder Beth-horon, vaste steden met muren, deuren en grendelen.

6 Mitsgaders Baniath, en al de schatsteden, die Salomo had, en alle wagensteden, en de steden der ruiters, en wat de begeerte van Salomo begeerd had te bouwen, in Jeruzalem, en in den Libanon, en in het gansche land zijner heerschappij.

7 Aangaande al het volk, dat overgebleven was van de Hethieten, en de Amorieten, en de Ferezieten, en de Hivieten, en de Jebusieten, die niet uit Israël waren;

8 Uit hunne kinderen, die na hen in het land overgebleven waren, welke de kinderen Israëls niet verbaan hadden, die bragt Salomo op uitschot tot op dezen dag.

9 Doch uit de kinderen Israëls, die Salomo niet maakte tot slaven in zijn werk; (want zij waren krijgsliden, en oversten zijner hoofdliden, en oversten zijner wagenen en zijner ruiters);

10 Tot dezen dan, waren oversten der bevelen, die de koning Salomo had, twee honderd en vijftig, die over het volk heerschappij hadden.

11 Salomo nu deed de dochter van Faraó opkomen uit de stad Davids tot het huis, dat hij voor haar gebouwd had, want hij zeide: Mijne vrouw zal in het huis van David, den koning van Israël, niet wonen, omdat de plaatsen heilig zijn, tot dewelke de ark des HEEREN gekomen is.

12 Toen offerde Salomo den HEERE brandofferen op het altaar des HEEREN, hetwelk hij voor het voorhuis gebouwd had;

13 Zelfs naar den eisch van riken dag offerende, naar het gebod van Mozes, op de sabbaten, en op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden, drie malen in het jaar: op het feest van de ongezuurde brooden, en op het feest der weken, en op het feest der loofhuten.

14 Hij stelde ook, naar de wijze zijns vaders Davids, de verdeelingen der priesters over hunne dienst, en der Levieten over hunne wachten, om God te prijzen, en voor de priesters te dienen, naarden eisch van elken dag; en de poortiers in hunne verdeelingen, aan elke poort: want alzoo was het gebod van David, den man Gods.

15 En men week niet van des konings gebod aan de priesters en de Levieten, aangaande alle zaken, en aangaande de schatten.

16 Al zoo werd al het werk van Salomo bereid tot den dag der grondlegging van het huis des HEEREN, en tot het volbrengen van hetzelfde, dat het huis des HEEREN volmaakt werd.

17 Toen toog Salomo naar Ezeon-Geber, en naar Eloth, aan den oever der zee, in het land van Edom.

18 En Huram zond hem, door de hand zijner knechten, schepen, mitsgaders knechten, kenners van de zee; en zij gingen met Salomo's knechten naar Oñr, en zij haalden van daar vier honderd en vijftig talenten gouds, dewelke zij bragten tot den koning Salomo.

HOOFDSTUK 9.

De koningin van Scheba bezocht Salomo om zijne wijsheid te hooren, vs. 1; waarover zij zich zeer verwondert en hem met geschenken vereeft, 3; zij ontvangt wederkerig geschenken van Salomo en keert terug naar haar huis, 12. Salomo's goud en inkomsten, 13; zijne roudassen en schilden, 15; eijpenbreen troon, 17; en gouden ruten, 20. Hij wordt

998.

a 1 Kon. 9:10.

J. v. C.
992.

circa 992.

1 Kon. 10:1.
enz.
Matt. 12:44.
Luk. 11:31.

vereerd door de naburige koningen, 23. Zijne macht, rijkdom, 25; regering en dood, 30.

EN = toen de koningin van Scheba het gerucht van Salomo hoorde, kwam zij, om Salomo met raadslers te verzoeken, te Jeruzalem, met een zeer zwaar heil, en kameelen, dragende specerijen en goud in menigte, en kostelijk gesteente: en zij kwam tot Salomo, en sprak met hem al wat in haar hart was.

2 En Salomo verklaarde haar al hare woorden; en geen ding was er verborgen voor Salomo, dat hij haar niet verklaarde.

3 Als nu de koningin van Scheba zag de wijsheid van Salomo, en het huis, dat hij gebouwd had,

4 En de spijze zijner tafel, en het zitten zijner knechten, en het staan zijner dienaren, en hunne kleedingen, en zijne schenkers, en hunne kleedingen, en zijnen opgang, waardoor hij opging in het huis des HEEREN, zoo was in haar geen geest meer.

5 En zij zeide tot den koning: Het is een waarachtig woord geweest, dat ik in mijn land gehoord heb, van uwe zaken en van uwe wijsheid.

6 En ik heb hunne woorden niet geloofd, totdat ik gekomen ben, en mine oogen dat gezien hebben; en zie, de heil van de grootheid uwer wijsheid is mij niet aangezegd: gij hebt overtroffen het gerucht, dat ik gehoord heb.

7 Welgelukzalig zijn uwe mannen, en welgelukzalig deze uwe knechten, die geduriglijk voor uwe aangezigt staan, en uwe wijsheid hooren.

8 Gelooft zij de HEERE, uw God, die behagen in u gehad heeft, om u op zijnen troon, den HEERE, uwen God, tot eenen koning te zetten! overmits uw God Israël bemint, om hetzelfde tot in eeuwigheid op te rigten, zoo heeft Hij u tot eenen koning over hen gesteld, om recht en gerechtigheid te doen.

9 En zij gaf den koning honderd en twintig talenten gouds, en specerijen in groote menigte, en kostelijk gesteente; en er was gelijk deze specerij, die de koningin van Scheba den koning Salomo gaf, geene geweest.

10 Verder ook Hurams knechten, en Salomo's knechten, die goud brachten uit Ofir, brachten alghummimhout en edelgesteente.

11 En de koning maakte van dat alghummimhout hooge gangen tot het huis des HEEREN en tot het huis des konings, mitsgaders harpen en luiten voor de zangers; desgelijks ook was te voren in het land van Juda niet gezien geweest.

12 En de koning Salomo gaf de koningin van Scheba al haar behagen, wat zij begeerde, behalve hetgeen zij tot den koning gebragt had: zoo keerde zij, en toog naar haar land, zij en hare knechten.

13 Het gewigt nu van het goud, dat voor Salomo op een jaar lukwam, was zes honderd zes en zestig talenten gouds;

14 Behalve dat zij van de kramers en de kooplieden inbragten: ook brachten alle koningen van Arabië, en de vorsten deszelfs lands, goud en zilver aan Salomo.

15 Duartoe maakte de koning Salomo twee honderd rondassen van geslagen goud; zes honderd *sikkela* van geslagen goud liet hij opwegen tot elke rondas.

16 Insgelijks drie honderd schilden van geslagen goud; drie honderd *sikkela* gouds liet hij opwegen tot elk schild: en de koning leidde ze in het huis des wouds van Libanon.

17 Nog maakte de koning eenen grooten elpenbeenen troon, en hij overtoog denzelfden met louter goud.

18 En de troon had zes trappen en eene voetbank van goud, aan den troon vast zijnde, en leuning aan beide zijden, tot

de zitplaats toe; en twee leeuwen stonden bij de leuning.

19 En twaalf leeuwen stonden daar aan beide zijden, op de zes trappen: desgelijks is in geen koninkrijk gemaakt geweest.

20 Ook waren alle drinkvaten van den koning Salomo van goud, en alle vaten van het huis des wouds van den Libanon waren van gesloten goud; het zilver was in de dagen van Salomo niet voor iets geacht.

21 Want des konings schepen voeren naar Tharsis, met de knechten van Huram: eens in drie jaren kwamen de schepen van Tharsis in, brengende goud, en zilver, elpenbeenen, en apen, en pauwen.

22 Alzoo werd de koning Salomo groter dan alle koningen der aarde in rijkdom en wijsheid.

23 En alle koningen der aarde zochten Salomo's aangezicht, om zijne wijsheid te hooren, die God in zijn hart gegeven had.

24 En zij bragten een ieder zijn geschenken, zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen, barnas, en specerijen, paarden, en muilezelen, van elk van jaar tot jaar.

25 Ook had Salomo vierduizend paardenstallen, en wagenen, en twaalf duizend ruiters; en hij leidde ze in de wagenstedes, en bij den koning te Jeruzalem.

26 En hij heerchte over alle koningen, van de rivier tot aan het land der Filistijnen, en tot aan de landpale van Egypte.

27 Ook maakte de koning het zilver in Jeruzalem te zijn als steenen, en de cederen maakte hij te zijn als de wilde vijgeboomen, die in de lange zijn, in menigte.

28 En zij bragten voor Salomo paarden uit Egypte, en uit al die landen.

29 Het overige nu der geschiednissen van Salomo, der eerste en der laatste, zijn die niet geschreven in de woorden van Nathan, den profeet, en in de profetie van Abia, den Siloniet, en in de gezigten van Jechi, den zieder, aangaande Jerobeam, den zoon van Nebat?

30 En Salomo regeerde te Jeruzalem over gansch Israël, veertig jaren.

31 En Salomo ontsiep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad zijns vaders Davids; en zijn zoon Rehabeam werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 10.

Rehabeam trekt naar Sichem, om van het volk, dat aldaar verzameld was, tot koning gemaakt te worden, vs. 1. Het volk begeert door Jerobeam verlichting van de zware lasten. 2. Rehabeam niet den raad der oude, maar van de jonge heeren volgende, geeft het volk een hard antwoord, 6; waardoor tien stammen van hem afvallen, 16; die zijnen gezant Hadoram steenigen; doch hij zelf ontkomt door zijne vlugt naar Jeruzalem, 18.

EN = Rehabeam toog naar Sichem: want het gansche Israël was te Sichem gekomen, om hem koning te maken.

2 Het geschiedde nu, als Jerobeam, de zoon van Nebat, dat hoorde, (dezelve nu was in Egypte, alwaar hij van het aangezicht van den koning Salomo gevloeden was) dat Jerobeam uit Egypte wederkeerde:

3 Want zij zonden hem en lieten hem roepen: zoo kwam Jerobeam met het gansche Israël, en zij spraken tot Rehabeam, zeggende:

4 Uw vader heeft ons juk hard gemaakt; nu dan, maak gij uws vaders harde dienst, en zijn zwaar juk, dat hij ons opgelegd heeft, ligter, en wij zullen u dienen.

J. v. C.
992.1 Kon. 4:26.
10:26.
2 Kron. 1:14

2 Kron. 1:15.

1 Kon. 11:41.

975.

1 Kon. 12:1.
enz.

1 Kon. 11:40.

1 Kon. 10:12.

J. v. C.
975.

5 En hij zeide tot hen: Komt over drie dagen weder tot mij. En het volk ging heen.

6 En de koning Rehabeam hield raad met de oudsten, die gestaan hadden voor het aangezicht van zijn vader Salomo, als hij leefde, zeggende: Hoe raadt gijlieden, dat men dit volk antwoorden zal?

7 En zij spraken tot hem, zeggende: Indien gij dit volk goedertieren en jegens hen goedwillig wezen zult, en tot hen goede woorden spreken, zoo zullen zij te allen dage uwe knechten zijn.

8 Maar hij verliet den raad deroudsten, dien zij hem geraden hadden; en hij hield raad met de jongelingen, die met hem opgewassen waren, die voor zijn aangezicht stonden.

9 En hij zeide tot hen: Wat raadt gijlieden, dat wij dit volk antwoorden zullen, die tot mij gesproken hebben, zeggende: Maak het juk, dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter?

10 En de jongelingen, die met hem opgewassen waren, spraken tot hem, zeggende: Alzoo zult gij zeggen tot dat volk, die tot u gesproken hebben, zeggende: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maak gij het over ons lichter; alzoo zult gij tot hen spreken: Mijn kleinste ringer zal dikker zijn dan mijns vaders lenden.

11 Indien nu mijn vader een zwaar juk op u heeft doen laden, zoo zal ik boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden.

12 Zoo kwam Jerobeam en al het volk tot Rehabeam, op den derden dag, gelijk als de koning gesproken had, zeggende: Komt weder tot mij op den derden dag.

13 En de koning antwoordde hun hardelijk: want de koning Rehabeam verliet den raad der oudsten.

14 En hij sprak tot hen naar den raad der jongelingen, zeggende: Mijn vader heeft u juk zwaar gemaakt, maar ik zal nog daarboven toedoen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden.

15 Alzoo hoorde de koning naar het volk niet: want deze omwenteling was van God, opdat de HEERE zijn woord bevestigde, c hetwelk Hij door de dienst van Abia, den Silonier, gesproken had tot Jerobeam, den zoon van Nebat.

16 Toen het gansche Israël zag, dat de koning naar hen niet hoorde, zoo antwoordde het volk den koning, zeggende: Wat deel hebben wij aan David? ja geene erve hebben wij aan den zoon van Isai! een ieder naar uwe tenten, o Israël! voorzie nu uw huis, o David! Zoo ging het gansche Israël naar zijne tenten.

17 Doch aangaande de kinderen van Israël, die in de steden van Juda woonden, over die regeerde Rehabeam ook.

18 Toen zond de koning Rehabeam Hadoram, die over de schatting was; en de kinderen Israëls steengiden hem met steenen, dat hij stierf; maar de koning Rehabeam verkloekte zich, om op eenen wagen te klimmen, dat hij naar Jeruzalem vlugte.

19 Alzoo vielen de Israëlieten van het huis van David af, tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 11.

Rehabeam wil den Israëlieten den oorlog aandoen, vs. 1; dorch God verbiedt het hem door den profeet Semaja, 2. Hij bouwt sterken en voorzielt te van allerlei krijgsvoorraad, 5. Hij ontvangt de priesters en Levieten, die Israël verlaten om de afgodery van Jerobeam, 13; neemt vele vrouwen en bijwijven, bij welke hij vele kinderen krijgt, 18. Hij plaatst zijne zonen in de sterke steden als gouverneurs, 23.

TOEN nu Rehabeam te Jeruzalem gekomen was, vergaderde hij het huis van Juda en Benjamin, een honderd en tachtig duizend uitgelezenen, groeefden ten oorlog, om tegen Israël te strijden, opdat hij het koninkrijk weder aan Rehabeam bracht.

2 Doch het woord des HEEREN geschiedde tot Semaja, den man Gods, zeggende:

3 Zeg tot Rehabeam, den zoon van Salomo, den koning van Juda, en tot het gansche Israël in Juda en Benjamin, zeggende:

4 Zoo zegt de HEERE: Gij zult niet optrekken, noch strijden tegen uwe broederen; een ieder keere weder tot zijn huis, want deze zaak is van mij geschied. En zij hoorden de woorden des HEEREN, en zij keerden weder van tegen Jerobeam te trekken.

5 Rehabeam nu woonde te Jeruzalem; en hij bouwde steden tot vastigheden in Juda.

6 Hij bouwde nu Bethlehem, en Etham, en Thekoa,

7 En Beth-Zur, en Socho, en Adullam,

8 En Gath, en Maréza, en Zif,

9 En Adoraim, en Lachis, en Azéka,

10 En Zora, en Ajalon, en Hebron; dewelke in Juda en in Benjamin de vaste steden waren.

11 En hij sterkte deze vastigheden, en leide oversten daarin, en schatten van spijze, en olie, en wijn;

12 En in elke stad rondassen en spiesen, en sterkte ze ganach zeer: zoo was Juda, en Benjamin zijne.

13 Daartoe de priesters en de Levieten, die in het gansche Israël waren, stelden zich bij hem uit al hunne landpalen.

14 Want de Levieten verlieten hunne voorsteden en hunne bezitting, en kwamen in Juda en in Jeruzalem: want Jerobeam en zijne zonen hadden hen verstooten, van het priesterdom den HEERE te mogen bedienen.

15 En hij had zich priesters gesteld voor de hoogten, en voor de duivelen, en voor de kalveren, die hij gemaakt had.

16 Na die kwamen ook uit alle stammen van Israël te Jeruzalem, die hun hart begaven, om den HEERE, den God Israëls, te zoeken, dat zij den HEERE, den God hunner vadersen, offerande deden.

17 Alzoo sterkten zij het koninkrijk van Juda, en bekrachtigden Rehabeam, den zoon van Salomo, drie jaren: want drie jaren wandelden zij in den weg van David en Salomo.

18 En Rehabeam nam zich, benevens Mabalath, de dochter van Jerimoth, den zoon van David, ter vrouwe Abihail, de dochter van Eliab, den zoon van Isai.

19 Dewelke hem zonen baarde, Jeus, en Semaja, en Zaham.

20 En na haar nam hij Mäacha, de dochter van Absalom; deze baarde hem Abia, en Attai, en Ziza, en Selomith.

21 En Rehabeam had Mäacha, Absaloms dochter, liever dan al zijne vrouwen en zijne bijwijven: want hij had achttien vrouwen genomen, en zestig bijwijven; en hij gewon acht en twintig zonen en zestig dochteren.

22 En Rehabeam stelde Abia, den zoon van Mäacha, tot een hoofd, om een overste te zijn onder zijne broederen: want het was om hem koning te maken.

23 En hij handelde verstandelijk, dat hij van al zijne zonen, door alle landen van Juda en Benjamin, in alle vaste steden verspreidde, denwelken hij spijze gaf in overloed; en hij begeerde de veelheid van vrouwen.

J. v. C.
975.

1 Kon. 12, 21.

1 Kon. 12, 23.

975.

2 Kron. 13, 3.

1 Kon. 12, 31.

1 Kon. 15, 2.

1 Kon. 11, 31.

J. v. C.
972.

HOOFDSTUK 12.

Omdat Rehabeam de wet des Heeren verlaat, wordt hij beoorlooft door Sisak, den koning van Egypte, vs. 1. Hij veroortmoedigt zich met zijne vorsten en wordt behouden in zijn koninkrijk, 8; maar berooft van de schatten des tempels en van zijn huis, 9. Hij laat koperen schilden vervaardigen in plaats van gouden, die Sisak geroofd had, 10. Gods langmoedigheid omtrent Juda, 12. Rehabeams regering en dood, 13. Abia, zijn zoon, wordt koning, 16.

HET 6 geschiedde nu, als Rehabeam het koninkrijk bevestigd had, en hij sterk geworden was, dat hij de wet des HEEREN verliet, en gansch Israël met hem.

2 Daarom geschiedde het, in 6 het vijfde jaar van den koning Rehabeam, dat Sisak, de koning van Egypte, tegen Jeruzalem optoog, (want zij hadden overtreden tegen den HEERE.)

3 Met duizend en twee honderd wagenen, en met zestig duizend ruiters; en des volks was geen getal, dat met hem kwam uit Egypte, Libijs, Suchieten en Mooren:

4 En hij nam de vaste steden in, die Juda had, en hij kwam tot Jeruzalem toe.

5 Toen kwam Semaja, de profeet, tot Rehabeam en de oversten van Juda, die te Jeruzalem verzameld waren, uit oorzak van Sisak; en hij zeide tot hen: Alzoo zegt de HEERE: Gij hebt Mij verlaten, daarom heb Ik ook u verlaten in de hand van Sisak.

6 Toen veroortmoedigden zich de oversten van Israël en de koning, en zij zeiden: de HEERE is rechtvaardig.

7 Als nu de HEERE zag, dat zij zich veroortmoedigden, geschiedde het woord des HEEREN tot Semaja, zeggende: Zij hebben zich veroortmoedigd, Ik zal hen niet verderven; maar Ik zal hun in kort ontkoming geven, dat mijne grimmigheid over Jeruzalem door de hand van Sisak niet zal uitgegoten worden.

8 Doch zij zullen hem tot knechten zijn; opdat zij onderkennen mijne dienst, en de dienst van de koninkrijken der landen.

9 Zoo toog Sisak, de koning van Egypte, op tegen Jeruzalem; en hij nam des schatten van het huis des HEEREN en des schatten van het huis des konings weg; hij nam alles weg: hij nam ook al de gouden schilden weg, die Salomo 6 gemaakt had.

10 En de koning Rehabeam maakte, in plaats van die, koperen schilden; en hij beval die onder de hand van de oversten der trawanten, die de deur van het huis des konings bewaarden.

11 En het geschiedde, zoo wanneer de koning in het huis des HEEREN ging, dat de trawanten kwamen, en die droegen, en die wederbragten in der trawanten wachtkamer.

12 En als hij zich veroortmoedigde, keerde de toorn des HEEREN van hem af, opdat Hij hem niet ten uiterste toe verdierf: ook waren in Juda nog goede diogen.

13 Zoo versterkte zich de koning Rehabeam in Jeruzalem, en regeerde: 4 want Rehabeam was een en veertig jaren oud, als hij koning werd, en hij regeerde zeventien jaren in Jeruzalem, de stad, die de HEERE uit alle stammen van Israël 6 verkonen had, om zijnen naam daar te zetten; en de naam zijner moeder was Naama, eene Ammonietische.

14 En hij deed dat kwaad was, dewijl hij zijn hart niet rigtte, om den HEERE te zoeken.

15 De geschiedenissen nu van Rehabeam, de eerste en de laatste, zijn die niet

geschreven in de woorden van Semaja, den profeet, en Iddo, den ziener, behalende de geslachtregisteren: daartoe de krigen van Rehabeam en Jerobeam in al hunne dagen?

16 En Rehabeam ontstiep met zijne vaderen, en werd begraven in de stad Davids; en zijn zoon Abia werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 13.

Abia voert oorlog tegen Jerobeam, den koning van Israël, vs. 1: verklaart de rechtvaardigheid zijner zaak, vertrouwt op God en heeft overwinning, 13. De vrouwen en kinderen van Abia, 21.

IN 6 het achttiende jaar van den koning Jerobeam, zoo werd Abia koning over Juda.

2 Hij regeerde drie jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Michaja, de dochter van Uriel, van Gibea: en er was krijg tuschen Abia en tuschen Jerobeam.

3 En Abia bond den strijd aan met een heir van strijdbare helden, vier honderd duizend uitgelezenen mannen; en Jerobeam stelde tegen hem de slagorde, met acht honderd duizend uitgelezenen mannen, kloeke helden.

4 En Abia maakte zich op van boven den berg Zemaraim, dewelke is in het gebergte van Efraim; en hij zeide: Hoort mij toe, Jerobeam en gansch Israël!

5 Saakt het u niet toe te weten, dat de HEERE, de God Israels, het koninkrijk over Israël aan David gegeven heeft, tot in eeuwigheid, hem en zijnen zonen, met een zoutverbond?

6 6 Evenwel is Jerobeam, de zoon van Nebat, de knecht van Salomo, den zoon van David, opgestaan, en heeft gerebelleerd tegen zijnen heer.

7 Daartoe hebben zich ijdele mannen, kinderen Belials, tot hem vergaderd, en hebben zich sterk gemaakt tegen Rehabeam, den zoon van Salomo, als Rehabeam jong was en teeder van hart, dat hij zich tegen hen niet kon versterken.

8 En nu, gij denkt u te versterken tegen het koninkrijk des HEEREN, *hetwelk* in de hand is der zonen van David: gij zijt wel eene groote menigte, maar gij hebt gouden kalveren bij u, 6 die u Jerobeam tot goden gemaakt heeft.

9 Hebt gij niet de priesters des HEEREN, de zonen van Aaron, en de Levieten uitgedreven, en hebt u priesters gemaakt, gelijk de volken der landen? Een iegelijk, die komt om zijne hand te vullen met een jong rund en zeven rammen, die wordt priester dergenen, die geene goden zijn.

10 Maar ons aangaande, de HEERE is onze God, en wij hebben Hem niet verlaten; en de priesters, die den HEERE dienen, zijn de zonen van Aaron, en de Levieten zijn in het werk.

11 6 En zij steken aan voordien HEERE brandofferen, op elken morgen en op elken avond, ook reukwerk van welriekende specerijen, nevens de toerusting des broods op de reine tafel, en den gouden kandelaar en zijne lampen, om die op elken avond te doen branden: want wij nemen waar de wucht des HEEREN, onzes Gods; maar gij hebt Hem verlaten.

12 Daarom ziet, God is met ons aan de spitse, en zijne priesters met de trompetten des geklanks, om tegen u alarmgeklank te maken: o kinderen Israels! strijdt niet tegen den HEERE, den God uwer vaderen, want gij zult geen' voorspoed hebben.

13 Maar Jerobeam deed eene achterlage omwenden, om van achter hen te komen: zoo waren zij voor het aangezicht van Juda, en de achterlage van achter hen.

J. v. C.
971.

938.

1 Kon. 15:1, enz.

957.

6 Kon. 11:26.

1 Kon. 12:28, enz.

1 Kon. 12:3
2 Kon. 11:14, 15.

2 Kon. 2:4.

J. v. C.
357.

14 Toen nu Juda omzag, ziet, zoo hadden zij den strijd voor en achter; en zij riepen tot den HEERE, en de priesters trompetten met de trompetten.

15 En de mannen van Juda maakten een alarmgeschrei; en het geschiedde, als de mannen van Juda een alarmgeschrei maakten, dat God Jerobeam en het gansche Israël sloeg voor Abia en Juda.

16 En de kinderen Israëls vloden voor het aangezicht van Juda; en God gaf hen in hunne hand.

17 Abia dan, en zijn volk, sloeg hen met eenen grooten slag; want uit Israël vielen verslagen vijf honderd duizend uitgelezenen mannen.

18 Alsoo werden de kinderen Israëls vernederd te dier tijd; maar de kinderen van Juda werden magtig, dewijl zij op den HEERE, hunner vaderen God, gesteund hadden.

19 En Abia jaagde Jerobeam achterna, en nam van hem de steden, Beth-El met hare onderhoorige plaatsen, en Jesana met hare onderhoorige plaatsen, en Efron met hare onderhoorige plaatsen.

20 En Jerobeam behield geene kracht meer in de dagen van Abia; maar de HEERE sloeg hem, dat hij stierf.

21 Zoo versterkte zich Abia; en hij nam zich veertien vrouwen, en gewon twee en twintig zonen en zestien dochteren.

22 Het overige nu der geschiedenissen van Abia, zoo zijne wegen als zijne woorden, zijn beschreven in de historie van den profet Iddo.

HOOFDSTUK 14.

Na den dood van Abia wordt zijn zoon Asa koning vs. 1; die de afzonderig uitroep en de zilveren godsdienst herstelt. 2. Vrede hebbende, versterkt hij zijne steden en voorziet zich van krijgsvolk. 6. In krijgsnood tegen Zerah, den Moor, roept hij tot God en slaat een zeer groot leger met vele steden, 9.

ZOO ontsiep Abia met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad Davids, en « zijn zoon Asa werd koning in zijne plaatsen. In zijne dagen was het land tien jaren stil.

2 En Asa deed dat goed en dat recht was in de ooren des HEEREN, zijns Gods.

3 Want b hij nam de aliairen der vreemden, en de hoogten weg, en brak de opgerigte beelden, en hieuw de bosschen af.

4 En hij zeide tot Juda, dat zij den HEERE, den God hunner vaderen, zoeken, en dat zij de wet en het gebod doen zouden.

5 Hij nam ook weg uit alle steden van Juda de hoogten en de zonnebeelden; en het koninkrijk was voor hem stil.

6 Daartoe bouwde hij vaste steden in Juda; want het land was stil, en er was geen oorlog in die jaren tegen hem, dewijl de HEERE hem rust gaf.

7 Want hij zeide tot Juda: Laat ons deze steden bouwen, en muren daarom trekken, en torens, deuren en grendelen, terwijl het land nog is voor ons aangezig; want wij hebben den HEERE, onzen God, gezocht, wij hebben Hem gezocht, en Hij heeft ons rondom henen rust gegeven. Zoo bouwden zij en hadden voorspoed.

8 Asa nu had een heir van drie honderd duizend uit Juda, rondas en spies dragende, en twee honderd en tachtig duizend uit Benjamin, het schild dragende en den boog spannende: alle deze waren kloekle helden.

9 c En Zerah, de Moor, kwam tegen hen uit, met een heir van duizendmaal duizend, en drie honderd wagenen; en hij kwam tot Marcá toe.

10 Toen toog Asa tegen hem uit; en zij

stelden de slagorde in het dal Zefatha bij Marcá.

11 En Asa riep tot den HEERE, zijnen God, en zeide: HEERE! het is niets bij U, te helpen d' hetzij den magtige, hetzij den krachteloze: help ons, o HEERE, onze God! want wij steunen op U, en in uwen naam zijn wij gekomen tegen deze menigte: o HEERE! Gij zijt onze God, laat den sterfelijken mensch tegen U niets vermogen.

12 En de HEERE plaagde de Mooren voor Asa en voor Juda; en de Mooren vloden.

13 Asa nu en het volk, dat met hem was, jaagden hen na tot Gerar toe; en zoo vielen er van de Mooren, dat er voor hen geene hervatting was: want zij waren verbroken voor den HEERE en voor zijn leger; en zij droegen zeer veel roofs daarvan.

14 En zij sloegen alle steden rondom Gerar: want de verschrikking des HEEREN was over hen; en zij beroofden al de steden, omdat veel roofs in dezelve was.

15 En zij sloegen ook de tenten van het vee, en voerden weg schapen in menigte, en kemelen; en kwamen weder te Jerûzalem.

HOOFDSTUK 15.

De profet Azária vermaant Asa en het volk voort te gaan in de aangevangene herstelling van de godsdienst, vs. 1; waaraan zij zochten, 8; en het verbond met den Heere vernieuwen, 12. Asa zet zijne afzonderig af van haren staat, om hare afzonderig, 16; brengt de geheiligde dingen weder in den tempel, 18. Het land heeft rust, 19.

TOEN kwam de Geest Gods op Azária, den zoon van Oded.

2 En hij ging uit, Asa tegen, en hij zeide tot hem: Hoorst mij, Asa, en gansch Juda, en Benjamin! de HEERE is met ulieden, terwijl gij met Hem zijt; en « zoo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden, b maar zoo gij Hem verlaat, Hij zal u verlaten.

3 c Israël nu is vele dagen geweest zonder den waren God, en zonder eenen leerenden priester, en zonder de wet.

4 d Maar als zij zich in hunnen nood bekeerden tot den HEERE, den God Israëls, en Hem zochten, zoo werd Hij van hen gevonden.

5 En in die tijden was er geen vrede voor dengene, die uitging, en dengene, die inkwam; maar vele beroerten waren over al de inwoners van die landen:

6 Dat volk tegen volk, en stad tegen stad in stukken gestooten werden: want God had hen met allen angst verschrikt.

7 Daarom weest gij sterk, en laat uwe handen niet verslappen, want er is loon naar uw werk.

8 Als nu Asa deze woorden hoorde, en de profetie van den profet Oded, sterkte hij zich, en hij deed weg de verfoeiselen uit het gansche land van Juda en Benjamin, en uit de steden, die hij van het gebirge van Efraim genomen had, en vernieuwde het altaar des HEEREN, dat voor het voorhuis des HEEREN was.

9 En hij vergaderde het gansche Juda en Benjamin, en de vreemdelingen met hen uit Efraim, en Manasse, en uit Simeon: want uit Israël vielen zij tot hem in menigte, als zij zagen, dat de HEERE, zijn God, met hem was.

10 En zij vergaderden zich te Jerûzalem, in de derde maand, in het vijftiende jaar van het koninkrijk van Asa.

11 En zij offerden den HEERE ten zeven dage van den roof, dien zij gebragt hadden, zeven honderd runderen en zeven duizend schapen.

12 En zij c traden in een verbond, dat zij den HEERE, den God hunner vaderen,

J. v. C.
361.

4 I Sam. 14 c.

a 1 Kron. 28:9.

2 Kron. 33:12.

Matt. 7:7.

b 2 Kron. 24:20.

c Hos. 3:6.

d Dent. 4:29.

955.

a 1 Kon. 15:8.

circa 951.

b 1 Kon. 15:13.

941.

c 2 Kron. 16:8.

e Jos. 24:15.

Neh. 10:29.

J. v. G.
941.

Deut. 13-9.

zoeken zouden met hun gansche hart en met hunne gansche ziel.

13 En al wie den HEERE, den God Israëls, niet zou zoeken, / zougedood worden, van den kleine tot den groote, en van den man tot de vrouw toe.

14 En zij zwoeren den HEERE met luidster stem en met gejuich, desgelijks met trompetten en met basunen.

15 En gansch Juda was verblijd over dezen eed: want zij hadden met hun gansche hart gezworen, en met hunnen ganschen wil Hem gezocht: en Hij werd van hen gevonden, en de HEERE gaf hun rust rondom hen.

16 Aangaande ook Mäacha, de moeder van den koning Asa, hij zette haar af, dat zij geene / koningin ware, omdat zij eenen afrijsselijken afgod in een bosch gemaakt had; ook roeide Asa haren afrijsselijken afgod uit, en verbrijzelde en verbrande hem aan de beek Kidron.

17 De hoogten werden wel niet veggemen uit Israël, het hart van Asa nogtans was volkomen al zijne dagen.

18 En hij bragt in het huis Gods de geheiligde dingen zijns vaders, en zijne geheiligde dingen, zilver en goud, en vaten.

19 En er was geen oorlog tot in het vijf en dertigste jaar van het koninkrijk van Asa.

HOOFDSTUK 16.

Asa verzoekt hulp aan den koning van Syrië, tegen Bäsa, den koning van Israël, vs. 1; en bekamt die, 4; waarover hij van den profeet Hanani wordt bestraft, 7; dien hij daarom in de gevangenis werpt, 10. Krank geworden, steunt hij meer op de medicijnmeester dan op den Heere, 12; sterft en wordt met groote kostbaarheid begraven, 13.

IN « het zes en dertigste jaar van het koninkrijk van Asa, toog Bäsa, de koning van Israël, op tegen Juda, en bouwde Rama, opdat hij niemand toeliet uit te gaan en in te komen tot Asa, den koning van Juda.

2 Toen bragt Asa het zilver en het goud voort, uit de schatten van het huis des HEEREN en van het huis des konings, en zond tot Benhadad, den koning van Syrië, die te Damascus woonde, zeggende:

3 Er is een verbond tusschen mij en tusschen u, en tusschen mijnen vader en tusschen uwen vader: zie, ik zend u zilver en goud, ga heen, maak uw verbond te niet met Bäsa, den koning van Israël, dat hij van tegen mij afbrekke.

4 En Benhadad hoorde naar den koning Asa, en zond de oversten der heiren, die hij had, tegen de steden van Israël, en zij sloegen Ijon, en Dan, en Abel-Maim, en alle schatsteden van Naftali.

5 En het geschiedde, als Bäsa zulks hoorde, dat hij afliet van Rama te bouwen, en zijn werk staakte.

6 Toen nam de koning Asa gansch Juda, en zij droegen weg de steenen van Rama, en het hout daarvan, waarmede Bäsa gebouwd had; en hij bouwde daarmede Geba en Mizpa.

7 En in denzelfden tijd kwam de ziener Hanani tot Asa, den koning van Juda, en hij zeide tot hem: Omdat gij gesteund hebt op den koning van Syrië, en niet gesteund hebt op den HEERE, uwen God, daarom is het heil des konings van Syrië uit uwe hand ontkomen.

8 Waren niet de Mooren en de Libyërs een groot heil met zeer vele wagenen en ruiters? Toen gij nogtans op den HEERE steundet, heeft Hij hen in uwe hand gegeven.

9 Want den HEERE *aangaande*, *b* zijne oogen doorloopen de gansche aarde, om zich sterk te bewijzen aan *degenen*, welker hart volkomen is tot Hem; gij hebt

hierin zottelijk gedaan: want van nu af zullen oorlogen tegen u zijn.

10 Doch Asa werd toornig tegen den ziener, en leidde hem in het gevangenis, want hij was hierover tegen hem ontsteld; daartoe onderdrukte Asa *eenen* uit het volk ter zelve tijd.

11 En ziet, de geschiedenissen van Asa, de eerste, met de laatste, ziet, zij zijn beschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

12 Asa nu werd, in het negen en dertigste jaar van zijn koninkrijk, krank aan zijne voeten; tot op het hoogste toe was zijne krankheid: daartoe ook zocht hij den HEERE niet in zijne krankheid, maar de medicijnmeesters.

13 Alzoo ontliet Asa met zijne vaders; en hij stierf in het een en veertigste jaar zijner regering.

14 En zij begroeven hem in zijn graf, dat hij voor zich gegraven had in de stad Davids, en leiden hem op het bed, hetwelk hij gevuld had met specerijen, en dat van verscheidene soorten, naar apothekerskunst toebereid; en zij brandden over hem eene gansch groote branding.

HOOFDSTUK 17.

Josafat, in zijns vaders plaats gekomen, versterkt zijn koninkrijk, vs. 1; zijnde godvruchtig, wordt hij van God gezegend, 3. Hij roeit de afgedorven uit, 6; en laat overal zijn volk uit het wethoud onderwijzen, 7. wordt gevreesd en geëerd van de omliggende volkeren, 10. Namen zijner krijgsoversten en getal van zijn krijgsvolk, 14.

EN « zijn zoon Josafat werd koning in zijn plaats, en hij sterkte zich tegen Israël. »

2 En hij leidde krijgsvolk in alle vaste steden van Juda, en leidde bezettingen in het land van Juda, en in de steden van Efraim, die zijn vader Asa ingenomen had.

3 En de HEERE was met Josafat: want hij wandelde in de vorige wegen zijns vaders Davids, en zocht de Baals niet.

4 Maar hij zocht den God zijns vaders, en wandelde in zijne geboden, en niet naar het doen van Israël.

5 En de HEERE bevestigde het koninkrijk in zijne hand, en gansch Juda gaven Josafat geschenken; en hij had rijkdom en eer in menigte.

6 En zijn hart verhef zich in de wegen des HEEREN; en hij nam verder de hoogten en de bosschen uit Juda weg.

7 In het derde jaar nu zijner regering zond hij tot zijne vorsten, tot Ben-chafi, en tot Obadja, en tot Zecharia, en tot Nethaneel, en tot Michaja, opdat men zou leeren in de steden van Juda.

8 En met hen de Levieten, Semaja, en Nethanja, en Zebadja, en Asael, en Semiramoth, en Jonathad, en Adonia, en Tobia, en Tob-Adonia, de Levieten, en met hen de priesters Eliama en Joram.

9 En zij leerden in Juda, en het wetboek des HEEREN was bij hen; en zij gingen rondom in alle steden van Juda, en leerden onder het volk.

10 En eene verschrikking des HEEREN werd over alle koninkrijken der landen, die rondom Juda waren, dat zij niet krijden tegen Josafat.

11 En van de Filistijnen bragten zij Josafat geschenken met het opgelegde geld; ook bragten hem de Arabieren klein vee, zeven duizend en zeven honderd rammen, en zeven duizend en zeven honderd bokken.

12 Alzoo nam Josafat toe, en werd ten hoogste groot; daartoe bouwde hij in Juda burgen en schatsteden.

13 En hij had veel werks in de steden van Juda, en krijgslieden, kloeke heilen in Jeruzalem.

J. v. G.
941.

1 Kon. 15-24.

914.

2 Kon. 15-8.

113.

112.

940.

1 Kon. 15-17.

941.

Job 34-21.
Spr. 5-21.
15-3.
Jer. 16-17.
32-19.

J. v. C.
912.

14 Dit nu is hunne telling, naar de huzen hunner valeren. In Juda waren oversten der duizenden: Adna de overste, en met hem waren drie honderd duizend kloekle hielden.

15 Naast hem nu was de overste Jóhanan; en met hem waren twee honderd en tachtig duizend.

16 En naast hem was Amásia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig den HEERE overgegeven had; en met hem waren twee honderd duizend kloekle hielden.

17 En uit Benjamin was Eljádá, een kloekle held; en met hem twee honderd duizend, die met boog en schild gewapend waren.

18 En naast hem was Józabab; en met hem waren honderd en tachtig duizend, ten krijze toegerust.

19 Deze waren in de dienst des konings; behalve degenen, die de koning in de vaste steden door gansch Juda gezet had.

HOOFDSTUK 18.

Jósafat met Achab verzwagerd, bewijstigt a-
hem te strijden tegen Ramoth in Gilead,
vs. 1; doch verzoekt eerst den Heere daar-
om te vragen, 4. De profeten van Achab
raden te gaan, 5. Micha, een profet des
Heeren, wordt daarvoor ook aurooden, 6.
De profeten Achabs blijven bij hun ge-
woelen, 10. Micha daarentegen raadt dien strijd
af, 12; wordt daarom van Zedekia geslagen
en van Achab in de gevangenis geworpen,
23. Jósafat wordt van God geholpen, 28.
Achab geschooten, 33.

597.

JÓSAFAT nu had rijkdom en eer in
overloed; en hij verzwagerde zich
aan Achab.

2 En e ten einde van eenige jaren toog
hij af tot Achab naar Samaria; en Achab
slagte schapen en runderen voor hem in
menigte, en voor het volk, dat met hem
was; en hij porde hem aan, om op te
trekken naar Ramoth in Gilead.

3 Want Achab, de koning van Israël,
zeide tot Jósafat, den koning van Juda:
Zult gij met mij gaan naar Ramoth in
Gilead? En hij zeide tot hem: *a* Zoo zal
ik zijn, gelijk gij zijt, en gelijk uw volk is,
zal mijn volk zijn, en wij zullen met u
zijn in dezen krijg.

4 Verder zeide Jósafat tot den koning
van Israël: *c* Vraag toch als heden naar
het woord des HEEREN.

5 Toen vergaderde de koning van Israël
de profeten, vier honderd mannen, en hij
zeide tot hen: Zullen wij tegen Ramoth
in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het
nalaten? En zij zeiden: Trek op, want
God zal hen in de hand des konings
geven.

6 Maar Jósafat zeide: Is hier niet nog
een profet des HEEREN, dat wij van
hem vragen mogten?

7 Toen zeide de koning van Israël tot
Jósafat: Er is nog een man, om door
hem den HEERE te vragen; maar ik haat
hem, want hij profeteert over mij niets
goeds, maar altijd kwaad; dezels Micha,
de zoon van Jimla. En Jósafat zeide: De
koning zegge niet alzoo.

8 Toen riep de koning van Israël eenen
kamerling, en hij zeide: Haal haastelijk
Micha, den zoon van Jimla.

9 De koning van Israël nu en Jósafat,
de koning van Juda, zaten elk op zijnen
troon, bekleed met *honne* kleederen, en
zij raten op het plein, aan de deur der
poort van Samaria; en al de profeten
profeteerden in hunne tegenwoordigheid.

10 En Zedekia, de zoon van Kenána,
had zich ijzeren hoornen gemaakt, en hij
zeide: Zoo zegt de HEERE: Met deze zult
gij de Syriërs stooten, totdat gij hen
gansch verdaan zult hebben.

11 En al de profeten profeteerden al-
zoo, zeggende: Trek op naar Ramoth in

Gilead, en gij zult voorspoedig zijn, want
de HEERE zal hen in de hand des ko-
nings geven.

12 De bode nu, die heengegaan was,
om Micha te roepen, sprak tot hem, zeg-
gende: Zie, de woorden der profeten zijn,
uit éénen mond, goed tot den koning;
dat nu toch uw woord zij, gelijk als van
eenen uit hen, en spreek het goede.

13 Doch Micha zeide: *Zoo waarachtig
als de HEERE leeft*, hetgeen mijn God
zeggen zal, dat zal ik spreken!

14 Als hij tot den koning gekomen
was, zoo zeide de koning tot hem: Mi-
cha! zullen wij naar Ramoth in Gilead
ten strijde trekken, of zal ik het nalaten?
En hij zeide: Trekt op, en gijlieden zult
voorspoedig zijn, want zij zullen in uwe
hand gegeven worden.

15 En de koning zeide tot hem: Tot
hoe velen reizen zal ik u bezweren, opdat
zij tot mij niet spreken, dan de waarheid,
in den naam des HEEREN?

16 En hij zeide: Ik zag het gansche Is-
raël verstrooid op de bergen, gelijk scha-
pen, die geen herder hebben; en de
HEERE zeide: Deze hebben geen herder;
een iegelijk keere weder naar zijn huis in
vrede.

17 Toen zeide de koning van Israël tot
Jósafat: Heb ik tot u niet gezegd: Hij zal
over mij niets goeds, maar kwaad profe-
teren?

18 Verder zeide hij: Daarom hoort het
woord des HEEREN: Ik zag den HEERE,
zittende op zijnen troon, en al het he-
meleische heir, staande aan zijner regter-
en zijne linkerhand.

19 En de HEERE zeide: Wie zal Achab,
den koning van Israël, overreden, dat hij
optrekke, en valle te Ramoth in Gilead?
Daarna zeide hij: Deze zegt aldus, en die
zeft alzoo.

20 Toen kwam een *d* geest voort, en
stond voor het aangezicht des HEEREN,
en zeide: Ik zal hem overreden. En de
HEERE zeide tot hem: Waarmede?

21 En hij zeide: Ik zal uitgaan, en een
leugengeest zijn in den mond van al zijne
profeten. En hij zeide: Gij zult overre-
den, en zult ook vermogen; ga uit, en doe
alzoo.

22 Nu dan, *e* zie, de HEERE heeft eenen
leugengeest in den mond van deze uwe
profeten gegeven, en de HEERE heeft
kwaad over u gesproken.

23 Toen trad Zedekia, de zoon van Ke-
nána, toe, en *f* sloeg Micha op het kin-
nebakken, en hij zeide: Door wat weg is
de Geest des HEEREN van mij doorge-
gaan, om u aan te spreken?

24 En Micha zeide: Zie, gij zult het
zien aan dienzelven dag, als gij zult gaan
van kamer in kamer, om u te verateken.

25 De koning van Israël nu zeide:
Neemt Micha, en brengt hem weder tot
Amon, den overste der stad, en tot Joas,
den zoon des konings.

26 En gijlieden zult zeggen: Zoo zegt
de koning: Zet dezen in het gevangenis-
huis, en spijst hem met brood der bedruktheid,
en met water der bedruktheid, totdat ik met
vrede wederkom.

27 En Micha zeide: Indien gij eenig-
zins met vrede wederkomt, zoo heeft de
HEERE door mij niet gesproken. Verder
zeide hij: Hoor, gij volken altoegaar!

28 Alzoo toog de koning van Israël, en
Jósafat, de koning van Juda, op naar
Ramoth in Gilead.

29 En de koning van Israël zeide tot
Jósafat: Als ik mij versted heb, zal ik
in den strijd komen, maar gij, trek uwe
kleederen aan. Alzoo verstedde zich de
koning van Israël, en zij kwamen in den
strijd.

30 De koning nu van Syrië had geboden
aan de oversten der wagenen, die hij had,

J. v. C.
897.

a 1 Kon. 22:2

b 1 Kon. 22:4

c 1 Sam. 23:2

d Sam. 2:1

d Job. 1:6

e Job 12:16, 20.
Jos. 19:14
Ezra. 11:9f Jer. 29:2
Mark. 14:65
Hand. 23:2

J. v. C.
897.

zeggende: Gijlieden zult niet strijden tegen kleinen noch grooten, maar tegen den koning van Israël alleen.

31 Het geschiedde dan, als de oversten der wagenen Jósafat zagen, dat zij zeiden: Die is de koning van Israël; en zij togen rondom hem, om te strijden; maar Jósafat riep, en de HEERE hielp hem, en God wendde hen van hem af.

32 Want het geschiedde, als de oversten der wagenen zagen, dat het de koning van Israël niet was, dat zij van achter hem afkeerden.

33 Toen spande een man den boog in zijne eenvoudigheid, en schoot den koning van Israël tusschen de gespen en ranschen het pantsers. Toen zeide hij tot den voorman: Keer uwe hand en voer mij uit het leger, want ik ben verwond.

34 En de strijd nam op denzelfden dag toe, en de koning van Israël deed zich met den wagen staande houden tegenover de Syriërs, tot den avond toe; en hij stierf ter tijd, als de zon onderging.

HOOFDSTUK 19.

Jósafat wordt door den profet Jehu berispt. vs. 1. Hij blijft te Jeruzalem en stelt daarna overal in zijn land rigters aan, die hij tot trouwe bediening van hun aalt vermaant, 4; vervolgens nog kerkelijke en burgerlijke rigters in Jeruzalem, 8.

EN Jósafat, de koning van Juda, keerde met vrede weder naar zijn huis te Jeruzalem.

2 En Jehu, de zoon van Hanáni, de diener, ging uit, hem tegen, en zeide tot den koning Jósafat: Zoudt gij den goddelooze helpen, en die den HEERE haten, liefhebben? nu is daarom over u van het aangezicht des HEEREN groote toornigheid.

3 Evenwel goede dingen zijn bij u gevonden: ^a want gij hebt de bosschen uit het land weggedaan, en uw hart gerigt, om God te zoeken.

4 Jósafat nu woonde te Jeruzalem; en hij toog wederom uit door het volk, van Berséba af tot het gebergte van Efraïm toe, en deed hen wederkeeren tot den HEERE, hunner vaderen God.

5 En hij stelde rigters in het land, in alle vaste steden van Juda, van stad tot stad.

6 En hij zeide tot de rigters: Ziet wat gij doet, want gij houdt het gerigt niet den mensche, maar den HEERE; en Hij is bij u in de zaak van het gerigt.

7 Nu dan, de verschrikking des HEEREN zij op ulieden; en neemt waar, en doet het: ^b want bij den HEERE, onzen God, is geen onrecht, ^c noch aanneming van personen, noch ontvanging van geschenken.

8 Daartoe stelde Jósafat ook te Jeruzalem eenige van de Levieten, en van de priesteren, en van de hoofden der vaderen van Israël, over het gerigt des HEEREN, en over rechtgeschillen, als zij weder te Jeruzalem gekomen waren.

9 En hij gebod hun, zeggende: Doet alzoo in de vreeze des HEEREN, met trouwheid en met een volkomen hart.

10 En in alle geschil, hetwelk van uwe broederen, die in hunne steden wonen, tot u zal komen, tusschen bloed en bloed, tusschen wet en gebod, en inzettingen en regten, zoo vermaant hen, dat zij niet schuldig worden aan den HEERE, en eene groote toornigheid over u en over uwe broederen zij: doet alzoo, en gij zult niet schuldig worden.

11 En ziet, Amásja, de hoofdpriester, is over u in alle zaak des HEEREN; en Zebádja, de zoon van Ismaël, de vorst van het huis van Juda, in alle zaak des konings; ook zijn de amblieden, de Levieten, voor u aangezicht: weest sterk en

doet het, en de HEERE zal met den goede zijn.

HOOFDSTUK 20.

Jósafat in krijgsnood zijnde, roept een vasten uit, vs. 1; en doet zelf een gebed tot God, 5. Hij wordt van den profet Jahaziel getroost door toezegging van Gods hulp, 14; die hij door een wonder ontvaagt, 20; behaalt grooten buit en keert weder naar Jeruzalem met dankzegging tot God, 25. Zijne regering, 31. Zijne scheepvaart op Tharsis mislukt, 35.

HET geschiedde nu na dezen, dat de kinderen Moabs, en de kinderen Ammons, en met hen anderen benevens de Ammonieten, kwamen tegen Jósafat ten strijde.

2 Toen kwamen er, die Jósafat boodschapten, zeggende: Daar komt eene groote menigte tegen u van gene zijde der zee, uit Syrië; en zie, zij zijn te Hazeton-thamar, hetwelk is Engedi.

3 Jósafat nu vreesde, en stelde zijn aangezicht, om den HEERE te zoeken; en hij riep eenen vasten uit in gansch Juda.

4 En Juda werd vergaderd, om van den HEERE hulp te zoeken; ook kwamen zij uit alle steden van Juda, om den HEERE te zoeken.

5 En Jósafat stond in de gemeente van Juda en Jeruzalem, in het huis des HEEREN, voor het nieuwe voorhof.

6 En hij zeide: O HEERE, God onzer vaderen! zijt Gij niet die God in den hemel? ja Gij zijt de Heerscher over alle koninkrijken der Heidenen; en ^a in uwe hand is kracht en sterkte, zoodat niemand zich tegen U stellen kan.

7 Hebt Gij niet, onte God! de inwoners dezes lands van voor het aangezicht van uw volk Israël verdreven, en dat aan het zaad van Abraham, uwen liehebber, tot in eeuwigheid gegeven?

8 Zij nu hebben daarin gewoond, en zij hebben U daarin een heilighdom gebouwd voor uwen naam, zeggende:

9 ^b Indien over ons eens kwaad komt, het zwaard des oordeels, of pestilentie, of honger, wij zullen voor dit huis, en voor uw aangezicht staan, dewijl uw naam in dit huis is; en wij zullen uit onze bemaauwheid tot U roepen, en Gij zult verhooren en verlossen.

10 En nu, zie de kinderen Ammons, en Moab, en die van het gebergte Seir, door dewelken Gij Israël niet toeliet te trekken, als zij uit Egypteland togen, maar zij weken van hen, en verdelgden hen niet.

11 Zie dan, zij vergelden het ons, komende om ons uit uwe erve, die Gij ons te erven gegeven hebt, te verdrijven.

12 O onze God! zult Gij geen recht tegen hen oefenen? want in ons is geene kracht tegen deze groote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze oogen zijn op U.

13 En gansch Juda stond voor het aangezicht des HEEREN, ook hunne kinderen, hunne vrouwen en hunne zonen.

14 Toen kwam de Geest des HEEREN, in het midden der gemeente, op Jahaziel, den zoon van Zecharía, den zoon van Benádja, den zoon van Jehiel, den zoon van Matthánja, den Leviet, uit de zonen van Asaf.

15 En hij zeide: Merkt op, geheel Juda, en gij inwoners van Jeruzalem, en gij koning Jósafat! alzoo zegt de HEERE tot ulieden: ^c Vreesst gijlieden niet, en wordt niet ontzet van wege deze groote menigte: want de strijd is niet uwe, maar Gods.

16 Trekt morgen tot hen af: ziet, zij komen op bij den opgang van Ziz; en gij zult hen vinden in het einde des dala, voor aan de woestijn van Jeruel.

J. v. C.
898.

896.

a 2Kron. 17: 4.
6.b Deut. 32: 4.
Rom. 9: 13.c Deut. 10: 17.
Job 34: 19.
Hand. 10: 34.
Rom. 2: 11.
Gal. 2: 6.
Efer. 6: 9.
Col. 3: 25.
1 Petr. 1: 17.a 1Kron. 29: 12.
Matt. 6: 13.b 1Kron. 8: 33.
34, 35, enz.
2Kron. 6: 28.
7: 13.

c Ex. 14: 13.

J. v. C.
806.

17 Gij zult in dezen strijd niet te strijden hebben; stelt u zelven, staat en ziet het heil des HEEREN met u, o Juda en Jeruzalem! vreest niet, en ontzet u niet, want morgen uit, hun tegen, want de HEERE zal met u wezen.

18 Toen neigde zich Josafat met het aangezicht ter aarde; en gansch Juda en de inwoners van Jeruzalem vielen neder voor het aangezicht des HEEREN, aanbiddende den HEERE.

19 En de Levieten uit de kinderen der Kahathieten, en uit de kinderen der Korahieten, stonden op, om den HEERE, den God Israels, met luider stem ten hoogste te prijzen.

20 En zij maakten zich des morgens vroeg op, en togen uit naar de woestijn van Thekoa; en als zij uittoegen, stond Josafat en zeide: Hoort mij, o Juda, en gij inwoners van Jeruzalem! geloof in den HEERE, uwen God, zoo zult gij bevestigd worden; geloof aan zijne profeten, en gij zult voorspoedig zijn.

21 Hij nu beraadslagde zich met het volk, en hij stelde den HEERE zangers, die de heilige Majesteit prijzen zouden, voor de toegerusten uitgaande en zeggende: Looft den HEERE, want zijne goedertierenheid is tot in eeuwigheid!

22 Ter tijd nu, als zij aanhieven met een vreugdegroep en lofsang, stelde de HEERE achterlagen tegen de kinderen Ammons, Moab, en die van het gebergte Seir, die tegen Juda gekomen waren; en zij werden geslagen.

23 Want de kinderen Ammons en Moab stonden op tegen de inwoners van het gebergte Seir, om te verbanen en te verdelen; en als zij met de inwoners van Seir een einde gemaakt hadden, hielpen zij de een den ander ten verdere.

24 Als nu Juda tot den wachttoren in de woestijn gekomen was, wendden zij zich naar de menigte; en ziet, het waren doode lichamen, liggende op de aarde, en niemand was ontkomen.

25 Josafat nu en zijn volk kwamen, om hunnen buit te rooven, en zij vonden bij hen in menigte, zoowel have en doode lichamen, als kostelijk gereedschap, en namen voor zich weg, tot dat zij niet meer dragen konden; en zij roofden den buit drie dagen, want dies was veel.

26 En op den vierden dag vergaderden zij zich in het dal van Beracha, want daar loofden zij den HEERE; daarom noemden zij den naam dierzelve plaats het dal van Beracha, tot op dezen dag.

27 Daarna keerden alle mannen van Juda en Jeruzalem weder, en Josafat in de voorspitse van hen, om wederom met blijdschap tot Jeruzalem te komen; want de HEERE had hen verblijd over hunne vijanden.

28 En zij kwamen te Jeruzalem, met luiten, en met harpen, en met trompetten, tot het heil des HEEREN.

29 En er werd eene verschrikking Gods over alle koninkrijken dier landen, als zij hoorden, dat de HEERE tegen de vijanden van Israel gestreden had.

30 Alzoo was het koninkrijk van Josafat stil; en zijn God gaf hem rust rond om henen.

31 Zoo regeerde Josafat over Juda; hij was vijf en dertig jaren oud, als hij koning werd, en hij regeerde vijfen twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Azuba, eene dochter van Silhi.

32 En hij wandelde in den weg van zijnen vader Asa, en hij week daarvan niet af, doende dat regt was in de oogen des HEEREN.

33 Evenwel werden de hoogten niet weggenomen; want het volk had nog zijn hart niet geschikt tot den God hunner vaderen.

34 Het overige nu der geschiedenissen van Josafat, de eerste en de laatste, ziet, die zijn geschreven in de geschiedenissen van Jehu, den zoon van Hanani, die men hem opteekenen deed in het boek der koningen van Israel.

35 Doch na dezen vergezelschapte zich Josafat, de koning van Juda, met Ahazia, den koning van Israel; die handelde goddelooselijk in zijn doen.

36 En hij vergezelschapte zich met hem, om schepen te maken, om naar Tharsis te gaan; en zij maakten de schepen te Ezion-Geber.

37 Maar Elizeer, de zoon van Dodava, van Maraca, profeteerde tegen Josafat, zeggende: Omdat gij u met Ahazia vergezelschapt hebt, heeft de HEERE uwe werken verscheurd. Alzoo werden de schepen verbroken, dat zij niet konden naar Tharsis gaan.

HOOFDSTUK 21.

Josafat sterft en zijn zoon Joram regeert, die zijne broeders doodt, vs. 1. Zijne roddelooze regering, 5. De Edomieten en Libna vallen van hem af, 8; en overeenkomstig een schrijven van Elia wordt hij van de Filistijnen en Arabieren gekweld, die zijn huus plunderen, zijne zonen en vrouwen wegmenen, 16. Hij zelf wordt bezocht met eene ongeneeslijke krankheid, waaraan hij sterft en zonder gewoen eerbewijs begraven wordt, 19.

DAARNA ontstiep Josafat met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad Davids; en zijn zoon Joram werd koning in zijne plaats.

2 En hij had broederen, Josafats zonen, Azaria, en Jehiel, en Zecharja, en Azarjahu, en Michael, en Sefatja; deze allen waren zonen van Josafat, den koning van Israel.

3 En hun vader had hun vele gaven gegeven van zilver, en van goud, en van kostelijkheden, met vaste steden in Juda; maar het koninkrijk gaf hij Joram, omdat hij de eerstgeborene was.

4 Als Joram tot het koninkrijk zijns vaders opgekomen was, en zich versterkt had, zoo doodde hij al zijne broederen met het zwaard, mitsgaders ook eenige van de vorsten van Israel.

5 Twee en dertig jaar was Joram oud, toen hij koning werd, en hij regeerde acht jaren te Jeruzalem.

6 En hij wandelde in den weg der koningen van Israel, gelijk als het huis van Achab deed; want hij had de dochter van Achab tot eene vrouw; en hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN.

7 Doch de HEERE wilde het huis Davids niet verderven, om des verbonds wil, dat Hij met David gemaakt had; en gelijk als Hij gezegd had, hem en zijnen zonen te allen dage eene lamp te zullen geven.

8 In zijne dagen vielen de Edomieten af van onder het gebied van Juda, en zij maakten over zich eenen koning.

9 Daarom toog Joram voort met zijne oversten, en al de wagenen met hem; en hij maakte zich des nachts op, en sloeg de Edomieten, die rondom hem waren, en de oversten der wagenen.

10 Evenwel vielen de Edomieten af van onder het gebied van Juda, tot op dezen dag; toen ter zelve tijd viel Libna af van onder zijn gebied; want hij had den HEERE, den God zijner vaderen, verlaten.

11 Ook maakte hij hoogten op de bergen van Juda; en hij deed de inwoners van Jeruzalem hoereren, ja hij dreef Juda daartoe.

12 Zoo kwam een schrift tot hem van den profeet Elia, zeggende: Alzoo zegt de HEERE, de God van uwen vader David: Omdat gij in de wegen van uwen vader Josafat, en in de wegen van Asa, den ko-

J. v. C.
806.

1 Kon. 22: 49

809.

1 Kon. 22: 51.

2 Kon. 8: 16.

2 Kon. 8: 17.

2 Sam. 7: 12.

1 Kon. 11: 36.

Ps. 132: 11.

17.

1 Kon. 11: 36.

2 Kon. 8: 20.

2 Kon. 8: 21.

2 Kon. 8: 22.

4 Rigt. 7: 22.
1 Sam. 14: 20.

1 Kon. 22: 12.

J. v. C.
889.

ning van Juda, niet gewandeld hebt; 13 Maar hebt gewandeld in den weg der koningen van Israël, en hebt Juda en de inwoners van Jeruzalem doen hooren, achtervolgens het hoereren van het huis van Achab; en ook uwe broederen, van uws vaders huis, gedood hebt, die beter waren dan zij;

14 Zie, de HEERE zal u plagen met eene groote plage aan uw volk, en aan uwe kinderen, en aan uwe vrouwen, en aan al uwe have.

15 Gij zult ook in groote krankheden zijn, door de krankheid uwer ingewanden, totdat uwe ingewanden uitgaan van wege de krankheid, jaar op jaar.

16 Zoo verwerkte de HEERE tegen Joram den geest der Filistijnen en der Arabieren, die aan de zijde der Mooren zijn.

17 Die togen op in Juda, en braken daarin, en voerden alle have weg, die in het huis des konings gevonden werd, zelfs ook zijne kinderen, en zijne vrouwen; zoodat hem geen zoon overgelaten werd, dan Jóshaz, de kleinste zijner zonen.

18 En na dit alles plaagde hem de HEERE in zijn ingewand met eene krankheid, daar geen genezen aan was.

19 Dit geschiedde van jaar tot jaar, zoodat, wanneer de tijd van het einde der twee jaren uitging, zijne ingewanden met de krankheid uitgingen, dat hij stierf van booze krankheden; en zijn volk maakte hem geene branding, als de branding zijner vaderen.

20 Hij was twee en dertig jaren oud, als hij koning werd, en regeerde acht jaren te Jeruzalem; en hij ging henen zonder begeerd te zijn; en zij begroeven hem in de stad Davids, maar niet in de graven der koningen.

HOOFDSTUK 22.

Aházia wordt koning in zijns vaders plaats en volgt de zonden van het huis Achab, 3. Hij bezoekt Joram, den koning van Israël, die krank was, 6; bij welke gelegenheid hij door Jehu wordt onseghragt, 8; Atházia brengt al het koninklijke zaad van het huis van Juda om, uitgenomen Joas, die door zijne moeder Josabath wordt verstoken. Zij regeert, 10.

EN de inwoners van Jeruzalem maakten Atházia, zijnen kleinsten zoon, koning in zijne plaats; want eene bende, die met de Arabieren in het leger gekomen was, had al de eersten gedood. Atházia dan, de zoon van Joram, den koning van Juda, regeerde.

2 Twee en veertig jaar was Atházia oud, toen hij koning werd, en hij regeerde een jaar te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Atházia, eene dochter van Omri.

3 Hij wandelde ook in de wegen van het huis van Achab: want zijne moeder was zijne raadgeefster, om goddelooslijk te handelen.

4 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, gelijk het huis van Achab: want zij waren zijne raadgevers, na den dood zijns vaders, hem ten verderve.

5 Hij wandelde ook in hunnen raad, en toog henen met Joram, den zoon van Achab, den koning van Israël, tot den strijd tegen Házael, den koning van Syrië, bij Ramoth in Gilead; en de Syriërs sloegen Joram.

6 En hij keerde weder om zich te laten genezen te Jizreël, want hij had wonden, die men hem bij Rama geslagen had, als hij streed tegen Házael, den koning van Syrië; en Azárja, de zoon van Joram, den koning van Juda, kwam af, om Joram, den zoon van Achab, te Jizreël te bezien, want hij was krank.

7 De vertreding nu van Atházia was van God, dat hij tot Joram kwam; want als

hij gekomen was, toog hij met Joram uit tot Jehu, den zoon van Nimsi, den welken de HEERE gezalfd had, om het huis van Achab uit te roeijen.

8 Zoo geschiedde het, als Jehu oordeel uitvoerde tegen het huis van Achab, dat hij de vorsten van Juda en de zonen der broederen van Atházia, die Atházia dienden, vond, en die doodde.

9 4 Daarna zocht hij Atházia, en zij kregen hem, (want hij was verstoken in Samaria) en zij bragten hem tot Jehu, en zij doodden hem, en begroeven hem; want zij zeiden: Hij is de zoon van Jósafat, die den HEERE met zijn gansche hart gezocht heeft. Zoo had het huis van Atházia niemand, die kracht behield tot het koninkrijk.

10 Toen Atházia, die moeder van Atházia, zag, dat haar zoon dood was, zoo maakte zij zich op, en bragt al het koninklijke zaad van het huis van Juda om.

11 Maar Josabath, de dochter des konings, nam Joas, den zoon van Atházia, en stal hem uit het midden van des konings zonen, die gedood werden, en zette hem en zijne voederster in eene slaapkamer; zoo verborg hem Josabath, de dochter van den koning Joram, de huisvrouw van den priester Jójada, (want zij was de zuster van Atházia) voor Atházia, dat zij hem niet doodde.

12 En hij was bij hen verstoken in het huis Gods zes jaren; en Atházia regeerde over het land.

HOOFDSTUK 23.

Joas, zeven jaren oud zijnde, wordt door schikkingen van Jójada koning, 1. Atházia gedood, 12. Het verbond tusschen den Heere en den koning met zijn volk wordt vernieuwd, 16; de afgedroogde gewerd, 17; de kerkelijke orde hersteld, 18; en de koning met vreugde in zijn huis gebragt, 20.

DOCH in het zevende jaar versterkte zich Jójada, en nam de oversten der honderden, Azárja, den zoon van Jeróbam, en Ismaël, den zoon van Jóhannan, en Azárja, den zoon van Obed, en Maaséja, den zoon van Adája, en Elisafat, den zoon van Zichri, met zich in een verbond.

2 Die togen om in Juda, en vergaderden de Levieten uit alle steden van Juda, en de hoofden der vaderen van Israël, en zij kwamen naar Jeruzalem.

3 En die gansche gemeente maakte een verbond, in het huis Gods, met den koning; en hij zeide tot hen: Ziet, de zoon des konings zal koning zijn, gelijk als de HEERE van de zonen van David gesproken heeft.

4 Dit is de zaak, die gij doen zult: een derde deel van u, die op den sabbat ingaan, van de priesteren en van de Levieten, zullen tot poortiers der dorpelen zijn;

5 En een derde deel zal zijn aan het huis des konings; en een derde deel aan de Fondamentpoort; en al het volk zal in de voorhoven zijn van het huis des HEEREN.

6 Maar dat niemand come in het huis des HEEREN, dan de priesteren en de Levieten, die dienen; die zullen ingaan, want zij zijn heilig; maar al het volk zal de wacht des HEEREN waarnemen.

7 De Levieten nu zullen den koning rondom omsingelen, een ieder met zijne wapenen in zijne hand; en die tot het huis inkomt, zal gedood worden: doch weest gijlieden bij den koning, als hij inkomt en uitgaat.

8 En de Levieten en gansch Judadeden naar alles, wat de priester Jójada geloden had; en zij namen een ieder zijne mannen, die op den sabbat inkwamen, met degenen, die op den sabbat uitgingen:

J. v. C.
884.

e 2Kon. 10:14.

d 2Kon. 9:27.

878.

a 2Sam. 7:13.

2Kron. 21:7.

b 2Kon. 11:5.

enz.

circa 887

887

885.

a 2Kon. 8:24.
25, enz.

881.

b 2Kon. 8:28.

J. v. C.
878.

want de priester Jójada had aan de verdelingen geen verlof gegeven.

9 Verder gaf de priester Jójada aan de oversten der honderden de spiesen, en de rondassen, en de schilden, die van den koning David geweest waren, die in het huis Gods waren.

10 En hij stelde al het volk, en een ieder met zijn geweer in de hand, van de rechterzijde van het huis tot de linkerzijde van het huis, naar het altaar en naar het huis, bij den koning rondom.

11 Toen bragten zij des konings zoon voort, en zetten hem de kroon op, en gaven hem de getuigenis, en zij maakten hem koning; en Jójada en zijne zonen zaliden hem, en zeiden: De koning leve!

12 Toen nu Athalia hoorde de stem des volks, dat toeliep en den koning roemde, kwam zij tot het volk in het huis des HEEREN.

13 En zij zag toe; en ziet, de koning stond bij zijnen pilaar, aan den ingang; en de oversten en de trompetten waren bij den koning; en al het volk des lands was bijde, en blies met trompetten; en de zangers waren er met muzikale instrumenten, en gaven te kennen, dat men lofzingen zou; toen verscheurde Athalia hare kleederen, en zij riep: Verraad, verraad!

14 Maar de priester Jójada bragt de oversten der honderden, die over het heil gesteld waren, uit, en zeide tot hen: Brengt ze uit tot buiten de ordeningen, en die haar volgt, zal met het zwaard gedood worden: want de priester had gezegd: Gij zult ze in het huis des HEEREN niet doden.

15 En zij leidden de handen aan haar, en zij ging naar den ingang van de Paardenpoort, naar het huis des konings; en zij doodden ze daar.

16 En Jójada maakte een verbond, tusschen zich, en tusschen al het volk, en tusschen den koning, dat zij den HEERE tot een volk zouden zijn.

17 Daarna ging al het volk in het huis van Baal, en braken dat af; en zijne altaren en zijne beelden verbraken zij, en Matthan, den priester van Baal, sloegen zij dood voor de altaren.

18 Jójada nu bestelde de ambten in het huis des HEEREN, onder de hand der levietische priesteren, die David in het huis des HEEREN afgedield had, om de brandofferen des HEEREN te offeren, gelijk in de wet van Mozes geschreven is, met blijdschap en met gezang, naar de instelling van David.

19 En hij stelde de poortiers aan de poorten van het huis des HEEREN, opdat niemand, in eenig ding onrein zijnde, inkwame.

20 En hij nam de oversten der honderden, en de magtigen, en die heerschappij hadden onder het volk, en al het volk des lands, en bragt den koning van het huis des HEEREN af, en zij kwamen door het midden der Hooge poort in het huis des konings; en zij zetten den koning op den troon des koninkrijks.

21 En al het volk des lands was blijde, en de stad werd stil, nadat zij Athalia met het zwaard gedood hadden.

HOOFDSTUK 24.

Vrome regering van Joas zoo lang Jójada leeft, vs. 1. Joas neemt twee vrouwen, 3. Joas herstelt den tempel, 4. Jójada sterft en wordt zeer kostbaar begraven, 15. Joas wordt een afgodendienaar, 17; laat Zacharia, den zoon van Jójada, omdat deze de afgoderij bestrafte, doden, 20. Hij wordt van de Syriërs beroofd en geslagen, 23; eindelijk door zijne knechten gedood, 25. Zijn zoon Amazia wordt koning, 27.

JOAS was zeven jaren oud, toen hij koning werd, en hij regeerde veertig

jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Zibja, van Ber-seba.

2 En Joas deed dat recht was in de oogen des HEEREN, al de dagen van den priester Jójada.

3 En Jójada nam voor hem twee vrouwen; en hij gewon zonen en dochteren.

4 Het geschiedde nu na dezen, dat het in het hart van Joas was, het huis des HEEREN te vernieuwen.

5 Zoo vergaderde hij de priesteren en de Levieten, en zeide tot hen: Trekt uit tot de steden van Juda, en vergaderd geld van het gansche Israël, om het huis uws Gods te beteren van jaartot jaar; en gijlieden, naast tot deze zaak; maar de Levieten haastten niet.

6 En de koning riep Jójada, het hoofd, en zeide tot hem: Waarom hebt gij geen onderzoek gedaan bij de Levieten, dat zij uit Juda en uit Jeruzalem inbrengen zouden de schatting van Mozes, den knecht des HEEREN, en van de gemeente van Israël, voor de tent der getuigenis?

7 Want als Athalia goddelooslijk handelde, hadden hare zonen het huis Gods opgebroken, ja zelfs alle geheiligde dingen van het huis des HEEREN besteld aan de Baals.

8 En de koning bebood, en zij maakten eene kist, en stelden die buiten aan de poort van het huis des HEEREN.

9 En men deed uitroeping in Juda en in Jeruzalem, dat men den HEERE inbrengen zou de schatting van Mozes, den knecht Gods, over Israël in de woestijn.

10 Toen verblijdden zich alle oversten en al het volk, en zij bragten in, en wierpen in de kist, totdat men volmondig had.

11 Het geschiedde nader tijd, als hij de kist, naar des konings bevel, door de hand der Levieten, inbragt, en als zij zagen, dat er veel gelds was, dat de schrijver des konings kwam, en de bestelde van den hoofdpriester, en de kist ledig maakten, en die opnamen, en die wederbragten aan hare plaats: alsoo deden zij van dag tot dag, en verzamelden geld in menigte.

12 Hetwelk de koning en Jójada gaven aan degenen, die het werk der dienst van het huis des HEEREN verzorgden; en zij huurden houters en timmerlieden, om het huis des HEEREN te vernieuwen, mitsgaders ook werkmeeesters in ijzer en koper, om het huis des HEEREN te beteren.

13 Zoo deden de verzorgers van het werk, dat de betering des werks door hunne hand toenam; en zij herstelden het huis Gods in zijne gestaltemis, en maakten het vast.

14 Als zij nu volmondig hadden, bragten zij voor den koning en Jójada het overige des gelds, waarvan hij vaten maakte voor het huis des HEEREN, vaten om te dienen en te offeren, en rookschalen, en gouden en zilveren vaten: en zij offerden geduriglijk brandofferen in het huis des HEEREN al de dagen van Jójada.

15 En Jójada werd oud en zat van dagen, en stierf; hij was honderd en dertig jaren oud, toen hij stierf.

16 En zij begroeven hem in de stad Davids, bij de koningen: want hij had goed gedaan in Israël, beide aan God en zijnen huize.

17 Maar na den dood van Jójada kwamen de vorsten van Juda, en bogen zich neder voor den koning; toen hoorde de koning naar hen.

18 Zoo verlieten zij het huis des HEEREN, des Gods hunner vaderen, en dienden de boschen en de afgoden: toen was eene groote toornigheid over Juda en Jeruzalem, om deze hunne schuld.

19 Doch Hij zond profeten onder hen, om hen tot den HEERE te doen weder-

J. v. C.
878.

856.

2 Sam. 20:11,
12, 13.

2 Kon. 11:18.

d Deut. 13:2.

1 Kron. 23, 24,
25, 26.

f Lev. 1:3.

circa 850.

circa 840.

circa 878.

2 Kon. 12:1,
enb.

J. v. C.
540.

keeren; die betuigden tegen hen, maar zij neigden de ooren niet.

30 En de Geest Gods toog Zacharia aan, den zoon van Jójada, den priester, die boven het volk stond, en hij zeide tot hen: Zou zegt God: Waarom overtreedt gij de geboden des HEEREN? c Daaronc zult gij niet voorspoedig zijn; dewijl gij den HEERE verlaten hebt, zoo zal Hij u verlaten.

21 En zij maakten eene verbindtenis tegen hem, en d steengden hem met steenen door het gebod des konings, in het voorhof van het huis des HEEREN.

22 Zoo gedacht de koning Joas niet der weldadigheid, die zijn vader Jójada aan hem gedaan had, maar doolde zijnen zoon: dewelke als hij stierf, zeide: De HEERE zal het zien en zoeken!

23 Daaronc geschiedde het met den omgang des jaars, dat de heilkracht van Syrië tegen hem optoog, en zij kwamen tot Juda en Jerúzalem, en verforven uit het volk al de vorsten des volks; en zij zonden al hunnen roof tot den koning van Damaskus.

24 Hoewel de heilkracht van Syrië niet weinige mannen kwam, evenwel gaf de HEERE in hunne hand eene heilkracht van groote menigte, dewijl zij den HEERE, den God hunner vaderen, verlaten hadden: alzoo voerden zij de oordeelen uit tegen Joas.

25 En toen zij van hem getogen waren, (want zij lieten hem in groote krankheden) maakten zijne knechten, om het bloed der zonen van den priester Jójada, eene verbindtenis tegen hem, en zij sloegen hem dood op zijn bed, dat hij stierf: en zij begroeven hem in de stad Davids, maar zij begroeven hem niet in de graven der koningen.

26 Deze nu zijn, die eene verbindtenis tegen hem maakten, Zabab, de zoon van Simeath, de Ammonietische, en Jozabab, de zoon van Simrich, de Moabitische.

27 Aangaande nu zijne zonen, en de groothed van den last, hem opgelegd, en het gebouw van het huis Gods, ziet, zij zijn geschreven in de historie van het boek der koningen; en zijn zoon Amázia werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 25.

Amázia treedt in den aanvang wel, vs. 1. Hij wreekt zijns vaders dood, 3. Hij rust zich ten strijde tegen de Edomieten en haart hulpstroepen uit Israël, 5. Hij dankt door raad van eenen profeet deze huurlingen af, 7: en overwint met zijn eigen volk de Edomieten, 11. De afgedankte Israëlieten brengen hem schade toe, 13. Hij vervalt tot afgoderij, 14: daagt vernietigd Israëls koning uit tot eenen oorlog, 17: wordt van dezen geslagen, 22: en van zijn eigen volk verdreven en gedood, 27.

A MA'ZIA, = vijf en twintig jaren oud zijnde, werd koning, en regeerde negen en twintig jaren te Jerúzalem; en de naam zijner moeder was Jójada van Jerúzalem.

2 En hij deed dat regt was in de oogen des HEEREN, doch niet met een volkomen hart.

3 Het geschiedde nu, als het koningrijk aan hem gesterkt was, dat hij zijne knechten, die den koning, zijnen vader, geslagen hadden, doodde.

4 Doch hunne kinderen doodde hij niet, maar hij deed, gelijk in de wet, b in het boek van Mozes, geschreven is, waar de HEERE geboden heeft, zeggende: De vaders zullen niet sterven om de kinderen, en de kinderen zullen niet sterven om de vaders; maar een ieder zal om zijne zonde sterven.

5 En Amázia vergaderde Juda, en stelde hen, naar de huizen der vaderen,

tot oversten van duizenden en tot oversten van honderden, door gansch Juda en Benjamin; en hij monsterte hen, van twintig jaren oud en daarboven, en rond hen drie honderd duizend uitgelezenen, uittrekkende ten heire, handelende spies en rondas.

6 Daartoe huurde hij uit Israël honderd duizend klooske helden, voor honderd talenten zilvers.

7 Maar er kwam een man Gods tot hem, zeggende: O koning! laat het heire van Israël niet u niet gaan: want de HEERE is niet met Israël, met alle kinderen van Efraim.

8 Maar zoo gij gaat, doe het, wees sterk ten strijde, God zal u doen vallen voor den vijand: want in God is kracht, om te helpen en om te doen vallen.

9 En Amázia zeide tot den man Gods: Maar wat zal men doen met de honderd talenten, die ik aan de benden van Israël gegeven heb? En de man Gods zeide: De HEERE heeft meer dan dit, om u te geven.

10 Toen scheidde Amázia die af, te weten de benden, die uit Efraim tot hem gekomen waren, dat zij naar hunne plaats gingen; daarom ontsak hun toorn eer tegen Juda, en zij keerden weder tot hunne plaats in hitteghed des toorns.

11 Amázia nu sterkte zich, en leidde zijn volk uit, en toog in het Zoutdal, en sloeg van de kinderen van Seir tien duizend.

12 Daartoe ving de kinderen van Juda tien duizend levend, en brachten ze op de hoogte der steenrots, en stieten hen van de spits der steenrots af, dat zij allen bersten.

13 Maar de mannen der benden, die Amázia had doen wederkeeren, dat zij met hem in den strijd niet zouden trekken, die deden eenen inval in de steden van Juda, van Samaria af tot Beth-horon toe, en sloegen van hen drie duizend, en roofden veel roofs.

14 Het geschiedde nu, nadat Amázia van het slaan der Edomieten gekomen was, en dat hij de goden der kinderen van Seir medegebragt had, dat hij die zich tot goden stelde, en zich voor dezelve nederboog, en dien rookte.

15 Toen ontsak de toorn des HEEREN tegen Amázia; en Hij zond tot hem eenen profeet, die zeide tot hem: Waarom hebt gij de goden van dat volk gezocht, die hun volk niet gered hebben uit uwe hand?

16 En het geschiedde, als hij tot hem sprak, dat hij hem zeide: Heeft men u tot des konings raadgever gesteld? houd gij op; waarom zouden zij u slaan? Toen hield de profeet op, en zeide: Ik merk, dat God besloten heeft u te verderven, dewijl gij dit gedaan en naar mijnen raad niet gehoord hebt.

17 En Amázia, de koning van Juda, werd te rade, dat hij zond tot Joas, den zoon van Jójahaz, den zoon van Jehu, den koning van Israël, om te zeggen: Kom, laat ons elkanders aangezicht zien.

18 Maar Joas, de koning van Israël, zond tot Amázia, den koning van Juda, om te zeggen: De d distel, die op den Libanon is, zond tot den cedar, die op den Libanon is, om te zeggen: Geef uwe dochter mijnen zoon ter vrouwe; maar het gedierde des velds, dat op den Libanon is, ging voorbij, en vertrad de distel.

19 Hij zegt: Zie, gij hebt de Edomieten geslagen; daarom heeft uw hart u verheven, om te roemen: nu, blijf in uw huis; waarom zoudt gij u in het kwaad mengen, dat gij vallen zoudt, gij en Juda met u?

20 Doch Amázia hoorde niet, want het was van God, opdat Hij hen in *aanne* hand gawe, overmits zij de goden der Edomieten gezocht hadden.

J. v. C.
539.

circa 847.

826.

e 2 Kon. 14:8.

d Rigt. 9:8.

Deut. 24:16.
2 Kon. 14:6.
Jer. 31:30.
Ezee. 18:20.

J. v. C.
810.J. v. C.
810.

21 Zoo toog Joas, de koning van Israël, op, en hij en Amázia, de koning van Juda, zagen elkanders aangezichten te Beth-Sémes, dat in Juda is.

22 En Juda werd geslagen voor het aangezicht van Israël; en zij vloden een iegelijk in zijne tenten.

23 En Joas, de koning van Israël, greep Amázia, den koning van Juda, den zoon van Joas, den zoon van Joahaz, te Beth-Sémes; en hij bracht hem te Jeruzalem, en hij brak aan den muur van Jeruzalem, aan de poort van Efraim tot aan de Hoekpoort, vier honderd ellen.

24 Daartoe zaa hij al het goud, en het zilver, en al de vaten, die in het huis Gods gevonden werden, bij Obad Edom, en de schatten van het huis des konings, mitsgaders gitzelaars, en hij keerde weder naar Samaria.

25 Amázia nu, de zoon van Joas, de koning van Juda, leerde na den dood van Joas, den zoon van Joahaz, den koning van Israël, vijftien jaren.

26 Het overige nu der geschiedenissen van Amázia, de eerste en de laatste, ziet, zijn die niet geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël?

27 Van den tijd nu af, dat Amázia afgevoelen was van achter den HEERE, zoo maakten zij in Jeruzalem eene verbindtenis tegen hem: doch hij vlugte naar Lachis. Toen zonden zij hem na tot Lachis, en doodden hem aldaar.

28 Toen bragten zij hem op paarden, en begroeven hem bij zijne vaders in de stad van Juda.

HOOFDSTUK 26.

Uzzia wordt koring in de plaats van Amázia, vs. 1; regeert wel in de dagen van Zacharia, 4. Hij behaalt groote overwinningen op zijne vijanden, 6; versterkt Jeruzalem en zijn huis, 9; zyne krijgsnagt en kunstige oorlogswerken, 11. Hoofmoedig geworden, wil hij het vuur voor den Heere op het altaar aansteken, 16; waarover hij met melaatschheid wordt gestraft, 19. Hij sterft en wordt door zijn zoon Jotham opgevolgd, 25.

TOEN = nam het gansche volk van Juda Uzzia (die nu zestien jaren oud was) en maakten hem koning in de plaats van zijnen vader Amázia.

2 Dezelve bouwde Eloth, en bragt ze weder aan Juda, nadat de koning met zijne vaderen ontslagen was.

3 Zestien jaren was Uzzia oud, toen hij koning werd, en hij regeerde twee en vijftig jaren te Jeruzalem: en de naam zijner moeder was Jecholá van Jeruzalem.

4 En hij deed dat regt was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader Amázia gedaan had.

5 Want hij begaf zich om God te zoeken, in de dagen van Zacharia, die verstandig was in de gezigten Gods: in de dagen nu, dat hij den HEERE zocht, maakte hem God voorspoedig.

6 Want hij toog uit, en krijgde tegen de Filistijnen, en brak den muur van Gath, en den muur van Jabne, en den muur van Asdod: daartoe bouwde hij steelen in Asdod, en onder de Filistijnen.

7 En God hielp hem tegen de Filistijnen, en tegen de Arabieren, die te Gurbal woonden, en tegen de Meunieten.

8 En de Ammonieten gaven Uzzia geschenken; en zijn naam ging tot den ingang van Egypte, want hij sterkte zich ten hoogste.

9 Daartoe bouwde Uzzia torens te Jeruzalem, aan de Hoekpoort en aan de Dampoort, en aan de hoeken; en hij sterkte ze.

10 Hij bouwde ook torens in de woestijn, en hieuw vele putten uit, overmits hij veel vee had, brade in de laagten en in de effene velden; akkerlieden en wijngaardeniers op de bergen en op de vruchtbare

velden: want hij was een liefhebber van den landbouw.

11 Verder had Uzzia eene heikracht van geneesden ten oorlog, uittrekkende ten heire bij beneden, naar het getal hunner montering, door de hand van Jefeel, den schrijver, en Mahaséja, den ambtman; onder de hand van Hananja, een van de vorsten des konings.

12 Het geheele getal van de hoofden der vaderen, der strijdbare helden, was twee duizend en zes honderd.

13 En onder hunne hand was een krijgshet van drie honderd zeven duizend en vijf honderd, die met strijdbare kracht zich ten oorlog oefenden, om den koning tegen den vijand te helpen.

14 En Uzzia bereide voor hem, voor het gansche heir, schilden, en speeren, en helmen, en pantsieren, en bogen, zelfs tot de slingerstenen toe.

15 Hij maakte ook te Jeruzalem kunstige werken, bedenking van kunstige werkmeesters, dat zij op de torens en op de hoeken zijn zouden, om met pijlen en met groote steenen te schieten: zoo ging zijn naam tot verre toe uit, want hij werd wonderlijk gehoupen, totdat hij sterk werd.

16 Maar als hij sterk geworden was, verhief zich zijn hart tot verdersens toe, en hij overtrad tegen den HEERE, zijnen God: want hij ging in den tempel des HEEREN, om te rooken op het reukaltaar.

17 Doch Azária, de priester, ging hem na, en met hem des HEEREN priesters, tachtig kloeke mannen.

18 En zij wederstonden den koning Uzzia, en zeiden tot hem: Het komt u niet toe, Uzzia! den HEERE te rooken, maar den priesteren, Aarons zonen, die geheiligt zijn, om te rooken; ga uit het heiligdom, want gij hebt overtreden, en het zal u niet tot eere zijn van den HEERE God.

19 Toen werd Uzzia toornig, en het reukwerk was in zijne hand, om te rooken; als hij nu toornig werd tegen de priesteren, rees de melaatschheid op aan zijn voorhoofd, voor het aangezicht der priesteren, in het huis des HEEREN, van boven het reukaltaar.

20 Alstoen zag de hoofdpriester Azária op hem, en al de priesteren, en ziet, hij was melaatsch aan zijn voorhoofd, en zij stielen hem met der haast van daar, ja hij zelf werd ook gedreven uit te gaan, omdat de HEERE hem geplaagd had.

21 Alsoo was de koning Uzzia melaatsch tot aan den dag zijns doods; en melaatsch zijnde, woonde hij in een afzonderd huis, want hij was van het huis des HEEREN afgesneden: Jotham nu, zijn zoon, was over het huis des konings, rigtende het volk des lands.

22 Het overige nu der geschiedenissen van Uzzia, de eerste en de laatste, heeft de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, beschreven.

23 En Uzzia ontsiep met zijne vaderen, en zij begroeven hem bij zijne vaderen, in het veld van de begrafenis, die van de koningen was: want zij zeiden, hij is melaatsch; en zijn zoon Jotham werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 27.

Jotham regeert wel, vs. 1. Hij sticht veel gebouwen, 3; maakt de Ammonieten schatplichtig, 5; volhardt in het goede, 6; sterft en zijn zoon Achaz wordt koning, 9.

JOtham = was vijf en twintig jaren oud, toen hij koning werd, en hij regeerde zestien jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Jerusa, eene dochter van Zadok.

2 En hij deed dat regt was in de oogen

circa 765.

d 2 Kon. 15.5.

758.

2 Kon. 15.33.
enz.

J. v. C.
758.

des HEEREN, naar alles, wat zijn vader Uzziā gedaan had, behalve dat hij in den tempel des HEEREN niet ging; en het volk verdierf zich nog.

3 Dezelve bouwde de hooze poorten aan het huis des HEEREN; hij bouwde ook veel aan den muur van Ofel.

4 Daartoe bouwde hij steden op het gebergte van Juda; en in de wouden bouwde hij burgen en torens.

5 Hij krijgde ook tegen den koning der kinderen Ammons, en had de overhand over hen, zoodat de kinderen Ammons in datzelfde jaar hem gaven honderd talenten zilver, en tien duizend kortarwe, en tien duizend geist: dit bragten hem de kinderen Ammons wederom, ook in het tweede en in het derde jaar.

6 Alzoo versterkte zich Jotham: want hij rigtte zijne wegen voor het aangezicht des HEEREN, zijns Gods.

7 Het overige nu der geschiedenissen van Jotham, en al zijne krijgen, en zijne wegen, ziet, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda.

8 Hij was vijf en twintig jaren oud, toen hij koning werd; en hij regeerde zestien jaren te Jeruzalem.

9 En Jotham ontsleef met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad Davids; en zijn zoon Achaz werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 28.

Achaz is een gruwelijk afgedienenaar, vs. 1. Hij wordt door de Syriërs en de Israëlieten geslagen, 5; welke laatsten vele Joden met zich gevangen wegvoeren, 8; die zij echter, door den raad van den profeet Oded, weder in hunne landpale brengen, 9. Achaz roept de hulp der Assyriërs in, 16. Hij wordt bestreden van de Edomieten en Filistijnen, 17; terwijl de koning van Assyrië hem zijne hulp weigert, 20. Hij gaat in zijne goddeloosheid voort, sterft, en zijn zoon Hizkia volgt hem op, 22.

Achaz was twintig jaren oud, toen hij koning werd, en regeerde zestien jaren te Jeruzalem; en hij deed niet dat recht was in de oogen des HEEREN, gelijk zijn vader David;

2 Maar hij wandelde in de wegen der koningen van Israël: daartoe maakte hij ook gegotene beelden den Baals.

3 Dezelve rookte ook in het dal des zoons van Hinom; en hij brandde zijne zonen in het vuur, naar de gruwelen der Heidenen, die zij te Damaskus bragten. En hij werd ook gegeven in de hand des konings van Israël, die hem sloeg met eenen grooten slag.

4 Ook offerde hij en rookte op de hoogten en op de heuvelen, mitgaders onder alle groen geboomte.

5 Daarom gaf hem de HEERE, zijn God, in de hand des konings van Syrië, dat zij hem sloegen, en van hem gevangelijk wegvoerden eene groote menigte van gevangenen, die zij te Damaskus bragten. En hij werd ook gegeven in de hand des konings van Israël, die hem sloeg met eenen grooten slag.

6 Want Pekah, de zoon van Remalja, sloeg in Juda honderd en twintig duizend dood op éenen dag, allen strijdbare mannen, omdat zij den HEERE, den God hunner vaderen, verlaten hadden.

7 En Zichri, een geweldig man van Efraim, sloeg Maaséja, den zoon des konings, dood, en Azrikam, den huisoverste, mitgaders E'lkana, den tweede na den koning.

8 En de kinderen Israëls voerden van hunne broederen gevangelijk weg twee honderd duizend, vrouwen, zonen en dochteren, en plunderden ook veel roofs van hen; en zij bragten den roof te Samaria.

9 Aldaar nu was een profeet des HEEREN, wiens naam was Oded, die ging

uit, het heil tegen, dat naar Samaria kwam, en zeide tot hen: Ziet, door de grimmigheid des HEEREN, des Gods uwer vaderen, over Juda, heeft Hij hen in uwe hand gegeven, en gij hebt hen doodgeslagen in toornigheid, dit tot aan den hemel raakt.

10 Daartoe denkt gij nu de kinderen van Juda en Jeruzalem u tot slaven en slavinnen te onderwerpen; zijt gij het niet alleeslijk? bij ulieden zijn schulden tegen den HEERE, uwen God.

11 Nu dan, hoort mij, en brengt de gevangenen weder, die gij van uwe broederen gevangelijk weggevoerd hebt: want de hitte van des HEEREN toorn is over u.

12 Toen maakten zich mannen op van de hoofden der kinderen van Efraim, Azaria, de zoon van Jóhanan, Berechja, de zoon van Mesillémot, en Jehizkia, de zoon van Sallum, en Amasa, de zoon van Hadlai, tegen degenen, die uit het heil kwamen.

13 En zij zeiden tot hen: Gij zult deze gevangenen hier niet inbrengen, tot eene schuld over ons tegen den HEERE; denkt gijlieden toe te doen tot onze zonden en tot onze schulden, hoewel wij vele schuld hebben, en de hitte des toorns over Israël is?

14 Toen lieten de toegerustende gevangenen en den roof voor het nangezicht der oversten en der gansche gemeente.

15 De mannen nu, die met namen uitgedrukt zijn, maakten zich op, en grepen de gevangenen, en kleedden van den roof al hunne naakten; en zij kleedden hen, en schoeden hen, en spijden hen, en drenkten hen, en zaliden hen, en voerden ze op ezelen, allen, die zwak waren, en bragten hen te Jericho, de Palmstad, bij hunne broederen; daarna keerden zij weder naar Samaria.

16 Ter zelve tijd zond de koning Achaz tot de koningen van Assyrië, dat zij hem helpen zouden.

17 Daarenboven waren ook de Edomieten gekomen, en hadden Juda geslagen en gevangenen gevangelijk weggevoerd.

18 Daartoe waren de Filistijnen in de steden der lagte en het zuiden van Juda ingevallen, en hadden ingenomen Beth-Sémea, en Ajalon, en Gedéroth, en Socho en hare onderhoorige plaatsen, en Gimzo en hare onderhoorige plaatsen; en zij woonden aldaar.

19 Want de HEERE vernederde Juda, om wille van Achaz, den koning Israëls: want hij had Juda afgetrokken, dat het gansch zeer overtrad tegen den HEERE.

20 En Tilgath-Pileser, de koning van Assyrië, kwam tot hem; doch hij benaauwde hem, en sterkte hem niet.

21 Want Achaz nam een deel van het huis des HEEREN, en van het huis des konings en der vorsten, hetwelk hij den koning van Assyrië gaf; maar hij hielp hem niet.

22 Ja ter tijd, als men hem benaauwde, zoo maakte hij des overtredders tegen den HEERE nog meer: dit was de koning Achaz.

23 Want hij offerde den goden van Damaskus, die hem geslagen hadden, en zeide: 4 O udat de goden der koningen van Syrië hen helpen, zal ik hen offeren, opdat zij mij ook helpen; maar zij waren hem tot zijnen val, mitgaders aan gansch Israël.

24 En Achaz verzamelde de vaten van het huis Gods, en hieuw de vaten van het huis Gods in stukken, en sloot de deuren van het huis des HEEREN toe: daartoe maakte hij zich altaren in alle hoeken te Jeruzalem.

25 Ook maakte hij in elke stad van Juda hoogten, om anderen goden te rooken;

J. v. C.
741.

circa 742

circa 747.

741.

2 Kon. 16 2 ont

6 Deut. 18:10.
2 Kon. 21:6.
Jer. 7:31.
19:5.

circa 741.

e Jos. 7:11

740.

d Riet. 16:23.
Hsb. 1:11.

J. v. C.

749.

alzoov verwekte hij den HEERE, zijner vaderen God, tot toorn.

26 Het overige nu zijner geschiedenissen, en al zijne wegen, de eerste en de laatste, ziet, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

726.

27 En Achaz ontsleiep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad te Jeruzalem; maar zij bragten hem niet in de graven der koningen van Israël; en zijn zoon Jechizkia werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 29.

Hiskia, een godvruchtig koning, trachtte de werkdienst te herstellen, vs. 1; vergadert tot dat einde de priesters en Levieten, 4; wien hij eene treffelijke vermaning doet, 5; welke zij nakomen, 12; zij zeven zalk den koning te loven, 18; die om God te danken vele offeranden offert met lofzangen, 20. De gemeente voegt hare offers daarbij, 31; om die te ontfangen worden de priesters geholpen door de Levieten, die naastster waren geweest, om zich te heiligen dan de priesters, 34.

726.

a 2 Kon. 18:1.

JEHIZKIA werd koning, vijf en twintig jaren oud zijnde, en regeerde negen en twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Abia, eene dochter van Zacharia.

2 En hij deed dat recht was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader David gedaan had.

b 2 Kron. 28:24.

3 Dezelve deed in het eerste jaar zijner regering, in de eerste maand, de deuren van het huis des HEEREN open, en betederde ze.

4 En hij bragt de priesters en de Levieten in, en hij verzamelde ze in de Ooststraat.

5 En hij zeide tot hen: Hooft mij, o Levieten! heiligt nu u zelve, en heiligt het huis des HEEREN, des Gods uwer vaderen, en brengt de onreinigheid uit van het heiligdom.

6 Want onze vaders hebben overtreden, en gedaan dat kwaad was in de oogen des HEEREN, onzes Gods, en hebben Hem verlaten, en zij hebben hunne aangezichten van den tabernakel des HEEREN omgewend, en hebben den nek toegekeerd.

7 Ook hebben zij de deuren van het voorhuis toegesloten, en de lampen uitgebluscht, en het reukwerk niet geroekt; en het brandoffer hebben zij in het heiligdom aan den God Israels niet geoffert.

8 Daarom is een groote toorn des HEEREN over Juda en Jeruzalem geweest; en Hij heeft hen overgegeven ter beroving, ter verwoesting en ter aanvalting, gelijk als zij ziet met uwe oogen.

c 2 Kron. 28:6.

9 Want ziet, onze vaders c zijn door het zwaard gevallen; daartoe onze zonen, en onze dochteren, en onze vrouwen zijn daarom in gevangenis geweest.

10 Nu is het in mijn hart een verbond te maken met den HEERE, den God Israels, opdat de hitte zijns toorns van ons afkerre.

d Ex. 28:1.

Nam. 3: 6.

8:14.

15:2.

11 Mine zonen! weet nu niet traag: d want de HEERE heeft u verkoren, dat gij voor zijn aangezicht staan zoudt, om Hem te dienen, en opdat gij Hem dienaars en wicrookers zoudt wezen.

12 Toen maakten zich de Levieten op, Mahath, de zoon van Amasai, en Joël, de zoon van Azaria, van de kinderen der Kehathieten; en van de kinderen van Merari, Kis, de zoon van Abdi, en Azaria, de zoon van Jehalel; en van de Gersonieten, Joah, de zoon van Zimma, en Eden, de zoon van Joah;

13 En van de kinderen van Elisafan, Simri en Jiel; en van de kinderen van Asaf, Zacharia en Mattaniah;

14 En van de kinderen van Heman, Jehiel en Simi; en van de kinderen van Jeduthun, Semaja en Uzziel.

15 En zij verzamelden hunne broede-

ren, en heilgden zich, en kwamen, naar het gebod des konings, door de woorden des HEEREN, om het huis des HEEREN te reinigen.

16 Maar de priesters gingen binnen in het huis des HEEREN, om dat te reinigen, en zij bragten uit in het voorhof van het huis des HEEREN al de onreinheid, die zij in den tempel des HEEREN vonden; en de Levieten namen ze op, om naar buiten uit te brengen, in de beek Kidron.

17 Zij begonnen nu te heiligen op den eersten der eerste maand, en op den achten dag der maand kwamen zij in het voorhuis des HEEREN, en heilgden het huis des HEEREN in acht dagen; en op den zestienden dag der eerste maand maakten zij een einde.

18 Daarna kwamen zij binnen tot den koning Hiskia, en zeiden: Wij hebben het geheele huis des HEEREN gereinigd, mitsgaders het brandofferaltaar met al zijn gereedschap, en de tafel der toerusting met al haar gereedschap.

19 Alle gereedschap ook, dat de koning Achaz, onder zijn koningsrijk, door zijn overtredding weggevoerd had, hebben wij herleid en geheiligt: en zie, zij zijn voor het altaar des HEEREN.

20 Toen maakte zich de koning Jechizkia vroeg op, en verzamelde de oversten der stad, en hij ging op in het huis des HEEREN.

21 En zij bragten zeven varren, en zeven rammen, en zeven lammeren, en zeven geitnbokken ten zondoffer voor het koningsrijk, en voor het heiligdom, en voor Juda; en hij zeide tot de zonen van Aäron, de priesters, dat zij die op het altaar des HEEREN zouden offeren.

22 Zoo slagten zij de runderen, en de priesters ontvingen het bloed, en sprengden het op het altaar; zij slagten ook de rammen, en sprengden het bloed op het altaar; insgelijks slagten zij de lammeren, en sprengden het bloed op het altaar.

23 Daarna bragten zij de bokken bij, ten zondoffer, voor het aangezicht des konings en der gemeente, en zij leidden hunne handen op dezelve.

24 En de priesters slagten ze, en ontzondigden met derzelver bloed op het altaar, om verzoening te doen voor het gansche Israël: want de koning had de brandoffer en dat zondoffer voor gansch Israël bevolen.

25 En 4 hij stelde de Levieten in het huis des HEEREN, met cimbelen, met luiten en harpen, naar het gebod van David, en van Gad, den ziener des konings, en van Nathan, den profeet: want dit gebod was van de hand des HEEREN, door de hand zijner profeten.

26 De Levieten nu stonden met de instrumenten van David, en de priesters met de trompetten.

27 En Hiskia beval, dat men het brandoffer op het altaar zou offeren: ter tijd nu, als dat brandoffer begon, begon het gezang des HEEREN met de trompetten en met de instrumenten van David, den koning van Israël.

28 De gansche gemeente nu boog zich neder, als men het gezang zong, en met trompetten trompette; dit alles totdat het brandoffer voleind was.

29 Als men nu geëindigd had te offeren, bukten de koning en allen, die bij hem gevonden waren, en bogen zich neder.

30 Daarna zeide de koning Jechizkia, en de oversten, tot de Levieten, dat zij den HEERE loven zouden, met de woorden van David en van Asaf, den ziener; en zij loofden tot blijdschap toe, en neigden hunne hoofden, en bogen zich neder.

31 En Jechizkia antwoordde en zeide:

J. v. C.

736.

e Lev. 4:14.

f Lev. 8:14, 15.

Hebr. 9:21.

g Lev. 4:15.

h 1 Kron. 16:4.

25:6.

i 1 Kron. 6:31.

23:5.

25:1, enz.

2 Kron. 8:14.

J. v. C.

726.

Nu hebt gij uwe handen den HEERE gevuld, treedt toe, en brengt slagtofferen en lofofferen tot het huis des HEEREN; en de gemeente bracht slagtofferen en lofofferen, en alle vrijwilligen van harten brandofferen.

32 En het getal der brandofferen, die de gemeente bracht, was zeventig runderen, honderd rammen, twee honderd lammeren; deze allen den HEERE ten brandoffer.

33 Nog waren der geheiligde dingen zes honderd runderen en drie duizend schapen.

34 Doch van de priesteren waren er te weinig, en zij konden al den brandofferen de huid niet aftrekken; daarom hielpen hen hunne broeders, de Levieten, totdat het werk geëindigd was, en totdat de andere priesters zich geheiligd hadden; want de Levieten waren rijger van hart, om zich te heiligen, dan de priesteren.

35 En ook waren de brandofferen in menigte, met het vet der dankofferen, en met de drankofferen, voor de brandofferen; alzoo werd de dienst van het huis des HEEREN besteld.

36 Jehizkia nu en al het volk verblijdden zich over hergeen God het volk voorbereid had; want deze zaak geschiedde haastiglijk.

HOOFDSTUK 30.

Hiskia wekt het gansche Israel op, om te Jeruzalem het pascha des Heeren te houden, vs. 1. Sommigen spotten met deze opwekking, anderen nemen die aan en komen te Jeruzalem, waar zij de afgediensten verstoren. 11; en het paascheest vieren. 15. Hiskia bidt God voor degenen, die zich te voren naar behooren niet hadden gereinigd. 17. Het feest wordt verlengd. 23. De priesters en Levieten zegnen het volk. 27.

DAARNA zond Jehizkia tot het gansche Israel en Juda, en schreef ook brieven tot Efraim en Manasse, dat zij zouden komen tot het huis des HEEREN te Jeruzalem, om den HEERE, den God Israels, pascha te houden.

2 Want de koning had raad gehouden met zijne oversten en de gansche gemeente te Jeruzalem, om het pascha te houden, in de tweede maand.

3 Want zij hadden het niet kunnen houden te dierzelver tijd, omdat de priesteren zich niet genoeg geheiligd hadden, en het volk zich niet verzameld had te Jeruzalem.

4 En deze zaak was recht in de oogen des konings, en in de oogen der gansche gemeente.

5 Zoo stelden zij zulks, dat men eene stem door gansch Israel, van Berseba tot Dan, zou laten doorgaan, opdat zij zouden komen, om het pascha den HEERE, den God Israels, te houden in Jeruzalem: want zij hadden het in lang niet gehouden, gelijk het geschreven was.

6 De loopers dan gingen henen met de brieven van de hand des konings en zijner vorsten, door gansch Israel en Juda, en naar het gebod des konings, zeggende: Gij kinderen Israels! bekeert u tot den HEERE, den God van Abraham, Izak en Israel, zoo zal Hij zich keeren tot de ontcomenen, die ulieden overgebleven zijn uit de hand der konigen van Assyrië.

7 En zij niet als uwe vaders en als uwe broeders, die tegen den HEERE, den God hunner vaders, overtraden hebben; waarom Hij hen tot verwoesting overgegeven heeft, gelijk als gij ziet.

8 Verhardt nu ulieden niet, gelijk uwe vaders; geeft den HEERE de hand, en komt tot zijn heiligdom, hetwelk Hij geheiligd heeft tot in eeuwigheid, en dient den HEERE, uwen God; zoo zal de hitte zijns toorns van u afkeeren.

9 Want als gij u bekeert tot den HEERE,

zullen uwe broeders en uwe kinderen barmhartigheid vinden voor het aangezicht dergenen, die hen gevangen hebben, zoodat zij in dit land zullen wederkomen: want de HEERE, uw God, is genadig en barmhartig, en zal het aangezicht van u niet afwenden, zoo gij u tot Hem bekeert.

10 Zoo gingen de loopers door, van stad tot stad, door het land van Efraim en Manasse, tot Zebulon toe; doch zij beelachten hen, en bespotten hen.

11 Evenwel veroetmoedigden zich sommigen van Aser, en Manasse, en van Zebulon, en kwamen te Jeruzalem.

12 Ook was de hand Gods in Juda, hun eenerlei hart gevende, dat zij het gebod des konings en der vorsten deden, naar het woord des HEEREN.

13 En te Jeruzalem verzamelden zich veel volke, om het feest der ongezuurde brooden te houden, in de tweede maand, eene zeer groote gemeente.

14 En zij maakten zich op, en namen de aliaen weg, die te Jeruzalem waren; daartoe namen zij alle rooktuig weg, hetwelk zij in de beek Kidron wierpen.

15 Toen slagten zij het pascha, op den veertienden der tweede maand; en de priesters en de Levieten waren beschnaid geworden, en hadden zich geheiligd, en hadden brandofferen gebracht in het huis des HEEREN.

16 En zij stonden in hunnen stand, naar hunne wijze, naar de wet van Mozes, den man Gods; de priesters sprengden het bloed, dat neende uit de hand der Levieten.

17 Want eene menigte was in die gemeente, die zich niet geheiligd hadden; daarom waren de Levieten over de slagtting der paaschlammern, voor iedereen, die niet rein was, om die den HEERE te heiligen.

18 Want eene menigte des volks, veel van Efraim en Manasse, Issaschar en Zebulon hadden zich niet gereinigd, maar aten het pascha, niet gelijk geschreven is. Doch Jehizkia bad voor hen, zeggende: De HEERE, die goed is, make verzoening voor dien.

19 Die zijn gansche hart gerigt heeft, om God den HEERE, den God zijner vaders, te zoeken, hoewel niet naar de reinheid des heilighdoms.

20 En de HEERE verhoorde Jehizkia, en heilde het volk.

21 Zoo hielden de kinderen Israels, die te Jeruzalem gevonden werden, het feest der ongezuurde brooden, zeven dagen, met groote blijdschap. De Levieten nu en de priesteren prezen den HEERE, dag op dag, met akerkluidende instrumenten des HEEREN.

22 En Jehizkia sprak naar het hart van alle Levieten, die verstand hadden in de goede kennis des HEEREN; en zij aten de offeranden des gezetten hoogtijds zeven dagen, offerende dankofferen, en lovende den HEERE, den God hunner vaders.

23 Als nu de gansche gemeente raad gehouden had, om andere zeven dagen te houden, hielden zij nog zeven dagen met blijdschap.

24 Want Jehizkia, de koning van Juda, gaf de gemeente duizend varren en zeven duizend schapen; en de vorsten gaven de gemeente duizend varren en tien duizend schapen; de priesteren nu hadden zich in menigte geheiligd.

25 En de gansche gemeente van Juda verblijdde zich, mitsgaders de priesteren en de Levieten, en de geheele gemeente dergenen, die uit Israel gekomen waren; ook de vreemdelingen, die uit het land van Israel gekomen waren, en die in Juda woonden.

J. v. C.

726.

Ex. 34:6.

2 Kron. 35:7.

J. v. C.
736.

26 Zoo was er groote blijdschap te Jeruzalem: want van de dagen van Salomo, den zoon van David, den koning van Israël, was desgelijks in Jeruzalem niet geweest.

27 Toen stonden de levietische priesters op, en zegenden het volk: en hunne stem werd gehoord, want hun gebed kwam tot zijne heilige woning in den hemel.

HOOFDSTUK 31.

Hiskia laat alle werken van afgodij afbreken, vs. 1; stelt de priesters en Levieten in hun ambt, en zorgt voor hun onderhoud, 4. Hij laat kamers maken, om hun inkomsten daarin te verzamelen, waarover hij eenigen uit de Levieten tot schatmeesters aanstelt, 11. Hiskia blijft gebedsvruchtig en gezegend, 20.

736.

ALS zij nu dit alles volind hadden, togen alle Israëlieten, die er gevonden werden, uit, tot de steden van Juda, en braken de opgerigte beelden, en hieuen de bosschen af, en wierpen de hoogten en de altaren af, uit gansch Juda en Benjamin, ook in Efraim en Manasse, totdat zij alles te niet gemaakt hadden; daarna keerden al de kinderen Israëls weder, een ieder tot zijne bezitting, in hunne steden.

2 En Hiskia bestelde de verdeelingen der priesters en der Levieten, naar hunne verdeelingen, een ieder naar zijne dienst, de priesters en de Levieten tot het brandoffer en tot de dankofferen, om te dienen, en om te loven, en om te prijzen in de poort van de legers des HEEREN:

3 Ook het deel des konings van zijne have tot de brandofferen, tot de brandofferen des morgens en des avonds, en de brandofferen der sabbaten, en der nieuwe maanden, en der gezette hoogtijden; 4 gelijk geschreven is in de wet des HEEREN.

4 En hij zeide tot het volk, tot de inwoners van Jeruzalem, dat zij het deel der priesters en Levieten geven zouden, opdat zij versterkt mogten worden in de wet des HEEREN.

5 Toen nu dat woord uitbrak, bragten de kinderen Israëls vele eerstelingen van koren, most, en olie, en honig, en van al de inkomsten des velds; ook bragten zij de tienden van alles in met menigte.

6 En de kinderen van Israël en Juda, die in de steden van Juda woonden, bragten ook tienden der runderen en der schapen, en tienden der heilige dingen, die den HEERE, hunnen God, geheiligd waren, en maakten vele hoopen.

7 In de derde maand begonnen zij den grond van die hoopen te leggen, en in de zevende maand voleindden zij.

8 Toen nu Jehizkia en de vorsten kwamen en die hoopen zagen, zegenden zij den HEERE en zijn volk Israël.

9 En Jehizkia ondervraagde de priesters en de Levieten aangaande die hoopen.

10 En Azaria, de hoofdpriester, van het huis van Zadok, sprak tot hem en zeide: Van dat men dert heffing begonnen heeft tot het huis des HEEREN te brengen, is er te eten geweest en verzadigd te worden, ja over te houden tot overvloed toe; want de HEERE heeft zijn volk gezegend, zoodat deze veelheid overgebleven is.

11 Toen zeide Jehizkia, dat men kamers aan het huis des HEEREN bereiden zou; en zij bereidden ze.

12 Daarin bragten zij de heffing, en de tienden, en de geheiligde dingen, in getrouwheid; en daarover was Chonánja, de Leviet, overste, en Simeï, zijn broeder, de tweede.

13 Maar Jehiel, en Azaria, en Nahath, en A'sahel, en Jerimóth, en Jotabad, en

Ehél, en Jismachja, en Mahath, en Benájá, waren optieners, onder de hand van Chonánja, en Simeï, zijnen broeder; door het bevel van den koning Jehizkia en van Azaria, den overste van het huis Gods.

14 En Kore, de zoon van Jimna, de Leviet, de poortier tegen het oosten, was over de vrijwillige gaven Gods, om het hoffer des HEEREN en het allerheiligste uit te deelen.

15 En aan zijne hand waren Eden, en Minjamin, en Jéssa, en Semájá, Amárja en Sechánja, 6 in de steden der priesters, met getrouwheid, om aan hunne broeders in de verdeelingen, zoodwel als de kleinen als de grooten, uit te deelen:

16 (Benevens die gesteld waren in het geslachtsregister der manspersonen, drie jaren oud en daarboven) allen, die in het huis des HEEREN gingen, tot het dagelijksche werk op elken dag, voor hunne dienst, in hunne wachten, naar hunne verdeelingen.

17 En met die gesteld waren in het geslachtsregister der priesters, naar het huis hunner vaderen, ook de Levieten 4 van twintig jaren oud en daarboven, in hunne wachten, naar hunne verdeelingen:

18 Ook tot de geslachtsrekening met al hunne kinderken, hunne vrouwen, en hunne zonen, en hunne dochteren, door de gansche gemeente; want zij hadden zich in hun ambt 4 heilichheid geheiligd.

19 Ook waren onder de kinderen van Aarón, de priesters, op de velden der voorsteden hunner steden, in elke stad, mannen, die met namen uitgedrukt waren, om aan alle manspersonen onder de priesters, en aan allen, die in het geslachtsregister onder de Levieten gesteld waren, deelen te geven.

20 En alzoo deed Jehizkia in geheel Juda; en hij deed dat goed, en regt, en waarachtig was, voor het aangezicht des HEEREN, zijns Gods.

21 En in alle werk, dat hij begon in de dienst van het huis Gods, en in de wet en in het gebod, om zijnen God te zoeken, deed hij met zijn gansche hart, en had voorspoed.

HOOFDSTUK 32.

Sanherib, de koning van Assyrië, valt in Juda, vs. 1; waarom Hiskia Jeruzalem versterkt, het volk troost en vermaant, 7. Sanherib troostert Hiskia en lastert God, 9. Hiskia en Jesaja, de profet, roepen den Heere aan, 20. De Assyriërs worden door eenen engel verslagen, 21. Hiskia wordt krank, 24; genezen zijnde, vertoort hij God; doch voortmoedigt zich, 25. Hij blijft gezegend, 27; vergriipt zich, handelende met de gezanten van Babel, 31; sterft, en zijn zoon Manasse wordt koning, 33.

NA deze geschiedenissen en derzelver bevestiging, 6 kwam Sanherib, de koning van Assyrië, en toog in Juda, en legerde zich tegen de vaste steden, en dacht ze tot zich af te scheuren.

2 Jehizkia nu ziende, dat Sanherib kwam, en zijn aangezicht was tot den krijg tegen Jeruzalem:

3 Zoo hield hij raad met zijne vorsten en zijne helden, om de fonteinwateren te stoppen, die buiten de stad waren; en zij hielpen hem.

4 Want veel volks werd vergaderd, dat al de fonteinën stoppte, mitgaders de beek, die door het midden des lands henenvloede, zeggende: Waarom zouden de koningen van Assyrië komen, en veel waters vinden?

5 Zoo versterkte hij zich, en bouwde den geheelen muur op, die gebroken was, dien hij optrok tot aan de torens, met eenen anderen muur daarbuiten, en hij

J. v. C.
739.

cJoz 21, 9, enz.

d1Kor. 6, 23, 27.

713

e 2Kor. 18, 13, Jes. 36, 1.

J. v. C. 713.	versterkte Millo in de stad Davids; en hij maakte geweer en schilden in menigte.	uit de hand van allen; en Hij geleidde hen rondom heen.	J. v. C. 710.
—	6 En hij stelde krijgsoversten over het volk, en hij vergaderde hen tot zich in de straat der stadpoort, en sprak naar hun hart, zeggende:	23 En velen bragten geschenken tot den HEERE te Jeruzalem, en kostelijkheden tot Jehizkia, den koning van Juda, zodat hij daarna voor de oogen van alle Heidenen verheven werd.	—
2 Kon. 6:16.	7 Zijt sterk en hebt eenen goeden moed, vrees niet en onzet u niet, voor het aangezicht des konings van Assyrië, noch voor het aangezicht der gansche menigte, die met hem is: want met ons is er meer, dan met hem.	24 In die dagen werd Jehizkia krank tot sterfens toe, en hij bad tot den HEERE: Die sprak tot hem, en Hij gaf hem een wonderteeken.	713.
e Jer. 17:5. 1 Joh. 4:4.	8 Met hem is een vleeschelijke arm, maar met ons is de HEERE, onze God, om ons te helpen en om onze krijgen te krijgen. En het volk steunde op de woorden van Jehizkia, den koning van Juda.	25 Maar Jehizkia deed geene vergelding, naar de weldaad aan hem geschied, dewijl zijn hart verheven werd; daarom werd over hem, en over Juda en Jeruzalem, eene groote toornigheid.	2 Kon. 30:1. Jer. 38:1.
2 Kon. 18:17.	9 Na dezen zond Sanherib, de koning van Assyrië zijne knechten naar Jeruzalem, (doch hij zelf was voor Lachis, en al zijne heerschappij met hem) tot Jehizkia, den koning van Juda, en tot het gansche Juda, dat te Jeruzalem was, zeggende:	26 Doch Jehizkia verootmoedigde zich om de verheffing zijns barten, hij en de inwoners van Jeruzalem, zoodat de groote toornigheid des HEEREN over hen niet kwam in de dagen van Jehizkia.	2 Kon. 20:19.
710.	10 Zoo zegt Sanherib, de koning van Assyrië: Waarop vertrouwt gij, dat gij te Jeruzalem blijft in de vesting?	27 Jehizkia nu had zeer veel rijkdom en eer; en hij maakte zich schatkameren voor zilver en voor goud, en voor kostelijk gesteente, en voor speerlijen, en voor schilden, en voor alle begeerlijk gereedschap;	—
2 Kon. 18:30.	11 Ruit u Jehizkia niet op, dat hij u overgeve, om door honger en door dorst te sterven, zeggende: De HEERE, onze God, zal ons uit de hand des konings van Assyrië redden?	28 Ook schathuizen voor de inkomsten van koren, en most, en olie; en stallen voor allerlei beesten, en kooijen voor de kudden.	—
2 Kon. 18:22.	12 Heeft niet dezelve Jehizkia zijne hoogten en zijne altaren weggenomen, en tot Juda en tot Jeruzalem gesproken, zeggende: Voor het eenige altaar zult gij u nederbuigen en daarop rooken?	29 Daartoe bad hij zich steden gemaakt, mitgaders bezitting van schapen en runderen in menigte: want God gaf hem zeer groote have.	—
—	13 Weet gij niet, wat ik gedaan heb, en mijne vaders aan alle volken der landen? Hebben de goden van de natien der landen hun land eenigzins kunnen redden uit mijne hand?	30 Dezelve Jehizkia stopte ook den opperuitgang der wateren van Gihon, en leidde ze regt af beneden naar het westen der stad Davids: want Jehizkia had voorspoed in al zijn werk.	—
2 Kon. 18:30.	14 Wie is er onder alle goden derzelver natien, dewelke mijne vaders verbannen hebben, die zijn volk heeft kunnen redden uit mijne hand, dat uw God u uit mijne hand zou kunnen redden?	31 Maar het is alzo, als de gezanten der vorsten van Babel, die tot hem gezonden hadden, om te vragen naar dat wonderteeken, dat in het land geschied was, bij hem waren, verliet hem God, om hem te verzoeken, om te weten al leef in zijn hart was.	712.
—	15 Nu dan, g dat Jehizkia ulieden niet bedriege, en dat hij u op zulk eene wijze niet opruipe, en geloof hem niet; want geen god van eenige natie en koninkrijk heeft zijn volk uit mijne hand en mijner vaders hand kunnen redden; hoe veel te min zal uw God u uit mijne hand kunnen redden?	32 Het overige nu der geschiedenissen van Jehizkia, en zijne goeddadigheden, ziet, die zijn geschreven in het gezigt van den profeet Jesaja, den zoon van Amoz, en in het boek der koningen van Juda en Israël.	—
2 Kon. 19:10.	16 Daartoe spraken zijne knechten nog meer tegen God, den HEERE, en tegen zijnen knecht Jehizkia.	33 En Jehizkia ontsiep met zijne vaders, en zij begroeven hem in het hoogste van de graven der zonen van David: daartoe deden gansch Juda en de inwoners van Jeruzalem hem eer aan in zijnen dood; en zijn zoon Manasse werd koning in zijne plaats.	2 Kon. 20:21.
2 Kon. 19:14.	17 Ook schreef hij brieven, 4 om den HEERE, den God Israëls, te henen, en om tegen Hem te spreken, zeggende: Gelijk de goden van de natien der landen, die hun volk uit mijne hand niet gered hebben, alzo zal de God van Jehizkia zijn volk uit mijne hand niet redden.	HOOFDSTUK 33.	—
2 Kon. 19:16.	18 En zij riepen met luider stem, 1 in het Joodsch, tegen het volk van Jeruzalem, dat op den muur was, om die bevreemd te maken en die te beroeren, opdat zij de stad mochten innemen.	Manasse is een gruwelijk afgodendienaar, vs. 1; waarom God hem dreigt en straft met zwarelijke wegvoering naar Babel, 10; alzo God hem bekeert en daarna weder in zijn rijk herstelt, 12. Zijne verdere handelingen en dood, 14. Amon, zijn zoon, is een goddeloos koning, die van zijne knechten gedood wordt, 21. Josia volgt hem op, 25.	—
2 Kon. 18:26. 28.	19 En spraken van den God van Jeruzalem, als van de goden der volken der aarde, een werk van menschenhanden.	MANASSE was twaalf jaren oud, als hij koning werd, en regeerde vijf en vijftig jaren te Jeruzalem.	—
2 Kon. 19:15.	20 Maar de koning Jehizkia en de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, baden daartegen, en zij riepen naar den hemel.	2 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar de gruwelen der Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls uit de berijting verdreven had.	2 Kon. 18:4. 2 Kron. 31:1. 32:12.
e Jer. 7:10.	21 En de HEERE zond eenen engel, die alle strijdbare heiden, en vorsten, en oversten in het leger des konings van Assyrië verdelgde. Zoo is hij met 3; chaante des aangezigts in zijn land wedergekeerd; 4 en als hij in het huis zijns gods ingegaan was, zoo velden hem daar met het zwaard, die uit zijn lijf voortgekomen waren.	3 Want hij bouwde de hoogten weder op, 4 die zijn vader Jehizkia afgebroken had, en rigte den Baals altaren op, en maakte bosschen, en boog zich neder voor al het heil des hemels, en diende ze, 5 En bouwde altaren in het huis der HEEREN, van hetwelk de HEERE gezegd had: 6 Te Jeruzalem zal mijn naam zijn tot in eeuwigheid.	2 Kon. 18:4. 2 Kron. 31:1. 32:12.
2 Kon. 19:37.	22 Alzo verloor de HEERE Jehizkia en de inwoners van Jeruzalem, uit de hand van Sanherib, den koning van Assyrië, en	5 Daartoe bouwde hij altaren voor al	2 Kon. 18:4. 2 Kron. 31:1. 32:12.

J. v. C.
677.d Lev. 18: 21.
Deut. 18: 10.
2Kon. 16: 3.
2Kron. 28: 3.

net heir des hemels, in beide de voorhoven van het huis des HEEREN.

6 En hij deed zijne zonen ^d door het vuur gaan, in het dal des zoons van Hinom, en plegde guichelaarij, en gaf op vogelgeschrei acht, en tooverde, en hij stelde waarzeggers en duivelskunstenaars; hij deed zeer veel kwaads in de oogen des HEEREN, om Hem tot toorn te verwekken.

7 Hij stelde ook de gelijkenis van een gesneden beeld, die hij gemaakt had, in het huis Gods, van hetwelk God gezegd had tot David en tot zijnen zoon Salomo: In dit huis, en te Jeruzalem, dat Ik uit alle stammen van Israël verkoren heb, zal Ik mijnen naam zetten tot in eeuwigheid.

8 En Ik zal den voet van Israël niet meer doen wijken van het land, dat Ik uwen vaderen besteld heb; alleenlijk zoo zij waarnemen te doen, al hetgeen Ik hun geboden heb, naar de gansche wet, en inzettingen, en regten, door de hand van Mozes.

9 Zoo deed Manasse Juda en de inwoners te Jeruzalem dwalen, dat zij erger deden dan de Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls verdelgd had.

10 De HEERE sprak wel tot Manasse en tot zijn volk; maar zij merkten daar niet op.

677.

e Deut. 28: 26.
Joh. 26: 8.

11 Daarom ^e bragt de HEERE over hen de krijgsoversten, die de koning van Assyrië had, dewelke Manasse gevangen namen onder de doornen; en zij bonden hem met twee koperen ketenen, en voerden hem naar Babel.

12 En als hij hem benaauwde, bad hij het aangezicht des HEEREN, zijns Gods, ernstelijk aan, en vernederde zich zeer voor het aangezicht van den God zijner vaderen.

13 En bad Hem; en Hij liet zich van hem verbidden, en hoorde zijne smeking, en Hij bragt hem weder te Jeruzalem, in zijn koninkrijk. Toen kende Manasse, dat de HEERE God is.

14 En na dezen bouwde hij den buitenmuur aan de stad Davids, aan de westzijde van Gihon in het dal, en tot den ingang van de Vischpoort, en onsingelde Ofel, en verhef dien zeer; hij leidde ook krijgsoversten in alle vaste steden in Juda.

15 En hij nam de vreemde goden en die gelijkenis uit het huis des HEEREN weg, mitgaders al de altaren, die hij gebouwd had op den berg van het huis des HEERE, en te Jeruzalem; en hij wierp ze buiten de stad.

16 En hij rigtte het altaar des HEEREN toe, en offerde daarop dankofferen en lofofferen, en zeide tot Juda, dat zij den HEERE, den God Israëls, dienen zouden.

17 Maar het volk offerde nog op de hoogten, hoewel den HEERE, hunnen God.

18 Het overige nu der geschiedenissen van Manasse, en zijn gebed tot zijnen God, ook de woorden der zieners, die tot hem gesproken hebben in den naam van den HEERE, den God Israëls, ziet, die zijn in de geschiedenissen der koningen van Israël;

19 En zijn gebed, en hoe zich God van hem heeft laten verbidden, ook al zijne zonde, en zijne overtreding, en de plaatsen, waarop hij hoogten gebouwd, en bosschen en gesneden beelden gesteld heeft, eer hij vernederd werd, ziet, dat is beschreven in de woorden der zieners.

20 En Manasse ontsiep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in zijn huis; en zijn zoon Amon werd koning in zijne plaats.

f 2Kon. 21: 19.

21 f Amon was twee en twintig jaren

oud, als hij koning werd, en regeerde twee jaren te Jeruzalem.

22 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, gelijk als zijn vader Manasse gedaan had; want Amon offerde al den gesneden beelden, die zijn vader Manasse gemaakt had, en diende ze.

23 Maar hij vernederde zich niet voor het aangezicht des HEEREN, gelijk Manasse, zijn vader, zich vernederd had, maar deze Amon vermenigvuldigde de schuld.

24 En zijne knechten maakten eene verbintenis tegen hem, en doodden hem in zijn huis.

25 Maar het volk des lands sloeg hen allen, die de verbintenis tegen den koning Amon gemaakt hadden; en het volk des lands maakte zijnen zoon Josia koning in zijne plaats.

641.

HOOFDSTUK 34.

Josia is godvreesend, vs. 1. Hij reist de afzonderig uit, en herstelt den tempel, 4. De overpriester Hilkia vindt het wetboek in den tempel, 14. De koning laat door de profetes Huldah den Heere daarover vragen, 20. Zij profeteert den ondergang van het rijk van Juda; doch niet bij Josia's leven, 23. Josia laat de gemeente vergaderen en het wetboek lezen, het verbond met God vernieuwende, 29.

JOSIA was acht jaren oud, toen hij koning werd, en regeerde een en dertig jaren te Jeruzalem.

2 En hij deed dat recht was in de oogen des HEEREN, en wandelde in de wegen van zijnen vader David, en week niet af ter rechter, noch ter linkerhand.

634.

3 Want in het achttste jaar zijner regering, toen hij nog een jongeling was, begon hij den God zijns vaders Davids te zoeken; en in het twaalfde jaar begon hij Juda en Jeruzalem ^e van de hoogten en de bosschen, en de gesneden en de gegoten beelden te reinigen.

630.

a 1Kon. 13: 2.

4 En men brak voor zijn aangezicht af de altaren der Baals; en de zonnebeelden, die omhoog boven dezelve waren, hieuw hij af: de bosschen ook, en de gesneden en gegoten beelden verbrak, en vergruilde, en strooide hij op de graven dergenen, die hun geofferd hadden.

5 En de beënderen der priesters verbrande hij op hunne altaren; en hij reinigde Juda en Jeruzalem.

6 Daartoe in de steden van Manasse, en Efraim, en Simeon, ja tot Nathali toe, in hare woeste plaatsen rondom.

7 Brak hij ook de altaren af en de bosschen, en de gesneden beelden stampte hij, die vergruilde, en al de zonnebeelden hieuw hij af in het gansche land van Israël; daarna keerde hij weder naar Jeruzalem.

624.

8 In ^b het achttiende jaar nu zijner regering, als hij het land en het huis gereinigd had, zond hij Safan, den zoon van Azákia, den zoon van Jóshaz, den kanselier, om het huis des HEEREN, zijns Gods, te verbeteren.

b 2Kon. 22: 3.

9 En zij kwamen tot Hilkia, den hooepriester, en zij gaven het geld, dat ten huize Gods gebragt was, hetwelk de Levieten, die den dorpel bewaarden, vergaard hadden uit de hand van Manasse en Efraim, en uit het gansche overblijfsel van Israël, en uit gansch Juda en Benjamin, en te Jeruzalem wedergekomen waren;

10 Zij nu gaven het in de hand der verzorgers van het werk, die besteld waren over het huis des HEEREN; en ^c deze gaven dat dengenen, die het werk deden, die arbeidden aan het huis des HEEREN, om het huis te vermaken en te verbeteren.

c 2Kon. 22: 6.

11 ^c Want zij gaven het den werkmeeesters en den bouwlieden, om gehouwen

J. v. C.
621.

steen en te koop, en hout tot de zamen-voegingen, en om de huizen te zolderen, die de koningen van Juda verdorven hadden.

12 En die mannen handelden trouwelijk in dit werk; en de bestellen over de zelve waren Jahath en Obajja, Levieten van de kinderen van Merari, mitsgaders Zacharia en Mesullam, van de kinderen der Kohathieten, om het werk voort te drijven; en de Levieten waren allen verstandig op instrumenten van muziek.

13 Zij waren ook over de lastdragers, en de voortdrijvers van allen, die in eenig werk arbeidden; want uit de Levieten waren schrijvers, en aanbidders, en poortiers.

14 En als zij het geld uitnamen, dat in het huis des HEEREN gebragt was, vond de priester Hilkia het wetboek des HEEREN, gegeven door de hand van Mozes.

15 En Hilkia antwoordde en zeide tot Safan, den schrijver: Ik heb het wetboek gevonden in het huis des HEEREN. En Hilfia gaf Safan dat boek.

16 En Safan droeg dat boek tot den koning; daarbeneven bragt hij nog den koning bescheid weder, zeggende: Al wat in de hand uwer knechten gegeven is, dat doen zij.

17 En zij hebben het zeld zamengestort, dat in het huis des HEEREN gevonden is, en hebben het gegeven in de hand der bestelden, en in de hand dergenen, die het werk maakten.

18 Voorts gaf Safan, de schrijver, den koning te kennen, zeggende: Hilfia, de priester, heeft mij een boek gegeven. En Safan las daarin voor het aangezicht des konings.

19 Het geschiedde nu, als de koning de woorden der wet hoorde, dat hij zijne kleederen scheurde.

20 En de koning gebod Hilfia, en Ahikam, den zoon van Safan, en Abdon, den zoon van Micha, en Safan, den schrijver, en Asaja, den knecht des konings, zeggende:

21 Gaat heen, vraagt den HEERE voor mij, en voor het overgeblevene in Israël en in Juda, over de woorden dezes boeks, dat gevonden is: want de grimmigheid des HEEREN is groot, die over ons uitgesproken is, omdat onze vaders niet hebben gehouwen het woord des HEEREN, om te doen naar al hetgeen in dat boek geschreven is.

22 Toen glog Hilfia heuen, en die des konings waren, tot de profetes Hulda, de huisvrouw van Sallam, den zoon van Tokhath, den zoon van Hasra, den kleederbewaarder. Zij nu woonde te Jeruzalem in het tweede deel: en zij spraken zulks tot haar.

23 En zij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zegt den man, die u lieden tot mij gezonden heeft:

24 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal kwaad over deze plaats en over hare inwoners brengen; al de vloeken, die geschreven zijn in het boek, dat men voor het aangezicht des konings van Juda gelezen heeft.

25 Daarom dat zij mij verlaten, en anderen goden geroekt hebben, opdat zij mij tot toorn verwekten met alle werken hunner handen; zoo zal mijne grimmigheid uitgesproken worden tegen deze plaats, en niet uitgebluscht worden.

26 Maar tot den koning van Juda, die u lieden gezonden heeft, om den HEERE te vragen, tot hem zult gij alzoo zeggen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Aangaande de woorden, die gij hebt gehoord;

27 Omdat uw hart week geworden is, en gij u voor het aangezicht Gods verneerd hebt, als gij zijne woorden hoordet tegen deze plaats en tegen hare inwoners,

en hebt u vernederd voor mijn aangezicht, en uwe kleederen gescheurd, en geweed voor mijn aangezicht, zoo heb Ik u ook verhoord, spreekt de HEERE.

28 Zie, Ik zal u verzamelen tot uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uwe oogen zullen al dat kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats en over hare inwoners brengen zal. En zij bragten den koning dit antwoord weder.

29 d Toen zond de koning heuen, en verzamelde alle oudsten van Juda en Jeruzalem.

30 En de koning ging op in het huis des HEEREN, en al de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, mitsgaders de priesters en de Levieten, en al het volk, vanden groote tot den kleine toe; en men las voor hunne ooren al de woorden van het boek des verbonds, dat in het huis des HEEREN gevonden was.

31 En de koning stond in zijne standplaats, en maakte een verbond voor des HEEREN aangezicht, om den HEERE na te wandelen, en om zijne geboden, en zijne getuigenissen, en zijne inzettingen, met zijn gansche hart en met zijne gansche ziel te onderhouden, doende de woorden des verbonds, die in datzelfde boek geschreven zijn.

32 En hij deed allen, die te Jeruzalem en in Benjamin gevonden werden, staan; en de inwoners van Jeruzalem deden naar het verbond van God, den God hunner vaderen.

33 Josia dan deed alle gruwelen weg uit alle landen, die der kinderen Israëls waren, en maakte allen, die in Israël gevonden werden, te dienen, te dienen den HEERE, hunnen God: al zijne dagen weken zij niet af van den HEERE, den God hunner vaderen, na te volgen.

HOOFDSTUK 35.

Josia, de goddeloos in orde stellende, houdt het paascheest met groote plegtigheid, vs. 1; neemt eenen onnoodigen strijd aan tegen Farao-Necho, 20. Josia wordt in dien veldslag zwaar gewond en sterft, 23. Hij wordt zeer betreurd, 24. Het besluit zijner geschiedenis, 26.

DAARNA hield Josia het pascha den HEERE te Jeruzalem; en zij slagten het pascha op den veertienden der eerste maand.

2 En hij stelde de priesters op hunne wachten; en hij sterkte hen tot de dienst van het huis des HEEREN.

3 En hij zeide tot de Levieten, die gansch Israël onderwezen, die den HEERE heilig waren: Zet de heilige ark in het huis, hetwelk Salomo, de zoon van David, de koning van Israël, gebouwd heeft; gij hebt geen last op de schouderen; dient nu den HEERE, uwen God, en zijn volk Israël;

4 En bereidt u naar de huizen uwer vaderen, naar uwe verdeelingen, naar het voorschrift van David, den koning van Israël, en naar de beschrijving van zijnen zoon Salomo;

5 En staat in het heiligdom, naar de onderscheiding der vaderlijke huizen, voor uwe broeders, het volk, en naar de afdeeling van de vaderlijke huizen der Levieten;

6 En slagt het pascha, en heiligt u, en bereidt dat voor uwe broeders, doende naar het woord des HEEREN, door de hand van Mozes.

7 En Josia gaf voor het volk, van klein vee, lammeren en jonge geitenbokken, die allen tot paaschofferen, naar al hetgeen er gevonden werd, in getal dertig duizend; maar van runderen drie duizend: dit was van des konings have.

8 Ook gaven zijne vorsten tot een vrij-

J. v. C.
621.

d 2 Kon. 23. 1

e Jer. 24. 25.

ciers 625.

a 2 Kon. 23. 21.

b 1 Kron. 23. 24.

25. 26.

c 2 Kon. 30. 24.

J. v. C.
610.

willig offer voor het volk, voor de priesteren, en voor de Levieten: Hilkia, en Zacharia, en Jehiel, de oversten van het huis Gods, gaven den priesteren tot pascchofferen, twee duizend en zes honderd Aleia vee, en drie honderd runderen.

9 Daartoe Chonánja, en Semája en Nathaneel, zijne broeders, mitsgaders Hiasábja, en Jehiel, en Jóhab, de oversten der Levieten, gaven den Levieten tot pascchofferen, vijf duizend Aleia vee en vijf honderd runderen.

10 Alzoo werd de dienst toebereid: en de priesteren stonden in hunne standplaats, en de Levieten in hunne verdeelingen, naar het gebod des konings.

11 Daarna slachtte men het pascha, en de priesters spandgen het bloed uit hunne handen, en de Levieten trokken de huiden af.

12 En zij namen het brandoffer daaraf, opdat zij die, naar de verdeelingen der vaderlijke huizen, aan het volk geven mochten, om den HEERE te offeren, gelijk geschreven is in het boek van Mozes: en alzoo met de runderen.

13 4 En zij kookten het pascha bij het vuur, naar het regt; maar de andere heilige dingen kookten zij in potten, en in ketels, en in pannen; en zij deelden het haastelijk onder al het volk.

14 Daarna bereidden zij ook voor zich zelve en voor de priesteren: want de priesters, de zonen van Aäron, waren tot aan den nacht in het offeren der brandofferen en des vets; daarom bereidden de Levieten voor zich zelve, en voor de priesteren, de zonen van Aäron.

15 En de zangers, de zonen van Asaf, waren in hunne standplaats, naar het gebod van David, en Asaf, en Heman, en Jeduthun, den zieners des konings, mitsgaders de poortiers aan elke poort; zij behoefden niet te wijken van hunne dienst, overmits hunne broeders, de Levieten, voor hen bereidden.

16 Alzoo werd de gansche dienst des HEEREN op denzelven dag beschikt, om pascha te houden, en brandofferen op het altaar des HEEREN te offeren, naar het gebod van den koning Josia.

17 En de kinderen Israëls, die er gevonden werden, hielden het pascha ter zelve tijd, en het feest der ongezuurde brooden, zeven dagen.

18 Daar was ook geen pascha als dat in Israël gehouden, van de dagen van Samuël, den profeet, af; en geene koningen van Israël hadden zulk een pascha gehouden, gelijk dat Josia hield met de priesters en de Levieten, en gansch Juda en Israël, dat er gevonden werd, en de inwoners van Jeruzalem.

19 In 4 het achttiende jaar van het koningrijk van Josia, werd dit pascha gehouden.

20 Na dit alles, toen Josia het huis toebereid had, 7 toog Necho, de koning van Egypte op, om te krijgen tegen Karchemish, aan den Frath; en Josia toog uit hem te ontmoeten.

21 Toen zond hij boden tot hem, zeggende: Wat heb ik met u te doen, gij koning van Juda? wat u aangaat, ik ben heden tegen u niet, maar tegen een huis, dat oorlog voert tegen mij; en God heeft gezegd, dat ik mij naasten zou; houd u af van God, die met mij is, opdat Hij u niet verderve.

22 Doch Josia keerde zijn aangezicht niet van hem, maar hij versterkte zich, om tegen hem te strijden, en hoorde niet naar de woorden van Necho uit den mond van God; maar hij kwam om te strijden in het dal Megiddo.

23 En de schutters schoten den koning Josia. Toen zeide de koning tot zijne

knechten: Voert mij weg, want ik ben zeer gewond.

24 En zijne knechten namen hem weg van den wagen, en voerden hem op den tweeden wagen, dien hij had, en bragten hem te Jeruzalem; en hij stierf, en werd begraven in de graven zijner vaderen; en gansch Juda en Jeruzalem bedreven rouw over Josia.

25 En Jeremia maakte een klaaglied over Josia; desgelijks alle zangers en zangeressen spraken in hunne klaagliederen van Josia, tot op dezen dag: want zij gaven ze tot eene inzetting in Israël, en ziet, zij zijn geschreven in de klaagliederen.

26 Het overige nu der geschiedenissen van Josia, en zijne goeddadigheden, naar dat geschreven is in de wet des HEEREN:

27 Zijne geschiedenissen dan, de eerste en de laatste, ziet, die zijn geschreven in het boek der koningen van Israël en van Juda.

HOOFDSTUK 36.

Jóahaz wordt koning in zijns vaders plaats, vs. 1; daarna afgezet door den koning van Egypte en derwaarts weggevoerd, 3; zijn broeder Eljakim, welken hij Jójakim noemt, stelt hij in zijne plaats, 4. Deze is goddeloos en wordt door Nebukadnézar gevangelijk naar Babel gevoerd, 5. Zijn zoon Jójakim volgt hem op in zijn rijk, goddeloosheid en gewrangenis, 6. Zedekia, even zoo een vijand van de ware godsdienst, volgt hem op; en om zijne en des volks zonden wordt Jeruzalem van de Chaldeïen verwoest, en de Joden gevangelijk naar Babel gevoerd, 14: alwaar zij blijven tot op de regering van Cyrus, die hun verlossing en vrijheid geeft, 22.

TOEN 4 nam het volk des lands Jehóahaz, den zoon van Josia, en zij maakten hem koning, in zijns vaders plaats, te Jeruzalem.

2 Drie en twintig jaren was Jóahaz oud, als hij koning werd, en hij regeerde drie maanden te Jeruzalem.

3 Want de koning van Egypte zette hem af te Jeruzalem; en hij leidde het land eene boete op van honderd talenten zilver en een talent goud.

4 En de koning van Egypte maakte zijnen broeder Eljakim koning over Juda en Jeruzalem, en veranderde zijnen naam in Jehójakim; maar zijnen broeder Jóahaz nam Necho, en bracht hem in Egypte.

5 Vijf en twintig jaren was Jehójakim oud, als hij koning werd, en regeerde elf jaren te Jeruzalem; en hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, zijns Gods.

6 4 Nebukadnézar, de koning van Babel, toog tegen hem op, en bond hem met twee koperen ketenen, om hem te voeren naar Babel.

7 Nebukadnézar bracht ook van de vaten van het huis des HEEREN naar Babel, en stelde ze in zijnen tempel te Babel.

8 Het overige nu van de geschiedenissen van Jehójakim, en zijne gruwelen, die hij deed, en wat aan hem gevonden werd, ziet, dat is geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda; en Jehójachin, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

9 4 Acht jaren was Jehójachin oud, als hij koning werd, en regeerde drie maanden en tien dagen te Jeruzalem, en deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN.

10 4 En met de wederkomst des jaars zond de koning Nebukadnézar hem, en liet hem naar Babel halen, met de kostelijkste vaten van het huis des HEEREN; en 4 hij maakte zijnen broeder Zedekia koning over Juda en Jeruzalem.

11 Een en twintig jaren was Zedekia oud, als hij koning werd, en regeerde elf jaren te Jeruzalem.

12 4 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, zijns Gods; hij

J. v. C.
610.

610.

a 2 Kon. 23. 30.

b 2 Kon. 24. 1.

606.

599.

c 2 Kon. 24. 8.

d Dan. 1. 1. 2.

e 2 Kon. 24. 17. Jer. 37. 1.

f Jer. 52. 2. 3.

59.

d Ex. 12. 8. 9.

e 2 Kon. 23. 25.

610.

f 2 Kon. 23. 29. v. 1.

J. v. C.
588.

verootmoedigde zich niet voor het aangezicht van den profeet Jeremia, sprekende uit den mond des HEEREN.

13 Daartoe werd hij ook avallig tegen den koning Nebukadnêzar, die hem beëdigd had bij God : en verhardde zijnen nek, en verstokte zijn hart, dat hij zich niet bekeerde tot den HEERE, den God Israëls.

14 Ook maakten alle oversten der priesteren, en het volk, der overtredingen zeer veel, naar alle gruwelen der Heidenen : en zij verontreinigden het huis des HEEREN, dat Hij geheiligd had te Jeruzalem.

15 En de HEERE, de God hunner vaders, zond tot hen, door de hand zijner boden, vroeg op zijnde, om die te zenden : want Hij verschoonde zijn volk en zijne woning.

16 Maar zij spotten met de boden Gods, en verachtten zijne woorden; zij verleidden zich zeiven tegen zijne profeten; totdat de grimmigheid des HEEREN tegen zijn volk opging, dat er geen heelen aan was.

17 Want Hij deed tegen hen opkomen den koning der Chaldeen, die hunne jongelingen met het zwaard in het huis hun heiligheds doodde, en hij verschoonde de jongelingen niet, noch de maagden, de ouden noch de stokouden; Hij gaf hen allen in zijne hand.

18 En alle vaten van het huis Gods, de groote en de kleine, en de schatten van

het huis des HEEREN, en de schatten des konings en zijner vorsten, dit alles voerde hij naar Babel.

19 En zij verbrandden het huis Gods, en zij braken den muur van Jeruzalem af, en al de paleizen daarvan verbrandden zij met vuur, verdervende ook alle kostelijke vaten derzelve.

20 En wie overgebleven was van het zwaard, voerde hij weg naar Babel, en zij werden hem en zijnen zonen tot knechten, tot het regeren des koninkrijks van Perzië;

21 Opdat het woord des HEEREN vervuld wierd, door den mond van Jeremia, totdat het land aan zijne sabbaten een welgevallen had; het rustte al de dagen der verwoesting, totdat de 70 jaren vervuld waren.

22 Maar in het eerste jaar van Kores, koning van Perzië, opdat volbragt wierd het woord des HEEREN, door den mond van Jeremia, verwekte de HEERE den geest van Kores, koning van Perzië, dat hij eene stem liet doorgaan door zijn gansche koninkrijk, zelfs ook in geschrift, zeggende :

23 Zoo zegt Kores, koning van Perzië : De HEERE, de God des hemels, heeft mij alle koninkrijken der aarde gegeven; en Hij heeft mij bevolen Hem een huis te bouwen te Jeruzalem, hetwelk in Juda is : wie is onder ulieden van al zijn volk? de HEERE, zijn God, zij met hem, en hij trekke op.

J. v. C.
588.Jer. 25:12.
19:10.

586.

Ezra 1:1.
Jer. 25:12.
29:10.

590.

588.

HET BOEK EZRA.

HOOFDSTUK 1.

Kores (anders genaamd Cyrus) koning der Perzen, laat door Gods ingeven vrijheid aankondigen voor de Joden, om uit de babylonische gevangenis weder naar hun land te keeren en den tempel Gods te bouwen, vs. 1; met bevel aan zijne onderdanen, om hun in alles bevoordelikt te zijn, en eene vrijwillige gave te geven voor den tempelbouw, 4. Velen van het volk maken zich hierop tot de reis gereed; en de onderdanen voldoen aan des konings bevel, 5. Kores geeft hun de heilige vaten van den tempel terug, die Nebukadnêzar had medegevoerd, 7.

IN het eerste jaar nu van Kores, koning van Perzië, opdat volbragt wierd het woord des HEEREN, uit den mond van Jeremia, verwekte de HEERE den geest van Kores, koning van Perzië, dat hij eene stem liet doorgaan door zijn gansche koninkrijk, zelfs ook in geschrift, zeggende :

2 Zoo zegt Kores, koning van Perzië : De HEERE, de God des hemels, heeft mij alle koninkrijken der aarde gegeven; en Hij heeft mij bevolen Hem een huis te bouwen te Jeruzalem, hetwelk in Juda is.

3 Wie is onder ulieden van al zijn volk? zijn God zij met hem, en hij trekke op naar Jeruzalem, dat in Juda is, en hij bouwe het huis des HEEREN, des Gods van Israël; Hij is de God, die te Jeruzalem woont.

4 En al wie achterblijven zou in eenige plaatsen, waar hij als vreemdeling verkeert, dien zullen de lieden zijner plaats bevoordelikt zijn met zilver, en met goud, en met have, en met beesten; benevens eene vrijwillige gave, voor het huis Gods, die te Jeruzalem woont.

5 Toen maakten zich op de hoofden der vaders van Juda en Benjamin, en de priesteren en de Levieten, benevens een iegelijk, wiens Geest God verwekte, dat zij optrokken om te bouwen het huis des HEEREN, die te Jeruzalem woont.

6 Allen nu, die rondom hen waren, sterkten hunlieder handen met zilveren vaten, met goud, met have, en met beesten, en met kostelikheden; behalve allen, wat vrijwillig gegeven werd.

7 Ook bragt de koning Kores uit, de vaten van het huis des HEEREN, die Nebukadnêzar uit Jeruzalem had uitgevoerd, en haal gesteld in het huis zijns gods.

8 En Kores, de koning van Perzië, bragt ze uit door de hand van Mithredath, den schatmeester, die ze aan Sesbazar, den vorst van Juda, toetelde.

9 En dit is hun getal : dertig gouden bekkens, duizend zilveren bekkens, negen en twintig messen;

10 Dertig gouden bekers, vier honderd en tien andere zilveren bekers; andere vaten, duizend.

11 Alle vaten van goud en van zilver waren vijf duizend en vier honderd; deze allen voerden Sesbazar op met degenen, die van de gevangenis opgevoerd werden, van Babel naar Jeruzalem.

HOOFDSTUK 2.

Register der gevangene Joden, die met den vorst Zerubbâbel en andere hoofden naar Jeruzalem zijn opgetogen, vs. 1. Vrwiltige gaven der Joodsche vorsten, bij hunne komst te Jeruzalem, tot het bouwen des tempels, 68.

DIT zijn de kinderen van dat landschap, die optogen uit de gevangenis, van de weggevoerden, die Nebukadnêzar, koning van Babel, weggevoerd had naar Babel, die naar Jeruzalem en Juda zijn wedergekeerd, een iegelijk naar zijne stad :

2 Dewelke kwamen met Zerubbâbel, Jêsua, Nehemia, Seraja, Reelaja, Mordechai, Bilsan, Mispar, Bigvai, Rehum en Bâana. Dit is het getal der mannen des volks van Israël.

3 De kinderen van Paros, twee duizend honderd twee en zeventig.

J. v. C.
536.2Kron. 24:18.
25Kron. 36:7.

d Ezra 5:14.

circa 536.

J. v. C.
536.circa 536.
2Kron. 36:22.Jer. 25:12.
29:10.

J. v. C.
536.

4 De kinderen van Sefatja, drie honderd twee en zeventig.
 5 De kinderen van Arach, zeven honderd vijf en zeventig.
 6 De kinderen van Pahath-Moab, van de kinderen van Jéhua-Joab, twee duizend acht honderd en twaalf.
 7 De kinderen van Elam, duizend twee honderd vier en vijftig.
 8 De kinderen van Zattu, negen honderd vijf en veertig.
 9 De kinderen van Zakkai, zeven honderd en zestig.
 10 De kinderen van Bani, zes honderd twee en veertig.
 11 De kinderen van Bebai, zes honderd drie en twintig.
 12 De kinderen van Azgad, duizend twee honderd twee en twintig.
 13 De kinderen van Adonikam, zes honderd zes en zestig.
 14 De kinderen van Bigvai, twee duizend zes en vijftig.
 15 De kinderen van Adin, vier honderd vier en vijftig.
 16 De kinderen van Ater, van Hizkia, acht en negentig.
 17 De kinderen van Bezai, drie honderd drie en twintig.
 18 De kinderen van Jora, honderd en twaalf.
 19 De kinderen van Hasum, twee honderd drie en twintig.
 20 De kinderen van Gibbar, vijf en negentig.
 21 De kinderen van Bethlehem, honderd drie en twintig.
 22 De mannen van Netofa, zes en vijftig.
 23 De mannen van Anathoth, honderd acht en twintig.
 24 De kinderen van Azmaveth, twee en veertig.
 25 De kinderen van Kirjath-Arim, Cefira en Beeroth, zeven honderd drie en veertig.
 26 De kinderen van Rama en Gaba, zes honderd een en twintig.
 27 De mannen van Michmas, honderd twee en twintig.
 28 De mannen van Beth-El en Ai, twee honderd drie en twintig.
 29 De kinderen van Nebo, twee en vijftig.
 30 De kinderen van Magbis, honderd zes en vijftig.
 31 De kinderen van den anderen Elam, duizend twee honderd vier en vijftig.
 32 De kinderen van Harim, drie honderd en twintig.
 33 De kinderen van Lod, Hadid en Ono, zeven honderd vijf en twintig.
 34 De kinderen van Jericho, drie honderd vijf en veertig.
 35 De kinderen van Senaá, drie duizend zes honderd en dertig.
 36 De priesters. De kinderen van Jédaja, van het huis van Jéhua, negen honderd drie en zeventig.
 37 De kinderen van Immer, duizend twee en vijftig.
 38 De kinderen van Pashur, duizend twee honderd zeven en veertig.
 39 De kinderen van Harim, duizend en zeventien.
 40 De Levieten. De kinderen van Jéhua en Kadmiel, van de kinderen van Hodavja, vier en zeventig.
 41 De zangers. De kinderen van Asaf, honderd acht en twintig.
 42 De kinderen der poortiers. De kinderen van Sallum, de kinderen van Ater, de kinderen van Thimon, de kinderen van Akkub, de kinderen van Hatita, de kinderen van Sobai: deze allen waren honderd negen en dertig.
 43 De Nethinim. De kinderen van Ziha, de kinderen van Hasáfá, de kinderen van Tablaoth;

44 De kinderen van Keros, de kinderen van Siaha, de kinderen van Padon;
 45 De kinderen van Lebana, de kinderen van Hagáda, de kinderen van Akkub;
 46 De kinderen van Hagab, de kinderen van Samlail, de kinderen van Hanan;
 47 De kinderen van Giddel, de kinderen van Gabar, de kinderen van Reja;
 48 De kinderen van Rezin, de kinderen van Nekóda, de kinderen van Gazzam;
 49 De kinderen van Uza, de kinderen van Pasáah, de kinderen van Bezai;
 50 De kinderen van Asna, de kinderen der Mehinim, de kinderen der Nefusim;
 51 De kinderen van Bakbuk, de kinderen van Hakúfa, de kinderen van Harhur;
 52 De kinderen van Bazluth, de kinderen van Meháda, de kinderen van Harsa;
 53 De kinderen van Barkos, de kinderen van Sisera, de kinderen van Thamah;
 54 De kinderen van Neziab, de kinderen van Hatifa.
 55 De kinderen der knechten van Salomo. De kinderen van Sotai, de kinderen van Soféret, de kinderen van Peréda;
 56 De kinderen van Jáala, de kinderen van Darkon, de kinderen van Giddel;
 57 De kinderen van Sefatja, de kinderen van Hattil, de kinderen van Pochéret-Hazéhim, de kinderen van Ami.
 58 Al de Nethinim, en de kinderen der knechten van Salomo, waren drie honderd twee en negentig.
 59 Deze togen ook op van Tel-mélah, Tel-harsa, Caerub, Addan en Immer; doch zij konden hunner vaderen huis en hun zaad niet bewijzen, of zij uit Israël waren.
 60 De kinderen van Delája, de kinderen van Tobia, de kinderen van Nekóda, zes honderd twee en vijftig.
 61 En van de kinderen der priesters, de kinderen van Habája, de kinderen van Koz, de kinderen van Barzillai, die van de dochteren van Barzillai, den Gileuliet, een vrouw genomen had, en naar hunnen naam genoemd was.
 62 Deze zochten hun register, onder degenen, die in het geslachtsregister gesteld waren, maar zij werden niet gevonden; daarom werden zij als onreinen van het priesterdom geweerd.
 63 En Hattirsátha zeide tot hen, dat zij van de heiligste dingen niet zouden eten, totdat er een priester stond met urim en met thummim.
 64 Deze gansche gemeente te zamen was twee en veertig duizend drie honderd en zestig.
 65 Behalve hunne knechten en hunne maagden, die waren zeven duizend drie honderd zeven en dertig; en zij hadden twee honderd zangers en zangeressen.
 66 Hunne paarden waren zeven honderd zes en dertig; hunne muilen, twee honderd vijf en veertig;
 67 Hunne kemelen, vier honderd vijf en dertig; de ezelen, zes duizend zeven honderd en twintig.
 68 En sommigen van de hoofden der vaders, als zij kwamen ten huize des HEEREN, die te Jeruzalem woont, gaven vrijwilliglijk ten huize Gods, om dat te zetten op zijne vaste plaats.
 69 Zij gaven naar hun vermogen tot den schat des werks, aan goud, een en zestig duizend drachmen, en aan silver, vijf duizend ponden, en honderd priesterrokken.
 70 En de priesters en de Levieten, en sommigen uit het volk, zoo de zangers als de poortiers, en de Nethinim woonde in hunne steden, en gansch Israël in zijne steden.

J. v. C.
536.

J. v. C.
556.

HOOFDSTUK 3.

De priester Jésus en de vorst Zerubbábel bouwen het altaar des Heeren en offerden daarop de eerste offerande, vs. 1. zij vierden het Loofhuttenfeest; 4. en stelden voorts om in de godsdienst en het herbouwen van den tempel, 5. De grondslagen van den tempel worden gelegd met groote vreugde en dankzegging tot God, 8. doch ook met groot geween van velen, die den vorigen tempel gezien hadden, 12.

TOEN nu de zevende maand aankwam, en de kinderen Israëls in de steden waren, verzamelde zich het volk, als een eenig man te Jerúzalem.

2 En Jésus, de zoon van Józadak, maakte zich op, en zijne broederen de priesters, en Zerubbábel, de zoon van Sealthiel, en zijne broederen, en zij bouwden het altaar des Gods van Israël, om daarop brandofferen te offeren, gelijk geschreven is in de wet van Mozes, den man Gods.

3 En zij vestigden het altaar op zijne stelling, maar met verschrikking, die over hen was, van wege de volken der landen: en zij offerden daarop brandofferen den HEERE, brandofferen des morgens en des avonds.

4 En zij hielden het feest der loofhutten, gelijk geschreven is; en zij offerden brandofferen dag bij dag in getal, naar het e regt, van elk dagelijks op zijnen dag.

5 Daarna ook het gedurig brandoffer, en van de nieuwe maanden, en van alle gezette hoogtijden des HEEREN, die geheiligd waren; ook van een ieder, die rene vrijwillige offerande den HEERE vrijwilliglijk offerde.

6 Van den eersten dag af der zevende maand begonnen zij den HEERE brandofferen te offeren; doch de grond van den tempel des HEEREN was niet gelegd.

7 Zoo gaven zij geld aan de houters en werkmeeesters, ook spijls, en drank, en olie aan de Zidoniers en aan de Tyriërs, om cederehout van den Libanon te brengen aan de zee naar Jafo, naar de vergunning van Kores, koning van Perzië, aan hen.

8 In het tweede jaar nu hunner aankomst ten huize Gods te Jerúzalem, in de tweede maand, begonnen Zerubbábel, de zoon van Sealthiel, en Jésus, de zoon van Józadak, en de overige hunner broederen, de priesters en de Levieten, en allen, die uit de gevangenis te Jerúzalem gekomen waren: en zij stelden de Levieten, van twintig jaren oud en daarboven, om opzicht te nemen over het werk van des HEEREN huis.

9 Toen stond Jésus, zijne zonen en zijne broederen, en Kadmiël met zijne zonen, kinderen van Juda, als één man, om opzicht te hebben over degenen, die het werk deden aan het huis Gods, met de zonen van Hénadab, hunne zonen en hunne broederen, de Levieten.

10 Als nu de bouwlieden den grond van des HEEREN tempel leidden, zoo stelden zij de priesters, aangekleed zijnde, met trompetten, en de Levieten, Asafs zonen, met cimbalen, om den HEERE te loven, naar de instelling van David, den koning van Israël.

11 En zij zongen bij beurten, met den HEERE te loven en te danken, dat Hij goedig is, dat zijne weldadigheid tot in eeuwigheid is over Israël. En al het volk juichte met groot gejuich, als men den HEERE loofde over de grondlegging van het huis des HEEREN.

12 Maar vele van de priesters, en de Levieten, en hoofden der vaderen, die oud waren, die het eerste huis gezien hadden, dit huis in zijne grondlegging voor hunne oogen zijnde, weenden met

ulder stem; maar velen verhieven de stem met gejuich en met vreugde.

13 Zoodat het volk niet onderkende de stem van het gejuich der vreugde, van de stem des geween van het volk: want het volk juichte met groot gejuich, dat de stem tot van verre gehoord werd.

HOOFDSTUK 4.

De wederpartijders van Gods volk begeren listiglijk mede te bouwen aan den tempel en gemeene godsdienst te houden, vs. 1. Dit hun geweigerd zijnde, brengen zij het door geld en valsche schriftelijke aanklachten bij het Persische hof zoo ver, dat het bouwen van den tempel, stad en mur-n verboden en verhoinderd wordt, tot in het tweede jaar van het koninkrijk van Darius, 4.

TOEN nu de wederpartijders van Juda en Benjamin hoorden, dat de kinderen der gevangenis den HEERE, den God Israëls, den tempel bouwden.

2 Zoo kwamen zij aan tot Zerubbábel, en tot de hoofden der vaderen, en zeiden tot hen: Laat ons met u allen bouwen, want wij zullen uwen God zoeken, gelijk gijlieden; ook hebben wij Hem geofferd sinds de dagen van Asar-Haddon, den koning van Assur, die ons herwaarts heeft doen optrekken.

3 Maar Zerubbábel, en Jésus, en de overige hoofden der vaderen van Israël zeiden tot hen: Het betaamt niet, dat gijlieden en wij onzen God een huis bouwen; maar wij alleen zullen het den HEERE, den God Israëls, bouwen, 6 gelijk als de koning Kores, koning van Perzië, ons geboden heeft.

4 Evenwel maakte het volk des lands de handen des volks van Juda slap, en verstoorde hen in het bouwen;

5 En zij huurden tegen hen raadslieden, om hunnen raad te verzuigen, al de dagen van Kores, koning van Perzië, tot aan het koninkrijk van Darius, den koning van Perzië.

6 En onder het koninkrijk van Ahasvéros, in het begin zijns koninkrijks, schreven zij eene aanklacht tegen de inwoners van Juda en Jerúzalem.

7 En in de dagen van Artahsasta schreef Bislam, Mithredath, Tábeél, en de overigen van zijn gezelschap, aan Artahsasta, koning van Perzië; en de schrift des briefs was in het Syrisch geschreven, en in het Syrisch uitgelegd.

8 Rehumb, de kanselier, en Simsai, de schrijver, schreven eenen brief tegen Jerúzalem, aan den koning Artahsasta, op deze manier:

9 Toen Rehumb, de kanselier, en Simsai, de schrijver, en de overigen van hun gezelschap, de Dinaieten, de Afarsathchieten, de Tarpelletien, de Afarsieten, de Archevieten, de Babyloniers, de Susan-chieten, de Behavieten, de Elamieten:

10 En de overige volkeren, die de groote en vermaarde Asnapper heeft vervoerd en doen wonen in de stad van Samaria, ook de overigen, aan deze zijde der rivier, en op zulken tijd.

11 Dit is een afschrift des briefs, dien zij aan hem, aan den koning Artahsasta, zonden: Uwe knechten, de mannen aan deze zijde der rivier, en op zulken tijd.

12 Den koning zij bekend, dat de Joden, die van u zijn opgetogen, tot ons gekomen zijn te Jerúzalem, lozende die rebelle en die booze stad, waarvan zij de muren voltrekken, en de fondamenteen zamenvoegen.

13 Zoo zij nu den koning bekend, in dien dezelve stad zal worden opgebouwd, en de muren voltrokken, dat zij den tijns, ouden impost en tol niet zullen geven, en gij zult aan de inkomsten der koningen schade aanbrengen.

14 Nu, omdat wij salaris uit het paleis trekken, en het ons niet betaamt des ko-

J. v. C.
555.

circa 678.

2 Kon. 17:29, enz.

6 Ezra 1:1,2,3.

534.

529.

522.

circa 678.

522.

J. v. C.
522.

ninge oneer te zien; daarom hebben wij gezonden, en dit den koning bekend gemaakt;

15 Opdat men zoeken in het boek der kronieken over vaderen, zou zult gij vinden in het boek der kronieken, en weten, dat dezelve stad eene rebelle stad geweest is, en den koningen en landschappen schade aanbrengende, en dat zij daarbinnen afval gesticht hebben, van oude tijden af; daarom is: dezelve stad verwoest.

16 Wij maken dan den koning bekend, dat, zoo dezelve stad zal worden opgebouwd, en hare muren voltrokken, gij daardoor geen deel zult hebben aan deze zijde der rivier.

17 De koning zond antwoord aan Rehum, den kanselier, en Simsal, den schrijver, en de overigen van hun gezelschappen, die te Samaria woonden; mitsaders aan de overigen aan deze zijde der rivier aldus: Vrede, en op zulken tijd.

18 De brief, dien gij aan ons geschikt hebt, is duidlijk voor mij gelezen.

19 En als van mij bevel gegeven was, hebben zij gezocht en gevonden, dat dezelve stad zich van oude tijden af tegen de koningen heeft verheven, en rebellie en afval daarin gesticht is.

20 Ook zijn er magtige koningen geweest over Jeruzalem, die geheerscht hebben overal aan gene zijde der rivier; en hun is cijus, oude impost en tol gegeven.

21 Geef dan nu bevel, om diezelve mannen te beletten, dat dezelve stad niet ongebouwd worde, totdat van mij bevel zal worden gegeven.

22 Weest gewaarschuwd, aan viel in dezen te begaan; waarom zou het verdriet tot schade der koningen aanwaken?

23 Toen, van dat het afschrift des briefs van den koning Artahastata voor Rehum, en Simsal, den schrijver, en hunne gezelschappen gelezen was, togen zij in haast naar Jeruzalem tot de Joden, en beletten hen met arm en geweld.

24 Toen hield het werk op van het huis Gods, die te Jeruzalem woont, ja het hield op tot in het tweede jaar van het koninkrijk van Darius, den koning van Perzië.

HOOFDSTUK 5.

Zerubbabel en Jéhua, door de profeten Hagai en Zacharia gestreikt, hervatten den bouw van den tempel, vs. 1; waarvan de koninklijke landvoogd hun redenen afschiet, die zij geven, en door aem den koning Darius schriftelijk worden berigt, met begeerte dat de koning naar de waarheid hiervan gelieve onderzoek te laten doen, en zijn besluit over te zenden, 3.

HAGGAI = nu, de profeet, en Zacharia, de zoon van Iddo, profeten, profeetden tot de Joden, die in Juda en te Jeruzalem waren; in den naam des Gods van Israël *profeetden* zij tot hen.

2 Toen maakten zich op Zerubbabel, de zoon van Sealthiel, en Jéhua, de zoon van Jozadak, en begonnen te bouwen het huis Gods, die te Jeruzalem woont; en met hen de profeten Gods, die hen ondersteunden.

3 Te dien tijd kwam tot hen Thatnai, de landvoogd aan deze zijde der rivier, en Sthar-Bornai, en hun gezelschap, en zeiden aldus tot hen: Wie heeft ulieden bevel gegeven dit huis te bouwen, en dezen muur te voltrekken?

4 Toen zeiden zij aldus tot hen, en welke de namen waren der mannen, die dit gebouw bouwden.

5 Doch het oog huns Gods was over de oudsten der Joden, dat zij hun niet beletten, totdat de zaak aan Darius kwam, en zij alsdan daarover een brief wederbragten.

6 Afschrift des briefs, dien Thatnai,

de landvoogd aan deze zijde der rivier, met Sthar-Bornai en zijn gezelschap, de Afarschacieten, die aan deze zijde der rivier waren, aan den koning Darius zond. 7 Zij zonden een verhaal aan hem; en daarin was aldus geschreven: Den koning Darius zij alle vrede.

8 Den koning zij bekend, dat wij gekomen zijn naar het landschap Juda, ten huize des grooten Gods, hetwelk gebouwd wordt met groote steenen, en het hout wordt geleid in de wanden; en datzelfde werk wordt ras gedaan, en gaat voorspoediglijk door hunne handen voort.

9 Toen hebben wij dezelve oudsten gevraagd, en aldus tot hen gezegd: Wie heeft ulieden bevel gegeven dit huis te bouwen, en dezen muur te voltrekken?

10 Wijders hebben wij hun ook hunne namen afgevraagd, dat wij ze bekend maakten; dat wij moogen overschrijven de namen der mannen, die hoofden onder hen zijn.

11 En zij hebben ons dusdanig antwoord wedergegeven, zeggende: Wij zijn knechten van den God des hemels en der aarde, en bouwen het huis, dat vele jaren voor dezen is gebouwd geweest: want een groot koning van Israël had het gebouwd en voltrokken.

12 Maar nadat onze vaders den God des hemels hadden vertoorned, heeft Hij hen gegeven in de hand van Nebukadnésar, den koning van Babel, den Chaldeër; dewelke dat huis heeft vernield, en het volk naar Babel weggevoerd.

13 Doch in het eerste jaar van Kores, koning van Babel, heeft de koning Kores bevel gegeven dit huis Gods te bouwen.

14 Ja de vaten van Gols huis, welke van goud en zilver waren, die Nebukadnésar uit den tempel, die te Jeruzalem was, had weggenomen en dezelve gebragt in den tempel van Babel, die heeft de koning Kores uitgehaald uit den tempel van Babel, en zij zijn gegeven aan eenen, wiens naam was Seshazar, dien hij tot landvoogd had gesteld.

15 En hij zeide tot hem: Neem deze vaten, ga ze afvoeren in den tempel, die te Jeruzalem is, en laat het huis Gods gebouwd worden op zijne plaats.

16 Toen kwam dezelve Seshazar; hij leidde de fondamente van het huis Gods, die te Jeruzalem woont; en er is van toen af tot nu toe gebouwd, doch niet volbragt.

17 Zoo het dan nu den koning goeddunkt, laat er gezocht worden in het schathuis des konings aldaar, dat te Babel is, of het zij, dat een bevel van den koning Kores gegeven zij, om dit huis Gods te Jeruzalem te bouwen; en dat men des konings believen hiervan tot ons zende.

HOOFDSTUK 6.

De koning Darius laat het bevelschrift van den koning Kores opsporen, vs. 1; dat gevonden zijnde, zendt de koning een ernstig bevel aan zijn landvoogd en den zanschen landraad, om niet alleen den Joden niet te belemmeren, maar op allerlei wijze bevoorrecht te zijn aan den bouw des tempels, zoowel als aan de behoeften tot de godsdienst, 2. De landvoogd komt dit bevel na, 13. De tempel wordt voltooid en ingewijd, 14. Het pascha wordt met vreugde gehouden, 15.

TOEN gaf de koning Darius bevel; en zij zochten in de kanselarij, waar de schatten waren weggelegd, in Babel.

2 En te Achmetan, in de buurt, die in het landschap Media is, werd eene rol gevonden; en daarin was aldus geschreven: **GEDACHTENIS**:

3 In het eerste jaar van den koning Kores, gaf de koning Kores dit bevel: Het huis Gods te Jeruzalem, dat huis zal gebouwd worden, ter plaatse, waar zij

J. v. C.
519.2Kron.36:16,
17, enz.

536.

2Kron.36:22,
enz.

Ezra 1, enz.

d Ezra 1:8.

519.

a Hagg. 1:1.
Zach. 1:1.

J. v. C.
515.

offeranden offeren, en de fondamenten daarvan zullen zwaar zijn; zijne hoogte van zestig ellen, en zijne breedte van zestig ellen:

4 Mer drie rijen van grooten steen, en een rij van nieuwen hout; en de onkosten zullen uit des konings huis gegeven worden.

5 Daartoe zal men ook de gouden en zilveren vaten van het huis Gods, die Nebukadnezar uit den tempel, die te Jeruzalem was, heeft weggevoerd, en naar Babel gebracht, wedergeven, dat zij gaan naar den tempel, die te Jeruzalem is, aan zijne plaats, en men zal ze afvoeren ten huize Gods.

6 Nu, gij Thathnai, landvoogd aan gene zijde der rivier, gij Schar-Bozmai, met uwer gezelschap, gij Afarsechalefen, die aan gene zijde der rivier zijt, weet verre van daar!

7 Laat hen aan den arbeid van dit huis Gods; dat de landvoogd der Joden en de oudsten der Joden dit huis Gods bouwen aan zijne plaats.

8 Ook wordt van mij bevel gegeven, wat gijlieden doen zult aan de oudsten dezer Joden, om dit huis Gods te bouwen: te weten, dat uit des konings gederen, van den zijde aan gene zijde der rivier, de onkosten dezer mannen spoediglijk gegeven worden, opdat men hun niet belette.

9 En wat noodig is, als jonge runderen, en rammen, en lammeren, tot brandofferen aan den God des hemels, tarwe, zout, wijn en olie, naar het zeggen der priesteren, die te Jeruzalem zijn, dat het hun dag bij dag gegeven worde, dat er geene feil zij.

10 Opdat zij offeranden van heiligen reuk aan den God des hemels offeren, en bidden voor het leven des konings en zijner kinderen.

11 Voorts wordt bevel van mij gegeven, dat al dengene, die dit woord zal veranderen, een hout uit zijn huis zal gerukt en opgerigt worden, waaraan hij zal worden opgehangen; en zijn huis zal om diens wille tot eenen drekhuop gemaakt worden.

12 De God nu, die zijnen naam aldaar heeft doen wonen, werpe ter neder alle koningen en volken, die hunne hand zullen uitstrekken, om te veranderen en te verdoeren dit huis Gods, dat te Jeruzalem is. Ik, Darius, heb het bevel gegeven; dat het spoediglijk gedaan worde.

13 Toen deden Thathnai, de landvoogd aan gene zijde der rivier, Schar-Bozmai en hun gezelschap, spoediglijk alzoo, naar hetgeen de koning Darius gezonden had.

14 En de oudsten der Joden bouwden en gingen voorspoediglijk voort, door de profetie van den profet Haggai en Zacharia, den zoon van Iddo; en zij bouwden en voltrokken het, naar het bevel van den God Israëls, en naar het bevel van Kores, en Darius, en Arthahsasta, koning van Perzië.

15 En dit huis werd volbragt op den derden dag der maand Adar; datzelve was het zesde jaar van het koninkrijk van den koning Darius.

16 En de kinderen Israëls, de priesters en Levieten, en de overige kinderen der gevangenis deden de inwijding van dit huis Gods met vreugde.

17 En zij offerden, ter inwijding van dit huis Gods, honderd runderen, twee honderd rammen, vier honderd lammeren en twaalf geitenbokken, ten zondoffer voor gansch Israël, naar het getal der stammen Israëls.

18 En zij stelden de priesteren in hunne onderscheidingen, en de Levieten in hunne verdeelingen, tot de dienst Gods, die te

Jeruzalem is, en naar het voorschrift des boeks van Mozes.

19 Ook hielden de kinderen der gevangenis het pascha, op den veertienden der eerste maand.

20 Want de priesters en de Levieten hadden zich gereinigd als een enig man, zij waren allen rein; en zij slaagten het pascha voor alle kinderen der gevangenis, en voor hunne broederen, de priesteren, en voor zich zelve.

21 Alzoo aten de kinderen Israëls, die uit de gevangenis wedergekomen waren, nitsgaders al wie zich van de onreinheid der Heidenen des lands tot hen afgezonderd had, om den HEERE, den God Israëls, te zoeken.

22 En zij hielden het feest der ongezuerde brooden zeven dagen, met blijdschap; want de HEERE had hen verblijd, en het hart des konings van Assur tot hen gewend, om hunne handen te sterken in het werk van het huis Gods, des God van Israël.

HOOFDSTUK 7.

De priester en schriftgeleerde Ezra, (wiens geslachtsregister hier wordt verhaald), trekt in het zevende jaar des konings Arthahsasta, (anders Artaxerxes) met velen van het volk uit Babel naar Jeruzalem, vs. 1. Afschrift van den gunstigen en ernstigen last, dien hem de koning medegaf, 11; waarvoor Ezra God hartelijk dankt, 27.

NA deze geschiedenissen nu, in het koninkrijk van Arthahsasta, koning van Perzië: Ezra, de zoon van Seraja, den zoon van Azaria, den zoon van Hilkia,

2 Den zoon van Sallani, den zoon van Zadok, den zoon van Abitub,

3 Den zoon van Amaria, den zoon van Azaria, den zoon van Merjath,

4 Den zoon van Zeraja, den zoon van Uzzi, den zoon van Bukki,

5 Den zoon van Abisua, den zoon van Pinehas, den zoon van Eleazar, den zoon van Aäron, den hoofdpriester.

6 Deze Ezra toog op uit Babel; en hij was een vaardig schriftgeleerde in de wet van Mozes, die de HEERE, de God Israëls, gegeven heeft; en de koning gaf hem, naar de hand des HEEREN, zijns Gods, over hem, al zijn verzoek.

7 Ook sommigen van de kinderen Israëls, en van de priesters en de Levieten, en de zangers, en de poortiers, en de Nethilim, oogen op naar Jeruzalem, in het zevende jaar van den koning Arthahsasta.

8 En hij kwam te Jeruzalem in de vijfde maand; dat was het zevende jaar dezes konings.

9 Want op den eersten der eerste maand was het begin des optogts uit Babel, en op den eersten der vijfde maand kwam hij te Jeruzalem, naar de goede hand zijns Gods over hem.

10 Want Ezra had zijn hart gerigt, om de wet des HEEREN te zoeken en te doen, en om in Israël te leeren de inzettingen en de regten.

11 Dit is nu het afschrift des briefs, dien de koning Arthahsasta gaf aan Ezra, den priester, den schriftgeleerde, den schriftgeleerde van de woorden der geboden des HEEREN, en zijne inzettingen over Israël:

12 Arthahsasta, koning der koningen, aan Ezra, den priester, den schriftgeleerde der wet van den God des hemels, volkomen *vrede* en op zulken tijd.

13 Van mij wordt bevel gegeven, dat al wie vrijwillig is in mijn koninkrijk, van het volk van Israël, en van dezelfde priesters en Levieten, om te gaan naar Jeruzalem, dat zij met u ga.

14 Dewijl gy van voor den koning en zijne zeven raadsheeren gezonden zijt, om onderzoek te doen in Judäa en te Je-

J. v. C.
515.

a Num. 3: 6, 23.
8: 11.
1 Kron. 24: 1.
enz.

b Ex. 12: 1, enz.
Lev. 23: 5.
Num. 28: 16.
Deut. 16: 2.

457.

circa 457.

J. v. C.
457.

n Ezra 25.

Jeruzalem, naar de wet uws Gods, die in uwe hand is;

15 En om hen te brengen het zilver en goud, dat de koning en zijne raadsheeren vrijwillig gegeven hebben aan den God Israëls, wiens woning te Jeruzalem is;

16 Mitsgaders al het zilver en goud, dat zij vinden zult in het gansche landschap van Babel, met de vrijwillige gave des volks en der priesteren, die vrijwillig geven, ten huize uws Gods, dat te Jeruzalem is;

17 Opdat gij spoediglijk voor dat geld koopt rundren, rammelen, lammeren, loet hunne spijsofferen en hunne drankofferen, en die offert op het altaar van het huis van ulieder God, dat te Jeruzalem is.

18 Daartoe, wat u en uwen broederen godsdunken zal, met het overige zilver en goud te doen, zult gijlieden doen naar het welgevallen uws Gods.

19 En geef de vaten, die u gegeven zijn tot de dienst van het huis uws Gods, weder voor den God van Jeruzalem.

20 Het overige nu, dat van noode zal zijn voor het huis uws Gods, dat u voorvallen zal nit te geven, zult gij geven uit het schatthuis des konings.

21 En van mij, mij koning Artahassata, wordt bevel gegeven aan alle schatmeesters, die aan gene zijde der rivier zijt, dat alles, wat Ezra, de priester, de schriftgeleerde der wet van den God des hemels, van u zal begeeren, spoediglijk gedaan worde;

22 Tot honderd talenten zilveren toe, en tot honderd kor tarwe, en tot honderd bath wijns, en tot honderd bath olie, en zout zonder voorschrift.

23 Al wat naar het bevel van den God des hemels is, dat het vijftiglijk gedaan worde, voor het huis van den God des hemels; want waartoe zou ergroote toorn zijn over het koningrijk des konings en zijner kinderen?

24 Ook laten wij ulieden weten, aangaande alle priesteren en Levieten, zangers, poortiers, Nethinim en dienaars van het huis dezes Gods, dat men den cijns, ouden inpost en tol hun niet zal vermogen op te leggen.

25 En gij, Ezra! naar de wijsheid uws Gods, die in uwe hand is, stel regeerders en rigters, die al het volk rigten, dat aan gene zijde der rivier is, allen, die de wetten uws Gods weten, en die ze niet weet, zult gijlieden die bekend maken.

26 En al wie de wet uws Gods en de wet des konings niet zal doen, over dien laat spoediglijk recht worden gedaan, het zij ter dood, of tot uitbanning, of tot boete van goederen, of tot de banden.

27 Geloofd zij de HEERE, de God onzer vaderen, die alzulk in het hart des konings gegeven heeft, om te versieren het huis des HEEREN, dat te Jeruzalem is.

28 En heeft tot mij weldadigheid geneigd, voor het aangezicht des konings en zijner raadsheeren, en aller geweldige vorsten des konings! Zoo heb ik mij gesterkt, naar de hand des HEEREN, mijns Gods, over mij, en de hoofden uit Israël vergaderd, om met mij op te trekken.

HOOFDSTUK 8.

Register dergenen, die met Ezra zijn opgetogen, vs. 1. Ezra, onderweg bij A'ava het volk overziende, vindt zecne Levieten, zendt naar Chasifja, van waar hij eenige kloofke Levieten en Nethinim bekamt, 15. Roept een vasten uit, dat men God bidde om een gelukkige reis, 21. Geeft den oversten der priesteren en Levieten al de schatten, die zij moesten leveren, en aan het huis des Heeren leverde, 24. Brecht op en komt voorpoord te Jeruzalem, 31. De schatten worden getrouw geleverd en de bevelen des konings aan zijne stadhouders en landvoogden gegeven en aangekomen, 33.

J. v. C.
457.

DIT nu zijn de hoofden hunner vaderen, met hunne geslachtsrekening, die met mij uit Babel opgetogen, onder het koningrijk van den koning Artahassata.

2 Van de kinderen van P'nehas, Gerson; van de kinderen van Ithamar, Daziel; van de kinderen van David, Hattus.

3 Van de kinderen van Sechánja, van de kinderen van Paros, Zachá'ja; en met hem werden bij geslachtsregisters gerekend, aan manspersonen, honderd en vijftig.

4 Van de kinderen van Pahath-Moab, Eliehoenai, de zoon van Zerábja; en met hem twee honderd manspersonen.

5 Van de kinderen van Sechánja, de zoon van Jaházíel; en met hem drie honderd manspersonen.

6 En van de kinderen van Adin, Ebed, de zoon van Jónathan; en met hem vijftig manspersonen.

7 En van de kinderen van Elam, Jesája, de zoon van Athábja; en met hem zeventig manspersonen.

8 En van de kinderen van Seftá'ja, Zerábja, de zoon van Michaél; en met hem tachtig manspersonen.

9 Van de kinderen van Joab, Obádja, de zoon van Jehiel; en met hem twee honderd en achttien manspersonen.

10 En van de kinderen van Selómith, de zoon van Josifja; en met hem honderd en zestig manspersonen.

11 En van de kinderen van Bebai, Zachá'ja, de zoon van Bebai; en met hem acht en twintig manspersonen.

12 En van de kinderen van Azgad, Jóhanan, de zoon van Katan; en met hem honderd en tien manspersonen.

13 En van de laatste kinderen van Adónikam, welker namen deze waren: Klíselet, Jehiel en Semája; en met hen zestig manspersonen.

14 En van de kinderen van Bigvai, Uthai en Zabbad; en met hen zeventig manspersonen.

15 En ik vergaderde hen aan de rivier, gaande naar A'ava, en wij legerden ons aldaar drie dagen: toen lette ik op het volk en de priesteren, en vond aldaar gene van de kinderen van Levi.

16 Zoo zond ik tot Eliézer, tot Arieél, tot Semája, en tot E'nathan, en tot Jarib, en tot E'nathan, en tot Nathan, en tot Zachá'ja, en tot Mesullam, de hoofden, en tot Jójarib en tot E'nathan, de leeraars;

17 En ik gaf hun bevel aan Iddo, het hoofd in de plaats Chasifja; en ik leidde de woorden in hunnen mond, om te zeggen tot Iddo, zijnen broeder, en de Nethinim, in de plaats Chasifja, dat zij ons bragten dienaars voor het huis onzes Gods.

18 En zij bragten ons, naar de goede hand onzes Gods over ons, eenen man van verstand, van de kinderen van Mahli, den zoon van Levi, den zoon van Israël; namelijk Serebja, met zijne zonen en broedren, achttien;

19 En Hasabja, en met hem Jesája, van de kinderen van Merári, met zijne broedren, en hunne zonen, twintig;

20 En van de Nethinim, die David en de vorsten ter dienste der Levieten gegeven hadden, twee honderd en twintig Nethinim, die allen bij namen genoemd werden.

21 Toen riep ik aldaar een vasten uit aan de rivier A'ava, opdat wij ons verootmoedigen voor het aangezicht onzes Gods, om van Hem te verzoeken eenen rechten weg, voor ons, en voor onze kinderen, en voor al onze hane.

22 Want ik schaamde mij van den koning een heir en ruiters te begeeren, om ons te helpen van den vijand, op den weg; omdat wij tot den koning hadden gesproken, zeggende: De hand onzes

J. v. C.
457.

Gods is ten goede over allen, die Hem zoeken, maar zijne sterkte en zijn toorn over allen, die Hem verlaten.

23 Alzoo vastten wij, en verzochten zulks van onzen God; en Hij liet zich van ons verbidden.

24 Toen scheidde ik twaalf uit van de oversten der priesteren: Serebja, Hasabja, en tien van hunne broeders met hen.

25 En ik woog hun toe het *a* zilver, en het goud, en de vaten, zijnde de offering van het huis onzes Gods, die de koning en zijne raadsheeren, en zijne vorsten, en gansch Israël, die er gevonden werden, geofferd hadden.

26 Ik woog dan aan hunne hand zes honderd en vijftig talenten zilver, en honderd zilveren vaten in talenten; aan goud, honderd talenten:

27 En twintig gouden bekens, tot duizend drachmen; en twee vaten van blinkend goed koper, begeerlij als goud.

28 En ik zeide tot hen: Gij zijt heilig den HEERE, en deze vaten zijn heilig; ook dit zilver, en dit goud, de vrijwillige gave, den HEERE, den God uwer vaderen.

29 Waakt en bewaart het, totdat gij het opweekt, in tegenwoordigheid van de oversten der priesteren en Levieten, en der vorsten der vaderen van Israël, te Jeruzalem, in de kamers van des HEEREN huis.

30 Toen ontvingen de priesters en de Levieten het gewigt des zilver en des gouds, en der vaten, om te brengen te Jeruzalem, ten huize onzes Gods.

31 Alzoo verreidde wij van de rivier A'hava, op den twaalfden der eerste maand, om te gaan naar Jeruzalem: en de hand onzes Gods was over ons, en reddde ons van de hand des vijands, en desgenen, die ons lagen leide op den weg.

32 En wij kwamen te Jeruzalem; en wij bleven aldaar drie dagen.

33 Op den vierden dag nu werd gewogen het zilver, en het goud, en de vaten, in het huis onzes Gods, aan de hand van Meremoth, den zoon van Uri, den priester, en met hem Elaszar, de zoon van Pineas; en met hem Jozabad, de zoon van Jësua, en Noädja, de zoon van Binui, de Levieten.

34 Naar het getal en naar het gewigt van die allen; en het gansche gewigt werd ter zelve tijd opgeschreven.

35 *Ea* de weggevoerden, die uit de gevangenis gekomen waren, offerden den God Israëls brandofferen: twaalf varren voor gansch Israël, zes en negentig rammen, zeven en zeventig lammeren, twaalf bokken ten zondoffer; alles ten brandoffer den HEERE.

36 Daarna gaven zij de wetten des konings aan des konings stadhouders en landvoogden aan deze zijde der rivier; en zij bevorderden het volk en het huis Gods.

HOOFDSTUK 9.

Esra wordt verwittigd, dat het volk zich zeer bezondigd had door het aangaan van huwelijken met heidensche vrouwen, vs. 1; waarover hij grooten rouw bedriift, en in het openbaar een ootmoedig en vurig gebed tot God doet, 3.

ALS nu deze dingen voleind waren, traden de vorsten tot mij toe, zeggende: Het volk Israëls, en de priesters, en de Levieten, zijn niet afgezonderd van de volken dezer landen, naar hunne gruwelen, *namelijk* van de Kanaänieten, de Hethieten, de Ferезieten, de Jebusieten, de Ammonieten, de Moabiteten, de Egyptenaren en de Amorieten.

2 Want zij hebben van hunne dochteren genomen voor zich zelve en voor

hunne zonen, zoodat zich vermengd hebben het heilig zaad met de volken deser landen; ja de hand der vorsten en overheden is de eerste geweest in deze overtreding.

3 Als ik nu deze zaak hoorde, scheurde ik mijn kleed en mijnen mantel; en ik trok van het haar mijns hoofds en mijns haards uit, en zat neder verbaasd.

4 Toen verzamelden zich tot mij allen, die voor de woorden van den God Israëls beëdfen, om de overtreding der weggevoerden; doch ik bleef verbaasd zitten tot aan het avondloer.

5 En omtrent het avondloer stond ik op uit mijne bedruktheid, als ik nu mijn kleed en mijnen mantel gescheurd had; en ik boog mij op mijne knieën, en breidde mijne handen uit tot den HEERE, mijnen God:

6 En ik zeide: Mijn God! ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezigt tot U op te heffen, mijn God! want onze ongerechtigheden zijn *a* vermenigvuldigd tot boven *aa* hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan den hemel.

7 Van de dagen onzer vaderen af zijn wij in groote schuld tot op dezen dag; en wij zijn om onze ongerechtigheden overgegeven, wij, onze koningen *ea* onze priesters, in de hand van de koningen der landen, in zwaard, in gevangenis, en in roof, en in schaamte des aangezigts, gelijk het is te dezen dage.

8 En nu is er, als een klein oogenblik, eene genade geschied van den HEERE, onzen God, om ons eene ontcoming over te laten, en ons eenen nagel te geven in zijne heilige plaats, om onze oogen te verlichten, o onze God! en om ons een weinig levens te geven in onze dienstbaarheid.

9 Want wij zijn knechten: doch in onze dienstbaarheid heeft ons onze God niet verlaten; maar Hij heeft weldadigheid tot ons geneigd voor het aangezicht der koningen van Perzie, dat Hij ons *een* weinig levens gave, om het huis onzes Gods te verhoogen, en de woestigheden van hetzelfde op te rigten, en om ons eenen tuin te geven in Juda en te Jeruzalem.

10 En nu, wat zullen wij zeggen, o onze God! na dezen? want wij hebben uwe geboden verlaten,

11 Die Gij geboden hadt door de dienst uwer knechten, de profeten, zeggende: *b* Het land, waar gijlieden inkomt, om dat te erven, is een veld land, door de vulgheid van de volken der landen, om hunne gruwelen, waarmede zij dat vervuld hebben, van het eene einde tot het andere einde, met hunne onreinheid.

12 Zoo zult gij nu uwe dochteren niet geven aan hunne zonen, en hunne dochteren niet nemen voor uwe zonen, en zult hunnen vrede en hun best niet zoeken, tot in eeuwigheid; opdat gij sterk wordt, en het goede des lands eet, en uwen kinderen doet erven tot in eeuwigheid.

13 En na alles, wat over ons gekomen is, om onze booze werken, en om onze groote schuld, omdat Gij, o onze God! belet hebt, *dat wij* niet te onder zijn van wege onze ongerechtigheid, en hebt ons eene ontcoming gegeven, als deze is,

14 Zullen wij nu wederkeeren, om uwe geboden te vernietigen, en ons te verzwagen met de volken dezer gruwelen? Zoudt Gij niet tegen ons toornen tot verterens toe, dat er geen overblijfsel noch ontcoming zij?

15 O HEERE, God van Israël! Gij zijt regtvaardig: want wij zijn overgelaten ter ontcoming, als het is te dezen dage. Zie, wij zijn voor uw aangezicht in onze schuld, want er is niemand, die voor uw aangezicht zou kunnen bestaan, om zulks.

J. v. C.
457.

a Ps. 38:5.

b Lev. 18:25,
27.
Deut. 7:3.

J. v. C.
457.

HOOFDSTUK 10.

Het volk weent met Ezr. a. vs. 1. Sechánja troost Ezra en geeft hem eenen goeden raad, 2; dien hij volgt, nemende van de oversten der priesteren, Levieten en van het gansche volk eenen eed, dat zij naar Gods wet zouden doen, 3. Al het volk wordt door eenen strenge kennisgeving verzameld te Jeruzalem, waar Ezra hen van hunne schuld overtuigt, en alles naar Gods wet verrigt, 7. Namen der priesters en Levieten, die ook uitlandsche vrouwen hadden genomen en daarvan zijn gescheiden, 18.

ALS Ezra en alzoo bad, als hij deze belijdenis deed, weenende en zich voor Gods huis nederwerpende, verzamelde zich tot hem uit Israël eene zeer groote gemeente van mannen, en vrouwen, en kinderen, want het volk weende met groot geweet.

2 Toen antwoordde Sechánja, de zoon van Jehiel, een van de zonen van Elam, en zeide tot Ezra: Wij hebben overtreden tegen onzen God, en wij hebben vreemde vrouwen van de volken des lands bij ons doen wonen; maar nu, er is hope voor Israël, dezen aangaande.

3 Laat ons dan nu een verbond maken met onzen God, dat wij al die vrouwen, en wat van haar geboren is, zullen doen uitgaan, naar den raad des Heeren, en dergenen, die beven voor het gebod onzes Gods; en laat er gedaan worden naar de wet.

4 Sta op, want deze zaak komt u toe, en wij zullen met u zijn; wees sterk en doe het.

5 Toen stond Ezra op, en deed de oversten der priesteren, de Levieten en gansch Israël zweren, te zullen doen naar dit woord; en zij zwoeren.

6 En Ezra stond op van voor Gods huis, en ging in de kamer van Johanan, den zoon van Eljásib; als hij daar kwam, at hij geen brood, en dronk geen water, want hij bedreef rouw over de overtreding der weggevoerden.

7 En zij lieten eenen stem doorgaan door Juda en Jeruzalem, aan al de kinderen der gevangenis, dat zij zich te Jeruzalem zouden verzamelen.

8 En al wie niet kwam in drie dagen, naar den raad der vorsten en der oudsten, al zijne have zou verbanen zijn; en hij zelf zou afgezonderd wezen van de gemeente der weggevoerden.

9 Toen verzamelden zich alle mannen van Juda en Benjamin te Jeruzalem in drie dagen; het was de negende maand, op den twintigsten in de maand; en al het volk zat op de atrant van Gods huis, siddlerende om deze zaak, en van wege de plasregen.

10 Toen stond Ezra, de priester, op en zeide tot hen: Gijlieden hebt overtreden, en vreemde vrouwen bij u doen wonen, om Israëls schuld te vermeerderen.

11 Nu dan, doet den HEERE, uwer vaderen God, belijdenis, en doet zijn welgevallen, en scheidt u af van de volken des lands, en van de vreemde vrouwen.

12 En de gansche gemeente antwoordde en zeide met luider stem: Naar uwe woorden, altoos komt het ons toe te doen. 13 Maar des volks is veel, en het is een tijd van plasregen, dat men hier buiten niet staan kan; en het is geen werk van eenen dag noch van twee, want velen onzer hebben overtreden in deze zaak.

14 Laat toch onze vorsten der gansche gemeente *hierover* staan, en allen, die in onze steden zijn, die vreemde vrouwen bij zich hebben doen wonen, op gezette

tijden komen, en met hende oudsten van elke stad en dertelver regters; tot dat wij van ons afwenden de hittigheid des toorns onzes Gods, om dexter zaken wil.

15 Alleenlijk Jonathan, de zoon van A'sahel, en Jeházia, de zoon van Tikva, stonden hierover; en Mesullam, en Sáb-bethai, de Leviet, hielpen hen.

16 En de kinderen der gevangenis deden alzoo; en Ezra, de priester, met de mannen, de hoofden der vaderen, naar het huis hunner vaderen, en zij allen, bij namen *genoemd*, scheidten zich af, en zij zaten op den eersten dag der tiende maand, om deze zaak te onderzoeken.

17 En zij volenadden het met alle mannen, die vreemde vrouwen bij zich hadden doen wonen, tot op den eersten dag der eerste maand.

18 En er werden gevonden van de zonen der priesteren, die vreemde vrouwen bij zich hadden doen wonen: van de zonen van Jesua, den zoon van Józadab, en zijne broederen, Maáséja, en Elízer, en Jarib, en Gedálja.

19 En zij gaven hunne hand, dat zij hunne vrouwen zouden doen uitgaan; en schuldig zijnde, *offerden* zij eenen ram van de kudde voor hunne schuld.

20 En van de kinderen van Immer: Hanáni en Zebádja.

21 En van de kinderen van Harim: Maáséja, en Elia, en Semája, en Jehiel, en Uzia.

22 En van de kinderen van Pashur: Eljoenai, Maáséja, Ismael, Nethánael, Jozabad en Eláa.

23 En van de Levieten: Józabad, en Simeel, en Kélaja (deze is Keltai), Petháhja, Juda en Elízer.

24 En van de zangers: Eljásib; en van de poortiers: Sallum, en Telem, en Uri. 25 En van Israël: van de kinderen van Faros: Ramja, en Jezia, en Malchia, en Mijamin, en Elefzar, en Malchia, en Benjáa.

26 En van de kinderen van Elam: Mattánja, Zachárja, en Jehiel, en Abdi, en Jeremóth, en Elia.

27 En van de kinderen van Zattu: Eljoenai, Eljásib, Mattánja, en Jeremóth, en Zabad, en Aziza.

28 En van de kinderen van Behai: Jóhanan, Hanánja, Sabbai, en Athlai.

29 En van de kinderen van Bani: Mesullam, Malluch en Adája, Jasub, en Seai, Jeremóth.

30 En van de kinderen van Pahath-Moab: Adna, en Chelal, Benjáa, Maáséja, Mattánja, Bezálleel, en Binnui, en Manasse.

31 En van de kinderen van Harim: Elízer, Jissia, Malchia, Semája, Simeon, 32 Benjamin, Malluch, Semárja.

33 Van de kinderen van Hasum: Mathnai, Máttatta, Zabad, Elifélet, Jeremai, Manasse, Simeel.

34 Van de kinderen van Bani: Máadai, Amram, en Uel.

35 Benjáa, Bédéja, Cheldhu,

36 Vanja, Meremóth, Eljásib,

37 Mattánja, Mathnai, en Jásasai,

38 En Bani, en Binnui, Simeel,

39 En Selénja, en Nathan, en Adája,

40 Machnádbai, Sasai, Sarai,

41 Azáreel, en Selénja, Semárja,

42 Sallum, Amárja, Jozef,

43 Van de kinderen van Nebo: Jeiel,

Mattháhja, Zabad, Zebua, Jaddai, en

Joel, Benjáa.

44 Alle dezen hadden vreemde vrouwen genomen; en sommigen van hen hadden vrouwen, waarbij zij kinderen gekregen hadden.

J. v. C.
457.

456.

HET BOEK NEHEMIA'A.

HOOFDSTUK 1.

Nehemia (des konings' schenker, vs. 11) ont-
vangt te Susan tiding van den droevigen
toestand zins volks, mitgeaders van de muren
en poorten van Jeruzalem, vs. 1; be-
driift daarover grooten rouw, vast, bidt en
smocht God om genade, en bijzonder, dat
Hij zijn voornemen bij den koning wil tege-
nen, 4.

DE geschiedenissen van Nehemia, zoon
van Hachabja. En het geschiedde in
de maand Chisleu, in het twintigste jaar,
als ik te Susan in het paleis was;

2 Zoo kwam Hanani, een van mijne
broederen, bij en sommige mannen uit
Juda; en ik vraagde hen naar de Joden,
die ontkomen waren, (die overgebleven
waren van de gevangenis) en naar Jeru-
salem.

3 En zij zeiden tot mij: De overgeble-
venen, die van de gevangenis aldaar in
het landschap zijn overgebleven, zijn in
grootte ellende en in versmaadheid; en
Jeruzalems muur is verscheurd, en hare
poorten zijn met vuur verbrand.

4 En het geschiedde, als ik deze wo-
orden hoorde, zoo zat ik neder en weende
en beedref rouw, eenige dagen; en ik was
vastende en biddende voor het aangezigt
van den God des hemels.

5 En ik zeide: «Och HEERE, God des
hemels, Gij groote en vreesselijke God!
die het verbond en de goedertierenheid
houdt dien, die Hem liefhebben, en zijne
geboden houden.

6 Laat toch uw oor opmerkende, en
uwe oogen open zijn, om te hooren naar
het gebed uwa knechts, dat ik heden voor
uw aangezigt bid, dag en nacht, voor
de kinderen Israels, uwe knechten; en ik
doe belijdenis over de zonden der kinderen
Israels, die wij tegen U gezondigd heb-
ben: ook ik en mijns vaders huis, wij
hebben gezondigd.

7 Wij hebben het ganschelijk tegen U
verdorven; en wij hebben niet gehouden de
geboden, noch de inzettingen, noch de
regten, die Gij uwen knecht Mozes gebo-
den hebt.

8 Gedenk toch des u woords, dat Gij
uwen knecht Mozes geboden hebt, zeg-
gende: Gijlieden zult overtreden, Ik zal
u onder de volken verstrooien.

9 En gij zult u tot Mij bekeeren, en
mijne geboden houden en die doen; al
waren uwe verdrevenen aan het einde des
hemels, Ik zal hen van daar verzamelen,
en zal ze brengen tot de plaats, die Ik
verkoren heb, om mijnen naam aldaar te
doen wonen.

10 Zij zijn toch uwe knechten en uw
volk, dat Gij verlost hebt, door uwe
grootte kracht en door uwe sterke hand.

11 Och HEERE! laat toch uw oor op-
merkende zijn op het gebed uwa knechts,
en op het gebed uwer knechten, die lust
hebben uwen naam te vreezen; en doe
het toch uwen knecht heden welgelukken,
en geef hem barmhartigheid voor het
aangezigt dezex mans. Ik nu was des ko-
nings' schenker.

HOOFDSTUK 2.

Bij eene goede gelegenheid verzoekt en ver-
krijgt Nehemia van den koning Artahabasta
eene zending naar Jeruzalem, met last om
alles te herstellen, waartoe hij briefven van
aanbeveling aan 's konings' houthvester en
landvoogden ontvangt, vs. 1. Nehemia komt
tot de landvoogden en te Jeruzalem, waar-
over zich de vijanden van Gods volk erge-

ren, 9. Hij bezigtigt bij nacht de gebrokene
muren en verbrande poorten van Jeruzalem.
12. Hij maakt den last des konings aan de
voornaamsten van het volk bekend en wekt
den lust tot bouwen bij hen op, in spijt en
spot der vijanden, 17, 4.

TOEN geschiedde het in de maand Ni-
san, in het twintigste jaar van den
koning Artahabasta, als er wijn voor
zijn aangezigt was, dat ik den wijn op-
nam, en gaf hem den koning; nu was ik
nooit treurig geweest voor zijn aangezigt.

2 Zoo zeide de koning tot mij: Waarom
is uw aangezigt treurig, zoo gij toch niet
krank zijt? dit is niet dan treurigheid des
harten. Toen vreesde ik gansch zeer.

3 En ik zeide tot den koning: De kon-
ing leve in eeuwigheid! Hoe zou mijn
aangezigt niet treurig zijn, daar de stad,
de plaats der begrafenissen mijner va-
deren, woest is, en hare poorten met
vuur verteerd zijn?

4 En de koning zeide tot mij: Wat ver-
zoekt gij nu? Toen bad ik tot God van
den hemel.

5 En ik zeide tot den koning: Zoo het
den koning goeddunkt, en zoo uw knecht
voor uw aangezigt aangenamen is; dat gij
mij zendt naar Juda, naar de stad der
begrafenissen mijner vaderen, dat ik ze
bouwe.

6 Toen zeide de koning tot mij, daarde
koningin nevens hem zat: Hoe lang zal
uwe reis wezen, en wanneer zult gij we-
derkomen? En het behaagde den koning,
dat hij mij zond, als ik hem zekeren tijd
gesteld had.

7 Voorts zeide ik tot den koning: Zoo
het den koning goeddunkt, dat men mij
briefven geve aan de landvoogden aan
gene zijde der rivier, dat zij mij overge-
leiden, totdat ik in Juda zal gekomen
zijn.

8 Ook eenen brief aan Asaf, den be-
waarder van den luthof, denwelken de
koning heeft, dat hij mij hout geve om te
zolderen de poorten van het paleis, dat
aan het huis is, en tot den stadsmuur, en
tot het huis, waar ik intrekken zal. En
de koning gaf ze mij, naar de goede hand
mijns Gods over mij.

9 Toen kwam ik tot de landvoogden
aan gene zijde der rivier, en gaf hun
de briefven des konings. En de koning had
oversten des heirs en ruiters met mij
gezonden.

10 Toen nu Sanballat, de Horoniet, en
Tobia, de ammonietische knecht, dat
hoorden, misaagde het hun met groot
mishagen, dat er een mensch gekomen
was, om wat goeds te zoeken voor de
kinderen Israels.

11 En ik kwam te Jeruzalem, en was
daar drie dagen.

12 Daarna maakte ik mij des nachts
op, ik en weinige mannen met mij, en ik
gaf geen' mensch te kennen, wat mijn
God in mijn hart gegeven had, om aan
Jeruzalem te doen; en er was geen dier
met mij, dan het dier, waarop ik reed.

13 En ik trok uit bij nacht door de Dal-
poort, en voorbij de Drakenfontein, en
naar de Miatpoort, en ik brak aan de
muren van Jeruzalem, dewelke ver-
scheurd waren, en hare poorten met vuur
verteerd.

14 En ik ging voort naar de Fontein-
poort, en naar des konings vijver; doch
daar was geene plaats voor het dier, om
onder mij voort te gaan.

J. v. C.
146.

circa 445.

145.

J. v. C.
146.

circa 445.

s Dan. 9: 1.

s Ex. 20: 6.

Num. 24: 18.

Deut. 5: 10.

Ps. 86: 15.

103: 8.

145: 8.

c Deut. 4: 25.

26: 37.

30: 2, 3, 4.

J. v. C.
445

15 Toen ging ik op, des nachts door de beek, en ik brak aan den muur; en ik keerde weder, en kwam in door de Dailpoort; alzoo keerde ik wederom.

16 En de overheden wisten niet, waar ik heengegaan was, en wat ik deed: want ik had tot nog toe den Joden, en den priesteren, en den edelen, en overheden, en den anderen, die het werk deden, niets te kennen gegeven.

17 Toen zeide ik tot hen: Gijlieden ziet de ellende, waarin wij zijn, dat Jeruzalem woest is, en hare poorten met vuur verbrand zijn; komt, en laat ons Jeruzalems muur opbouwen, opdat wij niet meer eene versmaadheid zijn.

18 En ik gaf hun te kennen de hand mijns Gods, die goed over mij geweest was, als ook de woorden des konings, die hij tot mij gesproken had. Toen zeiden zij: Laat ons op zijn, dat wij bouwen; en zij sterkten hunne aandelen ten goede.

19 Als nu Sanballat, de Horoniet, en Tobia, de ammonietische knecht, en Gessem, de Arabier, dit hoorden, zoo bespotten zij ons, en verachtten ons; en zij zeiden: Wat is dit voor een ding, dat gijlieden doet? wilt gijlieden tegen den koning rebellieren?

20 Toen gaf ik hun tot antwoord, en zeide tot hen: God van den hemel, die zal het ons doen gelukken, en wij, zijne knechten, zullen ons opmaken en bouwen; maar gijlieden hebt geen deel, noch gerechtigheid, noch gedachtenis in Jeruzalem.

HOOFDSTUK 3.

De poorten, door wie, en de orde, waarin de muren en poorten van Jeruzalem zijn gebouwd.

EN Eljasib, de hogepriester, maakte zich op met zijne broeders, de priesteren, en zij bouwden de Schaapspoort; zij heilgden ze, en rigtten hare deuren op; ja zij heilgden ze tot aan den toren Mee, tot aan den toren Hananeel.

2 En aan zijne hand bouwden de mannen van Jericho; ook bouwde aan zijne hand Zaccuur, de zoon van Imri.

3 De Vischpoort nu bouwden de kinderen van Senaä; zij zolderden die, en rigtten hare deuren op, met hare sloten en hare grendelen.

4 En aan hunne hand verbeterde Meremoth, de zoon van Uria, den zoon van Koz; en aan hunne hand verbeterde Mesullam, de zoon van Beréchia, den zoon van Mesezabeel; en aan hunne hand verbeterde Zadok, zoon van Baana.

5 Voorts aan hunne hand verbeterden de Thekoieten; maar hunne voortreffelijken bragten hunnen hals niet tot de dienst huus Heeren.

6 En de Oude poort verbeterden Jójada, de zoon van Paséah, en Mesullam, de zoon van Beréchia; deze zolderden zij, en rigtten hare deuren op, met hare sloten en hare grendelen.

7 En aan hunne hand verbeterden Melaria, de Gibeoniet, en Jadon, de Meronothiet, de mannen van Gibeon en van Mizpa; tot aan den stoel des landvoogds aan deze zijde der rivier.

8 Aan zijne hand verbeterde Uzziel, de zoon van Harhója, een der goudsmiden, en aan zijne hand verbeterde Hananja, de zoon van een' der apothekers; en zij lieten Jeruzalem tot aan den breeden muur.

9 En aan hunne hand verbeterde Refaja, de zoon van Hur, overste des halven deels van Jeruzalem.

10 Voorts aan hunne hand verbeterde Jedaja, de zoon van Harimaf, en tegenover zijn huis; en aan zijn hand verbeterde Hattus, de zoon van Hasabneja.

11 De andere mate verbeterden Malchia, de zoon van Harim, en Hassub, de zoon

van Pahath-Moab; daartoe den Bakovens-toren.

12 En aan zijne hand verbeterde Sallum, de zoon van Lohes, overste van het andere halve deel van Jeruzalem, hij en zijne dochteren.

13 De Dailpoort verbeterden Hanun, en de inwoners van Zanoah; zij bouwden die, en rigtten hare deuren op, met hare sloten en hare grendelen; daartoe ditzend ellen aan den muur, tot aan de Mispourt.

14 De Mispourt nu veranderde Malchia, de zoon van Rechab, overste van het deel Beth-Chérem; hij bouwde ze, en rigtten hare deuren op, met hare sloten en hare grendelen.

15 En de Fonteinpoort verbeterde Sallum, de zoon van Kol-Hoze, overste van het deel van Mizpa; hij bouwde ze, en overdekte ze, en rigtten hare deuren op, met hare sloten en hare grendelen; daartoe den muur der vijvers Schelach bij des konings hof, en tot aan de trappen, die afgaan van Davids stad.

16 Na hem verbeterde Nehemia, de zoon van Azbuk, overste van het halve deel van Beth-Zur, tot tegenover Davids graven, en tot aan den gemakken vijver, en tot aan het huis der heiden.

17 Na hem verbeterden de Levieten, Rehun, de zoon van Bani; aan zijne hand verbeterde Hassabja, de overste van het halve deel van Kehila, in zijn deel.

18 Na hem verbeterden hunne broeders, Bavaï, de zoon van Henadad, de overste van het andere halve deel van Kehila.

19 Aan zijne hand verbeterde Ezer, de zoon van Jéusa, de overste van Mizpa, eene andere maat, tegenover den opgang naar het wapenhuis, aan den hoek.

20 Na hem verbeterde seer vuriglijk Baruch, de zoon van Zabbal, eene andere maat; van den hoek tot aan de deur van het huis van Eljasib, den hogepriester.

21 Na hem verbeterde Meremoth, de zoon van Uria, den zoon van Koz, eene andere maat; van de huisdeur van Eljasib af, tot aan het einde van Eljasibs huis.

22 En na hem verbeterden de priesteren, wonende in de vlakke velden.

23 Daarna verbeterden Benjamin, en Hassub, tegen hun huis over; na hem verbeterde Azaria, de zoon van Malasja, de zoon van Hananja, bij zijn huis.

24 Na hem verbeterde Binnui, de zoon van Henadad, eene andere maat; van het huis van Azaria tot aan den hoek en tot aan het punt;

25 Palal, de zoon van Uzai, tegen den hoek, en den hoogen toren over, die van des konings huis uitsteekt, die bij den voorhof der gevangenis is; na hem Pedaja, de zoon van Paros;

26 De Nethinim nu, die in Ofel woonden, tot tegenover de Waterpoort aan het oosten, en den uitstekenden toren.

27 Daarna verbeterden de Thekoieten eene andere maat; tegenover den grooten uitstekenden toren, en tot aan den muur van Ofel.

28 Van boven de Paardenpoort verbeterden de priesteren, een iegelijk tegen zijn huis over.

29 Daarna verbeterde Zadok, de zoon van Immer, tegen zijn huis over. En na hem verbeterde Senaja, de zoon van Sechanja, de bewaarder van de Oostpoort.

30 Na hem verbeterden Hananja, de zoon van Selénja, en Hanun, de zoon van Zalaf, de zesde, eene andere maat. Na hem verbeterde Mesullam, de zoon van Beréchia, tegen zijne kamer over.

31 Na hem verbeterde Malchia, de zoon eens goudsmids, tot aan het huis der Nethinim en der kruideniers, tegenover de poort van Mirkad, en tot de oppersaal van het punt.

J. v. C.
445

J. v. C.
445.J. v. C.
445.

32 En tusschen de opperzaal van het punt tot de Schaapspoort toe, verbeterden de goudsmeden en de kruidniers.

HOOFDSTUK 4.

Terwijl de vijanden met Gods volk spotten, bidt Nehemia tot God en vordert het werk, vs. 1. De vijanden, dezen vooruitgang vernemende, verbinden zich om Jeruzalem onverschraakt te bestrijden en het werk te beletten. 7. Nehemia hiervan in tijds verwittigd zijnde, stelt nauwkeurige wacht, geeft het volk goeden moed en verbroekt zoo den aanslag der vijanden. 12. Hij keert weder tot den arbeid, nadat zoodanige orde op de arbeiders gesteld was, om met de eene hand te werken en met de andere het geweer te houden, en geeft nog verscheidene krijgsbevelen, 16.

MAAR het geschiedde, als Sanballat gehoord had, dat wij den muur bouwden, zoo ontstak hij, en werd zeer toornig; en hij bespottte de Joden.

2 En sprak in de tegenwoordigheid zijner broederen en van het heir van Samaria, en zeide: Wat doen deze aanachtige Joden? zal men hen laten worden? zullen zij offeren? zullen zij het in een dag voleinden? zullen zij de steenen uit de stof hounen levend maken, daar zij verbrand zijn?

3 En Tobia, de Ammoniet, was bij hem, en zeide: Al is het, dat zij bouwen, zoo er een vos opkruipde, hij zou hunnen steenen muur wel verscheuren.

4 Hoor, o onze God! dat wij zeer veracht zijn, en keer hunne versmaadheid weder op hun hoofd, en geef hen over tot eenen roof in een land der gevangenis.

5 En dek hunne ongerechtigheid niet toe; en hunne zonde worde niet uitgedeld van voor uw aangezicht, want zij hebben u getergd, staande tegenover de bouwheden.

6 Doch wij bouwden den muur, zoodat de gansche muur samenvevoegd werd tot zijne helft toe; want het hart des volks was om te werken.

7 En het geschiedde, als Sanballat, en Tobia, en de Arabieren, en de Ammonieten, en de Asodieten hoorden, dat de verbetering aan de muren van Jeruzalem toetann, dat de scheuren begonnen gestopt te worden, zoo ontstaken zij zeer;

8 En zij maakten allen te zamen eene verbintenis, dat zij zouden komen om tegen Jeruzalem te strijden, en eene verbijstering daarin te maken.

9 Maar wij baden tot onzen God, en zetten wacht tegen hen, dag en nacht, hunderthalve.

10 Toen zeide Juda: De kracht der dragers is vervallen, en des stofs is veel, zoodat wij aan den muur niet zullen kunnen bouwen.

11 Nu hadden onze vijanden gezegd: Zij zullen het niet weten, noch zien, tot dat wij in het midden van hen komen, en slaan hen dood; alsoo zullen wij het werk doen ophouden.

12 En het geschiedde, als de Joden, die bij hen woonden, kwamen, dat zij het ons seef tienmaal zeiden, uit al de plaatsen, door dewelke zij tot ons wederkeert.

13 Daarom zette ik in de benedenste plaatsen achter den muur, en op de hoogten, en ik zette het volk naar de geslachten, met hunne zwaarden, hunne spiesen en hunne bogen.

14 En ik zag toe, en maakte mij op, en zeide tot de edelen, en tot de overheden, en tot het overige des volks: Vreest niet voor hun aangezicht; denkt aan dien grooten en vreeselijken HEERE, en strijd voor uwe broederen, uwe zonen en uwe dochteren, uwe vrouwen en uwe huizen.

15 Daarna geschiedde het, als onze vijanden hoorden, dat het ons bekend was geworden, en God hunnen raad te niet

gemaakt had, zoo keerden wij allen weder tot den muur, een iegelijk tot zijn werk.

16 En het geschiedde van dien dag af, dat de helft mijner jongens doende waren aan het werk, en de helft van hen hielden de spiesen, en de schillen, en de bogen, en de pantsiers; en de oversten waren achter het gansche huis van Juda.

17 Die aan den muur bouwden, en die den last droegen, en die opklaadden, waren een ieder met zijne eene hand doende aan het werk, en de andere hield het geweer.

18 En de bouwers hadden een iegelijk zijn zwaard aan zijne lenden gezord, en bouwden; maar die met de bazuin blies, was bij mij.

19 En ik zeide tot de edelen, en tot de overheden, en tot het overige des volks: Het werk is groot en wij; en wij zijn op den muur afgezonderd, de een ver van den ander.

20 Ter plaatse, waar zij het geluid der bazuin zult hooren, daarheen zult gij u tot ons verzamelen: want onze God zal voor ons strijden.

21 Alsoo waren wij doende aan het werk; en de helft van hen hielden de spiesen, van het opgaan des dageraads tot het voorkomen der sterren toe.

22 Ook zeide ik te dien tijd tot het volk: Een iegelijk vernachte met zijnen jongen binnen Jeruzalem; opdat zij ons des nachts ter wacht zijn, en des daags aan het werk.

23 Voorts noch ik, noch mijne broederen, noch mijne jongelingen, noch de mannen van de wacht, die achter mij waren, wij trokken onze kleederen niet uit; een iegelijk had zijn geweer en water.

HOOFDSTUK 5.

Het volk klaagt over den overlast van woeker en panden, vs. 1. Nehemia hierover zeer verstoord, bestraft de aanzienlijken, overtuigt hen en doet hen zweeren zulks na te laten, 6. Hij beroept zich op zijn eigen voorbeeld, hoe hij, niettegenstaande hij als landvoogd eene groote hofhouding moest onderhouden, het recht des landvoogds nooit gevondend heeft, om de gemeente niet te bezwaren, 14.

MAAR het geroep des volks en hunner vrouwen was groot tegen hunne broederen, de Joden.

2 Want er waren, die zeiden: Onze zonen, en onze dochteren, wij zijn velen; daarom hebben wij koren opgenomen, dat wij eten en leven.

3 Ook waren er, die zeiden: Wij verpanden onze akkers, en onze wijngaarden, en onze huizen, opdat wij in dezen honger koren mogen opnemen.

4 Desgelijks waren er, die zeiden: Wij hebben geld ontleend tot des konings cijns, op onze akkers en onze wijngaarden.

5 Nu is toch ons vleesch als het vleesch onzer broederen, onze kinderen zijn als hunne kinderen; en ziet, wij onderwerpen onze zonen en onze dochteren tot dienstknechten; ja er zijn eenige van onze dochteren onderworpen, dat zij in de magt onzer handen niet zijn; en anderen hebben onze akkers en onze wijngaarden.

6 Toen ik nu hun geroep en deze woorden hoorde, ontstak ik zeer.

7 En mijn hart beraadslaagde in mij; daarna twistte ik met de edelen, en met de overheden, en zeide tot hen: Gijlieden vordert eenen last, een iegelijk van zijnen broeder. Voorts beleiide ik eene groote vergadering tegen hen.

8 En ik zeide tot hen: Wij hebben onze broederen, de Joden, die aan de Heidenen verkocht waren, naar ons vermogen wedergekocht; en zoudt gijlieden ook uwe broederen verkoopen, of zouden zij aan

Es. 14:25.
Deut. 1:30.
28:7.

Num. 14:9.
Deut. 1:21.
20:3.

J. v. C.
445.

ons verkocht worden? Toen zwegen zij, en vonden geen antwoord.

9 Voorts zeide ik: De zaak is niet goed, die gijlieden doet; zoudt gij niet wandelen in de vreesse onzes Gods, om de vermaandng der Heidenen, onze vijanden?

10 Ik, mijne broederen, en mijne jongens, vorderen wij ook geld en koren aan hen? laat ons toch dezen last nalaten.

11 Geefst hun toch als heden weder hunne akkers, hunne wijngaarden, hunne olijfgaarden en hunne huizen; en het honderdste deel van het geld, en van het koren, den most en de olie, die gij hun hebt afgevorderd.

12 Toen zeiden zij: Wij zullen het wedergeven, en van hen niets zoeken; wij zullen alzoo doen, als gij zegt. En ik riep de priesteren, en deed hen zweren, dat zij doen zouden naar dit woord.

13 Ook schudde ik mijnen boezem uit, en zeide: Alzoo schudde God uit allen man, die dit woord niet zal bevestigen, uit zijn huis en uit zijn arbeid, en al zij alzoo uitgeschud en ledig. En de gansche gemeente zeide: Amen! en zij prezen den HEERE. En het volk deed naar dit woord.

14 Ook van dien dag af, dat hij mij bevolen heeft hui landvoogd te zijn in het land Juda, van het twintigste jaar af, tot het twee en dertigste jaar van den koning Artahastata, zijnde twaalf jaren, heb ik, met mijne broederen, het brood des landvoogds niet gegeten.

15 En de vorige landvoogden, die voor mij geweest zijn, hebben het volk bezwaard, en van hen genomen aan brood en wijn, daarna veertig zilveren sikkelen; ook heerachten hunne jongens over het volk; maar ik heb alzoo niet gedaan, om der vreesse Gods wil.

16 Daartoe heb ik ook aan het werk onzes muurs verbeterd, en wij hebben geen land gekocht; en al mijne jongens zijn aldaar verzameld geweest tot het werk.

17 Ook zijn van de Joden en van de overheden honderd en vijftig man, en die van de Heidenen, die rondom ons zijn, tot ons kwamen, aan mijne tafel geweest.

18 En wat voor eenen dag bereid werd, was een os en zes uitgelezene schapen; ook werden mij vogelen bereid, en binnen tien dagen van allen wijn zeer veel; nog heb ik bij dezen het brood des landvoogds niet gezocht, omdat de dienstbaarheid zwaar was over dit volk.

19 Gedenk mijner, mijn God! ten goede, alles, wat ik aan dit volk gedaan heb.

HOOFDSTUK 6.

De vijanden, vernemende dat het werk bijna voleindigd was, trachten Nehemia meermalen tot een gesprek buiten de stad te lokken, om hem alzoo in handen te krijgen, vs. 1. Nehemia dit met wijsheid afslaande, zoeken zij hem van het werk af te schrikken door verdachte leugens en valsche geruchten van zyne oproerigheid tegen den koning; doch te vergeefs, 5. Ook wordt hij binnen de stad gekweld door gehuurde en valsche profeten, maar blijft onverschrokken, 26. Verraderlijke gemeenschap van sommige grooten met den vijand, 17.

VOORTS is het geschied, als van Sanballat, en Tobia, en van Gesem, den Arabier, en van onze andere vijanden gehoord was, dat ik den muur gebouwd had, en dat geene scheur daarin was overgelaten: ook had ik tot dezen tijd toe de deuren niet opgezet in de poorten;

2 Zoo zond Sanballat, en Gesem, tot mij, om te zeggen: Kom en laat ons te zamen verdraderen in de dorpen, in het dal Ono. Maar zij dachten mij kwaad te doen.

3 En ik zond boden tot hen, om te zeg-

gen: Ik doe een groot werk, zoodat ik niet zal kunnen atkomen: waarom zou dit werk ophouden, terwijl ik het zou nalaten en tot ulieden af komen?

4 Zij zonden nu sef viermaal tot mij, op dezelfde wijze. En ik antwoordde hun op dezelfde wijze.

5 Toen zond Sanballat tot mij op dezelfde wijze, ten vijfde maal, zijnen jongen, met eenen openen brief in zijne hand.

6 Daarin was geschreven: Het is onder de volken gehoord, en Gasmu zegt: Gij en de Joden denkt te rebellieren, daarom bouwt gij den muur, en gij zult hun ten koning zijn: naar dat deze zaken zijn.

7 Dat gij ook profeten hebt besteld, om van u te Jeruzalem uit te roepen, zeggende: Hij is koning in Juda. Na zal van den koning gehoord worden, naar dat deze zaken zijn; kom dan nu, en laat ons te zamen raadslaan.

8 Doch ik zond tot hem, om te zeggen: Er is van alzulke zaken, als gij zegt, niets geschied; maar gij versiert ze uit uw hart.

9 Want zij allen zochten ons vreesachtig te maken, zeggende: Hunne handen zullen van het werk afsten, dat het niet zal gedaan worden: nu dan sterk mijne handen!

10 Als ik nu kwam in het huis van Samaja, den zoon van Deldja, den zoon van Meserabeel, (hij nu was besloten) zoo zeide hij: Laat ons samenkomen in het huis Gods, in het midden des tempels, en laat ons de deuren des tempels toeluiten, want zij zullen komen om u te dooden, ja: bij nacht zullen zij komen, om u te dooden.

11 Maar ik zeide: Zou een man, als ik, vlieden? en wie is er, zijnde als ik, die in den tempel zou gaan, dat hij levend bleve? Ik zal er niet ingaan.

12 Want ik merkte, en niet, God had hem niet gezonden; maar hy sprak deze profetie tegen mij, omdat Tobia en Sanballat hem gehuurd hadden.

13 Daarom was hij gehuurd, opdat ik zou vreezen, en alzoo doen, en zondigen; opdat zij iets zouden hebben tot eenen kwaden naam, opdat zij mij zouden hopen.

14 Ge'enk, mijn God! aan Tobia en aan Sanballat, naar deze zijne werken; en ook aan de profetes Nodjja, en aan de andere profeten, die mij gezocht hebben vreesachtig te maken.

15 De muur nu werd voltoerd, op den vijf en twintigsten van Elul, in twee en vijftig dagen.

16 En het geschiedde, als al onze vijanden dit hoorden, zoo vreesden al de Heidenen, die rondom ons waren, en zij vervielen zeer in hunne oogen: want zij merkten, dat dit werk van onzen God gedaan was.

17 Ook schreven in die dagen edelen van Juda vele brieven, die naar Tobia gingen; en die van Tobia kwamen tot hen.

18 Want velen in Juda hadden hem gezworen, omdat hij was een schoonzoon van Sechánja, den zoon van Arah; en zijn zoon Jóhanan had genomen de dochter van Mesullam, den zoon van Berébjá.

19 Ook verhaalden zij zijne goeddadheden voor mijn aangezicht, en mijne woorden bragten zij uit tot hem. Tobia dan zond brieven, om mij vreesachtig te maken.

HOOFDSTUK 7.

Nehemia vestigt de deuren der stadspoorten, verorint de dienaar van den tempel en stelt eene goede wacht door de gansche stad. Hij bedenkt door Gods ingeven middelen, om Jeruzalem te bevolken, waartoe hem

J. v. C.
445.

* Neh. 13. 22.

J. v. C.
445.

zoodunkt al het volk te verzamelen en de geslachtlijst te overzien van degenen, die met Zerubbábel waren opgetogen uit de gevangenis. 5. Vrijwillige gaven der oversten en van het volk. 7

VOORTS geschiedde het, als de muur gebouwd was, dat ik de deuren oprijgde, en de poortiers, en de zangers, en de Levieten werden besteld.

2 En ik gaf bevel aan mijnen broeder Hanáni, en aan Hanánja, den overste van den burg te Jeruzalem, want hij was als een man van getrouwheid, en godvreezende boven velen.

3 En ik zeide tot hen: Laat de poorten van Jeruzalem niet geopend worden, tot dat de zon heet wordt, en terwijl zij daarbij staan, laat hen de deuren sluiten, bevestig zij ze dan; en dat men wachten zette, inwoners van Jeruzalem, een iegelijk op zijne wacht, en een iegelijk tegen zijn huis over.

4 De stad nu was wijd van ruimte en groot, doch des volks was weinig daarbinnen; en de huizen waren niet gebouwd.

5 Zoo gaf mijn God in mijn hart, dat ik de edelen, en de overheden, en het volk verzamelde, om de geslachten te rekenen; en ik vond het geslachtregister dergenen, die in het eerst waren opgetogen, en vond daarin geschreven aldus:

6 a Dit zijn de kinderen van dat landschap, die optogen uit de gevangenis der weggevoerden, die Nebukadnézar, koning van Babel, weggevoerd had, en die wedergekeerd zijn naar Jeruzalem en naar Juda, een iegelijk tot zijne stad:

7 Dewelke kwamen met Zerubbábel, Jésum, Nehemia, Azária, Raámja, Nahamáni, Mordechai, Bilshan, Mispéréth, Bigvai, Nehum en Bádná. Dit is het getal der mannen van het volk van Israël.

8 De kinderen van Parhos waren twee duizend honderd twee en zeventig.

9 De kinderen van Sefátja, drie honderd twee en zeventig.

10 De kinderen van Arach, zes honderd twee en vijftig.

11 De kinderen van Pahath-Moab, van de kinderen van Jésum en Joab, twee duizend acht honderd en achttien.

12 De kinderen van Elam, duizend twee honderd vier en vijftig.

13 De kinderen van Zattu, acht honderd vijf en veertig.

14 De kinderen van Zakkai, zeven honderd en zestig.

15 De kinderen van Binnui, zeshonderd acht en veertig.

16 De kinderen van Bebai, zes honderd acht en twintig.

17 De kinderen van Azgad, twee duizend drie honderd twee en twintig.

18 De kinderen van Adónikam, zes honderd zeven en zestig.

19 De kinderen van Bigvai, twee duizend zeven en zestig.

20 De kinderen van Adin, zes honderd vijf en vijftig.

21 De kinderen van Ater, van Hizkia, acht en negentig.

22 De kinderen van Hasum, drie honderd acht en twintig.

23 De kinderen van Bezaï, drie honderd vier en twintig.

24 De kinderen van Harif, honderd en twaalf.

25 De kinderen van Gibeon, vijf en negentig.

26 De mannen van Bethlehem en Netófa, honderd acht en achtig.

27 De mannen van Anáthoth, honderd acht en twintig.

28 De mannen van Beth-Azmáveh, twee en veertig.

29 De mannen van Kirjath-Jeárim, Cefira en Beéroth, zeven honderd drie en veertig.

J. v. C.
336.

30 De mannen van Rama en Gaba, zes honderd een en twintig.

31 De mannen van Michmas, honderd twee en twintig.

32 De mannen van Beth-El en Ai, honderd drie en twintig.

33 De mannen van het andere Nebo, twee en vijftig.

34 De kinderen des anderen Elams, duizend twee honderd vier en vijftig.

35 De kinderen van Harim, drie honderd en twintig.

36 De kinderen van Jericho, drie honderd vijf en veertig.

37 De kinderen van Lod, Hadid en Ono, zeven honderd een en twintig.

38 De kinderen van Senaá, drie duizend negen honderd en dertig.

39 De priesters. De kinderen van Jédaja, van het huis van Jésum, negen honderd drie en zeventig.

40 De kinderen van Immer, duizend twee en vijftig.

41 De kinderen van Pashur, duizend twee honderd zeven en veertig.

42 De kinderen van Harim, duizend en zeventien.

43 De Levieten. De kinderen van Jésum, van Kasimiel, van de kinderen van Hodeva, vier en zeventig.

44 De zangers. De kinderen van Asaf, honderd acht en veertig.

45 De poortiers. De kinderen van Salum, de kinderen van Ater, de kinderen van Talmon, de kinderen van Akkub, de kinderen van Hatifa, de kinderen van Sobal, honderd acht en dertig.

46 De Nethinim. De kinderen van Ziba, de kinderen van Hasufa, de kinderen van Tabbaath:

47 De kinderen van Keros, de kinderen van Sia, de kinderen van Padon;

48 De kinderen van Lebana, de kinderen van Hagaba, de kinderen van Salmai;

49 De kinderen van Hanan, de kinderen van Giddel, de kinderen van Gahar;

50 De kinderen van Reija, de kinderen van Bezin, de kinderen van Nekoda;

51 De kinderen van Gazam, de kinderen van Uzza, de kinderen van Pasfah;

52 De kinderen van Bezaï, de kinderen van Meünim, de kinderen van Nefussim;

53 De kinderen van Bakbuk, de kinderen van Hakufa, de kinderen van Harhur;

54 De kinderen van Barlith, de kinderen van Mehida, de kinderen van Harsa;

55 De kinderen van Barkos, de kinderen van Sisera, de kinderen van Thamah;

56 De kinderen van Neziab, de kinderen van Hatifa.

57 De kinderen der knechten van Salomo. De kinderen van Sotai, de kinderen van Soféreth, de kinderen van Perida;

58 De kinderen van Jáela, de kinderen van Darkon, de kinderen van Giddel;

59 De kinderen van Sefátja, de kinderen van Hatfil, de kinderen van Poche-reth van Zebáim, de kinderen van Amón.

60 Al de Nethinim, en de kinderen der knechten van Salomo, waren drie honderd twee en negentig.

61 Ook togen deze op van Thel-melah, Thel-harsa, Cherub, Adoon en Immer; maar zij konden hunner vaderen huis, en hun zaad niet toonen, of zij uit Israël waren:

62 De kinderen van Delaja, de kinderen van Tobia, de kinderen van Nekoda, zes honderd twee en veertig.

63 En van de priesteren, de kinderen van Habaja, de kinderen van Koz, de kinderen van Barzilai, die een vrouw van de dochteren van Barzilai, den Gileadiet, genomen had, en naar hunnen naam genoemd was.

64 Deze zochten hun geschrift, wilende hun geslacht rekenen, maar het

circa 336.

Esra 2:1.
cuz.

J. v. C.
536.

werd niet gevonden; daarom werden zij als onreinen van het priesterdom geweerd.

65 En Hattirsátha zeide tot hen, dat zij van de heiligste dingen niet zouden eten, totdat er een priester stond met urim en thummin.

66 Deze gansche gemeente te zamen was twee en veertig duizend drie honderd en zestig.

67 Behalve hunne knechten en hunne maagden, die waren zeven duizend drie honderd zeven en dertig; en zij hadden twee honderd vijf en veertig zangers en zangeressen.

68 Hunne paarden, zeven honderd zes en dertig; hunne muilen, twee honderd vijf en veertig;

69 Kemelen, vier honderd vijf en dertig; ezelen, zes duizend zeven honderd en twintig.

70 Een deel nu van de hoofden der vaderen gaven tot het werk. Hattirsátha gaf tot den schat, aan goud, duizend drachmen, vijftig sprengbekkens, vijf honderd en dertig priesterrokken.

71 En anderen van de hoofden der vaderen gaven tot den schat des werks, aan goud, twintig duizend drachmen, en aan zilver, twee duizend en twee honderd ponden.

72 En wat de overigen des volks gaven, was aan goud, twintig duizend drachmen, en aan zilver, twee duizend vijfen, en zeven en zestig priesterrokken.

73 En de priesters, en de Levieten, en de poortiers, en de zangers, en sommigen van het volk, en de Nehinims, en gansch Israël, woonden in hunne steden.

HOOFDSTUK 8.

Verhaal van de godsdienstige orde en wijze, door Ezra en de Levieten gehouden in het voorlezen en verklaren, en door het volk in het aanhooren van Gods woord, vs. 1. Het volk door de woorden van het wetboek verschrikt en bekommend zijnde, wordt van Nehemia, Ezra en de Levieten getroost en vermaand tot vreugde over Gods vorige en tegenwoordige weldaden, 9. De oversten van het volk vernemen voorts bij Ezra naar den inhoud van Gods woord, en de wet betreffende het loofhutenfeest vindende, wordt dat met grootten ijver en vreugde gehouden, 11.

circa 445.

ALS nu de zevende maand aankwam, en de kinderen Israëls in hunne steden waren,

2 Zoo verzamelde zich al het volk als een eenig man op de straat voor de Waterpoort; en zij zeiden tot Ezra, den schriftgeleerde, dat hij het boek der wet van Mozes zou halen, die de HEERE Israël geboden had.

3 En Ezra, de priester, bragt de wet voor de gemeente, beide mannen en vrouwen, en allen, die verstandig waren om te hooren, op den eersten dag der zevende maand.

4 En hij las daarin voor de straat, die voor de Waterpoort is, van het morgenlicht aan tot op den middag, voor de mannen en vrouwen, en de verstandigen; en de ooren des ganschen volks waren naar het wetboek.

5 En Ezra, de schriftgeleerde, stond op eenen hoogen houten stoel, dien zij tot die zaak gemaakt hadden, en nevens hem stond Mattithja, en Sema, en Anaja, en Urija, en Hilchia, en Maaseja, aan zijne rechterhand; en aan zijne linkerhand Pedaja, en Misael, en Malchia, en Hasum, en Hasbaddana, Zacharia en Mesullam.

6 En Ezra opende het boek voor de oogen des ganschen volks, want hij was boven al het volk; en als hij het opende, stond al het volk.

7 En Ezra loofde den HEERE, den grooten God; en al het volk antwoordde: Amen, amen! met ophelling hunner handen, en neigden zich, en aanbaden

den HEERE, met de aangezigten ter aarde.

8 Jésum nu, en Bani, en Serébjá, Jamín, Akkub, Sábberthai, Hodia, Maaseja, Keltá, Azária, Jozabad, Hanan, Pélaja en de Levieten onderwezen het volk in de wet. En het volk stond op zijne standplaats.

9 En zij lazen in het boek, in de wet Gods, duidelijk; en den zin verklarende, zoo maakten zij, dat men het verstond in het lezen.

10 En Nehemia, (deze is Hattirsátha) en Ezra, de priester, de schriftgeleerde, en de Levieten, die het volk onderwezen, zeiden tot al het volk: Deze dag is den HEERE, uwén God, heilig; bedriift dan geen rouw, en weent niet; want al het volk weende, als zij de woorden der wet hoorden.

11 Voorts zeide hij tot hen: Gaat, eet het vette, en drinkt het zoete, en zendt deelen deengene, voor welken niets beheid is, want deze dag is onzen Heere heiligt zoo bedriift u niet, want de blijdschap des HEEREN, die is uwe sterkte.

12 En de Levieten stilden al het volk, zeggende: Zwijgt, want deze dag is heilig, daarom bedriift u niet.

13 Toen ging al het volk heen om te eten, en om te drinken, en om deelen te zenden, en om groote blijdschap te maken; want zij hadden de woorden verstaan, die men hun had bekend gemaakt.

14 En des anderen daags verzamelden zich de hoofden der vaderen van het gansche volk, de priesters en de Levieten, tot Ezra, den schriftgeleerde, en dat, om verstand te bekomen in de woorden der wet.

15 En zij vonden in de wet e geschreven, dat de HEERE door de hand van Mozes geboden had, dat de kinderen Israëls in loofhuten zouden wonen, op het feest in de zevende maand;

16 En dat zij het zouden luidbaar maken, en eene stem laten doorgaan door al hunne steden, en te Jeruzalem, zeggende: Gaat uit op het gebergte, en haalt takken van olijfbomen, en takken van andere olieachtige bomen, en takken van mirtebomen, en takken van palmboomen, en takken van andere digte boomen, om loofhuten te maken, als er geschreven is.

17 Alsoo ging het volk uit en haalden ze, en maakten zich loofhuten, een legelijk op zijn dak, en in hunne voorhoven, en in de voorhoven van Gods huis, en op de straat der Waterpoort, en op de straat van Efraïmspoort.

18 En de gansche gemeente dergenen, die uit de gevangenis waren wedergekomen, maakten loofhuten, en woonden in die loofhuten; want de kinderen Israëls hadden alzoo niet gedaan sinds de dagen van Jésum, den zoon van Nun, tot op dezen dag toe; en er was zeer groote blijdschap.

19 En men las in het wetboek Gods dag bij dag, van den eersten dag tot den laatsten dag. En zij hielden het feest zeven dagen, en op den achtsten dag den verbodsdag, naar het regt.

HOOFDSTUK 9.

Gods volk houdt een plegtigen vast- en bededag. Een vierendel van dien dag lezen de Levieten uit Gods wetboek aan het volk voor, een ander vierendel bejelden zij hunne zonden, voor den Heere, vs. 1. Met een zeer heerlijk en heilig gebed, in hetwelk zij God prijzen, zijne weldaden, aan Abraham en zijn zaad bewezen, vermelden, erkennende hunne menigvuldige ondankbaarheid, bevelen zij hunnen koninkrijken staat den Heere ootmoedig aan; voorts makende en schrijvende een verbond, verbinden zij zich op nieuw aan de dienst des Heeren, om alle welverdiende straffen in het toekomstige af te wenden, 6.

J. v. C.
445.a Ex. 23:16.
Lev. 23:34.
Num. 29:12.
en.
Deut. 16:13.
14, 15.

J. v. C.
445.

VOORTS op den vier en twintigsten dag dezer maand verzamelden zich de kinderen Israëls met vasten en met zakken, en aarde was op hen.

2 En het zaad Israëls scheidde zich af van alle vreemden. En zij stonden, en deden belijdenis van hunne zonden en hunner vaderen ongerechtigheden.

3 Want als zij opgestaan waren op hunne standplaats, zoo lazen zij in het wetboek des HEEREN, hunns Gods, een vierendeel van den dag; en op een ander vierendeel deden zij belijdenis, en aanbaden den HEERE, hunnen God.

4 Jésum nu, en Bani, Kadmiël, Sebánja, Buni, Sérebia, Bani en Chenáni, stonden op het hooft gestoelte der Levieten, en riepen met luider stem tot den HEERE, hunnen God:

5 En de Levieten, Jésum, en Kadmiël, Bani, Hasabneja, Sérebia, Hodia, Sebánja, Fetáhja, zeiden: Staat op, looft den HEERE, uwen God, van eeuwigheid tot in eeuwigheid; en men love den naam uwer heerlijkheid, die verhoogd is boven allen lof en prijs!

6 Gij zijt die HEERE alleen, « Gij hebt gemaakt den hemel, den hemel der hemelen, en al hun heir, de aarde en al wat daarop is, de zeeën en al wat daarin is, en Gij maakt die allen levend; en het heir der hemelen aanbidt U.

7 Gij zijt die HEERE, de God, die Abram hebt verkoren, en hem ^b uit U der Chaldeërs uitgevoerd; en Gij hebt zijnen ^c naam gesteld Abraham.

8 « En Gij hebt zijn hart getrouw gevonden voor uw aangezicht, en hebt een verbond met hem gemaakt, « dat Gij zoudt geven het land der Kanaänieten, der Heethieten, der Amorieten, en der Ferizieten, en der Jebusieten, en der Girgasiëten, dat Gij het zijnen zade zoudt geven; en Gij hebt uwe woorden bevestigd, omdat Gij rechtvaardig zijt.

9 « En Gij hebt aangezien onzer vaderen ellende in Egypte, en Gij hebt hun geroep gehoord aan de Schelfzee;

10 « En Gij hebt teekenen en wonderen gedaan aan Faraó, en aan al zijne knechten, en aan al het volk zijns lands, want Gij wist, dat zij trotschelijk tegen hen handelden; en Gij hebt U eenen naam gemaakt, als het is te dezen dage.

11 « En Gij hebt de zee voor hun aangezicht gekleefd, dat zij in het midden der zee op het drooge zijn doorgesneeden; en hunne vervolgers hebt Gij in de diepten geworpen, als eenen steen in sterke wateren.

12 « En Gij hebt hen des daags geleid met eenen wolkkolom, en des nachts met eenen vuurkolom, om hen te lichten op den weg, waarin zij zouden wandelen.

13 « En Gij zijt nedergekdaald op den berg Sinai, en hebt met hen gesproken uit den hemel; en Gij hebt hun gegeven regtmattige regten, en getrouwe wetten, goede inzettingen en geboden.

14 En Gij hebt hun uwen heiligen sabbat bekend gemaakt; en Gij hebt hun geboden, en inzettingen en eene wet bevolen, door de hand van uwen knecht Mozes.

15 « En Gij hebt hun brood uit den hemel gegeven voor hunnen honger, en hun ^w water uit de steenrots voortgebragt voor hunnen dorst; en Gij hebt tot hen gezegd, dat zij zouden ingaan om te erven het land, waarover Gij uwe hand opleift, dat Gij het hun zoudt geven.

16 Maar zij en onze vaders hebben trotschelijk gehandeld, en zij hebben hunnen nek verhard, en niet gehoord naar uwe geboden.

17 En zij hebben geweigerd te hooren, en niet gedacht aan uwe wonderen, die Gij bij hen gedaan hadt, en hebben hun-

nen nek verhard, en in hunne wederspanningheid een ^w hoofd gesteld, om weder te keeren tot hunne dienstbaarheid. Doch Gij, « een God van vergevingen, genadig en barmhartig, langmoedig en groot van weldadigheid, hebt hen evenwel niet verlaten.

18 « Zelfs, als zij zich een gekoeten kalf gemaakt hadden, en gezegd: Dit is uw God, die u uit Egypte heeft opgevoerd; en groote lasteren gedaan hadden;

19 Hebt Gij hen nogtaas door uwe groote barmhartigheid niet verlaten in de woestijn; de ^v wolkkolom week niet van hen des daags, om hen op den weg te leiden, noch de vuurkolom des nachts, om hen te lichten, en dat, op den weg, waarin zij zouden wandelen.

20 « En Gij hebt uwen goeden Geest gegeven om hen te onderwijzen; en « uw Man hebt Gij niet geweerd van hunnen mond, en water hebt Gij hun gegeven voor hunnen dorst.

21 « Alzoo hebt Gij hen veertig jaar onderhouden in de woestijn; zij hebben geen gebrek gehad: hunne kleederen zijn niet verouderd, en hunne voeten niet gewolven.

22 Voorts hebt Gij hun koninkrijken en volken gegeven, en hebt hen verdeeld in hoeken. Alzoo hebben zij erfelijk bezeten het land van « Sihon, te weten, het land des konings van Hesbon, en het land van Og, koning van Basan.

23 Gij hebt ook hunne kinderen « vermenigvuldigd, als de sterren des hemels; en Gij hebt hen gebragt in het land, waarvan Gij tot hunne vaderen hadt gezegd, dat zij zouden ingaan om het erfelijk te bezitten.

24 Alzoo zijn de kinderen « daarin gekomen, en hebben dat land erfelijk ingenomen; en Gij hebt de inwoners des lands, de Kanaänieten, voor hun aangezicht te ondergebragt, en hebt hen in hunne hand gegeven, mitsgaders hunne koningen en de volken des lands, om daarmede te doen naar hun welgevallen.

25 En zij hebben vaste steden en een vet land ingenomen, en erfelijk bezeten, huizen vol van alle goed, uitgehouwene bornputten, wijngaarden, olijgaarden en boomen van spijze, in menigte; en zij hebben gegeten, en zijn zat en vet geworden, en hebben in welust geleefd, door uwe groote goedheid.

26 Maar zij zijn wederspanning geworden, en hebben tegen U gerebelleerd, en uwe wet achter hunnen rug geworpen, en uwe ^w profeten gedood, die tegen hen betuigden, om hen te doen wederkeeren tot U; alzoo hebben zij groote lasteren gedaan.

27 « Daarom hebt Gij hen gegeven in de hand hunner bennauwers, die hen bennauwd hebben; maar als zij in den tijd hunner bennauwdheid tot U riepen, hebt Gij van den hemel gehoord, en hun naar uwe groote barmhartigheden verlossers gegeven, die hen uit de hand hunner bennauwers verlost.

28 Maar als zij rust hadden, keerden zij weder om kwaad te doen, voor uw aangezicht: zoo verliet Gij hen in de hand hunner vijanden, dat zij over hen heerschten; als zij zich dan bekeerden, en U aanriepen, zoo hebt Gij hen van den hemel gehoord, en hebt hen naar uwe barmhartigheden tot veeltijden uitgerukt.

29 En Gij hebt tegen hen betuigd, om hen te doen wederkeeren tot uwe wet; maar zij hebben trotschelijk gehandeld, en niet gehoord naar uwe geboden, en tegen uwe regten, tegen dezelve hebben zij gezondigd, « door dewelke een mensch, die ze doet, leven zal; en zij hebben hunnen schouder teruggetogen, en hunnen nek verhard, en niet gehoord.

J. v. C.
445.

n Num. 14. 4.

o Ex. 34. 7.
Num. 14. 18.
Ps. 96. 5.

p Ex. 32. 1. enz.

q Ex. 13. 22.
40. 38.

r Num. 11. 17.

s Jer. 5. 12.

t Deut. 2. 7.
8. 4.
29. 5.

u Num. 21. 21.
33.

v Gen. 22. 17.

w Jer. 1. 2. 3.
enz.

x 1 Kon. 18. 4.
19. 10.
2 Kon. 24. 20.

y Richt. 2. 14.
enz.

z Lev. 18. 5.
Ezec. 20. 11.
Rom. 10. 5.
Gal. 3. 12.

Gen. 1. enz.
Ps. 146. 6.
Hand. 14. 15.
17. 24.
Openb. 14. 7.

Gen. 11. 31.
32.
12. 1.

Gen. 17. 3.

Gen. 15. 6.

Gen. 12. 7.
13. 14.
15. 18.
17. 6.
26. 4.

Ex. 3. 7.
14. 19.

Ex. 7. 8, 9, 10.
11. 12, 14.

Ex. 14. 22.
enz.

Ex. 13. 21.
14. 19.
40. 38.

Ps. 105. 39.

Ex. 19. 20.
20. 1. enz.

Ex. 16. 14.

Ex. 17. 6.
Num. 20. 9.

J. v. C.
445.a 2Kon.17:13.
2Kron.36:15.

30 Doch Gij vertoogt het vele jaren over hen, en a betuigt tegen hen door uwen Geest, door de dienst uwer profeten, maar zij neigden het oor niet; daarom hebt Gij hen gegeven in de hand van de volken der landen.

31 Doch door uwe groote barmhertigheden hebt Gij hen niet vernield, noch hen verlaten: want Gij zijt een genadig en barmhartig God.

32 Nu dan, o onze God, Gij groote, Gij magtige, en Gij vreeslijke God, die het verbond en de weldadigheid houdt! laat voor uw aangezicht niet gering zijn al de moeite, die ons getroffen heeft, onze koningen, onze vorsten, en onze priesteren, en onze profeten, en onze vaders, en uw gansche volk, van de dagen der koningen van Assur af tot op dezen dag.

b Deut. 32:4.
Dan. 9:14.

33 Doch Gij zijt b regtvaardig, in alles, wat ons overkomen is: want Gij hebt trouwelijk gehandeld, maar wij hebben goddelooslijk gehandeld.

34 En onze koningen, onze vorsten, onze priesters en onze vaders hebben uwe wet niet gedaan; en zij hebben niet geluisterd naar uwe geboden, en naar uwe getuigenissen, die Gij tegen hen betuigt.

35 Want zij hebben U niet gediend in hun koninkrijk, en in uw menigvuldig goed, dat Gij hun gaaft, en in dat wijde en dat vette land, dat Gij voor hun aangestigt gegeven hadt; en zij hebben zich niet bekeerd van hunne booze werken.

36 Zie, wij zijn heden knechten; ja het land, dat Gij onzen vaders gegeven hebt, om de vrucht daarvan, en het goede daarvan te eten, zie, daarin zijn wij knechten.

37 En het vernienigvuldigt zijne inkomste voor de koningen, die Gij over ons gesteld hebt, om onzer zonden wil; en zij heerschen over onze lichamen en over onze beesten, naar hun welgevallen: alzoo zijn wij in groote benaauwdheid.

38 En in dit alles maken wij een vast verbond en schrijven het; en onze vorsten, onze Levieten en onze priesters zullen het verzegelen.

HOOFDSTUK 10.

Namen dergenen, die dit verbond met God, voor zich zelve en voor de geheele gemeente verzegeld hebben, vs. 1. Verhaal van den algemeenen inhoud van dit verbond, met eed en vervloeking bevestigd, 29.

TOT de verzegelingen nu waren: Nehemia Hattirsatha, zoon van Hachalia, en Zidkia,

2 Seraja, Azaria, Jeremia,
3 Pashur, Amaria, Malchia,
4 Hattus, Sebajja, Maluch,
5 Harim, Meremoth, Obadja,
6 Daniel, Gidunoth, Baruch,
7 Mesullam, Abia, Mijamin,
8 Maasia, Bilgai, Semaja. Dat waren de priesters.

9 En de Levieten, namelijk: Jésum, zoon van Azanja, Binnui: van de zonen van Henadad, Kadmiel;

10 En nunne broederen: Sebajja, Hodia, Keitia, Peiaja, Hannan,
11 Micha, Rehob, Hasbja,
12 Zakkur, Serbaja, Sebajja,
13 Hodia, Bani, Beninu.

14 De hoofden des volks: Paros, Patah-Moab, Eiam, Zattu, Bani,

15 Bunni, Azgad, Bebai,
16 Adonia, Bigvai, Adin,
17 Ater, Hizkia, Azzur,
18 Hodia, Hasum, Bezai,
19 Harif, Anathoth, Nebai,
20 Magbias, Mesullam, Hezir,
21 Mesezabeel, Zadok, Jaddia,
22 Pelatja, Hannan, Anaja,
23 Hosa, Hanania, Hassub,
24 Ballon, Pitha, Sobek,

25 Rehun, Hassbna, Maaseja,
26 Eia Abia, Hannan, Anan,
27 Malluch, Harim, Baana.

28 En het overige des volks, de priesteren, de Levieten, de poortiers, de zangers, de Nethinim, en al wie zich van de volken der landen had afgescheiden tot Gods wet, hunne vrouwen, hunne zonen en hunne dochteren, al wie wetenschap en verstand had;

29 Die hielden zich aan hunne broederen, hunne voortreffelijken, en kwamen in den vloek en in den eed, dat zij zouden wandelen in de wet Gods, die gegeven is door de hand van den knecht Gods Mozes; en dat zij zouden houden, en dat zij zouden doen al de geboden des HEEREN, onzes Heeren, en zijne regten en zijne inzettingen;

30 En dat wij onze dochteren niet zouden geven aan de volken des lands, noch hunne dochteren nemen voor onze zonen.

31 Ook als de volken des lands waren en alle koren op den sabbatdag ten verkoop brengen, dat wij op den sabbat, of op eenen anderen heiligen dag van hen niet zouden nemen; en dat wij het zevende jaar zouden vrij laten, mitsgaders allerhande bezwaarnis.

32 Voorts zetten wij ons geboden op, ons opleggende een derde deel van eenen sikkel in het jaar, tot de dienst van het huis onzes Gods:

33 Tot het brood der toeriging, en het gedurig spijsoffer, en tot het gedurig brandoffer, der sabbaten, der nieuwe maanden, tot de gezette hoogtijden, en tot de heilige dingen, en tot de zondofferen, om verzoening te doen over Israël; en tot alle werk van het huis onzes Gods.

34 Ook wierpen wij de loten, onder de priesters, de Levieten en het volk, over het offer van het hout, dat men brengen zou ten huize onzes Gods, naar het huis onzer vaders, op bestemde tijden, jaar op jaar, om te branden op het altaar des HEEREN, onzes Gods, gelijk het in de wet geschreven is:

35 Dat wij ook de e eersteelingen onzes lands en de eersteelingen van alle vrucht van al het geboomte, jaar op jaar, zouden brengen ten huize des HEEREN;

36 En de eerstgeborenen onzer zonen en onzer beesten, gelijk het in de wet geschreven is; en dat wij de eerstgeborenen onzer runderen en onzer schapen zouden brengen ten huize onzes Gods, tot de priesteren, die in het huis onzes Gods dienen.

37 En dat wij de eersteelingen onzes deegs, en onze hefferonen, en de vrucht aller boomen, most en olie, zouden brengen tot de priesteren, in de kameren van het huis onzes Gods, en de tienden onzes lands tot de Levieten; en dat dezelve Levieten de tienden zouden hebben in alle steden onzer landbouwrij;

38 En dat er een priester, een zoon van Aaron, bij de Levieten zou zijn, als de Levieten de tienden ontvangen; en dat de Levieten de tienden der tienden zouden opbrengen ten huize onzes Gods, in de kameren van het schathuis.

39 Want de kinderen Israels en de kinderen van Levi moeten heffer van koren, most en olie in de kameren brengen, omdat aldaar de vaten des heilighdoms zijn, en de priesteren, die dienen, en de poortiers, en de zangers; dat wij alzoo het huis onzes Gods niet zouden verlaten.

HOOFDSTUK 11.

Register dergenen, die hunne woonplaatsen naar tekere orde binnen Jeruzalem hebben genomen. vs. 1. Het overige van het volk wordt in de andere steden, dorpen en vlekken van Juda en Benjamin verdeeld, 25.

J. v. C.
445.a Ex. 34:16.
Deut. 7:3.b Ex. 20:10.
34:21.
Lev. 23:2.
Deut. 5:12.
13,14, enz.c Ex. 23:10.
Lev. 25:2.
Deut. 15:1.
enz.

d Num. 28:29.

e Ex. 23:10.
Lev. 19:23.f Ex. 13:4.
Num. 3:15.
8:17.g Lev. 23:17.
Num. 15:19.
18:12.
Deut. 18:4.h Num. 18:23.
25.

i Num. 18:26.

J. v. C.
445.

VOORTS woonden de oversten des volks te Jeruzalem; maar het overige des volks wierpen loten, om uit tien eenen uit te brengen, die in de heilige stad Jeruzalem zou wonen, en negen deelen in de andere steden.

2 En het volk zegende al de mannen, die vrijwilliglijk aanboden te Jeruzalem te wonen.

3 En dit zijn de hoofden van het landschap, die te Jeruzalem woonden; (maar in de steden van Juda woonden, een iegelijk op zijne bezitting, in hunne steden, Israël, de priesters, en de Levieten, en de Nethinim, en de kinderen der knechten van Salomo.)

4 Te Jeruzalem dan woonden sommigen van de kinderen van Juda, en van de kinderen van Benjamin. Van de kinderen van Juda: Athaja, de zoon van Uzai, den zoon van Zacharia, den zoon van Amaria, den zoon van Sefatia, den zoon van Mahasabeel, van de kinderen van Perez;

5 En Massea, de zoon van Baruch, den zoon van Kol-hose, den zoon van Hazaja, den zoon van Adaja, den zoon van Jojarib, den zoon van Zacharia, den zoon van Siloni.

6 Alle kinderen van Perez, die te Jeruzalem woonden, waren vier honderd acht en zestig dapperen mannen.

7 En dit zijn de kinderen van Benjamin: Sallu, de zoon van Mesullam, den zoon van Jechi, den zoon van Pedaja, den zoon van Kolaja, den zoon van Massea, den zoon van Ithiel, den zoon van Jesaja;

8 En na hem Gabbai, Sallai: negen honderd acht en twintig.

9 En Joël, de zoon van Zichri, was opziener over hen: en Juda, de zoon van Senai, was de tweede over de stad.

10 Van de priesters: Jedaja, de zoon van Jojarib, Jachin;

11 Seraja, de zoon van Hilkia, den zoon van Mesullam, den zoon van Zadok, den zoon van Merajoth, den zoon van Ahitub, was voorganger van Gods huis;

12 En hunne broeders, die het werk in het huis deden, waren acht honderd twee en twintig. En Adaja, de zoon van Jeroham, den zoon van Pelaja, den zoon van Amzi, den zoon van Zacharia, den zoon van Pashur, den zoon van Malchias;

13 En zijne broeders, hoofden der vaders, waren twee honderd twee en veertig. En Amasai, de zoon van Azarel, den zoon van Achaz, den zoon van Mesillemoth, den zoon van Immer;

14 En hunne broeders, dappere helden, waren honderd acht en twintig; en opziener over hen was Zabdiel, de zoon van Gedolim.

15 En van de Levieten: Semaja, de zoon van Hassub, den zoon van Azrikam, den zoon van Husabja, den zoon van Buni.

16 En Sabbethai, en Jozabad, van de hoofden der Levieten, waren over het buitenwerk van het huis Gods.

17 En Mattanja, de zoon van Micha, den zoon van Zabdi, den zoon van Asaf, was het hoofd, die de dankzegging begon in het gebed, en Bakkukja was de tweede van zijne broeders; en Abia, de zoon van Sammias, den zoon van Galai, den zoon van Jedithun.

18 Al de Levieten in de heilige stad waren twee honderd vier en tachtig.

19 En de poortiers: Akkub, Talmon, met hunne broeders, die wacht hielden in de poorten, waren honderd twee en zeventig.

20 Het overige nu van Israël, van de priesters en de Levieten, was in alle steden van Juda, een iegelijk in zijn erfdeel.

21 En de [Nethinim woonden in Ofel; en Ziba en Gipsa waren over de Nethinim.

22 En der Levieten opziener te Jeruzalem was Uzzi, de zoon van Bani, den zoon van Hasabja, den zoon van Mattanja, den zoon van Micha; van de kinderen van Asaf waren de zangers tegenover het werk van Gods huis.

23 Want er was een gebod des konings van hen, te weten, een zeker onderhoud voor de zangers, van elk dagelijks op zinnen dag.

24 En Peisahja, de zoon van Mesazabeel, van de kinderen van Zerach, den zoon van Julia, was aan des konings hand, in alle zaken tot het volk.

25 In de dorpen nu op hunne akkers woonden sommigen van de kinderen van Juda, in Kirjath-Arba en hare onderhoorige plaatsen, en in Dibon en hare onderhoorige plaatsen, en in Jekabzeel en hare dorpen;

26 En te Jesua, en te Mokeda, en te Beth-Pelet.

27 En te Hazar-Sual, en in Bersaba, en hare onderhoorige plaatsen,

28 En te Ziklag, en in Mechona en hare onderhoorige plaatsen,

29 En te En-Rimmon, en te Zora, en te Jarmuth.

30 Zanoab, Adullam en hare dorpen, Lachis en hare akkers, Azekah en hare onderhoorige plaatsen; en zij legerden zich van Bersaba af tot aan het dal Hinnom.

31 De kinderen van Benjamin nu van Geba woonden in Michmas, en Aja, en Beth-El, en hare onderhoorige plaatsen,

32 Anathoth, Nob, Anania,

33 Hazor, Rama, Githaim,

34 Hadid, Zebaim, Neballat,

35 Lod, en Ono, in het dal der werkmeeesters.

36 Van de Levieten nu, woonden sommigen in de verdeelingen van Juda, en van Benjamin.

HOOFDSTUK 12.

Register van priesters en Levieten, die met Zerubbabel uit de gevangenis waren gekomen, vs. 1. Opvolging der hogepriesters, van Jesua tot op Jaddua, 10. Lijst der overste priesters, die den te voren genoemden zijn opgevolgd, 12. Opschrijving van de oversten der Levieten, 22. Verhaal van de invulling van Jeruzalems muren, 27. Aanstelling van schatmeesters over de goederen der priesters en Levieten, 44.

DIT nu zijn de priesters en de Levieten, die met Zerubbabel, den zoon van Sealthiel, en Jesua, optogen: Seraja, Jeremia, Ezra,

2 Amaria, Malluch, Hattus,

3 Sechania, Rehun, Meremioth,

4 Iddo, Ginnethoi, Abia,

5 Mijamin, Madaia, Bilga,

6 Semaja, en Jojarib, Jedaja,

7 Sallu, Amok, Hilkia, Jedaja; dat waren de hoofden der priesters, en hunne broeders, in de dagen van Jesua.

8 En de Levieten waren: Jesua, Binui, Kadmiel, Seerebia, Juda, Mattanja; hij en zijne broeders waren over de dankzeggingen.

9 En Bakkukja, en Unni, hunne broeders, waren tegen hen oer in de wachten.

10 Jesua nu gewon Jokakim, en Jokakim gewon Eljasib, en Eljasib gewon Jodana,

11 En Jodana gewon Jonathan, en Jonathan gewon Jaddua.

12 En in de dagen van Jokakim waren priesters, hoofden der vaders: van Seraja, was Meraja; van Jeremia, Hadanja;

13 Van Ezra, Mesullam; van Amaria, Johanan

J. v. C.
445.

circa 536.

J. v. C.
536.

14 Van Melichu, Jónathan; van Sebánja, Jozef;
15 Van Harim, Adna; van Merájoth, Helkai;
16 Van Iddo, Zacharia; van Gionethon, Mesullam;
17 Van Abia, Zichri; van Minjámín, van Moálja, Piltai;
18 Van Bilga, Samma; van Semája, Jónathan;
19 En van Jójárib, Mátthenai; van Jedája, Uzzi;
20 Van Sallai, Kallai; van Amok, Heber;
21 Van Hilkia, Hasábja; van Jedája, Netháneel.

22 *Faa* de Levieten werden in de dagen van Eljásib, Jódaja, en Johanan, en Jaddua, de hoofden der vaderen beschreven; mitsgaders de priesteren, tot het koninkrijk van Darius, den Perziaan.

23 De kinderen van Levi, de hoofden der vaderen, werden beschreven in het boek der *a* kronijken, tot de dagen van Johanan, den zoon van Eljásib, toe.

24 De hooften dan der Levieten waren, Hasábja, Sérebja, en Jesús, de zoon van Kadmiel, en hunne broeders tegen hen over, om te prijzen en te danken, naar het gebod van David, den man Gods, wacht tegen wacht.

25 Mattánja en Bakbukja, Obálja, Mesullam, Talmon en Akkub, waren poortiers, de wacht waarnemende, bij de schatkamers der poorten.

26 Deze waren in de dagen van Jókakim, den zoon van Jesús, den zoon van Jozadak, en in de dagen van Nehemia, den landvoogd, en van den priester Ezra, den schriftgeleerde.

27 In de inwijding nu van Jeruzalems muur, zochten zij de Levieten uit al hunne plaatsen, dat zij hen te Jeruzalem bragten, om de inwijding te doen met vreugde, en met dankzeggingen, en met gezang, cimbalen, luiten, en met harpen.

28 Alzoo werden de kinderen der zangers verzameld, zoo uit het vlakke veld rondom Jeruzalem, als uit de dorpen van de Netofathieten;

29 En uit het huis van Gilgal, en uit de velden van Geba en Asmáveth: want de zangers hadden zich dorpen gebouwd rondom Jeruzalem.

30 En de priesters en de Levieten reinigden zich zelve; daarna reinigden zij het volk, en de poorten, en den muur.

31 Toen deed ik de vorsten van Juda opgaan op den muur; en ik stelde twee groote dankkoren en omgangen, *een* ter rechterhand op den muur, naar de Mispport toe.

32 En achter hen ging Hosája, en de helft der vorsten van Juda.

33 En Azaria, Ezra, en Mesullam,

34 Juda, en Benjamin, en Semája, en Jeremia;

35 En van de priesterskinderen met trompetten: Zachária, de zoon van Jónathan, den zoon van Samája, den zoon van Mattánja, den zoon van Michája, den zoon van Zakkur, den zoon van Asaf;

36 En zijne broeders, Semája en Azaréel, Milalai, Gilalai, Maai, Netháneel, en Juda, Hanáni, met muziekinstrumenten van David, den man Gods; en Ezra, de schriftgeleerde, *giag* voor hun aangezicht heen.

37 Voorts naar de Fonteinspoort, en tegen hen over, gingen zij op bij de trappen van Davids stad, door den opgang des muurs, boven Davids huis, tot aan de Waterpoort, tegen het oosten.

38 Het tweede dankkoor nu ging tegenover, en ik achter hetzelfde, met de helft des volks, op den muur, van boven den Bakovenstoren, tot aan den breeden muur;

39 En van boven de poort van Efraim, en boven de Oude poort, en boven de Vischpoort, en den toren Hananéel, en den toren Mea, tot aan de Schlaapspoort, en zij bleven staan in de Gevangenspoort.

40 Daarna stonden de beide dankkoren in Gods huis: ook ik en de helft der overheden met mij;

41 En de priesters, Eljákim, Maaséja, Minjámín, Michája, Eljoeani, Zachária, Hanánja, met trompetten;

42 Voorts Maaséja, en Semája, en Eleázar, en Uzzi, en Jóhanan, en Malechia, en Elam, en Ezer: ook lieten zich de zangers hooren, met Jizrahja, den opziener.

43 En zij offerden deszelfs daags groote slagtofferen, en waren vrolijk, want God had hen vrolijk gemaakt met groote vrolijkheid; en ook waren de vrouwen en de kinderen vrolijk; zoodat de vrolijkheid van Jeruzalem tot van verre gehoord werd.

44 Ook werden ten zelve dage mannen gesteld over de kameren, tot de schatten, tot de befofferen, tot de eerstelingen en tot de tienden, om daarin uit de akkers der steden te verzamelen de deelen der wet, voor de priesteren en voor de Levieten: want Juda was vrolijk over de priesteren en over de Levieten, die daar stonden.

45 En de wacht huns Gods waarnamen, en de wacht der reiniging, ook de zangers, en de poortiers, naar het *b* gebod van David en zijnen zoon Salomo.

46 Want in de dagen van David en Asaf, van ouds, waren er hoofden der zangers, en des lofgezangs, en der dankzeggingen tot God.

47 Daarom gaf gansch Israël, in de dagen van Zerubbábel, en in de dagen van Nehemia, de deelen der zangers en der poortiers, van elk dagelijks op zijnen dag; en zij heilighen voor de Levieten, en de Levieten heilighen voor de kinderen van Aäron.

HOOFDSTUK 13.

Op de voorlezing van Gods wet wordt alle vermenging van Israël met vreemde volken afgescheiden, vs. 1. Terwijl Nehemia weder vertrokken was naar den koning, waren verscheidene grove misbruiken in Gods kerk ingeslopen, van welke hij dierzelve na zijne wederkomst zuivert, reinigende de kamers van Gods huis, die Eljásib ontreinigd had, 4; herstellende de priesters en Levieten in hun aamt en onderhoud, waarover hij schatmeesters stelt, 10, 30; een einde makende aan alle ontheiliging van den sabbat, 15; mitsgaders aan de huwelijken met heidensche volken aangegaan, 23.

TE dien dage werd er gelezen in het boek van Mozes, voor de ooren des volks; en daarin werd *a* geschreven gevonden, dat de Ammonieten en Moabieten niet zouden komen in de gemeente Gods, tot in eeuwigheid;

2 Omdat zij den kinderen Israëls niet waren tegengekomen met brood en met water, *b* ja Bileam tegen hen gehuurd hadden, om hen te vloeken, hoewel onze God den vloek omkeerde in eenen zegen.

3 Zoo geschiedde het, als zij deze wet hoorden, dat zij alle vermengeling van Israël afscheidde.

4 Eljásib nu, de priester, die gesteld was over de kamer van het huis onzes Gods, was vóór dezen nabestaande van Tobia geworden.

5 En hij had hem eene groote kamer gemaakt, alwaar zij te voren henenleiden het spijsoffer, den wierook en de vaten, en de tienden van koren, van most en van olie, die bevolen waren voor de Levieten, en de zangers, en de poortiers, mitsgaders het befoffer der priesteren.

6 Doch in dit alles was ik niet te Jeruzalem: want in het twee en dertigste

J. v. C.
445.a 1Kon. 9.10.
ent.

b 1 Kron. 25.

a Deut. 23.5.
4.5.b Num. 22.5.
Joz. 24.9.

circa 434.

J. v. C.
434.

jaar van Arthahsasta, koning van Babel, kwam ik tot den koning; maar ten einde van *veertig* dagen verkreeg ik weder verlof van den koning.

7 En ik kwam te Jeruzalem, en verstond van het kwaad, dat Eljásib voor Tobia gedaan had, makende hem eene kamer in de voorhoven van Gods huis.

8 En het mishagde mij zeer: zoo wierp ik al het huisraad van Tobia buiten, uit de kamer.

9 Voorts gaf ik bevel, en zij reinigden de kamers; en ik bracht daar weder in de vaten van Gods huis, met het spijsoffer en den wierook.

10 Ook vernam ik, dat der Levieten deel *aan* niet gegeven was; zoodat de Levieten en de zangers, die het werk deden, gevolden waren, een iegelijk naar zijnen akker.

11 En ik twistte met de overheden, en zeide: Waarom is het huis Gods verlaten? Doch ik vergaderde hen, en herstelde ze in hunnen stand.

12 Toen bracht gansch Juda de tienden van het koren, en van den most, en van de olie, in de schatten

13 En ik stelde tot schatmeesters over de schatten, Selénja, den priester, en Zadok, den schriftver, en Pedája, uit de Levieten; en aan hunne hand Hanan, den zoon van Zakkur, den zoon van Mattánja; want zij werden getrouwd geacht, en hun werd opgelegd aan hunne broederen uit te deelen.

14 Gedenk mijner, mijn God! in dezen; en deig mijne weldadigheden niet uit, die ik aan het huis mijns Gods en aan zijne wachten gedaan heb.

15 In dezelve dagen zag ik in Juda, die persen traden op den sabbat, en die garven inbragten, die zij op ezels laadden; als ook wijn, druiven en vijgen, en alien last, dien zij te Jeruzalem inbragten op den sabbatdag; en ik betuigde *tegen hen* ten dage, als zij eetwaren verkochten.

16 Daar woonden ook Tyríers binnen, die visch aanbragten, en alle koopwaren, die zij op den sabbat verkochten aan de kinderen van Juda, en te Jeruzalem.

17 Zoo twistte ik met de edelen van Juda, en zeide tot hen: Wat voor een boos ding is dit, dat gijlieden doet, en e ontheiligt den sabbatdag?

18 Deiden niet uwe vaders alzoo, en onze God bragt al dit kwaad over ons en over deze stad? En gijlieden maakt de hittige grauschap nog meer over Israël, ontheiligende den sabbat.

19 Het geschiedde nu, als de poorten van Jeruzalem schaduw gaven, voor den sabbat, dat ik bevel gaf, en de deuren

werden gesloten; en ik beval, dat zij ze niet zouden opendoen tot na den sabbat; en ik stelde van mijne jongens aan de poorten, opdat er geen last zou inkomen op den sabbatdag.

20 Toen vernachtten de kramers, en de verkoopers van alle koopwaren, buiten voor Jeruzalem, eens of tweemaal.

21 Zoo betuigde ik tegen hen, en zeide tot hen: Waarom vernacht gijlieden tegenover den muur? zoo gij het weder doet, zal ik de wand aan u slaan. Van dien tijd af kwamen zij niet op den sabbat.

22 Voorts zeide ik tot de Levieten, dat zij zich zouden reinigen, en de poorten komen wachten, om den sabbatdag te heiligen. Gedenk mijner ook in dezen, mijn God! en verschoon mij naar de veelheid uwer goedertierenheid.

23 Ook zag ik in die dagen Joden, die asidíscue, ammonietische en moabitische vrouwen bij zich hadden doen wonen.

24 En hunne kinderen spraken half Asidísch, en zij konden geen Joodsch spreken; maar naar de taal eens iegelijk volks.

25 Zoo twistte ik met hen, en vloekte hen, en sloeg *veertig* mannen van hen, en plukte hun het haar uit; en ik deed hen zweren bij God: Indien gij uwe dochteren hunnen zonen zult geven, en indien gij van hunne dochteren voor uwe zonen of voor u zult nemen!

26 Heeft niet Sólomo, de koning van Israël, daarin gezondigd? hoevel er onder vele Heidenen geen koning was, gelijk hij, en hij zijnen God lief was, en God hem ten koning over gansch Israël gesteld had; ook hem deden de vreemde vrouwen zondigen.

27 Zouden wij dan naar allieden hooren, dat gij al dit groote kwaad zoudt doen, overtreddende tegen onzen God, doende vreemde vrouwen bij u wonen?

28 Ook was er een van de kinderen van Jójada, den zoon van Eljásib, den hoogepriester, schoonzoon geworden van Sanballat, den Horoniet; daarom jaagde ik hem van mij weg.

29 Gedenk aan hen, mijn God! omdat zij het priesterdom hebben verontreinigd, ja het verbond des priesterdoms en der Levieten.

30 Alzoo reinigde ik hen van alle vreemden; en ik bestelde de wachten der priesteren en der Levieten, elk op zijn werk;

31 Ook tot het offer des houts, op bestemde tijden, en tot de eerstelingen. Gedenk mijner, mijn God! ten goede.

J. v. C.
434.

4 1 Kon. 11:4.

1 Kon. 3:13.
2 Kron. 1:12.

HET BOEK ESTHER.

J. v. C.
521.

HOOFDSTUK 1.

De koning Ahasvéros geeft een prachtigen maaltijd aan al zijne landvorsten en de inwoners te Susa, vs. 1. De koningin Vasthi bereidt even zulk eenen maaltijd voor de vrouwen, 9. De koning beveelt aan de koningin voor hem, de vorsten en al het volk te verschijnen, 10; hetwelk zij weigert te doen, 12; waarom: hij haar verstoot, 13; opdat andere vrouwen zich aan haar zouden spiegelen, 17. Als gevolg hiervan wordt een wet gemaakt, dat ieder man heer zou zijn in zijn huis, 22.

HET geschiedde nu in de dagen van Ahasvéros, (hij is die Ahasvéros, dewelke regeerde van Indië af tot aan Moorenland toe, honderd zeven en twintig landschappen.)

2 In die dagen, als de koning Ahasvéros

op den troon zijns koninkrijks zat, die op den burg Susa was;

3 In het derde jaar zijner regering maakte hij eenen maaltijd al zijnen vorsten en zijnen knechten: de magt van Perzië en Medië, de grootste heeren, en de oversten der landschappen waren voor zijn aangezicht;

4 Als hij vertoonde den rijkdom der heerlijkheid zijns rijks, en de kostelijkheid des sierraads zijner groothed, vele dagen lang, honderd en tachtig dagen.

5 Toen nu die dagen vervuld waren, maakte de koning eenen maaltijd al den volke, dat gevonden werd op den burg Susa, van den grootste tot den kleinste, zeven dagen lang, in het voorhof van den hof van het koninklijke paleis.

J. v. C.
521.

519.

J. v. C.
519.

6 Er waren witte, groene en hemels-blaauwe behangelen, gevat aan tijn linnen en purperen banden, in zilveren ringen, en aan marmeren pilaren: de bedsteden waren van goud en zilver, op eenen vloer van porfierstenen en van marmer, en albast, en kostelijke steenen.

7 En men gaf te drinken in vaten van goud, en het eene vat was anders dan het andere vat; en er was veel koninklijke wijn, naar des konings vermoegen.

8 En het drinken geschiedde naar de wet, dat niemand dwong: want alzoó had de koning vastelijk bevolen aan alle grooten zijns huizes, dat zij doen zouden naar den wil van een' iegelijk.

9 De koningin Vasthi maakte ook eenen maakdij voor de vrouwen, in het koninklijke huis, hetwelk de koning Ahasvéros had.

10 Op den zevenden dag, toen des konings haart vrolijk was van den wijn, zeide hij tot Mefthan, Biztha, Charbóna, Bigtha en Abagtha, Zethar en Charchas, de zeven kamerlingen, dienende voor het aangezicht van den koning Ahasvéros.

11 Dat zij Vasthi, de koningin, zouden brengen voor het aangezicht des konings, met de koninklijke kroon, om den volken en den vorsten hare schoonheid te toonen, want zij was schoon van aangezicht.

12 Doch de koningin Vasthi weigerde te komen op het woord des konings, hetwelk door de dienst der kamerlingen haar aangezegd was. Toen werd de koning zeer verbolgen, en zijne grimmigheid ontstak in hem.

13 Toen zeide de koning tot de wijzen, die de tijden verstonden: (want alzoó moest des konings zaak geschieden, in de tegenwoordigheid van al degenen, die de wet en het recht wisten:)

14 De naaste nu bij hem waren Cárseua, Sethar, Admátha, Tharsis, Meres, Mársena, Memíchan, zeven vorsten der Perzen en der Meden, die het aangezicht des konings zagen, die voortaan zaten in het koninkrijk:)

15 Wat men naar de wet met de koningin Vasthi doen zou, omdat zij niet gedaan had het woord van den koning Ahasvéros, door de dienst der kamerlingen?

16 Toen zeide Memíchan voor het aangezicht des konings en der vorsten: De koningin Vasthi heeft niet alleen tegen den koning misdáan, maar ook tegen al de vorsten, en tegen al de volken, die in al de landschappen van den koning Ahasvéros zijn.

17 Want deze daad der koningin zal uitkomen tot alle vrouwen, zoodat zij hare mannen verachten zullen in hare oogen, als men zeggen zal: De koning Ahasvéros zeide, dat men de koningin Vasthi voor zijn aangezicht brengen zou; maar zij kwam niet.

18 Te dezen zelven dage zullen de vorstinnen van Perzië en Medië ook alzoó zeggen tot al de vorsten des konings, als zij deze daad der koningin zullen hooren, en er zal verachtens en toorns genoeg weten.

19 Indien het den koning goeddunkt, dat een koninklijk gebod van hem uitga, hetwelk geschreven worde in de wetten der Perzen en Meden, en dat men het niet overtrede: dat Vasthi niet inga voor het aangezicht van den koning Ahasvéros, en de koning geve haar koninkrijk aan hare naaste, die beter is dan zij.

20 Als het bevel des konings, hetwelk hij doen zal in zijn gansehe koninkrijk, (want het is groot) gehoord zal worden, zoo zullen alle vrouwen aan hare mannen geer geven, van de grootste tot de kleinste toe.

21 Dit woord nu was goed in de oogen

des konings en der vorsten; en de koning deed naar het woord van Memíchan.

22 En hij zond brieven aan al de landschappen des konings, aan een iegelijk landschap naar zijn schrift, en aan elk volk naar zijne spraak: dat elk man overheer in zijn huis wezen zou, en spreken zou naar de spraak zijns volks.

HOOFDSTUK 2.

Ahasvéros gevoelt leed over Vasthi, vs. 1. Er worden vele schoone jonge dochters bijeen verzameld, opdat de koning uit haar eene verkieze tot koningin, in de plaats van Vasthi, 2. Esther, door Mórdechai aan het hof gebragt, vindt gunst en wordt met onderscheiding behandeld, 8. Hegai geeft haar hare versierselen, 12: zij wordt tot den koning gebragt, 16: die haar de kroon op het hoofd zet en tot koningin verheft, 17. De koning rigt ter harer eer eene groote bruiloft aan, 18. Twee kamerlingen zoeken Ahasvéros om te brengen, 21. Deze samenwringing ontdekt Mórdechai en geeft er Ahasvéros kennis van: hiervan wordt aanteekening gedaan in de krongken, 23.

NA deze geschiedenissen, toen de grimmigheid van den koning Ahasvéros gestild was, gedacht hij aan Vasthi, en wat zij gedaan had, en wat over haar besloten was.

2 Toen zeiden de jongelingen des konings, die hem dienden: Men zoekte voor den koning jonge dochters, maagden, schoon van aangezicht.

3 En de koning bestelde toezieners in al de landschappen zijns koninkrijks, dat zij vergaderen alle jonge dochters, maagden, schoon van aangezicht, tot den burg Susan, tot het huis der vrouwen, onder de hand van Hegai, des konings kamerling, bewaarder der vrouwen; en men geve haar hare versierselen.

4 En de jonge dochter, die in des konings oog schoon wezen zal, worde koningin in stede van Vasthi. Deze zaak nu was goed in de oogen des konings, en hij deed alzoó.

5 Er was een joodsch man op den burg Susan, wiens naam was Mórdechai, een zoon van Jair, den zoon van Siméi, den zoon van Kir, een man van Jemini:

6 Die weggevoerd was van Jerúsalem a met de weggevoerden, die weggevoerd waren met Jechónia, den koning van Juda, denwelken Nebukadnézar, de koning van Babel, had weggevoerd.

7 En hij was het, die opvoede Hadássa, (dese is Esther, de dochter zijns ooms) want zij had geen vader noch moeder; en zij was eene jonge dochter, schoon van gedaante, en schoon van aangezicht; en als haar vader en hare moeder stierven, had Mórdechai ze zich tot eene dochter aangenomen.

8 Het geschiedde nu, toen het woord des konings en zijne wet rechtbaar was, en toen vele jonge dochters samen vergaderd waren op den burg Susan, onder de hand van Hegai, werd Esther ook genomen in des konings huis, onder de hand van Hegai, den bewaarder der vrouwen.

9 En die jonge dochter was schoon in zijne oogen, en zij verkreeg gunst voor zijn aangezicht; daarom naastte hij met hare versierselen en met hare deelen haar te geven, en zeven aanzienlijke jonge dochters haar te geven uit het huis des konings; en hij verplaatste haar en hare jonge dochters naar het beste van het huis der vrouwen.

10 Esther had haar volk en hare maagschap niet te kennen gegeven: want Mórdechai had haar geboden, dat zij het niet zou te kennen geven.

11 Mórdechai nu wandelde allen dag voor het voorhof van het huis der vrouwen, om te vernemen naar den welstand

J. v. C.
519.

515,

a 2Kon. 24:14.

circa 515.

J. v. C.
515.

van Esther, en wat met haar geschieden zou.

12 Als nu de beurt van elke jonge dochter naakte, om tot den koning Ahasvéros te komen, nadat haar twaalf maanden lang naar de wet der vrouwen geschied was: want alzoo werden vervulde dagen harer versieringen, zes maanden met mirreolie, en zes maanden met specerijen, en met andere versierselen der vrouwen;

13 Daarmede kwam dan de jonge dochter tot den koning; al wat zij zeide, werd haar gegeven, dat zij daarmede ging uit het huis der vrouwen tot het huis des konings.

14 Des avonds ging zij daarin, en des morgens ging zij weder naar het tweede huis der vrouwen, onder de hand van Sásagaz, den kamerling des konings, bewaarder der bijwijven; zij kwam niet weder tot den koning, ten ware de koning lust tot haar had, en zij bij name geroepen werd.

15 Als de beurt van Esther, de dochter van Abicháñ, den oom van Mórdechai, (die hij zich ter dochter genomen had) naakte, dat zij tot den koning komen zou, begeerde zij niet met al, dan wat Hegal, des konings kamerling, de bewaarder der vrouwen, zeide; en Esther verkreeg genade in de oogen van allen, die haar zagen.

16 Alzoo werd Esther genomen tot den koning Ahasvéros, tot zijn koninklijk huis, in de tiende maand, welke is de maand Tebeth, in het zevende jaar zijns rijks.

17 En de koning bemide Esther boven alle vrouwen, en zij verkreeg genade en gunst voor zijn aangezicht, boven alle maagden; en hij zette de koninklijke kroon op haar hoofd, en hij maakte haar koningin in de plaats van Vasthi.

18 Toen maakte de koning eenen grooten maaltijd al zijnen vorsten en zijnen knechten, den maaltijd van Esther; en hij gaf den landschappen rust, en hij gaf geschenken naar des konings vermoegen.

19 Toen ten andere maal maagden vergaderd werden, zoo zat Mórdechai in de poort des konings.

20 Esther nu had hare maagschap en haar volk niet te kennen gegeven, gelijk als Mórdechai haar geboden had: want Esther deed het bevel van Mórdechai, gelijk als toen zij bij hem opgevoed werd.

21 In die dagen, als Mórdechai in de poort des konings zat, werden Bigthan en Therés, twee kamerlingen des konings, van de dorpelwachters, zeer toornig, en zij zochten de hand te slaan aan den koning Ahasvéros.

22 En deze zaak werd Mórdechai bekend gemaakt, en hij gaf ze de koningin Esther te kennen; en Esther zeide het den koning in Mórdechai's naam.

23 Als men de zaak onderzocht, is het alzoo bevonden, en zij beiden werden aan eene galg gehangen; en het werd in de kronieken geschreven voor het aangezicht des konings.

HOOFDSTUK 3.

Haman wordt door den koning zeer hoog verheven, vs. 1. Al de hovelingen buigen zich voor hem neder, behalve Mórdechai. 2. Haman is hierover zeer toornig. 3. Hij zoekt niet alleen Mórdechai, maar al de Joden uit te roeien. 4. en doet het lot werpen. 5. Hij brengt beschuldigheden in bij den koning tegen de Joden en dringt op hunne uitroeiing aan. 6. De koning geeft hem volmacht. 7. Het bevelschrift wordt tot alle vorsten in al de landschappen afgezonden. 8. De koning en Haman zitten en drinken; maar de stad Susa is verbaasd. 9.

NA deze geschiedenissen maakte de koning Ahasvéros Haman groot, den

zoon van Hammedátha, den Agagiet, en hij verhoogde hem, en hij zette zijnen stoel boven al de vorsten, die bij hem waren.

2 En al de knechten des konings, die in de poort des konings waren, neigden en bogen zich neder voor Haman: want de koning had alzoo van hem bevolen; maar Mórdechai neigde zich niet, en boog zich niet neder.

3 Toen zelden de knechten des konings, die in de poort des konings waren, tot Mórdechai: Waarom overtreedt gij des konings gebod?

4 Het geschiedde nu, toen zij dit van dag tot dag tot hem zeiden, en hij naar hen niet hoorde, zoo gaven zij het Haman te kennen, opdat zij zagen, of de woorden van Mórdechai bestaen zouden, want hij had hun te kennen gegeven, dat hij een Jood was.

5 Toen Haman zag, dat Mórdechai zich niet neigde, noch zich voor hem nederboog, zoo werd Haman vervuld met grinnigheid.

6 Doch hij verachtte in zijne oogen, dat hij aan Mórdechai alleen de hand zou slaan, (want men had hem het volk van Mórdechai aangewezen); maar Haman zocht al de Joden, die in het ganache koninkrijk van Ahasvéros waren, namelijk het volk van Mórdechai, te verdelgen.

7 In de eerste maand (deze is de maand Nisan) in het twaalfde jaar van den koning Ahasvéros, wierp men het Pur, dat is, het lot, voor Hamans aangezicht, van dag tot dag, en van maand tot maand, tot de twaalfde maand toe, deze is de maand Adar.

8 Want Haman had tot den koning Ahasvéros gezegd: Er is een volk, verstrooid en verdeeld onder de volken in al de landschappen uws koninkrijks, en hunne wetten zijn verscheiden van de wetten aller volken; ook doen zij des konings wetten niet; daarom is het den koning niet oorbaar hen te laten blijven.

9 Indien het den koning goeddunkt, laat er geschreven worden, dat men hen verdoe; zoo zal ik tien duizend talenten zilvers opwegen in de handen dergenen, die het werk doen, om in des konings schatten te brengen.

10 Toen trok de koning zijnen ring van zijne hand, en hij gaf hem aan Haman, den zoon van Hammedátha, den Agagier, der Joden tegenpartijder.

11 En de koning zeide tot Haman: Dat zilver zij u geschonken, ook dat volk, om daarmede te doen, naar dat het goed is in uwe oogen.

12 Toen werden de schrijvers des konings geroepen, in de eerste maand, op den dertienden dag derzelfde, en er werd geschreven, naar alles, wat Haman beval, aan de stadhouders des konings, en aan de landvoogden, die over elk landschap waren, en aan de vorsten van elk volk, elk landschap naar zijn schrift, en elk volk naar zijne spraak: er werd geschreven in den naam van den koning Ahasvéros, en het werd met des konings ring verzegeld.

13 De brieven nu werden gezonden door de hand der loopers tot al de landschappen des konings, dat men zou verdelgen, doden en verdoen al de Joden, van den jonge tot den oude toe, de kleine kinderen en de vrouwen, op éenen dag, op den dertienden der twaalfde maand, (deze is de maand Adar) en dat men hunnen buit zou rooven.

14 De inhoud van het schrift was, dat er eene wet zou gegeven worden in alle landschappen, openbaar aan alle volken, dat zij tegen denzelfden dag zouden gereed zijn.

15 De loopers gingen uit, voortge-

J. v. C.
516.

510.

circa 514.

circa 510.

J. v. C.
510.

drongen zijnde door het woord des konings, en de wet werd uitgegeven in den burg Susán. En de koning en Haman zagen en dronken, doch de stad Susán was verward.

HOOFDSTUK 4.

Mórdechai treurt en weent met eenen zak bekleed, en komt zoo tot voor de poort des konings. 2. Overal waar dat wreede bevel wordt bekend gemaakt, zijn de Joden in diepen rouw. 3. Esther zendt Mórdechai klederen, doch hij wil die niet aannemen. 4. Zij laat door Hatach vernemen, waarom hij dus bedroefd is. 5; hij geeft het haar door hem te kennen, met afschrift van het bevel, en verzoekt haar tot den koning te gaan en voor de Joden te bidden. 8. Esther vindt hierin groote waarigheid. 11; maar Mórdechai brengt zulke krachtige redenen bij. 13; dat zij belooft tot den koning te zullen gaan, nadat de Joden te Susán drie dagen zouden roevast en geboden hebben, zoo als zij en hare jongvrouwen mede doen zouden. 16.

circa 510.

ALS Mórdechai wist al wat waterschied was, zoo verscheurde Mórdechai zijne klederen, en hij trok eenen zak aan met asch; en hij ging uit door het midden der stad, en hij riep met een groot en bitter geroep.

2 En hij kwam tot voor de poort des konings: want niemand mocht in des konings poort inkomén, bekleed met eenen zak.

3 En in alle en in ieder landschap en plaats, waar het woord des konings, en zijne wet aankwam, was een groote rouw onder de Joden, met vasten, en geweén, en misbaar: velen lagen in zakken en asch.

4 Toen kwamen Esthers jonge dochters en hare kamerlingen, en zij gaven het haar te kennen; en het deed de koningin zeer weé; en zij zond klederen om Mórdechai aan te doen, en zijnen zak van hem af te doen; maar hij nam ze niet aan.

5 Toen riep Esther Hatach, eenen van de kamerlingen des konings, welke hij voor haar gesteld had, en zij gaf hem bevel aan Mórdechai, om te weten wat dit, en waarom dit was?

6 Als Hatach uitging tot Mórdechai, op de straat der stad, die voor de poort des konings was,

7 Zoo gaf Mórdechai hem te kennen al wat hem wedervaren was, en de verklaring van het zilver, hetwelk Haman gezegd had te zullen wege in de schatten des konings, voor de Joden, om dezelve om te brengen.

8 En hij gaf hem het afschrift der geschrevene wet, die te Susán gegeven was, om hen te verdeelen, dat hij het Esther liet zien, en haar te kennen gaf, en haar gebood, dat zij tot den koning ging, om hem te smeeken, en van hem te verzoeken voor haar volk.

9 Hatach nu kwam, en gaf Esther de woorden van Mórdechai te kennen.

10 Toen zeide Esther tot Hatach, en gaf hem bevel aan Mórdechai:

11 Alle knechten des konings, en het volk der landschappen des konings, weten wel, dat al wie tot den koning ingaat in het binnenste voorhof, die niet geroepen is, hij zij man of vrouw, zijn eenig vonnis zij, dat men hem doode, tenzij dat de koning den gouden scepter hem toereike, opdat hij levend blijve: ik nu ben deze dertig dagen niet geroepen om tot den koning in te komen.

12 En zij gaven de woorden van Esther aan Mórdechai te kennen.

13 Zoo zeide Mórdechai, dat men Esther wederom zeggen zou: Beeld u niet in in uwe ziel, dat gij zult ontkomen in het huis des konings, meer dan al de andere Joden.

14 Want indien gij eenigzins zwijgen zult te dezer tijd, zoo zal den Joden

verkwikking en verlossing uit eene andere plaats ontstaan, maar gij en uws vaders huis zult ontkomen: en wie weet, of gij niet om zulken tijd als deze is, tot dit koninkrijk geraakt zijt?

15 Toen zeide Esther, dat men Mórdechai weder aanzeggen zou:

16 Ga, vergaaf al de Joden, die te Susán gevonden worden, en vast voor mij, en eet of drinkt niet, in drie dagen, nacht noch dag; ik en mijne jonochters zullen ook alzoovasten: en alzo zal ik tot den koning ingaan, hetwelk niet naar de wet is. Wanneer ik dan omkome, zoo kom ik om.

17 Toen ging Mórdechai henen, en hij deed naar alles, wat Esther aan hem geboden had.

HOOFDSTUK 5.

De koningin Esther trekt een koninklijk kleed aan en gaat tot den koning, vs. 1; die haar den gouden scepter toereikt; 2; en haar belooft hare bede te geven. 3. Zij noodigt den koning en Haman ter maaltijd, 4; op welken de koning haar op nieuw belooft hare bede te geven. 6. Zij noodigt den koning en Haman andermaal, 7; waarover Haman zich zeer verblijdt, doch zich zeer vertoont, ziende dat Mórdechai hem niet eerde. 9. Dit alles vertelt hij aan zijne vrouw en vrienden, 10; die hem raden eene galg te maken van vijftig ellen hoog, om Mórdechai daaraan te hangen, welken raad hij volgt, 14.

HET geschiedde nu aan den derden dag, dat Esther een koninklijk kleed aantrok, en stond in het binnenste voorhof van des konings huis, tegenover het huis des konings: de koning nu zat op zijnen koninklijken troon, in het koninklijke huis, tegenover de deur van het huis.

2 En het geschiedde, toen de koning de koningin Esther zag, staande in het voorhof, verkreeg zij genade in zijne oogen; zoodat de koning den gouden scepter, die in zijne hand was, Esther toereikte; en Esther naderde, en loorde de spits des scepters aan.

3 Toen zeide de koning tot haar: Wat is u, koningin Esther! of wat is uw verzoek? het zal u gegeven worden, ook tot de helft des koninkrijks.

4 Esther nu zeide: Indien het den koning goeddunkt, zoo kome de koning met Haman heiden tot den maaltijd, dien ik hem bereid heb.

5 Toen zeide de koning: Doet Haman spoeden, dat hij het bevel van Esther doe. Als nu de koning met Haman tot den maaltijd, dien Esther bereid had, gekomen was,

6 Zoo zeide de koning tot Esther op den maaltijd des wijns: Wat is uwe bede? en zij zal u gegeven worden; en wat is uw verzoek? het zal geschieden, ook tot de helft des koninkrijks.

7 Toen antwoordde Esther, en zeide: Mijne bede en verzoek is:

8 Indien ik genade gevonden heb in de oogen des konings, en indien het den koning goeddunkt, mij te geven mijne bede, en mijn verzoek te doen, zoo kome de koning met Haman tot den maaltijd, dien ik hem bereiden zal; zoo zal ik morgen doen naar het bevel des konings.

9 Toen ging Haman ten zelden dage uit, vrolijk en goedsmoeds; maar toen Haman Mórdechai zag in de poort des konings, en dat hij niet opstond, noch zijde voor hem bewoog, zoo werd Haman vervuld met grimmigheid op Mórdechai.

10 Doch Haman bedwong zich, en hij kwam tot zijn huis; en hij zond henen, en liet zijne vrienden komen, en Zeres, zijne huisvrouw.

11 En Haman vertelde hun de heerlijkheid zijns rijkdoms, en de verheerlijking zonen, en alles, waarin de koning hem

J. v. C.
510.

J. v. C.
510.

groot gemaakt had, en waarin hij hem verheven had boven de vorsten en knechten des konings.

12 Verder zeide Haman : Ook heeft de koningin Esther niemand met den koning doen komen tot den maaltijd, dien zij bereid heeft, dan mij; en ik ben ook tegen morgen van haar met den koning geëenoordigd.

13 Doch dit alles baat mij niet, zoo langen tijd als ik den Jood Mordchai zie zitten in de poort des konings.

14 Toen zeide zijne huisvrouw Zeres tot hem, mitgaders al zijne vrienden : Men make eene galg, vijftig ellen hoog, en zeg morgen aan den koning, dat men Mordchai daaraan hange; ga dan vrolijk met den koning tot dien maaltijd. Deze raad nu dacht Haman goed, en hij deed de galg maken.

HOOFDSTUK 6.

De koning, op zekeren nacht niet kunnende slapen, laat het boek der kronijken brengen, en men vindt daarin het boos voornemen van Bigthana en Theris, door Mordchai ontdekt, vs. 1. De koning vraagt, welke verering Mordchai hiervoor had ontvangen. Zijne dienaars antwoorden geene, 3. Haman, in het voorhof zijnde, wordt bij den koning geroepen, die hem vraagt, wat men dien man behoort te doen, welken de koning eeren wil, 6. Haman antwoordt hierop, 7. De koning beveelt Haman Mordchai al die eer aan te doen, 10; hij volbrengt dit bevel, laat treurig naar zijn huis en verhaalt aan zijne vrouw en vrienden al zijn wedervaren, die hem zijnen verderen val voorzeggen, 13. Hij wordt tot den maaltijd van Esther gedreven, 14.

In denzelfden nacht was de slaap van den koning geweken, en hij zeide, dat men het boek der gedachtenissen, de kronijken, brengen zou; en zij werden in de tegenwoordigheid des konings gelezen.

2 En men vond geschreven, dat Mordchai had te kennen gegeven van Bigthana en Theris, twee kamerlingen des konings, uit de dorpelwachters, die de hand zochten te leggen aan den koning Ahasvéros.

3 Toen zeide de koning : Wat eer en verhooging is Mordchai hierover gedaan? En de jongelingen des konings, zijne dienaars, zeiden : Aan hem is niets gedaan.

4 Toen zeide de koning : Wie is in het voorhof? (Haman nu was gekomen in het buitenvoorhof van het huis des konings, om den koning te zeggen, dat men Mordchai zou hangen aan de galg, die hij hem had doen bereiden.)

5 En des konings jongelingen zeiden tot hem : Zie, Haman staat in het voorhof. Toen zeide de koning : Dat hij inkom.

6 Als Haman ingekomen was, zoo zeide de koning tot hem : Wat zal men met dien man doen, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft? Toen zeide Haman in zijn hart : Tot wien heeft de koning een welbehagen, om hem eer te doen, meer dan tot mij?

7 Daarom zeide Haman tot den koning : Den man, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft,

8 Zal men het koninklijke kleed brengen, dat de koning pleegt aan te trekken, en het paard, waarop de koning pleegt te rijden; en dat de koninklijke kroon op zijn hoofd gezet worde.

9 En men zal dat kleed en dat paard geven in de hand van een' uit de vorsten des konings, van de grootste heeren, en men zal het dien man aantrekken, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft, en men zal hem op dat paard doen rijden door de straten der stad, en men zal voor hem roepen : Alzoo zal men

dien man doen, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft!

10 Toen zeide de koning tot Haman : Haast u, neem dat kleed, en dat paard, zelyk als gij gesproken hebt, en doe alzoo aan Mordchai, den Jood, die aan de poort des konings zit; en laat niet één woord vallen van alles, wat gij gesproken hebt.

11 En Haman nam dat kleed en dat paard, en trok het kleed Mordchai aan, en deed hem rijden door de straten der stad, en hij riep voor hem : Alzoo zal men dien man doen, tot wiens eer de koning een welbehagen heeft!

12 Daarna keerde Mordchai wederom tot de poort des konings; maar Haman werd voortgedreven naar zijn huis, treurig en met bedekten hoofde.

13 En Haman vertelde aan zijne huisvrouw Zeres en al zijne vrienden al wat hem wedervaren was. Toen zeiden hem zijne wijzen, en Zeres, zijne huisvrouw : Indien Mordchai, voor wiens aangezicht gij hebt begonnen te vallen, van het zaad der Joden is, zoo zult gij tegen hem niet vermogen, maar gij zult gewisselijk voor zijn aangezicht vallen.

14 Toen zij nog met hem spraken, zoo kwamen des konings kamerlingen nabij, en zij haastten Haman tot den maaltijd te brengen, dien Esther bereid had.

HOOFDSTUK 7.

De koning belooft Esther wederom te zullen geven, al wat zij zou begeeren, vs. 1. Esther bidt om haar leven en dat van haar volk, ontdekkende het boos voornemen van Haman, 3; die Esther, ziende dat de koning op hem zeer vertoord is, om behoud smeekt, 7. Zijn aangezicht wordt bedekt, dat hij den koning niet meer moet zien, 8. Charbona zegt den koning, dat Haman eene galg had laten maken van vijftig ellen hoog voor Mordchai; de koning gebiedt Haman daaraan te hangen, hetwelk geschiedt, 9.

Toen de koning met Haman gekomen was, om te drinken met de koningin Esther :

2 Zoo zeide de koning tot Esther, ook op den tweeden dag, op den maaltijd des wijns : Wat is uwe bede, koningin Esther! en zij zal u gegeven worden; en wat is uw verzoek? het zal geschieden, ook tot de helft des koninkrijks.

3 Toen antwoordde de koningin Esther, en zeide : Indien ik, o koning! genade in uwe oogen gevonden heb, en indien het den koning goeddunkt, men geve mij mijn leven, om mijner bede wil, en mijn volk, om mijns verzoeks wil.

4 Want wij zijn verkocht, ik en mijn volk, dat men ons verdelge, doole en ombrenge. Indien wij nog tot knechten en tot dienstnagden waren verkocht geweest, ik zou gezwezen hebben, ofschoon de onderdrukker de schade des konings geenszins zou kunnen vergoeden.

5 Toen sprak de koning Ahasvéros, en zeide tot de koningin Esther : Wie is die? en waar is diezelve, die zijn hart vervuld heeft, om alzoo te doen?

6 En Esther zeide : De man, de onderdrukker en vijand, is deze booze Haman! Toen verschrikte Haman voor het aangezicht des konings en der koningin.

7 En de koning stond op in zijne grinnigheid van den maaltijd des wijns, en ging naar den hof van het paleis. En Haman bleef staan, om van de koningin Esther, aangaande zijn leven, verzoek te doen, want hij zag, dat het kwaad van den koning over hem ten volle besloten was.

8 Toen de koning wederkwam uit den hof van het paleis in het huis van den maaltijd des wijns, zoo was Haman gevallen op het bed, waarop Esther was. Toen zeide de koning : Zou hij ook wel

J. v. C.
510.

J. v. C.
510.

a Esth. 1:10.

de koningin verkrachten bij mij in het huis? Het woord ging uit des konings mond, en zij bedekten Hamans aangezigt.

9 En a Charbouna, een van de kamerlingen, voor het aanschijn des konings staande, zeide: Ook zij, de galg, welke Haman gemaakt heeft voor Mordcheai, die goed voor den koning gesproken heeft, staat bij Hamans huis, vijftig ellen hoog. Toen zeide de koning: Hang hem daaraan.

19 Alzoo hingen zij Haman aan de galg, die hij voor Mordcheai had doen bereiden: en de grinnigheid des konings werd gestild.

HOOFDSTUK 8.

De koning greift Esther Hamans huis, vs. 1. Mordcheai komt voor den koning, die hem den ring van Haman geeft, 2. De koningin laat den koning nogmaals, dat hij de boze aanslagen van Haman tegen de Joden nog verder te niet doe, 3. Zij vindt genade bij den koning en draagt hem hare bede nog verder voor, 4. De koning voldoet aan alles, wat zij begeert en laat zulk in zijnen naam aan de landvoogden in alle provincien schrijven, 9. Inhoud van het bevel, 11. Mordcheai's heerlijkheid en siernaad, 13. Grootte vreugde der Joden, bij welke zich vele volken voegen, 17.

TE dienzelven dage gaf de koning Ahasvéros aan de koningin Esther het huis van Haman, den vijand der Joden; en Mordcheai kwam voor het aangezicht des konings, want Esther had te kennen gegeven, wat hij voor haar was.

2 En de koning toog zijnen ring af, dien hij van Haman genomen had, en gaf hem aan Mordcheai; en Esther stelde Mordcheai over het huis van Haman.

3 En Esther sprak verder voor het aangezicht des konings, en zij viel voor zijne voeten, en zij weende, en zij smeekte hem, dat hij de boosheid van Haman, den Agagiet, en zijne gedacate, die hij tegen de Joden gedacht had, zou wegnemen.

4 De koning nu reikte den gouden scepter Esther toe. Toen rees Esther op, en zij stond voor het aangezicht des konings.

5 En zij zeide: Indien het den koning goeddunkt, en indien ik genade voor mijn aangezicht gevonden heb, en dexe zaak voor den koning regt is, en ik in zijne oogen aangezaam ben, dat er geschreven worde, dat de brieven en de gedachte van Haman, den zoon van Hammedatha, den Agagiet, wederroepen worden, welke hij geschreven heeft, om de Joden om te brengen, die in al de landschappen des konings zijn.

6 Want hoe zal ik vermogen, dat ik aanzie het kwaad, dat mijn volk treffen zal? en hoe zal ik vermogen, dat ik aanzie het verderf van mijn geslacht?

7 Toen zeide de koning Ahasvéros tot de koningin Esther en tot Mordcheai, den Jood: Ziet, het huis van Haman heb ik Esther gegeven, en hem heeft men aan de galg gehangen, omdat hij zijne hand aan de Joden geslagen had.

8 Schrift dan gijlieden voor de Joden, zoo als het goed is in uwe oogen, in des konings naam, en verzegelt het met des konings ring: want het schrift, dat in des konings naam geschreven, en met des konings ring verzegeld is, is niet te wederroepen.

9 Toen werden des konings schrijvers geroepen, ter zelve tijd, in de derde maand, (zij is de maand Sivan) op den drie en twintigsten derzelve, en er werd geschreven naar alles, wat Mordcheai gebod, aan de Joden, en aan de stadhouders, en landvoogden, en oversten der landschappen, die van Indië af tot aan Moerenland strekken, honderd zeven en

twintig landschappen, een ieder landschap naar zijn schrift, een ieder volk naar zijne spraak: ook aan de Joden naar hun schrift en naar hunne spraak.

10 En men schreef in den naam van den koning Ahasvéros, en men verzegelte het met des konings ring: en men zond de brieven door de hand der loopers te paard, rijdende op snelle kemelen, op muilen, van merrien geteld:

11 Dat de koning den Joden toeliet, die in elke stad waren, zich te vergaderen, en voor hun leven te staan, om te verdelgen, om te dooden en om om te brengen alle magt des volks en des landschaps, die hen benaauwen zou, de kleine kinderen en de vrouwen, en hunnen buit te rooven;

12 Op eenen dag in al de landschappen van den koning Ahasvéros, op den dertienden der twaalfde maand, deze is de maand Adar.

13 De inhoud van dit schrift was: dat eene wet zou gegeven worden in alle landschappen, openbaar aan alle volken; en dat de Joden gereed zouden zijn tegen dien dag, om zich te wreken aan hunne vijanden.

14 De loopers, die op snelle kemelen reden en op muilen, togen schielijk uit, aangedreven zijnde door het woord des konings. Deze wet nu werd gegeven op den berg Susan.

15 En Mordcheai ging uit van voor het aangezicht des konings in een hemelsblauw en wit koninklijk kled, en met eene groote gouden kroon, en met een opgerieft van zijn linnen en purper; en de stad Susan juichte en was vrolijk.

16 Bij de Joden was licht, en blijdschap, en vreugde, en eer:

17 Ook in alle en in ieder landschap, en in alle en eene iedere stad, ter plaatse, waar des konings woord en zijne wet aankwam, daar was bij de Joden blijdschap en vreugde, maaltijden en vrolijke dagen; en velen uit de volken des lands werden Joden, want de vreeze der Joden was op hen gevallen.

HOOFDSTUK 9.

Overeenkomstig de wet des konings verzamelen zich de Joden, om hunne vijanden te dooden, vs. 1. De landvoogden helpen hen, uit vrees voor Mordcheai, die in gunst bij den koning was, 3. De Joden verslaan vele hunner vijanden, ook de tien zonen van Haman, 5. De koning vraagt Esther, wat zij nog meer begeert, waarop nog een dag wrak geoeft wordt, 12. De Joden dooden drie honderd man te Susan en vijf en zeventig duizend van hunne vijanden in de andere deelen van het Perzische rijk, doch nemen geen roof, 15. De Joden houden feest, 17. Mordcheai en Esther stellen het Purimfeest in, ter gedachtenis dezer heugelijke gebeurtenis, 21.

IN de twaalfde maand nu, (dezelve is de maand Adar) op den dertienden dag derzelve, toen des konings woord en zijne wet nabij gekomen was, dat men het doen zou, ten dage, als de vijanden der Joden hoopten over hen te heerschen, zoo is het omgekeerd, want de Joden heerschten zelve over hunne haters.

2 Want de Joden vergaderden zich in hunne steden, in al de landschappen van den koning Ahasvéros, om de hand te slaan aan degenen, die hun verderf zochten; en niemand bestond voor hen, want hunlieders schrik was op al die volken gevallen.

3 En al de oversten der landschappen, en de stadhouders, en landvoogden, en die het werk des konings deden, verlieten de Joden: want de vreeze van Mordcheai was op hen gevallen.

4 Want Mordcheai was groot in het huis des konings, en zijn gerucht ging

J. v. C.
510.

circa 509.

J. v. C.
509.

uit door alle landschappen : want die man, Mórdechai, werd doorgaans grooter.

5 De Joden nu sloegen op al hunne vijanden, met den slag des zwaards, en der dooding, en der verderving; en zij deden met hunne haters naar hun welbehagen.

6 En in den burg Susan hebben de Joden gedood en omgebragt vijf honderd mannen.

7 En Parsandátha, en Dalfon, en Asfáta.

8 En Porátha, en Adália, en Aridátha,

9 En Parnástha, en Arisai, en Aridai, en Vaisátha,

10 De tien zonen van Haman, den zoon van Hammedátha, den vijand der Joden, doodden zij; maar zij sloegen hunne handen niet aan den roof.

11 Ten zelven dage kwam voor den koning het getal der gedooden op den burg Susan.

12 En de koning zeide tot de koningin Esther: Te Susan op den burg hebben de Joden gedood en omgebragt vijf honderd mannen en de tien zonen van Haman, wat hebben zij al in de andere landschappen des konings gedaan! wat is nu uwe bede? en het zal u gegeven worden; of wat is verder uw verzoek? het zal geschieden.

13 Toen zeide Esther: Dunkt het den koning goed, men late ook morgen den Joden, die te Susan zijn, toe, te doen naar het gebod van heden; en men hange de tien zonen van Haman aan de galg.

14 Toen zeide de koning, dat men alzoo doen zou; en er werd een gebod gegeven te Susan, en men hing de tien zonen van Haman op.

15 En de Joden, die te Susan waren, vergaderden ook op den veertienden dag der maand Adar, en zij doodden te Susan drie honderd mannen; maar zij sloegen hunne hand niet aan den roof.

16 De overige Joden nu, die in delandschappen des konings waren, vergaderden, opdat zij stonden voor hun leven, en rust hadden van hunne vijanden, en zij doodden onder hunne haters vijf en zeventig duizend; maar zij sloegen hunne hand niet aan den roof.

17 Dit geschiedde op den dertienden dag der maand Adar; en op den veertienden derzelve rustten zij, en zij maakten denzelven eenen dag der maaltijden en der vreugde.

18 En de Joden, die te Susan waren, vergaderden op den dertienden derzelve, en op den veertienden derzelve; en zij rustten op den vijftienden derzelve, en zij maakten denzelven eenen dag der maaltijden en der vreugde.

19 Daarom maakten de Joden van de dorpen, die in de dorpsteden woonden, den veertienden dag der maand Adar ter vreugde en maaltijden, en eenen vrolijken dag, en der zending van deelen aan elkander.

20 En Mórdechai beschreef deze geschiedenissen; en hij zond brieven aan al de Joden, die in al de landschappen van den koning Ahasvéros waren, dien, die nabij, en dien, die verre waren.

21 Om over hen te bevestigen, dat zij zouden onderhouden den veertienden dag der maand Adar, en den vijftienden dag derzelve, in alle en ieder jaar:

22 Naar de dagen, in dewelke de Joden tot rust gekomen waren van hunne vijanden, en de maand, die hun veranderd

was van droefenis in blijdschap, en van rouw in eenen vrolijken dag; dat zij dezelve dagen maken zouden tot dagen der maaltijden, en der vreugde, en der zending van deelen aan elkander, en der gaven aan de armen.

23 En de Joden namen aan te doen, wat zij begonnen hadden, en de Mórdechai aan hen geschreven had;

24 Omdat Haman, de zoon van Hammedátha, den Agagiet, aller Joden vijand, tegen de Joden gedacht had hen om te brengen; en dat hij het Pur, dat is, het lot had geworpen, om hen te verslaan en om hen om te brengen.

25 Maar als zij voor den koning gekomen was, heeft hij e door brieven bevolen, dat zijne booze gedachte, die hij gedacht had over de Joden, op zijn hoofd zou wederkeeren; en men heeft hem en zijne zonen aan de galg gehangen.

26 Daarom noemt men die dagen Purim, van den naam van dat Pur. Hierom, van wege al de woorden van dien brief, en heiligen zij zelven daarvan gezien hadden, en wat tot hen overgekomen was.

27 Bevestigden de Joden, en namen op zich en op hun zaad, en op allen, die zich tot hen vervoegen zouden, dat men het niet overtrade, dat zij dezetwee dagen zouden houden, naar het voorschrift derzelve, en naar den bestemden tijd derzelve, in alle en ieder jaar:

28 Dat deze dagen gedacht zouden worden en onderhouden, in alle en elk geslacht, elk huisgezin, elk landschap en elke stad; en dat deze dagen Purim niet zouden overtreden worden onder de Joden, en dat de gedachtenis derzelve geen einde nemen zou bij hun zaad.

29 Daarna schreef de koningin Esther, de dochter van Abicháil, en Mórdechai, de Jood, met alle magt, om dezen brief van Purim ten tweede maal te bevestigen.

30 En hij zond de brieven aan al de Joden, in de honderd zeven en twintig landschappen van het koninkrijk van Ahasvéros, met woorden van vrede en trouw:

31 Dat zij deze dagen van Purim bevestigen zouden op hunne bestemde tijden, gelijk als Mórdechai, de Jood, over hen bevestigd had, en Esther, de koningin, en gelijk als zij het bevestigd hadden voor zich zelven en voor hun zaad: de zaken van het vasten en hunliedergeroep.

32 En het bevel van Esther bevestigde de geschiedenissen van deze Purim, en het werd in een boek geschreven.

HOOFDSTUK 10.

Ahasvéros legt een schatting op het land, vs. 1. Mórdechai's hoogte staat en achtig bij de Joden, wier welzijn hij bevordert, 3.

DAARNA leidde de koning Ahasvéros schatting op het land, en de eilanden der zee.

2 Al de werken nu zijner magt en zijns gewelds, en de verklaring der grootheid van Mórdechai, denwelken de koning groot gemaakt heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronijken der koningen van Medië en Perzië?

3 Want de Jood Mórdechai was de tweede bij den koning Ahasvéros, en groot bij de Joden, en aangenaam bij de menigte zijner broederen, zoekende het beste voor zijn volk, en sprekende voor den welstand van zijn gansche zaad.

J. v. C.
509.

a Esth. 8: 8.

circa 495.

HET BOEK JOB.

J. v. C.
1520.

HOOFDSTUK 1.

Job is oprecht, vroom, vs. 1; van God met kinderen, rijkdom en eer gezegend, 2; wordt door den drang des Satans en onder Gods toelating tot zijne beproeving verzocht met het verlies van al zijn goed en kinderen, 6; waarover hij bijken van droefheid geeft, zich troost en God in alles dankt, 20.

ER was een man in het land Uz, zijn naam was Job; en dezelve man was oprecht, en vroom, en godvreezende, en wijkende van het kwaad.

2 En hem werden zeven zonen en drie dochteren geboren.

3 Daartoe was zijn vee zeven duizend schapen, en drie duizend kameelen, en vijf honderd juk ossen, en vijf honderd ezeltinnen; ook was zijn dienstvoolk zeer veel; zoodat deze man grooter was dan al die van het Oosten.

4 En zijne zonen gingen en maakten maaltijden in ieders huis op zijnen dag; en zij zonden henen, en noodigden hunne drie zusters, om met hen te eten en te drinken.

5 Het geschiedde dan, als de dagen der maaltijden omgegaan waren, dat Job henenzond, en hen heiligde, en des morgens vroeg opstond, en brandofferden offerde naar hun aller getal; want Job zeide: Misschien hebben mijne kinderen gezondigd, en God in hun hart gezegd. Alzoo deed Job al die dagen.

6 Er was nu een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam.

7 Toen zeide de HEERE tot den Satan: Van waar komt gij? En de Satan antwoordde den HEERE, en zeide: Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen.

8 En de HEERE zeide tot den Satan: Hebt gij ook acht geslagen op mijnen knecht Job? want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvreezende en wijkende van het kwaad.

9 Toen antwoordde de Satan den HEERE, en zeide: Is het om niet, dat Job God vreest?

10 Hebt gij niet eene betuiging gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom? Het werk zijner handen hebt gij gezegd, en zijn vee is in menigte uitgebroken in den lande.

11 Maar toch strek nu uwe hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft; zoo hij U niet in uw aangezicht zal zegenen!

12 En de HEERE zeide tot den Satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uwe hand; alleen aan hem strek uwe hand niet uit. En de Satan ging uit van het aangezicht des HEEREN.

13 Er was nu een dag, als zijne zonen en zijne dochteren aten, en wijn dronken, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene.

14 Dat een bode tot Job kwam, en zeide: De runderen waren ploegende, en de ezeltinnen weidende aan hunne zijden.

15 Doch de Sabærs deden eenen inval, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

16 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: Het vuur Gods viel uit den hemel, en ontstak onder de schapen en onder de jongeren, en verterde ze; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

17 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: De Chalkeërs stelden drie hoopen, en vielen op de kameelen aan, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

18 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: Uwe zonen en uwe dochteren aten, en dronken wijn, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene;

19 En zie, een groote wind kwam van over de woestijn, en stiet aan de vier hoeken van het huis, en het viel op de jongelingen, dat ze stierven; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

20 Toen stond Job op, en scheurde zijnen mantel, en schoor zijn hoofd, en viel op de aarde, en boog zich neder.

21 En hij zeide: Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen, en naakt zal ik daarheen wederkeeren. De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen: de naam des HEEREN zij geloofd!

22 In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijnds toe.

HOOFDSTUK 2.

De Satan verzoekt van God, dat hem worde toegelaten, Job in het lichzaam te plagen, vs. 1. God liet het hem toe onder zekere voorwaarden, 6. De Satan slaat Job met booze zweren, 7; ook beschimpt hem zijne huisvrouw, die hij daarover berispt, 9. Drie zijner vrienden, bij hem gekomen zijnde, bedroeven zich met hem, doch zwijgen een tijd stil, 11.

WEDEROM was er een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam, om zich voor den HEERE te stellen.

2 Toen zeide de HEERE tot den Satan: Van waar komt gij? En de Satan antwoordde den HEERE, en zeide: Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen.

3 En de HEERE zeide tot den Satan: Hebt gij ook acht geslagen op mijnen knecht Job? want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvreezende en wijkende van het kwaad; en hij houdt nog vast aan zijne oprechtheid, hoewel gij Mij tegen hem opgehitst hebt, om hem te verslinden zonder oorzaak.

4 Toen antwoordde de Satan den HEERE, en zeide: Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven.

5 Doch strek nu uwe hand uit, en tast zijn gebeente en zijn vleesch aan; zoo hij U niet in uw aangezicht zal zegenen!

6 En de HEERE zeide tot den Satan: Zie, hij zij in uwe hand; doch verschoon zijn leven.

7 Toen ging de Satan uit van het aangezicht des HEEREN, en sloeg Job met booze zweren, van zijne voetzool af tot zijnen schedel toe.

8 En hij nam zich eene potscherf, om zich daarmede te schrabben; en hij zat neder in het midden der asch.

9 Toen zeide zijne huisvrouw tot hem: Houdt gij nog vast aan uwe oprechtheid? zegen God, en sterf.

10 Maar hij zeide tot haar: Gij spreekt als eene der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God ontfangen, en het

J. v. C.
1520.c Pred. 5:14.
1 Tim. 6:7.

a Job 2:3.

b 1 Petr. 5:8.

J. v. C.
1520.

kwade niet ontvangen? In dit alles zondigde Job met zijne lippen niet.

11 Als nu de drie vrienden van Job gehoord hadden al dit kwaad, dat over hem gekomen was, kwamen zij, ieder uit zijne plaats, Elifaz, de Themaniet, en Bildad, de Suhiet, en Zofar, de Naamathiet; en zij waren het eens geworden, dat zij kwamen om hem te beklagen, en om hem te vertroosten.

12 En toen zij hunne oogen van verre opheven, kenden zij hem niet, en hieven hunne stem op, en weenden; daartoe scheurden zij een ieder zijnen mantel, en strooiden stof op hunne hoofden naarden hemel.

13 Alzoo zaten zij met hem op de aarde, zeven dagen en zeven nachten; en niemand sprak tot hem een woord, want zij zagen, dat de smart zeer groot was.

HOOFDSTUK 3.

Job door de groothed zijner plagen en der smarten, die hij daarover gevoelt, opgerust zijnde, vervloekt den dag zijner geboorte, vs. 1; wenscht na zijne geboorte terstond gestorven te zijn, 11; geeft reden daarvan, 13; beklagt het leven der ellendigen, 20; en past zulke klacht toe op zich zelve, 24.

DAARNA opende Job zijnen mond, en a vervloekte zijnen dag.

2 Want Job antwoordde en zeide:

3 De dag verga, waarin ik geboren ben, en de nacht, *waaria* men zeide: Een knechtje is ontvangen;

4 Diezelve dag zij duisternis; dat God naar hem uiet vrage van boven; en dat geen glans over hem schijne;

5 Dat de duisternis en des doods schaduwe hem verontreinigen; dat wolken over hem wonen; dat hem verschrikken de zwarte dampen des dags!

6 Diezelve nacht, donkerheid neme hem in; dat hij zich niet verheuge onder de dagen des jaars; dat hij in het getal der maanden niet kome!

7 Ziet, diezelve nacht zij eenzaam; dat geen vrolijk gezang laarin kome;

8 Dat hem vervloeken de vervloekers des dags, die bereid zijn hunnen rouw te vervekken;

9 Dat de sterren van zijnen schemertijd verduisterd worden; hij wachte naar het licht, en het worde niet; en hij zie niet de oogleden des dageraads!

10 Omdat hij niet toegesloten heeft de deuren mijns bulks, noch verborgen de moeite van mijne oogen.

11 ^b Waaron ben ik niet gestorven van de baarmoeder af? ^{ew} heb den geest gegeven, als ik uit den buik voortkwam?

12 Waaron zijn mij de knieden voorgekomen? en waartoe de borsten, opdat ik zuigen zou?

13 Want nu zou ik nederliggen, en stil zijn; ik zou slapen, dan zou voor mij rust wezen;

14 Met de koningen en raadsheerender aarde, die voor zich woeste plaatsen bebouwen;

15 Of met de vorsten, die goud hadden, die hunne huizen met zilver vervulden.

16 Of als een verborgene misdragt, zou ik niet zijn; als de kinderkens, die het licht niet gezien hebben.

17 Daar houden de booten op van beroering, en daar rusten de vermoeiden van kracht;

18 *Daar* zijn de geboonden te zamen in rust: zij hooren de stem des drijvers niet.

19 De kleine en de groote is daar; en de knecht vrij van zijnen heer.

20 Waaron geeft Hij den ellendigen het licht, en het leven den bitterlijk bedroefden van gemoed?

21 Die verlangen naar den dood, maar hij is er niet; en graven daarnaar meer dan naar verborgene schatten;

22 Die blijde zijn tot opspringens toe, en zich verheugen, als zij het graf vinden;

23 Aan den man, wiens weg verborgen is, en dien God overdekt heeft?

24 Want voor mijn brood komt mijne zuchting; en mijne brullingen worden uitgestort als water.

25 Want ik vreesde een vreeze, en zij is mij aangekomen; en wat ik schroomde, is mij overkomen.

26 Ik was niet gerust, en was niet stil, en rustte niet; en de beroering is gekomen.

HOOFDSTUK 4.

Elifaz, om Job antwoord te geven, beschuldigt hem van ongeduld, vs. 1. Stelt hem Gods gerechtigheid voor, om hem te toonen, dat God hem om zijne zonden straft, 7. Hij verhaalt hem de verschijning van eenen engel en zijne toespraak, en meent, dat die op de zaak van Job wel past, 17. Job wordt vermaand tot omtred en bekeering, 18.

TOEN antwoordde Elifaz, de Themaniet, en zeide:

2 Zoo wij een woord opnemen tegen u, zult gij verdrietig zijn? nogtans wie zal zich van woorden kunnen onthouden?

3 Zie, gij hebt velen onderwezen, en gij hebt slappe handen gesterkt;

4 Uwe woorden hebben den struikelden opgerigt, en de krommende knieën hebt gij vastgesteld;

5 Maar nu komt het aan u, en gij zijt verdrietig; het raakt tot u, en gij wordt beroerd.

6 Was niet uwe vreeze Gods uwe hoop? en de opregtigheid uwer wegen uwe verwachting?

7 Gesienk toch, wie is de onschuldige, die vergaan zij; en waar zijn de opregten verdeld?

8 *Maar* gelijk als ik gezien heb: ^a die ondeugd ploegen, en moeite zaaijen, maaijen dezelve.

9 ^b Van den adem Gods vergaan zij, en van het gebraas van zijnen neus worden zij verdaan.

10 De brulling des leeuws, en de stem des fellen leeuws, en de tanden der jonge leeuwen worden verbroken.

11 De oude leeuw vergaat, omdat er geen roof is, en de jongen eens oudachtigen leeuws worden verstrooid.

12 Voorts is tot mij een woord helmelyk gebracht, en mijn oor heeft een weinje daarvan gevat:

13 Onder de gedachten van de gezigten des nachts, als diepe slaap valt op de menschen;

14 Kwam mij schrik en beving over, en verschrikte de veelheid mijner beenderen;

15 Toen ging voorbij mijn aangezicht een geest; hij deed het haar mijns vleeschs te berge rijzen.

16 Hij stond, doch ik kende zijne gedaante niet; eene beeldenis was voor mijne oogen; er was stilte, en ik hoorde een stem, *zeggende*:

17 Zou een mensch regtvaardiger zijn dan God? zou een man reiner zijn dan zijn Maker?

18 Zie, ^c op zijne knechten zou Hij niet vertrouwen; hoewel Hij in zijne engelen klaarheid gesteld heeft.

19 Hoe veel te min op degenen, die leemen huizen bewonen, welker grondslag in het stof is? zij worden verbrijzeld voor de motten.

20 Van den morgen tot den avond worden zij vermorzeld; zonder dat men er acht op slant, vergaan zij in eeuwigheid.

21 Verlijst niet hunne uitnemendheid met hen? zij sterven, maar niet in wijsheid.

HOOFDSTUK 5.

Elifaz bewijst, dat het niet alleen verloren

J. v. C.
1520.

c Job 19:8.

a Job 15:35.
Ps. 7:15.
Spr. 22:8.
Jes. 59:4.
Hos. 10:13.
Gal. 6:7, 8.

b Jes. 11:4.

c Job 15:15.
2 Petr. 2:4.

Jer. 15:10.
20:14.

b Job 10:18.

J. v. C.
1520.

arbeid is, zich tegen God te verzetten, maar ook zeer schadelijk, vs. 1; vernaamt Job zich tot God te bekeeren; die allen menschen goed doet, 8; voornamelijk den boesvaardigen, 11; doch de zeevrienden in het verderf stort, 12; waaruit Hij de vromen en armen verlost, 15. Job wordt tot geduld in zijn lijden vermaand, 17; omdat God de vromen daaruit verlost, 18; en overvloedig zegent, 24.

ROEP nu, zal er iemand zijn, die u antwoorde? en tot wien van de heiligen zult gij u keeren?

2 Want den dwaas brengt de toornigheid om, en de ijver doodt den slechte.

u Ps. 37, 36.

3 *o* Ik heb gezien eenen dwaas wortelende: doch terstond vervloekte ik zijne woning.

4 Verre waren zijne zonen van heil; en zij werden vrijbruidt in de poort, en er was geen verlosser.

5 Wiens oogst de hongrige verteeder, dien hij ook tot uit de doornen gehaald had; de struikroover slokte huu vermogen in.

6 Want uit het stof komt het verdriet niet voort, en de moeite spruit niet uit de aarde;

7 Maar de mensch wordt tot moeite geboren, gelijk de spranken der vurige kolen zich verheffen tot vliegen.

8 Doch ik zou naar God zoeken, en tot God mijne aanspraak richten:

b Job. 9:19.
Ps. 79:18.
Rom. 11:35.

9 *b* Die groote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; wonderen, die men niet tellen kan;

10 Die den regen geeft op de aarde, en water zendt op de straten:

e 1 Sam. 2:7.

11 *e* Om de vernederde te stellen in het hoogste; dat de rouwdragenden door heil verheven worden.

d Neh. 4:15.

12 *d* Hij maakt te niet de gedachten der arglistigen; dat hunne handen niet een ding uitrichten.

e 1 Cor. 3:19.

13 *e* Hij vangt de wijzen in hunne arglistigheid; dat de raad der verdraasden gestort wordt.

f Deut. 28:29.

14 *f* Des daags ontmoeten zij de duisternis, en gelijk des nachts tasten zij in den middag.

15 Maar Hij verlost den behoeftige van het zwaard, van hunnen mond, en vande hand des sterken.

g Ps. 107:42.

16 *g* Zoo is voor den arme verwachting; en de boosheid stopt haren mond toe.

h Spr. 3:11, 12.

17 *h* Zie, gelukzalig is de mensch, denwelken God straft; daarom verwerp de kastidigen des Almachtigen niet.

i Deut. 32:39.

18 *i* Want Hij doet smart aan, en Hij verbindt; Hij doorwondt, en zijne handen heelen.

1 Sam. 2:6.

19 *k* In zes benaauwdheden zal Hij u verlossen, en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren.

A Ps. 91, 3, enz.

20 In den honger zal Hij u verlossen van den dood, en in den oorlog van het geweld des zwaards.

21 Tegen den geest der tong zult gij verhoogen wezen, en gij zult niet vreezen voor de verwoesting, als zij komt.

22 Tegen de verwoesting en tegen den honger zult gij lagchen, en voor het gedierde der aarde zult gij niet vreezen.

i Hos. 2:17.

23 Want met de steenen des velds zal uw verbond zijn, *i* en het gedierde des velds zal met u bevredigd zijn.

24 En gij zult bevinden, dat uwe tent in vrede is; en gij zult uwe woning verzorgen, en zult niet feilen.

25 Ook zult gij bevinden, dat uw zaad menigvuldig wezen zal, en uwe spruiten als het kruid der aarde.

26 Gij zult in ouderdom ten grave komen, gelijk de korenhoop te zijner tijd opgevoerd wordt.

27 Zie dit, wij hebben het doorzocht, het is alzoo; hoor het, en bemerk gij het voor u.

HOOFDSTUK 6.

J. v. C.
1520.

Job verklaart reden te hebben voor zijne groote onstillen en klagen, vs. 1; waarom hij geen welgevallen heeft in de berisping van Elifaz, 6. Hij wenschte te sterven, hoopt geene lichamelijke gezondheid, 8; beschuldigt Elifaz over verkeerd oordeel van zijne oprechtheid, 13; over onbeleeftheid, 14; trouwelooheid, 15; en onvriendelijkheid in zijne bestraffing, 24. Hij biddt zijnen vrienden op te houden met zulke bestraffingen en beter acht te geven op zijne zaak, 28.

MAAR Job antwoordde en zeide:

2 Och of mijn verdriet recht gewogen werd, en men mijne ellende samen in eene weegschaal ophief!

3 Want het zou nu zwaarder zijn dan *e* het zand der zeeën; daarom worden mijne woorden opgezwoegen.

■ Spr. 27:3.

4 *b* Want de pülen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrint; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij.

b Ps. 38:2, 3.

5 Rugheft ook de woudezel bij het jonge gras? loeit de os bij zijn voeder?

6 Wordt ook het onsmakelijke gegeten zonder zout? is er smaak in het witte des doijers?

7 Mijne ziel welgert *uwe woorden* aan te roeren; die zijn als mijne laffe spijs.

8 Och of mijne begeerte kwame, en dat God mijne verwachting gave;

9 En dat het Gode beviel, dat Hij mij vrijbrulde, zijne hand losliet, en een einde met mij maakte!

10 Dat zou nog mijne troost zijn, en zou mij verkwikken in den weedom, *zoo* Hij niet spaarde; want ik heb de redenen des Heiligen niet verborgen gehouden.

11 Wat is mijne kracht, dat ik ik hopen zou? of welk is mijn einde, dat ik mijn leven verlegen zou?

12 Is mijne kracht steenen kracht? is mijn vleesch staal?

13 Is dan mijne hulp niet in mij? en is de wijsheid uit mij verdraven?

14 Aan hem, die versmolten is, zou van zijnen vriend weldadigheid geschieden; of hij zou de vreeze des Almachtigen verlaten.

15 Mijne broeders hebben trouweloozijk gehandeld als eene beek; als de storting der beken gaan zij door;

16 Die verlonkerd zijn van het ijs, en in dewelke de sneeuw zich verbergt.

17 Ter tijd, als zij van hitte vervlieten, worden zij uitgodelgd; als zij warm worden, verdwijnen zij uit hare plaats.

18 De gangen haars wegs weenden zich ter zijden af; zij loopen op in het woeste, en vergaan.

19 De reizigers van Thema zien ze, de wandelaars van Scheba wachten op haar.

20 Zij worden beschaamd, omdat elkeen vertrouwd; als zij daartoe komen, zoo worden zij schaamdood.

21 Voorwaar *alzo* zijt gijlieden *mij* nu niets geworden; gij hebt gezien de ontzetting, en gij hebt gevreesd.

22 Heb ik gezegd? Brengt mij, en geeft geschenken voor mij van uw vermogen?

23 Of bejvridt mij van de hand des verdrucks, en verlost mij van de hand der tirannen?

24 Leert mij, en ik zal zwijgen, en geeft mij te verstaan, waarin ik gedwaald heb?

25 O hoe krachtig zijn de reute redenen! maar wat bestraft het bestraffen, dat van ulieden is?

26 Zult gij, om te bestraffen, woorden bedenken? en zullen de redenen des mismoedigen voor wind zijn?

27 Ook werpt gij u op eenen wees; en gij graaft tegen uwen vriend.

28 Maar nu, belieft het u, wendt u tot mij, en het zal voor ulieder aangezicht zijn, of ik liege.

29 Keert toch weder, lant er geen on-

J. v. C.
1520.

regt wezen, ja keert weder, nog zal mijne
gerechtigheid daarin zijn.

30 Zou onrecht op mijne tong wezen?
zou mijn gebemelte niet de eilenden te
verstaan geven?

HOOFDSTUK 7.

Job voortgaande in zijne klachten, beschrijft
zijn eilendigen toestand, niet alleen van
de moeilijke korthed van dit leven, vs. 1,
maar ook van zijn verdriet, 3; zware ziekte,
5; en korten voorspoed, 6. Hij wendt zich
tot God, Hem biddende om zegen voor den
overigen korten tijd zijns levens, 7. Hij stort
zine klacht uit over de zwaarte zijner straf,
daar hij toch zoo zwak, onvaardig en nietig
was, 11; en bidt om de verging zijner zon-
den, 20.

HEEFT niet de mensch eenen strijd op
de aarde? en zijn zijne dagen niet als
de dagen des daglooners?

2 Gelijk de dienstknecht hijgt naar de
schaduw, en gelijk de daglooner verwacht
zijn werkloon:

3 Alzoo zijn mij maanden der ijdelheid
ten erve geworden, en nachten der moeite
zijn mij voorbereld.

4 Als ik te slapen lig, dan zeg ik: Wan-
neer zal ik opstaan, en Hij den avond af-
gemeeten hebben? en ik word zat van
woelingen, tot aan den schemertijd.

5 Mijn vleesch is met het gewormte en
met het gruis des stofs bekleed; mijne
huid is gekleefd en verachtelijk geworden.

6 Mijne dagen zijn lichter geweest dan
eene weerspoel, en zijn vergaan zonder
verwachting.

7 Gedenk, dat mijn leven een wind is;
mijn oog zal niet wederkomen, om het
goede te zien.

8 Het ooc desgenen, die mij nu ziet,
zal mij niet zien; uwe oogen zullen op mij
zijn, maar ik zal niet meer zijn.

9 Eene wolk vergaat en vaart henen;
alzoo die in het graf daalt, zal niet weder-
opkomen.

10 Hij zal niet meer wederkeren tot
zijn huis, en zijne plaats zal hem niet
meer kennen.

11 Zoo zal ik ook mijnen mond niet we-
derhouden, ik zal spreken in bennaauw-
heid mijns geestes; ik zal klagen in bitter-
heid mijner ziel.

12 Ben ik dan een zee, of walvisch, dat
Gij om mij wachten zet?

13 Wanneer ik zeg: Mijne bedstede zal
mij vertroosten, mijn leger zal van mijne
klagt wat wegnemen;

14 Dan ontzet Gij mij met droomen,
en door gezigten verschrikt Gij mij;

15 Zoodat mijne ziel de verwoeging
kiest, den dood meer dan mijne beun-
deren.

16 Ik versmaad ze, ik zal toch in der
eewigheid niet leven; houd op van mij,
want 6 mijne dagen zijn ijdelheid.

17 * Wat is de mensch, dat Gij hem
groot acht, en dat Gij uw hart op hem zet?

18 En dat Gij hem bezoekt in elken
morgenstond? dat Gij hem in elken
oogenblik beproeft?

19 Hoe lang keert Gij U niet af van
mij? hoe laat niet van mij af, totdat ik
mijn speeksel inswelge?

20 Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen,
o Menschenhoeder? waarom hebt Gij mij
U tot een tegenlooper gesteld, dat ik mij
zelven tot een last zij?

21 En waarom vergeeft Gij niet mijne
overtreding, en doet mijne ongerechtigheid
niet weg? want nu zal ik in het stof
liggen; en Gij zult mij vroeg zoeken,
maar ik zal niet zijn.

HOOFDSTUK 8.

Bildad bestraft Jobs woorden, vs. 1; prijst
Gods gerechtigheid, 3; beschuldigt Jobs kin-
deren, 4; maar belooft Job, zoo hij zich be-
keerde, Gods genade en zegen, 5; daaren-

tezen bewijst hij uit de ervaring der vorige
tijden den ondergang der goddeloozen, 8.
Troost Job, zoo hij oprecht is, met Gods be-
loften, 20.

TOEN antwoordde Bildad, de Suhiet,
en zeide:

2 Hoe lang zult gij deze dingen spreken,
en de redenen uws monds een geweldige
wind zijn?

3 * Zou dan God het regt verkeeren?
en zou de Almagtige de gerechtigheid ver-
keeren?

4 Indien uwe kinderen gezondigd heb-
ben tegen Hem, Hij heeft hen ook in de
hand hunner overtreding geworpen.

5 * Maar indien gij naar God vroeg
zoekt, en tot den Almagtige om genade
bidt:

6 Zoo zij zuiver en recht zijt, gewisselijk
zal Hij nu opwaken, om uwen wil, en
Hij zal de woning uwer gerechtigheid vol-
maken.

7 Uw beginzel zal wel gering zijn;
maar uw laatste zal zeer vermeerderd
worden.

8 * Want vraag toch naar het vorige
geslacht, en bereid u tot de onderzoeking
hunner vaderen.

9 * Want wij zijn van gisteren, en we-
ten niet; dewijl onse dagen op de aarde
eene schaduw zijn.

10 Zullen die u niet leeren, tot u spre-
ken, en uit hun hart redenen voortbrengen?

11 Verheft zich de birze zonder rijk?
groeit het rietgras zonder water?

12 Als het nog in zijne groenigheid is,
hoeveel het niet atzemenheid wordt, nog-
tans verdort het voor alle gras.

13 Alzoo zijn de paden van allen, die
God vergeten; en 9 de verwachting des
hulchelaars zal vergaan.

14 Van denwelken zijne hoop walgen
zal; en zijn vertrouwen zal zijn een huis
der spinnekop.

15 Hij zal op zijn huis lenen, maar
het zal niet bestaan; hij zal zich daarnaast
vasthouden, maar het zal niet staande
blijven.

16 Hij is sappig voor de zop, en zijne
scheuten gaan over zijnen hof uit.

17 Zijne wortelen worden bij de spring-
ader ingevlochten; hij ziet eene steenige
plaats.

18 Maar als God hem verslindt uit
zijne plaats, zoo zal zij hem loochenen,
seggende: Ik heb u niet gezien.

19 Zie, dat is de vreugde zijns wegs;
en uit het stof zullen anderen voort-
spruiten.

20 Zie, God zal den oprechte niet ver-
werpen; Hij vat ook de boosdoeners niet
bij de hand;

21 Toodt Hij uwen mond met gelach
vervulle, en uwe lippen met gejuich.

22 Uwe haters zullen met schameit be-
kleed worden; en de tent der goddeloozen
zal niet meer zijn.

HOOFDSTUK 9.

Job erkent de gerechtigheid Gods, vs. 1; toont
dat het niemand geoorloofd of nuttig is met
God te twisten, 3; tot dat einde verhaalt
hij eenige der goddelijke eigenschappen en
werken, 4. Hij belijdt niet bekwaam te zijn
om voor God te bestaan, 14. Hij klaagt dat
de vromen met de onvromen gestraft wor-
den, 22; dat de goddelooze hier het uwerste
goed geniet en niet de godvruchtige, 24; dat
het gevoel van zijn ijden hem uiterst ver-
baasd maakt, 27; nogtans is hij bereid om
zijne onschuld voor God tegen zijne vrien-
den te verdedigen, 34.

MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Waarlijk ik weet, dat het zoo is:
want hoe zou de mensch rechtvaardig
zijn bij God?

3 Zoo Hij lust heeft, om met hem te
twisten, niet één uit duizend zal Hij hem
beantwoorden.

J. v. C.
1520.a Deut. 32:4.
b Kron. 19:7.
Dan. 2:14.

b Job 22:23.

c Deut. 4:32.

d Gen. 47:9.
1 Kron. 29:15.
Job 7:5, 6, 7.
Ps. 39:13.
144:4.

e Ps. 102:12.

f Ps. 129:6.

Jer. 17:6.

g Job 31:20.

18:14.

Ps. 115:10.

Spr. 10:28.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

144:4.

J. v. C.
1520.

4 Hij is wijs van hart, en sterk van kracht; wie heeft zich tegen Hem verhard, en vrede gehad?

5 Die de bergen verzet, dat zij het niet gewaar worden, die ze omkeert in zijnen toorn;

6 Die de aarde beweegt uit hare plaats, dat hare pilaren schudden;

7 Die de zon gebiedt, en zij gaat niet op; en verzegelt de sterren;

8 Die alleen ^b de hemelen uitbreidt, en treedt op de hoogten der zee;

9 Die den Wagen maakt, den Orion, en het Zevengesternte, en de binnenkamers van het Zuiden;

10 ^e Die groote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; en wonderen, die men niet tellen kan.

11 Zie, Hij zal voor mij henengaan, en ik zal Hem niet zien; en Hij zal voorbijgaan, en ik zal Hem niet merken.

12 Zie, Hij zal rooven, wie zal het Hem doen wedergeven? wie zal tot Hem zeggen: Wat doet Gij?

13 God zal zijnen toorn niet afkeeren; onder Hem worden gebogen de hoovaardige helpers.

14 Hoe veel min zal ik Hem antwoorden, ^e en mijne woorden uitkiezen tegen Hem?

15 Denwelken ik, zoo ik rechtvaardig ware, niet zou antwoorden; mijnen Regter zal ik om genade bidden.

16 Indien ik roep, en Hij mij antwoordt, ik zal niet gelooven, dat Hij mijne stem ter ooren genomen heeft.

17 Want Hij vermorselt mij door een onweder, en vernietigt mijnne wonderen zonder oorzaak.

18 Hij laat mij niet toe mijnen adem te verhalen; maar Hij verzadigt mij met bitterheden.

19 Zoo het aan de kracht komt, zie, Hij is sterk; en zoo het aan het regt komt, wie zal mij dayvaarden?

20 Zoo ik mij rechtvaardig, mijn mond zal mij verdoemen; ben ik opregt, Hij zal mij toch verkeerd verklaren.

21 Ben ik opregt, zoo acht ik toch mijne ziel niet; ik versmaad mijn leven.

22 Dat is een ding, daarom zeg ik: ^d Den opregte en den goddelooze verdoet Hij.

23 Als de geeselt haastelijk doodt, bespot Hij de verzoeking der onschuldigen.

24 De aarde wordt gegeven in de hand des goddeloozen; Hij overdekt het aangezicht harer regtere; zoo niet, wie is Hij dan?

25 ^e En mijne dagen zijn lichter geweest dan een looper; zij zijn weggevloeden, zij hebben het goede niet gezien.

26 Zij zijn voorbijgegaan met jagschepen; gelijk een arend naar het aas toevliegt.

27 Indien mijn zeggen is: Ik zal mijne klacht vergeten, en ik zal mijn gebaar laten varen, en mij verwikken;

28 Zoo schroom ik voor al mijne smarten; ik weet, dat Gij mij niet onschuldig zult houden.

29 Ik zal toch goddeloos zijn: waarom dan zal ik ijdelijk arbeiden?

30 ^f Indien ik mij wasche met sneeuwwater, en mijne handen zuivere met zeep;

31 Dan zult Gij mij in de gracht indruken, en mijne kleederen zullen van mij gruwen.

32 ^g Want Hij is niet een man, als ik, dien ik antwoorden zou, zoo wij te zamen in het gerigt kwamen.

33 Er is geen scheidsman tusschen ons, die zijne hand op ons beiden leggen mogt.

34 ^A Dat Hij van op mij zijne roede wegdoe, en dat zijne verschrikking mij niet verbaasd make;

35 Zoo zal ik spreken, en Hem niet vreezen, want zoodanig ben ik niet bij mij.

HOOFDSTUK 10.

J. v. C.
1520.

Job zijne klachten vernieuwende, wendt zich tot God, vs. 1; verhaalt enige punten, waarover hij zich beklagt, 3; roept met redenen Gods ontfermingen over zich in, 9; verklaart dat zijne plagen onvermijdelijk waren, 13; groot en veelvuldig, 16. Hij wenscht niet geboren te zijn, 18; doch nu wat verkijkt te worden eer de dood hem overkomt, 20, dien hij beschrijft, 22.

MIJNE ziel is verdrietig over mijn leven; ik zal mijne klacht op mij laten, ik zal spreken in bitterdoel mijner ziel.

2 Ik zal tot God zeggen: Verdoem mij niet; doe mij weten, waarover Gij met mij twist.

3 Is het U goed, dat Gij verdrukt? dat Gij verwerpt den arbeid uwer handen, en over den raad der goddeloozen schijnsel geeft?

4 Hebt Gij vleeschelijke oogen? ziet Gij, gelijk een mensch ziet?

5 Zijn uwe dagen als de dagen van een mensch? zijn uwe jaren als de dagen eens mans?

6 Dat Gij onderzoekt naar mijne ongerechtigheid, en naar mijne zonde vernemen?

7 Het is uwe wetenschap, dat ik niet goddeloos ben; nochtans is er niemand, die uit uwe hand verlosse.

8 Uwe hanen doen mij smart aan, hoewel zij mij gemaakt hebben; te zamen rondom mij zijn zij, en Gij verslindt mij.

9 Geleek toch, dat Gij mij ^a als leem bereid hebt, en mij tot stof zult doen wederkeeren.

10 ^b Hebt Gij mij niet als melk gezoten, en mij als eenne kaas doen ruimen?

11 Met vel en vleesch hebt Gij mij bekleed, met beenderen ook en zenuwen hebt Gij mij zamengevlochten;

12 Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan, en uw opzigt heeft mijnen geest bewaard.

13 Maar deze dingen hebt Gij verborgen in uw hart; ik weet, dat dit bij U geweest is.

14 Indien ik zondig, zoo zult Gij mij waarnemen, en van mijne misdad zult Gij mij niet onschuldig houden.

15 Zoo ik goddeloos ben, wee mij! en ben ik rechtvaardig, ik zal mijn hoofd niet opheffen; ik ben zat van schande, maar aanzie mijne ellende.

16 Want zij verliest zich; gelijk ^c een felle leeuw jaagt Gij mij, Gij keert weder en stelt U wonderlijk tegen mij.

17 Gij vernieuwt uwe geuigen tegenover mij, en vernietigt mijnne toorn tegen mij; verwisselingen, ja een heiliger, zijn tegen mij.

18 ^d En waarom hebt Gij mij uit de baarmoeder voortgebragt? Och dat ik den geest gegeven had, en geen oog mij gezien had!

19 Ik zou zijn, als of ik niet geweest ware; van *moeders* buik zou ik tot het graf gebragt zijn geweest.

20 Zijn mijne dagen niet weinig? hou op, zet van mij af, dat ik mij een weinig verwikke;

21 Eer ik henenga, (en niet wederkom) in een land der duisternis en der schaduwe des doods;

22 Een stikdonker land, als de duisternis zelve, de schaduw des doods, en zonder ordeningen, en het geeft schijnsel als de duisternis.

HOOFDSTUK 11.

Zofar valt Job aan met harde woorden, vs. 1. Hij verklaart hoe wonderbaar de wijsheid en magt Gods is, 5; vermaant Job tot ware bekeering, 13; hem voorhoudende Gods beloften, doch dreigt hem Gods straffen, indien hij goddeloos is, 15.

TOEN antwoordde Zofar, de Naamatiet, en zeide:

a Gen. 2:7.
3:19.

b Ps. 139:15, 16.

c Jes. 58:13.
Klgl. 3:10.

d Job 3:11.

J. v. C.
1520.

2 Zou de veelheid der woorden niet beantwoord worden? En zou een klapachtig man recht hebben?

3 Zouden uwe leugenen de lieden doen zwijgen? En zoudt gij spotten, en niemand u beschamen?

4 Want gij hebt gezegd: Mijn leer is zuiver, en ik ben rein in uwe oogen.

5 Maar, gewisselijk, och of God sprak, en zijne lippen tegen u opende;

6 En u bekend maakte de verborgenheden der wijsheid, omdat zij dubbel zijn in wezen! Daarom weet, dat God voor u vergeet van uwe ongerechtigheid.

7 Zult gij de onderzoekingen Gods vinden? zult gij tot de volmaaktheid toe den Almachtigen vinden?

8 Zij is als de hoogten der hemelen, wat kunt gij doen? dieper dan de hel, wat kunt gij weten?

9 Langer dan de aarde is hare maat, en breder dan de zee.

10 Indien Hij voorbijgaat, opdat Hij overlevere of vergadere, wie zal dan Hem afkeeren?

11 Want Hij kent de ijdele lieden, en Hij ziet de ondeugd; zou Hij dan niet aanmerken?

12 Dan zal een versandeloos man kloekzinnig worden: hoewel de mensch als het veulen eens wondeloos geboren is.

13 Indien gij uw hart bereid hebt, zoo breid uwe handen tot Hem uit.

14 Indien er ondeugd in uwe hand is, doe die verre weg; en laat het onrecht in uwe tenten niet wonen.

15 Want dan zult gij uw aangezicht opheffen uit de gebreken, en zult vast wezen, en niet vreezen.

16 Want gij zult de moeite vergeeten, en hurer gedelenken als der wateren, die voorbijgegaan zijn.

17 Ja, uw tijd zal klaarder dan de middag oprijzen; gij zult uitvliegen, als c de morgenstond zult gij zijn.

18 En gij zult vertrouwen, omdat er verwachting zal zijn; en gij zult graven, d gerustelijk zult gij slapen;

19 En gij zult nederliggen, en niemand zal u verschrikken; en velen zullen uw aangezicht smekken.

20 Maar f de oogen der goddeloozen zullen bezwijken, en de toelugt zal van hen vergaan; en hunne verwachting zal zijn de uitblazing der ziel.

HOOFDSTUK 12.

Job berispt de goddeloosheid en onbeleeftheid zijner vrienden, vs. 1; toont aan, dat de goddeloozen op aarde meestal welvaren, en niet altijd gestraft worden; 6; vermaant zijne vrienden tot opscheping van hun verstand en oordeel; 11; en erkent de algemeene leer van Gods wijsheid, voorzienigheid, magt en rechtvaardigheid, 13.

MAAR Job antwoordde en zeide: 2 Trouwens, omdat gijlieden het volk zijt, zoo zal de wijsheid met ulieden sterven!

3 Ik heb ook een hart even als gijlieden, ik zwicht niet voor u; en bij wien zijn niet dergelijke dingen?

4 Ik ben het, die zijnen vriend een spot is, maar roepende tot God, die hem verhoort; b de regvaardige en oprechte is een spot.

5 Hij is eene verachte fakkel, naar de meening degenen, die gerust is; hij is gered met den voet te struikelen.

6 De tenten der verwoesters c hebben rust, en die God tergen, hebben verkerdheid, om hetgene God met zijne hand toebrengt.

7 En waarlijk vraag toch de beesten, en elken van die zal het u leeren; en het gevogelte des hemels, dat zal het u te kennen geven.

8 Of spreek tot de aarde, en zij zal het

u leeren; ook zullen het u de visschen der zee vertellen.

9 Wie weet niet uit alle deren, dat de hand des HEEREN dit doet?

10 In wiens hand de ziel is van al wat leeft, en de geest van alle vleesch des menschen.

11 Zal niet het oor de woorden proeven, gelijk het gehemelte voor zich de spijze smaakt?

12 In de stokouden is de wijsheid, en in de langheid der dagen het verstand.

13 Bij Hem is wijsheid en magt; Hij heeft raad en verstand.

14 Ziet, Hij breekt af, en het zal niet herbouwd worden; e Hij besluit iemand, en er zal niet opgedaan worden.

15 Ziet, Hij houdt de wateren op, en zij droogen uit; ook laat Hij ze uit, en zij keeren de aarde om.

16 Bij Hem is kracht en wijsheid, Zijns is de dwalende, en die doet dwalen.

17 f Hij voert de raadsheeren beroofd weg, s en de regters maakt Hij uitzinnig.

18 Den band der koningen maakt Hij los, en Hij bindt den gordel aan hunne lenden.

19 Hij voert de oversten beroofd weg, en de magtigen keert Hij om.

20 h Hij beneemt den getrouwen de spraak, en der ouden oordeel neemt Hij weg.

21 i Hij giet verachting over de prinsen uit, en Hij verslapt den riem der gewelddigen.

22 Hij openbaart de diepten uit de duisternis, en des doods schaduw k brengt Hij voort in het licht.

23 l Hij vernietigvuldigt de volken, en verderft ze; Hij breidt de volken uit, en leidt ze.

24 Hij neemt het hart van de hoofden des volks der aarde weg, en doet hen m dwalen in het woeste, waar geen weg is.

25 Zij tasten in de duisternis, waar geen licht is; en Hij doet hen dwalen, als eenen dronkaard.

HOOFDSTUK 13.

Job bevestigt, hetgeen hij gezegd had, met zijne eigene ervaring, vs. 1; beschuldigt zijne vrienden over hunne verkeerde denk- en handwijze, 2; beoogt dat zij zwijgen, 13; betuigt zijn goed geweten en vertrouwen op God, 14; vraagt twee dingen van God, 20; stort voor Hem zijne klachten uit, 23.

ZIET, dat alles heeft mijn oog gezien: mijn oor gehoord en verstaan.

2 Gelijk gijlieden het weet, weet ik het ook; ik zwicht niet voor u.

3 Maar ik zal tot den Almachtigen spreken, en ben belust mij te verdedigen voor God.

4 Want gewisselijk gij zijt leugenstofleers; gij allen zijt a nietige medicijnmeesters.

5 b Och of gij gansch stilzweegt! dat zou ulieden voor wijsheid wezen.

6 Hoort toch mijne verdediging, en merkt op de twistingen mijner lippen.

7 c Zult gij voor God onrecht spreken? en zult gij voor Hem bedriegerij spreken?

8 Zult gij zijn aangezicht aannemen? zult gij voor God twisten?

9 Zal het goed zijn, als Hij u zal onderzoeken? zult gij met Hem spotten, gelijk men met een mensch spot?

10 Hij zal u gewisselijk bestrafen, zoo gij in het verborgene het aangezicht aanneemt.

11 Zal u niet zijne hoogheid verschrikken, en zijne vreeze over u vallen?

12 Uwe gedachtenissen zijn gelijk asch, uwe hoogten als hoogten van ier.

13 Houdt stil van mij, opdat ik spreke, en er ga over mij, wat het zij.

14 Waarom zou ik mijn vleesch in mijne tanden nemen, en mijne ziel in mijne hand stellen?

J. v. C.
1520.d Job 6:30.
34:3.e Job 9:12.
11:10.
Openb. 3:7.f 2Sam. 15:31.
17:14, 23.Jes. 19:12.
29:14.

1 Cor. 1:19.

g 2Sam. 15:31.

h Job 32:9.
Jes. 3:2, 3.

i Ps. 107:40.

k Matt. 10:26.
1 Cor. 4:5.

l Ps. 107:38.

m Ps. 107:4, 40.

a Job 16:2.

b Spr. 17:28.

c Job 17:5.
32:21.
36:4.e Ps. 10:11, 14.
35:22.f Job 5:8.
22:21.
Pred. 3:18.c Ps. 37:6.
112:4.

d Lev. 26:5.

e Lev. 26:6.
Ps. 3:6.
4:9.
Spr. 3:24.f Job 8:13, 14.
18:14.e Job 16:10.
17:2.
21:3.
30:1.

b Spr. 14:2.

c Job 21:7.
Ps. 73:11, 12.
Jer. 13:1.
Hab. 1:5, 4.

J. v. C.
1520.d Ps. 23:4.
Spr. 14:22.

15 Ziet, zoo Hij mij doodde, d zou ik niet hopen? evenwel zal ik mijne wegen voor zijn aangezicht verdedigen.

16 Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn; maar een huchelaar zal voor zijn aangezicht niet komen.

17 Hoor naarstiglijk mijne rede, en mijne aanwijzing niet uwe ooren.

18 Ziet nu, ik heb het recht oordelend gesteld; ik weet, dat ik rechtvaardig zal verklaard worden.

19 Wie is hij, die met mij twist? wanneer ik nu zweeg, zoo zou ik den geest geven.

e Job 2:34.
33:7.

20 Alleenlijk e twee dingen doe niet met mij; dan zal ik mij van uw aangezicht niet verbergen.

21 Doe uwe hand verre van op mij, en uwe verschrikking make mij niet verband.

22 Roep dan, en ik zal antwoorden; of ik zal spreken, en geef mij antwoord.

23 Hoe vele misdaden en zonden heb ik? maak mijne overtreding en mijne zonde mij bekend.

24 Waarom verbergt Gij uw aangezicht, en houdt u af voor uwen vijand?

f Job 16:9.
19:11.
33:10.
Klaid. 2:5.

25 Zult Gij een gedreven blad verbrijzelen? en zult Gij eenen droogen stoppel vervolgen?

26 Want Gij schrijft tegen mij bittere dingen; en Gij doet mij erven de misdaden e mijner jongheid.

g Ps. 25:7.
h Job 33:11.

27 Gij A legt ook mijne voeten in den stok, en neemt waar al mijne paden; Gij drukt U in de wortelen mijner voeten.

28 En hij veroudert als eene verrotting, als een kleed, dat de mot opeet.

HOOFDSTUK 14.

Job, trachtende eenige verlichting zijner plagen bij God te vinden, beschrijft de gewone elende van het menscheleke leven, vs. 1; biddt om voor eenen tijd van zijn lijden te worden ontslagen, 13; beklaagt zich over Gods gestrengheid jegens den mensch en zijn eigen persoon, 16; ook jegens anderen en hunne nakomelingen, 21.

DE mensch, van eene vrouw geboren, e is kort van dagen, en zat van onrust.

2 Hij komt voort als eene bloem, en wordt afgesneden; e ook vlugt hij als eene schaduw, en bestaat niet.

3 d Nog doet Gij uwe oogen over zulk eenen open; en Gij betreft mij in het gerigt met U.

4 e Wie zal eenen reine geven uit den onreine? niet één.

5 f Dewijl zijne dagen bestemd zijn, het getal zijner maanden bij U is, en Gij zijne bepalingen gemaakt hebt, die hij niet overgaan zal.

6 g Wend U van hem af, dat hij rust hebbe, totdat hij als een dagelooner aan zijnen dag een welgevallen hebbe.

7 Want voor eenen boom, als hij afgehouwen wordt, is er verwachting, dat hij zich nog zal veranderen, en zijn scheut niet zal ophouden.

8 Indien zijn wortel in de aarde veroudert, en zijn stam in het stof versterft;

9 Hij zal van den reuk der wateren weder uitspruiten, en zal eenen tak maken, gelijk eene plant.

10 Maar een man sterft, als hij verzwakt is, en de mensch geeft den geest, waar is hij dan?

11 De wateren verlopen uit een meer, en eene rivier droogt uit en verdort;

12 Alzoo ligt de mensch neder, en staat niet op; totdat de hemelen niet meer zijn, zullen zij niet opwaken, noch uit hunnen slaap opgewekt worden.

13 Oeh of Gij mij in het graf verstaakt, mij verbergt, totdat uw toorn zich afkeerde; dat Gij mij eene bepaling steldet, en mijner gedachting waard!

14 Als een man gestorven is, zal hij

weder leven? ik zou al de dagen mijns strijds hopen, totdat mijne verandering komen zou:

15 Dat Gij zoudt roepen, en ik U zou antwoorden, dat Gij tot het werk uwer handen zoudt bezeerig zijn.

16 e Maar nu telt Gij mijne treden; Gij bewaart mij niet om mijner zonden wil.

17 Mijne overtreding is in een bundel; verzeeld, en Gij pakt mijne ongerechtigheid oopen.

18 En voorwaar een berg vallende vergaat, en eene rots wordt verstedt uit hare plaats;

19 De wateren vermalen de steenen, het stof der aarde oversteipt het gewas, dar van zelf daaruit voortkomt; alzoo verderft Gij de verwachting des menschen.

20 Gij overwelddigt hem in eenwigheid, en hij gaat heen; veranderende zijn geelaat, zoo zendt Gij hem weg.

21 Zijne kinderen komen tot eer, en hij weet het niet; of zij worden klein, en hij liet niet op hen.

22 Maar zijn vleesch, nog aan hem zijnde, heeft smart; en zijne ziel, in hem zijnde, heeft rouw.

HOOFDSTUK 15.

Eliaz beschuldigt Job van ijdelheid, vs. 1; zedeloosheid, 4; en vermoedte in zijne voorstellen, 7; tegen zijne vrienden, 9; ja tegen God zelven, 11; omdat hij zijne gerechtigheid voorsprak, 14. Hij berispt tegen Job, uit de ervaring en de getuigenissen der voorvaderen, 17, dat God de goddeloozen straf, 20, om hunne boosheden, 25, waarin zy vergaan, 29.

TOEN antwoorde Eliaz, de Thenna-niet, en zelde:

2 Zal een wijs man winderige wetenschap voor antwoord geven, en zal hij zijnen buik vullen met oostewind?

3 Bestraffende door woorden, die niet baten, en door redenen, met dewelke hij geen voordeel doet?

4 Ja gij vernietigt de vrees, en neemt het gebed voor het aangezicht Gods weg.

5 Want uw mond leert uwe ongerechtigheid, en gij hebt de tong der arglistigen verkoren.

6 Uw mond veroordeelt u, en niet ik; en uwe lippen getuigen tegen u.

7 Zijt gij de eerste een mensch geboren? of zijt gij vóór de hemelen voortgebragt?

8 e Hebt gij den verborgen raad Gods gehoord, en hebt gij de wijsheid naar u getrokken?

9 Wat weet gij, dat wij niet weten? wat verstaat gij, dat wij ons niet is?

10 b Onder ons is ook een grijze, ja een stokoude, meerder van dagen dan uw vader.

11 Zijn de vertroosting Gods u te klein? en schuilt er eenige zaak bij u?

12 Waarom rukt uw hart u weg? en waarom wenken uwe oogen?

13 Dat gij uwen geest keert tegen God, en zulke redenen uit uwen mond laat uitgaan.

14 c Wat is de mensch, dat hij zuiver zou zijn? en die geboren is van eenen vrouw, dat hij rechtvaardig zou zijn?

15 d Zie, op zijne heiligen zou Hij niet vertrouwen, en e de hemelen zijn niet zuiver in zijne oogen.

16 Hoevel te meer is een man gruwelijk en stinkende, die het onrecht indrinkt als water?

17 Ik zal u wijzen, hoor mij aan, en hetgeen ik gezien heb, dat zal ik vertellen:

18 Hetwelk de wijzen verkondigd hebben, en men voor hunne vaderen niet verborgen heeft;

19 Denwelken alleen het land gegeven was, en door welker midden niemand vreemds doorging.

J. v. C.
1520.Job 31:4.
34:21.
Ps. 36:9.
139:3, 3, 4.
Spr. 5:21.
Jer. 32:19.

a Rom. 11:34.

b Job 32:7.

c 1 Kon. 8:46.
2 Kron. 6:36.
Job 14:4.
Ps. 14:3.
Spr. 20:9.
Pred. 7:30.
1 Joh. 1:8, 10.

d Job 4:18.

e Job 4:18.
25:5.

J. v. C.
1520.J. v. C.
1520.

1 Thess. 5:3.

y Job 18:12.
Ps. 103:10.

a Job 4:9.

i Job 22:16.
Ps. 55:23.a Ps. 7:15.
Jes. 59:4.
Hos. 10:13.

a Job 13:4.

a Job 30:9.

a Job 7:1.

a Job 13:24.

20 Te allen dage doet de goddelooze zich zelven weedom aan; en *weinsge* jaren in getal zijn voor den tiran weggelegd.

21 Het geluid der verschrikkingen is in zijne ooren; *f* in den vrede zelven komt de Verwoester hem over.

22 Hij gelooft niet uit de duisternis weder te keeren, maar dat hij beloerd wordt ten zwaard.

23 Hij zwerft heen en weder om brood, waar het zijn mag; hij weet, *d* dat bij zijne hand gereed is de dag der duisternis.

24 Angst en benaauwdheid verschrikken hem, zij overweldigt hem, gelijk een koning bereid ten strijde.

25 Want hij strekt tegen God zijne hand uit, en tegen den Almachtige stelt hij zich geweldelijk aan.

26 Hij loopt tegen Hem aan den hals, met zijne dikke, hoog verhevene schilden.

27 Omdat hij zijn aangezicht met zijn vet bedekt heeft, en rimpelen gemaakt om de weekdarmen.

28 En heeft bewoond verdelgde steden, en huizen, die men niet bewoonde, die gereed waren tot *steenhoopen* te worden.

29 Hij zal niet rijk worden, en zijn vermag zal niet bestaan; en hunne volmaaktheid zal zich niet uitbreiden op de aarde.

30 Hij zal van de duisternis niet ontwijken, de vlam zal zijn scheut verdroogen; *A* hij zal wijken door het geblass zijnsmonds.

31 Hij betrouwe niet op ijdelheid, *waardoor* hij verleid wordt; want ijdelheid zal zijne vergelding wezen.

32 *A*ls zijn dag nog niet is, zal hij vervuld worden: want zijn tak zal niet groeven.

33 Men zal zijne onrijpe druiven afrukken, als van eenen wijstok, en zijn bloesel afwerpen, als van eenen olifboom.

34 Want de vergadering der huichelaars wordt eenzaam, en het vuur verteert de tenten der geschenken.

35 *A* Zij ontvangen moete, en baren ijdelheid, en hun buik rikt bedrog aan.

HOOFDSTUK 16.

Job verwijt zijne vrienden, dat zij onvriendelijke en onleekwame vertroosters waren, vs. 1; hij klaagt weder over zijnen ellendigen toestand, 6; hoewel hij onschuldig was aan hetgene, waarmede zijne vrienden hem bezaarden, 17; wenshende zulks voor God zelven te mogen verantwoorden, 21; niettegenstaande zijn leven hier zeer kort was, 22.

MAAR Job antwoordde en zeide:

2 *Gij* heb vele dergelijke dingen gehoord; *gij* allen zijt moeilijke vertroosters.

3 Zal er een einde zijn aan de wonderige woorden? of wat stijft u, dat *gij* *alsoo* antwoordt?

4 Zou ik ook, als gijlieden, spreken, indien uwe ziel ware in mijner zielen plaats? zou ik woorden tegen u zamenhoopen? en zou ik over u met mijn hoofd schudden?

5 Ik zou u versterken met mijnen mond, en de beweging mijner lippen zou zich inhouden.

6 Zou ik spreek, mijne smart wordt niet ingehouden; en houd ik op, wat gaat er van mij weg?

7 Gewiselijk, Hij heeft mij nu vermoed; *Gij* hebt mijne gausche vergadering verwoest.

8 Dat *Gij* mij rimpelachtig gemaakt hebt, is tot een' getuige; en mijne nagerheid staat tegen mij op, zij getuigt in mijn aangezicht.

9 *B*ij zijn toorn verscheurt, en Hij haat mij, Hij knerst over mij met zijne tanden; mijn wederpartijder *a* scherpt zijne oogen tegen mij.

10 Zij gapen met hunnen mond tegen mij, zij slaan met *smadheid* op mijn kinnebakken; zij vervullen zich te zamen aan mij.

11 God heeft mij den verkeerden overgezeven, en heeft mij afgewend in de handen der goddeloozen.

12 Ik had rust, maar Hij heeft mij verbroken, en bij mijnen nek gegrepen, en mij verpletterd; *en* Hij heeft mij zich tot een doolwit opgerigt.

13 Zijne schutters hebben mij omringd; Hij heeft mijne nieren doorspielen, en niet gespaard; Hij heeft mijne gal op de aarde uitgegoten.

14 Hij heeft mij gebroken met breuk op breuk; Hij is tegen mij aangelopen als een geweldige.

15 Ik heb eenen zak over mijne buid genaaid, *en* ik heb mijne hoorn in het stof gedaan.

16 Mijn aangezicht is gansch benodderd van weenen, en over mijne oogleden is des doods schaduw.

17 Daar toch geen wrevel in mijne handen is, en mijn gebed zuiver is.

18 O aarde! bedek mijn bloed niet; en voor mijn geroep zij geene plaats.

19 Ook nu, *zie*, in den hemel is mijn getuige, en mijn getuige in de hoogten.

20 Mijne vrienden zijn mijne bespotters; doch mijn oog druipst tot God.

21 Oeh, mogt men *f* rechten voor een' man met God, gelijk een kind des menschen voor zijnen vriend!

22 Want *weinsge* jaren in getal zullen er nog aankomen, en ik zal het pad herengaan, *waardoor* ik niet zal wederkeeren.

HOOFDSTUK 17.

Job keert weder tot klagen over zijn ellendig leven, vs. 1; en de onheuschheid zijner vrienden, 2. Hij beroept zich van zijne vrienden op God, 3. Hij toont wat met grootte ellende en tegenheden pleegt vereenigd te zijn, 6; vermaant zijne vrienden beter te oordeelen en te spreken, 10; en verlangt den dood meer dan zijne herstelling, 11.

MIJN geest is verdorven, mijne dagen worden uitgebluscht, de graven zijn voor mij.

2 Zijn niet bespotters bij mij, en overnacht aief mijn oog in hunlieder verbittering?

3 Zet toch bij, stel mij een' berg bij U, wie zal hij zijn? dat in mijne hand geklapt worde.

4 Want hun hart heft *Gij* van kloek verstand verborgen; daarom zult *Gij* hen niet verhoogen.

5 Die met vlijding den vrienden *waer* aanzekt, ook zijner kinderen oogen zullen versmachten.

6 *A* Doch Hij heeft mij tot een spreekwoord der volken gesteld; zoodat ik een trommelslag ben voor *ieders* aangezicht.

7 Daarom is mijn oog door verdriet verdonkerd, en al mijne ledenaten zijn gelijk eene schaduw.

8 De opregten zullen hierover verbaasd zijn, en de onschuldige zal zich tegen den huichelaar opmaken;

9 En de rechtvaardige zal zijnen weg vasthouden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen.

10 *B* Maar toch *gij* allen, keert weder, en komt nu: want ik vinde onder u geen' wijze.

11 *E* Mijne dagen zijn voorbijgegann, uitgerukt zijn mijne gedachten, de bezittingen mijns harten.

12 Den nacht verstellen zij in den dag; het licht is nabij den ondergang van wege der duisternis.

13 Zou ik wacht, het graf zal mijn huis wezen; in de duisternis zal ik mijn bed spreiden.

d Job 7:20.
Kield. 5:12.

e Job 30:19.

f Job 31:35.
Pred. 6:10.
Jes. 45:3.
Rom. 9:20.

a Job 30:9.

b Job 6:29.

c Job 7:1.
9:25.

J. v. C.
1320.

14 Tot de groeve roep ik: Gij zijt mijn vader! tot het gewornte: Mijne moeder, en mijne zuster!

15 Waar zou dan nu mijne verwachting wezen? ja mijne verwachting, wie zal ze aanschouwen?

16 Zij zullen ondervaren met de handboomen des grafs, als er rust te zamen in het stof wezen zal.

HOOFDSTUK 18.

Bildad berispt Job van veel spreken, vs. 1: van hoogmoed, 3: van toorn, 4: Hij verhaalt de rechtvaardige oordelen Gods over de goddeloozen, 5: tot verschrikking der nakomelingen, 20: Hij besluit zijn verhaal met dit te verzekeren, 21.

TWOEN antwoordde Bildad, de Suhiet, en zeide:

2 Hoe lang is het, dat gijlieden een einde van woorden zult maken? merkt op, en daarna zullen wij spreken.

3 Waarom worden wij geacht als beesten, en zijn onrein in uieder oogen?

4 O gij, die zijne ziel verscheurt door zijnen toorn! zal om uwentwil de aarde verlaten worden? en zal eene rots versted worden uit hare plaats?

5 Ja het licht der goddeloozen zal uitgebluscht worden, en de vonk zijns vuurs zal niet glinsteren.

6 Het licht zal verduisteren in zijne tent, en zijne lamp zal over hem uitgebluscht worden.

7 De treden zijner magt zullen benaauwd worden, en zijn raad zal hem nederwerpen.

8 Want niet zijne voeten zal hij in het net geworpen worden, en zal in het wargen wandelen.

9 De strik zal hem bij de verzenen vatten; de struikroover zal hem overweldigen.

10 Zijn touw is in de aarde verborgen, en zijn val op het pad.

11 De bergeringen zullen hem rondom verschrikken, en hem verstrooijen op zijne voeten.

12 Zijne magt zal hongrier wezen, en het verdert is bereid aan zijne zijde.

13 De eerstgeborene des doods zal de grendelen zijner huid verteren, zijne grendelen zal hij verteren.

14 Zijn vrouwen zal uit zijne tent uitgerukt worden; zulks zal hem doen treden tot den koning der verschrikkingen.

15 Zij zal wonen in zijne tent, waar zij de zijne niet is; zijne woning zal met zwavel overstrooid worden.

16 Van onder zullen zijne wortelen verdorren, en van boven zal zijn tak afgesneden worden.

17 Zijne gedachtenis zal vergaan van de aarde, en hij zal geen naam hebben op de straten.

18 Men zal hem stooten van het licht in de duisternis, en men zal hem van de wereld verjagen.

19 Hij zal geen zoon, noch neef hebben onder zijn volk; en niemand zal in zijne woningen overig zijn.

20 Over zijnen dag zullen de nakomelingen verbaasd zijn, en de ouden met schrik bevangen worden.

21 Gewisselijk zoodanige zijn de woningen des verkeerden, en dit is de plaats desgenen, die God niet kent.

HOOFDSTUK 19.

Job beschuldigt zijne vrienden, dat zij jegens hem onbeteeld en onbarmhartig waren, vs. 1: geen acht nemende op zijn lijden, 6: waarin hij verlaen scheen te zijn, 7: Hij beschrijft de groetheid en veelheid zijner rampen, 8: vermaant zijne vrienden tot medelijden over hem, 21: wenscht dat zijn lijden en woorden eeuwiglijk gedacht wierden, 23: Hij troost zich met zijn Verlosser en de opstanding des vleesch, 25: spoort zijne vrienden aan tot hunnen schuldigen pligt, 28.

MAAR Job antwoordde en zeide:

2 Hoe lang zult gijlieden mijne ziel bedroeven, en mij met woorden verbrjelen?

3 Gij hebt nu tienmaal mij schande aangedaan; gij schaamt u niet, gij verhardt u tegen mij.

4 Maar ook het zij waarlijk, dat ik gedwaald heb, mijne dwaling zal bij mij vernachten.

5 Indien gijlieden waarlijk u verheft tegen mij, en mijnen smaad tegen mij drijft:

6 Weet nu, dat God mij heeft omgekeerd, en mij met zijn net omsingeld.

7 Ziet, ik roep, geweld! doch word niet verhoord; ik schreeuw, doch er is geen regt.

8 Hij heeft mijnen weg toegemuurd, dat ik niet doorgaan kan, en over mijne paden heeft Hij duisternis gesteld.

9 Mijne eer heeft Hij van mij afgetrokken, en de kroon mijns hoofds heeft Hij weggenomen.

10 Hij heeft mij rondom afgebroken, zoodat ik henenga, en heeft mijne verwachting als eenen boom weggerukt.

11 Daartoe heeft Hij zijnen toorn tegen mij ontstoken, en mij bij zich geacht als zijne vijanden.

12 Zijne benden zijn te zamen aangekomen, en hebben tegen mij haren weg gebaand, en hebben zich gelegd rondom mijne tent.

13 Mijne broeders heeft Hij verre van mij gedaan; en die mij kennen, zekerlijk zij zijn van mij vervreemd.

14 Mijne nabestaanden houden op, en mijne bekenden vergeten mij.

15 Mijne huisgenooten en mijnedienstmaagden achten mij voor eenen vreemde; een uitlander ben ik in hunne oogen.

16 Ik riep mijnen knecht, en hij antwoordde niet; ik smeekte met mijnen mond tot hem.

17 Mijn adem is mijne huisvrouw vreemd; en ik smeek om der kinderen mijns buiks wil.

18 Ook versmaden mij de jonge kinderen; sta ik op, zoo spreken zij mij tegen.

19 Alle menschen mijns heimelijken raads hebben eenen gruwel aan mij; en die ik liefhad, zij tegen mij gekeerd.

20 Mijne gebeente kleefte aan mijne huid en aan mijn vleesch; en ik ben uitkomen met de huid mijner tanden.

21 Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, o gij, mijne vrienden! want de hand Gods heeft mij aangeraakt.

22 Waarom vervolg ik mij als God, en wordt niet verzadigd van mijn vleesch?

23 Och of nu mijne woorden toch opgeschreven wierden! Och of zij in een boek ook wierden ingeteekend!

24 Dat zij met eenen ijsen griffie en lood voor eeuwig in eene rots gehouwen wierden!

25 Want ik weet, mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan:

26 En als zij na mijne huid dit doorknagd zullen hebben, zal ik uit mijn vleesch God aanschouwen;

27 Denwelken ik voor mij aanschouwen zal, en mijne oogen zien zullen, en niet een vreemde: mijne nieren verlangen zeer in mijnen schoot.

28 Voorwaar gij zoudt zeggen: Waarom vervolgen wij hem? nademaal de wortel der zaak in mij gevonden wordt.

29 Schroomt u van wege het zwaard: want de grimmigheid is over de misdaden des zwaards; opdat gij weet, dat er een gerigt zij.

HOOFDSTUK 20.

Zofar verklaart reden te hebben om Job te antwoorden, vs. 1: betoogt, dat het gelak

J. v. C.
1320.d Job 3:17,
18, 19,
30:23, 24.

a Job 13:14.

b Job 5:5.

c Job 15:21,
Jer. 6:25,
46:5,
49:29.

d Job 15:23.

e Job 8:13, 14,
11:20,
Spr. 10:28.f Ps. 109:13,
Spr. 10:7.g Jes. 14:22,
Jer. 22:30.a Job 13:24,
16:9,
33:10,
Klgl. 2:5.b Ps. 31:12,
38:12,
69:9,
98:9.

c Job 30:1.

d Ps. 41:10,
55:14, 15.e Job 30:30,
Ps. 109:6,
Klgl. 4:8.

J. v. C.
1580.

der goddeloozen weldra vergaat, 4; en dat God hun veelvuldige plagen toezendt, 10. Besluit van dit betoog, 29.

TOEN antwoordde Zofar, de Naama-thiet, en zeide:

2 Daarom doen mijne gedachten mij antwoorden, en over zulks is mijn verhaasten in mij.

3 Ik heb aangehoord eene bestraffing, die mij schande aandoet; maar de geest zal uit mijn verstand voor mij antwoorden.

4 Weet gij dit? van altoos af, van dat God den mensch op de wereld gezet heeft,

5 a Dat het gejuich der goddeloozen van nabij geweest is, en de vreugde des huichelaars voor een' oogenblik?

6 Wanneer zijne hoogheid tot den hemel toe opklom, en zijn hoofd tot aan de wolken rakte:

7 Zal hij gelijk zijn drek in eeuwigheid vergaan; die hem gezien hadden, zullen zeggen: Waar is hij?

8 Hij zal wegwelen als een droom, dat men hem niet vinden zal, en hij zal verjaagd worden als een geest des nachts.

9 Het oog, dat hem zag, zal het niet meer doen; en zijne plaats zal hem niet meer aanschouwen.

10 Zijne kinderen zullen zoeken den armen te behagen; en zijne handen zullen zijn vermoogen moeten weder uitkeeren.

11 Zijne beenderen zullen vol van zijne verborgene zonden zijn; van welke elken met hem op het stof nederliggen zal.

12 Indien het kwaad in zijnen mond zoet is, hij dat verbergt onder zijne tong,

13 Hij dat spaart, en hetzelfde niet verlaat, maar dat in het midden van zijn gehemelte inhoudt;

14 Zijne spijze zal in zijn ingewand veranderd worden; gal der adderen zal zij in het binnenste van hem zijn.

15 Hij heeft goed ingeslokt, maar zal het uitspuwen; God zal het uit zijnen buik uitdrijven.

16 Het vergift der adderen zal hij zuigen, de tong der slang zal hem dooden.

17 De stroomten, rivieren, beken van honig en boter zal hij niet zien.

18 Den arbeid zal hij weergeven en niet inslokken; naar het vermoogen zijner verandering, zoo zal hij van vreugde niet opspringen.

19 Omdat hij onderdrukt heeft, de armen verlaten heeft, b en huis geroofd heeft, dat hij niet opgebouwd had;

20 Omdat hij geene rust in zijnen buik gekend heeft, zoo zal hij van zijn gewenscht goed niet uitbehouden.

21 Er zal niets overig zijn dat hij ete; daarom zal hij niet wachten naar zijn goed.

22 Als zijne genoegzaamheid zal vol zijn, zal hem bang zijn; alle hand des ellendigen zal over hem komen.

23 Er zij wat om zijnen buik te vullen, God zal over hem de hitte zijns toorns zenden, en over hem regenen op zijne spijze.

24 Hij zij gevloeden van de ijzeren wapenen, de stalen boog zal hem doorachieten.

25 Men zal het zwaard uittrekken, het zal uit het lijf uitgaan, en glinsterende uit zijne gal voortkomen; verschrikkingen zullen over hem zijn.

26 Alle duisternis zal verborgen zijn in zijne schuilplaatsen; een vuur, dat niet opgeblazen is, zal hem verteren; den overigen in zijne tent zal het kwalijk gaan.

27 De hemel zal zijne ongerechtigheid openbaren, en de aarde zal zich tegen hem opmaken.

28 De inkomste van zijn huis zal weggevoerd worden; het zal al henenvloeijen in den dag zijns toorns.

29 Dit is het deel des goddeloozen menschen van God, en de erve zijner redenen, van God.

HOOFDSTUK 21.

Joh verzoekt, dat zijne vrienden naar hem hooren, vs. 1; geeft reden waarom hun geest ontsteld is, 4; toont dat de goddeloozen meest voorspoedig zijn in de wereld, 7; ofschoon zij God lasteren, 14; nogtans worden zij hier zelden gestraft, 17. God is rechtvaardig, hoewel Hij ongelijk met de menschen handelt, 22. Joh beschuldigt zijne vrienden, dat zij kwade gedachten voerden van zijne kinderen, 27; bewijst dat de goddelooze hier meest gedurende zijn leven ongestraft blijft, 29. Hij verwerpt de vertroosting zijner vrienden, 34.

MAAR Joh antwoordde en zeide: 2 Hoorst aandachtelijk mijne rede, en laat dit zijn uwe vertroosting.

3 Verdringt mij, en ik zal spreken; en nadat ik gesproken zal hebben, spot dan.

4 Is (mij aangaande) mijne klacht tot den mensch? doch of het zoo ware, waarom zou mijn geest niet verdrietig zijn?

5 Ziet mij aan, en wordt verbaasd, en legt de hand op den mond.

6 Ja wanneer ik daaraan gedenk, zoo word ik beroerd, en mijn vleesch heeft een gruwel gevat.

7 a Waarom leven de goddeloozen, worden oud, ja worden geweld in vermoogen?

8 Hun zaad is bestendig met hen voor hun aangezicht, en hunne spruiten zijn voor hunne oogen.

9 Hunne huizen hebben vrede onder vreeze, en de roede Gods is op hen niet.

10 Zijn stier bespringt, en mist niet; zijne koe kalft, en misraagt niet.

11 Hunne jonge kinderen zenden zij uit als rene kudde, en hunne kinderen huppelen.

12 Zij heffen op met den trommel en de harp, en zij verblijden zich op het geluid des orgels.

13 In het goede verslijten zij hunne dagen; en in een' oogenblik dalen zij in het graf.

14 b Nogtans zeggen zij tot God: Wijk van ons! want aan de kennis uwer wegen hebben wij geen lust.

15 c Wat is de Almachtige, dat wij Hem zouden dienen? en wat haat zullen wij hebben, dat wij Hem aanloopen zouden?

16 Doch ziet, hun goed is niet in hunne hand; d de raad der goddeloozen is verre van mij.

17 Hoe dikwijls geschiedt het, dat de lamp der goddeloozen uitgebluscht wordt, en hun verderf hun overkomt; dat God hun e smarten uideelt in zijnen toorn!

18 Dat zij gelijk stroo worden voor den wind, en gelijk kaf, dat de wervelwind wegsteelt;

19 Dat God zijn geweld weglegt voor zijne kinderen, hem vergeldt, dat hij het gewaar wordt;

20 Dat zijne oogen zijnen ondergang zien, en hij drinkt van de grinnigheid des Almachtigen!

21 Want wat lust zou hij na zich aan zijn huis hebben, als het getal zijner maanden afgesneden is?

22 f Zal men God wetenschap leeren, daar Hij de hoogen rigt?

23 Deze sterft in de kracht zijner volkomenheid, daar hij gansch stilen gerust was;

24 Zijne melkvaten waren vol melk, en het merg zijner beenen was bevochtigd.

25 De ander daarentegen sterft met eene bittere ziel, en hij heft van het goede niet gegeten.

26 Zij liggen te samen neder in het stof, g en het gewormte overdekt ze.

J. v. C.
1580.

a Ps. 37:35,36.

a Ps. 17:10,
73:12,
Jer. 12:1,
Hab. 1:16.

b Job 22:17.

c Ec. 5:2,
Mal. 3:14.

d Job 22:18.

e Job 30:22,
Ps. 11:6, 7.f Jer. 40:13,
Rom. 11:34,
1 Cor. 2:16.

g Job 17:14.

b Pred. 5:12.

J. v. C.
1520.

27 Ziet, ik weet ulieder gedachten, en de booze verdichtsefen, waarmede gij tegen mij geweld doet.

28 Want gij zult zeggen: Waar is het huis van den prins? en waar is de tent van de koningen der goddeloozen?

29 Hebt gilieden niet gevraagd de voorbijganden op den weg? en kent gij hunne teeken-n niet?

30 & Dat de booze ontrokken wordt ten dage des verderis; dat zij ten dage der verolgenen antwoerd worden.

31 Wie zal hem in het aangezigt zijnen weg vertoonen? als hij wat doet, wie zal hem vergelden?

32 Eindelijk wordt hij naar de graven gebracht, en is geaurig in den aardhoop.

33 De kluften des dals zijn hem zoet, en hij trekt na zich alle menschen; en dergenen, die voor hem geweest zijn, is geen getal.

34 Hoe vertroost gij mij dan met ijdelheid? dewijl ik uwe antwoorden overtreding overig is.

HOOFDSTUK 22.

Elifaz verklaart, dat God van 's menschen vroomheid geen voordeel heeft, vs. 1; en den mensch niet straft, omdat Hij hem vrees, 4; beschuldigt Job van vele misdaden, en welke hij van God gestraft wordt, 5; ook dat hij de goddelijke voorzienigheid verloochend heeft, 12; houdt hem voor, dat God ten allen tyde de goddeloozen gestraft heeft, 15; vermaant hem tot bekeering, 21; met belofte van Gods genadigen zegen, 23.

TOEN antwoordde Elifaz, de Themaniet, en zeide:

2 Ziet ook een man Gode voordeelig zijn? Maar voor zich zeiven zal de verstandige voordeelig zijn.

3 Is het voor den Almachtige nuttigheid, dat gij regtvaardig zijt? of gewin, dat gij uwe wegen volmaakt?

4 Is het om uwe vreeze, dat Hij u bestraft, dat Hij niet u in het gerigt komt?

5 Is niet uwe hoosheid groot, en uwer ongerechtigheden geen einde?

6 Want & gij hebt uwen broederen zonder oorzaak pand afgenomen, en de kleederen der naakten hebt gij uitgetogen.

7 Den moede hebt gij geen water te drinken gegeven, en van den hongerige hebt gij het brood onthouden.

8 Maar was er een man van geweld, voor dien was het land, en een aanzienlijk persoon woonde daarin.

9 De weduwen hebt gij ledig weggezonden, en de armen der weeten zijn verbrijzeld.

10 Daarom zijn strikken rondom u, en vervaardheid heeft u naastelijk beroerd.

11 Of gij ziet de duisternis niet, en des waters overloed bedekt u.

12 Is niet God in de hoogte der hemelen? zie toch het opperste der sterren aan, dat zij verheven zijn.

13 Daarom zegt gij: Wat weet er God van? zal Hij door de donkerheid oordeelen?

14 De wolken zijn Hem eene verbergung, dat Hij niet ziet; en Hij bewandelt den omring der hemelen.

15 Hebt gij het pad der eeuw waargenomen, dat de ongerechte lieden betreden hebben?

16 Die ruijselachtig gemaakt zijn, als het de tijd niet was: een vloed is over hunnen grond uitgestort;

17 Die zelden tot God: Wijk van ons! en wat had de Almachtige hun gedaan?

18 Hij had huizen hunne huizen met goed vervuld; & daarom is de raad der goddeloozen verre van mij.

19 & De regtvaardigen zagen het en waren blijde, en de onschuldige bespotten hen:

20 Dewijl onze stad niet verdeeld is, maar het vuur hun overblijfsel verteerd heeft.

21 Gewen u toch aan Hem, en heb vrede: daardoor zal u het goede overkomen.

22 Ontvang toch de wet uit zijnen mond, en leg zijne redenen in uw hart.

23 Zoo gij u & bekeert tot den Almachtige, gij zult gebouwd worden; doe het ouerigt verre van uwe tenten.

24 Dan zult gij het goud op het stof leggen, en het goud van Ofir bij den rotssteen der beken;

25 Ja, de Almagrige zal uw overvloedig goud zijn, en uw krachtig zilver wezen;

26 Want dan zult gij u over den Almachtige verlustigen, en gij zult tot God uw aangezigt opheffen.

27 Gij zult tot Hem ernstelijk bidden, en Hij zal u verhooren; en gij zult uwe geloften betalen.

28 Als gij eene zaak besluit, zoo zal zij u bestendig zijn; en op uwe wegen zal het licht schijnen.

29 Als men iemand vernederen zal, en gij zeggen zult: Het zij verhooring; dan zal God den nederige van oogen f behouden.

30 Ja Hij zal dien bevrijden, die niet onschuldig is, want hij wordt bevrijd door de zuiverheid uwer handen.

HOOFDSTUK 23.

Job klaart, dat hij van wederspannigheid beschuldigd wordt, vs. 1; wenscht dat zijne zaak voor God gebracht mocht worden, 3; steunende op zijn goed geweten, 10; maar is verschrikt over Gods onverzanderlijk besluit en hoort najestelt, 13.

MAAR Job antwoordde en zeide:

2 Ook heden is mijne klacht wederspannigheid; mijne plage is zwaar boven mijn zuchten.

3 Och of ik wist, dat ik Hem vinden zou! ik zou tot zijnen stoel komen:

4 Ik zou het regt voor zijn aangezigt ordentlijk voorstellen, en mijnen mond zou ik met verdedigingen vervullen.

5 Ik zou de redenen weten, die Hij mij antwoorden zou; en verstaan, wat Hij mij zeggen zou.

6 Zou Hij naar de grootheid zijner magt met mij twisten? neen; maar Hij zou acht op mij slaan.

7 Daar zou de opregte met Hem pleiten; en ik zou mij in eeuwigheid van mijnen Regter vrijmaken.

8 Zie, ga ik voorwaarts, zoo is Hij er niet, of achterwaarts, zoo verneem ik Hem niet.

9 Als Hij ter linkerhand werkt, zoo aanschouw ik Hem niet; bedekt Hij zich ter rechterhand, zoo zie ik Hem niet.

10 Doch Hij kent den weg, die bij mij is; Hij beproeve mij, als goud zal ik uitkomen.

11 Aan zijnen gang heeft mijn voet vastgehouden; zijnen weg & heb ik bewaard, en ben niet afgeweken.

12 Het gebod zijner lippen heb ik ook niet weggedaan; de redenen zijns monds heb ik meer dan mijn bescheiden deel weggelegd.

13 Maar is Hij tegen iemand, wie zal dan Hem afkeeren? & wat zijne ziel begeert, dat zal Hij doen.

14 Want Hij zal volbrengen, dat over mij bescheiden is; en diergelijke dingen zijn er vele bij Hem.

15 Hierom word ik voor zijn aangezigt beroerd; aanmerke het, en vreeze voor Hem!

16 Want God heeft mijn hart week gemaakt, en de Almachtige heeft mij beoerd;

17 Omdat ik niet uitgedelgd ben vóór de duisternis, en dat Hij van mijn aangezigt de donkerheid bedekt heeft.

J. v. C.
1520.

e Job 8:5, 6.

f Spr. 29:23.

a Ex. 22:25, 27.
Deut. 24:6,
10, enz.

b Job 21:14.

c Job 21:16.

d Ps. 107:22.

a Job 31:4, enz.

b Ps. 115:5.

J. v. C.
1580.

HOOFDSTUK 24.

Daar Elifaz beweerd had, dat God te allen tijde alle goddelooszen gestraft had, wederlegt Job hem met de algemeene ervaring der vromen, vs. 1. Job verhaalt de booze werken der goddelooszen, 2; alsmede hunnen gemakkelijken dood, 19; ofschoon zij geweldigen zijn, 21; maar dat God rechtvaardig is, en hun doom ziet en straft, 23; dit alles wil Job staande houden, 25.

WAAROM zouden van den Almagtige de tijden niet verborgen zijn, dewijl zij, die Hem kennen, zijne dagen niet zien?

2 Zij *e* tasten de landpalen aan; de kudde rooven zij, en weiden ze.

3 Den ezel der wezen drijven zij weg, den os eener weduwe nemen zij te pand.

4 Zij doen de nooddriftigen wijken van den weg; te zamen *b* versteken zich de ellendigen des lands.

5 Ziet, zij zijn woudezielen in de woestijn; zij gaan uit tot hun werk, makende zich vroeg op ten roef; het vlakke veld is hem tot spijis, en den jongeren.

6 Op het veld maaijen zij zijn voeder, en den wijnberg des goddelooszen lezen zij af.

7 Den naakte laten zij vernachten zonder kleeding, die geen dekfel heeft tegen de koude.

8 Van den stroom der bergen worden zij nat, en zonder toevlugt zijnde, omhelzen zij de steenrotsen.

9 Zij rukken het weeze van de borst, en dat over den arme is, nemen zij te pand.

10 *c* Den naakte doen zij weggaan zonder kleed, en hongert, die garven dragen.

11 Tusschen hunne muren persen zij olie uit, treden de wijnpersen, en *d* zijn dorstig.

12 Uit de stad zuchten de lieden, en de ziel der verwonden schreeuw uit; nogtans beschikt God niets ongerijmds.

13 Zij zijn onder de wederstrevers des lichts; zij kennen zijne wegen niet, en zij blijven niet op zijne paden.

14 Met het licht staat de moorder op, *e* doodt den arme en den nooddriftige; en des nachts is hij als een dief.

15 *f* Ook neemt het oog des overspelers de schemering waar, zeggende: *g* Geen oog zal mij zien; en hij legt een dekfel op het aangezicht.

16 In de duisternis doorgraaft hij de huizen, die zij zich des daags afgetekend hadden; *h* zij kennen het licht niet.

17 Want de morgenstond is hun te zamen de schaduw des doods; als men hen kent, zijn zij in de strikken van des doods schaduw.

18 Hij is licht op het vlakke der wateren; vervloekt is hun deel op de aarde; hij wendt zich niet tot den weg der wijngaarden.

19 De droogte mitsgaders de hitte nemen de sneeuwwateren weg; *alsoo* het graf *degenen*, die gezondigd hebben.

20 De baarmoeder vergeet hem, het gewormte is hem zoet, zijns wordt niet meer gedacht; en het onrecht wordt gebroken als een hout.

21 De onvruchtbare *die* niet baart, teert hij af, en aan de weduwe doet hij niets goeds.

22 Ook trekt hij de magtigen door zijne kracht; staat hij op, zoo is men des levens niet zeker.

23 Stelt hem God in gerustigheid, zoo steunt hij daarop; nogtans zijn zijne oogen op hunne wegen.

24 Zij zijn een weinig tijds verheven, daarna is er niemand van hen; zij worden nedergedrukt, gelijk alle anderen worden zij besloten; en gelijk de top eener aar worden zij afgesneden.

25 Indien het nu zoo niet is, wie zal

mij leugenachtig maken, en mijne rede tot niet brengen?

HOOFDSTUK 25.

Bildad stelt Job Gods majesteit voor, vs. 1; opdat hij zich voor God niet rechtvaardige, daar hij als andere menschen onrein was, 4; en zelfs de hemelsche lichten voor God hun schijnsel verliezen moeten, 5.

TOEN antwoordde Bildad, de Suhiet, en zeide:

2 Heerschappij en vreeze zijn bij Hem; Hij maakt vrede in zijne hoogten.

3 Is er een getal zijner beulen? en over wien staat zijn licht niet op?

4 Hoe zou dan een mensch *a* rechtvaardig zijn bij God? en *b* hoe zou hij zuiver zijn, die van eenen vrouw geboren is?

5 Zie, tot de maan toe, en zij zal geen schijnsel geven, en de sterren zijn niet zuiver in zijne oogen.

6 *h* Hoeveel te min een mensch, die eenen made is, en des menschen kind, *die een e* worm is!

HOOFDSTUK 26.

Job beschuldigt Bildad, dat deze hem meer verschrikt dan vertroost had, vs. 1; bekent en beschrijft de werken van Gods onbegrijpelijke majesteit, waarvan Bildad had begonnen te spreken, 3; en toont dat wij daarvan maar een weinig weten te verhalen, 14.

MAAR Job antwoordde en zeide:

2 Hoe hebt gij geholpen dien, die zonder kracht is, *en* behouden den arm, *die* zonder sterkte is?

3 Hoe hebt gij hem geraden, die geene wijsheid heeft, en de zaak, alzoo zij is, ten volle bekend gemaakt?

4 Aan wien hebt gij *die* woorden verhaald? en wiens geest is van u uitgegaan?

5 De dooden zullen geboren worden van onder de wateren, en hunne inwoners.

6 De hel is *a* naakt voor Hem, en geen dekfel is er voor het verderf.

7 *b* Hij breidt het Noorden uit over het weste; Hij hangt de aarde aan een niet.

8 Hij bindt de wateren in zijne volken; nogtans scheurt de wolk daaronder niet.

9 *c* Hij houdt het vlakke zijns troons vast; Hij spreidt zijne wolk daarover.

10 *d* Hij heeft een gezet perk over het vlakke der wateren rondom afgetekend, *e* tot aan de volcinding toe des lichts met de duisternis.

11 De pilaren des hemels sidderen, en ontzetten zich voor zijn schelden.

12 Door zijne kracht *f* kleeft Hij de zee, en door zijn verstand verslaat Hij hare verheffing.

13 *g* Door zijnen Geest heeft Hij de hemelen verzierd; zijne hand heeft de langwemende slang geschapen.

14 Ziet, dit zijn *maar* uiterste einden zijner wegen; en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord? wie zou dan den donder zijner mogendheden verstaan?

HOOFDSTUK 27.

Job verdedigt zijne onschuld tegen zijne vrienden, vs. 1; bewijst dat hij geen goddeloosze buichelaar is, 7; erkent, dat de goddelooszen somtijds ook hier van God gestraft worden, hetwelk hij nimmer geloofchend had, 11.

EN Job ging voort zijne spreuk op te heffen, en zeide:

2 Zoo *waarachtig* als God leeft, die mijn regt weggenomen heeft, en de Almagtige, die mijner ziel bitterheid heeft aangedaan!

3 Zoo lang als mijn adem in mij zal zijn, en het geblaas Gods in mijnen aens;

4 Indien mijne lippen onrecht zullen spreken, en indien mijne tong bedrog zal uitpreken!

5 Het zij verre van mij, dat ik ulieden

J. v. C.
1580.a Job 4:17.
18:19.
15:14, 15, 16.

b Job 15:14.

c Job 15:15.

d Job 4:19.

e Ps. 22:7.

a Ps. 139:8, 11.
Spr. 15:11.
Hebr. 4:13.

b Ps. 104:2.

c Job 9:8.
Ps. 104:2, 3.

d Job 38:8.

Ps. 33:7.

104:9.

Jer. 5:22.

e Gen. 1:9.

Job 38:8.

Ps. 33:7.

104:9.

Spr. 8:29.

Jer. 5:22.

f Jes. 51:15.

g Ps. 33:6.

a Deut. 19:14.

27:17.

Spr. 22:28.

23:10.

b Spr. 28:28.

c Lev. 19:13.

d Deut. 25:4.

Jakob. 5:6.

e Ps. 10:8, 9.

f Spr. 7:8, 9.

g Ps. 10:11.

h Job 38:15.

Joh. 3:20.

J. v. C.
2520.

rechtvaardigen zou; totdat ik den geest zal gegeven hebben, zal ik mijne oprechtheid van mij niet wegdoen.

6 Aan mijne gerechtigheid zal ik vasthouden, en zal ze niet laten varen; mijn hart zal die niet versnaden van mijne dagen.

7 Mijn vijand zij als de goddelooze, en die zich tegen mij opmaakt, als de verkeerde.

a Matt. 16. 26.
Luk. 12. 20.

b Job 35:12.
Ps. 18. 42.
109. 7.

Spr. 1. 28.
28. 9.

Jes. 1. 15.
Jer. 14. 12.
Eze. 8. 18.

Micha 3. 4.
Job. 9. 31.
Jakob. 4. 3.

c Job 20. 29.

d Deut. 28. 41.
Hos. 9. 13.

e Ps. 78. 61.

f Spr. 28. 8.
Pred. 2. 26.

g Ps. 49. 18.

h Job 15:21.
18. 11.

13 Dit is het deel des goddeloozen menschen bij God, en de erve der tirannen, die zij van den Almachtige ontvangen zullen.

14 Indien zijne kinderen vermenigvuldigen, ^a het is ten zwaarde; en zijne spruiten zullen van brood niet verzadigd worden.

15 Zijne overgeblevenen zullen in den dood begraven worden, en zijne weduwen zullen niet weenen.

16 Zoo hij zilver ophooft zal hebben als stof, en kleeding bereid als leem;

17 Hij zal ze bereiden, ^f maar de rechtvaardige zal ze aantrekken, en de onschuldige zal het zilver deelen.

18 Hij bouwt zijn huis als een molte, en als een hoeder de hutte maakt.

19 ^g Rijk ligt hij neder, en wordt niet weggenomen; doet hij zijne oogen open, zoo is hij er niet.

20 ^h Verschrikkingen zullen hem als wateren aangrijpen; des nachts zal hem een werveldind vegetelen.

21 De oostewind zal hem wegvooien, dat hij lenegat, en zal hem wegstormen uit zijne plaats.

22 En God zal dit over hem werpen, en niet sparen; van zijne hand zal hij snelijk vlieden.

23 Een ⁱ ieder zal over hem met zijne handen klappen, en over hem fluiten uit zijne plaats.

HOOFDSTUK 28.

Job, voorgesteld hebbende de schranderheid van het menschelijk vernuft in de dingen dezer wereld, vs. 1; verklaart, dat die niet te vergelijken is met de hooge wijsheid Gods, die onwaarderbaar en nergens te vinden is, 12; dan bij God alleen, die dezelve heeft en gebruikt, 23; voegt daarbij, waarin de rechte wijsheid van den mensch gelegen zij, 28.

GEWISSELUK er is voor het zilver een uitgang, en eene plaats voor het goud, dat zij smelten.

2 Het ijzer wordt uit stof genomen, en uit steen wordt koper gegoten.

3 Het einde, dat God gesteld heeft voor de duisternis, en al het uiterste onderzoekt hij; het gesteente der donkerheid en der schaduw des doods.

4 Breukt er eene beek door, bij den gene, die daar woont, de wateren vergeten zijnde van den voer, worden van den mensch uitgeput, en gaan weg.

5 Uit de aarde komt het brood voort, en onder zich wordt zij veranderd, als of zij vuur ware.

6 Hare steenen zijn de plaats van den saffier, en zij heeft stoffes van goud.

7 De roofvogel heeft het pad niet gekend, en het oog der kraai heeft het niet gezien.

8 De jonge hoogmoedige dieren hebben

het niet betreden, de felle leeuw is daarover niet henengegaan.

9 Hij legt zijne hand aan de keijachtige rots, hij keert de bergen van den wortel om.

10 In de rotssteenen houdt hij stroommen uit, en zijn oog ziet al het kostelijke.

11 Hij bindt de rivieren toe, dat niet een traan uitkomt, en het verborgene brengt hij uit in het licht.

12 Maar de Wijsheid, van waar zal zij gevonden worden? en waar is de plaats des verstands?

13 De mensch weet hare waarde niet, en zij wordt niet gevonden in het land der levenden.

14 De afgrond zegt: Zij is in mij niet; en de zee zegt: Zij is niet bij mij.

15 ^b Het gesloten goud kan voor haar niet gegeven worden, en met zilver kan haar prijs niet worden opgewoien.

16 Zij kan niet geschat worden tegen zijn goud van Ophir, tegen den kostelijken Schoham, of den Saffier.

17 Men kan het goud of het kristal haar niet gelijk waarden; ook is zij niet te verwisselen voor een kleinnod van digt goud.

18 De Ramoth en Gabisch zal niet gedacht worden: want de trek der Wijsheid is meerder dan der robijnen.

19 Men kan den Topaas van Moorenland haar niet gelijk waarden; en bij het fijn louter goud kan zij niet geschat worden.

20 ^c De Wijsheid dan, van waar komt zij? en waar is de plaats des verstands?

21 Want zij is verholten voor de oogen aller levenden, en voor het gevogelte des hemels is zij verborgen.

22 ^d Het verberft en de dood zeggen: Haar gerucht hebben wij met onze ooren gehoord.

23 God verstaat haren weg, en Hij weet hare plaats.

24 Want Hij schouwt tot aan de einden der aarde, Hij ziet onder al de hemelen.

25 Als Hij den wind het gewigt maakte, en ^e de wateren opwoog in mate;

26 Als Hij den regen eene gezette orde maakte, en eenen weg voor het weerlicht der donderen;

27 Toen zag Hij haar, en vertelde ze, Hij schikte ze, en ook doorzocht Hij ze.

28 Maar tot den mensch heeft Hij gezegd: Zie, ^f de vreeze des HEEREN is de wijsheid, en van het kwade te wijken is het verstand.

HOOFDSTUK 29.

Job, wenshende hersteld te worden in zijnen eersten staat, verklaart, hoe gelukkig deze geweest is door des Heeren gunst en zegen, vs. 1; en hoezeer hij in dien staat van allen geëerd en ontzien werd, 7; ter oorzaak van zijne vroombheid en deugd, 12. Hij verhaalt tevens, hoedanig daarin zijne hoop was, 18; alsmede zijn gestadig toenemen in rijkdom, eer en aanzien, 19.

EN Job ging voort zijne spreuk op te heffen, en zeide:

2 Och of ik ware, gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen, toen God mij bewaarde!

3 Toen Hij zijne lamp deed schijnen over mijn hoofd, en ik bij zijn licht de duisternis doorwandelde;

4 Gelijk als ik was in de dagen mijner jongheid, toen Gods verborgenheid over mijne tent was;

5 Toen de Almachtige nog met mij was, en mijne jongens rondom mij;

6 Toen ik mijne gangen wiesch in boter, en de rots bij mij olieken uitgoot;

7 Toen ik uitging naar de poort door de stal, toen ik mijnen stoel op de straat liet bereiden.

8 De jongens zagen mij, en verstaken

J. v. C.
1320.

a Job 28. 22.

b Spr. 3. 14.

8. 11. 19.

16. 16.

c Job 28. 12.

d Job 28. 14.

e Spr. 8. 29.

f Ps. 111. 10.

Spr. 1. 7.

9. 10.

J. v. C.
1520.

zich, en de stokouden rezen op en stonden.

9 De oversten hielden de woorden in, en leiden de hand op hunnen mond.

10 De stem der vorsten verstak zich, en hunne tong kleefde aan hun geheimele.

11 Als een oor mij hoorde, zoo hield het mij gelukzalig; als mij een oog zag, zoo getuigde het van mij.

12 «Want ik bevrijdde den ellendige, die riep, en den wees, en die geen helper had.

13 De zegen desgeenen, die verloren ging, kwam op mij; en het hart der weduwe deed ik vrolijk zingen.

14 Ik bekleedde mij met gerechtigheid, en zij bekleedde mij; mijn oordeel was als een mantel en vorstelijke hoed.

15 Den blinden was ik tot oogen, en den kreupelen was ik tot voeten.

16 Ik was den nooddriftigen een vader; en het geschil, dat ik niet wist, dat onderzocht ik.

17 En ik verbrak de baktanden des verkeerden, en wierp den roof uit zijne tanden.

18 En ik zeide: Ik zal in mijn nest den geest geven, en ik zal de dagen vermenigvuldigen als het sand.

19 Mijn wortel was uitgebreid aan het water, en dauw vernachtte op mijnen tak.

20 Mijne heerlijkheid was nieuw bij mij, en mijn boog veranderde zich in mijne hand.

21 Zij hoorden mij aan, en wachtten, en zwoegen op mijnen raad.

22 Na mijn woord spraken zij niet weder, en mijne rede drupte op hen.

23 Want zij wachtten naar mij, gelijk naar den regen, en sperden hunnen mond open, als naar den spaden regen.

24 Lichte ik hun toe, zij geloofden het niet; en het licht mijns aangezigts deden zij niet nedervallen.

25 Verkoos ik hunnen weg, zoo zat ik bovenaan, en woonde als een koning onder de benden, als een, die treurigen vertroost.

§ HOOFDSTUK 30.

Job stelt tegenover zijnen voorgaanden welstand, zijne tegenwoordige ellende, bestaande in: groote verchtig, die hem de onwaardigste lieden aandeden, vs. 1; in wreede aanvechting, waarmede hij in zijn geloof en hoop bestreden werd, 12; in verschrikkingen, 15; in angst, 16; en smarten des lichaams, 17; in uiterste smaadheid en vernedering, waarin hij niet verhoord werd, 19; in doodelijke verwakking zijner krachten, 22; niettegenstaande zijne vroomheid, 25; in het geweld zijner krankheid, 27; in droefheid en geklag, 31.

MAAR nu laghen over mij minderen dan ik van dagen, welker vaderen ik versmaad zou hebben, om bij de honden mijner kudde te stellen.

2 Wantoe zou mij ook geweest zijn de kracht hanner handen? zij was door ouderdom in hen vergaan.

3 Die door gebrek en honger eenzaam waren, vliedende naar dorre plaatsen, in het donkere, worsten en verwoeste.

4 Die ziltige kruiden plukten bij de struiken, en welker spijze was de wortel der jeneveren.

5 Zij werden uit het midden uitgedreven; (men jouwde over hen, als over eenen dief)

6 Opdat zij wonen zouden in de kloven der dalen, de hollen des stofs en der steenrotsen.

7 Zij schreeuwden tusschen de struiken, onder de netelen vergaderden zij zich.

8 Zij waren kinderen der dwazen, en kinderen van geen naam; zij waren geslagen uit den lande.

9 «Maar nu ben ik hun snarenspeel geworden, en ik ben hun tot een klapwoord.

10 Zij hebben eenen gruwel aan mij, zij maken zich verre van mij, ja zij onthouden het speeksel niet van mijn aangezicht.

11 Want Hij heeft mijn zeel losgemaakt, en mij bedrukt; daarom hebben zij den breidel voor mijn aangezicht afgeworpen.

12 Ter rechterhand staat de jeugd op, stooten mijne voeten uit, en banen tegen mij hunne verderfelijke wegen.

13 Zij breken mijn pad af, zij bevorderen mijne ellende; zij hebben geen helper van doen.

14 Zij komen aan, als door eene wijde breuk; onder de verwoesting rollen zij zich aan.

15 Men is met verschrikkingen tegen mij gekeerd; elkeen vervolt als een wind mijne edele ziel, en mijn heil als eene wolk voorbijgegaan.

16 Daarom stort zich nu mijne ziel in mij uit; de dagen des druks grijpen mij aan.

17 Des nachts doorboort Hij mijne beenen in mij, en mijne pilsaderen rusten niet.

18 Door de veelheid der kracht is mijn kleed veranderd; Hij omgordt mij als de kraag mijns roks.

19 Hij heeft mij in het slijk geworpen, en ik ben gelijk geworden als stof en asch.

20 Ik schreije tot U, maar Gij antwoordt mij niet; ik sta, maar Gij acht niet op mij.

21 Gij zijt veranderd in eenen wrede tegen mij; door de sterkte uwer hand wederstaat Gij mij hatelijk.

22 Gij heft mij op in den wind, Gij doet mij daarop rijden, en Gij versnelt mij het wezen.

23 Want ik weer, «dat Gij mij ter dood brengen zult, en tot het huis der zamenkomst aller levenden.

24 Maar Hij zal tot den aardhoop de hand niet uitsteken; is er bij henlieden geschrei in zijne verdrukking?

25 «Weende ik niet over hem, die harde dagen had? was mijne ziel niet beangst over den nooddriftige?

26 Nogtaan toen ik het goede verwachtte, zoo kwam het kwade; toen ik hoopte naar het licht, zoo kwam de donkerheid.

27 Mijn ingewand ziedt, en is niet stil; de dagen der verdrukking zijn mij voorgekomen.

28 Ik ga zwart daarheen, niet van de zon; opstaande schreeuw ik in de gemeente.

29 «Ik ben den draken een broeder geworden, en een medgezel der jonge struiken.

30 f Mijne huid is zwart geworden over mij, en mijn gebeente is ontstoken van dorrigheid.

31 Hierom is mijne harp tot eene rouwklage geworden, en mijn orgel tot eene stem der weenenden.

HOOFDSTUK 31.

Job bewijst zijne onschuld en toont zijne werken; als zijnde kuisch omtrent de maagden, vs. 1; rechtvaardig in overeenkomsten, 5; kuisch omtrent andere vrouwen, 9; zijn dienstvolk geen onrecht doende, 13; weldadig jegens de armen, 16; onschuldig omtrent de wezen, 21; niet steunende op zijnen rijkdom, 24; geen afgodendienaar, 26; zich niet verblijdende in zijns vijands ongeluk, 29; noch hem vloekende, 30; herbergzaam, 31; getrouw en oprecht in het bekennen zijner gebreken, 33; niemand ongelijk doende, 34. Hij wenscht dat van zijn spreken en doen kennis mocht genomen worden, 35; hij verhaalt nog zijnen opregten handel, 38; en

J. v. C.
1520.

a Job 17:6.
Ps. 69:13.
Klgl. 3:14.
63.

b Job 19:19.

c Hebr. 9:27.

d Ps. 35:13,14.
Rom. 12:15.

e Ps. 102:7.

f Ps. 119:83.
Klgl. 4:8.
5:10.

a Ps. 72:12.
Spr. 21:13.

b Jes. 59:17.
Efez. 6:14.
1Thes. 5:8.

J. v. C.
1580.

wenscht, dat het hem kwalijk ga, zoo hij de waarheid niet gesproken heeft, 40.

IK heb een verbond gemaakt met mijne oogen, hoe zou ik dan acht gegeven hebben op eene maagd?

2 Want wat is het deel Gods van boven? of de erve des Almachtigen uit de hoogten?

3 Is niet het verderf voor den verkeerde, ja wat vreemde voor de werkers der ongerechtigheid?

4 *Ziet Hij niet mijne wegen, en telt Hij niet al mijne treden?*

5 Zoo ik met ijdelheid omgegaan heb, en mijn voet gesneld heeft tot bedriegelij:

6 Hij wege mij op, in eene rechte weegschaal, en God zal mijne oprechtigheid weten.

7 Zoo mijn gang uit den weg geweken is, en mijn hart mijne oogen nagevolgd is, en aan mijne handen iets aankleeft;

8 Zoo moet ik zaaien, maar een ander eten, en mijne spruiten moeten uitgeworteld worden!

9 *Zoo mijn hart verlokt is geweest tot eene vrouw, of ik aan mijns naasten deur geloofd heb;*

10 Zoo moet mijne huisvrouw met een' ander malen, en anderen zich over haar krommen!

11 Want dat is eene schandelijke daad, en het is eene misdaad bij de regters.

12 Want dat is een vuur, hetwelk tot de verderving toe verteert, en al mijn inkomen uitgeworteld zou hebben.

13 Zoo ik versmaad heb het regt mijns knechts, of mijner dienstmaagd, als zij geschil hadden met mij;

14 *(Want wat zou ik doen, als God opstond? en als Hij bezoeking deed, wat zou ik Hem antwoorden?)*

15 *(Heeft Hij niet, die mij in den buik maakte, hem ook gemaakt? en één ons in de baarmoeder bereld?)*

16 Zoo ik den armen *honne* begeerte onthouden heb, of de oogen der weduwe laten versmachten;

17 En mijne bete alleen gegeten heb, zoodat de wees daarvan niet gegeten heeft;

18 *(Want van mijne jongheid af is hij bij mij opgetogen, als bij een' vader, en van mijns moeders buik af heb ik haar geleid.)*

19 Zoo ik iemand heb zien omkomen, omdat hij zonder kleeding was, en dat de nooddriftige geen deksel had;

20 Zoo mijne lenden mij niet gezegend hebben, toen hij van de vellen mijner lammeren verwarmd werd;

21 Zoo ik mijne hand tegen den wees bewogen heb, omdat ik in de poort mijne hulp zag;

22 Mijn schouder valle van het schouderbeen, en mijn arm breke van zijne pijp af!

23 Want het verderf Gods was bij mij een schrik, en ik vermogt niet van wege zijne hoogheid.

24 Zoo ik het goud *a* tot mijne hope gezet heb, of tot het *één* goud gezegd heb: Gij zijt mijn vertrouwen;

25 *Zoo ik blijde ben geweest, omdat mijn vermogen groot was, en omdat mijne hand geweldig veel verkregen had;*

26 *Zoo ik het licht aangezien heb, wanneer het scheen, of de maan heerlijk voortgaande;*

27 En mijn hart verlokt is geweest in het verborgen, dat mijne hand mijnen mond gekust heeft;

28 Dat ware ook eene misdaad bij den regter; want ik zou den God van boven verzuken hebben.

29 *Zoo ik verblijd ben geweest in de verdrukking mijns haters, en mij opgewekt heb, als het kwaad hem vond;*

30 *(Ook heb ik mijn gehemelte niet toegelaten te zondigen, (mits door eenen vloek zijne ziel te begeeren.)*

31 Zoo de lieden mijner tent niet hebben gezegd: Oeh of wij van zijn vleesch hadden! wij zouden niet verazigd worden;

32 *De vreemdeling overnachtte niet op de straat; mijne deuren opende ik naar den weg;*

33 Zoo ik, gelijk Adam, mijne overtredingen bedekt heb, door eigenliefde mijne misdaad verbergende!

34 Zeker ik kon wel eene groote menigte geweldig onderdrukt hebben, maar de verachtste der huisgezinnen zou mij afschrik hebben; zoodat ik getwegen zou hebben, en ter deure niet uitgekomen zijn.

35 Oeh of ik eenen hadde, die mij hoorde! zie, mijn oogmerk is, dat de Almachtige mij antwoorde, en dat mijne tegenpartij een boek schrijve.

36 Zou ik het niet op mijnen schouder dragen? ik zou het op mij binden *als* eene kroon.

37 Het getal mijner treden zou ik hem aanwijzen; als een vorst zou ik tot hem naderen.

38 Zoo mijn land tegen mij roept, en zijne voren te zamen weenen;

39 Zoo ik zijn vermogen gegeten heb zonder geld, en de ziel zijner akkerlieden heb doen hûgen,

40 Dat voor tarwe distelen voortkomen, en voor gerat stinkkruid!

De woorden van Job hebben een einde.

HOOFDSTUK 32.

Job en zijne drie vrienden houden op te spreken, vs. 1; waarover Elihu veroord is, 2. Hij vaagt aan te spreken, met verklaring der redenen, die hem bewogen, 6; toont zijnen ijver, dien hij daartoe heeft, 17; doch wenscht zich daarin naar behooren te gedragen, 21.

TOEN hielden die drie mannen op van Job te antwoorden, dewijl hij in zijne oogen rechtvaardig was.

2 Zoo ontstak de toorn van Elihu, den zoon van Baracheel, den Buziet, van het geslacht van Ram; tegen Job werd zijn toorn ontstoken, omdat hij zijne ziel meer rechtvaardigde dan God.

3 Zijn toorn ontstak ook tegen zijne drie vrienden, omdat zij, geen antwoord vindende, nochtans Job verdoemden.

4 Doch Elihu had gewacht op Job in het spreken, omdat zij ouder van dagen waren dan hij.

5 Als dan Elihu zag, dat er geen antwoord was in den mond van die drie mannen, ontstak zijn toorn.

6 Hierom antwoordde Elihu, de zoon van Baracheel, den Buziet, en zeide: Ik ben minder van dagen, maar gijlieden zijt *a* stokouden; daarom heb ik geschromd en gevreesd ulieden mijn gevoelen te vertoonen.

7 Ik zeide: Laat de dagen spreken, en de veelheid der jaren wijsheid te kennen geven.

8 *Zekerlijk de geest, die in den mensch is, en de inlating des Almachtigen, maakt henlieden verstandig.*

9 *De zrooten zijn niet wijs, en de ouden verstaan het regt niet.*

10 Daarom zeg ik: Hoor naar mij; ik zal mijn gevoelen ook vertoonen.

11 Ziet, ik heb gewacht op ulieder woorden; ik heb het oorgewend tot ulieder sammerkingen, totdat gij redenen uitgezocht hadt.

12 Als ik nu acht op u gegeven heb, ziet, er is niemand, die Job overreedde, die uit ulieden zijne redenen beantwoordde;

13 Opdat gij niet zegt: Wij hebben de

J. v. C.
1580.i Matt. 5:44.
Rom. 12:14.k Hebr. 13:2.
1 Petr. 4:9.a 2 Kron. 16:9.
Job 34:21.Spr. 5:21.
15:3.

Jer. 32:19.

b Job 24:15.
Spr. 7:21.

c Ps. 44:22.

d Job 34:19.
Spr. 14:31.
17:13.e Mark. 10:24.
1 Tim. 6:17.

f Ps. 62:11.

g Deut. 4:19.

h Spr. 17:5.

a Job 15:10.
vers 4, 7.b Job 12:13.
38:36.
Spr. 2:6.
Pred. 2:26.
Dan. 1:17.
2:21.

c Job 12:12.

J. v. C.
1520.

wijsheid gevonden; God heeft hem neder-gestooten, geen mensch.

14 Na heeft hij tegen mij geene woorden grigt, en met uieder woorden zal ik hem niet beantwoorden.

15 Zij zijn ontzet, zij antwoorden niet meer; zij hebben de woorden van zich verzet.

16 Ik heb dan gewacht, maar zij spreken niet; want zij staan stil, zij antwoorden niet meer.

17 Ik zal mijn deel ook antwoorden, ik zal mijn gevoelen ook vertoonen.

18 Want ik ben der woorden vol: de geest mijns buiks benaauwt mij.

19 Ziet, mijn buik is als de wijn, die niet geopend is; gelijk nieuwe ledere zakken zou hij bersten.

20 Ik zal spreken, opdat ik voor mij lucht krijg; ik zal mijne lippen openen, en zal antwoorden.

21 Ooh, dat ik niemands aangezicht aanneme, en tot den mensch geene bijna-men gebruike!

22 Want ik weet geene bijnamen te gebruiken: in kort zou mijn Maker mij wegnemen.

HOOFDSTUK 33.

Elihu vermaant Job, hem het oor te leenen, vs. 1; daartoe redenen bijbrengende, 3. Hij beschuldigt Job, dat hij te zeer op zijne eigene gerechtigheid gestaan had, 8; toont, dat God de menschen tot verstand en bekeering brengt door droomen en gezigten, 14; door ziekten, 19; of door het aanspreken zijner dienaren, 23; vermaant Job naar hem te hooren, of ook te antwoorden, 31.

EN gewisselijk, o Job! hoortoch mijne redenen, en neem al mijne woorden ter oore.

2 Zie nu, ik heb mijnen mond open-gedaan; mijne tong spreekt onder mijn geheimtele.

3 Mijne redenen zullen de oprechtigheid mijns harten, en de wetenschap mijner lippen, wat zuiver is, uitspreken.

4 De Geest Gods heeft mij gemaakt, en de adem des Almagtigen heeft mij levend gemaakt.

5 Zoo gij kunt, antwoord mij; schik u voor mijn aangezicht, stel u.

6 Zie, ik ben Godes, gelijk gij; uit het leem ben ik ook afgesneden.

7 Zie, mijne verschrikking zal u niet beroeren, en mijne hand zal over u niet zwaar zijn.

8 Zeker, gij hebt gezegd voor mijne ooren, en ik heb de stem der woorden ge-hoord:

9 Ik ben rein, zonder overtreding; ik ben zuiver en heb geene misdad.

10 Zie, Hij vindt oorzaken tegen mij; c Hij houdt mij voor zijnen vijand.

11 d Hij legt mijne voeten in den stok; e Hij neemt al mijne paden waar.

12 Zie, hierin zijt gij niet rechtvaardig, antwoord ik u: want God is meerder dan een mensch.

13 Waarom hebt gij tegen Hem ge-twist? want Hij antwoordt niet van al zijne daden.

14 Maar God spreekt eens of twee-maal; doch men let niet daarop.

15 In den droom, door het gezigt des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger:

16 Dan openbaart Hij het voor het oor der lieden, en Hij verzegelt hunne kastij-ding;

17 Opdat Hij den mensch afwende van zijn werk, en van den man de hooftardij verberge:

18 Dat Hij zijne ziel van het verderf afhoude, en zijn leven, dat het door het zwaard niet doorga.

19 Ook wordt hij gestraft met smart op zijn leger, en de sterke menigte zijner beenderen;

20 f Zoodat zijn leven het brood zelf verfoelt, en zijne ziel de begeerlijke spijze;

21 Dat zijn vleesch verdwijnt uit het gezigt, en zijne beenderen, die niet ge-zien werden, uitsteken;

22 En zijne ziel nadert ten verderve, en zijn leven tot de dingen, die doodden.

23 Is er dan bij Hem een Gezant, een Uitlegger, een uit duizend, om den menscha zijnen regten pligt te verkondigen;

24 Zoo zal Hij hem genadig zijn, en zeggen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, ik heb verzoening gevonden.

25 Zijn vleesch zal frisscher worden, dan het was in de jeugd; hij zal tot de dagen zijner jeugheid wederkeeren.

26 Hij zal tot God ernstelijk bidden, g die in hem een welbehagen nemen zal, en zijn aangezicht met gejuich aanzien; want hij zal den mensch zijne gerechtigheid wedergeven.

27 Hij zal de menschen aanschouwen, en zeggen: Ik heb gezondigd, en het recht verkeerd, hetwelk mij niet heeft ge-reddet.

28 Maar God heeft mijne ziel verlost, dat zij niet voere in het verderf, zoodat mijn leven het licht aanziet.

29 Zie, dit alles werkt God twee of drie-maal met een' man;

30 a Opdat hij zijne ziel afkeere van het verderf, en hij verlicht worde met het licht der levenden.

31 Merk op, o Job! hoor naar mij; zwijg, en ik zal spreken.

32 Zoo er redenen zijn, antwoord mij; spreek, want ik heb lust u te rechtvaardigen.

33 Zoo niet, hoor naar mij; zwijg, en ik zal u wijsheid leeren.

HOOFDSTUK 34.

Elihu verzoekende gehoord te worden, vs. 1; beschuldigt Job, dat hij zich te rechtvaardig hield, 3; en de godsvrucht onnat achtte, 9. Hij toont, dat de almachtige God niet onrechtvaardig wezen kan, 10; maar dat zijne rechtvaardigheid in al zijne werken blijkt, 19; vermaant Job, om zich voor den Heere te vernederen, 31; en bidt God, dat Hij hem daartoe bekwaam make, 36.

VERDER antwoordde Elihu, en zeide: 2 Hoort, gij wijzen! mijne woorden, en gij verstandigen! neigt de ooren naar mij.

3 a Want het oor proeft de woorden, ge-lijk het geheimtele de spijze smaakt.

4 Laat ons kiezen voor ons wat recht is; laat ons kennen onder ons wat goed is.

5 Want Job heeft gezegd: Ik ben recht-vardig, en b God heeft mijn recht wegge-nomen.

6 Ik moet liegen in mijn recht; c mijn pijl is smartelijk zonder overtreding.

7 Wat man is er, gelijk Job? hij drinkt de bespottig in als water;

8 En gaat over weg in gezelschap met de werkers der ongerechtigheid, en wandelt met goddelooze lieden?

9 Want hij heeft gezegd: Het baat een' man niet, als hij welbehagen heeft aan God.

10 Daarom, gij lieden van verstand! hoort naar mij: verre d zij God van goddeloosheid, en de Almagtige van onrecht!

11 e Want naar het werk des menschen vergeldt Hij hem, en naar eens ieders weg doet Hij het hem vinden.

12 Ook waarlijk God handelt niet goddelooslijk, en de Almagtige verkeert het recht niet.

13 Wie heeft hem gesteld over de aarde? en wie heeft de yasmache wereld geschenkt?

14 f Indien Hij zijn hart tegen hem zette, zijnen geest en zijnen adem zou Hij tot zich vergaderen:

15 Alle vleesch zou te gelijk den geest geven, en de mensch zou tot stof weder-keeren.

J. v. C.
1520.

f Ps. 107:18.

g Ps. 50:15.

Jes. 58:9.

A Ps. 56:14.

a Job 13:11.

b Job 27:2.

c Job 6:4.

d Deut. 32:4.

2Kron. 19:7.

Job 8:3.

Ps. 36:23.

Ps. 92:16.

Rom. 9:14.

e Ps. 62:13.

Spr. 24:13.

Jer. 17:10.

32:19.

Ezec. 7:27.

33:20.

Matt. 16:27.

Rom. 2:6.

1 Cor. 3:8.

2 Cor. 5:10.

Efec. 6:8.

Col. 3:25.

1 Petr. 1:17.

Openb. 22:12.

f Ps. 104:29.

Pred. 12:7.

J. v. C.
1320.

A Gen. 18:25.

Job 8:3.

21:28.

Rom. 3:5.

i Job 5:18.

k Deut. 10:17.

2Kron. 19:7.

Job 37:24.

Hand. 10:34.

Rom. 3:11.

Gal. 2:6.

Eph. 6:9.

Col. 3:23.

1Petr. 1:17.

12Kron. 16:9.

Job 31:4.

Ps. 34:16.

Spr. 5:21.

15:3.

Jer. 16:17.

32:19.

m Ps. 139:12.

Amos 9:2,3.

Hebr. 4:13.

n Ps. 98:5.

Jes. 5:12.

16 Zoo er dan verstand bij u is, hoor dit; neig de ooren tot de stem mijner woorden.

17 ^a Zou hij ook, die het regt haat, *den gewoende* ^b verbinden? en zoudt gij den zeer Regtvaardige verdoemen?

18 Zou men tot eenen koning zeggen: Gij Belial! tot de prinszen, gij goddeloozen!

19 *Hoe dan tot Dien*, die het aangezicht der vorsten ^c niet aancumt, en den rijke voor den arme niet kent? want zij zijn allen zijner handen werk.

20 In een oogenblik sterven zij, zelfster middernacht wordt een volk geschud, dat het doorga; en de magtige wordt weggenomen zonder hand.

21 Want ^d zijne oogen zijn op ieders wegen, en Hij ziet al zijne treden.

22 ^e Er is geene duisternis, en er is geene schaduw des doods, dat aldaar de werkers der ongerechtigheid zich verbergen mochten.

23 Gewisselijk Hij legt den mensch niet te veel op, dat hij tegen God in het gerigt zou nagen treden.

24 Hij vermoozt de geweldigen, dat men het niet doorzoeken kan, en stelt anderen in hunne plaats.

25 Daarom dat Hij hunne werken kent, zoo keert Hij hen des nachts om, en zij worden verbrjeld.

26 Hij klopt hen zamen als goddeloozen, in eene plaats, *waar* aanschouwers zijn:

27 Daarom dat zij van achter Hem afgeweken zijn, ^a en geene zijner wegen verstaan hebben:

28 Opdat Hij op hem het geroep des armen brenge, en het geroep der ellendigen verhoore.

29 Als Hij stilt, wie zal dan beroeren? als Hij het aangezicht verbergt, wie zal hem dan aanschouwen, zoowel voor een volk, als voor eenen mensch alleen?

30 Opdat de huichelachtige mensch niet *meer* regere, en geene strikken des volks zijn.

31 Zekerlijk, heeft hij tot God gezegd: Ik heb *u* ^a straf verdragen, ik zal het niet verderven.

32 Behalve *wat* ik zie, leer Gij mij: heb ik onrecht gewrocht, ik zal het niet meer doen.

33 Zal het van u zijn, hoe Hij iets vergelden zal, dewijl Gij *Hem* vermaant? zoudt gij dan verkiezen, en niet ik? wat weet zij dan? spreek.

34 De lieden van verstand zullen met mij zeggen, en een wijsman zal naar mij hooren:

35 Dat Job niet met wetenschap gesproken heeft, en zijne woorden niet met kloek verstand geweest zijn.

36 Mijn Vader! laat Job beproefd worden tot het einde toe, om *zijner* antwoorden wil onder de ongerechtigte lieden.

37 Want tot zijne zonde zou hij nog overtreding bijvoegen; hij zou onder ons in de handen klappen, en hij zou zijne redenen vermenigvuldigen tegen God.

HOOFDSTUK 35.

Job wordt weder berispt, dat hij zich te rechtvaardig hield, vs. 1; en wordt geweten op de grootheid van Gods majesteit, 4. Hem wordt ook geleerd, waarom God eenige menschen in groote ellende laat blijven, 9. Wordt vermaand te hopen op God, 14; die hem beneden zijne verdiensten straft, 15; en zich te vernederen, 16.

ELIFU antwoordde verder en zeide: 2 Houdt gij dat voor regt, dat gij gezegd hebt: Mijne gerechtigheid is meerder dan Gods?

3 Want ^a gij hebt gezegd: Wat zou zij u baten? wat meer voordeel zal ik *daarmede* doen, dan met mijne zonde?

4 Ik zal u antwoord geven, en uwen vrienden met u.

5 Bemerk den hemel en zie; en aanschouw de bovenste wolken, zij zijn hooger dan gij.

6 Indien gij zondigt, wat bedriift gij tegen Hem? indien uwe overtredingen menigvuldig zijn, wat doet zij Hem?

7 ^b Indien gij rechtvaardig zijt, wat geeft gij Hem? of wat ontvangt Hij uit uwe hand?

8 Uwe goddeloosheid zou zijn tegen eenen man, gelijk zij zijt, en uwe gerechtigheid voor eens menschenkind.

9 Van wege *hunner* grootheid doen zij de onderdrukten roepen; zij schreeuwen van wege den arm der grooten.

10 Maar niemand zegt: Waar is God, mijn Maker, die de psalmen geeft in den nacht?

11 Die ons geleerd maakt dan de beesten der aarde, en ons wijzer maakt dan het gezogelte des hemels.

12 Daar roepen zij; ^c maar Hij antwoordt niet, van wege den hoogmoed der boozen.

13 Gewisselijk zal God de ijdelheid niet verhooren, en de Almagtige zal die niet aanschouwen.

14 Dat gij ook gezegd hebt: Gij zult hem niet aanschouwen; ^e er is *nogtans* gerigt voor zijn aangezicht, wacht gij dan op Hem.

15 ^d Maar nu, dewijl het niets is, dat zijn toorn *Job* bezocht heeft, en Hij *hem* niet zeer in overloed doorkend heeft;

16 Zoo heeft Job in ijdelheid zijnen mond geopend, en zonder wetenschap woorden vermenigvuldigd.

HOOFDSTUK 36.

Elifu gaat voort, om Gods gerechtigheid te bewijzen, vs. 1; hij doet zulks door andere eigenschappen en werken Gods te noemen, 5; alsmede derzelver oogmerk, 9. Hij past dit verhaal toe op de zaak van Job, 16; dien hij bestraft en met Gods toorn dreigt, 17; vermaant tot bekeering, 20; en tot grootmaking van Gods werken, 24; van welke hij eenige voordraagt, 27.

ELIFU ging nog voort, en zeide: 2 Verbeid mij een weinig, en ik zal u aanwijzen, dat er nog redenen voor God zijn.

3 Ik zal mijn gevoel van *verre* ophalen, en mijnen Schepper gerechtigheid toewijzen.

4 Want voorwaar mijne woorden zullen geene valsheid zijn; een, die opregt is van gevoelens, is bij u.

5 ^a Zie, God is geweldig, nogtans vermaant Hij niet; geweldig is Hij in kracht des harten.

6 Hij laat den goddelooze niet leven, en het regt der ellendigen beschikt Hij.

7 ^b Hij onttrekt zijne oogen niet van den rechtvaardige, maar met de koningen zijn zij in den troon; ^c daar zet Hij hen voor altoos, en zij worden verheven.

8 En zoo zij, gebonden zijnde in boeien, vastgehouden worden met banden der ellende:

9 Dan geeft Hij hun hun werk tekenen, en hunne overtredingen, omdat zij de overhand genomen hebben:

10 En Hij openbaart het *voor* hunlieder oor ter tucht, en zegt, dat zij zich van de ongerechtigheid bekeeren zouden.

11 Indien zij hooren, en *Hem* dienen, zoo zullen zij hunne dagen eindigen in het goede, en hunne jaren in liefelijkenheden.

12 Maar zoo zij niet hooren, zoo gaan zij door het zwaard door, en zij geven den geest zonder kennis.

13 En die met het hart huichelachtig zijn, leggen toorn op; zij roepen niet, als Hij hen gebonden heeft.

14 ^d Hunne ziel zal in de jongheid ster-

J. v. C.
1320.

b Job 22:2.

Ps. 16:2.

Rom. 11:35.

c Job 27:9.

Spr. 1:28.

15:29.

Jes. 1:15.

Jer. 11:11.

Job. 9:31.

d Job 11:6.

a Job 9:4.

12:13, 16.

37:23.

38:23.

b Ps. 33:18.

34:16.

c Ps. 118:8.

d Job 22:16.

J. v. C.
1520.ven, en hun leven onder de schandjon-
gens.15 Hij zal den ellendige in zijne el-
lende vrijmaken, en in de onderdrukking
zal Hij het voor hundertoor openbaren.16 Alzoo zou Hij ook u afgekeerd heb-
ben van den mond des angstes tot de
ruimte, onder dewelke geene benuaauwing
zou geweest zijn; en e het gerigt uwer
tafel zou vol vetigheid geweest zijn.17 Maar gij hebt het gerigt des golde-
loosen vervuld; het gerigt en het recht
houden u vast.18 Omdat er grimmigheid is, wacht u,
dat Hij u misschien niet met eenen klop
wegstootte; zoodat u een groot rantsoen
er niet zou afbrengen.19 Zou Hij uwen rijkdom achten, dat
gij niet in benuaauwheid zoudt zijn; of
eenige versterkingen van kracht?20 Haak niet naar dien nacht, als de
volken van hunne plaats opgenomen
worden.21 Wacht u, wend u niet tot ongeregt-
tigheid; overmits gij ze in dezen verkoren
hebt, uit oorzaak van de ellende.22 Zie, God verhoogt door zijne kracht;
wie is een Leeraar, gelijk Hij?23 *W*ie heeft Hem gesteld over zijnen
weg? Of wie heeft gezegd: *g* Gij hebt
onrecht gedaan?24 Gedenk, dat gij zijn werk groot
maakt, hetwelk de lieden aanschouwen.25 Alle menschen zien het aan; de
mensch schouwt het van verre.26 Zie, God is groot, en wij begrijpen
het niet; *h* er is ook geene onderzoeking
van het getal zijner jaren.27 Want Hij trekt de druppelen der
wateren op, die den regen na zijnen damp
uitgieten;28 Welken de wolken uitgieten, *en* over
den mensch overvloediglijk afdruppen.29 Kan men ook verstaan de uitbrei-
dingen der wolken, *en* de krakingen zij-
ner hute?30 Zie, Hij breidt over hem zijn licht
uit, en de wortelen der zee bedekt Hij.31 *W*ant daardoor rigt Hij de volken;
Hij geeft spijze ten overvloede.32 Met handen bedekt Hij het licht,
en doet aan hetzelfde verbod door degene,
die tusschen doorkomt.33 Daarvan verkondigt zijn geklater, *en*
het vee; ook van den opgaanden damp.

HOOFDSTUK 37.

Elihu spreekt nog van andere groote werken
Gods, als van donder, bliksem, sneeuw, re-
gen, wind, vorst en wolken, vs. 1. Door deze
en andere dingen vermaant hij Job, de hooge
en schrikkelijke majesteit van God te ver-
eeren en de onwetendheid, het onvermogen
en de gdelheid der menschen te belijden, 14.**O**ok heeft hierover mijn hart, en
springt op uit zijne plaats.2 Hoort met aandacht *a* de beweging
zijner stem, en het geluid, *dat* uit zijnen
mond uitgaat!3 Dat zendt Hij regruit onder den gan-
schen hemel, en zijn licht over de einden
der aarde.4 Daarna brult Hij met de stem, Hij
dondert met de stem zijner hoogheid, en
vertrekt die dingen niet, als zijne stem
zal gehoord worden.5 God dondert met zijne stem zeer
wonderlijk; *h* Hij doet groote dingen, en
wij begrijpen ze niet.6 *W*ant Hij zegt tot de sneeuw: Wees
op de aarde; en tot den plasregen des
regens; dan is er de plasregen zijner
sterke regenen.7 *D*an zegelt Hij de hand van ieder
mensch toe, opdat Hij kenne al de lieden
zijns werks.8 En het gedierte gaat in loerplaatsen,
en blijft in zijne holen.

9 Uit de binnenkamer komt de wervel-

wind, en van de verstrooijende *wi*nden de
koude.10 *d* Door *zijn* geblaas geeft God de
vorst, zoodat de breede wateren verstijfd
worden.11 Ook vermoeit Hij de dikke wolken
door klaarheid; Hij verstroot de wolk
zijns lichts.12 Die keert zich dan naar zijnen wijzen
raad door ommegeangen, dat zij doen al
wat Hij ze gebiedt, op het vlakke der
wereld, op de aarde.13 Hetzij dat Hij die tot eene roede,
of tot zijn land, of tot welluidigheid be-
schikt.14 Neem dit, o Job! ter oore; sta, en
aanmerk de wonderen Gods.15 Weet gij, wanneer God over dezelve
orde stelt, en het licht zijner wolk laat
schijnen?16 Hebt gij wetenschap van de opwe-
gingen der dikke wolken; de wonder-
heden desgeenen, die volmaakt is in we-
tenschappen?17 Hoe uwe kleederen warm worden,
als Hij de aarde stil maakt uit het zuiden?18 *U* Hebt gij met Hem de hemelen uit-
gespannen, die vast zijn, als een gegoten
spiegel?19 Onderrigt ons, wat wij Hem zeggen
zullen: *want* wij zullen niets oriëntlijk
voorstellen kunnen van wege de duis-
ternis.20 Zal het Hem verteld worden, als ik
zoo zou spreken? denkt iemand *dat*, ge-
wisselijk hij zal verslonden worden.21 En nu ziet men het licht niet, *als*
het heller is in den hemel, als de wind
doorgaat, en dien zuivert;22 *A*s van het noorden het goud komt;
maar bij God is eene vreeslijke ma-
jesteit!23 Den Almagtige, Dien kunnen wij
niet vinden; Hij is *g* groot van kracht;
doch door gerigt en groote geregtigheid
verdukt Hij niet.24 Daarom vreezen Hem de lieden; Hij
ziet geene wijzen van harte aan.

HOOFDSTUK 38.

God verschijnt aan Job en, bestraffende zijne
onwetende vermoeitheid, beveelt hem op
zijne vragen te antwoorden, vs. 1. Hij toont
Job, hoe groot zijne majesteit is, door de
werken der schepping, onderhouding en re-
gering aller dingen, om alzoo Job tot oot-
moed en ware bekentenis van zijne gebreken
te brengen, 4.**D**AARNA antwoordde de HEERE Job
uit een onweder, en zeide:2 *W*ie is hij, die den raad verlustert
met woorden zonder wetenschap?3 Gord nu, als een man, uwe lenden,
zoo zal Ik u vragen, en onderrigt Mij.4 Waar waart gij, *h* toen Ik de aarde
grondde? geef het te kennen, indien gij
kloek van verstand zijt.5 Wie heeft hare maten gezet? want gij
weet het: of wie heeft over haar een
rigtsoer getrokken?6 Waarop zijn hare grondvesten neder-
gezonken? of wie heeft haren hoeksteen
gelegd?7 Toen de morgensterren te zamen
vrolijk zongen, en al de kinderen Gods
juichten.8 Of *wie* heeft de zee met deuren toe-
gesloten, toen zij uitbrak, *en* uit de baar-
moeder voortkwam?9 Toen Ik de wolk tot hare kleeding
stelde, en de donkerheid tot haren win-
deldorck;10 Toen Ik voor haar met mijn besluit
de aarde doorbrak, en zette grendel en
deuren;11 En zeide: Tot hiertoe zult gij kom-
men, en niet verder! en hier zal hij zich
stellen tegen den hoogmoed uwer golven.

12 Hebt gij van uwe dagen den mor-

J. v. C.
1520.d Job 38:29,30.
Ps. 147:17,
18.e Ex. 9:18,23.
1 Sam. 12:18,
19.
Ezra 10:9.
Job 36:31.

f Gen. 1:6.

g Job 9:4.
12, 13, 16.
36:5.
Ps. 99:4.

a Job 48:3.

b Spr. 8:29.

c Gen. 1:9.
Job 26:10.
Ps. 33:7.
104:9.
Spr. 8:29.
Jer. 5:22.

J. v. G.
1590.

genastond geboden? hebt gij den dageraad zijne plaats gewezen;

13 Opdat hij de einden der aarde vatten zou; en de goddeloozen uit haar uitschud zouden worden?

14 Dat zij veranderd zou worden gelijk zeggeleem, en zij gesteld worden als een kleeft?

15 En dat van de goddeloozen hun licht geweerd worde, en de hooge arm worde gebroken?

16 Zijt gij gekomen tot aan de oorsprongen der zee? en hebt gij in het onderste des afgronds gewandeld?

17 Zijn u de poorten des doods ontdekt? en hebt zij gezien de poorten van de schaduw des doods?

18 Zijt gij met uw verstand gekomen tot aan de breedte der aarde? geef het te kennen, indien gij dit alles weet.

19 Waar is de weg, daar het licht woont? en de duisternis, waar is hare plaats?

20 Dat gij dat brengen zoudt tot zijne pale, en dat gij merken zoudt de paden zijns huizes?

21 Gij weet het, want zij waart toen geboren, en uwe dagen zijn vele in getal.

22 Zijt gij gekomen tot de schatkamers der sneeuw? en hebt gij de schatkamers des hagels gezien?

23 Dien ik ophoude tot den tijd der bemaatheid, tot den dag des strijds en des oorlogs!

24 Waar is de weg, daar het licht verdeeld wordt, en de oostewind zich verstrooit op de aarde?

25 Wie deelt voor den stortregen eenen waterloop uit, en eenen weg voor het weerlicht der donders?

26 Om te regenen op het land, waar niemand is, op de woestijn, waarin geen mensch is;

27 Om het woeste en het verwoeste te verzadigen, en om het uitspruitsel der grasscheutjes te doen wassen.

28 Heeft de regen eenen vader? of wie baart de druppelen des dauws?

29 Uit wiens buik komt het ijs voort? en wie baart den rijm des hemels?

30 Als met eenen steen verbergen zich de wateren, en het vlakke des afgronds wordt omvat.

31 Kunt gij de liefelijkheden van het Zevengesternte binden, of de strengen des Orions losmaken?

32 Kunt gij de Mazzaroth voortbrengen op haren tijd? en den Wagen met zijne kinderen leiden?

33 / Weet gij de verordeningen des hemels, of kunt gij deszelfs heerschappij op de aarde bestellen?

34 Kunt gij uwe stem tot de wolken opheffen, opdat een overvloed van water u bedekke?

35 Kunt gij de bliksemen uitlaten, dat zij henenvaren? en tot u zeggen: Zie, hier zijn wij?

36 g Wie heeft de wijsheid in het binnenste gezet? of wie heeft den zin het verstand gegeven?

37 Wie kan de wolken met wijsheid tellen? en wie kan de flesschen des hemels nederleggen?

38 Als het stof doorgoten is tot vastigheid, en de kluiten samenkleven?

HOOFDSTUK 39.

God toont zijne majesteit nog verder aan Job door hem te verhalen, wat Hij doet aan de leeuwen, vs. 1; de raven en steengeiten, 3; den woudestel, 8; den eenhoorn, 12; den pauw, ooijevaar en struisvogel, 16; het paard, 22; den sperwer, 29; den arend, 30. God bestraft Job over zijne vermetelheid, 34. Job bekent zijne schuld, 36.

ZULT gij voor den ouden leeuw roof jagen? of de graagheid der jonge leeuwen vervullen?

2 Als zij nederbukken in de holen, en in den kuil zitten, ter loering.

3 Wie bereidt de raaf haren kost, als hare jongen tot God schreeuwen, als zij dwalen, omdat er geen eten is?

4 Weet gij den tijd van het baren der steengeiten? of hebt gij waargenomen den arbeid der hinden?

5 Zult gij de maanden tellen, die zij vervullen? en weet gij den tijd van haar baren?

6 Als zij zich krommen, hare jongen met verspijting voortbrengen, hare smarten uitwerpen?

7 Hare jongen worden kloek, worden groot door het koren; zij gaan uit, en keeren niet weder tot dezeive.

8 Wie heeft den wonderzel vrij henengezonden? en wie heeft de banden des wilden ezels gelost?

9 4 Dien ik de wildernis tot zijn huis besteld heb, en het ziltige tot zijne woningen.

10 Hij belacht het gewoel der stad, het menigerlei getier des drijvers hoort hij niet.

11 Dat hij uitspeurt op de bergen, is zijne weldo; en hij zoekt allerlei groensel na.

12 Zal de eenhoorn u willen dienen? zal hij vernachten aan uwe kribbe?

13 Zult gij den eenhoorn met zijn touw aan de voren binden? zal hij de laagten achter u eggen?

14 Zult gij op hem vertrouwen, omdat zijne kracht groot is? en zult gij uwen arbeid op hem laten?

15 Zult gij hem gelooven, dat hij uw zaad zal wederbrengen, en vergaderen tot uwen dorschvloer?

16 Zijn vas u de verheugelijke vleugelen der pauwen? of de vederen des ooijvears, en des struisvogels?

17 Dat zij hare eijeren in de aarde laat, en in het stof die verwarmt,

18 En vergeet, dat de voet die drukken kan, en de dieren des velds die vertrappen kunnen?

19 Zij verhardt zich tegen hare jongen, als of zij de hare niet waren; haar arbeid is te vergeefs, omdat zij zonder vreeze is.

20 Want God heeft haar van wijsheid ontbloot, en heeft haar des verstands niets medegedeeld.

21 Als het tijd is, verheft zij zich in de hoogte; zij belacht het paard en zijnen rijder.

22 Zult gij het paard sterkte geven? kunt gij zijnen hals met donder bekleeden?

23 Zult gij het beroeren als eenen sprinkhaan? de pracht van zijn gesnuif is eene verschrikking.

24 Het graaft in den grond, en het is vrolijk in zijne kracht; en trekt uit, den geharnaste te ontmoet.

25 Het belacht de vreeze en wordt niet ontsteld, en keert niet wederom van wege het waard.

26 Tegen hem ratelt de pijlkoker, het vlammig ijzer der spies en der lans.

27 Met schudding en beroering slokt het de aarde op, en gelooft niet, dat het is het geluid der bazuin.

28 In het volle geklank der bazuin, zegt het: Heah! en riekt den krijg van verre, den donder der vorsten en het gejuich.

29 Vliegt de sperwer door uw verstand? en breidt hij zijne vleugelen uit naar het zuiden?

30 Is het naar uw bevel, dat de arend zich omhoog verheft, en dat hij zijn nest in de hoogte maakt?

31 Hij woont en vernacht in de steenrots, op de scherpte der steenrots en der vaste plaats.

32 Van daar speurt hij de spijs op, zijne ogen zien van verre af.

J. v. G.
1590.b Ps. 147:9.
Matt. 6:26.

c Ps. 29:2.

d Job 24:5.
Jer. 2:24.

d Ps. 107:33.

e Job 9:9.
Amos 5:8.

f Jer. 31:33.

g Job 32:8.
Pred. 2:26.
Dan. 1:17.

e Ps. 104:21.

e Jer. 49:16.
Obadja's. 4.

J. v. C.
1520.33 Ook zuipen zijne jongen bloed; en
f waar verlagenen zijn, daar is hij.34 En de HEERE antwoordde Job en
zeide:35 Is het twisten met den Almagtige
onderrigten? wie God bestraft, die ant-
woorde daarop.36 Toen antwoordde Job den HEERE,
en zeide:37 Zie, ik ben te gering, wat zou ik
u antwoorden? g ik leg mijne hand op
mijnen mond.38 Eenmaal heb ik gesproken, maar zal
niet antwoorden; of tweemaal, maar zal
niet voortvaren.

HOOFDSTUK 40.

Job wordt weder van den Heere bestraft, omdat hij Gods eeregierigheid en macht nog niet ten volle bekend had, vs. 1. Beschrijving van Gods macht door tegenstelling van Jobs zwakheid, 4. God daagt Job uit, om zich aan het hoofd der wereldregering te plaatsen, 5. Beschrijving van den Behemoth en Leviathan, die God beide geschapen heeft, 10.

EN de HEERE antwoordde Job uit een
onweder, en zeide:2 Gord nu als een man uwe lenden;
Ik zal u vragen, en onderrigt Mij.3 Zult gij ook mijn oordeel te niet ma-
ken? Zult gij Mij verdoemen, opdat gij
rechtvaardig zijt?4 Hebt gij eenen arm gelijk God? en
kunt gij gelijk Hij met de stem donde-
ren?5 Versier u nu met voortreffelijkheid en
hoogheid, en bekleed u met majesteit en
heerlijkheid!6 Strooi de verbolgenheden uws toorns
uit, en zie allen hoogmoedige, en verne-
der hem!7 Zie allen hoogmoedige, en breng
hem te onder; en verpletter de godde-
loozen in hunne plaats!8 Verberg hen te zamen in het stof,
verbind hunne aangezichten in het ver-
borgene!9 Dan zal Ik ook u loven, omdat uwe
rechterhand u zal verlost hebben.10 Zie nu Behemoth, welken Ik ge-
maakt heb nevens u; hij eet hooi, gelijk
een rund.11 Zie toch, zijne kracht is in zijns
lenden, en zijne magt in den navel zijns
buiks.12 Als het hem lust, zijn staart is als
een cedar; de zenuwen zijner schaamte
zijn doorvlochten.13 Zijne beenderen zijn als vast koper;
zijne gebeenten zijn als ijzeren handboe-
men.14 Hij is een hoofdstuk der wegen Gods;
die hem gemaakt heeft, heeft hem zijn
zwaard aangehecht.15 Omdat de bergen hem voeder voort-
brengen, daarom spelen al de dieren des
velds aldaar.16 Onder schaduwachtige boomen ligt
hij ueder, in eene schuilplaats des riets
en des slijks.17 De schaduwachtige boomen bedek-
ken hem, elkeen met zijne schaduw;
de beekwilden omringen hem.18 Zie, hij doet de rivier geweld aan,
en verhaast zich niet; hij vertrouwt, dat
hij de Jordaan in zijnen mond zou kun-
nen intrekken.19 Zou men hem voor zijne oogen kun-
nen vangen? zou men hem met strikken
den neus doorboren kunnen?20 Zult gij den Leviathan met den an-
gel trekken, of zijne tong met een koord,
dat gij laat nederzinken?21 Zult gij hem eene bieze in den neus
leggen; of met een' doorn zijne kaak
doorboren?22 Zal hij aan u vele smeekingen ma-
ken? zal hij zachtjes tot u spreken?

23 Zal hij een verbond met u maken?

zult gij hem aannemen tot eenen eeuwi-
gen slaaf?24 Zult gij met hem spelen gelijk met
een vogeltje? of zult gij hem binden voor
uwe jonge dochters?25 Zullen de medgezellen over hem een'
maaltijd bereiden? zullen zij hem deelen
onder de kooplieden?26 Zult gij zijne huid met haken vul-
len, of met een' visschers kraauwel zijn
hoofd?27 Leg uwe hand op hem, gedenk des
strijds, doe het niet meer.28 Zie, zijne hoop zal seilen; zal hij ook
voor zijn gezigt nedergevalgen worden?

HOOFDSTUK 41.

God wijst aan het einde der beschrijving van den Leviathan, vs. 1; verklaart aan niemand gehouden te zijn, dewijl Hij Heere is van alles, 2; gaat voort in de beschrijving van den Leviathan, ten bewijze zijner goddelijke kracht en om aan te toonen, dewijl deze onbegrijpelijk is, dat wij zijne werken niet moe-
ten tegenspreken noch berispen, 3.

NIEMAND is zoo koen, dat hij hem
opwekken zou; wie is dan hij, die
zich voor mijn aangezicht stellen zou?2 Wie heeft Mij voorgekomen, dat Ik
hem zou vergelden? wat onder den gan-
schen hemel is, is het mijne.3 Ik zal zijne leden niet verzakken,
noch het verhaal zijner sterkte, noch
de bevalligheid zijner gestaltenis.4 Wie zou het opperste zijns kleeds ont-
dekken? wie zou met zijnen dubbelen
breidel hem aankomen?5 Wie zou de ooren zijns aangezigts
opendoen? rondom zijne tanden is ver-
schrikking.6 Zeer uitnemend zijn zijne sterke
schilden, elkeen gesloten als met een
naauwdrukkend zegel.7 Het een is zoo na aan het andere,
dat de wind daar niet kan tusschen ko-
men.8 Zij kleven aan elkander, zij vatten
zich zamen, dat zij zich niet scheiden.9 Elk eene zijner nizingen doet een
licht schijnen; en zijne oogen zijn als
de oogleden des dagersaads.10 Uit zijnen mond gaan fakkelen,
vurige vonken raken er uit.11 Uit zijnen neusgaten komt rook voort,
als uit eenen ziedenden pot en ruimen
ketel.12 Zijn adem zou kolen doen vlammen,
en eene vlam komt uit zijnen mond voort.13 In zijnen hals herbergt de sterkte;
voor hem springt zelfs de droefheid van
vreugde op.14 De stukken van zijn vleesch kleven
zamen; elkeen is vast in hem, het wordt
niet bewogen.15 Zijn hart is vast gelijk een steen;
ja vast gelijk een deel van den ondersten
molensteen.16 Van zijn verheffen schromen de ster-
ken; om zijner doorbrekingen wille ont-
zondiken zij zich.17 Raakt hem iemand met het zwaard,
dat zal niet bestaan, spies, schicht noch
pauzier.18 Hij acht het ijzer voor stroo, en het
staal voor verrot hout.19 De pijl zal hem niet doen vlieden,
de slingerstenen worden hem in stop-
pelen veranderd.20 De werpsteen worden van hem
geacht als stoppelen, en hij belacht de
drilling der lans.21 Onder hem zijn scherpe scherven;
hij spreidt zich op het puntachtige, als
op slijk.22 Hij doet de diepte zieden gelijk een'
pot; hij stelt de zee als eene apothekers
kokerij.

23 Achter zich verlicht hij het pad;

J. v. C.
1520.

a Rom. 11:35.

b Ex. 19:5.

Deut. 10:14.

Ps. 24:1.

50:12.

1Cor. 10:26.

28.

a Ps. 51:6.
Rom. 3:4.

J. v. C.
1520.

men zou den afgrond voor grijsheid houden.

24 Op de aarde is niets met hem te vergelijken; die gemaakt is, om zonder schrik te wezen.

25 Hij aanziet alles, wat hoog is, hij is een koning over alle jonge hoogmoedige dieren.

HOOFDSTUK 42.

Job bekennt zijne schuld, vs. 1; en bewijst zijn berouw in stof en asch, 6. God bestraft de drie vrienden van Job, 7; beveelt hun, dat zij voor zich offeranden doen en dat Job voor hen bidde, 8; dit gedaan zijnde, worden zij met God verzond, 9. Job wordt uit zijn ligden verlost en eens zo rijk gezegend als te voren, 10, 12; wordt hetsocht en vertroost van zijne broeders, zusters en goede vrienden, 11. Hij wordt niet alleen gezegend in middelen, 12; maar ook in kinderen, 13; de verlenging zijns levens, 16; zijnen dood, 17.

TOEN antwoordde Job den HEERE, en zeide:

2 Ik weet, dat Gij alles vermoogt, en dat geene van uwe gedachten kan afgesneden worden.

3 Wie is hij, zegt Gij, die den raad verbergt zonder wetenschap? zo heb ik dan verhaald hetgeen ik niet verstond, 6 dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist.

4 Hoor toch, en ik zal spreken; ik zal U vragen, en onderrigt Gij mij.

5 Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog.

6 Daarom verloof ik mij, en ik heb berouw in stof en asch.

7 Het geschiedde nu, nadat de HEERE die woorden tot Job gesproken had, dat de HEERE tot Elifaz, den Themaniet, zeide: Mijn toorn is ontstoken tegen u, en tegen uwe twee vrienden, want gijleiden hebt niet recht van Mij gesproken, gelijk als mijn knecht Job.

8 Daarom neemt nu voor ulieden zeven varren, en zeven rammen, en gaat henen

tot mijnen knecht Job, en offert brandoffer voor ulieden, en laat mijnen knecht Job voor ulieden bidden; want zekerlijk ik zal zijn aangezigt aannemen, opdat ik aan ulieden niet doe naar uw dwaasheid: want gijleiden hebt niet recht van Mij gesproken, gelijk mijn knecht Job.

9 Toen gingen Elifaz, de Themaniet, en Bildad, de Shuïet, en Zofar, de Naamathiet, henen, en deden, gelijk als de HEERE tot hen gesproken had; en de HEERE nam het aangezigt van Job aan.

10 En de HEERE verende de gevangenis van Job, toen hij gebeden had voor zijne vrienden; en de HEERE vermeerderde al hetgeen Job gehad had tot dubbel zoo veel.

11 Ook kwamen tot hem al zijne broeders, en al zijne zusters, en allen, die hem te voren gekend hadden, en aten brood met hem in zijn huis, en beklagden hem, en vertroostten hem over al het kwaad, dat de HEERE over hem gebragt had; en zij gaven hem een iegelijk een stuk geld, een iegelijk ook een gouden voorhoofdsiersel.

12 En de HEERE zegende Jobs laatste meer dan zijn eerste: want hij had veertien duizend schapen, en zes duizend kameelen, en duizend juk runderen, en duizend ezelen.

13 Daartoe had hij zeven zonen en drie dochteren.

14 En hij noemde den naam der eerste Jemina, en den naam der tweede Kezia, en den naam der derde Keren-happuch.

15 En er werden zo schoone vrouwen niet gevonden in het ganache land, als de dochteren van Job; en haar vader gaf haar erfdel onder hare broeders.

16 En Job leefde na dezen honderd en veertig jaren, dat hij zag zijne kinderen, en de kinderen zijner kinderen, tot in vier geslachten.

17 En Job stierf, oud en der dagen zat.

J. v. C.
1520.

a Job 38:2.

b Ps. 40:6.
131:1.
139:6.* Luk. 20:42.
Hand. 1:20.

HET * BOEK DER PSALMEN.

J. v. C.—

PSALM 1.

Beschrijving van den wandel en de gelukzaligheid der vromen, in tegenoverstelling van den aard en ellendigen staat der goddeloozen.

WELGELUKZALIG is de man, * die niet wandelt in den raad der goddeloozen, noch staat op den weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters;

2 Maar zijn lust is in des HEEREN wet, en hij overdenkt zijne wet dag en nacht.

3 Want hij zal zijn als een * boom, geplant aan waterbeken, die zijne vrucht geeft op zijnen tijd, en welks blad niet afvalt, en al wat hij doet, zal wel gelukken.

4 Alzo zijn de goddeloozen niet, maar als * het kaf, dat de wind heendrijft.

5 Daarom zullen de goddeloozen niet bestaan in het gericht, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen.

6 Want de HEERE kent den weg der rechtvaardigen; maar de weg der goddeloozen zal vergaan.

PSALM 2.

Profetie van het koninkrijk van den Messias, onzen Heere Jezus Christus, met een ernstig bevel aan de koningen en regenten der aarde, dat zij zich dezen Koning met gehoorzaamheid zullen onderwerpen.

WAAROM * wonden de Heidenen, en bedenken de volken ijdelheid?

2 De koningen der aarde streden zich op, en de vorsten beraadslagen te zamen tegen den HEERE, en tegen zijnen Gezalfde, zeggende:

3 Laat ons hunne banden verscheuren, en hunne touwen van ons werpen.

4 Die in den hemel woont, zal lagchen, de HEERE zal hen bespotten.

5 Dan zal Hij tot hen spreken in zijnen toorn, en in zijne grimmigheid zal Hij hen verschrikken.

6 Ik toch heb mijnen Koning gezalfd over Zion, den berg mijner heiligheid.

7 Ik zal van het besluit verhalen: de HEERE heeft tot mij gezegd: * Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegeneereerd.

8 Eisch van Mij, * en Ik zal de Heidenen geven tot uw erfdel, en de einden der aarde tot uw bezitting.

9 Gij zult hen verpletten met eenen ijzeren scepter; gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkersvat.

10 Nu dan, gij koningen! handelt verstandiglijk, laat u tuchtigen, gij regters der aarde!

11 Dient den HEERE met vrees, en verheugt u met beving.

12 Kust den Zoon, opdat hij niet toorne, en gij op den weg vergaet, wanneer zijn toorn maar een weinig zou ontbranden.

J. v. C.—

1057.

a Hand. 4:25.

b Hand. 13:33.
Hebr. 1:5.
5:5.c Ps. 22:28.
72:8.d Openb. 2:27.
12:5.a Ps. 26:4.
Spr. 1:10, 15.
4:14, 15.
1Cor. 15:33.
Efes. 5:11.b Deut. 6:6.
enz.
17:19.
Joz. 1:8.
Ps. 119:1.
enz.

c Jer. 17:8.

d Job 21:18.
Ps. 35:5.
Jes. 17:15.
29:5.
Hos. 13:3.

J. v. C.—

* Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen.

PSALM 3.

David klaagt over de menigte en trotscheit zijner vijanden; troost en sterkt zich daartegen door zijn vertrouwen op en gerustheid in God, en de veelvuldige ondervinding van zijnen genadigen bijstand in vorige tijden; bidt om behoudenis voor zich en voor de Kerk.

EEN psalm van David, als hij «vlood voor het aangezicht van zijnen zoon Absalom.

2 O HEERE! hoe zijn mijne tegenpartijders vermenigvuldigd! velen staan tegen mij op.

3 Velen zeggen van mijne ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela.

4 Doch Gij, HEERE! zijt een schild voor mij, mijne eer, en die mijn hoofd opheft.

5 Ik riep met mijne stem tot den HEERE, en Hij verhoorde mij van den berg zijner heilichheid. Sela.

6 Ik lag neder en sliep; ik ontwaakte, want de HEERE ondersteunde mij.

7 «Ik zal niet vrezen voor tien duizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten.

8 Sta op, HEERE! verlos mij, mijn God! want Gij hebt al mijne vijanden op het kinnebakken geslagen, de tanden der goddeloozen hebt Gij verbroken.

9 «Het heil is des HEEREN; uw zegen is over uw volk. Sela.

PSALM 4.

David bidt om genadige verhooring, bestraft zijne vijanden en vermaant hen tot bekering: is verheugd, getroost en gerust in Gods genade.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginoth.

2 Als ik roep, verhoor mij, o God mijn gerechtigheid! In bennauwdheid hebt Gij mij ruimte gemaakt; wees mij genadig, en hoor mijn gebed.

3 Gij mannen! hoe lang zal mijne eer tot schande zijn? hoe lang zult gij de ijdelheid beminnen, de leugen zoeken? Sela.

4 Weet toch, dat de HEERE zich eenen gunstgenoot heeft afgezonderd; de HEERE zal hooren, als ik tot Hem roep.

5 «Zijt beroerd, en zondigt niet, spreekt in uwer hart op uw leger, en zijt stil. Sela.

6 Offer 6 offeranden der gerechtigheid, en vertrouwt op den HEERE.

7 Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? verhef Gij over ons het licht uws aanschijns, o HEERE!

8 Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn.

9 «Ik zal in vrede te samen nederliggen en slapen; want Gij, o HEERE! alleen zult mij «doen zeker wonen.

PSALM 5.

David bidt en smeekt God ernstiglijk, om verhooring van zijne vurige gebeden, zich verzekende van Gods gerechtigheid tegen zijne vijanden, en goedgunstigheid tot hem; bidt met vertrouwen voor zich zelve tegen zijne goddelooze vijanden, en voor de gansche Kerk.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginoth.

2 O HEERE! neem mijne redenen ter oore, versta mijne overdenking.

3 Merk op de stem mijns geroeps, o mijn Koning en mijn God! want tot U zal ik bidden.

4 Des morgens, HEERE! zult Gij mijne stem hooren; des morgens zal ik mij tot U schikken, en wacht houden.

5 Want Gij zijt geen God, die lust heeft aan goddeloosheid; de booze zal bij U niet verkeeren.

6 De onzinnigen zullen voor uwe oogen niet bestaan; Gij haat alle werkers der ongeretigheid.

7 Gij zult de leugensprekers verdoem; van den man des bloeds en bedrogs heeft de HEERE eenen gruwel.

8 Maar ik zal door de groothed uwer goedertierenheid in uw huis ingaan; ik zal mij buigen naar het paleis uwer heilichheid, in uwe vrees.

9 HEERE! leid mij in uwe gerechtigheid, om mijner verspieders wil; rigt uwen weg voor mijn aangezicht.

10 Want in hunnen mond is niets regts, hun binnenste is enkel verderving, «hunne keel is een open graf, met hunne tong vleijen zij.

11 Verklaar hen schuldig, o God! laat hen vervallen van hunne raadslagen; drief hen henen om de veelheid hunner overtredingen, want zij zijn wederspanning tegen U.

12 Maar laat verblijd zijn allen, die op U betrouwen, tot in eeuwigheid; laat hen juichen, omdat Gij hen overdekt; en laat in U van vreugde opspringen, die uwen naam liefhebben.

13 Want Gij, HEERE! zult den rechtvaardige zegenen; Gij zult hem met goedgunstigheid kroonen, als met eenen rondas.

PSALM 6.

David zeer krank zijnde, draagt God zijne ellende voor; bidt zeer vurig om genade en gezondheid, en verzekerd zijnde van verhooring, triomfeert hij over al zijne goddelooze vijanden.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginoth, op de Scheminith.

2 O HEERE! «straf mij niet in uwen toorn, en kastijd mij niet in uwe grimmigheid!

3 Wees mij genadig, HEERE! want ik ben verzwakt; genees mij, HEERE! want mijne beenderen zijn verschrakt.

4 Ja mijne ziel is zeer verschrakt; en Gij, HEERE! hoe lange?

5 Keer weder, HEERE! red mijne ziel, verlos mij, om uwer goedertierenheid wil.

6 Want in den dood is Uwer geene gedachtenis; wie zal U loven in hef graf?

7 Ik ben moede van mijn zuchten; ik doe mijn bed den ganschen nacht zwemen; ik doornat mijne bedstede met mijn tranen.

8 Mijn oog is doorknaagd van verdriet, is veroud, van wege al mijne tegenpartijders.

9 «Wijkt van mij, al gij werkers der ongeretigheid! want de HEERE heeft de stem mijns gewens gehoord.

10 De HEERE heeft mijne smeeking gehoord; de HEERE zal mijn gebed aannemen.

11 Al mijne vijanden zullen zeer beschaamd en verbaasd worden; zij zullen terugkeeren, zij zullen in een oogenblik beschaamd worden.

PSALM 7.

David bidt om verlossing van zijne wreede vijanden; beroept zich heiliglijk op zijne onschuld en begeert recht van God; profeteert dat God recht zal doen, tot bescherming der vromen, ondergang en verdorven van zijne onboetvaardige vervolgers en tot lof van zijnen heiligen naam.

DAVIDS Schingajon, dat hij den HEERE gezongen heeft, over de woorden van Cusch, den zoon van Jemini.

2 HEERE, mijn God! op U betrouw ik; verlos mij van al mijne vervolgers en red mij.

3 Omdat hij mijne ziel niet roove als een leeuw, verscheurende, terwijl er geen verlosser is.

4 HEERE, mijn God! indien ik dat gedaan heb, indien er onrecht in mijne handen is;

J. v. C.—

Ps. 34:9.
Spr. 16:20.
Jes. 30:18.
Jer. 17:7.
Rom. 9:33.
1 Petr. 2:6.

1023.

2 Sam. 15:16.
17:18.

Ps. 4:9.

Ps. 27:3.

4 Spr. 21:31.
Jes. 43:11.
Jer. 3:23.
Hos. 13:4.
Openb. 7:10.
19:1.

Efez. 4:26.

Deut. 33:19.
Ps. 51:21.

Ps. 5:6.

Lev. 26:5.
Deut. 12:10.
33:28.

Ps. 34:17.
94:20.
Rom. 3:13.

Ps. 38:2.

Matt. 7:23.
25:41.
Luk. 13:27.

circa 1062.

J. v. C.—

5 Indien ik kwaad vergolden heb dien, die vrede met mij had; (Ja ik heb dien gered, die mij zonder oorzaak bennaauwde!)

6 Zoo vervolgde de vijand mijne ziel, en achterhale ze, en vertrade mijn leven ter aarde, en doe mijne eer in het stof wonen! Sela.

7 Sta op, HEERE! in uwen toorn, verhef U om de verbolgenheden mijner beaauwers, en ontwaak tot mij: Gij hebt het gerigt bevolen.

8 Zoo zal de vergadering der volken U omsingelen; keer dan boven haar weder in de hoogte.

9 De HEERE zal den volken recht doen: richt mij, HEERE! naar mijne gerechtigheid, en naar mijne oprechtheid, die bij mij is.

10 Laat toch de boosheid der goddeloozen een einde nemen, maar bevestig den rechtvaardige, Gij die de harten en nieren beproeft, o rechtvaardige God!

11 Mijn schild is bij God, die de oprechten van hart behoudt.

12 God is een rechtvaardig Regter, en een God, die te allen dage toorn.

13 Indien hij zich niet bekeert, zoo zal Hij zijn zwaard wettigen; Hij heeft zijnen boog gespannen, en dien bereid.

14 Nu heeft dooddelijke wapenen voor zich gereed gemaakt; Hij zal zijne pijlen tegen de bittige vervolgers te werk stellen.

15 Ziet, hij is in arbeid van ongerechtigheid, en is zwanger van moeite, hij zal leuzen baren.

16 Hij heeft eenen kuil gedolven, en dien uitgegraven, maar hij is gevallen in de groeve, die hij gemaakt heeft.

17 Zijne moeite zal op zijn hoofd wederkeeren, en zijn geweld op zijnen schedel nederdalen.

18 Ik zal den HEERE loven naar zijne gerechtigheid, en den naam des HEEREN, des Allerhoogsten, psalmzingen.

PSALM 8.

David verheft ten hoogste Gods majesteit, almarc en wonderbare regering; inzonderheid zijne onbegrijpelijke goedertierenheid en genade over den ellendigen mensch, in den Messias Jesus Christus.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Githith.

2 O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is uw naam op de gansche aarde! Gij, die uwe majesteit gesteld hebt boven de hemelen.

3 Uit de mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest, om uwer tegenpartij wil, om den vijand en waankierige te doen ophouden.

4 Als ik uwen hemel aanzie, het werk uwer vingers, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt:

5 Wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt? en de zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt?

6 En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond?

7 Gij doet hem heerschen over de werken uwer handen; Gij hebt alles onder zijne voeten gezet:

8 Schapen en ossen, allen die; ook mede de dieren des velds,

9 Het gevogelte des hemels, en de vischen der zee; heiligen de paden der zeeën doorwandelt.

10 O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is uw naam op de gansche aarde!

PSALM 9.

David dankt God met groote vreugde voor de overwinning, die Hij hem over zijne vijanden had verleid; bespoot hunnen ijdel roem en trefte aanslagen, prijst Gods gerechtigheid in het laten en straffen der goddeloozen, en zijne trouw in het verlossen der verdrukten, om die hij noodigt, om God te loven; bidt verder om voortdurend van

Gods genade en vernietiging van de magt en aanslagen zijner vijanden.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op Mith-Labben.

2 Ik zal den HEERE loven met mijn gansche hart; ik zal al uwe wonderen vertellen.

3 In U zal ik mij verbliden, en van vreugde opspringen; ik zal uwen naam psalmzingen, o Allerhoogste!

4 Omdat mijne vijanden achterwaarts gekeerd, gevallen en vergaan zijn van uw aangezicht.

5 Want Gij hebt mijn-regt en mijne rechtzaak afgedaan; Gij hebt gezeten op den troon, o Regter der gerechtigheid!

6 Gij hebt de Heidenen gescholden, den goddelooze verlaan, hunnen naam uitgedeld, tot in eeuwigheid en altoos.

7 O vijand! zijn de verwoestingen volend in eeuwigheid? en hebt gij deden uitgeroeit? hunlieder gedachten is met hen vergaan.

8 Maar de HEERE zal in eeuwigheid zitten; Hij heeft zijnen troon bereid ten gerigte.

9 En Hij zelf zal de wereld richten in gerechtigheid, en de volken oordeelen in rechtmatigheid.

10 En de HEERE zal een hoog vertrek zijn voor den verdrukte, een hoog vertrek in tijden van bennaauwheid.

11 En die uwen naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE! niet hebt verlaten degenen, die U zoeken.

12 Psalmzingt den HEERE, die te Zion woont; verkondigt onder de volken zijne daden.

13 Want Hij zoekt de bloedstortingen, Hij gedenkt derzelve; Hij vergeet het geroep der ellendigen niet.

14 Wees mij genadig HEERE! zie mijne ellende aan, van mijne haters mij aangedaan, Gij, die mij verhoogt uit de poorten des doods;

15 Opdat ik uwen ganschen lof in de poorten der dochter van Zion vertelle, dat ik mij verheuge in uw heil.

16 De Heidenen zijn gezonken in de groeve, die zij gemaakt hadden; hunlieder voet is gevangen in het net, dat zij verborgen hadden.

17 De HEERE is bekend geworden; Hij heeft recht gedaan; de goddelooze is verstrikt in het werk zijner handen! Hig-gajon, Sela.

18 De goddeloozen zullen terugkeeren, naar de hel toe, alle God vergetende Heidenen.

19 Want de nooddrufte zal niet voor altoos vergezen worden, noch de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn.

20 Sta op, HEERE! laat den mensch zich niet versterken; laat de Heidenen voor uw aangezicht geoordeeld worden.

21 O HEERE! jaag hun vreeze aan; laat de Heidenen weten, dat zij menschen zijn. Sela.

PSALM 10.

David, of Gods Kerk, of David in den naam van Gods Kerk, bidt vurlijk tegen de vervolging en verdrukking der goddeloozen; beschrijvende zeer levendig hunnen hoogmoed, goddeloosheid en hunne wrede bloedige handelingen; bereeft Gods rechtvaardige vergelding, van welke hij zich in het geloof verzekert.

O HEERE! waarom staat Gij van verre? waarom verbergt Gij U in tijden van bennaauwheid?

2 De goddelooze vervolgt hettiglijk in hoogmoed den ellendige; o laat hen gegrepen worden in de aanslagen, die zij bedacht hebben.

3 Want de goddelooze roemt over den wensch zijner ziel; hij zent den gierigaard, hij lastert den HEERE.

J. v. C.—

1018.

a Ps. 96-13.

98-9.

b Ps. 37-39.

46-5.

91-2.

c Ps. 7-16.

a Ps. 7-16.

9-16.

Spr. 5-22.

J. v. C.—

6 Ps. 111.

31:2.

4 De goddelooze, gelijk hij zijn' neus omhoog steekt, onderzoekt niet; ^a al zijne gedachten zijn, dat er geen God is.

5 Zijne wegen maken te allen tijde smarte: uwe oordelen zijn eene hoogte, verre van hem: al zijne tegenpartijders, die blaast hij aan.

6 Hij zegt in zijn hart: Ik zal niet wankelen; want ik zal van geslacht tot geslacht in geen kwaad zijn.

Rom. 3:14.

7 c Zij mond is vol van vloek, en bedriegenen, en list; onder zijne tong is moeite en ongerechtigheid.

8 Hij zit in de achterlage der hoeven, in verborgene plaatsen doolt hij den onschuldige; zijne oogen verbergen zich tegen den arme.

9 Hij legt lagen in eene verborgene plaats, gelijk een leeuw in zijn hol: hij legt lagen, om den ellendige te rooven; hij roofd den ellendige, als hij hem trekt in zijn net.

10 Hij duikt neder, hij bukt zich: en de arme hoop valt in zijne sterke *paalen*.

6 Ps. 94:7.

11 d Hij zegt in zijn hart: God heeft het vergeten. Hij heeft zijn aangezicht verborgen, Hij ziet niet in eeuwigheid.

12 Sta op, HEERE God! hef uwe hand op, vergeet de ellendigen niet.

13 Waarom lastert de goddelooze God? zegt in zijn hart: Gij zult het niet zoeken?

14 Gij ziet hen *immers*: want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in uwe hand gere: op U verlaat zich de arme, Gij zijt geweest een helper van den *weer*.

15 Breek den arm des goddeloozen en boezen, zoek zijne goddeloosheid, *totdat* Gij haar niet vindt.

6 Ps. 29:10.

16 e De HEERE is Koning eeuwiglijk en altoos: de Heidenen zijn vergaan uit zijn land.

17 HEERE! Gij hebt den wensch der zachtmoedigen gehoord: Gij zult hun hart sterken, uw oor zal opmerken;

18 Om den *weer* en verdrukke recht te doen; opdat een mensch van de arde niet meer voortvare geweld te bedrijven.

PSALM 11.

David, vernemende dat de spotters van zijn vervolgers, die hem steeds naging en doen omverven, neemt toevlucht tot God, en verklaart zijn geloof aan Gods, voorzienigheid, die heiden, vromen en goddeloozen, ziet, beproeft en rigten zal.

circa 1050.

EEN psalm van David, voor den opperrangmeester.

Ik betrouw op den HEERE; hoe zegt gijlieden tot mijne ziel: Zwerft henen naar ulieder gebergte, *als* een vogel?

2 Want, ziet, de goddeloozen spannen den boog, zij schikken huane pijlen op de pees, om in het donkere te schieten naar de opregten van harte.

3 Zekerlijk de fondamenten worden ontgooten; wat heeft de rechtvaardige bevrezen?

4 De HEERE is in het paleis zijner heiligheid, des HEEREN troon is in den hemel; zijne oogen aanschouwen, zijne oogleden proeven de menschenkinderen.

5 De HEERE proeft den rechtvaardige; maar den goddelooze, en dien, die geweld lieft, haat zijne ziel.

6 Hij zal op de goddeloozen regenen strikken, vuur en zwavel; en een geweldige stormwind zal het deel huns bekens zijn.

7 Want de HEERE is rechtvaardig, Hij heeft gerechtigheden lief; zijn aangezicht aanschouwt den opregte.

PSALM 12.

David bidt om bewaring, zoo voor zich als voor de Kerk, van de algemeene boosheid, ontrouw, valsheid, bedriegerij, trotsheid en dwingelandij, bij de overheden in gebruik;

en profeteert, dat God hen rigten en de vromen behouden zal, naar de getrouwe beloften van zijn woord.

EEN psalm van David, voor den opperrangmeester, op de Scheminith.

2 Behoud, o HEERE! want de goedertierenen ontbreekt, want de getrouwen zijn weinig geworden onder de menschenkinderen.

3 Zij spreken valsheid, een ieder met zijnen naaste, *met* vleijende lippen; zij spreken met een dubbel hart.

4 De HEERE snijde af alle vleijende lippen, de grootsprekende tong;

5 Die daar zeggen: Wij zullen de overhand hebben met onze tong; onze lippen zijn onzal! wie is heer over ons?

6 Om de verwoesting der eilanden, om het kermen der noodstruiken, zal ik nu opstaan, zegt de HEERE: Ik zal nu behoudenis zeten, dien hij aanblijft.

7 b De redenen des HEEREN zijn reine redenen, zilver, gelouterd in eenen aarden smeltkroes, gereinigd zevenmaal.

8 Gij, HEERE! zult hen bewaken; Gij zult hen behouden voor dit geslacht, tot in eeuwigheid.

9 De goddeloozen draven rondom, wanneer de smaadsten van des menschen kinderen verhoofd worden.

PSALM 13.

David klaagt over uitsel van Gods hulp, bidt, dat Hij, om de eer zijns naams, zijn nakend verdriet voorkome; en overwint door geloof.

EEN psalm van David, voor den opperrangmeester.

2 Hoe lang, HEERE! zult Gij mij steeds vergeten? hoe lang zult Gij uw aangezicht voor mij verbergen?

3 Hoe lang zal ik raadslagen voornemen in mijne ziel? droefenis in mijn hart bij dag? hoe lang zal mijn vijand over mij verhoofd zijn?

4 Aanschouw, verhoor mij, HEERE, mijn God! verlicht mijne oogen, opdat ik in den dood niet ontslap.

5 Opdat niet mijn vijand zegge: Ik heb hem overmocht; *a* mijne tegenpartijders zich verheugen, wanneer ik zou wankelen.

6 Maar ik vertrouw op uwe goedertierenheid: mijn hart zal zich verheugen in uw heil; ik zal den HEERE zingen, omdat Hij aan mij welgedaan heeft.

PSALM 14.

David beschrijft de uiterste beforesheid en boosheid zijner vijanden in het bijzonder, en van alle natuurlijke menschen in het algemeen; hij droeft hen met Gods straffen; verlangt naar Gods heil, bijzonder door den Mozes, waarover hij in den geest verheugd is.

EEN psalm van David, voor den opperrangmeester.

a De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God. Zij verderven het, zij maken het gruwelijk *met* hun werk; ^b er is niemand, die goed doet.

2 De HEERE heeft uit den hemel nedergezien op de menschenkinderen, om te zien, of iemand verstandig ware, die God zoekt.

3 Zij zijn allen afgeweken, te zamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet een.

4 Hebben dan alle werkers der ongerechtigheid geene kennis, die mijn volk opeten, *als of* zij brood aten? Zij roepen den HEERE niet aan.

5 Aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard: want God is bij het geslacht des rechtvaardigen.

6 Gijlieden beschaamt den raad des ellendigen, omdat de HEERE zijne toevlugt is.

7 Och dat Israëls verlossing uit Zion *kwame*! Als de HEERE de gevangenen zijns volks zal doen wederkeeren, *dan*

J. v. C.—

a Jos. 37:1.

b 2 Sam. 22:31.

Ps. 18:31.

119:140.

Spr. 30:5.

a Ps. 33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

a Ps. 10:6.

33:2.

b Rom. 3:10.

J. v. C.—

zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

PSALM 15.

David beschrijft eenen rechten burger van Zion, of waren dienaar van God, die niet verloren zal gaan in eeuwigheid.

EEN psalm van David.

HEERE! wie zal verkeerren in uwe tent? wie zal wonen op den berg uwer heilichheid?

a Ps. 24:4.
Jos. 18:15.

2 Die oprecht wandelt, en gerechtigheid werkt, en die met zijn hart de waarheid spreekt;

3 Die met zijne tong niet achterklapt, zijnen medgezellen geen kwaad doet, en geen smaadrede opneemt tegen zijnen naaste;

4 In wiens oogen de verworpene veracht is, maar hij eert degenen, die den HEERE vrezen; heeft hij gezwooren tot zijne schade, evenwel verandert hij niet;

5 Die zijn zeld niet geeft op woeker, en geen geschenk neemt tegen den onschuldige. Die deze dingen doet, zal niet wankelen in eeuwigheid.

PSALM 16.

David bidt om bewaring, met ontkenning van zijne verdiensten bij God, verfoeging van alle afgoderij en eene blijde betuiging van zijn geloof in den Messias, door welken hij en alle goetgezinden, hebbende gemeenschap met God, de zalige opstanding en het eeuwige leven zullen doelsichtig zijn. De Heere Christus zelf wordt hier ingevoerd, sprekende van zijnen dood, opstanding en eeuwige heerlijkheid, ten goede van de zijnen.

EEN gouden kleinood van David.

Bewaar mij, o God! want ik betrouw op U.

a Job. 22:2.
Ps. 50:9, enz.

2 O mijne ziel! gij hebt tot den HEERE gezegd: Gij zijt de HEERE, o mijne goedheid! raakt niet tot U;

Rom. 11:35.

3 Maar tot de heiligen, die op de aarde zijn, en de heerlijksten, in dewelke al mijn lust is.

4 De smarten dergenen, die eenen anderen God begittigen, zullen vermenigvuldigd worden: ik zal hunne drankofferen van bloed niet offeren, en hunne namen op mijne lippen niet nemen.

b Kield. 5:24.

5 De HEERE is het deel mijner erve, en mijns bekers; Gij onderhoudt mijn lot.

6 De shoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja eene schoone erfenis is mij geworden.

7 Ik zal den HEERE loven, die mij raad heeft gegeven; zelfs bij nacht onderwijzen mij mijne nieren.

c Hamd. 2:25.

8 Elk stel den HEERE geduriglijk voor mij; omdat hij aan mijne rechterhand is, zal ik niet wankelen.

9 Daarom is mijn hart verblijd, en mijne reer verheugt zich; ook zal mijn vleesch zeker wonen.

d Hamd. 2:31.
13:35.

10 Want Gij zult mijne ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat uw Heilige de verderving zie.

11 Gij zult mij het pad des levens bekend maken; verzuidding der zonde is bij u aangezigd; liefelikheden zijn in uwe rechterhand, eeuwiglijk.

PSALM 17.

David, in vertrouwen dat zijne oprechtheid en onschuld Gods zeer wel bekend zijn, bidt om bewaring en bescherming tegen zijne vervolgers, die hij hun ijdelijk geluk op aarde den onschuldigen ureed verdrukten; hij troost zich in Gods heil en de zalige hope des eeuwigen levens.

EEN gebed van David.

HEERE! hoor de gerechtigheid, merk op mijn geschrei, neem ter oore mijn gebed, met onbedriegelijke lippen gesproken.

2 Laat mijn regt van voor uw aangezigd uitgaan, laat uwe oogen de billikheden aanschouwen.

J. v. C.—

3 Gij hebt mijn hart geproefd, des nachts bezocht, Gij hebt mij getoetst, Gij vindt niets: *hetgeen* ik gedacht heb, overtreedt mijn mond niet.

4 Aangaande de handelingen des menschen, ik heb mij, naar het woord uwer lippen, gewacht voor de paden des inbrekers;

5 Houdende mijne gangen in uwe sporen, opdat mijne voetstappen niet zouden wankelen.

6 Ik roep U aan, omdat Gij mij verhoort, o God! neig uw oor tot mij, hoor mijne rede.

7 Maak uwe weldadigheden wonderbaar; Gij, die verlost degenen, die op U betrouwen, van degenen, die tegen uwe rechterhand opstaan!

8 Bewaar mij als het zwart des oogappels, verbeg mij onder deschaduw uwer vleugelen.

9 Voor het aangezicht der goddeloozen, die mij verwoesten, mijner doodsvijanden, die mij omringen.

10 Met hun wet besluiten zij zich, met hunnen mond spreken zij hooftaardiglijk.

11 In onzen gang hebben zij ons nu omsingeld, zij zetten hunne oogen op ons, ter aarde nederbukkende.

12 Hij is gelijk als een leeuw, die begeert te rooven, en als een jonge leeuw, zittende in verborreene plaatsen.

13 Sta op, HEERE! kom zijn aangezigd voor, vel hem neder; bevrijd mijne ziel met uw zwaard van den goddeloos;

14 Met uwe hand van de lieden, o HEERE! van de lieden, die van de wereld zijn, welker deel in dat leven is, welker buik Gij vervult met uwen verborgen' *acht*; de kinderen worden verzadigd, en zij laten hun overschot hunnen kinderkerken achter.

15 Maar ik zal uw aangezigd in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzuidding worden met uw beeld, als ik zal opwaken.

PSALM 18.

Zie den inhoud van dezen Psalm op 2 Sam. 22.

Voor den opperzangmeester, een psalm van David, den knecht des HEEREN, die de woorden dezes lieds tot den HEERE gesproken heeft, ten dage, als hem de HEERE gered had, uit de hand van al zijne vijanden, en uit de hand van Saul.

2 Hij zeide dan: Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijne Sterkte!

3 De HEERE is mijne Steenrots, en mijn Burg, en mijn Unthelper; mijn God, mijne Rots, op welken ik betrouw; mijn Schild, en de Hoorn mijns heils, mijn hoog Vertrek.

4 Ik riep den HEERE aan, die te prijzen is, en werd verlost van mijne vijanden.

5 Banden des doods hadden mij omvangen, en beken Belials verschrekten mij.

6 Banden der hel omringden mij, strikken des doods berejden mij.

7 Als mij bange was, riep ik den HEERE aan, en riep tot mijnen God; Hij hoorde mijne stem uit zijn *jaleis*, en mijn geroep voor zijn aangezigd kwam in zijne ooren.

8 Toen daverde en beefde de aarde, en de gronden der bergen beoorden zich en daverden, omdat Hij onstoken was.

9 Rook ging op van zijnen neus, en een vuur uit zijnen mond vterde; kolen werden daarvan aangestoken.

10 En Hij boog den hemel, en daalde neder, en donkerheid was onder zijne voeten.

11 En Hij voer op eenen cherub, en vloog; ja Hij vloog snelijk op de vleugelen des winds.

12 Daisternis zette Hij tot zijne verbergung; rondom Hem was zijne tent,

J. v. C.—

duisterheid der wateren, wolken des hemels.

13 Van den glans, die voor Hem was, dreven zijne wolken daarhenen, hagel en vurige kolen.

14 En de HEERE donderde in den hemel, en de Allerhoogste gaf zijne stem, hagel en vurige kolen.

15 En Hij zond zijne pijlen uit, en verstrooide ze; en Hij vernietigvuldigde de bliksemen, en verschrikte ze.

16 En de diepe kolken der wateren werden gezien, en de gronden der wereld werden ontdekt, van uw schelden, o HEERE! van het geblaas des winds van uwen neus.

17 Hij zond van de hoogte, Hij nam mij, Hij trok mij op uit groote wateren.

18 Hij verlosste mij van mijnen sterken vijand, en van mijne haters, omdat zij magtiger waren dan ik.

19 Zij hadden mij bejegend ten dage mijns ongevalls; maar de HEERE was mij tot een steunsel.

20 En Hij voerde mij uit in de ruimte; Hij rukte mij uit, want Hij had lust aan mij.

21 De HEERE vergold mij naar mijne gerechtigheid; Hij gaf mij weder naar de reinigheid mijner handen.

22 Want ik heb des HEEREN wegen gehouden, en ben van mijnen God niet goldelooslijk afgegaan.

23 Want al zijne regten waren voor mij, en zijne inzettingen deed ik niet van mij weg.

24 Maar ik was oprecht bij Hem, en ik wachtte mij voor mijne ongerechtigheid.

25 Zoo gaf mij de HEERE weder naar mijne gerechtigheid, naar de reinigheid mijner handen, voor zijne oogen.

26 Bij den goedertieren houdt Gij U goedertieren, bij den oprechten man houdt Gij U oprecht.

27 Bij den reine houdt Gij U rein, maar bij den verkeerde bewijst Gij U eenen vorstelaar.

28 Want Gij verlost het bedrukte volk; maar de looze oogen vernedert Gij.

29 Want Gij doet mijne lamp lichten; de HEERE, mijn God, doet mijne duisternis opklaren.

30 Want met U loop ik door eene bende, en met mijnen God spring ik over eenen muur.

31 Gods weg is volmaakt; de rede des HEEREN is doorlouterd; Hij is een schild allen, die op Hem betrouwen.

32 Want wie is God, behalve de HEERE? en wie is een Rotssteen, dan alleen onze God?

33 Het is God, die mij met kracht omgordt; en Hij heeft mijnen weg volkomen gemaakt.

35 Hij maakt mijne voeten gelijk als der hinden, en Hij stelt mij op mijne hoogten.

36 Hij leert mijne handen ten strijde, zoodat een stalen boog met mijne armen verbroken is.

37 Ook hebt Gij mij het schild uws heils gegeven, en uwe rechterhand heeft mij ondersteund, en uwe zachtaardigheid heeft mij groot gemaakt.

38 Gij hebt mijnen voetstap ruim gemaakt onder mij, en mijne enkelen hebben niet gewankeld.

39 Ik vervolgde mijne vijanden, en trof hen aan; en ik keerde niet weder, totdat ik hen verdaan had.

40 Ik doorstak hen, dat zij niet weder konden opstaan; zij vielen onder mijne voeten.

41 Want Gij omgordet mij met kracht ten strijde; Gij deerd onder mij nederbikken, die tegen mij opstonden.

42 En Gij gaaft mij den nek mijner vijanden, en mijne haters, die vernielde ik.

42 Zij riepen, maar er was geen verlosser; tot den HEERE, maar Hij antwoordde hun niet.

43 Toen verguisde ik hen als stof voor den wind; ik ruimde hen weg als slijk der straten.

44 Gij hebt mij uitgeholpen van de twisten des volks, Gij hebt mij gesteld tot een hoofd der Heidenen; het volk, dat ik niet kende, heeft mij gediend.

45 Zoo haast als Axa oor van mij hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd; vreunden hebben zich mij geveinsdelyk onderworpen.

46 Vreunden zijn vervallen, en hebben geschilderd uit hunne sloten.

47 De HEERE leeft, en geloofd zij mijn Rotssteen, en verhoogd zij de God mijns heils!

48 De God, die mij volkomene wraak geeft, en de volken onder mij brengt;

49 Die mij uithelpt van mijne vijanden; ja, Gij verhoogt mij boven degenen, die tegen mij opstaan; Gij redt mij van den man des gewelds.

50 Daarom zal ik U, o HEERE! loven onder de Heidenen; en uwen naam zal ik psalmzingen;

51 Die de verlossingen zijns konings groot maakt, en goedertierenheid doet aan zijnen gezalfde, aan David en aan zijn zaad tot in eeuwigheid.

PSALM 19.

David leert, dat Gods schepselen, en inzonderheid de hemel en de omloop der zon, overloedig getuigen van zijne maat, wijsheid en algemeene goedheid, maar roemt bovendien de bijzondere genade, die Hij aan zijn volk bewijst door de openbaring van zijn zaligmakend woord, door hetwelk David verlicht zijnde, zijnen zondigen staat bekennt, bidt om reiniging, alsmede bewaring van de heerschappij der zonden, opdat hij Gode welbehagelyk moge leven.

1 Een psalm van David, voor den opperzangmeester.

2 De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt zijner handen werk.

3 De dag aan den dag stort overvloediglijk sprake uit, en de nacht aan den nacht toont wetenschap.

4 Geen spraak en geene woorden zijn er, waar hunne stem niet wordt gehoord.

5 Hun rigtsnoer gaat uit over de ganse aarde, en hunne redenen aan het einde der wereld; Hij heeft in dezelve een tent gesteld voor de zon.

6 En die is als een bruidegom, uitgaande uit zijne slaapkamer; zij is vrolijk als een held, om het pat te loopen.

7 Haar uitgang is van het einde des hemels, en haar omloop tot aan de eindenden deszehen; en niets is verborgen voor hare hitte.

8 De wet des HEEREN is volmaakt, bekeerende de ziel; de getuigenis des HEEREN is gewis, den slechten wijsheid gevende.

9 De bevelen des HEEREN zijn regt, verblidende het hart; het gebod des HEEREN is zuiver, verlichtende de oogen.

10 De vreeze des HEEREN is rein, bestaande tot in eeuwigheid; de regten des HEEREN zijn waarheid, zamen zijn zij regtaardig.

11 4 Zij zijn begeerlijker dan goud, ja dan veel fijn goud; en 2 zoeter dan honig en honigzeem.

12 Ook wordt uw knecht door dezelve klaarlyk vermaand; in het houden van die is groote loon.

13 Wis zou de afdwalingen verstaan? reinig mij van de verborgene misdadigheden.

14 Houd uwen knecht ootmoedig, terug van trotschheden, laat ze niet over mij heerschen; dan zal ik oprecht zijn en rein van groote overtreding.

J. v. C.—

a Rom. 10:18.

t Pred. 1:5.

c 2Sam. 22:31.

Ps. 18:31.

d Ps. 119:72.

127.

Spr. 8:11.

e Ps. 119:103.

J. v. C.—

15 Laat de redenen mijns monds, en de overdenking mijns harten welbehagelijk zijn voor uw aangezicht, o HEERE, mijn Rotsteen en mijn Verlosser!

PSALM 20.

Eene zegening en gebed van de Kerk voor den koning David, zullende optrekken ten strijde, met een vast vertrouwen van overwinning en roem door den heerlechen Koning, den Messias.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

2 De HEERE verhoore u in den dag der benaauwdheid; de naam van den God Jakobs zette u in een hoog vertrek.

3 Hij zende uwe hulp uit het heiligdom, en ondersteune u uit Zion.

4 Hij gedenke al uwer spijsofferen, en make uw brandoffer tot asch. Sela.

5 Hij gere u naar uw hart, en vervulle al uwen raad.

6 Wij zullen juichen over uw heil, en de vaandelen opsteken in den naam onzes Gods. De HEERE vervulle al uwe begeerten.

7 Alsnu weet ik, dat de HEERE zijnen Gezalfde behoudt; Hij zal hem verhooren uit den hemel zijner heilichheid; het heil zijner regterhand zal zijn met mogendheden.

8 Deze vermelden van wagens, en die van paarden; maar wij zullen vermelden van den naam des HEEREN, onzes Gods.

9 Zij hebben zich gekrouwd, en zijn gevallen; maar wij zijn gerezen en staande gebleven.

10 O HEERE! behoud; die Koning verhoore ons ten dage van ons roepen.

PSALM 21.

David dankt God voor zich, en in naam der Kerk, voor de ontvangene overwinning en den gezegenden staat van zijn koninkrijk; zijnde een voorbeeld van den eeuwigen Koning en het koninkrijk van Jezus Christus; profeteert heider bestendigheid, en den ondergang van al deszelfs vijanden tot Gods lof.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

2 O HEERE! de Koning is verblijfd over uwe sterkte; en hoezeer is hij verheugd over uw heil!

3 Gij hebt hem zijns harten wensch gegeven; en de uitpraak zijner lippen hebt Gij niet geweerd. Sela.

4 Want Gij komt hem voor met zegeningen van het goede; op zijn hoofd zet Gij een kroon van fijn goud.

5 Het leven heeft hij van U begeerd, Gij hebt het hem gegeven; lengte van dagen, eeuwiglijk en altoos.

6 Groot is zijne eer door uw heil; majesteit en heerlijkheid hebt Gij hem toegevoegd.

7 Want Gij zet hem tot zegeningen in eenwigheid; Gij vervrolijkt hem door vreugde met uw aangezicht.

8 Want de Koning vertrouwt op den HEERE, en door de goedertierenheid des Alverhoogens zal hij niet wankelen.

9 Uwe hand zal al uwe vijanden vinden; uwe regterhand zal uwe haters vinden.

10 Gij zult hen zetten als eenen vurigen oven ter tijd uws toornigen aangezigts; de HEERE zal hen in zijnen toorn verslinden, en het vuur zal hen verteren.

11 Gij zult hunne vrucht van de aarde verdoen, en hun zaad van de kinderen der menschen.

12 Want zij hebben kwaad tegen U aangelegd; zij hebben een schandelijke daad bedacht, doch zullen niets vermoogen.

13 Want Gij zult hen zetten tot een wit, met uwe pezen zult Gij het op hun aangezicht toeloozen.

14 Verhoog U, HEERE! in uwe sterkte, zoo zullen wij zingen, en uwe magt met psalmen loven.

PSALM 22.

J. v. C.—

Alhoewel in dezen Psalm eenige dingen op David, (als Christus voorbeeld) kunnen toegepast worden, zoo blijkt nogtans uit zijnen geheel inhoud en uit het Nieuwe Testament, dat David door den Geest der profetie bijzonder den Heere Christus hier heeft ingevoerd, sprekende van zijn bitter lijden voor zijne Kerk, mitgraders van zijne verhooging, en de toekomstige uitbreiding van zijn geestelijk koninkrijk door de geheele wereld, en deszelfs gedurigheid, met verhaal van de verdrieten, die wij daarvoor bekomen, om Hem daarvoor te dienen, te eeren en te danken.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op Afcleth kanzachchar.

2 « Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten? verre zijnde van mijne verlossing, van de woorden mijns brullens?

3 Mijn God! ik roep des daags, maar Gij antwoort niet, en des nachts, en ik heb geene stilte.

4 Doch Gij zijt heilig, wonende onder de lofzangen Israels.

5 Op U hebben onze vaders vertrouwd; zij hebben vertrouwd, en Gij hebt hen uitgeholpen.

6 Tot U hebben zij geroepen, en zijn uitgered; op U hebben zij vertrouwd, en zijn niet beschaamd geworden.

7 Maar ik ben een wortel en geen man, een smaad van menschen, en veracht van het volk.

8 Allen, die mij zien, e bespotten mij; zij steken de lip uit, zij schudden het hoofd, zeggende:

9 « Hij heeft het op den HEERE gewaand, dat Hij hem zal uithele, dat Hij hem redde, dewijl Hij lust aan hem heeft! »

10 Gij zijt het immers, die mij uit den buik hebt uitgetogen; die mij hebt doen vertrouwen, zijnde aan mijner moeders borsten.

11 Op U ben ik geworpen van de baarmoeder af, van den buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God.

12 Zoo wees niet verre van mij, want benaauwdheid is nabij, want er is geen helper.

13 Vele varren hebben mij omsingeld, sterke stieren van Basan hebben mij omringd.

14 Zij hebben hunnen mond tegen mij opgesperd, als een verscheurende en brullende leeuw.

15 Ik ben uitgestort als water, en al mijne beenderen hebben zich van een gescheiden; mijn hart is als was, het is gesmolten in het midden mijns ingewands.

16 Mijne kracht is verdroogd als een potscherf, en mijne tong kleeft aan mijn gehemelte; en Gij legt mij in het stof des doods.

17 Want honden hebben mij omsingeld, een vergadering der boosdoeners heeft mij omgeven; e zij hebben mijne handen en mijne voeten doorgraven.

18 Al mijne beenderen zou ik kunnen tellen; zij schouwen het aan, zij zien op mij.

19 / Zij deelen mijne kleederen onder zich, en werpen het lot over mijn gewaad.

20 Maar Gij, HEERE! wees niet verre, mijne Sterkte! haast U tot mijne hulp.

21 Red mijne ziel van het zwaard, mijne eenzame van het geweld des honds.

22 Verlos mij uit des leeuwen muil; en verhoor mij van de hoornen der eenhoornen.

23 Zoo s zal ik uwen naam mijnen broederen vertellen; in het midden der gemeente zal ik U prijzen.

24 Gij, die den HEERE vreest! prijst Hem; al gij zaad van Jakob! vereert Hem, en ontziet u voor Hem, al gij zaad van Israël!

« Matt. 27:46.
Mark. 15:34.

6 Ps. 25:3.
31:2.
Jes. 49:23.
Rom. 9:33.

« Matt. 27:39.

1 Matt. 27:43.

« Matt. 27:35.
Mark. 15:24.
Luk. 23:33.
Joh. 19:23.
37.
20:25.

f Luk. 23:54.
Joh. 19:24.

g Hebr. 2:12.

J. v. C.—

25 Want Hij heeft niet veracht, noch verfoeid de verdrukking den verdrukten, noch zijn aangezicht voor hem verborgen; maar Hij heeft gehoord, als die tot Hem riep.

26 Van U zal mijn lof zijn, in eene groote gemeente: ik zal mijne geloften betalen in tegenwoordigheid dergenen, die Hem vrezen.

27 De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden, zij zullen den HEERE prijzen, die Hem zoeken; uliederhart zal in eeuwigheid leven.

28 Alle ² kinden der aarde zullen het gedenken, en zich tot den HEERE bekeeren; en alle geslachten der Heidenen zullen voor uw aangezicht aanbidden.

29 Want het koninkrijk is des HEEREN, en Hij heerscht onder de Heidenen.

30 Alle vetten op aarde zullen eten, en aanbidden; allen, die in het stof nederdalen, zullen voor zijn aangezicht nederbukken; en die zijne ziel bij het leven niet kan houden.

31 Het zaad zal Hem dienen; het zal den HEERE aangeschreven worden tot in geslachten.

32 Zij zullen aankomen, en zijne gerechtigheid verkondigen den volke, dat geboren wordt; omdat Hij het gedaan heeft.

PSALM 23.

David stelt in zijn eigen persoon, als in een' spiegel, voor oogen de zaligheid van een oprecht kind Gods, zoo in het lichamelijke als in het geestelijke, onder het lijfelijk heil en de hardste voortgang van zijn genadigen God, in den oppersten Herder der zielen, onzen Heere Jezus Christus.

EEN psalm van David.

1 De HEERE is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.

2 Hij doet mij nederliggen in grasige weiden; Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren.

3 Hij verkwikt mijne ziel; Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, om zijns naams wil.

4 Al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij; uw stok en uw staf, die vertroosten mij.

5 Gij rigt de tafel toe voor mijn aangezicht, tegenover mijne tegenpartijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie, mijn beker is overvloedig.

6 Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens; en ik zal in het huis des HEEREN blijven in lengte van dagen.

PSALM 24.

David, van God berispt zijnde, dat Salomo den tempel zou bouwen, en de ark des verbonds daarin laten brengen, erkent Gods regt en magt over den ganschen aardschoven, en verheugt zich allermeest over Gods bijzondere genade, die Hij bewijst aan zijne Kerk, welker leden David hier beschrijft, en vermaant, dat de ark (op welke God zijne tegenwoordigheid vertoont) waardiglijk en met eerbied mag worden ontvangen, als zijnde dit eene afbeelding van de komst van den Messias in den tabernakel zijns lijfchaams, en tot zijne Kerk, (zijnde Gods tempel en Christus koninkrijk) waartoe mede behoort zijne hemelvaart, om van daar als koning der eere zijne Kerk te regeren.

EEN psalm van David.

1 De aarde is des HEEREN, mitsgaders hare volheid, de wereld, en die daarin wonen.

2 Want Hij heeft ze gegrond op de zeeën, en heeft ze gevestigd op de rivieren.

3 Wie zal klimmen op den berg, des HEEREN? en wie zal staan in de plaats zijner heiligheid?

4 Die rein van handen, en zuiver van

hart is, die zijne ziel niet opheft tot ijdelheid, en die niet bedriegelijk zweert;

5 Die zal den zegen ontvangen van den HEERE, en gerechtigheid van den God zijns heils.

6 Dat is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die uw aangezicht zoeken, dat is Jakob! Sela.

7 Heft uwe hoofden op, gij poorten! en verheft u, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga.

8 Wie is de Koning der eere? De HEERE, sterk en geweldig, de HEERE, gewillig in den strijd.

9 Heft uwe hoofden op, gij poorten! ja heft op, gij eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga.

10 Wie is hij, deze Koning der eere? De HEERE der heirscharen, die is de Koning der eere. Sela.

PSALM 25.

David, benaauwd zijnde door de vervolging zijner vijanden, neemt zijne toevlucht tot God, bekent zijne zonden, bidt om genade en vergeving, en dat God hem zijne wegen wil leeren en daarin leiden, gelijk Hij den zijnen gewoon is te doen, mitsgaders dat Hij hem van zijne vijanden bevrijde en zijne gansche Kerk behoude.

EEN psalm van David.

1 Aleph. Tot U, o HEERE! hef ik mijne ziel op.

2 Beth. Mijn God! o op U vertrouw ik, laat mij niet beschamd worden; laat mijne vijanden niet van vreugde opspringen over mij.

3 Gimel. Ja allen, die U verwachten, zullen niet beschamd worden; zij zullen beschamd worden, die trouwelooslyk handelen zonder oorzak.

4 Daleth. HEERE! maak mij uwe wegen bekend, leer mij uwe paden.

5 He. Vaa. Leid mij in uwe waarheid, en leer mij, want Gij zijt de God mijns heils; U verwacht ik den ganschen dag.

6 Zain. Gedenk, HEERE! uwer barmhartigheden en uwer goedertierenheden, want U die zijn van eeuwigheid.

7 Cheth. Gedenk niet der zonden mijner jongheid, noch mijner overtredingen; gedenk mijner naar uwe goedertierenheid, om uwer goedheid wil, o HEERE!

8 Teth. De HEERE is goed en regt; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg.

9 Jod. Hij zal de zachtmoedigen leiden in het regt, en Hij zal den zachtmoedigen zijnen weg leeren.

10 Capa. Alle paden des HEEREN zijn goedertierenheid en waarheid, denzigen, die zijn verbond en zijne getuigenissen bewaren.

11 Lamed. Om uwa naams wil, HEERE! zoo vergeef mijne ongerechtigheid, want die is groot.

12 Mem. Wie is de man, die den HEERE vreest? Hij zal hem onderwijzen in den weg, dien hij zal hebben te verkiezen.

13 Naa. Zijne ziel zal vernachten in het goede, en zijn zaad zal de aarde bevruchten.

14 Samech. De verborgenheid des HEEREN is voor degenen, die Hem vrezen; en zijn verbond, om hun die bekend te maken.

15 Da. Mijne oogen zijn gelustiglijk op den HEERE, want Hij zal mijne voeten uit het net uitvoeren.

16 Pe. Wend U tot mij, en wees mij genadig, want ik ben eenzaam en ellendig.

17 Taade. De benaauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt; voer mij uit mijne nooden.

18 Resch. Aantie mijne ellende, en mijne moeite, en neem weg al mijne zonden.

19 Resch. Aantie mijne vijanden, want

J. v. C.—

a Ps. 2:8
72:11
89:9.

a Ps. 52:11.

a Jes. 40:11.
Jer. 23:4.
Eze. 34:23.
Job. 10:11.
1 Petr. 2:25.
Openb. 7:17.

b Ps. 9:6.
118:6.

a Ps. 23:6.
31:2.
34:6.

b Jes. 28:16.
Rom. 10:11.

c Ps. 27:11.
96:11.
119.

d Ps. 103:17.
106:1.
107:1.
117:2.
136.
Jer. 33:11.

1917.

a Ex. 19:5.
Deut. 10:14.
Job. 41:2.
Ps. 50:12.
1 Cor. 10:26.
28.

b Ps. 15:1.
Jes. 33:14.
15.

J. v. C.—

zij vernienigvaldigen, en zij haten mij met eenen wreveligen haat.

20 *Schin.* Bewaar mijne ziel, en red mij; laat mij niet beschamaad worden, want ik betrouw op U.

21 *Thau.* Laat oprechtigheid en vroomheid mij behoeden, want ik verwacht U.

22 O God! verlos Israël uit al zijne benaauwdheden.

PSALM 26.

David bidt God om recht tegen zijne vijanden, betuigende voor Hem zijne oprechtigheid, onschuld en godzaligheid; zich verzekerende van verhooring, belooft hij Gode dankbaarheid.

a Ps. 7: 9.

EEN psalm van David.

1 Doe mij recht, HEERE! want ik wandel in mijne oprechtigheid, en ik vertrouw op den HEERE, ik zal niet wankelen.

2 Proef mij, HEERE! en verzoek mij, toets mijne nieren en mijn hart.

3 Want uwe goedertierenheid is voor mijne oogen, en ik wandel in uwe waarheid.

b Job. 31: 5.

Ps. 1: 1.

4 Ik zit niet bij ijdele lieden, en met bedekte lieden ga ik niet om.

5 Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddeloozen zit ik niet.

6 Ik wasch mijne handen in onschuld, en ik ga rondom uw altaar, o HEERE!

7 Om te doen hooren de stem des lofs, en om te vertellen al uwe wonderen.

8 HEERE! ik heb lief de woning van uw huis, en de plaats des tabernakels uwer eer.

9 Raap mijne ziel niet weg met de zondaren, noch mijn leven met de mannen des bloeds;

10 In welker handen schandelijk bedrijf is, en welker regterhand vol geschenken is.

11 Maar ik wandel in mijne oprechtigheid, verlos mij *dan* en wees mij genadig.

12 Mijn voet staat op steenbaan; ik zal den HEERE loven in de vergaderingen.

PSALM 27.

David vermeldt, dat God zijn eenige troost en toeverlaat is in alle gevaren, en welk een hartelijk verlangen hij heeft om altijd in Gods huis te zijn, waarom hij ook geduldig bidt; zich intusschen in zijne omzwervingen sterkende door geloof en geduldig wachten op de vervulling van Gods beloften, waartoe hij ook anderen vermaant.

EEN psalm van David.

a Jes. 10: 17.

60: 19, 20.

Micha 7: 8.

Luk. 1: 79.

Joh. 1: 4.

8: 12.

Openb. 21: 25.

1 De HEERE is mijn Licht en mijn Heil, *o* voor wien zou ik vreezen? de HEERE is mijns levens kracht, voor wien zou ik vervaard zijn?

2 Als de boozen, mijne tegenpartijen, en mijne vijanden tegen mij, tot mij naderden, om mijn vleesch te eten, stietten zij zelve aan, en vielen.

b Ps. 118: 6.

3 Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vreezen; ofschoon een oorlog tegen mij opstond, zoo vertrouw ik hierop.

4 Een ding heb ik van den HEERE begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mogt wonen in het huis des HEEREN, om de liefelijkheid des HEEREN te aanschouwen, en te onderzoeken in zijnen tempel.

5 Want Hij versteekt mij in zijne hut, ten dage des kwaads; Hij verborgt mij in het verborgene zijner tent; Hij verhoogt mij op eenen rotsteen.

6 Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijne vijanden, die rondom mij zijn, en ik zal in zijne tent offeranden des geklanks offeren; ik zal zingen, ja psalmzingen den HEERE.

7 Hoor, HEERE! mijne stem, *als* ik roep; en wees mij genadig, en antwoord mij.

8 Mijn hart zegt tot U: *Gij zegt*: Zoek mijn aangezicht; ik zoek uw aangezicht, o HEERE!

9 Verberg uw aangezicht niet voor mij, keer uwen knecht niet af in toorn; Gij zijt mijne Hulp geweest, begreef mij niet, en verlaat mij niet, o God mijns heils!

10 Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen.

11 HEERE! *cleer* mij uwen weg, en leid mij in het rechte pad, om mijner verspieters wijl.

12 Geef mij niet over in de hegeerte mijner tegenpartijders: want valsche getuigen zijn tegen mij opgestaan, mitsgaders die wrevel uitblaast.

13 Zoo ik niet had geloofd, dat ik het goede des HEEREN zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan.

144. Wacht op den HEERE, zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja wacht op den HEERE.

PSALM 28.

David bidt zeer vurig voor zich zelve en tegen zijne vijanden, welker goddeloosheid hij beschrijft; en gevoelende de vrucht van zijn gebed, looft hij God, en bidt om de behoudenis van de gansche Kerk.

EEN psalm van David.

1 Tot U roep ik, HEERE! mijn Rotsteen, houd U niet als doof van mij af; *o* opdat ik niet, zoo Gij U van mij stil houdt, vergeleken worde met *de* degenen, die in den kuil nederdaalen.

2 Hoor de stem mijner smeekingen, als ik tot U roep, als ik mijne handen ophief naar de aanspraakplaats uwer heiligheld.

3 Trek mij niet weg met de goddeloozen, en met de werkers der ongeregtheid, *o* die van vrede spreken met bunne naasten, maar kwaad is in hun hart.

4 Geef hun naar hun doen, en naar de boosheid hunner handelingen: geef hun naar hunner banden werk; doe hunne verzelding tot hen wederkeeren.

5 Omdat zij niet leeten op de daden des HEEREN, noch op het werk zijner handen, zoo zal Hij hen afbreken en zal hen niet bouwen.

6 Geloofd zij de HEERE, want Hij heeft de stem mijner smeekingen gehoord.

7 De HEERE is mijne Sterkte en mijn Schild; op Hem heeft mijn hart vertrouwd, en ik ben geholpen; dies springt mijn hart van vreugde, en ik zal Hem met mijn gezang loven.

8 De HEERE is hunlietler Sterkte, en Hij is de Sterkheid der verlossingen zijns Gezalfden.

9 Verlos uw volk, en zegen uwe erve, en weid hen, en verhef hen tot in eeuwigheid.

PSALM 29.

David vermaant de magtigen dezer wereld, om den waren God en zijne Kerk te eeren en te dienen. Die zijne majesteit en magt betoont door donder, bliksem en waterloeden; waarvan Hij zijne regmatige eer alleen ontvangt in zijne Kerk, welke Hij regent en behoudt.

EEN psalm van David.

1 Geef den HEERE, gij kinderen der magtigen! *o* geef den HEERE eere en sterkte.

2 Geef den HEERE de eer zijns naams, aanbid den HEERE in de heerlijkheid des heiligheds.

3 De stem des HEEREN is op de wateren, *o* de God der eere dondert; de HEERE is op de groote wateren.

4 De stem des HEEREN is met kracht, de stem des HEEREN is met heerlijkheid.

5 De stem des HEEREN breekt de cederen; ja de HEERE verbreekt de cederen van Libanon.

J. v. C.—

—

c Ps. 25: 6.

86: 11.

119.

d Jes. 25: 9.

33: 2.

Hab. 2: 3.

e Ps. 143: 7.

b Ps. 30: 6.

c Ps. 123.

Jer. 9: 8.

a Ps. 96: 7, 8.

b Ex. 9: 23.

J. v. C.—

6 En Hij doet ze huppelen als een kalf; den Libanon en Sirjon als een jongen eenhoorn.

7 De stem des HEEREN houdt er vlammen vuurs uit.

8 De stem des HEEREN doet de woestijn beven; de HEERE doet de woestijn Kades beven.

9 De stem des HEEREN doet de kinderen jongen werpen, en ontbloot de wonden; maar in zijnen tempel zegt Hem een iegelijk eer.

10 De HEERE heeft gezeten over den watervloed; ja de HEERE zit, o Koning in eeuwigheid.

11 De HEERE zal zijn volk sterkte geven; de HEERE zal zijn volk zegenen met vrede.

PSALM 30.

David dankt God voor zijne verlossing uit doodelijke gevaren, en vermaant de Kerk om met hem hetzelfde te doen, over Gods onbegrijpelijke goedertierenheid, die hij in zijn eigen persoon merklijk heeft ondervonden, toen hij door een gansch onverwachte, haastige en schrikkelijke omstandigheid zeer ontzet en verbaasd zijnde, op zijn bidden, zeer wonderlijk en spoedig van God verlost is.

PSALM 30. Een psalm, een lied der inwijding van Davids huis.

1 Ik zal U verhoogen, HEERE! want Gij hebt mij opgetrokken, en mijne vijanden over mij niet verbiyd.

2 HEERE, mijn God! ik heb tot U geroepen, en Gij hebt mij genezen.

3 HEERE! Gij hebt mijne ziel uit het graf opgevoerd; Gij hebt mij bij het leven behouden, dat ik in den kuil niet ben nedergedaald.

4 Psalmsingt den HEERE, gij zijne gunstgenooten! en o zegt lof ter gedachten zijner eelghheid.

5 Want een oogenblik is er in zijnen toorn, maar een leven in zijne goedgunstigheid; des avonds vernacht het gevee, maar des morgens is er gejuich.

7 Ik zeide wel in mijnen voorspoed: ik zal niet wankelen in eeuwigheid.

8 Haat, HEERE! Gij hadt mijnen berg door uwe goedgunstigheid vastgezet; maar toen Gij uw aangezicht verbergdet, werd ik verschrikt.

9 Tot U, HEERE! riep ik, en ik smeekte tot den HEERE:

10 Wat gewin is er in mijn bloed, in mijn nederdalen tot de groeve? Zal U het stof loven? zal het uwe waarheid verkondigen?

11 Hoer, HEERE! en wees mij genadig; HEERE! wees mij een Helper.

12 Gij hebt mij mijne weelagen veranderd in eenen rei; Gij hebt mijnen zak ontbonden, en mij met blijdschap omgord;

13 Opdat mijne eer U psalmsinge, en niet zwijge, HEERE, mijn God! in eeuwigheid zal ik U loven.

PSALM 31.

David bidt God zeer vurig om behoudenis, naar zijn vertrouwen, dat hij alleen op Hem stelt, opdat hij oorzaak van blijdschap hebbe, in plaats van zijn tegenwoordig bitter lijden, hem door vrienden en vijanden met woorden en werken aangedaan. Gevoelende de vrucht van zijn gebed, roemt hij Gods voorzorg en goedertierenheid over alle geloovigen en bijzonder over zich zelve.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

2 Op U, o HEERE! o betrouw ik, laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid; help mij uit door uwe gerechtigheid.

3 Neig uw oor tot mij, red mij haastelijk: wees mij tot eenen sterken Rotssteen, tot een zeer vast huis, om mij te behouden.

4 Want Gij zijt mijne Steenrots en

mijn Burg; leid mij dan, en voer mij, om uws naams wil.

5 Doe mij uitgaan uit het net, dat zij voor mij verborgen hebben, want Gij zijt mijne Sterkte.

6 In uwe hand beveel ik mijnen geest; Gij hebt mij verlost, HEERE, Gij God der waarheid!

7 Ik haat degenen, die op valsche tijdelheden acht nemen, en ik betrouw op den HEERE.

8 Ik zal mij verheugen en verblijden in uwe goedertierenheid, omdat Gij mijne ellende hebt aangezien, en mijne ziel in benaauwdheden gekend;

9 En mij niet hebt overgeleverd in de hand des vijands; Gij hebt mijne voeten doen staan in de ruimte.

10 Wees mij genadig, HEERE! want mij is bang; van verdriet is doorknaagd mijn oog, mijne ziel en mijn buik.

11 Want mijn leven is verteerd van droefheit, en mijne jaren van zuchten; mijne kracht is vervallen door mijne ongeretigheid, en mijne beenderen zijn doorknaagd.

12 Van wege al mijne wederpartijders ben ik, o ook mijnen naburen, grootelijks tot eenen smaad geworden, en mijnen bekenden tot eenen schrik; die mij op de straten zien, vlieden van mij weg.

13 Ik ben uit het hart vergeten als een doode; ik ben geworden als een beest van wat.

14 Want ik hoorde de nastrak van velen; tegen is van rondom, dewijl zij te samen trezen mij raadlaan; zij denken mijne ziel te nemen.

15 Maar ik vertrouw op U, o HEERE! ik zeg: Gij zijt mijn God.

16 Mijne tijden zijn in uwe hand; red mij van de hand mijner vijanden, en van mijne vervolgers.

17 Laat uw aangezicht over uwen knecht lichten; verlos mij door uwe goedertierenheid.

18 HEERE! laat mij niet beschaamd worden, want ik roep U aan: laat de goddeloozen beschaamd worden, laat hen zwijgen in het graf.

19 Laat de valsche lippen stom worden, die hard spreken tegen den regvaardige, in hoogmoed en verachting.

20 O hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vrezen; dat Gij gewrocht hebt voor degenen, die op U betrouwen, in de tegenwoordigheid der menschenkinderen!

21 Gij verborgt hen in het verborgene uws aangezichts voor de hoogmoedigheden des mans; Gij verstrekt hen in een hut voor den twist der tongen.

22 Geloofd zij de HEERE, want Hij heeft zijne goedertierenheid aan mij wonderlijk gemaakt, mij roerende als in een vast stad.

23 Ik zeide wel in mijn haasten: Ik ben afgesneden van uwe oogen; dan nog hoordet Gij de stem mijner smeekingen, als ik tot U riep.

24 Hebt den HEERE lief, gij al zijne gunstgenooten! want de HEERE behoekt de geloovigen, en vergelt overvloediglijk dengene, die hoogmoed bedrijft.

25 Zijt sterk, en Hij zal uwer hart versterken, allen gij, die op den HEERE hoopt!

PSALM 32.

David leert hier, dat zij gelukkig zijn, dien God de zonde vergeeft, en die deselve oprecht belijden. Hij bevestigt zulks met zijn eigen voorbeeld en de ervaring van alle geloovigen; hij waarschuwt tegen hardnekkigheid, en vermaant tot blijdschap over Gods goedertierenheid.

EENE onderwijzing van David. Welgelukkig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is.

J. v. C.—

Luk. 23:46.

Joh. 19:13.
Ps. 38:12.Jes. 64:4.
1 Cor. 2:9.

Ps. 27:14.

Rom. 4:6,7.

c Ps. 0:16.

1042.

a Ps. 27:12.

c Ps. 22:6.
25:2,3.
71:1,2.
Jes. 49:23.

J. v. C.

2 Welgelukzalig is de mensch, dien de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is.

3 Toen ik zweeg, werden mijne beenderen veranderd, in mijn brullen den gansen dag.

4 Want uwe hand was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap werd veranderd in zuurderogten. Sela.

5 Mijne zonde maakte ik U bekend, en mijne ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal de belijdenis van mijne overtredingen doen voor den HEERE; en Gij vergaaf de ongerechtigheid mijner zonde. Sela.

6 Hierom zal U leider heilige aanbidden in vriedstijd; ja, in eenen overloop van groote wateren, zullen zij hem niet aantaken.

7 « Gij zijt mij eene Verberging; Gij behoudt mij voor benaauwdheid; Gij omringt mij met vrolijke gezangen van bevrijding. Sela.

8 Ik zal u onderwijzen, en u leeren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad geven, mijn oog zal op u zijn.

9 Weest niet gelijk een paard, gelijk een mullezel, hetwelk geen verstand heeft, 4 welks muil men breedelt met toom en gebit, opdat het tot u niet gesake.

10 De goddelooze heeft vele smarten, maar die op den HEERE vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen.

11 Verblift u in den HEERE, en verheugt u, gij rechtvaardigen! en zingt vrolijk, allen gij opregten van harte!

PSALM 33.

Vermaning tot Gods lof van wege zijne goddelijke eigenschappen, raad, woord en werken, zoo der schepping als der regering, inzonderheid der menschen, tot vernietiging van de aansingen der goddeloozen en behoudenis zijner gelovigen, die zich daarover verbliften en Hem daarom bidden.

Gij rechtvaardigen! zingt vrolijk in den HEERE; « lof betaamt den opregten. 2 Looft den HEERE met de harp; psalmzingt Hem met de luit en het tennenaar instrument.

3 « Zingt Hem een nieuw lied; speelt wel met vrolijk geschal.

4 Want den HEEREN woord is recht, en al zijn werk getrouw.

5 Hij heeft « gerechtigheid en gerigt lief; 4 de aarde is vol van de goedertierenheid des HEEREN.

6 « Door het woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest zijns monds al hun heir.

7 Hij vergedert de wateren der zee als op eenen hoop; Hij stelt den afgronden schatkamers.

8 Laat de gansche aarde voor den HEERE vreezen; laat alle inwoners van de wereld voor Hem schrikken.

9 Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er.

10 **f** De HEERE vernietigt den raad der Heidenen, Hij breekt de gedachten der volken.

11 Maar **g** de raad des HEEREN bestaat in eeuwigheid, de gedachten zijns harten van geslacht tot geslacht.

12 **k** Welgelukzalig is het volk, diens God de HEERE is; het volk, dat Hij zich ten erve verkoren heeft.

13 De HEERE schouwt uit den hemel, en ziet alle menschenkinderen;

14 Hij ziet uit van zijne vaste woonplaats op alle inwoners der aarde.

15 Hij formeert hun aller hart; Hij let op al hunne werken.

16 Een koning wordt niet behouden door een groot heir; een held wordt niet gered door groote kracht;

17 Het paard seilt te overwinning, en bevrijdt niet door zijne groote sterkte.

18 Ziet, des HEEREN « oog is over

degenen, die Hem vreezen, op degenen, die op zijne goedertierenheid hopen;

19 Om hunne ziel van den dood te redden, en om hen bij het leven te houden in den honger.

20 Onze ziel verbeidt den HEERE: Hij is onze Hulp en ons Schild.

21 Want ons hart is in Hem verblijd, omdat wij op den naam zijner heiligheid vertrouwen.

22 Uwe goedertierenheid, HEERE! zij over ons; gelijk als wij op U hopen.

PSALM 31.

David, uit een groot gevaar wonderbaar verlost zijnde, vermaant alle gelovigen, dat zij Gods goedheid over hem en al de zijnen vereenigd met hem willen beschouwen en roemen, in alle nooden Hem aanroepen en vertrouwen; leerende verder, dat het rechte middel van gelukzaligheid is, den Heere te vreezen, die alles besturende, de goddeloozen verdelgt en de zijnen behoudt.

Een psalm van David, « als hij zijn gelaat veranderd had voor het aangezicht van Abimelech, die hem wegjoeg, dat hij doorging.

2 **Aleph.** Ik zal den HEERE loven te aller tijd; zijn lof zal geduriglijk in mijn mond zijn.

3 **Beth.** Mijne ziel zal zich beroemen in den HEERE; de zachtmoedigen zullen het hooren en verblijd zijn.

4 **Gimel.** Maakt den HEERE niet mij groot, en laat ons zijnen naam samen verhoogen.

5 **Daleth.** Ik heb den HEERE gezocht, en Hij heeft mij genntwoord, en mij uit al mijn vreezen gered.

6 **He. Faw.** Zij hebben op Hem gezien, ja Hem als eenen waterstroom aangelopen; en hunne aangezichten zijn niet schaamrood geworden.

7 **Zain.** Deze ellendige riep, en de HEERE hoorde; en Hij verloste hem uit al zijne benaauwdheden.

8 **Cheth.** De Engel des HEEREN leert zich rondom degenen, die Hem vreezen, en rukt hen uit.

9 **Teth.** Smaakt en ziet, dat de HEERE goed is; welgelukzalig is de man, die op Hem vertrouwt.

10 **Jod.** Yrrest den HEERE, gij zijne heiligen! want die Hem vreezen, hebben geen gebrek.

11 **Kaph.** « De jonge leeuwen lijden armoede, en hongeren; maar die den HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed.

12 **Lamed.** Komt, gij kinderen! hoort naar mij; ik zal u des HEEREN vreeze leeren.

13 **Mem.** « Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft, om het goede te zien?

14 **Nun.** Bewaar uwe tong van het kwaad, en uwe lippen van bedrog te spreken.

15 **Samech.** Wijk af van het kwaad, en doe het goede; zoek den vrede, en « jang dien na.

16 **Ain.** « De oogen des HEEREN zijn op de rechtvaardigen, en zijne ooren tot hun geroep.

17 **Pe.** Het aangezicht des HEEREN is tegen degenen, die kwaad doen, om hunne gedachtenis van de aarde uit te roeijen.

18 **Tade.** Zij roepen, en de HEERE noort, en Hij redt hen uit al hunne benaauwdheden.

19 **Koph.** **f** De HEERE is nabij de gebrokenen van hart, en Hij behoudt de verslagenen van geest.

20 **Reach.** « Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen; maar uit alle die redt hem de HEERE.

21 **Schin.** Hij bewaart al zijne beenderen; « niet een van die wordt gebroken.

22 **Samech.** « Het aangezicht des HEEREN is tegen degenen, die Hem vreezen, en Hij verloste hen uit al hunne benaauwdheden.

23 **Samech.** « Het aangezicht des HEEREN is tegen degenen, die Hem vreezen, en Hij verloste hen uit al hunne benaauwdheden.

24 **Samech.** « Het aangezicht des HEEREN is tegen degenen, die Hem vreezen, en Hij verloste hen uit al hunne benaauwdheden.

J. v. C.

« 1 Sam. 21. 13, ent.

6 Job. 4:11

« 1 Petr. 3:10.

« Job. 36:7.

Ps. 33:18.

1 Petr. 3:12.

f 2 Tim. 3:11.

g 2 Tim. 3:12.

A Joh. 19:36.

b Spr. 28:13.
1 Joh. 1:9.« Ps. 37:3.
31:21.Spr. 26:3.
Jakob. 3:3.

« Ps. 147:1.

b Ps. 40:3.
96:1.
98:1.
144:9.Jes. 42:10.
Openb. 5:9.
14:3.« Ps. 45:8.
Hebr. 1:9.

d Ps. 119:64.

« Gen. 1:6, 7.

f Jes. 19:3.

g Spr. 19:21.
21:59.

Jes. 36:19.

h Ps. 65:5.
144:15.i Job. 36:7.
Ps. 34:16.
1 Petr. 3:12.

J. v. C.—

2 Want als gras zullen zij haast worden afgeesneden, en als de groene grasscheuten zullen zij afvallen.

3 *Beth.* Vertrouw op den HEERE, en doe het goede; bewoon de aarde, en voed u met getrouwigheid.

4 En verlustig u in den HEERE, zoo zal Hij u geven de begeerten uws harten.

5 *Gimel.* 6 Wentel uwen weg op den HEERE, en vertrouw op Hem, Hij zal het maken;

6 En zal uwe gerechtigheid doen voortkomen als het licht, en uw regt als den middag.

7 *Daleth.* Zwijg den HEERE, en verbeid Hem; ontsteek u niet overdenkene, wiens weg voorspoedig is; over eenen man, die listige aanslagen uitvoert.

8 *He.* Laat af van toorn, en verlaat de grimmigheid; ontsteek u niet, immers niet, om kwaad te doen.

9 Want de boondaeners zullen uitgeroeid worden; maar die den HEERE verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten.

10 *Fau.* En nog een weinig, en de goddelooze zal er niet zijn; en gij zult acht nemen op zijne plaats, maar hij zal er niet wezen.

11 De zachtmoedigen daarentegen zullen de e aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over grooten vrede.

12 *Zaia.* De goddelooze bedenkt listige aanslagen tegen den rechtvaardigen, en hij knerst over hem met zijne tanden.

13 De Heere belacht hem, want Hij ziet, dat zijn dag komt.

14 *Cheth.* De goddeloozen hebben het zwaard uitgetrokken, en hunnen boog gespannen, om den eilendige en nooddriftige neder te vellen, om te slagen, die oprecht van weg zijn.

15 Maar hun zwaard zal in hunlieder hart gaan; en hunne bogen zullen verbroken worden.

16 *Teth.* Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddeloozen.

17 Want de armen der goddeloozen zullen verbroken worden; maar de HEERE ondersteunt de rechtvaardigen.

18 *Jod.* De HEERE kent de dagen der oprechten; en hunne erfenis zal in eeuwigheid blijven.

19 Zij zullen niet beschaamd worden in den kwaden tijd, en in de dagen des hongers zullen zij verzadigd worden.

20 *Caph.* Maar de goddeloozen zullen vergaan, en de vijanden des HEEREN zullen verdwijnen, als het kostelijkste der lumieren; met den rook zullen zij verdwijnen.

21 *Lamed.* De goddelooze ontleent en geeft niet weder; maar de rechtvaardige ontfermt zich, en geeft.

22 Want zijne gezegenden zullen de aarde erfelijk bezitten; maar zijne vervloekten zullen uitgeroeid worden.

23 *Mem.* De gangen deszeven mans worden van den HEERE bevestigd; en Hij heeft lust aan zijnen weg.

24 Als hij valt, zoo wordt hij niet weggegooid, want de HEERE ondersteunt zijne hand.

25 *Nun.* Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien den rechtvaardigen verlaten, noch zijn zaad zoekende brood.

26 Den ganschen dag ontfermt hij zich, en leent; en zijn zaad is tot zegening.

27 *Samech.* Wijk af van het kwade, en doe het goede, en woon in eeuwigheid.

28 Want de HEERE heeft het regt lief, en zal zijne gunstgenooten niet verlaten: in eeuwigheid worden zij bewaard; maar het zaad der goddeloozen wordt uitgeroeid.

29 De rechtvaardigen zullen de aarde

erfelijk bezitten, en in eeuwigheid daarop wonen.

30 *Pe.* De mond des rechtvaardigen vermeldt wijsheid, en zijne tong spreekt het regt.

31 4 De wet zijns Gods is in zijn hart; zijne gangen zullen niet slibberen.

32 *Tsade.* De goddelooze loert op den rechtvaardigen, en zoekt hem te doden.

33 Maar de HEERE laat hem niet in zijne band; en Hij verdoemt hem niet, als hij geoordeeld wordt.

34 *Koph.* Wacht op den HEERE, en houdt zijnen weg, en Hij zal u verhoogen, om de aarde erfelijk te bezitten; gij zult zien, dat de goddeloozen worden uitgeroeid.

35 *Resch.* Ik heb gezien eenen geweld-drijvenden goddelooze, die zich uitbreidde als een groene inlandsche boom.

36 Maar hij ging door, en zie, hij was er niet meer; en ik zocht hem, maar hij werd niet gevonden.

37 *Scain.* Let op den vrome, en zie naar den oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn.

38 Maar de overtreders worden te samen verdelgd; het einde der goddeloozen wordt uitgeroeid.

39 *Thau.* Doch het heil der rechtvaardigen is van den HEERE; hunne Sterkte ter tijd van benaauwdheid.

40 En de HEERE zal hen helpen, en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden van de goddeloozen, en zal ze behouden, want zij betrouwen op Hem.

PSALM 38.

David, in eene zware krankheid zijnde, of grooten jammer, verhaalt en beklaagt zijne eilende, veroorzaakt door zijne zonden; bidt God ernstig om vergeving, genade en hulp, Hem voorliggende de ontzoon zijner vrienden en de wreedsheid zijner vijanden.

EEN psalm van David, om te doen denken.

2 O HEERE! straf mij niet in uwen grooten toorn, en kastijd mij niet in uwe grimmigheid.

3 Want uwe pijlen zijn in mij gedaald, en uwe hand is op mij nedergedaald.

4 Er is niets geheels in mijn vleesch, van wege uwe granschap; er is geen vrede in mijne beenderen, van wege mijne zonde.

5 Want mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden.

6 Mijne etterbullen stinken, zij zijn vervuld, van wege mijne dwaasheid.

7 Ik ben krom geworden, ik ben uitermate zeer nedergebogen, ik ga den gansen dag in het zwart.

8 Want mijne darmen zijn vol van eene verachtelijke plage, en er is niets geheels in mijn vleesch.

9 Ik ben verzwaart, en uitermate zeer verbruid; ik brul van het gedruisch mijns harten.

10 HEERE! voor U is al mijne begeerte; en mijne zuchten is voor U niet verborgen.

11 Mijn hart keert om en om, mijne kracht heeft mij verlaten; en het licht mijner oogen, ook zij zelve zijn niet bij mij.

12 Mijne liefhebbers en mijne vrienden staan van tegenover mijne plage, en mijne nabestaanden staan van verre.

13 En die mijne ziel zoeken, leggen mij strikken, en die mijn kwad zoeken, spreken verdervingen, en zij overdenken den gansen dag lieten.

14 Ik daarentegen ben als een doove, ik hoor niet, en als een stomme, die zijnen mond niet opendoet.

15 Ja ik ben als een man, die niet hoort, en in wiens mond geene tegenredenen zijn.

J. v. C.—

d Ps. 40:9.
Jes. 51:7.

a Ps. 6:2.

b Ps. 42:10.
43:2.b Ps. 22:9.
55:23.
Spr. 16:3.
Matt. 6:25.
Luk. 12:22.
1 Petr. 5:7.

c Matt. 5:5.

J. v. C.—

J. v. C.—

Ps. 32.5.

16 Want op U, HEERE! hoop ik; Gij zult verhooren, HEERE, mijn God!

17 Want ik zeide: Dat zij zich toch over mij niet verblijden! wanneer mijn voet zou wankelen, zoo zouden zij zich tegen mij groot maken.

18 Want ik ben tot link en gereed, en mijne smart is steeds voor mij.

19 Want ik maak U mijne ongerechtigheid bekend, ik ben bekommerd van wege mijne zonde.

20 Maar mijne vijanden zijn levende, worden magtig; en die mij om valsche oorzaken haten, worden groot.

21 En die kwaad voor goed vergelden, staan mij tegen, omdat ik het goede najaar.

22 Verlaat mij niet, o HEERE, mijn God! wees niet verre van mij.

23 Haast U tot mijne hulp, HEERE, mijn Heil!

PSALM 39.

David, voorgenomen hebbende zich met werken of woorden niet te verzippen over den voorspoed der goddeloos, of zijne ellende, bekeert nochtan in menschelijke zwakheid te zijn vervallen; doch beter bedenkende de nietigheid van den mensch en zijns levens, stelt hij zijne hoop in God, wien hij bidt om vergeving zijner zonden en genade in zijn vreemdelingschap en lijden.

EEN psalm van David, voor den oppertzangmeester, voor Jedithun.

2 Ik zeide: Ik zal mijne wegen bewaren, dat ik niet zondige met mijne tong; ik zal mijnen mond niet eenen bedel bewaren, terwijl de goddelooze nog te genover mij is.

3 Ik was verstomd door stilzwijgen, ik zweeg van het goede; maar mijne smart werd verzwaaard.

4 Mijn hart werd heet in mijn binnenste, een vuur ontbrandde in mijne overdenking; toen sprak ik met mijne tong:

5 HEERE! maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik wete, hoe vergankelijk ik zij.

6 Zie, Gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers ^a is een ieder mensch, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid. Sela.

7 Immers wandelt de mensch als in een beeld, immers woorden zijn ijdelijk; men brengt bijeen, en men weet niet, wie het naar zich nemen zal.

8 En nu, wat verwacht ik, o HEERE! mijne hoop, die is op U.

9 Verlos mij van al mijne overtredingen; en stel mij niet tot eenen smaad des dwazens.

10 Ik ben verstomd, ik zal mijnen mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan.

11 Neem uwe plage van op mij weg, ik ben bezweken van de bestrijding uwer hand.

12 Kastijdt Gij iemand met straffingen om de ongerechtigheid, zoo doet Gij zijne bevalligheid smelten als eenen mot; immers is een ieder mensch ijdelheid. Sela.

13 Hoer, HEERE! mijn gebed, en neem mijn geroep ter ooren, zwijg niet tot mijne tranen: want ^b ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijne vaders.

14 Wend U van mij af, dat ik mij verkwikke, eer dan ik heenga, en ik niet meer zij.

PSALM 40.

David profeteert hier, onder zijn voorbeeld, van des Heeren Christus bitter en geduldig lijden, vurig hiden en wonderbare verlossing; voorts van de afschaffing der offeranden des O. T. door Christus eenige offerande, en van de bediening van het Evangelie in de Kerk der Joden en Heidenen; alsmede van de beschaamdheid en den on-

dergang aller vijanden, en de vreugde van alle geloovigen, die Gods heil beminnen en Hem daarover groot maken.

DAVIDS psalm, voor den oppertzangmeester.

2 Ik heb den HEERE lang verwacht; en Hij heeft zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord.

3 En Hij heeft mij uit eenen ruiscenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijne voeten op eenen rotssteen gesteld, Hij heeft mijne gangen vastgemaakt.

4 En Hij heeft een nieuw lied in mijnen mond gegeven, eenen lofsang onzen Gode; velen zullen het zien, en vreezen, en op den HEERE vertrouwen.

5 Welgelukzalig is de man, die den HEERE tot zijn vertrouwen stelt, en niet omziet naar de hoovaardigen, en die tot leugen afwaken.

6 Gij, o HEERE, mijn God! hebt uwe wonderen en uwe gedachten aan ons vele gemaakt, men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zoo zijn zij menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen.

7 Gij hebt geenens lust gehad aan slagtoffer en spijsoffer; Gij hebt mij de ooren doorhoord; brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëischt.

8 Toen zeide ik: Zie, ik kom; in de rol des boeks is van mij geschreven.

9 Ik heb lust, o mijn God! om uw welbehagen te doen; en ^b uwe wet is in het midden mijns ingewands.

10 Ik bootschap de gerechtigheid in de groote gemeente; zie, mijne lippen bedwing ik niet; HEERE! Gij weet het.

11 Uwe gerechtigheid bedek ik niet in het midden mijns harten; uwe waarheid en uw heil spreek ik uit; uwe weldadigheid en uwe trouw verheer ik niet in de groote gemeente.

12 Gij, o HEERE! zult uwe barmhertigheden van mij niet onthouden; laat uwe weldadigheid en uwe trouw mij geduriglijk behoeden.

13 Want kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven, mijne ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten.

14 Het behage U, HEERE! mij te verlossen; HEERE! haast U tot mijne hulp.

15 Laat hen te zamen beschaamd en schaamrood worden, die mijne ziel zoeken, om die te vernielen; laat hen achterwaarts gedreven worden, en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.

16 Laat hen verwoest worden tot loon hunner beschaaming, die van mij zeggen: Ha, ha!

17 Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers uws heils geduriglijk zeggen: De HEERE zij groot gemaakt!

18 Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de HEERE denkt aan mij; Gij zijt mijne Hulp en mijn Bevrijder; o mijn God! vertoef niet.

PSALM 41.

David, in een zware krankheid of andere beschaamdheid vervallen zijnde, beschrijft den zegen, dien hij van God zal ontvangen, die zich godzalig en medelijdend gedraagt omtrent den bedrakte. Hij bidt God om genade, en klaagt zeer beweeglijk over de bitterheid van zijne valsche vrienden, bijzonder over de ontrouw van eenen vriend, die een voorbeeld was van den verrader Judas; doch verzekert zich van Gods gunst en looft Hem hartelijk.

EEN psalm van David, voor den oppertzangmeester.

2 Welgelukzalig is hij, die zich verstandiglijk gedraagt jegens eenen ellen-

Ps. 62.10, 14.4.

a Hebr. 10.5.

b Ps. 37.31, 51:7.

c Ps. 35.18, 111:1.

d Ps. 35.4, 26.70:3, 71:13.

Lev. 25:23, 1Kron. 29.15, Ps. 119.19, Hebr. 11:13, 1Petr. 2:11.

J. v. C.—

alge: de HEERE zal hem bevrijden ten dage des kwaads.

3 De HEERE zal hem bewaren, en zal hem bij het leven behouden; hij zal op nardes geukzalig gemaakt worden. Geef hem ook niet over in zijner vijanden begeerte.

4 De HEERE zal hem ondersteunen op het ziekbed; in zijne krankheid verandert Gij zijn gansche leger.

5 Ik zeide: O HEERE! wees mij genadig; genees mijne ziel, want ik heb tegen U gezondigd.

6 Mijne vijanden spreken kwaad van mij, zeggende: Wanneer zal hij sterven, en zijn naam verzaan?

7 En zoo iemand van hen komt, om mij te zien, hij spreekt valsheid, zijn hart vergadert zich onrecht; gaat hij uit naar buiten, hij spreekt er van.

8 Al mijne haters mompelen te zamen tegen mij, zij bedenken tegen mij heiligen mij kwaad in, zeggende:

9 Een Belials ruk kleedt neman; en hij, die neerligt, zal niet weder opstaan.

10 Zelfs de man mijns vredes, op welken ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft de verzenen tegen mij grootelijks verheven.

11 Maar Gij, o HEERE! wees mij genadig, en richt mij op; en ik zal het hun vergelien.

12 Hierbij weet ik, dat Gij lust aan mij hebt, dat mijn vijand over mij niet zal juichen.

13 Want mij aangaande, Gij onderhoudt mij in mijne oprechtigheid, en Gij stelt mij voor uw aangezicht in eeuwigheid.

14 Gelooft wij de HEERE, de God Israëls, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid! Amen, ja amen.

PSALM 42.

De profet klaagt bitter, in zijne ballingschap, over het ontbreken van de openbare godsdienst en de godslastering zijner vijanden, waardoor zijn geest overstelpt wordt; doch hij wekt zijne ziel weder op tot eene vaste hoop en vertrouwen op Gods genade.

1045.

EENE onderwijzing, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2 Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroomen, alzoo scheeuwt mijne ziel tot U, o God!

3 O Mijne ziel dorst naar God, naar den levenden God: wanneer zal ik ingaan, en voor Gods aangezicht verschijnen?

4 O Mijne tranen zijn mij tot spijl dag en nacht; omdat zij den ganschen dag tot mij zeggen: Waar is uw God?

5 Ik gedenk daaraan, en stort mijne ziel uit in mij, omdat ik plagt heen te gaan onder de schare, en met hen te treden naar Gods huis, met eene stem van vreugdegezang en lof, onder de feestzinnende menigte.

6 O Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en zijt onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen zijns aangezichts.

7 O mijn God! mijne ziel buigt zich neder in mij, daarom gedenk ik Uwer uit het land der Jordaan, en Hermon, uit het klein gebergte.

8 De afgrond roept tot den afgrond, bij het gedruisch uwer watergoten; al uwe baren en uwe golven zijn over mij heen-gevaan.

9 Maar de HEERE zal des daags zijne goedertierenheid gebieden, en des nachts zal zijn lieft bij mij zijn; het gebed tot den God mijns levens.

10 Ik zal zeggen tot God: Mijne Steenrots! waarom vergeet Gij mij? waarom ga ik in het zwart, van wegedes vijands onderdrukking?

11 Met eenen doodsteek in mijne beenderen hooren mij mijne wederpartijders, als zij den ganschen dag tot mij zeggen: Waar is uw God?

12 Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God.

PSALM 43.

David bidt om rust tegen zijne wrede en arglistige vijanden; klaagt God zijnen nood; begeert genadige vervulling zijner beloften, en richt zijne verslagene ziel op door geloof en vertrouwen.

DOE mijn recht, o God! en twist Gij mijne twistzaak; bevrijd mij van het ongoedertieren volk, van den man des bedrogs en des onrechts.

2 Want Gij zijt de God mijner sterkte; waarom veratoot Gij mij dan? waarom ga ik steeds in het zwart, van wegedes vijands onderdrukking?

3 Zoud uw licht en uwe waarheid, dat die mij leiden; dat zij mij brengen tot den berg uwer heilichheid, en tot uwe woningen?

4 En dat ik inga tot Gods albaar, tot den God der blijdschap mijner verheuging, en U met de harp love, o God, mijn God!

5 O Wat buigt gij u neder, o mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God.

PSALM 44.

De Kerk troost en sterkt zich zelve door het bedenken van Gods vorige weldaden; maar stelt Hem daarentegen wijloosig en zeer aandoenlijk voor, haren tegenwoordigen elendigen staat onder het geweld harer vijanden, waarin zij, belijdende hare volstandigheid in geloof en gehoorzaamheid, smekt om verlossing.

EENE onderwijzing, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2 O God! wij hebben het met onze ooren gehoord, onze vaders hebben het ons verteld: Gij hebt een werk gewrocht in huone dagen, in de dagen van ouds.

3 Gij hebt de Heidenen met uwe hand uit de bezitting verdreven, naar hen lieden geplaat; Gij hebt de volken geplaat, hen lieden daarentegen doen voortschieten.

4 Want zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard, en hun arm heeft hun geen heil gegeven; maar uwer rechterhand, en uw arm, en het licht uws aangezichts, omdat Gij een welbehagen in hen hadt.

5 Gij zelf zijt mijn Koning, o God! gebied de verlossingen Jakobs.

6 Door U zullen wij onze wederpartijders met hoornen stooten; in uwen naam zullen wij vertreden die tegen ons opstaan.

7 Want ik vertrouw niet op mijnen boog, en mijn zwaard zal mij niet verlossen.

8 Maar Gij verlost ons van onze wederpartijders, en Gij maakt onze haters beschaamd.

9 In God roemen wij den ganschen dag, en uwen naam zullen wij loven in eeuwigheid. Sels.

10 Maar nu hebt Gij ons verstootten en te schande gemaakt, dewijl Gij met onze krijgsheeren niet uittrekt.

11 Gij doet ons achterwaarts keeren van den wederpartijder; en onze haters beroven ons voor zich.

12 Gij geeft ons over als schapen ter spijze, en Gij verstroot ons onder de Heidenen.

13 Gij verkoopt uw volk om geene

J. v. C.—

1025.

Ps. 35:14.
38:7.
42:10.

Ps. 42:6, 12.

Ps. 15:17.
Ps. 80:2.

Ps. 60:5.
74:1.
83:39.
103:12.

a Joh. 15:15.

a Ps. 13:2.

b Ps. 80:6.

c Ps. 45:5.

d Ps. 35:14.
38:7.
43:2.

J. v. C.—

Ps. 70:4.
80:7.
Jer. 24:9.

waardij: en Gij verhoogt hunnen prijs niet.

14 Gij stelt ons onzen naburen tot eenmaal, tot spot en schimp dergenen, die rondom ons zijn.

15 Gij stelt ons tot een spreekwoord onder de Heidenen, tot eene hoofdschuldiging onder de volken.

16 Mijne schande is den ganschen dag voor mij, en de schamte mijns aangezichts bedekt mij:

17 Om de stem des honers en des lasternars, van wege den vijand en den wraakgezigt.

18 Dit alles is ons overkomen, nogtans hebben wij U niet vergeten, noch valscheijk gehandeld tegen uw verbond.

19 Ons hart is niet achterwaarts gekeerd, noch onze gansche geweten van uw pad.

20 Hoewel Gij ons verpletterd hebt in eene plaats der draken, en ons met eene donisschaduw bedekt hebt.

21 Zoo wij den naam onzes Gods hadden verzetten, en onze banden tot eenen vreemden God uitgebreid.

22 Zou God zulks niet onderzoeken? want Hij weet de verborgenheden des harten.

Rom. 8:36.

23 Maar om uwentwil worden wij den ganschen dag gedood: wij worden geacht als sligtschapen.

24 Waak op, waarom zoudt Gij slapen, HEERE! Ontwaak, verstoot niet in eeuwigheid.

25 Waarom zoudt Gij uw aangezicht verbergen? onze ellende en onze onderdrukking vergeten?

26 Want onze ziel is in het stof nedergebogen; onze buik kleeft aan de aarde.

27 Sta op, ons ter hulpe, en verlos ons om uwer goedertierenheid wil.

PSALM 45.

Een uitnemend profetisch bruiloftslied, bij gelegenheid van Salomo's huwelijk met Fara's dochter, gedicht op het geestelijke huwelijk van den Bruidgom Jezus Christus met zyne lieve Bruid, de algemeene Kerk uit Joden en Heidenen.

EENE onderwijzing, een lied der liefde, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schöschannim. 2 Mijn hart geeft eene goede rede op: ik zegge mijne gedichten uit van eenen Koning; mijne tong is eene pen eens vaardigen schrijvers.

3 Gij zijt veel schooner dan de menschenkinderen: genade is uitgestort in uwe lippen: daarom heeft u God gezegend in eeuwigheid.

4 Gord uw zwaard aan de heup, o Held! uwe majesteit en uwe heerlijkheid.

5 En rijd voorspoedelijk in uwe heerlijkheid, op het woord der waarheid en regtvaardige zachtmoedigheid; en uwe rechterhand zal U vreesselijke dingen leeren.

6 Uwe pijlen zijn scherp, volken zullen onder u vallen; zij treffen in het hart van des Konings vijanden.

7 Uwe trouw, o God! is eeuwiglijk en altoos: de scepter uws koninkrijks is een scepter der regtmatigheid.

8 Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God! uw God gezalfd met vreugdeolie, boven uwe medegenooten.

9 Al uwe kleederen zijn mirre, en aloë, en kassie; uit de elpenbeenen paleizen, van waar zij u verblinden.

10 Dochters van koningen zijn onder uwe kostelijke staatsdochters; de koningin staat aan uwe rechterhand, in het dinst goud van Oër.

11 Hoor, o dochter! en zie, en neig uw oor: en vergeet uw volk en uws vaders huis.

12 Zoo zal de Koning lust hebben aan

uwe schoonheid: dewijl hij uw Heere is, zoo buig u voor Hem neder.

13 En de dochter van Tyrus, de rijken onder het volk zullen uw aangezicht met geschenken smeken.

14 Des konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; hare kleeding is van gouden borduursel.

15 In gestikte kleederen zal zij tot den Koning geleid worden; de jonge dochteren, die achter haar zijn, hare medegestellinnen, zullen tot u gebragt worden.

16 Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging: zij zullen ingaan in des Konings paleis.

17 In plaats van uwe vaderen zullen uwe zonen zijn; gij zult hen tot vorsten zetten over de gansche aarde.

18 Ik zal uws naams doen denken van elk geslacht tot geslacht: daarom zullen u de volken loven eeuwiglijk en altoos.

PSALM 46.

De profet beschrijft het vertrouwen en den zekeren staat der Kerk onder des Heeren bescherming, die Hij aan haar met eene wonderbare verlossing bewezen had; vermanende een ieder, om dit werk Gods en andere dergelijke te overdenken tot grootmaak van zinen heiligen naam.

EEN lied op Alamôth, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2 God is ons eene Toevlugt en Sterkte; Hij is krachtiglijk bevonden eene Hulp in benaauwdheden.

3 Daarom zullen wij niet vreezen, al veranderde de aarde hare plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën:

4 Laat hare wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren, door derzelver verheffing! Sela.

5 De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gôls, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten.

6 God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van den morgenstond.

7 De Heidenen raadsen, de koninkrijken bewogen zich: Hij verhief zijne stem, de aarde vermorst.

8 De HEERE der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een hoog Vertrek. Sela.

9 Komt, aanschouwt de daden des HEEREN, die verwoestingen op aarde aanrijt:

10 Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde, den hoog verbroekt, en de spies aan twee slant, de wagenen met vuur verbrandt.

11 Laat af, en weet dat Ik God ben; Ik zal verhoogd worden onder de Heidenen, Ik zal verhoogd worden op de aarde.

12 De HEERE der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een hoog Vertrek. Sela.

PSALM 47.

Een triumphpsalm der Kerk, ter eere van haren Koning Jezus Christus, in zijne hemelvaart, afgebeeld door het opbrengen der ark des verbonds in Zion en in den tempel; met eene vermaning aan alle volken, en profetie van de roeping der Heidenen.

EEN psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2 Al gij volken! klapt in de hand; juicht Gode met eene stem van vreugdegevang.

3 Want de HEERE, de Allerhoogste, is vreesselijk, een groot Koning over de gansche aarde.

4 Hij brengt de volken onder ons, en de natien onder onze voeten.

5 Hij verkiest voor ons onze erfenis, de heerlijkheid van Jakob, dien Hij heeft liefgehad. Sela.

J. v. C.—

Ps. 72:10.

Hebr. 1:8.

J. v. C.—

6 God vaart op met gejuich, de HEERE met geklank der basuin.

7 Psalmzingt Gode, psalmzingt! psalmzingt onzen Koning, psalmzingt!

8 Want God is een Koning dergansche aarde; psalmzingt met eene onderwijzing!

9 God regeert over de Heidenen; God zit op den troon zijner heiligheid.

10 De adel en der volken zijn verzameld tot het volk van den God van Abraham; want de schilden der aarde zijn Godes. Hij is zeer verheven!

PSALM 48.

De profeet beschrijft de heerlijkheid en gelukzaligheid der Kerk onder het beed van de stad Jeruzalem, welke van God wonderbaar tegen zeer machtige vijanden was beschermd, volgens zijne belofte, en welke wonderen, waardoor God geroemd en de Kerk getrouwt wordt; met eene vermaning aan alle geloovigen, dat zij de schoonheid en vastigheid der Kerk tot eene eeuwige gedachtenis naastig gedunken.

EEN lied, een psalm, voor de kinderen van Korach.

2 De HEERE is groot en zeer te prijzen, in de stad onzes Gods, op den berg zijner heiligheid.

3 Schoon van gelegenheid, eene vreugde der gansche aarde is de berg Zion, aan de zijden van het noorden; * de stad des grooten Konings.

4 God is in hare paleizen; Hij is er bekend voor een hoog Vertrek.

5 Want ziet, de koningen waren vergaderd; zij waren te zamen doorgetogen:

6 Gelijk zij het zagen, alzoo waren zij verwonderd; zij werden verschrikt, zij haastten weg.

7 Beving greep hen aldaar aan, smart als van eene larende vrouw.

8 Met eenen oostewind verbreekt Gij de schepen van Tharsis.

9 Gelijk wij gehoord hadden, alzoo hebben wij gezien in de stad des HEEREN der heirscharen, in de stad onzes Gods; God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid. Sela.

10 O God! wij gedunken uwer weldadigheid, in het midden uws tempels.

11 Gelijk uw naam is, o God! alzoo is uw roem tot aan de einden der aarde; uwe regterhand is vol van gerechtigheid.

12 Laat den berg Zion blijde zijn, laat de dochteren van Juda zich verheugen, om uwer oordeelen wil.

13 Gaat rondom Zion, en omringt haar; tel hare torens;

14 Zet uw hart op hare vesting; beschouw met onderscheidenlijk hare paleizen, opdat gij het aan het navolgende geslacht vertelt.

15 Want deze God is onze God eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot den dood toe.

PSALM 49.

De profeet, hebbende alle menschen tot opmerking vermaand, maakt eene tegenstelling van het ijdele vertrouwen der wereldsche menschen op rijkdom, voort en eer in dit vergankelijk leven, en van het heilic vertrouwen der geloovigen op God, die hen uit de dooden zal opwekken en het eeuwige leven schenken; vermanende alle geloovigen, niet te vreezen voor den rijkdom of de magt van eenig wereldsch mensch.

EEN psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2 Hooft dit, alle gij volken! neemt ter oore, alle inwoners der wereld!

3 Zoowel slechten als aanzienlijken, te zamen rijk en arm!

4 Mijn mond zal enkel wijsheid spreken, en de overdenking mijns harten zal vol verstand zijn.

5 Ik zal mijn oor neigen tot eene

spreuk; ik zal mijne verborgene rede openen op de harp.

6 Waarom zou ik vreezen in kwade dagen, als de ongerechtigten, die op de aarde zijn, mij omringen?

7 Aangaande degenen, die op hun goed vertrouwen, en op de veelheid huns rijkdoms roemen;

8 Niemand van hen zal zijnen broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven;

9 (Want de verlossing hunner ziel is te kostelijk, en zal in eeuwigheid ophouden.)

10 Dat hij ook voortaan gelukkig zou leven, en de verderving niet zien.

11 Want hij ziet, dat de wijzen sterven, dat te zamen een dwaas en een onvernuftige omkomen, en hun goed anderen nalaten.

12 Hunne binnenste gedachte is, dat hunne huizen zullen zijn in eeuwigheid, hunne woningen van geslacht tot geslacht; zij noemen de landen naar hunne namen.

13 De mensch nochtans, die in waarde is, blijft niet; hij wordt gelijk als de beesten, die vergaan.

14 Deze hun weg is eene dwaasheid van hen; nochtans hebben hunne nakomelingen een welbesagen in hunne woorden. Sela.

15 Men zet hen als schapen in het graf, de dood zal hen afweiden; en de opregten zullen over hen leerschen in dien morgenstond; en het graf zal hunne gedaante verslijten, elk uit zijne woning.

16 Maar God zal mijne ziel van het geweld des grafs verlossen, want Hij zal mij opnemen. Sela.

17 Vrees niet, wanneer een man rijk wordt, wanneer de eer van zijn huis groot wordt;

18 Want hij zal in zijn sterven niet met al medenemen, zijne eer zal hem niet nalaten.

19 Hoewel hij zijne ziel in zijn leven zegent, en zij u loven, omdat gij u zeiven goed doet;

20 Zoo zal zij toch komen tot het geslacht harer vaderen; tot in eeuwigheid zullen zij het licht niet zien.

21 De mensch, die in waarde is, en geen verstand heeft, wordt gelijk als de beesten, die vergaan.

PSALM 50.

De profeet voert God in, als komende met groote majesteit, om over zijn volk te richten; sterk betuigende, waarin de ware en Gode aangename godsdienst niet, en waarin zij wel bestaat; met eene zware bedreiging van eenwig verderf aan de godvergetende huichelaars en verbondbrekers, zoo zij zich niet bekeren; en belofte van zaligheid aan degenen, die God opregt dienen.

EEN psalm van Asaf.

De God der goden, de HEERE spreekt, en roept de aarde, van de opgang der zon tot aan haren ondergang.

2 Uit Zion, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende.

3 Onze God zal komen en zal niet zwijgen; een vuur voor zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen.

4 Hij zal roepen tot den hemel van boven, en tot de aarde, om zijn volk te richten.

5 Verzamelt Mij mijne gunstgenooten, die mijn verbond maken met offerande!

6 En de hemelen verkondigen zijne gerechtigheid; want God zelf is Regter. Sela.

7 Hooft, mijn volk! en Ik zal spreken; Israël! en Ik zal onder u betuigen; Ik God, ben uw God.

8 Om uwe offeranden zal Ik u niet

J. v. C.—

* Matt. 5:35.

* Ps. 78:2.
Matt. 13:35.

J. v. C.— straffen, want uwe brandofferen zijn steeds voor Mij.
 9 Ik zal uit uw huis geen' var nemen, noch bokken uit uwe kooijen :
 10 Want al het gelierde des wouds is Mijne, de beesten op duizend bergen.
 11 Ik ken al het gevogelte der bergen, en het wild des velds is bij Mij.
 12 Zoo Mij hongerde, Ik zou het u niet zeggen, want « Mijne is de wereld en hare volheid.
 13 Zou Ik stierenvleesch eten, of bokkenbloed drinken?
 14 Offert Gode dank, en betaalt den Allerhoogste uwe geloften.
 15 En roept Mij aan in den dag der benaauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en zij zult Mij eeren.
 16 Maar tot den goddelooze zegt God : Wat hebt gij mijne inzettingen te vertellen, en neemt mijn verbond in uwen mond?
 17 Dewijl gij de kastijding haat, en mijne woorden achter u henenwerpt.
 18 Indien gij eenen dief ziet, zoo loopt gij met hem; en uw deel is met de overspelers.
 19 Uwen mond slaat gij in het kwade, en uwe tong koppelt bedrog.
 20 Gij zit, gij spreekt tegen uwen broeder, tegen den zoon uwer moeder geeft gij lastering uit.
 21 Deze dingen doet gij, en Ik zwijg; gij meent, dat Ik ten eeneemaal ben, gelijk gij; Ik zal u straffen, en zal het ordentlijk voor uwe oogen stellen.
 22 Verstaat dit toch, gij godvergetenen! opdat Ik niet verscheure en niemand reidde.
 23 Wie dankoffert, die zal Mij eeren; en wie zijnen weg wel aanstelt, dien zal Ik Gods heil doen zien.

PSALM 51.

David in zware zonden gevallen en van God door den profet Nathan bestraft en opgewekt, biddt zeer vurig om genade en vergeving door den Messias, met belijdenis, niet alleen van deze zonde, maar ook van zijne aangeborene verdorvenheid; begeert voort, dat God zijnen H. Geest in hem vernieuwe, opdat hij door Hem mag ondersteund en anderen van hem geleerd worden; belovende Gode dankbaarheid met oprechte hoortvaardigheid, en biddt eindelijk voor de behoudenis der Kerk.

De psalm van David, voor den opperrangzangermeester.
 2 Toen de « profet Nathan tot hem was gekomen, nadat hij tot « Bathséba was ingegaan.
 3 Zijt mij genadig, o God! naar uwe goedertierenheid; delg mijne overtreding uit, naar de grootheid uwer barmhartigheden.
 4 Wasch mij wel van mijne ongerechtigheid, en reinig mij van mijne zonde.
 5 Want ik ken mijne overtredingen, en mijne zonde is steeds voor mij.
 6 Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in uwe oogen; opdat Gij rechtvaardig zijt in uw spreken, en rein zijt in uw rigten.
 7 Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijne moeder ontvangen.
 8 Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend.
 9 Ontzondig mij met « hùzop, en ik zal rein zijn; wasch mij en ik zal witter zijn dan sneeuw.
 10 Doe mij vreugde en blijdschap hooren; dat de beenderen zich verheugen, die Gij vrijzield hebt.
 11 Verberg uw aangezicht van mijne zonden, en delg uit al mijne ongerechtigheden.
 12 Scheep mij een rein hart, o God! en

vernieuw in het binnenste van mij eenen vasten geest.

13 Verwerp mij niet van uw aangezicht, en neem uwen Heiligen Geest niet van mij.

14 Geef mij weder de vreugde uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij.

15 Zou zal ik den overtreders uwe wegen leeren; en de zondaars zullen zich tot U bekeeren.

16 Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij God mijns heils! zoo zal mijne tong uw gerechtigheid vrolijk roemen.

17 HEERE! open mijne lippen, zoo zal mijn mond uwen lof verkondigen.

18 Want Gij hebt geen' lust tot offerande, anders zou ik ze geven; in brandofferen hebt Gij geen behagen.

19 De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet vruchten.

20 Doe wel bij Zion naar uw welbehagen, bouw de muren van Jeruzalem op.

21 Dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid, aan brand-offer en een offer dat gansch verteerd wordt; dan zullen zij varren offeren op uw altaar.

PSALM 52.

David bestraft Doërs goddelooszen hoogmoed en verraderlijke trouweloosheid; verkondigt hem Gods oordeelen, waardoor de Kerk oorzaak zal hebben om God te vrezen en Doër te bespotten; troost en verheugt zich zelve door het geloof aan Gods bestendige goedertierenheid.

EENE onderwijzing van David, voor den opperrangzangermeester.

2 « Als Doëg, de Edomiet, gekomen was, « Saul te kennen gegeven, en tot hem gezegd had : David is gekomen ten huize van Achimelech.

3 Wat beroemt gij u in het kwaad, ogij geweldige? Gods goedertierenheid duurt toch den godden dag.

4 Uwe tong denkt enkel schade, alsoen geslepen scheermes, werkende bedrog.

5 Gij hebt het kwade liever dan het goede, de leugen, dan gerechtigheid te spreken. Sela.

6 Gij hebt lief alle woorden van versindig, en eenz tong des bedrogs.

7 God zal u ook afbreken in eeuwigheid; Hij zal u wegragen en u uit derent uitrukken; ja Hij zal u uitwortelen uit het land der levenden. Sela.

8 En de rechtvaardigen zullen het zien, en vrezen; en zij zullen over hem lachen, zeggende :

9 Ziet den man, die God niet steldetot zijne sterkte, maar vertrouwde op de veelheid zijns rijkdoms; hij was sterk geworden door zijn beschadigen.

10 Maar ik zal zijn als een groene olijfbom in Gods huize; ik vertrouw op Gods goedertierenheid eeuwiglijk en altoos.

11 Ik zal U loven in eeuwigheid, « omdat Gij het gedaan hebt; en ik zal uwen naam verwachten, want hij is goed voor uwe gunstgenooten.

PSALM 53.

Zie den inhoud van dezen Psalm op den 14den Psalm.

EENE onderwijzing van David, voor den opperrangzangermeester, op Máchalath.

2 De dwaas « zegt in zijn hart : Er is geen God; zij verderven het en zij bedrijven gruwelijk onrecht, « er is niemand, die goed doet.

3 God heeft uit den hemel nedergezien op de menschenkinderen, « om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht.

4 Een ieder van hen is teruggekeerd, te zamen zijn zij stinkende geworden, er is niemand, die goed doet, ook niet één.

J. v. C.—

a 1 Sam. 22:9, enz.

b Ps. 22:32.

a Ps. 10:4, 14:1, enz.

b Rom. 3:12.

c Rom. 3:11.

J. v. C.—

5 Hebben dan de werkers der ongerechtigheid geene kennis? die mijn volk openen, *als of zij brood aten?* zij roepen God niet aan.

6 Alaar zijn zij met vervaardheid vervaard geworden, *maar* geene vervaardheid was: want God heeft de beenderen desgenen, die u belegerde, verstrooid; gij hebt hen beschamaad gemaakt, want God heeft hen verworpen.

7 Och dat Israëls verlossingen uit Zion kwamen! Als God de gezantenen zijns volks zal doen wederkeren, *dan* zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

PSALM 54.

David, door de Zifieten bij Saul verraden zijnde, bidt God om bescherming en rechtvaardige straf over zijne vijanden, met vertrouwen van verhooring en belofte van dankbaarheid.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Negithoth.

a 1Sam.23:13, enz. 26:1.

2 * Als de Zifieten gekomen waren, en tot Saul gezegd hadden: Verbergt zich David niet bij ons?

3 O God! verlos mij door uwen naam, en doe mij recht door uwe magt.

4 O God! hoor mijn gebed, neig de ooren tot de roemen mijns monds.

b Ps. 56:14.

5 Want vremden staan tegen mij op, en tirannen zoeken mijne ziel; *o* zij stellen God niet voor hunne ogen. Sela.

6 Ziet, God is mij een helper; de Heere is onder degenen, die mijne ziel ondersteunen.

7 Hij zal dit kwaad mijnen verspieters vergelden: roei hen uit door uwe waarheid.

8 Ik zal U met vrijwilligheid offeren; ik zal uwen naam, o HEERE! loven, *o* want hij is goed.

c Ps. 32:11.

9 Want Hij heeft mij gered uit alle benauwdheid; en mijn oog heeft gezien op mijne vijanden.

PSALM 55.

David, in gevaar zijnde van omsingeld en overvallen te worden, klaagt God zijne benauwdheid en bidt in zeer grooten angst om vernietiging van de aanslagen zijner vijanden, welke wreedheid, valsheid en trouwloosheid (bijzonder van eenen) bij God voortragt: doch kunnen ondergang profeterende en zich van Gods verhooring verzekende, sterkt zich zeven en alle geloovigen in het vertrouwen op God, die de vrouwen behoudt en de goddeloozen verdelgt.

1083.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Negithoth.

2 O God! neem mijn gebed ter ooren, en verberg U niet voor mijne smeeking.

3 Merk op mij, en verhoor mij: ik bedrijf misbaar in mijne klacht, en maak getier.

4 Om den roep des vijands, van wege de beangstiging des goddeloozen: want zij schuiven ongerechtigheid op mij, en in toorn haten zij mij.

5 Mijn hart smart in het binnenste van mij, en verschrikkingen des doods zijn op mij gevallen.

6 Vrees en beving komt mij aan, en gruwlen overdekt mij.

7 Zoodat ik zeg: Och, dat mij iemand vleugelen, als eener duive gavel ik zou henenvliegen, waar ik blijven mogt.

8 Ziet, ik zou verre wegzweven, ik zou vernachten in de woestijn. Sela.

9 Ik zou haasten, dat ik ontkwame, van den drijvenden wind, van den storm.

10 Verslind hen, Heere! deel hunne tong; want ik zie wrevel en twist in de stad.

11 Dag en nacht omringen zij haar op hare muren: en ongerechtigheid en overlast is binnen in haar.

12 Enkel verderving is binnen in haar;

en list en bedrog wjkt niet van hare straat.

13 Want het is geen vijand, die mij houdt, anders zou ik het hebben gedragen; het is mijn hater niet, die zich tegen mij groot maakt, anders zou ik mij voor hem verborgen hebben.

14 Maar gij zijt het, o mensch, als van mijne waarheid, mijn leidsman en mijn bekende!

15 Wj, die te samen in zoetigheid helmelijk raadpleegden; wij waalden in gezelschap ten huize Gods.

16 Dat hun de dood als een schuld-eischer overvalle, dat zij levend ter heile nederdalen; want boosheden zijn in hunne woning, in het binnenste van hen.

17 Mij aangenaule, ik zal tot God roepen, en de HEERE zal mij verlossen.

18 Des avonds, en des morgens, en des middags zal ik klagen en getier maken; en hij zal mijne stem hooren.

19 Hij heeft mijne ziel in vrede verlost van den strijd tegen mij: want met menighe zijn zij tegen mij geweest.

20 God zal hooren, en zal hen plagen, als die van ouds zit: Sela; dewijl hij hen gansen geen verandering is, en zij God niet vreezen.

21 Hij slaat zijne handen aan degenen, die vrede met hem hadden; hij ontlielgt zijn verbond.

22 Zijn mond is gladder dan boter, maar zijn hart is krijg; zijne woorden zijn zachter dan olie, maar dezelve zijn bloote zwaarden.

23 Werp uwe zorg op den HEERE, en Hij zal u onderhouden; Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankle.

24 Maar Gij, o God! zult die doen nederdalen in den put des verderfs; de mannen des bloeds en bedrogs zullen hunne dagen niet ter helte brengen; ik, daarentegen, zal op U vertrouwen.

PSALM 56.

David, door Sauls gestadige vervolging in handen der Filistijnen gekomen zijnde, klaagt tot God over al zijn liden, weenen en zweren; bidt om genade en straf zijner vijanden; roemt Gods woord, vertrouwt op deszelfs verzuiling en belooft daarvoor dankbaarheid.

EEN gouden kleinod van David, voor den opperzangmeester, op Jonath Elem Rechokim: *o* als de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath.

a 1Sam.21:12, 13, 14.

2 Wees mij genadig, o God! want de mensch zoekt mij op te slokken: den gansen dag dringt mij de bestrijder.

3 Mijne verspieters zoeken mij den gansen dag op te slokken; want ik heb vele bestrijders, o Allerhoogste!

4 Ten dage, *als* ik zal vreezen, zal ik op U vertrouwen.

5 In God zal ik zijn woord prijzen; ik vertrou op God, ik zal niet vreezen; wat zou mij vleesch doen?

6 Den gansen dag verdraaijen zij mijne woorden; al hunne gedachten zijn tegen mij ten kwade.

7 Zij rotten samen, zij versterken zich, zij passen op mijne helen; als die op mijne ziel wachten.

8 Zouden zij om *hunne* ongerechtigheid vrijgaan? Stort de volken neder in toorn, o God!

9 Gij hebt mijn omzwerfen geteld; leg mijne tranen in uwe flesch; zijn zij niet in uw register?

10 Dan zullen mijne vijanden achterwaarts keeren, ten dage als ik roepen zal; dit weet ik, dat God met mij is.

11 In God zal ik het woord prijzen; in den HEERE zal ik het woord prijzen.

12 Ik vertrou op God, ik zal niet vreezen; *o* wat zou mij de mensch doen?

13 O God! op mij zijn uwe geloften; ik zal U dankzeggingen vergelden:

b Ps. 118:6.

J. v. C.—

14 Want Gij hebt mijne ziel gered van den dood; ook niet mijne voeten van aanstoot, om voor Gods aangezicht te wandelen in het licht der levenden?

PSALM 57.

David, voor Saul vlugtende, bidt God om genade en bescherming, waarvan hij zich ook verzekert, en beschrijvende de bitterheid zijner vijanden, voorzigt kunnen val en is bereid om God te loven.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-tascheth; als hij voor Sauls aangezicht vloot in de spelonk.

2 Wees mij genadig, o God! wees mij genadig, want mijne ziel betrouwt op U, en ik neem mijne toevlucht onder de schaduw uwer vleugelen, totdat de verdervingen zullen voorbij zijn gegaan.

3 Ik zal roepen tot God, den Allerhoogste, tot God, die het aan mij voleinden zal.

4 Hij zal van den hemel zenden, en mij verlossen, te schande makende dengene, die mij zoekt op te alokken. Sela. God zal zijne goedertierenheid en zijne waarheid zenden.

5 Mijne ziel is in het midden der leeuwen, ik lig onder stokebranden, menschenkinderen, welker tanden spiesen en pijlen slaan, en hunne tong een scherp zwaard.

6 Verhef U boven de hemelen, o God! Uwe eer zij over de gansche aarde.

7 Zij hebben een net bereid voor mijne gangen, mijne ziel was nedergebukt; c zij hebben eenen kuil voor mijn aangezicht gegraven; zij zijn er midden ingevallen. Sela.

8 d Mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid: ik zal zingen, en psalmzingen.

9 Waak op mijne eer! waak op, gij luit en harp! ik zal in den dagernaad opwaken.

10 e Ik zal U loven onder de volken, o HEERE! ik zal U psalmzingen onder de natien.

11 f Want uwe goedertierenheid is groot tot aan de hemelen, en uwe waarheid tot aan de bovenste wolken.

12 Verhef U boven de hemelen, o God! Uwe eer zij over de gansche aarde

PSALM 58.

David verwijt Sauls raadsheeren en hovelingen hunne onrechtvaardigheid, goddeloosheid en verstoktheid, en bidt God, dat Hij hunne magt breke, en make, dat zij in hunne raadselagen haastelijk vergaan en verdwijnen, tot zijne eer en vreugde van de vrouwen.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-tascheth.

2 Spreekt gijlieden waarlijk gerechtigheid, gij vergadering? oordeelt gij billikheden, gij menschenkinderen?

3 Ja gij werkt ongerechtigheden in het hart; gij weegt het geweld uwer handen op de aarde.

4 De goddeloozen zijn vervreemd van de baarmoeder aan; de leugensprekers dolen van *moeders* buik aan.

5 Zij hebben e vurig venijn, naar gelijkheid van vurig slangenvijn; zij zijn als eenee doove adder, die hare ooren toestopt;

6 Opdat zij niet hoore naar de stem der belezers, desgenen, die ervaren is met bezwerigen om te gaan.

7 O God! verbreek hunne tanden in hunnen mond; breek af de baktanden der jonge leeuwen, o HEERE!

8 Laat hen smelten als water, laat hen daarheen drijven; legt hij zijne pijlen aan, laat hen zijn, als of zij afgesneden waren.

9 Laat hen heengaan, als eenee smel-

tende slak; laat hen, als eenere vrouwe misdragt, de zon niet aanschouwen.

10 Eer dan uwe potten den doornstrik gewaar worden, zal Hij hem als levend, als in heeten toorn wegstormen.

11 De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijne voeten wasschen in het bloed des goddeloozen.

12 En de mensch zal zeggen: Immers is er vrucht voor den rechtvaardige: immers is er een God, die op de aarde rigt.

[PSALM 59.

David, in gevaar zijnde dat Sauls krijgsoversten hem zouden grijpen en doden, bidt God om verlossing; verhaalt zijne onschuld en de bloeddrastigheid en razernij van zijne vijanden, stelt daar tegenover zijn vertrouwen op God, wien hij bidt, dat Hij hen aan anderen tot eenen spiegel van ziele wraak stelle, hemne hoogmoedig dempe en in ellende verandere; belovende Gode dankbaarheid.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-tascheth; toen Saul gezonden had, die zijn huis bewaren zouden, om hem te doden.

2 Red mij van mijne vijanden, o mijn God! stel mij in een hoog vertrek voor degenen, die tegen mij opstaan.

3 Red mij van de werkers der ongerechtigheid, en verlos mij van de mannen des bloeds.

4 Want zie, zij leggen mijner ziel lagen, sterken rotten zich tegen mij; zonder mijne overtreding, en zonder mijne zonde, o HEERE!

5 Zij loopen en bereiden zich zonder mijne misdad; waak op mij te gemoet, en zie.

6 Ja Gij, HEERE, God der heirscharen, God Israels! ontwaak, om al deze Heidenen te bezoeken; zijt niemand van hen genadig, die trouwelooslijk ongerechtigheid bedrijven. Sela.

7 Tegen den avond keeren zij weder, zij tieren als een hond, en zij gaan rondom de stad.

8 Zie, zij storten overvloediglijk uit met hunnen mond; c zwaarden zijn op hunne lippen: c want wie hoort het?

9 Maar Gij, HEERE! d zult hen belagchen; Gij zult alle Heidenen bespotten.

10 Tegen zijne sterkte zal ik op U wachten: want God is mijn hoog Vertrek.

11 De God mijner goedertierenheid zal mij voorkomen; God zal mij op mijne verspieders doen zien.

12 Dood hen niet, opdat mijn volk het niet vergeete; doe hen onzweven door uwe magt, en werp hen neder, o Heere, ons Schild!

13 Om de zonde huns monds, om het woord hunner lippen; en laat hen gevangen worden in hunnen hoogmoed; en om den vloek, en om de leugen, die zij vertellen.

14 Verteer hen in grimmigheid, verteer hen, dat zij er niet zijn, en laat hen weten, dat God Heerscher is in Jakob, ja tot aan de einden der aarde. Sela.

15 Laat hen dan tegen den avond wederkeeren, laat hen tieren als een hond, en rondom de stad gaan;

16 Laat hen zelfs omzweven om spij; en laat hen vernachten, al zijn zij niet verzadigd.

17 Maar ik zal uwe sterkte zingen, en des morgens uwe goedertierenheid vrolijk roemen, omdat Gij mij een hoog Vertrek zijt geweest, en een Toevlucht ten dage, als mij bang was.

18 Van U, o mijne Sterkte! zal ik psalmzingen: want God is mijn hoog Vertrek, de God mijner goedertierenheid.

PSALM 60.

David, van God overwinning verkregen hebbende op zijne vijanden, vergelijkt, tot lof

J. v. C.—

1 Sam. 19, 11.

b Ps. 55:22, 57:5.

c Ps. 10:11, 94:7.

d Ps. 2:4.

J. v. C.—

circa 1040.

a 2 Sam. 8: 3,

15,

1 Kron. 18: 3,

12.

b Ps. 44: 10.

c Ps. 108: 7,

ent.

van God, den vorigen ellendigen toestand van het land met den tegenwoordigen onder zijne regering; triomfeert over Gods bijstand en beloften, met bidden en vertrouwen van verdere vervulling tegen het overblijfsel zijner vijanden.

EEN gouden kleinood van David tot leering, voor den opperzangmeester, op Schûsan E'duth.

2 *a* Als hij gevochten had met de Syriërs van Mesopotanië, en met de Syriërs van Zoba; en Job wederkwam, en de Edomieten sloeg in het Zoutdal, twaalf duizend.

3 O God! *b* Gij hadt ons verstooten, Gij hadt ons gescheurd, Gij zijt toornig geweest; keer weder tot ons.

4 Gij hebt het land geschud, Gij hebt het gespleten; genees zijne breuken, want het wankelt.

5 Gij hebt uwen volke eene harde zaak doen zien; Gij hebt ons gedrenkt met zwijmelwijn.

6 Maar nu hebt Gij dengenen, die U vreezen, eene banier gegeven, om die op te werpen, van wege de waarheid. Sela.

7 *c* Opdat uwe beminden zouden bevrijd worden; geef heil *door* uwe regterhand, en verhoor ons.

8 God heeft gesproken in zijn heiligdom; *dies* zal ik van vreugde opspringen: ik zal Sichein deelen, en het dal van Sukkoth zal ik afmeten.

9 Gilead is mijn, en Manasse is mijn, en Efraim is de sterkte mijns hoofds, Juda is mijn wetgever.

10 Moab is mijn waschpot; op Edom zal ik mijn schoen werpen; juich over mi, o gij Palestina!

11 Wie zal mij voeren in eene vaste stad? Wie zal mij leiden tot in Edom?

12 Zult Gij het niet zijn, o God, *dies* ons verstooten hadt, en niet uitloogt, o God! met onze heikrachten?

13 Geef Gij ons hulp uit de benaauwdheid, want 's menschen heil is ijdelheid.

14 In God zullen wij kloede daden doen, en Hij zal onze wederpartijders vrede.

PSALM 61.

David, gevlugt in groot gevaar zijnde, bidt om verlossing naar zijn geloof en Gods voorgaande weldaden; vertrouwend, dat God hem hier zijn leven zal verlengen en hierna het eeuwige leven schenken, om des Messias wil, van wiens onvergankelijk koninkrijk hij profeteert, met belofte van dankbaarheid.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginath.

2 O God! hoor mijn geschrei, merk op mijn gebed.

3 Van het einde des lands roep ik tot U, als mijn hart overstelpt is; leid mij op eenen rotssteen, die mij te hoog zou zijn.

4 Want Gij zijt mij eene Toevlugt geweest, een sterke Toren voor den vijand.

5 Ik zal in uwe hut verkeer en in eeuwigheden; ik zal mijne toevlugt nemen in het verborgene uwer vleugelen. Sela.

6 Want Gij, o God! hebt gehoord naar mijne geloften; Gij hebt mij gegeven de erenis derzegen, die uwen naam vreezen.

7 Gij zult dagen tot des konings dagen toedoen; zijne jaren zullen zijn als van geslacht tot geslacht;

8 Hij zal eeuwiglijk voor Gods aangezicht zitten; bereid goedertierenheid en waarheid, dat zij hem behoeven.

9 Zoo zal ik uwen naam psalmzingen in eeuwigheid; opdat ik mijne geloften betale, dag bij dag.

PSALM 62.

David betuigt op vielerlei wijze zijne gerustheid in God, tegenover al de raadsragen en handelagen zijner vijanden; en vermaant alle geloovigen alzoo te doen, en hun vertrouwen niet te stellen op menschen, of op ijdele, bedriegelijke en onrechtvaardige mid-

delen, maar alleen op God, die naar zijn woord alleen magtig, barmhartig en rechtvaardig is.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester over Jeduthun.

2 Immers is mijne ziel stil tot God; van Hem is mijn heil.

3 Immers is Hij mijn Rotssteen en mijn Heil, mijn hoog Vertrek, ik zal niet grootelijks wankelen.

4 Hoe lang zult gijlieden kwaad aanstichten tegen eenen man? gij allen zult gedood worden; gij zult zijn als een ingebogen wand, een aangestooten muur.

5 Zij raadslogen slechts, om hem van zijne hoogte te verstooten; zij hebben behagen in leugen, met hunnen mond zegenen zij, maar met hun binnenste vloeken zij. Sela.

6 Doch gij, o mijne ziel! zwijg Gode: want van Hem is mijne verwachting.

7 Hij is immers mijn Rotssteen en mijn Heil, mijn hoog Vertrek, ik zal niet wankelen.

8 In God is mijn heil en mijne eer; de rotssteen mijner sterkte, mijne toevlugt is in God.

9 Vertrouw op Hem te aller tijd, o gij volk! stort ulieder hart uit voor zijn aangezicht; God is ons eene Toevlugt. Sela.

10 Immers zijn de gemeene lieden ijdelheid, de groote lieden zijn leugen; in de weegschaal opgenomen, zouden zij zamen *lijter* zijn dan de ijdelheid.

11 Vertrouwt niet op onderdrukking, noch op rooverij; wordt niet ijdel, als het vermogen oversloedig aanwast, en zet er het hart niet op.

12 God heeft een ding gesproken, ik heb dit tweemaal gehoord, dat de sterkte Godes is.

13 En de goedertierenheid, o Heere! is uwe; want Gij zult een' iegelijk vergelden naar zijn werk.

PSALM 63.

David, onafweerdende in de woestijn, klaagt God zeer bitterlijk, dat hij uit Gods huis en van de uitwendige godsdienstoefening (die hij zeer hoog verheft) gebannen was; troost zich nochtans in Gods gunst en beschutting, en voorziet den ondergang van zijne bloedroostige vervolgers, en zijne toekomstige vreugde.

EEN psalm van David, als hij was in de woestijn van Juda.

2 O God, Gij zijt mijn God! ik zoek U in den dageraad; mijne ziel dorst naar U, mijn vleesch verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water:

3 Voorwaar ik heb U in het heiligdom aanschouwd, ziende uwe sterkheid en uwe eer:

4 Want uwe goedertierenheid is beter dan het leven; mijne lippen zouden U prijzen.

5 Alzoo zou ik U loven in mijn leven; in uwen naam zou ik mijne handen opheffen.

6 Mijne ziel zou als met smeer en vetigheid verzadigd worden, en mijn mond zou roemen met vrolijk zingende lippen;

7 Als ik Uwer gedenk op mijne legerstede, zoo peins ik aan U in de nachtwaken.

8 Want Gij zijt mij eene hulp geweest; en in de schaduw uwer vleugelen zal ik vrolijk zingen.

9 Mijne ziel kleeft U achteraan; uwe regterhand ondersteunt mij.

10 Maar deze, die mijne ziel zoeken tot verwoesting, zullen komen in de onderste plaatsen der aarde.

11 Men zal hen storten door het geweld des zwaards; zij zullen den vossen ten deele worden.

12 Maar de Koning zal zich in God verblijden; een iegelijk, die bij Hem

J. v. C.—

1048.

a Job 34: 11.

Spr. 24: 12.

Jer. 32: 19.

Eze. 7: 27.

33: 20.

Matt. 16: 27.

Rom. 2: 6.

2 Cor. 5: 10.

Ez. 6: 8.

Col. 3: 25.

1 Petr. 1: 17.

Openb. 22: 12.

a 1 Sam. 22: 5.

23: 14, 15.

J. v. C.—

zweert, zal zich beroemen, want de mond der leugensprekers zal gestopt worden.

PSALM 64.

David bidt God, dat Hij hem behoeft en verberg voor zijne vijanden, welker listige, wrede en goddeloosde handelingen hij beschrijft, te gelijk voorzeggende hunnen ondergang, tot Gods eer en vreugde der vromen.

EEN psalm van David, voor den opperrangmeester.

2 Hoor, o God! mijne stem in mijn geklag; behoeft mijn leven voor des vijands schrik.

3 Verberg mij voor den heimelijken raad der boosdoeners, voor de oproerigheid van de werkers der ongerechtigheid.

4 Die hunne tong scherpen als een zwaard, een bitter woord aanleggen als hunnen pijl;

5 Om in verborgene plaatsen den opregte te o schieten; haastig schieten zij naar hem, en vreezen niet.

6 Zij sterken zich zelve in eene booze maak; zij houden sprak van strikken te verbergen; zij zeggen: Wie zal ze zien?

7 Zij doorzoeken allerlei schalkheid, ten uiterste doorzoeken zij wat te doorzoeken is; zelfs het binnenste eens mans, en het diepe hart.

8 Maar God zal hen haastig met eenen pijl schieten; hunne plagen zijn er.

9 En hunne tong zal hen doen aanstooten tegen zich zelve; en ieder, die hen ziet, zal zich wegpakken.

10 En alle menschen zullen vreezen, en Gods werk verkondigen, en zijn doen verstandelijk aanmerken.

11 De rechtvaardige zal zich verblijden in den HEERE, en op Hem betrouwen; en alle opregten van hart zullen zich beroemen.

PSALM 65.

David looft God, eerst van wege de geestelijke gaven, die Hij uitstort over zijne gemeente, in Christus, in welken, als Gods regten tempel, de geboden verhoord, de zonden vergeven en alle genadegaven rijkelijk worden verleend. Daarna van wege de tijdelijke zegeningen en weldaden, die Hij den menschen in het gemeen mededeelt, zoo in de regering der wereld, als in den overvloed van lichamelijke nooddracht.

EEN psalm van David, een lied, voor den opperrangmeester.

2 De lofzang is in stilheid tot U, o God! in Zion; en U zal de gelofte betaald worden.

3 Gij hoort het gebed, tot U zal alle vleesch komen.

4 Ongerechte dingen hadden de overhand over mij; maar onze overtredingen, die verzoent Gij.

5 Weigelukzalig is hij, die Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in uwe voorhoven; wij zullen verdedigd worden met het goed van uw huis, met het heilige van uw paleis.

6 Vreesselijke dingen zult Gij ons in gerechtigheid antwoorden, o God onzes heils! o Vrouwen aller einden der aarde, en der verre gelegenen aan de zee!

7 Die de bergen vaartzet door zijne kracht, omgord zijnde met magt.

8 Die het bruisen der zeeën stilt, het bruisen harer golven, en het rumoer der volken.

9 En die op de eindten wonen, vreezen voor uwe teekenen; Gij doet de uitgangen des morgens en des avonds juichen.

10 Gij bezoekt het land, en hebbende het begerig gemaakt, verrijkt Gij het grootelijks; de rivier Gods is vol waters; wanneer Gij het alzoo bereid hebt, maakt Gij hunlieder koren gereed.

11 Gij maakt zijne opgeploegde aarde dronken; Gij doet ze dalen in zijne

voren; Gij maakt het week door de druppelen; Gij zegent zijn uitpruitsel.

12 Gij kroont het jaar uwer goedheid; en uwe voetstappen druipen van vetigheid.

13 Zij bedruipen de weiden der woestijn; en de heuvelen zijn aangegord met verheuging.

14 De velden zijn bekleed met kudden, en de dalen zijn bedekt met koren; zij juichen, ook zingen zij.

PSALM 66.

De profeet vermaant een iegelijk, om God te loven over zijne wonderbare werken; bijzonder over de verlossing van zijne Kerk uit allerlei noodden, waarneer Hij haar beproeft, voorstellende door zijne eigene ondervinding een voorbeeld van regt bidden en danken.

EEN lied, een psalm voor den opperrangmeester.

Juchit Gode, gij gansche aarde!

2 Psalmzingt de eer zijns naams; geeft eer zijnen lof.

3 Zegt tot God: Hoe vreesselijk zijt Gij in uwe werken! Om de grootheid uwer sterkte zullen zich uwe vijanden geveinsdelijk aan U onderwerpen.

4 De gansche aarde aanbidde U, en psalmzingt U, zij psalmzingt uwen naam. Sela.

5 Komt en ziet Gods daden: Hij is vreesselijk van werking aan de menschenkinderen.

6 Hij heeft de zee veranderd in het droogte, zij zijn te voet doorgegaan door de rivier: daar hebben wij ons in Hem verblijd.

7 Hij heerscht eeuwiglijk met zijne magt, e zijne oogen houden wacht over de Heidenen: laat de afvalligen niet verhoogd worden. Sela.

8 Looft, gij volken! onzen God; en laat hooren de stem zijns roems.

9 Die onze zielen in het leven stelt, en niet toelaat, dat onze voet wankle.

10 Want Gij hebt ons beproefd, o God! Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver louterd;

11 Gij hadt ons in het net gebragt; Gij hadt eenen engen band om onze lenden gelegd;

12 Gij hadt den mensch op ons hoofd doen rijden; wij waren in het vuur en in het water gekomen; maar Gij hebt ons uitgevoerd in eene overvloeiende verversing.

13 Ik zal met brandofferen in uw huis gaan; ik zal U mijne geloften betalen.

14 Die mijne lippen hebben geuit, en mijn mond heeft uitgesproken, als mij bange was.

15 Brandofferen van mergbeesten zal ik U offeren, met rookwerk van rammen; ik zal runderen met bokken bereiden. Sela.

16 Komt, hoort toe, o allen gij, die God vreest, en ik zal vertellen, wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft.

17 Ik riep tot Hem met mijnen mond, en Hij werd verhoogd onder mijne tong.

18 Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben.

19 Maar zeker, God heeft gehoord, Hij heeft gemerkt op de stem mijns gebeds.

20 Geloofd zij God, die mijn gebed niet heeft afgewend, noch zijne goedertierenheid van mij.

PSALM 67.

De gemeente bidt met vertrouwen, dat Gods rijk in Christus onder de Heidenen moge uitgebreid worden, en met alle geestelijken en lichamelijken zegen begenadigd.

EEN psalm, een lied voor den opperrangmeester, op de Neginoth.

2 God zij ons genadig en zegene ons.

3 Hij doe zijn aanschijn aan ons lichten. Sela.

J. v. C.—

a Ex. 14:21, enz.

b Jos. 3:14, enz.

c 2Kron. 16:9, Job 28:24, Ps. 33:13.

a Num. 6:25, Ps. 4:7.

J. v. C.—

3 Opdat men op de aarde uwen weg kenne, onder alle Heidenen uw heil.

4 De volken zullen U, o God! loven; de volken, altemaal, zullen U loven.

5 De natien zullen zich verblijden en juichen, omdat Gij de volken zult rigten in regtmatigheid; en de natien op de aarde, die zult Gij leiden. Sela.

6 De volken zullen U, o God! loven; de volken, altemaal, zullen U loven.

7 De aarde geeft haar gewas; God, onze God, zal ons zegenen.

8 God zal ons zegenen; en alle einden der aarde zullen Hem vrezen.

PSALM 68.

Bij het opbrengen van de ark des verbonds in Zion vermaant David, dat men God love over zijne wonderbare liefde en kracht, door welke Hij zijn volk uit Egypte verlost, door de woestijn geleid, in Kanaän gevoerd en geplant, hunne vijanden gedompt en Zion tot zijne en zijner arke woonstede verkoren heeft; onder welke zaken hij zich in den oorst verheugt over onzen Heere Jezus Christus, bijzonder over zijne verrijzenis en hemelvaart, mitgaders over de heilzame gaven en weldaden, die de Kerk der Joden en Heidenen daarvan geniet, zoo op aarde als in het hemelisch Kanaän, om God eeuwig te prijzen.

EEN psalm, een lied van David, voor den oppertangmeester.

2 O God zal opstaan, zijne vijanden zullen verstrooid worden, en zijne haters zullen van zijn aangezicht vlieden.

3 Gij zult hen verdrijven, gelijk rook verdreven wordt; gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddeloozen vergaan van Gods aangezicht.

4 Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden, zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn.

5 Zingt Gode, psalmzingt zijnen naam; hoort de wegen voor Dien, die in de vlakke velden rijdt, omdat zijn naam is HEERE; en springt op van vreugde voor zijn aangezicht.

6 Hij is een Vader der wezen, en een Regter der weduwen; God, in de woonstede zijner heiligheid.

7 Een God, die de eenzamen zet in een huisgezin, uitvoert, die in boeljen gevangen zijn; maar de afvalligen wonen in het dorre.

8 O God! toen Gij voor het aangezicht uws volks uittoogt, toen Gij daarhiene traadt in de woestijn; Sela.

9 b Daverde de aarde, ook dropen de hemelen voor Gods aanschijn; zelfs dese Sinai, voor het aanschijn Gods, des Gods van Israël.

10 Gij hebt zeer milden regen doen druipen, o God! en Gij hebt uwe erfenis gesterkt, als zij mat was geworden.

11 Uwe hoop woonde daarin; Gij bereidde ze door uwe goedheid voor den ellendige, o God!

12 De Heere gaf te spreken; der boodschappers van goede tijdingen was eene groote heirschare.

13 De koningen der heirscharen vloten weg, zij vloten weg; en zij, die te huis bleef, deelde den roof uit.

14 Al laagt gijlieden tusschen twee rijen van steenen, zoo zult gij toch worden als vleugelen eener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven geluven goud.

15 Als de Almachtige de koningen daarin verstrooide, werd zij sneeuw wit als op Zalmon.

16 De berg Basan is een berg Gods; de berg Basan is een bultige berg.

17 Waarom springt gij op, gij bultige bergen? c Degen berg heeft God begeert tot zijne woning; ook zal er de HEERE wonen in eeuwigheid.

18 Gods wagenen zijn tweemaal tien

duizend, de duizenden verubeld. De Heere is onder hen, een Sinai in heiligheid!

19 d Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevatkelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te deelen onder de menschen; ja ook de wederhoorigen om bij U te wonen, o HEERE God!

20 Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze Zaligheid. Sela.

21 Die God is ons een God van volkomene zaligheid! en bij den HEERE, den Heere, zijn uitkomsten tegen den dood.

22 Voorzecker zal God den kop zijner vijanden verslaan, den harigen schede; desgenen, die in zijne schulden wandelt.

23 De Heere heeft gezegd: Ik zal wederbrengen uit e Basan, Ik zal wederbrengen uit de f diepten der zee;

24 Opdat gij uwen voet, ja de tong uwer honden, moogt steken in het bloed van de vijanden, van een' iegelijk van hen.

25 O God! zij hebben uwe gangen gezien, de gangen mijns Gods, mijns Konings, in het heiligdom.

26 De zangers gingen voor, de speellieders achter, in het midden de trommelende maagden.

27 Looft God in de gemeenten, den Heere, gij, die zijt uit den springader van Israël!

28 Daar is Benjamin de kleine, die over hen heerschte, de vorsten van Juda met hunne vergadering, de vorsten van Zebulon, de vorsten van Naftali.

29 Uw God heeft uwe sterkte geboden; sterk, o God! wat Gij aan ons gewrocht hebt!

30 Om uws tempels wil te Jeruzalem, zullen U de koningen g geschenk toebrengen.

31 Scheld het wild gedierde des riets, de vergadering der stieren met de kalveren der volken; en dien, die zich onderwerpt met stukken zilvers; Hij heeft de volken verstrooid, die lust hebben in oorlogen.

32 Prinselijke gezanten zullen komen uit Egypte; Moorenland zal zich haasten zijne handen tot God uit te strekken.

33 Gij koninkrijken der aarde! zingt Gode; psalmzingt den Heere! Sela.

34 Dien, die daar rijdt in den hemel der hemelen, die van ouds is; ziet, Hij geeft zijne stem, eene stem der sterkte.

35 Geeft Gode sterkte! Zijne hoogheid is over Israël, en zijne sterkte in de bovenste wolken.

36 O God! Gij zijt vreesselijk uit uwe heilighdommen; de God Israëls, die geeft den volke sterkte en krachten. Geloofd zij God!

PSALM 69.

David (alsmede de Heere Christus onder zijn voorbeeld) klaagt tot God over zijn menigvuldig zwaar lijden, bidt vurig om verlossing, geeft zijne verharde vijanden over tot een rechtvaardig verdoel, en prijst God voor de behoudenis zijner Kerk.

EEN psalm van David, voor den oppertangmeester, op Schöschanin.

2 Verlos mij, o God! want de wateren zijn gekomen tot aan de ziel.

3 Ik ben gezonken in grondeloozen modder, waar men niet kan staan; ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt mij.

4 Ik ben vermoed van mijn roepen, mijne keel is ontstoken, mijne oogen zijn bezweken, daar ik ben hopen op mijnen God.

5 Die mij zonder oorzaak haten, zijn meer dan de haren mijns hoofds; die mij zoeken te vernielen, die mij om vnlache

J. v. C.—

d Efez. 4: 8.

e Num. 21: 33

f Ex. 14: 29.

g 1Kon. 10: 10.

24, 25.

2Kron. 32: 23.

Ps. 72: 10.

76: 12.

a Num. 10: 35.

b Ex. 19.

c Ex. 87: 1-2.

132: 13.

J. v. C.—

oorsaken vijand zijn, zijn magtig geworden: wat ik niet geroofd heb, moet ik alsdan wedergeven.

6 O God! Gij weet van mijne dwaasheid, en mijne schulden zijn voor U niet verborgen.

7 Laat hen door mij niet beschaamd worden, die U verwachten, o Heere, HEERE der heerscharen! laat hen door mij niet te schande worden, die U zoeken, o God Israëls!

8 Want om uwentwil draag ik verzaamheid, schande heeft mijn aangezicht bedekt.

9 Ik ben mijnen broederen vreemd geworden, en onbekend aan mijner moeders kinderen.

10 Want de ijver van uw huis heeft mij verteerd; en de smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen.

11 En ik heb geweend in het vasten mijner ziel; maar het is mij geworden tot allerlei smaad.

12 En ik heb eenen zak tot mijn kleed aangedaan; maar ik ben hun tot een spreekwoord geworden;

13 Die in de poort zitten, klappen van mij; en ik ben een ananspel dergenen, die sterken drank drinken.

14 Maar mij aangaande, mijn gebed is tot U, o HEERE! er is een tijd des welbehagens, o God! door de grootheid uwer goedertierenheid: verhoor mij door de getrouwheid uws heils.

15 Ruk mij uit het slijk, en laat mij niet verzinken; laat mij gered worden van mijne haters, en uit de diepten der wateren.

16 Laat de watervloed mij niet overschoonen, en laat de diepte mij niet verslinden; en laat de put zijnen mond over mij niet toesluiten.

17 Verhoor mij, o HEERE! want uwe goedertierenheid is goed; zie mij aan naar de grootheid uwer barmhertigheden.

18 En verberg uw aangezicht niet van uwen knecht, want mij is bange; haast U, verhoor mij.

19 Nader tot mijne ziel, bevrijd ze; verlos mij om mijner vijanden wil.

20 Gij weet mijne versmaadheid, en mijne schaamte, en mijne schande; al mijne benaauwers zijn voor U.

21 De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik heb gewacht naar medelijden, maar er is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden.

22 Ja, ⁶ zij hebben mij gal tot mijne spijze gegeven; en in mijnen dorst hebben zij mij edik te drinken gegeven.

23 *Hanne tafel worde voor hun aangezicht tot een strik, en tot volle vergelding tot een valstrik.

24 Laat hunne ⁴ oogen duister worden, dat zij niet zien; en doe hunne lenden gedurig waggelen.

25 Stort over hen uwe gramschap nit; en de hittigheid uws toorns grijpe hen aan.

26 * Hun paleis zij verwoest; in hunne tenten zij geen inwoner.

27 Want zij vervolgen, die Gij geslagen hebt! en maken een praat van de smart uwer verwonden.

28 Doe misdaad tot hunne misdaad, en laat hen niet komen tot uwe gerechtigheid.

29 Laat hen uitgedelgd worden uit het boek des levens, en met de regtaardigen niet aangeschreven worden.

30 Doch ik ben ellendig en in smart; uw heil, o God! zette mij in een hoog vertrek.

31 Ik zal Gods naam prijzen met gezang, en Hem met dankzegging grootmaken.

32 En het zal den HEERE aangename zijn dan een os, o ¹ een gehoornde var, die de klauwen verdeelt.

33 De zachtmoedigen, die gezien hebbende, zullen zich verblijden; en gij, die God zoekt! ulieder hart zal leven.

34 Want de HEERE hoort de nooddriftigen, en Hij veracht zijne gevangenen niet.

35 Dat Hem prijzen de hemel en de aarde, de zeeën en al wat daarin wremelt.

36 Want God zal Zion verlossen, en de steden van Juda bouwen; en aldaar zullen zij wonen, en haar erfelijk bezitten:

37 En het zaad zijner knechten zal haar beëven; en de liefhebbers zijns naams zullen daarin wonen.

PSALM 70.

David bidt God om haastige hulp, beschaming van zijne trotsche vijanden en de vreugde der vromen, tot grootmaking van zijnen heiligen naam.

EN psalm van David, voor den oppergangmeester, om te doen gedenken.

2 * Haast U, o God! om mij te verlossen, o HEERE! tot mijne hulp.

3 ^b Laat hen beschaamd en schamrood worden, die mijne ziel zoeken; laat hen achterwaarts gedreven en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.

4 Laat hen terugkeeren tot loon hunner beschaming, die daar zeggen: Ha, ha!

5 Laat in U vrolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers uws heils geduriglijk zeggen: God zij groot gemaakt!

6 Doch ik ben ellendig en nooddriftig; o God! haast U tot mij; Gij zijt mijne Hulp en mijn Bevrijder; HEERE! vertoef niet.

PSALM 71.

De profeet, in gevaar zijnde van achterhaald en overvallen te worden, geeft getuigenis van zijn vertrouwen op God alleen, dien hij bidt om haastige verlossing van zijne listige en wreede vijanden, naar de gunst, die God hem te voren, zelfs van der jeugd aan, heeft bewezen, hem altijd oorzaak gevende zijnen naam te loven, dat hij belooft bestendig te doen; tevens biddende om volstandigheid en behoudenis in zijnen ouderdom; daarop vertrouwende, belooft hij plegtig Gode dankbaarheid.

OP U, o HEERE! * betrouw ik; laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid.

2 Red mij door uwe gerechtigheid, en bevrijd mij; neig uw oor tot mij, en verlos mij.

3 Wees mij tot eenen Rotssteen, om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan; Gij hebt bevel gegeven, om mij te verlossen, want Gij zijt mijne Steenrots en mijn Burg.

4 Mijn God! bevrijd mij van de hand des goddeloozen, van de hand desgenen, die verkeerdelyk handelt, en des opgeblazen.

5 Want Gij zijt mijne Verwachting, Heere, HEERE! mijne Vertrouwen van mijne jeugd aan.

6 Op U heb ik gesteund van den buik aan, van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn Uithaler; mijn lof is geduriglijk van U.

7 Ik ben velen als een wonder geweest; doch Gij zijt mijne sterke Toevlugt.

8 Laat mijnen mond vervuld worden met uwen lof, den gauschen dag met uwe heerlijkheid.

9 Verwerp mij niet in den tijd des ouderdoms; verlaat mij niet, terwijl mijne kracht vergaat.

10 Want mijne vijanden spreken van

J. v. C.—

a Ps. 40:14, enz.

b Ps. 35:4, 26, 71:13.

1023.

a Ps. 22:6, 25:2, 3.

b Ps. 31:2, 3.

Jes. 49:23.

a Joh. 3:17, Rom. 15:3.

b Matt. 27:34, 48, Mark. 15:23, Joh. 19:28, 29.

c Rom. 11:9.

d Jes. 6:9, 29:10, 44:18.

Rom. 11:10.

e Hand. 1:20.

J. v. C.—

1015. mij, en die op mijne ziel loeren, beraadslagen te zamen,

11 Zeggende : God heeft hem verlaten ; jaagt na, en grijpt hem, want er is geen verlosser.

12 O God ! wees niet verre van mij ; mijn God ! haast U tot mijne hulp.

13 ^b Laat hen beschaamd worden, laat hen verteerd worden, die mijne ziel tegen zijn ; laat hen met smaad en schande overdekt worden, die mijn kwaad zoeken.

14 Doch ik zal gelukkig hopen, en zal al uwen lof nog grooter maken.

15 Mijn mond zal uwe gerechtigheid vertellen, den ganschen dag uw heil : hoe wel ik de getalen niet weet.

16 Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN ; ik zal uwe gerechtigheid vermelden, uwe allen.

17 O God ! Gij hebt mij geleerd van mijne jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik uwe wonderen.

18 Daarom ook, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God ! totdat ik *dezen* geslachte verkondige uwen arm, alden nakomelingen uwe magt.

19 Ook is uwe gerechtigheid, o God ! tot in de hoogte ; Gij, die groote dingen gedaan hebt : o God ! wie is U gelijk ?

20 Gij, die mij vele benaauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levend maken, en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde.

21 Gij zult mijne groetheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.

22 Ook zal ik U loven met het instrument der luit, uwe trouw, mijn God ! ik zal U psalmzingen met de harp, o Heilige Israëls !

23 Mijne lippen zullen juichen, wanneer ik U zal psalmzingen, en mijne ziel, die Gij verlost hebt.

24 Ook zal mijne tong uwe gerechtigheid den ganschen dag uitspreken, want zij zijn beschaamd, want zij zijn schaamrood geworden, die mijn kwaad zoeken.

PSALM 72.

David bidt, kort voor zijnen dood, voor Salomo en voorzegt eenen zeer gezegenden en gelukkigen staat van zijn koninkrijk, als zijnde een voorbeeld van Christus koninkrijk, over welks eeuwigheid, uitbreiding, heerlijkheid en genaderijken staat hij zich door geloof ten uiterste verheugt, besluitende met een hartelijke dankzegging.

VOOR Salomo.

O God ! Geef den koning uwe regten, en uwe gerechtigheid den zoon des konings.

2 Zou zal hij uw volk rigten met gerechtigheid, en uwe ellendigen met regt.

3 De bergen zullen den volke vrede dragen, ook de heuvelen met gerechtigheid.

4 Hij zal de ellendigen des nooddriftigen verlossen, en den verdrukker vrijbrengen.

5 Zij zullen U vrezen, ^a zoo lang de zon en maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht.

6 Hij zal nederdalen als een ^b regen op het gras, als de druppelen, die de aarde bevochtigen.

7 In zijne dagen zal de regtvaardige bloeien, en de veelheid van vrede, totdat de maan niet meer zij.

8 En hij zal heerschen van de zee tot aan de zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde.

9 De ingezetenen van dorre plaatsen zullen voor zijn aangezicht knielen, en zijne vijanden zullen het stof lekken.

10 De koningen van Tharsis en de eilanden zullen geschenken aanbrengen ; de koningen van Scheba en Seba zullen vereeringen toevooeren.

11 Ja alle koningen zullen zich voor hem nederbuigen, alle Heidenen zullen hem dienen.

12c Want hij zal den nooddriftige reddende, die daar roept, mitsgaders den ellendige, en die geen helper heeft.

13 Hij zal den arme en nooddriftige verschoonen, en de zielen der nooddriftigen verlossen.

14 Hij zal hunne zielen van list en geweld bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn in zijne oogen.

15 En hij zal leven ; en men zal hem geven van het goud van Scheba, en men zal geduriglijk voor hem bidden ; den ganschen dag zal men hem zegenen.

16 Is er een hand vol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal ruischen als de Libanon ; en die van de stad zullen bloeien als het kruid der aarde.

17 Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid ; zoo lang als er de zon is, zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden ; en zij zullen in hem gezegd worden : alle Heidenen zullen hem welgelukzalig roemen.

18 Geloofd zij de HEERE God, de God Israëls, die alleen wonderen doet.

19 En geloofd zij de naam zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid ; en de gansche aarde worde met zijne heerlijkheid vervuld. Amen, ja amen.

20 De gebeden van David, den zoon van Isai, hebben een einde.

PSALM 73.

De profeet beschrijft door zijn voorbeeld de zware aanvechtingen, die de geloovigen hebben over den voorspoed der goddeloozen en het kruis der vromen, wijzende den rechten weg, om deze waarheid te overwinnen, met erkenning van Gods wijze regering, die den goddeloozen strekt tot overtuiging en verderf, maar den vromen ten beste, bijzonder opdat zij leeren hun volkomen genoeg alleen te nemen in Gods genade en zalige gemeenschap.

EEN psalm van Asaf.

Immers is God Israëls goed, dengenen, die rein van harte zijn.

2 Maar mij aangaande, mijne voeten waren bijna uitgeweken ; mijne treden waren bijkans uitgeschoten.

3 ^a Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddeloozen vrede.

4 Want er zijn geene banden tot hunnen dood toe, en hunne kracht is frisch.

5 Zij zijn niet in de moeite *als andere* menschen, en worden met *andere* menschen niet geplaagd.

6 Daarom omringt hen de hoovaardij als een keten, het geweld bedekt hen *als* een gewaad.

7 Hunne oogen puilen uit van vet ; zij gaan de inbeeldingen des harten te boven.

8 Zij mergelen *de lieden* uit, en spreken booselijk van verdrukking ; zij spreken uit de hoogte.

9 Zij zetten hunnen mond tegen den hemel, en hunne tong wandelt op de aarde.

10 Daarom keert zich zijn volk hiertoe, als hun wateren eens vollen *bekers* worden uitgedrukt.

11 Dat zij zeggen : Hoe zou het God weten, en zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste ?

12 Ziet, deze zijn goddeloos ; nogtans hebben zij rust in de wereld, zij vernigvuldigen het vermogen.

13 Immers heb ik te vergeefs mijn hart gezuiverd, en mijne banden in onschuld gewasschen.

14 Dewijl ik den ganschen dag geplaagd ben, en mijne straffing is er alle morgens.

15 Indien ik zou zeggen : Ik zal ook al-zoo spreken ; ziet, zoo zou ik trouweloos zijn aan het geslacht uwer kinderen.

16 Nogtans heb ik gedacht om dit te mogen verstaan ; *maar* het was moeite in mijne oogen ;

J. v. C.—

c Job 29:12.

a Job 21:7.

enz.

Rom 37:1.

Jer 12:1, 2.

a Ps. 89:37, 38.

b 2Sam. 23:4.

J. v. C.—

17 Totdat ik in Gods heilgdommen
inging, en op hun einde merkte.

18 Immers zet Gij hen op gladde plaat-
sen; Gij doet hen vallen in verwoestingen.

19 Hoe worden zij als in een oogenblik
tot verwoesting, nemen een einde, worden
te niet van verschrikkingen!

20 Als een droom na het ontwaken!
Als Gij opwaakt, o Heere! dan zult
Gij hun beeld verachten.

21 Als mijn hart opgezwollen was, en
ik in mijne nieren geprikkeld werd:

22 Toen was ik onvernuftig, en wist
niets; ik was een groot beest bij U.

23 Ik zal dan geduriglijk bij U zijn; Gij
hebt mijne rechterhand gevat;

24 Gij zult mij leiden door uwen raad;
en daarna zult Gij mij in heerlijkheid
opnemen.

25 Wien heb ik *nevens U* in den hemel?
Nevens U lust mij ook niets op de aarde!

26 Bezwijk mijn vleesch en mijn hart,
zoo is God de Rotssteen mijns harten, en
mijn Deel in eeuwigheid.

27 Want zie, die verre van U zijn, zul-
len vergaan; zij roeit uit, al wie van U
afhoereert;

28 Maar mij aangaande, het is mij goed
nabij God te wezen; ik zet mijn betrou-
wen op den Heere HEERE, om al uwe
werken te vertellen.

PSALM 74.

De Kerk Gods klaagt over de geweljkke ver-
woestingen, die de vijanden overal, bijzonder
in den tempel en in de synagogen, hadden
aangerigt; draagt Hen voor de wreedheid
en godslasteringen van den vijand, het te-
genwoordig gebrek van Gods gewone gena-
debewijzen, zijne voorgaande wonderen en
weldaden, den ellendigen staat van zijne be-
kinderde en weerloze Kerk en de vastheid van
zijn verbond, biddende om verlossing, tot
zijne eer en beschaming der vijanden.

EENE onderwijzing, voor Asaf.

O God! waarom verstoot Gij in eeu-
wigheid? waarom zou uw toorn rooken
tegen de schapen uwer weide?

2 Gedenk aan uwe vergadering, die Gij
van ouds verworven hebt; de roede uwer
erfenis, die Gij verlost hebt; den berg
Zion, waarop Gij gewoond hebt.

3 Hef uwe voeten op tot de eeuwige
verwoestingen; de vijand heeft alles in
het heilgdom verdorven.

4 Uwe wederpartijders hebben in het
midden van uwe vergaderplaatsen ge-
bruld; zij hebben hunne teekenen tot
teekenen gesteld.

5 Een ieder werd er bekend als een, die
de bijlen omhoog aanbrengt in de digtig-
heid van een geboorte.

6 Alzoo hebben zij nu derzelver gaven
samen met houteelen en beukha-
ren in stukken geslagen.

7 • Zij hebben uwe heilgdommen in
het vuur gezet; ter aarde toe hebben zij
de woning uws naams onheilgig.

8 Zij hebben in hun hart gezegd: Laat
ze ons te samen uitplunderen; zij hebben
alle Gods vergaderplaatsen in het land
verbrand.

9 Wij zien onse teekenen niet; er is
geen profet meer, noch iemand bij ons,
die weet, hoe lang.

10 Hoe lang, o God! zal de weder-
partijder smaden? zal de vijand uwen naam
in eeuwigheid lasteren?

11 Waarom trekt Gij uwe hand, ja uwe
rechterhand, af? *trek haar* uit het midden
van uwen boezem, maak een einde.

12 Evenwel is God mijn Koning van
ouds af, die verlossingen werkt in het
midden der aarde.

13 • Gij hebt door uwe sterkte de zee
gespleten; Gij hebt de koppen der dra-
ken in de wateren verbroken.

14 Gij hebt de koppen des Leviathans

verpletterd; Gij hebt hem tot spijze ge-
geven aan het volk in dorre plaatsen.

15 • Gij hebt eene fontein en beek ge-
kleefd; 4 Gij hebt sterke rivieren uit-
gedroogd.

16 De dag is uwe, ook is de nacht uwe;
• Gij hebt het licht en de zon bereid.

17 Gij hebt al de palen der aarde ge-
steld; zomer en winter, die hebt Gij ge-
formeerd.

18 Gedenk hieraan, de vijand heeft
den HEERE gesmaad, en een dwaas volk
heeft uwen naam gelasterd.

19 Geef aan het wild gedierde de ziel
uwer tortelduif niet over; vergeet den
hoop uwer ellendigen niet in eeuwigheid.

20 Aanschouw het verbond: want de
duistere plaatsen des lands zijn vol wo-
ningen van geweld.

21 Laat den verdrukte niet beschaamd
wederkeeren; laat den ellendige en nood-
driftige uwen naam prijzen.

22 Sta op, o God! twist uwetwistzaak;
gedenk der smaadheid, die U van den
dwaas *wedervaart* den ganschen dag.

23 Vergeet niet het geroep uwer weder-
partijders; het getier dergenen, die tegen
U opstaan, klimt geduriglijk op.

PSALM 75.

David dankt God, met alle vromen, voor de
genadige verandering der zaken in Israël, en
belooft, als hij door God, die verhoogt en
vernederd, koning over Israël zal zijn ge-
maakt, godzalig te regeren, de goddeloozen
te straffen en de vromen te verhoogen. Hij
dankt God, die de vromen wel uit den be-
ker van zijne genade laat drinken, doch de
goddeloozen den droesem doet uitzuigen.

VOOR den opperzangmeester, Al-tá-
scheth; een psalm, een lied, voor
Asaf.

2 Wij loven U, o God! wij loven, dat
uw naam nabij is; men vertelt uwe won-
deren.

3 Als ik het bestemde *ambt* zal ontvan-
gen hebben, zoo zal ik gansch rechtgrigen.

4 Het land en al zijne inwoners waren
vermolten; maar ik heb zijne pilaren
vastgemaakt. Sela.

5 Ik heb gezegd tot de onzinnigen:
Weest niet onzinnig; en tot de goddeloo-
zen: Verhoogt den hoorn niet.

6 Verhoogt uwen hoorn niet omhoog;
spreekt niet met stijven hals.

7 Want het verhoogen *komt* niet uit
het oosten, noch uit het westen, noch uit
de woestijn;

8 Maar God is Regter; Hij vernederd
dezen, en verhoogt genen.

9 Want in des HEEREN hand is een
beker, en de wijn is beroerd, vol van
mengeling, en Hij schenkt daaruit; doch
alle goddeloozen der aarde zullen zijnen
droesem uitzuigende drinken.

10 En ik zal het in eeuwigheid verkou-
den; ik zal den God Jakobs psalmzingen.

11 En ik zal alle hoornen der godde-
loozen afhooien; de hoornen des regt-
vaardigen zullen verhoogd worden.

PSALM 76.

De profet dankt God voor zijne genadige te-
genwoordigheid, aan zijn volk bewezen door
eene wonderbare verlossing van trotsche
en machtige vijanden, welker trotschheid,
toorn en magt God door zijnen ijver en
toorn heeft vernietigd; met vermaning om
God te aanbidden en te loven.

EEN psalm, een lied van Asaf, voor den
opperzangmeester, op de Neginoth.

2 God is bekend in Juda, zijn naam
groot in Israël.

3 En in Salem is zijne hut, en zijne
woning in Zion.

4 Aldaar heeft Hij verbroken de vurige
pijlen van den boog, het schild, en het
zwaard, en den krúg. Sela.

5 Gij zijt doorluchtiger en heerlijker
dan de rooftergen.

J. v. C.—

Ex. 17:5, 6.
Num. 20:11.
Ps. 105:41.
Jes. 48:21.

d Joz. 3:13.
enz.

e Gen. 1:14.
enz.

2 Kon. 25:9.

Ex. 14:21.
enz.

J. v. C.—

9 De stouthartigen zijn beroofd geworden; zij hebben hunnen slaap geslimerd; en geene van de dappere mannen hebben hunne handen gevonden.

7 Van uw schelden, o God van Jakob! is zamen wagen en paard in slaap gezonden.

8 Gij, vreesselijk zijt Gij; en wie zal voor uw aangezicht bestaan, van den tijd uws toorns af?

9 Gij deedt een oordeel hooren uit den hemel; de aarde vreesde en werd stil:

10 Als God opstond ten oordeel, om alle zachtmoedigen der aarde te verlossen. Sela.

11 Want de grimmigheid des menschen zal U loffelijk maken; het overblijfsel der grimmigheden zult Gij opbinden.

12 Doet geloften en betaalt ze den HEERE uwen God, allen gij, die rondom Hem zijt! laat hen Dien, die te vreezen is, geschenken brengen.

13 Die den geest der vorsten als druiven afsnijdt, die den koningen deraarde vreesselijk is.

PSALM 77.

De profet beschrijft, in zijn voorbeeld, zeer levendig de aanschijningen, die de geloovigen hebben, wanneer zij Gods gunstige tegenwoordigheid niet gewaar worden; maar ook de kracht des Geestes, die weder oprigt in het geloof en sterkt door de overdenking van Gods getrouwe beloften en voorgaande weldaden.

EEN psalm van Asaf, voor den opperzangmeester, over Jeduthun.

2 Mijne stem is tot God, en ik roep; mijne stem is tot God, en Hij zal het oor tot mij neigen.

3 Ten dage mijner benaauwdheid zocht ik den Heere; mijne hand was des nachts uitgestrekt, en liet niet af; mijne ziel weigerde getroost te worden.

4 Dacht ik aan God, zoo maakte ik misbaar; peinsde ik, zoo werd mijne ziel overstelpst. Sela.

5 Gij hieldt mijne oogen wakende; ik was verslagen, en sprak niet.

6 Ik overdacht de dagen van ouds, de jaren der eeuwen.

7 Ik dacht aan mijn snarenspeel; in den nacht overleide ik in mijn hart, en mijn geest onderzocht:

8 Zal dan de Heere in eeuwigheden verstootten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn?

9 Houdt zijne goedertierenheid in eeuwigheid op? heeft de toezegging een einde, van geslacht tot geslacht?

10 Heeft God vergeten genadig te zijn? heeft Hij zijne baruhartigheden door toorn toegesloten? Sela.

11 Daarna zeide ik: Dit krenkt mij; maar de regterhand des Allerhoogsten verandert.

12 Ik zal de daden des HEEREN gedenken, ja ik zal gedenken uwe wonderen van ouds her;

13 En zal al uwe werken betrachten, en van uwe daden spreken.

14 O God! uw weg is het heiligdom: wie is een groot God, gelijk God?

15 Gij zijt die God, die wonderdoet; Gij hebt uwe sterkte bekend gemaakt onder de volken.

16 Gij hebt uw volk door uwen arm verlost; de kinderen van Jakob en van Jozef. Sela.

17 De wateren zagen U, o God! de wateren zagen U, zij beefden; ook waren de afgronden beroerd.

18 De dikke wolken gaven geluid; ook de bovenste wolken gaven geluid; ook gingen uwe pijlen daarheen.

19 Het geluid des donders was in het ronde; de bliksemen verlichtten de wereld; de aarde werd beroerd en daverde.

20 Uw weg was in de zee, en uw pad

in groote wateren, en uwe voetstappen werden niet bekend.

21 Gij leidde uw volk, als eene kudde, door de hand van Mozes en Aaron.

PSALM 78.

De profet, vernamende hebbende tot opmerking, leeringen, prediking van Gods woord en werken, verhaalt in het breede Gods vaderlijke liefde en langmoedigheid, door dewelke Hij de menigvuldige onduikbaarheid zijns volks verdragen hebbende, eindelijk Sion verlaten, en de andere stammen voorbijgaande, Zion in Juda tot de plaats van zijne dienst, en David uit den stam Juda, tot het koninkrijk heeft verkoren; zijnde oec voorbeeld van Christus eeuwige koninkrijk.

EENE onderwijzing van Asaf.

O mijn volk! neem mijne leer ter ooren; neigt u lieder oor tot de redenen mijns mouds.

2 Ik zal mijnen mond opendoen met spreken; ik zal verborgenheden overvloediglijk uitstorten, van ouds her;

3 Die wij gehoord hebben en weten, en onze vaders ons verteld hebben.

4 Wij zullen het niet verbergen voor hunne kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des HEEREN, en zijne sterkheid, en zijne wonderen, die Hij gedaan heeft.

5 Want Hij heeft eene getuigenis opgerigt in Jakob, en eene wet gesteld in Israël; die Hij onzen vaders geboden heeft, dat zij ze hunnen kinderen zouden bekend maken.

6 Opdat het navolgende geslacht die weten zou, de kinderen, die geboren zouden worden; en zouden opstaan, en vertellen ze hunnen kinderen.

7 En dat zij hunne hoop op God zouden stellen, en Gods daden niet vergeten, maar zijne geboden bewaren.

8 En dat zij niet zouden worden gelijk hunne vaders, een e wederhoorig en wederspannig geslacht; een geslacht, dat zijn hart niet rigtte, en welks geest niet getrouw was met God.

9 (De kinderen van Efraim, gewapende boogschutters, keerden om ten dage des strijds).

10 Zij hielden Gods verbond niet, en weigerden te wandelen in zijne wet.

11 En zij vergaten zijne daden, en zijne wonderen, die Hij hun had doen zien.

12 Voor hunne vaders had Hij wonder gedaan, in Egypteland, in het veld van Zoan.

13 4 Hij kliefde de zee, en deed er hen doorgaan; en de wateren deed Hij staan als eenen hoop.

14 En Hij leidde hen des daags met eene wolk, en den ganschen nacht met een licht des vuurs.

15 5 Hij kliefde de rotssteenen in de woestijn, en drenkte hen overvloedig, als uit afgronden.

16 Want Hij bragt stroomen voort uit de steenrots, en deed de wateren afvallen als rivieren.

17 Nog voeren zij wijders voort tegen Hem te zondigen, verbitterende den Allerhoogste in de dorre wilderness.

18 En zij verzochten God in hun hart, begeerende spijs naar hunnen lust.

19 9 En zij spraken tegen God, zij zeiden: Zou God eene tafel kunnen toerigten in de woestijn?

20 4 Ziet, Hij heeft den rotssteen geslagen, dat er wateren uitvloeiden, en beken overvloediglijk uitbraken; zou Hij ook brood kunnen geven? zou Hij zijnen volke vleesch toebereden?

21 4 Daarom hoorde de HEERE, en werd verholpen; en een vuur werd ontstoken tegen Jakob, en toorn ging ook op tegen Israël;

22 Omdat zij in God niet geloofden, en op zijn heil niet vertrouwden.

J. v. C.—

d Ps. 78:52, 80:2.

a Ps. 49:5, Matt. 13:35.

b Deut. 4:2, 6:7.

c Ex. 32:9, 33:3, 5, 34:9, Deut. 9:6, 13, 31:27.

d Ex. 14:21.

e Ex. 13:21, Ps. 105:39.

f Ex. 17:6, Num. 20:11, Ps. 105:41, 1Cor. 10:4.

g Num. 11:1, 4.

h Ex. 17:6, Num. 20:11.

i Num. 11:1, enz.

a Ex. 15:11.

b Ex. 14:21.

c Ex. 14:21.

J. v. C.—	23 Daar Hij de wolken van boven gebood, en de deuren des hemels opende; 24 * En regende op hen het Man omte eten, en gaf hun hemelsch koren.	niet vreesden, * want de zee had hunne vijanden overdekt.	J. v. C.—
Ex. 16:14.	25 * Een iegelijk at het brood der magtigen; Hij zond hun teerkost tot verzadiging.	54 En Hij bragt hen tot de landpale zijner heilichheid, tot dezen berg, dien zijne regterhand verkregen heeft.	* Ex. 14:27,28. 13:10.
Joh. 6:31. 1Cor. 10:3.	26 * Hij dreef den oostewind voort in den hemel, en voerde den zuidewind aan door zijne sterkte;	55 En Hij verdfere voor hun aangezicht de Heidenen, en deed hen vallen * in het snoer <i>anner</i> erfenis, en deed de stammen Israëls in hunne tenten wonen.	* Jos. 13:7. Ps. 136:21. 22.
Num. 11:31.	27 En regende op hen vleesch als stof, en gevleugeld gevogelte als zand der zeeën;	56 Maar zij verzochten en verbitteren den God, den Allerhoogste, en onderhielden zijne getuigenissen niet.	
	28 En deed het vallen in het midden zijns legers, rondom zijne woningen.	57 En zij weken terug, en handelden trouwelooslijk, gelijk hunne vaders; zij zijn omgekeerd, als een bedriegelijke boog.	
	29 Toen aten zij, en werden zeer zat; zoodat Hij hun hunnen lust toebrengt.	58 En zij verwekten Hem tot toorn door hunne hoogten, * en verwekten Hem tot ijver door hunne gesmelen beelden.	* Deut. 32:16. 21.
	30 Zij waren nog niet vervreemd van hunnen lust, hunne spijs was nog in hunnen mond,	59 God hoorde het en werd verbolgen, en versmaadde Israël zeer.	
Num. 11:33. 1Cor. 10:3.	31 * Als Gods toorn tegen hen opging, dat Hij van hunne vetsten doodde, en de uitgelezenen van Israël nedervelde.	60 Dies verliet Hij den tabernakel te Silo, de tent, die Hij tot eene woning gesteld had onder de menschen.	
	32 Boven dit alles zondigen zij nog, en geloofden niet, door zijne wonderen.	61 * En Hij gaf zijne sterkte in de gevangenis, en zijne heerlijkheid in de hand des wederpartijders.	* 1Sam. 4:10. 11.
	33 Dies deed Hij hunne dagen vergaan in ijdelheid, en hunne jaren in verschrikking.	62 En Hij leverde zijn volk over ten zwaarde, en werd verbolgen tegen zijne erfenis.	
	34 Als Hij hen doodde, zoo vraagden zij naar Hem, en keerden weder, en zochten God vroeg;	63 Het vuur verteerde hunne jongelingen, en hunne jonge dochters werden niet geprezen.	
	35 En gedachten, dat God hun Rotssteen was, en God, de Allerhoogste, hun Verlosser.	64 * Hunne priesters vielen door het zwaard, en hunne weduwen weenden niet.	* 1Sam. 4:11. 18, 19.
	36 En zij vleiden Hem met hunnen mond, en lozen Hem met hunne tong.	65 Toen ontwakte de Heere, als een slapende, als een held, die juicht van den wijn.	
	37 Want hun hart was niet regt met Hem, en zij waren niet getrouw in zijn verbond.	66 * En Hij sloeg zijne wederpartijders aan het achterste, Hij deed hun eeuwige smaadheid aan.	* 1Sam. 5: 6. 6: 4.
	38 Doch Hij, barmhartig zijnde, verzoende de ongeretigheid, en verloor niet; maar wendde dikwijls zijnen toorn af, en wakte zijne gansche grimmigheid niet op.	67 Doch Hij verwierp de tent van Jozef, en den stam van Efraim verkoos Hij niet.	
	39 En Hij dacht, dat zij vleesch waren, een wind, die henengaat en niet wederkeert.	68 Maar Hij verkoos den stam van Juda, den berg Zion, dien Hij liefhad.	
	40 Hoe dikwijls verbitterden zij Hem in de woestijn, deden Hem smart aan in de wildernis!	69 En Hij bouwde zijn heilgdom als hoogten, als de aarde, die Hij gegrond heeft in eeuwigheid.	
	41 Want zij kwamen al weder, en verzochten God, en stelden den Heilige Israëls een perk.	70 * En Hij verkoos zijnen knecht David, en nam hem van de schaapskooijen;	* 1Sam. 16:11. 2Sam. 7: 8.
	42 Zij dachten niet aan zijne hand, aan den dag, toen Hij hen van den wederpartijder verloorste;	71 Van achter de zogende <i>schapen</i> deed Hij hem komen, * om te weiden Jakob, zijn volk, en Israël, zijne erfenis.	* 2Sam. 5: 2. 1Kron. 11:2.
	43 Hoe Hij zijne teekenen stelde in Egypte, en zijne wonderheden in het veld van Zoan;	72 Ook heeft hij hen geweid naar de oprechtheid zijns harten, en heeft hen geleid met een zeer verstandig beleid zijner handen.	
Ex. 7:20.	44 * En hunne vloeden in bloed veranderde, en hunne stroomen, opdat zij niet zouden drinken.		
Ex. 8:24.	45 * Hij zond eene vermenging van ongedierte onder hen, dat hen verteerde, en * verschen, die hen verdorven.		
Ex. 8: 6.	46 * En Hij gaf hun gewas den kruidworm, en hunen arbeid den sprinkhaan.		
Ex. 10:13.	47 * Hij doodde hunnen wijnstok door den hagel, en hunne wilde vijgeboomen door vurigen hagelsteen.		
Ex. 9:23.	48 Ook gaf Hij hun vee den hagel over, en hunne beesten aan de vurige kolen.		
	49 Hij zond onder hen de hittigheid zijns toorns, verbolgenheid, en verstoordheid, en benaauwdheid, met uitzending der boden van veel kwaads.		
	50 Hij woog een pad voor zijnen toorn; Hij ontrok hunne ziel niet van den dood; en * hun gedierte gaf Hij aan de pestilentie over.		
Ex. 9: 6.	51 * En Hij sloeg al het eerstgeborene in Egypte, het beginsel der krachten in de tenten van Cham.		
* Ex. 12:29.	52 En Hij voerde zijn volk als schapen, en leidde hen, als eene kudde, in de woestijn.		
	53 Ja Hij leidde hen zeker, zoodat zij		

PSALM 79.

Gods gemeente beklagt zich over de uiterste wreedheid der vijanden, die Jeruzalem en den tempel hadden verwoest; en bidt Hem, dat Hij, vergetende en verzoenende hare zonden, om zijner eere wil, haar genadig en spoedig verlosse, en de vijanden straffe, tot eeuwigen lof van zijnen naam.

EEN psalm van Asaf.

O God! Heidenen zijn gekomen in uwe erfenis; zij hebben den tempel uwer heilichheid verontreinigd, zij hebben Jeruzalem tot steenhoopen gesteld.

2 Zij hebben de doode lichamen uwer knechten aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven; het vleesch uwer gunstgenooten aan het gedierte des lands.

3 Zij hebben hun bloed rondom Jeruzalem als water vergoten; en er was niemand, die hen begroef.

4 * Wij zijn onzen naburen eene smaadheid geworden; een spot en schimp dien, die rondom ons zijn.

5 * Hoe lang, HEERE! zult Gij eeuwiglijk toornen? zal uw ijver als vuur branden?

6 * Stort uwe grimmigheid uit over de Heidenen, die U niet kennen, en over de koningrijken, die uw naam niet aanroepen.

7 Want men heeft Jakob opgegeten, en

* Ps. 44:14. 80:7.

* Ps. 89:47.

* Jer. 10:25.

J. v. C.—

d Jes. 64:9.

zij hebben zijne liefelijke woning verwoest.

8 *Gedenk ons de vorige misdaden niet, haast U, laat uwe barmhertigheden ons voorkomen: want wij zijn zeer dun geworden.*

9 *Help ons, o God onzes heils! ter oorzake van de eer uws naams; en red ons, en doe verzoening over onze zonden, om uws naams wil.*

10 *Waarom zouden de Heidenen zeggen: Waar is hun God? Laat de wraak des vergoten bloeds uwer knechten onder de Heidenen voor onze oogen bekend worden.*

11 *Laat het gekerm der gevangenen voor uw aanschijn komen, behoud overig de kinderen des doods, naar de grootheid uws arms.*

12 *En geef onzen naburen zevenvoudig weder in hunnen schoot hunnen smaad, want mede zij U, o Heere! gesmaad hebben.*

13 *Zoo zullen wij, uw volk en de schapen uwer weide, U loven in eeuwigheid, van geslacht tot geslacht; wij zullen uwen roem vertellen.*

PSALM 80.

De psalmist klaagt over den ellendigen staat der Kerk, dewijl de vorige menigvuldige misdaden Gods, aan haar bewezen, nu veranderd waren in benaauwdheden en vervolgingen: bidt om daaruit verlost te worden, met belofte van dankbaarheid.

VOOR den oppertangmeester, op Schöschannim; eene getuigenis, een psalm van Asaf.

2 *O Herder Israëls! neem ter ooren, die Jozef als schapen leidde; die tusschen de cherubim zit, verschijn blinkende.*

3 *Wek uwe magt op voor betaangezigt van Efraïm, en Benjamin, en Manasse, en kom tot onze verlossing.*

4 *O God! breng ons weder, en laat uw aanschijn lichten, zoo zullen wij verlost worden.*

5 *O HEERE, God der heirscharen! hoe lang zult Gij rooken tegen het gebed uws volks?*

6 *Gij spijst hen met tranenbrood, en drenkt hen met tranen uit een drieling.*

7 *Gij hebt ons onzen naburen tot eenen twist gesteld, en onze vijanden spotten onder zich.*

8 *O God der heirscharen! breng ons weder, en laat uw aangezicht lichten, zoo zullen wij verlost worden.*

9 *Gij hebt eenen wijnstok uit Egypte overgebracht, en de Heidenen verdreven, en hebt denzelven geplant;*

10 *Gij hebt de plaats voor hem bereid, en zijne wortelen doen inwortelen, zoodat hij het land vervuld heeft.*

11 *De bergen zijn met zijne schaduw bedekt geweest, en zijne ranken waren als cederboomen Gods.*

12 *Hij schoot zijne ranken uit tot aan de zee, en zijne scheuten tot aan de rivier.*

13 *Waarom hebt Gij zijne muren doorbroken, zoodat allen, die den weg voorbijgaan, hem plukken?*

14 *Het zwijn uit het woud heeft hem uitgewroet, en het wild des velds heeft hem afgeweid.*

15 *O God der heirscharen! keer toch weder; aanschouw uit den hemel, en zie, en bezoek dezen wijnstok,*

16 *En den stam, dien uwe regterhand geplant heeft, en dat om den zoon, dien Gij U gesterkt hebt!*

17 *Hij is met vuur verbrand, hij is afgehouwen; zij komen om van het schelden uws aangezichts.*

18 *Uwe hand zij over den man uwer regterhand, over des menschen zoon, dien Gij U gesterkt hebt.*

19 *Zoo zullen wij van U niet terug-*

keeren; behoud ons in het leven, zoo zullen wij uwen naam aanroepen.

20 *O HEERE, God der heirscharen! breng ons weder; laat uw aanschijn lichten, zoo zullen wij verlost worden.*

PSALM 81.

De profeet vermaant het volk, God den Heere zeer hoog te roemen van wege de veelvuldige weldaden en verlossingen, die God aan hetzelfde bewezen had; met eene klacht over hunne ongehoorzaamheid, die hun tot schade wezen zou.

VOOR den oppertangmeester, op de Githith, een psalm van Asaf.

2 *Zingt vrolijk Gode, onze Sterkte; juicht den God van Jakob.*

3 *Heft eenen psalm op, en geef de trommel; de liefelijke harp met de luit.*

4 *Blaas de bazuin in de nieuwe maan, ter besteeding tijd, op onzen feestdag.*

5 *Want dit is eene inzetting in Israël, een recht van den God Jakobs.*

6 *Hij heeft het gezet tot eene getuigenis in Jozef, als Hij uitgetogen wastegen Egypteland; alwaar ik gehoord heb eene spraak, die ik niet verstond;*

7 *Ik heb zijnen schouder van den last onttrokken; zijne handen zijn van de potten ontslagen.*

8 *In de benaauwdheid riep zij, en Ik hielp u uit; Ik antwoordde u uit de schuilplaats des donders; Ik beproefde u aan de wateren van Meriba. Sela.*

9 *Mijn volk! zeide Ik, hoor toe, en Ik zal onder u betuigen; Israël, of gij naar Mij hoordet!*

10 *Er zal onder u geen uitlandsch god wezen, en gij zult u voor geenem vreemden god nederbuigen.*

11 *Ik ben de HEERE, uw God, die u heb opgevoerd uit het land van Egypte; doe uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen.*

12 *Maar mijn volk heeft mijne stem niet gehoord; en Israël heeft Mijner niet gewild.*

13 *Dies heb Ik het overgegeven in het goeddoen hunns harten, dat zij wandelen in hunne raadslagen.*

14 *Och, dat mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in mijne wegen gewandeld had!*

15 *In kort zou Ik hunne vijanden gedompt hebben, en mijne hand gewend hebben tegen hunne wederpartijders.*

16 *Die den HEERE haten, zouden zieh Hem geveinsdelyk onderworpen hebben, maar hunlieder tijd zou eeuwig geweest zijn.*

17 *En Hij zou het gespijdel hebben met het vette der tarwe; ja Ik zou u verzaadigd hebben met honig uit de rotssteenen.*

PSALM 82.

De psalmist getuigt, dat God in het gericht voorziet, en vermaant de regters, hun ambt getrouw te vervullen, bestraffende hun onverstand en hunne onachtzaamheid, met bedreiging van Gods oordeelen.

EN psalm van Asaf.

God staat in de vergadering Godes; Hij oordeelt in het midden der Goden:

2 *Hoe lang zult gijlieden onrecht oordeelen, en het aangezicht der goddeloozen aannemen? Sela.*

3 *Doet recht den arme en den wees; rechtvaardigt den verdrukte en den arme.*

4 *Verlost den arme en den behoeftige, rukt hem uit der goddeloozen hand.*

5 *Zij weten niet, en verstaan niet, zij wandelen steeds in duisternis; dies wankelen alle fondamenteen der aarde.*

6 *Ik heb wel gezegd: Gij zijt Goden; en gij zijt allen kinderen des Allerhoogsten:*

7 *Nogans zult gij sterven als een mensch; en als een van de vorsten zult gij vallen.*

J. v. C.—

a Spr. 24:11

J. v. C.—

Ps. 2:8.
Hebr. 1:2.

8 Sta op, o God! oordeel het aardrijk,
want Gij bezit alle natien.

PSALM 83.

Eene klagt der gemeente Gods over de raads-
slagen der goddeloozen tegen haar, biddende
dat Hij hen wil straffen, zoo als Hij eertijds
de vervolgers van zijn volk heeft gedaan.

EEN lied, een psalm van Asaf.
2 O God! zwijg niet stil, o God!

3 Want zie, uwe vijanden maken ge-
tief, en uwe haters steken het hoofd op.

4 Zij maken listiglijk eenen heimelij-
ken aanslag tegen uw volk, en beradsla-
gen zich tegen uwe verborgen.

5 Zij hebben gezegd: Komt, en laat ons
hen uitroeijen, dat zij geen volk meer
zijn; dat aan den naam Israëls niet meer
gedacht worde.

6 Want zij hebben in het hart te za-
men geraadslaagd; tegen U hebben zij
een verbond gemaakt:

7 De tenten van Edom en der Ismaë-
lieten, Moab en de Hagarenen;

8 Gebal, en Ammon, en Amalek, Pa-
lestina met de inwoners van Tyrus.

9 Ook heeft zich Assur bij hen ge-
voegd; zij zijn den kinderen van Lot tot
eenen arm geweest. Sela.

10 Doe hun als Midian, als Sisera, als
Jabin aan de beek Kison;

11 Die verdelgd zijn te Endor; zij zijn
geworden tot drek der aarde.

12 Maak hen ex hunne prinses als
Oreb en als Zeëb, en al hunne vorsten
als Zebah en als Zalmûna;

13 Die zeiden: Laat ons de schoone
woningen Gods voor ons in erfelijke be-
zitting nemen.

14 Mijn God! maak hen als een' wer-
vel, als stoppelen door den wind.

15 Gelijk het vuur een woud ver-
brandt, en gelijk de vlam de bergen aan-
steekt;

16 Vervolg hen alzoó met uw onweder,
en verschrik hen met uwen draaiwind.

17 Maak hun aangezicht vol schande,
opdat zij, o HEERE! uwen naam zoeken.

18 Laat hen beschaamd en verschrikt
wezen tot in eeuwigheid, en laat hen
schamrood worden, en omkomen.

19 Opdat zij weten, dat Gij alleen met
uwen naam zijt de HEERE, de Aller-
hoogste over de ganse aarde.

PSALM 84.

De profeet geeft de droefheid van zijn hart
te kennen, omdat hij tot de vergadering der
gelovigen niet mogt naderen; roemt de
gelukzaligheid dergenen, wien zulke gebeu-
ren mogt; wenschende en biddende daar
wederom te mogen verschijnen.

VOOR den opperzangmeester, op de
Gittith; een psalm, voor de kinde-
ren van Korach.

2 Hoe liefelijk zijn uwe woningen, o
HEERE der heirscharen!

3 o Mijne ziel is begeerig, en bezwijkt
ook van verlangen, naar de voorhoven
des HEEREN; mijn hart en mijn vleesch
roepen uit tot den levenden God.

4 Zelfs vindt de musch een huis, en de
zwaluw een nest voor zich, waar zij hare
jongen legt, bij uwe altaren, HEERE der
heirscharen, mijn Koning, en mijn God!

5 Welgelukzalig zijn zij, die in uw huis
wonen; zij prijzen U gestadiglijk. Sela.

6 Welgelukzalig is de mensch, wiens
sterkte in U is, in welker hart de ge-
baande wegen zijn.

7 Als zij door het dal der moerbeziën-
boomen doorgaan, stellen zij Hem tot
eene fontein: ook zal de regen hen gansch
rijklijk overdekken.

8 Zij gaan van kracht tot kracht, een
legelijk van hen zal verschijnen voor God
in Zion.

9 HEERE, God der heirscharen! hoor

mijn gebed; neem het ter ooren, o God
van Jakob! Sela.

10 O God, ons Schild! zie, en aan-
schouw het aangezicht uws gezalfden.

11 Want een dag in uwe voorhoven is
beter dan duizend elders; ik koos liever
aan den dorpel in het huis mijns Gods te
wezen, dan lang te wonen in de tenten
der goddeloosheid.

12 Want God, de HEERE, is eene Zon
en Schild; de HEERE zal genade en eere
geven; Hij zal het goede niet onthou-
den dengenen, die in oprechtheid wandel-
den.

13 HEERE der heirscharen! b welgeluk-
zalig is de mensch, die op U vertrouwt.

PSALM 85.

De psalmist stelt God voor oogen de verlos-
singen, welke Hij eertijds zijn volk heeft be-
wezen, Hem biddende, dat Hij ook voortaan
zijne gemeente die genade wil bewijzen, be-
loovende zich daarop te willen verlaten.

EEN psalm, voor den oppertangmees-
ter onder de kinderen van Korach.

2 Gij zijt uwen lande gunstig geweest,
HEERE! de gevangenis van Jakob hebt
Gij gewend.

3 De misdad uws volks hebt Gij weg-
genomen; Gij hebt al hunne zonden be-
dekt. Sela.

4 Gij hebt weggenomen al uwe ver-
bolgenheid; Gij hebt U gewend van de
hittigheid uws toorns.

5 Breng ons weder, o God onzes heils!
en doe te niet uwe toornigheid over ons.

6 Zult Gij eeuwiglijk tegen ons toorn-
en? Zult Gij uwen toorn uitstrekken
van geslacht tot geslacht?

7 Zult Gij ons niet a weder levend ma-
ken, opdat uw volk zich in U verblijde?

8 Toon ons uwe goedertierenheid, o
HEERE! en geef ons uw heil.

9 Ik zal hooren wat God, de HEERE,
spreken zal; want Hij zal tot zijn volk
en tot zijne gunstgenooten van vrede
spreken; maar dat zij niet weder tot
dwaaheid keeren.

10 Zekerlijk, zijn heil is nabij dengenen,
die Hem vreezen, opdat in ons land eer
wone.

11 De goedertierenheid en waarheid
zullen elkander ontmoeten, de b geregtig-
heid en vrede zullen elkander kussen.

12 De waarheid zal uit de aarde sprui-
ten, en gerechtigheid zal van den hemel
nederzien.

13 Ook zal de HEERE het goede ge-
ven; en ons c land zal zijne vrucht ge-
ven.

14 De gerechtigheid zal voor zijn aan-
gezicht hengaan, en Hij zal te zetten
op den weg zijner voetstappen.

PSALM 86.

David, in groote zwargheid vervallen zijnde,
neemt in het gebed toevoegt tot zijn ge-
bedertierenheid en almachtigen God, Hem bid-
dende om genadige verlossing uit deezel-
ve, tot zijnen troost en tot beschaming zijner
vijanden, belovende God daarvoor dankbaar-
heid te bewijzen.

EEN gebed van David.
HEERE! neig uw oor, verhoor mij:
want ik ben ellendig en nooddrufdig.

2 Bewaar mijne ziel, want ik ben uw
gunstgenoot, o Gij, mijn God! verlos
uwen knecht, die op U betrouwt.

3 Wees mij genadig, HEERE! want ik
roep tot U den ganschen dag.

4 Verheug de ziel uws knechts: want
tot U, HEERE! verhef ik mijne ziel.

5 Want Gij, HEERE! zijt goed, en
gaarn vergevende, en van groote goedertie-
renheid allen, die U aanroepen.

6 HEERE! neem mijn gebed ter ooren,
en merk op de stem mijner smeekingen.

7 o In den dag mijner benaauwdheid
roep ik U aan, want Gij verhoort mij.

J. v. C.—

Ps. 2:12.
34:9.

a Ps. 78:20.

b Hebr. 7: 2.

c Ps. 67:7.

a Ps. 50:15.

J. v. C.—

8 Onder de goden is niemand U gelijk, HEERE! en ^b er zijn geene gelijk uwe werken.

6 Deut. 3:24.
Ps. 136:4.

9 Al de Heidenen, HEERE! die Gij maakt hebt, zullen komen, en zullen zich voor u aanschijn nederbuigen, en uwen naam eeren.

c Ps. 25:4
27:11.
119:33.

10 Want Gij zijt groot, en doet wonderwerken; Gij alleen zijt God.

11 ^a Leer mij, HEERE! uwen weg, ik zal in uwe waarheid wandelen; vereenig mijn hart tot de vreeze uws naams.

12 HEERE! mijn God! ik zal U met mijn gansche hart loven, en ik zal uwen naam eeren in eeuwigheid.

13 Want uwe goedertierenheid is groot over mij; en Gij hebt mijne ziel uit het onderste des grafs uitgerukt.

d Ps. 51:5.

14 O God! ^a de hoovaardigen staan tegen mij op, en de vergaderingen der tirannen zoeken mijne ziel; en zij stellen U niet voor hunne oogen.

e Ex. 34:6.
Num. 14:18.
Neh. 9:17.
Ps. 103:8.
145:8.

15 Maar Gij, HEERE! zijt een barmhartig en genadig God, langmoedig, en groot van goedertierenheid en waarheid.

16 Wend U tot mij, en wees mij genadig, geef uwen knecht uwe sterkte, en verlos den zoon uwer dienstmaagd.

17 Doe aan mij een teken ten goede, opdat het mijne haters zien, en beschaamd worden, als Gij, HEERE! mij geholpen, en mij getroost zult hebben.

PSALM 57.

De profeet spreekt in dezen psalm van de heerlijkheid der gemeente Gods, mitgaders van hare uitbreiding onder de Heidenen door de komst van Christus.

EEN psalm, een lied voor de kinderen van Korach.

Zijn grondslag is op de bergen der heilichheid.

2 De HEERE bemint de poorten van Zion boven alle woningen van Jakob.

3 Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o stad Gods! Sela.

4 Ik zal Rahab en Babel vermelden, onder degenen, die Mij kennen; ziet, de Filistijn, en de Tyrer, met den Moor, deze is aldaar geboren.

5 En van Zion zal gezegd worden: Die en die is daarin geboren; en de Allerhoogste zelf zal hen bevestigen.

6 De HEERE zal hen rekenen in het opschrijven der volken, zeggende: Deze is aldaar geboren. Sela.

7 En de zangers, gelijk de speellieden, mitgaders al mijne fonteynen zullen binnen u zijn.

PSALM 58.

Een gebed van den profeet, voor oogen stellende de aanvechtingen en menigvuldige wraarigheden, die hij heeft geleden; leerende allen geloovigen, dat zij zich in tegenspoed tot God zullen keeren, en van Hem troost verwachten.

EEN lied, een psalm voor de kinderen van Korach, voor den opperzangmeester, op Machalath Leannoth; eene onderwijzing van Heman, den Ezrahiet.

2 O HEERE, God mijns heils! bij dag, bij nacht roep ik voor U.

3 Laat mijn gebed voor uw aanschijn komen; neig uw oor tot mijn geschrei.

4 Want mijne ziel is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf.

5 Ik ben gerekend met dezenen, die in den kuil nederdalen; ik ben geworden als een man, die krachteloos is:

6 Afgezonderd onder de dooden, gelijk de verslagenen, die in het graf liggen, die Gij niet meer gedenkt, en zij zijn afgesneden van uwe hand.

7 Gij hebt mij in den ondersten kuil gelegd, in duisternissen, in diepten.

8 Uwe grimmigheid ligt op mij; Gij

hebt mij nedergedrukt met al uwe baren. Sela.

9 Mijne bekenden hebt Gij verre van mij gedaan, Gij hebt mij hun tot eenen grooten gruwel gesteld; ik ben besloten, en kan niet niktomen.

10 Mijn oog treurt van wege verdrukking: HEERE! ik roep tot U den ganschen dag; ik strek mijne handen uit tot U.

11 Zult Gij wonder doen aan de dooden? Of zullen de overledenen opstaan, zullen zij U loven? Sela.

12 Zal uwe goedertierenheid in het graf verteld worden, uwe getrouwheid in het verderf?

13 Zullen uwe wonderen bekend worden in de duisternis, en uwe gerechtigheid in het land der vergeetelheid?

14 Maar ik, HEERE! roep tot U, en mijn gebed komt U voor in den morgenstond.

15 HEERE! waarom verstoort Gij mijne ziel, en verbergt u aanschijn voor mij?

16 Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende; ik draag uwe vernederingen, ik ben twijfelmoeedig.

17 Uwe hittige toornigheden gaan over mij; uwe verschrikkingen doen mij vergaan.

18 Den ganschen dag omringen zij mij, als water; te samen omgeven zij mij.

19 Gij hebt vriend en medegestel verre van mij gedaan; mijne bekenden zijn in duisternis.

PSALM 59.

De psalmist looft God van wege zijne goedheid en getrouwheid in het houden van zijn verbond, met David, (die ook hier als een voorbeeld van Christus wordt voorgesteld) en met de geloovigen opperigt; als ook van wege zijne groote magt en zorg over zijne Kerk; doch klaagt tevens over de zware verdrukkingen, die aan de gemeente Gods zijn wedervaren, biddende om verlossing.

EENE onderwijzing van Ethan, den Ezrahiet.

2 Ik zal de goedertierenheden des HEEREN eeuwiglijk zingen; ik zal uwe waarheid met mijnen mond bekend maken, van geslacht tot geslacht.

3 Want ik heb gezegd: Uwe goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden; in de hemelen zelve hebt Gij uwe waarheid bevestigd, zeggende:

4 Ik heb een verbond gemaakt met mijnen uitverkorene; ik heb mijnen knecht David gezwoeren:

5 Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen, en uwen troon opbouwen van geslacht tot geslacht. Sela.

6 ^a Dies loven de hemelen uwe wonderen, o HEERE! ook is uwe getrouwheid in de gemeente der heiligen.

7 Want wie mag in den hemel tegen den HEERE geschat worden? wie is den HEERE gelijk, onder de kinderen der sterken?

8 God is grootelijks geducht in den raad der heiligen, en vreeselijk boven allen, die rondom Hem zijn.

9 O HEERE, God der heirscharen! wie is als Gij, grootmagtig, o HEERE! en uwe getrouwheid is rondom U.

10 Gij heerscht over de opgeblazenheid der zee; wanneer hare baren zich verheffen, zoot stilt Gij ze.

11 Gij hebt Rahab verbrijzeld als eenen verslagene; Gij hebt uwe vijanden verstoofd met den arm uwer sterkte.

12 ^b De hemel is uwe, ook is de aarde uwe; de wereld en hare volheid, die hebt Gij gegrond.

13 Het noorden en het zuiden, die hebt Gij geschapen; Thabor en Hermon juichen in uwen naam.

14 Gij hebt eenen arm met magt; uwe hand is sterk, uwe rechterhand is hoog.

15 Gerechtigheid en gerigt zijn de vas-

J. v. C.—

a Ps. 10:2

b Ps. 24:2.

c Ps. 97:2.

- J. v. C.—
- 16 Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklaak kent, o HEERE! zij zullen in het licht uws aanschijns wandelen.
- 17 Zij zullen zich den ganschen dag verheugen in uwen naam, en door uwe gerechtigheid verhoogd worden.
- 18 Want Gij zijt de heerlijkheid hunner sterkte; en door uw welbehagen zal onze hoorn verhoogd worden.
- 19 Want ons schild is van den HEERE, en onze Koning is van den heilige Israëls.
- 20 Toen hebt Gij in een gezigt gesproken van uwen heilige, en gezegd: Ik heb hulp besteld bij eenen held; Ik heb eenen verkorene uit het volk verhoogd.
- 21 Ik heb David, mijnen knecht, gevonden; met u mijne heilige olie heb Ik hem gezalfd.
- 22 Met welken mijne hand vast blijven zal; ook zal hem mijn arm versterken.
- 23 De vijand zal hem niet dringen, en de zoon der ongerechtigheid zal hem niet onderdrukken.
- 24 Maar Ik zal zijne wederpartijders verpletteren voor zijn aangezicht, en die hem haten, zal Ik plagen.
- 25 En mijne getrouwheid en mijne goedertierenheid zullen met hem zijn; en zijn hoorn zal in mijnen naam verhoogd worden.
- 26 En Ik zal zijne hand in de zee zetten, en zijne rechterhand in de rivieren.
- 27 Hij zal Mij noemen: Gij zijt mijn Vader! mijn God, en de Rotssteen mijns heils!
- 28 Ook zal Ik hem ten eerstgeborenen zoon stellen, ten hoogste over de koningen der aarde.
- 29 Ik zal hem mijne goedertierenheid in eeuwigheid houden, en mijn verbond zal hem vast blijven.
- 30 En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten, en zijn troon als de dagen der hemelen.
- 31 Indien zijne kinderen mijne wet verlaten, en in mijne regten niet wandelen;
- 32 Indien zij mijne inzettingen ontheiligen, en mijne geboden niet houden;
- 33 Zoo zal Ik hunne overtreding met de roede bezoeken, en hunne ongerechtigheid met plagen.
- 34 Maar mijne goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in mijne getrouwheid niet feilen.
- 35 Ik zal mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit mijne lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen.
- 36 Ik heb eens gezwoeren bij mijne heiligheid: zoo Ik aan David liege!
- 37 Zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn, en zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zoon.
- 38 Hij zal eeuwiglijk bevestigd worden, gelijk de maan; en de Getuige in den hemel is getrouw. Sela.
- 39 Maar Gij hebt hem verstooten en verworpen; Gij zijt vervolgen geworden tegen uwen gezalfde.
- 40 Gij hebt het verbond uws knechts te niet gedaan; Gij hebt zijne kroon ontheiligd tegen de aarde.
- 41 Gij hebt al zijne muren doorgebroken; Gij hebt zijne vestingen nedergeworpen.
- 42 Allen, die den weg voorbijgingen, hebben hem beroofd; zijnen naburen is hij tot eenen smaad geweest.
- 43 Gij hebt de rechterhand zijner wederpartijders verhoogd; Gij hebt al zijne vijanden verblijd.
- 44 Gij hebt ook de scherpte zijns zwaards omgekeerd, en hebt hem niet staande gehouden in den strijd.
- 45 Gij hebt zijne schoonheid doen op-
- houden; en Gij hebt zijnen troon aarde nedergestooten.
- 46 Gij hebt de dagen zijner jeugd verkorst; Gij hebt hem met schaamte overdekt. Sela.
- 47 Hoe lang, o HEERE! zult Gij U steeds verbergen? zal uwe grimmigheid branden als een vuur?
- 48 Gedenk van hoedanige eeuw ik ben; waarom zoudt Gij alder menschen kinderen te vergeefs geschapen hebben?
- 49 Wat man leeft er, die den dood niet zien zal? die zijne ziel zal bevrijden van het geweld des grafs? Sela.
- 50 HEERE! waar zijn uwe vorige goedertierenheden, die Gij David gezwoeren hebt bij uwe trouw?
- 51 Gedenk, Heere! aan den smaad uwer knechten, dien ik in mijnen boezem draag van alle groote volken;
- 52 Waarmede, o HEERE! uwe vijanden smaden, waarmede zij de voetstappen uws gezalfden smaden.
- 53 Gelooft zij de HEERE in eeuwigheid! Amen, ja amen.
- PSALM 90.
- Mozes, lovende Gods voorzienigheid en magt, beschrijft de zwakheid, ellende en korthed van het menschelijke leven; God biddende, dat Hij hem en alle menschen leere zulke recht te kennen.
- 1 EN gebed van Mozes, den man Gods. HEERE! Gij zijt ons geweest eene Toevlucht van geslacht tot geslacht.
- 2 Eer de bergen geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht hadt, ja van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God.
- 3 Gij doet den mensch wederkeeren tot verbrijzeling, en zegt: Keert weder, gij menschenkinderen!
- 4 Want duizend jaren zijn in uwe oogen, als de dag van gisteren, als hij voorbij gegaan is, en als eene nachtwaak.
- 5 Gij overstroomt hem; zij zijn gelijk een slaap; in den morgenstond zijn zij gelijk het gras, dat verandert.
- 6 In den morgenstond bloeit het, en het verandert, des avonds wordt het afgesneden, en het verdort.
- 7 Want wij vergaan door uwen toorn; en door uwe grimmigheid worden wij verschrikt.
- 8 Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht uws aanschijns.
- 9 Want al onze dagen gaan henen door uwe verbolgenheid; wij brengen onze jaren door als eene gedachte.
- 10 Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of zoo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren; en het uitemendende van die is moeite en verdriet: want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen.
- 11 Wie kent de sterkte uws toorns, en uwe verbolgenheid, naar dat Gij te vreezen zijt?
- 12 Leer ons alzoo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.
- 13 Keer weder, HEERE! tot hoe lange? en het berouwe U over uwe knechten.
- 14 Verzdag ons in den morgenstond met uwe goedertierenheid, zoo zullen wij juichen, en verblijd zijn in al onze dagen.
- 15 Verblijd ons naar de dagen, in descelke Gij ons gedrukt hebt, naar de jaren, in descelke wij het kwaad gezien hebben.
- 16 Laat uw werk aan uwe knechten gezien worden, en uwe heerlijkheid over hunne kinderen.
- 17 En de liefelijkheid des HEEREN, onzes Gods, zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja het werk onzer handen, bevestig dat.

J. v. C.—

I Ps. 49:10,16.

= 2Sam. 7:15.

d Ps. 85:14.

I Sam. 16:13.

I Sam. 7:10.

I Sam. 7:14.
Hebr. 1:4,5.

I Sam. 7:14.

Hebr. 6:13,
17, 18.

I Ps. 80:13.

J. v. C.—

PSALM 91.

De psalmist, sprekende van den toestand der godzaligen op deze wereld, verhaalt de menigvuldige weldaden, welke degenen ontvangen, die zich geheel op den HEERE verlaten.

DIE in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.

2 Ik zal tot den HEERE zeggen: Mijn Toevlucht en mijn Burg! mijn God, op welken ik vertrouw!

3 Want Hij zal u redden van den strik des vogelvangers, van de zeer verderfelijke pestilentie.

4 Hij zal u dekken met zijne vlerken, en onder zijne vleugelen zult gij betrouwen; zijne waarheid is een rondas en boukelaar.

5 Gij zult niet vreezen voor den schrik des nachts, voor den pijl, die des daags vliegt;

6 Voor de pestilentie, die in de donkerheid wandelt; voor het verderf, dat op den middag verwoest.

7 Aan uwe zijde zullen er duizend vallen, en tien duizend aan uwe rechterhand; tot u zal het niet genaken.

8 Alleenlijk zult gij het met uwe oogen aanschouwen; en gij zult de vergelding der goddeloozen zien.

9 Want Gij, HEERE! zijt mijne Toevlucht! Den Allerhoogste hebt gij gesteld tot uw vertrek;

10 U zal geen kwaad wedervaren, en geene plage zal uwe tent naderen.

11 Want Hij zal zijne engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uwe wegen.

12 Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uwen voet aan geen steen stoot.

13 Op den fellen leeuw en de adder zult gij treden, gij zult den jongen leeuw en den draak ver treden.

14 Dewijl hij mij zeer bemint, spreekt God, zoo zal ik hem uithelpen; ik zal hem op eene hoogte stellen, want hij kent mijnen naam.

15 Hij zal mij aanroepen, en ik zal hem verhooren; in de benaauwdheid zal ik bij hem zijn, ik zal er hem uittrekken, en zal hem verheerlijken.

16 Ik zal hem met langheid der dagen verzadigen, en ik zal hem mijn heil doen zien.

PSALM 92.

De profeet leert alle menschen God te loven, van wege zijne groote werken, en zijne rechtvaardigheid over de boosen en zijne goedertierenheid over de godzaligen.

EEN psalm, een lied, op den sabbatdag. 2 Het is goed, dat men den HEERE love, en uwen naam psalmzingt, o Allerhoogste!

3 Dat men in den morgenstond uwe goedertierenheid verkondigt, en uwe getrouwheid in de nachten;

4 Op het tiensnarig instrument en op de luit, met een voorbedacht lied op de harp.

5 Want Gij hebt mij verblid, HEERE! met uwe daden; ik zal juichen over de werken uwer handen.

6 O HEERE! hoe groot zijn uwe werken! zeer diep zijn uwe gedachten.

7 Een onvernuftig man weet er niet van, en een dwaas verstaat dit zelve niet:

8 Dat de goddeloozen groeien als het kruid, en al de werkers der ongerechtigheid bloeien, opdat zij tot in der eeuwigheid verdeeld worden.

9 Maar Gij zijt de Allerhoogste, in eeuwigheid de HEERE!

10 Want zie, uwe vijanden, o HEERE! want zie, uwe vijanden zullen vergaan; al de werkers der ongerechtigheid zullen verstrooid worden.

11 Maar Gij zult mijnen hoorn verhoo-

gen, gelijk eens eenhoorns; ik ben met versehe olie overgoten.

12 En mijn oog zal mijne verspieters aanschouwen, mijne ooren zullen het hooren, aangaande de boosdoeners, die tegen mij opstaan.

13 De rechtvaardige zal groeien als een palmboom, hij zal wassen als een cederboom op Libanon.

14 Die in het huis des HEEREN geplant zijn, dien zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods.

15 In den grieten ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn;

16 Om te verkondigen, dat de HEERE recht is; Hij is mijn Rotssteen, en in Hem is geen onrecht.

PSALM 93.

De psalmist verhaalt en verheft in dezen psalm de majesteit, kracht en heilichheid van Christus koninkrijk, tot bescherming zijner gemeente.

DE HEERE regeert. Hij is met heerlijkheid bekleed, de HEERE is bekleed met sterkte, Hij heeft zich ongrond. Ook is de wereld bevestigd, zij zal niet wankelen.

2 Van toen af is uw troon bevestigd; Gij zijt van eeuwigheid af.

3 De rivieren verheffen, o HEERE! de rivieren verheffen haar bruisen; de rivieren verheffen hare aanstooting.

4 Doch de HEERE in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van groote wateren, dan de geweldige baren der zee.

5 Uwe getuigenissen zijn zeer getrouw, de heilichheid is uwen huize sierlijk, HEERE! tot lange dagen.

PSALM 94.

De profeet bidt God, dat Hij wrake de over de tirannen en goddeloozen, welke hij hier beschrijft, hen wijkende op Gods voorzienigheid in het scheppen en regeren der wereld; en hij troost de godzaligen met de hulp en verlossingen, die de Heere gewoon is den zijnen te bewijzen.

O GOD der wraken! o HEERE, God der wraken! o versching blinkende. 2 Gij, Regter der aarde! loof u; breng vergelding weder over de boosaardigen.

3 Hoe lang zullen de goddeloozen, o HEERE! hoe lang zullen de goddeloozen van vreugde opspringen?

4 Uitgieten? hard spreken? alle werkers der ongerechtigheid zich beroemen?

5 O HEERE! zij verrijzelen uw volk, en zij verdrukken uw erfdeel.

6 De weduwe en den vreemdeling dooden zij, en zij vermoorden de wezen.

7 En zeggen: De HEERE ziet het niet, en de God van Jakob merkt het niet.

8 c Aanmerkt gij onvernunftigen onder het volk! en gij dwaazen! wanneer zult gij verstandig worden?

9 d Zou Hij, die het oor plant, niet hooren? zou Hij, die het oog formeert, niet aanschouwen?

10 Zou Hij, die de Heidenen tuchtigt, niet straffen, Hij, die den mensch wetenschap leert?

11 De HEERE weet de gedachten des menschen, dat zij ijdelheid zijn.

12 Wel-elukzalig is de man, o HEERE! dien Gij tuchtigt, en dien Gij leert uit uwe wet.

13 Om hem rust te geven van de kwade dagen; totdat de kuil voor den goddelooze gegraven wordt.

14 Want de HEERE zal zijn volk niet begeven, en Hij zal zijne erve niet verlaten.

15 Want het oordeel zal wederkeeren tot de gerechtigheid; en alle opregten van hart zullen hetzelfde navolgen.

16 Wie zal voor mij staan tegen de boosdoeners? wie zal zich voor mij stel-

J. v. C.—

a Hos. 14.6.

b Richt. 9.15.

a Ps. 124.7.

b Ps. 57.2.

c Job 5.19, 20.
Spr. 3.25.
Hoogl. 3.8.d Ps. 34.8.
Matt. 4.6.
Luk. 4.10.

e Luk. 6.11.

f Job 5.22, 23.

a Deut. 33.2.
Ps. 50.2.
80.2.

b Ps. 10.11, 13.

59.8.

c Ps. 92.7.

d Ex. 4.11.

e 1 Cor. 3.20.

f 1 Sam. 12.22.
Rom. 11.1, 2.

J. v. C.—

len tegen de werkers der ongerechtigheid?

17 Ten ware dat de HEERE mij eene hulp geweest ware, mijne ziel had bijna in de stilte gewoond.

18 Als ik zeide: Mijn voet wankelt; uwe goedertierenheid, o HEERE! ondersteunde mij.

19 Als mijne gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben uwe vertroosting mijn ziel verkwikt.

20 Zou zich de stoel der schadelijkheden met U vergezelschappen, die moeite verdicht bij inzetting?

21 Zij rotten zich samen tegen de ziel des rechtvaardigen, en zij verjoemen onschuldig bloed.

22 Doch de HEERE is mij geweest tot een hoog Vertrek, en mijn God tot eene Steenrots mijner toevlugt.

23 En Hij zal huone ongerechtigheid op hen doen wederkeeren, en Hij zal hen in hunne boosheid verdelgen; de HEERE, onze God, zal hen verdelgen.

PSALM 95.

Eene opwekking tot lof, dienst en gehoorzaamheid aan God, van wege zijne grootheid; mitsgaders eene vermaning om het hart niet te verharden gelijk Israël had gedaan, hetwelk daarom in zijne rust niet is ingegaan.

KOMT, laat ons den HEERE vrolijk zingen, laat ons juichen den Rotssteen onzes heils.

2 Laat ons zijn aangezicht te gemoet gaan met lof, laat ons Hem juichen met psalmen.

3 Want de HEERE is een groot God; ja een groot Koning boven alle goden.

4 « In zijne hand de diepste plaatsen der aarde zijn, en de hoogten der bergen zijn zijne.

5 Wiens ook de zee is, want Hij heeft ze gemaakt; en zijne handen hebben het drooge geformeerd.

6 Komt, laat ons aanbidden en nederbukken, laat ons knielen voor den HEERE, die ons gemaakt heeft.

7 ^b Want Hij is onze God, en wij zijn het volk zijner weide, en de schapen zijner hand. c Heden, zoo gij zijne stem hoort,

8 Verhardt uw hart niet, ^d gelijk te Meriba, gelijk ten dage van Massa in de woestijn;

9 Waar Mij uwe vaders verzochten, « Mij beproefden, ook mijn werk zagen.

10 ^f Veertig jaren heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht, en heb gezegd: Zij zijn een volk, dwalende van hart, en zij kennen mijne wegen niet.

11 Daarom heb Ik in mijnen toorn gezworen: Zoo zij in mijne rust zullen ingaan!

PSALM 96.

Alle inwoners der aarde, des hemels en der zee worden vermaand, God te loven van wege zijne grootheid, majesteit, heerlijkheid, schepping en wijze regering der wereld, met alles wat er in is; en bijzonder van wege de genade van het Nieuwe Testament in de roeping der Heidenen.

ZINGT den HEERE een nieuw lied; zingt den HEERE, gij gansche aarde!

2 Zingt den HEERE, loof zijnen naam; boodschapt zijn heil van dag tot dag.

3 Vertelt onder de Heidenen zijne eer, onder alle volken zijne wonderen.

4 Want de HEERE is groot, en zeer te prijzen, Hij is vreesselijk boven alle goden.

5 Want al de goden der volken zijn afgoden; maar de HEERE heeft de hemelen gemaakt.

6 Majesteit en heerlijkheid zijn voor zijn aangezicht, sterkte en sieraad in zijn heiligdom.

7 Geeft den HEERE, gij geslachten der volken! geeft den HEERE eer en sterkte.

8 Geeft den HEERE de eer zijns

naams, brengt offer, en komt in zijne voorhoven.

9 « Aanbidt den HEERE in de heerlijkheid des heilighdoms, schrikt voor zijn aangezicht, gij gansche aarde!

10 Zegt onder de Heidenen: De HEERE regeert; ook zal de wereld bevestigd worden; zij zal niet bewogen worden; Hij zal de olken richten in alle regtmatigheid.

11 Dat de hemelen zich verblijden, en de aarde zich verheuge, dat de zee brulise met hare volheid.

12 Dat het veld huppelle van vreugde met al wat er in is; dat dan al de boomen des wouds juichen,

13 Voor het aangezicht des HEEREN: want Hij komt, want Hij komt, om de aarde te richten; ^b Hij zal de wereld richten met gerechtigheid, en de volken met zijne waarheid.

PSALM 97.

Eene beschrijving der majesteit van Gods koninkrijk en de vreugde der godsaligen, van wege zijne gerechtigheid en gerigt over de afgodendienaars; mitsgaders eene vermaning tot godsaligheid en geestelijke blijdschap.

DE « HEERE regeert, de aarde verheuge zich; dat vele eilanden zich verblijven.

2 Rondom Hem zijn wolken en donkerheid, gerechtigheid en gerigt zijn de vastigheid zijn troons.

3 Een vuur gaat voor zijn aangezicht heen, en het steekt zijne wederpartijen rondom aan brand.

4 ^b Zijne bliksemen verlichten de wereld; « het aardrijk ziet ze en het beeft.

5 De bergen smelten als was voor het aanschijn des HEEREN, voor het aanschijn des Heeren der gansche aarde.

6 ^d De hemelen verkondigen zijne gerechtigheid, en alle volken zien zijne eer.

7 Beschaamd moeten wezen allen, die de beelden dienen, die zich op afgoden beroemen: buigt u neder voor Hem, al gij Goden!

8 Zion heeft gehoord, en het heeft zich verblijd, en de dochteren van Juda hebben zich verheugd van wege uwe oordeelen, o HEERE!

9 Want Gij, HEERE! zijt de Allerhoogste over de geheele aarde; Gij zijt zeer hoog verheven boven alle goden.

10 Gij liefhebbers des HEEREN! « haat het kwade; Hij bewaart de zielen zijner gunstgenooten; Hij redt hen uit der goddeloozen hand.

11 Het licht is voor den rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor de opregten van hart.

12 Gij rechtvaardigen! verblijdt u in den HEERE, en spreek lof ter gedachtenis zijner heiligheid.

PSALM 98.

De profet vermaant de Joden, als ook de Heidenen, ja alle schepselen, dat zij God zullen loven, van wege zijne goedertierenheid, zijne waarheid, heil en verlossing door Christus.

EN psalm.

Zingt den HEERE een nieuw lied, want Hij heeft wonderen gedaan: zijne regterhand, en de arm zijner heiligheid, heeft Hem heil gegeven.

2 De HEERE heeft zijn heil bekend gemaakt, Hij heeft zijne gerechtigheid geopenbaard voor de oogen der Heidenen.

3 Hij is gedachtig geweest zijner goedertierenheid, en zijner waarheid aan het huis Israëls; en al de einden der aarde hebben gezien het heil onzes Gods.

4 Juicht den HEERE, gij gansche aarde! roept uit van vreugde, en zingt vrolijk, en psalmzingt.

5 Psalmzingt den HEERE met de harp, met de harp en met de stem des gezangs.

J. v. C.—

a Ps. 29.2.

b Ps. 98.9.
Openb. 12.11.a Ps. 93.1.
96.10.

b Openb. 4.5.

c Ps. 77.17.

d Ps. 19.2.
50.6.e Amos 5:15.
Romm. 12:9.

a Job 26.6.

b Ps. 100.3.

c Hebr. 3:7.

d Ex. 17.7.

Num. 20.1.

5.13.

Deut. 6.16.

e Hebr. 3:9.

f Hebr. 3:17.

J. v. C. —

6 Met trompetten en bazuinengeklank; juicht voor het aangezicht des Koning, des HEEREN.

7 De zee bruiset met hare volheid, de wereld met degenen, die daarin wonen.

8 Dat de rivieren met de handen klappen, dat te gelijk de gebergten vreugde bedrijven.

a Ps. 96:13. Openb. 19:11.
9 Voor het aangezicht des HEEREN: want Hij komt, om de aarde te rigten; a Hij zal de wereld rigten in gerechtigheid, en de volken in alle regtmaticheid.

PSALM 99.

In dezen psalm wordt gesproken van de magt des Heeren, mitgeders van zijne gerechtigheid en goedertierenheid over zijn volk; met eene vermaning, door het voorbeeld van Mozes en Aäron, om God in zijne gemeente te loven.

DE HEERE regeert, dat de volken beven; Hij zit *tusschen* de cherubim; de aarde beweegt zich.

2 De HEERE is groot in Zion, en Hij is hoog boven alle volken.

3 Dat zij uwen grooten en vreesselijken naam loven, die heilig is;

4 En de sterkte des Koning, die het recht liefheeft. Gij hebt billikheden bevestigd, Gij hebt recht en gerechtigheid gedaan in Jakob.

5 Verheft den HEERE, onzen God, en buigt u neder voor de voetbank zijner voeten; Hij is heilig!

6 Mozes en Aäron waren onder zijne priesters, en Samuël onder de aanroepers zijns namms; zij riepen tot den HEERE, en Hij verhoorde hen.

7 Hij sprak tot hen in eene wolkolom; zij hebben zijne getuigenissen onderhouden, en de inzettingen, die Hij hun gegeven had.

8 O HEERE, onze God! Gij hebt hen verhoord, Gij zijt hun geweest een vergevend God, hoewel wraak doende over hunne daden.

9 Verheft den HEERE, onzen God, en buigt u voor den berg zijner heilichheid, want de HEERE, onze God, is heilig.

PSALM 100.

De gemeente wordt vermaand, God te loven van wege zijne genade, goedertierenheid en getrouwheid.

EEN lofsalm.

Gij gansche aarde! juicht den HEERE. 2 Dient den HEERE met blijdschap, komt voor zijn aanschijn met vrolijk gezang.

3 Weet, dat de HEERE is God; Hij heeft uwen gemaakt, (en niet wij) zijn volk en a de schapen zijner weide.

4 Gaat in tot zijne poorten met lof, in zijne voorhoven, met lofgezing; looft Hem, prijst zijnen naam.

5 Want de HEERE is goed; zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid, en zijne getrouwheid van geslacht tot geslacht.

PSALM 101.

David stelt hier zich zelf ten voorbeeld aan een ieder; betuigende, dat hij de vrouwen vereeren en verheffen, maar de boosen straffen en van zich woren zal.

EEN psalm van David.

Ik zal van goedertierenheid en recht zingen; U zal ik psalmzingen, o HEERE!

2 Ik zal verstandelijk handelen in den opregten weg; wanneer zult Gij tot mij komen? Ik zal in het midden mijns huizes wandelen, in opregtheid mijns harten.

3 Ik zal geen Bellias stuk voor mijne oogen stellen, ik haat het doen derafvaligen; het zal mij niet aankleven.

4 Het verkeerde hart zal van mij wijken; den booze zal ik niet kennen.

5 Die zijnen naaste in het heimelijke achterklapt, dien zal ik verdelgen; die hoog van oogen is, en trotsch van hart, dien zal ik niet vermogen.

6 Mijne oogen zullen zijn op de getrouwen in het land, dat zij bij mij zitten; die in den opregten weg wandelt, die zal mij dienen.

7 Wie bedrog pleegt, zal binnen mijn huis niet blijven; die leugenen spreekt, zal voor mijne oogen niet bevestigd worden.

8 Allen morgen zal ik alle goddeloozen des lands verdelgen, om uit de stad des HEEREN alle werkers der ongerechtigheid uit te roeien.

PSALM 102.

De gemeente klaagt over hare zware ellende; zij bidt om verlossing, en verklaart hare verwikking te vinden in Gods altijdduurende barmhartigheid, en in de eeuwige magt des Heeren, wien zij belooft daarvoor te zullen prijzen. Onder de verlossing uit de gevangenis van Babel en de herbouwing van stad en tempel, wordt mede verstaan de verlossing door Christus en de roeping der Heidenen tot zijne gemeenschap.

EEN gebed des verdrukten, als hij oversteelt is, en zijne klacht uitstort voor het aangezicht des HEEREN.

2 O HEERE! hoor mijn gebed, en laat mijn geroep tot U komen.

3 Verberg uw aangezicht niet voor mij, neig uw oor tot mij ten dage mijner benaauwdheid; ten dage als ik roep, verhoor mij haastelijk.

4 Want mijne dagen zijn vergaan a als rook, en mijne gebeenten zijn uitgedroogd als een haard.

5 Mijn hart is geslagen en verdord als gras, zoodat ik vergeten heb mijn brood te eten.

6 Mijn gebeente kleeft aan mijn vleesch, van wege de stem mijns zuchtens.

7 Ik ben eenen roerdomp der woestijn gelijk geworden, ik ben geworden als een steenuil der wildernissen.

8 Ik waak, en ben geworden als eene eenzame musch op het dak.

9 Mijne vijanden smaden mij al den dag; die teges mij razen, zweren bij mij.

10 Want ik eet asch als brood, en vermeng mijnen drank met tranen.

11 Van wege uwe verstoordheid en uwen grooten toorn: want Gij hebt mij verheven, en mij weder nedergeworpen.

12 Mijne dagen zijn als eene afgaande schaduw, en ik verdor als gras.

13 Maar Gij, HEERE! blijft in eeuwigheid, en uwe gedachtenis van geslacht tot geslacht.

14 Gij zult opstaan, Gij zult U ontfemen over Zion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen.

15 Want uwe knechten hebben een welgevallen aan hare steenen, en hebben medelijden met haar gruis.

16 Dan zullen de Heidenen den naam des HEEREN vreezen, en alle koningen der aarde uwe heerlijkheid.

17 Als de HEERE Zion zal opgebouwd hebben, in zijne heerlijkheid zal verschenen zijn,

18 Zich gewend zal hebben tot het gebed desgenen, die gansch ontbloot is, en niet versmaad hebben hunlieder gebed;

19 Dat zal beschreven worden voor het navolgende geslacht; en het volk, dat geschapen zal worden, zal den HEERE loven;

20 Omdat Hij uit de hoogte zijns heilighdoms zal hebben nederwaarts gezien; dat de HEERE uit den hemel op de aarde geschouwd zal hebben;

21 Om het zuchten der gevangenen te hooren, om los te maken de kinderen des doods;

22 Opdat men den naam des HEEREN vertelle te Zion, en zijnen lof te Jeruzalem;

23 Wanneer de volken zamen zullen

J. v. C. —

a Ps. 37:20.

a Ps. 95:7.
Esac. 34:30.
31.

J. v. C.—

vergaderd worden, ook de koningrijken, om den HEERE te dienen.

24 Hij heeft mijne kracht op den weg ter neder gedrukt; mijne dagen heeft Hij verkort.

25 Ik zeide: Mijn God! neem mij niet weg in het midden mijner dagen; uwe jaren zijn van geslacht tot geslacht.

26 Gij hebt voormaals de aarde gegrond, en de hemelen zijn het werk uwer handen;

27 Die zullen vergaan, maar Gij zult staan en blijven, en zij allen zullen als een kleed verouden; ⁶ Gij zult ze veranderen als een gewaad, en zij zullen veranderd zijn.

28 Maar Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet geëindigd worden.

29 De kinderen uwer knechten zullen wonen, en hun zaad zal voor uw aangezicht bevestigd worden.

PSALM 103.

David verucht zich zelven en alle schepselen, om God te loven voor de menigvuldige genade, aan hem en aan de zachte gemeente wezen, zoo door zijn woord, als door zijne werken.

ZEN psalm van David.

Loof den HEERE, mijne ziel! en al wat binnen in mij is, zijnen heiligen naam.

2 Loof den HEERE, mijne ziel! en vergeet geene van zijne weldaden.

3 Die al uwe ongerechtigheid vergeeft, die al uwe krankheden geneest;

4 Die uw leven verlost van het verderf, die u kroont met goedertierenheid en barmhertigheden;

5 Die uwen mond verzadigt met het goede, uwe jeugd vernieuwt als eens arende.

6 De HEERE doet gerechtigheid en gerigten al dengenen, die onderdrukt worden.

7 Hij heeft Mozes zijne wegen bekend gemaakt, den kinderen Israels zijne daden.

8 ^a Barmhartig en genadig is de HEERE, langmoedig en groot van goedertierenheid.

9 ^b Hij zal niet altoos twisten, noch eeuwiglijk den toorn behouden.

10 Hij doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden.

11 Want zoo hoog de hemel is boven de aarde, is zijne goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vrezen.

12 Zoo ver het oosten is van het westen, zoo ver doet Hij onze overtredingen van ons.

13 Gelijk zich een vader ontfemt over de kinderen, ontfemt zich de HEERE over degenen, die Hem vrezen.

14 Want Hij weet, wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn.

15 ^c De dagen des menschen zijn als het gras, ^d gelijk eene bloem des velds, alzoo bloeit hij.

16 Als de wind daarover gegaan is, zoo is zij niet meer, en hare plaats kent haar niet meer.

17 Maar de goedertierenheid des HEEREN is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen, die Hem vrezen, en zijne gerechtigheid aan kinds kinderen;

18 Aan ^e degenen, die zijn verbond houden, en die aan zijne bevelen denken, om die te doen.

19 De HEERE heeft zijnen troon in de hemelen bevestigd, en zijn koninkrijk heerscht over alles.

20 Loof den HEERE, zijne engelen! ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz} ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

21 Loof den HEERE, ^{al} zijne heerschen! ^{al} zijne dienaars, die zijn welbehagen doet!

22 Loof den HEERE, ^{al} zijne werken! ^{al} alle plaatsen zijner heerschappij. Loof den HEERE, mijne ziel!

PSALM 104.

De profeet, zich zelven verrukkende tot den lof van God, doet een treffend verhaal van des HEEREN groote magt, goedheid en wijsheid, zicthout evenwel in de scheping als in de regering en gestadige onderhouding aller dingen. Hij belooft zijn geheele leven den HEERE te roemen, verlokkende de on dankbaarheid der goddelozen.

LOOF den HEERE, mijne ziel! ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do}

J. v. C.—

dierte, en dat zonder getal, kleine ge-
dierten met groote.26 Daar wandelen de schepen, en de
Leviathan, dien Gij geformeerd hebt,
om daarin te spelen.

g Ps. 145, 15.

27 Zij allen g wachten op U, dat Gij
hunne spijze geeft te zijner tijd.28 Geef Gij ze hun, zij vergaderen ze;
doet Gij uwe hand open, zij worden
met goed verzadigd.

4 Ps. 30, 8.

29 Verbergt Gij uw aangezicht, zij
worden verschrikt; neemt zij hunnen
adem weg, zij sterven, en zij keeren
weder tot hun stof.30 Zendt Gij uwen Geest uit, zoo wor-
den zij geschapen, en Gij vernieuwt het
geleest des aardrijks.31 De heerlijkheid des HEEREN zijt tot
in der eeuwigheid; de HEERE verblijde
zich in zijne werken.32 Als Hij de aarde aanschouwt, zoo
beeft zij; als Hij de bergen aanroert,
zoo rooken zij.

i Ps. 63, 5.

33 Ik zal den HEERE zingen in mijn
leven; ik zal mijnen God psalmzingen,
terwijl ik nog ben.34 Mijne overdenking van Hem zal zoet
zijn; ik zal mij in den HEERE verblijden.35 De zondaren zullen van de aarde
vergaan worden, en de goddeloozen zul-
len niet meer zijn. Loof den HEERE,
mijne ziel! Halelujah!

i Ps. 146, 2.

PSALM 105.

De profeet vermaant het volk Gods, God te
loven en te prijzen, ten aanzien van zijne
wonderen en te beelden, met een verhaal van
de trouwheid zijner beloften, gedaan en aan
bezoeken aan Abraham, aan Jozef en aan
Jakob in Egypte; als ook van de wonderen,
door en aan Mozes en de Israëlieten in de
woestijn verricht.**L**OOFT den HEERE, roept zijnen
naam aan, maakt zijne daden be-
kend onder de volken.2 Zingt Hem, psalmzingt Hem, spreekt
aandachtelijk van al zijne wonderen.

a Ps. 71, 3.

3 Roemt u in den naam zijner heil-
igheid; het hart dergenen, die den
HEERE zoeken, verblijde zich.4 Vraagt naar den HEERE en zijne
sterkte; zoekt zijn aangezicht geduriglijk.5 Gedenkt zijner wonderen, die Hij
gedaan heeft, zijner wonderteekenen, en
der oordeelen zijnsmonds.6 Gij zaad van Abraham, zijnen knecht,
zij kinderen van Jakob, zijnen uitver-
korene!7 Hij is de HEERE, onze God; zijne
oordeelen zijn over de geheele aarde.8 Hij gedenkt zijns verbonds tot in
der eeuwigheid, des woords, dat Hij
ingesteld heeft, tot in duizend geslachten;9 Des verbonds, dat Hij met Abraham
heeft gemaakt, en zijns eeds aan Izak;

b 1Kron. 16, 17.

10 Welken Hij ook gesteld heeft aan
Jakob tot een inzetting, e aan Israël
tot een eeuwig verbond.

c Gen. 28, 13.

11 Zeggende: Ik zal u geven het land
Kanaan, het snoer van uwerder erfdel.

35, 11.

12 Als zij weinige menschen in getal
waren, ja weinige en vreemdelingen
daarin;

d Gen. 13, 15.

13 En wandelden van volk tot volk, van
het ene koninkrijk tot het andere volk.

15, 18.

14 / Hij liet geen mensch toe hen te
onderdrukken, ook bestrafte Hij konin-
gen om hunnentwil, zeggende:15 Tact mijne gezinslieden niet aan, en
doet mijnen profeten geen kwaad.16 Hij riep ook eenen honger in het
land, Hij brak allen staf des broeds.17 Hij zond eenen man voor hun aan-
gezicht hen; Jozef werd verkocht tot
een slaaf.

g Gen. 37, 28.

18 Men drukte zijne voeten in den stok,
zijn persoon kwam in de ijzers.

19 Tot den tijd toe, dat zijn woord

kwam, heeft hem de rede des HEEREN
doorlonterd.20 De koning zond, en deed hem ont-
slaan, de heerscher der volken liet hem
los.21 Hij zette hem tot een heer over
zijn huis, en tot eenen heerscher over
al zijn goed;22 Om zijne vorsten te binden naar
zijnen lust, en zijne oudsten te onder-
wijzen.23 Daarna kwam Israël in Egypte, en
Jakob verkeerde als vreemdeling in het
land van Cham.24 En Hij deed zijn volk zeer wassen,
en maakte het magtiger dan zijne te-
genpartijders.25 Hij keerde hun hart om, dat zij
zijn volk haatten, dat zij met zijne
knechten listiglijk handelden.26 Hij zond Mozes, zijnen knecht,
en Aaron, dien Hij verkoren had.27 Zij deden onder hen de bevelen
zijner teekenen, en de wonderwerken
in het land van Cham.28 Hij zond duisternis, en maakte het
duister; en zij waren zijn woord niet
wederspanning.29 Hij keerde hunne wateren in bloed,
en Hij doodde hunne visschen.30 Hun land bragt vorschoren voort in
overvloed, tot in de binnenste kameren
hunner koningen.31 Hij sprak, en er kwam eene ver-
menging van ongedierte, luizen, in hunne
gansche landpale.32 Hij maakte hunnen regen tot hagel,
vlammig vuur in hun land.33 En Hij sloeg hunnen wijnstok en
hunnen vijgeboom, en Hij brak het ge-
boomte hunner landpalen.34 Hij sprak, en er kwamen sprink-
hanen en kevers, en dat zonder getal;35 Die al het kruid in hun land opaten,
ja aten de vrucht hunner landouwe op.36 Hij versloeg ook alle eerstgebore-
nen in hun land, de eerstelingen al
hunner krachten.37 En Hij voerde hen uit met zilver
en goud; en onder hunne stammen was
niemand, die struikelde.38 Egypte was blijde, als zij uittrok-
ken, want hunne verschrikking was op
hen gevallen.39 Hij breidde eene wolk uit tot een
dekfel, en vuur om den nacht te ver-
lichten.40 Zij baden, en Hij deed kwakke-
len komen, en Hij verzadigde hen met he-
melsch brood.41 Hij opende eene steenrots, en er
vloeden wateren uit, die gingen door
de dorre plaatsen als eene rivier.42 Want Hij dacht aan zijn heilig
woord, aan e Abraham, zijnen knecht.43 Alzoo voerde Hij zijn volk uit
met vrolijkheid, zijne uitverkorenen
met gejuich.44 En Hij gaf hun de landen der Hei-
denen, zodat zij in erfenis bezaten den
arbeid der volken.45 Opdat zij zijne inzettingen onder-
hielden, en zijne wetten bewaarden. Ha-
lelujah!

PSALM 106.

Eene vermaning tot lof en prijs des Heeren,
met bede om vergeving der zonden, die het
volk Gods bekend gedaan te hebben, als ook
hunne vaders; waarbij wordt gevoerd een
kort verhaal van de wederspanning der
Israëlieten in de woestijn, en de barmhar-
tigheid Gods hun bewezen, besluitende met
een gebed en lof des Heeren.**H**ALELUJAH! Loof den HEERE,
want Hij is goed, want zijne goe-
dertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Wie zal de mogendheden des HEE-

J. v. C.—

a Gen. 41, 40.

i Ex. 1, 7, 9.

4 Ex. 1, 9, 10.

i Ex. 3, 10.

4, 12.

a Ex. 7, 2.

a Ex. 12, 33.

a Gen. 15, 14.

b Ex. 14, 8.

Num. 33, 3.

g Ex. 19, 4, 5, 6.

Deut. 4, 1, 40.

6, 21, 22, 25.

24, 25.

a Ps. 107, 1.

118, 1.

130, 1.

J. v. C. —

REN uitspreken, al zijnen lof verkondigen?

3 Welgelukzalig zijn zij, die het recht onderhouden, die te aller tijd gerechtigheid doet.

4 Gedenk mijner, o HEERE! naar het welbehagen tot uw volk, bezoek mij met uw heil;

5 Opdat ik aanschouwe het goede uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap uws volks; opdat ik mij beroeme met uw erfdiel.

6 Wij hebben gezondigd, mitgaders onze vaders, wij hebben verkeerdelijk gedaan; wij hebben goddelooslijk gehandeld.

7 Onze vaders in Egypte hebben niet gelet op uwe wonderen, zij zijnder menigte uwer goedertierenheden niet gedachtig geweest; en u maar zij waren wederzeggende aan de zee, bij de Schelfzee.

8 Doch Hij verlostehen om zijns naams wil, 4 opdat Hij zijne moedigheid bekend maakte.

9 En Hij schied de Schelfzee, zoodat zij verdroogde, en u Hij deed hen wandelen door de afgronden, als door eene woestijn.

10 En Hij verlostehen uit de hand des haters, en Hij bevrijdde hen van de hand des vijands.

11 En de wateren overdeekten hunne wederpartijders; niet een van hen bleef over.

12 Toen geloofden zij aan zijne woorden: zij zongen zijnen lof.

13 Doch zij vergaten haast zijne werken, zij verbeelden naar zijnen raad niet.

14 Maar zij werden belust met lust in de woestijn, en zij versochten God in de wildernis.

15 Toen gaf Hij hun hunne begeerte; maar Hij zond aan hunne zielen eene magerheid.

16 En zij benijdden Mozes in het leger, en Aäron, den heilige des HEEREN.

17 De aarde deed zich open, en verslond Dathan, en overdekte de vergadering van Abiram.

18 En een vuur brandte onder hunne vergadering, eene vlam stak de goddelooszen aan brand.

19 Zij maakten een kali bij Horeb, en zij bogen zich voor een gegoten beeld.

20 En zij veranderden hunne Eer in de gedaante van eenen os, die gras eet.

21 Zij vergaten God, hunnen Heiland, die groote dingen gedaan had in Egypte; 22 Wonderdaden in het land van Cham; vreeselijke dingen aan de Schelfzee.

23 Dies Hij zeide, dat Hij hen verdelen zou, ten ware Mozes, zijn uitverkorene, in de scheure voor zijn aangezicht gestaan had, om zijne grimmigheid af te keerden, dat Hij hen niet verdierf.

24 Zij versmaadden ook het gewenschte land; zij geloofden zijn woord niet.

25 Maar zij marmureerden in hunne tenten; naar de stem des HEEREN hoorden zij niet.

26 Dies u hief Hij tegen hen zijne hand op, zeggende, dat Hij hen nedervellen zou in de woestijn;

27 En dat Hij hun zaad zou nedervellen onder de Heidenen, en hen verstrooijen zou door de landen.

28 Ook hebben zij zich gekoppeld aan Baal-Peor, en zij hebben de offeranden der dooden gezeten.

29 En zij hebben den HEERE tot toorn verwekt met hunne daden, zoodat de plage ene inbreuk onder hen deed.

30 Toen stond Pinchas op, en hij oefende geriz, en de plaag werd opgehouden.

31 En het is hem gerekend tot gerechtigheid, van geslacht tot geslacht tot in eeuwigheid.

32 Zij maakten Hem ook zeer toornig aan het twistwater, en het ging Mozes kwalijk om hunnentwil.

33 Want zij verbitterden zijnen geest, zoodat hij seet onbedachtelijk voortbragt met zijne lippen.

34 Zij hebben die volken niet verdelgd, die de HEERE hun gezegd had;

35 Maar u zij vernedelden zich met de Heidenen, en leerden derzelver werken.

36 En zij dienden hunne afgoden, en zij werden hun tot eenen strik.

37 Daarenboven hebben zij hunne zonen en hunne dochteren den duivelen opgeofferd.

38 En zij hebben onschuldig bloed vergoten, het bloed hunner zonen en hunner dochteren, die zij den afgoden van Kanaan hebben opgeofferd; zoodat het land door deze bloedschulden is ontheiligd geworden.

39 En zij ontreinigden zich door hunne werken, en zij hebben gehoorend door hunne daden.

40 Dies is de toorn des HEEREN ontstoken tegen zijn volk, en Hij heeft eenen gruwel gehad aan zijn erfdiel.

41 En Hij gaf hen in de hand der Heidenen, en hunne haters heerschten over hen.

42 En hunne vijanden hebben hen verdrukt, en zij zijn vernederd geworden onder hunne hand.

43 Hij heeft hen menigmaal gered, maar zij verbitterden Hem door hunnen raad, en werden uitgeteerd door hunne ongerechtigheid.

44 Nogtans zag Hij hunne benaauwdheid aan, als Hij hun geschrei hoorde.

45 En Hij dacht tot hun beste aan zijn verbond, en het betroude Hem, naar de veelheid zijner goedertierenheden.

46 Dies gaf Hij hun barmhartigheid voor het aangerikt van allen, die hen gevangen hadden.

47 Verlos ons, HEERE, onze God! en verzamel ons uit de Heidenen, opdat wij den naam uwer heiligheid loven, ons beroemende in uwen lof.

48 Geloofd zij de HEERE, de God Israels, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid; en val het volk zegge: Amen, Hallelujah!

PSALM 107.

De psalmist vermaant tot prijs en lof des Heeren: alle bevrijden uit de hand hunner wederpartijders, alle dwalenden in vreemdelingschap, alle gevangenen en armen, alle zeevarenden, en voorts alle andere menschen, van wege de veranderingen in ieder land en persoon door Gods regering, prijzende degenen, die dit wet ter harte nemen.

LOOFT den HEERE, want Hij is goed, want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Dat zulks de bevrijden des HEEREN zeggen, die Hij van de hand der wederpartijders gered heeft.

3 En die Hij uit de landen verzameld heeft, van het oosten en van het Westen, van het noorden en van de zee.

4 Die in de woestijn dwaalden, in eenen weg der wildernis, die geen stad ter woning vonden:

5 Zij waren hongerig, ook dorstig, hunne ziel was in hen oversclept.

6 Doch roepende tot den HEERE in de benaauwdheid, die zij hadden, heeft Hij hen gered uit hunne angsten;

7 En Hij leidde hen op eenen regten weg, om te gaan tot eene stad ter woning.

8 Laat hen voor den HEERE zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen:

9 Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd, en de hongerige ziel met goed vervuld.

J. v. C. —

Num. 20:12.
Ps. 95:8.

u Rigt. 2:2.
3:5,6.

v Lev. 18:21.
Deut. 12:31.
2 Kon. 16:3.
17:17.
21:6.
2 Kron. 28:3.
33:6.

w Num. 35:33.

x 1 Kron. 16:33.

y 1 Kron. 16:36.

a Ps. 106:1.
118:1.
136:1.

J. v. C.—

10 Die in de duisternis en de schaduw des doods zaten, gebonden met verdrukking en ijzer:

11 Omdat zij wederspanning waren geweest tegen Gods geboden, en den raad des Allerhoogsten onwaardiglijk verworpen hadden.

12 Waarom Hij hun het hart door zwaarigheid vernederd heeft; zij zijn gestruikeld, en er was geen helper.

13 Doch roepende tot den HEERE in de benaauwdheid, die zij hadden, verloorste Hij hen uit hunne angsten.

14 Hij voerde hen uit de duisternis en de schaduw des doods, en Hij brak hunne banden.

15 Laat hen voor den HEERE zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen:

16 Want Hij heeft de koperen deuren gebroken, en de ijzeren grindelen in stukken gehouwen.

17 De zotten worden om den weg hunner overtreding, en om hunne ongerechtigheden geplaatst;

18 Hunne ziel gruwelde van alle spijze, en zij waren tot aan de poorten des doods gekomen.

19 Doch roepende tot den HEERE in de benaauwdheid, die zij hadden, verloorste Hij hen uit hunne angsten.

20 Hij zond zijn woord uit, en heilde hen, en rukte hen uit hunne kuilen.

21 Laat hen voor den HEERE zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;

22 En dat zij lofofferen offeren, en met gejuich zijne werken vertellen.

23 Die met schepen ter zee afvaren, handel doende op groote wateren;

24 Die zien de werken des HEEREN, en zijne wonderwerken in de diepte.

25 Als Hij spreekt, zoodoet Hij eenen stormwind opstaan, die hare golven omhoog verheft.

26 Zij rijzen op naar den hemel, zij dalen neder tot in de afgronden; hunne ziel versmelt van angst.

27 Zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hunne wijsheid wordt verlorven.

28 Doch roepende tot den HEERE in de benaauwdheid, die zij hadden, zoodoet Hij hen uit hunne angsten.

29 Hij doet den storm stilstaan, zoodat hunne golven stilzwijgen.

30 Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft.

31 Laat hen voor den HEERE zijne goedertierenheid loven, en zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;

32 En Hem verhoogen in de gemeente des volks, en in het gestoelte der oudsten Hem roemen.

33 Hij stelt de rivieren tot eene woestijn, en watertogten tot eene dorstig land.

34 Het vruchtbaar land tot zouten grond, om de boosheid dergenen, die daarin wonen;

35 Hij stelt de woestijn tot eenen waterpoel, en het dorre land tot watertogten.

36 En Hij doet de hongerigen aldaar wonen, en zij stichten eene stad ter woning;

37 En bezaaijen akkers, en planten wijngaarden, die inkomende vruchtvoortbrengen.

38 En Hij zegent hen, zoodat zij zeer vermenigvuldigen, en hun vee vermindert Hij niet.

39 Daarna verminderen zij, en komen te onder, door verdrukking, kwaad en droefenis.

40 Hij stort verachting uit over de prinsen, en doet hen dwalen in het woeste, waar geen weg is.

41 Maar Hij brengt den nooddruftige uit de verdrukking in een hoog vertrek, en maakt de huisgezinnen als kudde.

42 De opregten zien het, en zijn verblijd, maar alle ongerechtigheid stopt haren mond.

43 Wie is wijs? die neme deze dingen waar; en dat zij verstandelijk letten op de goedertierenheden des HEEREN.

PSALM 108.

David verwekt zich zelve tot prijs en lof des HEEREN, en bidt God om zijnen bijstand, met vast vertrouwen, dat hij door des HEEREN goedgunstigheid de overhand over zijne vijanden zou hebben.

EEN lied, een psalm van David.
2 O God! mijn hart is bereid; ik zal zingen en psalmzingen, ook mijn eer.

3 Wank op, zij luit en harp! ik zal in den dageraad opwaken.

4 Ik zal U loven onder de volken, o HEERE! en ik zal U psalmzingen onder de natien.

5 Want uwe goedertierenheid is groot tot boven de hemelen, en uwe waarheid tot aan de bovenste wolken.

6 Verhef U, o God! boven de hemelen, en uwe eer over de gansche aarde.

7 Omdat uwe beminden bevrijd worden; geef heil door uwe regterhand, en verhoor ons.

8 God heeft gesproken in zijn heiligdom, dies zal ik van vreugde opspringen; ik zal Sichem deelen, en het dal van Sukkoth zal ik afmeten.

9 Gilead is mijn, Manasse is mijn, en Efraim is de sterkte mijns hoofds, Juda is mijn wetgever.

10 Moab is mijn waschpot; op Edom zal ik mijn' schoen werven; over Palestina zal ik juichen.

11 Wie zal mij voeren in eene vaste stad? Wie zal mij leiden tot in Edom?

12 Zult gij het niet zijn, o God! die ons verstooten hadt, en dien niet uittoogt, o God! met onze heilkrachten?

13 Geef Gij ons hulp uit de benaauwdheid; want des menschen heil is ijdelheid.

14 In God zullen wij klooke daden doen, en Hij zal onze wederpartijders verdriven.

PSALM 109.

David klaagt over zijne valsche aanklagers, die hem kwaad voor goed vergelden; voorezeggende door profetische inzeving den verstoeken en hun geslacht alle ongeluk; hij bidt God om heil en verlossing uit zijne groote ellende, belovende dankbaar te zullen zijn.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

1 Gods mijns lofs! zwijg niet.
2 Want de mond des goddeloozen en de mond des bedrags zijn tegen mij opgedaan, zij hebben met mij gesproken met eene valsche tong.

3 En met hatelijke woorden hebben zij mij omsingeld; ja zij hebben mij bestreden zonder oorzaak.

4 Voor mijne liefde, staan zij mij tegen; maar ik was steeds in het gebed.

5 En zij hebben mij kwaad voor goed opgelegd, en haat voor mijne liefde.

6 Stel eenen goddelooze over hem, en de Satan sta aan zijne regterhand.

7 Als hij gerikt wordt, zoo ga hij schuldig uit, en zijn gebed zij tot zonde.

8 Dat zijne dagen weinig zijn; een ander neme zijn ambt;

9 Dat zijne kinderen weeten worden, zijne vrouw weduwe.

10 En dat zijne kinderen hier en daar omzwerven, en bedelen, en de nooddruft uit hunne verwoeste plaatsen zoeken.

11 Dat de schuldeischer aansla al wat

J. v. C.—

1 Sam. 2: 5, Ps. 113: 7, 8.

Job 22: 19.

Job 5: 16.

Ps. 36: 6, 57: 11.

Ps. 60: 2.

Ps. 69: 3.

Spr. 15: 24, 25: 9.

6 Lev. 7: 12, Ps. 50: 14.

c Openb. 18: 17.

d Jes. 41: 18.

J. v. C.—

hij heeft, en dat de vreemden zijnen arbeid rooven.

12 Dat hij niemand hebbe, die weldadigheid over hem uitstreke, en dat er niemand zij, die zijnen wezen genadig zij.

13 Dat zijne nakomelingen uitgeroeid worden; hun naam worde uitgedelg in het andere geslacht.

14 De ongerechtigheid zijner vaderen worde gedacht bij den HEERE, en de zonde zijner moeder worde niet uitgedelg.

15 Dat zij gedurig voor den HEERE zijn; en Hij roeije hunne gedachtenis uit van de aarde.

16 Omdat hij niet gedacht heeft weldadigheid te doen, maar heeft den ellendigen en den nooddriftigen man vervolgd, en den verslagene van hart, om hem te doodden.

17 Dewijl hij den vloek heeft liefgehad, dat die hem overkome, en geen lust gehad heeft tot den zegen, zoo zij die verre van hem.

18 En hij zij bekleed met den vloek, als met zijn kleeid, en dat die ga tot in het binnenste van hem als het water, en als de olie in zijne beenderen.

19 Die zij hem als een kleeid, waarmede hij zich bedekt, en tot een gordel, waarmede hij zich steels omgordt.

20 Dit zij het werklom mijner tegenstanders van den HEERE, en dergenen, die kwaad spreken tegen mijne ziel.

21 Maar Gij, o HEERE Heere! maak het met mij om uws naams wil; dewijl uwe goedertierenheid goed is, verlos mij. 22 Want ik ben ellendig en nooddriftig, en mijn hart is in het binnenste van mij doorwond.

23 Ik ga heen gelijk eene schaduw, wanneer zij zich neigt; ik word omgedreven als een sprinkhaan.

24 Mijne knieën struikelen van vasten, en mijn vleesch is gemagerd, zoodat er geen vet aan is.

25 Nog ben ik hun een smaad; als zij mij zien, zoo schudden zij hun hoofd.

26 Help mij, HEERE, mijn God! verlos mij naar uwe goedertierenheid.

27 Opdat zij weten, dat dit uwe hand is, dat Gij het, HEERE! gedaan hebt.

28 Laat hen vloeken, maar zegen Gij; laat hen zich opmaken, maar dat zij beschaamd worden; doch dat zich uw knecht verblijde.

29 Laat mijne tegenstanders met schande bekleed worden; en dat zij met hunne beschaamdheid zich bedekken, als met eenen mantel.

30 Ik zal den HEERE met mijnen mond zeer loven, en in het midden van velen zal ik Hem prijzen.

31 Want Hij zal den nooddriftige ter rechterhand staan, om hem te verlossen van degenen, die zijne ziel veroordeelen.

PSALM 110.

In dezen psalm, zijnde een kort begrip van het gansche Evangelie, spreekt David van de beroeping van Jezus Christus tot het geestelijk koninkrijk zijner gemeente, en zijn eeuwig Priesterschap; te gelijk stelt hij voor ooren de geseledige overwinning en zijnen triomf over al zijne vijanden.

EEN psalm van David.

De HEERE heeft tot mijnen Heere gesproken: Zit aan mijne rechterhand, totdat Ik uwe vijanden gezet zal hebben tot eene voetbank uwer voeten.

2 De HEERE zal den scepter uwer sterkte zenden uit Zion, zeggende: Heersch in het midden uwer vijanden.

3 Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag uwer heerkraft, in heilig sieraad; uit de baarmoeder des dagerszals zal u de danw uwer jeugd zijn.

4 De HEERE heeft gezwoeren, en het

zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in e eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.

5 De HEERE is aan uwe rechterhand; Hij zal koningen verslaan ten dage zijns toorns.

6 Hij zal recht doen onder de Heidenen; Hij zal het volloodde ligchaamen maken;

Hij zal verslaan dengene, die het hoofd is over een groot land.

7 Hij zal op den weg uit de beek drinken; daarom zal Hij het hoofd omhoog heffen.

PSALM 111.

De profeet vermaant alle menschen met zijn voorbeeld, God te loven; verhalende de heerlijkheid zijner werken, vermaande een ierelek tot godsdienstigheid.

HALELUJAH! Aleph. Ik zal den HEERE loven van ganser harte; Beth, in den raad en vergadering der opregten.

2 Gmel. De werken des HEEREN zijn groot; Daleth, zij worden gezocht van allen, die er lust in hebben.

3 He. Zijn doen is majesteit en heerlijkheid; Vau, en zijne gerechtigheid bestaat in der eeuwigheid.

4 Zain. Hij heeft zijnen wonderen eene gedachtenis gemaakt; Cheth, De HEERE is genadig en barmhartig.

5 Teth. Hij heeft den genen, die Hem vreezen, spijs gegeven; Jod, Hij gedenkt in der eeuwigheid aan zijn verbond.

6 Caph. Hij heeft de kracht zijner werken: zijnen volke bekend gemaakt; Lamed, hun gevende de erve der Heiligen.

7 Mem. De werken zijner handen zijn waarheid en oordeel; Nun, al zijne bevelen zijn getrouw.

8 Samech. Zij zijn ondersteund voor altoos en in eeuwigheid; Aïn, zijnde gedaan in waarheid en oprechtheid.

9 Pe. Hij heeft zijnen volke verlossing gezonden; Tade, Hij heeft zijn verbond in eeuwigheid geboden; Kaph, zijn naam is heilig en vreesselijk.

10 Resch. De vreeze des HEEREN is het beginsel der wijsheid; Schin, allen, die zedoen, hebben goed verstand; Thau, zijn lof bestaat tot in der eeuwigheid.

PSALM 112.

Een lof der godzaligen, die eene belofte hebben des tegenvoorden en des toekomenden levens, en welker voorspoed den goddelooren een hartzeer is.

HALELUJAH! Aleph. Welgelukzalig is de man, die den HEERE vrees, Beth, die grootten lust heeft in zijne geboden.

2 Gmel. Zijn zaad zal geweldig zijn op aarde; Daleth, het geslacht der opregten zal gezegend worden.

3 He. In zijn huis zal have en rijkdom wezen; Vau, en zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid.

4 Zain. Den opregten gaat het licht op in de duisternis; Cheth, Hij is genadig, en barmhartig, en rechtvaardig.

5 Teth. Wel dien man, die zich ontfemt en uitleent; Jod, hij beschikt zijne zaken met recht.

6 Caph. Zekerlijk hij zal in der eeuwigheid niet wankelen; Lamed, de rechtvaardige zal in eeuwig gedachtenis zijn.

7 Mem. Hij zal voor geen kwaad gerucht vreezen; Nun, zijn hart is vast, betrouwende op den HEERE.

8 Samech. Zijn hart, wel ondersteund zijnde, zal niet vreezen; Aïn, totdat hij op zijne wederpartijen zie.

9 Pe. Hij strooit uit, hij geeft den nooddriftige; Tade, zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid; Kaph, zijn hoorn zal verhoogd worden in eer.

10 Resch. De goddelooren zal het zien, en

J. v. C.—

Hebr. 5:6.
6:20.
7:17.

Openb. 14:14.
enz.
16:1, enz.
20:8, enz.

n Ps. 1:1,2

J. v. C.—

hij zal zich vertoornen; *Schin*, hij zal met zijne tanden knerschen en smelten; *Thou*, de wensch der goddeloozen zal vergaan.

PSALM 113.

Eene vermaning aan alle menschen om God te loven, die de ellendigen en ootmoedigen altijd bijstaat.

HALELUJAH! Looft, gij knechten des HEEREN! looft den naam des HEEREN.

2 De naam des HEEREN zij geprezen, van nu aan tot in der eeuwigheid.

3 Van den opgang der zon af tot haren nedergang, zij de naam des HEEREN geloofd.

4 De HEERE is hoog boven alle Heidenen, boven de hemelen is zijne heerlijkheid.

5 Wie is gelijk de HEERE, onze God? die zeer hoog woont.

6 Die zeer laag ziet, in den hemel en op de aarde;

7 Die den geringe uit het stof oprigt, en den nooddriftige uit den drek verhoogt;

8 Om te doen zitten bij de prinsen, bij de prinses zijns volks.

9 Die de onvruchtbare doet wonen met een huisgezin, eene blijde moeder van kinderen. Hallelujah!

PSALM 114.

De psalmist, herinnerende aan de verlossing der Israëlieten uit Egypte, vermaant alle schepelen, God te loven.

TOEN Israël uit Egypte toog, het huis Jakobs van een volk, dat eene vreemde taal had;

2 Zoo werd Jeda tot zijn heiligdom, Israël zijne volkomene heerschappij.

3 De zee zag het, en vlood, de Jordaan keerde achterwaarts.

4 De bergen sprongen als rammelen, de heuvelen als lammeren.

5 Wat was u, gij zee! dat gij vloodt? gij Jordaan! dat gij achterwaarts keert?

6 Gij bergen! dat gij opsprongt als rammelen? gij heuvelen! als lammeren?

7 Beef, gij aarde! voor het aangezicht des Heeren, voor het aangezicht vanden God Jakobs.

8 Die den rotsteen veranderde in eenen waterloop, den keisteen in eene waterfontein.

PSALM 115.

De godzaligen hielden God, dat Hij hen wil behouden, om zijns heerlijkheits naams wil; aanroepende de groote ijdelheid der afgoden en afgodendienaars; vermanende een ieder tot het geloof aan den waren God, met belofte van zijnen zegen.

NIET ons, o HEERE, niet ons, maar uwen naam goef eer, om uwer goedertierenheid, om uwer waarheid wil.

2 Waarom zouden de Heidenen zeggen: Waar is nu hun God?

3 Onze God is toch in den hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.

4 Hun weder afgoden zijn zilver en goud, het werk van des menschen handen:

5 Zij hebben eenen mond, maar spreken niet; zij hebben oogen, maar zien niet;

6 Ooren hebben zij, maar hooren niet; zij hebben een' neus, maar zij rieken niet;

7 Hunne handen hebben zij, maar tasten niet; hunne voeten, maar gaan niet; zij geven geen geluid door hunne keel.

8 Dat die hen maken hun gelijk worden, en al wie op hen vertrouwt.

9 Israël! vertrouwt gij op den HEERE; Hij is hunne hulp en hun schild.

10 Gij huis van Aäron! vertrouwt op den HEERE; Hij is hunne hulp en hun schild.

11 Gijlieden, die den HEERE vreest! vertrouwt op den HEERE; Hij is hunne hulp en hun schild.

12 De HEERE is onzer gedachtig geweest. Hij zal zegenen. Hij zal het huis van Israël zegenen. Hij zal het huis van Aäron zegenen.

13 Hij zal zegenen, die den HEERE vrezen, de kleinen met de grooten.

14 De HEERE zal den zegen over u allen vermeerderen, over u allen en over uwe kinderen.

15 Gijlieden zijt den HEERE gezegend, die den hemel en de aarde gemaakt heeft.

16 Aangaande den hemel, de hemel is des HEEREN; maar de aarde heeft Hij der menschen kinderen gegeven.

17 De dooden zullen den HEERE niet prijzen, noch die in de stilte nederge daald zijn.

18 Maar wij zullen den HEERE loven van nu aan tot in der eeuwigheid. Hallelujah!

PSALM 116.

De profeet verklaart zijne liefde tot God, van wege de groote en menigvuldige genade en weldaden hem bewezen, hem verlossende uit dodelijke benaauwdheden; biddende om voortaan te mogen behouden worden, belovende God den Heere daarvoor te zullen prijzen.

IK heb lief, want de HEERE hoort mijne stem, mijne smeekingen.

2 Want Hij neigt zijn oor tot mij; dies zal ik Hem in mijne dagen aanroepen.

3 De banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benaauwdheid en droefenis.

4 Maar ik riep den naam des HEEREN aan, zeggende: Och HEERE! bevrijd mijne ziel.

5 De HEERE is genadig en rechtvaardig, en onze God is ontfermende.

6 De HEERE bewaart de eenvoudigen; ik was misgeteerd, doch Hij heeft mij verlost.

7 Mijne ziel! keer weder tot uwe rust, want de HEERE heeft aan u welgedaan.

8 Want Gij, HEERE! hebt mijne ziel gered van den dood, mijne oogen van tranen, mijnen voet van aanstoot.

9 Ik zal wandelen voor het aangezicht des HEEREN, in de landen der levenden.

10 Ik heb geloofd, daarom sprak ik; ik ben zeer bedrukt geweest.

11 Ik zeide in mijn haasten: Alle menschen zijn leugenaars.

12 Wat zal ik den HEERE vergelden voor al zijne weldaden, aan mij bewezen?

13 Ik zal den beker der verlossingen opnemen, en den naam des HEEREN aanroepen.

14 Mijne geloften zal ik den HEERE betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al zijn volk.

15 Kostelijk is in de oogen des HEEREN de dood zijner gunstgenooten.

16 Och HEERE! zekerlijk ik ben uw knecht, ik ben uw knecht, een zoon uwer dienstmaagd; Gij hebt mijne banden losgemaakt.

17 Ik zal U offeren eene offerande van dankzegging, en den naam des HEEREN aanroepen.

18 Ik zal mijne geloften den HEERE betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al zijn volk;

19 In de voorhoven van het huis des HEEREN, in het midden van u, o Jeruzalem. Hallelujah!

PSALM 117.

Alle Heidenen worden vermaand den Heere te loven, van wege zijne goedertierenheid en waarheid.

LOFFT den HEERE, alle Heidenen! loft Hem, alle natien!

J. v. C.—

o Dan. 2, 20.

h Mal. 1, 11.

c 1 Sam. 2, 8.

Ps. 107, 1.

a Ex. 13, 3.

a 2 Sam. 22, 56.

b Ps. 13, 5.

c 2 Cor. 4, 13.

d Rom. 3, 1.

a Deut. 4, 28.

Jer. 10, 3, 4.

5, 9, enz.

e Rom. 15, 11.

J. v. C.—

2 Want zijne goedertierenheid is geweldig over ons, en de waarheid des HEEREN is in der eeuwigheid! Halelujah!

HOOFDSTUK 118.

De psalmist vermaant alle zaligen den Heere te loven voor zijne menigvuldige verlossingen en weldaden, verhalende hoe God hem verlost had uit de handen zijner vijanden. Tevens bevat deze psalm eene profetie van de toekomst des Heeren Christus, dien de voornaamsten des volks wel zouden verwerven, maar de geloofzigen aannemen.

LOOFT den HEERE, want Hij is goed, hem want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Dat Israël nu zegge, dat zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

3 Het huis van Aaron zegge nu, dat zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

4 Dat degenen, die den HEERE vrezen, nu zeggen, dat zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

5 Uit de benaauwdheid heb ik den HEERE aangeroepen: de HEERE heeft mij verhoord, *steltende mij in de ruimte.*

6 De HEERE is bij mij, ik zal niet vrezen; wat zal mij een mensch doen?

7 De HEERE is bij mij onder degenen, die mij helpen; daarom zal ik mijne *lust* zien aan degenen, die mij haten.

8 Het is beter tot den HEERE toe vlucht te nemen, dan op den mensch te vertrouwen.

9 Het is beter tot den HEERE toe vlucht te nemen, dan op prinzen te vertrouwen.

10 Alle Heidenen hadden mij omringd; het is in den naam des HEEREN, dat ik ze verhooven heb.

11 Zij hadden mij omringd, ja zij hadden mij omringd; het is in den naam des HEEREN, dat ik ze verhooven heb.

12 Zij hadden mij omringd als bijden; zij zijn uitgebluscht als een doornenvuur; het is in den naam des HEEREN, dat ik ze verhooven heb.

13 Gij hadt mij zeer hard gestooten, tot valless toe, maar de HEERE heeft mij geholpen.

14 De HEERE is mijne Sterkte en Psalm, want Hij is mij tot heil geweest.

15 In de tenten der rechtvaardigen is eene stem des geluichs en des heils; de regterhand des HEEREN doet krachtige daden.

16 De regterhand des HEEREN is verhoogd; de regterhand des HEEREN doet krachtige daden.

17 Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des HEEREN vertellen.

18 De HEERE heeft mij wel hard gekastijd, maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven.

19 Doet mij de poorten der gerechtigheid open, ik zal daardoor ingaan, ik zal den HEERE loven.

20 Dit is de poort des HEEREN, door dewelke de rechtvaardigen zullen ingaan.

21 Ik zal U loven, omdat Gij mij verhoord hebt, en mij tot heil geweest zijt.

22 De *cransen*, dien de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden.

23 Dit is van den HEERE geschied, en het is wonderlijk in onze oogen.

24 Dit is de dag, dien de HEERE gemaakt heeft, laat ons op denzelfden ons verheugen, en verblijd zijn.

25 Och HEERE! geef nu heil; och HEERE! geef nu voorspoed.

26 Gezegend zij hij, die daar komt in den naam des HEEREN! Wij zegenen u lieden uit het huis des HEEREN.

27 De HEERE is God, die ons licht gegeven heeft. Bindt het seestoffer met touwen tot aan de hoornen van het altaar.

28 Gij zijt mijn God, daarom zal ik U

loven; o mijn God! ik zal U verhoogen. 29 Loof den HEERE, want Hij is goed, want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

PSALM 119.

Deze psalm wordt afgedeeft in 22 deelen. In elk deel zijn acht verzen, en elk vers begint in het Hebreeuwsch met die letter, waarmede de afdeeling is getiteld, zoodat al de verzen van het eerste deel beginnen met Aleph of A, die van het tweede met Beth, of B, enz., naar het Hebr. Alphabet; waarom reukten dezen psalm een A. B. dergoelzigheid hebben genoemd. Elk vers bevat in zich: of eenen lof en prijs van Gods woord, van wege eener uitsprekende hoedanigheid van hetzelfde; of eene betuiging van Davids ongetrinsde liefde tot hetzelfde; of wel een gebed om genade, om zich naar hetzelfde te mogen schikken; want tot een van deze drie t. w. lof, gebeden, of betuigingen, kunnen al de verzen van dezen psalm gebracht worden. Men merke ook op, dat David in elk v. spreekt, of van Gods wet, inzettingen of bevelen, wetuizenissen, geboden, woord, beloften, wegen, verigten, naam, gerechtigheid, waarheid, wonderen of iets dergelijks, nagezondert in het 122 vs., in hetzelfde hij God om zijne hulp en zijnen bijstand aanroep.

ALEPH.

WELGELUKZALIG zijn de opregten van wandel, die in de wet des HEEREN gaan.

2 Welgelukzalig zijn zij, die zijne getuigenissen onderhouden, die Hem van ganser harte zoeken;

3 Ook geen onrecht werken, maar wandelen in zijne wegen.

4 HEERE! Gij hebt geboden, dat men uwe bevelen zeer bewaren zal.

5 Och, dat mijne wegen gerikt werden, om uwe inzettingen te bewaren!

6 Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al uwe geboden.

7 Ik zal U loven in opregtheid des harten, als ik de regten uwer gerechtigheid geleerd zal hebben.

8 Ik zal uwe inzettingen bewaren; verlaat mij niet al te zeer.

BETH.

9 Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar uw woord.

10 Ik zoek U met mijn geheele hart; laat mij van uwe geboden niet afwaken.

11 Ik heb uwe rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou.

12 HEERE! Gij zijt gezegend; leer mij uwe inzettingen.

13 Ik heb met mijne lippen verteld al de regten uws monds.

14 Ik ben vrolijk in den weg uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom.

15 Ik zal uwe bevelen overdenken, en op uwe paden letten.

16 Ik zal mij zelven vermaken in uwe inzettingen; uw woord zal ik niet vergeten.

GIMEL.

17 Doe wel bij uwen knecht, dat ik leve en uw woord beware.

18 Ontdek mijne oogen, dat ik aanschouwe de wonderen van uw wet.

19 Ik ben een vreemdeling op de aarde, verberg uwe geboden voor mij niet.

20 Mijne ziel is verbroken van wege het verlangen naar uwe oordeelen te aller tijd.

21 Gij scheldt de vervloekte hoovaardigen, die van uw geboden afwaken.

22 Wentel van mij vernaadheid en verachting, want ik heb uwe getuigenissen onderhouden.

J. v. C.—

Ps. 118.

Ps. 103, 2, 116, 7.

Gen. 47, 9, 1Kron. 29, 15, Ps. 39, 13, Hebr. 11, 13.

J. v. C.—

23 Als zelfs de vorsten zittende tegen mij gesproken hebben, heeft uw knecht uwe inzettingen betracht.

d Ps. 43.1. 24 Ook zijn uwe getuigenissen mijne vermakingen en mijne raadslieden.

DALETH.

25 Mijne ziel kleef aan het stof; maak mij levend naar uw woord.

e Ps. 25.4. 26 Ik heb U mijne wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord; leer mij uwe inzettingen.

27 Geef mij den weg uwer bevelen te verstaan, opdat ik uwe wonderen be- trachte.

28 Mijne ziel druip weg van treurigheid; richt mij op naar uw woord.

29 Wend van mij den weg der valscheid, en verleen mij genadiglijk uwe wet.

30 Ik heb verkoren den weg der waarheid, uwe rechten heb ik mij voorgesteld.

31 Ik kleef vast aan uwe getuigenissen; o HEERE! beschaam mij niet.

32 Ik zal den weg uwer geboden loopen, als gij mijn aart verwijdt zult hebben.

HE.

33 HEERE! leer mij den weg uwer inzettingen, en ik zal hem houden ten einde toe.

34 Geef mij het verstand, en ik zal uwe wet houden, ja ik zal ze onderhouden met ganschen harte.

35 Doe mij treden op het pad uwer geboden, want daarin heb ik lust.

36 Neig mijn hart tot uwe getuigenissen, en niet tot gierigheid.

37 Wend mijne oogen af, dat zij reine ijdelheid zien; maak mij levend door uwe wegen.

38 Bevestig uwe toezegging aan uwen knecht, die uwe vrees toedeedaan is.

39 Wend mijne smaadheid af, die ik vrees, want uwe rechten zijn goed.

40 Zie, ik heb een begeerte tot uwe bevelen, maak mij levend door uwe gerechtigheid.

VAU.

41 En dat mij uwe goedertierenheden overkomen, o HEERE! uw heil, naar uwe toezegging;

42 Opdat ik mijnen smader wat heb te antwoorden, want ik vertrouw op uw woord.

43 En ruk het woord der waarheid van mijnen mond niet al te zeer, want ik hoop op uwe regten.

44 Zoo zal ik uwe wet steeds onderhouden, eenwiglijk en altoos.

45 En ik zal wandelen in de ruimte, omdat ik uwe bevelen gezocht heb.

46 Ook zal ik voor koningen spreken van uwe getuigenissen, en mij niet schamen.

47 En ik zal mij vermaken in uwe geboden, die ik liefheb.

48 En ik zal mijne handen opheffen naar uwe geboden, die ik liefheb, en ik zal uwe inzettingen betrachten.

ZAIN.

49 Gedenk des woords, tot uwen knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.

50 Dit is mijn troost in mijne eijende, want uwe toezegging heeft mij levend gemaakt.

51 De hoovaardigen hebben mij boven mate zeer bespot; *nogtans* ben ik van uwe wet niet geweken.

52 Ik heb gedacht, o HEERE! aan uwe oordeelen van ouds aan, en heb mij getroost.

53 Grootte beroering heeft mij bevangen van wege de goddelozen, die uwe wet verlaten.

54 Uwe inzettingen zijn mij gezangen

geweest, ter plaatse mijner vreemdelingschappen.

55 / HEERE! des nachts ben ik uws naams gedachtig geweest, en heb uwe wet bewaard.

56 Dat is mij geschied, omdat ik uwe bevelen bewaard heb.

CHETH.

57 De HEERE is mijn deel, ik heb gezegd, dat ik uwe woorden zal bewaren.

58 Ik heb uw aanschijn ernstelijk geboden van ganscher harte, wees mij genadig naar uwe toezegging.

59 Ik heb mijne wegen bedacht, en heb mijne voeten gekeerd tot uwe getuigenissen.

60 Ik heb gehaast, en niet vertraagd uwe geboden te onderhouden.

61 De goddelooze hoopen hebben mij beroofd; *nogtans* heb ik uwe wet niet vergeten.

62 Te middernacht sta ik op, om U te loven voor de regten uwer gerechtigheid.

63 Ik ben een gezet van allen, die U vreezen, en van hen, die uwe bevelen onderhouden.

64 HEERE! de aarde is vol van uwe goedertierenheid; leer mij uwe inzettingen.

TETH.

65 Gij hebt bij uwen knecht goed gedaan, HEERE! naar uw woord.

66 Leer mij tenen goeden zin en wetenschap, want ik heb aan uwe geboden geloofd.

67 Ler ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik uw woord.

68 Gij zijt goed en goeddoende; leer mij uwe inzettingen.

69 De hoovaardigen hebben leugens tegen mij gestoofd; doch ik bewaar uwe bevelen van ganscher harte.

70 Hun hart is vet als smeer; maar ik heb vermaak in uwe wet.

71 Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik uwe inzettingen leerde.

72 De wet uwsmonds is mij beter, dan guldruiven van goud of zilver.

JOD.

73 A Uwe handen hebben mij gemaakt en bereid; maak mij verstandig, opdat ik uwe geboden leer.

74 Die U vreezen, zullen mij aanzien, en zich verblijden, omdat ik op uw woord gehoopt heb.

75 Ik weer, HEERE! dat uwe gezigten de gerechtigheid zien, en dat Gij mij niet getrouwheid verdrukt hebt.

76 Laat toch uwe goedertierenheid zijn om mij te troosten, naar uwe toezegging aan uwen knecht.

77 Laat mij uwe barmhertigheden overkomen, opdat ik leve, want uwe wet is al mijne vermaking.

78 Laat de hoovaardigen beschaamd worden, omdat zij mij met leugen nedergestooten hebben; doch ik betracht uwe geboden.

79 Laat hen tot mij keeren, die U vreezen, en die uwe getuigenissen kennen.

80 Laat mijn hart oprecht zijn tot uwe inzettingen, opdat ik niet beschaamd worde.

CAPH.

81 Mijne ziel is bezweken van verlangen naar uw heil; op uw woord heb ik gehoopt.

82 Mijne oogen zijn bezweken van verlangen naar uwe toezegging, terwijl ik zelde: Wanneer zult Gij mij vertroosten?

83 Want ik ben geworden als een ledere zak in den rook; doch uwe inzettingen heb ik niet vergeten.

84 Hoe vele zullen de dagen uws knechts zijn? wanneer zult gij regt doen over mijne vervolgers?

J. v. C.—

f Ps. 167. 42.9.

g Ps. 12.11.

h Job. 10.9. Ps. 132.13.

J. v. C.—

J. v. C.—

85 De hoovaardigen hebben mij putten gegraven, hetwelk niet is naar uwe wet.

86 Al uwe geboden zijn waarheid; zij vervolgen mij met leugen, help mij.

87 Gij hebben mij bijna vernietigd op de aarde, maar ik heb uwe bevelen niet verlaten.

88 Maak mij levend naar uwe goedertierenheid, dan zal ik de getuigenis uwsmonds onderhouden.

LAMED.

89 O HEERE! uw woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen.

90 Uwe getrouwheid is van geslacht tot geslacht; Gij hebt de aarde vastgemaakt, en zij blijft staan.

91 Naar uwe verordeningen blijven zij nog heden staan, want zij allen zijn uwe knechten.

92 Indien uwe wet niet ware geweest al mijne vermaking, ik ware in mijnen druk al lang vergaan.

93 Ik zal uwe bevelen in der eeuwigheid niet vergeten, want door dezelve hebt Gij mij levend gemaakt.

94 Ik ben uwe, behoud mij, want ik heb uwe bevelen gezocht.

95 De goddeloozen hebben op mij gewacht, om mij te doen vergaan; ik neem acht op uwe getuigenissen.

96 In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien; maar uw gebod is zeer wijs.

MEM.

97 Hoe lief heb ik uwe wet! Zij is mijne betrachtning den ganschen dag.

98 Zij maakt mij door uwe geboden wijzer, dan mijne vijanden zijn, want zij is in der eeuwigheid bij mij.

99 Ik ben verstandiger dan al mijne leeraars, omdat uwe getuigenissen mijne betrachtning zijn.

100 Ik ben voorzigtiger dan de ouden, omdat ik uwe bevelen bewaard heb.

101 Ik heb mijne voeten geveerd van alle kwade paden, opdat ik uw woord zou onderhouden.

102 Ik ben niet geweken van uwe regten, want Gij hebt mij geleerd.

103 Hoe zoet zijn uwe redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijnen mond!

104 Uit uwe bevelen krijg ik verstand, daarom haat ik alle leugenvaden.

NUN.

105 Uw woord is een lamp voor mijnen voet, en een licht voor mijn pad.

106 Ik heb geworpen, en zal het bevestigen, dat ik onderhouden zal de regten uwer gerechtigheid.

107 Ik ben gansch zeer verdrukt, HEERE! maak mij levend naar uw woord.

108 Laat u toch, o HEERE! welgevallen de vrijwillige offeranden mijnsmonds, en leer mij uwe regten.

109 Mijne ziel is geduriglijk in mijne hand; nogtans vergeet ik uwe wet niet.

110 De goddeloozen hebben mij eenen strik gelegd; nogtans ben ik niet afgedwaald van uwe bevelen.

111 Ik heb uwe getuigenissen genomen, tot een eeuwige erve, wat zij zijn mijns harten vrolijkheid.

112 Ik heb mijn hart geneigd, om uwe inzettingen eeuwiglijk te doen, ten einde toe.

SAMECH.

113 Ik haat de kwade ranken, maar heb uwe wet lief.

114 Gij zijt mijne Schuilplaats en mijn Schild; op uw woord heb ik gehoopt.

115 Wijk van mij, zijboosdoeners! dat

ik de geboden mijns Gods moge bewaren.

116 Ondersteun mij naar uwe toezegging, opdat ik leve; en laat mij niet beschaamd worden over mijne hope.

117 Ondersteun mij, zoo zal ik behouden zijn; dan zal ik mij steeds in uwe inzettingen vermaken.

118 Gij vertreedt al degenen, die van uwe inzettingen afdwalen, want hun bedrog is leugen.

119 Gij doet alle goddeloozen der aarde weg als schuim, daarom heb ik uwe getuigenissen lief.

120 Het haar mijns vleesch is te berge gerezen van verschrikking voor U, en ik heb gevreesd voor uwe oordeelen.

AIN.

121 Ik heb recht en gerechtigheid gedaan; geef mij niet over aan mijne onderdrukkers.

122 Wees borg voor uwen knecht ten goede; laat de hoovaardigen mij niet onderdrukken.

123 Mijne oogen zijn bezweken van verlangen naar uw heil, en naar de toezegging uwer rechtvaardigheid.

124 Doe bij uwen knecht naar uwe goedertierenheid, en leer mij uwe inzettingen.

125 Ik ben uw knecht, maak mij verstandig, en ik zal uwe getuigenissen kennen.

126 Het is tijd voor den HEERE, dat Hij werke, want zij hebben uwe wet verbroken.

127 Daarom heb ik uwe geboden lief, meer dan goud, ja meer dan het fijnste zond.

128 Daarom heb ik al uwe bevelen, van alles, voor recht gehouden; maar alle valsche pad heb ik gehaat.

PE.

129 Uwe getuigenissen zijn wonderbaar, daarom bewaart ze mijne ziel.

130 De opening uwer woorden geeft licht, de slechten verstandig makende.

131 Ik heb mijnen mond wijs open gedaan, en gehijgd, want ik heb verlangd naar uwe geboden.

132 Zie mij aan, wees mij genadig, naar het recht aan degenen, die uwen naam binnemen.

133 Maak mijne voetstappen vast in uw woord, en laat geene ongerechtigheid over mij heerschen.

134 Verlos mij van des menschen overlust, en ik zal uwe bevelen onderhouden.

135 Doe uw aangezicht lichten over uwen knecht, en leer mij uwe inzettingen.

136 Waterbekken vlieten af uit mijne oogen, omdat zij uwe wet niet onderhouden.

TSADE.

137 HEERE! Gij zijt rechtvaardig, en elkeen uwer oordeelen is recht.

138 Gij hebt de gerechtigheid uwer getuigenissen, en de waarheid hoogelijk geboden.

139 Mijn ijver heeft mij doen vergaan, omdat mijne wederpartijders uwe woorden vergeten hebben.

140 Uw woord is zeer gelouterd, en uw knecht heeft het lief.

141 Ik ben klein en veracht, doch uwe bevelen vergeet ik niet.

142 Uwe gerechtigheid is gerechtigheid in eeuwigheid, en uwe wet is de waarheid.

143 Benaauwdheid en angst hebben mij getroffen, doch uwe geboden zijn mijne vermakingen.

144 De gerechtigheid uwer getuigenissen is in der eeuwigheid; doe ze mij verstaan, zoo zal ik leven.

Pred. 1:4.

A Ps. 19:1.
Spr. 8:11.

Neh. 10:29.

a Ps. 19:2.

a Ps. 4:7.

o 2Sam. 22:31.
Ps. 12:7.
18:31.
Spr. 30:5.

J. v. C.—

KOPH.

145 Ik heb van ganser harte geroepen; verhoor mij, o HEERE! ik zal uwe inzettingen bewaren.

146 Ik heb U aangeroepen, verlos mij, en ik zal uwe getuigenissen onderhouden.

p Ps. 5 4
82 14
130 6

q Ps. 63 2, 7
90 1

147 p Ik ben de morgenschemering voorgekomen, en heb geschrei gemaakt; op uw woord heb ik gehoopt.

148 q Mijne oogen komen de nacht waken voor, om uwe rede te betrachten.

149 Hoor mijne stem naar uwe goedertierenheid, o HEERE! maak mij levend naar uw recht.

150 Die kwade praktijken najagen, genaken mij; zij wuiken verre van uwe wet.

151 Maar Gij, HEERE! zijt nabij, en al uwe geboden zijn waarheid.

152 Van ouds heb ik geweten van uwe getuigenissen, dat Gij ze in eeuwigheid gegrond hebt.

RESCH.

153 Zie mijne ellende aan, en help mij uit, want uwe wet heb ik niet vergeten.

154 Twist mijne twistzaak, en verlos mij; maak mij levend, naar uwe toezegging.

155 Het heil is verre van de goddelozen, want zij zoeken uwe inzettingen niet.

156 HEERE! uwe barmhertigheden zijn vele; maak mij levend naar uwe regten.

157 Mijne vervolgers en mijne wederpartijders zijn vele, maar van uwe getuigenissen wijk ik niet.

158 Ik heb gezien degenen, die trouweelooslijk handelen, en het verdroot mij, dat zij uw woord niet onderhouden.

159 Zie aan, dat ik uwe bevelen liefheb, o HEERE! maak mij levend naar uwe goedertierenheid.

160 Het begin uws woords is waarheid, en in der eeuwigheid is al het recht uwer gerechtigheid.

SCHIN.

161 De vorsten hebben mij vervolgd zonder oorzaak; maar mijn hart heeft geverend voor uw woord.

162 Ik ben vrolijk over uwe toezegging, als een, die eenen grooten buit vindt.

163 Ik haat de valscheit, en heb er eenen gruwel van; maar uwe wet heb ik lief.

164 Ik loof U zevenmaal des daags, over de regten uwer gerechtigheid.

165 Die uwe wet beminnen, hebben grooten vrede, en zij hebben geen angstoot.

166 O HEERE! ik hoop op uw heil, en doe uwe geboden.

167 Mijne ziel onderhoudt uwe getuigenissen, en ik heb ze zeer lief.

168 Ik onderhoude uwe bevelen en uwe getuigenissen, want al mijne wegen zijn voor U.

THAU.

169 O HEERE! laat mijn geschrei voor uw aanschijn gansken, maak mij verstandig naar uw woord.

170 Laat mijn smeeken voor u aanschijn komen, red mij naar uwe toezegging.

171 Mijne lippen zullen uwe lof overvloediglijk uitstorten, als Gij mij uwe inzettingen zult geleerd hebben.

172 Mijne tong zal spraak houden van uwe rede, want al uwe geboden zijn rechtvaardigheid.

173 Laat uwe hand mij te hulp komen, want ik heb uwe bevelen verkoren.

174 O HEERE! ik verlang naar uw heil, en uwe wet is al mijn vermakking.

175 Laat mijne ziel leven, en zij zal U loven, en laat uwe regten mij helpen.

176 r Ik heb gedwaald als een verloren schaap; zoek uwen knecht, want uwe geboden heb ik niet vergeten.

PSALM 120.

Een gebed tegen de kwade tongen, of valsche lasten; alsmede een klagt van den psalmist over de ondraaglijkheid om met booze menschen te moeten omgaan.

EEN lied Hammaälôth.

Ik heb tot den HEERE geroepen in mijne benauwdheid, en Hij heeft mij verhoord.

2 O O HEERE! red mijne ziel van de valsche lippen, van de bedriegelijke tong.

3 Wat zal U de bedriegelijke tong geven, of wat zal zij U toeroepen?

4 Scherpe pijlen eens magtigen, mitsgalers gloeiende jenseverkolten.

5 O we, mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesek, dat ik in de tenten Kedar's won!

6 Mijne ziel heeft lang gewoond bij degenen, die den vrede haten.

7 Ik ben vreedzaam; maar als ik spreek, zijn zij aan den oorlog.

PSALM 121.

De psalmist beschrijft zijn vast vertrouwen op den Heere, die hem bewaarde voor alle kwaad.

EEN lied Hammaälôth.

Ik hef mijne oogen op naar de bergen, van waar mijne hulp komen zal.

2 Mijne hulp is van den HEERE, die hemel en aarde gemaakt heeft.

3 Hij zal uwen voet niet laten wankelen; uw Bewaarder zal niet slimeren.

4 Ziet, de Bewaarder Israëls zal niet slimeren, noch slapen.

5 De HEERE is uw Bewaarder, de HEERE is uwe Schaduw, aan uwe rechterhand.

6 De zon zal u des daags niet schaden, noch de maan des nachts.

7 De HEERE zal u bewaren van alle kwaad; uwe ziel zal Hij bewaren.

8 De HEERE zal uwen uitgang en uwen ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid.

PSALM 122.

David verblift zich over den welstand van Gods huis of Kerk te Jerùsalem, wenshende dat zulks lang zooge duren.

EEN lied Hammaälôth, van David.

Ik verblift mij in degenen, die tot mij zeggen: Wij zullen in het huis des HEEREN gaan.

2 Onze voeten zijn staande in uwe poorten, o Jerùsalem!

3 Jerùsalem is gebouwd, als een stad die wel zamengevoegd is.

4 Waarheen de stammen opgaan, de stammen des HEEREN, tot de getuigenis Israëls, om den naam des HEEREN te danken.

5 Want daar zijn de stoelen des gerechts gezet, de stoelen van het huis van David.

6 Bidt om den vrede van Jerùsalem; wel moeten zij varen, die u beminnen.

7 Vrede zij in uwe vesting, welvaren in uwe paleizen!

8 Om mijner broederen en mijner vrienden wil, zal ik nu spreken, vrede zij in u!

9 Om des huizes des HEEREN, onzes Gods wil, zal ik het goede voor u zoeken.

PSALM 123.

De psalmist verklaart zijn geduldig vertrouwen op den Heere, met bede, om te mogen verlost worden van de bespottingen der opgeblazen.

EEN lied Hammaälôth.

Ik hef mijne oogen op tot U, die in de hemelen zit.

2 Zie, gelijk de oogen der knechten zijn op de hand hunner heeren; gelijk de oogen der dienstmaagd zijn op de

J. v. C.—

r Jes. 58 6.
Luk. 15 4.
enz.

circa 1058.

o 1 Sam. 24 10.
26 19.

q Ps. 11 2.
59 8.

a Ps. 115 3.

a Neh. 2 10.

J. v. C.—

hand harer vrouw; alzoo zijn onze oogen op den HEERE, onzen God, tot dat Hij ons genadig zij.

3 Wees ons genadig, o HEERE! wees ons genadig, want wij zijn der verachting veel te zat.

4 Onze ziel is veel te zat des spots der weeldigen, der verachting der hoovaardigen.

PSALM 124.

De profeet roemt de groote weldaad van God, aan zijne gemeneite heerezen, door haar te verlossen uit het zijghaar gevaar harer magtize vijanden.

EEN lied Hammaalôth, van David.
Ten ware de HEERE, die bij ons geweest is, zegge nu Israël!

2 Ten ware de HEERE, die bij ons geweest is, als de menschen tegen ons opstonden:

3 Toen zouden zij ons levend verslonden hebben, als hun toorn tegen ons ontstak.

4 Toen zouden ons de wateren overloopen hebben: een stroom zou over onze ziel gezaan zijn.

5 Toen zouden de stoute wateren over onze ziel gezaan zijn.

6 De HEERE zij geloofd, die ons in hunne tanden niet heeft overgegeven tot eenen roof.

7 Onze ziel is ontkomen, als een vogel uit den strik der vogelvangers; de strik is gebroken, en wij zijn ontkomen.

8 Onze hulp is in den naam des HEEREN, die hemel en aarde gemaakt heeft.

PSALM 125.

De vastigheid dergeen, die op den Heere vertrouwen; beide voort de godzaligen en tegen de goddeloozen.

EEN lied Hammaalôth.
Die op den HEERE vertrouwen, zijn als de berg Zion, die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid.

2 Rondom Jeruzalem zijn bergen; alzoo is de HEERE rondom zijn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid.

3 Want de scepter der goddeloosheid zal niet rusten op het lot der rechtvaardigen; opdat de rechtvaardigen hunne handen niet uitstrekken tot onrecht.

4 HEERE! doe den goeden wel, en den geenen, die overig zijn in hunne harten.

5 Maar die zich neigen tot hunne kromme wegen, die zal de HEERE wegdoen gaan met de werkers der ongerechtigheid. Vrede zal over Israël zijn!

PSALM 126.

De gemeente dankt God voor hare wonderbare verlossing uit de babylonische gevangenis, liddende, dat Hij zijn werk wil volbrengen.

EEN lied Hammaalôth.
Als de HEERE de gevangenen Zions wederbract, waren wij gelijk degeenen, die droomen.

2 Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich; toen zeide men onder de Heidenen: De HEERE heeft groote dingen aan dezen gedaan.

3 De HEERE heeft groote dingen bij ons gedaan: dies zijn wij verblift.

4 O HEERE! wend onze gevangenis, gelijk waterstroom in het zuiden.

5 Die met tranen zaaijen, zullen met gejuich maaijen.

6 Die het zaad draagt, dat men zaaijen zal, gaat al gaande en weenende; maar voorzerker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schoven.

PSALM 127.

Deze psalm leert, dat alle welstand, beide in steden en huisgezinnen, van den zegen des Heeren komt, en dat goede kinderen een geschenk van God zijn.

EEN lied Hammaalôth, van Salomo.
Zoo de HEERE het huis niet bouwt,

te vergeefs arbeiden destelfs bouwlieden daaraan; zoo de HEERE de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter.

2 Het is te ver eefs, dat gilliden vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is alzoo, dat Hij het zijnen beminde als in den slaap geeft.

3 Ziet, de kinderen zijn een erfdeel des HEEREN; des buiks vrucht is eene beoosing.

4 Gelijk de pijlen zijn in de hand eens helds, zoodanig zijn de zonen der jeugd.

5 Welgelukkig is de man, die zijnen pijlkoker met dezelve gevuld heeft; zij zullen niet beschaamd worden, als zij met de vijanden spreken zullen in de poort.

PSALM 128.

De profeet verhaalt in dezen psalm de gelukzaligheid en zegen dergeen, die den Heere vreest.

EEN lied Hammaalôth.
Welgelukkig is een iegelijk, die den HEERE vreest, die in zijne wegen wandelt.

2 Want zij zult eten den arbeid uwer handen; welgelukkig zult gij zijn, en het zal u welgaan.

3 Uwe huisvrouw zal wezen als een vruchtbare wijnstok aan de zijden van uw huis; uwe kinderen als olijplanten rondom uwe tafel.

4 Ziet, alzoo zal zekerlijk die mangelzeggend worden, die den HEERE vreest.

5 De HEERE zal u zegenen uit Zion, en gij zult het gorde van Jeruzalem aanschouwen al de dagen uws levens.

6 En gij zult uwe kindskinderen zien. Vrede over Israël!

PSALM 129.

De verdrukkingen Israëls, of der gemeente Gods, zijn veleel; maar God helpt hen uit die allen en verdelgt hunne vijanden.

EEN lied Hammaalôth.
Zij hebben mij dikwijls benaauwd van mijne jeugd af, zegge nu Israël!

2 Zij hebben mij dikwijls van mijne jeugd af benaauwd; evenwel hebben zij mij niet overmoet.

3 Ploegers hebben op mijnen rug geploegd; zij hebben hunne voren lang getogen.

4 De HEERE, die rechtvaardig is, heeft de touwen der goddeloozen afgehouwen.

5 Laat hen beschaamd en achterwaarts gedreven worden, allen, die Zion haten.

6 Laat hen worden als gras op de daken, hetwelk verdort, eer men het uitrekt;

7 Waarmede de maaijer zijne hand niet vult, noch de garvenbinder zijnen arm;

8 En die voorbijgaan, niet zeggen: De zegen des HEEREN zij bij u! Wij zegenen ulieden in den naam des HEEREN.

PSALM 130.

Deze psalm is een hartgrondig gebed van een godzalig mensch, zeer bevoerd zijnde van wege zijne zonden, vertruovende nogtans zeker, dat God hem zal vergeven; vermanende ook Israël, om op den Heere te hopen.

EEN lied Hammaalôth.
Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE!

2 Heere! hoor naar mijne stem; laat uwe ooren opmerkende zijn op de stem mijner smeekingen.

3 O Zoo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan?

4 Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.

5 o Ik verwacht den HEERE, mijne ziel verwacht, en ik hoop op zijn woord.

6 Mijne ziel wacht op den Heere, meer dan de wachters op den morgen; de wachters op den morgen.

J. v. C.—

a Spr. 6:5.

b Ps. 121:2.

a Job. 8:12.
40:10.

a Job. 8:2.

a Ps. 143:2.

b 2 Sam. 24:14.

c Ps. 27:14.

Hab. 2:3.

d Ps. 40:2.

e Ps. 5:1.

119:147.

123:1,2.

J. v. C.

7 Israel hope op den HEERE : want bij den HEERE is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing.
8 En Hij zal Israel verlossen van al zijne ongerechtigheden.

PSALM 131.

David bezingt zijne oornedigheid, vernemende Gods Kerk tot vertrouwen op God.

EEN lied Hammaaloth, van David.
O HEERE! mijn hart is niet verheven, en mijnne oogen zijn niet hoog; ook heb ik niet gewandeld in dingen mij te groot en te wonderlijk.

2 Zoo ik mijne ziel niet heb gezet en stil gehouden, gelijk een gespeeld kind bij zijne moeder! mijne ziel is als een gespeeld kind in mij.

3 Israel hope op den HEERE van nu aan tot in der eeuwigheid.

PSALM 132.

David's zorg betreffende het brengen der Ark binnen Jeruzalem, alsmede zijn gebed daarover gedaan, met verhaal van den eed en de beloften, die God aan David en zijne Kerk gedaan heeft, aangaande het eeuwig koninkrijk van Christus.

EEN lied Hammaaloth.
O HEERE! gedenk aan David, aan al zijn lijden;

2 Dat hij den HEERE gezworen heeft, den Magtige Jakobs gelofte gedaan heeft, zeggende:

3 «Zoo ik in de tent mijns huizes inga, zoek ik op de koets van mijn bed klimme!

4 Zoo ik mijnen oogen slaap geve, mijnen oogleden sluitmering;

5 Totdat ik voor den HEERE eene plaats gevonden zal hebben, woningen voor den Magtige Jakobs!

6 Ziet, wij hebben van haar gehoord in Erathia; wij hebben haar gevonden in de velden van Jaar.

7 Wij zullen in zijne woningen ingaan, wij zullen ons nederbuigen voor de voetbank zijner voeten.

8 Sta op, HEERE! tot uwe rust, Gij en de ark uwer sterkte!

9 Dat uwe priesters bekleed worden met gerechtigheid, en dat uwe gunstgenooten juichen.

10 Weer het aangezicht uws Gezalfden niet af, om Davids uws knechts wil.

11 De HEERE heeft David de waarheid gezworen, waarvan Hij niet wijken zal, zeggende: Van de vrucht uws buiks zal ik op uwen troon zetten.

12 Indien uwe zonen mijn verbond zullen houden, en mijne getuigenissen, die ik hun leeren zal; zoo zullen ook hunne zonen tot in eeuwigheid op uwen troon zitten.

13 Want de HEERE heeft Zion verkozen, Hij heeft het begeerd tot zijne woonplaats, zeggende:

14 «Dit is mijne rust tot in eeuwigheid, hier zal ik wonen, want ik heb ze begeerd.

15 Ik zal haren kost rijkelijk zegenen, hare nooddriftigen zal ik met brood verzadigen.

16 En hare priesters zal ik met heil bekleden, en hare gunstgenooten zullen zeer juichen.

17 «Daar zal ik David eenen hoorn doen uitspruiten; ik heb voor mijnen Gezalfde eene lamp toegerigt.

18 Ik zal zijne vijanden met schaamte bekleden; maar op hem zal zijne kroon bloeien.

PSALM 133.

David roemt zeer hoog de broederlijke gemeenschap der geloovigen.

EEN lied Hammaaloth, van David.
Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samenwonen!

2 Het is, gelijk de kostelijke olie op het

hoofd, nederdalende op den baard, den baard van Aaron; die nederdaalt totop den zoom zijner kleederen.

3 Het is gelijk de dauw van Hermon, en die nederdaalt op de bergen van Zion: want de HEERE gebiedt aldaar den regen en het leven tot in der eeuwigheid.

PSALM 134.

De psalmist vermaant de priesters en Levieten, om God te loven en voor de gemeente te bidden.

EEN lied Hammaaloth.
Ziet, looft den HEERE, alle gij knechten des HEEREN! gij, die allen nacht in het huis des HEEREN staat.

2 Heft uwe handen op naar het heiligm, en looft den HEERE.

3 De HEERE zegene u uit Zion, Hij, die den hemel en de aarde gemaakt heeft.

PSALM 135.

De dienaren des Heeren worden vermaand, God te loven voor zijne goedertierenheid en almacht, die Hij Israel heeft bezworen, met tegengestelling van de godheid en dwaasheid derzenen, die afgoden maken en daarop vertrouwen.

HALELUJAH! Prijst den naam des HEEREN, prijst Hem, gij knechten des HEEREN!

2 Gij, die staat in het huis des HEEREN, in de voorhoven van het huis onzes Gods!

3 Loof den HEERE, want de HEERE is goed; psalmizint zijnen naam, want Hij is liefelijk.

4 Want de HEERE heeft zich Jakob verkozen, Israel «tot zijn eigendom.

5 Want ik weet, dat de HEERE groot is, en dat onze Heere boven alle goden is.

6 Al wat den HEERE behaagt, doet Hij, in de hemelen en op de aarde, in de zeeën en alle afgronden.

7 Hij doet dampen opklimmen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen met den regen; Hij brengt den wind uit zijne schatkameren voort.

8 «Die de eerstgeborenen van Egypte sloot, van den mensch af tot het veer toe.

9 «Hij zond teekenen en wonderen in het midden van u, o Egypte! tegen Farao en tegen al zijne knechten.

10 Die vele volken sloeg, en magtige koningen doodde:

11 Sihon, den koning der Amorieten, en Og, den koning van Basan; en al de koningrijken van Kanaän.

12 En / Hij gaf hun land ten erve, ten erve aan zijn volk Israel.

13 O HEERE! uw naam is in eeuwigheid; HEERE! uwe gedachtenis is van geslacht tot geslacht.

14 «Want de HEERE zal zijn volk richten, en het zal Hem berouwen over zijne knechten.

15 De afgoden der Heidenen zijn zilver en goud, een werk van menschenhanden.

16 Zij hebben eenen mond, maar spreken niet; zij hebben oogen, maar zien niet;

17 Ooren hebben zij, maar hooren niet; ook is er geen adem in hunnen mond.

18 Dat die ze maken, hun gelijk worden, en al wie op hen vertrouwt.

19 Gij huis Israels! looft den HEERE; Gij huis Aarons! looft den HEERE.

20 Gij huis van Levi! looft den HEERE; gij, die den HEERE vreest! looft den HEERE.

21 Geloofd zij de HEERE uit Zion, die te Jeruzalem woont, Halelujah!

PSALM 136.

De psalmist vermaant alle geloovigen tot lof en dankzegging van God, van wege zijne goedertierenheid, magt en wijsheid, zichtbaar in de schepping der wereld, verlossing van Israel uit Egypte en vele andere weldaden.

J. v. C.

a 2Kron. 22:25.
Spr. 16:3.b Ps. 101:5.
Spr. 6:17.

c 1Kron. 17:1.

d 1Kron. 17:1.

e 2Sam. 7:12.
1Kon. 8:7.
2Kron. 6:16.
Luk. 1:69.f Ps. 68:17.
132:8.

g 2Kron. 6:11.

h Luk. 1:69.

J. v. C.

a Ex. 19:3.
Deut. 7:6.
Tij. 2:14.
1 Petr. 2:9.b Jer. 10:13.
51:16.c Ex. 12:29.
Ps. 78:51.d Ex. 7:8,9.
10:14.

e Joz. 12.

f Ps. 78:55.

g Ps. 102:13.

h Deut. 32:36.

i Ps. 115:4.
en2.

J. v. C.—

LOOFTE "den HEERE, want Hij is goed: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Loofte den God der goden: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

3 Loofte den Heere der heeren: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

4 Dien, die alleen groote wonderen doet: Want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

5 Dien, die de hemelen met verstand gemaakt heeft: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

6 Dien, die de aarde op het water uitgespannen heeft: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

7 Dien, die de groote lichten heeft gemaakt: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

8 De zon tot heerschappij op den dag: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

9 De maan en sterren tot heerschappij in den nacht: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

10 Dien, die de Egyptenaren geslagen heeft in hunne eerstgeborenen: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

11 En heeft Israël g'uit het midden van hen uitgebragt: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

12 Met eene sterke hand, en met eenen uitgestreken arm: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

13 Hem, die de Scheifzee in deelen deelde: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

14 En voerde Israël door het midden van de zee: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

15 Hij heeft Farao met zijn heir gestort in de Scheifzee: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

16 Die zijn volk door de woestijn geleid heeft: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

17 Die groote koningen geslagen heeft: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

18 En heeft heerlijke koningen gedood: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

19 Sihon, den amorietischen koning: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

20 En Og, den koning van Basan: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

21 En heeft hun land ten erve gegeven: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

22 Ten erve aan zijnen knecht Israël: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

23 Die aan ons gedacht heeft in onze nederigheid: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

24 En Hij heeft ons onzen tegenpartijders ontrukkt: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

25 Die allen vleesch spijs geeft: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

26 Loofte den God des hemels: want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

PSALM 137.

Eene bedroefde klagt der Joden in Babel over het beschimpen en bespotten van hunne vijanden, die van hen vrolijke gezangen eischen: hunne bestendige hope op God, mitgeders een vloek over Edom en Babel.

AN de rivieren van Babel, daar zaten wij, ook weenden wij, als wij gedachten aan Zion.

2 Wij hebben onze harpen gehangen aan de wilgen, die daarin zijn.

3 Als zij, die ons aldaar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, en zij, die ons over hoop geworpen hadden, vreugd zeggende: Zingt ons een van de liederen Zions.

4 Wij zeiden: Hoe zouden wij een lied des HEEREN zingen in een vreemd land?

5 Indien ik u vergeet, o Jeruzalem! zoo vergeet mijne rechterhand zich zelve!

6 Mijne tong kiere aan mijn geheimelte, zoo ik aan u niet gedenke, zoo ik Jeruzalem niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap!

7 HEERE! gedenk aan de kinderen van Edom, aan den dag van Jeruzalem; die daar zeiden: Ontbloot ze, ontbloot ze, tot haar fundament toe!

8 O dochter van Babel! die verwoest zult worden, welgelukzalig zal hij zijn, die u we misdaad vergelden zal, die u aan ons misdaan hebt.

9 Welgelukzalig zal hij zijn, die uwe kinderkens grijpen, en aan de steenrots verpletteren zal.

PSALM 138.

David, looft God van wege zijne goedheid en waarheid aan hem bewezen, profeterende dat de koningen der aarde den Heere zullen lozen, met belijdenis der vrucht van zijn vertrouwen op God.

EEN psalm van David.

Ik zal U loven met mijn geheele hart, in de tegenwoordigheid der goden zal ik U psalmzingen.

2 Ik zal mij nederbuigen naar het paleis uwer heilichheid, en ik zal uwen naam loven, om uwe goedertierenheid en om uwe waarheid: want Gij hebt van wege uwen ganschen naam uw woord groot gemaakt.

3 Ten dage, als ik riep, zoo hebt Gij mij verhoord: Gij hebt mij versterkt met kracht in mijne ziel.

4 Alle koningen der aarde zullen U, o HEERE! loven, wanneer zij gehoord zullen hebben de redenen uwsmonds.

5 En zij zullen zingen van de wegen des HEEREN, want de heerlijkheid des HEEREN is groot.

6 Want de HEERE is hoog, noztans ziet Hij den nederige aan, en den verhevene kent Hij van verre.

7 Als ik wandel in het midden der benaauwdheid, maakt Gij mij levend; uwe hand strekt Gij uit tegen den toorn mijner vijanden, en uwe rechterhand behoudt mij.

8 De HEERE zal het voor mij voleinden; uwe goedertierenheid, HEERE! is in eeuwigheid; en laat niet varen de werken uwer handen.

PSALM 139.

David roemt en prijst Gods alwetende en overalteenwoordige voorzienigheid: en die voorzorg over hem eer hij was; verder verklaart hij, dat hij met de bozen en goddelozen geen gemeenschap wil hebben, betuigende eindelijk zijne oprechtheid.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

HEERE! Gij doorgrondt en kent mij. 2 Gij weet mijn zitten en mijn opstaan; Gij verstaat van verre mijne gedachten.

3 Gij omringt mijn gaan en mijn liggen; en Gij zijt al mijn wegen gewend.

4 Als er nog geen woord op mijne tong is, zie, HEERE! Gij weet het alles.

5 Gij bezet mij van achteren en van voren, en Gij zet uwe hand op mij.

6 De kennis is mij te wonderbaar, zij is hoog, ik kan er niet bij.

7 Waar zou ik heengaan voor uwen Geest? en waar zoude ik heenvlieden voor uw aangezicht?

J. v. C.—

8 «Zoo ik opvoer ten hemel, Gij zijt daar; of bedde ik mij in de hel, zie, Gij zijt daar».

9 Nam ik vleugelen des dageraads; woonde ik aan het uiterste der zee; 10 Ook daar zou uwe hand mij geleiden, en uwe rechterhand zou mij houden. 11 Indien ik zeide: De duisternis zal mij immers bedekken; dan is de nacht een licht om mij.

12 Ook verduistert de duisternis voor U niet; maar de nacht licht als de dag; de duisternis is als het licht.

13 Want Gij bezit mijne nieren; Gij hebt mij in mijner moeders buik bedekt.

14 Ik loof U, omdat ik op eene heel vreesselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn uwe werken! ook weet het mijne ziel zeer wel.

15 «Mijn geboorte was voor U niet verholten, »als ik in het verborgene gemaakt ben, »als een misdadiger geworcht ben, in de nederste deelen der aarde.

16 Uwe oogen hebben mijnen ongevormden klomp gezien; en al deze dingen waren in uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.

17 Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, uwe gedachten! hoe magtig vele zijn hare sommen!

18 Zoude ik ze tellen? harer is meer, dan des zands; word ik wakker, zoo ben ik nog bij U.

19 O God! dat Gij den goddelooze ombragt! en gij mannen des bloeds, wikt van mij!

20 Die van U schandelijk spreken, en uwe vijanden ijdelijk verheffen.

21 Zoude ik niet haten, HEERE! die U haten? en verdriet hebben in degenen, die tegen U opstaan?

22 Ik haat hen met volkomen haat, tot vijanden zijn zij mij.

23 «Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijne gedachten.

24 En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg.

PSALM 140.

David bidt met een vast vertrouwen op den Heere, om verlossing van de kwade menschen; biddende ook om de straf der lasteraars, niet zeker vertrouwen op Gods rechtvaardigheid.

EEN psalm van David, voor den op-
perzangmeester.

2 Red mij, HEERE! van den kwaden mensch; behoed mij voor den man alles gewelds;

3 Die veel kwaads in het hart denken, allen dag zamenkomen om te oorlogen.

4 Zij scherpen hunne tong, als eene slang; »heet addervergift is onder hunne lippen. Sela.

5 Bewaar mij, HEERE! van de handen des goddeloozen; behoed mij van den man alles gewelds; van hen, die mijne voeten denken weg te stooten.

6 De hoovaardigen hebben mij eenen strik verborghen, en koorden; zij hebben een net uitgespreid aan de zijde des wegs; »valstrikken hebben zij mij gezet. Sela.

7 Ik heb tot den HEERE gezegd: Gij zijt mijn God; neem ter oore, o HEERE! de stem mijner smekingen.

8 HEERE, Heere, Sterkte mijns heils! Gij hebt mijn hoofd bedekt ten dage der wapening.

9 Geef, HEERE! de begeerten des goddeloozen niet; bevorder zijn kwaad voornemen niet; zij zouden zich verheffen. Sela.

10 Aangaande het hoofd dergenen, die mij omringen, de overlast hunner lippen overdekke hen.

11 Varige kolen moeten op hen geschud worden; Hij doe hen vallen in het vuur, in diepe kuilen, dat zij niet weder opstaan.

12 Een man van kwade tong zal op de aarde niet bevestigd worden; een boom aan des gewelds, dien zal men jagen, totdat hij geheel verdreven is.

13 Ik weet, dat de HEERE de rechtzaak des ellendigen, »het regt der nooddriftigen zal uitvoeren.

14 Gewisselijk de rechtvaardigen zullen uwen naam loven; de oprechten zullen voor uw aangezicht bijeen.

PSALM 141.

David bezeert van God, dat Hij hem verhoore, trooste en zijn gevoelen rein beware; verklarende dat hem de bestraffingen der vromen aangenaam zijn, biddt hij met een vast vertrouwen, om straf over zijne wrede vijanden.

EEN psalm van David.
HEERE! ik roep U aan, haast U tot mij, neem mijne stem ter oore, als ik tot U roep.

2 «Mijn gebod worden gesteld als reukwerk voor uw aangezicht, de opheffing mijner handen als het avondoffer.

3 HEERE! zet eene wacht voor mijnen mond, behoed de deur mijner lippen.

4 Neig mijn hart niet tot eene kwade zaak, om eenigen handel in goddeloosheid te handelen, met mannen, die ongerechtigheid werken; en dat ik niet ete van hunne lekkernijen.

5 De rechtvaardige sla mij, het zal wel-
dadigheid zijn; en hij bestraft mij, het zal olie des hoofds zijn, het zal mijn hoofd niet breken; want nog zal ook mijn gebod voor hen zijn in hunne tegen-
spoeden.

6 Hunne regters zijn aan de zijde der steenrots vrijgelaten geweest, en hebben gehoord mijne redenen, dat zij aangenaam waren.

7 «Onze beenderen zijn verstrooid aan den mond des grafs, gelijk of iemand op de aarde iets gekloofd en verdeeld had.

8 Ducht op U mijn oogen, HEERE, Heere! op U betrouw ik, ontbloomt mijne ziel niet.

9 Bewaar mij voor het geweld des striks, dien zij mij gelegd hebben, en voor de valstrikken van de werkers der ongerechtigheid.

10 Dat de goddeloozen, elk in zijn gaven vallen, te zamen, totdat ik zal zijn voorbijgegaan.

PSALM 142.

David, voor Saul vervolgt zijnde en zich in eene spelunk verborghen hebbende; als zijn geest in hem overstelpt was, riep den Heere aan om hulp.

EENE onderwijzing van David, een gebed, als hij in de spelunk was.

2 Ik riep met mijne stem tot den HEERE; ik smeekte tot den HEERE met mijne stem.

3 Ik stortte mijne klacht uit voor zijn aangezicht; ik gaf te kennen voor zijn aangezicht mijne benaauwdheid.

4 «Als mijn geest in mij overstelpt was, zoo hebt Gij mijn pad gekend. Zij hebben mij eenen strik verborghen op den weg, dien ik gaan zou.

5 Ik zag uit ter rechterhand, en ziet, zoo was er niemand, die mij kende, er was geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde voor mijne ziel.

6 Tot U riep ik, o HEERE! ik zeide: Gij zijt mijne Toevlugt, mijn Deel in het land der levenden.

7 Let op mijn geschrei, want ik ben zeer uitgeleed, »red mij van mijne vervolgers, want zij zijn magtiger dan ik.

8 Voer mijne ziel uit de gevangenis.

J. v. C.—

a Job 26,6.
Amos 9,2.
Hebr. 4:13.

b Joh 10:8,10.
c Pred. 11:5.

d Joh 31,6.
Ps. 26,2.

e Ex. 29:30.
Openb. 5:8.
8:3.

b Ezech. 37:1.
11, 12.

a Ps. 38:5.
Rom. 3:13.

b Jer. 18:22.

a Ps. 77:4.

b Ps. 16:5.

c Ps. 41:2.
79:8.
116:6.

J. v. C.—

om uwen naam te loven; de regtvaardigen zullen mij omringen, wanneer Gij wel bij mij zult gedaan hebben.

[PSALM 143.]

David, van zijne vijanden zwaar vervolgd en beangst zijnde, bidt zeer vurig om haastige verlossing en onderrichting in de wegen des Heeren, alsmede om het verderf zijner vijanden.

EEN psalm van David.

O HEERE! hoor mijn gebed, neig de ooren tot mijne smeekingen; verhoor mij naar uwe waarheid, naar uwe gerechtigheid.

En ga niet in het gericht met uwen knecht; want niemand, die leeft, zal voor uw aangezigt rechtvaardig zijn.

3 Want de vijand vervolgt mijne ziel, hij vertreedt mijn leven ter aarde; hij legt mij in duisternissen, als degenen, die over lang dood zijn.

4 Daarom wordt mijn geest overstelpt in mij, mijn hart is verbaasd in het midden van mij.

5 Ik gedenk aan de dagen van onds; ik overleg al uwe daden; ik spreek bij mij zeiven van de werken uwer handen.

6 Ik breide mijne handen uit tot U; mijne ziel is voor U als een dorstig land, Sela.

7 Verhoor mij haastelijk, HEERE! mijn geest bezwijkt; verberg uw aangezicht niet van mij; want ik zou gelijk worden degenen, die in den kuil dalen.

8 Doe mij uwe goedertierenheid in den morgenstond hooren, want ik betrouw op U; maak mij bekend den weg, dien ik te gaan heb, want ik hef mijne ziel tot U op.

9 Red mij, HEERE! van mijne vijanden; bij U schuil ik.

10 Leer mij uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God; uw goede Geest geleide mij in een eften land.

11 O HEERE! maak mij levend, om uws naams wil; voor mijne ziel uit de benauwdheid, om uwe gerechtigheid.

12 En roet mijne vijanden uit, om uwe goedertierenheid, en breng hen om, allen, die mijne ziel beangstigen, want ik ben uw knecht.

PSALM 144.

David dankt God voor den zege hem in den krijg en in de regering van het volk verlenend; belijvende tevens zijne en aller menschen miltigheid; hij bidt, dat God hem met kracht verlosse uit zijne groote benauwdheden, behoudende den Heere voor zijne zegeningen te zullen loven.

EEN psalm van David.

Gezegend zij de HEERE, mijn Rotssteen, die mijne handen onderrijft ten strijde, mijne vingers ten oorlog;

2 Mijne Goedertierenheid en mijn Burg, mijn heug Vertrek en mijn Bevrijder voor mij, mijn Schild, en op wien ik mij betrouwe; die mijn volk aan mij onderwerpt!

3 O HEERE! wat is de mensch, dat Gij hem kent, het kind des menschen, dat Gij het acht?

4 De mensch is der ijdelheid gelijk; zijne dagen zijn als eene voorbijgaande schaduw.

5 Neig uwe hemelen, HEERE! en daal neder; raak de bergen aan, dat zij rooken.

6 Bliksem bliksem, en verstrooi hen; zend uwe pijlen uit, en verdoo hen.

7 Steek uwe handen van de hoogte uit; ontzet mij, en ruk mij uit de groote wateren, uit de hand der vreemden;

8 Welker mond leugen spreekt, en hunne regterhand is eene regterhand der valsheid.

9 O God! ik zal U een nieuw lied zingen; met de luit en het tiensnarig instrument zal ik U psalmzingen.

10 Gij, die den koningen overwinning geeft, die zijnen knecht David ontzet van het booze zwaard;

11 Ontzet mij en red mij van de hand der vreemden, welker mond leugen spreekt, en hunne regterhand is eene regterhand der valsheid.

12 Opdat onze zonen zijn als planten, welke groot geworden zijn in hunne jeugd; onze dochters als hoekstenen, uitgehouwen naar de gelijkens van een palis.

13 Dat onze wijskeien vol zijnde, den eenen voorraad na den anderen uitgeven; dat onze kudde bij duizenden werpen, ja bij tien duizenden op onze hoeven vermenigvuldigen.

14 Dat onze ossen wel geladen zijn; dat geene inbruik, noch uitval, noch gekruich zij op onze straten.

15 Welgelukzalig is het volk, dien het alzo gaat; welgelukzalig is het volk, wiens God de HEERE is.

PSALM 145.

David roemt God ten aanzien van zijne grootheid, mogendheid, heerlijkheid en vreeselijke daden; alsmede over zijne goedheid, gerechtigheid en barmhartigheid, en zijn eeuwig koninkrijk, zijne goedgunstigheid en zorg over allen; maar inzonderheid over degenen, die Hem vrezen en aanroepen.

EEN lofzang van David.

Aleph. O mijn God, Gij Koning! ik zal U verhooren, en uwen naam loven in eeuwigheid en altoos.

2 Betâ. Te allen dage zal ik U loven, en uwen naam prijzen in eeuwigheid en altoos.

3 Gimel. De HEERE is groot en zeer te prijzen, en zijne grootheid is ondoorgrondelijk.

4 Daleth. Geslacht aan geslacht zal uwe werken roemen; en zij zullen uwe mogendheden verkondigen.

5 He. Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer uwer majesteit, en uwe wonderlijke daden.

6 Van. En zij zullen vermelden de kracht uwer vreeselijke daden; en uwe grootheid, die zal ik vertellen.

7 Zain. Zij zullen de gedachtenis der grootheid uwer goedheid overvloediglijk uitstorten, en zij zullen uwe gerechtigheid met gejuich verkondigen.

8 Cheth. G'nadig en barmhartig is de HEERE, langmoedig en groot van goedertierenheid.

9 Theth. De HEERE is aan allen goed, en zijne barmhartigheden zijn over al zijne werken.

10 Jod. Al uwe werken, HEERE! zullen U loven, en uwe gunstgenooten zullen U zegenen.

11 Kaph. Zij zullen de heerlijkheid uws koninkrijks vermelden, en uwe mogendheid zullen zij uitspreken.

12 Lamed. Om des menschen kinderen bekend te maken zijne mogendheden, en de eer der heerlijkheid zijns koninkrijks.

13 Mem. Uw koninkrijk is een koninkrijk van alle eeuwen, en uwe heerschappij is in alle geslacht en geslacht.

14 Samech. De HEERE ondersteunt allen, die vallen, en Hij richt op alle gebogenen.

15 Ain. Aller oogen wachten op U; en Gij geeft hun hunne spijis te zijner tijd.

16 Pe. Gij doet uwe hand open, en verzadigt al wat er leeft, naar uw welbehagen.

17 Tade. De HEERE is regtvaardig in al zijne wegen, en goedertieren in al zijne werken.

18 Koph. De HEERE is nabij allen, die Hem aanroepen, allen, die Hem aanroepen in der waarheid.

19 Reach. Hij doet het welbehagen

J. v. C.—

Rom. 3, 4.
Gal. 3, 4.

Ps. 77, 6, 11.

Ps. 25, 1.

Ps. 86, 16.
116, 16.2 Sam. 22, 35.
Ps. 16, 35.2 Sam. 22, 48.
Ps. 18, 48.Job 7, 17.
Ps. 8, 5.
31, 8.
Hebr. 2, 6.Ps. 39, 6.
62, 10.Job 8, 9.
11, 2, 3.
Ps. 102, 12.

Ps. 18, 10.

Ps. 18, 8.
101, 32.2 Sam. 22, 5.
Ps. 18, 13.

1 Sam. 7, 10.

Ps. 18, 4.
150, 2.

Job 5: 9.

Deut. 4: 9.
6: 7.

Ps. 119, 171.

Ec. 31, 6, 7.
Num. 14, 18.
Ps. 86, 15.
103, 8.

Ps. 104, 27.

J. v. C.

dergenen, die Hem vreezen, en Hij hoort hun geroep, en verlost hen.

20 *Salm.* De HEERE bewaart al degenen, die Hem liefhebben, maar Hij verdelgt alle goddeloozen.

21 *Thom.* Mijn mond zal den prijs des HEEREN uitspreken, en alle vleesch zal zijnen heiligen naam loven in der eeuwigheid en altoos.

PSALM 146.

De psalmist verzoekt zich zelven tot lof des Heeren, met vermaning, om zich niet te verlaten op menschen, maar op God, die alleen almachtig is en getrouw, die helpt, troost en eeuwig regeert.

HALELUJAH! O mijne ziel! prijs den HEERE.

2 Ik zal den HEERE prijzen in mijn leven; ik zal mijnen God psalmzingen, terwijl ik nog ben.

3 *Ps. 118 8, 9* Vertrouw niet op prinsen, op des menschen kind, bij het welk geen heil is.

4 Zijn geest gaat uit, hij keert wederom tot zijne aarde; te dienzelven dage vergaan zijne aanslagen.

5 Welgelukzalig is hij, die den God Jakobs tot zijne hulp heeft, wiens verwachting op den HEERE, zijnen God, is;

6 Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat in dezelve is; die trouwe houdt in der eeuwigheid.

7 Die den verdrukte recht doet, die den hongerige brood geeft; de HEERE maakt de gevangenen los.

8 *Matt. 23:13* De HEERE opent de oogen der blinden; de HEERE *Joh. 9:32* rigt de gebogenen op; de HEERE heeft de rechtvaardigen lief.

9 De HEERE bewaart de vreemdelingen; Hij houdt den wees en de weduwe strand; maar der goddeloozen weg keert Hij om.

10 *Ex. 15:18* De HEERE zal in eeuwigheid regeren; nu God, o Zion! is van geslacht tot geslacht. Halelujah!

PSALM 147.

De profeet vermaant het volk, om Gods naam groot te maken, zoo van wege zijne zorg over zijne Kerk, als ook zijne wijsheid, macht, genade en regering over alles, tot Zijns naams lof en der geloovigen zaligheid.

LOOFT den HEERE, want onzen God te psalmzingen is goed, dewijl Hij lieflijk is; *Ps. 33:1* de lof is betamelijk.

2 De HEERE bouwt Jeruzalem; Hij vergadert Israels verdrevenen.

3 Hij geneest de gebrokenen van hart, en Hij *Ex. 15:26* verbindt hen in hunne smarten. 4 *Joh. 5:18* Hij telt het getal der sterren; Hij noemt ze alle bij namen.

5 *Jes. 40:26* Onze Heere is groot en van vele kracht; zijns verstands is geen getal.

6 De HEERE houdt de zachtmoedigen staande; de goddeloozen vernedt Hij tot de aarde toe.

7 Zingt den HEERE bij beurt met dankzegging; psalmzingt onzen God op de harp.

8 *Hos. 2:24, 25* Die de hemelen met wolken bedekt, die voor de aarde regen bereidt; *Jes. 40:26* die het gras op de bergen doet uitspruiten;

9 *Jes. 40:26* Die het vee zijn voeder geeft; aan de jonge raven, als zij roepen.

10 Hij heeft geen lust aan de sterkte des paars; Hij heeft geen welgevallen aan de beenen des mans.

11 De HEERE heeft een welgevallen aan hen, die Hem vreezen, die op zijne goedertierenheid hopen.

12 O Jeruzalem! roem den HEERE; o Zion! loof uwen God.

13 Want Hij maakt de grenzelen uwer poorten sterk; Hij zegent uwe kinderen binnen in u.

14 Die uwe landpalen in vrede stelt; Hij verzadigt u met het vette der tarwe.

15 Hij zendt zijn bevel op aarde; zijn woord loopt zeer snel.

16 Hij geeft sneeuw als wol; Hij strooit den rijn als asch.

17 Hij werpt zijn ijs heen als stukken; wie zou bestaan voor zijne koude?

18 Hij zendt zijn woord, en doet ze smelten; Hij doet zijnen wind waaijen, de wateren vloeijen henen.

19 Hij maakt Jakob zijne woorden bekend, Israel zijne inzettingen en zijne regten.

20 *Hand. 14:16* Alzoo heeft Hij geen volk gedaan; en zijne regten, die kennen zij niet. Halelujah!

PSALM 148.

De profeet vermaant alle schepselen, zoo hemelsche als aardsche, en inzonderheid den mensch, om God te loven, van wege zijne heerlijkheid en macht; doch allermeest om zyne goedgunstigheid over zijne gemeente.

HALELUJAH! Loof den HEERE uit de *Openb. 5:13* hemelen; loof Hem in de hoogste plaatsen!

2 *Luk. 2:14* Loof Hem, al zijne engelen! Loof Hem, al zijne heerscharen!

3 Loof Hem, zon en maan! Loof Hem, alle gij lichtende sterren!

4 Loof Hem, gij hemelen der hemelen! en gij wateren, die boven de hemelen zitt!

5 *Gen. 1:6, 7* Dat zij den naam des HEEREN loven; want *Ps. 33:6, 9* als Hij het beval, zoo werden zij geschapen.

6 En *Ps. 104:5* Hij heeft ze bevestigd voor altoos in eeuwigheid; Hij heeft hun eene orde gegeven, die geen van hen zal overtreden.

7 *Jes. 33:25* Loof den HEERE, van de aarde; gij walvischen en alle afgronden!

8 *Jes. 33:25* Vuur en hagel, sneeuw en damp; gij stormwind, die zijn woord doet!

9 Gij bergen en alle heuvelen; vruchtboomen en alle eederboomen!

10 Het wild gedierte en alle vee; kruipend gedierte en gevleugeld gevogelte!

11 *Jes. 12:1* Gij koningen der aarde, en alle volken; gij vorsten, en alle regters der aarde!

12 *Ps. 132:17* Jongelligen en ook maagden; gij ouden met de jongen!

13 *Jes. 12:1* Dat zij den naam des HEEREN loven; want *Ps. 132:17* zijn naam alleen is hoog verheven; zijne Majesteit is over de aarde en den hemel.

14 En *Ps. 132:17* Hij heeft den hoorn zijns volks verhoogd, den roem al zijner gunstgenooten, der kinderen Israels, des volks, dat nabij Hem is. Halelujah!

PSALM 149.

Eene vermaning tot dankzegging, van wege Gods goedgunstigheid over zijne gemeente, en van wege hare overwinning, die zij door zijne kracht en genade heeft verworven.

HALELUJAH! Zingt den HEERE een nieuw lied; *Ps. 100:3* zijn lof zij in de gemeente zijner gunstgenooten.

2 *Ps. 81:3, 4* Dat Israel zich verblijde in den genade, die hem gemaakt heeft; dat de kinderen Zions zich verheugen over hunnen Koning.

3 *Ps. 81:3, 4* Dat zij zijnen naam loven op de fluit; dat zij Hem psalmzingen op de trommel en harp.

4 Want de HEERE heeft een welgevallen aan zijn volk; Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil.

5 *2 Thess. 2:8* Dat zijne gunstgenooten van vreugde opspringen, om die eer; dat zij juichen op hunne lezers.

6 *Hebr. 4:12* De verheffingen Godes zullen in hunne keel zijn; en een tweesnijdend zwaard in hunne hand;

7 *Openb. 1:16* Om wraak te doen over de Heidenen, en bestraffingen over de volken;

8 *Ps. 81:3, 4* Om hunne koningen te binden met ketenen, en hunne achtbaren met ijzeren boeien;

9 *Ps. 81:3, 4* Om het beschreven recht over hen te doen. Dit zal de heerlijkheid van al zijne gunstgenooten zijn. Halelujah!

J. v. C.

Hand. 14:16

Openb. 5:13

Luk. 2:14

Gen. 1:6, 7

Ps. 33:6, 9

Ps. 104:5

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

Jes. 33:25

J. v. C.—

PSALM 150.

Eene vermaning om Gods heilichheid, magt en goederdienheid te prijzen met alle muziek-instrumenten en ook met de stem.

a Jes. 6:5

HALELUJAH! Looft God in « zijn heilichheid; looft Hem in het uitspannel zijner sterkte!

2 Looft Hem van wege zijne mogendheden; looft Hem naar de menigvuldigheid zijner grootheid!

3 Looft Hem met geklank der bazuin;

looft Hem met de luit en met de harp!

4 Looft Hem met de trommel en luit;

looft Hem met snarenspel en orgel!

5 Looft Hem met heiklinkende cimbalen; looft Hem met cimbalen van vreugdegeluid;

6 Allen, wat adem heeft, love den HEERE! Halelujah!

J. v. C.—

DE SPREUKEN VAN SA'LOMO.

HOOFDSTUK 1.

Van de nuttigheid dezer spreuken, vs. 1. Pligt der kinderen jegens de ouders, 8; waarschuwing voor het gezelschap der goddeloozen, 10. De eeuwige wijsheid zelf wordt ingevoerd, klagen, dat zij veracht wordt; vermanende tot bekeering en dreigende alle ongehoorzamen het eeuwig verderf, belovende den gehoorzamen eene duurzame gezelschapelijkheid, 23.

J. v. C.

1000.

circa 1000.

DE spreken van Salomo, den zoon van David, den koning van Israël;

2 Om wijsheid en tucht te weten; om te verstaan redenen des verstandes;

3 Om aan te nemen onderwijs van goed verstand, gerechtigheid, en regt, en billikheden;

4 Om den slechten kloekzinnigheid te geven, den jongeling wetenschap en bedachtsaamheid.

5 Die wijs is, zal hooren, en zal in leere toenemen; en die verstandig is, zal wijzen raad bekomen;

6 Om te verstaan eene spreuk en de uitlegging, de woorden der wijzen en hunne raadselen.

7 « De vrees des HEEREN is het beginsel der wetenschap; de dwazen verachten wijsheid en tucht.

8 Mijn zoon! hoor de tucht uws vaders, en verlaat de leer uwer moeder niet;

9 Want zij zullen uwen hoofde een aangenaam toevoegsel zijn, en ketenen aan uwen hals.

10 Mijn zoon! indien de zondaars u aanlokken, bewijl niet.

11 Indien zij zeggen: Ga met ons, laat ons loeren op bloed, ons versteken tegen den onschuldige, zonder oorzaak;

12 Laat ons hen levend verslinden, als het graf; ja geheel en al, gelijk die in den kuil nederdalen;

13 Alle kostelijk goed zullen wij vinden, onze huizen zullen wij met roof vullen;

14 Gij zult uw lot midden onder ons werpen; wij zullen allen eenen buidel hebben.

15 Mijn zoon! wandel niet met hen op den weg; weer uwen voet van hun pad.

16 Want hunne «voeten loopen ten booze; en zij haasten zich om bloed te storten.

17 Zekerlijk het niet wordt te vergeefs gespreid voor de oogen van allerlei gevogelte.

18 En deze loeren op hun eigen bloed, en versteken zich tegen hunne zielen.

19 Zoo zijn de paden van een' iegelijk, die gierigheid pleegt; zij zal de ziel van haren meester vangen.

20 De opperste Wijsheid roept overluid daar buiten; zij verhaft hare stem op de straten.

21 Zij roept in het voorste der woorlingen; aan de deuren der poorten spreekt zij hare redenen in de stad;

22 Gij slechten! hoe lang zult gij de slechtheid beminnen, en de spotters voor zich de spotternij begeeren, en de zotten wetenschap haten?

23 Keert u tot mijne bestraffing; ziet, ik zal mijnen geest ulieden overvloediglijk uitstorten; ik zal mijne woorden u bekend maken.

24 Dewijl ik «geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt; mijne hand uitgestrekt heb, en er niemand was, die opmerkte;

25 En gij al mijnen raad verworpen, en mijne bestraffing niet gewild hebt;

26 Zoo zal ik ook in ulieder verderf lagchen, ik zal spotten, wanneer uwe vrees komt.

27 Wanneer uwe vrees «komt gelijk eene verwoesting, en uw verderf aankomt als een wervelwind; wanneer u benaauwdheid en angst overkomt;

28 Dan zullen zij tot mij roepen, maar ik zal niet antwoorden; zij zullen mij vroeg zoeken, maar zullen mij niet vinden;

29 Daarom dat zij de wetenschap gehaat hebben, en de vrees des HEEREN niet hebben verkoren.

30 Zij hebben in mijnen raad niet bewilligd, al mijne bestraffingen hebben zij vermaand;

31 Zoo zullen zij eten van de vrucht van hunnen weg, en zich verzadigen met hunne raadselen.

32 Want de afkering der slechten zal hen doodden, en de voorspoed der zotten zal hen verderven.

33 Maar die naar mij hoort, zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vrees des kwaads.

HOOFDSTUK 2.

Verscheidene beloften van groote nuttigheden aan hen, die de ware wijsheid niet over zalagen en verlieten, bijzonder dat zij geleid en bewaard zullen worden in den weg des levens, en behouden van de goddelooze gezelschap, hetwelk den weg des verderfs betreedt.

MIJN zoon! zoo gij mijne redenen aanneemt, en mijne geboden bij u weglegt;

2 Om uwe ooren naar wijsheid te doen opmerken; zoo gij uw hart tot verstandigheid leigt;

3 Ja zoo gij tot het verstand roept, uwe stem verheft tot de verstandigheid;

4 «Zoo gij haar zoekt als zilver, en naspeurt als verborgene schatten;

5 Dan zult gij de vrees des HEEREN verstaan, en zult de kennis van God vinden.

6 Want de HEERE geeft wijsheid; uit zijnen mond komt kennis en verstand.

7 Hij legt weg voor de opgetrengen bestendig wezen; Hij is een Schild dengeen, die opgetreft wandelen;

8 Omdat zij de paden des regts houden; en Hij zal den weg zijner gunstgenooten bewaren.

9 Dan zult gij verstaan zerechtigheid, en regt, en billikheden, en alle goed pad.

10 Als de wijsheid in uw hart zal gekomen zijn, en de wetenschap voor uwe ziel zal liefdelijk zijn;

J. v. C.

1000.

—

a Jes. 65:12.

66:4.

Jer. 13:10.

a Joh. 27:9.

35:12.

Jes. 1:15.

Jer. 11:11.

14:12.

Eze. 8:18.

Micha. 3:4.

a Joh. 28:28.

Pa. 111:10.

Spr. 9:10.

Pred. 12:13.

b Spr. 4:14.

c Jes. 59:7.

Rom. 3:15.

a Matt. 13:44.

b 1 Kon. 3:9.

12.

Jakob. 1:5.

J. v. C.
1000.

11 Zoo zal de bedachtzaamheid over u de wacht houden, de verstandigheid zal u behoeden:

12 Om u te redden van den kwaaden weg, van den man, die verkeerdheden spreekt;

13 Van degenen, die de paden der opregtheid verlaten, om te gaan in de wegen der duisternis;

14 Die blijde zijn in het kwaad doen, zich verheugen in de verkeerdheden des kwaden;

15 Welker paden verkeerd zijn, en afwikkende in hunne sporen:

16 Om u te redden van de vreemde vrouw, van de onbekende, die met hare redenen vleit;

17 Die den leidsman harer jongheid verlaat, en het verbond haars Gods vergeet;

18 Want haar huis heit naar den dood, en hare paden naar de overledenen.

19 Allen, die tot haar ingaan, zullen niet wederkomen, en zullen de paden des levens niet aantreffen;

20 Opdat zij wandelt op den weg der goeden, en houdt de paden der rechtvaardigen.

21 Want de vromen zullen de aarde bewonen, en de opregten zullen daarin overblijven;

22 Maar de goddeloozen zullen van de aarde uitgeroeid worden, en de trouweloozen zullen er van uitgerukt worden.

HOOFDSTUK 3.

Verneming tot bewaring van de geboden der wijsheid, vs. 1: tot vertrouwen op God en zijnen raad, met waarschuwing voor eigen wijsheid, 5: tot de vrees des Heeren, 7: tot mildheidigheid aan de dienaars des Heeren en de armen, 9, 27: tot geduld in kastijding, 11: Van de gelukzaligheid, die de wijsheid medebrengt, hare dierbaarheid, hooge waardij en groote nuttigheid, 13: kraade handelingen, 20: twijfelgierigheid, 30: ongeduld, 31: den verachtelijken toestand der goddeloozen, spotters en zotten, 33.

MIJN zoon! vergeet mijne wet niet, maar uw hart beware mijne geboden. 2 Want langheid van dagen, en jaren van leven, en vrede zullen zij u vernederen.

3 Dat de gorderijerigheid en de trouw u niet verlaten; 4 bind ze aan uwen hals, schrijf ze op de tafel uws hartens.

4 En vind gunst en goed verstand, in de oogen Gods en der menschen.

5 Vertrouw op den HEERE met uw gansche hart, en steun op uw verstand niet.

6 Ken Hem in al uwe wegen, en Hij zal uwe paden recht maken.

7 Wees niet wijs in uwe oogen; vrees den HEERE, en wijk van het kwade.

8 Het zal eene medicijn voor uwen navel zijn, en eene bevochtiging voor uwe beenderen.

9 Verre den HEERE van uw goed, en van de eerstelingen al uwer inkomsten;

10 Zoo zullen uwe schuren met overvloed vervuld worden, en uwe perskuipen van most overloopen.

11 Mijn zoon! verwerp de tucht des HEEREN niet, en wees niet verdrietig over zijne kastijding.

12 Want de HEERE kastijdt dengeen, dien Hij lief heeft, ja gelijk een vader den zoon, in den welken hij een welbehagen heeft.

13 Welgelukzalig is de mensch, die wijsheid vindt, en de mensch, die verstandigheid voortbrengt!

14 Want haar koophandel is beter dan de koophandel van zilver, en hare inkomst dan het uitgegraven goud.

15 Zij is kostelijker dan robijnen; en al wat u lusten mag, is met haar niet te vergelijken.

16 Langheid der dagen is in hare rechterhand, in hare linkerhand rijkdom en eer.

17 Hare wegen zijn wegen der liefelijkheid, en al hare paden vrede.

18 Zij is een boom des levens dengeenen, die ze aangrijpen, en elkeen, die ze vasthoudt, wordt welgelukzalig.

19 De HEERE heet de aarde door wijsheid gegrond, de hemelen door verstandigheid bereid.

20 Door zijne wetenschap zijn de afgronden gekloofd, en de wolken druipen dauw.

21 Mijn zoon! laat ze niet afgwijken van uwe oogen, bewaar de bestendige wijsheid en bedachtzaamheid.

22 Want zij zullen het leven voor uwe ziel zijn, en eene aangenamheid voor uwen hals.

23 Dan zult gij uwen weg zeker wandelen, en gij zult uwen voet niet stooten.

24 Zoo gij nederligt, zult gij niet schrikken; maar gij zult nederliggen, en uw slaap zal zoet wezen.

25 Vrees niet voor haastigen schrik, noch voor de verwoesting der goddeloozen, als zij komt.

26 Want de HEERE zal met uwe hoop wezen, en Hij zal uwen voet bewaren van gevangen te worden.

27 Onthoud het goed van zijne meesters niet, als het in het vermogen uwer hand is te doen.

28 Zeg niet tot uwen naaste: Ga heen, en kom weder, en morgen zal ik geven, dewijl het bij u is.

29 Smeed geen kwaad tegen uwen naaste, aangezien hij met vertrouwen bij u woont.

30 Twist met een' mensch niet zonder oorzaak, zoo hij u geen kwaad gedaan heeft.

31 Zijt niet nijdig over eenen man des gewelds, en verkies geene van zijne wegen.

32 Want de afwijker is den HEERE een gruwel, maar zijne verborgenheid is met den oprechte.

33 De vloek des HEEREN is in het huis des goddeloozen; maar de woning der rechtvaardigen zal Hij zegnen.

34 Zekerlijk de spotters zal Hij bespotten; maar den zachtmoedigen zal Hij genade geven.

35 De wijzen zullen eer bederven; maar elkeen der zotten neemt schande op zich.

HOOFDSTUK 4.

Salomo, zich zelf als voorbeeld stellende, hoe hij van zijne ouders onderwezen is, vermaant weder met vele redenen tot bekoming van wijsheid, vs. 1: tot vernediging van de paden der goddeloozen, 14: tot bewaaring van de woorden der wijsheid, 20: tot heiligheid van geest en lichaam: in bestudie des harten, desmonds, der oogen en der voeten, 23.

HOORT, gij kinderen! de tucht des vaders, en merkt op, om verstand te weeten.

2 Dewijl ik ulieden goede leer geve, verlaat mijne wet niet.

3 Want ik was mijns vaders zoon, een teeder, en een eenige voor het aangezicht mijner moeder.

4 Hij nu leerde mij, en zeide tot mij: Uw hart houde mijne woorden vast, onderhoofd mijne geboden, en leef.

5 Verkrig wijsheid, verkrig verstand; vergeet niet, en wijk niet van de redenen mijnsmonds.

6 Verlaat ze niet, en zij zal u behoeden, heb ze lief, en zij zal u bewaren.

7 De wijsheid is het voornameste; verkrig dus wijsheid, en verkrig verstand met al uwe bezitting.

8 Verhef ze, en zij zal u verhoogen;

J. v. C.
1000.

Gen. 1, 2, 10

Ps. 37, 24.
91, 11, 12Lev. 26, 6.
Job. 11, 19.
Ps. 3, 6.
4, 9.
91, 5, 6.Ps. 37, 1.
73, 3.
Spr. 23, 17.

Ps. 25, 14.

Lev. 26, 14.
Deut. 28, 15.
Mal. 2, 2.Jahob. 4, 6.
1 Petr. 5, 3.

1 Kron. 29, 1.

1 Kron. 29, 9.

Spr. 23, 23.

J. v. C.
10-0.

d Spr. 1:9.

d Ps. 91:11.

d Ps. 1:1.
Spr. 1:10,15.

d Spr. 4:13.

d Deut. 5:29.
28:14.d Spr. 2:16.
6:24.

d Spr. 7:27.

d Spr. 6:34,35.

zij zal u vereeren, als gij haar omhelzen zult.

9 d Zij zal uwen hoofde een aangenaam toevoegeel geven, en een sierlijke kroon zal zij u leveren.

10 Hoer, mijn zoon! en neem mijne redenen aan, en de jaren des levens zullen u vermenigvuldigd worden.

11 Ik onderwijs u in den weg der wijsheid, ik doe u treden in de rechte sporen.

12 In uw gaan zal uw tred niet be-naauwd worden, en indien gij loopt, e zult gij niet struikelen.

13 Gript de tucht aan, laat niet af; bewaar ze, want zij is uw leven.

14 f Kom niet op het pad der goddeloozen, en treedt niet op den weg der boozen.

15 Verwerp dien, ga er niet door; wijk er van, en ga voorbij.

16 Want zij slapen niet, zoo zij geen kwaad gedaan hebben; en hun slaap wordt weggenomen, zoo zij niet iemand hebben doen struikelen.

17 Want zij eten brood der goddeloosheid, en drinken wijn van enkel geweld.

18 Maar het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot den vollen dag toe.

19 De weg der goddeloozen is als donkerheid, zij weten niet, waarover zij struikelen zullen.

20 Mijn zoon! merk op mijne woorden, neig uw oor tot mijne redenen.

21 Laat ze niet wiken van uwe oogen, behoud ze in het midden uws harten.

22 Want zij s zijn het leven dengen, die ze vinden, en eene medixijn voor hun geheele vleesch.

23 Behoud uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de nitgangen des levens.

24 Doe de verkeerdheid des monds van u weg, en doe de verdraaidheid der lippen verre van u.

25 Laat uwe oogen terugt zien, en uwe oogleden zich recht voor u heen houden.

26 Weeg den gang uws voets, en laat al uwe wegen wel gevestigd zijn.

27 h Wijk niet ter rechter- of ter linkerhand, wend uwen voet af van het kwade.

HOOFDSTUK 5.

Vernaming tot slandering der wijsheid, vs. 1; ernstige waarschuwing tegen ontsicht, 3; vernaming tot een kuisch en vrolijk leven in den rechten staat, 15. God ziet alles, en straft de goddeloozen in hunne zonden, 21.

MIJN zoon! merk op mijne wijsheid, en neig uw oor tot mijn verstand;

2 Opdat gij alle bedachtzaamheid behoudt, en uwe lippen wetenschap bewaren.

3 Want de lippen der vreemde vrouwe druppen e honigzeem, en haar gehemelte is gladder dan olie;

4 Maar het laatste van haar is bitter als asem, scherp als een tweesnijdend zwaard.

5 h Hare voeten dalen naar den dood, hare treden houden de hel vast.

6 Opdat gij het pad des levens niet zoudt wezen, zijn hare gangen ongestadig, dat gij het niet merkt.

7 Nu dan, gij kinderen! hoort naar mij, en wijk niet van de redenen mijns monds.

8 Maak uwen weg verre van haar, en nader niet tot de deur van haar huis;

9 Opdat gij anderen wec niet geeft, en uwe jaren e den wreede;

10 Opdat de vreemden zich niet verzadigen van uw vermogen, en al uw smartelijke arbeid niet kome in het huis des onbekenden;

11 En gij in uw laatste brult, als uw vleesch, en uw lijf verteed is;

12 En zegt: Hoe heb ik de tucht ge-haast, en mijn hart de bestraffing ver-smaad!

13 En heb niet gehoord naar de stem mijner onderwijzers, noch mijne ooren geneigd tot mijne leeraars!

14 Ik ben bijna in alle kwaad geweest, in het midden der gemeente en der vergadering!

15 Drink water uit uwen bak, en vloed den uit het midden van uwen bornput;

16 Laat uwe fonteynen zich buiten verspreiden, en de waterbekken op de straten;

17 Laat ze de uwe alleen zijn, en van geene vreemden met u.

18 Uwe springader zij gezegend; en verblijd u van wege de huisvrouw uwer jeugd;

19 Eene zeer liefelijke hinde, en een aangenaam steengeitje; laat u hare borsten tealen tijd der dronken maken; dool steeds in hare liefde.

20 En waarom zoudt gij, mijn zoon! in eene vreemde doelen, en den schoot der onbekende omvangen?

21 Want een iegelijks wegen zijn voor de oogen des HEEREN, en Hij weegt al zijne gangen.

22 Den goddelooze zullen zijne ongerechtigheden vangen, en met de banden zijner zonde zal hij vastgehouden worden.

23 Hij zal sterven, omdat hij zonder tucht geweest is, en in de grootheid zijner dwaasheid zal hij verdwalen.

HOOFDSTUK 6.

Waarschuwing tegen hoortort, vs. 1; tegen luiheid, met beschaming door het voorbeeld der mieren, 6; beschrijving van eenen deugniet, 12. Zes, ja zeven dingen, die God haat, 16. Plaat der kinderen jereus het goed onderweys hunner ouders, met schoone beloften, 20; inzonderheid van bewaring voor de verleiding van onachtzame vrouwen, die met hare schadelijke vruchten, haar onzichte einde, en dat van hare aanhangers, beschreven worden, 25. Vergelijking van diefstal en overspel, 30.

MIJN zoon! zoo gij voor uwen naastte borg geworden zijt, voor eenen vreemde uwe hand toegeklapt hebt;

2 Gij zijt verserikt met de redenen uws monds; gij zijt gevangen met de redenen uws monds.

3 Doe nu dit, mijn zoon! en red u, dewijl gij in de hand uws naasten gekomen zijt; ga, onderwerp u zelve, en sterk uwen naastte.

4 Laat uwen oogen geen slaap toe, noch uwen oogleden sluimering;

5 Red u, als eene ree uit de hand des jaggers, en als een vogel uit de hand des vogelvangers.

6 Ga tot de mier, gij luiaard! zie hare wegen, en word wijs.

7 Dewelke, geen een overste, ambtman noch heerscher hebbende;

8 Haar brood bereidt in den zomer, hare spijs vergadert in den oogst.

9 Hoe lang zult gij, e luiaard! nederliggen? wanneer zult gij van uwen slaap opstaan?

10 Een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvonwens, al nederliggende;

11 Zoo zal uwe armoede u overkomen als een wandelaar, en u gebrek als een gewapend man.

12 Een Belials mensch, een ondeugdzaam man gaat met verkeerdheid des monds om;

13 Wenkt met zijne oogen, spreekt met zijne voeten, leert met zijne vingers;

14 In zijn hart zijn verkeerdheden, hij smeedt te aller tijd kwaad; hij werpt twisten in.

15 Daarom zal zijn verderf haastelijk

J. v. C.
1000.d 2Kron. 16:9.
Job 31:4.
34:21.
Spr. 15:3.
Jer. 16:17.
32:19.d Spr. 13:4.
20:4.
21:33,34.

- J. v. C. 1000.
—
- b Spr. 30.13. 16 Deze zes haat de HEERE; ja zeven zijn zijne ziel een gruwel:
17 Hooze oogen, eene valsche tong, en handen, die onschuldigh bloed vergieten;
18 Een hart, dat ondengdrane gedachten smeedt; voeten, die zich haasten, om tot kwaad te loopen;
19 Een valsche getuige, die leugenen blaast; en die tusschen broederen kraken inwerpt.
- d Spr. 1:8. 20 Mijn zoon! bewaar het gebod uws vaders, en verlaat de wet uwer moeder niet.
- e Spr. 3:3. 21 Bind ze steeds aan uw hart, hecht ze aan uwen hals.
- f Spr. 3:23-24. 22 Als gij wandelt, zal / dat u geleiden; als gij nederligt, zal het over u de wacht houden; als gij wakker wordt, zal hetzelfde met u spreken.
- g Ps. 119.165. 23 Want / het gebod is eene lamp, en de wet is een licht, en de bestraffingen der tucht zijn de weg des levens;
24 Om u te bewaren voor de kwade vrouw, voor het / geveel der vreemde tong.
- A Spr. 2:16. 5:3. 7:5. 25 Begeer hare schoonheid niet in uw hart, en laat ze u niet vangen met hare oogleden.
26 Want door eene vrouw, die eene hoer is, komt men tot een stuk broods; en eens mans huisvrouw jaagt de kostelijke ziel.
27 Zal iemand vuur in zijnen boezem nemen, dat zijne kleederen niet verbrand worden?
28 Zal iemand op kolen gaan, dat zijne voeten niet brenen?
29 Alzoo die tot zijns naasten huisvrouw ingaat; al wie haar aanroert, zal niet onschuldigh gehouden worden.
30 Men doet eenen dief geene verachting aan, als hij steelt om zijne ziel te vullen, dewijl hij honger heeft;
31 En gevonden zijnde, vergeldt hij het: zevenvoudig; hij geeft al het goed van zijn huis.
32 Maar die met eene vrouw overspel doet, is verstandeloos; hij verderft zijne ziel, die dat doet:
33 Plag en schande zal hij vinden, en zijn smaad zal niet uitgewischt worden.
34 Want jaloeerschheid is eene grimmgheid des mans; en in den dag der wraak zal hij niet verschoonen.
35 Hij zal geene verzoening aannemen; en hij zal niet bewilligen, ofschoon gij het geschenk vergroot.

HOOFDSTUK 7.

Salomo vermaant tot vertrouwelijke, innerlijke en sterke gemeenschap met de wijsheid, vs. 1: om bewaard te worden van de verleiding der onkusche vrouwen, 5: waarvan hij een bijzonder voorbeeld voor ogen stelt, zeer levendig afbeeldende de kunstige handeligen eener overspeleres en de verleiding van een onkundig jonkling, met ernstige afmaning van zulke goddeloosheid, 6, enz.

MIJN zoon! bewaar mijne redenen, en leg mijne geboden bij u weg.
2 o Bewaar mijne geboden, en leef, en mijne wet als den appel uwer oogen.
3 o Bind ze aan uwe vingers, schrijf ze op de tafel uws harten.

4 Zeg tot de wijsheid: Gij zijt mijne zuster; en heet het verstand uwen bloedvriend.
5 o Opdat zij u bewaren voor de vreemde vrouw, voor de onbekende, die met hare redenen vleit.
6 Want door het venster van mijn huis, door mijne tralie keek ik uit:
7 En ik zag onder de slechten, ik merkte onder de jonge gezellen eenen verstandeloozen jonkling;
8 Voorbijgaande op de straat, nevens

baren hoek, en hij trad op den weg van haar huis.

9 In de schemering, in den avond des daags, in den zwarten nacht en de donkerheid;

10 En ziet, eene vrouw ontmoette hem in hoerenvaarsel, en met het hart op hare hoede:

11 o Deze was woelachtig en wederstrevig, hare voeten bleven in haar huis niet;
12 Nu buiten, dan op de straten zijnde, en bij alle hoeken loerende;

13 En zij greep hem aan, en kuste hem; zij sterkte haar aangezicht, en zeide tot hem:

14 Dankoffers zijn bij mij, ik heb heden mijne geloften betaald;

15 Daarom ben ik uitgegaan u te ontmoet, om uw aangezicht naarstiglijk te zoeken, en ik heb u gevonden.

16 Ik heb mijne bedstede met tapijtsieraad toegemaakt, met uitgehouwene werken, met sijn linnen van Egypte;

17 Ik heb mijn leger met mirre, aloë en knevel welriekende gemaakt;

18 Kom, laat ons dronken worden van minnen tot den morgen toe, laat ons ons vrolijk maken in groote liefde.

19 Want de man is niet in zijn huis, hij is eenen verren weg getogen;

20 Hij heeft eenen bundel gelds in zijne hand genomen; ten bestemden dage zal hij naar zijn huis komen.

21 Zij bewoog hem door de veelheid van haar onderrigt, zij dreef hem aan door het geveel harer lippen.

22 Hij ging haar straks achterna, gelijk een os ter zlagtting gaat, en gelijk een dwaas tot de tuchtiging der boeien;

23 Totdat hem de pijl zijner lever doorsneed; gelijk een vogel zich haast naar den strik, en niet weet, dat dezelfde tegen zijn leven is.

24 Nu dan, kinderen! hoort naar mij, en luistert naar de redenen mijns monds.

25 Laat uw hart tot hare wegen niet wijken, dwaalt niet op hare paden.

26 Want zij heeft vele gewonden nedergeveeld, en al hare gedooden zijn magtig vele.

27 / Haar huis zijn wegen des grafs, dalende naar de binnenkamers des doods.

HOOFDSTUK 8.

De eeuwige zelfstandige wijsheid des Vaders (de Zoon Gods, onze Heere Jezus Christus) wordt hier ingevoerd, predikende tot alle soorten van menschen openbaar en duideijk, vs. 1: van hare leer, 6: hoore waardig, 10: natuur, 12: soevereiniteit met en heerschappij, 15: met verhaal van de gelukzaligheid der zinnen, die haar aannemen, 17: hare eeuwige Godheid, onbegrijpelijke geboorte uit den Vader en eenheid met Hem, 22: haar zaligmakend ambt en gemeenzame openbaring aan de menschenkinderen, 31: vermanende tot gehoorzaamheid, met belofte van zaligheid, en waarschuwend tegen ongehoorzaamheid, met bedreiging van eeuwig verderf, 32.

ROEPT o de Wijsheid niet? en verheft u niet de verstandelijke hare stem?

2 Op de eijts der hooge plaatsen, aan den weg, ter plaatse, waar paden zijn, staat zij;

3 Aan de zijde der poorten, voor aan de stad, aan den ingang der deuren roept zij overluid:

4 Tot u, o mannen! roep ik, en mijne stem is tot der menschen kinderen.

5 Gij slechten! verstaat kloekzinnigheid, en gij zotten! verstaat met het hart.

6 Hoor, want ik zal vorstelijke dingen spreken, en de opening mijner lippen zal enkel billijkheid zijn.

7 Want mijn gebemelte zal de waarheid bedachtelijk uitspreken, en de roddelooheid is mijnen lippen een gruwel.

8 Al de redenen mijns monds zijn in

J. v. C.
1000.

gerechtigheid; er is niets verdraaid, noch verkeerd in.

9 Zij zijn allen recht voor dengene, die verstandig is, en regtmatic voor degenen, die wetenschap vinden.

10 Neemt mijne tucht aan, en niet zilver, en wetenschap, meer dan het uitgelezen uitgegraven goud.

11 *6* Want wijsheid is beter dan robijnen, en al wat men begeren mag is met haar niet te vergelijken.

12 Ik, Wijsheid, woon bij de kloekzinnigheid, en vinde de kennis van alle bedachtzaamheid.

13 De vreeze des HEEREN is, te haten het kwade, de hoovaardigheid, en den hoogmoed, en den kwaden weg; ik haat ook den mond der verkeerdheden.

14 Raad en het wezen zijn mijne; ik ben het verstand, mijne is de sterkte.

15 Door mij regeren de koningen, en de vorsten stellen gerechtigheid.

16 Door mij heerschen de heerschers, en de prinses, al de regters der aarde.

17 Ik heb lief, die mij lief hebben, en die mij vroeg zoeken, zullen mij vinden.

18 *c* Rijkdom, en eer is bij mij, duurzaam goed, en gerechtigheid.

19 *d* Mijne vrucht is beter dan uitgegraven goud, en dan digt goud; en mijn inkomen dan uitgelezen zilver.

20 Ik doe wandelen in den weg der gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts;

21 Opdat ik mijnen liefhebbers doe beervaten dat bestendig is, en ik zal hunne schatkamers vervullen.

22 De HEERE bezat mij in het begin-sel zijns wegs, voor zijne werken, van toen aan.

23 Ik ben van eenwigheid af gezalfd geweest, van den aanvang, van de oudheden der aarde aan.

24 Ik was geboren, als de afgronden nog niet waren, als nog geen fonteinen waren, zwaar van water;

25 Aleer de bergen ingevest waren, voor de heuvelen was ik geboren.

26 Hij had de aarde nog niet gemaakt, noch de velden, noch den aanvang van de stofjes der wereld.

27 Toen Hij de hemelen bereidde, was ik daar, *f* toen Hij eenen cirkel over het vlakke des afgronds beschreef;

28 Toen Hij de oppervolken van boven vestigde, toen Hij *g* de fonteinen des afgronds vastmaakte;

29 Toen Hij der zee haar perk zette, opdat de wateren *h* zijn bevel niet zouden overtreden; toen Hij de grondvesten der aarde stelde;

30 Toen was ik een voedsterling bij Hem, en ik was dagelijks zijne vermakingen, *i* te aller tijd voor zijn aangezicht spelende;

31 Spelende in de wereld zijns aardrijks, en mijne vermakingen zijn met der menschen kinderen.

32 Nu dan, kinderen *j* hoort naar mij: want *k* welgelukzalig zijn zij, die mijne wegen bewaren.

33 Hoort de tucht, en wordt wijs, en verwerpt die niet.

34 Welgelukzalig is de mensch, die naar mij hoort, dagelijks wakende aan mijne poorten, waarnemende de posten mijner deuren.

35 Want die mij vindt, vindt het leven, *l* trekt een welgevallen van den HEERE.

36 Maar die tegen mij zondigt, doet zijne ziel geweld aan; allen, die mij haten, hebben den dood lief.

HOOFDSTUK 9.

Hier wordt het genadewerk van onzen Heere Christus, die zijn volk door zijn woord en Geest tot zijne (der opperste Wijsheid) zalige gemeenschap roept en brengt, voorgesteld onder de gelijkenis van de toebereiding eens

maaltijds en noodiging van gasten, vs. 1; met eene tegenstelling van den aard en toestand van spotters en wijzen, 7; en in het gedeelte het verleidelijke en verderfelijke werk van den Satan, onder de gelijkenis van eene zotte vrouw, (vganlin der opperste Wijsheid, welke ook hare gasten noodigt, maar tot haar eenwig verliet, 13).

DE opperste Wijsheid heeft hare huis gebouwd, zij heeft hare zeven pilaren gehouwen.

2 Zij heeft hare slagttvee geslagt, zij heeft haren wijn gemengd; ook heeft zij hare tafel toegerigt.

3 Zij heeft hare dienstmaagden uitgezonden; zij noodigt op *a* de tinnen van de hoogten der stad:

4 Wie is slecht? hij keere zich herwaarts? tot den verstandeloze zeg zij:

5 Komt, eet van mijn brood, en drinkt van den wijn, *b* dien ik gemengd heb.

6 Verlaat de slechtigheden, en leeft; en treedt in den weg des verstands.

7 Wie den spotter tuchtigt, behaalt zich schande; en die den goddelooze bestraf, zijne schandvele.

8 *b* Bestraf den spotter niet, opdat hij u niet hater; bestraf den wijzen, en hij zal u liefhebben.

9 Leer den wijzen, zoo zal hij nog wijzer worden; onderwijs den regtvaardigen, zoo zal hij in leer toenemen.

10 *c* De vreeze des HEEREN is het beginsel der wijsheid, en de wetenschap der heiligen is verstand.

11 Want door mij zullen uwe *d* dagen vermenigvuldigen, en de jaren des levens zullen u toegedaan worden.

12 Indien gij wijs zijt, gij zijt wijs voor u zelven; en zijt gij een spotter, gij zult het alien dragen.

13 Eene zotte vrouw *e* is woelachtig, de slechtigheid *f* zeine, en weet niet met al.

14 En zij zit aan de deur van haar huis, op eenen stoel, op de hooge plaatsen der stad;

15 Om te roepen degenen, die op den weg voorbijgaan, die hunne paden recht maken, *g* zeggende:

16 Wie is slecht? hij keere zich herwaarts! en tot den verstandeloze zeg zij:

17 *f* De gestolen wateren zijn zoet, en het verborgen brood is liefelijk.

18 Maar hij weet niet, dat aldaar *g* dooden zijn, hare genooden zijn in de diepten der hel.

HOOFDSTUK 10.

Van wijzen en zotte kinderen, vs. 1; onrechtvaardigen en regtvaardigen, rijkdom en armoede, 2, 3, 15, 22; luiheid en vlijt, 4, 5, 26; zegen en gelukzaligheid der regtvaardigen, en onheil der goddeloozen, 6, 7, 16, 24, tot 30; wijsheid en dwaasheid in het spreken, 8, 10, 11, 13, 14, 19, 20, 21, 31, 32; oprechtheid en verkeerdheid in wandelen, 9; vinken der oogen, 10; haat en liefde, 12; tucht, 17; achterklap, 18; tegenstrydige lust der zotten en wijzen, 23.

DE spreken van Salomo.

a Een wijs zoon verblijdt den vader; maar een zot zoon is zijner moeder droefheid.

b Schatten der goddeloosheid doen geen nut; maar de gerechtigheid redt van den dood.

3 De HEERE laat de ziel des regtvaardigen niet hongeren; maar de have der goddeloozen stoot Hij weg.

4 *c* Die met eene bedriegelijke hand werkt, wordt arm; maar de hand der vlijtigen maakt rijk.

5 Die in den zomer vergadert, is een verstandig zoon; maar die in den oogst vast slaapt, is een zoon, die beschaamd maakt.

6 Zegeningen zijn op het hoofd der regtvaardigen; maar het geweld bedekt den mond der goddeloozen.

J. v. C.
1000.*a* Spr. 8:2.*b* Matt. 7:6.*c* Job. 28:28.*Ps.* 111:10.*Spr.* 1:7.*d* Spr. 10:27.*e* Spr. 7:11.*f* Spr. 20:17.*g* Spr. 2:18.*a* Spr. 15:20.*b* Spr. 11:4.*c* Spr. 12:24.*Job* 28:15.*Ps.* 19:11.*Spr.* 3:15, 16.*16:16.**Spr.* 3:16.*Spr.* 3:15.*Joh.* 1:1.*Job* 26:10.*Gen.* 7:11.*Gen.* 1:9, 10.*Job* 38:10, 11.*Ps.* 104:9.*Joh.* 5:17.*Ps.* 119:1, 2.*128:1.**Luk.* 11:28.*Spr.* 12:2.

J. v. C.

1000.

d Spr. 10:10.

e Spr. 13:14.

f 1 Cor. 13:7.

1 Petr. 4:8.

g Spr. 20:30.

h Spr. 14:9.

i Spr. 9:11.

k Job 8:13,14.

11:20.

Ps. 112:10.

l Spr. 13:6.

7 De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn; maar de naam der goddeloozen zal verrotten.

8 Die wijs van hart is, noemt de geboden aan; maar die dwaas is van lippen, zal omgeworpen worden.

9 Die in oprechtheid wandelt, wandelt zeker; maar die zijne wegen verkeert, zal bekend worden.

10 Die met het oog wenkt, rigt smart aan; en een dwaas van lippen zal omgeworpen worden.

11 De mond des rechtvaardigen is eene springader des levens; maar het geweld bedekt den mond der goddeloozen.

12 Haat verwekt knakeelen; maar de liefde dekt alle overtredingen toe.

13 In de lippen des verstandigen wordt wijsheid gevonden; maar op den rug des verstandeloozen de roede.

14 De wijzen leggen wetenschap weg; maar den mond des dwazen is de verstoring nabij.

15 Des rijken goed is eene stad zijner sterkte; de armoede der geringen is hunne verstoring.

16 Het werk des rechtvaardigen is ten leven; de inkomst des goddeloozen is ter zonde.

17 Het pad tot het leven is desgenen, die de tucht bewaart; maar die de bestraffing verlaat, doet dwalen.

18 Die den haat bedekt, is van valsche lippen, en die een kwaad gerucht voortbrengt, is een zot.

19 In de veelheid der woorden ontbreekt de overtreding niet; maar die zijne lippen wederhoudt, is kloek verstandig.

20 De tong des rechtvaardigen is uitgelezen zilver; het hart der goddeloozen is weinig waard.

21 De lippen des rechtvaardigen voeden er velen; maar de dwazen sterven door gebrek van verstand.

22 De zegen des HEEREN, die maakt rijk; en Hij voegt er geene smart bij.

23 Het is voor den zot als spel, schandelijkheid te doen; maar voor een man van verstand, wijsheid te spelen.

24 De vreeze des goddeloozen, die zal hem overkomen; maar de begeerte der rechtvaardigen zal God geven.

25 Gelijk een wervelwind voorbijgaat, alzoo is de goddelooze niet meer; maar de rechtvaardige is eene eeuwige grondvest.

26 Gelijk edik den tanden, en gelijk rook den oogen is, zoo is de luije den genen, die hem uitzenden.

27 De vreeze des HEEREN vermeerderde dagen; maar de jaren der goddeloozen worden verkort.

28 De hoop der rechtvaardigen is blijdschap; maar de verwachting der goddeloozen zal vergaan.

29 De weg des HEEREN is voor den oprechte sterkte; maar voor de werkers der ongerechtigheid verstoring.

30 De rechtvaardige zal in eeuwigheid niet bewogen worden; maar de goddeloozen zullen de aarde niet bewonen.

31 De mond des rechtvaardigen brengt overvloediglijk wijsheid voort; maar de tong der verkeerdheden zal uitgeroefd worden.

32 De lippen des rechtvaardigen weten wat geval is; maar de mond der goddeloozen enkel verkeerdheid.

HOOFDSTUK 11.

Van valsche gewist, vs. 1; hooftdijl en nederigheid, 2; oprechtheid en verkeerdheid in wandel, 3, 20; rijkdom der goddeloozen, 4, 28; huichelaar, 9; rechtvaardigen en goddeloozen, 9, 10, 11, 18, 21, 23, 28, 30, 31; verachting der naasten, 12; achterklap, 13; raadslieden, 14; borsttozt, 15; eene goede en kwade vrouw, 16, 22; goedertierenheid

en wredeheid, 17; mildtadigheid en gierigheid, 23, 25, 26; goed en kwaad, 27; ongeregelde huishouding, 29.

EENE bedriegelijke weegschaal is den HEERE een gruwel; maar een volkomen weegsteen is zijn welgevallen.

2 Als de hooftdijl komt, zal de schande ook komen; maar met de ootmoedigen is wijsheid.

3 De oprechtheid der oprechten leidt hen; maar de verkeerdheid der trouweeloozen verstoort hen.

4 Goed doet geen nut ten dage der vervolgenheid; maar de gerechtigheid reed van den dood.

5 De gerechtigheid des oprechten mank zijn weg recht; maar de goddelooze valt door zijne goddeloosheid.

6 De gerechtigheid der vromen zal hen redden; maar de trouweeloozen worden gevangen in hunne verkeerdheid.

7 Als de goddelooze mensch sterft, vergaat zijne verwachting; zelfs is de allersterkste hoop vergaan.

8 De rechtvaardige wordt uit benaauwdheid bevrijd; en de goddelooze komt in zijne plaats.

9 De huichelaar verderft zijnen naaste door den mond; maar door wetenschap worden de rechtvaardigen bevrijd.

10 Eene stad springt op van vreugde over het welvaren der rechtvaardigen; en als de goddeloozen vergaan, is er gejuich.

11 Door den zegen der oprechten wordt eene stad verheven; maar door den mond der goddeloozen wordt zij verbroken.

12 Die verstandeloos is, veracht zijnen naaste; maar een man van groot verstand zwijgt stil.

13 Die als een achterklapper wandelt, openbaart het heimelijke; maar die getrouw is van geest, bedekt de zaak.

14 Als er geene wijze raadslieden zijn, vervalt het volk; maar de behoudenis is in de veelheid der raadslieden.

15 Als iemand voor een vreemde borg geworden is, hij zal zekerlijk verbroken worden; maar wie degenen haat, die in de hand klappen, is zeker.

16 Eene aangenome huisvrouw houdt de eer vast, gelijk de geweldigen den rijkdom vasthouden.

17 Een goedertieren mensch doet zijne ziel wel; maar die wreed is, beroert zijn vleesch.

18 De goddelooze doet een valsche werk; maar voor dengene, die gerechtigheid zaait, is trouwe loon.

19 Alzoo is de gerechtigheid ten leven, gelijk die het kwade najaagt, naar zijn den dood jaagt.

20 De verkeerden van hart zijn den HEERE een gruwel; maar de oprechten van weg zijn zijn welgevallen.

21 A hand aan hand zal de booze niet onschuldig zijn; maar het zaad der rechtvaardigen zal ontkomen.

22 Eene schoone vrouw, die van rede afwijkt, is eene gouden bagge in eenen varkenssnuit.

23 De begeerte der rechtvaardigen is alleenlijk het goede; maar de verwachting der goddeloozen is verbolgenheid.

24 Er is een, die uitstrooit, den welken nog meer toegedaan wordt; en een, die meer inhoudt dan regt is, maar het is tot gebrek.

25 De zegenende ziel zal vet gemaakt worden; en die bevochtigt, zal ook zelf een vroege regen worden.

26 Wie koren inhoudt, dien vloekt het volk; maar zegening zal zijn over het hoofd des verkoopers.

27 Wie het goede vroeg nazoeft, zoekt welgelovigheid; maar wie het kwade natracht, dien zal het overkomen.

28 Wie op zijnen rijkdom vertrouwt,

J. v. C.

1000.

a Lev. 19:36.

Deut. 25:13.

Spr. 16:11.

20:16, 23.

b Spr. 16:18.

18:12.

c Spr. 15:33.

18:12.

d Spr. 13:6.

e Spr. 10:2.

Ezec. 7:19.

Zet. 1:18.

f Spr. 5:22.

g Ps. 34:20.

h Spr. 21:18.

i 1 Kon. 12:1.

ent.

k Spr. 16:3.

l Ps. 112:9.

2 Cor. 9:9.

m Ps. 7:17.

9:16.

10:2.

57:7.

J. v. C.
1000.

die zal vallen; maar de rechtvaardigen zullen groenen als loof.

29 Wie zijn huis beroert, zal wind erven; en de dwaas zal een knecht zijn desgenen, die wijs van hart is.

30 De vrucht des rechtvaardigen is een boom des levens; en wie zielen vangt, is wijs.

31 Ziet, den rechtvaardige wordt vergolden op de aarde, hoe veel te meer den goddelooze en zondaar!

HOOFDSTUK 12.

Tucht, vs. 1: goede, rechtvaardige, oprechte en goddelooze menschen, 2, 3, 5, 7, 10, 12, 21, 24; kloofte en achterloze vrouwen, 4: goed en kwaad, waar en valsch spreken en wetuigen, 6, 8, 13, 14, 17, 18, 22; zedigen en pogchers, 9; vlijtigen en ledigzangers, of bedriegers, 11, 24, 27; toorn en roem der dwazen, en stilzwijgendheid der verstandigen, 16, 23; bekommernis en bijdschap des harten, 25; pad der gerechtigheid, 28.

WIE de tucht liefheeft, die heeft de wetenschap lief, maar wie de bestraffing haat, is onvernünftig.

2 De goede zal een wegevalle trekken van den HEERE; maar eenen man van schandelijke verdichtelen zal Hij verdoemen.

3 De mensch zal niet bevestigd worden door goddeloosheid; maar de wortel der rechtvaardigen zal niet bewogen worden.

4 Eenekloofte huisvrouw is eenekroon haars heeren; maar die beschaamd maakt, is als verrotting in zijne brenderen.

5 Der rechtvaardigen gedachten zijn recht; der goddeloozen raadslagen zijn bedrog.

6 De woorden der goddeloozen zijn dom op bloed te loeren; maar de mond der oprechten zal ze redden.

7 De goddeloozen worden omgekeerd, dat zij niet meer zijn; maar het huis der rechtvaardigen zal bestaan.

8 Een ieder zal geprezen worden naar dat zijne verstandigheid is; maar die verkeerd van hart is, zal tot verachting wezen.

9 Beter is, die zich gering acht, en eenen knecht heeft, dan die zich zelven eert, en des broods gebrek heeft.

10 De rechtvaardige kent het leven van zijn heest; maar de barmhartigheden der goddeloozen zijn wreed.

11 Die zijn land bouwt, zal van brood verzadigd worden; maar die ijdele menschee volgt, is verstandeloos.

12 De goddelooze begeert het net der boozen; maar de wortel der rechtvaardigen zal uitgeven.

13 In de ovestreding der lippen is de strik des boozen; maar de rechtvaardige zal uit de benaauwdheid uitkomen.

14 Een ieder wordt van de vrucht desmonds met goed verzadigd; en de vergelding van des menschen handen zal hij tot zich wederbrengen.

15 De weg des dwazen is recht in zijne oogen; maar die naar raad hoort, is wijs.

16 De toorn des dwazen wordt ten zelven dage bekend; maar die kloekzinnig is, bedekt de schande.

17 Die waarheid voortbrengt, maakt gerechtigheid bekend; maar een getuige der valscheiden, bedrog.

18 Daar is een, die woorden als steken van een zwaard onbedachtelijk uitsprekt; maar de tong der wijzen is medicijn.

19 Een waarschijge lip zal bevestigd worden in ewigheid; maar een valsehe tong is maar voor een oogenblik.

20 Bedrog is in het hart dergenen, die kwaad smeden; maar dergenen, die vrede raden, hebben bijdschap.

21 Den rechtvaardigen zal geen leed we-

dervaren; maar de goddeloozen zullen met kwaad vervuld worden.

22 Valsehe lippen zijn den HEERE een gruwel; maar die trouwelijk handelen, zijn zijn wegevalle.

23 Een kloekzinnig mensch bedekt de wetenschap; maar het hart der zotten proept dwaasheid uit.

24 De hand der vlijtigen zal heerschen; maar de bedriegers zullen onder cijn wezen.

25 Bekommernis in het hart des menschen buigt het neder; maar een goed woord verlijdt het.

26 De rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste; maar de weg der goddeloozen doet hen dwalen.

27 Een bedrieger zal zijn jagtvang niet braden; maar het kostelijk goed des menschen is des vlijtigen.

28 In het pad der gerechtigheid is het leven; en in den weg van haar voetpad is de dood niet.

HOOFDSTUK 13.

Tucht, vs. 1, 18, 24: wijs en dwaas spreken, 2, 3, 5, 14; luiheid en vlijt, 4, 11, 23; oprechte, rechtvaardige, goede en goddelooze menschen, 6, 9, 21, 22, 25; rijkdom en armoede, 7, 8; hoovaardig en beradenheid, 10; hopen en bezorgen, 12, 19; verachtz van Gods woord en vrees voor zijn gebod, 13; goed verstand en kloekzinnigheid, 15, 16; trouwe en ontrouwe boden, 17; omgang met wijzen en dwazen, 20.

EEN wijs zoon hoort de tucht des vaders; maar een spottet hoort de bestraffing niet.

2 Een ieder zal van de vrucht des lands het goede eten; maar de ziel der trouwelozen het geweld.

3 Die zijnen mond bewaart, behoudt zijne ziel; maar voor hem is verstoring, die zijne lippen vijd open doet.

4 De ziel des luiaards is begeert, doch er is niets; maar de ziel der vlijtigen zal vet gemaakt worden.

5 De rechtvaardige haat leugentaal; maar de goddelooze maakt zich stinkende, en doet zich schaamte aan.

6 De gerechtigheid bewaart den oprechte van weg; maar de goddeloosheid zal den zondaar omkeeren.

7 Er is een, die zich zelven rijk maakt, en niet met al heeft; en een, die zich zelven arm maakt, en heeft veel goed.

8 Het rantsoen van leders ziel is zijn rijkdom; maar de arme hoort het schelden niet.

9 Het licht der rechtvaardigen zal zich verlijden; maar de lamp der goddeloozen zal uitgeblusht worden.

10 Door hoovaardigheid maakt men niet dan gekijf; maar bij de beradenen is wijsheid.

11 Goed, van ijdelheid gekomen, zal vermindert worden; maar die met de hand vergadert, zal het vermeerdere.

12 De uitgestelde hoop krenkt het hart; maar de begeerte, die komt, is een boom des levens.

13 Die het woord veracht, die zal verdorven worden; maar wie het gebod vrees, dien zal vergolden worden.

14 Des wijzen leer is een springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods.

15 Goed verstand geeft aangenaamheid; maar de weg der trouwelozen is streng.

16 Al wie kloekzinnig is, handelt met wetenschap; maar een zot breidt dwaasheid uit.

17 Een goddelooze bode zal in het kwaad vallen; maar een trouw gezant is medicijn.

18 Armoede en schande is desgenen, die de tucht verwerpt; maar die de bestraffing waarneemt, zal geerd worden.

J. v. C.
1000.a Spr. 13-16.
15-2.p Spr. 13-16.
15-2.

q Spr. 10-4.

r Spr. 15-13.

a Spr. 12-13.

h Spr. 10-29.
11-3, 5, 6.

c Spr. 12-9.

d Spr. 4-18.

e Job 18-5, 6.
21-17.f Spr. 10-2.
20-21.

g vers 19.

h Spr. 10-11.
14-27.i Spr. 12-23.
15-2.

J. v. C.
1000.J. v. C.
1000.

19 De begeerte, die geschiedt, is zoet voor de ziel; maar het is den zotten een gruwel van het kwade af te wijken.

20 Die met de wijzen omgaat, zal wijs worden; maar die der zotten medgezel is, zal verbroken worden.

21 Het kwaad zal de zondaars vervolgen; maar den rechtvaardige zal men goed vergelden.

22 De goede zal zijner kinders kinderen doen erven; maar het vermogen des zondaars is voor den rechtvaardige weggeleid.

23 Het ploegen der armen geeft veelheid der spijs; maar daer is een, die verteerd wordt door gebrek van oordeel.

24 Die zijne roede inhoudt, haat zijnen zoon; maar die hem lief heeft, zoekt hem vroeg met tuchtiging.

25 De rechtvaardige eet tot verzadiging zijner ziel toe; maar de buik der goddeloozen zal gebrek hebben.

HOOFDSTUK 14.

Wijze en dwaaze vrouwen, vs. 1; recht wandelen en afwijken, 2, 18; dwaaze en wijze redenen, 3, 7; akkerbouw, 4; getuigen, 5, 25; spotters, 6; kloekzinnigheid en slechtheid, 8, 13, 18; schuldenkenning, 9; droefheid en blijdschap des harten, 10, 13, 30; staat der goddeloozen en vromen, 11, 32; eigen goeddenken, 12; voorzichtigheid en haastigheid toorn, 16, 17, 23; kwaden moeten de goeden ontzien, 19; armoede en rijkdom, 20; 23, 24, 31; verachting van den naaste, 21; kwaad en goed doen, 22; zuren arbeid en ijdel geklap, 23; vreeze des Heeren, 26, 27; heerlijkheid der koningen, 28; verdrukking en liefde der armen, 31; wijsheid, 33; eer en schande van een volk, 34; konings knechten, 35.

ELKE wijze vrouw bouwt haar huis; maar die zeer dwaas is, breekt het af met hare handen.

2 Die in zijne opregtheid wandelt, vreest den HEERE; maar die afwijkt in zijne wegen, veracht Hem.

3 In den mond des dwaazen is eene roede des hoogmoeds; maar de lippen der wijzen bewaren hen.

4 Als er geene ossen zijn, zoo is de krib rein; maar door de kracht van den os is der inkomsten veel.

5 Een waarachtig getuige zal niet liegen; maar een valsche getuige blaast leugens.

6 De spotter zoekt wijsheid, en er is geene; maar de wetenschap is voor den verstandige licht.

7 Ga weg van de tegenwoordigheid eens zotten mans, want gij zoudt bij hem geene lippen der wetenschap merken.

8 De wijsheid des kloekzinnigen is zijnen weg te verstaan; maar dwaasheid der zotten is bedriegerij.

9 Elke dwaas zal de schuld verbloemen; maar onder de opregten is goedwilligheid.

10 Het hart kent zijne eigene bittere droefheid; en een vreemde zal zich met deszelfs blijdschap niet vermengen.

11 Het huis der goddeloozen zal verdeld worden; maar de tent der opregten zal bloeien.

12 Er is een weg, die iemand recht schijnt, maar het laatste van dien zijn wegen des doods.

13 Het hart zal ook in het lagchen smart hebben; en het laatste van die blijdschap is droefheid.

14 Die afkeurig van hart is, zal van zijne wegen verzadigd worden; maar een goed man van zich zelven.

15 De slechte geoefte alle woord; maar de kloekzinnige merkt op zijnen gang.

16 De wijze vreest, en wijkt van het kwade; maar de zot is oplopende toornig, en zorgeloos.

17 Die haastig is tot toorn, zal dwaasheid doen; en een man van schandelijke verdichtselen zal gehaat worden.

18 De slechten erven dwaasheid; maar de kloekzinnigen zullen zich met wetenschap kroonen.

19 De kwaden buigen voor het aangezicht der goeden neder, en de goddeloozen voor de poorten des rechtvaardigen.

20 De arme wordt zelfs van zijnen vriend gehaat; maar de liefhebbers des rijken zijn vele.

21 Die zijnen naaste veracht, zondigt; maar die zich der nederigen ontfem, die is welgelukzalig.

22 Dwalen zij niet, die kwaad stichten; maar weldadigheid en trouw is voor de degenen, die goed stichten.

23 In allen smartelijken arbeid is overschot; maar het woord der lippen strekt alleen tot gebrek.

24 Der wijzen kroon is hun rijkdom; de dwaasheid der zotten is dwaasheid.

25 Een waarachtig getuige rodt de zielen; maar die leugens blaast, is een bedrieger.

26 In de vreeze des HEEREN is een sterk vertrouwen, en Hij zal zijnen kinderen eene toevlucht wezen.

27 De vreeze des HEEREN is eene springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods.

28 In de menigte des volks is des konings heerlijkheid; maar in gebrek van volk is eens vorsten versterking.

29 De langmoedige is groot van verstand; maar die haastig is van gemoed, verheft de dwaasheid.

30 Een gezond hart is het leven des vleesch; maar nijd is verrotting der beenderen.

31 Die den arme verdrukt, smaadt deszelfs Maker; maar die zich des nooddriftigen ontfem, eert Hem.

32 De goddelooze zal heengedreven worden in zijn kwaad; maar de rechtvaardige betrooft zelf in zijnen dood.

33 Wijsheid rust in het hart des verstandigen; maar wat in het binnenste der zotten is, wordt bekend.

34 Gerechtigheid verhoogt een volk; maar de zonde is eene schandvlek der natien.

35 Het welbehagen des konings is over een verstandig knecht; maar zijne verolgenheid zal zijn over dengene, die beschaamd maakt.

HOOFDSTUK 15.

Wijze en dwaaze redenen, vs. 1, 2, 4, 7, 23, 26, 28; Gods alwetendheid, 3, 11; tucht, 3, 10, 12, 31, 32, 33; goed des rechtvaardigen en goddeloozen, 6; godsdienst en wandel der goddeloozen en vromen, 8, 9, 29; blijdschap en bekommering, 13, 15; wijsheid en dwaasheid, 14, 21; vergezochtheid en liefde met de vreeze des Heeren, 16, 17; toorn en langmoedigheid, 18; luiheid, 19; goede en kwade kinderen, 20; raadsel, 22; wez ten hemel, 21; hooftzaak en waluus, 25; gedachten der goddeloozen, 26; gierigheid en groeten, 27; goed gerucht, 30; vreeze Gods en nederigheid, 33.

EEN zacht antwoord keert de grimmigheid af; maar een smartend woord doet den toorn oprijzen.

2 De tong der wijzen maakt de wetenschap goed; maar de mond der zotten stort overvloediglijk dwaasheid uit.

3 De oogen des HEEREN zijn in alle plaatsen, beschouwende de kwaden en de goeden.

4 De medicijn der tong is een boom des levens; maar de verkeerdheid in dezelve is eene breuk in den geest.

5 Een dwaas zal de tucht zijns vaders versnaden; maar die de bestraffing waarnaemt, zal kloekzinnig handelen.

6 In het huis des rechtvaardigen is een groote schat; maar in des goddeloozen inkomst is beroerte.

7 De lippen der wijzen zullen de we-

k Job 15:29.

f Job 27:17.

m Spr. 12:11.

n Spr. 18:9.

o Spr. 23:13.

p Ps. 35:11.

37:3.

f Spr. 19:4,7.

g Luk. 6:38.

h Spr. 10:11.

13:14.

i Spr. 17:3.

k Spr. 14:21.

l Spr. 10:14.

12:23.

13:16.

a Job. 12:4.

b Ex. 23:1.

Spr. 12:17.

c Spr. 16:25.

d Spr. 5:4.

e Spr. 1:31.

a Spr. 25:15.

b Spr. 12:23.

13:16.

15:28.

c Job. 31:21.

Spr. 5:21.

16:17.

32:19.

d Spr. 19:18.

13:14.

J. v. C. 1000.	tenschap nitstrooijen; maar het hart der zotten niet alzoo.	nigen, 10, 12, 13, 14, 15; weegschaal, 11; diepbaarheid der wijsheid, 16; wandel der vrouwen, 17; Gods woord, 20; wijze redenen, 21, 22, 23, 24; arbeidzaamheid, 26; deugden, verkeerd en goedelenaars, 27, 28, 29, 30; grijsheld, 31; langmoedigheid, 32.	J. v. C. 1000.
Spr. 21:27. Jes. 1:11. Jer. 6:21. Amos 5:21.	8 Het oer des goddeloozen is den HEERE een gruwel; maar het gebed der oprechten is zijn welgevallen.	DE mensch heeft schikkingen des harten; maar het antwoord der tong is van den HEERE.	" Spr. 16:9. 19:21. 20:24. Jer. 10:33.
	9 De weg der goddeloozen is den HEERE een gruwel; maar dien, die de gerechtigheid najaagt, zal Hij liefhebben.	2 Alle wegen des mans zijn zuiver in zijne oogen; maar de HEERE weegt de geesten.	" Spr. 21:2
Job 25:6.	10 De tucht is onaangenaam voor den gene, die het pad verlaat; en die de bestraffing haat, zal sterven.	3 Wentel uwe werken op den HEERE, en uwe gedachten zullen bevestigd worden.	c Ps. 37:5. 35:23. Matt. 6:25. Leuk. 12:22. 1 Petr. 5:7.
	11 De hel en het verderf zijn voor den HEERE; hoe veel te meer de harten van des menschen kinderen?	4 De HEERE heeft alles gewrocht om zijns zelfs wil; ja ook den goddelooze tot den dag des kwaads.	d Job 21:30.
2 Kron. 6:30. Ps. 7:10. Jer. 44:22. Jer. 17:9, 10. Joh. 2:24, 25. 21:17. Hand. 1:24.	12 De spotter zal niet liefhebben, die hem bestraft; hij zal niet gaan tot de wijzen.	5 Al wie hoog is van hart, is den HEERE een gruwel; f hand aan hand, zal hij niet onschuldig zijn.	e Spr. 6:17. 8:13.
Spr. 17:22. 18:14.	13 Een vrolijk hart zal het aangezicht blijde maken; maar door de smart des harten wordt de geest verslagen.	6 Door goedertierenheid en trouw wordt de misdaad verzoend; en door de vreeze des HEEREN wijkt men af van het kwade.	f Spr. 11:21.
	14 Een verstandig hart zal de wetenschap opzoeken; maar de mond der zotten zal met dwaasheid gevoerd worden.	7 Als iemands wegen den HEERE behagen, zoo zal Hij ook zijne vijanden met hem beredigen.	g Ps. 37:16. Spr. 15:16.
Ps. 37:16. Spr. 16:8.	15 Al de dagen des bedructen zijn kwaad; maar een vrolijk hart is een gedurige maaltijd.	8 Beter is een weinig met gerechtigheid, dan de veelheid der inkomsten zonder regt.	
Spr. 17:1.	16 Beter is een geregt van groen moes, waar ook liefde is, dan een gemeste os, en haat daarbij.	9 Het hart des menschen overdenkt zijnen weg; maar de HEERE stiert zijn gang.	
Spr. 28:25. 29:22.	17 A Een grinnig man zal gekijf verwekken; maar de langmoedige zal den twist stillen.	10 Waarzegging is op de lippen des konings; zijn mond zal niet overtreden in het gerigt.	A Lev. 19:36. Deut. 25:13. ent. Spr. 11:1. 23:10, 33.
	18 De weg des luiards is als eene doornheg; maar het pad der oprechten is welgebaand.	11 Eene regte waag en weegschaal zijn des HEEREN; alle weegsteenen des zaks zijn zijn werk.	
Spr. 10:1.	19 Een wijs zoon zal den vader verblijden; maar een zot mensch veracht zijne moeder.	12 Het is der koningen gruwel, goddeloosheid te doen; want door gerechtigheid wordt de troon bevestigd.	
Spr. 10:23. 14:9.	20 De dwaasheid is den verstandelooze blijdschap; maar een man van verstand zal regt wandelen.	13 De lippen der gerechtigheid zijn het welgevallen der koningen; en elkeen van hen zal liefhebben dien, die regte dingen spreekt.	i Spr. 19:12. 20:2.
Spr. 11:14.	21 De gedachten worden vernietigd, als er geen raad is; maar door veelheid der raadslieden zal elkeen bestaan.	14 De grimmigheid des konings is als de boden des doods; maar een wijs man zal die verzoenen.	k Spr. 19:12.
	22 Een man heeft blijdschap in het antwoord zijns monds; en hoe goed is een woord op zijnen tijd!	15 In het licht van des konings aangezicht is leven; en zijn welgevallen is als eene wolk des spaden regens.	l Job 28:15. Ps. 19:11. 119:72. Spr. 3:14, 15. 8:11, 19.
Spr. 2:21, 22. 12:7. 14:11.	23 De weg des levens is als eene doornheg; maar het pad der oprechten is welgebaand.	16 Hoe veel beter is het wijsheid te bekomen, dan uitgegraven goud! en uitnemender verstand te bekomen, dan zilver!	
Spr. 6:18.	24 De weg des levens is als eene doornheg; maar het pad der oprechten is welgebaand.	17 De baan der oprechten is van het kwaad af te wijken; hij behoedt zijne ziel, die zijnen weg bewaart.	m Spr. 11:2. 17:19.
Spr. 1:19.	25 Het huis der hoovaardigen zal de HEERE afrukken; maar de landpale der weduwen zal Hij vastzetten.	18 Hoovaardigheid is vóór de verbreking; en hoogheid des geestes vóór den val.	
	26 Des boozen gedachten zijn den HEERE een gruwel; maar der reinen zijn liefelijke redenen.	19 Het is beter nederig van geest te zijn met de zachtmoedigen, den roof te deelen met de hoovaardigen.	n Ps. 4:12. 34:9. 125:1. Jes. 30:18. Jer. 17:7.
Ps. 10:17. 34:19. 145:18, 19.	27 De gierigheid pleegt, beroert zijn huis; maar die geschenken haat, zal leven.	20 Die op het woord verstandelijk let, zal het goede vinden; en die op den HEERE vertrouwt, is welgelukzalig.	
Spr. 23:25.	28 Het hart des rechtvaardigen bedenkt zich, om te antwoorden; maar de mond der goddeloozen zal overvloediglijk kwade dingen uitstorten.	21 De wijze van hart zal verstandig genoemd worden; en de zoetheid der lippen zal de leerling vermeerderen.	o Spr. 13:14.
	29 De HEERE is ver van de goddeloozen; maar het gebed der rechtvaardigen zal Hij verhooren.	22 Het verstand dergenen, die het bezitten, is eene springader des levens; maar de tucht der dwaas is dwaasheid.	
Spr. 1:7. 9:10.	30 Het licht der oogen verblijdt het hart; en goed gerucht maakt het gebeente vet.	23 Het hart eens wijzen maakt zijnen mond verstandig; en zal op zijne lippen de leerling vermeerderen.	
Spr. 18:12.	31 Het oor, dat de bestraffing des levens hoort, zal in het midden der wijzen vernachten.	24 Liefelijke redenen zijn eene honingraat, zoet voor de ziel, en medicijn voor het gebeente.	p Spr. 14:12.
	32 Die de tucht verwerpt, die versmaadt zijne ziel; maar die de bestraffing hoort, krijgt verstand.	25 Er is een weg, die iemand regt schijnt; maar het laatste van dien zijn wegen des doods.	
	33 De vreeze des HEEREN is de tucht der wijsheid; en de nederigheid gaat vóór de eer.	26 De ziel des arbeidzamen werkt voor zich zelve; want zijn mond buigt zich voor hem.	
	HOOFDSTUK 16.	27 Een Belials man graaft kwaad; en	

God regert de tong, den gang en het lot, vs. 1, 9, 33; eizen goeddenken, 2, 23; vrouwen op God, 3, 20; het opperste einde van Gods werken, 4; hoogmoed, 5, 18, 19, verzoening en vreeze Gods, 6; bevestiging der vijanden, 7; vergevoegdheid, 8; van ko-

J. v. C. 1000.	g op zijne lippen is als brandend vuur. 28 * Een verkeerd man zal krakeel inwerpen; en een oorblazer scheidt den voornaamsten vriend.	trekking lief; A die zijne deure verhoogt, zoekt verbreking.	J. v. C. 1000.
g Spr. 12 18.	29 Een man des gewelds verlost zijn naaste, en hij leidt hem in eenen weg, die niet goed is.	20 Wie verdraaid is van hart, zal het goede niet vinden; en die verkeerd is met zijne tong, zal in het kwaad vallen.	A Spr. 16 12.
r Spr. 15 18. 26 21. 22 22.	30 * Hij sluit zijne oogen, om verkeerdheden te bedenken; zijne lippen bijtende, volbrengt hij het kwaad.	21 Wie eenen zot genereert, die zal hem tot droefheid zijn; en de vader des dwaas zal zich niet verblijden.	i Spr. 15 13.
a Spr. 6 13, 14.	31 De grijsheid is eene sierlijke kroon, zij wordt op den weg der gerechtigheid gevonden.	22 * Een blij hart zal eene medicijn goed maken; maar een verslagen geest zal het gebeente verdroogen.	
	32 De langmoedige is beter dan de sterke; en die heerscht over zijnen geest, dan die eene stad inneemt.	23 De goddelooze zal het geschenk uit den schoot nemen, om de paden des rechts te buigen.	k Pred. 2 14. 8 1.
	33 Het lot wordt in den schoot geworpen, maar het gehele beleid daarvan is van den HEERE.	24 * In het aangezicht des verstandigen is wijsheid; maar de oogen des zots zijn in het einde der aarde.	
	HOOFDSTUK 17.	25 * Een zotte zoon is een verdriet voor zijnen vader, en bittere droefheid voor degene, die hem geboort heeft.	l Spr. 10 1. 15 2. 19 12.
	Rust en twist, vs. 1; kloek knachten, 2; het proeven der herten, 3; leugentaal, 4, 7; bespotting der armen en ellendigen, 5; kindskinderen en vaders, 6; wijsheid in spreken en zwagen, 7, 27, 28; geschenken, 8, 23; den naaste vergeven, 9; zotten, 10, 12, 16, 21, 24, 25, 28; wederspanningheid, 11; kwaad voor goed vergeven, 13; twist, 14, 19; vromen, 15, 26; vrienden, 17; borsttoest, 18; pracht, 19; verkeerdheid van hart en tong, 20; bijdschap en freutzigheid des geestes, 22; uiterlijk aanzien der verstandigen en dwaas, 24.	26 Het is niet goed, den rechtvaardige ook te doorn boeten, dat de prinses iemaand slaan zouden om hetgeen recht is.	
a Spr. 15 17.	EENE * drooge bete, en rust daarbij, is beter, dan een huis vol van geslagte beesten, met twist.	27 Wie wetenschap weet, houdt zijne woorden in; en een man van verstand is kostelijk van geest.	
	2 Een verstandig knecht zal heerschen over eenen zoon, die beschaamd maakt, en in het midden der broederen zal hij erfenis deelen.	28 Een dwaas zelfs, die zwijgt, zal wijs geacht worden, en die zijne lippen toetsult, verstandig.	
b Spr. 27 21.	3 * De smeltkroes is voor het zilver, en de oven voor het goud; maar de HEERE proeft de herten.	HOOFDSTUK 18.	
c Jer. 17 10.	4 De boosdoener merkt op de ongerechtigte lip; en leugenaar neigt het oor tot de verkeerde tong.	Eenzaamheid tot onderzoek naar wijsheid, vs. 1; waartoe tot zot geen lust heeft, 2; wijze redenen, 4; rechterhand, zotte redenen, 6, 7; oorblazer, 8; trachtheid in arbeid, 9; vertrouwen op God, 10; op rijkdom, 11; hoogmoed en nederigheid, 12; onbedacht antwoord, 13; kloekmoedigheid en verslagenheid, 14; toenemen in wetenschap, 15; giften, 16; pleiten, 17; het lot, 18; geschillen tusschen broederen, 19; vruchten der tong, 20, 21; goede huisvrouwen, 22; woorden der armen en rijken, 23; vrienden, 24.	
d Spr. 14 31.	5 * Die den arme bespot, smaadt deszelfs Maker; die zich verblijft in het verderf, zal niet onschuldig zijn.	DE zich afzonderd, tracht naar wat heegerlijks; hij vermengt zich in alle bestendige wijsheid.	
	6 De kroon der ouden zijn de kindskinderen, en der kinderen sieraad zijn hunne vaders.	2 De zot heeft geen lust in verstandigheid, maar daarin, dat zijn hart zich ontdoet.	
	7 Eene voortreffelijke lip past eenen dwaze niet, veel min eenen prins eene leugnachtige lip.	3 Als de goddelooze komt, komt ook de verachting, en met schandevermaadheid.	a Lev. 19 15. Deut. 1 17. 16 19. Spr. 24 23.
	8 Het geschenk is in de oogen zijner heeren een aangenaam gesteente; waarhenen het zich zal wenden, zal het wel gedijen.	4 De woorden van den mond eens mans zijn diepe wateren; en de springader der wijsheid is eene uitstortende beek.	b Spr. 10 14. 13 3.
	9 Die de overtreding toedekt, zoekt liefde; maar die de zaak weder ophaalt, scheidt den voornaamsten vriend.	5 * Het is niet goed het aangezicht des goddeloozen aan te nemen, om den rechtvaardige in het gerikt te buigen.	
	10 De bestraffing gaat dieper in den verstandige, dan den tot honderdmaal te slaan.	6 De lippen des zots komen in twist, en zijn mond roept naar slagen.	
	11 Zekerlijk de wederspannige zoekt het kwaad; maar een wrede bode zal tegen hem gezonden worden.	7 De mond des zots * is hem zelve eene verstoring, en zijne lippen een * strik zijner ziel.	c Spr. 12 13. d Spr. 26 22.
	12 Dat een beer, die van jongen beroofd is, eenen man te gemoet koemt, maar niet een zot in zijne dwaasheid.	8 * De woorden des oorblazers zijn als dergenen, die geslagen zijn, en die dalen in het binnenste des buiks.	
e Deut. 32 35. Spr. 20 22. 21 29. Rom. 12 17. 1 Thess. 5 15. 1 Petr. 3 9.	13 * Het begin des krakeels is gelijk een*, die het water opening geeft; daarom verlaat den twist, eer hij zich vermengt.	9 Ook die zich slap aanstelt in zijn werk, die is een broeder van een doorbrenger.	e 2 Sam. 22 51. Ps. 18 3. Spr. 29 23.
f Spr. 20 3.	14 * Wie den goddelooze rechtvaardigt, en den rechtvaardige verdoemt, zijn den HEERE een gruwel, ja die beiden.	10 De naam des HEEREN is een sterke toren; de rechtvaardige zal daarhenen loopen, en in een hoog vertrek gesteld worden.	f Spr. 10 13.
g Ec. 23 7. Spr. 21 24. Jes. 5 23.	15 * Wie den goddelooze rechtvaardigt, en den rechtvaardige verdoemt, zijn den HEERE een gruwel, ja die beiden.	11 * Des rijken goed is de stad zijner sterkte, en als een verheven muur in zijne inbedding.	g Spr. 11 2. 16 18.
	16 Waarom toch zou in de hand des zots het koopgeld zijn, om wijsheid te koop, dewijl hij geen verstand heeft?	12 * Voor de verbreking zal des menschen hart zich verheffen; A en de nederigheid gaat vóór de eer.	h Spr. 15 33.
	17 Een vriend heeft te aller tijd lief; en een broeder wordt in de benaauwdheid geboren.	13 Die antwoordt, eer hij zal gehoord hebben, dat is hem dwaasheid en schande.	
	18 Een verstandeloos mensch klapt in de hand, zich borg stellende bij zijn naaste.	14 De geest eens mans zal zijne krankheid ondersteunen; maar eenen verslagen geest, wie zal dien ophieven?	
	19 Die het gekijf liefheeft, heeft de over-	15 Het hart des verstandigen bekomt wetenschap, en het oor der wijzen zoekt wetenschap.	
		16 De gift des menschen maakt hem ruimte, en zij geleidt hem voor het aangezicht der grooten.	

J. v. C. 1000.	17 Die de eerste is in zijne twistzaak, <i>schijnt</i> rechtvaardig te zijn; maar zijn naaste komt, en hij onderschoot hem.	17 Die zich des armen ontfemt, leent den HEERE; en Hij zal hem zijne weldaad vergelden.	J. v. C. 1000.
i Spr. 25:8.	18 Het lot doet de geschillen ophouden, en maakt scheiding tusschen magtigen.	18 Tuchtigt uwen zoon, als er nog hoop is; maar verhef uwe ziel niet, om hem te doodden.	q Spr. 13:24. 23:13.
k Spr. 12:14. 13:2	19 Een broeder is wederspanniger dan eene sterke stad, en de geschillen zijn als een grendel van een paleis.	19 Die groot is van grimmigheid, zal straf dragen: want zoo gij hem uitdreit, zoo zult gij nog moeten voortvaren.	r Efez. 6:4.
l Spr. 21:33. Jakob. 3:2	20 Van de vrucht van ieders mond zal zijn buik verzadigd worden; hij zal verzadigd worden van de inkomst zijner lippen.	20 Hoor raad, en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt.	s Job 23:13. Ps. 33:11. 115:3. Jes. 46:10.
m Spr. 19:14.	21 Dood en leven zijn in het geweld der tong; en een ieder, die ze liefheeft, zal hare vrucht eten.	21 In het hart des mans zijn vele gedachten; maar de raad des HEEREN, die zal bestaan.	t Ps. 34:10.
n Spr. 17:17.	22 Die eene vrouw gevonden heeft, heeft eene goede zaak gevonden, en hij heeft welgevallen getrokken van den HEERE.	22 De wensch des menschen is zijne weldadigheid; maar de arme is beter dan een leugenachtig man.	u Spr. 26:15.
	23 De arme spreekt smeekingen; maar de rijke antwoordt harde dingen.	23 De vreeze des HEEREN is ten leven: want men zal verzadigd zijnde vernachten, met het kwaad zal men niet bezocht worden.	v Spr. 21:11.
	24 Een man, die vrienden heeft, heeft zich vriendelijk te houden; want er is een liefhebber, die meer aankleeft dan een broeder.	24 Een luiaard verbergt de hand in den boezem, en hij zal ze niet weder aan zijnen mond brengen.	
	HOOFDSTUK 19.	25 Sla den spotter, zoo zal de slechte kloekzinnig worden; en bestraf den verstandige, hij zal wetenschap begrijpen.	
	Armen en rijken, vs. 1, 4, 7, 22; onbedachtzaamheid, 2; zothed, onbezonnenheid, spotternij, 1, 3, 10, 29; vrienden, 4; valsche getuigen, leugentaal, 5, 9, 22, 28; prinsen en eijften, 6; verstand en wijsheid, 8, 11, 23, 25; heerschen van eenen knecht, 10; zachtmoechheid, 11; konings genade en ongenade, 12; zotte zoon, 13, 26; twistrieke en verstandige vrouw, 13, 14; luiheid, 15, 24; godzaligheid en goddeloosheid, 16; milddadigheid aan armen, 17; tucht, 18, 20, 23, 27; toorn, 19; Gods raad, 21; ijdeln roem van weldadigheid, 22; vreeze des Heeren, 23.	26 Wie den vader verwoest, of de moeder verjaagt, is een zoon, die beschaamd maakt, en schande aandoet.	
a Spr. 25:6.	DE arme, in zijne oprechtheid wandelende, is beter dan de verkeerde van lippen, en die een zot is.	27 Laat af, mijn zoon! hoorende de tucht, af te dwalen van de redenen der wetenschap.	
b Jakob. 1:13. 14:15.	2 Ook is die ziel zonder wetenschap niet goed; en die met de voeten hanstig is, zondigt.	28 Een Bellais getuize bespot het regt; en de mond der goddeloozen slokt de ongeretigheid in.	
c Spr. 14:23.	3 De dwaasheid des menschen zal zijn weg verkeeren; en zijn hart zal zich tegen den HEERE vergrammen.	29 Gerigten zijn voor de spotters bereid, en slagen voor den rug der zotten.	
d Deut. 19:19. Spr. 21:28.	4 Het goed brengt vele vrienden toe; maar de arme wordt van zijnen vriend gescheiden.	HOOFDSTUK 20.	
e Spr. 14:20.	5 Een valsche getuize zal niet onschuldig zijn; en die leugenen blaast, zal niet ontkomen.	Misbruik van den wijn, vs. 1; koningen, 2, 8, 26, 28; twist, 3; luiheid, 4, 13; raad, 5, 18; het zeldzame van ware trouw, 6; oprechtheid, 7; den zondigen staat van alle menschen, 9; gewigt en maat, 10, 23; oordeel over kinderlijke werken, 11; hoorende ooren en ziende oogen, 12; handeligen der koopers, 14; waarde van wijze redenen, 15; berisping, 16; onrechtvaardig gewin, 17; achterklap, 19; het vloeken zijner oogen, 20; haastigen rijkdom, 21; wrakzuchtigheid en wachten op den Heere, 22; God regert des menschen gang, 24; geloften, 25; des menschen ziel, 27; jeugd en ouderdom, 29; straf der boezen, 30.	
f vs. 5.	6 Velen smeeken het aangezicht des prins; en een ieder is een vriend der genen, die giften geeft.	DE wijn is een spotter, de sterke drank is woelachtig; al wie daarin dwaalt, zal niet wijs zijn.	
g Spr. 30:22.	7 Al de broeders des armen haten hem; hoe veel te meer gaan zijne vrienden verre van hem! hij loopt hen na met woorden, die niets zijn.	2 De schrik eens konings is als het brullen eens jongen leeuws; die zich tegen hem vergramt, zondigt tegen zijne ziel.	a Spr. 16:14. 19:12.
h Spr. 16:14. 20:2	8 Die verstand bekomt, heeft zijne ziel lief; hij neemt de verstandigheid waar, om het goede te vinden.	3 Het is eer voor eenen man, van twist af te blijven, maar ieder dwaas zal er zich in mengen.	b Spr. 17:14.
i Spr. 16:15.	9 Een valsche getuize zal niet onschuldig zijn; en die leugenen blaast, zal vergaan.	4 Om den winter zal de luiaard niet ploegen; daarom zal hij bedelen in den oogst, maar er zal niet zijn.	
k Spr. 10:1. 15:20. 17:25.	10 De weelde staat eenen zot niet wel; hoe veel te min eenen knecht te heerschen over vorsten!	5 De raad in het hart eens mans is als diepe wateren; maar een man van verstand zal dien uithalen.	c Spr. 18:4.
l Spr. 21:19. 27:15.	11 Het verstand des menschen vertrekt zijnen toorn; en zijn sieraad is de overtreding voorbij te gaan.	6 Elken van de menigte der menschen roept zijne weldadigheid uit; maar wie zal eenen regt trouwen man vinden?	
m Spr. 18:22.	12 Des konings gramschap is als het brullen eens jongen leeuws; maar zijn welgevallen is als dauw op het kruid.	7 De rechtvaardige wandelt steeds in zijne oprechtheid; welgelukzalig zijn zijne kinderen na hem.	
n Spr. 6:9. 20:13.	13 Een zotte zoon is zijnen vader grootte ellende; en de kijnigen eener vrouw als een gestadig druipen.	8 Een koning, zittende op den troon des gerichts, d versatrooit alle kwaad met zijne oogen.	d vs. 26.
o Spr. 10:4.	14 Huis en goed is eene erve van de vaders; maar eene verstandige vrouw is van den HEERE.	9 Wie kan zeggen: Ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijne zonde?	e 1 Kon. 8:46. Job 14:4. Ps. 51:7. Pred. 7:20. 1 Job. 1:8.
p Spr. 3:21, 22. Luk. 11:28.	15 Luiheid doet in diepen slaap vallen; en eene bedrieglijke ziel zal hongeren.	10 Tweederlei weegsteen, tweederlei efa is den HEERE een gruwel, ja die beiden.	f Deut. 25:15. Spr. 11:1. 20:23.
	16 Die het gebod bewaart, bewaart zijne ziel; die zijne wegen veracht, zal sterven.	11 Een jongen zal ook door zijne handeligen zich bekend maken, of zijn werk zuiver, en of het regt zal wezen.	g Ex. 4:11. Ps. 94:9.

J. v. C. 1000.	13 H eb den slaap niet lief, opdat gij niet arm wordt; open uwe oogen, verzaadig u met brood.	7 De verwoesting der goddeloozen zal hen doorsnijden, omdat zij weigeren regt te doen.	J. v. C. 1000.
h Spr. 12:15.	14 Het is kwaad, het is kwaad! zal de kooper zeggen; maar als hij weggegaan is, dan zal hij zich beroemen.	8 De weg des menschen is gansch verkeerd en vreemd; maar het werk des zuiveren is regt.	
i Spr. 3:14,15.	15 Goud is er, en menigte van robijnen; maar de lippen der wetenschap zijn een kostelijk kleimoed.	9 H et is beter te wonen op eenen hoek van het dak, dan met eene kijfachtige huisvrouw, en dat is een huis van gezelschap.	e Spr. 21:19. 25:24. 27:15.
k Spr. 11:15. 27:13.	16 A ls iemand voor eenen vreemde borg geworden is, neem zijn kleed; en pand hem voor de onbekenden.	10 De ziel des goddeloozen begeert het kwaad; zijn naaste krijgt geene genade in zijne oogen.	
f Spr. 9:17.	17 H et brood der leugen is den mensch zoot; maar daarna zal zijn mond vol van zandsteentjes worden.	11 A ls men den spotter straft, wordt de slechte wijs; en als men den wijze onderrigt, neemt hij wetenschap aan.	f Spr. 19:25.
m Spr. 11:13.	18 Elke gedachte wordt door raad bevestigd, daarom voer oorlog met wijze raadslieden.	12 De regtvaardige let verstandelijk op des goddeloozen huis, als <i>God</i> de goddeloozen in het kwaad stort.	
a Ex. 21:17. Lev. 24:9. Deut. 27:16. Matt. 15:4.	19 D e als een achterklapper wandelt, openbaart het heimelijke; vermeng u dan niet met hem, die met zijne lippen verlokt.	13 Die zijn oor stopt voor het geschrei des armen, die zal ook roepen, en niet verhoord worden.	
o Spr. 13:11. 28:20.	20 W ie zijnen vader of zijne moeder vloekt, diens lamp zal uitgebluscht worden in zwarte duisternis.	14 E ene gift in het verborgene houdt den toorn onder, en een geschenk in den schoot de sterke grimmigheid.	g Spr. 17:8. 18:16.
p Deut. 32:35. Spr. 17:13. 24:29. Rom. 12:17. 1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9.	21 A ls eene erfenis in het eerste verhaastigd wordt, zoo zal haar laatste niet gezegend worden.	15 Het is den regtvaardige eene blijdschap regt te doen; maar voor de werkers der ongerechtigheid is het verschrikking.	
q vers 10.	22 Z eg niet: Ik zal het kwaad vergelden; wacht op den HEERE, en Hij zal u verlossen.	16 Een mensch, die van den weg des verstands afdwaalt, zal in de gemeente der dooden rusten.	
r Job's 31:4. Ps. 37:23. 139:4,5.	23 T weederlei weegsteen is den HEERE een gruwel, en de bedriegelijke weegschaal is niet goed.	17 Die blijdschap lief heeft, die zal gebrek lijden; die wijn en olie lief heeft, zal niet rijk worden.	
a Jer. 10:33.	24 D e treden des mans zijn van den HEERE; hoe zou dan een mensch zijnen weg verstaan?	18 D e goddelooze is een rantsoen voor de regtvaardigen, en de trouwelooze voor de opregten.	h Spr. 11:8.
	25 H et is een strik des menschen, dat hij het heilige verslindt, en na <i>gedane</i> geloften, onderzoek te doen.	19 H et is beter te wonen in een woest land, dan bij eene zeer kijfachtige en toornige huisvrouw.	i Spr. 21:9. 25:24.
	26 Een wijs koning verstrooit de goddeloozen, en hij brengt het rad over hen.	20 In des wijzen woning is een gewenschte schat, en olie; maar een zot mensch verslindt zulks.	
	27 De ziel des menschen is eene lamp des HEEREN, doorzoekende al de binnenkamers des buiks.	21 Die regtvaardigheid en weldadigheid najaagt, zal het leven, regtvaardigheid en eer vinden.	
t Spr. 16:31.	28 W eldadigheid en waarheid bewaren den koning; en door weldadigheid ondersteunt hij zijnen troon.	22 De wijze beklimt de stad der geweldigen, en werpt de sterkte huns vertrouwens neder.	
u Spr. 10:13.	29 D e jongelingen sieraad is hunne kracht, en <i>der</i> ouden heerlijkheid is de grijsheid.	23 D e zijnen mond en zijne tong bewaart, bewaart zijne ziel van benauwdheden.	k Spr. 18:21.
	30 G ezwellen der wonde zijn in den bozen eene zuivering, mitsgaders de slagen van het binnenste des buiks.	24 D e een hooftaardige pogcher is, zijn naam is spotter; hij gaat met hooftaardige verbolgenheid te werk.	
	HOOFDSTUK 21.		
	Het hart des konings is in Gods hand, vs. 1; eigen goddunken en het wegen der harten, 2; gerechtigheid en offer, 3, 27; hoogmoed en bedrijf der goddeloozen, 4, 24; vlijtigheid en haasten naar goed, 5; onregtvaardigen rijkdom, 6; goddeloozen, 7, 10, 12, 15, 18, 27, 29; verdorvenheid en zuivering der menschen, 8; twistzake vrouwen, 9, 19; tucht, 11; onbarmhartigheid jegens armen, 13; giften en geschenken, 14; regtvaardigen, regtinnigen, weldadigen, 15, 18, 21, 26, 29; wijsheid, verstand en raad, 16, 20, 22, 30; wellust, 17; tong, 23; luiluid, 25; gerechtigheid, 26; valsehe getuigen, 28; onwederspanbaarheid van Gods raad en werken, 30; overwinning, 31.		
a Spr. 16:2.	D es konings hart is in de hand des HEEREN <i>als</i> waterbekken; Hij neigt het tot al wat Hij wil.		
b 1 Sam. 15:22. Ps. 50:8, 14. Jes. 1:11, 16. Hos. 6:6.	2 A lle weg des menschen is regt in zijne oogen; maar de HEERE weegt de harten.		
c Spr. 10:1. 13:6.	3 G erechtigheid en regt te doen, is bij den HEERE uitgezender dan offer.		
d Spr. 10:2, 13, 11.	4 H oogheid der oogen, en trotscheit des harten, en de ploeging der goddeloozen, zijn zonde.		
	5 D e gedachten des vlijtigen zijn alleen tot overschot; maar van een ieder, die haastig is, alleen tot gebrek.		
	6 T e arbeiden om schatten met eene valsehe tong, is eene voortdurende lijdheid dergenen, die den dood zoeken.		
	HOOFDSTUK 22.		
	Goede naam en gunst, vs. 1; rijken en armen, 2, 7, 16; kloekzinnigheid en slechtheid, 3; nederigheid in des Heeren vrees, 4; verkeerden, 5; onderwijzing en tucht der jeugd, 6, 15; onregtvaardigen, 8; goed van oogen, 9; spotters, 10; reinheid des harten, en aangenaamheid der lippen, 11; regte wetenschap en trouwelooheid, 12; luiaard, 13; verleidende vrouw, 14; onderdrukking der armen, 16, 22, 23; woorden der wijzen, 17, 18, 19; lof dezer spreuken, 20, 21; gezelschap van		

J. v. C.
1000.

een toornig mensch. 24: borstigt, 26. 27: oude palen, 28: vaardigheid in het werk, 29.

De naam is uitgelezen en groote rijkdom, de goede gunst dan zilver en dan goud.

2 Rijken en armen ontmoeten elkander; de HEERE heeft hen allen gemaakt.

3 Een kloekzinnig mensch ziet het kwaad, en verbergt zich; maar de slechten gaan hen door, en worden gestraft.

4 Het loon der nederigheid, met de vreeze des HEEREN, is rijkdom, en eer, en leven.

5 Doornen en strikken zijn in den weg des verkeerden; die zijne ziel bewaart, zal zich verre van die maken.

6 Leer den jongen de eerste beginselen naar den eisch zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken.

7 De rijke heerscht over de armen; en die ontleent, is des leeners knecht.

8 Die onrecht zaait, zal moete maaijen; en de roede zijner verbolgenheid zal een einde nemen.

9 Die goed van oog is, die zal gezegend worden: want hij heeft van zijn brood den armen gegeven.

10 Drijf den spotter uit, en het gekijf zal weggaan, en het geschil met de schande zal ophouden.

11 Die de reinheid des harten liefheeft, wiens lippen aangenaam zijn, diens vriend is de koning.

12 De oogen des HEEREN bewaren de wetenschap; maar de zaken des trouweloozen zal Hij omkeeren.

13 De luiaard zegt: Er is een leeuw buiten; ik moet op het midden der straten gedood worden!

14 De mond der vreemde vrouwen is eene diepe gracht; op welken de HEERE vergramd is, zal daarin vallen.

15 De dwaasheid is in het hart des jongens gebonden; de roede der tucht zal ze verre van hem wegdoen.

16 Die den arme verdrukt, om het zijne te vermeerdere, en den rijke geeft, komt zekerlijk tot gebrek.

17 Neig uw oor, en hoor de woorden der wijzen, en stel uw hart tot mijne wetenschap:

18 Want het is liefelijk, als gij die in uw binnenste bewaart; zij zullen samen op uwe lippen gepast worden.

19 Opdat uw vertrouwen op den HEERE zij, maak ik u die heden bekend, gij ook *maak ze bekend*.

20 Heb ik u niet heerlijke dingen geschreven van allerlei raad en wetenschap?

21 Om u bekend te maken de zekerheid van de redenen der waarheid; opdat gij redenen der waarheid antwoorden moogt den genen, die u zenden.

22 Beroof den arme niet, omdat hij arm is; en verbijzel den ellendige niet in de poort.

23 Want de HEERE zal hunne twistzaken twisten, en Hij zal degenen, die hem berooven, de ziel rooven.

24 Vergezelschap u niet met eenen grammoedigen, en ga niet om met een zeer grimmig man;

25 Opdat gij zijne paden niet leert, en eenen strik over uwe ziel haalt.

26 Wees niet onder degenen, die in de hand klappen, onder degenen, die voor schulden borg zijn.

27 Zoo gij niet hadt om te betalen, waarom zou men uw bed van onder u wegnemen?

28 Zet de oude palen niet terug, die uwe vaders gemaakt hebben.

29 Hebt gij eenen man gezien, die vaardig in zijn werk is? hij zal voor het aangezigd der koningen gesteld worden; voor het aangezigd der ongeachte lieden zal hij niet gesteld worden.

HOOFDSTUK 23.

Eten met heren en met valsche menschen: vs. 1, 2, 3, 6, 7, 8: rijkdom, 4, 5: spreken bij rotten, 9: oude palen, 10: wezen, 11: tucht, 12, 13, 14, 23: wijsheid, waarheid en verstand, 15, 16, 19, 23, 24: nodigheid over hooren, en vreeze des HEEREN, 17, 18: goede kinderen, 21: dronkenschap en overdaad, 20, 21, 22, enr. sluimeren, 21: gehoorzaamheid leeren, anders, 22, 25: waarschuwing tegen hooren, 26, 27, 28.

Als gij aangezet en met een' heerscher te eten, zoo zult gij scherpelijk letten op dengene, die voor uw aangezigd is.

2 En zet een mes aan uwe keel, indien gij een gulzig mensch zijt;

3 Laat u niet gelusten zijner smakelijke spijzen, want het is een leugenachtig brood.

4 Vermoei u niet om rijk te worden; sta af van uw vernuft.

5 Zult gij uwe oogen laten vliegen op hetgeen niets is? want het zal zich gewislijk vleugelen maken, gelijk een arend, die naar den hemel vliegt.

6 Eet het brood niet desgenen, die boos is van oog, en wees niet beluust op zijne smakelijke spijzen:

7 Want gelijk hij bedacht heeft in zijne ziel, alzoo zal hij tot u zeggen: Eet en drink! maar zijn hart is niet met u:

8 Uwe bete, die gij gegeten hebt, zoudt gij uitspuwen; en gij zoudt uwe liefelijke woorden verdoen.

9 Sprek niet voor het oor van een' zot, want hij zou het verstand uwer woorden vercrachten.

10 Zet de oude palen niet terug; en kom op de akkers der weezen niet:

11 Want hun Verlosser is sterk; die zal hunne twistzaak tegen u twisten.

12 Begreif uw hart tot de tucht, en uwe ooren tot de redenen der wetenschap.

13 Weer de tucht van den jongen niet; als gij hem met de roede zult slaan, zal hij niet sterven.

14 Gij zult hem met de roede slaan, en zijne ziel van de hel redden.

15 Mijn zoon! zoo uw hart wijs is, mijn hart zal blijde zijn, ja ik.

16 En mijne nieren zullen van vreugde opspringen, als uwe lippen billijkheden spreken zullen.

17 Uw hart zij niet nijdig over de zondaren; maar ziet te allen dage in de vreeze des HEEREN:

18 Want zekerlijk, er is eene belooning; en uwe verwachting zal niet afgesneden worden.

19 Hoor gij, mijn zoon! en word wijs, en rigt uw hart op den weg.

20 Zijt niet onder de wijnzuipers, noch onder de vleeschvreeters:

21 Want een zuiper en raat zal arm worden; en de sluimering doet verscheurde kleederen dragen.

22 Hoor naar uwen vader, die u gewonnen heeft; en veracht uwe moeder niet, als zij oud geworden is.

23 Koop de waarheid, en verkoop ze niet, *mitsgaders* wijsheid, en tucht, en verstand.

24 De vader des rechtvaardigen zal zich zeer verheugen; en de eenen wijzen *zoos* gewint, zal zich over hem verblijden.

25 Laat uwen vader zich verblijden, ook uwe moeder; en laat haar zich verheugen, die u geboort heeft.

26 Mijn zoon! geef mij uw hart, en laat uwe oogen mijne wegen bewaren.

27 Want eene hoer is eene diepe gracht, en eene vreemde vrouw is een enge put.

28 Ook loert zij als een roover; en zij vermenigvuldigt de trouweloozen onder de menschen.

29 Bij wien is wee? bij wien och arme!

J. v. C.
1000.a Spr. 9: 8.
Matt. 7: 6.

b Spr. 22: 28.

c Spr. 13: 24.
19: 18.
22: 15.
29: 15, 17.d Ps. 37: 1.
73: 3.

e Spr. 24: 1.

f Spr. 21: 14.

g Jes. 5: 22.
Luk. 21: 34.
Rom. 13: 13.
Efez. 5: 18.

h Spr. 1: 8.

i Spr. 4: 7.

j Spr. 10: 1.
15: 20.

k Spr. 22: 14.

J. v. C.
1000.

I Jes. 5, 11, 22.

bij wien gekijf? bij wien het geklag? bij wien wonden zonder oorzaak? bij wien de roodheid der oogen?

30 Bij degenen, die bij den wijn vertoont, bij degenen, die komen om gemengden drank na te zoeken.

31 Zie den wijn niet aan, als hij zich rood vertoont, als hij in den beker zijne verw geeft, als hij regt opgaat:

32 *Ja* zijn einde zal hij als eene slang bijten, en steken als eene adder.

33 Uw oogen zullen naar vreemde vrouwen zien, en uw hart zal verkeerdheden spreken.

34 En gij zult zijn, gelijk een, die in het hart van de zee slaapt; en gelijk een, die in het opperste van den mast slaapt.

35 Men heeft mij geslagen, *zult gij zeggen*, ik ben niet ziek geweest; men heeft mij gebukt, ik heb het niet gevoeld; wanneer zal ik opwaken? ik zal hem nog meer zoeken!

HOOFDSTUK 24.

Bengding en gezelschap der goddeloozen, spotters en dwaars, vs. 1, 2, 8, 9, 15, 16, 19, 20; wijsheid en raad, 3-7, 13, 14; flauwharigen, 10; redding der onschuldigen, 11, 12; staat der rechtvaardigen, 15, 16; vreemde over het onrecht van een ander, 17, 18; vrees Gods en des konings, heere's vermaning tegen oproerigheid, 21, 22; het refterambt, 23, 24, 25; het aangenaam van gepaste antwoorden, 26; huishouding en akkerbouw, 27; getuigen, vraagrijgheden, 28, 29; luiheid, 30, enz.

WEES niet nijdig over de booze lieden, en laat u niet gelusten, om bij hen te zijn:

2 Want hun hart bedenkt verwoesting,

3 En hunne lippen spreken moete.

3 Door wijsheid wordt een huis gebouwd, en door verstandigheid berestigd;

4 En door wetenschap worden de binnenkamers vervuld met alle kostelijk en liefelijk goed.

5 Een wijs man is sterk; en een man van wetenschap maakt de kracht vast.

6 Want door wijze raadslagen zult gij voor u den krijg voeren; en in de veelheid der randgevers is de overwinning.

7 Alle wijsheid is voor den dwaze te hoog; hij zal in de poort zijnen mond niet openen.

8 Die denkt om kwaad te doen, dien zal men eenen meester van schandelijke verdichtelen noemen.

9 De gedachte der dwaasheid is zonde; en een spoter is den mensch een gruwel.

10 Vertoont gij u slap ten dage der beaauwdheid, uwe kracht is naauw.

11 Red degenen, die te doord gegrepen zijn; want zij wankelen ter doodding, zoo gij u onthoudt.

12 Wanneer gij zegt: Ziet, wij weten dat niet; zal Hij niet, die de harten weegt, dat merken? en die uwe ziel gadeslaagt, zal Hij het niet weten? want Hij zal den mensch vergelden naar zijn werk.

13 Eet honig, mijn zoon! want hij is goed, en honigzeem is zoet voor uw gehemelte.

14 Zoodanig is de kennis der wijsheid voor uwe ziel; als zij ze vindt, zoo zal er belooning wezen, en uwe verwachting zal niet afgesneden worden.

15 Loer niet, o goddelooze! op de woning des rechtvaardigen; verwoest zijne legerplaats niet.

16 Want de rechtvaardige zal zevenmaal vallen, en opstaan; maar de goddeloozen zullen in het kwaad nederstruikelen.

17 Verblijd u niet, als u uw vijand valt; en als hij nederstruikelt, laat uw hart zich niet verheugen;

18 Opdat het de HEERE niet zie, en het kwaad zij in zijne oogen, en Hij zijnen toorn van hem afkeere.

19 Ontsteek u niet over de boosdoeners; wees niet nijdig over degoddeloozen:

20 Want de kwade zal geene belooning hebben; o de lamp der goddeloozen zal uitgebluscht worden.

21 Mijn zoon! vrees den HEERE en den koning; vermeng u niet met hen, die naar verandering staan:

22 Want hun verderf zal haastelijk ontstaan; en wie weet hun beider ondergang?

23 Deze spreken zijn ook van de wijzen. Het aangezicht in het gerigt te kennen, is niet goed.

24 Die tot den goddelooze zegt: Gij zijt rechtvaardig; dien zullen de volken vervloeken, de naticen zullen hem gram zijn:

25 Maar voor degenen, die hem bestrafen, zal liefelijkheid zijn; en de zegen des goeds zal op hen komen.

26 Men zal de lippen kussen desgenen, die rechte woorden antwoordt.

27 Beschik uw werk daar buiten, en bereid het voor u op den akker, en bouw daarna uw huis.

28 Wees niet zonder oorzaak getuige tegen uwen naaste; want zoudt gij verleden met uwe lip?

29 Zeg niet: Gelijk als hij mij gedaan heeft, zoo zal ik hem doen; ik zal een ieder vergelden naar zijn werk.

30 Ik ging voorbij den akker eens luiards, en voorbij den wijngaard van een verstandeloos mensch;

31 En ziet, hij was gansch opgeschoten van distelen, zijne gedaante was met netelen bedekt, en zijn steenen scheidsmuur was afgebroken.

32 Als ik dat aanschouwde, nam ik het ter harte, ik zag het, en nam onderwijzing aan:

33 Een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvouwens, al nederliggende;

34 Zoo zal uwe armoede u overkomen als een wandelaar, en uw velerlei gebrek als een gewapend man.

HOOFDSTUK 25.

Gods eer en raad, vs. 2, de eer van koningen, wier hart diepzinzig is, hun ambt, lessen over den omgang met hen, 2-7; gedrag in twistgedingen, 8-10; gepast spreken en bestraffen, 11, 12; valsche roem van weldadigheid, 13; langmoedigheid, zachte tong, 15; het eten van honig, of rechte matigheid in het lichamelijke en geestelijke, 16, 27; omgang met vrienden, 17; valsche getuigen, 18; trouwlozen, 19; treurigen, 20; weldadigheid aan haren, 21, 22; luiheid te tonen, 23; twistzieke vrouwen, 24; goede tijding, 25; slapheid der vrouwen tegen goddeloozen 26; haastigen toorn, 28.

DIT zijn ook spreken van Salomo, die de mannen van Hizkia, den koning van Juda, uitgeschreven hebben.

2 Het is Gods eere een zaak te verbergen; maar de eer der koningen eene zaak te doorgronden.

3 Aan de hoogte des hemels, en aan de diepte der aarde, en aan het hart der koningen is grene doorgronding.

4 Doe het schuim van het zilver weg, en er zal een vat voor den smelter uitkomen:

5 Doe den goddelooze weg van het aangezicht des konings, en zijn troon zal door gerechtigheid bevestigd worden.

6 Praal niet voor het aangezicht des konings, en sta niet in de plaats der grooten:

7 Want het is beter, dat men tot u zegge: Kom hier bovemaan, dan dat men u vernedere voor het aangezicht eens prinses, dien uwe oogen gezien hebben.

8 Vaar niet haastelijk voort om te twisten, opdat gij mischien in het laatste daarvan niet wat doet, als u naaste u zou mogen bechaamd hebben.

9 Twist uwe twistzaak met uwen naas-

J. v. C.
1000.

a Ps. 37:1.

Spr. 73:3.

3:31.

23:17.

24:1.

o Job 18:5,6.

Spr. 13:9.

20:21.

p Ex. 23:3,6.

Lev. 19:15.

Deut. 1:17.

16:19.

Spr. 18:5.

28:21.

Joh. 7:24.

Jakob. 2:1.

q Spr. 17:13.

Jes. 5:23.

r Rom. 12:17.

19.

s Spr. 6:10,11.

circa 700.

a Rom. 11:33.

b Spr. 20:8.

c Spr. 20:23.

d Luk. 14:7,8.

9, enz.

e Spr. 18:17.

J. v. G. 700.	te; maar openbaar het heimelijke van een ander niet;	geweld, die boodschappen zendt door de hand van eenen zot.	J. v. G. 700.
—	10 Opdat degene, die het hoort, u niet smade, want uw kwaad gerucht zou niet afgekeerd worden.	7 Hef de beenen van den kreupelen op, alzoo is eene spreuk in den mond der zotten.	—
11	Eene rede, op zijn pas gesproken, is als gouden appels in zilveren gebede schalen.	8 Gelijk hij, die een edelgesteente in eenen slinger bindt, alzoo is hij, die den zot eer geeft.	—
12	Een wijs bestraffer bij een hoorend oor, is een gouden oorselsel, en een halsieraad van het fijnste goud.	9 Gelijk een doorn gaat in de hand eens dronkaards, alzoo is eene spreuk in den mond der zotten.	—
13	Een trouw gezant is dengenen, die hem zenden, als de koude der sneeuw ten dage des oogstes, want hij verkruist zijns heeren ziel.	10 De grooten doen een' iegelijk verdriet aan, en huren de zotten, en huren de overtreders.	2 Petr. 2:22.
14	Een man, die zich zelve beroemt over eene valsche gift, is als wolken en wind, waar geen regen bij is.	11 Gelijk een hond tot zijn uitspuwsel wederkeert, alzoo herneemt de zot zijne dwaasheid.	—
15	Een overste wordt door langmoedigheid overreed; en eene zachte tong breekt het gebeente.	12 Hebt gij eenen man gezien, die wijs in zijne oogen is? of van eenen zot is meer verwachting dan van hem.	4 Spr. 20:20.
16	Hebt gij honig gevonden, eet dat u genoeg is; opdat gij misschien daarvan niet zat wordt, en dien uitspuwt.	13 De luiaard zegt: Er is een felle leeuw op den weg, een leeuw is op de straten!	4 Spr. 22:13.
17	Spaar uwen voet van het huis uws naasten, opdat hij niet zat van u worde, en u hate.	14 Eene deur keert om op hare herre, alzoo de luiaard op zijn bed.	—
18	Een man, tegen zijnen naaste eene valsche getuigenis sprekende, is een hamer, en zwaard, en scherpe pijl.	15 De luiaard verbergt zijne hand in den boezem, hij is te moede, om die weder tot zijnen mond te brengen.	4 Spr. 10:24.
19	Het vertrouwen op eenen trouwelooze, ten dage der benaauwdheid, is als een gebroken tand en verstuurde voet.	16 De luiaard is wijzer in zijne oogen, dan zeven, die met rede antwoorden.	—
20	Die liederen zingt bij een treurig hart, is gelijk hij, die een kleed allegt ten dage der koude, en als edik op salpeter.	17 De voorbijgaande, die zich vertoort in eenen twist, die hem niet aangaat, is gelijk die eenen hond bij de ooren grijpt.	—
21	Indien dengene, die u haat, hongert, geef hem brood te eten; en zoo hij dorstig is, geef hem water te drinken.	18 Gelijk een, die zich veinste razen, die vuursprankelen, pijlen en dodelijke dingen werpt;	—
22	Want zij zult varige kolen op zijn hoofd hoopen, en de HEERE zal het u vergelden.	19 Alzoo is een man, die zijnen naaste bedriegt, en zegt: Juk ik er niet mede?	—
23	De noordwind verdriift den regen, en een vergramd aangezicht de verborgene tong.	20 Als er geen hout is, gaat het vuur uit; en als er geen oorblazer is, wordt het gekijf gestild.	4 Spr. 22:10.
24	Het is beter te wonen op eenen hoek van het dak, dan met eene kijfachtige huisvrouw, en dat in een huis van gezelschap.	21 De doove kool is om de vurige kool, en het hout om het vuur; alzoo is een kijfachtig man, om twist te ontketen.	4 Spr. 15:18, 20:22.
25	Eene goede tijding uit een ver land is als koud water op eene vermoeide ziel.	22 De woorden des oorblazers zijn als dergenen, die geslagen zijn, en die dalen in het binnenste des buiks.	4 Spr. 18:8.
26	De regtvaardige, wankelende voor het aangezicht des goddeloozen, is eene bevoerde fontein, en verdorven springader.	23 Brandende lippen, en een boos hart, zijn als eene potscherf met schuim van zilver overtoegen.	—
27	Veel honigs te eten is niet goed; maar de onderzoeeking van de heerlijkheid van zulke dingen is eer.	24 Die haat draagt, gelaat zich vreemd met zijne lippen; maar in zijn binnenste stelt hij bedrog aan.	—
28	Een man, die zijnen geest niet wederhouden kan, is eene opgebrokene stad zonder muur.	25 Als hij met zijne stem smeekt, geloof hem niet, want zeven gruwelen zijn in zijn hart.	—
HOOFDSTUK 26.		26 Wieas haat door bedrog bedekt is, diens hoosheid zal in de gemeente openbaar worden.	—
Eer ongepast voor dwazen, vs. 1, 8; onverdiende vloek, 2: tocht der zotten, 3: dwazen te antwoorden, 4, 5; danze dienstknechten, 6; schoone spreken der zotten, 7, 9; overlast der grooten door kwade knechten, 10; herhaalde dwaasheid, 11; eigen wijsheid, 12; luiaard, 13-16; onnoozelheid, 17; bedrog, onder schijn van jokken, 18, 19; oorblazer, 20, 22; twistelijke lieden, 21; huichelaar, bedekte haat en handeligen, 23, enz.		27 Die eenen kuil graaft, zal er in vallen, en die eenen steen wentelt, op hem zal hij wederkeeren.	4 Ps. 7:16, 9:16, 10:2, 57:7.
GELIJK de sneeuw in den zomer, en gelijk de regen in den oogst, alzoo past den zot de eer niet.		28 Eene valsche tong haat degenen, die zij verbrijzelt; en een gladdemond maakt onstootig.	Pred. 10:8.
2 Gelijk eene musch is tot wegzweven, gelijk eene zwaluw tot vervliegen, alzoo zal een vloek, die zonder oorzaak is, niet komen.		HOOFDSTUK 27.	—
3 Eene zweep is voor het paard, een toom voor den ezel, en eene roede voor den rug der zotten.		Vermetelheid, vs. 1: eigen lof, 2: toorn der dwazen, 3: nijd; getrouwe bestraffing en gevreesde HEERE, 5, 6, 14: onheil en hongers, 7: hartvaardige verandering van zijnen staat of beroep, 8: trouwe vrienden en burns, 9, 10: wijsheid en onnoozelheid, 11, 12: borgtocht, 13: twistzieke trouw, 15, 16: te samen spreken tot oeperschepping, 17: trouwe knechten, 18: de harten der menschen tegen elkander, 19: onverzaadigheid der oogen, 20: beproeving door lof, 21: hardluckige dwazen, 22: verstandige huishouding, 23, 25-27: tijdelijk goed, 24.	—
4 Antwoord den zot naar zijne dwaasheid niet, opdat gij ook hem niet gelijk wordt.		BEROEM u niet over den dag van morgen; want gij weet niet, wat de dag zal baren.	4 Jakob, 4:13, 14.
5 Antwoord den zot naar zijne dwaasheid, opdat hij in zijne oogen niet wijs zij.		2 Laat u eenen vreemde prijzen, en niet uwen mond; eenen onbekende, en niet uwe lippen.	—
6 Hij snijdt zich de voeten af, en drinkt		3 Een steen is zwaar, en het zand gewigtig; maar de toornigheid des dwazen is zwaarder dan die beiden.	—

J. v. C.
700.

4 Grimmigheid en overloopping van toorn is wreedheid; maar wie zal voor nijdigheid bestaan?

5 Openbare betrefing is beter dan verborgene liefde.

6 De wonden des liefhebbers zijn getrouw; maar de kussingen des haters zijn af te bidden.

7 Eene verzadigde ziel vertreedt het hongereem; maar aan eene hongerige ziel is alle bitter zoet.

8 Gelijk een vogel is, die uit zijn nest omdooit, alzoo is een man, die omdooit uit zijne plaats.

9 Olie, en reukwerk verblijdt het hart; alzoo is de zoetheit van iemands vriend, van wege den raad der ziel.

10 ^b Verlaat uwen vriend, noch den vriend uws vaders niet; en ga ten huize uws broeders niet op den dag van uwen tegenspoed. Beter is een gebuur, die nabij is, dan een broeder, die verre is.

11 Wees wijs, mijn zoon! en verblijd mijn hart; opdat ik mijnen smader wat te antwoorden heb.

12 ^c De kloekzinnige ziet het kwaad, en verbergt zich; de slechten gaan henen door, en worden gestraft.

13 ^d Als iemand voor eenen vreemde borg geworden is, neem zijn kleed, en pand hem voor een onbekende vrouw.

14 Die zijnen vriend zegent met luider stem, zich des morgens vroeg opmakende, het zal hem tot eenen vloek gerekend worden.

15 ^e Eene gedurige druipling ten dage des slagregens en eene kiffachtige huisvrouw zijn even gelijk.

16 Elkeen die haar verbergt, zou den wind vergen, en de olie zijner rechterhand, die roept.

17 IJzer scherpt men met ijzer; alzoo scherpt een man het aangezicht zijns naasten.

18 Die den vijgeboom bewaart, zal zijne vrucht eten; en die zijnen heer waarneemt, zal geëerd worden.

19 Gelijk *in het water* het aangezicht is tegen het aangezicht, alzoo is des menschen hart tegen den mensch.

20 De hel en het verderrf worden niet verzadigd; alzoo worden *f* de oogen des menschen niet verzadigd.

21 De smeltkroes is voor het zilver, en de oven voor het goud; alzoo is een man naar zijnen lof te *proeven*.

22 Als stiet gij den dwaas in eenen mortier met eenen stamper, in het midden van het gestooten graan, zijne dwaasheid zou van hem niet afwijken.

23 Wees naarstig, om het aangezicht uwer schapen te kennen; zet uw hart op de kudden.

24 Want de schat is niet tot in eeuwigheid; af zal de kroon van geslacht tot geslacht zijn?

25 Als het gras zich openbaart, en de grasscheuten gezien worden, laat de kruiden der bergen verzameld worden.

26 De lammeren zullen *g* zijn tot uwe kleeding, en de bokken de prijs des velds.

27 Daartoe zult gij genoegzaamheid van geitenmelk hebben tot uwe spijs, tot spijs van uw huis, en leeftoet uwer magden.

28 ^g Presl. 1:8.

29 ^g Tim. 6:8.

HOOFDSTUK 28.

Kwaad en gerd geweten, vs. 1: kort en lang leven der regenten, 2: wreedheid van den eenen arme over den andere, 3: prijzen van goddeloozen en hen tezeustaan, 4: recht verstand, 5: armen en rijken, 6, 11: goede en kwade zonen, 7: woeker, 8: gebed der goddeloozen, 9: verloiding, 10: elgen wijsheid, goede en kwade regering, 12, 15, 16, 28: beliden van zonden, 13: vreeze Gods en verharding, 14: bloedschuld, 17: opregte en verkeerde wandel, 18: slot en luiheid, 19: rijkdom, 21, 22: rechterhand, 23: bestraffen en vleien, 23: ouders te hernooven, 24: trotsch-

heid en vertrouwen op God, 25: zelfvertrouwen en wijsheid, 26: aalmoezen en onbarmhartigheid, 27.

DE = goddeloozen vlieden, waar geen vervolger is; maar elk regtvaardige is moedig, als een jonge leeuw.

2 Om de overtredding des lands zijn deszelfs vorsten vele; maar om verstandige en wetende menschen zal insgelijks verlenging wezen.

3 Een arm man, die de geringen verdrukt, is een wegvagende regen, zoodat er geen brood zij.

4 Die de wet verglten, prijzen de goddeloozen; maar die de wet bewaren, mengen zich in *strijd* tegen hen.

5 De kwade lieden verstaan het recht niet; maar die den HEERE zoeken, verstaan alles.

6 ^b De arme, wandelende in zijne opregtheid, is beter, dan die verkeerd is van wegen, al is hij rijk.

7 ^c Die de wet bewaart, is een verstandig zoon; maar die der vraten medgezel is, beschaamt zijnen vader.

8 Die zijn goed vermeerdert met woeker en met overwinst, vergadert dat voor dengene, die zich des armen onfermt.

9 Die zijn oor afwendt van de wet te hooren, diens gebed zelf zal een gruwel zijn.

10 Die de opregten doet dwalen op eenen kwaden weg, ^d zal zelf in zijne gracht vallen; maar de vromen zullen het goede beooven.

11 Een rijk man is wijs in zijne oogen; maar de arnne, die verstandig is, doorzoekt hem.

12 ^e Als de regtvaardigen opspringen van vreugde, is er groote heerlijkheid; ^f maar als de goddeloozen onkomen, wordt de mensch naauw gezocht.

13 Die zijne overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar ^g die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.

14 Welgelukzalig is de mensch, die geduriglijk vrees; maar die zijn hart verhardt, zal in het kwaad vallen.

15 De goddelooze, heerschende overeen arm volk, is een brullende leeuw, en een beer, die ginds en weder loopt.

16 Een vorst, die van alle verstand gebrek heeft, is ook veelvuldig in verdrukkingen; ^h maar die de gierigheid haat, zal de dagen verlengen.

17 Een mensch, gedrukt om het bloed eener ziel, zal naar den kuiltoevlieden; men ondersteune hem niet!

18 Die opregt wandelt, zal behouden worden; maar die zich verkeerdelijk gedraagt in twee wegen, zal in den eenen vallen.

19 Die zijn land bouwt, zal met brood verzadigd worden; maar die *i* de ijdele menschen volgt, zal met armoede verzadigd worden.

20 Een gansch getrouw man zal veelvuldig zijn in zezeningen; ^j maar die haastig is, om rijk te worden, zal niet onschuldig wezen.

21 ^k De aangezigten te kennen, is niet goed: want een man zal om een stuk broods overtreden.

22 Die zich haast naar goed, is een man van een boos oog; maar hij weet niet, dat het gebrek hem overkomen zal.

23 Die eenen mensch bestraft, zal achterna gunst vinden, meer dan die met de tong vleit.

24 Wie zijnen vader of zijne moeder berooft, en zegt: Het is geene overtreding; die is des verdervenden mans gezet.

25 ^l Die grootmoedig is, verwekt gekijf; maar die op den HEERE vertrouwt, zal vet worden.

26 Die op zijn hart vertrouwt, die is

J. v. C.
700.

^a Lev. 26:26.
Deut. 28:28.
Jes. 57:21.

^b Spr. 10:1.

^c Spr. 20:3.

^d Spr. 26:27.

^e Spr. 11:10, 11.

^f vers 28.

^g Ps. 32:3, 5.

^h Joh. 1:9, 10.

^j Spr. 13:11.

20:21.

23:4.

^k Spr. 18:5.

21:23.

^l Spr. 13:10.

15:18.

22:22.

J. v. C.
700.

een zot; maar die in wijsheid wandelt, die zal ontkomen.

27 *I* Die den armen geeft, zal geen gekrob hebben; maar die zijne oogen verbergt, zal veel vervloekt worden.

28 *a* Als de goddeloozen opkomen, verbergt zich de mensch; maar als zij ontkomen, vermenigvuldigen de regtvaardigen.

HOOFDSTUK 29.

Hardnekkigheid, vs. 1; goede en kade regeringen, 2, 4, 12, 14, 16; wijsheid en hooren, 3; vleien; 3; hooren; goddeloozen, ongerechten en regtvaardigen, 6, 7, 27; spotters, dwaazen en wijzen, 8, 11; versterking van eenen kye met eenen dwaas, 9; haat en liefde der opgetogen, 10; redenen, 11, 20; armen en woekeraars, 13; tocht, 15, 17, 19, 21; profetie, 18; toornigheid, 22; hoogmoed en nederigheid, 23; gemeenschap met diever, 24; onaatzige vrees en vertrouwen op God, 25; Gods regering over regtsaken, 26.

EEN man, die dikwijls bestraft zijnde, den nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, zoodat er geen genezen aan zij.

2 *a* Als de regtvaardigen groot worden, verblijdt zich het volk; maar als de goddelooze heerscht, zucht het volk.

3 *b* Een man, die de wijsheid bemint, verblijdt zijnen vader; *c* maar die een medgezel der hoeren is, brengt het goet door.

4 Een koning houdt het land staande door het *regt*; maar een, die tot geschenken genegen is, verstoort hetzelfde.

5 Een man, die zijnen naaste vleit, spreidt een net uit voordezzelfs gangen.

6 In de overtreiding eens boozen mans is een strik; maar de regtvaardige juicht en is blijde.

7 *d* De regtvaardige neemt kennis van de rechtzaak der armen; *maar* de goddelooze begrijpt de wetenschap niet.

8 Spottende lieden blazen eene stad aan brand; maar de wijzen keeren den toorn af.

9 Een wijs man, met een dwaas man in regten zijk begehende hebbende, hetzij dat hij beroerd is of licht, zoo is er toch geene rust.

10 Bloedgierige lieden haten den vrome; maar de oprechten zoeken zijne ziel.

11 *e* Een zot laat zijnen gansen geest uit; maar de wijze wederhoudt dien achterwaarts.

12 Een heerscher, die op leugentaal acht geeft, al zijne dienaars zijn goddeloos.

13 *f* De arme en de bedrieger ontmoeten elkander; de HEERE verlicht hun beider oogen.

14 *g* Een koning, die de armen in trouw regt doet, diens troon zal in eeuwigheid bevestigd worden.

15 *h* De roede, en de bestraffing geeft wijsheid; *i* maar een kind, dat aan zich zelf gelaten is, beschaamt zijne moeder.

16 Als de goddeloozen vele worden, wordt de overtreiding veel; maar *k* de regtvaardigen zullen hunnen val aanzien.

17 *l* Tuchtig uwen zoon, en hij zal u gerustheid aandoen, en hij zal uwe ziel vermakelijkheden geven.

18 Als er geene profetie is, wordt het volk onthoort; maar welgelukzalig is hij, die de wet bewaart.

19 Een knecht zal door de woorden niet getuschigd worden; hoewel hij *n* verstaat, nogtans zal hij niet antwoorden.

20 Hebt gij eenen man gezien, die haastig in zijne woorden is? *o* van eenen zot is meer verwachting dan van hem.

21 Als men zijnen knecht van jongs op weeldig houdt, hij zal in zijn laatste een zoon *willen* zijn.

22 *p* Een toornig man verwekt gekijf;

en de grammoedige is veelvondig in overtreiding.

23 *q* De hoogmoed des menschen zal hem veraderen; maar de nederige van geest zal de eer vasthouden.

24 Die met eenen dief deelt, haat zijne ziel; *r* hij hoort eenen vloek, en hij geeft het niet te kennen.

25 De sildering des menschen legt eenen strik; maar die op den HEERE vertrouwt, zal in een hoog vertrek gesteld worden.

26 *s* Velen zoeken het aangezicht des heerschers; maar een leders regt is van den HEERE.

27 Een ongerechtig man is den regtvaardige een gruwel; maar die regt is van weg, is den goddelooze een gruwel.

HOOFDSTUK 30.

Agur belijdt zijne en aller menschen onwetendheid in goddelijke zaken, buiten Gods woord, vs. 1; verklaart, dat de wijsheid, schepping en regering aller dingen is van God den Vader en van zijnen Zoon, 4, 11; roemt de reinheid en volmaaktheid van Gods woord, 5, 6; Zijn gebod om twee dingen, 7, 8, 9. Over het kwaadspreeken van eenen knecht bij zijnen heer, 10; vier kwade geslachten, 11; vier onverzagelijke dingen, 15, 16; versachting der ouders, 17; vier dingen, waarom te wetten, 18, 19; vier ondragelijke dingen, 21, 22, 23; vier kleine, maar wijze dingen, 24; enz.; vier statie in hunnen gang, 25, 26, 31; afleggen en voorkoming van toorn, 32, 33.

DE woorden van Agur, zoon van Jake; en een last. De man spreekt tot Ithiel, tot Ithiel en Uchal.

2 Voorwaar ik ben onvernünftiger dan iemand, en ik heb geen menschenverstand;

3 En ik heb geene wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend.

4 Wie is ten hemel opgeklimmen, en nedergedaald? *a* Wie heeft den wind in zijne vuisten verzameld? Wie heeft de waten in een kleed gebonden? Wie heeft al de einden der aarde gesteld? Hoe is zijn naam, en hoe is de naam zijns Zoons? zoo gij het weet.

5 *b* Alle rede Gods is doorloetend; Hij is een Schild dengenen, die op Hem betrouwen.

6 *c* Doe niet tot zijne woorden, opdat Hij u niet bestraffe, en gij leugenachtig bevonden wordt.

7 Twee dingen heb ik van U begeerd, onthoud ze mij niet, eer ik sterve:

8 Ijdellheid en leugentaal doe verre van mij; armoede of rijkdom geef mij niet; voed mij met het brood mijns bescheiden deels;

9 Opdat ik, zat zijnde, U dan niet verlooche en zegge: Wie is de HEERE? of dat ik, verarmd zijnde, dan niet stele, en den naam mijns Gods aantaste.

10 Achterklap niet van den knecht bij zijnen heer, opdat hij u niet vloek, en gij schuldig wordt.

11 Daar is een geslacht, dat zijnen vader vervloekt, en zijne moeder niet zegt;

12 Een geslacht, dat rein in zijne oogen is, en van zijnen drek niet gewaschen is;

13 Een geslacht, *d* welks oogen hoog zijn, en welks oogleden verheven zijn;

14 *e* Een geslacht, welks tanden zwaard, en welks baktanden messen zijn, om de ellendigen van de aarde en de nooddriftigen van onder de menschen te verteren.

15 De bloedzuiger heeft twee dochters: Geef, geef! Deze drie dingen niet verzadigd; *f* ja vier zeggen niet: Het is genoeg!

16 Het graf, de geslotene baarmoeder, de aarde, die van water niet verzadigd

J. v. C.
700.

a Job 22:29.

Spr. 15:33.

Jes. 66:2.

Matt. 23:12.

Luk. 14:11.

18:14.

Jakob. 4:6.

10.

1 Petr. 5:5.

p Lev. 5:1.

q Spr. 19:6.

a Job 38:4.

Jes. 104:3.

Jes. 40:12.

b Ps. 12:7.

18:31.

19:9.

119:140.

c Deut. 4:2.

12:32.

Openb. 22:18.

d Spr. 6:17.

e Spr. 12:18.

f Spr. 12:18.

g Spr. 12:18.

h Spr. 12:18.

i Spr. 12:18.

j Spr. 12:18.

k Spr. 12:18.

l Spr. 12:18.

m Spr. 12:18.

n Spr. 12:18.

o Spr. 12:18.

p Spr. 12:18.

q Spr. 12:18.

r Spr. 12:18.

s Spr. 12:18.

t Spr. 12:18.

u Spr. 12:18.

v Spr. 12:18.

w Spr. 12:18.

x Spr. 12:18.

y Spr. 12:18.

z Spr. 12:18.

aa Spr. 12:18.

ab Spr. 12:18.

ac Spr. 12:18.

ad Spr. 12:18.

ae Spr. 12:18.

af Spr. 12:18.

ag Spr. 12:18.

ah Spr. 12:18.

ai Spr. 12:18.

aj Spr. 12:18.

ak Spr. 12:18.

al Spr. 12:18.

am Spr. 12:18.

an Spr. 12:18.

ao Spr. 12:18.

ap Spr. 12:18.

aq Spr. 12:18.

ar Spr. 12:18.

as Spr. 12:18.

at Spr. 12:18.

au Spr. 12:18.

av Spr. 12:18.

aw Spr. 12:18.

ax Spr. 12:18.

ay Spr. 12:18.

az Spr. 12:18.

ba Spr. 12:18.

bb Spr. 12:18.

bc Spr. 12:18.

bd Spr. 12:18.

be Spr. 12:18.

bf Spr. 12:18.

bg Spr. 12:18.

bh Spr. 12:18.

bi Spr. 12:18.

bj Spr. 12:18.

bk Spr. 12:18.

bl Spr. 12:18.

bm Spr. 12:18.

bn Spr. 12:18.

bo Spr. 12:18.

bp Spr. 12:18.

bq Spr. 12:18.

br Spr. 12:18.

bs Spr. 12:18.

bt Spr. 12:18.

bu Spr. 12:18.

bv Spr. 12:18.

bw Spr. 12:18.

bx Spr. 12:18.

by Spr. 12:18.

bz Spr. 12:18.

ca Spr. 12:18.

cb Spr. 12:18.

cc Spr. 12:18.

cd Spr. 12:18.

ce Spr. 12:18.

cf Spr. 12:18.

cg Spr. 12:18.

ch Spr. 12:18.

ci Spr. 12:18.

cj Spr. 12:18.

ck Spr. 12:18.

cl Spr. 12:18.

cm Spr. 12:18.

cn Spr. 12:18.

co Spr. 12:18.

cp Spr. 12:18.

cq Spr. 12:18.

cr Spr. 12:18.

cs Spr. 12:18.

ct Spr. 12:18.

cu Spr. 12:18.

cv Spr. 12:18.

cw Spr. 12:18.

cx Spr. 12:18.

cy Spr. 12:18.

cz Spr. 12:18.

da Spr. 12:18.

db Spr. 12:18.

dc Spr. 12:18.

dd Spr. 12:18.

de Spr. 12:18.

df Spr. 12:18.

dg Spr. 12:18.

dh Spr. 12:18.

di Spr. 12:18.

dj Spr. 12:18.

dk Spr. 12:18.

dl Spr. 12:18.

dm Spr. 12:18.

dn Spr. 12:18.

do Spr. 12:18.

dp Spr. 12:18.

dq Spr. 12:18.

dr Spr. 12:18.

ds Spr. 12:18.

dt Spr. 12:18.

du Spr. 12:18.

dv Spr. 12:18.

dw Spr. 12:18.

dx Spr. 12:18.

dy Spr. 12:18.

dz Spr. 12:18.

ea Spr. 12:18.

eb Spr. 12:18.

ec Spr. 12:18.

ed Spr. 12:18.

ee Spr. 12:18.

ef Spr. 12:18.

eg Spr. 12:18.

eh Spr. 12:18.

ei Spr. 12:18.

ej Spr. 12:18.

ek Spr. 12:18.

el Spr. 12:18.

em Spr. 12:18.

en Spr. 12:18.

eo Spr. 12:18.

ep Spr. 12:18.

eq Spr. 12:18.

er Spr. 12:18.

es Spr. 12:18.

et Spr. 12:18.

eu Spr. 12:18.

ev Spr. 12:18.

ew Spr. 12:18.

ex Spr. 12:18.

ey Spr. 12:18.

ez Spr. 12:18.

fa Spr. 12:18.

fb Spr. 12:18.

fc Spr. 12:18.

fd Spr. 12:18.

fe Spr. 12:18.

ff Spr. 12:18.

fg Spr. 12:18.

fh Spr. 12:18.

fi Spr. 12:18.

fj Spr. 12:18.

fk Spr. 12:18.

fl Spr. 12:18.

fm Spr. 12:18.

fn Spr. 12:18.

fo Spr. 12:18.

fp Spr. 12:18.

fq Spr. 12:18.

fr Spr. 12:18.

fs Spr. 12:18.

ft Spr. 12:18.

fu Spr. 12:18.

fv Spr. 12:18.

fw Spr. 12:18.

fx Spr. 12:18.

fy Spr. 12:18.

fz Spr. 12:18.

ga Spr. 12:18.

gb Spr. 12:18.

gc Spr. 12:18.

gd Spr. 12:18.

ge Spr. 12:18.

gf Spr. 12:18.

gg Spr. 12:18.

J. v. C.
790.

wordt, en het vuur zegt niet: Het is genog!

17 Het oog, dat den vader bespot, of de gehoorzaamheid der moeder versacht, dat zullen de raven der beek uitpikken, en des arends jongen zullen het eten.

18 Deze drie dingen zijn voor mij te wonderlijk, ja vier, die ik niet weet:

19 De weg eens arends in den hemel; de weg eener slang op enen rotssteen; de weg van een schip in het hart der zee; en de weg eens mans bij eene maagd.

20 Alzoo is de weg eener oversprige vrouw; zij eet en wischit baren mond, en zegt: Ik heb geen ongerechtigheid gewrocht!

21 Om drie dingen ontroert zich de aarde, ja om vier, die zij niet dragen kan:

22 Om eenen knecht, als hij regert; en eenen dwaas, als hij van brood verzadigd is;

23 Om eene hatelijke vrouw, als zij getrouwd wordt; en eene dienstmaagd, als zij erfgenaam is van hare vrouw.

24 Deze vier zijn van de kleinste der aarde; doch dezelve zijn wijs, met wijsheid wel voorzien.

25 De mieren zijn een onsterk volk; evenwel *f* bereiden zij in den zomer hare spijs.

26 De konijnen zijn een magteloos volk; nogtans stellen zij hun huis in den rotssteen.

27 De sprinkhanen hebben geen koning; nogtans gaan zij allen uit, zich verdelende in kopen.

28 De spinnekop grijpt met de handen, en is in de jalouzen der koningen.

29 Deze drie maken eenen goeden tred; ja vier zijn er, die eenen goeden gang maken:

30 De oude leeuw geweldig onder de gedierten, die voor niemand zal wederkeeren;

31 *a* Een windhond van goede lenden, of een bok; en een koning, die niet tegen te staan is.32 Zoo *g* is dwaselijk gehandeld hebt, met u te verheffen, en zoo *g* kwaad beocht hebt, de *a* hand op den mond!

33 Want de drukking der melk brengt boter voort, en de drukking van den reus brengt bloed voort, en de drukking des toorns brengt twist voort.

HOOFDSTUK 31.

Lemuel's lezen omtrent kuisheid en matigheid der koningen, vs. 1: bedroffen en verdrukten te troosten en hij te staan, 6: lof en eigenschappen eener deugdzame huisvrouw, 10.

DE woorden van den koning Lemuel; de last, waarmede zijne moeder hem onderwees.

2 Wat, o mijn zoon? en wat, o zoon mijns buiks? ja wat, o zoon mijner geloften?

3 Geef *a* aan de vrouwen uw vermogen niet, noch uw wegen, om koningen te verdorven.

4 Het komt den koningen niet toe, o Lemuel! het komt den koningen niet toe wijn te drinken, en den prinszen, sterken drank te begeren;

5 Opdat hij niet drinke, en het gezette vergeete, en de regtzaak van alle verdrukten verandere.

6 Geeft sterken drank dengene, die verloren gaat, en wijn dengenen, die bitterlijk bedroefd van ziel zijn;

7 Dat hij drinke, en zijne armoede vergeete, en zijner moeite niet meer gedken.

8 Open uwen mond voor den stomme, voor de regtzaak van allen, die ontkomen zouden.

9 Open uwen mond, *b* oordeel geregtelijk, en doe den verdrukten en nooddriftigen recht.10 *Alph.* Wie zal eene deugdelijke huisvrouw vinden? want hare waardij is verre boven de robijnen.11 *Beth.* Het hart haars heeren vertrouwt op haar, zoodat hem geen goed zal ontbreken.12 *Gimel.* Zij doet hem goed en geen kwaad, al de dagen haars levens.13 *Daleth.* Zij zoekt wol en vlas, en werkt met lust harer handen.14 *He.* Zij is als de schreepe eens koopmans; zij doet haar brood van verre komen.15 *Fau.* En zij staat op, als het nog nacht is, en geeft haar huis spijte, en hare dienstmaagden het bescheiden deel.16 *Zain.* Zij denkt om eenen akker, en kruijt hem; van de vrucht harer handen plant zij eenen wijngaard.17 *Cheth.* Zij gordt hare lenden met kracht, en zij versterkt hare armen.18 *Teth.* Zij maakt, dat haar koophandel goed is; hare lamp gaat des nachts niet uit.19 *Jod.* Zij steekt hare handen uit naar de spil, en hare handpalmen vatten den spinrok.20 *Caph.* Zij breidt hare handpalm uit tot den ellendige; en zij steekt hare handen uit tot den nooddriftige.21 *Lamed.* Zij vreesst voor haar huis niet van wege de sneeuw; want haar gansche huis is met dubbele kleedren gekleed.22 *Mem.* Zij maakt voor zich tapijtsieraad; hare kleeding is zijn linnen en purper.23 *Nun.* Haar man is bekend in de poorten, als hij zit met de ouisten des lands.24 *Samech.* Zij maakt zijn lijnwaad en verkoopt het; en zij levert den koopman gordelen.25 *Ain.* Sterkte en heerlijkheid zijn hare kleeding; en zij lacht over den nakomenden dag.26 *Pe.* Zij doet haren mond open met wijsheid; en op hare tong is leer der goedladigheid.27 *Tsade.* Zij beschouwt de gangen van haar huis; en het brood der luheid eet zij niet.28 *Koph.* Hare kinderen staan op, en roemen haar welgelukzalig; ook haar man, en hij prijst haar, zeggende:29 *Resch.* Vele docatieren hebben deugdelijk gehandeld; maar *g* gaat die allen te boven.30 *Schin.* De bevalligheid is bedrog, en de schoonheid ijdelheid; maar eene vrouw, die den HEERE vreesst, die zal geprezen worden.31 *Thau.* Geef haar van de vrucht harer handen, en laat hare werken haar prijzen in de poorten.J. v. C.
790.Lev. 19:15.
Deut. 1:16.

Spr. 12:4.

f Spr. 6:8.

g Job 39:23.
enz.

a Job 21:5.

a Deut. 17:17.

HET BOEK GENAAMD DE PREDIKER.

HOOFDSTUK 1.

Alle dingen zijn ijdelheid en onrust, zoo ten aanzien der menschen zelve, als der dingen,

die in de wereld geschieden, zijnde al te zamen onbestendig, verankelijk en vol bekommertissen, vs. 1: dit beweest de prediker met zijn eigen voorbeeld, 12

J. v. C.
977.J. v. C.
977.

J. v. C.
977.

DE woorden van den prediker, den zoon van David, den koning te Jeruzalem.

2 Ijdeldheid der ijdelheden, zegt de prediker; ijdelheid der ijdelheden, «het is al ijdelheid.

3 Wat ^bvoordeel heeft de mensch van al zijnen arbeid, dien hij arbeidt onder de zon?

4 Het eene geslacht gaat, en het andere geslacht komt, «maar de aarde staat in der eeuwigheid.

5 Ook rijst de zon op, en de zon gaat onder, en zij neigt naar hare plaats, waar zij oprees.

6 Zij gaat naar het zuiden, en zij gaat om naar het noorden; de wind gaat steeds omgaande, en de wind keert weder tot zijne omgaangen.

7 ^dAl de beken gaen in de zee, nogtans wordt de zee niet vol; naar de plaats, waar de beken heengaan, derwaarts gaan de beken al weder.

8 Al deze dingen worden zoo moede, dat het niemand zou kunnen uitspreken: het oog wordt niet verzadigd met zien, en het oor wordt niet vervuld van hooren.

9 «Hetgeen er geweest is, hetzelfde zal er zijn, en hetgeen er gedaan is, hetzelfde zal er gedaan worden; zoodat er niets nieuws is onder de zon.

10 Is er eenig ding, waarvan men zou kunnen zeggen: Ziet dat, het is nieuw? het is alreeds geweest in de eeuwen, die voor ons geweest zijn.

11 Er is geene gedachtenis van de voorgaande dingen, en van de navolgende dingen, die zijn zullen, van dezelve zal ook geene gedachtenis zijn bij degenen, die daarnaals wezen zullen.

12 Ik, prediker, was koning over Israël, te Jeruzalem.

13 En ik begaf mijn hart om met wijsheid te onderzoeken, en na te speuren al wat er geschiedt onder den hemel. Deze moeilijke bezigheid heeft God den kinderen der menschen gegeven, om zich daarin te bekommeren.

14 Ik zag al de werken aan, die onder de zon geschieden; en ziet, het was al ijdelheid en kwelling des geestes.

15 Het kromme kan niet recht gemaakt worden; en hetgeen ontbrekt, kan niet geteld worden.

16 Ik sprak met mijn hart, zeggende: Ziet, ik heb wijsheid vergroot en vermeerderd, boven allen, die voor mij te Jeruzalem geweest zijn; en mijn hart heeft veel wijsheid en wetenschap gezien.

17 En ik begaf mijn hart om wijsheid en wetenschap te weten, onzinnigheden en dwaasheid; ik ben gewaar geworden, dat ook dit eene kwelling des geestes is.

18 Want in veel wijsheid is veel verdriets; en die wetenschap vermeerderd, vermeerderd smart.

HOOFDSTUK 2.

Salomo wijst met zijn voorbeeld aan, dat de ware gelukzaligheid niet bestaat in de dingen, die voor het vleesch aangenaam zijn, als: trotsche timmerwerken, het planten van boomgaarden, wijngaarden, lusthoven, enz. v. 1. maar in vrede en vrolijke zinnigheid der gaven, die God den mensch geeft, 24.

IK zeide in mijn hart: Nu wel aan! ik zal u beproeven door vreugde, derhalve «zie het goede aan; maar zie, ook dat was ijdelheid.

2 Tot het lagchen zeide ik: Gij zijt onzinnig! en tot de vreugde: Wat maakt deze?

3 Ik heb in mijn hart nagespoord, om mijn vleesch op te houden in den wijn, (nogtans leidende mijn hart in wijsheid) en om de dwaasheid vast te houden, totdat ik zou zien wat den kinderen der menschen het beste ware, dat zij doen zou-

den onder den hemel, gedurende het getal der dagen huns levens.

4 Ik maakte mij groote werken, ik bouwde mij huizen, ik plantte mij wijngaarden.

5 Ik maakte mij hoven en lusthoven, en ik plantte boomen in dezelve, van allerlei vrucht.

6 Ik maakte mij vijvers van wateren, om daarmede te bewateren het woud, dat met boomen groeide.

7 Ik kreeg knechten en maagden, «en ik had kinderen des huizes; ook had ik een groot bezit van runderen en schapen, meer dan allen, die voor mij te Jeruzalem geweest waren.

8 Ik vergaderde mij ook zilver en goud, en kleinnoden der koningen en der landschappen; ik bestelde mij zangers en zangeressen, en wellustigheden der menschenkinderen, snarenspel, al allerlei snarenspel.

9 Ik werd groot, en nam toe, meer dan iemand, die voor mij te Jeruzalem geweest was; ook bleef mijne wijsheid mij bij.

10 En al wat mijne oogen begeerden, dat onttrok ik hun niet, ik wederhield mijn hart niet van eenige blijdschap, maar mijn hart was verblijd van wege al mijnen arbeid: en dit was mijn deel van al mijnen arbeid.

11 Toen wendde ik mij tot al mijne werken, die mijne landen gemaakt hadden, en tot den arbeid, dien ik werkende gearbeid had: ziet, het was al ijdelheid en kwelling des geestes; en daarin was geen voordeel onder de zon.

12 ^bDaarna wendde ik mij, om te zien wijsheid, ook onzinnigheden en dwaasheid: want hoe zou een mensch, die den koning nakomen zal, doen hetgeen alreede gedaan is?

13 Toen zag ik, dat de wijsheid nitnemendheid heeft boven de dwaasheid, gelijk het licht nitnemendheid heeft boven de duisternis.

14 De oogen des wijzen zijn in zijn hoofd, maar de zot wandelt in de duisternis. Toen bemerkte ik ook, dat eenerelei geval hun allen bejegt.

15 Dies zeide ik in mijn hart: Gelijk het den dwaze bejegt, zal het ook mij zelve bejegen; waarom heb ik dan toen meer naar wijsheid gestaan? Toen sprak ik in mijn hart, dat ook hetzelfde ijdelheid was.

16 Want er zal in eeuwigheid niet meer gedachtenis van eenen wijze, dan van eenen dwaas zijn; aangezien heigen nu is, in de toekomstige dagen nimmeral vergeten wordt; en hoe sterft de wijze met den zot?

17 Daarom haatte ik dit leven, want dit werk dacht mij kwaad, dat onder de zon geschiedt: want het is al ijdelheid en kwelling des geestes.

18 Ik haatte ook al mijnen arbeid, dien ik bearbeid had onder de zon, dat ik dien zou achterlaten aan eenen mensch, die na mij wezen zal.

19 Want wie weet, of hij wijs zal zijn, of dwaas? evenwel zal hij heerschen over al mijnen arbeid, dien ik bearbeid heb, en dien ik wijselijk beleid heb onder de zon. Dat is ook ijdelheid.

20 Daarom keerde ik mij om, om mijn hart te doen wanhopen over al den arbeid, dien ik bearbeid heb onder de zon.

21 Want er is een mensch, wiens arbeid in wijsheid, en in wetenschap, en in geschikkelijkheid is; nogtans zal hij dien overgeven tot zijn deel, aan eenen mensch, die daarnaan niet gearbeid heeft. Dit is ook ijdelheid en een groot kwaad.

22 «Wat heeft toch die menschen van al zijnen arbeid, en van de kwellingen zijns

J. v. C.
977.Pred. 1:17.
7:23.Pred. 1:5.
3:9.

J. v. C.
277.

harten, dien hij is bearbeidende onder de zon?

23 Want al zijne dagen zijn smarten, en zijne bezigheid is verdriet; zelfs des nachts rust zijn hart niet. Dat zelve is ook ijdelheid.

d Pred. 3 12,
22,
5 18,
8 19.

24 Is het dan niet goed voor den mensch, dat hij ete en drinke, en dat hij zijne ziel het goede doe genieten in zijnen arbeid? Ik heb ook gezien, dat zulks van de hand Gods is.

25 (Want wie zou er van eten, of wie zou zich *daar toe* haasten, meer dan ik zelf?)

26 Want Hij geeft wijsheid en wetenschap, en vreugde den mensch, die goed is voor zijn aangezicht; maar den zondaar geeft Hij bezigheid, om te verzaamen, en te vergaderen, opdat hij het geveiden, die goed is voor Gods aangezicht. Dit is ook ijdelheid en kwelling des geestes.

e Job 27 17,
Spr. 28 2,
Pred. 3 13.

HOOFDSTUK 3.

De prediker leert hier, hoe alle ding in de wereld zonen tijd en loopsp heeft, naar de ordening van God, vs. 1, 2; waartoe hij besluit, dat de mensch niet beter doen kan, dan in dit leven de gaven Gods met vreugde te genieten, goed doende aan zijnen naaste, 12. Daarna spreekt hij van de ongerechtigheid, die men in het gerigt ziet pleegen, 16. Hij wijst ook aan, dat de mensch zoowel moet sterfen als het vee, zoodat uit den gemeenen toestand der sterfenden niet kan verstaan worden, dat hunne ziel onsterfelijk is, 18.

ALLES heeft eenen bestemden tijd, en alle voornemen onder den hemel heeft zijnen tijd.

2 Er is een tijd om geboren te worden, en een tijd om te sterfen; een tijd om te planten, en een tijd om het geplante uit te roeijen;

3 Een tijd om te doodden, en een tijd om te genezen; een tijd om af te breken, en een tijd om te bouwen;

4 Een tijd om te weenen, en een tijd om te lachen; een tijd om te kermen, en een tijd om op te springen;

5 Een tijd om steenen weg te werpen, en een tijd om steenen te vergaderen; een tijd om te omhelzen, en een tijd om verre te zijn van omhelzen;

a 1 Cor. 7 5.

6 Een tijd om te zoeken, en een tijd om te laten verloren gaan; een tijd om te bewaren, en een tijd om weg te werpen;

7 Een tijd om te scheuren, en een tijd om toe te naaijen; een tijd om te zwijgen, en een tijd om te spreken;

8 Een tijd om lief te hebben, en een tijd om te haten; een tijd van oorlog, en een tijd van vrede.

b Pred. 1:3.

9 Wat voordeel heeft hij, die werkt, van hetgeen hij bearbeidt?

10 Ik heb gezien de bezigheid, die God den kinderen der menschen gegeven heeft, om zich zelve daarmede te bekommeren.

11 Hij heeft ieder ding schoon gemaakt op zijnen tijd; ook heeft Hij de eeuw in hun hart geleid, zonder dat een mensch het werk, dat God gemaakt heeft, kan uitvinden, van het begin tot het einde toe.

12 Ik heb gemerkt, dat er niets beters voor hen is, dan zich te verblijden, en goed te doen in zijn leven.

13 Ja ook dat ieder mensch ete en drinke, en het goede geniete van al zijnen arbeid. Dit is eene gave Gods.

14 Ik weet, dat al wat God doet, dat zal in der eeuwigheid zijn, is er niet toe te doen, noch er is niet af te doen; en God doet dat, opdat men vreeze voor zijn aangezicht.

15 Hetgeen geweest is, dat is nu, en wat wezen zal, dat is alreede geweest; en God zoekt het weggedrevene.

16 Verder heb ik ook gezien onder

de zon, ter plaatse des gerichts, aldaar was goddeloosheid; en ter plaatse der gerechtigheit, aldaar was goddeloosheid.

17 Ik zeide in mijn hart: God zal den rechtvaardige en den goddelooze oordeelen; want aldaar is de tijd voor alle voornemen, en over alle werk.

18 Ik zeide in mijn hart van de gelegenheid der menschenkinderen, dat God hen zal verklaren, en dat zij zullen zien, dat zij als de beesten zijn aan zich zelve.

19 Want wat den kinderen der menschen wedervaar, dat wedervaar ook den beesten; en eenerelei wedervaar kan beiden; gelijk die sterft, alzo sterft deze, en zij allen hebben eenerelei adem, en de uitnemendheid der menschen boven de beesten is geene; want allen zijn zij ijdelheid.

20 Zij gaan allen naar eene plaats: zij zijn allen uit het stof, en zij keeren allen weder tot het stof.

c Gen. 3 19.

21 Wie merkt, dat de adem van de kinderen der menschen opvaart naar boven, en de adem der beesten nederwaarts vaart in de aarde?

22 Dies ik gezien heb, dat er niets beters is, dan dat de mensch zich verblijde in zijne werken, want dat is zijn deel; want wie zal hem daarmheen brengen, dat hij ziet hetgeen na hem geschieden zal?

HOOFDSTUK 4.

Salomo verhaalt in dit hoofdstuk, hoe de armoede door de onzigtigheid dezer wereld onderdrukt, vs. 1, 2; en de voortdurende lieven benijdt woorden, 4; gesteldheid der luiaards, 5; en hoe menschen hebben het hart niet om van hunnen arbeid te genieten, 6; roem der zandleving, 9; eenigen roemen op hunne magt, maar wijsheid is meer te achten, 13; de angst der ongelovigen jegens hunne overheid is onbestendig, 15.

DAARNA wendde ik mij, en zag aan al de onderdrukkingen, die onder de zon geschieden; en ziet, er waren de tranen der verdrukten, en dergenen, die geen trooster hadden; en aan de zijde hunner verdrukters was magt, zij daarentegen hadden geen vertrooster.

2 Dies prees ik de doodden, die alreede gestorven waren, boven de levenden, die tot nog toe levend zijn.

3 Ja hij is beter dan die beiden, die nog niet geweest is, die niet gezien heeft het booze werk, dat onder de zon geschiedt.

4 Verder zag ik al den arbeid en alle geschikkelijkheid des werks, dat het den mensch nijd van zijnen naaste aanbrengt. Dat is ook ijdelheid en kwelling des geestes.

5 De zot vouwt zijne handen zamen, en eet zijn eigen vleesch.

6 Enne hand vol met rust is beter dan beide de vuisten vol met arbeid en kwelling des geestes.

7 Ik wendde mij wederom, en ik zag eene ijdelheid onder de zon:

8 Daar is er een, en geen tweede, hij heeft ook geen kind, noch broeder; nogtans is van al zijnen arbeid geen einde, ook wordt zijn oog niet verzadigd van den rijkdom, en zegt niet: Voor wien arbeide ik toch, en doe mijne ziel gebrek hebben van het goede? Dit is ook ijdelheid, en het is eene moeijelijke bezigheid.

9 Twee zijn beter dan één: want zij hebben eene goede belooning van hunnen arbeid:

10 Want indien zij vallen, de een rikt zijnen medgezel op; maar weeten eene, die gevallen is! want er is geen tweede, om hem op te helpen.

11 Ook, indien twee te zamen liggen, zoo hebben zij warmte; maar hoe zou een alleen warm worden?

12 En indien iemand den eenen mogt overweldigen, zoo zullen de twee tegen

J. v. C.
277.a Spr. 6 10,
24 33.

J. v. C.
977.

hem bestaan; en een drievoudig snoer wordt niet haast gebroken.
13 Beter is een arm en wijs jongeling, dan een oud en zot koning, die niet weet van meer vermaand te worden.

14 Want een komt uit het gevangenhuis, om koning te zijn; daar ook een, die in zijn koninkrijk geboren is, verarmt.

15 Ik zag al de levenden wandelen onder de zon, met den jongeling, den tweede, die in diens plaats staan zal.

16 Er is geen einde van al het volk, van allen, die voor hen geweest zijn; de nakomelingen zullen zich ook over hem niet verblijden: gewisselijk dat is ook ijdelheid en kwelling des geestes.

17 Bewaar uwen voet, als gij tot het huis Gods gaat, en wees liever nabij om te hooren, dan om der zotten slagtoffer te geven: want zij weten niet, dat zij kwaad doen.

HOOFDSTUK 5.

Salomo onderwijst de zeventen, hoe zij zich zal gedragen in het oefenen van de uiterlijke godsdienst, 1. 1. vervolgens als zij ziet, dat de regenten even zot zijn, 7. welke de beste nering is, 8. ijdelheid van den rijkdom en van de heerlijkheid, 9. voorts leert Salomo, dat de zielelzigheid van den mensch bestaat in het vrolijk genieten der gave Gods, 17: hetwelk te kunnen doen ook eene gave Gods is, 18.

WEES niet te snel met uwen mond, en uw hart haaste niet een woord voort te brengen voor Gods aangezicht: want God is in den hemel, en gij zijt op de aarde; daarom laat uwe woorden weinig zijn.

2 Want *gelijk* de droom komt door vele bezigheid, alzoo de stem des zots door de veelheid der woorden.

3 « Wanneer gij eene gelofte aan God zult beloofd hebben, stel niet uit dezelve te betalen: want Hij heeft geen lust aan de zotten; wat gij zult beloofd hebben, betaal het.

4 « Het is beter, dat gij niet belooft, dan dat gij belooft en niet betaalt.

5 Laat uwen mond niet toe, dat hij uw vleesch zou doen zondigen; en zeg niet voor het aangezicht des engels, dat het eene dwaling was; waarom zou God grootelijks toornen, om uwer stemme wille, en verderven het werk uwer handen?

6 Want *gelijk* « in de veelheid der droomen ijdelheden zijn, alzoo in vele woorden; maar vrees gij God!

7 Indien gij de onderdrukking des armen, en de beroving des gerechts en der gerechtigheid ziet in een landschap, verwonder u niet over zulken voornemen: want die hooger is dan de hooft, neemt er acht op; en daar zijn hoogen boven hem liezen.

8 Het voordeel des aardrijks is voor allen: de koning zelfs wordt van het veld gediend.

9 Die het geld lief heeft, wordt van het geld niet zat; en wie den overvloed lief heeft, wordt van het inkomen niet zat. Dit is ook ijdelheid.

10 Waar het goed vermenigvuldigt, daar vermenigvuldigt ook die het eten; wat nuttigheid hebben dan de bezitters daarvan, dan het gezigt hunner oogen?

11 De slaap des arbeiders is zot, hij hebbe weinig of veel gegeten; maar de zathed des rijken laat hem niet slapen.

12 Er is een kwaad, dat krankheid aanbrengt, *hetwelk* ik zag onder de zon: rijkdom van zijne bezitters bewaard tot hun eigen kwaad.

13 Of de rijkdom zelf vergaat door eene moeilijke bezigheid; en hij gewint eenen zoon, en er is niet met al in zijne hand.

14 Gelijk als hij voortgekomen is uit zijner moeders buik, *alsoo* zal hij naakt wederkeeren, gaande gelijk hij gekomen

was; en *al* hij zal niet medenemen van zijnen arbeid, dat hij met zijne hand zou wegdagen.

15 Daarom is dit ook een kwaad, dat krankheid aanbrengt: dat hij in alle manier, gelijk hij gekomen is, *alsoo* heen gaat; en wat voordeel is het hem, dat hij in den wind gearbeid heeft?

16 Dat hij ook al zijne dagen in duisternis gegrepen heeft; en dat hij veel verdriets gehad heeft, ook zijne krankheid, en onstuimigen toorn?

17 Ziet, wat ik gezien heb, eene goede zaak, die schoon is: te eten en te drinken, en te genieten het goede van al zijnen arbeid, dien hij bearbeid heeft onder de zon, *gedurende* het getal der dagen zijns levens, hetwelk God hem geeft: want dat is zijn deel.

18 Ook een legelij mensch, aan denwelken God rijkdom en goederen gegeven heeft, en Hij geeft hem de magt, om daarvan te eten, en om zijn deel te nemen, en om zich te verheugen van zijnen arbeid, datzelfde is eene gave van God.

19 Want hij zal niet veel gedanken aan de dagen zijns levens, dewijl *hem* God verhoort in de blijdschap zijns harten.

HOOFDSTUK 6.

In dit hoofdstuk verhaalt de prediker de elende van karice en gierige menschen, wien God het hart niet geeft, om hunne goederen te gebruiken; noodende, dat de rijkdom dezen menschen eveneens dient om ijdellike gelukzaligheid te genieten, maar inteevdel hem hinderlijk is.

ER is een kwaad, dat ik gezien heb onder de zon, en het is veel onder de menschen:

2 Een man, denwelken God gegeven heeft rijkdom, en goederen, en eer; en hij heeft voor zijne ziel aan geen ding gebrek, van alles wat hij begeert; en God geeft hem de magt niet, om daarvan te eten, maar dat een vreemd man dat opeet. Dit is ook ijdelheid en eene kwade smart.

3 Indien een man honderd kinderen gewon, en vele jaren leefde, zoodat de dagen zijner jaren vele waren, doch zijne ziel niet verzadigd werd van het goed, en hij ook geene begrafenis had: ik zeg, dat eene misdragt beter is dan hij.

4 Want, met ijdelheid komt zij, en in duisternis gaat zij weg, en met duisternis wordt haar naam bedekt.

5 « Ook heeft zij de zon niet gezien, noch bekend; zij heeft meer rust, dan hij.

6 Ja al leetde hij schoon tweemaal duizend jaren, en het goede niet zag; gaan zij niet allen naar eene plaats?

7 Al de arbeid des menschen is voor zijnen mond; en nogtans wordt de begeerlijkheid niet vervuld.

8 Want wat heeft de wijze meer dan de zot? wat heeft de arme meer, die voor de levenden weet te wandelen?

9 Beter is het aanzien der oogen, dan het wandelen der begeerlijkheid. Dit is ook ijdelheid en kwelling des geestes.

10 Wat ook iemand zij, alreede is zijn naam genoemd, en het is bekend, dat hij een mensch is; en dat hij niet kan regten met dien, die sterker is dan hij.

11 Voorwaar, er zijn vele dingen, die de ijdelheid vermeederen; wat heeft de menschen te meer daarvan?

12 Want wie weet, wat goed is voor den mensch in dit leven, *gedurende* het getal der dagen van het leven zijner ijdelheid, welke hij doorbrengt *als* eene schaduw? want « wie kan den mensch aanzeggen, wat na hem wezen zal onder de zon?

HOOFDSTUK 7.

De wijze man leert ons in dit hoofdstuk, hoe wij ons onder zoo vele ijdele dingen, die in de wereld zijn, zullen verblijven om een goed gerocht te hebben en te behouden,

J. v. C.
977.

Ps. 49:18.

Pred. 2:25.
3:12, 22.9:7.
11:9.

Pred. 2:10.

Num. 30:2.
Deut. 33:21.Deut. 23:21.
22.

Spr. 10:10.

Job. 3:16.
Ps. 58:9.Ps. 144:4.
Jakob. 4:13.14.
Pred. 8:7.

J. v. C.
977.

vs. 1: dat wij onze sterfelijkheid dikwijls voor ogen moeten hebben, 2. daarna geeft hij eenige goede lessen, om zich door wijze mannen te laten onderrichten, 5. tot geduld, bestendigheid, 7: en andere deugden, 8. Loof der wijsheid, 11: en van andere deugden, 15: lof der middelmatigheid, 16: der wijsheid, 19. Alle menschen zijn zondaren, 20. Men moet niet alles te nauw onderzoeken, 21. Eene kwade vrouw zal men mijden, 26. God heeft den mensch goed geschapen, 29.

e Spr. 22:1.

BETER is een goede naam, dan goede olie, en de dag des doods, dan de dag, dat iemand geboden wordt.

2 Het is beter te gaan in het klaaghuis, dan te gaan in het huis des maalkijds: want in hetzelfde is het einde aller menschen, en de levende legt het in zijn hart.

3 Het treuren is beter dan het lachen: want door de droefheid des aangezichts wordt het hart gebeterd.

4 Het hart der wijzen is in het klaaghuis: maar het hart der zotten in het huis der vreugde.

b Spr. 13:18.
15:31,32.

5 Het is beter te hooren het bestraffen des wijzen, dan dat iemand hoore het gezang der dwazen.

e Ps. 58:10.

6 Want egelijk het geluid der doornen onder eenen pot, alsook is het lachen eens zots. Dit is ook ijdelheid.

7 Voorwaar de onderdrukking zou wel eenen wijze dol maken: en het geschenk verderft het hart.

8 Het einde van een ding is beter dan zijn begin: de langmoedige is beter dan de boomoedige.

9 Wees niet haastig in uwen geest om te toornen: want de toorn tust in den boezem der dwazen.

10 Zeg niet: Wat is er, dat de vorige dagen beter geweest zijn dan deze? want gij zoudt naar zulks niet uit wijsheid vragen.

11 De wijsheid is goed met een erfdel: en degenen, die de zon aanschouwen, hebben voordeel daarvan.

12 Want de wijsheid is tot eeneschaduw, en het geld is tot eeneschaduw: maar de uitnemendheid der wetenschap is, dat de wijsheid haren bezitters het leven geeft.

13 Aanmerk het werk Gods: want wie kan recht maken, dat Hij krom gemaakt heeft?

14 Geniet het goede ten dage des voorspeds, maar ten dage des tegenspeds, zie toe: want God maakt ook den tegenover den ander, ter oorzaak dat de mensch niet zou vinden iets, dat na hem zal zijn.

15 Dit alles heb ik gezien in de dagen mijner ijdelheid: er is een rechtvaardige, die in zijne gerechtigheid ontkomt: daarentegen is er een goddeloos, die in zijne boosheid zijne dagen verlengt.

16 Wees niet al te rechtvaardig, noch houd u zelve al te wijs: waarom zoudt gij verwoesting over u brengen?

17 Wees niet al te goddeloos, noch wees al te dwaas: waarom zoudt gij sterven buiten uwen tijd?

18 Het is goed, dat gij daaraan vasthoudt, en trek ook uwe hand van dit niet af: want die God vreest, dien ontgaat dat al.

19 De wijsheid versterkt den wijze meer dan tien heerschappers, die in eenen staat zijn.

d 1Kon. 5:16.
47.

20 Voorwaar er is geen mensch rechtvaardig op aarde, die goed doet, en niet zondigt.

2Kron. 6:36.
Spr. 20:9.
1Joh. 1:8.

21 Geef ook uw hart niet tot alle woorden, die men spreekt, opdat gij niet hoort, dat uw knecht u vloekt.

22 Want uw hart heeft ook vele malen bekend, dat gij ook anderen gevloekt hebt.

23 Dit alles heb ik met wijsheid gezocht, ik zeide: Ik zal wijsheid bekomen, maar zij was nog verre van mij.

24 Hetgeen verre af is, en zeer diep, wie zal dat vinden?

25 Ik keerde mij om, en mijn hart om te weten, en om na te sporen, en te zoeken wijsheid en rene sluitrede; en om te weten de goddeloosheid der zotheld, en de dwaasheid der ontnuchteren.

e Pred. 1:17.
2:12.

26 En ik vond een bitterder ding, dan de dood: eenen vrouw, welker hart netten en garen, en hare handen banden zijn: wie goed is voor Gods aangezicht, zal van haar ontkomen; daarentegen des zondaar zal van haar gevangen worden.

f Spr. 5:3.
6:21, enz.
7:6, enz.

27 Ziet, dit heb ik gevonden, zegt de prediker, het eenen bij het andere, om de sluitrede te vinden:

g Spr. 6:26.
7:23.
22:14.

28 Dewelke mijne ziel nog zoekt, maar ik heb haar niet gevonden: éénen man uit duizend heb ik gevonden, maar eenen vrouw onder die allen heb ik niet gevonden.

29 Alleenlijk ziet, dit heb ik gevonden, dat God den mensch recht gemaakt heeft, maar zij hebben vele vonden gezocht.

HOOFDSTUK 8.

Eene vermaand, om den koning en de overheden alle behoortige gehoorzaamheid te bewaren, vs. 1: zich niet te zeer te bekommeren over het aanstaande kwaad, 5. Hierna noemt de prediker nog eenige andere ijdelheden van dit leven, als: hoe ontferden van kwade overheden worden onderdrukt, 9: vele menschen blijven zondigen, omdat zij niet terstond gewast worden, 11: doch de straf ontgaan zij echter niet, 12. Althoos het dikwijls den vrouwen kwalijk en den boozen wel gaat in deze wereld, ik waarschuwt hij desmits, dat het beste is dit leven is, de gaven Gods met bijzichthep te genieten, 15: de onnootige en overvloedige zorg van dit leven nalatende, 16.

WIE is gelijk de wijze? en wie weet de uitlegging der dingen? de wijsheid des menschen verlicht zijn aangezicht, en de stursheid zijns aangezichts wordt daardoor veranderd.

2 Ik zeg: Neem acht op den mond des konings: doch naar de gelegenheid van den eed Gods.

e Spr. 21:21.

3 Haast u niet weg te gaan van zijn aangezicht: blijf niet staande in eenen kwade zaak: want al wat hem lust, doet hij.

4 Waar het woord des konings is, daar is heerschappij; en wie zal tot hem zeggen: Wat doet gij?

5 Wie het gebod onderhoudt, zal niets kwaads gewaar worden; en het hart eens wijzen zal tijd en wijze weten.

b Rom. 13:3.

6 Want een ieder voornemen heeft tijd en wijze, dewijl het kwaad des menschen veel is over hem.

7 Want hij weet niet, wat er geschieden zal: want wie zal het hem te kennen geven, wanneer het geschieden zal?

e Pred. 6:12.

8 Er is geen mensch, die heerschappij heeft over den geest, om den geest in te houden: en hij heeft geen heerschappij over den dag des doods; ook geen geweer in deren strijd; ook zal de goddeloosheid hare meesters niet verlossen.

d Joh. 14:5.

9 Dit alles heb ik gezien, toen ik mijn hart begaf tot alle werk, dat onder de zon geschiedt: er is een tijd, dat de eenen mensch over den anderen mensch heerscht, hem ten kwade.

e Ps. 33:6.

10 Alzoo heb ik ook gezien de goddelozen, die begraven waren, en degenen, die kwamen, en uit de plaats des Heiligen gingen, die werden vergeten in die stad, in dewelke zij recht gedaan hadden. Dit is ook ijdelheid.

11 Omdat niet haastelijk het oordeel oer de booze daad geschiedt, daarom is het hart van de kinderen der menschen in hem vol om kwaad te doen.

J. v. C.
977.

Ps. 37, 9, 10,
11, 12, 18,
19, 2-3.
Spr. 1, 33.
Jes. 3, 10.

Pred. 2, 24.
3, 12, 22.
5, 18.
9, 7.

12 Hoewel een zondaar honderdmaal kwaad doet, en God hem de dagen verlengt; e zoo weet ik toch, dat het dien zal welgaan, die God vreezen, die voor zijn aangezicht vreezen.

13 Maar den goddelooze zal het niet welgaan, en hij zal de dagen niet verlengen; hij zal zijn gelijk eene schaduw, omdat hij voor Gods aangezicht niet vrees.

14 Er is *noe* eene ijdelheid, die op aarde geschiedt: dat er zijn rechtvaardigen, dien het wedervaart naar het werk der goddeloozen, en er zijn goddeloozen, dien het wedervaart naar het werk der rechtvaardigen. Ik zeg, dat dit ook ijdelheid is.

15 Daarom preeks ik de blijdschap, dewijl / de mensch niets beters heeft onder de zon, dan te eten, en te drinken, en blijde te zijn: want dat zal hem aankleven van zijn arbeid, de dagen zijns levens, die hem God geeft onder de zon.

16 Als ik mijn hart bezaf, om wijsheid te weten, en om aan te zien de bezigheid, die op de aarde geschiedt, dat men ook, des daags of des nachts, den slaap niet ziet met zijne oogen;

17 Toen zag ik al het werk Gods, dat de mensch niet kan uitvinden, het werk, dat onder de zon geschiedt, om hetwelk een mensch werkt om te zoeken, maar hij zal het niet uitvinden; ja indien ook een wijze zeide, dat hij het zou weten, zoo zal hij het toch niet kunnen uitvinden.

HOOFDSTUK 9.

De prediker verhaalt eenige dingen, die zoowel den vromen als den goddeloozen wedervaren, vs. 1; daarom oordeelt hij, dat het beste is, om met blijdschap de gaven Gods te genieten, 7; en maarsig te wezen in zijn beroep, 10; den uitslag Gods aanbevelende, 11. Daarna leert hij, dat den mensch de tijd van zijn dood of van zijn ongeluk onbekend is, 12. Ten laatste raemt hij op het hoogste de wijsheid, 13.

ZEKERLIJK dit alles heb ik in mijn hart geleegd, opdat ik dit alles klaarlijk mogt verstaan, dat de rechtvaardigen, en de wijzen, en hunne werken in de hand Gods zijn; ook liefde, ook haat, weet de mensch niet uit al hetgeen voor zijn aangezicht is.

2 Alle *dad* wedervaart hun, gelijk aan alle anderen; e eenlei wedervaart den rechtvaardige en den goddelooze, den goede en den reine, als den onreine; zoo dien, die offert, als dien, die niet offert: gelijk den goede, alzoo ook den zondaar; dien, die zweert, gelijk dien, die den eed vrees.

3 Dit is een kwaad onder alles, wat onder de zon geschiedt, dat eenlei ding allen wedervaart, en dat ook het hart der menschen kinderen vol boosheid is, en dat er in hun leven onzinnigheden zijn in hun hart; en daarna moet men zij naar de dooden toe.

4 Want voor dengene, die vergezelschap is bij alle levenden, is er hoop: want een levende hond is beter dan een doode leeuw.

5 Want de levenden weten, dat zij sterven zullen; maar de dooden weten niet met al: zij hebben ook geen loon meer, maar hunne gedachtenis is vergeten.

6 Ook is alreede hunne liefde, ook hun haat, ook hunne nijdigheid vergaan; en zij hebben geen deel meer in *dese* eeuw in alles, wat onder de zon geschiedt.

7 Ga dan heen, eet uw brood met vreugde, en drink uwen wijn van goeder harte: want God heeft alreede een behagen aan uwe werken.

8 Laat uwe kleederen te aller tijd wit zijn, en laat op uw hoofd geene olie ontbreken.

9 Geniet het leven met de vrouw, die

gij liefhebt, al de dagen uws ijdelens levens, welke God u gegeven heeft onder de zon, al uwe ijdele dagen: want dit is uw deel in dit leven, en van uwen arbeid, dien gij arbeidt onder de zon.

10 Alles, wat uwe hand vindt om te doen, *doe* dat met uwe macht: want er is geen werk, noch verziuning, noch wijsheid, noch wijsheid in het graf, daar gij heengaat.

11 Ik keerde mij, en zag onder de zon, dat de loop niet is der snellen, noch de strijd der helden, noch ook de spijder wijzen, noch ook de rijkdom der verstandigen, noch ook de gunst der welwetenden, maar dat tijd en toeval aan alle dezen wedervaart:

12 Dat ook de mensch zijnen tijd niet weet, gelijk de visschen, die gevangen worden met het booze net; en gelijk de vogelen, die gevangen worden met den strik: gelijk die, *alzo* worden de kinderen der menschen verstrikt, ter boazer tijd, wanneer dezelve hanstelijk over hen valt.

13 Ook heb ik onder de zon dezewijsheden gezien, en zij was groot bij mij:

14 Er was eene kleine stad, en weinige lieden waren daarin; en een groot koning kwam tegen haar, en hij omsingelde ze, en hij bouwde groote vastigheden tegen haar.

15 En men vond daar eenen armen wijzen man in, die de stad verloorde door zijne wijsheid; maar geen mensch gedacht denzelven armen man.

16 Toen zeide ik: 6 Wijsheid is beter dan kracht, hoewel de wijsheid des armen veracht, en zijne woorden niet waren gehoord geweest.

17 De woorden der wijzen moeten in stilheid aangehoord worden, meer dan het geroep desgenen, die over de zotten heerscht.

18 De wijsheid is beter dan de krijgswapenen; maar een eenig zondaar verderft veel goeds.

HOOFDSTUK 10.

Salomo beveelt aan een iegelijk de wijsheid, en waarschuwt allen voor de dwaasheid, vs. 1. Hij leert, hoe men zich bij den koning zal gedragen, als hij verdoemd is, 4; of schoon het dikwijls geschiedt, dat listige menschen door den koning verheven en vromen veracht worden, 5. Daarna spreekt hij over de onvoorzigtigheid van sommige menschen, 8. Hij leert wederom, hoe nuttig de wijsheid en hoe schadelijk de dwaasheid zij, 10; inzonderheid in eenen prins, 16; dien men niet zal vloeken, 20.

EENE doode vlieg doet de zalf des apothekers stinken en opwellen; *alzo* een weinig dwaasheid eenen man, die kostelijk is van wijsheid *en* van eer.

2 Het hart des wijzen is tot zijne rechter, maar het hart eens zots is tot zijne linkerhand.

3 En ook wanneer de dwaas op den weg wandelt, zijn hart ontbreekt hem, en hij zegt tot een iegelijk, dat hij dwaas is.

4 Als de geest des heerschers tegen u oprijst, verlaat uwe plaats niet; want het is medicijn, het stilt groote zonden.

5 Er is *noe* een kwaad, dat ik gezien heb onder de zon, als eene dwaling, die van het aangezicht des oversten voortkomt:

6 Een dwaas wordt gezet in groote hoogheden, maar de rijken zitten in de laagte.

7 Ik heb knechten te paard gezien, en vorsten, gaande als knechten op de aarde.

8 Wie e eenen kuil graaft, zal daarin vallen; en wie eenen muur doorbreekt, eene slang zal hem bijten.

9 Wie steenen wegdraagt, zal smart daardoor lijden; wie hout kleeft, zal daardoor in gevaar zijn.

J. v. C.
977.

6 Spr. 21, 22.
21, 5.
Pred. 7, 19.

6 Spr. 26, 27.

J. v. C.
977.

10 Indien hij het ijzer heeft stomp gemaakt, en hij slijpt de snede niet, dan moet hij meerder kracht te werk stellen; maar de wijsheid is eene uitnemende zaak, om *iets* recht te maken.

11 Indien de slang gebeten heeft, eer de bezwering geschied is, dan is er geene nuttigheid voor den allerwelsprekendsten *bezweerder*.

12 De woorden van eenen wijzen mond zijn aangenaam; maar de lippen van eenen zot verslinden hem zelven.

13 Het begin der woorden zijns monds is dwaasheid, en het einde zijns monds is booze dolgheind.

14 De dwaas maakt wel vele woorden; maar de mensch weet niet, wat het zij, dat geschieden zal; en wat na hem geschieden zal, wie zal het hem te kennen geven?

15 De arbeid der zotten maakt een' iegelijk van hen moede; dewijl zij niet weten naar de stad te gaan.

16 Wee u, land! welks koning een kind is, en welks vorsten in den morgenstond eten!

17 Welgelukzalig zijt gij, land! welks koning een zoon der edelen is, en welks vorsten ter rechter tijd eten, tot sterkte en niet tot drukkertj.

18 Door groote luiheid verswakt het gebinde, en door slapheid der handen wordt het huis doorrekkende.

19 Men maakt onsaligheden om te lagchen, en de wijn verheugt de levenden, en het geld verantwoordt alles.

20 *Vloek den koning niet, zelfs in uwe gedachten, en vloek den rijke niet in het binnenste uwer slaapkamer: want het gevoelte des hemels zon de stem wegtoeren, en het geveugelde zou het woord te kennen geven.*

HOOFDSTUK 11.

Vermaning tot mildheidheid aan de armen zonder aanzien hunner onwaardigheid. vs. 1: altijd voor ooren hebbende de voorzichtigheid Gods, 3: zonder nogtans den arbeid te verzuimen, 6: Het leven is den menschen zoet, of schoon er meer kwade dagen zijn dan goede, 7: Vermaning aan jonge lieden, om in al hun gezorgen altijd te denken aan het oordeel des Heeren, 9.

WERP uw brood uit op het water, want gij zult het vinden na vele dagen.

2 Geef een deel aan zeven, ja ook aan acht: want gij weet niet, wat kwaad op de aarde wezen zal.

3 Als de wolken vol geworden zijn, zoo stormen zij plasregen uit op de aarde; en als de boom naar het zuiden, of als hij naar het noorden valt, in de plaats, waar de boom valt, daar zal hij wezen.

4 Wie op den wind acht geeft, die zal niet zaaien, en wie op de wolken ziet, die zal niet maaijen.

5 Gelijk gij niet weet, welke de weg des winds zij, of hoedanig de beenderen zijn in den buik van eene zwangere vrouw, alzoo weet gij het werk Gods niet, die het alles maakt.

6 Zaai uw zaad in den morgenstond, en trek uw hand des avonds niet af: want gij weet niet, wat recht wezen zal, of dit of dat, of dat die beiden te zamen goed zijn zullen.

7 Verder, het licht is zoet, en het is den oogen goed de zon te aanschouwen;

8 Maar indien de mensch vele jaren leeft, en verblijdt zich in die allen, zoo laat hem ook gedenken aan de dagen der duisternis, want die zullen vele zijn; en al wat gekomen is, is ijdelheid.

9 Verbljdt u, o jongeling! in uwe jeugd, en laat uw hart zich vernaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten, en in de aanschouwing uwer oogen; maar weet, dat God, om al deze dingen, u zal doen komen voor het gerigt.

10 Zoo doe dan de toornigheid wijken van uw hart, en doe het kwade weg van uw vreesch, want de jeugd, en de jongheid is ijdelheid.

HOOFDSTUK 12.

De wijze man leert de jongelieden zich vroegtijdig tot godzaligheid te schikken en zich daaraan te gewennen, eer de ouderdom aankomt, vs. 1: welken hij door vielerlei gelijkenheden beschrijft, 2: Tot besluit van dit boek zegt hij, dat het alles ijdelheid is, 8: en dat de hoofdzak van alle heering deze is, God te leeren vreezen en zijne geboden te houden, 13.

EN gedenk aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen, en de jaren naderen, van dewelke gij zeggen zult: Ik heb geen lust in dezelve.

2 Eer dan de zon, en het licht, en de maan, en de sterren verduistert worden, en de wolken wederkomen na den regen.

3 In den dag, wanneer de wachters des huizes zullen beven, en de sterke mannen zich zullen krommen, en de maaltsters zullen stilstaan, omdat zij minder geworden zijn, en die door de vensteren zien, verduistert zullen worden;

4 En de twee deuren naar de straat zullen gesloten worden, als er is een nederig geluid der maling, en hij opstaat op de stem van het vogeltje, en al de zangeressen nedergebogen zullen worden.

5 Ook *wanneer* zij voor de hoogte zullen vreezen, en dat er verschrikkingen zullen zijn op den weg, en de amandelboom zal bloeijen, en dat de sprinkhaan zich zelf een last zal wezen, en dat de lust zal vergaan: want de mensch gaat naar zijn eeuwigh huis, en de rouwklagers zullen in de straat omgaan.

6 Eer dan de zilveren koord ontketend wordt, en de gulden schaal in stukken gestooten wordt, en de kruik aan de springader gebroken wordt, en het rad aan den bornput in stukken gestooten wordt;

7 *En* dat het stof wederom tot aarde keert, als het geweest is, en de geest weder tot God keert, *b* die hem gegeven heeft.

8 *I*jdelheid der ijdelheden, zegt de prediker; het is al ijdelheid!

9 En voorts, dewijl de prediker wijs geweest is, zoo leerde hij het volk nog wetenschap, en merkte op, en onderzoekte, hij stelde vele spreken in orde.

10 De prediker zocht aangename woorden uit te vinden, en het geschreeven is recht, woorden der waarheid.

11 De woorden der wijzen zijn gelijk prikkelen, en gelijk nagelen, diep ingeslagen van de meesters der verzamelingen, die gegeven zijn van den eenigen Herder.

12 En wat boven dezelve is, mijn zoon! wees gewaarschuwd: van vele boeken te maken is geen einde, en veel lezens is vermoediging des vleesches.

13 Van alles, wat gehoord is, is het einde van de zaak: *vrees God*, en houd zijne geboden, want dit *betaamt* allen menschen.

14 Want God zal ieder werk in het gerigt brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed, of hetzij kwaad.

J. v. C.
977.b Jes. 34, 12.
Hos. 13, 11.c Jes. 5, 11.
Amos 6, 1.

d Ex. 22, 28.

a 2Cor. 9, 10.

Joh. 3, 8.
Ps. 139, 15, 16.

a Gen. 3, 19.

b Gen. 2, 7.
Num. 16, 22.c Ps. 62, 10.
144, 1.

Pred. 1, 2.

d 1 Kon. 4, 32.

e Deut. 6, 2.
10, 12.

Spr. 3, 7.

f 1 Cor. 4, 5.
2Cor. 5, 10.

HET HOOGGLIED VAN SALOMO.

HOOFDSTUK 1.

In dit hoofdstuk wordt beschreven het groote verlangen der Kerk naar de genade van Christus, vs. 1: hare afwendige verachtelijke gestalte, doch innerlijke schoonheid, 5: almoele haar gevaar onder de valsche broeders, 6: en haar verlangen naar Christus, 7: Eene vertroosting en onderrigting van Christus aan zijne gemeente, 8: De groote blijdschap der Bruid, wegens Christus liefde tot haar, 12: Het welbehagen van Christus aan zijne gemeente, 15: en de liefde der gemeente tot haren Bruidegom, 16.

Het Hooglied, het welk van Salomo is. 2 Hij kusste mij met de kussen zijns monds: want uwe uitnemende liefde is beter dan wijn.

3 Uwe oliën zijn goed tot reuk, uw naam is eene olie, die uitgestort wordt: daarom hebben u de maagden lief.

4 Trek mij, wij zullen u naloopen! De koning heeft mij gebracht in zijne binnenkamers, wij zullen ons verheugen en in u verblijden; wij zullen uwe uitnemende liefde vermaiden, meer dan den wijn: de opregten hebben u lief.

5 Ik ben zwart, doch lieflijk, (gij dochteren van Jeruzalem!) gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Salomo.

6 Ziet mijn niet aan, dat ik zwartachtig ben, omdat mij de zon heeft beschenen: de kinderen mijner moeder waren tegen mij ontsloken, zij hebben mij gezegd tot eene hoederin der wijngaarden. Mijnen wijngaard, dien ik heb, heb ik niet gehoord.

7 Zeg mij aan, gij, die dien mijne ziel liefheeft, waar gij weidt, waar gij de kudde legerd in den middag; want waarom zou ik zijn als eene, die zich bedekt bij de kudden uwer medgezellen?

8 Indien gij het niet wert, o gij schooneste onder de vrouwen! zoo ga uit op de voetstappen der schapen, en weid uwe geiten bij de woningen der herderen.

9 / Mijne vriendin! ik vergelijk u bij de paarden in de wagens van Farsa.

10 / Uwe wangen zijn lieflijk in de spangen, uw hals in de parelsnoeren.

11 Wij zullen u gouden spangen maken, met zilveren stipjes.

12 Terwijl de koning aan zijne ronde tafel is, geeft mijn nardus zijnen reuk.

13 Mijn liefste is mij een bundeltje mirre, dat tusschen mijne borsten vernacht.

14 Mijn liefste is mij een tros van Cyprus, in de wijngaarden van Engedi.

15 Zie, gij zijt schoon, mijne vriendin! zie, gij zijt schoon, uwe oogen zijn duivelsogen.

16 / Zie, gij zijt schoon, mijn liefste! ja lieflijk; ook groent onze bedstede.

17 De balken onzer huizen zijn cedren, onze galerijen zijn cipressen.

HOOFDSTUK 2.

De heerlijkheid van Christus, vs. 1: en van zijne gemeente, 2: De zorg van Christus voor zijne Bruid en de troost, dien zij van Hem ontvangt, 3: Eene oproeping tot openbare belijdenis van Christus, dewijl de winter der vervolging voorbij was, 11: Waarschuwing tegen de geheime vijanden der Kerk, 15: Onderlinge liefde tusschen den Bruidegom en de Bruid, 16.

Ik ben eene roos van Saron, eene lilië der dalen.

2 Gelijk eene lilië onder de doornen, alzoo is mijne vriendin onder de dochteren.

3 Als een appelboom onder de boomen des wouds, zoo is mijn liefste onder de zonen: ik heb grooten lust in zijne schaduw, en zit er onder, en zijne vrucht is mijn geheemte zoet.

4 Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is zijne banier over mij.

5 Ondersteunt zijlieden mij met de flesschen, versterkt mij met de appelen, want ik ben krank van liefde.

6 / Zijne linkerhand zij onder mijn hoofd, en zijne rechterhand omhelze mij.

7 Ik bezweer u, gij dochteren van Jeruzalem! die bij de reën, of bij de honden des velds zijt, dat gij die liefde niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het dezelve luste!

8 Dat is de stem mijns liefsten, ziet hem, hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen!

9 Mijn liefste is gelijk eene ree, of een welp der herten: ziet, hij staat achter ouzen muur, kijkende uit de vensteren, blinkende uit de tralies.

10 Mijn liefste antwoordt, en zegt tot mij: Sta op, mijne vriendin, mijne schoone, en kom!

11 Want zie, de winter is voorbij, de plasregen is over, hij is overgegaan;

12 De bloemen worden gezien in het land, de zangtijl genakt, en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land.

13 De vögelsingel brengt zijne jonge vijges voort, en de wijstokken geven reuk met hunne jonge druifjes. Sta op, mijne vriendin, mijne schoone, en kom!

14 Mijne duivel! zijnde in de kloven der steenrotsen, in het verborgene eener steile plaats, toon mij uwe gedaante, doe mij uwe stem hooren: want uwe stem is zoet, en uwe gedaante is lieflijk.

15 Vangt zijlieden ons de vossen, de kleine vossen, die de wijngaarden verderven: want onze wijngaarden hebben jonge druifjes.

16 Mijn liefste is mijn, en ik ben zijne, die weidt onder de liliën.

17 Totdat de dag aankomt, en de schaduwen vlieden: keer om, mijn liefste! word gij gelijk eene ree, of een welp der herten, op de bergen van Bethor.

HOOFDSTUK 3.

De Bruid verhaalt hoe naastiglijk zij haren Bruidegom gezocht heeft, doch te verzeefs, vs. 1, 2, 3: eindelijk vindt zij Hem en laat Hem niet gaan, 4: Hij wil niet, dat men zijne Bruid zal optrekken, 5: Het snerd der Bruid, nadat zij uit de verlokking was gekomen, 6: Het bed, of de koets des Bruidegoms, onder het beeld van Salomo's bed en koets, 7: De geloofvigen worden geroepen onder verlokkinge woorden van Salomo's bruidegom met zijne bruid, tot het rijk der heerlijkheid, 11.

Ik zocht des nachts op mijn leger hem, dien mijne ziel liefheeft; ik zocht hem, maar ik vond hem niet; ik zeide:

2 Ik zal nu opstaan, en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten; ik zal hem zoeken, dien mijne ziel liefheeft; ik zocht hem, maar ik vond hem niet.

3 De wachters, die in de stad omgingen, vonden mij; ik zeide: Hebt gij dien gezien, dien mijne ziel liefheeft?

4 Toen ik een weinige van hen weggegaan was, vond ik hem, dien mijne ziel liefheeft; ik hield hem vast, en liet hem niet gaan, totdat ik hem in mijner moeders huis gebragt had, en in de binnenste kamer van degene, die mij geboord heeft.

J. v. C.
1014.

a Hoogl. 8.3.

b Hoogl. 5.13.
16.c Erec. 13.4.
Luk. 13.32.

d Hoogl. 4.6.

J. v. C.
1014.

eirc. 13.15.

Hoogl. 4.10.

1 Petr. 1: 8.

Deut. 12.5.

Hoogl. 3.1.
2.3.Hoogl. 5.9
6.1.Hoogl. 2.2.
10.13.
4.1.7.5: 2.
6: 4.Joh. 15.14.
15.Ezec. 16.11.
12.13.Hoogl. 4.1.
5.12.

J. v. C.
1014.

5 Ik bezweer u, gij dochteren van Jeruzalem! die bij de reën of bij de hinden des velds zijt, dat gij de liefste niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het haar buste!

a Hoogl. 8.5. 6 Wie is zij, die daar opkomt uit de woestijn, als rookpilaren, beroekt met mirre en wierook, en met allerlei poeder des kruideniers?

7 Ziet, het bed, dat Salomo heeft, daar zijn zestig helden rondom van de helden van Israël;

8 Die altemaal zwaarden houden, geleerd ten oorlog, elk hebbende zijn zwaard aan zijne heup, van wege den schrik des nachts.

b Hoogl. 5.12. 9 De koning Salomo heeft zich 6 eene koets gemaakt van het hout van Libanon.

10 De pilaren derzelve maakte hij van zilver, haren vloer van goud, haar gehele ruit van purper; het binnenste was bespreid met de liefste van de dochteren van Jeruzalem.

11 Gaat uit, en aanschouw, gij dochteren van Zion! den koning Salomo, met de kroon, waarmede hem zijne moeder kroonde op den dag zijner bruiloft, en op den dag der vreugde zijns harten.

HOOFDSTUK 4.

De Bruidgom prijst de Bruid over hare schoonheid, vs. 1: en zeeft te kennen, dat hij een tijd lang van haar afwezig zal zijn, 6. Hij roept haar om tot Hem te komen, 8; bevestigende zijne liefde tot haar, 9; prijzende weder hare schoonheid, 10. De Bruid belt haren Bruidgom, spoedig tot haar te komen en door zigen H. Geen krachtig in haar te werken, opdat zij vruchten voortbrengt, die Hem aangenaam mogen zijn, 15.

ZIE, gij zijt schoon, mijne vriendin! zie, gij zijt schoon: uwe oogen zijn duivenoogen "tusschen uwe vlechten, 4. uw haar is als eene kudde zeilen, die af gwaas van den berg Gileads afscheren.

a Hoogl. 4.3.
6.7.

2 Uwe tanden zijn als eene kudde schape, die geschoren zijn, die uit de waschsteede opkomen; die al te zamen tweelingen voortbrengen, en eene onder hen is jongeloos.

b Hoogl. 6.5.

3 Uwe lippen zijn als een scharlakensnoer, en uwe spraak is liefelijk; de slaap uws hoofds is als een stuk van eenen granaatappel tusschen uwe vlechten.

c Ps. 147.1.
Col. 4.6.

4 Uw hals is als Davids toren, die gebouwd is tot ophoofing van wapentuig, waar duizend rondassen aan hangen, altemaal zijnde schilden der helden.

d Hoogl. 7.4.

5 Uwe twee borsten zijn gelijk twee welden, tweelingen van eene ree, die onder de liden weiden.

e Hoogl. 7.3.

6 Totdat de dag aankomt, en de schaduwen vlieden, zal ik gaan tot den mirreberg, en tot den wierookheuvel.

7 Geheel zijt gij schoon, mijne vriendin! en er is geen gebrek aan u.

8 Bij mij van den Libanon af, o bruid! kom bij mij van den Libanon af; zie van den top van Amāna, van den top van Senir en van Hermon, van de woningen der leeuwinen, van de bergen der luiparden.

9 Gij hebt mij het hart genomen, mijne zuster, o bruid! gij hebt mij het hart genomen, met een van uwe oogen, met eene koten van uwen hals.

10 Hoe schoon is uwe aitmene liefste, mijne zuster, o bruid! hoe veel beter is uwe aitmene liefste dan wijn, en de reuk uwer oelen dan alle specerijen!

11 Uwe lippen, o bruid! druppelen van honigzeem; honig en melk is onder uwe tong, en de reuk uwer kleederen is als de reuk van Libanon.

12 Mijne zuster, o bruid! gij zijt een besloten hof, eene besloten wel, eene verzegelde fontein.

13 Uwe scheuten zijn een paradijs van

granaatappelen, met edele vruchten, cyprus met nardus;

14 Nardus en saffraan, kalmus en kaneel, met allerlei boomen van wierook, mirre en aloë, metzigers alle voornaamste specerijen.

15 O fontein der hoven, put der levende wateren, die uit Libanon vloeijen!

16 Ontwaak, noordewind! en kom, gij zuidewind! doorwaal mijnen hof, dat zijne specerijen uitleggen. O dat mijn liefste tot zijnen hof kwame, en ate zijne edele vruchten!

HOOFDSTUK 5.

Hier antwoordt de Bruidgom op de roeping der Bruid, hoofdst. 4 vs. 16, en zeeft te kennen, dat hij een vitsmend bejagen heeft aan hare vruchten, vs. 1. Zij bekent, dat zij eens heeft verzuimd haren Bruidgom in te laten, 2; doch dat zij daarna opgesaan zijnde om Hem in te laten, 5. Hij was weergaan, hetgeen haar zeer leed deed, 6. In wat onverschuldigheid zij geraakt was, torn zij Hem recht, 7. Zij geeft hare aitmene liefste tot Hem te kennen aan hare specerijen, 8; met eene beschrijving van zijne schoone gestalte, 10.

IK ben in mijnen hof gekomen, o mijne zuster, o bruid! ik heb mijne mirre geplukt met mijne specerij, ik heb mijne bonigraten met mijnen honig gezeten; ik heb mijnen wijn, metzigers mijne melk gedronken. Eet, "vrienden! drinkt, en wordt dronken, o liefsten!

a Jes. 41.8.
Jakob. 2.23.

2 Ik sliep, maar mijn hart wakke; de stem mijns liefsten, die klopte, was: Doe mij open, mijne zuster, mijne vriendin, mijne duive, mijne volmaakste! want mijn hoofd is vervuld met dauw, mijne haarlokken met nachtdruppen.

3 Ik heb mijnen rok uitgetozen, hoe zal ik hem weder aantrekken? ik heb mijne voeten gewasschen, hoe zal ik ze weder bevoelen?

4 Mijn liefste trok zijne hand van het gat der deur, en mijn ingewand werd ontroerd om zinnentwil.

5 Ik stond op, om mijnen liefste open te doen; en mijne handen drunten van mirre, en mijne vingers van vloeiende mirre, op de handhaven des slots.

6 Ik deed mijnen liefste open, maar mijn liefste was geweken, bij was doorgaan, mijne ziel ging uit van wege zijn spreken; ik zocht hem, maar ik vond hem niet, ik riep hem, doch hij antwoordde mij niet.

b Hoogl. 3.1.

7 De wachtters, die in de stad ongingen, vonden mij, zij sloegen mij, zij verwondten mij; de wachtters op de muren namen mijnen sluier van mij.

8 Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem! indien gij mijnen liefste vindt, wat zult gij hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefste.

c Hoogl. 5.3.

9 Wat is uw liefste meer dan een ander liefste, o gij schooneste onder de vrouwen! wat is uw liefste meer dan een ander liefste, dat gij ons zoo bezwoeren hebt?

10 Mijn liefste is blank en rood, hij draagt de banier boven tien duizend.

11 Zijn hoofd is van het fijnste goud, van het digste goud; zijne haarlokken zijn gekruld, zwart als eene raaf.

12 Zijne oogen zijn als der duiven bij de waterstroom, met melk gewasschen, staande als in kassen der ringen.

d Hoogl. 1.15.
4.1.

13 Zijne wang en als een bed van specerijen, als welriekende torenijen; zijne lippen zijn als liden, druppende van vloeiende mirre.

14 Zijne handen zijn als gouden ringen, gevuld met turkoois; zijn buik is als blinkend elpenbeen, overtozen met saffieren.

15 Zijne schenken zijn als marmeren pilaren, gegrond op voeten van het digt-

J. v. C.
1014.

ste goud; zijne gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen.

16 Zijn geheimde is enkele zoetheit, en al wat aan hem is, is gansch begeerlijk. Zulk een is mijn liefste, ja zulk een is mijn vriend, gij dochters van Jeruzalem!

HOOFDSTUK 6.

De speelgenooten vragen de Bruid naar haren beminde, vs. 1; dien zij haar aanwijst, 2. De Bruidgom verhaalt de gestalte zijner Bruid, 4; als ook dat Hij zijnen hof bezoekt, 11. De Bruidgom noodigt zijne Bruid tot zich, 13.

WAAR is uw liefste heenzegaan, o gij schoonste onder de vrouwen? waarheen heeft uw liefste het aangesigt gewend, opdat wij hem met u zoeken?

2 Mijn liefste is afgegaan in zijnen hof, tot de speerrijbedden, om te weiden in de hoven, en om de liliën te verzamelen.

3 Ik ben mijns liefsten, en mijn liefste is mijn, die onder de liliën weidt.

4 * Gij zijt schoon, mijne vriendin! gelijk Thirza, liefelijk als Jeruzalem, schrikkelijk als *slagorden* met banieren.

5 Wend uwe oogen van mij af, want zij doen mij geweld aan; uw haar is als eene knudde geiten, die het gras van Gilead afscheren.

6 Uwe tanden zijn als eene knudde schapen, die uit de waschstede opkomen, die al te zamen tweelingen voortbrengen, en onder dezelve is Greene Jongeloo.

7 Uwe wangjen zijn als een stuk van eenen granaatappel tusschen uwe vlechten.

8 Er zijn zestig koninginnen en tachtig bijwijken, en maagden zonder getal.

9 Een eenige is mijne duive, mijne volmaakte, de eenige harer moeder, zij is de zuiverste dergene, die haar geboort heeft; als de dochters haar zien, zoo zullen zij haar welgelukzalig roemen, de koninginnen en de bijwijken; en zij zullen haar prijzen.

10 Wie is zij, die er uitziet, als dedageraad, schoon gelijk de maan, zuiver als de zon, schrikkelijk als *slagorden* met banieren?

11 Ik ben tot den notenhof afgegaan, om de groene vruchten der vallei te zien; om te zien, of de wijnstok bloeide, de granaatboomden uitbotten.

12 Eer ik het wist, zette mij mijne ziel op de wagens van mijn *bvrijwillig* volk.

13 Keer weder, keer weder, o Sulammith! Keer weder, keer weder, dat wij u mogen aanzoeken. Wat ziet gijlieden de Sulammith aan? zij is als een rei van twee heiren.

HOOFDSTUK 7.

De Bruid wordt geroemd over hare schoonheid en liefelijkheid, vs. 1. Zij verhaalt zich over de gemeenschap met haren Bruidgom, 10. Zij noodigt Hem en zij begeert met Hem de kerken te gaan bezoeken, 11.

HOE schoon zijn uwe gangen in de schoenen, gij prinsedochter! de om draaijngen uwer heupen zijn als kostelijke ketens, zijnde het werk van de handen eens kunstenaars.

2 Uw navel is als een ronde beker, dien geen drank ontbreekt: uw buik is als een hoop tarwe, rondom bezet met leilen.

3 Uwe twee borsten zijn als twee welpen, tweelingen van eene ree.

4 Uw hals is als een elpenbeenen toren, uwe oogen zijn als de rijkers te Hesbon, bij de poort van Bath-rabbim; uw neus is als de toren van Libanon, die tegen Damascus ziet.

5 Uw hoofd op u is als Karmel, en de haarband uws hoofds als purper; de koning is als gebonden op de galerijen.

6 Hoe schoon zijt gij, en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten!

7 Deze uwe lengte is te vergelijken bij eenen palmboom, en uwe borsten bij *draiftrossen*.

8 Ik zeide: Ik zal op den palmboom klimmen, ik zal zijne takken grijpen; zoo zullen dan uwe borsten zijn als *draiftrossen* aan den wijnstok, en de reuk van uwen neus als appels.

9 En uw geheimde als goede wijn, die regt tot mijner beminde gaat, doende de lippen der slapenden spreken.

10 Ik ben mijns liefsten, en zijne genegenheid is tot mij.

11 Kom, mijn liefste! laat ons uitgaan in het veld, laat ons vernachten op de dorpjes.

12 Laat ons vroeg ons opmaken naar de wijnbergen, laat ons zien, of de wijnstok bloeit, de jonge druifjes zich open doen, de granaatappelboomden uitbotten; daar zal ik u mijne uitnemende liefste geven.

13 De dūdaim geven reuk, en aan onze deuren zijn allerlei edele vruchten, nieuw en oude; o mijn liefste! die heb ik voor u weggelegd.

HOOFDSTUK 8.

De Bruid wenscht, dat de Bruidgom in het vleesch moog verschijnen en bij haar wonen, vs. 1. Eene veronderstelt over den bloei der Kerk, 2. Wensch der Bruid om verzekering te mogen hebben van de liefde van haren Bruidgom tot haar, 6. Daarna spreekt de Bruid van hare jongere zuster, dat is van de gemeente uit de Heidenen, 8. Antwoord daarop, 9: waarmede de Bruid zich gerust en treeden stelt, 10. De zorg, die de Bruidgom zelf over zijnen wijngaard draagt, 11: doch Hij wil ook van anderen verkondigd wezen, 13. De Bruid wenscht naar de haastige verschijning van haren Bruidgom, 14.

OCH dat gij mij als een broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder! dat ik u op de straat vond, ik zou u kussen, ook zouden zij mij niet verachten.

2 Ik zou u leiden, ik zou u brengen in mijner moeders huis, gij zoudt mij leeren; ik zou u van speerijwijn te drinken geven, en van het sap van mijne granaat-appelen.

3 * Zijne linkerhand zij onder mijn hoofd, en zijne rechterhand omhelze mij.

4 * Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem! dat gij die liefde niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het deselve lust!

5 Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn, en liefelijk komt op haren liefste? Onder den appelboom heb ik u opgewekt, daar heeft u uwe moeder met smart voortgebracht, daar heeft zij u met smart voortgebracht, die u geboort heeft.

6 Zet mij een zegel op uw hart, als een zegel op uw arm: want de liefde is sterk als de dood; de ijver is hard als het graf: hare kolen zijn vurige kolen, vlammen des HEEREN.

7 Vele wateren zouden c deze liefde niet kunnen uitblussen; ja de rivieren zouden ze niet verdrinken; al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deseliefde, men zou hem ten eenemaal verachten.

8 Wij hebben eene kleine zuster, die nog geene borsten heeft; wat zullen wij uwe zuster doen in dien dag, als men van haar spreken zal?

9 Zoo zij een muur is, wij zullen een paleis van zilver op haar bouwen; en zoo zij eene deur is, wij zullen haar rondom bezetten met cederen plakken.

10 Ik ben een muur, en mijne borsten zijn als torens. Toen was ik in zijne oogen als eene, die vrede vindt.

11 Salomo had eenen wijngaard, te

J. v. C.
1014.Ps. 45:12,
Hoogl. 1:15,
4:1.c Hoogl. 2:16,
6:3.

a Hoogl. 2:6.

b Hoogl. 3:7,
3:13.c Rom. 8:38,
enz.Ps. 45:12,
Hoogl. 1:15,
4:1.

b Ps. 110:3.

c Hoogl. 4:5.

J. v. C.
1014.

Baal-Hamon; hij gaf dezen wijngaard aan de hoeders, een ieder bracht voor deszelfs vrucht duizend zilverlingen.

12 Mijn wijngaard, dien ik heb, is voor mijn aangezicht: de duitend zilverlingen zijn voor u, o Salomo! maar twee honderd zijn voor de hoeders van deszelfs vrucht.

13 O gij bewoonster der hoven! de medgezellen merken op uwe stem; doe ze mij hooren.

14 Kom haastelijk, mijn liefste! en wees zij gelijk een ree, of gelijk een welp der herten op de bergen der speerijen.

J. v. C.
1014.Openb. 22:17,
20.

DE PROFEET JESAJA.

HOOFDSTUK 1.

De profeet Jesaja klaamt over de ongehoorzaamheid der Joden, vs. 2; niettegenstaande zij van den Heere waar gezegen waren, 5. Hij vergelijkt hen met de inwoners van Sodom en Gomorra, 10. en versuurt hunne zondelust, 11. Hij vermaant hen tot betering des levens, 16 met belofte van genade, 18; of bedrignag van zware straffen, indien zij zich niet beteren, 20. Bittere klacht over den afval der Joden, 21. met verdere bedrigningen, 24; doch belooft wederom genade aan de boetvaardigen, 25; maar verkondigt straf over de onboetvaardige afgodendienaars, 28.

HET gezigt van Jesaja, den zoon van Amoz, hetwelk hij zag over Juda en Jeruzalem, in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz en Hizkia, de koningen van Juda.

2 Hoort gij, hemelen! en neem ter oore, gij aarde! want de HEERE spreekt: Ik heb kinderen groot gemaakt en verhoogd, maar zij hebben tegen Mij overtreden.

3 Een os kent zijnen bezitter, en een ezel de krib zijns heeren; maar Israël heeft geen kennis, mijn volk verstaat niet.

4 Wee het zondige volk, het volk van zware ongerechtigheid, het zaad der boesdoeners, die verdervende kinderen! Zij hebben den HEERE verlaten, zij hebben den Heilige Israels gelasterd, zij hebben zich vervreemd, wijken af achterwaarts.

5 Waartoe zoudt gij meer gezegen worden? gij zoudt den afvals des te meer maken; het zandse hoofd is krank, en het gansche hart is mat.

6 Van de voetsool af tot het hoofd toe is er niets geheels aan hettelse; maar wonden, en striemen, en etterbullen, die niet uitgedrukt noch verbonden zijn, en geen derzelve is met olie verzacht.

7 Uw aardrijk is eene verwoesting, uwe steden zijn met het vuur verbrand; uw land verteren de vreemden in uwe tegenwoordigheid, en eene verwoesting is er, als eene omkering door de vreemden.

8 En de dochter van Zion is overgeven als een hutje in den wijngaard, als een nachthurje in den koninkommerhof, als eene belegerde stad.

9 Zoo niet de HEERE der heirscharen ons nog een weinig overblijfsels had gelaten, als Salomo zouden wij geworden zijn, wij zouden Gomorra gelijk zijn geworden.

10 Hooft des HEEREN woord, gij oversten van Sodom! neem ter oore de wet onzes Gods, gij volk van Gomorra!

11 Waartoe zal Mij zijn de veelheid uwer slagtoffers? zegt de HEERE; of Ik ben zat van de brandoffers der rammen, en het smeet der vette beesten, en heb geen lust aan het bloed der varren, noch der lammeren, noch der bokken.

12 Wanneer zijlieden voor mijn aangezicht komt te verschijnen, wie heeft zulks van uwe hand geëischt, dat gij mijne voorhoven betreden zoudt?

13 Brengt niet meer vergeefs offer, het reukwerk is Mij een gruwel, de nieuwe maanden, en sabbaten, en het bijeenroepen der vergaderingen vernag

Ik niet, het is ongerechtigheid, zelfs de verbodsdagen.

14 Uwe nieuwe maanden en uwe gezette hoogtijden haat mijne ziel, zij zijn Mij tot eenen last; Ik ben moede geworden die te dragen.

15 En als zijlieden uwe handen uitbreidt, verberg Ik mijne oogen voor u; ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet; want uwe handen zijn vol bloed.

16 Wascht u, reinigt u, doet de boosheid uwer handelingen van voor mijne oogen wege; laet af van kwaad te doen.

17 Leert goed doen, zoekt het recht, helpt den verdrukte, doet den wees recht, handelt de twistzaak der weduwe.

18 Komt dan, en laat ons samen regten, zegt de HEERE: als al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.

19 Indien zijlieden wilzig zijt en hoort, zoo zult gij het goede dezes lands eten;

20 Maar indien gij weigert, en wederspannig zijt, zoo zult gij van het zwaard gegeten worden; want de mond des HEEREN heeft ald gesproken.

21 Hoe is de getrouwe stad tot eene hoer geworden! zij was vol recht, gerechtigheid herbergde daarin, maar nu doodslagers.

22 Uw ijsliser is geworden tot schuim; uw ijsliser is vernedigd met water.

23 Uwe vorsten zijn afvaligen, en medgezellen der dieven, en ieder van hen heeft de geschenken lief, en zij jagen de vergeldingen na; den weezen doen zij geen recht, en de twistzaak der weduwen komt voor hen niet.

24 Daarom spreekt de Heere, HEERE der heirscharen, de Magtige Israels: O wee! Ik zal Mij troosten van mijne wederpartijders, of Ik zal Mij wreken van mijne vijanden.

25 En Ik zal mijne hand tegen u keeren, en of Ik zal uw schuim op het allerreinst afzuiveren, en Ik zal al uw tin wegnemen.

26 En Ik zal uwe regters wedergeven, als in het eerste, en uwe raadslieden als in den beginne; daarna zult gij eene stad der gerechtigheid, eene getrouwe stad, genoemd worden.

27 Zion zal door recht verlost worden, en hare wederkeerenden door gerechtigheid.

28 Maar er zal verbreking zijn der overtreders, en der zondaars te zamen; en die den HEERE verlaten, zullen omkomen.

29 Want zij zullen beschaamd worden om der eiken wil, die zijlieden begeerd hebt, en gij zult schaamrood worden, om der hoven wil, die gij verkonen hebt.

30 Want gij zult zijn als een eik, welks bladeren afvallen, en als een hof, die geen water heeft.

31 En de sterke zal wezen tot grof vlas, en zijn werkmester tot eene vonk, en zij zullen beiden te zamen brauden, en er zal geen uitblusscher wezen.

HOOFDSTUK 2.

De profeet spreekt met verbloemde woorden van de komst van het koninkrijk van Chris-

J. v. C.
760.

h Spr. 1:28.

Ps. 54:15,
57:27.
Amos 5:15.
Rom. 12:9.

h Ps. 51:9.

i Eren. 23:18,
19.

u Hos. 4:15.

e Jer. 5:28,
Zach. 7:10.

a Deut. 28:63.

p Jer. 6:22,
Mal. 3:3.q Job 31:3,
Ps. 1:6,
5:6,
73:27,
92:10,
104:33.J. v. C.
760.

eiren 760.

a Deut. 32:1.

h Ps. 78:8,
Jes. 57:8.e 2 Kron. 25:22,
Jer. 2:30.d Deut. 28:31,
Jes. 5:5.e Jes. 17:6,
30:17.

Rom. 9:29.

f Gen. 19:24.

g Ps. 50:8-9,
Spr. 15:8.Jes. 66:3,
Jer. 6:23.

Amos 5:22.

J. v. C.
760.

tus en de roeping der Heidenen, vs. 2; van de verstooting der Joden om hunne gruwelijke zonden, 6. Inzonderheid van wege hunne afgoderij en hoogmoed, 8. Hij vermaant alle menschen God te vrezen, wegens zyne groote majesteit, en niet over alle dingen, 10. Voorzegging van den grooten schrik, die over de afgodendienaars komen zoude, 19.

HET woord, dat Jesaja, de zoon van Amoz, gezien heeft over Juda en Jeruzalem.

Micha 4: 1.

2 En het zal geschieden in het laatste der dagen, dat de berg van het huis des HEEREN zal vastgesteld zijn op den top der bergen, en dat hij zal verheven worden boven de heuvelen, en tot denzelfen zullen alle Heidenen toetoeijgen.

Ps. 110: 2.

3 En vele volken zullen heengaan en zeggen: Komt, laat ons opgaan tot den berg des HEEREN, tot het huis van den God Jakobs, opdat Hij ons leere van zijne wegen, en dat wij wandelen in zijne paden: want uit Zion zal de wet uitgaan, en des HEEREN woord uit Jeruzalem.

Joel 3: 10.

4 En Hij zal regten onder de Heidenen, en bestraffen vele volken; en zij zullen hunne eenzaarden slaan tot spaden, en hunne speizen tot sikkelen; het ene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, en zij zullen geen oorlog meer leeren.

5 Komt, gij huis van Jakob! en laat ons wandelen in het licht des HEEREN.

6 Maar gij hebt uw volk, het huis van Jakob, verlaten, want zij zijn vervuld met goddeloosheid, meer dan het Oosten, en zij zijn quichelaars gelijk de Filistijnen, en aan de kinderen der vreemden toonen zij hun behagen.

7 En hun land is vervuld met zilver en goud, en hunner schatten is geen einde; hun land is ook vervuld met paarden, en hunner wagenen is geen einde.

8 Ook is hun land vervuld met afgoden: voor het werk hunner handen buigen zij zich neder, voor hetgeen hunne vingers gemaakt hebben.

9 Daar bukt zich de gemeene man, en de aanzienlijke man vernedert zich; daarom zult gij het hun niet vergeven.

10 Ga in den rotsteen, en verberg u in het stof, van wege den schrik des HEEREN, en om de heerlijkheid zijner majesteit.

Jes. 5: 15.

11 De Hooge oogen der menschen zullen vernederd worden, en de hoogheid der mannen zal nedergebogen worden; en de HEERE alleen zal in dien dag verheven zijn.

12 Want de dag des HEEREN der heitscharen zal zijn tegen allen boosaardigen en hoogen, en tegen allen verhevnen, opdat hij vernederd worde;

13 En tegen alle hoogen en verhevnen cederen van Libanon, en tegen alle eiken van Basan;

14 En tegen alle hooge bergen, en tegen alle verhevne heuvelen;

15 En tegen allen hoogen toren, en tegen allen vasten muur;

16 En tegen alle schepen van Tarsis, en tegen alle gewenschte schilderijen.

17 En de hoogheid des menschen zal gebogen, en de hoogheid der mannen zal vernederd worden; en de HEERE alleen zal in dien dag verheven zijn.

18 En elkeen der afgoden zal gaanschelijk vergaan.

19 Dan zullen zij in de spelonken der rotsteenen gaan, en in de holen der aarde, van wege den schrik des HEEREN, en van wege de heerlijkheid zijner majesteit, wanneer Hij zich opmaken zal, om de aarde te verschrikken.

20 In dien dag zal de mensch zijne zilveren afgoden, en zijne gouden afgoden, welke zij zich gemaakt hadden, om zich daarvoor neder te buigen, wegwerpen

voor de mollen en de viedermuizen:

21 Gaande in de retsen der rotsten, en in de kloven der steenrotsen, van wege den schrik des HEEREN, en van wege de heerlijkheid zijner majesteit, wanneer Hij zich opmaken zal, om de aarde geweldig te verschrikken.

22 Laat gijlieden dan af van den mensch, wiens adem in zijnen neus is, want waarin is hij te achten?

HOOFDSTUK 3.

Zware en veelrijke bedrighingen en straffen, die den Joden zouden overkomen, zoo het volk als den regenten, om hunne menigvuldige zonden, vs. 1. De rechtvaardigen worden getroost, 19. Inzonderheid worden de vrouwen grootelijks bedreigd om hare praecht en hoogmoed, 16.

WANT ziet, de Heere, HEERE der heitscharen, zal van Jeruzalem en van Juda wegnemen den stok en den staf, allen stok des broods, en allen stok des waters;

2 Den held en den krijgsman, den register en den profet, en den waarzegger, en den oude;

3 Den overste van vijftig, en den aanzienlijke, en den raadsmann, en den wijze onder de werkmesters, en dien, die kloek ter tale is.

4 En ik zal jongelingen stellen tot hunne voraten, en kinderen zullen over hen heerschen;

5 En het volk zal gedrongen worden, de een zal zijn tegen den ander, en een legelijk tegen zijnen naaste: de ongeling zal stout zijn tegen den oude, de verachte tegen den eerlijke.

6 Wanneer iemand zijnen broeder uit het huis zijns vaders zal aangrijpen, zeggende: Gij hebt een kleed, wees ons ten overste, laat toch dezen aanstoot onder uwe hand wezen;

7 Zoo zal hij in dien dag zijne hand opheffen, zeggende: Ik kan geen heelmester wezen; er is ook geen brood en geen kleed in mijn huis; zet mij niet tot een overste des volks.

8 Want Jeruzalem heeft aangestooten, en Juda is gevallen, dewijl hunne tong en handelingen tegen den HEERE zijn, om de oogen zijner heerlijkheid te verbitteren.

9 Het gelaat huns aangezigts getuigt tegen hen, en hunne zonden spreken zij vrij uit, gelijk Sodom, zij verbergen ze niet. Wee hunstierd ziel, want zij doen zich zelven kwaad.

10 Zegt den rechtvaardigen, dat het hem welgaan zal; dat zij de vrucht hunner werken zullen eten.

11 Wee den goddeloozen, het zal hem kwalijk gaan! want de vergelding zijner handen zal hem geschieden.

12 De drijvers mijns volks zijn kinderen, en vrouwen heerschen over hetzelfde. O mijn volk, die u leiden, verleiden u, en den weg uwer paden slokken zij in.

13 De HEERE steit zich om te pleiten, en Hij staat, om de volken te rigten.

14 De HEERE komt ten gerigte tegen de oudsten zijns volks en deszelfs vorsten, want gijlieden hebt dezen wijngaard verteerd; de roef des ellendigen is in uwe huizen.

15 Wat is ulieden, dat gij mijn volk verrijzelt, en de aangezigten der ellendigen vermaakt? spreekt de Heere, HEERE der heitscharen.

16 Verder zegt de HEERE: Daarom dat de dochteren van Zion zich verheffen, en gaan met uitgestrekte hals, en leunen met de oogen, al gaande en trippelende daarenheen treden, en als of hare voeten gebonden waren;

17 Zoo zal de Heere u den schedel der dochteren van Zion schurftig maken, en

J. v. C.
760.

J. v. C.
769.

deHEERE zal hare schaamte ontblooten.

18 Ten zeiven dage zal de Heere wegnemen het sieraad der kousenbanden, en de netjes, en de mantjes,

19 De reukdoosjes, en de kleine ketenjes, en de glinsterende kleedingen.

20 De hoofdkrooning, en de armversiersejen, en de bindvellen, en de reukballen, en de oorringen.

21 De ringen en de voorhoofdsierselen, 22 De wisselklederen, en de mantjes, en de hoedjes, en de buidels.

23 De spiegels, en de rijn-linnen dekels, en de hulledeoken, en de sluijers.

24 En het zal geschieden, dat er voor speerij stank zal zijn, en lossigheid voor eenen gordel, en kaanheid in plaats van haarslechten, en ongoriding eens zaks in plaats van eenen wijden rok, en verbranding in plaats van schoonheid.

25 Uwe mannen zullen door het zwaard vallen, en uwe helden in den strijd.

26 En hare poorten zullen treuren, en leed dragen, en zij zal, ledig gemaakt zijnde, op de aarde zitten.

HOOFDSTUK 4.

Verdere bedreigingen der vlieden, die den Joden zouden overkomen, inzonderheid dat er weinig mannen zouden overblijven, vs. 1, met vertroosting der overblijven, die overblijven zouden, welke door den toekomstigen Messias verlicht, gereinigd en beschermd zouden worden, 2.

EN te dien dage zullen zeven vrouwen eenen man aangrijpen, zeggende: Ons brood zullen wij eten, en met onze kleederen zullen wij bekleed zijn, laat ons alleenlijk naar uwen naam genoemd worden, neem onze smaadheid weg.

2 Te dien dage zal des HEEREN SPRUIT zijn tot sieraad en tot heerlijkheid, en de vrucht der aarde tot voortreffelijkheid en tot versiering dengenen, die het ontkomen zullen in Israël.

3 En het zal geschieden, dat de overgeblevenen in Zion, en de overgelatenen in Jeruzalem zal heilig geheeten worden, een iegelijk, die geschreven is ten leven te Jeruzalem.

4 Als de Heere zal afgewassen hebben den dreck der dochteren van Zion, en de bloedschulden van Jeruzalem zal verdreven hebben uit derzelver midden, door den Geest des oordeels, en door den Geest der albranding.

5 En de HEERE zal over alle woning van den berg Zions, en over hare vergaderingen, scheppen eene wolk des daags, en eenen rook, en den glans eens vlammen den vuurs des nachts: want over alles wat heerlijk is, zal eene beschutting wezen.

6 En daar zal eene hut zijn tot eene schaduw des daags tegen de hitte, en tot eene toevlucht en tot eene verborging tegen den vloed en tegen den regen.

HOOFDSTUK 5.

De profet maakt het volk, door een lied van den wijngaard des Heeren, inachtig de groote verdorvenheid, die God aan hen heeft bevestigd, vs. 1, en daarentegen hunne groote ondankebaarheid, 4; welke oorsak is geweest, dat God hen heeft verstoort, 5. Wee over de rijken, vierzijs, dronkaards en brassen, 8. Vertrouwing voor de vrouwen, 17. Wee over den onrechtvaardigen en spotters met Gods bedreigingen, 18: over hen, die alles verkeeren, 20: over hoovaardigen, 21: dronkaards, 22: onrechtvaardige regters, 23: hunne straf, 24. De verzameling, het optrekken en de gruwelijkheid van het leger der Chaldeërs tegen de Joden, 26.

NU zal ik mijnen beminde een Lied mijns liefsten zingen van zijnen wijngaard: Mijn beminde heeft eenen wijngaard op eenen vetten heuvel.

2 En hij heeft dien omtuind, en van steenen gezuiverd, en hij heeft hem beplant met edele wijnstokken; en hij heeft

in deszelfs midden eenen toren gebouwd, en ook eenen wijnbak daarin uitgehouwen; en hij heeft verwacht, dat hij goede druiven zou voortbrengen, maar hij heeft stinkende druiven voortgebracht.

3 Nu dan, zij inwoners van Jeruzalem, en gij mannen van Juda! oordeelt toch tusschen mij en tusschen mijnen wijngaard.

4 Wat is er meer te doen aan mijnen wijngaard, hetwelk ik aan hem niet gedaan heb? Waarom heb ik verwacht, dat hij goede druiven voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht?

5 Nu dan, ik zal vlieden nu bekend maken, wat ik mijnen wijngaard doen zal: ik zal zijnen tuin wegnemen, opdat hij zij tot afleiding; zijnen muur zal ik verscheuren, opdat hij zij tot vertreding.

6 En ik zal hem tot woestheid maken; hij zal niet besnoeid noch omgebakt worden, maar distelen en doornen zullen daarin opgaan; en ik zal den wolken gebieden, dat zij geen regen daarop regenen.

7 Want de wijngaard van den HEERE der heirscharen is het huis van Israël, en de mannen van Juda zijn eene plant tijner verlustingen; en Hij heeft gewacht naar recht, maar ziet, het is schurftigheid, naar gerechtigheid, maar ziet, het is geschreeuw.

8 Wee dengenen, die huis aan huis trekken, akker naar akker brengen, totdat er geene plaats meer zij, en dat gijlieden alleen inwoners gemaakt wordt in het midden des lands!

9 Voor mijne ooren heeft de HEERE der heirscharen gesproken: Zoo niet vele huizen tot verwoesting zullen worden, de groote en de treffelijke zonder inwoner!

10 Ja tien bunderen wijngaarden zullen een eenig bath geven, en een homer zaads zal eene sfa geven.

11 Wee dengenen, die zich vroeg opmakende in den morgenstond, sterken drank najagen, en vertoeven tot in de schemering, totdat de wijn hen heeft verhit!

12 En harpen en luiten, trommelen en pijpen, en wijn zijn in hunne maaltijden; maar zij aanschouwen het werk des HEEREN niet, en zij zien niet op het maaksel zijner handen.

13 Daarom zal mijn volk gevankelijk weggevoerd worden, omdat het geene wetenschap heeft; en deszelfs heerlijkheid zullen hongre lijden, en hunne menigte zal verdorren van dorst.

14 Daarom zal het graf zich zelf wijd opsperren, en zijnen mond opendoen, zonder maat; opdat nederdale hare heerlijkheid, en hare menigte, met haar gederisch, en die in haar van vreugd opspringt.

15 Dan zal de gemeene man nedergebogen worden, en de aanzienlijke man zal vernederd worden, en de oogen der hoovaardigen zullen vernederd worden.

16 Doch de HEERE der heirscharen zal verhoogd worden door het recht; en God, die Heilige, zal geheiligd worden door gerechtigheid.

17 En de lammeren zullen weiden naar hunne wijze, en de vreemdelingen zullen de verwoeste plaatsen der vetten eten.

18 Wee dengenen, die de ongerechtigheid trekken met koorden der ijdelheid, en de zonde als met dikke wagenzelen!

19 Die daar zeggen: Dat Hij haaste, dat Hij zijn werk bespoedige, opdat wij het zien; en laat naderen en komen den raadslag des Heiligen van Israël, dat wij het vernemen!

20 Wee dengenen, die het kwade goed heeten, en het goede kwaad; die dui-

J. v. C.
769.Jes. 2:5.
Micha 6:3,8.

Ps. 80:13.

Ps. 80:9.

Micha 2:2.

Spr. 23:29,30.

Amos 6:7.

Jes. 14:30.

J. v. C. 769.
—
Spt. 3. 7.
Rom. 12. 16.

ternis tot licht stellen, en het licht tot duisternis; die het bittere tot zoet stellen, en het zoete tot bitterheid!

21 ²¹ Wee dengenen, die in hunne oogen wijs, en bij zich zelve verstandig zijn!
22 Wee dengenen, die hielden zijn om wijn te drinken, en die kloke maanen zijn om sterken drank te mengen!

23 Die den goddelooze regtvaardigen om een geschenk, en de gerechtigheid der regtvaardigen van dezelve afwenden.

24 Daarom, ²⁴ gelijk de tong des vuurs den stoppel verteert, en het kaf door de vlam verdaan wordt, *alsoo* zal hun wortel als eene uittering wezen, en hunne bloem zal als stof opvaren; omdat zij verwerpen de wet des HEEREN der heirscharen, en de rede des Heiligen van Israel vernadren.

25 Daarom is de toorn des HEEREN ontstoken tegen zijn volk, en Hij heeft tegen hetzelfde zijne hand uitgestrekt, en Hij heeft het geslagen, zoodat de bergen hebben gebeefd, en hunne doodelighe schamen zijn geworden ²⁵ als drek in het midden der straten, *Om* ²⁶ dit alles keert zich zijn toorn niet af, maar zijne hand is nog uitgestrekt.

26 Want Hij zal eene banier opwerpen onder de Heidenen van verre, en Hij zal hen *herwaarts* tusschen van het einde der aarde; en ziet, haastelijk, snelwillig zullen zij aankomen.

27 Geen moede, en geen stroikelende zal onder hen wezen; niemand zal sluimeren noch slapen, noch de gordel zijner lenden ontbonden worden, noch de schoenriem zijner schoenen afgescheurd worden.

28 Welker pijlen scherp zullen zijn, en al hunne bogen gespannen; konnerpaarden hoeven zullen als eene rots geacht zijn, en hunne raderen als een werveld.

29 Hun gebrul zal zijn als van eenen ouden leeuw, en zij zullen brullen als de jonge leeuwen, en zij zullen brieschen, en den roof aangrijpen en wegvoeren; en er zal geen verlosser zijn.

30 En zij zullen tegen hetzelfde te dien dage bruisen, als het bruisen der zee. Dan zal men ³¹ de aarde aanzien, maar ziet, er zal duisternis en benaauwdheid zijn, en het licht zal verduisterd worden in hunne verduisteringen.

HOOFDSTUK 6.

De profeet ziet in een geest de heerlijkheid van den waren God, vs. 1; waarover hij zeer verchrikt is, 5. Hij wordt in zijn ambt bevestigd, 6. Zijne gewilligheid om God te dienen, 8. Hij wordt tot de Joden gezonden, om hun, wegens hunne verhardheid, hunnen eindelijkken ondergang te verkondigen, 9; doch *alsoo*, dat er nog een heilig zaad onder hen zou overblijven, 13.

IN ¹ een jaar, toen de koning Uzzia stierf, zoo zag ik den Heere, zittende op eenen hoogen en verhevenen troon, en zijne zoomen vervullende den tempel.

2 De serafs stonden boven Hem; een iegelijk had ² zes vleugelen: met twee bedekte ieder zijn aangezicht, en met twee bedekte hij zijne voeten, en met twee vloog hij.

3 En de een riep tot den ander, en zeide: ³ Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen! De ganse aarde is van zijne heerlijkheid vol!

4 Zoodat de posten der dorpels zich bewogen van de stem des roependen; en het huis werd vervuld met rook.

5 Toen zeide ik: Wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is: want mijne oogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen gezien.

6 Maar een van de serafs vloog tot mij,

en had eene gloeiende kool in zijne hand, die hij met de tang van het altaar genomen had.

7 En hij roerde mijnen mond daarmee aan, en zeide: Zie, deze ⁷ heeft uwe lippen aangeroerd; *alsoo* is uwe misdaad *raa* u geweken, en uwe zonde is verzoend.

8 Daarna hoorde ik de stem des Heeren, dewelke zeide: Wien zal Ik zenden? en wie zal ons beoogenaan? Toen zeide ik: Zie, *hier* ben ik, zend mij henen.

9 Toen zeide Hij: Ga henen, en zeg tot dit volk: ⁹ Boorende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar merkt niet.

10 Maak het hart dezes volks vet, en maak hunne ooren zwaar, en sluit hunne oogen, ¹⁰ opdat het niet zie met zijne oogen, noch met zijne ooren hoore, noch met zijn hart versta, noch zich bekeere, en Hij het geneze.

11 Toen zeide ik: Hoe lang, Heere? En Hij zeide: Totdat de steden verwoest worden, zoodat er geen inwoner zij, en de huizen, dat er geen mensch zij, dat het land met verwoesting verstoord worde.

12 Want de HEERE zal diemenschken verre wegdoen, en de verjating zal groot wezen in het binnenste des lands.

13 Doch nog een tiende deel zal daarin zijn, en het zal wederkeeren, en zijn om af te weiden; *maar* gelijk de eik, en gelijk de haagel, in dewelke na de afwerping der bladeren nog steunsel is, *alsoo* zal het heilige zaad het steunsel daarvan zijn.

HOOFDSTUK 7.

Jeruzalem wordt belegerd door Rezin en Pekah, vs. 1. God zendt Jesaja tot Achaz, om hem te troosten en moed te geven, 3; voorezende dat de vijanden niets zouden uitvoeren, 7; maar dat zij zelve zouden worden verdelgd, 8. Tot verzekering hiervan geeft God aan Achaz een teken en verkondigt hem de ontzangen en geboorte van Christus, 14; daar Achaz heiter deze aangeboden genade verwerpt, laat de Heere hem aanzeggen, dat het koninkrijk van Juda door de Egyptenaars en Assyriërs zou verwoest worden, 17. Ellendige staat van het joodsche land, 22.

HET geschiedde nu in de dagen van Achaz, den zoon van Jotham, den zoon van Uzzia, den koning van Juda, ¹ dat Rezin, de koning van Syrië, en Pekah, de zoon van Remalia, de koning van Israel, optoog naar Jeruzalem, ten oorlog tegen haar; maar hij vermogt niet strijden niet tegen haar.

2 Als men den huize Davids boodschapten, zeggende: de Syriërs rusten op Efraim; zoo bewoog zich zijn hart en het hart zijns volks, gelijk de boomen des wouds bewogen worden van den wind.

3 En de HEERE zedte tot Jesaja: Ga nu uit, Achaz, zeg gemoet, zij en uw zoon Sechar-Jasehub, aan het einde van den watergang des oppersten vijvers, aan den hoogen weg van het veld des vullers;

4 En zeg tot hem: Wacht u, en wees gerust, vrees niet, en uw hart worde niet wek, van wege die twee staarten dezer rookende vuurbranden; van wege de ontsinking des toorns van Rezin en der Syriërs, en van den zoon van Remalia:

5 Omdat de Syriër kwaad tegen u beraadslaagd heeft, met Efraim en den zoon van Remalia, zeggende:

6 Laat ons optrockken tegen Juda, en het verdriet aandoen, en het onder ons deelen, en den zoon van Tabael koning maken in het midden van hen.

7 Aldus zegt de Heere HEERE: Het zal niet bestaan, en het zal niet geschieden.

8 Maar Damaskus zal het hoofd van Syrië zijn, en Rezin het hoofd van Damas-

J. v. C. 769.
—

1 Jer. 1: 9.
Dan. 10: 16.

1 Matt. 13: 14.
Mark. 4: 12.
Luk. 8: 10.
Joh. 12: 40.
Hand. 28: 26.
Rom. 11: 8.

f Jer. 5: 21.

circa 742.

2 Kon. 16: 5.
2 Kron. 28: 3.

circa 738.

2 Kon. 15: 7.

1 Openb. 1: 8.

1 Openb. 1: 8.

J. v. C.
742.

kus; en in nog vijf en zestig jaren zal Efraim verbroken worden, dat het geen volk zij.

9 Ondertusschen zal Samaria Efraims hoofd zijn, en de zoon van Remalia het hoofd van Samaria. Indien gijlieden niet geloofd, zekerlijk gij zult niet bevestigd worden.

10 En de HEERE over voort te spreken tot Achaz, zeggende:

11 Eisch u een teeken van den HEERE, uwen God; eisch beneiden in de diepte, of eisch boven uit de hoogte.

12 Doch Achaz zeide: Ik zal het niet eischen, en ik zal den HEERE niet verzoeken.

13 Toen zeide hij: Hoort gijlieden nu, gij huis van David! is het ulieden te weinig, dat gij de menschen moede maakt, dat gij ook mijnen God moede maakt?

14 Daarom zal de Heere zelf ulieden een teeken geven: ^b ziet, eene magd zal zwanger worden, en zij zal eenen zoon baren, en zijnen naam IMMANUEL heeten.

15 Boter en honig zal hij eten, totdat hij wete te verwerpen het kwade, en te verkiezen het goede.

16 Zekerlijk eer dit knechtje weet te verwerpen het kwade, en te verkiezen het goede, zal dat land, waarover gij verdrietig zijt, verlaten zijn van zijne twee koningen.

17 Doch de HEERE zal over u, en over uw volk, en over uws vaders huis, dagen doen komen, hoedanige niet gekomen zijn van dien dag af, dat Efraim van Juda is afgeweken, door den koning van Assyrie.

18 Want het zal te dien dage geschieden, dat de HEERE zal toetsissen de vliegen, die aan het einde der rivieren van Egypte zijn, en de bijen, die in het land van Assyrie zijn.

19 En zij zullen komen, en zij allen zullen rusten in de woeste dalen, en in de kloven der steenrotsen, en in al de doornhagen, en in alle geprezepte plaatsen.

20 Te dien dage zal de Heere door een gebuurd scheermes, *hetwelk* aan gene zijde der rivier is, door den koning van Assyrie, afscheren het hoofd, en het haar der voeten; ja het zal ook den baard gansche wegnemen.

21 En het zal geschieden te dien dage, dat iemand een koetje in het leven zal behouden hebben, en twee schapen.

22 En het zal geschieden, dat hij van wege de veelheid der melk, die zij geven zullen, boter zal eten; ja een ieder, die overgebleven zal zijn in het midden des lands, die zal boter en honig eten.

23 Ook zal het te dienzelven dage geschieden, dat iedere plaats, alwaar duizend zilverstukken geweest zijn, van duizend zilverstukken, ^c tot doornen en distelen zijn zal;

24 Dat men met pijlen en met den boog aldaar zal moeten gaan: want het gansche land zal doornen en distelen zijn.

25 Ook al de bergen, die men met houweelen pleegt om te hakken, daar zal men niet komen *niet* vrees der doornen en der distelen; maar die zullen wezen tot inzending van den os, en tot vertreding van het kleine vee.

HOOFDSTUK 8.

Profetie van der ondergang van Syrië en van Israël door de Assyriërs, vs. 1: die ook het land van Juda doortrekken en zwaar plagen, maar niet geheel en al overmeesteren zouden. 6. Troostrijke vermaning aan de godzaligen, om die koningen niet te vrezen, maar zich op God te verlaten. 12: ofschoon Hij den goddeloozen een steen des aanstoots is. 14. Waarschuwing tegen het raadplegen van duivelskunstenaars. 19. De verachters van

Gods woord worden met hunnen ondergang bedreigd. 20.

VERDER zeide de HEERE tot mij: Neem u eene groote rol, en schrijf daarop met eens menschen griffie: Haastende tot den roef, is hij spoedig tot den buit!

2 Toen nam ik mij getrouwe getuigen, Urija, den priester, en Zacharia, den zoon van Jerebchija.

3 En ik was tot de profetesse genaderd, die werd zwanger, en haarde eenen zoon; en de HEERE zeide tot mij: Noem zijnen naam MAHER-SCHALAL, CHAS-BAZ.

4 Want eer dat knechtje zal kunnen roepen: Mijn vader! of, mijne moeder! zal men den rijkdom van Damaskus, en den buit van Samaria dragen voor het aangezicht van den koning van Assyrie.

5 En de HEERE sprak nog verder tot mij, zeggende:

6 Devil dit volk veracht de wateren van Siloa, die zachtes gaan, en er vreugde is bij Rezin en den zoon van Remalia;

7 Daarom ziet, zoo zal de Heere over hen doen opkomen die sterke en geweldige wateren der rivier, den koning van Assyrie en al zijne heerlijkheid; en hij zal opkomen over al zijne stroomen, en gaan over al zijne oevers;

8 En hij zal doortrekken in Juda, hij zal het overstromen, en er doorgaan, hij zal tot aan den hals reiken; en de uitstrekkings zijner vleugelen zullen vervullen de breedte uws lands, o Immanuel!

9 Vergezelt u te zamen, gij volken! doch wordt verbroken; en neemt ter oore, allen gij, die in verre landen zijt, omgordt u, doch wordt verbroken, omgordt u, doch wordt verbroken!

10 Beraadslaagt eenen raad, doch hij zal vernietigd worden; spreekt een woord, doch het zal niet bestaan: want God is met ons!

11 Want alzo heeft de HEERE tot mij gezegd, met eene sterke hand, en Hij onderwees mij van niet te wandelen op den weg des volks, zeggende:

12 Gijlieden zult niet zeggen: Eene verbindtenis, van alles, waar dit volk van zegt: Het is eene verbindtenis; en vrees gijlieden hunne vrees niet, en verschrikt niet.

13 Den HEERE der heirscharen, dien zult gijlieden heiligen, en Hij zij uwe vrees, en Hij zij uwe verschrikking.

14 Dan zal Hij ulieden tot een heilighdom zijn; maar ^a tot een steen des aanstoots en tot een rotssteen der struikeling den twee huizen van Israël, tot een strik en tot een net den inwoners te Jeruzalem.

15 En velen onder hen zullen struikelen, en vallen, ^b en verbroken worden, en zullen verstrikt en gevangen worden.

16 Bind de getuigenis toe; verzegel de wet onder mijne leerlingen.

17 Daarom zal ik den Heere verbeiden, die zijn aangezicht verbergt voor het huis van Jakob, en ik zal Hem verwachten.

18 ^c Ziet, ik en de kinderen, die mij de HEERE gegeven heeft, zijn tot teekenen en tot wonderen in Israël, van den HEERE der heirscharen, die op den berg Zion woont.

19 Wanneer zij dan tot ulieden zeggen zullen: Vraagt de waarzeggers en duivelskunstenaars, die daar piepen, en binnens 'smonds mompelen; *zoo zegt* u zal niet een volk zinnen God vragen? Zal men voor de levenden de dooden vragen?

20 Tot de wet en tot de getuigenis! zoo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben.

21 En een ieder van hen zal daar doorgaan, hard gedrukt en hongert; en het zal geschieden, wanneer hem hongert, en hij zeer toornig zal zijn, dan zal hij vloe-

J. v. C.
742.

circa 741.

6 Matt. 1:21.
Luk. 1:31.

c Lev. 26:22.

a Jes. 28:16.
Luk. 2:34.
Rom. 9:33.
1 Petr. 2:7.b Matt. 21:44.
Luk. 20:18.

c Hebr. 2:13.

d Deut. 18:11.

J. v. C. 741.	ken op zijnen koning en op zijnen God, als hij opwaarts zal zien :	zich niet ontfermen, want zij zijn allen te zamen ⁵ huichelnaars en hoofdoeners, en alle mond spreekt dwaasheid. Om dit alles keert zijn toorn zich niet af, maar zijne hand is nog uitgestrekt.	J. v. C. 738.
e Jes. 5:30.	22 ⁶ Als hij de aarde aanschouwen zal, ziet, er zal benauwdheid en duisternis zijn ; hij zal verduisterd zijn door angst, en voorgedreven door donkerheid.	17 Want ⁷ de goddeloosheid brandt als vuur, doornen en disteinen zal zij vertoren, en zal aansteken de verwarde struiken des wonds, die zich verheven hebben als de verheffing des rooks.	a Je 10:6.
circa 771.	23 Maar het land, dat beangstigd was, zal niet ⁸ aanpak verduisterd worden ; gelijk als Hij het in den eersten tijd verachtelijk gemaakt heeft, naar het land van Zebulon aan, en naar het land van Nafthali aan, alzoo heeft Hij het in het laatste heerlijk gemaakt, naar den weg zeewaarts aan gelegen over de Jordaan, aan Galilea der Heidenen.	18 Van wege de verbolgenheid des HEEREN der heirscharen, zal het land verduisterd worden ; en het volk zal zijn als een voedsel des vuurs ; de een zal den ander niet verschoonen.	a Jes. 5:24. 24:6.
circa 740.	HOOFDSTUK 9.	19 Zoo hij ter rechterhand snijdt, zal hij toch hongeren, en zoo hij ter linkerhand eet, zal hij toch niet verzadigd worden ; en iegelijk zal het vleesch zijns arms eten :	
Matt. 4:15.	Eene profetie van de roeping des volks tot Christus, en hunne groote vreugde over de verlossing door Hem, vs. 1, viens geboorte, persoon, aamt en eeuwige rijk de profet beschrijft, 3. Daarna volgt eene bedreiging over Efraim, 7, om den hoogmoed, 9, en de hardnekkigheid van het volk van Israel, 12, en hunne goddeloosheid, 17.	20 Manasse Efraim, en Efraim Manasse, en zij zullen te zamen tegen Juda zijn. Om dit alles keert zijn toorn zich niet af, maar zijne hand is nog uitgestrekt.	
Efes. 5:14.	HET ⁹ volk, dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien ; degenen, die wonen in het land van de schaduw des doods, overdezelve zal een licht schijnen.	HOOFDSTUK 10.	
circa 740.	2 Gij hebt dit volk vernemenzuchtig, maar Gij hebt de blijdschap niet groot gemaakt ; zij zullen oogtaals blijde wezen voor uw aangezicht, gelijk men zich verblijdt in den oogt, gelijk men verheugd is, wanneer men den buit uitdeelt.	Eene bedreiging over de onrechtvaardige regters en verkeersers van het recht, vs. 1, als ook tegen de Assyriërs, 3, 12, 15-18, die een ander doel hadden in het verdoerven der Joden, dan de Heere, 7. Beschrijving van hunnen hoogmoed, 8. God belooft het overblijfsel zijner Kerk te redden, 21 ; en dat haastelijk, 25. De togt van Sennacherib, optrekkende tegen Jeruzalem, 28. Gods bedreiging over hem, 33.	
Matt. 4:15. 16.	3 Want het juk van hunnen last, en den stok hunner schouders, en den staf desgenen, die hen dreef, hebt Gij verbroken, ¹⁰ gelijk ten dage der Midianieten ;	WEE degenen, die ongerechte insettingen inzetten, en den schrijvers, die moeite voorschrijven ;	circa 713.
Efes. 5:14.	4 Toen de gansche strijd dergenen, die streeden, met gedruisen geschiedde, en de kleederen in het bloed gewenteld en verbrand werden, tot een voedsel des vuurs.	2 Om de armen van het recht af te wenden, en om het recht der eilendigen mijns volks te rooven, opdat de weduwen hun buit worden, en opdat zij de weezen mogen plunderen !	
Jes. 22:22.	5 Want een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op zijnen ¹¹ schouder, en men noemt zijnen naam Wonderlijk, ¹² Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst :	3 Maar wat zult gijlieden doen ten dage der bezoeking, en der verwoesting, die van verre komen zal ? tot wien zult gij vlieden om hulp ? en waar zult gij uwe heerlijkheid laten ?	
Joh. 4:10.	6 Der groothed dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn op den troon van David en in zijn koninkrijk, om dat te bevestigen, en dat te sterken met gerigt en met gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid toe. De ¹³ ijver des HEEREN der heirscharen zal zulks doen.	4 Dat elkeen zich niet zou buigen onder de gevangenen, en vallen onder de gedooden ? Om dit alles keert zijn toorn zich niet af, maar zijne hand is nog uitgestrekt.	
Jes. 11:2.	7 De Heere heeft een woord gezonden in Jakob, en het is gevallen in Israel.	5 ¹⁴ Wee den Assyriër, die de roede mijns toorns is, en mijne grimmigheid is een stok in hunne hand !	a Jes. 36:1. Jer. 23:9. Ezec. 21:9.
Jer. 23:6.	8 En al dit volk zal het gewaar worden, Efraim en de inwoners van Samaria ; in hoogmoed en in grootsheid des harten, zeggende :	6 Ik zal hem zenden tegen een huichelachtig volk, en Ik zal hem bevel geven tegen het volk mijner verbolgenheid, opdat hij den roof roove, en plundere de plundering, en stelle het ter vertreding, ¹⁵ gelijk het slijk der straten.	
2 Kon. 19:31.	9 De tischelsteenen zijn gevallen, maar met uitgehouwenesteenen zullen wij wederom bouwen ; de wilde vijgeboomen zijn afgehouden, maar wij zullen ze in cederen veranderen :	7 Hoewel hij het zoo niet meent, en zijn bart alzoo niet denkt, maar hij zal in zijn hart hebben te verdelen, en uit te roeijen niet weinige volken.	b Jes. 5:25.
Jes. 37:32.	10 Want de HEERE zal Rezins tegenpartijders tegen hem verheffen, en Hij zal zijne vijanden zamen vermengen :	8 Want hij zegt : Zijn niet mijne vorsten al te zamen koningen ?	
circa 738.	11 De Syriërs van voren, en de Filistijnen van achteren, dat zij Israel opeten met vollen mond. ¹⁶ Om dit alles keert zijn toorn zich niet af, maar zijne hand is nog uitgestrekt.	9 Is niet Kalno gelijk Karchemis ? is Hamath niet gelijk Arfad ? is niet Samaria gelijk Damaskus ?	
Jes. 5:25. 10:4.	12 Want dit volk keert zich niet tot Dien, die het slaat, en den HEERE der heirscharen zoeken zij niet.	10 Gelijk als mijne hand gevonden heeft de koningrijken der afgeden, ofschoon hunne gesnedene beelden beter zijn, dan die van Jeruzalem, en dan die van Samaria :	
	13 Daarom zal de HEERE afhouden uit Israel den kop en den staart, den tak en de bieze, op eenen dag.	11 Gelijk als ik gedaan heb aan Samaria en aan hare afgeden, zou ik alzoo niet kunnen doen aan Jeruzalem en aan hare afgeden ?	
	14 (De oude en aanzienlijke, die is de kop ; maar de profet, die valsheid leert, die is de staart.)	12 Want het zal geschieden, als de Heere een einde zal gemaakt hebben van al zijn werk op den berg Zion en te Jeruzalem, dan zal Ik te huis zoeken de vrucht van de grootsheid des harten van den koning van Assyrië, en de pracht van de hoogheid zijner oogen.	
	15 Want de leiders dezes volks zijn verleiders, en die van hen geleid worden, worden ingeslokt.		
	16 Daarom zal zich de Heere niet verblijden over hunne jongelingen, en hunner weezen en hunner weduwen zal Hij		

J. v. C.
713.

13 Omdat hij gezegd heeft: Door de kracht mijner hand heb ik het gedaan, en door mijne wijsheid, want ik ben verstandig, en ik heb de landpalen der volken weggenomen, en heb hunnen voorraad geroofd, en heb als een geweldige de inwoners doen nederdalen;

14 En mijne hand heeft gevonden het vermogen der volken, als een ruit, en ik heb het gansche aardrijk zamengeraapt, gelijk men de eijeren, die verlaten zijn, zamenvaapt; en er is niemand geweest, die eenen vleugel verroerde, of den bek opende, of piepte.

15 Zal erne bij zich beroemen tegen dien, die daarmede huwt? zal ene zang pogchen tegen dien, die ze trekt? als of een staf bewoog d'genen, die hem opheffen? als men eenen stok opheft, is het geen hout?

16 Daarom zal de Heere, HEERE der heirscharen, onder zijne vetten ene magerheid zenden; en onder zijne heerlijkheid zal Hij eenen brand doen branden, als den brand des vuurs.

17 Want het licht van Israël zal tot een vuur zijn, en zijn Heilige tot ene vlam, welke in brand steken en verteren zal zijne doornen en zijne distelen, op eenen dag.

18 Ook zal Hij verteren de heerlijkheid zijns wouds en zijns vruchtbaren velds, van de ziel af tot het vleesch toe; en hij zal zijn, gelijk als waanneer een vaaudrazer vermost.

19 En de overgeblevene boomcn zijns wouds zullen weinige in getal zijn, ja een jongen zou ze opschrijven.

20 En het zal geschieden te dien dage, dat het overblijfsel van Israël, en de ontcomenen van het huis Jakobs niet meer steunen zullen op dien, die ze geslagen heeft; maar zij zullen steunen op den HEERE, den Heilige Israels, oprechtelijk.

21 Het overblijfsel zal wederkeeren, het overblijfsel van Jakob, tot den sterken God.

22 Want d'onscheen uw volk, o Israël! is gelijk het zand der zee, zoo zal *toca* naar het overblijfsel daarvan wederkeeren: de verdelgng is vastelijk besloten, overvloeiende met gerechtigheid.

23 Want eene verdelgng, die vastelijk besloten is, zal de Heere, HEERE der heirscharen, doen in het midden des ganschen lands.

24 Daarom zegt de Heere, HEERE der heirscharen alzoo: Vrees niet, zij mijn volk, dat te Zion woont! voor Assur, als hij u met de roede zal slaan, en hij zijnen staf tegen u zal opheffen, naar de wijze der Egyptenaren:

25 Want nog een klein weinig, zoo zal volbragt worden de gramschap, en mijn toorn tot hunne vernieling.

26 Want de HEERE der heirscharen zal tegen hem eenen geesl verwekken, gelijk de slagtng van Midian was aan de rots van Oreb; en gelijk *f* zijn staf over de zee was, denwelken Hij verheffen zal, naar de wijze der Egyptenaren.

27 En het zal geschieden ten zelven dage, dat zijn last zal afwijken van uwen schouder, en zijn juk van uwen hals; en het juk zal verdorven worden, om des Gezalfden wil.

28 Hij komt te Ajath, hij trekt door Migron, te Michmas legt hij zijn gereedschap af.

29 Zij trekken door den doorgang, te Geba houden zij hunne vernachting; Rama heeft, Gibra Sauls vlugt.

30 Roep luide met uwe stem, zij dochter van Gallim! laat ze hooren tot Lais toe, o ellendige Anathoth!

31 Madmēna vliedt weg, de inwoners van Gebim vlugten met hoopen.

32 Nog een dag blijft hij te Nob; hij

zal zijne hand bewegen tegen den berg der dochter van Zion, den heuvel van Jeruzalem.

33 Doch ziet, de Heere, HEERE der heirscharen zal met geweld de takken afkappen, en die hoog van gestalte zijn, zullen nedergehouden worden, en de verhevenen zullen vernederd worden.

34 En Hij zal met ijzer de verwarde struiken des wouds omhouwen; en de Libanon zal vallen door den Heerlijke.

HOOFDSTUK II.

Voorzegging, dat Christus uit den stam van Isai zou geboren worden, en zonder mate met den Geest des Heeren zijn begaafd, vs. 1; dat hij een rijk zoude oprigten door de verkiezing van zijn woord, 4; en dat de leden zijner Kerk in vrede en eenigheid met elkander zouden leven, 5; en dat zij ten laatste de overwinning over hunne gestelijke vijanden zouden verkrijgen, wanneer deze tot de kennis van het heilig Evangelie zullen gebragt zijn, 11.

WANT er zal een rijkje voortkomen uit den afgehouwenen tronk van Isai, en een scheut uit zijne wortelen zal vrucht voortbrengen.

2 En op hem zal de Geest des HEEREN rusten, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreeze des HEEREN.

3 En zijn vleken zal zijn in de vreeze des HEEREN; en hij zal naar het gezigt zijner oogen niet rigten; hij zal ook naar het gehoor zijner ooren niet bestraffen.

4 Maar hij zal de armen met gerechtigheid rigten, en de zachtmoedigen des lands met regtmatigheid bestraffen; doch hij zal de aarde slaan met de roede zijnsmonds, en met den adem zijner lippen zal hij den goddelooze doodden.

5 Want gerechtigheid zal de gordel zijner lenden zijn; ook zal de waarheid de gordel zijner lenden zijn.

6 En e de wolf zal met het lam verkeeren, en de luipaard bij den geitenbok nederliggen; en het kalf, en de jongleeuw, en het mestvee te samen, en een klein jongskken zal ze drijven.

7 De koe en de beerin zullen te samen weiden, hare jongen zullen te samen nederliggen, en de leeuw zal stroo eten, gelijk de os.

8 En een zoogkind zal zich vermaken over het hol van een' adder; en een gespeend kind zal zijne hand uitsteken in den kuil van den basilisk.

9 Men zal nergens leed doen noch verderven op den ganschen berg mijner heilichheid: want de aarde zal vol van kennis des HEEREN zijn, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken.

10 Want het zal geschieden ten zelven dage, dat de Heidenen naar den wortel van Isai, die staan zal tot ene banier der volken, zullen vragen, en zijne rust zal heerlijk zijn.

11 Want het zal geschieden te dien dage, dat de Heere ten andere maal zijne hand aanleggen zal, om weder te verwerven het overblijfsel zijns volks, hetwelk overgebleven zal zijn van Assyrië, en van Egypte, en van Pathros, en van Moorsland, en van Elam, en van Sinear, en van Hamath, en van de eilanden der zee.

12 En Hij zal erne banier oprigten onder de Heidenen, en Hij zal de verdrevenen van Israël verzamelen, en de verstrooiden uit Juda vergaderen, van de vier einden des aardrijks.

13 En de tijd van Efraim zal wegwijken, en de tegenpartijders van Juda zullen uitgeroerd worden: Efraim zal Juda niet bejaiden, en Juda zal Efraim niet benaauwen.

14 Maar zij zullen den Filistijnen op

J. v. C.
713.

c Jes. 23.6.

a Jes. 4.2.
Hand. 13.22.
23.

b Jes. 9.5.

d Rom. 9.27.
28.

c Jes. 28.22.

e Jes. 63.25.
Hos. 2.17.

f Ex. 14.

d Rom. 15.12.

J. v. C.
713.

den schouder vliegen tegen het westen, en zij zullen te samen die van het oosten berooven; *aan* Edom en Moab zullen zij hunne handen slaan, en de kinderen Ammons zullen hun geboortnaam zijn.

15 Ook zal de HEERE den inham der zee van Egypte verbannen, en Hij zal zijne hand bewegen tegen de rivier, door de sterkte zijns winds; en Hij zal de zelve slaan in de zeven stroomen, en Hij zal maken, dat men met schoenen daardoor zal gaan.

16 En er zal een gebaande weg zijn voor het overblijfsel zijns volks, dat overgebleven zal zijn van Assur, gelijk als Israël geschiedde ten dage, toen het uit Egypteland optoog.

HOOFDSTUK 12.

Eene dankzegging, dien de Christenen doen zouden voor de verlossing, hun in Christus geschenken, waarover zij zich van harte verheugen.

EN te dienzelven dage zult gij zeggen: Ik dank U, HEERE! dat Gij toornig op mij geweest zijt; maar uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij.

2 Ziet, God is mijn Heil, ik zal vertrouwen en niet vreezen: want de HEERE HEERE is mijne Sterkte en mijn Psalm, en Hij is mij tot heil geworden.

3 En gijlieden zult u water scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils;

4 En zult te dienzelven dage zeggen: Dankt den HEERE, roept zijnen naam aan, maakt zijne daden bekend onder de volken; *5* vermeldt, dat zijn naam verhoogd is.

5 Psalmzingt den HEERE, want Hij heeft heerlijkhe dingen gedaan; zulks zij bekend op den ganschen aardbodem.

6 Juich en zing vrolijk, gij inwoners van Zion! want de Heilige Israëls is groot in het midden van u.

HOOFDSTUK 13.

De profeet voorzegt de vernietiging der babylonische monarchie door de Perzen en Meden, vs. 1; welke God hier aanspreekt en daartoe vermaant, 2. Daarna keert God zich tot het volk en geeft hun te kennen, dat Hij de Perzen en Meden tegen Babel heeft aangevoerd, 3. Aankomst der Perzen en Meden, 4. Voorzegging van zeer grooten angst en schrik, die Babel zonden overkomen, 7; ja dat Babel zoodanig zou worden verdeeld, dat geene menschen, maar allerlei schrikkelijk gedierte daarin zou wonen, 21.

DE last van Babel, dien Jesaja, de zoon van Amoz, gezien heeft.

2 Heft op eene banier, op eenen hoogen berg; verheft eene stem tot hen; beweegt de hand omhoog, dat zij intrekken door de deuren der prinsen.

3 Ik heb aan mijne geheiligden bevel gegeven; ook heb ik tot mijnen toorn geroepen mijne helden, de vrolijken mijner hoogheid.

4 Er is eene reusche stem op de bergen, gelijk eens grooten volks: eene stem van gedruisch der koningrijken, der verzamelde Heidenen; de HEERE der heirscharen monstert het krijgshet.

5 Zij komen uit verre landen, van het einde des hemels; de HEERE en de instrumenten zijner granschap, om dat gansche land te verderen.

6 Huil gijlieden, want de dag des HEEREN is nabij; hij komt als eene verwoesting van den Almachtige.

7 Daarom zullen alle handen slap worden, en aller menschen hart zal versmelten;

8 En zij zullen verschrinkt worden, smarten en weenen zullen hen aangrijpen, zij zullen bang zijn als eene barende vrouw; een iegelijk zal over zijnen naasten verbaasd zijn; hanne aangezichten zullen vlammente aangestigten zijn.

9 Ziet, de dag des HEEREN komt, gruwelijk, met verbolgenheid en hittigen toorn, om het land te stellen tot verwoesting, en deszelfs zondarnaar daaruit te verdeelen:

10 Want de sterren des hemels en zijne grateruten zullen haar licht niet laten lichten; *11* de zon zal verduisterd worden, wanneer zij zal opgaan, en de maan zal haar licht niet laten schijnen.

11 Want Ik zal over de wereld de boosheid bezoeken, en over de goddeloozen hunne ongerechtigheid; en Ik zal den hoogmoed der stouten doen ophouden, en de hoovaardij der tirannen zal Ik vernederen.

12 Ik zal maken, dat een man dierbaarder zal zijn dan digt goud, en een mensch dan zijn goud van Oñr.

13 Daarom zal Ik den hemel beroeren, en de aarde zal bewegen worden van hare plaats, van wege de verbolgenheid des HEEREN der heirscharen, en van wege den dag zijns hittigen toorns.

14 En een iegelijk zal zijn als eene verjaagde ree, en als een schaap, dat niemand vergaderd; een iegelijk zal naar zijn volk omzien, en een iegelijk zal naar zijn land vlieten.

15 Al wie gevonden wordt, zal doorstoken worden, en al wie daar bij gevoegd is, zal doot het zwaard vallen.

16 Ook zullen hunne kinderens voor hunne oogen verpletterd worden; hunne hulzen zullen geplunderd, en hunne vrouwen geschoonden worden.

17 Ziet, Ik zal de Meden tegen hen verwekken, die het zilver niet zullen achten, en aan het goud zullen zij geen lust hebben.

18 Maar *huane* bogen zullen de jongelingen verpletteren, en zij zullen zich niet ontfemen over de vrucht des buiks, hun oog zal de kinderen niet verschoonen.

19 Alzoo zal Babel, het sierd der koningrijken, de heerlijkheid, de hoovaardigheid der Chaldeen, zijn gelijk als God Sodom en Gomorra omgekeerd heeft.

20 Daar zal geene woonplaats zijn in der eeuwigheid, en zij zal niet bewoond worden van geslacht tot geslacht; en de Arabier zal daar geene tent spannen, en de herders zullen er niet legeren.

21 Maar daar zullen nederliggen de wilde dieren der woestijnen, en hunne huizen zullen vervuld worden met schrikkelijke gedierten, en daar zullen de jonge struiken wonen, en de duivelen zullen er huppelen.

22 En wilde dieren der eilanden zullen in zijne verlatene plaatsen elkander toeroepen, mitsgaders de draken in de welustige paleizen; hun tijd toch is nabij om te komen, en hunne dagen zullen niet vertogen worden.

HOOFDSTUK 14.

Belofte van de verlossing van Gods volk uit de babylonische gevangenis, alsmede van de roeping der Heidenen, vs. 1. Woorden, waarmede de Babyloniërs worden bespot, 4. God wekt de Perzen en Meden op, om de Babyloniërs te verdelen, 21; wier ondergang nu weder wordt voorzegt, 22. Eene bedreiging over de Filistijnen, 23.

WANT de HEERE zal zich over Jakob ontfemen, en Hij zal Israël nog verkiezen, en Hij zal hen in hun land zetten; en de vreemdeling zal zich tot hen vervoegen, en zij zullen het huis van Jakob aanhangen.

2 En de volken zullen hen aannemen, en in hunne plaats brengen; en het huis Israëls zal hen erfelijk bezitten in het land des HEEREN tot knechten en tot maagden; en zij zullen gevangen hoeden degenen, die hen gevangen hielden, en zij zullen heerschen over hunne drijvers.

3 En het zal geschieden ten dage, wan-

J. v. C.
712.

a Ezeck. 32, 7.
Joel 2, 31.
3, 15.
Matt. 24, 29.
Mark. 13, 24.
Luk. 21, 25.

b Gen. 19, 25.
Jer. 1, 9.
49, 18.
50, 40.

Ex. 14, 29.

Joh. 7, 27, 38.

Joh. 17, 14.
6, 26.

cien 712.

J. v. C.
712.

a Deut. 28:48.

neer u de HEERE rust geven zal van uwe smart, en van uwe beroering, en van de harde dienstbaarheid, waarin men u heeft doen dienen;

4 Dan zult gij deze spreuk opnemen tegen den koning van Babel, en zeggen: Hoe houdt de drijver op? Hoe houdt de goudene op?

5 De HEERE heeft den stok der goddeloosen gebroken, den scepter der heerschers.

6 Die de volken plaagde in verholgenheid met eene plage zonder ophouden, die in toorn over de Heidenen heerschte, die wordt vervolgd, zonder dat het iemand afweren kan.

7 De gansche aarde rust, zij is stil; zij maken groot geschal met zijch.

8 Ook verheugen zich de dennen over u, en de cederen van Libanon, zeggende: Sints dat gij daar nederligt, komt niemand tegen ons op, die ons afhouwe.

9 De hel van onderen was beroerd om uwentwil, om u tegemoet te gaan, als gij kwaamt; zij wekt om uwentwil de dooden op, al de bokken der aarde; zij doet al de koningen der Heidenen van hunne troonen opstaan.

10 Die altgeder zullen antwoorden, en tot u zeggen: Gij zijt ook krank geworden, gelijk wij, gij zijt ons gelijk geworden.

11 Uwe hoovaardij is in de hel neder gestort, met het geklank uwer luiten; de maden zullen onder u gestrooid worden, en de wormen zullen u bedekken.

12 Hoe zijt gij uit den hemel gevallen, morgenster, gij zoon des dageraads! hoe zijt gij ter aarde nedergehouwen, gij, die de Heidenen krenktet!

13 En zeldit in uw hart: Ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijnen troon boven de sterren Gods verhoogen; en ik zal mij zetten op den berg der samenkomst aan de zijden van het noorden.

a Ps. 48:3.

14 Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen, ik zal den Allerhoogstegelijk worden.

15 Ja in de hel zult gij neder gestooten worden, aan de zijden van den kuil!

16 Die u zien zullen, zullen u aanschouwen, zij zullen op u letten, en zeggen: Is dat die man, die de aarde beroerde, die de koninkrijken deed beven?

17 Die de wereld als eene woestijn stelde, en derzelver steden verstoorde; die zijne gevangenen niet liet los gaan naar huis toe?

18 Al de koningen der Heidenen, zij allen liggen neder met eere, een iegelijk in zijn huis;

19 Maar gij zijt verworpen van uw graf, als een gruwelijke scheut, als een kleeft der gedooden, die met het zwaard doorstoken zijn; als die nederdalen in eenen steenkuilt, als een vertreden dood lichaam.

20 Gij zult bij dezelve niet gevoegd worden in de begrafenis: want gij hebt uw land verdorven, en uw volk gedood; en het zaad der boosdoeners zal in der eeuwigheid niet genoemd worden.

c Job 18:19.
Ps. 21:11.
37:28.
109:13.

21 Maakt de slagtting voor zijne kinderen gereed, om hunner vaders ongerechtigheid wil; dat zij niet opstaan, en de aarde erven, en de wereld vervullen met steden.

22 Want Ik zal tegen hen opstaan, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal van Babel uitroepen den naam en het overblijfsel, en den zoon en den zoon's zoon, spreekt de HEERE.

e Job 18:19.
Ps. 21:11.
37:28.

23 En Ik zal hen stellen tot eene erve der nachtuilen, en tot waterpoelen; en Ik zal hen met eenen bezem des verderfs uitvagen, spreekt de HEERE der heirscharen.

f Jes. 34:11.
Zef. 2:14.

24 De HEERE der heirscharen heeft ge-

zworen, zeggende: Indien niet, gelijk Ik gedacht heb, het alzoou geschiede, en gelijk Ik beradslaagd heb, het bestaan zal!

25 Dat Ik Assur in mijn land zal verbreken, en hem op mijne bergen vertreden; opdat zijn juk van hen afwijke, en zijn last van hunnen schouder wijke.

26 Dit is de raadsdag, die beradslaagd is over dat gansche land; en dit is de hand, die uitgestrekt is over alle volken.

27 Want de HEERE der heirscharen heeft het in zijnen raad besloten, en wie zal het dan breken? en b zijne hand is uitgestrekt, wie zal ze dan keren?

28 In het jaar, toen de koning Achaz stierf, geschiedde deze last.

29 Verheug u niet, gij gansche Palestina! dat de roosde, die u sloeg, gebroken is: want uit den wortel der slang zal een basilisk voortkomen, en hare vrucht zal een vutze vliegende draak zijn.

30 En de eerstgebornen der armen zullen weiden, en de nooddroffigen zullen zeker nederliggen: uwen wortel daarentegen zal Ik door den honger dooden, en uw overblijfsel zal hij ombrengen.

31 Huil, gij poort! schreuw, gij stad! gij zijt gesmolten, gij gansche Palestina! want van het noorden komt een rook, en er is geen eenzame in zijne samenkomsten.

32 Wat zal men dan antwoorden den boden des volks? Dat de HEERE Zion gegrond heeft, opdat de bedraken zijns volks eene toevlugt daarin hebben zouden.

HOOFDSTUK 15.

Voorzegging, dat de Assyriërs, naar het regtvaardig oordeel Gods, gruwelijke verwoesting en ellenden in het land der Moabieten zouden brengen, welke de profeet in het algemeen en bijzonder beschrijft.

DE e last van Moab.

Zekerlijk in den nacht is Ar-Moabs verwoest, zij is uitgerooid; zekerlijk in den nacht is Kir-Moabs verwoest, zij is uitgerooid!

2 Hij gaat op naar Baith en Dibon, en naar Bamoth, om te weenen; over Nebo en over Médeba zal Moab huilen, op b al hunne hoofden is kaalheid, aller baard is afgesneden.

3 Op hunne wijken hebben zij zakken aangezord; op hunne daken en op hunne straten huilen zij altemaal, afgaande met geweën.

4 Zoo Hesbon als Eleale schreeuwt, hunne stem wordt gehoord tot Jahat toe; daarom maken de toegerusten van Moab een geschrei, eens iegelijks ziel in hem is kwalijk gesteld.

5 Mijn hart schreeuwt over Moab, hare grendelen zijn naar Zoar toe, de driejarige vaars: want hij gaat op met geweën naar den opgang van Luhith, want op den weg naar Horonaim verwekken zij een jammergeschrei.

6 Want de wateren van Nimrim zullen enkel verwoesting wezen: want het gras is verdord, het teedere gras is vergaan, er is geene groente.

7 Daarom zullen zij den overvloed, dien zij vergaderd hebben, en hetgeen zij weggelegd hebben, aan de beek der wijken voeren.

8 Want dat geschreeuw zal omgaan door de landpale van Moab, haar gehuil tot Eglaïm toe, ja tot Beër-Elim toe zal haar gehuil zijn.

9 Want de wateren van Dimon zijn vol bloeds, want Ik zal Dimon nog meer toeschikken; te weten leeuwen over de ontcomnen van Moab, mitsgaders over het overblijfsel des lands.

HOOFDSTUK 16.

Vermaning aan de Moabieten, om hunne lammeren te brengen, vs. 1; en sich tegen de

J. v. C.
712.2 Kron. 20:6.
Job 9:12.
Spr. 21:30.

a Dan. 4:35.

726.

c 2 Kon. 16:20.

circa 726.

a Jer. 48:1.
Ezeck. 25:8.
Amos 2:1.b Jer. 48:37.
Ezeck. 7:18.

J. v. C.
726.

verdrevene Joden vriendelijk en genezen te dragden, 3. Daar zij echter dit niet zouden doen uit hoogmoed, zoo bestraft God hen, dat zij op eene schrikkelijke wijze zouden uitgeroeid en verdeeld worden, 6, zoodat de profeet zelf daarvoor medeliden heeft, 9; doch gaat voort in het verhalen der ellenden, die aanstaande waren, 10, en noemt den tijd, wanneer zulks zou geschieden, 14.

ZENDT de lammeren van den heerscher des lands van Sela af, naar de woestijn henen, tot den berg der dochter van Zion.

2 Anderzins zal het geschieden, dat de dochteren van Moab aan de veren van Arnon zullen zijn, als een zwerfende vogel, uit het nest gedreven zijnde.

3 Brengt eenen raad aan, houdt gerigt, maakt uwe schaduw op het midden van den middag, gelijk van den nacht; verbergt de verdrevenen, en meldt den omzwerfende niet.

4 Laat mijne verdrevenen onder u verkeeren, o Moab! wees zij hun eene schuilplaats voor het aangezicht des verstoorders: want de onderdrucker heeft een einde, de verstorings is te niet geworden, de vertreders zijn van de aarde verdaan.

5 Want er zal een troon bevestigd worden in goedertierenheid, en op den zelfden zal bestendig een zitten in de tent van David, een, die oordeelt en het recht zoekt, en vaardig is ter gerechtigheid.

6 Wij hebben gehoord de hoovaardij van Moab, hij is zeer hoovaardig; zijn hoogmoed, en zijne hoovaardij, en zijne verbolgenheid, zijn alzoo zijne grendeien niet.

7 Daarom zal Moab over Moab schillen, altemaal zullen zij huilen; over de fondamenten van Kir-Harseth zult gij lieden zuchten, gewisselijk zij züngebroken.

8 Want de velden van Hesbon zijn verinauw, ook de wijnstok van Sibma, de heeren der Heidenen hebben zijne uitgelezene planten verpletterd; zij reiken tot Jaazer toe, zij dwalen door de woestijn: d hunne scheuten zijn uitgespreid, zij zijn gegaan over zee.

9 Daarom beweën ik, in de weening over Jaazer, den wijnstok van Sibma, ik maak u doornat met mijne tranen, o Hesbon en Eleale! want het vreugdegeschrei over uwe zomervruchten en over uwen oogst is gevallen.

10 Alzoo dat de blijdschap en vrolijkheid weggenomen is van het vruchtbare veld, en in de wijngaarden wordt niet gezongen, noch eenig gejuich gemaakt; de druwestreder treedt geen wijn uit in de wijnbakken, ik heb het vreugdegeschrei doen ophouden.

11 Daarom rommelt mijn ingewand over Moab, als eene harp, en mijn binnenste over Kir-Héres.

12 En het zal geschieden, als men zien zal, dat Moab vermoed is geworden op de hoogten, dan zal hij in zijn heilgdom gaan, om te aanbidden, maar hij zal niet vermogen.

13 Dit is het woord, dat de HEERE tegen Moab gesproken heeft, van toen af.

14 Maar nu sprek de HEERE, zeggende: Binnen drie jaren (als de jaren eens buurlings), dan zal de eer van Moab verachtzaam gemaakt worden, met al die groote menigte; en het overblijfsel zal klein, weinig, onmachtig wezen.

HOOFDSTUK 17.

Profetie aangaande den overgang der steden Damaskus en Samaria, vs. 1; alsmede der steden Israëls door de Assyriërs, 2; en dat Israël door lieden tot inkeer zal komen, 7. Profetie van de nederlaag der Assyriërs, 12.

DE last van Damaskus.

Ziet, Damaskus zal weggenomen worden, dat zij geene stad meer zij, maar zij zal een vervallen steenhoop zijn.

2 De steden van Aroër zullen verlaten worden; voor de kudden zullen zij wezen, die zullen daar nederliggen, en niemand zal ze verschrikken.

3 En de vesting zal ophouden van Efraim, en het koninkrijk van Damaskus, en het overblijfsel der Syriërs; zij zullen zijn gelijk de heerlijkheid der kinderen Israëls, spreekt de HEERE der heirscharen.

4 En het zal geschieden te dien dage, dat de heerlijkheid van Jakob verdaan zal worden, en dat de vettigheid van zijn vleesch mager worden zal.

5 Want hij zal zijn, gelijk wanneer een maaijer het staande koren verzamelt, en zijn arm aren afmaait; ja hij zal zijn, gelijk wanneer iemand aren leest in het dal Refaim.

6 Doch eene nalezing zal daarin overig blijven, gelijk is de afschudding eens olifbooms, twee of drie bezien in den top der opperste twijg, en vier of vijf aan zijne vruchtbare takken, spreekt de HEERE, de God Israëls.

7 Te dien dage zal de mensch zien naar Dien, die hem gemaakt heeft, en zijne oogen zullen op den Heilige Israëls zien.

8 En hij zal niet aanschouwen de altaren, het werk zijner handen, noch hetgeen zijne vingers gemaakt hebben zal hij niet aanzien, noch de hoesschen, noch de zonnebeelden.

9 Te dien dage zullen zijne sterke steden zijn, als een verlaten struik, en opperste tak, welke zij verlaten hebben, om der kinderen Israëls wil, hoewel daar verworping zal wezen.

10 Want gij hebt den God uws heils vergeten, en niet gedacht aan den Rotssteen uwer sterkte; daarom zult gij wel liefelijke planten planten, en gij zult hem met uitlandsche ranken bezetten.

11 Ten dage, als gij ze zult geplant hebben, zult gij die doen wassen, en in den morgenstond zult gij uw zaad doen bloeien; doch het zal maar een hoop van het gemaade zijn, in den dag der krankheid en der pijnlijke smart.

12 Wee der veelheid der groote volken, die daar bruisen, gelijk de zeeën bruisen; en wee het geruisch der natien, die daar ruischen, gelijk de geweldige wateren ruischen!

13 De natien zullen wel ruischen, gelijk groote wateren ruischen; doch Hij zal hem scheiden, zoo zal hij verre wegvleiden, ja hij zal gejaagd worden, als het kaf der bergen van den wind, en gelijk een klood van den wervelwind.

14 Ten tijde des avonds, ziet, zoo is er verschrikking, eer het morgen is, is hij er niet meer. Dit is het deel dergenen, die ons berooven, en het lot dergenen, die ons plunderen.

HOOFDSTUK 18.

Profetie tegen de Mooren, vs. 1. Beloften van de bescherming der Kerk en straf harer vijanden, 4. Eene profetie van de bekeering der Heidenen, 7.

WEE het land, dat schaduwachtig is aan de frontieren, dat aan de zijde der rivieren van Moorenland is.

2 Dat gezanten zendt over de zee, en in schepen van bleezen op de wateren! Gaat henen, gij snelle boden! tot een volk, dat getrokken is en geplukt, tot een volk, dat vreesselijk is van dat het was en voortaan; een volk van regel en regel, en van verreding, welks land de rivieren berooven.

3 Alle gij ingezetenen der wereld, en gij inwoners der aarde! als men de banier zal oprigten op de bergen, zult gij lieden het zien, en als de bazuin zal blazen, zult gij lieden het hooren.

4 Want alzoo heeft de HEERE tot mij

J. v. C.
726.

a Jes. 9: 6.
Dan 7: 14, 27.
Micha 4: 7.
Luk. 1: 33.

b Jer. 48: 29, 30.

c Jer. 4: 23.

d Jer. 18: 32, 33.

e Deut. 32: 37, 38, 39.

a Joh. 21: 18.
Ps. 1: 4.
35: 5.
83: 14.
Hos. 13: 3.

circa 714.

circa 741.

J. v. C.
714.

gezegd: Ik zal stil zijn, en zien in mijne woning, als de glinsterende hitte op den regen, als eene wolk des dauws in de hitte des oogstes:

5 Want voor den oogst, als de botte volkomen is, en de oortype druif rijp wordt na den bloesem, zoo zal Hij de ranken met snoeimessen afsnijden, en de takken wegdunen en afkappen.

6 Zij zullen te zamen gelaten worden den roofvogelen der bergen, en den dieren der aarde; en de roofvogelen zullen op hen overzomeren, en alle dieren der aarde zullen dakroot overwinteren.

7 Te dien tijd zal den HEERE der heirscharen een geschrek gebracht worden van het volk, dat getrokken is en geplukt, en van het volk, dat vreeslijk is van dat het was en voortaan; een volk van regel en regel, en van vertreding, welks land de rivieren beroven: tot de plaats van den naam des HEEREN der heirscharen, tot den berg Zion.

HOOFDSTUK 19.

De profeet voorziet den Egyptenaren, dat de Heere hen op velerlei wijze zou plagen, vs. 1; met binnenlandsche ongemakken, vs. 2; dat zij bij hunne afgoden raad noch troost zouden vinden, 3; dat strenge heeren over hen zouden regeren, 4. Hij bedreigt hen met slappe nering, 7; en dat Hij hunne raadslieden zou te niet maken, 11. Hun schrik voor den Heere, 16. Profetie van de roeping der Egyptenaren tot de gemeenschap der christelijke Kerk, 18.

DE last van Egypte.

Ziet, de HEERE rijdt op eene snelle wolk, en Hij zal in Egypte komen; en de afgoden van Egypte zullen bewogen worden van zijn aangezicht, en het hart der Egyptenaren zal smelten in het binnenste van hen.

2 Want Ik zal de Egyptenaren tegen de Egyptenaren verwarren, dat zij zullen striden een iegelijk tegen zijnen broeder, en een iegelijk tegen zijnen naaste, stad tegen stad, koninkrijk tegen koninkrijk.

3 En de geest der Egyptenaren zal uitgeleedigd worden in het binnenste van hen, en hunnen raad zal Ik verslinden; dan zullen zij hunne afgoden vragen, en de bezweerders, en de waarzeggers en de duivelskunstenaars.

4 En Ik zal de Egyptenaars besluiten in de hand van harde heeren, en een strenge koning zal over hen heerschen, spreekt de Heere, HEERE der heirscharen.

5 En zij zullen de wateren uit de zee doen vergaan, en de rivier zal verzijsen en verdroogen.

6 Zij zullen ook de rivieren verre terugdrijven, zij zullen ze uithooven, en de gedamde stroomen opdroogen; het riet en het schilf zullen verwelken.

7 Het papiergewas bij de stroomen, aan de oevers der stroomen, en al het gezaaide aan de stroomen, zal verdroogen, het zal weggestooten worden, en niet meer zijn.

8 En de visschers zullen treuren, en allen, die den anel in de stroomen werpen, zullen rouw maken; en die het werpnet uitbreiden op de wateren, zullen kweien.

9 En de werkers in het fijne vlas zullen beschaamd worden, ook de wevers van de witte stof.

10 En zij zullen met hunne fondamenteu verbruijeld worden, allen, die voor loon lustige staande wateren maken.

11 Gewisselijk de vorsten van Zoan zijn dwazen, de raad der wijzen, der raadgevers van Faraó, is onvernunftig geworden; hoe kunt zijlieden dan zeggen tot Faraó: Ik ben een zoon der wijzen, een zoon der oude koningen?

12 Waar zijn nu uwe wijzen? dat zij

u nu te kennen geven of vernemen, wat de HEERE der heirscharen beaardslaagd heeft tegen Egypte.

13 De vorsten van Zoan zijn tot geworden, de vorsten van Nof zijn bedrogen, zij zullen ook Egypte doen dwalen, tot den uitersten hoek zijner stammen.

14 De HEERE heeft eenen zeer verkeerden geest ingeschonken in het midden van hen, en zij hebben Egypte doen dwalen in al zijn doen, gelijk de dronkaard zich om en om wentelt in zijn uitspuwel.

15 En er zal geen werk wezen voor de Egyptenaren, hetwelk e het hoofd of de staart, de tak of de bieze doen mag.

16 Te dien dage zullen de Egyptenaars zijn als de vrouwen; en zij zullen naars en vreezen van wege de beweging van de hand des HEEREN der heirscharen, welke Hij tegen hen bewegen zal.

17 En het land van Juda zal den Egyptenaren tot een schrik zijn; zoo wie het vermelden zal, die zal in zich zelve bevreesd wezen van wege den raad des HEEREN der heirscharen, dien Hij tegen hen beaardslaagd heeft.

18 Te dien dage zullen er vijf steden in Egypteland zijn, sprekende de spraak van Kanaán, en zwerende den HEERE der heirscharen; eene zal genoemd zijn eene stad der versterking.

19 Te dien dage zal de HEERE een altaar hebben in het midden van Egypteland, en een opgerigt teken aan hare landpale voor den HEERE.

20 En het zal zijn tot een teken, en tot een getuigenis den HEERE der heirscharen in Egypteland: want zij zullen tot den HEERE roepen van wege de verdrukken, en Hij zal hun eenen Heiland en Meester zenden, die zal hen verlossen.

21 En de HEERE zal den Egyptenaren bekend worden, en de Egyptenaars zullen den HEERE kennen te dien dage; en zij zullen Hem dienen met slagtoffer, en spijsoffer, en zij zullen den HEERE eene gelofte beloven en betalen.

22 En de HEERE zal de Egyptenaars dapper slaan, en genezen; en zij zullen zich tot den HEERE bekeeren, en Hij zal zich van hen verbidden laten, en Hij zal hen genezen.

23 Te dien dage zal er een gebaande weg wezen van Egypte in Assyrië, dat de Assyriërs in Egypte, en de Egyptenaars in Assyrië komen zullen; en de Egyptenaars zullen met de Assyriërs den HEERE dienen.

24 Te dien dage zal Israël de derde wezen met de Egyptenaren en met de Assyriërs, een zegen in het midden van het land.

25 Want de HEERE der heirscharen zal hen zegenen, zeggende: Gezegend zij mijn volk, de Egyptenaars, en de Assyriërs, het werk mijner handen, en Israël, mijn erfdeel!

HOOFDSTUK 20.

God bedreigt de Egyptenaren en Mooren door een uitwendig teken, dat zij door de Assyriërs gevangen zouden worden weggevoerd, vs. 1; hetwelk de Heere den Joden laat voorhouden, opdat zij hun vertrouwen op hen niet zouden zetten, 5.

IN het jaar, toen Tartan naar Asdod kwam, als hem Sargon, de Koning van Assyrië, gezonden had, toen hij krijg voerde tegen Asdod, en het innam:

2 Ter zelfver tijd sprak de HEERE, door de dienst van Jesaja, den zoon van Amoz, zeggende: Ga heen, en ontbind den zak van uwe lenden, en doe uwe schoenen van uwe voeten. En hij deed alzo, gaande naakt en barvevoets.

3 Toen zeide de HEERE: Gelijk als mijn knecht Jesaja naakt en barvevoets wan-

J. v. C.
714.

a Jes. 9:13.

b Deut. 10:20.
Jer. 12:6.

Mal. 1:1.

J. v. C.
714.J. v. C.
714.

delt, driejaren, tot een teeken en wonder over Egypte en over Moerenland;

4 Alzoo zal de koning van Assyrië voortdrijven de gevangenen der Egyptenaren, en de Moeren, die weggevoerd zullen worden, jongen en ouden, naakt en barrevoets, en met bloote billen, den Egyptenaren tot schaamt.

5 En zij zullen verschrikken en beschaamd zijn van de Moeren, op dewelke zij zagen, en van de Egyptenaren, hunnen roem.

6 En de inwoners van dit eiland zullen te dien dage zeggen: Ziet, alzoo is het gegaan dien, op welken wij zagen, verwaarts wij benenvloden om hulp, om gered te worden van het aangezicht des konings van Assyrië; hoe zullen wij dan ontkomen?

HOOFDSTUK 21.

Profetie van den ondergang der Babyloniers door de Perren en Meden, vs. 1, tot troost van Gods volk, hetwelk zij zepland hadden.

2 Vrees van den profet, hieruit voortvloeiende, 3. De profet spreekt de Babyloniers spottendertijde aan, 5. Gezigt van den profet aangaande den val van Babel, 6. Aanspraak aan de Joden, 10. Profetie van de straffen, die den Edomieten zouden overkomen, 11; alsook sterfachtig Arabie, 13. Barmhartigheid van het volk van Thema aan de vluchtende Dedanieten, 14. Ondergang van Kedar, 16.

DE last der woestijn aan de zee. Gelijk de wervelwinden in het zuiden henen doorgaan, zal hij uit de woestijn komen, uit een vreesselijk land.

2 Een hard gezigt is mij te kennen gegeven: die trouwelooze handelt trouwelooz, en die verstoorder verstoort; trek op, o Elam! bezieg ze, o Media! Ik heb al hare zuchtig doen ophouden.

3 Daarom zijn mijne lenden vol van groote krankheid, bange ween hebben mij aangegrepen, gelijk de bange ween van een, die baart; ik krom mij van hooren, ik word ontsteld van het aanzien.

4 Mijn hart dwaalt, gruwlen verschrikt mij, de schemering, waar ik naar verlang heb, stelt hij mij tot bering.

5 Bereid de tafel, zie toe, gij wachter! eet, drink; maak u op; gij vorsten, bestrijkt het schild!

6 Want aldus heeft de Heere tot mij gezegd: Ga heen, zet eenen wachter, laat hem aanzeggen, wat hij ziet.

7 En hij zag eenen wagen, een paar ruiters, eenen wagen met ezels, eenen wagen met kemels, en hij merkte zeer naauw op, met groote opmerking.

8 En hij riep: Een leeuw, Heere! Ik sta op den wachttore geduriglijk bij dag, en op mijne hoede zet ik mij gansche nachten.

9 En zie nu, daar komt een wagen mannen en een paar ruiters! Toen antwoordde hij, en zeide: «Babel is gevallen, zij is gevallen! en al de gesedene beiden harer goden heeft Hij verbroken tegen de aarde.

10 O mijne dorschong, en de tarwe mijne dorschvloers! wat ik gehoord heb van den HEERE der heirscharen, den God Israëls, dat heb ik allen aangezegd.

11 De last van Duma.

Men roept tot mij uit Seir: Wachter! wat is er van den nacht? wachter! wat is er van den nacht?

12 De wachter zeide: De morgenstond is gekomen, en het is nog nacht; wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt.

13 De last tegen Arabië.

In het woud van Arabië zult gijlieden vernachten, o gij reizende gezelschappen van Dedanieten!

14 Komt den dorstige te gemoet met water; de inwoners des lands van Thema

zijn den vluchtende met zijn brood bejegend.

15 Want zij vlugten voor de zwaarden, voor het uitgetrokken zwaard, en voor den gespannen boog, en voor de zwaarheid des krijgs.

16 Want alzoo heeft de Heere tot mij gezegd: Nog binnen een jaar, gelijk de jaren eens dagloonsers zijn, zoo zal al de heerlijkheid van Kedar te ondergaan.

17 En het overgebleven getal der schutters, de helden der Kedarren, zullen minder worden, want de HEERE, de God Israëls, heeft het gesproken.

HOOFDSTUK 22.

Profetie van de overheersching en verwoesting van het Joodsche land door de Assyriërs; angst en schrik, hieruit ontstaande, vs. 1; hoe de Assyriërs zich in het Joodsche land gedragen, 5; en wat de Joden doen zouden, 9; waarom God hem dus zou straffen, 12. Seba wordt beledigd met straf, om zijne hoerzucht, 13. Elückin wordt in zijne plaats gesteld, 20; wiens heerlijkheid verhaald wordt, 21.

DE last van het dal des gezigts.

Wat is u nu, dat gij altoezader op de daken klimt?

2 Gij, die vol van groot gedruisch waart, zij woelje stad, zij vrolijk huppelende stad! Uwe verslagenen zijn niet verslagen met het zwaard, noch gestorven in den strijd.

3 Al uwe overaten zijn te samen weggevugt; zij zijn van de schutters gebonden, allen, die in u gevonden zijn, zijn zamengebonden, zij zijn van verre gevloten.

4 Daarom zeg ik: Wendt het gezigt van mij af, «laat mij bitterlijk weenen; dringt niet aan, om mij te troosten over de versterking der dochter mijns volks.

5 Want het is een dag van beroering, en van vertreding, en van verwarring van den Heere, den HEERE der heirscharen, in het dal des gezigts, eendag van ontming der muurs, en van geschreeuw naar het begerge toe.

6 Want Elam heeft den pilskoker genomen, de man is op den wagen, er zijn ruiters; en Kir ontbloot het schild.

7 En het zal geschieden, dat uwe uitgelezenen dalen vol wagenen zullen zijn, en dat de ruiters zich gewisselijk zullen zetten ter poorten aan.

8 En hij zal het deksel van Juda ontdekken; en te dien dage zult zij zien naar de wapenen in het huis des wonds.

9 En gijlieden zult bezien de retender stad Davids, omdat zij vele zijn; en gij zult de wateren des ondersten vijvers verzaderen.

10 Gij zult ook de huizen van Jeruzalem tellen; en gij zult huizen afbreken, om de muren te bevestigen.

11 Ook zult gij eene gracht maken tusschen beide de muren, voor de wateren des ouden vijvers; maar gij zult niet opwaarts zien op Dien, die zulks gedaan heeft, noch aanmerken Dien, die dat van verre tijden geformeerd heeft.

12 En te dien dage zal de Heere, de HEERE der heirscharen, roepen tot geve, en tot rouwklage, en tot kaalheid, en tot omgording des zaks.

13 Maar ziet, er is vreugde en blijdschap met runderen te doden, en schapen te kelen, vleesch te eten, en wijn te drinken, en te zeggen: «Laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven.

14 Maar de HEERE der heirscharen heeft zich voor mijne ooren geopenbaard, zeggende: Indien ulieden deze ongerechtigheid verzoend wordt, totdat gij sterft! zegt de Heere, de HEERE der heirscharen.

15 Alzoo zegt de Heere, de HEERE

circa 712.

n. Jer. 9:1.

Job 7:3.

Hab. 2:1.

Jer. 25:18.
51:5.
Openb. 14:8.
18:2.

h. Jes. 56:12.

e. I Cor. 15:32.

J. v. C.
712.

der heirscharen : Ga heen, ga in tot dien schatmeester, tot Sebna, den hofmeester, en spreek :

10 Wat hebt gij hier ? of wien hebt gij hier, dat gij u hier een graf uitgehouwen hebt ? als die zijn graf in de hoogte uithouwt, die eene woning voor zich op eenen rotssteen laat afteekenen.

17 Zie, de HEERE zal u wegwerpen met eene maanlijke wegwerping, en Hij zal u ganschelijk overdekken.

18 Hij zal u gewisselijk voortrollen, gelijk men eenen bal rolt, in een land, wijd van begrip; aldaar zult gij sterven, en aldaar zullen uwe heerlijke wagena's zijn, o gij schandvlek van het huis uwer heeren !

19 En Ik zal u afstooten van uwen staat, en van uwen stand zal Hij u verstoren.

20 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik minen knecht, Eljakim, den zoon van Hilkia, roepen zal.

21 En Ik zal hem met uwen rok bekleden, en Ik zal hem met uwen gordel sterken, en uwe heerschappij zal Ik in zijne hand geven; en hij zal den inwoners te Jeruzalem en den huize van Juda tot een vader zijn.

22 En Ik zal den sleutel van het huis van David op zijnen schouder leggen; en hij zal opendoen, en niemand zal sluiten, en hij zal sluiten, en niemand zal opendoen.

23 En Ik zal hem als eenen nagel slaan in eene vaste plaats; en hij zal wezen tot eenen stoel der eer voor het huis zijns vaders.

24 En men zal aan hem hangen alle heerlijkheid van het huis zijns vaders, der uitspreitingen en der afkomelingen, ook alle kleine vaten, van de vaten der bekera's af, zelfs tot al de vaten der flesschen.

25 Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zal die nagel, die aan eene vaste plaats gestoken was, weggenomen worden; en hij zal afgehouden worden, en hij zal vallen, en de last, die daaraan is, zal afgesneden worden; want de HEERE heeft het gesproken.

HOOFDSTUK 23.

Profetie van de verwoesting der stad Tyrus, vs. 1, die Heere zou haar verstoren, 8; om haren hoogmoed en macht, 9. Aanvrijng hoe lang deze verdrukking der Tyrus zou duren, 15; hunne wederopkomst, 17; en bekeering tot Christus, 18.

circa 715.

DE last van 's Tyrus. Huilt, gij schepen van Tarsis! want zij is verwoest, dat er geen huis meer is, dat niemand er meer in gaat; uit het land Chittim is het aan hen openbaar geworden.

2 Zwijgt, gij inwoners des eilands! gij, die de kooplieden van Zidon, over zee varende, vervulden.

3 En wiens inkomst was het zaad van Sichor over de groote wateren, de oogst der rivier; en zij was de markt der Heidenen.

4 Word beschaamd, o Zidon! want de zee spreekt, ja de sterkte der zee, zeggende: Ik heb geen baren nood gehad, ik heb ook niet gebaard, en ik heb geen jongelingen groot gemaakt, en geen jonge dochters opgebracht.

5 Gelijk als geweest is de tijd van Egypte, zal men ook in wedom zijn, als men van Tyrus hooren zal.

6 Vaart over naar Tarsis, huilt, gij inwoners des eilands!

7 Is dit uwe vrolijk huppelende stad? welker oudheid wel van oude dagen af is; maar hare eigene voeten zullen haar verre wegdragen, om in vreemdelingschap te verkeeren.

8 Wie heeft dit beraadslaagd over Tyrus, die kroonendestad, welker kooplieden vorsten zijn, welker handelaars de heerlijkste in het land zijn?

9 De HEERE der heirscharen heeft het beraadslaagd, opdat Hij onthelge de hooft van alle sieraad, om al de heerlijksten der aarde verachtelijk te maken.

10 Ga door naar uw laad, als eene rivier, gij dochter van Tarsis! er is geen gordel meer.

11 Hij heeft zijne hand uitgestrekt over de zee, Hij heeft de koninkrijken bevoerd; de HEERE heeft bevel gegeven tegen Kanaan, om hare sterkten te verdelen.

12 En Hij heeft gezegd: Gij zult niet meer vrolijk huppelen, o gij verdrukte maagd, gij dochter van Zidon! Naar Chittim toe, maak u op, vaar over; ook zult gij aldaar geen rust hebben.

13 Ziet, het land der Chaldeen: dit volk was er niet; Assur heeft het gefondeerd voor degenen, die in de wildernissen woonden; zij rigten hunne sterkten op, en bouwden hunne paleizen, maar Hij heeft het tot eenen verval len hoop gesteld.

14 Huilt, gij schepen van Tarsis! want alieder sterkte is verstoord.

15 En het zal geschieden te dien dage, dat Tyrus zal vergeten worden zeventig jaren, gelijk eens konings dagen; maar ten einde van zeventig jaren zal in Tyrus als een hoerentid zijn.

16 Neem de harp, ga in de stad rondom, gij vergetene hoer! speel wel, zing vele liederen, opdat uwer gedacht wordel

17 Want het zal geschieden ten einde van zeventig jaren, dat de HEERE Tyrus zal bezoeken, en dat zij wederkeeren zal tot haren hoerenoos, en zij zal hoererij bedrijven met alle koninkrijken der aarde, die op den aardbodem zijn.

18 En haar koophandel en haar hoerenoos zal den HEERE heilig zijn, het zal niet ten schat vergaderd noch opgesloten worden; maar haar koophandel zal wezen voor hen, die voor den HEERE wonen, opdat zij eten tot verzadiging, en dat zij durig deksel hebben.

HOOFDSTUK 24.

Eene profetie van de verwoesting van het Joodche land, vs. 1, 6; die den eenen zoowel als den anderen zou overkomen, 2. Reden waarom, 5. Het overblijfsel zal God roemen en prijzen, 13. Vermaning tot dankzegging daarvoor, 15. De profetie spreekt weder van de verwoesting van het Joodsche volk, van wege hunne goddeloosheid, 16; en ook weder van Gods genade over hen, 21. Heerlijkheid van onzen Heere Jezus Christus in zijne Kerk, 23.

ZIET, de HEERE maakt het land ledig, en Hij maakt het woest; en Hij keert dezelfs gestaltenis om, en Hij verstrooit zijne inwoners.

2 En gelijk het volk, alzoo zal de priester wezen; gelijk de knecht, alzoo zijn heer; gelijk de diensmaagd, alzoo hare vrouw; gelijk de kooper, alzoo de verkoper; gelijk de leener, alzoo de ontleener; gelijk de woekeraar, alzoo die, van welken hij woeker ontvangt.

3 Dat land zal ganschelijk ledig gemaakt worden, en het zal ganschelijk beroofd worden; want de HEERE heeft dit woord gesproken.

4 Het land treurt, het verwelkt; het aardrijk kweelt, het verwelkt; de hoogsten van het volk des lands kwelen.

5 Want het land is bevlakt van wege zijne inwoners: want zij overtreden de wetten, zij veranderen de inzettingen, zij vernietigen het eenwig verbond.

6 Daarom verteert de vloek het land, en die daarin wonen, zullen verwoest

J. v. C.
715.

circa 712.

Ezer. 7:12, 13.

J. v. C.
712.

worden; daarom zullen de inwoners des lands ^b verbrand worden, en er zullen welinge menschen overig blijven.

7 De mos treurt, de wijnstok kweelt, allen, die blijbarig waren, zuchten.

8 De ^c vreugde der trommelen rust; het geluid der vrolijk huppelenden houdt op, de vreugde der harp rust.

9 Zij zullen geen wijn drinken ^d met gezang; de sterke drank zal bitter zijn denzen, die hem drinken.

10 De woeste stad is verbroken, al de huizen staan gesloten, dat er niemand in komen kan.

11 Er is een klagelijk geroep op de straten, om des wijns wil; alle blijdschap is verduisterd, de vreugde des lands is hernegeven.

12 Verwoesting is in de stad overgebleven, en met gekraak wordt de poort in stukken verbroken.

13 Want in het binnenste van het land, in het midden dezer volken, zal het alzoo wezen, ^e gelijk de afschudding des olijfboms, gelijk de nalatigen, wanneer de wijnmost geëindigd is.

14 Die zullen hunne stem opheffen, zij zullen vrolijk zingen; van wege de heerlijkheid des HEEREN zullen zij juichen van de zee af.

15 Daarom eert den HEERE in de valleien, in de eilanden der zee den naam des HEEREN, des Gods van Israël.

16 Van het uiterste einde der aarde hooren wij psalmen, tot verheerlijking des Rechtvaardigen. Doch nu zeg ik: Ik word mager, ik word mager, wee mi! de trouweloozen handelen trouwelosliik, en met trouwelooheid handelen de trouweloozen trouwelosliik.

17 ^f De vrees, en de kuil, en de strik over u, o inwoners des lands!

18 En het zal geschieden, zoo wie voor de stem der vreeze vlieden zal, ^g die zal in den kuil vallen; en die uit den kuil opklimt, die zal in den strik gevangen worden: want de sluizen in de hoogte zijn openredaan, en de fondamenten der aarde zullen beven.

19 De aarde zal ganschelijk verbroken worden, de aarde zal ganschelijk van een gescheurd worden, de aarde zal ganschelijk bewogen worden.

20 De aarde zal ganschelijk waggelen, ^h gelijk een dronkaard, en zij zal heen en weder bewogen worden, ⁱ gelijk eene nachthut; en hare overtreding zal zwaar op haar zijn, en zij zal vallen, en niet weder opstaan.

21 En het zal geschieden te dien dage, dat de HEERE bezoeking doen zal over de heirscharen des hoogten in de hoogte, en over de koningen des aardbodems op den aardbodem.

22 En zij zullen zamenvergaderd worden, ^j gelijk de gevangenen in eenen put, en zij zullen besloten worden in rene gevangenis, maar na vele dagen weder bezocht worden.

23 ^k En de maan zal schaamrood worden, en de zon zal beschaamd worden, als de HEERE der heirscharen regeren zal op den berg Zion en te Jeruzalem, en voor zijne oudsten zal heerlijkheid zijn.

HOOFDSTUK 25.

Eene dankzegging van Gods volk voor het verdelgen hunner vijanden, vs. 1; inzonderheid der stad Babel, 2. Profetie van de roeping der Heidenen ten tijde van den Messias, 6; en verlossing van alle geloovigen, alsmede de verdelging hunner vijanden, 10.

HEERE! Gij zijt mijn God, U zal ik verhooren, uwen naam zal ik loven, want Gij hebt wonder gedaan; uwe raadslagen van verre zijn waarheid en vastigheid.

2 Want Gij hebt van de stad een ^a steenhoop gemaakt, de vaste stad tot een ^b vervallen hoop; het paleis der vreemdelingen, dat het geen stad meer zij, in eenewigheid zal zij niet herbouwd worden.

3 Daarom zal U een magtig volk eeren, de stad der tirannische volken zal U vreezen.

4 Want Gij zijt den arme eene sterkte geweest, eene sterkte den nooddrufte, als hem bange was, eene toevlucht tegen den vloed, eene schaduw tegen de hitte: want het blazen der tirannen is als een vloed tegen eenen wand.

5 Gelijk de hitte in eene dorre plaats, zult Gij de onstuimigheid der vreemdelingen nederdrukken; ^c gelijk de hitte door de schaduw eener dikke wolk, zal het gezang der tirannen vernederd worden.

6 En de HEERE der heirscharen zal op dezen berg allen volken een ^d vetten maaltijd maken, eenen maaltijd van reinen wijn, van vet vol merks, van reine wijnen, die gezuiverd zijn.

7 En Hij zal op dezen berg verslinden het bewindsel des aangezichts, waarmee alle volken bewonden zijn, en het dek-sel, waarmee alle patien bedekt zijn.

8 ^e Hij zal den dood verslinden tot overwinning, en de Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten afwischen; en Hij zal de manheid zijns volks van de gansche aarde wegnemen: want de BEKE ^f heeft het gesproken.

9 En men zal te dien dage zeggen: Ziet, deze is onze God; wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken. Deze is de HEERE, wij hebben Hem verwacht, wij zullen ons verheugen en verblijden in zijne zaligheid.

10 Want de hand des HEEREN zal op dezen berg rusten; maar Moab zal onder Hem verdorcht worden, gelijk het stroo verdorcht wordt tot mist.

11 En Hij zal zijne handen uitbreiden in het midden van hen, gelijk als een zwemmer die uitbreidt om te zwemmen, en ^g Hij zal hunnen hoogmoed vernederen met de lagen hunner handen.

12 En Hij zal de hoogte vesten uwer muren bulgen, vernederen, ^h Hij zal ze ter aarde tot het stof toe doen reiken.

HOOFDSTUK 26.

Een lofzang, waarmee het Joodsche volk God dankt voor zijne verlossing, vs. 1; alsmede eene verneming, om op den Heere te vertrouwen, 4; en in zijne wegen te wandelen, 7. Hoe noodig de roeden des Heeren zijn, 9; maar de goddeloozen zijn en blijven verhard, 10. De handeling Gods met de Joden, 15; hunne bekeering, 16; hunne hoop en vertrouwen, 19.

TE dien dage zal dit lied gezongen worden in het land van Juda: Wij hebben eene sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen.

2 Doet de poorten open, dat het rechtvaardige volk daarin ga, hetwelk de getrouwigheden bewaart.

3 Het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd.

4 Vertrouwt op den HEERE tot in der eenewigheid; want in den HEERE HEERE is een eeuwige rotssteen.

5 Want Hij buigt de hooggezetenen neder, de verhevene stad; Hij vernedert ze, Hij vernedert ze tot de aarde toe, Hij doet ze tot aan het stof reiken.

6 De voet zal ze vertreden, de voeten des ellendigen, de treden der armen.

7 Het pad des rechtvaardigen is geheel effen, den gang des rechtvaardigen weegt Gij recht.

8 Wij hebben ook in den weg uwer gerigten, U, o HEERE! verwacht; tot uwen naam en tot uwe gedachtenis is de begeerte onzer ziel.

J. v. C.
712.

Jes. 21, 9.
23, 13.
Openb. 14, 8.
18, 2.

1 Cor. 15, 54.

Jes. 16, 1.

Ps. 46, 6.
125, 1.
Spr. 18, 10.

J. v. C.
712.

9 Met mijne ziel heb ik U begeerd in den nacht, ook zal ik met mijnen geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken; want, wanneer uwe gerigten op de aarde zijn, zoo leeren de inwoners der wereld gerechtigheid.

10 Wordt den goddelooze genade bezwezen, hij leert *evenwel* geene gerechtigheid, hij drijft onrecht in een gansch rigtig land, en hij ziet de hoogheid des HEEREN niet aan.

11 HEERE! is uwe hand verhoord, zij zien het niet; *waar* zij zullen het zien, en beschaamd worden, *van wege* den ijver over uw volk, ook zal het vuur uwe wederpartijders verteren.

12 HEERE! Gij zult ons vrede bestellen, want Gij hebt ons ook al onze zaken uitgezigt.

13 HEERE, onze God! *andere* heeren, behalve Gij, hebben over ons geheerscht; doch door U alleen gedenken wij uws naams.

14 Dood zijnde zullen zij niet *weder* leven, overleden zijnde zullen zij niet opstaan; daarom hebt Gij hen bezocht, en hebt hen verdeeld, en Gij hebt al hunne gedachtenis doen vergaan.

15 Gij, o HEERE! hadt dit volk vermeerderd, Gij hadt dit volk vermeerderd, Gij waart verheerlijkt geworden; *maar* Gij hebt hen in al de einden des aardriks verre weggelaan.

16 HEERE! in benaauwdheid hebben zij U bezocht; zij hebben *hun* stilgebed uitgestort, als uwe tuchtiging over hen was.

Joh. 16.21.

17 *Als* gelijk eene bevruchte vrouw, als zij nadert tot het baren, smarten heeft, en schreeuwet in hare weeën, alzoo zijn wij geweest, o HEERE! van wege uw aangezicht.

18 Wij waren bevrucht, wij hadden de smarten, *maar* wij hebben *niet* dan wind gehoord; wij deden het land geene behoudenis aan, en de inwoners der wereld vielen niet neder.

19 Uwe dooden zullen leven, ook mijn dood ligchaam, zij zullen opstaan; waakt op en richt, gij, die in het stof woont! want uw dauw zal zijn *als* een dauw der moeskruident, en het land zal de overledenen uitwerpen.

2 Cor. 4.17.

20 Ga henen, mijn volk! ga in uwe binnenste kamers sluit uwe deuren na u toe; verberg u als een klein oogmerk, totdat de granscheep overga.

21 Want ziet, de HEERE zal uit zijne plaats uitgaan, om de ongerechtigheid van de inwoners der aarde over hen te bezoeken; en de aarde zal haar bloed ontdekken, en zal hare doodgeslagenen niet langer bedekt houden.

HOOFDSTUK 27.

Verdelging van de vijanden van Gods Kerk, vs. 1: welke Hij zal beschutten en zegenen, 2: als zij zal opbouden van zondigen, 9: Hierbij voert de profeet eene bedreiging, betreffende de verwoesting van Jeruzalem, 10: en de wederkomst eeniger Joden uit de landen, waarin zij verstrooid waren, 13.

Te dien dage zal de HEERE met zijn hard, en groot, en sterk zwaard bezoeken den Leviathan, de langwielende slang, ja den Leviathan, de kromme slomme slang; en Hij zal den draak, die in de zee is, dooden.

2 Te dien dage zal er een wijngaard van rooden wijn zijn; zingt van denzelfden bij beurt.

3 Ik, de HEERE, behoeve dien, alle oogenblik zal ik hem bevochtigen; opdat de vijand hem niet bezoeke, zal ik hem bewaren nacht en dag.

4 Grimmigheid is mij Mij niet; wie zou Mij *als* eenen doorn en distel in oorlog stellen, dat Ik tegen hem zou aanvallende, en hem te gelijk verbranden zou?

5 Of hij moest mijne sterkte aangrijpen, hij zal vrede met mij maken; vrede zal hij met Mij maken.

6 In het toekomende zal Jakob wortelen schieten, « Israel zal bloeijen en groeijen; en zij zullen de wereld met inkomsten vervullen.

7 Heeft Hij hem geslagen, gelijk Hij dien geslagen heeft, die hem sloeg? Is hij gedood, gelijk zijne gedooden gedood zijn geworden?

8 Met mate hebt Gij met hem getwist, wanneer Gij hem wegstiet; *als* Hij hem wegnam door zijnen harden wind, in den dag des oostewinds.

9 Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden, en dit is de gansche vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdooien, wanneer Hij al de sterren des altaars maken zal als verstrooide kalksteenen, de bosschen en de sonnebeelden zullen niet bestaan.

10 Want de vaste stad zal eenzaam, de woonstede zal verstootten en verlaten worden, gelijk eene woestijn; daar zullen de kalveren weiden, en daar zullen zij nederliggen, en zullen hare takken verslinden.

11 Als hare takken verlord zullen zijn, zullen zij afgebroken worden, en de vrouwen, komende, zullen ze aansteken; want het is geen volk van enig verstand; daarom zal Hij, die het gemaakt heeft, zich deszelfs niet ontfemen, en die het geformeerd heeft, zal aan hetzelfde geene genade bewijzen.

12 En het zal te dien dage geschieden, dat de HEERE doorschen zal, van den stroom der rivier af tot aan de rivier van Egypte; doch gillenden « zult opgelezen worden, een bij een, o gij kinderen Israels!

Jes. 17.5.

13 En het zal te dien dage geschieden, dat er met eene groote bazuin geblazen zal worden; dan zullen die komen, die in het land van Assur verloren zijn, en de heengedrevenen in het land van Egypte; en zij zullen den HEERE aanbidden op den heiligen berg te Jeruzalem.

HOOFDSTUK 28.

Eene profetie van de vernietiging van het Israelietische koninkrijk door de Assyriërs, vs. 1: maar dat de Heere de overgeblevenen van zijn volk zou tot een brengen, 5: Klagt over de dronkenheid der inwoners van Juda, 7, 8: en over hunne onoveraanbaarheid, 9, 10: Bedreiging, dat zij door vreemde natiën zullen overheerscht worden, 11: omdat zij het woord des Heeren en zijne bedreigingen bespotten, 14: Zeer heerlijk beschrijving van den persoon des Messias, 16: Zware bedreiging over het Joodsche volk, 17: vermaning tot beterschap, 22: Gelijk een ervaren landman zijnen tijd en wijze van doen weet, alzo ook veel meer de Heere, die zulks den landman leert, 24.

WEER de hooftaardige kroon der dronkenen van Efraim, welker heerlijk sieraad is eene avvallende bloem, die daar is op het hoofd der zeer vette vallei, der geslagenen van den wijn.

725.

2 Ziet, de Heere heeft eenen sterke en magtige, « is gelijk een hagelvloed, eene poort des verderfs; gelijk een vloed der sterke wateren, die overvloeijen, zal hij zeter aarde nederwerpen met de hand.

3 De hooftaardige kroonen der dronkenen van Efraim zullen met voeten vertreden worden.

4 En de avvallende bloem zijns heerlijken sieraads, die op het hoofd der zeer vette vallei is, zal zijn gelijk eene vroegrijpe vrucht voor den zomer, welke, wanneer ze iemand ziet, terwijl zij nog in zijne hand is, slokt hij ze op.

5 Te dien dage zal de HEERE der heerschen tot eene heerlijk kroon en tot eenen sierlijken krans zijn den overgeblevenen zijns volks;

J. v. C.
712.

Ps. 72.16.

Jer. 31.11.
46.28.

J. v. C.
725.

6 En tot eenen Geest des oordeels dien, die ten oordeel zit, en tot een sterke denngenen, die den strijd afkeeren tot de poort toe.

7 En 'ook dwalen deze van den wijn, en zij dolen van den sterken drank: de priester en de profeet dwalen van den sterken drank; zij zijn verslonden van den wijn, zij dolen van sterken drank; zij dwalen in het gezigt, zij waggelen in het gerigt.

8 Want alle tafels zijn vol van uitspuwel en van drek, zoodat er geene plaats schoon is.

9 Wien zou Hij *dan* de kennis leeren? en wien zou Hij het gehoorde te verstaan geven? den gespenden van de melk? den afgetrokkenen van de borsten?

10 Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig.

11 Daarom zal Hij door belagchelijke lippen, en door een *andere* tong tot dit volk spreken.

12 Tot dewelken Hij gezegd heeft: Dit is de rust, geeft den moeden rust, en dit is de verwikking; doch zij hebben niet willen hooren.

13 Zoo zal hun het woord des HEEREN zijn gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig; opdat zij heen- gaan, en achterwaarts vallen, en ver- breken, en verstrikt en gevangen wor- den.

14 Daarom hoort des HEEREN woord, gij bespotters! gij, heerschers over dit volk, dat te Jeruzalem is!

15 Omdat gijlieden zegt: Wij hebben een verbond met den dood gemaakt, en met de hel hebben wij een voorzigtig ver- drag gemaakt; wanneer de overvloeiende geeseld doortrekken zal, zal hij tot ons niet komen: want wij hebben de leugen ons tot eene toevlugt gesteld, en onder de valsheid hebben wij ons verborgen.

16 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, *ik* leg eenen grondsteen in Zion, eenen beproefden steen, eenen kostelijken hoeksteen, die wel vast ge- grondvest is; wie geloof, die zal niet haasten;

17 En *ik* zal het gerigt stellen naar het rigtsnoer, en de gerechtigheid naar het paslood; en de haged zal de toevlugt der leugen wegvagen, en de wateren zullen de schuilplaats overloopen;

18 En *alieder* verbond met den dood zal te niet worden, en uw voorzigtig ver- drag met de hel zal niet bestaan; wan- neer de overvloeiende geeseld doortrekken zal, dan zult gijlieden van denzelfen ver- treden worden.

19 Van den tijd af, als hij doortrekt, zal hij ulieden wegnemen, want allen mor- gen zal hij doortrekken, bij dag en bij nacht; en het zal geschieden, dat het ge- ruch te verstaan, enkel beroering wezen zal.

20 Want het bed zal korter zijn, dan dat men zich daarop uitstreken kunne; en het dekzel zal te smal wezen, als men zich daarover voegt.

21 Want de HEERE zal zich opmaken, gelijk op den berg Perazim, Hij zal be- roerd zijn, gelijk in het dal van Gibeon, om zijn werk te doen, zijn werk zal vreemd zijn; en om zijne daad te doen, zijne daad zal vreemd zijn!

22 Nu dan drijft den spot niet, opdat uwe banden niet vaster gemaakt wor- den: want *ik* heb van den Heere, HEERE der heirscharen gehoord eene verdeling, ja eene, die vast besloten is over het gansche land.

23 Neemt ter oore en hoort mijne stem, merkt op en hoort mijne rede!

24 Floegt de ploeger den geheel den

om te zaaijen? opent en egt hij zijn land *den geheelen dag?*

25 Is het niet alzoo? wanneer hij het bovenste van heizelve *sten* gemaakt heeft, dan strooit hij wikkelen, en spreidt kontijn, of hij werpt er van de beste tarwe in, of uitgezeene gerst, of spelt, elk aan zijne plaats.

26 En zijn God onderrigt hem van de wijze. Hij leert hem.

27 Want men dorchet de wikkelen niet met den dorschwagen, en men haat het wagenrad niet rondom over het komijn gaan; maar de wikkelen slaat men uit met eenen staf, en het komijn met eenen stok.

28 Het broodkroes moet verbrijzeld worden, maar hij dorchet het niet gedu- riglijk dorschende; noch hij breekt *het* met het wiel zijns wagens, noch hij ver- brijzelt het met zijne paarden.

29 Zulks komt ook voort van den HEERE der heirscharen: Hij is wonder- lijk van raad, Hij *is* groot van daad.

HOOFDSTUK 29.

Profetie van de belegering en verwoesting des tempels en der stad Jeruzalem, vs. 1: van den ellendigen staat der Joden, 3: de onverdraaglijke toorn hunner vijanden wordt door twee gelijkenissen afgebeeld, 7-8; dit alles zou zekbaar, om der Joden verstok- heid en verblijndheid, 9. Bedreiging van ver- stoeten te zullen worden om hunne huich- laren, 11. Belofte van de bekeering, zoo der Heidenen als der Joden, 17, 22. Bedreiging over de tirannen en spotters, 20, 21.

WEE Ariel, Ariel! de stad, *waar*is David gelegerd heeft; doet jaartot jaar, laat ze feestofferen slagen:

2 Evenwel zal *ik* Ariel beangstigen, en er zal treuring en droefheid wezen, en die stad zal *Mij* gelijk Ariel zijn.

3 Want *ik* zal een leger in het rond om u slaan, en *ik* zal u belegeren met holwerken, en *ik* zal vestingen tegen u opwerpen.

4 Dan zult gij vernederd worden, gij zult uit de aarde spreken, en uwe spraak zal uit het stof zachtjes voortkomen; en uwe stem zal zijn niet de aarde als van eenen toovenaar, en uwe spraak zal uit het stof piepen.

5 En de menigte uwer vreemde *sol- data* zal zijn gelijk dun stof, en de menigte der tirannen *als* voorbijvlie- gend kaf; en *dat* zal in een oogenblik haastelijk geschieden.

6 Gij zult van den HEERE der heir- scharen bezocht worden met donder, en met aardbeving, en groot geluid, *met* wer- velwind, en onweder, en de vlam eens verterenden vuurs.

7 En gelijk de droom van een nachtge- zigt is, *alzo* zal de veelheid aller Hei- denen zijn, die tegen Ariel strijdjen zul- len; zelfs allen, die tegen haar en hare vestingen strijden, en haar beangstigen zullen.

8 Het zal *alzo* zijn, gelijk wanneer een hongerige droomt, en ziet, hij eet; maar als hij ontwaakt, zoo is zijne ziel ledig; of, gelijk als wanneer een dorstige droomt, en ziet, hij drinkt; maar als hij ontwaakt, ziet, zoo is hij nog mat, en zijne ziel is begeerig: *alzo* zal de menigte aller Heidenen zijn, die tegen den berg Zion krijgen.

9 Zij vertoeven, daarom verwondert u, zij zijn vrolijk, derhalve roept gijlieden: zij zijn dronken, maar niet van wijn; zij waggelen, maar niet van sterken drank.

10 Want de HEERE heeft over ulieden uitgegoten eenen geest des diepen slaaps, en Hij heeft uwe oogen toegesloten; de profeten, en uwe hoorden, *en* de ziensers heeft Hij verblind.

11 Daarom is ulieden alle gezigt gewor- den als de woorden van een verzeeld

J. v. C.
725.

Jer. 32:13.

circa 712.

Jer. 6:3.
Ezeck. 17:17.

Jer. 8:19.

Joh. 21:18.
Ps. 1:4.
33:5.

Jer. 17:13.

Jer. 30:13.

Rom. 11:8.

J. v. C.
712.

boek, hetwelk men geeft aan eenen, die lezen kan, zeggende: Lees toch dit; en hij zegt: Ik kan niet, want het is verzegeld.
12 Of men geeft het boek aan eenen, die niet lezen kan, zeggende: Lees toch dit; en hij zegt: Ik kan niet lezen.

f Matt. 15: 8.
Mark. 7: 6.
13 Want de HEERE heeft gezegd: f Daarom dat dit volk tot Mij nadert met zijnen mond, en zij Mij met hunne lippen eeren, doch hun hart verre van Mij doen; en hunne vreemde, waarmede zij Mij vereeren, menschengeboden zijn, die hun geleerd zijn;

g Jer. 49: 7.
Obadja vs. 8.
Matt. 11: 25.
1 Cor. 1: 19.
14 Daarom, ziet, Ik zal voortwonderlijk handelen met dit volk, wonderlijk en wonderbaarlijk: want de wijsheid zijner wijsen zal vergaan, en het verstand zijner verstandigen zal zich verbergen.

h Ps. 94: 7.
15 Wie den genen, die zich diep verstecken willen voor den HEERE, hunnen raad verbergende; en welker werken in duisternis geschieden, en zij zeggen: Wie ziet ons? en wie kent ons?

i Jer. 45: 9.
16 Ulied er omkeren is, alsof de pottenbakker geacht werd als leem. dat het maaksel zeide van zijnen maker: Hij heeft mij niet gemaakt; en het geformeerde vat van zijnen pottenbakker zeide: Hij verstaat het niet.

k Matt. 11: 5.
17 Is het niet nog om een klein weinik, dat de Libanon in een vruchtbaar veld zal veranderd worden, en het vruchtbare veld voor een woud geacht zal worden?

18 Een te dien dage zullen de dooven hooren de woorden des boeks; en de oogen der blinden, zijnde uit de donkerheid en uit de duisternis, zullen zien.

19 En de zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in den HEERE, en de behoeftigen onder de menschen zullen zich in den Heilige Israels verheugen.

20 Wanneer de tiran een einde zal hebben, en dat het met den bespotters uit zal zijn, en dat allen, die tot ongerechtigheid waken, uitgeroofd zullen zijn;

21 Die eenen mensch schuldig maken om een woord, en leggen dien strikken, die den bestraft in de poort; en die den rechtvaardigen verdrijven in het woeste.

22 Daarom zegt de HEERE, die Abraham verloorst heeft, tot het huis van Jakob alzoo: Jakob zal nu niet meer beschaamd worden, en nu zal zijn aangezicht niet meer bleek worden:

23 Want als hij zijne kinderen, het werk mijner handen, zien zal in het midden van hem, zullen zij mijnen naam heiligen, en zij zullen den Heilige Jakobs heiligen, en den God van Israel vreezen.

24 En die dwalende van geest zijn, zullen tot verstand komen, en de murmurereers zullen de leering aannemen.

HOOFDSTUK 30.

De Heere bedreigt de Joden, die hij de Egyptenaren hulp zochten, vs. 1, en voorzegt, dat dit tot hun nadeel zal zijn. 3. De Heere bevestigt den profet, zijne profetie te beschrijven en klaagt over de wederspanningheid van zijn volk. 8. waarom Hij hen bedreigt met de verwoesting van Jeruzalem, 13; doch belooft, zich te ontfemen over de boetvaardigen en hun getrouwe bezaans te geven, 20; die zij zouden hooren, 21, verwerpende hunne afgoden, 22. Eene belofte van zegening der vruchten, 23. Eene profetie van de verdelging van het Assyrische krijgsvolk door den heiligen toorn des Heeren, 27; en de blijdschap daarover van Gods volk, 29.

circa 713.

WEE den kinderen, die afscallen, spreekt de HEERE, om eenen raadslag te maken, maar niet uit Mij, en om zich met eene bedekking te bedekken, maar niet uit mijnen geest, om zonde te zoude te doen.

2 Die gaan, om af te trekken in Egypte, en vragen mijnen mond niet; om zich te sterken met de magt van Faraö, en om

hunne toevoegt te nemen onder deschaduw van Egypte.

3 Want de sterkte van Faraö zal ulieden tot schaamte zijn, en die toevoegt onder de schaduw van Egypte tot schande.

4 Wanneer zijne vorsten zullen geweest zijn tot Zoan, en zijne gezanten zullen gekomen zijn tot nabij Chanes;

5 Hij zal hen allen beschaamd maken door een volk, dat hun geen nut kan doen, noch tot hulp, noch tot voordeel, maar tot schande en ook tot smaadheid zijn zal.

6 De last der beesten, van het zuiden, naar het land des angstes en der benaauwdheid, van waar de sterke leeuw en de oude leeuw is, de basilisk en de vurige vliegende draak; hunne goederen zullen zij voeren op den rug der veulen, en hunne schatten op de buit der kemelen, tot het volk, dat hun geen nut zal doen.

7 Want Egypte zal ijdelijk en te vergeefs helpen; daarom heb Ik hierover geroepen: Stilzitten zal hunne sterkte zijn.

8 Nu dan, ga henen, schrijf voor hen op eene tafel, en teeken het in een boek, opdat het blijve tot den laatste dag, voor altoos, tot in eeuwigheid.

9 Want het is een wederspannig volk, het zijn leugenachtige kinderen; kinderen, die des HEEREN wet niet hooren willen.

10 Die daar zeggen tot de zieners: Ziet niet; en tot de schouwers: Schouwt ons niet want regt is; spreekt tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen.

11 Wijk af van den weg, maakt u van de baan; laat den Heilige Israels van ons ophouden!

12 Daarom, zoo zegt de Heilige Israels: Omdat gullieden dit woord verwerpt, en vertrouwt op onderdrukkingen verkeerdheid, en steunt daarop;

13 Daarom zal ulieden deze misdaad zijngelijk eene vallende scheur, uitwaarts gebogen in eenen hoogen muur, welke breuk haastelijk in een oogeblik komen zal.

14 Ja Hij zal ze verbreken, gelijk eene pottenbakkerskruij verbroken wordt, in het brijzellen zal Hij niet verschoonen; alzoo dat van hare verbrijzeling niet eene scherf zal gevonden worden, om vuur uit den haard te nemen, of om water te scheppen uit eene gracht.

15 Want alzoo zegt de Heere HEERE, de Heilige Israels: Door wederkeering en rust zoudt gullieden behouden worden, in stilheid en in vertrouwen zou uwe sterkte zijn; doch gij hebt niet gewild.

16 En gij zegt: Nern, maar op paarden zullen wij vlieden; daarom zult gij vlieden; en: Op anelle paarden zullen wij rijden; daarom zullen uwe vervolgers ook snel zijn!

17 Een duizend van het schelden van een' eenigen, van het schelden van vijf zult gij allen vlieden; dat tot dat gij overgelaten wordt, gelijk een mast op den top van eenen berg, en als eene banier op eenen heuvel.

18 En daarom zal de HEERE wachten, opdat Hij u genadig zij, en daarom zal Hij verhoogd worden, op dat Hij zich over ulieden ontfeme, want de HEERE is een God des gerigts: g welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten.

19 Want het volk zal in Zion wonen, te Jeruzalem; gij zult zanschelijk niet weenen; gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps; zoo haast Hij die hooren zal, zal Hij u antwoorden.

20 De Heere zal ulieden seel brood der benaauwdheid, en wateren der verdrukking geven; maar uwe leeraars zullen niet meer als met vleugelen wegvliegen, maar uwe oogen zullen uwe leeraars zien:

J. v. C.
713.

e Jer. 2: 36.

b Jer. 29: 5.

c Jer. 19: 11.

d Jer. 17: 6.
24: 6, 13.

e Ps. 2: 12.

34: 9.

Spr. 16: 20.

Jer. 17: 7.

J. v. C.
713.

21 En uwe ooren zullen hooren het woord *desgeenen*, die achter u is, zeggende: Dit is de weg, wandelt in denzelven; als gij zoudt afwijken ter rechter- of ter linkerhand.

22 En gijlieden zult voor onrein houden het dekfel uwer zilveren gesneden beelden, en het overtrekfel uwer gouden gezichten beelden; gij zult ze wegwerpen gezoot een maanstondig kleed, en tot elk van dien zeggen: Heenen uit!

23 Dan zal Hij uw zaad, waarmede gij het land bezaaid hebt, regen geven, en brood van des lands inkomsten, en hetzelve zal vet en smoutig zijn; uw vee zal te dien dage in eene wijde landouwe weiden.

24 En de ossen, en ezelscuils, die het land bouwen, zullen zuiver voederen, hetwelk verscheid is met de werpschoffel en met de wan.

25 En er zullen op allen hoogen berg, en op allen verhevenen heuvel beekjes en watervlieten zijn, in den dag der grootte slagting, wanneer de torens vallen zullen.

26 En het licht der maan zal zijn al het licht der zon, en het licht der zon zal zevenvoudig zijn als het licht van zeven dagen; ten dage als de HEERE de breuk zijn volks zal verbinden, en de wonde, waarmede het geslagen is, genezen.

27 Ziet, de naam des HEEREN komt van verre, zijn toorn brandt, en de last is zwaar; zijne lippen zijn vol gramschap, en zijne tong, als een verterend vuur;

f Jes. 8:8. 28 En / zijn adem is als eene overloopende beek, die tot aan den hals toeraakt; om de Heidenen te schudden met eene schudding der ijdelheid, en als een misleidende toom in de klanebakkens der volken.

29 Er zal een lofzang bij ulieden zijn, gelijk in den nacht, wanneer het feest geheiligd wordt; en blijdschap des harten, gelijk van eenen, die met pijpen wandelt, om te komen tot den berg des HEEREN, tot den Rotssteen van Israël.

30 En de HEERE zal zijne heerlijke stem doen hooren, en de nederlatting zijns arms doen zien, met rimmigheid van toorn, en eene vlam van verterend vuur, stralen, en eenen vloed, en hagelstenen.

31 Want door de stem des HEEREN zal Assur te morzel geslagen worden, die met de roede sloeg.

32 En alwaar die gekrongeveste staf doorgestaan zal zijn, (op welken de HEERE dien zal hebben doen rusten) *daar* zal men met trommelen en harpen zijn; want met bewegende bestrijdingen zal Hij tegen hen strijden.

33 Want Tofeth is van gisteren bereid; ja, hij is ook voor den koning bereid; Hij heeft hem diep en wijd gemaakt, het vuur en hout van zijnen brandstapel is veel; de adem des HEEREN zal hem aansteken als eenen zwavelstroom.

HOOFDSTUK 31.

Wee over de Joden, die hulp zochten in Egypte en niet bij den Heere, vs. 1. De Heere belooft, dat Hij Jeruzalem zal beschutten, 4; zoo zij zich tot Hem bekeren, 6; en dat Hij Assur zal slaan en op de vlugt drijven, 7.

WEE denken, die in Egypte om hulp aftrekken, en steunen *o* op paarden, en vrouwen op wagene, omdat er vele zijn, en op ruiters, omdat die zeer magtig zijn, en zien niet op den Heilige Israëls, en zoeken den HEERE niet!

2 Nogtans is Hij ook wijs, en Hij doet het kwaad hooren, en trekt zijne woorden niet terug; maar Hij zal zich opmaken tegen het huis der boosdoeners, en tegen de hulp dergenen, die ongerechtigheid werken.

3 Want de Egyptenaars zijn menschen, en geen God, en hunne paarden zijn

vleesch, en geen geest; en de HEERE zal zijne hand uitstrekken, dat de helper struikelen zal, en die geholpen wordt, zal nedervallen, en zij zullen al te zamen te niet komen.

4 Want alzoo heeft de HEERE tot mij gezegd: Gelijk als een leeuw, en een jonge leeuw over zijnen roef brult, wanneer schoon eene volle menigte der herderen zamengeropen wordt tegen hem, verschrikt hij voor hunne stem niet, en verdedicht zich niet van wege hunne veelheid; alzoo zal de HEERE der heirscharen nedervallen, om te strijden voor den berg Zions en voor haren heuvel.

5 Gelijk vliegende vogelen, alzoo zal de HEERE der heirscharen Jeruzalem beschutten, beschuttende zal Hij haar ook verlossen, doorgaande zal Hij haar ook uithelpen.

6 Bekeert u tot Hem, van denwelken de kinderen Israëls diep afgeweken zijn.

7 Want te dien dage zullen zij verwerpen, een ieder zijne zilveren afgoden en zijne zouden afgoden, welke u wee handen tot zonde gemaakt hadden:

8 En Assur zal vallen door het zwaard, niet eens mans, en het zwaard, niet eens menschen, zal hem verteren; en hij zal voor het zwaard vlieden, en zijne jongelingen zullen versmelten.

9 En *d* hij zal van vreeze doorgaan naar zijnen rotssteen, en zijne vorsten zullen voor de banier verschrikken, spreekt de HEERE, die te Zion vuur, en te Jeruzalem eenen oven heeft.

HOOFDSTUK 32.

Profetie aangaande het rijk van Christus, vs. 1; en van de weldnden, die Hij zijne Kerk zal aanbrengen, 2. Eene bedreiging over de zorgeloze vrouwen, 9, en over het geheele land, 12; hetwelk verwoest zal worden, 14; daarna spreekt de profet weder van het rijk van Christus en wijst aan, wat Hij in de harten der uitverkorenen zoo teere brengen door den H. Geest, 15. Bedreigingen over de goddeloozen, 19. Aanspraak aan de leeraars van het Nieuwe Testament, 20.

ZIET, een *o* koning zal regeren in gerechtigheid, en de vorsten zullen heerschen naar recht.

2 En die man zal zijn als eene verberging tegen den wind, en eene schuilplaats tegen den vloed, als waterbekken in eene dorre plaats, als de schaduw van eenen zwaren rotssteen in een dorstig land.

3 En de *b* oogden dergenen, die zien, zullen niet terugzien, en de ooren dergenen, die hooren, zullen opmerken.

4 En het hart der onbedachtzamen zal de wetenschap verstaan, en de tong der stamelenden zal vaardig zijn, om bescheidenlijk te spreken.

5 De dwaas zal niet meer genoemd worden milddadig, en de gierige zal niet meer mild geheten worden.

6 Want een dwaas spreekt dwaasheid, en zijn hart doet ongerechtigheid, om huchelarij te plegen, en om dwaling te spreken tegen den HEERE, om de ziel des hongerigen ledig te laten, en den dorstige drank te doen ontbreken.

7 En eens gierigaards gansche gereedschap is kwaad: hij beraadslaagt schandelijke verdichtselen, om de ellendigen te bederven met valsche redenen, en het regt, als de arme spreekt.

8 Maar een milddadige beraadslaagt milddadigheden, en staat op milddadigheden.

9 Staat op, gij geruste vrouwen! hoort mijne stem; gij dochters, die zoo zeker zijt! neemt mijne redenen te oore.

10 *Ve*le dagen over het jaar zult gij beroerd zijn, gij dochters, die zoo zeker zijt! want de wijnoogst zal uit zijn, en zal geene inzameling komen.

11 Beeft, gij geruste vrouwen! weet

J. v. C.
713.

b Deut. 32 11.

c Jes. 2:20.

d 2Kon. 19:36.

37.

e Ps. 45:7.

Zach. 2:9.

b Jes. 29:18.

30:21.

a Ps. 20:8.
Jer. 17:5.

J. v. C.
713.

beroerd, dochters, die zoo zeker zijt! trekt u uit, en ontbloot u, en gordt zakken om uwe lendenen.

12 Men zal rouwklagen over de borsten, over de gewenschte akkers, over de vruchtbare wijnstokken.

13 Op het land mijns volks zal de doorn en de distel opgaan; ja op alle vreugdehuizen, in de vrolijk huppelende stad.

14 Want het paleis zal verlaten zijn, het gewoel der stad zal ophouden; Ofel en de wachtorens zullen tot spelonken zijn, tot in der eeuwigheid, eene vreugde der wonderzelen, eene weide der kudde.

15 Totdát over ons uitgegoten worde de Gêst uit de hoogte; dan zal de woestijn tot een vruchtbare veld worden, en het vruchtbare veld zal voor een woud geacht worden.

16 En het regt zal in de woestijn wonen, en de gerechtigheid zal op het vruchtbare veld verblijven.

17 En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn, en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid.

18 En mijn volk zal in eene woonplaats des vredes wonen, en in welverzekerde woningen, en in stille geruste plaatsen.

19 Maar het zal hagelen, waar men afgaat in het woud, en de stad zal laag worden in de laagte.

20 Welgelukzalig zijt gijlieden, die aan alle wateren zaait; gij, die den voet des ossen en des ezels derwaarts henenzendt!

HOOFDSTUK 33.

Voorzegging van de verdelging van Sanherib en zijn leger, vs. 1, 3, 4. Een gebed der godzaligen, 2. Vreugde in Zion over de nederlaag der Assyriërs, 3. Ellendige toestand van Jeruzalem, eer God Sanherib sloeg, 7, 8, 9. De Heere staat op ter hulpe van zijn volk, 10; bespoot de Assyriërs, 11; en verwoest en leidet tot versmoeling over hunne verdelging, 13; leerde hoe men Gods zegen verkrijgt, 15. Verdere belofte van overwinning en vrede, 17; inzonderheid ten tijde van den Messias, 20. Bespottende aanspraak Gods aan de Assyriërs, 23; en troostrede aan de godzaligen, 24.

WEE u, gij verwoester, die niet verwoest zijt! en gij, die trouwelooslijk handelt, waarom men niet trouwelooslijk tegen u gehandeld heeft! Als gij het verwoesten zult volbragt hebben, zult gij verwoest worden; als gij het trouweloos handelen zult volend hebben, zal men trouwelooslijk tegen u handelen.

2 **HEERE!** wees ons genadig, wij hebben op U gewacht; wees hun arm allen morgen, daartoe onze behoudenis ten tijde der benaauwdheid.

3 Van het gekind des rumoers zullen de volken wegzijden; van uwe verhooring zullen de Heidenen verstoofd worden.

4 Dan zal uieder buit verzameld worden, gelijk de kevers verzameld worden; men zal daarin ginds en weder huppelen, gelijk de sprinkhanen ginds en weder huppelen.

5 De **HEERE** is verheven, want Hij woont in de hoogte; Hij heeft Zion vervuld met gerust en gerechtigheid.

6 En het zal geschieden, dat de vastigheid uwer tijden, de sterkte van uwe behoudnissen zal zijn wijsheid en kennis; de vreeze des **HEEREN** zal zijn schat zijn.

7 Ziet, hunne allersterkten roepen daar buiten, de boden des vredes weenen bitterlijk;

8 De gebaande wegen zijn verwoest, diedoor de paden gaat, houdt op; hij vernietigt het verbond, hij veracht de steden, hij acht geen' mensch.

9 Het land treurt, het kweelt, de Libanon schaamt zich, hij verwelkt; Saron is

geworden als eene woestijn; zoo Bazan als Karmel zijn geschild.

10 Nu zal Ik opstaan, zegt de **HEERE**, nu zal Ik verhoofd worden, nu zal Ik verheven worden.

11 Gijlieden gaat met stroo zwanger, gij zult stoppelen baren; uw geest zal u als vuur verslinden.

12 En de volken zullen zijn als de verbrandingen des kalks; als afgebuwene doornen zullen zij met het vuur verbrand worden.

13 Hooft gijlieden, die verre zijt, wat Ik gedaan heb; en gijlieden, die nabij zijt, bekent mijne magt!

14 De zondaren te Zion zijn verschríkt, beving heeft de haichclaren aangegrepen; zij zeggen: Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? wie is er onder ons, die bij eenen eeuwigen gloed wonen kan?

15 « Die in gerechtigheden wandelt, en die billijkheden spreekt; die het gewin der onderdrukkingen verwerpt; die zijne handen uitschudt, dat zij geene geschenken behouden; die zijn oer stopt, dat hij geene bloedschulden hoore, en zijne oogen toesluit, dat hij het kwade niet aanzie; 16 Die zal in de hoogten wonen, de sterkten der steenrotsen zullen zijn hoog vertrek zijn; zijn brood wordt hem gegeven, zijne wateren zijn gewis.

17 Uwe oogen zullen den Koning zien in zijne schoonheid; zij zullen een ver gelegen land zien.

18 Uw hart zal de verschrikking overdenken, zeggende: Waar is de schrijver? waar is de betalsheer? waar is hij, die de torens telt?

19 Gij zult niet meer dat stuursche volk zien, het volk, dat zoo diep van sprak is, dat men het niet hooren kan, van belagchelijke tong, hetwelk men niet verstaan kan.

20 Schouwt Zion aan, de stad onder bijeenkomsten: uwe oogen zullen Jeruzalem zien, eene geruste woonplaats, eene tent, die niet ter neder geworpen zal worden, welker pinnen in der eeuwigheid niet zullen uitgetogen worden, en van welker zelen geene zullen verscheurd worden.

21 Maar de **HEERE** zal aldaar bij ons heerlijk zijn, het zal zijn eene plaats van rivieren, van wijde stroomen; geene roelschuit zal daar doornen, en geen treffelijk schip zal daar overvaren.

22 Want de **HEERE** is onze Rechter, de **HEERE** is onze Wetgever, de **HEERE** is onze Koning; Hij zal ons behouden.

23 Uwe touwen zijn slap geworden, zij zullen hinnen mastboom niet kunnen regt stijf houden, zij zullen het zeil niet uitspannen; dan zal de roef van eenen overvloedigen buit uitgedeeld worden, zelfs zullen de lammen den roef rooven.

24 En geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek, want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben.

HOOFDSTUK 34.

Verdelging van de vijanden van Gods Kerk, vs. 2; onder den naam der Edomieten, 3, welker land zoo verwoest worden, dat het niet meer van menschen, maar van wild en schrikkelijk gedierte zou bewoond worden, 10; en deze verwoesting zou van stuk tot stuk volkomen vervuld worden, 16; en eeuwig duren, 17.

NADERT, gij Heidenen! om te hooren, en gij volken! luistert toe; de aarde hoore, en hare volheid, de wereld en al wat daaruit voortkomt.

2 Want de verbolgenheid des **HEEREN** is over al de Heidenen, en grimmigheid over al hun heir; Hij heeft hen verbannen, hij heeft ze ter slagting overgegeven.

J. v. C.
713.

e Job. 2:28.

Joh. 7:37.

Hand. 2:17.

d Jes. 29:17.

e Jer. 33:16.

e Ps. 15:2.
24:3.e Ps. 46:6.
125:1,2.

J. v. C.
713.

3 En hunne verslagenen zullen weg-
geworpen worden, en van hunne doode
lichamen zal hun stank opgaan; en de
bergen zullen smelten van hun bloed.
4 En al het heil der hemelen zal *u*-
itteren, en de hemelen zullen torgerold
worden, gelijk een boek, en al hun heil
zal afvallen, gelijk een blad van den
wijnstok afvalt, en gelijk een ruy afvalt
van den vijgeboom.

5 Want mijn zwaard is dronken gewor-
den in den hemel; ziet, het zal ten oordeel
nederdalen op Edom, en op het
volk, hetwelk Ik verbanen heb.

6 Het zwaard des HEEREN is vol van
bloed, het is vet geworden van smeer,
van het bloed der lammern en der bok-
ken, van het smeer der nieren van de
rammen; want de *h* HEERE heeft een
slagtoffer te Bozra, en eenegrootteslag-
ting in het land der Edomieten.

7 En de eenhoornen zullen met hen
afgaan, en de varren met de stieren;
en hun land zal doordronken zijn van
het bloed, en hun stof zal van het smeer
vet gemaakt worden.

8 Want het zal zijn de dag der wreak
des HEEREN, een jaar der vergeldingen,
om Ziions twistzaak.

9 En hunne beken zullen in pek
verkeerd worden, en hun stof in zwavel;
ja hunne aarde zal tot brandend pek
worden.

10 Het zal des nachts of des daags niet
uitgebluscht worden, tot in der eeuwig-
heid zal *c* zijn rook opgaan; van geslacht
tot geslacht zal het woest zijn, tot in
eeuwigheid der eeuwigheden zal niemand
daar doorgaan.

11 Maar *d* de vorrdomp en de nachtuil
zullen het erfelijk bezitten, en de schuif-
uit, en de raaf zal daarin wonen; want
Hij zal een rigtsnoer der woestigheid over
hen trekken, en een rigtlood der ledig-
heid.

12 Hunne edelen (doch zij zijner niet)
zullen zij *t*ot het koningrijk roepen, maar
al hunne vorsten zullen niets zijn.

13 En in hunne paleizen zullen doornen
opgaan, netelen en distelen in hunne
vestingen; en het zal eene woning der
draken zijn, eene zaal voor de jongen
der struilen.

14 En de wilde dieren der woestijnen
zullen de wilde dieren der eilanden *d*aar
ontmoeten, en de duivel zal zijnen mede-
gezel *t*oeroepen; ook zal het nachtge-
deerte zich aldaar nederzetten, en het
zal eene rustplaats voor zich vinden.

15 Daar zal de wilde meerle nestelen
en leggen, en hare jongen uitblikken, en
onder hare schaduw vergaderen; ook
zullen aldaar de gieren met elkander
verameid worden.

16 Zoekt in het boek des HEEREN, en
leest; niet een van dezen zal er *s*illen, het
eene noch het andere zal men missen;
want mijn mond zelf heeft het g**e**-boden,
en zijn Geest zelf zal ze samenbrengen.

17 Want Hij zelf heeft voor hen het lot
geworpen, en zijne hand heeft het hun
uitgedeeld met het rigtsnoer: tot in der
eeuwigheid zullen zij dat erfelijk bezit-
ten, van geslacht tot geslacht zullen zij
daarin wonen.

HOOFDSTUK 35.

Groote vreugde aller schepelen met Gods
Kerk over de verlossing door Christus, vs.
1. Vermaning aan de leeraars, dat zij de
verslagenen van genoeel hiernede zouden
troosten, 3. Wonderen, die de Messias zou
doen, 5. Verder verhaal van den staat en
den vrede van het volk des Heeren, 8.

DE woestijn en de dorre plaatsen zul-
len hierover vrolijk zijn, en de wil-
dennis zal zich verheugen, en zal bloeijen
als eene roos.

2 Zij zal lustig bloeijen, en zich ver-

heugen, ja met verheuging, en juichen:
de heerlijkheid van Libanon is haar ge-
geven, het sieraad van Karmel en Saron;
zij zullen zien de heerlijkheid des HEE-
REN, het sieraad onzes Gods.

3 *a* Versterkt de slappe handen, en
stelt de struikelende knieën vast.

4 Zegt den onbedachtzamen van harte:
Weest sterk, en vrees niet; ziet ulieder
God zal *t*er wreake komen met de ver-
gebeling Gods, Hij zal komen en ulieden
verlossen.

5 Alsdan zullen *b* der blinden oogen
opengedaan worden, en *c* der dooven
ooren zullen geroep worden.

6 Alsdan zal *d* de krenpelde springen als
een bert, en *e* de tong des stommen zal
juichen; want in de woestijn zullen *f* wa-
teren uitbarsten, en beken in de wil-
dennis.

7 En het dorre land zal tot staand
water worden, en het dorstige land tot
springaders der wateren; in de woningen
der draken, waar zij gelegen hebben, zal
gras met riet en biezen zijn.

8 En aldaar zal eene verhevene baan,
en een weg zijn, welke de heilige weg zal
genaamd worden; de onreine zal er niet
doorgaan, maar hij zal voor dezen zijn;
die *z*een weg wandelt, zelfs de dwazen
zullen niet dwalen.

9 Er zal geen leeuw zijn, en geen ver-
scheurend gedierte zal daarop komen,
noch aldaar gewonden worden; maar de
verlosten zullen *d*aarop wandelen.

10 En de vrijgekochten des HEEREN
zullen wederkeeren, en *t*ot Zion komen
met gejuich, en eenwijge blijdschap zal
op hun hoofd wezen; *v* vrolijkheid en
blijdschap zullen zij verkrijgen, maar
droefenis en zuchting zullen wegvlieden.

HOOFDSTUK 36.

Sanherib valt in Juda, vs. 1; zendt Rabake,
die den koning Hizkia en het volk door
goetslasterlijke redenen tot wantrouwen aan
God en afval tot Sanherib roekt te bewegen,
2. Verz. 2 Kon. 18 van vs. 13, en 2 Kron.
32, vs. 1, enz.

EN het geschiedde in het veertiende
jaar van den koning Hizkia, dat
Sanherib, de koning van Assyrie, optoog
tegen alle vaste steden van Juda, en
nam ze in.

2 En de koning van Assyrie zond Rab-
sake van Lachis naar Jeruzalem tot den
koning Hizkia, met een zwaar heil; en hi
stond aan den watergang des oppersten
vijvers, aan den hoogen wrg van het
veld des vollers.

3 Toen ging tot hem uit Eljakim, de
zoon van Hizkia, de hofmeester, en Sebna,
de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf,
de kanselier.

4 En Rabake zeide tot hen: Zegt nu
tot Hizkia: Zoo zegt de groote koning,
de koning van Assyrie: Wat vertrouwen
is dit, waarmede gij vertrouwt?

5 Ik mozt zeggen: (doch het is een
woord der lippen) er is raad en magt
tot den oorlog; op wien vertrouwt gij
nu, dat gij tegen mij rebelleert?

6 Zie, gij vertrouwt op dien *a* gebro-
kenen rietstaf, op Egypte; op denwel-
ken zoo iemand leunt, zoo zal hij in
zijne hand gaan en die doorboren: alzoo
is Faraó, de koning van Egypte, al
denzgnen, die op hem vertrouwen.

7 Maar zoo gij tot mij zegt: Wij
vertrouwen op den HEERE, onzen God;
is Hij die niet, wiens hoogten en wiens
altaren Hizkia wrggeuomen heeft, en die
tot Juda en tot Jeruzalem gezegd heeft:
Voor dit altaar zult gij u nederbuigen?

8 Nu dan, wed toch met mijnen heer,
den Koning van Assyrie: en ik zal a twee
duizend paarden geven, zoo gij voor u de
ruiters daarop zult kunnen geven.

J. v. C.
713.

a Hebr. 12:12.

b Matt. 9:27.
11:5.
12:22.
20:30.
21:14.

c Joh. 9:6.

d Matt. 11:5.
Mark. 7:32.e Matt. 11:5.
15:30.
21:16.

f Joh. 5:8,9.

g Haud. 3:2.
8:7.
14:8.

h Matt. 9:32.

i 12:25.
15:30.j Joh. 7:35.
39.

g Openb. 21:1.

710.

a Esrec. 29:6,7.

J. v. C.
710.

9 Hoe zoudt gij dan het aangezicht van een' eenigen vorst, van de geringste knechten mijns heeren, afkeeren? Maar gij vertrouwt op Egypte, om de wagenen en om de ruiters.

10 En nu, ben ik zonder den HEERE opgetogen tegen dit land, om dat te verdoeven? De HEERE heeft tot mij gezegd: Trek op tegen dat land, en verdoef het.

11 Toen zeide Eljakim, en Sebna, en Joah tot Rabsake: Spreek toch tot uwe knechten in het Syrisch, want wij verstaan het wel; en spreek niet met ons in het Joodsch, voor de ooren des volks, dat op den muur is.

12 Maar Rabsake zeide: Heeft mijn heer mij tot uwen heer en tot u gezonden, om deze woorden te spreken? Is het niet tot de mannen, die op den muur zitten, dat zij niet uilieden hunnen drek eten, en hunne pis drinken zullen?

13 Alzoo stond Rabsake, en riep met luider stem in het Joodsch, en zeide: Hoort de woorden des grooten konings, des konings van Assyrië!

14 Alzoo zegt de koning: Dat Hizkia u niet bedriegde, want hij zal u niet kunnen redden.

15 Daartoe, dat Hizkia u niet doe vertrouwen op den HEERE, zeggende: De HEERE zal ons zekerlijk redden; deze stad zal niet in de hand des konings van Assyrië gegeven worden.

16 Hooft naar Hizkia niet; want alzoo zegt de koning van Assyrië: Handelt met mij door een geschenk, en komt tot mij uit, en eet, en ieder van zijnen wijnstok, en een ieder van zijnen vijgeboom, en drinkt een ieder het water zijns bornpans;

17 Totdat ik kom en u haal in een land, als uilieder land is, een land van koren en van most, een land van brood en van wijngaarden.

18 Dat Hizkia uilieden niet verleide, zeggende: De HEERE zal ons redden; hebben de goden der volken, een ieder zijn land, gered uit de hand des konings van Assyrië?

19 Waar zijn de goden van Hamath en Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvaim? Hebben zij ook Samaria van mijne hand gered?

20 Welke zijn ze onder al de goden dezer landen, die hun land uit mijne hand gered hebben, dat de HEERE Jeruzalem uit mijne hand redden zou?

21 Doch zij zwegen stil, en antwoordden hem niet een woord; want het gebod des konings was, zeggende: Gij zult hem niet antwoorden.

22 Toen kwam Eljakim, de zoon van Hizkia, de hofmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Aaf, de kanselier, tot Hizkia met gescheurde kleederen; en zij gaven hem de woorden van Rabsake te kennen.

HOOFDSTUK 37.

Hizkia treurt en laat den profeet Jesaja verzoeken, tot God te bidden, vs. 1. Jesaja woont en viert den koning Hizkia met Gods woord, 6. Sanherib hoorende, dat de koning der Mooren kwam om tegen hem te strijden, zendt weder boden tot Hizkia met godslasterlijke brieven, 9, waarop Hizkia in het huis des Heeren een zeer vurig gebed doet, 14, en ontvangt door Jesaja een zeer troostelijk antwoord van God, 21. Gods engel slaat de Assyriërs, 36. Sanherib wordt te Nineve van zine eigene zonen omgebracht, 37, 38. Verg. 2 Kon. 19.

EN het geschiedde, als de koning Hizkia dat hoorde, zoo scheurde hij zijne kleederen, en bedekte zich met eenen zak, en ging in het huis des HEEREN.

2 Daarna zond hij Eljakim, den hofmeester, en Sebna, den schrijver, en de

oudsten der priesteren, met zakken bedekt, tot Jesaja, den profeet, den zoon van Amoz;

3 En zij zeiden tot hem: Alzoo zegt Hizkia: Deze dag is een dag der benauwdheid, en der scheiding, en der lastering: want de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is geene kracht om te baren.

4 Misschien zal de HEERE, uw God, hooren de woorden van Rabsake, denwelken zijn heer, de koning van Assyrië, gezonden heeft, om den levenden God te henen, en te schelden met woorden, die de HEERE, uw God, gehoord heeft; hef dan een gebed op voor het overblijfsel, dat gezonden wordt.

5 En de knechten van den koning Hizkia kwamen tot Jesaja.

6 En Jesaja zeide tot hen: Zoo zult gijlieden tot uwen heer zeggen: Zoo zegt de HEERE: Vrees niet voor de woorden, die gij gehoord hebt, want de Heere Mij de dienaars des konings van Assyrië gelasterd hebben.

7 Zie, ik zal eenen geest in hem geven, dat hij een gerucht hooren zal, en weder in zijn land keeren; en ik zal hem door het zwaard in zijn land vellen.

8 Zoo kwam Rabsake weder, en hij vond den koning van Assyrië strijdende tegen Libna; want hij had gehoord, dat hij van Lachis vertrokken was.

9 Als hij nu hoorde van Tirhaka, den koning van Cush, zeggen: Hij is uitgetogen, om tegen u te strijden; toen hij zulks hoorde, zoo zond hij weder boden tot Hizkia, zeggende:

10 Zoo zult gijlieden spreken tot Hizkia, den koning van Juda, zeggende: Laat u uwen God niet bedriegen, op welken gij vertrouwt, zeggende: Jeruzalem zal in de hand des konings van Assyrië niet gegeven worden.

11 Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen van Assyrië aan alle landen gedaan hebben, die verbannende; en zoudt gij gered worden?

12 Hebben de goden der volken, die mijne vaders verdorven hebben, dezelve gered? als Gozan, en Haran, en Refel, en de kinderen van Eden, die in Telasser waren?

13 Waar is de koning van Hamath? en de koning van Arpad? en de koning der stad Sefarvaim, Hena en Ivva?

14 Als nu Hizkia de brieven uit der boden hand ontvingen, en die gelezen had, ging hij op in het huis des HEEREN; en Hizkia breidde die uit voor het aangezicht des HEEREN.

15 En Hizkia bad tot den HEERE, zeggende:

16 O HEERE der heirscharen, Gij God van Israël, die tusschen de cherubim woont! Gij zelf, Gij alleen zijt de God van alle koninkrijken der aarde, Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt!

17 O HEERE! neig uw oor en hoor, HEERE! doe uwe oogen open en zie; en hoor al de woorden van Sanherib, die gezonden heeft om den levenden God te henen.

18 Waarlijk, HEERE! hebben de koningen van Assyrië al de landen, mitgaders derzelver landerijen verwoest;

19 En hebben hunne goden in het vuur geworpen: want zij waren geene goden, maar het werk van menschenhanden, hout en steen; daarom hebben zij die verdorven.

20 Nu dan, HEERE, onze God! verlos ons uit zijne hand, zoo zullen alle koninkrijken der aarde weten, dat Gij alleen de HEERE zijt.

21 Toen zond Jesaja, de zoon van Amoz, tot Hizkia, om te zeggen: Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Dat gij tot Mij

J. v. C.
710.

J. v. C.
719.

gebeden hebt tegen Sanherib, den koning van Assyrië, heb Ik gehoord.

22 Dit is het woord, dat de HEERE over hem gesproken heeft: De jonkvrouw, de dochter van Zion, veracht u, zij bespoot u, de dochter van Jeruzalem schandte het hoofd achter u.

23 Wien hebt gij gehoord en gelasterd? en tegen wien hebt gij de stem verheven, en uwe oogen omhoog opgeheven? Tegen den Heiligen Israëls!

24 Door middel uwer dienstknechten hebt gij den Heere gehoord, en gezegd: Ik heb met de menigte mijner wagenen beklommen de hoogte der bergen, de zijden van Libanon; en ik zal zijne hoogte oederboomen en zijne uitgelezene dennenboomen afhouwen; en zal komen tot zijne uiterste hoogte, in het woud zijns schoonen velds.

25 Ik heb gegraven, en de wateren gedronken; en ik heb met mijne voetzen alle rivieren der belegerde plaatsen verdroogd.

26 Hebt gij niet gehoord, dat Ik zulks lang te voren gedaan heb? en dat van oude dagen af geformeerd heb? Nu heb Ik dat doen komen, dat gij zoudt zijn, om de vaste steden te verstoren tot woeste hoopen.

27 Daarom waren hare inwoners handeloos, zij waren verslagen en beschaamd; zij waren als het gras des velds en de groene grasscheutjes, als het hooi der daken, en het brandkoren, eer het over einde staat.

28 Maar Ik weet uw zitten, en uw uitgaan, en uw inkomen, en uw woeden tegen Mij.

29 Om uw woeden tegen Mij, en dat uwe woeling voor mijne ooren opgekomen is, zoo zal Ik mijnen haak in uwen neus leggen, en mijn gebit in uwe lippen, en Ik zal u doen wederkeeren door dien weg, door denwelken gij gekomen zijt.

30 En dat zij u een teeken, dat men in dit jaar, wat van zelf gewassen is, eten zal, en in het tweede jaar, wat daarvan weder uitspruit; maar zaait in het derde jaar, en maait, en plant wijngaarden, en eet hunne vruchten.

31 Want het ontkomene, dat overgebleven is van het huis van Juda, zal wederom nederwaarts wortelen, en het zal opwaarts vrucht dragen.

32 Want van Jeruzalem zal het overblijfsel uitgaan, en het ontkomene van den berg Zion: « de ijver des HEEREN der heirscharen zal dit doen.

33 Daarom zoo zegt de HEERE van den koning van Assyrië: Hij zal in deze stad niet komen, noch daar eenen pijl inschieten; ook zal hij met geen schild daarvoor komen, en zal geen wal daar tegen opwerpen.

34 Door den weg, dien hij gekomen is, door dien zal hij wederkeeren; maar in deze stad zal hij niet komen, zegt de HEERE.

35 Want Ik zal deze stad beschermen, om die te verlossen, om mijnentwil, en om Davids, mijns knechts wil.

36 « Toen voor de Engel des HEEREN uit, en sloeg in het leger van Assyrië honderd vijfen tachtig duizend. En toen zij zich des morgens vroeg opmaakten, ziet, die allen waren doode lichamen.

37 Zoo vertrouwt Sanherib, de koning van Assyrië, en toog henen, en keerde weder; en hij bleef te Nineve.

38 Het geschiedde nu, als hij in het huis van Nisroch, zijnen god, zich nederboog, dat Adramélech en Sarézer, zijne zonen, hem met het zwaard versloegen; doch zij ontkwamen in het land van A'rarat; en Esar-Haddon, zijn zoon, werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 38.

Hizkia zeer krank zijnde, wordt door Jesaja den dood aangezegd, vs. 1; maar op zijn klagen gebod verkrijgt hij verlenging van vijftien jaren levens. God geeft hem hiervan verzekering door een bijzonder wonder teeken, 1. Gebod en lofsang van Hizkia tot God, 9. Verg. 2 Kon. 20 en 2 Kron. 32: 34.

IN die dagen werd Hizkia krank tot stervens toe; en de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, kwam tot hem, en zeide tot hem: Alzoo zegt de HEERE: Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven, en niet leven.

2 Toen keerde Hizkia zijn aangezicht om naar den wand, en hij bad tot den HEERE.

3 En hij zeide: Och HEERE! gedenk toch, dat ik voor uwaangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld, en wat goed in uwe oogen is gedaan heb. En Hizkia weende zansch zeer.

4 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Jesaja, zeggende:

5 Ga henen, en zeg tot Hizkia: Zoo zegt de HEERE, de God van uwen vader David: Ik heb uw gebod gehoord, Ik heb uwe tranen gezien; zie, Ik zal vijftien jaren tot uwe dagen toedoen;

6 En Ik zal u uit de hand des konings van Assyrië verlossen, mitsgaders deze stad; en Ik zal deze stad beschermen.

7 En dit zal u een teeken zijn vanden HEERE, dat de HEERE het woord, dat Hij gesproken heeft, doen zal;

8 Zie, Ik zal de schaduw der graden, die met de zon in de graden van Achaz zonneneijver nederwaarts gegaan is, tien graden achterwaarts doen keeren. Dies is de zon tien graden teruggekeerd, in de graden, die zij nederwaarts gegaan was.

9 Dit is het schrift van Hizkia, koning van Juda, toen hij ziek geweest en van zijne ziekte genezen was.

10 Ik zeide: Van wege de afsnijding mijner dagen, zal ik tot de poorten des grafs heengaan, ik word beroofd van het overige mijner jaren.

11 Ik zeide: Ik zal den HEERE niet meer zien, den HEERE, in het land der levenden; ik zal de menschen niet meer aanschouwen met de inwoners der wereld.

12 Mijn levenstijd is weggezogen, en van mij weggevoerd gelijk eens horders hut; ik heb mijn leven afgesneden, gelijk een wever zijn web; Hij zal mij afsnijden, als van den drom; en van den dag tot den nacht zult Gij mij ten einde gebragt hebben.

13 Ik stelde mij voor tot den morgenstond toe; gelijk een leeuw, alzoo zal Hij al mijne beenderen breken; van den dag tot den nacht zult Gij mij ten einde gebragt hebben.

14 Gelijk een kraan of zwaluw, alzoo plepte ik; « ik kield als een duif; mijne oogen verhieven zich omhoog: O HEERE! ik word onderdrukt, wees Gij mijn borg.

15 Wat zal ik spreken? Gelijk Hij het mij heeft toegezegd, alzoo heeft Hij het gedaan; ik zal « al toetjes voorttreden al mijne jaren, van wege de bitterheid mijner ziel.

16 Heere! bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijnen geest: want Gij hebt mij gezond gemaakt en mij genezen.

17 Zie, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest; maar Gij hebt mijne ziel lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame: want Gij hebt al mijne zonden achter uwen rug geworpen.

18 Want het graf zal U niet loven, de dood zal U niet prijzen; die in den kuil nederdalen, zullen op uwe waarheid niet hopen.

J. v. C.
713.

713.

J. v. C. 59.11.

J. v. C.
713.

19 De levende, de levende, die zal U loven, gelijk ik heden doe; de vader zal den kinderen uwe waarheid bekend maken.

20 De HEERE was gereed om mij te verlossen; daarom zullen wij op mijn snarenspeel spelen, al de dagen onzes levens, in het huis des HEEREN.

21 Jesaja nu had gezegd: *Laat men nemen eenen klomp vijgen, en tot een pleister op het gewelz maken, en hij zal genezen.*

22 En Hizkia had gezegd: Welk zal het teken zijn, dat ik ten huize des HEEREN zal opgaan?

HOOFDSTUK 39.

De koning van Babel zendt gezanten met brieven en een geschenk aan Hizkia, vs. 1; die hun al zijne schatten toont, 2; waarover Jesaja hem aanspreekt en de babilonische gevangenis voorzegt, 3. Verg. 2 Kon. 20, vs. 12, enz.

circa 712.

TE vier tijd zond Merodach Baladan, de zoon van Baladan, de koning van Babel, brieven en een geschenk aan Hizkia; want hij had gehoord, dat hij krank gewest en *sedert* sterk geworden was.

2 En Hizkia verblijdde zich over hen, en hij toonde hun zijn schathuis, het zilver, en het goud, en de specerijen, en de beste olie, en zijn gansche wapenhuis, en al wat gevonden werd in zijne schatten: er was geen ding in zijn huis, noch in zijne gansche heerschappij, dat Hizkia hun niet toonde.

3 Toen kwam de profeet Jesaja tot den koning Hizkia, en zeide tot hem: Wat hebben die mannen gezegd, en van waar zijn zij tot u gekomen? En Hizkia zeide: Zij zijn uit verre landen tot mij gekomen, uit Babel.

4 En hij zeide: Wat hebben zij gezien in uw huis? En Hizkia zeide: Zij hebben alles gezien, wat in mijn huis is; geen ding is er in mijne schatten, dat ik hun niet getoond heb.

5 Toen zeide Jesaja tot Hizkia: Hoor het woord des HEEREN der heerscheren.

6 Zie, de dagen komen, dat al wat in uw huis is, en wat uwe vaders opgelegd hebben tot een' schat tot op dezen dag, naar Babel gevoerd zal worden; er zal niets overgelaten worden, zegde HEERE.

7 Daartoe zullen zij van uwe zonen, die uit u zullen voortkomen, die zij gewinnen zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in het paleis des konings van Babel.

8 Maar Hizkia zeide tot Jesaja: Het woord des HEEREN, dat zij gesproken hebt, is goed. Ook zeide hij: Doch het zij vrede en waarheid in mijne dagen!

HOOFDSTUK 40.

Profetie van de komst van Christus en de prediking van het N. Evangelie, vs. 1; door Johannes den Dooper en de Apostelen, 3. De kracht van Gods woord, 4. Wat de verlossers van het woord zouden prediken, 6. Kracht en wijsheid des Heeren in de regering der wereld, 12; dien men niet kan noch uwe afkeiden, 14. Onaansheid der afgodendienaars, 19. Nietigheid van alle grootten dezer wereld, 23. Bestrafing der zonden, die klagen dat God hen niet kan noch wil beschermen, 26.

circa 712.

TROOST. troost mijn volk, zal ulieder God zeggen.

2 Sprekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat hare ongerechtigheid verzoed is, dat zij van de hand des HEEREN dubbel ontvangen heeft voor al hare zonden.

3 *Eene stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des HEEREN, maakt recht in de wildernis eene baan voor onzen God!*

4 Alle dalen zullen verhoogd worden,

en alle bergen en heuvelen zullen verdederd worden; en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot een vallei gemaakt worden.

5 En *de heerlijkheid des HEEREN zal geopenbaard worden; en alle vleesch te gelijk zal zien, dat het de mond des HEEREN gesproken heeft.*

6 Eene stem zegt: Roept! En hij zegt: Wat zal ik roepen? *Alle vleesch is gras, en al zijne roedertierenheid als eene bloem des velds.*

7 Het gras verdort, de bloem valt af, als de Geest des HEEREN daarin blaast; voorwaar het volk is gras.

8 Het gras verdort, de bloem valt af, maar het woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid.

9 O Zion, zij verkondigster van goede boodschap! klim op eenen hoogen berg; o Jeruzalem, zij verkondigster van goede boodschap! hef uwe stem op met magt, hef ze op, vrees niet, zeg der steden van Juda: Ziet, hier is uw God!

10 Ziet, de Heere HEERE zal komen tegen den sterke, en zijn arm zal heerschen; ziet, zijn loon is bij Hem, en zijn arbeidsloon is voor zijn aangezicht.

11 Hij zal *szijne* kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammeren in zijne armen vergaderen, en in zijnen schoot dragen; de zogenden zal hij *szachtjes* leiden.

12 Wie heeft de wateren met zijne vuist gemeten? en van de hemelen met de span de maat genomen? en heeft met eenen drieling het stof der aarde begrepen? en de bergen gewogen in eenen waag, en de heuvelen in een weegschaal?

13 *Wie heeft den Geest des HEEREN bestierd, en wie heeft Hem als zijn raadsman onderwezen?*

14 Met wien heeft Hij raad gehouden, die Hem verstand zou geven, en Hem zou leeren van het pad des rechts? en Hem wetenschap zou leeren, en Hem zou bekend maken den weg des veelvoudigen verstands?

15 Ziet, de volken zijn geacht als een druppel van eenen emmer, en als een stofje van de weegschaal; ziet, Hij werpt de eilanden henen als dun stof!

16 En de Libanon is niet genoegzaam om te branden, en zijn gedierde is niet genoegzaam ten brandstoffen.

17 Alle volken zijn als niets voor Hem; en zij worden bij Hem geacht niulder dan niet en ijdelheid.

18 *Bij wien dan zult gij God vergelijken? of wat gelijkenis zult gij Hem toepassen?*

19 De werkmeester giet een beeld, en de goudsmid overtrekt het met goud, en giet er zilveren ketenen toe.

20 Die verand is, dat hij niet te offeren heeft, die kiest een hout uit, dat niet verrotte; hij zoekt zich eenen wijzen werkmeester, om een beeld te bereiden, dat niet wankelt.

21 Weet gijlieden niet? hoort gij niet? is het u van den beginne aan niet bekend gemaakt? hebt gij op de grondvesten der aarde niet gelet?

22 Hij is het, die daar zit boven den kloot der aarde, en derzelver inwoners zijn als sprinkhanen; Hij is het, die de hemelen uitspant als eenen dunnen dork, en breidt ze uit als een tent, om te bewonen.

23 Die de vorsten te niet maakt; de rigters der aarde maakt Hij tot ijdelheid.

24 Ja zij worden niet geplant, ja hun afgehouwen stam wortelt niet in de aarde; ook als Hij op hen blaazen zal, zoo zullen zij verdorren, en een stormwind zal hen als eenen stoppel wegnemen.

25 Bij wien dan zult gijlieden Mij verge-

J. v. C.
712.

5 Job. 1:14.

e Job. 14:2.

Ps. 90:5,6.

102:12.

103:15.

Jakob. 1:10.

1 Petr. 1:24.

d 1 Petr. 1:25.

e Jes. 62:11.

f Eze. 34:23.

24.

Micha. 7:14.

Joh. 10:11.

g Jes. 49:10.

A Rom. 11:34.

1 Cor. 2:16.

i Dan. 4:35.

k Jes. 46:5.

Hand. 17:29.

l Job. 9:6.

Ps. 104:2.

Jes. 44:24.

m Job. 12:21.

Ps. 107:40.

a Matt. 3:3.

Mark. 1:3.

Luk. 3:4.

Joh. 1:23.

J. v. C.
712.

lijken, dien Ik gelijk zij? zegt de Heilige.
26 Heft uwe oogen op omhoog, en ziet, wie deze dingen geschapen heeft; die in getal hun heil voortbrengt; die ze alle bij name roept, van wege de grootheid zijner krachten, en omdat Hij sterk van vermoeden is, er wordt er niet een gemist.

27 Waarom zegt gij dan, o Jakob! en spreekt, o Israël! mijn weg is voor den HEERE verborzen, en mijn recht gaat van mijnen God voorbij?

28 Weet gij het niet? hebt gij niet gehoord, dat de eenwige God, de HEERE, de Schepper van de einden der aarde, noch moede noch mat wordt? Er is geene doorgonding van zijn verstand.

29 Hij greift den moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geene krachten heeft.

30 De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen;

31 Maar die den HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, zij zullen loopen, en niet moede worden, zij zullen wandelen, en niet mat worden.

HOOFDSTUK 41.

De Heere danst alle afzondelingsnaars het recht, vs. 1. Hij spreekt voorts van Abraham, met welken God een verbond heeft opgericht en wien Hij heerlijke overwinningen gegeven heeft, 2, waarover de Heidenen zich ontzetten, 3; doch volhard hebben in huane afgoderij, 4. Vriendelijke aanspraak Gods aan de vrome Israëlieten, 5; met belofte, dat Hij hen zou verlossen, 6; verdelgende hunne vijanden, 11; en zeggende de zelvigen, 17. Aanspraak Gods aan de afzondelingsnaars, 21. Verlossing om des Messias wil, 25.

ZWIJGT voor mij, gij eilanden! en laat de volken de kracht vernieuwen; laat ze toetreden, laat ze dan spreken: laat ons zamen ten gerigte naderen.

2 Wie heeft van den opgang dien rechtvaardige verwerkt? heeft hem geroepen op zijnen voet? de Heidenen voor zijn aangezicht gegeven, en gemaakt, dat hij over koningen heerschte? heeft ze zijnen zwaarde gegeven als stof, zijnen hoeg als eenen voortgedrevenen stoppel?

3 Dat hij ze najagde en doortrok met vrede, door een pad, hetwelk hij met zijne voeten niet gegaan had?

4 Wie heeft dit gewrocht en gedaen, roepende de geslachten van den beginne? Ik, de HEERE, die de eerste ben, en met de laatste ben Ik dezelfde.

5 De eilanden zagen het, en zij vreesden; de einden der aarde beëfden; zij naderden en kwamen toe:

6 De een hielp den ander, en zeide tot zijnen medgezel: Wees sterk!

7 En de werkmeester versterkte den goudsmid; die met den hamer glad maakt, dien, die op het aanbeeld slaat, zeggende van het soldateersel: Het is goed; daarna maakt hij het vast met nagelen, dat het niet wankelt.

8 Maar gij, Israël, mijn knecht! gij Jakob, dien Ik verkoren heb! het zaad van Abraham, mijnen o! lieffhebber!

9 Gij, welken Ik gegrepen heb van de einden der aarde, en uit hare bijzondere geroepen heb; en zeide tot u: Gij zijt mijn knecht, u heb Ik uitverkoren, en heb u niet verworpen.

10 Vrees niet, want Ik ben met u, wees niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand mijner gerechtigheid.

11 Ziet, ^a zij zullen beschaamd en te schande worden, allen, die tegen u ontstoken zijn; zij zullen worden als niet, en die lieden, die met u twisten, zullen vergaan.

12 Gij zult hen zoeken, maar zult hen

niet vinden; de lieden, die met u kijven, zullen worden als niet, en die lieden, die met u oorlogen, als een nietig ding.

13 Want Ik, de HEERE, uw God, grijp uwe rechterhand aan, die tot u zeg: Vrees niet, Ik help u.

14 Vrees niet, gij wompie Jakobs, gij volke Israels! Ik help u, spreekt de HEERE, en uw Verlosser is de Heilige Israels!

15 Ziet, Ik heb u tot eene scherpe nieuwe dorschlede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorschen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen gelijk kaf.

16 Gij zult ze wannen, en de wind zal ze wegnemen, en de stormwind zal ze verstrooien; maar gij zult u verheugen in den HEERE, in den Heilige Israels zult gij u beroemen.

17 De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar er is geen, hunne tong versmacht van dorst; Ik, de HEERE, zal hen verhooren, Ik, de God Israels, zal hen niet verlaten.

18 Ik zal rivieren op de hooge plaatsen openen, en fonteinen in het midden der valleijen; ^b Ik zal de woestijn tot eenen waterpoel zetten, en het dorre land tot watertogten.

19 Ik zal in de woestijn den cederboom, den sittimboom, en den mirteboom, en den olieachtigen boom zetten; Ik zal in de wildernis stellen den denneboom, den beuk, en den busboom te gelijk;

20 Opdat zij zien, en bekennen, en overleggen, en te gelijk verstaan, dat de hand des HEEREN zulks gedaen, en dat de Heilige Israels zulks geschapen heeft.

21 Brengt ulieder twistzaak voor, zegt de HEERE; brengt uwe vaste bewijsredenen bij, zegt de Koning van Jakob.

22 Laat hen voortbrengen en ons verkondigen de dingen, die gebeuren zullen; verkondigt de vorige dingen, welke die geweest zijn, opdat wij het ter harte nemen, en het einde daarvan weten; of doet ons de toekomstige dingen hooren.

23 Verkondigt dingen, die hierna komen zullen, opdat wij weten, dat gij goden zijt; ja doet goed, en doet kwaad, dat wij verbaasd staan, en te zamen toezien.

24 Ziet, gijlieden zijt minder dan niet, en ulieder werk is erger dan eene adler; hij is een gruwel, die ulieden verkliest.

25 Ik verwerk eenen van het noorden, en hij zal komen van den opgang der zon, hij zal mijnen naam aanroepen; en hij zal komen over de overheden als over leem, en gelijken pottenbakker het slijk treedt.

26 Wie heeft wat verkondigd van den beginne aan, dat wij het weten mogen, of van te voren, dat wij zeggen mogen: Hij is rechtvaardig; maar er is niemand, die het verkondigt, ook niemand, die wat hooren doet, ook niemand, die ulieder woorden hoort.

27 Ik de eerste zeg tot Zion: Zie, zie ze daar! en tot Jeruzalem: Ik zal eenen biddenden boodschapper geven.

28 Want Ik zag toe, maar er was niemand, zelfs onder dezen, maar er was geen raadgever, dat Ik hen zou vragen, en zij mij antwoord gaven zouden.

29 Ziet, zij zijn altemaal ijdelheid, hunne werken zijn een nietig ding, hunne gezotene beelden zijn wind, en een ijdel ding.

HOOFDSTUK 42.

Profetie van de komst van den Messias, wat zijn ambt zij en hoe Hij zich daarin zal gedragen, vs. 1. Bijstand, welken hem de Heere zal verlenen, 3; die een jaleersche God is, 8; en alles te voren weet, 9. Vermaand tot dankzegging voor de ontvangene weldaden, 10; ook aan bekeerde Heidenen, 11; daar de Heere al hunne vijanden zal overweldigen, 13. Voorts profetie van de roeping der

J. v. C.
712.Jes. 17:13.
29:5.

Matt. 5:6.

Jes. 35:7.
44:3.

Ps. 107:35.

Ps. 147:5.

Jes. 41:10.
44:6.
48:12.
Openb. 1:17.
22:13.Deut. 7:6.
10:15.
14:2.
Ps. 135:4.
Jes. 43:1.
44:1.2Kron. 20:7.
Jakob. 2:23.Ez. 23:22.
Jes. 60:13.
Zech. 12:3.

J. v. C.
712.

Heidenen, 16; en straf der afgodendienaars, 17. Weekling over de verstotheid der Joden, zoo van het volk als van de priesters, 19; en hunnen eilendigen staat, 22; van wege hunne zonden, 23; en verhardheid, 25.

ZIET, mijn knecht, dien Ik ondersteun, mijn uitverkorene, in dewelken mijne ziel een welbehagen heeft! Ik heb mijnen Geest op hem gegeven; hij zal het regt den Heidenen voortbrengen.

2 Hij zal niet schreuen, noch zijne stem verheffen, noch zijne stem op de straat hooren laten.

3 Het gekrookte riet zal hij niet verbreken, en de rookende vlaswiel zal hij niet uithusschen; met waarheid zal hij het regt voortbrengen.

4 Hij zal niet verdonkerd worden, en hij zal niet verbroken worden, totdat hij het regt op aarde zal hebben besteld; en de eilanden zullen naar zijne leer wachten.

5 Alzoo zegt God, de HEERE, die de hemelen geschapen, en dezelve uitgebreid heeft, die de aarde uitgespannen heeft, en wat daaruit voortkomt; die den volke, dat daarop is, den adem geeft, en den geest dengenen, die daarop wandelen:

6 Ik, de HEERE, heb u geroepen in gerechtigheid, en Ik zal u bij uwe hand grijpen; en Ik zal u behoeden, en Ik zal u geven tot een verbond des volks, tot een licht der Heidenen;

7 Om te openen de blinde oogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis, en uit het gevangenisbuis, die in duisternis zitten.

8 Ik ben de HEERE, dat is mijn naam; en mijne eer zal Ik geen anderen geven, noch mijnen lof den gesneden beelden.

9 Ziet, de voorgaande dingen zijn gekomen, en nieuwe dingen verkondig Ik, eer dat zij uitspruiten doe Ik ulieden die hooren.

10 *d* Zingt den HEERE een nieuw lied, zijnen lof van het einde der aarde; gij, die ter zee vaart, en al wat daarin is, gij eilanden en hunne inwoners!

11 Laat de woestijn en hare steden de stem verheffen, met de dorpen, die Kedar bewoont; laat hen juichen, die in de rotssteenen wonen, en van den top der bergen af schreuen.

12 Laat ze den HEERE de eer geven, en zijnen lof in de eilanden verkondigen.

13 De HEERE zal uittrekken als een held; Hij zal den ijver opwekken als een krijgsmann; Hij zal juichen, ja Hij zal een groot getier maken; Hij zal zijne vijanden overweldigen.

14 Ik heb van ouds gezwezen, Ik heb Mij stil gehouden en Mij ingehouden; Ik zal uitschreuen, als eenene, die baart, Ik zal ze verwoesten, en te zamen opslokken.

15 Ik zal bergen en heuvelen woest maken, en al hun gras zal Ik doen verdorren; en Ik zal de rivieren tot eilanden maken, en de poelen udroogen.

16 En Ik zal de blinden leiden door den weg, die zij niet geweten hebben, Ik zal ze doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben; Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken, en *e* het kromme tot regt: deze dingen zal Ik hun doen, en Ik zal hen niet verlaten.

17 Maar die zich op gesneden beelden verlaten, die tot de gegotene beelden zeggen: Gij zijt onze goden, *f* die zullen achterwaarts keeren en met schaamte beschaamd worden.

18 Hoort, gij dooven! en schouw aan, gij blinden! om te zien.

19 Wie is er blind als mijn knecht, en doof, gelijk mijn bode, die Ik zend? Wie is blind, gelijk de volmaakte, en blind, gelijk de knecht des HEEREN?

20 Gij ziet veel vele dingen, maar *g* u

bewaart ze niet; ofschoon hij de ooren opendoet, zoo hoort hij toch niet.

21 De HEERE had lust aan hen, om zijner gerechtigheid wil; Hij maakte hem groot door de wet, en Hij maakte hem heerlijk.

22 Maar nu is het een beroofd en geplunderd volk; zij zijn allen verstrikt in de helen, en verstooken in de gevangenhuisen; zij zijn tot eenen roof geworden, en er is niemand, die ze reed; tot eenne plundering, en niemand zegt: Geef ze weder.

23 Wie onder ulieden neemt zulks ter ooren? wie merkt op en hoort, wat hierna zijn zal?

24 Wie heeft Jakob tot eenne plundering overgegeven, en Israël den roovers? Is het niet de HEERE, Hij, tegen wien wij gezondigd hebben? want zij wilden niet wandelen in zijne wegen, en zij hoorden niet naar zijne wet.

25 Daarom heeft Hij over hen uitgestort de grimmigheid zijns toorns en de magt des oorlogs; en hij heeft ze rondom in vlam gezet, doch zij merkten het niet; en Hij heeft ze in brand gestoken, doch zij nemen het niet ter harte.

HOOFDSTUK 43.

God de Heere troost zijn volk met belofte van verlossing en bescherming, vs. 1; en vermeerdering zijner gemeente uit de Heidenen, 5. Hij brengt, dat de goden der Heidenen gelijc zgn, 9; maar dat Hij alleen de ware en almachtige God is, 10; die zijn volk verkoren heeft, niet om hunne verdiensten, maar uit genade, 21.

MAAR nu, alzoo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob! en uw Formeerder, o Israël! vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uwen naam geroepen, gij zijt mijne.

2 Wanneer gij zult gaan *a* door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstroomen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken.

3 Want Ik ben de HEERE, uw God, de Heilige Israels, uw Heiland; Ik heb Egypte, Moorenland en Seba gegeven tot uw losgeld in uwe plaats.

4 Van toen af, dat gij kostelijk zijt geweest in mijne oogen, zijt gij verheerlijkt geweest, en Ik heb u liefgehad; daarom heb Ik menschen in uwe plaats gegeven, en volken in plaats van uwe ziel.

5 *b* Vrees niet, want Ik ben met u; Ik zal uw zaad van den opgang brengen, en Ik zal u verzamelen van den ondergang.

6 Ik zal zeggen tot het noorden: Geef; en tot het zuiden: Houd niet terug; breng mijne zonen van verre, en mijne dochters van het einde der aarde;

7 Een ieder, die naar mijnen naam genoemd is, en dien Ik geschapen heb tot mijne eer, dien Ik geformeerd heb, dien Ik ook gemaakt heb.

8 Breng voor het blinde volk, hetwelk oogen heeft, en de dooven, die ooren hebben.

9 Laat al de Heidenen zamen vergaderd worden, en laat de volken verzameld worden, wie onder hen zal dit verkondigen? Of laat hen ons doen hooren de vorige dingen, laat hen hunne getuigen voortbrengen, opdat zij geregtvaardigd worden, en men het hoore en zegge: Het is de waarheid.

10 Gijlieden zijt mijne getuigen, spreekt de HEERE, en mijn knecht, dien Ik uitverkoren heb; opdat gij het weet, en Mij geloof, en verstaat, dat Ik Dezelve ben, *c* dat vóór Mij geen God geformeerd is, en na Mij geen zijn zal.

11 Ik, Ik ben de HEERE, en er is geen Heiland behalve Mij.

J. v. C.
712.*a* Ps. 66:12.*b* Jes. 41:2.
c Jer. 30:10.
46:27.*c* Jes. 41:4.
41:8.
45:21.
Hos. 13:4.*a* Matt. 3:17.
17:5.
Efes. 1:6.*b* Jes. 11:2.
Joh. 3:34.*e* Jes. 48:11.*d* Ps. 33:3.*e* Jes. 40:3,4.*f* Ps. 97:7.
Jes. 1:29.
44:11.
45:16.*g* Rom. 2:2, enz.

J. v. C.
712.

12 Ik heb verkondigd, en Ik heb verlost, en Ik heb *het* doen hooren, en geen vreemd god was onder ulieden; en gij zijt mijne getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.

13 Ook eer de dag was, ben Ik, en er is niemand, die uit mijne hand reddend kan; Ik zal werken, en *de* wie zal het keeren?

14 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige Israels: Om u ieder wil heb Ik naar Babel gezonden, en heb hen allen vlugtig doen nederdalen, te weten de Chaldeën, in de schepen, op welke zij juichten.

15 Ik ben de HEERE, uw Heilige; de Schepper van Israël, uwer Koning.

16 Alzoo zegt de HEERE, die in de zee eenen weg, en in de sterke wateren een pad maakte;

17 Die wageneu en paarden, heir en magt voortbragt: Te samen zijn zij nedergelegen, zij zullen niet weder opstaan, zij zijn uitgebluscht, gelijk eene vlaswiek zijn zij uitgegaan.

18 Gedenkt der vorige dingen niet, en overlegt de oude dingen niet.

19 Ziet, Ik zal u wat nieuws maken, nu zal het uitspruiten, zult gijlieden dat niet weten? Ja Ik zal in de woestijn eenen weg leggen, en rivieren in de wildernis;

20 Het gedierte des velds zal Mij eeren, de draken en de jonge struiken; want Ik zal in de woestijn wateren geven, en rivieren in de wildernis, om mijn volk, mijnen uitverkorenen drinken te geven.

21 / Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen mijnen lof vertellen.

22 Doch gij hebt Mij niet aangeroepen, o Jakob! als gij u tegen Mij vermoed hebt, o Israël!

23 Mij heb: gij niet gebragt het kleine vee uwer brandoffers, en met uwe slagtoffers hebt gij Mij niet geëerd: Ik heb u Mij niet doen dienen met spijsoffer, en Ik heb u niet vermoed met wierook.

24 Mij hebt gij geen kalmus voor geld gekocht, en met het vette uwer slagtoffers hebt gij Mij niet gedrenkt; maar gij hebt Mij arbeid gemaakt met uwe zonden, gij hebt Mij vermoed met uwe ongerechtigheden.

25 Ik, Ik ben het, die uwe overtredingen uitdeig, o, om mijnen twil, en Ik gedenk uwer zonden niet.

26 Maakt Mij indachtig, *de* laat ons te samen rigten, vertelt zij *uwe* redenen, opdat gij moogt geregtvaardigd worden.

27 Uw eerste vader heeft gezondigd, en uwe uitleggers hebben tegen Mij overtreden.

28 Daarom zal Ik de oversten des heilighdoms ontheiligen, en Jakob ten ban overgeven, en Israël tot beschimpingen.

HOOFDSTUK 44.

Verdere belofte van geestelijke weldaden, vs.

1. De Heere bewijst, dat Hij een waarachtig God is, 6; maar dat de afgoden ijdel en van geene waarde zijn, gelijk hunne makers, 9; en die hen aanbidden, 17; God vermaant daarom de Joden Hem alleen aan te hangen, 21; zich tot Hem bekeerende, 22. Voorts worden alle schepelen opgerukt tot lof des Heeren, 23. De Heere spreekt verder van zijne magt en daden, 24; bevestigende zijne beloften van hunne lichamelijke en geestelijke verlossing, 26.

MAAR hoor nu, „mijn knecht Jakob, en Israël, dien Ik verkoren heb!

2 Zoo zegt de HEERE, uw Maker, en uw Formerder van den buik af, die u helpt: Vrees niet, o Jakob, mijn knecht, en gij Jeschurun, dien Ik uitverkoren heb!

3 Want Ik *de* zal water gieten op de dorstigen, en stroomen op het drooge; Ik zal mijnen Geest op uw zaad gieten, en mijnen zegen op uwe nakomelingen.

4 En zij zullen uitspruiten tusschen in het gras, als de wilgen aan de waterbekken.

5 Deze zal zeggen: Ik ben des HEE-REIN; en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijne hand schrijven: *Ik ben des HEE-REIN*; en zich toenoemen met den naam van Israël.

6 Zoo zegt de HEERE, de Koning van Israël, en zijn Verlosser, de HEERE der heirscharen: Ik ben de eerste, en Ik ben de laatste, en behalve Mij is er geen God.

7 En wie zal, gelijk als Ik, roepen en het verkondigen, en het ordentlijk voor Mij stellen, sedert dat Ik een eenwig volk gesteld heb; en laat ze de toekomstige dingen, en die komen zullen, hun verkondigen.

8 Verschrikt niet, en vrees niet; heb Ik het u van toen af niet doen hooren en verkondigd? Want gijlieden zult mijne getuigen: *de* is er ook een God behalve Mij? Immers is er geen andere rotssteen; Ik ken er geen!

9 De formerders van gesneden beelden zijn al te samen ijdelheid, en hunne gewenschte dingen doen geen nut; ja zij zelven zijn hunne getuigen; zij zien niet, en zij weten niet, daarom zullen zij beschaamd worden.

10 Wie formeert eenen god, en giet een beeld, dat geen nut doet?

11 Ziet, al hunne medelgenooten *de* zullen beschaamd worden, want de werkmeeesters zijn uit de menschen: dat zij zich altemaal vergaderen, dat zij opstaan, zij zullen verschrikken, zij zullen te samen beschaamd worden.

12 / De ijzersmid *maakt* eene bijl, en werkt in den gloed, en formeert het met hamers, en werkt het met zijnen sterken arm; ook lijdt hij honger, totdat hij krachteloos wordt, hij drinkt geen water, totdat hij aanechikt door.

13 De timmerman trekt het rigtsnoer uit, hij teekent het af met den draad, hij maakt het *effen* met de schaven, en trekt het met den passer, en maakt het naar de beeldtenis eens mans, naar de schoonheid van een' mensch, dat het in het huis blijve.

14 Als hij zich cederen af houwt, zoo neemt hij eenen cypresboom of eenen eik, en hij versterkt zich onder de boommen des wonds; hij plant eenen olivboom, en de regen maakt dien groot.

15 Dan is hij voor den mensch om te verbranden, dan neemt hij daarvan, en warmt er zich bij; ook ontsteekt hij het, en bakt er brood bij: daarenboven maakt hij er eenen god van, en buigt zich *daarvoor*, hij maakt er een gesneden beeld van, en knielt er voor neder.

16 Zijne helft brandt hij in het vuur, bij *de andere* helft draagt een eet hij vleesch; hij brandt een gebrad, en hij wordt verzadigd; ook warmt hij zich zelven, en hij zegt: Hei! Ik ben warm geworden, ik heb het vuur gezien!

17 Het overige nu daarvan maakt hij tot eenen god, tot zijn gesneden beeld; hij knielt er voor neder, en buigt zich, en bidt het aan, en zegt: Red mij, want gij zijt mijn God!

18 Zij weten niet, en verstaan niet, want het heeft hunne oogen bestreken, dat zij niet zien, en hunne harten, dat zij niet verstaan.

19 En niemand van hen brengt het in zijn hart, en er is noch kennis noch verstand, dat hij zeggen zou: De helft daarvan heb ik verbrand in het vuur, ja ook op de kolen daarvan heb ik brood gebakken, ik heb vleesch *daarbij* gebraden, en heb het gegeten; en zou ik het overblijfsel daarvan tot eenen gruwel maken? zou ik nederknielen voor hetgeen van eenen boom gekomen is?

J. v. C.
712.e Jes. 41.4.
48.12.
Openb. 1.8.
17.
22.13.d Deut. 4.35.
39.
32.39.
1 Sam. 2.2.
Jes. 45.21.e Ps. 97.7.
Jes. 1.29.
42.17.
45.16.

f Jer. 10.3.

J. v. C. 14.27.

e Openb. 31.5.

Luk. 1.74.75.

g Ezeek. 36.22.
enz.

h Jes. 1.18.

i Jes. 41.8.
47.5.
Jer. 30.10.
46.27.k Jes. 35.7.
Joel 2.28.
Joh. 7.38.
Hand. 2.18.

J. v. C.
712.

20 Hij voedt zich met asch, het bedrogen hart heeft hem *ter zijden* afgeleid; zoodat hij zijne ziel niet redden kan, noch zeggen: Is er niet eene leugen in mijne rechterhand?

21 Gedenk aan deze dingen, o Jakob, en Israël! want gij zijt mijn knecht, Ik heb u geformeerd; gij zijt mijn knecht, Israël! gij zult van Mij niet vergeten worden.

22 Ik delg uwe overtredingen uit als eenen nevel, en uwe zonden als eene wolk: keer weder tot Mij, want Ik heb u verlost.

23 Zingt met vreugde, gij hemelen! want de HEERE heeft het gedaan; juicht, gij benedenste deelen der aarde! gij bergen! maakt een groot gedreun met vreugdegezang, gij bosschen, en alle geboomte daarin! want de HEERE heeft Jakob verlost, en zich heerlijk gemaakt in Israël.

24 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser, en die u geformeerd heeft van den buik af: Ik ben de HEERE, die alles doet, die den hemel uitbreidt, Ik alleen, en die de aarde uitspannt door Mij zelve.

25 Die de teekenen der leugendichters vernietigt, en de waarzeggers dol maakt; die de wijzen achterwaarts doet keeren, en die hunne wetenschap verdooft.

26 Die het woord zijns knechts bevestigt, en den raad zijner boden volbrengt; die tot Jeruzalem zegt: Gij zult bewoond worden; en tot de steden van Juda: Gij zult herbouwd worden, en Ik zal hare verwoeste plaatsen oprigten.

27 Die tot de diepte zegt: Verdroog, en uwe rivieren zal Ik verdroogen.

28 Die van Cores zegt: Hij is mijn herder, en hij zal al mijn gevallen volbrengen; zeggende ook tot Jeruzalem: Word gebouwd; en tot den tempel: Word gegrond.

HOOFDSTUK 45.

Profetie, dat de koning Cyrus de stad Babel innemen en de Joden uit de gevangenis verlossen zou, vs. 1. Bestrafing der murmurers tegen God, 9. die almagtig is, 12. Hij belooft Cyrus zijnen bijstand, 13. Voorzegging van de bekeering der Heidenen, 14. Bedrugging over de beeldmakers, 16: en beeldenveroordeels, 20. De Heidenen worden genepen en vernedert, zich tot Christus te bekeeren, 22. De Heere voortzet, dat Hij van alle volken zou gekend en geëerd worden, 23.

ALZOO zegt de HEERE tot zijnen gezalfde, tot Cores, wiens rechterhand Ik vat, om de volken voor zijn aangezicht neder te werpen; en Ik zal de lenden der koningen ontbinden, om voor zijn aangezicht de deuren te openen, en de poorten zullen niet gesloten worden:

2 Ik zal voor u aangezicht gaan, en Ik zal de kromme wegen recht maken; de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan.

3 En Ik zal u geven de schatten, die in de duisternissen zijn, en de verborgene rijkdommen; opdat gij moogt weten, dat Ik de HEERE ben, die u bij uwen naam roept, de God van Israël;

4 Om Jakobs, mijns knechts wil, en Israels, mijns uitverkorens; ja Ik riep u bij uwen naam, Ik noemde u toe, hoewel gij Mij niet kent.

5 Ik ben de HEERE, en niemand meer, buiten Mij is er geen God; Ik zal u gorden, hoewel gij Mij niet kent.

6 Opdat men wete, van den opgang der zon en van den ondergang, dat er buiten Mij niets is; Ik ben de HEERE, en niemand meer.

7 Ik formeer het licht, en schep de duisternis, Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik, de HEERE, doe al deze dingen.

8 Drupt, gij hemelen! van boven af, en dat de wolken vloeijen van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en dat allerlei heil uitwasse, en gerechtigheid te zamen uitspruite: Ik, de HEERE, heb ze geschapen.

9 Wee dien, die met zijnen Formeerder twist, gelijk een potscherf met aardens potscherven! Zal ook het leem tot zijn formeerder zeggen: Wat maakt gij? Of zal uw werk zeggen: Hij heeft geen handen?

10 Wee dien, die tot den vader zegt: Wat genereert gij? en tot de vrouw: Wat baart gij?

11 Alzoo zegt de HEERE, de Heilige Israels, en deszelfs Formeerder: Zij hebben Mij van toekomstige dingen gevraagd; van mijne kinderen, zoudt gij Mij van het werk mijner handen bevel geven?

12 Ik heb de aarde gemaakt, en Ik heb den mensch daarop geschapen; Ik ben het! Mijne handen hebben de hemelen uitgebreid, en Ik heb al hun herbevel gegeven.

13 Ik heb hem verwekt in gerechtigheid; en al zijne wegen zal Ik recht maken; hij zal mijne stad bouwen, en hij zal mijne gevangenen loslaten, niet voor prijs, noch voor geschenk, zegt de HEERE der heirscharen.

14 Alzoo zegt de HEERE: De arheid der Egyptenaren en de koophandel der Mooren en der Sabceers, der mannen van groote lengte, zullen tot u overkomen, en zij zullen de uwe zijn, zij zullen u navolgen, in boeljen zullen zij u overkomen; en zij zullen zich voor u buigen, zij zullen u smekken, zeggende: Gewisselijk, God is in u, en er is anders geen God meer.

15 Voorwaar Gij zijt een God, die zich verborgen houdt, de God Israels, de Heiland.

16 Zij zullen beschaamd en ook tot schande worden, zij allen; te zamen zullen zij met schande heengaan, *f* die de afgoden maken.

17 Maar Israël wordt verlost door den HEERE met eene eeuwige verlossing; gijlieden zult niet beschaamd noch tot schande worden, tot in alle eeuwigheden.

18 Want alzoo zegt de HEERE, die de hemelen geschapen heeft, die God, die de aarde geformeerd, en die ze gemaakt heeft; Hij heeft ze bevestigd, Hij heeft ze niet geschapen, dat zij ledig zijn zou, maar heeft ze geformeerd, opdat men daarin wonen zou: *h* Ik ben de HEERE, en niemand meer.

19 Ik heb niet in het verborgene gesproken, in eene donkere plaats der aarde: Ik heb tot het zaad van Jakob niet gezegd: Zoekt Mij te vergeefs; Ik ben de HEERE, die gerechtigheid spreekt, die regtmatige dingen verkondigt.

20 Verzamelt u, en komt, treedt hier toe zamen, gijlieden, die van de Heidenen ontkomen zijt! *h* Zij weten niets, die hunne houten gesneden beelden dragen, en eenen God aanbidden, die niet verlossen kan.

21 Verkondigt en treedt hier toe, ja berandslaagt zamen: wie heeft dat laten hooren van onds her? wie heeft dat? *i* tot en af verkondigt? = Ben Ik het niet, de HEERE? en er is geen God meer behalve Mij, een regtvaardig God, en een Heiland, niemand is er dan Ik.

22 Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde! want Ik ben God, en niemand meer.

23 Ik heb gezworen bij Mij zelve, er is een woord der gerechtigheid uit mijnen mond gegaan, en het zal niet wederkeeren: dat = Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong Mij zal zweren.

24 Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk

J. v. C.
712.c Jer. 18. 6.
Rom. 9. 20.d 2Kron. 26. 22.
Ezra 1. 1.
Jes. 44. 25.

e vers 5.

f Jes. 44. 11.

g Jes. 42. 3.

h vers 5. 14.

i Deut. 30. 11.

k Jes. 43. 15.
12.l Jes. 41. 22.
26. 27.
43. 9. 10.

m vers 5. 14. 16.

n Rom. 14. 11.
Filipp. 2. 10.g Job 9. 8.
Ps. 104. 2.h Jes. 40. 22.
42. 5.
43. 12.a Deut. 4. 35.
39.
32. 39.
Jes. 44. 8.b Kieft. 3. 58.
Amos 3. 6.

J. v. C.
712.

Jes. 41:11.

in den HEERE zijn gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen; maar zij zullen beschaamd worden o allen, die tegen Hem ontstoken zijn.

25 Maar in den HEERE zullen geregtvaardigd worden en zich beroemen, het gansche zaad van Israel.

HOOFDSTUK 46.

Profetie van den ondergang der Babyloniers en hunne afgoden, vs. 1. God maakt den Joden inachtig zijne liefde en trouw jereus hen, 3. en vermaant hen, dat zij Hem niet afbeelden, 5. hun voor oogen stellende de dwaasheid der afgodendienaars, 6. De Heere bewijst uit zijne werken, welke Hij eertijds en nog in kort aan zijne Kerk gedaan heeft, dat Hij alleen de ware God is, 8.

BEL is gekromd, Nebo wordt nedergebogen, hunne afgoden zijn geworden voor de dieren en voor de beesten; uwe opgeladene pakken zijn een last voor de vermoeide beesten.

2 Zamen zijn zij nedergebogen, zij zijn gekromd; zij hebben den last niet kunnen redden, maar zij zelve zijn in de gevangenis gegaan.

3 Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en het gansche overblijfsel van het huis Israëls! die van Mij gedragen zijt van den buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af.

4 En tot den ouderdom toe zal Ik dezelfde zijn, ja tot de grijsheid toe zal Ik *alieden* dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden.

Jes. 40:18, 25.

5 *Wien* zoudt gijlieden Mij nabeeelden, en evangelijk maken, en Mij vergelijken, dat wij elkander gelijken zonden?

6 Zij verkwesten het goud uit de beurs, en wegen het zilver met de waag; zij buien eenen goudsmid, en die maakt het tot eenen god; zij knielen neder, ook buigen zij zich *daarvoor*.

Jes. 45:20.

7 *Zij* nemen hem op den schouder, zij dragen hem, en zetten hem aan zijne plaats: daar staat hij, hij wijkt van zijne stede niet; ja roept iemand tot hem, zoo antwoordt hij niet, hij verlost hem niet uit zijne benaauwdheid.

8 Gedenkt hieraan, en houdt u kloekelijk, brengt het weder in het hart, o gij overtredders!

Jes. 45:5, 14, 18, 21, 22, 48, 12.

9 Gedenkt der vorige dingen van oude tijden af, dat Ik God ben, en er is geen God meer, en er is niet gelijk Ik!

10 Die van den beginne aan verkondigt het einde, en van ouds af die dingen, die nog niet geschied zijn; die zegt: *Mijn raad* zal bestaan, en Ik zal al mijn welbehagen doen.

d Ps. 33:11, Spr. 19:21, Hebr. 6:17.

11 Die eenen roofvogel roept van het oosten, eenen man mijns raads uit verre lande; ja, Ik heb *het* gesproken, Ik zal het ook doen komen. Ik heb *het* geformeerd, Ik zal het ook doen.

12 Hoort naar Mij, zij stijven van harte, zij, die verre van de gerechtigheid zijt!

13 Ik breng mijne gerechtigheid nabij, zij zal niet verre wezen, en mijn heil zal niet vertoeven; maar Ik zal heil geven in Zion, aan Israel mijne heerlijkheid.

HOOFDSTUK 47.

Verdere profetie van den ondergang der babilonische monarchie, vs. 1. van wege hunne wreedheid en onbarmhartigheid over Gods volk, 6. hunne hoovaardij, 7. en andere zonden, 9. hunne tooverijen zullen hen niet kunnen redden, 12.

Jes. 26:5.

DAAL af, en *zit* in het stof, gij jonkvrouw, dochter van Babel! zit op de aarde, er is geen troon meer, gij dochter der Chaldeen! want gij zult niet meer genoemd worden de teedere, noch de wellustige.

2 Neem den molen, en maal meel; ontdek uwe vlechten, ontbloot de enkelen,

ontdek de schenkelen, ga door de rivieren.

3 *Uwe* schaamte zal ontdek worden, ook zal uwe schaande gezien worden; Ik zal wraak nemen, en Ik zal op u niet aanvallen, *als* een mensch.

4 Onzes Verlossers naam is HEERE der heirscharen, de Heilige Israëls.

5 Zit stilzweigende, en ga in de duisternis, gij dochter der Chaldeen! want gij zult niet meer genoemd worden koningin der koninkrijken.

6 Ik was op mijn volk zeer toornig, Ik ontheiligde mijne erve, en Ik gaf hen over in uwe hand; *doch* gij beweeset hun geene barmhartigheden, *ja zelfs* over den oude maaktet gij u juk zeer zwaar.

7 En gij zeldet: Ik zal koningin zijn in eeuwigheid; tot nog toe hebt gij deze dingen niet in uw hart genomen, gij hebt aan het einde daarvan niet gelacht.

8 Nu dan, hoor dit, gij weelderige! die zoo zeker woont, die in haar hart zegt: Ik ben het, en niemand meer dan ik; Ik zal geene weduwe zitten, noch de berooving van kinderen kennen.

9 Doch *de* deze beide dingen zullen u in eenen oogenblik overkomen, op eenen dag, de berooving van kinderen en weduwschap; volkomenlijk zullen zij u overkomen van wege de veelheid uwer tooverijen, van wege de menigte uwer bezweringen.

10 Want gij hebt op uwe boosheid vertrouwd; gij hebt gezegd: Niemand ziet mij; uwe wijsheid en uwe wetenschap heeft u afkeerig gemaakt; en gij hebt in uw hart gezegd: Ik ben het, en niemand meer dan ik.

11 Daarom zal er over u een kwaad komen, gij zult den dageraad daarvan niet weten; en een verderf zal er op u vallen, hetwelk gij niet zult kunnen verzoenen; want er zal snellijk eene onstuimige verwoesting over u komen, dat gij het niet weten zult.

12 Sta nu met uwe bezweringen, en met de veelheid uwer tooverijen, waarin zij gearheid hebt van uwe jeugd af; of gij misschien voordeel kondet doen, of gij misleiden u *kondet* sterken!

13 Gij zijt moede geworden in de veelheid uwer raadslagen; laat nu opstaan, die den hemel waarnemen, die in de sterren kijken, die naar de nieuwe manen voorzegen; en laat ze u verlossen van die dingen, die over u komen zullen.

14 Ziet, zij zullen zijn als stoppelen, het vuur zal ze verbranden, zij zullen zich zelve niet kunnen rukken uit de magt der vlam; het zal geene kool zijn om *hij* te warmen, *gees* vuur om daarvoor neder te zitten.

15 Alzoo zullen zij u zijn, met dewelke gij gearheid hebt, uwe handelaars van uwe jeugd aan, elk zal zijns wegs dwalen, niemand zal u verlossen.

HOOFDSTUK 48.

De Heere klagt over der Joden huichelarij, vs. 1. hardnekkigheid, 3. en verachting zijner voorzeggings, 5. Hij verschoont hen nogtans, om zins naams wil, 9. opdat zij Hem recht leeren kennen, 12. Hij belooft Cores zinnen zegen, 14. en vermaant de Joden, zijne geboden te onderhouden, met belofte van zinnen zegen, 18. en gelukkige verlossing uit Babel, 20. Toestand der goddelooszen, 22.

HOOR dit, gij huis van Jakob, die genoemd wordt met den naam van Israel, en uit de wateren van Juda voortgekomen zijn! die zweert bij den naam des HEEREN, en vermeldt den God Israëls, maar niet in waarheid noch in gerechtigheid.

2 Ja van de heilige stad worden zij genoemd, en zij steunen op den God Israëls: HEERE der heirscharen is zijn naam.

J. v. C.
713.

Jes. 3:17, Nah. 3:5.

c Openb. 19:7.

d Jes. 51:19.

HOOFDSTUK 49.

J. v. C.

712.

J. v. C.

712.

3 De vorige dingen heb ik verkondigd van toen af, en uit mijnen mond zijn zij voortgekomen, en ik heb ze doen hooren; ik heb ze en snellijk gedaan, en zij zijn gekomen:

4 Omdat ik wist, dat gij hard zijt, en uw nek een ijzeren zenuw is, en uw voorhoofd koper:

5 Daarom heb ik het u van toen af verkondigd, eer dan het kwam, heb ik het u doen hooren; opdat gij niet misschien zoudt zeggen: Mijn afgod heeft die dingen gedaan, of mijn gesneden beeld, of mijn gegotin beeld heeft ze bevolen.

6 Gij hebt het gehoord, aanmerkt dat alles; zult gijlieden het ook niet verkondigen? van nu af doe ik u nieuwe dingen hooren, en verborgene dingen, en die gij niet geweten hebt.

7 Nu zijn zij geschapen, en niet van toen af, en voor dezen dag hebt gij ze ook niet gehoord; opdat gij niet misschien zoudt zeggen: Ziet, ik heb ze geweten.

8 Ook hebt gij ze niet gehoord, ook hebt gij ze niet geweten, ook van toen af is uw oor niet geopend geweest: want ik heb geweten, dat gij gansch trouwelooslijk handelen zoudt, en dat gij van den buik af een overtreder genoemd zijt.

9 Om mijns naams wil zal ik mijnen toorn langer uitstellen, en om mijns roems wil zal ik, u ten goede, mij bedwingen, opdat ik u niet afhouwe.

10 Ziet, ik heb u gelouterd, doch niet als zilver, ik heb u gekeurd in den smeltkroes der ellende.

11 Om mijnentwil, om mijnentwil zal ik het doen, want hoe zou hij ontheiligd worden? en ik zal mijne eer aan geen anderen geven.

12 Hoort naar mij, o Jakob! en gij Israëli, mijn geroepene! ik ben dezelfde; ik ben de eerste, ook ben ik de laatste.

13 Ook heeft mijne hand de aarde gegrond, en mijne rechterhand heeft de hemelen met de palm afgemeten: wanneer ik ze roep, staan zij daar te zamen.

14 Vergadert u gij allen, en hoort: wie onder hen heeft deze dingen verkondigd? De HEERE heeft hem lief, Hij zal zij welbehagen tekenen Babel doen, en zijn arm zal tegen de Chaldeen zijn.

15 Ik, ik heb het gesproken, ook heb ik hem geroepen; ik zal hem doen komen, en hij zal voorspoedig zijn op zijnen weg.

16 Nadert gijlieden tot mij, hoort dit; ik heb van den beginne niet in het verborgene gesproken, maar van dien tijd af, dat het geschied is, ben ik daar: en nu, de Heere HEERE, en zijn Geest heeft mij gezonden.

17 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige Israëls: ik ben de HEERE, uw God, die u leert wat nut is, die u leidt op den weg, dien gij gaan moet.

18 Och dat gij naar mijne geboden gelusteld hadt! zoo zou uw vrede geweest zijn als eene rivier, en uwe gerechtigheid als de golven der zee.

19 Ook zou uw zaad geweest zijn als het zand, en die uit uwe ingewanden voortkomen als deszelfs steentjes; wiens naam niet zou worden afgehouden noch verdelgd van voor mijn aangezicht.

20 Gaat uit van Babel, vliedt van de Chaldeen, verkondigt met de stemme des gejuichs, doet zulks hooren, brengt het uit tot aan het einde der aarde, zegt: De HEERE heeft zijnen knecht Jakob verlost!

21 En: Zij hadden geen dorst, toen Hij hen leidde door de woeste plaatsen; Hij deed hun water uit den rotssteen vlieten; als Hij den rotssteen kliefde, zoo vloeiden de wateren daarheen.

22 Maar de goddeloozen hebben geen vrede, zegt de HEERE.

Christus verkondigt allen volken zijn beroep, vs. 1. Hij klaagt over de ongeloovigheid der Joden, 4; spreekt over de roeping der Heidenen, 6; en troost de zwaargen en bedrukten, 9; bevelen al wat hemerlijk is, om tot Hem te komen, weg te nemen, 11. Hij troost de misnoedige Joden, 14; met belofte van hun geestelijk zaad te zullen vermeerderen, 18; dat de koningen hunne vordsterheeren zouden zijn, 21, en dat Hij hen uit de hand, zoo der Bichamelijke als geestelijke vijanden, zou verlossen, 24.

HOORT naar mij, gij eilanden! en luistert toe, gij volken van verre! De HEERE heeft mij geroepen van den buik af, van mijner moeders ingewand af heeft Hij mijnen naam gemaakt.

2 En Hij heeft mijnen mond gemaakt als een scherp zwaard, onder de schaduw zijner hand heeft Hij mij bedekt: en Hij heeft mij tot eenen zuiveren pijl gesteld, in zijnen pijlkoker heeft Hij mij verborgen.

3 En Hij heeft tot mij gezegd: Gij zijt mijn knecht; Israël, door welken ik verheerlijkt zal worden.

4 Doch ik zeide: ik heb te vergeefs gearbeid, ik heb mijne kracht onnutte en ijdelijk toegebracht; gewisselijk mijn recht is bij den HEERE, en mijn werkloon is bij mijnen God.

5 En nu zegt de HEERE, die mij zich van moeders buik af tot eenen knecht geformeerd heeft, dat ik Jakob tot Hem wederbrengen zou: maar Israël zal zich niet verzamelen laten: nochtans zal ik verheerlijkt worden in de oogen des HEEREN, en mijn God zal mijne sterkte zijn.

6 Verder zeide Hij: Het is te gering, dat gij mij een knecht zoudt zijn, om op te richten de stammen van Jakob, en om weder te brengen de bewaarden in Israël: ik heb u ook gegeven tot een licht der Heidenen, om mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde.

7 Alzoo zegt de HEERE, de Verlosser van Israël, zijn Heilige, tot de verachte ziel, tot dien, aan welken het volk eenen gruwel heeft, tot den knecht dergenen, die heerschen: Koningen zullen het zien en opstaan, ook vorsten, en zij zullen zich voor u buigen; om des HEEREN wil, die getrouw is, om den Heilige Israëls, die u verkoren heeft.

8 Alzoo zegt de HEERE: In den tijd des welbehagens heb ik u verhoord, en ten dage des heils heb ik u geholpen; en ik zal u bewaren, en ik zal u geven tot een verbond des volks, om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen bevrén:

9 Om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit; tot hen, die in duisternis zijn: Komt te voorschijn; zij zullen op de wegen weiden, en op alle hooge plaatsen zal hunne weiden wezen.

10 Zij zullen niet hongerigen, noch dorsten, en de hitte en de zon zal hen niet steken: want hun Ontfermer zal ze leiden, en Hij zal hen aan de springaders der wateren zachtes leiden.

11 En ik zal al mijne bergen tot eenen weg maken, en mijne banen zullen verhoogd zijn.

12 Ziet, deze zullen van verre komen; en ziet, die van het noorden en van het westen, en genen uit het land van Sinim.

13 Juicht, gij hemelen! en verbeug u, gij aarde! en gij bergen! maakt gedreun met gejuich: want de HEERE heeft zijn volk vertroost, en Hij zal zich over zijne ellendigen ontfermen.

14 Doch Zion zegt: De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten.

15 Kan ook eene vrouw haren zuigeling

2 Cor. 6:2.

Openb. 7:16.

a Jes. 43:21, 25.

b Jes. 42:8.

c Jes. 41:4, 11, 6.

Openb. 1:7, 22:13.

d Jes. 41:22, 23.

e Deut. 32:29, Ps. 81:14.

f Jes. 52:11, Jer. 50:8, 51:6, 45.

Openb. 18:4.

g Jes. 57:21.

J. v. C.
712.J. v. C.
712.

vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Of schoon deze vergate, zoo zal ik toch u niet vergeten!

16 Zie, ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uwe muren zijn steeds voor Mij.

17 Uwe zonen zullen zich haasten; maar uwe verstoorders en uwe verwoesters zullen van u uitgaan.

Jes. 50, 5.

18 «Heft uwe oogen op rondom, en zie, alle deelen vergaderen zich, zij komen tot u: Zoo *aanraakt als ik leef*, spreekt de HEERE, zekerlijk, gij zult u met alle deelen als met een sieraad bekleeden, en gij zult ze u aanbinden, gelijk eene bruid.

19 Want in uwe woeste en uwe eenzame plaatsen, en uw verstoord land, gewisselijk nu zult gij benaauwd worden van inwoners; en die u verslonden, zullen zich verre van u maken.

20 Nog zullen de kinderen, waarvan gij beroofd waart, zeggen voor u ooren: De plaats is mij te nauw, wijk van mij, dat ik wonen moge.

21 En gij zult zeggen in uw hart: Wie heeft mij deze gegeneerd, aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was? Ik was in de gevangenis gegaan, en weggevoerd; wie heeft mij dan deze opgevoerd? Ziet, ik was alleen overig gelaten, waar waren deze?

22 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, ik zal mijne hand opheffen tot de Heidenen, en tot de volken zal ik mijne banier opsteken; dan zullen zij uwe zonen in de armen brengen, en uwe dochters zullen op den schouder gedragen worden.

23 En koningen zullen uwe voederheeren zijn, hunne vorstinnen uwe zoogvrouwen: zij zullen zich voor u buigen met het aangezicht ter aarde, en zij zullen het stof uwer voeten lekken; en gij zult weten, dat ik de HEERE ben, dat zij niet beschaamd zullen worden, die Mij verwachten.

Matt. 12, 29.

24 «Zou ook eenen magtige de vang ontnomen worden? of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen?

25 Doch alzoo zegt de HEERE: Jde gevangenen des magtigen zullen hem ontnomen worden, en de vangdes tirans zal ontkomen: want met uwe twisters zal ik twisten, en uwe kinderen zal ik verlossen.

Openb. 16, 6.

26 En ik zal uwe verdrukkers spijsen met hun eigen vleesch, en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden, als van zoeten wijn; en alle vleesch zal gewaar worden, dat ik, de HEERE, uw Heiland ben, en uw Verlosser, de Magtige Jakobs.

HOOFDSTUK 50.

De Heere betuigt, dat niet Hij, maar hunne zonden de oorzaak zijn van de verwerping der Joden, vs. 1; met vermelding van zijne magt, 2. Christus verhaalt, hoe getrouw hij zijn ambt heeft bediend, 4; zelfs onder vernedering en smarten, 6; door de hulp van zijnen hemelschen Vader, 7. Hij vermaant de geloovige Joden op de Heere te vertrouwen, 10; en dreigt de goddeloozen met de heelsche smarten, 11.

ALZOO zegt de HEERE: Waar is de scheidbrief van ulieder moeder, waarmee ik haar weggezonden heb? of wie is er van mijne schuldeischers, aan wien ik u verkocht heb? Ziet, om uwe ongeregtheden zijt gij verkocht, en om uwe overtredingen is uwe moeder weggezonden.

2 Waarom kwam ik, en er was niemand? waarom riep ik, en niemand antwoorde? «Is mijne hand dus gansch kort geworden, dat zij niet verlossen kan? of is er in Mij geene kracht om uit te redden? Ziet, door mijne schelding maak ik de zee droog, ik stel de rivieren tot eene woestijn, dat haar visch stinkt, omdat er geen water is, en sterft van dorst.

3 Ik bekleed den hemel met zwartheid, en stel eenen zak tot zijn deksel.

4 De Heere HEERE heeft mij eene tong der geleerden gegeven, opdat ik wete met den moede een woord ter regter tijd te spreken, Hij wekt allen morgen, Hij wekt mij het oor, dat ik hoore, gelijk die geleerd worden.

5 De Heere HEERE heeft mij het oor geopend, en ik ben niet wederspannik, ik wijk niet achterwaarts.

6 Ik geef mijnen rug den genen, die mij slaan, en mijne wangen den genen, die mij het haar uitplukken; mijn aangezicht verberg ik niet voor smaadheden en spreekel.

7 Want de Heere HEERE helpt mij, daarom word ik niet te schande; daarom heb ik mijn aangezicht gesteld als eenen keisteen, want ik weet, dat ik niet zal beschaamd worden.

8 Hij is nabij, «die mij rechtvaardigt, wie zal met mij twisten? laat ons te samen staan: wie heeft eens rechtzaak tegen mij? hij kome herwaarts tot mij.

9 Ziet, de Heere HEERE helpt mij, wie is het die mij zal verdoemen? Ziet, zij zullen altoos al een kleed verouden, de mot zal hen eten.

10 Wie is er onder ulieden, die den HEERE vreest, die naar de stem zijns knechts hoort? als hij in de duisternissen wandelt, en geen licht heeft, dat hij betrouwe op den naam des HEEREN, en steune op zijnen God.

11 Ziet, gij allen, die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt! wandelt in de vlam van uw vuur, en in de spranken, die gij ontstoken hebt. Dat geschiedt u van mijne hand, in swart zult gijlieden liggen.

HOOFDSTUK 51.

De Heere troost zijn volk en vermaant het tot geloof en geduld, vs. 1; belovende hen te verlossen, 4; en dat haastelijk, 5; zijn heil zal bestendig zijn, 6; in tegenoverstelling van der menschen vergankelijkheid, 8. Een gebed der in benaauwdheid gebrachte godzaligen, om hulp en verlossing, 9; welke hun de Heere belooft, 11; bestraffende te gelijk de zwakheid van hun geloof, 12. Beschrijving van de magt des Heeren, 15; om hen te helpen, 16; van hen nemende den bitteren drinkbeker, 17, 22; en dien gevende hunnen vijanden, 23.

HOORT naar mij, gij, die de geregtigheid najaagt, gij, die den HEERE zoekt! aanschouwt den rotssteen, *waaruit* gijlieden gehouwen zijt, en de holligheid des bornputs, *waaruit* gij gegraven zijt.

2 Aanschouwt Abraham, ulieder vader, en Sara, die ulieden geboerd heeft: want ik riep hem, toen hij nog alleen was, en ik zegende hem, en ik vermenigvuldigde hem.

3 Want de HEERE zal Zion troosten, Hij zal troosten al hare worst plaatsen, en Hij zal hare woestijn maken als Eden, en hare wildernis als den hof des HEEREN; vreugde en blijdschap zal daarin gevonden worden, dankzegging en eene stem des gezangs.

4 Luistert naar Mij, mijn volk! en mijne lieden, neigt naar Mij het oor! want eene wet zal van Mij uitgaan, en ik zal mijn recht doen rusten tot een licht der volken.

5 Mijne geregtigheid is nabij, mijn heil trekt uit, en mijne armen zullen de volken rigten; op Mij zullen de eilanden wachten, en op mijnen arm zullen zij hopen.

6 Heft ulieder oogen op naar den hemel, en aanschouwt de aarde beneden: want de hemel zal als een rook verdwijnen, en de aarde zal als een kleed verouden, en hare inwoners zullen van gelijken

6 Joh. 14, 31.
Filipp. 2, 5.
Hebr. 10, 5.
enz.e Rom. 8, 32.
33.Num. 11, 23.
Jes. 59, 1.

J. v. C.
712.

a Ps. 37:31.

Ps. 118:6.

c Jes. 50:9.

d 48:10.

e Ps. 118:6.

f Job. 9:8.

Ps. 104:2.

Jes. 40:22.

42:3.

44:20.

g Jes. 52:1.

h Jes. 47:9.

i Kigld. 2:11.

12.

sterven; maar mijn heil zal in eeuwigheid zijn, mijne gerechtigheid zal niet verborgen worden.

7 Hoor naar Mij, gijlieden, die de gerechtigheid kent, gij volk, in welks hart mijne wet is! ^h Vrees niet des maadheid van den mensch, en voor hunne smaadredenen ontzet u niet.

8 Want ^e de mot zal ze opeten als een kleeid, en hetschiet wormpje zal ze opeten als wol; maar mijne gerechtigheid zal in eeuwigheid zijn, en mijn heil van geslacht tot geslachten.

9 Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan, gij arm des HEEREN! ontwaak als in de verledene dagen, ^d als in de geslachten van ouds; zijt gij het niet, die Rahab uitgehouwen hebt, die den zedraak verwond hebt?

10 Zijt gij het niet, die de zee, de watern des grooten afgronds, droog gemaakt hebt? ^d die de dieptender zee gemaakt hebt tot eenen weg, opdat de verlostes daardoor gingen?

11 Alzoo zullen de vrijgekochten des HEEREN wederkeren, en met gejuich tot Zion komen; en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen: vreugde en blijdschap zullen zij aangrijpen, treuring en zuchting zullen wegvlieden.

12 Ik, Ik ben het, die u troost; wie zijt gij, dat gij u vrees voor ^e den mensch, die sterfen zal? en voor eens menschen kind, dat hooi worden zal?

13 En vergeet den HEERE, die u gemaakt heeft, ^f die de hemelen heeft uitgebreid, en de aarde gegrond heeft? en vrees geduriglijk den ganschen dag, van wege de grimmigheid des bennauwers, wanneer hij zich berispt om te verderven? waar is dan de grimmigheid des bennauwers?

14 De omzwevende gevangene zal haastelijk los gelaten worden; en hij zal in den kuil niet sterfen, en zijn brood zal hem niet ontbreken.

15 Want Ik ben de HEERE, uw God, die de zee klieft, dat hare golven bruisen: HEERE der heirscharen is zijn naam.

16 En Ik leg mijne woorden in uwen mond, en bedek u onder de schaduw mijner hand; om den hemel te planten, en om de aarde te grondren, en om te zeggen tot Zion: Gij zijt mijn volk.

17 ^g Waak op, waak op, sta op, Jeruzalem! gij, die gedronken hebt van de hand des HEEREN den beker zijner grimmigheid; den droesem van den beker der zwijmeling hebt gij gedronken, ^g ja uitgezogen.

18 Er is niemand van al de kinderen, die zij gebarde heeft, die haar zachtjes leidt; en niemand van al de kinderen, die zij opgevoed heeft, die haar bij de hand grijpt.

19 ^h Deze twee dingen zijn u wedervaren, wie heeft medelijden met u? er is verwoesting, en verbreking, en hongre, en zwaard, door wien zal Ik u troosten?

20 ⁱ Uwe kinderen zijn in bezwijmeling gevallen, zij liggen vooran op alle straten, gelijk een wilde os in het net; zij zijn vol van de grimmigheid des HEEREN, van de schelding uws Gods.

21 Daarom hoort nu dit, gij bedrukten! en gij drinkenen, maar niet van wijn!

22 Alzoo zegt uw Heere, de HEERE en uw God, die zijns volks zaak twisten zal: Zie, Ik neem den beker der zwijmeling van uwe hand, den droesem van den beker mijner grimmigheid, gij zult dien voortaan niet meer drinken.

23 Maar Ik zal hem dien, die u bedroefd hebben, in de hand zetten, die tot uwe ziel zelden: Buig u neder, dat wij over u gaan; en gij lezdet uwen rug neder als aarde, en als eene straat dengenen, die daarover gaan.

HOOFDSTUK 52.

De profeet spreekt in dit hoofdstuk van de verlossing van het Joodsche volk uit de babylonische gevangenis, welke een voorbeeld is van de geestelijke verlossing der Kerk door Christus, vs. 1. Liefelijkheid van de prediking van het N. Evangelie, 7. Belofte, dat de Heere zijn volk zal beschermen, 10. Einde van de heere aangewezen, dat Christus zal verhoogen worden, 13; nadat Hij zich ten uiterste vernederd zal hebben, 14. Profetie van de roeping der Heidenen, 15.

WAAK op, waak op, trek uwe sterkte aan, o Zion! trek uwe sierlijke kleederen aan, o Jeruzalem, gij heilige stad! want in u zal voortaan geen onbesedene noch onreine meer komen. 2 Schud u uit het stof, maak u op, zit neder, o Jeruzalem! maak u los van de banden van uwen hals, gij gevangene dochter van Zion!

3 Want zoo zegt de HEERE: Gijlieden zijt om niet verkocht, gij zult ook zonder geld geloot worden.

4 Want zoo zegt de Heere HEERE: In vorige tijden ^a trok mijn volk af in Egypte, om als vreemde aldaar te verkeerren; en Assur heeft hetzelfde om niet onderdrukt.

5 En nu, wat heb Ik hier te doen? spreekt de HEERE, dewijl mijn volk om niet weggenomen is, en degenen, die over hetzelfde heerschen, het doen huijen, spreekt de HEERE, en mijn naam zeduriglijk den ganschen dag ^b gelasterd wordt:

6 Daarom zal mijn volk, daarom zal het mijnen naam in dien dag kennen, dat Ik het zelf ben, die spreekt: Zie, hier ben Ik.

7 Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschapt, die den vrede doet hooren; desgenen, die goede boodschapt brengt van het goede, die heil doet hooren; desgenen, die tot Zion zegt: Uw God is Koning!

8 Er is eene stem uwer wachters; zij verheffen de stem, zij juichen te zamen: want zij zullen oog aan oog zien, als de HEERE Zion wederbrengen zal.

9 Maakt een geschal, juicht te zamen, gij woeste plaatsen van Jeruzalem! want de HEERE heeft zijn volk getroost, Hij heeft Jeruzalem verlost.

10 De HEERE heeft zijnen heiligen arm ontbloot voor de oogen aller Heidenen; en al de zinden der aarde zullen zien het heil onzes Gods.

11 Vertrekt, vertrekt, gaat uit van daar, ^c raakt het onreine niet aan; gaat uit het midden van hen, reinigt u, gij, die de vaten des HEEREN draagt!

12 Want gijlieden zult niet met haast uitgaan, noch met dervlugt henengaan: want de HEERE zal voor u lieder aangezicht henentrekken, en de God van Israël zal u achtertoert wezen.

13 Ziet, mijn knecht zal verstandelijk handelen; hij zal verhoogen en verheven, ja zeer hoog worden.

14 Gelijc als velen zich over u ontzet hebben, alzoo ^d verdorven was zijn geslacht, meer dan van iemand, en zijne gedaante, meer dan van andere menschenkinderen:

15 Alzoo zal hij vele Heidenen besprengen, ^e ja de koningen zullen hunnen mond over hem toehouden: want denwelken het ^e niet verkonigd was, die zullen het zien, en welke het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan.

HOOFDSTUK 53.

Eerst wordt in dit hoofdstuk gesproken van de ongeloofsvrijheid der Joden, ten tijde der verschijning van Christus in het vleesch, vs. 1. Daarna van de vernedering, het lijden en sterfen van Christus, als ook van zijne

J. v. C.
712.

a Gen. 46:6.

b Ezeec. 36:24.

23.

Rom. 2:28.

c Nah. 1:15.

Rom. 10:15.

d Ps. 98:2.

Luk. 5:6.

e 2Cor. 6:17.

Openb. 18:4.

f Jes. 53:3.

g Rom. 15:21.

J. v. C.
712.

verhooring en heerlijkheid, en van de vruchten, die de Kerk daarvan ontvangt en geniet.

WIE heeft onze prediking geloofd? en aan wien is de arm des **HEEREN** groepenbaard?

2 Want hij is als een rijstje voor zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit eene dorre aarde; hij had geene gedaante noch heerlijkheid; als wij hem aanzagen, zoo was er geene gestalte, dat wij hem zouden begerd hebben.

3 Hij was veracht, en de onwaardigste onder de menschen, een man van smaden, en verzocht in krankheid; en *een iegelijk* was als verbergende het aangezicht voor hem; hij was veracht, en wij hebben hem niet geacht.4 Vrelijk *«* hij heeft onze krankheden op zich genomen, en onze smarten heeft hij gedragen; doch wij achten hem, dat hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was.5 Maar *«* hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is hij vrijblijd; de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op hem, en door zijne striemen *«* is ons genezing geworden.6 Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijnen weg; doch de **HEERE** heeft onzer aller ongerechtigheid op hem doen aanloopen.7 *Als* dezelve geestacht werd, toen werd hij verdrukt; doch *«* hij deed zijn mond niet open; als *«* een lam werd hij ter slagt geleid, en als een schaaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed hij zijn mond niet open.

8 Hij is uit den angst en uit het gerizt weggelopen; en wie zal zijnen leeftijd uitspreken? want hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding mijns volks is de plaats op hem geweest.

9 En men heeft zijn graf bij de goddeloozen gesteld, en hij is bij de rijken in zijn dood geweest; omdat hij geen onrecht gedaan heeft, *«* noch bedrog in zijn mond geweest is.10 Doch het behaagde den **HEERE** hem te vrijblijden; Hij heeft hem krank gemaakt; als zijne ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zoo zal hij zaad zien, hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des **HEEREN** zal door zijne hand gelukkiglijk voortgaan.11 Om den arbeid zijner ziel zal hij het zien, *«* verzadigd worden; door zijne kennis zal mijn knecht, de rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want hij zal hunne ongerechtigheden dragen.12 Daarom zal Ik hem een deel geven van velen, en hij zal de magtigen als een roef deelen; omdat hij zijne ziel uitgestort heeft in den dood, *«* en met de overtreders is geteld geweest, en hij veler zonden gedragen heeft, en *«* voor de overtreders geboden heeft.

HOOFDSTUK 54.

Welkaden, die de Heere aan de Kerk van het Nieuwe Testament zou bewijzen met voorzegging, dat Hij haar grootelijks zou verzeuren, vs. 1: haar als zijne bemide huisvrouw met eenige genade omkelen en heerlijk met de gaven des H. G. versieren, 11; en haar beschutten tegen hare vijanden, 14. Het is God, die alles regeert, 16; ten beste der zijnen, 17.

ZING *«* vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt! maak geschal met vrolijk gezang, en juich, die geen barrensnoed gehad hebt! want de kinderen der eenzame zijn meer, dan de kinderen der getrouwe, zegt de **HEERE**.

2 Maak de plaats uwer tent wijd, en dat men de gordijnen uwer woningen uitgebreide, verhinder het niet; maak uwe koorden lang, en steek uwe pinnen vast in.

3 Want gij zult uitbreken ter rechter- en ter linkerhand; en nu zaad zal de Heidenen erven, en zij zullen de verwoeste steden doen bewonen.

4 Vrees niet, want gij zult niet beschaamd worden, en word niet schaamrood, want gij zult niet tetschande worden; maar gij zult de schaamte uwer jongheid vergeten, en den smaad uws weduwsschaps zult gij niet meer gednken.

5 Want uw Maker is uw man, **HEERE** der heirscharen is zijn naam; en de Heilige Israëls is uw Verlosser; Hij zal de God des ganschen aardbodems genaamd worden.6 Want de **HEERE** heeft u geroepen, als eene verlatene vrouw en bedroefde van geest; nochtans zijt gij de huisvrouw der jeugd, hoewel gij versmaad zijt geweest, zegt uw God.

7 Vooreen kleinen oogenblik heb Ik u verlaten; maar met groote ontfermingen zal Ik u vergaderen.

8 In enen kleinen toorn heb Ik mijn aangezicht van u een oogenblik verborgen; maar met reuwighe goedertierenheid zal Ik u uwer ontfermen, zegt de **HEERE**, uw Verlosser.9 Want dat zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen Ik *«* zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; alzo heb Ik gezwoeren, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal.10 Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de **HEERE**, uw Ontfermer.

11 Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste! zie, Ik zal uwe steenen gansch sierlijk leggen, en Ik zal u op safieren grondvesten.

12 En uwe glasvensters zal Ik kristallijnen maken, en uwe poorten van robijnsteenen, en uwe gansche landpale van aangename steenen.

13 En *«* al uwe kinderen zullen van den **HEERE** geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn.

14 Gij zult door gerechtigheid bevestigd worden; wees verre van verdrukking, want gij zult niet vreezen; en vrees van verschrikking, want zij zal tot u niet naken.

15 Ziet, zij zullen zich zekerlijk vergaderen, doch niet uit Mij; wie zich tegen u vergaderen zal, die zal om uwentwil vallen.

16 Zie, Ik heb den smid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast, en die het instrument voortbrengt tot zijn werk; ook heb Ik den verdervergeschapen, om te vernielen.

17 Alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong, die in het gerigt tegen u opstaat, zult gij verdoemen; dit is de erve der knechten des **HEEREN**, en hunne gerechtigheid is uit Mij, spreekt de **HEERE**.

HOOFDSTUK 55.

Christus noodt alle verslagenen van hart tot de genieting zijner welkaden, vs. 1. God de Vader betaagt, waartoe Hij Christus gezonden heeft, 4; namelijk om de Heidenen te roepen, 5. Wat de roeping van alle bekeerden is, 6; aan welke God belooft zijne genade en zegen rijklijk te geven, 10; tot verheuging van alle schepselen, 12.

O *«* ALLE gij dorstigen! komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja koopt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk!

2 Waarom weegt gillieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uwen arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtelijk naar Mij, en eet het

J. v. C.
712.

b Gen. 9.11.

c Joh. 6.45.

a Joh. 7.37.58.

J. v. C.
712.

b Hand. 13, 34.

goede, en laat uwe ziel in vettigheid zich verlustigen.

3 Neig uw oor, en komt tot Mij, hoort, en uwe ziel zal leven: want ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden van David.

4 Ziet, ik heb hem tot een getuige der volken gegeven, eenen Vorst en Gebieder der volken.

5 Ziet, gij zult een volk roepen, dat gij niet kent, en het volk, dat u niet kende, zal tot u loopen, om des HEERE uws Gods wil, en om des Heiligen Israëls wil, want Hij heeft u verheerlijkt.

6 Zoekt den HEERE, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is.

7 De goddelooze verlate zijnen weg, en de ongerechte man zijne gedachten; en hij bekeere zich tot den HEERE, zoo zal Hij zich zijner ontfemen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldig.

8 Want mijne gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uwe wegen zijn niet mijne wegen, spreekt de HEERE.

9 Want gelijk de hemelen hooger zijn dan de aarde, alzoo zijn mijne wegen hooger dan uwe wegen, en mijne gedachten dan ulieder gedachten.

10 Want gelijk de regen en de sneeuw van den hemel nederdaalt, en derwaarts niet wederkeert; maar doorvochtigt de aarde, en maakt, dat zij voortbrengen en uitspruite, en zaad geve den zaaijer, en brood den eter:

11 Alzoo zal mijn woord, dat uit mijnen mond uitgaat, ook zijn, het zal niet ledig tot Mij wederkeren; maar het zal doen hetgeen Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe ik het zende.

12 Want in blijdschap zult gij lieden uittrekken, en met vrede voortgeleid worden: de bergen en heuvelen zullen geschal maken met vrolijk gezang door uw aangezicht, en alle boomen des velds zullen de handen zamenklappen.

13 Voor eenen doorn zal een denneboom opgaan, voor eenen distel zal een mirteboom opgaan; en het zal den HEERE wezen tot eenen naam, tot een eeuwig teeken, dat niet uitgeroeid zal worden.

HOOFDSTUK 56.

De Heere vermaant een ieder tot godzaligheid, vs. 1: belovende den bekeenden Heidenen, dat ook hunne godsdiens Hem aangenaam zou wezen, 3. De Heere roept de tirannen, dat zij komen zouden, om de blinde en geveinsde wachters, die Hij stomme honden noemt, te verdelen, 9.

ALZOO zegt de HEERE: Bewaart het recht, en doet gerechtigheid: want mijn heil is nabij om te komen, en mijne gerechtigheid om geopenbaard te worden.

2 Welgeukzalig is de mensch, die zulks doet, en des menschen kind, dat daaraan vasthoudt; die den sabbat houdt, zoodat hij dien niet ontheiligt, en die zijne hand bewaart van eenig kwaad te doen.

3 En de vreemde, die zich tot den HEERE gevoegd heeft, spreke niet, zeggende: De HEERE heeft mij gansch en al van zijn volk gescheiden; en de gesneden zegge niet: Ziet, ik ben een dorre boom.

4 Want alzoo zegt de HEERE van de gesnedenen, die mijne sabbaten houden, en verkiezen hetgeen, waartoe ik lust heb, en vasthouden aan mijn verbond:

5 Ik zal hen ook in mijn huis en binnen mijne muren een plaats en eenen naam geven, beter dan der zonen en dan der dochteren; eenen eeuwigen naam zal ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden.

6 En de vreenden, die zich tot den HEERE voegen, om Hem te dienen, en om den naam des HEEREN lief te hebben,

om Hem tot knechten te zijn: al wie den sabbat houdt, dat hij dien niet ontheiligt, en die aan mijn verbond vasthouden;

7 Die zal ik ook brengen tot mijnen heiligen berg, en ik zal hen verheugen in mijn bedehuis; hunne brandoffers en hunne slagtoffers zullen aangenaam wezen op mijn altaar: want mijn huis zal een bedehuis genoemd worden voor alle volken.

8 De Heere HEERE, die de verdrevenen van Israël vergaderd, spreekt: Ik zal tot hem nog meer vergaderen, nevens hen, die tot hem vergaderd zijn.

9 Al gij gedierte des velds, komt om te eten, ja al gij gedierte in het woud!

10 Hunne wachters zijn allen blind, zij weten niet; zij allen zijn stomme honden, zij kunnen niet bassen; zij zijn slaperig, zij liggen neder, zij hebben het sluimeren lief.

11 En deze honden zijn sterk van begeerte, zij kunnen niet verzadigd worden, ja het zijn herders, die niet verstaan kunnen; zij allen keeren zich naar hunnen weg, elkeen naar zijn gewin, elk uit zijn einde.

12 Komt herwaarts, zeggen zij: ik zal wijn halen, en wij zullen sterken drank zuipen; en de dag van morgen zal zijn als deze, ja grooter, veel treffelijker.

HOOFDSTUK 57.

De Heere verwijt den Joden hunne ligtvaardige zorgeloosheid, dewijl zij geen acht gaven op den dood der vrouwe en godzalige mannen, vs. 1: de profeten bespotten, 4: afgodery bedreef, 5: en zich op hulp van menschen verlieten, 9. Daarom dreigt God hen te straffen, 12: doch Hij troost de boortverden en belooft hun genade te bewijzen, 13: naar de goddeloozen hebben geenen vrede, 20.

DE regtvaardige komt om, en er is niemand, die het ter harte neemt; en de weldadige lieden worden weggeraapt, zonder dat er iemand op let, dat de regtvaardige weggeraapt wordt voor het kwaad.

2 Hij zal ingaan in den vrede; zij zullen rusten op hunne slaapsteden, en iegelijk, die in zijne oprechtheid gewandeld heeft.

3 Doch nadert gij lieden hier toe, gij kinderen der guichelares! gij overspelig zaad, en gij, die hoererij bedrijft!

4 Over wien maakt gij u lustig? over wien spert gij den mond wijd open en steekt de tong lang uit? zijt gij niet kinderen der overtreiding, een zaad der valscheit?

5 Die hittig zijt in de eikenbosschen, onder alle groenen boom; slagtede de kinderen aan de beken, onder de hoeken der steenrotsen.

6 Aan de gladde steenen der beken is uw deel, die, die zijn uw lot; ook stort gij denzelven drankoffer uit, gij offert hun spijsoffer! zou ik Mij over deze dingen troosten laten?

7 Gij stelt uw leger op eenen hoogen en verhevenen berg; ook klimt gij derwaarts op, om slagtoffer te offeren.

8 En achter de deur en posten zet gij uw gedenkteecken: want van Mij wijkende ontdekt gij u, en klimt op, gij maakt uw leger wijd, en maakt u een verbond met eenigen uit dezelve, gij hebt hun leger lief in elke plaats, die gij ziet.

9 En gij trekt met olie tot den koning, en gij vermenigvuldigt uwe welriekende zalven; en gij zendt uwe gezanten verre weg, en vernedert u tot de hel toe.

10 Gij zijt vermoed door uwe groote reis, maar gij zegt niet: Het is buiten hoop; gij hebt het leven uwer hand gevonden, daarom wordt gij niet ziek.

11 Maar voor wien hebt gij geschroomd of gevreesd? want gij hebt gelogen, en zijt Mijner niet gedachtig geweest, gij hebt

J. v. C.
712.a Matt. 21, 13.
Mark. 11, 17.
Luk. 19, 46.

circa 698.

a Ps. 122.
Micha 7, 1.

c 1Kron. 16, 33.

J. v. C.
698.

Mij op uw hart niet gelegd; is het niet, omdat ik zwijg, en dat van ouds af, en zij vreest Mij niet?

12 Ik zal uwe gerechtigheid bekend maken, en uwe werken, dat zij u geen nut doen zullen.

13 Wanneer zij roepen zult, zoo laat die, die van u vergaderd zijn, u redden; doch de wind zal hen allen wegvooien, die ijdelheid zal hen wegnemen. Maar die op Mij betrouwt, die zal het aardrijk erven, en mijnen heiligen berg erfelijk bezitten.

14 En men zal zeggen: Verhoogt de baan, verhoogt de baan, bereidt den weg, neemt den aanstoot uit den weg mijns volks!

15 Want alzoo zegt de Hooge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, en wiens naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van eenen verbrijzelden en nederigen geest is, opdat ik levend make den geest der nederigen, en opdat ik levend make het hart der verbrijzelden.

16 Want ik zal niet eeuwiglijk twisten, en ik zal niet geduriziglijk verbolgen zijn: want de geest zou van voor mijn aangezicht overstelpt worden, en de zielen, die ik gemaakt heb.

17 Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner zierigheid, en sloeg hen; ik verborg Mij, en was verbolgen; evenwel gingen zij afkeerig henen in den weg hunns harten.

18 Ik zie hunne wegen, en ik zal hen genezen; en ik zal hen geleiden, en hun vertroostingën wedergeven, namelijk aan hunne treurigen.

19 Ik schep de vrucht der lippen, vrede, vrede dengeenen, die verre zijn, en dengeenen, die nabij zijn, zegt de HEERE, en ik zal hen genezen.

20 Doch de goddeloozen zijn als eene voortgedrevene zee, want die kan niet rusten, en hare wateren werpen slijk en modder op.

21 De goddeloozen, zegt mijn God, hebben geen vrede.

HOOFDSTUK 58.

De Heere bevelit den profeet, dat hij den Joden hunne huichelarij, inzonderheid in het vasten, zou verwerpen, vs. 1; en hun leeren, wat een recht vasten is, hetwelk Hij eischt, 6; belovende dengeenen, die Hem in oprechtheid des harten dienen en de hoosheid afleggen, in het bijzonder, die zijne sabbaten oprecht onderhouden, alle welvaart en zegen, 8.

ROEP uit de keel, houd niet in, verhef uwe stem als eene bazuin, en verkondig mijn volk hunne overtreding, en het huis Jakobs hunne zonden.

2 Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en eenen lust hebben aan de kennis mijner wegen, als een volk, dat gerechtigheid doet, en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de regten der gerechtigheid, zij hebben eenen lust tot God te naderen;

3 Zeggende: Waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan? waarom kwellen wij onze ziel, en Gij weet het niet? Ziet, ten dage wanneer gijlieden vast, zoo vindt zij uwe lust, en gij eischt strengelijk al uwen arbeid.

4 Ziet, tot twist en gekijf vast gijlieden, en om goddelooslijk met de vuist te slaan; vast niet gelijk heden, om uwe stem te doen hooren in de hoogte.

5 Zou het zulk een vasten zijn, dat ik verkiezen zou, dat de mensch zijne ziel een' dag kwelle? dat hij zijn hoofd kromme gelijk eene bieze, en eenen zak en asch onder zich spreide? Zoudt gij dat een vasten heeten, en eenen dag den HEERE aangenaam?

6 Is niet dit het vasten, dat ik verkiez: dat gij losmaakt de knoopen der

goddeloosheid, dat gij ontdoet de banden des juks, en dat gij vrij loslaat de verpletterden, en alle juk verscheurt?

7 Is het niet, dat gij den hongerige uw brood mededeelt, en de armen, verdrevenen in huis brengt? als gij eenen naakte ziet, dat gij hem dekt, en dat gij u voor uw vleesch niet verbergt?

8 Dan zal uw licht voortbreken als de dageraad, en uwe geneezing zal snellijk uitspruiten; en uwe gerechtigheid zal voor uw aangezicht heengaan, en de heerlijkheid des HEEREN zal uw achtertoeght wezen.

9 Dan zult gij roepen, en de HEERE zal antwoorden; gij zult schreeuwen, en Hij zal zeggen: Ziet, hier ben ik. Zoo gij uit het midden van u wegdooft het juk, het uitsteken des vingers, en het spreken der ongerechtigheid;

10 En zoo gij uwe ziel opent voor den hongerige, en de bedrukte ziel verzadigt; dan zal uw licht in de duisternis opgaan, en uwe donkerheid zal zijn als de middag.

11 En de HEERE zal u geduriziglijk leiden, en Hij zal uwe ziel verzadigen in groote droogten, en uwe beenderen vaardig maken; en gij zult zijn als een gewaterd hof, en als eene springader der wateren, welker wateren niet ontkreken.

12 En die uit u voortkoken, zullen bouwen de oude verwoeste plaatsen; de fondamenten, van geslacht tot geslacht verwoest, zult gij oprigten; en gij zult genaamd worden: Die de bressen toemaakt, die de paden weder opmaakt, om te bewonen.

13 Indien gij uwen voet van den sabbat afkeert, van te doen uwen lust op mijnen heiligen dag; en indien gij den sabbat noemt eene verluutiging, opdat de HEERE geheiligd worde, die te eeren is; en indien gij dien eert, dat gij uwe wegen niet doet, en uwen eigenen lust niet vindt, noch een woord daaraan spreekt:

14 Dan zult gij u verlustigen in den HEERE, en ik zal u doen rijden op de hoogten der aarde, en ik zal u spijzigen met de erve van uwen vader Jakob; want de mond des HEEREN heeft het gesproken.

HOOFDSTUK 59.

De profeet toont aan, dat het den Heere niet aan magt ontkreukt, om de Joden te verlossen, maar dat hunne zonden zulks verhinderden, vs. 1; welke opgemencd worden, 3-9. Zij bejelden hunne zonden, 9; hierna volgt de belofte, dat God de zinen verlossen en hunne vijanden straffen zou; kan den Verlosser zonden en hen door zijn Geest en Woord eeuwig regeren, 16.

ZIET, de hand des HEEREN is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen; en zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen hooren.

2 Maar uwe ongerechtigheden maken eene scheiding tusschen ulieden en tusschen uwen God, en uwe zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort.

3 Want uwe handen zijn met bloed bekleet, en uwe vingers met ongerechtigheid; uwe lippen spreken valsheid, uwe tong dicht onrecht.

4 Er is niemand, die voor de gerechtigheid roept, en niemand, die voor de waarheid in het aarzich zich begeeft: zij vrouwen op ijdelheid, en spreken leugen, met moete zijn zij zwanger, en zij baren ongerechtigheid.

5 Zij broeden basiliskus-eijeren uit, en zij weven spinnewebben; die van hunne eijeren eet, moet sterven; en als het in stukken gedrukt wordt, er berst eene adder uit.

6 Hunne webben deugen niet tot klee-

J. v. C.
698.Ezeec. 18-7.
16.
Matt. 23-35.a Num. 11-23.
Jes. 50-2.b Job 15-35.
Ps. 7-15.

Job 8-14, 15.

J. v. C.
698.d Spr. 1:16.
Rom. 3:15.

deren, en zij zullen zich zelven niet kunnen dekken met hunne werken: hunne werken zijn werken der ongerechtigheid, en een maaksel des wrevels is in hunne handen.

7 ^d Hunne voeten loopen tot het kwade, en zij haasten, om onschuldig bloed te vergieten; hunne gedachten zijn gedachten der ongerechtigheid, versterking en verbreking is op hunne banen.

8 Den weg des vredes kennen zij niet, en er is geen recht in hunne gangen; hunne paden maken zij verkeerd voor zich zelven, al wie daarop gaat, die kent den vrede niet.

9 Daarom is het recht verre van ons, en de gerechtigheid achterhaalt ons niet; wij wachten op het licht, maar ziet, er is duisternis, op eenen grooten glans, maar wij wandelen in donkerheden.

10 Wij tasten naar den wand, gelijk de blinden, en, gelijk die geene oogen hebben, tasten wij; wij stooten ons op den middag, als in de schemering, wij zijn in woeste plaatsen gelijk de dooden.

11 Wij brommen allen gelijk als de beeren, en wij kirren doorgaans gelijk de duiven; wij wachten naar recht, maar er is geen, naar heil, maar het is verre van ons.

12 Want onze overtredingen zijn vele voor U, en onze zonden getuigen tegen ons: want onze overtredingen zijn bij ons, en onze ongerechtigheden kennen wij.

13 Het overtreden en het liegen tegen den HEERE, en het achterwaarts wijken van onzen God; het spreken van onderdrukking en afval, het ontvangen en het dichten van valsche woorden uit het hart.

14 Daarom is het recht achterwaarts geweken, en de gerechtigheid staat van verre: want de waarheid struikelde op de straat, en wat recht is, kan er niet ingaan.

15 Ja, de waarheid ontbreekt er, en wie van het booze wijk, stelt zich tot eenen roof; en de HEERE zag het, en het was kwaad in zijne oogen, dat er geen recht was.

e Jes. 63:5.

16 Dewijl Hij zag, dat er niemand was, zoo ontzette Hij zich, omdat er geen voorbidder was: daarom bracht Hem zijn arm heil aan, en zijne gerechtigheid ondersteunde Hem.

f Efez. 6:17.
1 Thess. 5:8.

17 Want Hij trok gerechtigheid aan als een pantsier, en den helm des heils zette Hij op zijn hoofd, en de kleederen der wraak trok Hij aan tot kleeding, en Hij deed den ijver aan als eenen mantel.

18 Even naar de werken, even daarnaar zal Hij vergelden, grimmigheid aan zijne wederpartijders, vergelding aan zijne vijanden; den eilanden zal Hij den loon vergelden.

19 Dan zullen zij den naam des HEEREN vreezen van den nedergang, en zijne heerlijkheid van den opgang der zon; als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des HEEREN de banier tegen hem oprichten.

g Rom. 11:26.

20 En ^g er zal een Verlosser tot Zion komen, namelijk voor hen, die zich bekeeren van de overtreding in Jakob, spreekt de HEERE.

h Jes. 10:21, 22.

21 Mij aanstaande, dit is mijn verbond met hen, zegt de HEERE: Mijn Geest, die op u is, en mijne woorden, die Ik in uwen mond gelegd heb, die zullen van uwen mond niet wijken, noch van den mond van uw zaad, noch van den mond van het zaad uws zaads, zegt de HEERE, van nu aan tot in eeuwigheid toe.

HOOFDSTUK 60.

De Heere vermaant zijne Kerk, om zich te verheugen over de gelukzaligheid haar door Christus verworven, vs. 1; haar verlichtende met ware kennis van God, 2; welke ook de Heidenen zouden genieten, 3; die zich met groote menigten tot haar zullen

voegen, 4; waardoor zij versierd, verheerlijkt en verrijkt zal worden, 15. De Heere zal haar beschutten en haar licht zijn, 16.

MAAK u op, word verlicht, want uw licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op.

2 Want ziet, de duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken; doch over u zal de HEERE opgaan, en zijne heerlijkheid zal over u gezien worden.

3 En de Heidenen zullen tot uw licht gaan, en koningen tot den glans, die u is opgegaan.

4 He! uwe oogen rondom op, en zie, die allen zijn vergaderd, zij komen tot u: uwe zonen zullen van verre komen, en uwe dochters zullen aan uwe zijde gevoedsterd worden.

5 Dan zult gij het zien en zamenvloeijen, en uw hart zal vervaard zijn en verwijd worden; want de menigte der zee zal tot u gekeerd worden, het heil der Heidenen zal tot u komen.

6 Een hoop kemelen zal u bedekken, de snelle kemelen van Midian en Hefa; zij allen uit Scheba zullen komen; goud en wierook zullen zij aanbrengen, en zij zullen den overvloedigen lof des HEEREN boodschappen.

7 Al de schapen van Kedar zullen tot u verzameld worden, de rammen van Nebajoth zullen u dienen; zij zullen met wegevalen komen op mijn altaar, en Ik zal het huis mijner heerlijkheid heerlijk maken.

8 Wie zijn deze, die daar komen gevlogen als eenne wolk, en als duiven tot hare vensters?

9 Want de eilanden zullen Mij verwachten, en de schepen van Tarsis vooreerst, om uwe kinderen van verre te brengen, hun zilver en hun goud met hen, tot den naam des HEEREN, uws Gods, en tot den Heilige Israels, dewijl Hij u heerlijk gemaakt heeft.

10 En de vreemden zullen uwe muren bouwen, en uwe koningen zullen u dienen: want in mijne verborgenheid heb Ik u geslagen, maar in mijn welbehagen heb Ik Mij over u ontfemd.

11 En uwe poorten zullen steeds openstaan, zij zullen des daags of des nachts niet toegesloten worden; opdat men tot u inbrengt het heil der Heidenen, en hunne koningen tot u geleid worden.

12 Want het volk en het koninkrijk, welke u niet zullen dienen, die zullen vergaan; en die volken zullen gansch verwoest worden.

13 De heerlijkheid van Libanon zal tot u komen, de denneboom, de beuke- en de busboom te gelijk, om te versieren de plaats mijns heiligheds, en Ik zal de plaats mijner voeten heerlijk maken.

14 Ook zullen, zich buigende, tot u komen de kinderen dergenen, die u onderdrukt hebben, en allen, die u gelasterd hebben, zullen zich nederbuigen aan de planten uwer voeten; en zij zullen u noemen de stad des HEEREN, het Zion van den Heilige Israels.

15 In plaats dat ^h gij verlaten en gehaat zijt geweest, zoodat niemand door u heniging, zoo zal Ik u stellen tot eene eeuwige heerlijkheid, tot eene vreugde van geslacht tot geslacht.

16 En gij zult de melk der Heidenen zuigen, en gij zult de borsten der koningen zuigen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, uwe Heiland, en uw Verlosser, de Magtige Jakobs.

17 Voor koper zal Ik goud brengen, en voor ijzer zal Ik zilver brengen, en voor hout koper, en voor steenen ijzer; en zal uwe opzitters vreedzaam maken, en uwe drijvers regtaardigen.

18 Er zal geen geweld meer gehoord worden in uw land, versterking noch ver-

J. v. C.
698.

a Jes. 49:23.

b Jes. 49:19.
54:1, 6, 7.

c Jes. 53:3.

J. v. C.
68.

breking in uwe landpalen; maar uwe muren zult gij Heil heeten, en uwe poorten Lof.

19 De zon zal u niet meer wezen tot een licht des daags, en tot eenen glans zal u de maan niet lichten; maar de HEERE zal u wezen tot een eeuwige licht, en uw God tot uwe heerlijkheid.

20 Uwe zon zal niet meer ondergaan, en uwe maan zal haar licht niet intrekken; want de HEERE zal u tot een eeuwige licht wezen, en de dagen uwer treuring zullen een einde nemen.

21 En uw volk zullen allen te zamen rechtvaardigen zijn, zij zullen in eeuwigheid de aarde erfelijk bezitten; zij zullen zijn ene dspruit mijner plantingen, een werk mijner handen, opdat Ik verheerlijkt worde.

22 De kleinste zal tot duizend worden, en de minste tot een machtig volk; Ik, de HEERE, zal zulks te zijner tijd snelijk doen komen.

HOOFDSTUK 61.

Christus geeft te kennen, dat Hij gezalfd is, en waartoe, als ook welke heerlijke weldaden Hij aan zijne Kerk bewijzen zou, vs. 1. Hij spreekt ook weder van de roeping der Heidenen, 5: van de weldaden, die God den zijnen geven zal, 6. Verzuide van Gods Kerk, daaruit voortvloeiende, 10.

DE Geest des Heeren HEEREN is op mij, omdat de HEERE mij gezalfd heeft, om eene blijde boodschap te brengen den zachtmoedigen: Hij heeft mij gesonden, om te verbinden de gebrokenen van harte, om den gevangenen vrijheid uit te roepen, en den gebondenen opening der gevangenis;

2 Om uit te roepen het jaar van het welbehagen des HEEREN, en den dag der wraak onzes Gods; om alle treuringen te troosten;

3 Om den treurigen Zions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor asch, vreugdevolle voor treurigheid, het gewaas des lofs voor eenen binnawaarden geest; opdat zij genaamd worden eikeboomen der gerechtigheid, eene planting des HEEREN, opdat Hij verheerlijkt worde.

4 En zij zullen de oude verwoeste plaatsen bouwen, de vorige verstoringen weder oprigten, en de verwoeste steden vernieuwen, die verstoord waren van geslacht tot geslacht.

5 En uitlanders zullen staan, en uwe kudden weiden; en vreemden zullen uwe akkerlieden en uwe wijngaardeniers zijn.

6 Doch gijlieden zult priesters des HEEREN heeten, men zal u dienaren onzes Gods noemen: gij zult het vermogen der Heidenen eten, en in hunne heerlijkheid zult gij u beroemen.

7 Voor uwe dubbele schaamte en schande zullen zij juichen over hun deel; daarom zullen zij in hun land erfelijk het dubbele bezitten, zij zullen eeuwige vreugde hebben.

8 Want Ik, de HEERE, heb het recht lief, Ik haat den roof in het brandoffer, en Ik zal geven, en Ik zal een eeuwige verbond met hen maken.

9 En hun zaad zal onder de Heidenen bekend worden, en hunne nakomelingen in het midden der volken: allen, die hen zien zullen, zullen hen kennen, dat zij zijn een zaad, dat de HEERE gezegend heeft.

10 Ik ben zeer vrolijk in den HEERE, mijne ziel verheugt zich in mijnen God, want Hij heeft mij bekleed met de kleederen des heils, den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als eene bruid zich versiert met haar gewedschap.

11 Want gelijk de aarde hare dspruit

voortbrengt, engelijk een hof hetgeen in hem gezaaid is doet uitspruiten; alsoo zal de Heere HEERE gerechtigheid en lof doen uitspruiten voor al de volken.

HOOFDSTUK 62.

De profeet voorziet den gelukken en heerlijken staat der christelijke Kerk, vs. 1: die door Christus zal getrouwd, 4, en met getrouwe wachtens zal verzoord worden, 6. Hij zal haar rust en vrede geven, 8, en door de bekeering der Heidenen vermeederen, 10.

OM Zions wil zal Ik niet zwijgen, en om Jeruzalems wil zal Ik niet stil zijn; totdat hare gerechtigheid voortkome als een glans, en haar heil als eene fakkel, die brandt.

2 En de Heidenen zullen uwe gerechtigheid zien, en alle koningen uwe heerlijkheid; en gij zult met eenen nieuwen naam genoemd worden, welken des HEEREN mond uitdrukkelijk noemen zal.

3 En gij zult een sterlijke kroon zijn in de hand des HEEREN, en een koninklijke hoed in de hand uws Gods.

4 Tot u zal niet meer gezegd worden: De verlatene, en tot uw land zal niet meer gezegd worden: Het verwoeste; maar gij zult genoemd worden: Mijn land is aan haar! en uw land: Het getrouwde; want de HEERE heeft eenen lust aan u, en uw land zal getrouwd worden.

5 Want gelijk een jonkvingel eene jonkvrouw trouwt, alsoo zullen uwe kinderen u trouwen; en gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, alsoo zal uw God over u vrolijk zijn.

6 O Jeruzalem! Ik heb wachtens op uwe muren besteld, die gelukkig, al den dag en al den nacht, niet zullen zwijgen. O gij, die des HEEREN doet denken, laat geen stilzwijgen bij ulieden wezen!

7 En zwijgt niet stil voor Hem, totdat Hij bevestige, en totdat Hij Jeruzalem stelle tot een lof op aarde.

8 De HEERE heeft gezwooren bij zijne rechterhand, en bij den arm zijner sterkte: Indien Ik uw koren meer zal geven tot spijs voor uwe vijanden, en indien de vreemden zullen drinken uwen most, waaraan gij gearbid hebt!

9 Maar die het insamelen zullen, die zullen het eten, en zij zullen den HEERE prijzen; en die hem vergaderen zullen, zullen hem drinken in de voorhoven mijns heilighdoms.

10 Gaat door, gaat door, door de poorten, bericiid den weg des volks; verhoogt, verhoogt eene baan, ruimt de steenen weg, steekt eene banier omhoog tot de volken!

11 Ziet, de HEERE heeft doen hooren, tot aan het einde der aarde; zegt der dochter van Zion: Zie, uw heil komt; zie, zijn loon is met Hem, en zijn arbeidsloon is voor zijn aangezicht.

12 En zij zullen hen noemen het heilige volk, de verlostenden HEEREN; en gij zult genoemd worden de gezochtte, de stad, die niet verlaten is.

HOOFDSTUK 63.

De profeet beschrijft de heerlijke overwinning van Christus over de vijanden zijner Kerk, vs. 1. Lof en prijs der groote goedheid des Heeren, 7. Belijdenis der zonden van het volk, waarover God verzoord was, 10, doch zich wederom ontfemende, gelachtig zijnde zijner vorige barbaartigheden, 11. Een gebied om verdere genade en bescherming, 15.

WIE is deze, die van Edom komt met besprenkelde kleederen, van Bozra? deze, die versierd is in zijn gewaad, die voorttrekt in zijne groote kracht? Ik ben het, die in gerechtigheid spreekt, die magtig ben te verlossen.

2 Waarom zijt gij een rood aan uw ge-

J. v. C.
68.

Jes. 65-15.

Jes. 40-3, 57-14.

Openb. 19-13

J. v. C.
698.

waad? en uwe kleederen als vancenen, die in de wijpers treedt?

3 Ik heb de persallen getreden, en er was niemand van de volken met Mij; en Ik heb hen getreden in mijnen toorn, en heb hen vertrappt in mijne grimmigheid; en hunne kracht is gesprengd op mijne kleederen, en al mijn gewaad heb Ik bezoodeld.

b Jes. 61.2.

4 Want ^b de dag der wraak was in mijn hart, en het jaar mijner verlost was gekomen.

c Jes. 59.16.

5 En Ik zag toe, en er was niemand, die hielp; en Ik ontzette Mij, en er was niemand, die ondersteunde; daarom heeft mijn arm Mij heil beschikt, en mijne grimmigheid heeft mij ondersteund.

6 En Ik heb de volken vertreden in mijnen toorn, en Ik heb hen dronken gemaakt in mijne grimmigheid; en Ik heb hunne kracht ter aarde doen nederdalen.

7 Ik zal de goedertierenheden des HEEREN vermelden, den veelvoudigen lof des HEEREN, naar alles, wat de HEERE ons heeft bewezen, en de groote goedigheid aan het huis van Israël, die Hij hun bewezen heeft, naar zijne barmhertigheden, en naar de veelheid zijner goedertierenheden.

8 Want Hij zeide: Zij zijn immers mijn volk, kinderen, die niet liegen zullen? Alzoo is Hij hun geworden tot eenen Heiland.

d Deut. 7.7, 8, 9.

9 In al hunne benaauwdheid was Hij benaauwd, en de engel zijns aangezigts heeft hen behouden: ^d door zijne liefde en door zijne genade heeft Hij hen verlost; en Hij nam hen op, en Hij droeg hen al de dagen van ouds.

e Num. 14.11.

Ps. 78.57.

95.9, enz.

10 Maar zij zijn wederspanning geworden, en zij hebben zijnen Heiligen Geest smarten aangedaan; daarom is Hij hun in eenen vijand verkeerd, Hij zelf heeft tegen hen gestreden.

11 Nogtans dacht Hij aan de dagen van ouds, aan Mozes en zijn volk; ^e waarna, waar is Hij, die hen uit de zee opgebragt heeft, met de herders zijner kudde? waar is Hij, die zijnen Heiligen Geest in het midden van hen stelde?

12 Die den arm zijner heerlijkheid heeft doen gaan aan de rechterhand van Mozes; die de wateren voor hunliedre aangezigten klesde, opdat Hij zich eenen eeuwigen naam maakte?

f Ps. 105.37.

13 Die hen leidde door de afgronden; als een paard in de woestijn, ^f struikelden zij niet.

14 Gelijk een beest, ^g aof afgaat in de valleijen, heeft hun de Geest des HEEREN rust gegeven. Alzoo hebt Gij uw volk geleid, opdat Gij U eenen heerlijk-nen naam zoudt maken.

g Deut. 28.15.

15 Zie van den hemel af, en aanschouw van uwe heilige en uwe heerlijke woning: waar zijn uw ijver en uwe mogendheden, het gerommel uws ingewands en uwer barmhertigheden? zij houden zich tegen mij in.

16 Gij zijt toch onze Vader, want Abraham weet van ons niet, en Israël kent ons niet; Gij, o HEERE! zijt onze Vader, onze Verlosser van ouds af is uw naam.

17 HEERE! waarom doet Gij ons van uwe wegen dwalen? ^h waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vreezen? keer weder om uwer knechten wil, de stammen uws erfdeels.

18 Uw heilig volk heeft ^h het maar een weinig zijes beeten; onze wederpartijders hebben ⁱ u weiligdom vertreden.

h Ps. 71.7.

19 Wij zijn geworden ⁱ als die, over welke Gij van ouds niet hebt geheerscht, en die naar uwen naam niet zijn genoemd.

HOOFDSTUK 64.

Gods volk gaat voort in het gebed, op het einde van het vierde hoofdstuk aangevangen,

vs. 1; biddende dat God hen wil verlossen, gelijk Hij vroeger gedaan heeft, 3; bekende en belijdende hunne velle zonden, 6; en onvaardigheid, 8; bidden zij inzonderheid om de ophouwing van Jeruzalem, 10.

J. v. C.
698.

OH dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaaigt, dat de bergen van uw aangezicht vervloten;

2 Gelijk een smeltvuur brandt, en het vuur de wateren doet opbobbelen, om uwen naam aan uwe wederpartijders bekend te maken! ^a laet ^a alsoo de Heidenen van uw aangezicht beven.

3 Toen Gij vreesselijke dingen deedt, die wij niet verwachtten; Gij kwaamt neder, van uw aangezicht vervloten de bergen.

a Ps. 31.19, 20.

1 Cor. 2.1.

4 Ja van ouds heeft men het ^a niet gehoord, noch met ooren vernomen, en geen ooz heeft het gezien, behalve Gij, o God! ^b wat Hij doen zal dien, die op Hem wacht.

5 Gij ontmoet den vrolijke, en die gerechtigheid doet, dengenen, die Uwer gedenken op uwe wegen; zie, Gij waart verholgen, omdat wij gezondigd hebben; in dezelve is de eeuwigheid, opdat wij behouden wierden.

6 Doch wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerptelijk kleed; en ^b wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind.

b Ps. 90.5, 6.

7 En er is niemand, die uwen naam aanroep, die zich opwekt, dat Hij U aangrijpe: want Gij verbergt uw aangezicht voor ons, en Gij doet ons smelten, door middel van onze ongerechtigheden.

8 Doch nu, HEERE! Gij zijt onze Vader; wij zijn leeren, en Gij zijt onze pottenbakker, en wij allen zijn uwer handen werk.

9 HEERE! wees niet zoo zeer verholgen, en ^c gedenk niet eeuwiglijk der ongerechtigheid; zie, aanschouw toch, wij allen zijn uw volk.

c Ps. 79.8.

10 Uwe heilige steden zijn eene woestijn geworden, Zion is een woestijn geworden, Jeruzalem eene verwoesting.

11 Ons heilig en ons heerlijk huis, waarin onze vaders U loofden, is met vuur verbrand; en al onze gewenschte dingen zijn tot woestheid geworden.

12 HEERE! zoudt Gij U over deze dingen inhouden? zoudt Gij stilzwijgen, en ons zoo zeer bedrukken?

HOOFDSTUK 65.

Profetie van de roeping der Heidenen, vs. 1; en de verlossing der Joden, om hunne wederspanningheid, afzonderl. 2; en andere zonden, 4. Den hoetvaardigen wordt redding beloofd, 8; maar de verlaters des Heeren worden zwaar bedruid, 11. Des Heeren knechten worden getroost, 13; met de belofte van het eeuwige leven, 17; afgebeeld door het nieuwe Jeruzalem, 18; en andere figuren, 20.

IK ben gevonden van hen, die naar Mij niet vragden; Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten; tot het volk, dat naar mijnen naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Ziet, hier ben Ik, ziet, hier ben Ik.

2 Ik heb mijne handen uitgebreid den ganschen dag tot een wederstrevig volk, die wandelen op eenen weg, die niet goed is, naar hunne eigene gedachten;

3 Een volk, Mij geduriglijk tergende in mijn aangezicht, in hoven offerende, en rookende op tighelsteneen;

4 Zittende bij de graven, zoo vernachten zij bij degenen, die bewaard worden, etende zwijnenvleesch, en er is ssp van gruwelijke dingen in hunne vaten.

5 Die daar zeggen: Houd u tot uzelf, en maak tot mij niet, want ik ben heiliger dan gij. Deze zijn een rook in

J. v. C.
638.

mijnen neus, een vuur, den ganschen dag brandende.

6 Ziet, het is voor mijn aangezicht geschreven; Ik zal niet zwijgen, maar Ik zal vergeelden, ja in hunnen boezem zal Ik vergeelden.

7 Uwe ongerechtigheden, en uwer vaderen ongerechtigheden te gelijk, zegt de HEERE, die geroookt hebben op de bergen, en Mij smaakheld aangedaan hebben op de heuvelen; daarom zal Ik hun vorig werkloos in hunnen boezem weder toemeten.

8 Alzoo zegt de HEERE: Gelijk wanneer men most in een' bos druiven vindt, men zegt: Verderf ze niet, want er is een zegen in; alzoo zal Ik het om mijner knechten wil doen, dat Ik hen niet allen verderf.

9 En Ik zal zaad uit Jakob voortbrengen, en uit Juda eenen erfbezitter van mijne bergen; en mijne uitverkorenen zullen het erfelijk bezitten, en mijne knechten zullen aldaar wonen.

10 En Saron zal tot eene schaapskooi worden, en het dal van Achor tot een runderlezer, voor mijn volk, dat Mij gezocht heeft.

11 Maar gij, verlaters des HEEREN, zij verzeters van den berg mijner heilichheid, zij aanrighers eener tafel voor die bende, en zij opvullers des dranks voor dat getal!

12 Ik zal ulieden ook ten zwaarde tellen, dat gij allen u ter slagting zult krommen, omdat Ik geroepen heb, maar gij hebt niet gewantwoord, Ik gesproken heb, maar gij hebt niet gehoord, maar hebt gedaan dat kwaad was in mijne oogen, en hebt verkoren hetgeen, waaraan Ik geen lust heb.

13 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo: Ziet, mijne knechten zullen eten, doch gijlieden zult hongeren; ziet, mijne knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten; ziet, mijne knechten zullen blijde zijn, doch gijlieden zult beschaamd zijn.

14 Ziet, mijne knechten zullen juichen van goeder harte, maar gijlieden zult schreuwen van weedom des harten, en van verbrekking des geestes zult gij builen.

15 En gijlieden zult u wien naam mijnen uitverkorenen tot eene vervloeking laten; en de Heere HEERE zal ulieden doodden, maar zijne knechten zal Hij met eenen anderen naam noemen:

16 Zoodat, wie zich zegenen zal op aarde, die zal zich zegenen in den God der waarheid; en wie zweren zal op aarde, die zal zweren bij den God der waarheid, omdat de vorige benaauwdheden zullen vergeten zijn, en omdat zij voor mijne oogen verborgen zijn.

17 Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en eene nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen.

18 Maar weest gijlieden vrolijk, en verheugt u tot in der eeuwigheid in hetgeen Ik schep: want ziet, Ik schep Jeruzalem eene verheuging, en hun volk eene vrolijkheid.

19 En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem, en vrolijk zijn over mijn volk; en in haar zal niet meer gehoord worden de stem der weening, noch de stem des geschreuwes.

20 Van daar zal niet meer wezen een zuigeling van weinige dagen, noch een oud man, die zijne dagen niet zal vervullen: want een jongeling zal sterven, honderd jaren oud zijnde, maar een zondaar, honderd jaren oud zijnde, zal vervloekt worden.

21 En zij zullen huizen bouwen en bewonen, en zij zullen wijngaarden planten, en derzelver vrucht eten.

22 Zij zullen niet bouwen, dat het een ander bewone; zij zullen niet planten, dat het een ander ete: want de dagen mijns volks zullen zijn als de dagen eens booms, en mijne uitverkorenen zullen het werk hunner handen verslijten.

23 Zij zullen niet te vergeefs arbeiden, noch baren ter verstorring: want zij zijn het zaad der gezegenden des HEEREN, en hunne nakomelingen met hen.

24 En het zal geschieden, eer zij roepen, zoo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zoo zal Ik hooren.

25 De wolf en het lam zullen te samen weiden, en de leeuw zal stroo eten als een rund, en stof zal de spitze der slang zijn; zij zullen geen kwaad doen noch verderven op mijnen ganschen heiligen berg, zegt de HEERE.

HOOFDSTUK 66.

De Heere bestraft de Joden, die zich op den uiterliken tempel verlieten, vs. 1, en toont aan, wie Hem behagen, 2. Bedroging tegen de wederspannigen, 4; waarna Hij de godzaligen troost, 5. De Heere belooft zijne Kerk te vermeerderen en te zegenen, 7; tot vreugde harer liefhebbers, 10; doch hare vijanden zal Hij verdelzen, 15. Over de roeping der Heidenen, 18; en de heilsche straf der zoddelooren, 24.

ALZOO zegt de HEERE: « De hemel is mijn troon, en de aarde is de voetbank mijner voeten; waar zou dat huis zijn, dat gijlieden Mij zoudt bouwen? en waar is de plaats mijner rust?

2 Want mijne hand heeft al deze dingen gemaakt, en al deze dingen zijn geweest, spreekt de HEERE; maar op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest, en die voor mijn woord heeft.

3 Wie eenen os slakt, slaat eenen man; wie een lam offert, breekt eenen hond den hals; wie spijsoffer offert, is als die zwijnebloed offert; wie wierook brandt ten gedenkkult, is als die eenen afgod zegenet. Deze verkiesen ook hunne wegen, en hunne ziel heeft lust aan hunne verfoeiselen.

4 Ik zal ook verkiezen des loons hunner handelingen, en hunne vrees zal Ik over hen doen komen, omdat Ik geroepen heb, en niemand antwoordde, Ik gesproken heb, en zij niet hoorden, maar « deden dat kwaad in mijn oogen, en verkoren hetgeen, waartoe Ik geen lust had.

5 Hoort des HEEREN woord, gij, die voor zijn woord heeft! Uwe broeders, die u haten, die u verre afzonderen, om mijns naams wil, zeggen: « Dat de HEERE heerlijk worde! Doch Hij zal verschijnen tot ulieder vreugde, zij daarentegen zullen beschaamd worden.

6 Er zal eene stem van een groot rumoer uit de stad zijn, eene stem uit den tempel, de stem des HEEREN, die zijnen vianden de verdiensten vergeldt.

7 Eer zij barensnood had, heeft zij gebaard, eer haar smart overkwam, zoo is zij van een knechtje verlost.

8 Wie heeft ooit zulks gehoord? wie heeft dergelijk gezien? zou een land kunnen geboren worden op een' eenigen dag? zou een volk kunnen geboren worden op eene eenige reize? maar Zion heeft weenen gekregen, en zij heeft hare zonen gebar.

9 Zou Ik de baarmoeder openbreken, en niet genereren? zegt de HEERE: zou Ik, die genereer, voortaan toesluiten? zegt nu God.

10 Verlijdt u met Jeruzalem, en verheugt u over haar, al hare liefhebbers! weest vrolijk over haar met vreugde, gij allen, die over haar zijt treurig geweest!

11 Opdat gij moogt zulken, en verzaagd worden van de borsten harer vertroosting; opdat gij moogt uitrusten,

J. v. C.
638.

1 Kon. 8:27.
2 Kron. 6:18.
Hand. 7:48.
49.
17:24.

h Spr. 1:24.
Jer. 7:13.
c Jes. 65:12.

d Jes. 5:19.

J. v. C.
698.

en u verlusten met den glans harer heerlijkheid.

12 Want alzo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal den vrede over haar uitstrekken, als eene rivier, en de heerlijkheid der Heidenen als eene overlopende beek; dan zult gijlieden zuigen, gij zult op de zijden gedragen worden, en op de knieën zeer vriendelijk getroeteld worden.

13 Als een, dien zijne moeder troost, alzo zal Ik u troosten; ja gij zult te Jeruzalem getroost worden.

14 En gij zult het zien, en uw hart zal vrolijk zijn, en uwe beenderen zullen groenen als het tederste gras; dan zal de hand des HEEREN bekrand worden aan zijne knechten, en Hij zal zijnen vijanden gram worden.

15 Want ziet, de HEERE zal met vuur komen, en zijne wagnen als een werveld; om met grinnigheid zijnen toorn hiertoe te wenden, en zijne scheiding met vuurvlammen.

16 Want met vuur, en met zijn zwaard zal de HEERE in het recht treden, met alle vleesch; en de verslagenen des HEEREN zullen vernietigd zijn.

17 Die zich zelven heiligen, en zich zelven reinigen in de boven, achter en in het midden *derzeive*; die zwijnen-vleesch eten, en verfoeisel, en muizen; te zamen zullen zij verterd worden, spreekt de HEERE.

18 Hunne werken en hunne gedachten! Het komt, dat Ik vergaderen zal alle Heidenen en tongen; en zij zullen komen, en zij zullen mijne heerlijkheid zien.

19 En Ik zal een teeken aan hen zetten,

en uit hen, die het ontkomen zullen zijn, zal Ik zenden tot de Heidenen, naar Tarsis, Pul en Lud, de boogschutters, naar Tubal en Javan, tot de vergelegene eilanden, die mijn gerucht niet gehoord, noch mijne heerlijkheid gezien hebben; en zij zullen mijne heerlijkheid onder de Heidenen verkondigen.

20 En zij zullen al uwe broeders uit alle Heidenen den HEERE ten spijsoffer brengen, op paarden, en op wagenen, en op rosaren, en op muilen, en op snelle loopers, naar mijnen heiligen berg toe, naar Jeruzalem, zegt de HEERE, gelijk als de kinderen Israels het spijsoffer in een rein vat brengen ten huize des HEEREN.

21 En ook zal Ik uit dezelve eenigen tot priesters en tot Levieten nemen, zegt de HEERE.

22 Want gelijk als die nieuwe hemel en die nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor mijn aangezicht zullen staan, spreekt de HEERE, alzo zal ook ulieder zaad en ulieder naam staan.

23 En het zal geschieden, dat van de eene nieuwe maan tot de andere, en van den eenen sabbat tot den anderen, alle vleesch komen zal om aan te bidden voor mijn aangezicht, zegt de HEERE.

24 En zij zullen heuen nitzaan, en zij zullen de doode lichamen der hieden zien, die tegen Mij overtreeden hebben; want s hun worm zal niet sterven, en hun vuur zal niet uitgebluscht worden, en zij zullen allen vleesch eene afgrijzing wezen.

DE PROFEET JEREMI'A.

HOOFDSTUK 1.

Afkomst van Jeremia en de tijd zijner profetie, vs. 1. God roept hem tot het profetisch ambt, en sterkt hem door een teeken tegen zijne verantwoordeligheden, 4; openbaart hem de gezigten van eene amandelle-roede en eenen zieldrond pot, 11; geeft hem eenen eestrenzen last tegen die van Juda, met belofte van zijnen bijstand, 17.

DE woorden van Jeremia, den zoon van Hilchia, uit de priesteren, die te Anathoth waren, in het land van Benjamin;

2 Tot welken het woord des HEEREN geschiedde, in de dagen van Josia, zoon van Amon, koning van Juda, in het dertiende jaar zijner regering.

3 Ook geschiedde het tot hem in de dagen van Jojakim, zoon van Josia, koning van Juda, totdat volkend werd het elfde jaar van Zedekia, zoon van Josia, koning van Juda; totdat Jeruzalem geraankelij werd weggevoerd in de vijfde maand.

4 Het woord des HEEREN dan geschiedde tot mij, zeggende:

5 Der Ik u in *moeders* buik formeerde, heb Ik u gekend, en eer gij uit de baarmoeder voortkwamt, heb Ik u gebeid; Ik heb u den volken tot een' profet gesteld.

6 Toen zeide ik: Ach Heere HEERE! zie, ik kan niet spreken, want ik ben jong.

7 Maar de HEERE zeide tot mij: Zeg niet: Ik ben jong; want overal waarhen Ik u zenden zal, zult gij gaan, en alles, wat Ik u gebieden zal, zult gij spreken.

8 Urees niet voor hun aangezicht, want Ik ben met u, om u te redden, spreekt de HEERE.

9 En de HEERE stak zijne hand uit,

en i roerde mijnen mond aan; en de HEERE zeide tot mij: Zie, ik geef mijne woorden in uwen mond.

10 Zie, Ik stel u te dezen dage over de volken en over de koningrijken, om u te rukken, en af te breken, en te verderven, en te verstoren; ook om te bouwen en te planten.

11 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende: Wat ziet gij, Jeremia? En ik zeide: Ik zie eene amandelle-roede.

12 En de HEERE zeide tot mij: Gij hebt wel gezien; want Ik zal wakker zijn over mijn woord, om dat te doen.

13 En des HEEREN woord geschiedde ten tweede maal tot mij, zeggende: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie eenen zieldrond pot, welks voorste deel tegen het noorden is.

14 En de HEERE zeide tot mij: Van het noorden zal zich dit kwaad opdoen over alle inwoners des lands.

15 Want zie, ik roep alle geslachten der koningrijken van het noorden, spreekt de HEERE; en zij zullen komen, en o zetten een legerlijk zijnen troon voor de deur der poorten van Jeruzalem, en tegen al hare muren rondom, en tegen alle steden van Juda.

16 En Ik zal mijne oordeelen tegen hen uitspreken over al hunne boosheid; dat zij Mij verlaten hebben, en anderen goden geroekt, en zich gebogen hebben voor de werken hunner handen.

17 Gij dan, gord uwe lenden, en maak u op, en spreek tot hen alles, wat Ik u gebieden zal: wees niet verslagen voor hun aangezicht, opdat Ik u voor hun aangezicht niet versla.

18 Want, zie, Ik stel u heden p tot eene vaste stad, en tot eenen ijzeren pilaar, en

J. v. C.
698.e Jes. 49:22.
60:1.f Jes. 65:17.
2 Petr. 3:13.
Openb. 21:1.

g Mark. 9:44.

J. v. C.
629.

eircn 629.

a 2Kon. 21:26.
22:1, enz.
2Kron. 34:1, enz.b 2Kon. 23:34.
2Kron. 30:1.c 2Kon. 24:17.
2Kron. 36:10, enz.
Jer. 52:1, enz.

d 2 Kon. 24:8.

e Gal. 1:15.

f Ex. 3:4.
6:11, 29.

g Eze. 3:9.

A Deut. 31:6, 8.
Joz. 1:5.J. v. C.
629.

i Jes. 6:6, 7.

k Jer. 5:14.

l Jer. 18:7.

2Cor. 10:4, 5.

m Jer. 4:6.

n Jer. 5:15.
6:22.
10:22.

o Jer. 52:4, 5.

p Jer. 6:27.
15:20.

J. v. C.
629.

tot koperen muren tegen het gansche land: tegen de koningen van Juda, tegen hare vorsten, tegen hare priesteren, en tegen het volk van het land.

19 En zij zullen tegen u strijden, maar tegen u niet vermogen: want ik ben met u, spreekt de HEERE, om u uit te helpen.

HOOFDSTUK 2.

God stelt zijn volk zeer bewegelijk voor oogen der weldaden, die Hij hun van den beginne af heeft bewezen, en klaagt heftig over hunne gruwelijke, gedurige en gansche onredelijke afgodische ondankbaarheid, vs. 1: hoe danig onder de Heidenen zelfs niet te vinden is, 10: over hunne schrikkelijke en dubbele boosheid, 12: waardoor zij zelven de oorzaak hunner ellenden zijn, 14. Verwijt van hun vergeefsche loopen naar Egypte en Assur, 18, 36: van hunne ongehoordene, onbeschaamde, hardnekkige, menigvuldige en meer dan heidensche afgodery en schandelijk vergeten en verlaten van God, 20: van bloedvergieten en huichelarij, 34.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Ga en roep voor de ooren van Jeruzaelen, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd, der liefde uwer ondertrouw, toen gij Mij navandeldet in de woestijn, in onbeschaamd land.

3 Israel was den HEERE eene heiligheid, de eerstelingen zijner inkomste; allen, die hem opaten, werden voor schuldig gehouden, kwaad kwam hun over, spreekt de HEERE.

4 Hooft des HEEREN woord, gij huis van Jakob, en alle geslachten van het huis Israels!

5 Zoo zegt de HEERE: «Wat voor onrecht hebben uwe vaders aan Mij gevonden, dat zij verre van Mij geweken zijn, en hebben de ijdelheid nagewandeld, en zij zijn ijdel geworden?»

6 En zeiden niet: Waar is de HEERE, die ons opvoerde uit Egypteland, die ons leidde in de woestijn, in een land van wildernissen en kuilen, in een land van dorheid en schaduw des doods, in een land, waar niemand doorging, en waar geen mensch woonde?

7 En ik bragt u in een vruchtbaar land, om de vrucht van hetzelfde en het goede er van te eten; maar toen gij daarin kwaamt, verontreinigdet gij mijn land, en steldet mijne erfenis tot eenen gruwel.

8 De priesters zeiden niet: Waar is de HEERE? en bidde wet handelden, kenden Mij niet; en de herders overtraden tegen Mij; en de profeten profeteerden door Baal, en wandelden naar dingen, die geen nut doen.

9 Daarom zal ik nog met u allen twisten, spreekt de HEERE: ja met uwe kindskinderen zal ik twisten.

10 Want, gaat over in de eilanden der Chittees, en ziet toe, en zendt naar Kedar, en merkt er wel op; en ziet of desgelijks geschied zij?

11 Heeft ook een volk de goden veranderd, hoewel dezelve geene goden zijn? nogtans heeft mijn volk zijne eer veranderd in hetgeen geen nut doet.

12 Ontzet u hierover, gij hemelen, en zijt verschrikt! wordt zeer woest, spreekt de HEERE.

13 Want mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij, de springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zich zelven bakken uit te bouwen, gebroene bakken, die geen water houden.

14 Is dan Israel een knecht? of is hij een ingeborene des huizes? waarom is hij dan ten roof geworden?

15 De jonge beuven hebben over hem gebruld, zij hebben hunne stem verheven; en zij hebben zijn land gezet in g verwoesting, zijne steden zijn verbrand, dat er niemand in woont.

16 Ook hebben u de kinderen van Noef en Tachpanhes den schedel afgeweid.

17 Doet gij u dit niet zelven, doordien gij den HEERE, uwen God, verlaat, ten tijde als Hij u op den weg leidt?

18 En nu, wat hebt gij te doen met den weg van Egypte, om de wateren van Sihor te drinken? En wat hebt gij te doen met den weg van Assur, om de wateren der rivier te drinken?

19 Uwe boosheid zal u kastijden, en uwe afkeerigen zullen u straffen: weet dan en ziet, dat het kwaad en bitter is, dat gij den HEERE, uwen God, verlaat, en mijne vrees niet bij u is, spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen.

20 Als ik van ouds uwijk verbroken, en uwe banden verscheurd had, zoo zeldt gij: ik zal niet dienen; maar op allen hoogen heuvel en onder allen groenen boom loopt gij om, hoerereende.

21 Ik had u toch geplaat, eenen edelen wijnstok, een geheel getrouw zaad: hoe zigt gij Mij dan veranderd in verbasterde ranken van een vreemd wijnstok?

22 Want, al wiescht gij u met salpeter, en naamt u veel zeep, zoo is toch uwe ongerechtigheid voor mijn aangezicht geteekend, spreekt de Heere HEERE.

23 Hoe zegt gij: ik ben niet verontreinigd, ik heb de Baais niet nagewandeld? Zie uwen weg in het dal, ken wat gij gedaan hebt, gij ligte, stellige kemelijn, die hare wegen verdraait!

24 Zij is een vroudezijn, gewend in de woestijn, naar den lust harer ziel schept zij den wind, wie zou hare ontmoeting afkeeren? allen, die haar zoeken, zullen niet moede worden, in hare maand zullen zij haar vinden.

25 Bedwing uwen voet van ontschoeiing, en uwe keel van dorst; maar gij zegt: Het is buiten hoop; neen, want ik heb de vreemden lief, en die zal ik navandelen!

26 Gelijk een dief beschaamd wordt, wanneer hij gevonden wordt, alzoo zijn die van het huis Israels beschaamd: zij, hunne koningen, hunne vorsten, en hunne priesters, en hunne profeten!

27 Die tot een hout zeggen: Gij zijt mijn vader; en tot eenen steen: Gij hebt mij gegeneerd: want zij kerren Mij den nek toe, maar niet het aangezicht; maar ten tijde huns kwaads zeggen zij: Sta op en verlos ons.

28 Waar zijn dan uwe goden, die gij u gemaakt hebt? laat ze opstaan, of zij u ten tijde uwa kwaads zullen verlossen: want naar u het getal uwer steden zijn uwe goden, o Juda!

29 Waarom twist gij tegen Mij? gij hebt allen tegen Mij overtrede, spreekt de HEERE.

30 Te vergeefs heb ik uwe kinderen geslagen; zij hebben de tucht niet aangenomen; alieder zwaard heeft uwe profeten verteerd, als een verdervende leeuw.

31 O geslacht, aanmerkt toch gijlieden des HEEREN woord! ben ik Israel eene woestijn geweest, of een land der uiterste donkerheid? Waarom zegt dan mijn volk: Wij zijn heeren, wij zullen niet meer tot U komen?

32 Verget ook eene jonkvrouw haar versiersel? of eene bruid hare bindelen? nogtans heeft mijn volk Mij vergeten, dagen zonder getal.

33 Wat maakt gij uwen weg goed, daar gij boelering zoekt? waarom gij ook de booste haeren uwe wegen geleerd hebt.

34 Ja het bloed van de zielen der onschuldige nooddriftigen is in uwe zoonen gevonden; ik heb dat niet met opgraven gevonden, maar aan allen die.

35 Nog zegt gij: Zeker ik ben onschuldig; zij toorn is immers van mij afge-

J. v. C.
629.

Jes. 31:1.

Jes. 3:9.

Hos. 5:5.

Jes. 3:9.

Hos. 5:5.

Jes. 15:17.

Ps. 44:3.

Hos. 9:9.

Jes. 9:30.

Micha 6:3,4.

Rom. 2:29.

Ps. 106:20.

Deut. 32:1.

Jes. 1:2.

Hoogl. 4:15.

Jer. 17:13.

Jes. 5:29.

Jer. 4:7.

Jer. 4:7.

Jes. 2:8.

Jer. 11:13.

Jes. 1:5.

Jer. 5:8.

Jer. 5:8.

Matt. 23:26.

en.

Jer. 3:21.

J. v. C.
629.

Jes. 31:1.

keerd. Ziet, Ik zal met u regten, omdat gij zegt: Ik heb niet gezondigd.

36 Wat reist gij veel uit, veranderende uwen weg? Gij zult ook van Egypte beschaamd worden, gelijk als gij van Assur beschaamd zult.

37 Gij zult ook van hier uitgaan met uwe handen op uw hoofd: want de HEERE heeft al uw vertrouwen verworpen, zoodat gij daarmede niet zult bedijen.

HOOFDSTUK 3.

Gods groote langmoedigheid over Juda, met noodiging tot bekeering, vs. 1. Vergelijking der boosheid van Israël en Juda, die zich aan Israëls voorbeeld niet spiegelde, maar het nog erger maakte, 6. Israël wordt ook genoodigd tot bekeering, 12, met schone evangelische beloften van de vergadering der uitverkoren Joden en Heidenen tot Christus Kerk, bestelling van het predikambt, afschaffing der cerimonien en oprichting van de nieuwe godsdienst; absolute van den Geest des kindschaps, des gebeds, der ware bekeering en der erfenis van het hemelsche Kanaan, 14.

MEN zegt: Zoo een man zijne huisvrouw verlaat, en zij gaat van hem, en worst eens anderen mans, zal hij ook tot haar nog wederkeren? Zoo datzelfde land niet grootelijks ontheiligd worden? Gij nu, hebt met vele hoerleiders gehooreerd, keer nogtans weder tot Mij, spreekt de HEERE.

2 Hef uwe oogen op naar de hooge plaatsen, en zie toe, waar zij niet beslapen? Gij hebt voor hen gezeten aan de wegen, als een Arabier in de woestijn; alzoo hebt gij het land ontheiligd met uwe hoerleiden en met uwe boosheid.

3 Daarom zijn de regendruppelen ingehouden, en er is geen spade regen geweest. Maar gij hebt een hoerenvoorhoofd, gij weigert schaamrood te worden.

4 Zult gij niet van nu af tot Mij roepen: Mijn Vader! Gij zijt de Leidsman mijner jeugd!

5 Zal Hij in eeuwigheid den toorn behouden? zal Hij die gestadig bewaren? Zie, gij spreekt en doet die boosheden, en neemt de overhand.

circa 612.

Jer. 2:20.

6 Voorts zeide de HEERE tot mij, in de dagen van den koning Josia: Hebt gij gezien, wat de afgekeerde Israël gedaan heeft? zij *g* ging henen op allen hoogen berg, en tot onder allen groenen boom, en hooreerde aldaar.

7 En Ik zeide, nadat zij zulks alles gedaan had: Bekeer u tot Mij; maar zij bekeerde zich niet. Dit zag de trouwelooze, hare zuster Juda.

8 En Ik zag, als Ik ter oorzake van alles, waarin de afgekeerde Israël overspel bedreven had, haar verlaten, en haar haren scheldbrief gegeven had, dat de trouwelooze, hare zuster Juda, niet vreesde, maar ging henen en hoereerde zelve ook.

9 Ja het geschiedde, van wege het gerucht harer hoerleiden, dat zij het land ontheiligde: want zij bedreef overspel met stem en hout.

10 En zelfs in dit alles heeft zich hare trouwelooze zuster Juda tot My niet bekeerd met haar gansche hart, maar valscheijlik, spreekt de HEERE.

11 Dies de HEERE tot mij zeide: De afgekeerde Israël heeft hare ziel geregtvaardigd, meer dan de trouwelooze Juda.

12 Ga henen en roep deze woorden uit tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij afgekeerde Israël! spreekt de HEERE, zoo zal Ik mijnen toorn op ulieden niet doen vallen: want Ik ben *b* goedertieren, spreekt de HEERE, Ik zal den toorn niet in eeuwigheid behouden.

13 Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen den HEERE, uwen God, hebt overtreden, en uwe wegen verstroud hebt

tot de vreemden, onder allen groenen boom, maar zijt mijner stem niet gehoorzaam geweest, spreekt de HEERE.

14 Bekeer u, gij afkeerige kinderen! spreekt de HEERE, want Ik heb u getrouwd, en Ik zal u aannemen, eenen uit eene stad, en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Zion.

15 En Ik zal ulieden *e* herders geven naar mijn hart; die zullen u weiden met wetenschap en verstand.

16 En het zal geschieden, wanneer gij vermenigvuldigd en vruchtbaar zult geworden zijn in het land, in die dagen, spreekt de HEERE, zullen zij niet meer zeggen: De ark des verbonds des HEEREN, ook zal zij in het hart niet opkomen; en zij zullen aan haar niet gedenken, en haar niet bezoeken, en zij zal niet weder gemaakt worden.

17 Te dier tijd zullen zij Jeruzalem noemen des HEEREN troon; en al de Heidenen zullen tot haar vergaderd worden, om des HEEREN naams wil, te Jeruzalem; en zij zullen niet meer wandelen naar het goëddunken van hun boos hart.

18 In die dagen zal het huis van Juda gaan tot het huis van Israël; en zij zullen te zamen komen uit het land van het noorden, in het land, dat Ik uwen vaderen ten erve gegeven heb.

19 Ik zeide wel: Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten? en u geven het gewenschte land, de sierlijke erfenis van de heerscharen der Heidenen? Maar ik zeide: Gij zult tot Mij roepen: Mijn Vader! en gij zult van achter Mij niet afkeeren.

20 Waarlijk, gelijk eene vrouw trouweloozschiedt van haren vriend, alzoo hebt gij ulieden trouweloozschiedt tegen Mij gehandeld, gij huis Israëls! spreekt de HEERE.

21 En is eene stem gehoord op de hooge plaatsen, een geweet *e* smeekezingen der kinderen Israëls, omdat zij hunnen weg verkeerd *e* den HEERE, hunnen God, d vergeten hebben.

d Jer. 2:32.

22 Keert weder, gij afkeerige kinderen! Ik zal uwe afkeeringen genezen. Zie, hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de HEERE, onze God!

23 Waarlijk, te vergeefs *e* vernacht men het van de heuvelen en de menigte der bergen; waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil!

e Ps. 121:1.

24 Want de schaamte heeft den arbeid onzer vaderen opgegeten, van onze jeugd aan; hunne schapen en hunne runderen, hunne zonen en hunne dochteren.

25 Wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons, want wij hebben tegen den HEERE, onzen God, gezondigd, wij en onze vaderen, van onze jeugd aan tot op dezen dag; en wij zijn der stem des HEEREN, onzes Gods, niet gehoorzaam geweest.

HOOFDSTUK 4.

Verneming tot oprechte bekeering, vs. 1. Uitvoering aankondiging en afbeelding der toekomstige verwoesting van het joodsche land door de Babyloniërs, om der zonden wil, ofschoon de valsche profeten anders voorspelden, 5, 27: waarover de profeet bitter weeklengt, 19. God belooft intusschen eene genadige mitiging der plagen, 27.

ZOO gij u bekeeren zult, Israël! spreekt de HEERE, bekeer u tot Mij; en zoo gij uwe verfoelselen van mijn aangezicht zult wegdooen, zoo zwerf niet om.

2 Maar zweer: *e* zo waarachtig als de HEERE leeft! in *e* waarheid, in recht en in gerechtigheid: zoo zullen zich de Heidenen in Hem *b* zegenen, en zich in Hem bevoemen.

e Jer. 48:1.

b Gen. 22:18.

3 Want zoo zegt de HEERE tot de mannen van Juda, en tot Jeruzalem: Braakt

b Ps. 86:15.
103:8,9.
145:17.

J. v. C. 612.
—

c Deut. 10:16, 30:6.
d Jes. 63:5.

5 Verklondigt in Juda, en laat het hooren te Jeruzalem, en zegt het; ja blaast de bazuin in het land; roept met volle stem en zegt: Verzamelt ulieden, en laat ons ingaan in de vaste steden!

6 Werpt de banier op naar Zion, vlugt met hoopen, blijft niet staan! want Ik breng een kwaad aan van het noorden, en eene groote breuk.

e Jes. 5:29, Jer. 2:15, 5:6.

f Jer. 2:15.

g Jes. 32:12.

7 De vleesch is opgekomen uit zijne haag, en de verderver der Heidenen is opgetrokken, hij is nitgegaan uit zijne plaats, om uw land te stellen in verwoesting; uwe steden zullen verstoord worden, dat er niemand in wone.

8 Hierom gorst zakken aan, bedriift misbaar en huilt: want de hitteghed van des HEEREN toorn is niet van ons afkeerl.

9 En het zal te dier tijd geschieden, spreekt de HEERE, dat het hart des konings en het hart der vorsten vergaan zal; en de priesters zullen zich ontzetten, en de profeten zich verwonderen.

10 Toen zeide ik: Ach Heere HEERE! waarlijk Gij hebt dit volk en Jeruzalem grootelijks bedrogen, zeggende: Gijlieden zult vrede hebben; daar het zwaard tot aan de ziel raakt.

11 Te dier tijd zal tot dit volk en tot Jeruzalem gezegd worden: Een dorre wind van de hooge plaatsen in de woestijn, van den weg der dochter mijns volks; niet om te wannen, noch om te zuiveren;

12 Er zal Mij een wind komen, die hun te sterk zal zijn. Nu zal Ik ook oordeelen tegen hen uitspreken.

13 Ziet, hij komt op als wolken, en zijne wagenen zijn als een wervelwind, zijne paarden zijn sneller dan arenden; wee ons, want wij zijn verwoest!

a Jes. 1:16.

14 Wasch uw hart van boosheid, o Jeruzalem! opdat gij behouden wordt; hoe lang zult gij de gedachten uwer ijdelheid in het binnenste van u laten vernachten?

15 Want eene stem verkondigt van Dan af, en doet ellende hooren van het gebergte van Efraim.

16 Vermeldt den volken, ziet, doet het hooren tegen Jeruzalem: daar komen hoeders uit verre lande; en zij verheffen hunne stem tegen de steden van Juda.

17 Als de wachters der velden zijn zij rondom tegen haar; omdat zij tegen Mij wederspanning geweest is, spreekt de HEERE.

18 Uw weg en uwe handelingen hebben u deze dingen gedaan; dit is uwe boosheid, dat het zoo bitter is, dat het tot aan uw hart raakt.

i Jes. 81:4, Jer. 9:1.

19 O mijn ingewand, mijn ingewand! ik heb barenswae, o wanden mijns harten! mijn hart maakt getier in mij, ik kan niet zwijgen; want gij, mijne ziel! hoort het geluid der bazuin en het krijgsgescrei.

20 Breuk op breuk word er uitgeroepen; want het gansche land is verstoord; haasteljk zijn mijne tenten verstoord, mijne gordijnen in een oogwenk!

21 Hoe lang zal ik de banier zien, het geluid der bazuin hooren?

22 Zekerlijk, mijn volk is dwaas, Mij kennen zij niet; het zijn zotte kinderen, en zij zijn niet verstandig; wijs zijn zij om kwaad te doen, maar goed te doen weten zij niet.

23 Ik zag het land aan, en ziet, het was woest en ledig; ook naar den hemel, en zijn licht was er niet.

24 Ik zag de bergen aan, en ziet, zij beelden; en al de heuvelen schuidden.

25 Ik zag, en ziet, er was geen mensch; en alle vogelen des hemels waren weggevozen.

26 Ik zag, en ziet, het vruchtbare land was eene woestijn, en al zijne steden waren afgebroken, van wege den HEERE, van wege de hitteghed zijns toorns.

27 Want zoo zegt de HEERE: Dit gansche land zal eene woestheid zijn; (doch Ik zal geene volvoinding maken.)

28 Hierom zal de aarde treuren, en de hemel daarboven zwart zijn: omdat Ik heb gesproken, Ik heb het voorgenomen, en het zal Mij niet rouwen, en Ik zal Mij daarvan niet afkeer.

29 Van het geroep der ruiters en hooschutters vlugten al de steden; zij gaan in de wolken, en klimmen op de rotsen: al de steden zijn verlaten, zoo dat niemand in dezelve woont.

30 Wat zult gij dan doen, zij verwoeste? al klerddet gij u met schariak, al verslerdt gij u met gouden sieraad, al schuurdet gij uwe oogen met blanketsel, zoo zoudt gij u toch te vergeefs oppronken; de boelen versmaden u, zij zullen uwe ziel zoeken.

31 Want ik hoor eene stem als van eene vrouwe, die in arbeid is, eene benaauwdheid als van eene, die in des eersten kinde nood is, de stem van de dochter Zions, zij bijgt, zij breidt hare handen uit, zeggende: O wee mij nu, want mijne ziel is moede van wege de doodslagers!

HOOFDSTUK 5.

Klagt over den gruwelijken toestand van Jeruzalem en Juda, als dat er geene vromen onder kleinen noch grooten meer te vinden waren, vs. 1, 4, 5; dat allerlei grove zonden onder hen in zwang gingen, als: valsche en huichelachtig zweren, 2; hardnekkigheid en versoktheid, 3, 21—24; afgoderij, 7, 19; overspel en hoererij, 7, 8; verachting van Gods woord en zijne profeten, 11, 12, 13; rijkdom door oneerlijke handelingen, 26, 27; onrecht in het gerigt, 28; het gehoor geven aan valsche profeten en kwade priesters, 31; om dit alles zal God hen straffen door de Chaldeïen, 9, 14, 15; zonder hen nogtans gansch te verdelgen, 10, 18.

GAAT om door de wijken van Jeruzalem, en ziet nu toe, en verneemt, en zoekt op hare straten, of zij iemand vindt, of er één is, die recht doet, die waarheid zoekt, zoo zal Ik haar genadig zijn.

2 En of zij al zeggen: Zoo waarachtig als de HEERE leeft! zoo zweren zij toch valschelek.

3 O HEERE! zie uwe oogen niet naar waarheid? Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geene pijn gevoeld; Gij hebt hen verteerd, maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen; zij hebben hunne aangezichten harder gemaakt dan eene steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeeren.

4 Doch ik zeide: Zekerlijk, deze zijn arm; zij handelen zotteljk, omdat zij den weg des HEEREN, het regt huns Gods niet weten.

5 Ik zal gaan tot de grooten, en met hen spreken, want die weten den weg des HEEREN, het regt huns Gods; maar zij hadden te zamen het juk verbroken, en de banden verscheurd.

6 Daarom heeft hen een vleesch uit het woud verslagen, een wolf der wildernissen zal hen verwoesten; een luipaard waakt tegen hunne steden; al wie uit dezelve uitgaat, zal verscheurd worden: want hunne overtredingen zijn vermenigvuldigd, hunne afkeeringen zijn magtig vele geworden.

J. v. C. 612.
—

k Jer. 5:10, 18, 30:11, 46:28.

a Jes. 1:5, 9:12.

Jer. 2:30.

b Jer. 2:30.

c Jer. 4:7.

J. v. C. 612.	7 Hoe zou Ik over zulks u vergeven? uwe kinderen verlaten Mij, en zweren bij hem, die geen God zijn: als Ik hen verzadigd heb, zoo bedrijven zij overspel, en verzamelen bij hoopen in het hoerenhuis.	J. v. C. 612.
d Ezeç. 22. 11.	8 Als welgevoelerde hengsten d zijn zij vroeg op; zij hunkeren, een iegelijk naar zijns naasten huisvrouw.	r Deut. 32. 15.
e vers 23. Jer. 9: 9.	9 Zou Ik over die dingen geene bezoeking doen? spreekt de HEERE. Of zou mijne ziel zich niet wreken aan zulk een volk, als dit is?	s Jer. 1: 23. Zach. 7: 10.
f Jer. 4: 27.	10 Beklimt hare muren, en verderft ze, (doch maakt / geene volcinding; / doet hare spitsen weg, want zij zijn des HEEREN niet.	t vers 9. Jer. 9: 9.
g Jer. 3: 20.	11 Want het huis van Israël en het huis van Juda hebben gansch trouwelooslijk tegen Mij gehandeld, spreekt de HEERE.	u Jer. 14: 18. 23: 25, 26. Ezeç. 13: 6.
h Jer. 28: 15.	12 Zij verloochenen den HEERE, en zeggen: Hij is het niet, en ons k zal geen kwaad overkomen, wij zullen noch zwaard noch honger zien;	
i Jer. 1: 19.	13 Ja die profeten zullen tot wind worden, want het woord is niet bij hen; hun zelve zal zoo geschieden.	
k Deut. 28: 49. Jer. 1: 15. 6: 22.	14 Daarom zegt de HEERE, de God der heirscharen, alzoo, omdat gillieden dit woord spreekt: Ziet, Ik zal u mijne woorden in uwen mond tot vuur maken, en dit volk tot hout, en het zal hen verteren.	
l Lev. 26: 16. Deut. 28: 31. 33.	15 Ziet, Ik zal over ulieden een volk van k verre brengen, o huis Israëls! spreekt de HEERE; het is een sterk volk, het is een zeer oud volk, een volk, welks sprank gij niet zult kennen, en niet hooren wat het spreken zal.	
m Jer. 4: 27.	16 Zijn pijlkoker is als een open graf; zij zijn allemaal helden.	
n Jer. 16: 10.	17 En het zal uwen t oogst en u w brood opeten, dat uwe zonen en uwe dochteren zouden eten; het zal u weschappen en uwe runderen opeten; het zal uwen wijnstok en uwen vijgeboom opeten; uwe vaste steden, op dewelke gij vertrouwt, zal het arm maken, door het zwaard.	
o Jer. 6: 19.	18 Nogtans zal Ik ook in die dagen, spreekt de HEERE, u geene volcinding met ulieden maken.	
p Joh 38: 10, 11. Ps. 33: 7. 104: 9.	19 En het zal geschieden, wanneer gij zult zeggen: «Waarom heeft ons de HEERE, onze God, al deze dingen gedaan? dat gij tot hen zeggen zult: Gelijk als gillieden Mij hebt verlaten, en vreemde goden in uw land gediend, alzoo zult gij de uitlandchen dienen, in een land, dat het uwe niet is.	
q Deut. 11: 14.	20 Verkondigt dit in het huis van Jakob, en laat het hooren in Juda, zeggende: 21 «Hooft nu dit, gij dwaas en harte-loos volk! die oogen hebben, maar zien niet, die ooren hebben, maar hooren niet. 22 Zult gillieden Mij niet vreezen? spreekt de HEERE; zult gij voor mijn aangezicht niet beven? die der zee het zand tot eren u paal gesteld heb, met eene eeuwige inzetting, dat zij daarover niet zal gaan; of schoon hare golven zich bewegen, zoo zullen zij toch niet vermogen, of schoon zij bruisen, zoo zullen zij toch daarover niet gaan. 23 Maar dit volk heeft een afvallig en wederspannig hart; zij zijn afgevallen en heengegaan; 24 En zij zeggen niet in hun hart: Laat ons nu den HEERE, onzen God, vreezen, als den regen geeft, q zoo vroegen regen als spaden regen, op zijnen tijd; die ons de weken, de gezette tijden van den oogst, bewaart. 25 Uwe ongerechtigheden wenden die dingen af, en uwe zonden weren dat goede van ulieden. 26 Want onder mijn volk worden goddeloozen gevonden; een ieder van hen loert, gelijk zich de vogelvangers schik-	
	ken; zij zetten eenen verderfelijken strik, zij vangen de menschen. 27 Gelijk eene kouw vol is van gevo-gelte, alzoo zijn hunne huizen vol van bedrog: daarom zijn zij groot en rijk geworden. 28 Zij zijn vet, zij zijn glad, zelfs de daden der boezen gaan zij te boven; de e regtzaken rigten zij niet, zelfs de regt-zak des weeten, nochtans zijn zij voor-spoedig; ook oordeelen zij het regt der nooddrachten niet. 29 Zou Ik over die dingen geene bezoeking doen? spreekt de HEERE; zou mijne ziel zich niet wreken aan zulk een volk, als dit is? 30 Eene schrikkelijke en afschuwelijke zaak geschiedt er in het land. 31 De profeten profeteren «valsche lijk, en de priesters heerschen door hunne handen; en mijn volk heeft het gaarne alzoo: maar wat zult gij ten einde van dien maken?	
	HOOFDSTUK 6. God stelt het volk levendig voor oogen de naderende aankomst der Babyloniers, belegering en inneming van Jeruzalem en hunne gewankelike wegevoering, vs. 1, 11, 12, 21, 22; vermaan hen tot bekeering, 8, 16; maar doorden allerlei boosheid, wroed en geweld, 7, vreselijkheid, wederspannigheid, hard-nedigheid, 10, 16, 17, 23, 30; gerictheid, 13; achterklap, 28; valsheid en pluus-trijkery der profeten en priesters, 13, 14, 15; verachting van Gods woord en het opvolgen van hun eigen goeddanken, 19, 28; huichelachtige godsdienst, 20; de overhand hadden, zoo voorziet Hij hun, dat allen, de een na den ander, het land uit moeten, 9. De profet wordt gesterkt tegen de boosheid van het volk en de vruchteloosheid van zijne dienst bij hen, 27, 29.	
	VLUGT met hoopen, gij kinderen van Benjamin! uit het midden van Jeru-zalem, en blaast de bazulin te Thekoa, en heft een vuurteeken op te Beth-Cherem: want er kijkt een kwaad uit van het «noorden, en eene groote breuk. 2 Ik heb uel de dochter Zions bij eene schoone en wellustige erone vergeleken; 3 Maar er zullen herders tot haar ko-men met hunne kudden; zij zullen tenten rondom tegen haar opslaan, zij zullen een iegelijk zijne ruimte afwelden. 4 Heiligt den krijg tegen haar, maakt u op, en laat ons optrekken op den middag: o wee ons! want de dag heeft zich gewend, want de avondschaduwen neigen zich. 5 Maakt u op, en laat ons optrekken in den nacht, en hare paleizen verderven! 6 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen: Houwt boomen af, en werpt eren wal op tegen Jeruzalem; zij is de stad, die bezocht zal worden; in het midden van haar is enzel verdrukking. 7 Gelijk een bornput zijn water op-geeft, alzoo geeft zij hare boosheid op; geweld en veratoring wordt in haar ge-hoord, weedom en plaging is steeds voor mijn aangezicht. 8 Laat u tuchtigen, Jeruzalem! opdat mijne ziel van u niet afgetroken worde, opdat Ik u niet stelle tot eene woestheid, tot een onbewoond land. 9 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Zij zullen Israëls overblijfsel vlijtiglijk naderen, gelijk eenen wijnstok: k breng uwe hand weder, gelijk een wijnlezer, aan de korven. 10 Tot wie zal Ik spreken en betuigen, dat zij het hooren? Ziet, hun e oor is onbesneden, dat zij niet kunnen toeluis-teren; ziet, het woord des HEEREN is hun tot eenen smaad, zij hebben geen lust daartoe. 11 Daarom ben ik vol van des HEEREN grimmigheid, Ik ben moede geworden van inhouden; ik zal ze uitstorten over de	circa 612. a Jer. 1: 13, 14.

J. v. C.
612.

kinderkens op de straat, en over de vergadering der jongelingen te zamen; want zelfs de man met de vrouw zullen gevangen worden, de oude met dien, die vol is van dagen.

12 *En* hunne huizen zullen omgewend worden tot anaeren, met te zamen de akkers en vrouwen; want Ik zal mijne hand uitstrekken tegen de inwoners dezes lands, spreekt de HEERE.

13 Want van hunnen kleinste aan tot hunnen grootste toe *o* pleegt een ieder van hen gierigheid, en van den profet aan tot den priester toe bedrieff een ieder van hen valsheid.

14 *En* zij genezen de breuk van de dochter mijns volks op het ligtste, zeggende: Vrede, vrede! doch daar is geen vrede.

15 Zijn zij beschaamd, omdat zij gruwel bedreven hebben? Ja zij schamen zich in het minste niet, weten ook niet van schaamrood te maken; daarom zullen zij vallen onder de vallenden; ten tijde als Ik hen bezoeken zal, zullen zij strakelen, zegt de HEERE.

16 Zoo zegt de HEERE: Staat op de wegen, en ziet toe, en vrangt naar de oude paden, waar toch de goede weg zij, en wandelt daarin, zoo zult gij rust vinden voor uwe ziel; maar zij zeggen: Wij zullen *daarin* niet wandelen.

17 Ik heb ook wachters over ulieden gesteld, zeggende: Luistert naar het geluid der bazuin; maar zij zeggen: Wij zullen niet luisteren.

18 Daarom hoort, gij Helden! en vernemen, o gij vergadering! wat onder hen is.

19 Hoor toe, gij aarde! zie, Ik zal een kwaad brengen over dit volk, de vrucht hunner gedachten: want zij merken niet op mijne woorden, en mijne wet verwerpen zij.

20 *A* Waartoe zal dan de wierook voor Mij uit Scheba komen? en de beste kalmus uit verren lande? Uwe brandofferen zijn *Mij* niet behagelijk, en uwe slagtofferen zijn *Mij* niet zoet.

21 Daarom zegt de HEERE alsoo: Ziet, Ik zal dit volk allerlei aanstoot stellen; en daaraan zullen zich stooten te zamen vaders en kinderen, de nabuur en zijn meidgezels, en zullen omkomen.

22 Zoo zegt de HEERE: Ziet, er komt een volk uit het land van het noorden, en eene *g*roote natie zal opgewekt worden uit de zijden der aarde.

23 Boos en spies zullen zij voeren, het is een wreed volk, en zij zullen niet barmhartig zijn; hunne stem zal bruisen als de zee, en op paarden zullen zij rijden; het is toegerust, als een man ten oorlog tegen u, o dochter van Zion!

24 Wij hebben zijn gerucht gehoord, onze handen zijn slap geworden; benaauwdheid heeft ons aangegrepen, weedom als van eene *b*arende rook.

25 Gaat niet uit in het veld, noch wandelt op den weg; want des vijands zwaard is er, schrik van rondom!

26 O dochter mijns volks! *g*ord eenen zak aan, en wentel u in de asch, maak u rouw eens eenigen *z*onnes, een zeer bitter misbaar; want de verstoorder zal ons snellijk overkomen.

27 Ik heb u onder mijn volk gesteld tot eenen wachttore, tot eene vesting; opdat gij hunnen weg zoudt weten en proeven.

28 Zij zijn allen de afvalligste der afvalligen, wandelende in achterklap; zij zijn *w* koper en ijzer; zij zijn altemaal verdervers.

29 De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd; te vergeefs heeft de *s*metter zoo vlijtiglijk gesmolten, dewijl de boozen niet afgetrokken zijn.

30 Men noemt ze een verworpen zil-

ver: want de HEERE heeft hen *a* verworpen.

HOOFDSTUK 7.

God laat zijn volk openbaar vermanen tot ware bekeering en afstand van hun ijdel vertrouwen op de uiterlijke godsdienst en tempel, met verwijt van het goddeloos en onbeschaamd misbruik hiervan, vs. 1; dreicht hen met het voorbeeld van Silo, 12; verbiedt den profet voor het volk te bidden, om hunne afgodische razernijen, 16; verwerpt hunne offers en eischt gehoorzaamheid, in plaats der voorgaande en tegenwoordige ongehoorzaamheid, 21; roept tot schrik en rouw over de gruwelen van Tofeth, in het dal des zoons Hinnoms, 29.

HET woord, dat tot Jeremia geschied is, van den HEERE, zeggende:

2 Sta in de poort van des HEEREN huis, en roep aldair dat woord uit, en zeg: Hooft des HEEREN woord, o gansche Juda! gij, die door deze poorten ingaat, om den HEERE aan te bidden.

3 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: *a* Maakt uwe wegen en uwe handelingen goed, zoo zal Ik ulieden doen wonen in deze plaats.

4 Vertrouwt niet op valsche woorden, zeggende: Des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, zijn deze!

5 Maar indien gij uwe wegen en uwe handelingen waarlijk zult goedmaken; indien gij waarlijk zult *b* recht doen tusschen den man en tusschen zijn naaste;

6 Den vreemdeling, wees en *c* weduwe niet zult verdrukken, en geen *d* onschuldige bloed in deze plaats vergieten; en andere goden niet zult nawandelen, ulieden ten kwade;

7 Zoo zal Ik u in deze plaats, in het land, dat Ik uwen vaderen gegeven heb, doen wonen van eeuw tot eeuw.

8 Ziet, gij vertrouwt u op valsche woorden, die geen nut doen.

9 Zult gij stelen, doodslaan en overspel bedrijven, en valschelijk zweren, en Baal rooken, en andere goden nawandelen, die gij niet kent?

10 En dan komen en staan voor mijn aangezicht in dit huis, dat naar mijnen naam genoemd is, en zeggen: Wij zijn verlost, om al deze gruwelen te doen?

11 Is dan dit huis, dat naar mijnen naam genoemd is, in uwe oogen eene *e* spelond der moordenaren? Ziet, Ik heb het ook gezien, spreekt de HEERE.

12 Want gaat nu henen naar mijne plaats, die te Silo was, alwaar Ik mijnen naam in het eerst had doen wonen; en ziet, *f* wat Ik daaraan gedaan heb van wege de boosheid van mijn volk Israë!

13 En nu, omdat gillieden al deze werken doet, spreekt de HEERE, en Ik tot u gesproken heb, *g* vroeg op zijnde en sprekende, maar gij niet gehoord hebt, en Ik u *h* geroepen, maar gij niet geantwoord hebt;

14 Zoo zal Ik aan dit huis, dat naar mijnen naam genoemd is, waarop gij vertrouwt, en aan deze plaats, die Ik u en uwen vaderen gegeven heb, doen, gelijk als Ik aan Silo gedaan heb.

15 En Ik zal ulieden van mijn aangezicht wegwerpen, gelijk als Ik al uwe broederen, het gansche zaad van Efraim, weggeworpen heb.

16 Gij dan, *i* bid niet voor dit volk, en heefge geschrei noch gebed voor hen op, en loop *j* Mij niet aan: want Ik zal u niet hooren.

17 Ziet gij niet, wat zij doen in de steden van Juda, en op de straten van Jeruzalem?

18 *k* De kinderen lezen hout op, en de vaders steken het vuur aan, en de vrouwen kneden het deeg, om gebede koe-

J. v. C.
612.

a Jes. 1:22.

circa 600.

a vers 5.
Jer. 18:11.
26:13.

b Jer. 5:28.

c Jes. 10:1,2.

d Jes. 59:7.

e Matt. 21:13.
Mark. 11:17.
Luk. 19:46.f 1 Sam. 4:11.
Ps. 78:60.g 2 Kron. 36:15.
vers 23, enz.h Spr. 1:24.
Jes. 65:12.
66:4.i Ex. 32:10.
Jer. 11:14.
14:11.

k Jer. 44:19.

d Deut. 28:30.
e Jer. 56:11.
Jer. 8:10.
f Jer. 8:11.
Ezec. 13:10.
g Matt. 11:29.
h Jer. 1:11.
66:3.
Amos 5:21.
Micha 6:6.
enz.

i Jer. 50:41.
42:43.k Jer. 4:31.
49:24.
50:43.

l Jer. 4:8.

m Ezech. 22:18.

J. v. C.

600.

ken te maken voor de Meléchet des hemels, en anderen goden drankofferen te offeren, om Mij verdriet aan te doen.

19 Doen zij Mij verdriet aan? spreekt de HEERE. Doen zij het zich zelven niet aan, tot beschaming hunns aanzigts?

20 Daarom zegt de HEERE HEERE: Ziet, mijn toorn en mijne grimmigheid zal uitgestort worden over deze plaats, over de menschen en over de beesten, en over het geboomte des velds, en over de vrucht des aardrijks; en zal branden, en niet uitgebluscht worden.

21 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels: « Doet uwe brandofferen tot uwe slagtofferen, en eet vleesch.

22 Want Ik heb niet uwe valeren, ten dage als Ik hen uit Egypteland uitvoerde, niet gesproken, noch hun geboden van zaken des brandoffers of slagtofferen.

23 Maar deze zaak heb Ik hun geboden, zeggende: « Hoort naar mijne stem, » zoo zal Ik u tot eenen God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn; en wandelt in al den weg, dien Ik u gebieden zal, opdat het u welga.

24 Doch zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, maar gewandeld in de raadslagen, in het goeddenken van hun boos hart, en zij zijn achterwaarts gekeerd, en niet voorwaarts.

25 Van dien dag af, dat uwe vaders uit Egypteland zijn uitgegaan, tot op dezen dag, zoo heb Ik tot u gezonden al mijne knechten, de profeten, dagelijks vroeg op zonde en zendenae.

26 Doch zij hebben naar Mij niet gehoord, noch hun oor geneigd; maar zij hebben hunnen nek verhard, zij hebben het erger gemaakt dan hunne vaders.

27 Ook zult gij al deze woorden tot hen spreken, maar zij zullen naar u niet hooren; zij zult wel tot hen roepen, maar zij zullen u niet antwoorden.

28 Daarom zeg tot hen: Dit is het volk, dat naar de stem des HEEREN, zijns Gods, niet hoort, en de tucht niet aanneemt: « de waarheid is ondergegaan, en uitgeleerd van hunnen mond.

29 « Scheer uw hoofdhaar af, o Jeruzalem! en werp het weg, en verhef eene weelagt op de hooke plaatsen: want de HEERE heeft het geslacht zijner verbodenheid verworpen en verlaten.

30 Want de kinderen van Juda hebben gedaan, dat kwaad is in mijne oogen, spreekt de HEERE; zij hebben hunne verfoeielen gesteld in het huis, dat naar mijnen naam genoemd is, om dat te verontreinigen.

31 En zij hebben gebouwd de « hoogten van Tofeth, dat in het dal des zoons van Hinnom is, om hunne zonen en hunne dochteren met vuur te verbranden; hetwelk Ik niet heb geboden, noch in mijn hart is opgekomen.

32 Daarom ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat het niet meer zal geheten worden Tofeth, noch dal des zoons van Hinnom, maar moorddal; en zij zullen ze in Tofeth begraven, omdat er geene plaats zal zijn.

33 « En de doode lichamen dezes volks zullen het gevogelte des hemels, en het gedierte der aarde tot spijze zijn, en niemand zal ze afschrikken.

34 « En Ik zal uit de steden van Juda en uit de straten van Jeruzalem doen ophouden de stem der vrolijkheid en de stem der vreugde, de stem des bruidgoms en de stem der bruid: want het land zal tot eene verwoesting worden.

HOOFDSTUK 8.

Verdere profetie van de toekomstige veldreidende schande en benauwdheid der Joden, zoo dooden als levenden, vs. 1. Verwijst over hunne gedurige onverschuldigdheid, (niet beschaming door het voor-

beeld der onverschuldigde beesten), over hunnen dwazen en valschen roem op wijsheid; verkeering der wet, valsheid, bespottelijke vliegery en onbeschaamdheid der valsche profeten en priesters, algemeene overtreding en afgoderij, al hetwelk God waar zal straffen door de Babyloniërs, 4; waakroep de profetie zeer licht treurt en weelagt, 18.

TER zelfver tijd, spreekt de HEERE, zullen zij de branderen der koningen van Juda, en de branderen hunner vorsten, en de branderen der priesteren, en de branderen der profeten, en de branderen der inwoners van Jeruzalem, uit hunne graven nithalen.

2 En zij zullen ze uitspreiden voor de zon, en voor de maan, en voor het gansche heir des hemels, die zij liefgedaan, en die zij « gediend, en die zij nagewandeld, en die zij gezocht hebben, en voor dewelke zij zich nedergebogen hebben; zij zullen niet verzameld noch begraven worden: tot mist op den aardbodem zullen zij zijn.

3 En de dood zal voor het leven verkozen worden, bij het gansche overblijfsel der overgeblevenen uit dit booze geslacht, in al de plaatsen der overgeblevenen, waar Ik hen benengedreven zal hebben, spreekt de HEERE der heirscharen.

4 Zeg wijders tot hen: Zoo zegt de HEERE: Zal men vallen, en niet weder opstaan? Zal men afkeeren, en niet wederkeeren?

5 Waarom keert dan dit volk te Jeruzalem af met een altootsdurende afkeering? zij houden vast aan bedrog, zij weigeren weder te keeren.

6 Ik heb geluisterd en toegehoord, zij spreken dat niet recht is, er is niemand; die berouw heeft over zijne boosheid, zeggende: Wat heb ik gedaan? Een ieder keert zich om in zijnen loop, gelijk een onbesuisd paard in den strijd.

7 Zelfs een ootjevaar aan den hemel weet zijne gezette tijden, en een tortelduif, en kraan, en zwaluw, nemen den tijd hunner aankomst waar; maar mijn volk « weet het regt des HEEREN niet.

8 Hoe zegt gij dan: Wij zijn wijs, en de wet des HEEREN is bij ons! Ziet, waarlijk, te vergeefs werkt de valsche pen der schriftgeleerden.

9 De wijzen zijn beschaamd, verschrikt en gevangen; ziet, zij hebben des HEEREN woord verworpen, wat wijsheid zouden zij dan hebben?

10 Daarom zal Ik hunne « vrouwen aan anderen geven, hunne akkers aan andere bezitters: want « van den kleinste aan tot den grootste toe « pleegt een ieder van hen gierigheid; van den profet aan tot den priester toe bedriift een ieder van hen valsheid.

11 En zij genezen de breuk van de dochter mijns volks op het ligste, zeggende: Vrede, vrede! doch daar is geen vrede.

12 Zijn zij beschaamd, omdat zij gruwel bedreven hebben? Ja zij schamen zich in het minste niet, en weten niet schaamrood te worden; daarom zullen zij vallen onder de vallenden; ten tijde hunner bezoeking zullen zij struikelen, zegt de HEERE.

13 Ik zal hen voorzeker wegrapen, spreekt de HEERE, er zijn geene druiven aan den wijnstok, en geene vijgen aan den vijgeboom, ja het blad is afgevallen; en de geboden, die Ik hun gegeven heb, die overtreden zij.

14 Waarom blijven wij zitten? « Verzamelt u, en laat ons ingaan in de vaste steden, en aldaar stilzitten; immers heeft ons de HEERE, onze God, doen stilzwingen, en ons met « galleswater gedrenkt, omdat wij tegen den HEERE gezondigd hebben.

15 « Men wacht naar vrede, maar er

J. v. C.

600.

J. v. C.
7:18.
19:13.J. v. C.
5:4,5.J. v. C.
6:12.J. v. C.
6:18.
14:15.J. v. C.
58:11.J. v. C.
5:1, en.J. v. C.
Matt. 21:19.
Luk. 13:6.
en.J. v. C.
4:5.J. v. C.
9:13.
23:13.J. v. C.
14:19.

J. v. C.
600.

is niets goeds; naar tijd van genezing, maar ziet, er is verschrikking.

16 Van Dan af wordt het gesnuif zijner paarden gehoord; het gansche land heeft van het geluid der brieschingen zijner sterken; en zij komen daartoe, dat zij het land openen en dicns volheid, de stad en die daarin wonen.

17 Want ziet, ik zend slangen, basilisken onder u, tegen dewelke geene bezwering is: die zullen u bijten, spreekt de HEERE.

18 Mijne verkwikking is in droefenis; mijn hart is daauw in mij.

19 Ziet, de stem van het geschrei der dochteren mijns volks is uit zeer verre landen; is dan de HEERE niet te Zion? is haar Koning niet bij haar? Waarom hebben zij Mij vertoord met hunne gesnedene beelden, met ijdelheden der vreemden?

20 De oogst is voorbijgegaan, de zomer is ten einde; nog zijn wij niet verlost.

21 Ik ben gebroken van wege de breuk der dochter mijns volks; ik ga in het zwart, ontzetting heeft mij aangegrepen.

22 Is er geen balsem in Gilead? is er geen heelmeeester aldaar? want waarom is de gezondheid der dochter mijns volks niet gerezet?

HOOFDSTUK 9.

De profeet vervolgt zijne weelagte, vs. 1: en wenscht van zijn volk verwoerd te zijn, om de gruwelen, die onder hen alevaten waren, als overspel, trouweloosheid, liegen en bedriegen. 2. ongehoorzaamheid en afgosterij, 13, 14: waarom God hen moet en zal straffen, en op zulk eene verschrikkelijke wijze bezoeken, dat men het niet genoeg zal kunnen beklagen, 7, 9, 10. God waarschuwt tegen ijdel vertrouwen, en leert zijn volk op Hem alleen te vertrouwen, en te trachten naar hetgeen Hem behaagt, 23. Hij bedreigt eindelijk niet alleen de Joden, als misbruikers, maar ook de omringende Heidenen, als verachtters der besnedenen, 25.

circa 600.

OCH dat mijn hoofd water ware, en mijn oog eene springader van tranen! zoo zou ik dag en nacht beweenen de verslagenen van de dochter mijns volks.

2 Oeh dat ik in de woestijn eene herberg der wandelaars had! zoo zou ik mijn volk verlaten, en van hen trekken: want zij zijn allen overspelers, een trouweloze hoop.

3 En zij spannen hunne tong als hunnen hoog tot leugen; zij worden geweldig in het land, doch niet tot waarheid: want zij gaan voort van boosheid tot boosheid, maar Mij kennen zij niet, spreekt de HEERE.

4 Wacht u, een iegelijk van zijnen vriend, en vertrouwt niet op eenigen broeder: want elk broeder doet niet dan bedriegen, en elk vriend wandelt in achterklap.

5 En zij handelen bedriegelijk, een ieder met zijnen vriend, en spreken de waarheid niet; zij leeren hunne tong leugen spreken, zij maken zich moede met verkeerdelijk te handelen.

6 Uwe woning is in het midden van bedrog; door bedrog weigeren zij Mij te kennen, spreekt de HEERE.

7 Daarom zegt de HEERE der heirscharen alzoo: Ziet, ik zal hen smelten en zal hen beproeven: want hoe zou Ik anders doen ten aanzien der dochter mijns volks?

8 Hunne / tong is een moordpijl, zij spreekt bedrog; een ieder spreekt met zijnen naaste van vrede met zijnen mond, maar in zijn binnenste legt hij zijne lagen.

9 Zou Ik hen om deze dingen niet bezoeken? spreekt de HEERE, zou mijne ziel zich niet wreken aan zulk een volk, als dit is?

10 Ik zal een geweën eene weelagte opheffen over de bergen, en een klaaglied over de herdershuten der woestijn: want zij zijn afgebrand, dat er niemand doorgaat, en men hoort er geene stem van vee; van de vogelen des hemels aan tot de beesten toe zijn zij weggezworven, doorgegaan!

11 En Ik zal Jeruzalem stellen tot steenhoopen, tot eene woning der draken; en de steden van Juda zal Ik stellen tot eene verwoesting onder inwoners.

12 Wie is de wijze man, die dit verstaat? en tot wien heeft de mond des HEEREN gesproken, dat hij het verkondige? waarom het land vergaan en afgebrand zij als eene woestijn, dat er niemand doorgaat?

13 En de HEERE zeide: Omdat zij mijne wet, die Ik voor hun aangezicht gegeven had, verlaten hebben, en naar mijne stem niet gehoord, noch daarnaar gewandeld hebben;

14 Maar hebben gewandeld naar het goetdunken hunns harten, en naar de Baals, hetwelk hunne vaders hun geleerd hadden.

15 Daarom zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, alzoo: Ziet, ik zal dit volk spijzen met alsem, en ik zal hen drinken met galwater;

16 En Ik zal hen verstrooijen onder de Heidenen, die zij niet gekend hebben, zij noch hunne vaders; en ik zal hen zwaard achter hen zenden, totdat ik hen verteerd zal hebben.

17 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Merkt daarop, en roept klagvrouwen, dat zij komen; en zendt henen naar de wijze vrouwen, dat zij komen,

18 En haasten, en eene weelagte over ons opheffen; dat onze oogden van tranen nederdalen, en onze oogleden van water vlieten.

19 Want er is eene stem van weelagte gehoord uit Zion: Hoe zijn wij verstoord! wij zijn zeer beschaamd, omdat wij het land hebben verlaten, omdat zij onze woningen hebben omgeworpen.

20 Hooft dan des HEEREN woord, zij vrouwen! en uw oor ontvange het woord zijns monds; en leert uwe dochters weelagen, en elk eene hare medgezellin klaagliedern.

21 Want de dood is geklommen in onze vensteren, hij is in onze palissen gekomen, om de kinderkins uit te roeien van de wijken, de jongelingen van de straten.

22 Spreek: Zoo spreekt de HEERE: Ja een dood ligchaam des menschen zal liggen, als mist op het open veld, en als eene garve achter den maaijer, die niemand opzameit.

23 Zoo zegt de HEERE: Een wijze beroeme zich niet in zijne wijsheid, en de sterke beroeme zich niet in zijne sterkheid; een rijke beroeme zich niet in zijnen rijkdom;

24 Maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat Ik de HEERE ben, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde: want in die dingen heb ik lust, spreekt de HEERE.

25 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat ik bezoeking zal doen over alle besnedenen, met degenen, die de voorhuid hebben:

26 Over Egypte, en over Juda, en over Edom, en over de kinderen Ammons, en over Moab, en over allen, die aan de hoeken afgekort zijn, die in de woestijn wonen: want al de Heidenen hebben de voorhuid, maar het gansche huis Israëls heeft de voorhuid des harten.

HOOFDSTUK 10.

God verbiedt aan zijn volk de heidense verering der hemelteekenen, vs. 1, 2; be-

J. v. C.
600.

Jer. 10:22.

Jer. 23:15.

Jer. 8:14.

Jer. 26:33.

Jer. 7:33.

1 Cor. 1:31.

2 Cor. 10:17.

p Lev. 26:41.

Rom. 2:28.

29.

J. v. C.
600.

schrijft onstandig en bespot de ijdelheid der afgoden en de dwaasheid van de afgodische beeldendienst, met tegenoverstelling van zijne goddelijke majesteit en magt, mitsgaders de dienst, die Jakob Hem bijzonder schuldig was. 3. Hij profeteert en beëldt af door weerklaanzen de verwoesting van Jeruzalem en gansch Juda door de Babyloniërs, 17: waarop de profeet, zoo in zijnen, als in naam der Kerk, God bidt om matiging van dit oordeel en straf der goddelooze vijanden, 23.

HOORT het woord, dat de HEERE tot ulieden spreekt, o huis Israëls!
2 Zoo zegt de HEERE: Leert den weg der Heidenen niet, en ontzet u niet voor de teekenen des hemels, dewijl zich de Heidenen voor dezelve ontzetten.

3 Want de inzettingen der volken zijn ijdelheid: want *o* het is hout, dat men uit het woud gehouwen heeft, een werk van des werkmeeesters handen met de bijl.

4 Men pronkt het op met zilver en met goud; zij *h* hechten ze met nagelen en met hameren, opdat het niet wazgele.

5 Zij zijn gelijk een palmboom van dicht weg, maar *c* kunnen niet spreken: zij moeten *d* gedragen worden, want zij kunnen niet gaan; vrees niet voor hem, want zij kunnen *e* geen kwaad doen, ook is er geen *f* oeddoen bij hen.

6 Omdat niemand *f* U gelijk is, o HEERE! zoo zijt Gij groot, en groot is uw naam in mogendheid.

7 *o* Wie zou U niet vrezen, gij Koning der Heidenen! want het komt U toe; omdat toch onder alle wijzen der Heidenen, en in hun gansche koningrijk, niemand U gelijk is.

8 In één ding zijn zij toch *h* onvernunftig en zot: een hout is een onderwys der ijdelheden.

9 Uitgerukt zilver wordt van Tarsia gebragt, en goud van Ufaz, tot een werk des werkmeeesters en van de handen des goudsmids; hemelsblauw en purper is hunne kleeding, een werk der wijzen zijn zij al te zamen.

10 Maar de HEERE God is de Waarheid, Hij is de levende God, en een eeuwig Koning; van zijne verbolgenheid heeft de aarde, en de Heidenen kunnen zijne granschap niet verdragen.

11 Aldus zult gijlieden tot hen zeggen: De goden, die den hemel en de aarde niet gemaakt hebben, zullen vergaan van de aarde, en van onder dezen hemel.

12 Die de *i* aarde gemaakt heeft door zijne kracht, die de wereld bereid heeft door zijne wijsheid, en den hemel *k* uitgebreid door zijn verstand.

13 Als Hij zijne stem geeft, zoo is er een gedruisch van wateren in den hemel, en Hij doet de *l* dampen opklommen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen met den regen, en doet den wind voortkomen uit zijne schatkamers.

14 *o* Een ieder mensch is onvernunftig geworden, zoodat hij geene wetenschap heeft, een ieder goudsmid is beschaamd van het gesneden beeld: want zijn gegoten beeld is leugen, en er is geen geest in hen.

15 Ijdelheid zijn zij, een werk van verledingen; ten tijde hunner bezoeking zullen zij vergaan.

16 *o* Jakobs deel is niet gelijk die, want Hij is de Formeerder van Allen; en Israël is *o* de roede zijner erfenis, HEERE der heirscharen is zijn naam.

17 Raap uwe kramerij weg uit het land, gij inwoners der vesting!

18 Want zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal de inwoners des lands op ditmaal wegslingeren, en zal ze *p* benaauwen, opdat zij het vinden.

19 *o* we me mij over mijne breuk! mijne plage is smartelijk: en ik had gezegd:

Dit is immers eene krankheid, die ik wel dragen zal!

20 Mijne tent is verstoord, en al mijne zelen zijn verscheurd; mijne kinderen zijn van mij uitgegaan, en zij zijn er niet; er is niemand meer, die mijne tent uitpant, en mijne gordijnen oprigt.

21 Want de herders zijn onvernunftig geworden, en hebben den HEERE niet gezocht: daarom hebben zij niet verstandiglijk gehandeld, en hunne gansche weide is verstoord.

22 Ziet, er komt eene stem des geruchts, en een groot beven uit het land van het *q* noorden: dat men de steden van Juda zal stellen tot eene verwoesting, eene woning der *r* draken.

23 Ik weet, *o* HEERE! *s* dat bij den mensch zijn weg niet is; het is niet bij eenen man, die wandelt, dat hij zijnen gang rigte.

24 *t* Kastijd mij, HEERE! doch *u* met mate, niet in uwen toorn, opdat Gij mij niet te niete maakt.

25 *o* Stort uwe grimmigheid uit over de Heidenen, die U niet kennen, en over de geslachten, die uwen naam niet aanroepen: want zij hebben Jakob *v* opgegeten, ja zij hebben hem opgegeten, en hem *w* verteerd, en zijne woning verwoest.

HOOFDSTUK 11.

God laat zijn verbond met Israël door den profeet uitroepen, vs. 1: bestraft de vorige en tegenwoordige verbondsbreking van Israël en Juda door veelvuldige afgoderij, 8: waarom Hij een groot en onvermijdelijk ongeluk over hen wil brengen, 11, 16, 17: verbiidt den profeet voor hen te bidden, 14: klaagt over des volks huichelachtige godsdienst en zorgeloosheid, 15. De profeet klaagt voor God over de moorddadige zamenspanning zijner familielieden van Anathoth tegen hem en bevoert Gods wraak, die God hem voortregt, 18.

HET woord, dat tot Jeremia geschied is, van den HEERE, zeggende:

2 Hoort gijlieden de woorden dezes verbonds, en spreekt tot de mannen van Juda, en tot de inwoners van Jeruzalem;

3 Zeg dan tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: *a* *b* Vervloekt zij de man, die niet hoort de woorden dezes verbonds,

4 Dat Ik uwen vaderen geboden heb, ten dage, als Ik hen uit Egypteland, uit den *b* izeroven, uitvoerde, zeggende: *c* *d* Zelf mijner stem gehoorzaam, en doet dezelve, naar alles, wat Ik ulieden gebiede; zoo zult gij Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot eenen God zijn;

5 Opdat Ik den *e* eed bevestigte, dien Ik uwen vaderen gezworen heb, hun te geven een land, veeijende van melk en honig, als het is te dezen dage, Toen antwoordde ik en zeide: Amen, *f* *g* *h* *i* *j* *k* *l* *m* *n* *o* *p* *q* *r* *s* *t* *u* *v* *w* *x* *y* *z* HEERE!

6 En de HEERE zeide tot mij: Roep al deze woorden uit in de steden van Juda, en in de straten van Jeruzalem, zeggende: Hoort de woorden dezes verbonds, en doet dezelve.

7 Want Ik heb uwe vaderen ernstelijk betnigd, ten dage, als Ik hen uit Egypteland onvoerde, tot op dezen dag, *a* *b* *c* *d* *e* *f* *g* *h* *i* *j* *k* *l* *m* *n* *o* *p* *q* *r* *s* *t* *u* *v* *w* *x* *y* *z* vroeg op zijnde en betnigende, zeggende: Hoort naar mijne stem!

8 Maar zij hebben niet gehoord, noch hun *f* oor gezeld, maar hebben gewandeld, een iegelijk naar het *g* *h* *i* *j* *k* *l* *m* *n* *o* *p* *q* *r* *s* *t* *u* *v* *w* *x* *y* *z* goetdunken van hunlieder boos hart: daarom heb Ik over hen gebragt al de woorden dezes verbonds, dat Ik geboden heb te doen, maar zij niet gedaan hebben.

9 Voorts zeide de HEERE tot mij: Er is eene verbindtenis bevonden onder de mannen van Juda, en onder de inwoners van Jeruzalem.

10 Zij zijn wedergekeerd tot de ongerechtigheden hunner voorvaderen, die mijne woorden geweigerd hebben te hoo-

J. v. C.
600.J. v. C.
1:14.
4:6.J. v. C.
9:11.J. v. C.
16:1.
20:24.J. v. C.
6:2.
38:2.J. v. C.
30:11.
46:28.J. v. C.
79:6.J. v. C.
8:16.J. v. C.
9:16.

circa 608.

J. v. C.
27:26.
Gal. 3:10.J. v. C.
4:20.J. v. C.
26:3,12.J. v. C.
7:12.J. v. C.
7:13,25.J. v. C.
7:26.J. v. C.
3:17.
7:24.
9:14.

J. v. C.
608.

ren; en zij hebben andere goden nage-wandeld, om die te dienen: het huis Israëls en het huis van Juda hebben mijn verbond gebroken, dat Ik met hunne vaderen gemaakt heb.

11 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ziet, Ik zal een kwaad over hen brengen, uit hetwelk zij niet zullen kunnen uitkomen: als zij dan tot Mij zullen ^aroepen, zal Ik naar hen niet hooren.

12 Dan zullen de steden van Juda en de inwoners van Jeruzalem benengaan, en roepen tot de goden, dien zij geroekt hebben; maar zij zullen hen gansch niet kunnen verlossen ten tijde hunn kwaads.

13 Want ^anaar het getal uwer steden, zijn uwe goden geweest, o Juda! en naar het getal der straten van Jeruzalem hebt gij ijdelidelen gesteld voor die schaamtel; altaren, om Baäl te rooken.

14 Gij dan, ^abid niet voor dit volk, en hef geen geschrei noch gebed voor hen op: want Ik zal niet hooren, ten tijde, als zij over hun kwaad tot Mij zullen roepen.

15 Wat heeft mijne beminde in mijn huis ^ate doen, dewijl zij die schendelijke daad ^amet vleesch doet, en het heilige vleesch van u geweken is? wanneer zij kwaad doet, dan springt zij op van vreugde.

16 De HEERE had uwen naam genoemd eenen groenen oliifboom, schoon van liefelijke vruchten; maar nu heeft Hij met een geluid van een groot geroep een vuur om denzelfen aangestoken, en zijne takken zullen verbroken worden.

17 Want de HEERE der heirscharen, die u heeft ^ageplant, heeft een kwaad over u uitgesproken; om der boosheid wil van het huis Israëls en van het huis van Juda, die zij onder zich bedrieven, om Mij te vertoonen, rookende Baäl.

18 De HEERE nu heeft het mij te kennen gegeven, dat Ik het wete: toen hebt Gij mij hunne handelingen doen zien.

19 En ik was als een lam, ^aals een os, die geleid wordt om te slagen: want ik wist niet, dat zij gedachten tegen mij dachten, zeggende: Laat ons den boom met zijne vrucht verderven, en laat ons hem uit het land der levenden uitroeien, dat zijn naam niet meer gedacht worde.

20 Maar, o HEERE der heirscharen, Gij regtvaardige Regter, ^adie de nieren en het hart proeft! laat mij uwe wraak van hen zien, want aan U heb ik mijne twistzaak ontdekt.

21 Daarom, zoo zegt de HEERE van de mannen van Anathoth, die uwe ziel zoeken, zeggende: Profeteer niet in den naam des HEEREN, opdat zij van onze handen niet sterft;

22 Daarom, zoo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal bezoeking over hen doen: de jongelingen zullen door het zwaard sterven, hunne zonen en hunne dochteren zullen van hongre sterven.

23 En zij zullen geen overblijfsel hebben: want Ik zal een kwaad brengen over de mannen van Anathoth, in het jaar hunner bezoeking.

HOOFDSTUK 12.

De profeteet klaagt voor den Heere over den voorspoed zijner goddelooze landslieden en bidt, dat Hij hen wegruke, opdat het land om hunne boosheid niet langer ijde, vs. 1. De Heere onderziet hen daar tegen en voorzegt ook zwaardere vervolging, 5. Hij klaagt tot hem over den waalspieren toestand van zijn eigen eijdel, waarom Hij het door de Babyloniërs moet verwoesten en het misgevaar straft, 7. Hij wil echter de natuurlijke heidense volken niet ongestraft laten, die hij deze gelegenheid Israël zouden overvallen. Hij belooft de verlossing van zijn volk en genade aan de Heidenen, die zich met zijn volk tot Hem zouden bekeeren, 14.

Gij zoudt regtvaardig zijn, o HEERE! wanneer Ik tegen U zon twisten;

Ik zal nogtans van uwe oordeelen met U spreken: ^a waarom is der goddeloozen weg voorspoedig? waarom hebben zij rust, allen, die trouweloozlijk trouweloozheid bedrieven?

2 Gij hebt geplaatst, zij zijn ook ingeworteld, zij gaan voort, ook dragen zij vrucht; Gij zijt ^avel nabij in hunnen ^bmond, maar verre van hunne nieren.

3 Maar Gij, o HEERE! ^akent mij, Gij ziet mij, en ^aproeft mijn hart, dat het niet U is. Ruk ze uit als schapen ter slagtting, en heilig ze tot den dag der dooding.

4 Hoe lang zal het land treuren, en het kruid des gauschen velds verdorren? Van wege de boosheid dergenen, die daarin wonen, vergaan de ^abreesten en het gevogelte; dewijl zij zeggen: Hij ziet ons einde niet.

5 Als gij loopt met de voetgangers, zoo maken zij u moede; hoe zult gij ^adan mengen met de paarden? zoo gij ^aalleenlijk vertrouwt in een land van vrede, hoe zult gij hen dan maken in de verheffing van de Jordaan?

6 Want ook uwe broeders, en uwe vaders huis, ook diezelve handelen trouweloozlijk tegen u: ook diezelve roepen u met volle stem achterna; geloof hen niet, wanneer zij vriendelijk tot u spreken.

7 Ik heb mijn huis verlaten, Ik heb mijne erfenis laten varen; Ik heb de beminde mijner ziel in de hand harer vijanden gegeven.

8 Mijne erfenis is Mij geworden als een leeuw in het woud; zij heeft hare stem tegen Mij verheven, daarom heb Ik haar gehaat.

9 Mijne erfenis is Mij een gespenkelde vogel; de vogelen zijn rondom tegen haar: komt aan, verzamelt, al gij gedierte des velds, komt ^aom te eten!

10 Vele ^aherders hebben mijnen wijngaard verdorven, zij hebben mijnen akker verreden, zij hebben mijne gewenschten akker gesteld tot een woeste wildernis.

11 Men heeft hem gesteld tot een woestheid, verwoest zijnde treurt hij tot Mij; het gansche land is verwoest, omdat er niemand is, die het ter harte neemt.

12 Op alle hooge plaatsen in de woestijn zijn verstoorders gekomen; want het zwaard des HEEREN verteert van het ene einde des lands tot aan het andere einde des lands; er is geen vrede voor eenig vleesch.

13 Zij hebben tarwe ^agezaaid, maar doornen gemaaid; zij hebben zich gepijnigd, maar niet gevorderd: wordt alzoo beschaamd van wege aller inkomsten, van wege de hittigheid van den toorn des HEEREN.

14 Alzoo zegt de HEERE: Aangaande al mijne booze naburen, die mijne erfenis aanroeren, dewelke Ik mijnen volke Israëls erfelijk ingegeven heb: ziet, Ik zal hen uit hun land uitrusten, ^amaar het huis van Juda zal Ik uit hun liden midden uitrusten.

15 En het zal geschieden, nadat Ik hen zal uitgerukt hebben, zoo zal Ik wederkeeren, en Mij hunner ontfermen; en Ik zal hen wederbrengen, een' iegelijk tot zijne erfenis, en een' iegelijk tot zijn land.

16 En het zal geschieden, indien zij de wegen mijns volks vlijtiglijk zullen leeren, zwerende bij mijnen naam: Zoo waarachtig als de HEERE leeft! gelijk als zij mijn volk geleerd hebben te zweren bij Baäl, zoo zullen zij in het midden mijns volks gehoud worden.

17 Maar indien zij niet zullen hooren, zoo zal Ik diezelve natie ten eenemaal uitrusten en verdoen, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 13.

Gods weldadigheid, des volks ondankbaarheid en de toekomstige straffen worden afge-

J. v. C.
608.

a Job 21:7.
Ps. 73:11, 12.
Hab. 1:3.

b Jes. 29:13.

c Ps. 17:3.
139:1.

d Jer. 11:20.

e Jer. 4:25.
7:20.
9:10.

f Spr. 26:25.

g Jer. 7:33.

h Jer. 1:3.

i Lev. 26:16.
Deut. 28:38.k Deut. 30:3.
Jer. 32:37.

l Jes. 60:1.

J. v. C.

602.

beeld door het teeken van een linnen gordel, vs. 1: en door de gelijkenis van het vullen aller wijndesch en met wijn, dat God hen met den beker zijns toorns al te zamen zal dronken maken van ellenden, 13. God vermaant hen echter, om door ootmoedige bekeering deze straffen voor te komen, 15. waarbij de profeet zijne toegewenheid toont, 17: in het bijzonder den koning en de koningin, 18: doch wetende, dat zij zich zoo weinig zouden veranderen als een Moor de huid en een luipaard de vlekken, voorziet hij hun de allerste schande en den ondergang, 22.

ren, zoo zal mijne ziel in verborgene plaatsen weenen van wege den hoogmoed, en mijn oog zal bitterlijk tranen, ja van tranen nederdalen, omdat des HEEREN kudde gevankelijk is weggevoerd.

18 Zeg tot den koning en tot de koningin: Verneemt u, zet u neder: want uw gansche hoofdsieraad, de kroon uwer heerlijkheid, is nedergedaald.

19 De stelen van het zuiden zijn toegesloten, en er is niemand, die ze opent; het gansche Juda is weggevoerd, het is geheel en al weggevoerd.

20 Het uwe oogen op, en zie, die daar van het noorden komen! waar is de kudde, die u gegeven was, de schapen uwer heerlijkheid?

21 Wat zult gij zeggen, wanneer Hij bezoeeking over u doen zal, daar zij hen geleerd hebt tot vorsten, tot een hoofd over u te zijn; zullen u de smarten niet aangrijpen, als een barende vrouw?

22 Wanneer gij dan in uw hart zult zeggen: «Waarom zijn mij deze dingen bejegend? Om de veelheid uwer ongerechtigheid zijn uwe f zoomen ontdekt, en uwe hiel en hebben geweld geleden.

23 Zal ook een Moorman zijne huid veranderen? of een luipaard zijne vlekken? Zoo zult gij leden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen.

24 Daarom zal Ik hen verstrooien als eenen stoppel, die doorgaat, door eenen wind der woestijn.

25 Dit zal uw lot, het deel uwer maten zijn, van Mij, spreekt de HEERE; gij, die Mij hebt vergeten, en op leugen vertrouwt.

26 Zoo zal Ik ook uwe zoomen ontblooten boven uw aangezicht, en uwe schande zal gezien worden.

27 Uwe overspelen en uwe hunkeringen, de schandelijkheid uws hoorders, op heuvelen, in het veld; Ik heb uwe verfoeielsen gezien: wee u, Jeruzalem! zult gij niet rein worden? hoe lang nog na dezen?

HOOFDSTUK 14.

Profetie van de groote droogte en de ellenden, die in Juda daarop zouden volgen, vs. 1. Een klagend en vurig gebed van den profeet, om genade voor Juda, 7; waarop God hem zijn voorbeden met bijgevoegde redenen verbiedt, 10. De profeet verontschuldigt het volk, zoo veel hij kan, met de verleiding der valsche profeten, doch God wil die profeten en het volk te zamen straffen, 13. Den profeet wordt bevelen door weklagen de ellenden af te beelden, 17. Hij bidt wederom zeer klagend voor het volk, 19.

HET woord des HEEREN, dat tot Jeremia geschied is, over de zaken der groote droogte.

1 Juda treurt en hare poorten zijn verzwakt; zij zijn in het zwart gekleed ter aarde toe, en Jeruzalem's geschreuk is ontrop.

2 En hunne voortreffelijken zenden hunne kleinen naar water; zij komen tot de grachten, zij vinden geen water, zij komen met hunne vaten ledig weder; zij zijn beschaamd, ja worden schaamrood, en bedekken hun hoofd.

3 Omdat het aardrijk gescheurd is, dewijl er geen regen op de aarde is; de akkerlieden zijn beschaamd, zij bedekken hun hoofd.

4 Want ook de hinden in het veld werpen jongen, en verlaten die, omdat er geen jong gras is.

5 En de woudezelz staan op de hooge plaatsen, zij scheppen den wind gelijk de draken; hunne oogen versmachten, omdat er geen e kruid is.

6 Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen, o HEERE! doe het om uws naams wil: want onse afkeerigen zijn menigvuldig, wij hebben tegen U gezondigd.

J. v. C.

602.

e Klagd. 1: 2.

16.

d Jer. 6: 24.

e Jer. 5: 19.

16: 10.

f Jer. 47: 2, 3.

circa 602.

ALZOO heeft de HEERE tot mij gezegd: Ga henen, en koop u eenen linnen gordel; en doe dien aan uwe lenden, maar breng hem niet in het water.

2 En ik kocht eenen gordel naar het woord des HEEREN, en ik deed dien aan mijne lenden.

3 Toen geschiedde des HEEREN woord ten tweede maal tot mij, zeggende:

4 Neem den gordel, dien gij gekocht hebt, die aan uwe lenden is, en maak u op, en ga henen naar den Frath, en verstek dien aldaar in de kloof eener steenrois.

5 Zoo ging ik henen, en verstek dien bij den Frath, gelijk als de HEERE mij geboden had.

6 Het geschiedde nu ten einde van vele dagen, dat de HEERE tot mij zeide: Maak u op, ga henen naar den Frath, en neem den gordel van daar, dien ik u geboden heb aldaar te verstoppen.

7 Zoo ging ik naar den Frath, en groef, en nam den gordel van de plaats, alwaar ik dien verstoppen had; en ziet, de gordel was verdorven, en deugde nergens toe.

8 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

9 Zoo zegt de HEERE: Alzoo zal Ik verderven de hoovaardij van Juda, en die groote hoovaardij van Jeruzalem.

10 Ditzelve booze volk, dat mijne woorden weigert te hooren, dat in het goed-dunken zijns harten wandelt, en andere goden navolgt, om die te dienen, en voor die zich neder te buigen; dat zal worden gelijk deze gordel, die nergens toe deugt.

11 Want gelijk als een gordel kleefte aan de lenden eens mans, alzoo heb ik het gansche huis Israels en het gansche huis van Juda aan Mij doen kleven, spreekt de HEERE, om Mij te zijn tot een volk, en tot eenen naam, en tot lof, en tot heerlijkheid; maar zij hebben niet gehoord.

12 Daarom zeg dit woord tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israels: Alle flesschen zullen met wijn gevuld worden. Dan zullen zij tot u zeggen: Weten wij niet zeer wel, dat alle flesschen met wijn gevuld zullen worden?

13 Maar gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal alle inwoners dezes lands, zelfs de koningen, die den David op zijnen troon zitten, en de priesters, en de profeten, en alle inwoners van Jeruzalem, opvullen met dronkenschap.

14 En Ik zal hen in stukken slaan, den eenen tegen den anderen, zoo de vaders als de kinderen te zamen, spreekt de HEERE; Ik zal niet verschoonen noch sparen, noch Mij ontfemen, dat Ik hen niet zou verderven.

15 Hoort en neemt ter oore, verheft u niet: want de HEERE heeft het gesproken.

16 Geef e den HEERE, uwen God, eer dat Hij het duister maakt, en eer uwe voeten zich stooten aan de schemerende bergen; dat gij naar e licht wacht, en Hij datzelve tot een e schaduw des doods stalle, en tot een donkerheid zette.

17 Zult gij leden dat dan nog niet ho-

a Jer. 39: 9.

b Ps. 41: 2.

a Jer. 12: 4.

circa 601.

J. v. C. 691.	8 O Israëls verwachting, zijn Verlosser in tijd van benaauwdheid! waarom zoudt Gij zijn als een vreemdeling in het land, en als een reiziger, <i>die slechts inkeert om te vernachten?</i>	den, welke zulks veroorzaakten, vs. 1. De profet klaagt, dat een ieder hem om deze profetie vloekt, hij wordt van God getroost, 10; en het volk weder bedreeft, 13. De profet klaagt over zijne vervolgers en bidt om behoudenis in zijn lijden, zich voor God op zijne onschuld beroepende, 15; hij wordt daarop van God onderwezen en gesterkt, 19.	J. v. C. 691.
	9 Waarom zoudt Gij zijn als een vernagde man, als een held, die niet kan verlossen? Gij zijt toch in het midden van ons, o HEERE! en wij zijn naar uwen naam genoemd, verlaat ons niet.	MAAR de HEERE zeide tot mij: <i>a</i> Al stond <i>b</i> Mozes en <i>c</i> Samuel voor mijn aangezicht, zoo zou <i>toch</i> mijne ziel tot dit volk niet wezen; <i>d</i> rijf ze weg van mijn aangezicht, en laat ze uitgaan.	<i>a</i> Ezech. 14:14. <i>b</i> Ex. 32:11. <i>c</i> 1 Sam. 7:9.
5 Hos. 8:13 9:9.	10 Alzoo zegt de HEERE van dit volk: Zij hebben zoo liefgehad te zweven, zij hebben hunne voeten niet bedwongen; daarom heeft de HEERE geen welgevallen aan hen, nu zal Hij hunner onzorgvrigheden gedenken, en hunne zonden bezoeken.	2 En het zal geschieden, wanneer zij tot u zullen zeggen: Waarhenen zullen wij uitgaan? dat zij tot hen zult zeggen: zoo zegt de HEERE: <i>a</i> Wieten dood, ten doode; en wie tot het zwaard, ten zwaard; en wie tot den honger, ten honger; en wie ter gevangenis, ter gevangenis!	<i>d</i> Zach. 11:9.
Ex. 32:10 7:16 11:14.	11 Wijders zeide de HEERE tot mij: <i>a</i> Bid niet voor dit volk ten goede.	3 Want ik zal bezoeking over hen doen met <i>vier</i> <i>a</i> geslachten, spreekt de HEERE: met het zwaard, om te doden; en met de honden, om te slegen; en met <i>f</i> het gevogelte des hemels, en met het gedierde der aarde, om op te eten en te verderven.	<i>e</i> Lev. 26:16. <i>f</i> Jer. 7:33.
d Spr. 1:28 Jes. 31:11 Jer. 8:18 Ezech. 8:18 Micha 3:4	12 <i>a</i> Of schoon zij vasten, ik zal naar hun geschrei niet hooren, en of schoon zij <i>a</i> brandoffer en spijsoffer offeren, ik zal aan hen geen welgevallen hebben; maar door het zwaard, en door den honger, en door de pestilentie zal ik hen <i>a</i> verteren.	4 En ik zal hen overgeven tot eene <i>a</i> heroering aan alle koninkrijken der aarde, van wege Manasse, zoon van Jehizkia, koning van Juda, om hetgeen hij te Jeruzalem gedaan heeft.	<i>g</i> Deut. 28:25. <i>h</i> Jer. 51:19.
e Jer. 6:20 7:21,22	13 Toen zeide ik: Ach HEERE! zie, die profeten zeggen hun: Gij zult geen zwaard zien, en zij zult geen honger hebben; maar ik zal u eenen gewissen vrede geven in deze plaats.	5 Want wie zou u <i>a</i> verschoonen, o Jeruzalem? of wie zou medelijden met u hebben? of wie zou afreden, om u naar vrede te vragen?	<i>i</i> Jer. 5:7.
Jer. 9:16	14 En de HEERE zeide tot mij: Die profeten profeteren valsch in mijnen naam; <i>a</i> Ik heb hen niet gezonden, noch hun bevel gegeven, noch tot hen gesproken: zij profeteren alledien een valsch gezigt, en waarzegging, en nietigheid, en bedriegerij hunns barten.	6 Gij hebt mij <i>a</i> verlaten, spreekt de HEERE: gij zijt achterwaarts gegaan; daarom zal ik mijne hand tegen u uitstrekken en u verderven; ik ben des berouwens moede geworden.	<i>j</i> Jer. 4:11.
g Jer. 23:21 27:15 29:8,9	15 Daarom zegt de HEERE alzoo: Aangaande de profeten, die in mijnen naam profeteren, daar ik hen niet gezonden heb, en zij <i>daa</i> nog zeggen: Er zal geen zwaard noch honger in dit land zijn; diezelve profeten zullen door het zwaard en door den honger verterd worden.	7 En ik zal hen <i>a</i> wannen met eene wan, in de poorten des lands; ik heb mijn volk van kinderen beroofd <i>en</i> verdaan; zij zijn van hunne wegen niet wedergekeerd.	<i>k</i> Jer. 4:11.
	16 En het volk, tot hetwelk zij profeteren, zullen op de straten van Jeruzalem weggeworpen zijn van wege den honger en het zwaard; en er zal niemand zijn, die hen begrave, hen, hunne vrouwen, en hunne zonen, en hunne dochteren: alzoo zal ik hunne boosheid over hen uitstorten.	8 Hunne weduwen zijn mij meerder geworden dan zand der zeeën; ik heb hun over de moeder doen komen eenen jongeling, een' verwoester op den middag; ik heb <i>hem</i> haastelijk hen doen overvallen, de stad met verschrikkingen.	<i>l</i> Amos 8:9.
h Jer. 13:17 Klgl. 1:16 2:18	17 Daarom zult gij dit woord tot hen zeggen: <i>a</i> Mijne oogen zullen van tranen nederdalen nacht en dag, en niet ophouden; want de jonkvrouw der dochter mijns volks is gebroken <i>met</i> eene groote breuk, eene plage, die zeer smartelijk is.	9 Zij, die zeven baarde, is zwak geworden; zij heeft hare ziel uitgeblazen, hare <i>z</i> on is ondergegaan, als het nog dag was, zij is beschaamd en schaamfrod geworden: en hunlieder overblijfsel zal ik aan het zwaard overgeven, voor het aangezicht hunner vijanden, spreekt de HEERE.	<i>m</i> Job 3:1, enz. <i>n</i> Jer. 20:14, enz.
	18 Zoo ik uitga in het veld, ziet daar de verslagenen van het zwaard! en zoo ik in de stad come, ziet daar de krankten van honger! Ja zoowel de profeten als de priesters loopen om in het land, en weten niet.	10 Wee mij, mijne moeder! dat gij mij <i>a</i> gebaard hebt, eenen man van twist, en eenen man van krakeel den ganschen lande! ik heb <i>h</i> un niet op werker gegeven, ook hebben zij mij niet op werker gegeven, <i>no</i> g vloekt mij een ieder van hen.	<i>o</i> Jer. 6:28. <i>p</i> Jer. 17:3.
i Jer. 8:13	19 Hebt Gij dan Juda ganschelijk verworpen? heeft uwe ziel eene walging aan Zion? waarom hebt Gij ons geslagen, dat er geen geneezing voor ons is? Men wacht naar vrede, maar daar is niets goeds, en naar tijd van geneezing, maar ziet, daar is verschrikking.	11 De HEERE zeide: Zoo niet uw overblijfsel ten goede zal zijn! zoo ik niet, in tijd des kwaads en in tijd der benaauwdheid, bijden vijand voor u tusschenkome!	<i>q</i> Jer. 11:20.
k Ps. 106:6 Dan. 9:8	20 HEERE! wij kennen onze goddeloosheid en onzer vaderen ongerichtigheid, want wij hebben <i>a</i> tegen U gezondigd.	12 Zal ook <i>e</i> enig <i>a</i> ijzer het ijzer van het noorden of koper verbreken?	
	21 Versmaad ons niet, om uws naams wil; werp den troon uwer heerlijkheid niet neder; gedenk, vernietig niet uw verbond met ons.	13 Ik zal uw vermogen en uweschaten tot eenen <i>a</i> roof geven, zonder prijs; en dat om al uwe zonden, en in al uwe landpalen.	
l Ps. 135:7 147:8 Jes. 30:23 Jer. 5:21 10:13	22 Zijn er onder de ijdelheden der Heiden, die doen regenen? of kan de hemel druppelen geven? Zijt! Gij die niet, o HEERE, onze God? Daarom zullen wij op U wachten, want Gij doet al die dingen.	14 En ik zal <i>a</i> overvoeren met uwe vijanden, in een land, dat gij niet kent: want een <i>a</i> vuur is aangestoken in mijnen toorn, het zal over u branden.	<i>r</i> Deut. 32:22.
	HOOFDSTUK 15.	15 O HEERE! Gij weet <i>het</i> , gedenk mijner, en bezoek mij, en <i>q</i> wreck mij van mijne vervolgers, neem mij niet weg in uwe langmoedigheid <i>over hen</i> ; want, dat ik om uwentwil versmaadheid dragt.	
	God slant den profet zijne godane voorbede geheel af, en belast hem integendeel, het volk zware plagen aan te kondigen (hijzonder vier soorten), met vermelding der zon-	16 <i>Als</i> uwe woorden gevonden zijn, zoo heb ik ze opgegeten, en uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap	

J. v. C.
601.

Ps. 1:1.

Jer. 30:15.

Job 6:15.

cuz.

Jer. 1:18.

mijs harten : want ik ben naar uwen naam genoemd, o HEERE, God der heirscharen!

17 Ik heb in den raad der bespotters niet gezeten, noch van vreugde opgesprongen : van wege uwe hand heb ik alleen gezeten, want Gij hebt mij met granschap vervuld.

18 Waarom is mijne pijn steeds durende, en mijne plage smartelijk? zij weigert geheel te worden; zoudt Gij mij ganschelijk zijn als een leugenachtige, als wateren, die niet bestendig zijn?

19 Daarom zegt de HEERE alzoo : Zoo zijt u wederkeeren, zoo zal ik u doen wederkeeren; zijt u uit voor mijn aangezicht staan; en zoo zijt u kostelijke van het snoode uittrekt, zult gij als mijn mond zijn: laat hen niet u wederkeeren, maar zij zult tot hen niet wederkeeren.

20 Want ik heb u tegen dit volk gesteld tot eenen koperen vasten muur: zij zullen wel tegen u strijden, maar u niet overmogen: want ik ben met u, om u te behouden en om u uit te rukken, spreekt de HEERE.

21 Ja, ik zal u rukken uit de hand der boosden, en ik zal u verlossen uit de handpalm der tirannen.

HOOFDSTUK 16.

God beceelt den profet noch vrouw, noch kind te hebben in Juda, noch op rouwmaaltijden, noch in vrolijke gemaalen te verschijnen, om de aanstaande ellende daardoor af te heiligen aan het volk, vs. 1. Verhaal van de zonden, die de oorzaak der plaagen waren, 19. Hiertuschen voert God eene genadebelofte van de verlossing zijns volks, 14; en gaat daarna voort met bedreigingen en verhaal der oorzaken, 16. De profet troost zich zelven en beschaamt de Joden, door de toekomstige roeping en bekeering der afgodische Heidenen, 19.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende :

2 Gij zult u geene vrouw nemen, en zij zult geene zonen noch dochteren hebben in deze plaats.

3 Want zoo zegt de HEERE van de zonen en van de dochteren, die in deze plaats geboren worden; daartoe van hunne moeders, die ze baren, en van hunne vaders, die ze gewinnen in dit land :

4 Zij zullen pijnlijke dooden sterven, zij zullen niet beklagd noch begraven worden; zij zullen tot mist op den aardbodem zijn; en zij zullen door het zwaard en door den honger verteerd worden, en hunne doode lichamen zullen het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijs zijn.

5 Want zoo zegt de HEERE : Ga niet in het huis desgenen, die eenen rouwmaaltijd houdt, en ga niet heen om te rouwklagen, en heb geen medeliden met hen; want ik heb van dit volk (spreekt de HEERE) weggenomen mijnen vrede, goedertierenheid en barmhertigheden;

6 Zoodat grooten en kleinen in dit land zullen sterven, zij zullen niet begraven worden; en men zal hen niet beklagen, noch zich zelven insnijden, noch kaal maken om hunnentwil.

7 Ook zal men hun niets uitdeelen over den rouw, om iemand te troosten over eenen doode; noch hun te drinken geven uit den troostbeker, over iemands vader of over iemands moeder.

8 Ga ook niet in een huis des maaltijds, om bij hen te zitten, om te eten en te drinken.

9 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels: Ziet, gij zal van deze plaats, voor uwer oogen en in uwer dagen doen opbouden de stem der vreugde en de stem der blijdschap, de stem des bruidegoms en de stem der bruid.

10 En het zal geschieden, als gij dit volk al deze woorden zult aanzeggen, en zij tot u zeggen: Waarom spreekt de HEERE al dit groote kwaad over ons, en welke is onze misdaad, en welke is onze zonde, die wij tegen den HEERE, onzen God, gezondigd hebben?

11 Dat gij tot hen zult zeggen: Omdat uwe vaders Mij verlaten hebben, spreekt de HEERE, en hebben andere goden aangewandeld, en die gesied, en zich voor die nedergebogen; maar Mij verlaten, en mijne wet niet gehouden hebben;

12 En gijlieden erger gedaan hebt dan uwe vaders: want ziet, gijlieden wandelt, een iegelijk naar het goeddunken van zijn boos hart, om naar Mij niet te hooren.

13 Daarom zal ik u lieden » uit dit land werpen, in een land, dat gij niet gekend hebt, gij noch uwe vaders; en aldaar zult gij andere goden dienen, dag en nacht, omdat ik u geene genade zal geven.

14 Daarom, » ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat er niet meer zal gezegd worden: Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die de kinderen Israels uit Egypteland heeft opgevoerd!

15 Maar: Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die de kinderen Israels heeft opgevoerd uit het land van het aarden, en uit al de landen, waarheen Hij hen gedreven had! want ik zal hen wederbrengen in hun land, dat ik hunnen vaders gegeven heb.

16 Ziet, ik zal zenden tot vele visschers, » spreekt de HEERE, die zullen hen vissen; en daarna zal ik zenden tot vele jagers, die zullen hen jagen, van op allen berg, en van op allen heuvel, ja uit de kloven der steenrotsen.

17 Want mijne oogen zijn op al hunne wegen; zij zijn voor mijn aangezicht niet verborgen, noch hunne ongeregtheid verhoelen van voor mijne oogen.

18 Dies zal ik eerst hunne ongeregtheid en hunne zonde dubbel vergelden, omdat zij mijn land onheilighd hebben; zij hebben mijne erfenis met de doode lichamen hunner verfoeisen en hunner gruwelen vervuld.

19 O HEERE! Gij zijt mijne Sterkte, en mijne Sterkheid, en mijne Toevlugt ten dage der benaauwdheid; tot U zullen de Heidenen komen van de einden der aarde, en zeggen: Immers hebben onze vaders leugen erfelijk bezeten, en ijdelheid, waarin toch niets was, dat nut deed.

20 Zal een mensch zich Goden maken? zij zijn toch geene Goden.

21 Daarom, ziet, ik zal hun bekend maken, op ditmaal; ik zal hun bekend maken mijne hand en mijne magt: en zij zullen weten, dat mijn naam is HEERE.

HOOFDSTUK 17.

Onverbetelijke hoosheid en hardnekkigheid der Joden, blijvende zelfs aan hun kinderen, waarop straffen moeten volgen, vs. 1. Verloek is hij, die op menschen vertrouwt, en gezegend, die op God vertrouwt, 5. God doorgroeft de innerlijke hoosheid van menschen hart, daarom zullen zij, die met afgodistische handelingen onregtvaardigen rijkdom verzamelen, zijne straffen niet ontgaan, 9. Gelukzaligheid der vrouwen in Gods genadige tegenwoordigheid, en onzaligheid der afvalligen, 12. Gehed van den profet, om zijne behoudenis en straf zijner vervolgers en bespotters, 14. Prediking van den sabbat, 19.

DE zonde van Juda is geschreven met eene ijzeren griffie, met de punt eens diamants; gegraven in de tafel van hunlied hart, en aan de hooren uwer » altaren;

2 Gelijk hunne kinderen hunner altaren denken, en hunner bosschen, bij het groen geboomte, op de hooge heuvelen.

J. v. C.
601.

Jer. 5:19.

Jer. 7:26.

Jer. 3:17.

9:14.

13:10.

Jer. 11:10.

13:10.

17:23.

Deut. 4:27.

28:64,65.

Jer. 23:7,8.

Job 34:31.

Spr. 5:21.

Jer. 32:19.

Jer. 3:2.

Ezec. 43:7.

Jer. 33:2.

Jer. 11:13.

Jer. 2:20.

J. v. C.
601.

Jer. 15:13. 3 Ik zal mijnen berg met het veld, «u vermogen en al uwe schatten ten roof geven, *mitsgaders* uwe hoogten, om de zonde in al uwe landpalen.

Deut. 28:48. 4 Alzoo zult gij allaten, (en dat om u zelven) van uwe erfenis, die Ik u gegeven heb, en Ik zal u uwe vijanden doen « dienen in een land, dat zij niet « kent : want gijlieden hebt een / *vaur* aangestoken in mijnen toorn, tot in eeuwigheid zal het branden.

Jer. 15:14. 5 Zoo zegt de HEERE: Vervloekt is de man, die op eenen mensch vertrouwt, en vleesch tot zijnen arm stelt, en wiens hart van den HEERE afwijkt!

6 Want hij zal zijn als de heide in de wilderness, die het niet gevoelt, wanneer het goede komt; maar blijft in dorre plaatsen in de woestijn, in zout en onbewoond land.

Ps. 2:12. 7 « Gezegend daarentegen is de man, die op den HEERE vertrouwt, en wiens vertrouwen de HEERE is!

Spr. 16:20. 8 Want hij zal zijn als een boom, die aan het water geplant is, en zijne wortelen uitschiet aan een rivier, en gevoelt het niet, wanneer er een hitte komt, maar zijn loof blijft groen; en in een jaar van droogte zorgt hij niet, en houdt niet op van vrucht te dragen.

Jes. 39:18. 9 Arglistig is het hart, meer dan een ding, ja doodelijk is het, wie zal het kennen?

Sam. 16:7. 10 Ik, de HEERE, « doorgrond het hart, en proef de nieren; en dat, om een' iegeljk te geven naar zijne wegen, naar de vrucht zijner handelingen.

Ps. 7:10. 11 Gelyk een veldhoen *eijera* vergadert, maar broeit zieniet uit, *alzoo* is hij, die rijkdom vergadert, doch niet met recht: in de belft zijner dagen zal hij dien moeten verlaten, en in zijn laatste een dwaas zijn.

Ps. 73:27. 12 Een troon der heerlijkheid, een hoogheid van het eerste aan, is de plaats onzes heilighdoms.

Jes. 1:28. 13 O HEERE, Israels verwachting! « allen, die U verlaten, zullen beschaamd worden; en die van Mij afwijken, zullen in de aarde geschreven worden: want zij verlaten den HEERE, de « springader des levenden waters.

Jer. 2:13. 14 Genees mij, HEERE! zoo zal ik genezen worden, behoud mij, zoo zal ik behouden worden; want Gij zijt mijn Lof.

Jes. 5:19. 15 Ziet, zij zeggen tot mij: « Waar is het woord des HEEREN? laat het nu komen!

2 Petr. 3:4. 16 Ik heb toch niet aangedrongen, meer dan eenen herder achter U *betaamde*; ook heb ik den doodelijken dag niet begeerd, Gij weet het; wat uit mijne lippen is gegaan, is voor u aangezigt geweest.

Jer. 16:19. 17 Wees Gij mij niet tot een verschrikking; Gij zijt mijne « Toevlugt ten dage des kwaads.

Ps. 35:4. 18 « Laat mijne vervolgers beschaamd worden, maar laat mij niet beschaamd worden; laat hen verschrikt worden, maar laat mij niet verschrikt worden: « breng over hen den dag des kwaads, en verbreek hen met een dubbele verbreking.

49:15. 19 Alzoo heeft de HEERE tot mij gezegd : Ga henen en sta in de poort van de kinderen des volks, door dewelke de koningen van Juda ingaan, en door dewelke zij uitgaan, ja in alle poorten van Jeruzalem;

er. 13:15. 20 En zeg tot hen: Hooft des HEEREN word, gij koningen van Juda, en gansch Juda, en alle inwoners van Jeruzalem, die door deze poorten ingaat!

Neh. 13:19. 21 Zoo zegt de HEERE: « Wach u op uwe zielen, en draagt geenen last op den sabbatdag, noch brengt in door de poorten van Jeruzalem.

22 Ook zult gijlieden geen en last uitvoeren uit uwe huizen op den sabbatdag, noch enig werk doen; maar gij zult den sabbatdag heiligen, gelijk als ik uwen vaderen geboden heb.

23 Maar zij hebben niet gehoord noch hun oor geneigd; maar zij hebben hunnek verhard, om niet te hooren, en om de tucht niet aan te nemen.

24 Het zal dan geschieden, indien gij vlijtiglijk naar Mij zult hooren, spreekt de HEERE, dat gij geen last door de poorten dezer stad op den sabbatdag inbrengt, en gij den sabbatdag heiligt, dat gij geen werk daarop doet;

25 Zoo zullen door de poorten dezer stad ingaan koningen en vorsten, zittende op den troon van David, rijdende op wagenen en op paarden, zij en hunne vorsten, de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem; en deze stad zal bewoond worden in eeuwigheid.

26 En zij zullen komen uit de steden van Juda, en uit de plaatsen rondom Jeruzalem, en uit het land van Benjamin, en uit de laagte, en van het gebergte, en van het zuiden, aanbrengende brand-offer en slagtoffer, en spijsoffer, en wierook, en aanbrengende lofoffer, ten huize des HEEREN.

27 Maar indien gij naar Mij niet zult hooren, om den sabbatdag te heiligen, en om geen last te dragen, als gij op den sabbatdag door de poorten van Jeruzalem ingaat; zoo zal ik een vuur in hare poorten aansteken, dat de paleizen van Jeruzalem zal vertoren, en niet worden uitgebluscht.

HOOFDSTUK 18.

Door de zegenenis van het werk eens pottenbakkers stelt God zijn volk voor zijne maatschappij op hen te maken, of te behouden; en te breken, of te verdoen. **Hij** vernamt hen daarna tot bekeering, vs. 1, doch blaast over hunne weder-pantheïsche en smooide on dankbaarheid, houdende onder de Heidenen noch ergens elders te vinden zij, waarom **Hij** hen zal straffen, 12. De profeet klaagt: over hunne bloedstodrigte randslagen tegen hem en tidd God, dat **Hij** hen danover straffe, 18.

HET woord, dat tot Jeremia geschied is van den HEERE, zeggende :
 2 Maak u op, en ga af in het huis des pottenbakkers, en aldaar zal ik u mijne woorden doen hooren.
 3 Zoo ging ik af in het huis des pottenbakkers ; en ziet, hij maakte een werf op de schijven.
 4 En het vat, dat hij maakte, werd verdorven, als leem, in de hand des pottenbakkers, toen maakte hij daarvan weder een ander vat, gelijk als het reet was in de oogen des pottenbakkers te maken.
 5 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende :
 6 a Zal ik ulieden niet kunnen doen, gelijk deze pottenbakker, o huis Israels ? sprekt de HEERE : zie, a gelijk leem in de hand des pottenbakkers, alzoo zijt gijlieden in mijne hand, o huis Israels!
 7 Ia en oogenblik zal ik spreken over een volk en over een koningrijk, dat ik het zal uittrekken, en afbreken, en verdoen ;
 8 Maar indien datzelfde volk, over hetwelk ik *zulk* gesproken heb, zich van zijne boosheid bekeert, zoo zal ik berouw hebben over het kwaad, dat ik hetzelfde gedacht te doen.
 9 Ook zal ik ia en oogenblik spreken over een volk en over een koningrijk, dat ik het zal bouwen en planten ;
 10 Maar indien het doet, dat kwaad is in mijne oogen, dat het naar mijne stem niet hoort, zoo zal ik berouw hebben over het goede, met hetwelk ik gezegd had hetzelfde te zullen weldoen.

J. v. C.
601.

q Ex. 20:8.
23:12.
31:13.
Exer. 20:12.

r Jer. 11:10.
13:10.
16:12.

s Jer. 22:5.

605.

a Jer. 45:9.
Rom. 9:20.

b Jer. 64:8.

c Jer. 1:10.

J. v. C. 605.	11 Nu dan, spreek nu tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik formeer een kwaad tegen ulieden, en denk tegen ulieden eene gedachte: zoo d' bekeert u nu, een iegelijk van zijnen boosen weg, en maakt uwe wegen en uwe handelingen goed.	Hinnom, dat voor de deur der Zonnepoort is, en roep aldaar uit de woorden, die Ik tot u spreken zal:	J. v. C. 605.
d 2Kon. 17.13. Jer. 7.13. 25.5. 26.18. 35.15.	12 Doch zij zeggen: « Het is buiten hoop; maar wij zullen naar onze gedachten wandelen, en wij zullen doen, een iegelijk het goëddenken van zijn boos hart.	3 En zeg: Hoort des HEEREN woord, gij koningen van Juda en inwoners van Jeruzalem! Alzoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal een kwaad brengen over deze plaats, raak hetwelk een' ieder, die het hoort, zijne ooren o klinken zullen.	a 1Sam. 3.11. 2Kon. 21.12.
e Jer. 2.25.	13 Daarom, zoo zegt de HEERE: f Vraagt nu onder de Heidenen; wie heeft zulks gehoord? De jonkvrouw Israëls doet eene zeer afschuwelijke zaak.	4 Omdat zij Mij b verlaten, en deze plaats vervreemd, en anderen goden daarin gerookt hebben, die zij niet gekend hebben, zij, noch hunne vaders, noch de koningen van Juda; en hebben deze plaats vervuld met e bloed der onschuldigen.	b Jer. 65.11. Jer. 2.13. 17.19. 5.7.19. 15.6. 17.13.
Jer. 2.10.	14 Zal men ook om eenen rotssteden des velds verlaten de sneeuw van Libanon? zullen ook de vreemde, koude, vlietende wateren verlaten worden?	5 Want zij hebben de hoogten van Baal gebouwd, om hunne zonen met vuurte verbranden, aan Baal tot brandofferen; hetwelk Ik niet geboden, noch gesproken heb, noch in mijn hart is opgekomen.	c Jer. 7:6.
g Jer. 2.32. 3.21. 13.25.	15 Nochtans heeft mijn volk Mij vergeeten, zij rooken der ijdelheid: waar zij hebben hen doen aanstooten op hunne wegen, op de b oude paden, opdat zij mogten wandelen in stegen van eenen weg, die niet opgehoofd is:	6 Daarom, ziet, d de dagen komen, spreekt de HEERE, dat deze plaats niet meer zal genoemd worden het Tofeth, of dal des zoons van Hinnom, maar Moorddal.	d Jer. 7.32.
4 Jer. 6.16.	16 Om hun land te stellen tot eene ontzetting, tot eeuwige aanuultingen: al wie daar voorbijgaat, zal zich ontzetten, en met zijn hoofd schudden.	7 Want Ik zal den raad van Juda en Jeruzalem in deze plaats verwijderen, en zal hen voor het aangezicht hunner vijanden doen vallen door het zwaard, en door de hand dergenen, die hunne ziel zoeken; en Ik zal hunne doode lichamen e het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijsz geven.	e Jer. 15.3. 16.4.
i Jer. 12.11. 19.8. 49.13. 50.13.	17 Als een b oostewind zal Ik hen f verstrooien voor het aangezicht des vijands: Ik zal hun den nek en niet het aangezicht laten zien, ten dage huns verderfs.	8 En Ik zal deze stad zetten tot eene ontzetting en tot eene aanuulding; al wie voorbij haar gaat, zal zich ontzetten en sluiten over al hare plazen.	f Lev. 26.23. Deut. 28.53. Klud. 4.10.
Jer. 4.11. 12.13.	18 Toen zelden zij: Komt aan, laat ons gedachten tegen Jeremia denken; want de wet zal niet vergaan van den priester, noch de raad van den wijze, noch het woord van den profet; komt aan, en laat ons hem slaan met de e tong, en laat ons niet luisteren naar eenige zijner woorden!	9 f En Ik zal bunlieden het vleesch hunner zonen en het vleesch hunner dochteren doen eten, en zij zullen eten, een iegelijk het vleesch zijns naasten, in de belegering, en in de benaauwing, waarmede hen hunne vijanden, en die hunne ziel zoeken, benaauwen zullen.	g Jer. 7.32.
i Jer. 15.24.	19 HEERE! luister naar mij, en hoor naar de stem mijner twisters.	10 Dan zult gij de kruik verbreken voor de oogen der mannen, die met u gezeten zijn;	
u Mat. 2:7.	20 Zal dan kwaad voor goed vergolden worden? want zij hebben mijne ziel eenen kuil gegraven; gedenk, dat Ik voor uw aangezicht gestaan heb, om goed voor hen te spreken, om uwe grimmigheid van hen af te wenden.	11 En gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Alzoo zal Ik dit volk en deze stad verbreken, gelijk als men een pottenbakkersvat verbreekt, dat niet weder geheel kan worden; en zij zullen hen in Tofeth g begraven, omdat er geene andere plaats zal zijn om te begraven.	
a Jer. 9:8.	21 Daarom, geef hunne zonen den o honger over, en doe ze wegvloeiën door het geweld des zwaards, en laat hunne vrouwen van kinderen beroofd en weduwen worden, en laat hunne mannen door den dood omgebracht, en hunne jongelingen met het zwaard geslagen worden in den strijd.	12 Zoo zal Ik deze plaats doen, spreekt de HEERE, en haren inwoners; en dat, om deze stad te stellen als een Tofeth.	
o Ps. 109.10.	22 Laat er eengeschrei uit hunne huizen gehoord worden, wanneer Gij haastelgk eene bende over hen zult brengen: dewijl zij eenen kuil gegraven hebben om mij te vangen, en strikken verborgen voor mijne voeten.	13 En de huizen van Jeruzalem en de huizen der koningen van Juda zullen, gelijk de plaatsen van Tofeth, onrein worden, met al de huizen, op welker daken zij aan al het heil des hemels gerookt en aan vreemde goden h drankofferen geofferd hebben.	
	23 Doch Gij, HEERE! weest al hunnen raad tegen mij ten doode; maak geene verzoening over hunne ongerechtigheid, en delg hunne zonde niet uit van voor uw aangezicht; maar laat hen nedergeveeld worden voor uw aangezicht; handel alzo met hen, ten tijde nws toorns.	14 Toen nu Jeremia van Tofeth kwam, waarheen hem de HEERE gezonden had, om te profeteren, stond hij in het voorhof van des HEEREN huis, en zeide tot al het volk:	

HOOFDSTUK 19.

Door het teken van een pottenbakkerskruik, die den profet bevalen waard te breken in het dal des zoons van Hinnom, stelt God door den profet eerst in het voorhof van den tempel, aan de burgerlijke en kerkelijke overheden, en daarna aan het gansche volk, voor oogen, eene zeer gruwelijke verwoesting van Jeruzalem, van wege de gruwelen, die zij in dat dal en voorts overal bedreven.

ZOO zegt de HEERE: Ga henen en koop eene pottenbakkerskruik, en neem tot u van de oudsten des volks, en van de oudsten der priesteren.

2 En ga uit naar het dal des zoons van

Hinnom, dat voor de deur der Zonnepoort is, en roep aldaar uit de woorden, die Ik tot u spreken zal:

3 En zeg: Hoort des HEEREN woord, gij koningen van Juda en inwoners van Jeruzalem! Alzoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal over deze plaats, raak hetwelk een' ieder, die het hoort, zijne ooren o klinken zullen.

4 Omdat zij Mij b verlaten, en deze plaats vervreemd, en anderen goden daarin gerookt hebben, die zij niet gekend hebben, zij, noch hunne vaders, noch de koningen van Juda; en hebben deze plaats vervuld met e bloed der onschuldigen.

5 Want zij hebben de hoogten van Baal gebouwd, om hunne zonen met vuurte verbranden, aan Baal tot brandofferen; hetwelk Ik niet geboden, noch gesproken heb, noch in mijn hart is opgekomen.

6 Daarom, ziet, d de dagen komen, spreekt de HEERE, dat deze plaats niet meer zal genoemd worden het Tofeth, of dal des zoons van Hinnom, maar Moorddal.

7 Want Ik zal den raad van Juda en Jeruzalem in deze plaats verwijderen, en zal hen voor het aangezicht hunner vijanden doen vallen door het zwaard, en door de hand dergenen, die hunne ziel zoeken; en Ik zal hunne doode lichamen e het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijsz geven.

8 En Ik zal deze stad zetten tot eene ontzetting en tot eene aanuulding; al wie voorbij haar gaat, zal zich ontzetten en sluiten over al hare plazen.

9 f En Ik zal bunlieden het vleesch hunner zonen en het vleesch hunner dochteren doen eten, en zij zullen eten, een iegelijk het vleesch zijns naasten, in de belegering, en in de benaauwing, waarmede hen hunne vijanden, en die hunne ziel zoeken, benaauwen zullen.

10 Dan zult gij de kruik verbreken voor de oogen der mannen, die met u gezeten zijn;

11 En gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Alzoo zal Ik dit volk en deze stad verbreken, gelijk als men een pottenbakkersvat verbreekt, dat niet weder geheel kan worden; en zij zullen hen in Tofeth g begraven, omdat er geene andere plaats zal zijn om te begraven.

12 Zoo zal Ik deze plaats doen, spreekt de HEERE, en haren inwoners; en dat, om deze stad te stellen als een Tofeth.

13 En de huizen van Jeruzalem en de huizen der koningen van Juda zullen, gelijk de plaatsen van Tofeth, onrein worden, met al de huizen, op welker daken zij aan al het heil des hemels gerookt en aan vreemde goden h drankofferen geofferd hebben.

14 Toen nu Jeremia van Tofeth kwam, waarheen hem de HEERE gezonden had, om te profeteren, stond hij in het voorhof van des HEEREN huis, en zeide tot al het volk:

15 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal over deze stad, en over al hare steden, al het kwaad brengen, dat Ik over haar gesproken heb; omdat zij hunnen e nek verhard hebben, om mijne woorden niet te hooren.

HOOFDSTUK 20.

Onder de voorgaande profetie wordt Jeremia van den priester Pasur geslagen en gevangen gezet, vs. 1. Losgelaten zijnde verkondigt hij aan hem, aan zijne vrienden en aan het gansche volk Gods schrikkelijke straffen door den koning van Babel, 3. Hij klaagt den Heere zjn lijdën, verdriet en inwendigen strijd, 7. troost zich in Gods bijstand

J. v. C.
7.26.
17.23.

J. v. C.
6/5.

en wraak, tot verheugens toe, 11; verhaal hoe ongelukkig hij geweest is, 14.

ALS Pashur, de zoon van Immer, de priester, (deze nu was bestelde voorganger in het huis des HEEREN) Jeremia hoorde, diezelfde woorden protesterende.

2 Zoo sloeg Pashur den profeet Jeremia, en hij stelde hem in de gevangenis, dewelke is in de bovenste poort van Benjamin, die aan het huis des HEEREN is.

3 Maar het geschiedde des anderen daags, dat Pashur Jeremia uit de gevangenis voortbragt; toen zeide Jeremia tot hem: De HEERE noemt uwen naam niet Pashur, maar Magor-missabib.

4 Want zoo zegt de HEERE: Zie, Ik stel u tot eenen schrik voor u zelven en voor al uwe liefhebbers; die zullen vallen door het zwaard hunner vijanden, dat het uwe oogen aanzien; en Ik zal gansch Juda geven in de hand des konings van Babel, die hen naar Babel gevangelijk zal wegvoeren, en slaan hen met het zwaard.

5 Ook zal Ik geven al het vermogen dezer stad, en al haren arbeid, en al hare kostelijkheid, en alle schatten der koningen van Juda, Ik zal ze geven in de hand hunner vijanden, die zullen ze rooven, zullen ze nemen, en zullen ze brengen naar Babel.

6 En gij, Pashur, en alle inwoners van uw huis! gijlieden zult gaan in de gevangenis; en gij zult te Babel komen, en aldaar sterven, en aldaar begraven worden, gij en al uwe vrienden, dewelken gij valschelijk geprofeetd hebt.

7 HEERE! Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden; Gij zijt mij te sterk geweest, en hebt overmocht; ik ben den ganschen dag tot een belagchen, een ieder van hen bespot mij.

8 Want sinds ik spreke, roep-ik uit, ik roep geweld en versterking; omdat mij des HEEREN woord den ganschen dag tot smaad en tot schimp is.

9 Dies zeide ik: Ik zal Zijner niet gedenken, en niet meer in zijnen naam spreken; maar het werd in mijn hart als een brandend vuur, besloten in mijne beenderen; en ik bemoeide mij om te verdragen, maar konde niet.

10 Want ik heb gehoord de aanspraak van velen, van Magor-missabib, zeggende: Geef ons te kennen, en wij zullen het te kennen geven; al mijne vredegevoelen nemen acht op mijne hinking; zij zeggen: Misschien zal hij overreed worden, dan zullen wij hem overmogen, en onze wraak van hem nemen.

11 Maar de HEERE is met mij als een verschrikkelijk held; daarom zullen mijne vervolgers struikelen, en niets vermogen; zij zijn zeer beschaamd geworden, omdat zij niet verstandiglijk gehandeld hebben; het zal eene eeuwige schande zijn, zij zal niet vergeten worden.

12 Gij dan, o HEERE der heirscharen, die den rechtvaardige u proeft, die de nieren en het hart ziet! laat mij uwe wraak van hen zien, want ik heb U mijne twistzaak ontleed.

13 Zingt den HEERE, priist den HEERE: want Hij heeft de ziel des nooddruftigen uit de hand der boosdoeners verlost.

14 Vervloekt zij de dag, op welken ik geboren ben; de dag, op welken mijne moeder mij gebaard heeft, zij niet gezegend!

15 Vervloekt zij de man, die mijnen vader gebooschacht heeft, zeggende: U is een jonge zoon geboren, verblijvende hem grootelijks!

16 Ja dezelve man zij, als de steden,

die de HEERE heeft omgekeerd, en het heeft Hem niet berouwd; en hij hoort in den morgenstond een geroep, en op den middag tijd een geschrei.

17 Dat Hij mij niet gedood heeft van de baarmoeder af! of mijne moeder mijn graf geweest is, of hare baarmoeder als een eene, die eeuwiglijk zwanger is!

18 Waarom ben ik toch uit de baarmoeder voortgekomen, om moeite en droefenis te zien? en dat mijne dagen in beschaamdheid vergaan?

HOOFDSTUK 21.

De koning Zedekia laat in de belegering den profeet vragen, of er hoop en troost bij God zij, vs. 1: Krijgt tot antwoord, neen; maar juist het tegendeel, 3. God geeft nogtans aan het volk eenen raad en hunnen beslot, 8; en aan het huis des konings eene les, met eene scherpe bedreiging, 11.

HET woord, dat van den HEERE geschied is tot Jeremia, als de koning Zedekia tot hem zond Pashur, den zoon van Malchija, en Zefania, den zoon van Maïssja, den priester, zeggende:

2 Vraag toch den HEERE voor ons, want Nebukadrezar, de koning van Babel, strijdt tegen ons; misschien zal de HEERE met ons doen naar al zijne wonderen, dat hij van ons optrekke.

3 Toen zeide Jeremia tot hen: Zoo zult gijlieden tot Zedekia zeggen:

4 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ziet, Ik zal de krijgswapenen omwenden, die in ulieder hand zijn, met dewelke gij strijdt tegen den koning van Babel en tegen de Chaldeen, die u belegeren, van buiten aan den muur; en Ik zal ze verzamelen in het midden van deze stad.

5 En Ik zelf zal tegen ulieden strijden, met eene uitgestrekte hand, en met eenen sterken arm, ja met toorn, en met grimmigheid, en met groote verbolgenheid.

6 En Ik zal de inwoners dezer stad slaan, zoowel de menschen als de beesten; door eene groote pestilentie zullen zij sterven.

7 En daarna, spreekt de HEERE, zal Ik Zedekia, den koning van Juda, en zijne knechten, en het volk, en die in deze stad overgebleven zijn van de pestilentie, van het zwaard en van den honger, geven in de hand van Nebukadrezar, den koning van Babel, en in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hunne ziel zoeken; en hij zal ze slaan met de scherpte des zwaards; hij zal ze niet sparen, noch verschoonen, noch zich ontfemen.

8 En tot dit volk zult gij zeggen: Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik stel voor ulieder aangezicht den weg des levens en den weg des doods.

9 Die in deze stad blijft, zal sterven door het zwaard, of door den honger, of door de pestilentie; maar die er uitgaat en valt tot de Chaldeen, die ulieden belegeren, die zal leven, en zijne ziel zal hem tot eenen buit zijn.

10 Want Ik heb mijn aangezicht tegen deze stad gesteld ten kwade, en niet ten goede, spreekt de HEERE; zij zal gegeven worden in de hand des konings van Babel, en hij zal ze met vuur verbranden.

11 En aangaande het huis des konings van Juda, hoort des HEEREN woord.

12 O huis Davids! zoo zegt de HEERE: Rigt des morgens regt, en verlost den beroofde uit de hand des verdrukkers; opdat mijne gramschap niet uitvare als een vuur, en brande, dat niemand blusschen kunne, van wege de boosheid uwer handelingen.

13 Ziet, Ik wil aan u, gij inwoners des dals, gij rots van het plein! spreekt de HEERE: gijlieden die zegt: Wie zou

J. v. C.
6/5.

8 Gen. 19.

1 Job 3:20.

circa 589.

Jer. 15:13.
17:3.

Jer. 57:4.

Jer. 1:8,19.
15:20.

Jer. 17:18.

Jer. 23:40.

Jer. 11:20.
12:3.Jer. 11:20.
15:15.
18:19, enz.

Jer. 15:10.

Job 3:3.

a Jer. 38:2.

b Jer. 22:3.

J. v. C.
589.

tegen ons afkomen? of wie zou komen in onze woningen?

14 En Ik zal over ulieden bezoeking doen naar de vrucht uwer handelingen, spreekt de HEERE; en Ik zal een vuur aansteken in haar woud, dat zal verteren al wat rondom haar is.

HOOFDSTUK 22.

De profeet wordt door God ten hove gezonden, om aldaar te verkondigen, wat zij doen moesten, wilden zij, dat het hun wel ging, vs. 1; en daar zij het tegenoverstelde deden, bedreigt hij het huis des konings en Jeruzalem met geheel den ondergang, 6. Profetie van Sallum, 10; Jójakim, 13; en Chónia, 24.

circa 609.

ALZOO zegt de HEERE: Ga af in het huis des konings van Juda, en spreek aldaar dit woord,

2 En zeg: Hoor het woord des HEEREN, gij koning van Juda, gij, die zit op Davids troon! gij, en uwe knechten, en uw volk, die door deze poorten ingaan!

e Jer. 21:12.

3 Zoo zegt de HEERE: « Doet recht en gerechtigheid, en redt den beroofde uit de hand des verdrukking, en onderdrukt den vreemdeling niet, den wees noch de weduwe; doet geen geweld en vergiet geen onschuldig bloed in deze plaats.

b Jer. 7:6.

4 Want indien gijlieden deze zaak ernstelijk zult doen, zoo zullen door de poorten van dit huis koningen ingaan, zittende den David op zijnen troon, rijdende op wagen en op paarden, hij, en zijne knechten, en zijn volk.

e Jer. 17:25.

5 Indien gij daarentegen deze woorden niet zult hooren, zoo heb Ik bij Mij gezworen, spreekt de HEERE, dat dit huis tot eene woestheid worden zal.

6 Want zoo zegt de HEERE van het huis des konings van Juda: Gij zijt Mij een Gilead, eene hoogte van Libanon; maar zoo Ik u niet zette *als* eene woestijn en onbewoonde steden!

d Jer. 15:6.

7 Want Ik zal u verdersers tegen u heiligen, elk met zijn gereedschap; die zullen uwe uitgelezen cederen omhounen, en in het vuur werpen.

8 Dan zullen vele Heidenen voorbij deze stad gaan, en zullen zeggen, een ieder tot zijnen naaste: « Waarom heeft de HEERE alzoo gedaan aan deze groote stad?

e Deut. 29:21.

9 En zij zullen zeggen: Omdat zij het verbond des HEEREN, hun Gods, hebben verlaten, en hebben zich voor andere goden nedergebogen, en die gediend.

1 kon. 9:8.

10 Weent niet over den doode, en beklaagt hem niet; weent vrij over dien, die weggegaan is, want hij zal nimmermeer wederkomen, dat hij het land zijner geboorte zie.

11 Want zoo zegt de HEERE van Sallum, den zoon van Josia, koning van Juda, die in de plaats van zijnen vader Josia regeerde, die uit deze plaats is uitgegaan: hij zal daar nimmermeer wederkomen.

12 Maar in de plaats, waarhenen zij hem gevankelijk hebben weggevoerd, zal hij sterven, en dit land zal hij niet meer zien.

f Lev. 19:13.

13 Wee *f* dien, die zijn huis bouwt met ongerechtigheid, en zijne opperzalen met onrecht; die zijns naasten dienst om niet gebruikt, en geeft hem zijn arbeidsloon niet!

Deut. 24:14.

14 Die daar zegt: Ik zal mij een zeer hoog huis bouwen, en doorluchtige opperzalen; en hij bouwt zich vensters uit, en het is bedekt met ceder, en aangestroken met menie.

Haa. 2:9.

15 Zoudt gij regeren, omdat gij u mengt met den ceder? heeft niet uw vader gegeten en gedronken, en regt en gerechtigheid gedaan, en het ging hem toen wel?

16 Hij heeft de regtzaak des ellendigen en nooddruftigen gerigt, toen ging het

hem wel; is dat niet Mij te kennen? spreekt de HEERE.

17 Maar uwe oogen en uw hart zijn niet dan op uwe gierigheid, en op onschuldig bloed, om dat te vergieten, en op verdrukking en overlast, om die te doen.

18 Daarom zegt de HEERE alzoo van Jójakim, zoon van Josia, koning van Juda: *g* Zij zullen hem niet beklagen: Och mijn broeder! of, och zuster! of, och zijne majesteit!

g Jer. 16:4,5,6.

19 Met eene ezelbegravenis zal hij begraven worden; men zal hem *k* sleepen en daarhenen *i* werpen, verre weg van de poorten van Jeruzalem.

h Jer. 15:3.

20 Klim op den Libanon en roep, en verhef uwe stem op den Basan; roep ook van de veren; maar al uw liefhebbers zijn verbroken.

i Jer. 36:30.

21 Ik sprak u aan in uwen grooten voorspoed, maar gij zeldet: Ik zal *k* niet hooren. Dit is uw weg van uwe jeugd af, dat gij mijner stem niet hebt gehoorzaamd.

k Jer. 5:23.

22 De wind zal al uwe herders weiden, en uwe liefhebbers zullen in de gevangenis gaan; dan zult gij zekerlijk beschaamd en te schande worden, van wege al uwe boosheid.

7:23-28.

23 O gij, die nu op den Libanon woont, en in de cederen nestelt! hoe begnadigd zult gij zijn, als u de smarten zullen aankomen, het wee als eener barrende vrouw!

11:7-8.

24 Zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE, ofschoon Chónia, de zoon van Jójakim, den koning van Juda, een zegeling ware aan mijne rechterhand, zoo zal Ik u toch van daar wegrukken.

13:10,11.

25 En Ik zal u geven in de hand dergenen, die uwe ziel zoeken, en in de hand dergenen, voor welker aangezicht gij schrikt: namelijk in de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel, en in de hand der Chaldeen.

16:12.

26 En Ik zal u, en uwe moeder, dien gebaard heeft, uitwerpen in een ander land, waarin gijlieden niet geboren zijt, en daar zult gij sterven.

17:23.

27 En in het land, naar hetwelk hunne ziel verlangt om daar weder te komen, daarhenen zullen zij niet wederkomen.

18:12.

28 Is dan deze man Chónia een veracht, verstrooid, afgodisch beeld? of is hij een vat, waaraan men geen lof heeft? Waarom zijn hij en zijn zaad uitgeworpen, ja weggeworpen in een land, dat zij niet kennen?

19:15.

29 O land, land, land! hoor des HEEREN woord!

30 Zoo zegt de HEERE: Schrijft dezen zelve man kinderloos, eenen man, die niet voorspoedig zal zijn in zijne dagen; want er zal niemand van zijn zaad voorspoedig zijn, zittende op den troon Davids, en heerscheende meer in Juda.

HOOFDSTUK 23.

Profetie tegen de kwade herders, met belofte van de vergadering en herstelling der kudde Gods door Christus, onze gerechtigheid, vs. 1. Wijdloopige profetie tegen de valsche profeten en droomers, met betrouwe waarschuwingen en zware bedreigingen, 9; tegen hen, die met Jeremia en des Heeren woord den spot dreeven, 33.

WEE den *h* herderen, die de schapen mijner weide ombrengen en verstooten! spreekt de HEERE.

599.

2 Daarom zegt de HEERE, de God Israëls, alzoo van de herderen, die mijn volk weiden: Gijlieden hebt mijne schapen verstrooid, en hebt ze verdreven, en hebt ze niet bezocht; ziet, Ik zal over u bezoeken de boosheid uwer handelingen, spreekt de HEERE.

h Eze. 34:2.

3 En Ik zal het overblijfsel mijner schapen zelf vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik ze verdreven heb; en Ik

J. v. C.
599.J. v. C.
599.Ezec. 34. 11.
12.

Jer. 14. 14.

Jer. 4. 2.
40. 11.Jer. 33. 14.
15.Dan. 9. 24.
1. 32.

Deut. 33. 28.

Jer. 16. 14.
15.Jer. 5. 7. 8.
9. 2.Jer. 6. 13.
8. 10.
14. 18.Ps. 35. 6.
37. 18.

Jer. 13. 16.

Jer. 1. 9.

Jer. 9. 15.

Jer. 8. 14.
9. 15.Jer. 6. 14.
8. 11.
13. 10.

Zach. 10. 2.

Jer. 30. 23.
24.

zal ze wederbrengen tot hunne kooijen, en zij zullen vruchtbaar zijn en vermenigvuldigen.

4 En Ik zal ^bherderen over hen verwekken, die ze weiden zullen; en zij zullen niet meer vreezen, noch verschrikt worden, noch gemist worden, spreekt de HEERE.

5 Ziet, ^cde dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik aan David eene rechtvaardige Spruit zal verwekken; die zal koning zijnde regeren, en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op de aarde.

6 ^dIn zijne dagen zal Juda verlost worden, en Israël zeker wonen; en dit zal zijn naam zijn, waarmede men hem zal noemen: De HEERE, ONZE GERECHTIGHEID.

7 Daarom, ziet, ^ede dagen komen, spreekt de HEERE, dat zij niet meer zullen zeggen: Zoo waerachtig als de HEERE leeft, die de kinderen Israels uit Egypteland heeft opgevoerd!

8 Maar: Zoo waerachtig als de HEERE leeft, die het zaad van het huis Israels heeft opgevoerd, en die het aangebragt heeft uit het land van het noorden, en uit al de landen, waarhen Ik ze gedreven had! want zij zullen wonen in hun land.

9 Aangaande de profeten. Mijn hart wordt in mijn binnenste gebroken, al mijne beenderen bewegen zich; ik ben als een dronken man, en als een man, dien de wijn te boven gaat; van wege den HEERE, en van wege de woorden zijner heiligheid.

10 Want het land is ^fvol overspelers, want het land treunt van wege den vloek, de weiden der woestijn verdorren; omdat hun loop boos is, en hunne magt niet recht.

11 Want beiden profeten en priesters ^gzijn huichelaars; zelfs in mijn huis vind ik hunne boosheid, spreekt de HEERE.

12 Daarom zal hun weg hun zijn als zeer ^hgladde plaatsen in de dopkerheid; zij zullen aangedreven worden en daarin vallen: want ik zal een kwaad over hen brengen ⁱin het jaar hunner bezoeking, spreekt de HEERE.

13 Ik heb wel ongerijmdheid gezien in de profeten van Samaria, die door Baal profeteerden, en mijn volk Israël verleidden;

14 Maar in de profeten van Jeruzalem zie Ik afschuwelijkheid; zij bedrieven overspel, en gaan om met valsheid, en sterken de handen der boosdoeners, opdat zij zich niet bekeeren, een iegelijk van zijne boosheid: zij allen zijn mij als ^kSodom, en hare inwoners als Gomorra.

15 Daarom zegt de HEERE der heirscharen van deze profeten alzoo: Ziet, Ik zal hen met ^lfalsen spijsigen, en met ^mgallewater drinken; want van Jeruzalems profeten is de huichelarij uitgegaan in het gansche land.

16 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Hoort niet naar de woorden der profeten, die u profeteren; zij maken u ijdel; zij spreken het gezigt hunner harten, niet uit des HEEREN mond.

17 Zij ⁿzeggen streds tot degenen, die mij lasteren: De HEERE heeft het gesproken, gijlieden zult vrede hebben; en ^otot al wie naar zijns harten goëddunken wandelt, zeggen zij: Ulieden zal geen kwaad overkomen.

18 Want wie heeft in des HEEREN raad gestaan, en zijn woord gezien of gehoord? Wie heeft zijn woord aangemerkt en gehoord?

19 Ziet, een ^ponweder des HEEREN, eene grimmigheid is uitgegaan, ja een pijnlijk onweder: het zal blijven op der goddeloozen hoofd.

20 Des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij zal hebben gedaan, en totdat Hij zal hebben daargesteld de ge-

dachten zijns harten: in het laatste der dagen zult zij met verstand daarop letten.

21 Ik heb die profeten ^qniet gezonden, nogtans hebben zij geloopen; Ik heb tot hen niet gesproken, nogtans hebben zij geprofeteerd.

22 Maar zoo zij in mijnen raad hadden gestaan, zoo zouden zij mijn volk mijne woorden hebben doen hooren, en zouden hen afgekeerd hebben van hunnen boosen weg, en van de boosheid hunner handelingen.

23 Ben Ik een God van nabij, spreekt de HEERE, en niet een God van verre?

24 Zou zich iemand in ^rq verborgene plaatsen kunnen verbergen, dat Ik hem niet zou zien? spreekt de HEERE; vervul Ik niet den hemel en de aarde? spreekt de HEERE.

25 Ik heb gehoord wat de profeten zeggen, die in mijnen naam leugen profeteren, zeggende: Ik heb gedroomd, ik heb gedroomd.

26 Hoe lang? Is er dan een droom in het hart der profeten, die de leugen profeteren? Ja het zijn profeten van hun harten bedriegerij;

27 Die daar denken om mijn volk mijnen naam te doen ^svergeten, door hunne droomen, die zij, een ieder zijnen naaste, vertellen; gelijk als hunne vaders mijnen naam vergeten hebben door Baal.

28 De profeet, bij welken een droom is, die vertelt den droom; en bij welken mijn woord is, die spreke mijn woord waerachtiglijk: wat heeft het stroom met het koren te doen? spreekt de HEERE.

29 Is mijn woord niet alzoo, als een vuur? spreekt de HEERE, en als een hamer, die eene steenrots te morzel slaat?

30 Daarom, ziet, ^tIk wil aan de profeten, spreekt de HEERE, die mijne woorden stelen, een ieder van zijnen naaste;

31 Ziet, Ik wil aan de profeten, spreekt de HEERE, die hunne tong nemen, en spreken: Hij heeft het gesproken;

32 Ziet, Ik wil aan degenen, die valsche droomen profeteren, spreekt de HEERE, en vertellen die, en verleiden mijn volk met hunne leugenen en met hunne ^ulichtvaardigheid: daar Ik hen niet gezonden, en hun niets bevolen heb, en zij dit volk gansch geen nut doen, spreekt de HEERE.

33 Wanneer dan dit volk, of een profeet, of priester u vragen zal, zeggende: Wat is des HEEREN last? Zoo zult gij tot hen zeggen: Wat last? dat Ik ulieden verlaten zal, spreekt de HEERE.

34 En aangaande den profeet, of den priester, of het volk, dat zeggen zal: Des HEEREN last; dat Ik bezoeking zal doen over dien man en over zijn huis.

35 Aldus zult gijlieden zeggen, een iegelijk tot zijnen naaste, en een iegelijk tot zijnen broeder: Wat heeft de HEERE geantwoord, en wat heeft de HEERE gesproken?

36 Maar des HEEREN last zult gij niet meer zedenken: want een ^viege-lijk zal zijn eigen woord een last zijn, dewijl gij verkeert de woorden van den levenden God, den HEERE der heirscharen, onzen God.

37 Aldus zult gij zeggen tot den profeet: Wat heeft u de HEERE geantwoord? en Wat heeft de HEERE gesproken?

38 Maar dewijl gij zegt: des HEEREN last; daarom zoo zegt de HEERE: Omdat gij dit woord zegt: Des HEEREN last, daar Ik tot u gezonden heb, zeggende: Gij zult niet zeggen: Des HEEREN last;

39 Daarom ziet, Ik zal u ook ganschelijk vergeten, en u, mitsgaders de stad, die Ik u en uwen vaderen gegeven heb, van mijn aangezicht laten varen.

40 En Ik zal u eeuwige smaadsheid aan-

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

Jer. 14. 14.

J. v. C.
599.

doen, en een eeuwige schande, die niet zal worden vergeten.

HOOFDSTUK 24.

n Jer. 20. 11.

God toot Jeremia twee vijgkorven, den eenen met zeer goede, en den anderen met zeer kwade vijgen, vs. 1; onderwijst hem door deze, dat Hij sommigen gevangenen genade wil bewijzen, en de overigen straffen, 4, 5, enz.

circa 598.

n 2Kon. 24. 15.
2Kron. 36. 10.

DE HEERE deed mij zien, en ziet, er waren twee vijgkorven, gezet voor den tempel des HEEREN: nadat 'Nebukadrezar, koning van Babel, gevankelijk had weggevoerd Jechonia, den zoon van Jójakim, den koning van Juda, mitsgaders de vorsten van Juda, en de timmerlieden, en de smeden, van Jeruzalem, en hen te Babel gebragt had.

2 In den eenen korf waren zeer goede vijgen, als de eerste rijpe vijgen zijn; maar in den anderen korf waren zeer booze vijgen, die van wege de boosheid niet konden gezeten worden.

3 En de HEERE zeide tot mij: Wat ziet gij, Jeremia? En ik zeide: Vijgen; de goede vijgen zijn zeer goed, en de booze zeer boos, die van wege de boosheid niet kunnen gezeten worden.

4 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

5 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Gelijk die goede vijgen, alzoo zal ik kennen de gevankelijk weggevoerden van Juda, die ik uit deze plaats naar het land der Chaldeënen heb weggeschikt, ten goede.

b Jer. 16. 15.

6 En ik zal mijn oog op hen stellen ten goede, en zal hen wederbrengen in dit land; en ik zal hen bouwen, en niet afbreken; en zal hen planten, en niet uitrukken.

c Deut. 30. 6.
Jer. 32. 39.
Ezeç. 11. 19.
36. 26, 27.

7 En ik zal hun een hart geven om Mij te kennen, dat ik de HEERE ben; en zij zullen Mij tot een volk zijn, en ik zal hun tot eenen God zijn; want zij zullen zich tot Mij met hun gansche hart bekeeren.

d Jer. 30. 22.
31. 33.
32. 38.

8 En gelijk de booze vijgen, die van wege de boosheid niet kunnen gezeten worden, (want aldus zegt de HEERE) alsoo zal ik maken Zedekia, den koning van Juda, mitsgaders zijne vorsten, en het overblijfsel van Jeruzalem, die in dit land zijn overgebleven, en die in Egypteland wonen;

e Jer. 29. 17.

9 En ik zal hen overgeven tot eene beroering ten kwade, allen koningrijken der aarde; tot smaadheid, en tot een spreekwoord, tot eene spottrede, en tot eenen vloek, in al de plaatsen, waarthenen ik hen gedreven zal hebben;

f Deut. 28. 25.
32.
1 Kon. 9. 7.
2Kron. 7. 20.
Jer. 15. 4.
29. 18.
31. 17.
42. 18.

10 En ik zal onder hen zenden het zwaard, den honger en de pestilentie, totaht zij verderft zullen zijn uit het land, dat ik hun en hunnen vaderen gegeven had.

HOOFDSTUK 25.

De profeet stelt op Gods bevel aan het volk voor, zijne gedurige dienst en die der andere profeten, in het vermanen tot bekeering, en hunne gedurige ongehoorzaamheid daarentegen, vs. 1, waarom God hen (als ook andere volken) zal straffen door den koning van Babel met 70jarige dienstbaarheid, 8; doch als dan zal Hij ook den koning van Babel vergelden naar zijne verdiensten en overeenkomstig deze profetien, 12. Bevestiging dezer profetien door het gezigt van den drinkbekr des goddelijken toorns, waaruit de volken bij de rij af, moesten drinken, 15. Afbeelding van de schrikelijkheid dezer straffen, 30.

HET woord, dat tot Jeremia geschied is over het gansche volk van Juda, in het vierde jaar van Jójakim, zoon van Josia, koning van Juda; (dit was het eerste jaar van Nebukadrezar, koning van Babel);

2 Hetwelk de profeet Jeremia gespro-

ken heeft tot het gansche volk van Juda, en tot al de inwoners van Jeruzalem, zeggende:

J. v. C.
606.

3 Van het dertiende jaar van Josia, den zoon van Amon, den koning van Juda, tot op dezen dag toe (dit is het drie en twintigste jaar) is het woord des HEEREN tot mij geschied; en ik heb tot ulieden gesproken, vroeg op zijnde en sprekende, maar gij hebt niet gehoord.

4 Ook heeft de HEERE tot u gezonden al zijne knechten, de profeten, en vroeg op zijnde en zeggende; (maar gij hebt niet gehoord, noch uw oor geneigd om te hooren)

n Jer. 7. 13, 25.
11. 7.

5 Zeggende: Bekeert u toch, een iegelijk van zijnen boozen weg en van de boosheid uwer handelingen, en woont in het land, dat de HEERE u en uwen vaderen gegeven heeft, van eeuw tot in eeuw.

b Jer. 11. 7.
8. 10.
13. 10, 11.
16. 12.
17. 23.
18. 12.
19. 15.
22. 21.

6 En wandelt andere goden niet na, om die te dienen, en u voor die neder te buigen; en vertoort Mij niet door uwer landten werk, opdat ik u geen kwaad doe.

c 2Kon. 17. 13.
Jer. 18. 11.
35. 15.
Joan. 3. 8.

7 Maar gij hebt naar Mij niet gehoord, spreekt de HEERE; opdat gij Mij vertoortet door het werk uwer handen, u zelven ten kwade.

8 Daarom, zoo zegt de HEERE der heirscharen: Omdat gij mijne woorden niet hebt gehoord;

9 Ziet, ik zal zenden, en nemen alle geslachten van het noorden, spreekt de HEERE; en tot Nebukadrezar, den koning van Babel, mijnen knecht; en zal ze brengen over dit land, en over de inwoners van hetzelfde, en over al deze volken rondom; en ik zal ze verbannen, en zal ze stellen tot een ontzetting, en tot eene aandadting, en tot eeuwige woestheden.

d Jer. 19. 8.

10 En ik zal van hen doen vergaan de stem der vrolijkheid en de stem der vreugde, de stem des bruidegoms en de stem der bruid, het geluid der molens en het licht der lamp.

e Jer. 24. 7.
Jer. 7. 34.
16. 9.
Ezeç. 26. 15.

11 En dit gansche land zal worden tot een woestheid, tot eene ontzetting; en deze volken zullen den koning van Babel dienen zeventig jaren.

12 Maar het zal geschieden, als de zeventig jaren vervuld zijn, dan zal ik over den koning van Babel, en over dat volk, spreekt de HEERE, hunne ongeregtheid bezoeken, mitsgaders over het land der Chaldeënen, en zal dat stellen tot eeuwige verwoestingen.

f 2Kron. 36. 22.
Ezeç. 1. 1.
Jer. 29. 10.
Dan. 9. 2.

13 En ik zal over dat land brengen al mijne woorden, die ik daarover gesproken heb; al wat in dit boek geschreven is, wat Jeremia geprofeeteerd heeft over al deze volken.

circa 606.
circa 586.

14 Want g van hen zullen zich doen dienen, die ook magtige volken en groote koningen zijn: alzoo zal ik hun vergelden naar hun doen, en naar het werk hunner handen.

g Jer. 27. 7.

15 Want alzoo heeft de HEERE, de God Israëls, tot mij gezegd: Nem dezen beker des wijns der grimmigheid van mijne hand, en geef dien te drinken al den volken, tot welke ik u zende;

16 Dat zij drinken, en beven, en dol worden, van wege het zwaard, dat ik onder hen zal zenden.

17 En ik nam den beker van des HEEREN hand, en ik gaf te drinken al den volken, tot welke de HEERE mij gezonden had:

h Jer. 13. 12.

18 Namelijk Jeruzalem en de steden van Juda, en haren koningen, en haren vorsten; om die te stellen tot eene woestheid, tot eene ontzetting, tot eene aandadting, en tot eenen vloek, gelijk het is te dezen dage;

19 Farao, den koning van Egypte, en

i Jer. 46.

607.

606.

J. v. C.
606.

zijn knechten, en zijnen vorsten, en al zijn volk:

20 En den ganschen gemengden hoop, en allen koningen des lands van Uz; en allen koningen van der Filistijnen land, en Askalon, en Gaza, en Ekron, en het overblijfsel van Asdod.

21 Edom, en Moab, en den kinderen Ammons:

22 En allen koningen van Tyrus, en allen koningen van Zidon; en den koningen der eilanden, die aan gene zijde der zee zijn.

23 Dedan, en Thema, en Buz, en allen, die aan de zee afgekort zijn; 24 En allen koningen van Arabië; en allen koningen des gemengden hoops, die in de woestijn wonen;

25 En allen koningen van Zimri, en allen koningen van Elam, en allen koningen van Medië;

26 En allen koningen van het noorden, die nabij en die verre zijn, den eenen met den anderen; ja allen koninkrijken der aarde, die op den aardbodem zijn. En de koning van Sesech zal na hen drinken.

27 Gij zult dan tot hen zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Drinkt en wordt dronken, en spuw, en val neder, dat gij niet weder opstaat, van wege het zwaard, dat Ik onder u zal zenden.

28 En het zal geschieden, wanneer zij weigeren zullen den beker van uwe hand te nemen om te drinken, dat gij tot hen zult zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Gij zult zekerlijk drinken!

29 Want ziet, in de stad, die naar mijnen naam genoemd is, begin ik te plagen, en zoudt gij eenigzins onschuldig gehouden worden? gij zult niet onschuldig worden gehouden: want Ik roep het zwaard over alle inwoners der aarde, spreekt de HEERE der heirscharen.

30 Gij zult dan al deze woorden tot hen profeteren, en gij zult tot hen zeggen: De HEERE zal u brullen uit de hoogte, en zijne stem verheffen uit de woning zijner heilichheid, Hij zal schrikkelijk brullen over zijne woonstede, Hij zal een vreugdegeshrei, als de dreuveentreders, uitroepen tegen alle inwoners der aarde.

31 Het geschal zal komen tot aan het einde der aarde; want de HEERE heeft eenen twist met de volken, Hij zal gerigt houden met alle vleesch: de goddeloozen heeft Hij aan het zwaard overgegeven, spreekt de HEERE.

32 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, een kwaad gaat er uit van volk tot volk, en een groot onweder zal er verwerkt worden van de zijden der aarde.

33 En de verslagenen des HEEREN zullen te dien dage liggen van het een einde der aarde tot aan het andere einde der aarde; zij zullen niet beklagd, noch opgenomen, noch begraven worden; tot mist op den aardbodem zullen zij zijn.

34 Huilt, gij herders! en schreeuw, en wentel u in de asch, gij heerlijken van de kudde! want uwe dagen zijn vervuld, dat men u slagten zal, en van uwe verstrooiingen; dan zult gij vervallen als een kostelijk vat.

35 En de vlugt zal vergaan van de herders, en de ontkoming van de heerlijken van de kudde.

36 Er zal zijn een stem des geroeps der herderen, en een gehuil der heerlijken van de kudde, omdat de HEERE hunne welde verstoort.

37 Want de landouwen des vredes zullen uitgeroeid worden, van wege de hitte der toorns des HEEREN.

38 Hij heeft, als een jonge leeuw, zijne hutte verlaten: want huiltier land is geworden tot een verwoesting van wege

de hitte der verdrukkers, jananwege de hitte der toorns.

HOOFDSTUK 26.

De profet dreigt, door Gods last, het gansche volk in het voorhof des tempels, dat Hij, zoo zij ongehoorzaam blijven, den tempel zal maken als Silo, en het land tot eenen vloek aller volken stellen, vs. 1. De profet wordt hierom gegrepen en des doods schuldig verklaard, 8; maar de vorsten, daar komende en de aanklagt, alsook Jeremia's antwoord hoorende, spreken hem vrij, op het voorbeeld van den profet Micha, 19. Ahikam wordt in het bijzonder geroemd, Jeremia brauurd te hebben voor een gelijk lot, als de profet Uria had ondergaan, 20.

IN het begin des koninkrijks van Jojakim, den zoon van Josia, koning van Juda, geschiedde dit woord van den HEERE, zeggende:

2 Zoo zegt de HEERE: Sta in het voorhof van het huis des HEEREN, en spreek tot alle steden van Juda, die komen om aan te bidden in het huis des HEEREN, al de woorden, die Ik u geboden heb tot hen te spreken, doe er niet een woord af.

3 Mischiën zullen zij hooren, en zich bekeeren, en iegelijk van zijnen boosen weg; zoo zou Ik u berouwen hebben over het kwaad, dat Ik hun denk te doen vanwege de boosheid hunner aandeligen.

4 Zeg dan tot hen: Zoo zegt de HEERE: Zoo gijlieden naar Mij niet zult hooren, dat gij wandelt in mijne wet, die Ik voor uw aangezicht gegeven heb;

5 Hoorende naar de woorden mijner knechten, de profeten, die Ik tot u zende, zelfs vroeg op zijnde en zende; doch gij niet gehoord hebt;

6 Zoo zal Ik dit huis stellen als Silo, en deze stad zal Ik stellen tot eenen vloek allen volken der aarde.

7 En de priesters, en de profeten, en al het volk, hoorden Jeremia deze woorden spreken in het huis des HEEREN.

8 Zoo geschiedde het, als Jeremia geëindigd had te spreken, alles wat de HEERE geboden had tot al het volk te spreken, dat de priesters en de profeten en al het volk hem grepen, zeggende: Gij zult den dood sterven!

9 Waarom hebt gij in den naam des HEEREN geprofeet, zeggende: Dit huis zal worden als Silo, en deze stad zal woest worden, dat er niemand wone? En het gansche volk werd vergaderd tegen Jeremia, in het huis des HEEREN.

10 Als nu de vorsten van Juda deze woorden hoorden, gingen zij op uit het huis des konings naar het huis des HEEREN; en zij zetten zich bij de deur der nieuwe poort des HEEREN.

11 Toen spraken de priesters en de profeten tot de vorsten en tot al het volk, zeggende: Aan dezen man is een oordeel des doods, want hij heeft geprofeet tegen deze stad, gelijk als gij met uwe ooren gehoord hebt.

12 Maar Jeremia sprak tot al de vorsten en tot al het volk, zeggende: De HEERE heeft mij gezonden, om tegen dit huis en tegen deze stad te profeteren al de woorden, die gij gehoord hebt;

13 Nu dan, 4 maakt uwe wegen en uwe handelingen goed, en gehoorzaamt de stem des HEEREN, uws Gods; zoo zal het den HEERE berouwen over het kwaad, dat Hij tegen u gesproken heeft.

14 Doch ik, ziet, ik ben in uwe handen; doe mij, als het goed, en als het recht is in uwe oogen.

15 Maar weet voorzeker, dat gij, zoo gij mij doodt, gewisselijk onschuldig bloed zult brengen op u, en op deze stad, en op hare inwoners: want in der waarheid, de HEERE heeft mij tot u gezonden, om al deze woorden voor uwe ooren te spreken.

16 Toen zeiden de vorsten en al het

J. v. C.
606.

610.

609.

a Jer. 18, 8.

b Jer. 7, 13, 25.
11, 7.
25, 3.c 1 Sam. 4, 12.
Ps. 78, 60.
Jer. 7, 12, 14.

d Jer. 7, 3.

k Jer. 47, 4, enz.

l Jer. 49, 7, enz.

m Jer. 48.

n Jer. 49, 1, enz.

o Jer. 17, 4.

p Jer. 49, 8.

q Jer. 9, 26.

r Jer. 49, 31.

s Jer. 49, 34.

t 1 Petr. 4, 17.

u Joel 3, 16.
Amos 1, 2.

J. v. C.
609.

volk tot de priesteren en tot de profeten: Aan dezen man is geen oordeel des doods, want hij heeft tot ons gesproken in den naam des HEEREN, onzes Gods.

17 Ook stonden er mannen op, van de oudsten des lands, en spraken tot de gansche gemeente des volks, zeggende:

Micha 1-1.

18 Micha, de Moraschtiet, heeft in de dagen van Hizkia, koning van Juda, geprofeeteerd, en tot al het volk van Juda gesproken, zeggende: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Zion zal als een akker geplogd, en Jeruzalem tot steenhoopen worden, en de berg dezès huizes tot hoogten eens wouds.

f Micha 3.12.

19 Hebben ook Hizkia, de koning van Juda, en gansch Juda hem ooit gedood? vreesde hij niet den HEERE? en smeekte des HEEREN aangezicht, zoodat het den HEERE berouwde over het kwaad, dat Hij tegen hen gesproken had? Wij dan doen een groot kwaad tegen onze zielen.

20 Er was ook een man, die in den naam des HEEREN profeteerde, Uria, de zoon van Semaja, van Kirjath-Jearim; die profeteerde tegen deze stad en tegen dit land, naar al de woorden van Jeremia.

21 En als de koning Jojakim, mitsgaders al zijne geweldigen, en al de vorsten zijne woorden hoorden, zocht de koning hem te doden; als Uria dat hoorde, zoo vreesde hij, en vlugtte, en kwam in Egypte.

circa 609.

22 Maar de koning Jojakim zond mannen naar Egypte, Elnathan, den zoon van Achbor, en andere mannen met hem, in Egypte.

23 Die voerden Uria uit Egypte, en bragten hem tot den koning Jojakim, en hij sloeg hem met het zwaard, en hij wierp zijn dood lichaam in de graven van de kinderen des volks.

24 Maar de hand van Abikam, den zoon van Safan, was met Jeremia, dat men hem niet overgaf in de hand des volks, om hem te doden.

HOOFDSTUK 27.

Den profet wordt belast, een juk om den hals te dragen en er niet te zenden aan vijf naburige koningen, met vermelding, dat zij hunne halzen niet Juda onder het juk van Nebukadnezar zullen moeten buigen, hoe gewillig, hoe beter, zonder te luisteren naar valsche profeten, vs. 1. Datzelfde houdt hij hierna den koning Zedekia breedvoerig voor, daarbij profeterende, dat de overgeblevene vaten van den tempel ook naar Babel zullen gevoerd worden, en aldaar tot den bestemden tijd blijven, 12.

circa 598.

IN het begin des koninkrijks van Jojakim, zoon van Josia, koning van Juda, geschiedde dit woord tot Jeremia, van den HEERE, zeggende:

a Jer. 28.10.

2 Alzoo zeide de HEERE tot mij: Maak u banden en jukken, en doe die aan uwen hals.

3 En zend ze tot den koning van Edom, en tot den koning van Moab, en tot den koning der kinderen Ammons, en tot den koning van Tyrus, en tot den koning van Zidon; door de hand der boden, die te Jeruzalem tot Zedekia, den koning van Juda, komen.

4 En beveel hun aan hunne heeren te zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels: Zoo zult gij tot uwe heeren zeggen:

b Dan. 1.17,25.

5 Ik heb gemaakt de aarde, den mensch en het vee, die op den aardbodem zijn, door mijne groote kracht en door mijne uitgestrekte arm, en ik heb gegeven den regt is in mijne oogen.

c Jer. 25.9.

6 En nu, ik heb al deze landen gegeven in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, c mijnen knecht; zelfs ook het gedierte des velds heb ik hem gegeven, om hem te dienen.

7 En alle volken zullen hem, en zijnen

zoon, en zijns zoons zoon dienen; tot dat ook de tijd zijneigenen lands kome; dan zullen zich magtige valken en groote koningen van hem doen dienen.

8 En het zal geschieden, het volk en het koninkrijk, die hem, Nebukadnezar, den koning van Babel, niet zullen dienen, en dat zijnen hals niet zal geven onder het juk des konings van Babel, over datzelfde volk zal ik, sprekende de HEERE, bezoeking doen door het zwaard, en door den honger, en door de pestilentie, totdat ik ze zal verteerd hebben door zijne hand.

9 Gijlieden dan, hoort niet naar uwe profeten, en naar uwe waarzeggers, en naar uwe droomers, en naar uwe guichelaars, en naar uwe tovenaars, dewelke tot u spreken, zeggende: Gij zult den koning van Babel niet dienen.

10 Want zij profeteren u valsheid, om u verre uit uw land te brengen, en dat ik u verstootte, en gij omkomt.

11 Maar het volk, dat zijnen hals zal brengen onder het juk des konings van Babel, en hem dienen, datzelfde zal ik in zijn land laten, spreekt de HEERE, en het zal dat bouwen en daarin wonen.

12 Daarom sprak ik tot Zedekia, den koning van Juda, naar al deze woorden, zeggende: Brengt uwe halzen onder het juk des konings van Babel, en dient hem en zijn volk, zoo zult gij leven.

13 Waarom zoudt gij sterven, gij en uw volk, door het zwaard, door den honger en door de pestilentie? gelijk als de HEERE gesproken heeft van het volk, dat den koning van Babel niet zal dienen.

14 Hoort dan niet naar de woorden der profeten, die tot u spreken, zeggende: Gij zult den koning van Babel niet dienen; want zij profeteren u valsheid.

d Jer. 14.14.
23.21.
29.8.

15 Want ik heb ze niet gezonden, spreekt de HEERE, en zij profeteren valsheid in mijnen naam; opdat ik u uitstootte, en gij omkomt, gij en de profeten, die u profeteren.

16 Ook sprak ik tot de priesteren en tot dit gansche volk, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Hoort niet naar de woorden uwer profeten, die u profeteren, zeggende: Ziet, de vaten van des HEEREN huis zullen nu eenaast uit Babel wedergebragt worden: want zij profeteren u valsheid.

e Jer. 28.3.

17 Hoort niet naar hen, maar dient den koning van Babel zoo zult gijlieden leven: waarom zou deze stad tot eene woestheid worden?

18 Maar zoo zij profeten zijn, en zoo des HEEREN woord bij hen is, laaten hen nu bij den HEERE der heirscharen voorbilden, opdat de vaten, die in het huis des HEEREN, en in het huis des konings van Juda, en te Jeruzalem zijn overgebleven, niet naar Babel komen.

19 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, van de pilaren, en van de zee, en van de stellingen, en van het overige der vaten, die in deze stad zijn overgebleven,

20 Die Nebukadnezar, de koning van Babel, niet heeft weggenomen, als hij Jerichónia, den zoon van Jojakim, koning van Juda, van Jeruzalem naar Babel, gevangelijk wegvoerde, mitsgaders al de edelen van Juda en Jeruzalem;

f 2Kon. 24.14.
15.

21 Ja, zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels, van de vaten, die in het huis des HEEREN, en in het huis des konings van Juda, en te Jeruzalem zijn overgebleven:

22 Naar Babel zullen zij g gebragt worden, en aldaar zullen zij zijn, tot den dag toe, dat ik ze bezorgen zal, sprekende de HEERE; dan zal ik ze opvoeren, en zal ze wederbrengen tot deze plaats.

g 2Kon. 25.15.
2Kon. 36.18.

HOOFDSTUK 28.

Hananja profeteert valsheid tegen Jeremia, vs. 1; waartegen zich Jeremia verdedigt, 3.

h 2Kon. 36.22.
Jer. 29.10.

J. v. C.
596.

circa 596.

Hanania verbreekt het juk van den hals van Jeremia, 10; dien door God bevolen wordt een ijzeren juk in dezelfde plaats te maken, zijne profetie te herhalen, en Hanania den dood aan te zeggen in ditzelfde jaar, gelijk hij ook is gestorven binnen dit jaar, 12.

VOORTS geschiedde het in hetzelfde jaar, in het begin des koninkrijks van Zedekia, koning van Juda, in het vierde jaar, in de vijfde maand, dat Hananja, zoon van Azur, de profeet, die van Gibeon was, tot mij sprak, in het huis des HEEREN, voor de oogen der priesteren en des ganschen volks, zeggende:

2 Zoo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israels, zeggende: Ik heb het juk des konings van Babel verbroken.

3 In nog ^a twee volle jaren zal Ik tot deze plaats wederbrengen al de vaten van het huis des HEEREN, die Nebukadnézar, de koning van Babel, uit deze plaats heeft weggenomen, en dezelve naar Babel gebragt.

4 Ook zal Ik Jechónia, den zoon van Jojakim, koning van Juda, en allen, die gevankelijk weggevoerd zijn van Juda, die te Babel gekomen zijn, tot deze plaats wederbrengen, spreekt de HEERE; want Ik zal het juk des konings van Babel verbreken.

5 Toen sprak de profeet Jeremia tot den profeet Hananja, voor de oogen der priesteren, en voor de oogen des ganschen volks, die in het huis des HEEREN stonden:

6 En de profeet Jeremia zeide: Amen, de HEERE doe alzoo: de HEERE bevestigte uwe woorden, die gij geprofeetd hebt, dat Hij de vaten van des HEEREN huis, en allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, van Babel wederbrengt tot deze plaats!

7 Maar hoor nu dit woord, dat ik spreek voor uwe ooren, en voor de ooren des ganschen volks:

8 De profeten, die voor mij en voor u van ouds geweest zijn, die hebben tegen vele landen en tegen groote koninkrijken geprofeetd, van krijg, en van kwaad, en van pestilentie.

9 De profeet, die geprofeetd zal hebben van vrede, als het woord van dien profeet komt, dan zal die profeet bekend worden, dat hem de HEERE in der waarheid gezonden heeft.

10 Toen nam de profeet Hananja het juk van den hals van den profeet Jeremia, en verbrak het.

11 En Hananja sprak voor de oogen des ganschen volks, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Alzoo zal Ik verbreken het juk van Nebukadnézar, den koning van Babel, in nog twee volle jaren, van den hals al der volken. En de profeet Jeremia ging zijns wegs.

12 Doch des HEEREN woord geschiedde tot Jeremia, (nadat de profeet Hananja het juk van den hals van den profeet Jeremia verbroken had) zeggende:

13 Ga heen en spreek tot Hananja, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Houten jukken hebt gij verbroken, nu zult gij in plaats van die ijzeren jukken maken.

14 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels: Ik heb een ijzeren juk gedaan aan den hals van al deze volken, om Nebukadnézar, den koning van Babel, te dienen, en zij zullen hem dienen; ja Ik heb hem ook het ^b gedierte des velds gegeven.

15 En de profeet Jeremia zeide tot den profeet Hananja: Hoor nu, Hananja! de HEERE heeft u niet gezonden, maar gij hebt gemaakt, dat dit volk op leugen vertrouwt.

16 Daarom, zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal u wegwerpen van den aardbodem;

dit jaar zult gij sterven, omdat gij eenen ^c afval gesproken hebt tegen den HEERE.

17 Alzoo stierf de profeet Hananja in datzelfde jaar, in de zevende maand.

HOOFDSTUK 29.

Jeremia zendt brieven naar Babel aan de Joden, die met Jechónia gevankelijk derwaarts waren gevoerd; hij vermaant hen, zich rustig te houden, voor Babels vrede te bidden, hunne valsche profeten en droomers niet te gelooven, noch verlossing te verwachten eer de 70 jaren om zijn, vs. 1. Hij profeteert tegelijk, welk een treurig lot den overgeblevenen in Juda zal treffen, 16. met een bijzonder harde profetie tegen twee valsche profeten in Babel, Achab en Zedekia, 20; alzoo over Semaja, die uit Babel naar Jeruzalem had geschreven, dat men Jeremia over zijn schrijven zou straffen, 24.

VOORTS zijn dit de woorden des briefs, dien de profeet Jeremia zond van Jeruzalem tot de overige oudsten, die gevankelijk waren weggevoerd, mitsgaders tot de priesteren, en tot de profeten, en tot het gansche volk, dat Nebukadnézar van Jeruzalem gevankelijk had weggevoerd naar Babel:

2 (Nadat de koning ^c Jechónia, en de koningin, en de kamerlingen, de vorsten van Juda en Jeruzalem, mitsgaders de timmerlieden en smeden van Jeruzalem waren uitgegaan)

3 Door de hand van Elasa, den zoon van Safan, en Gemarja, den zoon van Hilkia, die Zedekia, de koning van Juda, naar Babel zond, tot Nebukadnézar, den koning van Babel, zeggende:

4 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels, tot allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, die Ik gevankelijk heb doen wegvoeren van Jeruzalem naar Babel:

5 Bouwt huizen en woont daarin, en plant hoven en eet de vrucht daarvan;

6 Neemt vrouwen, en gewint zonen en dochteren, en neemt vrouwen voor uwe zonen, en geeft uwe dochteren aan mannen, dat zij zonen en dochteren baren; en wordt aldaar vermenigvuldigd, en wordt niet vermindert.

7 En zoekt den vrede der stad, waarheen Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren, en bidt voor haar tot den HEERE; want in haren vrede zult gij vrede hebben.

8 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels: Laat uwe profeten en uwe waarzeggers, die in het midden van u zijn, u niet ^b bedriegen, en hoort niet naar uwe droomers, die gij doet droomen.

9 Want zij profeteren u valsche lijk in mijnen naam: Ik heb hen niet gezonden, spreekt de HEERE.

10 Want zoo zegt de HEERE: Zekerlijk, als zeventig jaren te Babel zullen vervuld zijn, zal Ik ulieden bezoeken, en Ik zal mijn goed woord over u verrekken, u wederbrengende tot deze plaats.

11 Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de HEERE, gedachten des vredes, en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting.

12 Dan zult gij Mij ^c aanroepen, en henengaan, en tot Mij bidden; en Ik zal naar u hooren.

13 En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met u gansche hart.

14 En Ik zal van ulieden gevonden worden, spreekt de HEERE, en Ik zal uwe gevangenis wenden, en u ^d vergaderen uit al de volken, en uit al de plaatsen, waarheen Ik u gedreven heb, spreekt de HEERE; en Ik zal u wederbrengen tot de plaats, van waar Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren.

15 Omdat gij zegt: De HEERE heeft ons profeten naar Babel verwekt;

J. v. C.
696.

circa 596.

c Deut. 13.5.
Jer. 29.32.

circa 599.

c 2Kon. 24.12.
enz.b Jer. 14.14.
23.21.
27.15.

circa 606.

c Dan. 2.

d Jer. 23.3.

a Jer. 27.16.

b Jer. 27.6.

J. v. C.
606.

16 Daarom zegt de HEERE alzoo, van den koning, die op Davids troon zit, en van al het volk, dat in deze stad woont, *te zeten*, uwe broeders, die met u niet zijn uitgegaan in de gevangenis;

e Jer. 24:8,10.

17 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal u het zwaard, den honger en de pestilentie onder hen zenden; en Ik zal ze maken als de afschuwelijke vijgen, die van wege der loosheid niet kunnen gegeten worden.

f Deut. 28:25.

37.

Jer. 15:4.

25:2, enz.

18 En Ik zal ze achterna jagen met het zwaard, met den honger en met de pestilentie; en Ik zal ze overgeven tot een beroering, allen koninkrijken der aarde, tot eenen vloek, en tot eenen schrik, en tot eenen aansluiting, en tot eenen smaadheid, onder al de volken, waar Ik ze heengedreven zal hebben:

19 Omdat zij naar mijne woorden niet gehoord hebben, spreekt de HEERE, als Ik mijne knechten, de profeten, tot hen zond, vroeg op zijnde en zendende; maar giliiden hebt niet gehoord, spreekt de HEERE.

20 Gij dan, hoort des HEEREN woord, gij allen, die gevanckelijkt zijt weggevoerd, die Ik van Jeruzalem naar Babel heb weggezonden!

21 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, die God Israels, van Achab, zoon van Kolaja, en van Zedekia, zoon van Maasja, die vlieden in mijnen naam valschelijk profeten: Ziet, Ik zal hen geven in de hand van Nebukadrezar, den koning van Babel, en hij zal ze voor uwe oogen slaan.

22 En van hen zal een vloek genomen worden bij al de gevanckelijkt weggevoerden van Juda, die in Babel zijn, dat men zegge: De HEERE stelde u als Zedekia, en als Achab, die de koning van Babel aan het vuur brandde:

23 Omdat zij eene dwaasheid deden in Israël, en overspel bedreven met de vrouwen hanner naasten, en spraken het woord valschelijk in mijnen naam, dat Ik hun niet geboden had; en Ik ben degene, die het weet, en een getuige daervan, spreekt de HEERE.

24 Tot Semaja nu, den Nechlamiet, zult gij spreken, zeggende:

25 Zoo spreekt de HEERE der heirscharen, die God Israels, zeggende: Omdat gij brieven in uwen naam gezonden hebt tot al het volk, dat te Jeruzalem is, en tot Zefanja, den zoon van Maasja, den priester, en tot al de priesteren, zeggende:

26 De HEERE heeft u tot priester gesteld, in plaats van den priester Joadan, dat gij opzieners zoudt zijn in des HEEREN huis over allen man, die onzinnig is, en zich voor een' profeet uitkeert, dat gij dien stelt in de gevangenis en in den stok.

g Jer. 20:1.

2:3.

27 Nu dan, waarom hebt gij Jeremia, den Anathothiet, niet gescholden, die zich bij vlieden voor een' profeet uitkeert?

28 Want daarom heeft hij tot ons naar Babel gezonden, zeggende: Het zal lang duren; bouwt huizen en woont daarin, en plant hoven, en eet de vrucht daarvan.

29 Zefanja nu, die priester, had dezen brief gelezen voor de ooren van den profeet Jeremia.

30 Daarom geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende:

31 Zied heen tot allen, die gevanckelijkt weggevoerd zijn, zeggende: Zoo zegt de HEERE van Semaja, den Nechlamiet: Omdat Semaja vlieden geprofeerd heeft, daar Ik hem niet gezonden heb, en heeft gemaakt, dat gij u op leugen vertrouwt;

32 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ziet,

Ik zal bezoeking doen over Semaja, den Nechlamiet, en over zijn zaad; hij zal niemand hebben, die in het midden dezes volks wone, en zal het goede niet zien, dat Ik mijnen volke doet zal, spreekt de HEERE: want hij heeft eenen afval gesproken tegen den HEERE.

J. v. C.
606.

i Jer. 28:16.

HOOFDSTUK 30.

Jeremia ontvangt bevel, deze woorden des Heeren in een boek te schrijven, vs. 1. Profetie van de heilichamelijke verlossing uit Babel en de geestelijke door Christus, misraders der genade en zegeningen, die God aan zijne kerk zal bezorgen, niettegenstaande hare groote ellende, benaauwtheiden, breuken en wonden, 3: maar Gods toorn zal blijven over de goddelozen, 23.

HET woord, dat tot Jeremia geschied is van den HEERE, zeggende:

2 Zoo spreekt de HEERE, die God Israels, zeggende: Schrijf u al de woorden, die Ik tot u gesproken heb, in een boek.

3 Want zie, die dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik de gevangenis van mijn volk, Israël en Juda, wonden zal, zegt de HEERE; en Ik zal hen wederbrengen in het land, dat Ik hunnen vaderen gegeven heb, en zij zullen het erfelijk bezitten.

4 En dit zijn de woorden, die de HEERE gesproken heeft van Israël en van Juda.

5 Want zoo zegt de HEERE: Wij hooren eene stem der verschrikking; er is vrees en geen vrede.

6 Vraagt toch en ziet, of een manspersoon baart? Waarom zie ik dan eens legelijken mans handen op zijne lenden, als van eene *barrende ruime*, en alle aangezigten veranderd in bleekheid?

a Jer. 4:31.

6:24.

7 O weel! want die dag is zoo groot, dat zins gelijke niet geweest is; en het is een tijd van benaauwdheid voor Jakob; nog zal hij daaruit verlost worden.

b Jer. 2:11.

Zef. 1:13.

8 Want het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, dat Ik zijn juk van uwen hals verbreken, en uwe banden verscheuren zal; en vreemden zullen zich niet meer van hem doen dienen.

9 Maar zij zullen dienen den HEERE, hunnen God, en hunnen koning David, dien Ik hun verwekken zal.

c Eze. 34:23.

24.

37:24.

Hos. 3:5.

10 Gij dan, vrees niet, o mijn knecht Jakobi! spreekt de HEERE, ontset u niet, Israël! want zie, Ik zal u uit verre landen verlossen, en uw zaad uit het land hunner gevangenis; en Jakob zal wederkomen, en stil en gerust zijn, en er zal niemand zijn, die hem verschrikke.

d Jer. 41:13.

43:5.

44:1.

Jer. 46:28.

11 Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te verlossen: want Ik zal eene voleinding maken met al de Heidenen, waarheen Ik u verstrooid heb; maar niet u zal Ik geene voleinding maken: maar Ik zal u kastijden met / mate, en u niet gansch onschuldig houden.

e Jer. 4:27.

5:10,16.

46:28.

12 Want zoo zegt de HEERE: Uwe breuk is g' doodelijk, uwe plage is smartelijk.

f Jer. 27:8.

Jer. 10:24.

13 Er is niemand, die uwe zaak oordeelt, aangaande het gezeel; gij hebt geene heilpleisters.

g Jer. 10:19.

15:18.

14 Al uwe *afschelers* hebben u vergeten, zij vragen niet naar u: want Ik heb u geslagen met eens vijands plage, met de kastijding eens wreeden; om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uwe zonden magtig veel zijn.

A Jer. 22:20.

15 Wat *kruis* zijt u over uwe breuk, dat uwe smart doodelijk is? om de grootheid uwer ongerechtigheid, omdat uwe zonden *magtig* veel zijn, heb Ik u deze dingen gedaan.

i Jer. 13:17.

4:6.

16 Daarom, allen, die u opeten, zullen u opgegeten worden, en al uwe wederpartijders, zij allen zullen gaan in gevangenis.

j Ex. 23:22.

Jer. 41:11.

Jer. 10:23.

h Jer. 28:15.

J. v. C.
606.J. v. C.
606.

genis; en die u berooven, zullen ter beroving zijn, en allen, die u plunderen, zal ik ter plundering overgeven.

17 Want ik zal u de gezondheid doen rijzen, en u van uwe plagen genezen, spreekt de HEERE; omdat zij u noemen: De verdrevene. Het is Zion, zeggen zij, niemand vraagt naar haar.

18 Zoo zegt de HEERE: Ziet, ik zal de gevangenis der tenten Jakobs wenden, en Mij over hunne woningen ontfermen; en de stad zal herbouwd worden op haren hoop, en het paleis zal liggen naar zijne wijze.

19 En van hen zal dankzegging uitgaan, en eene stem = der spelenden; en ik zal hen vermeederen, en zij zullen niet verminderd worden, en ik zal hen verheerlijken, en zij zullen niet gering worden.

20 En zijne zonen zullen zijn als eertijds, en zijne gemeente zal voor mijn aangezicht bevestigd worden; en ik zal bezoeking doen over al zijne onderdrukkers.

21 En zijn Heerlijke zal uit hem zijn, en zijn Heerscher uit het midden van hem voortkomen; en ik zal hem doen naderen, en hij zal tot Mij genaken: want wie is hij, die met zijn hart brot worde, en tot Mij te genaken? spreekt de HEERE.

22 En gij zult » Mij tot een volk zijn, en ik zal u tot eenen God zijn.

23 Ziet, een = onweder des HEEREN, eene grimmigheid is uitgegaan, een aanhoudend onweder; het zal blijven op het hoofd der goddeloozen.

24 De bittigheid van des HEEREN toorn zal zich niet afwenden, totdat Hij gedaan, en totdat Hij daargesteld zal hebben de gedachten zijns harten: in het laatste der dagen zult gij daarop letten.

HOOFDSTUK 31.

Verdere profetie, (onder het voorbeeld van de verlossing uit de Babylonische gevangenis) van de vergadering, oprigting en zegening van de algemeene Kerk der uitverkorenen Joden en Heidenen, door den Messias Jezus Christus, vs. 1; van het nieuwe genadeverbond, 31; van de vastheid en uitbreiding der Kerk, 35.

TER zelfver tijd, spreekt de HEERE, zal ik allen geslachten Israels tot eenen God zijn; en zij zullen Mij tot een volk zijn.

2 Zoo zegt de HEERE: Het volk der overgeblevenen van het zwaard heeft genade gevonden in de woestijn, namelijk Israël, als ik henenging om hem tot rust te brengen.

3 De HEERE is mij verschenen van verre tijden! Ja ik heb u liefgehad met eene eeuwige liefde, daarom heb ik u getrokken met goedertierenheid.

4 Ik zal u weder bouwen, en gij zult gebouwd worden, o jonkvrouw Israels! gij zult weder versierd zijn met uwe trommelen, en uitgaan met den rei = der spelenden.

5 Gij zult weder = wijngaarden planten op de bergen van Samaria; de planters zullen planten, en de vrucht genieten.

6 Want er zal een dag zijn, waarin de hoeders op Efraïms gebergte zullen roepen: » Maakt ulieden op, en laat ons opgaan naar Zion, tot den HEERE, onzen God!

7 Want zoo zegt de HEERE: Onzept luide over Jakob met vreugde, en juicht van wege het hoofd der Heidenen: doet het hooren, lofsingt, en zegt: O HEERE! behoud uw volk, het overblijfsel van Israël.

8 Ziet, ik zal ze aanbrengen uit het land van het = noorden, en zal hen vergaderen van de zijden der aarde; onder hen zullen zijn blinden en lammen, zwan-

geren en barenden te zamen; met eene groote gemeente zullen zij herwaarts wederkomen.

9 Zij zullen komen met geweën, en met sneeelingen zal ik hen voeren; ik zal hen leiden aan de waterbeken, in eenen regten weg, waarin zij zich niet zullen stooten; want ik ben Israël tot eenen vader, en Efraïm is mijn = eerstgeborene.

10 Hoort des HEEREN woord, zij Heidenen! en verkondigt in de eilanden, die verre zijn, en zegt: Hij, die Israël verstrooid heeft, zal hem weder vergaderen, en hem bewaren als een herder zijne kudde.

11 Want de HEERE heeft Jakob vrijgekocht, en Hij heeft hem verlost uit de hand desgenen, die sterker was dan hij.

12 Dies zullen zij komen, en op de hoogte van Zion juichen, en toevloegen tot des HEEREN goed, tot het koren, en tot den most, en tot de olie, en tot de jonge schapen en runderen; en hunne ziel zal zijn als een = gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.

13 Dan zal zich de jonkvrouw verblijden in den rei, daartoe de jongelingen en ouden te zamen; want ik zal hunlieder rouw in vrolijkheid veranderen, en zal hen troosten, en zal hen verblijden naar hunne droefenis.

14 En ik zal de ziel der priestere met vetigheid dronken maken; en mijn volk zal met mijn goed verzadigd worden, spreekt de HEERE.

15 Zoo zegt de HEERE: » Er is eene stem gehoord in Rama, eene klage, een zeer bitter geweën; Rachel weent over hare kinderen; zij weigert zich telaten troosten over hare kinderen, omdat zij niet zijn.

16 Zoo zegt de HEERE: Bedwing uwe stem van geweën, en uwe oogen van tranen; want er is loon voor uwen arbeid, spreekt de HEERE; want zij zullen uit des vijands land wederkomen.

17 En er is verwachting voor uwe nakomelingen, spreekt de HEERE; want uwe kinderen zullen wederkomen tot hunne landpale.

18 Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf. Bekeer mij, zoo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de HEERE, mijn God!

19 Zekerlijk = nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik mij zelven ben bekend gemaakt, heb ik op de heup geklopt: ik ben beschaamd, ja ook schaamrood geworden, omdat ik de smaadsheid mijner jeugd gedragen heb.

20 Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? is hij Mij niet een troetelkind? want sinds ik tegen hem gesproken heb, denk ik nog ernstelijk aan hem; daarom rommelt mijn ingewand over hem; ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE.

21 Richt u merkteekenen op, stel u spitse pilaren, zet uw hart op de baan, op den weg, dien gij gewandeld hebt; keer weder, o jonkvrouw Israels, keer weder tot deze uwe steden!

22 Hoe lang zult gij u onttrekken, gij afkeerige dochter? want de HEERE heeft wat nieuws op de aarde geschapen: de vrouw zal den man omvangen.

23 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels: Dit woord zullen zij nog zeggen in het land van Juda, en in zijne steden, als ik hunne gevangenis wenden zal: De HEERE zegene u, gij = woning der gerechtigheid, gij berg der heilichheid!

24 En Juda, mitsgaders al zijne steden, zullen te zamen daarin wonen; de akkerlieden, en die met de kudden reizen.

Ex. 422.

f Jes. 40 10.
43 24, 25.

g Jes. 61 11.

A Matt. 2 17.
18.

i Kigld. 5 21.

k Dent. 30 2.

l Jer. 50 7.

Jer. 31 4.

Jer. 24 7.
31 1, 33.
32 38.Jer. 23 19.
25 32.

Jer. 30 19.

Jes. 65 21.

Jes. 2 2, 3.
Micha 1 2.

Jer. 3 18.

J. v. C.
606.

25 Want Ik heb de vermoede ziel
dronken gemaakt, en Ik heb alle treu-
rige ziel vervuld.

26 (Hierop ontwaakte ik, en zag toe, en
mijn slaap was mij zoet.)

27 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik het huis van Israël en
het huis van Juda bezanjen zal met zaad
van menschen en zaad van beesten.

28 En het zal geschieden, gelijk als Ik
over hen gewaakt heb, om uit te rukken,
en af te breken, en te verstoren, en te
verderven, en kwaad aan te doen; alsoo
zal Ik over hen waken, om te bouwen en te
planten, spreekt de HEERE.

29 In die dagen zullen zij niet meer
zeggen: = De vaders hebben onrijpe
druiven gegeten, en der kinderen tanden
zijn stomp geworden.

30 Maar een iegelijk zal om zijne
ongerechtigheid sterven; een ieder mensch,
die de onrijpe druiven eet, zijne tanden
zullen stomp worden.

31 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik met het huis van Israël
en met het huis van Juda een nieuw
verbond zal maken;

32 Niet naar het verbond, dat Ik met
hunne vaders gemaakt heb, ten dage
als Ik hunne hand aangreep, om hen uit
Egypteland uit te voeren, welk mijn verbond
zij vernietigd hebben, hoewel Ik
hen getrouwd had, spreekt de HEERE;

33 Maar dit is het verbond, dat Ik na
die dagen met het huis van Israël maken
zal, spreekt de HEERE: Ik zal mijne wet
in hun binnenste geven, en zal die in hun
hart schrijven; en Ik zal hun = tot eenen
God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

34 En zij zullen niet meer, een iegelijk
zijnen naasten, en een iegelijk zijnen
broeder, leeren, zeggende: Kent den
HEERE! want zij zullen Mij allen kennen,
van hunnen kleinste af tot hunnen
grootste toe, spreekt de HEERE: want
Ik zal hunne ongerechtigheid vergeven, en
hunnen zonden niet meer gedenken.

35 Zoo zegt de HEERE, die = zon ten
lichte geeft des daags, de ordeningen der
maan en der sterren ten lichte des nachts,
die de = zee kleeft, dat hare golven bruis-
sen, HEEREder heirscharen is zijn naam:

36 Indien deze ordeningen van voor
mijn aangezicht zullen wijken, spreekt
de HEERE, zoo zal Ik het zaad Israëls
ophouden, dat het geen volk zij voor
mijn aangezicht, al de dagen.

37 Zoo zegt de HEERE: Indien de he-
melen daarboven gemeten, en de fonda-
menten der aarde beneden doorgrond
kunnen worden, zoo zal Ik ook het gan-
sche zaad Israëls verwerpen, om alles, wat
zij gedaan hebben, spreekt de HEERE.

38 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat deze stad den HEERE zal
herbouwd worden, van den toren Haná-
neel af tot aan de Hoekpoort.

39 En het meitsnoer zal wijders nevens
dezezel uitgaan tot aan den heuvel Ga-
reb, en zich naar Goath omwenden.

40 En het gansche dal der doode lig-
chamen, en der asch, en al de velden tot
aan de beek Kidron, tot aan den hoek
van de Paardenpoort tegen het oosten,
zal den HEERE eene heilichheid zijn;
er zal niets weder uitgerukt, noch af-
gebroken worden in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 32.

Jeremia, in de belegering van Jeruzalem om
geen profeten van den koning Zedekia om-
vangen gesteld zijnde, koopt naar Gods be-
vel eenen akker, neemt getuigen, maakt
daarvan brief en zegel en geeft die te bewa-
ren tot een teeken, dat de Joden uit Babel
weder in hun land zouden komen, vs. 1.
Jeremia bidt ootmoedig tot God, met be-
wondering over zijne majesteit en werken,
en draagt Hem zijnen strijd over deze on-

geziene zaak voor, 16: waarop God hem
verzekert, dat Hij wel eerst zijn volk zal
straffen over hunne groote zonden, maar
daarna zijne beloften volbrengen, en voorts
zijne Kerk de genade van het Nieuwe Ver-
bond tijdelijk en eruisig, lichamenlijk en geest-
lijk doen genieten, 26.

HET woord, dat tot Jeremia geschied
is van den HEERE, in het tiende jaar
van Zedekia, koning van Juda; dit jaar
was het achtthiende jaar van Nebukadrezar.

2 (Het heil nu des konings van Babel
belegerde toen Jeruzalem, en de profeet
Jeremia was besloten in het voorhof der
bewaring, dat in het huis des konings
van Juda is.

3 Want Zedekia, de koning van Juda,
had hem besloten, zeggende: Waarom
profeteert gij, zeggende: Zoo zegt de
HEERE: Ziet, Ik geef deze stad in de
hand des konings van Babel, en hij zal ze
innemen;

4 En Zedekia, de koning van Juda,
zal van de hand der Chaldeen niet ont-
komen; maar = hij zal zekerlijk ge-
geven worden in de hand des konings van
Babel, en zijn mond zal tot deszelfs
mond spreken, en zijne oogen zullen
deszelfs oogen zien;

5 En hij zal Zedekia naar Babel voeren,
en aldaar zal hij zijn, totdat Ik hem be-
zoek, spreekt de HEERE: of schoono gij-
lieden tegen de Chaldeen strijdt, gij zult
toch geen geluk hebben.)

6 Jeremia dan zeide: Des HEEREN
woord is tot mij geschied, zeggende:

7 Zie, Hanámeel, de zoon van Sallum,
uwen oom, zal tot u komen, zeggende:
Koop u mijn veld, dat bij Anathoth is,
want gij hebt het recht van lossing, om
te koopen.

8 Alzoo kwam Hanámeel, mijns ooms
zoon, naar des HEEREN woord, tot mij,
in het voorhof der bewaring, en zeide tot
mij: Koop toch mijn veld, het welk is bij
Anathoth, dat in het land van Benjamin
is; want gij hebt het erfrecht, en gij hebt
de lossing, koop het voor u. Toen merkte
ik, dat het des HEEREN woord was.

9 Dies kocht ik van Hanámeel, mijns
ooms zoon, het veld, dat bij Anathoth is;
en ik woog hem het geld toe, teventien
zilveren sikkelen.

10 En ik onderschreef den brief en
verzegelde dien, en deed het getuigen
betuigen, als ik het geld op de weeg-
schaal gewogen had.

11 En ik nam den koopbrief, die verze-
geld was naar het gebod en de inzettingen,
en den openen brief;

12 En ik gaf den koopbrief aan Baruch,
den zoon van Nerija, den zoon van Mach-
séja, voor de oogen van Hanámeel, mijns
ooms zoon, en voor de oogen der getui-
gen, die den koopbrief hadden onder-
schreven; voor de oogen van al de Joden,
die in het voorhof der bewaring zaten.

13 En ik beval Baruch voor hunne
oogen, zeggende:

14 Zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls: Neem deze brieven,
dezen koopbrief, zoo den verzegelden als
dezen openen brief, en doe ze in een aar-
den vat, opdat zij vele dagen mogen
bestaan.

15 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls: Er zullen nog
huizen, en velden, en wijngaarden in
dit land gekocht worden.

16 Voorts, nadat ik den koopbrief aan
Baruch, den zoon van Nerija, gegeven
had, had ik tot den HEERE, zeggende:

17 Ach, Heere HEERE! zie, Gij hebt
de hemelen en de aarde gemaakt, door
uwe groote kracht, en door uwen uit-
gestrekten arm; geen ding is U te won-
derlijk.

18 Gij, die goedertierenheid doet aan

J. v. C.
590.

circa 590.

= Jer. 34.3.

6 Kx. 34.7.

J. v. C.
590.

duizenden, en de ongerechtigheid der vaderen vergeldt in den schoot hunner kinderen na hem; Gij groote, Gij geweldige God, wiens naam is HEERE der heirscharen!

19 Groot van raad en magtig van daad: want uwe oogen zijn open over alle wegen der menschenkinderen, om een' iegelijk te geven naar zijne wegen, en naar de vrucht zijner handelingen.

20 Gij, die teekenen en wonderen gesteld hebt in Egypteland, tot op dezen dag, zoo in Israël, als onder andere menschen, en hebt U eenen naam gemaakt, als hij is te dezen dage!

21 En hebt uw volk Israël uit Egypteland uitgevoerd, door teekenen en door wonderen, en door een sterke hand, en door eenen uitgestrekten arm, en door groote verschrikking;

22 En hebt hun dit land gegeven, dat Gij hunnen vaderen gezworen hadt hun te zullen geven, een land vloeiende van melk en honig;

23 Zij zijn er ook in gekomen en hebben het erfelijk bezeten, maar hebben uwer stem niet gehoorzaamd, en in uwe wet niet gewandeld; zij hebben niets gedaan van alles, wat Gij hun geboden hadt te doen: dies hebt Gij hun al dit kwaad doen bejegenen.

24 Zie, de wallen! zij zijn gekomen aan de stad, om die in te nemen, en de stad is gegeven in de hand der Chaldeen, die tegen haar strijden; van wege het zwaard en den honger en de pestilentie; en wat Gij gesproken hebt, is geschied, en zie, Gij ziet het.

25 Evenwel hebt Gij tot mij gezegd, Heere HEERE! koop u dat veld voor geld, en doe het getuigen betuigen; daar de stad in der Chaldeen hand gegeven is.

26 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende:

27 Zie, Ik ben de HEERE, de God van alle vleesch; zou Mij eenig ding te wonderlijk zijn?

28 Daarom zegt de HEERE alzoo: Zie, Ik geef deze stad in de hand der Chaldeen, en in de hand van Nebukadrezar, den koning van Babel, en hij zal ze innemen.

29 En de Chaldeen, die tegen deze stad strijden, zullen er in komen, en deze stad met vuur aansteken, en zullen ze a verbranden, met de huizen, op welker daken zij aan Baal gerookt, en anderen goden drankofferen geofferd hebben, om Mij te vertoornen.

30 Want de kinderen Israëls en de kinderen van Juda hebben van hunne jeugd aan alleenlijk gedaan dat kwaad was in mijne oogen: want de kinderen Israëls hebben Mij door het werk hunner handen alleenlijk vertoorned, spreekt de HEERE.

31 Want tot Mijnen toorn en tot mijne grimmigheid is Mij deze stad geweest, van den dag af, dat zij haar gebouw hebben, tot op dezen dag toe; opdat Ik haar van mijn aangezicht wegdeed:

32 Om al de boosheid der kinderen Israëls en der kinderen van Juda, die zij gedaan hebben om Mij te vertoornen, zij, hunne koningen, hunne vorsten, hunne priesteren, en hunne profeten, en de mannen van Juda, en de inwoners van Jeruzalem;

33 Die Mij den nek hebben toegekeerd en niet het aangezicht; hoewel Ik hen leerde, & vroeg op zijnde en leerende, evenwel hoorden zij niet, om tucht aan te nemen;

34 Maar zij hebben hunne verfoeiselen gesteld in het huis, dat naar mijnen naam genoemd is, om dat te verontreinigen.

35 En zij hebben de hoogen van Baal gebouwd, die in het dal des zoons van

Hinnom zijn, om hunne zonen en hunne dochteren den Molech door het vuur te laten gaan; hetwelk Ik hun niet heb geboden, noch in mijn hart is opgekomen, dat zij dezen gruwel zouden doen; opdat zij Juda mogten doen zondigen.

36 En nu, daarom zegt de HEERE, de God Israëls, alzoo van deze stad, waar gij van zegt: Zij is gegeven in de hand des konings van Babel, door het zwaard, en door den honger, en door de pestilentie:

37 Ziet, Ik zal hen vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik hen zal verdreven hebben in mijnen toorn, en in mijne grimmigheid, en in groote vervolgenheid; en Ik zal hen tot deze plaats wederbrengen, en zal hen zeker doen wonen.

38 Ja zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn.

39 En Ik zal hun een eierlijk hart en een eierlijk weg geven, om mij te vrechten al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hunnen kinderen na hen.

40 En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal mijne vreeze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken.

41 En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe; en Ik zal hen getrouwelijk in dit land o planten, met mijn gansche hart en met mijne gansche ziel.

42 Want zoo zegt de HEERE: Gelijk als Ik over dit volk gebragt heb al dit groote kwaad, alzoo zal Ik over hen brengen al het goede, dat Ik over hen sprekke.

43 En er zullen velden gekocht worden in dit land, waarvan zij zegt: Het is woest, dat er geen mensch noch beest in is; het is in der Chaldeen hand gegeven.

44 Velden zal men voor geld koopen, en de brieven onderschrijven, en verzegelen, en getuigen doen betuigen, in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda, en in de steden van het gebergte, en in de steden der laagte, en in de steden van het zuiden: want Ik zal hunne gevangenis wenden, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 33.

God profeteert verder van de inneming van Jeruzalem, en de wegvoering van het volk naar, en wederbrenging uit Babel, mitsgaders hunnen zaligen, vrolijken en gerusten toestand, vs. 1; alsmede van de zending van Christus, zijn eeuwig en onbewegelijk koninkrijk, priestendom en begunadigd zaad, 14.

VOORTS geschiedde des HEEREN woord ten tweede maal tot Jeremia, als hij nog in het voorhof der bewaking was opgesloten, zeggende:

2 Zoo zegt de HEERE, die het doet, de HEERE, die dat formeert, opdat Hij het bevestige, HEERE is zijn naam:

3 Roep tot Mij, en Ik zal u antwoorden, en Ik zal u bekend maken groote en vaste dingen, die gij niet weet.

4 Want zoo zegt de HEERE, de God Israëls, van de huizen dezer stad, en van de huizen der koningen van Juda, die door de wallen en door het zwaard zijn afgebroken:

5 Er zijn er veel in gekomen, om te strijden tegen de Chaldeen, maar het is om die te vullen met doode lichamen van menschen, die Ik verslagen heb in mijnen toorn en in mijne grimmigheid; en omdat Ik mijn aangezicht van deze stad verborgen heb, om al hunlieder boosheid:

6 Zie, Ik zal haar de gezondheid en de geneezing doen rijzen, en zal henlieden genezen, en zal hun openbaren overvloed van vrede en waarheid.

7 En Ik zal de gevangenis van Juda en de gevangenis van Israël wenden, en zal ze bouwen als in het eerste.

J. v. C.
590.m Jer. 23.3.
29.14.
31.10.n Jer. 24.7.
30.25.
31.1.33.n Jer. 24.6.
Amos 9.15.

circa 590.

n Jer. 32.14.

b Jer. 24.6.
31.4.

Num. 16.22.

A Jer. 21.10.

i Jer. 2.27.
7.24.A Jer. 7.13.25.
25.3.
26.5.
29.19.

i Jer. 19.5.

J. v. C.
590.

c Jer. 31.34.

8 En Ik zal hen reinigen van al hunne ongerechtigheid, met dewelke zij tegen mij gezondigd hebben; en Ik zal vergeven al hunne ongerechtigheden, met dewelke zij tegen Mij gezondigd, en met dewelke zij tegen mij overtreden hebben.

9 En het zal Mij zijn tot eenen vrolijken naam, tot eenen roem, en tot een sierraad bij alle Heidenen der aarde, die al het goede zullen hooren, dat Ik hun doe; en zij zullen vrezen en beroerd zijn over al het goede, en over al den vrede, dien Ik hun beschikke.

10 Alzoo zegt de HEERE: In deze plaats, waarvan gij zegt: Zij is woest, dat er geen mensch en geen beest in is; in de steden van Juda, en op de straten van Jeruzalem, die zoo verwoest zijn, dat er geen mensch, en geen inwoner, en geen beest in is, zal wederom gehoord worden.

d Jer. 7.34.

11 « De stem der vrolijkheid en de stem der blijdschap, de stem des bruidegoms en de stem der bruid, de stem dergenen, die zeggen: Looft den HEERE der heirscharen, want de HEERE is goed, want zijne goedertierenheid is in eeuwigheid! de stem dergenen, die lof aanbrenge ten huize des HEEREN: want Ik zal de gevangenis des lands wenden, als in het eerste, zegt de HEERE.

12 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: In deze plaats, die zoo woest is, dat er geen mensch, zelfs tot het vee toe, in is, mitgaders in al derzelver steden, zullen wederom woningen zijn van herderen, die de kudden doen legeren.

13 In de steden van het gebergte, in de steden der laagte, en in de steden van het zuiden, en in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda, zullen de kudden wederom onder de handen des teilers doorgaan, zegt de HEERE.

e Jer. 29.10.

14 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik het goede woord verweken zal, dat Ik tot het huis van Israël en over het huis van Juda gesproken heb.

Jer. 23.5.

15 In die dagen, en te dier tijd zal Ik David eenen Spruit der gerechtigheid doen uitspruiten; en hij zal recht en gerechtigheid doen op aarde.

16 In die dagen zal Juda verlost worden, en Jeruzalem zeker wonen; en deze is, die haar roepen zal: De HEERE, ONZE GERECHTIGHEID.

17 Want zoo zegt de HEERE: Aan David zal niet worden afgesneden een man, die op den troon van het huis Israëls zitte.

18 Ook zal den levietischen priesteren, van voor mijn aangezicht, niet worden afgesneden een man, die brandoffer offere, en spijsoffer aansteke, en slagtoffer bereide al de dagen.

19 En des HEEREN woord geschiedde tot Jeremia, zeggende:

20 Alzoo zegt de HEERE: Indien gijlieden mijn verbond van den dag, en mijn verbond van den nacht kondt vernietigen, zoodat dag en nacht niet zijn op hunnen tijd:

21 Zoo zal ook vernietigd kunnen worden mijn verbond met mijnen knecht David, dat hij geen en zoem hebbe, die op zijnen troon regere; en met de Levieten, de priesteren, mijne dienaren.

22 Gelijk het heil des hemels niet geteld, en het sand der zee niet gemeten kan worden, alzoo zal Ik vernietigvuldigen het zaad van mijnen knecht David, en de Levieten, die Mij dienen.

23 Voorts geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende:

24 Hebt gij niet gezien, wat dit volk spreekt, zeggende: De twee geslachten, die de HEERE verkoren had, die heeft

Hij nu verworpen? Ja zij versmadden mijn volk, zoodat het geen volk meer is voor hun aangezicht.

25 Zoo zegt de HEERE: Indien mijn verbond niet is van dagen en nacht, indien Ik de ordeningen des hemels en der aarde niet gestrid heb:

26 Zoo zal Ik ook het zaad van Jakob en van mijnen knecht David verwerpen, dat Ik van zijn zaad niet neeme, die daar heersche over het zaad van Abraham, Izak en Jakob: want Ik zal hunne gevangenis wenden, en Mij hunner ontfermen.

g Jer. 31.2.

HOOFDSTUK 34.

God laat den koning Zedekia aanzeggen, wat Jeruzalem en zijn persoon zal overkomen, en welk zijn einde zal zijn, vs. 1. Daar het volk bij een plegtig verbond alle diensthouden naar de wet vrijgelaten, doch daarna weder dienstbaar gemaakt had, nadat de Babyloniërs van de stad waren opgebroken, verzogt God hun, dat Hij den vrede zal doen wederkomen, Jeruzalem en het gansche land verwoesten en deze verbondbrekers in het bijzonder straffen, 8.

HET woord, dat tot Jeremia geschied is van den HEERE, «als Nebukadnezar, koning van Babel, en zijn gansche heit, en alle koninkrijken der aarde, die onder de heerschappij zijner hand waren, en al de volken tegen Jeruzalem streeden, en tegen al hare steden» zeggende:

2 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ga henen en spreek tot Zedekia, den koning van Juda, en zeg tot hem: Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik geef dezestad in de hand des konings van Babel, en hij zal ze met vuur verbranden.

3 En gij zult van zijne hand niet ontkomen, maar zekerlijk gegrepen, en in zijne hand gegeven worden; en uwe oogen zullen de oogen des konings van Babel zien, en zijn mond zal tot uwen mond spreken, en gij zult te Babel komen.

4 Maar hoor des HEEREN woord, o Zedekia, koning van Juda! zoo zegt de HEERE van u: Gij zult door het zwaard niet sterven.

5 Gij zult sterven in vrede, en naar de brandingen van uwe vaderen, de vorige koningen, die vóór u geweest zijn, alzoo zullen zij over u branden, en u beklagen, zeggende: Och heer! want Ik heb het woord gesproken, spreekt de HEERE.

6 En de profeet Jeremia sprak al deze woorden tot Zedekia, den koning van Juda, te Jeruzalem;

7 Als het heil des konings van Babel streed tegen Jeruzalem, en tegen al de overgeblevene steden van Juda, tegen Lachis en tegen Azekia: want deze, zijnde vaste steden, waren overgebleven onder de steden van Juda.

8 Het woord, dat tot Jeremia geschied is van den HEERE, nadat de koning Zedekia een verbond gemaakt had met het gansche volk, dat te Jeruzalem was, om d vrijheid voor hen uit te roepen:

9 Dat een iegelijk zijnen knecht, en een iegelijk zijne maagd, zijnde een Hebreër of een Hebreinne, zou laten vrijgaan; zoodat niemand zich van hen, van eenen Jood, zijnen broeder, zou doen dienen.

10 Nu hoorden al de vorsten en al het volk, die het verbond hadden ingegaan, dat zij een iegelijk zijnen knecht, en een iegelijk zijne maagd zouden laten vrijgaan, zoodat zij zich niet meer van hen zouden doen dienen; zij hoorden dan, en lieten hen gaan.

11 Maar zij keerden daarna wederom, en deden de knechten en maagden wederkeeren, die zij hadden laten vrijgaan, en zij bragten hen te onder tot knechten en tot maagden,

12 Daarom geschiedde des HEEREN

J. v. C.
590.

circa 591.

2Kon. 25.1.
Eus.
52.

b Jer. 21.10.

32.29.

c Jer. 32.4.

circa 591.

d Ex. 21.2.

circa 590.

J. v. C.
530.

woord tot Jeremia, van den HEERE, zeggende :

13 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls : Ik heb een verbond gemaakt met uwe vaderen, ten dage, als Ik hen uit Egypteland, uit het diensthuis, uitvoerde, zeggende :

14 « Ten einde van zeven jaren zult gij laten gaan, een iegelijk zijnen broeder, eenen Hebreër, die u zal verkocht zijn, en u zes jaren gediend heeft ; gij zult hem dan van u laten vrijgaan ; maar uwe vaderen hoorden niet naar Mij, en neigden hun oor niet.

15 Gijlieden nu waart heden wedergekeerd, en haat gedaan dat recht is in mijne oogen, vrijheid uitroepende, een iegelijk voor zijnen naaste ; en gij hadt een verbond gemaakt voor mijn aangezicht, in het huis, dat naar mijnen naam genoemd is.

16 Maar gij zijt weder omgekeerd, en hebt mijnen naam onheiligh, en doet wederkomen, een iegelijk zijnen knecht, en een iegelijk zijne maagd, die gij hadt laten vrijgaan naar hunnen lust ; en gij hebt hen te ondergebragt, om ulieden te wezen tot knechten en tot maagden.

17 Daarom zegt de HEERE alzoo : Gijlieden hebt naar Mij niet gehoord, om vrijheid uit te roepen, een iegelijk voor zijnen broeder, en een iegelijk voor zijnen naaste ; ziet, zoo roep Ik uit tegen ulieden, spreekt de HEERE, eene vrijheid ten zwaarde, ter pestilentie, en ten honger, en zal u overgeven ter beroering, allen koninkrijken der aarde.

18 En Ik zal de mannen overgeven, die mijn verbond hebben overtreden, die niet bevestigd hebben de woorden des verbonds, dat zij voor mijn aangezicht gemaakt hadden, met het kalf, dat zij in tweeën hadden gehouwen, en waren tuschen zijne stukken doorgegaan :

19 De vorsten van Juda, en de vorsten van Jeruzalem, de kamerlingen, en de priesteren, en al het volk des lands, die door de stakken des kalfs zijn doorgegaan.

20 Ja Ik zal hen overgeven in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hunne ziel zoeken ; en hunne doode lichamen zullen het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijs zijn.

21 Zelfs Zedekia, der koning van Juda, en zijne vorsten zal Ik overgeven in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hunne ziel zoeken, te weten, in de hand van het heir des konings van Babel, die u van ulieden nu zijn opgezogen.

22 Ziet, Ik zal bevel geven, spreekt de HEERE, en zal hen weder tot deze stad brengen, en zij zullen tegen haar strijden, en zullen ze innemen, en zullen ze met vuur verbranden ; en Ik zal de steden van Juda stellen tot eene verwoesting, dat er niemand in wone.

HOOFDSTUK 35.

Jeremia vergadert door Gods bevel de Rechabieten en noodigt hen uit, om wijn te drinken, vs. 1 ; doch zij weigeren dit, om het verbod huns vaders Jónadab, 6 ; met welk voorbeeld God zijn ongehoorzaam en onbetrouwbaar volk beschaamt en hun verderf veroorzaakt, 12 ; den Rechabieten belooft God daarentegen zijnen zegen, 18.

HET woord, dat tot Jeremia geschied is van den HEERE, in de dagen van Jákóim, den zoon van Josia, den koning van Juda, zeggende :

2 Ga heen tot der Rechabieten huis, en spreek met hen, en breng hen in des HEEREN huis, in eene der kameren, en geef hun wijn te drinken.

3 Toen nam Ik Jaazánja, den zoon van Jeremia, den zoon van Habazzinja, mits-

gaders zijne broederen, en al zijne zonen, en het gansche huis der Rechabieten ;

4 En bragt hen in des HEEREN huis, in de kamer der zonen van Hannan, den zoon van Jigdalia, den man Gods ; welke is bij de kamer der oversten, die daar is boven de kamer van Maáséja, den zoon van Salum, den dorpelbewaarder.

5 En ik zette den kinderen van het huis der Rechabieten koppen vol wijns en bekers voor ; en ik zeide tot hen : Drinkt wijn.

6 Maar zij zeiden : Wij zullen geen wijn drinken ; want Jónadab, de zoon van Rechab, onze vader, heeft ons geboden, zeggende : Gijlieden zult geen wijn drinken, gij, noch uwe kinderen, tot in ewigwighd.

7 Ook zult gijlieden geen huis bouwen, noch zaad zaaien, noch wijngaard planten, noch hebben ; maar gij zult in tenten wonen al uwe dagen ; opdat gij vele dagen leeft in het land, alwaar gij als vreemdelingen verkeert.

8 Zoo hebben wij der stem van Jónadab, den zoon van Rechab, onzen vader, gehoorzaamd in alles, wat hij ons geboden heeft, zoodat wij geen wijn drinken al onze dagen, wij, onze vrouwen, onze zonen, en onze dochteren ;

9 En dat wij grene huizen bouwen tot onze woning : ook hebben wij geen wijngaard, noch veld, noch zaad ;

10 En wij hebben in tenten gewoond : alzoo hebben wij gehoord en gedaan naar alles, wat ons onze vader Jónadab geboden heeft.

11 Maar het is geschied, als Nebukad-rézar, de koning van Babel, naar dit land optoog, dat wij zeiden : Komt, en laat ons naar Jeruzalem trekken van wege het heir der Chaldeën, en van wege het heir der Syriërs : alzoo zijn wij te Jeruzalem gebleven.

12 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, zeggende :

13 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls : Ga heen en zeg tot de mannen van Juda en tot de inwoners van Jeruzalem : Zult gijlieden geene tucht aannemen, dat gij hoort naar mijne woorden ? spreekt de HEERE.

14 De woorden van Jónadab, den zoon van Rechab, die hij zijnen kinderen geboden heeft, dat zij geen wijn zouden drinken, zijn bevestigd ; want zij hebben geen gedronken tot op dezen dag, maar het gebod huns vaders gehoord : en Ik heb tot ulieden gesproken, « vroeg op zijnde en sprekende, maar gij hebt naar Mij niet gehoord.

15 En Ik heb tot u gezonden al mijne knechten, de profeten, vroeg op zijnde en zendende, om te zeggen : « bekeert u toch, eene iegelijk van zinen boosen weg, en maakt uwe handelingen goed, en wandelt andere goden niet na, om hen te dienen, zoo zult gij in het land blijven, dat Ik u en uwen vaderen gegeven heb ; maar gij hebt u oor niet geneigd, en naar Mij niet gehoord.

16 Dewijl dan de kinderen van Jónadab, den zoon van Rechab, het gebod huns vaders, dat hij hun geboden heeft, bevestigd hebben, maar dit volk naar Mij niet hooren ;

17 Daarom alzoo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de God Israëls : Ziet, Ik zal over Juda en over alle inwoners van Jeruzalem brengen al het kwaad, dat Ik tegen hen gesproken heb ; omdat Ik tot hen gesproken heb, maar zij niet gehoord hebben, en Ik tot hen geroepen heb, maar zij niet hebben geantwoord.

18 Tot het huis nu der Rechabieten zeide Jeremia : Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls : Omdat gijlieden het gebod van uwen vader Jónadab

J. v. C.
607.

Ex. 21. 2.
Deut. 15. 12.

Deut. 28. 25.
Jer. 15. 4.
24. 9. enz.

Jer. 7. 33.
16. 4.
19. 7.

Jer. 37. 11.

Jer. 11. 7.
25. 3.
26. 5.
29. 19.
32. 33.

Jer. 18. 11.
25. 3.

Jer. 607.

J. v. C.
607.

zijt gehoorzaam geweest, en hebt al zijne geboden bewaard, en gedaan naar alles, wat hij ulieden geboden heeft;

19 Daarom alzoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Er zal Jónadab, den zoon van Rechab, niet worden afgesneden een man, die voor mijn aangezigt sta, al de dagen.

HOOFDSTUK 36.

Jeremia laat, op Gods bevel, Baruch zijne profetien in eene groote rol schrijven, en op den vastendag in het huis des Heeren voor het gansche volk daaruit voorlezen, vs. 1. Dit wordt den vorsten des konings bekend gemaakt, die terstond Baruch met de rol laten ontbinden, en na zich daaruit te hebben laten voorlezen, brengen zij de zaak bij den koning Jójakim, 11: deze laat de rol halen en na een gedeelte daaruit hebbende hooren lezen, versnijdt hij de rol en werpt ze in het vuur en verbrandt ze, niettegenstaande eenige der vorsten hem zulks hadden afgeraden, 21. Hij beveelt Jeremia en Baruch gevangen te nemen, doch God voorkomt dit, 26. Jeremia laat al deze en meer dergelijke profetien, op Gods bevel, weder in eene andere rol schrijven, en voorzigt koning, stad en land hunne straffen, 27.

12 Zoo ging hij af ten huize des konings in de kamer des schrijvers; en ziet, aldaar zaten al de vorsten: Elisama, de schrijver, en Delaja, de zoon van Semaja, en Elnathan, de zoon van Achbor, en Gemarja, de zoon van Safan, en Zedekia, de zoon van Hananja, en al de vorsten. 13 En Michaja maakte hun bekend al de woorden, die hij gehoord had, als Baruch uit dat boek las voor de ooren des volks.

14 Toen zonden al de vorsten Jehudi, den zoon van Nethanja, den zoon van Selanja, den zoon van Cuschi, tot Baruch, om te zeggen: De rol, waarin gij voor de ooren des volks gelezen hebt, neem die in uwe hand, en kom. Alzoo nam Baruch, de zoon van Nerija, de rol in zijne hand, en kwam tot hen.

15 En zij zeiden tot hem: Zit toch neder, en lees ze voor onze ooren; en Baruch las voor hunne ooren.

16 En het geschiedde, als zij al de woorden hoorden, dat zij verschrikten, de een tegen den ander; en zij zeiden tot Baruch: Voorzeker zullen wij al deze woorden den koning bekend maken.

17 En zij vraagden Baruch, zeggende: Verklaar ons toch, hoe hebt gij al deze woorden uit zijnen mond geschreven?

18 En Baruch zeide tot hen: 't Zijnen mond las hij tot mij al deze woorden, en ik schreef ze met inkt in dit boek.

19 Toen zeiden de vorsten tot Baruch: Ga heen, verberg u, gij en Jeremia; en niemand wete, waar gijlieden zijt.

20 Zij dan gingen in tot den koning in het voorhof; maar de rolleiden zij weg in de kamer van Elisama, den schrijver; en zij verklaarden al die woorden voor de ooren des konings.

21 Toen zond de koning Jehudi, om de rol te halen; en hij haalde ze uit de kamer van Elisama, den schrijver; en Jehudi las ze voor de ooren des konings, en voor de ooren van al de vorsten, die omtrent den koning stonden.

22 De koning nu zat in het winterhuis, in de negende maand; en er was een vuur voor zijn aangezigt op den haard, aangestoken.

23 En het geschiedde, als Jehudi drie stukken, of vier gelezen had, versneed hij ze met een schrijffmes, en wierp ze in het vuur, dat op den haard was, totdat de gansche rol verteerd was in het vuur, dat op den haard was.

24 En zij verschrikten niet, en scheurden hunne kleederen niet, de koning noch al zijne knechten, die al deze woorden gehoord hadden.

25 Hoewel ook Elnathan, en Delaja, en Gemarja bij den koning daarvoor spraken, dat hij de rol niet zou verbranden; doch hij hoorde niet naar hen.

26 Daartoe gebood de koning aan Jerahmeel, den zoon van Hammielech, en Zeraja, den zoon van Azriel, en Selanja, den zoon van Abdeel, om den schrijver Baruch en den profet Jeremia te vangen. Maar de HEERE had hen verborgen.

27 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia, nadat de koning de rol en de woorden, die Baruch geschreven had uit den mond van Jeremia, verbrand had, zeggende:

28 Neem u weder eene andere rol, en schrijf daarop al de eerste woorden, die geweest zijn op de eerste rol, die Jójakim, de koning van Juda, verbrand heeft.

29 En tot Jójakim, den koning van Juda, zult gij zeggen: Zoo zegt de HEERE: Gij hebt deze rol verbrand, zeggende: Waarom hebt gij daarop geschreven, zeggende: De koning van Babel zal zekerlijk komen, en dit land verdoerven, en maken, dat mensch en beest daarin ophouden?

30 Daarom zegt de HEERE alzoo van

J. v. C.
606.

a Jes. 8. 1.

HET gebeurde ook in het vierde jaar van Jójakim, den zoon van Josia, den koning van Juda, dat dit woord tot Jeremia geschiedde van den HEERE, zeggende:

b Jer. 30. 2.

2 Neem u eene rol des books, en schrijf daarop al de woorden, die Ik tot u gesproken heb, over Israël, en over Juda, en over al de volken, van den dag aan, dat Ik tot u gesproken heb, van de dagen van Josia aan, tot op dezen dag.

3 Misschien zullen die van het huis van Juda hooren al het kwaad, dat Ik hun gedenk te doen; opdat zij zich bekeeren, een iegelijk van zijnen boosen weg, en Ik hunne ongerechtigheid en hunne zonde vergeve.

4 Toen riep Jeremia Baruch, den zoon van Nerija; en Baruch schreef uit den mond van Jeremia alle woorden des HEEREN, die Hij tot hem gesproken had, op eene rol des books.

5 En Jeremia gebood Baruch, zeggende: Ik ben opghouden, ik zal in des HEEREN huis niet kunnen gaan.

6 Zoo ga gij heen, en lees in de rol, in dewelke gij uit mijnen mond geschreven hebt, de woorden des HEEREN, voor de ooren des volks, in des HEEREN huis, op den vastendag; en gij zult ze ook lezen voor de ooren van gansch Juda, die uit hunne steden komen.

7 Misschien zal hunlieder smeeeking voor des HEEREN aangezicht nedervallen, en zij zullen zich bekeeren, een iegelijk van zijnen boosen weg; want groot is de toorn en de grimmigheid, die de HEERE tegen dit volk heeft uitgesproken.

8 En Baruch, de zoon van Nerija, deed naar alles, wat hem de profeet Jeremia geboden had, lezende in dat boek de woorden des HEEREN, in het huis des HEEREN.

circa 606.

9 Want het geschiedde in het vijfde jaar van Jójakim, den zoon van Josia, den koning van Juda, in de negende maand, dat zij een vasten voor des HEEREN aangezicht utriepen, allen volke te Jeruzalem, mitsgaders allen volke, die uit de steden van Juda te Jeruzalem kwamen.

10 Zoo las Baruch in dat boek de woorden van Jeremia in des HEEREN huis, in de kamer van Gemarja, den zoon van Safan, den schrijver, in het bovenste voorhof, aan de deur der nieuwe poort van het huis des HEEREN, voor de ooren des ganschen volks.

11 Als nu Michaja, de zoon van Gemarja, den zoon van Safan, al de woorden des HEEREN uit dat boek gehoord had;

circa 605.

J. v. C.
665.

Jer. 22. 19.

Jójakim, den koning van Juda: Hij zal geen en hebben, die op Davids troon zitte; en zijn eend' ligchaam zal weggeworpen zijn, des daags in de hitte, en des nachts in de vorst.

31 En Ik zal over hem, en over zijn zaad, en over zijne knechten hunlied ongerechtigheid bezoeken; en Ik zal over hen, en over de inwoners van Jerúzalem, en over de mannen van Juda, al het kwaad brengen, dat Ik tot hen gesproken heb; maar zij hebben niet gehoord.

32 Jeremia dan nam eene andere rol, en gaf ze aan den schrijver Baruch, den zoon van Nertja; die schreef daarop, uit den mond van Jeremia, al de woorden des boeks, dat Jójakim, de koning van Juda, met vuur verbrand had: en tot dezelve werden nog vele dergelijke woorden toegegaan.

HOOFDSTUK 37.

Zedekia, hoewel ongehoortzaam zijnde, vraagt nogtans Jeremia's voorbidding bij God, daar het scheen als of de Chaldeëen, met Faraó te doen krigende, van de belegering van Jerúzalem geheel zouden afzien, vs. 1. Hij krijgt tot antwoord, dat Faraó naar zijn land zal terugkeeren, en de Chaldeëen zullen wederkomen, de stad innemen en verbranden, al waren zij nu zoo weinig in getal en magteloos, 6. Jeremia zoekt bij gelegenheid van het opbreken der Chaldeëen de stad uit te gaan, maar wordt gegrepen, tot de vorsten gebragt, geslagen en in eene akelige gevangenis gesteld, 11: waaruit Zedekia hem heimelijk laat halen, om iets troostelijks te hooren; maar krijgt het oude bescheid. Hij laat echter Jeremia, op zijne begeerte, in de vroegere gevangenis niet wederbrengen, 16.

EN Zedekia, zoon van Josia, regeerde, koning zijnde, in plaats van Chonja, Jójakim's zoon, welken Zedekia Nebukad-rezer, de koning van Babel, koning gemaakt had in het land van Juda.

2 Maar hij hoorde niet, hij, noch zijne knechten, noch het volk des lands, naar de woorden des HEEREN, die Hij sprak door de dienst van den profeet Jeremia.

3 Nogtans zond de koning Zedekia Juchal, den zoon van Selémja, en Sefanja, den zoon van Maasja, den priester, tot den profeet Jeremia, om te zeggen: Bid toch voor ons tot den HEERE, onzen God!

4 (Want Jeremia was nog ingaande en uitgaande in het midden des volks, en zij hadden hem nog in het gevangenhuis niet gesteld.)

5 En Faraó's heir was uit Egypte uitgetogen; en de Chaldeëen, die Jerúzalem belegerden, als zij het gerucht van hen gehoord hadden, zoo waren zij e van Jerúzalem opgetogen.)

6 Toen geschiedde des HEEREN woord tot den profeet Jeremia, zeggende:

7 Zoo zegt de HEERE, de God Israels: Zoo zult gillieden zeggen tot den koning van Juda, die u tot Mij gezonden heeft, om Mij te vragen: Ziet, Faraó's heir, dat u ter hulp uitgetogen is, zal wederkeeren in zijn land, in Egypte;

8 En de Chaldeëen zullen wederkeeren, en tegen deze stad strijden; en zij zullen ze innemen, en zullen ze met vuur verbranden.

9 Zoo zegt de HEERE: Bedriegt uwe zielen niet, zeggende: De Chaldeëen zullen zekerlijk van ons wegtrekken; want zij zullen niet wegtrekken.

10 Want al sloegt gillieden het gansche heir der Chaldeëen, die tegen u strijden, en er bleven van hen eenige verwonde mannen over, zoo zouden zich die, een iegelijk in zijne tent, opmaken, en deze stad met vuur verbranden.

11 Voorts geschiedde het, als het heir der Chaldeëen van Jerúzalem was opgetogen, van wege Faraó's heir;

12 Dat Jeremia uit Jerúzalem uitging,

om te gaan in het land van Benjamin, om van daar te scheiden door het midden des volks.

13 Als hij in de poort van Benjamin was, zoo was daar de wachtmeester, wiens naam was Jerija, de zoon van Selémja, den zoon van Hananja; die greep den profeet Jeremia, zeggende: Gij wilt tot de Chaldeëen vallen!

14 En Jeremia zeide: Het is vals, ik wil niet tot de Chaldeëen vallen. Doch hij hoorde niet naar hem; maar Jerija greep Jeremia aan, en bragt hem tot de vorsten.

15 En de vorsten werden zeer toornig op Jeremia, en sloegen hem; en zij stelden hem in het gevangenhuis, ten huize van Jónathan, den schrijver: waat zij hadden dat tot eengevangenhuis gemaakt.

16 Als Jeremia in de plaats des kuils, en in de kotjes gekomen was, en Jeremia aldaar vele dagen gezeten had;

17 Zoo zond de koning Zedekia hen, en liet hem halen; en de koning vroegde hem in zijn huis, in het verborgene, en zeide: Is er ook een woord van den HEERE? En Jeremia zeide: Er is; en hij zeide: Gij zult in de hand des konings van Babel gegeven worden.

18 Voorts zeide Jeremia tot den koning Zedekia: Wat heb ik tegen u, of tegen uwe knechten, of tegen dit volk gezondigd, dat gillieden mij in het gevangenhuis gesteld hebt?

19 Waar zijn nu ulieder profeten, die u geprofeteerd hebben, zeggende: De koning van Babel zal niet tegen ulieden, noch tegen dit land komen.

20 Nu dan, hoor toch, o mijn heer koning! laat toch mijn sneerkrijg voor u aangezigt nedervallen, en breng mij niet weder in het huis van Jónathan, den schrijver, opdat ik aldaar niet sterfe.

21 Toen gaf de koning Zedekia bevel; en zij bestelden Jeremia in het voorhof der bewaring, en men gaf hem des daags een bol broods uit de Bakkersstraat, totdat al het brood van de stad op was. Alzoo bleef Jeremia in het voorhof der bewaring.

HOOFDSTUK 38.

Jeremia in de gevangenis zoowel als te voren profeterende, wordt door de vorsten, met 's konings toelaten, in eenen diepen modderigen kuil geworpen, vs. 1; maar door Ebed-melech, met 's konings verlof, daar weder uitgetrokken, 7. Zedekia ontbiedt nogmaals Jeremia en ontvangt al weder hetzelfde antwoord, 14: beveelt den profeet, wat hij den vorsten zal zeggen, als zij hem naar deze onderhandeling vragen, 24. De profeet blijft gevangen, totdat Jeruzalem was ingenomen, 28.

ALS Sefatja, de zoon van Matthan, en Gedalia, de zoon van Pashur, en Juchal, de zoon van Selémja, en Pashur, de zoon van Malchja, dewoorden hoorden, die Jeremia tot al het volk sprak, zeggende:

2 Zoo zegt de HEERE: Wie in deze stad blijft, zal door het zwaard, door den honger of door de pestilentie sterven; maar wie tot de Chaldeëen uitgaat, die zal leven, want hij zal zijne ziel tot eenen buil hebben, en zal leven.

3 Zoo zegt de HEERE: Deze stad zal zekerlijk gegeven worden in de hand van het heir des konings van Babel, datze zal ze innemen;

4 Zoo zeiden de vorsten tot den koning: Laat toch dezen man gedood worden; want aldus maakt hij de handen der krijgslieden, die in deze stad zijn overgebleven, en de handen des ganschen volks, slap, alzulkewoorden tot hen sprekende: want deze man zoekt den vrede deszes volks niet, maar het kwaad.

5 En de koning Zedekia zeide: Ziet, hij is in uwe hand, want de koning zou geen ding tegen u vermogen.

J. v. C.
590.J. v. C.
32. 2.

589.

J. v. C.
21. 9.

J. v. C.
589.

6 Toen namen zij Jeremia, en wierpen hem in den kuil van Malchia, den zoon van Hammelch, die in het voorhof der bewaring was, en zij lieten Jeremia af met zelen; in den kuil nu was geen water, maar slijk; en Jeremia zonk in het slijk.

7 Als nu Ebed-melech, de Moorman, een der kamerlingen, die toen in des konings huis was, hoorde, dat zij Jeremia in den kuil gedaan hadden; (de koning nu zat in de poort van Benjamin)

8 Zoo ging Ebed-melech uit het huis des konings uit, en hij sprak tot den koning, zeggende:

9 Mijn heer koning! deze mannen hebben kwalijk gehandeld in alles, wat zij gedaan hebben aan den profet Jeremia, dien zij in den kuil geworpen hebben; daar hij toch in zijne plaats zou gestorven zijn van wege den honger, dewijl geen brood meer in de stad is.

10 Toen bebood de koning den Moorman Ebed-melech, zeggende: Neem van hier dertig mannen onder uwe hand, en haal den profet Jeremia op uit den kuil, eer dat hij sterft.

11 Alzoo nam Ebed-melech de mannen onder zijne hand, en ging in des konings huis tot onder de schatkamer, en nam van daar eenige oude verscheurde en oude versletene lompjes; en hij liet ze met zelen af tot Jeremia in den kuil.

12 En Ebed-melech, de Moorman, zeide tot Jeremia: Leg nu deze oude verscheurde en versletene lompjes onder de okselen uwer armen, van onder aan de zelen. En Jeremia deed alzoo.

13 En zij trokken Jeremia bij de zelen, en haalden hem op uit den kuil, en Jeremia bleef in het voorhof der bewaring.

14 Toen zond de koning Zedekia henen, en liet den profet Jeremia tot zich halen, in den derden ingang, die aan des HEEREN huis was; en de koning zeide tot Jeremia: Ik zal u een ding vragen, verheerl geen ding voor mij.

15 En Jeremia zeide tot Zedekia: Als ik het u verklaren zal, zult gij mij niet zekerlijk doodden; en als ik u raad zal geven, gij zult toch naar mij niet hooren.

16 Toen zwoer de koning Zedekia aan Jeremia in het verborgene, zeggende: Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die ons deze ziel gemaakt heeft: Indien ik u zal doodden, of indien ik u zal overgeven in de hand dezer mannen, die uwe ziel zoeken!

17 Jeremia dan zeide tot Zedekia: Zoo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de God Israels: Indien gij gewilliglijk tot de vorsten des konings van Babel zult uitgaan, zoo zal uwe ziel leven, en deze stad zal niet verbrand worden met vuur; en gij zult leven, gij en uw huis.

18 Maar indien gij tot de vorsten des konings van Babel niet zult uitgaan, zoo zal deze stad gegeven worden in de hand der Chaldeen, en zij zullen ze met vuur verbranden; ook zult gij van hunlieden hand niet ontkomen.

19 En de koning Zedekia zeide tot Jeremia: Ik ben bevreesd voor de Joden, die tot de Chaldeen gevallen zijn, dat zij mij misschien in oerzelder hand overgeven, en zij den spot met mij drijven.

20 En Jeremia zeide: Zij zullen u niet overgeven: wees toch gehoorzaam aan de stem des HEEREN, naar dewelke ik tot u spreek; zoo zal het u welgaan, en uwe ziel zal leven.

21 Maar indien gij weigert uit te gaan, zoo is dit het woord, dat de HEERE mij heeft doen zien:

22 Zie daar, al de vrouwen, die in het huis des konings van Juda zijn overgebleven, zullen uitgevoerd worden tot de vorsten des konings van Babel; en dezelve zullen zeggen: Uwe vredegenooten heb-

ben u aangehitst, en hebben u overmocht, uwe voeten zijn in den modder gezonken, zij zijn achterwaarts gekeerd!

23 Zij zullen dan al uwe vrouwen en al uwe zonen tot de Chaldeen uitvoeren; ook zult gij zelf van hunns hand niet ontkomen; maar gij zult door de hand des konings van Babel gegrepen worden, en gij zult deze stad met vuur verbranden.

24 Toen zeide Zedekia tot Jeremia: Dat niemand wete van deze woorden, zoo zult gij niet sterven.

25 En als de vorsten zullen hooren, dat ik met u gesproken heb, en tot u komen, en tot u zeggen: Verklaar ons nu, wat hebt gij tot den koning gesproken? verheerl het niet voor ons, zoo zullen wij u niet doodden; en wat heeft de koning tot u gesproken?

26 Zoo zult gij tot hen zeggen: Ik wierp mijne smekking voor des konings aangezicht neder, dat hij mij niet zou weder laten brengen in Jónathans huis, om aldaar te sterven.

27 Als dan al de vorsten tot Jeremia kwamen, en hem vroegen, verklaarde hij hun, naar al deze woorden, die de koning geboden had; en zij lieten van hem af, omdat de zaak niet was gehoord.

28 En Jeremia bleef in het voorhof der bewaring, tot op den dag, dat Jeruzalem werd ingenomen; en hij was er nog, als Jeruzalem was ingenomen.

HOOFDSTUK 39.

Jeruzalem wordt door de Chaldeen ingenomen, vs. 1; Zedekia gevangen genomen, zijne oogen verblind, zijne zonen en alle edelen van Juda gedood, de stad verbrand en het voornaamste volk weggevoerd, 5; Nebukadrezars last ontrent Jeremia, 11; volgens welken hij uit de gevangenis verlost wordt, 13. Gods belofte aan Ebed-melech, 15.

IN het negende jaar van Zedekia, koning van Juda, in de tiende maand, kwam Nebukadrezar, de koning van Babel, en al zijn heir tegen Jeruzalem, en zij belegerden haar.

2 In het elfde jaar van Zedekia, in de vierde maand, op den negenden dag der maand, werd de stad doorgebroken.

3 En alle vorsten des konings van Babel togen henen in, en hielden bij de middelste poort; naamelijk Nergal-Sárezer Samgar-Nebu, Sárechin Rab-Saris, Nergal-Sárezer Rab-Mag, en al de overige vorsten des konings van Babel.

4 En het geschiedde, als Zedekia, de koning van Juda, en al de krijgslieden hem zagen, zoo vloden zij, en togen bij nacht uit de stad, door den weg van des konings hof, door de poort tusschen de twee muren; en hij toog uit door den weg des vlakken velds.

5 Doch het heir der Chaldeen jaagde hen achterna; en zij achterhaalden Zedekia in de vlakke velden van Jericho, en vingen hem, en bragten hem opwaarts tot Nebukadrezar, den koning van Babel, maar Babil, in het land van Hamath; die sprak oordeelen tegen hem uit.

6 En de koning van Babel slagtte de zonen van Zedekia te Babil voor zijne oogen; ook slagtte de koning van Babel alle edelen van Juda.

7 En hij verblindde de oogen van Zedekia, en bond hem met twee koperen ketenen, om hem naar Babel te voeren.

8 En de Chaldeen verbrandden het huis des konings en de huizen des volks met vuur; en zij braken de muren van Jeruzalem af.

9 Het overige na des volks, die in de stad waren overgebleven, en de afvalligen, die tot hem gevallen waren, met het overige des volks, die overgebleven waren, voerde Nebuzáradan, de overste der trawanten, gevangelijk naar Babel.

J. v. C.
589.

590.

a 2 Kon. 25:1.
Jer. 52:1.

588.

J. v. C.
588.

10 Maar van het volk, die arm waren, die niet met al hadden, liet Nebuzaradan, de overste der trawanten, eenigen overig in het land van Juda; en hij gaf hun te dien dage wijngaarden en akkers in.

11 Maar van Jeremia had Nebukadrezar, de koning van Babel, bevel gegeven in de hand van Nebuzaradan, den overste der trawanten, zeggende:

12 Neem hem, en stel uwe oogen op hem, en doe hem niets kwaads; maar gelijk als hij tot u spreken zal, alzoo doe met hem.

13 Zoo zond Nebuzaradan, de overste der trawanten, mitsgaders Nebuschaabnan Rab-Saris, en Nergal-Sareser Rab-Mag, en al de oversten des konings van Babel;

14 Zij zonden dan henen en namen Jeremia uit het voorhof der bewaring, en gaven hem over aan Gedalia, den zoon van Ahikam, den zoon van Safan, dat hij hem henen uitbragte naar huis: alzoo bleef hij in het midden des volks.

15 Het woord des HEEREN was ook tot Jeremia geschied, als hij in het voorhof der bewaring besloten was, zeggende:

16 Ga henen, en spreek tot Ebed-melech, den Moorman, zeggende: Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Zie, Ik zal mijne woorden brengen over deze stad, ten kwade en niet ten goede; en zij zullen te dien dage voor uw aangezicht zijn.

17 Maar Ik zal u te dien dage redden, spreekt de HEERE; en gij zult niet overgegeven worden in de hand der mannen, voor welken aangezicht gij vreest.

18 Want Ik zal u zekerlijk bevrijden, en gij zult door het zwaard niet vallen; maar gij zult uwe ziel tot eenen buit hebben, omdat gij op Mij vertrouwd hebt, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 40.

Als inleiding van Jeremia's verdere profetieën tot de overgeblevene Joden wordt hier verhaald, hoe hij uit het midden der gevangenen gehaald en zeer gunstig bejegend zijnde, zich begaf naar Gedalia te Mizpa, vs. 1, alwaar alle gevlugten en in het land overgelatenen zich verzamelden, en van Gedalia getroust en vermaand werden, 7. Sonningen van hen (byzonder Johanan), waarschuwen Gedalia voor Ismaël, maar hij gelooft hun niet, 13.

HET woord, dat van den HEERE geschied is tot Jeremia, nadat Nebuzaradan, de overste der trawanten, hem had laten gaan van Rama; als hij hem had laten halen, daar hij met ketenen gebonden was in het midden aller gevangenen van Jeruzalem en Juda, die naar Babel gevangelijk werden weggevoerd.

2 Want de overste der trawanten liet Jeremia halen, en zeide tot hem: De HEERE, uw God, heeft dit kwaad over deze plaats gesproken.

3 En de HEERE heeft het doen komen, en gedaan, gelijk als Hij gesproken had: want gijlieden hebt gezondigd tegen den HEERE, en zijner stem niet gehoorzaamd; daarom is ulieden deze zaak geschied.

4 Nu dan, zie, ik heb u heden los gemaakt van de ketenen, die aan uwe hand waren, indien het goed is in uwe oogen met mij naar Babel te komen, zoo kom, en Ik zal mijn oog op u stellen; maar indien het kwaad is in uwe oogen met mij naar Babel te komen, zoo laat het: zie, het gansche land is voor uw aangezicht, waarenhen het goed en regt in uwe oogen is te gaan, daar ga.

5 En dewijl hij nog niet zal wederkeeren, zoo keer gij tot Gedalia, den zoon van Ahikam, den zoon van Safan, dien de koning van Babel over de steden van Juda gesteld heeft, en woon bij hem in het midden des volks; of overal, waar het in uwe oogen regt is te gaan, ga er henen

En de overste der trawanten gaf hem reiskost en een geschenk, en liet hem gaan.

6 Alzoo kwam Jeremia tot Gedalia, den zoon van Ahikam, te Mizpa; en hij woonde bij hem in het midden des volks, die in het land waren overgelaten.

7 Toen nu alle oversten der heiren, die in het veld waren, zij en hunne mannen, hoorden, dat de koning van Babel Gedalia, den zoon van Ahikam, over het land gesteld had, en dat hij aan hem bevelen had de mannen, en de vrouwen, en de kinderkens, en van de armsten des lands, van degenen, die niet naar Babel gevangelijk waren weggevoerd;

8 Zoo kwamen zij tot Gedalia te Mizpa, namelijk, Ismaël, de zoon van Nethanja, en Johanan en Jonathan, de zonen van Karéah, en Seraja, de zoon van Tanhü-meth, en de zonen van Efal, den Netofathiet, en Jezanja, de zoon eens Maachthiets, zij en hunne mannen.

9 En Gedalia, de zoon van Ahikam, den zoon van Safan, zwoor hun en hunnen mannen, zeggende: Vreest niet van de Chaldeëen te dienen; blijft in het land, en dient den koning van Babel, zoo zal het u welgaan.

10 En ziet, ik woon te Mizpa, om te staan voor het aangezicht der Chaldeëen, die tot ons zullen komen: gijlieden dan verzamelt wijn, en zomervruchten, en olie, en doet ze in uwe vaten, en woont in uwe steden, die gij hebt ingenomen.

11 Als ook al de Joden, die in Moab, en onder de kinderen Ammons, en in Edom, en die in al die landen waren, hoorden, dat de koning van Babel in Juda een overblijfsel gelaten had; en dat hij Gedalia, den zoon van Ahikam, den zoon van Safan, over hen gesteld had:

12 Zoo keerden al de Joden weder uit al de plaatsen, waarenhen zij gedreven waren, en kwamen in het land van Juda tot Gedalia te Mizpa; en zij verzamelden zeer veels wijns en zomervruchten.

13 Doch Johanan, de zoon van Karéah, en alle oversten der heiren, die in het veld waren, kwamen tot Gedalia te Mizpa;

14 En zeiden tot hem: Weet gij wel, dat Baalis, de koning der kinderen Ammons, Ismaël, den zoon van Nethanja, uitgezonden heeft, om u aan het leven te slaan? Maar Gedalia, de zoon van Ahikam, geloofde hun niet.

15 Johanan nogtans, de zoon van Karéah, sprak tot Gedalia, in het verborgene, te Mizpa, zeggende: Laat mij toch henengaan, en Ismaël, den zoon van Nethanja, slaan, en niemand zal het weten: waarom zou hij u aan het leven slaan, en gansch Juda, die tot u vergaderd zijn, verstrooid worden, en het overblijfsel van Juda verloren gaan?

16 Maar Gedalia, de zoon van Ahikam, zeide tot Johanan, den zoon van Karéah: Doe deze zaak niet, want gij spreekt valsche van Ismaël.

HOOFDSTUK 41.

Gedalia en meer anderen, zoo Joden als Chaldeëen, worden onder schijn van vriendschap door Ismaël vermoord, vs. 1; die de rest van het volk meent gevangen te voeren naar de Ammonieten: doch zij worden uit zijne hand verlost door Johanan, 10; die met het gansche overblijfsel voormermt naar Egypte te trekken, 16.

MAAR het geschiedde in de zevende maand, dat Ismaël, de zoon van Nethanja, den zoon van Elisama, van koninklijken zaden, en de oversten des konings, te weten, tien mannen, met hem kwamen tot Gedalia, den zoon van Ahikam, te Mizpa; en zij aten aldaar brood te zamen, te Mizpa.

2 En Ismaël, de zoon van Nethanja, maakte zich op, mitsgaders de tien man-

J. v. C.
588.

2 Kon. 25 25.

J. v. C.
588.

nen, die met hem waren, en zij sloegen Gedalia, den zoon van Ahikam, den zoon van Safan, met het zwaard; alzo doodde hij hem, dien de koning van Babel over het land gesteld had.

3 Ook sloeg Ismael al de Joden, die met hem, *naamelyk* met Gedalia, te Mizpa waren, en de Chaldeënen, de krijgslieden, die aldaar gevonden werden.

4 Het geschiedde nu op den tweeden dag, nadat hij Gedalia gedood had, en niemand het wist;

5 Zoo kwamen er lieden van Sichem, van Silo, en van Samaria, tachtig man, hebbende den baard afgeschoren, en de klederen gescheurd, en zich zelven gesneden; en spijsoffer en wierook waren in bunne hand, om ten huize des HEEREN te brengen.

6 En Ismael, de zoon van Nethanja, ging uit van Mizpa hun te ontmoet, al gaande en weenende; en het geschiedde, als hij hen aantrof, dat hij zeide: Komt tot Gedalia, den zoon van Ahikam!

7 Maar het geschiedde, als zij in het midden der stad gekomen waren, dat Ismael, de zoon van Nethanja, hen keelde, en *wierp* hen in het midden des kuils, hij en de mannen, die met hem waren.

8 Doch onder hen werden tien mannen gevonden, die tot Ismael zeiden: Dood ons niet, want wij hebben verborgene schatten in het veld, van tarwe, en gerst, en olie, en honig. Zoo liet hij af, en doodde ze niet in het midden hunner broeders.

9 De kuil nu, waarin Ismael al de doode lichamen der mannen, die hij aan de zijde van Gedalia geslagen had, henenwierp, is dezelfde, die de koning Asa maakte van wege Baäsa, den koning Israëls; dezen vulde Ismael, de zoon van Nethanja, met de verslagenen.

10 En Ismael voerde het gansche overblijfsel des volks, dat te Mizpa was, *gevangelyk, te weten* des konings dochteren, en al het volk, die te Mizpa waren overgelaten, die Nebuzaradan, de overste der trawanten, aan Gedalia, den zoon van Ahikam, bevolen had; Ismael dan, de zoon van Nethanja, voerde te gevangelyk weg, en toog henen, om over te gaan tot de kinderen Ammons.

11 Toen nu Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, die met hem waren, al het kwaad hoorden, dat Ismael, de zoon van Nethanja, gedaan had;

12 Zoo namen zij al de mannen, en togen henen, om met Ismael, den zoon van Nethanja, te strijden; en zij vonden hen aan het groote water, dat bij Gibeon is.

13 En het geschiedde, als al het volk, dat met Ismael was, Jóhanan zag, den zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, die met hem waren, zoo werden zij verblijd.

14 En al het volk, dat Ismael van Mizpa gevangelyk had weggevoerd, wendde zich om; en zij keerden zich en gingen over tot Jóhanan, den zoon van Karéah.

15 Doch Ismael, de zoon van Nethanja, ontkwam van Jóhanans aangezicht, met acht mannen, en hij toog tot de kinderen Ammons.

16 Toen nam Jóhanan, de zoon van Karéah, mitsgaders al de oversten der heiren, die met hem waren, het gansche overblijfsel des volks, dat hij wedergebragt had van Ismael, den zoon van Nethanja, van Mizpa, (nadat hij Gedalia, den zoon van Ahikam, geslagen had) *te weten* de mannen, die krijgslieden waren, en de vrouwen, en kinderkens, en kamerlingen, die hij van Gibeon had wedergebragt;

17 En zij togen henen, en sloegen zich neder te Geruth-Chimham, dat bij Beth-

lehem is, om voort te trekken, dat zij in Egypte kwamen.

18 Voor het aangezicht der Chaldeënen; want zij vreesden voor hunlieders aangezicht, omdat Ismael, de zoon van Nethanja, Gedalia, den zoon van Ahikam, geslagen had, dien de koning van Babel over het land gesteld had.

HOOFDSTUK 42.

Jóhanan en al het volk begeeren van Jeremia, dat hij God voor hen raad vrage, met sterke belofte van gehoorzaamheid, vs. 1. Jeremia profeteert hun op Gods bevel, dat zij in Judea behouden zouden blijven; maar in Egypte zouden ontkomen, met verwijt van hunne huichelaarj en hardnekkigheid, 7.

TOEN traden toe alle oversten der heiren, Jóhanan, de zoon van Karéah, en Jezanja, de zoon van Hosaja, en al het volk, van den kleinste tot den grootste toe;

2 En zij zeiden tot den profeet Jeremia: Laat toch onze smeeking voor uw aangezicht nedervallen, en bid voor ons tot den HEERE, uwen God, voor dit gansche overblijfsel; want wij zijn weinigen van velen overgelaten, gelijk als uwe oogen ons zien:

3 Dat ons de HEERE, uw God, bekend make den weg, dien wij zullen ingaan, en de zaak, die wij zullen doen.

4 En de profeet Jeremia zeide tot hen: Ik heb het gehoord; ziet, ik zal tot den HEERE, uwen God, bidden naar uwe woorden; en het zal geschieden, het gansche woord, dat de HEERE u zal antwoorden, zal ik u bekend maken, ik zal u niet een woord veronthouden.

5 Toen zeiden zij tot Jeremia: De HEERE zij tusschen ons tot een waarachtig en gewis Getuige: indien wij niet naar alle woord, met hetwelk u de HEERE, uw God, tot ons zal zenden, alzo zullen doen!

6 Hetzij dan goed of kwaad, wij zullen der stem des HEEREN, onzes Gods, tot welken wij u zenden, gehoorzaam zijn; opdat het ons welga, wanneer wij der stem des HEEREN, onzes Gods, zullen gehoorzaam zijn.

7 En het gebeurde ten einde van tien dagen, dat des HEEREN woord tot Jeremia geschiedde.

8 Toen riep hij Jóhanan, den zoon van Karéah, en alle oversten der heiren, die met hem waren, en al het volk, van den kleinste af tot den grootste toe.

9 En hij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls, tot welken gij mij gezonden hebt, om uwe smeeking voor zijn aangezicht neder te werpen:

10 Indien gijlieden in dit land zult blijven wonen, zoo zal ik u ¹ bouwen en niet afbreken, en u planten en niet uitrukken: want ik heb berouw over het kwaad, dat ik u aangedaan heb.

11 Vreest niet voor het aangezicht des konings van Babel; voor wiens aangezicht gij vrees; vreest niet voor hem, spreekt de HEERE: want ik zal met u zijn, om u te behouden en u van zijne hand te redden.

12 En ik zal ulieden barmhartigheid geven, dat hij zich uwer erbarme, en u weder in uw land brenge.

13 Maar zoo gijlieden zult zeggen: Wij zullen in dit land niet blijven; opdat gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zijt.

14 Zeggende: Neen, maar wij zullen gaan in Egypteland, alwaar wij geenens krijg zullen zien, noch het geluid der bazuin hooren, noch naar brood hongeren, en daar zullen wij blijven;

15 Nu dan, daarom hoort des HEEREN woord, zij overblijfsel van Juda! zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Indien gij ganschelyk uwe aange-

J. v. C.
588.

Jer. 7. 23.

Jer. 24. 6.
31. 4.
33. 7.

J. v. C.
588.

zigten zult stellen om in Egypte te gaan, en zult henen ingaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeerren;

16 Zoo zal het geschieden, dat het zwaard, waar gij voor vrest, u aldaar in Egypteland zal achterhalen; en de honger, waar gij voor zorgt, zal u aldaar in Egypte achter aankleven, en gij zult aldaar sterven.

17 Zoo zullen al de mannen zijn, die hunne aangezichten stellen, om in Egypte te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeerren; zij zullen sterven door het zwaard, door den honger en door de pestilentie; en zij zullen niemand hebben, die overblijve of ontkome van het kwaad, dat Ik over hen zal brengen.

18 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Gelijk als mijn toorn, en mijne grimmigheid is u uitgestort over de inwoners van Jeruzalem, alzoo zal mijne grimmigheid over u lieden afgestort worden, als gij in Egypte zult gekomen zijn; en gij zult wezen tot een vervloeking, en tot een ontzetting, en tot eenen vloek, en tot een smaadheid, en zult deze plaats niet meer zien.

19 De HEERE heeft tegen u lieden gesproken, zij overblijfsel van Juda! Gaat niet in Egypte, weest zekerlijk, dat Ik heden tegen u betuigd heb.

20 Gewisselijk zij hebt uwe zielen verleid: want gij hebt mij tot den HEERE, uwen God, gezonden, zeggende: Bid voor ons tot den HEERE, onzen God; en naar alles, wat de HEERE, onze God, zal zeggen, alzoo maak het ons bekend, en wij zullen het doen.

21 Nu heb ik het u heden bekend gemaakt; maar gij hebt niet gehoord naar de stem des HEEREN, uws Gods, noch naar al hetgeen, met hetwelk Hij mij tot u gezonden heeft.

22 Zoo weet nu zekerlijk, dat gij door het zwaard, door den honger en door de pestilentie sterven zult, ter plaatse, waar het u gelust heeft henen te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeerren.

HOOFDSTUK 43.

De oversten van alle hooggemiddelen onder het volk beschuldigen Jeremia van leugenachtige profetie, trekken naar Egypte en voeren hem en Baruch mede derwaarts, vs. 1. Jeremia profeteert te Tachpanhes, met een goddelijk teken, de verwoesting van Egypte door Nebukadrezzar, 8.

EN het geschiedde, als Jeremia gecindigd had tot het gansche volk te spreken al de woorden des HEEREN, huns Gods, met dewelke hem de HEERE, hun God, tot hen gezonden had, te weten al die woorden:

2 Zoo sprak Azária, de zoon van Hosaja, en Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de trotsche mannen, zeggende tot Jeremia: Gij spreekt leugen; de HEERE, onze God, heeft u niet gezonden, om te zeggen: Gijlieden zult niet gaan in Egypte, om aldaar als vreemdelingen te verkeerren.

3 Maar Baruch, de zoon van Nerija, hitst u tegen ons op, opdat hij ons overgeve in de hand der Chaldeën, dat zij ons doden en ons gevangelijk naar Babel wegvoeren.

4 Alzoo geboortsaamde Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, en al de oversten der heiren namen het gansche overblijfsel van Juda, die van al de Heidenen, waar zij waren henen gedreven, wedergekeerd waren, om in het land van Juda te wonen;

5 Maar Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren namen het gansche overblijfsel van Juda, die van al de Heidenen, waar zij waren henen gedreven, wedergekeerd waren, om in het land van Juda te wonen;

6 De mannen, en de vrouwen, en de

kinderken, en des konings dochteren, en alle ziel, die Nebuzaradan, de overste der trawanten, bij Gedalia, den zoon van Ahikam, den zoon van Safan, gelaten had, ook den profet Jeremia, en Baruch, den zoon van Nerija;

7 En zij togen in Egypteland, want zij waren der stem des HEEREN niet gehoorzaam; en zij kwamen tot Tachpanhes.

8 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremia te Tachpanhes, zeggende:

9 Neem groote steenen in uwe hand, en verberg ze in de klei in den tigebeoven, die bij de deur van Farao's huis te Tachpanhes is, voor de oogen der joodsche mannen.

10 En zeg tot hen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal hen zenden, en Nebukadrezzar, den koning van Babel, mijnen knecht, halen, en Ik zal zijnen troon zetten boven op deze steenen, die Ik verborgen heb; en hij zal zijne schoone tent daarover spannen.

11 En hij zal komen en Egypteland slaan; wie ten dood, ten doode; en wie ter gevangenis, ter gevangenis; en wie tot het zwaard, ten zwaarde.

12 En Ik zal een vuuraanstek in de huizen der goden van Egypte, en hij zal ze verbranden, en gevangelijk wegvoeren; en hij zal Egypteland aantrekken, gelijk als een herder zijn klee aantrekt, en hij zal van daar uittrekken in vrede.

13 En hij zal de opgerigte beelden van Beth-Semes, hetwelk in Egypteland is, verbreken; en hij zal de huizen der goden van Egypte met vuur verbranden.

HOOFDSTUK 44.

Jeremia stelt aan het volk in Egypte voor oogen de vorige zonden en straffen van Juda, vs. 1. profeteert hun een gelijk verderf in Egypte, 11. De hardnekkigheid der Joden tegen deze profetie, 15; waarover de profet hen andermaal zwaar bedreift, en ten teken voorzegt, wat den koning van Egypte zal overkomen, 20.

HET woord, dat tot Jeremia geschiedde, aan al de Joden, die in Egypteland woonden, die te Migdol woonden, en te Tachpanhes, en te Nof, en in het land Pathros, zeggende:

2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Gij hebt gezien al het kwaad, dat Ik gebragt heb over Jeruzalem en over alle steden van Juda; en ziet, zij zijn eene woestheid te dezen dage, en niemand woont daarin:

3 Van wege hunne boosheid, die zij gedaan hebben, om Mij te terven, gaande om te rooken en andere goden te dienen, die zij niet kenden, zij, gij, noch uwe vaders.

4 En Ik heb tot u gezonden al mijne knechten, de profeten vroeg op zijnde en zende, om te zeggen: Doet toch deze gruwelijke zaak niet, die Ik haat.

5 Maar zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, om zich van hunne boosheid te bekeeren, dat zij anderen goden niet rookten.

6 Daarom is mijne grimmigheid en mijn toorn u uitgestort, en heeft gebrand in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalem; zoodat zij tot eenzaamheid en tot verwoesting geworden zijn, gelijk het is te dezen dage.

7 En nu, zoo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de God Israëls: Waarom doet gij zulk een groot kwaad tegen uwe zielen, opdat gij u den map en de vrom, het kind en den zuigeling uit het midden van Juda ultroet, opdat gij u geen overblijfsel overlaat?

8 Tergende Mij door de werken uwer handen, rookende anderen goden in het land van Egypte, alwaar gij gekomen

J. v. C.
588.J. v. C.
276.J. v. C.
152.
Zach. 11:9.

587.

J. v. C.
726.
42:18.

J. v. C.
587.

zijt, om daar als vreemdelingen te verkeerren; opdat gij u zelven uitroei, en opdat gij wordt tot eenen vloek, en tot eenen smaadheid onder alle volken der aarde?

9 Hebt gij vergeten de boosheden uwer vaderen, en de boosheden der koningen van Juda, en de boosheden hunner vrouwen, en uwe boosheden, en de boosheden uwer vrouwen, die zij gedaan hebben in het land van Juda en in de straten van Jeruzalem?

10 Zij zijn tot op dezen dag nog niet verbrijdeld van hart, en zij hebben niet gevreesd, noch gewandeld in mijne wet en in mijne inzettingen, die Ik voor uiteder aangezigt, en voor het aangezigt uwer vaderen gegeven heb.

4 Jer. 31.10.
Amos 9.4.

11 Daarom, zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels: Ziet, Ik zal mijn aangezigt tegen ulieden stellen ten kwade, en om gansch Juda uit te roeien.

e Jer. 42.15.
16,17,22.

12 En Ik zal het overblijfsel van Juda wegnemen, die hunne aangezichten gesteld hebben, om in Egypteland te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeerren; en zij zullen allen in Egypteland verteerd worden: door het zwaard zullen zij vallen, door den honger zullen zij verteerd worden, van den kleinste tot den grootste toe; door het zwaard en door den honger zullen zij sterven: en zij zullen worden tot eenen vervloeking, tot eenen ontzetting, en tot eenen vloek, en tot eenen smaadheid.

13 Want Ik zal bezoeking doen over degenen, die in Egypteland wonen, gelijk als Ik bezoeking gedaan heb over Jeruzalem, door het zwaard, door den honger en door de pestilentie.

14 Zoodat het overblijfsel van Juda, die in Egypteland gekomen zijn, om aldaar als vreemdelingen te verkeerren, geen zal hebben, die ontkome of overblijve; te weten om weder te keerren in het land van Juda, waarnaar hunne ziel verlangt weder te keerren, om aldaar te wonen; maar zij zullen er niet wederkeerren, behalve die ontkomen zullen.

15 Toen antwoordeu aan Jeremia al de mannen, die wisten, dat hunne vrouwen anderen goden rookten, en al de vrouwen, die daar stonden, zijnde een groote hoop, nitsgaders al het volk, die in Egypteland, in Pathros, woonden, zeggende:

16 Aangaande het woord, dat gij tot ons in des HEEREN naam gesproken hebt, wij zullen naar u niet hooren.

d Jer. 7.18.

17 Maar wij zullen ganschelijk doen al hetgeen uit onzen mond is uitgegaan, rookende aan Melcheth des hemels, en haar drankofferen offerende, gelijk als wij gedaan hebben, wij en onze vaders, onze koningen en onze vorsten, in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalem; toen werden wij met brood verzadigd, en waren vrolijk, en zagen geen kwad.

18 Maar van toen af, dat wij opgehouden hebben aan Melcheth des hemels te rooken, en haar drankofferen te offeren, hebben wij van alles gebrek gehad, en zijn door het zwaard en door den honger verteerd.

19 Ook wanneer wij aan Melcheth des hemels rooken en haar drankofferen offeren, maken wij haar gebede koeken, om haar af te beelden, en offeren wij haar drankofferen, zonder onze mannen?

20 Toen sprak Jeremia tot al het volk, tot de mannen en tot de vrouwen, en tot al het volk, die hem zulks geantwoord hadden, zeggende:

21 Het rooken, dat gij deden in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalem gerookt hebt, gien en uwe vaderen, uwe koningen en uwe vorsten, en het

volk des lands, heeft de HEERE daaraan niet gedacht, en is het niet in zijn hart opgekomen?

22 Zoodat het de HEERE niet meer kon verdragen, van wege de boosheid uwer handelingen, van wege de gruwelen, die gij deedt; daarom is uw land geworden tot een woestheid, en tot ontzetting, en tot eenen vloek, dat er niemand in woont, gelijk het is te dezen dage.

23 Van wege dat gij gerookt hebt, en dat gij tegen den HEERE gezondigd hebt, en des HEEREN stem niet gehoort hebt, en des HEEREN stem niet gehoort hebt, en in zijne wet, en in zijne inzettingen, en in zijne getuigenissen niet hebt gewandeld; daarom is u dit kwaad wedervaren, gelijk het is te dezen dage.

24 Voorts zelde Jeremia tot al het volk, en tot al de vrouwen: Hoorst des HEEREN woord, gij gansch Juda, die in Egypteland zijt!

25 Zoo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israels, zeggende: Aangaande u en uwe vrouwen, zij hebben toch met uwen mond gesproken, en gij hebt het met uwe handen vervuld, zeggende: Wij zullen onze geloften, die wij beloofd hebben, ganschelijk houden, rookende aan Melcheth des hemels, en haar drankofferen offerende: nu zij hebben uwe geloften volkomenlijk bevestigd, en uwe geloften volkomenlijk gehouden.

26 Daarom hoort des HEEREN woord, gij gansch Juda, die in Egypteland woont! Ziet, Ik zweer bij mijnen grooten Naam, zegt de HEERE, zoo mijn Naam met den mond van eenig man van Juda in gansch Egypteland meer zal genoemd worden, die zegge: Zoo waarachtig als de Heere HEERE leeft!

27 Ziet, Ik zal over hen waken ten kwade en niet ten goede; en alle mannen van Juda, die in Egypteland zijn, zullen door het zwaard, en door den honger verteerd worden, totdat zij ten einde zijn.

28 Maar die van het zwaard ontkomen, zullen uit Egypteland wederkeerren in het land van Juda, weinig in getal; en het gansche overblijfsel van Juda, die in Egypteland gekomen zijn, om aldaar als vreemdelingen te verkeerren, zullen weten, wiens woord bestaan zal, het mijne of het hunne.

29 En dit zal ulieden het teeken zijn, spreekt de HEERE, dat Ik in deze plaats over u bezoeking zal doen; opdat gij weet, dat mijne woorden zekerlijk over u bestaan zullen ten kwade:

30 Alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal Farao Hofra, den koning van Egypte, geven in de hand zijner vijanden, en in de hand dergenen, die zijne ziel zoeken, gelijk als Ik Zedekia, den koning van Juda, gegeven heb in de hand van Nebukadrezar, den koning van Babel, zijnen vijand, en die zijne ziel zocht.

HOOFDSTUK 45.

Baruch, over deze profetien weemoedig en verslagen van hart zgnde, wordt van God door den profet daarover berispt en getroost.

HET woord, dat de profet Jeremia gesproken heeft tot Baruch, den zoon van Nerija, als hij die woorden uit den mond van Jeremia in een boek schreef, in het vierde jaar van Jôjakim, den zoon van Josia, den koning van Juda, zeggende:

2 Alzoo zegt de HEERE, de God Israels, van u, o Baruch!

3 Gij zegt: Wee nu mij, want de HEERE heeft droefenis tot mijne smart gedaan: ik ben moede van mijn zuchten, en vind geene rust!

4 Zoo zult tot gij hem zeggen: Zoo zegt de HEERE: Zie, dat Ik gebouwd heb, breek Ik af, en dat Ik geplant heb, ruk uit, zelfs dit gansche land.

J. v. C.
587.

e Jer. 31.28.

589.

circa 607.

J. v. C.
607.

5 En zoudt gij u groots-dingen zoeken? zoek ze niet: want zie, Ik breng een kwaad over alle vleesch, spreekt de HEERE; maar Ik zal u uwe ziel tot eenen ^a buit geven, in alle plaatsen, waar gij zult heucentrekken.

HOOFDSTUK 46.

Opschrift van de volgende profetiën, vs. 1. Profetië van de nederlaag van den koning van Egypte, Farao Necho, 2; en voorts van de gheheel verwoesting van Egypte door Nebukadrezar, met eene bijgevoegde belofte, 13. Gods volk wordt getroost in hunne kastijden, 37.

HET woord des HEEREN, dat tot den profet Jeremia geschied is tegen de Heidenen.

2 Tegen Egypte; tegen het heil van Farao Necho, koning van Egypte, dat aan de rivier Frath, bij Karchemis, was, dat Nebukadrezar, de koning van Babel, sloeg, in het vierde jaar van Jójakim, den zoon van Josia, den koning van Juda.

3 Rust het schild en de rondas toe, en nadert tot den strijd!

4 Spant de paarden aan, en klimt op, gij ruiters! en stelt u met helmen; ^a vaagt de snijers, trekt de pantsiers aan!

5 Waarom zie Ik, dat zij versagd en achterwaarts gedreven zijn? Zelfs hunne helden zijn verslagen, en nemen de vlugt, en zien niet om; er is schrik van rondom, spreekt de HEERE.

6 De snelle ontvlode niet, en de held ontkome niet; tegen het noorden, aan den oever der rivier Frath zijn zij gestruikeld en gevallen.

7 Wie is deze, die optrekt als een stroom, wiens wateren zich bewegen als de rivieren?

8 Egypte trekt op als een stroom, en zijne wateren bewegen zich als de rivieren; en hij zegt: Ik zal optrekken, ik zal de zarde bedekken, ik zal de stad, en die daarin wonen, verderven.

9 Trekt op, gij paarden! en vaast, gij wagens! en laat de heiden uittrekken: de Mooren, en de Putiers, die het schild handelen, en de Lyders, die den ^b hoog handelen en spannen.

10 Maar deze dag is des Heeren, des HEEREN der heirscharen, een dag der wrake, dat Hij zich wreke van zijne wederpartijders, en het zwaard zal vreten, en verzadigd, en dronken worden van hun bloed: want de Heere HEERE der heirscharen heeft een slagtoffer in het land van het noorden, aan de rivier Frath.

11 Ga heen op naar ^c Gilead, en haal balsem, gij jonkvrouw, dochter van Egypte! Te vergeefs vermenigvuldigt gij de medicijnen, er is geene heeling voor u.

12 De volken hebben uwe schande gehoord, en het land is vol van uw gekrijt, want zij hebben zich gestooten, held tegen held, zij zijn beiden te zamen gevallen.

13 Het woord, dat de HEERE tot den profet Jeremia sprak, van de aankomst van Nebukadrezar, den koning van Babel, om Egypteland te slaan.

14 Verkondigt in Egypte, en doet het hooren te Migdol; doet het ook hooren te Nof en te Tachpanhes; zegt: Stelt er u naar, en maakt u gereed, want het zwaard heeft verteerd wat rondom u is.

15 Waarom zijn uwe sterken weggeveerd? Zij stonden niet, omdat hen de HEERE voortdreef.

16 Hij maakte der straikeulenden vele; ja de een viel op den ander; zoodat zij zeiden: Staat op en laat ons wederkeeren tot het volk, en tot het land onzer geboorte, van wege het verdrukkende zwaard.

17 Daar riepen zij: Farao, de koning van Egypte, is ^a naar een gedruisch; hij heeft den gezetten tijd laten voorbijgaan.

18 Zoo ^a waarachtig als Ik leef, spreekt de Koning, wiens naam is HEERE der heirscharen: hij zal voorzeker, als Thabor onder de bergen, en als Karmel bij de zee, aankomen!

19 Maak voor u gereedschap der gevaarlijke wegvoojing, gij inwoners, gij dochter van Egypte! Want Nof zal ter verwoesting worden, en zal verbrand worden, dat er niemand in wone.

20 Egypte is ^a een zeer schoone vaart; de slagter komt, hij komt van het noorden.

21 Zelfs hare gehuarden in haar midden zijn als gemeste kalveren; maar die hebben zich ook gewend, zij zijn te zamen gevlogt, zij hebben niet gestaan: want de dag hunner verderfs is over hen gekomen, de tijd hunner bezoeking.

22 Hare stem zal gaan als van eene slang: want zij zullen met krijgsmagt daarchenen trekken, en tot haar met bijlen komen, gelijk houthouwers.

23 Zij hebben haar woord afgehooven, spreekt de HEERE, hoewel het niet is te onderzoeken: want zij zijn meerder dan de sprinkhanen, zoodat men hen niet tellen kan.

24 De dochter van Egypte is beschaamd; zij is gegeven in de hand des volks van het noorden.

25 De HEERE der heirscharen, de God Israels, zegt: Ziet, Ik zal bezoeking doen over de menigte van No, en over Farao, en over Egypte, en over hare goden, en over hare koningen, ja over Farao, en over degenen, die op hem vertrouwen.

26 En Ik zal hen geven in de hand der genen, die hunlieder ziel zoeken, en in de hand van Nebukadrezar, den koning van Babel, en in de hand zijner knechten. Maar daarna zal zij bewoond worden, als in de dagen van ouds, spreekt de HEERE.

27 Maar ^a gij, mijn knecht Jakob! vrees niet, en ontzet u niet, o Israël! want zie, Ik zal u verlossen uit ^b verre landen, en uw zaad uit het land hunner gevangenis; en Jakob zal wederkomen, en stillen en gerust zijn, en niemand zal hem verschrieken.

28 ^c Zij ^d dan, mijn knecht Jakob! vrees niet, spreekt de HEERE: want Ik ben met u; want Ik zal eene volinding maken met al de Heidenen, waarhenen Ik u gedreven zal hebben, doch met u zal Ik geene volinding maken, maar u ^e kastijden met mate, en u niet gansch onschuldig houden.

HOOFDSTUK 47.

Profetië tegen de Filistijnen, Tyriërs, Zidoniers en anderen, die aan de zee waren gelegen.

HET woord des HEEREN, dat tot den profet Jeremia geschiedt, tegen de Filistijnen; eer dat Farao Gaza sloeg.

2 Zoo zegt de HEERE: Ziet, wateren komen op van het noorden, en zullen worden tot eene overlopende beek, en overloopen het land en de volheid van het-zelve, de stad en die daarin wonen; en de menschen zullen schreeuwen, en al de inwoners des lands zullen huilen.

3 Van wege het geluid van het geklater der hoeven zijner ^a sterke paarden, van wege het geraas zijner wagens, en het bulderen zijner ^b raderen: de vaders zien niet om naar de kinderen, van wege de slappigheid hunner handen;

4 Van wege den dag, die er komt om alle Filistijnen te ^c verstoren, om aan ^d Tyrus en Zidon allen overgeblevenen helper af te snijden: want de HEERE zal de Filistijnen, het overblijfsel des eilands van Kaphor, verstoren.

5 Kaalheid is op Gaza gekomen; ^e d' A'ekelon is uitgerooid, ^f met het overblijfsel

J. v. C.
607.d Jes. 41. 13.
43. 5.
44. 1.
Jer. 30. 10.e Jer. 10. 24.
30. 11.

600.

o Jer. 4. 13.
6. 28.

b Jes. 5. 28.

c Jer. 25. 22.

d Jer. 25. 20.

J. v. C.

600.

Deut. 14. 1.
Jer. 16. 6.

huns dals; hoe lang zult gij u zelven insnijdingen maken?

6 O wee, gij zwaard des HEEREN! hoe lang zult gij niet stil houden? vaar in uwe scherpe, rust en wees stil.

7 Hoe zoude gij stil houden? de HEERE heeft toch aan het zwaard bevel gegeven; tegen A'skelon en tegen de zeehaven, aldaar heeft Hij het besteld.

HOOFDSTUK 48.

Profetie tegen de Moabitien, van wege hunne veelvuldige zonden, inzonderheid van hunnen ondragelijken hoogmoed en verachting van God en zijn volk, met eene lugevoegde belofte.

Jer. 25. 21.
27. 3.

TEGEN o Moab zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, alzoo: Wee over Nebo, want zij is verstoord; Kirjathaim is beschaamd, zij is ingenomen; de stad des hoogens vertreks is beschaamd en verschrinkt.

2 Moabs roem van Hesbon is er niet meer; zij hebben kwaad tegen haar gemacht zeggende: Komt, en laat ons haar uitroeien, dat zij geen volk meer zij; ook gij, o Madmen! zult nedergehouden worden, het zwaard zal achter u her gaan.

3 Er is eene stem des gekrijts van Horonaim; versterking en eene groote breuk!

4 Moab is verbroken; hare kleine kinderen hebben een gekrijt laten hooren.

Jer. 15. 3.

5 Want in den opgang van Luhith zal geweent bij geweent opgaan, want in den afgang van Horonaim hebben Moabs wederpartijders een jammergeschrei gehoord.

Jer. 17. 6.

6 Vlucht, redt u lieder ziel! en wordt als de cheide in de woestijn:

7 Want om uw vertrouwen op uwe werken, en op uwe schatten, zult gij ook ingenomen worden; en Kamos zal henen uitgaan in gevangenis, zijne priesteren en zijne vorsten te zamen.

Jer. 19. 3.

8 Want de verstoorder zal komen over elke stad, dat niet ééne stad ontkomen zal; en het dal zal verderven, en het effen veld verdeeld worden: want de HEERE heeft het gezegd.

9 Geeft Moab vederen, want al vliegende zal zij uitgaan; en hare steden zullen ter verwoesting worden, dat niemand in dezelve wone.

10 Vervloekt zij, die des HEEREN werk bedriegelijk doet; ja, vervloekt zij, die zijn zwaard van het bloed onthoudt!

Zef. 1. 12.

11 Moab is van zijne jeugd aan gerust geweest, en hij heeft op zijne heffestil gelegen, en is van vat in vat niet geleid, en heeft niet gewandeld in gevangenis; daarom is zijn smaak in hem gebleven, en zijn reuk niet veranderd.

12 Daarom, ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik hem vreemde gasten zal toeschikken, die hem in vreemde plaatsen zullen voeren, en zijne vaten ledigen, en huilieder tesschen in stukken slaan.

13 En Moab zal beschaamd worden van wege Kamos, gelijk als het huis Israëls beschaamd is geworden van wege Beth-El, huilieder vertrouwen.

1 Kon. 12. 22.

14 Hoe zult gij zeggen: Wij zijn helden en dappere mannen ten strijde?

15 Moab is verstoord, en uit zijne steden opgegaan, en de keur zijner jongelingen is ter slagting afgegaan, spreekt de Koning, wiens naam is HEERE der heirscharen.

16 Moabs verderf is nabij om te komen, en zijn kwaad haast zeer.

17 Beklaagt hem, gij allen, die rondom hem zit, en allen, die zijnen naam kent; zegt: Hoe is de sterke staf, de sierlijke stok verbroken?

18 Daal neder uit uwe heerlijkheid, en woon in dorst, gij inwoners, gij dochter van Dibon! want Moabs verstoorder

is tegen u opgetogen, hij heeft uwe vestingen verderven.

19 Sta aan den weg, en zie toe, gij inwoners van Arôer! Vraag den vlugtenden men en de ontkomene vrouw; zeg: Wat is er geschied?

20 Moab is beschaamd, want hij is verslagen, s huilt en krijt! verkondigt te Arnon, dat Moab verstoord is.

Jer. 16. 7.

21 En het goeideel is gekomen over het vlakke land; over Holon, en over Jahza, en over Mefath.

22 En over Dibon, en over Nebo, en over Beth-Diblatthaim.

23 En over Kirjathaim, en over Beth-Gamul, en over Beth-Meon.

24 En over Kerioth, en over Bozra; ja over alle steden van Moabs land, die verre en die nabij zijn.

25 Moabs hoorn is afgesneden, en zijn arm verbroken, spreekt de HEERE.

Citra 600.

26 Maak hem dronken, omdat hij zich groot gemaakt heeft tegen den HEERE; zoo zal Moab met de handen klappen in zijn uitspuwel, en hij zelf zal ook ter belagching zijn.

27 Want is u niet Israël ter belagching geweest? was hij onder de dieven gevonden, dat gij u zoo bewoogt, van den tijd af, dat uwe woorden van hem waren?

28 Verlaat de steden, en woont in de steenrots, gij inwoners van Moab! en wordt gelijk eene duif, die in de door-gangen van den mond eenshols nestelt.

29 Wij hebben Moabs a hoovaardig gehoord, (hij is zeer hoovaardig) zijne trotschheid, en zijne hoovaardij, en zijnen hoogmoed, en zijns harten hoogheid.

Jer. 16. 6.

30 Ik ken zijne vervolghoud, spreekt de HEERE, maar niet alsoo; zijne grensden doen het zoo niet.

31 Daarom zal ik over Moab huilen, ja om gansch Moab zal ik krijten; over de lieden van Kir-heres zal men zuchten.

32 Boven het geweent van Jacter zal ik u beweenen, gij wijnstok van Sibma! uwe wijnranken zijn over xre gegaan, zij hebben gereikt tot aan Jaccers zee; maar de verstoorder is gevallen op uwe zomervruchten en op uwen wijnstok.

33 Zoodat de blijdschap en verheuging uit het vruchtbare veld, namelijk uit Moabs land, weggenomen is: want Ik heb den wijf doen ophouden uit de kulpen; men zal geene draven treden met vreugdegeschrei; het vreugdegeschrei zal geen vreugdegeschrei zijn.

Jer. 16. 10.

34 Van wege Hesbons gekrijt tot Eleale toe, tot Jahaz toe, hebben zij hunne stem verheven, van Zoar tot aan Horonaim, die driejarige vaarze: want ook de wateren van Nimrim zullen tot verwoestingen worden.

35 En Ik zal in Moab doen ophouden, spreekt de HEERE, dien, die op de hoogte offert, en die zijnen goden rookt.

36 Daarom zal mijn hart over Moab getier maken als de sluiten; ook zal mijn hart over de lieden van Kir-heres getier maken als de sluiten, omdat het overschoot, dat hij gemaakt had, verloren is.

37 Want alle hoorden zijn kaal, en alle baerden afgekort; op alle handen zijn insnijdingen, en op de leenden is een zak.

Jer. 15. 2. 3.

38 Op alle daken van Moab, en op al hare straten is overal misbaar: want Ik heb Moab verbroken als een vat, waar men grenen lust aan heeft, spreekt de HEERE.

39 Hoe is hij verslagen! zij huilen; hoe heeft Moab den nek met schaamte gewend! Alzoo zal Moab allen, die rondom hem zijn, tot belagching en tot eene ontzetting worden.

40 Wel zoo zegt de HEERE: Ziet, hij zal snel vliegen als eenarend, en hij zal zijne vleugelen over Moab uitbreiden.

Jer. 4. 13.

J. v. C.
600.

41 Elk eene der steden is gewonnen, en elk eene der vastigheden is ingenomen; en het hart van Moabshelden zal te dien dage wezen, als het hart eener vrouw, die in nood is.

42 Want Moab zal verdelgd worden, dat hij geen volk zij, omdat hij zich groot gemaakt heeft tegen den HEERE.

43 De vreeze, en de kuil, en de strik, over u, zij inwoner van Moab! spreekt de HEERE.

44 Die van de vreeze ontvlucht, zal in den kuil vallen, en die uit den kuil opkomt, zal in den strik gevangen worden: want Ik zal over haar, over Moab, het jaar van hunlied bezoeking brengen, spreekt de HEERE.

45 Die voor des vijands magt vlugten, blevén staan in de schaduw van Hesbon; maar een vuur is uitgegaan van Hesbon, en een vlam van tusschen Sihon, en heeft de hoeken van Moab en den schedel der kinderen van het gedruisch verteerd.

46 Wee u, Moab! het volk van Kamos is verloren: want uwe zonen zijn weggenomen in gevangenis, ook zijn uwe dochters in gevangenis.

47 Maar in het laatste der dagen, zal Ik Moabs gevangenis wenden, spreekt de HEERE.

Tot hiertoe is Moabs oordeel.

HOOFDSTUK 49.

Profetie tegen de Ammonieten, vs. 1; Edomieten, 7; Damaskus en de Syriërs, 23; Kedar en Hazor, 28; en tegen Elam met een bijgevoegde belofte, 35.

TEGEN de kinderen Ammons zegt de HEERE alzoo: Heeft dan Israël geene kinderen? heeft hij geenen erfgenaam? Waarom is dan Malcham erfgenaam van Gad, en waarom woont zijn volk in deszelfs steden?

2 Daarom ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik over de Rabba der kinderen Ammons een krijgsgescrei zal doen hooren, en zij zal tot eenen woesten hoop worden, en hare onderhoorige plaatsen zullen met vuur aangestoken worden; en Israël zal erven degenen, die hem geïrfd hadden, zegt de HEERE.

3 Hail, o Hesbon! want Ai is verstoord; krjft, gij dochteren van Rabba! gordt zakken aan, o drijft misbaar, en loopt om bij de tuinen: want Malcham zal wandelen in gevangenis, zijne priesteren en zijne vorsten te zamen.

4 Wat roemt gij op uwe dalen? uw dal is weggevloten, gij afkeerige dochter! die op hare schatten vertrouwt, zeggende: o wie zou tegen mij komen?

5 Ziet, Ik zal vreeze over u brengen, spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen, van allen, die rondom u zijn; en gijlieden zult, een iegelijk voor zich henen, uitgedreven worden, en niemand zal den omfloolende vergaderen.

6 Maar daarna zal Ik de gevangenis der kinderen Ammons wenden, spreekt de HEERE.

7 Tegen Edom zegt de HEERE der heirscharen alzoo: Is er dan geene wijsheid meer te Theman? Is de raad vergaan van de verstandigen? Is hunlied wijsheid onnut geworden?

8 Vliedt, wendt u, woont in diepe plaatsen, zij inwoners van Dedan! want Ik heb Ezau verderf over hem gebracht, den tijd, dat Ik hem bezocht heb.

9 Zoo er wijnlezers tot u gekomen waren, zouden zij niet eene nalezing hebben overgelaten? Zoo er dieven bij nacht gekomen waren, zouden zij niet verdorven hebben zoo veel hun genoeg ware?

10 Maar Ik heb Ezau ontbloot, Ik heb zijne verborgene plaatsen ontdekt, dat hij zich niet zal kunnen versterken; zijn zaad is verstoord, ook zijne broeders, en zijne naburen, en hij is er niet meer.

11 Laat uwe weenen achter, en Ik zal hen in het leven behouden, en laat uwe weduwen op Mij vertrouwen.

12 Want zoo zegt de HEERE: Ziet, degenen, welker oordeel het niet is in den beker tedrinken, zullen ganschelijk drinken; en zoudt gij enigzins onschuldig gehouden worden? Gij zult niet onschuldig worden gehouden, maar gij zult ganschelijk drinken.

13 Want Ik heb bij Mij zelve gezwooren, spreekt de HEERE, dat Bozra worden zal tot eene ontzetting, tot eene smaadheid, tot eene woestheid, en tot eenen vloek; en al hare steden zullen worden tot eenwige woestheden.

14 Ik heb een gerucht gehoord van den HEERE, en er is een gerant geschikt onder de Heidenen, om te zeggen: Vergadert u, en komt aan tegen haar, en maakt u op ten strijde.

15 Want ziet, Ik heb u klein gemaakt onder de Heidenen, veracht onder de menschen.

16 Uwe schrikkelijkheid heeft u bedrogen, en de trotschheid uws harten, gij, die woont in de kloven der steenrotsen, die u houdt op de hoogte der heuvelen! Al zoudt gij uw nest zoo hoog maken als de arend, zoo zal Ik u van daar nedertooten, spreekt de HEERE.

17 Alzoo zal Edom worden tot eene ontzetting; a al wie voorbij haar gaat, zal zich ontzetten, en duiten over al hare plagen.

18 Gelijk de omkeering van Sodom en Gomorra en harer naburen, zal het zijn, zegt de HEERE: niemand zal daar wonen, en geen menschenkind daarin verkeeren.

19 Ziet, gelijk een leeuw van de verheffing der Jordaan, zal hij opkomen tegen desterke woning: want Ik zal hem in een oogenblik daaruit doen loopen; en wie daartoe verkoren is, dien zal Ik tegen haar bestellen: want wie is Mij gelijk? en wie zou Mij verdragvaarden? en wie is die herder, die voor mijn aangezicht bestaan zou?

20 Daarom hoort des HEEREN raadslag, dien Hij over Edom heeft beradslagd, en zijne gedachten, die Hij gedacht heeft over de inwoners van Theman: Zoo de geringste van de kudde hen niet zullen nedertrekken! Indien hij hunlied woning niet boven hen zal verwooten!

21 De aarde heeft gebeefd van het geluid huus vals, van het gekrijt, welks geluid gehoord is bij de Schelfzee.

22 Ziet, hij zal opkomen, en snel vliegen, als een arend, en zijne vleugelen over Bozra uitbreiden; en het hart van Edoms helden zal te dien dage wezen, als het hart eener vrouw, die in nood is.

23 Tegen Damaskus. Beschamd is Hamath en Arpad; omdat zij een boos gerucht gehoord hebben, zijn zij gesmolten; bij de zee is bekommernis, men kan er niet rusten.

24 Damaskus is slap geworden, zij heeft zich gewend, om te vlugten, en siddering heeft haar aangegrepen; benaauwdheid en smarten als van eene barende vrouw hebben haar bevangen.

25 Hoe is de beroemde stad niet gelaten, de stad mijner vrolijkheid!

26 Daarom zullen hare jongelingen vallen op hare straten; en al hare krijgslieden zullen te dien dage nedergelaten worden, spreekt de HEERE der heirscharen.

27 En Ik zal een vuur aansteken in

J. v. C.
600.

k Obadja vs. 1.

i Jer. 48 29.

a Obadja vs. 4.

a Jer. 50 13.

a Gen. 19 25.
Jer. 50 49.
Amos 4 11.p Jer. 50 44.
enz.

q Jer. 12 5.

r Job 41 1.
Jer. 50 44.
45.

s Jer. 48 40.

t Jer. 48 41.

u Jes. 17 11.

v Jer. 1 31.
6 25.
30 6.

w Amos 1 11.

a Num. 21 28.

a Amos 1 13.

a Amos 1 14.

c Jer. 33 12.
Jer. 4 8.
6 26.

d Jer. 48 7.

e Jer. 48 7.

f Jer. 21 13.

g Obadja vs. 8.

h Jer. 25 23.

i Obadja vs. 5.

J. v. C.
600.den muur van Damaskus, en het zal Ben-
hadads paleizen verteren.28 Tegen Kedar, en tegen de koningrij-
ken van Hazor, die Nebukadrezar, de koning
van Babel, sloeg, zegt de HEERE
alzo: Maakt u op, trekt op tegen Kedar,
en verstoet de kinderen van betoosten.29 Zij zullen hunne tenten en hunne
kudden nemen, hunne gordijnen en al
hun gereedschap, en hunne kemelen voor
zich wegmennen; en zij zullen tegen hen
uitroepen: Schrik van rondom!30 Vliedt, zwerft fluxs henen weg,
woont in diepe plaatsen, gij inwoners
van Hazor! spreekt de HEERE: want
Nebukadrezar, de koning van Babel,
heeft eenen raadsdag tegen ulieden be-
raadslaagd, en eene gedachte tegen hen
gedacht.31 Maakt u op, trekt optegen het volk,
dat rust heeft, dat in zekerheid woont,
spreekt de HEERE: dat geene deuren
noch grensel heeft, die allen wonen.
32 En hunne kemelen zullen ten roof
zijn, en de menigte van hun vee zal ten
buit zijn; en Ik zal hen verstrooijen in
alle winden, te weten degenen, die aan
de hoeken afgekort zijn; en Ik zal hun-
lieder verfoei van al zijne zijden aan-
brengen, spreekt de HEERE.33 En Hazor zal worden tot eene dra-
kenwoning, eene verwoesting tot in een-
wijdheid; niemand zal daar wonen, en
geen menschenkind daarin verkeerren.34 Het woord des HEEREN, dat tot
den profeet Jeremia geschied is tegen
Elam, in het begin des koninkrijks van
Zedekia, den koning van Juda, zeggende:35 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Ziet, Ik zal verbreken Elams boog,
het voornaamste van hunlieder gewild.36 En Ik zal de vier winden uit de vier
hoeken des hemels over Elam aanbrin-
gen, en zal hen in al diezele winden ver-
strooijen; en er zal geen volk zijn, waar-
henen Elams verdrevenen niet zullen
komen.37 En Ik zal Elam verslaagd maken
voor het aangezicht hunner vijanden,
en voor het aangezicht dergeen, die hunne
ziel zoeken, en zal een kwaad over hen
brengen, de hitrigheid mijns toorns,
spreekt de HEERE; en Ik zal het zwaard
achter hen zenden, totdat Ik hen ver-
teerd zal hebben.38 En Ik zal mijnen troon in Elam
stellen; en zal den koning en de vorsten
van daar vernielen, spreekt de HEERE;39 Maar het zal geschieden in het laat-
ste der dagen, dat Ik Elams gevangenis
wenden zal, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 50.

Breedvoerige profetie van de verwoesting der
stad Babel, en van het land der Chaldeën,
door de Perzen en Meden, van wege des
volks afgoderij, wreedheid en hoogmoed,
met bijgevoegde schoone beloften van de
verlossing van het Joodsche volk uit de
Babylonische gevangenis, en der algemeene
Kerk uit de geestelijke gevangenis door den
Messias.536. **HET** woord, dat de HEERE gesproken
heeft tegen Babel, tegen het land der
Chaldeën, door de dienst van den profeet
Jeremia.2 Verkondigt onder de Heidenen, en
doet hooren, en werpt eene banier op,
laat hooren, verbergt het niet; zegt:
Babel is ingenomen, Belis beschaamd,
Merodach is verpletterd, hare afgoden
zijn beschaamd, hare dreggoden zijn ver-
pletterd!3 Want een volk komt tegen haar op
van het noorden; dat zal haar land zetten
in verwoesting, dat er geen inwoner in
zal zijn; van de menschen aan tot de
beesten toe zijn zij weggezworven, door-
gegaan!4 In dezelve dagen en ter zelve tijd,
spreekt de HEERE, zullen de kinderen
Israels komen, zij en de kinderen van
Juda tezamen; wandelende en weenende
zullen zij henengaan, en den HEERE,
hunnen God, zoeken.5 Zij zullen naar Zion vragen; op den
weg herwaarts zullen hunne aangrijpten
zijn; zij zullen komen en den HEERE
toegevoegd worden, met een eeuwig ver-
bond, dat niet zal worden vergeten.6 Mijn volk waren verloren schapen,
hunne herders hadden hen verleid, zij
hielden hen gevoerd naar de bergen; zij
zingen van berg tot heuvel, zij vergaten
hunne legerlug.7 Allen, die hen vonden, aten hen op,
en hunne wederpartijders zeiden: Wij
zullen geene schuld hebben; daarom dat
zij gezondigd hebben tegen den HEERE,
in de woning der gerechtigheid, ja tegen
den HEERE, de Verwachting hunner
vaderen.8 Vliedt weg uit het midden van Ba-
bel, en gaat uit der Chaldeën land; en
weest als de bokken voor de kudde henen.9 Want ziet, Ik zal eene verlameling
van groote volken uit het land van het
noorden verwekken, en tegen Babel op-
brengen; die zullen zich tegen haar ruk-
ken, van daar zal zij ingenomen worden;
zijne pijlen zullen zijn als eens kloeken
heids, geen zal ledig wederkeeren.10 En Chaldeä zal ten roof zijn; allen,
die het berooven, zullen verzadigd wor-
den, spreekt de HEERE.11 Omdat gij u verblijdt hebt, omdat gij
van vreugde hebt opgesprongen, gij plu-
nderaars mijner erfenis! omdat zij geil ge-
worden zijt als eene graxige velden, en
hebt gebriescht als de sterke paarden;12 Zoo is uwe morder zeer beschaamd;
die u gebaard heeft, is schaamrood ge-
worden; ziet, zij is geworden de achterste
der Heidenen, eene woestijn, dorheid en
wildernis.13 Van wege de verbolgenheid des
HEEREN zal zij niet bewoond worden,
maar zij zal geheel eene verwoesting wor-
den: al wie aan Babel voorbijgaat, zal
zich ontzetten, en sluiten over al hare
plagen.14 Rust u tegen Babel rondom, gij al-
len, die den boog spanst! schiet in haar,
en spaart de pijlen niet: want zij heeft
tegen den HEERE gezondigd.15 Juicht over haar rondom, zij heeft
hare hand gegeven; hare fundamenten
zijn gevallen, hare muren zijn afgebro-
ken: want dat is des HEEREN wraak,
wreekt u aan haar, doet haar, gelijk als
zij gedaan heeft!16 Roeit uit van Babel den zaaijer, en
dien, die de sikkel handelt in den oogst-
tijd; laat hen van wege het verdrukkende
zwaard, zich keeren, een iegelijk tot zijn
volk, en vlieden, een iegelijk naar zijn
land.17 Israel is een verbijsterd lam, dat de
leeuwen verjaagd hebben; de eerste, die
hem heeft opgegeten, was de koning van
Assur, en deze de laatste, Nebukadrezar,
de koning van Babel, heeft hem de been-
deren verthijeld.18 Daarom, zoo zegt de HEERE der
heirscharen, de God Israels: Ziet, Ik zal
bezoeking doen over den koning van Ba-
bel en over zijn land, zelijk als Ik be-
zoeking gedaan heb over den koning van
Assur.19 En Ik zal Israël weder tot zijne wo-
ning brengen, en hij zal weiden op den
Karmel en op den Basan; en zijne ziel
zal op het gebergte van Efraim en Gilead
verzadigd worden.20 In die dagen en te dier tijd, spreekt
de HEERE, zal Israels ongerechtigheid ge-
zocht worden, maar zij zal er niet zijn, enJ. v. C.
595.

b Jer. 31. 23.

e Jes. 48. 20.
Jer. 51. 6.
Openb. 18. 4.

d Jer. 49. 17.

e 2Kon. 19. 35.
Jer. 37. 36.
38.e Jer. 9. 26.
23. 23.e Jer. 9. 11.
10. 22.

596.

e Jer. 48. 17.

J. v. C.
595.

de zonden van Juda, maar zullen niet gevonden worden: want Ik zal ze dengenen vergeven, die Ik zal doen overbliven.

21 Tegen het land Merathaim, trek tegen hetzelfde op, en tegen de inwoners van Pekod: verwoest en verban achter hen, spreekt de HEERE, en doe naar alles, wat Ik u geboden heb.

22 Er is een krijgsgescheit in het land, en eene groote breuk.

23 Hoe is de hamer dergansche aarde zoo afgehouden en verbroken! Hoe is Babel geworden tot eene ontzetting onder de Heidenen!

24 Ik heb u een' strik gesteld, dies zijt gij ook gevangen, o Babel! dat gij het niet wist; gij zijt gevonden, en ook gegrepen, omdat gij u tegen den HEERE in strijd gemengd hebt.

25 De HEERE heeft zijne schatkamer opengedaan, en de instrumenten zijner granschap voortgebracht: want dat is een werk van den Heere, den HEERE der heirscharen, in het land der Chaldeen.

26 Komt aan tegen haar van het uiterste, opent hare schuren, vertreedt haar als korenhoopen, en verbanst ze; laat ze geen overblijfsel hebben.

27 Doodt met het zwaard al hare varren, laat ze afgaan ter slagtting; wee over hen, want hun dag is gekomen, de tijd hunner bezoeking!

28 Er is eene stem der gevlugten en ontkomenen uit het land van Babel, om in Zion te verkondigen de wrak des HEEREN, onzes Gods, de wrak zijns tempels.

29 Laat u hooren tegen Babel, gij schutters! zij allen, die den boog spanst! legert u tegen haar rondom, laat niemand van hen ontkomen; vergeldt haar naar haar werk, doet haar naar alles, wat zij gedaan heeft: want zij heeft trotschelijk gehandeld tegen den HEERE, tegen den Heilige Israels.

30 Daarom zullen hare jongelingen vallen op hare straten, en al hare krijgslieden te dien dage uitgeroeid worden, spreekt de HEERE.

31 Ziet, Ik wil aan u, zij trotsche! spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen: want u dag is gekomen, de tijd, dat Ik u bezoeken zal.

32 Dan zal de trotsche aanstooten en vallen, en er zal niemand zijn, die hem oprigte; ja Ik zal een vuur aansteken in zijne steden, dat zal alle plaatsen rondom hem verteren.

33 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: De kinderen Israels en de kinderen van Juda zijn te zamen verdrakt geweest; en allen, die hen gevangen hadden, hebben hen vast gehouden, zij hebben hen geweigerd los te maken.

34 Maar hun Verlosser is sterk, HEERE der heirscharen is zijn naam; Hij zal hunnen twist zekerlijk twisten, opdat Hij het land in rust brenge, maar de inwoners van Babel beroere.

35 Het zwaard zal zijn over de Chaldeen, spreekt de HEERE, en over de inwoners van Babel, en over hare vorsten, en over hare wijzen.

36 Het zwaard zal zijn over de leegenaars, dat zij zot worden; het zwaard zal zijn over hare helden, dat zij versagen;

37 Het zwaard zal zijn over zijne paarden en over zijne wagnen, en over den ganschen gemengden hoop, die in het midden van hen is, dat zij tot wijven worden; het zwaard zal zijn over hare schatten, dat zij geplunderd worden.

38 Droogte zal zijn over hare wateren, dat zij uitdroogen; want het is een land van gesnedene beelden, en zij razen naar de schrikkelijke afgoden.

39 Daarom zoo zullen de wilde dieren der woestijnen met de wilde dieren der

eilanden daarin wonen; ook zullen de jonge struiken daarin wonen; en men zal er geen verblijf meer hebben in eeuwigheid, en zij zal niet bewoond worden van geslacht tot geslacht.

40 Gelijk God Sodom en Gomorra en hare naburen heeft omgekeerd, spreekt de HEERE, alsoo zal niemand aldaar wonen, en geen menschenkind in haar verkeer.

41 Ziet, A daar komt een volk uit het noorden, en eene groote natie, en geweldige koningen zullen van de zijden der aarde opgewekt worden.

42 Boog en spies zullen zij voeren; weerd zijn zij, en zullen niet barmhartig zijn; hunne stem zal bruisen als de zee, en op paarden zullen zij rijden; het is toegerust als een man ten oorlog, tegen u, o dochter van Babel!

43 De koning van Babel heeft honlieder gerucht gehoord, en zijne handen zijn slap geworden; henaauwheid heeft hem aangegrepen, weedom als van eene barrende vrouw.

44 Ziet, gelijk een krenk van de verheffing der Jordaan, zal hij opkomen tegen de sterke woning; want Ik zal hen in een oogenblik daaruit doen loopen; en wie daartoe verkoren is, dien zal Ik tegen haar bestellen: want wie is Mij gelijk? en wie zou Mij verdragvaarden?

45 Ziet, de herder, die voor zijn aangezicht bestaan zou?

46 De aarde is bevende geworden van het geluid der inneming van Babel, en het gekrijt is gehoord onder de volken.

HOOFDSTUK 51.

Verdere profetie van den val en de vernietiging van het weelderige, gierige, wreede en afgodische Babel, en van de genadige verlossing van het Joodsche volk uit de Babylonische gevangenis, vs. 1. Jeremia beveelt aan Seraja, om het boek, waarin hij deze profetien had geschreven, met eenen steen aan hetzelfde gebonden, bij Babel in de rivier Frath te werpen, tot een teken van Babels eeuwige verzinking, 59.

ZOO zegt de HEERE: Ziet, Ik zal een' verdervenden wind opwekken tegen Babel, en tegen degenen, die daar wonen in het hart van degenen, die tegen Mij opstaan.

2 En Ik zal Babel wanners toeschikken, die haar wannen, en haar land uitledigen zullen: want zij zullen ten dage des kwaads van rondom tegen haar zijn.

3 De schutter spanne zijne boog tegen dien, die spaant, en tegen dien, die zich verheft in zijn pantsier; en verschoont hare jongelingen niet, verbanst al haar heir.

4 Dat de verslagenen liggen in het land der Chaldeen, en de doorstoken op hare straten.

5 Want Israel of Juda zal niet in weduwschap gelaten worden van zijn God, van den HEERE der heirscharen, (hoe wel honlieder land vol van schuld is) van den Heilige Israels.

6 Vliedt uit het midden van Babel, en redt, een iegelijk zijne ziel, wordt niet uitgeroeid in hare ongerechtigheid: want dit is de tijd der wrak des HEEREN, die haar de verdienste betaalt.

7 Babel was een gouden beker in de hand des HEEREN, die de gansche aarde dronken maakte; de volken hebben van haren wijn gedronken, daarom zijn de volken dol geworden.

8 Schielijk is Babel gevallen en ver-

J. v. C.
595.g Gen. 19:25.
Jer. 49:18.A Jer. 6:22.
enz.

Jer. 49:24.

A Jer. 49:19.
enz.C Job. 41:1.
Jer. 49:19.

A Jer. 49:20.

A Jer. 49:21.

Jer. 49:26.

A Jer. 4:11.

B Jer. 4:11.
15:7.

C Jer. 49:26.

A Jer. 50:8.
Openb. 18:4.C Jer. 50:15.
28.f Jes. 21:9.
Openb. 18:8.
18:2.

J. v. C.
596.

y Jer. 8:23.

h Jer. 16:11.

i Jer. 46:1.

h Jer. 50:28.

i Amos 6:8.

a Gen. 1:1.

Jer. 10:12.

ez.

a Job 9:8.

Ps. 104:2.

Jer. 44:23.

Jer. 51:13.

Jer. 10:12.

a Jer. 10:16.

p Jer. 50:23.

broken; huilt over haar, neemt g balsam tot hare pijn, misschien zal zij genezen worden.

9 Wij hebben Babel gemeesterd, maar zij is niet genezen; ^h verlaat haar dan, en laat ons een iegelijk in zijn land trekken: want haar oordeel reikt tot aan den hemel, en is verheven tot aan de bovenste wolken.

10 De HEERE heeft onze gerechtigheden hiervoor gebragt; komt en laat ons te Zion het werk des HEEREN, onzes Gods, vertellen!

11 ⁱ Zuiveret de pijlen, rust deschilden volkomenlijk toe; de HEERE heeft den geest der koningen van Medie opgewekt; want zijn voornemen is tegen Babel, dat Hij haar verderve: want dit is de wraak des HEEREN, de ^h wraak zijns tempels.

12 Verheft de banier op de muren van Babel, versterkt de wacht, stelt wachtters, bereidt de lagen: want gelyk de HEERE heeft voorgenomen, alzoo heeft Hij gedaan, wat Hij over de inwoners van Babel gesproken heeft.

13 Gij, die aan vele wateren woont, die magtig zijt van schatten! uw einde is gekomen, de maat uwer gierigheid.

14 De HEERE der heirscharen heeft gezwoeren bij zijne ziel: Ofschoon Ik u met menschen als met kevers vervuld heb, nogtans zullen zij elkander een vreugdegeschrei over u toeroepen.

15 Die de ^a aarde gemaakt heeft door zijne kracht, die de wereld bereid heeft door zijne wijsheid, en den hemel ^{ez} uitgebreid door zijn verstand;

16 Als Hij zijne stem geeft, zoo is er een gedruisch van wateren in den hemel, en Hij doet de dampen opklommen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen met den regen, en doet den wind voortkomen uit zijne schatkamers.

17 Een ieder mensch is onvernünftig geworden, zoodat hij geene wetenschap heeft; een ieder goudsmid is beschaamd van het gesneden beeld: want zijn gegoten beeld is leugen, en er is geen geest in hen.

18 Ijdeltijd zijn zij, een werk van verleidingen; ten tijde hunner bezoeking zullen zij vergaan.

19 Jakobs ^a deel is niet gelyk die; want Hij is de Formerder van alles, en ⁱ Israël is de roede zijner erfenis, HEERE der heirscharen is zijn naam.

20 Gij zijt ^p Mij een voorhamer, en krijgswapenen; en door u zal Ik volken in stukken slaan, en door u zal Ik koningrijken verderven.

21 En door u zal Ik in stukken slaan het paard en zijnen ruitser; en door u zal Ik in stukken slaan den wagen en zijnen ruitser.

22 En door u zal Ik in stukken slaan den man en de vrouw; en door u zal Ik in stukken slaan den oude en den jonge; en door u zal Ik in stukken slaan den jongeling en de jonkvrouw.

23 En door u zal Ik in stukken slaan den herder en zijne kudde; en door u zal Ik in stukken slaan den akkerman en zijn jok-ossen; en door u zal Ik in stukken slaan landvoogden en overheden.

24 Maar Ik zal Babel en allen inwoners van Chalda's vergelden al hunne boosheid, die zij gedaan hebben aan Zion, voor ulieder oogen, spreekt de HEERE.

25 Ziet, Ik ^{ez} wil aan u, zij verdervende berg! spreekt de HEERE, zij, die de gansche aarde verderft! en Ik zal mijne hand tegen u uitstrekken, en u van de steenrotsen afwentelen, en zal u stellen tot eenen berg des brands.

26 En zij zullen uit u geen een steen nemen tot eenen hoek, ook ^p geen een steen tot fondamenteu; want zij zult tot eenwige woestheden zijn, spreekt de HEERE.

27 Verheft de banier in het land, blaast de bazuin onder de Heidenen, heiligt de Heidenen tegen haar, roept tegen haar bijeen de koningrijken van A'rarat, Minni en A'skenaz; bestelt eenen krijgsoverste tegen haar; brengt paarden opwaarts, als ruige kevers!

28 Heiligt tegen haar de Heidenen, de koningen van Medie, hare landvoogden en al hare overheden, ja het gansche land zijner heerschappij.

29 Dan zal het land beven en pijn lijden: want elk eene van des HEEREN gezachten staat vast tegen Babel, om Babels land te stellen tot eene verwoesting, dat er geen inwoner zij.

30 Babels helden hebben opgehouden te strijden, zij zijn gebleven in de vestingen, hunne magt is bezwaken, zij zijn tot ^q wijven geworden; zij hebben hunne woningen aangestoken, hunne grendels zijn verbroken.

31 De looper zal den looper te gemoet loopen, en de kondscherper den kondscherper te gemoet, om den koning van Babel bekend te maken, dat zijne stad van het einde is ingenomen;

32 En dat de veren ingenomen, en de rietpoelen met vuur verbrand zijn; en dat de krijgslieden verbaasd zijn.

33 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israels: De dochter van Babel is als een dorachvloer, het is tijd, dat men ze trede; nog een weinig, dan zal haar de tijd des oogstes overkomen.

34 Nebukadrezar, de koning van Babel, heeft mij opgegeten, hij heeft mij verpletterd, hij heeft mij gesteld ^{ez} als een iedig vat, hij heeft mij verslonden als een draak, hij heeft zijnen balg gevuld van mijne lekkernijen; hij heeft mij verdreven.

35 Het geweld, dat mij en mijn vleesch is aangedaan, zij op Babel! zegge de inwoners van Zion; en mijn bloed zij op de inwoners van Chalda's! zegge Jeruzalem.

36 Daarom, zoo zegt de HEERE: Ziet Ik zal uwen twist twisten, en uwe wraak wreken; en Ik zal hare ^{ez} zee droogmaken, en hare springader opdroogen.

37 En Babel zal worden tot ^{ez} steenhooopen, eene woning der draken, eene ontzetting en aansluiting, dat er geen inwoner zij.

38 Zij zullen te zamen brullen als jonge leeuwen, bruischen als leeuwenwelpen.

39 Als zij verhit zijn, zal Ik hunnen drank opzetten, en zal hen dronken maken, opdat zij opspringen; maar zij zullen eenen eeuwigen slaap slapen, en niet opwaken, spreekt de HEERE.

40 Ik zal hen afvoeren als lammeren om te slagen, als rammen met bokken.

41 Hoe is ^{ez} Sesach zoo veroverd, en de ^{ez} roem der gansche aarde ingenomen! Hoe is Babel geworden tot eene ontzetting onder de Heidenen!

42 Eene zee is over Babel gerezen, door de veelheid harer golven is zij bedekt.

43 Hare steden zijn geworden tot verwoesting, een dor land en wildernis; een land, waarin niemand woont, en waar geen menschenkind doorgaat.

44 En Ik zal bezoeking doen over Bel te Babel, en Ik zal uit zijnen muil uithalen wat hij verslonden heeft; en de Heidenen zullen niet meer tot hem toe-vloeiën, want ook Babels muur is gevallen.

45 Gaat uit, mijn volk! uit het midden van haar, en redt een iegelijk zijne ziel, van wege de hitte van den toorn des HEEREN.

46 En opdat ulieder hart misschien niet wek worde, en zij vrees van het gerucht, dat gehoord zal worden in het land; want er zal een gerucht komen in het ^{ez} een jaar,

J. v. C.
596.

q Jer. 50:37.

r Jer. 50:28.

s Jer. 25:26.

t Jer. 13:19.

J. v. C.
595.

en daarna een gerucht in het andere jaar; en er zal geweld zijn in het land, heer over heer.

47 Daarom, ziet, de dagen komen, dat Ik bezoeking zal doen over de gesnedene heelden van Babel; en haar gansche land zal beschaamd worden, en al hare verslagenen zullen in het midden van haar liggen.

48 En de hemel en de aarde, mitsgaders al wat daarin is, zullen juichen over Babel: want van het noorden zullen haar de verstoorders aankomen, spreekt de HEERE.

49 Gelijk Babel geweest is tot eenen val der verslegenen van Israël, alzoo zullen te Babel de verslagenen des ganschen lands vallen.

50 Gij ontkomenen van het zwaard! gaat weg, en blijft niet staan; gedenkt des HEEREN van verre, en laat Jeruzalem in ulieder hart opkomen.

51 Gij moogt zeggen: Wij zijn beschaamd geworden, want wij hebben versmaadheid gehoord, schaamroodheid heeft ons aangezicht bedekt; omdat uitlandschen over de heiligtommen van des HEEREN huis gekomen zijn:

52 Daarom, ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik bezoeking doen zal over hare gesnedene beelden; en de doodelijke verwonde zal kermen in haar gansche land.

53 Al klom Babel ten hemel op, en al maakte zij vast de hoogte harer sterkte, zoo zullen haar toch verstoorders van Mij overkomen, spreekt de HEERE.

54 Er is eene stem des gekrijts uit Babel, en eene groote breuk uit het land der Chaldeën.

55 Want de HEERE verstoort Babel, en zal de grootsche stem uit haar doen vergaan: want hunlieders golven zullen bruisen als groote wateren, het geruisch van hunlieders geluid zal zich verheffen.

56 Want de verstoorder komt over haar, over Babel, en hare helden zullen gevangen worden, hunlieders bogen zijn verbroken: want de HEERE, de God der vergelding, zal *haas* zekerlijk betalen.

57 En Ik zal hare vorsten, en hare wijzen, hare landvoogden, en hare overheden, en hare helden dronken maken; en zij zullen eenen eeuwigen slaap slapen, en niet opwaken, spreekt de Koning, wiens naam is HEERE der heirscharen.

58 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Die breede muur van Babel zal ten ernemaal ontbloot worden, en hare hooge poorten zullen met vuur aangestoken worden; zoodat de volken te vergeefs, en de natien ten vare zullen gearbeid hebben, dat zij niet werden.

59 Het woord, dat de profeet Jeremia beval aan Seraja, den zoon van Nerija, den zoon van Machsja, als hij van Zedekia, den koning van Juda, naar Babel toog, in het vierde jaar zijner regering; en Seraja was een vreedzaam vorst.

60 Jeremia nu schreef al het kwaad, dat over Babel komen zou, in een boek, te weten al deze woorden, die tegen Babel geschreven zijn.

61 En Jeremia zeide tot Seraja: Als gij te Babel komt, zoo zult gij zien en lezen al deze woorden:

62 En gij zult zeggen: O HEERE! Gij hebt over deze plaats gesproken, dat Gij ze zult uitroeien, zoodat er geen in woner in zij, van den mensch tot op het beest, maar dat zij worden zal tot eenwige woestheden.

63 En het zal geschieden, als gij geëindigd zult hebben dit boek te lezen, dan zult gij eenen steen daaraan binden, en werpen het in het midden van den Frath;

64 En zult zeggen: Alzoo zal Babel zinken, en niet weder opkomen, van wege

het kwaad, dat Ik over haar zal brengen, en zij zullen niet worden.

Tot hiertoe zijn de woorden van Jeremia.

HOOFDSTUK 52.

Herhaling van Zedekia's regering, Jeruzalems belegering, inneming en verwoesting, met de oorzaken daarvan, en van hetgeen voorts daarbij heeft plaats gehad, vs. 1. Jojachin wordt door Evil-Merodach uit de gevangenis verlost en vriendelijk behandeld, 31.

ZEDEKIA was een en twintig jaren oud, als hij koning werd, en hij regeerde elf jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamutal, eene dochter van Jeremia, van Libna.

2 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat Jójakim gedaan had.

3 Want het geschiedde, om den toorn des HEEREN tegen Jeruzalem en Juda, totdat Hij hen van zijn aangezicht weggevoerd had; en Zedekia rebelleerde tegen den koning van Babel.

4 En het geschiedde in het 4 negende jaar zijner regering, in de tiende maand, op den tienden der maand, dat Nebukad-rézar, de koning van Babel, kwam tegen Jeruzalem, hij en zijn gansche heir, en zij legerden zich tegen haar, en zij bouwden tegen haar sterkten rondom.

5 Alzoo kwam de stad in belegering, tot in het elfde jaar van den koning Zedekia.

6 In de vierde maand, op den negenden der maand, als de honger in de stad sterk werd, en het volk des lands geen brood had;

7 Toen werd de stad doorgebroken, en al de krijgsliden vloeden, en trokken uit des nachts uit de stad, door den weg der poort tuschen de twee muren, die aan des konings hof waren, (de Chaldeën nu waren tegen de stad rondom) en zij togen door den weg des vlakken velds.

8 Doch het heir der Chaldeën jaagde den koning na, en zij achterhaalden Zedekia in de vlakke velden van Jericho; en al zijn heir werd van bij hem verstoord.

9 Zij dan grepen den koning, en voerden hem opwaarts tot den koning van Babel naar Ribla, in het land van Hamath; die sprak oordelen tegen hem.

10 En de koning van Babel slagte de zonen van Zedekia voor zijne oogen; en hij slagte ook al de vorsten van Juda te Ribla.

11 En hij verblindde de oogen van Zedekia, en hij bond hem met twee koperen ketenen; alzoo bragt hem de koning van Babel naar Babel, en stelde hem in het gevangenhuis, tot den dag zijns doods toe.

12 Daarna, in de vijfde maand, op den tienden der maand, (dit jaar was het negentiende jaar van den koning Nebukad-rézar, den koning van Babel) als Nebuzáradan, de overste der trawanten, die voor het aangezicht des konings van Babel stond, te Jeruzalem gekomen was;

13 Zoo verbrandde hij het huis des HEEREN en het huis des konings; mitsgaders alle huizen van Jeruzalem en alle huizen der grooten verbrandde hij met vuur.

14 En hij gansche heir der Chaldeën, die met den overste der trawanten was, brak alle muren van Jeruzalem rondom af.

15 Van de armsten nu des volks, en het overige des volks, die in de stad overgebleven waren, en de afvalligen, die tot den koning van Babel gevallen waren, en het overige der menigte, voerde Nebuzáradan, de overste der trawanten, gevangelijk weg.

16 Maar van de armsten des lands liet Nebuzáradan, de overste der trawanten, eenigen overig, tot wijngaardeniers en tot akkerlieden.

J. v. C.
595.

599.

2 Kon. 24. 18.

599.

2 Kon. 25. 1.
Jer. 39. 1.

588.

J. v. C.
588.

c Jer. 27. 19.

17 Verder braken de Chaldeen de koperen pilaren, die in het huis des HEEREN waren, en de stellingen, en de koperen zee, die in het huis des HEEREN was; en zij voerden al het koper daarvan naar Babel.

18 Ook namen zij de potten en de schoffelen, en de gaffelen, en de sprengbekkens, en de rookschalen, en al de koperen vaten, waar men de dienst mede deed.

19 En de overste der trawanten nam weg de schalen, en de werookvaten, en de sprengbekkens, en de potten, en de kandelaars, en de rookschalen, en de kroezen; wat geheel goud, en wat geheel zilver was.

20 De twee pilaren, de eene zee, en de twaalf koperen runderen, die in de plaats der stellingen waren, die de koning Sálomo voor het huis des HEEREN gemaakt had: het koper daarvan, te weten van al deze vaten, was zonder gewigt.

4 1 Kon. 7. 15.
2 Kon. 25. 17.
2 Kron. 3. 15.

21 Aangaande de pilaren, achttien ellen was de hoogte eens pilaars, en een draad van twaalf ellen omving hem; en zijne dikte was vier vingers, en hij was hol.

22 En het kapiteel daarop was koper, en de hoogte des eenen kapiteels was vijf ellen, en een net, en granaatappelen op het kapiteel rondom, alles koper; en dezen gelijk had de andere pilaar, met granaatappelen.

23 En de granaatappelen waren zes en negentig, gezet naar den wind; alle granaatappelen waren honderd, over het net rondom.

24 Ook nam de overste der trawanten Seraja, den hoofdpriester, en Zefania, den tweeden priester, en de drie dorpelbewaarders.

25 En uit de stad nam hij eenen hoveling, die over de krijgslieden gesteld was, en zeven mannen uit degenen, die des konings aangezigt zagen, die in de stad gevonden werden, mitsgaders den oversten schrijver des heils, die het volk des

lands ten oorlogopschreef, en zestig mannen van het volk des lands, die in het midden der stad gevonden werden.

26 Als Nebuzaradan, de overste der trawanten, dezen genomen had, zoo bragt hij hen tot den koning van Babel naar Babel.

27 En de koning van Babel sloeg hen en doodde hen te Babel, in het land van Hamath. Alzoo werd Juda uit zijn land gevatkelijk weggevoerd.

J. v. C.
588.

600.

28 Dit is het volk, dat Nebukadrezar gevatkelijk heeft weggevoerd: in het zevende jaar, drie duizend drie en twintig Joden;

590.

29 In het achttiende jaar van Nebukadrezar, voerde hij gevatkelijk weg acht honderd twee en dertig zielen uit Jeruzalem;

585.

30 In het drie en twintigste jaar van Nebukadrezar voerde Nebuzaradan, de overste der trawanten, gevatkelijk weg van de Joden zeven honderd vijf en veertig zielen. Alle zielen zijn vier duizend en zes honderd.

562.

31 Het geschiedde daarna, in het zeven en dertigste jaar der gevatkelijke wegvoering van Jochin, den koning van Juda, in de twaalfde maand, op den vijf en twintigsten der maand, dat Evil-merodach, de koning van Babel, in het eerste jaar zijns koninkrijks, het hoofd van Jochin, den koning van Juda, verhoef, en hem uit het gevangenhuis uitbragt.

2 Kon. 25. 27.
en.

32 En hij sprak vriendelijk met hem, en stelde zijnen stoel boven den stoel der koningen, die bij hem te Babel waren.

33 En hij veranderde de kleederen zijner gevangenis; en hij at geduriglijk brood voor zijn aangezicht, al de dagen zijns levens.

34 En aangaande zijne tering, eene gedurige tering werd hem van den koning van Babel gegeven, elk dagelijks bestemde deel op zijnen dag, tot op den dag zijns doods, al de dagen zijns levens.

DE KLAAGLIEDEREN VAN JEREMIA.

HOOFDSTUK 1.

J. v. C.
588.

De profeet verhaalt met zuchten de heerlijkheid en den ellendigen staat der stad Jeruzalem, va. 1: alsmede van het Joodsche land, 3; hij bekennt, dat zij zulke straffen met hunne zonden wel hadden verdiend, 8, 18: vernieuwende telken reize weder het verhaal hunner ellende, 9, 10. De profeet bidt God, dat Hij de groote ellende des volks wilde aanzien en zich over hen ontfermen, 20; daar zij nergens elders rust konden vinden, 21.

circa 588.

Aleph. **H**oe zit die stad zoog eenzaam, die volk was! zij is als een weduwe geworden, zij, die groot was onder de Heidenen, een vorstin onder de land-schappen, is cijnbaar geworden.

2 **Beth.** Zij weent steeds des nachts, en hare tranen loopen over hare kinnebakken; zij heeft geenen trooster onder al hare liefhebbers; al hare vrienden hebben trouwelooslijk met haar gehandeld, zij zijn haar tot vijanden geworden.

3 **Gimel.** Juda is in gevangenis gegaan van wege de ellende, en van wege de veelheid der dienstbaarheid; zij woont onder de Heidenen, zij vindt geene rust; al hare vervolgers achterhaalen ze tusschen de engten.

4 **Daleth.** De wegen Zionstreuren, omdat niemand op het feest komt; al hare

poorten zijn worst, hare priesters zuchten; hare jonkvrouwen zijn bedroefd, en zij zelve is in bitterheid.

5 **He.** Hare tegenpartijders zijn ten hoofd geworden, hare vijanden zijn gerust; omdat haar de HEERE bedroefd heeft van wege de veelheid harer overtredingen; hare kinderkeus gaan henen in de gevangenis voor het aangezicht des tegenpartijders.

6 **Vau.** En van de dochter Zions is al haar sieraad weggegaan; hare vorsten zijn als de herten, die geene weide vinden, en zij gaan krachteloos henen voor het aangezicht des vervolgers.

7 **Lam.** Jeruzalem is, in de dagen harer ellende en harer veelvuldige ballingschap, indachtig aan al hare gewenschte dingen, die zij van oude dagen af gehad heeft; dewijl haar volk door de hand des tegenpartijders valt, en zij geenen helper heeft: de tegenpartijders zien haar aan, zij spotten met hare rust-dagen.

8 **Cheth.** Jeruzalem heeft zwaarlijk gezondigd, daarom is zij als een afgezonderde roete geworden; allen, die haar eerden, achten haar onwaardig, dewijl zij hare naaktheid gezien hebben; zij zucht ook, en zij is achterwaarts gekeerd.

9 **Teth.** Hare onreinheid is in hare zotten, zij heeft niet gedacht aan haar custerste; daarom is zij wonderbaarlijk

J. v. C.
588.

b Jes. 47. 3.

e Deut. 32. 20.

J. v. C.
588.

 J. v. C.
589.

Jer. 52.6.

Jer. 13.17.

Jer. 30.14.

 Jer. 16.11.
Jer. 48.36.

om laag gedaald, zij heeft geen trooster. **HEERE!** zie mijne ellende aan, want de vijand maakt zich groot.

10 *Jod.* De tegenpartijder heeft zijne hand aan al hare gewenschte dingen uitgebreid; immers heeft zij aangezien, dat de Heidenen in haar heiligdom gingen, waarvan Gij geboden hadt, dat zij in uwe gemeente niet komen zouden.

11 *Caph.* Al haar volk zucht, & brood zoekende, zij hebben hunne gewenschte dingen voor spijs gegeven, om de ziel te verkwikken. Zie, **HEERE!** en aanschouw, dat ik onwaardig geworden ben.

12 *Lamed.* Gaat het nlieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? schouwt het aan en ziet, of er eene smart zij gelijk mijne smart, die mij aangedaan is, waarmede de **HEERE** mij bedroefd heeft ten dage der hitte van zijns toorns.

13 *Mem.* Van de hoogte heeft Hij een vuur in mijne beenderen gezonden, waarover Hij geheerscht heeft; Hij heeft voor mijne voeten een net uitgebreid, Hij heeft mij achterwaarts doen keeren, Hij heeft mij woest en ziek gemaakt den gansen dag.

14 *Nun.* Het juk mijner overtredingen is aangebonden door zijne hand, zij zijn zamengevlochten, zij zijn op mijnen hals geklommen; Hij heeft mijne kracht doen vervallen; de **HEERE** heeft mij in *kuuse* handen gegeven, ik kan niet opstaan.

15 *Samech.* De **HEERE** heeft al mijne sterken in het midden van mij vertreden; Hij heeft eene bijeenkomst over mij uitgeroepen, om mijne jongelingen te verbreken; de **HEERE** heeft de wijpers der jonkvrouw, der dochter van Juda, getreden.

16 *Ain.* Om dezer dingen wille ween ik; & mijn oog, mijn oog vliet af van water, omdat de trooster, die mijne ziel zou verkwikken, verre van mij is; mijne kinderen zijn verwoest, omdat de vijand de overhand heeft.

17 *Pe.* Zion breidt hare handen uit, daar is geen trooster voor haar; de **HEERE** heeft van Jakob geboden, dat die rondom hem zijn, zijne tegenpartijders zouden zijn; Jeruzalem is als eene afgezonderde vrouw onder hen.

18 *Teade.* De **HEERE** is rechtvaardig, want ik ben zijnen mond wederspannig geweest; hoort toch, alle gij volken! en ziet mijne smart; mijne jonkvrouwen en mijne jongelingen zijn in de gevangenis geraad.

19 *Kaph.* Ik riep tot mijne liefhebbers, maar *f* zij hebben mij bedrogen; mijne priesters en mijne oudsten hebben in de stad den geest gegeven, als zij spijs voor zich zochten, opdat zij hunne ziel mochten verkwikken.

20 *Resch.* Aanzie, **HEERE!** want mij is bang; & mijn ingewand is beroerd, mijn hart heeft zich omgekeerd in het binnenste van mij, want ik ben zeer wederspannig geweest; van buiten heeft mij het zwaard van kinderen beroofd, van binnen is als de dood.

21 *Schin.* Zij hooren, dat ik zucht, maar ik heb geen trooster; al mijne vijanden hooren mijn kwaad, en zij zijn vrolijk, dat Gij het gedaan hebt; als Gij den dag zult voortgebragt hebben, dien Gij uitgeroepen hebt, zoo zullen zij zijn gelijk ik ben.

22 *Thau.* Laat al hun kwaad voor uw aangezicht komen, en doe hun, gelijk als Gij mij gedaan hebt van wege al mijne overtredingen; want mijne zuchtigen zijn vele, en mijn hart is mat.

HOOFDSTUK 2.

Bittere klacht over de verwoesting van de stad Jeruzalem en van het Joodsche volk, v. 1; aan hetwelk hij weder de oorzaken dezer straffen indachtig maakt, 14. Bespot-

ting hunner vijanden in hunne ellende, 15. Vermaning tot oprecht berouw en leedwezen over hunne zonden, 18; met vurige gebeden, 19, waarvan hij hun een voorschrift geeft, 20.

Aleph. **H**OE heeft de **Heere** de dochter Zions in zijnen toorn bewolkt? Hij heeft de heerlijkheid van Israël van den hemel op de aarde nedergevoeren; en Hij heeft aan de voetbaal zijner voeten niet gedacht in den dag zijns toorns.

2 *Beth.* De **Heere** heeft al de woningen Jakobs verslonden, en heeft zeniet verschoond. Hij heeft de vastigheden der dochter van Juda afgebroken in zijne verbolgenheid. Hij heeft gemaakt, dat zij de aarde raken; Hij heeft het koninkrijk en deszelfs vorsten onthieldig.

3 *Gimel.* Hij heeft, in ontsteking des toorns, den geheelen hoorn Israëls afgehouden; Hij heeft zijne rechterhand achterwaarts getrokken, roen de vijand kwam, en Hij is tegen Jakob ontstoken als een vlamvend vuur, dat rondom verteert.

4 *Daleth.* Hij heeft zijnen boog gespannen als een vijand; Hij heeft zich met zijne rechterhand gesteld als een tegenpartijder, dat Hij doodde al de begerlijke dingen der oogen; Hij heeft zijne grimmigheid in de tent der dochter Zions uitgestort als een vuur.

5 *He.* De **Heere** is geworden als een vijand; Hij heeft Israël verslonden, Hij heeft al hare palazen verslonden. Hij heeft deszelfs vastigheden verdorven; en Hij heeft bij de dochter van Juda het klagen en kermen vermenigvuldigd.

6 *Vau.* En Hij heeft zijne hut met geweld afgerukt, als eenen hof. Hij heeft zijne vergaderplaats verdorven; de **HEERE** heeft in Zion doen vergeten den hoogtijd en den sabbat, en Hij heeft in de granschap zijns toorns den koning en den priester smadelijk verworpen.

7 *Zain.* De **Heere** heeft zijn altaar verstooten, Hij heeft zijn heiligdom te niet gedaan, Hij heeft de muren harer palazen in des vijands hand overgegeven; zij hebben in het huis des **HEEREN** eene stem verheven als op den dagens gezetten hoogtijds.

8 *Cheth.* De **HEERE** heeft gedacht te verderven den muur der dochter Zions; Hij heeft het rigtsnoer daarvan getogen, Hij heeft zijne hand niet afgewend, dat Hij ze niet verslonde; en Hij heeft den voormuur en den muur te samen treurig gemaakt, zij zijn verzwakt.

9 *Theth.* Hare poorten zijn in de aarde verzonken; Hij heeft hare grensden verdorven en gebroken; haar koning en hare vorsten zijn onder de Heidenen; er is geene wet; hare profeten vinden ook geen gezigt van den **HEERE**.

10 *Jod.* De oudsten der dochter Zions zitten op de aarde, zij zwijgen stil, zij werpen stof op hun hoofd, zij hebben zakken aangejord; de jonge dochters van Jeruzalem laten haar hoofd ter aarde hangen.

11 *Caph.* Mijne oogen zijn verteerd door tranen, mijn ingewand wordt beroerd; mijne lever is ter aarde uitgeschud, van wege de breuk der dochter mijns volks; omdat het kind en de zuigeling op de straten der stad in onnagt zinken;

12 *Lamed.* Als zij tot hunne moeders zeggen: Waar is koren en wijn? als zij op de straten der stad in onnagt zinken, als de verslagenen; als zich hunne ziel uitschudt in den schoot hunner moeders.

13 *Mem.* Wat getuigen zal ik u brengen? wat zal ik bij u vergelijken, gij dochter Jeruzalem? wat zal ik bij u vergelijken, dat ik u trooste, gij jonkvrouw, dochter Zions? want uwe breuk is zoo

J. v. C.
588.

groot als de zee, wie kan u heelen?

14 *Nua*. Uwe profeten hebben u tijdelijk en ongetijdelijk gezien, en zij hebben u uwe ongerechtigheid niet geopenbaard, om uwe gevangenis af te wenden; maar zij hebben u gezien ijdele lasten en uitstootingen.

15 *Samech*. Allen, die over weg gaan, klappen met de handen over u, zij sluiten en schudden hun hoofd over de dochter Jeruzalem, zeggende: Is dit die stad, waar men van zeide, dat zij volkomen van schoonheid was, eene vreemde der gansche aarde?

16 *Pe*. Al uwe vijanden sperren bunnende mond op over u, zij duiten en knersen met de tanden, zij zeggen: Wij hebben haar verslonden; dit is immers de dag, dien wij verwacht hebben, wij hebben hem gevonden. wij hebben hem gezien.

17 *Ain*. De HEERE heeft gedaan wat Hij gedacht had, Hij heeft zijn woord vervuld, dat Hij bevolen had van oude dagen, Hij heeft afgebroken en niet gespaard; en Hij heeft den vijand over u verblid, Hij heeft den hoorn uwer tegenpartijders verhoogd.

18 *Taade*. Hun hartschreeuwde tot den Heere: O u mijner dochter Zions! laat dag en nacht tranen afvlieten als eene beek; geef u zelve geene rust, uw oogappel houde niet op!

19 *Kaph*. Maak u op, maak geschrei des nachts: O u bij mijn der nacht waken, stort uw hart uit voor het aangezicht des Heeren als water; hef uwe handen tot Hem op voor de ziel uwer kinderkens, die in onmacht gevallen zijn van honger, vooraan op alle straten.

20 *Resch*. Zie, HEERE! aanschouw toch, aan wien Gij alzoo gedaan hebt: cullen dan de vrouwen hare vrucht eten, de kinderkens, die men op de handen draagt? Zullen dan de profet en de priester in het heilighdom des Heeren gedood worden?

21 *Schia*. De jongen en de ouden liggen op de aarde op de straten; mijne jonkvrouwen en mijne jongelieden zijn door het zwaard gevallen; Gij hebt ze in den dag uws toorns gedood, Gij hebt ze geslagt en niet verschoond.

22 *Tauu*. Gij hebt mijn verschrikkingen van rondom geroepen, alstot eenen dag eens gezetten hoogtijds; en er is niemand aan den dag des toorns des HEEREN ontkomen of overgebleven; die ik op de handen gedragen en opgetozen heb, die heeft mijn vijand omgebracht.

HOOFDSTUK 3.

De profet vaart voort in het beklagen van den ellendigen staat des joodschen volks, vs. 1: en den spot der vijanden, 14. Daarna troost hij zich met overlegging van Gods barmhertigheid, gerechtigheid en voorzienigheid, 21. Hij verseekt zich zelve en alle menschen tot hoete, geduld en het gebed tot den Heere, 40; met herhaling hunner ellenden, 43; en troost van de genadige verhooring Gods, 55; vertrouwend, dat God wrake zou doen over hunne vijanden, 61.

Aleph. IK ben de man, die ellende gezien heeft door de roede zijner vervolgingen.

2 *Aleph*. Hij heeft mij geleid en gevoerd in de duisternis, en niet in het licht.

3 *Aleph*. Hij heeft zich immers tegen mij gewend, Hij heeft zijne hand den ganschen dag veranderd.

4 *Beth*. Hij heeft mijn vleesch en mijne huid oud gemaakt, Hij heeft mijne beenderen gebroken.

5 *Beth*. Hij heeft tegen mij gebouwd, en Hij heeft mij met galie en moerite omringd.

6 *Beth*. Hij heeft mij gezet in duistere plaatsen, als degenen, die over lang dood zijn.

7 *Gimel*. Hij heeft mij toegemurd, dat ik er niet uit gaan kan; Hij heeft mijne koperen boeien verwaard.

8 *Gimel*. Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de ooren voor mijn gebed.

9 *Gimel*. Hij heeft mijne wegen toegemurd met uitgehouwene steenen, Hij heeft mijne paden verkeerf.

10 *Daleth*. Hij is mijnen loerende beer, een leeuw in verborgene plaatsen.

11 *Daleth*. Hij heeft mijne wegen afgegewend, en Hij heeft mij in stukken gebroken; Hij heeft mij woest gemaakt.

12 *Daleth*. Hij heeft zijnen boog gespannen, en Hij heeft mij aan den pijl als ten doel gesteld.

13 *He*. Hij heeft zijne pijlen in mijne nieren doen ingaan.

14 *He*. Ik ben al mijn volk tot beïngching geworden, hun snarenspeel den ganschen dag.

15 *He*. Hij heeft mij met bitterheden verzadigd, Hij heeft mij met alsien dronken gemaakt.

16 *Fau*. Hij heeft mijne tanden met zandsteentjes verbrijzeld, Hij heeft mij in de asch nedergedrukt.

17 *Fau*. En Gij hebt mijne ziel verre van den vrede verstooten, ik heb het goede vergeten.

18 *Fau*. Toen zeide ik: Mijne sterkte is vergaan, en mijne hoop van den HEERE.

19 *Zain*. Gedenk aan mijne ellende en aan mijne ballingschap, aan den alsien en galie.

20 *Zain*. Mijne ziel denkt er wel te deeg aan, en zij lukt zich neder in mij.

21 *Zain*. Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen:

22 *Cheth*. Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat zijne barmhertigheden geen einde hebben:

23 *Cheth*. Zij allen morgen nieuw, uwe trouw is groot.

24 *Cheth*. De HEERE is mijn deel, zegt mijne ziel, daarom zal ik op Hem hopen.

25 *Teth*. De HEERE is goed dengenken, die Hem verwachten, der zielen, die Hem zoekt.

26 *Teth*. Het is goed, dat men hope, en stille zij op het heil des HEEREN.

27 *Teth*. Het is goed voor eenen man, dat hij het juk in zijne jeugd draagt.

28 *Jod*. Hij zitte eenzaam, en zijwe stil, omdat Hij het hem opgelegd heeft.

29 *Jod*. Hij steke zijnen mond in het stof, zeggende: d Mischien is er verwachting.

30 *Jod*. Hij geve zijne wang dien, die hem slaat, hij worde zat van smaad.

31 *Caph*. Want de Heere zal niet verstooten in eenwigheid:

32 *Caph*. Maar als Hij bedroefd heeft, zoo zal Hij zich ontfemen, naar de grootheid zijner goedertierenheden.

33 *Caph*. Want Hij plaagt of bedroeft des menschen kinderen niet van harte.

34 *Lamed*. Dat men al de gevangenen der aarde onder zijne voeten verbrijzelt;

35 *Lamed*. Dat men het regt eens mans buigt voor het aangezicht des Allerhoogsten;

36 *Lamed*. Dat men eenen mensch verongelukkig in zijne twistzaak; zou het de Heere niet zien?

37 *Mem*. Wie zegt wat, hetwelk geschiedt, zoo het de Heere niet beveelt?

38 *Mem*. f Gaat niet uit den mond des Allerhoogsten het kwade en het goede?

39 *Mem*. Wat klaagt dan een levend mensch? Een ieder klage van wege zijne zonden.

40 *Nun*. Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en laat ons wederkeren tot den HEERE.

J. v. C.
588.a Ps. 118.
50.b Jer. 14-17.
Kijld. 1:16.

c Kijld. 4:19.

a Jer. 1:9.
Hab. 3:13.

b Ps. 30:6

c Hab. 2:3.

d Hand. 8:22.

e Ps. 33:9

f Jer. 45:7.

Amos 3:6

J. v. C.
588.

41 *Nua*. Laat ons onze harten ophieven, mitsgaders de handen, tot God in den hemel, zeggende:

42 *Nua*. Wij hebben overtreden, en wij zijn wederspannig geweest, daarom hebt Gij niet gespaard.

43 *Samech*. Gij hebt ons met toorn bedekt, en Gij hebt ons vervolgd; Gij hebt ons gedood, Gij hebt niet verschoond.

44 *Samech*. Gij hebt U met eene wolk bedekt, zoodat er geen gebed tot u kwam.

45 *Samech*. Gij hebt ons tot een uitvaagsel en wegworpel gesteld, in het midden der volken.

46 *Pe*. Al onze vijanden hebben hunnen mond tegen ons opgesperd.

47 *Pe*. De vrees en de kuil zijn over ons gekomen, de verwoesting en de verbreking.

48 *Pe*. Met waterbeken loopt mijn oog neder, van wege de breuk der dochter mijns volks.

49 *Ain*. Mijn oog vliet, en kan niet ophouden, omdat er geene rust is;

50 *Ain*. Totdat het de HEERE van den hemel aanschouwde, en het zie.

51 *Ain*. Mijn oog doet mijne ziel morite aan, van wege al de dochteren mijner stad.

52 *Tade*. Die mijne vijanden zijn zonder oorzaak, hebben mij als een vogeltje dapperlijk gejaagd.

53 *Tade*. Zij hebben mijn leven in eenen kuil uitgeroerd, en zij hebben eenen steen op mij geworpen.

54 *Tade*. De wateren zwommen over mijn hoofd; ik zelde: Ik ben afgesneden!

55 *Kaph*. HEERE! ik heb uwen naam aangeroepen uit den ondersten kuil.

56 *Kaph*. Gij hebt mijne stem gehoord, verberg uw oor niet voor mijn zuchten, voor mijn roepen.

57 *Kaph*. Gij hebt U genaderd ten dage, als ik U aanriep; Gij hebt gezegd: Vrees niet!

58 *Reach*. Heere! Gij hebt de twistzaken mijner ziel getwist, Gij hebt mijn leven verlost.

59 *Reach*. HEERE! Gij hebt gezien de verkeerdheid, die men mij aangedaan heeft, oordeel mijne regtaak.

60 *Reach*. Gij hebt al hunne wraak gezien, al hunne gedachten tegen mij.

61 *Schia*. HEERE! Gij hebt hun smaden gehoord, en al hunne gedachten tegen mij:

62 *Schia*. De lippen dergenen, die tegen mij opstaan, en hun dichten tegen mij den ganschen dag.

63 *Schia*. Aanschouw hun zitten en opstaan: ik ben hun snarenspeel.

64 *Thas*. HEERE! geef hun weder die vergelding, naar het werk hunner handen.

65 *Thas*. Geef hun een deksel des harten, uw vloek zij over hen!

66 *Thas*. Vervolg ze met toorn, en verdelg ze van onder den hemel des HEEREN.

HOOFDSTUK 4.

Verdere klacht over den erbarmelijken staat van het Joodsche volk, vs. 1; met belijdenis hunner zonden, als oorzaak daarvan, 6. Ellenden, den aanzienlijksten overkomen, 7. De vrouwen hebben hare kinderen gedood en gekookt, 10. De zonde der valsche profeten en priesters, 13. Vergeefse hoop van het volk, 17; hunnen koning gevangen, 20. Voorzegging der wreke Gods over Edom, 21; en vertroosting van Gods volk, 22.

Aleph. HOE is het goud zoo verdonderd, het goede sijne goud zoo veranderd! Hoe zijn de steenen des heilighdoms vooraan op alle straten verworpen!

2 *Beth*. De kostelijke kinderen Zions, tegen sijn goud geschat, hoe zijn zij nu gelijk gerekend aan de aarden flesschen,

het werk van de handen eens pottenbakkers!

3 *Gineth*. Zelfs laten de zeekalveren de borsten neder, zij zogen hunne welven; maar de dochter mijns volks is als eene wreede geworden, gelijk de struilen in de woestijn.

4 *Daleth*. De tong van het zoogkind kleeft aan zijn gehemelte van dorst; de kinderkins eschen brood, er is niemand, die het hun mededeelt.

5 *He*. Die lekkernijen aten, versmachtten nu op de straten; die in karmotijn opgetrokken zijn, omhelzen den drek.

6 *Fau*. En de ongerechtigheid der dochter mijns volks is grooter dan de zonde van Sodom, die als in een oogenblik omgekeerd werd, en geene handen hadden arbeid over haar.

7 *Zain*. Hare bijzondersten waren reiner dan de sneeuw, zij waren witter dan melk; zij waren rooder van ligchaam dan robijnen, gladder dan een suster.

8 *Cheth*. Maar nu is hunne gedaante verduisterd van zwartigheid, men kent hen niet op de straten; hunne huid kleeft aan hunne beenderen, zij is verdord, zij is geworden als een hout.

9 *Teth*. De verslagenen van het zwaard zijn gelukkiger dan de verslagenen van den honger; want die vlieten daarheen, als doorstoken zijnde, omdat er geene vruchten der velden zijn.

10 *Jod*. De handen der barmhartige vrouwen hebben hare kinderen gekookt; zij zijn haar tot sultje geworden in de verbreking der dochter mijns volks.

11 *Kaph*. De HEERE heeft zijne grimmigheid volbragt, Hij heeft de bittigheid zijns toorns uitgestort; en Hij heeft te Zion een vuuraangestoken, hetwelk hare fondamenteen verteerd heeft.

12 *Lamed*. De koningen der aarde zonden het niet geloofd hebben, noch al de inwoners der wereld, dat de tegenpartijder en vijand tot de poorten van Jeruzalem zou ingaan.

13 *Mem*. Het is van wege de zonden harer profeten, en de misdaden harer priesteren, die in het midden van haar het bloed der regtvaardigen vergoten hebben.

14 *Nua*. Zij zwierven als blinden op de straten, zij waren met bloed besmet, zoodat men niet kon zijn, of men raakte hunne kleederen aan.

15 *Samech*. Zij riepen tot hen: Wijk, hier is een onrein, wijk, wijk, roert niet aan! Zekerlijk zij zijn weggevlogen, ja weggezworven; zij zelden onder de Heidenen: Zij zullen er niet langer wonen.

16 *Pe*. Des HEEREN aangezicht heeft ze verdeeld, Hij zal ze voortaan niet meer aanzien; zij hebben het aangezicht der priesteren niet geëerd, zij hebben den ouden geene genade bewezen.

17 *Ain*. Nog bezweken ons onze oogen, zieende naar onze ijdele hulp; wij gaapten met ons gapen op een volk, dat niet kon verlossen.

18 *Tade*. Zij hebben onze gangen nagespeurd, dat wij op onze straten niet gaan konden; ons einde is genaderd, onze dagen zijn vervuld, ja ons einde is gekomen.

19 *Kaph*. Onze vervolgers zijn sneller geweest dan de arenden des hemels; zij hebben ons op de bergen hitteglukkig vervolgd, in de woestijn hebben zij ons lagen gelegd.

20 *Reach*. De adem onzer neuzen, de gezalfde des HEEREN, is gevangen in hunne groeven; en welken wij zelden: Wij zullen onder zijne schaduw leven onder de Heidenen!

21 *Schia*. Wees vrolijk, en verblijd u, zij dochter Edoms, die in het land Uz

J. v. C.
588.

» Kier, 29-16.

J. v. C.
588.

woont! *doch* de beker zal ook tot u komen, gij zult dronken worden, en ontbloot worden.

22 *Thou*. Uw ongerechtigheid heeft een einde, o gij dochter Zions! Hij zal u niet meer gevangelijk doen wegvoeren; *maar* uw ongerechtigheid, o zij dochter Edom! zal Hij bezoeken, Hij zal uwe zonden ontdekken.

HOOFDSTUK 5.

Een ontmoedig gebed, in hetwelk de profeet den Heere de groote elende van het Joodsche volk voordraagt, vs. 1; hunne zonden en overtredingen bekende, 16; en Hem biddende om genade en verlossing, 19.

GEDENK, HEERE! wat ons geschied is, aanschouw het, en zie onze smaad aan.

2 Ons erfdeel is tot de vreemdelingen gewend, onze huizen tot de uitlanders.

3 Wij zijn weeten zonder vader, onze moeders zijn als de weduwen.

4 Ons water moeten wij voor geld drinken; ons hout komt ons op prijs te staan.

5 Wij lijden vervolging op onze halzen; zijn wij moede, men laat ons geene rust.

6 Wij hebben den Egyptenaar de hand gegeven, *en* den Assyrier, om met brood verzadigd te worden.

7 Onze vaders hebben gezondigd, en zijn niet meer, en wij dragen hunne ongerechtigheden.

8 Knechten herschen over ons; er is niemand, die ons uit hunne hand rukke.

9 Wij moeten ons brood met gevaar

onzes levens halen, van wege het zwaard der woestijn.

10 Onze huld is zwart geworden gelijk een oven, van wege den geweldigen storm des hongers.

11 Zij hebben de vrouwen te Zion verkracht, *en* de jonge dochters in de steden van Juda.

12 De vorsten zijn door hunlieder hand opgehangen, de aangerigten der ouden zijn niet geëerd geweest.

13 Zij hebben de jongelingen weggenomen, om te malen, en de jongens struikelen onder het hout.

14 De ouden houden op van de poort, de jongelingen van hun ananspel.

15 De vreugde onzes harten houdt op, onze rei is in treurigheid veranderd.

16 De kroon onzes hoofds is afgevalen; o wee nu onzer, dat wij zoo gezondigd hebben!

17 Daarom is ons hart mat, om deze dingen zijn onze oogen duister geworden.

18 Om des bergs Zions wil, die verwoest is, waar de voaken op loopen.

19 Gij, o HEERE! zit in eeuwigheid, uw troon is van geslacht tot geslacht.

20 Waarom zoudt Gij ons steeds vergeten? *waarom* zondt Gij ons zoo langen tijd verlaten?

21 HEERE! bekeer ons tot U, zoo zullen wij bekeerd zijn; vernieuw onze dagen als van ouds.

22 Want zoudt Gij ons ganschelijk verwerpen? zoudt Gij zoo zeer tegen ons verolgen zijn?

J. v. C.
588.

DE PROFEET EZECHIEL.

HOOFDSTUK 1.

Wanneer en waar Ezechiël geprofeetend heeft, vs. 1. God toont hem een wondervol gezicht van vier dieren, 4, 5; van vier raderen, 15; en van eenen troon, waarop de Heere zich vertoont, in de gedaante van een' mensch, als regent en regter van de geheele wereld, 26.

IN het dertigste jaar, in de vierde maand, op den vijftien derzelfde maand, als ik in het midden der weggevoerden was bij de rivier « Chebar, zoo geschiedde het, dat de hemelen werden geopend, en ik gezigten Gods zag.

2 Op den vijftien derzelfde maand, (dit was het vijfde jaar van de wegvoering van den koning Jójachin)

3 Geschiedde het woord des HEEREN uitdrukkelijk tot Ezechiël, den zoon van Buzi, den priester, in het land der Chaldeën, bij de rivier Chebar; en de hand des HEEREN was daar op hem.

4 Toen zag ik, en ziet, een stormwind kwam van het noorden af, eene groote wolk, en een vuur *daarin* vervangen, en een glans was rondom die wolk; en uit het midden daarvan was als de verw van Hasmal, uit het midden des vuurs.

5 En uit het midden daarvan kwam de gelijkenis van vier dieren; en dit was hunne gedaante: zij hadden de gelijkenis van een' mensch;

6 En elkeen had vier aangezichten; insgelijks had elkeen van hen vier vleugelen.

7 En hunne voeten waren rechte voeten, en hunne voetplanten waren gelijk de voetplanten van een kalf, en glinsterden gelijk de verw van glad koper.

8 En « menschenhanden waren onder hunne vleugelen, aan hunne vier zijden; en die vier hadden hunne aangezichten en hunne vleugelen.

9 Hunne vleugelen waren zamengevoegd, de een aan den ander; zij keerden zich niet om, als zij gingen; zij gingen elkeen regt uit voor zijn aangezicht henen.

10 « De gelijkenis nu van hun aangezicht was het aangezicht eens menschen, en het aangezicht eens leeuws hadden zij vier aan de rechterzijde; en ter linkerzijde hadden die vier eens ossen aangezicht; ook hadden die vier eens arends aangezicht.

11 Ook waren hunne aangezichten en hunne vleugelen opwaarts verdeeld; elkeen had er twee zamengevoegd aan de andere, en twee bedekten hunne lichamen.

12 En zij gingen elkeen regtuit voor zijn aangezicht henen; waarhenen de Geest was om te gaan, gingen zij; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

13 Aangaande de gelijkenis der dieren, hunne gedaante was als brandende kolen des vuurs, als de gedaante der fakkelen; datzelfde *waar* ging steeds tussehen die dieren; en het vuur had eenen glans, en uit het vuur kwam een bliksem voort.

14 De dieren nu liepen en keerden weder als de gedaante van een weerlicht.

15 Als ik die dieren zag, ziet, zoo was er een rad op de arde bij die dieren, naar vier aangezichten van hetzelfde.

16 « De gedaante der raderen en derzelver maaksel was als de verw van een' turkoois; en die vier hadden eenerlei gelijkenis: daartoe was hunne gedaante, en hun maaksel, als of het ware een rad in het midden van een rad.

17 Als zij gingen, zij gingen op hunne vier zijden; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

18 En hunne velgen, die waren zoo hoog, dat zij vreeselijk waren; en hunne

J. v. C.
595.d Ezeec. 10 14.
Openb. 4 7.e Ezeec. 10 9.
10.

f Ezeec. 10 12.

J. v. C.
595.

circa 595.

e Ps. 137 1.

b Ezeec. 10 14.

c Ezeec. 10 8.

J v. C.
595.

velgen waren vol oogen rondom aan die vier raderen.

19 *o* Als nu de dieren gingen, gingen de raderen bij hen; en als de dieren van de aarde opgeheven werden, werden de raderen opgeheven.

20 Waarhenen de Geest was om te gaan, gingen zij; waarhenen de Geest was om te gaan; en de raderen werden tegenover hen opgeheven: want de Geest der dieren was in de raderen.

21 Als die gingen, gingen *deze*; en als die stonden, stonden zij; en als die van de aarde opgeheven werden, werden de raderen tegenover hen opgeheven: want de Geest der dieren was in de raderen.

22 En over de hoofden der dieren was de gelijkenis eens uitspansels, gelijk de verw van het vreeselijke kristal, van boven af over hunne hoofden uitgespreid.

23 En onder dat uitspansel waren hunne vleugelen recht op, de een aan den ander: ieder had er twee, die herwaarts hunne lichamen bedekten, en ieder had er twee, die ze derwaarts bedekten.

24 En als zij gingen, hoorde ik een geruisch hunner vleugelen, als het geruisch van vele wateren, als de stem des Almagtigen, als de stem eens geroeps, als het gedreun eens heilrigers: als zij stonden, zoo lieten zij hunne vleugelen neder.

25 En er geschiedde eene stem van boven het uitspansel, hetwelk boven hunne hoofden was, als zij stonden, en hunne vleugelen nedergelaten hadden.

26 En boven het uitspansel, hetwelk was boven hunne hoofden, was de gelijkenis eens troons, als de gedaante van eenen saffiersteen; en op de gelijkenis des troons was de gelijkenis als de gedaante eens menschen, daarboven op zijnde.

27 En ik zag als de verw van Hasmaal, als de gedaante van vuur rondom daarbinnen, van de gedaante zijner lenden en opwaarts; en van de gedaante zijner lenden en nedervwaarts, zag ik als de gedaante van vuur, en glans aan hem rondom.

28 Gelijk de gedaante van den boog, die in de wolk is ten dage des plasregens, alzoo was de gedaante van den glans rondom: dit was de gedaante van de gelijkenis der heerlijkheid des HEEREN; en *als* ik het zag, viel ik op mijn aangezicht, en ik hoorde eene stem van eenen, die sprak.

HOOFDSTUK 2.

De profeet, verschrikt zijnde door het voorgaande gezicht, wordt door God opgerigt, vs. 1; en tot het profetisch ambt onder de kinderen Israëls beroepen, met onderligting en versterking tegen hunne hardnekkigheid, 3. Gezigt van eene rol, die van binnen en buiten was beschreven, 9.

EN Hij zeide tot mij: Menschenkind! sta op uwe voeten, en Ik zal met u spreken.

2 *o* Zoo kwam in mij, als Hij tot mij sprak, de Geest, die mij stelde op mijne voeten; en ik hoorde Dien, die tot mij sprak.

3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! Ik zend u tot de kinderen Israëls, tot de rebellerende volken, die tegen Mij gerebelleerd hebben; *o* zij en hunne vaderen hebben overtreden tegen Mij tot op dezen zelfden huidige dag.

4 En deze kinderen zijn hard van aangezicht, en stijf van hart; Ik zend u tot hen, en gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt de Heere HEERE!

5 En zij, hetzij dat zij het hooren zullen, of hetzij dat zij het laten zullen, (want zij zijn een wederspanning huis) *o* zoo zullen zij weten, dat een profeet in het midden van hen geweest is.

6 En gij, menschenkind! *o* vrees niet voor hen, en vrees niet voor hunne woor-

den, hoewel wederwilligen en doornen bij u zijn, en gij bij schorpioenen woont; vrees voor hunne woorden niet, en ontzet u niet voor hun aangezicht: want zij zijn een wederspanning huis.

7 Maar gij zult mijne woorden tot hen spreken, hetzij dat zij hooren zullen, of hetzij dat zij het laten zullen: want zij zijn wederspanning.

8 Doch zij, menschenkind! hoor hetgeen Ik tot u spreek; wees gij niet wederspanning, gelijk dat wederspanning huis; open uwen mond, en eet wat Ik u geef.

9 Toen zag ik, en ziet, er was eene hand tot mij uitgestoken; en ziet, daarin was de rol eens boeks.

10 En Hij spreidde die voor mijn aangezicht uit; en zij was beschreven voor en achter, en daarin waren geschreven klaagliederen, en zuchting en wee.

HOOFDSTUK 3.

De profeet eet die rol op, naar het bevel van God, vs. 1; die hem welken zels, onderwijst, en sterkt tegen de hardnekkigheid van het volk, 4. Hij toont hem weder zijne heerlijkheid en ondergiet hem aangaande het ambt aan eenen getrouwen profeet, en de nuttigheid daarvan, 12. De heerlijkheid des Heeren wordt hem weder vertoond, 22. God sluit en opent des profeten mond, 25.

DAARNA zeide Hij tot mij: Menschenkind! eet wat gij vinden zult; eet deze rol, en ga, spreek tot het huis Israëls.

2 Toen opende ik mijnen mond, en Hij gaf mij die rol te eten.

3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! geef uwen buik te eten, en vul uw ingewand met deze rol, die Ik u geef. Toen at ik, *o* en het was in mijnen mond als honig, van wege de zoetheid.

4 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! *o* ga henen, kom tot het huis Israëls, en spreek tot hen met mijne woorden.

5 Want gij zijt niet gezonden tot een volk, diep van spraak en zwaar van tong, maar tot het huis Israëls;

6 Niet tot vele volken, diep van spraak en zwaar van tong, welker woorden gij niet kunt verstaan: zouden zij niet, zoo Ik u tot hen gezonden had, naar u gehoord hebben?

7 Maar het huis Israëls wil naar u niet hooren, omdat zij naar Mij niet willen hooren: want het gansche huis Israëls is stijf van voorhoofd, en hard van hart zijn zij.

8 *o* Ziet, Ik heb uw aangezicht stijf gemaakt tegen hunne aangezichten, en uw voorhoofd stijf tegen hun voorhoofd.

9 Uw voorhoofd heb Ik gemaakt als een diamant, harder dan eene rots: *o* vrees hen niet, en ontzet u niet voor hunne aangezichten, omdat zij een wederspanning huis zijn.

10 Verder zeide Hij tot mij: Menschenkind! vat al mijne woorden, die Ik tot u spreken zal, in uw hart, en hoor ze met uwe ooren.

11 En ga henen, kom tot de weggevoerden, tot de kinderen uws volks, en spreek tot hen, en zeg tot hen: Zoo zegt de Heere HEERE! *o* hetzij dat zij hooren zullen, of hetzij dat zij het laten zullen.

12 *o* Toen nam de Geest mij op, en ik hoorde achter mij eene stem van groote ruisching, zeggende: Geloofd zij de heerlijkheid des HEEREN met zijne plaats!

13 En ik hoorde het geluid van der dieren vleugelen, die de een den ander raakten, en het geluid der raderen tegenover hen; en het geluid eener groote ruisching.

14 Toen hief de Geest mij op, en nam mij weg, en ik zag henen, bitterlijk bedroefd door de hitte mijns geestes; maar de hand des HEEREN was sterk op mij.

15 En ik kwam tot de weggevoerden te

J v. C.
595.Ezec. 3: 9.
1 Petr. 3: 14.

f Openb. 10: 9.

e Jer. 15: 16.
Ezec. 2: 8.
Openb. 10: 9.b Ps. 39: 11.
119: 105.
Openb. 10: 10.

c Jer. 1: 17.

d Jer. 1: 18.
Micha 3: 8.

e Jer. 5: 3.

f Jer. 1: 17.
Ezec. 2: 6.
1 Petr. 3: 14.

g Ezec. 2: 5, 7.

h Ezec. 8: 3.

J v. C.
595.
Ezec. 10: 16.

a Dan. 10: 9.

n Ezec. 3: 24.
Dan. 10: 10.

b Jer. 3: 25.

c Ezec. 33: 33.

d Jer. 1: 17.
Luk. 12: 4.

- J. v. C. 595.
—
- Job 2:13.
- 16 Het gebeurde nu ten einde van zeven dagen, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:
- 17 *Menschenkind!* Ik heb u tot eenen wachter gesteld over het huis Israëls; zoo zult gij het woord uit mijnen mond hooren, en hen van mijneentwege waarschuwen.
- 18 *Als Ik tot den goddelooze zeg:* Gij zult den dood sterven, en gij waarschuwt hem niet, en spreekt niet, om den goddelooze van zijnen goddeloozen weg te waarschuwen, opdat gij hem in het leven behoudt; die goddelooze zal in zijne ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed zal ik van uwe hand eischen.
- 19 Doch als gij den goddelooze waarschuwt, en hij zich van zijne goddeloosheid en van zijnen goddeloozen weg niet bekeert, hij zal in zijne ongerechtigheid sterven; maar gij hebt uwe ziel bevrijd.
- 20 *Als ook een rechtvaardige zich van zijne gerechtigheid afkeert, en onrecht doet, en Ik eenen aanstoot voor zijn aangezicht leg, hij zal sterven;* omdat gij niet gewaarschuwd hebt, zal hij in zijne zonde sterven, en zijne gerechtigheden, die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht worden; maar zijn bloed zal ik van uwe hand eischen.
- 21 Doch als gij den rechtvaardige waarschuwt, opdat de rechtvaardige niet zondige, en hij niet zondigt; hij zal zekerlijk leven, omdat hij gewaarschuwd is; en gij hebt uwe ziel bevrijd.
- 22 En de hand des HEEREN was daar op mij, en Hij zeide tot mij: Maak u op, ga uit in de vallei, en Ik zal daar met u spreken.
- 23 En Ik maakte mij op, en ging uit in de vallei, en ziet, de heerlijkheid des HEEREN stond aldaar, *gelijk de heerlijkheid, die ik gezien heb bij de rivier Chebar; en ik viel op mijn aangezicht.*
- 24 *Toen kwam de Geest in mij, en stelde mij op mijne voeten; en Hij sprak met mij, en hij zeide tot mij:* Ga, besluit u binnen in uw huis.
- 25 Want u aangaande, menschenkind! ziet, zij zouden dikke touwen aan u leggen, en zij zouden u daarmede binden; daarom zult gij niet uitgaan in het midden van hen.
- 26 En Ik zal uwe tong aan uw geheime doen kleven, dat gij stom worden zult, en zult hun niet zijn tot eenen bestraffenden man; *p want zij zijn een wederspannig huis.*
- 27 Maar als Ik met u spreken zal, zal Ik uwen mond open doen, en gij zult tot hen zeggen: *Zoo zegt de Heere HEERE!*
- 28 Wie hoort, die hoore, en wie het laat, die late het; want zij zijn een wederspannig huis.
- u en tusschen die stad; en rigt uw aangezicht tegen haar, dat zij in belegering kome, en gij zult ze belegeren. Dit zij den huize Israëls een teeken.
- 4 Lig gij ook neder op uwe linkerzijde, en leg daarop de ongerechtigheid van het huis Israëls; *naar het getal der dagen, dat gij daarop zult liggen, zult gij hunne ongerechtigheid dragen.*
- 5 Want Ik heb u gegeven de jaren hunner ongerechtigheid, naar het getal der dagen, drie honderd en negentig dagen, dat *gij de ongerechtigheid van het huis Israëls dragen zult.*
- 6 Als gij nu deze voleinden zult, lig ten andere maal neder op uwe rechterzijde, en gij zult de ongerechtigheid van het huis van Juda dragen veertig dagen: Ik heb u gegeven elken dag voor elk jaar.
- 7 Daarom zult gij uw aangezicht richten tegen de belegering van Jeruzalem, en uw arm zal ontbloot zijn; en gij zult tegen haar profeteren.
- 8 En ziet, Ik zal dikke touwen aan u leggen, dat gij u niet omkeert van uwe een zide tot uwe andere zide, totdat gij de dagen uwer belegering voleind hebt.
- 9 En neem gij voor u tarwe, en gerst, en boonen, en linzen, en heerse, en spelt; en doe die in een vat, en maak die u tot brood; *naar het getal der dagen, die gij op uwe zide nederliggen zult, drie honderd en negentig dagen zult gij dat eten.*
- 10 Uwe spijze nu, die gij eten zult, zal in gewigt zijn twintig sikkelen daags; van tijd tot tijd zult gij die eten.
- 11 Gij zult ook water naar *zekere* maat drinken, het zesde deel van een hin; van tijd tot tijd zult gij het drinken.
- 12 En gij zult eenen grstenkoek eten, en dien zult gij met drek van des menschen afgang bakken voor hunne oogen.
- 13 En de HEERE zeide: Alzoo zullen de kinderen Israëls hun brood onrein eten onder de Heidenen, waarhenen Ik hen verdrijven zal.
- 14 Toen zeide ik: Ach, Heere HEERE! zie, mijne ziel is niet verontreinigd geweest; want ik heb, van mijne jeugd af tot nu toe, geen dood aas, noch dat verscheurd is, gegeten, en geen verfoeilijk vleesch is in mijnen mond gekomen.
- 15 En Hij zeide tot mij: Zie, Ik heb u rundermist gegeven voor menschen-drek, zoo zult gij uw brood daarmede bereiden.
- 16 Daarna zeide Hij tot mij: Gij menschenkind! zie, Ik *brek den staf des broods in Jeruzalem, en zij zullen het brood met gewigt en met kommer eten, en het water met zekere maat en met verbaasheid drinken;*
- 17 Opdat zij des broods en des waters gebrek hebben, en de een met den ander verbaasd worden, en in hunne ongerechtigheid uitteren.

HOOFDSTUK 5.

Den profet wordt van God bevolen zijn hoofd en haard te scheren, het afgeschorene in vieren te deelen, en met de vier deelen verschillend te handelen, vs. 1; afbeeldende de verscheidenheid en schrikkelijkheid der plagen, die het Joodsche volk zouden treffen om hunne zonden, welke hier verhaald worden, 5.

EN gij, menschenkind! neem u een scherp mes, een scheermes der barbieren zult gij u nemen, hetwelk gij zult laten gaan over uw hoofd en over uwen baard; daarna zult gij u een weegschaal nemen, en die haren deelen.

2 Een derde deel zult gij in het midden der stad met vuur verbranden, nadat de dagen der belegering vervuld worden; dan zult gij een derde deel nemen, slaande met een zwaard rondom hetzelfde, en een derde deel zult gij in den wind

HOOFDSTUK 4.

Den profet wordt van God bevolen, de toekomstige belegering van Jeruzalem op een plaat van tichelsteen af te beelden, vs. 1; alsmede den tijd der verdragsaamheid Gods over den afval van Israël en Juda, 4; en den grooten hongersnood, die er gedurende de belegering in Jeruzalem zou zijn, 9.

EN gij, menschenkind! neem u eenen tichelsteen, en leg dien voor uw aangezicht, en bewerk daarop de stad Jeruzalem.

2 En maak een belegering tegen haar, en bouw tegen haar *sterkten*, en werp tegen haar eenen wal op, en stel legers tegen haar, en zet tegen haar stormrammen rondom.

3 Verder, neem gij u eenen ijzeren pan, en stel ze tot eenen ijzeren muur tusschen

J. v. C.
594.

strooijen : want Ik zal het zwaard achter hen uittrekken.

3 Gij zult ook weinige in getal daarvan nemen, en in uwe slippen binden.

4 En nog zult gij van die nemen, en die werpen in het midden des vuurs, en zult ze verbranden met vuur; daaruit zal voortkomen een vuur tegen het geheele huis van Israël.

5 Alzoo zegt de Heere HEERE: Dit is Jeruzalem, welke Ik in het midden der Heidenen gezet heb, en landen rondom haar henen.

6 Doch zij heeft mijne regten veranderd in goddeloosheid meer dan de Heidenen, en mijne inzettingen meer dan de landen, die rondom haar zijn: want zij hebben mijne regten verworpen, en in mijne inzettingen hebben zij niet gewandeld.

7 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo: « Dewijl gijlieden dies meer gemaakt hebt dan de Heidenen, die rondom u zijn, in mijne inzettingen niet gewandeld hebt, en mijne regten niet gedaan hebt, zelfs naar de regten der Heidenen, die rondom u zijn, niet gedaan hebt;

8 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo: Ziet, Ik wil aan u, ja Ik! want Ik zal gerigten in het midden van u oefenen, voor de oogen van die Heidenen.

9 En Ik zal onder u doen hetgeen Ik niet gedaan heb, en desgelijks Ik voortaan niet doen zal, om al uwer gruwelen wil.

10 Daarom zullen de vaders de kinderen eten in het midden van u, en de kinderen zullen hunne vaderen eten; en Ik zal gerigten onder u oefenen, en zal al uwe overblijfsel in alle winden verstrooijen.

11 Daarom zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE: (omdat gij mijn heiligmis verontreinigd hebt met al uwe verfoeiselen, en met al uwe gruwelen) zoo Ik ook niet daarom u vernietigen, en « mijn oog u niet verschoonen zal, en Ik ook niet zal sparen!

12 « Een derde deel van u zal van de pestilentie sterven, en zal door honger in het midden van u te niet worden; en een derde deel zal in het zwaard vallen rondom u; en een derde deel zal Ik in alle winden verstrooijen, en Ik zal het zwaard achter hen uittrekken.

13 Alzoo zal mijn toorn volbragt worden, en Ik zal mijne grimmigheid op hen doen rusten, en Mij troosten; en zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, in mijnen ijver gesproken heb, als Ik mijne grimmigheid tegen hen volbragt zal hebben.

14 Daartoe zal Ik u ter woestheid en ter smaadheid zetten onder de Heidenen, die rondom u zijn, voor de oogen van al den genen, die voorbijgaan.

15 Zoo zal de smaadheid en hoon een onderwijs en ontzetting der Heidenen zijn, die rondom u zijn, wanneer Ik over u gerigten in toorn, en in grimmigheid, en in grimmige straffen oefenen zal: Ik, de HEERE, heb het gesproken!

16 Wanneer Ik de boose pijlen des hongers tegen hen uitzenden zal, die ten verdere zijn zullen, die Ik uitzenden zal om u te verderven, zoo zal Ik den « honger over u vermeerderen, en « u den staf des broods breken.

17 Ja honger en boos gedierde, die u van kinderen berooven zullen, zal Ik over u zenden; ook zal pestilentie en bloed onder u omgaan; en het zwaard zal Ik over u brengen: Ik, de HEERE, heb het gesproken!

HOOFDSTUK 6.

Profetie van de verwoesting des lands, om de gruwelijke afgoderij des volks, vs. 1. Betoelen van genade aan een klein hoetvaardig overblijfsel, 8. Den profet wordt gelast, door gebaarden van onsteltentis en rouw af

te beelden, de zonden en plazen van het volk, 11.

EN het woord des HEEREN geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen « de bergen Israëls, en profeteer tegen dezelve:

3 En zeg: Gij bergen Israëls! hoort het woord des HEEREN HEEREN! Zoo zegt de Heere HEERE tot de bergen en tot de heuvelen, tot de beken en tot de dalen: Ziet, Ik, Ik breng over u het zwaard, en Ik zal uwe hoogten verderven.

4 Daartoe zullen uwe altaren verwoest, en uwe zonnebeelden verbroken worden; en Ik zal uwe verslagenen nedervellen voor het aangezicht uwer dregkoden.

5 En Ik zal de doode lichamen der kinderen Israëls voor het aangezicht hunner dregkoden leggen, en Ik zal uwe beenderen rondom uwe altaren strooijen.

6 In al uwe woningen zullen de steden verwoest, en de hoogten tot wildernis worden, opdat uwe altaren woest en eenzaam zijn, en uwe dregkoden verbroken worden en ophouden, en uwe zonnebeelden afgehouden, en uwe werken uitgedeld worden.

7 En de verslagenen zullen in het midden van u liggen, opdat gij weet, dat Ik de HEERE ben.

8 Ik zal dan nog een overblijfsel laten, als gij eenigen zult hebben, die het zwaard ontkomen onder de Heidenen, wanneer gij in de landen zult verstrooid worden.

9 Dan zullen uwe ontkomenen Mijner gedenken onder de Heidenen, waar zij gevangelijk zullen geworden zijn, omdat Ik verbroken ben door hun hoerachtig hart, dat van Mij afgeweken is, en door hunne oogen, die hunne dregkoden nabooreren; en zij zullen eene walging aan zich zelf hebben over de boosheden, die zij in al hunne gruwelen gedaan hebben.

10 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben: Ik heb niet te vergeefs gesproken, van hun dit kwaad aan te doen.

11 Zoo zegt de Heere HEERE: « Sla met uwe hand, en stamp met uwen voet, en zeg: Acht! over alle gruwelen der boosheden van het huis Israëls: want zij zullen door het zwaard, door den honger en door de pestilentie vallen.

12 Die verre af is, zal door de pest sterven, en die nabij is, zal door het zwaard vallen; maar die overgebleven en beleegd is, zal door honger sterven: alzoo zal Ik mijne grimmigheid tegen hen volbrengen.

13 Dan zult gij weten, dat Ik de HEERE ben, als hunne verslagenen in het midden hunner dregkoden rondom hunne altaren wezen zullen op alle hooge heuvelen, op alle toppen der bergen, en onder allen groenen boom, en onder alle digte eiken, de plaats, alwaar zij al hunnen dregkoden liefelijken reuk maakten.

14 Daarom zal Ik mijne hand over hen uittrekken, en zal het land woest maken, ja woester dan de woestijn naar Dylath henen, in al hunne woningen; en zij zullen bevinden, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 7.

Verdere profetie van de eindelijk en zeer schrikkelijke verwoesting van het gansche land van Juda, vs. 1. Jammerlijk weegelden der ontkomenen, 16. Om hunne zonden zullen zij als ontseld, wanhopige, misdadige menschen, zoo wel aanzienlijken als geringen, moedeloos, troosteloos en radeloos gevangelijk worden weggevoerd: al hetwelk hun door het teeken van eene keten wordt afgebeeld, 17.

DAARNA geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

2 Verder, zij Menschenkind! zoo zegt de Heere HEERE, van het land Israëls:

J. v. C.
594.

Ezec. 36.1.

a Lev. 18.21.
28.b Lev. 26.29.
Deut. 28.53.
2Kon. 6.29.
Kiehl. 4.10.c Jer. 49.32.
36.

d Ezech. 7.4.

e Jer. 15.2.

f Deut. 28.37.

g 2Kon. 6.25.
Jes. 3.1.
Ezec. 4.16.
14.13.h Lev. 26.26.
Ezec. 4.16.
14.13.

i Lev. 26.22.

b Ezech. 21.1.

J. v. C.
594.

Het einde is er, het einde is gekomen over de vier hoeken des lands.

3 Nu is het einde over u; want Ik zal mijnen toorn tegen u zenden, en Ik zal u richten naar uwe wegen, en Ik zal op u brengen al uwe gruwelen.

Eze. 5:11,
8:18.

4 En mijn oog zal u niet verschoonen, en Ik zal niet sparen; maar Ik zal uwe wegen op u brengen, en uwe gruwelen zullen in het midden van u zijn; en gillieden zult weten, dat Ik de HEERE ben.

5 Zoo zegt de Heere HEERE: Een kwaad, een enig kwaad, ziet, is gekomen:

6 Een einde is er gekomen, dat einde is gekomen, het is opgewaakt tegen u; ziet het kwaad is gekomen!

7 De morgenstond is tot u gekomen, o inwoner des lands! de tijd is gekomen, de dag der beroerte is nabij, en er is geen wederklank der bergen.

8 Nu zal Ik in kort mijne grimmigheid over u uitgieten, en mijnen toorn tegen u volbrengen, en u richten naar uwe wegen, en zal op u brengen al uwe gruwelen.

9 En mijn oog zal niet verschoonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal u geven naar uwe wegen, en uwe gruwelen zullen in het midden van u zijn; en gillieden zult weten, dat Ik de HEERE ben, die slaat.

10 Ziet, de dag, ziet, de morgenstond is gekomen, de morgenstond is voortgekomen, de roede heeft gebloeid, de hoovaardij heeft gegroeid.

11 Het geweld is opgerezen tot eene roede der goddeloosheid; niets van hen zal overblijven, noch van hunne menigte, noch van hun gedruisch, en geene klage zal over hen zijn.

12 De tijd is gekomen, de dag is genaakt; de kooper zij niet blijde, en de verkooper bedriegen; want er is brandende toorn is over de geheele menigte van het land.

13 Want de verkooper zal tot het verkochte niet wederkeeren, ofschoon hun leven nog onder de levenden ware; overmits het gezigt, aangaande de geheele menigte van het land, niet zal terugkeeren; en niemand zal door zijne ongerechtigheid zijn leven sterken.

14 Zij hebben met de trompet getrompet, en hebben alles bereid, maar niemand trekt ten strijde; want mijn brandende toorn is over de geheele menigte van het land.

15 Het zwaard is buiten, en de pest, en de honger van binnen; die op het veld is, zal door het zwaard sterven, en die in de stad is, dien zal de honger en de pest verteren.

16 En hunne ontkomenden zullen wel ontkomen, maar zij zullen op de bergen zijn, zij allen zullen zijn gelijk duiven der dalen, kermende, een ieder om zijne ongerechtigheid.

17 Alle handen zullen slap worden, en alle knieën zullen heenvlieten als water.

18 Ook zullen zij zakken aangordien, gruwen zal ze bedekken, er over alle aangezigten zal schaanste wezen, en op al hunne hoofden kaalheid.

19 Zij zullen hun zilver op de straten werpen, en hun goud zal tot onreinigheid zijn; en hun zilver en hun goud zal hen niet kunnen uit helpen ten dage der verbolgenheid des HEEREN; hunne ziel zullen zij niet verzadigen, en hunne ingewanden zullen zij niet vullen; want het zal de aanstoot hunner ongerechtigheid zijn.

20 En Hij heeft de schoonheid zijns sierraads ter voortreffelijkheid gezet; maar zij hebben daarin beelden hunner gruwelen en hunner verfoeielen gemaakt; daarom heb Ik dat hun tot onreinigheid gesteld.

21 En Ik zal het in de hand der vreemden overgeven ten roof, en den goddeloozen der aarde ten buit, en zij zullen het ontheiligen.

22 Ook zal Ik mijn aangezicht van hen omwenden, en zij zullen mijne verborgene plaats ontheiligen; want inbrekers zullen daar in komen en die ontheiligen.

23 Maak eene keten; want het land is vol van bloedgerigten, en de stad is vol van geweld.

24 Daarom zal Ik de kwaadste der Heidenen doen komen, die hunne huizen erfelijk bezitten zullen, en zal den hoogmoed der sterken doen ophouden, en die hen heiligen, zullen onheilig worden.

25 De ondergang komt; en zij zullen den vrede zoeken, maar hij zal er niet zijn.

26 Ellende zal op ellende komen, en er zal gerucht op gerucht wezen; dan zullen zij het gezigt van een' profeet zoeken; maar de wet zal verzaan van den priester, en de raad van de oudsten.

27 De koning zal rouw bedriegen, en de vorsten zullen met verwoesting bekleed zijn, en de handen van het volk des lands zullen beroerd zijn; Ik zal hun doen naar hunnen weg, en met hunne regten zal Ik ze richten; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 8.

Wanneer, waar en hoe dit gezigt den profeet is geopenbaard, vs. 1. God voert hem in den tempel te Jeruzalem en toont hem de gruwelijke afgoderij, welke de Joden aldaar bedreven, met het beeld der ijvering, 5; met verscheidene kruipende dieren, verschillende heesten en drekgoden, 8. God toont hem ook de vrouwen, die den afgod Thammuz becedden, 13; en de mannen, die de zon aanbaden, 15; welke gruwelen zij liet achten, 17; waarom God hen zonder genade wil straffen, 18.

HET geschiedde nu in het zesde jaar, in de zesde maand, op den vijftien der maand, als ik in mijn huis zat, en de oudsten van Juda voor mijn aangezicht zaten, dat de hand des Heeren HEEREN daar over mij viel.

2 Toen zag ik, en ziet, eene gelijkenis, als de gedaante van vuur; van de gedaante zijner lenden en nederwaarts was vuur; en van zijne lenden en opwaarts, als de gedaante eener klaarheid, als de verw van Hasmal.

3 En hij stak de gelijkenis eener hand uit, en nam mij bij het haar mijns hoofds; en de Geest voerde mij op tusschen de aarde en tusschen den hemel, en bracht mij in de gezigten Gods te Jeruzalem, tot de deur der poort van het binnenste voorhof, dewelke ziet naar het noorden, alwaar de zitplaats was van een beeld der ijvering, dat tot ijver verwekt.

4 En ziet, de heerlijkheid des Gods van Israel was aldaar, naar de gedaante, die ik in de vallei gezien had.

5 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! hef nu uwe oogen op naar den weg van het noorden; en ik hief mijne oogen op naar den weg van het noorden; en ziet, tegen het noorden aan de poort van het altaar was dit beeld der ijvering, in den ingang.

6 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! ziet gij wel, wat zij doen, de groote gruwelen, die het huis Israëls hier doen, opdat Ik van mijn heiligdom verre wegga? Doch gij zult nog wederom groote gruwelen zien.

7 Zoo bracht Hij mij tot de deur van het voorhof. Toen zag ik, en ziet, er was een hol in den wand.

8 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! graaf nu in dien wand. En ik groef in dien wand, en ziet, daar was eene deur.

9 Toen zeide Hij tot mij: Ga in, en zie

J. v. C.
594.

Dan. 5.

Eze. 3:23.

b Jes. 13:7,
Jer. 6:24.c Jes. 15:2,3,
Jer. 48:37.d Spr. 11:4,
Zef. 1:18.

J. v. C.
594.

de booze gruwelen, die zij hier doen. 10 Zoo ging ik in, en ik zag, en ziet, er was alle beeldenis van kruipende dieren en verfoeljelijke beesten, en van alle drekgoden van het huis Israëls, geheel rondom aan den wand gemaald.

11 En zeventig mannen uit de oudsten van het huis Israëls, met Jazanja, den zoon van Safan, staande in het midden van hen, stonden voor hunne aangezichten; en een ieder had zijn rookvat in zijne hand, en eene overvloedige wolk des reukwerks ging op.

12 Toen zeide Hij tot mij: Hebt gij gezien, menschenkind! wat de oudsten van het huis Israëls doen in de duisternis, een ieder in zijne gebede binnenkameren? want zij zeggen: «De HEERE ziet ons niet, de HEERE heeft het land verlaten».

13 En Hij zeide tot mij: Gij zult nog wederom groote gruwelen zien, die zij doen.

14 En Hij bragt mij tot de deur der poort van het huis des HEEREN, die naar het noorden is, en ziet, daar zaten vrouwen, beweenende den Thammuz.

15 En Hij zeide tot mij: Hebt gij, menschenkind! dat gezien? Gij zult nog wederom grotere gruwelen zien dan deze.

16 En Hij bragt mij tot het binnenste voorhof van het huis des HEEREN; en ziet, aan de deur van den tempel des HEEREN, tusschen het voorhuis en tusschen het altaar, waren omtrent vijf en twintig mannen; hunne achterste leden waren naar den tempel des HEEREN, en hunne aangezichten naar het oosten, en deze bogen zich neder naar het oosten voor de zon.

17 Toen zeide Hij tot mij: Hebt gij, menschenkind! dat gezien? Is er iets lighter geacht bij het huis van Juda, dan deze gruwelen te doen, die zij hier doen? Als zij het land met geweld vervuld hebben, zoo keeren zij zich, om mij te vertoornen, want zie, zij steken de wijranken aan hunnen neus.

18 Daarom zal ik ook handelen in grimmigheid, «mijn oog zal niet verschoonen, en ik zal niet sparen; hoewel zij voor mijne ooren met luider stem roepen, «nogtans zal ik hen niet hooren».

HOOFDSTUK 9.

God geeft zes mannen last, om zijne wraak binnen Jeruzalem uit te voeren, vs. 1. De heerlijkheid des Heeren wikt tot den dorpel des tempels, 3. God gebiedt eenen man, in linnen gekleed, alle vromen eerst met een zeker teeken te teekenen, 4; welke de zes mannen alleen moesten sparen: maar de overigen verdelen, 5. Zulks bechikt zijnde, wordt de profeet uitermate ontsteld, 8; en ontvangt daarop Gods antwoord, 9. De man in linnen gekleed, berigt, dat hij zijnen last volbragt heeft, 11.

DAARNA riep Hij voor mijne ooren met luider stem, zeggende: Doet de opzieners der stad naderen, en elkeen met zijn verdervend wapen in zijne hand.

2 En ziet, zes mannen kwamen van den weg der Hooge poort, die gekeerd is naar het noorden, en elkeen met zijn verpletterend wapen in zijne hand; en een man in het midden van hen was met linnen bekleed, en een schrijvers inktkoker was aan zijne lendenen; en zij kwamen in, en stonden bij het koperen altaar.

3 En de heerlijkheid des Gods van Israël hief zich op van den cherub, waarop Hij was, tot den dorpel van het huis; en Hij riep tot den man, die met linnen bekleed was, die des schrijvers inktkoker aan zijne lendenen had.

4 En de HEERE zeide tot hem: Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en teeken een teeken op de voorhoofden der lieden,

die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden.

5 Maar tot die anderen zeide Hij voor mijne ooren: Gaat door, door de stad achter hem, en slaat! illieder oog verschoone niet, en spaart niet.

6 Doodt ouden, jongelingen, en maagden, en kinderken, en vrouwen, tot verdervens toe; maar genaakt aan niemand, op denwelken het teeken is, en begint van mijn heilichdom. En zij begonnen van de oude mannen, die voor het huis waren.

7 En Hij zeide tot hen: Verontreinigt het huis, en vervult de voorhoven met verslagenen, gaat hen uit. En zij gingen hen uit, en zij sloegen in de stad.

8 Het geschiedde nu, als zij hen geslagen hadden, en ik overgebleven was, dat ik op mijn aangezicht viel, en riep, en zeide: Ach, Heere HEERE! Zult Gij al het overblijfsel van Israël verderven, met uwe grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem?

9 Toen zeide Hij tot mij: De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is gansch zeer groot, en het land is met bloed vervuld, en de stad is vol van afwijking; want zij zeggen: De HEERE heeft het land verlaten, en de HEERE ziet niet.

10 Daarom ook wat mij aangaat, «mijn oog zal niet verschoonen, en ik zal niet sparen; Ik zal hunnen weg op hun hoofd geven».

11 En ziet, de man, die met linnen bekleed was, aan wiens lendenen de inktkoker was, bragt bescheid weder, zeggende: Ik heb gedaan, gelijk als Gij mij geboden hadt.

HOOFDSTUK 10.

Vervolg van het profetische gezigt van de heerlijkheid des Heeren, gelijk aan het voorgaande, hetwelk de profeet aan de rivier de Chebar had gezien, en van de vurige kolen, die de man met linnen bekleed, ontving om over de stad te strooijen, vs. 1. De heerlijkheid des Heeren schijnt hier drie maal van plaats veranderd te zijn: ten eerste, van de Cherubim tot den dorpel des tempels, 4; ten tweede van daar weder op de Cherubim, 18; ten derde, op de Cherubim tot de oostpoort, of voorste poort, om uit te gaan uit zijn huis, 19.

DAARNA zag ik, en ziet, boven het uitspannel, hetwelk was over het hoofd der cherubs, was als een sappiersteren, als de gedaante van de gel. kolen eens troons; en Hij verscheen op dezelve.

2 En Hij sprak tot den man, bekleed met linnen, en Hij zeide: Ga in tot tusschen de wielen, tot onder den cherub, en vul uwe vuisten met vurige kolen van tusschen de cherubs, en strooi ze over de stad; en hij ging in voor mijne oogen.

3 De cherubs nu stonden ter rechterzijde van het huis, als die man inging; en eene wolk vervulde het binnenste voorhof.

4 Toen hief zich de heerlijkheid des HEEREN omhoog van boven den cherub, op den dorpel van het huis; en het huis werd vervuld met eene wolk, en het voorhof was vol van den glans der heerlijkheid des HEEREN.

5 En het geruisch van de vleugelen der cherubs werd gehoord tot het uiterste voorhof, als de stem des almachtigen Gods, wanneer Hij spreekt.

6 Het geschiedde nu, als Hij den man, bekleed met linnen, geboden had, zeggende: Neem vuur van tusschen de wielen, van tusschen de cherubs; dat hij inging en stond bij een rad.

7 Toen stak een cherub zijne hand uit van tusschen de cherubs tot het vuur, hetwelk was tusschen de cherubs, en nam daarvan en gaf het in de vuisten

J. v. C.
594.

c Ezech. 9: 9.

d Ezech. 5: 11.
7: 4.c Spr. 1: 28.
Jes. 1: 15.
Jer. 11: 11.a Ezech. 5: 11.
7: 4.
8: 18.

circa 594.

J. v. C.
594.

degenen, die met linnen bekleed was; die nam het, en ging uit.

8 Want er werd gezien aan de cherubs de gelijkenis van eens menschen hand onder hunne vleugelen.

9 Toen zag ik, en ziet, vier raderen waren bij de cherubs; één rad was bij elken cherub; en de gedaante der raderen was als de verw van een turkooissteen.

10 En aangaande hunne gedaanten, die vier hadden enerlei gelijkenis, gelijk of het ware geweest een rad in het midden van een rad.

11 Als die gingen, zoo gingen deze op hunne vier zijden; zij keerden zich niet om, als zij gingen; maar de plaats, waarhenen het hoofd zag, die volgden zij na; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

12 Hun zansche ligchaam nu, en hunne rugen, en hunne handen, en hunne vleugelen, mitgaders de raderen, waren vol oogen rondom; die vier hadden hunne raderen.

13 Aangaande de raderen, elkeen derzelve werd voor mijne ooren genoemd Galgal.

14 En elkeen had vier aangezichten; het eerste aangezicht was het aangezicht eens cherubs, en het tweede aangezicht was het aangezicht eens menschen, en het derde het aangezicht eens leeuws, en het vierde het aangezicht eens arends.

15 En die cherubs hieven zich omhoog; dit was even het dier, dat ik bij de rivier Chebar gezien had.

16 En als de cherubs gingen, zoo gingen die raderen nevens dezelve; en als de cherubs hunne vleugelen ophieven, om zich van de aarde omhoog te heffen, zoo keerden zich diezelve raderen ook niet om van bij hen.

17 Als die stonden, stonden deze, en als die opgeheven werden, hieven zich deze ook op; want de Geest der dieren was in hen.

18 Toen ging de heerlijkheid des HEEREN van boven den dorpel des huizes weg, en stond boven de cherubs.

19 En de cherubs hieven hunne vleugelen op, en verhieven zich van de aarde omhoog voor mijne oogen, als zij uitgingen; en de raderen waren tegenover hen; en elkeen stond aan de deur der Oostpoort van het huis des HEEREN; en de heerlijkheid des Gods Israels was van boven over hen.

20 Dit is het dier, dat ik zag onder den God Israels bij de rivier Chebar; en ik bemerkte, dat het cherubs waren.

21 Elkken had vier aangezichten, en elkeen had vier vleugelen; en de gelijkenis van menschenhanden was onder hunne vleugelen.

22 En aangaande de gelijkenis van hunne aangezichten, het waren dezelve aangezichten, die ik gezien had bij de rivier Chebar, hunne gedaanten en zij zelve; zij gingen ieder regt uit voor zijn aangezicht henen.

HOOFDSTUK 11.

God toont den profet de boosheid der voornaamste regenten van Jeruzalem, die met Gods profetien den spot drevén, vs. 1. De profet moet hunne zonden en straffen hun verkondigen, 4. Een der voornaamste regenten sterft, waarover de profet wordt ontsteld, 13. God toont den profet de spotterij, die zij te Jeruzalem drevén met hunne broederen, die naar Babel waren weggevoerd, aan welke God integendeel geestelijken en lichamelijken zegen belooft, 14. De heerlijkheid des Heeren verlaat de stad, 22. God brengt den profet weder, in een gezigt, tot zijne gevangene broeders in Chaldée, 24.

TOEN hief mij de Geest op, en bragt mij tot de Oostpoort van het huis des HEEREN, dewelke ziet oostwaarts; en ziet, aan de deur der poort waren

en twintig mannen, en in het midden van hen zag ik Jaazánja, den zoon van Azzur, en Pelatja, den zoon van Benája, vorsten des volks.

2 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! deze zijn de mannen, die ongerechtigheid bedenken, en die kwaden raad raden in deze stad.

3 Die zeggen: Men moet geene huizen nabij bouwen; deze stad zou de pot, en wij het vleesch zijn.

4 Daarom profeteer tegen hen; profeteer, o menschenkind!

5 Zoo viel dan de Geest des HEEREN op mij, en Hij zeide tot mij: Zeg: Zoo zegt de HEERE: Alzoo zegt gijlieden, o huis Israels! want ik weet elken der dingen, die in uwen geest opklommen.

6 Gij hebt uwe verslagenen in deze stad vernieuwvuldigd, en gij hebt derzelver straten met de verslagenen vervuld.

7 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Uwe verslagenen, die zij in het midden derzelve nedergelegd hebt, die zijn dat vleesch, en deze stad is de pot; maar ulieden zal ik uit het midden derzelve doen uitgaan.

8 Gijlieden hebt het zwaard gevreesd; en het zwaard zal ik over u brengen, spreekt de Heere HEERE.

9 Ook zal ik ulieden uit het midden derzelve doen uitgaan, en ik zal u overgeven in de hand der vreemden; en ik zal regt onder u doen.

10 Gij zult door het zwaard vallen; in de landpale Israels zal ik u rigten, en gij zult weten, dat ik de HEERE ben.

11 Deze stad zal ulieden niet tot eenen pot zijn, en gij zult in het midden derzelve niet tot vleesch zijn; in de landpale Israels zal ik u rigten.

12 En gij zult weten, dat ik de HEERE ben, omdat gij in mijne inzettingen niet gewandeld, en mijne regten niet gedaan hebt, maar naar de regten der Heidenen, die rondom u zijn, gedaan hebt.

13 Het geschiedde nu, als ik profeteerde, dat Pelatja, de zoon van Benája, stierf. Toen viel ik neder op mijn aangezicht, en riep met luider stem, en zeide: Ach, Heere HEERE! zult Gij gansch eene voleinding maken met het overblijfsel van Israël?

14 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

15 Menschenkind! het zijne uwe broederen, uwe broederen, de mannen uwer maatschap, en het gansch huis Israels, ja dat gansch, tot welke de inwoners van Jeruzalem gezegd hebben: Maakt u verre af van den HEERE, ditzelve land is ons tot een erfbezitting gegeven.

16 Daarom zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Hoewel ik hen verre onder de Heidenen weggedaan heb, en hoewel ik hen in de landen verstrooid heb, nogtans zal ik hun een weinig tijds tot een heilighdom zijn, in de landen, waarin zij gekomen zijn.

17 Daarom zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ja ik zal ulieden vergaderen uit de volken, en ik zal u verzamelen uit de landen, waarin gij verstrooid zijt, en ik zal u het land Israels geven.

18 En zij zullen daarhenen komen, en al deszelfs verfoeisen en al deszelfs gruwelen van daar wegdoen.

19 En ik zal hun een enerlei hart geven, en zal eenen nieuwen geest in het binnenste van u geven; en ik zal het steenen hart uit hun vleesch wegnemen, en zal hun een vleeschschen hart geven;

20 Opdat zij wandelen in mijne inzettingen, en mijne regten bewaren, en derzelve doen; en zij zullen Mij tot een volk zijn, en ik zal hun tot een God zijn.

21 Maar welker hart het hart hunner verfoeisen en hunner gruwelen nawan-

J. v. C.
594.a Jer. 32:39.
Ezec. 36:26.b Jer. 24:7.
30:22.
31:1.
32:38.

J. v. C.
594.

Ezec. 9, 10.

delt, derzelver weg zal ik op hun hoofd geven, spreekt de Heere HEERE.

22 Toen hieven de cherubs hunne vleugelen op, en de raderen tegenover hen; en de heerlijkheid des Gods van Israël was over hen van boven.

23 En de heerlijkheid des HEEREN rees op van het midden der stad, en stond op den berg, die tegen het oosten der stad is.

24 Daarna nam mij de Geest op, en bracht mij in gezigt door den Geest Gods in Chaldaë tot de gevangelijk weggevoerden; en het gezigt, dat ik gezien had, voer van mij op.

25 En ik sprak tot de gevangelijk weggevoerden al de woorden des HEEREN, die Hij mij had doen zien.

HOOFDSTUK 12.

Den profet wordt van God bevolen, de heimelijke vlugt en gevangelijke wegvoering van den koning Zedekia en van het volk, weinigen uitgezonderd, in zijn persoon af te beelden, vs. 1; ook om zijn brood te eten en zijn water te drinken met kommer en angst, den Joden tot een teken. 17. God verwerpt het spottende spreekwoord der Joden, en voorregt daarentegen eenen haastigen en zekere vervulling zijner profetien, 21.

VERDER geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! gij woont in het midden van een waderspannig huis, dewelke oogen hebben om te zien, en niet b'zien, ooren hebben om te hooren, en niet hooren, want zij zijn een waderspannig huis.

3 Daarom gij menschenkind! maak u gereedschap van vertrekking; en vertrek bij dag voor hunne oogen; en gij zult vertrekken van uwe plaats tot een andere plaats voor hunne oogen; misschien zullen zij het merken, hoewel zij een waderspannig huis zijn.

4 Gij zult dan u gereedschap bij dag voor hunne oogen uitbrengen, als het gereedschap dergenen, die vertrekken; daarna zult gij in den avond uitgaan voor hunne oogen, gelijk zij uitgaan, die vertrekken.

5 Doorgraaf u den wand voor hunne oogen, en breng daardoor uw gereedschap uit.

6 Voor hunne oogen zult gij het op de schouders dragen, in donker zult gij het uitbrengen; uw aangezicht zult gij bedekken, dat gij het land niet ziet: want ik heb u den huize Israëls tot een wonder teeken gegeven.

7 En ik deed alzoo, gelijk als mij bevolen was: ik bracht mijn gereedschap uit bij dag, als het gereedschap dergenen, die vertrekken; daarna in den avond doorgroef ik mij den wand met de hand; ik bracht het uit in donker, en ik droeg het op den schouder voor hunne oogen.

8 En des morgens geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

9 Menschenkind! heeft niet het huis Israëls, het waderspannig huis, tot u gezegd: Wat doet gij?

10 Zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Deze laat is tegen den vorst van Jeruzalem, en het gansche huis Israëls, dat in het midden van hen is.

11 Zeg: Ik ben ulieder wonderteeken; gelijk als ik gedaan heb, alzoo zal hun gedaan worden; zij zullen door wegvogering in de gevangenis henengaan.

12 En de vorst, die in het midden van hen is, zal het gereedschap op den schouder dragen in donker, en hij zal u uitgaan; zij zullen door den wand graven, om hem daardoor uit te brengen; hij zal zijn aangezicht bedekken, opdat hij niet het oog de aarde niet zie.

13 Ik zal ook mijn net over hem uitspreiden, dat hij in mijn jagtgaren gegrepen worde; en ik zal hem brengen in

Babylonie, het land der Chaldeën, ook zal hij dat niet zien, hoewel hij daar sterven zal.

14 En allen, die rondom hem zijn tot zijne hulp, en al zijne benden zal ik in alle winden / verstrooijen; en ik zal het zwaard achter hen uittrekken.

15 Alzoo zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik hen onder de Heidenen verspreiden en hen in de landen verstrooijen zal.

16 Doch Ik zal van hen weinige lieden doen overblijven van het zwaard, van den honger en van de pestilentie; opdat zij al hunne gruwelen vertellen onder de Heidenen, waarhenen zij komen zullen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

17 Daarna geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

18 Menschenkind! gij zult uw brood eten met beven, en uw water zult gij met beroerte en met kommer drinken.

19 En gij zult tot het volk des lands zeggen: Alzoo zegt de Heere HEERE, van de inwoners van Jeruzalem, in het land Israëls: Zij zullen hun brood met kommer eten, en hun water zullen zij met verbaasdheid drinken, omdat hun land woest zal worden van zijne volheid, van wege het geweld van al degenen, die daarin wonen;

20 En de bewoonde steden zullen woest worden, en het land zal eenen wildernis zijn; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

21 Wederom geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

22 Menschenkind! wat is dit voor een spreekwoord, dat gij lieden hebt in het land Israëls, zeggende: De dagen zullen verlengd worden, en al het gezigt zal vergaan?

23 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal dit spreekwoord doen ophouden, dat zij het niet meer ten spreekwoord gebruiken zullen in Israël. Maar spreekt tot hen: De dagen zijn nabij gekomen, en het woord van ieder gezigt.

24 Want geen ijdel gezigt zal er meer wezen, noch vleiende waarzegging, in het midden van het huis Israëls.

25 Want Ik ben de HEERE, Ik zal spreken; het woord, dat Ik zal spreken, zal gedaan worden, de tijd zal niet meer uitgesteld worden: want in uwe dagen, o waderspannig huis! zal Ik een woord spreken, en hetzelfde doen, spreekt de Heere HEERE.

26 Verder geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

27 Menschenkind! zie, die van het huis Israëls zeggen: Het gezigt, dat hij ziet, is voor vele dagen, en hij profeteert van tijden, die verre zijn.

28 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Geen mijner woorden zullen meer uitgesteld worden; het woord, hetwelk Ik gesproken heb, dat zal gedaan worden, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 13.

God beveelt den profet te profeteren tegen de valsche profeten en hunne looze pleisteringen, vs. 1; als ook tegen de valsche profetessen en hare armkussens en hoofddeksels, 17.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! profeteer tegen de profeten Israëls, die profeteren, en zeg tot degenen, die uit hun hart profeteren: Hoort des HEEREN woord.

3 Zoo zegt de Heere HEERE: Wee over die dwaze profeten, die hunnen geest nawaandelen, en hetgeen zij niet gezien hebben!

4 Uwe profeten, o Israël! zijn als vossen in de woeste plaatsen.

J. v. C.
594.f Ezec. 5, 10.
12.

g Ezec. 4, 16.

u Ezec. 2, 3-8.
3, 26, 27.b Jes. 6: 9.
Jer. 5, 21.

c Jer. 5, 21.

d 2Kon. 25, 4.

e Ezec. 17, 30.

J. v. C.
594.

5 Gij zijt in de bressen niet opgetreden, noch hebt den muur toegemuurd voor het huis Israëls, om in den strijd te staan, ten dage des HEEREN.

6 Zij zien ijdelheid en leugenachtige voorzegging, die daar zeggen: De HEERE heeft gesproken! daar de HEERE hen niet gezonden heeft; en zij geven hope van het woord te zullen bevestigen.

7 Ziet gij niet een ijdel gezigt, en spreekt een leugenachtige voorzegging, als gij zegt: De HEERE spreekt, daar Ik niet gesproken heb?

8 Daarom zoo zegt de Heere HEERE: Omdat gijlieden ijdelheid spreekt, en leugen ziet; daarom, ziet, Ik wil aan u, spreekt de Heere HEERE.

9 En mijne hand zal zijn tegen de profeten, die ijdelheid zien, en leugen voorzeggen; zij zullen in de vergadering mijns volks niet zijn, en in het schrift van het huis Israëls niet geschreven worden, en in het land Israëls niet komen; en gij zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

10 Daarom, ja daarom dat zij mijn volk verleiden, zeggende: Vrede! daar geen vrede is; en dat de een enen leunen wand bouwt, en ziet, de anderen denzelven pleisteren met loozen kalk.

11 Zeg tot degenen, die met loozen kalk pleisteren, dat hij omvallen zal; er zal een overstelpende plasregen zijn; en gij, o groote hagelsteenen! zult vallen, en een groote stormwind zal hem spijten.

12 Ziet, als die wand zal gevallen zijn, zal dan niet tot u gezegd worden: Waar is de pleistering, waarmede gij gepleisterd hebt?

13 Daarom al zoo zegt de Heere HEERE: Ja Ik zal hem door eenen grooten stormwind in mijne grimmigheid spijten, en er zal een overstelpende plasregen zijn in mijnen toorn, en groote hagelsteenen in mijne grimmigheid, om dien te verdoren.

14 Zoo zal Ik den wand afbreken, dien gijlieden met loozen kalk gepleisterd hebt, en zal hem ter aarde nederwerpen, dat zijn grond zal ontdekt worden; al zoo zal de stad vallen, en gij zult in het midden van haar omkomen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

15 Zoo zal Ik mijne grimmigheid tegen den wand voortbrengen, en tegen degenen, die hem pleisteren met loozen kalk; en Ik zal tot ulieden zeggen: Die wand is er niet meer, en die hem pleisterden, zijn er niet.

16 Te weten de profeten Israëls, die van Jeruzalem profeteren, en voor haar een gezigt des vredes zien, waar geen vrede is, spreekt de Heere HEERE.

17 En gij, menschenkind! zet uw aangezicht tegen de dochteren uws volks, dewelke profeteren uit haar hart, en profeteer tegen haar.

18 En zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Wee die vrouwen, die kussens naaijen voor alle okselen der armen, en maken hoofddeksels voor het hoofd van alle statuur, om de zielen te jagen! Zult gij de zielen mijns volks jagen, en zult gij u de zielen in het leven behouden?

19 En zult gij Mij ontheiligen bij mijn volk, om voor handvollen van gerst, en voor stukken broods, om zielen te doodden, die niet zouden sterven, en om zielen in het leven te behouden, die niet zouden leven, door uw liegen tot mijn volk, dat de leugen hoort?

20 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik wil aan uwe kussens, waarmede gij aldaar de zielen jaagt naar de bloemhoven, en Ik zal ze uit uwe armen wescheuren; en Ik zal die zielen losmaken, die zielen, die gij jaagt naar de bloemhoven.

21 Daartoe zal Ik uwe hoofddeksels

scheuren, en mijn volk uit uwe hand redden, zoodat zij niet meer in uwe hand zullen zijn tot eene jagt; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

22 Omdat gijlieden het hart des rechtvaardigen, door valsheid hebt bedroefd gemaakt, daar Ik hem geene smart aangedaan heb; en omdat gij de handen des goddeloozen gesterkt hebt, opdat hij zich van zijnen boosen weg niet afkeeren zou, dat Ik hem in het leven behield;

23 Daarom zult gij niet meer ijdelheid zien, noch waarzegging gebruiken; maar Ik zal mijn volk uit uwe hand redden, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 14.

Sommige oudsten van het volk komen tot den profet, om in schijn God raad te vragen, vs. 1. God antwoordt hen naar de verdiensten hunner afgoderij en huichelaarj, en bedreigt al zulke vragers, ook de verleide profeten, die den vragers naar hunne begeerten profeteerden, met het verderf; gevende eene belofte voor de boetvaardigen, 2. God verklaart, dat de voorbiddingen, zelfs van de meest vromen, als Noach, Daniël en Job, Jeruzalem, noch een volk, hetwelk Hij vast besloten heeft te straffen, zonden kunnen helpen; alleen zouden zij hunne eigene zielen redden, 12. Hij voert, dat eenigen zullen overblijven en naar de andere Joden in Babel gevoerd worden, hun tot voorbeeld en spiegel van Gods rechtvaardigheid, 22.

DAARNA kwamen tot mij mannen uit de oudsten van Israël, en zaten neder voor mijn aangezicht.

2 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

3 Menschenkind! deze mannen hebben hunne dregkoden in hun hart opgezet, en hebben den aanstoot hunner ongerechtigheid regt voor hunne aangezichten gesteld; word Ik dan ernstelijk van hen gevraagd?

4 Daarom spreek met hen, en zeg tot hen: Al zoo zegt de Heere HEERE: Een ieder man uit het huis Israëls, die de dregkoden in zijn hart opzet, en den aanstoot zijner ongerechtigheid regt voor zijn aangezicht stelt, en komt tot den profet, Ik, de HEERE, zal hem, als hij komt, antwoorden naar de menigte zijner dregkoden:

5 Opdat Ik het huis Israëls in hun hart gripe, dewil zij allen door hunne dregkoden van Mij vervreemd zijn.

6 Daarom zeg tot het huis Israëls: Al zoo zegt de Heere HEERE: Bekeert u en keert u af van uwe dregkoden, en keert uwe aangezichten af van al uwe gruwelen.

7 Want ieder man uit het huis Israëls, en uit den vreemdeling, die in Israël verkeert, die zich van achter Mij afscheidt, en zet zijne dregkoden op in zijn hart, en stelt den aanstoot zijner ongerechtigheid regt voor zijn aangezicht, en komt tot den profet, om Mij door hem te vragen; Ik ben de HEERE, hem zal geantwoord worden door Mij:

8 En Ik zal mijn aangezicht tegen dienzelven man zetten, en zal hem stellen tot een teken en tot spreekwoorden, en zal hem uitroepen uit het midden mijns volks; en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben.

9 Als nu een profet overreed zal zijn, en iets gesproken zal hebben, Ik, de HEERE, heb dienzelven profet overreed, en Ik zal mijne d hand tegen hem uitstrekken, en zal hem verdelen uit het midden van mijn volk Israël.

10 En zij zullen hunne ongerechtigheid dragen; gelijk de ongerechtigheid des vragers zal zijn, al zoo zal zijn de ongerechtigheid des profeten;

11 Opdat het huis Israëls niet meer van achter Mij afdwale, en zij zich niet meer verontreinigen met al hunne overtredin-

J. v. C.
594.

circa 594.

a Ezech. 20. 1.

b Deut. 28. 37.
Ezech. 5. 13.c Ezech. 13. 1.
2. enz.

d Ezech. 13. 9.

J. v. C.
594.

gen; alsdan zullen zij Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn, spreekt de Heere HEERE.

12 Verder geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

13 Menschenkind! als een land tegen Mijgezondigd zal hebben, zwaarlijk overtredende, zoo zal Ik mijne hand daartegen uitstrekken, en zal hetzelfde den staf des broods breken, en eenen honger daarin zenden, dat Ik daaruit menschen en beesten uitroeije:

14 Ofschoon deze drie mannen, Noach, Daniël en Job, in het midden deszelfs waren, zij zouden door hunne gerechtigheid *alleen* hunne ziel bevrijden, spreekt de Heere HEERE.

15 Zoo Ik het boos gedierte make door het land door te gaan, hetwelk dat van kinderen beroove, zoodat het woest worde, dat er niemand doorga, van wege het gedierte:

16 Die drie mannen in het midden deszelfs zijnde, *zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo zij zonen, en zoo zij dochteren bevrijden zouden! zij zelve alleen zouden bevrijd worden, maar het land zou woest worden.

17 Of *als* Ik het zwaard bringe over datzelfde land, en zegge: Zwaard! ga door, door dat land, zoodat Ik daarvan uitroeije menschen en beesten:

18 Ofschoon die drie mannen in het midden deszelfs waren, *zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zij zouden zonen noch dochteren bevrijden, maar zij zelve alleen zouden bevrijd worden.

19 Of *als* Ik de pestilentie in datzelfde land zende, en mijne grimmigheid daarover met bloed uitgiete, om daarvan menschen en beesten uit te roeien:

20 Ofschoon Noach, Daniël en Job in het midden deszelfs waren, *zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo zij eenen zoon, of zoo zij ene dochter zouden bevrijden! zij zouden *alleen* hunne ziel door hunne gerechtigheid bevrijden.

21 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Hoe veel te meer, als Ik mijne vier booze gerigten, het zwaard, en den honger, en het booze gedierte, en de pestilentie gezonden zal hebben tegen Jeruzalem, om daaruit menschen en beesten uit te roeien!

22 Doch ziet, daarin zullen ontkomen overblijven, die uitgevoerd zullen worden, zonen en dochteren; ziet, zij zullen tot ulieden uitkomen, en gij zult hunnen weg zien, en hunne handelingen; en gij zult vertroost worden over het kwaad, dat Ik over Jeruzalem gebragt zal hebben, ja al wat Ik zal gebragt hebben over haar.

23 Zoo zullen zij u vertroosten, als gij hunnen weg en hunne handelingen zien zult; en gij zult weten, dat Ik niet zonder oorzaak gedaan heb, al wat Ik in haar gedaan heb, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 15.

Door de gelijkenis van het hout des wijnstoks voorzegt God de geheele verdelging van Jeruzalem, van wege al hare boosheid.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! wat is het hout des wijnstoks meer dan alle hout, of de wijnrauk meer dan dat onder het hout eens wonds is?

3 Wordt daarvan hout genomen, om een stuk werks te maken? neemt men daarvan eene pin, om eenig vat daaraan te hangen?

4 Ziet, het wordt aan het vuur overgegeven, opdat het verteerd worde; het vuur verteert beide zijne einden, en zijn

middelste wordt verbrand, zou het den- gen tot een stuk werks?

5 Ziet, toen het geheel was, werd het tot geen stuk werks gemaakt; hoe veel te min als het vuur dat verteerd heeft, zoodat het verbrand is, zal het dan nog tot een stuk werks gemaakt worden?

6 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Gelijk als het hout des wijnstoks is onder het huis des wonds, hetwelk Ik aan het vuur overgeef, opdat het verteerd worde, alzoo zal Ik de inwoners van Jeruzalem overgeven.

7 Want Ik zal mijn aangezicht tegen hen zetten; als zij van het *eene* vuur uitgaan, zal het *andere* vuur hen verteren; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik mijn aangezicht tegen hen gesteld zal hebben.

8 En Ik zal het land woest maken, omdat zij zwaarlijk overtreden hebben, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 16.

Door de gelijkenis van een nieuw geboren en ellendig verlaten dochtertje stelt God den Joden voor oogten hunne onwaardigheid, en zijne bijzondere liefde en weldadigheid, welke Hij hun uit loutere genade heeft bewezen, vs. 1; daarentegen hunne smooie ondankbaarheid en ontroef, bewezen door allerlei gruwelijke afgedien en heidensche verboden, vs. 15. Voorts de rechtvaardigheid zijner gestrenge oordeelen over hen, vs. 35; welke zij (in boosheid voor Sodom en Scmaria niet onderloemde) ten boosste verdiend hadden, vs. 48 met belofte nogtans van genadige herstelling, welke zij, met de uitverkorene Heidenen, in den Messias zouden deelachtig worden, vs. 60.

VERDER geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! maak Jeruzalem hare gruwelen bekend,

3 En zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE tot Jeruzalem: Uwe handelingen en uwe geboorten zijn uit het land der Kanaaniëten; uw vader was een Amoriet en uwe moeder eene Hethietische.

4 En aangaande uwe geboorten: ten dage, als gij geboren waart, werd uw navel niet afgesneden; en gij waart niet met water gewasschen, toen Ik u aanschouwde; gij waart ook geensins met zout gewreven, noch in windelen gewonden.

5 Geen oog had medelijden over u, om u een van deze dingen te doen, om zich over u te erbarmen; maar gij zijt geworpen geweest op het vlakke des velds, om de walgelijkheid van uwe ziel, ten dage, toen gij geboren waart.

6 Als Ik bij u voorbijging, zoo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja Ik zeide tot u in uw bloed: Leef!

7 Ik heb u tot tien duizend, als het gewas des velds, gemaakt; en gij zijt gegroeid, en groot geworden, en zijt gekomen tot groote sierlijkheid; uwe borsten zijn vast geworden, en uw haar is gewassen, doch gij waart naakt en bloot.

8 Als Ik nu bij u voorbijging, zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minnen: zoo breidde Ik mijnen vleugel over u uit, en dekte u we naaktheid; ja = Ik zweer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE, en gij werdte mijne.

9 Daarna wiesch Ik u met water, en Ik spoelde uw bloed van u af, en zalfde u met olie.

10 Ik bekleedde u ook met gestikt werk, en Ik schoede u met dassenvellen, en omgordde u met sja linnen, en bedekte u met zijde.

11 Ook versierde Ik u met sieraad, en deed armringen aan uwe handen, en eene keten aan uwen hals.

12 Desgelijks deed Ik een voorhoofdsiersel aan uw aangezicht, en oorringen

J. v. C.
594.

594.

a Gen. 22 16.
24 7.

cir a 594.

J. v. C.
591.

aan uwe ooren, en eene kroonder heerlijkheid op uw hoofd.

13 Zoo waart gij versierd met goud en zilver, en uwe kleeding was fijn linnen, en zijde, en gestikt werk; gij at meelbloem, en honig, en olie, en gij waart gansch zeer schoon, en waart voorspoedig, dat gij een koninkrijk werdt.

14 Daartoe ging van u een naam uit onder de Heidenen om uwe schoonheid: want die was volmaakt door mijne heerlijkheid, die Ik op u gelegd had, spreekt de Heere HEERE.

15 Maar gij hebt vertrouwd op uwe schoonheid, en hebt gehoereerd van wege uwen naam; ja hebt uwe hoererijen uitgestort aan een' ieder, die voorbijging; voor hem was zij.

16 En gij hebt van uwe kleederen genomen, en u gemaakt geplekte hoogten, en hebt daarop gehoereerd: *zalks* is niet gekomen, en zal niet geschieden.

17 Daartoe hebt gij genomen de vaten uws sieraads van mijn goud en van mijn zilver, dat Ik u gegeven had, en gij hebt u maus beelden gemaakt, en gij hebt met dezelve gehoereerd.

18 En gij hebt uwe gestikte kleederen genomen, en hebt ze bedekt; en gij hebt mijne olie en mijn reukwerk voor hunne aangezichten gesteld.

19 En mijn brood, hetwelk Ik u gaf, meelbloem, en olie, en honig, *waarmede* Ik u spijste, dat hebt gij ook voor hunne aangezichten gesteld tot eenen liefelijken reuk: zoo is het geschied, spreekt de Heere HEERE.

20 Verder hebt gij uwe zonen en uwe dochteren, die gij Mij gebarnd hadt, genomen, en hebt ze denzelven geofferd om te verteren: is het wat kleins van uwe hoererijen.

21 Dat gij mijne kinderen ^b geslagt hebt, en hebt ze overgegeven, als gij dezelve voor hen door *het vuur* hebt doen gaan?

22 Ook hebt gij bij al uwe gruwelen en uwe hoererijen niet gedacht aan de dagen uwer jongheid, als gij naakt en bloot waart, *als* gij vertreden waart in uw bloot.

23 Het is ook geschied na al uwe boosheid, (wee, wee u!) spreekt de Heere HEERE.)

24 Dat gij u een verwelfsel gebouwd hebt, en u eene hooge plaats gemaakt hebt in elke straat.

25 Aan elk hoofd des wegs hebt gij uwe hooge plaatsen gebouwd, en hebt uwe schoonheid gruwelijk gemaakt, en hebt met uwe beenen gegerd voor een' ieder, die voorbijging, en hebt uwe hoererijen vermenigvuldigd.

26 Gij hebt ook gehoereerd met de kinderen van Egypte, uwe naburen, die groot van vleesch zijn; en gij hebt uwe hoererij vermenigvuldigd, om Mij tot toorn te verwekken.

27 Ziet, daarom strekte Ik mijne hand over u uit, en verminderde uw bescheiden deel; en Ik gaf u over in den lust dergenen, die u haaten, der dochteren der Filistijnen, die van wege uwen schandelijken weg beschaamd waren.

28 Verder hebt gij gehoereerd met de kinderen van Assur, omdat gij onverzadelijk waart; ja, als gij met hen gehoereerd hebt, zijt gij ook niet verzadigd geworden.

29 Maar gij hebt uwe hoererij vermenigvuldigd in het land van Kanaän tot in Chaldea; en daarmede ook zijt gij niet verzadigd geworden.

30 Hoe zwak is uw hart (spreekt de Heere HEERE) als gij al deze dingen doet, zijnde het werk van eene heerschende hoerachtige vrouw!

31 Als gij uw verwelfsel bouwt aan het

hoofd van iederen weg, en uwe hooge plaats maakt in elke straat, en niet zijt gewerst als eene hoer, den hoerenloon beschimpende.

32 O die overspelige vrouw! zij neemt in plaats van haren man de vreemden aan.

33 Men geeft loon aan alle hoeren; maar gij geeft uwen loon aan al uwe boelen, en gij beschenkt ze, opdat zij tot u van rondom zouden ingaan om uwe hoererijen.

34 Zoo geschiedt met u in uwe hoererijen het tegendeel van de vrouwen, dewijl men u niet naloopt, om te hoeren: want als gij hoerenloon geeft, en het hoerenloon u niet gegeven wordt, zoo zijt gij tot een tegendeel geworden.

35 Daarom, o hoer! hoor des HEEREN woord.

36 Alzoo zegt de Heere HEERE, omdat uw vergif uitgestort is, en uwe schaamte door uwe hoererijen met uwe boelen ontdekt is, en met al de drekgoden uwer gruwelen, en na het bloed uwer kinderen, dat gij hun gegeven hebt;

37 Daarom, zie, Ik zal al uwe boelen vergaderen, met dewelke gij vermengd zijt geweest, en allen, die gij liefgehad hebt, met allen, die gij geaakt hebt; en Ik zal hen van rondom vergaderen tegen u, en Ik zal voor hen uwe naaktheid ontdekken, dat zij uwe gansche naaktheid zien zullen.

38 Daartoe zal Ik u naar de regten der overspeelsters en der bloedvergietsters rigten; en Ik zal u overgeven aan het bloed der grimmigheid en des ijvers.

39 En Ik zal u in hunne hand overgeven, en zij zullen uw verwelfsel afbreken, en uwe hooge plaatsen omwerpen, en uwe kleederen u uittrekken, en uwe sierlijke juweelen nemen, en u naakt en bloot laten.

40 Jaarna zullen zij tegen u eene vergadering doen opkomen, en zullen u met steenen steenigen, en u met hunne zwaarden doorsteken.

41 Zij zullen ook uwe huizen met ^d vuur verbranden, en oordeelen tegen u uitvoeren voor vele vrouwen oogen; en Ik zal u doen ophouden van eene hoer te zijn, en gij zult ook niet meer hoerenloon geven.

42 Zoo zal Ik mijne grimmigheid op u doen rusten, en mijn ijver zal van u afwijken; en Ik zal stil zijn, en niet meer toornig wezen.

43 Daarom dat gij niet gedacht hebt aan de dagen uwer jongheid, en Mij tot beroering geweest zijt met dit alles, zie, zoo zal Ik ook uwen weg op *uw* hoofd geven, spreekt de Heere HEERE; en gij zult die schandelijke daad niet doen boven al uwe gruwelen.

44 Zie, een ieder, die spreekwoorden gebruikt, zal van u een spreekwoord gebruiken, zeggende: Zoo de moeder is, is hare dochter.

45 Gij zijt de dochter uwer moeder, die de walg had van haren man en van hare kinderen; en gij zijt de zuster uwer zusteren, die de walg gehad hebben van hare mannen en van hare kinderen: uwe moeder was eene Hethietische, en uw vader een Amoriet.

46 Uwe groote zuster nu is Samaria, zij en hare dochteren, dewelke woont aan uwe linkerhand; maar uwe zuster, die kleiner is dan gij, die tegen uwe rechterhand woont, is Sodom en hare dochteren.

47 Doch gij hebt in hare wegen niet gewandeld, noch naar hare gruwelen gedaan: het was wat geringe, en verdriet; maar gij hebt het meer verdorven dan zij, in al uwe wegen.

48 Zoo *waarkachtig* als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, indien Sodom, uwe

J. v. C.
591.

b Jes. 57, 5.

2Kron. 28, 18.

d 2Kon. 25, 9.
Jer. 52, 13.e Ezech. 9, 10.
11, 21.

J. v. C.
594.

zuster, zij met hare dochteren, gedaan heeft, gelijk gij gedaan hebt en uwe dochteren!

49 Ziet, dit was de ongerechtigheid uwer zuster Sodom: hoogmoed, zathheid van brood en stille gerustheid had zij en hare dochteren; maar zij sterkte de hand des armen en nooddrufte niet.

Gen. 19.24.

50 En zij verbleven zich en deden gruwelijkheid voor mijn aangezicht; daarom deed Ik ze weg, nadat Ik het gezien had.

51 Samaria ook heeft naar de helft uwer zonden niet gezondigd; en gij hebt uwe gruwelen meer dan zij vernieuwvuldigd, en hebt uwe zusters gerechtvaardigd door al uwe gruwelen, die gij gedaan hebt.

52 Draag gij dan ook uwe schande, gij, die voor uwe zusters geoordeeld hebt door uwe zonden, die gij gruwelijker gemaakt hebt dan zij; zij zijn rechtvaardiger dan gij: wees gij dan ook beschaamd, en draag uwe schande, omdat gij uwe zusters gerechtvaardigd hebt.

53 Als Ik hare gevangenen wederbrengen zal, namelijk de gevangenen van Sodom en hare dochteren, en de gevangenen van Samaria en hare dochteren, dan zal Ik wederbrengen de gevangenen uwer gevangenis in het midden van haar;

54 Opdat gij uwe schande draagt, en te schande gemaakt wordt, om al hetgeen gij gedaan hebt, als gij haar troosten zult.

55 Als uwe zusters, Sodom en hare dochteren, zullen wederkeeren tot haren vorigen staat, mitsgaders Samaria en hare dochteren zullen wederkeeren tot haren vorigen staat, zult gij ook en uwe dochteren wederkeeren tot uwen vorigen staat.

56 Ja uwe zuster Sodom is in uwen mond niet gehoord geweest, ten dage uws grooten hoogmoeds.

57 Al eer uwe boosheid ontdekt was. Als de tijd was der vernedering van de dochteren van Syrië, en van al degenen, die rondom datzelfde waren, de dochteren der Filistijnen, die u verachten van rondom.

58 Hebt gij uwe schandelijke daden en uwe gruwelen gedragen, spreekt de HEERE.

Jer. 2.20.

59 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal u ook doen, gelijk als gij gedaan hebt, die den eed veracht hebt, brekende het verbond.

vers 8.

60 Evenwel zal ik gedachtig wezen aan mijn verbond met u, in de dagen uwer jongheid, en Ik zal met u een eeuwig verbond oprigten.

Gal. 4.26.

61 Dan zult gij uwer wegen gedenken en beschaamd zijn, als gij uwe zusters, die groter zijn dan gij, met degenen, die kleiner zijn dan gij, aannemen zult: want Ik zal u dezelve geven tot dochteren, maar niet uit uw verbond.

62 Want Ik zal mijn verbond met u oprigten, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben;

63 Opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uwen mond opent van wege uwe schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 17.

Door de gelijkenis van eenen arend, welke een cedertakje van den Libanon neemt en een nieuwen wijnstok plant; en eenen anderen grooten arend, naar welken die wijnstok zich neigt, stelt God zijn volk voor: de gevankelijke wegvloering van den koning Jechonia en anderen door den koning van Babel; de aanstelling van Zedekia tot koning in zijne plaats, en zijnen meened en afval tot den koning van Egypte, vs. 1. Waarom God voorzegt, dat hij, van Egypte en zijn eigen volk verlaten, naar Babel gevankelijk zal worden

weggevoerd, vs. 15. Hij belooft evenwel een ander nieuw Evangelisch cedertakje tot heil van zijn volk te planten, vs. 22.

J. v. C.
594.

circa 594.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! stel een raadsel voor, en gebruik eene gelijkenis tot het huis Israëls.

3 En zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE: Een arend, die groot was, groot van vleugelen, lang van vlerken, vol van vederen, die verscheidene verwen had, kwam op den Libanon, en nam den oppersten tak van eenen ceder.

4 Hij plukte den top van zijne jonge takjes af, en bracht hem in een land van koophandel, hij zette hem in eene stad van kooplieden.

5 Hij nam ook van het zaad des lands, en leide het in eenen zaadakk; hij nam het, hij zette het bij vele wateren met groote voorzigtigheid.

6 En het sproot uit, en werd tot eenen welig uitlopenden wijnstok, doch nederig van stam, ziende met zijnetakken naar hem, dewijl zijne wortelen onder hem waren. Zoo werd hij tot eenen wijnstok, die ranken voortbragt en scheuten uitwierp.

7 Nog was er een groote arend, groot van vleugelen en overvloedig van vederen; en ziet, deze wijnstok voegde zijne wortelen naar denzelven toe, en wierp zijne takken tot hem uit, opdat hij hem bevochtigen zou naar de bedden zijner planting toe.

8 Hij was in eene goede landouwe bij vele wateren geplant, om takken temaken en vrucht te dragen, opdat hij tot eenen heerlijken wijnstok worden mogt.

9 Zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zal hij gedijen? zal hij niet zijne wortelen uitrusten, en zijne vrucht afsnijden, dat hij droog worde? hij zal aan al de bladeren van zijn gewas verdroogen; en dat niet door eenen grooten arm, noch door veel volks, om dien van zijne wortelen weg te voeren.

10 Ja ziet, zal hij geplant zijnde gedijen? zal hij niet, als de oostewind hem aanroert, gansch verdroogen? op de bedden van zijn gewas zal hij verdroogen.

11 Daarna geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

12 Zeg nu tot dat wederspanningshuis: Weet gij niet, wat deze dingen zijn? Zeg: Ziet, de koning van Babel is tot Jeruzalem gekomen, en heeft haren koning genomen, en hare vorsten, en heeft ze tot zich gevoerd naar Babel.

13 Daartoe heeft hij van het koninklijk zaad genomen, en daarmede een verbond gemaakt, en heeft hem tot eenen eed gebragt, en de magtigen des lands heeft hij weggenomen;

14 Opdat het koninkrijk nederig zou zijn, zich niet verheffende, en dat het, zijn verbond houdende, bestaan mogt.

15 Maar hij rebelleerde tegen hem, zedende zijne boden in Egypte, opdat men hem paarden en veel volks bestellen zou: zal hij gedijen? zal hij ontkomen, die zulke dingen doet? ja zal hij het verbond breken en ontkomen?

16 Zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo hij niet in de plaats des konings, die hem koning gemaakt heeft, wiens eed hij veracht, en wiens verbond hij gebroken heeft, bij hem in het midden van Babel zal sterven!

17 Ook zal Farao, door een groot heer en door menigte van krijgsvergadering, met hem in oorlog niet uitrigten, als met eenen d wal zal opwerpen, en als men sterkten bouwen zal, om vele zielen uit te roeijen.

18 Want hij heeft den eed veracht,

a Jer. 34.18.

b Jer. 37.5.

c Jer. 37.7.

d Exec. 4.2.

e 2Kon. 25.1.

Jer. 29.3.

Ezer. 4.2.

J. v. C.
594.

brekende het verbond, daar hij, ziet, zijne hand gegeven had; dewijl hij al deze dingen gedaan heeft, zal hij niet ontkomen.

19 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Zou waarachtig als Ik leef, zoo Ik mijnen eed, dien hij veracht heeft, en mijn verbond, dat hij gebroken heeft; datzeive niet op zijn hoofd geve!

f Ezecl. 12. 13.
32. 3.

20 En Ik zal mijn / net over hem uitspreiden, dat hij gegrepen zal worden in mijn jagtigaren; en Ik zal hem doen brengen naar Babel, en zal daar met hem gregten over zijne overtreding, waardoor hij tegen Mij overtreden heeft.

g Jer. 4. 12.
25. 31.

21 Daartoe zullen al zijne vlugtigen met al zijne benden door het ^h zwaard vallen, en de overgeblevenen zullen in alle winden verstrooid worden; en gillieden zult weten, dat Ik, de HEERE, gesproken heb.

h Ezecl. 5. 10.
12. 12.

22 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook van den oppersten tak des hoogens ceders nemen, dat Ik zetten zal; van het opperste zijner jonge takjes zal Ik eenen teederen afplukken, denwelken Ik op eenen hoogen en verhevenen berg planten zal.

23 Op den berg der hoogte van Israël zal Ik hem planten; en hij zal takken voortbrengen, en vrucht dragen, en hij zal tot eenen heerlijken eeder worden, dat onder hem wonen zal alle gevogelte van allerlei vleugel; in de schaduw zijner takken zullen zij wonen.

24 Zou zullen alle boomen des velds weten, dat Ik, de HEERE, den hoogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, den groenen boom verdroogd, en den droogen boom bloeiende gemaakt heb: Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen.

HOOFDSTUK 18.

God bestraft zeer scherp de huichelende Joden over hun spreekwoord van de zure druiven, waarmede zij Hem van onrechtvaardigheid en wreedheid beschuldigen, vs. 1. Hij onderrigt hen, hoe Hij handelt met eenen rechtvaardigen vader, 5; met eenen goddeloozen zoon van eenen rechtvaardigen vader, 10; met eenen rechtvaardigen zoon eens goddeloozen vaders, 14; met eenen goddelooze, die zich bekeert, 19; met eenen rechtvaardigen, die afvalt, 24. God verdedigt zijne gerechtigheid, 25; en vermaant hen tot bekeering, 30.

594.

VERDER geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Wat is ulieden, dat gij dit spreekwoord gebruikt van het land Israels, zeggende: De ^a vaders hebben ontrijpe druiven geketen, en de tanden der kinderen zijn stomp geworden?

e Jer. 31. 29.

3 Zou waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo het ulieden meer gebeuren zal, dit spreekwoord in Israël te gebruiken!

h Jes. 57. 7.
65. 7.

4 Ziet, alle zielen zijn mijne; gelijk de ziel des vaders, alzoo ook de ziel des zoons, zijn mijne: de ziel, die zondigt, die zal sterven.

c Lev. 18. 30.

5 Wanneer nu iemand rechtvaardig is, en doet recht en gerechtigheid;

d Lev. 18. 19.

6 Niet eet op de ^b bergen, en zijne oogen niet opheft tot de dreggoden van het huis Israels; noch de huisvrouw zijns ^c naasten verontreinigt, noch tot de ^d afgezondeerde vrouw nadert;

e Ex. 22. 21.
Lev. 19. 13.
25. 14.

7 En niemand ^e verdrukt, den schuldenaar zijn ^f pand wedergeeft, geenens roof roof, den hongerige zijn brood ^g geeft, en den naakte met kleeding bedekt;

f Ex. 22. 26.
Deut. 24. 12.

8 Niet geeft op ^h woeker, noch overwinst neemt, zijne hand van onrecht afkeert, waarachtig recht tusschenden eenen en den anderen oefent;

g Deut. 15. 7.
Jes. 58. 7.
Matt. 25. 35.

9 In mijne inzettingen wandelt, en mijne regten onderhoudt, om trouwelijk

h Ex. 22. 25.
Lev. 25. 35.
36.

te handelen: die rechtvaardige zal gewisselijk leven, spreekt de Heere HEERE.

J. v. C.
594.

10 Heeft hij nu eenen zoon gewonnen, die een inbreker is, die bloed vergiet, die zijnen broeder doet een van deze dingen:

11 En die al die dingen niet doet; maar eet ook op de bergen, en verontreinigt de huisvrouw zijns naasten;

12 Verdrukt den ellendige en den nooddruftige, rooft veel roofs, geeft het pand niet weder, en heft zijne oogen op de dreggoden, doet gewelt;

13 Geeft op woeker, en neemt overwinst: zou die leven? hij zal niet leven! al die gruwelen heeft hij gedaan, hij zal voorzeer gedood worden, zijn bloed zal op hem zijn!

14 Ziet nu, heeft hij eenen zoon gewonnen, die al de zonden zijns vaders, die hij doet, aanziet, en toeriet, dat hij dergelijke niet doet;

15 Niet eet op de bergen, noch zijne oogen opheft tot de dreggoden van het huis Israels, de huisvrouw zijns naasten niet verontreinigt;

16 En niemand verdrukt, het pand niet behoudt, en geenens roof roof, zijn brood den hongerige geeft, en den naakte met kleeding bedekt;

17 Zijne hand van den ellendige afhoudt, geen woeker noch overwinst neemt, mijne regten doet, en in mijne inzettingen wandelt: die zal niet sterven om de ongerechtigheid zijns vaders, die zal gewisselijk leven.

18 Zijn vader, dewijl hij met onderdrukking onderdrukt heeft, des broeders goed geroufd heeft, en gedaan heeft dat niet goed was in het midden zijner volken; ziet daar, hij zal sterven in zijne ongerechtigheid.

19 Maar gillieden zegt: ⁱ Waarom draagt de zoon niet de ongerechtigheid des vaders? Immers zal de zoon, die recht en gerechtigheid gedaan heeft, en al mijne inzettingen onderhoudt, en die gedaan heeft, gewisselijk leven.

i Deut. 24. 16.
2Kon. 14. 6.
2Kron. 25. 1.

20 De ziel, die zondigt, die zal sterven: de zoon zal niet dragen de ongerechtigheid des vaders, en de vader zal niet dragen de ongerechtigheid des zoons: de gerechtigheid des rechtvaardigen zal op hem zijn, en de goddeloosheid des goddeloozen zal op hem zijn.

21 Maar wanneer de goddelooze zich bekeert van al zijne zonden, die hij gedaan heeft, en al mijne inzettingen onderhoudt, en doet recht, en gerechtigheid, hij zal gewisselijk leven, hij zal niet sterven.

22 Al zijne overtredingen, die hij gedaan heeft, zullen hem niet gedacht worden: in zijne gerechtigheid, die hij gedaan heeft, zal hij leven.

23 ^k Zou Ik eenigzins lust hebben aan den dood des goddeloozen? spreekt de Heere HEERE: is het niet, als hij zich bekeert van zijne wegen, dat hij leve?

k Ezecl. 33. 11.

24 Maar als de rechtvaardige zich afkeert van zijne gerechtigheid, en onrecht doet, doende naar al de gruwelen, die de goddelooze doet, zou die leven? Al zijne gerechtigheden, die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht worden: in zijne overtreding, waardoor hij overtreden heeft, en in zijne zonde, die hij gezondigd heeft, in die zal hij sterven.

25 Nog zegt gillieden: ^l De weg des Heeren is niet recht; hoort nu, o huis Israels! is mijn weg niet recht? zijn niet uwe wegen onrecht?

l Ezecl. 33. 17.
20.

26 Als de rechtvaardige zich afkeert van zijne gerechtigheid, en onrecht doet, en sterft in dezelve, hij zal in zijn onrecht, dat hij gedaan heeft, sterven.

27 Maar als de goddelooze zich bekeert van zijne goddeloosheid, die hij gedaan heeft, en doet recht en gerechtigheid, die zal zijne ziel in het leven behouden;

J. v. C.
591.

28 Dewijl hij toeziet, en zich bekeert van al zijne overtredingen, die hij gedaan heeft, hij zal gewisselijk leven, hij zal niet sterven.

29 Evenwel zegt het huis Israëls: De weg des Heeren is niet recht; zonden mijne wegen, o huis Israëls! niet recht zijn? zijn niet uwe wegen onrecht?

30 Daarom zal Ik u rigten, o huis Israëls! een ieder naar zijne wegen, spreekt de Heere HEERE: «keert weder en bekeert u van al uwe overtredingen, zoo zal de ongerechtigheid u niet tot eenen aanstoot worden.

31 Werpt van u weg al uwe overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een «nieuw harten eenen nieuwen geest; want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls!

32 Want «Ik heb geen en lust aan den dood des stervenden, spreekt de Heere HEERE: daarom bekeert u en leeft.

HOOFDSTUK 19.

Profetische weeklacht over de kwade regering en den ellendigen uitgang der koningen Jošaz, Jojakim en Zedekia, alsmede over den ondergang van het gansche land van Juda, onder de gelijkenis eener leeuw, leeuwenwelpen en jonge leeuwen, en van eenen wijnstok met zijne ranken, enz.

VERDER hef gij eene weeklage op over de vorsten van Israël.

2 En zeg: Wat was uwe moeder? eene leeuw, onder de leeuwen nederliggende; zij bracht hare welpen op in het midden der jonge leeuwen.

3 Zij toog nu «én van hare welpen op; het werd een jonge leeuw, die leerde roof te rooven, hij at menschen op.

4 Dit hoorden de volken van hem, hij werd gegrepen in hunne groeven; en zij bragten hem met haken naar «Egypteland.

5 Zij nu ziende, dat zij in hope was geweest, doch hare verwachting verloren was, zoo nam zij een ander van hare welpen, hetwelk zij tot eenen jongen leeuw stelde.

6 Deze wandelde steeds onder de leeuwen, werd een jonge leeuw, en leerde roof te rooven, hij at menschen op.

7 Hij bekende zijne weduwen, en hij verwoestte hunne steden; zoodat het land en zijne volheid ontzet werd van de stem zijner brulling.

8 Toen begaven zich de volken tegen hem rondom uit de landschappen, en zij spreidden hun net over hem uit; in hunne groeve werd hij gegrepen.

9 En zij stelden hem in gesloten bewaring «met haken, opdat zij hem bragten tot den koning van Babel; zij bragten hem in vestingen, opdat zijne stem niet meer gehoord wierde op de bergen Israëls.

10 Uwe moeder was als een wijnstok in uwe stilheid, geplant bij wateren; hij was vruchtbaar en vol ranken van wege vele wateren.

11 En hij had sterke roeden tot scepteren der heerschers, en de stam van elke roede werd hoog tussehen de digte takken; en hij werd gezien door zijne hoogte, met de menigte zijner takken.

12 Maar hij werd door grimmigheid uitgerukt, «er ter aarde geworpen, en de oostewind heeft zijne vrucht verdroogd; zijne sterke roeden zijn afgebroken en zijn verdroogd; het vuur heeft ze verteerd.

13 En nu is hij geplant in eene woestijn, in een dor en dorstig land.

14 Daartoe is een vuur uitgegaan uit eene roede zijner ranken, dat zijne vrucht verteerd heeft; zoodat aan hem geene sterke roede is tot eenen scepter, om te heerschen. Dit is eene weeklage, en is tot eene weeklage geworden.

HOOFDSTUK 20.

Sommige oudsten van het volk kunnen weder tot den profet, om God raad te vragen, vs. 1. God laat hun door den profet zeggen, dat Hij van hen niet gevraagd wil zijn, hun tevens voorhoudende zijne groote langmoedigheid en de gedurige hardnekkige afgoderij hunner voorvaders in Egypte, 5: in de woestijn, 13; en in Kanaän, 28. Hij belooft nogtans zijn volk weder te vergaderen en te herstellen door het Evangelie, 33: profeterende weder, onder den naam van het Zuidervoud, de verwoesting van Jeruzalem en Juda, 46. De profet klaagt over de bespottig zijner landslieden, 49.

EN het geschiedde in het zevende jaar, in de vijfde maand, op den tienden dervelfde maand, dat er mannen uit de oudsten van Israël kwamen, om den HEERE te «vragen; en zij zaten neder voor mijn aangezicht.

2 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

3 Menschenkind! spreek tot de oudsten van Israël, en zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Komt gij, om Mij te vragen? Zoo waarachtig als Ik leef, zoo Ik van u gevraagd worde! spreekt de Heere HEERE.

4 Zoudt gij «hun regt geven, zoudt gij hun regt geven, o mensenkind? maak hun de gruwelen hunner vaders bekend;

5 En zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ten dage als Ik Israël verkoopte, «zoo hief Ik mijne hand op tot het zaad van het huis Jakobs, en maakte Mij zelve hun in Egypteland «bekend; ja Ik hief mijne hand tot hen op, zeggende: Ik ben de HEERE, uw God.

6 Ten zelve dage hief Ik mijne hand tot hen op, dat Ik hen uit Egypteland uitvoeren zou, in een land, dat Ik voor hen uitgespeurd had, vloedende van melk en honig, hetwelk het sierraad is van alle landen.

7 En Ik zeide tot hen: Een ieder werpe de verfoeiselen zijner oogen weg; en verontreinigt allieden niet met de drekgoden van Egypte: Ik, de HEERE, ben uw God.

8 Maar zij waren wederspannig tegen Mij, en wilden naar Mij niet hooren; niemand wierp de verfoeiselen zijner oogen weg, noch verliet de drekgoden van Egypte; daarom zeide Ik, dat Ik mijne grimmigheid over hen uitgieten zou, om mijne toorn tegen hen te volbrengen in het midden van Egypteland.

9 Doch Ik deed het om mijns naams wil, opdat hij niet onthelligt wierde voor de oogen der Heidenen, in welker midden zij waren; aan welke Ik Mij, voor dervelfde oogen, bekend gemaakt heb, om hen uit Egypteland uit te voeren.

10 En Ik voerde hen uit «Egypteland, en bracht hen in de woestijn.

11 Daar gaf Ik hun mijne inzettingen, en maakte hun mijne regten bekend; «de welke, zoo ze een mensch doet, zal hij door dezelve leven.

12 Daartoe ook gaf Ik hun mijne «sabbaten, om een teeken te zijn tussehen Mij en tussehen hen, opdat zij zouden weten, dat Ik de HEERE ben, die hen heilige.

13 Maar het huis Israëls werd wederspannig tegen Mij in de woestijn; zij wandelden in mijne inzettingen niet, en verwierpen mijne regten; «de welke, zoo ze een mensch doet, zal hij door dezelve leven; en zij «onthielden mijne sabbaten zeer, dat Ik zeide, mijne grimmigheid te zullen uitgieten over hen in de woestijn, om hen te verdoen.

14 Maar Ik deed het om mijns naams wil, opdat die niet onthelligt wierde voor de oogen van die Heidenen, voor welker oogen Ik hen uitvoerde.

15 Evenwel hief Ik ook mijne hand op tot hen in de woestijn, dat Ik hen niet zou brengen in het land, dat Ik hun ge-

J. v. C.
595.

circa 593.

a Ezeec. 14 7

b Ezeec. 22 2
23 26.

c Ex. 6 7.

d Ex. 3 8.
4 31.

e Ex. 13 18.

f Lev. 18 5.
Rom. 10 5.
Gal. 3 12.g Ex. 30 8.
31 13, enz.
35 2.

h Ex. 16 2

Matt. 3 2

Jer. 32 39.
Ezeec. 11 19.

36 26.

Ezeec. 33 11.

2Kron. 25 33.
Jer. 22 11.

2Kron. 36 6.

J. v. C.

598.

geven had, vloeiende van melk en honig' hetwelk het sieraad is van alle landen : 16 Daarom dat zij mijne regten verwerpen, en in mijne inzettingen niet wandelden, en mijne sabbaten ontheiligden : want hun hart wandelde hunne drekgoden na.

17 Doch mijn oog verschoonde hen, dat ik hen niet verdief, en keene voleinding met hen maakte in de woestijn.

18 Maar Ik zeide tot hunne kinderen in de woestijn: Wandelt niet in de inzettingen uwer vaderen, en onderhoudt hunne regten niet, en verontreinigt u niet met hunne drekgoden.

19 Ik ben de HEERE, uw God, wandelt in mijne inzettingen, en onderhoudt mijne regten, en doet dezelve.

20 En heiligt mijne sabbaten, en zij zullen tot een teeken zijn tusschen Mij en tusschen ulieden, opdat zij weet, dat Ik, de HEERE, uw God ben.

21 Maar die kinderen waren ook weder-spanning tegen Mij: zij wandelden niet in mijne inzettingen, en mijne regten namen zij niet waar, om die te doen; dewelke, zoo ze een mensch doet, zal hij door dezelve leven: zij ontheiligden mijne sabbaten, dat Ik zeide mijne grimmigheid te zullen uitgieten over hen, volbrengende mijnen toorn tegen hen in de woestijn.

22 Doch Ik keerde mijne hand af, en deed het om mijns naams wil, opdat hij voor de oogen der Heidenen niet zou ontheiligt worden, voor welker oogen Ik hen uitgevoerd had.

23 Ik hief ook mijne hand tot hen op in de woestijn, dat Ik hen verspreiden zou onder de Heidenen, en hen verstrooijen in de landen :

24 Omdat zij mijne regten niet gedaan hadden, maar mijne inzettingen verwerpen en mijne sabbaten ontheiligt hadden, en hunne oogen achter de drekgoden hunner vaderen waren.

25 Daarom gaf Ik hun ook besluiten, die niet goed waren, en regten, waarbij zij niet leven zouden.

26 En Ik verontreinigde hen in hunne giften, omdat zij door het vuur deden doorgaan al wat de baarmoeder opent; opdat Ik ze verwoesten zou, ten einde dat zij zouden weten, dat Ik de HEERE ben.

27 Daarom, menschenkind! spreek tot het huis Israëls, en zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Hiermede nog hebben Mij uwe vaderen gesmaad, dat zij door overtreding tegen Mij overtreden hebben :

28 Als Ik hen in het land gebragt had, over hetwelk Ik mijne hand opgeheven had, om hetzelve hun te geven, zoo zaren zij naar allen hoogen heuvel, en alle digt geboomte, en offerden daar hunne offeren, en gaven daar hunne tergende offeranden, en daar zetten zij hunnen lieflijken reuk, en daar offerden zij hunne drankofferen.

29 En Ik zeide tot hen: Wat is die hoogte, waarheen gij gaat? nogtans is de naam daarvan genoemd hoogte, tot op dezen dag toe.

30 Daarom zeg tot het huis Israëls: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zijt gij verontreinigd geworden in den weg uwer vaderen, en hooreet gij achter hunne verfoeisen?

31 Ja met het offeren uwer gaven, met uwe kinderen door het vuur te doen doorgaan, zijt gij verontreinigd aan al uwe drekgoden tot op dezen dag toe; en zou Ik van u gevraagd worden, o huis Israëls? Zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zou Ik van u gevraagd worde!

32 Daarom, dat in uwen geest opgeklommen is, zal geenszins geschieden, dat gij zegt: Wij zullen als de Heidenen en

als de geslachten der landen zijn, dienende hout en steen.

33 Zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Zou Ik niet met eene sterke hand, en uitgestrekte arm, en met eene uitgegote grimmigheid over u zal regeren!

34 Want Ik zal u uit de volken voeren, en u vergaderen uit de landen, waarin gij verstrooid zijt, door eene sterke hand, en door eenen uitgestrekte arm, en door eene uitgegote grimmigheid.

35 Daartoe zal Ik u brengen in de woestijn der volken, en Ik zal met u aldaar regten, aangezigt aan aangezigt;

36 Gelijk als Ik geregt heb met uwe vaderen in de woestijn van Egypteland, alzoo zal Ik met u regten, spreekt de Heere HEERE.

37 En Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des verboonds.

38 Daartoe zal Ik, die rebel zijn en die tegen Mij overtreden, uit ulieden uitzuiveren: Ik zal hen uit het land hunner vreemdelingschappen uitvoeren, en zij zullen in het landschap Israëls niet wederkomen, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

39 En zijlieden, o huis Israëls! alzoo zegt de Heere HEERE: Gaat henen, dient een ieder zijne drekgoden, ook hierna, dewijl zijlieden naar Mij niet hoort: doch ontheiligt niet meer mijnen heiligen naam, met uwe giften en met uwe drekgoden.

40 Want op mijnen heiligen berg, op den hoogen berg Israëls, spreekt de Heere HEERE, daar zal Mij het gansche huis Israëls in het land dienen, zij allen; daar zal Ik welgevallen aan hen nemen, en daar zal Ik uwe heffingen eischen, en de eerstelingen uwer heffingen met al uwe geheiligde dingen.

41 Ik zal een welgevallen aan ulieden nemen om den lieflijken reuk, wanneer Ik u van de volken uitvoeren, en u vergaderen zal uit de landen, in dewelke gij zult verstroot zijn, en Ik zal in u geheiligd worden voor de oogen der Heidenen.

42 En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik u in het landschap Israëls gebragt zal hebben, in het land, waarover Ik mijne hand opgeheven heb, om hetzelve uwen vaderen te geven.

43 Daar zult gij dan denken aan uwe wegen, en aan al uwe handelingen, waarmede gij u verontreinigt hebt, en gij zult van u zelven eene walging hebben over al uwe boosheden, die gij gedaan hebt.

44 Zoo zult gij weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik met u gedaan zal hebben, om mijns naams wil, niet naar uwe booze wegen, noch naar uwe verdorvene handelingen, o huis Israëls! spreekt de Heere HEERE.

45 Verder geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

46 Menschenkind! zet u aangezigt naar den weg van het zuiden, en drup tegen het zuiden; en profeteer tegen het woud van het veld in het zuiden.

47 En zeg tot het Zuiderwoud: Hoor des HEEREN woord: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal een vuur in u aansteken, hetwelk in u allen groenen boom en allen dorren boom verteren zal; de vlammeende vlam zal niet uitgeblusht worden, maar daardoor zullen verbrand worden alle aangezigten van het zuiden tot het noorden toe.

48 En alle vleesch zal zien, dat Ik, de HEERE, dat aangestoken heb; het zal niet uitgeblusht worden.

49 En ik zeide: Ach, Heere HEERE! zij zeggen van mij: Is hij niet een verdichter van gelijkenissen?

k Luk. 23 31

J. v. C.
593.

HOOFDSTUK 21.

God beveelt den profet zeer scherp te profeteren tegen Jeruzalem, den tempel en het gansche land, tegen aanzienlijken en geringen; van het zwaard des Heeren, waarover de profet, het volk tot een teeken, moet zuchten en misbaar maken, vs. 1. Voortzegt, of de koning van Babel in heraad zal staan, of hij eerst Jeruzalem, of het land der Ammonieten zal aanasten, doch dat hij eerst naar Jeruzalem zal trekken, om hare meindeelheid, 18. Profetie tegen het koninkrijk van Juda en van de komst van Christus, 26; alsmede tegen de Ammonieten, 28.

En des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zet uw aangesicht tegen Jeruzalem, en drup tegen de heilighdommen, en profeteer tegen het land van Israël.

3 En zeg tot het land van Israël: Alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik wil aan u en Ik zal mijn zwaard uit zijne scheede trekken; en Ik zal van u uitroeijen den rechtvaardige en den goddelooze.

4 Omdat Ik dan van u uitroeijen zal den rechtvaardige en den goddelooze, daarom zal mijn zwaard uit zijne scheede, nitgaan tegen alle vleesch, van het zuiden tot het noorden.

5 En alle vleesch zal weten, dat Ik, de HEERE, mijn zwaard uit zijne scheede, getrokken heb; het zal niet meer wederkeren.

6 Maar gij, menschenkind! zucht; zucht voor hunne oogen met verbrekking der lenden en met bitterheid.

7 En het zal geschieden, als zij tot u zegen zullen: Waarom zucht gij? dat gij zegenen zult: Om het gerucht, want het komt! en alle hart zal o versmelten, en alle handen zullen o verslappen, en alle geest zal o inkrimpen, en alle knieën als water hemenvlieten; ziet, het komt, en het zal geschieden, spreekt de Heere HEERE.

8 Wederom geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

9 Menschenkind! profeteer en zeg: Alzoo zegt de HEERE: Zeg: Het zwaard, het zwaard is gescherpt, en ook geveegd.

10 Het is gecherpt, opdat het eene slagting slagte; het is geveegd, opdat het eene glinster hebbe; of wij dan zullen vrolijk zijn? het is de roede mijns zoons, die alle hout versmaadt.

11 En Hij heeft hetzelfde te vegen gegeven, opdat men het met de hand handelen zou; dat zwaard is gescherpt, en dat is geveegd, om hetzelfde in de hand des doodslagers te geven.

12 Schreeuw en huil, o menschenkind! want hetzelfde zal zijn tegen mijn volk, het zal zijn tegen al de vorsten van Israël: o verschrikkingen zullen van wege het zwaard bij mijn volk zijn; daarom / klop op de heup.

13 Als er beproeving o was, wat was het toen? zou er dan ook zene versmadende roede zijn? spreekt de Heere HEERE.

14 Daarom gij menschenkind! profeteer, en sla hand tegen hand: want het zwaard zal verdubbeld worden ten derde maal, het is het zwaard dergenen, die verslagen zullen worden; het is het zwaard der grooten, die verslagen zullen worden, dat tot hen in de binnenste kameren indringen zal.

15 Ik heb de punt des zwaards gezet tegen al hunne poorten, opdat het hart versmelte, en de aanstooten verniegvuldigen; ach! het is toegemaakt, opdat het glinstere, het is ingewonden om te slagen.

16 Houd u bijeen, o zwaard! keer u regtsom, schik u, keer u linksom, waarhenen u aangesicht gesteld is!

17 En Ik zelf zal ook mijne hand tegen mijne hand slaan, en mijne grimmigheid

doen rusten; Ik, de HEERE, heb het gesproken.

18 Wederom geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

19 Gij nu, menschenkind! stel u twee wegen voor, waardoor het zwaard des konings van Babel komt: uit een land zullen zij beiden voortkomen; en kies eene zijde, kies ze aan het hoofd van den weg der stad.

20 Gij zult eenen weg voorstellen, waardoor het zwaard inkomem zal tegen Rabba der kinderen Ammons, of tegen Juda, tot de vaste stad Jeruzalem.

21 Want de koning van Babel zal aan de wegscheiding staan, aan het hoofd van de twee wegen, om waarzegging te gebruiken; hij zal zijne pijlen slijpen; hij zal de tefsim vragen, hij zal de lever bezien.

22 De waarzegging zal aan zijne rechterhand zijn op Jeruzalem, om hoofdmannen te stellen, om den mond te openen in het doodslaan, om de stem op te heffen met geulich, om stormrammen te stellen tegen de poorten, om sterkten op te werpen, om bolwerken te bouwen.

23 Dit zal hun in hunne oogen als een ijdel waarzeggen zijn, omdat zij met eeden beëdigd zijn onder hen; maar hij zal der ongerechtigheid gedenken, opdat zij gegrepen worden.

24 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo: Omdat gijlieden uwer ongerechtigheid doet gedenken, doordien uwe overtredingen ontdekt worden, zoodat uwe zonden gezien worden in al uwe handelingen; omdat uwer gedacht wordt, zult gij met de hand gegrepen worden.

25 En gij, o onheilich, goddeloos vorst van Israël! wiens dag komen zal, ten tijde der uiterste ongerechtigheid:

26 Alzoo zegt de Heere HEERE: Doe dien hoed weg, en hef die kroon af! deze zal dezelfde niet wezen; Ik zal verhoogen dien, die nederig is, en vernederen dien, die hoog is.

27 Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja zij zal niet zijn, totdat hij come, die daartoe regt heeft, en dien Ik dat geven zal.

28 En gij, menschenkind! profeteer en zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE, van de kinderen Ammons en van hunne smadling: zoo zeg: Het zwaard, het zwaard is uitgetrokken, het is ter slagting geveegd om te verdoen, om te glinsteren:

29 Terwijl zij u ijdelheid zien, terwijl zij u lengen voortzeggen, om u op de halzen te stellen dergenen, die van de goddeloozen verslagen zijn, welker dag gekomen was ten tijde der uiterste ongerechtigheid.

30 Keer uw zwaard weder in zijne scheede! In de plaats, waar gij geschapen zijt, in het land uwer woningen zal Ik u richten.

31 En Ik zal over u mijne gramschap uitgieten, Ik zal tegen u door het vuur mijner verbolgenheid blazen; en Ik zal u overgeven in de hand van brandende menschen, smeders des verderfs.

32 Het vuur zult gij tot spijze zijn, uw bloed zal zijn in het midden des lands; uwer zal niet gedacht worden, want Ik, de HEERE, heb het gesproken.

HOOFDSTUK 22.

God noemt een register van de gruwelijke zonden, die tegen de eerste en tweede tafel der wet binnen Jeruzalem bedreven werden, vs. 1; waarom Hij hun in zeer hevigen toorn voortzegt een schrikkelijk lot, en verstrooijng onder de Heidenen, 13; en dat Hij hen, omdat zij als schuim zijn geworden, binnen Jeruzalem als in eenen oven zal smelten door het vuur van zijnen toorn, 17. Algemeene boosheid der profeten, priesters, vorsten en van het volk, 23.

J. v. C.
593.Ezec. 4 2.
17 17.

Jer. 49:23.

Jer. 6:24.

Ezec. 7:17.

Ezec. 4:17.

Ezec. 7:17.

Ezec. 7:27.

Ezec. 6:11.

Jer. 1:5.

Jer. 6:28.

ezc.

A vers 28.

J. v. C.
593.**VERDER geschiedde des HEEREN**
woord tot mij, zeggende :

2 Gij nu, menschenkind! zoudt gij der bloedstad recht geven? zoudt gij ze = recht geven? ja maak haar bekend al hare gruwelen.

3 En zeg : Azoo zegt de Heere HEERE : O stad, die in haar midden bloed vergiet, opdat haar tijd kome, en drekgoden teken zich zelve maakt, om zich te verontreinigen!

4 Door uw bloed, dat gij ^b vergoten hebt, zijt gij schuldig geworden, en met uwe drekgoden, die gij gemaakt hebt, hebt gij u ^c verontreinigd, en hebt uwe dagen doen naderen, en zijt tot uwe jaren gekomen; daarom heb Ik u den Heidenen overgegeven tot eenen ^d smaad, en allen landen tot eenen spot.

5 Die nabij en verre van u zijn, zullen u bepotten, zij onreine van naam en vol van onrust!

6 Ziet, de vorsten Israëls zijn in u geweest, een ieder naar zijne kracht, om bloed te vergieten.

7 Vader en moeder hebben zij in u ligt geacht; met den vreemdeling hebben zij in het midden van u door verdrukking gehandeld; zij hebben in u den wees en de weduwe verdrukt.

8 Mijne heilige dingen hebt gij veracht, en mijne sabbaten hebt gij ontheiligd.

9 Achterklappers zijn in u geweest om bloed te vergieten, en in u hebben zij op de ^e bergen gezeten, zij hebben schandelijkheid in het midden van u gedaan.10 Men heeft de schaamte des vaders in u ^f ontdekt; die ^g onrein was door afzondering, hebben zij in u verkracht.11 Daarom heeft de een ^h gruwel gedaan met zijns naasten ⁱ huisvrouw, en een ander heeft zijns ^j zoons vrouw met schandelijkheid verontreinigd; nog een ander heeft in u zijne zuster, zijns ^k vaders dochter, verkracht.

12 Zij hebben geschenken in u genomen, om bloed te vergieten; woeker en overwinst hebt gij genomen, en gij hebt gierigheid gepleegd aan uwen naasten door verdrukking; maar gij hebt Mijner vergeten, spreekt de Heere HEERE.

13 Ziet dan, Ik heb mijne hand ^l = geslagen, om uwe gierigheid, die gij bedreven hebt, en om uw bloed, die in het midden van u geweest zijn.14 Zal uw hart bestaan? zullen uwe handen sterk zijn, in de dagen, als Ik met u handelen zal? Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het ^m doen.15 En Ik zal u ⁿ = verstrooijen onder de Heidenen, en u verspreiden in de landen, en uwe onreinigheid uit u verteren.

16 Zoo zult gij in u ontheiligd zijn voor de oogen der Heidenen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

17 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende :

18 Menschenkind! die van het huis Israëls zijn Mij tot ^o = schuim geworden; zij zijn allen koper, of tin, of ijzer, of lood, in het midden des ovens; zilverschuim zijn zij geworden.

19 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE : Omdat gijlieden allen tot schuim geworden zijt, daarom riet, Ik zal u in het midden van Jeruzalem vergaderen.

20 ^p *Gelijk* zilver, of koper, of ijzer, of lood, of tin in het midden eens ovens vergaderd wordt, om het vuur daarover op te blazen, opdat men het smelte; alzoo zal Ik allieden vergaderen in mijnen toorn, en in mijne grimmigheid daar laten, en smelten.

21 Ja Ik zal u bijeenbrengen, en zal op u blazen in het vuur mijner verolgenheid, dat zij in het midden van haar zult gesmolten worden.

22 *Gelijk* het zilver in het midden des ovens gesmolten wordt, alzoo zult gijlieden in het midden van haar gesmolten worden; en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, mijne grimmigheid over u uitgesproken heb.

23 Voorts geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende :

24 Menschenkind! zeg tot haar : Gij zijt een land, dat niet gereinigd is, dat zijnen plasregen niet heeft gehad ten dage der granschap.

25 De verbindtenis harer profeten is in het midden van haar als een brullende leeuw, die eenen roof rooft; zij eten de ^q zielen op, den schat en het kostelijke nemen zij weg; hare weduwen vernemen, vulligen zij in het midden van haar.26 Hare priesters doen mijne wet geweld aan, en zij ontheiligen mijne heilige dingen; tusschen het heilige en het onheilige maken zij geen ^r onderscheid, en *het verschil* tusschen het onreine en reine geven zij niet te kennen; daartoe verbergen zij hante oogen van mijne sabbaten; ja Ik word in het midden van hen ontheiligd.27 Hare ^s vorsten zijn in het midden van haar als wolven, die eenen roof rooven, om bloed te vergieten, en om zielen te verderven; opdat zij gierigheid zouden plegen.28 Hare profeten nu ^t pleisteren hen met loozen kalk; = ziende ijdelheid en hun leugen voorzeggende, zeggende : Alzoo zegt de Heere HEERE ^u en de HEERE heeft niet gesproken.

29 Het volk des lands pleegt enkel verdrukking, en bedriift enkel rooverij; ook onderdrukken zij den ellendigen nooddriftige en den vreemdeling verdrukken zij zonder recht.

30 Ik zocht nu eenen man uit hen, die den muur mogt toemuren, en voor mijn aangezicht in de ^v bresse staan voor het land, opdat Ik het niet mogt verderven; maar Ik vond niemand.31 Daarom heb Ik mijne granschap over hen uitgesproken, door het vuur mijner verolgenheid heb Ik hen verteerd; kunnen weg heb Ik op hun ^w = hoofd gegeven, spreekt de Heere HEERE.**HOOFDSTUK 23.**Onder de namen van twee vrouwen, Ohola en Oholiba, stelt God breedvoerig voor de hoerijen en overspelen van Samaria en Jeruzalem, of Israel en Juda, vs. 1, 2 en 36. *Gelijk* deze onverzadelijke overspellen naar het recht, dat daartoe staat, geoordeeld en gestraft moesten worden, 22 en 45.**VERDER geschiedde des HEEREN**
woord tot mij, zeggende :

2 Menschenkind! daar waren twee vrouwen, dochteren van ééne moeder.

3 Deze hoerederden in ^x Egypte; in hare jeugd hoerederden zij; daar werden hare borsten gedrukt, en daar werden de tepelen haars maagdoms betast.

4 Hare namen nu waren : Ohola de grootste, en Oholiba hare zuster; en zij werden de mijne, en haarden zonen en dochteren; dit waren hare namen : Samaria is Ohola, en Jeruzalem Oholiba.

5 Ohola nu hoerederde, zijnde onder Mij; en zij werd verliefd op hare boelen, op de Assyriërs, die nabij waren;

6 Bekleed met hemelsblauw, vorsten en overheden, altemaal gewenschte jongelingen, ruiters, rijdende op paarden.

7 Alzoo dreef zij hare hoerijen met dezelve, die allen de keure der kinderen van Assur waren; en met allen, op dewelke zij verliefd was, met al derzelver drekgoden, verontreinigde zij zich.

8 Zij verliet ook hare hoerijen niet, bragt uit Egypte; want zij hadden bij haar in hare jeugd gelegen, en zij hadden

J. v. C.
593.

q Matt. 23 14.

r Lev. 10 10.
Eze. 44 23.s Mich. 3 11.
Zef. 3 3.

t Eze. 13 10.

u Eze. 21 29.

v Ps. 106 23.

w Eze. 9 10
11 21.
16 43.

x Eze. 20 8.

J. v. C.
503.

de tepelen haars maagdoms betast, en zij hadden hunne hoererijs over haar uitgestort.

9 Daarom gaf Ik haar in de hand harer boelen over, in de hand der kinderen van Assur, op dewelke zij verlied was.

10 Deze ontdekten hare schaamte, hare zonen en hare dochteren namen zij weg, maar haar doodden zij met het zwaard; en zij kreeg eenen naam onder de vrouwen, nadat men gerigten over haar geoeftend had.

11 Als hare zuster, Oholiba, dit zag, zoo verdorft zij hare minne nog meer dan zij, en hare hoererijs meer dan de hoererijs van hare zuster.

12 Zij werd verlied op de kinderen van Assur, de vorsten en overheden, die nabij waren, bekleed met volkomen sieraad, ruiters, rijdende op paarden, altemaal gewenschte jongelingen.

13 Toen zag Ik, dat zij verontreinigd was; zij hadden beiden enerlei weg.

14 Ja zij deed tot hare hoererijs nog meer toe: want toen zij geschilderde mannen aan den wand zag, de beelden der Chaldeen, geschilderd met menie.

15 Gegord met een gordel aan hunne lenden, hebbende overvloedig geveerde hoeden op hunne hoofden, die allen in het aanzien hoofdmannen waren, naar de gelijkenis der kinderen van Babel, van Chaldaa, het land hunner geboorte;

16 Zoo werd zij op dezelve verlied met het opzien harer oogen, en zij zond boden tot hen, naar Chaldaa.

17 De kinderen van Babel nu kwamen tot haar in tot het leger der minnen, en verontreinigden haar met hunne hoererijs; ook verontreinigde zij zich met hen; daarna werd hare ziel van hen afgetrokken.

18 Alzoo ontdekte zij hare hoererijs, en ontdekte hare schaamte; toen werd mijne ziel van haar afgetrokken, gelijk als mijne ziel was afgetrokken van hare zuster.

19 Doch zij vermenigvuldigde hare hoererijs, gedenkende aan de dagen harer jeugd, als zij gehooreerd had in het land van Egypte.

20 En zij werd verlied meer dan derzelve bijwijken, welker vleesch is als het vleesch der ezelen, en welker vloed is als de vloed der paarden.

21 Alzoo hebt gij weder opgehaald de schandelijke daad uwer jeugd, als die van Egypte uwe tepelen betastten, van wege de borsten uwer jeugd.

22 Daarom, o Oholiba! alzoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal uwe boelen, van welke uwe ziel is afgetrokken, tegen u verwekken, en Ik zal hen van rondom tegen u aanbrengen:

23 De kinderen van Babel en alle Chaldeen, Pekod, en Soa, en Kos, en alle kinderen van Assur met hen; gewenschte jongelingen, die allen vorsten en overheden zijn, hoofdmannen en vermaarde lieden, die allen te paard rijden.

24 Die zullen tegen u komen met karren, wagenen en wielen, en met eene vergadering van volken, rondassen, en schilden, en helmen; zij zullen zich rondom tegen u zetten; en Ik zal voor hun aangezicht het gerigt stellen, en zij zullen u rigten naar hunne regten.

25 En Ik zal mijnen ijver tegen u zetten, dat zij in grimmigheid met u zullen handelen; zij zullen uwen neus en uwe ooren afnemen, en het laatste van u zal door het zwaard vallen; zij zullen uwe zonen en uwe dochteren wegnemen, en het laatste van u zal door het vuur verterd worden.

26 Zij zullen u ook uwe kleederen uittrekken, en uw sieradtuig wegnemen.

27 Zoo zal Ik uwe schandelijkheid van

u doen ophouden, mitsgaders uwe hoererijs, gebragt uit Egypteland; en gij zult uwe oogen naar hen niet opheffen, en aan Egypte niet meer gedenken.

28 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal u overgeven in de hand dergenen, die gij haat, in de hand dergenen, van dewelke uwe ziel is afgetrokken.

29 Die zullen met u handelen uit haat, en al uwen arbeid wegnemen, en u ontaakt en bloot laten, dat uwe hoerenschaamte ontdekt worde, mitsgaders uwe schandelijkheid en uwe hoererijs.

30 Deze dingen zal men u doen, dewijl gij de Heidenen nagehoereerd hebt, en omdat gij u met hunne drekgoden verontreinigd hebt.

31 In den weg uwer zuster hebt gij gewandeld, daarom zal Ik haren beker in uwe hand geven.

32 Alzoo zegt de Heere HEERE: Gij zult den beker uwer zuster drinken, die diep en wijd is; zij zult tot belagching en spot worden; de beker houdt veel in.

33 Van dronkenschap en jammer zult gij vol worden; de beker van uwe zuster Samaria is een beker der verwoesting en der eenzaamheid.

34 Gij zult hem drinken en nitzuigen, en zijne scherven zult gij brisjelen, en uwe borsten zult gij afrukken: want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

35 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat gij Mijner / vergeten, en Mij achter uwen rug geworpen hebt; zoo draagt gij ook uwe schandelijkheid en uwe hoererijs.

36 En de HEERE zeide tot mij: Menschenkind! zoudt gij Ohola en Oholiba's regt geven? ja, vertoon haar hare gruwelen.

37 Want zij hebben overspel gedaan, en er is bloed in hare handen; en zij hebben met hare drekgoden overspel gedaan: daartoe hebben zij ook hare kinderen, die zij Mij gebaard hadden, voor hen door het vuur laten doorgaan, tot spijze.

38 Nog hebben zij Mij dit gedaan: zij hebben mijn heiligdom ten zelve dage verontreinigd, en mijn sabbaten onthield.

39 Want als zij hunne kinderen hunne drekgoden geslagt hadden, zoo kwamen zij op dienzelven dag in mijn heiligdom, om dat te ontheligen; en ziet, alzoo hebben zij gedaan in het midden van mijn huis.

40 Dit is er ook, dat zij gezonden hebben tot mannen, die van verre zouden komen; tot dewelke als een bode gezonden was, ziet, zoo kwamen zij, voor dewelke gij u wiescht, uwe oogen blanketted en u met sieraad versierd;

41 En gij zat op een heerlijk bed, voor hetwelk eene tafel toegerust was, en op hetwelk gij mijn reukwerk en mijne olie gezet hadt.

42 Als nu het geruich der menigte daarop stil was, zoo zonden zij tot mannen uit de menigte der menschen, en daar werden wijnzuipers aangebragt uit de woestijn; die deden armingen aan hare handen, en eene sierlijke kroon op hare hoofden.

43 Toen zeide Ik van deze, die van overspelarijs verouderd was: Nu zullen zij hoereren de hoererijs dezer hoer, en die ook.

44 En men ging tot haar in, gelijk men ingaat tot eene vrouw, die eene hoer is; alzoo gingen zij in tot Ohola en tot Oholiba, die schandelijke vrouwen.

45 Regtvaardige mannen dan, die zullen haar rigten naar het regt der overspelsters, en naar het regt der bloedvergieters: want zij zijn overspelsters, en bloed is in hare handen.

46 Want alzoo zegt de Heere HEERE:

J. v. C.
503.

Eze. 16 39

f Jer. 2 32

3 21

13 25

18 15

Eze. 22 12

y Eze. 20 4

22 2

h Eze. 16 21

20 26, 31

i Eze. 22 8

k Eze. 16 21

f 2 Kon. 21 4

enz.

m Spr. 7 17

a Eze. 16 38

J. v. C.
599.

Ik zal eene vergadering tegen haar doen opkomen, en zal ze ter beroering en ten roof overgeven.

a Ezecl. 16, 35.
40.

47 En de vergadering zal ze met steenen steenigen, en dezelve met hunne zwaarden nederhouwen; hare zonen en hare dochteren zullen zij doodden, en hare huizen met vuur p verbranden.

p Ezecl. 16, 41.

48 Alzoo zal Ik de schandelijkheid uit het land doen ophouden; opdat alle vrouwen onderwezen worden, dat zij naar uwe schandelijkheid niet doen.

49 Alzoo zullen zij uwe schandelijkheid op u leggen, en gij zult de zonden uwer drekgoden dragen; en zijlieden zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

HOOFDSTUK 24.

Jaar, dag en maand van de aankomst der Babyloniers voor Jeruzalem, vs. 1. Door de gelukken vlesch en beenen, wordt afgebeeld de schrikkelijke ellende, die Jeruzalem om hare boosheid zou overkomen. 3. vallende zoodanig zijn, dat men zelfs over de verwoesting des tempels van welk zij zoo veel werks maakten eenen rouw zou kunnen bedrijven, God bevelst den profet, dit door zijne eigene handelingen voor te stellen, verbiidende hem te rouwen over zijne huisvrouw, wier dood hem God voorzegt, 15.

590.

WILDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, in het negende jaar, in de tiende maand, op den tienden der maand, zeggende:

2 Menschenkind! schrijf u den naam van den dag op, even van dezen zelve dag: de koning van Babel legt zich voor Jeruzalem, even op dezen zelve dag.

a Jer. 1, 13.

3 En gebruik eene gelijkenis tot dat weterspanning huis, en zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zet eenen *o* pot toe, zet hem toe, en giet ook water daarin.

4 Doe zijne stukken te zamen daarin, alle goede stukken, de dij en den schouder; vul hem met de keur der beenderen.

5 Neem de keur van de kudde, en stook ook eenen brandstapel van de beenderen daaromder; doe hem wel opzieden; ook zullen zijne beenderen daarin gekookt worden.

b Ezecl. 22, 2.

6 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Wee der *b* bloedstad, den pot, welks schuim in hem is, en van welken zijn schuim niet is uitgegaan! trek stuk bij stuk daaruit, en laat het lot over hem niet vallen.

7 Want haar bloed is in het midden van haar; op eene gladde steenrots heeft zij dat gelegd; zij heeft het op de aarde niet uitgestort, om hetzelve met stof te bedekken.

8 Opdat Ik de grimmigheid doe opgaan om wraak te oefenen, heb Ik ook haar bloed op eene gladde steenrots gelegd, opdat het niet bedekt worde.

c Nah. 3, 1.
Hab. 2, 12.

9 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Wee der bloedstad! Ik zal ook den brandstapel groot maken.

10 Draag veel vleesch toe, steek het vuur aan, verter het vleesch, en kruid het met specerijen, en laat de beenderen verbranden.

11 Stel hem daarna ledig op zijne kolen, opdat hij heet worde, en zijn roest verbrande, en zijne onreinigheid in het midden van hem versmelte, zijn schuim verteerd worde.

12 Met ijelheden heeft zij *Mij* moede gemaakt; nog is haar overvloedig schuim van haar niet uitgegaan; haar schuim moet in het vuur.

13 In uwe onreinigheid is achandelijkheid, omdat Ik u gereinigd heb, en gij niet gereinigd zijt, zoo zult gij van uwe onreinigheid niet meer gereinigd worden, totdat Ik mijne grimmigheid op u zal hebben doen rusten.

14 Ik, de HEERE, heb het gesproken,

het zal komen, en Ik zal het doen; Ik zal er niet van wijken, en Ik zal niet *a* verschoonen noch berouw hebben; naar uwe wegen en naar uwe handelingen zullen zij u *c* richten, spreekt de Heere HEERE.

J. v. C.
590.

4 Ezecl. 5, 11.

e Ezecl. 23, 21.

15 Wilders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

16 Menschenkind! zie, Ik zal den lust uwer oogen van u wegnemen door eene plage; nogtans zult gij niet rouwklagen, noch weenen, en uwe tranen zullen niet voortkomen.

17 Houd stil van kermen, gij zult geen doodenrouw maken, blind uwen hoed op u, en doe uwe schoenen aan uwe voeten; en de bovenste lip zult gij niet bewinden, en zult der lieden brood niet eten.

18 Dit sprak Ik tot het volk in den morgenstond, en mijne huisvrouw stierf in den avond; en ik deed in den morgenstond, gelijk mij geboden was.

19 En het volk zeide tot mij: Zult gij ons niet te kennen geven, wat ons deze dingen zijn, dat gij *aldus* doet?

20 En ik zeide tot hen: Het woord des HEEREN is tot mij geschied, zeggende:

21 Zeg tot het huis Israels: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal mijn heilgdom ontheiligen, de heerlijkheid uwer sterkte, de begeerte uwer oogen en de verschooning uwer ziel; en uwe zonen en uwe dochteren, die gij verlaten hebt, zullen door het zwaard vallen.

22 Dan zult gijlieden doen, gelijk als Ik gedaan heb: de bovenste lippen zult gij niet bewinden, en der lieden brood zult gij niet eten.

23 En uwe hoeden zullen op uwe hoofden zijn, en uwe schoenen aan uwe voeten; gij zult niet rouwklagen, noch weenen, maar gij zult in uwe ongerechtigheden *f* versmachten, en, een iegelijk tegen zijnen broeder, zuchten.

f Ezecl. 4, 17.

24 Alzoo zal u lieden Ezechiel *g* tot een wonderteeken zijn: naar alles, wat hij gedaan heeft, zult gij doen; als dit komt, dan zult gij weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

g Ezecl. 12, 6.

25 En gij, menschenkind! zal het niet zijn, ten dage, als Ik van hen zal wegnemen hunne sterkte, de vreugde hunner sierraads, den lust hunner oogen en het verlangen hunner zielen, hunne zonen en hunne dochteren;

26 Dat ten zelve dage een ontkomene tot u zal komen, om uwe ooren dat te doen hooren?

27 Ten zelve dage zal uw mond bij dien, die ontkomen is, opengedaan worden, en gij zult spreken, en niet meer stom zijn; alzoo zult gij hun tot een wonderteeken zijn, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 25.

Profetiën tegen de Ammonieten en Moabieten, van wege hunne blijdschap over de versterking des tempels en de ellende van Gods volk, vs. 1, 2, en 8, 9; tegen de Edomieten en Filistijnen, om hunne wraakgierigheid en wreeldheid tegen Gods volk, 12 en 15.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

a Jer. 49, 1.
enz.

2 Menschenkind! *a* zet uw aangezicht tegen de kinderen Ammons, en profeteer tegen dezelve.

3 En zeg tot de kinderen Ammons: Hoorst des Heeren HEEREN woord; Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat gij gezegd hebt: Heah! over mijn heilgdom, als het ontheilg werd, en over het land Israels, als het verwoest werd, en over het huis van Juda, als zij in gevangenis gingen;

4 Daarom ziet, Ik zal u aan die van het Oosten overgeven tot eene bezitting, dat zij huane burgen in u zetten, en

J. v. C.
589.

hunne woningen in u stellen; die zullen u wees vruchten eten, en die zullen u wees melk drinken.

5 En Ik zal Babbā tot eenen kemelstal maken, en de kinderen Ammons tot eenen schaapskooi; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

6 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat gij met de hand geklapt, en met den voet gestampt hebt, en van harte verblijd zijt geweest in al uwe plundering, over het land Israëls;

7 Daarom, ziet, Ik zal mijne hand tegen u uitstrekken, en u den Heidenen ten buit geven, en zal u uit de volken uitroeien, en u uit de landen verdoen; Ik zal u verdeelen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

8 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat Moab en Seir zeggen: Ziet, het huis van Juda is gelijk al de Heidenen;

9 Daarom, ziet, Ik zal de zijde van Moab openen, van de steden af, van zijne steden, die van zijne grenzen af zijn; het sieraad des lands, Beth-Jesimoth, Baal-Meon, en tot Kirjathaim toe;

10 Voor die van het Oosten, met het land der kinderen Ammons, hetwelk Ik ter bezitting zal overgeven; opdat der kinderen Ammons onder de Heidenen niet meer gedacht worde.

11 Ik zal ook in Moab gerigten oeffenen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

12 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat Edom met enkele wraakgierigheid gehandeld heeft tegen het huis van Juda; en zij zich zeer schuldig gemaakt hebben; dat zij zich aan hen gewroken hebben;

13 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook mijne hand uitstrekken tegen Edom, en Ik zal mensch en beest uit haar uitroeien; en zal haar tot een woestheid stellen van Theman af; en zij zullen tot Dedan toe door het zwaard vallen.

14 En Ik zal mijne wraak doen aan Edom, door de hand van mijn volk Israël; en zij zullen tegen Edom naar mijnen toorn en naar mijne grimmigheid handelen; alzoo zullen zij mijne wraak gewaar worden, spreekt de Heere HEERE.

15 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat de Filistijnen door wraak gehandeld hebben, en van harte wraak geosend hebben door plundering, om te vernielen door een eeuwige vijandschap;

16 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik strek mijne hand uit tegen de Filistijnen, en zal de Cherebieten uitroeien, en het overblijfsel van de zeehaven verdoen.

17 En Ik zal groote wraak met grimmige straffingen doen hen doen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik mijne wraak aan hen gedaan zal hebben.

HOOFDSTUK 26.

Berigt aangaande den tijd dezer profetie, vs. 1: van de verwoesting der stad Tyrus door de Chaldeërs, omdat zij zich verheugden over de verwoesting van Jeruzalem, 2. Beschrijving van den schrik, de ontzetting en de weklagen, welke zijn zullen bij de schielijke en onverwachte verwoesting van Tyrus, 15.

EN het gebeurde in het elfde jaar, op den eersten der maand, dat des HEEREN woord tot mij geschiedde, zeggende:

2 Menschenkind! daarom dat Tyrus van Jeruzalem gezegd heeft: Heah! zij is verbroken, de poort der volken; zij is tot mij omgewend; ik zal vervuld worden, zij is verwoest!

3 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik wil aan u, o Tyrus! en Ik zal vele Heidenen tegen u doen opkomen, als of

Ik de zee met hare golven deed opkomen.

4 Die zullen de muren van Tyrus verdoen, en hare torens af breken: ja Ik zal haar stof van haar wegvagen, en zal haar tot een gladde steenrots maken.

5 Zij zal in het midden der zee zijn tot uitspreiding van netten: want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE; en zij zal den Heidenen ten roof worden.

6 En hare dochteren, die in het veld zijn, zullen met het zwaard gedood worden; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

7 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal Nebukadrezar, den koning van Babel, den koning der koningen, van het noorden tegen Tyrus brengen, met paarden, en met wagenen, en met ruiters, en met krijgsvergaderingen, en veel volks.

8 Hij zal uwe dochteren op het veld met het zwaard doodden, en hij zal sterkten tegen u maken, en eenen wal tegen u opwerpen, en rondassen tegen u opheffen.

9 En hij zal muurbrekers tegen uwe muren stellen, en uwe torens met zijne zwaarden afbreken.

10 Van wege de menigte zijner paarden zal u derzelver stof bedekken; uwe muren zullen beven van wege het gedruisch der ruiters, en wielen, en wagenen, als hij door uwe poorten zal intrekken, gelijk door de ingangen eener doorgebrokene stad.

11 Hij zal met de hoeven zijner paarden al uwe straten vertreden; uwe volk zal hij met het zwaard doodden, en elke een van de kolommen uwer sterkte zal ter aarde nederstorten.

12 En zij zullen uw vermogen rooven, en uwe koopmanswaren plunderen, en uwe muren afbreken, en uwe kostelijke huizen omwerpen; en uwe steenen, en uwe hout, en uw stof zullen zij in het midden der wateren werpen.

13 Zoo zal Ik het gedenken uwer liederen doen ophouden, en het geklank uwer harpen zal niet meer gehoord worden.

14 Ja Ik zal u maken tot een gladde steenrots; zij zult zijn tot uitspreiding der netten, gij zult niet meer gebouwd worden: want Ik, de HEERE, heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

15 Alzoo zegt de Heere HEERE tot Tyrus: Zullen niet de eilanden van het geluid uws vals beven, als de doodelijk verwonde zal kermen, wanneer men in het midden van u schrikkelijk zal moorden?

16 En alle vorsten der zee zullen afdaalen van hunne troonen, en hunne mantels van zich doen, en hunne gestikte kleederen uittrekken; met sidderingen zullen zij bekleed worden, op de aarde zullen zij nederzitten, en teiken oogeblik sidderen, en over u ontzet zijn.

17 En zij zullen een klaaglied over u opheffen, en tot u zeggen: Hoe zijt gij uit de zeeën vergaan, gij welbewoonde, gij beroemde stad, die sterk geweest is ter zee, zij en hare inwoners; die hunlied schrik gaven aan allen, die in haar woonden!

18 Nu zullen de eilanden sidderen ten dage uws vals; ja de eilanden, die in de zee zijn, zullen beroerd worden van wege uwen uitgang.

19 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Als Ik u zal stellen tot een verwoeste stad, gelijk de steden, die niet bewoond worden; als Ik eenen afgrond over u zal doen opkomen, en de groote wateren u zullen overdekken;

20 Dan zal Ik u doen nederdalen met degenen, die in den kuil nederdalen tot het oude volk, en zal u doen nederliggen in de onderste plaatsen der aarde, in de woeste plaatsen, die van ouds geweest

J. v. C.
588.a Jes. 528.
Jer. 47.3.b Jes. 24.7.8.
Jer. 7.34.
16.9.c Openb. 18.9.
ent.

J. v. C.
588.

zijn, met degenen, die in den kuil nederdalen, opdat gij niet bewoond wordt; en Ik zal het siernaad herstellen in het land der levenden.

21 Maar u zal Ik tot eenen grooten schrik stellen, en gij zult er niet meer zijn; als gij gezocht wordt, zoo zult gij niet meer gevonden worden in eeuwigheid, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 27.

Een profetisch klaaglied over Tyrus, met beschrijving van hare heerlijkheid, weelde en het voordeel, dat vele naties door allerlei koophandel van haar hadden, vs. 1; en daarentegen haren schrikkelijken val, alsmede de schade, ontzetting, rouw en beschimping, die daardoor zal wezen bij de volkeren en hunne koningen, 26.

WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Gij dan, menschenkind! hef een klaaglied op over Tyrus;

3 En zeg tot Tyrus, die daar woont aan de ingangen der zee, handelende met de volken in vele eilanden: Zoo zegt de Heere HEERE: O Tyrus! gij zegt: Ik ben u volmaakt in schoonheid.

4 Uwe landpalen zijn in het hart der zeeën; uwe bouwers hebben uwe schoonheid volkomen gemaakt.

5 Zij hebben al uwe denningen uit denneboomen van Senirgeboud; zij hebben cederen van den Libanon gehaald, om masten voor u te maken.

6 Zij hebben uwe riemen uit beiken van Basan gemaakt; uwe berderen hebben zij gemaakt van welbetreden elpenbeenen, uit de eilanden der Chittieten.

7 Ujn linnen met stiksel uit Egypte was uw uitbreidseel, dat het u tot een zeil ware; hemelsblauw en purper, met de eilanden van Elisa, was uw dekseel.

8 De inwoners van Zidon en Arvad waren uwe roeijers; uwe wijzen, o Tyrus! die in u waren, die waren uwe schippers.

9 De oudsten van Gebal en hare wijzen waren in u, verbeterende uwe breuken; alle schepen der zee en hare zeelieden waren in u, om onderlingen handel met u te drijven.

10 Perzen, en Lydiërs, en Puteers waren in uw heil, uwe krijgslieden; schild en helm hingen zij in u op, die maakten uw siernaad.

11 De kinderen van Arvad en uw heil waren rondom op uwe muren, en de Gammadieten waren op uwe torens; hunne schilden hingen zij rondom aan uwe muren; die maakten uwe schoonheid volkomen.

12 Tarsis dreef koophandel met u van wege de veelheid van allerlei goed; met silver, ijzer, tin en lood handelden zij op uwe markten.

13 Javan, Tubal en Mesech waren uwe kooplieden; met menschenzielen en koperen vaten dreven zij onderlingen handel met u.

14 Uit het huis van Togarma leverden zij paarden, en ruiters, en muilezels op uwe markten.

15 De kinderen van Dedan waren uwe kooplieden; vele eilanden waren de koophandel uwer hand; boornen van elpenbeenen en ebbenhout gaven zij u weder tot ene vereering.

16 Syrië dreef koophandel met u, van wege de veelheid uwer werken; met smaragden, purper, en gestikt werk, en zijde, en Ramoth, en Cadkod, handelden zij op uwe markten.

17 Juda en het land Israëls waren uwe kooplieden; met tarwe van Minnit en Pannag, en honig, en olie, en balsem, dreven zij onderlingen handel met u.

18 Damaskus dreef koophandel met u, om de veelheid uwer werken, van wege

de veelheid van allerlei goed; met wijn van Chelbon en witte wol.

19 Ook leverden Dan en Javan, de omreizer, op uwe markten; glad ijzer, kassie en kalmus was in uwen onderlingen koophandel.

20 Dedan handelde met u met kostelijk gewand tot wagens.

21 Arabië en alle vorsten van Kedar waren de kooplieden uwer hand; met lammeren, en rammen, en bokken, daarmede handelden zij met u.

22 De kooplieden van Scheba en Raema waren uwe kooplieden; met alle hoofdspeertij, en met alle kostelijk gesteente en goud, handelden zij op uwe markten.

23 Haran, en Kanne, en Eden, de kooplieden van Scheba, Assur en Kilmad, handelden met u.

24 Die waren uwe kooplieden met volkomene sieradiën, met pakken van hemelsblauw en gestikt werk, en met schatkisten van schoone kleederen; gebonden met koorden, en in ceder gepakt, onder uwe koopmanschap.

25 De schepen van Tarsis zongen van u, van wege den onderlingen koophandel met u; en gij waart vervuld, en zeer verheerlijkt in het hart der zeeën.

26 Die u roeijen, hebben u in groote wateren gevoerd; de oostewind heeft u verbroken in het hart der zeeën.

27 O Uw goed, en uwe marktwaren, uw onderlinge koophandel, uwe zeelieden, en uwe schippers; die uwe breuken verbeteren, en die onderlingen handel met u drijven, en al uwe krijgslieden, die in u zijn, zelfs met uwe gansche gemeente, die in het midden van u is, zullen vallen in het hart der zeeën, ten dage van uwen val.

28 Van het geluid des geschreeuws uwer schippers zullen de voorsteden beven.

29 En allen, die den riem handelen, zeelieden, en alle schippers van de zee, zullen uit hunne schepen nederklimmen; op het land zullen zij staan blijven.

30 En zij zullen hunne stem over u laten hooren, en bitterlijk schreeuwen; en zij zullen stof op hunne hoofden werpen, zij zullen zich wenten in de asch.

31 En zij zullen zich over uw gansch fkaal maken, en zakken aangorden; en zullen over u weenen met bitterheid der ziel, en bittere rouwklage.

32 En zij zullen in hun gekerm een klaaglied over u opheffen, en over u weklagen, zeggende: Wie is geweest als Tyrus, als de uitgeroeide in het midden der zee?

33 Als uwe marktwaren uit de zeeën voortkwamen, hebt gij vele volken verzadigd; met de veelheid uwer goederen en uwen onderlingen koophandel, hebt gij de koningen der aarde rijk gemaakt.

34 Ten tijde, dat gij uit de zeeën verbroken zijt in de diepte der wateren, zijn uw onderlinge koophandel en uwe gansche gemeente in het midden van u gevallen.

35 Alle inwoners der eilanden zijn over u ontzet, en hunne koningen staan de haren te berge, zij zijn verbaasd van aanzigt.

36 De handelaars onder de volken fluiten u aan; gij zijt een groote schrik geworden, en zult er niet meer zijn tot in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 28.

Profetie van de verwoesting van den koning van Tyrus, om zijne trotscheit en hoogmoed, vs. 1. Profetisch klaaglied over hem, vergelijkende zijne voorgaande heerlijkheid met zijnen toekomstigen ondergang, 11. Profetie tegen Zidon, 21; met eene belofte van de herstelling der Kerk, 25.

J. v. C.
588.

e Ezer. 28 12.

b Jes. 2 13.

c Ezer. 17 10.

d Openb. 18 9, enz.

e Ezer. 26 10, 15.

f Jer. 48 37.

g Ezer. 26 21.

J. v. C.
588.

VOORTS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende :

2 Menschenkind ! zeg tot den vorst van Tyrus : Zoo zegt de Heere HEERE : Omdat uw hart zich verheft en zegt : Ik ben God, ik zit in Godes stoel, in het hart der zeeën ! daar gij een mensch en geen God zijt, stelt gij nochtans uw hart, als Gods hart.

3 Zie, gij zijt wijzer dan Daniël ; zij hebben niets toegesloten voor u verborgen.

4 Door uwe wijsheid en door uw verstand, hebt gij vermogen voor u verkregen ; ja gij hebt goud en zilver verkregen in uwe schatten.

5 Door de grootheid uwer wijsheid in uwen koophandel hebt gij uw vermogen vermeerderd, en uw hart verheft zich van wege uw vermogen.

6 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo : Omdat gij uw hart gesteld hebt als Gods hart ;

7 Daarom zie, ik zal vreemden over u brengen, de tirannigste der Heidenen ; die zullen hunne zwaarden uittrekken over de schoonheid uwer wijsheid, en zullen uwen glans ontheligen.

8 Ter groeve zullen zij u doen nederdalen ; en gij zult sterven den dood eens verslagenen in het hart der zeeën.

9 Zult gij dan eenigzins, voor het aangezicht uws doodslagers, zeggen : Ik ben God ? daar gij een mensch zijt en geen God, in de hand desgenen, die u verslaat ?

10 Gij zult den dood der onbesnedenen sterven, door de hand der vreemden : want ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

11 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende :

12 Menschenkind ! hef een klaaglied op over den koning van Tyrus, en zeg tot hem : Zoo zegt de Heere HEERE : Gij verzegelaar der som, vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid !

13 Gij waart in Eden, Gods hof, alle kostelijk gesteente was uw deksel, sardisstenen, topazen en diamanten, turkooizen, sardonix-stenen en jaspis-stenen, saffieren, robijnen, en smaragden, en goud ; het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u ; ten dage als gij geschapen werdt, waren zij bereid.

14 Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub, en ik had u alzoo gezet ; zij waart op Gods heiligen berg ; gij wandeldet in het midden der vurige steenen.

15 Gij waart volkomen in uwe wegen, van den dag af, dat gij geschapen zijt, totdat er ongerechtigheid in u gevonden is.

16 Door de veelheid uws koophandels, hebben zij het midden van u met geweld vervuld, en gij hebt gezondigd ; daarom zal ik u ontheligen van Gods berg, en zal u, gij overdekkende cherub ! verdoen uit het midden der vurige steenen.

17 Uw hart verheft zich over uwe schoonheid ; gij hebt uwe wijsheid bedorven, van wege uwen glans ; ik heb u op de aarde henengeworpen, ik heb u voor het aangezicht der koningen gesteld, om op u te zien.

18 Van wege de veelheid uwer ongerechtigheden, door het onrecht uws koophandels, hebt gij uwe heilgdommen ontheligd ; daarom heb ik een vuur uit het midden van u doen voortkomen, dat u heeft verteerd, en ik heb u gemaakt tot asch op de aarde, voor de oogen van al degenen, die u zien.

19 Allen, die u kennen onder de volken, zijn over u ontzet ; gij zijt een groote schrik geworden, en zult er niet meer zijn tot in eeuwigheid.

20 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende :

21 Menschenkind ! zet uw aangezicht tegen Zidon, en profeteer tegen haar ;

22 En zeg : Zoo zegt de Heere HEERE : Zie, ik wil aan u, o Zidon ! en zal in het midden van u verheerlijkt worden ; en zij zullen weten, dat ik de HEERE ben, als ik gerigten in haar zal hebben geöfend, en in haar gebelligd zal zijn.

23 Want ik zal de pestilentie in haar zenden, en bloed op hare straten, en de verslagenen zullen vallen in het midden van haar, door het zwaard, dat tegen haar zal zijn van rondom ; en zij zullen weten, dat ik de HEERE ben.

24 En het huis Israëls zal geen smarntenden doorn noch weedoende distel meer hebben, van allen, die rondom hen zijn, die henlieden berooven ; en zij zullen weten, dat ik de Heere HEERE ben.

25 Alzoo zegt de Heere HEERE : Als ik het huis Israëls zal vergaderd hebben uit de volken, onder dewelke zij verstrooid zijn, en ik onder hen voor de oogen der Heidenen zal gebelligd zijn, dan zullen zij in hun land wonen, dat ik aan mijnen knecht, aan Jakob, gegeven heb.

26 En zij zullen daarin zeker wonen, en huizen bouwen, en wijngaarden planten, ja, zij zullen zeker wonen ; als ik gerigten zal hebben geöfend tegen allen, die henlieden beroofd hebben, van degenen, die rondom hen zijn ; en zij zullen weten, dat ik, de HEERE, hunlieder God ben.

HOOFDSTUK 29.

Berigt van den tijd dezer profetie, vs. 1 ; tegen Farao en gansch Egypte, 2 ; met belofte van eene kleine herstelling, 13 ; opdat zich Gods volk niet meer verlate op Egypte noch door meenedigheid in liden brenge, 16. De tijd der volgende profetie, 17 ; in welke God Egypte aan den koning Nebukadrezar geeft, tot loon van zijne dienst tegen Tyrus, 18. Herstelling van Israël, 21.

In het tiende jaar, in de tiende maand, op den twaalfden der maand, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende :

2 Menschenkind ! zet uw aangezicht tegen Farao, den koning van Egypte, en profeteer tegen hem, en tegen het gansche Egypte.

3 Spreek en zeg : Zoo zegt de Heere HEERE : Zie, ik wil aan u, o Farao, koning van Egypte ! dien grooten zeedraak, die in het midden zijner rivieren ligt ; die daar zegt : Mijne rivier is de mijne, en ik heb die voor mij gemaakt.

4 Maar ik zal baken in uwe kaken doen, en den visch uwer rivieren aan uwe schubben doen kleven ; en ik zal u uit het midden uwer rivieren optrekken, en al de visch uwer rivieren zal aan uwe schubben kleven.

5 En ik zal u verlaten in de woestijn, u en al den visch uwer rivieren ; op het open veld zult gij vallen ; gij zult niet verzameld noch vergaderd worden : aan het gedierte der aarde en aan het gevogelte des hemels heb ik u ter spijs gegeven.

6 En al de inwoners van Egypte zullen weten, dat ik de HEERE ben, omdat zij den huize Israëls een rietstaf geweest zijn.

7 Als zij u bij uwe hand grepen, zoo werdt gij gebroken, en spleet voor hen alle zijden ; en als zij op u leunden, zoo werdt gij verbroken, en liet alle lenden op zich zelve staan.

8 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE : Zie, ik zal het zwaard over u brengen, en ik zal uit u mensch en beest uitroefjen.

9 En Egypteland zal worden tot eene wildernis en woestheid, en zij zullen weten, dat ik de HEERE ben ; omdat hij zegt : De rivier is mijne, en ik heb die gemaakt.

J. v. C.
588.

d Jer. 31. 5.

589.

o Ps. 74. 13, 14.
Jer. 27. 1.
31. 9.o 2Kor. 18. 21.
Jer. 36. 6.

a Jes. 31. 3.

b Jer. 6. 23.

c Ezech. 27. 3.

J. v. C.
589.

10 Daarom, zie, Ik wil aan u en aan uwe rivier; en Ik zal Egypteland stellen tot woeste wilde eenzaamheden, van den toren van Syene af, tot aan de landpale van Moorenland.

11 Geen menschevoet zal door hetzelfde doorgaan, en geen beestenvoet zal door hetzelfde doorgaan, en het zal veertig jaren onbewoond zijn.

12 Want Ik zal Egypteland stellen tot eene verwoesting in het midden der verwoeste landen, en zijne steden zullen eene woestheid zijn in het midden der verwoeste steden, veertig jaren; en Ik zal de Egyptenaars verstrooien onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen.

13 Maar zoo zegt de Heere HEERE: Ten einde van veertig jaren zal Ik de Egyptenaars vergaderen uit de volken, waarheen zij verstrooid zijn geworden.

14 En Ik zal de gevangenis der Egyptenaren wenden, en hen wederbrengen in het land van Pathros, in het land hunns koophandels; en aldaar zullen zij een nederig koninkrijk zijn.

15 En het zal nederiger zijn dan de andere koninkrijken, en zich niet meer verheffen boven de Heidenen: want Ik zal hen verminderen, dat zij niet zullen heerschen over de Heidenen.

16 En het zal den huize Israels niet meer zijn tot een vertrouwen, dat der ongerechtigheid doet gedanken, wanneer zij naar henlieden omtrent; maar zij zullen weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

17 Voorts gebeurde het in het zeven en twintigste jaar, in de eerste maand, op den eersten der maand, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

18 Menschenkind! Nebukadrezar, de koning van Babel, heeft zijn heir eene groote dienst doen dienen tegen Tyrus: alle hoofden zijn kaal geworden, en alle zijden zijn uitgeplukt; en noch hij noch zijn heir heeft loon gehad van wege Tyrus, voor de dienst, die hij tegen haar gediend heeft.

19 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal Nebukadrezar, den koning van Babel, Egypteland geven; en hij zal deszelfs menigte wegvoeren, en deszelfs buit buit, en deszelfs roof rooven, en het zal de loon zijn voor zijn heir.

20 Tot zijn arbeidsloon, omdat hij tegen haar gediend heeft, heb Ik hem Egypteland gegeven, omdat zij voor Mij gewrocht hebben, spreekt de Heere HEERE.

21 Te dien dage zal Ik den hoorn van het huis Israels doen uitspruiten, en u opening desmonds geven in het midden van hen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 30.

Nog twee profetien: de eene aangaande de verwoesting van gansch Egypte en van al hare helpers en bondgenooten, vs. 1; de andere omtrent de verbodding van den arm van konnen koning, en het sterken van den arm des konings van Babel tegen hem; mitsgaders van de verstroojing der Egyptenaren onder de volken, 20.

WIDDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! profeteer, en zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Huilt: Ach dien dag!

3 Want de dag is nabij, ja de dag des HEEREN is nabij; een wolkige dag, het zal der Heidenen tijd zijn.

4 En het zwaard zal komen in Egypte, en er zal groote smart zijn in Moorenland, als de verslagenen zullen vallen in Egypte: want zij zullen derzelver

menigte wegnemen, en hare fondamenten zullen verbroken worden.

5 Moorenland, en Pat, en Lud, en al de gemengde hoop, en Cub, en de kinderen van het land des verbonds zullen met hen vallen door het zwaard.

6 Zoo zegt de HEERE: Ja, zij zullen vallen, die Egypte ondersteunen, en de hoovaardij harer sterkte zal nederdalen: van den toren van Syene af zullen zij daarin door het zwaard vallen, spreekt de Heere HEERE.

7 En zij zullen verwoest worden in het midden der verwoeste landen; en hare steden zullen zijn in het midden der verwoeste steden.

8 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik een vuur in Egypte zal hebben gelegd, en al hare helpers zullen verbroken worden.

9 Te dien dage zullen er boden van voor mijn aangesigt in schepen uitvaren, om het zorgeloze Moorenland te verschrikken; en er zal groote smart bij hen zijn, als in den dag van Egypte; want ziet, het komt aan!

10 Zoo zegt de Heere HEERE: Ja, Ik zal de menigte van Egypte doen ophouden, door de hand van Nebukadrezar, den koning van Babel.

11 Hij, en zijn volk met hem, de tirannigste der Heidenen zullen aangevoerd worden, om het land te verderven; en zij zullen hunne zwaarden tegen Egypte uittrekken, en het land met verslagenen vervullen.

12 En Ik zal de rivieren tot droogte maken, en het land verkoopen in de hand der boozen; en Ik zal het land met zijne volheid verwoesten door de hand der vreemden; Ik, de HEERE, heb het gesproken.

13 Zoo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook de drekgoden verdoen, en denietige afgoden doen ophouden uit Nof; en er zal geen vorst meer zijn uit Egypteland; en Ik zal eene vreeze in Egypteland stellen.

14 En Ik zal Pathros verwoesten, en een vuur leggen in Zoan; en Ik zal gerigten oefenen in No.

15 En Ik zal mijne grimmigheid uitgieten over Sin, de sterkte van Egypte; en Ik zal de menigte van No uitroedien.

16 En Ik zal een vuur in Egypte leggen; Sin zal zeer groote pijn hebben, en No zal gespleten worden, en Nof zal dagelijks zeer bang zijn.

17 De jongelingen van Aven en Pibeseth zullen door het zwaard vallen, en de dochters zullen gaan in de gevangenis.

18 En te Tachpanhes zal de dag verduisterd worden, als Ik het juk van Egypte aldaar zal verbreken, en de hoovaardij harer sterkte in haar zal ophouden; haar zal eene wolk bedekken, en hare dochters zullen gaan in de gevangenis.

19 Alzoo zal Ik gerigten oefenen in Egypte; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

20 Ook gebeurde het in het elfde jaar, in de eerste maand, op den zevenden der maand, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

21 Menschenkind! Ik heb den arm van Faraö, den koning van Egypte, verbroken; en ziet, hij zal niet verbonden worden, met pleisters op te leggen, met eenen windeldoeck aan te doen, om dien te verbinden, om dien te sterken, dat hij het zwaard houde.

22 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo: Ziet, Ik wil aan Faraö, den koning van Egypte, en al zijne armen verbrekken, beide den sterken en den verbrokenen; en Ik zal het zwaard uit zijne hand doen vallen.

J. v. C.
572.

a Ezer. 28.7.

J. v. C.
388.

23 En Ik zal de Egyptenaars verstrooijen onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen.

24 En Ik zal de armen des konings van Babel sterken, en mijn zwaard in zijne hand geven; maar Farao's armen zal Ik verbreken, dat hij voor zijn aangezicht zal kromen, gelijk een doodelijk verwondt kermt.

25 Ja Ik zal de armen des konings van Babel sterken, maar Farao's armen zullen daarheen vallen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik mijn zwaard in de hand des konings van Babel zal hebben gegeven, en hij datzelve over Egypteland zal hebben uitgestrekt.

26 En Ik zal de Egyptenaars verstrooijen onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen; alzoo zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 31.

De tijd dezer profetie, vs. 1, in welke God den koning Farao en zijn volk voor ogen stelt de hoogheid, heerlijkheid en pracht des konings en des koninkrijks van Assyrie, onder de gelijkenis van eenen hoogren schoonen rederboom; 2, en deszelfs val, wegens trotscheid en hoogmoed, 10; tot een voorbeeld aan alle anderen, 14. Farao en zijn volk zal het even zoo gaan, 10, 18.

HET gebeurde ook in het elfde jaar, in de derde maand, op den eersten der maand, dat des HEEREN woord tot mij geschiedde, zeggende:

2 Menschenkind! zeg tot Farao, den koning van Egypte, en tot zijne menigte: Wien zijt gij gelijk in uwe grootheid?

3 Zie, Assur was een ceder op den Libanon, schoon van takken, schaduwachtig van loof, en hoog van stam, en zijn top was tusschen digte takken.

4 De wateren maakten hem groot, de afgrond maakte hem hoog; die ging met zijne stroomen rondom zijne planting, en zond zijne waterleidingen uit tot alle boomen des velds.

5 Daarom werd zijn stam hooger dan alle boomen des velds; en zijne takjes werden menigvuldig, en zijne scheuten lang, van wege de groote wateren, als hij uitschoot.

6 Alle vogelen des hemels nestelden op zijne takjes, en alle dieren des velds telden onder zijne scheuten; en alle groote volken zaten onder zijne schaduw.

7 Alzoo was hij schoon in zijne grootheid, en in de lengte zijner takken, omdat zijn wortel aan groote wateren was.

8 De cederen is Gods hof verduisterden hem niet, de denneboomen waren zijnen takken niet gelijk, en de kastanjeboomen waren niet gelijk zijne scheuten; geen boom in Gods hof was hem gelijk in zijne schoonheid.

9 Ik had hem zoo schoon gemaakt door de veelheid zijner takken, dat alle boomen van Eden, die in Gods hof waren, hem benijdden.

10 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Omdat gij u verheven hebt over uwen stam: ja hij stak zijnen top over boven het midden der digte takken, en zijn hart verhef zich over zijne hoogte;

11 Daarom gaf Ik hem in de hand van den magtigste der Heidenen, dat die hem reghschapen zou handelen; Ik dreef hem uit om zijne goddeloosheid.

12 Een vreemden, de tirannische der Heidenen, roeiden hem uit, en verlieten hem; zijne takken vielen op de bergen en in alle valleijen, en zijne scheuten werden verbroken bij alle stroomen des lands; en alle volken der aarde gingen af uit zijne schaduw, en verlieten hem.

13 Alle vogelen des hemels woonden op zijnen omgevallen stam, en alle dieren des velds waren op zijne scheuten.

14 Opdat zich geene waterrijke boomen verheffen over hunnen stam, en

hinnen top niet opsteken boven het midden der digte takken, en geene boomen, die water drinken, op zich zelve staan van wege hunne hoogte; want zij zijn allen overgegeven ter dood, tot het onderste der aarde, in het midden der menschenkinderen, tot degenen, die in den kuil nederdalen.

15 Zoo zegt de Heere HEERE: Ten dage, als hij ter helle nederdaalde, maakte Ik een treuren, Ik bedekte om zijnentwil den afgrond, en weerde de stroomen van dien, en de groote wateren werden gesluit; en Ik maakte den Libanon om zijnentwil zwart, en al het geboomte des velds was om zijnentwil bewonden.

16 Van het geluid zijns velds deed Ik de Heidenen beven, als Ik hem ter helle deed nederdalen, met degenen, die in den kuil nederdalen; en alle boomen van Eden, de keur en het beste van Libanon, alle boomen, die water drinken, troostten zich in het onderste der aarde.

17 Diezelve daalden ook met hem neder ter helle, tot de verslagenen van het zwaard; en die zijn arm geweest waren, die onder zijne schaduw in het midden der Heidenen gezeten hadden.

18 Wien zijt gij alzoo gelijk in heerlijkheid, en grootheid, onder de boomen van Eden? ja gij zult nedergevoerd worden, met de boomen van Eden, tot het onderste der aarde; in het midden der onbesnedenen zult gij liggen, met de verslagenen door het zwaard. Dat is Farao, en zijne gansche menigte, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 32.

Tijd dezer profetie, vs. 1 en 17, bevattende een klaaglied over Farao's schrikkelijken val, wegens zijnen hoogmoed, wreedheid, gedurig onrustig woeien en beroeren van andere volken; 2, vervolgens een verbloemde beschrijving van zijnen en zijns volks ondergang en nederdaling tot het gezelschap van andere onbesnedenen, trotsche en tirannische regenten en volken, 13.

HET gebeurde ook in het twaalfde jaar, in de twaalfde maand, op den eersten der maand, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

2 Menschenkind! hef een klaaglied op over Farao, den koning van Egypte, en zeg tot hem: Gij waart eenen jongen leeuw onder de Heidenen gelijk, en gij waart als een zeedraak in de zeeën, en braakt voort in uwe rivieren, en beroerdet het water met uwe voeten, en vermodderdet hunlied rivieren.

3 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal daarom mijn net over u uitspreiden door eene vergadering van vele volken; die zullen u optrekken in mijn garen.

4 Dan zal Ik u laten op het land, Ik zal u henenwerpen op het open veld, en Ik zal al het gevogelte des hemels op u doen wonen, en het gedierde der gansche aarde van u verzadigen.

5 En Ik zal u vleesch henengeven op de bergen, en de dalen met uwe hoogte vervullen.

6 En Ik zal het land, waarin gij zwemt, van uw bloed drenken tot aan de bergen; en de stroomen zullen van u vervuld worden.

7 En als Ik u zal uitblusschen, zal Ik den hemel bedekken, en zijne sterren zwart maken; Ik zal de zon met wolken bedekken, en de maan zal haar licht niet laten lichten.

8 Alle lichtende lichten aan den hemel, die zal Ik om uwentwil zwart maken; en Ik zal eene duisternis over uw land maken, spreekt de Heere HEERE.

9 Daartoe zal Ik het hart van vele volken verdrietig maken, als Ik uwe verbreking onder de Heidenen zal brengen

J. v. C.
388.

e Jes. 14. 9.

f Ezeer. 28. 10.

387.

a Ezeer. 29. 3.

b Ezeer. 12. 15.
17. 20.c Jes. 13. 10.
Joel 2. 31.Dan. 4. 10.
e. 32.

Dan. 4. 12.

Gen. 2. 8.

Ezeer. 28. 7.
30. 11.

J. v. C.
587.

in de landen, die zij niet gekend hebt.
10 En Ik zal maken, dat zich vele volken over u ontzetten, en hunnen koningen zullen de haren over u te berge staan, als Ik mijn zwaard zal zwaaijen voor hunne aangezichten; en zij zullen elken oogenblik sidderen, en ieder voor zijne ziel, ten dage uws vals.

11 Want zoo zegt de Heere HEERE: Het zwaard des konings van Babel zal u overkomen.

4 Eze. 28 7.
31 12.
Eze. 31 2.
32 16.

12 Ik zal uwe menigte vellen door de zwaarden der helden, die al te zamen de «tiranistische der Heidenen zijn; die zullen de hoofdaardij van Egypte verstoren, en hare gansche menigte zal verdeeld worden.

13 En Ik zal al hare beesten verdoen van bij de groote wateren; en geen menschenvoet zal ze meer beroeren, en geene beestenklaauwen zullen ze beroeren.

14 Dan zal Ik hunlieder wateren doen zinken, en Ik zal hunlieder rivieren doen gaan als olie, spreekt de Heere HEERE;

15 Als Ik Egypteland zal hebben gesteld tot eene verwoesting, en het land van zijne volheid zal woest zijn geworden, als Ik geslagen zal hebben allen, die daarin wonen; alzoo zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben.

16 Dat is het klaglied, en dat zullen zij klagelijk zingen; de dochteren der Heidenen zullen het klagelijk zingen; zij zullen het klagelijk zingen over Egypte en over hare gansche menigte, spreekt de Heere HEERE.

17 Voorts gebeurde het in het twaalfde jaar, op den vijftienden der maand, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

18 Menschenkind! weeklaag over de menigte van Egypte, en doe ze nederdalen (haar en de dochteren der prachtige Heidenen) in de onderste plaatsen der aarde, bij degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

19 Boven wien zijt gij liefdellijk? daal neder, en leg u bij de onbesnedenen.

20 In het midden der verslagenen van het zwaard zullen zij vallen; zij isaan het zwaard overgegeven; trek haar henen met al hare menigte.

21 De machtigste der helden zullen hem, met zijne helpers toespreken, uit het midden der hel; zij zijn nedergedaald, de onbesnedenen liggen er, verslagen van het zwaard.

22 Daar is Assur met haren ganschen hoop, zijne graven zijn rondom hem; zij zijn allen verslagen, gevallen door het zwaard.

23 Welker graven gesteld zijn in de zijden des kuils, en haar hoop is rondom haar graf; zij zijn allen verslagen, gevallen door het zwaard, die eenen schrik gaven in het land der levenden.

24 Daar is Elam met hare gansche menigte rondom haar graf; zij zijn allen verslagen, de gevallen door het zwaard, die onbesneden zijn nedergedaald tot de onderste plaatsen der aarde, die hunnen schrik hadden gegeven in het land der levenden; nu dragen zij hunne schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

25 In het midden der verslagenen hebben zij haar eene legersterde gesteld onder hare gansche menigte, rondom hem zijn hare graven; zij zijn allen onbesneden, verslagenen van het zwaard, omdat een schrik van hen gegeven is in het land der levenden; nu dragen zij hunne schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald; hij is geleid in het midden der verslagenen.

26 Daar is Mesch, en Tubal, met hare gansche menigte, rondom hem zijn hare graven; zij zijn allen onbesneden, ver-

slagenen van het zwaard, omdat zij hunnen schrik gegeven hebben in het land der levenden.

27 Maar zij liggen niet met de helden, die onder de onbesnedenen gevallen zijn; die ter helle zijn nedergedaald met hunne krijgswapenen, en welker zwaarden men geleid heeft onder hunne hoofden; welker ongerechtigheid nogtans op hunne beenderen is, omdat der helden schrik in het land der levenden geweest is.

28 Gij zult ook verbroken worden in het midden der onbesnedenen, en zult liggen met de verslagenen van het zwaard.

29 Daar is Edom, hare koningen en al hare vorsten, die met hunlieder magt geleid zijn bij de verslagenen van het zwaard; diezeive liggen met de onbesnedenen en met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

30 Daar zijn de geweligen van het Noorden, zij allen, en alle Zidoniers, die met de verslagenen zijn nedergedaald, beschaamd zijnde van wege hunnen schrik, die uit hunne magt voortkwam, en zij liggen onbesneden bij de verslagenen van het zwaard, en dragen hunne schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

31 Faraó zal henlieden zien, en zich troosten over zijne gansche menigte; de verslagenen van het zwaard van Faraó en zijn gansche heir, spreekt de Heere HEERE.

32 Want Ik heb ook mijnen schrik gegeven in het land der levenden; dies zal hij geleid worden in het midden der onbesnedenen bij de verslagenen van het zwaard, Faraó en zijne gansche menigte, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 33.

Door de gelijkenis van eenen getrouwen wachter in het land, stelt God den profeet voor zijnen pligt en die van alle getrouwe leeraren, vs. 1. De Heere toont den murmurereers en huichelaren onder de gevangenen Joden, dat Hij wel en recht handelt met boetvaardigen en afvalligen; Hij verdedigt de rechtvaardigheid zijner wegen tegen hunne beschuldigingen, vs. 10. De profeet bekent tjdiging van de verovering en verwoesting der stad Jeruzalem en profeteert, welk lof den in het land overgeblevenen zal wederaren, 21. Gods oordeel over de huichelachtige vleiers en bespotters der profeten, 30.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! spreek tot de kinderen uws volks, en zeg tot hen: Wanneer Ik het zwaard over eenig land breng, en het volk des lands eenen man uit haune einden nemen, en dien voor zich tot eenen wachter stellen;

3 En hij het zwaard ziet komen over het land, en blaast met de bazuin, en waarschuwt het volk;

4 En een, die het geluid der bazuin hoort, wel hoort, maar zich niet laat waarschuwen; en het zwaard komt, en neemt hem weg, diens bloed is op zijn hoofd.

5 Hij hoorde het geluid der bazuin, maar liet zich niet waarschuwen, zijn bloed is op hem; maar hij, die zich laat waarschuwen, behoudt zijne ziel.

6 Wanneer daarentegen de wachter het zwaard ziet komen, en blaast niet met de bazuin, zoodat het volk niet is gewaarschuwd; en het zwaard komt, en neemt eene ziel uit hen weg; die is wel in zijne ongerechtigheid weggenomen, maar zijn bloed zal Ik van de hand des wachters eischen.

7 Gij nu, o menschenkind! Ik heb u tot eenen wachter gesteld over het huis Israëls; zoo zult gij het woord uit mijnen mond hooren, en hen van mijnentwege waarschuwen.

J. v. C.
587.

J. v. C.
387.

8 Als Ik tot den goddelooze zeg: O goddelooze, gij zult den dood sterven! en gij spreekt niet, om den goddelooze van zijnen weg af te manen; die goddelooze zal in zijne ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed zal Ik van uwe hand eischen.

9 Maar als gij den goddelooze van zijnen weg afmaant, dat hij zich van dien bekeere, en hij zich van zijnen weg niet bekeert, zoo zal hij in zijne ongerechtigheid sterven; maar gij hebt uwe ziel bevrijd.

10 Daarom, gij menschenkind! zeg tot het huis Israëls: Gijlieden sprekst aldus, zeggende: Dewijl onze overtredingen en onze zonden op ons zijn, en wij in dezelve versmacht, hoe zouden wij dan leven?

11 Zeg tot hen: *c* Zoo waarachtig als Ik leef, sprekst de Heere HEERE, zoo Ik lust heb in den dood des goddeloozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddelooze zich bekeere van zijnen weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uwe booze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?

12 Gij dan, o menschenkind! zeg tot de kinderen uws volks: *d* De gerechtigheid des rechtvaardigen zal hem niet redden ten dage zijner overtreding; en aangaande de goddeloosheid des goddeloozen, hij zal om dezelve niet vallen, ten dage als hij zich van zijne zoddeloosheid bekeert; en de rechtvaardige zal niet kunnen leven door dezelve *e* *zijne gerechtigheid*, ten dage als hij zondigt.

13 Als Ik tot den rechtvaardige zeg, dat hij zekerlijk leven zal, en hij op zijne gerechtigheid vertrouwt, en onrecht doet, zoo zullen al zijne gerechtigheden niet gedacht worden, maar in zijn onrecht, dat hij doet; daarin zal hij sterven.

14 Als Ik ook tot den goddelooze zeg: Gij zult den dood sterven! en hij zich van zijne zonde bekeert, en regt en gerechtigheid doet;

15 Geeft de goddelooze het pand weder, betaalt hij het geroofde, wandelt hij in de inzettingen des levens, zoodat hij geen onrecht doet; hij zal zekerlijk leven, hij zal niet sterven.

16 Al zijne zonden, die hij gezondigd heeft, zullen hem niet gedacht worden; hij heeft regt en gerechtigheid gedaan, hij zal zekerlijk leven.

17 Nog zeggen de kinderen uws volks: *c* De weg des Heeren is niet regt; daar toch hun eigen weg niet regt is.

18 Als de rechtvaardige afkeert van zijne gerechtigheid, en doet onrecht, zoo zal hij daarin sterven.

19 En als de goddelooze zich bekeert van zijne zoddeloosheid, en doet regten gerechtigheid, zoo zal hij daarin leven.

20 Nog zegt gij: De weg des Heeren is niet regt; Ik zal ulieden richten, en ieder naar zijne wegen, o huis Israëls!

21 En het geschiedde in het twaalfde jaar onzer gevankelijke wegvoering in de tiende maand, op den vijftien der maand, dat er een tot mij kwam, *f* die van Jeruzalem ontkomen was, zeggende: *g* De stad is geslagen.

22 Nu was de hand des HEEREN op mij geweest des avonds, eer die ontkomen kwam, en had mijnen mond opgedaan, totdat hij des morgens tot mij kwam. Alzoo werd mijn mond opgedaan, en ik was niet meer stom.

23 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

24 Menschenkind! de inwoners van die woeste plaatsen in het land Israëls spreken, zeggende: Abraham was een enig man, en bezat dit land erfelijk; maar onzer zijn velen: het land is ons gegeven tot eene erfelijke bezitting.

25 Daarom zeg tot hen: Zoo zegt de Heere HEERE: Gij eet vleesch met het

h bloed, en heft uwe oogen op tot uwe dregoden, en vergiet bloed; en zoudt gij het land erfelijk bezitten?

26 Gij staot op ulieder zwaard, gij doet gruwel, en verontreinigt, en ieder de huisvrouw zijns naasten; en zoudt gij het land erfelijk bezitten?

27 Alzoo zult gij tot hen zeggen: De Heere HEERE zegt alzoo: Zoo waarachtig als Ik leef, inder niet, die in die woeste plaatsen zijn, door het zwaard zullen vallen, en zoo Ik niet dien, die in het open veld is, het wild godierte overgeve, dat het hem vrede, en die in de vestingen en in de spelouken zijn, door de pestilentie zullen sterven!

28 Want Ik zal het land tot eene verwoesting en eenen schrik stellen, en de hoovaardij zijner sterkte zal ophouden; en de bergen Israëls zullen woest zijn, dat er niemand overga.

29 Dan zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik het land tot eene verwoesting en eenen schrik zal gesteld hebben, om al hunne gruwelen, die zij gedaan hebben.

30 En gij, o menschenkind! de kinderen uws volks spreken steeds van u bij de wanden en in de deuren der huizen; en de een spreekt met den ander, een iegelijk met zijnen broeder, zeggende: Komt toch en hoort wat het woord zij, dat van den HEERE voortkomt.

31 En zij komen tot u, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor u aangezigt *als* mijn volk, en hooren uwe woorden, maar zij doen ze niet: want zij maken liefkozingen met hunnen mond, maar hun hart wandelt hunne gierigheid na.

32 En ziet, gij zijt hun al een lied der minnen, *als* een, die schoon van stem is, of die welspelt; daarom hooren zij uwe woorden, maar zij doen ze niet.

33 Maar als dat komt, (zie, het zal komen!) dan zullen zij weten, dat er een profeet in het midden van hen geweest is.

HOOFDSTUK 34.

Profetie tegen de kwade herders van Gods volk, vs. 1. God belooft zijne schapen zelf te zullen opzoeken, te redden en regt te weiden, met onderscheiding tusschen schapen en schapen, rammen en bokken, 10. Daartoe zal Hij verweken en zenden den oppersten Herder en Vorst zijner Kerk, Jezus Christus, onder welken zijne schapen gezegd en gelukkig zullen zijn, 23.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! profeteer tegen de herders van Israël: profeteer en zeg tot hen, tot de herders: Alzoo zegt de Heere HEERE: Wee den herderen Israëls, die zich zelven weiden! zullen niet de herders de schapen weiden?

3 Gij eet het vette, en bekleedt u met de wol, gij slagt het gemeste, maar de schapen weidt gij niet.

4 De zwakke sterkt gij niet, en het kranke heelt gij niet, en het gebrokene verbindt gij niet, en het weggedrevene brengt gij niet weder, en het verlorene zoekt gij niet; maar gij heerscht over hen met strengheid en met hardigheid.

5 Alzoo zijn zij verstrooid, omdat er geen herder is; en zij zijn al het wild gedierde des velds tot spijze geworden, dewijl zij verstrooid waren.

6 Mijne schapen dolen op alle bergen en op allen hoogten heuvel, ja mijne schapen zijn verstrooid op den ganschen aardbodem; en er is niemand, die er naar vraagt, en niemand, die ze zoekt.

7 Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord.

8 Zoo waarachtig als Ik leef, sprekst de Heere HEERE, zoo Ik niet! omdat mijne schapen geworden zijn tot eenen

J. v. C.
387.a Gen. 24.
lev. 317.
enz.i Ezech. 14-1.
20.1, enz.

a Jer. 23.1.

b 1 Petr. 5. 3.

J. v. C.
587.

roof, en mijne schapen al het wild gedierde des velds tot spijs geworden zijn, omdat er geen herder is, en mijne herders naar mijne schapen niet vragen; en de herders weiden zich zeiven, maar mijne schapen weiden zij niet:

9 Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord.

10. Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik wil aan de herders, en zal mijne schapen van hunne hand rischen, en zal ze van het weiden der schapen doen ophouden, zoodat de herders zich zelven niet meer zullen weiden; en Ik zal mijne schapen uit hunnen mond rukken, zoodat zij hun niet meer tot spijs zullen zijn.

11 Want zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik, ja Ik zal naar mijne schapen vragen, en zal ze opzoeken.

12 Gelijk een herder zijne kudden opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, alzoo zal Ik mijne schapen opzoeken; en Ik zal ze reddend uit al de plaatsen, waarheen zij verstrooid zijn, ten dage der wolke en der donkerheid.

13 En Ik zal ze uitvoeren van de volken, en zal ze vergaderen uit de landen, en brengen ze in hun land; en Ik zal ze weiden op de bergen Israels, bij de stroomden en in alle bewoonbare plaatsen des lands.

14 Op eene goede weide zal Ik ze weiden, en op de hooge bergen Israels zal hunne kooi zijn; aldaar zullen zij nederliggen in eene goede kooi, en zullen weiden in eene vette weide, op de bergen Israels.

15 Ik zal mijne schapen weiden, en Ik zal ze legeren, spreekt de Heere HEERE.

16 Het verlorene zal Ik zoeken, en het weggedrevene zal Ik wederbrengen, en het gebroke ne zal Ik verbinden, en het kranke zal Ik sterken; maar het vette en het sterke zal Ik verdelgen, Ik zal ze weiden met oordeel.

17 Want gij, o mijne schapen! de Heere HEERE zegt alzoo: Ziet, Ik zal rigten tusschen klein vee en klein vee, tusschen de rammen en de bokken.

18 Is het u te weinig, dat gij de goede weide afweidt? zult gij nog het overige uwer weide met uwe voeten vertreden? en zult gij de gezonkene wateren drinken, en de overgelatene met uwe voeten vermodderen?

19 Mijne schapen dan, zullen zij afweiden wat met uwe voeten vertreden is, en drinken wat met uwe voeten vermodderd is?

20 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo tot hen: Ziet Ik, ja Ik zal rigten tusschen het vette klein vee, en tusschen het magere klein vee.

21 Omdat gij al de zwakken met de zijde en met den schouder verdringt, en met uwe hoornen stoot, totdat gij dezelve naar buiten toe verstrooid hebt;

22 Daarom zal Ik mijne schapen verlossen, dat zij niet meer tot eenen roof zullen zijn; en Ik zal rigten tusschen klein vee en klein vee.

23 En Ik zal eenen eenigen ^d herder over hen verwekken, en hij zal hen weiden, ^e namelijk mijnen ^f knecht ^g David; die zal ze weiden, en die zal hun tot eenen herder zijn.

24 En Ik, de HEERE, zal hun tot eenen God zijn; en mijn knecht David zal ^h vorst zijn in het midden van hen; Ik, de HEERE, heb het gesproken.

25 En Ik zal een verbond des vredes met hen maken, en zal het boos gedierde uit het land doen ophouden; en zij zullen zeker wonen in de woestijn, en slapen in de wouden.

26 Want Ik zal dezelve, en de plaatsen rondom mijnen heuvel, stellen tot eenen

zegen; en Ik zal den plasregen doen nederdalen op zijnen tijd, plasregens van zegen zullen er zijn.

27 En het geboomte des velds zal zijne vrucht geven, en het land zal zijne inkomst geven, en zij zullen zeker zijn in hun land; en zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik de disselboomen huns juks zal hebben verbroken, en hen gerukt uit de hand dergenen, die zich van hen deden dienen.

28 En zij zullen den Heidenen niet meer ten roof zijn, en het wild gedierde der aarde zal ze niet meer vreten; maar zij zullen zeker wonen, en er zal niemand zijn, die ze verschrikke.

29 En Ik zal hun eene plant van naam verwekken; en zij zullen niet meer weggeraapt worden door honger in het land, en de smaad der Heidenen niet meer dragen.

30 Maar zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, hun God, met hen ben, en dat zij mijn volk zijn, het huis Israels, spreekt de Heere HEERE.

31 Gij nu, o mijne schapen, schapen mijner weide! gij zijt menschen; ⁱ maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 35.

Profetie van de geheele verdelging der Edomieten, om hunnen gedurigen bitteren haat en lasteringen tegen Gods volk, en vreesde over deszelfs ellende.

WIDDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen het gebergte Seir, en profeteer tegen hetzelfde.

3 En zeg tot hetzelfde: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o gebergte Seir! en Ik zal mijne hand tegen u uitstrekken, en zal u stellen tot eene verwoesting en eenen schrik.

4 Ik zal uwe steden stellen tot eenzaamheid, en gij zult eene verwoesting worden; en zult weten, dat Ik de HEERE ben.

5 Omdat gij eenen eenwige ^a vijandschap hebt, en hebt de kinderen Israels doen wegvloeyen door het geweld des zwaards, ten tijde huns verderfs, ten tijde der uiterste ongerechtigheid.

6 Daarom, zoo ^b waarsachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Ik zal u voorzeker ten bloede bereiden, en het bloed zal u vervolgen; alzoo gij het bloed niet hebt gehaat, zal u het bloed ook vervolgen.

7 En Ik zal het gebergte Seir tot de uiterste verwoesting stellen; en Ik zal uit hetzelfde uitroeijen, dien, die er doorgaat, en dien, die wederkeert.

8 En Ik zal zijne bergen met zijne verslagenen vervullen: uwe heuvelen, en uwe dalen, en al uwe stroomden, in dezelve zullen de verslagenen van het zwaard liggen.

9 Tot eenwige verwoestingen zal Ik u stellen, en uwe steden zullen niet bewoond worden: alzoo zult gij weten, dat Ik de HEERE ben.

10 Omdat gij zegt: Die twee volken en die twee landen zullen mij geworden, ^c en wij zullen ze erielijk bezitten, ofschoon de HEERE daar ware.

11 Daarom zoo ^d waarsachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, Ik zal ook handelen naar uwen toorn en naar uwe nijdigheid, die gij uit uwen haat tegen hen hebt te werk gesteld; en Ik zal bij hen bekend worden, wanneer Ik u zal gerigt hebben.

12 En gij zult weten, dat Ik, de HEERE, al uwe lasteringen gehoord heb, die gij tegen de bergen Israels gesproken hebt, zeggende: Zij zijn verwoest, zij zijn ons ter spijs gegeven.

13 Alzoo hebt gij u met uwen mond

J. v. C.
587.

a Ezech. 35. 6. enz.

i Joh. 10. 11. enz.

a Ezech. 25. 15.

b Ps. 83. 13.

Ezech. 28. 25.

d Jes. 40. 11.
Joh. 10. 11.e Jes. 42. 1.
50. 10.
52. 13.
53. 11.

f Jer. 30. 9.

g Jes. 55. 4.

J. v. C.
587.

tegen Mij groot gemaakt, en uwe woorden tegen Mij vermenigvuldigd; Ik heb het gehoord.

14 Alzoo zegt de Heere HEERE: Gelijk het gansche land verblid is, alzoo zal Ik u verwoesting aandoen.

15 Gelijk gij u verblid hebt over de erfenis van het huis Israëls, omdat het verwoest is, alzoo zal Ik aan u doen: het gebergte van Seir, en gansch Edom, zal geheel eene verwoesting worden; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 36.

Onder de aanspraak tot de bergen Israëls profeteert God, dat Hij in grooten ijver wrak zal nemen aan de vijanden zijner Kerk, die dezelve bespot, verdrukt en verwoest hebben, vs. 1; en dat Hij zijne Kerk heerlijk herstellen, vermenigvuldigen en zegenen zal, 8. God verklaart, dat Hij zijn volk om hunne zonden, ter eere van zijner heiligen naam, heeft moeten straffen en tuchtigen, 16; maar dat Hij hen om zijns naams wil uit loutere genade wederom grootelijks zal begenadigen, reinigen, door zijnen Heiligen Geest heiligen en met allerlei zegeningen vervullen en eeuwig zaligen, 21.

EN gij, menschenkind! profeteer tot de bergen Israëls, en zeg: Gij bergen Israëls! hoort des HEEREN woord.

2 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat de vijand van u zegt: Heah! zelfs de eeuwige hoogten zijn ons ten erve geworden!

3 Daarom profeteer en zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Daarom, omdat men u van rondom verwoest en opgeslokt heeft, opdat gij voor het overblijfsel der Heidenen ten erve zoudt zijn, en gij bragt zijt op de klapachtige lip en in opspraak des volks;

4 Daarom, gij bergen Israëls! hoort het woord des Heeren HEEREN: Zoo zegt de Heere HEERE tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stroomen en tot de dalen, tot de verwoeste eenzame plaatsen en tot de verlatene steden, die tot eenen roef en tot eenen spot geworden zijn voor het overblijfsel der Heidenen, die rondom zijn:

5 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Zoo Ik niet in het vuur mijns ijvers gesproken heb tegen het overblijfsel der Heidenen, en tegen het gansche Edom; die mijn land zich zelven ten erve gegeven hebben, met blijdschap des ganschen harten, niet begeerig plundering, opdat de landerij daarvan ten roove zou zijn!

6 Daarom profeteer van het land Israëls, en zeg tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stroomen en tot de dalen: Zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik heb in mijnen ijver en in mijne grimmigheid gesproken, omdat gij den smaad der Heidenen gedragen hebt:

7 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Ik heb mijne hand opgeheven: zoo niet de Heidenen, die rondom u zijn, zelven hunne schande zullen dragen!

8 Maar gij, o bergen Israëls! gij zult weder uw takken geven, en uwe vrucht voor mijn volk Israël dragen, want zij naderen te komen.

9 Want ziet, Ik ben bij u, en Ik zal u aanzien, en gij zult gebouwd en bezaaid worden.

10 En Ik zal menschen op u vermenigvuldigen, het gansche huis Israëls, ja dat geheel; en de steden zullen bewoond, en de eenzame plaatsen bebouwd worden.

11 Ja Ik zal menschen en beesten op u vermenigvuldigen, en zij zullen vermenigvuldigd worden en vruchtbaar zijn; en Ik zal u doen bewonen, als in uwe vorige tijden, ja Ik zal het beter maken dan in uwe beginselen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

12 En Ik zal menschen op u doen wan-

delen, namelijk mijn volk Israël; die zullen u erfelijk bezitten, en gij zult hun ter erfenis zijn, en gij zult ze voortaan niet meer berooven.

13 Zoo zegt de Heere HEERE: Omdat zij tot u zeggen: Gij zijt een land, dat menschen opheet, en gij zijt een land, dat uwe volken berooft.

14 Daarom zult gij niet meer menschen opeten, en uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

15 En Ik zal maken, dat men den schimp der Heidenen niet meer over u hoore, en gij zult den smaad der natien niet meer dragen; en gij zult uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

16 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

17 Menschenkind! het huis Israëls, als zij in hun land woorden, toen verontreinigden zij datzelve met hunnen weg en met hunne handelingen; hun weg was voor mijn aangezicht als de onreinigheid eener afgezondeerde vrouw.

18 Daarom goot Ik mijne grimmigheid over hen uit, om des bloeds wil, dat zij in hun land vergoten hadden, en om hunne drekgoden, waarmede zij dat verontreinigd hadden.

19 En Ik verstrooide hen onder de Heidenen, en zij werden verspreid in de landen: Ik oordeelde ze naar hunnen weg en naar hunne handelingen.

20 Als zij nu tot de Heidenen kwamen, waarhenen zij getogen waren, ontheilgden zij mijnen heiligen naam, omdat men van hen zeide: Deze zijn het volk des HEEREN, en zijn uit zijn land uitgegaan.

21 Maar Ik verschoonde hen om mijnen heiligen naam, dien het huis Israëls ontheiligde onder de Heidenen, waarhenen zij gekomen waren.

22 Daarom zeg tot het huis Israëls: Zoo zegt de Heere HEERE: Ik doe het niet om u wewil, gij huis Israëls! maar om mijnen heiligen naam, dien gijlieden ontheiligd hebt onder de Heidenen, waarhenen gij gekomen zijt.

23 Want Ik zal mijnen grooten naam heiligen, die onder de Heidenen ontheiligd is, dien gij in het midden van hen ontheiligd hebt; en de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, spreekt de Heere HEERE, als Ik aan u voor hunne oogen zal geheiligd zijn.

24 Want Ik zal u uit de Heidenen halen, en zal u uit al de landen vergaderen; en Ik zal u in uw land brengen.

25 Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden: van al uwe onreinigheden en van al uwe drekgoden zal Ik u reinigen.

26 En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal eenen nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het steenen hart uit uw vleesch wegnemen, en zal u een vleeschen hart geven.

27 En Ik zal mijnen Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in mijne inzettingen zult wandelen, en mijne regters zult bewaren en doen.

28 En gij zult wonen in het land, dat Ik uwen vaderen gegeven heb, en gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot eenen God zijn.

29 En Ik zal u verlossen van al uwe onreinigheden; en Ik zal roepen tot het koren, en zal dat vermenigvuldigen, en Ik zal geen honger op u leggen.

30 En Ik zal de vrucht van het geboomte en de inkomst des velds vermenigvuldigen; opdat gij de smaadheden des hongers niet meer ontvangt onder de Heidenen.

31 Dan zult gij gedenken aan uwe booze wegen en uwe handelingen, die

J. v. C.
587.d Jes. 52:5.
Rom. 2:24.J. Jer. 32:39.
Eze. 11:19.

f Eze. 11:19.

g Eze. 34:29.

h Eze. 16:61.
63.

Eze. 6:2.

Eze. 35:10.

Eze. 34:29.

J. v. C.
587.i Ezecl. 6: 9.
20: 45.A Jes. 51: 3.
Ezecl. 28: 13.f Ezecl. 17: 24.
22: 14.
37: 14.

niet goed waren; en gij zult eene walging van u zelve hebben over uwe ongerechtigheden en over uwe gruwelen.

32 Ik doe het niet om u wens wil, spreekt de Heere HEERE, het zij u bekend! Schaamt u en wordt schaamrood van uwe wegen, gij huis Israëls!

33 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ten dage, als Ik u reinigen zal van al uwe ongerechtigheden, dan zal Ik de steden doen bewonen, en de eenzame plaatsen zullen bebouwd worden.

34 En het verwoeste land zal bebouwd worden, in plaats dat het eens verwoesting was, voor de oogen van een ieder, die er doorging.

35 En zij zullen zeggen: Dit land, dat verwoest was, is geworden als een hof van Eden; en de eenzame, en de verwoeste en verstoorte steden zijn vast en bebouwd.

36 Dan zullen de Heidenen, die in de plaatsen rondom u zullen overgelaten zijn, weten, dat Ik, de HEERE, de verstoorte plaatsen bebouw, en het verwoeste beplant: Ik, de HEERE, heb het gesproken en zal het doen.

37 Alzoo zegt de Heere HEERE: Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe: Ik zal ze vernemenvaldigen van menschen, als schapen.

38 Gelijk de gebeelide schapen, gelijk de schapen van Jeruzalem op hunne gezette hoogtijden, alzoo zullen de eenzame steden vol zijn van menschenkudden; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 37.

Onder het gezigt van de opstanding der dooden verzeecht God zijn volk, dat Hij hen zekerlijk uit de gevangenis van Babel, waar zij nu als dood en becraven waren, zal verlossen en in hun land wederbrengen, vs. 1. Hij profeteert verder, onder het teeken der te zamenvoering van twee houten in eene hand, dat Hij zijne algemeene Kerk uit Joden en Heidenen zal vergaderen en vereenigen onder eenen Koning en Herder, den Messias Jezus Christus, zijn eeuwig genadeverbond met hen maken en eeuwig onder hen wonen, vs.

circa 587.

DE hand des HEEREN was op mij, en de HEERE voerde mij uit in den Geest en zette mij neder in het midden eener vallei: dezelve nu was vol beenderen.

2 En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan geheel rondom; en ziet, er waren zeer vele op den grond der vallei, en ziet, zij waren zeer dor.

3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! zullen deze beenderen levend worden? En ik zeide: Heere HEERE, Gij weet het!

4 Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot dezelve: Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN woord.

5 Alzoo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen: Ziet, Ik zal den geest in u brengen, en gij zult levend worden.

6 En Ik zal zenuwen op u leggen, en vleesch op u doen opkomen, en eene huid over u trekken, en den geest in u geven, en gij zult levend worden; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

7 Toen profeteerde ik, gelijk mij bevolen was, en er werd een geluid, als ik profeteerde, en zief, eene beroering! en de beenderen naderden, elk been tot zijn been.

8 En Ik zag, en ziet, er werden zenuwen op dezelve, en er kwam vleesch op; en Hij trok eene huid boven over dezelve, maar er was geen geest in hen.

9 En Hij zeide tot mij: Profeteer tot den geest, profeteer, menschenkind! en zeg tot den geest: Zoo zegt de Heere HEERE: Gij geest! kom aan van de vier

winden, en blaas in deze gedooden, opdat zij levend worden.

10 En ik profeteerde, gelijk als Hij mij bevolen had. Toen kwam de geest in hen, en zij werden levend en stonden op hunne voeten, en gansch zeer groot heil.

11 Toen zeide Hij tot mij: Menschenkind! deze beenderen zijn het gansche huis Israëls; ziet, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden.

12 Daarom, profeteer en zeg tot hen: Zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal uwe graven openen, en zal ulieden uit uwe graven doen opkomen, o mijn volk! en Ik zal u brengen in het land Israëls.

13 En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik uwe graven zal hebben geopend, en als Ik u uit uwe graven zal hebben doen opkomen, o mijn volk!

14 En Ik zal mijnen Geest in u geven, en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten; en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, dit gesproken en gedaan heb, spreekt de HEERE.

15 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

16 Gij nu, menschenkind! neem u een hout, en schrijf daarop: Voor Juda, en voor de kinderen Israëls, zijne medgezellen; en neem een ander hout, en schrijf daarop: Voor Jozef, het hout van Efraim, en van het gansche huis Israëls, zijne medgezellen.

17 Doe gij ze dan naderen, het een tot het ander, tot een enig hout; en zij zullen tot één worden in uwe hand.

18 En wanneer de kinderen uws volks tot u zullen spreken, zeggende: Zult gij ons niet te kennen geven, wat u deze dingen zijn?

19 Zoo spreek tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal het hout van Jozef, dat in Efraims hand geweest is, en van de stammen Israëls, zijne medgezellen, nemen, en Ik zal dezelve met hem voegen tot het hout van Juda, en zal ze maken tot een enig hout; en zij zullen één worden in mijne hand.

20 De houten nu, op dewelke gij zult beschreven hebben, zullen in uwe hand zijn voor hunlieder oogen.

21 Spreek dan tot hen: Zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal de kinderen Israëls halen uit het midden der Heidenen, waarheen zij getogen zijn, en zal ze vergaderen van rondom, en brengen hen in hun land;

22 En Ik zal ze maken tot een enig volk in het land, op de bergen Israëls; en zij zullen allen te zamen eenen enigen koning tot koning hebben; en zij zullen niet meer tot twee volken zijn, noch voortaan meer in twee koninkrijken verdeeld zijn.

23 En zij zullen zich niet meer verontreinigen met hunne dreggoden, en met hunne verfoeiselen, en met al hunne overtredingen; en Ik zal ze verlossen uit al hunne woonplaatsen, in dewelke zij gezondigd hebben, en zal ze reinigen; zoo zullen zij mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een' God zijn.

24 En mijn knecht David zal koning over hen zijn; en zij zullen allen te zamen éenen herder hebben; en zij zullen in mijne regten wandelen, en mijne inzettingen bewaren en die doen.

25 En zij zullen wonen in het land, dat Ik mijnen knecht Jakob gegeven heb, waarin uwe vaders gewoond hebben; ja daarin zullen zij wonen, zij en hunne kinderen, en hunne kinds kinderen tot in eeuwigheid, en mijn knecht David zal hunlieder vorst zijn tot in eeuwigheid.

26 En Ik zal een verbond des vredes met hen maken, het zal een eeuwig verbond met hen zijn; en Ik zal ze inzetten

J. v. C.
587.

a Joh. 10: 16.

b Jes. 40: 11.
Jer. 30: 9.
Ezecl. 34: 23.c Ps. 89: 4.
Ezecl. 34: 25.

J. v. C.
587.J. v. C.
587.

en zal ze vermenigvuldigen, en Ik zal mijn heiligdom in het midden van hen zetten tot in eeuwigheid.

27 En mijn tabernakel zal bij hen zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

28 En de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, die Israël heilige, als mijn heiligdom in het midden van hen zal zijn tot in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 38.

Profetie van de groote toerusting en gewissen opdoet tegen Israël van Gog, alsmede van zijne schrikkelijke nederlaag door Gods over en magtige hand.

WILDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen Gog, het land van Magog, den hoofdvorst van Mesech en Tubal; en profeteer tegen hem.

3 En zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Zie, ik wil aan u, o Gog, gij hoofdvorst van Mesech en Tubal!

4 En Ik zal u omwenden, en u haken in uwe kaken leggen, en Ik zal u uitvoeren, mitsgaders uw gansche heir, paarden en ruiters, die allemaal volkomen wel gekleed zijn, eene groote vergadering, met rondas en schild, die allemaal zwaarden handelen;

5 Perzen, Mooren en Puteers met hen, die allemaal schild en helm voeren;

6 Gomer en al zijne benden, het huis van Togarma, aan de zijden van het noorden, en al zijne benden; vele volken met u.

7 Zijt bereid en maak u gereed, gij en uwe gansche vergadering, die tot u vergaderd zijn; en wees gij hun tot eene wacht.

8 Na vele dagen zult gij bezocht worden, in het laatste der jaren zult gij komen in het land, dat wedergebragt is van het zwaard, dat vergaderd is uit vele volken, op de bergen Israëls, die steeds tot verwoesting geweest zijn; als hetzelfde land uit de volken zal uitgevoerd zijn, en zij allemaal zeker zullen wonen.

9 Dan zult gij optrekken, gij zult aankomen als eene onstuimige verwoesting, gij zult zijn als eene volk, om het land te bedekken, gij en al uwe benden, en vele volken met u.

10 Alzoo zegt de Heere HEERE: Te dien dage zal het ook geschieden, dat er raadslagen in uw hart zullen opkomen, en gij zult eene kwade gedachte denken.

11 En zult zeggen: Ik zal optrekken naar dat dorpland, ik zal komen tot degenen, die in rust zijn, die zeker wonen; die allemaal wonen zonder muur, en grensel noch deuren hebben;

12 Om buit te buiten, en om roof te rooven; om uwe hand te wenden tegen de woe-te plaatsen, die nu bewoond zijn, en tegen een volk, dat uit de Heidenen verzameld is, dat vee en have verkregen heeft, wonende in het midden des lands.

13 Scheba, en Dedan, en de kooplieden van Tarsis, en al hunne jonge leeuwen zullen tot u zeggen: Komt gij, om buit te buiten? hebt gij uwe vergadering vergaderd, om roof te rooven? om zilver en goud weg te voeren, om vee en have weg te nemen, om eenen grooten buit te buiten?

14 Daarom profeteer, o menschenkind! en zeg tot Gog: Zoo zegt de Heere HEERE: Zult gij het, te dien dage, als mijn volk Israël zeker woont, niet gewaar worden?

15 Gij zult dan komen uit uwe plaats, uit de zijden van het noorden, gij en vele volken met u; die allemaal op paarden zullen rijden, eene groote vergadering, en een magtig heir;

16 En gij zult optrekken tegen mijn volk Israël, als eene volk, om het land te bedekken, in het laatste der dagen zal het geschieden; dan zal Ik u aanbrengen tegen mijn land, opdat de Heidenen Mij kennen, als Ik aan u, o Gog! voor hunne oogen zal geheild worden.

17 Zoo zegt de Heere HEERE: Zijt gij die, van welken Ik in verledene dagen gesproken heb, door de dienst mijner knechten, de profeten Israëls, die in die dagen geprofeteerd hebben, jaren lang, dat Ik u tegen hen zou aanbrengen?

18 Maar het zal geschieden te dien dage, ten dage als Gog tegen het land Israëls zal aankomen, spreekt de Heere HEERE, dat mijne grimmigheid in mijnen neus zal opkomen.

19 Want Ik heb gesproken in mijnen 4 vier, in het vuur mijner verbolgenheid: Zoo er niet, te dien dage, een groot beven zal zijn in het land Israëls!

20 Zoodat van mijn aangezicht beven zullen de visschen der zee, en het gevogelte des hemels, en het gedierte des velds, en al het kruipende gedierte, dat op het aardrijk kruipt, en alle menschen, die op den aardbodem zijn; en de bergen zullen nedergeworpen worden, en de steile plaatsen zullen nedervallen, en alle muren zullen ter aarde nedervallen.

21 Want Ik zal het zwaard over hem roepen op al mijne bergen, spreekt de Heere HEERE: het zwaard van een' ieder zal tegen zijnen broeder zijn.

22 En Ik zal met hem regten, door pestilentie en door bloed; en Ik zal eenen overstelpenden plasregen en groote hazelsteenen, vuur en zware regenen op hem, en op zijne benden, en op de vele volken, die met hem zullen zijn.

23 Alzoo zal Ik Mij groot maken, en Mij heiligen, en bekend worden voor de oogen van vele Heidenen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 39.

Verdere profetie van Gods oordeel over Gog en Magog, vs. 1. De grootheid zijner nederlaag wordt door verschillende omstandigheden levendig afgebeeld. 2. Eind u bekend maken, dat Hij zijn volk om hunner zonden wil heeft gestraft; 23. doch wederom genadig, tot een toe, zal vergaderen, herstellen, zijnen Geest over hen uitgieten en hun eeuwige gunst bewijzen, 25.

VOORTS, gij menschenkind! profeteer tegen Gog, en zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Zie, ik wil aan u, o Gog, hoofdvorst van Mesech en Tubal!

2 En Ik zal u omwenden, en eenen zeshank in u slaan, en u optrekken uit de zijden van het noorden, en Ik zal u brengen op de bergen Israëls.

3 Maar Ik zal uwen boog uit uwe linkerhand slaan, en Ik zal uwe pijlen uit uwe rechterhand doen vallen.

4 Op de bergen Israëls zult gij vallen, gij, en al uwe benden, en de volken, die met u zijn; Ik heb u aan de roofvogelen, aan het gevogelte van allen vleugel, en aan het gedierte des velds ter spijze gegeven.

5 Op het open veld zult gij vallen; want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

6 En Ik zal een vuur zenden in Magog, en onder degenen, die in de eilanden zeker wonen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

7 En Ik zal mijnen heiligen naam in het midden van mijn volk Israël bekend maken, en zal mijnen heiligen naam niet meer laten ontheligen; en de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, de Heilige in Israël.

8 Ziet, het komt en zal geschieden, spreekt de Heere HEERE; dit is de dag, van welken Ik gesproken heb.

4 Ezer 36 5, 6.

4 Ezer. 38 4.

4 Ezer. 33: 27.

J. v. C.
587.

9 En de inwoners der steden Israëls zullen uitgaan, en *vuur* stoken en branden van de wapenen, zoo *van* schilden als rondassen, van bogen en van pijlen, zoo van handstokken als van spiesen; en zij zullen daarvan vuur stoken zeven jaren;

10 Zoodat zij geen hout uit het veld zullen dragen, noch uit de wouden houthouwen, maar van de wapenen vuur stoken; en zij zullen berooven degenen, die hen beroofd hadden, en plunderen, die hen geplunderd hadden, spreekt de Heere HEERE.

11 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik aan Gog aldaar eene grafstede in Israël zal geven, het dal der doorgangers naar het oosten der zee; en datzelfde zal den doorgangers *den* *weeg* stoppen; en aldaar zullen zij begraven Gog en zijne gansche menigte, en zullen het noemen: Het dal van Gogs menigte.

12 Het huis Israëls nu zal hen begraven, om het land te reinigen, zeven maanden *laag*.

13 Ja al het volk des lands zal begraven, en het zal hun tot eenen naam zijn, ten dage als Ik zal verheerlijkt zijn, spreekt de Heere HEERE.

14 Ook zullen zij mannen uitscheiden, die gestadig door het land doorgaan, en doodgravers met de doorgangers, *om te begraven* degenen, die op den aardbodem zijn overgelaten, om dien te reinigen: ten einde van zeven maanden zullen zij onderzoek doen.

15 En deze doorgangers zullen door het land doorgaan, en *als iemand* een menschenbeen ziet, zoo zal hij een merkteken daarbij oprigten; tot dat de doodgravers hetzelfde zullen hebben begraven in het dal van Gogs menigte.

16 Ook zoo zal de naam der stad Hamona zijn. Alzoo zullen zij het land reinigen.

17 Gij dan, menschenkind! zoo zegt de Heere HEERE: Zeg tot het gevogelte van allen vleugel, en tot al het gedierde des velds: Vergadert u en komt aan, verzamelt u van romlom, tot mijn slagtoffer, dat Ik voor u geslagt heb, een groot slagtoffer, op de bergen Israëls; en eet vleesch, en drinkt bloed.

18 Het vleesch der helden zult gij eten, en het bloed van de vorsten der aarde drinken; der rannen, der lammeren, en bokken, *en* varren, die altemaal gemeste van Basan zijn.

19 En gij zult het vette eten tot verzadiging toe, en bloed drinken tot dronkenschap toe: van mijn slagtoffer, dat Ik voor u geslagt heb.

20 En gij zult verzadigd worden aan mijne tafel van rypaarden en wagenpaarden, van helden en alle krijgslieden, spreekt de Heere HEERE.

21 En Ik zal mijne eer zetten onder de Heidenen; en alle Heidenen zullen mijn oordeel zien, dat Ik gedaan heb, en mijne hand, die Ik aan hen gelegd heb.

22 En die van het huis Israëls zullen weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben, van dien *dag af* en voortaan.

23 En de Heidenen zullen weten, dat die van het huis Israëls gevankelijk zijn weggevoerd om hunne ongerechtigheid, omdat zij tegen Mij hadden overtreden, en dat Ik mijn aangezicht voor hen verborgen heb, en heb ze overgegeven in de hand hunner wederpartijders, zoodat zij altemaal door het zwaard gevallen zijn:

24 Naar hunne onreinigheid en naar hunne overtredingen heb Ik met hen gehandeld, en Ik heb mijn aangezicht voor hen verborgen.

25 Daarom zoo zegt de Heere HEERE: Nu zal Ik Jakobs gevangenen wederbrengen, en zal Mij ontfermen over het gau-

sehe huis Israëls, en Ik zal *ijveren* over mijnen heiligen naam;

26 Als zij hunne schande zullen gedragen hebben, en al hunne overtredding, *met* dewelke zij tegen Mij hebben overtreden, toen zij in hun land zeker woonden, en er niemand was, die hen verschrikte.

27 Als Ik hen zal hebben wedergebracht uit de volken, en hen vergaderd zal hebben uit de landen hunner vijanden, en Ik aan hen geheiligd zal zijn voor de oogen van vele Heidenen;

28 Dan zullen zij weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben, dewijl Ik ze gevankelijk heb doen wegvoeren onder de Heidenen, maar heb ze *weder* verzameld in hun land, en heb aldaar niemand van hen meer overgelaten.

29 En Ik zal mijn aangezicht voor hen niet meer verbergen, wanneer Ik mijnen Geest over het huis Israëls zal hebben uitgesproken, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 40.

De tijd en wijze van dit gezigt, vs. 1. Een man onderrigt den profet omtrent het einde van het gezigt, 3. van den muur, die rondom ging, en de muren, 5. van de poorten en voorhoven, te weten: het buitenste voorhof met zijn toebehooren, waar het volk pleet te vergaderen, 6. het binnenste, of middelste voorhof, met zijn toebehooren, waar het gereedschap der Levieten was, en de offers bereid werden, 28; het derde of binnenste voorhof, of het voorhof der priesters, waar het brandofferaltaar stond, 44. het voorhuis van den tempel, 48.

IN het vijf en twintigste jaar onzer Igerankelijke wegvoering, in het begin des jaars, op den tienden der maand, in het veertiende jaar, nadat de stad *is* geslagen was; even op diezelfde dag, was de hand des HEEREN op mij, en Hij bracht mij derwaarts.

2 In de gezigten Gods bracht Hij mij in het land Israëls, en Hij zette mij op eenen zeer hoogen berg; en aan denzelven was als een gebouw eener stad tegen het zuiden.

3 Als Hij mij daarhenen gebracht had, ziet, zoo was er een man, wiens gedaante was als de gedaante van koper; en in zijne hand was een linnen snoer, en een meetriet; en hij stond in de poort.

4 En die man sprak tot mij: Menschenkind! zie met uwe oogen, en hoor met uwe ooren, en zet u hart op alles, wat ik u zal doen zien: want, opdat ik u zou doen zien, zijt gij herwaarts gebracht; verkondig *daar* den huize Israëls alles, wat gij ziet.

5 En ziet, er was een muur buiten aan het huis, rondom henen, en in des mans hand was een meetriet van zes ellen, *elke el* van ene el en ene handbreed, en hij mat de breedte des gebouws, *een* riet, en de hoogte, *een* riet.

6 Toen kwam hij tot de poort, welke zag den weg naar het oosten, en hij ging bij derzelver trappen op, en mat den dorpel der poort, *een* riet de breedte, en den anderen dorpel, *een* riet de breedte.

7 En *elk* kamertje, *een* riet de lengte, en *een* riet de breedte, en tusschen de kamertjes, vijf ellen; en den dorpel der poort, bij het voorhuis der poort van binnen, *een* riet.

8 Ook mat hij het voorhuis der poort van binnen, *een* riet.

9 Toen mat hij het *andere* voorhuis der poort, acht ellen, en hare posten twee ellen; en het voorhuis der poort was van binnen.

10 En de kamertjes der poort, den weg naar het oosten, waren drie van deze, en drie van gene zijde; die drie hadden eenlei maat; ook hadden de posten, van deze en van gene zijde, eenlei maat.

J. v. C.
587.Joel 2:28.
Hand. 2:17.

574.

Eze. 33:21.

J. v. C.
574.

11 Voorts mat hij de wijde der deur van de poort, tien ellen; de lengte der poort, dertien ellen.

12 En er was een ruim voor aan de kamertjes, van *eene el van deze*, en een ruim van *eene el van gene zijde*; en *elk kamertje zes ellen van deze*, en *zes ellen van gene zijde*.

13 Toen mat hij de poort van het dak van het eene kamertje af tot aan het dak van een ander; de breedte was vijf en twintig ellen; deur was tegenover deur.

14 Ook maakte hij posten van zesting ellen; namelijk tot den post des voorhofs, rondom de poort henen.

15 En van het voorste deel der poort des ingangs, tot aan het voorste deel van het voorhuis van de binnenpoort, waren vijftig ellen.

16 En er waren geslotene venstertjes aan de kamertjes en aan hunne posten inwaarts in de poort rondom henen; alzoo ook aan de voorhuizen: de vensters nu waren rondom henen inwaarts, en aan de posten waren palmboomen.

17 Voorts bragt hij mij in het buitenste voorhof, en ziet, er waren kameren, en een plaveisel, dat gemaakt was in het voorhof rondom henen, dertig kameren waren er op het plaveisel.

18 Het plaveisel nu was aan de zijde van de poorten, tegenover de lengte van de poorten; *dit* was het benedenste plaveisel.

19 En hij mat de breedte, van het voorste deel der benedenste poort af, voor aan het binnenste voorhof, van buiten, honderd ellen, oostwaarts en noordwaarts.

20 Aangaande de poort nu, die den weg naar het noorden zag, aan het buitenste voorhof, hij mat derzelver lengte en derzelver breedte.

21 En hare kamertjes, drie van deze en drie van gene zijde; en hare posten en hare voorhuizen waren naar de maat der eerste poort: vijftig ellen hare lengte, en de breedte van vijf en twintig ellen.

22 En hare vensters, en hare voorhuizen, en hare palmboomen, waren naar de maat der poort, die den weg naar het oosten zag; en men ging daarin op met zeven trappen, en hare voorhuizen waren voor aan dezelve.

23 De poort nu van het binnenste voorhof was tegenover de poort van het noorden en van het oosten; en hij mat van poort tot poort honderd ellen.

24 Daarna voerde hij mij den weg naar het zuiden; en ziet, er was eene poort den weg naar het zuiden; en hij mat derzelver posten en derzelver voorhuizen, naar deze maten.

25 En zij had vensteren, ook aan hare voorhuizen, rondom henen, gelijk deze vensteren: de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

26 En hare opgangen waren van zeven trappen, en hare voorhuizen waren voor aan dezelve; en zij had palmboomen, eenen van deze, en eenen van gene zijde aan hare posten.

27 Ook was er eene poort in het binnenste voorhof, den weg naar het zuiden; en hij mat van poort tot poort, den weg naar het zuiden, honderd ellen.

28 Voorts bragt hij mij door de Zuiderpoort tot het binnenvoorhof; en hij mat de Zuiderpoort naar deze maten.

29 En hare kamertjes, en hare posten, en hare voorhuizen waren naar deze maten; en zij had vensteren, ook in hare voorhuizen, rondom henen: de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

30 En er waren voorhuizen rondom henen: de lengte was vijf en twintig ellen, en de breedte vijf ellen.

31 En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof, ook waren er palmboomen aan hare posten, en hare opgangen waren van acht trappen.

32 Daarna bragt hij mij tot het binnenste voorhof, den weg naar het oosten; en hij mat de poort, naar deze maten;

33 Ook hare kamertjes, en hare posten, en hare voorhuizen naar deze maten; en zij had vensteren ook aan hare voorhuizen, rondom henen: de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

34 En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof, ook waren er palmboomen aan hare posten, van deze en van gene zijde; en hare opgangen waren van acht trappen.

35 Daarna bragt hij mij tot de Noorderpoort; en hij mat naar deze maten.

36 Hare kamertjes, hare posten en hare voorhuizen; ook had zij vensteren rondom henen: de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

37 En hare posten waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmboomen aan hare posten, van deze en van gene zijde; en hare opgangen waren van acht trappen.

38 Hare kameren nu en hare deuren waren bij de posten der poorten; aldaar wiesch men het brandoffer.

39 En in het voorhuis der poort waren twee tafelen van deze, en twee tafelen van gene zijde, om daarop te slagen het brandoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer.

40 Ook waren er aan de zijde van buiten des opgangs, aan de deur der Noorderpoort, twee tafelen; en aan de andere zijde, die aan het voorhuis der poort was, twee tafelen.

41 Vier tafelen van deze, en vier tafelen van gene zijde, aan de zijde der poort, acht tafelen, waarop men slagte.

42 Maar de vier tafelen voor het brandoffer waren van gehouvene steenen, de lengte eene el en eene halve, en de breedte eene el en eene halve, en de hoogte eene el; op dezelve nu leide men het gereedschap henen, waarmede men het brandoffer en slagtoffer slagte.

43 De baardsteenen nu waren eene hand breed *dik*, ordentlijk geschikt in het huis rondom henen; en op de tafelen was het offervleesch.

44 En van buiten de binnenste poort waren de kameren der zangers, in het binnenste voorhof, dat aan de zijde van de Noorderpoort was; en het voorste deel derzelve was den weg naar het zuiden: eene was er aan de zijde van de Oostpoort, ziende den weg naar het noorden.

45 En hij sprak tot mij: Deze kamer, welker voorste deel den weg naar het zuiden is, is voor de priesteren, die de wacht des huizes waarnemen.

46 Maar de kamer, welker voorste deel den weg naar het noorden is, is voor de priesteren, die de wacht des altaars waarnemen; dat zijn de kinderen van Zadok, die uit de kinderen van Levi tot den HEERE naderen, om Hem te dienen.

47 En hij mat het voorhof: de lengte honderd ellen, en de breedte honderd ellen, vierkant; en het altaar was voor aan het huis.

48 Toen bragt hij mij tot het voorhuis des huizes, en hij mat *elken* post van het voorhuis, vijf ellen van deze, en vijf ellen van gene zijde; en de breedte der poort, drie ellen van deze, en drie ellen van gene zijde.

49 De lengte van het voorhuis twintig ellen, en de breedte elf ellen; en het was met trappen, *bij* dewelke men daarin oplog; ook waren er pilaren aan de posten, een van deze, en een van gene zijde.

J. v. C.
574.

HOOFDSTUK 41.

De maten, stukken of deelen, kamers en sieraad van den tempel, of van het heilige en allerheiligste, met het reukaltaar.

VOORTS bragt hij mij tot den tempel; en hij mat de posten, zes ellen de breedte van deze, en zes ellen de breedte van gene zijde, de breedte der tent.

2 En de breedte der deur tien ellen, en de zijden der deur, vijf ellen van deze, en vijf ellen van gene zijde: ook mat hij de lengte daarvan, veertig ellen, en de breedte twintig ellen.

3 Daarna ging hij in naar binnen, en mat den post der deur, twee ellen; en de deur zes ellen, en de breedte der deur zeven ellen.

4 Ook mat hij de lengte daarvan, twintig ellen, en de breedte twintig ellen voor aan den tempel; en hij zeide tot mij: Dit is de heiligheid der heiligheden.

5 En hij mat den wand des huizes, zes ellen; en de breedte van elke zijkamer, vier ellen, rondom het huis henen rondom.

6 De zijkamers nu waren zijkamer boven zijkamer, drie en dat dertig malen, en zij kwamen in den wand, die aan het huis was, tot die zijkamers rondom henen, opdat zij vastgehouden mogten worden: want zij werden niet vastgehouden in den wand des huizes.

7 En het was voor de zijkamers opwaarts naar boven al wijder, en gaf zich rondom, want het huis was omsingeld opwaarts naar boven, rondom het huis henen; daarom was de breedte des huizes naar boven; en alzoo ging het onderste op naar het bovenste door het middelste.

8 En ik zag de hoogte des huizes rondom henen. De fundamenten der zijkamers waren van een vol riet, zescellen, de el tot den oksel toe genomen.

9 De breedte van den wand, die tot de zijkamers was naar buiten, was vijf ellen; en dat ledig gelaten was, was de plaats der zijkamers, die aan het huis waren.

10 En tusschen de kamers was eene breedte van twintig ellen, rondom het huis, rondom henen.

11 De deuren nu van de zijkamers waren naar het ledig gelatene toe, de ene deur den weg naar het noorden, en de andere deur naar het zuiden; en de breedte van de ledig gelatene plaats was vijf ellen rondom henen.

12 Voorts van het gebouw, dat voor aan de afgesneden plaats was in den hoek den weg naar het westen, was de breedte zeventig ellen, en van den wand des gebouws was de breedte vijf ellen rondom henen, en de lengte daarvan negentig ellen.

13 Voorts mat hij het huis, de lengte honderd ellen; ook de afgesneden plaats en het gebouw, en de wanden daarvan, de lengte honderd ellen.

14 En de breedte van het voorste deel des huizes, en der afgesneden plaats tegen het oosten, honderd ellen.

15 Ook mat hij de lengte des gebouws voor aan de afgesneden plaats, dat achter dezelve was, en derzelver galerijen van deze en van gene zijde, honderd ellen; met den binnensten tempel, en de voorhuizen des voorhofs.

16 De dorpelen, en de gesloten vensters, en de galerijen rondom die drie, tegenover den dorpel, waren beschoten met hout rondom henen, en van de aarde tot aan de vensteren; en de vensteren waren bedekt;

17 Tot hetgeen boven de deur was, en tot het binnenste en buitenste huis toe, en aan den ganschen wand rondom henen in het binnenste en buitenste, al bij maten.

18 En het was gemaakt met cherubs en palmboomen; zoodat er een palmboom was tusschen cherub en cherub, en elke cherub had twee aangezichten:

19 Namelijk, een menschenaangezicht tegen den palmboom van deze, en eens jongen leeuws aangezicht tegen den palmboom van gene zijde; gemaakt in het gansche huis rondom henen.

20 Van de aarde af tot boven de deur waren de cherubs en de palmboomen gemaakt, ook aan den wand des tempels.

21 De posten des tempels waren vierkant; en aangaande het voorste deel des heiligdoms, de eene gedaante was als de andere gedaante.

22 De hoogte des houten altaars was drie ellen, en zijne lengte twee ellen, en het had zijne hoeken; en zijne lengte en zijne wanden waren van hout. En hij sprak tot mij: Dit is de tafel, die voor des HEEREN aangezicht zal zijn.

23 De tempel nu en het heiligdom hadden beide twee deuren.

24 En er waren twee bladen aan de deuren: te weten twee bladen, die men omdraaijen kon; twee aan de eene deur, en twee bladen aan de andere.

25 En aan dezelve, namelijk aan de deuren des tempels, waren cherubs en palmboomen gemaakt, gelijk als er aan de wanden gemaakt waren; en het hout aan het voorste deel van het voorhuis van buiten was dik.

26 En aan de gesloten vensteren waren ook palmboomen van deze en van gene zijde, aan de zijden van het voorhuis; en aan de zijkamers van het huis, en aan de dikke planken.

HOOFDSTUK 42.

Beschrijving van het buitenste voorhof, waarin het achterste van den tempel stond, met de kamers van dien, vs. 1; van het gebruik der kamers, 13; afmeting van den geheelen buitenmuur, 15.

DAARNA bragt hij mij uit tot de buitenste voorhof, den weg naar den weg van het noorden; en hij bragt mij tot de kamers, die tegenover de afgesneden plaats, en die tegenover het gebouw tegen het noorden waren:

2 Voor aan de lengte van de honderd ellen naar de deur van het noorden; en de breedte was vijftig ellen.

3 Tegenover de twintig ellen, die het binnenste voorhof had, en tegenover het plaatsel, dat het buitenste voorhof had, was galerij tegen galerij, in drie rijen.

4 En voor de kamers was eene wandeling van tien ellen de breedte, naar binnen toe, en een weg van eene el; en deuren van dezelve waren tegen het noorden.

5 De bovenste kamers nu waren naauwer, (omdat de galerijen hooger waren dan dezelve) dan de onderste en dan de middelste des gebouws.

6 Want zij waren wel van drie rijen, maar hadden geene pilaren gelijk de pilaren der voorhoven; daarom waren zij benaauwder dan de onderste en dan de middelste van de aarde af.

7 De muur nu, die naar buiten tegenover de kamers was, den weg naar het buitenste voorhof, voor aan de kamers, de lengte van dien was vijftig ellen.

8 Want de lengte der kamers, die het buitenste voorhof had, was vijftig ellen; en ziet, voor aan den tempel waren honderd ellen.

9 Van onder deze kamers nu, was de ingang van het oosten, als iemand tot dezelve ingaat, uit het buitenste voorhof.

10 Aan de breedte van den muur des voorhofs, den weg naar het oosten, voor aan de afgesneden plaats, en voor aan het gebouw, waren kamers.

J. v. C.
374.J. v. C.
374.

11 En de weg voor dezelve henen was als de gedaante der kameren, die den weg naar het noorden waren, naar derzelver lengte, alzoo naar derzelver breedte; en al hare uitgangen waren naar derzelver wijzen en naar derzelver deuren.

12 En gelijk de deuren der kameren, die den weg naar het zuiden waren, was er eene deur in het hoofd van den weg, den weg voor aan den rechten muur, den weg naar het oosten, als men daarin gaat.

13 Toen zeide hij tot mij: De kameren van het noorden, en de kameren van het zuiden, die voor aan de afgesneden plaats zijn, dat zijn heilige kameren, waarin de priesters, die tot den HEERE naderen, de allerheiligste dingen zullen eten; aldaar zullen zij de allerheiligste dingen henenleggen, en het spijsoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer, want de plaats is heilig.

14 Als de priesters ingegaan zullen zijn, zoo zullen zij uit het heiligdom niet weder uitgaan in het buitenste voorhof, maar aldaar hunne kleederen henenleggen, in dewelke zij gediend hebben, want die zijn eene heiligheid; en zij zullen andere kleederen aantrekken, en naderen tot hetzegen voor het volk is.

15 Als hij nu de maten van het binnenste huis geindigd had, zoo bragt hij mij uit, den weg naar de poort, die den weg naar het oosten zag, en hij mat ze rondom henen.

16 Hij mat de oostzijde met het meetriet; vijf honderd rieten, met het meetriet, rondom.

17 Hij mat de noorderzijde, vijf honderd rieten, met het meetriet, rondom.

18 De zuidzijde mat hij, vijf honderd rieten, met het meetriet.

19 Hij ging om naar de westzijde, en hij mat vijf honderd rieten, met het meetriet.

20 Hij mat het aan de vier zijden; Het had eenen muur rondom henen, de lengte was vijf honderd rieten, en de breedte vijf honderd, om onderscheid te maken tusschen het heilige en onheilige.

HOOFDSTUK 43.

De heerlijkheid des Heeren komt van het oosten in dezen nieuwen tempel en vervult dien, vs. 1. De Heere spreekt den profet aan en belooft, dat Hij eeuwig aldaar onder zijn volk zal wonen en hen van zonden welke de oorzaak waren dat Hij uit den tempel geroeken was reinigen. 7. Hij bevestigt den profet het gezigt van dezen tempel aan het volk in zijn geheel voor te dragen, opdat zij zich zouden bekeeren en aan dat genadedwerk Gods gemeenschap mogen bekomen. 10. Algemeene wet aangaande de heiligheid dezer gansche plaats. 19. De afmetting, invijding en het gebruik van het brandofferaltair, 13.

TOEN leidde hij mij tot de poort, die den weg naar het oosten zag.

2 En ziet, de heerlijkheid des Gods van Israel kwam van den weg naar het oosten: en zijne stem was als het gerousch van vele wateren, en de aarde werd verlicht van zijne heerlijkheid.

3 En alzo was de gedaante van het gezigt, dat ik zag, gelijk het gezigt, dat ik gezien had, toen ik kwam, om de stad te verdueren; en het waren gezigten, als het gezigt, dat ik gezien had aan de rivier Chebar; en ik viel op mijn aangezicht.

4 En de heerlijkheid des HEEREN kwam in het huis, door den weg der poort, die den weg naar het oosten zag.

5 En de Geest nam mij op, en bragt mij in het binnenste voorhof; en ziet, de heerlijkheid des HEEREN had het huis vervuld.

6 En ik hoorde eenen, die met mij sprak uit het huis; en de man was bij mij staande.

7 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! dit is de plaats mijner troons, en de plaats der zolen mijner voeten, alwaar Ik wonen zal in het midden der kinderen Israels, in eeuwigheid; en die van het huis Israels zullen mijnen heiligen naam niet meer verontreinigen, zij noch hunne koningen, met hunne hoereri en met de doode lichamen hunner koningen, op hunne hoogten:

8 Als zij hunnen dorpel stelden aan mijnen dorpel, en hunnen post nevens mijnen post, dat er maar een wand tusschen Mij en tusschen hen was, en verontreinigden mijnen heiligen naam met hunne arwelen, die zij deden; waarom Ik ze verteerd heb in mijnen toorn.

9 Nu zullen zij hunne hoereri en de doode lichamen hunner koningen verre van Mij wegdoen; en Ik zal in het midden van hen wonen in eeuwigheid.

10 Gij, menschenkind! wijs den huize Israels dit huis, opdat zij schaamrood worden van wege hunne ongerechtigheden, en laat ze het patroon afmeten.

11 En indien zij schaamrood worden van wege alles, wat zij gedaan hebben, zoo maak hun bekend den vorm van het huis, en zijne gestaltenis, en zijne uitgangen, en zijne ingangen, en al zijne vormen, en al zijne ordinantien, ja al zijne vormen en al zijne wetten; en schrijf het voor hunne oogen, opdat zij zijnen ganschen vorm en al zijne ordinantien bewaren, en deelve doen.

12 Dit is de wet van het huis: op de hoogte des bergs zal zijne gansche grens, rondom henen, eene heiligheid der heiligheden zijn: zijt, dit is de wet van het huis.

13 En dit zijn de maten des altaars naar de ellen, zijnde deel eene el en eene handbreed; de boezem van eene el, en eene el de breedte; en zijn einde aan zijnen rand rondom eene span; en dit is de rug des altaars.

14 Van den boezem nu op de arde tot aan het onderste afzetsel, twee ellen; en de breedte eene el: en van het kleinste afzetsel tot aan het grootste afzetsel, vier ellen, en de breedte eene el.

15 En de Harel vier ellen; en van den Ariel voorts opwaarts, de vier hoornen.

16 De Ariel nu, twaalf ellen de lengte, met twaalf ellen breedte; vierkant aan zijne vier zijden.

17 En het afzetsel veertien ellen de lengte, met veertien ellen breedte, aan zijne vier zijden, en de rand rondom hetzelfde, de helft ener el; en de boezem daarvan, eene el rondom; en zijne trappen ziende naar het oosten.

18 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! zoo zegt de Heere HEERE: Dit zijn de ordinantien des altaars, ten dage als men het zal maken, om brandoffer daarop te offeren, en om bloed daarop te sprengen.

19 En gij zult aan de levietische priesteren, dewelke uit het zaad van Zadok zijn, die tot Mij naderen, (spreekt de Heere HEERE) om Mij te dienen, geven eenen var, een jong rund, ten zondoffer.

20 En gij zult van deszelfs bloed nemen, en doen het aan zijne vier hoornen, en aan de vier hoeken des afzetsels, en aan den rand rondom; alzoo zult gij het ontzondigen, en het verzoenen.

21 Daarna zult gij den var des zondoffers nemen; en hij zal hem verbranden in eene bestelde plaats van het huis buiten het heiligdom.

22 En op den tweeden dag zult gij eenen volkomen geitenbok offeren ten zondoffer; en zij zullen het altaar ontzon-

e Jer. 16:18.

a Ezech. 1:21.

b Ezech. 1:4.
8:6.

digen, gelijk als zij dat ontzondigd hebben met den var.

23 Als gij een einde zult gemaakt hebben van het ontzondigen, dan zult gij eenen var, een volkomen jong rund, offeren, en eenen volkomen¹ ram van de kudde.

24 En zij zult ze offeren voor het aangezicht des HEEREN; en de priesteren zullen zout daarop werpen, en zullen ze offeren *ten brandoffer* den HEERE.

25 Zeven dagen zult gij dagelijks eenen bok des zondoffers bereiden; ook zullen zij eenen var, een jong rund, en eenen ram van de kudde, beide volkomen bereiden.

26 Zeven dagen zullen zij het altaar verzoenen, en het reinigen, en zijne handen wullen.

27 Als zij nu deze dagen zullen voleind hebben, dan zal het op den achtsten dag en voortaan geschieden, dat de priesters uwe brandofferen en uwe dankofferen op het altaar zullen bereiden; en Ik zal een welgevallen aan ulieden hebben, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 44.

Bijzonder gebruik van de Oostpoort des heilighdoms voor den vorst, vs. 1. De Heere, wiens heerlijkheid in den tempel was, spreekt den profeet weder aan, vermaant hem tot opmerking, met last om zijn volk te straffen, wegens het vroeger aanstellen van onwetige en onwaardige dienaars in zijn huis, 4. Opgeve, wie daarvan ten eenemale moeten worden geweerd, 9: en wie in hunne dienst vernederd zullen zijn, 10. De kinderen Zadoks worden in hunne dienst bevestigd, ontfrent hun aamt onderwezen en van hun onderhoed verzekerd, 15.

TOEN deed hij mij wederkeeren den weg naar de poort van het buitenste heilighdom, die naar het oosten zag; en die was toegesloten.

2 En de HEERE zeide tot mij: Deze poort zal toegesloten zijn, zij zal niet geopend worden, noch iemand door dezelve ingaan, omdat de HEERE, de God Israëls, door dezelve is ingegaan: daarom zal zij toegesloten zijn.

3 De vorst, de vorst, die zal in dezelve zitten, om brood te eten voor het aangezicht des HEEREN; door den weg van het voorhuis der poort zal hij ingaan, en door den weg van hetzelfde zal hij uitgaan.

4 Daarna bracht hij mij den weg der Noorderpoort, voor aan het huis; en ik zag, en ziet, de heerlijkheid des HEEREN had het huis des HEEREN vervuld: toen viel ik op mijn aangezicht.

5 En de HEERE zeide tot mij: Menschenkind! zet er uw hart op, en zie met uwe oogen, en hoor met uwe ooren alles, wat Ik met u spreken zal, van alle inzettingen van het huis des HEEREN, en van al zijne wetten; en zet uw hart op den ingang van het huis, met alle uitgangen des heilighdoms.

6 En zeg tot die wederspanningen, tot het huis Israëls: Zoo zegt de Heere HEERE: Het is te veel voor ulieden, van wege al uwe gruwelen, o huis Israëls!

7 Dewijl giliëden vreemden hebt ingebracht, onbesnedenen van hart en onbesnedenen van vleesch, om in mijn heilighdom te zijn, om dat te ontheiligen, te veten mijn huis; als gij mijn brood, het vette en het bloed offerdet, en zij mijn verbond verbraken, nevens al uwe gruwelen.

8 En giliëden hebt de wacht van mijne heilige dingen niet waargenomen; maar gij hebt u zelven eenigen tot wachters mijner wacht gesteld in mijn heilighdom.

9 Alzoo zegt de Heere HEERE: Geen vreemde, onbesneden van hart en onbesneden van vleesch, zal in mijn heilighdom

ingaan; van eenigen vreemde, die in het midden der kinderen Israëls is.

10 Maar de Levieten, die verre van Mij geweken zijn, als Israël ging doelen, die van Mij zijn afgedwaald, hunne drekgoden achterna, zullen wel hunne ongerechtigheid dragen;

11 Nogtans zullen zij in mijn heilighdom bedienaars zijn, in de ambten aan de poorten van het huis, en zij zullen het huis bedienen; zij zullen het brandoffer en het slagtoffer voor het volk slaagen, en zullen voor hun aangezicht staan, om hen te dienen;

12 Omdat zij henlieden gellend hebben voor het aangezicht hunner drekgoden, en den huize Israëls tot eenen aanstoot der ongerechtigheid geweest zijn, daarom heb Ik mijne hand tegen hen opgeheven, spreekt de Heere HEERE, dat zij hunne ongerechtigheid zullen dragen.

13 En zij zullen tot Mij niet naderen, om Mij het priesterambt te bedienen, en om te naderen tot al mijne heilige dingen, tot de allerheiligste dingen; maar zullen hunne schande dragen, en hunne gruwelen, die zij gedaan hebben.

14 Daarom zal Ik hen stellen tot wachters van de wacht des huizes, aan al zijne dienst, en aan alles, wat daarin zal gedaan worden.

15 Maar de levietische priesters, de kinderen van Zadok, die de wacht mijns heilighdoms hebben waargenomen, als de kinderen Israëls van Mij afwaalden, die zullen tot Mij naderen, om Mij te dienen; en zullen voor mijn aangezicht staan, om Mij het vette en het bloed te offeren, spreekt de Heere HEERE.

16 Die zullen in mijn heilighdom ingaan, en die zullen tot mijne tafel naderen om te dienen, en zij zullen mijne wacht waarnemen.

17 En het zal geschieden, als zij tot de poorten van het binnenste voorhof zullen ingaan, dat zij hunne kleederen zullen aantrekken; maar wol zal op hen niet komen, als zij dienen in de poorten van het binnenste voorhof, en inwards.

18 Linnen huiven zullen op hun hoofd zijn, en linnen onderbroeken zullen op hunne lenden zijn; zij zullen zich niet gorden in het zwet.

19 En als zij uitgaan tot het buitenste voorhof, namelijk tot het buitenste voorhof tot het volk, zullen zij hunne kleederen, in dewelke zij gediend hebben, uittrekken, en dezelve henenleggen in de heilige kameren; en zullen andere kleederen aantrekken, opdat zij het volk niet heiligen met hunne kleederen.

20 En zij zullen hun hoofd niet glad afscheren, ook de lokken niet lang laten wassen; behoorlijk zullen zij hunne hoofden beschoren.

21 Ook zal geen priester wijn drinken, als zij in het binnenste voorhof zullen ingaan.

22 Ook zullen zij zich geene weduwe of verstootene tot vrouwen aemen; maar jonge dochters van het zaad van het huis Israëls, of eene weduwe, die eene weduwe zal geweest zijn van eenen priester, zullen zij nemen.

23 En zij zullen mijn volk onderscheiden leeren tusschen het heilige en onheilige, en hun bekend maken het onderscheid tusschen het onreine en reine.

24 En over eene twistzaak zullen zij staan om te rigten, naar mijne regten zullen zij hen rigten; en zij zullen mijne wetten en mijne inzettingen op al mijne gezette hoogtijden houden, en mijne sabbaten heiligen.

25 Ook zal geen van hen tot eenen dooden mensch ingaan, dat hij onrein worde; maar om eenen vader, of om eene moeder, of om eenen zoon, of om eene doch-

J. v. C.
571.

ter, om eenen broeder of om een zuster, die geens mans gewest is, zullen zij zich mogen verontreinigen.

26 En na zijne reiniging zullen zij hem zeven dagen tellen.

27 En ten dage, als hij in het heilige zal ingaan, in het binnenste voorhof, om in het heilige te dienen, zal hij zijn zondoffer offeren, spreekt de Heere HEERE.

28 Dit *aan* zal hun tot een eerfenis zijn: *h* Ik ben hunne eerfenis; daarom zult gij hun lieden geene bezitting geven in Israël; Ik ben hunne bezitting.

29 Het spijsoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer, die zullen zij eten: ook zal al het verbanne in Israël het hunne zijn.

30 En *e* de eerstelingen van alle eerste vruchten van alles, en alle hefoffer van alles, van al we hofferen, zullen der priesteren zijn; ook zult gij de eerstelingen van uw deeg den priester geven, om den zegen op uw huis te doen rusten.

31 *d* Geen *aas*, noch wat verscheurd is van het gevogelte, of van het vee, zullen de priesters eten.

HOOFDSTUK 45.

Afzondering van een *erker* gedeelte van het nieuwe erfdom voor het heilighdom, de priesters, Levieten, de stad en den vorst, vs. 1. Belofte en vermaning voor de vorsten Israels, van recht en gerechtigheid, 8. Wetelijke bepalingen van vele offeranden, zoo gewone als feestelijke, voor het volk en den vorst, 15.

ALS gijlieden nu het land zult doen vallen in erfenis, zoo zult gij een hefoffer den HEERE offeren, tot een heilige plaats, van het land; de lengte zal zijn de lengte van vijftien twintig duizend meetrieten, en de breedte tien duizend; dat zal in zijne geheele grenzen rondom heilig zijn.

2 Hiervan zullen tot het heilighdom zijn vijf honderd met vijf honderd, vierkant rondom; en het zal vijf ellen hebben tot een buitenruim rondom.

3 Alzoo zult gij meten van deze maat, de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend; en daarin zal het heilighdom zijn met het heilige der heiligen.

4 Dat zal een heilige plaats zijn van het land; zij zal zijn voor de priesteren, die het heilighdom bedienen, die naderen om den HEERE te dienen; en het zal hun een plaats zijn tot huizen, en een heilige plaats voor het heilighdom.

5 Voorts zullen de Levieten, de dienaars des huizes, ook de lengte hebben van vijftien twintig duizend, en de breedte van tien duizend, hun lieden tot een bezitting, voor twintig kameren.

6 En tot bezitting van de stad zult gij geven de breedte van vijf duizend, en de lengte van vijftien twintig duizend, tegenover het heilige hefoffer: voor het gansche huis Israels zal het zijn.

7 De vorst nu zal zijn deel hebben van deze en van gene zijde des heiligen hefoffers en der bezitting der stad, voor aan het heilige hefoffer, en voor aan de bezitting der stad; van den westehoek westwaarts, en van den oostehoek oostwaarts; en de lengte zal zijn tegenover een der deelen, van de westergrens tot de oostergrens toe.

8 Dit land aangaande, het zal hem tot een bezitting zijn in Israël; en mijne vorsten zullen mijn volk niet meer verdrukken, maar den huize Israels het land laten, naar hunne stammen.

9 Alzoo zegt de Heere HEERE: Het is te veel voor u, gij vorsten Israels! doet geweld en versterking weg, en doet recht en gerechtigheid; neemt uwe uitstootingen op van mijn volk, spreekt de Heere HEERE.

10 Eene regte *e* waag, en een regte efa, en een regte bath zult gij lieden hebben.

11 Eene efa en een bath zullen van eenerelei mate zijn, dat een bath het tiende deel van een homer houde; ook een efa het tiende deel van eenen homer; de mate daarvan zal zijn naar den homer.

12 En de *b* sikkil zal zijn van twintig gers; twintig sikkelen, vijf en twintig sikkelen, en vijftien sikkelen, zal ulieden een pond zijn.

13 Dit is het hefoffer, dat gij lieden offeren zult: het zesde deel van een efa van eenen homer tarwe; ook zult gij het zesde deel van een efa geven van eenen homer gerst.

14 Aangaande de inzetting van olie, van een bath olie; gij zult offeren het tiende deel van een bath uit een kor, *hetwelk* is een homer van tien bath, want tien bath zijn een homer.

15 Voorts een lam uit de kudde, uit de twee honderd, uit het waterrijke land van Israël, tot spijsoffer, en tot brandoffer, en tot dankofferen, om verzoening over hen te doen, spreekt de Heere HEERE.

16 Al het volk des lands zal in dit hefoffer zijn, voor den vorst in Israël.

17 En het zal den vorst opleggen te offeren de brandofferen, en het spijsoffer, en het drankoffer, op de feesten, en op de nieuwe maanden, en op de sabbaten, op alle gezette hoogtijden van het huis Israels; hij zal het zondoffer, en het spijsoffer, en het brandoffer, en de dankofferen doen, om verzoening te doen voor het huis Israels.

18 Alzoo zegt de Heere HEERE: In de eerste maand, op den eersten der maand, zult gij een volkomen var, een jong rund, nemen: en gij zult het heilighdom ontzondigen.

19 En de priester zal van het bloed des zondoffers nemen, en doen het aan de posten des huizes, en aan de vier hoeken van het afzetel des altaars, en aan de posten der poorten van het binnenste voorhof.

20 Alzoo zult gij ook doen op den zevenden in die maand; van wege den afwalende, en van wege den slechte; alzoo zult gij lieden het huis verzoenen.

21 *e* In de eerste maand, op den veertienden dag der maand, zal ulieden het pascha zijn; een feest van zeven dagen, ongezuurde brooden zal men eten.

22 En de vorst zal op denzelfden dag voor zich zelve, en voor al het volk des lands, bereiden eenen var des zondoffers.

23 En de zeven dagen van het feest zal hij een brandoffer den HEERE bereiden, van zeven varren en zeven rammen, die volkomen zijn, dagelijks, de zeven dagen lang, en een zondoffer van eenen geitenbok, dagelijks.

24 Ook zal hij een spijsoffer bereiden, een efa tot eenen var, en een efa tot eenen ram; en een hin olie tot een efa.

25 *d* In de zevende maand, op den vijftienden dag der maand zal hij op het feest desgelijks doen, zeven dagen lang; gelijk het zondoffer, gelijk het brandoffer, en gelijk het spijsoffer, en gelijk de olie.

HOOFDSTUK 46.

Wetten en bepalingen aangaande de godsdienst van den vorst in het bijzonder, en van het volk des lands en den vorst te zamen, vs. 1; van het gedurig brandoffer, 13; en van de geschenken van den vorst aan zijne zonen en dienstknechten, 16. Beschrijving der keukens voor de priesters en Levieten, 19.

ALZOO zegt de Heere HEERE: De poort van het binnenste voorhof, die naar het oosten ziet, zal de zes werkdagen gekloten zijn; maar op den sabb-

J. v. C.
574.e Lev. 19, 35.
36.b Ex. 30, 13.
Lev. 27, 25.
Num. 3, 47.e Ex. 12, 3.
Lev. 23, 15.
Num. 9, 3.
28, 16, 17.
Deut. 16, 1.d Lev. 23, 33.
Num. 29, 12.
Deut. 16, 15.J. v. C.
571.
—
b Num. 18, 24.
Deut. 18, 1.Ex. 13, 2.
22, 29, 30.
Num. 18, 11.

d Lev. 22, 8.

J. v. C.
374.

batdag zal zij geopend worden; ook zal zij geopend worden op den dag van de nieuwe maand.

2 En de vorst zal ingaan door den weg van het voorhuis derzelfde poort van buiten, en zal staan aan den post van de poort; en de priesters zullen zijn brandoffer en zijne dankofferen bereiden, en hij zal aanbidden aan den dorpel der poort, en daarna uitgaan; doch de poort zal niet gesloten worden tot op den avond.

3 Ook zal het volk des lands aanbidden voor de deur derzelfde poort, op de sabbaten en op de nieuwe maanden, voor het aangezicht des HEEREN.

4 Het brandoffer nu, dat de vorst den HEERE zal offeren, zal op den sabbatdag zijn, zes volkomen lammeren, en een volkomen ram.

5 En het spijsoffer, eene efa tot den ram, maar tot de lammeren zal het spijsoffer eene gave zijner hand zijn; en olie, een hin tot eene efa.

6 Maar op den dag van de nieuwe maand, een var, een jong rund, van de volkomene, en zes lammeren, en een ram; volkomen zullen zij zijn.

7 En te spijsoffer zal hij bereiden eene efa tot den var, en eene efa tot den ram; maar tot de lammeren, zoo als zijne hand bekomen zal; en een hin olie tot eene efa.

8 En als de vorst ingaat, zal hij door den weg van het voorhuis der poort ingaan, en door deszelfs weg weder uitgaan.

9 Maar als het volk des lands voor het aangezicht des HEEREN komt, op de gezette hoogtijden, die door den weg van de Noorderpoort ingaat om te aanbidden, zal door den weg van de Zuidpoort weder uitgaan; en die door den weg van de Zuidpoort ingaat, zal door den weg van de Noorderpoort weder uitgaan: hij zal niet wederkeeren door den weg der poort, door dewelke hij is ingegaan, maar regt voor zich henen uitgaan.

10 De vorst nu zal in het midden van hen ingaan, als zij ingaan; en als zij uitgaan, zullen zij samen uitgaan.

11 Voorts op de feesten, en op de gezette hoogtijden zal het spijsoffer zijn, eene efa tot eenen var, en eene efa tot eenen ram; maar tot de lammeren, eene gave zijner hand; en olie, een hin tot eene efa.

12 En als de vorst een vrijwillig offer zal doen, een brandoffer of dankofferen tot een vrijwillig offer den HEERE, zoo zal men hem de poort openen, die naar het oosten ziet; en hij zal zijn brandoffer en zijne dankofferen doen, gelijk als hij zal gedaan hebben op den sabbatdag; en als hij weder uitgaat, zal men de poort sluiten, nadat hij uitgegaan zal zijn.

13 Wijders zult gij een volkomen jarig lam dagelijks bereiden ten brandoffer den HEERE: alle morgens zult gij dat bereiden.

14 En gij zult ten spijsoffer daarop doen, alle morgens een zesde deel van eene efa, en olie een derde deel van een hin, om de meelbloem te bedruipen; tot een spijsoffer den HEERE, tot eeuwige inzettingen, geduriglijk.

15 Zij zullen dan het lam, en het spijsoffer, en de olie alle morgens bereiden tot een gedurig brandoffer.

16 Alzo zegt de Heere HEERE: Wanneer de vorst aaniemend van zijne zonen een geschenk zal geven van zijne erfenis, dat zullen zijne zonen hebben; het zal hunne bezitting zijn in erfenis.

17 Maar wanneer hij van zijne erfenis een geschenk zal geven aan eenen van zijne knechten, die zal dat hebben tot het vrijjaar toe; dan zal het tot den vorst wederkeeren: het is immers zijne erfenis, zijne zonen zullen het hebben.

18 En de vorst zal niets nemen van de

erfenis des volks, om hen van hunne bezitting te berooven; van zijne bezitting zal hij zijnen zonen erf nalaten; opdat niet mijn volk, een iegelijk uit zijne erfenis, verstrooid worde.

19 Daarna bracht hij mij door den ingang, die aan de zijde der poort was, tot de heilige kameren. den priesteren toebehoorende, die naar het noorden zagen; en ziet, aldaar was eene plaats aan beide zijden naar het westen.

20 En hij zeide tot mij: Dit is de plaats, alwaar de priesters het schuldoffer en het zondoffer zullen koken; en waar zij het spijsoffer zullen bakken, opdat zij het niet uitbrengen in het buitenste voorhof, om het volk te heiligen.

21 Toen bracht hij mij uit in het buitenste voorhof, en voerde mij om in de vier hoeken des voorhofs; en ziet, in elk hoek des voorhofs was een ander voorhofje.

22 In de vier hoeken des voorhofs waren voorhofjes met schoorstenen, van veertig ellen de lengte, en dertig de breedte; dezelve vier hoekhofjes hadden eenzelmaat.

23 En er was rondom in dezelve een ringmuur, rondom deze vier; en er waren keukens gemaakt beneden aan de ringmuren rondom.

24 En hij zeide tot mij: Dit zijn de keukens, alwaar de dienaars des huizes het slagtoffer des volks zullen koken.

HOOFDSTUK 47.

Het gezicht van de heilige wateren, die uit den nieuwen tempel vloeiden, vs. 1. Beschrijving van de landpalen van het nieuwe erf-land, 13: uit te deelen onder Israël en de vreemdelingen, 21.

DAARNA bracht hij mij weder tot de deur van het huis, en ziet, er vloeten wateren uit, van onder den dorpel des huizes naar het oosten; want het voorste deel van het huis was in het oosten; en de wateren daalden af van onderen, uit de rechterzijde des huizes, van het zuiden des altaars.

2 En hij bracht mij uit door den weg van de Noorderpoort, en voerde mij om door den weg van buiten, tot de buitenpoort, den weg, die naar het oosten ziet; en ziet, de wateren sprongen uit de rechterzijde.

3 Als nu die man naar het oosten uitging, zoo was er een meitsnoer in zijne hand; en hij mat duizend ellen, en deed mij door de wateren doorgaan, en de wateren raakten tot aan de enkelen.

4 Toen mat hij nog duizend ellen, en deed mij door de wateren doorgaan, en de wateren raakten tot aan de knieën; en hij mat nog duizend, en deed mij doorgaan, en de wateren raakten tot aan de lendenen.

5 Voorts mat hij nog duizend, en het was eene beek, waar ik niet kon doorgaan; want de wateren waren hooge wateren, waar men door zweemen moest, eene beek, waar men niet kon doorgaan.

6 En hij zeide tot mij: Hebt gij het gezien, menschenkind? Toen voerde hij mij, en bracht mij weder tot aan den oever der beek.

7 Als ik wederkeerde, ziet, zoo was er aan den oever der beek zeer veel ^{a Open. 22: 2.} geboomte, van deze en van gene zijde.

8 Toen zeide hij tot mij: Deze wateren vlieten uit naar het voorste Galiléa, en dalen af in het vlakke veld; daarna komen zij in de zee; in de zee uitgebragt zijnde, zoo worden de wateren gezond.

9 Ja het zal geschieden, dat alle levende ziel, die er wemelt, overal, waarhenen eene der twee beken zal komen, leven zal, en daar zal zeer veel visch zijn, omdat deze wateren daarhenen zullen

J. v. C.
374.

J. v. C.
574.

gekomen zijn, en zij zullen gezond worden, en het zal leven, alles, waarheen deze beek zal komen.

10 Ook zal het geschieden, dat er visschers aan deze zal staan, van Engedi aan tot En-eglam toe; daar zullen plaatsen zijn tot uitspreiding der netten; haar visch zal naar zijnen aard wezen als de visch van de groote zee, zeer menigvuldig.

11 Doch hare modderige plaatsen en hare moerassen zullen niet gezond worden, zij zijn tot zout overgegeven.

12 Aan de beek nu, aan haren oever, zal van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgewas, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan; in zijne maanden zal het nieuwe vruchten voortbrengen, want zijne wateren vlieten uit het heiligdom; en zijne vrucht zal zijn tot spijze, en zijn blad tot heeling.

13 Alzoo zegt de Heere HEERE: Dit zal de landpale zijn, naar dewelke gij het land ten erve zult eemen, naar de twaalf stammen Israëls: Jozef twee snoeren.

14 En gij zult dat erven, de een zoo wel als de ander; over hetwelk ik mijne hand heb opgeheven, dat ik het uwen vaderen zou geven; en ditzelve land zal ulieden in erfenis vallen.

15 Dit nu zal de landpale des lands zijn: aan den noorderhoek, van de groote zee af, den weg van Hechlon, waarmede komt te Zedad.

16 Hamath, Berótha, Sibráim, dat tusschen de landpale van Damaskus en tusschen de landpale van Hamath is; Hazer Hattichon, dat aan de landpale van Havran is.

17 Alzoo zal de landpale van de zee af zijn, Hazar-Enon, de landpale van Damaskus, en het noorden noordwaarts, en de landpale van Hamath; en dat zal de noorderhoek zijn.

18 Den oosterhoek nu zult gij lieden meten van tusschen Havran, en van tusschen Damaskus, en van tusschen Gileai, en van tusschen het land Israëls aan de Jordaan, van de landpale af tot de Oostzee toe; en dat zal de oosterhoek zijn.

19 En den zuiderhoek zuidwaarts van Thamar af, tot aan het twistwater van Kades, voorts naar de beek henen, tot aan de groote zee; en dat zal de zuiderhoek zuidwaarts zijn.

20 En den westerhoek, de groote zee, van de landpale af tot daarmede men regt tegenover Hamath komt; dat zal de westerhoek zijn.

21 Ditzelve land nu zult gij lieden uideelen naar de stammen Israëls.

22 Maar het zal geschieden, dat gij hetzelfde zult doen vallen in erfenis voor ulieden, en voor de vreemdelingen, die in het midden van u verkeerren, die kinderen in het midden van u zullen gewonnen hebben; en zij zullen ulieden zijn, als een inboorling onder de kinderen Israëls; zij zullen met ulieden in erfenis vallen, in het midden der stammen Israëls.

23 Ook zal het geschieden, in den stam, bij welken de vreemdeling verkeert, aldaar zult gij hem zijne erfenis geven, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 48.

Verdeeling van het nieuwe erfdeel onder de twaalf stammen Israëls, alzoo dat het gedeelte (waarvan is hoofdstuk 45 gesproken is), hetwelk afgezonderd was voor het heiligdom, de priesters, Levieten, voor stad en vorst, gelegen kwam tusschen de zeven noordelijke en vijf zuidelijke stammen, vs. 1. De afmetingen van de nieuwe stad, met de namen der poorten en van de stad, 39.

DIT nu zijn de namen der stammen. Van het elnde noordwaarts, aan de zijde des wegs van Hechlon, waar men

komt te Hamath, Hazar Enan, de landpale van Damaskus, noordwaarts aan de zijde van Hamath, ook zal hij den ooster- en westerhoek hebben) zal Dan één snoer hebben.

2 En aan de landpale van Dan, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Aser een.

3 En aan de landpale van Aser, van den oosterhoek af tot den westerhoek toe, Naftali een.

4 En aan de landpale van Naftali, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Manasse een.

5 En aan de landpale van Manasse, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Efraim een.

6 En aan de landpale van Efraim, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Ruben een.

7 En aan de landpale van Ruben, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Juda een.

8 Aan de landpale nu van Juda, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, zal het hofoffer zijn, dat gij lieden zult offeren, vijf en twintig duizend metrietes in breedte, en de lengte, als van een der andere deelen, van den oosterhoek tot den westerhoek toe; en het heiligdom zal in het midden deszeiven zijn.

9 Het hofoffer, dat gij lieden den HEERE zult offeren, zal wezen de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend.

10 En daarin zal het heilig hofoffer zijn voor de priestereu, noordwaarts de lengte van vijf en twintig duizend, en westwaarts de breedte van tien duizend, en oostwaarts de breedte van tien duizend, en zuidwaarts de lengte van vijf en twintig duizend; en het heiligdom des HEEREN zal in het midden oozelven zijn.

11 Het zal zijn voor de priestereu, die geheiligd zijn uit de kinderen van Zadok, die mijne wacht hebben waargenomen; die niet gedwaald hebben, als de kinderen Israëls dwaalden; gelijk als de andere Levieten gedwaald hebben.

12 En het geofferte van het hofoffer des lands zal hienheden eene heiligheid der heiligheden zijn, aan de landpale der Levieten.

13 Voorts zullen de Levieten tegenover de landpale der priestereu hebben de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend; de gansche lengte zal zijn vijf en twintig duizend, en de breedte tien duizend.

14 En zij zullen daarvan niet verkoopen, noch de eerstelingen des lands verwisselen, noch overdragen, want het is eene heiligheid den HEERE.

15 Maar de vijf duizend, dat is hetgeen overgelaten is in de breedte, voor aan de vijf en twintig duizend, dat zal onheilich zijn, voor de stad, tot bewoning en tot voorsteden; en de stad zal in het midden daarvan zijn.

16 En dit zullen hare maten zijn: de noorderhoek vier duizend en vijf honderd metrietes; en de zuiderhoek vier duizend en vijf honderd; en van den oosterhoek vier duizend en vijf honderd; en de westerhoek vier duizend en vijf honderd.

17 De voorsteden nu der stad zullen zijn noordwaarts twee honderd en vijftig, en zuidwaarts twee honderd en vijftig, en oostwaarts twee honderd en vijftig, en westwaarts twee honderd en vijftig.

18 En het overgelatene in de lengte, tegenover het heilig hofoffer, zal zijn tien duizend oostwaarts, en tien duizend westwaarts; en het zal tegenover het heilig hofoffer zijn; en de inkomst daarvan zal wezen tot onderhoud voor degenen, die de stad dienen.

J. v. C.
574.

J. v. C.
574.

19 En die de stad dienen, zullen haar dienen uit alle stammen Israels.

20 Het gansche hefoffer zal zijn van vijf en twintig duizend *metrieten*, met vijf en twintig duizend: vierkant zult gilliden het heilige hefoffer offeren, met de bezitting der stad.

21 En het overgelatene zal voor den vorst zijn, van deze en van gene zijde des heiligen hefoffers, en van de bezitting der stad, voor aan de vijfen twintig duizend *metrieten* des hefoffers, tot aan de ooster en wester landpale, voor aan de vijf en twintig duizend aan de westerlandpale, tegenover de andere deelen, dat zal voor den vorst zijn; en het heilige hefoffer en het heilighoud des huizes, zal in het midden daarvan situ.

22 Van de bezitting nu der Levieten, en van de bezitting der stad af, zijnde in het midden van hetreen des vorsten zal zijn; *we*t tusschen de landpale van Juda, en tusschen de landpale van Benjamin is, zal des vorsten zijn.

23 Aangaande voorts het overige der stammen: van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Benjamin één *saor*.

24 En aan de landpale van Benjamin, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Simeon een.

25 En aan de landpale van Simeon, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Issaschar een.

26 En aan de landpale van Issaschar, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Zebulon een.

27 En aan de landpale van Zebulon, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Gad een.

28 Aan de landpale nu van Gad, aan den zuiderhoek zuidoostwaarts, daar zal de landpale zijn van Thamar af, *naar* het twistwater van Kades, *voorts* naar de beek henen, tot aan de groote zee.

29 Dit is het land, dat gilliden zult doen vallen in erfenis, voor de stammen Israels, en dit zullen hunne deelen zijn, spreekt de Heere HEERE.

30 Voorts zullen dit de uitgangen der stad zijn: van den noorderhoek, vier duizend en vijf honderd maten.

31 En de poorten der stad zullen zijn naar de namen der stammen Israels; drie poorten noordwaarts: eene poort van Ruben, eene poort van Juda, eene poort van Levi.

32 En aan den oosterhoek, vier duizend en vijf honderd *maten*, en drie poorten: namelijk, eene poort van Jozef, eene poort van Benjamin, eene poort van Dan.

33 De zuiderhoek ook vier duizend en vijf honderd maten, en drie poorten: eene poort van Simeon, eene poort van Issaschar, eene poort van Zebulon.

34 De westerhoek, vier duizend en vijf honderd: derzelver poorten drie, eene poort van Gad, eene poort van Aser, eene poort van Nafthali.

35 Rondom achttien duizend; en de naam der stad zal van dien dag af zijn: DE HEERE IS ALDAR.

J. v. C.
574.

DE PROFEET DANIEL.

HOOFDSTUK 1.

Verhaal van de gelegenheid, bij welke Daniel en zijne medgezellen aan het hof des konings van Babel zijn gekomen, vs. 1. Hoe goddelijk zij zich aldaar hebben gedragen, 8; en hoe wonderlijk God hen heeft begeschaan, 17. De uitnemende wijsheid, waarmede de Heere hen heeft begaafd, inzonderheid Daniel boven alle wijzen en sterrekijzers der Chaldeën, 19.

IN het derde jaar des koninkrijks van Jojakim, den koning van Juda, kwam Nebukadnezar, de koning van Babel, te Jeruzalem, en belegerde haar.

2 En de Heere gaf Jojakim, den koning van Juda, in zijne hand, en een deel der vaten van het huis Gods; en hij bragt ze in het land van Sinear, in het huis zijns gods; en de vaten bragt hij in het schathuis zijns gods.

3 En de koning zeide tot A'spenaz, den overste zijner kamerlingen, dat hij voorbrengen zou eenigen uit de kinderen Israels, te weten, uit het koninklijke zaad, en uit de prinzen.

4 Jongelingen, aan dewelke geen gebrek ware, maar schoon van aangezicht, en vernuttig in alle wijsheid, en ervaren in wetenschap, en kloek van verstand, en in dewelke bekwaamheid ware, om te staan in des konings paleis; en dat men hen onderwees in de boeken en spraak der Chaldeën.

5 En de koning verordende hun, wat men ze dag bij dag geven zou van de stukken der spijs des konings, en van den wijn zijns dranks, en dat men hen drie jaren *alzo* optoog, en dat zij ten einde derzelve zouden staan voor het aangezicht des konings.

6 Onder dezelve nu waren uit de kinderen van Juda, Daniel, Hananja, Misaël en Azarja.

7 En de overste der kamerlingen gaf

hun andere namen, en Daniel noemde hij Beltsazar, en Hananja Sadrach, en Misaël Mewsch, en Azarja Abed-nego.

8 Daniel nu nam voor in zijn hart, dat hij zich niet zou ontreinigen met de stukken van de spijs des konings, noch met den wijn zijns dranks; daarom verzocht hij van den overste der kamerlingen, dat hij zich niet mocht ontreinigen.

9 En God gaf Daniel genade en barmhartigheid voor het aangezicht van den overste der kamerlingen.

10 Want de overste der kamerlingen zeide tot Daniel: Ik vreeze mijnen heer, den koning, die ulieder spijs, en ulieder drank verordend heeft: want waarom zou hij ulieder aangezichten droeviger zien, dan der jongelingen, die in gelijchheid met ulieden zijn? *alzo* zoudt gij mijn hoofd bij den koning schuldig maken.

11 Toen zeide Daniel tot Melzar, dien de overste der kamerlingen gesteld had over Daniel, Hananja, Misaël en Azarja:

12 Beproof toch uw knechten tien dagen lang, en men geve ons van het gezande te eten, en water te drinken.

13 En men zie voor uw aangezicht onze gedaanten, en de gedaanten der jongelingen, die de stukken van de spijs des konings eten; en doe met uwe knechten, naar dat gij zien zult.

14 Toen hoorde hij hen in deze zaak, en hij beproefde ze tien dagen.

15 Ten einde nu der tien dagen, zag men, dat hunne gedaanten schooner waren, en zij vetter waren van vleesch, dan al de jongelingen, die de stukken van de spijs des konings aten.

16 Toen geschiedde het, dat Melzar de stukken hunner spijs wegnam, mitsgaders den wijn hunns dranks, en hij gaf hun van het gezande.

17 Aan deze vier jongelingen nu gaf

J. v. C.
606.J. v. C.
607.2Kon. 21: 2, 3.
2Kron. 36: 6.

circa 606.

J. v. C.
636.

God wetenschap en verstand in alle boeken, en wijsheid, maar Daniël gaf Hij verstand in allerlei gezigten en droomen.

18 Ten einde nu der dagen, waarvan de koning gezegd had, dat men hen zou inbrengen, zoo bragt ze de overste der kamerlingen in voor het aangezicht van Nebukadnezar.

19 En de koning sprak met hen, doch er werd uit hen allen niemand gevonden, gelijk Daniël, Hananja, Misael en Azaria; en zij stonden voor het aangezicht des konings.

20 En in alle zaken van verstandige wijsheid, die de koning hun afvroeg, zoo vond hij hen tienmaal boven al de toovenaars en sterrekijzers, die in zijn gansche koninkrijk waren.

21 En Daniël bleef tot het eerste jaar van den koning Koros toe.

HOOFDSTUK 2.

De koning Nebukadnezar droomt enen droom, welken hij vergeten hebbende, van de wijzen der Chaldeen begeert te weten, vs. 1. Dese, zulks niet kunnende, worden ter dood verzonden, 12. De droom wordt Daniël in een geest geopenbaard, nadat hij en zijne medgezellen, God den Heere overtuigd hadden gebeden, 17. Waarvoor zij God danken, 23. Daniël openbaart den koning den droom, en de uitlegging van dien, 25. waarom Daniël door den koning wordt verhoord, 46.

635.

IN het tweede jaar nu des koninkrijks van Nebukadnezar, droomde Nebukadnezar droomen; daarvan werd zijn geest verslagen, en zijn slaap werd in hem gebroken.

2 Toen zeide de koning, dat men roepen zou de toovenaars, en de sterrekijzers, en de guichelaars, en de Chaldeen, om den koning zijne droomen te kennen te geven: zij nu kwamen, en stonden voor het aangezicht des konings.

3 En de koning zeide tot hen: Ik heb eenen droom gedroomd; en mijn geest is ontsteld, om dien droom te weten.

4 Toen spraken de Chaldeen, tot den koning in het Syrisch: O koning, leef in eeuwigheid! Zeg uwen knechten den droom, zoo zullen wij de uitlegging te kennen geven.

5 De koning antwoordde en zeide tot de Chaldeen: De zaak is mij ontgaan: indien gij mij den droom en zijne uitlegging niet bekend maakt, gij zult in stukken gebouwen worden, en uwe huizen zullen tot enen drek hoop gemaakt worden.

6 Maar indien gijlieden den droom en zijne uitlegging te kennen geeft, zoo zult gij geschenken en gaven, en groote eer van mij ontvangen; daarom geeft mij den droom en zijne uitlegging te kennen.

7 Zij antwoordden ten tweede male, en zeiden: De koning zegge zijnen knechten den droom, dan zullen wij de uitlegging te kennen geven.

8 De koning antwoordde en zeide: Ik weet vastelijk, dat gijlieden den tijd uinkoopt, dewijl gij ziet, dat de zaak mij ontgaan is.

9 Indien gijlieden mij dien droom niet te kennen geeft, nlieder tonnis is eenerlei: daarom hebt gij een leugenachtig en verlicht woord voor mij te zeggen bereid, totdat de tijd verandere: daarom zegt mij den droom, dan zal ik weten, dat gij mij deszelfs uitlegging zult te kennen geven.

10 De Chaldeen antwoordden voor den koning, en zeiden: Er is geen mensch op den aardbodem, die des konings woord zou kunnen te kennen geven; daarom is er geen koning, groote of heerscher, die zulk eene zaak begeerd heeft van eenigen toovenaar, of sterrekijker, of Chaldeer.

11 Want de zaak, die de koning be-

geert, is te zwaar; en er is niemand anders, die dezelve voor den koning te kennen kan geven, dan de Goden, welker woning bij het vleesch niet is.

12 Daarom werd de koning toornig en zeer vervolgd, en zeide, dat men al de wijzen te Babel zou ombrengen.

13 Die wet dan ging uit, en de wijzen werden gedood; men zocht ook Daniël en zijne medgezellen, om gedood te worden.

14 Toen bragt Daniël eenen raad en oordeel in, aan A'rioeh, den overste der trawanten des konings, die uitgezogen was, om de wijzen van Babel te dooden.

15 Hij antwoordde en zeide tot A'rioeh, den bevelhebber des konings: Waarom zou de wet van 's konings wege zoo verhandst worden? Toen gaf A'rioeh aan Daniël de zaak te kennen.

16 En Daniël ging in, en verzocht van den koning, dat hij hem eenen bestemden tijd wilde geven, dat hij den koning de uitlegging te kennen gawe.

17 Toen ging Daniël naar zijn huis, en hij gaf de zaak zijnen medgezellen, Hananja, Misael, en Azaria te kennen;

18 Opdat zij van den God des hemels barmhertigheden verzochten over deze verborgenheid, dat Daniël en zijne medgezellen met de overige wijzen van Babel niet omkwamen.

19 Toen werd aan Daniël een nacht-geest de verborgenheid geopenbaard; toen loofde Daniël den God des hemels.

20 Daniël antwoordde en zeide: De naam Gods zij geloofd van eeuwigheid tot in eeuwigheid, want zijne is de wijsheid en de kracht.

21 Want Hij verandert de tijden en stonden, Hij zet de koningen af, en Hij bevestigt de koningen; Hij geeft den wijzen wijsheid, en wetenschap dengenen, die verstand hebben;

22 Hij openbaart diepe en verborgene dingen; Hij weet, wat in het duister is, want het licht woont bij Hem.

23 Ik dank en ik loof U, o God mijner vaderen! omdat Gij mij wijsheid en kracht gegeven hebt, en mij nu bekend gemaakt hebt, wat wij van U verzocht hebben, want Gij hebt ons des konings zaak bekend gemaakt.

24 Daarom ging Daniël in tot A'rioeh, dien de koning gesteld had om de wijzen van Babel om te brengen; hij ging henen en zeide aldus tot hem: Bredt de wijzen van Babel niet om; maar breng mij in voor den koning, en ik zal den koning de uitlegging te kennen geven.

25 Toen bragt A'rioeh met haast Daniël in voor den koning, en hij sprak alzoo tot hem: Ik heb eenen man van de gevankelijk weggevoerden van Juda gevonden, die den koning de uitlegging zal bekend maken.

26 De koning antwoordde en zeide tot Daniël, wiens naam Beltsazar was: Zijt gij machtig mij bekend te maken den droom, dien ik gezien heb, en zijne uitlegging?

27 Daniël antwoordde voor den koning, en zeide: De verborgenheid, die de koning eischt, kunnen de wijzen, de sterrekijzers, de toovenaars, en de waarzeggers den koning niet te kennen geven;

28 Maar er is een God in den hemel, die verborgenheden openbaart, die heeft den koning Nebukadnezar bekend gemaakt wat er geschied zal in het laatste der dagen: uw droom, en de gezigten uws hoofds op uw leger, zijn deze:

29 Gij, o koning! op uw leger zijnde, kwamen uwe gedachten op, wat hierna geschieden zou; en Hij, die verborgene dingen openbaart, heeft u te kennen gegeven wat er geschieden zal.

30 Mij nu, mij is de verborgenheid geo-

J. v. C.
603.

6 Joh 32 8.

Dan. 3. 29.

J. v. C.
603.

penbaard, niet door de wijsheid, die in mij is boven alle levenden; maar daarom, opdat men den koning de uitlegging zou bekend maken, en opdat gij de gelachten uws harten zoudt weten.

31 Gij, o koning! zaagt, en ziet, er was een groot beeld, (dit beeld was treffelijk, en deszelfs glans was uitnemend) staande tegen u over: en zijne gedaante was schrikkelijk.

32 Het hoofd van dit beeld was van goed goud; zijne borst en zijne armen van zilver; zijn buik en zijne dijen van koper;

33 Zijne schenkelen van ijzer; zijne voeten eendeels van ijzer, en eendeels van leem.

34 Dit zaagt gij, totdat er een steen afgehouden werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijne voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze.

35 Toen werden te samen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud, en zij werden gelijk (zaf van de dorschvloeren des zomers, en de wind nam ze weg, en er werd geene plaats voor dezelve gevonden; maar de steen, die het beeld geslagen heeft, werd tot eenen grooten berg, alzo dat hij de geheele aarde vervulde).

36 Dit is de droom; zijne uitlegging nu zullen wij voor den koning zeggen.

37 Gij, o koning! zijt een koning der koningen: want de God des hemels heeft u een koningrijk, magt, en sterkte, en eer gegeven;

38 En overal, waar menschen kinderen wonen, heeft Hij de beesten des velds en de vogelen des hemels in uwe hand gegeven, en Hij heeft u gesteld tot een' heerscher over al dezelve; gij zijt dat gouden hoofd.

39 En nu u zal een ander koningrijk opstaan, lager dan het uwe; daarnaen ander, het derde koningrijk van koper, hetwelk heerschen zal over de geheele aarde.

40 En het vierde koningrijk zal hard zijn, gelijk ijzer; aangezien het ijzer alles vermaalt en verzwakt: gelijk nu het ijzer, dat zulks alles verbreekt, alzo zal het vermalen en verbreken.

41 En dat gij gezien hebt de voeten en de teenen, ten deele van pottenbakkers-leem, en ten deele van ijzer, dat zal een gedeeld koningrijk zijn, doch daar zal van des ijzers vastigheid in zijn, ten welken aanzien gij gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem;

42 En de teenen der voeten, ten deele ijzer, en ten deele leem, dat koningrijk zal ten deele hard zijn, en ten deele broos.

43 En dat gij gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem; zij zullen zich wel door menschelijk zaad vermengen, maar zij zullen de een aan den ander niet hechten, zekijk als zich ijzer met leem niet vermengt.

44 Doch in de dagen van die koningen zal de God des hemels een koningrijk verwekken, dat in der eeuwigheid niet zal verstoord worden; en dat koningrijk zal aan geen ander volk overgelaten worden: het zal al die koningrijken vermalen, en te niet doen, maar zelf zal het in alle eeuwigheid bestaan.

45 Daarom hebt gij gezien, dat uit den berg een steen zonder handen afgehouden is geworden, die het ijzer, koper, leem, zilver en goud vermaalde; de groote God heeft den koning bekend gemaakt, wat hierna geschieden zal: de droom nu is gewis, en zijne uitlegging is zeker.

46 Toen viel de koning Nebukadnézar op zijn aangezicht, en aanbad Daniel; en hij zeide, dat men hem met spijsofferen liefelijk reukwerk en drankoffer doen zou.

47 De koning antwoordde Daniel en

zeide: Het is de waarheid, dat ulieder God een God der goden is, en een Heere der koningen, en die de verborgenheden openbaart, dewijl gij deze verborgenheid hebt kunnen openbaren.

48 Toen maakte de koning Daniel groot, en hij gaf hem vele groote geschenken, en hij stelde hem tot een' heerscher over het gansche landschap van Babel, en enen overste der overheden over al de wijzen van Babel.

49 Toen verzocht Daniel van den koning; en hij stelde Sadrach, Mesach en Abdenego over de bediening van het landschap van Babel; maar Daniel bleef aan de poort des konings.

HOOFDSTUK 3.

Nebukadnézar rigt een beeld op en wil dat alle men het zal aanbidden, vs. 1. De medgezellen van Daniel, zulks weigerende en de bedreigingen des konings verachtende, worden in eenen vuigen oven geworpen op de aanklaet der Chaldeïen, 8. doch wonderbaar van God bewaard en verlost, terwijl nu, die het vuur stookten, verbranden, 22. Hierover ontzette zich de koning alternate teer, 24. en hij prijst God, van wege zijne getrouwheid en moedigheid, 28.

DE koning Nebukadnézar maakte een beeld van goud, welks hoogte was zestig ellen, zijne breedte zes ellen; hij rigte het op in het dal Dura, in het landschap van Babel.

2 En de koning Nebukadnézar zond henen, om te verzamelen de stadhouders, de overheden en de landvoogden, de wethouders, de schatmeesters, de raadsheeren, de ambtlieden, en al de heerschers der landschappen, dat zij komen zouden tot de inwijding van het beeld, hetwelk de koning Nebukadnézar had opgericht.

3 Toen verzamelden zich de stadhouders, de overheden, de landvoogden, de wethouders, de schatmeesters, de raadsheeren, de ambtlieden, en al de heerschers der landschappen, tot inwijding van het beeld, hetwelk de koning Nebukadnézar had opgericht; en stonden voor het beeld, dat Nebukadnézar opgericht had.

4 En een heraut riep met kracht: Men zegt u aan, gij volken, gij natien, en tongen!

5 Ten tijde als gij hooren zult het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, des akkoordgezangs, en allerlei soorten van muziek, zoo zult gij lieden nedervallen, en aanbidden het gouden beeld, hetwelk de koning Nebukadnézar heeft opgericht:

6 En wie niet nedervalt en aanbidt, die zal te dierzelver ure in het midden van den oven des brandenden vuurs geworpen worden.

7 Daarom te dier tijd als al die volken hoorden het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, en allerlei soorten der muziek, alle volken, natien en tongen nedervallende, aanbaden het gouden beeld, hetwelk de koning Nebukadnézar had opgericht.

8 Daarom naderden even ter zelfder tijd chaldeuwsche mannen, die de Joden openlijk beschuldigten:

9 Zij antwoordden en zeiden tot den koning Nebukadnézar: O koning, leef in der eeuwigheid!

10 Gij, o koning! hebt een bevel gegeven, dat alle menschen, die hooren zouden het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, en des akkoordgezangs, en allerlei soorten van muziek, nedervallen, en het gouden beeld aanbidden zouden:

11 En wie niet nederviel, en aanbad, die zou in het midden van den oven des brandenden vuurs geworpen worden.

J. v. C.
603.

circa 580

c Dan. 4:3, 34.
6:27.
7:14, 27.
Micha 1:7.
Luk. 1:38.

J. v. C.
580.

12 Er zijn joodsche mannen, die gij over de bediening van het landschap van Babel gesteld hebt, Sadrach, Mesach en Abéd-nego; deze mannen hebben, o koning! op u geen acht gesteld, uwe goden eeren zij niet, en zij bidden het gouden beeld niet aan, hetwelk gij opgericht hebt.

13 Toen zeide Nebukadnézar in toorn en grimmigheid, dat men Sadrach, Mesach en Abéd-nego voorbrengen zou: toen werden die mannen voor den koning gebracht.

14 Nebukadnézar antwoordde en zeide tot hen: Is het niet opzet, Sadrach, Mesach en Abéd-nego, dat gijlieden mijne goden niet eert, en het gouden beeld, dat ik opgericht heb, niet aanbidt?

15 Nu dan, zoo gijlieden acreed zijt, dat gij ten tijde als gij hooren zult het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, en des akkoordgezangs, en allerlei soort der muziek, nedervalt, en aanbidt het beeld, dat ik gemaakt heb, *zoo is het wel*; maar zoo gijlieden het niet aanbidt, ter zelve ure zult gijlieden geworpen worden in het midden van den oven des brandenden vuurs; en wie is de God, die ulieden uit mijne handen verlossen zou?

16 Sadrach, Mesach en Abéd-nego antwoordden en zeiden tot den koning Nebukadnézar: Wij hebben niet noodig u op deze zaak te antwoorden.

17 Zal het zoo zijn, onze God, dien wij eeren, is machtig ons te verlossen uit den oven des brandenden vuurs, en Hij zal ons uit uwe band, o koning! verlossen.

18 Maar zoo niet, u zij bekend, o koning! dat wij uwe goden niet zullen eeren, noch het gouden beeld, dat gij hebt opgericht, zullen aanbidden.

19 Toen werd Nebukadnézar vol grimmigheid, en de gedaante zijns aangezichts veranderde tegen Sadrach, Mesach en Abéd-nego; hij antwoordde en zeide, dat men den oven zevenmaal meer heet maken zou dan men pleegt heet te maken.

20 En tot de sterkste mannen van kracht, die in zijn heir waren, zeide hij, dat zij Sadrach, Mesach en Abéd-nego binden zouden, om te werpen in den oven des brandenden vuurs.

21 Toen werden die mannen gebonden in hunne mantels, hunne broeken, en hunne hoeden, en hunne andere kleederen, en zij wierpen hen in het midden van den oven des brandenden vuurs.

22 Daarom dan, dewijl het woord des konings aandreef, en de oven zeer heet was, zoo hebben de vonken des vuurs die mannen, die Sadrach, Mesach en Abéd-nego opgeheven hadden, gedood.

23 Maar als die drie mannen, Sadrach, Mesach en Abéd-nego in het midden van den oven des brandenden vuurs, gebonden zijnde, gevallen waren:

24 Toen ontmoette zich de koning Nebukadnézar, en hij stond op in der haast, antwoordde en zeide tot zijne raadsheeren: Hebben wij niet drie mannen in het midden des vuurs, gebonden zijnde, geworpen? Zij antwoordden en zeiden tot den koning: Het is gewis, o koning!

25 Hij antwoordde en zeide: Ziet, ik zie vier mannen los wandelende in het midden des vuurs, en er is geen verderf aan hen; en de gedaante des vierden is gelijk eens zoons der Goden.

26 Toen naderde Nebukadnézar tot de deur van den oven des brandenden vuurs, antwoordde en sprak: Gij Sadrach, Mesach en Abéd-nego, gij knechten des allerhoogsten Gods! gaat uit en komt hier! Toen gingen Sadrach, Mesach en Abéd-nego uit het midden des vuurs.

27 Toen vergaderden de stadhouders, de overheden, en de landvoogden, en de

raadsheeren des konings, deze mannen beziende, omdat het vuur over hunne lichamen niet geheerscht had, en dat het haar hun hoofds niet verbrand was, en hunne mantels niet verbrand waren, ja dat de reuk des vuurs daardoor niet gegaan was.

28 Nebukadnézar antwoordde en zeide: Gelooft gij de God van Sadrach, Mesach en Abéd-nego, die ziinen engel gezonden, en zijne knechten verlost heeft, die op Hem vertrouwd hebben, en des konings woord veranderd, en hunne lichamen overgegeven hebben, opdat zij gemen god eerden noch aanbaden, dan hunnen God.

29 Daarom wordt van mij een bevel gegeven, dat alle volk, natien en tong, die lastering spreekt tegen den God van Sadrach, Mesach en Abéd-nego, in stukken gehouwen worde, en zijn huis tot een drekhoop gesteld worde: want er is geen ander God, die alzoo verlossen kan.

30 Toen maakte de koning Sadrach, Mesach en Abéd-nego voorspoedig in het landschap van Babel.

HOOFDSTUK 4.

Nebukadnézar verkondigt aan alle volken, niet eene openbare bijdenis voor hen, de wonderen, welke God aan hem heeft gedaan, vs. 1. Tot dat einde verhaalt hij den droom, welken hij gehad heeft, 4: en hoe Daniel dien heeft uitgelegd in groote ontroering, 18. Daniel vermaant den koning tot heil, 27. De nikans bevestigt de uitlegging van Daniel, 28: waarover de koning God den Heere wederom prijst en looft, 37.

DE koning Nebukadnézar aan alle volken, natien en tongen, die op den ganschen aardbodem wonen: Uw vrede worde vermenigvuldigd!

2 Het behaagt mij te verkondigen de teekenen en wonderen, die de allerhoogste God aan mij gedaan heeft.

3 Hoe groot zijn zijne teekenen! en hoe magtig zijne wonderen! « zijn rijk is een eeuwig rijk, en zijne heerschappij is van geslacht tot geslacht.

4 Ik Nebukadnézar, gerust zijnde in mijn huis, en in mijn paleis groeiende,

5 Zag eenen droom, die mij vervaarde, en de gedachten, die ik op mijn bed had, en de gezigten mijns hoofds, beroerden mij.

6 Daarom is er een bevel van mij gesteld, dat men voor mij zou inbrengen al de wijzen van Babel, opdat zij mij de uitlegging van dien droom zouden bekend maken.

7 Toen kwamen in de toovenaars, de sterrekijkers, de Chaldeen en de waarzeggers; en ik zeide den droom voor hen, maar zij maakten mij zijne uitlegging niet bekend:

8 Totdat ten laatste Daniel voor mij inkwam, wiens naam Beltsazar is, naar den naam mijns gods, in wien ook de geest der heilige Goden is; en ik vertelde den droom voor hem, zeggende:

9 Beltsazar, gij overste der toovenaars! dewijl ik weet, dat de geest der heilige Goden in u is, en geene verborgenheid u zwaar is, zoo zeg de gezigten mijns drooms, dien ik gezien heb, te weten zijne uitlegging.

10 De gezigten nu mijns hoofds op mijn leger ware deze: Ik zag, en ziet, er was een boom in het midden der aarde, en zijne hoogte was groot.

11 De boom werd groot en sterk; en zijne hoogte reikte aan den hemel, en hij werd gezien tot aan het einde der gansche aarde.

12 Zijn loof was schoon, en zijne vruchten vele, en er was spijze aan denzelven voor allen; onder hem vond het gedierde des velds schaduw, en de vogelen des hemels woonden in zijne takken, en alle vleesch werd daarvan gevoerd.

J. v. C.
581.

n. Dan. 2:5.

eiera 570.

n. Ps. 93:1,2.
Dan. 4:27.

J. v. C.
570.

13 Ik zag *verder* in de gezigten mijns hoofd, op mijn leger; en ziet, een wachter, namelijk een heilige, kwam af van den hemel,

14 Roepende met kracht, en aldus zeggende: Houwt dien boom af, en knipt zijne takken af, stroopt zijn loof af, en verstrooit zijne vruchten, dat de dieren van onder hem wegverven, en de vogelen van zijne takken;

15 Doch laat den stam *met* zijne wortelen in de aarde, en met eenen ijzeren en koperen band in het teedere gras des velds; en laat hem in den dauw des hemels nat gemaakt worden, en zijn deel zij met het gedierte in het kruid der aarde.

16 Zijn hart worde veranderd, dat het zeens menschen *heert* meer zij, en hem worde eens beesten hart gegeven, en laat zeven tijden over hem voorbijgaan.

17 Deze zaak is in het besluit der wachters, en deze begeerte is in het woord der heiligen; opdat de levenden bekennen, dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der menschen, en geeft ze aan wien Hij wil, jazet daarover den langste onder de menschen.

18 Dezen droom heb ik, koning Nebukadnézar, gezien; gij nu, Belsazar! zeg de uitlegging van dien, dewijl al de wijzen mijns koninkrijks mij de uitlegging niet hebben kunnen bekend maken; maar gij kunt wel, dewijl de geest der heilige Goden in u is.

19 Toen ontzette zich Daniel, wiens naam Belsazar is, hij een uur lang, en zijne gedachten berodden hem. De koning antwoordde en zeide: Belsazar! laat u den droom en zijne uitlegging niet beroeren. Belsazar antwoordde en zeide: Mijn heer! de droom *weerdeare* uwen hateren, en zijne uitlegging uwen wederpartijders!

20 De boom, dien gij gezien hebt, die groot en sterk geworden was, en wiens hoogte tot aan den hemel reikte, en die over het gansche aardrijk gezien werd;

21 En wiens loof schoon, en wiens vruchten vele waren, en waarspijze aan was voor allen, onder wien het gedierte des velds woonde, en in wiens takken de vogelen des hemels nestelden;

22 Dat zijt gij, o koning! die groot en sterk zijt geworden; want uwe grootheid is zoo gewassen, dat zij reikt aan den hemel, en uwe heerschappij aan het einde des aardrijks.

23 Dat nu de koning eenen wachter, namelijk eenen heilige, gezien heeft, van den hemel afkomende, die zeide: Houwt dezen boom af, en verderft hem, doch laat den stam *met* zijne wortelen in de aarde, en met eenen ijzeren en koperen band in het teedere gras des velds, en in den dauw des hemels nat gemaakt worden, en dat zijn deel zij met het gedierte des velds, tot dat er zeven tijden over hem voorbijgaan;

24 Dit is de beduiding, o koning! en dit is een besluit des Allerhoogsten, hetwelk over mijnen heer, den koning, komen zal;

25 Te weten, *men* zal u van de menschen verstootten, en met het gedierte des velds zal uwe woning zijn, en men zal u kruid, als den ossen, te smaken geven; en gij zult van den dauw des hemels nat gemaakt worden, en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij bekend, dat de Allerhoogste heerschappij heeft over de koninkrijken der menschen, en geeft ze wien Hij wil.

26 Dat er ook gezegd is, dat men den stam met de wortelen van dien boom laten zou; uw koninkrijk zal u bestendig zijn, nadat gij zult bekend hebben, dat de Hemel heerscht.

27 Daarom, o koning! laat mijn raad u behagen, en breek uwe zonden af door gerechtigheid, en uwe ongerechtigheden door genade te bewijzen aan de ellendigen, of er verlenging van uwen vrede mogt wezen.

28 Dit alles overkwam den koning Nebukadnézar.

29 *Waat* op het einde van twaalf maanden, *toes* hij op het koninklijke paleis van Babel was wandelende.

30 Sprak de koning, en zeide: Is dit niet het groote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner magt, en ter eere mijner heerlijkheid!

31 Dit woord nog zijnde in des konings mond, viel er ene stem uit den hemel: U, o koning Nebukadnézar! wordt gezegd: Het koninkrijk is van u gegaan.

32 En men zal u van de menschen verstootten, en uwe woning zal bij de heesten des velds zijn; men zal u gras te smaken geven, als den ossen, en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij bekent, dat de Allerhoogste over de koninkrijken der menschen heerschappij heeft, en dat Hij ze geeft aan wien Hij wil.

33 Ter zekser ure werd dat woord volbragt over Nebukadnézar, want hij werd uit de menschen verstootten, en hij at gras als de ossen, en zijn lichaam werd van den dauw des hemels nat gemaakt, totdat zijn haar wies als der arenden *vederen*, en zijne nagelen als der vogelen.

34 Ten einde dezer dagen nu, hief ik, Nebukadnézar, mijne oogen op ten hemel, want mijn verstand kwam weder in mij, en ik loofde den Allerhoogste, en ik prees en verheerlijkte den Eeuwigelevende, omdat zijne heerschappij is eene eeuwige heerschappij, en zijn koninkrijk is van geslacht tot geslacht;

35 En al de inwoners der aarde zijn als niets gescht, en Hij doet naar zijnen wil met het heit des hemels en de inwoners der aarde, en er is niemand, die zijne hand afslaan, of tot Hem zeggen kan: Wat doet Gij?

36 Ter zekser tijd kwam mijn verstand weder in mij; ook kwam de heerlijkheid mijns koninkrijks, mijne majesteit en mijn glans weder op mij; en mijne raadsheeren en mijne geweldigen zochten mij, en ik werd in mijn koninkrijk bevestigd; en mij werd grooter heerlijkheid toegevoegd.

37 Nu prijs ik, Nebukadnézar, en verhoog, en verheerlijk den Koning des hemels, omdat al zijne werken waarheid, en zijne paden gerigten zijn; en Hij is magtig te veranderen degenen, die in hoogmoed wandelen.

HOOFDSTUK 5.

Belsazar, die bij zijnen goddeloosen naasten den God van Israel bespottte en de vaten van den tempel misbruikte, vs. 1, wordt geweldig verschrkt door een schryven aan den wand, hetwelk zijne wijzen noch lezen noch verstaan konden. 5. Daniel wordt, op aanraden der oude koningin, geroepen, 10; deze veracht 's konings geschenken en geeft hem goede vermaningen, 17. Daarna leest Daniel het geschrift en zegt, dat het des konings ondergang behelsde, welke ook denzelfden nacht is gevolgd, 30.

DE koning Belsazar maakte een grooten maaltijd voor zijne duizend geweldigen, en hij dronk wijn voor die duizend.

2 Als Belsazar den wijn geproefd had, zeide hij, dat men de gouden en zilveren vaten voorbrengen zou, die zijn vader Nebukadnézar uit den tempel, die te Jeruzalem geweest was, weggevoerd had; opdat de koning en zijne geweldigen, zijne vrouwen en zijne bijwijven uit dezelfde dronken.

J. v. C.
570.

circa 569.

circa 563.

b. Dan. 5:20.
circa.

circa 558.

J. v. C.
538.

3 Toen bracht men voor de gouden vaten, die men uit den tempel van het huis Gods, die te Jeruzalem geweest was, weggevoerd had; en de koning en zijne gewelddigen, zijne vrouwen en zijne bijwijven dronken daaruit.

4 Zij dronken den wijn, en prezen de gouden, en de zilveren, de koperen, de ijzeren, de houten en de steenen goden.

5 Ter zelve ure kwamen er vingers van eens menschen hand voort, die schreven tegenover den kandelstaar, op den kalk van den wand van het koninklijke paleis, en de koning zag het deel der hand, die daar schreef.

6 Toen veranderde zich de glans des konings, en zijne gedachten verschraken hem; en de banden zijner lenden werden los, en zijne knieën stietten tegen elkander aan.

7 Zoodat de koning met kracht riep, dat men de sterrekijkers, de Chaldeërs en de waarzeggers inbrengen zou; en de koning antwoordde en zeide tot de wijzen van Babel: Alle man, die dit schrift lezen, en deszelfs uitlegging mij te kennen zal geven, die zal met purper gekleed worden, met eene gouden keten om zijnen hals, en hij zal de derde heerscher in dit koninkrijk zijn.

8 Toen kwamen al de wijzen des konings in; maar zij konden dit schrift niet lezen, noch den koning deszelfs uitlegging bekend maken.

9 Toen verschrakte de koning Belsazar zeer, en zijn glans werd aan hem vernederd, en zijne gewelddigen werden verbaasd.

10 Om deze woorden des konings en zijner gewelddigen, ging de koningin in het huis des maaltijds. De koningin sprak en zeide: O koning, leef in eeuwigheid! laat u uwe gedachten niet verschraken, noch uw glans niet veranderd worden.

11 Er is een man in uw koninkrijk, in wien de geest der heilige Goden is, want «in de dagen uws vaders is hij hem gevonden licht, en verstand, en wijsheid, gelijk de wijsheid der Goden is: daarom stelde hem de koning Nebukadnêzar, uw vader, tot een' overste der tovenaars, der sterrekijkers, der Chaldeërs en der waarzeggers, uw vader, o koning!

12 Omdat een voortreffelijke geest, en wetenschap, en verstand van eenen, die droomen uitlegt, en der aanwijzing van raadselen, en van eenen, die knoopen ontbindt, gevonden werd in hem, in Daniel, dien de koning den naam van Belsazar gaf: laat nu Daniel geroepen worden, die zal de uitlegging te kennen geven.

13 Toen werd Daniel voor den koning ingebracht. De koning antwoordde en zeide tot Daniel: Zijt gij die Daniel, een uit de gevangelijk weggevoerden van Juda, die de koning, mijn vader, uit Juda gebragt heeft?

14 Ik heb toch van u gehoord, dat de geest der Goden in u is, en dat er licht, en verstand, en voortreffelijke wijsheid in u gevonden wordt.

15 Nu, zoo zijn voor mij ingebracht de wijzen en de sterrekijkers, om dit schrift te lezen, en deszelfs uitlegging mij bekend te maken; maar zij kunnen de uitlegging dezer woorden niet te kennen geven.

16 Doch van u heb ik gehoord, dat gij uitleggingen kunt geven, en knoopen kunt ontfangen; nu, indien gij dit schrift zult kunnen lezen, en deszelfs uitlegging mij bekend maken, zij zult met purper bekleed worden, met eene gouden keten om uwen hals, en gij zult de derde heerscher in dit koninkrijk zijn.

17 Toen antwoordde Daniel, en zeide voor den koning: Heb uwe gaven voor u

zelven, en geef uwe vereeringen aan een' ander; ik zal nogtans het schrift voor den koning lezen, en de uitlegging zal ik hem bekend maken.

18 Wat u aangaat, o koning! de allerhoogste God heeft uwen vader Nebukadnêzar het koninkrijk, en groothed, en eer, en heerlijkheid gegeven;

19 En van wege de groothed, die Hij hem gegeven had, besleiden en sladderden alle volken, natien en tongen voor hem: dien hij wilde, doodde hij, en dien hij wilde, behield hij in het leven, en dien hij wilde, verhoogde hij, en dien hij wilde, vernederde hij.

20 Maar toen zich zijn hart verheft, en zijn geest versterkt werd ter hoovaardij, werd hij van den troon zijns koninkrijks afgestooten, en men nam de eer van hem weg.

21 En hij werd van de kinderen der menschen verstooten, en zijn hart werd den beesten gelijk gemaakt, en zijne woning was bij de woudezelzen; men gaf hem gras te smaken gelijk den ossen, en zijn ligchaam werd van den dauw des hemels nat gemaakt, totdat hij bekende, dat God, de Allerhoogste, Heerscher is over de koninkrijken der menschen, en over dezelve stelt, wien Hij wil.

22 En gij, Belsazar, zijn zoon! hebt uw hart niet vernederd, alhoewel gij dit alles wel geweten hebt.

23 Maar zij hebt u verheven tegen den Heere des Hemels, en men heeft de vaten van zijn huis voor u gebragt, en zij, en uwe gewelddigen, uwe vrouwen, en uwe bijwijven, hebben wijn uit dezelve gedronken, en de goden van zilver en goud, koper, ijzer, hout en steen, die niet zien, noch hooren, noch weten, hebt gij geprezen; maar dien God, in wiens hand uw adem is, en bij wien al uwe paden zijn, hebt gij niet verheerlijkt.

24 Toen is dat deel der hand van Hem gezonden, en dit schrift geteekend geworden.

25 Dit nu is het schrift, dat, daar geteekend is: MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN.

26 Dit is de uitlegging dezer woorden: MENE; God heeft uw koninkrijk geteld, en Hij heeft het volmond.

27 TEKEL; gij zijt in wegegehalen gewogen, en gij zijt te licht gevonden.

28 PERES; uw koninkrijk is verdeeld, en het is den Meden en den Perzen gegeven.

29 Toen beval Belsazar, en zij bekleedden Daniel met purper, met eene gouden keten om xiinen hals, en zij riepen overluid van hem, dat hij de derde heerscher in dat koninkrijk was.

30 In dienzelven nacht werd Belsazar, der Chaldeërs koning, gedood.

HOOFDSTUK 6.

Darius het rijk van Babel ontvangen hebbende, neemt voor, Daniel te verheffen boven zijne honderd en twintig landvorsten, vs. 1; deze hierover met nijdheid vervuld, bewegen den koning een afgodisch besloft te maken, dat niemand binnen dertig dagen iets zouden bidden dan van den koning alleen, op straffe van in den kuil der leeuwen te worden geworpen, 8. Daniel dit bevel overtredende, wordt in den leeuwenkuil geworpen, 17; maar door God wonderbaar bewaard en verlost, 23. Zijne vijanden, in den kuil der leeuwen geworpen zijnde, worden terstond door de leeuwen verscheurd, 25, waarom God wordt geprezen, 26.

DARIUS, de Meder nu, ontving het koninkrijk, omtrent twee en zestig jaren oud zijnde.

2 En het dacht Darius goed, dat hij over het koninkrijk stelde honderd en twintig stadhouders, die over het gansche koninkrijk zijn zouden;

J. v. C.
538.

5 Dan. 4:25.

circa 538.

« Dan. 2:47,
18.

J. v. C.
537.

circa 537.

3 En over dezelve drie vorsten, van dewelke Daniel de eerste zijn zou; denwelken die stadhouders zelfs zouden rekschap geven, opdat de koning geene schade leed.

4 Toen overtrof deze Daniel die vorsten en die stadhouders, daarom dat een voortreffelijker geest in hem was; en de koning dacht hem te stellen over het geheele koninkrijk.

5 Toen zochten de vorsten en de stadhouders gelegenheid te vinden tegen Daniel van wege het koninkrijk; maar zij konden geene gelegenheid noch misdaad vinden, dewijl hij getrouw was, en geene vergripping noch misdaad in hem gevonden werd.

6 Toen zeiden die mannen: Wij zullen tegen dezen Daniel geene gelijkenheid vinden, tenzij wij tegen hem iets vinden in de wet zijns Gods.

7 Zoo kwamen deze vorsten en de stadhouders met hoop ten tot den koning, en zeiden aldus tot hem: O koning Darius, leef in eeuwigheid!

8 Al de vorsten des rijk, de overheden en stadhouders, de raadsheeren en landvoogden hebben zich bevrachtd om een koninklijke ordonnantie te stellen, en een sterk gebod te maken, dat al wie in dertig dagen een verzoek doen zal van eenigen god of mensch, behalve van u o koning! die zal in den kuil der leeuwen geworpen worden.

9 Nu, o koning! gij zult een gebod bevestigen, en een schrift teekenen, dat niet veranderd worde, naar de wet der Meden en der Perzen, die niet mag wederroepen worden.

10 Daarom tekende de koning Darius dat schrift en gebod.

11 Toen nu Daniel verstond, dat dit schrift getekend was, ging hij in zijn huis (hij nu had in zijne opperzaal opene vensters tegen Jeruzalem aan); en hij knielde drie tijden 's daags op zijne knieën, en hij bad, en deed belijdenis voor zijnen God, ganschelijk gelijk hij voor dezen gedaan had.

12 Toen kwamen die mannen met hoop, en zij vonden Daniel biddende en smeekende voor zijnen God.

13 Toen kwamen zij ander, en spraken voor den koning van het gebod des konings: Hebt gij niet een gebod geteekend, dat alle man, die in dertig dagen van eenigen god of mensch iets verzoeken zou, behalve van u, o koning! in den kuil der leeuwen zou geworpen worden? De koning antwoordde en zeide: Het is eene vaste rede, naar de wet der Meden en Perzen, die niet mag wederroepen worden.

14 Toen antwoordden zij, en zeiden voor den koning: Daniel, een van de gevankelijk weggevoerden uit Juda, heeft, o koning! op u geen acht gesteld, noch op het gebod, dat gij geteekend hebt; maar hij bidt op drie tijden 's daags zijn gebed.

15 Toen de koning deze rede hoorde, was hij zeer bedroefd bij zich zelve, en hij stelde het hart op Daniel, om hem te verlossen; ja tot den ondergang der zon toe hemoeide bij zich, om hem te redden.

16 Toen kwamen die mannen met hoop tot den koning, en zij zeiden tot den koning: Weet, o koning! dat der Meden en der Perzen wet is, dat geen gebod noch ordonnantie, die de koning verordend heeft, mag veranderd worden.

17 Toen beval de koning, en zij brachten Daniel voor, en wierpen hem in den kuil der leeuwen; en de koning antwoordde en zeide tot Daniel: Uw God, dien gij geduriglijk eert, die verlosse u!

18 En er werd een steen gebracht, en op den mond des kuils gelegd; en de koning

verzegelde denzelven met zijnen ring, en met den ring zijner geweligen, opdat de wil aangaande Daniel niet zou veranderd worden.

19 Toen ging de koning naar zijn paleis, en overnachtte nuchteren, en liet geen vreugdespel voor zich brengen; en zijn slaap week verre van hem.

20 Toen stond de koning in den vroege morgenstond met het licht op, en hij ging met haast henen tot den kuil der leeuwen.

21 Als hij nu tot den kuil genaderd was, riep hij tot Daniel met eene droeve stem; de koning antwoordde en zeide tot Daniel: O Daniel, gij knocht des levenden Gods! heeft ook uw God, dien gij geduriglijk eert, u van de leeuwen kunnen verlossen?

22 Toen sprak Daniel tot den koning: O koning, leef in eeuwigheid!

23 Mijn God heeft mijne Engelgezonden, en hij heeft den muil der leeuwen toegesloten, dat zij mij niet beschadigd hebben, omdat voor hem onschuld in mij gevonden is; ook heb ik, o koning! tegen u geene misdaad gedaan.

24 Toen werd de koning bij zich zelve zeer vrolijk, en zeide, dat men Daniel uit den kuil trekken zou. Toen Daniel uit den kuil opgetrokken was, zoo werd er geene schade aan hem gevonden, dewijl hij in zijnen God geloofd had.

25 Toen beval de koning, en zij brachten die mannen voor, die Daniel overtuigd beschuldigd hadden, en zij wierpen in den kuil der leeuwen hen, hunne kinderen en hunne vrouwen; en zij kwamen niet op den grond des kuils, of de leeuwen heerschten over hen, zij vernorzelde ook al hunne beenderen.

26 Toen schreef de koning Darius aan alle volken, natien en tongen, die op de gansche aarde woonden: Uw vrede worde vermenigvuldigd!

27 Van mij is een bevel gegeven, dat men in de gansche heerschappij mijns koninkrijks beve en sidere voor het aangezigt van den God van Daniel: want Hij is de levende God, en bestendig in eeuwigheden, en zijn koninkrijk is niet verderfelijk, en zijne heerschappij is tot het einde toe.

28 Hij verlost en redt, en Hij doet teekenen en wonderen in den hemel en op de aarde: die heeft Daniel uit het geweld der leeuwen verlost.

29 Deze Daniel nu had voorspoed in het koninkrijk van Darius, en in het koninkrijk van Kores, den Persiaan.

HOOFDSTUK 7.

Daniel zit in een gezigt vier dieren uit de zee opkomen, vs. 1; en den Oude van dagen aan den Zoon des menschen een eeuwig rijk overgeevende, 9. Daniel ontvangt de uitlegging van dat gezigt, 15; waarover hij zeer ontroerd wordt, 26.

IN het eerste jaar van Belshazar, den koning van Babel, zag Daniel eenen droom, en gezigten zijns hoofds, op zijn leger: toen schreef hij dien droom, en hij zeide de hoofdsom der zaken.

2 Daniel antwoordde en zeide: Ik zag in mijn gezigt bij nacht, en ziet, de vier winden des hemels braken voort op de groote zee.

3 En er klommen vier groote dieren op uit de zee, het eene van het andere verscheiden.

4 Het eerste was als een leeuw, en het had arends vleugelen; ik zag toe, totdat zijne vleugelen uitgeplukt waren, en het werd van de aarde opgeheven, en op de voeten gesteld, als een mensch, en een hetzelfde werd eens menschen hart gegeven.

5 Daarna, ziet, het andere dier, het

J. v. C.
537.

d Dan. 2:44.

4:8.

7:14, 27.

Luk. 1:33.

circa 535.

a Esth. 1:19.
8:8.

1 Kon. 8:44.

c Ps. 55:18.

J. v. C.

555.

—

tweede, was gelijk een beer, en stelde zich aan de eene zijde, en het had drie ribben in zijnen muil tusschen zijne tanden; en men zeide aldus tot hetzelfde: Sta op, eet veel vleesch.

6 Daarna zag ik, en ziet, er was een ander *dier*, gelijk een luipaard, en het had vier vleugels eens vogels op zijnen rug; ook had hetzelfde diervier hoofden, en aan hetzelfde werd de heerschappij gegeven.

7 Daarna zag ik in de nachtgezigten, en ziet, het vierde diervas schrikkelijk en gruwelijk, en zeer sterk; en het had groote ijzeren tanden, het at, en verbrijzelde, en vertrad het overige met zijne voeten; en het was vercheiden van al de dieren, en voor hetzelfde geweest waren; en het had tien hoornen.

8 Ik nam acht op de hoornen, en ziet, een andere kleine hoorn kwam op tusschen dezelve, en drie uit de vorige hoornen werden uitgerukt voor denzelfden; en ziet, in dienzelven hoorn waren oogen als menschenoogen, en een mond, groote dingen sprekende.

9 *Dit* zag ik, totdat er troonen gezet werden, en de Oude van dagen zich zette, wiens kleed wit was als de sneeuw, en het haar zijns hoofds als zuivere wol; zijn troon was vuurvoenen, deszelfs raderen een brandend vuur.

10 Eene vurige rivier vloede en ging van voor Hem uit, en duizendmaal duizenden dienden Hem, en tien duizendmaal tien duizenden stonden voor Hem; het gerigt zette zich, en de 6 boeken werden geroepen.

11 Toen zag ik toe van wege de stem der groote woorden, welke die hoorn sprak; ik zag toe, totdat het diervgedood, en zijn ligchaam verdaan werd, en overgegeven om van het vuur verbrand te worden.

12 Aangaande ook de overige dieren, men nam hunne heerschappij weg, want verlenging van het leven was hun gegeven tot tijd en stonde toe.

13 *Verder* zag ik in de nachtgezigten, en ziet, er kwam een met de wolken des hemels, als eens menschen zoon, en hij kwam tot den Oude van dagen, en zij deden hem voor Denzelfden naderen.

14 En hem werd gegeven heerschappij, en eer, en het koninkrijk: dat hem alle volken, natien en tongen eeren zouden; zijne heerschappij is eene eeuwige heerschappij, die niet vergaan zal, en zijn koninkrijk zal niet verdorven worden.

15 Mij Daniel werd mijn geest doorstoken in het midden van het ligchaam, en de gezigten mijns hoofds verschrikten mij.

16 Ik naderde tot eenen dergenen, die daar stonden, en verzocht van hem de zekerheid over dit alles; en hij zeide ze mij, en gaf mij de uitlegging dezer zaken te kennen.

17 Deze groote dieren, die vier zijn, zijn vier koningen, die uit de aarde opstaan zullen.

18 Maar de heiligen der hooge plaatsen zullen dat koninkrijk ontvangen, en zij zullen het rijk bezitten tot in der eeuwigheid, ja tot in eeuwigheid der eeuwigheden.

19 Toen wenschte ik naar de waarheid van het vierde dierv, hetwelk vercheiden was van al de andere, zeer gruwelijk, wiens tanden van ijzer waren, en zijne klauwen van koper, het at, het verbrijzelde, en vertrad het overige met zijne vorten.

20 En aangaande de tien hoornen, die op zijn hoofd waren, en den anderen, die opkwam, en voor denwelken drie afgevalen waren, namelijk dien hoorn, die oogen had, en eenen mond, die groote

dingen sprak, en wiens aanzien grooter was, dan van zijne medgezellen.

21 Ik had gezien, dat diezelve hoorn krijg voerde tegen de heiligen, en dat hij die overmocht.

22 Totdat de Oude van dagen kwam, en het gerigt gegeven werd aan de heiligen der hooge plaatsen, en dat de bestemde tijd kwam, dat de heiligen het rijk bezaten.

23 Hij zeide aldus: Het vierde diervzal het vierde rijk op aarde zijn, dat vercheiden zal zijn van al die rijken; en het zal de gansche aarde optien, en het zal dezelve ver treden, en het zal ze verbrijzelen.

24 Belangende nu de tien hoornen: uit dat koninkrijk zullen tien koningen opstaan, en een ander zal na hem opstaan; en dat zal vercheiden zijn van de vorigen, en het zal drie koningen verdederen.

25 En 4 het zal woorden spreken tegen den Allerhoogste, en het zal de heiligen der hooge plaatsen verstoren, en het zal meenen de tijden en de wet te veranderen, en zij zullen in deszelfs hand overgegeven worden tot eenen tijd, en tijden, en een gedeelte eens tijds.

26 Daarna zal het gerigt zitten, en men zal zijne heerschappij wegnemen, hem verdelgende en verdoende, tot het einde toe.

27 Maar het rijk, en de heerschappij, en de grootheid der koninkrijken onder den ganschen hemel, zal gegeven worden den volke der heiligen der hooge plaatsen, welks rijk een eeuwig rijk zijn zal, en alle heerschappijen zullen hem eeren en gehoorzaamen.

28 Tot hiertoe is het einde dezer rede. Wat mij Daniel aangaat, mijne gedachten verschrikten mij zeer, en mijn glans veranderde aan mij; doch ik bewaarde dat woord in mijn hart.

HOOFDSTUK 8.

De Heere toont aan Daniel, in een gezigt, den strijd tusschen den ram en den bok en hetgeen na dien strijd zou volgen, vs. 1. De engel Gabriël vertroost Daniel en legt hem, op bevel van Christus, dat gezigt uit, 15. Daniel is hierover zeer ontfeld, 27.

IN het derde jaar des koninkrijks van den koning Belsazar, verscheen mij een gezigt, mij Daniel, na hetgeen mij in het eerste verschenen was.

2 En ik zag in een gezigt, (het geschiedde nu, toen ik het zag, dat ik in den burg Susa was, welke in het landschap Elam is) ik zag dan in een gezigt, dat ik aan den vloed U'lai was.

3 En ik hief mijne oogen op, en ik zag, en ziet, een ram stond voor dien vloed, die had twee hoornen, en die twee hoornen waren hoog, en de ene was hooger dan de andere, en de hoogste kwam in het laatste op.

4 Ik zag, dat de ram met de hoornen tegen het westen stiet, en tegen het noorden, en tegen het zuiden, en geene dieren konden voor zijn aangezicht bestaan, en er was niemand, die uit zijne hand verlost; maar hij deed naar zijn welgevallen, en hij maakte zich groot.

5 Toen ik dit overleide, ziet, er kwam een geitenbok van het westen over den ganschen aardbodem, en roerde de aarde niet aan; en die bok had een aanzienlijken hoorn tusschen zijne oogen.

6 En hij kwam tot den ram, die de twee hoornen had, dien ik had zien staan voor den vloed; en hij liep op hem aan in de grimmigheid zijner kracht.

7 En ik zag hem, rakende aan den ram, en hij verbitterde zich tegen hem, en hij stiet den ram, en hij brak zijne beide hoornen; en in den ram was geene kracht.

J. v. C.

555.

—

4 Dan. 11:36.

Openh. 5:11.

Openh. 20:12.

e Dan. 2:44.

Luk. 1:33.

circa 553.

J. v. C.
353.

om voor zijn aangezicht te bestaan; en hij wierp hem ter aarde, en hij vertrad hem, en er was niemand, die den ram uit zijne hand verlost.

8 En de geitenbok maakte zich uitermate groot; maar toen hij sterk geworden was, brak die groote hoorn, en er kwamen op aan deszelfs plaats vier aanzienlijke, naar de vier winden des hemels.

9 En uit eenen van die kwam voort een kleine hoorn, welke uittinnend groot werd, tegen het zuiden, en tegen het oosten, en tegen het sierlijke land.

10 En hij werd groot tot aan het heid des hemels; en hij wierp er sommigen van dat heid, namelijk van de sterren, ter aarde neder, en hij vertrad ze.

11 Ja hij maakte zich groot tot aan den vorst diens heids, en vandenzelven werd weggenomen het gedurig offer, en de woning zijns heilgdoms werd nedergevoeren.

12 En het heid werd in den afval overgegeven tegen het gedurig offer; en dii wierp de waarheid ter aarde, en deed het, en het gelukte wel.

13 Daarna hoorde ik eenen heilige spreken; en de heilige zeide tot den onbenoemde, die daar sprak: Tot hoe lang zal dat gezigt van het gedurig offer en van den verwoestenden afval zijn, dat zoo het heilgdom als het heid ter verreding zal overgegeven worden?

14 En hij zeide tot mij: Tot twee duizend en drie honderd avonden en morgens; dan zal het heilgdom geregtvaardigd worden.

15 En het geschiedde, toen ik dat gezigt zag, ik Daniel, zoo zocht ik het verstand deszelfs, en ziet, er stond voor mij als de gedaante eens mans.

16 En ik hoorde tusschen U' lai eens menschen stem, die riep en zeide: "Gabriel! geef dezen het gezigt te verstaan."

17 En hij kwam nevens waar ik stond; en als hij kwam, verschrakte ik, en ik viel op mijn aangezicht. Toen zeide hij tot mij: Versta, gij menschenkind! want dit gezigt zal zijn tot den tijd van het einde.

18 Als hij nu met mij sprak, viel ik in eenen diepen slaap op mijn aangezicht ter aarde; toen roerde hij mij aan, en hij stelde mij op mijne standplaats.

19 En hij zeide: Zie, ik zal u te kennen geven, wat er geschieden zal ten einde dezer gramschap; want ter bestender tijd zal het einde zijn.

20 De ram met de twee hoornen, dien gij gezien hebt, zijn de koningen der Meden en der Perzen.

21 Die harige bok nu is de koning van Griekenland; en de groote hoorn, welke tusschen zijne oogen is, is de eerste koning.

22 Dat er nu vier aan zijne plaats stonden, toen hij verbroken was: vier koningrijken zullen uit dat volk ontstaan, doch niet met zijne kracht.

23 Doch op het laatste huns koningrijks, als het de afvalligen op het hoogste zullen gebragt hebben, zoo zal er een koning staan, stijf van aangezicht, en raadselen verstaande.

24 En zijne kracht zal sterk worden, doch niet door zijne kracht; en hij zal het wonderlijk verdoeven, en zal geluk hebben, en zal het doen; en hij zal de sterren, mitsgaders het heilige volk verdoeven.

25 En door zijne kloekheid zal hij de bedriegerij doen gelijken in zijne hand; en hij zal zich in zijn hart verheffen; en in stille rust zal hij er velen verdoeven, en zal staan tegen den Vorst der vorsten; doch hij zal zonder hand verbroken worden.

26 Het gezigt nu van avond en morgen, dat er gezegd is, is de waarheid; en gij,

sluit dit gezigt toe, want er zijn nog vele dagen toe.

27 Toen werd ik, Daniel, zwak, en was eenige dagen krank; daarna stond ik op, en deed des konings werk; en ik was ontzet over dit gezigt, maar niemand merkte het.

HOOFDSTUK 9.

Daniel bidt den Heere om de wederoprigting van Jeruzalem, vs. 1. De Heere verhoort en onderrigt hem, 20. Tegelijk openbaart Hij hem door Gabriel den tijd van de zeventig weken, aan het einde van welke niet alleen den Joden, maar ook het gansche mensche-lijke geslacht de ware geestelijke verlossing zou worden aangebragt door Christus, den Vorst, 24; ook spreekt de engel van de schitterende verwoesting, die over het ondukbare en halstarige Joodsche volk komen zou, 26.

IN het eerste jaar van Darius, den zoon van Ahasuerus, uit het zaad der Meden, die koning gemaakt was over het koningrijk der Chaldeen:

2 In het eerste jaar zijner regering, merkte ik, Daniel, in de boeken, dat het getal der jaren, van dewelke het woord des HEEREN tot den profet Jeremia geschied was, in het vervullen der verwoestingen van Jeruzalem, zeventig jaren was.

3 En ik stelde mijn aangezicht tot God, den Heere, om Hem te zoeken met het gebed en smeekingen, met vasten, en zak, en asch.

4 Ik bad dan tot den HEERE, mijnen God, en deed belijdenis, en zeide: Och Heere! gij groote en verschrikkelijke God, die het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben en zijne geboden houden.

5 Wij hebben gezondigd, en hebben onregt gedaan, en goddelooslijk gehandeld, en gerebelleerd, met af te wijken van uwe geboden, en van uwe regten.

6 En wij hebben niet gehoord naar uwe dienstknechten, de profeten, die in uwen naam spraken tot onze koningen, onze vorsten en onze vaders, en tot al het volk des lands.

7 Bij U, o Heere! is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezigten, gelijk het is te dezen dage; bij de mannen van Juda, en de inwoners van Jeruzalem, en geheel Israël, die nabij en die verre zijn, in al de landen, waar Gij ze hengegevoeren hebt, om hunne overtreding, waarmede zij tegen U overtraden hebben.

8 O Heere! bij ons is de beschaamdheid der aangezigten, bij onze koningen, bij onze vorsten en bij onze vaders, omdat wij tegen U gezondigd hebben.

9 Bij den Heere, onzen God, zijn de barmhartigheden en vergevingen, alhoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben.

10 En wij hebben der stem des HEEREN, onzes Gods, niet gehoorzaamd, dat wij in zijne wetten wandelen zouden, die Hij gegeven heeft voor onze aangezigten, door de hand van zijne knechten, de profeten.

11 Maar geheel Israël heeft uwe wet overtraden, met af te wijken, dat zij uwer stem niet gehoorzaamd; daarom is over ons uitgestort die vloek, in die eed, die geschreven is in de wet van Mozes, den knecht Gods, dewijl wij tegen Hem gezondigd hebben.

12 En Hij heeft zijne woorden bevestigd, die Hij gesproken heeft tegen ons, en tegen onze rigters, die ons rigten, brengende over ons een groot kwaad, hetwelk niet geschied is onder den ganschen hemel, gelijk aan Jeruzalem geschied is.

13 Gelijk als in de wet van Mozes geschreven is, al-oo is al dat kwaad over ons gekomen; en wij smeekten het aan-

J. v. C.
353.

circa 538.

a Deut. 7:9.

b Ps. 106:6.
Jer. 44:5, 6, 7.c Ps. 130:3, 7.
Klgl. 3:22.d Lev. 26:14.
enz.Deut. 27:15.
enz.28:15, enz.
29:20.

30:17, enz.

31:17, enz.

32:19, enz.
Klgl. 2:17.a Dan. 9:21.
Luk. 1:26.

J. v. C.
538.

gezig des HEEREN, onzes Gods, niet, afkeerend van onze ongerechtigheden, en verstandelijk acht gevende op uwe waarheid.

14 Daarom heeft de HEERE over het kwade gewaakt, en Hij heeft niet over ons gebragt: want de HEERE, onze God, is rechtvaardig in al zijne werken, die Hij gedaan heeft, dewijl wij zijner stem niet gehoorzaamd.

15 « En nu, o Heere, onze God! die uw volk uit Egypteland uitgevoerd hebt, met eene sterke hand, en hebt U eenen naam gemaakt, gelijk hij is te dezen dage; wij hebben gezondigd, wij zijn goddeloos geweest.

16 O Heere! naar al uwe gerechtigheden, laat toch uwen toorn en uwe grimmigheid afgekeerd worden van uwe stad Jeruzalem, uwen heiligen berg: want om onzer zonden wil en om onzer vaders ongerechtigheden, zijn Jeruzalem en uw volk tot versmaadheid bij allen, die rondom ons zijn.

17 En nu, o onze God! hoor naar het gebed uws knechts, en naar zijne smee-kingen; en doe uw aangezicht lichten over uw heiligdom, dat verwoest is; om des Heeren wil.

18 Nelg uw oor, mijn God! en hoor, doe uwe oogen op, en zie onze verwoestingen, en de stad, die naar uwen naam genoemd is: want wij werpen onze smee-kingen voor uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op uwe barmhertigheden, die groot zijn.

19 O Heere, hoor! o Heere, vergeef! o Heere, merk op en doe het, vertrek het niet! Om uws zelfs wil, o mijn God! Want uwe stad, en uw volk is naar uwen naam genoemd.

20 Als ik nog sprak, en bad, en beled mijne zonde, en de zonde mijns volks van Israel, en mijne smee-king nederwierp voor het aangezicht des HEEREN, mijns Gods, om des heiligen bergs wil mijns Gods:

21 Als ik nog sprak in het gebed, zoo kwam de man Gabriël, dien ik in het begin, in een gezigt gezien had, snellijk gevolgen, mij aanrakende omtrent den tijd des avondoffers.

22 En hij onderrichtte mij en sprak met mij, en zeide: Daniel! nu ben ik uitgegaan, om u den zin te doen verstaan.

23 In het begin uwer smee-kingen is het woord uitgegaan, en ik ben gekomen, om u dat te kennen te geven, want gij zijt een zeer gewenscht man; versta dan dit woord, en merk op dit gezigt.

24 Zeventig weken zijn bestemd over uw volk, en over uwe heilige stad, om de overtreding te sluiten, en om de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, en om het gezigt, en den profet te verzegelen, en om de heiligheid der heiligheden te zalven.

25 Weet dan, en versta: van den uitgang des Joods, om te doen wederkeren, en om Jeruzalem te bouwen, tot op Messias, den Vorst, zijn zeven weken, en twee en zestig weken: de straten, en de grachten zullen wederom gebouwd worden, doch in benaauwdheid der tijden.

26 En na die twee en zestig weken, zal de Messias uitgeroemd worden, maar het zal niet voor hem zelfen zijn; en een volk des vorsten, hetwelk komen zal, zal de stad en het heiligdom verderven, en zijn einde zal zijn met eenen overstromenden vloed, en tot het einde toe zal er krijg zijn, en vastelijk beslo-tenen verwoestingen.

27 En hij zal velen het verbond versterken eene week: en in de helft der week zal hij het slugtoffer en het spijsoffer doen ophouden, en over den gruwelijken

vleugel zal een verwoester zijn, ook tot de voleinding toe, die, vastelijk besloten zijnde, zal uitgestort worden over den verwoeste.

HOOFDSTUK 10.

Daniel, zich met vasten en bidden voor God verederende, ziet een gezigt, vs. 1. Hierdoor zeer verschrikt zijnde, wordt hij door den engel gestreikt en geroost, vs. 10. Hem wordt te kennen gegeven, wat het Joodsche volk in toekomstige tijden bejengen zal, vs. 14, waardoor hij op nieuw verschrikt en ontstelt, vs. 15, doch ook weder wordt versterkt door den engel, vs. 19, die hem te kennen geeft, hoe de vorst van Griekenland, Alexander Magnus, komen zal, vs. 20.

IN het derde jaar van Kores, den koning van Perzie, werd aan Daniel, wiens naam genoemd werd Belsazar, eene zaak geopenbaard, en die zaak is de waarheid, doch in eenen gezetten grooten tijd; en hij verstonde die zaak, en hij had verstand van het gezigt.

2 In die dagen was ik, Daniel, treurende drie weken aer dagen.

3 Begierlijkes spijze at ik niet, en vleesch of wijn kwam in mijnen mond niet, ook zalfde ik mij gansch niet, totdat die drie weken der dagen vervuld waren.

4 En op den vier en twintigsten dag der eerste maand, zoo was ik aan den oever der groote rivier, welke is « Hiddékel.

5 En ik hief mijne oogen op, en zag, en ziet, er was een man met linnen bekleed, en zijne lenden waren omgord met zijn goud van Ufaz.

6 En zijn lichhaam was gelijk een turkoois, en zijn aangezicht gelijk de gedaante des bliksems, en zijne oogen gelijk vurige fakkelen, en zijne armen en zijne voeten gelijk de verw van gepolijst koper; en de stem zijner woorden was gelijk de stem eener menigte.

7 En ik, Daniel, alleen zag dat gezigt, maar de mannen, die bij mij waren, zagen dat gezigt niet; doch eene groote verschrikking viel op hen, en zij vloeden, om zich te versterken.

8 Ik dan werd alleen overgelaten, en zag dit groote gezigt, en er bleef in mij geene kracht overig; en « mijne sterfelijkheid werd aan mij veranderd in eene verderving, zoodat ik geene kracht behield.

9 En ik hoorde de stem zijner woorden; en toen ik de stem zijner woorden hoorde, zoo viel ik in eenen diepen slaap op mijn aangezicht, met mijn aangezicht ter aarde.

10 En ziet, eene hand roerde mij aan, en maakte, dat ik mij bewoog op mijne knieën, en de palmen mijner handen.

11 En hij zeide tot mij: Daniel, gij zeer gewenschte man! merk op de woorden, die ik tot u spreken zal, en sta op uwe standplaats, want ik ben als nu tot u gezonden: en toen hij dat woord tot mij sprak, stond ik bevende.

12 Toen zeide hij tot mij: Vrees niet, Daniel! want van den eersten dag aan, dat gij uw hart begaaf, om te verstaan en om u zelve te verootmoedigen voor het aangezicht uws Gods, zijn uwe woorden gehoord, en om uwer woorden wil ben ik gekomen.

13 Doch de vorst des koninkrijks van Perzie stond tegenover mij en een twintigste, en ziet, Michaël, een van de eerste vorsten, kwam om mij te helpen, en ik werd aldaar gelaten bij de koningen van Perzie.

14 Nu ben ik gekomen, om u te doen verstaan hetgeen uw volk bejengen zal in het vervolg der dagen, want het gezigt is nog voor vele dagen.

15 En toen hij deze woorden met mij sprak, sloeg ik mijn aangezicht ter aarde, en ik werd stom.

16 En ziet, een, den menschenkinderen

J. v. C.
538.

circa 534.

« Gen. 2:14.

« Openb. 1:13,
14, 15.

« Dan. 7:25.

J. v. C.

334.

gelijk, raakte mijne lippen aan; toen deed ik mijne mond open, en ik sprak, en zeide tot dien, die tegenover mij stond: Mijn Heere! om des gezichts wil keeren zich mijne wezen over mij, zoodat ik geene kracht behoude.

17 En hoe kan de knecht van dezen mijnen Heere spreken met dien mijnen Heere? want wat mij aangant, van nu af bestaat geene kracht in mij, en geen adem is in mij overzeshoven.

18 Toen raakte mij wederom aan een, als in de gedaante van een mensch; en hij versterkte mij.

19 En hij zeide: Vrees niet, gij zeer gewenschte man! vrede zij u, wees sterk, ja wees sterk! En terwijl hij met mij sprak, werd ik versterkt, en zeide: Mijn Heere spreke, want gij hebt mij versterkt.

20 Toen zeide hij: Weet gij, waarom dat ik tot u gekomen ben? doch nu zal ik wederkeeren om te strijden tegen den vorst der Perzen; en als ik zal uitgegaan zijn, ziet, zoo zal de vorst van Griekenland komen.

21 Doch ik zal u te kennen geven hetgeen geteekend is in het geschrift der waarheid: en er is niet een, die zich met mij versterkt tegen dezen, dan uw vorst Michael.

HOOFDSTUK II.

Profetie betreffende Alexander Magnus, mitzenders van eenige koningen van Egypte en van Syrië, vs. 1. inzonderheid van de wereldheid en goddeloosheid van eenen koning boven alle anderen, 36; en van eenige andere vijanden van Gods volk, bijna tot aan de voleinding der wereld, 42.

IK nu, ik stond in het eerste jaar van Darius, den Meder, om hem te versterken en te stijven.

2 En nu, ik zal u de waarheid te kennen geven: ziet, er zullen nog drie koningen in Perzië staan, en de vierde zal verrijkt worden met grooten rijkdom, meer dan al de anderen; en nadat hij zich in zijnen rijkdom zal versterkt hebben, zal hij ze allen verweken tegen het koninkrijk van Griekenland.

3 Daarna zal er een geweldig koning opstaan, die met groote heerschappij heerschen zal, en hij zal doen naar zijn welgevallen.

4 En als hij zal staan, zal zijn rijk gebroken, en in de vier winden des hemels verdeeld worden, maar niet aan zijne nakomelingen, ook niet naar zijne heerschappij, waarmede hij heerschte: want zijn rijk zal uitgerukt worden, en dat voor anderen, dan deze.

5 En de koning van het Zuiden, die een van zijne vorsten is, zal sterk worden; doch een ander zal sterker worden dan hij, en hij zal heerschen, zijne heerschappij zal eene groote heerschappij zijn.

6 Op het einde nu van sommige jaren, zullen zij zich met elkander bevrienden, en de dochter des konings van het Zuiden zal komen tot den koning van het Noorden, om blijkke voorwaarden te maken; doch zij zal de magt des arms niet behouden, daarom zal hij, noch zijn arm, niet bestaan, maar zij zal overgegeven worden, en die haar gebragt hebben, en die haar gegeneerd heeft, en die haar gesterkt heeft in die tijden.

7 Doch uit de spruit harer wortelen, zal er een opstaan in zijnen staat, die zal met heilkracht komen, en hij zal komen tegen die sterke plaatsen des konings van het Noorden, en hij zal tegen dezelve doen, en hij zal ze bemagtigen.

8 Ook zal hij hunne goden, met hunne vorsten, met hunne gewenschte vaten van zilver en goud, in de gevangenis naar Egypte brengen; en hij zal eenige jaren staande blijven boven den koning van het Noorden.

J. v. C.

335.

9 Alzoo zal de koning van het Zuiden in het koninkrijk komen, en hij zal wederom in zijn land trekken.

10 Doch zijne zonen zullen zich in strijd mengen, en zij zullen eene menigte van groote heiren verzamelen; en een van hen zal snellijk komen, en als een vloed overstromen en doortrekken; en hij zal wederom komen, en zich in den strijd mengen, tot aan zijne sterke plaats toe.

11 En de koning van het Zuiden zal verbitterd worden, en hij zal uitrekken, en strijden tegen hem, tegen den koning van het Noorden, die ook eene groote menigte oprigten zal, doch die menigte zal in zijne hand gegeven worden.

12 Als die menigte zal weggenomen zijn, zal zijn hart zich verheffen, en hij zal er eenige tien duizenden nedervellen; evenwel zal hij niet gesterkt worden.

13 Want de koning van het Noorden zal wederkeren, en hij zal eene grotere menigte, dan de eerste was, oprigten; en aan het einde van de tijden der jaren, zal hij snellijk komen met eene groote heilkracht, en met groot goed.

14 Ook zullen er in die tijden velen opstaan tegen den koning van het Zuiden; en de scheermakers uws volks zullen verheven worden, om het gezigt te bevestigen, doch zij zullen vallen.

15 En de koning van het Noorden zal komen, en erenwal opwerpen, en vaste steden innemen, en de armen van het Zuiden zullen niet bestaan, noch zijn uitgelezen volk, ja er zal geene kracht zijn om te bestaan.

16 Maar hij, die tegen hem komt, zal doen naar zijn welgevallen, en niemand zal voor zijn aangezicht bestaan; hij zal ook staan in het land desse raads, en de verderving zal in zijne hand wezen.

17 En hij zal zijn aangezicht stellen, om met de kracht zijns ganschen rijks te komen, en hij zal billijke voorwaarden medebrengen, en hij zal het doen: want hij zal hem eene dochter der vrouwen geven, om haar te verderven, maar zij zal niet vast staan, en zij zal voor hem niet zijn.

18 Daarom zal hij zijn aangezicht tot de eilanden keeren, en hij zal er vele innemen; doch een overste zal zijnen smaad tegen hem doen ophouden, behalve dat hij zijnen smaad op hem zal doen wederkeeren.

19 En hij zal zijn aangezicht keeren naar de sterkten zijns lands, en hij zal aanstooten, en vallen, en niet gevonden worden.

20 En in zijnen staat zal er een opstaan, doende eenen geldscheider doortrekken, in koninklijke heerlijkheid; maar hij zal in eenige dagen gebroken worden, nogtans niet door toornigheden, noch door oorlog.

21 Daarna zal er een verachte in zijnen staat staan, denwelken men de koninklijke waardigheid niet zal geven; doch hij zal in stilheid komen, en het koninkrijk door vleiërigen bemagtigen.

22 En de armen der overstroming zullen overstromend worden van voor zijn aangezicht, en zij zullen gebroken worden, en ook de vorst des verbonds.

23 En na de vereniging met hem zal hij bedrog plegen, en hij zal optrekken, en hij zal met weinig volks gesterkt worden.

24 Met stilheid zal hij ook in de vette plaatsen des landschaps komen, en hij zal doen, dat zijne vaders, of de vaders zijner vaderen, niet gedaan hebben: roof, en buit, en goederen, zal hij onder hen uitstrooijen; en hij zal tegen de vastigheden zijne gedachten denken, doch tot eenen zekeeren tijd toe.

25 En hij zal zijne kracht en zijn hart verweken tegen den koning van het Zuiden, met eene groote heilkracht; en de koning van het Zuiden zal zich in den

J. v. C.
534.

strijd mengen met eene groote en zeer magtige heerkraft; doch hij zal niet bestaan, want zij zullen gedachten tegen hem denken.

26 En die de stukken zijner spijze zullen eten, zullen hem breken, en de heerkraft deszelfs zal overstromen, en vele verslagenen zullen vallen.

27 En het hart van beide deze koningen zal wezen om kwaad te doen, en aan eene tafel zullen zij leugen spreken; en het zal niet gelukken, want het zal nog een einde hebben ter bestender tijd.

28 En hij zal in zijn land wederkeeren met groot goed, en zijn hart zal zijn tegen het heilig verbond; en hij zal het doen, en wederkeeren in zijn land.

29 Ter bestender tijd zal hij wederkeeren, en tegen het Zuiden komen, doch het zal niet zijn gelijk de eerste, noch gelijk de laatste reize.

30 Want er zullen schepen van Chittim tegen hem komen, daarom zal hij met smart bevangen worden, en hij zal wederkeeren, en gram worden tegen het heilig verbond, en hij zal het doen: want wederkerende zal hij acht geven op de verlaters des heiligen verbonds.

31 En er zullen armen uit hem ontstaan, en zij zullen het heilighdom ontheiligen, en de sterkte, en zij zullen het gedurige offer wegnemen, en eenen verwoestenden gruwel stellen.

32 En die goddelooslijk handelen tegen het verbond, zal hij doen huichelen door vleijerijen; maar het volk, die hunnen God kennen, zullen zij grijpen, en zullen het doen.

33 En de leeraars des volks zullen er velen onderwijzen, en zij zullen vallen door het zwaard en door vlam, door zekering en door berooving, vele dagen.

34 Als zij nu zullen vallen, zullen zij met eene kleine hulp geholpen worden; doch velen zullen zich door vleijerijen tot hen veroogen.

35 En van de leeraars zullen er sommigen vallen, om hen te louteren en te reinigen, en wit te maken, tot den tijd van het einde toe: want het zal nog zijn voor eenen bestenden tijd.

36 En die koning zal doen naar zijn welgevallen, en hij zal zich zelf verheffen, en groot maken boven allen God, en hij zal tegen den God der goeden wonderlijke dingen spreken; en hij zal voorspoedig zijn, totdat de gramschap voleind zij, want het is vastelijk besloten, het zal geschieden.

37 En op de goden zijner vaderen zal hij geen acht geven, noch op de begeerte der vrouwen: hij zal ook op geen god acht geven, maar hij zal zich boven alles groot maken.

38 En hij zal den God Maazrim in zijne standplaats eeren; namelijk den God, welken zijne vaders niet gekend hebben, zal hij eeren met goud, en met zilver, en met kostelijk gesteente, en met gewenschte dingen.

39 En hij zal de vastigheden der sterken maken met den vreemden god; dengeenen, die hij kennen zal, zal hij de eer vermenigvuldigen, en hij zal ze doen heerschen over velen, en hij zal het land uitdelen om prijs.

40 En op den tijd van het einde, zal de koning van het Zuiden tegen hem met hoornen stooten; en de koning van het Noorden zal tegen hem aanstormen, met wagenen, en met ruiters, en met vele schepen; en hij zal in de landen komen, en hij zal ze overstroomen en doortrekken.

41 En hij zal komen in het land des sierraads, en vele landen zullen ter nedergevoeren worden; doch deze zullen zijne hand ontkomen, Edom en Moab, en

de eerstelingen der kinderen Ammons. 42 En hij zal zijne hand aan de landen leggen, ook zal het land van Egypte niet oorkomen.

43 En hij zal heerschen over de verborgene schatten des gouds en des zilvers, en over al de gewenschte dingen van Egypte; en die van Libye, en de Mooren zullen in zijne zangen wezen.

44 Maar de geruchten van het Oosten en van het Noorden zullen hem verschrikken; daarom zal hij uittrekken met groote grimmigheid om velen te verdelgen en te verbannen.

45 En hij zal de tenten van zijn paleis planten tusschen de zeeën aan den berg des heiligen sierraads; en hij zal tot zijn einde komen, en zal geen helper hebben.

HOOFDSTUK 12.

De verlossing van Gods volk, vs. 1. Hoe lang de zwerigheden nu duren zouden, 4. Daniel begeert dit te weten, 6; de engel geeft hem te kennen, 7; doch Daniel verstonde het niet, 8; hem wordt bevolen zich gerust te houden, 13.

EN te dier tijd zal Michaël opstaan, die groote vorst, die voor de kinderen uws volks staat, als het *zal* en tijd der benaauwdheid zijn zal, als er niet geweest is, sinds dat er een volk geweest is, tot op dienzelven tijd toe; en te dier tijd zal uw volk verlost worden, al wie gevonden wordt geschreven te zijn in het boek.

2 En velen van die, die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, en dezen ten eeuwigen leven, en geen tot vernederingen, en tot eeuwige afwijking.

3 De leeraars nu zullen blinken, als de glans des uitpansels, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, altoos en eeuwiglijk.

4 En gij, Daniel! sluit deze woorden toe, en verzegel dit boek, tot den tijd van het einde: velen zullen het naspeuren, en de wetenschap zal vermenigvuldigd worden.

5 En ik, Daniel, zag, en ziet, er stonden twee anderen, de een aan deze zijde van den oever der rivier, en de ander aan gene zijde van den oever der rivier.

6 En hij zeide tot den man, bekleeft met linnen, die boven op het water der rivier was: Tot hoe lang zal het zijn, dat er een einde van deze wonderen zal wezen?

7 En ik hoorde dien man, bekleedt met linnen, die boven op het water van de rivier was, en hij hief zijne rechter- en zijne linkerhand op naar den hemel, en zweefte bij Dien, die eeuwiglijk leeft, dat na eenen bestenden tijd, bestemde tijden, en eene helft, en als hij zal voleind hebben te verstroomden de hand des heiligen volks, al deze dingen voleind zullen worden.

8 Dit hoorde ik, doch ik verstond het niet; en ik zeide: Mijn Heere! wat zal het einde zijn van deze dagen?

9 En hij zeide: Ga heen, Daniel! want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot den tijd van het einde.

10 Velen zullen er gereinigd, en wit gemaakt, en gelouterd worden: doch de goddeloosen zullen goddelooslijk handelen, en geene van de goddeloosen zullen het verstaan, maar de verstandigen zullen het verstaan.

11 En van dien tijd af, dat het gedurig offer zal weggemenomen, en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn, zullen zijn duitend twee honderd en negentig dagen.

12 Welgelukzalig is hij, die verwacht en raakt tot duizend drie honderd vijf en dertig dagen.

13 Maar gij, ga heen tot het einde, want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen.

J. v. C.
534.e Matt. 25.46.
Joh. 5.29.

b Matt. 13.43.

c Dan. 10.5.

d Openb. 10.5.
6.

a Dan. 7.25.

DE PROFEET HOSÉA.

HOOFDSTUK 1.

De tijd, wanneer Hoséa heeft geprofeetd, vs. 1. Op Gods bevel beelddt hij Israëls geestelijke hoerery en Gods oordeelen al door het huwelijk met Gomer, 2; en verwekt hij haar Jizreel, 1. Lo-Ruchama, 6; en Lo-Ammi, 8. God belooft evenwel zijne Kerk door den Messias heerlijk weder op te richten uit Joden en Heidenen, 10.

circa 785.

HET woord des HEEREN, dat geschied is tot Hoséa, den zoon van Beeri, in de dagen van Uzias, Jotham, Achaz, Hizkias, koningen van Juda, en in de dagen van Jeróboam, zoon van Joas, koning van Israël.

2 Het begin van het woord des HEEREN door Hoséa. De HEERE dan zeide tot Hoséa: Ga henen, neem u eene vrouw der hoerertijen, en kinderen der hoerertijen; want het land hoereert ganschelijk van achter den HEERE.

3 Zoo ging hij henen, en nam Gomer, eene dochter van Diblaim; en zij ontving, en baarde hem eenen zoon.

4 En de HEERE zeide tot hem: Noem zijnen naam Jizreel, want nog een weinig tijds, zoo zal ik de bloedschulden van Jizreel bezoeken over het huis van Jehu, en zal het koninkrijk van het huis van Israël doen ophouden.

5 En het zal te dien dage geschieden, dat ik Israëls boog verbreken zal, in het dal van Jizreel.

6 En zij ontving wederom, en baarde eene dochter; en hij zeide tot hem: Noem haren naam Lo-Ruchama; want ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen over het huis Israëls, maar ik zal ze zekerlijk wegvooien.

7 Maar over het huis van Juda zal ik Mij ontfermen, en zal ze verlossen door den HEERE, hunnen God, en ik zal ze niet verlossen door boog, noch door zwaard, noch door krijg, door paarden noch door ruiters.

8 Als zij nu Lo-Ruchama gespeend had, ontving zij, en baarde eenen zoon.

9 En hij zeide: Noem zijnen naam Lo-Ammi; want zijlieden zijt mijn volk niet, zoo zal ik ook de uwe niet zijn.

10 Nogtans zal het getal der kinderen Israëls zijn als het zand der zee, dat niet gemeten noch geteld kan worden;

en het zal geschieden, dat ter plaatse, waar tot hen gezegd zal zijn: Gijlieden zijt mijn volk niet; tot hen gezegd zal worden: Gij zijt kinderen des levenden Gods.

11 En de kinderen van Juda, en de kinderen Israëls zullen zamenvergaderd worden, en zich een enig hoofd stellen, en uit het land optrekken; want de dag van Jizreel zal groot zijn.

12 Zegt tot uwe broeders, Ammi; en tot uwe zusters, Ruchama.

HOOFDSTUK 2.

God bevelde den geloovigen, die in Israël overig waren, met den ganschen afvalligen hoop hunner goedbroeders te tuisen en hun Gods straffen voor oogen te stellen, van wege hunne gruwelijke afkeerig en on dankbaarheid, vs. 1. Hij belooft daarna zijne Kerk te herstellen en overvloedig te zegenen in den tijd van den Messias, 14.

TWIST tegen alieder moeder, twist, omdat zij mijne vrouw niet is, en ik haar man niet ben; en laat ze hare hoerertijen van haar aangezicht, en hare overspelertijen van tusschen hare borsten wegdren.

2 Opdat ik ze niet naakt uitstrooie, en sette ze als ten dage, toen zij geboren werd; ja make ze als eene woestijn, en sette ze als een dor land, en doode ze door dorst.

3 En Mij harer kinderen niet ontferme, omdat zij kinderen der hoerertijen zijn.

4 Want hunlieder moeder hoereert, die henlieden ontvangen heeft, handelt schandelijk: want zij zegt: Ik zal mijne boelen nagaan, die mij mijn brood en mijn water, mijne wol, en mijn vlas, mijne olie en mijn en drank geven.

5 Daarom, ziet, ik zal uwen weg met doornen betuinen, en ik zal eenen heiningmuur maken, dat zij hare paden niet zal vinden.

6 En zij zal hare boelen nalooopen, maar dezelve niet aantreffen; en zij zal hen zoeken, maar niet vinden; dan zal zij zeggen: Ik zal hennagaan en keeren weder tot mijnen vorigen man, want toen was mij beter dan nu.

7 Zij bekent toch niet, dat ik haar het koren, en den most, en de olie gegeven heb, en haar het zilver en goud vermenigvuldigd heb, dat zij tot den Baal gebruikt hebben.

8 Daarom zal ik wederkomen, en mijn koren wegnemen op zijnen tijd, en mijn most op zijnen gezetten tijd; en ik zal wegrukken mijne wol en mijn vlas, dienende om hare naaktheid te bedekken.

9 En nu zal ik hare dwaasheid ontdekken voor de oogen harer boelen; en niemand zal haar uit mijne hand verlossen.

10 En ik zal doen ophouden al hare vrolijkheid, hare feesten, hare nieuwe maanden, en hare sabbaten, ja al hare gezette hoogtijden.

11 En ik zal verwoesten haren wijnstok en haren vijgeboom, waarvan zij zegt: Deze zijn mij een hoerenloon, dat mij mijne boelen gegeven hebben; maar ik zal ze stellen tot een woud, en het wild gedierde des velds zal ze vreten.

12 En ik zal over haar bezoeken de dagen des Baals, waarin zij dien gerookt heeft, en zich versierd met haar voorhoofdsiersel, en haar halssieraad, en is hare boelen nagegaan, maar heeft Mij vergeten, spreekt de HEERE.

13 Daarom, ziet, ik zal haar lokken, en zal haar voeren in de woestijn; en ik zal haar haar hart spreken.

14 En ik zal haar geven hare wijngaarden van daar af, en het dal Achor, tot eene deur der hoop; en aldaar zal zij zingen, als in de dagen harer jeugd, en als ten dage, toen zij optoog uit Egypteland.

15 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE, dat gij Mij noemen zult: Mijn man; en Mij niet meer noemen zult: Mijn Baal.

16 En ik zal de namen der Baals van haren mond wegdren; en zij zullen niet meer bij hunne namen gedacht worden.

17 En ik zal te dien dage een verbond voor hen maken met het wild gedierde des velds, en met het gevogelte des hemels, en het kruipend gedierde des aardbodems; en ik zal den boog, en het zwaard, en den krijg van de aarde verbreken, en zal hen in zekerheid doen nederliggen.

18 En ik zal u Mij ondertrouwen in

J. v. C.
785.

Hos. 5:14.

Ps. 80:13.
Jes. 5:5.

Gen. 32:12.

Rom. 9:25.
26.Jes. 11:13.
Jer. 3:18.
Ezech. 37:16.
22.
Efes. 2:14.
15, 16.Joh. 5:23.
Jes. 11:6.
Ezech. 14:21.
34:25.

J. v. C.
785.

eeuwigheid, ja Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gerigt, en in goedertierenheid en in barmhertigheden.

19 En Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof; ¹ en gij zult den HEERE kennen.

20 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhooren zal, spreekt de HEERE: Ik zal den hemel verhooren, en die zal de aarde verhooren.

21 En de aarde zal het koren verhooren, mitsgaders den most en de olie; en die zullen Jirzeel verhooren.

22 En Ik zal te Mij op de aarde zaaien, en zal Mij ontfermen over Lo-Ruchama; en Ik zal zeggen tot Lo-Ammi: Gij zijt mijn volk; en dat zal zeggen: O mijn God!

HOOFDSTUK 3.

Door het huwelijk en lang stilzitten eener overspeler heeft God den profet af te beelden den toekomstigen langdurigen verval van staat van Israël, waarna ten laatste hunne bekering tot Christus zal volgen.

EN de HEERE zeide tot Mij: Ga wederom heen, bemin eene vrouw, die beminde zijnde van hare vriend, nochtans overspel doet: gelijk de HEERE de kinderen Israels bemint, maar zij zien om naar andere goden, en beminnen de deschen der druiven.

2 En Ik kocht ze mij voor vijftien zilverlingen, en eenen homer gerst, en eenen halven homer gerst.

3 En Ik zeide tot haar: Gij zult vele dagen na mij ¹ blijven zitten, (gij zult niet hoereren, noch eenen anderen man geworden) en Ik ook na u.

4 Want de kinderen Israels zullen vele dagen blijven zitten, ² zonder koning, en zonder vorst, en zonder offer, en zonder opgerigt beeld, en zonder efod en terafim.

5 Daarna zullen zich de kinderen Israels bekeren, en zoeken den HEERE, hunnen God, en David, hunnen koning; en zij zullen vreesende komen tot den HEERE en tot zijne goedheid, ³ in het laatste der dagen.

HOOFDSTUK 4.

God scheldt en bedreift Israël ernstig, om de algemeene boosheid en hardvoetheit van het volk, de profeten en de priesters, vs. 1, bijzonder om hunne gruwelijke ongebondene geestelijke en lichamelijke hoereri; 12, Hij waarschuwt Juda, om Israels voorbeeld niet te volgen, met voorzetting van het verderf, dat hun boven het hoofd hing, 15.

HOORT des HEKEN woord, gij kinderen Israels! want de HEERE heeft eenen ¹ twist met de inwoners des lands, omdat er geene trouw, en geene weldadigheid, en geene kennis van God in het land is;

2 Maar vloeken en liegen, en doodslaan, en stelen, en overspel doen; zij breken door, en bloedschulden raken aan bloedschulden.

3 Daarom zal het land treuren, en een iegelijk, die daarin woont, kwelen, met het gedierte des velds, en met het gevogelte des hemels; ja ook de visschen der zee zullen wegeraapt worden.

4 Doch niemand twistte roep bestraffe iemand: want uwe volk is als die met den priester twisten.

5 Daarom zult gij vallen bij dag, ja zelfs de profet zal met u vallen bij nacht; en Ik zal uwe moeder uitroepen.

6 Mijn volk is uitgezeeld, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen, dat gij Mij het priestersambt niet zult bedien; dewijl gij de wet uws Gods vergeten hebt, zal Ik ook uwe kinderen vergeten.

7 Gelijk zij meerder geworden zijn, alzo hebben zij tegen Mij gezondigd: Ik zal hunlieder eer in schande veranderen.

8 Zij eten de zonde mijns volks, en verlangen, een ieder met zijne ziel, naar hunne ongerechtigheid.

9 Daarom, ⁴ gelijk het volk, alzo zal de priester zijn; en Ik zal zijne wegen over hem bezoeken, en zijne handelingen hem vergelden.

10 En ⁵ zij zullen eren, maar niet zat worden, zullen hoereren, maar niet uitbreken in menigte: want zij hebben nagelaten den HEERE in acht te nemen.

11 Hoererij, en wijn, en most neemt het hart weg.

12 Mijn volk vraagt zijn hout, en zijn stok zal het hem bekend maken: want ⁶ de geest der hoerertijen verleidt hen, dat zij van onder hunnen God weghoereren.

13 Op de hoogten der ⁷ bergen offeren zij, en op de ⁸ heuvelen rooken zij, onder eenen eik, en populier, en ijpenboom, omdat derzelver schaduw goed is; daarom hoereren uwe dochteren, en uwe bruiden bedrijven overspel.

14 Ik zal over uwe dochteren geene bezoeking doen, omdat zij hoereren, en over uwe bruiden, omdat zij overspel doen: want zij zeiven scheiden zich af met de hoereren, en offeren niet de snoodste hoereren: het volk dan, dat geen verstand heeft, zal omgekeerd worden.

15 Zoo zij, o Israël! wilt hoereren, dat immers Juda niet schuldig worde; komt gij toch niet te Gilgal, en gaat niet op naar Beth-Aven, en zweert niet: ⁹ Zoo waarachtig als de HEERE leeft!

16 Want Israël is onbondig, als eene onbondige koe; nu zal hen de HEERE weiden, als een lam in de ruimte.

17 Efraim is vergezeld met de afgoden, laat hem varen.

18 Hunlieder zuiperij is avfallig; zij doen niet dan hoereren; hunne schilden (het is eene schand!) beminnen ¹⁰ het woord: Geef.

19 Een wind heeft hen gebonden in zijne vleugelen, en zij zullen beschaamd worden van wege hunne offeranden.

HOOFDSTUK 5.

Vereere strafprediking van Gods oordeelen door de vijanden over alle standen van Israël en mede over Juda, wegens gewelddadig en afgodendienst, met ontzegging van alle goddelijke en menschelijke hulp in hunne nood, vs. 1; met eene bijgevoegde profetie hunner toekomstige bekering, 15.

HOORT dit, gij priesters! en merkt op, gij huis Israels! en neemt ter ooren, gij huis des konings! want ulieden gaat dit oordeel aan, omdat gij een strik zijt geworden te Mizpa, en een uitgespannen net op Thabor.

2 En die afgoden, verdiepen zich om te slagen; maar Ik zal hun allen een tuchtmester zijn.

3 Ik ken Efraim, en Israël is voor Mij niet verborgen: dat gij, o Efraim! nu hoereert, en Israël verontreinigt is.

4 Zij stellen hunne handelingen niet aan, om zich tot hunnen God te bekeren: want ¹¹ de geest der hoerertijen is in het midden van hen, en den HEERE kennen zij niet.

5 ¹² Dies zal Israels hoovaardij in zijn aangezicht getuigen; en Israelen Efraim zullen vallen door hunne ongerechtigheid: ook zal Juda met hen vallen.

6 Met hunne schapen en met hunne runderen zullen zij ¹³ da. gaan, om den HEERE te zoeken, maar niet vinden; Hij heeft zich van hen onttrokken.

7 Zij hebben trouweloozigheden gehandeld tegen den HEERE; want zij hebben vreemde kinderen gewonnen: nu zal hen de nieuwe maand verteren met hunne deelen.

8 Blaast de bazuin te Gibeon, de trompet te Rama; roept luide te Beth-Aven; achter u, Benjamin!

J. v. C.
789.

J. Jer. 21.2.

c Micha 6.14.

d Hos. 5.4.

e Jer. 57.7.

f Eze. 20.28.

g Jer. 1.29.

a Hos. 4.12.

b Hos. 7.10.

J. v. C.
780.

9 Efraim zal tot verwoesting worden, ten dage der straf; onder de stammen Israëls heb ik bekend gemaakt, dat gewis is.

10 De vorsten van Juda zijn geworden, gelijk die de landpalen verrukken: ik zal mijne verbolgenheid, als water, over hen uitgieten.

11 Efraim is verdukt, hij is verpletterd met regt: want hij heeft zoos gewild, hij heeft gewandeld naar het gebod.

12 Daarom zal ik Efraim zijn als eenen mot, en den huize van Juda als eenen verrotting.

13 Als Efraim zijne krankheid zag, en Juda zijn gewel, zoo toog Efraim tot Assur, en hij zond tot den koning Jareb; maar die zal ulieden niet kunnen genezen, en zal het gewel van ulieden niet heelen.

14 Want ik zal Efraim zijn als een felle leeuw, en den huize van Juda als een jonge leeuw; ik, ik zal verschuren en henegaan; ik zal wegvooien, en er zal geen redder zijn.

15 Ik zal henegaan en keeren weder tot mijne plaats, totdat zij zich zelven schuldig kennen en mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken.

HOOFDSTUK 6.

De boosvaardige Israëlieten worden ingevoerd, elkander vernemende tot bekeering, met vertrouwen op Gods genade, vs. 1. God klaagt over Israëls onbestendigheid in het goede en hardnekkigheid in het kwade, 4.

KONT en laat ons wederkeeren tot den HEERE, want Hij heeft verscheurd, en Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen, en Hij zal ons verbinden.

2 Hij zal ons na twee dagen levend maken; op den derden dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor zijn aangezicht leven.

3 Dan zullen wij kennen, wij zullen vervolgen, om den HEERE te kennen, zijn uitgang is bereid als de dageraad; en Hij zal tot ons komen als een regen, als de spade regen en vroege regen des lands.

4 Wat zal ik u doen, o Efraim! wat zal ik u doen, o Juda! dewijl uwe weldadigheid is als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw, die henegaat.

5 Daarom heb ik hen behouden door de profeten; ik heb ze gedood door de redenen mijns monds; en uwe oordeelen zullen voortkomen en het licht.

6 Want ik heb lust tot weldadigheid, en niet tot offer; en tot de kennis Gods, meer dan tot brandofferen.

7 Maar zij hebben het verhandovertraden als Adam; daar hebben zij trouwelooslijk tegen Mij gehandeld.

8 Gilead is een stad van werkers der ongerechtigheid, zij is betreden van bloed.

9 Gelijk de bende der straatsehenders op iemand wachten, alzo is het gezelschap der priesters; zij moorden op den weg naar Sichem; waarlijk, zij doen schandelijke daden.

10 Ik zie een afschuwelijke zaak in het huis Israëls; aldaar is Efraims hoererij, Israël is verontreinigd.

11 Ook heeft hij u, o Juda! eenen oogst gezet, als ik de gevankenen mijns volks wederbragt.

HOOFDSTUK 7.

God klaagt voorts over den algemeenen ijver in allerlei grove zonden, die zoowel aan het hof onder de aanzienlijken, als onder den gemeenen man de overhand hadden, als: valsheid, stelen, roven, boosheid, leugen, goddelooze verbintenissen, dronkenschap, spottetij en heidensche verbonden, vs. 1. gepaard met een domme boosaardig, verhardheid en ongevoeligheid, 8. God voortragt

hun zijne regtvaardige straffen, 12. Verdere klaagt over hunne huichelaarj en onbekeerlijkheid, 13.

TERWIJL ik Israël genees, zoo wordt Efraims ongerechtigheid ontdekt, mitsgaders de boosheden van Samaria; want zij werken valsheid; en de dief gaat er in, de bende der straatsehenders stroopt daarbuiten.

2 En zeggen niet in hun hart, dat ik al hunner boosheid godachtig ben; nu omsingelen hen hunne handelingen, zij zijn voor mijn aangezicht.

3 Zij verbieden den koning met hunne boosheid, en de vorsten met hunne leugenen.

4 Zij bedrieven al te samen overspel, zij zijn gelijk een bakoven, die meet gemaakt is van den bakker; die ophoudt van wakker te zijn, nadat hij het deeg heeft gekneet, totdat het doorgezuurd zij.

5 Het is de dag onzes konings; de vorsten maken een kranz door verhitting van den wijn; hij strekt zijne haad voort met de spotters.

6 Want zij voeren hun hart aan, als eenen bakoven, tot hunne lagen; hunlieder bakker slaapt den gansen nacht; 's morgens brandt hij als een vlammeend vuur.

7 Zij zijn al te samen verbit als een bakoven, en zij verteren hunne regters; al hunne koningen vallen; er is niemand onder hen, die tot Mij roept.

8 Efraim, die verwacht zich met de volken; Efraim is een koeke, die niet is ongekeerd.

9 Veruden verteren zijne kracht, en hij merkt het niet; ook is de grauwigheid op hem verspreid, en hij merkt het niet.

10 Dies zal de hoovaardij van Israël in zijn aangezicht getuigen; dewijl zij zich niet bekeerden tot den HEERE, hunnen God, noch Hem zoeken in alle dagen.

11 Want Efraim is als een botte duif, zonder hart; zij roepen Egypte aan, zij gaan benee tot Assur.

12 Wanneer zij zullen henegaan, zal ik mijn net over hen uitspreiden, ik zal ze als vogelen des hemels doen nederdalen; ik zal ze tuichtigen, gelijk gehoord is in hunne vergadering.

13 Wee hen, want zij zijn van Mij afgeworven; verstorio over hen, want zij hebben tegen Mij overtreden! ik tou hen wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij.

14 Zij roepen ook niet tot Mij met hun hart, wanneer zij huilen op hunne legers; om koven en most verzamelen zij zich, maar zij wederstreven tegen Mij.

15 Ik heb hen wel getuchtigd, en hunlieder armen gesterkt; maar zij denken kwaad tegen Mij.

16 Zij keeren zich, maar niet tot den Allerhoogste, zij zijn als een bedriegelijke boog; hunne vorsten vallen door het zwaard, van wege de gramschap hunner tong: dit is huilieder bespotting in Egypteland.

HOOFDSTUK 8.

God verkondigt Israël des vijands aankomst, die hen vervolgen, uitroeyen, wegvooien en hunne landvruchten verteren zal, omdat zij God, zijn verbond, wet en alle heilzame leeringen, in een woord, het goede hebben vergeten, verlaten, veracht, een eigen koningrijk zonder God opgericht, allerlei afgodetij, huichelsche godsdienst, inzonderheid de verfoeijelijke kalverdienst en heidensche verbonden gesticht en gezocht hebben, vs. 1. Gods bedrieging ook aan Juda, 14.

DE bazuin aan uwen mond; hij komt als een arend tegen het huis des HEEREN; omdat zij mijn verbond hebben overtreden, en zijn tegen mijne wet afvallig geworden.

J. v. C.
780.

Ps. 106:35.

6 Hos. 5:3.

Ps. 78:37.

circa 763.

Deut. 28:49.

6 Hos. 6:7.

J. v. C.
709.

2 *Don* zullen zij tot Mij roepen: Mijn God! wij, Israël, kennen U.

3 Israël heeft het goede verstooten; de vijand zal hem vervolgen.

4 Zij hebben koningen gemaakt, maar niet uit Mij; zij hebben vorsten gesteld, maar Ik heb het niet gekend; van hun zilver en hun goud hebben zij voor zich zeiven afgoden gemaakt, opdat zij uitgeroeid worden.

5 Uw kalf, o Samaria! heeft u verstooten; mijn toorn is tegen hen ontstoken; hoe lang zullen zij de reinigheid niet verdragen?

6 Want dat is ook uit Israël; een werkmeester heeft het gemaakt, en het is geen God, maar het zal tot stukken worden, het kalf van Samaria.

7 Want zij hebben wind gezaaid, en zullen eenen wervelwind maaijen; het zal geen staande koren hebben, het uitspruitel zal geen meel maken; of het misschien maakte, vreemden zullen het verdrinken.

circa 774.

8 Israël is verslonden; nu zijn zij onder de Heidenen geworden, gelijk een vat, waar men geen lust toe heeft.

9 Want zij zijn opgetogen naar Assur, eenen woudezel, die alleen voor zich zelven is; die van Efraim hebben boelen om hoorenloos gehuurd.

10 Dewijl zij den onder de Heidenen boelen om hoorenloos gehuurd hebben, zoo zal Ik die nu ook verzamelen; ja zij hebben al een weinig begonnen, van wege den last van den koning der vorsten.

11 Omdat Efraim de altaren vernieuwde heeft tot zondigen, zoo zijn hem de altaren geworden tot zondigen.

12 Ik schrijf hem de voortreffelikheden mijner wet voor; maar die zijn geacht als wat vreemds.

13 Aangaande de offeranden mijner gaven, zij offeren vleesch, en eten het, maar de HEERE heeft aan hengen welgevallen. Nu zal Hij hunner ongerechtigde gedanken, in hunne zonden bezoeken; zij zullen weder in Egypte keeren.

14 Want Israël heeft zijnen Maker vergeten, en tempelen gebouwd, en Juda heeft vastesteden vernieuwde; maar Ik zal een vuur zenden in zijne steden, dat zal hare paleizen verteren.

HOOFDSTUK 9.

God verwijt Israël de afgodische vreugde in den oogsttijd, vs. 1; die Hij hun wel zal brengen door den toekomstigen honger, wegvroering naar Assyrië, het ontbreken van de openbare godsdienst, treuren en verwoesting van hun land, 2. Tegenstelling van valsche en ware profeten, 7. Verdere klacht over Israëls diepe verlossing, even als hunne ondankebare afgodische voorvaders, 9. Gods bedreiging met straffen van onvruchtbaarheid en kindermoord, 11. Gebod van den profeet om vermindering der straffen, 14. Verder verhaal van hunne afgodery, met aanmerking van Gods toorn en straffen, 15.

VERBLIJF u niet, o Israël! tot opspringens toe, gelijk de volken; want zij hoerert van uwen God af, zij hebt hoorenloos lief, op alle dorschvloeren des korns.

2 De dorschvloer en de wijnkuip zal henlieden niet voeden; en de most zal hun liegen.

3 Zij zullen in des HEEREN land niet blijven; maar Efraim zal weder in Egypte keeren, en zij zullen in Assyrië het onreine eten.

4 Zij zullen den HEERE geene drank-offerten doen van wijn, ook zouden zij Hem niet zoet zijn, hunne offeranden zouden hun zijn als treurbrood; allen, die dat zouden eten, zouden onrein worden; want hun brood zal voor hunne

ziel zijn, het zal in des HEEREN huis niet komen.

5 Wat zullen gijlieden *don* doen op eenen gezetten hoogtijdsdag, en op eenen feestdag des HEEREN?

6 Want ziet, zij gaan daarhenen van wege de versterking; Egypte zal se verzamelen, Mof zal se begraven; begeerte zal er zijn naar hun zilver, netelen zullen hen erfelijk bezitten, doornen zullen in hunne tenten zijn.

7 De dagen der bezoeking zijn gekomen, de dagen der vergelding zijn gekomen; die van Israël zullen niet gewaar worden; de profeet is een dwaas, de man des geestes is onzinnig; om de grootheid uwer ongerechtigheid is de haat ook groot.

8 De wachter van Efraim is met mijnen God; maar de profeet is een vogelvangers strik op al zijne wegen, een haat in het huis zijns Gods.

9 Zij hebben zich zeer diep verdorven, als in de dagen van Gibeon; Hij zal hunner ongerechtigheid gedelen, Hij zal hunne zonden bezoeken.

10 Ik voed Israël als druiven in de woestijn, Ik zag uwe vaderen als de eerste vrucht aan den vijgeboom in haar beginsel; maar zij gingen in tot Baal-Peor, en zondreden zich af tot die schaamte, en werden gansch verloofde gelijk na hunne boelery.

11 Aangaande Efraim, hunlieder heerlijkheid zal weggeliegen als een vogel, van de geboorte, en van moeder's buik, en van de ontvangenis af.

12 Of schoon zij hunne kinderen mochten groot maken, Ik zal er een toef van be-rooren, dat zij onder de menschen niet zullen zijn; want ook, wee hun, als Ik van hen zal geweken zijn!

13 Efraim is, gelijk als Ik Tyrus aanzag, die geplant is in een liefelijke woon-plaats; maar Efraim zal zijne kinderen moeten uitbrengen tot den doodslager.

14 Geef hun, HEERE! Wat zal Gij geven? Geef hun een e misdragende baarmoeder, en uitdroogende borsten.

15 Al hunne boosheid is te e Gilgal, want daar heb Ik ze gehaat, om de boosheid hunner handelinkens; Ik zal ze uit mijn huis uitschrijven, Ik zal ze voortaan niet meer liefhebben; al hunne vorsten zijn afvalligen.

16 Efraim is geslagen, hunlieder worfel is verdord, zij zullen geene vrucht voortbrengen; ja of schoon zij generereiden, zoo zal Ik toch de gewenschte vruchten van hunnen buik doodden.

17 Mijn God zal ze verwerpen, omdat zij naar Hem niet hooven; en zij zullen omzwervende zijn onder de Heidenen.

HOOFDSTUK 10.

God klaagt over Israëls ondankebaarheid, afgodery (inzonderheid met de gouden kalveren), meined, goddeloosheid, verkeerdheid en ijdel vertrouwen op hunne handelinkens en helden; alles tegen zijne getrouwe vernammingen; waarom Hij hun voorziet de vernieling van al het afgodische gezelschap, wegvroering der gouden kalveren, tot hunne schande en schaamte, alsmede den ondergang van hunnen koning en van hunnen wederzigen staat, met zware benaauwdheid en troosteloosheid, en al deze aanstaande ellenden, die hun door vyandige volken, naar zijn rechtvaardig oordeel, zouden overkomen.

ISRAËL is een uitgediepte wijnstok, hij brengt weder vrucht voor zich; maar naar de veelheid zijner vrucht heeft hij de altaren vernieuwde; naar de goedheid zijns lands, hebben zij de opgerigte beelden goed gemaakt.

2 Hij heeft hun hart verveeld, nu zullen zij verwoest worden; Hij zal hunne altaren doorhouwen, Hij zal hunne opgerigte beelden verstoren.

J. v. C.
771.Num. 23, 3.
Ps. 106, 28.

Isaï. 23, 29.

Hos. 4, 15.
12, 12.

Jes. 1, 23.

circa 740.

Hos. 8, 11.

J. v. C.
740.

Hos. 3:1.

3 Want nu zullen zij zeggen: Wij hebben ⁶geenen koning; want wij hebben den HEERE niet gevreesd; wat zou ons dan een koning doen?

4 Zij hebben woorden gesproken, valscheitlijk zwerend in het verbond maken; daarom zal het oordeel als een vergiftig kruid groenen, op de voren der velden.

5 De inwoners van Samaria zullen verschrinkt zijn over het kalf van Beth-Aven; want zijn volk zal over hetzelfde treuren, uitstagers zijne Chemarim, ^{die} zich over hetzelfde verheugden, over zijne heerlijkheid, omdat zij van hetzelfde is weggevaaren.

6 Ja datzelfde zal naar Assur gevoerd worden, tot een geschenk voor den koning Jareb: Efraim zal schuamte behalen, en Israël zal beschaamd worden van wege zijnen raadslag.

7 De koning van Samaria is afgehouden, als schuim op het water.

8 En de hoogten van Aven, Israels zonde, zullen verdelgd worden; doornen en distelen zullen op heuvelider altaren opkomen; en zij zullen zeggen tot de bergen: Bedekt ons! en tot de heuvelen: Valt op ons!

9 Sints de dagen van Gibeon, hebt gij gezondigd, o Israël! daar zijn zij staande gebleven; de strijd te Gibeon, tegen de kinderen der verkeerdheid, zal ze niet aangrijpen.

10 Het is in mijn' lust, dat Ik ze zal binden; en volken zullen tegen henlieden verzameld werden, als Ik ze binden zal in hunne twee voren.

11 Dewijl Efraim eene vaars is, gewend aanne te dorschen, zoo ben Ik over de schoonheid van haren hals overgegaan; Ik zal Efraim berispen, Juda zal ploegen, Jakob zal voor zich eggen.

12 Zaat u tot gerechtigheid, maakt tot weidsadigheid; ⁶braakt u een braakland: dewijl het tijd is den HEERE te zoeken, tot dat Hij come, en over u de gerechtigheid regene.

13 Gij hebt zondeloosheid geploegd, verkeerdheid gemaakt, en de vrucht der leugen gezeten: want zij hebt vertrouwd op uwen weg, op de verheid uwer nolden.

14 Daarom zal er een groot gedruisch ontstaan onder uwe volken, en al uwe vestingen zullen verstoord worden, gelijk Salman Beth-Arbel verstoord ten dage des kriegs; de moeder werd er verpletterd met de zonen.

15 Alzoo heeft Beth-El ulieden gedaan, van wege de boosheid uwer boosheid; Israels koning is in den dageraad ten eenemaal uitgeroeid.

HOOFDSTUK 11.

Gods nederbuigende liefde jegens Israël, van Egypte af (waaronder eene profetie van Christus verborren is), met eene tegenstelling van hunne ongehoorzaamheid, afgoderij, ondoelbaarheid en hardkoppigheid, vs. 1-4; 7; waarom zij naar Assyrie gevoerd en wreed behandeld zullen worden, 5, 6. Belofte van genadige matiging der straf en Israels bekeerling tot Christus door de verkoniging van het Koninkrijk, 8.

1 Als Israël een kind was, toen heb Ik hem liefgehad, en ⁶Ik heb mijnen zoon uit Egypte geroepen.

2 Maar gelijk zij henlieden riepen, alzo gingen zij van hun aangezicht weg; zij offerden den basils, en rookten den gesnedenen beelden.

3 Ik nochtans leerde Efraim gaan; Hij nam ze op zijne armen, maar zij beken den niet, dat Ik ze genas.

4 Ik crok ze met menschenzelen, met touwen der liefde, en was hun, als degenen, die het jak van en hunne klunnebakken opligten, en Ik reikte hem voeder toe.

5 Hij zal in Egypteland niet weder-

keeren, maar Assur, die zal zijn koning zijn; omdat zij zich weigeren te bekeeren.

6 En het zwaard zal in zijne steden blijven, en zijne grenzelen verteren, en opeten, van wege hunne beraadslagingen.

7 Want mijn volk blijft hangen aan de afkeering van Mij; zij roepen het wel tot den Allerhoogste, maar niet een verhoogt Hem.

8 Hoe zou Ik u overgeven, o Efraim? u overleveren, o Israël? hoe zou Ik u maken als ⁶A'dama? u stellen als Zebodin? mijn hart is in Mij omgekeerd, al mijn betrouwen is te zamen ontstoken.

9 Ik zal de hittigheid mijns toorns niet uitvoeren; Ik zal niet wederkeeren om Efraim te verderven; want Ik ben God en geen mensch, de heilige in het midden van u, en Ik zal in de stad niet komen.

10 Zij zullen den HEERE achterna wandelen. Hij zal brullen als een leeuw; wanneer Hij brullen zal, dan zullen de kinderen van de zee af al bevende aankomen.

11 Zij zullen bevende aankomen als een vogeltje uit Egypte, en als eene duif uit het land van Assur; en Ik zal hen doen wonen in hunne huizen, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 12.

Klingt over Efraim en Juda, vs. 1, door voorstellingen van Gods weldaad aan hunnen voorgader Jakob, en voorts aan allen bezworen, worden zij vermaand tot bekeering, 4, 13 en 14. Hunne onverzadigden en bedrog in allen koophandel, trouwheid, onbeschaamdheid en afgoderij verwerken Gods zwaren toorn, 8, 9, 12, 15; invoering eener belofte van genade, 10, 11.

1 Die van Efraim hebben Mij omsingeld met leugen, en het huis Israels met bedrog; maar Juda heerschte nog met God, en was met de heiligen getrouw.

2 Efraim weltd zich met wind, en jaagt den oostewind na; den ganschen dag vernemigvuldigt hij leugen en verwoesting; en zij maken verbond met Assur, en de olie wordt naar Egypte gevoerd.

3 Ook heeft de HEERE eenen twist met Juda, en Hij zal bezoeking doen over Jakob naar zijne wegen, naar zijne handelingen zal Hij hem vergelden.

4 In ⁶moeders buik ⁶niel hij zijnen broeder bij de verzenen; en in zijne kracht droeg hij zich vorstelijk ⁶met God.

5 Ja hij droeg zich vorstelijk tegen den Engel, en overmoet hem; hij weende en smeekte hem. Te Beth-El vond hij Hem, en aldaar sprak Hij met ons:

6 Namelijk, de HEERE, de God der heirscharen, HEERE is zijn gedenken.

7 Gij dan bekeer u tot uwen God, bewaar weldadigheid en recht, en wacht geduriglijk op uwen God.

8 In des koopmans hand is eene bedriegelijke weegschaal, hij bemint te verdrücken:

9 Nog zegt Efraim: Evenwel ben Ik rijk geworden, ik heb mij groot goed verkregen; ja al mijnen arbeid zullen zij mij geene ongerechtigheid vinden, die zonde zij.

10 Maar Ik ben de HEERE, uw God, d van Egypteland af; Ik zal u nog in tenten doen wonen, als in de dagen der zamenkomst;

11 En Ik zal spreken tot de profeten, en Ik zal het gezigt vernemigvuldigen; en door de dienst der profeten zal Ik gelijkvissen voorstellen.

12 Zekerlijk is Gibeon ongerechtigheid, zij zijn enkel ijdelheid; te Gilgal offeren zij ossen, ja hunne altaren zijn als steenhoopen op de voren der velden.

13 ⁶Jakob vloot toch naar het veld van Syrie, en Israël diende om eene ⁶vrouw, en hoedde om eene vrouw.

J. v. C.
740.

Gen. 19:21.

circa 725.

Gen. 25:26.

Gen. 35:9, 10.

Gen. 28:12.

19.

35:7, 14, 15.

Jes. 13:11.

Hos. 6:8.

Hos. 4:15.

9:15.

Gen. 28:5.

ent.

Gen. 29:20.

25.

Jes. 2:19.
Luk. 23:31.
Openb. 6:16.
9:6.

d Hos. 9:2.

Jer. 4:5.

Matt. 2:15.

J. v. C.
725.

14 Maar de HEERE voerde Israël op uit Egypte door eenen profeet, en door eenen profeet werd hij gehoord.

15 Efraïm *dooreetegen* heeft *Hem* zeer bitterlijk vermoord; daarom zal Hij zijn bloed op hem laten, en zijn Heere zal hem zijnen smaad vergelden.

HOOFDSTUK 13.

Efraïms aanzien en heerlijkheid verdwijnen door afgoderij, vs. 1. Afbeeldingen van Gods afschrikkelijken toorn over Efraïms snoode ondankebaardheid jegens hunnen eenigen en goeden Heiland, van den beginne af, 4. De oorzaak van Israëls verderf en aanstaande noodden is afgoderij, ijdel vertrouwen en domme onbetoetendheid, 9. Evangelische genadebelofte voor Efraïm na de voorgaande verwoesting, 14.

ALS Efraïm sprak, zoo beefde men, hij heeft zich verheven in Israël; maar hij is schuldig geworden aan den Baal en is gestorven.

2 En nu zijn zij voortgevaaren te zondigen, en hebben zich van hun zilver een gegoten beeld gemaakt, afgoden naar hun verstand, die altoosmaal "smedenwerk zijn: waarvan zij *afgoden* zeggen: De menschen, die offeren, zullen de kalveren kussen.

3 Daarom zullen zij zijn als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw, die hangaakt; als kaf van den dorschvloer, en als rook uit den schoorsteen wordt weggestormd.

4 Ik ben toch de HEERE, uw God, o Egypteland af; daarom zoudt gij geen God kennen dan Mij alleen, want er is geen Heiland dan Ik.

5 Ik heb u gekend in de woestijn, in een zeer heet land.

6 Daarna zijn zij, nadat hunlieder *de* weide was, zat geworden; als zij zat zijn geworden, heeft zich hun hart verheven; daarom hebben zij Mij *vergeten*.

7 Dies werd Ik hun als een felle leeuw; als een luipaard loerde Ik op den weg. 8 Ik ontmoette hen als een beer, die van jongen beroofd is, en scheurde het slot huns harten; en Ik versloed ze aldaar als een oude leeuw; het wild gedierde des velds verscheurde hen.

9 Het heeft u bedorven, o Israël! want in Mij is uwe hulp.

10 Waar is uw koning nu? dat hij u behoude in al uw streken! en uwe rigters, waar gij van zeldt: Geef mij eenen koning en vorsten?

11 Ik gaf u *vefen* / koning in mijnen toorn, en nam *hem* weg in mijne verbolgenheid.

12 Efraïms ongerechtigheid is zamengebonden, zijne zonde is opgeleed.

13 Smarten eener barende *vrouw* zullen hem aankomen; hij is een onwils kind; want *andere* zou hij geen tijd in de kindergeboorte blijven staan.

14 Doch Ik zal hen van het geweld der hel verlossen. Ik zal ze vrijmaken van den dood; o dood! waar zijn uwe pestilentien? hel! waar is uw verderf? *be-*rouw zal van mijne oogen verborgen zijn.

15 Want hij zal vrucht voortbrengen onder de broederen; doch er zal een oostewind komen, een wind des HEEREN, opkomende uit de woestijn; en zijne springader zal uitdroogen, en zijne fontein zal verdroogen; diezelfde zal den schat van alle gewenschte huisraad rooven.

HOOFDSTUK 14.

Israël wordt vermaand tot waar bekeering en gered, hoe zij daarvoor zullen getuigenis geven, vs. 1; met schoone beloften van de toekomstige genade en zegeningen onder den Messias, 4; alsmede vermaning tot vlijtige opmerking, betrachtiging en nakoming van deze en alle goddelijke leerzelen, 10.

SAMARIA zal woest worden, want zij is wederspanning geweest tegen haren God; zij zullen door het sward vallen, hunne kinderkrans zullen *verpletterd*, en hunne zwangere vrouwen zullen open-gesneden worden.

2 Bekeer u, o Israël! tot den HEERE, uwen God, toe; want gij zijt gevallen om uwe ongerechtigheid.

3 Neem *deze* woorden met u, en bekeer u tot den HEERE; zeg tot Hem: Neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede, zoo zullen wij betalen de varren onzer lippen.

4 Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: Gij zijt onze God. Immers zal een wees bij U ontfermd worden.

5 Ik zal huile der afkeerig geneten, Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben; want mijn toorn is van hem gekeerd.

6 Ik zal Israël zijn als de dauw; hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijne wortelen uitlaan als de Libanon.

7 Zijne scheuten zullen zich uitspreiden, en zijne heerlijkheid zal zijn als des olyfbooms, en hij zal eenen reuk hebben als de Libanon.

8 Zij zullen wederkeeren, zittende onder zijne schaduw; zij zullen ten leven voortbrengen *als* koren, en bloeien als de wijnstok; zijne gedachtenis zal zijn als de wijn van Libanon.

9 Efraïm! wat heb ik meer met de afgoden te doen? Ik heb *hem* verhoord, en zal op hem zien. Ik zal *hem* zijn als een groeiende denneboom, uwe vrucht is uit Mij gevonden.

10 Wie is wijs? die versta deze diagen; wie is verstandig? die bekenne ze: want des HEEREN wegen zijn recht, en de regtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen.

J. v. C.
725.9 Jac. 25-5.
1 Cor. 15-53.

a Hos. 10-14.

b Hos. 12-7.

c Hebr. 13-15.

DE PROFEET JOËL.

HOOFDSTUK 1.

De profeet stelt aan het volk voor, op Gods bevel, de gruwelijke landplag van allerlei ongedierte, en vermaant hen op te waken en zulks te betrachten, vs. 1; alsmede tot treuren en weeglagen, 8. Hij beveelt te vasten en te bidden, 14.

HET woord des HEEREN, dat geschied is tot Joël, den zoon van Pethuël.

2 Hooft dit, gij oudsten! en neemt ter ooren, alle inwoners des lands? Is dit geschied in uwe dagen? of ook in de dagen uwer vaderen?

3 Vertelt uwen kinderen daarvan, en laat het uwe kinderen hunnen kinderen vertellen, en derzelver kinderen aan een ander geslacht.

4 Wat de rups heeft overgelaten, heeft de sprinkhaan afgegeten, en wat de sprinkhaan heeft overgelaten, heeft de kever afgegeten, en wat de kever heeft overgelaten, heeft de kruiddorm afgegeten.

5 Waakt op, gij dronkenen! en weent en huil, alle gij winzuipers! om den nieuwen wijn, dewijl hij van uwen mond is afgesneden.

J. v. C.
800.J. v. C.
800.

circa 800.

J. v. C.
800.

6 Want een volk is opgekomen over mijn land; magtig en zonder getal; zijne tanden zijn leeuwentanden, en aet heeft baklanden eens ouden leuws.

7 Het heeft mijnen wijnstok gesteld tot eene verwoesting, en mijnen vogeboom tot schulin; het heeft hem ganschelijk ontbloot en nedergeworpen, zijne ranken zijn wit geworden.

8 Kermat, als eene jonkvrouw, die met eenen zak omgord is van wege den man harer jeugd.

9 Spijsoffer en drankoffer is van het huis des HEEREN afgesneden; de priesters, des HEEREN dienaars, treuren.

10 Het veld is verwoest, het land treurt; want het koren is verwoest, de most is verdroogd, de olie is slaauw.

11 De akkerlieden zijn beschaamd, de wijngaardeniers huilen, om de tarwe en om de gaist; want de oogst des velds is vergaan.

12 De wijnstok is verdord, de vogeboom is slaauw; de granaatappelboom, ook de palmboom en appelboom; alle boomen des velds zijn verdord; ja de vrolijkheid is verdord van de menschenkinderen.

13 Ongordt u, en rouwklagt, gij priesters! huil, gij dienaars des altaars; gaat in, vernacht in zakken, gij dienaars mijns Gods; want spijsoffer en drankoffer is geweerd van het huis uws Gods.

14 Heiligt een vasten, roept een verbodsdag uit, verzamelt de oudsten, en alle inwoners dezes lands, ten huize des HEEREN, uws Gods, en roept tot den HEERE.

15 Ach, dien dag! want de dag des HEEREN is nabij, en zal als eene verwoesting komen van den Almachtige.

16 Is niet de spijs voor onze oogen afgesneden; blindchapen verheuging van het huis onzes Gods?

17 De graven zijn onder hunne kluiten verrot, de schathuizen zijn verwoest, de schuren zijn afgebroken, want het koren is verdord.

18 O hoe zucht het vee! de runderkuden zijn bedwelnd, want zij hebben geene weide; ook zijn de schaapskuden verwoest.

19 Tot U, o HEERE! roep ik; want een vuur heeft de weiden der woestijn verteerd, en eene vlam heeft alle boomen des velds aangestoken.

20 Ook schiet uwt elc beest des velds tot U; want de waterstroomen zijn uitgedroogd, en een vuur heeft de weiden der woestijn verteerd.

HOOFDSTUK 2.

De profeet stelt Zion voor oogen de schrikkelijkheid van Gods oordeel, vs. 1. Vermaning tot hartelijke vroomtoezigting en bekeering, 2. Beveelt te vasten en te bidden, 13. Belooft daarop Gods zegen en vermening van de plaag, 18. Profeteert voorts van tegenwoordige en toekomstige zegeningen en den zaligen staat der Kerk door de komst van den Mesias en uitzending van den Heiligen Geest, 21; met voorzegging van vreesselijke beoorten in de wereld voor de laatste komst van Christus, en van de behoudenis der Kerk, 30.

BLAAST de bazuin te Zion, en roept alle inwoners des berg mijner heiligheld; laat alle inwoners des lands beroerd zijn, want de dag des HEEREN komt, want hij is nabij.

2 Een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolven en dikke duisterheid, als de dageraad uitgespreid over de bergen; een groot en magtig volk, desgelijke van ouds niet geweest is, en na hetzelve niet meer zal zijn tot in jaren van vele geslachten.

3 Voor hetzelve verteert een vuur, en achter hetzelve brandt eene vlam; het

land is voor hetzelve als een iusthof, maar achter hetzelve eene woeste wildernis, en ook is er geen ontkomen van hetzelve.

4 De gedaante deszelfs is als de gedaante van paarden, en als ruiters zoo zullen zij loopen.

5 Zij zullen daarhenen springen als een gedruisch van wagenen, op de hoogten der bergen; als het gedruisch ener vuurvlam, die stoppelen verteert; als een magtig volk, dat in slagorde gesteld is.

6 Van deszelfs aangezigt zullen de volken in pan zijn; alle aangezichten zullen betrekken als een pot.

7 Als heidenen zullen zij loopen, als krijgsvelden zullen zij de muren beslimmen; en zij zullen daarhenen trekken, een legelijk in zijne wegen, en zullen hunne paden niet verdraagen.

8 Ook zullen zij de een den ander niet dringen; zij zullen daarhenen trekken elk in zijne baan; en al vielen zij op een geweer, zij zouden niet verwond worden.

9 Zij zullen in de stad omloopen, zij zullen loopen op de muren, zij zullen klimmen in de muizen; zij zullen door de vensters inkomen als een dief.

10 De haarde is beroerd voor deszelfs aangezigt, de hemel beeft; de zon en maan worden zwart, en de sterren trekken haren glaas in.

11 En de HEERE verheft zijne stem voor zijn heil henen; want zijn leger is zeer groot, want Hij is magtig, doende zijn woord; want de dag des HEEREN is groot en zeer vreesselijk, en wie zal hem verdragen?

12 Nu dan ook, spreekt de HEERE, d bekeert u tot Mij niet u ganschheid, en dat met vasten en met geweet, en niet rouwklage.

13 En scheurt uw hart en niet uwe kleederen, en bekeert u tot den HEERE, uwen God; want Hij is genadig en barmhartig, laagmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwade.

14 Wie weet, Hij mogt zich wenden en berouw hebben; en Hij mogt eenen zegen achter zich overlaten tot spijsoffer en drankoffer voor den HEERE, uwen God.

15 Blaast de bazuin te Zion, g heiligt een vasten, roept een verbodsdag uit.

16 Verzamelt het volk, heiligt de gemeente, vergadert de oudsten, verzamelt de kinderken en die de borsten zuigen; de brudegom ga uit zijne binnenkamer, en de bruid uit hare slaapkamer.

17 Laat de priesters, des HEEREN dienaars, weenen tusschen het voorhuis en het altaar, en laat hen zeggen: Spaar uw volk, o HEERE! en geet uwe erfenis niet over tot eene smaadheid, dat de Heidenen over hen zouden heerschen, waarom zouden zij onder de volken zeggen: de Heere is hunlieder God?

18 Zoo zal de HEERE overen over zijn land, en Hij zal zijn volk verschoonen.

19 En de HEERE zal antwoorden en tot zijn volk zeggen: Ziet, ik zend ulieden het koren, en den most, en de olie, dat gij daarvan verzadigd zult worden; en ik zal u niet meer overgeven tot eene smaadheid onder de Heidenen.

20 En ik zal dien van het noorden verre van ulieden doen vertrekken, en hem wegdrijven in een dor en woest land, zijn aangezigt naar de Oostzee, en zijn einde naar de achterste zee; en zijn stank zal opgaan, en zijne vuiligheld zal opgaan; want hij heeft groote dingen gedaan.

21 Vrees niet, o land! verheug u, en wees blijde; want de HEERE heeft groote dingen gedaan.

22 Vrees niet, gij beesten des velds! want de weiden der woestijn zullen we-

J. v. C.
800.h Jer. 15:10.
Ez. 32:7.c Jer. 30:7.
Amos 5:18.
Zet. 1:15.

d Jer. 4:1.

e Ez. 34:6.
Ps. 86:15.
Jona 4:2.

f Jona 3:9.

g Joel 1:14.

A Ps. 42:11.
79:15.
115:2.

e Joel 2:15.

h Jer. 13:6.

a Joel 1:15.
Zet. 1:14, 15.

J. v. C.
800.

der jong gras voortbrengen : want het geboomte zal zijne vrucht dragen, de wijnstok en vijgeboom zullen hun vermogen geven.

23 En gij kinderen van Zion ! verheugt u en zijt blijde in den HEERE, uwen God : want Hij zal u geven dien Leeraar der gerechtigheid ; en Hij zal u den regen doen nederdalen, den vroegen regen en den spaden regen in de eerste maand.

24 En de dorschvloeren zullen vol koren zijn, en de perskulp van most en olie overloopen.

25 Alsoo zal Ik ulieden de jaren vergelden, die de sprinkhaan, de kever, en de kruidworm, en de rups heeft afgegeten ; mijn groot heil, dat Ik onder u gezonden heb.

26 En gij zult overvloediglijk en tot verzadiging eten, en prijzen den naam des HEEREN, uws Gods, die wonderlijk bij u genaamd heeft ; en mijn volk zal niet beschaamd worden tot in eeuwigheid.

27 En gij zult weten, dat Ik in het midden van Israël ben, en dat Ik de HEERE, uw God, ben, en niemand meer, en mijn volk zal niet beschaamd worden in eeuwigheid.

28 En daarna zal het geschieden, dat Ik mijnen Geest zal uitgieten over alle vleesch, en uwe zonen en uwe dochteren zullen profeteren ; uw ouden zullen droomen droomen, uwe jongelingen zullen gezigten zien ;

29 Ja ook over de dienstknechten, en over de dienstmaagden, zal Ik in die dagen mijnen Geest uitgieten.

30 En Ik zal wondertekenen geven in den hemel en op de aarde ; bloed, en vuur, en rookpilaten.

31 De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eerdat die groote en vreeselijke dag des HEEREN komt.

32 En het zal geschieden, als wieden naam des HEEREN zal aanroepen, zal benouden worden : want op den berg Zions en te Jeruzalem zal ontkoming zijn, gelijk als de HEERE gezegd heeft ; en dat, bij de overgeblevenen, die de HEERE zal roepen.

HOOFDSTUK 3.

Profetie van Gods oordeel over de vijanden zijner Kerk, met eene bespottig hunner ijdele aanslagen en toerusting tegen dezelve, vs. 1. Eenwige gelukzaligheid van de Kerk en ondergang der vijanden, 18.

WANT ziet, in die dagen en te dier tijd, als Ik de gevangenis van Juda en Jeruzalem zal wenden ;

2 Dan zal Ik alle Heidenen vergaderen, en zal hen afvoeren in het dal van Jósafat ; en Ik zal met hen aldaar rigten, van wege mijn volk en mijn erfdeel Israël, dat zij onder de Heidenen bebben verstrooid, en mijn land gedeeld ;

3 En hebben het lot over mijn volk geworpen, en een knechtje gegeven om eene hoer, en een meisje verkocht om wijn, dat zij mochten drinken.

4 En ook, wat hebt gij met Mij te doen, gij Tyrus en Zidon, en alle grenzen van Palestina ! zoudt gij Mij eene vergelding wedergeven ? maar zoo gij Mij wilt ver-

gelden, ligtelijk, haastelijk, zal Ik uwe vergelding op uw hoofd wederbrengen.

5 Omdat gij mijn zilver en mijn goud hebt weggenomen, en hebt mijne beste kleinoeden in uwe tempels gebragt.

6 En gij hebt de kinderen van Juda en de kinderen van Jeruzalem, verkocht aan de kinderen der Grieken, opdat zij hen verre van hunne landpale mogt brengen.

7 Ziet, Ik zal ze opwekken uit de plaats, waarhenen gij ze hebt verkocht ; en Ik zal uwe vergelding wederbrengen op uw hoofd.

8 En Ik zal uwe zonen en uwe dochteren verkoopen in de hand der kinderen van Juda, die ze verkoopen zullen aan die van Scheba, aan een vergelogen volk : want de HEERE heeft het gesproken.

9 Roept dit uit onder de Heidenen, heiligt enen krig ; wekt de helden op, laat naderen, laat optrekken alle krijgsvelden.

10 Slaat uwe spaden tot zwaarden, en uwe sikkel tot speusen ; de zwakke zegge : Ik ben een held.

11 Rot te hoop, en komt aan, alle gij volken van rondom, en vergadert u ! O HEERE, doe uwe helden derwaarts nederdalen !

12 De Heidenen zullen zich opmaken, en optrekken naar het dal van Jósafat ; maar aldaar zal Ik zitten, om te rigten alle Heidenen van rondom.

13 Staant de sikkel aan, want de oogst is rijp geworden ; komt aan, daalt henen af, want de pers is vol, en de perskulp loopen over : want hunlieder hoosheid is groot.

14 Menigten, menigten in het dal des dorschwagens : want de dag des HEEREN is nabij, in het dal des dorschwagens.

15 De zon en maan zijn zwart geworden, en de sterren hebben haren glans ingetrokken.

16 En de HEERE zal uit Zion brullen, en uit Jeruzalem zijne stem geven, dat hemel en aarde beven zullen ; maar de HEERE zal de toevlugt zijns volks, en de sterkte der kinderen Israëls zijn.

17 En gillieden zult weten, dat Ik, de HEERE, uw God ben, wonende op Zion, den berg mijner heilichheid ; en Jeruzalem zal eene heilichheid zijn, en vreemden zullen niet meer door haar doorgaan.

18 En het zal te dien dage geschieden, dat de bergen van zoeten wijn zullen druipen, en de heuvelen van melk vlieten, en alle stroomen van Juda vol van water gaan ; en er zal eene fontein uit het huis des HEEREN uitgaan, en zal het dal van Sittim bewateren.

19 Egypte zal tot verwoesting worden, en Edom zal worden tot eene woeste wildernis, om het geweld, gedaan aan de kinderen van Juda, in welker land zij onschuldig bloed vergoten hebben.

20 Maar Juda zal blijven in eeuwigheid, en Jeruzalem van geslacht tot geslacht.

21 En Ik zal hunlieder bloed reinigen, dat Ik niet gereinigd had ; en de HEERE zal wonen op Zion.

J. v. C.
800.

Joël 1:4.

Jes. 44:3.
Eze. 39:29.
Hani. 2:17.

Joël 3:15.

Rom. 10:13.

Obadja's 17.

Openb. 14:15.

Joël 2:10, 21.

Openb. 21:27.

Amos 9:13.

DE PROFEET AMOS.

HOOFDSTUK 1.

Afkomst van Amos, alsmede den tijd van zijne profetie, vs. 1. Hij verkondigt Gods schrikkelijke oordelen over Syrië, 2 ; over de Filistijnen, 6 ; over Tyrus, 9 ; over Edom, 11, en over Ammon, 13 ; bijzonder om de vervolging en verdrukking van zijn volk.

De woorden van Amos, die onder de veederderen was van Thekoa ; dewelke hij gezien heeft over Israël, in de dagen van Uzzi, koning van Juda, en in de dagen van Jerobeam, zoon van Joas, koning van Israël ; twee jaren vóór de aardbeving.

J. v. C.
787.

Zach. 14:5.

J. v. C.
787.

J. v. C.

787.

h Jer. 25. 30.
Joel 3. 16.

2 En hij zeide : De HEERE zal u brullen uit Zion, en zijne stem verheffen uit Jeruzalem : en de woningen der herderden zullen treuren, en de hoogte van Karmel zal verdorren.

3 Alzoo zegt de HEERE : Om drie overtredingen van Damaskus, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij Gilead met ijzeren dorschwapens hebben gedorscht.

4 Daarom zal Ik een vuur in het huis van Hazaël zenden, dat zal de paleizen van Benhadad verteren.

e Jes. 17. 1.

Jer. 49. 23.

e Jer. 49. 23.

d 2Kon. 16. 9.

e 2Kron. 21. 16.

17.

28. 18.

5 En Ik zal den grendel van Damaskus verbrekken, en zal uitrooijen den inwoner uit Bikat-Aven, en dien, die den scepter houdt, uit Beth-Eden; en het volk van Syrië zal gevangelijk weggevoerd worden naar Kir, zegt de HEERE.

6 Alzoo zegt de HEERE : Om drie overtredingen van Gaza, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij mijn volk gevangelijk hebben weggevoerd met een volkomene wegvoering, om aan Edom over te leveren.

7 Daarom zal Ik een vuur zenden in den muur van Gaza, dat zal hare paleizen verteren.

8 En Ik zal den inwoner uitrooijen uit Asdod, en dien, die den scepter houdt, uit A'skelon; en Ik zal mijne hand wenden tegen Ekron, en het overblijfsel der Filistijnen zal vergaan, zegt de Heere HEERE.

9 Alzoo zegt de HEERE : Om drie overtredingen van Tyrus, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij mijn volk met een volkomene wegvoering hebben overgeleverd aan Edom, en niet gedacht aan het verbond der broeders.

10 Daarom zal Ik een vuur zenden in den muur van Tyrus, dat zal hare paleizen verteren.

11 Alzoo zegt de HEERE : Om drie overtredingen van Edom, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat hij zijnen broeder met het zwaard heeft vervolgd, en zijne barmhertigheid verdorven; en dat zijn toorn eeuwiglijk verscheurt, en hij zijne verholgenheid altoos behoudt.

12 Daarom zal Ik een vuur zenden in Theman, dat zal de paleizen van Bozra verteren.

13 Alzoo zegt de HEERE : Om drie overtredingen der kinderen Ammons, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de zwangere vrouwen van Gilead hebben opengesneden, om hunne landpale te verwijderen.

14 Daarom zal Ik een vuur aansteken in den muur van Rabba, dat zal hare paleizen verteren, met een gejuich ten dage des strijds, met een onweder ten dage des wervelwinds.

15 En hunlieder koning zal gaan in gevangenis, hij en zijne vorsten te zamen, zegt de HEERE.

HOOFDSTUK 2.

Gods oordeel over Moab, vs. 1; over Juda, 4; en Israël, wiens gruwelijke zonden vermeld worden, als: onderdrukking der vrouwen en armen in het gezigt, 6, 7; verfoeilijke onkuisheid, 7; onbeschaamdheid in hunne schending en afgodery, 8; onlankbaarheid tegen Gods weldadigheid van ouds af, 9; onheilsheid en trotschheid tegen Nazirees en profeten, 12; waarom God hen bedreigt met een hand en onverrijdelijk verderf, 13.

ALZOO zegt de HEERE : Om drie overtredingen van Moab, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat hij de beenderen des konings van Edom tot kalk verbrand heeft.

2 Daarom zal Ik een vuur in Moab zenden, dat zal de paleizen van Keriôth verteren : en Moab zal sterven met groot gedruisch, met gejuich, met geluid der bazuin.

3 En Ik zal den regter uit het midden van haar uitrooijen; en al hare vorsten zal Ik met hem doodden, zegt de HEERE.

4 Alzoo zegt de HEERE : Om drie overtredingen van Juda, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de wet des HEEREN verworpen, en zijne inzettingen niet bewaard hebben; en hunne lengenen hen verleid hebben, die hunne vaders hebben nagewandeld.

5 Daarom zal Ik een vuur in Juda zenden, dat zal Jeruzalems paleizen verteren.

6 Alzoo zegt de HEERE : Om drie overtredingen van Israël, en om vier zal Ik dat niet afwenden; omdat zij den regtvaardige voor geld verkoopen, en den nooddriftige om een paar schoenen.

7 Die er naar higen, dat het stof der aarde op het hoofd der armen zij, en den weg der zachtmoedigen verkeer; en de man en zijn vader gaan tot eene jonge dochter, om mijnen heiligen naam te ontheiligen.

8 En zij leggen zich neder bij elk altaar op de verpande kleederen, en drinken den wijn der geboeten in het huis hunner goden.

9 Ik daarentegen heb den Amoriet voor hunlieder aangezicht verdelgd, wiens hoogte was als de hoogte der cederen, en hij was sterk als de eiken; maar Ik heb zijne vrucht van boven, en zijne wortelen van onderen verdelgd.

10 Ook heb Ik alieden uit Egypteland opgevoerd; en Ik heb u veertig jaren in de woestijn geleid, opdat gij het land van den Amoriet erfelijk bezat.

11 En Ik heb sommigen uit uwe zonen tot profeten verwekt, en uit uwe jongelingen tot Nazireen; is dit niet alzoo, gij kinderen Israëls? spreekt de HEERE.

12 Maar gijlieden hebt aan de Nazireen wijn te drinken gegeven, en gij hebt den profeten geboden, zeggende : Gij zult niet profeteren.

13 Ziet, Ik zal uwe plaatsen drukken, gelijk als een wagen drukt, die vol garven is.

14 Zoodat de snelle niet zal ontvlieden, en de sterke zijne kracht niet verkloeken, en een held zal zijne ziel niet bevrijden.

15 En die den boog handelt, zal niet bestaan, en die ligt is op zijne voeten, zal zich niet bevrijden; ook zal, die te paard rijdt, zijne ziel niet bevrijden.

16 En de kloekhartigste onder de helden zal te dien dage naakt henenvlieden, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 3.

God wil Israël straffen om hunne onlankbaarheid, vs. 1; en bewijst, dat zijne bedreigingen en straffen regtvaardig zijn en zeker komen zullen, 3. Verwijt hunner onverschuldigheid tegen alle waarschuwingen, 6. God roept de Heidenen tot getuigen tegen Israël, 9; zegt hun des vijands komst aan, 11, wiens geweld zeer weinigen met groot gevaar zullen ontkomen, 12. Voortzetting van de uitroeping hunner afgodery en pracht, 13.

HOORT dit woord, dat de HEERE tegen ulieden spreekt, gij kinderen van Israël ! namelijk tegen het ganse geslacht, dat Ik uit Egypteland heb opgevoerd, zeggende :

2 Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik uwe ongerechtigheden over ulieden bezoeken.

3 Zullen twee te zamen wandelen, tenzij dat zij bijeengekomen zijn?

4 Zal een leeuw brullen in het woud, als hij geen roef heeft? Zal een jonge leeuw uit zijn hol zijne stem verheffen, tenzij dat hij wat gevangen hebbe?

5 Zal een vogel in den strik op de aarde vallen, als er geen strik voor hem is? Zal

J. v. C.

787.

e Amos 8 : 6.

h Num. 21. 24.

Deut. 2. 31.

Joz. 24. 8.

e Ex. 12. 51.

d Amos 7:12.

13.

J. v. C.
787.

men den strik van den aardbodem opnemen, als men ganschelijk niet heeft gevangen?

6 Zal de hazuin in de stad geblazen worden, dat het volk niet sliddere? Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?

7 Gewisselijk de Heere HEERE zal geen ding doen, tenzij Hij zijne verborgenheid aan zijne knechten, de proteten, geopenbaard hebbe.

8 De leeuw heeft gebruld, wie zou niet vreezen? De Heere HEERE heeft gesproken, wie zou niet profeteren?

9 Doet het hooren in de paleizen te Asdod, en in de paleizen in Egypteland, en zegt: Verzuunt u op de bergen van Samaria, en ziet de groote beroerten in het midden van haar, en de verdrukten binnen in haar.

10 Want zij weten niet te doen, dat recht is, spreekt de HEERE: die in hunne paleizen schatten vergaderen door geweld en versterking.

11 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: De vijand! en dat rondom het land! die zal uwe sterkte van u nederstorten, en uwe paleizen zullen uitgeplunderd worden.

12 Alzoo zegt de HEERE: Gelijk als een herder twee schenkelen, of een stinkje van een oor uit des leeuwen muil reidt, alzoo zullen de kinderen Israels gered worden, die daar zitten te Samaria, in den hoek van het bed, en op de sponde van de knoets.

13 Hoort en betuigt in het huis Jakobs, spreekt de Heere HEERE, de God der heirscharen:

14 Dat Ik, ten dage als Ik Israels overtredingen over hem bezoeken zal, ook bezoeking zal doen over de altaren van Beth-El; en de hoornen des altaars zullen worden afgehouden, en ter aarde vallen.

15 En Ik zal het winterhuis met het zomerhuis slaan; en de elpenbeenen huizen zullen vergaan, en de groote huizen een einde nemen, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 4.

God zweert den grooten te Samaria en al het volk, dat Hij hen gevatelijk zal laten wegvaren om hun geweld, zieleger, afgoderij en onbekendheid; onder de vele toevallende plaatsen, vs. 1. Hij noodigt hen evenwel nog tot bekeering, met voorstelling zijner majesteit en macht, 12.

HOORT dit woord, gij koetjen van Basan! gij die op den berg van Samaria zijt, die de armen verdrukt, die de nooddriftigen verplettert: gij, die tot honderd heeren zegt: Brengt aan, opdat wij drinken.

2 De Heere HEERE heeft gezworen bij zijne heiligheid, dat er, ziet, dagen over ulieden zullen komen, dat men u zal optrekken met haken, en uwe nakomelingen met vischangelen.

3 En gij zult door de bressen uitgaan, een ieder voor zich henen; en gij zult, hetgeen in het paleis gebracht is, wegvaren, spreekt de HEERE.

4 Komt te Beth-El, en overtreedt te Gilgal; maakt des overtredens veel, en brengt uwe offers des morgens, uwe tienden om de drie dagen!

5 En Ik rookt van het geederemde een loffoffer, en roept vrijwillige offers uit, doet het hooren; want alzoo hebt gij het gaarne, gij kinderen Israels! spreekt de Heere HEERE.

6 Daarom heb Ik ulieden ook reinheid der tanden gegeven in al uwe steden, en gebrek van brood in al uwe plaatsen; nogtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

7 Daartoe heb Ik ook den regen van ulieden geweerd, als er nog drie maan-

den waren tot den oogst, en heb doen regenen over de eene stad, maar over de andere stad niet doen regenen; het eene stuk lands werd beregend, maar het andere stuk lands, waar het niet op regende, verdroorde.

8 En twee, drie steden togen om tot ene stad, opdat zij water mochten drinken, maar werden niet verzadigd; nogtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

9 Ik heb ulieden gezagen met brandkoren en met honigdauw; de veelheid uwer hoven, en uwer wijngaarden, en uwer vijgeboomen, en uwer olijfbomen at de rupps op; nogtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

10 Ik heb de pestilentie onder ulieden gezonden, naar de wijze van Egypte; Ik heb uwe jongelingen door het zwaard gedood, en uwe paarden gevatelijk laten wegvaren; en Ik heb den stank uwer heiligeren zelfs in uwen neus doen opgaan; nogtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

11 Ik heb aanwijzen onder ulieden omgekeerd, gelijk God Sodom en Gomorra omkeerde, u die waart als een vuurbrand, dat uit den brand gerd is; nogtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.

12 Daarom zal Ik u alzoo doen, o Israël! omdat Ik u dan dit doen zal, zoo schik u, o Israël! om uwen God te ontmoeten.

13 Want zie, die de bergen formeert, en den wind schept, en den mensch bekend maakt wat zijne gedachte zij, die den dageraad duisternis maakt, en op de hoogten der aarde treedt, HEERE, God der heirscharen, is zijn naam.

HOOFDSTUK 5.

Onder een klaglied voorziet God Israël val en de vernedering hunner menigte, omdat zij vermaand zijnde den maetzigen God te zoeken en de afgoderij te verlaten, evenzeer in gruwelijk onrecht, geweld en menigte van zonden voortgingen, haterde alle bestraffing, zoodat er tegen Gods oordeel niets was te zeggen, vs. 1. Herhaalde verneming tot bekeering, 13. Doch om hunne verhardheid voorziet God hun den schrikkelijken dag zijner oordeelen, waarvoor zij nu den spot dreeën, 16. Hij verbergt hunne kuischachtige, goddienstigheid, onder schijn van welke zij afgoderij pleegden, gelijk hunne voorvaders, 21.

HOORT dit woord, dat Ik over ulieden den ophef, een klaglied, o huis Israels!

2 De jonkvrouw Israels is gevallen, zij zal niet weder opstaan; zij is verlaten op haar land, er is niemand, die haar oprigt.

3 Want zoo zegt de Heere HEERE: De stad, die uitgaat met duizend, dat honderd overhouden, en die uitgaat met honderd, zal tien overhouden, in het huis Israels.

4 Want zoo zegt de HEERE tot het huis Israels: Zoekt Mij, en leeft.

5 Maar zoekt Beth-El niet, en komt niet te Gilgal, en gaat niet over naar Bersaba; want Gilgal zal voorreker gevatelijk worden weggevoerd, en Beth-El zal worden tot niet.

6 Zoekt den HEERE, en leeft; opdat Hij niet doorbreke in het huis van Jozef als een vuur, dat vertere, zoodat er niemand zij, die het blussche in Beth-El: 7 Die het recht in alsem verkeeren, en de gerechtigheid ter aarde doen liggen.

8 Die het zevengesternte in den Orion maakt, en de doodschaduw in den morgenstond verandert, en den dag als den nacht verduistert; die de wateren der zee roept, en giet ze uit op den aardbodem, HEERE is zijn naam.

J. v. C.
787.

e Deut. 28 22.

d Joel 1-4
2-23

e Gen. 19 24.

f Nah. 1-3.

a Amos 4:

b Job 9-9
38 31.

c Amos 9:

J. v. C.
787.
e Jes. 55 7.
Klgl. 3 37.
38.

e Hos. 12 12.

b Lev. 23 15.
7 13.

des lands geheel zouden hebben afgegeten, dat ik zeide: Heere HEERE! vergeef toch; wie zou er van Jakob blijven staan, want hij is klein!

3 Toen berouwde zelfs den HEERE: dit zal niet geschieden, zeide de HEERE.

4 Wijders deed mij de Heere HEERE aldus zien; en ziet, de Heere HEERE riep uit, dat Hij wilde twisten met vuur; en het verteerde eenen grooten afgrond, ook verteerde het een stuk lands.

5 Toen zeide ik: Heere HEERE! houd toch op; wie zou er van Jakob blijven staan, want hij is klein!

6 Toen berouwde zelfs den HEERE: Ook dit zal niet geschieden, zeide de Heere HEERE.

7 Nog deed Hij mij aldus zien; en ziet, de Heere stond op eenen muur, die naar het paslood gemaakt was, en een paslood was in zijne hand.

8 En de HEERE zeide tot mij: Wat ziet gij, Amos? En ik zeide: Een paslood. Toen zeide de Heere: Zie, ik zal het paslood stellen in het midden van mijn volk Israël; ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan.

9 Maar Izaks hoogten zullen verwoest, en Israëls heilighdommen verstoord worden; en ik zal tegen Jeroabeams huis opstaan met het zwaard.

10 Toen zond Amasia, de priester te Beth-El, tot Jeroëbam, den koning van Israël, zeggende: Amos heeft eene verbindtenis tegen u gemaakt, in het midden van het huis Israëls; het land zal al zijne woorden niet kunnen verdragen.

11 Want alsoo zegt Amos: Jeroëbam zal door het zwaard sterven, en Israël zal voortekker uit zijn land gevangelijk worden weggevoerd.

12 Daarna zeide Amasia tot Amos: Gij ziener! ga weg, vlied in het land van Juda, en eet aldaar brood, en profeteer aldaar.

13 Maar te Beth-El zult gij voortaan niet meer profeteren: want dat is des konings heilighdom, en dat is het huis des koninkrijks.

14 Toen antwoordde Amos, en zeide tot Amasia: Ik was geen profet, en ik was geen profetenzoön; maar ik was een ossenherder, en las wilde viogen af.

15 Maar de HEERE nam mij van achter de kudde; en de HEERE zeide tot mij: Ga henen, profeteer tot mijn volk Israël.

16 Nu dan, hoorde HEEREN woord: Gij zegt: Gij zult niet profeteren tegen Israël, noch de druppelen tegen het huis van Izak.

17 Daarom zegt de HEERE alsoo: Uwe vrouw zal in de stad hoereren, en uwe zonen en uwe dochteren zullen door het zwaard vallen, en uw land zal door het snoer uitgedeeld worden; en gij zult in een onrein land sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevangelijk worden weggevoerd.

HOOFDSTUK 8.

Door het gezigt van eenen korf met zomervruchten wordt afgebeeld, dat Israël einde nabij was, vs. 1; om hunne onderdrukking der armen, goddeloosheid, bedrieglijken koophandel, schenderijen en afzodisch zweven, 4, 11. God zweert aan Israël algemeene verwoesting en rouw, 7; met trouweloosheid door genia aan zijn woord, 11.

DE Heere HEERE deed mij aldus zien: en ziet, een korf met zomervruchten.

2 En Hij zeide: Wat ziet gij, Amos? En ik zeide: Een korf met zomervruchten. Toen zeide de HEERE tot mij: Het einde is gekomen over mijn volk Israël; ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan.

3 Maar de gezangen des tempels zullen te dien dage hullen, spreekt de Heere

HEERE: vele doode lichamen zullen er zijn, in alle plaatsen zal men te stilzwijgend wegworpen.

4 Hooft dit, gij, die den nooddriftige opslokt! en dat om te vernielen de ellendigen des lands:

5 Zeggende: Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leestogt mogen verkoopen? en de sabbat, dat wij koren mogen openen, verkleinende de sta, en den sikkil verhoogende, en verkderlijk handelende met bedriegelijke weegschalen;

6 Dat wij de armen voor geld mogen koopen, en den nooddriftige om een paar schoenen; dan zullen wij het kaf van het koren verkoopen.

7 De HEERE heeft gezwoeren bij Jakobs heerlijkheid: Zou ik al hunne werken in eeuwigheid zal vergeeten!

8 Zou het land hierover niet beroerd worden? en al wie daarin woont treuren? Ja het zal geheel oprijzen als eene rivier, en het zal heen en weder gedreven en verdronken worden, als door de rivier van Egypte.

9 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de Heere HEERE, dat ik de zon op den middag zal doen ondergaan, en het land bij lichten dage verduisteren.

10 En ik zal uwe feesten in rouw, en al uwe liederen in weeklage veranderen, en op alle lenden eenen zak, en op alle hoofd kaalheid opbrengen; en ik zal het land stellen in rouw, als er is over eenen eenigen roan, en deszelfs einde als eenen bitteren dag.

11 Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat ik eenen honger in het land zal zenden; niet eenen honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te hooren de woorden des HEEREN.

12 En zij zullen zweeven van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten: zij zullen omloopen om het woord des HEEREN te zoeken, maar zullen het niet vinden.

13 Te dien dage zullen de schoone jonkvrouwen en de jongelingen van dorst versmacaten;

14 Die daar zweven bij de schuld van Samaria, en zeggen: Zou waarachtig als uw god van Dan leeft, en de weg van Ber-saba leeft! en zij zullen vallen, en niet weder opstaan.

HOOFDSTUK 9.

Door een ander gezigt en deszelfs verklaring, benevens van zijne magt en majesteit, verzekert God Israëls onvermijdelijke uitroeiing en wegroeiing, vs. 1; om hunne ont-aarding, ondankbaarheid en zoreloosheid, 7, 10. Belooft nogtans een uitverkoren overblijfsel te behouden, 8, 9; en het koninkrijk van Christus op te richten, tot verlossing en eene eeuwige vaste gelukzaligheid van alle uitverkorene Joden en Heidenen, 11.

IK zag den Heere staan op het altaar, en Hij zeide: Sla dien knoop, dat de posten beven, en doorkloof ze allen in het hoofd; en ik zal hun achterste met het zwaard dooden; de vliedende zal onder hen niet ontvlieden, noch de ontkomende onder hen behouden worden.

2 Al groeven zij tot in de hel, zoo zal mijne hand ze van daar halen, en al klommen zij in den hemel, zoo zal ik ze van daar doen nederdalen.

3 En al verstaten zij zich op de hoogte van Karmel, zoo zal ik ze naspeuren en van daar halen; en al verborgen zij zich van voor mijne oogen in den grond van de zee, zoo zal ik van daar eene slang gebieden, die zal ze bijten.

4 En al gingen zij in gevangenis voor het aangezicht hunner vijanden, zoo zal ik van daar het zwaard gebieden, dat het hen doode; en ik zal mijn oog tegen hen zetten ten kwade, en niet ten goede.

a Hos. 12, 8.

b Amos 2, 6.

c Amos 5, 5.

d Ps. 139, 8.

e Jer. 44, 1.

J. v. C.
787.

5 Want de Heere HEERE der heirscharen is, die het land aanroert, dat het versmelte, en allen, die daarin wonen, treuren; en dat het geheel oprijze als eene rivier, en verdronken worde als door de rivier van Egypte.

e Ps. 104. 3, 13.

d Amos 5. 8.

6 Die zijne oopperzalen in den hemel bouwt, en zijne beuden, die heeft Hij op aarde gefondeerd; die de d wateren der zee roept, en giet ze uit op den aardbodem; HEERE is zijn naam.

7 Zijt gijlieden Mij niet als de kinderen der Mooren, o kinderen Israels? spreekt de HEERE. Heb Ik Israel niet opgevoerd uit Egypteland, en de Filistijnen uit Kaffhor, en de Syriërs uit Kir?

8 Ziet, de oogen des Heeren HEEREN zijn tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik het van den aardbodem verdelge; behalve dat Ik het huis Jakobs niet ganschelek zal verdelgen, spreekt de HEERE.

9 Want ziet, Ik geef bevel, en Ik zal het huis Israels onder al de Heidenen schudden, gelijk als zaad geschud worde in eene zee; en niet een streuntje zal er ter aarde vallen.

10 Alle zondaars mijns volks zullen door het kwaad sterfen; die daar zeg-

gen: Het kwaad zal tot ons niet genaken, noch ons voorkomen.

11 Te dien dage zal Ik de vervallene hut van David weder oprigten, en Ik zal hare retten vertuinen, en wat aan haar is afgebroken, wederoprigten, en zal ze bouwen, als in de dagen van ouds;

12 Opdat zij erfelijk bezitten het overblijfsel van Edom, en al de Heidenen, die naar mijnen naam genoemd worden, spreekt de HEERE, die dit doet.

13 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat de ploeger den maaijer, en de druiventreder den zaadmaaijer genaken zal; en de bergen zullen van zoeten wijn druipen, en al de heuvelen zullen smelten.

14 En Ik zal de gevangenis van mijn volk Israël wenden, en zij zullen de verwoesteden herbouwen en bewonen, en wijngaarden planten, en derzelver wijn drinken; en zij zullen hoven maken, en derzelver vrucht eten.

15 En Ik zal ze in hun land planten; en zij zullen niet meer worden uitgerukt uit hun land, dat Ik hunlieden gegeven heb, zegt de HEERE, uw God.

J. v. C.
787.

Hand. 15: 16.

f Joël 3: 18.

g Jer. 32: 41.

DE PROFEET OBADJA.

J. v. C.
587.

Profete van Gods schrikkelijk oordeel over Edom, wegens hunne trotscheid, geweld en wreddheid tegen Gods volk, vs. 1; en intusschen, van de behoudenis en zaligheid der Kerk door haren Heiland Christus en den ondergang van al hare vijanden, 17.

eiren 587.

a Jer. 49: 14.

HET gezigt van Obadja. Alzoo zegt de Heere HEERE van Edom: « Wij hebben een gerucht gehoord van den HEERE, en er is een gezant geschikt onder de Heidenen: Staat op, en laat ons opstaan tegen hen ten strijde.

2 Ziet, Ik heb u klein gemaakt onder de Heidenen, gij zijt zeer veracht.

3 De trotscheid uws harten heeft u bedrogen; hij, die daar woont in de kloven der steenrotsen, in zijne hooge woning; die in zijn hart zegt: Wie zou mij ter aarde nederstooten?

b Jer. 49: 16.

4 Al verheft gij u gelijk de arend, en al steldet gij u nest tusschen de sterren, zoo zal Ik u van daar nederstooten, spreekt de HEERE.

Jer. 49: 9.

5 « Zoo er dieven, zoo er nachtroovers tot u gekomen waren; (hoe zijt gij uitgeroeld!) zouden zij niet gestolen hebben zoo veel hun genoeg ware? Zoo er wijnlezers tot u gekomen waren, zouden zij niet eene nalezing hebben overgelaten?

6 Hoe zijn Ezaus goederen nagespeurd, zijne verborgene schotten opgezocht?

7 Al uwe bondgenooten hebben u tot aan de landpale uitgeleid; uwe vredegenooten hebben u bedrogen, zij hebben u overmocht; die uw brood eten, zullen een gruwel onder u zetten, er is geen verstand in hem.

d Jes. 29: 14.
Jer. 49: 7.

8 « Zal het niet te dien dage zijn, spreekt de HEERE, dat Ik de wijzen uit Edom, en het verstand uit Ezausgebergte zal doen vergaan?

e Amos 2: 14.
16.

9 Ook zullen uwe helden, o Theman! versaaft zijn; opdat een ieder uit Ezaus gebergte door den moord worde uitgeleed.

f Gen. 27: 41.
Amos 1: 11.

10 Om het geweld, begaan aan uwen broeder Jakob, zal schaamt u bedekken; en gij zult uitgeleed worden in eeuwigheid.

11 Ten dage als gij tegenover stondt, ten dage als de uitlanders zijn heir gevangenvoerden, en de vreemden tot zijne

poorten introkken, en over Jeruzalem het loot wierpen, waart gij ook als een van hen.

12 Toen zoudt gij niet gezien hebben op den dag uws broeders, den dag zijner vervreemding; noch u verbijld hebben over de kinderen van Juda, ten dage huns ondergangs; noch uwen mond grootgemaakt hebben, ten dage der benaauwdheid.

13 Noch ter poorte mijns volks ingegaan zijn, ten dage huns verderfs; noch gezien hebben, ook gij, op zijn kwaad, ten dage zijns verderfs; noch uwe handen uitgestrekt hebben aan zijn heir, ten dage zijns verderfs.

14 Noch gestaan hebben op de wagscheiding, om zijne ontcomenen uit te roeien; noch zijne overgeblevenen overgeleverd hebben, ten dage der benaauwdheid.

15 Want de dag des HEEREN is nabij, over al de Heidenen: « Gelijk als gij gedaan hebt, zal u gedaan worden! uwe vergelding zal op uw hoofd wederkeeren.

16 Want, gelijk gijlieden gedronken hebt op den berg mijner heiligheid, zoo zullen al de Heidenen geduriglik drinken; ja zij zullen drinken en inzwelgen, en zullen zijn als of zij er niet geweest waren.

17 Maar op den berg Zion zal ontkomen zijn, en hij zal eene heiligheid zijn; en die van het huis Jakobs zullen hunne erfgoederen erfelijk bezitten.

18 En Jakobs huis zal een vuur zijn, en Jozefs huis eene vlam, en Ezaus huis tot eenen stoppel; en zij zullen tegen hen ontbranden, en zullen ze verteren; zoodat Ezaus huis geenen overgeblevene zal hebben: want de HEERE heeft het gesproken.

19 En die van het zuiden zullen Ezaus gebergte, en die van de laagte zullen de Filistijnen erfelijk bezitten; ja zij zullen het veld van Efraim en het veld van Samaria erfelijk bezitten; en Benjamin Gilead.

20 En de gevankelijk weggevoerden van dit heir der kinderen Israels, heigden der Kanaänieten was, tot Zarfat toe; en de gevankelijk weggevoerden van Jeruzalem,

J. v. C.
587.

g Ps. 137: 7.

h Ezeec. 33: 15.

J. v. C.
587.

hetgeen in Sefarad is, zij zullen de steden van het zuiden erfelijk bezitten.

21 En er zullen Heilanden op den berg

Zions opkomen, om Ezaus gebergte te rigten; en het koninkrijk zal des HEEREN zijn.

J. v. C.
587.

DE PROFEET JONA.

J. v. C.
582.

HOOFDSTUK 1.

Jona van God gezonden zijnde om te prediken binnen Nineve, vlugt naar Tarsis, vs. 1. Hij wordt op zee door God vervolg'd met een groot onweer, door het lot ontdekt, 4, en op zijn eigen raad door het scheepvolk in zee geworpen, waarna het onweer wordt gestild, 12. God beschikt eenen grooten visch, die Jona inslokt en in welken hij drie dagen en drie nachten verblijft, 17.

EN het woord des HEEREN geschiedde tot Jona, den zoon van Amitthai, zeggende:

2 Maak u op, ga naar de groote stad Nineve, en predik tegen haar; want hunlieder boosheid is opgeklimmen voor mijn aangezicht.

3 Maar Jona maakte zich op om te vlugten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN; en hij kwam af te Jaso, en vond een schip, gaande naar Tarsis, en hij gaf de vrucht daarvan, en ging neder in hetzelfde, om met henlieden te gaan naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN.

4 Maar de HEERE wierp eenen grooten wind op de zee; zoodat het schip dacht te breken.

5 Toen vreesden de zeelieden, en riepen een iegelijk tot zijnen god, en wierpen de vaten, die in het schip waren, in de zee, om het van dezelve te verligten; maar Jona was nedergedaan aan de zijden van het schip, en lag neder en was met eenen diepen slaap bevangen.

6 En de opperschipper naderde tot hem, en zeide tot hem: Wat is u, gij hardslapende? sta op, roep tot uwen God, misschien zal die God aan ons gedenken, dat wij niet vergaan.

7 Voorts zeiden zij, een ieder tot zijnen medgezels: Komt, en laat ons loten werpen, opdat wij mogen weten, om wiens wil ons dit kwaad overkomt. Alzoo wierpen zij loten, en het lot viel op Jona.

8 Toen zeiden zij tot hem: Verklaar ons nu, om wiens wil ons dit kwaad overkomt? wat is uw werk? en van waar komt gij? welk is uw land? en van welk volk zijt gij?

9 En hij zeide tot hen: Ik ben een Hebreër; en ik vreeze den HEERE, den God des hemels, die de zee en het drooge gemaakt heeft.

10 Toen vreesden die mannen met groote vreeze, en zeiden tot hem: Wat hebt gij dit gedaan? want de mannen wisten, dat hij van des HEEREN aangezicht vlood: want hij had het hun te kennen gegeven.

11 Voorts zeiden zij tot hem: Wat zullen wij u doen, opdat de zee stil worde van ons? want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger.

12 En hij zeide tot hen: Neemt mij op, en werpt mij in de zee, zoo zal de zee stil worden van ulieden: want ik weet, dat deze groote storm ulieden om mijnentwil overkomt.

13 Maar de mannen roeiden, om het schip weder te brengen aan het drooge, doch zij konden niet: want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger tegen hen.

14 Toen riepen zij tot den HEERE, en zeiden: Och HEERE! laat ons toch niet vergaan om dezès mans ziel, en leg geen onschuldig bloed op ons: want

Gij, HEERE! hebt gedaan, gelijk als het U heeft behaagd.

15 En zij namen Jona op, en wierpen hem in de zee. Toen stond de zee stil van hare verbolgenheid.

16 Dies vreesden de mannen den HEERE met groote vreeze; en zij slagten den HEERE slagtoffer, en beïoofden geloften.

17 De HEERE nu beschikte eenen grooten visch, om Jona in te slokken; en Jona was in het ingewand van den visch, drie dagen en drie nachten.

HOOFDSTUK 2.

Het gebed van Jona, vs. 1. De visch spuwde Jona, op Gods bevel uit, aan land, 10.

EN Jona bad tot den HEERE, zijne God, uit het ingewand van den visch.

2 En hij zeide: «Ik riep uit mijne benaauwdheid tot den HEERE, en Hij antwoorde mij; uit den buik des grafs schreide ik, en Gij hoordt mijne stem.

3 Want gij hadt mij geworpen in de diepte, in het hart der zeen, en de stroom omving mij; al uwe baren en uwe golven gingen over mij henen.

4 En ik zeide: Ik ben uitgestooten van voor uwe oogen; nogtans zal ik den tempel uwer heiligheid weder aanschouwen.

5 De wateren hadden mij omgeven tot de ziel toe, de afgrond omving mij; het wter was aan mijn hoofd gebonden.

6 Ik was nedergedaald tot de gronden der bergen; de grendelen der aarde waren om mij henen in eeuwigheid; maar Gij hebt mijn leven uit het verderf opgevoerd, o HEERE, mijn God!

7 Als mijne ziel in mij overstelpt was, dacht ik aan den HEERE; en mijn gebed kwam tot U, in den tempel uwer heiligheid.

8 Die de valsche ijdelheden onderhouden, verlaten hunlieder weldadigheid.

9 Maar ik zal U offeren met de stem der dankzegging; want ik beloofd heb, zal ik betalen. 10 Het heil is des HEEREN.

10 De HEERE nu sprak tot den visch; en hij spuwde Jona uit op het drooge.

HOOFDSTUK 3.

Jona op nieuw van God gezonden zijnde, predikt den Ninevieten hunnen ondergang, vs. 1. Zij gelooven zulks en veroortoornden zich voor den Heere, zoowel de koning, als de onderdanen, met vasten, hielden en beteren van hun leven, 5; waarop God hen verschoont, 10.

EN het woord des HEEREN geschiedde ten andere maal tot Jona, zeggende:

2 Maak u op, ga naar de groote stad Nineve; en predik tegen haar de prediking, die Ik tot u spreek.

3 Toen maakte zich Jona op, en ging naar Nineve, naar het woord des HEEREN. Nineve nu was eene groote stad Gods, van drie dagreizen.

4 En Jona begon in de stad te gaan, eene dagreis; en hij predikte, en zeide: Nog veertig dagen, dan zal Nineve worden omgekeerd.

5 En de lieden van Nineve geloofden aan God; en zij riepen een vasten uit, en bekleeden zich met zakken, van hunnen grootste af tot hunnen kleinste toe.

6 Want dit woord geraakte tot den koning van Nineve, en hij stond op van

J. v. C.
582.6 Matt. 12:40,
16:4,
Luk. 11:30.

c Ps. 120:1.

b Ps. 42:8.

c Ps. 50:14, 23,
116:17,
Hos. 14:3,
Hebr. 13:15.

d Ps. 3:9.

a Matt. 12:41,
Luk. 11:32.

J. v. C.
868.

zijnen troon, en deed zijn heerlijk overkleed van zich; en hij bedekte zich met eenen zak, en zat neder in de asch.

7 En hij liet uitroepen, en men sprak te Nineve, uit bevel des konings en zijner grooten, zeggende: Laat mensch noch beest, rund noch schaaap, iets smaken, laat ze niet weiden, noch water drinken.

8 Maar mensch en beest zullen met zakken bedekt zijn, en zullen sterk tot God roepen; en zij zullen zich bekeeren, een iegelijk van zijnen boosen weg, en van het geweld, dat in hunne handen is.

9 Wie weet, God mogt zich wenden, en berouw hebben; en Hij mogt zich wenden van de hitte der zijns toorns, dat wij niet vergingen!

10 En God zag hunne werken, dat zij zich bekeerden van hunnen boosen weg; en het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet.

HOOFDSTUK 4.

Jona, over de verschoning van God zeer verdrietig zijnde, beklaatte zich bij den Heere, vs. 1. Die hem daarover bestraft en door den wonderboom onderwoest en overtuigt, 6.

DIT verdroot Jona met groot verdriet, en zijn toorn ontstak.

2 En hij bad tot den HEERE, en zeide: Och HEERE! was dit mijn woord niet, als ik nog in mijn land was? daarom kwam ik het voor, vliegende naar Tarsis: want ik wist, dat Gij een genadig en barmhartig God zijt, langmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwaad.

3 Nu dan, HEERE! neem toch mijne ziel van mij: want het is mij beter te sterven dan te leven.

4 En de HEERE zeide: Is uw toorn billijk ontstoken?

5 Jona nu ging ter stad uit, en zette zich tegen het oosten der stad; en hij maakte zich aldaar een verdek, en zat daaronder in de schaduw totdat hij zag, wat van de stad zou worden.

6 En God, de HEERE, beschikte eenen wonderboom, en deed hem opschieten boven Jona, opdat er schaduw mogt zijn over zijn hoofd, om hem te redden van zijn verdriet. En Jona verblijdde zich over den wonderboom met groote blijdschap.

7 Maar God beschikte eenen worm des anderen dags in het opgaan van den dageraad; die stak den wonderboom, dat hij verdorve.

8 En het geschiedde, als de zon oprees, dat God eenen stillen postwijd beschikte, en de zon stak op het hoofd van Jona, dat hij aanechtig werd; en hij wenschte zijner ziel te mogen sterven, en zeide: Het is mij beter te sterven dan te leven.

9 Toen zeide God tot Jona: Is uw toorn billijk ontstoken over den wonderboom? En hij zeide: Billijk is mijn toorn ontstoken ter dood toe.

10 En de HEERE zeide: Gij verschoont den wonderboom, aan welken zij niet hebt gearbeid, noch dien groot gemaakt; die in eenen nacht werd, en in eenen nacht verzeg;.

11 En ik zou die groote stad Nineve niet verschoonen? waarin veel meer dan honderd en twintig duizend menschen zijn, die geen onderscheid weten tusschen hunne regterhand, en hunne linkerhand; daartoe veel vee?

J. v. C.
862.

5 Joel 2:11

a Ex. 31:6
Ps. 86:5
Joel 2:15

f Joel 3:23

g 2 Sam. 1:20

h Jer. 6:26

i Jes. 47:5

k Amos 3:6

DE PROFEET MICHA.

HOOFDSTUK 1.

Het vaderland en beriep van Micha, alsmede den tijd zijner profetie, vs. 1. Aankondiging van de aankomst van God om zijn volk te oordeelen, van wege hunne afgoderij, 2. Profetie en profetische afbeeldingen van de verwoesting en ellenden, die Israël en Juda in het algemeen, en onderscheidene plaatsen in het bijzonder zouden overkomen en haar alreeds drukten, 6.

HET woord des HEEREN, dat geschied is tot Micha, den Moraschtiet, in de dagen van Jotham, Achaz en Jechizkia, koningen van Juda; dat hij gezien heeft over Samaria en Jeruzalem.

2 Hooft, o gij volken altemaal! merk op, gij aarde, mitzgers derzelve volheid! de Heere HEERE nu zal tot een getuige zijn tegen ulieden, de Heere uit den tempel zijner heiligheid.

3 Want ziet, de HEERE gaat uit van zijne plaats, en Hij zal neder dalen en treden op de hoogten der aarde.

4 Ende de bergen zullen onder Hem versmelten, en de dalen gekloofd worden, gelijk was voor het vuur, gelijk wateren, die uitgestort worden in de laagte.

5 Dit alles, om de overtreding van Jakob, en om de zonden van het huis Israels: wie is het begin van de overtreding van Jakob? Is het niet Samaria? en wie van de hoogten van Juda? is het niet Jeruzalem?

6 Daarom zal ik Samaria stellen tot eenen steenhoop des velds, tot plantingen eens wijngaards; en ik zal hare steenen in de vallei storten, en hare fundamenten ontdekken.

7 En al hare gesnedene beelden zullen

vermorzeld worden, en al hare hoerenbelooningen zullen met vuur verbrand worden, en al hare afgoden zal ik stellen tot een woestheid; want zij heeft ze van hoerenloos vergerader, en zij zullen tot hoerenloos wederkeeren.

8 Hierom zal ik misbaar bedrijven en huilen; ik zal beroofden naak gaan; ik zal misbaar maken als de draken, en treuring als de jonge struiken.

9 Want hare plagen zijn doodelijk; want zij zijn gekomen tot aan Juda; hij is geraakt tot aan de poort mijns volks, tot aan Jeruzalem.

10 Verkondigt het niet te Gath, want zo jammerlijk niet; want u in het stof in het huis van Afra.

11 Ga door, gij inwoners van Sair! met bloote schaamte; de inwoners van Zaanan gaat niet uit; rouwklage is te Beth-ha-el; hij zal zijnen stand van ulieden nemen.

12 Want de inwoners van Marôth is krank om des goeds wil; want een kwaad is van den HEERE afgedaald, tot aan de poort van Jeruzalem.

13 Span de snelle diern aan den wagen, gij inwoners van Lachis! (dese is der dochter Zions het beginsel der zonde) want in u zijn Israëls overtredingen gevonden.

14 Daarom geef geschenken aan Moréseth-Gath; de huizen van Achzib zullen den koningen van Israël tot een leugen zijn.

15 Ik zal u nog eenen erfgenaam toebrengen, gij inwoners van Maréscha! hij zal komen tot aan Adullam, tot aan de heerlijkheid Israëls.

J. v. C.
799.J. v. C.
799.

circa 750.

a Deut. 32:1

Jes. 1:2

b Jes. 26:21

c Ps. 115:3

d Deut. 32:13

e Ps. 33:23

f Ps. 97:5

Amos 9:5

J. v. C.
730.

16 Maak u kaal en scheer u, om uwe troetelkinderen; verwijd uwe kaalheid, als de arend, omdat zij gevankelijk van u zijn weggevoerd.

HOOFDSTUK 2.

Het wee wordt uitgesproken over de moedwillige geweldenaars, roovers en straatschenders onder het volk, en harde dienstbaarheid en verdrijving uit Kanaan worden hun bedreigd, vs. 1-3, 5, 8-10. Klaglied over de uitdeling van hun land door de vijanden, 4. God ontsteekt in hevigen toorn tegen zijn volk, dat bij herhaling afkeerig is van de bestraffing zijner profeten, en verwijt hun hunnen dwaalen lust tot de pluimstrikende valsche profeten, 6, 11. Profetie van de verandering en herstelling der Kerk door haren Koning Christus, 12, 13.

einea 730.

WEE dien, die ongerechtigheid bedenk, en kwaad werken op hunne leggers; in het licht van den morgenstond doen zij het, dewijl het in de magt van hunlieder hand is.

2 En zij ^a begeren akkers, en rooven ze, en huizen, en nemen ze weg: alzoo doen zij geweld aan den man en zijn huis, ja aan een iegelijk en zijne erfenis.

3 Daarom, alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik denk een kwaad over dit geslacht; waaruit gijlieden niet uwe haizen zult uittrekken, en zoo recht op niet gaan: want het zal een ^b booze tijd zijn.

4 Te dien dage zal men een spreekwoord over ulieden opnemen; en men zal ^c eene klagelijke klagt klagen, en zeggen: Wij zijn ten eenemaal verwoest; Hij verwisselt mijns volks deel; hoe ontwendt Hij mij! Hij deelt uit, afwendende onze akkers.

5 Daarom zult gij niemand hebben, die het snoer ^d werpe in het lot, in de gemeente des HEEREN.

6 Profeteert gijlieden niet, ^e zeggen zij, laat die profeteren; zij profeteren niet als die; men wijkt niet af van smaadheden.

7 O gij, die Jakobs huis gheeten zijt! Is dan de Geest des HEEREN verkort? zijn dat zijne werken? doen mijne woorden geen goed bij dien, die regt wandelt?

8 Maar gisteren stelde zich mijn volk op, tot vijand, tegenover een kleeid; gij stroopt eenen mantel van degenen, die zeker voorbijgaan, wederkomende van den strijd.

9 De vrouwen mijns volks verdriift gij, elk eene uit het huis harer vermakingen; van hare kinderkens neemt gij mijn sierraad in eenwigheid.

10 Maakt u dan op, en gaat henen: want dit land zal de rust niet zijn, omdat het verontreinigd is, zal het ^a verderven, en dat, met eene geweldige verduering.

11 Zoo er iemand is, die met wind omgaat, en valschelijk liegt, zeggende: Ik zal u profeteren voor wijn en voor sterken drank: dat is een profet ^b dezès volks.

12 Voorzeeker zal Ik u, o Jakob! gansch verzamelen; voorzeeker zal Ik Israels overblijfsel vergaderen; Ik zal het tezamen zetten als schapen van Bozra; als eene kudde in het midden van hare kooi zullen zij van menschen deunen.

13 De doorbreker zal voor hun aangezicht optrekken; zij zullen doorbreken, en door de poort gaan, en door dezelve uittrekken; en hun koning zal voor hun aangezicht henengaan; en de HEERE in hunne spits.

HOOFDSTUK 3.

Gods oordeel over de teugelen, van wege hunne tirannie en schandery, vs. 1; over de profeten, die het volk verleiden en vrede toezeggen, 5; van welke Micha zich afsondert, profeterende met groote vrijmoedigheid de toekomstige verwoesting van Jeruzalem en den tempel, om de algemeene

boosheid en verdorvenheid van het volk, der regenten, priesters en profeten, 8.

VOORTS zeide ik: Hoort nu, gij hoofden Jakobs, en gij oversten van het huis Israels! betaamt het ulieden niet het regt te weten?

2 Zij haten het goede, en hebben het kwade lief; zij rooven hunne huid van hen af, en hun vleesch van hunne beenderen.

3 Ja zij zijn het, die het vleesch mijns volks eten, en hunne huid afstroopen, en hunne beenderen verbreken; en van een leggen, gelijk als in eenen pot, en als vleesch in het midden eens ketels.

4 Alsdan zullen zij roepen tot den HEERE, doch Hij zal hen niet verhooren; maar zal zijn aangezicht te diertijd voor hen verbergen, gelijk als zij hunne handelingen kwaad gemaakt hebben.

5 Alzoo zegt de HEERE, tegen de profeten, die mijn volk verleiden: die met hunne tanden ^a bijten, en roepen vrede uit; maar dien niet geeft in hunnen mond, tegen dien zoon heiligen zij eenen krijg.

6 Daarom zal het nacht voor ulieden worden van wege het gezigt, en ulieden zal duisternis zijn van wege de waarzegging; en de ^b zon zal over deze profeten ondergaan, en de dag zal over hen ^c zwart worden.

7 En de zieners zullen beschaamd, en de waarzeggers schaamrood worden; en zij zullen al te zamen de bovenste lip bewimpelen: want er zal geen antwoord Gods zijn.

8 Maar waarlijk, Ik ben vol krachts van den Geest des HEEREN; en vol van gerigt en dapperheid, om Jakob te verkondigen zijne overtreding, en Israël zijne zonde.

9 Hoort nu dit, gij hoofden van het huis Jakobs, en gij oversten van het huis Israels! die van het gerigt eenen gruwel hebt, en al wat regt is ^d verkeert;

10 Bouwende Zion met ^e bloed, en Jeruzalem met onrecht.

11 Hare hoofden regten om geschenken, en hare priesters leeren om loon, en hare profeten waarzeggen om geld: nog steunen zij op den HEERE, zeggende: Is de HEERE niet in het midden van ons? ons zal geen kwaad overkomen.

12 Daarom, om uwentwil, zal Zion ^a als een akker geploegd worden, en Jeruzalem zal tot steenhoopen worden, en de berg dezès huizes tot hoogten eens wouds.

HOOFDSTUK 4.

Profetie van de toekomst, heerlijkheid, uitbreiding, vredevolten en gezegendens staat van het koninkrijk van den Messias onder de uitverkorene Joden en Heidenen, vs. 1. Verstrooing der Joodsche Kerk tegen de aanstaande Babylonische gevangenis, door verlokking van de verlossing en overwinning over alle vijanden der Kerk, door de tegenwoordigheid en de kracht van haren Koning Christus, 9.

MAAR ^a in het laatste der dagen zal het geschieden, dat de berg van het huis des HEEREN zal vastgesteld zijn op den top der bergen; en hij zal verheven zijn boven de heuvelen, en de volken zullen tot hem toevloeden.

2 En vele Heidenen zullen henengaan, en zeggen: Komt en laat ons opgaan tot den berg des HEEREN, en ten huize van den God Jakobs, opdat Hij ons leere van zijne wegen, en wij in zijne paden wandelen: want uit Zion zal de wet uitgaan, en des HEEREN woord uit Jeruzalem.

3 En Hij zal onder groote volken rigten, en magtige Heidenen straffen, tot verre toe; en zij zullen hunne zwaarden slaan tot spaden, en hunne spieken tot sikkelen; het eene volk zal tegen het andere volk

J. v. C.
730.—
730.

Micha 2:11.

Jer. 15:9.

Amos 8:9.

Joel 2:10.

d Amos 5:7.

6:12.

e Eze. 22:27.

Zef. 3:3.

a Jes. 2:2.

enz.

J. v. C.

719.

5 Kon. 4:25.

geen zwaard opheffen, en zij zullen den krijg niet meer leeren.

4 Maar zij zullen zitten, een ieder onder zijnen ⁶ wijnstok, en onder zijnen vijgeboom, en er zal niemand zijn, die ze verschrikke: want de mond des HEERENDER heirscharen heeft het gesproken.

5 Want alle volken zullen wandelen, elk in den naam zijns gods, maar wij zullen wandelen in den naam des HEEREN, onzes Gods, eeuwiglijk en altoos.

6 Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik haar, die hinkende was, verzamelen, en haar, die verdreven was, vergaderen, en die Ik geplaagd had.

c Deut. 30:3.

1:5.

d Zec. 3:19.

7 En Ik zal haar, die hinkende was, maken tot een overbluifel, en haar, die verre henen verstootten was, tot een magtig volk; en de HEERE zal Koning over hen zijn op den berg Zions, van nu aan tot in eeuwigheid.

e Dan. 7:14.

Isa. 1:33.

8 En gij, Schaapstieren, gij Ofel der dochter Zions! tot u zal komen, jadaar zal komen de vorige heerschappij, het koninkrijk der dochteren van Jeruzalem.

f Jer. 8:19.

9 Nu, waarom rouwt gij zoo groot geschrei maken? is er geen Koning onder u? is uw Raadgever vergaan, dat u smart, als van eene barendende *vrouw*, heeft aangegrepen?

10 Lijf smart en arbeid om voort te brengen, o dochter Zions! als eene barendende *vrouw*: want nu zult gij wel uit de stad henen uitgaan, en op het veld wonen, en tot in Babel komen, maar aldaar zult gij gered worden; aldaar zal u de HEERE verlossen uit de hand uwer vijanden.

11 Nu zijn wel vele Heidenen tegen u verzameld, die daer zeggen: Laat ze ontheligd worden, en laat ons oog schouwen aan Zion.

g Jer. 51:33.

12 Maar zij weten de gedachten des HEEREN niet, en verstaan zijnen raadslag niet; dat Hij hen vergaderd heeft als garven tot op ⁸ dorschvloer.

13 Maak u op en dorsch, o dochter Zions! want Ik zal uwen hoorn ijzer maken, en uwe klauwen koper maken, en gij zult vele volken verpletteren; en Ik zal hunlieder gewin den HEERE verbannen, en hun vermogen den ⁶ Heere der gansche aarde.

h Zach. 1:14.

6:5.

14 Nu, rot u met benden, gij dochter der bende! hij zal eene belegering tegen ons stellen; zij zullen den regter Israëls met de roede op het kinnebakken slaan.

HOOFDSTUK 5.

Profetie van de geboorte van onzen Heiland Jezus Christus te Bethleem, en de bekeering der Heidenen, vs. 1; van zijn koninklijk weiden en regeren, en van de magt en middelen zijner Kerk tegen hare vijanden, 4; van den voorspoedigen nastom, de heerlijkheid, de overwinningen, de onwankelbaarheid en heerlijkheid der Kerk, alsmede de wraak van God over de ongehoorzamen, 7.

i Matt. 2:6.

Joh. 7:42.

EN gij, Bethleem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, die een Heerscher zal zijn in Israël, en wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid.

2 Daarom zal Hij henlieden overgeven, tot den tijd toe, dat zij, die baren zal, gebaar hebbe; dan zullen de overige zijner broederen zich bekeeren met de kinderen Israëls.

3 En hij zal staan, en zal weiden in de kracht des HEEREN in de hoogheid van den naam des HEEREN, zijns Gods; en zij zullen wonen, want nu zal hij groot zijn tot aan de einden der aarde.

4 En deze zal Vrede zijn: wanneer Assur in ons land zal komen, en wanneer hij in onze paleizen zal treden, zoo zullen wij tegen hem stellen zeven heersers, en acht vorsten uit de menschen.

5 Die zullen het land van Assur afweiden met het zwaard, en het land van Nimrod in deszelfs ingangen. Alzoo zal hij ons redden van Assur, wanneer dezelve in ons land zal komen, en wanneer hij in onze landpale zal treden.

6 En Jakobs overbluifel zal zijn in het midden van vele volken, als een dauw van den HEERE, als dropellen op het kruid, dat naar geen man wacht, noch menschenkinderen verberdt.

7 Ja het overbluifel van Jakob zal zijn onder de Heidenen, in het midden van vele volken; als een leeuw onder de beesten des wouds, als een jonge leeuw onder de schaapskudden; dewelke, wanneer hij doorgaat, zoo vertreedt en verscheurt hij, dat niemand reddet.

8 Uwe hand zal verhoogd zijn boven uwe wederpartijders, en al uwe vijanden zullen uitgeroeid worden.

9 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE, dat Ik uwe paarden uit het midden van u zal uitroeien, en Ik zal uwe wagenen verdoen.

10 En Ik zal de steden uws lands uitroeien, en Ik zal al uwe vestingen afbreken.

11 En Ik zal de tooverijen uit uwe hand uitroeien, en gij zult geene guichelaars hebben.

12 En Ik zal uwe gesnedene beelden en uwe opgerigte beelden uit het midden van u uitroeien, dat gij u niet meer zult nederbuigen voor het werk uwer handen.

13 Voorts zal Ik uwe bosschen uit het midden van u uitroeien, en Ik zal uwe steden verdeelen.

14 En Ik zal in toorn en in grimmigheid wrake doen aan de Heidenen, die niet hooren.

HOOFDSTUK 6.

Verkundiging van Gods twist met zijn volk van wege hunne onanklaarheid tegen zijne gedurige weldadigheid, vs. 1. God verwerpt hunne offeranden, en stelt hun zinnen eisch en kunnen pligt voor, 6. En daar het tegendeel onder hen bekend was, te weten: onrechtvaardigheid, geweld, leugen en bedrog, insgelijks den afgodischen handel van Omri en Ahab, dreigt Hij hun verwoesting, dien hongert, reddeloosheid en het zwaard, 10.

HOORT nu, wat de HEERE zegt: Maak u op, twist met de bergen, en laat de heuvelen uwe stem hooren.

2 Hoort, gij bergen! den twist des HEEREN, mitsgaders gij sterke fundamenten der aarde! want de HEERE heeft eenen twist met zijn volk, en Hij zal zich met Israël in regt begeven.

3 O mijn volk! wat heb Ik u gedaan? en waarmede heb Ik u vermoed? betuigt tegen Mij.

4 Immers heb Ik u uit ⁴ Egypteland opgevoerd, en u uit het dienststelsel verlost; en Ik heb voor uwe aangezicht henengezonden Mozes, Aäron en Mirjam.

5 Mijn volk! gedenk toch wat ⁴ Balak, de koning van Moab, beraadslaagde, en wat hem Bileam, de zoon van Beor, antwoorde; en wat geschied zij van ⁴ Sittim af tot ⁴ Gilgal toe, opdat gij de kergetigheden des HEEREN kennet.

6 Waarmede zal ik den HEERE tegenkomen, en mij bukken voor den hoogen God? zal ik Hem tegenkomen met brand-offeren? met eenjarige kalveren?

7 Zal de HEERE en weigevallen hebben aan duizenden van rammen? aan tien duizenden van oliebekken? Zal ik mijnen eerstgeborene geven voor mijne overtreding? de vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel?

8 Hij heeft u bekend gemaakt, o mensch! wat goed is: en wat, eischt de HEERE van u, dan regt te doen, en

J. v. C.

719.

h Hos. 14:1.

i Hos. 4:1.

k Ex. 12:51.

14:30.

l Num. 22:5.

23:7.

m Num. 25.

n Jos. 5.

o Deut. 10:12.

J. v. C.
710.

weldadigheid lief te hebben, en oormoediglijk te wandelen met uwen God?

9 De stem des HEEREN roept tot de stad (want uw naam ziet het wezen): Hoorst de roede, en wie ze besteld heeft.

10 Zijn er niet nog, in eens ieders goddeloos huis, schatten der goddeloosheid? en eene schaarsche efd, dat te verfoejen is?

y Hos. 12.8. 11 Zou ik rein zijn, met eene goddelooze weegschaal? en met eenen zak van bedriegelijke weegstenen?

k Jer. 9.8. 12 Dewijl hare rijke lieden vol zijn van geweld, en hare inwoners leugen spreken, en hare tong bedriegelijk is in haren mond:

13 Zoo zal ik ook krenken, u slaande, en verwoestende om uwe zonden.

Hos. 4.10. 14 Gij zult eten, maar niet verzadigd worden, en uwe nederdrukking zal in het midden van u zijn; en gij zult aangrijpen, maar niet wegbrengen, en wat gij zult wegbrengen, zal ik aan het zwaard overgeven.

k Dent. 28.58. 15 Gij zult zaaijen, maar niet maaijen; gij zult olieven treden, maar u met olie niet zalven, en most, maar geen wijn drinken.

I Kon. 16.25. 16 Want de inzettingen van Omri worden onderhouden, en het gansche werk van het huis van Achab; en gij wandel in derzelver raadslagen: opdat ik u stelle tot verwoesting, en hare inwoners tot aanhulping; alzoo zult gij de smaadheid mijns volks dragen.

I Kon. 16.30. enz.

HOOFDSTUK 7.

Klagt der Kerk over haar klein getal en algemeene verdorvenheid van aanzienlijken en geringen, waarom God met zijne straffen nadert, vs. 1. Zij waarschuwt voor vertrouwen op menschen en stelt haar vertrouwen op God, 7. Zij zegepraalt door geloof over hare vijandin, 8. God troost haar met zijn toekomstig genade werk van den Messias, haren Herder, ofschoon Kanaän moest zal zijn, 11: waarop de Kerk Christus met blydschap aanspreekt, 14. God belooft haar wonderen, 15. Zij profeteert van de beschoning der vijanden van het Evangelie, 16. Zij verzoondert zich over Gods genade, en verwacht in geloof de komst van Christus, 18.

Al mij! want ik ben, als wanneer de zomervruchten zijn ingezameld; als wanneer de nalezigen in den wijnoest geschied zijn: er is geene druif om te eten; mijne ziel begeert vroegtijpe vrucht.

e Ps. 12.2. 2 De goedertierene is vergaan uit het land, en er is nie naad opregt onder de menschen; zij loeren altemaal op bloed, zij jagen, een ingelijkt zijnen broeder, met een jagtaaren.

k Micha 3.11. 3 Om met beide handen wel dapper kwaad te doen, zoo eischt de vorst, en de regter oordeelt hem om vergelding; en de groote spreekt de verdervig zijner ziel, en zij draaijen ze digt in een.

e Micha 2.1. 4 De beste van hen is als een doorn; de opregtste is scherper dan eene doorneg; de dag uwer wachters, uwe bezoeking, is gekomen; nu zal hunleider verwarring wezen.

5 Geloof! eenen vriend niet, vertrouwt

niet op eenen voornaamsten vriend; bewaar de deuren uws monds voor haar, die in uwen schoot ligt.

6 Want de zoon veracht den vader, de dochter staat op tegen hare moeder, de schoondochter tegen hare schoonmoeder; eens mans vijanden zijn zijne huisgenooten.

7 Maar ik zal uitzien naar den HEERE, ik zal wachten op den God mijns heils: mijn God zal mij hooren.

8 Verblijd u niet over mij, o mijne vijandin! wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de HEERE een licht zijn.

9 Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd; tot dat Hij mijnen twist twistte, en mijn recht uitvoere; Hij zal mij uitbrengen aan het licht; ik zal mijnen lust zien aan zijne gerechtigheid.

10 En mijne vijandin zal het zien, en schaamtte zal haar bedekken; die tot mij zegt: Waar is de HEERE, uw God? mijne oogen zullen aan haar zien; nu zal zij worden tot vertreding, als slijk der straten.

11 Ten dage als Hij uwe muren zal herbouwen, te dien dage zal het besluit verre heengaan.

12 Te dien dage zal het ook komen tot u toe, van Assur af, zelfs tot de vaste steden toe; en van de vestingen tot aan de rivier, en van zee tot zee, en van gebergte tot gebergte.

13 Maar dit land zal worden tot eene verwoesting, zijner inwoners halve, van wege de vrucht hunner handelingen.

14 Gij daa! weid uw volk met uwen staf, de kudde uwer erfenis, die alleen woont, in het woud, in het midden van een vruchtbaar land; laat ze welden in Basan en Gilead, als in de dagen van ouds.

15 Ik zal haar wonderen doen zien, als in de dagen, toen zij uit Egypteland uittoogt.

16 De Heidenen zullen het zien, en beschaamd zijn, van wege al hunne magt; zij zullen de hand op den mond leggen; hunne ooren zullen doof worden.

17 Zij zullen het stof lekken, als de slang; als kruipende dieren der aarde, zullen zij zich beroeren uit hunne sloten; zij zullen met vervaardheid komen tot den HEERE, onzen God, en zullen voor U vreezen.

18 Wie is een God gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtredding van het overblijfsel zijner erfenis voorbijgaat? Hij houdt zijnen toorn niet in eeuwigheid; want Hij heeft lust aan goedertierenheid.

19 Hij zal Zich onzer weder ontfemen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen; ja Gij zult al hunne zonden in de diepten der zee werpen.

20 Gij zult Jakob de trouw, Abraham de goedertierenheid geven, die Gij onzen vaders van oude dagen af gezworen hebt.

J. v. C.
710.

d Eze. 22.7. Matt. 10.21. Luc. 12.53.

e Jer. 50.54.

f Ps. 79.10. 115.2. Joel 2.17.

g Amos 9.11. enz.

k Jer. 21.14.

l Micha 5.3.

k Joel 2.26.30.

l Ps. 72.9. Jer. 49.23.

m Ex. 34.6.7.

DE PROFEET NAHUM.

HOOFDSTUK 1.

Eene beschrijving van de natuur van God, die tegen zijne en zijns volks vijanden sterk en straf is, vs. 2; maar goedertieren jegens de vrouwen en die Hem lief hebben, 7. De profeet dreigt voort den Ninevieten met hunnen ondergang, 8. Hij troost de vrouwe Joden, hun voorzeggende, dat hun vijand, de koning van Assyrie, zou verslagen worden, 15.

DE last van Nineve. Het boek des gezichts van Nahum, den Elkasiet.

2 Een overig God en een wreker is de HEERE, een wreker is de HEERE, en zeer grimmig; een wreker is de HEERE aan zijne wederpartijders, en Hij behoudt den toorn zijnen vijanden.

3 De HEERE is langmoedig, doch van groote kracht, en Hij houdt den schuldige

J. v. C.
713.

eireu 713.

e Ex. 20.5.

J. v. C.
713.

J. v. C.
713.

geenszins onschuldig. Des HEEREN weg is in wervelwind, en in storm, en de wolken zijn het stof zijner voeten.

4 Hij bescheldt de zee, en maakt ze droog, en Hij verdooft alle rivieren; Basan en Karmel kwelen, ook kweelt de bloem van Libanon.

5 De bergen beven voor Hem, en de heuvelen versmelten; en de aarde ligt zich op voor zijn aangezicht, en de wereld, en allen, die daarin wonen.

6 Wie zal voor zijn granschap staan? en wie zal voor de hitte van zijn toorns bestaan? zijne grimmigheid is uitgestort als vuur, en de rotskneven worden van Hem vermorzeld.

7 De HEERE is goed, en Hij is ter sterkte in den dag der benaauwdheid, en Hij kent hen, die op Hem betrouwen.

8 En met eenen doorzandenden vloed zal Hij hare plaats te niet maken; en duisternis zal zijne vijanden vervolgen.

9 Wat denkt gijlieden tegen den HEERE? Hij zal zelfs een volending maken; de benaauwdheid zal niet tweemaal oprijzen.

10 Dewijl zij in elkander gevluchten zijn als doornen, en dronken zijn, gelijk zij plegen dronken te zijn, zoo worden zij volkomen verteerd, als een dorre stoppel.

11 Van u is een uitgegaan, die kwaad denkt, tegen den HEERE, een Bellais raadsman.

12 Alzoo zegt de HEERE: Zijn zij voorspoedig, en alzoo velen, alzoo zullen zij ook geschoren worden, en hij zal doorgaan: Ik heb u wel gedrukt, maar Ik zal u niet meer drukken.

13 Maar nu zal Ik zijn juk van u breken, en zal uwe handen verscheuren.

14 Doch tegen u heeft de HEERE bevolen, dat er van uwen naam niemand meer gezand zal worden: uit het huis uws gods zal Ik uitroijen de gesnedene en gegroete beelden; Ik zal u daar van graf maken, als gij zult veracht zijn geworden.

15 Ziet op de bergen de voeten deskenen, die het goede boodschap, die vrede doet hooren: vier uwe vierdagen, o Juda! betaal uwe geloften; want de Bellais man zal voortaan niet meer door u doorgaan, hij is gansch uitgeroeid.

HOOFDSTUK 2.

Verdere voorspelling van den ondergang der Nivevieten door de Babyloniërs, van wege hunne tirannie tegen het volk van God en andere natien.

DE verstrooijer trekt tegen u aangezicht op, bewaar de vesting; bezigtig den weg, sterk de lendenen, versterk de kracht zeer.

2 Want de HEERE heeft de hoovaardij Jakobs afgewend, gelijk de hoovaardij Israëls: want de ledigmakers hebben ze ledig gemaakt, en ze hebben hunne wijnranken verdorven.

3 De schilden zijner helden zijn rood gemaakt, de klokke mannen zijn scharlakenverwig, de wagens zijn in het vuur der fakkelen, ten dage als hij zich bereidt; en de spiezen worden zeshud.

4 De wagens razen door de wijken, zij loopen ginds en weder op de straten; hunne gedaanten zijn als der fakkelen, zij joopen door elkander benen als de bliskemen.

5 Hij zal aan zijne voortreffelijken gedenken, doch zij zullen struikelen in hunne togten; zij zullen haasten naar hunnen muur, als het beschutsel vaardig zal wezen.

6 De poorten der rivieren zullen geopend worden, en het paleis zal versmelten.

7 En Huzab zal gevatelijk weggevoerd worden, men zal haar heeten voortgaan; en hare maagden zullen haar geleiden, als

met een stem der duiven, trommelende op hare barten.

8 Niveve is wel als een watervijver, van de dagen af dat zij geweest is, doch zij zullen slugten; Staat, staat! zal men roepen, maar niemand zal onzien.

9 Roofst zilver, roofst goud, want er is geen einde des voorraads, der heerlijkheid van allerlei gewenschte vaten.

10 Zij is geleidigd, ja uitgeleidigd, uitgeput, en haar hart versmelt, en de knieën schudden, en in al de lendenen is smart, en hun aller aangezichten betrekken, als een pot.

11 Waar is nu de woning der leeuwen, en die weide der jonge leeuwen? alwaar de leeuw, de oude leeuw, en het leeuwenwelp wandelde, en er was niemand, die hen verschrikte.

12 De leeuw, die genoeg roofde voor zijne welpen, en worde voor zijne oude leeuwen, die zijne holen vervulde met roof, en zijne woningen met het geroefde.

13 Ziet, Ik wil aan u, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal hare wagenen in rook verbranden, en het zwaard zal uwe jonge leeuwen verteren, en Ik zal uwen roof uitroijen van de aarde, en de stem uwer gezanten zal niet meer gehoord worden.

HOOFDSTUK 3.

Verdere profetie van den ondergang der stad Niveve der Assyriërs, naar het voorbeeld van de stad No, welke ook is verdelgd geworden om dergelijke zonden als Niveve bezaan had. 8. De profetie voegt daarbij, dat hare sterke en groote magt haar niet zonden helpen, 12.

WEE der bloedstad, die gansch vol leugen, en verscheuring is! de roof houdt niet op.

2 Er is het geklap der zweep, en het geluid van het bulderen der raderen; en de paarden stampen, en de wagens springen op.

3 De ruiter steekt omhoog, zoo het vlammeende zwaard, als de bliksemende spies, en er zal veelheid der verslagenen zijn, en een zware menigte der doode lichamen; ja er zal geen einde zijn der lichamen, men zal over hunne lichamen struikelen:

4 Om der groote hoerijerij wil der zeer bevallige hoer, der meesteres der tooverij, die met hare hoerijerij volken verkocht heeft, en geslachten met hare tooverij.

5 Ziet, Ik wil aan u, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal uwe zoomen ontdekken boven uw aangezicht, en Ik zal den Heidenen uwe naaktheid, en den koningrijken uwe schande wijzen.

6 En Ik zal verfoeljelijke dingen op u werpen, en u tot schande maken, en Ik zal u als eenen spiegel stellen.

7 En het zal geschieden, dat allen, die u zien, van u wegvlieden zullen, en zeggen: Niveve is verstoord, wie zal medelijden met haar hebben? van waar zal Ik u troosters zoeken?

8 Zijt gij beter dan No, de volkrijke, gelegen in de rivieren? die rondom hen water heeft? welker voormuur de zee is, haar muur is van zee.

9 Moorenland en Egypte waren hare magt, en er was geen einde; Put en Lybea waren tot uwe hulp.

10 Nog is zij gevatelijk gegaan in de gevangenis; ook zijne hare kinderen ophet hoofd van alle straten verpletterd geworden; en over hare geëerden hebben zij het lot geworpen, en al hare grootten zijn in boeien gebonden geworden.

11 Ook zult gij dronken worden, gij zult u verbergen; ook zult gij eene sterkte zoeken van wege den vijand.

12 Al uwe vastigheden zijn vijgeboomen met de eerste vruchten; indien zij geschud

J. v. C.
713.

b Deut. 1:28
29:5
Joz. 2:11
5:1
7:5
Jes. 13:2
Ezec. 21:2
c Jes. 13:8
21:3

6 Ex. 19:18
Ps. 18:7
29:5, 6
68:8
97:4, 5
114:4

c Joel 3:16

d Jes. 52:7
Rom. 10:15

e Ps. 50:13
Jes. 10:12

J. v. C.
713.

worden, zoo vallen zij dien op den mond, die ze eten wil.

13 Ziet, uw volk zal in het midden van u tot vrouwen worden; de poorten uws lands zullen uwen vijanden wijd geopend worden; het vuur zal uwe gronden verteren.

14 Schep u water ter belegering; versierk uwe vastigheden; ga in de klei, en treed in het leem; verbeter den ticheloven.

15 Het vuur zal u aldaar verteren; het zwaard zal u uitroeijen, het zal u afeten, als de kevers; vermeerder u als kevers, vermeerder u als sprinkhanen.

16 Gij hebt meer handelaars, dan er sterren aan den hemel zijn; de kevers zullen invallen, en er van vliegen.

17 Uwe gekroonden zijn als de sprinkhanen, en uwe krijgsversten als de groote kevers, die zich in de heiningmuren legeren in de koude der dagen; wanneer de zon opgaat, zoo vliegen zij weg, alzoo dat hunne plaats onbekend is, waar zij geweest zijn.

18 Uwe herders zullen sluimeren, o koning van Assur! uwe voortreffelijken zullen zich leggen, uw volk zal zich op de bergen wijd uitbreiden, en niemand zal ze verzamelen.

19 Er is geene zamentrekking voor uwe breuk, uwe plaag is smartelijk; allen, die het gerucht van u hooren, zullen de handen over u klappen; want over wien is uwe boosheid niet geduriglijk gegaan?

J. v. C.
713.

DE PROFEET HABAKUK.

HOOFDSTUK 1.

Klaagt van den profeet over de groote boosheid en ongerechtigheid van het Joodsche volk, vs. 2. Hij verkondigt, dat om zulke zonden de Chaldeënen met groote magt en snelheid over hen komen en alles verwoesten zullen, vs. 5. Hij bidt den Heere, dat Hij toch de vijanden, die zwaarder dan de Joden hadden gezondigd, hunnen moedwil niet laat volbrengen, maar veelmeer die wil straffen, vs. 12.

DE last, welken Habakuk, de profeet, gezien heeft.

2 **HEERE!** hoe lang schreeuw ik, en Gij hoort niet! hoe lang roep ik geweld, tot U, en Gij verlost niet!

3 Waarom laat Gij mij ongerechtigheid zien, en aanschouwt de kwelling? want verwoesting en geweld is tegen mij over, en er is twist, en men neemt gekijf op.

4 Daarom wordt de wet onderlaten, en het recht komt nimmermeer voort: want de goddelooze omringt den rechtvaardige; daarom komt het recht verdraaid voort.

5 Ziet onder de Heidenen, en aanschouwt, en verwondert u, verwondert u! want: *Ik werk een werk in ulieder dagen, hetwelk gij niet gelooven zult, als het verteld zal worden.*

6 Want ziet, ik werk de Chaldeënen, een bitter en snel volk, trekkende door de breedten der aarde, om erfelijk te bezitten woningen, die de zijne niet zijn.

7 Schrikkelijk en vreesselijk is hetzelve; zijn regt en zijn hoogheid gaat van hem zelve uit.

8 Want zijne paarden zijn lichter dan de luipaarden, en zij zijn scherper dan de avondwolven, en zijne ruiters verspreiden zich; ja zijne ruiters zullen van verre komen, zij zullen vliegen als een arend, zich spoedende om te eten.

9 Het zal geheellijk tot geweld komen, wat zij inslorpen zullen met hunne aangezichten, *zullen zij brengen naar het oosten; en het zal de gevangenen verzamelen als sand.*

10 En hij zal de koningen beschimpen, en de prinszen zullen hem eene belagching zijn; hij zal alle vesting belagchen: want hij zal stof vergaderen, en hij zal ze innemen.

11 Dan zal hij den geest veranderen, en hij zal doortrekken, en zich schuldig maken, *houdende deze zijne kracht voor zijnen God.*

12 Ziet Gij niet van ouds af de **HEERE**, mijn God, mijn Heilige? wij zullen niet sterven: o **HEERE!** tot een oordeel hebt Gij hem gesteld, en o Rots! om te straffen, hebt Gij hem gegrondvest.

13 Gij zijt te rein van oogen, dan dat

Gij het kwade zoudt zien, en de kwelling kunt Gij niet aanschouwen: waarom zoudt Gij aanschouwen die trouwelooslijk handelen? *gecarum* zoudt Gij zwijgen, als de goddelooze dien verslindt, die rechtvaardiger is dan hij?

14 En *gecarum* zoudt Gij de menschen maken, als de visschen der zee? als het kruipend gedierte, dat geen heerscher heeft?

15 Hij trekt ze allen met den angel op, hij vergadert ze in zijn garen, en hij verzamelt ze in zijn net; daarom verblijft en verheugt hij zich.

16 Daarom oëvert hij aan zijn garen, en rookt aan zijn net: want door dezelve is zijn deel vet geworden, en zijne spijs smoutig.

17 Zal hij dan daarom *altos* zijn garen ledig maken? en zal hij niet verschoonen, met altoos te doelen?

HOOFDSTUK 2.

De profeet op zijn voorgaand gebel en klaagt antwoordt veracht hebbende, vs. 1; ontvangt van den Heere bevel, om de profetie van den ondergang der Chaldeënen aan het Joodsche volk duidelijk voor oogen te stellen; dat die zeker zal vervuld worden, maar dat men zulks niet geduld moest verwachten, 4; dit wordt in de volgende verzen breeder verklaard, 7; van wege hunne hooftzucht, gierigheid, tirannie, gulzigheid, bloeddorstigheid en afgoderij.

IK stond op mijne wacht, en ik stelde mij op de sterkte, en ik hield wacht om te zien, wat Hij in mij spreken zou, en wat ik antwoorden zou op mijne bestraffing.

2 Toen antwoordde mij de **HEERE**, en zeide: *6* Schrijf het gezigt, en stel het duidelijk op tafelen, opdat daarin leze die voorbijloopt.

3 Want het gezigt zal nog tot eenen bestemden tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen; zoo Hij vertoëft, verbeeld Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven.

4 Ziet, zijne ziel verheft zich, zij is niet regt in hem; maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

5 En ook dewijl hij trouwelooslijk handelt bij den wijn, een trotsch man is, en in zijne woning niet blijft; die zijne ziel wijd opendoet als het graf, en gelijk de dood is, die niet zat wordt, en tot zich verzamelt al de Heidenen, en vergadert tot zich alle volken;

6 Zouden dan niet al dezelve van hem een spreekwoord opnemen, en ene uitroeping der raadseinen van hem? en men zal zeggen: Wee dien, die vermeerdt het

J. v. C.
626.J. v. C.
626.

circa 626.

Habd. 13. 41.

Jes. 21. 8.

Jes. 20. 8.

J. v. C.
626.

geen het zijne niet is, (hoe lange!) en dien, die op zich laadt dikken slijk.

7 Zullen niet onvoorzien opstaan, die u bijten zullen; en ontwaken, die u zullen bewegen; en zult gij hun niet tot plundering worden?

8 Omdat gij vele Heidenen beroofd hebt, zoo zullen alle overgeblevenen volken u berooven; om het bloed der menschen, en het geweld aan het land, de stad, en alle inwoners derzelve.

9 Wee dien, die met kwade gierigheid giert voor zijn hals, opdat hij in de hoogte zijn nest stelde, om bevrijd te zijn uit de hand des kwaads.

10 Gij hebt schaamte beërft slaagd voor uw huis; uitroijende vele volken, zoo hebt gij gezondigd tegen uwe ziel.

11 Want de steen uit den muur roept, en de balk uit het hout antwoordt dien.

12 Wee dien, die de stad met onrecht bouwt, en die de stad met onrecht bevestigt!

13 Ziet, is het niet van den HEERE der heirscharen, dat de volken arbeiden ten vure, en de lieden zich vermoeien te vergeefs?

14 Want de aarde zal vervuld worden, dat zij de heerlijkheid des HEEREN bekenne, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken.

15 Wee dien, die zijnen naaste te drinken geeft, gij die uwe wijfjesch daarbij voegt, en ook dronken maakt, opdat gij hunne nakhten aanschouwt.

16 Gij zult ook verzadigd worden met schande, voor eer; drinkt gij ook, en ontbloot de voorhuid; de beker der regterhand des HEEREN zal zich tot u wenden, en er zal een schandelijk uitbraaksel over uwe heerlijkheid zijn.

17 Want het geweld, dat tegen Libanon begaan is, zal u bedekken, en de verwoesting der beesten zal ze verschrikken, om des bloeds wil der menschen, en des gewelds in het land, de stad en aan alle inwoners derzelve.

18 Wat zal het gesneden beeld baten, dat zijn formeerder het gesneden heeft? of het gegoten beeld, hetwelk een leugenleeraar is, dat de formeerder op zijn formeersel vertrouwt, als hij stomme afgoden gemaakt heeft?

19 Wee dien, die tot het hout zegt: Word wakker! en ontwak! tot den zijgenden steen. Zou het leeren? ziet, het is met goud en zilver overtrokken, en er is gansch geen geest in het midden van heizelve.

20 Maar de HEERE is in zijnen heiligen tempel: zwijg voor zijn aangezicht, gij gansche aarde!

HOOFDSTUK 3.

Habakuk bidt den Heere, dat Hij zijn volk in de Babylonische gevangenis wil bewaren, vs. 1. Tot versterking van zijn en des volks geloof verhaalt hij, hoe krachtig God zijn volk heeft beschermd, toen Hij het uit Egypte door de woestijn leidde, 3. Voorts verhaalt hij, hoezeer hij verschrikte, toen hij verstonde, dat Jeruzalem verwoest zou worden, 16. Doch hij troost zich weder door de overlegging van de hulp van God, den Almachtige.

EEN gebed van Habakuk, den profet, op Sijjonóth.

2 HEERE! als ik uwe redegehoord heb, heb ik gevreesd; uw werk, O HEERE! be-

houd dat in het leven in het midden der jaren, maak het bekend in het midden der jaren; in den toorn gedenk des ontfermens.

3 God kwam van Theman, en de Heilige van den berg Paran. Sela. Zijne heerlijkheid bedekte de hemelen, en het aardrijk was vol van zijnen lof.

4 En er was een glans als des lichts, Hij had hoornen aan zijne hand, en aldaar was zijne sterkte verborgen.

5 Voor zijn aangezicht ging de pestilentie, en de vurige kool ging voor zijne voeten henen.

6 Hij stond, en mat het land, Hij zag toe, en maakte de Heidenen los, en de gedurige bergen zijn verstrooid geworden; de heuvelen der eeuwigheid hebben zich gebogen; de gangen der eeuw zijn zijne.

7 Ik zag de tenten van Kusan onder de ijdelheid; de gordijnen des lands van Midian schudden.

8 Was de HEERE onstoken tegen de rivieren? was uw toorn tegen de rivieren? was uwe verbolgenheid tegen de zee? toen Gij op uwe paarden reedt, uwe wagens waren heil.

9 De naakte grond werd ontbloot door uwen hoeg, om de eeden, aan de stammen gedaan door het woord, Sela. Gij hebt de rivieren der aarde gekloofd.

10 De bergen zagen U, en leden smart; de waterstroom ging door, de afgrond gaf zijne stem, hij hief zijne zijden op in de hoogte.

11 De zon en de maan stonden stil in hare woning; met het licht gingen uwe pijlen daarhenen, met glans uwe bliksemende spies.

12 Met granschap tradt Gij door het land, met toorn dorechtet Gij de Heidenen.

13 Gij toegt uit tot verlossing uws volks, tot verlossing met uwen Gezalfde; Gij doorwondet het hoofd van het huis des goddeloozen, ontblootende den grond tot den hals toe, Sela.

14 Gij doorboordt met zijne staven het hoofd zijner dorplieden; zij hebben gestormd, om mij te verstrooien; die zich verheugden, als of zij de ellendigen in het verborgen zouden opeten.

15 Gij betrakt met uwe paarden de zee, de geweldige wateren werden een hoop.

16 Als ik het hoorde, zoo werd mijn buik beroerd; voor de stem hebben mijne lippen gebeefd; verrotting kwam in mijne gebeenten, en ik werd beroerd in mijne plaats. Zekerlijk ik zal rusten ten dage der benuwtheid, als hij optrekken zal tegen het volk, dat hij het met benden aanvalle.

17 Alhoewel de vijgeboom niet bloeijen zal, en geene vrucht aan den wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfboms liegen zal, en de velden geene spijze voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal;

18 Zoo zal ik nochtans in den HEERE van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in den God mijns heils.

19 De HEERE Heere is mijne sterkte; en Hij zal mijne voeten maken als der hiden, en Hij zal mij doen treden op mijne hoogten.

Voor den opperzangmeester op mijn Neginóth.

DE PROFEET ZEF'ANJA.

HOOFDSTUK 1.

De Heere voorzegt den ondergang van Jeruzalem, en de verwoesting van den ganschen

stam van Juda door de Babyloniers, van wege hunne zigheden en andere zonden. Hij vernoot hen tot boete, alzoo de wegvogting naar Babel nabij was.

J. v. C.
626.J. v. C.
630.J. v. C.
630.

J. v. C.
630.

ircu. 630.

HET woord des HEEREN, hetwelk geschied is tot Zefanja, den zoon van Cuschij, den zoon van Gedalja, den zoon van Amárja, den zoon van Hiskia; in de dagen van Josia, den zoon van Amon, den koning van Juda.

2 Ik zal ganschelijk alles wegrapen uit dit land, spreekt de HEERE.

3 Ik zal wegrapen menschen en beesten, Ik zal wegrapen de vogelen des hemels, en de visschen der zee, en de ergernissen met de goddeloozen; ja Ik zal de menschen uit dit land uitroeijen, spreekt de HEERE.

4 En Ik zal mijne hand uitstrekken tegen Juda, en tegen alle inwoners van Jeruzalem; en Ik zal uit deze plaats uitroeijen het overblijfsel van Baal, en den naam der Chemarim met de priesters;

5 En die zich nederbuigen op de daken voor het heil des hemels, en die zich nederbuigende zweren bij den HEERE, en zweren bij Malcham;

6 En «die terugkeeren van achter den HEERE; en die den HEERE niet zoeken, en vragen naar Hem niet.

7 Zwiigt voor het aanzicht der Heeren HEEREN; want de dag des HEEREN is nabij; want de HEERE heeft een slagtoffer bereid, Hij heeft zijne genooden gebeiteld.

8 En het zal geschieden in den dag van het slagtoffer des HEEREN, dat Ik bezoeking zal doen over de vorsten, en over de kinderen des konings, en over allen, die zich kleeden met vreemde kleding.

9 Ook zal Ik ten zelven dage bezoeking doen over al wie over den dorpel springt; die het huis hunner heeren vervullen met geweld en bedrog.

10 En er zal te dien dage, spreekt de HEERE, eene stem des gekrijts zijn van de Vischpoort af, en een gehuil van het tweede gedeelte, en eene groote breuk van de heuvelen af.

11 Huilt, gij inwoners der laagte! want al het volk van koophandel is uitgehouwen, al de gelddragers zijn uitgeploerd.

12 En het zal geschieden te dien tijde, Ik zal Jeruzalem met lantaarnen doorzoeken; en Ik zal bezoeking doen over de mannen, die stijf geworden zijn op hunnen dromsen, die in hun hart zeggen: De HEERE doet geen goed, en Hij doet geen kwaad.

13 Daarom zal hun vermogen ten roof worden; en hunne huizen tot verwoesting; zij bouwen wel huizen, maar zij zullen ze niet bewonen; en zij planten wijngaarden, maar zij zullen derzelver wijn niet drinken.

14 De groote dag des HEEREN is nabij; hij is nabij, en zeer haastende; de stem van den dag des HEEREN; de held zal aldaar bitterlijk schreeuwen.

15 Die dag zal een dag der verholgenheid zijn; een dag der benaauwdheid en des angstes, een dag der woestheid en verwoesting, een dag der duisternis en der donkerheid, een dag der wolk en der dikke donkerheid;

16 Een dag der bazuin en des geklanks tegen de vaste steden en tegen de hooge hoeken.

17 En Ik zal de menschen bang maken, dat zij zullen gaan als de blinden; want zij hebben tegen den HEERE gezondigd; en hun bloed zal vergoten worden als stof, en hun vleesch zal worden als drek.

18 Noch «hun zilver, noch hun goud zal hun kunnen redden «ten dage der verholgenheid des HEEREN; maar door het vuur zijns ivers zal dit gansche land verterd worden; want Hij zal eene voleinding maken, gewisselijk eene haastige, met al de inwoners dezes lands.

HOOFDSTUK 2.

De profeet vermaant de Joden tot bekeering, eer hun de straten oversallen, inzonderheid de vrouwen, die nog in het land overig waren, vs. 1. Bedreigingen over eenige uitlandsche Heidensche volken; 4. terwijl hij te gelijk voorzegt de roeping der Heidenen tot de kennis van God en de ware godsdienst.

DOORZOEK u zelf naauw, ja doorzoek naauw, gij volk, dat met geen lust bevangen wordt!

2 Eer het besluit bare; (gelijk kaf gaat de dag voorbij) terwijl de hitte van den Heeren toorn over ulieden nog niet komt; terwijl de dag van den toorn des Heeren over ulieden nog niet komt.

3 Zoekt den HEERE, alle gij zachtmoedigen des lands, die zijn recht werken! Zoekt gerechtigheid, zoekt zachtmoedigheid, misschien zult gij verborgen worden in den dag van den toorn des HEEREN.

4 Want Gaza zal verlaten wezen en A'skelon zal ter verwoesting wezen; Asdod zal men in den middag verdrijven, en Ekron zal uitgeworteld worden.

5 Weeden inwoners van de landstreek der zee, den volke der Cheritim! het woord des HEEREN zal tegen ulieden zijn, gij Kanaän, der Filistijnen land! en Ik zal u verdoen, dat er geen inwoner zal zijn.

6 En de landstreek der zee zal wezen tot hutten, uitgegravenen putten der herten, en betuiningen der kudden.

7 En de landstreek zal wezen voor het overblijfsel van het huis van Juda, dat zij daarin weiden; des avonds zullen zij in de huizen van A'skelon legeren, als de HEERE, hunlieder God, hen zal bezocht, en hunne gevangenis zal gewond hebben.

8 Ik heb de beschimping van Moab gehoord, en de scheldwoorden der kinderen Ammons, waarmede zij mijn volk beschimpd hebben, en hebben zich groot gemaakt tegen dezelfde landpalen.

9 Daarom, zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Moab zal zekerlijk zijn als Sodom, en de kinderen Ammons als Gomorra, eene netelheide, en eene zoutgroeve, en eene verwoesting tot in eeuwigheid! de overigen mijns volks zullen ze berooven, en het overige mijns volks zullen ze erfelijk bezitten.

10 Dat zullen zij hebben in plaats van hunnen hoogmoed; want zij hebben beschimpd, en hebben zich groot gemaakt tegen het volk van den HEERE der heirscharen.

11 Vreesselijk zal de HEERE tegen hen wezen, want Hij zal al de goden der aarde doen uitteren; en een legelijk uit zijne plaats zal Hem aanbidden, al de eellanden der Heidenen.

12 Ook gij, Mooren! zult de verslagenen van mijn zwaard zijn.

13 Hij zal ook zijne hand uitstrekken tegen het Noorden, en Hij zal Assur veldoen; en Hij zal Nineve stellen tot eene verwoesting, droog als eene woestijn.

14 En in het midden van haar zullen de kudden legeren, al het gedierde der volken; ook de roerdlomp, ook de nacht- uil zullen op hare granaatappelen vernachten; eene stem zal in het venster zingen, verwoesting zal in den dorpel zijn, als Hij haar eedewerk zal ontbloot hebben.

15 Dit is die stad, die opspringt van vreugde, die zeker woont, die in haar hart zegt: Ik ben het, en buiten mij is geene meer; hoe is zij geworden tot woestheid; eene rustplaats van het gedierde! en ieder, die daardoor trekt, zal ze aanruiten, hij zal zijne hand bewegen.

HOOFDSTUK 3.

Klagt van den profeet over de zonden van

J. v. C.
630.J. v. C.
630.
Jer. 15:6.J. v. C.
630.J. v. C.
630.J. v. C.
630.

J. v. C.
630.

alle standen van het Joodsche volk, behoudende over hunne heilzaamheid, vs. 1. Hij bedreigt hen met Gods straf, 8. Daarna profeteert hij, hoe God de Heidenen tot zyne kennis zou brengen, zyne kerk van hare zonden reinigen, haar beschermende en hare vijanden verdelgende, doch haar verheerlijken, 9.

WEE der ijsselijke, en der bevreemde, der verdrukende stad!

2 Zij hoort naar de stem niet; zij neemt de tucht niet aan; zij vertrouwt niet op den HEERE; tot haren God nadert zij niet.

3 « Hare vorsten zijn brullende leeuwen in het midden van haar; hare regiers zijn avondwolven, die de beenderen niet breken tot aan den morgen.

4 « Hare profeten zijn ligtvaardig, gansch trouwelooze mannen; hare priesters verontreinigen het heilige, zij doen der wet geweld aan.

5 De rechtvaardige HEERE is in het midden van haar. Hij doet geen onrecht; alien morgen geeft Hij zijn recht in het licht, er ontbreekt niet; doch de verkeerde weet van geen schanste.

6 Ik heb de Heidenen uitgeroeid, hunne hoeken zijn verwoest, ik heb hunne straten verzaam gemaakt, dat niemand daardoor gaat; hunne steden zijn verstoord, zoodat er niemand is, dat er geen inwoner is.

7 Ik zeide: Immers zult gij Mij vrezen, gij zult de tucht aannemen, opdat hare woning niet uitgeroeid zou worden: al wat ik haar bezocht hebbe, waarlijk zij hebben zich vroeg opgemaakt, zij hebben al hunne handelingen verdorven.

8 Daarom verwacht Mij, spreekt de HEERE, ten dage als ik Mij opmake tot den roof: want mijn oordeel is, de Heidenen te verzamelen, de koningrijken te vergaderen, om over hen mijne granschap, de gansche hittegheid mijns toorns uit te storten, want dit gansche land zal door het vuur van mijnen ijver verteerd worden.

9 Gewisselijk, dan zal ik tot de volken eene reine spraak wenden; opdat zij allen den naam des HEEREN aanroepen, opdat zij Hem dienen met een' eenparigen schouder.

10 Van de zijden der rivieren der Moo-

ren, zullen mijne ernstige aanbidders, met de dochter mijner verstrooiden, mijne offeranden brengen.

11 Te dien dage zult gij niet beschaamd wezen van wege al uwe handelingen, waarmede gij tegen Mij overtrede hebt: want alsdan zal ik uit het midden van u wegnemen, die van vreugde opspringen over uwe hoovaardij, en gij zult u voortaan niet meer verheffen om mijns heiligen bergs wil.

12 Maar ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den naam des HEEREN betrouwen.

13 De overgeblevenen van Israël zullen geen onrecht doen, noch leugen spreken, en in hunnen mond zal geen bedrieglijke tong gevonden worden; maar zij zullen weiden en nederliggen, en niemand zal hen verschrikken.

14 Zing vrolijk, « gij dochter Zions! juich, Israël! wees blijde, en spring op van vreugde van ganscher harte, gij « dochter Jeruzalems!

15 De HEERE heeft uwe oordeelen weggenomen, Hij heeft uwen vijand weggevaagd; de Koning Israels, de HEERE is in het midden van u, gij zult geen kwaad meer zien.

16 Te dien dage zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, o Zion! laat uwe handen niet slap worden.

17 De HEERE, uw God, is in het midden van u, een Held, die verlossen zal; Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in zijne liefde, Hij zal zich over u verheugen met gejuich.

18 De bedroefden, om der bijeenkomst wil, zal ik verzamelen, zij zijn uit u; de schimping is een last op haar.

19 Ziet, ik zal te dien tijde al uwe verdrukkers verdoen; en ik zal de hinkenden behouden, en de uitgestootenen verzamelen; en ik zal ze stellen tot eenen lof, en tot een' naam, in het gansche land, waar zij beschaamd zijn geweest.

20 Te dien tijde zal ik ulieden herwaarts brengen, ten tijde namelijk, als ik u verzamelen zal; zekerlijk ik zal ulieden zetten tot een' naam, en tot eenen lof, onder alle volken der aarde, als ik uwe gevangenis voor uwe oogen wenden zal, zegt de HEERE.

J. v. C.
630.

4 Zach. 9: 9.

4 Zach. 9: 9.

DE PROFEET HAGGAI.

HOOFDSTUK 1.

De profeet bestraft de oversten en het volk te Jeruzalem, omdat zij in schoone huizen woonden, maar des Heeren tempel onbebouwd lieten liegen, vs. 1. Hij zegt, dat God, de Heere, om dese nalatigheid hunnen handel in andere zaken niet zende, 5. Daarom vermaant hij hen, den nagelaten bouw van den tempel te hervatten en te volvoeren, 7: welke vermaning in acht wordt genomen, 12.

IN het tweede jaar van den koning Darius, in de zesde maand, op den eersten dag der maand, geschiedde het woord des HEEREN, door de dienst van Haggai, den profeet, tot Zerubbabel, den zoon van Sealthiel, den vorst van Juda, en tot Jósua, den zoon van Jozadak, den hoogepriester, zeggende:

2 Alzoo spreekt de HEERE der heirscharen, zeggende: Dit volk zegt: De tijd is niet gekomen, de tijd, dat des HEEREN huis gebouwd worde.

3 En het woord des HEEREN geschiedde door de dienst van den profeet Haggai, zeggende:

4 Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uwe geweldige huizen, en zal dit huis woest zijn?

5 Nu dan, alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Stelt uw hart op uwe wegen.

6 « Gij zaait veel, en gij brengt weinig in; gij eet, maar niet tot verzadiging; gij drinkt, maar niet tot dronken worden toe; gij kleedt u, maar niet tot uwe verwarming; en wie loon ontvangt, die ontvangt dien loon in een' doorgeboorden buidel.

7 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Stelt uw hart op uwe wegen.

8 Klimt op het gebergte, en brengt hout aan, en bouw dit huis, en ik zal een welgevallen daaraan hebben, en verheerlijkt worden, zegt de HEERE.

9 Gij ziet om naar veel, maar ziet, gij bekamt weinig, en als gij het in huis gebragt heb, zoo blaas ik daarin. Waarom dat? spreekt de HEERE der heirscharen: om mijns huizes wil, hetwelk woest is, en dat gij loopt elk voor zijn eigen huis.

J. v. C.
630.Deut. 28: 38.
Micha. 6: 11.
15.J. v. C.
630.

circa 520.

J. v. C.
539.

10 Daarom onthouden zich de hemelen over u, dat er geen dauw is, en het land onthoudt zijne vruchten.

11 Want Ik heb eene droogte geroepen over het land, en over de bergen, en over het koren, en over den most, en over de olie, en over hetgeen de aardbodem zou voortbrengen; ook over de menschen, en over de beesten, en over allen arbeid der handen.

12 Toen hoorde Zerubbábel, de zoon van Sealthiel, en Jósua, de zoon van Józadak, de hogepriester, en al het overblijfsel des volks, naar de stem van den HEERE, hunnen God, en naar de woorden van den profeet Haggai, gelijk als hem de HEERE, hun God, gezonden had; en het volk vreesde voor het aangezicht des HEEREN.

13 Toen sprak Haggai, de bode des HEEREN, in de boodschap des HEEREN, tot het volk, zeggende: Ik ben met ulieden, spreekt de HEERE.

14 En de HEERE verwekte den geest van Zerubbábel, den zoon van Sealthiel, den vorst van Juda, en den geest van Jósua, den zoon van Józadak, den hogepriester, en den geest van het gansche overblijfsel des volks; en zij kwamen en maakten het werk in het huis van den HEERE der heirscharen, hunnen God.

HOOFDSTUK 2.

De profeet vermaant Zerubbábel, Jósua en het volk, naarsij voort te gaan in het opbouwen van den tempel, vs. 1, belovende hun Gods hulp, vs. 2, gelijk voorseggende, dat de Messias in dezen tempel persoonlijk zou verschijnen, 7; waardoor de heerlijkheid van dezen tempel grooter zou zijn dan van den eersten, 10. Daarna bestraft hij de geveinsdheid dergenen, die zich op het uiterlijk offer en de plegtigheden verlieten, 11. Hij belooft den oprechten vromen Joden, dat gelijk zij te voren den vloek des Heeren hadden gesmaakt, zij voortaan van den Heere zonden gezegend, en hunne vijanden verdeeld worden, 16. Hij profeteert ook van de magt van Christus over al dergenen, die hem zouden tegenstaan, 21.

Op den vier en twintigsten dag der maand, in de zeede maand, in het tweede jaar van den koning Darius.

2 In de zevende maand, op den een en twintigsten der maand, geschiedde het woord des HEEREN door de dienst van den profeet Haggai, zeggende:

3 Spreek nu tot Zerubbábel, den zoon van Sealthiel, den vorst van Juda, en tot Jósua, den zoon van Józadak, den hogepriester, en tot het overblijfsel des volks, zeggende:

4 Wie is onder ulieden overgebleven, die dit huis in zijne eerste heerlijkheid gezien heeft, en hoedanig ziet gij hetzelfde nu? Is dit niet als niets in uwe oogen?

5 Doch nu, wees sterk, gij Zerubbábel! spreekt de HEERE; en wees sterk, gij Jósua, zoon van Józadak, hogepriester! en wees sterk, al gij volk des lands! spreekt de HEERE; en werkt, want Ik ben met u, spreekt de HEERE der heirscharen.

6 Met het woord, in hetwelk Ik met ulieden een verbond gemaakt heb, als gij uit Egypte uittrokt, en mijnen Geest, staande in het midden van u; vrees niet!

7 Want alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Nog eens, een weinig tijds zal het zijn; en Ik zal de hemelen, en de aarde, en de zee, en het drooge doen beven.

8 Ja Ik zal al de Heidenen doen beven, en zij zullen komen tot den wensch aller Heidenen, en Ik zal dit huis met heerlijkheid vervullen, zegt de HEERE der heirscharen.

9 Mijne is het zilver, en mijne is het goud, spreekt de HEERE der heirscharen.

10 De heerlijkheid van dit laatste huis zal grooter worden, dan van het eerste, zegt de HEERE der heirscharen; en in deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt de HEERE der heirscharen.

11 Op den vier en twintigsten dag der negende maand, in het tweede jaar van Darius, geschiedde het woord des HEEREN door de dienst van den profeet Haggai, zeggende:

12 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Vraag nu den priesters de wet, zeggende:

13 Ziet, iemand draagt heilig vleesch in de slijp van zijn kleed, en hij raakt met zijne slijp aan het brood, of aan het mos, of aan den wijn, of aan de olie, of aan eenige spijs, zal het heilig worden? En de priesters antwoordden, en zeiden: Neen.

14 En Haggai zeide: Indien iemand, die onrein is van een dood ligchaam, iets van die dingen aanroert, zal het onrein worden? En de priesters antwoordden, en zeiden: Het zal onrein worden.

15 Toen antwoordde Haggai, en zeide: Alzoo is dit volk, en alzoo is deze natie voor mijn aangezicht, spreekt de HEERE, en alzoo is al het werk hunner handen; en wat zij daar offeren, dat is onrein.

16 En nu, stelt er toch ulieder hart op, van dezen dag af en opwaarts, eer er steen op steen gelegd werd aan den tempel des HEEREN.

17 Eer die dingen geschieden, kwam iemand tot den korenhoop van twintig maten, zoo waren er maar tien; komende tot den wijnbak, om vijftig maten van de pers te scheppen, zoo waren er maar twintig.

18 Ik sloeg ulieden met brandkoren, met honigdauw en met hagel, al het werk uwer handen; en gij keerdet u niet tot Mij, spreekt de HEERE.

19 Stelt er toch uw hart op, van dezen dag af en opwaarts; van den vier en twintigsten dag der negende maand af, van den dag af, als het fundament aan den tempel des HEEREN is gelegd geworden, stelt er uw hart op.

20 Is er nog zaad in de schuur? zelfs tot den wijnstok, en den vijgeboom, en den granaatappelboom, en den olijfboom, die niet gedragen heeft, die zal Ik van dezen dag af zegenen.

21 Het woord des HEEREN nu geschiedde ten tweede maal tot Haggai, op den vier en twintigsten der maand, zeggende:

22 Spreek tot Zerubbábel, den vorst van Juda, zeggende: Ik zal de hemelen en de aarde bewegen.

23 En Ik zal den troon der koningrijken omkeeren, en verdeelen de vastigheid van de koningrijken der Heidenen; en Ik zal den wagen omkeeren, en die daarop rijden; en de paarden, en die daarop rijden, zullen nederstorten, een iegelijk in des anderen zwaard.

24 Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zal Ik u nemen, o Zerubbábel, gij zoon van Sealthiel, mijn knecht! spreekt de HEERE, en Ik zal u stellen als een zegelring; want u heb Ik verkozen, spreekt de HEERE der heirscharen.

J. v. C.
539.

n Hagg. 1:11.

DE PROFEET ZACHARIA.

HOOFDSTUK 1.

De profeet vermaant de Joden tot ware bekeering, opdat zij niet gestraft worden, gelijk eertijds hunne vaders, vs. 1. Daarna beschrijft hij twee gezichten: het eerste van eenen man op een rood paard, hoedschappende, dat Jeruzalem weder gebouwd zou worden, 7; het andere van vier hoornen en vier surden, beduidende, dat de vijanden van Gods volk zouden worden verslagen, 18.

IN de achtste maand, in het tweede jaar van Darius, geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharia, den zoon van Beréchja, den zoon van Iddo, den profeet, zeggende:

2 De HEERE is zeer vertoornd geweest tegen uwe vaders.

3 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Keert weder tot Mij, spreekt de HEERE der heirscharen, zoo zal Ik weder tot ulieden keeren, zegt de HEERE der heirscharen.

4 Weest niet als uwe vaders, tot welke de vorige profeten riepen, zeggende: Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Bekeert u toch van uwe booze wegen, en uwe booze handelingen; maar zij hoorden niet, en zij luisterden niet naar Mij, spreekt de HEERE.

5 Uwe vaders, waar zijn die? en de profeten, zullen zij in eenwigheid leven?

6 Nogtans mijne woorden en mijne inzettingen, die Ik mijnen knechten, den profeten, geboden had, hebben zij uwe vaders niet getroffen? zoodat zij wederkerende zeiden: 6 Gelijk als de HEERE der heirscharen gedacht heeft ons te doen, naar onze wegen en naar onze handelingen, alzoo heeft Hij met ons gedaan.

7 Op den vier en twintigsten dag, in de elfde maand, (die de maand Schebat is) in het tweede jaar van Darius, geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharia, den zoon van Beréchja, den zoon van Iddo, den profeet, zeggende:

8 Ik zag des nachts, en ziet, een man rijdende op een rood paard, en hij stond tusschen de mirten, die in de diepte waren; en achter hem waren roode, bruine en witte paarden.

9 En ik zeide: Mijn Heere! wat zijn deze? Toen zeide tot mij de Engel, die met mij sprak: Ik zal u toonen, wat deze zijn.

10 Toen antwoordde de man, die tusschen de mirten stond, en zeide: Deze zijn het, die de HEERE uitgezonden heeft, om het land te doorwandelen.

11 En zij antwoordden den Engel des HEEREN, die tusschen de mirten stond, en zeiden: Wij hebben het land doorwandeld, en ziet, het gausche land zit en het is stil.

12 Toen antwoordde de Engel des HEEREN, en zeide: HEERE der heirscharen! hoe lang zult Gij U niet ontfemen over Jeruzalem, en over de steden van Juda, op welke Gij gram geweest zijt, deze zeventig jaren?

13 En de HEERE antwoordde den Engel, die met mij sprak, goede woorden, troostelijke woorden.

14 En de Engel, die met mij sprak, zeide tot mij: Roep uit, zeggende: Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Ik tijver over Jeruzalem en over Zion met een' grooten iver.

15 En Ik ben met een' zeer grooten toorn vertoornd tegen die geruste Heidenen: want Ik was een weinig toornig,

maar zij hebben ten kwade geholpen.

16 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ik ben tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfemingen; mijn huis zal daarin gebouwd worden, spreekt de HEERE der heirscharen, en het rigtsnoer zal over Jeruzalem uitgestrekt worden.

17 Roep nog, zeggende: Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Mijne steden zullen nog uitgespreid worden van wege het goede; want de HEERE zal Zion nog troosten, en Hij zal Jeruzalem nog verklezen.

18 En ik hief mijne oogen op, en zag; en ziet, er waren vier hoornen.

19 En ik zeide tot den Engel, die met mij sprak: Wat zijn deze? En hij zeide tot mij: Dit zijn die hoornen, welke Juda, Israel en Jeruzalem verstrooid hebben.

20 En de HEERE toonde mij vier smeden.

21 Toen zeide ik: Wat komen die maken? En Hij sprak, zeggende: Dat zijn de hoornen, die Juda verstrooid hebben, zoodat niemand zijn hoofd opbief; maar deze zijn gekomen, om die te verschromen, om de hoornen der Heidenen neder te werpen, welke den hoorn verheven hebben tegen het land van Juda, om dat te verstrooien.

HOOFDSTUK 2.

Het derde gezicht, namelijk een man met een meetsnoer, de plaats van het nieuwe Jeruzalem afmetende, vs. 1; mitzgers aanwijzing van de groote menigte der inwoners dezer stad en hoe God hen zou beschermen, 3. Daarna worden de Joden, die nog in Babilonij waren gebleven, vermaand naar huis te keeren, 6; met belofte dat God hunne vijanden zou verdelzen, 9. Van de bekeering der Heidenen, 11; en de voortdurende zorg van God voor zijn volk, 12.

WEDEROM hief ik mijne oogen op, en ik zag; en ziet, er was een man, en in zijne hand was een meetsnoer.

2 En ik zeide: Waar gaat gij henen? En hij zeide tot mij: Om Jeruzalem te meten; om te zien, hoe groot hare breedte, en hoe groot hare lengte wezen zal.

3 En riet, de Engel, die met mij sprak, ging uit; en een andere engel ging uit, hem te gemoet.

4 En hij zeide tot hem: Loop, spreek dezen jongeling aan, zeggende: Jeruzalem zal dorpswijze bewoond worden, van wege de veelheid der menschen en der beesten, die in het midden derzelve wezen zal.

5 En Ik zal haar wezen, spreekt de HEERE, een vurige muur rondom; en Ik zal tot heerlijkheid wezen in het midden van haar.

6 Hul, hul! vliedt toch uit het Noorderland, spreekt de HEERE: want Ik heb ulieden uitgebreid naar de vier winden des hemels, spreekt de HEERE.

7 Hul, Zion! ontkom gij, die woont bij de dochter van Babel!

8 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen: Naar de heerlijkheid over u, heeft Hij mij gezonden tot die Heidenen, die ulieden beroofd hebben: want die ulieden aanraakt, die raakt zijnen oogappel aan.

9 Want ziet, Ik zal mijne hand over henlieden bewegen, en zij zullen hunnen knechten een roof wezen. Alzoo zult gijlieden weten, dat de HEERE der heirscharen mij gezonden heeft.

J. v. C.
520.

J. v. C.
520.

a Jes. 31 6.
Jer. 5 12.
1-11.
Erec. 1-30.
Hos. 14 2.

Klzd. 1:18.

circa 519.

519.

J. v. C.
519.

10 Juich en verblijd u, gij dochter Zions! want ziet, Ik kom, en Ik zal in het midden van u wonen, spreekt de HEERE.

11 En vele Heidenen zullen te dien dage den HEERE toegevoegd worden, en zij zullen Mij tot een volk wezen; en Ik zal in het midden van u wonen; en gij zult weten, dat de HEERE der heirscharen mij tot u gezonden heeft.

12 Dan zal de HEERE Juda erven voor zijn deel, in het heilige land, en Hij zal Jeruzalem ook verkiezen.

13 Zwijg, alle vleesch, voor het aangezicht des HEEREN! want Hij is ontwaakt uit zijne heilige woning.

HOOFDSTUK 3.

Het vierde gezicht, te weten, de hogepriester Jósua, in zyne persoon afgebeeld wordt, dat God zyne Kerk liefheeft, hare zonden vergeeft, haar heiligt en beschermt tegen den duivel, vs. 1. Christus wordt beloofd, die al onze zonden uitdelgt, en den waren vrede medebrengt, 8.

DAARNA toonde Hij mij Jósua, den hogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des HEEREN; en de Satan stond aan zijne rechterhand, om hem te wederstaan.

2 Doch de HEERE zeide tot den Satan: De HEERE schelde u, gij Satan! ja de HEERE scheide u, die Jeruzalem verkiest: is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?

3 Jósua nu was bekleed met vuile kleederen, als hij voor het aangezicht des Engels stond.

4 Toen antwoordde Hij, en sprak tot degenen, die voor zijn aangezicht stonden, zeggende: Doet deze vuile kleederen van hem weg. Daarna sprak Hij tot hem:

5 Zie, Ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen, en Ik zal u wisselkleederen aandoen.

6 Dies zeg Ik: Laat ze eenen reinen hoed op zijn hoofd zetten. En zij zetten dien reinen hoed op zijn hoofd, en zij togen hem kleederen aan; en de Engel des HEEREN stond daarbij.

7 Toen betuigde de Engel des HEEREN Jósua, zeggende:

8 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Indien gij in mijne wegen zult wandelen, en indien gij mijne wacht zult waarnemen, zoo zult gij ook mijn huis rigten, en ook mijne voorhoven bewaren; en Ik zal u wandelingen geven onder dezen, die hier staan.

9 Hoor nu toe, Jósua, gij hogepriester! gij en uwe vrienden, die voor u aangezicht zitten, want ziet, Ik zal mijnen knecht, de SPRUITE, doen komen.

10 Want ziet, aangaande dien steen, welken Ik gelegd heb voor het aangezicht van Jósua, op dien eenen steen zullen zeven oogen wezen; ziet, Ik zal zijn gravenel graven, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op eenen dag wegnemen.

11 Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zult gijlieden een eengelijk zijnen naasten noodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgeboom.

HOOFDSTUK 4.

Het vijfde gezicht, namelijk een gouden kandelaar, en twee olijboomden daarmede, vs. 1; hetwelk de Engel op den H. Geest toespelt, door wiens kracht Zerubbabel den bouw des tempels volvoeren zou, 6. Zacharia bidt om breedere verklaring van dit gezicht en ontvangt die, 11.

EN de Engel, die met mij sprak, kwam weder; en hij wakte mij op, gelijk een man, die van zijnen slaap opgewekt wordt.

2 En hij zeide tot mij: Wat ziet gij?

En ik zeide: Ik zie, en ziet, een geheel gouden kandelaar, en een oliekruijke boven deszelfs hoofd, en zijne zeven lampen daarop; die lampen hadden zeven en zeven pijpen, dewelke boven zijn hoofd waren:

3 En twee olijboomden daarnevens, een ter rechterzijde van het oliekruijke, en een tot deszelfs linkerzijde.

4 En ik antwoordde, en zeide tot den Engel, die met mij sprak, zeggende: Mijn Heere! wat zijn deze dingen?

5 Toen antwoordde de Engel, die met mij sprak, en zeide tot mij: Weet gij niet, wat deze dingen zijn? En ik zeide: Neen, mijn Heere!

6 Toen antwoordde hij, en sprak tot mij, zeggende: Dit is het woord des HEEREN tot Zerubbabel, zeggende: Niet door kracht, noch door geweld, maar door mijnen Geest zal het geschieden, zegt de HEERE der heirscharen.

7 Wie zijt gij, o groote berg? Voor het aangezicht van Zerubbabel zult gij worden tot een vlak veld: want hij zal den hoofdstaen voortbrengen, met toeroepingen: Genade, genade zij denzelve!

8 Het woord des HEEREN geschiedde verder tot mij, zeggende:

9 De handlen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, zijne handen zullen het ook voleinden; opdat gij weet, dat de HEERE der heirscharen mij tot ulieden gezonden heeft.

10 Want wie verwacht den dag der kleine dingen? daar zich toch die zeven verblijden zullen, als zij het tienend gewigt zullen zien in de hand van Zerubbabel; dat zijn de oogen des HEEREN, die het gansche land doortrekken.

11 Verder antwoordde ik, en zeide tot hem: Wat zijn die twee olijboomden, ter rechterzijde des kandelars, en aan zijne linkerzijde?

12 En andermaal antwoordende, zoo zeide ik tot hem: Wat zijn die twee takjes der olijboomden, welken in de twee gouden kruiken zijn, die goud van zich gieten?

13 En hij sprak tot mij, zeggende: Weet gij niet, wat deze zijn? En ik zeide: Neen, mijn Heere!

14 Toen zeide hij: Deze zijn de twee olietakken, welke voor den Heere der gansche aarde staan.

HOOFDSTUK 5.

Het zesde gezicht van de vliegende rol, vs. 1; en het zevende van een vrouw in eenen efa zittende, 5; betekenende de straffen, welke de Heere over zijn ongehoorzaam volk zou brengen, en welke Hij van zijn boetvaardig volk op de vijanden zijner Kerk wilde wenden, en in eeuwigheid op hen doen blijven.

EN ik hief mijne oogen weder op, en ik zag; en ziet, een vliegende rol.

2 En hij zeide tot mij: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie een vliegende rol, welker lengte is van twintig ellen, en hare breedte van tien ellen.

3 Toen zeide hij tot mij: Dit is de vloek, die uitgaan zal over het gansche land: want een iegelijk, die steelt, zal van hier, volgens denzelven vloek, uitgezooit worden; desgelijks een iegelijk, die valscheheid zwerft, zal van hier, volgens denzelven vloek, uitgezooit worden.

4 Ik breng dezen vloek voort, spreekt de HEERE der heirscharen, dat hij kome in het huis van den dief, en in het huis desgenen, die bij mijnen naam valscheheid zwerft; en hij zal in het midden zijns huizes overnachten, en Hij zal het verteren, met zijne houten en zijne steenen.

5 En de Engel, die met mij sprak, ging uit, en zeide tot mij: Hef nu uwe oogen op, en zie, wat dit zij dat er voortkomt.

J. v. C.
519.a Lev. 26:12.
b Eze. 37:27.
c Jer. 23:5.
d Zach. 6:12.

e Judas vs. 9.

f Micha 7:18.

g Jes. 6:2.
h Jer. 23:5.
i Zach. 6:12.

6 En ik zeide: Wat is dat? En hij zeide: Dit is eene efa, die voortkomt. Verder zeide hij: Dit is het oog over hen liden in het gansche land.

7 En ziet, eene plaat van lood werd opgeheven, en er was eene vrouw, zittende in het midden der efa.

8 En hij zeide: Deze is de goddeloosheid; en hij wierp ze in het midden van de efa; en hij wierp het looden gewigt op den mond derzelve.

9 En ik hief mijne oogen op, en ik zag; en ziet, twee vrouwen kwamen voort, en wind was in hare vleugelen, en zij hadden vleugelen, als de vleugelen eens ooijevaar; en zij voerden de efa tusschen de aarde en tusschen den hevel.

10 Toen zeide ik tot den Engel, die met mij sprak: Waarnemen brengen zij deze efa?

11 En hij zeide tot mij: Om haareen huis te bouwen in het land Sinear; dat zij daar gevestigd en gesteld worde op hare grondvesting.

HOOFDSTUK 6.

Het achtste geest, van vier wagens, wijst aan het uittrekken van Gods geest over de vanden zijner Kerk, vs. 1. Een bevel van kroonen te maken, waarmede betekend wordt het koninklijk en priesterschap aamt van den Heere Christus, die den tempel des Heeren, dat is zijne Kerk, zou opbouwen, waartoe de Heidenen ook zouden geroepen worden, 9.

EN ik hief mijne oogen weder op, en ik zag; en ziet, vier wagens gingen er uit van tusschen twee bergen, en die bergen waren bergen van koper.

2 Aan den eersten wagen waren roode paarden; en aan den tweeden wagen waren zwarte paarden.

3 En aan den derden wagen witte paarden; en aan den vierden wagen, hagel-vlekkige paarden, die sterk waren.

4 En ik antwoordde, en zeide tot den Engel, die met mij sprak: Wat zijn deze, mijn Heere?

5 En de Engel antwoordde, en zeide tot mij: Deze zijn de vier winden des hemels, uitgaande van daar zij stonden voor den Heere der gansche aarde.

6 Aan welken wagen de zwarte paarden zijn, die paarden gaan uit naar het Noorderland; en de witte gaan uit, dezelve achterna; en de hagelvlekkige gaan uit naar het Zuiderland.

7 En die sterke paarden gingen uit, en zochten voort te gaan, om het land te doorwandelen: want hij had gezegd: Gaat heen, doorwandelt het land. En zij doorwandelden het land.

8 En hij riep mij, en sprak tot mij, zeggende: Zie, deze, die uitgegaan zijn naar het Noorderland, hebben mijnen Geest doen rusten in het Noorderland.

9 En des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

10 Neem van de gevankelijk weggevoerden van Cheldai, van Tobia, en van Jedaja, en kom gij te dien dage, en ga in ten huize van Josia, den zoon van Zefanja, dewelke uit Babel gekomen zijn;

11 Te weten, neem zilver en goud, en maak kroonen; en zet ze op het hoofd van Josua, den zoon van Jozadak, den hogepriester.

12 En spreek tot hem, zeggende: Alzoo spreekt de HEERE der heirscharen, zeggende: Ziet, een man, wiens naam is SPRUTE, die zal uit zijne plaats spruiten, en hij zal des HEEREN tempel bouwen.

13 Ja, hij zal den tempel des HEEREN bouwen, en hij zal het sieraad dragen, en hij zal zitten, en heerschen op zijnen troon; en hij zal priester zijn op zijnen troon; en de raad des vredes zal tusschen die beiden wezen.

14 En die kroonen zullen wezen voor Chelem, en voor Tobia, en voor Jedaja, en voor Chen, den zoon van Zefanja, tot eene gedachtenis in den tempel des HEEREN.

15 En die verre zijn, zullen komen, en zullen bouwen in den tempel des HEEREN, en gillieden zult weten, dat de HEERE der heirscharen mij tot u gezonden heeft. Dit zal geschieden, indien gij vijtiglijk zult hooren naar de stem des HEEREN, uws Gods.

HOOFDSTUK 7.

De Joden, vragende den priesters en profeten, of zij de feestdagen, welke hunne voorouders door noodrang hadden ingesteld, nog schuldig waren te onderhouden, vs. 1, ontvingen tot antwoord van den Heere door Zacharia, dat Hij hun zulk vasten niet heeft bevolen, 4; maar wel, dat zij recht, gerechtigheid en barmhertigheid jegens hunne naasten zouden oefenen, 9; doch doordien zij zulks niet hadden gedaan, hadden zij Hem oorzaak gegeven hen te straffen, 11.

HET gebeurde nu in het vierde jaar van den koning Darius, dat het woord des HEEREN geschiedde tot Zacharia, op den vierden der negende maand, namelijk in Chisleu.

2 Toen men naar het huis van God gezonden had Sarezer, en Rezem-Melech, en zijne mannen, om het aangezicht des HEEREN te smekken;

3 Zeggende tot de priesters, die in het huis des HEEREN der heirscharen waren, en tot de profeten, zeggende: Moet ik weenen in de vijfde maand, mij afzonderende, gelijk als ik gedaan heb nu zoo vele jaren?

4 Toen geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen tot mij, zeggende:

5 Spreek tot het gansche volk dezès lands, en tot de priesters, zeggende: Toen gij vasttet en rouwklagdet, in de vijfde en in de zevende maand, namelijk nu zeventig jaren, hebt gillieden Mij, Mij eenigzins gevestigd?

6 Of als gij at, en als gij dronkt, waart gij het niet, die daar at, en gij, die daar dronkt?

7 Zijn het niet de woorden, welke de HEERE uitriep door de dienst der vorige profeten, toen Jeruzalem bewoond en gerust was, en hare steden rondom haar; en het zuiden en de laagte bewoond was?

8 Verder geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharia, zeggende:

9 Alzoo sprak de HEERE der heirscharen, zeggende: Rikt een waarachtig gerigt, en doet goedertierenheid en barmhertigheden, de een aan den ander:

10 En verdrukt de weduwe noch den wees, den vreemdeling noch den ellendige; en denkt niet in uw hart de een des anderen kwaad.

11 Maar zij weigerden op te merken, en togen hunnen schouder terug, en zij verzaarden hunne ooren, opdat zij niet hoorden.

12 En zij maakten hun hart als een diamant, opdat zij niet hoorden de wet en de woorden, die de HEERE der heirscharen zond in zijnen Geest, door de dienst der vorige profeten, waaruit ontstaan is een groote toorn van den HEERE der heirscharen.

13 Daarom is het geschied, gelijk als Hij geroepen had, doch zij niet gehoord hebben, ⁶ alzoo riepen zij ook, maar ik hoorde niet, zegt de HEERE der heirscharen;

14 Maar ik heb hen weggestormd onder alle Heidenen, welke zij niet kenden; en het land werd achter hen verwoest, zoodat er niemand doorging, noch wederkeerde: want zij stelden het gewenschte land tot eene verwoesting.

HOOFDSTUK 8.

De profeet troost de Joden, die aan het bouwen van den tempel bezig waren, dat God de Heere hen rijklijk zegenen, en zyne vervallende Kerk door Christus weder zou opbouwen, vs. 1. Daarna vermaant hij hen tot godzaligheid, 16; met belofte, dat zij in plaats van de vorige ellende, vreugde zouden hebben, 18. Eindelijk spreekt hij van de roeping der Heidenen tot Christus, 20.

DAARNA geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen tot mij, zeggende:

2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Ik heb gezeijd over Zion met een grooten ijver; ja met groote grimmigheid heb Ik over haar gezeijd.

3 Alzoo zegt de HEERE: Ik ben wedergekeerd tot Zion, en Ik zal in het midden van Jeruzalem wonen; en Jeruzalem zal geheeten worden eene stad der waarheid, en de berg des HEEREN der heirscharen, een berg der heiligheid.

4 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Er zullen nog oude mannen en oude vrouwen zitten op de straten van Jeruzalem; een ieder zal zijnen stok in zijne hand hebben, van wege de veelheid der dagen.

5 En de straten dier stad zullen vervuld worden met knechtjes en meisjes, spelende op hare straten.

6 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Omdat het wonderlijk is in de oogen van het overblijfsel dezes volks in deze dagen, zou het daarom ook in mijne oogen wonderlijk zijn? spreekt de HEERE der heirscharen.

7 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal mijn volk verlossen uit het land des opgangs, en uit het land des nedergangs der zon.

8 En Ik zal hen herwaarts brengen, dat zij in het midden van Jeruzalem wonen zullen; en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn, in waarheid en in gerechtigheid.

9 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Laat uwe handen sterk zijn, gillende, die in deze dagen deze woorden gehoord hebt uit den mond der profeten, die geweest zijn ten dage, als de grond van het huis des HEEREN der heirscharen gelegd is, dat de tempel gebouwd zou worden.

10 Want vóór die dagen kwam des menschen loon te niet, en de loon van het vee was geen; en de uitgaande en de inkomende hadden geen vrede van wege den vijand, want Ik zond alle menschen, een iegelijk tegen zijnen naaste.

11 Maar nu zal Ik aan het overblijfsel dezes volks niet wezen, gelijk in de vorige dagen, spreekt de HEERE der heirscharen.

12 Want het zaad zal voorspoedig zijn, de wijnstok zal zijne vrucht geven, en de aarde zal haar inkomsten geven, en de hevelen zullen hunnen dauw geven; en Ik zal het overblijfsel dezes volks dit alles doen erven.

13 En het zal geschieden, gelijk als gij, o huis van Juda! en gij, o huis Israels! geweest zijt een vloek onder de Heidenen, alzoo zal Ik ulieden behoeden, en gij zult eene zegening wezen: vreest niet, laat uwe handen sterk zijn.

14 Want alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Gelijk als Ik gedacht heb ulieden kwaad te doen, toen Mij uwe vaders grootelijks vertoornden, zegt de HEERE der heirscharen, en het heeft Mij niet berouwd.

15 Alzoo denk Ik wederom in deze dagen goed te doen aan Jeruzalem, en aan het huis van Juda: vreest niet!

16 Dit zijn de dingen, die gij doen zult: spreekt de waarheid, een iegelijk met

zijne naaste; oordeelt de waarheid en een oordeel des vredes in uwe poorten.

17 En denk niet de eend des anderen kwaad in ulieder hart; en hebt een valschen eed niet lief: want al deze zijn dingen, die Ik haat, spreekt de HEERE.

18 Wederom geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen tot mij, zeggende:

19 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Het vasten der vierde, en het vasten der vijfde, en het vasten der zevende, en het vasten der tiende maand, zal den huize van Juda tot vreugde, en tot blijdschap, en tot vrolijke hoogtijden wezen; hebt dan de waarheid en den vrede lief.

20 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Nog zal het geschieden, dat de volken, en de inwoners van vele steden komen zullen;

21 En de inwoners der eene stad zullen gaan tot de inwoners der andere, zeggende: Laat ons vijltig hengenzaan, om te smeecken betangerigt des HEEREN, en om den HEERE der heirscharen te zoeken; ik zal ook hengenzaan.

22 Alzoo zullen vele volken, en magtige Heidenen komen, om den HEERE der heirscharen te Jeruzalem te zoeken, en om het aangezicht des HEEREN te smeecken.

23 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Het zal in die dagen geschieden, dat tien mannen, uit allerlei tongen der Heidenen, grijpen zullen, ja de slip grijpen zullen van eenen joodschen man, zeggende: Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord, dat God met ulieden is.

HOOFDSTUK 9.

Profetie van de uitroeping der vijanden van Gods volk, vs. 1; en van de verlossing en bescherming van Gods Kerk door Christus, haren eeuwigen Koning, 8; wiens intrede in de stad Jeruzalem klaar wordt beschreven, 9. Vermaand aan de overige Joden, die nog in Babel waren, om van daar te vertrekken en naar Jeruzalem terug te keeren, 12. God de Heere belooft hen de overwinning over hunne vijanden, mitsgaders allerlei zegen, 13.

DE last van het woord des HEEREN over het land Chadrach en Damascus, dezels rust: want de HEERE heeft een oog over den mensch, gelijk over al de stammen Israels.

2 En ook zal Hij Hamath met dezelve bepalen; Tyrus en Zidon, hoewel zij zeer wijs is;

3 En Tyrus zich sterkten gebouwd heeft, en zilver verzameld heeft als stof, en zijn goud als slijk der straten;

4 Ziet, de HEERE zal haar uit het bezit stooten, en Hij zal hare vesting in de zee verslaan; en zij zal met vuur verteerd worden.

5 A'skelon zal het zien, en zal vreezen: desgelijks Gaza, en zal groote smart hebben, mitsgaders Ekron, dewijl hetzeen, waar zij op zagen, een heeft tetschande gemaakt; en de koning uit Gaza zal vergaan, en A'skelon zal niet bewoond worden.

6 En de bastaard zal te Asdod wonen, en Ik zal den hoogmoed der Filistijnen uitroeyen.

7 En Ik zal zijn bloed uit zijnen mond wegdoen, en zijne verfoeisel van tuschen zijne tanden; alzoo zal hij ook onzen God overblijven: ja hij zal zijn als een vorst in Juda, en Ekron als de Jebusiet.

8 En Ik zal Mij rondom mijn huis legeren, van wege het heiliger, en van wege den doorgaande, en van wege den wederkeerende, opdat de drijver niet meer door hen doorga: want nu heb Ik het met mijne oogen aengezien.

9 Verheug u zeer, gij dochter Zions!

J. v. C.
487.

juich, zij dochter Jeruzalems! Ziet, uw Koning zal u komen, rechtvaardig, en hij is een Heiland; arm, en rijdende op eenen ezel, en op een veulen, een jong der ezelen.

10 En Ik zal de wagens uit Efraim uitroeien, en de paarden uit Jeruzalem; ook zal de strijdboog uitgeroeid worden, en hij zal den Heidenen vrede spreken; en zijne heerschappij zal zijn van zee tot aan zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde.

11 U ook aangaande, o Zion! door het bloed uws verbonds, heb Ik uwe gebonden uit den kuil, daar geen water in is, uitgelaten.

12 Keert gijlieden weder tot de sterkte, zij gebonden, die daar hoopt! ook herden verkondig Ik, dat Ik u dubbel zal wedergeven;

13 Als Ik Mij Juda zal gespannen, en Ik Efraim den boog zal gevald hebben; en Ik uwe kinderen, o Zion! zal verwekt hebben tegen uwe kinderen, o Griekenland! en u gesteld zal hebben als het zwaard van eenen held.

14 En de HEERE zal over henlieden verschijnen, en zijne pijlen zullen uitvuren als een bliksem; en de Heere HEERE zal met de bazuin blazen, en hij zal voorttreden met stormen uit het zuiden.

15 De HEERE der heirscharen zal hen beschutten, en zij zullen eten, nadat zij de slingerstenen zullen te ondergebragt hebben; zij zullen ook drinken, en een gedruisch maken als de wijn; en zij zullen gevald worden, gelijk het bekken, gelijk de hoeken des altaars.

16 En de HEERE, hun God, zal ze dien dage behouden, als zijnde de kudde zijns volks; want gekroonde stenen zullen in zijn land, als een bannier, opgericht worden.

17 Want hoe groot zal zijn goed wezen! en hoe groot zal zijne schoonheid wezen! het koren zal de jongelingen, en de most zal de jonkvrouwen sprekende maken.

HOOFDSTUK 10.

De profeet vermaant de Joden om in al hunne nooden hunne toelucht te nemen tot God, die hun zegen zou geven, vs 1; hunne vaders deden dit niet: maar wendden zich tot de afgoden, hetwelk oorzaak is geweest van al de ellenden, die hun zijn overkomen, 2. Daarna spreekt de profeet van geestelijke weldaden en van de overwinning, welke de Heere aan zijne Kerk ten tijde van den Messias zou geven, 4.

BEGEREERT van den HEERE regen, ten tijde des spaden regens; de HEERE maakt de weerlichten; en Hij zal hun regen genoeg geven voor ieder kruid op het veld.

2 Want de ternaam spreken ijdelheid, en de waarzeggers zien valscheheid, en zij spreken "ijdele droomen, zij troosten met ijdelheid": daarom zijn zij henengetogen als schapen, zij zijn onderdrukt geworden; want er was geen herder.

3 Tegen de herders was mijn toorn ontstoken, en over de bokken heb Ik bezoking gedaan; maar de HEERE der heirscharen zal zijne kudde bezoeken, het huis van Juda, en Hij zal hen stellen, gelijk het paard zijner majesteit in den strijd.

4 Van hetzelve zal de hoeksteen, van hetzelve zal de nagel, van hetzelve zal de strijdboog, te zamen zullen van hetzelve alle drijvers voortkomen.

5 En zij zullen zijn als de helden, die in het slijk der straten treden in den strijd, en zij zullen strijden: want de HEERE zal met hen wezen; en zij zullen die beschamen, die op paarden rijden.

6 En Ik zal het huis van Juda versterken, en het huis van Jozef zal Ik behouden, en Ik zal hen weder inzetten; want Ik heb Mij hunner ontfermd, en zij zullen

wezen, als of ik hen niet verstooten had; want ik ben de HEERE, hun God, en ik zal ze verhooren.

7 En zij zullen zijn als een held van Efraim, en hun hart zal zich verblijden, als van den wijn; en hunne kinderen zullen het zien, en zich verblijden, hun hart zal zich verheugen in den HEERE.

8 Ik zal hen toeslissen, en zal ze vergaderen: want Ik zal ze verlossen; en zij zullen vermenigvuldigd worden, gelijk zij te voren vermenigvuldigd waren.

9 En Ik zal hen onder de volken zaaien, en zij zullen Mijner gedenken in verre plaatsen; en zij zullen leven met hunne kinderen, en wederkeren.

10 Want Ik zal ze wederbrengen uit Egypteland, en Ik zal ze vergaderen uit Assyrie; en Ik zal ze in het land van Gilead en Libanon brengen, maar het zal hun niet genoeg wezen.

11 En Hij zal door de zee gaan, die benaauwende, en Hij zal de golven in de zee slaan, en al de diepten der rivieren zullen verdroogen; dan zal de hoogmoed van Assur nedergevoeren worden, en de scepter van Egypte zal wegwijken.

12 En Ik zal hen sterken in den HEERE, en in zijnen naam zullen zij wandelen, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 11.

Eene profetie van de verwoesting der stad Jeruzalem en van het Joodsche volk, vs 1; van wege hunne groote ondankebaarheid tegen Christus, die hen als een goede Herder had geweid, 4; maar dien zij voor dertig zilverslingen verkoort hebben, 12; daarom zou de Heere hun goddelooze leidslieden geven tot hun verderf, 15.

DOE uwe deuren open, o Libanon! op dat het vuur uwe cederen vertere.

2 Huilt, zij dennen! dewijl de cederen gevallen zijn, dewijl die heerlijke boomen verwoest zijn; huilt, gij eiken van Basan! dewijl het sterke woud nedergevalen is.

3 Er is een stem des gehuils der herderen, dewijl hunne heerlijkheid verwoest is; een stem des gebruis der jonge leeuwen, dewijl de hoogmoed der Jorden verwoest is.

4 Alzoo zegt de HEERE, mijn God: Weidt deze slachtschapen.

5 Welker bezitters hen doodden, en houden het voor geene schuld; en een ieder dergenen, die ze verkoopen, zegt: Gelooft zij de HEERE, dat ik rijk geworden ben! en niemand van degenen, die ze weiden, verhoont ze.

6 Zekerlijk Ik zal niet meer de inwoners dezes lands verschoonen, spreekt de HEERE; maar ziet, Ik zal de menschen overleveren, elken in de hand zijns naasten, en in de hand zijns konings, en zij zullen dit land te morzel slaan, en Ik zal ze uit hunne hand niet verlossen.

7 Dies heb ik deze slachtschapen geweid, dewijl zij ellendige schapen zijn; en ik heb mij genomen twee stokken, den eenen heb ik genoemd LIEFELIJKHEID, en den anderen heb ik genoemd ZAMENBINDERS; en ik heb die schapen geweid.

8 En ik heb drie herders in eenemaal afgesneden: want mijne ziel was over hen verdrietig geworden, en ook had hunne ziel een walg van mij.

9 En ik zeide: Ik zal ulieden niet meer weiden; wat sterft, dat sterve, en wat afgesneden is, dat zij afgesneden, en dat de overgeblevenen de een des anderen vleesch verslinden.

10 En ik nam mijnen stok LIEFELIJKHEID, en ik verbrak denzelven, te niet doende mijn verbond, hetwelk ik met al deze volken gemaakt had.

11 Dus werd het te dien dage vernietigd, en alzoo hebben de ellendigen onder

J. v. C.
487.a Matt. 26:28.
1 Cor. 11:25.
Hebr. 9:19.
20, 21.

3 Nah. 2:4.

a Pred. 5:6.

J. v. C.
187.

de schapen, die op mij wachtten, bekend, dat het des HEEREN woord was. 12 Want ik had tot henlieden gesegd: Indien het goed is in uwe oogen, breng mijnen loon, en zoo niet, laat het na. En zij hebben mijnen loon gewogen, dertig silverlingen.

13 Doch de HEERE zeide tot mij: Werp ze henen voor den pottenbakker: een heerlijken prijs, dien ik waard geacht ben geweest van hen! En ik nam die dertig silverlingen, en wierp ze in het huis des HEEREN, voor den pottenbakker.

14 Toen verbrak ik mijn tweeden stok, ZAMENBINDERS, te niet doende de broederschap tuaschen Juda en tuschen Israël.

15 Verder zeide de HEERE tot mij: Neem u nog eens dwaazen herders gereedschap.

16 Want ziet, Ik zal eenen herder verwekken in dit land; dat gereed is om afgesneden te worden, zal hij niet bezoeken; het jonge zal hij niet zoeken, en het verbrokene zal hij niet heelen, en het stilstaande zal hij niet dragen; maar het vleesch van het vette zal hij eten, en derzelver klauwen zal hij verscheuren.

17 Wee den nietigen herder, den later der kudde! Het zwaard zal over zijn arm zijn, en over zijn regteroog; zijn arm zal ten eenemaal verdorren, en zijn regteroog zal ten eenemaal donker worden.

HOOFDSTUK 12.

Voorzegging dat de Heere de vijanden van de christelijke kerk verdelen, maar de zijnen beschutten en beschermen zou, vs. 1; met verdere beloften, dat Hij de uitverkorene Joden door den H. Geest met geloof en boetvaardigheid zou begiftigen, 10.

DE last van het woord des HEEREN over Israël. De HEERE spreekt, die den hemel nitbreidt, en de aarde grondvest, en des menschen geest in zijn binnenste formeert.

2 Ziet, Ik zal Jeruzalem stellen tot een drinkschaal der zwijmeling allen volken rondom; ja ook zal zij zijn over Juda, in de belegering tegen Jeruzalem.

3 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik Jeruzalem stellen zal tot een lastigen steen allen volken; allen, die zich daarmede beladen, zullen gewisselijk doorsneden worden; en al de volken der aarde zullen zich tegen haar verzamelen.

4 Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik alle paarden met schuwigheid slaan, en hunne ruiters met zinneloosheid; maar over het huis van Juda zal Ik mijne oogen openen, en alle paarden der volken zal Ik met blindheid slaan.

5 Dan zullen de leidslieden van Juda in hun hart zeggen: De inwoners van Jeruzalem zullen mij eene sterkte zijn in den HEERE der heirscharen, hunnen God.

6 Te dien dage zal Ik de leidslieden van Juda stellen als een vurigen haard onder het hout, en als eene vurige fakkel onder de schoven; en zij zullen ter regter- en ter linkerzijde alle volken rondom verteren; en Jeruzalem zal nog blijven in hare plaats te Jeruzalem.

7 En de HEERE zal de tenten van Juda ten voorste behouden, opdat de heerlijkheid van het huis Davids, en de heerlijkheid der inwoners van Jeruzalem, zich niet verheffen tegen Juda.

8 Te dien dage zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem beschutten; en die, die onder hen struikelen zou, zal te dien dage zijn als David; en het huis Davids zal zijn als goden, als de Engel des HEEREN voor hun aangezicht.

9 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik zal zoeken te verdelen alle Heidenen, die tegen Jeruzalem aankomen.

10 Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik u uitstorten den Geest der genade en der geboden; en zij zullen mij aanschouwen, dien zij doorsteken hebben, en zij zullen over hem rouwklagen, als met de rouwklage over een enigen zoon; en zij zullen over hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over eenen eerstgeborene.

11 Te dien dage zal te Jeruzalem de rouwklage groot zijn, gelijk die rouwklage van Hadadrimmon, in het dal van Megiddon.

12 En het land zal rouwklagen, elk geslacht bijzonder: het geslacht van het huis Davids bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder; en het geslacht van het huis van Nathan bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder;

13 Het geslacht van het huis van Levi bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder; het geslacht van Simeï bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder;

14 Al de overige geslachten, elk geslacht bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder.

HOOFDSTUK 13.

Profetie van de vergeving en afwasching der zonden door Christus, vs. 1; van de uitroeping der afgodendienst en der valsche leer, 2; van Christus lijd en sterven, 7; van den ondergang der goddeloozen en de behoudenis der uitverkorenen, nadat zij door kruis beproefd en gelouterd zouden zijn, 8.

TE dien dage zal er eene fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid.

2 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, dat Ik uitroep den uit het land de namen der afgoden, dat zij niet meer gedacht zullen worden; ja ook de profeten, en den onreinen geest zal Ik uit het land wegloen.

3 En het zal geschieden, wanneer iemand meer profeteert, dat zijn vader en zijne moeder, die hem gegeneerd hebben, tot hem zullen zeggen: Gij zult niet leven, dewijl zij valsheid gesproken hebt in den naam des HEEREN; en zijn vader en zijne moeder, die hem gegeneerd hebben, zullen hem doorsteken, wanneer hij profeteert.

4 En het zal geschieden te dien dage, dat die profeten beschaamd zullen worden, een legelijk van wege zijn gezigt, wanneer hij profeteert; en zullen geen haren mantel aandoen, om te liegen.

5 Maar hij zal zeggen: Ik ben geen profet, ik ben een man, die het land bouwt: want een mensch heeft mij daartoe geworven van mijne jeugd aan.

6 En zoo iemand tot hem zegt: Wat zijne deze woorden in uwe handen? zoo zal hij zeggen: Het zijn de wonden, waarmede ik geslagen ben, in het huis mijner liefhebbers.

7 Zwaard! ontwaak tegen mijnen herder, en tegen den man, die mijn medgezel is, spreekt de HEERE der heirscharen; «sla dien herder, en de schapen zullen verstrooid worden; maar Ik zal mijne hand tot de kleinen wenden.

8 En het zal geschieden in het gansche land, spreekt de HEERE, de twee deelen daarin zullen uitgeroeid worden, en den geest geven; maar het derde deel zal daarin overblijven.

9 En Ik zal dat derde deel in het vuur brengen, en Ik zal het louteren, gelijk men zilver louteret, en Ik zal het beproeven, ^b gelijk men goud beproeft; ^c het zal mijnen naam aanroepen, er Ik zal het verhooren; Ik zal zeggen: ^d Het is mijn volk; en het zal zeggen: De HEERE is mijn God.

J. v. C.
187.Ezr. 39:29.
Joel 2:28.Joh. 19:37.
Openb. 1:7.2 Kon. 23:29.
2 Kon. 35:22.
24.J. v. C.
187.Ezr. 39:29.
Joel 2:28.Joh. 19:37.
Openb. 1:7.2 Kon. 23:29.
2 Kon. 35:22.
24.J. v. C.
187.Ezr. 39:29.
Joel 2:28.Joh. 19:37.
Openb. 1:7.2 Kon. 23:29.
2 Kon. 35:22.
24.J. v. C.
187.Ezr. 39:29.
Joel 2:28.Joh. 19:37.
Openb. 1:7.2 Kon. 23:29.
2 Kon. 35:22.
24.J. v. C.
187.Ezr. 39:29.
Joel 2:28.Joh. 19:37.
Openb. 1:7.2 Kon. 23:29.
2 Kon. 35:22.
24.J. v. C.
187.Ezr. 39:29.
Joel 2:28.Joh. 19:37.
Openb. 1:7.

J. v. C.
487.

HOOFDSTUK 14.

Prophetie van de groote ellende, welke de stad Jeruzalem zou overkomen, vs. 1. doch met belofte, dat de HEERE de zijnen zou behouden en zalig maken. 3. Verder wordt hier gesproken van de voortreffelijke gaven, welke de HEERE over zijne Kerk zou uitstorten en van haaren zaligen en heerlijken staat. 8. van de straf en ondergang haarer vijanden. 12. en van de bekeering van eenigen van hen. 16. mitgaders van den heiligen over der Kerk.

ZIET, de dag komt den HEERE, dat uw roof zal uitgedeeft worden in het midden van u. o *Jeruzalem!*

2 Want Ik zal alle Heidenen tegen Jeruzalem ten strijde verzamelen; en de stad zal ingenomen, en de huizen zullen geplunderd, en de vrouwen zullen geschonden worden; en de helft der stad zal uitgaan in de gevangenis; maar het overige des volks zal uit de stad niet uitgeremd worden.

3 En de HEERE zal uittrekken, en Hij zal strijden tegen die Heidenen, gelijk ten dage als Hij gestreden heeft, ten dage des strijds.

4 En zijne voeten zullen te dien dage staan op den Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, tegen het oosten; en de Olijfberg zal in tweeën gespieten worden naar het oosten, en naar het westen, zoodat er eene zeer groote vallei zal zijn; en de eene helft des bergs zal wijken naar het noorden, en de helft deszelfs naar het zuiden.

5 Dan zult gilliden vlieden door de vallei minner bergen, (want deze vallei der bergen zal reiken tot Azal, en gij zult vlieden, gelijk als gij vlootet voor de aardbeving in de dagen van Uzzi, den koning van Juda; dan zal de HEERE, mijn God, komen, en al de heiligen met U. o *HEERE!*

6 En het zal te dien dage geschieden, dat er niet zal zijn het kostelijk licht, en de dikke duisternis.

7 Maar d'het zal een eenige dag zijn, die den HEERE bekend zal zijn; het zal noch dag, noch nacht zijn; en het zal geschieden, ten tijde des avonds, dat het licht zal wezen.

8 Ook zal het te dien dage geschieden, dat er levende wateren uit Jeruzalem vlieten zullen, de helft van die naar de oostzee, en de helft van die naar de achterste zee aan; zij zullen des somers en des winters zijn.

9 En de HEERE zal tot Koning over de gansche aarde zijn; te dien dage zal de HEERE een zijn, en zijn naam een.

10 Dit gansche land zal rondom als een vlak veld gemaakt worden, van Geba tot Rimmon toe, zuidwaarts van Jeruzalem; en zij zal verhoogd en bewoond worden in hare plaats; van de poort van Benjamin

af, tot aan de plaats van de eerste poort, tot aan de Hoekpoort toe; en van den toren van Hanael, tot aan des konings wijnbakken toe.

11 En zij zullen daarin wonen, en er zal geene verbanning meer zijn; want Jeruzalem zal zeker wonen.

12 En dit zal de plage zijn, waarmede de HEERE al de volken plagen zal, die tegen Jeruzalem krijg gevoerd zullen hebben: Hij zal eens legelijks vleesch, daar hij op zijne voeten staat, doen uitteren; en eens legelijks ooggen zullen uitteren in hunne hollen; en eens legelijks tong zal in hunnen mond uitteren.

13 Ook zal het te dien dage geschieden, dat er een groot gedruisch van den HEERE onder hen zal wezen, zoodat zij een ieder zijns naasten hand zullen aangripen, en eens ieders hand zal tegen de hand zijns naasten opgaan.

14 En ook zal Juda te Jeruzalem strijden; en het vermogen aller Heidenen rondom zal verzameld worden, goud en zilver, en kleedren in groote menigte.

15 Alzoo zal ook de plage der paarden, der muilen, der kameelen, en der ezelen, en aller beesten zijn, die in diezelve heiligers geweest zullen zijn, gelijk gener plage geweest is.

16 En het zal geschieden, dat al de overgeblevenen van alle Heidenen, die tegen Jeruzalem zullen gekomen zijn, die zullen van jaar tot jaar optrekken, om aan te bidden den Koning, den HEERE der heirscharen, en om te vieren het feest der loofhuten.

17 En het zal geschieden, zoo wie van de geslachten der aarde niet zal optrekken naar Jeruzalem, om den Koning, den HEERE der heirscharen te aanbidden, zoo zal er over hen lieden geen regen wezen.

18 En indien het geslacht der Egyptenaren, over dewelke de regen niet is, niet zal optrekken noch komen, zoo zal die plage over hen zijn, met dewelke de HEERE die Heidenen plagen zal, die niet optrekken zullen, om te vieren het feest der loofhuten.

19 Dit zal de zonde der Egyptenaren zijn, mitgaders de zonde aller Heidenen, die niet optrekken zullen, om te vieren het feest der loofhuten.

20 Te dien dage zal op de hellen der paarden staan: DE HEILIGHEID DES HEEREN. En de potten in het huis des HEEREN zullen zijn, als de sprengbekkens voor het altaar.

21 Ja al de potten in Jeruzalem en in Juda, zullen den HEERE der heirscharen heilig zijn; zoodat allen, die offeren willen, zullen komen, en van dezelve nemen, en in dezelve koken; en er zal geen Kannaaniet meer zijn, in het huis des HEEREN der heirscharen, te dien dage.

DE PROFEET MALEA'CHI.

HOOFDSTUK 1.

De Heere maakt den Israëlieten indachtig zijne liefde tot hen, welke Hij daarin heeft bewezen, dat Hij Jakob heeft vertribald, maar Eraz gehaat, vs. 1. Daarna kint Hij over hunne ondankebaarheid, vooreerst der priesteren, en voorts van het volk, die allen ontrouw waren in de offeranden. 6 De Heere vermaant hen tot berouw en bekeering. 9. profeteert van de rechte godsdienst, welke Hem de geloovigen uit alle volken onder het N. T. zouden bewijzen. 11.

DE laat van het woord des HEEREN tot Israël, door de dienst van Maleachi.

2 Ik heb u liefgehad, zegt de HEERE; maar gij zegt: Waarin hebt Gij ons liefgehad? Was niet Eraz Jakobs broeder? spreekt de HEERE; en nogtans heb Ik Jakob liefgehad.

3 En Eraz heb Ik gehaat; en Ik heb zijne bergen gesteld tot eene verwoesting, en zijne erve voor de draken der woestijn.

4 Ofachoon Edom zeide: Wij zijn verarmd, doch wij zullen de woeste plaatsen weder bouwen; alzoo zegt de HEERE der heirscharen. Zullen zij bouwen, zoo zal Ik afbreken; en men zal hen noemen: Landpale der goddeloosheid, en een volk, op

J. v. C.
487.

J. v. C. 66.23.

J. v. C. 35.8.
Joel 3.17.
Openb. 21.27.J. v. C. 397.
Rom. 9.13.

J. v. C.
397.

hetwelk de HEERE vergramd is tot in eeuwigheid.

5 En uwe oogen zullen het zien, en gijlieden zult zeggen: De HEERE zij groot gemaakt, van de landpaleisraels af!

6 Een zoon zal den vader eeren, en een knecht zijnen heer; ben Ik dan een Vader, waar is mijne eer? en ben Ik een Heere, waar is mijne vrees? zegt de HEERE der heirscharen tot u, o priesters, verachtters mijns naams! maar gij zegt: Waarmede verachten wij uwen naam?

7 Gij brengt op mijn altaar verontreinigd brood, en zegt: Waarmede verontreinigen wij U? Daarmede, dat gij zegt: Des HEEREN tafel is verachtelijk.

8 Want als gij wat blinds aanbrengt om te offeren, het is *bu* niet kwaad; en als gij wat kreupels of kranks aanbrengt, het is niet kwaad! Brengt dat toch uwen vorst; zal hij een welgevallen aan u hebben; of zal hij uw aangezicht opnemen? zegt de HEERE der heirscharen.

9 Nu dan, smeekt toch het aangezicht van God, dat Hij ons genadig zij; zulks is van uwe hand geschied, zal Hij u aangezigt opnemen? zegt de HEERE der heirscharen.

10 Wie is er ook onder u, die de deuren om niet toetsult? en gij steekt het vuur niet aan op mijn altaar om niet. Ik heb geen lust aan u, zegt de HEERE der heirscharen. 6 en het spijsoffer is Mij van uwe hand niet aangenaam.

11 Maar van den opgang der zon tot haren ondergang, zal mijn naam groot zijn onder de Heidenen; en aan alle plaats zal mijnen naam reukwerk toegebragt worden, en een rein spijsoffer; want mijn naam zal groot zijn onder de Heidenen, zegt de HEERE der heirscharen.

12 Maar gij ontheiligt dien, als gij zegt: Des HEEREN tafel is ontreinigt, en haar inkomen, hare spijis is verachtelijk.

13 Nog zegt gij: Ziet, wat eene vermoedheid! maar gij zoudt het kunnen weghlazen, zegt de HEERE der heirscharen; gij brengt ook hetgeen geroofd is, en dat kreupel en krank is; gij brengt ook spijsoffer; zou Mij zulks aangenaam zijn van uwe hand? zegt de HEERE.

14 Ja vervloekt zij de bedrager, die een mannetje in zijne kudde heeft, en den Heere belooft, en offert, dat verdorven is! want Ik ben een groot Koning, zegt de HEERE der heirscharen, en mijn naam is vreeslijk onder de Heidenen.

HOOFDSTUK 2.

De Heere diept de priesters te straffen, tenzij dat zij hun leven betreden, vs. 1. Hij verwijst hen, dat zij van de godzaligheid en oprechtheid hunner voorvaderen waren afgeveken, 5. Hij bestraft de ontheiligers en verbroekers van het huwelijk, 11; alsmede de godslasteraars, 17.

EN nu, gij priesters! tot u wordt dit gebod gesonden:

2 Indien gij het niet zult hooren, en indien gij het niet zult ter harte nemen, om mijnen naam eer te geven, zegt de HEERE der heirscharen, zou zal Ik den vloek onder u zenden, en Ik zal uwe zegeningen vervloeken; ja Ik heb ook alreede elkeen dierzelve vervloekt, omdat gij het niet ter harte neemt.

3 Ziet, Ik zal u het zaad verderven; en Ik zal drek op uwe aangezichten strooien, den drek uwer feestten, zoodat men u met denzelven wegnemen zal.

4 Dan zult gij weten, dat Ik dit gebod tot u gezonden heb; opdat mijn verbond met Levi zij, zegt de HEERE der heirscharen.

5 Mijn verbond met hem was het leven, en de vrede; en Ik gaf hem die tot eene vrees; en hij vreesde Mij, en hij werd om mijns naams wil verschrikt.

6 De wet der waarheid was in zijnen

mond, en er werd geen onrecht in zijne lippen gevonden; hij wandelde met mij in vrede en in rechtmatigheid, en hij bekeerde er velen van ongerechtigheid.

7 Want de lippen des priesters zullen de wetenschap bewaren, en men zal uit zijnen mond de wet zoeken: want hij is een engel des HEEREN der heirscharen.

8 Maar gij zijt van den weg afgeweken, gij hebt er velen doen struikelen in de wet; gij hebt het verbond van Levi verdorven, zegt de HEERE der heirscharen.

9 Daarom heb Ik ook u verachtelijk en onwaard gemaakt voor het gansche volk, dewijl gij mijne wegen niet houdt, maar het aangezicht aanneemt in de wet.

10 Hebben wij niet allen eenen Vader? heeft niet een God ons geschapen? Daarom handelen wij dan trouwelooslijk de een tegen den ander, ontheilgende het verbond onzer vaderen?

11 Juda handelt trouwelooslijk, en er wordt een gruwel gedaan in Israël, en in Jeruzalem: want Juda ontheiligt de heilichheid des HEEREN, welke Hij lief heeft: want hij heeft de dochter eens vreemden gods getrouwd.

12 De HEERE zal den man, die zulks doet, nitroeljen uit de hutten van Jakob, die „die waakt, en dien, die antwoordt, en die den HEERE der heirscharen spijsoffer brengt.

13 Dit tweede doet gijlieden ook, dat gij het altaar des HEEREN bedekt met tranen, met weening en met tuchting; zoodat Hij niet meer het spijsoffer aanschouwen, noch met welgevallen van uwe hand ontvangen wil.

14 Gij nu zegt: Waarom? Daarom dat de HEERE een getuige geweest is, tusschen u en tusschen de huisvrouw uwer jeugd, met dewelke gij trouwelooslijk handelt; daar zij toch uwe gezellen, en de huisvrouw uws verbonds is.

15 Heeft Hij niet maar eenen gemaakt, hoewel *hij* des geestes overig had? en waarom *maakt* dien eenen? Hij zocht een zaad Gods. Daarom wacht u met uwen geest, en dat niemand trouwelooslijk handele tegen de huisvrouw zijner jeugd.

16 Want de HEERE, de God Israels, zegt, dat Hij het verlaten haat, alhoewel hij den wrvel bedekt met zijn kleed, zegt de HEERE der heirscharen; daarom wacht u met uwen geest, dat gij niet trouwelooslijk handelt.

17 Gij vermoet den HEERE met uwe woorden; nog zegt gij: Waarmede vermoeten wij Hem? Daarmede, dat gij zegt: Al wie kwaad doet, is goed in de oogen des HEEREN, en Hij heeft lust aan zondanigen; of, waar is de God des oordeels?

HOOFDSTUK 3.

Profetie van de zending van Johannes den Dooper en de komst van Christus, die de heilichelaars van de oprechte kinderen Gods zou afzonderen, vs. 1. Daarop volgt: eene heilteizing der straffen, om de menigkerle zonden, welke bij de Joden in zwang waren, 5. eene vermaning tot bekeering en tot getrouwe inhengen hunner tienden en heffoeren, 7. eene klacht over hunne godslasterlijke woorden, 13, en eene vertroosting der godzaligen, 16.

ZIET, „Ik zende mijnen Engel, die voor mijn aangezigt den weg bereiden zal; en snelkij zal tot zijnen tempel komen die Heere, dien gijlieden zoekt, te weten, de Engel des verbonds, aan denwelken gij lust hebt; ziet, hij komt, zegt de HEERE der heirscharen.

2 Maar wie zal den dag zijner toekomst verdragen? en wie zal bestaan, als hij verschijnt? Want hij zal zijn als het vuur van eenen goudsmid, en als zeep der vollers.

3 En hij zal zitten, louterende, en het

J. v. C.
397.

8 Jes. 1:11.
Jer. 6:20.
Amos 5:21, 22.

1 Lev. 26:14.
Deut. 28:15.

1 Mat. 11:10.
Mark. 1:2.
Luc. 1:76.
7:27.

J. v. C.
397.

zilver reinigende, en hij zal de kinderen van Levi reinigen, en hij zal ze doorlouteren als goud, en als zilver: dan zullen zij den HEERE spijsoffer toebrengen in gerechtigheid.

4 Dan zal het spijsoffer van Juda en Jeruzalem den HEERE zoet wezen, als in de oude dagen, en als in de vorige jaren.

5 En Ik zal tot ulieden ten oordeel naderen; en Ik zal een snel getuige zijn tegen de toovenaars, en tegen de overspelers, en tegen degenen, die valsche lijken zweren, en tegen degenen, die den loon des daglooners met geweld inhouden, en die de weduwe, en den wees, en den vreemdeling *het recht* verkeeren, en Mij niet vreezen, zegt de HEERE der heirscharen.

6 Want Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs! niet vertoord.

7 Van uwer vaderen dagen af, zijt gij afgeweken van mijne inzettingen, en hebt ze niet bewaard; *keert* weder tot Mij, en Ik zal tot u wederkeeren, zegt de HEERE der heirscharen; maar gij zegt: Waar in zullen wij wederkeeren?

8 Zal een mensch God berooven? maar gij berooft Mij, en zegt: Waar in berooven wij U? *Ja* de tienden en het heffoffer.

9 Met eenen vloek zijt gij vervloekt, omdat gij Mij berooft, zelfs het gansche volk.

10 Brengt al de tienden in het schathuis, opdat er spijze zij in mijn huis; en beproeft Mij nu daarin, zegt de HEERE der heirscharen, of Ik u dan niet open doen zal de vensteren des hemels, en u zegen afzietten, zoodat er geene schagen genoeg wezen zullen.

11 En Ik zal om uwentwil den operer schelden, dat hij u de vrucht des lands niet verdere; en de wijnstok op het veld zal u zeene misdragt voortbrengen, zegt de HEERE der heirscharen.

12 En alle Heidenen zullen u gelukzalig noemen: want gijlieden zult een lustig land zijn, zegt de HEERE der heirscharen.

13 / Uwe woorden zijn tegen Mij te sterk geworden, zegt de HEERE; maar gij zegt: Wat hebben wij tegen U gesproken?

14 Gij zegt: Het is te vergeefs, God te dienen: want wat nuttigheid is het, dat wij zijne wacht waarnemen? en dat wij in het zwart gaan, voor het aangezicht des HEEREN der heirscharen?

15 En nu, wij achten de hoogmoedigen

gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd; ook verzoeken zij den HEERE, en ontkomen.

16 Alsdan spreken, die den HEERE vreezen, een ieder tot zijnen naaste: De HEERE merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor zijn aangezicht geschreven, voor degenen, die den HEERE vreezen, en voor degenen, die aan zijnen naam gedenken.

17 En zij zullen, zegt de HEERE der heirscharen, te dien dage, dien Ik maken zal, Mij een eigendom zijn; en Ik zal hen verschoonen, gelijk als een man zijnen zoon verschoont, die hem dient.

18 Dan zult gijlieden wederom zien, *het onderscheid* tusschen den regivaardige en den goddelooze, tusschen dien, die God dient, en dien, die Hem niet dient.

HOOFDSTUK 4.

Profetie van den ondergang der goddeloozen, vs. 1; de godzaligen worden getroost met de verschijning van de Zon der gerechtigheid, 2. Daarom wordt al het volk vermaand tot ware boete en bekeering en tot onderhouding van de wet, hun door Mozes gegeven, 4. Hij spreekt weder van de zending van Johannes den Dooper, en van de kracht zijner prediking, 5.

WANT ziet, die dag komt, brandende als een oven: dan zullen alle hoogmoedigen, en al wie goddeloosheid doet, een stoppel zijn, en de toekomstige dag zal ze in vlam zetten, zegt de HEERE der heirscharen, die hun noch wortel, noch tak laten zal.

2 Ulieden daarentegen, die mijnen naam vrees, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal geneezing zijn onder zijne vleugelen; en gij zult uitgaan, en toemenen, als mestkalveren.

3 En gij zult de goddeloozen vertreden: want zij zullen asch worden onder de zolen uwer voeten, te dien dage, dien Ik maken zal, zegt de HEERE der heirscharen.

4 Gedenkt der wet van Mozes, mijnen knecht, die Ik hem bevolen heb op Iloreb aan gansch Israël; der inzettingen en regten.

5 Ziet, Ik zende ulieden den profet *Elia*, eer dat die groote en die vreeselijke dag des HEEREN komen zal.

6 En hij zal het hart der vaderen tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen tot hunne vaderen; opdat Ik niet kome, en de aarde met den ban sla.

J. v. C.
397.

4 Ex. 20:7.

c Ex. 22:22.
Deut. 21:17.
Amos 2:7.4 Ps. 37:11.
Neb. 19:21.
Jer. 14:26.
27.
28:9.
36:10.

c Zach. 1:3.

f Job 21:14, 15.

c Obadja 1:18.

c Deut. 6:3.

c Matt. 11:14.
17:11, 12, 13.
Marc. 9:11.
12, 13.
Luc. 1:17.

HET

NIEUWE TESTAMENT

VAN ONZEN

HEERE JEZUS CHRISTUS.

Amsterdamsche Stoondrukkerij van Rachoffen & Hübner.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJVING VAN

MATTHÉÛS.

HOOFDSTUK 1.

Afkomst van Jezus Christus naar het vleesch, uit de voorvaderen, van Abraham af, vs. 1. Zijne ontvangenis van den Heiligen Geest en geboorte uit de maagd Maria, 18; gelijk voorzien was door den profet, 22.

HET boek des geslachts van JEZUS CHRISTUS, den zoon van David, den zoon van Abraham.

2 En Abraham gewon Izak, en Izak gewon Jakob, en Jakob gewon Judas en zijne broeders;

3 En Judas gewon Fares en Zara bij Thamar; en Fares gewon Esrom, en Esrom gewon Aram;

4 En Aram gewon Aminadab, en Aminadab gewon Nahasson, en Nahasson gewon Salmon;

5 En Salmon gewon Booz bij Rachab, en Booz gewon Obed bij Ruth, en Obed gewon Jessa;

6 En Jessa gewon David, den koning; en David, de koning, gewon Salomon bij degene, die Urias' vrouw was geweest;

7 En Salomon gewon Roboam, en Roboam gewon Abia, en Abia gewon Asa;

8 En Asa gewon Josafat, en Josafat gewon Joram, en Joram gewon Ozias;

9 En Ozias gewon Joatham, en Joatham gewon Achaz, en Achaz gewon Ezekias;

10 En Ezekias gewon Manasse, en Manasse gewon Amon, en Amon gewon Josias;

11 En Josias gewon Jechonias, en zijne broeders, omtrent de babylonische overvoering;

12 En na de babylonische overvoering gewon Jechonias Salathiel, en Salathiel gewon Zorababel;

13 En Zorababel gewon Abiad, en Abiad gewon Eljakim, en Eljakim gewon Azor;

14 En Azor gewon Sadok, en Sadok gewon Achim, en Achim gewon Eliud;

15 En Eliud gewon Eleazar, en Eleazar gewon Matthan, en Matthan gewon Jakob;

16 En Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is JEZUS, gezegd Christus.

17 Al de geslachten dan, van Abraham tot David, zijn veertien geslachten; en van David tot de babylonische overvoering, zijn veertien geslachten; en van de babylonische overvoering tot Christus, zijn veertien geslachten.

18 De geboorte van Jezus Christus was nu aldus: want als Maria, zijne moeder, met Jozef ondetrouwd was, eer zij zamengekomen waren, werd zij zwanger bevonden uit den Heiligen Geest.

19 Jozef nu, haar man, alzoo hij rechtvaardig was, en haar niet wilde openbaarlijk te schande maken, was van wil haar heimelijk te verlaten.

20 En alzoo hij deze dingen in den zin had, ziet, de engel des Heeren verscheen hem in den droom, zeggende: Jozef, gij zoon Davids! wees niet bevreesd Maria, uwe vrouw, tot u te nemen: want hetgeen in haar ontvangen is, dat is uit den Heiligen Geest.

21 En zij zal eenen zoon baren, en gij

zult zijnen naam heeten JEZUS: want u hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden.

22 En dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden, hetgeen van den Heere gesproken is door den profet, zeggende:

23 Ziet, de maagd zal zwanger worden, en eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Emmanuel; hetwelk is, overgezet zijnde, God met ons.

24 Jozef dan, ongewekt zijnde van den slaap, deed, gelijk de engel des Heeren hem bevolen had, en heeft zijne vrouw tot zich genomen;

25 En bekende haar niet, totdat zij dezen haren eerstgeborenen zoon geboord had; en u heette zijnen naam JEZUS.

HOOFDSTUK 2.

Wijzen komen uit het Oosten te Jeruzalem, vs. 1. Vragen naar den nieuwgeboren koning der Joden, 2; welken zij, van de plaats zijner geboorte onderricht zijnde, te Bethlehem gevonden en aanbeden hebben, 4. Zij keeren weder naar hun land, 12. Jozef vlucht met het kind Jezus naar Egypte, 13. Herodes laat de jonge kinderen dooden, 16. Jozef komt weder in Judéa, 19. Maar uit vrees voor Archelaüs, wijkt hij naar Galiléa en woont te Nazareth, 22.

TOEN nu Jezus geboren was te Bethlehem, *gelegén* in Judéa, in de dagen van den koning Herodes, ziet, eenige wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen.

2 Zeggende: Waar is de geboren Koning der Joden? want wij hebben gezien zijne ster in het Oosten, en zijn gekomen, om hem te aanbidden.

3 De koning Herodes nu, dit gehoord hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem.

4 En bijeenvergaderd hebbende al de overpriesters en schriftgeleerden des volks, vraagde van hen, waar de Christus zou geboren worden.

5 En zij zeiden tot hem: Te Bethlehem, in Judéa *gelegén*: want alzoo is geschreven door den profet:

6 En gij Bethlehem, gij land Juda! zijt geenszins de minste onder de vorsten van Juda: want uit u zal de Leidsman voortkomen, die mijn volk Israël weiden zal.

7 Toen heeft Herodes de wijzen heimelijk geroepen, en vernam naastiglijk van hen den tijd, wanneer de ster verschenen was;

8 En hen naar Bethlehem zedende, zeide: Reist heen, en onderzoek naastiglijk naar dat kindeken, en als gij het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik ook come en datzelfde aanbidde.

9 En zij, den koning gehoord hebbende, zijn heengereisd; en ziet, de ster, die zij in het Oosten gezien hadden, ging hun voor, totdat zij kwam en stond boven de plaats, waar het kindeken was.

10 Als zij nu de ster zagen, verheugden zij zich met zeer groote vreugde.

11 En in het huis gekomen zijnde, vonden zij het kindeken met Maria, zijne moeder; en nedervallende hebben zij hetzelfde aanbeden; en hunne schatten

p Hand. 4:12.

g Jes. 7:14.

r Luk. 2:21.

JAAR ONZER HEEREN.

n Luk. 2:4.

b Micha 5:1. Joh. 7:42.

a Luk. 1:31,32.

b Gen. 21:2.

c Gen. 25:26.

d Gen. 29:35.

e Gen. 38:27, 29.

f Ruth 4:18.

g Ruth 4:19.

h Ruth 4:22.

i Sam. 16:1.

k Kron. 2:15.

l Kron. 2:18.

m Kron. 11:43.

n Kron. 3:19.

o Kron. 3:16.

p Kron. 3:17.

q Ezra 3:2.

r Luk. 1:27,34.

JAAR
ONZE
HEEREN.

opengedaan hebbende, bragten zij hem geschenken: zoud, en wierook, en mirre. 12 En door Goddelijke openbaring vermaand zijnde in den droom, dat zij niet zouden wederkeren tot Herodes, vertrokken zij door eenen anderen weg weder naar hun land.

13 Toen zij nu vertrokken waren, ziet, de engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, zeggende: Sta op, en neem tot u dat kindeken en zijne moeder, en vlief in Egypte, en wees aldaar, totdat ik het u zeggen zal: want Herodes zal het kindeken zoeken, om hetzelfde te dooden.

14 Hij dan opgestaan zijnde, nam het kindeken en zijne moeder tot zich in den nacht, en vertrok naar Egypte;

15 En was aldaar tot den dood van Herodes; opdat vervuld zou worden hetgeen van den Heere gesproken is door den profet, zeggende: Uit Egypte heb ik mijnen Zoon geroepen.

16 Als Herodes zag, dat hij van de wijzen bedrogen was, toen werd hij zeer toornig, en eenigen afgezonden hebbende, heeft omgebracht al de kinderen, die binnen Bethleem, en in al deszelfs landpalen waren, van twee jaren oud en daarop, naar den tijd, dien hij van de wijzen naarstelijk onderzocht had.

17 Toen is vervuld geworden hetgeen gesproken is door den profet Jeremia, zeggende:

18 «Eene stem is in Rama gehoord, geklag, geweend en veel gekerm; Rachel beweenende hare kinderen, en wilde niet vertroost wezen, omdat zij niet zijn!

19 Toen Herodes nu gestorven was, ziet, de engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, in Egypte.

20 Zeggende: Sta op, neem het kindeken en zijne moeder tot u, en trek in het land Israëls; want zij zijn gestorven, die de ziel van het kindeken zochten.

21 Hij dan, opgestaan zijnde, heeft tot zich genomen het kindeken en zijne moeder, en is gekomen in het land Israëls.

22 Maar als hij hoorde, dat Archelaüs in Judaea koning was, in de plaats van zijnen vader Herodes, vreesde hij daarheen te gaan; maar door Goddelijke openbaring vermaand in den droom, is hij vertrokken in de delen van Gallië.

23 En daar gekomen zijnde, nam hij zijne woonplaats in de stad, genaamd Nazareth; opdat vervuld zou worden, wat door de profeten gezegd is, dat hij Nazarener zal geheeten worden.

HOOFDSTUK 3.

Johannes de Dooper predikt bekeering, vs. 1. Zijn aamt, kleeding en spij, 8. Hij heeft grooten toeloop, 5; doopt, 6; bestraft de Farizeen en Sadduceen, 7; wijst aan de waarheid van den persoon en doop van Christus, 11. Hij doopt Christus, die uit den hemel betuigd wordt te zijn de welgeliefde Zoon van God, 13.

29. EN in die dagen kwam Johannes de Dooper, predikende in de woestijn van Judaea.

2 En zeggende: Bekeert u; want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

3 Want deze is het, vandenwelken gesproken is door Jesaja, den profet, zeggende: «De stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht!

4 En dezelfde Johannes had zijne kleeding van kameelhaar, en eenen lederen gordel om zijne lenden; en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honig.

5 Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judaea, en het geheele land rondom de Jordaan;

6 «En werden van hem gedoopt in de Jordaan, belijdende hunne zonden.

7 Hij dan, ziende «velen van de farizeën

en Sadduceën tot zijnen doop komen, sprak tot hen: / Gij adderengebroedsels! wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 «Bragt dan vruchten voort, der bekeering waardig.

9 En meent niet bij u zelven te zeggen: «Wij hebben Abraham tot eenen vader; want ik zeg u, dat God zelfs uit deze steenen, Abraham kinderen kan verwekken.

10 En ook is alrede de bijl aan den wortel der boomen gelegd; «alle boom dan, die geene goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.

11 Ik doop u wel met water tot bekeering; «maar die na mij komt, is sterker dan ik, wiens schoenen ik niet waardig ben «aan te dragen; die zal u met den Heiligen Geest en met vuur dopen.

12 Wiens nam in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer doorzuiveren, en zijne tarwe in zijne schuur samenbrengen, en zal het kaf met onuitblusschelijk vuur verbranden.

13 «Toen kwam Jezus van Gallië naar de Jordaan, tot Johannes, om van hem gedoopt te worden.

14 Doch Johannes weigerde hem zeer, zeggende: Mij is noodig van u gedoopt te worden, en komt gij tot mij?

15 Maar Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Laat nu af; want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen. Toen liet hij van hem af.

16 En Jezus, gedoopt zijnde, is terstond opgekomen uit het water; en ziet, de hemelen werden hem geopend, en hij zag «den Geest Gods nederdalen, gelijk eene duif, en op hem komen.

17 En ziet, eene stem uit de hemelen, zeggende: «Deze is mijn Zoon, mijn Geliefde, in denwelken Ik mijn welbehagen heb!

HOOFDSTUK 4.

Christus in de woestijn veertig dagen geest hebbende, wordt van den duivel verzocht, vs. 1. Daarna door de engelen gediend, 11. Hij verlaat Nazareth en gaat wonen te Kapernaum, 12. Begint te prediken, 17. Roepet Petrus en Andreas, 18. Jakobus en Johannes, die alles verlaten hem volgen, 21. Doordringt Gallië, leert in de Synagoge en geneest allerlei krankheden, 23.

TOEN werd Jezus van den Geest weggelid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel.

2 En als hij veertig dagen en veertig nachten geest had, hongerde hem ten laatste.

3 En de verzoeker tot hem gekomen zijnde, zeide: Indien gij Gods Zoon zijt, zeg, dat deze steenen brooden worden!

4 Doch hij, antwoordende, zeide: Er is geschreven: «De mensch zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat.

5 Toen nam hem de duivel mede naar de heilige stad, en stelde hem op de tinne des tempels;

6 En zeide tot hem: Indien gij Gods Zoon zijt, werp u zelven nederwaarts; want er is geschreven, «dat Hij zijne engelen van u bevelen zal, en dat zij u op de handen zullen nemen, opdat gij niet te eeriger tijd uwen voet aan eenen steen aanstoet.

7 Jezus zeide tot hem: Er is wederom geschreven: «Gij zult den Heere, uwen God, niet verzoeken.

8 Wederom nam hem de duivel mede op eenen zeer hoogen berg, en toonde hem al de koninkrijken der wereld, en hunne heerlijkheid;

9 En zeide tot hem: Al deze dingen zal ik u geven, indien gij, nedervallende, mij zult aanbidden.

10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg,

JAAR
ONZE
HEEREN.

f Matt. 12: 31.
23: 33.

g Luk. 3: 8.

h Joh. 8: 29.

i Matt. 7: 19.
Joh. 15: 6.

k Mark. 1: 7.
Luk. 3: 16.

Joh. 1: 15.

Hand. 1: 5.
11: 16.
19: 4.

30.

f Mark. 1: 9.
Luk. 3: 21.

m Jes. 11: 2.
42: 1.

Joh. 1: 32.

n Jes. 42: 1.
Matt. 12: 18.

Luk. 9: 35.

Col. 1: 15.

2 Petr. 1: 17.

o Mark. 1: 12.
Luk. 4: 1.

b Deut. 8: 3.

c Ps. 91: 11, 12.

d Deut. 6: 16.

e Hos. 11: 1.

d Jer. 31: 15.

e Jes. 11: 1.
Gal. 2: 21.

Zach. 6: 12.

a Mark. 1: 4.
Luk. 3: 3.

b Jes. 40: 3.
Mark. 1: 3.
Luk. 3: 4.
Joh. 1: 23.

c Mark. 1: 6.

d Mark. 1: 5.

e Luk. 3: 7.

J. o. H. 30.

Satan! want er staat geschreven: « Den Heere, uwen God, zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen.

11 Toen liet de duivel van hem af; en ziet, de engelen zijn toegekomen, en dienden hem.

12 Als nu Jezus gehoord had, dat Johannes overgeleerd was, is hij wedergekeerd naar Galiléa;

13 En Nazareth verlaten hebbende, is komen wonen te Kapernaüm, gelegen aan de zee, in de landpale van Zabulon en Nefthalim;

14 Opdat vervuld zou worden hetgeen gesproken is door Jesaja, den profet, zeggende:

15 « Het land Zabulon en het land Nefthalim, aan den weg der zee, over de Jordaan, Galiléa der volken;

16 Het volk, dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien; en den genen, die zaten in het land en schaduw des doods, denzelfden is een licht opgegaan.

17 Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken, en te zeggen: « Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

18 « En Jezus, wandelende aan de zee van Galiléa, zag twee broeders, namelijk Simon, gezegd Petrus, en Andréas, zijnen broeder, het net in de zee werpende (want zij waren visschers);

19 En hij zeide tot hen: Volgt mij na, en ik zal u visschers der menschen maken.

20 Zij dan, terstond verlatende de netten verlatende, zijn hem nagevolgd.

21 En hij, van daar voortgegaan zijnde, zag twee andere broeders, namelijk Jakobus, den zoon van Zebedeus, en Johannes, zijnen broeder, in het schip met hunnen vader Zebedeus, hunne netten vermakende, en heeft hen geroepen.

22 Zij dan, terstond verlatende het schip en hunnen vader, zijn hem nagevolgd.

23 En Jezus omzing geheel Galiléa, leerende in hunne synagogen en predikende het evangelie des koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.

24 En zijn gerucht ging van daar uit in geheel Syrië, en zij brachten tot hem allen, die kwalijk gesteld waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijnde, en van den duivel bezeten, en maanrieken en geraakten; en hij geneasde ze.

25 En vele scharen volgden hem na, van Galiléa, en van Dekapolis, en van Jerusaleem, en van Judéa, en van over de Jordaan.

HOOFDSTUK 5.

Christus leert op den berg, welke menschen gelukzalig zijn, vs. 1. Verzekelt zijne discipelen bij zont, licht en een stad op eenen berg gezegd, 13. Verklaart dat hij is gekomen om de wet te vervullen, 17. Wedsprekt de verkeerde uitleggingen der ouden van het xede gebod, 21. Van het zevende gebod en van den scheidsbrief, 27. Van het zedwren, 33. Van wederpartij, 38. Gehoelt verdraagzaamheid, 40; weldadigheid en oprechte liefde zelfs jegens de vijanden, 42.

EN Jezus, de scharen ziende, is gekomen op eenen berg, en als hij nedergezeten was, kwamen zijne discipelen tot hem.

2 En zijnen mond geopend hebbende, leerde hij hen, zeggende:

3 « Zelig zijn de armen van grest; want hunner is het koninkrijk der hemelen.

4 « Zelig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden.

5 « Zelig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beerven.

6 « Zelig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

7 Zelig zijn de barmhertigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

8 « Zelig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien.

9 Zelig zijn de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

10 « Zelig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het koninkrijk der hemelen.

11 Zelig zijt gij, als u de menschen smalen, en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken, » om mijnen wil.

12 « Verlijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzoo hebben zij vervolgd de profeten, die voor u geweest zijn.

13 « Gij zijt het zout der aarde; indien nu het zout smakeloos wordt, waarmee zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer toe, dan om buiten geworpen, en van de menschen vertreden te worden.

14 Gij zijt het licht der wereld; een stad boven op eenen berg liggende, kan niet verborgen zijn.

15 « Noch steekt men een kaars aan, en zet die onder een kooftmaat, maar op eenen kandelaar, en zij schijnt allen, die in het huis zijn.

16 « Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.

17 Meent niet, dat ik gekomen ben, om de wet of de profeten te onthouden; ik ben niet gekomen, om die te onthouden, maar te vervullen.

18 Want voorwaar zeg ik u: » tot dat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet een jota noch een tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.

19 « Zoo wie dan een van deze minste geboden zal onthouden, en de menschen alzoo zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in het koninkrijk der hemelen; maar zoo wie dezelve zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in het koninkrijk der hemelen.

20 Want ik zeg u: » tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij, dan der schriftgeleerden en der farizeen, dat gij in het koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.

21 Gij hebt gehoord, dat tot de ouden gezegd is: » Gij zult niet dooden; maar zoo wie doodt, die zal strafbaar zijn door het gerigt.

22 Doch ik zeg u: » zoo wie te onrecht op zijnen broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door het gerigt; en wie tot zijnen broeder zegt: Raka! die zal strafbaar zijn door den grooten raad; maar wie zegt: Gij dwaas! die zal strafbaar zijn door het helse vuur.

23 Zoo zij dan uwe gave zult op het altaar offeren, en aldaar gedachtig wordt, dat uw broeder iets tegen u heeft;

24 Laat daar uwe gave voor het altaar, en ga heen, verzoen u eerst met uwen broeder, en komt dan en offert uwe gave.

25 « Weest haastlijk welgedisgen jegens uwe wederpartij, terwijl gij nog met hem op den weg zijt; opdat de wederpartij niet mischien u den regter overlevere, en de regter u den dienaar overlevere, en gij in de gevangenis geworpen wordt.

26 Voorwaar ik zeg u: » gij zult daar geenszins uitkomen, totdat gij den lasten penning zult betaald hebben.

27 Gij hebt gehoord, dat van de ouden gezegd is: » Gij zult geen overspel doen.

28 Maar ik zeg u, dat zoo wie een vrouw » aanziet, om dezelve te begeeren, die heeft alreede overspel in zijn hart met haar gedaan.

29 « Indien dan uw rechteroog u ergert, trekt het uit, en werpt het van u; want

J. o. H. 31.

e Ps. 152.

Hebr. 12:14.

2 Cor. 1:10.

2 Tim. 2:14.

1 Petr. 3:14.

e Luk. 6:23.

i Mark. 9:33.

Luk. 14:34.

e Mark. 4:21.

Luk. 8:16.

1 Petr. 2:12.

e Luk. 16:17.

a Jakob. 2:10.

a Ex. 20:13.

Deut. 5:17.

p Luk. 12:55.

Eiez. 4:26.

q Ex. 20:14.

Deut. 5:18.

r Job. 31:1.

Ps. 119:37.

s Matt. 18:8.

Mark. 9:43.

J. o. H. 31.	het is u nut, dat een uwer leden verga, en niet uw geheele ligchaam in de hel geworpen worde.	J. o. H. 31.
	30 En indien uwe rechterhand u ergert, houwt ze af, en werpt ze van u: want het is u nut, dat een uwer leden verga, en niet uw geheele ligchaam in de hel geworpen worde.	
Deut. 24.1.	31 Er is ook gezegd: 'Zoo wie zijne vrouw verlaten zal, die geve haar eenen scheidbrief.	5 Luk. 14.14.
u Matt. 19.7.	32 'Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaten zal, anders dan uit oor- zake van hoerij, die maakt, dat zij overspel doet; en zoo wie de verlatene zal trouwen, die doet overspel.	
u Mark. 10.4.	33 Wederom hebt gij gehoord, dat van de ouden gezegd is: 'Gij zult den eed niet breken, maar gij zult den Heere uwe eeden houden.	e 2 Kon. 4.33.
u Luk. 16.18.	34 Maar ik zeg u: 'Zweert ganschelijk niet, noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods;	Hand. 10.4.
1 Cor. 7.30.	35 Noch bij uwe hoofd zult gij zweren, omdat gij niet een haar kunt wit of zwart maken;	
u Ex. 20.7.	36 Maar laat zijn uw woord ja ja; neen, neen; wat boven deze is, dat is niet den booze.	
u Lev. 19.12.	37 Gij hebt gehoord, dat is gezegd is: Oog om oog, en tand om tand.	
Deut. 19.21.	38 Maar ik zeg u, 'dat gij den booze niet wederstaat; maar, zoo wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de an- dere toe;	
u Spr. 24.29.	39 En zoo iemand met u regten wil, en uwen rok nemen, laat hem ook den mantel;	
Luk. 6.23.	40 En zoo iemand met u regten wil, en uwen rok nemen, laat hem ook den mantel;	
Rom. 12.17.	41 En zoo wie u zal dwingen erne milt te gaan, ga met hem twee mijlen.	
1 Cor. 6.7.	42 'Geef den genen, die iets van u bidt, en keert u niet af van den genen, die van u leenen wil.	
1 Thess. 5.15.	43 Gij hebt gehoord, dat er gezegd is: 'Gij zult uwen naaste liefhebben en uwen vijand zult gij haten.	
1 Petr. 3.9.	44 Maar ik zeg u: '4 hebt uwe vijand lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel den genen, die u haten; 'bidt voor den genen, die u geweld doen, en die u vervolgen;	
u Lev. 19.18.	45 Opdat gij moogt kinderen zijns uws Vaders, die in de hemelen is: want Hij doet zijne zoon opgaan over bozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.	
u Luk. 6.37.	46 'Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat loon hebr gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?	
u Hand. 7.60.	47 En indien gij uwe broeders alleen groet, wat doet gij boven anderen? Doen ook niet de tollenaars alzoo?	
1 Cor. 13.1.	48 Weest dan zijlieden volmaakt, ge- lijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is.	
1 Petr. 2.23.		
u Luk. 32.		
	HOOFDSTUK 6.	
	Christus leert: hoe men aalmoesen moet ge- ven, vs. 1; bidden, 5; vasten, 16; welke schatten te vergaderen, 19; hoe het ver- stand gerigt moet zijn, 22; dat men geen twee heeren kan dienen, 24; dat men de zorg voor lichamelijke nooddrift God moet aanbevelen, 25; en voor alles het koninkrijk Gods zoeken, 33.	
	H EBT acht, dat gij uwe aalmoes niet doet voor de menschen, om van hen gezien te worden: anders zoo hebt gij geenen loon bij uwen Vader, die in de hemelen is.	
u Rom. 12.8.	2 'Wanneer gij dan aalmoes doet, zoo laat voor u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de synagogen en op de straten doen, opdat zij van de menschen	
	geëerd mogen worden. Voorwaar zeg ik u: zij hebben hunnen loon weg.	
	3 Maar als gij aalmoes doet, zoo laat uwe linkerhand niet weten, wat uwe rechter doet;	
	4 Opdat uwe aalmoes in het verborgen zij: en uw Vader, die in het verborgen ziet, die zal het u in het openbaar ver- geldeen.	
	5 En wanneer gij bidt, zoo zult gij niet zijn gelijk de geveinsden: want die plezen gaarne, in de synagogen en op de hoeken der straten staande, te bidden, opdat zij van de menschen mogen gezien wor- den. Voorwaar ik zeg u, dat zij hunnen loon weg hebben.	
	6 Maar gij, wanneer gij bidt, 'gaat in uwe binnenkamer, en uwe deur gesloten hebbende, bidt uwen Vader, die in het verborgen is; en uw Vader, die in het verborgen ziet, zal het u in het open- baar vergelden.	
	7 En als gij bidt, '4 zoo gebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de Heidenen: want zij meenen, dat zij door hunne veelheid van woorden zullen verhoord worden.	
	8 Wordt dan hun niet gelijk: want uw Vader weet, wat gij van noode hebt, eer gij Hem bidt.	
	9 Gij dan bidt aldus: 'Onze Vader, die in de hemelen zijt; uw naam worde ge- heiligd.	
	10 Uw koninkrijk kome. Uw wil ge- schiede, gelijk in den hemel, alzoo ook op de aarde.	
	11 Geef ons heden ons dagelijksch brood.	
	12 En vergeef ons onze schulden, ge- lijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.	
	13 En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den / booze. Want u is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid, amen.	
	14 'Want indien gij den menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal uw nemeische Vader ook u vergeven.	
	15 'Maar indien gij den menschen hunne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet ver- geven.	
	16 'En wanneer gij vast, toont geen druifig gezigt, gelijk de geveinsden: want zij mismaken hunne aangezichten, opdat zij van de menschen mogen gezien wor- den, als zij vasten. Voorwaar ik zeg u, dat zij hunnen loon weg hebben.	
	17 Maar gij, als gij vast, zalf u uw hoofd, en wascht u u aangezicht;	
	18 Opdat het van de menschen niet ge- zien worde, als gij vast, maar van uwen Vader, die in het verborgen is; en uw Vader, die in het verborgen ziet, zal het u in het openbaar vergelden.	
	19 Vergadert u '4 geene schatten op de aarde, waar ze de mot en de roest verderft, en waar de dieven doorgraven en stelen;	
	20 Maar '4 vergadert u schatten in den hemel, waar ze noch mot noch roest verderft, en waar de dieven niet door- graven noch stelen:	
	21 Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.	
	22 De kaars des lichaams is 'het oog; indien dan uw oog eenvoudigs is, zoo zal uw geheele ligchaam verlicht wezen:	
	23 Maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw ligchaam duister zijn. Indien dan het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot zal de duisternis zelve zijn?	
	24 'Niemand kan twee heeren dienen: want of hij zal den eenen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den eenen aanhangen en den anderen verachten; gij kunt niet God dienen en den Mammon.	
	25 'Daarom zeg ik u: zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten, en wat gij	

J. o. H. 31.

drinken zult; noch voor uw ligchaam, waarmede gij u kleeden zult; is het leven niet meer dan het voedsel, en het ligchaam dan de kleding?

Joh. 39.3.
Ps. 147.9.

26 *p* Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaien, noch verzamelen in de schuren; en u hemelsche Vader vindt *noctans* dezelve: gaat gij dezelve niet *zeer* veel te boven?

27 Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, eene el tot zijne lengte toedoen?

28 En wat zijt gij bezorgd voor de kleding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen: zij arbeiden niet, en spinnen niet;

29 En ik zeg u, dat ook Salomo, in al zijne heerlijkheid, niet is bekleed geweest gelijk eene van dezen.

30 Indien nu God het gras des velds, dat heden is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleden, gij klein-geloovigen?

31 Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten? of wat zullen wij drinken? of waarmede zullen wij ons kleden?

32 Want al deze dingen zoeken de Heidenen: want u hemelsche Vader weet, dat gij al deze dingen behoeft.

1 Kan. 3.13.
Ps. 37.25.
55.23.

33 *p* Maar zoekt eerst het koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

34 Zijt dan niet bezorgd tegen den morgen: want de morgen zal voor het zijne zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn zelfs kwaad.

HOOFDSTUK 7.

Christus leert verder: hoe men van zijnen naasten moet oordeelen en hem bestraffen, vs. 1; dat men het heilige aan de verachters niet moet voordragen, 6; dat men met bidden moet aanhouden, 7; hoe men handelen moet met zijnen naasten, 12; van de enge en wijde poort, 13; van de valsche profeten te wijden, 15; dat niet allen, die uiterlijk God dienen, zullen zalig worden, 21; dat men het woord Gods niet alleen moet hooren, maar ook doen, 24.

OORDEELT *p* niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.

2 *p* Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden; en met welke mate gij meet, zal u wedergegeven worden.

3 *p* En wat ziet gij den splinter, die in het oog uws broeders is, maar den balk, die in uw oog is, merkt gij niet?

4 Of, hoe zult gij tot uwen broeder zeggen: Laat toe, dat ik den splinter uit uw oog uitdoe; en zie, er is een balk in uw oog?

4 Spr. 18.17.

5 *p* Gij geveinsd! werp eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit uws broeders oog uit te doen.

6 Spr. 9.8.
23.9.

6 *p* Geef het heilige den honden niet, noch werpt uwe paalen voor de zwijnen; opdat zij niet te eeniger tijd dezelve met hunne voeten vertreden, en zich omkeerende u verscheuren.

7 Bidt, *p* en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opgedaan worden.

7 Matt. 21.22.
Mark. 11.24.
Luk. 11.9.
Joh. 14.13.
16.24.
Jakob. 1.5,6.
1 Joh. 3.22.
5.14.

8 *p* Want een iegelijk, die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opgedaan worden.

9 Of wat mensch is er onder u, zoo zijn zoon hem zou bidden om brood, die hem eenen steen zal geven?

10 En zoo hij hem om een visch zou bidden, die hem een visch zal geven?

8 Gen. 6.5.
8.21.

11 Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal uw Vader, die in de hemelen is, goede gaven geven den-
genen, die ze van hem bidden!

1 Luk. 6.31.

12 *p* Alle dingen dan, die gij wilt, dat u

de menschen zouden doen, doet gij hun ook alzoo: want dat is de wet en de profeten.

13 *p* Gaat in door de enge poort: want de wijde is de poort, en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan.

14 *p* Want de poort is eng, en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden.

15 *p* Maar wacht u van de valsche profeten, dewelke in schaapskleederen tot u komen, maar van binnen zijn zij grijpende wolven.

16 Aan hunne vruchten zult gij hen kennen. Leest men ook eene druif van doornen, of vijgen van distelen?

17 *p* Alzoo een ieder goede boom brengt voort goede vruchten, en een kwade boom brengt voort kwade vruchten.

18 Een goede boom kan geene kwade vruchten voortbrengen, noch een kwade boom goede vruchten voortbrengen.

19 Een ieder boom, die geene goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouden en in het vuur geworpen.

20 Zoo zult gij dan dezelve aan hunne vruchten kennen.

21 *p* Niet een iegelijk, die tot mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil mijns Vaders, die in de hemelen is.

22 *p* Velen zullen te dien dage tot mij zeggen: Heere, Heere! hebben wij niet in uwen naam geprofeteerd, en in uwen naam duivelen uitgeworpen, en in uwen naam vele krachten gedaan?

23 *p* En dan zal ik hun openlijk antwoorden: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van mij, gij, die de ongerechtigheid werkt!

24 *p* Een iegelijk dan, die deze mijne woorden hoort en dezelve doet, dien zal ik vergelijken bij een voorzichtigen man, die zijn huis op eene steenrots gebouwd heeft:

25 En er is slagregen nedergevallen, en de waterstroommen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen, en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond.

26 *p* En een iegelijk, die deze mijne woorden hoort en dezelve niet doet, die zal bij eenen dwaazen man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft:

27 En de slagregen is nedergevallen, en de waterstroommen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelfde huis aangeslagen, en het is gevallen, en zijn val was groot.

28 En het is geschied, als Jezus deze woorden gesproken had, dat de scharen zich ontzetten over zijne leer:

29 *p* Want hij leerde hen, als magt hebbende, en niet als de schriftgeleerden.

HOOFDSTUK 8.

Christus reinigt eenen melaatsche, vs. 1; geneest den knecht van eenen hoofdan, 5; de schoommoeder van Petrus, 14; en nog vele anderen, 16. Verklaart eenen schriftgeleerde, die hem wilde volgen, zijne armoede, 18; en gebiedt eenen anderen hem te volgen zonder uitstel, 21. Stilt het onweder op de zee, 23; drukt de duivelen uit twee bezeten menschen, en laat hun toe, om in de zwijnen te varen, 28.

TOEN hij nu van den berg afgeklimmen was, zijn hem vele scharen gevolgd.

2 *p* En ziet, een melaatsche kwam, en aanbad hem, zeggende: Heere! indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

3 En Jezus, de hand uitstrekkende, heeft hem aangeraakt, zeggende: Ik wil, word gereinigt! En terstond werd hij van zijne melaatscheheid gereinigt.

J. o. H. 31.

Luk. 13.24.

Hand. 14.22.

Deut. 13.3.

Jer. 23.16.

Matt. 23.4.

Rom. 16.17.

Ebr. 5.6.

Col. 2.8.

1 Joh. 4.1.

Matt. 3.19.

12.33.

Marc. 11.13.

Luk. 8.3.

Matt. 23.11.

Luk. 6.45.

Matt. 13.25.

Hand. 19.15.

Rom. 2.13.

Jakob. 1.22.

p Jer. 14.14.

27.15.

Luk. 13.26.

p Jer. 6.9.

Matt. 23.12.

Luk. 13.25.

27.

Matt. 25.41.

Luk. 19.45.

27.

p Jer. 17.8.

Luk. 6.47.

Rom. 2.13.

Jakob. 1.25.

p Jer. 13.11.

Rom. 2.13.

Jakob. 1.23.

1.23.

p Mark. 1.22.

6.2.

Luk. 4.32.

1.40.

5.12.

- 4 En Jezus zeide tot hem: Zie, dat zij dat niemand zegt; maar ga heen, toon u zelven den priester, en offer de gave, die Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.
- 5 Als nu Jezus te Kapernaüm ingegaan was, kwam tot hem een hoofdman over honderd, biddende hem.
- 6 En zeggende: Heere! mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijn.
- 7 En Jezus zeide tot hem: Ik zal komen en hem genezen.
- 8 En de hoofdman over honderd, antwoordende, zeide: Heere! ik ben niet waardig, dat gij onder mijn dak zoudt inkomen, maar spreek alleenlijk een woord, en mijn knecht zal genezen worden.
- 9 Want ik ben ook een mensch onder de magt van u, anderen, hebbende onder mij krijgsknechten; en ik zeg tot dezen: Ga! en hij gaat; en tot den anderen: Kom! en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat! en hij doet het.
- 10 Jezus nu, dat hoorende, heeft zich verwonderd, en zeide tot degenen, die hem volgden: Voorwaar zeg ik u, ik heb zelfs in Israël zoo groot een geloof niet gevonden.
- 11 Doch ik zeg u, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham, en Izak, en Jakob, aanzitten in het koninkrijk der hemelen;
- 12 En de kinderen des koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis: aldaar zal weening zijn, en knerking der tanden.
- 13 En Jezus zeide tot den hoofdman over honderd: Ga heen, en uzeschiede, zelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden te dierzelver ure.
- 14 En Jezus gekomen zijnde in het huis van Petrus, zag zijner vrouws moeder te bed liggen, hebbende de koorts.
- 15 En hij raakte hare hand aan, en de koorts verliet haar; en zij stond op, en diende henlieden.
- 16 En als het laat geworden was, hebben zij velen, van den duivel bezeten, tot hem gebracht, en hij wierp de booze geesten uit met den worde, en hij genees allen, die kwalijk gesteld waren.
- 17 Opdat vervuld zou worden, dat gesproken was door Jesaja, den profeet, zeggende: *Al hij heeft onze krankheden op zich genomen, en onze ziekten gedragen.*
- 18 En Jezus, velscharen ziende rondom zich, beval aan de andere zijde over te varen.
- 19 En er kwam een zeker schriftgeleerde tot hem, en zeide tot hem: Meester! ik zal u volgen, waar gij ook heen gaat.
- 20 En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet, waar hij het hoofd nederlegge.
- 21 En een ander uit zijne discipelen zeide tot hem: Heere! laat mij toe, dat ik eerst heenga, en mijnen vader bezrave.
- 22 Doch Jezus zeide tot hem: Volg mij, en laat de dooden hunne dooden begraven.
- 23 En als hij in het schip gegaan was, zijn hem zijne discipelen gevolgd.
- 24 En ziet, er ontstond eene groote onstuimigheid in de zee, alzoo dat het schip van de golven bedekt werd: doch hij sliep.
- 25 En zijne discipelen, bij hem komende, hebben hem opgewekt, zeggende: Heere, behoud ons, wij vergaan!
- 26 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij vreessachtig, gij kleingeelooovigen? Toen stond hij op, en besraffe de winden en de zee; en er werd groote stilte.
- 27 En de menschen verwonderden zich

zeggende: Hoedanig een is deze, dat ook de winden en de zee hem gehoorzaam zijn!

28 En als hij overaande andere zijde was gekomen in het land der Gerasaenen, zijn hem twee, van den duivel bezeten, ontmoet, komende uit de graven, die zeer wreed waren, alzoo dat niemand door dien weg kon voorbijgaan.

29 En ziet, zij riepen, zeggende: Jezus, gij Zoon Gods! wat hebben wij met u te doen? Zijt gij hier gekomen, om ons te pünigen voor den tijd?

30 En verre van hen was eene kudde vieler zwijnen, weidende.

31 En de duivelen baden hem, zeggende: Indien gij ons uitwerpt, laat ons toe, dat wij in die kudde zwijnen varen.

32 En hij zeide tot hen: Gaat heen. En zij uitgaande, voeren heen in de kudde zwijnen; en ziet, de gehele kudde zwijnen stortte van de steile af in de zee, en zij stierven in het water.

33 En die ze wilden, zijn gevlugt; en als zij in de stad gekomen waren, boodschappen zij al deze dingen, en wat den bezeten geschied was.

34 En ziet, de gehele stad ring uit, Jezus te ontmoet; en als zij hem zagen, ybaden zij, dat hij uit hunne landpalen wilde vertrekken.

HOOFDSTUK 9.

Christus geneest eenen geraakte of lamme, en beoost dat hij maar heeft om de zonden te vergeven, vs. 1; roept Matthëus en eet met de tollenaars; 9; verdeelt zijne discipelen, dat ze niet vasten, 14; geneest eene vrouw van het bloedvloeien, 20; wekt het gestorven dochtertje van eenen overste op, 23; maakt twee blinden ziende, 27; werpt eenen stommen duivel uit, 32; predikt en geneest vele zieken, 35. Vermaant te bidden om arbeiders in den oogst, 36.

En hij over en kwam in zijne stad. En ziet, zij brachten tot hem eenen geraakte, op een bed liggende.

2 En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon! wees welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven.

3 En ziet, sommigen der schriftgeleerden zelden in zich zelven: Deze lastert God.

4 En Jezus, ziende hanne gedachten, zeide: Waarom overdenkt gij kwaad in uwe harten?

5 Want wat is lichter, te zeggen: De zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op en wandel?

6 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen macht heeft op de aarde, de zonden te vergeven: toen zeide hij tot den geraakte: Sta op, neem uw bed op, en ga heen naar uw huis.

7 En hij opgestaan zijnde, ging heen naar zijn huis.

8 De scharen nu, dat ziende, hebben zich verwonderd, en God verheerlijkt, die zoodanige magt den menschen gegeven had.

9 En Jezus, van daar voortgaande, zag een mensch in het tolhuis zitten, genaamd Matthëus; en zeide tot hem: Volg mij. En hij opstaande, volgde hem.

10 En het geschiedde, als hij in het huis van Matthëus aanzat, ziet, vele tollenaars en zondaars kwamen en zaten mede aan, met Jezus en zijne discipelen.

11 En de farizeën, dat ziende, zeiden tot zijne discipelen: Waarom eet uw Meester met de tollenaars en zondaaren?

12 Maar Jezus, zalks hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn.

13 Doch gaat heen en leert, wat het zij: *Ik wil barmhartigheid, en niet of-*

J. o. H. 31.

Mark. 5: 1.
Luk. 8: 26.

Hand. 16: 39.

Mark. 2: 3.

Luk. 5: 18.

Hand. 9: 33.

Mark. 2: 3.

Luk. 5: 18.

Hand. 9: 33.

Ps. 32: 1.

Jes. 43: 25.

Mark. 2: 14.

Luk. 5: 27.

Mark. 2: 14.

Luk. 5: 27.

Hos. 6: 6.

Micha. 6: 8.

Matt. 12: 7.

J. o. H. 31.
 ferande; * want ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondars tot bekeering.
 14 * Toen kwamen de discipelen van Johannes tot hem, zeggende: Waarom vasten wij en de farizeën veel, en uwe discipelen vasten niet?
 15 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de bruidskinderen treuren, zoo lang de bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en dan zullen zij vasten.
 16 Ook zij niemand eenen lap ongevold laken op een oud kleed: want deszelfs aangegzette lap scheurt af van het kleed, en er wordt een ergere scheur.
 17 * Noch doet men nieuwen wijn in oude lederzakken; anders zoo bersten de lederzakken, en de wijn wordt uitgestort, en de lederzakken vervderen; maar men doet nieuwen wijn in nieuwen lederzakken, en beide te zamen worden behouden.
 18 Als hij deze dingen tot hen sprak, ziet, een overste kwam en aanbad hem, zeggende: Mijne dochter is nu terstond gestorven, doch kom en leg uwe hand op haar, en zij zal leven.
 19 En Jezus, opgestaan zijnde, volgde hem, en zijne discipelen.
 20 * En ziet, een vrouw, die twaalf jaren het bloedvloeiën gehad had, komende tot hem van achteren, raakte den zoom zijns kleeds aan;
 21 Want zij zeide in zich zelve: Indien ik alleenlijk mijn kleed aanraak, zoo zal ik gezond worden.
 22 En Jezus, zich omkeerende naar haar ziende, zeide: Wie weigemoed, dochter! uw geloof heeft u behouden. En de vrouw werd gezond van dezelve ure af.
 23 * En als Jezus in het huis des oversten kwam, en zag de pijpers en de wledende schare,
 24 Zeide hij tot hen: Vertrekt; want het dochtertje is niet dood, maar * slaapt. En zij belachten hem.
 25 Als nu de schare uitgedreven was, ging hij in, en greep hare hand; en het dochtertje stond op.
 26 En dit gerucht ging uit door dat gehele land.
 27 En als Jezus van daar voortging, zijn hem twee blinden gevolgd, roepende en zeggende: Gij zoon Davids, ontferm u onzer!
 28 En als hij in huis gekomen was, kwamen de blinden tot hem. En Jezus zeide tot hen: Geloof gij, dat ik dat doen kan? Zij zeiden tot hem: Ja, Heere!
 29 Toen raakte hij hunne oogen aan, zeggende: U geschiede naar uw geloof.
 30 En hunne oogen zijn geopend geworden. * En Jezus heeft hun zeer strengelijk verboden, zeggende: Ziet, dat het niemand wete.
 31 * Maar zij, uitgegaan zijnde, hebben hem ruchtbaar gemaakt door dat gehele land.
 32 * Als deze nu uitgingen, ziet, zoo bragen zij tot hem een mensch, die stom en van den duivel bezeten was.
 33 En als de duivel uitgeworpen was, sprak de stomme. En de scharen verwonderden zich, zeggende: Er is nooit desgelijks in Israël gezien!
 34 Maar de farizeën zeiden: Hij werpt de duivelen uit door den overste der duivelen.
 35 * En Jezus omging al de steden en vlekken, leerende in hunne synagogen, en predikkende het evangelie des koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.
 36 * En hij, de scharen ziende, werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat zij vermoed en verstrooid

waren, * gelijk schapen, die geen herder hebben.

37 Toen zeide hij tot zijne discipelen: * De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige;

38 * Bidt dan den Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in zijnen oogst uitstoot.

HOOFDSTUK 10.

Christus geeft zijne apostelen macht om wonderwerken te doen, vs. 1. Hunne namen, 2. Hij zendt hen uit om te prediken onder het volk Israëls, 5; onderricht hen, hoe zij zich tot de reis schikken, en gedragen zullen Jezus degenen, die hen ontvangen, en die hen niet ontvangen, 8; welke zwaarigheden zij zullen ontmoeten en waarmede zij zich in al deze hebben te troosten, 16. Leert welk loon zij hebben te wachten, die hem standvastig bejagen, 32; en Jezus zijne dienstknechten weldadig zijn, 40.

EN * zijne twaalf discipelen tot zich geroepen hebbende, heeft hij hun macht gegeven over de onreine geesten, om dezelve uit te werpen, en om alle ziekte en alle kwale te genezen.

2 De namen nu der twaalf apostelen zijn deze: de eerste, Simon, gezegd Petrus, en András, zijn broeder; Jakobus, de zoon van Zebedeus, en Johannes, zijn broeder;

3 Filippus en Bartholoméus; Thomas en Matthéüs, de tollenaar; Jakobus, de zoon van Alfíus, en Lebbaeus, tegeensnaad Thaddéus;

4 Simon Kananites, en Judas Iskariot, die hem ook verraden heeft.

5 Deze twaalf heeft Jezus uitgezonden, en hun bevel gegeven, zeggende: Gij zult niet heengaan op den weg der Heidenen, en gij zult niet ingaan in enige stad der Samaritanen.

6 * Maar gaat veel meer heen tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

7 En heengaan, * predikt, zeggende: Het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

8 * Geneest de kranken, reinigt de meltscheten, wekt de dooden op, werpt de duivelen uit. * Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet.

9 * Verkrijgt u noch goud, noch zilver, noch kopergeld in uwe gordels;

10 Noch male tot den weg, noch twee rokken, noch schoenen, noch staf: * want de arbeider is zijn voedsel waardig.

11 * En in wat stad of vlek gij zult inkomen, onderzoek, wie daarin waardig is; en blijft aldaar, totdat gij daar uitgaat.

12 En als gij in het huis gaat, zoo groet hetzelve.

13 En indien dat huis waardig is, zoo komt uwe vrede over hetzelve; maar indien het niet waardig is, zoo keert uwe vrede weder tot u.

14 * En zoo iemand u niet zal ontvangen, noch uwe woorden hooren, uitgaande uit dat huis of uit dezelve stad, * schudt het stof uwer voeten af.

15 * Voorwaar zeg ik u: het zal den lande van Sodom en Gomórra verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan dezelve stad.

16 * Ziet, ik zende u als schapen in het midden der wolven: zijt dan voorzigtig gelijk de slangen, en oprecht gelijk de duiven.

17 Maar wacht u voor de menschen: * want zij zullen u overleveren in de raadsvergaderingen, en in hunne synagogen zullen zij u geelen.

18 * En gij zult ook voor stadhouders en koningen geleid worden, om u in te wíjlen, hun en den Heidenen tot getuigenis.

19 * Doch wanneer zij u overleveren, zoo zult gij niet bezorgd zijn, hoe of wat gij spreken zult: want het zal u in dezelve ure gegeven worden, wat gij spreken zult.

J. o. H. 31.

Jer. 23.

Eze. 34.

Luk. 9.2

Joh. 4.23.

2 Thess. 3.1.

a Mark. 3.13.

Luk. 6.13.

9.1.

a Mark. 3.13.

Luk. 6.13.

9.1.

a Hand. 3.23.

13.26.46.

e Luk. 9.2.

d Luk. 10.9.

e Hand. 8.18.

20.

f Mark. 6.8.

Luk. 9.3.

22.33.

g Lev. 19.13.

Deut. 24.14.

25.4.

Luk. 10.7.

1 Cor. 9.4.14.

1 Tim. 5.15.

a Mark. 6.10.

Luk. 9.4.

10.8.

i Mark. 6.11.

Luk. 9.5.

k Hand. 13.51.

15.6.

l Mark. 6.11.

Luk. 10.12.

m Luk. 10.3.

n Matt. 24.9.

Luk. 21.12.

Joh. 15.20.

16.2.

Openb. 2.10.

o Hand. 24.1.

25.4.

p Mark. 13.11.

Luk. 12.11.

21.14.

J. o. H. 31.

20 Want gij zijt het niet, die spreekt, maar het is de Geest uws Vaders, die in u spreekt.

g Mich. 7: 25.
Luk. 21: 16.
21 g En de eene broeder zal den andere broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind, en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen doodden.

e Matt. 24: 13.
Mark. 13: 13.
Luk. 21: 19.
Openb. 2: 10.
22 En gij zult van allen gehaat worden om mijnen naam; maar die volstandig zal blijven tot het einde, die zal zalig worden.

e Matt. 24: 13.
1: 12.
12: 15.
Hand. 8: 1.
23 g Wanneer zij u dan in deze stad vervolgen, vliedt in de andere; want voorwaar zeg ik u; gij zult *uwe reis* door de steden Israëls niet geëindigd hebben, of de Zoon des menschen zal gekomen zijn.

24 g De discipel is niet boven den meester, noch de dienstknecht boven zijn heer.

e Luk. 4: 40.
Joh. 13: 16.
15: 20.
25 Het zij den discipel genoeg, dat hij worde gelijk zijn meester, en de dienstknecht gelijk zijn heer. Indien zij den heer des huizes Beelzebub hebben gezeten,

w Matt. 23: 34.
12: 24.
Mark. 3: 22.
Luk. 11: 15.
Joh. 8: 18.
26 g Vreesd dan hen niet; want er is niets bedekt, hetwelk niet zal ontkend worden, en verborgen, hetwelk niet zal geweten worden.

27 Hetgeen ik u zeg in de duisternis, zegt het in het licht; en hetgeen gij hoort in het oer, predikt dat op de daken.

e Jer. 1: 8.
28 g En vreesd u niet voor degenen, die het ligchaam doodden, en de ziel niet kunnen doodden; maar vreesd veel meer Hem, die hetleziel en ligchaam kan verderven in de hel.

e Jer. 1: 8.
Luk. 12: 4.
29 Worden niet twee muschjes om een penningken verkocht? En niet een van deze zal op de aarde vallen zonder uwen Vader.

30 g En ook uwe haren des hoofds zijn allen geteld.

31 Vreesd dan niet, gij gaat vele muschjes te boven.

e Mark. 8: 38.
Luk. 9: 26.
12: 8.
2 Tim. 2: 12.
32 g Een iegelijk dan, die mij beïjden zal voor de menschen, dien zal ik ook beïjden voor mijnen Vader, die in de hemelen is.

33 Maar zoo wie mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal ik ook verloochenen voor mijnen Vader, die in de hemelen is.

34 g Meent niet, dat ik gekomen ben, om vrede te brengen op de aarde; ik ben niet gekomen, om vrede te brengen, maar het zwaard.

35 g Want ik ben gekomen, om den mensch tweedragtig te maken tegen zijn vader, en de dochter tegen hare moeder, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

e Luk. 12: 51.
36 g En zij zullen des menschen vijanden worden, die zijne huisgenooten zijn.

37 g De vader of moeder lief heeft boven mij, is mijns niet waardig; en de zoon of dochter lief heeft boven mij, is mijns niet waardig.

38 g En die zijn kruis niet op zich neemt, en mij navolgt, is mijns niet waardig.

39 f Die zijne ziel vindt, zal dezelve verliezen; en die zijne ziel zal verloren hebben om mijnentwil, zal dezelve vinden.

40 g Die u ontvangt, ontvangt mij; en die mij ontvangt, ontvangt Hem, die mij gezonden heeft.

41 g Die eenen profeet ontvangt in den naam eens profeten, zal den loon eens profeten ontvangen; en die eenen rechtvaardigen ontvangt in den naam eens rechtvaardigen, zal den loon eens rechtvaardigen ontvangen.

42 g En zoo wie een van deze kleinen te drinken geeft alleenlijk eenen beker koud waters, in den naam eens discipels,

voorwaar zeg ik u, hij zal zijnen loon geenzins verliezen.

J. o. H. 31.

HOOFDSTUK II.

Johannes de Dooper, in de gevangenis zijnde, zendt twee discipelen tot Christus, vs. 1; welken Christus uit zijne leer en werken bewijst, dat hij de beloofde Messias is, 4. Hij greift aan het volk van Johannes' persoon en aanst een heerlijk getuigenis, 7; versijdt den Joden onder zekere zijkenis hunne onbekendheid, 16; en bedreigt daaronder de steden Chorazin, Bethsaida en Kapernaum met zeer zware straffen, 23; stelt daar tegenover het welbehagen zijns Vaders in het onderwerpen der kleinen, 25; noodigt alle vernomde conlaars tot zich en belooft hun verkwikking, 28.

EN het is geschied, toen Jezus geëindigd had zijnen twaalf discipelen bevelen te geven, dat hij van daar voortging, om te leeren en te prediken in hunne steden.

2 g En Johannes, in de gevangenis gehoord hebbende de werken van Christus, zond twee van zijne discipelen;

3 En zeide tot hem: Zijt gij degene, die komen zou, of verwachten wij eenen anderen?

4 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gaat heen en boodschaft Johannes weder, hetgeen gij hoort en ziet:

5 g De blinden worden ziende, en de kreupelen wandelen; de melaatschen worden gereinigt, en de dooven hooren; de dooden worden opgewekt, en den armen wordt het evangelie verkondigd.

6 En zalig is hij, die aan mij niet zal geïrgerd worden.

7 g Als nu deze heengingen, heeft Jezus tot de scharen begonnen te zeggen van Johannes: Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet, dat van den wind gind en weder bewogen wordt?

8 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een menschen met zachte kleederen bekleed? Ziet, die sachte kleederen dragen, zijn in der koningen huizen.

9 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een' profeet? Ja, ik zeg u, ook veel meer dan een' profeet.

10 Want deze is het, van denwelken geschreven staat: Ziet, ik zende mijnen engel voor u, om aan te kondigen, dat de uwen weg bereiden zal voor u heen.

11 Voorwaar zeg ik u; onder degenen, die van vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan meerder dan Johannes de Dooper; doch die de minste is in het koninkrijk der hemelen, is meerder dan hij.

12 g En van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe, wordt het koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelve met geweld.

13 Want al de profeten en de wet hebben tot Johannes toe geprofeet.

14 f En zoo gij het wilt aannemen, hij is Elias, die komen zou.

15 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

16 Doch waarbij zal ik dit geslacht vergelijken? g Het is gelijk aan de kinderen, die op de markten zitten, en hunnen gezellen toeroepen.

17 En zeggen: Wij hebben u op de straat gespeeld, en gij hebt niet gedaan; wij hebben u klaglieders gezongen, en gij hebt niet geweend.

18 g Want Johannes is gekomen, noch etende, noch drinkende, en zij zeggen: Hij heeft den duivel.

19 De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en zij zeggen: Ziet daar, een mensch, die een vraat en wijnzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren. Doch de Wijsheid is geregtvaardig geworden van hare kinderen.

20 g Toen begon hij de steden, in de

e Luk. 7: 18.

e Jer. 29: 18.

35: 5.

61: 1.

Luk. 4: 18.

e Luk. 7: 26.

d Mat. 3: 1.

Mark. 1: 2.

Luk. 7: 27.

e Luk. 16: 16.

f Mat. 4: 5.

Luk. 1: 17.

g Luk. 7: 31.

4 Matt. 3: 4.

Mark. 1: 6.

e Luk. 10: 13.

- J. o. H. 31. welke zijne krachten meest geschied waren, te verwinnen, omdat zij zich niet bekeerd hadden.
- 21 Wee u, Chórazin! wee u, Bethsaída! want zoo in Tyrus en Sídón de krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zouden zich eertijds in u zak en asch bekeerd hebben.
- 22 Doch zeg ik u: het zal Tyrus en Sídón verdragelijk zijn in den dag des oordeels, dan ulieden.
- 23 En gij, Kapernaúm! die tot den hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de hel toe nedergestooten worden. Want zoo in Sódóm die krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zouden tot op den huldigen dag gebleven zijn.
- 24 Doch ik zeg u, dat het den laide van Sódóm verdragelijk zal zijn in den dag des oordeels, dan u.
- 25 In dienzelven tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader! Heere des hemels en der aarde! dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderleken geopenbaard.
- 26 Ja, Vader! want alzoo is geweest het welbehagen voor U.
- 27 Alle dingen zijn mij overgegeven van mijnen Vader; en y niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren.
- 28 Komt herwaarts tot mij, allen, die vermoed en belast zijt, en ik zal u rust geven.
- 29 Neemt mijn juk op u, en leert van mij, dat ik u zachtmoedigh en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uwe zielen.
- 30 Want mijn juk is zacht, en mijn last is ligt.

HOOFDSTUK 12.

- De apostelen, op den sabbat aren plukkende, worden door Christus verantwoord, vs. 1. Christus geneest eene dorre hand op den sabbat en verdedigt zulks, 9. ontgijt de lagen der Farizee en geneest allerlei krankheden, 14. verbiedt hem ruchtbaar te maken, om de profetie van Jesaja te vervullen, 16. Werpt eenen duivel uit eenen blinde en stomme, en wederlegt de lasteringen der Farizee, 22. Sprekt van de zonde tegen den H. Geest, 31. en van de rekenschap, die de mensch zal moeten geven van alle tijde woorden, 36; geeft den Farizee geen ander teeken dan het teeken van Jona, 38; en stelt tegen hunne hardnekkigheid het voorbeeld der Nivevieten en van de koningin van het Zuiden, 41. Leert door eene gelijkenis van uitgeworpene en wederkomende ourcine geesten, hoe het hun zal gaan, 43; en wie Zijn rechte broeder, zuster en moeder zijn, 46.
- IN u dien tijd ging Jezus, op eenen sabbatdag, door het gezaaide, en zijne discipelen hadden honger, en begonnen aren te plakken, en te eten.
- 2 En de farizeeën, dat ziende, zeiden tot hem: Zie, uwe discipelen doen, wat niet geoorloofd is te doen op den sabbat.
- 3 Maar hij zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, wat David gedaan heeft, toen hem hongerde, en hun, die met hem waren?
- 4 Hoe hij gezaaid is in het huis Gods, en de «toonbrooden gegeten heeft, die hem niet geoorloofd waren te eten, noch ook hun, die met hem waren, maar den priesteren alleen.
- 5 Of hebt gij niet gelezen in de wet, dat de priesters den sabbat ontheiligen in den tempel, op de sabbatdagen, en nogtans onschuldig zijn?
- 6 En ik zeg u, dat s een meerder dan de tempel hier is.
- 7 Doch zoo gij geweten hadt, wat het zij: s Ik wil barmhartigheid en niet offerande, gij zoudt de onschuldigen niet verdeeld hebben.

- 8 Want de Zoon des menschen is een Heere ook van den sabbat.
- 9 En van daar voortgaande, kwam hij in hunne synagoge.
- 10 En ziet, er was een mensch, die eene dorre hand had, en zij vraagden hem, zeggende: Is het ook geoorloofd op de sabbatdagen te genezen? (opdat zij hem mochten beschuldigen).
- 11 En hij zeide tot hen: Wat mensch zal er zijn onder u, die een schap heeft, en zoo datzelve op eenen sabbatdag in eene gracht valt, die hetzelve niet zal aangripen en uithieven?
- 12 Hoeveel gaat nu een mensch een schap te boven? Zoo is het dan op de sabbatdagen geoorloofd wel te doen.
- 13 Toen zeide hij tot dien mensch: Streck uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zij werd hersteld, gezond gelijk de andere.
- 14 En de farizeeën, uitgegaan zijnde, hielden te zamen raad tegen hem, hoe zij hem dooden mochten.
- 15 Maar Jezus, dat wetende, «vertrok van daar, en vele scharen volgden hem, en hij genas ze allen.
- 16 En hij gebood han scherpelijk, dat zij hem niet openbaar maken zouden:
- 17 Opdat vervuld zou worden hetzelen gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende:
- 18 Ziet, mijn knecht, welken ik verkenen heb, mijn bemide, in welken mijne ziel een welbehagen heeft; ik zal mijnen Geest op hem leggen, en hij zal het oordeel den Heidenen verkondigen.
- 19 Hij zal niet twisten, noch roepen, noch zal er iemand zijne stem op de straten hooren.
- 20 Het gekrookte riet zal hij niet verbreken, en het rookende lemnet zal hij niet uitblussen, totdat hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning.
- 21 En in zijnen naam zullen de Heidenen hopen.
- 22 Toen werd tot hem gebracht een van den duivel bezeten, die blind en stom was; en hij genas hem, alzoo dat de blinde en stomme beide sprak en zag.
- 23 En al de scharen ontzetten zich, en zeiden: Is niet deze de Zoon van David?
- 24 Maar de farizeeën, dit gehoord hebbende, zeiden: Deze werpt de duivelen niet uit, dan door Beelzebub, den overste der duivelen.
- 25 Doch Jezus, kennende hunne gedachten, zeide tot hen: Een ieder koningrijk, dat tegen zich zelf verdeeld is, wordt verwoest; en eene iedere stad, of huis, dat tegen zich zelf verdeeld is, zal niet bestaan.
- 26 En indien de Satan den Satan uitwerpt, zoo is hij tegen zich zelve verdeeld: hoe zal dan zijn rijk bestaan?
- 27 En indien ik door Beelzebub de duivelen uitwerp, door wien werpen ze dan uwe zonen uit? Daarom zullen die uwe regters zijn.
- 28 Maar indien ik door den Geest Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het koningrijk Gods tot u gekomen.
- 29 Of hoe kan iemand in het huis eens sterken inkomen, en zijne vaten ontrooven, tenzij dat hij eerst den sterke gebonden hebbe? en alsdan zal hij zijn huis berooven.
- 30 Wie met mij niet is, die is tegen mij; en wie met mij niet vergadert, die verstroot.
- 31 Daarom zeg ik u: alle zonde en lastering zal den menschen vergeven worden; maar de lastering tegen den Geest zal den menschen niet vergeven worden.
- 32 En zoo wie eenig woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar

- J. o. H. 31.
- Mark. 2:28. Luk. 6:5.
- Mark. 3:1. Luk. 6:6.
- Luk. 14:3.
- Ex. 23:4. Deut. 22:4.
- Gen. 1:27.
- Mark. 3:6. Joh. 8:18. 19:34. 11:53.
- Matt. 10:23. Luk. 9:34.
- Jes. 42:1. Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. Col. 1:3. 2 Petr. 1:17.
- Matt. 9:32. Luk. 11:14.
- Joh. 4:23.
- Matt. 9:31. Mark. 3:22. Luk. 11:15.
- Mark. 3:28. Luk. 12:10.
- 1 Sam. 2:35. 1 Joh. 5:16.
- 1 Sam. 2:35. Num. 15:33. 1 Joh. 5:16.

- zoo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw, noch in de toekomstige.
33. Of maakt den boom goed en zijne vrucht goed; of maakt den boom kwaad en zijne vrucht kwaad; want uit de vrucht wordt de boom gekend.
34. Gij adderen-gebroeders! hoe kunt gij goede dingen spreken, daar zij boos zijt? want uit den overvloed des harten spreekt de mond.
35. De goede mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten, en de booze mensch brengt booze dingen voort uit den boozen schat.
36. Maar ik zeg u, dat van elk ijdel woord, hetwelk de menschen zullen gesproken hebben, zij van hetzelfde zullen rekenschap geven in den dag des oordeels.
37. Want uit uwe woorden zult gij geregtvaardigd worden, en uit uwe woorden zult gij veroordeeld worden.
38. Toen antwoordden sommigen der schriftgeleerden en farizeen, zeggende: Meester! wij wilden van u wel een teeken zien.
39. Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en hun zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken van Jonas, den profeet.
40. Want zelyk Jonas drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch, alzoo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde.
41. De mannen van Nineve zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen: want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas; en ziet, meer dan Jonas is hier!
42. De koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met dit geslacht, en hetzelfde veroordeelen: Want zij is gekomen van de rinden der aarde, om te hooren de wijsheid van Salomo; en ziet, meer dan Salomo is hier!
43. En wanneer de onreine geest van den mensch uitgegaan is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zockende rust, en vindt ze niet.
44. Dan zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis, van waar ik uitgegaan ben; en komende vindt hij het ledig, met bezemen gekeerd en versieerd.
45. Dan gaat hij heen en neemt met zich zeven andere geesten, boozer dan hij zelf, en ingegaan zijnde, wonen zij aldaar; en het laatste van denzelven mensch wordt erger dan het eerste. Alzoo zal het ook met dit boos geslacht zijn.
46. En als hij nog tot de scharen sprak, ziet, zijne moeder en broeders stonden buiten, zockende hem te spreken.
47. En iemand zeide tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders staan daar buiten, zockende u te spreken.
48. Maar hij, antwoordende, zeide tot dengene, die hem dat zeide: Wie is mijne moeder, en wie zijn mijne broeders?
49. En zijne hand nitstreckende over zijne discipelen, zeide hij: Ziet, mijne moeder en mijne broeders.
50. Want zoo wie den wil mijns Vaders doet, die in de hemelen is, dezelve is mijn broeder, en zuster, en moeder.
- HOOFDSTUK 13.**
- Christus stelt zijnen toehoorders onderscheidene gelijkenissen voor, waarvan de eerste is van den zaaijer, wiens zaad op verschillende plaatsen valt, vs. 1. Verklaart zijnen discipelen de oorzaak, waarom hij in gelijkenissen spreekt, 10. Legt zijnen discipelen deze gelijkenis uit, 18. Voegt daarbij de gelijkenis van het onkruid tusschen de tarwe,
- 21; van het mostaardzaad, 31; van het zuurdeeg, 33. Verklaart de gelijkenis van het onkruid, 36. Doet daarbij de gelijkenis van den verborgen schat, 44; van den koopman, die paarden zocht, 45; van den vischman, 47; van een' schriftgeleerde, die uit zijnen schat nieuwe en oude dinzen voortbrengt, 52. Komt in zijn vaderland, waar hij niet veel gracht wordt, 54.
- E**N = te dien dage Jezus, uit het huis gezeten zijnde, zat bij de zee.
2. En tot hem vergaderden vele scharen, zoodat hij in een schip ging en nederzat, en al de schare stond op den oever.
3. En hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: Ziet, een zaaijer ging uit om te zaaijen.
4. En als hij zaaide, viel een deel van het zaad bij den weg; en de vogelen kwamen en aten dattelve op.
5. En een ander deel viel op steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geene diepte van aarde had.
6. Maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden; en omdat het geen wortel had, is het verdord.
7. En een ander deel viel in de doornen; en de doornen viessen op, en verstikten hetzelfde.
8. En een ander deel viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het een honderd, het ander zestig, en het ander dertig.
9. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.
10. En de discipelen, tot hem komende, zeiden tot hem: Waarom spreekt gij tot hen door gelijkenissen?
11. En hij, antwoordende, zeide tot hen: Omdat het u gegeven is, de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen te weten, maar = dien is het niet gegeven.
12. Want wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden, ook dat hij heeft.
13. Daarom spreek ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en heorende niet hooren, noch ook verstaan.
14. En in hen wordt de profetie van Jesaja vervuld, die zegt: Met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken.
15. Want het hart dezès volks is dik geworden, en zij hebben met de ooren zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegeedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zich bekeeren, en ik hen geneze.
16. Doch uwe oogen zijn zalig, omdat zij zien, en uwe ooren, omdat zij hooren.
17. Want voorwaar ik zeg u, dat vele profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien de dingen, die gij ziet, en hebben ze niet gezien; en te hooren de dingen, die gij hoort, en hebben ze niet gehoord.
18. Gij dan, hoort de gelijkenis van den zaaijer.
19. Als iemand dat woord des koninkrijks hoort, en niet verstaat, zoo komt de booze, en ruikt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was: deze is degene, die bij den weg bezaaid is.
20. Maar die in steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is degene, die het woord hoort, en dat terstond met vreugde ontvangt;
21. Doch hij heeft geen wortel in zich zelden, maar is voor een' tijd; en als verdrukking of vervolging komt, om des woords wil, zoo wordt hij terstond geërgd.
22. En die in de doornen bezaaid is,

J. o. H. 31.	deze is degene, die het woord hoort; en de zorgvuldigheid dexter wereld, en de verleiding des rijkdoms verstoort het woord, en het wordt onvruchtbaar.	oven werpen; ¹ daar zal weening zijn en knersing der tanden.	J. o. H. 31.
—	23 Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene, die het woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de een honderd-, de ander zestig-, en de ander dertigvoud.	43 « Dan zullen de rechtvaardigen blinken, gelijk de zon, in het koninkrijk hunns Vaders. Die ooren heeft om te hooren, die hoore.	† Matt. 8:12 22:13 24:51 25:30 Luk. 13:28
—	24 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: « Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een' mensch, die goed zaad zaaid in zijn' akker.	44 Wederom is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een' schat, in den akker verborgen, welken een mensch gevonden hebbende, verborgde dien, en van blijdschap over denzelfden, « gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelven akker.	« Dan. 12:3 1Cor. 13:12 « Filipp. 3:7
—	25 En als de menschen slapen, kwam zijn vijand, en zaaidte onkruid midden in de tarwe, en ging weg.	45 Wederom is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een' koopman, die schoone paarden zoekt;	—
—	26 Toen het nu tot kruit opgeschoten was, en vrucht voortbragt, toen openbaarde zich ook het onkruid.	46 Dewelke, hebbende eene paarl van groote waarde gevonden, ging heen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.	—
—	27 En de dienstknechten van den heer des huizes gingen en zeiden tot hem: Heer! hebt gij niet goed zaad in uwen akker gezaaid? van waar heeft hij dan dit onkruid?	47 Wederom is het koninkrijk der hemelen gelijk aan een net, geworpen in de zee, en dat allerlei soorten van visschen samenbrengt;	—
—	28 En hij zeide tot hen: Een vijandig mensch heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem: Wilt gij dan, dat wij het zamen en datzelve vergaderen?	48 Hetwelk, wanneer het vol geworden is, de visschen aan den oever optrekken, en nederzittende, lezen het goede uit in goede vaten, maar het kwade werpen zij weg.	—
—	29 Maar hij zeide: Neen, opdat gij, het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt.	49 Alzoo zal het in de voleinding der eeuwen wezen: de engelen zullen uitzgaan, en de boozen uit het midden der rechtvaardigen afscheiden,	—
—	30 Laat ze beiden te zamen opwassen tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaijers zeggen: Vergaderd eerst dat onkruid, en bindt het in busseken, om hetzelfde te verbranden; « maar brengt de tarwe zamen in mijn-schuur.	50 En zullen dezelve in den vurigen oven werpen: « daar zal zijn weening en knersing der tanden.	« vers. 32.
« Matt. 3:12.	31 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: « Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan het mostaardzaad, hetwelk een mensch heeft genomen en in zijnen akker gezaaid;	51 En Jezus zeide tot hen: Hebt gij dit alles verstaan? zij zeiden tot hem: Ja, Heere!	—
« Mark. 4:30. Luk. 13:18.	32 Hetwelk wel het minste onder al de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is het het meeste van de moeskruident, en het wordt een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken.	52 En hij zeide tot hen: Daarom een gelijkelijk schafte geleerde, in het koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk aan een' heer des huizes, die uit zijnen schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.	—
—	33 Eene andere gelijkenis sprak hij tot hen, zeggende: « Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een' zuurdeesem, welken eene vrouw nam en verborgde in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was.	53 « En het is geschied, als Jezus deze gelijkenissen geëindigd had, vertrok hij van daar.	« Mark. 6:1. Luk. 4:16.
« Luk. 13:20. 21.	34 « Al deze dingen heeft Jezus tot de scharen gesproken door gelijkenissen, en zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet;	54 En gekomen zijnde in zijn vaderland, leerde hij hen in hunne synagoge, zoodat zij zich ontzetten, en zeiden: « Van waar komt dezen die wijsheid en die krachten?	« Mark. 6:2.
« Mark. 4:33.	35 Opdat vervuld zoude worden, wat gesproken is door den profeet, zeggende: « Ik zal mijnen mond opendoen door gelijkenissen; ik zal voortbrengen dingen, die verborgen waren van de grondlegging der wereld.	55 « Is deze niet de zoon des timmermans? en is zijne moeder niet genaamd Maria, en zijne broeders Jakobus en Joses, en Simon en Judas?	« Joh. 6:42.
« Pa. 78:2.	36 Toen nu Jezus de scharen van zich gelaten had, zing hij naar huis. En zijne discipelen kwamen tot hem, zeggende: Verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers.	56 En zijne zusters, zijn zij niet allen bij ons? Van waar komt dan dezen dit alles?	—
—	37 En hij, antwoordende, zeide tot hen: Die het goede zaad zaait, is de Zoon des menschen;	57 En zij werden aan hem geërgerd. Maar Jezus zeide tot hen: « Een profeet is niet ongeëerd, dan in zijn vaderland, en in zijn huis.	« Mark. 6:4. Luk. 4:24. Joh. 4:44.
—	38 En de akker is de wereld; en het goede zaad zijn de kinderen des koninkrijks; en het onkruid zijn de kinderen des boozen;	58 En hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan, van wege hun ongelooft.	—
« Joel 3:13. Openb. 14:15.	39 En de vijand, die hetzelfde gezaaid heeft, is de duivel; en de oogst is de voleinding der wereld; en de maaijers zijn de engelen.	HOOFDSTUK 14.	—
—	40 Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd, en met vuur verbrand wordt, alzoo zal het ook zijn in de voleinding dezer wereld.	Het gevoelen van Herodes omtrent Christus, vs. 1. Verhaal van de gevangenis en onthoofding van Johannes den Dooper, op verzoek van Herodias dochter, 3. Christus verzadigt in de woestijn over de vijfduizend menschen met vijf brooden en twee visschen, 13; komt tot zijne discipelen, die op zee in nood waren, en wandelt op het water, 22; en op zijn bevel ook Petrus, die bevestigd voor den wind, begint te zinken, maar behouden wordt door Christus, 28; die het onweder stilt, waardoor hij bekend wordt Gods Zoon te zijn, 32. Hij komt weder in het land van Genesareth en geneest vele zieken, 34.	—
—	41 De Zoon des menschen zal zijne engelen uitzenden, en zij zullen uit zijn koninkrijk vergaderen al de ergernissen, en degenen, die de ongerechtigheid doen;	TE « Hierzelver tijd hoorde Herodes, de viervorst, het gerucht van Jezus;	33.
—	42 En zullen dezelve in den vurigen	2 En zeide tot zijn knechten: Deze is Johannes de Dooper; hij is opgewekt van de dooden, en daarom werken die krachten in hem.	« Mark. 6:14. Luk. 9:7.
—		3 « Want Herodes had Johannes gevangen genomen, en hem gebonden, en	30. « Mark. 6:17. Luk. 3:19

- J. o. H. 30. in den kerker gezet, om Herodias wil, de huisvrouw van Filippus, zijnen broeder.
- e Lev. 18. 16. 4 Want Johannes zeide tot hem: Het is u niet geoorloofd haar te hebben.
- d Matt. 21. 26. 5 En willende hem dooden, vreesde hij het volk, d omdat zij hem hielden voor een profet.
- e Gen. 49. 23. 6 Maar als e dag der geboorte van Herodas gehouden werd, danste de dochter van Herodias in het midden van hen; en zij behaagde aan Herodas.
- Mark. 6. 21. 7 f Waarom hij haar met eede beloofde te geven, wat zij ook eischen zou.
- f Rigt. 11. 30. 8 En zij, te voren onderrigt zijnde van hare moeder, zeide: Geef mij hier in eenen schotel het hoofd van Johannes den Dooper.
32. 9 En de koning werd bedroefd; doch om de eeden, en degenen, die met hem aanzaten, gebod hij, dat het haar zou gegeven worden;
- g Matt. 12. 15. 10 En zond heen, en onthoofde Johannes in den kerker.
- Mark. 6. 31. 11 En zijn hoofd werd gebracht in eenen schotel, en het dochtergetje gegeven; en zij droeg het tot hare moeder.
- Luk. 9. 10. 12 En zijne discipelen kwamen, en namen het lichaam weg, en begroeven hetzelve; en gingen en boodschapten het Jezus.
- g Matt. 12. 15. 13 En als Jezus dit hoorde, vertrok hij van daar te serep, naarene woeste plaats alleen; en de scharen, dat hoorende, zijn hem te voet gevolgd uit de steden.
- Luk. 9. 10. 14 En Jezus uitgaande, zageene groote schare, en werd innerlijk met ontferming over hen bewogen, en genas hunne kraaken.
- a Joh. 6. 5. 15 En als het nu avond werd, kwamen zijne discipelen tot hem, zeggende: Deze plaats is woest, en de tijd is nu voorbijgegaan; laat de scharen van u, opdat zij heengaan in de vlekken, en zich zelven spijze koopten.
- i Matt. 9. 36. 16 Maar Jezus zeide tot hen: Het is hun niet van noode heen te gaan; geeft gij hun te eten.
- a Mark. 6. 33. 17 Doch zij zeiden tot hem: Wij hebben hier niet, dan vijf brooden en twee visschen.
- Luk. 9. 12. 18 En hij zeide: Brengt mij dezelve hier.
- 19 En hij beval de scharen neder te zitten op het gras, en nam de vijf brooden en de twee visschen, en opwaarts ziende naar den hemel, zegende dezelve; en als hij ze gebroken had, gaf hij de brooden den discipelen, en de discipelen aan de scharen.
- l 1 Sam. 9. 13. 20 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op, het overschot der brokken, twaalf volle korven.
- 21 Die nu gezeten hadden, waren ontrent vijf duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.
- a Mark. 6. 45. 22 En terstond dwong Jezus zijne discipelen in het schip te gaan, en voor hem af te varen naar de andere zijde, terwijl hij de scharen van zich zou laten.
- Joh. 6. 17. 23 En als hij nu de scharen van zich gelaten had, klom hij op den berg alleen, om te bidden. En als het nu avond was geworden, zoo was hij daar alleen.
- a Mark. 6. 46. 24 En het schip was nu midden in de zee, zijnde in nood van de baren: want de wind was *ken* tegen.
- Joh. 6. 15. 25 Maar ter vierde wake des nachts kwam Jezus af tot hen, wandelende op de zee.
- 26 En de discipelen, ziende hem op de zee wandelen, werden ontroerd, zeggende: Het is een spooksel: en zij schreeuwden van vrees.
- 27 Maar terstond sprak hen Jezus aan, zeggende: Zijt goedsmoeds, ik ben het, vreest niet.

- 28 En Petrus antwoordde hem, en zeide: Heere! indien gij het zijt, zoo gebied mij tot u te komen op het water.
- 29 En hij zeide: Kom. En Petrus klom neder van het schip, en wandelde op het water, om tot Jezus te komen.
- 30 Maar ziende den sterken wind, werd hij bevreesd, en als hij begon neder te zinken, riep hij, zeggende: Heere, behoud mij!
- 31 En Jezus, terstond de hand uitstekkende, greep hem aan, en zeide tot hem: Gij kleingeloovige! waarom hebt gij gewankeld?
- 32 En als zij in het schip geklommen waren, stilde de wind.
- 33 Die nu in het schip waren, kwamen en aanbaden hem, zeggende: Waarlijk gij zijt Gods Zoon!
- 34 En overgevaaren zijnde, kwamen zij in het land Gennesaret.
- 35 En als de mannen van die plaats hem werden kennende, zonden zij in dat geheele omliggende land, en brachten tot hem allen, die kwalijk gesteld waren;
- 36 En baden hem, dat zij alleenlijk den zoom zijns kleeds zouden mogen aanraken; en zoo velen als hem aanraakten, werden gezond.

HOOFDSTUK 15.

De discipelen van Christus, door de schriftgeleerden en farizeen beschuldigd zijnde, omdat zij met ongewassen handen aten, worden door Christus verantwoord, die derzelver gemeenschap bestraft en de menschelijke inzettingen verwerpt, vs. 1. Leert dat hunne genoms *ergernis* niet is te achten, en wat het is, dat den mensch waarlijk ontzeigt, 10. Werp den duivel uit de dochter eener Kananeëse vrouw, 22. en genest allerlei gebrekkige menschen, 30. Verzadigt met zeven brooden en weinig visschen vier duizend mannen, 32.

TOEN kwamen tot Jezus eenige schriftgeleerden en farizeen, die van Jeruzalem waren, zeggende:

2 Waarom overtreden uwe discipelen de inzetting der ouden; want zij wasschen hunne handen niet, wanneer zij brood zullen eten.

3 Maar hij, antwoordende, zeide tot hen: Waarom overtreedt ook gij het gebod Gods, door uwe inzetting?

4 Want God heeft geboden, zeggende: Eert uwen vader en moeder; en: Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

5 Maar gij zegt: Zoo wie tot vader of moeder zal zeggen: Het is een eene gave, zoo wat u van mij zou kunnen ten nutte komen; en zijnen vader of zijne moeder geenszins zal eeren, die voldoet.

6 En gij hebt alzo Gods gebod krachteloos gemaakt door uwe inzetting.

7 Gij geveinsden! wel heeft Jesaja van u geprofeteerd, zeggende:

8 Dit volk gemaakt Mij met hunnen mond, en eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij;

9 Doch te vergeefs eeren zij Mij, leerende leerlingen, die I geboden van menschen zijn.

10 En als hij de scharen tot zich geroepen had, zeide hij tot hen: Hoort en verstaat.

11 Hetgeen ten monde ingaat, ontreinigt den mensch niet; maar hetgeen ten monde uitgaat, dat ontreinigt den mensch.

12 Toen kwamen zijne discipelen tot hem, en zeiden tot hem: Weet gij wel, dat de farizeen, deze rede hoorende, geïrred zijn geweest?

13 Maar hij, antwoordende, zeide: Alle plant, die mijn hemelsche Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.

14 Laat hen varen, k zij zijn blinde leidsdaden der blinden. Indien nu de

J. o. H. 32.

a Mark. 6. 23.

a Mark. 7: 1.

b Ex. 20. 12.

Deut. 5. 16.

Efez. 6. 2.

c Ex. 21. 17.

Lev. 20. 9.

Spr. 23. 20.

d Mark. 7. 13.

1 Tim. 4. 5.

2 Tim. 3. 2.

e Jes. 29. 13.

Hebr. 33. 31.

Mark. 7. 6.

f Mark. 7. 6. 7.

Col. 2. 18. 20.

22.

g Mark. 7. 14.

h Hand. 10. 15.

Rom. 14. 17.

20.

Tit. 1. 15.

i Joh. 15. 2.

k Jes. 42. 19.

Luk. 6. 39.

J. o. H. 32.

[Mark. 7:17.

blinde den blinde leidt, zoo zullen zij beiden in de gracht vallen.

15 En Petrus, antwoordende, zeide tot hem: Verklaar ons deze gelijkenis.

16 Maar Jezus zeide: Zijt ook gijlieden alsnog onwetende?

17 Verstaat gij nog niet, dat al wat ten monde ingaat, in den buik komt, en in de heftelijkheid wordt uitgeworpen?

18 Maar die dingen, die ten monde uitgaan, komen voort uit het hart, en dezeelve onreinigen den mensch.

19 Want uit het hart komen voort booze bedenkingen, doodslagen, overspellen, hoerrijen, dieverijen, valsche getuigenissen, lasteringen.

20 Deze dingen zijn het, die den mensch onreinigen; maar het eten met ongewaschen handen ontreinigt den mensch niet.

21 En Jezus, van daar gaande, vertrok naar de deelen van Tyrus en Sidon.

22 En ziet, eene kananische vrouw, uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende: Heere, gij Zoon Davids, ontferm u zijner! mijne dochter is deerlijk van den duivel bezeten.

23 Doch hij antwoordde haar niet een woord. En zijne discipelen, tot hem komende, baden hem, zeggende: Laat haar van u, want zij roept ons na.

24 Maar hij, antwoordende, zeide: Ik ben niet gezonden, dan tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

25 En zij kwam en aanbad hem, zeggende: Heere, help mij!

26 Doch hij antwoordde en zeide: Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen, en den hondkens voor te werpen.

27 En zij zeide: Ja Heere! doch de hondkens eten ook van de brokjes, die er vallen van de tafel hunner heeren.

28 Toen antwoordde Jezus, en zeide tot haar: O vrouw! groot is uw geloof; u geschiede, gelijk gij wilt. En hare dochter werd gezond van diezele ure.

29 En Jezus, van daar vertrekkende, kwam aan de zee van Galiléa, en klom op den berg, en zat daar neder.

30 En vele scharen zijn tot hem gekomen, hebbende bij zich kreupelen, blinden, stommen, lammen, en vele anderen, en wierpen ze voor de voeten van Jezus; en hij genas dezelve.

31 Alzoo dat de scharen zich verwonderden, ziende de stommen sprekende, de lammen gezond, de kreupelen wandelende, en de blinden ziende; en zij verheerlijkten den God Israëls.

32 En Jezus, zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide: Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare, omdat zij nu drie dagen bij mij gebleven zijn, en hebben niet, wat zij eten zouden; en ik wil hen niet nuchteren van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.

33 En zijne discipelen zeiden tot hem: Van waar zullen wij zoo vele brooden in de woestijn bekomen, dat wij zulk eene groote schare zouden verzadigen?

34 En Jezus zeide tot hen: Hoe vele brooden hebt gij? Zij zeiden: Zeven, en weinige vischjes.

35 En hij beoode de scharen neder te zitten op de aarde.

36 En hij nam de zeven brooden en de visschen, en als hij gedankt had, brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, en de discipelen gaven ze aan de schare.

37 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op, het overschot der brokken, zeven volle manden.

38 En die daar gezeten hadden, waren vier duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

39 En de scharen van zich gelaten hebbende, ging hij in het schip, en kwam in de landpalen van Magdala.

HOOFDSTUK 16.

J. o. H. 33.

De farizeeën en de sadduceeën eischen een teeken, maar worden door Christus bestraft en op het teeken van Jona gewezen, vs. 1. Christus waarschuwt zijne discipelen voor den eijver der farizeeën, 2. Verscheiden gevoelen van het volk omtrent Christus, 13. Petrus bevestigd van Christus, die hem prijst, en belooft hem de sleutels van het hemelrijk, 15. De Heere voortgezt zijnen dood en opstanding en versterkt de verkeerde afrading van Petrus, 21; hoe men Christus moet navolgen en de ziel bewaren, 24. Van de toekomst van Christus in zijne heerlijkheid.

EN de farizeeën en sadduceeën tot hem gekomen zijnde, en hem verzoekende, begeerden van hem, dat hij hun een teeken uit den hemel zou toonen.

2 Maar hij antwoordde, en zeide tot hen: Als het avond geworden is, zegt gij: Schoon weder, want de hemel is rood.

3 En des morgens: Heden onweder, want de hemel is droevig rood. Gij geveinsd! het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de teekenen der tijden niet onderscheiden!

4 Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en hun zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken van Jonas, den profet. En hen verlatende, ging hij weg.

5 En als zijne discipelen op de andere zijde gekomen waren, hadden zij vergeten brooden mede te nemen.

6 En Jezus zeide tot hen: Ziet toe, en wacht u van den zuurdeesem der farizeeën en sadduceeën.

7 En zij overlegden bij zich zelve, zeggende: Het is omdat wij geene brooden medegenomen hebben.

8 En Jezus, dat wetende, zeide tot hen: Wat overlegt gij bij u zelve, gij kleingelooovigen! dat gij geene brooden medegenomen hebt?

9 Verstaat gij nog niet? en gedenkt gij niet aan de vijf brooden der vijf duizend mannen, en hoe vele korven gij opnaamt?

10 Noch aan de zeven brooden der vier duizend mannen, en hoe vele manden gij opnaamt?

11 Hoe verstaat gij niet, dat ik u van geen brood gesproken heb, als ik zeide, dat gij u wachten zoudt van den zuurdeesem der farizeeën en sadduceeën?

12 Toen verstonden zij, dat hij niet gezegd had, dat zij zich wachten zouden van den zuurdeesem des broods, maar van de leer der farizeeën en sadduceeën.

13 Als nu Jezus gekomen was in de deelen van Cesaréa Filippi, vraagde hij zijne discipelen, zeggende: Wie zeggen de menschen, dat ik, de Zoon des menschen, ben?

14 En zij zeiden: Sommigen: Johannes de Dooper; en anderen: Elias; en anderen: Jeremia, of een van de profeten.

15 Hij zeide tot hen: Maar gij, wie zegt gij, dat ik ben?

16 En Simon Petrus, antwoordende, zeide: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

17 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Zalig zijt gij, Simon, Bar-Jona! want vleesch en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijne Vader, die in de hemelen is.

18 En ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus, en op deze petra zal ik mijne gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.

19 En ik zal u geven de sleutels van het koninkrijk der hemelen; en zoo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zoo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn.

20 Toen verbood hij zijnen discipelen,

a Matt. 12:38.

Mark. 8:11.

Luk. 11:29.

12:54.

Joh. 6:30.

b Luk. 12:54.

c Matt. 12:39.

Luk. 11:29.

4 Jona 1:17.

e Mark. 8:15.

Luk. 12:1.

f Mark. 14:17.

Mark. 6:38.

Luk. 9:13.

Joh. 6:9.

g Matt. 15:34.

h Mark. 8:27.

Luk. 9:18.

i Matt. 14:2.

k Joh. 6:69.

l Matt. 11:25.

m Ps. 118:22.

Joh. 1:43.

n Jes. 28:16.

1 Cor. 3:11.

o Jes. 33:20.

p Matt. 18:18.

Joh. 20:22.

-11

- J. o. H. 32, — dat zij iemand zeggen zouden, dat hij was Jezus, de Christus.
- 21 ^g Van toen aan begon Jezus zijnen discipelen te vertoonen, dat hij moest heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de ouderlingen, en overpriesteren, en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden.
- 22 En Petrus, hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen, zeggende: Heere, wees u genadig; dit zal u geenszins geschieden.
- 23 Maar hij, zich omkeerende, zeide tot Petrus: Ga weg achter mij, Satanas! ^r gij zijt mij een aanstoot: want gij verzint niet de dingen, die Gods zijn, maar die der menschen zijn.
- 24 Toen zeide Jezus tot zijne discipelen: Zoo iemand achter mij wil komen, die verloofene zich zelven, en neme zijn kruis op, en volge mij.
- 25 ^r Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal, om mijnentwil, die zal hetzelfde vinden.
- 26 ^r Want wat baat het een' mensch, zoo hij de gehele wereld gewint, en lijdt schade zijner ziel? Of wat zal een mensch geven, tot lossing van zijne ziel?
- 27 ^r Want de Zoon des menschen zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, met zijne engelen, en ^r alsdan zal hij een' iegelijk vergelden naar zijn doen.
- 28 ^r Voorwaar zeg ik u: er zijn sommigen van die hier staan, dewelke den dood niet smaken zullen, totdat zij den Zoon des menschen zullen hebben zien komen in zijn koninkrijk.

HOOFDSTUK 17.

- Christus wordt in de tegenwoordigheid van Mozes en Elias voor zijne discipelen op den berg verheerlijkt, vs. 1; en uit den hemel verklaard te zijn de Zoon van God, 5. Hij leert, dat Johannes de Elias is, die komen zou, 10; gemeest eenen bezeten maan-ziekie, die de discipelen niet hadden kunnen genezen, 14; verhaalt de kracht des geloofs en van het gebed, 20. Voorzigt zijnen dood en opstanding, 22; betaalt schatting voor zich en voor Petrus, 24.

- ^a Mark. 9: 2. ^r Petrus, en Jakobus, en Johannes, zijnen broeder, en bragt hen op eenen hoogen berg alleen.
- 2 En hij werd voor hen veranderd van gedaante; en zijn aangezicht blonk gelijk de zon, en zijne kleederen werden wit, gelijk het licht.
- 3 En ziet, van hen werden gezien Mozes en Elias, met hen zamen sprekende.
- 4 En Petrus, antwoordende, zeide tot Jezus: Heere! het is goed, dat wij hier zijn; zoo gij wilt, laat ons hier drie tabernakelen maken, voor u eenen, en voor Mozes eenen, en eenen voor Elias.
- 5 Terwijl hij nog sprak, ziet, eenе luchtige wolk heeft hen overschaduw; en ziet, eenе stem uit de wolk, zeggende: ^a Deze is mijn geliefde Zoon, in den welken Ik mijn welbehagen heb; ^r hoort hem!
- 6 En de discipelen, ^r dit hoorende, vielen op hun aangezicht, en werden zeer bevreesd.
- 7 En Jezus, bij hen komende, raakte hen aan, en zeide: Staat op en vreest niet.
- 8 En hunne oogen opheffende, zagen zij niemand, dan Jezus alleen.
- 9 ^d En als zij van den berg afkwamen, gebod hun Jezus, zeggende: Zegt niemand dit gezigt, totdat de Zoon des menschen zal opstaan zijn uit de dooden.
- 10 ^e En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: Wat zeggen dan de schriftgeleerden, dat ^f Elias eerst moet komen?
- 11 Doch Jezus, antwoordende, zeide tot

hen: Elias zal wel eerst komen, en alles weder oprigten.

12 Maar ik zeg u, dat Elias nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend; doch zij hebben aan hem gedaan al wat zij hebben gewild; alzoo zal ook de Zoon des menschen van hen lijden.

13 Toen verstonden de discipelen, dat hij hun van Johannes den Dooper gesproken had.

14 ^g En als zij bij de schare gekomen waren, kwam tot hem een mensch, vallende voor hem op de knieën, en zeggende:

15 Heere! ontferm u over mijnen zoon, want hij is maanziek, en is in zwaarlijden: want menigmaal valt hij in het vuur, en menigmaal in het water.

16 En ik heb hem tot uwe discipelen gebracht, en zij hebben hem niet kunnen genezen.

17 En Jezus, antwoordende, zeide: O ongeloofig en verkeerd geslacht! hoe lang zal ik nog met ulieden zijn? hoe lang zal ik u nog verdragen? Brengt hem mij hier.

18 En Jezus bestrafte hem, en de duivel ging van hem uit, en het kind werd genezen van die ure af.

19 ^g Toen kwamen de discipelen tot Jezus alleen, en zeiden: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

20 En Jezus zeide tot hen: Om uws ongeloofs wil; want voorwaar zeg ik u: zoo gij een geloof hadt, als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: Ga heen van hier derwaarts! en hij zal heengaan; en niets zal u onmogelijk zijn.

21 Maar dit geslacht vaart niet uit, dan door didden en vasten.

22 ^k En als zij in Galilië verkeerden, zeide Jezus tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen;

23 En zij zullen hem dooden, en ten derden dage zal hij opgewekt worden. En zij werden zeer bedroefd.

24 En als zij te Kapernaum ingekomen waren, gingen tot Petrus die de didrachmen ontvingen, en zeiden: Uw Meester, betaalt hij de didrachmen niet?

25 Hij zeide: ⁱ Ja. En toen hij in huis gekomen was, voorkwam hem Jezus, zeggende: Wat dunkt u, Simon! de koningen der aarde, van wie nemen zij tollen of schatting? van hunne zonen, of van de vreemden?

26 Petrus zeide tot hem: Van de vreemden. Jezus zeide tot hem: Zoo zijn dan de zonen vrij.

27 Maar opdat wij hun geen aanstoot geven, ga heen naar de zee, werp den angel uit, en den eersten visch, die opkomt, neem, en zijnen mond geopend hebbende, zult gij eenen stater vinden! neem dien, en geef hem aan hen voor mij en u.

HOOFDSTUK 18.

Christus leert, door het voorbeeld van een kindeken, wie de meeste is in het rijk der hemelen, vs. 1; welke straffen zij waardig zijn, die ergernis geven, 6; hoe nauw men zich moet wachten van de kleinen te ergen, voor welke zelfs de engelen zorgen, 8; en Christus gekomen is, om hen zalig te maken, gelijk hij verklaart door de gelijkenis van een verloren schape, 11. Hoe men zal handelen met eenen broeder, die tegen ons heeft gezondigd, en wat in deze het aubt en de magt der gemeente is, 15. Hoe krachtig het gemeenschappelijk gebed der geloovigen is, 19. Dat men altijd moet bereid zijn te vergeven, hetwelk wordt verklaard door de gelijkenis van eenen koning, die met zijne knechten rekenschap houdt, 21.

^TE ^a diertelver ure kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende: Wie is toch de meeste in het koninkrijk der hemelen?

2 En Jezus een kindeken tot zich geroepen hebbende, stelde dat in het midden van hen.

J. o. H. 32.

g Mark. 9:16.

g Mark. 9:37.

g Mark. 9:25.

i Matt. 21:21.

Luk. 17:6.

k Matt. 16:21.

20:18.

Mark. 8:31.

9:31.

10:33.

Luk. 9:22, 44.

18:31.

i Matt. 22:21.

Rom. 13:7.

a Mark. 9:34.

Luk. 9:46.

22:24.

J. o. H. 32.

3 En zelve : Voorwaar zeg ik u : ¹ indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkeus, zoo zult gij in het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.

4 ² Zoo wie dan zich zelve zal vernederen, gelijk dit kindeken, deze is de meeste in het koninkrijk der hemelen.

5 ³ En zoo wie zoodanig een kindeken ontvangt in mijnen naam, die ontvangt mij.

6 ⁴ Maar zoo wie een ⁵ van deze kleinen, die in mij gelooven, ergert, het ware hem nutter, dat een molensteen aan zijnen hals gehangen, en dat hij verzonken ware in de diepte der zee.

7 Wee der wereld van de ergernissen ! want het is noodzakelijk, dat de ergernissen komen : ⁶ doch wie dien mensch, door welken de ergernis komt !

8 ⁷ Indien dan uwe hand of uw voet u ergert, houwt ze af en werpt ze van u. Het is u beter, tot het leven in tegenaan, kreupel of verminkt zijde, dan twee handen of twee voeten hebbende, in het eeuwige vuur geworpen te worden.

9 En indien uw oog u ergert, trekt het uit, en werpt het van u. Het is u beter, maar een oog hebbende, tot het leven in te gaan, dan twee oogen hebbende, in het helsche vuur geworpen te worden.

10 Ziet toe, dat gij niet een ⁸ van deze kleinen veracht : want ik zeg u lieden, ⁹ dat hunne engelen, in de hemelen, altijd zien het aangezicht mijns Vaders, die in de hemelen is.

11 ¹⁰ Want de Zoon des menschen is gekomen om zalig te maken, dat verloren was.

12 ¹¹ Wat dunkt u ? indien eenig mensch honderd schapen had, en een uit dezelve afgedwaald ware, zal hij niet de negen en negentig laten, en op de bergen heengaande, het afgedwaalde zoeken ?

13 En indien het geschiedt, dat hij hetzelfde vindt, voorwaar ik zeg u, dat hij zich meer verblijdt over hetzelfde, dan over de negen en negentig, die niet afgedwaald zijn geweest.

14 Alzoo is de wil niet uws Vaders, die in de hemelen is, dat een van deze kleinen verloren ga.

15 ¹² Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tusschen u en hem alleen ; indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.

16 Maar indien hij u niet hoort, zoo neem nog een of twee met u ; ¹³ opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta.

17 En indien hij denzelven geen gehoor geeft, ¹⁴ zoo zeg het gemeente ; en indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, ¹⁵ zoo zij hij u als de Heiden en de tollenaar.

18 ¹⁶ Voorwaar zeg ik u : al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen ; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen.

19 Wederom zeg ik u : indien ertwee van u samenstemmen op de aarde, over eenige zaak, die zij zouden mogen begeren, dat die hun zal geschieden van mijnen Vader, die in de hemelen is.

20 ¹⁷ Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijnen naam, daar ben ik in het midden van hen.

21 Toen kwam Petrus tot hem, en zeide : Heere ! hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en ik hem vergeven ? ¹⁸ tot zevenmaal ?

22 Jezus zeide tot hem : Ik zeg u niet, tot zevenmaal, maar ¹⁹ tot zeventigmaal zevenmaal.

23 Daarom wordt het koninkrijk der hemelen vergeleken bij een ²⁰ zeker koning, die rekening met zijne dienstknechten houden wilde.

24 Als hij nu begon te rekenen, werd tot hem gebragt een, die hem schuldig was tien duizend talenten.

25 ²¹ En als hij niet had, om te betalen, beval zijn heer, dat men hem zou verkoopen, en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had, en dat de schuld zou betaald worden.

26 Dienstknecht dan, nedervallende, aanbad hem, zeggende : Heer ! wees langmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

27 En de heer van dezen dienstknecht, met barmhertigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen, en de schuld hem kwijtgescholden.

28 Maar dezelve dienstknecht, uitgaande, heeft gevonden een ²² zijner mededienstknechten, die hem honderd penningen schuldig was, en hem aanvallende greep ²³ hem bij de keel, zeggende : Betaal mij, wat gij schuldig zijt.

29 Zijn mededienstknecht dan, nedervallende aan zijne voeten, bad hem, zeggende : Wees langmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

30 Doch hij wilde niet ; maar ging heen, en wierp hem in de gevangenis, totdat hij de schuld zou betaald hebben.

31 Als nu zijne mededienstknechten zagen hetgeen geschied was, zijn zij zeer bedroefd geworden ; en komende, verklaarden zij hunnen heer al wat er geschied was.

32 Toen heeft hem zijn heer tot zich geroepen, en zeide tot hem : Gij booze dienstknecht ! al die schuld heb ik u kwijtgescholden, dewijl gij mij geboden hebt ;

33 Behoorde gij ook niet u over uwen mededienstknecht te ontfemen, gelijk ik ook mij over u ontfemd heb ?

34 En zijn heer, vertoord zijnde, leverde hem den pijners overs, totdat hij zou betaald hebben al wat hij hem schuldig was.

35 ²⁴ Alzoo zal ook mijn hemelsche Vader u doen, indien gij niet van harte vergeeft en legelijk zijnen broeder zijne misdaden.

HOOFDSTUK 19.

Christus geneest vele zieken, vs. 1. Beantwoordt de vraag van den scheidbrief, 3. Leert dat de getrouwen niet mogen scheiden dan om hoereri, 9. en dat de gade der onthouding niet alleen wordt gegeven, 11. Beveelt de kinderen tot hem te laten komen en zegent ze, 13. Antwoordt eenen jongeling op zijne vraag, wat hij moet doen, om het eeuwige leven te verkrijgen, 16. Leert hoe bezwaarlijk de rijken in het koninkrijk der hemelen komen, 23 ; welke vergelding zij zullen ontvangen, die het hunne om Christus wil verlaten, 27.

EN ¹ het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat hij vertrok van Gallië, en kwam over de Jordaan, in de landpalen van Judea.

2 En vele scharen volgden hem, en hij genas ze aldaar.

3 ² En de farizeën kwamen tot hem, verzoekende hem, en zeggende tot hem : is het een ³ mensch geoorloofd zijne vrouw te verlaten, om allerlei oorzaken ?

4 Doch hij, antwoordende, zeide tot hen : Hebt gij niet gelezen, die ⁴ van den beginne de menschen gemakst heeft, dat Hij ze gemaakt heeft man en vrouw ?

5 ⁵ En geregd heeft : Daarom zal een mensch vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen, en ⁶ die twee zullen tot een vleesch zijn ;

6 Alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar een vleesch. ⁷ Hetgeen dan God zamengevoegd heeft, scheide de mensch niet.

7 Zij zeiden tot hem : ⁸ Waarom heeft dan Mozes geboden eenen scheidbrief te geven, en haar te verlaten ?

8 Hij zeide tot hen : Mozes heeft van wege de hardigheid uwer harten u toege-

J. o. H. 32.

Matt. 5, 25.

Matt. 6, 14.
Mark. 11, 26.
Jakob. 2, 13.

33.

Mark. 10, 1.

Mark. 10, 2.

Gen. 1, 27.

Gen. 2, 24.

Efez. 5, 31.

1 Cor. 6, 16.

1 Cor. 7, 10.

Deut. 24, 1.

Jer. 3, 1.

J. o. H. 33.

laten uwe vrouwen te verlaten; maar van den beginne is het alzo niet geweest.
9 Maar ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw verlaat, anders dan om hoereri, en eene andere trouwt, die doet overspel, en die de verlatene trouwt, doet ook overspel.

10 Zijne discipelen zeiden tot hem: Indien de zaak des menschen met de vrouw alzo staat, zoo is het niet oorbaar te trouwen.

11 Doch hij zeide tot hen: Allen vatten dit woord niet, maar dien het gegeven is.

12 Want er zijn gesnedenen, die uit moeders ligchaam alzo geboren zijn; en er zijn gesnedenen, die van de menschen gesneden zijn; en er zijn gesnedenen, die zich zelve gesneden hebben, om het koninkrijk der hemelen. Die dit vatten kan, vatte het.

13 Toen werden kinderkenen tot hem gebracht, opdat hij de handen hun zou opleggen, en bidden; en de discipelen bestraften dezelve.

14 Maar Jezus zeide: Laat af van de kinderkenen, en verhindert hen niet tot mij te komen; want derzulkens is het koninkrijk der hemelen.

15 En als hij hun de handen opgelegd had, vertrok hij van daar.

16 En ziet, er kwam een tot hem, en zeide tot hem: Goede Meester! wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?

17 En hij zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? niemand is goed dan een, naamelijk God. Doch wilt gij in het leven ingaan, onderhoofd de geboden.

18 Hij zeide tot hem: Welke? En Jezus zeide: Deze: "Gij zult niet doden; gij zult geen overspel doen; gij zult niet stelen; gij zult geene valsche getuigenis geven;

19 Eer uwen vader en moeder; en: "Gij zult uwen naaste lief hebben, als u zelve.

20 De jongeling zeide tot hem: Al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jeugheid af; wat ontbrekt mij nog?

21 Jezus zeide tot hem: Zoo gij wilt volmaakt zijn, ga heen, verkoop wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

22 Als nu de jongeling dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg: want hij had vele goederen.

23 En Jezus zeide tot zijne discipelen: Voorwaar ik zeg u, dat een rijke bezwaarlijk in het koninkrijk der hemelen zal ingaan.

24 En wederom zeg ik u: het is lichter, dat een kameel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke inga in het koninkrijk Gods.

25 Zijne discipelen nu, dit hoorende, werden zeer verslagen, zeggende: Wie kan dan zalig worden?

26 En Jezus, hen aanziende, zeide tot hen: Bij de menschen is dat onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

27 Toen antwoordde Petrus en zeide tot hem: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd: wat zal ons dan worden?

28 En Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat gij, die mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen, zal gezeten zijn op den troon zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf troonen, oordeelende de twaalf geslachten Israels.

29 En zoo wie zal verlaten hebben, huizen, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijns namens wil, die zal honderdviertig ontvangen, en het eeuwige leven ererven.

30 Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten.

HOOFDSTUK 20.

Door de gelijkenis van arbeiders op verschillende uren gehuurd en in den wijngaard gezonden, en des avonds gelijk loon ontvangende, leert Christus, hoe hij nu eens zal beloonen degenen, die hem ziedend hebben, vs. 1. Voorziet wederom zijn Jiden, dood en opstanding, 17. Antwoordt de moeder der zonen van Zebedee op haar verzoek, 20. en vermaant zyne discipelen, zich te wachten voor eegierigheid en wereldsche heerschappij, 24. Maakt nabij Jericho twee blinden zien, 29.

WANT het koninkrijk der hemelen is gelijk een' heer des huizes, die met den morgenstond uitging, om arbeiders te huren in zijn wijngaard.

2 En als hij met de arbeiders eens geworden was, voor eenen penning des daags, zond hij hen heen in zijn wijngaard.

3 En uitgegaan zijnde omtrent de derde ure, zag hij anderen, ledig staande op de markt.

4 En hij zeide tot dezelve: Gaat gij ook heen in den wijngaard, en zoo wat recht is zal ik u geven. En zij gingen.

5 Wederom uitgegaan zijnde omtrent de zesde en negende ure, deed hij dergelijken.

6 En uitgegaan zijnde omtrent de elfde ure, vond hij anderen ledig staande, en zeide tot hen: Wat staat gij hier den geheelen dag ledig?

7 Zij zeiden tot hem: Omdat ons niemand gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: Gaat ook gij heen in den wijngaard, en zoo wat recht is zult gij ontvangen.

8 Als het nu avond geworden was, zeede de heer des wijngaards tot zijn renmeester: Roep de arbeiders, en geef hun den loon, beginnende van de laatsten tot de eersten.

9 En als zij kwamen, die ter elfde ure gehuurd waren, ontvingen zij ieder eenen penning.

10 En de eersten komende, merkten, dat zij meer ontvingen zouden; en zij zeiden ontvingen ook elk eenen penning.

11 En die ontvingen hebbende, murmurden zij tegen den heer des huizes.

12 Zeggende: Deze laatsten hebben maar een uur gearbeid, en zij hebt ze ons gelijk gemaakt, die den last des daags en de hitte gedragen hebben.

13 Doch hij, antwoordende, zeide tot eenen van hen: Vriend! ik doe u geen onrecht; zijt gij niet met mij eens geworden voor eenen penning?

14 Neem het uwe en ga heen. Ik wil dezen laatsten ook geven, gelijk als u.

15 Of is het mij niet geoorloofd, te doen met het mijne, wat ik wil? Of is uw oog boos, omdat ik goed ben?

16 Alzo zullen de laatsten de eersten zijn, en de eersten de laatsten: o want velen zullen geroepen, maar weinigen uitverkoren.

17 En Jezus, opgaande naar Jeruzalem, nam tot zich de twaalf discipelen alleen op den weg, en zeide tot hen:

18 Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den overpriesters en schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen;

19 En zij zullen hem den Helden overleveren, om hem te bespotten en te geeselen, en te kruisigen; en ten derden dage zal hij wederopstaan.

20 Toen kwam de moeder der zonen van Zebedee tot hem met hare zonen, hem aanbiddende, en begeerende wat van hem.

21 En hij zeide tot haar: Wat wilt gij? Zij zeide tot hem: Zeg, dat deze mijne

J. o. H. 33.

Mark. 10:31.
Luk. 13:30.

Rom. 9:21.

Mark. 19:30.
Luk. 13:30.

Mark. 22:14.

Mark. 10:32.
Luk. 18:31.

Mark. 27:2.
Luk. 25:1.

Joh. 18:28.
Hand. 3:13.

Mark. 10:35.

J. o. H. 33.	twee zonen zitten mogen, de een tot uwe rechter-, en de ander tot uw linkerhand in uw koninkrijk.	6 En de discipelen heengegaan zijnde, en gedaan hebbende, gelijk Jezus hun bevolen had,	J. o. H. 33.
g Rom. 8:25.	22 Maar Jezus antwoordde en zeide: gGillieden weet niet, wat zij begeert; kunt gij den drinkbeker drinken, dien ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden, a waarmede ik gedoopt worde? Zij zeiden tot hem: Wij kunnen.	7 Bragten de ezelen en het veulen, en leidden hunne kleederen op dezelve, en d zetten hem daarop.	c 2 Kon. 9:13.
A Luk. 12:50.	23 En hij zeide tot hen: Mijnen drinkbeker zult gij wel drinken, en met den doop, waarmede ik gedoopt worde, zult gij gedoopt worden; maar het zitten tot mijne rechter-, en tot mijne linkerhand, staat bij mij niet te geven; maar het zal gegeset worden dien het bereid is van mijnen Vader.	8 En de meeste schare spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieven takken van de boomen, en spreidden ze op den weg.	d Joh. 12:14.
i Matt. 23:34.	24 En als de andere tien dat hoorden, namen zij het zeer kwalijk van de twee broeders.	9 En de scharen, die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna den Zoon Davids! e Gezegend is hij, die komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste hemelen!	e Ps. 118:25, 26.
A Mark. 10:43.	25 En als ben Jezus tot zich geroepen had, zeide hij: a Gij weet, dat de oversten der volken heerschappij voeren over hen, en de grooten gebruiken magt over hen.	10 En als hij te Jeruzalem inkwam, werd de geheele stad beroerd, zeggende: Wie is deze?	f Deut. 14:26.
Luk. 22:25.	26 Doch alsoo zal het onder u niet zijn; maar zoo wie onder u zal willen groot worden, die zij u dienaar;	11 En de scharen zeiden: Deze is Jezus, de Profeet van Nazareth in Galilée.	g Mark. 11:15.
1 Petr. 5:3.	27 En zoo wie onder u zal willen de eerste zijn, die zij u dienstknecht.	12 f En Jezus ging in den tempel Gods, en dreef uit allen, die verkochten en kochten in den tempel, en keerde om de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen, die de duiven verkochten.	Luk. 19:45.
h Matt. 23:11.	28 a Gelijk de Zoon des menschen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en e zijne ziel te geven tot een ransoen voor velen.	13 En hij zeide tot hen: Er is geschreven: g Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden; maar gij hebt dat tot eenen moordenaarskuil gemaakt.	Joh. 2:14.
Mark. 9:35.	29 p En als zij van Jericho uitgingen, is hem eene groote schare gevolgd.	14 En er kwamen blinden en kreupelen tot hem in den tempel, en hij geneasde ze.	h 1 Kon. 8:29.
Luk. 22:27.	30 En ziet, twee blinden, zittende aan den weg, als zij hoorden, dat Jezus voorbijging, riepen, zeggende: Heere, gij Zoon Davids, ontferm u onzer.	15 a Als nu de overpriesters en schriftgeleerden zagen de wonderbeden, die hij deed, en de kinderen, roepende in den tempel, en zeggende: Hosanna den Zoon Davids! namen zij dat zeer kwalijk;	Jes. 56:7.
Joh. 13:14.	31 En de schare bestrafte hen, opdat zij zwijgen zouden; maar zij riepen te meer, zeggende: Ontferm u onzer, Heere, gij Zoon Davids!	16 En zeiden tot hem: Hoort gij wel, wat deze zeggen? En Jezus zeide tot hen: Ja; hebt gij nooit gelezen: Uit den mond der jonge kinderen en der zogelingen hebt gij u lof toebeïrd?	Jer. 7:11.
Philipp. 2:7.	32 En Jezus, stil staande, riep hen en zeide: Wat wilt gij, dat ik u doe?	17 En hen verlatende, ging hij van daar uit de stad, naar Bethānīe, en overnachtte aldaar.	Luk. 19:46.
o Efez. 1:7.	33 Zij zeiden tot hem: Heere! dat onze oogen geopend worden.	18 a En des morgens vroeg, als hij wederkeerde naar de stad, hongerde hem.	A Mark. 11:27.
1 Tim. 2:6.	34 En Jezus, innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hunne oogen aan; en terstond werden hunne oogen ziende, en zij volgden hem.	19 En zijnde eenen vijgeboom aan den weg, ging hij naar hem toe, en vond niets aan denzelven, dan alleenlijk bladeren; en zeide tot hem: Uit u worde geene vrucht meer in der eeuwigheid! En de vijgeboom verdorde terstond.	Ps. 8:3.
p Mark. 10:46.	HOOFDSTUK 21.	20 En de discipelen, dat ziende, verwonderden zich, zeggende: Hoe is de vijgeboom zoo terstond verdord?	A Mark. 11:12.
Luk. 18:35.	Christus doet zigen intogt binnen Jeruzalem, zittende op eenen ezel, vs. 1. Drijft de verkoopters en koopers uit den tempel, 12; en geneest aldaar blinden en kreupelen, 14. Verantwoordt het roepen der kinderen tegen de afgunst der overpriesters, 15. Verlooft eenen vijgeboom, welke daarop terstond verdort, 19. Wijst aan de bracht des geloofs, 21. Beantwoordt de vraag der overpriesters en oversten van het volk, door welke magt hij zalks deed, met eene wederzwaag van den doop van Johannes, 23. Overtuigt hen van hunne ongehoorzaamheid met eene zekenis van twee zonen, 28; en dreigt hunnen ondergang door eene andere zekenis van een heer eens wijngaards, wiens knechten en zoon door de landlieden werden mishandeld en gedood, 33.	21 Doch Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Voorwaar zeg ik u: i indien gij geloof hadt, en niet twijfeldt, gij zoudt niet alleenlijk doen hetgeen den vijgeboom is geschied; maar indien gij ook tot dezen berg zeidet: Word opgeheven en in de zee geworpen! het zou geschieden.	i Matt. 17:20.
Mark. 11:1.	22 En al wat gij zult begeeren in het gebed, geloovende, zult gij ontvangen.	23 a En als hij in den tempel gekomen was, kwamen tot hem, terwijl hij leerde, de overpriesters en de ouderlingen des volks, zeggende: o Door wat magt doet gij deze dingen? en wie heeft u deze magt gegeven?	Luk. 17:6.
Luk. 19:23.	24 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook een woord vragen, hetwelk, indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik u ook zeggen, door wat magt ik deze dingen doe.	25 De doop van Johannes, van waar was die? uit den hemel? of uit de menschen? En zij overleiden bij zich zelve en zeiden: Indien wij zeggen: Uit den hemel; zoo zal hij ons zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?	h Mark. 7:7.
Jes. 68:11.	26 En indien wij zeggen: Uit de menschen; zoo vreezen wij de scharen; want zij houden allen Johannes voor een profet.	27 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook een woord vragen, hetwelk, indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik u ook zeggen, door wat magt ik deze dingen doe.	h Mark. 11:27.
Zach. 9:9.	28 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook een woord vragen, hetwelk, indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik u ook zeggen, door wat magt ik deze dingen doe.	29 De doop van Johannes, van waar was die? uit den hemel? of uit de menschen? En zij overleiden bij zich zelve en zeiden: Indien wij zeggen: Uit den hemel; zoo zal hij ons zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?	h Mark. 11:27.
Joh. 12:15.	29 De doop van Johannes, van waar was die? uit den hemel? of uit de menschen? En zij overleiden bij zich zelve en zeiden: Indien wij zeggen: Uit de menschen; zoo vreezen wij de scharen; want zij houden allen Johannes voor een profet.	30 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook een woord vragen, hetwelk, indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik u ook zeggen, door wat magt ik deze dingen doe.	h Mark. 11:27.

J. o. H. 33.

27 En zij, Jezus antwoordende, zeiden: Wij weten het niet. En hij zeide tot hen: Zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik dit doe.

28 Maar wat dunkt u? Een mensch had twee zonen, en gaande tot den eerste, zeiden: Zoon! ga heen, werk heden in mijnen wijngaard.

29 Doch hij antwoordde en zeide: Ik wil niet; en daarna berouw hebbende, ging hij heen.

30 En gaande tot den tweede, zeide desgelijks, en deze antwoordde en zeide: *y* Ik ga, heer! en hij ging niet.

y Esee. 33.31.

31 Wie van deze twee heeft den wil des vaders gedaan? Zij zeiden tot hem: De eerste. Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het koninkrijk Gods.

r Matt. 3. 1.

32 *r* Want Johannes is tot u gekomen in den weg der gerechtigheid, en gij hebt hem niet geloofd; maar de tollenaars en hoeren hebben hem geloofd; doch gij, *zalks* ziende, hebt daarna geen berouw gehad, om hem te gelooven.

s Ps. 80.9.

33 Hooft eene andere gelijkenis. *s* Er was een heer des huizes, die eenen wijngaard plantte, en zette eenen tuin daarom, en groef eenen wijpersbak daarin, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien den landlieden, en reisde buiten *slands*.

Jes. 5. 1.

34 Toen nu de tijd der vruchten genaakte, zond hij zijne dienstknechten tot de landlieden, om zijne vruchten te ontvangen.

Jer. 2. 21.

35 En de landlieden, nemende zijne dienstknechten, hebben den eenen geslagen, en den anderen gedood, en den derden *t* gesteruigt.

t 2 Kron. 24. 21.

36 Wederom zond hij andere dienstknechten, meer in *getal* dan de eersten, en zij deden hun desgelijks.

u Ps. 2. 8.

37 En ten laatste zond hij tot hen zijnen zoon, zeggende: Zij zullen mijnen zoon ontzien.

Hebr. 1. 2.

38 Maar de landlieden, den zoon ziende, zeiden onder elkander: *u* Deze is de erfgenaam, *u* komt, laat ons hem doden, en zijne erfenis *aaa* ons behouden.

v Gen. 37. 18.

29 En hem nemende, wierpen zij hem uit, buiten den wijngaard, en doodden hem.

v Ps. 2. 1.

40 Wanneer dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij dien landlieden doen?

Matt. 26. 3.

41 Zij zeiden tot hem: Hij zal den kwaden enen kwaden dood aandoen, en zal den wijngaard naar andere landlieden verhuuren, die hem de vruchten op hare tijden zullen geven.

Joh. 11. 53.

42 Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: *w* De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, diesen is geworden tot een hoofd des hoeks; van den Heere is dit gecheid, en het is wonderlijk in onze oogen?

w Ps. 118. 22.

43 Daarom zeg ik ulieden, *x* dat het koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden, *x* en een volk gegeven, dat zijne vruchten voortbrengt.

Jes. 8. 14.

44 *x* En wie op dezen steen valt, die zal verpletterd worden; en *y* op wien hij valt, dien zal hij vernorzen.

Zach. 12. 3.

45 *y* En als de overpriesters en farizeeën deze zijne gelijkenissen hoorden, verstonden zij, dat hij van hen sprak.

Luk. 20. 17.

46 En zoekende hem te vangen, vreesden zij de scharen, dewijl deze hem hielden *z* voor een' profeet.

Hand. 4. 11.

47 De gelijkenis van eene brulloft, tot welke de eerstgenooden weigerden te komen, vs. 1. en waarom anderen in hunne plaats genood worden, 8. onder welke een zonder brulofskleed aanzittende, wordt uitgeworpen, 11. Christus antwoordt op de vraag der Farizeeën en Herodianen, of men den keizer

1 Pet. 2. 6.

schatting mag geven, 15. en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

x Matt. 8. 12.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

y Jes. 55. 5.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

z Jes. 8. 15.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

a Luk. 14. 16.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

b Matt. 20. 16.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

c Mark. 12. 13.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

d Luk. 20. 20.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

e Matt. 17. 25.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

f Rom. 13. 7.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

g Mark. 12. 18.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

h Luk. 20. 27.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

i Hand. 23. 8.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

j Deut. 25. 3.

schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceeën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit de dooden, 23; verklaart welke het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

J. o. H. 33.

EN Jezus, antwoordende, sprak tot hen wederom door gelijkenissen, zeggende:

2 *a* Het koninkrijk der hemelen is gelijk een' zaker koning, die zijnen zoon eene brulloft bereid had;

a Luk. 14. 16.

3 En zond zijne dienstknechten uit, om de genooden ter brulloft te roepen; en zij wilden niet komen.

Openb. 19. 7.

4 Wederom zond hij andere dienstknechten uit, zeggende: *b* Zegt den genooden: Ziet, ik heb mijn middagmaal bereid, mijne ossen, en de gemeste beesten zijn geslagt, en alle dingen zijn gereed; komt tot de brulloft.

5 Maar zij, *zalks* niet achtende, zijn henengegaan, deze tot zijnen akker, gene tot zijne koopmanschap.

6 En de anderen grepen zijne dienstknechten, deden *aaa* smaadheid aan, en doodden hen.

7 Als nu de koning *dat* hoorde, werd hij toornig, en zijne krijgsheren zende, heeft die doodslagers vernield, en hunne stad in brand gestoken.

8 Toen zeide hij tot zijne dienstknechten: De brulloft is wel bereid, doch de genooden waren het niet waardig.

9 Daarom gaat op de uitgangen der wegen, en zoo velen als gij er zult vinden, roept ze tot de brulloft.

10 En dezelve dienstknechten, uitgaande op de wegen, vergaderden allen, die zij vonden, beide kwaden en goeden; en de brulloft werd vervuld met aanzittende *gasten*.

11 En als de koning ingegaan was, om de aanzittende *gasten* te overzien, zag hij aldaar eenen mensch, niet gekleed zijnde met een brulofskleed;

12 En zeide tot hem: Vriend! hoe zijt gij hier ingekomen, geen brulofskleed *aaa* hebbende? En hij verstomde.

13 Toen zeide de koning tot de dienaars: Bindt zijne handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit in de buitenste duisternis: *b* daar zal zijn weening en knersing der tanden.

b Matt. 8. 12.

14 Waar velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

13. 42.

15 *c* Toen gingen de farizeeën heen, en hielden te samen raad, hoe zij hem verstrikken zouden in *zine* rede.

24. 51.

16 En zij zonden uit tot hem hunne discipelen, met de herodianen, zeggende: Meester! wij weten, dat gij waarachtig zijt, en den weg Gods in der waarheid leert, en naar niemand vraagt: want gij ziet den persoon der menschen niet aan;

25. 30.

17 Zeg ons dan: wat dunkt u? is het geoorloofd, den keizer schatting te geven of niet?

Luk. 13. 28.

18 Maar Jezus, bekennde hunne boosheid, zeide:

19 Gij geveinsden! wat verzoekt gij mij? toont mij den schattingpenning. En zij brachten hem een' penning.

20 En hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld en het opschrift?

21 Zij zeiden tot hem: Des keizers. Toen zeide hij tot hen: *c* Geef dan den keizer dat des keizers is, en Gode dat Gods is.

c Matt. 20. 16.

22 En zij, dit hoorende, verwonderden zich, en hem verlatende, zijn zij weggegaan.

23 *d* Te dienzelven dage kwamen tot hem de sadduceeën, die zeggen, dat er geene opstanding is, en vroegen hem,

d Mark. 12. 13.

24 Zeggende: *e* Meester! Mozes heeft gezegd: Indien iemand sterft, geene kin-

Luk. 20. 20.

e Mark. 12. 18.

Luk. 20. 27.

Hand. 23. 8.

Deut. 25. 3.

- J. o. H. 33. 24 Gij blinde leidlieden, die de mug uitijgt, en den kermel doorzwelgt!
- u Luk. 11.39. 25 "Wee u, gij schriftgeleerden en farizeën, gij geveinsden! want gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels, maar van binnen zijn zij vol van roef en onmatigheid.
- r Tit. 1.15. 26 Gij blinde farizeer! reinig eerst "wat binnen in den drinkbeker en den schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde.
- te Hand. 23.3. 27 Wee u, gij schriftgeleerden en farizeën, gij geveinsden! want gij zijt "den witgepietsterden graven gelijk, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinigheid.
- r Luk. 11.47. 28 Alzoo ook schijnt gij wel den menschen van buiten rechtvaardig, maar van binnen zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid.
- 29 "Wee u, gij schriftgeleerden en farizeën, gij geveinsden! want gij bouwt de graven der profeten op, en versiert de grafs ekenen der rechtvaardigen;
- 30 En zegt: Indien wij in de tijden onzer vaders waren geweest, wij zouden met hen geene gemeenschap gehad hebben aan het bloed der profeten.
- y Hand. 7.51. 31 Aldus getuigt gij tegen u zelven, "dat gij kinderen zijt dergenen, die de profeten gedood hebben.
- 1 Thess. 2.15. 32 Gij dan ook, vervult de mate uwer vaders!
- r Matt. 3.7. 33 "Gij slangten, gij adrengerbroedsels! hoe zoudt gij de heilsche verdormenten ontvluchten?
- a Luk. 11.49. 34 "Daarom ziet, ik zende tot u profeten, en wijzen, en schriftgeleerden, en uit dezelve zult gij sommigen doodden en kruisigen, en sommigen uit dezelve zult gij geveinsden in uwer synagogen, en zult hen vervolgen van stad tot stad.
- b Matt. 10.16. 35 Opdat op u kome al het rechtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, "van het bloed des rechtvaardigen Abels af, tot op "het bloed van Zacharia, den zoon van Bacharia, welken gij gedood hebt tusschen den tempel en het altaar.
- d Gen. 4.8. 36 Voorwaar zeg ik u: al dezendingen zullen komen over dit geslacht.
- e 2 Kron. 24.21. 37 Jeruzalem, Jeruzalem! gij die de profeten doodt, en "gij steenigt, die tot u gezonden zijn! "hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkwerdij ene hen hare kleens bijeenvergaderd onder de vleugelen; en gij lieden hebt niet gewild?
- f Luk. 13.34. 38 "Ziet, uw huis wordt u woest gelaten.
- g Matt. 21.35. 39 Want ik zeg u: gij zult mij van nu aan niet zien, totdat gij zeggen zult: "Gezegd is hi, die komt in den naam des Heeren!
- h Ps. 118.26. 40 "Ziet, uw huis wordt u woest gelaten.
- i Ps. 69.26. 41 Want ik zeg u: gij zult mij van nu aan niet zien, totdat gij zeggen zult: "Gezegd is hi, die komt in den naam des Heeren!

HOOFDSTUK 24.

Christus voorziet de verwoesting des tempels en der stad Jeruzalem, verhalende de zwa-
richeden en teekenen, die voor en bij de-
zelfde zonden geschieden, vs. 1. Wijst aan de
profetie van Daniël, betreffende dier ver-
woesting, en vermaant om zich tot eene
haastige vlucht te bereiden, ten einde deren
grooten jammer te ontgaan, 15. Waarschuwt
tegen de verleiding der valsche christussen
en valsche profeten, 23. Profeteert verder
van het einde der wereld en van zijne laatste
komst ten oordeel, welker heerlijkheid en
zekerheid hij beschrijft, aanwijgende de te-
kenen, die omtrent dezelve zonden gesche-
den, 29; doch dat die dag en ure niemand
dan alleen God bekend is, 36. Vergelijkt de
tijden dezer komst bij de tijden van Noach
voor den zondeloed, 37. Vermaant tot waken
door eene gelijkheid, zoo van eenen huza-
der, die waakt tegen de komst van een dief,
42; als van eenen trouwen en hooren dienst-
knecht, 43.

EN "Jesus ging uit en vertrok van
den tempel; en zijne discipelen kwa-

- men bij hem, om hem de gebouwen des
tempels te toonen.
- 2 En Jezus zeide tot hen: Ziet gij niet
al deze dingen? Voorwaar zeg ik: "hier
zal niet era steen op den anderen steen
gelaten worden, die niet afgebroken zal
worden.
- 3 "En als hij op den Olijfberg gezeten
was, gingen de discipelen tot hem alleen,
zeggende: "Zeg ons, wanneer zullen deze
dingen zijn? en welk zal het teeken zijn
van uwe toekomst en van de voleinding
der wereld?
- 4 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: "Ziet toe, dat u niemand verleide.
- 5 "Want velen zullen komen onder
mijnen naam, zeggende: Ik ben de Chris-
tus; en zij zullen velen verleiden.
- 6 En zij zult hooren van oorlogen, en
geruchten van oorlogen; ziet toe, wordt
niet verschrikt: want al die dingen moe-
ten geschieden, maar nog is het einde
niet.
- 7 "Want het eene volk zal tegen het
andere volk opstaan, en het eene koning-
rijk tegen het andere koningrijk; en er
zullen zijn hongersnooden, en pesti-
lentieën, en aarberingen in verscheidene
plaatsen.
- 8 Doch al die dingen zijn maar een
beginzel der smarten.
- 9 "Alsdan zullen zij u overleven in
verdrinking, en zullen u doodden, en gij
zult gehaat worden van alle volken, om
mijns naams wil.
- 10 En dan zullen er velen geërgerd
worden, en zullen elkander overleveren,
en elkander haten.
- 11 "En vele valsche profeten zullen
opstaan, en zullen er velen verleiden.
- 12 En "omdat de ongerechtigheid ver-
menigvuldigd zal worden, zoo zal de
liefde van velen verkouden.
- 13 "Maar wie volharden zal tot het
einde, die zal zalig worden.
- 14 En dit evangelie des koninkrijks
zal in de geheele wereld gepredikt wor-
den, tot eene getuigenis allen volken;
en dan zal het einde komen.
- 15 "Wanneer gij dan zult zien den
gruwel der verwoesting, waarvan ge-
sproken is door "Daniël, den profet,
staande in de heilige plaats; (die het
leest, die merke daarop!)
- 16 Dat alsdan, die in Judéa zijn, vlie-
den op de bergen.
- 17 Die op het dak is, kome niet af,
om iets uit zijn huis weg te nemen;
- 18 En die op den akker is, keere niet
weder terug, om zijne kleederen weg te
nemen.
- 19 Maar wee de bevruchte en de zo-
gende vruchten in die dagen!
- 20 Doch bidt, dat uwe vlucht niet ge-
schiede des winters, noch "op eenen
sabbat.
- 21 "Want alsdan zal groote verdruk-
king wezen, hoedanige niet is geweest,
van het begin der wereld tot nu toe,
en ook niet zijn zal.
- 22 En zoo die dagen niet verkort wor-
den, geen vleesch zou behouden worden;
maar om der uitverkorenen wil zullen
die dagen verkort worden.
- 23 Alsdan, zoo iemand tot ulieden zal
zeggen: Ziet, u hier is de Christus, of
daar, geloof het niet.
- 24 "Want er zullen valsche christussen
en valsche profeten opstaan, en zullen
grootte teekenen en wonderen doen
alzo dat zij (indien het mogelijk ware)
ook de uitverkorenen zouden verleiden.
- 25 Ziet, ik heb het u voorgez!
- 26 "Zoo zij dan tot u zullen zeggen:
Ziet, hij is in de woestijn; gaat niet
uit: Ziet, hij is in de binnenkamern;
geloof het niet.
- 27 Want gelijk de bliksem uitgaat van

J. o. H. 33.

het oosten, en schijnt tot het westen, alzoo zal ook de toekomst van den Zoon des menschen wezen.

28 Want alwaar het doode ligchaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden.

29 En terstond na de verdrukking dier dagen, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

30 En alsdan zal in den hemel verschijnen het teken van den Zoon des menschen; en dan zullen al de geslachten der aarde weenen, en zullen den Zoon des menschen zien, komende op de wolken des hemels, met groote kracht en heerlijkheid.

31 En hij zal zijne engelen uitzenden met eenen bacin van groot geluid, en zij zullen zijne uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het eene uiterste der hemelen tot het andere uiterste derzelfde.

32 En leert van den vûgeboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teeder wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij, dat de zomer nabij is.

33 Alzoo ook gillieden, wanneer gij al deze dingen zult zien, zoo weet, dat het nabij is, voor de deur.

34 Voorwaar ik zeg u: dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

35 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

36 Doch van dien dag en ure weet niemand, ook niet de engelen der hemelen, dan mijn Vader alleen.

37 En gelijk de dagen van Noach waren, alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

38 Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe, in welchen Noach in de ark zing.

39 En bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam: alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

40 Alsdan zullen er twee op den akker zijn, de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden.

41 Er zullen twee vrouwen malen in den molen, de eene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

42 Want dan, want gij weet niet, in welke ure uw Heere komen zal.

43 Maar weet dit, dat zoo de heer des huizes geweten had, in welken nacht-wake de dief komen zou, hij zou gewaakt hebben, en zou zijn huis niet hebben laten doorgraven.

44 Daarom zijt ook gij bereid, want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

45 Wie is dan de getrouwe en voorzigtige dienstknecht, denwelken zijn heer over zijne dienstdienden gesteld heeft, om hunlieden hun voedsel te geven ter regter tijd?

46 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer, komende, zal vinden alzoo doende.

47 Voorwaar, ik zeg u, dat hij hem zal zetten over al zijne goederen.

48 Maar zoo die kwade dienstknecht in zijn hart zou zeggen: Mijn heer vertoeft te komen;

49 En zou beginnen zijne mededienstknechten te slaan, en te eten en te drinken met de dronkaards;

50 Zoo zal de heer van dezen dienstknecht komen ten dage, in welken hij hem niet verwacht, en ter ure, die hij niet weet;

51 En zal hem afscheiden, en zijn deel zetten met de geveinsden: & daar zal weening zijn en knersing der tanden.

HOOFDSTUK 25.

Door de gelijkenis van vijf wijze en vijf dwaaze maagden, vermaant Christus weder tot wakken tegen zijne komst, vs. 1: en door de gelijkenis der dienstknechten, die elk hunne talenten van den Heere hadden ontvangen, om daarmede winst te doen, vermaant hij tot getrouwe bestelling der gaven door God aan een ieder zeggende, 16. Daarna beschrijft hij zijne laatste komst ten oordeel, hoe hij alsdan zijne schapen van de bokken scheiden en over beiden vonnis spreken en uitvoeren zal, 31.

ALS DAN zal het koningrijk der hemelen gelijk zijn aan tien maagden, welke hare lampen namen en gingen uit, den bruidegom te gemoet.

2 En vijf van haar waren wijzen, en vijf waren dwaazen.

3 Die dwaaze waren, hare lampen nemende, namen geene olie met zich.

4 Maar de wijzen namen olie in hare vaten, met hare lampen.

5 Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij allen sluimerig, en vielen in slaap.

6 En ter middernacht geschiedde een geroep: Ziet, de bruidegom komt, gaat uit hem te gemoet!

7 Toen atonden al die maagden op, en bereidden hare lampen.

8 En de dwaazen zeiden tot de wijzen: Geefst ons van uwe olie, want onze lampen gaan uit.

9 Doch de wijzen antwoordden, zeggende: Geestzins, opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij: maar gaat liever tot de verkoopers, en koopt voor u zelve.

10 Als zij nu heengingen om te koop, kwam de bruidegom; en die gereede waren, gingen met hem in tot de bruiloft, en de deur werd gesloten.

11 Daarna kwamen ook de andere maagden, zeggende: Heere, heere, doe ons open!

12 En hij, antwoordende, zeide: Voorwaar zeg ik u, ik ken u niet.

13 Zoo waakt dan, want gij weet den dag niet, noch de ure, in dewelke de Zoon des menschen komen zal.

14 Want het is gelijk een mensch, die buiten 's lands reizende, zijne dienstknechten riep, en gaf hun zijne goederen over.

15 En den eenen gaf hij vijf talenten, en den anderen twee, en den derden een, een' iegelijk naar zijn vermogen, en verreisde terstond.

16 Die nu de vijf talenten ontvangen had, ging heen en handelde daarmede, en won andere vijf talenten.

17 Desgelijks ook die de twee ontrangen had, die won ook andere twee.

18 Maar, die het een ontvangen had, zing heen en groef in de aarde, en verberde het geld zijns heeren.

19 En na eenen langen tijd kwam de heer van dezelve dienstknechten, en hield rekening met hen.

20 En die de vijf talenten ontvangen had, kwam en bracht tot hem andere vijf talenten, zeggende: Heere! vijf talenten hebt gij mij gegeven; zie, andere vijf talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

21 En zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht! over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws heeren.

22 En die de twee talenten ontvangen had, kwam ook tot hem en zeide: Heer! twee talenten hebt gij mij gegeven; zie, twee andere talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

23 Zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht! over

J. o. H. 33.

A Matt. 8. 12.

13. 42.

22. 13.

25. 30.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

Luk. 13. 28.

J. o. H. 33.

weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten; gailn, in de vreugde uws heeren.

24 Maar die het eene talent ontvangen had, kwam ook en zeide: Heer! ik kende u, dat gij een hard mensche zijt, maaijende, waar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende van daar, waar gij niet gestrooid hebt;

25 En bevreëd zijnde, ben ik heen-gegaan, en heb uw talent verborgen in de aarde; zie, gij hebt het uwe.

26 Maar zijn heer, antwoordende, zeide tot hem: Gij booze en luide dienstknecht! gij wist, dat ik maaije, waar ik niet gezaaid heb, en van daar vergaderde, waar ik niet gestrooid heb.

27 Zoo moest gij dan mijn geld den wisselaren gedaan hebben, en ik, komende, zou het mijne wedergenomen hebben met woeker.

28 Nemet dan van hem het talent weg, en geeft het dengenen, die de tien talenten heeft.

29 Want een iegelijk, die heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van dengenen, die niet heeft, van dien zal genomen worden, ook dat hij heeft.

30 En werpt den onnutten dienstknecht uit in de buitenste duisternis; / daar zal weening zijn en kuersing der tanden.

31 En wanneer de Zoon des menschen komen zal in zijne heerlijkheid, en al de heilige engelen met hem, dan zal hij zitten op den troon zijner heerlijkheid.

32 En voor hem zullen al de volken vergaderd worden, en hij zal ze van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt.

33 En hij zal de schapen tot zijne rechterhand zetten, maar de bokken tot zijne linkerhand.

34 Alsdan zal de koning zeggen tot degenen, die tot zijne rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden mijns Vaders! beeft dat koninkrijk, / hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld.

35 Want ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij te eten gegeven; ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij te drinken gegeven; / ik was een vreemdeling, en gij hebt mij geherbergd;

36 Ik was naakt, en gij hebt mij gekleed; ik ben krank geweest, en gij hebt mij bezocht; ik was in de gevangenis, en gij zijt tot mij gekomen.

37 Dan zullen de regtvaardigen hem antwoorden, zeggende: Heere! wanneer hebben wij u hongerig gezien, en gespijzigt? of dorstig, en te drinken gegeven?

38 En wanneer hebben wij u een vreemdeling gezien, en geherbergd? of naakt, en gekleed?

39 En wanneer hebben wij u krank gezien, of in de gevangenis, en zijn tot u gekomen?

40 En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: Voorwaar zeg ik u: / voor zoo veel gij dit een' van deze mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij dat mij gedaan.

41 Dan zal hij zeggen ook tot degenen, die ter linkerhand zijn: Gaat weg van mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk den daivel en zijnen engelen bereid is.

42 Want ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij niet te eten gegeven; ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij niet te drinken gegeven;

43 Ik was een vreemdeling, en gij hebt mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt mij niet gekleed; krank, en in de gevangenis, (en gij hebt mij niet bezocht.

44 Dan zullen ook deze hem antwoorden, zeggende: Heere! wanneer hebben wij u hongerig gezien, of dorstig, of een

vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis, en hebben u niet gediend?

45 Dan zal hij hun antwoorden en zeggen: Voorwaar zeg ik u: / voor zoo veel gij dit een' van deze minsten niet gedaan hebt, zoo hebt gij het mij ook niet gedaan.

46 En deze zullen gaan in de eeuwige pijn; maar de regtvaardigen in het eeuwige leven.

HOOFDSTUK 26.

Christus voorzegt wederom zijnen dood, vs. 1; over welken de oversten der Joden beraadslagen, 3. Wordt te Bethanie door eenen vrouw gezeild, 6. welke daad hij verantwoordt en priist, 10. Judas verkoopt Christus, 14. Christus laat het pascha bereiden, eet hetzelfde met zijne discipelen en voorzegt het verraad door Judas, 17. Instelling van het avondmaal, 26. Christus voorzegt zijnen discipelen hunne verstroojing en Petrus zijnen val, 31. Aanvang van Christus lijden in eenen hof met groote benauwdheid en sterk bidden. Hij vermaant zijne discipelen, die slapende waren, tot waken en bidden, 36; wordt door Judas verraden met eenen kus en van de Joden gevangen, 47. bestraft Petrus, die des overpriesters dienstknecht het oor afhouwt, 51. wordt tot Kajafas voor den raad gebracht, 57. door valsche getuizen aangeklaamd, 59. bekend dat hij de Christus is, 63. Wordt daarover als een soldaater veroordeeld en smadelijk mishandeld, 65. Petrus verloochent Christus, 69. komt tot kennis van zijnen val, welken hij bekeent, 75.

EN het is geschied, als Jezus al deze woorden gezegd had, dat hij tot zijne discipelen zeide:

2 Gij weet, dat na twee dagen het pascha is, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden, om gekruisigd te worden.

3 Toen vergaderden de overpriesters, en de schriftgeleerden, en de ouderlingen des volks, in de zaal des hoogepriesters, die genaamd was Kajafas;

4 En beraadslagden te zamen, dat zij Jezus met listigheid vangen en dooden zouden.

5 Doch zij zeiden: Niet in het feest, opdat er geen oproer worde onder het volk.

6 Als nu Jezus te Bethanie was, ten huize van Simon, den melantsche,

7 Kwam tot hem eenen vrouw, hebbende eenen albasten flesch met zeer kostelijke zalf, en goot ze uit op zijn hoofd, daar hij aan tafel zat.

8 En zijne discipelen, dat ziende, namen het zeer kwalijk, zeggende: Waartoe dit verlies?

9 Want deze zalf had kunnen duur verkocht, en de penningen den armen gegeven worden.

10 Maar Jezus, zulks verstaande, zeide tot hen: Waarom doet gij deze vrouw moeite aan? want zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

11 Want de armen hebt gij altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

12 Want als zij deze zalf op mijn lichaam gegoten heeft, zoo heeft zij het gedaan tot eenen voorbereiding van mijne begrafenis.

13 Voorwaar zeg ik u: alwaar dit evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, daar zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft.

14 Toen ging een van de twaalf, genaamd Judas Iskariot, tot de overpriesters,

15 En zeide: Wat wilt gij mij geven, en ik zal hem u overleveren? En zij hebben hem toegeleid / dertig zilveren penningen.

16 En van toen af zocht hij gelegenheid, opdat hij hem overleveren mogt.

17 En op den eersten dag / der onge-

J. o. H. 33.

Spr. 14. 31.

Luk. 17. 5.

Zach. 2. 8.

Dan. 12. 2.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

Joh. 5. 29.

- J. o. H. 33. hevelde brooden kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende tot hem: Waar wilt gij, dat wij u bereiden het pascha te eten?
- 18 En hij zeide: Gaat heen in de stad tot zulk eenen, en zegt hem: De Meester zegt: Mijn tijd is nabij, ik zal bij u het pascha houden met mijne discipelen.
- 19 En de discipelen deden, gelijk Jezus hun bevolen had, en bereidden het pascha.
- 20 En als het avond geworden was, zat hij aan met de twaalfen.
- 21 En toen zij aten, zeide hij: Voorwaar ik zeg u, dat ^a een van u mij zal verraden.
- 22 En zij, zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot hem te zeggen: Ben ik het, Heere?
- 23 En hij, antwoordende, zeide: Die de hand met mij in den schotel indoopt, die zal mij verraden.
- 24 De Zoon des menschen gaat wel heen, gelijk van hem geschreven is; maar wee dien mensch, door welchen de Zoon des menschen verraden wordt! het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren was geweest.
- 25 En Judas, die hem verried, had hun teken gegeven, zeggende: Ben ik het, Rabbi? Hij zeide tot hem: Gij hebt het gezegd.
- 26 En als zij aten, nam Jezus het brood, en zeggend hebbende, brak hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn lichaam.
- 27 En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende, gaf hun dien zeggende: Drinkt allen daaruit.
- 28 Want dat is mijn bloed, ^a het bloed des nieuwen testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden.
- 29 En ik zeg u, dat ik van nu aan niet zal drinken van deze vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik met u dezelve nieuw zal drinken in het koninkrijk mijns Vaders.
- 30 En als zij den lofsang getoongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.
- 31 Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan mij geërgerd worden in dezen nacht: want ^a er is geschreven: ^a Ik zal den herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.
- 32 ^a Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgeaan naar Galiléa.
- 33 Doch Petrus, antwoordende, zeide tot hem: Al werden zij ook allen aan u geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden.
- 34 Jezus zeide tot hem: Voorwaar ik zeg u, dat gij in dezen zelfden nacht, eer de haan gekraaid zal hebben, mij driemaal zult verloochenen.
- 35 Petrus zeide tot hem: Al moest ik ook met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen! Desgelijks zeiden ook al de discipelen.
- 36 Toen ging Jezus met hen in rene plaats genaamd Gethsémani, en zeide tot de discipelen: Zit hier neder totde ik heenga, en aldaar zal gebieden hebben.
- 37 En met zich nemende Petrus, en de twee zonen van Zebedeus, begon hij droevig en zeer bangst te worden.
- 38 Toen zeide hij tot hen: Mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier, en waakt met mij.
- 39 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op zijn aangezicht, biddende en zeggende: ^a Mijn Vader! Indien het mogelijk is, laat deze ^a drinkbeker van mij voorbijgaan! ^a doch niet, gelijk ik wil, maar gelijk Gij wilt.
- 40 En hij kwam tot de discipelen en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Kunt gij dan niet één uur met mij waken? 41 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: ^a de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.
- 42 Wederom ten tweede maal heen-gaande, bad hij, zeggende: Mijn Vader! indien deze drinkbeker van mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat ik hem drinke, uw wil geschiede!
- 43 En komende ^a bij hen, vond hij hen wederom slapende: want hunne oogen waren bezwaard.
- 44 En hen latende, ging hij wederom heen, en bad ten derde maal, zeggende dezelve woorden.
- 45 Toen kwam hij tot zijne discipelen, en zeide tot hen: Slaapt nu voort, en rust: ziet, de ure is nabij gekomen, en de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.
- 46 Staaf op, laat ons gaan, ziet, hij is nabij, die mij verradt.
- 47 En als hij nog sprak, ziet, Judas, een van de twaalven, kwam, en met hem eene groote schare, met zwaarden en stokken, ^a gezonden van de overpriesters en ouderlingen des volks.
- 48 En, die hem verried, had hun een teeken gegeven, zeggende: Dien ik zal kussen, dezelve is het, grijpt hem.
- 49 En terstond komende tot Jezus, zeide hij: Wees gegroet, Rabbi! en hij ^a kustte hem.
- 50 Maar Jezus zeide tot hem: Vriend! waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus, en grepen hem.
- 51 En ziet, een van degenen, die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des hoogepriesters, hieuw zijn oor af.
- 52 Toen zeide Jezus tot hem: Keer uw zwaard weder in zijne plaats: ^a want allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.
- 53 Of meent gij, dat ik mijnen Vader nu niet kan bidden, en Hij zal mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten?
- 54 Hoe zouden dan de ^a Schriften vervuld worden, die zeggen, dat het alzoo geschieden moet?
- 55 Ter zelve ure sprak Jezus tot de scharen: Gij zijt uitgegaan als tegen eenen moordenaar, met zwaarden en stokken, om mij te vangen; dagelijks zat ik bij u, leerende in den tempel, en gij hebt mij niet gegrepen!
- 56 Doch dit alles is geschied, opdat de Schriften der profeten zouden vervuld worden. ^a Toen vlugten al de discipelen, hem verlatende.
- 57 ^a Die nu Jezus gevangen hadden, leidden hem heen tot Kajafas, den hoogepriester, alwaar de schriftgeleerden en ouderlingen vergaderd waren.
- 58 En Petrus volgde hem van verre tot aan de zaal des hoogepriesters, en binnengegaan zijnde, zat hij bij de dienaren, om het eiende te zien.
- 59 En de overpriesters, en de ouderlingen, en de geheele groote raad zochten valse getuigenis tegen Jezus, opdat zij hem dooden mochten; en vonden niet.
- 60 En hoewel er vele valse getuigen toegekomen waren, zoo vonden zij ^a noch niet.
- 61 Maar ten laatste kwamen twee valse getuigen, en zelden: Deze heeft gezegd: ^a Ik kan den tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven opbouwen.
- 62 ^a En de hoogepriester, opstaande, zeide tot hem: Antwoordt gij niets? wat getuigen deze tegen u?
- 63 Doch Jezus zweeg stil. En de hoogepriester, antwoordende, zeide tot hem: Ik bezweer u bij den levenden God, dat gij ons zegt, of gij zijt de Christus, de Zoon van God?
- 64 Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd. ^a Doch ik zeg u: van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen, zit-

J. o. H. 33.

Mark. 14:43.
Luk. 22:37.
Joh. 18:3.

2Sam. 20:9.

Gen. 9:6.
Openb. 13:10.

Ps. 22:7.
62:10.
Luk. 24:25.

Joh. 19:13.
Ps. 88:9.

Mark. 14:53.
Luk. 22:54.
Joh. 18:12.

Mark. 14:53.
Hand. 6:13.

Joh. 2:19.

Mark. 14:60.

Jes. 53:7.
Matt. 27:12.

Ps. 110:1.
Dan. 7:13.

Matt. 16:27.
24:30.
Mark. 14:62.
Luk. 22:69.
Hand. 1:11.
Rom. 14:10.
1Thess. 5:16.
Openb. 1:7.

J. o. H. 33.

tende ter rechterhand der kracht Gods, en komende op de wolken des hemels.

65 Toen verscheurde de hogepriester zijne kleederen, zeggende: Hij heeft God gelasterd, wat hebben wij nog getuigen van noode? Ziet, nu hebt gij zijne Godslastering gehoord:

66 Wat dunkt uleden? En zij, antwoordende, zeiden: (Hij is des doods schuldig.)

67 Toen spogen zij in zijn aangezicht, en sloegen hem met vuisten.

68 En anderen gaven hem kinnebakslagen, zeggende: O Profet-er ons, Christus! wie is het, die u geslagen heeft?

69 En Petrus zat buiten in de zaal; en eene dienstmaagd kwam tot hem, zeggende: Gij waart ook met Jezus den Galileër.

70 Maar hij loochende het voorallen, zeggende: Ik weet niet, wat gij zegt.

71 En als hij naar de voorpoort uitging, zeg hem eene andere dienstmaagd, en zeide tot degenen, die aldaar waren: Deze was ook met Jezus den Nazarener.

72 En hij loochende het wederom met eenen eed, zeggende: Ik ken den mensch niet.

73 En een weinig daarna, die er stonden, bijkomende, zeiden tot Petrus: Waarlijk gij zijt ook van die, want ook uwe spraak maakt u openbaar.

74 Toen begon hij zich te vervloeken, en te zweren: Ik ken den mensch niet.

75 En terstond kraaide de haan; en Petrus werd inachtig het woord van Jezus, die tot hem gezegd had: 4 Eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal vervloochen. En naar buiten gaande, weende hij bitterlijk.

HOOFDSTUK 27.

Christus werd door de Joden aan Pilatus overgeleverd, vs. 1. Judas berouw hebbende, werpt het geld in den tempel, en verwoest zich zelve, 3. voor welk geld een pottenbakkersakker gekocht wordt, gelijk voorgezegt was, 6. Pilatus ondersaakt Christus op de beschuldigingen tegen hem gedaan, 11: wordt van zijne huisvrouw gewaaracht, 19: verklaart Christus onschuldig, en tracht hem door tegenstelling van Bar-abbas los te laten, maar te vergeefs, 20. Handhaving van Pilatus, die op aandrang der Joden Jezus overgeeft ter kruisiging aan de krijgsknechten, 21: die hem snadelijk mishandelen en ter kruisstraf uitleiden, 27: Simon van Cyrene wordt gedwongen om hem zijn kruis te helpen dragen, 32. Christus wordt gekruisigd, 35: en met hem twee moordenaars, 38. Wordt van de voorbijgaanden gelasterd en bespot, 39. Duisternis komt op de aarde, en Christus wordt met gal gedrenkt, roept in zijne uiterste benaauwdheid tot zijnen Vader en geeft zijnen geest, 45. Verscheidene wonderen geschieden bij zijnen dood, 51: waardoor de hoofdmann bekent, dat hij Gods Zoon is, 54. Wordt door Jozef van Arimathea begraven en zijn graf, op verzoek der overpriesters, door eenen wacht bewaakt, 57.

ALS 't het nu morgenstond geworden was, hebben al de overpriesters en de onderlingen des volks te zamen raad genomen tegen Jezus, dat zij hem dooden zouden.

2 En hem gebonden hebbende, leidden zij hem weg, en gaven hem over aan Pontius Pilatus, den stadhouder.

3 Toen heeft Judas, die hem verraden had, ziende, dat hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren penningen den overpriesteren en den onderlingen wedergebragt.

4 Zeggende: Ik heb gezondigd, verrade het onschuldig bloed! Maar zij zeiden: Wat gaat ons dat aan? gij moogt toezien.

5 En als hij de zilveren penningen in den tempel geworpen had, vertrok hij, en heengaan de verwoorde zich zelve.

6 En de overpriesters de zilveren pen-

ningen nemende, zeiden: Het is niet goorloofd, dezelve in de offerkist te leggen, dewijl het een prijs des bloeds is.

7 En te zamen raad genomen hebbende, kochten zij daarmede den akker des pottenbakkers, tot eene begrafenis voorde vreemdelingen.

8 Daarom is die akker genaamd de akker des bloeds, tot op den huidigen dag.

9 Toen is vervuld geworden hetgeen gesproken is 4 door den profet Jeremia, zeggende: En zij hebben de dertig zilveren penningen genomen, de waarde des gewaardeerden van de kinderen Israëls, denwelken zij gewaardeerd hebben:

10 En hebben dezelve gegeven voor den akker des pottenbakkers, volgens hetgeen mij de Heere bevolen heeft.

11 En Jezus stond voor den stadhouder; en de stadhouder vraagde hem, zeggende: Zijt gij de Koning der Joden? en Jezus zeide hem: Gij zegt het.

12 En als hij van de overpriesters en de onderlingen beschuldigd werd, antwoordde hij niets.

13 Toen zeide Pilatus tot hem: Hoort gij niet, hoe vele zaken zij tegen u getuigen?

14 Maar hij antwoordde hem niet op een enig woord, alzoo dat de stadhouder zich zeer verwonderde.

15 En op het feest was de stadhouder gewoon den volke eenen gevangene los te laten, welken zij wilden.

16 En zij hadden toen eenen welbekenden gevangene, genaamd Bar-abbas.

17 Als zij dan vergaderd waren, zeide Pilatus tot hen: Welken wilt gij, dat ik u zal loslaten, Bar-abbas, of Jezus, die genaamd wordt Christus?

18 Want hij wist, dat zij hem door nijdigheid overgeleverd hadden.

19 En als hij op den regterstoel zat, zoo heeft zijne huisvrouw tot hem gezonden, zeggende: Heb toch niet te doen met dien rechtvaardige; want ik heb heden veel geleden in den droom om zijnetwil.

20 Maar de overpriesters en de onderlingen hebben de scharen aangeraden, dat zij zouden Bar-abbas begeeren, en Jezus dooden.

21 En de stadhouder, antwoordende, zeide tot hen: Welken van deze twee wilt gij, dat ik u zal loslaten? En zij zeiden: Bar-abbas.

22 Pilatus zeide tot hen: Wat zal ik dan doen met Jezus, die genaamd wordt Christus? Zij zeiden allen tot hem: Laat hem gekruisigd worden.

23 Doch de stadhouder zeide: Wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer, zeggende: Laat hem gekruisigd worden!

24 Als nu Pilatus zag, dat hij niet verder, maar veel meer, dat er oproer werd, nam hij water en wiesch de handen voor de schare, zeggende: Ik ben onschuldig aan het bloed dezes rechtvaardigen; gijlieden moogt toezien.

25 En al het volk, antwoordende, zeide: Zijn bloed kome over ons, en over onze kinderen!

26 Toen liet hij hun Bar-abbas los, maar Jezus gegeseld hebbende, gaf hij hem over om gekruisigd te worden.

27 Toen namen de krijgsknechten des stadhouders Jezus met zich in het rechtshuis, en vergaderde over hem de gansche bende.

28 En als zij hem ontkleed hadden, deden zij hem eenen purperen mantel om; 29 En eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op zijn hoofd, en eenen rietstok in zijne rechterhand; en vallende op hunne knieën voor hem, bespotten zij hem, zeggende: Wees groet, gij Koning der Joden!

30 En op hem gesproken hebbende, na-

J. o. H. 33.

d Hand. 1:19.

e Zach. 11:12.

f Mark. 15:2.
Luk. 23:3.
Joh. 18:33.

g Matt. 26:62.

h Jes. 53:7.
Hand. 8:32.i Mark. 15:6.
Luk. 23:17.
Joh. 18:39.k Mark. 15:7.
Luk. 23:19.
Joh. 18:40.l Mark. 15:11.
Luk. 23:18.
Joh. 18:40.
Hand. 3:14.

m Hand. 5:28.

n Mark. 15:16.
Joh. 19:2.

J. o. H. 33.

l Lev. 24:16.

m Jes. 50:6.

n Joh. 16:10.

o Luk. 23:64.

p Mark. 14:66.
Luk. 22:55.
Joh. 18:16.
25.q Matt. 26:34.
Mark. 14:50.
Luk. 22:61.
Joh. 13:38.r Ps. 2:2.
Mark. 15:11.
Luk. 22:66.

s Joh. 18:28.

t Hand. 3:13.

e 2Sam. 17:25.
Hand. 1:18.

J. o. H. 33. —

men zij den rietstok en sloegen op zijn hoofd.

31 En toen zij hem bespot hadden, deden zij hem den mantel af, en deden hem zijne kleederen aan, en leiden hem heen om te kruisigen.

32 ^a En uitgaande, vonden zij eenen man van Cyrène, met name Simon; dezen dwongen zij, dat hij zijn kruis droeg.

33 ^p En gekomen zijnde tot de plaats, genaamd Golgotha, welke is gezegd Hoofdscheitplaats,

34 Gaven zij hem te drinken edik met zai gemengd; en als hij *dies* gesmaakt had, wilde hij niet drinken.

35 ⁷ Toen zij nu hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, het lot werpende; opdat vervuld zou worden hetgeen gezegd is door den profet: *«Zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en hebben het lot over mijne kleeding geworpen.»*

36 En zij, nederzittende, bewaarden hem aldaar.

37 ^a En zij stelden boven zijn hoofd zijne beschuldiging geschreven: DEZE IS JEZUS, DE KONING DER JODEN.

38 ^t Toen werden met hem twee moordenaars gekruisigd, een ter rechter, en een ter linkerzijde.

39 ^a En die voorbijgingen, lasterden hem, schandende hunne hoofden.

40 En zeggende: *«Gij, die den tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt; verlos u zelven. Indien zij de Zone Gods zijt, zoo kom af van het kruis.»*

41 En desgelijks ook de overpriesters met de schriftgeleerden, en onderlingen, en farizeen, *hem* bespottende, zeiden:

42 Anderen heeft hij verlost, hij kan zich zelven niet verlossen. Indien hij de Koning Israëls is, dat hij nu afkome van het kruis, en wij zullen hem gelooven.

43 ^e *«Hij heeft op God betrouwd: dat Hij hem nu verlosse, indien Hij hem *weel* wil! Want hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon.»*

44 En hetzelfde verweten hem ook de moordenaars, die met hem gekruisigd waren.

45 ^x En van de zesde ure aan werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

46 En omtrent de negende ure ^y riep Jezus met eene groote stem, zeggende: ELI, ELI, LAMA SABACHTHANI! dat is: Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten!

47 En sommigen van die daar stonden, zulks hoorende, zeiden: Deze roept Elias.

48 ^r En terstond een van hen, toeloope, nam eene spons, en *die* met edik gevuld hebbende, stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken.

49 Doch de anderen zeiden: Houd op, laat ons zien, of Elias komt, om hem te verlossen.

50 ^a En Jezus, wederom met eene groote stem roepende, gaf den geest.

51 ^b En ziet, het voorhangsel des tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden; en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden;

52 En de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen, die ontslapen waren, werden opgewekt;

53 En uit de graven uitgegaan zijnde, na zijne opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn velen verschenen.

54 ^e En de hoofden over honderd, die met hem Jezus bewaarden, ziende de aardbeving, en de dingen, die geschied waren, werden zeer bevreesd, zeggende: Waarlijk deze was Gods Zoon!

55 ^a En aldaar waren vele vrouwen, *«van verre aanschouwende, die Jezus gevolgd waren van Galiléa, om hem f te dienen.»*

56 Onder dewelke was Maria Magdaléna, en Maria, de moeder van Jakobus en Joses, en de moeder der zonen van Zebedeus.

57 ^g En als het avond geworden was, kwam een rijk man van Arimathéa, met name Jozef, die ook zelf een discipel van Jezus was.

58 Deze kwam tot Pilatus, en begeerde het lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus, dat *hem* het lichaam gegeven zou worden.

59 En Jozef, het lichaam nemende, wond hetzelfde in een zuiver sijn lijnwaa.

60 ^h En leidde dat in zijn nieuwen graf, hetwelk hij in eene steengrots uitgehauwen had; en eenen grooten steen tegen de deur des grafz gewenteld hebbende, ging hij weg.

61 En aldaar was Maria Magdaléna, en de andere Maria, zittende tegenover het graf.

62 Des anderen daags nu, welke is na de voorbereiding, verzaderden de overpriesters en de farizeen tot Pilatus,

63 Zeggende: Heer! wij zijn indachtig, dat deze verleider, nog levende, gezegd heeft: *«Na drie dagen zal ik opstaan.»*

64 Beveel dan, dat het graf verzekerd worde tot den derden dag toe, opdat zijne discipelen misschien niet komen bij nacht, en stelen hem, en zeggen tot het volk: Hij is opgestaan van de dooden; en *zoa* zal de laatste dwaling erger zijn, dan de eerste.

65 En Pilatus zeide tot hen: Gij hebt eene wacht; gaat heen, verzekert het, gelijk gij het verstaat.

66 En zij brengende, verzekerden het graf met de wacht, den steen verzegeld hebbende.

HOOFDSTUK 28.

De vrouwen komen tot het graf van Christus, vs. 1. Zij worden door eenen engel, die den steen had afgewenteld, onderricht van zijne opstanding; 2. en gaan heen om de discipelen dit te boodschappen; 3. Christus ontmoet haar op den weg; 4. De wachters brengen deze tijding aan de overpriesters, maar laten zich door geld oomkoop, om te zeggen dat zijn lijk uit het graf gestolen was; 5. Christus openbaart zich zelven aan zijne discipelen in Galiléa; 6. en geeft hun bevel om onder alle volken te prediken en te doopen; 7. Hij belooft hun zijnen bijstand, 20.

EN *«laat na den sabbat, als het begon te lichten, tegen den eersten dag der week, kwam Maria Magdaléna, en de andere Maria, om het graf te bezien.»*

2 En ziet, er geschiedde eene groote aardbeving: want een engel des Heeren, nederdalende uit den hemel, kwam toe, en wentelde den steen af van de deur, en zat op denzelven.

3 En zijne gedaante was gelijk een bliksem, en zijne *b* kleeding wit gelijk sneeuw.

4 En uit vrees van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden, en werden als dooden.

5 Maar de engel, antwoordende, zeide tot de vrouwen: Vreesst gijlieden niet: want ik weet, dat gij zoekt Jezus, die gekruisigd was.

6 Hij is hier niet; want hij is opgestaan, gelijk hij *d* gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft.

7 En gaat haastelijk heen, en zegt zijnen discipelen, dat hij opgestaan is van de dooden; en ziet, hij gaat u voor naar Galiléa, *«daar zult gij hem zien.»* Ziet, ik heb het u allen gezegd.

8 *«En haastelijk uitgaande van het graf, met vreeze en groote blijdschap, liepen zij henen, om hetzelfde zijnen discipelen te boodschappen.»*

J. o. H. 33.

g Mark. 15. 42.
Luk. 23. 50.
Joh. 19. 38.

h Mark. 15. 46.
Luk. 23. 53.

i Matt. 16. 21.
17. 23.
20. 19.
Mark. 8. 31.
10. 34.
Luk. 9. 22.
18. 33.
24. 6.

e Mark. 16. 1.
Luk. 24. 1.
Joh. 20. 1.

f Dan. 7. 9.
Hand. 1. 10.

g Mark. 16. 6.
Luk. 24. 1.

d Matt. 16. 21.
17. 23.
20. 19.
Mark. 8. 31.
9. 31.
10. 34.
Luk. 9. 22.
18. 33.
24. 6.

e Matt. 26. 32.
Mark. 16. 7.
f Mark. 16. 8.
Joh. 20. 18.

- J. o. H. 33.
 9 En als zij heengingen, om zijnen discipelen te boodschappen, ziet, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet! En zij, tot hem komende, grepen zijne voeten, en aanbaden hem.
 10 Toen zeide Jezus tot haar: Vreest niet; gaat henen, boodschapt mijnen broedren, dat zij heengaan naar Galiléa, en aldaar zullen zij mij zien.
 11 En als zij heengingen, ziet, eenigen van de wacht kwamen in de stad, en boodschapten den overpriesters al de dingen, die geschied waren.
 12 En zij vergaderd zijnde met de ouderlingen, en te zamen raad genomen hebbende, gaven zij den krijgsknechten veel gelds.
 13 En zeiden: Zegt: Zijne discipelen zijn des nachts gekomen, en hebben hem gestolen, als wij sliepen.
 14 En indien zulks komt gehoord te worden van den stadhouder, wij zullen

hem te vreden stellen, en maken, dat gij zonder zorg zijt.

15 En zij, het geld genomen hebbende, deden gelijk zij geleerd waren. En dit woord is verbreid geworden bij de Joden tot op den huidige dag.

16 En de elf discipelen zijn heengegaan naar Galiléa, na den berg, waar Jezus hen bescheiden had.

17 En als zij hem zagen, baden zij hem aan; doch sommigen twijfelden.

18 En Jezus, bij hen komende, sprak tot hen, zeggende: * Mij is gegeven alle magt in hemel en op aarde.

19 Gaat dan henen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; leerende hen onderhouden alles, wat ik u geboden heb.

20 En ziet, ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen.

J. o. H. 33.

Matt. 26:32.
Mark. 14:28.

Ps. 8:7.
Matt. 11:27.
Luk. 10:22.
Joh. 3:35.
1 Cor. 15:27.
Ezer. 1:22.
Hebr. 2:8.

Mark. 16:15.
Joh. 15:16.

m Joh. 14:18.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR de beschrijving van

M A R K U S.

HOOFDSTUK 1.

De prediking van het Evangelie begint met de dienst van Johannes, die in de woestijn doopt en predikt met grooten toeloop, vs. 1. Christus wordt van hem gedoopt en uit den hemel betuigd te zijn de welgeliefde Zoon van God, 9. Wordt in de woestijn verzocht, 12, predikt in Galiléa, 14, en beroept Simon en Andreas, 16; als ook Jakobus en Johannes, 19. Leert binnen Kapernaüm, 21. Werpt eenen onreinen geest uit, 23. Geneest de schoonmoeder van Petrus van de koorts, 29; en allerlei krankten en bezeten menschen, 32. Vertrekt naar eene woeste plaats om te hiden, 35. Gaat van daar prediken in de naaste steden, 38. Reizigt een' melaatsche, dien hij gebiedt te zeggen en zich den priester te vertoonen, 40.

HET begin des evangelies van JEZUS CHRISTUS, den Zoon van God.

2 Gelijk geschreven is in de profeten: * Ziet, Ik zende mijnen engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u heen bereiden zal.

3 * De stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht!

4 * Johannes was doopende in de woestijn, en predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.

5 * En al het Joodsche land ging tot hem uit, en die van Jeruzalem; en werden allen van hem gedoopt in de rivier de Jordaan, belijdende hunne zonden.

6 * En Johannes was gekleed met kameelhaar, en met eenen lederen gordel om zijne lenden, en at f sprinkhanen en wilden honig.

7 * En hij predikte, zeggende: Namij komt, die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben, nederbukkende, den riem zijner schoenen te ontbinden.

8 * Ik heb ulieden wel gedoopt met water, maar hij zal u doopen met den Heiligen Geest.

9 En het geschiedde in diezelfde dagen, dat Jezus kwam van Nazareth, gelegen in Galiléa, en werd van Johannes gedoopt in de Jordaan.

10 * En terstond, als hij uit het water opklom, zag hij de hemelen opengaan, en den Geest, gelijk eene duif, op hem nederdalen.

11 En er geschiedde eene stem uit de

hemelen: * Gij zijt mijn geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn welbehagen heb!

12 * En terstond dreef hem de Geest uit in de woestijn.

13 En hij was aldaar in de woestijn veertig dagen, verzocht van den Satan, en was bij de wilde gedierten; en de engelen dienden hem.

14 * En nadat Johannes overgeleverd was, kwam Jezus in Galiléa, predikende het evangelie van het koninkrijk Gods.

15 En zeggende: De tijd is vervuld, en het koninkrijk Gods nabij gekomen; * bekeert u, en geloof het evangelie.

16 * En wandelende bij de Galilésche zee, zag hij Simon en Andreas, zijnen broeder, werpende het net in de zee (want zij waren visschers):

17 En Jezus zeide tot hen: Volgt mij na, en ik zal maken, dat gij visschers g der menschen zult worden.

18 * En zij, terstond hunne netten verlatende, zijn hem gevolgd.

19 * En van daar een weinig voortgegaan zijnde, zag hij Jakobus, den zoon van Zebedeus, en Johannes, zijnen broeder, en dezelve in het schip hunne netten vernakende.

20 En terstond riep hij hen; en zij, latende hunnen vader Zebedeus in het schip, met de huurlingen, zijn hem nagevolgd.

21 * En zij kwamen binnen Kapernaüm; en terstond op den sabbatdag in de synagoge gegaan zijnde, leerde hij.

22 * En zij versloegen zich over zijne leer: want hij leerde hen, als magt hebbende, en niet als de schriftgeleerden.

23 * En er was in hunne synagoge een mensch, met eenen onreinen geest, en hij riep uit,

24 Zeggende: Laat af, wat hebben wij met u te doen, gij Jezus, Nazarener! zijt gij gekomen, om ons te verderven? Ik ken u, wie gij zijt, namelijk de Heilige Gods.

25 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil, en ga uit van hem.

26 En de onreine geest, hem scheurende, en roepende met eene groote stem, ging uit van hem.

27 En zij werden allen verbaasd, zoodat zij onder elkander vraagden, zeggende:

J. o. H. 29.

Ps. 2:7.
Jes. 42:1.
Matt. 3:17.
Luk. 17:5.
Mark. 9:7.
Luk. 3:24.
Col. 1:13.
2 Petr. 1:17.

Matt. 4:1.
Luk. 4:1.

30.

Matt. 4:12.
Luk. 4:14.
Joh. 4:43.

Jes. 56:1.

Matt. 4:18.

Jer. 16:16.
Ezer. 47:10.

Matt. 19:27.
Mark. 10:28.
Luk. 5:11.
48:28.

Matt. 4:21.

31.

Matt. 4:13.
Luk. 4:31.

Matt. 7:28.
Luk. 4:32.

Luk. 4:33.

J. o. H. 29.

Mal. 3:1.
Matt. 11:10.
Luk. 7:27.

Jes. 40:3.
Matt. 3:3.
Luk. 3:4.
Joh. 1:23.

Matt. 3:1.
Luk. 3:3.
Joh. 3:3.
Joh. 3:23.

Matt. 3:5.
Luk. 3:7.

2 Kon. 1:8.
Matt. 3:4.

Lev. 11:22.

Matt. 3:11.
Luk. 3:16.
Joh. 1:27.

Matt. 3:11.
Hand. 1:5.
11:16.
19:4.

Jes. 44:3.
Joel. 2:28.
Hand. 2:4.
13:13.

Matt. 3:16.
Luk. 3:21.
Joh. 1:32.

J. o. H. 31.

Mat. 8:14.
Luk. 4:38.

Mat. 8:16.
Luk. 4:40.

Luk. 4:42.

Mat. 14:23.

Luk. 4:43.

Jes. 61:1.
Luk. 4:18.

Mat. 8:2.
Luk. 5:12.

Lev. 13:2.
14:1.

Mat. 9:1.
Luk. 5:17.

Mat. 9:1.
Luk. 5:18.

Wat is dit? wat nieuwe leer is deze, dat hij met magt ook den onreinen geesten gebiedt, en zij hem gehoorzaam zijn!

28 En zijn gerucht ging terstond uit, in het geheel onuilgellige land van Galiléa.

29 En van stonde aan uit de synagoge gegaan zijnde, kwamen zij in het huis van Simon en Andréas, met Jakobus en Johannes.

30 En Simons vrouws moeder lag met de koorts; en terstond zeiden zij hem van haar.

31 En hij, tot haar gaande, vatte hare hand, en rigtte ze op; en terstond verliet haar de koorts, en zij diende henlieden.

32 Als het nu avond geworden was, toen de zon onderging, bragten zij tot hem allen, die kwalijk gested, en van den duivel bezeten waren.

33 En de gehele stad was bijeenvergaderd omtrent de deur.

34 En hij genas er velen, die door verscheidene ziekten kwalijk gested waren; en wierp vele duivelen uit, en liet de duivelen niet toe te spreken, omdat zij hem kenden.

35 En des morgens vroeg, als het nog diep in den nacht was, opgestaan zijnde, ging hij uit, en ging henen in eene woeste plaats, en bad aldaar.

36 En Simon, en die met hem waren, zijn hem nagevolgd.

37 En zij, hem gevonden hebbende, zeiden tot hem: Zij zoeken u allen.

38 En hij zeide tot hen: Laat ons in de bijliggende vlekken gaan, opdat ik ook daar predike; want daartoe ben ik uitgegaan.

39 En hij predikte in hunne synagogen, door geheel Galiléa, en wierp de duivelen uit.

40 En tot hem kwam een melatsche, biddende hem, en vallende voor hem op de knieën, en tot hem zeggende: Indien zij wilt, gij kunt mij reinigen.

41 En Jezus, met barmhertigheid innerlijk bewogen zijnde, strekte de hand uit, en raakte hem aan, en zeide tot hem: Ik wil, word gereinigd!

42 En als hij dit gezegd had, ging de melatsche terstond van hem, en hij werd gereinigd.

43 En als hij hem strengelijk verboden had, deed hij hem terstond van zich gaan;

44 En zeide tot hem: Zie, dat gij niemand iets zegt; maar ga heen en vertoon u zelven den priester, en offer, voor uwe reiniging, hetgeen Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

45 Maar hij uitgegaan zijnde, begon vele dingen te verkondigen, en dat woord te verbreiden, alsoo dat hij niet meer openbaar in de stad kon komen, maar was buiten in de woeste plaatsen; en zij kwamen tot hem van alle kanten.

HOOFDSTUK 2.

Christus predikt weder binnen Kapernaüm met grooten toeloop des volks, vs. 1. Tot hem wordt een geraakte, of lamme, gebragt, wien hij de zonden verreeft en geneest, bewijzende den schriftgeleerden, dat hij ook magt heeft, de zonden te vergeven, 3. Hij roept Matthéus van den tol, 13; eet en drinkt met de tollenaars en zondaren en verantwoordt dit zijn gedrag, 15. Geeft reden waarom zijne discipelen als toen niet vasten gelijk de discipelen van Johannes en van de farizezen deden, 18. De discipelen plukken korenen op den sabbat en worden door Christus verdedigd.

EN na sommige dagen is hij wederom binnen Kapernaüm gekomen; en het werd gehoord, dat hij in huis was.

2 En terstond vergaderden daar velen, alsoo dat ook zelfs de plaatsen omtrent de deur hen niet meer konden bevatten; en hij sprak het woord tot hen.

3 En er kwamen sommigen tot hem,

brengende eenen geraakte, die van vier gedragen werd.

4 En niet kunnende tot hem genaken overmits de schare, ontdekten zij het dak, waar hij was; en dat opgebroken hebbende, lieten zij het beddeken neder, daar de geraakte op lag.

5 En Jezus, hun geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon! uwe zonden zijn u vergeven.

6 En sommigen van de schriftgeleerden zaten aldaar, en overdachten in hunne harten:

7 Wat spreekt deze aldus Godslasteringen? wie kan de zonden vergeven, dan alleen God?

8 En Jezus, terstond in zijnen geest bekenkende, dat zij alzoo in zich zeiven overdachten, zeide tot hen: Wat overdenkt gij deze dingen in uwe harten?

9 Wat is lichter, te zeggen tot den geraakte: De zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op, en neem uw beddeken op, en wandel?

10 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft, om de zonden op de aarde te vergeven (zeide hij tot den geraakte):

11 Ik zeg u: sta op, en neem uw beddeken op, en ga heen naar uw huis.

12 En terstond stond hij op, en het beddeken opgenomen hebbende, ging hij uit in aller tegenwoordigheid; zooodt zij zich allen ontzetten, en verheerlijkten God, zeggende: Wij hebben nooit zulke gezien!

13 En hij ging wederom uit naar de zee; en de gehele schare kwam tot hem, en hij leerde hen.

14 En voorbijaande zag hij Levi, den zoon van Alféus, zitten in het tollhuis, en zeide tot hem: Volg mij. En hij opstaande, volgde hem.

15 En het geschiedde, als hij aanzat in deszelfs huis, dat ook vele tollenaars en zondaren aanzaten met Jezus en zijne discipelen: want zij waren velen, en waren hem gevolgd.

16 En de schriftgeleerden en de farizezen, ziende hem eten met de tollenaars en zondaren, zeiden tot zijne discipelen: Wat is het, dat hij met de tollenaars en zondaren eet en drinkt?

17 En Jezus, dat hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van nood, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen, om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.

18 En de discipelen van Johannes en der farizezen vasten; en zij kwamen en zeiden tot hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes en der farizezen, en uwe discipelen vasten niet?

19 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de brulloftskinderen vasten, terwijl zij den bruidegom bij hen is? Zoo langen tijd zij den bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten.

20 Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en alsdan zullen zij vasten in dezelve dagen.

21 En niemand naait eenen lap ongevold laken op een oud kleed; anders scheurt deszelfs nieuwe aangenaide lap iets af van het oude kleed, en er wordt eene ergere scheur.

22 En niemand doet nieuwen wijn in oude lederzakken; anders doet de nieuwe wijn de lederzakken bersten, en de wijn wordt uitgestort, en de lederzakken verderen; maar nieuwen wijn moet men in nieuwe lederzakken doen.

23 En het geschiedde, dat hij op eenen sabbatdag door het gezandte ging, en zijne discipelen begonnen, algaande, aren te plukken.

24 En de farizezen zeiden tot hem: Zie,

J. o. H. 31.

Ps. 32:5.
51:3.
Jes. 43:25.

Mat. 9:9.
Luk. 5:27.

Mat. 9:13.
21:31.
Luk. 5:32.
19:10.
1 Tim. 1:15.

Mat. 9:14.
Luk. 5:33.

Jes. 62:5.
2 Cor. 11:2.

Mat. 9:17.

Deut. 23:2.
Mat. 12:1.
Luk. 6:1.

- J. o. H. 31. —
 k Ex. 20. 10.
 1 Sam. 21. 6.
 m Lev. 24. 9.
 n Matt. 12. 7.
 Luk. 6. 5.
- waarom doen zij op den sabbatdag, & wat niet geoorloofd is?
 25 En hij zeide tot hen: Hebt zij nooit gelezen, wat David gedaan heeft, als hij nood had, en hem hongerde, en dengenen, die met hem waren?
 26 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods, ten tijde van Abiathar, den hoogepriester, en de toonbrooden gegeten heeft, die niemand zijn geoorloofd te eten, = dan den priestereu, en ook gegeven heeft dengenen, die met hem waren?
 27 En hij zeide tot hen: Desabbat is gemaakt om den mensch, niet de mensch om den sabbat.
 28 = Zoo is dan de Zoon des menschen een Heere ook van den sabbat.

HOOFDSTUK 3.

Christus geneest een' mensch, die eene verdoorde hand had en bewijst dat de sabbat daarmede niet ontheiligt wordt, vs. 1. de Farizeen en Herodianen houden naar tegen hem, doch hij ontvekt hunne lzen en heeft eeneu grooten toelooft van het volk van alle landen, onder welke hij velen geestel. verheilende den duivelen, welke hij uitwerpt, hean niet openbaar te maken. 6. verkies twaalf apostelen. 13. welke namen worden vermeld. 16. Zijne bloedverwanten houden hem voor uitziinig. 21. de schriftgeleerden lasteren zijne wonderwerken, zeggende, dat hij dezelve door Beelzebul verrigte, welke lastering hij door verscheidene gelijkenissen wederlegt. 22. leert, dat de lastering tegen den H. Geest nimmer wordt vergeven. 28. verklaart wie zijne moeder, broeder en zuster is. 31.

- o Matt. 12. 9.
 Luk. 6. 6.
 b 1 Kon. 13. 6.
 c Matt. 12. 14.
 Joh. 10. 34.
 11. 33.
 d Matt. 4. 23.
 Luk. 6. 17.
- EN = hij ging wederom in de synagoge; en aldaar was een mensch, hebbende eene verdoorde hand.
 2 En zij namen hem waar, of hij op den sabbat hem genezen zou, opdat zij hem beschuldigen mogten.
 3 En hij zeide tot den mensch, die de verdoorde hand had: Sta op in het midden.
 4 En hij zeide tot hen: Is het geoorloofd op sabbatdagen goed te doen, of kwaad te doen? een' mensch te behouden, of te dooden? En zij zwegen stil.
 5 En als hij hen met toorn rondom aangezien had, mer een bedroefd zijnde over de verharding van hun hart, zeide hij tot den mensch: Strek uwe hand uit. En hij strekte ze uit; en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.
 6 = En de farizeen, uitgegaan zijnde, hebben terstond met de herodianen te zamen raad gehouden tegen hem, hoe zij hem zouden dooden.
 7 En Jezus vertrok met zijne discipelen naar de zee, = en hem volgde eene groote menigte van Galilea en van Judaea, en van Jeruzalem, en van Idumaea, en van over de Jordaan; en die van omtrent Tyrus en Sidon, eene groote menigte, gehoord hebbende, hoe groote dingen hij deed, kwamen tot hem.
 9 En hij zeide tot zijne discipelen, dat een schepje steeds omtrent hem blijven zou, om der schare wil, opdat zij hem niet zouden verdriegen.
 10 Want hij had er velen genezen, alzo dat hem al degenen, die enige kwalen hadden, overvleien, opdat zij hem mochten aanraken.
 11 En de onreine geesten, als zij hem zagen, vielen voor hem neder; en riepen, zeggende: Gij zijt de Zone Gods!
 12 En hij gebod hun scherpelijk, dat zij hem niet zouden openbaar maken.
 13 = En hij klom op den berg, en riep tot zich, die hij wilde; en zij kwamen tot hem.
 14 En hij stelde er twaalf, opdat zij met hem zouden zijn, en opdat hij dezelve zou uitzenden om te prediken;
 15 En om magt te hebben, de ziekten te genezen, en de duivelen uit te werpen.

- 16 En Simon gaf hij den toenaam Petrus;
 17 En Jakobus, den zoon van Zebedeus, en Johannes, den broeder van Jakobus; en gaf hun toenaamen; Boanerges, hetwelk is, zonen des donders;
 18 En Andraas, en Filippus, en Bartholomeus, en Matthaeus, en Thomas, en Jakobus, den zoon van Alfesus, en Thaddaeus, en Simon Kananites,
 19 En Judas Iskariot, die hem ook veraden heeft.
 20 En zij kwamen in huis; en daar vergaderde wederom eene schaar, alzo dat zij ook zelfs / niet konden brood eten.
 21 En als degenen, die hem bestonden, dit hoorden, gingen zij uit, om hem vast te houden; want zij zeiden: Hij is buiten zijne zinnen.
 22 En de schriftgeleerden, die van Jeruzalem afgekomen waren, zeiden: = Hij heeft Beelzebul, en door den overste der duivelen werpt hij de duivelen uit.
 23 En hen tot zich geroepen hebbende, & zeide hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan de Satan den Satan uitwerpen?
 24 En indien een koningrijk tegen zich zelf verdeeld is, zoo kan dat koningrijk niet bestaan.
 25 En indien een huis tegen zich zelf verdeeld is, zoo kan dat huis niet bestaan.
 26 En indien de Satan tegen zich zelf opstaat, en verdeeld is, zoo kan hij niet bestaan, maar heeft een einde.
 27 = Er kan niemand in het huis eens sterken ingaan en zijne vaten ontroven, & indien hij niet eerst den sterken blindt; en aldaan zal hij zijn huis berooven.
 28 Voorwaar ik zeg u, dat al de zonden den kinderen der menschen zullen vergeven worden, en allerlei lasteringen, waarmede zij zullen gelasterd hebben;
 29 = Maar zoo wie gelasterd zal hebben tegen den Heiligen Geest, die heeft geene vergeving in der eeuwigheid, maar hij is schuldig des eeuwigen oordeels.
 30 Want zij zeiden: Hij heeft eenen onreinen geest.
 31 = Zoo kwamen dan zijne broeders en zijne moeder; en buiten staande, zonden zij tot hem, en riepen hem.
 32 En de schare zat rondom hem; en zij zeiden tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders daar buiten zoeken u.
 33 En hij antwoordde hun, zeggende: Wie is mijne moeder, of mijne broeders?
 34 En rondom overzien hebbende, die om hem zaten, zeide hij: Ziet, mijne moeder en mijne broeders.
 35 = Want zoo wie den wil van God doet, die is mijn broeder, en mijne zuster, en moeder.

HOOFDSTUK 4.

Christus verklaart den staat van het koningrijk Gods, door verscheidene gelijkenissen, als: van den zaajer, wiens zaad on onderscheidene plantzen valt, vs. 1. verhaalt de oorzaak, waarom hij door gelijkenissen spreekt, 10. en leert deze zijnen discipelen in het bijzonder uit. 14. daarna van eene kaars, die op den kandelaar wordt gezet, 21. van het zaad, dat allegemeen tot rijkheid wast, 26. van het mostaardzaad. 30. Vanst moet agne discipelen over zee, wordt in het schip uit den slaap opgewekt en stilt het onweder. 35.

- e Matt. 10. 1.
 Mark. 6. 7.
 Luk. 6. 13.
 9. 1.
 f Matt. 6. 31.
 Luk. 12. 23.
 g Matt. 12. 25.
 h Col. 2. 13.
 i Rom. 8. 21.
 Matt. 12. 31.
 Luk. 12. 10.
 1 Joh. 5. 16.
 m Joh. 5. 16.
 n Matt. 12. 46.
 Luk. 8. 19.
 o Joh. 15. 14.
 2 Cor. 5. 16.
 17.

- J. o. H. 31.
 f Mark. 6. 31.
 g Matt. 9. 34.
 12. 21.
 Luk. 11. 13.
 Joh. 8. 48.
 h Matt. 12. 23.
 i Matt. 12. 29.
 k Col. 2. 13.
 l Rom. 8. 21.
 Matt. 12. 31.
 Luk. 12. 10.
 1 Joh. 5. 16.
 m Joh. 5. 16.
 n Matt. 12. 46.
 Luk. 8. 19.
 o Joh. 15. 14.
 2 Cor. 5. 16.
 17.
- EN = hij begon wederom te leeren omtrent de zee; en er vergaderde eene groote schare bij hem, alzo dat hij, in het schip gegaan zijnde, nederzat op de zee; en de geheele schare was op het land aan de zee.
 2 En hij leerde hun vele dingen door gelijkenissen, en hij zeide in zijne leering tot hen:
 3 Hooft toe: ziet, een zaajer ging uit om te zaaijen.

J. o. H. 31.

4 En het geschiedde in het zaaijen, dat het *eene deel zaads* viel bij den weg, en de vogelen des hemels kwamen, en aten het op.

5 En het andere viel op het steenachtige, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had.

6 Maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had, zoo is het verdord.

7 En het andere viel in de doornen, en de doornen wiesen op, en verstikten hetzelve, en het gaf geene vrucht.

8 En het andere viel in de goede aarde, en gaf vrucht, die opging en wies; en het eene droeg dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderdraad.

9 En hij zeide tot hen: Wie ooren heeft om te hooren, die hoor.

10 En als hij nu alleen was, vraagd hem degenen, die ontrent hem waren, met: *waalven*, naar de gelijkenis.

11 En hij zeide tot hen: Het is u gegeven te verstaan de verborgenheid van het koninkrijk Gods; maar dengeenen, die buiten zijn, geschieden al deze dingen door gelijkenissen;

12 Opdat zij ziende zien, en niet bemerken, en hoorende hooren, en niet verstaan; opdat zij zich niet te eeuiger tijd bekeeren, en hun de zonden vergeven worden.

13 En hij zeide tot hen: Weet gij deze gelijkenis niet? en hoe zult gij al de gelijkenissen verstaan?

14 *De zaaijer is, die het woord zaait.*

15 En deze zijn, die bij den weg *bezaaid worden*; waarin het woord gezaaid wordt; en als zij het gehoord hebben, zoo komt de Satan terstond, en neemt het woord weg, hetwelk in hunne harten gezaaid was.

16 En deze zijn *deggelijken*, die op de steenachtige *plaatjes* bezaaid worden; welke, als zij het woord gehoord hebben, terstond hetzelve met vreugde ontvangen;

17 En hebben geen wortel in zich zelve, maar zijn voor eenen tijd; daarna als verdrukking of vervolging komt om des woords wil, zoo worden zij terstond geërgerd.

18 En deze zijn, die in de doornen bezaaid worden: *namelijk* degenen, die het woord hooren;

19 En de zorgvuldigheden dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms, en de begeerlijkheden omrent de andere dingen, inkomen, verstikken het woord, en het wordt onvruchtbaar.

20 En deze zijn, die in de goede aarde bezaaid zijn: welke het woord hooren en aannemen, en dragen vruchten, het eene dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderdraad.

21 En hij zeide tot hen: Komt ook de kaars, opdat zij onder de koorntaafel of onder het bed gezet worde? *is het niet*, opdat zij op den kandelaar gezet worde?

22 Want er is niets verborgen, dat niet geopenbaard zal worden; en er is niets geschied, om verborgen te zijn, maar opdat het in het openbaar zou komen.

23 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

24 En hij zeide tot hen: Ziet, wat gij hoort. Met wat mate gij meet, zal u gemeten worden, en u die hoort, zal meer toegelegd worden.

25 Want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en wie niet heeft, van dien zal genomen worden, ook dat hij heeft.

26 En hij zeide: Alzoo is het koninkrijk Gods, gelijk of een mensch het zaad in de aarde wierp;

27 En voorts allep, en opstond, nacht

en dag; en het zaad uitsproot, en lang werd, dat hij zelf niet wist, hoe.

28 Want de aarde brengt van zelve vrucht voort: eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

29 En als de vrucht *zich* voortdoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst daar is.

30 En hij zeide: Waarbij zullen wij het koninkrijk Gods vergelijken? of met wat gelijkenis zullen wij hetzelve gelijken?

31 *Namelijk* bij een mostaardzaad, hetwelk, wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het minste is van al de zaden, die op de aarde zijn.

32 En wanneer het gezaaid is, gaat het op, en wordt het meeste van al de moeskruiden, en maakt groote takken, alzoo dat de vogelen des hemels onder zijne schaduw kunnen nestelen.

33 En door vele zulke gelijkenissen sprak hij tot hen het woord, naar dat zij het hooren konden.

34 En zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet; maar hij verklaarde alles zijnen discipelen in het bijzonder.

35 En op denzelfden dag, als het nu avond geworden was, zeide hij tot hen: Laat ons overvaren naar de andere zijde.

36 En zij, de schare gelaten hebbende, namen hem mede, gelijk hij in het schip was; en er waren nog andere schepjes met hem.

37 En er werd een groote storm van wind, en de baren sloegen over in het schip, alzoo dat het nu vol werd.

38 En hij was in het achterste schip, slapende op een oorkussen; en zij wekten hem op, en zeiden tot hem: Meester! bekwijmt het u niet, dat wij vergaan?

39 En hij opgewekt zijnde, bestrafte den wind, en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen, en er werd groote stilte.

40 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij zoo vreesachtig? hoe hebt gij geen geloof?

41 En zij vreesden met groote vrees, en zeiden tot elkander: Wie is toch deze, dat ook de wind en de zee hem gehoorzaam zijn?

HOOFDSTUK 5.

Christus drijft een leziën duivelen uit eenen besetene, vs. 1; en laat hem toe in de zwijnen te varen, 12; die allen in de zee verdronken, 13. De herders booschappen zulks aan de Gadarenen, 14; welke Christus bidde, dat hij uit hunne landjes vertrekke, 17; hij daartoe, en gebiedt den genezen daar te blijven, om deze wereld bekend te maken, 18. Christus gaat met Jairus om zijn dochter te genezen, 21; en verlost onderweg eene vrouw van eene twaalfjarige bloedlozing, 24. Hij wylt het dochterje van Jairus op, dat nu gestorven was, 36.

EN zij kwamen over op de andere zijde der zee, in het land der Gadarenen.

2 En zoo als hij uit het schip gegaan was, terstond ontmoette hem, uit de graven, een mensch met eenen onreinen geest;

3 Dewelke zijne woning in de graven had, en niemand kon hem binden, ook zelfs niet met ketenen.

4 Want hij was menigmaal met boeijen en ketenen gebonden geweest, en de ketenen waren van hem in stukken getrokken, en de boeijen verbrijzeld, en niemand was magtig, om hem te temmen.

5 En hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de graven, roepende en slaande zich zelve met steenen.

6 En als hij nu Jezus van verre zag, liep hij toe, en aanbad hem.

7 En met eene groote stem roepende, zeide hij: Wat heb ik met u te doen,

J. o. H. 31.

= Matt. 13:31.
Luk. 13:18.

= Matt. 13:34.

= Matt. 8:23.
Luk. 8:22.p Job 26:12.
Ps. 107:29.
Jes. 51:10.= Matt. 8:28.
Luk. 8:26.

J. o. H. 31.

Jezus, gij Zoon Gods, des Allerhoogsten! Ik bezweer u bij God, dat gij mij niet punit!

8 Want hij zeide tot hem: Gij onreine geest, ga uit van den mensch!

9 En hij vroegde hem: Welk is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: Mijn naam is Legio, want wij zijn velen.

10 En hij bad hem zeer, dat hij hen buiten het land niet wegzond.

11 En aldaar aan de beegen was eene groote kudde zwijnen, weidende.

12 En al de duivelen baden hem, zeggende: Zend ons in die zwijnen, opdat wij in dezelve mogen varen.

13 En Jezus liet het hun terstond toe. En de onreine geesten, uitgevaren zijnde, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in de zee, daar waren er nu ontrent twee duizend en versmoorden in de zee.

14 En die de zwijnen weidden zijn gevragt, en boodschappen zeiken in de stad en op het land. En zij gingen uit, om te zien, wat het was, dat er geschied was.

15 En zij kwamen tot Jezus, en zagen den bezetene zittende, en gekleed, en wel bij zijn verstand, *namelijk* die het leetion gehad had, en zij werden bevreesd.

16 En die het gezien hadden, vertelden hun, wat den bezetene geschied was, en ook van de zwijnen.

17 En zij begonnen hem te bidden, dat hij van hunne landpalen wegging.

18 En als hij in het schip ging, bad hem degene, die bezeten was geweest, dat hij met hem mocht zijn.

19 Doch Jezus liet hem dat niet toe, maar zeide tot hem: Ga heen naar uw huis tot de uwen, en boodschap hun, wat groote dingen u de Heere gedaan heeft, en hoe Hij zich uwer ontfermd heeft.

20 En hij ging heen, en begon te verkondigen in het land van Dekapolis, wat groote dingen hem Jezus gedaan had; en zij verwonderden zich allen.

21 En als Jezus wederom in het schip overgevaren was aan de andere zijde, verduidelijde eene groote schare bij hem; en hij was bij de zee.

22 En ziet, er kwamen van de oversten der synagoge, met name Jairus; en hem ziende, viel hij aan zijne voeten.

23 En bad hem zeer, zeggende: Mijn dochtertje is in haar uiterste; ik bid u, dat gij komt en de handen op haar legt, opdat zij bekoonden worde, en zij zal leven.

24 En hij ging met hem; en eene groote schare volgde hem, en zij verdrongen hem.

25 En eene zekere vrouw, die twaalf jaren den vloed des bloeds gehad had,

26 En veel geleden had van vele medicijnmeesters, en al het hare daarvoor ten koste geligd, en gene baat gevonden had, maar met welke het veel eer erger geworden was;

27 Deze van Jezus hoorende, kwam onder de schare van achteren, en raakte zijn kleed aan;

28 Want zij zeide: Indien ik maar zijne kleederen mag aanraken, ik zal gezond worden.

29 En terstond is de fontein haars bloeds opgedroogd, en zij gevoelde aan haar lichaam, dat zij van die kwaal genezen was.

30 En terstond Jezus, bekenkende in zich zeiven de kracht, die van hem uitgegaan was, keerde zich om in de schare, en zeide: Wie heeft mijne kleederen aangeraakt?

31 En zijne discipelen zeiden tot hem: Gij ziet, dat de schare u verdringt, en zegt gij: Wie heeft mij aangeraakt?

32 En hij zag rondom, om haar te zien, die dat gedann had.

33 En de vrouw, vreezende en bevende, wetende, wat aan haar geschied was, kwam en viel voor hem neder, en zeide hem al de waarheid.

34 En hij zeide tot haar: Dochter! uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede, en wees genezen van deze uwe kwaal.

35 Terwijl hij nog sprak, kwamen eenigen van het huis des oversten der synagoge, zeggende: Uw dochter is gestorven, wat zijt gij den Meester nog moeiteleijk?

36 En Jezus, terstond gehoord hebbende het woord, dat er gesproken werd, zeide tot den overste der synagoge: Vrees niet, geloof alleenlijk.

37 En hij liet niemand toe hem te volgen, dan Petrus, en Jakobus, en Johannes, den broeder van Jakobus;

38 En kwam in het huis des oversten der synagoge, en zag de beroerte en de gegene, die zeer weenden en huilden.

39 En ingegaan zijnde, zeide hij tot hen: Wat maak gij beroerte, en wat weent gij? Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

40 En zij belachten hem; maar hij, als hij hen allen had nedergetreden, nam bij zich den vader en de moeder des kinds, en de gegene, die met hem waren, en ging binnen, waar het kind lag.

41 En hij vatte de hand des kinds, en zeide tot haar Talitha kumi! hetwelk is, zijnde overgezet: Gij dochtertje, (ik zeg u) sta op!

42 En terstond stond het dochttertje op, en wandelde; want het was twaalf jaren oud; en zij ontzietten zich niet groote ontzetting.

43 En hij gebood hun zeer, dat niemand datzelfde zou weten; en zeide, dat men haar zou te eien geven.

HOOFDSTUK 6.

Christus leert in zijn vaderland, alwaar hij verziet wordt, vs. 1. zendt zijne apostelen uit om te prediken en wonderen te doen, 7. Verkeiden geveeden van Christus, zoo der Joden als van Herodes, die hem houd voor Johannes den Dooper, 14. wiens gevangenis, onthoofding en begravenis bij die geleghenheid wordt verhaald, 17. De apostelen komen weder tot Christus, die met hen naar eene woeste plaats vertrekt, 30; waar hem eene groote schaar van ontrent vijfduizend mannen volgt, welke hij spijst met vijf brooden en twee vischen, 33. Hij doet zijne discipelen wegvaren, terwijl hij op den berg blijft, om te bidden, 45. Komt daaronder naacht tot hen, wandelende op de zee en stilt den wind, 48. Aan land gekomen zijnde, geneest hij allerlei ziekten, 54.

EN hij ging van daar weg, en kwam in zijn vaderland, en zijne discipelen volgden hem.

2 En als hem sabbat geworden was, begon hij in de synagoge te leeren; en velen, die hem hoorden, ontzietten zich, zeggende: Van waar komen dezen diezendingen? en wat wijsheid is dit, die hem gegeven is, dat ook zulke krachten door zijne handen geschieden?

3 Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria, en de broeder van Jakobus en Joses, en van Judas en Simon? en zijn zijne zusters niet hier bij ons? En zij werden aan hem geërgerd.

4 En Jezus zeide tot hen: Een profet is niet ongeerd, dan in zijn vaderland en onder zijne magen, en in zijn huis.

5 En hij kon aldaar geene kracht doen; dan hij legde weinigen zieken de handen op, en geneas hen.

6 En hij verwonderde zich over hun ongeloof, en omging de vlekken daar rondom, leerende.

7 En hij riep tot zich de twaalfen, en begon hen uit te zenden twee en twee, en gaf hun magt over de onreine geesten.

J. o. H. 31.

A Matt. 9:22.

Mark. 10:52.

Luk. 8:49.

A Joh. 11:31.

v Hand. 16:39.

c Luk. 8:25.

d Luk. 8:40.

e Matt. 9:18.

Luk. 8:41.

f Lev. 15:25.

Matt. 9:23.

Luk. 8:43.

g Luk. 6:19.

A Matt. 13:53.

Luk. 4:16.

Joh. 6:42.

c Matt. 13:57.

Luk. 4:24.

Joh. 4:44.

d Matt. 13:58.

e Matt. 9:35.

Luk. 13:22.

f Matt. 10:1.

Luk. 6:13.

2:1.

J. o. H. 31.	8 En hij gebod hun, dat zij niets zouden nemen tot den weg, dan alleenlijk eenen staf, geene malse, geen brood, geen geld in den gordel;	zamen tot Jezus, en hoodschapen hem alles, beide wat zij gedaan hadden, en wat zij geleerd hadden.	J. o. H. 32.
Hand. 12. 8.	9 Maar dat zij schoonzolen zouden aandoen, en met geen twee rokken gekleed zijn.	31 En hij zeide tot hen: Komt gijlieden in een woeste plaats hier alleen, en rust een weinig; want er waren velen, die kwamen en die gingen, en zij hadden zelfs geen gelegen tijd om te eten.	Mark. 3. 30.
Matt. 10. 14.	10 En hij zeide tot hen: Zoo waar gij in een huis zult ingaan, blijft daar, totdat gij van daar uitgaat.	32 En zij vertrokken in een schip, naar een woeste plaats, alleen.	Matt. 14. 13.
Luk. 9. 5.	11 En zoo wie u niet zullen ontvangen, noch u hooren, vertrekkende van daar, schudt het stof af, dat onder aan uwe voeten is, hun tot eenige genugenis.	33 En de scharen zagen hem heenvaren, en velen werden hem kennende, en liepen gezamenlijk te voet van alle steden derwaarts, en kwamen hun voor, en gingen zamen tot hem.	Luk. 9. 10.
Hand. 13. 51.	12 En uitgetreken zijnde, predikten zij, dat zij zich zouden bekeren.	34 En Jezus, uitgaande, zag een groote schare, en werd innerlijk met ontfoming bewogen over hen; want zij waren als schapen, die geen herder hebben; en hij begon hun vele dingen te leeren.	Joh. 6. 1.
Matt. 10. 15.	13 En zij wierpen vele duivelen uit, en zalfden vele krankten met olie, en maakten hen gezond.	35 En als het nu laat op den dag geworden was, kwamen zijne discipelen tot hem, en zeiden: Deze plaats is woest, en het is nu laat op den dag;	Matt. 9. 30.
Luk. 10. 12.	14 En de koning Herodes hoorde het (want zijn naam was openbaar geworden), en zeide: Johannes, die daar doopte, is van de dooden opgewekt, en daarom werken die krachten in hem.	36 Laat ze van u, opdat zij heengaan in de omliggende dorpen en vlekken, en brooden voor zich zelve mogen koopen: want zij hebben niet, wat zij eten zullen.	Matt. 14. 13.
Jakob. 5. 14.	15 Anderen zeiden: Hij is Elias; en anderen zeiden: Hij is een profeet, of als een der profeten.	37 Maar hij, antwoordende, zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden tot hem: Zullen wij heengaan, en koopen voor twee honderd penningen brood, en hun te eten geven?	Luk. 9. 12.
Matt. 14. 1.	16 Maar als het Herodes hoorde, zeide hij: Deze is Johannes, dien ik onthoofd heb; die is van de dooden opgewekt.	38 En hij zeide tot hen: Hoe veel brooden hebt gij? gaat heen en beziet het. En toen zij het vernomen hadden, zeiden zij: Vijf, en twee vischen.	Joh. 6. 5.
Luk. 9. 7.	17 Want dezelve Herodes, eenige uitgezonden hebbende, had Johannes gevangen genomen, en hem in de gevangenis geboonden, uit oorzaak van Herodias, de huisvrouw van zijnen broeder Filippus, omdat hij haar getrouwd had.	39 En hij gebod hun, dat zij hen allen zouden doen nedervruchten bij waardschappen, op het groene gras.	Matt. 14. 17.
30.	18 Want Johannes zeide tot Herodes: Het is u niet geoorloofd de huisvrouw uws broeders te hebben.	40 En zij zaten neder in gedeelten bij honderd te zamen, en bij vijftig te zamen.	Luk. 9. 13.
Matt. 14. 3.	19 En Herodias legde op hem toe, en wilde hem dooden, en konde niet.	41 En als hij de vijf brooden en de twee vischen genomen had, zag hij op naar den hemel, zegende en brak de brooden, en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze hun zouden voorlezen; en de twee vischen deelde hij voor allen.	Joh. 6. 9.
Luk. 9. 9.	20 Want Herodes vreesde Johannes, wetende, dat hij een rechtvaardig en heilig man was, en hield hem in waarde; en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne.	42 En zij aten allen, en zijn verzadigd geworden.	Matt. 14. 17.
32.	21 En als er een welgelegen dag gekomen was, toen Herodes, op den dag zijner geboorte, eenen maaltijd aanrigte, voor zijne grooten, en de oversten over duizend, en de voornaamsten van Galilea;	43 En zij namen op twaalf volle korven brokken, en van de vischen.	Luk. 9. 13.
Matt. 14. 5.	22 En als de dochter van dezelve Herodias inkwam, en danste, en Herodes en degenen, die mede aanzaten, behaagde, zoo zeide de koning tot het dochtertje: Eisch van mij, wat gij ook wilt, en ik zal het u geven.	44 En die daar de brooden gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen.	Joh. 6. 9.
33.	23 En hij zwoer haar: Zoo wat gij van mij zult eischen, zal ik u geven, ook tot de helft mijns koninkrijks!	45 En terstond dwong hij zijne discipelen in het schip te gaan, en voor hen te varen aan de andere zijde tegenover Bethsaida, terwijl hij de schare van zich zou laten.	Matt. 14. 22.
Gen. 40. 20.	24 En zij, uitgetreken zijnde, zeide tot hare moeder: Wat zal ik eischen? En die zeide: Het hoofd van Johannes den Dooper.	46 En als hij aan dezelve hun afscheid gegeven had, ging hij op den berg om te bidden.	Joh. 6. 17.
Natt. 14. 6.	25 En zij, terstond met haast ingaande tot den koning, heeft het gesicht, zeggende: Ik wil, dat gij mij nu terstond, in eenen schotel, geeft het hoofd van Johannes den Dooper.	47 En als het nu avond was geworden, zoo was het schip in het midden van de zee, en hij was alleen op het land.	Matt. 14. 23.
Riet. 11. 30.	26 En de koning, zeer bedroefd geworden zijnde, ooktans om de eeden, en degenen, die mede aanzaten, wilde haar hetzelfde niet afskaffen.	48 En hij zag, dat zij zich zeer pijnigden, om het schip voort te krijgen: want de wind was hun tegen; en omtrent de vierde wake des nachts, kwam hij tot hen, wandelende op de zee; en wilde hen voorbijgaan.	Luk. 9. 12.
Matt. 14. 10.	27 En de koning zond terstond eenen scherpregter, en gebod zijn hoofd te brengen. Deze nu ging heen, en onthoofde hem in de gevangenis;	49 En zij, ziende hem wandelen op de zee, meenden, dat het een spookstel was, en schreeuwend zeer;	Matt. 14. 23.
34.	28 En bragt zijn hoofd in eenen schotel, en gaf hetzelfde het dochtertje, en het dochtertje gaf hetzelfde hare moeder.	50 Want zij zagen hem allen, en werden ontroerd; en terstond sprak hij met hen, en zeide tot hen: Zijt welgemoed, ik ben het, vrees u niet.	Joh. 6. 16.
Luk. 9. 10.	29 En als zijne discipelen dit hoorden, gingen zij en namen zijn dood ligchaam weg, en leiden dat in een graf.	51 En hij klom tot hen in het schip, en de wind stilde; en zij ontzetten zich boven mate zeer in zich zelve, en waren verwonderd.	
	30 En de apostelen kwamen weder	52 Want zij hadden niet gelet op het wonder der brooden: want hun hart was verhard.	

J. o. H. 32.

Matt. 14. 34.

53 *g* En als zij overgevaren waren, kwamen zij in het land Gennésaret, en havenden aldaar.

54 En als zij uit het schip gegaan waren, terstond werden zij hem kennende.

55 En het gehele omliggende land doorlooppende, begonnen zij op beddekens, degenen, die kwalijk gesteld waren, om te dragen, ter plaatse, waar zij hoorden, dat hij was.

56 En zoo waar hij kwam, in vlekken, of steden, of dorpen, daar leiden zij de krankten op de markten, en baden hem, dat zij maar den zoom zijns kleeds aanraken mochten; en zoo velen, als er hem aanraakten, werden gezond.

HOOFDSTUK 7.

De farizeën en schriftgeleerden berispen de discipelen van Christus over het eten met ongewassen handen, vs. 1. Zij worden door Christus verdedigd, die de farizeën bestraft over hunne geveinsdheid in hunne uitwendige wasschingen, 6; en verwerpt hunne menselijke inzettingen, inzonderheid in de verklaring van het vijfde gebod, 9. Leert wat den mensch eijzenlijk ontreinigt, of niet, 13. Werpt eenen duivel uit de dochter van eene vrouw uit Syro-Fenicië, 24. Geneest eenen doofstomme, 31; en wordt daarover zeer geprezen, 37.

uitgaan, die zijn het, welke den mensch ontreinigen.

16 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

17 En toen hij van de schare in huis gekomen was, vraagden hem zijne discipelen van de gelijkenis.

18 En hij zeide tot hen: Zijt ook gij alzo onwetende? Verstaat gij niet, dat al wat van buiten in den mensch ingaat, hem niet kan ontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn hart, maar in den buik, en gaat in de heimelijkheid uit, reinigende al de spijzen.

20 En hij zeide: Hetgeen uitgaat uit den mensch, dat ontreinigt den mensch.

21 Want van binnen uit het hart der menschen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoerrijen, doodslagen,

22 Dievrijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hoovaardij, overstand.

23 Al deze booze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mensch.

24 En van daar opstaande, ging hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon; en in een huis gegaan zijnde, wilde hij niet, dat het iemand wist, en hij kon nogtans niet verborgen zijn.

25 Want eene vrouw, welker dochtertje eenen onreinen geest had, van hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan zijne voeten.

26 Deze nu was eene grieksche vrouw, van geboorte uit Syro-Fenicië; en zij bad hem, dat hij den duivel uitwerp uit hare dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden: want het is niet betamelijk, dat men het brood der kinderen neme, en den hondkens voorwerpe.

28 Maar zij antwoordde en zeide tot hem: Ja, Heere! doch ook de hondkens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen.

29 En hij zeide tot haar: Om dezes woords wil ga heen! de duivel is uit uwe dochter uitgevaren.

30 En als zij in haar huis kwam, vond zij, dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed.

31 En hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galiléa, door het midden der landpalen van Dekapolis.

32 En zij brachten tot hem eenen doove, die zwaarlijk sprak, en baden hem, dat hij de hand op hem legde.

33 En hem van de schare alleen genomen hebbende, stak hij zijne vingers in zijne ooren, en gesproken hebbende, raakte hij zijne tong aan;

34 En opwaarts ziende naar den hemel, zuchtte hij, en zeide tot hem: Effatha! dat is, word geopend!

35 En terstond werden zijne ooren geopend, en de band zijner tong werd los, en hij sprak regt.

36 En hij gebod hunlieden, dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat hij hun ook gebod, zoo verkondigden zij het des te meer.

37 En zij ontzetten zich boven mate zeer, zeggende: Hij heeft alles wel gedaan, en hij maakt, dat de dooven hooren, en de stommen spreken.

HOOFDSTUK 8.

Christus spijzigt vier duizend mannen met zeven brooden en weinige vischjes, vs. 1. Weizert den farizeën een teken uit den hemel, 11. Waarschuwt zijne discipelen voor den zuurdesem der farizeën en van Herodes, 14. Maakt eenen blinde ziende, 22. Verscheiden gevoelen der Joden van Christus, en de belijdenis van Petrus, dat hij de Christus was, 27. Christus voorziet zijn lijden, dood en opstanding, 31; bestraft Petrus,

J. o. H. 32.

Matt. 15. 13.

Gen. 6. 5.

8. 21.

Spr. 6. 14.

Jcr. 17. 9.

Matt. 15. 31.

Matt. 15. 29.

Matt. 9. 32.

Luk. 11. 14.

Gen. 1. 31.

a Matt. 15. 1.

b Jes. 29. 13.

Ezeck. 33. 31.

c Matt. 15. 9.

Col. 2. 38. 20.

Tit. 1. 14.

d Ex. 20. 12.

Deut. 5. 16.

Ezeck. 6. 2.

e Ex. 21. 17.

Lev. 20. 9.

Deut. 27. 16.

Spr. 20. 20.

f Matt. 15. 6.

1 Tim. 4. 3.

2 Tim. 3. 2.

g Matt. 15. 10.

h Hand. 10. 15.

Rout. 14. 17.

29.

Tit. 1. 15.

J. o. H. 32.

die hem dit lijdē ontraadde, 32. Vermaant zijne volgers, hun kruis op zich te nemen, zich zelve te verzaaken en door geene vrees zich over hem en zijne leer te schamen, 33.

a Matt. 15:32.

IN «dezelve dagen, als er eene geheel groote schare was, en zij niet hadden, wat zij eten zouden, riep Jezus zijne discipelen tot zich, en zeide tot hen:

2 Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare, want zij zijn nu drie dagen bij mij gebleven, en hebben niet, wat zij eten zouden.

3 En indien ik hen nuchteren naar hun huis laat gaan, zoo zullen zij op den weg bezwijken; want sommigen van hen komen van verre.

4 En zijne discipelen antwoordden hem: Van waar zullen wij broden vinden, die hier in de woestijn kunnen verzadigen?

5 En hij vraagde hun: Hoe veel broden hebt gij? En zij zeiden: Zeven.

6 En hij gebod de schare neder te zitten op de aarde, en hij nam de zeven broden, en gedankt hebbende, brak hij ze, en gaf ze zijnen discipelen, omdat zij ze zouden voorleggen, en zij leidden ze der schare voor.

7 En zij hadden weinige vischjes; en als hij gezegd had, zeide hij, dat zij ook die zouden voorleggen.

8 En zij hebben gegeten, en zijn verzadigd geworden, en zij namen het overschot der brokken op, zeven manden.

9 Die nu gegeten hadden, waren omtrent vier duizend; en hij liet hen gaan.

10 En terstond in het schip gegaan zijnde met zijne discipelen, is hij gekomen in de deelen van Dalmanutha.

11 En de farizezen gingen uit, en begonnen met hem te twisten, c hegerende van hem een teeken van den hemel, hem verzoekende.

12 En hij, zwaarlijk zuchtende in zijnen geest, zeide: Wat begeert dit geslacht een teeken? d Voorwaar ik zeg u: zoo aan dit geslacht een teeken gegeven zal worden!

13 En hij verliet hen, en wederom in het schip gegaan zijnde, voer hij weg naar de andere zijde.

14 En zijne discipelen hadden vergeten brood mede te nemen, en hadden niet dan een brood met zich in het schip.

15 En hij gebod hun, zeggende: c Ziet nu, wacht u van den zuurdeesem der farizezen, en van den zuurdeesem van Herodes.

16 En zij overleiden onder elkander, zeggende: Het is, omdat wij geene broden hebben.

17 En Jezus, dat bekenkende, zeide tot hen: Wat overlegt gij, dat gij geene broden hebt? bemerkt gij nog niet, en verstaat gij niet? f hebt gij nog uw verhard hart?

18 Oogen hebbende, ziet gij niet? en ooren hebbende, hoort gij niet?

19 En gedenkt gij niet, g toen ik de vijf broden brak onder de vijfduizend mannen, hoe veel volle korven met brokken gij opnaamt? Zij zegeen hem: Twaalf.

20 En a toen ik de zeven brak onder de vier duizend mannen, hoeveel volle manden met brokken gij opnaamt? En zij zeiden: Zeven.

21 En hij zeide tot hen: Hoe verstaat gij niet?

22 En hij kwam te Bethsaida; en zij brachten tot hem eenen blinde, en baden hem, dat hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde hij hem uit buiten het vlek, e en spooj in zijne oogen, en e leide de handen op hem, en vraagde hem, of hij iets zag.

24 En hij, opziende, zeide: Ik zie de menschen, want ik zie hen, als boomen, wandelen.

25 Daarna leidde hij de handen wederom op zijne oogen, en deed hem opzien. En hij werd hersteld, en zag hen allen ver en klaar.

26 En hij zond hem naar zijn huis, zeggende: Ga niet in het vlek, en zeg het niemand in het vlek.

27 En Jezus ging uit en zijne discipelen naar de vlekken van Cesaréa Filippi. En op den weg vraagde hij zijne discipelen, zeggende tot hen: Wie zeggen de menschen, dat ik ben?

28 En zij antwoordden: « Johannes de Dooper; en anderen: Elias; en anderen: Een van de profeten.

29 En hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt gij, dat ik ben? En Petrus, antwoordende, zeide tot hem: « Gij zijt de Christus.

30 En hij gebod hun scherpelijk, dat zij het niemand zouden zeggen van hem.

31 En hij begon hen te leeren, dat de Zoon des menschen eerst moest lijden, en verworpen worden van de ouderlingen, en overpriesteren, en schriftgeleerden, en gedood worden, en na drie dagen wederom opstaan.

32 En dit woord sprak hij vrij uit: en Petrus hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen.

33 Maar hij, zich omkerende, en zijne discipelen aanzijnde, bestrafte Petrus, zeggende: « Ga heen, achter mij, Satana! want gij verziat niet de dingen, die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

34 En tot zich geroepen hebbende de schare met zijne discipelen, zeide hij tot hen: « Zoo wie achter mij wil komen, die verloochene zich zeiven, en neme zijn kruis op, en volg mij.

35 « Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen; maar zoo wie zijn leven zal verliezen, om mijnentwil, en om des evangelles wil, die zal hetzelfde behouden.

36 Want wat zou het den mensch baten, zoo hij de geheele wereld won, en zijner siele schade leed?

37 Of wat zal een mensch geven * tot lossing van zijne ziel?

38 « Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben, in dit overspelig en zondig geslacht, diens zal zich de Zoon des menschen ook schamen, wanneer hij zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, met de heilige engelen.

HOOFDSTUK 9.

Christus wordt op den heere verheerlijkt, in tekenwoordigheid van Mozes en Elias, en wordt verklaard de Zoon van God te zijn, vs. 1; leert dat Johannes de Dooper de Elias is, die komen zou, 11; uerpt eenen stormen en dooven duivel uit, 14; hetzelfde zijne discipelen niet hadden kunnen doen, 18, waarvan de oorzaak verhaald wordt, 28. Voorzeigt wederom zijnen dood en opstanding, 31; vermaant zijne apostelen tot nederigheid, door het voorbeeld van een kindken, 33. Wil niet heet hebben denaren, die in zijnen naam duivelen uitwierp, 38; belooft verzeldingen dien, die de minste weldaad aan de zijnen doet, 41; bedreigt zware straffen denaren, die ermeten geven, 43; wijst aan dat men zich moet ontdoen van al wat ergerlijk of hinderlijk is ter zaligheid, 43; spreekt van rouw in zich zeiven en vrede met anderen te hebben, 49.

EN « hij zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat er sommigen zijn van degenen, die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij zullen hebben gezien, dat het koninkrijk Gods met kracht gekomen is.

2 En na zes dagen, nam Jezus met zich Petrus, en Jakobus, en Johannes, en bracht hen op eenen hoogen berg bezijden alleen; en hij werd voor hen van gedaante veranderd.

3 En zijne kleederen werden blinkende,

J. o. H. 32.

Matt. 16:13.
Luk. 9:18.

a Matt. 14:2.

a Matt. 16:16.
Joh. 6:69.a Matt. 16:21.
17:22.
20:18.
Mark. 9:31.
10:33.
Luk. 9:22.
18:31.
24:7.

p 2Sam. 19:22.

q Matt. 10:38.
16:24.
Luk. 9:23.
14:27.r Matt. 10:39.
16:25.
Luk. 9:24.
17:33.
Joh. 12:25.

s Ps. 49:9.

t Matt. 10:32.
Luk. 9:26.
12:8.
2 Tim. 2:12.
1 Joh. 2:23.a Matt. 16:28.
Luk. 9:27.b Matt. 17:1.
Luk. 9:28.

J. o. H. 32.

zeer wit als sneeuw, hoedanige geen voller op aarde zoo wit maken kan.

4 En van hen werd gezien Elias met Mozes, en zij spraken met Jezus.

5 En Petrus, antwoordende, zeide tot Jezus: Rabbi! het is goed, dat wij hier zijn, en laat ons drie tabernakelen maken, voor u eenen, en voor Mozes eenen, en voor Elias eenen.

6 Want hij wist niet, wat hij zeide: want zij waren zeer bevreemd.

7 En er kwam eene wolk, die hen overschaduwde, en eene stem kwam uit de wolk, zeggende: « Deze is mijn geliefde Zoon. » hoor hem!

8 En haastelijk rondom ziende, zagen zij niemand meer, dan Jezus alleen bij zich.

9 « En als zij van den berg afkwamen, gebod hij hun, dat zij niemand verhalen zouden, hetgeen zij gezien hadden, dan wanneer de Zoon des menschen uit de dooden zou opstaan zijn.

10 En zij behielden dit woord bij zich zelve, vragende onder elkander, wat het was, uit de dooden opstaan.

11 En zij vroagen hem, zeggende: « Waarom zeggen de schriftgeleerden, dat Elias eerst komen moet? »

12 En hij, antwoordende, zeide tot hen: Elias zal wel eerst komen, en alles wederoprigten; *en het zal geschieden, gelijk geschreven is van den Zoon des menschen, dat hij veel lijden zal en veracht worden.*

13 Maar ik zeg u, dat ook Elias gekomen is, en zij hebben hem gedaan al wat zij gewild hebben, *gelijk van hem geschreven is.*

14 En als hij bij de discipelen gekomen was, zag hij eene groote schare rondom hen, en *enige schriftgeleerden met hen twistende.*

15 En terstond de geheele schare hem ziende, werd verbaasd, en rociopende groetten zij hem.

16 En hij vragde den schriftgeleerden: Wat twist zij met dezen?

17 « En een uit de schare, antwoordende, zeide: Meester! ik heb mijnen zoon tot u gebracht, die eenen stommen geest heeft.

18 En waar hij hem ook aangrijpt, zoo scheurt hij hem, en schult, en knerst met zijne tanden, en verdort; en ik heb uwen discipelen gezegd, dat zij hem zouden nitwerpen, en zij hebben niet gekonnen.

19 En hij antwoordde hem, en zeide: O ongeloovig geslacht! hoe lang zal ik nog bij ulieden zijn? hoe lang zal ik u nog verdragen? brengt hem tot mij.

20 En zij brachten denzelven tot hem: *en als hij hem zag, scheurde hem terstond de geest; en hij vallende op de aarde, wendte zich al schuimende.*

21 En hij vragde zijnen vader: Hoe langen tijd is het, dat hem dit overkomen is? en hij zeide: Van zijne kindschheid af.

22 En menigmaal heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen, om hem te verderven; maar zoo zij iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewegen, en help ons.

23 En Jezus zeide tot hem: Zoo zij kunt gelooven, *alle dingen zijn mogelijk dengenen, die geloof.*

24 En terstond de vader des kinds, roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heer! kom mijne ongeloofvheid te hulp.

25 En Jezus ziende, dat de schare gezamenlijk toeliep, bestrafte den onreinen geest, zeggende tot hem: Gij stomme en doove gerst! ik beveel u, ga uit van hem, en kom niet meer in hem.

26 En hij roepende, en hem zeer scheurende, ging uit; *en het kind werd als*

dood, alzoo dat velen zeiden, dat het gestorven was.

27 En Jezus, hem bij de hand grijpende, richtte hem op; en hij stond op.

28 « En als hij in het huis gekaan was, vragden hem zijne discipelen alleen: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

29 En hij zeide tot hen: Dit geslacht kan nergens door uitgaan, dan door bidden en vasten.

30 « En van daar weggaande, reisden zij door Galliëa; en hij wilde niet, dat het iemand wist.

31 Want hij leerde zijne discipelen, en zeide tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen, en zij zullen hem doodden; en gedood zijnde, zal hij ten derden dage wederopstaan.

32 Maar zij verstonden dat woord niet, en zij vreesden hem te vragen.

33 « En hij kwam te Kapernaüm, en in het huis gekomen zijnde, vragde bij hem: Waarvan hadt gij woorden onder elkander op den weg?

34 Doch zij zwegen: want zij waren onder elkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste zou zijn.

35 En nedergezeten zijnde, riep hij de twaalfen, en zeide tot hen: « Indien iemand wil de eerste zijn, die zal de laatste van allen zijn, en aller dienaar.

36 En nemende een kindeken, stelde hij dat midden onder hen, en *omving het met zijne armen, en zeide tot hen:*

37 « Zoo wie een van zoodanige kinderkens zal ontvangen in mijnen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij zal ontvangen, die ontvangt mij niet, maar Dien, die mij gezonden heeft.

38 « En Johannes antwoordde hem, zeggende: Meester! wij hebben eenen geelen, die de duivelen uitwerpt in uwen naam, welke ons niet volgt; en wij hebben het hem verboden, omdat hij ons niet volgt.

39 « Doch Jezus zeide: Verbiedt hem niet: want er is niemand, die eene kracht doen zal in mijnen naam, en haastelijk van mij zal kunnen kwalijk spreken.

40 Want wie tegen ons niet is, die is voor ons.

41 Want « zoo wie ulieden eenen beker waters zal te drinken geven in mijnen naam, omdat gij discipelen van Christus zijt, voorwaar zeg ik u, hij zal zijnen loon geenszins verliezen.

42 « En zoo wie eenen van deze kleinen, die in mij gelooven, ergert, het ware hem beter, dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en dat hij in de zee geworpen ware.

43 « En indien uwe hand u ergert, houwt ze af: het is u beter verninkt tot het leven in te gaan, dan de twee handen hebbende, heen te gaan in de hel, in het onuitblusschelijk vuur;

44 « Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt.

45 En indien uw voet u ergert, houwt hem af: het is u beter kreupel tot het leven in te gaan, dan de twee voeten hebbende, geworpen te worden in de hel, in het onuitblusschelijk vuur;

46 Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt.

47 En indien uw oog u ergert, werpt het uit: het is u beter maar een oog hebbende in het koninkrijk Gods in te gaan, dan twee oogen hebbende, in het helsche vuur geworpen te worden;

48 Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt.

49 Want een ieder zal met vuur gezouten worden, *en iedere offerande zal met zout gezouten worden.*

50 « Het zout is goed; maar indien het

J. o. H. 32.

m Matt. 17:19.

m Matt. 16:21.

17:22.

20:18.

8:31.

10:33.

9:22.

15:31.

24:7.

m Matt. 13:1.

Luk. 9:46.

22:21.

p Matt. 20:27.

Mark. 10:43.

q Mark. 10:16.

r Matt. 18:5.

Luk. 9:48.

Joh. 13:29.

s Luk. 9:49.

f 1 Cor. 12:3.

u Matt. 10:42.

v Matt. 18:6.

Luk. 17:2.

w Deut. 13:6.

Matt. 5:30.

18:8.

x Jes. 66:24.

y Lev. 2:13.

z Matt. 5:13.

Luk. 11:34.

J. o. H. 32.

zout onzout wordt, waarmede zult gij dat smakelijk maken? » Hebt zout in u zelve, en houdt vrede onder elkander.

HOOFDSTUK 10.

Christus beantwoordt de vraag der farizeën, of het een* man geoorloofd is zijne vrouw te verlaten, vs. 1. Wij dat men de kinderen tot hem zal laten komen en zegent ze. 13. Antwoordt eenen rijken jongeling op zijne vraag, wat hij doen moest om het eeuwige leven te beeryen. 17. Leert hoe bezwaarlijk de rijken in het koninkrijk der hemelen komen. 23. Betoogt degenen, die het kunnen om ziczentwil verlaten, tadelijke en eeuwige verzelding. 28. Voortzet weder van Iuden, dood en wederopstanding. 32. Antwoordt den zonen van Zebedee op hun verzoek, om te zitten aan zijne rechter- en linkerhand, en vermaant hen tot Iuden en nederigheid. 33. Maakt den blinden Bartimieus ziende. 46.

21 En Jezus, hem aanziende, beminde hem, en zeide tot hem: » Eending ontbrekt u, ga heen, verkoop alles, wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, neem het kruis op, en volg mij.

22 Maar hij, treurig geworden zijnde over dat woord, ging bedroefd weg: want hij had vele goederen.

23 En Jezus rondom ziende, zeide tot zijne discipelen: » Hoe bezwaarlijk zullen degenen, die goed hebben, in het koninkrijk Gods inkomen!

24 En de discipelen werden verbaasd over deze zijne woorden. Maar Jezus, wederom antwoordende, zeide tot hen: Kinderen! hoe zwaar is het, dat degenen, die op het goed hun betrouwen zetten, in het koninkrijk Gods ingaan!

25 Het is lichter, dat een kameel gadoor het oog van een naald, dan dat een rijke in het koninkrijk Gods inga.

26 En zij werden nog meer verslagen, zeggende tot elkander: Wie kan dan zalig worden?

27 Doch Jezus, hen aanziende, zeide: Bij de menschen is het onmogelijk, maar niet bij God: » want alle dingen zijn mogelijk bij God.

28 » En Petrus begon tot hem te zeggen: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd.

29 En Jezus, antwoordende, zeide: Voorwaar zeg ik ulieden: er is niemand, die verlaten heeft huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers, om mijnentwil en des evangelies wil.

30 Of hij ontving honderdvoud, nu in dezen tijd, huizen, en broeders, en zusters, en moeders, en kinderen, en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomst eeuw het eeuwige leven.

31 » Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en velen, die de laatsten zijn, de eersten.

32 » En zij waren op den weg, gaande op naar Jeruzalem; en Jezus ging voor hen; en zij waren verbaasd, en hem volgende, waren zij bevreesd. En de twaalfen wederom tot zich nemende, begon hij hun te zeggen de dingen, die hem overkomen zouden:

33 Zeggende: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den overpriesters, en den schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen, en hem den Heidenen overleveren;

34 En zij zullen hem bespotten, en hem geeselen, en hem bespuwen, en hem dooden; en ten derden dage zal hij wederopstaan.

35 » En tot hem kwamen Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedee, zeggende: Meester! wij wilden wel, dat zij ons deede, zoo wat wij begeeren zullen.

36 En hij zeide tot hen: Wat wilt gij, dat ik u doe?

37 En zij zeiden tot hem: Geef ons, dat wij mogen zitten, de een aan uwe rechter-, en de ander aan uwe linkerhand in uwe heerlijkheid.

38 Maar Jezus zeide tot hen: Gij weet niet, wat gij begeert. Kunt zij den drinkbeker drinken, dien ik drink, en met den doop gedoopt worden, » daar ik mede gedoopt worde?

39 En zij zeiden tot hem: Wij kunnen. Doch Jezus zeide tot hen: Den drinkbeker, dien ik drink, zult gij wel drinken, en met den doop gedoopt worden, daar ik mede gedoopt worde.

40 Maar het zitten tot mijne rechter- en tot mijne linkerhand staat bij mij niet te geven; maar het zal gegeven worden » dien het bereid is.

J. o. H. 33.

» Matt. 6:10.
Luk. 12:33.
16:9.
1 Tim. 6:17.

» Ser. 11:28.
Matt. 19:23.
Luk. 18:24.

» Job. 42:2.
Jer. 32:17.
Zach. 8:4.
Luk. 1:37.

» Matt. 4:20.
19:27.
Luk. 5:11.
18:28.

» Matt. 19:30.
20:16.
Luk. 13:30.

» Matt. 16:21.
17:22.
20:18.
Mark. 8:31.
Luk. 9:22.
18:31.
24:7.

» Matt. 20:20.

» Matt. 20:22.
Luk. 12:30.

» Matt. 23:34.

33.

EN » van daar opgestaan zijnde, ging hij naar de landpalen van Judaea, door de overzijde van de Jordaan; en de scharen kwamen wederom samen bij hem, en, gelijk hij gewoon was, leerde hij hen wederom.

2 En de farizeën, tot hem komende, vraagden hem: of het een* man geoorloofd is, zijne vrouw te verlaten; hem verzoekende.

3 Maar hij, antwoordende, zeide tot hen: Wat heeft u Mozes geboden?

4 En zij zeiden: » Mozes heeft tot gelaten eenen scheidsbrief te schrijven, en haar te verlaten.

5 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Van wege de hardigheid uwer harten heeft hij ulieden dat gebod geschreven;

6 » Maar van het begin der schepping heeft ze God man en vrouw gemaakt.

7 » Daarom zal een mensch zijnen vader en zijne moeder verlaten, en zal zijne vrouw aannemen;

8 En die twee zullen tot één vleesch zijn, alzo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch.

9 » Hetgeen dan God zamengevoegd heeft, scheide de mensch niet.

10 En in het huis vraagden hem zijne discipelen wederom van hetzelfde.

11 » En hij zeide tot hen: Zoo wie zijne vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die doet overspel tegen haar.

12 En indien een vrouw haren man zal verlaten, en met een* anderen trouwen, die doet overspel.

13 » En zij bragten kinderkeus tot hem, opdat hij ze aanraken zou; en de discipelen bestraften degenen, die ze tot hem bragten.

14 Maar Jezus, dat ziende, nam het zeer kwalijk, en zeide tot hen: Laat de kinderkeus tot mij komen, en verhindert ze niet, » want derzulk is het koninkrijk Gods.

15 Voorwaar zeg ik u: zoo wie het koninkrijk Gods niet ontvangt, gelijk een kindeken, die zal in hetzelfde geenszins ingaan.

16 » En hij onving ze met zijne armen, en de handen op hem gelegd hebbende, zeggende hij dezelve.

17 » En als hij uitging op den weg, liep een tot hem, en voor hem op de knieën vallende, vraagde hem: Goede Meester! wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige leven beërve?

18 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? niemand is goed, dan een, namelijk God.

19 Gij weet de geboden: » Gij zult geen overspel doen, gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geene valsche getuigenis geven; gij zult niemand te kort doen; eer uwen vader en uwe moeder.

20 Doch hij, antwoordende, zeide tot hem: Meester! al deze dingen heb ik onderhouden van mijne jongheid af.

» Matt. 19:1.

» Deut. 24:1.
Jer. 3:1.
Matt. 5:31.

» Gen. 1:27.
Matt. 19:4.

» Gen. 2:24.
1 Cor. 6:16.
Efez. 5:31.

» 1 Cor. 7:10.

Matt. 5:32.
10:9.
Luk. 16:18.
1 Cor. 7:10.

» Matt. 9:13.
Luk. 18:15.

» Matt. 18:3.
19:14.
1 Cor. 14:20.
1 Petr. 2:2.

» Matt. 19:15.
Mark. 9:36.

» Matt. 19:16.
Luk. 18:18.

» Ex. 20:13.
21:12.
Deut. 5:17.
Rom. 13:9.

- J. o. H. 33. —
- 11 Matt. 30:21. —
- 12 Matt. 20:25. Luk. 22:25. —
- 13 1 Petr. 5:3. —
- 14 Joh. 13:14. Filipp. 2:7. —
- 15 Ezer. 1:7. Col. 1:14. 1 Tim. 2:6. Tit. 2:14. —
- 16 Matt. 20:29. Luk. 18:35. —
- 17 En velen bestraffen hem, opdat hij zwijgen zou; maar hij riep zoo veel te meer: Gy, Zoon Davids! ontferm u mijner.
- 18 En Jezus, stilstande, zeide, dat men hem roepen zou; en zij riepen den blinde, zeggende tot hem: Heb goeden moed, sta op, hij roept u.
- 19 En hij, zijnen mantel afgeworpen hebbende, stond op, en kwam tot Jezus.
- 20 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Wat wilt gij, dat ik u doen zal?
- 21 De blinde zeide tot hem: Rabboni! dat ik ziende mag worden.
- 22 En Jezus zeide tot hem: Ga heen, uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg.

HOOFDSTUK II.

Christus doet zijnen intogt binnen Jeruzalem, zittende op eenen ezel, vs. 1: wordt door het volk als de Messias geleid en ontvangen, met gelukwenschingen, 8. Verloekt eenen vijgeboom, die zonder vrucht was, 12: dript de koopers en verkoopers uit den tempel, 15: roemt de kracht des geloofs, 20: vermaant, dat men in het bidden gelooven moet, en zijnen nasie verzeven, 25: beantwoordt de vraag, door wat magt hij dit deed, met eene wederzaag omtrent den doop van Johannes, 27.

- 11 Matt. 21:1. Luk. 19:29. —
- 12 En zeide tot hen: Gaat heen in het veld, dat tegen u over is; en terstond als gij in hetzelfde komt, zult gij vinden eenen veulen gebonden, op het welken een mensch gezeten heeft, ontbindt het en brengt het.
- 13 En indien iemand tot u zegt: Waarom doet gij dat? zoo zegt, dat de Heere hetzelfde van noode heeft; en hij zal het terstond herwaarts zenden.
- 14 En zij gingen heen, en vonden het veulen, gebonden bij de deur, buiten aan de wegscheiding, en zij ontbonden hetzelfde.
- 15 En sommigen van degenen, die aldaar stonden, zeiden tot hen: Wat doet gij, dat gij het veulen ontbindt?
- 16 Doch zij zeiden tot hen, gelijk Jezus bevolen had; en zij lieten ze gaan.
- 17 En zij bragten het veulen tot Jezus, en wierpen hunne kleederen daarop; en hij zat op hetzelfde.
- 18 En velen spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuen meijen van de boomen, en spreidden ze op den weg.
- 19 En die voorgingen en die volgden,

- riepen, zeggende: Hosanna! *gezegend is hij, die komt in den naam des Heeren!*
- 10 Gezegend zij het koninkrijk van onzen vader David, hetwelk komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste hemelen!
- 11 En Jezus kwam binnen Jeruzalem, en in den tempel; en als hij alles rondom bezien had, en het nu avondstond was, ging hij uit naar Bethanie met de twaalfen.
- 12 En des anderen daags, als zij uit Bethanie gingen, hongerde hem.
- 13 En ziende van verre eenen vijgeboom, die bladeren had, ging hij, om te zien, of hij ook iets op denzelfden zou vinden; en daarbij gekomen zijnde, vond hij niet dan bladeren: want het was de tijd der vijgen niet.
- 14 En Jezus, antwoordende, zeide tot denzelfden: Niemand eete eenige vrucht meer van u in der eeuwigheid! En zijne discipelen hoorden het.
- 15 En zij kwamen te Jeruzalem; en Jezus, in den tempel gegaan zijnde, begon degenen, die in den tempel verkochten en kochten, uit te drijven; en de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen, die de duiven verkochten, keerde hij om;
- 16 En liet niet toe, dat iemand eenig vat door den tempel droeg.
- 17 En hij leerde, zeggende tot hen: Is er niet geschreven: Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden allen volken? Maar gij hebt dat tot eenen kull der moordenaren gemaakt.
- 18 En de schriftgeleerden en de overpriesters hoorden dat, en zochten, hoe zij hem dooden zouden: want zij vreesden hem, omdat de gansche schare ontzet was over zijne leer.
- 19 En als het nu laat geworden was, ging hij uit buiten de stad.
- 20 En des morgens vroeg voorbijgaande, zagen zij, dat de vijgeboom verdord was, van de wortelen af.
- 21 En Petrus, zulks indachtig geworden zijnde, zeide tot hem: Rabbi! zie, de vijgeboom, dien gij vervloekt hebt, is verdord.
- 22 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Hebt geloof op God.
- 23 Want voorwaar zeg ik u, dat, zoo wie tot dezen berg zal zeggen: Word opgeheven en in de zee geworpen; en niet zal twijfelen in zijn hart, maar zal gelooven, dat hetgeen hij zegt geschiedt zal, het zal hem worden, zoo wat hij zegt.
- 24 Daarom zeg ik u: alle dingen, die gij biddende begeert, gelooft, dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden.
- 25 En wanneer gij staat om te bidden, vergeeft, indien gij iets hebt tegen iemand, opdat ook uw Vader, die in de hemelen is, nietden uwe misdaden vergeve.
- 26 Maar indien gij niet vergeeft, zoo zal uw Vader, die in de hemelen is, ook uwe misdaden niet vergeven.
- 27 En zij kwamen wederom te Jeruzalem. En als hij in den tempel wandelde, kwamen tot hem de overpriesters, en de schriftgeleerden, en de ouderlingen.
- 28 En zeiden tot hem: Door wat magt doet gij deze dingen? En wie heeft u deze magt gegeven, dat gij deze dingen doet zoudt?
- 29 Maar Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook een woord vragen; antwoordt mij ook, en zoo zal ik u zeggen, door wat magt ik deze dingen doe?
- 30 De doop van Johannes, was die uit den hemel, of uit de menschen? antwoordt mij.
- 31 En zij overleiden onder zich, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel; zoo zal hij zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?
- 32 Maar indien wij zeggen: Uit de men-

J. o. H. 33.

4 Ps. 118:26.

e Matt. 21:12.

Luk. 19:45.

Joh. 2:14.

f Matt. 21:18.

g Matt. 21:12.

Luk. 19:45.

Joh. 2:14.

h Matt. 27:13.

Luk. 19:46.

i Kon. 8:29.

Jes. 56:7.

k Jer. 7:11.

l Joh. 7:19.

m Matt. 17:20.

Luk. 17:6.

n Jer. 29:12.

Matt. 7:7.

Luk. 11:9.

Joh. 14:13.

15:7.

16:24.

Jakob. 1:5.

1 Joh. 3:22.

5:14.

o Matt. 6:14.

Col. 3:13.

p Matt. 18:35.

q Matt. 21:23.

Luk. 20:1.

r Ex. 2:14.

Hand. 4:7.

7:47.

J. o. H. 33.

schén; zoo vreezen wij het volk: want zij hielden allen van Johannes, dat hij waarlijk een profeet was.

33 En, antwoordende, zeiden zij tot Jezus: Wij weten het niet. En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.

HOOFDSTUK 12.

Door de gelijkenis van eenen wijngaard, verhuurd aan de landlieden, die hun heeren dienstknechten en zoou mis-handelden en doodden, verkondigt Christus den Joden hunne verwerping en ondergang, vs. 1. Hij beantwoordt de vraag, of het geoorloofd is den keizer schatting te geven, 13; alsmede de vraag der sadduceërs van eene vrouw, die zeven mannen had gehad, en bewijst tegen hem de opstanding der dooden, 18. Verklaart, welk het grootste gebod is, 28. Leert, dat de Messias beiden de Heere en zoou van David is, 35. Waarschuwt zgne toehoorders tegen de eergeerigheid en onverschuldigdheid der schriftgeleerden, 38. Prist de gezinge aalmosser aanmer weduwe, 41.

EN hij begon door gelijkenissen tot hen te zeggen: Een mensch ¹ plantte eenen wijngaard, en zette eenen tuin daarom, en groef eenen wijpersbak, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien aan de landlieden, en reisde buiten ² lands.

2 En als de tijd was, zond hij eenen dienstknecht tot de landlieden, opdat hij van de landlieden ontvinge van de vrucht des wijngaards.

3 Maar zij namen en sloegen hem, en zonden hem ledig heen.

4 En hij zond wederom eenen anderen dienstknecht tot hen, en dien steengieten zij, en wondden hem het hoofd, en zonden hem heen, schandelijk gehandeld zijnde.

5 En wederom zond hij eenen anderen, en dien doodden zij; en vele anderen, waarvan zij sommigen sloegen, en sommigen doodden.

6 Als hij dan nog eenen zoou had, die hem lief was, zoo heeft hij ook dien ten laatste tot hen gezonden, zeggende: Zij zullen immers mijnen zoou ontzien.

7 Maar die landlieden zeiden onder elkander: «Deze is de erfgenam,» komt, laat ons hem doodden, en de erfenis zal onze zijn.

8 En zij namen en doodden hem, en wierpen hem uit, buiten den wijngaard.

9 Wat zal dan de heer des wijngaards doen? Hij zal komen, en de landlieden verderven, en den wijngaard aan anderen geven.

10 Hebt zij ook deze Schrift niet gelezen: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks;

11 Van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen?

12 En zij zochten hem te vangen, maar zij vreesden de schare: want zij verstonden, dat hij die gelijkenis op hen sprak; en zij verlieten hem en gingen weg.

13 En zij zonden tot hemeenigeder farizeën en der herodianen, opdat zij hem in zijne rede vangen zouden.

14 Deze nu kwamen en zeiden tot hem: Meester! wij weten, dat zij waarachtig zijt, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan, maar gij leert den weg Gods in der waarheid: is het geoorloofd, den keizer schatting te geven, of niet? zullen wij geven, of niet geven?

15 En hij, wetende hunne geveinsdheid, zeide tot hen: Wat verzoekt gij mij? brengt mij eenen penning, dat ik hem zie.

16 En zij bragten eenen. En hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld, en het opschrift? En zij zeiden tot hem: Des keizers.

17 En Jezus, antwoordende, zeide tot

hen: ¹ Geef dan den keizer dat des keizers is, en God dat Gods is. En zij verwonderden zich over hem.

18 En de sadduceërs kwamen tot hem, welke zeggen, dat er geene opstanding is, en vraagden hem, zeggende:

19 Meester! Mozes heeft ons geschreven: Indien iemand broeder sterft, en eene vrouw achterlaat, en geene kinderen nalaat, dat zijn broeder deszelfs vrouw nemen zal, en zijnen broeder zaad verwekken.

20 Er waren nu zeven broeders, en de eerste nam eene vrouw, en stervende liet geen zaad na.

21 De tweede nam haar ook, en is gestorven, en ook deze liet geen zaad na; en de derde desgelijks.

22 En al de zeven namen deselve, en lieten geen zaad na; de laatste van allen is ook de vrouw gestorven.

23 In de opstanding dan, wanneer zij zullen opgestaan zijn, wiens vrouw zal zij van dezen zijn? want die zeven hebben haar tot eene vrouw gehad.

24 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Dwaalt gij niet, daarom dat gij de Schriften niet weet, noch de kracht Gods?

25 Want als zij uit de dooden zullen opgestaan zijn, zoo trouwen zij niet, noch worden ten huwelijk gegeven; maar zij zijn ² gelijk engelen, die in de hemelen zijn.

26 Doch aangaande de dooden, dat zij opgewekt zullen worden, hebt gij niet gelezen in het boek van Mozes, hoe God in den doornenbosch tot hem gesproken heeft, zeggende: «Ik ben de God Abrahams, en de God Izaaks, en de God Jakobs?»

27 God is niet een God der dooden, maar een God der levenden. Gij dwaalt dan zeer.

28 En een der schriftgeleerden hoorende, dat zij te samen in woorden waren, en wetende, dat hij hun wel geantwoord had, kwam tot hem, en vroegde hem: Welk is het eerste gebod van allen?

29 En Jezus antwoordde hem: Het eerste van al de geboden is: «Hoor, Israël! de Heere, onze God, is een enig Heere.

30 En gij zult den Heere, uwen God, liefhebben uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uwe verstand, en uit geheel uwe kracht. Dit is het eerste gebod.

31 En het tweede aan dit gelijk, is dit: «Gij zult uwen naaste liefhebben als u zeiven. Er is geen ander gebod, grooter dan deze.

32 En de schriftgeleerde zeide tot hem: Meester! gij hebt wel in der waarheid gezegd, dat er een enig God is, en er is geen ander dan Hij;

33 En Hem lief te hebben uit geheel het hart, en uit geheel het verstand, en uit geheel de ziel, en uit geheel de kracht; en den naaste lief te hebben als zich zeiven, is meer dan al de brandofferen en de slagtofferen.

34 En Jezus zijnde, dat hij verstandelijk geantwoord had, zeide tot hem: Gij zijt niet verre van het koninkrijk Gods. En niemand durfde hem meer vragen.

35 En Jezus antwoordde en zeide, leerende in den tempel: Hoe zeggen de schriftgeleerden, dat de Christus een zoou van David is?

36 Want ³ David zelf heeft door den Heiligen Geest gezegd: De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand, totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.

37 David dan zelf noemt hem zijnen Heere, en hoe is hij zijn zoou? En de menigte der schare hoorde hem gaarne.

38 En hij zeide tot hen in zijne leer: Wacht u voor de schriftgeleerden, die daar gaarne willen wandelen in lange

J. o. H. 33.

g Matt. 17:25.
22:21.
Rom. 13:7.g Matt. 22:23.
Luk. 20:27.
Hand. 23:8.

i Deut. 25:5,6.

g Matt. 22:30.
i Joh. 3:2.i Ex. 3:6.
Matt. 22:31.
32.Hand. 7:32.
Hebr. 11:16.g Matt. 22:34.
Luk. 10:25.g Deut. 6:4.
10:12.
Luk. 10:27.g Lev. 19:18.
Matt. 22:39.
Rom. 13:9.Gal. 5:14.
Jakob. 2:8.g Matt. 22:41.
Luk. 20:41.g Ps. 110:1.
Hand. 2:34.
i Cor. 15:25.Hebr. 1:13.
10:13.g Matt. 23:5,6.
Luk. 11:43.
20:46.

J. o. H. 33.

kleederen, en gegroet zijn op de markten;

39 En de voorgestorten hebben in de synagogen, en de vooraanzzittingen in de maaltijden;

40 * Welke de huizen der weduwen opeten, en dat onder den schijn van lang te bidden. Deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

41 * En Jezus, gezeten zijnde tegenover de schatkist, zag, hoe de schare geld wierp in de schatkist; en vele rijkdommen wierpen veel daarin.

42 En er kwam eene arme weduwe, die twee kleine penningen daarin wierp, hetwelk is een oort.

43 En Jezus, zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Voorwaar zeg ik u, dat * deze arme weduwe meer ingeworpen heeft, dan allen, die in de schatkist geworpen hebben.

44 Want zij allen hebben van hunnen overvloed daarin geworpen; maar deze heeft van haar gebrek, al wat zij had, daarin geworpen, haren ganschen leeftoet.

HOOFDSTUK 13.

Christus voorzegt de verwoesting des tempels en der stad Jeruzalem, vs. 1; daarin voegende de zwaarigheden en teekenen, die voor en omtrent dien tijd zouden geschieden. 3. Hij vertroost de zielen met den gelukkigen voortgang van het Evangelie en met den bijstand des H. Geestes, en vermaant hen tot volharding. 10. Hij wijst hen op de profetie van Daniël, en raadt hen in tijde te vluchten, om die groote ellenden te ontgaan. 14. Waarschuwt tegen de verleiding en wonderen van de valsche christussen en profeten. 21. Beschrjft verder de teekenen van het einde der wereld en zijn toekomst ten oordeel, waarvan de tijd alleen den Vader bekend is, 24; en vermaant daarom tot gedurig waken en bidden. 33.

EN als hij * uit den tempel ging, zeide een van zijne discipelen tot hem: Meester! zie, hoedranige steenen, en hoedranige gebouwen!

2 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Ziet gij deze groote gebouwen? Er zal niet een steen op den anderen steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 * En als hij gezeten was op den Olijfberg, tegen den tempel over, vraagden hem Petrus, en Jakobus, en Johannes, en Andréas, allen:

4 * Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? en welk is het teeken, wanneer deze dingen allen voleindigd zullen worden?

5 En Jezus, hun antwoordende, begon te zeggen: * Ziet toe, dat u niemand verleide.

6 Want velen zullen komen * onder mijnen naam, zeggende: Ik ben de Christus; en zullen velen verleiden.

7 En wanneer gij zult hooren van oorlogen, en geruchten van oorlogen, zoo worst niet verscherkt; want dit moet geschieden; maar nog is het einde niet.

8 * Want het een volk zal tegen het andere volk opstaan, en het een koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen, en er zullen hongersnooden wezen, en beroerten. Deze dingen zijn maar beginnelen der smarten.

9 Maar ziet gij voor u zelve toe: want zij zullen u overleveren in de raadvergaderingen, en in de synagogen; zij zult geslagen worden, en voor stadhouderen en koningen zult gij gesteld worden, om misantwilt, hun tot eene getuigenis.

10 En het evangelie moet eerst gepredikt worden onder al de volken.

11 Doch wanneer zij u leiden zullen, om u over te leveren, zoo zijt te voren niet bezorgd, wat gij spreken zult, en bedenkt het niet; maar zoo wat u in

die ure gegeven zal worden, dat spreekt: want gij zijt het niet, die spreekt, maar de Heilige Geest.

12 * En de een broeder zal den anderen broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen doden.

13 En gij zult gehaat worden van allen, om mijns naams wil; (maar wie volhardten zal tot het einde, die zal zalig worden.)

14 * Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan doorden profet * Daniël gesproken is, staande waar het niet behoort, (die het leest, die merke daarop!) * alsdan die in Judéa zijn, dat zij vlieden op de bergen.

15 En die op het dak is, kom niet af in het huis, en ga niet in, om iets uit zijn huis weg te nemen.

16 En die op den akker is, keere niet weder terug, om zijn kleed te nemen.

17 Maar wie de bevruchte en de zogende vrouwen in die dagen!

18 Doch bidt, dat uwe vlucht niet geschiede des winters.

19 Want die dagen zullen zulke verdrukking zijn, welker gelijke niet geweest is van het begin der schepselen, die God geschapen heeft, tot nu toe, en ook niet zijn zal.

20 En indien de Heere de dagen niet verkort had, geen vleesch zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil, die Hij heeft uitverkoren, heeft Hij de dagen verkort.

21 * En alsdan, zoo iemand tot ulieden zal zeggen: Ziet, hier is de Christus; of ziet, hij is daar: geloof het niet.

22 * Want er zullen valsche christussen, en valsche profeten opstaan, en zullen teekenen en wonderen doen, om te verleiden, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen.

23 Maar gijlieden ziet toe: ziet, ik heb u alles voorzegt!

24 * Maar in die dagen, nadie verdrukking, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven.

25 En de sterren des hemels zullen daaruit vallen, en de krachten, die in de hemelen zijn, zullen bewogen worden.

26 En * alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien, komende in de wolken, met groote kracht en heerlijkheid.

27 En alsdan zal hij zijne engelen uitzenden, en zal zijne uitverkorenen bijeenverzaderen uit de vier winden, van het uiterste der aarde, tot het uiterste des hemels.

28 * En leert van den vrijgeboom deze gelijkenis: wanneer nu zijn tak teeder wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij, dat de zomer nabij is.

29 Altoos ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet, dat het nabij voor de deur is.

30 Voorwaar ik zeg u, dat dit geslacht niet zal voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

31 * De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

32 * Maar van dien dagen die ure weet niemand, noch de engelen, die in den hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

33 * Ziet toe, waakt en bidt; want gij weet niet, wanneer de tijd is.

34 Gelijk een mensch, buiten 's lands reisdende, zijn huis verliet, en zijnen dienstknechten magt gaf, en elk zijn werk, en den deurwachter gebod, dat hij zou waken:

35 Zoo waakt dan (want gij weet niet, wanneer de heer des huizes komen zal, des avonds laat, of ter middernacht, of met het hanengekraai, of in den morgenstond);

J. o. H. 33.

k Ezeec. 38: 21.
Micha 7: 6.Matt. 10: 22
Luk. 21: 19
Openb. 2: 7, 10.Matt. 24: 15.
Luk. 21: 20.

Dan. 9: 27.

Luk. 21: 21.

Matt. 24: 23.
Luk. 21: 8.Dout. 15: 1.
2 Thess. 2: 11.Jes. 13: 10.
Ezeec. 33: 7.
Joel 2: 31.Matt. 24: 29.
Luk. 21: 25.
Openb. 6: 12.Dan. 7: 10.
Matt. 16: 27.Mark. 14: 62.
Luk. 21: 27.
Hand. 1: 11.1 Thess. 4: 16.
2 Thess. 1: 10.
Openb. 1: 7.Matt. 24: 33.
Luk. 21: 29.Ps. 102: 27.
Jes. 40: 8.

Hebr. 1: 11.

Matt. 24: 36.
Hand. 1: 7.Matt. 24: 42.
Luk. 12: 40.Luk. 21: 36.
1 Thess. 5: 6.Matt. 23: 14.
Luk. 20: 47.
2 Tim. 3: 6.
Tit. 1: 11.

Luk. 21: 1.

u 2 Kon. 12: 9.

2 Cor. 8: 12.

Matt. 24: 1.
Luk. 21: 5.1 Kon. 9: 7, 8.
Micha 3: 12.
Luk. 19: 44.Matt. 24: 3.
Luk. 21: 7.

d Hand. 1: 6.

Jer. 29: 8.
Ezeec. 5: 6.
2 Thess. 2: 9.

1 Joh. 4: 1.

Jer. 14: 14.
25: 21.

Jes. 19: 2.

Matt. 10: 17.
94: 9.Luk. 21: 18.
Joh. 15: 19.16: 2.
Openb. 2: 10.Matt. 10: 19.
Luk. 12: 11.
21: 14.

J. o. H. 33.

36 Opdat hij niet onvoorzien kome, en u slapende vinde.

37 En hetgeen ik u zeg, dat zeg ik allen: waakt.

HOOFDSTUK 14.

De overpriesters en schriftgeleerden zoeken gelegenheid om Christus te doden, vs. 1. Eene vrouw zalft hem te Bethanij, welke daad Christus verantwoordt, 3. Hij wordt door Judas voor geld verkocht aan de overpriesters, 10: laat het pascha bereiden, eet het met zijne discipelen, 12: openbaart het verraad van Judas, 18: stelt zijn avondmaal in, 22: ontfermt zijne discipelen hunne verstrooiing en Petrus zijnen val, 27. Begint in den hof van Gethsemane zijn lijden met grooten angst en bidt den Vader, 32: vernemende zijne discipelen om te waken, 37. Wordt door Judas met eenen kus verraden, 43: door de Joden gevangen, 46: waarby Petrus een^e van hem het oor afhouwt, 47: van de zijnen verlaten, 50: voor den joodischen raad gebracht, 53: door valsche getuigen beschuldigd, 56: door den hogepriester ondervraagd, 60: als een godslasteraar des doods schuldig verklaard en smadelijk mishandeld, 63. Petrus verloochent hem driemaal, 66: en bekennt zijnen val, 72.

En is het pascha, en het feest der ongehevelde broden was natwee dagen. En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten, hoe zij hem met listigheid vangen en doden zouden;

2 Maar zij zeiden: Niet in het feest, opdat niet misschien oproer onder het volk worde.

3 En als hij te Bethanij was, in het huis van Simon, den melaatsche, daar hij aan tafel zat, kwam eene vrouw, hebbende eene albasten flesch met zalf van onverschalkten aardus, van grooten prijs; en de albasten flesch gebroken hebbende, goot die op zijn hoofd.

4 En er waren sommigen, die dat zeer kwalijk namen bij zich zelve, en zeiden: Waartoe is dit verlies der zalf geschied? 5 Want dezelve had kunnen boven de drie honderd penningen verkocht, en die den armen gegeven worden; en zij vergrimden tegen haar.

6 Maar Jezus zeide: Laat af van haar; wat doet gij haar moeite aan? zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

7 Want de armen hebt gij altijd met, en wanneer gij wilt, kunt gij hen wel doen; maar mij hebt gij niet altijd.

8 Zij heeft gedaan, hetgeen zij konde; zij is voorgekomen, om mijn ligchaam te zalven, tot eene voorbereiding ter begravingis.

9 Voorwaar zeg ik u: alwaar dit evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, daar zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden, van hetgeen zij gedaan heeft.

10 En Judas Iskariot, een van de twaalfen, ging heen tot de overpriesters, opdat hij hem hun zou overleveren.

11 En zij, dat hoorende, waren verblijd, en beloofden hem geld te geven; en hij zocht, hoe hij hem bekwaamelijk overleveren zou.

12 En op den eersten dag / der ongehevelde broden, wanneer zij het pascha slagten, zeiden zijne discipelen tot hem: Waar wilt gij, dat wij heengaan, en bereiden, dat gij het pascha eet?

13 En hij zond twee van zijne discipelen uit, en zeide tot hen: Gaat henen in de stad, en u zal een mensch ontmoeten, dragende eene kruik waters, volgt dien;

14 En zoo waar hij ingaat, zegt tot den heer des huizes: De Meester zegt: Waar is de eetzaal, daar ik het pascha met mijne discipelen eten zal?

15 En hij zal u wijzen eene groote opperzaal, tegenrust en gereed; bereidt het ons aldaar.

16 En zijne discipelen gingen uit, en kwamen in de stad, en vonden het, gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het pascha.

17 En als het avond geworden was, kwam hij met de twaalfen.

18 En als zij aanzaten en aten, zeide Jezus: Voorwaar ik zeg u, dat een van u, die met mij eet, mij zal verraden.

19 En zij begonnen bedroefd te worden, en de een na den ander tot hem te zeggen: Ben ik het? en een ander: Ben ik het?

20 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Het is een uit de twaalfen, die met mij in den schotel indoopt.

21 De Zoon des menschen gaat wel heen, gelijk van hem geschreven is; maar wee dien mensch, door welken de Zoon des menschen verraden wordt! Het ware hem goed, zoo die mensch niet geboren ware geweest.

22 En als zij aten, nam Jezus brood, en als hij gezegend had, brak hij het, en gaf het hun, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn ligchaam.

23 En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende, gaf hun dien; en zij dronken allen uit den schotel.

24 En hij zeide tot hen: Dat is mijn bloed, het bloed des nieuwen testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt.

25 Voorwaar, ik zeg u, dat ik niet meer zal drinken van de vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik dezelve nieuw zal drinken in het koninkrijk Gods.

26 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

27 En Jezus zeide tot hen: Gij zult in dezen nacht allen aan mij geërgerd worden: want er is geschreven: Ik zal den herder slaan, en de schapen zullen verstrooid worden.

28 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galilea.

29 En Petrus zeide tot hem: Of gij ook allen geërgerd warden, zoo zal ik toch niet geërgerd worden.

30 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar, ik zeg u, dat heden in dezen nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij mij driemaal zult verloochenen.

31 Maar hij zeide nog dex te meer: Al moest ik met u sterven, zoo zal ik u geenzins verloochenen! En insgelijks zeiden zij ook allen.

32 En zij kwamen in eene plaats, welker naam was Gethsemane, en hij zeide tot zijne discipelen: Zit hier neder, totdat ik gebelen zal hebben.

33 En hij nam met zich Petrus, en Jakobus, en Johannes, en begon verbaasd en zeer beangst te worden:

34 En zeide tot hen: Mijnne ziel is geheel bedroefd tot den dood toe: blijft hier en waakt.

35 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op de aarde, en bad, zoo het mogelijk ware, dat die ure van hem voorbiinge.

36 En hij zeide: Abba, Vader! alle dingen zijn u mogelijk; neem dezen drinkbeker van mij weg! doch niet wat ik wil, maar wat Gij wilt.

37 En hij kwam, en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon! slaapt gij? kunt gij niet één uur waken?

38 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

39 En wederom heengegaan zijnde, bad hij, sprekende dezelfde woorden.

40 En wedergekeerd zijnde, vond hij hen wederom slapende, want hunne oogen waren bezwaard; en zij wisten niet, wat zij hem antwoorden zouden.

41 En hij kwam ten derde maal, en zeide tot hen: Slaapt nu voort, en rust:

J. o. H. 33.

g Matt. 26:20.
Luk. 22:14.

h Ps. 41:10.
Hand. 1:17.

i Matt. 26:26.
Luk. 22:19.
1 Cor. 11:23.

k Matt. 26:31.
Joh. 16:32.

l Zach. 13:7.

m Matt. 26:32.
28:10.
Mark. 16:7.

n Matt. 26:34.
Luk. 22:34.
Joh. 13:38.

o Joh. 13:37.

p Matt. 26:36.
Luk. 22:39.
Joh. 18:1.

q Joh. 12:27.

r Luk. 22:41.

s Joh. 6:38.

t Matt. 26:40.
Luk. 22:43.

u Gal. 5:17.

J. o. H. 33.

g Matt. 26:2.
Luk. 22:1.
Joh. 11:55.
13:1.

h Matt. 26:6.
Luk. 7:37.
Joh. 11:2.
12:3.

Deut. 15:11.

g Matt. 26:14.
Luk. 22:4.

h Matt. 26:17.
Luk. 22:7.

i Ex. 12:17.

J. o. H. 33. het is genoeg, de ure is gekomen; ziet, de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

42 Staat op, laat ons gaan; ziet, die mij verandert, is nabij.

43 En terstond, als hij nog sprak, kwam Judas aan, die een was van de twaalfen, en met hem eene groote schare, met zwaarden en stokken, gezonden van de overpriesters, en de schriftgeleerden, en de ouderlingen.

44 En die hem verried, had hun een gemeen teeken gegeven, zeggende: Dien ik kussen zal, die is het, grijpt hem, en leidt hem zekerlijk henen.

45 En als hij gekomen was, ging hij terstond tot hem, en zeide: Rabbi, Rabbi! en kuste hem.

46 En zij sloegen hunne handen aan hem, en grepen hem.

47 En een dergenen, die daarbij stonden, het zwaard trekkende, sloeg den dienstknecht des hoogepriesters, en hield hem zijn oor af.

48 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Zijt gij uitgegaan, met zwaarden en stokken, als tegen eenen woordenaar, om mij te vangen?

49 Ongelijks was ik bij ulieden in den tempel, leerende, en gij hebt mij niet gegrepen; maar *dit geschiedt*, op dat de Schriften vervuld zouden worden.

50 En zij, hem verlatende, zijn allen geloden.

51 En een zeker jongeling volgde hem, hebbende een lijnwaad omgedaan over het naakte lijf, en de jongelingen grepen hem.

52 En hij, het lijnwaad verlatende, is naakt van hen geloden.

53 En zij leidden Jezus henen tot den hoogepriester; en hij hem vergaderden al de overpriesters, en de ouderlingen, en de schriftgeleerden.

54 En Petrus volgde hem van verre, tot binnen in de zaal des hoogepriesters, en hij was mede zittende met de dienaars, en zich warmende bij het vuur.

55 En de overpriesters, en de geheele raad, zochten getuigenis tegen Jezus, om hem te dooden, en vonden niet.

56 Want velen getuigden valschelijk tegen hem, en de getuigenissen waren niet eenparig.

57 En eenigen, opstaande, getuigden valschelijk tegen hem, zeggende:

58 Wij hebben hem hooren zeggen:

59 Ik zal dezen tempel, die met handen gemaakt is, afbreken, en in drie dagen eenen anderen, zonder handen gemaakt, bouwen.

60 En ook alzo was hunne getuigenis niet eenparig.

61 En de hoogepriester, in het midden opstaande, vraagde Jezus, zeggende: Antwoordt gij niets? Wat getuigen deze tegen u?

62 Maar hij zweeg stil, en antwoordde niets. Wederom vraagde hem de hoogepriester, en zeide tot hem: Zijt gij de Christus, de Zoon des gezegenden Gods?

63 En Jezus zeide: Ik ben het. En gijlieden zult den Zoon des menschen zien zitten ter rechterhand der kracht Gods, en komen met de wolken des hemels.

64 En de hoogepriester, verscheurende zijne kleederen, zeide: Wat hebben wij nog getuigen van noode?

65 Gij hebt de Goedsalasting gehoord: wat dunkt ulieden? En zij allen veroordeelden hem, des doods schuldig te zijn.

66 En sommigen begonnen hem te bespuwen, en zijn aangezicht te bedekken, en met vuisten te slaan, en tot hem te zeggen: Profeteer. En de dienaars gaven hem kinnebakslagen.

67 En als Petrus beneden in de zaal

was, kwam eene van de dienstmaagden des hoogepriesters;

67 En ziende Petrus zich warmende, zag zij hem aan, en zeide: Ook gij waart met Jezus den Nazarener.

68 Maar hij heeft het geloofend, zeggende: Ik ken hem niet, en ik weet niet, wat gij zegt. En hij ging buiten in de voorzaal, en de haan kraaide.

69 En de dienstmaagd, hem wederom ziende, begon te zeggen tot degenen, die daarbij stonden: Deze is een van die.

70 Maar hij loochende het wederom. En een weinig daarna, die daarbij stonden, zelden wederom tot Petrus: Waarlijk, gij zijt een van die; want gij zijt ook een Galiléer, en uwe spraak gelijkt.

71 En hij begon zich zelven te vervloeken en te zweren: Ik ken dezen mensch niet, dien gij zegt.

72 En de haan kraaide de tweede maal; en Petrus werd inachtig het woord, hetwelk Jezus tot hem gezegd had: Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij mij driemaal verloochen. En hij, zich van haar makende, weende.

HOOFDSTUK 15.

Christus wordt door de Joden aan Pilatus overgeleverd en voor hem beschuldigd: Maxrop ag, ondervraagd zijnde, zwijgt, vs. 1. Pilatus tracht hem los te laten, doch op aandringen van het volk laat hij Bar-abbas los en geeft Christus over om gekruist te worden, 6. wien de kerkvaders bespotten en mishandelen, 16. Simon van Cyrène wordt gedwongen zijn kruis te dragen, 21. Hem wordt gewirren met twee moordenaars, 25. Hij wordt gekruist met twee moordenaars, 25. En van de voorbijgaanden gelasterd, 29. Duisternis komt op de aarde, 33. Christus roept tot zijn Vader en wordt daarover bespot, 34. en nadat hem eilich was toegeleid, geeft hij den geest, 36. Het voorhangsel des tempels scheurt, 38. Enkele vrouwen zien van verre toe, 40. Christus wordt door Josef van Arimathea begraven, 42.

EN terstond, des morgens vroeg, hielen de overpriesters te samen raad, met de ouderlingen en schriftgeleerden, en den geheelen raad, en Jezus gebonden hebbende, brachten zij hem heen, en gaven hem aan Pilatus over.

2 En Pilatus vraagde hem: Zijt gij de Koning der Joden? En hij, antwoordende, zeide tot hem: Gij zegt het.

3 En de overpriesters beschuldigden hem van vele zaken; maar hij antwoordde niets.

4 En Pilatus vraagde hem wederom, zeggende: Antwoordt gij niet? zie, hoe vele zaken zij tegen u getuigen?

5 En Jezus heeft niet meer geantwoord, zoodat Pilatus zich verwonderde.

6 En op het feest liet hij hun eenen gevangene los, wien zij ook begeerden.

7 En er was een, genaamd Bar-abbas, gevangene met andere medoproeimakers, die in het oproer eenen doodslag gedaan had.

8 En de schare riep uit, en begon te begeren, dat hij deed, gelijk hij hun altijd gedaan had.

9 En Pilatus antwoordde hun, zeggende: Wilt gij, dat ik u den Koning der Joden loslate?

10 (Want hij wist, dat hem de overpriesters door nijd overgeleverd hadden.)

11 Maar de overpriesters bewogen de schare, dat hij hun liever Bar-abbas zou loslaten.

12 En Pilatus, antwoordende, zeide wederom tot hen: Wat wilt gij dan, dat ik met hem doen zal, dien gij eenen Koning der Joden noemt?

13 En zij riepen wederom: Kruis hem.

14 Doch Pilatus zeide tot hen: Wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer: Kruis hem!

15 En Pilatus nu, willende der schare

J. o. H. 33.

h Matt. 26:71.
Luk. 22:58.
Joh. 18:25.

i Matt. 26:34.
Luk. 22:61.
Joh. 13:38.
18:27.

a Ps. 2:2.
Matt. 27:1.
Luk. 22:66.
Joh. 18:28.

b Hand. 3:13.

c Matt. 27:11.
Luk. 23:3.
Joh. 18:33.

d Matt. 27:15.
Joh. 19:10.

e Matt. 27:15.
Luk. 23:17.
Joh. 18:39.

f Matt. 27:16.
Luk. 23:19.
Joh. 18:40.

g Matt. 27:20.
Luk. 23:18.
Joh. 18:40.
Hand. 3:14.

h Matt. 27:6.
Joh. 19:1.

J. o. H. 33.	genoeg doen, heeft hun Bar-abbas losgelaten, en gaf Jezus over, als hij hem gekeuist had, om gekruist te worden.	41 Welke ook, toen hij in Galliëa was, hem waren gevolgd, en hem gediend hadden; en vele andere vrouwen, die met hem naar Jeruzalem opgekomen waren.	J. o. H. 33.
i Matt. 27:27.	16 En de krijgsknechten leidden hem binnen in de zaal, welke is het regthuis,	42 En als het nu avond was geworden, dewijl het de voorbereiding was, welke is de voorsabbat:	e Luk. 8:23.
Joh. 19:2	en riepen de gansche bende zamen; 17 En deden hem eenen purperen mantel aan, en eenen doornenkroon gevlochten hebbende, zetten hem die op; 18 En bezonnen hem te groeten, zeggende: Wees gegroet, gij Koning der Joden!	43 Kwam Jozef, die van Arimathëa was, een eerlijk raadshoofd, die ook zelf het koninkrijk Gods was verwachtende, en zich verstoutende, ging hij in tot Pilatus, en begeerde het lichzaam van Jezus.	o Matt. 27:57.
	19 En sloegen zijn hoofd met eenen rietstok, en bespoken hem, en vallende op de knieën, aanbaden hem.	44 En Pilatus verwonderde zich, dat hij alreede gestorven was; en den hoofdman over honderd tot zich geroepen hebbende, vroegde hem, of hij lang gestorven was.	Luk. 23:50.
	20 En als zij hem bespot hadden, deden zij hem den purperen mantel af, en deden hem zijne eigene kleedren aan, en leidden hem uit, om hem te kruisigen.	45 En als hij het van den hoofdman over honderd verstaan had, schonk hij Jozef het lichzaam.	Joh. 19:38.
k Matt. 27:33.	21 En zij dwongen eenen Simon van Cyrëne, die daar voorbijging, komende van den akker, den vader van Alexander en Rufus, dat hij zijn kruis droeg.	46 En hij kocht zijn lijnwaad, en hem afgenomen hebbende, wond hem in dat lijnwaad, en leide hem in een graf, hetwelk uit eene steenrots gehouwen was; en hij wende eenen steen tegen de deur des grafs.	b Matt. 12:40.
Luk. 23:36.	22 En zij bragten hem tot de plaats Golgotha, hetwelk is, overgezet zijnde, Hoofdscheersplaats.	47 En Maria Magdalëna, en Maria, de moeder van Joses, aanschouwden, waar hij gelegd werd.	26:12.
l Matt. 27:33.	23 En zij gaven hem gewirredren wijn te drinken; maar hij nam die niet.	HOOFDSTUK 16.	26:12.
Luk. 23:33.	24 En als zij hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleedren, werpende het lot over dezelve, wat een ingelyk weggenomen zou.	De vrouwen komen tot het graf, om het lichzaam van Christus te zalven, vs. 1. 23 vinden den steen afgewenteld, 4 en worden door eenen engel onderricht, dat hy van den dood was opgestaan, 3. Christus verschijnt aan Maria Magdalëna, 9: die de opstanding van Christus den discipelen boodschapt, doch niet geloofd wordt, 10. Hij verschijnt nog aan twee discipelen op den weg, 12. Eindelijk ook aan de elfen, welken hij bevel geeft overal te prediken en te doopen, 14. Hij belooft, dat den gelovigen verscheidene tekenen zullen volgen, 17. Vaart op in den hemel, 19. De apostelen voeren Christus bevel met vrucht uit, 20.	26:12.
Joh. 19:17.	25 En het was de derde ure, en zij kruisigden hem.	EN als de sabbat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdalëna, en Maria, de moeder van Jakobus, en Salome specerijen gekocht, opdat zij kwamen en hem zalfden.	Luk. 23:53.
m Matt. 27:35.	26 En het opschrift zijner beschuldiging was boven hem geschreven: DE KONING DER JODEN.	2 En zeer vroeg op den eersten dag der week, kwamen zij tot het graf, als de zon opging.	a Matt. 28:1.
Luk. 23:38.	27 En zij kruisigden hem met twee moordenaars, eenen aan zijne rechter, en eenen aan zijne linkerzijde.	3 En zeiden tot elkander: Wie zal ons den steen van de deur des grafs afwentelen?	Luk. 24:1.
Joh. 19:23	28 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En hij is met de misdadigen gerekend.	4 (En opziende, zagen zij, dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.	Joh. 20:1.
n Ps. 22:19.	29 En die voorbijgingen, lasterden hem, schuddende hunne hoofden, en zeggende: Ha! gij, die den tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt.	5 En in het graf ingegaan zijnde, zagen zij eenen jongeling zittende ter rechterzijde, bekleed met een wit kleed, en werden verbaasd.	b Matt. 28:2.
	30 Behoud u zelve, en kom af van het kruis.	6 Maar hij zeide tot haar: Zijt niet verbaasd; gij zoekt Jezus den Nazarener, die gekruist was; hij is opgestaan, hij is hier niet; ziet de plaats, waar zij hem gezegd hadden.	Joh. 20:12.
o Matt. 27:37.	31 En insgelijks ook de overpriesters, met de schriftgeleerden, zeiden tot elkander al spottende: Hij heeft anderen verlost, zich zelve kan hij niet verlossen.	7 Doch gaat heen, zegt zijnen discipelen, en Petrus, dat hij u voorgaat naar Galliëa; aldaar zult gij hem zien, e gelijk hij ulieden gezegd heeft.	c Matt. 28:5.
Luk. 19:19	32 De Christus, de Koning Israëls, kom nu af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen. Ook die met hem gekruist waren, smaadden hem.	8 En zij, haastelijk uitgegaan zijnde, vloten van het graf, en bevingen ontzetting had haar bevangen; en zij zeiden niemand iets, want zij waren bevreesd.	Luk. 24:3.
p Jes. 53:12.	33 En als de zesde ure gekomen was, werd er duisternis over de geheele aarde, tot de agende ure toe.	9 En als Jezus opgestaan was, des morgens vroeg, op den eersten dag der week, verscheen hij eerst aan Maria Magdalëna, a uit welke hij zeven duivelen uitgeworpen had.	d Hand. 1:3.
Luk. 22:37.	34 En ter negender ure, riep Jezus met eenen groote stem, zeggende: ELOI, ELOI, LAMMA SABACHTA'NI! hetwelk is, overgezet zijnde: Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?	10 Deze heengaan, boodschapten het den genen, die met hem geweest waren, welke treurden en weenden.	13:31.
q Ps. 22:2.	35 En sommigen van die daarbij stonden, dit hoorende, zeiden: Ziet, hij roept Elias.	11 En als deze hoorden, dat hij leefde, en van haar gezien was, geloofden zij het niet.	1 Cor. 15:5.
Matt. 27:46.	36 En er liep een, en vulde eenen spons met edik, en stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken, zeggende: Houdt stil, laat ons zien, of Elias komt, om hem af te nemen.	12 En na dezen is hij geopenbaard in een andere gedaante, aan twee van hen, daar zij wandelden, en in het veld gingen.	e Matt. 26:32.
r Ps. 69:22.	37 En Jezus, eenen groote stem van zich gegeven hebbende, gaf den geest.		28:10.
Joh. 19:29.	38 En het voorhangsel des tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden.		Mark. 14:28.
s 2 Kron. 3:14.	39 En de hoofdman over honderd, die daarbij tegenover hem stond, ziende, dat hij alzoo roepende den geest gegeven had, zeide: Waarlijk deze mensch was Gods Zoon!		f Matt. 28:8.
Matt. 27:51.	40 En er waren ook vrouwen, y van verre dit aanschouwende, onder welke ook was Maria Magdalëna, en Maria, de moeder van Jakobus, den kleine, en van Joses, en Salome;		Luk. 24:9.
Luk. 23:47.			g Joh. 20:16.
t Matt. 27:54.			16.
Luk. 23:47.			h Luk. 8:2.
u Matt. 27:55.			i Luk. 24:13.
Luk. 23:49.			
y Ps. 38:12.			

J. o. H. 53.

13 Deze ook heengaan, boodschappen het aan de anderen, maar zij geloofden ook die niet.

4 Luk. 24:36.
Joh. 20:19.
1 Cor. 15:5.

14 Daarna is hij geopenbaard aan de elfen, daar zij aanzaten, en verweet hun hunne ongelovigheid en hardigheid des harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen, die hem gezien hadden, nadat hij opgestaan was.

1 Matt. 28:19.
Joh. 15:16.

15 En hij zeide tot hen: Gaat heen in de gehele wereld, predikt het evangelie aan alle creaturen.

1 Joh. 3:18.
12:48.

16 Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.

17 En degenen, die geloofd zullen heb-

ben, zullen deze teekenen volgen: = in mijnen naam zullen zij duivelen uitspreken; = met nieuwe tongen zullen zij spreken;

18 = Slangen zullen zij opheffen; en al is het, dat zij iets doodelijks zullen drinken, het zal hun niet schaden; = op kranken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden.

19 De Heere dan, nadat hij tot hen gesproken had, = is opgenomen in den hemel, en is gezeten aan de rechterhand Gods.

20 En zij, = uitgegaan zijnde, predikten overal, en de Heere wrought mede, en bevestigde het woord door teekenen, die daarop volgden. Amen.

J. o. H. 53.

4 Luk. 10:17.
Hand. 8:16.
8:7.
10:18.
19:12.

o Hand. 2:4.
10:46.
19:6.

p Luk. 10:19.
Hand. 28:5.

q Hand. 28:8.

r Luk. 24:50.
51.
Hand. 1:9.

s Hand. 1:2.
1 Tim. 3:16.

t Hand. 14:3.
Hebr. 2:4.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR de beschrijving van

L U K A S.

HOOFDSTUK I.

De voorrede van Lukas over zijn evangelie, vs. 1. Geslacht en leven van Zacharias en Elisabeth, 5. Een engel verschijnt aan Zacharias in den tempel, 8, welke hem verzorgt de ontvangenis en geboorte van Johannes, wiens aubt hij beschrijft, 13. Zacharias zalke niet geloovende, wordt gestraft met stomheid voor een tijd, 18. Elisabeth wordt bevrucht, 24. De engel Gabriël boodschapt aan de maagd Maria, dat zij den Zoon van God ontvangen en baren zal, 26. Zij reist daarna tot Elisabeth, die haar met blijdschap ontvangt en zalig priest, 32. Maria dankt den Heere met eenen lofsang, 46. Elisabeth haart haren zoon, 57, die besneden en Johannes genoemd wordt, 59. Zacharias wordt weder sprekende en zingt den Heere eenen lofsang, profeterende van het aubt van Christus, en van zijnen voorlooper Johannes, 64; die in de woestijn opvraet en sterk wordt in den geest, 80.

NADEMAAL velen ter hand genomen hebben, om in orde te stellen een verhaal van de dingen, die onder ons voikome zekerheid hebben;

2 Gelijk ons overgeleverd hebben, die van den beginne zelve aanschouwers en dienaars des woords geweest zijn:

3 Zoo heeft het ook mij goed gedacht, hebbende alles van voren aan naastelijk onderzocht, vervolgens aan u te schrijven, voortreffelijke Theofilus!

4 Opdat gij moogt kennen de zekerheid der dingen, waarvan gij onderwezen zijt,

5 IN de dagen van Herodes, den koning van Judéa, was een zeker priester, met name Zacharias, = van de dagorde van Abia; en zijne vrouw was uit de dochteren van Aäron, en haar naam Elisabeth.

6 En zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en regten des Heeren, onberispelijk.

7 En zij hadden geen kind, omdat Elisabeth onvruchtbaar was, en zij beiden verre op hunne dagen gekomen waren.

8 En het geschiedde, dat, als hij het priesterambt bediende voor God, in de beurt zijner dagorde,

9 Naar de gewoonte der priesterlijke bediening, hem te lote was gevallen, dat hij zoude ingaan in den tempel des Heeren om te = reukofferen.

10 En al de menigte des woiks was buiten, biddende, ter ure des reukoffers.

11 En van hem werd gezien een engel des Heeren, staande ter rechterzijde van het altaar des reukoffers.

12 En Zacharias, hem ziende, werd ontroerd, en vreeze is op hem gevallen.

13 Maar de engel zeide tot hem: Vrees niet, Zacharias! want uw gebed is verhoord, en uwe vrouw Elisabeth zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Johannes.

14 En u zal blijdschap en verheuging zijn, en velen = zullen zich over zijne geboorte verblijden.

15 Want hij zal groot zijn voor den Heere; = noch wijn noch sterken drank zal hij drinken, en hij zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van zijner moeders lijf aan.

16 En gij zal velen der kinderen Israëls bekeeren tot den Heere, hunnen God.

17 En = hij zal voor Hem heengaan, in den geest en de kracht van Elias, om te bekeeren de harten der vaderen tot de kinderen, en de ongehoorzamen tot de voorzigtigheid der rechtvaardigen, om den Heere te bereiden een toegerust volk.

18 En Zacharias zeide tot den engel: Waarbij zal ik dat weten? want ik ben oud, en mijne vrouw is verre op hare dagen gekomen.

19 En de engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden, om tot u te spreken, en u deze dingen te verkondigen.

20 En zie, gij zult zwijgen, en niet kunnen spreken, tot op den dag, dat deze dingen geschied zullen zijn; om dies wil, dat gij mijne woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hunnen tijd.

21 En het volk was wachtende op Zacharias, en waren verwonderd, dat hij zoo lang vertoefde in den tempel.

22 En als hij uitkwam, kon hij tot hen niet spreken; en zij bekenden, dat hij een gezigt in den tempel gezien had. En hij wenkte hun toe, en bleef stom.

23 En het geschiedde, als de dagen zijner bediening vervuld waren, dat hij naar zijn huis ging.

24 En na die dagen werd Elisabeth, zijne vrouw, bevrucht; en zij verbergde zich vijf maanden, zeggende:

25 Alzoo heeft mij de Heere gedaan, in de dagen, in welke Hij mij aangezien heeft, om = mijne vernedering onder de menschen weg te nemen.

26 En in de zesde maand werd de engel Gabriël van God gezonden naar een stad in Galiléa, genaamd Nazareth;

27 = Tot eene maagd, die ondertrouwd

J. o. H. —.

d Luk. 1:60.

e Luk. 1:58.

f Rig. 13:1.

g Mal. 4:6.

h Matt. 11:14.

i Matt. 3:2.

j Mark. 9:12.

k Mal. 4:6.

l Gen. 17:17.

m Gen. 17:17.

n Gen. 17:17.

o Gen. 17:17.

p Gen. 17:17.

q Gen. 17:17.

r Gen. 17:17.

s Gen. 17:17.

t Gen. 17:17.

u Gen. 17:17.

v Gen. 17:17.

w Gen. 17:17.

x Gen. 17:17.

J. o. H. —.

1 Kron. 24:10.

1 Hebr. 9:6.

2 Ex. 30:7.

3 Lev. 16:7.

4 Matt. 1:18.

J. o. H. —	was met eenen man, wiens naam was Josef, uit den huize Davids; en de naam der maagd was Maria.	55 (Gelijk Hij gesproken heeft tot onze vaders, <i>namelijk</i> tot Abraham, en zijn zaad) in der eeuwigheid.	J. o. H. —
—	28 En de engel tot haar ingekomen zijnde, zeide: Wees gegroet, gij begenadigde! de Heere is met u, gij zijt gezegend onder de vrouwen.	56 En Maria bleef bij haar ontrent drie maanden, en keerde weder tot haar huis.	a Gen. 17:19. Ps. 132:11.
—	29 En als zij hem zag, werd zij zeer ontroerd over dit zijn woord, en overleide, hoedanig deze groetenis mocht zijn.	57 En de tijd van Elisabeth werd vervuld, dat zij baren zoude, en zij baarde eenen zoon.	b Luk. 1:14.
a Jes. 7:14.	30 En de engel zeide tot haar: Vrees niet, Maria! want gij hebt genade bij God gevonden.	58 En die daar rondom woonden en hare magen hoorden, dat de Heere zijne barmhartigheid grootelijks aan haar bezeugen had, en waren met haar verblijd.	c Gen. 17:12. Lev. 12:3.
a Matt. 1:21.	31 En zie, gij zult bevrucht worden, en eenen zoon baren, en zult zijnen naam heeten JEZUS.	59 En het geschiedde, dat zij op den achtsten dag kwamen, om het kind te besnijden, en noemden het Zacharias, naar den naam zijns vaders.	d Luk. 1:13.
a Jes. 54:5.	32 Deze zal groot zijn, en de Zoon des Allerhoogsten genaamd worden; en God de Heere zal hem den troon van zijnen vader David geven.	60 En zijne moeder antwoordde, en zeide: Niet alzo, maar d hij zal Johannes heeten.	
a Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 9:6.	33 En hij zal over het huis Jakobs Koning zijn in der eeuwigheid, en zijns koninkrijks zal geen einde zijn.	61 En zij zeiden tot haar: Er is niemand in uwe maagschap, die met dien naam genaamd wordt.	
a Kron. 22:10. Ps. 45:7. Jer. 23:5. Dan. 7:14, 27. Micha 4:7. Hebr. 1:8.	34 En Maria zeide tot den engel: Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man kenne?	62 En zij wenkten zijnen vader, hoe hij wilde, dat hij genaamd zou worden.	
	35 En de engel, antwoordende, zeide tot haar: De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom ook, dat Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden.	63 En als hij een schriftafelje geëischt had, schreef hij, zeggende: Johannes is zijn naam. En zij verwonderden zich allen.	
	36 En zie, Elisabeth, uwe nicht, is ook zelve bevrucht, met eenen zoon, in haren ouderdom; en deze maand is haar, die onvruchtbaar genoemd was, de zesde:	64 En terstond werd zijn mond geopend, en zijne tong <i>langemaakt</i> ; en hij sprak, God lovende.	
	37 Want geen ding zal bij God onmogelijk zijn.	65 En er kwam vrees voor allen, die rondom hen woonden; en in het geheele gebergte van Judea werd veel gesproken van al deze dingen.	
a Job. 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Marc. 12:26. Luk. 15:27.	38 En Maria zeide: Zie, de dienstvaagd des Heeren; mij geschiedde naauw worden. En de engel ging weg van haar.	66 En allen, die het hoorden, namen het ter harte, zeggende: Wat zal toch dit kindeken wezen? En de hand des Heeren was met hem.	
	39 En Maria, opgestaan zijnde in diezelve dagen, reisde met haast naar het gebergte in eene stad Juda;	67 En Zacharias, zijn vader, werd vervuld met den Heiligen Geest, en profeteerde, zeggende:	
	40 En kwam in het huis van Zacharias, en groette Elizabeth.	68 Gelooft zij de Heere, de God Israëls, want Hij heeft bezocht, en verlossing te weeg gebragt zijnen volke;	
	41 En het geschiedde, als Elizabeth de groetenis van Maria hoorde, zoo sprong het kindeken op in haren buik; en Elizabeth werd vervuld met den Heiligen Geest;	69 En heeft eenen hooren der zaligheid ons opgericht, in het huis van David, zijnen knecht;	a Ps. 132:17.
	42 En riep uit met een groote stem, en zeide: Gezegend zijt gij onder de vrouwen, en gezegend is de vrucht uws buiks!	70 Gelijk Hij gesproken heeft, door den mond zijner heilige profeten, die van het begin der wereld <i>gewest</i> zijn:	a Ps. 72:12. Jes. 40:10. Jer. 23:6. Dan. 9:27.
	43 En van waar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?	71 <i>Namelijk</i> eene verlossing van onze vijanden, en van de hand al dergenen, die ons haten;	
	44 Want zie, als de stem uwer groetenis in mijne ooren geschiedde, zoo sprong het kindeken van vreugde op in mijnen buik.	72 Opdat Hij barmhartigheid deed aan onze vaders, en gedachtig ware aan zijn heilig verbond;	
a Luk. 11:28.	45 En zalig is zij, die geloofd heeft, want de dingen, die haar van den Heere gezegd zijn, zullen volbragt worden.	73 En aan den eed, dien Hij Abraham, onzen vader, gezworen heeft, om ons te geven.	a Gen. 22:16. Ps. 135:9. Jer. 31:33. Hebr. 6:13, 17.
	46 En Maria zeide: Mijne ziel maakt groot den Heere.	74 Dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vrees.	a Hebr. 9:14.
	47 En mijn geest verheugt zich in God, mijnen Zaligmaker;	75 In heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens.	a 1 Petr. 1:15.
	48 Omdat Hij de nederheid zijner dienstvaagd heeft aangezien: want zie, van nu aan zullen mij zalig spreken al de geslachten.	76 En gij, kindeken! zult een profeet des Allerhoogsten genaamd worden: want gij zult voor het aangezicht des Heeren voor heengaan, om zijne wegen te bereiden;	a Mal. 4:5. Luk. 1:17.
	49 Want groote dingen heeft aan mij gedaan Hij, die magtig is, en heilig is zijn naam.	77 Om zijn volk kennis der zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden,	a Luk. 3:3.
a Ex. 20:6.	50 En zijne barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over degenen, die Hem vrezen.	78 Door de innerlijke beweging der barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de opgang uit de hoogte;	a Mal. 4:2.
a Jes. 51:9. 52:10.	51 En Hij heeft een krachtig werk gedaan door zijnen arm; en Hij heeft verstrooid de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten.	79 Om te verschijnen den genen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods; om onze voeten te rigten op den weg des vredes.	a Jes. 9:1. 42:7. 43:8. 49:9. 60:1.
a Ps. 33:10. 1 Petr. 5:5.	52 Hij heeft magtigen van de troonen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd.	80 En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en was in de woestijnen, tot den dag zijner vertooning aan Israël.	a Luk. 2:40.
a 1 Sam. 2:8. Ps. 113:6.	53 En Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en rijken heeft Hij ledig weggezonden.		
a Ps. 34:11.	54 En Hij heeft Israël, zijnen knecht, opgenomen, opdat Hij gedachtig ware der barmhartigheid,		

HOOFDSTUK 2.

Christus wordt te Bethlehem geboren, vs. 1. en zijne geboorte door eenen engel aan de

J. o. H. 1.

herders bekend gemaakt. 8. *Lofzang der hemelsche heirscharen*, 13. De herders gaan naar Bethlehem, om het kind te zien, en vernedert hebbende, wat hun van dat kind gezegd was, keeren zij weder. 15. Het kindeken wordt besneden en Jezus genaamd, 21. den Heere in den tempel voorgesteld, 22. alwaar hem Simoon ontvangt in zijne armen en, na eenen lofsang, van hem profeteert. 25. Desgelijks doet ook Anna, de profetes. 36. Christus, twaalf jaren oud zijnde, reist met zijne ouders naar Jeruzalem. 41. Wordt van hen gevonden in den tempel onder de leeraars. 43. Keert weder naar Nazareth, is zijnen ouders onderdanig en neemt toe in wijsheid, grootte en genade. 51.

genaamd was van den engel, eer hij in het ligchaam ontvangen was.

22 En als de dagen harer reiniging vervuld waren, naar de wet van Mozes, bragten zij hem te Jeruzalem, opdat zij hem den Heere voorstelden:

23 (Gelijc geschreven is in de wet des Heeren: Al wat mannelijk is, dat de moeder opent, zal den Heere heilig genaamd worden.)

24 En opdat zij offerande gaven, naar bezeugen in de wet des Heeren gezegd is, een paar tortelduiven, of twee jonge duiven.

25 En ziet, er was een mensch te Jeruzalem, wiens naam was Simoon; en deze mensch was rechtvaardig en Godvreezende, verwachtende de vertroosting Israels; en de Heilige Geest was op hem.

26 En hem was eene Goddelijke openbaring gedaan door den Heiligen Geest, dat hij den dood niet zien zoude, eer hij den Christus des Heeren zou zien.

27 En hij kwam door den Geest in den tempel. En als de ouders het kindeken Jezus inbragten, om naar de gewoonte der wet met hem te doen;

28 Zoo nam hij hetzelfde in zijne armen, en loefde God, en zeide:

29 Nu laat Gij, Heere! uwen dienstknecht gaan in vrede, naar uw woord: 30 Want mijne oogen hebben uwe »zaligheid gezien.

31 »Die Gij bereid hebt voor het aangezicht van al de volken:

32 » Een licht tot verlichting der Heidenen, en tot heerlijkheid van uw volk Israël.

33 En Jozef en zijne moeder verwonderden zich over hetgeen van hem gezegd werd.

34 En Simoon zegende hen lieden, en zeide tot Maria, zijne moeder: Zie, »dize wordt gezet tot eenen valen opstanding veler in Israël, en tot een teeken, »dat weersproken zal worden.

35 (En ook een zwaard zal door uwe eigene ziel gaan) opdat de gedachten uit veler harten geopenbaard worden.

36 En er was Anna, eene profetesse, eene dochter van Annael, nir den stam van Aser; deze was tot grooten onderdom gekomen, welke met haren man zeven jaren had geleefd van haren maagdom af.

37 En zij was eene weduwe van omtrent vier en tachtig jaren, dewelke niet week in den tempel, met vasten en bidden, God »dienende nacht en dag.

38 En deze, te dierzelfer ure daarbij komende, heeft insgelijks den Heere beheden, en sprak van hem tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

39 En als zij alles voleindigd hadden, wat naar de wet des Heeren te doen was, keerden zij weder naar Galiläa, tot hunne stad Nazareth.

40 En het kindeken »wies op, en werd gesterkt in den geest, en vervuld met wijsheid: en de genade Gods was over hem.

41 En zijne ouders reisden alle jaarnaar Jeruzalem, op het feest van »pascha.

42 En toen hij twaalf jaren oud geworden was, en zij naar Jeruzalem opgegaan waren, naar de gewoonte van den feestdag:

43 En de dagen »aldaar voleindigd hadden, toen zij wederkeerden, bleef het kind Jezus te Jeruzalem, en Jozef en zijne moeder wisten het niet.

44 Maar meenende, dat hij in het gezelschap op den weg was, gingen zij eene dagreize, en tochten hem onder de magen, en onder de bekenden.

45 En als zij hem niet vonden, keerden zij wederom naar Jeruzalem, hem zoekende.

46 En het geschiedde, na drie dagen, dat zij hem vonden in den tempel, zit-

J. o. H. 1.

Lev. 12.6.

Ex. 13.2.

Num. 3.13.

8.16.17.

Lev. 12.8.

Gen. 46.30.

Ps. 98.2.

Jes. 52.10.

Hand. 28.25.

Jes. 42.6.

49.6.

Hand. 13.47.

Jes. 8.14.

Rom. 9.32.

1 Petr. 2.8.

Hand. 28.22.

1 Sam. 1.22.

Luk. 1.80.

Ex. 23.15.17.

Lev. 23.5.

Deut. 16.1.

12.

J. o. H. 1.

EN het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de geheele wereld beschreven zou worden.

2 Deze eerste beschrijving geschiedde, als Cyrenius over Syrië stadhouder was.

3 En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijne eigene stad.

4 En Jozef ging ook op van Galiläa, uit de stad Nazareth, naar Judäa, »tot de stad Davids, die »Bethlehem genaamd wordt, (omdat hij uit het »huis en geslacht van David was.)

5 Om beschreven te worden met Maria, zijne ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was.

6 En het geschiedde, als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden, dat zij baren zouden.

7 En zij »baarde haren eerstgeboren »zoon, en wond hem in doeken, en »leide hem neder in de kribbe, omdat voor hem lieden geene plaats was in de herberg.

8 En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwaacht over hunne kudde.

9 En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omschenen hen, en zij vreesden met groote vrees.

10 En de engel zeide tot hen: Vrees niet: want, ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal.

11 Namelijk dat u bedien geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.

12 En dit zal u het teeken zijn: gij zult het kindeken vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.

13 En van stonde aan was er met den engel »eene menigte des hemelschen heirscharen, prijzende God en zeggende:

14 Eere zij God in de hoogste hemelen, »en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!

15 En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaaren waren naar den hemel, dat de herders tot elkander zelden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd.

16 En zij kwamen met haast, en vonden Maria, en Jozef, en het kindeken liggende in de kribbe.

17 En als zij het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord, dat hun van dit kindeken gezegd was.

18 En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd van de herders.

19 Doch Maria bewaarde deze woorden alle te zamen, overleggende die in haar hart.

20 En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.

21 En als »acht dagen vervuld waren, dat men het kindeken besnijden zou, zoo werd zijn »naam genaamd JEZUS, welke

a Mich. 5.1.

Joh. 7.42.

b 1 Sam. 16.4.

c Matt. 1.1.

d Matt. 1.25.

e Dan. 7.10.

Openb. 5.11.

f Jes. 57.19.

Ez. 2.17.

g Gen. 17.13.

Lev. 12.3.

Joh. 7.22.

h Matt. 1.21.

Luk. 1.31.

J. o. H. 12.

tende in het midden der leeraren, hen hoorende, en hen ondervragende.

† Matt. 7: 28.
Mark. 1: 22.
Luk. 4: 22, 32.
Joh. 7: 15.

47 = En allen, die hem hoorden, ontzetten zich over zijn verstand en antwoorden.
48 En zij, hem ziende, werden verslagen, en zijne moeder zeide tot hem: Kind! waarom hebt gij ons zoo gedaan? zie, uw vader en ik hebben u met angst gezocht.

† Luk. 9: 45.
18: 34.

49 En hij zeide tot hen: Wat is het, dat gij mij gezocht hebt? wist gij niet, dat ik moet zijn in de dingen mijns Vaders?

† 1 Sam. 2: 26.
Luk. 1: 80.

50 = En zij verstonden het woord niet, dat hij tot hen sprak.

51 En hij ging met hen af, en kwam te Nazareth, en was hun onderdanig. En zijne moeder bewaarde al deze dingen in haar hart.

52 En Jezus = nam toe in wijsheid, en in grootte, en in genade bij God en de menschen.

HOOFDSTUK 3.

De tijd wanneer Johannes de Dooper zijn ambt heeft aangevangen, vs. 1. De inhoud zijner prediking, 3. Zijne vermaning tot bekeering aan degenen, die kwamen, om van hem gedoopt te worden, 7. Zijn antwoord op de vraag der scharen, 10; der tollenaars, 12; en der krijgslieden, wat een ietzelig moest doen, 14. Zijne getuigenis van Christus en van zijnen doop, 15. Zijne gevangenis, 19. Christus wordt door Johannes gedoopt, 21; wiens geslachtregister wordt verhaald tot Adam toe, 23.

29.

EN in het vijfde jaar der regering van den keizer Tiberius, als Pontius Pilatus stadhouder was over Judéa, en Heródés een viervorst over Galiléa, en Filippos, zijn broeder, een viervorst over Itrúe en over het land Trachónitis, en Lysánias een viervorst over Abiléné;
2 Onder de = hogepriesters Annas en Kajafas, geschiedde het woord Gods tot Johannes, den zoon van Zacharias, in de woestijn.

† Hand. 4: 6.

3 En hij kwam in al het omliggende land der Jordaan, predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.

† Matt. 3: 1.
Mark. 1: 4.

4 Gelijk geschreven is in het boek der woorden van c Jesaja, den profeet, zeggende: De stem des rospenden in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht!

† Jes. 40: 3.
Matt. 3: 3.
Mark. 1: 3.
Joh. 1: 23.

5 Alle dal zal gevuld worden, en alle berg en heuvel zal vernederd worden, en de kromme seegen zullen tot eenen rechten weeg worden, en de oneffene tot effene wegen.

† Ps. 68: 2.
Jes. 58: 10.

6 En alle vleesch zal de zaligheid Gods zien.

7 Hij zeide dan tot de scharen, die uitkwamen, om van hem gedoopt te worden: = Gij addressengebroadtsels! wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

† Matt. 3: 7.
23: 33.

8 Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig; en begint niet te zeggen bij u zelven: = Wij hebben Abraham tot eenen vader; want ik zeg u, dat God, zelfs uit deze steenen, Abraham kinderen kan verwekken.

† Matt. 3: 9.
Joh. 8: 39.
Hand. 13: 26.

9 En de bij ligt ook alreede aan den wortel der boomen; alle boom dan, die geene goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen, en in het vuur geworpen.

† Matt. 3: 10.
7: 19.

10 En de scharen vraagden hem, zeggende: Wat zullen wij dan doen?

† Hand. 2: 37.

11 En hij, antwoordende, zeide tot hen: Die twee rokken heeft, deele hem mede, die geen heeft; en die spijze heeft, doe desgelijks.

† Jakob. 2: 13.
15.

12 En er kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden, en zeiden tot hem: Meester! wat zullen wij doen?

† 1 Joh. 3: 17.

13 En hij zeide tot hen: Elacht niet meer, dan hetgeen u gezet is.

14 En hem vraagden ook de krijgslie-

den, zeggende: En wij, wat zullen wij doen? En hij zeide tot hen: Doet niemand overlast, en ontvreemdt niemand het zijne met bedrog, en laat u vergevooogen met uwe bezoldingen.

15 En alshet volk verwachtte, en allen in hunne harten overleiden van Johannes, of hij niet mogelijk de Christus ware:

16 Zoo antwoordde Johannes aan allen, zeggende: = Ik doop u wi met water; maar hij komt, die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben den riem van zijne schoenen te ontbinden; = dese zal u doopen met den Heiligen Geest en met vuur.

17 = Wiens wand in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer doorzuiveren, en de tarwe zal hij in zijne schuur zamenbrengen, maar het kaf zal hij met onuitblusschelijk vuur verbranden.

18 Hij dan ook nog vele andere dingen vermanende, verkondigde den volke het evangelie.

19 = Maar als Heródés, de viervorst, van hem bestraft werd, om Heródias wil, de vrouw van Filippus, zijnen broeder, en over alle booze stukken, die Heródés deed,

20 Zoo heeft hij ook dit nog boven alles daar toegedaan, dat hij Johannes in de gevangenis gesloten heeft.

21 = En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd, en Jezus ook gedoopt was, en bad, dat de hemel geopend werd;

22 En dat de Heilige Geest op hem nedaalde, in lichamelijke gedaante, gelijk eene duif; en dat er eene stem geschiedde uit den hemel, zeggende: = Gij zijt mijn geliefde Zoon, in u heb ik mijn welbehagen!

23 En hij, Jezus, begon omtrent dertig jaren oud te wezen, zijnde (alzo men meende) q de zoon van Jozef, den zoon van Heli,

24 Den zoon van Matthat, den zoon van Levi, den zoon van Melchi, den zoon van Janna, den zoon van Jozef,

25 Den zoon van Mattathias, den zoon van Amos, den zoon van Naim, den zoon van Esli, den zoon van Naggai,

26 Den zoon van Maath, den zoon van Mattathias, den zoon van Semei, den zoon van Jozef, den zoon van Juda,

27 Den zoon van Johanna, den zoon van Ribsa, den zoon van Zorobabel, den zoon van Salathiel, den zoon van Neri,

28 Den zoon van Melchi, den zoon van Addi, den zoon van Kosam, den zoon van Elmodam, den zoon van Er,

29 Den zoon van Joses, den zoon van Eliezer, den zoon van Jorim, den zoon van Matthat, den zoon van Levi,

30 Den zoon van Simeon, den zoon van Juda, den zoon van Jozef, den zoon van Jonan, den zoon van Eljakim,

31 Den zoon van Meleas, den zoon van Maian, den zoon van Mattatha, den zoon van Nathan, den zoon van David,

32 Den zoon van Jessai, den zoon van Obed, den zoon van Booz, den zoon van Salmon, den zoon van Nahasson,

33 Den zoon van Aminadab, den zoon van Aram, den zoon van Esrom, den zoon van Fares, den zoon van Juda,

34 Den zoon van Jakob, den zoon van Izak, den zoon van Abraham, den zoon van Thara, den zoon van Nachor,

35 Den zoon van Saruch, den zoon van Ragau, den zoon van Falck, den zoon van Heber, den zoon van Sala,

36 Den zoon van Kainan, den zoon van Arfaxad, den zoon van Sem, den zoon van Noé, den zoon van Lamech,

37 Den zoon van Mathusala, den zoon van Enoch, den zoon van Jared, den zoon van Malaleel, den zoon van Kainan,

38 Den zoon van Enos, den zoon van

J. o. H. 29.

† Matt. 3: 11.
Mark. 1: 8.
Joh. 1: 26.
Hand. 1: 5.
11: 16.
19: 4.

† Jes. 44: 3.
Joel. 2: 28.
Hand. 2: 4.
11: 15.

† Matt. 3: 12.

† Matt. 14: 3.
Mark. 6: 18.

30.

† Matt. 3: 13.
Mark. 1: 9.
Joh. 1: 32.

† Jes. 42: 1.
Matt. 17: 5.
Mark. 9: 7.
Luk. 9: 35.
Col. 1: 13.
2 Petr. 1: 17.

† Matt. 13: 55.
Joh. 6: 42.

† Gen. 11: 10, enz.

J. o. H. 30.

Seth, den 209n van Adam, den 209n van God.

Gen. 5:3.

HOOFDSTUK 4.

Christus vast veertig dagen in de woestijn en wordt van den duivel verzocht, vs. 1. Keert weder naar Galiléa, en leert in de synagoge te Nazareth uit Jesaja 61, dat hij de behoefde Messias was, 14; en wist aan, door de voorbeelden van Elias en Elisa, waarom hij aldaar geen wonderen deed, 23. Zij hierover toornig zijnde, trachten hem te dooden, 28. Hij leert te Kapernaüm op den sabbat, 31; en werpt aldaar eenen duivel uit, 33. Geneest de schoonmoeder van Petrus van de koorts, en vele andere kranken en bezetenen, 38; gaat van daar en predikt ook in andere steden van Galiléa, 42.

Matt. 4:1.
Mark. 1:12.

EN Jezus, vol des Heiligen Geestes, keerde wederom van de Jordaan, en werd door den Geest geleid in de woestijn;

Ex. 34:28.
1 Kon. 19:8.

2 En werd veertig dagen verzocht van den duivel; 3 en at gansch niet in die dagen, en als dezelve geëindigd waren, zoe hongerde hem ten laatste.

Deut. 8:3.
Matt. 4:4.

3 En de duivel zeide tot hem: Indien zij Gods Zoon zijt, zeg tot dezen steen, dat hij brood worde.

4 En Jezus antwoordde hem, zeggende: Er is geschreven, dat de mensch bij brood alleen niet zal leven, maar bij alle woord Gods.

5 En als hem de duivel geleid had op eenen hoogen berg, toonde hij hem al de koninkrijken der wereld in een oogenblik tijds.

6 En de duivel zeide tot hem: Ik zal u al deze magt, en de heerlijkheid derzelve koninkrijken geven; want zij is mij overgegeven, en ik geef ze wien ik ook wil;

7 Indien zij dan mij zult aanbidden, zoo zal het alles uwe zijn.

Deut. 6:13.
1 Sam. 7:3.

8 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Ga weg van mij, Satan! want er is geschreven: Gij zult den Heere, uwen God, aanbidden, en Hem alleen dienen.

9 En hij leidde hem naar Jeruzalem, en stelde hem op de tinne des tempels, en zeide tot hem: Indien zij de Zoon Gods zijt, werp u zelve van hier nederwaarts;

Ps. 91:11.

10 Want er is geschreven, dat Hij zijne engelen van u bevelen zal, dat zij u bewaren zullen;

11 En dat zij u op de handen nemen zullen, opdat zij uwen voet niet teeneigertijd aan eenen steen stoot.

Deut. 6:16.

12 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Er is gezegd: Gij zult den Heere, uwen God, niet verzoeken.

13 En als de duivel alle verzoeking volbrindigd had, week hij van hem voor een' tijd.

Matt. 4:12.
Mark. 1:14.
Joh. 4:43.
Hand. 10:37.

14 En Jezus keerde wederom, door de kracht des Geestes, naar Galiléa; en het gerucht van hem ging uit door het geheele omliggende land.

15 En hij leerde in hunne synagogen, en werd van allen geprezen.

Matt. 13:54.
Mark. 6:1.
Joh. 4:43.

16 En hij kwam te Nazareth, daar hij opgevoed was, en ging naar zijne gewoonte, op den dag des sabbats in de synagoge; en stond op om te lezen.

Neh. 8:5,6.

17 En hem werd gegeven het boek van den profeet Jesaja; en als hij het boek opengedaan had, vond hij de plaats, daar geschreven was:

Jes. 61:1.

18 De Geest des Heeren is op mij, daarom heeft Hij mij gezalfd; Hij heeft mij gezonden, om den armen het evangelie te verkondigen, om te genezen, die gebroken zijn van harte;

Jes. 42:7.
61:1,2.

19 Om den gevangenen te prediken loslating, en den blinden het gezigt, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren.

20 En als hij het boek toegedaan en den dienaar wedergegeven had, zat hij

neder; en de oogen van allen in de synagoge waren op hem geslagen.

21 En hij begon tot hen te zeggen: Heden is deze Schrift in uwe ooren vervuld.

22 En zij gaven hem allen getuigenis, en verwonderden zich over de aangename woorden, die uit zijnen mond voortkwamen; en zeiden: Is deze niet de zoon van Jozef?

23 En hij zeide tot hen: Gij zult zonder twijfel tot mij dit spreekwoord zeggen: Medicijnerster! genees u zelve; al wat wij gehoord hebben, dat in Kapernaüm geschied is, doe dat ook hier in uw vaderland.

24 En hij zeide: Voorwaar ik zeg u, dat geen profeet aangenomen is in zijn vaderland.

25 Maar ik zeg u in der waarheid: er waren vele weduwen in Israel in de dagen van Elias, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zoodat er groote hongersnood werd over het geheele land.

26 En tot geene van haar werd Elias gezonden, dan naar Sarepta Sidonis, tot eene vrouw, die weduwe was.

27 En er waren vele melantschen in Israel, ten tijde van den profeet Elisa; en geen van hen werd gereinigd, dan Naaman, de Syrier.

28 En zij werden allen in desynagoge met toorn vervuld, als zij dit hoorden.

29 En opstaande, wierpen zij hem uit, buiten de stad, en leidden hem op den top des bergs, op denwelken hunne stad gebouwd was, om hem van de steile af te werpen.

30 Maar hij, door het midden van hen doorgaande zijnde, ging weg.

31 En hij kwam af te Kapernaüm, eene stad van Galiléa, en leerde hen op de sabbatdagen.

32 En zij versloegen zich over zijne leer, want zijn woord was met magt.

33 En in de synagoge was een mensch, hebbende eenen geest eens onreinen duivels; en hij riep uit met groote stemme,

34 Zeggende: Laat af, wat hebben wij met u te doen, gij Jezus Nazarener? zijt gij gekomen, om ons te verderven? Ik ken u, wie gij zijt, namelijk de heilige Gods.

35 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil, en ga van hem uit. En de duivel, hem in het midden geworpen hebbende, voer van hem uit, zonder hem iets te beschadigen.

36 En er kwam eene verbaasheid over allen; en zij spraken zamen tot elkander, zeggende: Wat woord is dit, dat hij met magt en kracht den onreinen geesten gebiedt, en zij varen uit?

37 En het gerucht van hem ging uit in alle plaatsen des omliggenden lands.

38 En Jezus, opgestaan zijnde uit de synagoge, ging in het huis van Simon; en Simons' vrouws moeder was met eene groote koorts bevangen, en zij baden hem voor haar.

39 En staande boven haar, bestrafte hij de koorts, en de koorts verliet haar; en zij van stonde aan opstaande, diende hen lieden.

40 En als de zon onderging, bragten allen, die kranken hadden, met verschiedene ziekten bezangen, die tot hem, en hij leide een' iegelijk van hen de handen op, en genas dezelve.

41 En er voeren ook duivelen uit van velen, roepende en zeggende: Gij zijt de Christus, de Zoon Gods! En hen bestraffende, liet hij die niet spreken, omdat zij wisten, dat hij de Christus was.

42 En als het dag werd, ging hij uit, en trok naar eene woeste plaats; en de scharen zochten hem, en kwamen tot

J. o. H. 31.

Jes. 50:4.
Matt. 13:54.
Mark. 6:2.
Luk. 2:47.

Joh. 6:40.

p Matt. 4:13.

Matt. 13:57.
Mark. 6:4.
Joh. 4:4.1 Kon. 1:1.
Jakob.

2 Kon. 5:14.

Matt. 4:13.
Mark. 1:21.

Matt. 7:29.

Mark. 1:22.

Mark. 1:23.

Matt. 8:14.
Mark. 1:29.Matt. 8:16.
Mark. 1:32.Mark. 7:32.
8:23,25.Mark. 1:34.
3:11.

Mark. 1:35.

J. o. H. 31.

bij hem, en hielden hem op, dat hij van hen niet zou weggan.

43 Maar hij zeide tot hen: Ik moet ook andere steden het evangelie van het koninkrijk Gods verkondigen: want daartoe ben ik uitgezonden.

44 En hij predikte in de synagogen van Galiléa.

HOOFDSTUK 5.

Christus leert de scharen uit het schip van Petrus, vs. 1: en na eene wondervolle vischvangst belooft hij hem en zijne medgezellen te maken tot visschers der menschen, 4. Reinigt eenen melaatsche, 12; geneest eenen geraakte, 17; en bewijst daaruit, dat hij magt had, de zonden te vergeven, 21. Roept Levi, den tollenaar, 27; eet met hem en andere tollenaars, 29; en geeft daarvan reden, 31. Verleidigt zijne discipelen door verscheidene gelijkenissen, waarom zij niet vasten, 33.

EN het geschiedde, als de schare op hem aandrong, om het woord Gods te hooren, dat hij stond bij het meer Gennésaret.

2 En hij zag twee schepen aan den oever van het meer liggende, en de visschers waren daarnit gegaan, en spoelden de netten.

3 En hij ging in een van die schepen, hetwelk van Simon was, en bad hem, dat hij een weinig van het land afstak; en nederzittende, leerde hij de scharen uit het schip.

4 En als hij allet van spreken, zeide hij tot Simon: « Steek af naar de diepte, en werp uw netten uit om te vangen.

5 En Simon antwoordde, en zeide tot hem: Meester! wij hebben den geheelen nacht over gearbeid, en niet gevangen; doch op uw woord zal ik het net uitteweren.

6 En als zij dat gedaan hadden, besloten zij eene groote menigte visschen, en hun net scheurde.

7 En zij wenkten hunne medegenootten, die in het andere schip waren, dat zij hen zouden komen helpen. En zij kwamen, en vulden beide de schepen, zoodat zij bijna zonken.

8 En Simon Petrus, dat ziende, viel neder aan de knieën van Jezus, zeggende: Heere! ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.

9 Want verbaasdheid had hem bevangen, en allen, die met hem waren, over de vangst der visschen, die zij gevangen hadden;

10 En desgelijks ook Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeus, die medegenootten van Simon waren. En Jezus zeide tot Simon: Vrees niet; « van nu aan zult gij menschen vangen.

11 En als zij de schepen aan land gestuurd hadden, « verlieten zij alles, en volgden hem.

12 « En het geschiedde, als hij in eene dier steden was, ziet, er was een man vol melaatsheid; en Jezus ziende, viel hij op het aangezicht, en bad hem, zeggende: Heere! zoo gij wilt, gij kunt mij reinigen.

13 En hij, de hand uitstreckende, raakte hem aan, en zeide: Ik wil, word gereinigd! En terstond ging de melaatsheid van hem.

14 En hij gebood hem, dat hij het niemand zeggen zou; maar ga heen, zeide hij, vertoon u zelve den priester, en offer voor uwe reiniging, gelijk Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

15 Maar het gerucht van hem ging te meer voort; en vele scharen kwamen samen, om hem te hooren, en door hem genezen te worden van hunne krankheden.

16 Maar hij vertrok in de woestijnen, en bad aldaar.

17 En het geschiedde in een' dier dagen,

dat hij leerde, en er zaten farizeen, en leeraars der wet, die van alle vlekken van Galiléa, en Judéa, en Jerúsalem gekomen waren; en de kracht des Heeren was er om hen te genezen.

18 g En ziet, eenige mannen bragten op een bed eenen asch, die geraakt was, en zochten hem in te brengen, en voor hem te leggen.

19 En niet vindende, waardoor zij hem inbrengen mogten, overmits de schare, zoo klommen zij op het dak, en lieten hem door de tighelen neder met het beddeken, in het midden, voor Jezus.

20 En hij, ziende hun geloof, zeide tot hem: Mensch! uwe zonden zijn u vergeven.

21 En de schriftgeleerden en de farizeen begonnen te overdenken, zeggende: Wie is deze, die Godslastering spreekt? « wie kan de zonden vergeven, dan God alleen?

22 Maar Jezus, hunne overdenkingen bekennde, antwoordde en zeide tot hen: Wat overdenkt gij in uw harten?

23 Wat is lichter te zeggen: Uwe zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op en wandel?

24 Doch, opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen magt heeft op de aarde, de zonden te vergeven (zeide hij tot den geraakte): Ik zeg u, sta op, en neem uw beddeken op, en ga heen naar uw huis.

25 En hij, terstond voor hen opstaande, en opgenomen hebbende hetgeen daar hij op gelegen had, ging heen naar zijn huis, God verheerlijkende.

26 En ontzetting heeft hen allen bevangen, en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vreze, zeggende: Wij hebben heden ongelooftelijke dingen gezien.

27 « En na dezen ging hij uit, en zag eenen tollenaar, met name Levi, zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: Volg mij.

28 En hij, alles verlatende, stond op en volgde hem.

29 En Levi rigtte hem een' grooten maaltijd aan, in zijn huis; « en er was eene groote schare van tollenaars, en van anderen, die met hen aanzaten.

30 En hunne schriftgeleerden en de farizeen muurmureerden tegen zijne discipelen, zeggende: Waarom eet en drinkt gij met tollenaars en zondaren?

31 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn.

32 « Ik ben niet gekomen, om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.

33 « En zij zeiden tot hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes dikmaals, en doen gebeden, desgelijks ook de discipelen der farizeen, maar de uwe eten en drinken?

34 Doch hij zeide tot hen: « Kunt gij de brulloftskinderen, terwijl de bruidegom bij hen is, doen vasten?

35 Maar de dagen zullen komen, wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, dan zullen zij vasten in die dagen.

36 En hij zeide ook tot hen eene gelijkenis: Niemand zet eenen lap van een nieuw kleed, op een oud kleed; anders zoo scheurt ook dat nieuwe het oude, en de lap van het nieuwe komt met het oude niet overeen.

37 En niemand doet « nieuwen wijn in oude lederzakken; anders zoo zal de nieuwe wijn de lederzakken doen bersten, en de wijn zal uitgestort worden, en de lederzakken zullen verderven.

38 Maar nieuwen wijn moet men in nieuwe lederzakken doen, en zij worden beide te zamen behouden.

39 En niemand, die ouden drinkt, be-

J. o. H. 31.

g Matt. 9:1.
Mark. 2:3.
Hand. 9:33.

A Ps. 32:5.
Jes. 43:25.

g Matt. 9:9.
Mark. 2:14.
15.

g Matt. 9:10.
Mark. 2:15.
Luk. 15:1.

g Matt. 9:13.
Luk. 19:10.
1 Tim. 1:15.

m Matt. 9:14.

a Jes. 62:5.
2 Cor. 11:2.

g Matt. 9:17.
Mark. 2:22.

J. o. H. 31.

g Matt. 13:2.
Mark. 4:1.

g Joh. 31:6.

Jer. 16:16.
Eze. 47:9.
Matt. 4:12.
Mark. 1:17.

g Matt. 4:20.
19:27.
Mark. 10:28.
Luk. 18:28.

g Matt. 8:2.
Mark. 1:40.

g Lev. 13:2.
14:2.
Matt. 8:4.

J. o. H. 31.

geest terstond nieuwen, want hij zegt:
De oude is beter.

HOOFDSTUK 6.

De discipelen plukken korenaren op den sabbat en worden daarvoor door Christus tegen de farizeen verantwoord, vs. 1. Christus weest op den sabbat eene dorre hand en verdedigt dit zijn doen, 6. bidt op den berg en verkies uit zijne discipelen twaalf tot apostelen, 12. Geneset verscheidene zieke en bezeten menschen, 17. Leert welke menschen gelukkig zijn en welke niet, 20. Vermaant tot liefde, zelfs jegens de vijanden, 27. tot barmhartigheid en tot een billijk oordeel van zinen naaste, 36; als ook tot weldadigheid, 38. Leert, dat men zich zelven eerst moet bezien, wanneer men anderen wil bestraffen, 41; en dat de boom uit zijne vruchten wordt gekend, 43. Eindelek leert hij door de gelijkenis van een huis op eene rots en op zand gebouwd, dat het niet genoeg is, hem met den mond alleen te belijden, maar dat men ook zinen wil moet doen, 46.

a Deut. 23:25.
Matt. 12:1.
Mark. 2:23.

En o het geschiedde op den tweeden eersten sabbat, dat hij door het gezandte ging; en zijne discipelen plukten aren, en aten ze, die wrijvende met de handen.

b Ex. 20:10.

2 En sommige der farizeen zeiden tot hen: Waarom doet gij, wat niet geoorloofd is te doen op de sabbaten?

c 1 Sam. 21:6.

3 En Jezus, hun antwoordende, zeide: Hebt gij ook dat niet gelezen, hetwelk David deed, wanneer hem hongerde, en dengenen, die met hem waren?

d Lev. 24:9.

4 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods, en de teenbrooden genomen en gegeten heeft, en ook gegeven dengenen, die met hem waren, welke niet zijn geoorloofd te eten, dan alleen den priesteren.

e Matt. 12:8.

5 En hij zeide tot hen: De Zoon des menschen is een Heere ook van den sabbat.

f Matt. 12:9.

6 En het geschiedde ook op eenen anderen sabbat, dat hij in de synagoge ging, en leerde. En daar was een mensch, en zijne rechterhand was dor.

g Mark. 3:1.

7 En de schriftgeleerden en de farizeen namen hem waar, of hij op den sabbat genezen zou; opdat zij eenige beschuldiging tegen hem mogten vinden.

8 Doch hij kende hunne gedachten, en zeide tot den mensch, die de dorre hand had: Rijz op, en sta in het midden. En hij opgestaan zijnde, stond over einde.

9 Zoo zeide dan Jezus tot hen: Ik zal u vragen: Wat is geoorloofd op de sabbaten? goed te doen, of kwaad te doen? een mensch te behouden, of te verderven?

h 1 Kon. 13:6.

10 En hen allen rondom aangezien hebbende, zeide hij tot den mensch: Strek uwe hand uit. En hij deed alzoo; en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

i Matt. 14:23.

11 En zij werden vervuld met uitzinnigheid, en zij spraken zamen met elkander, wat zij Jezus doen zouden.

j Matt. 10:1.

12 En het geschiedde in die dagen, dat hij uitging naar den berg, om te bidden, en hij bleef den nacht over in het gebed tot God.

k Matt. 10:1.

13 En als het dag was geworden, riep hij zijne discipelen tot zich, en verkoos er twaalf uit hen, die hij ook Apostelen noemde:

l Mark. 3:13.

14 *Naamelijk* Simon, welken hij ook Petrus noemde, en Andreas, zijnen broeder, Jakobus en Johannes, Filippus en Bartholomaeus;

m Mark. 4:25.

15 Matthaeus en Thomas, Jakobus, den zoon van Alfeus, en Simon, genaamd Zelotes;

n Mark. 3:17.

16 Judas, den broeder van Jakobus, en Judas Iskariot, die ook de verrader geworden is.

o Matt. 7:13.

17 En met hen afgekomen zijnde, stond hij op eene vlakke plaats, en met hem de schare zijner discipelen, en eene groote menigte des volks van geheel

Judaea, en Jeruzalem, en van den zee-kant van Tyrus en Sidon;

18 Die gekomen waren, om hem te hooren, en om van hunne ziekten genezen te worden, en die van onreine geesten gekweld waren: en zij werden genezen.

19 En al de schare zocht hem aan te raken: want er ging kracht van hem uit, en hij genas ze allen.

20 En hij, zijne oogen opslaande over zijne discipelen, zeide: Zalig zijt gij, armen! want uw is het koninkrijk Gods.

21 Zalig zijt gij, die nu hongert; want gij zult verzadigd worden. Zalig zijt gij, die nu weent; want gij zult lagchen.

22 Zalig zijt gij, wanneer u de menschen haten, en wanneer zij u afschelden, en smaden, en uwen naam als kwaad verwerpen, om des Zoons des menschen wil.

23 Verblift u in dien dag, en zijt vrolijk: want, ziet, uw loon is groot in den hemel; want hunne vaders deden desgelijks den profeten.

24 Maar wee u, gij rijken! want gij hebt uwen troost weg.

25 Wee u, die verzadigd zijt! want gij zult hongeren. Wee u, die nu lacht! want gij zult treuren en weenen.

26 Wee u, wanneer al de menschen wel van u spreken! want hunne vaders deden desgelijks den valschen profeten.

27 Maar ik zeg ulieden, die dit hoort: Hebt uwe vijanden lief; doet wel dengenen, die u haten.

28 Zegent degenen, die u vervloeken, en bidt voor degenen, die u geweld doen.

29 Dengenen, die u aan de wang slaat, biedt ook de andere; en dengenen, die u den mantel neemt, verhindert ook den rok niet te nemen.

30 Maar geeft een iegelijk, die van u begeert; en van dengenen, die het uwe neemt, eischt niet weder.

31 En gelijk gij wilt, dat u de menschen doen zullen, doet gij hun ook desgelijks.

32 En indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat dank hebt gij? want ook de zondaars hebben lief degenen, die hen liefhebben.

33 En indien gij goed doet dengenen, die u goed doen, wat dank hebt gij? want ook de zondaars doen hetzelfde.

34 En indien gij leent dengenen, van welke gij hoopt weder te ontvangen, wat dank hebt gij? want ook de zondaars leenen den zondaren, opdat zij evengelijk weder mogen ontvangen.

35 Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent, zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en gij zult kinderen des Allerhoogsten zijn: want Hij is goedertieren over de ondankbaren en boeten.

36 Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.

37 En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; veroordeet niet, en gij zult niet veroordeeld worden; laet ius, en gij zult losgelaten worden;

38 Geef, en u zal gegeven worden; eene goede, neêrgedrukte, en geschuide, en overloopende maat zal men in uwen schoot geven; want met dezelfde maat, waarmede gijlieden meet, zal ulieden wedergemeten worden.

39 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: Kan ook wel een blinde eenen blinde op den weg leiden? zullen zij niet beiden in de gracht vallen?

40 De discipel is niet boven zijnen meester; maar een iegelijk volmaakt discipel zal zijn gelijk zijn meester.

41 En wat ziet gij den splinter, die in uws broeders oog is, en den balk, die in uw eigen oog is, merkt gij niet?

J. o. H. 31.

i Mark. 5:30.

m Matt. 5:2.

n Jes. 65:13.

o Jes. 61:3.

p Matt. 5:11.

i Petr. 2:19.

3:14.

4:14.

g Hand. 5:41.

r Hand. 7:51.

s Amos 6:1,8.

t Jes. 65:13.

u Jakob. 4:9.

5:1.

v Ex. 23:4.

Spr. 25:21.

Matt. 5:44.

Rom. 12:20.

1 Cor. 4:12.

w Luk. 23:34.

Hand. 7:60.

x 1 Cor. 6:7.

y Deut. 15:7.

Matt. 5:42.

z Matt. 7:12.

a Matt. 5:46.

b Deut. 15:8.

Matt. 5:42.

c Matt. 5:45.

d Matt. 7:1.

Rom. 2:1.

1 Cor. 4:5.

e Spr. 10:22.

19:17.

f Matt. 7:2.

Mark. 4:25.

g Jes. 42:19.

Matt. 15:14.

h Matt. 10:24.

Joh. 13:16.

13:20.

i Matt. 7:3.

J. o. H. 31. —
 42 Of hoe kunt gij tot uwen broeder zeggen : Broeder ! laat toe, dat ik den splinter, die in uw oog is, uitdoe ; daar gij zelf den balk, die in uw oog is, niet ziet ? Gij gevelsde ! & doe eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit te doen, die in uws broeders oog is.
 43 A Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, en geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt :
 44 Want ieder boom wordt uit zijne eigene vrucht gekend ; = want men leest geen vijgen van doornen, en men snijdt geen druif van bramen.
 45 « De goede mensch brengt het goede voort uit den goeden schat zijns harten ; en de kwade mensch brengt het kwade voort uit den kwaden schat zijns harten : « want uit den overloed des harten spreekt zijn mond.
 46 p En wat noemt gij mij, Heere, Heere ! en doet niet hetgeen ik zeg ?
 47 g Een iezelijk, die tot mij komt, en mijne woorden hoort, en dezelve doet, ik zal u toonen, wien hij gelijk is.
 48 Hij is gelijk een mensch, die een huis bouwde, en groef, en verdiepte, en leide het fundament op eene steenrots, als nu de hooge vloed kwam, zoo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, en kon het niet bewegen : want het was op de steenrots gegrond.
 49 Maar die ze gehoorde, en niet gedaan zal hebben, is gelijk een mensch, die een huis bouwde op de aarde zonder fundament ; tegen hetwelk de waterstroom aansloeg, en het viel terstond, en de val van datzelve huis was groot.

HOOFDSTUK 9.

Christus maakt den knecht van eenen hoofdman te Kapernaüm gezond, wiens geloof hij boven alle anderen prijst, vs. 1. Wekt den zoon eener weduwe te Nain op uit den doode.
 11. Beantwoordt de vraag der discipelen van Johannes en berijpt, uit zijne leer en werken, dat hij de Messias is, 18. Greift van den persoon en het ambt van Johannes een heerlijk getuigenis, 24 : waarover het volk God prijst, maar de farizeen verachten den raad Gods, 29 : hij verwijt den Joden, onder de gelijkenis van het doen der kinderen op de straten, hunne onbekeerlijkheid, 31. Eet hij Simon, den farizeer, waar eene zondares zijne voeten met hare tranen nat maakt, waaraan zich Simon ergerd : Christus verantwoordt haar met de gelijkenis van twee schuldenaren, 36.

NADAT hij nu al zijne woorden vol-eindigd had, ten aanhoore des volks, a ging hij in te Kapernaüm.
 2 En een dienstknecht van een* zeker hoofdman over honderd, die nem zeer waard was, krank zijnde, lag op zijn sterven.
 3 En van Jezus gehoord hebbende, zond hij tot hem de onderlingen der Joden, hem biddende, dat hij wilde komen, en zijnen dienstknecht gezond maken.
 4 Deze nu, tot Jezus gekomen zijnde, baden hem ernstelijk, zeggende : Hij is waardig, dat gij hem dat doet :
 5 Want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de synagoge gebouwd.
 6 En Jezus ging met hen. En als hij nu niet verre van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot hem eenige vrienden, en zelde tot hem : Heere ! neem de moeite niet : want ik ben niet waardig, dat gij onder mijn dak zoudt inkomén.
 7 Daarom heb ik ook mij zelven niet waardig geacht, om tot u te komen ; maar zeg het met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.
 8 Want ik ben ook een mensch, onder de magt van uorden gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij, en ik zeg tot dezen : Ga ! en hij gaat ; en tot den anderen : Kom ! en hij komt ; en tot mijnen dienstknecht : Doe dat ! en hij doet het.

9 En Jezus, dit hoorende, verwonderde zich over hem ; en zich omkeerende, zelde tot de schare, die hem volgde : Ik zeg ulieden, ik heb zoo groot een geloof zelfs in Israël niet gevonden.
 10 En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden den krankten dienstknecht gezond.
 11 En het geschiedde op den volgende dag, dat hij ging naar eene stad, genaamd Nain, en met hem gingen vele van zijn discipelen, en eene groote schare.
 12 En als hij de poort der stad gemaakte, ziet daar, een doode werd uitgedragen, die een eeniggeboren zoon zijner moeder was, en zij was weduwe, en eene groote schare van de stad was met haar.
 13 En de Heere, haar ziende, werd innerlijk met ontferming over haar bewogen, en zelde tot haar : Ween niet.
 14 En hij ging toe, en raakte de haar aan ; (de dragers nu stonden stil) en zij zelde : Jongeling, ik zeg u, sta op !
 15 En de doode zat op en begon te spreken. En hij gaf hem aan zijne moeder.
 16 En vreeze beving hen allen, en zij verheerlijkten God, zeggende : « Een groot profet is onder ons opgestaan, en God heeft zijn volk bezocht.
 17 En dit gerucht van hem ging uit in geheel Judéa, en in al het omliggende land.
 18 « En de discipelen van Johannes boodschappen hem van al deze dingen.
 19 En Johannes, zekere twee van zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zond hen tot Jezus, zeggende : Zijt gij degene, die komen zou, of verwachten wij een* anderen ?
 20 En als de mannen tot hem gekomen waren, zeiden zij : Johannes de Dooper heeft ons tot u afgetoonden, zeggende : Zijt gij, die komen zou, of verwachten wij een* anderen ?
 21 En in zelve ure gas hij er velen van ziekten en kwalen, en booze geesten ; en velen blinden gaf hij het gezigt.
 22 En Jezus, antwoordende, zelde tot hen : Gaat heen en boodschapt Johannes weder de dingen, die gij gezien en gehoord hebt, namelijk : f dat de blinden ziende worden, de kreupelen wandelen, de melaatschen gereinigd worden, de dooven hooren, de dooden opgewekt worden, den armen het evangelie verkondigd wordt.
 23 En zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.
 24 g Als nu de boden van Johannes weggegaan waren, begon hij tot de scharen van Johannes te zeggen : Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen ? Een riet, dat van den wind ginds en weder bewogen wordt ?
 25 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien ? Een* mensch, met zachte kleederen bekleed ? Ziet, die in heerlijke kleeding en welust zijn, die zijn in de koninklijke hoven.
 26 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien ? Een* profet ? Ja, ik zeg u, ook veel meer dan een* profet.
 27 Deze is het, van welken geschreven is : A Ziet, ik zende mijnen engel voor u, uw aangezicht, die uwen weg voor u heen bereiden zal.
 28 Want ik zeg ulieden : onder die van vrouwen geboren zijn, is niemand meerder profet, dan Johannes de Dooper ; maar de minste in het koninkrijk Gods, is meerder dan hij.
 29 En al het volk, hem hoorende, en de tollenaars, die met den doop van Johannes gedoopt waren, rechtvaardigen God.
 30 Maar de farizeen en wetgeleerden hebben den raad Gods tegen zich zelve verworpen, van hem niet gedoopt zijnde.
 31 « En de Heere zelde : Bij wien zal ik

J. o. H. 31. —
 b Hand. 2:40.
 c Luk. 24:19.
 Joh. 4:19.
 6:14.
 9:17.
 d Luk. 1:68.
 e Matt. 11:2.
 f Jes. 29:18.
 35:5.
 61:1.
 g Matt. 11:7.
 h Mal. 3:1.
 Mark. 1:2.
 i Matt. 11:16.

J. o. H. 31.

dan de menschen van dit geslacht vergelijk en wien zijn zij gelijk?

32 Zij zijn gelijk aan de kinderen, die op de markt zitten, en elkander toeroepen, en zeggen: Wij hebben u op de sult gespeeld, en gij hebt niet gedaan; wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend.

33 Want Johannes de Dooper is gekomen, noch brood etende, noch wijn drinkende; en zij zegt: Hij heeft den duivel.

34 De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende; en zij zegt: Ziet daar, een mensch, die een vrant en wijnzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren.

35 Doch de wijsheid is geragtvaardigd geworden van al hare kindren.

36 En een der farizeeën bad hem, dat hij met hem ate; en ingegaan zijnde in des farizee's huis, zat hij aan.

37 En ziet, eene vrouw in de stad, welke eene zondares was, verstaande, dat hij in des farizee's huis aanzat, bracht eene albaasten flesch met zalf;

38 En staande achter aan zijne voeten, weenende, begon zij zijne voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste zijne voeten, en zalfde ze met de zalf.

39 En de farizee, die hem genood had, zekende, sprak bij zich zelve, zeggende: Deze, indien hij een profet ware, zou wel weten, wat en hoedanige vrouw deze is, die hem aanraakt: want zij is eene zondares.

40 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Simon! ik heb u wat te zeggen. En hij sprak: Meester! zeg het.

41 Jezus zeide: Een zeker schuldeheer had twee schuldenaars; de een was schuldig vijf honderd penningen, en de andere vijftig;

42 En als zij niet hadden om te betalen, schuld hij het hun beiden kwijt. Zeg dan, wie van dezen zal hem meer liefhebben?

43 En Simon, antwoordende, zeide: Ik acht, dat hij het is, dien hij het meeste kwijt gescholden heeft. En hij zeide tot hem: Gij hebt recht geoordeeld.

44 En hij zijt omkeerende naar de vrouw, zeide tot Simon: Ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen, water hebt gij niet tot mijne voeten gegeven; maar deze heeft mijne voeten met tranen nat gemaakt, en met het haar van haar hoofd afgedroogd.

45 Gij hebt mij geen kus gegeven; maar deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet afgelaten mijne voeten te kussen.

46 Met olie hebt gij mijn hoofd niet gesalfd; maar deze heeft mijne voeten met zalf gesalfd.

47 Daarom zeg ik u: hare zonden zijn haar vergeven, die vele waren: want zij heeft veel liefschad; maar dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief.

48 En hij zeide tot haar: Uw zonden zijn u vergeven.

49 En die mede aanzaten, begonnen te zeggen bij zich zelve: Wie is deze, die ook de zonden vergeeft?

50 Maar hij zeide tot de vrouw: Uw geloof heeft u behouden, ga heen in vrede.

HOOFDSTUK 8.

Christus reist door steden en vlekken, predikende het evangelie, vergezeld van eenige vrouwen, die hem van hare goederen dienen, vs. 1. Stelt aan de scharen voor de gelijkenis van een zaaijer, wiens zaad op verschillende plaatsen valt, 4; en verklaart dezelve zijnen discipelen in het bijzonder, 9. Jezus vergelijkt zijn woord bij een kaars, die op den kandelaar wordt geplaatst, om te lichten, 16. Leert dat dien, die heeft, nog meer zal gegeven worden, 18; en wie zijne moeder en broeders zijn, 19. Stelt den stormwind

op de zee, 22. Werpt een legioen duivelen uit, 26; welken hij toelaat in de zwijnen te varen, 31. Gaat met Jairus om zijn dochtertje te helpen, 41. Geneest onderweg eene vrouw van een twaalfjarige bloedvloeding, 43, en ten huize van Jairus gekomen zijnde, werkt zijn dochtertje op van de dooden, 49.

EN het geschiedde daarna, dat hij reisde van de ene stad en vielk tot de andere, predikende en verkondigende het evangelie van het koninkrijk Gods; en de twaalfen waren met hem;

2 En sommige vrouwen, die van booze geesten en krankheden genezen waren, namelijk Maria, genaamd Magdaléna, van welke zeven duivelen uitgegaan waren;

3 En Johanna, de huisvrouw van Chúsas, den rentmeester van Heródes, en Susanna, en vele anderen, die hem dienden van hare goederen.

4 Als nu eene groote schare bijeenvergaderde, en zij van alle steden tot hem kwamen, zoo zeide hij door gelijkenis:

5 Een zaaijer ging uit, om zijn zaad te zaaien; en als hij zaaide, viel het eene bij den weg, en werd vertreden, en de vogelen des hemels aten dat op.

6 En het andere viel op eene steenrots, en opgewassen zijnde, is het verdord, omdat het geene vochtigheid had.

7 En het andere viel in het midden van de doornen, en de doornen mede opwassende, verstikten hetzelfde.

8 En het andere viel op de goede aarde, en opgewassen zijnde, bracht het honderdvoudige vrucht voort. Dit zeggende, riep hij: Wie ooren heeft, om te hooren, die hoore.

9 En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: Wat mag deze gelijkenis wezen?

10 En hij zeide: U is het gegeven, de verborgenheden van het koninkrijk Gods te verstaan; maar tot de anderen spreek ik in gelijkenissen, opdat zij ziende niet zien, en hoorende niet verstaan.

11 Dit is nu de gelijkenis: Het zaad is het woord Gods.

12 En die bij den weg bezaaid worden, zijn deze, die hooren; daarna komt de duivel, en neemt het woord uit hun hart weg, opdat zij niet zouden gelooven, en zalig worden.

13 En die op de steenrots bezaaid worden, zijn deze, die, wanneer zij het gehoord hebben, het woord met vreugde ontvangen; en deze hebben geen wortel, die maar voor eenen tijd gelooven, en in den tijd der verzoeking wijken zij af.

14 En dat in de doornen valt, deze zijn, die gehoord hebben, en heengaan; verstuikt worden door de zorgvuldigheden, en rijkdom, en wellusten des levens, en voldragen geene vrucht.

15 En dat in de goede aarde valt, zijn deze, die, het woord gehoord hebbende, hetzelfde in een eerlijk en goddicht bewaren, en in volstandigheid vruchten voortbrengen.

16 En niemand, die eene kaars ontstekt, bedekt dezelve met een vat, of zet ze onder een bed; maar zet ze op eenen kandelaar, opdat degenen, die inkomen, het licht zien mogen.

17 Want er is niet verborgen, dat niet openbaar zal worden; noch heimelijk, dat niet bekend zal worden, en in het openbaar komen.

18 Ziet dan, hoe gij hoort: want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en zoo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben, zal van hem genomen worden.

19 En zijne moeder en zijne broeders kwamen tot hem, en konden bij hem niet komen, van wege de schare.

20 En hem werd geboodschapt van eenigen, die zeiden: Uwe moeder en uwe

J. o. H. 31.

Matt. 27: 55.

Mark. 16: 9.

Matt. 13: 3.

Mark. 4: 2.

Matt. 13: 10.

Mark. 4: 10.

2 Cor. 3: 5.

Matt. 11: 25.

2 Cor. 3: 14.

Jes. 6: 2.

Eze. 12: 2.

Matt. 13: 14.

Mark. 4: 12.

Joh. 12: 40.

Hand. 28: 26.

Rom. 11: 8.

Matt. 13: 18.

Mark. 4: 13.

Matt. 13: 20.

Mark. 4: 13.

Matt. 19: 23.

Mark. 10: 23.

Luk. 18: 24.

1 Tim. 6: 2.

Matt. 5: 15.

Luk. 4: 21.

Luk. 11: 33.

Joh. 12: 22.

Matt. 10: 26.

Mark. 4: 22.

Luk. 12: 2.

Matt. 13: 12.

Matt. 25: 29.

Mark. 4: 25.

Luk. 19: 26.

Matt. 12: 46.

Matt. 13: 55.

Mark. 3: 31.

J. o. H. 31. — broeders staan daar buiten, begeerende u te zien.

p Joh. 15:14. 2 Cor. 5:10. 21 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: p Mijne moeder en mijne broeders zijn deze, die Gods woord hooren, en dat ze doen.

q Matt. 8:23. Mark. 4:35. 36. 22 q En het geschiedde in een van die dagen, dat hij in een schip ging, en zijne discipelen met hem; en hij zeide tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde van het meer. En zij staken af.

23 En als zij voeren, viel hij in slaap; en er kwam een storm van wind op het meer, en zij werden vol waters, en waren in nood.

24 En zij gingen tot hem, en wekten hem op, zeggende: Meester, Meester! wij vergaan! En hij, opgestaan zijnde, bestrafte den wind en de watergolven; en zij hielden op, en er werd stilte.

25 En hij zeide tot hen: Waar is uw geloof? Maar zij, bevreesd zijnde, verwonderden zich, zeggende tot elkander: Wie is toch deze, dat hij ook de winden en het water gebiedt, en zij zijn hem gehoorzaam?

r Job 26:12. Ps. 107:25. 26 En zij voeren voort naar het land der Gadarenen, hetwelk is tegenover Galilea.

27 En als hij aan het land uitgegaan was, ontmoette hem een zeker man uit de stad, die van over langen tijd met duivelen was bezeten geweest; en was met geene kleederen gekleed, en bleef in geen huis, maar in de graven.

28 En hij, Jezus zijnde, en zeer roepende, viel voor hem neder, en zeide met eene groote stem: Wat heb ik met u te doen, Jezus, zoon Zons Gods, des Allerhoogsten! ik bid u, dat gij mij niet pijnigt!

29 Want hij had den onreinen geest geboden, dat hij van den mensch zou uitvaren: want hij had hem menigen tijd bevangen gehad; en hij werd met ketenen en met boeien gebonden, om bewaard te zijn; en hij verbrak de banden, en werd van den duivel gedreven in de worstijnen.

30 En Jezus vroegde hem, zeggende: Welk is uw naam? En hij zeide: Legio. Want vele duivelen waren in hem gevaren.

31 En zij baden hem, dat hij hun niet gebieden zou in den afgrond heen te varen.

32 En aldaar was eene kudde veler zwijnen, weidende op den berg; en zij baden hem, dat hij hun wilde toelaten in dezelve te varen. En hij liet het hun toe.

33 En de duivelen, uitvarende van den mensch, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de stelte af in het meer, en vermoorde.

34 En die ze weidden, zijnde hetgeen geschied was, zijn gevlugt; en heengaan de boodschappen het in de stad, en op het land.

35 En zij gingen uit, om te zien hetgeen geschied was, en kwamen tot Jezus, en vonden den mensch, van welken de duivelen uitgevaren waren, zittende aan de voeten van Jezus, gekleed en wel bij zijn verstand; en zij werden bevreesd.

36 En ook, die het gezien hadden, verhaalden hun, hoe de bezetene was verlost geworden.

37 En de geheele menigte van het omringende land der Gadarenen baden hem, dat hij van hen wegging: want zij waren met groote vrees bevangen. En hij, in het schip gegaan zijnde, keerde wederom.

r Hand. 16:39. u Mark. 5:18. 38 u En de man, van welken de duivelen uitgevaren waren, had hem, dat hij mogt bij hem zijn. Maar Jezus liet hem van zich gaan, zeggende:

39 Keer weder naar uw huis, en vertel, wat groote dingen u God gedaan heeft.

En zij ging heen door de geheele stad, verkondigende, wat groote dingen Jezus hem gedaan had.

40 En het geschiedde, als Jezus wederkeerde, dat hem de schare ontving: want zij waren allen hem verwachtede.

41 u En ziet, er kwam een man, wiens naam was Jairus, en hij was een overste der synagoge; en hij viel aan de voeten van Jezus, en bad hem, dat hij in zijn huis wilde komen.

42 Want hij had eene eenige dochter, van omtrent twaalf jaren, en dezelve lag op haar sterven. En als hij heenging, zoo verdrongen hem de scharen.

43 u En erne vrouw, die twaalf jaren lang den vloed des bloeds gehad had, welke al baren leeftocht aan medicijnmeesters te koste gelegd had, en van niemand had kunnen genezen worden,

44 Van achteren tot hem komende, raakte den zoom zijns kleeds aan; en terstond stelpde de vloed haars bloeds.

45 En Jezus zeide: Wie is het, die mij heeft aangeraakt? En als zij het allen miszaakten, zeide Petrus en die met hem waren: Meester! de scharen drukken en verdringen u, en zegt gij: Wie is het, die mij aangeraakt heeft?

46 En Jezus zeide: Iemand heeft mij aangeraakt: want ik heb bekend, dat kracht van mij uitgegaan is.

47 De vrouw nu, zijnde, dat zij niet verborgen was, kwam betende, en voor hem nedervallende, verklaarde hem voor al het volk, om wat oorzaak zij hem aangeraakt had, en hoe zij terstond genezen was.

48 En hij zeide tot haar: Dochter! wees welgemoed, uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede.

49 u Als hij nog sprak, kwam er een van het huis des oversten der synagoge, zeggende tot hem: Uw dochter is gestorven; zijt den Meester niet moeilijk.

50 Maar Jezus, dat hoorende, antwoordde hem, zeggende: Vrees niet; geloof alleenlijk, en zij zal behouden worden.

51 En als hij in het huis kwam, liet hij niemand inkomden, dan Petrus, en Jakobus, en Johannes, en den vader en de moeder des kinds.

52 En zij schreiden allen, en maakten misbaar over hetzelfde. En hij zeide: Schreit niet; zij is niet gestorven, maar zij slaapt.

53 En zij belachten hem, wetende, dat zij gestorven was.

54 Maar als hij ze allen uitgedreven had, greep hij hare hand en riep, zeggende: Kind, sta op!

55 En haar geest keerde weder, en zij is terstond opgestaan; en hij gebod, dat men haar te eten geven zou.

56 En hare ouders ontzetten zich; en hij beval hun, dat zij niemand zouden zeggen hetgeen geschied was.

HOOFDSTUK 9.

Christus zendt zijne apostelen uit om te prediken, en onderrigt hen, hoe zij zich op den weg zouden gedragen, vs. 1. Herodes van Christus gehoord hebbende, begeert hem te zien, 7. De apostelen keeren weder, 10. Christus spijzigt omtrent 5000 mannen met vijf brooden en twee vissen, 11. Verscheiden gevoelens des volks van zijnen persoon, 15; voorziet zijnen dood en opstanding, 22; en vermaant tot volledige belijdenis van zijn woord, 23. Wordt voor drie van zijne apostelen op den berg verheerlijkt, in tegenwoordigheid van Mozes en Elias, 28. Werpt eenen wreeden onreinen geest uit, 37. Leert wie onder zijne discipelen de grootste zal zijn, 46. Verbiedt dien te beletten, die in zijnen naam duivelen uitwierp, 49. Reizende naar Jeruzalem, weigeren hem de Samaritanen herberg, hetwelk de apostelen willen wreken, die daarover door den Heere be-

J. o. H. 31. —

Matt. 9:15. Mark. 5:22.

Matt. 9:20. Mark. 5:25.

Lev. 15:25.

Mark. 5:35.

Joh. 11:11.

J. o. H. 31.

straft worden. 51. Drie, die begeeren Christus te volgen, ontvangen elk een bijzonder antwoord, 57.

a Matt. 10:1.
Mark. 3:13.
Luk. 6:13.

EN » zijne twaalf discipelen zamen-ge-roepen hebbende, gaf hij hun kracht en macht over al de duivelen, en om ziekten te genezen.

b Matt. 10:7.

2 ^b En hij zond hen heen, om te prediken het koninkrijk Gods, en de krankten gezond te maken.

c Matt. 10:9.
Mark. 6:8.
Luk. 22:35.

3 En hij zeide tot hen : « Neemt niets mede tot den weg, noch staven, noch malle, noch brood, noch geld; noch iemand van u zal twee rokken hebben.

d Matt. 10:14.
Mark. 6:11.
Luk. 10:11.
Hand. 18:5.
18:6.

4 En in wat huis gij ook zult ingaan, blijft aldaar, en gaat van daar uit.

5 « En zoo wie u niet zullen ontvangen, uitgaande van die stad, schudt ook het stof af van uwe voeten, tot eene getuigenis tegen hen.

32.

6 En zij, uitgaande, doorgingen al de vlekken, verkondigende het evangelie, en genezende de zieken overal.

e Matt. 14:1.
Mark. 6:14.

7 « En Herodes, de vervorst, hoorde al de dingen, die van hem geschieden; en was twijfelmoedig, omdat van sommigen gezegd werd, dat Johannes van de dooden was opgestaan;

8 En van sommigen, dat Elias verschenen was; en van anderen, dat een profeet van de ouden was opgestaan.

9 En Herodes zeide: Johannes heb ik onthoofd; wie is nu deze, van welken ik zulke dingen hoor? En hij zocht hem te zien.

f Mark. 6:30.

10 / En de apostelen, wedergekeerd zijnde, verhaalden hem al wat zij gedaan hadden.

g Matt. 14:13.
Mark. 6:31.
32.

9 En hij nam hen mede en ver trok alleen in eene woeste plaats der stad, genaamd Bethesda.

11 En de scharen, dat verstaande, volgden hem; en hij ontving ze, en sprak tot hen van het koninkrijk Gods; en die genezing van noode hadden, maakte hij gezond.

h Matt. 14:15.
Mark. 6:35.
Joh. 6:5.

12 ^h En de dag begon te dalen; en de twaalfen, tot hem komende, zeiden tot hem: Laat de schare van u, opdat zij, heengaan in de omliggende vlekken en in de dorpen, herberg nemen mogen, en spijze vinden: want wij zijn hier in eene woeste plaats.

i Matt. 14:16.
Mark. 6:37.
Joh. 6:9.

13 ⁱ Maar hij zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden: Wij hebben niet meer dan vijf brooden, en twee vischen; tenzij dan dat wij heengaan en spijis koop voor al dit volk:

14 Want er waren ontrent vijf duizend mannen. Doch hij zeide tot zijne discipelen: Doet hen nederzitten bij zateen, elk van vijftig.

15 En zij deden alzoo, en deden hen allen nederzitten.

16 En hij, de vijf brooden en de twee vischen genomen hebbende, zag op naar den hemel, ^k en zeggende die, en brak ze, en gaf ze den discipelen, om der schare voor te leggen.

k 1 Sam. 9:13.

17 En zij aten en werden allen verzadigd; en er werd opgenomen hetgeen hun van de brokken overgeschoten was, twaalf korven.

l Matt. 16:13.
Mark. 8:27.

18 ^l En het geschiedde, als hij alleen was biddende, dat de discipelen met hem waren, en hij vroegde hen, zeggende: Wie zeggen de scharen, dat ik ben?

m Matt. 14:2.

19 En zij, antwoordende, zeiden: « Johannes de Dooper; en anderen: Elias; en anderen: Dat eenig profeet van de ouden opgestaan is.

n Joh. 6:69.

20 En hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt gij, dat ik ben? En Petrus, antwoordende, zeide: De » Christus Gods.

o Matt. 16:21.
Mark. 8:31.
9:31.
10:33.
Luk. 18:31.
24:7.

21 En hij gebod hun scherpelyk en beval, dat zij dit niemand zeggen zouden;

22 Zeggende: « De Zoon des menschen moet veel lijden, en verworpen worden van de ouderlingen, en overpriesters, en

schrijtgeleerden, en gedood en ten derden dage opgewekt worden.

23 En hij zeide tot allen: » Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zich zelven, en neme zijn kruis dagelijks op, en volge mij.

24 ^q Want zoo wie zijn leven behouden wil, die zal het verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal, om mijnen wil, die zal het behouden.

25 Want wat baat het een' mensch, die de geheele wereld zou winnen, en zich zelven verliezen, of schade zijns selfs lijden?

26 ^r Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben, dien zal de Zoon des menschen zich schamen, wanneer hij komen zal in zijne heerlijkheid, en in de heerlijkheid des Vaders, en der heilige engelen.

27 ^s En ik zeg u waarlijk: er zijn sommigen dergenen, die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij het koninkrijk Gods zullen gezien hebben.

28 / En het geschiedde, ontrent acht dagen na deze woorden, dat hij medenam Petrus, en Johannes, en Jakobus, en klom op den berg, om te bidden.

29 En als hij bad, werd de gedaante zijns aangezigts veranderd, en zijne kleeding wit en zeer blinkende.

30 En ziet, twee mannen spraken met hem, welke waren Mozes en Elias.

31 Dewelke, gezien zijnde in heerlijkheid, zeiden zijnen uitgang, dien hij zoude volbrengen te Jeruzalem.

32 Petrus nu, en die met hem waren, waren met slaap bezwaard; en ontwaakt zijnde, zagen zij zijne heerlijkheid, en de twee mannen, die bij hem stonden.

33 En het geschiedde, als zij van hem afscheidden, zoo zeide Petrus tot Jezus: Meester! het is goed, dat wij hier zijn; en laat ons drie tabernakelen maken, voor u eenen, en voor Mozes eenen, en voor Elias eenen; niet wetende, wat hij zeide.

34 Als hij nu dit zeide, kwam eene wolk, en overschaduwde hen; en zij werden bevreesd, als die in de wolkingingen.

35 ^t En er geschiedde eene stem uit de wolk, zeggende: Deze is mijn geliefde Zoon: » hoort hem!

36 En als des tem geschiedde, zoo werd Jezus alleen gevonden. En zij zweren stil, en verhaalden in die dagen niemand iets van hetgeen zij gezien hadden.

37 ^u En het geschiedde des daags daaraan, als zij van den berg afkwamen, dat hem eene groote schare in het gemoet kwam.

38 En ziet, een man van de schare riep uit, zeggende: Meester! ik bid u, zie toch mijnen zoon aan, want hij is mij een eeniggeborene.

39 En ziet, een geest neemt hem, en van stonde aan roept hij, en hij scheurt hem, dat hij schuilt, en wijkt naauwelijks van hem, en verplettert hem.

40 En ik heb uwe discipelen geboden, dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekonnen.

41 En Jezus, antwoordende, zeide: O ongeloofigen verkeerd geslacht! hoe lang zal ik nog bij ulieden zijn, en ulieden verdragen? Breng uwen zoon hier.

42 En nog, als hij naar hem toekwam, scheurde hem de duivel, en verscheurde hem; maar Jezus bestraftte den onreinen geest, en maakte het kind gezond, en gaf hem zijnen vader weder.

43 En zij werden allen verslagen over de grootdadigheid Gods. En als zij allen zich verwonderden over al de dingen, die Jezus gedaan had, zeide hij tot zijne discipelen:

44 Legt gij deze woorden in uwe ooren: ^x Want de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in der menschen handen.

J. o. H. 33.

p Matt. 10:38.
16:24.
Mark. 8:34.
Luk. 14:27.

q Matt. 10:39.
16:25.
Mark. 8:35.
Luk. 17:33.
Joh. 12:25.

r Matt. 10:33.
Mark. 8:38.
Luk. 12:9.
2 Tim. 2:12.
1 Joh. 2:23.

s Matt. 16:28.
Mark. 9:1.

t Matt. 17:1.
Mark. 9:2.

u Jes. 42:1.
Matt. 3:17.
17:5.
Mark. 1:11.
9:7.
Luk. 3:22.
Col. 1:13.
2 Petr. 1:17.

v Deut. 18:19.
Hand. 3:22.

w Matt. 17:14.
Mark. 9:17.

x Matt. 17:22.
Mark. 9:31.

J. c. H. 32.
—
Luk. 2:50, 18:34.
Matt. 18:1, Mark. 9:33, Luk. 22:24.
Matt. 18:5, Mark. 9:37, Joh. 13:20.
Luk. 10:16, Luk. 13:20.
Matt. 23:11, Luk. 14:11, 18:14.
Mark. 9:38.
Matt. 12:30, Luk. 11:23.
Mark. 16:19, Hand. 1:2, 1 Tim. 3:16.
Joh. 4:9.
2 Kon. 1:10, 12.
Joh. 3:17, 12:47.
Matt. 8:19.
Matt. 8:21.
Matt. 8:22.
1 Kon. 19:20.
Spr. 26:11, Filipp. 3:14, Hebr. 6:5, 2 Petr. 2:20.
45 **Maar zij verstonden dit woord niet, en het was voor hen verborgen, alsoo dat zij het niet begrepen; en zij vreesden, van dat woord hem te vragen.**
46 **En er reesene overlegging onder hen, namelijk, wie van hen de meeste wate.**
47 **Maar Jezus, ziende de overlegging hunner harten, nam een kindeken, en stelde dat bij zich;**
48 **En zeide tot hen: Zoo wie dit kindeken ontvangen zal in mijnen naam, die ontvang mij; en zoo wie mij ontvangen zal, ontvang Hem, die mij gezonden heeft.**
49 **Want die de minste onder u allen is, die zal groot zijn.**
50 **En Johannes antwoordde en zeide: Meester! wij hebben eenen gezien, die in uwen naam de duivelen uitwierp, en wij hebben het hem verboden, omdat hij u niet ons niet volgt.**
51 **En Jezus zeide tot hem: Verbied hem niet: want wie tegen ons niet is, die is voor ons.**
52 **En het geschiedde, als de dagen zijner f. opnemng vervuld waren, zoo rigtte hij zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te reizen.**
53 **En hij zond boden uit voor zijn aangezicht; en zij, heengeeisd zijnde, kwamen in een vlek der Samaritanen, om voor hem herberg te bereiden.**
54 **En zij ontvingen hem niet, omdat zijn aangezicht was als reizende naar Jeruzalem.**
55 **Als nu zijne discipelen, Jakobus en Johannes, dat zagen, zeiden zij: Heere! wilt gij, dat wij zeggen, dat vuur van den hemel nederdalle, en deze verselnde, gelijk ook *h* Elias gedaan heeft?**
56 **Maar zich omkeerende, bestrafte hij hen, en zeide: Gij weet niet, van hoedangen greeft gij zgt.**
57 **Want de Zoon des menschen is niet gekomen, om der menschen zielen te verderven, maar om te behouden. En zij gingen naar een ander vlek.**
58 **En het geschiedde op den weg, als zij reisden, dat een tot hem zeide: Heere! ik zal u volgen, waar gij ook heengaat.**
59 **En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet, waar hij het hoofd nederlegge.**
60 **En hij zeide tot eenen anderen: Volg mij. Doch hij zeide: Heere! laat mij toe, dat ik heenga, en eerst mijnen vader begrave.**
61 **Maar Jezus zeide tot hem: Laat de dooden hunne dooden begraven; doch gij, ga heen en verkondig het koningrijk Gods.**
62 **En ook een ander zeide: Heere! ik zal u volgen; maar laat mij eerst toe, dat ik afscheid neme van degenen, die in mijn huis zijn.**
63 **En Jezus zeide tot hem: Niemand, die zijne hand aan den ploeg slaat, en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het koningrijk Gods.**

HOOFDSTUK 10.

Christus zendt nog zeventig discipelen uit om te prediken, en onderricht hen, hoe zij zich tot de reis moeten schikken en omtrent de toehoorders zullen gedragen, vs. 1. Bedreigt de steden Chozazin, Bethsaida en Kapernaum met zware straffen, om hunne onbekeerdheid, 13. De zeventig komen weder en verhalen met blijdschap hunne verrigtingen, waarop Christus hun leert, waarin zij zich het meest behooren te verheugen, 17. Hij dankt zijnen Vader, en leert van wien de zaligmakende kennis komt, 21. Beantwoordt een weteleerde op zijne vraag, wat hij zou moeten doen, om het eeuwige leven te beerven, 25. en wie zijn naaste is, door de gelijkenis van eenen Israëliet, die onder de moordenaars gevallen, en door eenen Samaritaan geholpen werd, 29. Wordt door twee zusters, Martha en Maria, onthaald, en prijst

de godsdienstigheid van Maria boven de zorgvuldigheid van Martha, 38.
EN na dezen stelde de Heere nog andere zeventig, en zond hen heen voor zijn aangezicht, twee en twee, in iedere stad en plaats, daar hij komen zou.
2 Hij zeide dan tot hen: **De oogt is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige; daarom bidt den Heere desoogtes, dat Hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.**
3 **Gaat henen: ziet, ik zend u als lammeren in het midden der wolven.**
4 **draagt geen en buidel, noch mael, noch schoenen; en groet niemand op den weg.**
5 **En in wat huis gij zult ingaan, zegt eerst: Vrede zij dezen huize!**
6 **En indien aldaar een zoon des vredes is, zoo zal u vrede op hem rusten; maar indien niet, zoo zal u vrede tot u wederkeeren.**
7 **En blijft in datzelfde huis, etende en drinkende, hetgeen van hen rooget word: want de arbeider is zijn loon waardig; gaat niet over van het ene huis in het andere huis.**
8 **En in wat stad gij zult ingaan, en zij u ontvangen, eet hetgeen u lieden voorgezet word.**
9 **En geneest de kranken, die daarin zijn, en zegt tot hen: Het koningrijk Gods is nabij u gekomen.**
10 **Maar in wat stad gij zult ingaan, en zij u niet ontvangen, uitgaande op hare straten, zoo zegt:**
11 **Ook het stof, dat uit uwe stad aan ons kleeft, schudden wij af op ulieden; nogtans zoo weet dit, dat het koningrijk Gods nabij u gekomen is.**
12 **En ik zeg u, dat het die van Sodom verdragelijker wezen zal in dien dag, dan dezelve stad.**
13 **Wee u, Chozazin! wee u, Bethsaida! want zoo in Tyrus en Sidon de krachten geschied waren, die in u geschied zijn, zij zouden eertijds, in zak en asch zittende, zich bekeerd hebben.**
14 **Doch het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in het oordeel, dan ulieden.**
15 **En gij, Kapernaum! die tot den hemel toe verhoogd zijt, gij zult tot de hel toe nedergestooten worden.**
16 **Wie u hoort, die hoort mij; en wie u verwerpt, die verwerpt mij; en wie mij verwerpt, die verwerpt Dengenen, die mij gezonden heeft.**
17 **En de zeventig zijn wedergekeerd met blijdschap, zeggende: Heere! ook de duivelen zijn ons onderworpen, in uwen naam.**
18 **En hij zeide tot hen: Ik zag den Satan, als een bliksem, uit den hemel vallen.**
19 **Ziet, ik geve u de magt, om op slangen en schorpioenen te treden, en over alle kracht des vijands; en geen ding zal u eenigzins beschadigen.**
20 **Doch verblijdt u daarin niet, dat de geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt u veel meer, dat uwe namen geschreven zijn in de hemelen.**
21 **Gediet urre verheugde zich Jezus in den geest, en zeide: Ik dank u, Vader! Heere des hemels en der aarde! dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkeken geopenbaard; ja, Vader! want altoos is geweest het welbehagen voor u.**
22 **Alle dingen zijn mij van mijnen Vader overgegeven; en niemand weet, wie de Zoon is, dan de Vader; en wie de Vader is, dan de Zoon, en dien het de Zoon zal willen openbaren.**
23 **En zich keerende naar de discipelen, zeide hij tot hen allen: Zalig zijn de oogen, die zien hetgeen gij ziet.**
24 **Want ik zeg u, dat vele profeten en**

J. o. H. 32.
—
Matt. 9:37, Joh. 4:35.
2 Thess. 3:1.
Matt. 10:16.
Matt. 10:9, Mark. 6:8, Luk. 9:3, 22:35.
2 Kon. 4:29.
Matt. 10:12, Mark. 6:10.
1 Cor. 10:27.
Lev. 19:13, Deut. 24:14, 25:3.
Matt. 10:10, 1 Cor. 9:14, 1 Tim. 5:18.
Matt. 10:14, Mark. 6:11, Luk. 9:5.
Hand. 13:51, 18:6.
Matt. 10:40, Mark. 9:37, Joh. 13:20.
1 Thess. 5:8.
Openb. 12:8, 9.
Mark. 16:18, Hand. 28:5.
Ex. 32:32, Jes. 4:3, Dan. 12:1, Filipp. 4:3.
Matt. 11:25.
Joh. 5:12, Jes. 29:14, 1 Cor. 1:19, 2:7, 8, 2 Cor. 3:14.
Ps. 8:7, Ps. 3:35, 17:2, 1 Cor. 15:27, Filipp. 2:10, Hebr. 2:8.
Joh. 1:18, 6:44, 46.
Matt. 13:16.
1 Petr. 1:10.

J. o. H. 32.

koningen hebben begeerd te zien hetgeen gij ziet, en hebben het niet gezien; en te hooren hetgeen gij hoort, en hebben het niet gehoord.

25 En ziet, een zeker wetgeleerde stond op, hem verzoekende, en zeggende: Meester! wat doende zal ik het eeuwige leven beerven?

26 En hij zeide tot hem: Wat is in de wet geschreven? hoe leest gij?

w Deut. 6: 5.
10: 12.
30: 6.

27 En hij, antwoordende, zeide: »Gij zult den Heere, uwen God, liefhebben, uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uwe kracht, en uit geheel uwe verstand; » en uwen naasten als u zelven.

x Lev. 19: 18.
Rom. 13: 9.
Gal. 5: 14.
Jakob. 2: 8.

28 En hij zeide tot hem: Gij hebt recht geantwoord; doe dat, en gij zult leven.

29 Maar hij, willende zich zelven rechtvaardigen, zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste?

30 En Jezus, antwoordende, zeide: Een zeker mensch kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke, hem ook uitgetogen, en daartoe zware slagen gegeven hebbende, heengingen, en lieten hem half dood liggen.

31 En bij geval kwam een zeker priester denzelven weg af, en hem ziende, ging hij tegenover hem voorbij.

32 En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij, en zag hem, en ging tegenover hem voorbij.

33 Maar een zeker Samaritaan, reizende, kwam omtrent hem, en hem ziende, werd hij met innerlijke ontferming bewogen.

34 En hij, tot hem gaande, verbond zijne wonden, gietende daarin olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen breest, voerde hem in de herberg, en verzorgde hem.

35 En des anderen daags weggaande, langde hij twee penningen uit, en gaf ze den waard, en zeide tot hem: Draag zorg voor hem; en zoo wat gij meer aan hem te koste zult leggen, dat zal ik u weder geven, als ik wederkome.

36 Wie dan van deze drie denkt u de naaste geweest te zijn desgenen, die onder de moordenaars gevallen was?

37 En hij zeide: Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. Zoo zeide dan Jezus tot hem: Ga heen, en doe gij desgelijks.

38 En het geschiedde, als zij reisden, dat hij kwam in een vlek; en eene zekere vrouw, met name Martha, ontving hem in haar huis.

y Hand. 22: 3.

39 En deze had eene zuster, genaamd Maria, welke ook, » zittende aan de voeten van Jezus, zijn woord hoorde.

40 Doch Martha was zeer bezig met veel diensens, en daar bijkomende zeide zij: Heere! trekt zij u dat niet aan, dat mijne zuster mij alleen laat dienen? Zeg dan haar, dat zij mij helpe.

41 En Jezus, antwoordende, zeide tot haar: Martha, Martha! gij bekommerd en ontrout u over vele dingen;

42 Maar één ding is noodig: doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, » hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

z Ps. 27: 4.

HOOFDSTUK 11.

Christus geeft zijnen discipelen een voorschrift om te bidden, vs. 1; en leert door de gelijkenissen van een vriend en van een vader, dat zij zullen verhoord worden, die in het gebed volharden, 3. Werpt eenen stommen duivel uit en wederprekt de lastering der genen, die zeiden, dat hij zulks door Beelzebul deed, 14. Verhaalt den ellendigen staat van den mensch, tot welken de onreine geest weder inkeert, 24. Eene vrouw pryst den buik zalig, die Christus gedragen heeft, 27. Christus betuigt, dat den Joden het teeken van Jonas zal gegeven worden, 29. Stelt tegen hunne hardnekkigheid het voorbeeld

der koningin van het Zuiden en van de Niveieten, 31. Leert door de gelijkenis van eene kaars, dat men het licht van het evangelie niet moet verbergen, 33. Bestraft der farizeën en schriftgeleerden geveinsdheid, eergierigheid en wreldheid tegen alle profeten en apostelen, en bedreift hem met Gods straf, 37: waarop de farizeën hem nieuwe lagen leggen, 53.

J. o. H. 33.

EN het geschiedde, toen hij in eene zekere plaats was biddende, als hij opviel, dat een van zijne discipelen tot hem zeide: Heere! leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijne discipelen geleerd heeft.

33.

2 En hij zeide tot hen: » Wanneer gij bidt, zoo zegt: Onze Vader, die in den hemelen zijt! uw naam worde geheiligd. Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, *alzo* ook op de aarde.

a Matt. 6

3 Geef ons elken dag ons dagelijksch brood.

4 En vergeef ons onze zonden: want ook wij vergeven aan een' iegelijk, die ons schuldig is. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze.

5 En hij zeide tot hen: Wie van u zal eenen vriend hebben, en zal te middernacht tot hem gaan, en tot hem zeggen: Vriend! leen mij drie brooden.

6 Overmits mijn vriend van de reis tot mij gekomen is, en ik heb niet, dat ik hem voorzette:

7 En dat die van binnen, antwoordende, zou zeggen: Doe mij geen moeite aan; de deur is nu gesloten, en mijne kinderen zijn met mij in de slaapkamer; ik kan niet opstaan, om u te geven.

8 Ik zeg ulieden: hoewel hij niet zou opstaan en hem geven, omdat hij zijn vriend is, nogtans om zijner onbeschaamdheid wil, zal hij opstaan, en hem geven, zoo veel als hij er behoeft.

b Matt. 7: 7.

9 En ik zeg ulieden: » bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

21: 22.

10 Want een iegelijk, die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

Mark. 11: 24.

11 » En wat vader onder u, dien de zoon om brood bidt, zal hem eenen steen geven? of ook om eenen visch, zal hem voor eenen visch eene slang geven?

Joh. 14: 13.

12 Of zoo hij ook om een ei zou bidden, zal hij hem een' » schorpioen geven?

15: 7.

13 Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal de hemelsche Vader den Heiligen Geest geven den genen, die Hem bidden?

Jakob. 1: 5, 6.

14 » En hij wierp eenen duivel uit, en die was stom. En het geschiedde, als de duivel uitgevaren was, dat de stomme sprak: en de scharen verwonderden zich.

1 Joh. 3: 22.

15 Maar sommigen van hen zeiden: » Hij werpt de duivelen uit door Beelzebul, den overste der duivelen.

a Matt. 7: 9.

16 En anderen, hem verzoekende, » begerden van hem een teeken uit den hemel.

d Matt. 9: 32.

17 Maar hij, kennende hunne gedachten, zeide tot hen: » Een ieder koninkrijk, dat tegen zich zelf verdeeld is, wordt verwoest; en een huis, tegen zich zelf verdeeld zijnde, valt.

12: 22.

18 Indien nu ook de Satan tegen zich zelf verdeeld is, hoe zal zijn rijk bestaan? Dewijl hij zegt, dat ik door Beelzebul de duivelen uitwerp.

e Matt. 9: 31.

19 En indien ik door Beelzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze uwe zonen uit? Daarom zullen deze uwe regters zijn.

f Matt. 16: 1.

20 Maar indien ik door den vader Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het koninkrijk Gods tot u gekomen.

g Matt. 12: 25.

21 Wanneer een sterk gewapende zijn

Mark. 3: 21.

J. o. H. 33. —
 A Col. 2:15.
 i Matt. 12:30.
 k Matt. 12:43.
 enz.
 f Joh. 5:15.
 Hebr. 6:4-5.
 10:26.
 2 Petr. 2:20.
 u Matt. 7:21.
 Joh. 6:29.
 Rom. 2:13.
 n Jona 1:17.
 2:10.
 o 1 Kon. 10:1.
 2 Kron. 9:1.
 Matt. 12:42.
 p Jona 3:5.
 q Matt. 5:15.
 Mark. 4:21.
 Luk. 8:16.
 r Matt. 6:22.
 s Mark. 7:3.
 t Matt. 23:25.
 u Tit. 1:15.
 v Jes. 58:7.
 Dan. 4:27.
 Luk. 12:33.
 w Matt. 23:23.
 x 1 Sam. 14:29.
 Hos. 6:6.
 Micha 6:8.
 Matt. 9:18.
 12:7.

hofbewaart, zoo is al wat hij heeft in vrede.
 22 * Maar als een daarover komt, die sterker is dan hij, en hem overwint, die neemt zijne geheele wapenrusting, daar hij op vertrouwde, en deelt zijnen roof uit.
 23 * Wie met mij niet is, die is tegen mij; en wie met mij niet vergadert, die verstroot.
 24 * Wanneer de onreine geest van den mensch uitgevaren is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust; en die niet vindende, zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis, daar ik uitgevaren ben.
 25 En komende, vindt hij het met bezemen gekeerd en versierd.
 26 Dan gaat hij heen, en neemt met zich zeven andere geesten, boosser dan hij zelf is, en ingegaan zijnde, wonen zij aldaar; en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste.
 27 En het geschiedde, als hij deze dingen sprak, dat eene zekere vrouw, de stem verheffende uit de schare, tot hem zeide: Zalig is de buik, die u gedragen heeft, en de borsten, die gij hebt gezogen.
 28 Maar hij zeide: «Ja zalig zijn degenen, die het woord Gods hooren, en hetzelfde bewaren.
 29 En als de scharen digt bijeenvergaderden, begon hij te zeggen: Dit is een boos geslacht; het verzoekt een teken, en hetzelfde zal geen teken geven worden, dan «het teken van Jonas, den profet.
 30 Want gelijk Jonas den Ninevieten een teken geweest is, alsoo zal ook de Zoon des menschen zijn dezen geslacht.
 31 De koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met de mannen van dit geslacht, en zal ze veroordeelen: «want zij is gekomen van de einden der aarde, om te hooren de wijsheid van Salomo; en ziet, meer dan Salomo is hier!
 32 De mannen van Nineve zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht; en zullen hetzelfde veroordeelen: «want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jonas; en ziet, meer dan Jonas is hier!
 33 * En niemand, die eene kaars ontstekt, zet die in het verborgen, noch onder eene koorntmaat, maar op eenen kandelaar, opdat degenen, die inkomen, het licht zien mogen.
 34 * De kaars des lichaams is het oog: wanneer dan uw oog eenvoudig is, zoo is ook uw geheele ligchaam verlicht; maar zoo het boos is, zoo is ook uw geheele ligchaam duister.
 35 Zie dan toe, dat niet het licht, hetwelk in u is, duisternis zij.
 36 Indien dan uw ligchaam geheel verlicht is, niet hebbende eenig deel, dat duister is, zoo zal het geheel verlicht zijn, gelijk wanneer de kaars met het schijnsel u verlicht.
 37 Als hij nu dit sprak, bad hem een zeker farizeër, dat hij bij hem het middagmaal wilde eten; en ingegaan zijnde, zat hij aan.
 38 En de farizeër, dat ziende, verwonderde zich, «dat hij niet eerst, voor het middagmaal, zich gewasschen had.
 39 En de Heere zeide tot hem: «Nu gij farizeër! gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels; «maar het binnenste van u is vol van roof en boosheid.
 40 Gij onverstonden! die het buitenste heeft gemaakt, heeft Hij ook niet het binnenste gemaakt?
 41 * Doch geeft tot almoes hetgeen daarin is; en ziet, alles is u rein.
 42 * Maar we u, farizeën! want gij verdient munte, en ruite, en alle moeskruid, en gij gaat voorbij het oordeel en de liefde Gods. Dit moest men doen, en het andere niet nalaten.

43 * Wee u, farizeën! want gij bemint het voorgestoelte in de synagogen, en de begroetingen op de markten.
 44 * Wee u, gij schriftgeleerden en farizeën, gij geveinsd! want gij zijt gelijk de graven, die niet openbaar zijn, en de menschen, die daarover wandelen, weten het niet.
 45 En een van de wetgeleerden, antwoordende, zeide tot hem: Meester! als gij deze dingen zegt, zoo doet gij ook ons smaadheid aan.
 46 * Doch hij zeide: Wee ook u, wetgeleerden! want gij belast de menschen met lasten, zwaar om te dragen, en zelve raakt gij die lasten niet aan met een van uwe vingers.
 47 * Wee u! want gij bouwt de graven der profeten, en uwe vaders hebben dezelfde gedood.
 48 Zoo getuigt gij dan, dat gij mede behagen hebt aan de werken uwer vaders: want zij hebben ze gedood, en gij bouwt hunne graven.
 49 Waarom ook de wijsheid Gods zegt: «Ik zal profeten en apostelen tot hen zenden, en van die zullen zij sommigen dooden, en sommigen zullen zij uitlagen;
 50 Opdat van dit geslacht afgeëischt worde het bloed van al de profeten, dat vergoten is van de grondlegging der wereld af;
 51 * Van het bloed van Abel, «tot het bloed van Zacharia, die gedood is tusschen het altaar en het huis Gods; ja zeg ik u, het zal afgeëischt worden van dit geslacht!
 52 / Wee u, gij wetgeleerden! want gij hebt den sleutel der kennis weggenomen; gij zelve zijt niet ingegaan, en die ingingen, hebt gij verhinderd.
 53 En als hij deze dingen tot hen zeide, begonnen de schriftgeleerden en farizeën hard aan te houden, en hem van vele dingen te doen spreken;
 54 Hem lagen leggende, en zoekende iets uit zijnen mond te bejagen, opdat zij hem beschuldigen mochten.

HOOFDSTUK 12.

Chrius waarschuwte zijne discipelen voor den zuurdeem der farizeën, vs. 1. Leert men men hoven alles moet vrezen, 4. Vermaant tot vertrouwen op Gods voorzienigheid, en tot belijdenis van zijnen naam, en waarschuwte voor de lastering tegen den H. Geest, 6. Weigert een scheidsman te zijn tusschen broeders in eene erfnis, 13. Maant af van gierigheid door de gelijkenis van eenen rijken man, die zijne schuren groeter wilde maken, 15. Leert door het voorbeeld der raven en leliën, dat men de zorg voor dit leven Gods zal bevelen, en dat voor alles zijn koninkrijk zoeken, 22. Vermaant tot het geven van almoeren, 33, en waken tegen zijne toekomst, 35. Beschrijft het doen en de belooning van eenen getrouwen dienstknecht, 41; als ook het doen en de straf van eenen ontrouwen dienstknecht, 45. Zegt, dat hij gekomen is om te lijden, en vuur op aarde te brengen, 49. Bestraft de Joden, omdat zij den tijd hunner bezoeking niet waarnamen, 54; en vermaant tot verzoening met zijne wederpartij, 58.

DAARENTUSSCHEN «als vele duizenden der schare bijeenvergaderd waren, zoodat zij elkander vertraden, begon hij te zeggen tot zijne discipelen: Voorerst, wacht u zelve voor den zuurdeem der farizeën, welke is geveinsdheid.
 2 * En er is niets bedekt, dat niet zal ontdekt worden, en verborgen, dat niet zal geweten worden.
 3 Danom, al wat gij in de duisternis gezegd hebt, zal in het licht gehoord worden; en wat gij in het oorsproken hebt, in de binnenkamers, zal op de daken gepredikt worden.
 4 En ik zeg u, mijnen vrienden: vreest

J. o. H. 33. —
 y Matt. 23:6.
 Mark. 12:38.
 Luk. 20:46.
 z Matt. 23:27.
 a Jes. 10:1.
 Matt. 23:4.
 Hand. 13:10.
 b Matt. 23:22.
 c Matt. 10:16.
 Luk. 10:3.
 Joh. 16:2.
 Hand. 7:51.
 Hebr. 11:33.
 d Gen. 4:8.
 Hebr. 11:4.
 e 2Kron. 24:21.
 f Matt. 23:13.
 g Matt. 16:6.
 Mark. 8:15.
 h Job 12:22.
 Matt. 10:26.
 Mark. 4:22.
 Luk. 8:17.
 i Jes. 51:7.
 Jer. 1:8.
 Matt. 10:28.

J. o. H. 33.

— n niet voor degenen, die het ligchaam dooden, en daarna niet meer kunnen dooen.

5 Maar ik zal u toonen, wien gij vreesen zult; vreesst Dien, die, nadat Hij gedood heeft, ook magt heeft in de hel te werpen; ja ik zeg u, vreesst Dien!

d Matt. 10:29

6 « Worden niet vijf muschjes verkocht voor twee penningkens? en niet een van die is voor God vergeten.

e 1 Sam. 14:47

7 « Ja ook de haren uws hoofds zijn allen geteld. Vreesd dan niet; gij gaat vele muschjes te boven.

e 2 Sam. 14:11

8 « En ik zeg u: een legelijk, die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ook de Zoon des menschen belijden voor de engelen Gods.

f Matt. 10:32

9 « Maar wie mij verloochenen zal voor de menschen, die zal verloochend worden voor de engelen Gods.

g Matt. 10:33

10 En een legelijk, die eenig woord spreken zal tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden;

h Mark. 8:38

11 « En ik zeg u: een legelijk, die mij belijden zal tegen den Heiligen Geest gelasterd zal hebben, dien zal het niet vergeven worden.

i Luk. 9:26

12 Want de Heilige Geest zal u in dezelve ure leeren, hetgeen gij spreken moet.

j 1 Joh. 2:23

13 En een uit de schare zeide tot hem: Meester! zeg mijnen broeder, dat hij met mij de erfenis deele.

k Matt. 10:19

14 Maar hij zeide tot hem: Mensch! wie heeft mij tot een regter ofscheidsman over ulieden gesteld?

l Mark. 13:11

15 En hij zeide tot hen: Ziet toe en wacht u van de gierigheid; want het is niet in den overvloed gelegen, dat iemand leeft uit zijne goederen.

m Luk. 21:14

16 En hij zeide tot hen eene gelijkenis, en sprak: Eens rijken menschen land had wel gedragten;

n 1 Tim. 6:7

17 En hij overleide bij zich zelven, zeggende: Wat zal ik doen; want ik heb niet, waarin ik mijne vruchten zal verzamelen.

o 1 Tim. 6:8

18 En hij zeide: Dit zal ik doen: ik zal mijne schuren afbreken, en grootere bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit mijn gewas, en deze mijne goederen;

p 1 Tim. 6:9

19 En ik zal tot mijne ziel zeggen: Zie! gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink, wees vrolijk.

q 1 Tim. 6:10

20 Maar God zeide tot hem: « Gij dwaast! in dezen nacht zal men uwe ziel van u afleschen; en hetgeen gij bereid hebt, « wiens zal het zijn?

r 1 Tim. 6:11

21 Alzoo is het met dien, die zich zelve schatten vergadert, en niet rijk is in God.

s 1 Tim. 6:12

22 En hij zeide tot zijne discipelen: « Daarom zeg ik u: zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten zult, noch voor het ligchaam, waarmede gij u kleeden zult.

t 1 Tim. 6:13

23 Het leven is meer dan het voedsel, en het ligchaam dan de kleeding.

u 1 Tim. 6:14

24 « Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaijen, noch maaijen, welke geene spijkamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve; hoe veel gaat gij de vogelen te boven?

v 1 Tim. 6:15

25 « Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, eens el tot zijn lengte toedoen?

w 1 Tim. 6:16

26 Inzien gij dan ook het minste niet kunt, wat zijt gij voor de andere dingen bezorgd?

x 1 Tim. 6:17

27 Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen; zij arbeiden niet, en spinnen niet; en ik zeg u: ook Salomo in al zijne heerlijkheid is niet bekleed geweest als eene van deze.

y 1 Tim. 6:18

28 Indien nu God het gras, dat heden

op het veld is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, hoe veel meer u, gij kleingelovigen!

29 En gijlieden, vraagt niet, wat gij eten, of wat gij drinken zult; en weest niet wankelemoedig.

30 Want al deze dingen zoeken de volken der wereld; maar uw Vader weet, dat gij deze dingen behoeft.

31 « Maar zoekt het koningrijk Gods, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

32 Vrees niet, gij klein kuddeken! want het is uw Vaders welbehagen, ulieden het koningrijk te geven.

33 « Verkoop hetgeen gij hebt, en geeft aalmoes. « Maakt u zelve buidels, die niet verouden, enen schat, die niet afneemt, in de hemelen, daar de dief niet bijkomt, noch de mot verderft.

34 Want waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn.

35 « Laat uwe lenden omgord zijn, en de kaarsen brandende.

36 En zijt gij den menschen gelijk, die op hunnen heer wachten, wanneer hij wederkomen zal van de bruiloft, opdat, als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen opendoen.

37 Zalig zijn die dienstknechten, welke de heer, als hij komt, zal wakende vinden. Voorwaar ik zeg u, dat hij zich zal omgorden, en zal hen doen aanzitten, en bijkomende, zal hij hen dienen.

38 « En zoo hij komt in de tweede nachtwake, en komt in de derde wake, en vindt hen alzoo, zalig zijn dezelve dienstknechten.

39 « Maar weet dit, dat, indien de heer des huizes geweten had, in welke ure de dief zou komen, hij zou gewaakt hebben, en zou zijn huis niet hebben laten doorgraven.

40 « Gij dan, zijt ook bereid; want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

41 En Petrus zeide tot hem: Heere! zegt gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?

42 En de Heere zeide: « Wie is dan de getrouwe en voorzichtige huisbezorger, dien de heer over zijne dienstdienden zal zetten, om hem ter regter tijd het afscheiden deel spijs te geven?

43 Zalig is de dienstknecht, welken zijn heer, als hij komt, zal vinden, alzoo doende.

44 Waarlijk ik zeg ulieden, dat hij hem over al zijne goederen zetten zal.

45 Maar indien dezelve dienstknecht in zijn hart zou zeggen: Mijn heer vertoefte te komen; en zou beginnen de knechten en de dienstdienden te slaan, en te eten en te drinken, en dronken te worden;

46 Zoo zal de heer deszelfs dienstknechts komen ten dage, in welken hij hem niet verwacht, en ter ure, die hij niet weet; en zal hem afscheiden, en zal zijn deel zetten met de ontrouwen.

47 « En de dienstknecht, welke geweten heeft den wil zijns heeren, en zich niet bereid, noch naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele slagen geslagen worden;

48 Maar die daerheen niet geweten heeft, en gedaan heeft dingen, die slagen waardig zijn, die zal met weinige slagen geslagen worden. En een legelijk, dien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en dien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen.

49 Ik ben gekomen, om vuur op de aarde te werpen; en wat wil ik, indien het alreeds ontstoken is?

50 « Maar ik moet met eenen doop gedoopt worden; en hoe worde ik geparst, totdat het volbragt zij!

51 « Want ik heb te dopen met water, en ik zal dopen met den Heiligen Geest, en met het vuur.

52 « Wie is bereid, om zijn kruis te nemen, en mij te volgen, die zal zichzelf verliezen, en zal de zaligheid des levens erlangen.

53 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

54 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

55 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

56 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

57 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

58 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

J. o. H. 33.

—

29 En gijlieden, vraagt niet, wat gij eten, of wat gij drinken zult; en weest niet wankelemoedig.

30 Want al deze dingen zoeken de volken der wereld; maar uw Vader weet, dat gij deze dingen behoeft.

31 « Maar zoekt het koningrijk Gods, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

32 Vrees niet, gij klein kuddeken! want het is uw Vaders welbehagen, ulieden het koningrijk te geven.

33 « Verkoop hetgeen gij hebt, en geeft aalmoes. « Maakt u zelve buidels, die niet verouden, enen schat, die niet afneemt, in de hemelen, daar de dief niet bijkomt, noch de mot verderft.

34 Want waar uw schat is, aldaar zal ook uw hart zijn.

35 « Laat uwe lenden omgord zijn, en de kaarsen brandende.

36 En zijt gij den menschen gelijk, die op hunnen heer wachten, wanneer hij wederkomen zal van de bruiloft, opdat, als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen opendoen.

37 Zalig zijn die dienstknechten, welke de heer, als hij komt, zal wakende vinden. Voorwaar ik zeg u, dat hij zich zal omgorden, en zal hen doen aanzitten, en bijkomende, zal hij hen dienen.

38 « En zoo hij komt in de tweede nachtwake, en komt in de derde wake, en vindt hen alzoo, zalig zijn dezelve dienstknechten.

39 « Maar weet dit, dat, indien de heer des huizes geweten had, in welke ure de dief zou komen, hij zou gewaakt hebben, en zou zijn huis niet hebben laten doorgraven.

40 « Gij dan, zijt ook bereid; want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

41 En Petrus zeide tot hem: Heere! zegt gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?

42 En de Heere zeide: « Wie is dan de getrouwe en voorzichtige huisbezorger, dien de heer over zijne dienstdienden zal zetten, om hem ter regter tijd het afscheiden deel spijs te geven?

43 Zalig is de dienstknecht, welken zijn heer, als hij komt, zal vinden, alzoo doende.

44 Waarlijk ik zeg ulieden, dat hij hem over al zijne goederen zetten zal.

45 Maar indien dezelve dienstknecht in zijn hart zou zeggen: Mijn heer vertoefte te komen; en zou beginnen de knechten en de dienstdienden te slaan, en te eten en te drinken, en dronken te worden;

46 Zoo zal de heer deszelfs dienstknechts komen ten dage, in welken hij hem niet verwacht, en ter ure, die hij niet weet; en zal hem afscheiden, en zal zijn deel zetten met de ontrouwen.

47 « En de dienstknecht, welke geweten heeft den wil zijns heeren, en zich niet bereid, noch naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele slagen geslagen worden;

48 Maar die daerheen niet geweten heeft, en gedaan heeft dingen, die slagen waardig zijn, die zal met weinige slagen geslagen worden. En een legelijk, dien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en dien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen.

49 Ik ben gekomen, om vuur op de aarde te werpen; en wat wil ik, indien het alreeds ontstoken is?

50 « Maar ik moet met eenen doop gedoopt worden; en hoe worde ik geparst, totdat het volbragt zij!

51 « Want ik heb te dopen met water, en ik zal dopen met den Heiligen Geest, en met het vuur.

52 « Wie is bereid, om zijn kruis te nemen, en mij te volgen, die zal zichzelf verliezen, en zal de zaligheid des levens erlangen.

53 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

54 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

55 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

56 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

57 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

58 « Wie wil de zaligheid des levens erlangen, die moet zichzelf verliezen, en den kruis nemen, en mij volgen.

J. o. H. 33.

51 ^b Meent gij, dat ik gekomen ben, om vrede te geven op de aarde? Neen, zeg ik u, ^c maar veelere verdeeldheid.

Matt. 10. 34.

52 Want van nu aan zullen er vijf in een huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee tegen drie.

Micha 7: 6.

53 De vader zal tegen den zoon verdeeld zijn, en de zoon tegen den vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder; de schoonmoeder tegen hare schoondochter, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

d Matt. 16. 2.

54 En hij zeide ook tot de scharen: ^d Wanneer gij eene wolk ziet opgaan van het westen, terstond zegt gij: Het komt regen; en het geschiedt alzo.

55 En wanneer gij den zuidewind ziet waaijen, zoo zegt gij: Er zal hitte zijn; en het geschiedt.

56 Gij geveinsden! het aanschijn der aarde en des hemels weet gij te beproeven; en hoe beproeft gij dezen tijd niet?

57 En waarom oordeelt gij ook van u zelve niet hetgeen recht is?

e Spr. 25. 8.

Matt. 2. 25.

58 ^e Want als gij heengaat met uwe wederpartij op den overheid, zoo doe naarstigheid op den weg, om van hem verlost te worden; opdat hij misschien u niet voor den rechter trekke, en de rechter u den gerechtsdienaar overlevere, en de gerechtsdienaar u in de gevangenis werpe.

59 Ik zeg u: gij zult van daar geenszins uitgaan, totdat gij ook het laatste penningken betaald zult hebben.

HOOFDSTUK 13.

Uit de boodschap, dat Pilatus het bloed van eenige Galileërs met hunne offeranden had gemengd, en uit het voorbeeld van de achtien, op welke de toren in Siloam gevallen was, neemt Christus aanleiding, de scharen te vermanen tot bekeering, vs. 1; en stelt ook tot dat einde voor de gelijkenis van den onvruchtbaren vijgboom, 6. Genest op den sabbat eene vrouw, die achtien jaren eenen great der krankheid had gehad, 10; en verantwoordt zulks tegen eenen overste der synagoge, 14. Vergelijkt het koninkrijk der hemelen bij een mostaardzaad en het zuurdesem, 18. Gevraagd zijnde of er weinigen zullen zalig worden, vermaant hij in te gaan door de enge poort, 23. Antwoordt den farizeën, die hem tegen Heródes waarschuwen, 31. Klaagt over de wreldheid en hardnekkigheid van die van Jerúzalem, en voorzegt haren ondergang, 34.

En er waren te dierzelfer tijd eenigen tegenwoordig, die hem boodschappen van de Galileërs, welke bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had.

2 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Meent gij, dat deze Galileërs zondars zijn geweest boven al de Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben?

3 Ik zeg u: neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan.

4 Of die achtien, op welke de toren in Siloam viel, en doodde ze; meent gij, dat deze schuldenaars zijn geweest, boven alle menschen, die in Jerúzalem wonen?

5 Ik zeg u: neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen insgelijks vergaan.

6 En hij zeide deze gelijkenis: Een zeker man had eenen vijgboom, geplant in zijnen wijngaard; en hij kwam en zocht vrucht daarop, en vond ze niet.

7 En hij zeide tot den wijngaardenier: Zie, ik kome nu drie jaren, zoekende vrucht op dezen vijgboom, en vind ze niet; houwe hem uit; wantoe beslaat hij ook onnuttelijk de aarde?

8 En hij, antwoordende, zeide tot hem: Heer, laat hem ook nog dit jaar, totdat ik om hem gegraven, en mest geleed zal hebben;

9 En indien hij vrucht zal voortbrengen, laat hem staan; maar indien niet, zoo zult gij hem namaals uithouwen.

10 En hij leerde op den sabbat in eene der synagogen.

11 En ziet, er was eene vrouw, die eenen geest der krankheid achtien jaren lang gehad had, en zij was zamengebogen, en kon zich ganschelijk niet oprigten.

12 En Jezus, haar ziende, riep haar tot zich, en zeide tot haar: Vrouw! gij zijt verlost van uwe krankheid.

13 En hij leide de handen op haar; en zij werd terstond weder regt, en verheerlijkte God.

14 En de overste der synagoge, kwalijk nemende, dat Jezus op den sabbat genezen had, antwoordde en zeide tot de schare: ^e Er zijn zes dagen, in welke men moet werken; komt dan in dezelve, en laat u genezen, en niet op den dag des sabbats.

15 De Heere dan antwoordde hem en zeide: Gij geveinsde! ^b maakt niet een legelijk van u op den sabbat zijnen os of ezel van de kribbe los, en leidt hem heen om te doen drinken?

16 En deze, die eene dochter Abrahams is, welke de Satan, ziet, nu achtien jaren gebonden had, moest die niet losgemaakt worden van dezen band, op den dag des sabbats?

17 En als hij dit zeide, werden zij allen beschaamd, die zich tegen hem stelden; en al de schare verblijdde zich over al de heerlijke dingen, die van hem geschieden.

18 ^c En hij zeide: Wien is het koninkrijk Gods gelijk? en waarbij zal ik hetzelfde vergelijken?

19 Het is gelijk aan een mostaardzaad, hetwelk een mensch genomen en in zijnen hof geworpen heeft; en het wies op, en werd tot eenen grooten boom, en de vogelen des hemels nestelden in zijne takken.

20 En hij zeide wederom: ^d Waarbij zal ik het koninkrijk Gods vergelijken? ^e 21 Het is gelijk aan een zuurdesem, welken eene vrouw nam, en verbergde in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was.

22 ^e En hij reisde van de eene stad er vlekt tot de andere, leerende, en rigtende zijne reis naar Jerúzalem.

23 En er zeide een tot hem: Heere! zijn er ook weinigen, die zalig worden? En hij zeide tot hen:

24 ^f Strijdt om in te gaan door de enge poort: want velen, zeg ik u, zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen;

25 ^g Namelijk nadat de heer des huizes zal opgestaan zijn, en ^h de deur zal gesloten hebben, en gij zult beginnen buiten te staan, en aan de deur te kloppen, zeggende: Heere, heere, doe ons open! en hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik ken u niet, ⁱ van waar gij zijt.

26 Alsdan zult gij beginnen te zeggen: Wij hebben in uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en gij hebt in onze straten geleerd.

27 En hij zal zeggen: Ik zeg u, ik ken u niet, van waar gij zijt; ^k wijkt van mij af, alle gij werkers der ongeregtheid!

28 ^l Alsdan zal zij weening en knersing der tanden, ^m wanneer gij zult zien Abraham, en Izak, en Jakob, en al de profeten, in het koninkrijk Gods, maar u lieden buiten uitgeworpen.

29 ⁿ En daar zullen er komen van oosten en westen, en van noorden en zuiden, en zullen aanzitten in het koninkrijk Gods.

30 ^o En ziet, er zijn laatsten, die de eersten zullen zijn; en er zijn eersten, die de laatsten zullen zijn.

31 Te dienzelven dage kwamen er eenige farizeën, zeggende tot hem: Ga weg, en vertrek van hier; want Heródes wil u doden.

32 En hij zeide tot hen: Gaat heen, en

J. o. H. 33.

Ec. 20. 9.
Deut. 5. 13.
Eze. 20. 13.

Ec. 23. 4.
Deut. 22. 4.
Luk. 14. 5.

c Matt. 13. 31.
Mark. 4. 30.

d Matt. 13. 33.

e Matt. 9. 38.
Mark. 6. 6.

f Matt. 7. 13.

g Matt. 25. 12.
Luk. 6. 46.

h Matt. 25. 12.

i Matt. 7. 23.
k Ps. 6. 9.
Matt. 25. 12.
41.

l Matt. 8. 12.
13. 42.
24. 51.

m Matt. 8. 11.

n Jes. 2. 2.
Mat. 1. 11.
Matt. 8. 11.

o Matt. 19. 30.
20. 16.
Mark. 10. 31.

J. o. H. 33.

zegt dien vos: Zie, ik werp duivelen uit, en maak gezond, heden en morgen, en ten derden dage word ik volendigd.

33 Doch ik moet heden, en morgen, en den volgende dag reizen: want het gebeurt niet, dat een profet gedood wordt buiten Jeruzalem.

p Matt. 23:37.

q Ps. 17:8, 91:1.

r Ps. 69:26.

Jes. 1:7.

Jer. 7:34.

Micha. 3:12.

Matt. 23:38.

Hand. 1:29.

34 *p* Jeruzalem, Jeruzalem! gij die de profeten doodt, en steenigt, die tot u gezonden zijn! hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkwijs eenen hen bare klekens onder de vleugelen *vergaderd*; en gijlieden hebt niet gewild?

35 *r* Ziet, uw huis wordt ulieden woest gelaten. En voorwaar ik zeg u, dat gij mij niet zult zien, totdat de tijd zal gekomen zijn, als gij zult zeggen: *o* Gezegend is hij, die komt in den naam des Heeren!

HOOFDSTUK 14.

s Ps. 118:26.

Christus geneest eenen waterzuchtige op den sabbat en verantwoordt zich, vs. 1. Bestraft de eergierigheid der farizeeën, die de voor-aanzittingen in de maalgiden zochten, en vermaant tot nederigheid en weldadigheid tegen de armen, 7. Door de gelijkenis van een groot avondmaal, waarop de genoodigden zich verontschuldigen te komen, verwijt hij den Joden hunne ontaakbaarheid, en voorziet hunne verveeling en de roeping der Heidenen in hunne plaats, 15. Leert, dat wie zijn discipel wil zijn, zich, en al wat hem lief is, moet verloochenen, 25. Door het voorbeeld van eenen, die een' toren wil bouwen, en van eenen koning, die tegen eenen anderen koning ten strijde wil gaan, vermaant hij zijne discipelen, hunne rekening te voeren wel te maken, 28; en leert dat smakeloos zout nergens nuttig voor is, 34.

EN het geschiedde, als hij gekomen was in het huis van een' der oversten der farizeeën, op den sabbat, om brood te eten, dat zij hem waarnamen.

2 En ziet, er was een zeker waterzuchtig mensch voor hem.

3 En Jezus, antwoordende, zeide tot de wetgeleerden en farizeeën, en sprak: Is het ook geoorloofd op den sabbat gezond te maken?

4 Maar zij zwegen stil. En hij nam hem, en genas hem, en liet hem gaan.

5 En hij, hun antwoordende, zeide:

a *Ex.* 23:5. *Deut.* 22:4. *Luk.* 13:15. *Deut.* 23:5. *Luk.* 13:15. *Deut.* 23:5. *Luk.* 13:15.

6 En zij konden hem daarop niet wederantwoorden.

7 En hij zeide tot de genooden eenen gelijkenis, aanmerkende, hoe zij de voor-aanzittingen verkozen; zeggende tot hen:

8 Wanneer gij van iemand ter bruiloft genood zult zijn, zoo zet u niet in de eerste zitplaats; opdat niet misschien een waardiger dan gij van hem genood zij;

9 En hij, komende, die u en hem genood heeft, tot u zegge: Geef dezen plaats; en gij alsdan zoudt beginnen met schaamte de laatste plaats te houden.

10 *b* Maar wanneer gij genood zult zijn, ga heen en zet u in de laatste plaats; opdat, wanneer hij komt, die u genood heeft, hij tot u zegge: Vriend! ga hooger op. Alsdan zal het u eer zijn voor degenen, die met u aanzitten.

11 *c* Want een iegelijk, die zich zelf verhoogt, zal vernederd worden; en die zich zelf vernederd, zal verhoogd worden.

12 En hij zeide ook tot den genen, die hem genood had: *d* Wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zoo roep niet uwe vrienden, noch uwe broeders, noch uwe magen, noch uwe rijke geburen, opdat ook dezelve u niet te eeniger tijd wedernooden, en u vergelding geschiede.

13 Maar wanneer gij een' maaltijd zult houden, zoo nood armen, vermkinten, kreupelen, blinden;

14 En gij zult zalig zijn, omdat zij niet hebben, om u te vergelden: want het zal u vergolden worden in de opstanding der rechtvaardigen.

15 En als een van degenen, die mede aanzaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot hem: Zalig is hij, die brood eet in het koninkrijk Gods.

16 Maar hij zeide tot hem: *e* Een zeker mensch bereidde een groot avondmaal, en hij noodde er velen.

17 En hij zond zijnen dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genooden te zeggen: Komt, want alle dingen zijn nu gereed.

18 En zij begonnen allen zich eendragt-
telijk te ontschuldigen. De eerste zeide tot hem: Ik heb eenen akker gekocht, en het is noodig, dat ik uitga, en hem bezie; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

19 En een ander zeide: Ik heb vijfjok ossen gekocht, en ik ga heen, om die te beproeven; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

20 En een ander zeide: Ik heb eenen vrouw getrouwd, en daarom kan ik niet komen.

21 En dezelve dienstknecht, wedergekomen zijnde, boodschapte deze dingen zijnen heer. Toen werd de heer des huizes toornig, en zeide tot zijnen dienstknecht: Ga haastelijk uit in de straten en wijken der stad, en breng de armen, en vermkinten, en kreupelen, en blinden hier in.

22 En de dienstknecht zeide: Heer! het is geschied, gelijk gij bevolen hebt, en nog is er plaats.

23 En de heer zeide tot den dienstknecht: Ga uit in de wegen en heggen, en dwing ze in te komen, opdat mijn huis vol worde:

24 Want ik zeg ulieden, dat niemand van die mannen, die genood waren, mijn avondmaal smaken zal.

25 En vele scharen gingen met hem; en hij, zich omtrekkende, zeide tot hen:

26 *f* Indien iemand tot mij komt, en niet haat zijnen vader, en moeder, en vrouw, en kinderen, en broeders, en zusters, ja ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn.

27 *g* En wie zijn kruis niet draagt, en mij navolgt, die kan mijn discipel niet zijn.

28 Want wie van u, willende eenen toren bouwen, zit niet eerst neder, en overrekent de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking noodig is?

29 Opdat niet mis*schien, als hij het fundament gelegd heeft, en niet kan vol-eindigen, allen, die het zien, hem be-ginnen te bespotten,

30 Zeggende: Deze mensch heeft begon-nen te bouwen, en heeft niet kunnen vol-eindigen.

31 Of wat koning, gaande naar den krijg, om tegen eenen anderen koning te slaan, zit niet eerst neder en beraad-slaagt, of hij magtig is met tien duizend te ontmoeten den genen, die met twintig duizend tegen hem komt?

32 Anderzins zendt hij gezanten uit, terwijl diegene nog verre is, en begeert hetgeen tot vrede dient.

33 Alzoo dan een iegelijk van u, die niet verlaat alles, wat hij heeft, die kan mijn discipel niet zijn.

34 *h* Het zout is goed: maar indien het zout smakeloos geworden is, waarmede zal het smakelijk gemaakt worden?

35 Het is noch tot het land, noch tot den mesthoop bekwaam; men werpt het weg. Wie ooren heeft, om te hooren, die hoore.

HOOFDSTUK 15.

De farizeeën murmurezen, omdat Christus de zondaren ontvangt, vs. 1; welke handeldijze

J. o. H. 33.

e Jes. 25:6.

Matt. 22:2.

Openb. 19:7.

9.

f Deut. 13:6.

33:9.

Matt. 10:37.

g Matt. 10:38.

16:24.

Mark. 8:34.

Luk. 9:23.

h A Matt. 5:13.

Mark. 9:50.

J. o. H. 33.

Christus verantwoordt in de gelijkenissen van een afgedwaald schaap, 3; en van eenen verloren penning, welke beide met naarstigheid gezocht en met blijdschap weder gevonden worden, 8; en nog met de gelijkenis van den verloren zoon, die met leedwezen wederkeerende, met blijdschap wordt ontvangen door den vader, 11; die zich tegen den murmur der vrienden oudsten broeder verdedigt, 25.

Matt. 9:10.
Mark. 2:15.
Luk. 5:29.

EN al de tollenaars en de zondaars naderden tot hen, om hem te hooren. 2 En de farizeën en de schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

Matt. 18:12.

3 En hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende:

4 ^{Wat} menschen onder u, hebbende honderd schapen, en een van die verliezende, verlaat niet de negenen en negentig in de woestijn, en gaat naar het verlorene, totdat hij hetzelfde vinde?

5 En als hij het gevonden heeft, legt hij het op zijne schouderen, verblijd zijnde.

1 Petr. 2:10.

6 En te huis komende, roept hij de vrienden en de geburen samen, zeggende tot hen: weest blijde met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, dat verloren was.

Luk. 5:32.

7 Ik zeg ulieden, dat er alzo blijdschap zal zijn in den hemel over eenen zondaar, die zich bekeert, meer dan over negenen en negentig regtvaardigen, die de bekeering niet van noode hebben.

8 Of wat vrouw, hebbende tien penningen, indien zij éenen penning verliest, ontsteekt niet eene kaars, en keert het huis met bezemen, en zoekt naarstiglijk, totdat zij dien vindt?

9 En als zij dien gevonden heeft, roept zij de vriendinnen en de geburinnen samen, zeggende: Weest blijde met mij, want ik heb den penning gevonden, dien ik verloren had.

10 Alzo, zeg ik ulieden, is er blijdschap voor de engelen Gods over eenen zondaar, die zich bekeert.

11 En hij zeide: Een zeker mensch had twee zonen.

12 En de jongste van hen zeide tot den vader: Vader! geef mij het deel des goeds, dat mij toekomt. En hij deelde hun het goed.

13 En niet vele dagen daarna, de jongste zoon, alles bijeenvergaderd hebbende, is weggereisd in een verrelegen land, en heeft aldaar zijn goed doorgebracht, levende overdadiglijk.

14 En als hij het alles verteerd had, werd er een groote hongersnood in datzelfde land, en hij begon gebrek te lijden.

15 En hij ging heen, en voegde zich bij een van de burgers deszelfs lands; en die zond hem op zijn land, om de zwijnen te weiden.

16 En hij begeerde zijnen buik te vulen met den draf, dien de zwijnen aten; en niemand gaf hem dien.

17 En tot zich zelven gekomen zijnde, zeide hij: Hoe vele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger!

18 Ik zal opstaan en tot mijnen vader gaan, en ik zal tot hem zeggen: Vader! ik heb gezondigd tegen den hemel, en voor u;

19 En ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden; maak mij als eenen van uwe huurlingen.

20 En opstaande, ging hij naar zijnen vader. En als hij nog ver van hem was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen, en toeloopende, viel hem om zijnen hals, en kuste hem.

21 En de zoon zeide tot hem: Vader! ik heb gezondigd tegen den hemel, en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden.

J. o. H. 33.

22 Maar de vader zeide tot zijne dienstknechten: Brengt hier voor het beste kleed, en doet het hem aan, en geeft eenen ring aan zijne hand, en schoenen aan de voeten;

23 En brengt het gemeste kalf, en slagt het; en laat ons eten en vrolijk zijn.

24 Want deze mijn zoon was dood, en is weder levend geworden; en hij was verloren, en is gevonden! En zij begonnen vrolijk te zijn.

25 En zijn oudste zoon was in het veld, en als hij kwam, en het huis genaakte, hoorde hij het gezang en het gerei;

26 En tot zich geroepen hebbende een van de knechten, vraagde, wat dat mocht zijn?

27 En deze zeide tot hem: Uw broeder is gekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf geslagt, omdat hij hem gezond wederontvangen heeft.

28 Maar hij werd toornig, en wilde niet ingaan. Zoo ging dan zijn vader uit, en bad hem.

29 Doch hij, antwoordende, zeide tot den vader: Zie, ik dien u nu zoo vele jaren, en heb nooit uw gebod overtreeden, en gij hebt mij nooit een bokje gegeven, opdat ik met mijne vrienden mogt vrolijk zijn.

30 Maar als deze uw zoon gekomen is, die uw goed met hooren doorgebracht heeft, zoo hebt gij hem het gemeste kalf geslagt.

31 En hij zeide tot hem: Kind! gij zijt altijd bij mij, en al het mijne is uwe.

32 Men behoorde dan vrolijk en blijde te zijn: want deze uw broeder was dood, en is weder levend geworden; en hij was verloren en is gevonden.

HOOFDSTUK 16.

Door de gelijkenis van de voorzigtigheid van eenen onregtvaardigen rentmeester leert Christus, dat men zich uit den onregtvaardigen Mammon vrienden zal maken, vs. 1; en dat men den Mammon niet moet dienen, 13. Bestraft de gelychheid en hoogmoed der geldgierige farizeën, 14. Leert dat de wet en de profeten tot op Johannes geduurd hebben, en tot den minsten titel moeten vervuld worden, 16; en onderwijst omtrent de echtscheiding, 18. Stelt de gelijkenis voor van den rijken man en den armen Lázarus, en den verschillende staat van beiden, zoo in dit leven, als hier nanaals, 19.

EN hij zeide ook tot zijne discipelen: Er was een zeker rijk mensch, welke eenen rentmeester had; en deze werd bij hem verklaagd, als die zijne goederen doorbragt.

2 En hij riep hem, en zeide tot hem: Hoe hoor ik dit van u? geef rekenschap van uw rentmeesterschap; want gij zult niet meer kunnen rentmeester zijn.

3 En de rentmeester zeide bij zich zelven: Wat zal ik doen, dewijl mijn heer dit rentmeesterschap van mij neemt? graven kan ik niet, te bedelen schaam ik mij.

4 Ik weet, wat ik doen zal, opdat, wanneer ik van het rentmeesterschap afgezet zal wezen, zij mij in hunne huizen ontvangen.

5 En hij riep tot zich een' iegelijk van de schuldenaars zijns heeren, en zeide tot den eerste: Hoe veel zijt gij mijnen heer schuldig?

6 En hij zeide: Honderd vaten olie. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en nedersittende, schrijf haastelijk vijftig.

7 Daarna zeide hij tot eenen anderen: En gij, hoe veel zijt gij schuldig? En hij zeide: Honderd mudden tarwe. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en schrijf tachtig.

8 En de heer prees den onregtvaardigen rentmeester, omdat hij voorzigtiglijk gedaan had; want de kinderen dezer wereld

Hand. 2:39.
Efez. 2:12.
17.

J. o. H. 33.

zijn voorzigtiger, dan de kinderen des lichts, in hun geslacht.

e Efez. 5:8.
1 Thess. 5:5.

9 En ik zeg ulieden: 6 maakt u zelfden vrienden uit den onrechtvaardigen Mammon, opdat, wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

b Matt. 6:19.
19:21.
1 Tim. 6:19.

10 Die getrouw is in het minste, die is ook in het groote getrouw; en die in het minste onrechtvaardig is, die is ook in het groote onrechtvaardig.

11 Zoo gij dan in den onrechtvaardigen Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u het ware vertrouwen?

12 En zoo gij in eens anders goed niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?

c Matt. 6:24.

13 Geen huisknecht kan twee heeren dienen: want of, hij zal den eenen haten, en den anderen liefhebben; of hij zal den eenen aanhangen, en den anderen verachten: gij kunt God niet dienen en den Mammon.

d Matt. 23:14.

14 En al deze dingen hoorden ook de farizeën, die geldgierig waren, en zij beschuipen hem.

e Ps. 7:10.

15 En hij zeide tot hen: Gij zijt het, die u zelfden rechtvaardigt voor de menschen, maar God kent uwe harten:

f 1 Sam. 16:7.

want dat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God.

g Matt. 11:12.

16 De wet en de profeten zijn tot op Johannes; van dien tijd af wordt het koninkrijk Gods verkondigd, en een iegelijk doet geweld op hetzelfde.

h Ps. 102:27.

17 En het is lichter, dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat een tittel der wet valle.

i Jes. 40:8.

18 En iegelijk, die zijne vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk, die de verlatene van den man trouwt, die doet ook overspel.

j Matt. 5:18.

19 En er was een zeker rijk mensch, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende allen dag vrolijk en prachtig.

k Matt. 5:32.

20 En er was een zeker bedelaar, met name Lazarus, welke lag voor zijne poort, vol zweren,

l Mark. 10:11.

21 En begerde verzadigd te worden van de kruimkens, die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijne zweren.

m Cor. 7:10.

22 En het geschiedde, dat de bedelaar stierf, en van de engelen gedragen werd in den schoot van Abraham.

n Jes. 66:21.

23 En de rijke stierf ook, en werd begraven. En als hij in de hel zijne oogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham van verre, en Lazarus in zijnen schoot.

o Mark. 9:44.

24 En hij riep en zeide: Vader Abraham! ontfem u mijner, en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water doope, en verkoele mijne tong: want ik lijde smarten in deze vlam.

p Job 21:33.

25 Maar Abraham zeide: Kind! gedenk, dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgeliks het kwade; en nu wordt hij vertroost, en gij lijd smarten.

q Jes. 59:9.

26 En boven dit alles, tusschen ons en ulieden is eene groote kloof gevestigd, zoodat degenen, die van hier tot u willen overgaan, niet zonden kunnen, noch ook die daar zijn, van daar tot ons overkomen.

r Hand. 17:11.

27 En hij zeide: Ik bid u dan, vader! dat gij hem zendt tot mijns vaders huis:

s Jes. 59:9.

28 Want ik heb vijf broeders; dat hij hun dit betuige, opdat ook zij niet komen in deze plaats der pijniging.

t Joh. 8:59.

29 Abraham zeide tot hem: Nu hebben Mozes en de profeten; dat zij die hooren.

u Hand. 17:11.

30 En hij zeide: Neen, vader Abraham! maar zoo iemand van de dooden tot hen heenging, zij zouden zich bekeeren.

31 Doch Abraham zeide tot hem: Indien zij Mozes en de profeten niet hooren, zoo zullen zij ook, al ware het, dat er iemand uit de dooden opstond, zich niet laten gezeggen.

J. o. H. 33.

HOOFDSTUK 17.

Christus waarschuwt voor ergernissen, vs. 1.

Leert dat men zijnen broeder zoo dikwils moet vergeven, als hij leedzelen betoont.

3. De discipelen bidden om vermeerdering des geloofs, welke kracht hij beschrijft, 5. Door de gelijkenis van eenen dienstknecht, komende van den akker, verklaart hij, dat men bij God niet verdient, als men doet, wat men schuldigh is, 7. Hij reinigt tien melaatschen, van welke maar een dankbaar is, 11. Leert hoedannig de komst van zijn koninkrijk zal zijn, 20. Beschrijft de laatste tijden, welke hij vergelekt met de tijden van Noach en Lot, 26.

EN nu hij zeide tot de discipelen: Het kan niet wezen, dat er geene ergernissen komen; doch wees hem, door welken zij komen!

e Matt. 18:7.

Mark. 9:42.

2 Het zoude hem nutter zijn, dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en hij in de zee geworpen, dan dat hij een van deze kleinen zou ergeren.

b Lev. 19:17.

Spr. 17:10.

Matt. 18:15.

Jalob. 5:19.

3 Wacht u zelfden. En indien uw broeder tegen u zondigt, zoo bestraf hem; en indien het hem leed is, zoo vergeef het hem.

c Matt. 18:21.

4 En indien hij zevenmaal daags tegen u zondigt, en zevenmaal daags tot u wederkeert, zeggende: Het is mij leed: zoo zult gij het hem vergeven.

d Matt. 17:20.

21:21.

Mark. 11:23.

5 En de apostelen zeiden tot den Heere: Vermeerder ons het geloof.

6 En de Heere zeide: O Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tegen dezen moerbedienboom zeggen: Word onttorteld, en in de zee geplant! en hij zou u gehoorzaam zijn.

7 En wie van u heeft eenen dienstknecht, ploegende, of de heeften hoedende, die tot hem, als hij van den akker inkomt, terstond zal zeggen: Kom bij, en zit aan?

8 Maar zal hij niet tot hem zeggen: Berrid, dat ik te avond zal eten, en omgord u, en dien mij, totdat ik zal gezeten en gedronken hebben; en eet en drink gij daarna?

9 Dankt hij ook denzelven dienstknecht, omdat hij gedaan heeft hetgeen hem bevolen was? Ik meen, neen.

10 Alzoo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zoo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben maar gedaan hetgeen wij schuldigh waren te doen.

11 En het geschiedde, als hij naar Jeruzalem reisde, dat hij door het midden van Samarie en Galilea ging.

12 En als hij in een zeker vlek kwam, ontmoetten hem tien melaatsche mannen, welke stonden van verre:

13 En zij verhieven hunne stem, zeggende: Jezus, Meester, ontfem u onzer!

14 En als hij hen zag, zeide hij tot hen: Gaat heen en vertoont u te allen priesteren. En het geschiedde, terwijl zij heengingen, dat zij gereinigd werden.

e Lev. 13:2.

14:2.

Matt. 8:4.

Luk. 5:14.

15 En een van hen, ziende, dat hij genezen was, keerde wederom, met groote stemme God verheerlikende.

16 En hij viel op het aangezicht voor zijne voeten, hem dankende: en dezelve was een Samaritaan.

17 En Jezus, antwoordende, zeide: Zijn niet de tien gereinigd geworden? en waar zijn de negen?

18 En zijn er geene gevonden, die wederkeeren, om Gode eer te geven, dan deze vreemdeling?

19 En hij zeide tot hem: Sta op, en ga heen; uw geloof heeft u behouden.

20 En gevraagd zijnde van de farizeën,

- J. o. H. 33.
—
- « Matt. 4:20.
19:27.
Mark. 10:25.
Luk. 5:11.
- « Deut. 33:9.
- p Joh. 42:12.
- q Matt. 16:21.
17:22.
19:31.
Mark. 8:31.
9:31.
10:32.
Luk. 9:22.
24:7.
- r Ps. 22:7.
Jes. 53:7.
- s Matt. 27:2.
Luk. 23:1.
Joh. 18:28.
Hand. 3:13.
- t Matt. 20:23.
Mark. 10:46.
- mogelijk zijn bij de menschen, zijn mogelijk bij God.
- 23 « En Petrus zeide: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn u gevolgd.
- 29 En hij zeide tot hem: Voorwaar ik zeg u, dat er niemand is, die verlaten heeft huis, of ouders, of broeders, of vrouw, of kinderen, om het koninkrijk Gods;
- 30 p Die niet zal veelvuldig wederontvangen in dezen tijd, en in de toekomstende eeuw het eeuwige leven.
- 31 q En hij nam de twaalfen bij zich, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbragt worden aan den Zoon des menschen, « wat geschreven is door de profeten.
- 32 « Want hij zal den Heidenen overgeleverd worden, en hij zal bespot worden, en smadelijk gehandeld worden, en bespogen worden.
- 33 En hem geselsd hebbende, zullen zij hem dooden; en ten derde dage zal hij wederopstaan.
- 34 En zij verstonden geen van deze dingen: en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.
- 35 « En het geschiedde, als hij nabij Jericho kwam, dat een zeker blinde aan den weg zat, bediende.
- 36 En deze, hoorende de schare voorbijgaan, vroegde, wat dat ware?
- 37 En zij boodschapten hem, dat Jezus de Nazarener voorbijging.
- 38 En hij riep, zeggende: Jezus, gij Zoon Davids, ontferm u mijner!
- 39 En die voorbijgingen, bestraffen hem, opdat hij zwijgen zou; maar hij riep zoo veel te meer: Zoon Davids, ontferm u mijner!
- 40 En Jezus, stilstaande, beval, dat men dezelve tot hem brengen zou; en als hij nabij hem gekomen was, vroegde hij hem.
- 41 Zeggende: Wat wilt gij, dat ik u doen zal? En hij zeide: Heere! dat ik ziende mag worden.
- 42 En Jezus zeide tot hem: Word ziende; nu geloof heeft u behouden.
- 43 En terstond werd hij ziende, en volgde hem, God verheerlijkende. En al het volk, dat ziende, gaf Gode lof.

HOOFDSTUK 19.

Zachéus zoekt Christus te zien en ontvangt hem in zijn huis, vs. 1. Betragt zyne hoedvaardigheid en wordt door Christus getroost, 8. Door de gelijkenis van het uitdeelen der ponden leert Christus, dat men zijne gaven tot winst moet besteden, 11. Doet zijnen intogt binnen Jeruzalem, rijdende op eenen ezel, 29. En wordt door de schare met gelukwensching ontvangen, 37. Weent over de stad Jeruzalem en voorzegt hare verwoesting, 41. Drijft de koopers en verkopers uit den tempel, 45. De overpriesters en schriftgeleerden zoeken hem te dooden, 47.

EN Jezus, ingekomen zijnde, ging door Jericho.

2 En ziet, er was een man, met name geheeten Zachéus, en deze was een overste der tollenaars, en hij was rijk;

3 En zocht Jezus te zien, wie hij was; en kon niet van wege de schare, omdat hij klein van persoon was.

4 En vooruitloppende, klom hij op eenen wilden vijgeboom, opdat hij hem mogt zien: want hij zou door dien weg voorbijgaan.

5 En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende, zag hij hem, en zeide tot hem: Zachéus! haast u en kom af; want ik moet heiden in uw huis blijven.

6 En hij haastte zich en kwam af, en ontving hem met blijdschap.

7 En allen, die het zagen, murmureerden, zeggende: Hij is tot eenen zondigen man ingegaan, om te herbergen.

8 En Zachéus stond, en zeide tot den Heere: Zie, de helft van mijne goederen, Heere! geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.

9 En Jezus zeide tot hem: Heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook « deze een zoon van Abraham is.

10 « Want de Zoon des menschen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.

11 En als zij dat hoorden, voegde hij daarbij, en zeide eenegelijks; omdat hij nabij Jeruzalem was, en omdat zij meenden, dat het koninkrijk Gods terstond zou openbaar worden.

12 « Hij zeide dan: Een zeker welgeboren man reisde in een vergeteles land, om voor zich zelve een koninkrijk te ontvangen, en dan weder te keeren.

13 En geroept hebbende zijne tien dienstknechten, gaf hij hun tien ponden, en zeide tot hen: Ibt handeling, totdat ik come.

14 En zijne burgers haatten hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: Wij willen niet, dat deze over ons koning zij.

15 En het geschiedde, toen hij wederkwam, als hij het koninkrijk ontvangen had, dat hij zeide, dat die dienstknechten tot hem zouden geroept worden, dien hij het geld gegeven had; opdat hij weten mogt, wat een iegelijk met handelen gewonnen had.

16 En de eerste kwam, en zeide: Heer! nu pond heeft tien ponden daartoe gewonnen.

17 En hij zeide tot hem: Wel, gij goede dienstknecht! dewijl gij in het minste getrouw zijt geweest, zoo heb magt over tien steden.

18 En de tweede kwam en zeide: Heer! nu pond heeft vijf ponden gewonnen.

19 En hij zeide ook tot dezen: En gij, wees over vijf steden.

20 En een ander kwam, zeggende: Heer! zie hier nu pond, hetwelk ik in eenen tweedloek weggelegd had:

21 Want ik vreemde u, omdat gij een straf mensch zijt; gij neemt weg, wat gij niet gelegd hebt, en gij maalt, wat gij niet gezaaid hebt.

22 Maar hij zeide tot hem: « Uit uwen mond zal ik u oordeelen, gij booze dienstknecht! gij wist, dat ik een straf menschen, nemende weg, wat ik niet gelegd heb, en maaijende, wat ik niet gezaaid heb.

23 Daarom hebt gij dan mijn geld niet in de bank gegeven, en ik komende, had hetzelfde met woeker mogen eischen?

24 En hij zeide tot degenen, die bij hem stonden: Neemt dat pond van hem weg, en geeft het dien, die de tien ponden heeft.

25 En zij zeiden tot hem: Heer! hij heeft tien ponden.

26 « Want ik zeg u, dat een iegelijk, die heeft, zal gegeven worden; maar van dengenen, die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

27 Doch deze mijne vijanden, die niet hebben geweld, dat ik over hen koning zoude zijn, brengt ze hier, en slaat ze hier voor mij dood.

28 En dit gezegd hebbende, reisde hij voorwaarts heen, en ging op naar Jeruzalem.

29 f En het geschiedde, als hij nabij Bethfagé en Bethanien gekomen was, aan den berg, genaamd den Olijfberg, dat hij twee van zijne discipelen uitzond,

30 Zeggende: Gaat heen in dat veld, dat tegenover is; in hetwelk inkomende, zult gij een veulen gebonden vinden, waarop geen mensch ooit heeft gezeten; ontbindt hetzelve, en brengt het.

31 En indien iemand u vraagt: Waarom ontbindt gij dat? zoo zult gij alzoo

J. o. H. 33.

« Luk. 15:16.

« Matt. 10:6.

15:24.

18:11.

Hand. 15:36.

« Matt. 25:14.

Mark. 13:34.

d 2Sam. 1:16.

Matt. 12:37.

« Matt. 13:12.

25:29.

Mark. 4:25.

Luk. 8:18.

« Matt. 21:1.

Mark. 11:1.

J. o. H. 33.

tot hem zeggen: Omdat het de Heere van noode heeft.

32 En die uitgezonden waren, heengegaan zijnde, vonden het, gelijk hij hun gezegd had.

33 En als zij het veulen ontbonden, zeiden de heeren van hetzelfde tot hen: Waarom ontbindt gij het veulen?

34 En zij zeiden: De Heere heeft het van noode.

35 En zij bragten hetzelfde tot Jezus.

36 En hunne klederen op het veulen geworpen hebbende, zetten zij Jezus daarop.

37 En als hij voorste, spreidden zij hunne klederen onder hem op den weg.

38 En als hij nu genaakte aan den afgang des Olijfbergs, begon al de menigte der discipelen zich te verblijden, en God te loven met groote stemme, van wege al de krachtige daden, die zij gezien hadden.

39 Zeggende: 'Gezegd is de Koning, die daar komt in den naam des Heeren!'

40 'Vrede zij in den hemel, en heerlijkheid in de hoogste plaatsen!'

41 En sommige der farizeën uit de schare zeiden tot hem: Meester! bestraf uwe discipelen.

42 En hij, antwoordende, zeide tot hen: Ik zeg ulieden, dat, zoo deze zwijgen, de steenen haast roepen zullen.

43 En als hij nabij kwam, en de stad zag, weende hij over haar.

44 Zeggende: Och of zij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot uwen vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uwe oogden.

45 Want er zullen dagen over u komen, dat uwe vijanden eenen begraving rondom u zullen overwerpen, en zullen u omsingelen, en u van alle zijden benaauwen.

46 'En zullen u tot den grond nederwerpen, en uwe kinderen in u; en zij zullen in u den eenen steen op den anderen steen niet laten: daarom dat gij den tijd uwer bezoeking niet bekend hebt.'

47 En gegaan zijnde in den tempel, begon hij uit te drijven degenen, die daarin verkochten en koebten.

48 Zeggende tot hen: 'Er is geschreven: Mijn huis is een huis des gebeds; maar gij hebt dat tot een' kuil der moordenaars gemaakt.'

49 En hij leerde dagelijks in den tempel; en de overpriesters, en de schriftgeleerden, en de oversten des volks zochten hem te dooden.

50 En zij vonden niet, wat zij doen zouden; want al het volk hing hem aan, en hoorde hem.

HOOFDSTUK 20.

Christus van de overpriesters en farizeën gevraagd zijnde, door welke magt hij deze dingen deed, antwoordt met eenen wederwraak, van waar de doop van Johannes was, vs. 1.

Dreigt hen met Gods straffen door de gelijkenis van eenen wijngaard aan de landlieden verhuurd, die de dienstknechten van hunnen heer mishandelden en zijnen zoon doodden, 9. Beantwoordt de vraag, of het geoorloofd was den keizer schatting te geven, 20. Bewijst uit de wet van Mozes de opstanding der dooden tegen de voorstelling der sadduceën van zeven broeders, die eenen zelfde vrouw gehad hadden, 27. Vraagt hoe Christus een zoon van David is, daar David hem zijnen Heere noemt, 41. Waarschuwt het volk voor de eergierigheid en geveinsdheid der schriftgeleerden, 45.

51 'En' het geschiedde in een' van die dagen, als hij in den tempel het volk leerde, en het evangelie verkondigde, dat de overpriesters, en schriftgeleerden, met de ouderlingen daarover kwamen.

52 En spraken tot hem, zeggende: Zeg ons, door wat magt gij deze dingen doet; of wie hij is, die u deze magt heeft gegeven?

53 En hij, antwoordende, zeide tot hen:

Ik zal u ook een woord vragen, en zeg mij:

4 De doop van Johannes was die uit den hemel, of uit de menschen?

5 En zij overleiden onder zich, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel; zoo zal hij zeggen: Waarom hebt gij dan hem niet geloofd?

6 En indien wij zeggen: Uit de menschen; zoo zal ons al het volk steenigen; want zij houden voor zeker, dat Johannes een profeet was.

7 En zij antwoordden, dat zij niet wisten, van waar die was.

8 En Jezus zeide tot hen: Zoo zeg ik u ook niet, door wat magt ik deze dingen doe.

9 En hij begon tot het volk deze gelijkenis te zeggen: Een zeker mensch plantte eenen wijngaard, en hij verhuurde dien aan landlieden, en trok eenen langen tijd buiten 's lands.

10 En als het de tijd was, zond hij tot de landlieden eenen dienstknecht, opdat zij hem van de vrucht des wijngaards gaven zouden; maar de landlieden sloegen denzelfden, en zonden hem ledig heen.

11 En wederom zond hij nog eenen anderen dienstknecht; maar ook dien geslagen en smadelijk behandeld hebbende, zonden zij hem ledig heen.

12 En wederom zond hij nog eenen derde; maar zij verwondden ook dezen, en wierpen hem uit.

13 En de heer des wijngaards zeide: Wat zal ik doen? Ik zal mijnen geliefden zoon zenden; mogelijk dezen ziende, zullen zij hem ontzelen.

14 Maar als de landlieden hem zagen, overleiden zij onder elkander, en zeiden: c Deze is de erfgenaam; d komt, laat ons hem doodden, opdat de erfenis onze worde.

15 En als zij hem buiten den wijngaard uitgeworpen hadden, doodden zij hem. Wat zal dan de heer des wijngaards hun doen?

16 Hij zal komen en deze landlieden verdooven, en zal den wijngaard aan anderen geven. En als zij dat hoorden, zeiden zij: Dat zij verze!

17 Maar hij zag hen aan, en zeide: Wat is dan dit, hetwelk u geschreven staat: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is tot een hoofd des hoeks geworden?

18 En tegelijk, die op dien steen valt, zal verpletterd worden, en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.

19 En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten te dierzelver ure de handen aan hem te slaan; maar zij vreesden het volk: want zij verstonden, dat hij deze gelijkenis tegen hen gesproken had.

20 En zij namen hem waar, en zonden verspreiders uit, die zich zelven veinsden regtvaardig te zijn; opdat zij hem in zijne rede vingen mochten, om hem aan de heerschappij en de magt des stadhouders over te leveren.

21 En zij vraagden hem, zeggende: Meester! wij weten, dat gij regt spreekt en leert, en den persoon niet aanneemt, maar den weg Gods leert in der waarheid.

22 Is het ons geoorloofd den keizer schatting te geven, of niet?

23 En hij, hunne arglistigheid bemerkende, zeide tot hen: Wat verzoekt gij mij?

24 Toont mij ennen penning; wiens beeld en opschrift heeft hij?

25 En zij, antwoordende, zeiden: Des keizers.

26 En hij zeide tot hen: Geef dan den keizer dat des keizers is, en Gode dat Gods is.

27 En zij konden hem in zijn woord niet vatten voor het volk; en zich verwonderende over zijn antwoord, zwegen zij stil.

J. o. H. 33.

Ps. 80:9.
Jer. 5:1.
Jer. 2:21.
12:10.
Matt. 21:33.
Mark. 12:1.

c Ps. 2:8.
Hebr. 1:2.
d Gen. 37:18.
Ps. 2:1.
Matt. 26:3.
Joh. 11:53.

e Ps. 118:22.
Jer. 8:14.
28:16.
Matt. 21:42.
Mark. 12:10.
Hand. 4:11.
Rom. 9:33.
1 Petr. 2:4,7.

f Jer. 8:15.
Zach. 12:3.
g Dan. 2:34.
h Matt. 22:16.
Mark. 12:13.

i Matt. 17:25.
22:21.
Rom. 13:7.

g Joh. 12:14.
A 2 Kon. 9:13.

i Ps. 118:26.

k Luk. 2:14.
Eiez. 2:14.

l Hab. 2:11.

m 1 Kon. 9:7,8.
Micha 3:12.
Matt. 24:1,2.
Mark. 13:2.
Luk. 21:6.

n 1 Kon. 8:29.
Jer. 56:7.
Jer. 7:11.
Matt. 21:13.
Mark. 11:17.
o Mark. 11:18.
Joh. 7:19.
8:37.

p Matt. 21:23.
Mark. 11:27.
Hand. 4:7.
7:27.

J. o. H. 31.

27 & En tot hem kwamen sommige der sadduceen, welke tegensprekende zeggen, dat er geene opstanding is, en vroegen hem.

& Matt. 22:28.
Mark. 12:18.
Hand. 23:2.

I Deut. 25:5.

28 Zeggende: Meester! I Mozes heeft ons geschreven: zoo iemand's broeder sterft, die eene vrouw heeft, en hij sterft zonder kinderen, dat zijn broeder de vrouw nemen zal, en zijnen broeder zaad verwekken.

29 Er waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en hij stierf zonder kinderen.

30 En de tweede nam diezelfde vrouw, en ook deze stierf zonder kinderen.

31 En de derde nam dezelve vrouw; en desgelijks ook de zeven, en hebben geene kinderen nagelaten, en zijn gestorven.

32 En ten laatste na allen stierf ook de vrouw.

33 In de opstanding dan, wiens vrouw van deze zal zij zijn? want die zeven hebben dezelve tot eene vrouw gehad.

34 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: De kinderen dezer eeuw trouwen, en worden ten huwelijk uitgegeven;

35 Maar die waardig zullen geacht zijn die eeuw te verwerven en de opstanding uit de dooden, zullen noch trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden;

m I Joh. 3:2.

36 Want zij kunnen niet meer sterven, want zij zijn = den engelen gelijk; en zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn.

37 En dat de dooden opgewekt zullen worden, leert ook Mozes aangewezen bij den doornbush, als hij = den Heere noemt den God Abrahams, en den God Izaaks, en den God Jakobs.

n Ex. 3:6.
Hand. 7:32.
Hebr. 11:16.

38 God nu is niet een God der dooden, maar der levenden: want zij leven Hem allen.

39 En sommige der schriftgeleerden, antwoordende, zeiden: Meester! gij hebt wel gezegd.

40 En zij durfden hem niet meer iets vragen.

o Matt. 22:32.
Mark. 12:35.

41 En hij zeide tot hen: Hoe zeggen zij, dat de Christus Davids zoon is?

42 En David zelf zegt in het boek der psalmen: p De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zita aan mijne rechterhand;

p Ps. 110:1.
Hand. 2:34.
I Cor. 15:25.
Hebr. 1:13.
10:13.

43 Totdat ik uwe vijanden zal gezeet hebben tot eene voetbak uwer voeten.

44 David dan noemt hem zijnen Heere; en hoe is hij zijn zoon?

45 En daar al het volk het hoorde, zeide hij tot zijne discipelen:

q Matt. 23:5,6.
Mark. 12:38.
39.
Luk. 11:43.

46 g Wacht u van de schriftgeleerden, die daar willen wandelen in lange kleederen, en beminnen de groetingen op de markten, en de voorgestoelten in de synagogen, en de vooraanstellingen in de maaltijden;

47 r Die der weduwen huizen opeten, en onder eenen schijn lange gebeden doen; deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

r Matt. 23:14.
Mark. 12:40.
2 Tim. 3:6.
Tit. 1:11.

HOOFDSTUK 21.

Christus prijs te kleine wive eener arme weduwe, vs. 1. Voorzeet der verwoesting des tempels en der stad Jeruzalem, 5; verhaalt de teekenen, die haar zullen voortgaan, 7; en de verdrukkingen, die den discipelen zouden overkomen, tegen welke hij hen troost met zijnen bijstand en bescherming, 12. Raadt hen aan, wanneer de stad zal belegerd worden, tot eene haastige vlucht, om dat zware ongeluk te ontgaan, 20. Voorzeet de teekenen zijner laatste toekomst en vermaant, door de gelijkenis van het uithouden der boomen, die teekenen waar te nemen, 25; en zijne toekomst te verwachten met nuchterheid, waken en bidden, 34. Leert het volk dagelijks in den tempel, 37.

s 2 Kon. 12:9.
Mark. 13:41.

EN e opziende, zag hij de rijken hunne gaven in de schatkist werpen.

2 En hij zag ook eene zekere arme

weduwe twee kleine penningen daarin werpen.

J. o. H. 33.

3 En hij zeide: Waarlijk ik zeg u, dat deze arme weduwe meer dan allen heeft ingeworpen.

b 2 Cor. 8:12

4 Want die allen hebben van hunnen overloed geworpen tot de gaven Gods; maar deze heeft van haar gebrek, al den leeftocht, dien zij had, daarin geworpen.

c Matt. 24:1.
Mark. 13:1.

5 c En als sommigen zeiden van den tempel, dat hij met schoone steenen en bevestigingen versierd was, zeide hij:

d 1 Kon. 9:7.
Micha 3:12.
Luk. 19:44.

6 Wat deze dingen aangaat, die gij aanschauwt, d er zullen dagen komen, in welke niet een steen op den anderen steen zal gelaten worden, die niet zal worden afgebroken.

7 En zij vroegen hem, zeggende: Meester! wanneer zullen dan deze dingen zijn? en welk is het teken, wanneer deze dingen zullen geschieden?

e Jer. 29:8.
Matt. 24:4.
Eze. 5:6.
Col. 2:18.
2 Thess. 2:2.
1 Joh. 4:1.

8 e En hij zeide: Ziet, dat gij niet verleid wordt: f Want velen zullen er komen onder mijnen naam, zeggende: ik ben de Christus; en de tijd is nabij gekomen! gaat dan hen niet na.

f Jer. 14:14.
32:21.

9 En wanneer gij zult hooren van oorlogen en beroeften, zoo wordt niet verschrikt; want deze dingen moeten eerst geschieden; maar nog is terstond het einde niet.

g Jes. 19:2.

10 Toen zeide hij tot hen: g Het eene volk zal tegen het andere volk opstaan, en het eene koningrijk tegen het andere koningrijk.

11 En er zullen groote aardbevingen wezen in verscheidene plaatsen, en hongersnooden, en pestilentien; er zullen ook schrikkelijke dingen, en groote teekenen van den hemel geschieden.

A Matt. 10:17.
24:9.
Mark. 13:9.
Joh. 16:2.
Openb. 2:10.

12 A Maar voor dit alles, zullen zij hunne handen aan ulieden slaan, en u vervolgen, u overleverende in de synagogen, en i gevangenissen; en gij zult getrokken worden voor k koningen en stadhouders, om mijns naams wil.

i Hand. 4:3.
5:18.
12:4.
16:24.

13 En dit zal u overkomen tot eene getuigenis.

14 l Neemt dan in uwe harten voor, van te voren niet te overdenken, hoe gij u verantwoorden zult:

A Hand. 25:23.

15 m Want ik zal u mond en wijsheid geven, welke niet zullen kunnen tegenspreken, noch wederstaan allen, die zich tegen u zetten.

l Matt. 10:19.

16 n En gij zult overgeleverd worden ook van ouders, en broeders, en magen, en vrienden; en zij zullen er sommigen uit u odoeden.

m Ex. 4:12.
Jes. 54:17.
Matt. 10:19.
Hand. 6:10.

17 p En gij zult van allen gehaat worden om mijns naams wil.

n Micha 7:6.

18 q Doch niet een haar uit uw hoofd zal verloren gaan.

o Hand. 7:52.
12:2.

19 Bezit uwe zielen in uwe lijdzaamheid.

p Matt. 10:32.
Mark. 13:13.

20 r Maar wanneer gij zien zult, dat Jeruzalem van heilridders omsingeld wordt, zoo weet alsdan, dat hare verwoesting nabij gekomen is.

q 1 Sam. 14:45.
2 Sam. 14:11.
1 Kon. 1:52.
Matt. 10:30.

21 Alsdan die in Judaea zijn, dat zij vlieden naar de bergen, en die in het midden van dezelve zijn, dat zij daaruit trekken; en die op de velden zijn, dat zij in dezelve niet komen.

r Dan. 9:27.
Matt. 24:15.
Mark. 13:14.

22 Want deze zijn dagen der wraak, opdat alles vervuld worde, dat geschreven is.

s Dan. 9:26,27.
Matt. 24:15.
Mark. 13:14.

23 Doch wee de bevruchte en de zogende vrouwen in die dagen! want er zal groote nood zijn in het land, en toorn over dit volk.

t Rom. 11:25.

24 En zij zullen vallen door de scherpte des zwaards, en gevatelijk weggevoerd worden onder alle volken; en Jeruzalem zal van de Heidenen vertreden worden, s tot dat de tijden der Heidenen vervuld zullen zijn.

u Jes. 13:10.
Eze. 32:7.
Joel 2:31.
3:15.

25 u En er zullen teekenen zijn in de

v Matt. 24:29.
Mark. 13:24.
Openb. 6:12.

J. o. H. 33.

zon, en maan, en sterren, en op de aarde benuwdeheid der volken, met twijfelmoedigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geven;

26 En den menschen het hart zal bezwijken van vrees en verwachting der dingen, die het aardrijk zullen overkomen: want de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

27 En alsdan zullen zijden Zoon des menschen zien komen in eene wolk, met groote kracht en heerlijkheid.

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zoo ziet omhoog, en heft uwe hoofden opwaarts, = omdat uwe verlossing nabij is.

29 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: Ziet den vijgeboom, en al de boomen.

30 Wanneer zij nu uitspruiten, en gij dat ziet, zoo weet gij uit u zelven, dat de zomer nu nabij is.

31 Alzoo ook gij, wanneer zij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet, dat het koninkrijk Gods nabij is.

32 Voorwaar ik zeg u, dat dit geslacht gezinsins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.

33 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen gezinsins voorbijgaan.

34 En wacht u zelven, dat uwe harten niet te eenker tijd bezwaard worden met brasserie en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens overkome.

35 Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen, die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.

36 Waakt dan te aller tijd, biddende, dat gij moogt waardig gencht worden te onthieden al deze dingen, die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

37 Des daags nu was hij leerende in den tempel; maar des nachts ging hij uit, en vernachtte op den berg, genaamd den Olijfberg.

38 En al het volk kwam des morgens vroeg tot hem in den tempel, om hem te hooren.

HOOFDSTUK 22.

De overpriesters en schriftgeleerden houden raad, hoe zij Christus zullen dooden, vs. 1. Judas komt met hen overeen, om hem over te leveren, 3. Christus laat het pascha bereiden, 7. en eet hetzelfde met zijne twaalf apostelen, 14. Stelt daarna zijn avondmaal in, 19. Voorzegt de verraderij van Judas, 21. Vermaant zijne discipelen, zich te wachten voor eergierigheid en wereldsche heerschappij, 24; belovende hun de gemeenschap aan zijn koninkrijk, 28. Waarschuwt de apostelen en voornamelijk Petrus tegen de verzoeking des Satans, 31; en voorzegt hem zinen val, 34; als ook den anderen apostelen zine en hunne aarzende zwarigheden, 35. Bidt op den Olijfberg en wordt in zijne groote benuwdeheid door eenen engel gestreikt, 39. Vermaant zijne discipelen, die slapen, tot waken en bidden, 45. Wordt door Judas met eenen kus verraden en van de Joden gevangen, 47. Heelt het afgehouwen oor van eenen dienstknecht, 50. Wordt in het huis gebragt van den hooze priester, waar Petrus hem driemaal verloochent, 54. Christus ziet hem aan, en Petrus beweent zinen val, 61. Christus wordt mishandeld, en voor den Joodschen raad gesteld zijnde, bekent hij de Zoon van God te zijn, 63.

EN = het feest der ongehevelde broeden, genaamd pascha, was nabij.

2 En de overpriesters en schriftgeleerden zochten, hoe zij hem ombrengen zouden: want zij vreesden het volk.

3 En de Satan voer in Judas, die toegenaamd was Iskariot, zijnde uit het getal der twaalfen.

4 En hij ging heen en sprak met de

overpriesters en de hoofdmannen, hoe hij hem hun zou overleveren.

5 En zij waren verblijd, en zijn het eens geworden, dat zij hem geld geven zouden.

6 En hij beloofde het, en zocht gelegenheid, om hem hun over te leveren, zonder oproer.

7 En de dag der ongehevelde broeden kwam, op denwelken het pascha moest geslagt worden.

8 En hij zocht Petrus en Johannes uit, zeggende: Gaat heen, en bereidt ons het pascha, opdat wij het eten mogen.

9 En zij zeiden tot hem: Waar wilt gij, dat wij het bereiden?

10 En hij zeide tot hen: Ziet, als gij in de stad zult gekomen zijn, zoo zal u een mensch ontmoeten, dragende eene kruik waters; volgt hem in het huis, daar hij ingaat.

11 En gij zult zeggen tot den huisvader van dat huis: De Meester zegt u: Waar is de eetzaal, daar ik het pascha met mijne discipelen eten zal?

12 En hij zal u eene groote toegeruste opperzaal wijzen, bereidt het aldaar.

13 En zij, heezgende, vonden het, gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het pascha.

14 En als de ure gekomen was, zat hij aan, en de twaalf apostelen met hem.

15 En hij zeide tot hen: Ik heb groote lijks begeerd, dit pascha met u te eten, eer dat ik lijde:

16 Want ik zeg u, dat ik niet meer daarvan eten zal, totdat het vervuld zal zijn in het koninkrijk Gods.

17 En als hij eenen drinkbeker genomen had, en gedaakt had, zeide hij: Neecht dezen, en dreef hem onder ulieden.

18 Want ik zeg u, dat ik niet drinken zal van de vrucht des wijnstroks, totdat het koninkrijk Gods zal gekomen zijn.

19 En hij nam brood, en als hij gedaakt had, brak hij het, en gaf het aan, zeggende: Dat is mijn ligchaam, het welk voor u gegeven wordt; doet dat tot mijne gedachtenis.

20 Desgelijks ook den drinkbeker na het avondmaal, zeggende: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt.

21 Doch ziet, de hand desgenen, die mij verradt, is met mij aan de tafel.

22 En de Zoon des menschen gaat wel heen, & gelijk besloten is; doch weeden mensch, door welken hij verraden wordt!

23 En zij begonnen onder elkander te vragen, wie van hen het toch mogt zijn, die dat doen zou.

24 En er werd ook wisting onder hen, wie van hen scheen de meeste te zijn.

25 En hij zeide tot hen: De koningen der volken heerschen over hen; en die de magt over hen hebben, worden weldadige heeren genaamd.

26 Doch gij niet alzoo! Maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste, en die voorganger is, als een die dient.

27 Want wie is meerder, die aanzit, of die dient? Is het niet die aanzit? Maar ik ben in het midden van u, als een die dient.

28 En gij zijt degenen, die met mij steeds gebleven zijt in mijne verzoekingen.

29 En ik verordineer u het koninkrijk, gelijkwerks mijn Vader dat mij verordineerd heeft;

30 Opdat gij eet en drinkt aan mijne tafel in mijn koninkrijk, en = zit op troonen, oordeelende de twaalf geslachten Israels.

31 En de Heere zeide: Simon, Simon! ziet, de Satan heeft ulieden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe;

32 Maar ik heb voor u gebeden, dat

J. o. H. 33.

d Matt. 26:17.
Mark. 14:12, 13.

e Matt. 26:20.
Mark. 14:17.

f Matt. 26:26.
Mark. 14:22.
1 Cor. 11:23, 24.

g Matt. 26:33.
Mark. 14:28.
Joh. 13:21.

h Ps. 41:10.
Joh. 13:18.
Hand. 1:16.

i Matt. 20:25.
Mark. 10:42.

k 1 Petr. 5:3.

l Luk. 9:48.

m Matt. 20:28.
Joh. 13:14.
Philipp. 2:7.

n Luk. 12:32.

o Matt. 19:28.
Openb. 3:21.

p 1 Petr. 5:8.

v Dan. 7:10.

Matt. 16:27.
24:30.
25:31.

26:64.
Mark. 13:26.
14:62.

Hand. 1:11.
2 Thess. 1:10.

Openb. 1:7.

w Rom. 8:23.

x Matt. 24:52.
Mark. 13:28.

y Ps. 137:27.
Jer. 51:6.

Matt. 24:52.
Hebr. 1:11.

z Rom. 13:13.
1 Thess. 1:6.

1 Petr. 4:7.

a 1 Thess. 5:2.
2 Petr. 3:10.

Openb. 3:15.

b Matt. 24:42.
25:13.

Mark. 13:33.
Luk. 12:40.

1 Thess. 5:6.

c Joh. 8:2.

e Ex. 12:15.
Matt. 26:6.
Mark. 14:7.

f Ps. 2:2.
Joh. 11:47.

Hand. 4:27.

g Matt. 26:14.
Mark. 14:10.
Joh. 13:27.

J. o. H. 33.
—
u w geloof niet ophoude : en gij, als gij eens zult bekeerd zijn, zoo versterk uwe broeders.

33 En hij zeide tot hem : Heere ! ik ben bereid, met u ook in de gevangenis en in den dood te gaan.

34 Maar hij zeide : *Ik zeg u, Petrus ! de haan zal heden niet kraaijen, eer gij driemaal zult verloochend hebben, dat gij mij kent.*

35 En hij zeide tot hen : *Als ik u uitmond, zonder buidel, en kale, en schoenen, heeft u ook iets ontbroken ? En zij zeiden : Niet.*

36 Hij zeide dan tot hen : Maar nu, wie eenen buidel heeft, die neme hem, desgelijks ook eenen male ; en die geen heeft, die verkoope zijn kled, en koop een zwaard.

37 Want ik zeg u, dat nog dit, hetwelk geschreven is, in mij moet volbragt worden, namelijk : *En hij is met de misdadigen gerekend.* Want ook die dingen, die van mij *geschreven zijn*, hebben een einde.

38 En zij zeiden : Heere ! zie hier twee zwaarden. En hij zeide tot hen : Het is genoeg.

39 *En nitsgaande, vertrok hij, gelijk hij gewoon was, naar den Olijfberg ; en hem volgden ook zijne discipelen.*

40 En als hij aan die plaats gekomen was, zeide hij tot hen : Bidt, dat gij niet in verzoeking komt.

41 *En hij schiedde zich van hen af, omtrent enen steenworp ; en knielde neder en bad.*

42 *Zeggende : Vader ! of Gij wildet dezen drinkbeke van mij wegnemen ! doch niet mijn wil, maar de uwe geschiede.*

43 En van hem werd gezien een engel uit den hemel, die hem versterkte.

44 *En in zwaren strijd zijnde, bad hij te ernstiger. En zijn zweet werd gelijk groote droppen bloeds, die op de aarde aflieden.*

45 En als hij van het gebed opgestaan was, kwam hij tot zijne discipelen, en vond hen slapende van droefheid.

46 En hij zeide tot hen : Wat slaapt gij ? staat op, en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.

47 *En als hij nog sprak, ziet daar eene schare ; en een van de twaalen, die genaamd was Judas, ging hun voor, en kwam bij Jezus, om hem te kussen.*

48 En Jezus zeide tot hem : Judas ! verraadt gij den Zoon des menschen met een kus ?

49 En die bij hem waren, ziende wat er geschieden zou, zeiden tot hem : Heere ! zullen wij met het zwaard slaan ?

50 *En een uit hen sloeg den dienstknecht des hogepriesters, en hieuw hem zijn rechteroor af.*

51 En Jezus, antwoordende, zeide : Laat hen tot hertoe *worden* ; en raakte zijn oor aan, en heelde hem.

52 *En Jezus zeide tot de overpriesters, en de hoofdmannen des tempels, en onderlingen, die tegen hem gekomen waren : Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar ?*

53 Als ik dagelijks met u was in den tempel, zoo hebt gij de handen tegen mij niet uitgestoken ; maar dit is uwe ure, en de magt der duisternis.

54 *En zij grepen hem, en leidden hem weg, en brachten hem in het huis des hogepriesters. En Petrus volgde van verre.*

55 *En als zij vuur ontstoken hadden in het midden van de zaal, en zij tezamen nederzaten, zat Petrus in het midden van hen.*

56 En erne zekere dienstmaagd, ziende hem bij het vuur zitten, en hare oogen op hem houdende, zeide : Ook deze was met hem.

57 Maar hij verloochende hem, zeggende : Vrouw ! ik ken hem niet.

58 En kort daarna een ander, hem ziende, zeide : Ook gij zijt van die. Maar Petrus zeide : Mensch ! ik ben niet.

59 En als het omtrent een uurgeluden was, bevestigde dat een ander, zeggende : In der waarheid ook deze was met hem, want hij is ook een Galileer.

60 Maar Petrus zeide : Mensch ! ik weet niet, wat gij zegt. En terstond, als hij nog sprak, kraalde de haan.

61 En de Heere, zich omkeerende, zag Petrus aan ; en Petrus werd inachtig het woord des Heeren, hoor hij hem gezegd had : *Eer de haan zal gekraald hebben, zult gij mij driemaal verloochenen.*

62 En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.

63 *En de mannen, die Jezus hielden, bespotten hem, en sloegen hem.*

64 En als zij hem overdekt hadden, sloegen zij hem op het aangezicht, en vroegen hem, zeggende : Profeteer, wie het is, die u geslagen heeft ?

65 En vele andere dingen zeiden zij tegen hem, lasterende.

66 *En als het dag geworden was, vergaderde de onderlingen des volks, en de overpriesters en schriftgeleerden, en brachten hem in hunnen raad.*

67 Zeggende : Zijt gij de Christus ? zeg het ons. En hij zeide tot hen : Indien ik het u zeg, zult het niet gelooven ;

68 En indien ik ook vraag, gij zult mij niet antwoorden, of loslaten.

69 *Van nu aan zal de Zoon des menschen gezet zijn aan de rechterhand der kracht Gods.*

70 En zij zeiden allen : Zijt gij dan de Zoon Gods ? En hij zeide tot hen : Gij zegt, dat ik het ben.

71 En zij zeiden : Wat hebben wij nog getuigenis van noode ? want wij zelven hebben het uit zijnen mond gehoord.

HOOFDSTUK 23.

Christus wordt tot Pilatus gebracht, voor hem beschuldigd en door hem onschuldig verklaard, vs. 1. Pilatus zendt hem tot Herodes, die hem veracht en wederziet, 7. Pilatus tracht hem los te laten, maar door het sterk aandringen der Joden ontslaat hij Barabbas en geeft Christus over om gekruist te worden, 13. Simon van Cyrene draagt hem het kruis na, 26. De vrouwen van Jeruzalem bewenen hem, wie hij voorziet de ellenden, die haar en haren kinderen zouden overkomen, 27. Wordt gekruist tusschen twee moordenaars en bidt voor zijne vijanden, 32. Wordt aan het kruis gelasterd en bespot, 35. Het opschrift van het kruis, 38. Een van de kaaaldoers lastert hem : doch de andere wordt bekeerd en door Christus getroost, 39. Duisternis komt op de aarde, het voorhangsel des tempels scheurt, en Christus heeft den geest, 44. De hoofdman bekent, dat Christus rechtvaardig is, gelijk ook de scharen, 47. Hij wordt door Jozef van Arimathia begraven, 50. De vrouwen zien, waar hij gelegd wordt en koopen specerijen, om hem te zalven, 54.

EN *de geheele menigte van hen stond op, en leidde hem tot Pilatus.*

2 En zij begonnen hem te beschuldigen, zeggende : Wij hebben bevonden, dat deze het volk verkeert, en *verbidt den keizer schattingen te geven, zeggende, dat hij zelf Christus, de Koning is.*

3 *En Pilatus vroegde hem, zeggende : Zijt gij de Koning der Joden ? En hij antwoordde hem en zeide : Gij zegt het.*

4 En Pilatus seide tot de overpriesters en de scharen : Ik vind geen schuld in dezen mensch.

5 En zij hielden te sterker aan, zeggende : Hij beroert het volk, leerende door geheel Judaea, begonnen hebbende van Galilea tot hier toe.

6 Als nu Pilatus van Galilea hoorde

J. o. H. 33.

e Matt. 26:34.

75.

Mark. 14:72.

Joh. 13:39.

18:27.

d Matt. 26:67.

Mark. 14:65.

e Job 16:10.

Jes. 50:6.

Joh. 19:3.

f Ps. 2:2.

Matt. 27:1.

Mark. 15:1.

Joh. 18:28.

g Dan. 7:9.

Matt. 16:27.

24:30.

25:31.

26:64.

Mark. 14:62.

Hand. 1:11.

1Thess. 1:10.

Openb. 1:7.

a Matt. 27:2.

Mark. 15:1.

Joh. 18:28.

b Matt. 17:25.

22:21.

Mark. 12:17.

Luk. 20:25.

Rom. 13:7.

c Hand. 17:7.

d Matt. 27:11.

Mark. 15:2.

Joh. 18:33.

J. o. H. 33.	vraagde hij, of die mensch een Galileër was?	groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?	J. o. H. 33.
e Luk. 3:1.	7 En verstaande, dat hij uit het gebied van Herodes was, zond hij hem heen tot Herodes, die ook zelf in die dagen binnen Jeruzalem was.	32 En er werden ook twee anderen, zijnde kwaadaadigers, geleid, om met hem gedood te worden.	p Joh. 19:18.
f Luk. 9:7.	8 En als Herodes Jezus zag, werd hij zeer verblijd: want hij was van over lang begeert geweest hem te zien, omdat hij veel van hem hoorde; en hoopte eenig teeken te zien, dat van hem gedaan zou worden.	33 En toen zij kwamen op de plaats, genaamd Hoofdscheelplaats, kruisigden zij hem aldaar, en de kwaadaadigers, den eenen ter rechter-, en den anderen ter linkerzijde.	q Matt. 27:33, 38. Mark. 15:22. Joh. 19:18.
	9 En hij vraagde hem met vele woorden; doch hij antwoordde hem niets.	34 En Jezus zeide: « Vader! vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen. » En verdeelende zijne kleederen, wierpen zij het lot.	r Hand. 7:60. 1 Cor. 4:13.
	10 En de overpriesters en de schriftgeleerden stonden, en beschuldigden hem heftiglijk.	35 En het volk stond en zag het aan. En ook de oversten met hen beschiapten hem, zeggende: Anderen heeft hij verlost, dat hij nu zich zelf verlosse, zoo hij is de Christus, de uitverkorene Gods.	r Ps. 22:19. Matt. 27:35. Mark. 15:24. Joh. 19:23.
g Hand. 6:27.	11 En Herodes met zijne krijgslieden, hem veraciet en bespot hebbende, deed hem een blinkend kleed aan, en zond hem weder tot Pilatus.	36 En ook de krijgsknechten tot hem komende, bespotten hem, en bragten hem edik;	t Matt. 27:39. Mark. 15:29.
	12 En op denzelfden dag werden Pilatus en Herodes vrienden met elkander: want zij waren te voren in vijandschap tegen den anderen.	37 En zeiden: Indien gij de Koning der Joden zijt, zoo verlos u zelf.	
h Matt. 27:23. Mark. 15:14. Joh. 18:38. 19:4.	13 En als Pilatus de overpriesters, en de oversten, en het volk bijeen geroepen had, zeide hij tot hen:	38 En er was ook een opschrift boven hem geschreven, met grieksche, en roemeische, en hebreuwsche letters: DEZE IS DE KONING DER JODEN.	u Matt. 27:37. Mark. 15:26. Joh. 19:19.
	14 Gij hebt dezen mensch tot mij gebracht, als eenen, die het volk afkeerig maakt; en ziet, ik heb hem in uwe tegenwoordigheid ondervraagd, en heb in dezen mensch geene schuld gevonden, van hetgeen daar gij hem mede beschuldigt.	39 En een van de kwaadaadigers, die genangen waren, lasterde hem, zeggende: Indien gij de Christus zijt verlos u zelf en ons.	
	15 Ja ook Herodes niet: want ik heb ulieden tot hem gezonden, en ziet, er is van hem niets gedaan, dat des doods waardig is.	40 Maar de andere, antwoordende, bestrafte hem, zeggende: Vreesst gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?	
i Matt. 27:15. Mark. 15:6. Joh. 18:39.	16 Zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.	41 En wij toch rechtvaardiglijk; want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.	
j Hand. 3:14.	17 En hij moest hun op het feest eenen loslaten.	42 En hij zeide tot Jezus: Heere! gedenk mijner, als gij in uw koninkrijk zult gekomen zijn.	
	18 Doch al de menigte riep gelijkelijk, zeggende: « Weg met dezen! en laat ons Barabbas los.	43 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar zeg ik u: heden zult gij met mij in het paradijs zijn.	
	19 Dewelke was om zeker oproer, dat in de stad geschied was, en om eren doodslag, in de gevangenis geworpen.	44 En het was omtrent de zesde ure, en er werd duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.	v Matt. 27:45. Mark. 15:33.
	20 Pilatus dan riep hem wederom toe, willende Jezus loslaten.	45 En de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des tempels scheurde midden door.	w Matt. 27:51. Mark. 15:38.
	21 Maar zij riepen daartegen, zeggende: Kruis hem, kruis hem!	46 En Jezus, roepende met groote stemme, zeide: « Vader! in uwe handen beveel ik mijnen geest. En als hij dat gezegd had, gaf hij den geest.	x Ps. 31:6. Matt. 27:50. Mark. 15:37. Joh. 19:30. Hand. 7:59.
	22 En hij zeide ten derde maal tot hen: Wat heeft deze dan kwaad gedaan? ik heb geene schuld des doods in hem gevonden. Zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.	47 Als nu de hoofdman over honderd zag, wat er geschied was, verheerlijkte hij God, en zeide: Waarlijk deze mensch was rechtvaardig.	y Matt. 27:54. Mark. 15:39.
z Matt. 27:26. Mark. 15:15. Joh. 19:16.	23 Maar zij hielden aan met groot geroep, eischende, dat hij zou gekruist worden; en hun en der overpriesters geroep werd geweldig.	48 En al de scharen, die zamengekomen waren, om dit te aanschouwen, ziende de dingen, die geschied waren, keerden wederom, staande op hunne borsten.	
	24 En Pilatus oordeelde, dat hun eisch geschieden zou.	49 En al zijne bekenden stonden van verre, ook de vrouwen, die hem te zamen gevolgd waren van Galiléa, en zagen dit aan.	
	25 En hij liet hun los dengene, die om oproer en doodslag in de gevangenis geworpen was, welken zij geëischt hadden; maar Jezus gaf hij over tot hunnen wil.	50 En ziet, een man, met name Jozef, zijnde een raadsheer, een goed en rechtvaardig man.	z Matt. 27:57. Mark. 15:43. Joh. 19:38.
aa Matt. 27:32. Mark. 15:21.	26 En als zij hem wegleidde, namen zij eenen Simon van Cyréne, komende van den akker, en leidden hem het kruis op, dat hij het achter Jezus droeg.	51 (Deze had niet mede bewilligd in hunnen raad en handel van Arimatéa, eene stad der Joden, en die ook zelf het koninkrijk Gods verwachtte;	
	27 En eene groote menigte van volk en van vrouwen volgde hem, welke ook weenden en hem beklagden.	52 Deze ging tot Pilatus, en begeerde het ligchaam van Jezus.	
	28 En Jezus, zich tot haar keerende, zeide: Gij dochters van Jeruzalem! weent niet over mij, maar weent over u zelf, en over uwe kinderen.	53 En als hij hetzelfde afgenomen had, wond hij dat in een sijn lijnwaad, en leide het in een graf, in eene rots gehouwen, waarin nog nooit iemand gelegd was.	aa Matt. 12:40. 26:12. 27:59. Mark. 15:46.
ab Jes. 2:10. Hos. 10:8. Openb. 6:16. 9:6.	29 Want ziet, er komen dagen, in welke men zeggen zal: Zalig zij de onvruchtbaren, en de buiken, die niet gebaard hebben, en de borsten, die niet getoed hebben.	54 En het was de dag der voorbereiding, en de sabbat kwam aan.	
ac Jer. 23:29. 1 Petr. 4:17.	30 Aldan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: « Valt op ons; en tot de heuvelen: Bedekt ons.	55 En ook de vrouwen, die met hem gekomen waren uit Galiléa, volgden na,	b Luk. 8:2.
	31 Want indien zij dit doen aan het		

J. o. H. 33.

en aanschouwden het graf, en hoe zijn ligchaam geleid werd.

56 En wedergekeerd zijnde, bereidden zij specerijen en zalven; en op den sabbat rusten zij naar het gebod.

HOOFDSTUK 24.

De vrouwen gaan naar het graf en vinden dat ledig, vs. 1. Twee engelen verkondigen haar de opstanding van Christus, 4; hetwelk zij den apostelen en anderen discipelen gaan boodschappen, die het niet gelooven; 9. Petrus loopt naar het graf, 12. Christus openbaart zich aan twee discipelen, gaande naar Emmaus, en wordt aldaar door hen gekend in het breken des broods, 13. Deze keeren weder naar Jeruzalem en verhalen het den apostelen, 33. Christus verschijnt zelf aan al zijne apostelen, toont hun zijne handen en voeten, en eet in hunne tegenwoordigheid, 34. Opent hun verstand, om de Schriften te verslaan, stelt hen tot zijne getuigen onder alle volken, en belooft hun zijnen H. Geest, 44; zegent hen, neemt van hen afscheid en vaart op ten hemel, 50.

EN op den eersten dag der week, zeer vroeg in den morgenstond, gingen zij naar het graf, dragende de specerijen, die zij bereid hadden, en sommigen met haar.

2 En zij vonden den steen afgewenteld van het graf.

3 En ingegaan zijnde, vonden zij het ligchaam van den Heere Jezus niet.

4 En het geschiedde, als zij daarover twijfelmoedig waren, ziet, twee mannen stonden bij haar in blinkende kleederen.

5 En als zij zeer bevreesd werden, en het aangezicht naar de aarde neigden, zeiden zij tot haar: Wat zoekt gij den levende bij de dooden?

6 Hij is hier niet, maar hij is opgestaan. Gedenkt, hoe hij tot u gesproken heeft, als hij nog in Galilea was.

7 Zeggende: De Zoon des menschen moet overgeleverd worden in de handen der zondige menschen, en gekruisigd worden, en ten derden dage wederopstaan.

8 En zij werden indachtig zijner woorden.

9 En wedergekeerd zijnde van het graf, boodschappen zij al deze dingen aan de elfen, en aan al de anderen.

10 En deze waren Maria Magdaléna, en Johanna, en Maria, de wedder van Jakobus, en de andere met haar, die dit tot de apostelen zeiden.

11 En hare woordenschenen voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet.

12 Doch Petrus, opstaande, liep tot het graf, en nederbukkende, zag hij de hinnen doeken, liggende alleen, en ging weg, zich verwonderende bij zich zeiven van heiligen geschied was.

13 En ziet, twee van hen gingen op denzelfden dag naar een veld, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaus.

14 En zij spraken zamen onder elkander van al deze dingen, die er gebeurd waren.

15 En het geschiedde, terwijl zij zamen spraken, en elkander ondervraagden, dat Jezus zelf bij hen kwam en met hen ging.

16 En hunne oogen werden gebonden, dat zij hem niet kenden.

17 En hij zeide tot hen: Watredenen zijt gij, die gij wandelende, onder elkander verhandelt? en waarom ziet gij droefvig?

18 En de een, wiens naam was Kléopas, antwoordende, zeide tot hem: Zijt gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen, die deze dagen daarin geschied zijn?

19 En hij zeide tot hem: Welke? En zij

zeiden tot hem: De dingen aangaande Jezus den Nazaréner, welke een profeet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk.

20 En hoe onze overpriesters en oversten doozelen overgeleverd hebben tot het oordeel des doods, en hem gekruisigd hebben.

21 En wij hoopten, dat hij was degene, die Israel verlossen zou. Doch ook, bevenens dit alles, is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn.

22 Maar ook sommige vrouwen uit ons hebben ons ontseld, die vroeg in den morgenstond aan het graf geweest zijn;

23 En zijn ligchaam niet vindende, kwamen zij en zeiden, dat zij ook een gezigt van engelen gezien hadden, die zegegen, dat hij leeft.

24 En sommigen dergenen, die met ons zijn, gingen heen tot het graf, en bevonden het alzo, gelijk ook de vrouwen gezegd hadden; maar hem zagen zij niet.

25 En hij zeide tot hen: O onverstandigen en tragen van hart om te gelooven al hetgeen de profeten gesproken hebben!

26 Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in zijne heerlijkheid ingaan?

27 En begonnen hebbende van Mozes en van al de profeten, leidde hij hen uit, in al de Schriften, hetgeen van hem gescreven was.

28 En zij kwamen nabij het veld, daar zij naar toegingen; en hij hield zich als of hij verder gaan zou.

29 En zij dwongen hem, zeggende: Blijft met ons, want het is nu den avond, en de dag is gedaeld. En hij ging in, om met hen te blijven.

30 En het geschiedde, als hij met hen aanzat, nam hij het brood, en zeggende hen, en als hij het gebroken had, gaf hij het hun.

31 En hunne oogen werden geopend, en zij kenden hem; en hij kwam weg uit hun gezigt.

32 En zij zeiden tot elkander: Was ons hart niet brondende in ons, als hij tot ons sprak op den weg, en als hij ons de Schriften opende?

33 En zij, opstaande ter zelve ure, keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elfen zamenvergaderd, en die met hen waren;

34 Welke zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simoa gezien.

35 En zij vertelden hetgeen op den weg geschied was, en hoe hij hun bekend was geworden in het breken des broods.

36 En als zij van deze dingen spraken, stond Jezus zelf in het midden van hen, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!

37 En zij verschrak en zeer bevreesd geworden zijnde, meenden, dat zij eenen geest zagen.

38 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij ontroerd? en waarom klimmen zulke overleggingen in uwe harten?

39 Ziet mijne handen en mijne voeten, want ik ben het zelf; tast mij aan, en ziet: want een geest heeft geen vleesch en beenen, gelijk gij ziet, dat ik heb.

40 En als hij dit zeide, toonde hij hun de handen en de voeten.

41 En toen zij het van blijdschap nog niet geloofden, en zich verwonderden, zeide hij tot hen: Hebt gij hier iets om te eten?

42 En zij gaven hem een stuk van eenen gebraden visch, en van honigraten.

43 En hij nam het, en at het voor hunne oogen.

44 En hij zeide tot hen: Dit zijn de woorden, die ik tot u sprak, als ik nog met u was, namelijk dat het alles moest vervuld worden, wat van mij geschreven

J. o. H. 33.

A Luk. 7:16.
Joh. 4:19.
6:14.

Hand. 1:6.

A Matt. 28:8.
Mark. 16:10.
Joh. 20:18.

Jes. 50:6.
53:5.

Filipp. 2:7.
Hebr. 12:2.
1 Petr. 1:11.

Gen. 3:15.
22:18.
26:4.
49:10.

Deut. 18:15.

Ps. 132:11.
Jes. 7:14.
9:5.

Jer. 23:5.
33:14.

Ezec. 34:23.

Dan. 9:24.

Micha 7:20.

Gen. 19:3.

Hand. 16:15.
Hebr. 13:2.

1 Cor. 15:5.

Mark. 16:14.
Joh. 20:19.

1 Cor. 15:5.

Joh. 21:10.

Matt. 16:21.
17:22.
20:18.

Mark. 8:31.
9:31.
10:33.

Luk. 9:22.
18:31.
24:6.

Matt. 28:1.
Mark. 16:1.
Joh. 20:1.

Matt. 16:21.
17:22.
20:18.

Mark. 8:31.
9:31.
10:33.

Luk. 9:23.
18:31.

Joh. 2:22.

Matt. 28:8.
Mark. 16:10.

Joh. 20:5,6.

f Mark. 16:12.

Matt. 18:20.
Luk. 24:36.

J. o. H. 33. —
 is in de wet van Mozes, en de profeten, en psalmen.
 45 Toen opende hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden;
 46 En zeide tot hen: "Alzoo is er geschreeven, en alzoo moest de Christus lijden, en van de dooden opstaan ten derden dage;
 47 En in zijnen naam gepredikt worden bekeering en vergeving der zonden, onder alle volken, "beginnende van Jeruzalem.
 48 En gij zijt getuigen van deze dingen.
 49 " En ziet, ik zende de belofte mijns

Vaders op u; " maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.
 50 " En hij leidde hen buiten tot aan Bethanie, en zijne handen opheffende, zeggende hij hen:
 51 " En het geschiedde, als hij hen zeggende, dat hij van hen scheide, en werd opgenomen in den hemel.
 52 En zij aanbaden hem, en keerden weder naar Jeruzalem met groote blijdschap.
 53 En zij waren allen tijd in den tempel, lovende en dankende God. Amen.

J. o. H. 33. —
 y Hand. 1: 4.
 z Hand. 1: 12.
 a Mark. 16: 19.
 Hand. 1: 9.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR de beschrijving van

JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

Christus persoon wordt beschreeven, dat hij is: het eeuwige Woord Gods, ware God, Schepper aller dingen, het leven en het licht der menschen, voornamelijk dergenen, die in hem gelooven, vs. 1, en dat dit Woord is vleesch geworden, 14. Johannes de Dooper geeft getuigenis van de waardigheid van zijn persoon en ambt, 15. alomede van zijne eigene roeping, 25. Verklaart wederom, dat Christus is het Lam en de Zoon van God, 29: en dat hij aan hem is bekend gemaakt door het nederdalen van den H. Geest op hem, 32. Op deze getuigenis volgen twee discipelen van Johannes Christus, 37: van welke de ene, Andreas, zijnen broeder Simon ook tot Christus brengt, 41: die hem den naam geeft van Petrus, 43. Christus roept Philippus, 44: en Philippus brengt Nathanaël tot Christus, 46: die hem voor den Zoon Gods erkent en als een discipel ontvangt wordt, 49.

IN den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God.

2 " Dit was in den beginne bij God.

3 " Alle dingen zijn door hetzelfde gemaakt, en zonder hetzelfde is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.

4 " In hetzelfde was het leven, en / het leven was het licht der menschen.

5 " En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelfde niet begrepen.

6 " Er was een mensch van God gezonden, wiens naam was Johannes.

7 Deze kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat zij allen door hem gelooven zouden.

8 Hij was het licht niet, maar was gezonden, opdat hij van het licht getuigen zou.

9 " Dit was het waarachtige licht, hetwelk verlicht een iegelijk mensch, komende in de wereld.

10 Hij was in de wereld, en de wereld is door hem gemaakt; en de wereld heeft hem niet gekend.

11 Hij is gekomen tot het zijne, en de zijnen hebben hem niet aangenomen.

12 " Maar zoo vielen hem aangenomen hebben, dien heeft hij magt gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in zijnen naam gelooven;

13 Welke niet uit den bloede, noch uit den wil des vleesches, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn.

14 " En het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond " en wij hebben zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des Eeniggeborenen van den Vader, " vol van genade en

15 " Johannes getuigt van hem, en heeft geroepen, zeggende: Deze was het, van welken ik zeide: Die na mij komt, is voor mij geworden, want hij was eer dan ik.

16 En gij uit zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade.

17 " Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden.

18 " Niemand heeft ooit God gezien; de eeniggeborene Zoon, die in den schoot des Vaders is, die heeft Hem ons verklaard.

19 En dit is de getuigenis van Johannes, toen de Joden eenige priesters en Levieten afzonden van Jeruzalem, opdat zij hem zouden vragen: Wie zijt gij?

20 En " hij beleele en loochende het niet; en beleele: Ik ben de Christus niet.

21 En zij vraagden hem: Wat dan? zijt gij Elias? En hij zeide: Ik ben die niet. Zittet gij de profeet? En hij antwoordde: Neen.

22 Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? opdat wij antwoord geven mogen dengeenen, die ons gezonden hebben; wat zegt gij van u zelve?

23 Hij zeide: " Ik ben de stem des roependen in de woestijn: Maakt den weg des Heeren recht gelijk Jeraja, de profeet, gesproken heeft.

24 En de afgezonden waren uit de farizeën;

25 En zij vraagden hem en spraken tot hem: Waarom doopt gij dan, zoo gij de Christus niet zijt, noch Elias, noch de profeet?

26 Johannes antwoordde hun, zeggende: " Ik doop met water, maar hij staat midden onder ulieden, dien gij niet kent:

27 Dezelve is het, die na mij komt, welke voor mij geworden is, wien ik niet waardig ben, dat ik zijnen schoenriem zou ontbinden.

28 Deze dingen zijn geschied in Bethabara, over de Jordaan, waar Johannes was doopende.

29 Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komende, en zeide: " Zie, het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt!

30 Deze is het, van welken ik gezegd heb: Na mij komt een man, die voor mij geworden is, want hij was eer dan ik.

31 En ik kende hem niet; maar opdat hij aan Israël zou geopenbaard worden, daarom ben ik gekomen, doopende met het water.

J. o. H. 29.

y Matt. 3: 11.
 Mark. 1: 7.
 Luk. 3: 16.
 Joh. 1: 26, 30.

q Col. 2: 10.

r Ex. 20: 1, enz.

s Ex. 33: 20.
 Deut. 4: 12.
 Joh. 6: 46.
 1 Tim. 6: 16.
 1 Joh. 4: 12.

t Matt. 11: 27.

u Joh. 5: 33.

30.

v Joh. 3: 28.

Hand. 13: 25.

w Deut. 18: 18.

x Jes. 40: 3.

Matt. 3: 3.

Mark. 1: 3.

Luk. 3: 4.

y Deut. 18: 18.

z Matt. 3: 11.

Mark. 1: 7.

Luk. 3: 16.

Hand. 1: 5.

11: 36.

19: 4.

a Jes. 53: 5, 7.

Joh. 1: 36.

J. o. H. 33.
 —
 u Ps. 22: 7.
 Hand. 17: 3.
 v Hand. 13: 38.
 1 Joh. 2: 12.
 w Hand. 2: 4.
 x Joh. 14: 26.
 15: 26.
 16: 7.
 Hand. 1: 4.

J. o. H. —.

a Spr. 8: 22.

1 Joh. 1: 1.

b 1 Joh. 1: 2.

c Joh. 17: 5.

d Gen. 1: 3.

Ps. 33: 6.

Efez. 3: 9.

Col. 1: 16.

Hebr. 1: 2.

e Joh. 5: 26.

1 Joh. 5: 11.

f Joh. 8: 12.

9: 5.

12: 46.

g Joh. 3: 19.

29.

A Mat. 3: 1.

Matt. 3: 1.

Mark. 1: 2, 4.

Luk. 3: 3.

7: 27.

Joh. 1: 33.

i Joh. 8: 12.

9: 5.

12: 46.

k Hebr. 1: 2.

11: 3.

l Jes. 56: 5.

Rom. 8: 15.

Gal. 3: 26.

2 Petr. 1: 4.

1 Joh. 3: 1.

m Jes. 7: 14.

Matt. 1: 16.

Luk. 1: 31.

2: 7.

n Matt. 17: 12.

2 Petr. 1: 17.

o Col. 1: 19.

2: 9.

- J. o. H. 30. —
- † Matt. 3:16. —
Mark. 1:10. —
Luk. 3:22. —
- † Matt. 3:11. —
- † Ex. 12:3. —
Jes. 53:7. —
Joh. 1:29. —
Hand. 8:32. —
- † Matt. 16:18. —
- Joh. 12:21. —
- † Joh. 21:2. —
- † Gen. 3:15. —
22:18. —
35:4. —
49:10. —
Deut. 18:18. —
2 Sam. 7:12. —
Jes. 4:2. —
7:14. —
9:5. —
40:10. —
52:1. —
Jes. 23:5. —
Ezec. 34:23. —
Dan. 9:24. —
Zach. 6:12. —
9:9. —
- † Gen. 28:12. —
- 32 * En Johannes getuigde, zeggende: Ik heb den Geest zien nederdalen uit den hemel, gelijk een duif, en hij bleef op hem.
- 33 En ik kende hem niet; maar die mij gezonden heeft, om te doopen met water, die had mij gezegd: Op welken zij den Geest zult zien nederdalen, en op hem blijven. * deze is het, die met den Heiligen Geest doopt.
- 34 En ik heb gezien, en heb getuigd, dat deze de Zoon van God is.
- 35 Des anderen daags wederom stond Johannes, en twee uit zijne discipelen.
- 36 En ziende op Jezus, daar wandelende, zeide hij: * Ziet, het Lam Gods!
- 37 En die twee discipelen hoorden hem dat spreken, en zij volgden Jezus.
- 38 En Jezus zich omkeerende, en ziende hen volgen, zeide tot hen:
- 39 Wat zoekt gij? En zij zeiden tot hem: Rabbi! (het welk is te zeggen, overgezet zijnde, Meester) waar woont gij?
- 40 Hij zeide tot hen: Komt en ziet. Zij kwamen en zagen, waar hij woonde, en bleven dien dag bij hem. En het was om trent de tiende ure.
- 41 Andreas, de broeder van Simon Petrus, was een van de twee, die het van Johannes gehoord hadden, en hem gevolgd waren.
- 42 Deze vond eerst zijnen broeder Simon, en zeide tot hem: Wij hebben gevonden den Messias, hetwelk is, overgezet zijnde, de Christus.
- 43 En hij leidde hem tot Jezus. En Jezus, hem aanziende, zeide: Gij zijt Simon, de zoon van Jonas, gij zult genaamd worden Cefas, hetwelk overgezet wordt Petrus.
- 44 Des anderen daags wilde Jezus heen-gaan naar Galliëa, en vond Filippus, en zeide tot hem: Volg mij.
- 45 † Filippus nu was van Bethsaida, uit de stad van Andreas en Petrus.
- 46 Filippus vond † Nathanaël, en zeide tot hem: Wij hebben dies gevonden, van welken Mozes in de wet geschreven heeft, en de profeten, namelijk Jezus, den zoon van Jozef, van Nazareth.
- 47 En Nathanaël zeide tot hem: Kan uit Nazareth iets goeds zijn? Filippus zeide tot hem: Kom en zie.
- 48 Jezus zag Nathanaël tot zich komen, en zeide van hem: Zie, waarlijk een Israëliet, in welken geen bedrog is.
- 49 Nathanaël zeide tot hem: Van waar kent gij mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: Eer u Filippus riep, daar gij onder den vijgeboom waart, zag ik u.
- 50 Nathanaël antwoordde en zeide tot hem: Rabbi! gij zijt de Zoon Gods, gij zijt de Koning Israëls.
- 51 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Omdat ik u gezegd heb: Ik zag u onder den vijgeboom, zoo geloof gij; gij zult grootere dingen zien dan deze.
- 52 En hij zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg ik u: velen, die van nu aan zult gij den hemel zien geopend, en de engelen Gods opklimende en nederdalende op den Zoon des menschen.
- HOOFDSTUK 2.
- Christus op de bruiloft te Kana verandert het water in wijn, vs. 1. Hetwelk het beginsel is van zijne wonderwerken, 11. Gaat naar Kapernaüm, 12, en van daar naar Jeruzalem op het pascheest, 13. Drijft de verkoopers en wisselaren uit den tempel, 14. De Joden begeren een teeken: hij wijst hen op het breken en weder oprigten van den tempel zijns lichaams, 18. Velen, ziende zijne wonderwerken, gelooven in hem, 23. Doch hij vertrouwt zich aan hen niet, omdat hij hun hart kende, 24.
- EN op den derden dag was er eene bruiloft te Kana in Galliëa; en de moeder van Jezus was aldaar.
- 2 En Jezus was ook genood, en zijne discipelen, tot de bruiloft.
- 3 En als er wijn ontbrak, zeide de moeder van Jezus tot hem: Zij hebben geen wijn.
- 4 Jezus zeide tot haar: Vrouw! wat heb ik met u te doen? mijne ure is nog niet gekomen.
- 5 Zijne moeder zeide tot de dienaars: Zoo wat hij ulieden zal zeggen, doet dat.
- 6 En aldaar waren ses steenen water-vaten gesteld, * naar de reiniging der Joden, elk houdende twee of drie metren.
- 7 Jezus zeide tot hen: Vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe.
- 8 En hij zeide tot hen: Schept nu, en draagt het tot den hofmeester; en zij droegen het.
- 9 Als nu de hofmeester het water, dat wijn geworden was, geproefd had (en hij wist niet, van waar de wijn was, maar de dienaars, die het water geschept hadden, wisten het), zoo riep de hofmeester den bruidegom.
- 10 En zeide tot hem: Alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer men wel gedronken heeft, alsdan den minderen; maar gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard.
- 11 Dit beginsel der teekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galliëa, en heeft zijne heerlijkheid geopenbaard; en zijne discipelen geloofden in hem.
- 12 Daarna ging hij af naar Kapernaüm, hij, en zijne moeder, en zijne broeders, en zijne discipelen; en zij bleven aldaar niet vele dagen.
- 13 En het pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.
- 14 * En hij vond in den tempel, die ossen, en schapen, en duiven verkochten, en de wisselaren, daar zittende.
- 15 En een geesel van touwtjes gemaakt hebbende, dreef hij ze allen uit den tempel, ook de schapen en de ossen; en het geld der wisselaren storte hij uit, en keerde de tafelen om.
- 16 En hij zeide tot degenen, die de duiven verkochten: Neemt deze dingen van hier weg; maakt niet het huis mijns Vaders tot een huis van koophaandel.
- 17 En zijne discipelen werden indachtig, dat er geschreven is: De Juffer van uw huis heeft mij verslonden.
- 18 De Joden antwoordden dan, en zeiden tot hem: * Wat teeken toont gij ons, dat gij deze dingen doet?
- 19 Jezus antwoordde en zeide tot hen: * Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal ik denzelven oprigten.
- 20 De Joden zeiden dan: Zes en veertig jaren is over dezen tempel gebouwd, en gij, zult gij dien in drie dagen oprigten?
- 21 Maar hij zeide dit van den tempel zijns lichaams.
- 22 Daarna, als hij opgestaan was van de dooden, † werden zijne discipelen gedachtig, dat hij dit tot hen gezegd had; en zij geloofden de Schrift, en het woord, dat Jezus gesproken had.
- 23 En als hij te Jeruzalem was, op het pascha, in het feest, geloofden velen in zijnen naam, ziende zijne teekenen, die hij deed.
- 24 Maar Jezus zelf betrouwde hem zich zelven niet, omdat hij hen alle kende:
- 25 En omdat hij niet van noode had, dat iemand getuigen zou van den mensch, † want hij zelf wist, wat in den mensch was.
- HOOFDSTUK 3.
- Christus onderwijst Nicodemus van de noodzakelijkheid en manier der wedergeboorte, vs. 1; betraffende in deze zijne onwetendheid, 9. Leert door het voorbeeld van de
- J. o. H. 30. —
- † Mark. 7:3. —
- † Matt. 21:12. —
Mark. 11:15. —
Luk. 19:45. —
- † Ps. 69:13. —
- † Matt. 13:33. —
16:1. —
Mark. 8:11. —
Luk. 11:29. —
Joh. 6:30. —
- † Matt. 26:61. —
27:40. —
Mark. 14:58. —
15:29. —
- † Luk. 24:8. —
- † 1Sam. 16:7. —
1Kron. 28:9. —
Ps. 7:10. —
103:14. —
Jer. 11:20. —
17:10. —
20:12. —
Joh. 6:64. —

J. o. H. 30.

metalen slang, dat hij moest verhoogd worden, om allen, die in hem gelooven, zalig te maken, 14; en dat degenen, die in hem niet gelooven, verdoemd worden, 18. Christus en Johannes doopen op eenen tijd, 22. Johannes discipelen eeren zich, dat Christus meer toelooft had dan Johannes, 25; waaruit deze aanleiding neemt om hen te onderrichten van het onderscheid tusschen hem en Christus, wiens heerlijkheid hij aanwijst, 27; en wat zij van Christus te verwachten hebben, die in hem gelooven, en die niet gelooven, 35.

En er was een mensch uit de farizeën, wiens naam was « Nicodémus, een overzater der Joden;

2 « Deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot hem: Rabbi! wij weten, dat gij zijt een leeraar van God gekomen: want « niemand kan deze teekenen doen, die gij doet, « zoo God met hem niet is.

3 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg ik u: tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het koninkrijk Gods niet zien.

4 Nicodémus zeide tot hem: Hoe kan een mensch geboren worden, « oud zijnde? kan hij ook andermaal in zijner moeders buik ingaan, en geboren worden?

5 Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg ik u: « zoo iemand niet geboren wordt niet water en Geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan.

6 « Hetgeen uit het vleesch geboren is, dat is vleesch; en hetgeen uit den Geest geboren is, dat is geest.

7 Verwonder u niet, dat ik u gezegd heb: « Gijlieden moet wederom geboren worden.

8 De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet, van waar hij komt, en waar hij heen gaat; alzoo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is.

9 Nicodémus antwoordde en zeide tot hem: « Hoe kunnen deze dingen geschieden?

10 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zijt gij een leeraar van Israël, en weet gij deze dingen niet?

11 « Voorwaar, voorwaar zeg ik u: wij spreken, wat wij weten, en getuigen, wat wij gezien hebben; en gijlieden neemt « onze getuigenis niet aan.

12 Indien ik u lieden de aardse dingen gezegd heb, en gij niet geloofd, hoe zult gij gelooven, indien ik u lieden de hemelse zou zeggen?

13 En « niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, namelijk de Zoon des menschen, die in den hemel is.

14 « En gelijk Mozes de slaag in de woestijn verhoogd heeft, « alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden;

15 Opdat een iegelijk, die in hem geloofd, niet verderve, « maar het eeuwige leven hebbe.

16 « Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, « opdat een iegelijk, die in hem geloofd, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

17 « Want God heeft zijnen Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordeelen zou, maar opdat de wereld door hem zou behouden worden.

18 « Die in hem geloofd, wordt niet veroordeeld, maar die niet geloofd, is alreede veroordeeld, dewijl Hij niet heeft geloofd in den naam des eeniggeboren Zoons van God.

19 En « dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisternis liever gehad dan het licht, want hunne werken waren boos.

20 Want een iegelijk, die kwaad doet,

haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijne werken niet bestraft worden.

21 « Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

22 Na dezen kwam Jezus en zijne discipelen in het land van Judéa, en ontield zich aldaar met hen, « en doopte.

23 « En Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren; en zij kwamen daar, en werden gedoopt.

24 « Want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

25 Er rees dan eene vraag van eenigen uit de discipelen dan Johannes met de Joden over de reiniging.

26 « En zij kwamen tot Johannes, en zeiden tot hem: Rabbi! die met u was over de Jordaan, welken zij getuigenis geeft, zie, die doopt, en zij komen allen tot hem.

27 Johannes antwoordde en zeide: Een mensch kan geen ding aannemen, zoo het hem uit den hemel niet gegeven zij.

28 Gij zelven zijt mijne getuizen, dat ik gezegd heb: « Ik ben de Christus niet; « maar dat ik voor hem heen uitgezonden ben.

29 Die de bruid heeft, is de bruidegom, maar de vriend des bruidegoms, die staat en hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de stem des bruidegoms. Zoo is dan deze mijne blijdschap vervuld geworden.

30 Hij moet wassen, maar ik minder worden.

31 « Die van boven komt, is boven allen; die uit de aarde is voortgekomen, die is uit de aarde, en spreekt uit de aarde. Die uit den hemel komt, is boven allen.

32 « En hetgeen hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt hij; en zijne getuigenis weert niemand aan.

33 Die zijne getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld, « dat God waarachtig is.

34 Want dien God gezonden heeft, die spreekt de woorden Gods: want God geeft hem den Geest « niet met mate.

35 De Vader heeft den Zoon lief, « en heeft alle dingen in zijne hand gegeven.

36 « Die in den Zoon geloofd, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.

HOOFDSTUK 4.

Christus maakt en doopt in Judéa meer discipelen dan Johannes, vs. 1. Vertrekt van daar door Samarië naar Galiléa, en onderweg vermoed zijnde, rust hij bij eene fontein, 3. Begeert te drinken van eene samarijische vrouw, met wie hij spreekt van het ware levende water, 7. Verklaart, dat hij haar voorgaand leven kende, waaruit zij besluit, dat hij een profeet is, 16. Zij wordt door hem onderwezen omtrent de ware aanbidding, 20; en dat hij de Messias is, die komen zou, 26; hetwelk zij aan de invokeren harer stad hoedschap, die tot hem uitkomen, 28. Hij verklaart zijne discipelen, wat zijne voornaamste spijze is, en dat nu de rechte tijd van den geestelijken oogst voorhanden is, 31. Velen van de Samarijische gelooven door het woord der vrouw en vooral door dat van Christus, 39. Hij komt weder in Galiléa te Kana, alwaar hij den zoon van een dienaar des konings geneest, 43.

ALS dan de Heere verstond, dat de farizeën gehoord hadden, dat Jezus « meer discipelen maakte en doopte dan Johannes;

2 « Hoewel Jezus zelf niet doopte, maar zijne discipelen.

3 Zoo verliet hij Judéa, en ging wederom heen naar Galiléa.

4 En hij moest door Samarië gaan.

5 Hij kwam dan in eene stad van Sa-

J. o. H. 30.

Efez. 5: 8.

Joh. 4: 1.

Mark. 3: 6.

Mark. 1: 5.

Luk. 3: 7.

Matt. 14: 3.

Matt. 3: 11.

Mark. 1: 7.

Luk. 3: 16.

Joh. 1: 15.

26: 34.

Joh. 1: 20.

Mal. 3: 1.

Matt. 11: 10.

Mark. 1: 2.

Luk. 1: 17.

7: 27.

Joh. 1: 31, 33.

Joh. 8: 23.

Joh. 5: 30.

8: 26.

12: 49.

14: 10.

Rom. 3: 4.

Efez. 4: 7.

Matt. 11: 27.

23: 18.

Luk. 10: 22.

Joh. 5: 22.

17: 2.

Hebr. 2: 8.

Joh. 3: 16.

6: 47.

Joh. 3: 10.

30.

Joh. 3: 25.

J. o. H. 30.	marie, genaamd Sichar, nabij ^h het stak lands, hetwelk Jakob zijnen zoon Jozef gaf.	29 Komt, ziet een' mensch, die mij gezegd heeft alles, wat ik gedaan heb: is deze niet de Christus?	J. o. H. 30.
* Gen. 33. 19.	6 En aldaar was de fontein Jakobs. Jezus dan, vermoed zijnde van de reize, zat alzo neder nevens de fontein. Het was omtrent de zesde ure.	30 Zij dan gingen uit de stad, en kwamen tot hem.	—
Jez. 24. 32.	7 Er kwam eene vrouw uit Samarie om water te putten. Jezus zeide tot haar: Geef mij te drinken.	31 En ondertusschen baden hem de discipelen, zeggende: Rabbi, eet!	
	8 (Want zijne discipelen waren heergaen in de stad, opdat zij zouden spijze koopen.)	32 Maar hij zeide tot hen: Ik heb eene spijze om te eten, die gij niet weet.	
c Luk. 9. 52. 53.	9 Zoo zeide dan de samaritaansche vrouw tot hem: Hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij te drinken, die eene samaritaansche vrouw ben? (want de Joden houden geene gemeenschap met de Samaritanen.)	33 Zoo zeiden dan de discipelen tegen elkander: Heeft hem iemand treeten gebragt?	
Joh. 8. 48.	10 Jezus antwoordde en zeide tot haar: Indien gij de gave Gods kentet, en wie hij is, die tot u zegt: Geef mij te drinken; zoo zoudt gij van hem hebben begeerd, en hij zoude u levend water gegeven hebben.	34 Jezus zeide tot hen: Mijne spijis is, dat ik doe den wil desgenen, die mij gezonden heeft, en zijn werk volbrengende.	
d Jer. 2. 13.	11 De vrouw zeide tot hem: Heere! gij hebt niet om mede te putten, en de is diep; van waar hebt gij dan ^d het levend water?	35 Zegt gijlieden niet: Het zijn nog vier maanden, en dan komt de oogst? Ziet, ik zeg u: heft uwe oogten open, aanschouwt de landen, ^e want zij zijn alreede wit om te oogsten.	o Matt. 9. 37. Luk. 10. 2.
	12 Zitt gij haerder dan onze vader Jakob, die ons den put gegeven heeft? en hij zelf heeft overruut gedronken, en zijne kinderen en zijn ve.	36 En die maanit, ontvangt loon, en verzadert vrucht ten ewigen leven; opdat zich te zamen verblijde, beide die zaait en die maait.	
e Joh. 6. 58.	13 Jezus antwoordde en zeide tot haar: ^e Een ieder, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten;	37 Want hierin is de spreuk waarachtig: Een ander is het, die zaait, en een ander, die maait.	
f Joh. 3. 16.	14 / Maar zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat ik hem geven zal, dien zal in ewigheid niet dorsten; ^f maar het water, dat ik hem zal geven, zal in hem worden rene fontein van water, springende tot in het ewige leven.	38 Ik heb u uitgezonden, om te maaijen hetgeen gij niet bearbeid hebt; anderen hebben het bearbeid, en gij zijt tot hunnen arbeid uitgegaan.	
g Joh. 7. 38.	15 De vrouw zeide tot hem: Heere! geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet moet komen, om te putten.	39 En velen der Samaritanen uit die stad geloofden in hem, om het woord der vrouw, die getuigde: Hij heeft mij gezegd alles, wat ik gedaan heb.	
	16 Jezus zeide tot haar: Ga heen, roep uwen man, en kom hier.	40 Als dan de Samaritanen tot hem gekomen waren, baden zij hem, dat hij bij hen bleve; en hij bleef aldaar twee dagen.	
	17 De vrouw antwoordde en zeide: Ik heb geen man. Jezus zeide tot haar: Gij hebt wel gezegd: Ik heb geen man.	41 En er geloofden er veel meer om zijns woords wil;	
	18 Want gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt, is uw man niet; dat hebt gij niet waarheid gezegd.	42 En zeiden tot de vrouw: Wij gelooven niet meer om uws zeggens wil; ^g want wij zeiven hebben hem gehoord, en weten, dat deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld.	p Joh. 17. 8.
h Luk. 7. 16.	19 De vrouw zeide tot hem: Heere! ^h ik zie, dat gij een profeet zijt.	43 En na de twee dagen ging hij van daar, en ging heen naar Galilea:	
Joh. 6. 14.	20 Onze vaders hebben op dezen berg aangebeden; en gijlieden zegt, dat ⁱ te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden.	44 Want Jezus heeft zelf getuigd, ^q dat een profeet in zijn eigen vaderland geene eer heeft.	q Matt. 13. 57. Mark. 6. 4. Luk. 4. 24.
i Deut. 12. 5.	21 Jezus zeide tot haar: Vrouw! geloof mij, de ure komt, wanneer gijlieden, noch op dezen berg, noch te Jeruzalem, den Vader zult aanbidden.	45 Als hij dan in Galilea kwam, ontvingen hem de Galileërs, gezind hebbende al de dingen, die hij te Jeruzalem op het feest gedaan had: want ook zij waren tot het feest gegaan.	
j Kon. 9. 3.	22 ^j Gijlieden aanbidt, wat gij niet weet; ^k gijlieden aanbidden, wat wij weten: want de zaligheid is uit de Joden.	46 Zoo kwam dan Jezus wederom ^r te Kana in Galilea, waar hij het water wijn gemaakt had. En er was een zeker koninklijk ^{horeling} , wiens zoon krank was te Kapernaüm.	r Joh. 2. 11.
k 2 Kon. 17. 29.	23 Maar de ure komt, en is nu, wanneer de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook dezulken, die Hem ^l alzo aanbidden.	47 Deze, gehoord hebbende, dat Jezus uit Judaea in Galilea kwam, ging tot hem, en bad hem, dat hij afkame, en zijnen zoon gezond maakte: want hij lag op zijn sterfen.	
l Gen. 12. 3.	24 = God is een geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid.	48 Jezus dan zeide tot hem: ^s Tenzij dat gijlieden tekenen en wonderen ziet, zoo zult gij niet gelooven.	s 1 Cor. 1. 22.
m 2 Cor. 3. 17.	25 He vrouw zeide tot hem: Ik weet, dat de Messias komt (die genaamd wordt Christus); wanneer die zal gekomen zijn, zoo zal hij ons alle dingen verkondigen.	49 De koninklijke ^{horeling} zeide tot hem: Heere! kom af, eer mijn kind sterft.	
n Joh. 9. 37.	26 Jezus zeide tot haar: = Ik ben net, die met u spreek.	50 Jezus zeide tot hem: Ga heen, uw zoon leeft. En de mensch geloofde het woord, dat Jezus tot hem zeide, en ging heen.	
	27 En daarop kwamen zijne discipelen, en verwonderden zich, dat hij met eene vrouw sprak. Nogtans zeide niemand: Wat vraagt gij? of: Wat spreekt gij met haar?	51 En als hij nu afging, kwamen hem zijne dienstknechten tegemoet, en boodschappen, zeggende: Uw kind leeft!	
	28 Zoo verliet de vrouw dan haar watervat, en ging heen in de stad, en zeide tot de lieden:	52 Zoo vraagde hij dan van hen de ure, in welke het beter met hem geworden was. En zij zeiden tot hem: Gisteren te zeven ure verliet hem de koorts.	
		53 De vader bekende dan, dat het in dezelve ure was, in dewelke Jezus tot hem gezegd had: Uw zoon leeft. En hij geloofde zelf, en zijn geheele huis.	
		54 Dit tweede teeken heeft Jezus we-	

J. o. H. 31. derom gedaan, als hij uit Judéa in Galiléa gekomen was.

HOOFDSTUK 5.

Christus gaat weder naar Jeruzalem op het feest en zeneest aldaar op den sabbat een mensch, die acht en dertig jaren krank had gelegen aan het badwater Bethesda, vs. 1; welke op Christus bevel zijn bed draagt, en door de Joden daarover bestraft zijnde, zich beroept op Christus, 8; waarover de Joden Christus zoeken te dooden, als een die den sabbat brak en zich zelven Gode gelijk maakte, 16. Christus verantwoordt zijn doen en bewijst, dat hij zijnen Vader gelijk is in al zijne werken, als: het leven te geven, 19; oordeelen, 22; goddelijke eer aannemen, 23; zalig maken, 24; opwekken uit de dooden, 25. Beroept zich voorts op de getuigenis zijns Vaders, 31; van Johannes, 33; en op zijne wonderwerken, 36. Bestraft het ongehoor der Joden, 38; en wijst hen tot het onderzoek der Schriften, 39; ook die van Mozes, 45.

31. **N**A dezen was een feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem. 2 En er is te Jeruzalem, aan de Schaatspoort, een badwater, hetwelk in het Hebreusch toezenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.

3 In dezelve lag eene groote menigte van kranken, blinden, kreupelen, verdorven, wachtende op de roering des waters.

4 Want een engel daalde neder op zekeren tijd in dat badwater, en beroerde het water; die dan eerst daarin kwam, na de beroering van het water, di- werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.

5 En aldaar was een zeker mensch, die acht en dertig jaren krank gelegen had.

6 Jezus, ziende dezen liggen, en wetende, dat hij nu langen tijd gelegen had, zeide tot hem: Wilt gij gezond worden?

7 De kranke antwoordde hem: Heere! ik heb geen mensch, om mij te werpen in het badwater, wanneer het water beroerd wordt; en terwijl ik kom, zoedaalt een ander voor mij neder.

8 Jezus zeide tot hem: Sta op, neem uw beddeken op, en wandel.

9 En terstond werd de mensch gezond, en nam zijn beddeken op en wandelde.

10 En het was sabbat op denzelfen dag. 10 De Joden zeiden dan tot dengene, die gezegen was: Het is sabbat, het is u niet geoorloofd het beddeken te dragen.

11 Hij antwoordde hun: Die mij gezond gemaakt heeft, die heeft mij gezegd: Neem uw beddeken op en wandel.

12 Zij vraagden hem dan: Wie is de mensch, die u gezegd heeft: Neem uw beddeken op, en wandel?

13 En die gezond gemaakt was, wist niet, wie hij was; want Jezus was ontweken, alzoo er eene groote schare in die plaats was.

14 Daarna vond hem Jezus in den tempel, en zeide tot hem: Zie, gij zijt gezond geworden; c zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede.

15 De mensch ging heen, en boodschapten den Joden, dat het Jezus was, die hem gezond gemaakt had.

16 En daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten hem te dooden, omdat hij deze dingen op den sabbat deed.

17 En Jezus antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk ook.

18 Daaronder zochten dan de Joden te meer hem te dooden, omdat hij niet alleen den sabbat brak, maar ook zeide, dat God zijn eigen Vader was, zich zelven Gode evengelijk makende.

19 Jezus dan antwoordde, en zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik u: de Zoon kan niets van zich zelven doen,

tenzij hij den Vader dat ziet doen; want zoo wat die doet, hetzelfde doet ook de Zoon desgelijks.

20 Want de Vader heeft den Zoon lief, en toont hem alles, wat Hij doet; en Hij zal hem grooter werken toonen dan deze, opdat gij u verwondert.

21 Want gelijk de Vader de dooden opwekt en levend maakt, alzoo maakt ook de Zoon levend, die hij wil.

22 Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven;

23 Opdat zij allen den Zoon eeren, gelijk zij den Vader eeren. Die den Zoon niet eert, eert den Vader niet, die hem gezonden heeft.

24 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: die mijn woord hoort, en geloof Hem, die mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven.

25 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: de ure komt, en is nu, wanneer de dooden zullen hooren de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven.

26 Want gelijk de Vader het leven heeft in zich zelven, alzoo heeft Hij ook den Zoon gegeven, het leven te hebben in zich zelven;

27 En heeft hem magt gegeven, ook geest te hoeden, omdat hij des menschen Zoon is.

28 Verwondert u daar niet over; want de ure komt, en welcke allen, die in de graven zijn, zijne stem zullen hooren;

29 En zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis.

30 Ik kan van mij zelven niets doen. Gelijk ik hoor, oordeel ik, en mijn oordeel is regtvaardig: want ik zoek niet mijnen wil, maar den wil des Vaders, die mij gezonden heeft.

31 Indien ik van mij zelven getuig, mijne getuigenis is niet waarachtig.

32 Er is een ander, die van mij getuigt, en ik weet, dat de getuigenis, welke hij van mij getuigt, waarachtig is.

33 Gilleden heeft tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven.

34 Doch ik neem geene getuigenis van een mensch; maar dit zeg ik, opdat gilleden zoudt behouden worden.

35 Hij was eene brandende en lichtende kaars; en gij hebt ulieden voor eenen korten tijd in zijn licht willen verheugen.

36 Maar ik heb eene getuigenis meerder, dan die van Johannes: want de werken, die mij de Vader gegeven heeft, om die te volbrengen, dezelve werken, die ik doe, getuigen van mij, dat mij de Vader gezonden heeft.

37 En de Vader, die mij gezonden heeft, die heeft zelf van mij getuigd. Gij hebt noch zijne stem ooit gehoord, noch zijne gedaante gezien.

38 En zijn woord hebt gij niet in u blijvende; want gij gelooft dien niet, dien Hij gezonden heeft.

39 Onderzoekt de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben; en die zijn het, die van mij getuigen.

40 En gij wilt tot mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben.

41 Ik neem gerne eer van menschen. 42 Maar ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in u zelven niet hebt.

43 Ik ben gekomen in den naam mijns Vaders, en zij neemt mij niet aan; zoo een ander komt in zijnen eigen naam, dien zult gij aannemen.

44 Hoe kunt gij gelooven, gij die eer

J. o. H. 31.

-

Jes. 54:5.

Joh. 10:30.

14:9.

17:5.

4 Joh. 1:2.

3:35.

7:16.

8:28.

14:21.

1 Matt. 11:27.

Joh. 3:35.

1 Joh. 2:23.

a Joh. 3:18.

6:40, 47.

8:51.

o Luk. 23:43.

p Efer. 2:13.

1 Tim. 5:6.

1 Thess. 1:10.

2 Dan. 12:2.

Matt. 25:34.

46.

a Joh. 6:38.

t Joh. 8:14.

1 Jes. 42:1.

Matt. 3:17.

17:5.

n Joh. 1:15.

19:27.

1 Joh. 5:9.

x Joh. 10:25.

y Matt. 3:17.

17:5.

Mark. 1:11.

9:7.

Luk. 3:22.

9:35.

Joh. 1:33.

6:27.

8:18.

2 Petr. 1:17.

Ex. 33:20.

Deut. 4:12.

1 Tim. 6:16.

1 Joh. 4:12.

a Jes. 34:16.

Luk. 16:29.

Hand. 17:11.

b Deut. 18:18.

Luk. 24:27.

Joh. 1:46.

c Joh. 13:43.

J. o. H. 31.

van elkander neemt, en de eer, die van God alleen is, niet zoekt?

45 Meent niet, dat ik u verklagen zal bij den Vader; die u verklaagt, is Mozes, op welken gij gehoopt hebt.

46 Want indien zij Mozes geloofdet, zoo zoudt gij mij gelooven: want hij heeft van mij geschreven.

47 Maar zoo gij zijne Schriften niet gelooft, hoe zult gij mijne woorden gelooven?

HOOFDSTUK 6.

Christus spijst met vijf brooden en twee vischen vijf duizend mannen, vs. 1; die hem daarom tot koning willen maken, maar hij ontwijkt hen, 14. Hij wandelt in den nacht op de zee en komt tot zijne discipelen in het schip, 16. Wordt door de schare gezocht en te Kapernaüm gevonden, 22; welke hij vermaant, te zoeken de onverzinkelijke spij, die door het geloof te vinden is, 26. De Joden murmureren hierover, 41; welken Christus antwoordt, dat het geloof in hem van den Vader komt, en leert dat zijn vleesch de ware spij en zijn bloed de ware drank is, die men eten en drinken moet om het eeuwige leven te verkrijgen, 43. Aan welke leer vielen zijne discipelen te Kapernaüm zich stooten, 59. Waarom Christus hen ontrent den regten zin zijner woorden onderricht, 61. Velen zijner discipelen verlaten hem, 66. Petrus en de andere Apostelen bekenen, dat hij de woorden des levens heeft en blijven bij hem, 67. Doch Christus zegt, dat een van hen een duivel was, 70.

32.

NA dezen vertrok Jezus over de zee van Galilea, welke is de zee van Tiberias.

2 En hem volgde eene groote schare, omdat zij zijne teekenen zagen, die hij deed aan de kranken.

3 En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met zijne discipelen.

4 En het pascha, het feest der Joden, was nabij.

5 Jezus dan, de oogen opheffende, en ziende, dat eene groote schare tot hem kwam, zeide tot Filippus: Van waar zullen wij brooden koopen, opdat deze etten mogen?

6 (Doch dit zeide hij, hem beproevende; want hij wist zelf, wat hij doen zou.)

7 Filippus antwoordde hem: Voor twee honderd penningen brood is voor deze niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinik neme.

8 Een van zijne discipelen, namelijk Andreas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot hem:

9 Hier is een jongken, dat vijfgerstebrooden heeft, en twee vischjes; maar wat zijn deze onder zoo velen?

10 En Jezus zeide: Doet de menschen nederzitten. En er was veel gras in die plaats. Zoo zaten dan de mannen neder, omtrent vijf duizend in getal.

11 En Jezus nam de brooden, en gedankt hebbende, deelde hij ze den discipelen, en de discipelen dengenen, die nedergezeten waren, desgelijks ook van de vischjes, zoo veel zij wilden.

12 En als zij verzadigd waren, zeide hij tot zijne discipelen: Vergaderd de overgeschoten brokken, opdat er niets verloren ga.

13 Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebrooden, welke overgeschoten waren dengenen, die gegeten hadden.

14 De menschen dan, gezien hebbende het teken, dat Jezus gedaan had, zeiden: Deze is waarlijk de profeet, die in de wereld komen zou.

15 Jezus dan, wetende, dat zij zouden komen, en hem met geweld nemen, opdat zij hem koning maakten, ontweek wederom op den berg, hij zelf alleen.

16 En als het avond geworden was,

gingen zijne discipelen af naar de zee.

17 En in het schip gegaan zijnde, kwamen zij over de zee naar Kapernaüm. En het was alreede duister geworden, en Jezus was tot hen niet gekomen.

18 En de zee verhoef zich, overmits er een groote wind waalde.

19 En als zij omtrent vijf en twintig of dertig stadiën gevaren waren, zagen zij Jezus, wandelende op de zee, en komende bij het schip; en zij werden bevreesd.

20 Maar hij zeide tot hen: Ik ben het, zijt niet bevreesd.

21 Zij hebben dan hem gewilliglijk in het schip genomen; en terstond kwam het schip aan het land, daar zij naar toe voeren.

22 Des anderen daags de schare, die aan de andere zijde der zee stond, ziende, dat aldaar geen ander scheepje was dan dat eene, daar zijne discipelen ingegaan waren, en dat Jezus met zijne discipelen in dat scheepje niet was gegaan, maar dat zijne discipelen alleen weggevaaren waren:

23 (Doch er kwamen anderscheepjes van Tiberias, nabij de plaats, waar zij het brood gegeten hadden, als de Heere gedankt had.)

24 Toen dan de schare zag, dat Jezus aldaar niet was, noch zijne discipelen, zoo giengen zij ook in de schepen, en kwamen te Kapernaüm, zoekende Jezus.

25 En als zij hem gevonden hadden, over de zee, zeiden zij tot hem: Rabbi! wanneer zijt gij hier gekomen?

26 Jezus antwoordde hun en zeide: Voorwaar, voorwaar zeg ik u: gij zoekt mij, niet omdat gij teekenen gezien hebt, maar omdat gij van de brooden gegeten hebt, en verzadigd zijt.

27 Want het niet om de spij, die vergaet, maar om de spij, die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des menschen ulieden geven zal: want dezen heeft God de Vader verzegeld.

28 Zij zeiden dan tot hem: Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?

29 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Dit is het werk Gods, dat gij geloof in hem, dien Hij gezonden heeft.

30 Zij zeiden dan tot hem: Wat teekenen doet gij dan, opdat wij het mogen zien, en u gelooven? wat werkt gij?

31 Onze vaders hebben het Manna gegeten in de woestijn: gelijk geschreven is: Hij gaf hun het brood uit den hemel te eten.

32 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar voorwaar zeg ik u: Mozes heeft u niet gegeven het brood uit den hemel; maar mijn Vader geeft u dat ware brood uit den hemel.

33 Want het brood Gods is hij, die uit den hemel nededaalt, en die der wereld het leven geeft.

34 Zij zeiden dan tot hem: Heere! geef ons altijd dit brood.

35 En Jezus zeide tot hen: Ik ben het brood des levens; wie tot mij komt, zal geenstins hongeren, en die in mij geloof, zal nimmermeer dorsten.

36 Maar ik heb u gezegd, dat gij mij ook gezien hebt, en gij geloof niet.

37 Al wat mij de Vader geeft, zal tot mij komen; en die tot mij komt, zal ik geenstins uitwerpen.

38 Want ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat ik mijnen wil zou doen, maar den wil desgenen, die mij gezonden heeft.

39 En dit is de wil des Vaders, die mij gezonden heeft, dat al wat Hij mij gegeven heeft, ik daaruit niet verlieze, maar hetzelfde opwekke ten uitersten dage.

40 En dit is de wil desgenen, die mij

J. o. H. 32.

Ex. 12:11
Lev. 23:5,7
Num. 28:16
Deut. 16:1

Matt. 14:14
Mark. 6:34
Luk. 9:13

2 Kon. 4:43

1 Sam. 9:13

Luk. 7:16
Joh. 4:19

Matt. 14:23
Mark. 6:47

Joh. 3:16
4:14
6:40,54

Matt. 3:17
17:5
Luk. 1:11

Luk. 9:7
3:22
9:35

Joh. 1:33
5:37
8:12

2 Petr. 1:17
1 Joh. 3:23

Matt. 12:38
16:1
Mark. 8:11

Luk. 11:29
1 Cor. 1:22

Ex. 16:4,16
Num. 11:7

Ps. 78:24
1 Cor. 10:3

Jes. 55:1
Joh. 4:14
7:37

Matt. 26:39
Mark. 14:36
Luk. 22:42

Joh. 5:30

Joh. 10:28
17:12
18:9

J. o. H. 32.	gezonden heeft, <i>g</i> dat een iegelijk, die den Zoon aanschouwt, en in hem gelooft, het eeuwige leven hebbe; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.	discipelen terug, en wandelden niet meer met hem.	J. o. H. 32.
<i>g</i> Joh. 3:16.	41 De Joden dan murmureerden over hem, omdat hij gezegd had: Ik ben het brood, dat uit den hemel nedergedaald is.	67 Jezus dan zeide tot de twaalfen: Wilt gijlieden ook niet weggaaen?	—
4:14.	42 En zij zeiden: <i>r</i> Is deze niet Jezus, de zoon van Jozef, wiens vader en moeder wij kennen? hoe zegt deze dan: Ik ben uit den hemel nedergedaald?	68 Simon Petrus dan antwoordde hem: Heere! tot wien zullen wij heengaan? <i>kij</i> hebt de woorden des eeuwigen <i>A</i> levens.	<i>A</i> Hand. 5:20.
6:27, 51.	43 Jezus antwoordde dan, en zeide tot hen: Murmureert niet onder elkander.	69 En wij hebben geloofd en bekend, dat <i>gij</i> zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.	<i>i</i> Matt. 16:16.
<i>r</i> Matt. 13:55.	44 <i>N</i> iemand kan tot mij komen, tenzij dat de Vader, die mij gezonden heeft, hem trekke; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.	70 Jezus antwoordde hun: <i>A</i> Heb ik niet u twaalf uitverkoren? en een uit u is een duivel.	<i>i</i> Mark. 8:29.
Mark. 6:3.	45 Er is gescreven, even in de profeten: (En <i>zij</i> zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan, die <i>het</i> van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot mij).	71 En hij zeide <i>dit van</i> Judas, Simons zoon, Iskariot: want deze zou hem verraden, zijnde een van de twaalfen.	<i>i</i> Luk. 9:20.
<i>r</i> Hoogl. 1:4.	46 <i>N</i> iet dat iemand den Vader gezien heeft, dan die van God is; deze heeft den Vader gezien.	HOOFDSTUK 7.	<i>A</i> Luk. 6:13.
Joh. 6:65.	47 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: <i>d</i> ie in mij gelooft, heeft het eeuwige leven.	Christus verkeert in Galilea, vs. 1. Zijne broeders vernamen hem, naar Jerabael te gaan op het feest der loofhutten, 2; hij weigert voor dien tijd, 6; maar volgt na eenige dagen heimelijk, 10. Leert in den tempel en verantwoordt zijne leer, als ook zijn wonderwerk op den sabbat gedaan, 14. Verscheiden gevoelen des volks van hem, 25. Hij gaat voort in het leeren, 28; waarom sommigen hem zoeken te vangen, doch kunnen niet, 30; de farizeen en overpriesters zenden hunne dienaars, om hem te vangen, 32. Hij dreigt den ongelovigen Joden, dat zij hem daarna niet zullen vinden, 33. Hij nooddigt tot zich alle durstigen en belooft den H. Geest dengenen, die in hem gelooven, 37. Waaruit verdeeldheid onder het volk ontstaat, 40. De dienaars keeren weder, roemen Christus gevangen te brengen, en zwaaien zijne leer, 45; hetwelk de farizeen kwalijk nemen, sprekende smadelijk van Christus en van het volk, 47. Nicodemus wederprekt hun doen, waarvoor <i>zij</i> onder elkander in twist geraken en scheiden, 50.	
<i>r</i> Jer. 31:33.	48 <i>U</i> we vaders hebben het Manna gegeten in de woestijn, en zij zijn gestorven.	E N na dezen wandelde Jezus in Galilea: want hij wilde in Judaea niet wandelen, omdat de Joden hem zochten te dooden.	
Hebr. 8:10.	49 Dit is het brood, dat uit den hemel nedergedaald is, opdat de mensch daarvan ete, en niet sterfe.	2 En het feest der Joden, <i>namelijk</i> de <i>loofhutten</i> zetting, was nabij.	<i>r</i> Lev. 23:34.
10:16.	50 Ik ben dat levende brood, dat uit den hemel nedergedaald is; <i>z</i> oo iemand van dit brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. <i>g</i> En het brood, dat ik geven zal, is mijn vleesch, hetwelk ik geven zal voor het leven der wereld.	3 Zoo zeiden dan zijne broeders tot hem: Vertrek van hier, en ga heen in Judaea, opdat ook uwe discipelen uwe werken mogen aanschouwen, die <i>gij</i> doet.	
<i>r</i> Matt. 11:27.	51 Ik ben dat levende brood, dat uit den hemel nedergedaald is; <i>z</i> oo iemand van dit brood eet, die zal in der eeuwigheid leven.	4 Want niemand doet iets in het verborgen, en zoekt zelf, dat men openlijk van hem sprekke. Indien <i>gij</i> desedingen doet, zoo openbaar u zelve aan de wereld.	
Luk. 10:22.	52 De Joden dan streiden onder elkander, zeggende: <i>H</i> oe kan ons deze <i>zijn</i> vleesch te eten geven?	5 Want ook zijne <i>A</i> broeders geloofden niet in hem.	<i>A</i> Mark. 3:21.
Joh. 1:16.	53 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden: tenzij dat <i>gij</i> het vleesch des Zoons des menschen eet, en zijn bloed drinkt, zoo hebt <i>gij</i> geen leven in u zelve.	6 Jezus dan zeide tot hen: Mijn tijd is nog niet hier; maar uw tijd is altijd bereid.	
Joh. 3:16.	54 <i>D</i> ie mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die heeft niet eeuwige leven; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.	7 <i>D</i> e wereld kan ulieden niet haten, maar mij haat zij, omdat ik van deselve getuig, dat hare werken <i>A</i> boos zijn.	<i>r</i> Joh. 14:17.
4:14.	55 Want mijn vleesch is waarlijk spijs, en mijn bloed is waarlijk drank.	8 Gaat gijlieden op tot dit feest; ik ga nog niet op tot dit feest: <i>w</i> ant mijn tijd is nog niet vervuld.	15:18.
6:27, 40.	56 Die mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die blijft in mij, en ik in hem.	9 En als hij deze dingen tot hen gezegd had, bleef hij in Galilea.	<i>r</i> Joh. 3:19.
<i>r</i> Joh. 6:31.	57 Gelijkerwijs mij de levende Vader gezonden heeft, en ik leve door den Vader; <i>z</i> oo die mij eet, dezelve zal leven door mij.	10 Maar als zijne broeders opgegaan waren, toen ging hij ook zelf op tot het feest, niet openlijk, maar als in het verborgen.	<i>r</i> Joh. 8:20.
8:13.	58 Dit is het <i>A</i> brood, dat uit den hemel nedergedaald is; niet gelijk uwe vaders het Manna gegeten hebben, en zij gestorven. Die dit brood eet, zal in der eeuwigheid leven.	11 De Joden dan zochten hem in het feest, en zeiden: <i>W</i> aar is hij?	<i>r</i> Joh. 11:56.
<i>r</i> Mark. 16:19.	59 Deze dingen zeide hij in de synagoge, leerende te Kapernaum.	12 <i>E</i> n er was veel gemurmel van hem onder de <i>A</i> charen. Sommigen zeiden: <i>A</i> Hij is zoed; en anderen zeiden: Neen, maar hij verleidt de schare.	<i>r</i> Joh. 9:18.
Luk. 24:50.	60 Velen dan van zijne discipelen, <i>d</i> it hoorend, zeiden: Deze rede is hard; wie kan dezelve hooren?	13 Nogtans sprak niemand vrijmoedigh van hem, <i>o</i> om de vrees der Joden.	10:19.
Joh. 3:13.	61 Jezus nu, wetende bij zich zelve, dat zijne discipelen daarover murmureerden, zeide tot hen: Ergert ulieden dit?	14 Doch als het nu in het midden van het feest was, zoo ging Jezus op in den tempel, en leerde.	<i>A</i> Matt. 21:46.
Hand. 1:9.	62 <i>W</i> at zou het dan <i>zijn</i> , <i>z</i> oo <i>gij</i> den Zoon des menschen zaakt opvaren, daar hij te voren was?	15 En de Joden verwonderden zich, zeggende: Hoe weet deze de Schriften, daar hij ze niet geleerd heeft?	Luk. 7:16.
Efez. 4:8.	63 <i>D</i> e Geest is het, die levend maakt; het vleesch is niet nut. De woorden, die ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.	16 Jezus antwoordde hun, en zeide: <i>M</i> ijne leer is mijne niet, maar desgenen, die mij gezonden heeft.	Joh. 6:14.
2 Cor. 3:6.	64 Maar <i>e</i> r zijn sommigen van ulieden, die niet gelooven. <i>W</i> ant Jezus wist van den beginne, wie zij waren, die niet geloofden, <i>e</i> n wie hij was, die hem verraden zou.		7:40.
<i>r</i> Joh. 2:25.	65 En hij zeide: <i>g</i> Daarom heb ik u gezegd, dat niemand tot mij komen kan, tenzij dat het hem gegeven zij van mijnen Vader.		<i>i</i> Joh. 9:22.
<i>r</i> Joh. 13:11.	66 Van toen af gingen velen zijner		12:42.
<i>r</i> Joh. 6:44.			13:49.
			14:10, 24.

J. o. H. 32.

17 Zoo iemand wil deezelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen, of zij uit God is, dan of ik van mij zelve spreek.
18 Die van zich zelve spreekt, zoekt zijne eigene eer; maar die de eer zoekt dezesen, die hem gezonden heeft, die is waarachtig, en geene ongerechtigheid is in hem.

19 Heeft Mozes u niet de wet gegeven, en niemand van u doet de wet.
Hand. 7:53

20 De schare antwoordde en zeide: «Gij hebt den duivel, wie zoekt u te dooden?»

21 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Een werk heb ik gedaan, en gij verwondert u allen.

22 Daarom heeft Mozes u lieden «de besnijdenis» gegeven, (niet dat zij uit Mozes is, maar «uit de vaderen») en gij beuiddt een' mensch op den sabbat.

23 Indien een mensch de besnijdenis ontvangt op den sabbat, opdat de wet van Mozes niet gebroken worde; zijt gij toornig op mij, dat ik eenen geheelen mensch gezond gemaakt heb op den sabbat?

24 «Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel.

25 Sommigen dan uit die van Jeruzalem zeiden: Is deze niet, dien zij zoeken te dooden?»

26 En ziet, hij spreekt vrijmoediglijk, en zij zeggen hem niets. Zouden nu wel de oversten waarlijk weten, dat deze waarlijk is de Christus?

27 Doch van dezen weten wij, van waar hij is; maar de Christus, wanneer hij komen zal, zoo zal niemand weten, van waar hij is.

28 Jezus dan riep in den tempel, leerende en zeggende: En gij kent mij, en gij weet, van waar ik ben; en ik ben «van mij zelve» niet gekomen. Maar Hij is waarachtig, die mij gezonden heeft, welken zijlieden niet kent.

29 Maar «ik ken Hem, want ik ben van Hem, en Hij heeft mij gezonden».

30 «Zij zochten hem dan te grijpen; maar niemand sloeg de hand aan hem, want zijne «ure was nog niet gekomen».

31 «En velen uit de schare geloofden in hem, en zeiden: Wanneer de Christus zal gekomen zijn, zal hij ook meer teekenen doen dan die, welke deze gedaan heeft?»

32 De farizeën hoorden, dat de schare dit van hem murmelde; en de farizeën en de overpriesters zonden dienaren, opdat zij hem grijpen zouden.

33 Jezus dan zeide tot hen: «Nog eenen kleinen tijd ben ik bij u, en ik ga heen tot dengene, die mij gezonden heeft».

34 «Gij zult mij zoeken, en gij zult mij niet vinden, en waar ik ben, kunt gij niet komen».

35 De Joden dan zeiden tot elkander: Waar zal deze heen gaan, dat wij hem niet zullen vinden? Zal hij tot de verstrooide Grieken gaan, en de Grieken leeren?

36 Wat is dit voor eene rede, die hij gezegd heeft: Gij zult mij zoeken, en zult mij niet vinden; en waar ik ben, kunt gij niet komen?

37 En op den «laatste» dag, zijnde de groote dag van het feest, stond Jezus en riep, zeggende: «Zoo iemand dorst, die komte tot mij en drinke».

38 Die in mij geloof, gelijkerwijs «de Schrift zegt, stroomden des levenden waters zullen uit zijnen buik vloeijen».

39 «En dit zeide hij «van den Geest, denwelken ontvingen zouden, die in hem gelooven: want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was».

40 Velen dan uit de schare, deze rede hoorende, zeiden: «Deze is waarlijk de profet».

41 Anderen zeiden: «Deze is de Christus».

42 Zegt de Schrift niet, dat de Christus komen zal «uit den zede Davids, en van het vlek Bethleem, waar David was?»

43 Er werd dan tweedragt onder de schare, om zijntwil.

44 En sommigen van hen wilden hem grijpen; maar niemand sloeg de handen aan hem.

45 De dienaars dan kwamen tot de overpriesters en farizeën; en die zeiden tot hen: «Waarom hebt gij hem niet gebragt?»

46 De dienaars antwoordden: «Nooit heeft een mensch alzoo gesproken, gelijk deze mensch».

47 De farizeën dan antwoordden hun: «Zijt ook zijlieden verleid?»

48 Heeft iemand uit de oversten in hem geloofd, of uit de farizeën?

49 Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt!

50 Nicodémus zeide tot hen, welke «des nachts tot hem gekomen was, zijnde een uit hen»:

51 «Oordeelt ook onze wet den mensch, tenzij dat zij eerst van hem gehoord heeft, en verstaat, wat hij doet?»

52 Zij antwoordden en zeiden tot hem: «Zijt gij ook uit Galiléa? Onderzoek en zie, dat uit Galiléa geen profet opgestaan is».

53 En een legelijk ging heen naar zijn huis.

HOOFDSTUK 8.

Christus leert des morgens vroeg in den tempel, vs. 1; alwaar de schriftgeleerden en farizeën eene vrouw, in overspel gevonden, tot hem brengen, 3; doch hij maakt hen in hun voornemen beschaamd, schryvende op de aarde, en laat de vrouw met eene vermaning gaan, 7. Leert dat hij het licht der wereld is, 12; en verantwoordt zich tegen de farizeën, zoo met zijn eigen als met zijns Vaders getuigenis, 13. Zegt den Joden aan, dat zij hem te verkeerd zullen zoeken en in hunne zonden sterken, zoo zij in hem niet gelooven, 21. Verklaart wie hij is, en van wien hij is gezonden, 25. Beloofd dengenen, die in hem gelooven, kennis der waarheid, en vrijheid van de dienstbaarheid der zonde, 31. Bewijst, dat de ongeloovige Joden zich ten onrechte beroemen, dat zij Abrahams en Gods kinderen waren, en zegt hen aan, dat zij kinderen des duivels zijn, en zijne heugerte volbrengen, 37. Bestraft hun ongeloof, 46; waarop zij hem voor een Samaritaan scheiden, die den duivel heeft, 48; hetwelk hij ontkent en wederlegt, 49; en getuigt, dat Abraham zijnen dag gezien heeft en dat hij geweest is eer Abraham was, 56. Waarom zij hem willen steenigen, 59.

MAAR Jezus ging naar den Olifberg, 2 En des morgens vroeg kwam hij wederom in den tempel, en al het volk kwam tot hem; en nedergezeten zijnde, leerde hij hen.

3 En de schriftgeleerden en de farizeën bragten tot hem eene vrouw, in overspel gegrepen;

4 En haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot hem: Meester! deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande.

5 «En Mozes heeft ons in de wet geboden, dat desulken gesterndigd zullen worden; gij dan, wat zegt gij?»

6 En die zeiden zij, hem verzoekende, opdat zij iets haidden, om hem te beschuldigen. Maar Jezus, nederbukkende, schreef met den vinger in de aarde.

7 En als zij hem bleven vragen, richtte hij zich op, en zeide tot hen: «Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar».

J. o. H. 32.

«Matt. 21:46.
Luk. 7:16.
Joh. 6:14.

f Joh. 4:42.

g Joh. 1:47.

h Ps. 132:11.

i Micha 5:1.
Matt. 2:6.

h Jes. 53:18.
Joh. 12:42.
1 Cor. 1:20.
2:8.

i Joh. 3:2.
19:39.

m Ex. 23:1.
Lev. 19:15.
Deut. 1:17.
17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

h Lev. 24:17.
Deut. 17:8.
19:15.

J. o. H. 32.	8 En wederom nederbukkende, schreef hij in de aarde.	31 Jezus dan zeide tot de Joden, die in hem geloofden: Indien gijlieden in mijn woord blijft, zoo zijt gij waarlijk mijne discipelen;	J. o. H. 32.
—	9 Maar zij, dit hoorende, en van <i>zwa</i> geweten overtuigd zijnde, gingen uit, de een na den ander, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw in het midden staande.	32 En zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken.	u Rom. 6:18. Gal. 5:1. 1 Petr. 2:16.
—	10 En Jezus, zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: Vrouw! waar zijn deze uwe beschuldigers? heeft u niemand veroordeeld?	33 Zij antwoordden hem: « Wij zijn Abrahams zaad, en hebben nooit iemand gediend; hoe zegt gij <i>dan</i> : Gij zult vrij worden?	u Matt. 3:9.
—	11 En zij zeide: Niemand, Heere! En Jezus zeide tot haar: Zoo veroordeel ik u ook niet; ga heen, en <i>ez</i> zondig niet meer.	34 Jezus antwoordde hun: Voorwaar, voorwaar zeg ik u: een iegelijk, die de zonde doet, <i>is</i> een dienstknecht der zonde.	u Rom. 6:20. 2 Petr. 2:19.
e Joh. 5:14.	12 Jezus dan sprak wederom tot henlieden, zeggende: « Ik ben het licht der wereld; die mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.	35 En de dienstknecht blijft niet eenwiglijk in het huis, de zoon blijft er eenwiglijk.	u Rom. 8:2.
d Jes. 43:16. Joh. 1:9. 9:5. 12:35,36.	13 De farizeeën dan zeiden tot hem: Gij getuigt van u zelven; uwe getuigenis is niet waarachtig.	36 « Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn.	u Rom. 8:2.
—	14 Jezus antwoordde, en zeide tot hen: « Hoewel ik van mij zelven getuig, zoo is <i>nochtan</i> mijne getuigenis waarachtig: want ik weet, van waar ik gekomen ben, en waar ik heenga; maar gijlieden weet niet, van waar ik come, of waar ik heenga.	37 Ik weet, dat gij Abrahams zaad zijt; maar gij zoekt mij te doden, want mijn woord heeft in u geene plaats.	u Joh. 3:11. 7:16. 12:49. 14:10,24.
e Joh. 5:31.	15 Gij oordeelt naar het vleesch; ik oordeel niemand.	38 « Ik spreek, wat ik bij mijnen Vader gezien heb; gij doet dan ook, wat gij bij uwen vader gezien hebt.	u Rom. 2:28. 9:7.
—	16 En indien ik ook oordeel, mijn oordeel is waarachtig: want ik ben niet alleen, maar ik en de Vader, die mij gezonden heeft.	39 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Abraham is onze vader. Jezus zeide tot hen: « Indien gij Abrahams kinderen waart, zoo zoudt gij de werken van Abraham doen.	u Joh. 17:17.
f Num. 35:30. Deut. 17:6. 19:15. Matt. 18:16. 2 Cor. 13:1. Hebr. 10:28.	17 « En er is ook in uwe wet geschreven, dat de getuigenis van twee menschen waarachtig is.	40 Maar nu zoekt gij mij te doden, enen mensch, « die u de waarheid gesproken heb, welke ik van God geboord heb. Dat deed Abraham niet.	u Joh. 17:17.
—	18 Ik ben het, die van mij zelven getuig, en <i>de</i> Vader, die mij gezonden heeft, getuigt van mij.	41 Gij doet de werken <i>van vaders</i> . Zij zeiden dan tot hem: Wij zijn niet geboren uit hoereri; wij hebben eenen Vader, namelijk God.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	19 Zij dan zeiden tot hem: Waar is uw Vader? Jezus antwoordde: « Gij kent noch mij, noch mijnen Vader; <i>indien</i> gij mij kent, zoo zoudt gij ook mijnen Vader kennen.	42 Jezus dan zeide tot hen: Indien God uw Vader ware, zoo zoudt gij mij liefhebben; want ik ben van God uitgegaan, en come <i>van Hem</i> . « Want ik ben ook van mij zelven niet gekomen, maar Hij heeft mij gezonden.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	20 Deze woorden sprak Jezus bij de schatst, leerende in den tempel; <i>en</i> niemand greep hem, want zijne ure was nog niet gekomen.	43 Waarom kent gij mijne spraak niet? <i>Het is</i> , omdat gij mijn woord niet kunt hooren.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	21 Jezus dan zeide wederom tot hen: « Ik ga heen, en gij zult mij zoeken, en in uwe zonden zult gij sterven; waar ik heenga, kunt gijlieden niet komen.	44 « Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen; <i>de</i> die was een menschenmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven: want geene waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zoo spreekt hij uit zijn eigen; want hij is een leugenaar, en de vader derzelve leugen.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	22 De Joden dan zeiden: Zal hij ook zich zelven doden, omdat hij zegt: Waar ik heenga, kunt gijlieden niet komen?	45 Maar mij, omdat ik <i>u</i> de waarheid zeg, geloofd gij niet.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	23 En hij zeide tot hen: « Gijlieden zijt van heerden, ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, ik ben niet uit deze wereld.	46 Wie van u overtuigt mij van zonde? En indien ik de waarheid zeg, waarom geloofd gij mij niet?	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	24 Ik heb u dan gezegd: « dat gij in uwe zonden zult sterven; want indien gij niet geloofd, dat ik <i>die</i> ben, gij zult in uwe zonden sterven.	47 « Die uit God is, hoort de woorden Gods; daarom hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	25 Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? En Jezus zeide tot hen: Wat ik van den beginne uleden ook zegge.	48 De Joden dan antwoordden en zeiden tot hem: Zeggen wij niet wel, dat gij een Samaritaan zijt, <i>en</i> den duivel hebt?	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	26 Ik heb vele dingen van u te zeggen en te oordeelen; maar die mij gezonden heeft, <i>is</i> waarachtig; <i>en</i> de dingen, die ik van Hem geboord heb, dezelve spreek ik tot de wereld.	49 Jezus antwoordde: Ik heb den duivel niet, <i>maar</i> ik eer mijnen Vader, en gij ontrent mij.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	27 Zij verstonden niet, dat hij hun van den Vader sprak.	50 Doch ik zoek mijne eer niet; er is een, die ze zoekt en oordeelt.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	28 Jezus dan zeide tot hen: « Wanneer gij den Zoon des menschen zult verhoofd hebben, dan zult gij verstaan, dat ik <i>die</i> ben, en <i>dat</i> ik van mij zelven niets doe; <i>maar</i> deze dingen spreek ik, gelijk mijn Vader mij geleerd heeft.	51 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: <i>indien</i> iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid.	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	29 « En die mij gezonden heeft, is met mij. De Vader heeft mij niet alleen gelaten, want ik doe altijd, wat Hem behagelijk is.	52 De Joden dan zeiden tot hem: Nu bekenen wij, dat gij den duivel hebt. Abraham is gestorven, en de profeten; en zegt gij: Zoo iemand mijn woord bewaard zal hebben, die zal den dood niet smaken in der eeuwigheid?	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	30 Als hij deze dingen sprak, geloofden velen in hem.	53 Zijt gij meerder, dan onze vader Abraham, <i>en</i> welke gestorven is? <i>en</i> de profeten zijn gestorven; wien maakt gij u zelven?	u Joh. 5:43. 7:29.
u Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.	—	54 Jezus antwoordde: Indien ik mij	u Joh. 5:43. 7:29.

J. o. H. 32.

zelve eer, zoo is mijne eer niets; mijn Vader is het, die mij eert, welken gij zegt, dat uw God is.

55 En gij kent Hem niet, maar ik ken Hem; en indien ik zeg, dat ik Hem niet ken, zoo zal ik ulieden gelijk zijn, dat is een leugenaar; maar ik ken Hem, en bewaar zijn woord.

1 Gen. 17:17.
Hebr. 11:13.

56 Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij mijnen dag zien zou; en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest.

57 De Joden dan zeiden tot hem: Gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt gij Abraham gezien?

58 Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik u: eer Abraham was, ben ik.

10 Luk. 4:29.
Joh. 10:31.
11 S.

59 = Zij namen dan steenen op, dat zij ze op hem wierpen. Maar Jezus verbergde zich, en ging uit den tempel, gaande door het midden van hen; en ging alzoo voorbij.

HOOFDSTUK 9.

Christus maakt op eenen sabbat eenen blindgeboorne ziende, vs. 1; hetwelk de blinde, zijnen geburen, van hem gevraagd zijnde, verhaalt, 8. Zij brengen hem tot de farizeen, aan wie hij hetzelfde ook verhaalt, 13. De farizeen lasteren daarom Christus, als een verberker van den sabbat, en twyfelde of deze man blind geweest was, 16. Zij onbieden daarom zyne ouders, die wel bekennen, dat hij blind geboren was, maar zich voorts beroepen op de getuigenis van hunnen zoon, 18; welken zo andermaal roepen en onderwerpen, 24; die hun antwoordt en uit dit werk betuigt, dat Christus geen zondaar, maar uit God is, 27; en wordt daarom van hen smadelijk afgestooten, 34. De blinde, door Christus nader onderzigt zijnde, gelooft in hem en aanbidt hem, 35. Christus zegt den farizeen aan, dat zij geestelijk blind zijn, en dat zij daarom in de zonde blijven, omdat zij zulks niet bekennen, 40.

EN voorbijgaande, zag hij eenen mensch, blind van de geboorte af.

2 En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: Rabbi! wie heeft er gezondigd, deze, of zijne ouders, dat hij blind zo geboren worden?

oh. 11:4.

3 Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd, noch zijne ouders; maar dit is geschied, opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.

oh. 11:9.

4 Ik moet werken de werken desgenen, die mij gezonden heeft, zoo lang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan.

5 Zoo lang ik in de wereld ben, zoo ben ik = het licht der wereld.

10 Jes. 42:6.
Luk. 2:32.
Joh. 1:9.

6 Dit gezegd hebbende, = spoor hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de oogen des blinden;

12 Jes. 35:46.
Hand. 13:47.

7 En zeide tot hem: Ga heen, wasch u in het badwater Siloam (hetwelk overgezet wordt, uitgezonden). Hij dan ging heen en wiesch zich, en kwam ziende.

d Mark. 8:23.

8 De geburen dan, en die hem te voren gezien hadden, dat hij blind was, zeiden: Is deze niet, die zegt = en bedelde?

Hand. 3:2.

9 Anderen zeiden: Hij is het; en anderen: Hij is hem gelijk. Hij zeide: Ik ben het.

10 Zij dan zeiden tot hem: Hoe zijn u de oogen geopend?

11 Hij antwoordde en zeide: De mensch, genaamd Jezus, maakte slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: Ga heen aan het badwater Siloam, en wasch u. En ik ging heen, en wiesch mij, en ik werd ziende.

12 Zij dan zeiden tot hem: Waar is die? Hij zeide: Ik weet het niet.

f Matt. 12:1.

13 Zij bragten hem tot de farizeen, hem namelijk, die te voren blind geweest was.

10 Mark. 2:23.
Luk. 6:1.
Joh. 5:9.

14 / En het was sabbat, als Jezus het slijk maakte, en zijne oogen opende.

15 De farizeen dan vraagden hem ook wederom, hoe hij ziende geworden was. En hij zeide tot hen: Hij leide slijk op mijne oogen, en ik wiesch mij, en ik zie.

16 Sommigen dan uit de farizeen zeiden: Deze mensch is van God niet, want hij houdt den sabbat niet. Anderen zeiden: = Hoe kan een mensch, die een zondaar is, zulke teekenen doen? En er was tweedragt onder hen.

J. o. H. 32.

g Joh. 3:2.

17 Zij zeiden wederom tot den blinde: Gij, wat zegt gij van hem, dewijl hij uwe oogen geopend heeft? En hij zeide: Hij is een profet.

10 Joh. 7:12.

10 Joh. 10:19.

1 Luk. 7:16.

24 Joh. 24:19.

6 Joh. 4:19.

6 Luk. 6:14.

18 De Joden dan geloofden van hem niet, dat hij blind geweest was, en ziende was geworden, totdat zij geroepen hadden de ouders desgenen, die ziende geworden was.

19 En zij vraagden hun, zeggende: Is deze uwe zoon, welken gij zegt, dat blind geboren is? Hoe ziet hij dan nu?

20 Zijne ouders antwoordden hun en zeiden: Wij weten, dat deze onze zoon is, en dat hij blind geboren is;

21 Maar hoe hij nu ziet, weten wij niet; of wie zijne oogen geopend heeft, weten wij niet; hij heeft zijne onderdom, vraagt hem zelven; hij zal van zich zelven spreken.

22 Dit zeiden zijne ouders, = omdat zij de Joden vreeden; want de Joden hadden alreede te samen een besluit gemaakt, zoo iemand hem beledt de Christus te zijn, dat die uit de synagoge zou geworpen worden.

10 Joh. 7:13.

12 Joh. 12:42.

10 Joh. 12:42.

23 Daarom zeiden zijne ouders: Hij heeft zijne onderdom, vraagt hem zelven.

24 Zij dan riepen voor de tweede maal den mensch, die blind geweest was, en zeiden tot hem: = Geef God de eer; wij weten, dat deze mensch een zondaar is.

10 Joh. 7:19.

25 Hij dan antwoordde en zeide: Of hij een zondaar is, weet ik niet; één ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.

26 En zij zeiden wederom tot hem: Wat heeft hij u gedaan? hoe heeft hij uwe oogen geopend?

27 Hij antwoordde hun: Ik heb het u alreede gezegd, en gij hebt het niet gehoord; wat wilt gij het wederom hooren? wilt gijlieden ook zijne discipelen worden?

28 Zij gaven hem dan scheldwoorden, en zeiden: Gij zijt zijn discipel, maar wij zijn discipelen van Mozes.

29 Wij weten, dat God tot Mozes gesproken heeft; maar dezen weten wij niet, van waar hij is.

30 De mensch antwoordde en zeide tot hen: Hierin is immers wat wonders, dat gij niet weet, van waar hij is, en nochtan heeft hij mijne oogen geopend.

31 = En wij weten, dat God de zondare niet hoort; maar zoo iemand godvruchtig is, en zijnen wil doet, dien hoort Hij.

10 Spr. 15:29.

28 Jes. 28:9.

11 Micha 3:4.

32 Van alle eeuw is het niet gehoord, dat iemand eens blindgeborenen oogen geopend heeft.

33 Indien deze van God niet ware, hij zou niets kunnen doen.

34 Zij antwoordden, en zeiden tot hem: Gij zijt geheel in zonden geboren, en leert gij ons? En zij wierpen hem uit.

35 Jezus hoorde, dat zij hem uitgeworpen hadden en hem vindende, zeide hij tot hem: Geloofst gij in den Zoon van God?

36 Hij antwoordde en zeide: Wie is hij, Heere! opdat ik in hem moge gelooven?

10 Joh. 4:26.

37 En Jezus zeide tot hem: En gij hebt hem gezien, = en die met u spreekt, dezelve is het.

38 En hij zeide: Ik geloof, Heere! En hij aanbad hem.

10 Joh. 3:17.

12 Matt. 13:13.

39 En Jezus zeide: = Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat

J. o. H. 32.

degenen, die niet zien, zien mogen, en die zien, blind worden.

40 En dit hoorden eenigen uit de farizeën, die bij hem waren, en zeiden tot hem: Zijn wij dan ook blind?

41 Jezus zeide tot hen: Indien gij blind waart, zoo zoudt gij geene zonde hebben; maar nu zegt gij: Wij zien; zoo blijft dan uwe zonde.

HOOFDSTUK 10.

Door de gelijkenis van de eigenschappen eens getrouwen herders bewijst Christus, dat hij de ware herder is van zijne schapen, vs. 1; als ook de ware deur van den schape-stal, 7; en geen huurling, 12; alzoo hij zijn leven gewillig stelt voor zijne schapen, 14; waarover de Joden onder elkander twisten, 19. Christus, te Jeruzalem zijnde op het feest van de vernieuwing des tempels, wordt door de Joden omringd en gevraagd, of hij de Christus is, 22; hoewel hij betuigt en bewijst uit zijne werken, 25. Zegt, dat zij in hem niet gelooven, omdat zij van zijne schapen niet zijn, 26; maar dat zijne schapen in hem gelooven, en dat zij door hem en zijnen Vader ten eeuwigen leven bewaard worden, 27. De Joden willen hem steenigen als een lasteraar, 31. Doch hij verantwoordt zich uit de Schrift en uit zijne werken, dat hij zich niet recht den Zoon van God genoemd heeft, 34; en komt uit hunne handen, wijkende naar de Jordaan, 39.

VOORWAAR, voorwaar zeg ik ulieden: die niet ingaat door de deur in den stal der schapen, maar van elders inkomt, die is een dief en moordenaar.

2 Maar die door de deur ingaat, is een herder der schapen.

3 Dezen doet de deurwachter open, en de schapen hooren zijne stem; en hij roept zijne schapen bij name, en leidt ze uit.

4 En wanneer hij zijne schapen uitgedreven heeft, zoo gaat hij voor hen heen; en de schapen volgen hem, overmits zij zijne stem kennen.

5 Maar eenen vreemde zullen zij geenszins volgen, maar zullen van hem vlieden; overmits zij de stem der vreemden niet kennen.

6 Deze gelijkenis zeide Jezus tot hen; maar zij verstonden niet, wat het was, dat hij tot hen sprak.

7 Jezus dan zeide wederom tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg ik u: ik ben de deur der schapen.

8 Allen, zoo velen als er voor mij zijn gekomen, zijn dieven en moordenaars; maar de schapen hebben hen niet gehoord.

9 **Ik** ben de deur: indien iemand door mij ingaat, die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.

10 De dief komt niet, dan opdat hij stele, en slagte, en verderve; ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben, en overvloed hebben.

11 **Ik** ben de goede Herder: de goede herder stelt zijn leven voor de schapen.

12 **Maar** de huurling, en die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den wolf komen, en verlaat de schapen, en vliedt; en de wolf grijpt ze, en verstrooit de schapen.

13 En de huurling vliedt, overmits hij een huurling is, en heeft geenezorg voor de schapen.

14 **Ik** ben de goede Herder, en **ik** ken de mijnen, en **de** van de mijnen gekend.

15 **Gelijkerwijs** de Vader mij kent, **alzo** ken ik ook den Vader; en ik stel mijn leven voor de schapen.

16 **Ik** heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet ik ook toebrengen; en zij zullen mijne stem hooren; **en** het zal worden **één** kudde, en **één** herder.

17 Daarom heeft mij de Vader lief,

overmits ik **u** mijn leven afleg, opdat ik hetzelfde wederom neme.

18 Niemand neemt hetzelfde van mij, maar ik leg het van mijzelven af; **ik** heb magt hetzelfde af te leggen, en heb magt hetzelfde wederom te nemen. Dit gebod heb ik van mijnen Vader ontvangen.

19 **Er** werd dan wederom tweedragt onder de Joden, om dezer woorden wil.

20 En velen van hen zeiden: **ik** heeft den duivel, en is uitzinnig; wat hoort gij hem?

21 Anderen zeiden: Dit zijn grene woorden eens bezetenen; **kan** ook de duivel der blinden oogen openen?

22 En het was het feest der vernieuwing des tempels te Jeruzalem, en het was winter.

23 En Jezus wandelde in den tempel, in het voorhof van Salomo.

24 De Joden dan omringden hem, en zeiden tot hem: Hoe lang houdt gij onze ziel op? indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrij uit.

25 Jezus antwoordde hun: **Ik** heb het u gezegd, en gij geloof het niet. **De** werken, die ik doe in den naam mijns Vaders, die getuigen van mij.

26 Maar gijlieden geloof niet, want gij zijt niet van mijne schapen, gelijk ik u gezegd heb.

27 **Mijne** schapen hooren mijne stem, en ik ken dezelve, en zij volgen mij.

28 En ik geef hun het eeuwige leven; **en** zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit mijn hand rukken.

29 **Mijn** Vader, die ze mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders.

30 **Ik** en de Vader zijn een.

31 **De** Joden dan namen wederom steenen op, om hem te steenigen.

32 Jezus antwoordde hun: **Ik** heb u vele treffelijke werken getoond van mijnen Vader; om welk werk van die steent gij mij?

33 De Joden antwoordden hem, zeggende: Wij steenigen u niet over **éénig** goed werk, **maar** over **Godslastering**, en omdat gij een mensch zijnde, u zelve God maakt.

34 Jezus antwoordde hun: Is er niet geschreven in uwe wet: **Ik** heb gezegd, gij zijt goden?

35 **Indien de wet** die goden genaamd heeft, tot welke het woord Gods geschied is, en de Schrift niet kan gebroken worden:

36 Zegt gijlieden tot mij, **u** dien de Vader geheiligd en in de wereld gezonden heeft: Gij lastert God; omdat ik gezegd heb: **Ik** ben Gods Zoon?

37 **Indien ik** niet doe de werken mijns Vaders, zoo geloof mij niet;

38 Maar indien ik ze doe, en zoo gij mij niet geloof, zoo geloof de werken; opdat gij moogt bekennen en gelooven, **dat** de Vader in mij is, en ik in Hem.

39 **Zij** zochten dan wederom hem te grijpen, en hij ontging uit hunne hand.

40 En hij ging wederom over de Jordaan, tot de plaats, waar Johannes eerst doopte; en hij bleef aldaar.

41 En velen kwamen tot hem en zeiden: Johannes deed wel geen teeken; maar alles, wat Johannes van dezen zeide, was waar.

42 En velen geloofden aldaar in hem.

HOOFDSTUK 11.

Lazarus is krank te Bethanij, vs. 1; waarom de zusters zenden tot Christus, 3; die naar Judea gaat, 7. Lazarus sterft intusschen, 11. Christus gaat naar Bethanij om hem op te wekken, 17; alwaar hem Martha ontmoet, met welke hij spreekt over de opstanding van haren broeder, en die van alle geloovigen, 30. Daarna ook Maria, 28. Christus

J. o. H. 32.

Jes. 53.12.

Joh. 2.19.

Joh. 7.12.

Joh. 9.16.

Joh. 7.20.

Joh. 8.18, 52.

Ex. 4.11.

Ps. 94.9.

146.8.

1Kon. 6.3.

Hand. 3.11.

5.12.

Joh. 5.36.

Joh. 8.47.

Joh. 6.39.

17.12.

18.9.

Jes. 54.5.

Joh. 5.19.

14.9.

17.5.

Joh. 8.59.

11.8.

Joh. 5.18.

Ps. 82.6.

Joh. 6.37.

Joh. 5.17.

Joh. 15.24.

Joh. 14.11.

17.21.

Luk. 4.29.

Joh. 8.59.

Joh. 1.98.

3.25.

J. o. H. 32.

Joh. 14.6.

Jes. 40.11.

Ezec. 34.23.

Hebr. 13.20.

1 Petr. 5.4.

Zach. 11.16.

2 Tim. 2.19.

Matt. 11.27.

Luk. 10.22.

Joh. 6.46.

7.29.

Ezec. 37.22.

J. o. H. 33.

weent en komt tot het graf, 35. Vindt Lázarus reeds vier dagen begraven, 39. Bidt zijnen Vader en wekt Lázarus op, 41: waardoor velen in hem gelooven, 45: en anderen hoedschappen dit den overpriesters, 46: die daarover hunnen raad vergaderen, 47: alwaar Kajafas onwetende profeteert van de vrucht van Christus dood, 50: en besloten wordt hem te doden, 53. Christus ontwijkt naar de stad Efrata, 54. Wordt op het feest van pascha gezocht, 55. De overpriesters vaardigen een bevel uit, om hem aan te brengen, 57.

En er was een zeker man krank, genaamd Lázarus, van Betháníe, uit het vlek van Maria en hare zuster Martha.

2° (Maria nu was degene, die den Heere gezalfd heeft met zalf, en zijne voeten afgedroogd heeft met hare haren; welker broeder Lázarus krank was.)

3 Zijne zusters dan zonden tot hem, zeggende: Heere! zie, dien gij liefhebt, is krank.

4 En Jezus, dat hoorende, zeide: Deze krankheid is niet tot den dood, ⁵ maar ter heerlijkheid Gods; opdat de Zone Gods door dezelve verheerlijkt worde.

5 Jezus nu had Martha, en hare zuster, en Lázarus lief.

6 Als hij dan gehoord had, dat hij krank was, toen bleef hij ⁷ nog twee dagen in de plaats, waar hij was.

7 Daarna zeide hij verder tot de discipelen: Laat ons wederom naar Judéa gaan.

8 De discipelen zeiden tot hem: Rabbi! ⁹ de Joden hebben u nu onlangs gezocht te steenigen, en gaat gij wederom derwaarts?

9 Jezus antwoordde: Zijner niet twaalf uren in den dag? Indien iemand in den dag wandelt, zoo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet;

10 Maar indien iemand in den nacht wandelt, zoo stoot hij zich, overmits het licht in hem niet is.

11 Dit sprak hij; en daarna zeide hij tot hen: Lázarus, onze vriend, ¹² slaapt; maar ik ga heen, om hem uit den slaap op te wekken.

12 Zijne discipelen dan zeiden: Heere! indien hij slaapt, zoo zal hij gezond worden.

13 Doch Jezus had gesproken van zijnen dood; maar zij meenden, dat hij sprak van de rust des slaaps.

14 Toen zeide dan Jezus tot hen vrij uit: Lázarus is gestorven.

15 En ik ben blijde om u wewil, dat ik daar niet geweest ben, opdat gij gelooven moogt; doch laat ons tot hem gaan.

16 Thomas dan, genaamd Didymus, zeide tot zijne medediscipelen: Laat ons ook gaan, opdat wij met hem sterven.

17 Jezus dan gekomen zijnde, vond, dat hij nu vier dagen in het graf geweest was.

18 (Betháníe nu was nabij Jerúzalem, omtrent vijftien stadien van daar.)

19 En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha en Maria, opdat zij haar vertroosten zouden over haren broeder.

20 Martha dan, als zij hoorde, dat Jezus kwam, ging hem tegemoet; doch Maria bleef in huis zitten.

21 Zoo zeide Martha dan tot Jezus: Heere! waart gij hier geweest, zoo ware mijn broeder niet gestorven;

22 Maar ook nu weet ik, dat alles, wat gij van God begeeren zult, God u het geven zal.

23 Jezus zeide tot haar: Uw broeder zal wederopstaan.

24 Martha zeide tot hem: Ik weet, dat hij opstaan zal in de ²⁵ opstanding ten laatsten dage.

25 Jezus zeide tot haar: ²⁶ Ik ben de opstanding en het leven; ²⁷ die in mij geloof, zal leven, al ware hij ook gestorven;

26 ²⁷ En een iegelijk, die leeft, en in mij geloof, zal niet sterven in der eeuwigheid. Geloof gij dat?

27 Zij zeide tot hem: Ja Heere! ik heb geloofd, dat gij zijt de Christus, de Zone Gods, die in de wereld komen zou.

28 En dit gezegd hebbende, ging zij heen, en riep Maria, hare zuster, heimelijk, zeggende: De Meester is daar, en hij roept u.

29 Deze, als zij dat hoorde, stond haastelijk op, en ging tot hem.

30 (Jezus nu was nog in het vlek niet gekomen, maar was in de plaats, waar hem Martha te gemoet gekomen was.)

31 De Joden dan, die met haar in het huis waren, en haar vertroosten, ziende Maria, dat zij haastelijk opstond en uitging, volgden haar, zeggende: Zij gaat naar het graf, opdat zij aldaar weene:

32 Maria dan, als zij kwam, waar Jezus was, en hem zag, viel aan zijne voeten, zeggende tot hem: Heere! indien gij hier geweest waart, zoo ware mijn broeder niet gestorven.

33 Jezus dan, als hij haar zag weenen, en de Joden, die met haar kwamen, ook weenen, werd zeer bewogen in den geest, en ontroerde zich zelve;

34 En zeide: Waar hebt gij hem gelegd? Zij zeiden tot hem: Heere! kom en zie het.

35 Jezus weende.

36 De Joden dan zeiden: Ziet, hoe lief hij hem had!

37 En sommigen uit hen zeiden: Kon hij, ³⁸ die de oogen des blinden geopend heeft, niet maken, dat ook deze niet gestorven ware?

38 Jezus dan wederom in zich zelve zeer bewogen zijnde, kwam tot het graf; en bet was eene speloon, en een steen was daarop gelegd.

39 Jezus zeide: Neemt den steen weg. Martha, de zuster des gestorvenen, zeide tot hem: Heere! hij rikt nu al, want hij heeft vier dagen aldaar gelegen.

40 Jezus zeide tot haar: Heb ik u niet gezegd, dat, zoo gij geloof, gij de heerlijkheid Gods zien zult?

41 Zij namen dan den steen weg, waar de gestorvene lag. En Jezus hief de oogen opwaarts, en zeide: Vader! ik dank U, dat Gij mij gehoord hebt.

42 Doch ik wist, dat Gij mij altijd hoort; ⁴³ maar om der schare wil, die rondom staat, heb ik dit gezegd, opdat zij zouden gelooven, dat Gij mij gezonden hebt.

43 En als hij dit gezegd had, riep hij met groote stemme: Lázarus, kom uit!

44 En de gestorvene kwam uit, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn aangezigt was omwonden met eenen zweetdoek. Jezus zeide tot hen: Ontbindt hem, en laat hem heengaan.

45 Velen dan uit de Joden, die tot Maria gekomen waren, en aanschouwden hadden, hetgeen Jezus gedaan had, geloofden in hem.

46 Maar sommigen van hen gingen tot de farizeën, en zeiden tot hen, hetgeen Jezus gedaan had.

47 ⁴⁸ De overpriesters dan en de farizeën vergaderden den raad, en zeiden: Wat zullen wij doen? want deze mensch doet vele tekenen.

48 Indien wij hem alzo laten geworden, zij zullen allen in hem gelooven, en de Romeinen zullen komen, en weg nemen beide onze plaats en volk.

49 En een uit hen, namelijk Kajafas, die destijds jaars hoogepriester was, zeide tot hen: Gij verstaat niets;

50 En gij overlegt niet, ⁵¹ dat het ons nut is, dat een mensch sterve voor het volk, en het geheele volk niet verloren ga.

J. o. H. 33.

6 Joh. 6:31.

Matt. 16:16.
Mark. 8:29.
Luk. 9:20.
Joh. 6:69.

4 Luk. 19:41.

1 Joh. 9:4.

om Joh. 12:30.

a Joh. 20:7.

o Ps. 2:2.
Matt. 26:3.
Mark. 14:1.
Luk. 22:2.
Hand. 4:27.

p Joh. 12:19.

q Joh. 18:14.

a Matt. 26:6.
Mark. 14:3.
Luk. 7:37.
Joh. 12:3.b Joh. 9:3.
11:40.c Joh. 8:50.
10:31.d Matt. 9:24.
Mark. 5:39.
Luk. 8:52.e Dan. 12:2.
Luk. 14:14.
Joh. 5:29.f Joh. 1:4.
5:24.
14:6.g Joh. 3:16,36.
6:47.
1 Joh. 5:10.

J. o. H. 33.

51 En dit zeide hij niet uit zich zelve; maar, zijnde hogepriester deszelfs jaars, profeteerde hij, dat Jezus sterven zou voor het volk;

52 En niet alleen voor dat volk, maar opdat hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot een zou vergaderen.

53 Van dien dag dan af raadslaagden zij te zamen, dat zij hem dooden zouden.

54 Jezus dan wandelde niet meer vrijelijk onder de Joden; maar ging van daar naar het land bij de woestijn, naar de stad, genaamd Efrataim, en verkeerde aldaar met zijne discipelen.

55 En het pascha der Joden was nabij, en velen uit dat land gingen op naar Jeruzalem, voor het pascha, opdat zij zich zelve reinigden.

56 «Zij zochten dan Jezus, en zeiden onder elkander, staande in den tempel: Wat dunkt u? *duakt u*, dat hij niet komen zal tot het feest?

57 De overpriesters nu en de farizeën hadden een gebod gegeven, dat, zoo iemand wist, waar hij was, hij het zou te kennen geven, opdat zij hem mogten vangen.

HOOFDSTUK 12.

Christus te Bethanie met Lazarus aan tafel zittende, vs. 1; wordt door Maria gezalfd, 3; Judas berispt, 4; maar Christus verdedigt haar, 7. Vele Joden komen om Lazarus te zien, 9; waarom de overpriesters hem ook zoeken te dooden, 10. Christus rijdt naar Jeruzalem op eenen ezel, en wordt door de schare met blijdschap en gelukwensching als de koning Israëls ontvangen, 12. Eenige Grieken bezieren Jezus te zien en spreken Filippus daarover aan, 21; waaruit Christus oorzaak neemt, te handelen over de vrucht zijns doods, door de gelijkenis van een tarwegraan, 23. Wordt in zijne ziel ontroerd, bidt zijnen Vader en wordt door een stem uit den hemel verheerlijkt, 27. Onderrijt de schare weder van de vrucht en wijze zijns doods; en vermaant hem, om in zijn licht te wandelen, 29. De Joden blijven verhard, gelijk door Jesaja was voorspeld, 37. Velen van hen gelooven in hem; maar durven hem niet belijden, 42. Hij vermaant weder tot geloof en tot belijdenis zijns naams, 44.

JEZUS «dan kwam zes dagen voor het pascha te Bethanie, daar Lazarus was, die gestorven was geweest, welken hij opgewekt had uit de dooden.

2 Zij bereidden hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende; en Lazarus was een van degenen, die met hem aanzaten.

3 Maria dan, genomen hebbende een pond zalf van onvervalschen zeer kostelijken nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met hare haren zijne voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van den reuk der zalf.

4 Zoo zeide dan een van zijne discipelen, namelijk Judas, Simons zoon, Iskariot, die hem verraden zou:

5 «Waarom is deze zalf niet verkocht voor drie honderd penningen, en den armen gegeven?

6 En dit zeide hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en de beurs had, en droeg hetgeen gegeven werd.

7 Jezus dan zeide: Laat af van haar; zij heeft dit bewaard tegen den dag mijner begrafenis.

8 Want de armen hebt gijlieden altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

9 Eene groote schare dan der Joden verstond, dat hij aldaar was; en zij kwamen niet alleen om Jezus wil, maar opdat zij ook Lazarus zouden zien, dien hij uit de dooden opgewekt had.

10 En de overpriesters beraadslaagden, dat zij ook Lazarus dooden zouden.

11 Want velen van de Joden gingen

heen om zijnentwil, en geloofden in Jezus.

12 «Des anderen daags, eene groote schare, die tot het feest gekomen was, hoorende, dat Jezus naar Jeruzalem kwam,

13 Namen de takken van palmboomen, en gingen uit hem te gemoet, en riepen: Hosanna! «Gezegd is hij, die komt in den naam des Heeren, *zij die is de Koning Israëls!*

14 En Jezus vond eenen jongen ezel, en zat daarop; gelijk geschreven is:

15 «Yrees niet, gij dochter Zion! zie, uw Koning komt, zittende op het veulen eener ezelin.

16 Doch dit verstonden zijne discipelen in het eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij inzichtich, dat dit van hem geschreven was, en dat zij hem dit gedaan hadden.

17 De schare dan, die met hem was, getuigde, dat hij Lazarus uit het graf geroepen, en hem uit de dooden opgewekt had.

18 Daarom ging ook de schare hem te gemoet, overmits zij gehoord had, dat hij dat teeken gedaan had.

19 De farizeën dan zeiden onder elkander: «Ziet gij wel, dat gij gansch niet vordert? ziet, de geheele wereld gaat hem na.

20 En er waren sommige Grieken uit degenen, die opgekomen waren, opdat zij op het feest zouden aanblijven;

21 Deze dan zingen tot Filippus, «die van Bethsaida in Galilea was, en baden hem, zeggende: Heer! wij wilden Jezus *wel* zien.

22 Filippus kwam en zeide het Andriás; en Andriás en Filippus wederom zeiden het Jezus.

23 Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, «dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden.

24 Voorwaar, voorwaar zeg ik u: «indien het tarwegraan in de aarde niet valt, en sterft, zoo blijft hetzelfde alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.

25 «Die zijn leven liefheeft, zal hetzelfde verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelfde bewaren tot den eeuwige leven.

26 Zoo iemand mij dient, die volge mij; en gij waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn. En zoo iemand mij dient, de Vader zal hem eeren.

27 «Nu is mijne ziel ontroerd; en wat zal ik zeggen? Vader! verlos mij uit deze ure! Maar hierom ben ik in deze ure gekomen.

28 Vader! verheerlijk uwen naam. Er kwam dan een stem uit den hemel, zeggende: En ik heb hem verheerlijkt, en ik zal hem wederom verheerlijken.

29 De schare dan, die daar stond, en dit hoorde, zeide, dat er een donderslag geschied was. Anderen zeiden: Een engel heeft tot hem gesproken.

30 Jezus antwoordde en zeide: «Niet om mijnentwil is deze stem geschied, maar om uwentwil.

31 «Nu is het oordeel dezer wereld; «nu zal de overste dezer wereld buiten geworpen worden.

32 «En ik, zoo wanneer ik van de aarde zal verhoofd zijn, zal hen allen tot mij trekken.

33 (En dit zeide hij, betekenende, hoedanigen dood hij sterven zou.)

34 De schare antwoordde hem: Wij hebben uit de wet gehoord, «dat de Christus blijft in de eeuwigheid; en hoe zegt gij, dat de Zoon des menschen moet verhoofd worden? Wie is deze Zoon des menschen?

35 Jezus dan zeide tot hen: Nog een

J. o. H. 33.

g Matt. 21:8.
Luk. 19:36.

h Ps. 118:26.

i Jes. 62:11.
Zach. 9:9.
Mark. 21:5.

k Joh. 11:47.

l Hand. 8:27.

m Joh. 1:45.

n Joh. 13:32.
17:1.

o 1 Cor. 15:36.

p Matt. 10:39.
16:25.
Mark. 8:35.
Luk. 9:24.
17:33.

q Joh. 14:3.
17:24.

r Matt. 26:37.
38, 39.
Mark. 14:34.
Luk. 22:44.

s Joh. 11:42.

t Efez. 2:2.

u Joh. 14:30.
Col. 2:15.

v Num. 21:9.
2 Kon. 18:4.
Joh. 3:14.
8:28.

w 2 Sam. 7:16.
1 Kron. 22:10.
Ps. 45:7.
89:57.
110:4.

x Jes. 9:5.
Jer. 23:6.
Ezec. 37:26.
Dan. 2:44.
7:14, 27.

y Micha 4:7.
Hebr. 1:8.

r Efez. 2:11.
15, 16.

s Joh. 7:11.

e Matt. 26:6.
Mark. 14:3.
Luk. 7:37.
Joh. 11:2.

b Mark. 14:5.

c Joh. 13:29.

d Mark. 14:8.

e Deut. 15:11.
Matt. 26:11.
Mark. 14:7.

f Joh. 11:44.

J. o. H. 33.

kleinen tijd is het licht bij ulieden ; wandelt, terwijl gij het licht hebt, opdat de duisternis u niet bevangt. En die in de duisternis wandelt, weet niet, waar hij heengaat.

36 Terwijl gij het licht hebt, geloof in het licht, opdat gij kinderen des lichts moogt zijn. Deze dingen sprak Jezus; en weggaande verbeedte hij zich van hen.

Jer. 13:16.

Efez. 5:8.

1 Thess. 5:4.

37 En hoewel hij zoo vele teekenen voor hen gedaan had, nogtans geloofden zij in hem niet ;

38 Opdat het woord van Jesaja, den profet, vervuld werd, dat hij gesproken heeft : Heere ! wie heeft onzen prediking geloofd ? en wien is de arm des Heeren geopenbaard ?

Jes. 53:1.

Rom. 10:16.

39 Daarom konden zij niet gelooven, dewijl Jesaja wederom gezegd heeft :

Jes. 6:9.

Eze. 12:4.

Matt. 13:14.

Mark. 4:12.

Luk. 8:10.

Hand. 28:26.

Rom. 11:8.

40 Hij heeft hunne oogen verblind, en hun hart verhard ; opdat zij niet de oogen niet zien, en met het hart niet verstaan, en zij bekeerde worden, en ik hen geneze.

41 Dit zeide Jesaja, toen hij zijne heerlijkheid zag, en van Hem sprak.

42 Nogtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in hem ; maar om der farizeen wil beleden zij het niet. Opdat zij uit de synagoge niet zouden geworpen worden.

Jes. 6:1.

Joh. 7:13, 14.

43 Want zij hadden de eer der menschen lief, meer dan de eer van God.

Jes. 5:44.

44 En Jezus riep, en zeide : Die in mij geloofd, geloof in mij niet, maar in dengene, die mij gezonden heeft.

f Joh. 10:30.

14:9.

45 En die mij ziet, die ziet dengene, die mij gezonden heeft.

g Jes. 42:6.

49:6.

Joh. 1:9.

8:12.

9:5.

12:35.

Hand. 13:47.

46 Ik ben een licht, in de wereld gekomen, opdat een iegelijk, die in mij geloof, in de duisternis niet blijve.

47 En indien iemand mijne woorden gehoord, en niet geloofd zal hebben, ik oordeel hem niet ; want ik ben niet gekomen, opdat ik de wereld oordeele, maar opdat ik de wereld zalig make.

A Joh. 3:17.

9:39.

48 Die mij verwerpt, en mijne woorden niet ontvangt, heeft, die hem oordeelt ; het woord, dat ik gesproken heb, dat zal hem oordeelen ten laatste dage.

i Joh. 3:18.

8:21.

49 Want ik heb uit mij zelven niet gesproken ; maar de Vader, die mij gezonden heeft, die heeft mij een gebod gegeven, wat ik zeggen zal, en wat ik spreken zal.

k Mark. 16:16.

1 Deut. 18:18.

Joh. 3:11.

5:20.

7:16.

8:28.

14:10, 24.

16:13.

50 En ik weet, dat zijn gebod het eeuwige leven is. Hetgeen ik dan spreek, dat spreek ik alzoo, gelijk mij de Vader gezegd heeft.

HOOFDSTUK 13.

Christus van het avondmaal opstaande, omgordt zich en wast de voeten zijner discipelen, vs. 1 ; hetwelk Petrus in het eerst weigert, doch daarna toelaat, 6. Christus vermaant hem dit voorbeeld zijner nederigheid en dienstvaardigheid na te volgen, 12. Voorziet dat een van hen hem zou verraden, waartegen hij zijne discipelen verhoort, 18 ; en geeft aan Johannes te kennen, met het geven van eene ingedoopte bete, dat het Judas was, 22 ; die, nadat de duivel in hem was gevaren, uitgaat, 27. Christus spreekt daarna met zijne andere discipelen van zijne verheerlijking, 31 ; en vermaant hen tot onderlinge liefde, 34. Petrus wil zijn leven voor hem zetten ; maar Christus voorziet hem, dat hij hem driemaal zal verloochenen, 37.

EN voor 't het feest van het pascha. Jezus, wetende, dat zijne ure gekomen was, dat hij uit deze wereld zou overgaan tot den Vader, alzoo hij de zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zoo heeft hij hen liefgehad tot het einde.

2 En als het avondmaal gedaan was, toen nu de duivel in het hart van Judas, Simons zoon, Iskariot gegeven had, dat hij hem verraden zou.

a Matt. 26:2.

Mark. 14:1.

Luk. 22:1.

3 Jezus, wetende, c dat de Vader hem alle dingen in de handen gegeven had,

b Luk. 22:3.

Joh. 13:27.

c Matt. 11:27.

Joh. 3:35.

d en dat hij van God uitgegaan was, en tot God heenging,

4 Stond op van het avondmaal, en leide zijne kleederen af, en nemende eenen linnen doek, omgordde zich zelven.

5 Daarna goot hij water in het bekken, en begon de voeten der discipelen te wassen, en af te droogen met den linnen doek, waarmede hij omgord was.

6 Hij dan kwam tot Simon Petrus, en die zeide tot hem : Heere ! zult gij mij de voeten wassen ?

7 Jezus antwoordde en zeide tot hem : Wat ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan.

8 Petrus zeide tot hem : Gij zult mijne voeten niet wassen in der nieuwheid ! Jezus antwoordde hem : Indien ik u niet wassche, gij hebt geen deel met mij.

9 Simon Petrus zeide tot hem : Heere ! niet alleen mijne voeten, maar ook de handen en het hoofd.

10 Jezus zeide tot hem : Die gewasschen is, heeft niet van noode, dan de voeten te wassen, maar is geheel rein. En gijlieden zijt rein, doch niet allen.

11 Want hij wist, wie hem verraden zou ; daarom zeide hij : Gij zijt niet allen rein.

12 Als hij dan hunne voeten gewasschen, en zijne kleederen genomen had, zat hij wederom aan, en zeide tot hen : Verstaat gij, wat ik ulieden gedaan heb ?

13 Gij heet mij Meester en Heere ; en gij zegt wel, want ik ben het.

14 Indien dan ik, de Heere en de Meester, uwe voeten gewasschen heb, zoo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wassen.

15 Want ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat, gelijkerwijs ik u gedaan heb, gijlieden ook doet.

16 Voorwaar, voorwaar zeg ik u : een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer, noch een gezant meerder, dan die hem gezonden heeft.

17 Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zoo gij dezelve doet.

18 Ik zeg niet van u allen ; ik weet, welke ik uitverkoren heb ; maar dit geschiedt, opdat de Schrift vervuld worde :

Die met mij het brood eet, heeft tegen mij zijne verzenen opgeheven.

19 Van nu zeg ik het ulieden, eer het geschied is, opdat, wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt, dat ik het ben.

20 Voorwaar, voorwaar zeg ik u : zoo ik iemand zende, wie dien ontvangt, die ontvangt mij ; en wie mij ontvangt, die ontvangt Hem, die mij gezonden heeft.

21 Jezus, deze dingen gezegd hebbende, werd ontroerd in den geest, en betuigde, en zeide : Voorwaar, voorwaar ik zeg u, dat een van ulieden mij zal verraden.

22 De discipelen dan zagen op elkander, twijfelende, van wien hij dat zeide.

23 En een van zijne discipelen was aanzittende in den schoot van Jezus, welken Jezus liefhad.

24 Simon Petrus dan wenkte dezen, dat hij vragen zou, wie hij toech ware, van welken hij dit zeide.

25 En deze, vallende op de borst van Jezus, zeide tot hem : Heere ! wie is het ?

26 Jezus antwoordde : Deze is het, dien ik de bete, als ik ze ingedoopt heb, geven zal. En als hij de bete ingedoopt had, gaf hij ze Judas, Simons zoon, Iskariot.

27 En na de bete, toen voer de Satan in hem. Jezus dan zeide tot hem : Wat gij doet, doe het haastelijk.

28 En dit verstond niemand dergenen, die aanzaten, waartoe hij hem dat zeide.

29 Want sommigen meenden, dewijl Judas de beurs had, dat hem Jezus zeide : Koop hetgeen wij van noode heb-

J. o. H. 33.

d Joh. 16:28.

e Matt. 3:14.

f Joh. 15:3.

g Joh. 6:64.

A Matt. 23:8.

10.

1 Cor. 8:6.

12:3.

Philipp. 2:11.

i Gal. 6:1, 2.

k 1 Petr. 2:21.

1 Joh. 2:6.

l Matt. 10:24.

Luk. 6:40.

Joh. 15:20.

m Ps. 41:10.

Matt. 26:23.

1 Joh. 2:19.

n Joh. 14:29.

16:4.

o Matt. 10:40.

Luk. 10:16.

p Mark. 26:21.

Mark. 14:15.

Luk. 22:21.

Hand. 1:17.

1 Joh. 2:19.

q Joh. 20:2.

21:7, 20.

r Joh. 12:6.

J. o. H. 33. —
 ben tot het feest; of, dat hij den armen wat geven zou.
 30 Hij dan, de betegenomen hebbende, ging terstond uit. En het was nacht.
 31 Als hij dan uitgegaan was, zeide Jezus: Nu is de Zoon des menschen verheerlijkt, en God is in hem verheerlijkt.
 32 Indien God in hem verheerlijkt is, zoo zal ook God hem verheerlijken in zich zelve, en Hij zal hem terstond verheerlijken.
 33 Kinderkens! nog eenen kleinen tijd ben ik bij u. Gij zult mij zoeken, en gelijk ik den Joden gezegd heb: Waar ik heenga, kunt gij niet komen; alsoo zeg ik ulieden nu ook.
 34 En een nieuw gebod geef ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk ik uliefhebbend heb, dat ook gij elkander liefhebt.
 35 Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij mijne discipelen zijt, zoo gij liefde hebt onder elkander.
 36 Simon Petrus zeide tot hem: Heere! waar gaat gij heen? Jezus antwoordde hem: Waar ik heenga, kunt gij mij nu niet volgen; maar gij zult mij nimmer volgen.
 37 Petrus zeide tot hem: Heere! waarom kan ik u nu niet volgen? Ik zal mijn leven voor u zetten.
 38 Jezus antwoordde hem: Zult gij uw leven voor ik u? de haan zal niet kraaijen, totdat gij mij driemaal verloochend zult hebben.

HOOFDSTUK 14.

Christus vertroost zijne discipelen over zijn wegsaan tot den Vader, dewijl hij zing, om hun woonplaats te beriden in zijns Vaders huis, vs. 1. Verklaart aan Thomas, dat hij de weg, de waarheid en het leven is, 5; en aan Filippus, dat die hem ziet, den Vader ziet, 7. Beloofd hun, dat zij groote wonderwerken zullen doen, en verkrijgen, al wat zij in zijnen naam bidden, 12; dat zij den Trooster, den Heiligen Geest, zullen ontvangen, 16; en geene wezen zelaten worden, 18. Vermaant hen tot zijne liefde en tot gehoorzaamheid zijner geboden, met belofte van zijne en des Vaders bijwoning, 21; en dat de H. Geest hun alles zal inderchtig maken, 26. Laat hun zijnen vrede, 27. Verklaart dat zij zich behooren te verheugen, omdat hij tot den Vader gaat, 28. Toont zijne gewilligheid, om den Vader ook in het liden te gehoorzamen, 30.

UW hart worde niet ontroerd; gijlieden geloof in God, geloof ook in mij.
 2 In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou ik het u gezegd hebben; ik ga heen om u plaats te bereiden.

3 En zoo wanneer ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo kome ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook mijn moogt, waar ik ben.
 4 En waar ik heenga, weet gij, en den weg weet gij.

5 Thomas zeide tot hem: Heere! wij weten niet, waar gij heengaat; en hoe kunnen wij den weg weten?

6 Jezus zeide tot hem: Ik ben de weg, en de waarheid, en het leven. Niemand komt tot den Vader, dan door mij.

7 Indien gijlieden mij gekend hadt, zoo zoudt gij ook mijnen Vader gekend hebben; en van nu kent gij Hem, en hebt Hem gezien.

8 Filippus zeide tot hem: Heere! toon ons den Vader, en het is ons genoeg.

9 Jezus zeide tot hem: Ben ik zoo langen tijd met ulieden, en hebt gij mij niet gekend, Filippus? Die mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien; en hoe zegt gij: Toon ons den Vader?

10 Geloof gij niet, dat ik in den Vader ben, en de Vader in mij is? De woorden, die ik tot ulieden spreek, spreek ik van

mij zelve niet; maar de Vader, die in mij blijft, dezelve doet de werken.

11 Geloof mij, dat ik in den Vader ben, en de Vader in mij is; en indien niet, zoo geloof mij om de werken zelve.

12 Voorwaar, voorwaar zeg ik ulieden: die in mij geloof, de werken, die ik doe, zal hij ook doen, en zal meer doen, dan deze: want ik ga heen tot mijnen Vader.

13 En zoo wat gij begeeren zult in mijnen naam, dat zal ik doen; opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.

14 Zoo gij iets begeren zult in mijnen naam, ik zal het doen.

15 Indien gij mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden.

16 En ik zal den Vader bidden, en Hij zal u eenen anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid;

17 Namelijk den Geest der waarheid, welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet, en kent Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij ulieden, en zal in u zijn.

18 Ik zal u geene wezen laten; ik kome weder tot u.

19 Nog eenen kleinen tijd, en de wereld zal mij niet meer zien; maar gij zult mijn zien: want ik leef, en gij zult leven.

20 In dien dag zult gij bekennen, dat ik in mijnen Vader ben, en gij in mij, en ik in u.

21 Die mijne geboden heeft, en dezelve bewaart, die is het, die mij liefheeft; en die mij liefheeft, zal van mijnen Vader geliefd worden; en ik zal hem liefhebben, en ik zal mij zelve aan hem openbaren.

22 Judas, niet de Iskariot, zeide tot hem: Heere! wat is het, dat gij u zelve aan ons zult openbaren, en niet aan de wereld?

23 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zoo iemand mij liefheeft, die zal mijn woord bewaren; en mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.

24 Die mij niet liefheeft, die bewaart mijne woorden niet; en het woord, dat gijlieden hoort, is het mijne niet, maar des Vaders, die mij gezonden heeft.

25 Deze dingen heb ik tot u gesproken, bij u blijvende.

26 Maar de Trooster, de Heilige Geest, welken de Vader zenden zal in mijnen naam, die zal u alles leeren, en zal u inderchtig maken alles, wat ik u gezegd heb.

27 Vrede laat ik u, mijnen vrede geef ik u: niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef ik hem u. Uw hart worden niet ontroerd en zijt niet versaaagd.

28 Gij hebt gehoord, dat ik tot u gezegd heb: Ik ga heen, en kom weder tot u. Indien gij mij liefhadt, zoo zoudt gij u verblijden, omdat ik gezegd heb: Ik ga heen tot den Vader; want mijn Vader is meerder dan ik.

29 En nu heb ik het u gezegd, eer het geschied is; opdat, wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt.

30 Ik zal niet veel meer met u spreken; want de overste dezer wereld komt, en heeft aan mij niets.

31 Maar opdat de wereld wete, dat ik den Vader liefheb, en alsoo doe, gelijkwijjs mij de Vader geboden heeft. Staat op, laat ons van hier gaan.

HOOFDSTUK 15.

Christus vergelijkt zich zelve bij eenen wijnstok, en zijne discipelen, bij de ranken, die in hem blijvende, door hem vele vruchten voortbrengen, vs. 1. Betoogt zijn bijzondere liefde tot hen, en vermaant hen tot onderhouding zijner geboden en onderlinge liefde, 6; zijne liefde betoont hij daarin, dat hij zijn leven voor hen stelt, 13; en hen zijne vrienden en uitverkorenen noemt, 14. Troost hen tegen den haat der wereld met zijn

J. o. H. 33. —
 Joh. 5:17.
 Matt. 21:31.
 Luk. 17:6.
 Hand. 5:12.
 Jer. 29:12.
 Matt. 7:7.
 Mark. 11:24.
 Luk. 11:9.
 Joh. 15:7.
 Jakob. 1:5.
 1 Joh. 3:22.
 Joh. 14:21.
 1 Joh. 5:3.
 Matt. 28:20.
 Joh. 7:16.
 8:28.
 12:49.
 14:10.
 16:13.
 Luk. 24:49.
 Joh. 15:26.
 16:7.
 Hand. 2:4.
 Joh. 16:13.
 Filipp. 4:7.
 Joh. 14:3.
 Joh. 13:19.
 16:4.
 Joh. 12:31.
 16:11.
 Efes. 2:2.
 Joh. 10:18.
 Hebr. 10:5.

J. o. H. 33.

eigen voorbeeld, 18. Toont dat door zijn woord en werken den Joden alle voorwendsel van onschuld benomen is, 22: en dat de H. Geest en zijne apostelen van hem zullen getuigen, 26.

IK ben de ware wijnstok, en mijn Vader is de landman.

2 **A**lle rank, die in mij geene vrucht draagt, die neemt Hij weg; en al wie vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht draage.

3 **G**ijlieden zijt nu rein om het woord, dat ik tot u gesproken heb.

4 **B**lijft in mij, en ik in u. Gelijkerwijs de rank geene vrucht kan dragen van zich zelve, zoo zij niet in den wijnstok blijft; alzoo ook gij niet, zoo gij in mij niet blijft.

5 **I**k ben de wijnstok, en gij de ranken; die in mij blijft, en ik in hem, die draagt veel vrucht: want zonder mij kunt gij niets doen.

6 **Z**oo iemand in mij niet blijft, die is buiten geworpen, gelijkerwijs de rank, en is verdord; en men vergadert deze, en men werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand.

7 **I**ndien gij in mij blijft, en mijne woorden in u blijven, en zoo wat gij wilt, zult gij begeeren, en het zal u geschieden.

8 **H**ierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult mijne discipelen zijn.

9 **G**elijkerwijs de Vader mij liefgehad heeft, heb ik ook u liefgehad; blijft in deze mijne liefde.

10 **I**ndien gij mijne geboden bewaart, zoo zult gij in mijne liefde blijven; gelijkerwijs ik de geboden mijns Vaders bewaard heb, en blijf in zijne liefde.

11 **D**eze dingen heb ik tot u gesproken, opdat mijnne blidschap in u blijve, en uwe blidschap vervuld worde.

12 **D**it is mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkerwijs ik u liefgehad heb.

13 **N**iemand heeft meer liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden.

14 **G**ij zijt mijne vrienden, zoo gij doet wat ik u gebied.

15 **I**k heet u niet meer dienstknechten: want de dienstknecht weet niet, wat zijn heer doet; maar ik heb u vrienden genoemd: want al wat ik van mijnen Vader geoordeeld heb, dat heb ik u bekend gemaakt.

16 **G**ij hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb u uitverkoren, en ik heb u gesteld, dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen, en dat uwe vrucht blijve; opdat, zoo wat gij van den Vader begeeren zult in mijnen naam, Hij u dat geve.

17 **D**it gebied ik u, opdat gij elkander liefhebt.

18 **I**ndien u de wereld haat, zoo weet, dat zij mij eer dan u gehaat heeft.

19 **Z**ien gij van de wereld haat, zoo zou de wereld het hare liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.

20 **G**edenkt des woords, dat ik u gezegd heb: want dienstknecht is niet naerder dan zijn heer. **I**ndien zij mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren.

21 **M**aar al deze dingen zullen zij doen om mijns naams wil, omdat zij Hem niet kennen, die mij gezonden heeft.

22 **I**ndien ik niet gekomen ware, en tot hen gesproken had, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hunne zonde.

23 **D**ie mij haat, die haat ook mijnen Vader.

24 **I**ndien ik de werken onder hen niet had gedaan, die niemand anders gedaan heeft, zij hadden geene zonde; maar nu

hebben zij ze gezien, en beiden mij en mijnen Vader gehaat.

25 **M**aar *dit geschiedt*, opdat het woord vervuld worde, dat in hunne wet geschreven is: Zij hebben mij zonder oorzaak gehaat.

26 **M**aar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, dien ik u zenden zal van den Vader, *namelijk* den Geest der waarheid, die van den Vader uitgaat, die zal van mij getuigen.

27 **E**n gij zult ook getuigen, want gij zijt van den beginne met mij geweest.

HOOFDSTUK 16.

Christus voorzegt zijnen discipelen, dat zij zullen vervolgd worden, vs. 1: troost hen met de belofte des H. Geestes, die de wereld zal overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, 5: en hen in alle waarheid leiden, 12. Verklaart hun, dat hij weliswaar van hen weggenomen, doch daarna weder eenen kleinen tijd zal zenden worden, 16, en dat hunne droefheid in blijdschap zal veranderd worden, 20. Vermaant hen te bidden in zijn naam, met belofte van verhoord te zullen worden, 23, en verklaart vrij uit, zonder gelykenis, dat hij de wereld verlaat, 28: hetwelk de discipelen verstaande, in hun geloof versterkt, 29. Hij waarschuwt hen, dat zij verstrooid zullen worden en belooft hun zamen vrede, 31.

DEZE dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt.

2 **Z**ij zullen u uit de synagogen werpen; ja de ure komt, dat een iegelijk, die u zal dooden, zal meenen Gode eene dienst te doen.

3 **E**n deze dingen zullen zij u doen, omdat zij den Vader niet gekend hebben, noch mij.

4 **M**aar deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat, wanneer de ure zal gekomen zijn, gij dezelve moogt gedenken, dat ik ze u gezegd heb; doch deze dingen heb ik u van het begin niet gezegd, omdat ik bij u lieden was.

5 **E**n nu ga ik heen tot denge, die mij gezonden heeft, en niemand van u vraagt mij: Waar gaat gij heen?

6 **M**aar omdat ik deze dingen tot u gesproken heb, zoo heeft de droefheid u hart vervuld.

7 **D**och ik zeg u de waarheid: het is u nut, dat ik wegga: want indien ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen; *maar* indien ik heenga, zoo zal ik Hem tot u zenden.

8 **E**n die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel:

9 **V**an zonde, omdat zij in mij niet gelooven;

10 **E**n van gerechtigheid, omdat ik tot mijnen Vader heenga, en gij zult mij niet meer zien;

11 **E**n van oordeel, omdat de overste dezer wereld geoordeeld is.

12 **N**og vele dingen heb ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen.

13 **M**aar wanneer die zal gekomen zijn, *namelijk* de Geest der waarheid, *die* Hij zal u in al de waarheid leiden: want Hij zal van zich zelve niet spreken, maar zoo wat Hij zal geoordeeld hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen.

14 **D**ie zal mij verheerlijken; want Hij zal het uit het mijne nemen, en zal het u verkondigen.

15 **A**l wat de Vader heeft, is het mijne; daarom heb ik gezegd, dat Hij het uit het mijne zal nemen, en u verkondigen.

16 **E**enen kleinen tijd, en gij zult mij niet zien; en wederom eenen kleinen tijd, en gij zult mij zien: want ik ga heen tot den Vader.

17 **S**ommigen dan uit zijne discipelen zeiden tot elkander: Wat is dit, dat hij

J. o. H. 33.

Ps. 35:19, 69:5.

Joh. 14:26, 16:7.

Hand. 5:32.

Luk. 24:49.

Hand. 1:8, 21, 5:32.

Joh. 9:22, 31, 12:42.

Joh. 15:21, 1 Cor. 2:8.

Joh. 13:19, 14:29.

Luk. 24:49, Joh. 14:26, 15:26.

Joh. 12:31, 14:30.

Efez. 2:2, Col. 2:15.

Joh. 14:26.

Joh. 12:49.

Joh. 17:10.

Joh. 7:33.

J. o. H. 33.

tot ons zegt: Een en kleinen tijd, en gij zult mij niet zien; en wederom een en kleinen tijd, en gij zult mij zien; en: Want ik ga heen tot den Vader?

18 Zij zeiden dan: Wat is dit, dat hij zegt: Een en kleinen tijd / wij weten niet, wat hij zegt.

19 Jesus dan bekende, dat zij hem wilden vragen, en zeide tot hen: Vraagt gij daarvan onder elkander, dat ik gezegd heb: Een en kleinen tijd, en gij zult mij niet zien; en wederom een en kleinen tijd, en gij zult mij zien?

20 Voorwaar, voorwaar ik zeg u, dat gij zult schrijven en klagelijk weenen, maar de wereld zal zich verblijden; en gij zult bedroefd zijn, maar uwe droefheid zal tot blijdschap worden.

21 ^a Eene vrouw, wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl hare ure gekomen is; maar wanneer zij het kindeken gebaard heeft, zoo gedenkt zij de benaauwdheid niet meer, om de blijdschap, dat een mensch ter wereld geboren is.

22 En gij dan hebt nu wel droefheid; maar ik zal u wederom zien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen.

23 En in dien dag zult gij mij niets vragen. ^a Voorwaar, voorwaar ik zeg u: al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, dat zal Hij u geven.

24 Tot nog toe hebt gij niet gebeden in mijnen naam; bidt, en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

25 Deze dingen heb ik door gelijkenissen tot u gesproken; maar de ure komt, dat ik niet meer door gelijkenissen tot u spreken zal, maar u vrij uit van den Vader zal verkondigen.

26 In dien dag zult gij in mijnen naam bidden; en ik zeg u niet, dat ik den Vader voor u bidden zal.

27 Want de Vader zelf heeft u lief, dewijl gij mij liefgehad hebt, en hebt geloofd, dat ik van God ben uitgegaan.

28 ^a Ik ben van den Vader uitgegaan, en ben in de wereld gekomen; wederom verlaat ik de wereld, en ga heen tot den Vader.

29 Zijne discipelen zeiden tot hem: Zie, nu spreekt gij vrij uit, en zegt geene gelijkenis.

30 Nu weten wij, dat gij alle dingen weet, en gij hebt niet van nood, dat u iemand vrage. Hierom gelooven wij, dat gij van God uitgegaan zijt.

31 Jezus antwoordde hun: Geloofd gij nu?

32 ^a Ziet, de ure komt, en is nu gekomen, dat zij zult verstoofd worden, een iegelijk naar het zijne, en gij mij alleen zult laten; ^a en ^a agtans ben ik niet alleen, want de Vader is met mij.

33 Deze dingen heb ik tot u gesproken, ^a opdat gij in mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.

HOOFDSTUK 17.

Christus, als onze Hoogepriester, zich bereidende tot zijn lijd en sterven, bidt zijnen Vader, dat Hij hem verheerlijke, om het eeuwige leven te geven dengeen, die hem kennen, vs. 1. Verhaalt hoe getrouw en met welk eene vreugde hij het werk, dat hem was opgelegd, heeft volbragt, 4. Bidt voor zijne apostelen, dat de Vader hen beware in eenigheid der liefde, 9: van den hooze, 15; en heilige in zijne waarheid, 17. Bidt ook voor allen, die door hun woord in hem zullen gelooven, 21: dat zij een mogen zijn, 21; en bij hem zijn, waar hij is, om zijne heerlijkheid te aanschouwen, 24.

DIT heeft Jezus gesproken, en hij heeft zijne oogen op naar den hemel, en zeide: Vader! ^a de ure is gekomen, verheerlijk uwen Zoon, opdat ook uw Zoon U verheerlijke.

2 ^a Gelijkerwijs Gij hem magt gegeven hebt over alle vleesch, opdat al wat Gij hem gegeven heeft, hij hun het eeuwige leven geve.

3 En ^a dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt.

4 ^a Ik heb U verheerlijkt op de aarde; ^a ik heb volindigd het werk, dat Gij mij gegeven hebt om te doen.

5 En nu verheerlijk mij, Gij Vader! bij U zeiven, met de heerlijkheid, die ik bij U had, eer de wereld was.

6 Ik heb uwen naam geopenbaard den menschen, die Gij mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren uwe, en Gij hebt mij dezelve gegeven; en zij hebben uw woord bewaard.

7 Nu hebben zij bekend, dat alles, wat Gij mij gegeven hebt, van U is.

8 Want de woorden, die Gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, ^a en zij hebben waarlijk bekend, dat ik van U uitgegaan ben, en hebben geloofd, dat Gij mij gezonden hebt.

9 Ik bid voor hen; ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij mij gegeven hebt, want zij zijn uwe.

10 En ^a al het mijne is uwe, en het uwe is mijne; en ik ben in hen verheerlijkt.

11 En ik ben niet meer in de wereld, maar deze zijn in de wereld, en ik kome tot U. Heilige Vader! bewaar ze in uwen naam, die Gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als wij.

12 ^a Toen ik met hen in de wereld was, bewaarde ik ze in uwen naam. ^a Die Gij mij gegeven hebt, heb ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon der verderferis, opdat ^a de Schrift vervuld worde.

13 Maar nu kom ik tot U, en spreek dit in de wereld, opdat zij mijne blijdschap vervuld mogen hebben in zich zelve.

14 Ik heb hun uw woord gegeven; ^a en de wereld heeft ze gehaat, omdat zij van de wereld niet zijn, gelijk als ik van de wereld niet ben.

15 Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den booze.

16 Zij zijn niet van de wereld, gelijkerwijs ik van de wereld niet ben.

17 Heilig ze in uwe waarheid, ^a uw woord is de waarheid.

18 ^a Gelijkerwijs Gij mij gezonden hebt in de wereld, ^a alsoo heb ik hen ook in de wereld gezonden.

19 ^a En ik heilige mij zeiven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.

20 En ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in mij gelooven zullen.

21 Opdat zij allen ^a één zijn, gelijkerwijs Gij, Vader! in mij, ^a en ik in U, dat ook zij in ons één zijn, opdat de wereld geloove, dat Gij mij gezonden hebt.

22 En ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij mij gegeven hebt; opdat zij één zijn, gelijk als wij één zijn:

23 Ik in hen, en Gij in mij; opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekende, dat Gij mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt, gelijk Gij mij liefgehad hebt.

24 ^a Vader! ik wil, dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die Gij mij gegeven hebt; opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij mij gegeven hebt, want Gij hebt mij liefgehad, voor de grondlegging der wereld.

25 Rechtvaardige Vader! ^a de wereld heeft U niet gekend; maar ik heb U gekend, en deze hebben gekend, dat Gij mij gezonden hebt.

J. o. H. 33.

b Ps. 8:7.

Matt. 11:27.

Luk. 28:18.

Luk. 30:22.

Joh. 3:35.

Joh. 5:27.

1 Cor. 15:25.

Filipp. 2:10.

Hebr. 2:8.

c Jes. 53:11.

Jer. 9:23.

d Joh. 13:32.

14:13.

e Joh. 4:34.

19:30.

f Joh. 1:12.

10:30.

14:9.

g Joh. 16:27.

h Joh. 16:15.

i Joh. 6:39.

10:28.

18:9.

h Jes. 8:18.

Hebr. 2:13.

i Ps. 109:8.

m Joh. 15:19.

n Joh. 8:40.

o Joh. 20:21.

p 1 Cor. 12:30.

1 Thess. 4:7.

y Joh. 10:28.

14:11.

Gal. 3:28.

z Joh. 12:26.

14:3.

a Joh. 15:21.

16:3.

b Joh. 16:27.

17:8.

J. o. H. 33.

26 En ik heb hun uwen naam bekend gemaakt, en zal hem bekend maken; opdat de liefde, waarmee Gij mij liefgehad hebt, in hen zij, en ik in hen.

HOOFDSTUK 18.

Christus gaat met zijne discipelen in een' hof, vs. 1; alwaar Judas komt met de beide, om hem te vangen, 2; welke beide op Christus toespraak ter aarde valt, 4. Petrus houdt Malchus het oor af, waarover Christus hem bestraft, 10. Christus wordt gevangen genomen, en eerst tot Annas, daarna tot Kajafas gebracht, 13. Wordt door Petrus gezworen, en daarna verloochend, 15; door Kajafas ondervraagd over zijne discipelen en leer, 19. Van een' der dienaren geslagen, welken hij daarover bestraft, 22. Wordt door Petrus nog tweemaal verloochend, 25. Voor Pilatus in het regthuis gebracht, die naar zijne beschuldiging vraagt en hem aan het oordeel der Joden wil overgeven, 28. Wordt door Pilatus onderzocht naar zijn koninkrijk, hetwelk hij betuigt niet te zijn van deze wereld, 33. Pilatus verklaart hem onschuldig en wil hem loslaten, 38. Maar de Joden begeren Barabbas, 40.

JEZUS. «dit gezegd hebbende, ging uit met zijne discipelen over de heek Kedron, waar een hof was, in welken hij ging, en zijne discipelen.

2 En Judas, die hem verried, wist ook die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd was geweest met zijne discipelen.

3 b Judas dan, genomen hebbende de beide *kruisgheenten* en eenige dienaars van de overpriesters en farizeën, kwam aldaar met lantaarnen, en fakkelen, en wapenen.

4 Jezus dan, wetende alles, wat over hem komen zou, ging uit, en zeide tot hen: Wien zoekt gij?

5 Zij antwoordden hem: Jezus den Nazaréner. Jezus zeide tot hen: Ik ben het. En Judas, die hem verried, stond ook bij hen.

6 Als hij dan tot hen zeide: Ik ben het, gingen zij achterwaarts, en vielen ter aarde.

7 Hij vraagde hun dan wederom: Wien zoekt gij? En zij zeiden: Jezus den Nazaréner.

8 Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd, dat ik het ben. Indien gij dan mij zoekt, zoo laat dezen heengaan.

9 Opdat het woord vervuld zou worden, dat hij gezegd had: «Uit degenen, die Gij mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren.

10 d Simon Petrus dan, hebbende een zwaard, trok hetzelfde uit, en sloeg des hoogepriesters dienstknecht, en hleuw zijn regteroor af. En de naam van den dienstknecht was Malchus.

11 Jezus dan zeide tot Petrus: Steek uw zwaard in de schede. Den drinkbeker, dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drinken?

12 De beiden dan, en de oversten over duizend, en de dienaars der Joden namen Jezus gezamenlijk en bonden hem.

13 f En leidden hem henen, eerst tot a Annas, want hij was de vrouws vader van Kajafas, welke destelven jaars hoogepriester was.

14 h Kajafas nu was degene, die den Joden geraden had, dat het nut was, dat een mensch voor het volk stierve.

15 i En Simon Petrus volgde Jezus, en een ander discipel. Deze discipel nu was den hoogepriester bekend, en ging met Jezus in des hoogepriesters zaal.

16 En Petrus stond buiten aan de deur. De andere discipel dan, dien den hoogepriester bekend was, ging uit, en sprak met de deurwaarder, en bragt Petrus in.

17 De dienstvaagd dan, die de deurwaarder was, zeide tot Petrus: Zijt ook

gij niet uit de discipelen van dezen mensch? Hij zeide: Ik ben niet.

18 En de dienstknechten en de dienaars stonden, hebbende een kolenvuur gemaakt, omdat het koud was, en warmden zich, a Petrus stond bij hen, en warmde zich.

19 De hoogepriester dan vraagde Jezus van zijne discipelen, en van zijne leer.

20 Jezus antwoordde hem: i Ik heb vrij uit gesproken tot de wereld; ik heb allen tijd geleerd in de synagoge en in den tempel, waar de Joden van alle plaatsen zamenkomen; en in het verborgen heb ik niets gesproken.

21 Wat ondervraagt gij mij? ondervraag degenen, die het gehoord hebben, wat ik tot hen gesproken heb; zie, deze weten, wat ik gezegd heb.

22 En als hij dit zeide, u gaf een van de dienaren, die daarbij stond, Jezus eenen kinnebakslag, zeggende: Antwoordt gij alzoo den hoogepriester?

23 Jezus antwoordde hem: Indien ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade; en indien wel, waarom slaat gij mij?

24 a Annas dan had hem gebonden gezonden tot Kajafas den hoogepriester.

25 e En Simon Petrus stond en warmde zich. Zij zeiden dan tot hem: Zijt ook gij niet uit zijne discipelen? Hij loochende het, en zeide: Ik ben niet.

26 Een van de dienstknechten des hoogepriesters, die maagchep was van den genen, dien Petrus het oor afgehouden had, zeide: Heb ik u niet gezien in den hof met hem?

27 Petrus dan loochende het wederom, p En terstond kraaide de haan.

28 q Zij dan leidden Jezus van Kajafas in het regthuis. En het was 's morgens vroeg; en zij gingen niet in het regthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het paschaeten mochten.

29 Pilatus dan ging tot hen uit, en zeide: Wat beschuldiging brengt gij tegen dezen mensch?

30 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Indien deze geen kwaaddoener ware, zoo zouden wij hem u niet overgeleverd hebben.

31 Pilatus dan zeide tot hem: Neemt gij hem, en oordeelt hem naar uwe wet. De Joden dan zeiden tot hem: Het is ons niet geoorloofd iemand te dooden.

32 r Opdat het woord van Jezus vervuld werd, dat hij gezegd had, betekende, hoedanigen dood hij sterven zoude.

33 f Pilatus dan ging wederom in het regthuis, en riep Jezus, en zeide tot hem: Zijt gij de Koning der Joden?

34 Jezus antwoordde hem: Zegt gij dit van u zelven, of hebben het u anderen van mij gezegd?

35 Pilatus antwoordde: Ben ik een Jood? uw volk en de overpriesters hebben u aan mij overgeleverd; wat hebt gij gedaan?

36 Jezus antwoordde: s Mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Indien mijn koninkrijk van deze wereld ware, zoo zouden mijne dienaars gestreden hebben, opdat ik den Joden niet ware overgeleverd; maar nu is mijn koninkrijk niet van hier.

37 Pilatus dan zeide tot hem: Zijt gij dan een koning? Jezus antwoordde: Gij zegt, dat ik een Koning ben. Hiertoe ben ik geboren, en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, opdat ik der waarheid getuigenis geve. Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort mijne stem.

38 Pilatus zeide tot hem: Wat is waarheid! En als hij dat gezegd had, ging hij wederom uit tot de Joden, en zeide tot hen: v Ik vind geene schuld in hem.

J. o. H. 33.

a Matt. 26:50.
Mark. 14:47.
Luk. 22:53.

i Joh. 7:26.

u Jer. 39:2
Hand. 23:2.

a Matt. 26:57.
Luk. 14:53.
Luk. 22:54.

o Matt. 26:71.
Luk. 14:69.
Luk. 22:58.

p Joh. 13:38.

q Matt. 27:1.
Mark. 15:1.
Luk. 22:66.
23:1.

r Hand. 10:28.
11:3.

a Matt. 20:19.
Joh. 12:32.

f Matt. 27:11.
Mark. 15:2.
Luk. 23:5.

u Joh. 6:15.
1 Tim. 6:13.

v Matt. 27:24.
Luk. 23:4.

a 2Sam. 15:23.
Matt. 26:36.
Mark. 14:32.
Luk. 22:39.

b Matt. 26:47.
Mark. 14:43.
Luk. 22:47.

c Joh. 6:39.
10:28.
17:12.

d Matt. 26:51.
Mark. 14:47.
Luk. 22:50.

e Matt. 26:22.
26:39.

f Matt. 26:57.
Mark. 14:53.
Luk. 22:54.

g Luk. 3:2.

h Joh. 11:50.

i Matt. 26:58.
Mark. 14:54.
Luk. 22:54.

J. o. H. 32.

39 Doch zij hebt u eene gewoonte. dat ik u op het pascha eenen loslate. Wilt gij dan, dat ik u den Koning der Joden loslate?

40 Zij dan riepen allen wederom, zeggende: Niet dezen, maar Bar-abbas! y En Bar-abbas was een moordenaar.

HOOFDSTUK 19.

Pilatus doet Christus gezeelen. De kriegslieden bespotten en mishandelen hem. vs. 1; hij wordt alzoo den Joden vertoond. 4. De overpriesters roepen: kruis hem; doch Pilatus verklaart hem onschuldig. 6. De Joden heropen zich op hunne wet. 7; waarop Pilatus Jesus nader ondervraagt. 8; en zoekt weder hem los te laten, doch wordt door de Joden bedreigd met des keizers ongenade. 12; waarom hij Christus overgeeft om gekruist te worden. 16. Christus draagt zijn kruis. 17. Wordt gekruist tusschen twee moordenaars. 18. Het opschrift van het kruis. 19. De kriegsknechten verdeelen zyne kleederen. 23. Hij beveelt zyne moeder den discipel, dien hij liefhad. 25; heeft dorst en wordt met edik gedrenkt. 28. geeft den wrost. 30. De beenen der moordenaars worden gebroken. 31. en de zijde van Christus doorstoken. 34. Wordt door Jozef van Arimathéa en Nicodemus, met toelating van Pilatus, begraven. 38.

TOEN u nam Pilatus dan Jezus, en gezeelde hem.

2 En de kriegsknechten, eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op zijn hoofd, en wierpen hem een purperen kleed om;

3 En zeiden: Wees gegroet, gij Koning der Joden! En zij gaven hem kienebakslagen.

4 Pilatus dan kwam wederom uit, en zeide tot hen: Ziet, ik breng hem tot u lieden uit, opdat gij wetet, dat ik in hem geene schuld vinde.

5 Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon, en het purperen kleed. En Pilatus zeide tot hen: Ziet, de mensche!

6 Als hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis hem, kruis hem! Pilatus zeide tot hen: Neemt gijlieden hem en kruis hem; want ik vind in hem geene schuld.

7 De Joden antwoordden hem: w Wij hebben eene wet, en naar onze wet moet hij sterven, want hij heeft zich zelven Gods Zoon gemaakt.

8 Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij meer bevreesd;

9 En ging wederom in het regthuis, en zeide tot Jezus: Van waar zijt gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

10 Pilatus dan zeide tot hem: Spreekt gij tot mij niet? weet gij niet, dat ik magt heb u te kruisigen, en magt heb u los te laten?

11 Jezus antwoordde: Gij zoudt geene macht hebben tegen mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom, die mij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde.

12 Van toen af zocht Pilatus hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: Indien gij dezen loslaat, zoo zijt gij des keizers vriend niet; een iegelijk, die zich zelven koning maakt, wederspreekt den keizer.

13 Als Pilatus dan dit woord hoorde, bracht hij Jezus uit, en zat neder op den registerstoel, in de plaats, genaamd Lithostrotos, en in het Hebreewsch Gabbatha.

14 En het was de voorbereiding van het pascha, en omtrent de zesde ure; en hij zeide tot de Joden: Ziet, uw Koning!

15 Maar zij riepen: Neem weg, neem weg, kruis hem! Pilatus zeide tot hen: Zal ik uwen Koning kruisigen? De overpriesters antwoordden: n Wij hebben geen koning, dan den keizer.

16 Toen gaf hij hem dan hun over,

opdat hij gekruist zou worden. En zij namen Jezus, en leidden hem weg.

17 y En hij, dragende zijn kruis, ging uit naar de plaats, genaamd Hoofdscheelplaats, welke in het Hebreewsch genaamd wordt Golgotha:

18 Alwaar zij hem kruisten, en met hem twee anderen, aan elke zijde eenen, en Jezus in het midden.

19 a En Pilatus schreef ook een opschrift, en sette dat op het kruis; en er was geschreven: JEZUS DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN.

20 Dit opschrift dan lazen velen van de Joden: want de plaats, waar Jezus gekruist werd, was nabij de stad; en het was geschreven in het Hebreewsch, in het Grieksch, en in het Latijn.

21 De overpriesters dan der Joden zeiden tot Pilatus: Schrijf niet: De Koning der Joden; maar, dat hij gezegd heeft: Ik ben de Koning der Joden.

22 Pilatus antwoordde: Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.

23 b De kriegsknechten dan, als zij Jezus gekruist hadden, namen zijne kleederen (en maakten vier deelen, voor elken kriegsknecht een deel) en den rok. De rok nu was zonder naad, van boven af geheel gewezen.

24 Zij dan zeiden tot elkander: Laat ons dien niet scheuren, maar laat ons daarover loten, wien die zin zal; opdat de Schrift vervuld worde, die zegt: a Zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en over mijne kleeding hebben zij het lot geworpen. Dit hebben dan de kriegsknechten gedaan.

25 c En bij het kruis van Jezus stonden zijne moeder, en zijner moeders zuster, Maria, de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena.

26 Jezus nu, ziende zijne moeder, en den discipel, dien hij liefhad, daarbij staande, zeide tot zijne moeder: Vrouw! zie, uw zoon.

27 Daarna zeide hij tot den discipel: Zie, uwe moeder. En van die ure aan nam haar de discipel in zijn huis.

28 Hierna Jezus, wetende, dat nu alles volbragt was, opdat de Schrift zou vervuld worden, zeide: Mij dorst.

29 d Daar stond dan een vat vol ediks, en zij vulden eene spons met edik, en omleiden ze met hijzop, en bragten ze aan zijnen mond.

30 Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide hij: e Het is volbragt! En het hoofd buigende, gaf den geest.

31 De Joden dan, opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op den sabbat, dewijl het de voorbereiding was (want die dag des sabbats was groot), baden Pilatus, dat hunne beenen zouden gebroken, en zij weggenomen worden.

32 De kriegsknechten dan kwamen, en braken wel de beenen des eersten, en des anderen, die met hem gekruist was;

33 Maar komende tot Jezus, als zij zagen, dat hij nu gestorven was, zoo braken zij zijne beenen niet.

34 Maar een der kriegsknechten doorstak zijne zijde met eene speer, en terstond kwam er bloed en water uit.

35 En als die het gezien heeft, die heeft het getuigd, en zijne getuigenis is waarachtig; en hij weet, dat hetgeen hij zegt, waar is, opdat ook gij gelooven moogt.

36 Want deze dingen zijn geschied, opdat de Schrift vervuld worde: Geen been van hem zal verbroken worden.

37 En wederom zegt eene andere Schrift: f Zij zullen zien, in welken zij gestoken hebben.

38 g En daarna Jozef, van Arimathéa (die een discipel van Jezus was, maar bedekt, om de vreeze der Joden), bad Pilatus, dat hij het lichaam van Jezus mogt

J. o. H. 33.

g Matt. 27:31.

33.

Mark. 15:22.

Luk. 23:26.

33.

A Matt. 27:37.

Mark. 15:26.

Luk. 23:38.

i Matt. 27:35.

Mark. 15:21.

Luk. 23:34.

k Ps. 22:19.

l Matt. 27:55.

Mark. 15:40.

Luk. 32:49.

m Ps. 69:22.

n Matt. 27:48.

o Joh. 17:4.

p 1 Joh. 5:6.

q Ps. 12:46.

Num. 9:12.

r Zach. 12:10.

s Matt. 27:57.

Mark. 15:42.

Luk. 23:50.

t Joh. 12:42.

J. o. H. 33.

wegnemen; en Pilatus liet het toe. Hij dan ging en nam het ligchaam van Jezus weg.

u Joh. 3:1.
7:50.

39 En 'Nododemus kwam ook (die des nachts tot Jezus eerst gekomen was), brengende een mengsel van mirre en aloë, omtrent honderd ponden gewigts.

40 Zij namen dan het ligchaam van Jezus, en bonden dat in linnen doeken met de speerrijen, gelijk de Joden de gewoente hebben van begraven.

41 En er was in de plaats, waar hij gekruist was, een hof, en in den hof een nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest.

42 Aldaar dan leiden zij Jezus, om de voorbereiding der Joden, overmits het graf nabij was.

HOOFDSTUK 20.

Maria Magdalena gaat naar het graf, hetwelk zij ledig vindt, en boodschapt zulks aan Petrus en Johannes, vs. 1: die beiden naar het graf loopen, en het altoos bevinden, 3. Maria ziet in het graf twee engelen, 11. Christus zelf verschijnt aan haar, op wien bevel zij den discipelen zijne opstanding boodschapt, 14. aan welke Christus ook zelf des avonds verschijnt, 19; en geeft hun den H. Geest, en magt om de zonden te vergeven en te houden, 21. Thomas daar niet bij geweest zijnde, wil niet gelooven, 24. totdat hij acht dagen daarna Christus zelve ziet en helpt, 26. Johannes verklaart, waarom uit vele andere, deze teekenen beschreven zijn, 30.

a Matt. 28:1.
Mark. 16:1.
Luk. 24:1.

1 En op den eersten dag der week ging Maria Magdalena vroeg, als het nog duister was, naar het graf; en zag den steen van het graf weggenomen.

b Joh. 13:23.
21:7, 20.

2 Zij liep dan, en kwam tot Simon Petrus en tot den anderen discipel, welke Jezus liefhad, en zeide tot hen: Zij hebben den Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet, waar zij hem gelegd hebben.

c Luk. 24:12.

3 Petrus dan ging uit, en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf.

4 En deze twee liepen te gelijk, en de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam eerst tot het graf.

d Joh. 19:40.

5 En als hij nederbukt, zag hij de doeken liggen, nogtans ging hij er niet in. 6 Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging in het graf; en zag de doeken liggen.

e Joh. 11:44.

7 En den zweetdoek, die op zijn hoofd geweest was, zag hij niet bij de doeken liggen, maar in het bijzonder in eene andere plaats zamengegord.

8 Toen ging dan ook de andere discipel er in, die eerst tot het graf gekomen was, en zag het, en geloofde.

f Ps. 16:10.
Hand. 2:23.
31.
13:35.

9 Want zij wisten nog des Schrift niet, dat hij van de dooden moest opstaan.

10 De discipelen dan gingen wederom naar huis.

g Matt. 28:1.
Mark. 16:5.
Luk. 24:4.

11 En Maria stond buiten bij het graf, weene. Als zij dan weende, bukte zij in het graf;

12 En zag twee engelen in witte kleederen zitten, eenen aan het hoofd, en eenen aan de voeten, waar het ligchaam van Jezus gelegen had.

13 En die zeiden tot haar: Vrouw! wat weent gij? Zij zeide tot hen: Omdat zij mijnen Heere weggenomen hebben, en ik weet niet, waar zij hem gelegd hebben.

h Matt. 28:9.
Mark. 16:9.

14 En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan, en zij wist niet, dat het Jezus was.

15 Jezus zeide tot haar: Vrouw! wat weent gij? wien zoekt gij? Zij meende, dat het de hovenier was, zeide tot hem: Heer! zoo zij hem weggedragen hebt, zeg mij, waar zij hem gelegd hebt, en ik zal hem wegnemen.

16 Jezus zeide tot haar: Maria! Zij zich omkeerende, zeide tot hem: Rabbouni! hetwelk is gezegd, Meester.

17 Jezus zeide tot haar: Raak mij niet aan, want ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader; maar ga heen tot mijne broeders, en zeg hun: Ik vare op tot mijnen Vader en uwen Vader, en tot mijnen God en uwen God.

18 Maria Magdalena ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heere gezien had, en dat hij haar dit gezegd had.

19 Als het dan avond was, op denzelven eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vreeze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!

20 En dit gezegd hebbende, toonde hij hua zijne handen en zijne zijde. De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden! o gelijkertwijls mij de Vader gezonden heeft, zende ik ook ulieden.

22 En als hij dit gezegd had, blies hij op hen, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest.

23 Zoo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zoo gij iemands zonden houdt, dien zijn zij gehouden.

24 En Thomas, een van de twaalfen, gezegd Didymus, was met hen niet, toen Jezus daar kwam.

25 De andere discipelen dan zeiden tot hem: Wij hebben den Heere gezien. Doch hij zeide tot hen: Indien ik in zijne handen niet zie het teeken der nagelen, en mijnen vinger steke in het teeken der nagelen, en steke mijne hand in zijne zijde, ik zal geenszins gelooven.

26 En na acht dagen waren zijne discipelen wederom binnen, en Thomas met hen; en Jezus kwam, als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden!

27 Daarna zeide hij tot Thomas: Breng uwen vinger hier, en zie mijne handen, en breng uwe hand, en steek ze in mijne zijde; en zijt niet ongeloovig, maar geloovig.

28 En Thomas antwoordde en zeide tot hem: Mijn Heere en mijn God!

29 Jezus zeide tot hem: Omdat gij mij gezien hebt, Thomas! zoo hebt gij geloofd; zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben, en nogtans zullen geloofd hebben.

30 Jezus dan heeft nog wel vele andere teekenen in de tegenwoordigheid zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek;

31 Maar deze zijn geschreven, opdat gij geloofd, dat Jezus is de Christus, de Zone Gods; en opdat gij, geloovende, het leven hebt in zijnen naam.

HOOFDSTUK 21.

Christus openbaart zich wederom aan eenige zijner discipelen, terwijl zij visschen, vs. 1: zegent hen met eene zeer groote vangst, waardoor hij hun geopenbaard wordt, 6. Petrus werpt zich zelven in de zee, om bij hem te komen, en de andere discipelen volgen met het schip, 7. Christus eet het middagmaal met hen, 9; en vraagt Petrus tot driemaal toe, of hij hem liefhad, en beveelt hem zijne schapen te weiden, 15. Voorziet hem met welken dood hij God zou verheerlijken, 18. Bestraft zijne vraag auzgaande Johannes, 20. Johannes besluit zijne evangelische geschiedenis, 24.

NA dezen openbaarde Jezus zich zelven wederom den discipelen aan de zee van Tiberias. En hij openbaarde zich aldus:

2 Er waren te zamen Simon Petrus, en Thomas, gezegd Didymus, en Nathanaël, die van Kana in Galilea was, en de zonen van Zebedeus, en twee andere van zijne discipelen.

J. o. H. 33.

i Ps. 22:23.
Matt. 28:10.
Hebr. 2:11.

k Joh. 16:28.

l Matt. 28:8.
Matt. 16:10.
Luk. 24:9.m Mark. 16:14.
Luk. 24:36.
1 Cor. 15:5.

n Joh. 16:22.

o Jes. 61:1.
Matt. 28:19.
Mark. 16:15.
Luk. 4:18.
Joh. 17:18.p Matt. 16:19.
18:18.

q 1 Joh. 1:1.

r 1 Petr. 1:8.

s Joh. 21:25.

t Joh. 1:1.

u Joh. 1:1.

v Joh. 1:1.

w Joh. 1:1.

x Joh. 1:1.

y Joh. 1:1.

z Joh. 1:1.

aa Joh. 1:1.

ab Joh. 1:1.

ac Joh. 1:1.

ad Joh. 1:1.

ae Joh. 1:1.

af Joh. 1:1.

ag Joh. 1:1.

ah Joh. 1:1.

ai Joh. 1:1.

aj Joh. 1:1.

ak Joh. 1:1.

al Joh. 1:1.

am Joh. 1:1.

J. o. H. 33.

3 Simon Petrus zeide tot hen : Ik ga vissen. Zij zeiden tot hem : Wij gaan ook met u. Zij gingen uit, en traden terstond in het schip, en in dien nacht vingen zij niets.

4 En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op den oever; doch de discipelen wisten niet, dat het Jezus was.

5 Jezus dan zeide tot hen : Kinderkens! hebt gij niet eenige toespis? Zij antwoorden hem : Neen.

6 En hij zeide tot hen : *c* Werpt het net aan de rechterzijde van het schip, en gij zult vinden. Zij wierpen het dan, en konden hetzelfde niet meer trekken van wege de menigte der vissen.

7 De discipel dan, *d* welken Jezus liefhad, zeide tot Petrus : Het is de Heere! Simon Petrus dan, hoorende, dat het de Heere was, omgordde het opperkleed, (want hij was naakt) en wierp zich zelve in de zee.

8 De andere discipelen kwamen met het scheepje, (want zij waren niet verre van het land, maar omtrent twee honderd ellen) slepende het net met de visschen.

9 Als zij dan aan het land gekaant waren, zagen zij een kolenvuur liggen, en visch daarop liggen, en brood.

10 *e* Jezus zeide tot hen : Brengt van de visschen, die gij nu gevangen hebt.

11 Simon Petrus ging op, en trok het net op het land, vol groote vissen, tot honderd drie en vijftig; en hoewel er zoo vele waren, zoo scheurde het net niet.

12 Jezus zeide tot hen : Komt herwaarts, houdt het middagmaal. En niemand van de discipelen durfde hem vragen : Wie zijt gij? wetende dat het de Heere was.

13 Jezus dan kwam, en nam het brood, en gaf het hun, en den visch desgelijks.

14 Dit was nu de derde maal, dat Jezus zijnen discipelen geopenbaard is, nadat hij van de dooden opgewekt was.

15 Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus : Simon, *zoon van Jonas!* hebt gij mij liever dan deze? Hij zeide tot hem :

Ja, Heere? gij weet, dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem : Weid mijne lammeren.

16 Hij zeide wederom tot hem ten tweede maal : Simon, *zoon van Jonas!* hebt gij mij lief? Hij zeide tot hem : Ja Heere! gij weet, dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem : Hoed mijne schapen.

17 Hij zeide tot hem ten derde maal : Simon, *zoon van Jonas!* hebt gij mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat hij ten derde maal tot hem zeide : Hebt gij mij lief? en zeide tot hem : Heere! gij weet alle dingen, gij weet, dat ik u liefheb. Jezus zeide tot hem : Weid mijne schapen.

18 *g* Voorwaar, voorwaar zeg ik u : toen gij jonger waart, gordet gij u zelve, en wandeldet, alwaar gij wildet; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zoo zult gij uwe handen uitstrekken, en een ander zal u gorden, en brengen, waar gij niet wilt.

19 *a* En dit zeide hij, beteekenende, met hoedanigen dood hij God verheerlijken zou. En dit gesproken hebbende, zeide hij tot hem : Volg mij.

20 En Petrus zich omkeerende, zag den discipel volgen, welken Jezus liefhad, die ook in het avondmaal op zijne borst gevallen was, en gezegd had : Heere! wie is het, die u verraden zal?

21 *Al* Petrus dezen zag, zeide hij tot Jezus : Heere! maar wat zal deze?

22 Jezus zeide tot hem : Indien ik wil, dat hij blijve, totdat ik come, wat gaat het u aan? volg gij mij.

23 Dit woord dan ging uit onder de broederen, dat deze discipel niet zou sterven. En Jezus had tot hem niet gezegd, dat hij niet sterven zou; maar : Indien ik wil, dat hij blijve, totdat ik come, wat gaat het u aan?

24 Deze is de discipel, die van deze dingen getuigt, en deze dingen geschreven heeft; en wij weten, dat zijne getuigenis *a* waarachtig is.

25 *e* En er zijn nog vele andere dingen, die Jezus gedaan heeft, welke, zoo zij elk bijzonder geschreven wierden, ik acht, dat ook de wereld zelve de geschrevene boeken niet zou bevatten. Amen.

J. o. H. 33.

f Joh. 16. 30.*g* Joh. 13. 36.

Hand. 12. 3.

2 Petr. 1. 14.

a 2 Petr. 1. 14.*i* Joh. 13. 23.

20. 2.

21. 7.

k Joh. 19. 35.*l* Joh. 20. 30.

DE HANDELINGEN

DER

HEILIGE APOSTELEN,

BESCHREVEN DOOR LUKAS.

HOOFDSTUK 1.

De voorrede van Lukas, waardoor hij dit zijn tweede boek verbindt met zijn evangelie, vs. 1. Christus verkeert na zijn opstanding veertig dagen lang met zijne apostelen. 3. Beveelt hun binnen Jeruzalem te verwachten de zending des H. Geestes. 4. Beantwoordt hunne vraag, wanneer hij het koninkrijk van Israël zal oprichten. 6. Vaart voor hunne oogen op in den hemel. 9. Hetwelk twee engelen getuigen, die ook zijne wederkomst voorzeggen. 10. De apostelen keeren weder naar Jeruzalem. 12. Blijven eendragtig in het gebed met eenige vrouwen en met de moeder van Jezus. 13. Petrus verhaalt de voorzeggingen over Judas en zijnen uitgang. 15. En vermaant eenen anderen in Judas plaats aan te stellen. 21. Tere mannen worden voorgesteld. 23. uit welke na het gebed, door het lot, Matthias tot een apostel verkozen wordt. 24.

HET eerste boek heb ik gemaakt, o Theofilus! van al hetgeen Jezus begonnen heeft beide te doen en te leeren; 2. Tot op den dag, in welken hij opge-

nomen is, nadat hij door den Heiligen Geest aan de apostelen, die hij uitverkoren had, bevelen had gegeven.

3. *c* Aan welke hij ook, nadat hij geleden had, zich zelve levend vertoond heeft, met vele gewisse kenteekenen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien, en sprekende van de dingen, die het koninkrijk Gods aangaan.

4. *d* En als hij met hen vergaderd was, beval hij hun, dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden, maar verwachten de belofte des Vaders, *e* die gij, zeide hij, van mij gehoord hebt.

5. *f* Want Johannes doopte wel met water, *g* maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen.

6. Zij dan, die zamengekomen waren, vroegen hem, zeggende : *a* Heere! zult gij in dezen tijd aan Israël het koninkrijk wederoprichten?

Joh. 1: 26. Hand. 11: 16. 19: 4. *g* Jes. 44: 3. Joel 2: 28. Hand. 2: 4. 11: 15. *a* Matt. 24: 3.

J. o. H. 33.

c Mark. 16. 19.

Luk. 9. 51.

1 Tim. 3. 16.

b Joh. 20. 21.*c* Mark. 16. 14.

Joh. 20. 19.

21. 1.

1 Cor. 15. 5.

d Luk. 24. 48.

49.

e Joh. 14. 26.

15. 26.

16. 7.

f Matt. 5. 11.

Mark. 1: 8.

Luk. 3. 16.

J. o. H. 33.

7 En hij zeide tot hen: Het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in zijne eigene magt gesteld heeft;

i Matt. 24:36.

k Hand. 2:4.

l Jes. 2:3.

Luk. 24:48.

Joh. 13:37.

Hand. 2:32.

m Mark. 16:19.

Luk. 24:51.

n Matt. 28:5.

o Dan. 7:13.

Matt. 24:30.

Mark. 13:30.

Luk. 21:27.

1 Thess. 1:10.

2 Thess. 1:10.

Openb. 1:7.

8 Maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, die over u komen zal; en gij zult mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem, als in geheel Judéa en Samaria, en tot aan het uiterste der aarde.

9 En als hij dit gezegd had, werd hij opgenomen, daar zij het zagen, en eene wolk nam hem weg van hunne oogen.

10 En alzoo zij hunne oogen naar den hemel hielden, terwijl hij heenvoer, ziet, twee mannen stonden bij hen in witte kleeding;

11 Welke ook zeiden: Gij galilésche mannen! wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alsoo komen, gelijkterwijls gij hem naar den hemel hebt zien heenvaren.

12 Toen keerden zij wederom naar Jeruzalem, van den berg, die genaamd wordt de Olijfberg, welke is nabij Jeruzalem, liggende van daar eene sabbats-reize.

13 En als zij ingekomen waren, gingen zij op in de opperzaal, waar zij bleven, naamelijk Petrus en Jakobus, en Johannes en Andriás, Filippus en Thomas, Bartholoméus en Mattheüs, Jakobus, de zoon van Alféus, en Simon Zelotes, en Judas, de broeder van Jakobus.

14 Deze allen waren eendragtiglijk volhardende in het bidden en smeken, met de vrouwen, en Maria, de moeder van Jezus, en met v. zijne broederen.

p Matt. 13:55.

15 En in dezelve dagen stond Petrus op in het midden der discipelen, en sprak: (er was nu eene schare bijeen van om trent honderd en twintig personen)

16 Mannen! broeders! deze Schrift moest vervuld worden, v. welke de Heilige Geest door den mond Davids voorzeggd heeft van Judas, v. die de leidsman geweest is dergenen, die Jezus vingen:

q Ps. 41:10.

Matt. 26:23.

Joh. 13:18.

17 Want hij was met ons gerekend, en had het lot dezer bediening verkregen.

r Matt. 36:47.

Mark. 14:43.

Joh. 18:3.

18 Deze dan heeft verworven eenen akker, door den loon der ongerechtigheid, en voorwaarts overgevalen zijnde, is midden opgeborsten, en al zijne ingewanden zijn uitgestort.

t 2 Sam. 17:23.

Matt. 27:5.

19 En het is bekend geworden allen, die te Jeruzalem wonen, alzoo dat die akker, in hunne eigene taal genoemd wordt Akeldamas, dat is, een akker des bloeds.

u Matt. 27:8.

20 Want er staat geschreven in het boek der psalmen: Zijne woonsteede worde worst, en er zij niemand, die in dezelve wone. En: Een ander neme zijn opzienersambt.

v Ps. 69:26.

w Ps. 109:8.

21 Het is dan noodig, dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben al den tijd, in welchen de Heere Jezus onder ons in- en uitgegaan is.

x Hand. 6:3.

22 Beginnende van den doop van Johannes, tot den dag toe, in welchen hij v. van ons opgenomen is, een derzelve met ons getuige worde van zijne opstanding.

y Hand. 1:9.

23 En zij stelden er twee, Jozef, genaamd Barsabas, die toegenaamd was Justus, en Matthias.

r Hand. 6:6.

24 En zij baden en zeiden: Gij Heere! gij kenner der harten van allen, wijs van deze twee eenen aan, dien Gij uitverkoren hebt;

a 1 Sam. 16:17.

1 Kron. 28:9.

29:17.

Ps. 7:10.

Jer. 11:30.

17:10.

29:12.

Hand. 15:8.

Openb. 2:23.

25 Om te ontvangen het lot dezer bediening en des apostelschaps, waarvan Judas afgeweken is, dat hij heenging in zijne eigene plaats.

26 En zij wierpen hunne loten; en het viel op Matthias, en hij werd met gemeene toestemming tot de elf apostelen gekozen.

HOOFDSTUK 2.

J. o. H. 33.

De Heilige Geest wordt met zichtbare teekenen op den pinksterdag uitgestort over de apostelen, vs. 1; die, met zijne gaven vervuld zijnde, de groote daden Gods in allerlei talen spreken, v. 4; waarover binnen Jeruzalem onder allerlei natiën van volken beroering ontstaat, zoodat sommigen zich versouderren, en anderen daarmede spotten, v. 5. Petrus wederlegt de spotters, en wijst aan, dat zulks geschied is naar de voorzegging van den profet Joel, 2. Bewoet uit de psalmen Davids, dat Jezus, dien zij gekruist hadden, van de dooden was opgestaan, gezeten ter rechterhand Gods, en van daar deze gaven had uitgestort, v. 22; en alzoo de belofte Messias was, v. 30. De toehoorders, daardoor verslagen, worden door Petrus vermaand tot bekeering, met dit gevolg, dat er drie duizend wonden gedoopt, v. 37. Deze volhardden in de leer der apostelen en in de beoefening van geloof en liefde, hebbende de vordere gemeen, v. 42. De gemeente neemt dagelijks toe, v. 47.

EN als de dag v. den pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendragtiglijk bijeen.

a Lev. 23:15.

Deut. 16:9.

2 En er geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van eenen geweldigen, gedrevenen wind, en vervulde het gehele huis, waar zij zaten.

k Hand. 1:14.

3 En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen.

4 En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken v. met andere talen, zoo als de Geest hun gaf uit te spreken.

e Matt. 3:11.

Mark. 1:8.

Luk. 3:16.

Joh. 14:26.

15:26.

16:13.

Hand. 11:15.

19:6.

5 En er waren Joden, te Jeruzalem wonende, godvruchtige mannen van allen volke dergenen, die onder den hemel zijn.

d Mark. 16:17.

Hand. 10:46.

6 En als deze stem geschied was, kwam de menigte samen en werd beroerd; want een iegelijk hoorde hen in zijne eigene taal spreken.

7 En zij ontzetten zich allen, en verwonderden zich, zeggende tot elkander: Ziet, zijn niet alle deze, die daar spreken, Galiléers?

8 En hoe hooren wij hen een iegelijk in onze eigene taal, in welk wij geboren zijn?

9 Parthen, en Médiers, en Elamieten, en die inwoners zijn van Mesopotamie, en Judéa, en Cappadocië, Pontus en Azie;

10 En Frygië, en Pamfylie, Egypte, en de deelen van Libyë, hetwelk bij Cyrène ligt, en uitlandsche Romeinen, beide Joden en Jodengenooten;

11 Kretensen en Arabieren, wij hooren hen in onze talen de groote werken Gods spreken.

12 En zij ontzetten zich allen, en werden twijfelmoedig, zeggende, de een tegen den ander: Wat wil toch dit zijn?

13 En anderen, spottende, zeiden: Zij zijn vol zoeten wijns.

14 Maar Petrus, staande met de elfven, verhef zijne stem, en sprak tot hen: Gij joodsche mannen, en gij allen, die te Jeruzalem woont! dit zij u bekend, en laet mijne woorden tot uwe ooren ingaan.

15 Want deze zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt; want het is eerst de derde ure van den dag.

16 Maar dit is het, wat gesproken is door den profet Joel:

e Jes. 44:3.

Ezrec. 11:19.

36:27.

Joël 2:28.

Zach. 12:10.

Joh. 7:38.

17 En het zal zijn in de laatste dagen, (zeft God) Ik zal u nitstorten van mijnen Geest op alle vleesch; en uwe zonen en uwe dochters zullen profeteren, en uwe jongelingen zullen gezigten zien, en uwe ouden zullen droomen droomen.

18 En ook op mijne dienstknechten, en op mijne dienstmaagden, zal Ik in die dagen van mijnen Geest uitstorten, en zij zullen profeteren.

f Hand. 10:45.

19 En Ik zal wonderen geven, in den hemel boven, en teekenen op de aarde enelen, bloed, en vuur, en rookdamp.

g Luk. 2:36.

Hand. 21:9.

J. o. H. 33.	20 De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eerdat de groote en doorlichtige dag des Heeren komt.	J. o. H. 33.
a Jerl. 2:32. Rom. 10:13.	21 En het zal zijn, dat een legelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.	
	22 Gij israelitische mannen! hoort deze woorden: Jezus den Nazaréner, eenen man van God, onder alledien betoond door krachten, en wonderen, en teekenen, die God door hem gedaan heeft, in het midden van u, gelijk ook zij zelven weet;	
Hand. 4:28.	23 Dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen, en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis geheet en gedood.	
Hand. 5:30.	24 Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods onthouden hebbende, alzoo het niet mogelijk was, dat hij van dezelven dood zou gehouden worden.	
Hand. 10:40.	25 Want David zegt van hem: «Ik zag den Heere alenigstijl voor mij: want Hij is aan mijne rechterhand, opdat ik niet bewogen worde.	
Ps. 16:8.	26 Daarom is mijn hart verblift, en mijne tong verheugt zich; ja ook mijn vleesch zal rusten in hope;	
	27 Want Gij zult mijne ziel in de hel niet verlaten, noch zult uwen Heiligen overgeven, om verderving te zien.	
	28 Gij hebt mij de wegen des levens bekend gemaakt; Gij zult mij vervullen met verheuging door uw aangezicht.	
	29 Gij mannen broeders! het is mij geoorloofd vrij nit tot u te spreken van den patriarch David, «dat hij beide gestorven en begraven is, en zijn graf is onder ons tot op dezen dag.	
a 1 Kon. 2:10. Hand. 13:36.	30 Alzoo hij dan een profeet was, en wist, «dat God hem met edegezwooren had, dat hij nit de vrucht zijner lenden, zoo veel het vleesch aangaat, den Christus verwekken zou, om hem op zijnen troon te zetten;	
a 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Luk. 1:32. Rom. 15:23. Hand. 1:3. 2 Tim. 2:8.	31 Zoo heeft hij, dit voorziende, gesproken van de opstanding van Christus, «dat zijne ziel niet is verlaten in de hel, noch zijn vleesch verderving heeft gezien.	
p Ps. 16:10. Hand. 13:35.	32 Dezen Jezus heeft God opgewekt, waarvan wij allen getuigen zijn.	
q Joh. 15:27. Hand. 1:8.	33 Hij dan, «door de rechterhand Gods verhoogd zijnde, en «de belofte des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van den Vader, heeft dit «uitgestort, dat gij nu ziet en hoort.	
Hand. 5:31. Filipp. 2:9.	34 Want David is niet opgevaren in de hemelen; maar hij zegt: «De Heere heeft gesproken tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand.	
Hand. 1:4.	35 Totdat Ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten.	
Hand. 10:45.	36 Zoo wete dan zekerlijk het gansche huis Israëls, dat God hem tot eenen Heere en Christus gemaakt heeft, <i>namelijk</i> dezen Jezus, dien gij gekruist hebt.	
p Ps. 110:1. 1 Cor. 15:25. Efez. 1:20. Hebr. 1:13.	37 En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: «Wat zullen wij doen, mannen broeders?	
Hand. 16:30.	38 En Petrus zeide tot hen: Bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in den naam van Jezus Christus, tot vergeving der zonden; en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.	
Hand. 12:10. Luk. 3:10. Hand. 9:6.	39 Want u komt de belofte toe, en uwen «kinderen, en allen, y die daar verre zijn, zoo velen als er de Heere, onze God, toe roepen zal.	
Hand. 16:30.	40 En met veel meer andere woorden betuigde hij, en vermaande hen, zeggende: Wordt behouden van dit verkeerd geslacht!	
J. o. H. 33.	41 Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt; en er werden op dien dag tot hen toegedaan omtrent drie duizend zielen.	
	42 En zij waren volhardende in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.	
	43 En eene vreeze kwam over alle ziel, en vele wonderen en teekenen geschieden door de apostelen.	
	44 En allen, die geloofden, waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen.	
	45 En zij verkochten <i>aanne</i> goederen en have, en verdeelden dezelve aan allen, naar dat elk van noode had.	
	46 En dagelijks «eendragtelijk in den tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij te zamen met verheuging en eenvoudigheid des harten;	
	47 En prezen God, en hadden genade bij het gansche volk. En de Heere deed dagelijks tot de gemeente, die zalig werden.	
	HOOFDSTUK 3.	
	Petrus, met Johannes opzande naar den tempel, zende eenen kneuvelchouwe, vs. 1, waarover het volk verwonderd zijnde toeloop, 9. Petrus onderricht hen, dat dit werk niet door zyne, maar door de kracht van Jezus Christus geschied was, 12. dien zij hadden gedood, en die van de dooden was opgestaan, 14. Hij troost en vermaant hen tot bekeering, 17. opdat zij door hem, die nu in den hemel is en van daar zal wederkomen, 20. naar de getuigenis van Mozes, 22. en van al de profeten, 24. den zegen Abrahams zonden ontvangen, 25.	
	PETRUS nu en Johannes gingen te zamen op naar den tempel, omtrent de ure des gebeds, zijnde de negende ure:	
	2 En een zeker man, die kneuvel was van zijner moeders lijf, werd gedragen, welken zij dagelijks zetten aan de deur des tempels, genaamd de Schoone, «om eene almoeis te begeeren van degenen, die in den tempel gingen.	
	3 Welke, Petrus en Johannes ziende, als zij in den tempel zonden ingaan, bad, dat hij eene almoeis mogt ontvangen.	
	4 En Petrus, sterk op hem ziende, met Johannes, zeide: Zie op ons.	
	5 En hij hield de oogen op hen, verwachtede, dat hij iets van hen zou ontvangen.	
	6 En Petrus zeide: Zilver en goud heb ik niet; maar hetgeen ik heb, dat geve ik u: «in den naam van Jezus Christus, den Nazaréner, sta op en wandel!	
	7 En hem grijpende bij de rechterhand, rigtte hij hem op, en terstond werden zijne voeten en enkelen vast.	
	8 En hij, opspringende, stond en wandelde en ging met hen in den tempel, wandelende en springende, en lovende God.	
	9 En al het volk zag hem wandelen en God loven.	
	10 En zij kenden hem, dat hij die was, die om eene almoeis gezeten had aan de schoone poort des tempels; en zij werden vervuld met verbaasdheid en ontzetting over hetgeen hem geschied was.	
	11 En als de kneuvel, die gezond gemaakt was, aan Petrus en Johannes vasthield, liep al het volk gezamenlijk tot hen in het voorhof, hetwelk Salomo's voorhof genaamd wordt, verbaasd zijnde.	
	12 En Petrus, dat ziende, antwoordde tot het volk: Gij israelitische mannen! wat verwondert gij u over dit? of wat ziet gij zoo sterk op ons, alsof wij door onze eigene kracht of godzaligheid dezen hadden doen wandelen?	
	13 De God Abrahams, en Izaks, en Jakobs, de God onzer vaderen, heeft zijn Kind Jezus verheerlijkt, welken gij overgeleverd hebt, en hebt hem verloochend «voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde, dat men hem zoude loslaten.	
	Mark. 16:17. Hand. 5:12. Dent. 15:4. Hand. 4:32. Jes. 58:7. Hand. 4:35. Hand. 1:14. 20:7. Hand. 5:14. 11:21. Hand. 25. b. h. 9:8. Hand. 4:10.	
	Matt. 27:20. Mark. 15:11. Luk. 23:18. Joh. 18:40.	

J. o. H. 33.

opgestaan, en de oversten zijn bijeenvergaderd, tegen den Heere, en tegen zijn-
nen Getalfe.

Matt. 26.3.

27 Want in der waarheid zijn vergaderd tegen uw heilig Kind Jezus, welken Gij gezalfd hebt, beide Herodes en Pontius Pilatus, met de Heidenen en de volken Israëls;

Mark. 14.1.

28 Om te doen al wat uwe hand, en uw raad te voren bepaald had, dat geschieden zou.

Luk. 22.2.

29 En nu *daa*, Heere! zie op hunne dreigingen, en geef uwen dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw woord te spreken;

Joh. 11.47.

30 Dearin, dat Gij uw hand uitstrekt tot geneezing, en dat teekenen en wonderen geschieden door den naam van uw heilig Kind Jezus.

Mark. 16.17.

31 En als zij gebeden hadden, werd de plaats, in welke zij vergaderd waren, bewogen. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het woord Gods met vrijmoedigheid.

Hand. 16.26.

32 En de menigte van degenen, die geloofden, was een hart en eene ziel; en niemand zeide, dat iets van betgeen hij had zijn eigen ware, maar alle dingen waren hun gemeen.

Hand. 2.14.

33 En de apostelen gaven met groote kracht getuigenis van de opstanding van den Heere Jezus; en er was groote genade over hen allen.

1 Petr. 3.8.

34 Want er was ook niemand onder hen, die gebrek had: want zoo velen als er bezitters waren van landen of huizen, die verkochten zij, en bragten den prijs der verkochte goederen, en leidden *daa* aan de voeten der apostelen.

Jes. 58.7.

35 En een iegelijk werd uitgedeeld, naar dat elk van noode had.

36 En *Joses*, van de apostelen toege-naamd Barnabas (hetwelk is, overgezet zijnde, een zoon der verroosting), een Leviet, van geboorte uit Cyprus,

37 Alzoo hij eenen akker had, verkocht *daa*, en bracht het geld, en leide het aan de voeten der apostelen.

HOOFDSTUK 5.

Ananias wordt wegens grovenschuld en leugen door Petrus bestraft, en door God met eenen plotseligen dood bezocht, va. 1; zoo ook Saffira, zijne vrouw, 7. Vele wonderwerken geschieden aan de krankten en bezeten door de apostelen, en ook door de schaduw van Petrus, 12. De apostelen worden gevangen, 17, en door een engel verlost, 19. De Joodsche raad vergaderd zijnde, zendt ou hen te halen, doch vindt de gevangenen ledig, 21. Zij worden uit den tempel gehaald en weder voor den raad gebracht, 26; voor welken zij zich verantwoorden en getuigen van Christus en zijne opstanding, 29. De raad neemt voor hen te doodden, 33; doch op waarschuwing van Gamaliël worden zij losgelaten, 34, nadat zij eerst gegeeseld waren, 40; waarover zij zich verblijden en even vrijmoedig in het prediken voortgaan, 41.

EN een zeker man, met name Ananias, met Saffira, zijne vrouw, verkocht eene have;

2 En ontrok van den prijs, ook met medeweten zijner vrouw; en bracht een zeker deel, en leide dat aan de voeten der apostelen.

3 En Petrus zeide: Ananias! waarom heeft de Satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt, en ontrekken van den prijs des lands?

4 Zoo het gebleven ware, bleef het niet uwe? en verkocht zijnde, was het niet in uwe magt? Wat is het, dat gij deze daad in uw hart hebt voorgenomen? Gij hebt den menschen niet gelogen, maar God.

5 En Ananias, deze woorden hoorende, viel neder en gaf den geest. En er kwam groote vrees over allen, die dit hoorden.

6 En de jongelingen, opstaande, schik-

ten hem toe, en droegen *hem* uit, en begroeven *hem*.

7 En het was omtrent drie uren daarna, dat ook zijne vrouw daar inkwam, niet wetende, wat er geschied was;

8 En Petrus antwoordde haar: Zeg mij, hebt gijlieden het land voor zoo veel verkocht? En zij zeide: Ja, voor zoo veel.

9 En Petrus zeide tot haar: Wat is het, dat gij onder u hebt overeengestemd te verzoeken den Geest des Heeren? zie, de voeten dergenen, die uwen man begraven hebben, zijn voor de deur, en zullen u uitdragen.

10 En zij viel terstond neder voor zijne voeten, en gaf den geest. En de jongelingen, ingekomen zijnde, vonden haar dood, en droegen *ze* uit, en begroeven *haar* bij haren man.

11 En er kwam groote vrees over de geheele gemeente, en over allen, die dit hoorden.

12 En door de handen der apostelen geschieden vele teekenen en wonderen onder het volk; en zij waren allen eendrachtelijk in het voorhof van Salomo.

13 En van de anderen durfde niemand zich bij hen voegen; maar het volk hield hen in groote achtung.

14 En er werden meer en meer toegedaan, die den Heere geloofden, menigten beide van mannen en van vrouwen;

15 Alzoo dat zij de krankten uitdroegen op de straten, en leiden op bedden en beddekens, opdat als Petrus kwam, ook maar de schaduw iemand van hen de schaduwen mogt.

16 En ook de menigte uit de omliggende steden kwam gezamenlijk te Jeruzalem, brengende krankten, en die van onreine geesten gekweld waren; welke allen genezen werden.

17 En de hoogepriester stond op, en allen, die met hem waren (welke was de sekte der sadduceën), en werden vervuld met nijdigheid;

18 En sloegen hunne handen aan de apostelen, en zetten hen in de gemeene gevangenis.

19 Maar de engel des Heeren opende des nachts de deuren der gevangenis, en leide hen uit, en zeide:

20 Gaat heen, en staat, en spreekt in den tempel tot het volk al de woorden dezes levens.

21 Als zij nu dit gehoord hadden, gingen zij tegen den morgenstond in den tempel, en leerden. Maar de hoogepriester, en die met hem waren, gekomen zijnde, riepen den raad te zamen, en al de oudsten der kinderen Israëls, en zonden naar den kerker, om hen te halen.

22 Doch als de dienaars daar kwamen, vonden zij hen in de gevangenis niet, maar keerden wederom, en boodschapten dit.

23 Zeggende: Wij vonden wel den kerker met alle verzekerdheid toegesloten, en de wachters buiten staande voor de deuren; maar als wij die roepend hadden, vonden wij niemand daarbinnen.

24 Toen nu de hoogepriester, en de hoofdman des tempels, en de overpriesters deze woorden hoorden, werden zij twijfelmoedig over hen, wat toch dit worden zou.

25 En er kwam een, en boodschapten hun, zeggende: Ziet, de mannen, die gij in de gevangenis gezet hebt, staan in den tempel, en leeren het volk.

26 Toen ging de hoofdman heen, met de dienaars, en bracht hen, doch niet met geweld (want zij vreesden het volk, opdat zij niet gesterenigd wierden).

27 En als zij hen gebracht hadden, stelden zij hen voor den raad; en de hoogepriester vroegde hen, en zeide:

28 Hebben wij u niet ernstelijk aange-

J. o. H. 33.

Mark. 16.17.

Hand. 2.45.

Mark. 16.17.

Hand. 8.7.

16.18.

19.12.

Hand. 12.7.

16.2.

Matt. 23.26.

Hand. 4.21.

Hand. 4.18.

- J. o. H. 33, —
f Hand. 1:19.
g Hand. 3:15.
h Deut. 21:25.
Hand. 10:33.
1 Petr. 2:24.
i Hand. 2:23.
3:15.
Philipp. 2:9.
k Joh. 15:27.
l Hand. 2:4.
m Hand. 21:38.
n Spr. 23:39.
Jes. 8:19.
Matt. 15:13.
o Hand. 9:5.
23:9.
p Matt. 5:12.
- zegt, dat gij in dezen naam niet zoudt leeren? en ziet, gij hebt met deze uwe leer Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed van dezen mensch over ons brengen.
- 29 Maar Petrus en de apostelen antwoordden, en zeiden: Men moet Gode meer gehoorzaam zijn, dan den menschen.
- 30 De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt, welken gij omgebracht hebt, k hangende hem aan het hout.
- 31 Dezen heeft God door zijne rechterhand verhoogd tot eenen Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekeering en vergeving der zonden.
- 32 En wij zijn k zijne getuigen van deze woorden; en ook de Heilige Geest, welken God gegeven heeft dengeenen, die Hem gehoorzaam zijn.
- 33 Als zij nu dit hoorden, barstte hun het hart, en zij hielden raad, om hen te dooden.
- 34 Maar een zeker farizeër stond op in den raad, met name Gamaliël, een leer- naar der wet, in waarde gehouden bij al het volk, en gehoord, dat men de apostelen een weinig zou doen buiten staan.
- 35 En hij zeide tot hen: Gij israelitische mannen! ziet voor u, wat gij doet zult aangaande deze menschen.
- 36 Want voor deze dagen stond Theudas op, zeggende, dat hij wat was, dien een getal van ontrent vier honderd mannen aanhing; welke is omgebracht, en allen, die hem gehoor gaven, zijn verstrooid en tot niet geworden.
- 37 Na hem stond op Judas, de Galileër, in de dagen der beschrijving, en maakte veel volks afvallig achter zich; en deze is ook vergaan, en allen, die hem gehoor gaven, zijn verstrooid geworden.
- 38 En nu zeg ik u lieden: houdt af van deze menschen, en laat hen gaan: want indien deze raad, of dit werk uit menschen is, zoo zal het gebroken worden.
- 39 Maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet mis- schieden bevonden wordt ook tegen God te strijden.
- 40 En zij gaven hem gehoor; en als zij de apostelen tot zich geroepen hadden, geeselden zij deselve, en geboden hun, dat zij niet zouden spreken in den naam van Jezus; en lieten hen gaan.
- 41 Zij dan gingen heen van het aange- zigt des raads, v verblijd zijnde, dat zij waren waardig geacht geweest, om zijns naams wil smaadheid te lijden.
- 42 En zij hielden niet op, allen dag, in den tempel en bij de huizen, te leeren, en Jezus Christus te verkondigen.

HOOFDSTUK 6.

Om de murrurering der Grieken tegen de Hebreërs worden door de gemeente zeven diakenen verkozen, vs. 1; en door oplegging der handen van de apostelen bevestigd, 6. Velen bezeugen zich tot de gemeente, ook priesters, 7. Stéfanos, een uit de diakenen, doet vele wonderen; die van de synagoge der Libertijnen en anderen staan tegen hem op, 8. Den Geest en de wijsheid, waarmede hij sprak, niet kunnende tegenstaan, trek- ken zij hem voor den raad, 10; en maken valse getuigen op, die hem beschuldigen van lastering tegen den tempel en de wet, 13. Zijn aangezicht blinkt gelijk van een engel, 15.

EN in dezelve dagen, als de discipelen vermenigvuldigden, ontstond eene murrurering der Griekschcn tegen de Hebreërs, omdat hunne weduwen in de dagelijksche bediening verzuimd werden.

2 En de twaalfen riepen de menigte der discipelen tot zich, en zeide: Het is niet behoort, dat wij het woord Gods nalaten, en de tafelen dienen.

3 Ziet dan om, broeders! naar zeven

mannen uit u, die goede getuigenis heb- ben, vol des Heiligen Geestes en der wijs- heid, welke wij mogen stellen over deze noodige zaak.

4 Maar wij zullen volharder in het ge- bed, en in de bediening des woords.

5 En dit woord behaagde aan al de men-igte; en zij verkoren Stéfanos, eenen man vol des geloofs en des Heiligen Geestes, d en Filippus, en Próchorus, en Nicólar, en Timon, en Parménas, en Nicólaus, eenen Jodengenoot van Antio- chias.

6 Welke zij voor de apostelen stel- den; en deze, als zij gebeden hadden, leidden hun de handen op.

7 En het woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en eene groote schare der priesters werd den geloove gehoor-zaam.

8 En Stéfanos, vol van geloof en kracht, deed wonderen en groote teekenen onder het volk.

9 En er stonden op sommigen, die wa- ren van de synagoge, genaamd der Liber- titijnen, en der Cyrenëers, en der Alexan- driënen, en dergenen, die van Cilicie en Azie waren, en twistten met Stéfanos.

10 En zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest, door welken hij sprak.

11 Toen maakten zij mannen uit, die zeiden: Wij hebben hem hooren spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God.

12 En zij beroerden het volk, en de ouderlingen en de schriftgeleerden; en hem aanvallende grepen zij hem, en lei- den hem voor den raad;

13 En stelden valse getuigen, die ze- den: Deze mensch houdt niet op laster-lijke woorden te spreken tegen deze heil-ige plaats en de wet.

14 Want wij hebben hem hooren zeg- gen, dat deze Jezus, de Nazaréner, deze plaats zal verbreken, en dat hij de zeden veranderen zal, die ons Mozes overgele-verd heeft.

15 En allen, die in den raad zaten, de oogen op hem houdende, zagen zijn aan-gezicht als het aangezicht eens engels.

HOOFDSTUK 7.

Stéfanos, zich voor den raad verantwoorde, vermaant, hoe God Abraham uit Chaldeä ge- leid, met hem en zijn raad een verbond gemaakt en hun het land Kanaan beloofd had, vs. 1; dat Josef in Egypte verkoocht en aldaar tot een vorst gesteld is, 9; en dat Jakob met zijn geslacht om den tijd van duurte derwaarts getrokken en aldaar ge- storven is, 11; hoe zijne nakomelingen in dat vreemde land vermenigvuldigd en weerd behandeld zijn, 17; hoe Mozes geboren, weg- geworpen en door Farao's dochter opgenom- men en opgevoerd is in alle wijsheid der Egyptenaren, 20; hoe hij zijne broeders be- zocht en den Egyptenaar sloeg, die een huw-er verongelukkig, 23; hoe welk hem ver- weten werd, 27; waarom hij naar Midian vlugte, 29; waar God hem verscheen in eenen brandenden doornenbush, en hem naar Egypte zond om het volk te verlossen, 33; hoe Mozes van Christus heeft geprofe- teerd en de wet ontvangen, 37; hoe het gouden kalf werd gemaakt en daarmede afgodery bestreven, als ook met Moloch, 39; hoe de tabernakel opgericht en onder hem geweest is tot den tijd van Salomo, die den tempel heeft gebouwd, 44. Hij verwijt hun voorts, dat zij in hardnekkigheid en wrede- heid hunnen vaders gelijk zijn, 51. Waar- over zij tegen hem verbitterd worden en hem stergenen; doch hij den hemel geopend ziende, beveelt Christus zijne ziel, bidt voor hen en ontslaapt, 54.

EN de hooge priester zeide: Zijn dan deze dingen alzo?

2 En hij zeide: Gij mannen broeders en vaders! hoort toe: De God der heer- lijkhed verscheren onzen vader Abra-

J. o. H. 33.

Hand. 11:28.

Hand. 21:8.

Hand. 1:23.

Hand. 8:17.

1 Tim. 4:14.

2 Tim. 1:6.

g Hand. 19:20.

k Ex. 4:12.

Jes. 53:17.

Luk. 21:15.

Matt. 26:59.

n Ex. 18:17.

h Deut. 1:13.

Hand. 1:21.

1 Tim. 3:7.

J. o. H. 33.	ham, <i>nog</i> zijnde in Mesopotámie, eer hij woonde in Charran;	hun verlossing geven zou; maar zij hebben het niet verstaan.	J. o. H. 33.
a Gen. 12.1.	3 En zeide tot hem: "Ga uit uw land en uit uwe maatschap, en kom in een land, dat Ik u wijzen zal.	26 En den volgende dag werd hij van hen gezien, daar zij rochten; en hij drong ze tot vrede, zeggende: Mannen! gij zijt broeders; waarom doet gij elkander ongelijk?	Ex. 2.13.
	4 Toen ging hij uit het land der Chaldeën, en woonde in Charran. En van daar, nadat zijn vader gestorven was, bracht Hij hem over in dit land, daar gij nu in woont.	27 En die zijnen naaste ongelijk deed, verstiet hem, zeggende: "Wie heeft u tot een overste en regter over ons gesteld?	Ex. 2.14.
5 Gen. 12.7.	5 En Hij gaf hem geen erfdel in hetzelfde, ook niet eenen voetstap; ^b en beloofde, dat Hij hem hetzelfde tot eene bezitting geven zou, en zijnen zaden na hem, als hij <i>nog</i> geen kind had.	28 Wilt gij mij ook ombrengen, gelijk-kerwijs zij gisteren den Egyptenaar omgebragt hebt?	Matt. 21.23.
6 Gen. 15.13.	6 En God sprak alzoo, ^c dat zijn zaad vreemdeling zijn zoude in een vreemd land, en dat zij het zonden dienstbaar maken en kwalijk handelen, ^d vier honderd jaren.	29 En Mozes vlugtte op dat woord, en werd een vreemdeling in het land Madiam, waar hij twee zonen gewon.	Hand. 4.7.
7 Gen. 15.16.	7 En het volk, dat zij dienen zullen, zal Ik oordeelen, sprak God; en daarna zullen zij uitgaan, ^e en zij zullen Mij dienen in deze plaats.	30 En als veertig jaren vervuld waren, verscheen hem de Engel des Heeren, in de woestijn van den berg Sinaï, in een vlammig vuur van den doornbosch.	Ex. 3.2.
8 Gen. 15.16.	8 En Hij gaf hem het verbond ^f der besnijdenis; en alsoo ^g gewon hij Isak, en besneed hem op den achtsten dag; en Isak ^h gewon Jakob, en Jakob ⁱ de twaalf patriarchen.	31 Mozes nu, dat ziende, verwonderde zich over het gezicht; en als hij derwaarts ging, om dat te bezien, zoo geschiedde eene stem des Heeren tot hem,	Ex. 3.6.
9 Gen. 21.2.	9 En de patriarchen, ^j nijdig zijnde, ^k verkochten Jozef, om naar Egypte gebragt te worden; en God was met hem.	32 Zeggende: "Ik ben de God uwer vaderen, de God Abrahams, en de God Isaks, en de God Jakobs. En Mozes werd zeer bevende, en durfde het niet bezien.	Matt. 22.32.
10 Gen. 23.21.	10 En verlosste hem uit al zijne verdrukkingen, en gaf hem genade en wijsheid voor Faraó, den koning van Egypte; en hij ^l stelde hem tot een overste over Egypte, en zijn geheele huis.	33 En de Heere zeide tot hem: "Ontbind de schoenen van uwe voeten; want de plaats, in welke gij staat, is heilig land.	Hebr. 11.16.
11 Gen. 27.28.	11 En er kwam een hongersnood over het geheele land van Egypte en Kanaán, en groote benauwdheid; en onze vaders vonden geene spijs.	34 Ik heb merklijk gezien de mishandeling mijns volks, dat in Egypte is, en Ik heb hun zuchten gehoord, en ben nedergelkomen, om hen daaruit te verlossen; en nu kom herwaarts, Ik zal u naar Egypte zenden.	Joz. 5.13.
12 Gen. 31.19.	12 Maar als Jakob hoorde, dat in Egypte koren was, zond hij onze vaders de eerste maal uit.	35 Dezen Mozes, welken zij verloochend hadden, zeggende: Wie heeft u tot een overste en regter gesteld? dezen, <i>zeg ik</i> , heeft God tot eenen oversten verlosser gezonden, door de hand des Engels, die hem verschenen was, in den doornbosch.	Ex. 7.8,9.
13 Gen. 35.1.	13 En in de tweede reize werd Jozef zijnen broederen bekend; en het geslacht van Jozef werd aan Faraó openbaar.	36 Deze heeft hen uitgeleid, doende wonderen en teekenen in het land van Egypte, en in de Rode zee, ^j en in de woestijn, veertig jaren.	Ex. 16.1.
14 Gen. 37.1.	14 En Jozef zond hen, en ontbood zijnen vader Jakob, en al zijn geslacht, <i>bestaande</i> in vijf en zeventig zielen.	37 Deze is die Mozes, die tot de kinderen Israels gezegd heeft: "De Heere, u God, zal u eenen profeet verwekken uit uwe broederen, gelijk mij; ^k dien zult gij hooren.	Deut. 1.3.
15 Gen. 37.33.	15 En Jakob kwam af in Egypte, en stierf, hij zelf en onze vaders.	38 Deze is het, die in de vergadering des volks in de woestijn was ^l met den Engel, die tot hem sprak op den berg Sinaï, en met onze vaderen; welke de levende woorden ontving, om ons die te geven.	Ex. 18.15.
16 Gen. 39.1.	16 En zij werden overgebragt naar Sicheim, en geleid in het graf, ^m hetwelk Abraham gekocht had voor eene somme gelds, van de zonen van Emmor, den vader van Sicheim.	39 Denwelken onze vaders niet wilden gehoorzaam zijn, maar verwierpen hem, en keerden met hunne harten weder naar Egypte;	Joh. 1.46.
17 Gen. 40.1.	17 Maar als nu de tijd der belofte, die God aan Abraham gezworen had, genaakte, ⁿ wies het volk en vernigvaldigde in Egypte;	40 Zeggende tot Aäron: "Maak ons goden, die voor ons heengaan: want wat dezen Mozes aangaat, die ons uit het land van Egypte geleid heeft, wij weten niet, wat hem geschied is.	Hand. 3.22.
18 Gen. 41.1.	18 Totdat een ander koning opstond, die Jozef niet gekend had.	41 En zij maakten een kalf in die dagen, en bragten offerande tot den afgod, en verheugden zich in de werken hunner handen.	Ex. 17.5.
19 Gen. 42.1.	19 Deze gebruikte listigheid tegen ons geslacht, en handelde kwalijk met onze vaderen, zoodat zij hunne jonge kinderen moesten wegwerpen, opdat zij niet zouden voortleeden.	42 En God keerde zich, en gaf hen over, dat zij het heil des hemels dienden, gelijk geschreven is in het boek der profeten: "Hebt gij ook slagtofferen en offeranden Mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn, gij huis Israels?	Ex. 19.3.
20 Gen. 43.1.	20 In welken tijd Mozes werd geboren, en was uitnemend schoon; welke drie maanden opgevoerd werd in het huis zijns vaders.	43 Ja gij hebt opgenomen den tabernakel van Moloch, en het gesternte van uwen God Remfan, de afbeeldingen, die gij gemaakt hebt, om die te aanbidden; en Ik zal u overvoeren op gene zijde van Babylon.	Gal. 3.19.
21 Gen. 44.1.	21 En als hij weggeworpen was, nam hem de dochter van Faraó op, en voedde hem voor zich zelf op tot eenen zoon.	44 De tabernakel der getuigenis was onder onze vaderen in de woestijn, gelijk geordineerd had Hij, die tot Mozes zeide, dat hij denzelven maken zou ^o naar de afbeelding, die hij gezien had.	Ex. 25.40.
22 Gen. 45.1.	22 En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren; en was magtig in woorden en in werken.		Hebr. 8.5.
23 Gen. 46.1.	23 Als hem nu de tijd van veertig jaren vervuld was, kwam hem in zijn hart, zijne broeders, de kinderen Israels, te bezoeken.		
24 Gen. 47.1.	24 En ziende eenen, die onrecht leed, beschermde hij hem, en wreekte den genen, dien overlast geschiedde, en versloeg den Egyptenaar.		
25 Gen. 48.1.	25 En hij meende, dat zijne broeders zouden verstaan, dat God door zijne hand		

J. o. H. 33.

p Joz. 3. 14.

y 1 Sam. 16. 1.
Ps. 89. 21.
Hand. 13. 22.r 2 Sam. 7. 2.
1 Kron. 17. 1.
Ps. 132. 5.s 1 Kon. 6. 1.
1 Kron. 17. 12.t 1 Kon. 8. 27.
Hand. 17. 24.u 2 Kron. 6. 33.
Jes. 66. 1.
Matt. 5. 34.
23. 22.

v Gen. 1. 4.

w Neh. 9. 16.
Jer. 6. 10.x Ex. 19. 3.
23. 3.
Joh. 7. 19.
Gal. 3. 19.
Hebr. 2. 2.y 1 Kon. 21. 13.
Luk. 4. 29.

z Hand. 22. 20.

a Ps. 31. 6.
Luk. 23. 46.b Matt. 5. 44.
Luk. 23. 34.
1 Cor. 4. 12.

45 p Welken ook onze vaders ontvangen hebbende, met Jezus gebragt hebben in het land, dat de Heidenen bezaten, die God verdreven heeft van het aangezicht onzer vaderen, tot de dagen van David toe;

46 p Dewelke voor God genade gevonden heeft, en begierd heeft te vinden eene woonstede voor den God Jakobs.

47 p En Salomo bouwde Hem een huis. 48 p Maar de Allerhoogste woont niet in tempelen, met handen gemaakt; gelijk de profet zegt:

49 p De hemel is Mij een troon, en de aarde eene voetbank mijner voeten. Hoedanzig huis zult gij Mij bouwen? zegt de Heere, of welke is de plaats mijner ruste? 50 p Heeft niet mijne hand al deze dingen gemaakt?

51 p Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en ooren! gij wederstaat altijd den Heiligen Geest; gelijk uwe vaders, alzo ook gij.

52 Wien van de profeten hebben uwe vaders niet vervolgd? en zij hebben gedood degenen, die te voren verkondigd hebben de komst des Regtvaardigen, van welken gijlieden nu verraders en moorders geworden zijt.

53 p Gij, die de wet ontvangen hebt door bestellingen der engelen, en hebt ze niet gehouden!

54 Als zij nu dit hoorden, berstten hunne harten, en zij knersten de tanden tegen hem.

55 Maar hij, vol zijnde des Heiligen Geestes, en de oogen houdende naar den hemel, zag de heerlijkheid Gods, en Jezus, staande ter rechterhand Gods.

56 En hij zeide: Ziet, ik zie de hemelen grollend, en den Zoon des menschen, staande ter rechterhand Gods.

57 Maar zij, roepende met groote stemme, stoppen hunne ooren, en vielen eendragteliijk op hem aan;

58 p En wierpen hem ter stad uit, en steenigden hem; en de getuigen leidden hunne kleedren af aan de voeten eens jongelings, genaamd Saulus.

59 En zij steenigden Stéfanas, aanroepende en zeggende: o Heere Jezus! ontvang miinen geest.

60 En vallende op de knieën, riep hij met groote stem: o Heere! reken hun deze zonde niet toe. En als hij dat gezegd had, ontsleiep hij.

HOOFDSTUK 8.

De gemeente van Jerúzalem wordt vervolgd en verstrooid, v. 1; en Stéfanas begraven, 2. Saulus verwoest de gemeente, 3. Filippus predikt Christus en doet vele wonderwerken te Samaria, 5; alwaar Simon de toovenaar het volk verleid had en in groot aanzien was, 9. Velen gelooven door Filippus prediking en worden gedoopt, 12; en onder deze ook Simon, 13. Petrus en Johannes worden gezonden naar Samaria, 14; door wier gebed en oplegging der handen de geloovigen aldaar den H. Geest ontvangen, 15. Simon begeert deze magt voor geld te koop, 18; maar wordt door Petrus daarvoor ernstig bestraft en tot bekering vermanend, 20. Filippus wordt gezonden tot den Moorman, die op zijnen wagen zittende den profet Jesaja las, 26; en door Filippus onderzocht, na belijden van zijn geloof door hem onderweg gedoopt wordt, 34. Filippus wordt van den Geest des Heeren weggenomen en te Azóte gevonden, 39.

EN o Saulus had mede een welbehagen aan zijnen dood. En er werd te dien dage eene groote vervolging tegen de gemeente, die te Jerúzalem was; en velen werden allen verstrooid door de landen van Judea en Samaria, behalve de apostelen.

2 En eenige godvruchtige mannen droegen Stéfanas te zamen ten grave, en maakten grooten rouw over hem.

3 En o Saulus verwoestte de gemeente, gaande in de huizen; en trekkende mannen en vrouwen, leverde hen over in de gevangenis.

4 Zij dan nu, die verstrooid waren, gingen het land door, en verkondigden het woord.

5 En Filippus kwam af in de stad van Samaria, en predikte hun Christus.

6 En de scharen hielden zich eendragteliijk aan hetgeen van Filippus gezegd werd, dewijl zij hoorden en zagen de teekenen, die hij deed.

7 Want van velen, die onreine geesten hadden, gingen dezelve uit, roepende met groote stem; en vele geraakten en kreupelen werden genezen.

8 En er werd groote blijdschap in die stad.

9 En een zeker man, met name Simon, was te voren in de stad plegende ooververij, en verrukkende de zinnen des volks van Samaria, zeggende van zich zelve, dat hij wat groots was.

10 Welken zij allen aanhingen, van den kleine tot den groote, zeggende: Deze is de groote kracht Gods.

11 En zij hingen hem aan, omdat hij enen langen tijd met tooverijen hunne zinnen verrukt had.

12 Maar toen zij Filippus geloofden, die het evangelie van het koninkrijk Gods, en een den naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt, beide mannen en vrouwen.

13 En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde, bleef gedurig bij Filippus; en ziende de teekenen en groote krachten, die er geschieden, ontzette hij zich.

14 Als nu de apostelen, die te Jerúzalem waren, hoorden, dat Samaria het woord Gods aangenomen had, zonden zij tot hen Petrus en Johannes.

15 Dewelke afgekomen zijnde, baden voor hen, dat zij den Heiligen Geest ontvangen mochten.

16 Want Hij was nog op niemand van hen gevallen, maar zij waren alleenlijk gedoopt in den naam van den Heere Jezus.

17 o Toen leidden zij de handen op hen, en zij ontvingen den Heiligen Geest.

18 En als Simon zag, dat door de oplegging van de handen der apostelen, de Heilige Geest gegeven werd, zoo bood hij hun geld aan.

19 Zeggende: Geef ook mij deze magt, opdat, zoo wien ik de handen opleg, hij den Heiligen Geest ontvang.

20 Maar Petrus zeide tot hem: Uw geld zij met u ten verderve, omdat gij gemeend hebt, dat de gave Gods door geld verkregen wordt!

21 Gij hebt geen deel noch lot in dit woord: want uw hart is niet recht voor God.

22 Bekeer u dan van deze uwe boosheid, en bid God, of misschien u deze overlegging uws harten vergeven wird.

23 Want ik zie, dat gij zijt in eene zansch bittere gal en samenknopping der ongeregtheit.

24 Doch Simon, antwoordende, zeide: o Bidt gijlieden voor mij tot den Heere, opdat niets over mij kome van hetgeen gij gezegd hebt.

25 Zij dan nu, als zij het woord des Heeren beziel en gesproken hadden, keerden wederom naar Jerúzalem, en verkondigden het evangelie a vele vlekken der Samaritanen.

26 En een engel des Heeren sprak tot Filippus, zeggende: Sta op, en ga heen tegen het zuiden, op den weg, die van Jerúzalem afdaalt naar Gaza, welke woest is.

27 En hij stond op en ging heen; en ziet, een Moorman, een kamerling, en

J. o. H. 33.

d Hand. 9. 1.

22. 1.

1 Cor. 15. 9.

Gal. 1. 33.

1 Tim. 1. 13.

r Matt. 10. 23.

Hand. 17. 19.

f Mark. 16. 17.

Hand. 5. 16.

16. 14.

19. 11.

g Hand. 13. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

d Hand. 6. 6.

13. 3.

19. 6.

1 Tim. 1. 11.

5. 22.

2 Tim. 1. 6.

- J. o. H. 34. —
 Joh. 12:30. —
 28 En hij keerde wederom, en zat op zijn wagen, en las den profet Jesaja.
 29 En de Geest zeide tot Filippus: Ga toe, en voeg u bij dezen wagen.
 30 En Filippus liep toe, en hoorde hem den profet Jesaja lezen, en zeide: Verstaat gij ook hetgeen gij leest?
 31 En hij zeide: Hoe zou ik toch kunnen, zoo mij niet iemand onderrigt? En hij bad Filippus, dat hij zou opkomen, en bij hem zitten.
 32 En de plaats der Schriftuur, die hij las, was deze: Hij is gelijk een schaaft ter slingter geleid; en gelijk een lam stemmetoot is voor dien, die het scheert, alzoo doet hij zijnen mond niet open.
 33 In zijne vernedering is zijn oordeel weggenomen; en wie zal zijn geslacht verhalen? want zijn leven wordt van de aarde weggenomen.
 34 En de kamerling antwoordde Filippus en zeide: Ik bid u, van wien zegt de profet dit? van zich zeiven, of van iemand anders?
 35 En Filippus deed zijnen mond open, en beginnende van dieselve Schrift, verkondigde hem Jezus.
 36 En alsoo zij over weg reisden, kwamen zij aan een zeker water, en de kamerling zeide: Zie daar water; wat verhindert mij gedoopt te worden?
 37 En Filippus zeide: Indien gij van ganser harte geloof, zoo is het geoorloofd. En hij, antwoordende, zeide: Ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is.
 38 En hij gehoorde den wagen stil te houden; en zij daalden beiden af in het water, zoo Filippus als de kamerling, en hij doopte hem.
 39 En toen zij uit het water waren opgekomen, nam de Geest des Heeren Filippus weg, en de kamerling zag hem niet meer: want hij reisde zijnen weg met blijdschap.
 40 Maar Filippus werd gevonden te Azôte; en het land doorgaande, verkondigde hij het evangelie in alle steden, totdat hij te Cesarea kwam.

HOOFDSTUK 9.

- Saulus reisde naar Damascus, om de geloovigen aldaar ook te vervolgen, vs. 1. Wordt op den weg door een licht uit den hemel omstraald, ter aarde geworpen, door Christus zelven bestraft en met blindheid geslagen, 3. Ananias wordt tot hem gezonden, die eerst bevestigd is, om tot hem te gaan, 10; doch daarna tot hem komt, hem weder ziende maakt, onderrigt en doopt, 15. Saulus predikt Christus in de synagogen, 20. De Joden leggen hem lagen, 23; maar hij ontkomt in een mand over den stadsmuur, 25. Hij komt te Jeruzalem en wordt door Barnabas tot de apostelen gebracht, en predikt ook aldaar Christus, 26. Reist naar Tarsus, om de Joden der Joden te ontgaan, 29. De geweren hebben vrede en menen toe, 31. Petrus komt te Lydda en geneest Enias, 32; wordt te Joppe ontboden en wekt Tabitha op, die gestorven was, waardoor velen gelooven, 42.
35. —
 Hand. 8:3. —
 22:4. —
 26:9. —
 1 Cor. 15:9. —
 Gal. 1:13. —
 1 Tim. 1:13. —
 Hand. 22:6. —
 1 Cor. 15:8. —
 2 Cor. 12:2. —
 Hand 26:13. —
- En Saulus, blazende nog dreiging en moord tegen de discipelen des Heeren, ging tot den hogepriester, 2 En begeerde brieven van hem naar Damascus, aan de synagogen, opdat, zoo hij enigens, die van dien weg waren, vond, zij dezelve, beide mannen en vrouwen, zou gebonden brengen naar Jeruzalem.
 3 En als hij reisde, is het geschied, dat hij nabij Damascus kwam, en hem omscheen snelkijk een licht van den hemel.
 4 En ter aarde gevallen zijnde, hoorde hij een stem, die tot hem zeide: Saul, Saul! wat vervolgt gij mij?
 5 En hij zeide: Wie zijt gij, Heere? En de Heere zeide: Ik ben Jezus, dien gij vervolgt. Het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan.
 6 En hij, bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heere! wat wilt gij, dat ik doen zal? En de Heere zeide tot hem: Sta op, en ga in de stad, en u zal aldaar gezegd worden, wat gij doen moet.
 7 En de mannen, die met hem over weg reisden, stonden verbaasd, hoorende wel de stem, maar niemand ziende.
 8 En Saulus stond op van de aarde; en als hij zijne oogen opende, zag hij niemand. En zij, hem bij de hand leidende, bragten hem te Damascus.
 9 En hij was drie dagen, dat hij niet zat, en at niet, en dronk niet.
 10 En er was een zeker discipel te Damascus, met name Ananias; en de Heere zeide tot hem in een gezigt: Ananias! En hij zeide: Zie, hier ben ik, Heere!
 11 En de Heere zeide tot hem: Sta op, en ga in de straat, genaamd de Regte, en vraag in het huis van Judas naar eenen, met name Saulus, van Tarsen; want zie, hij bidt.
 12 En hij heeft in een gezigt gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam, en hem de hand opleide, opdat hij wederom ziende wierd.
 13 En Ananias antwoordde: Heere! ik heb uit velen gehoord van dezen man; hoe veel kwaad hij uwen heiligen in Jeruzalem gedaan heeft;
 14 En heeft hier magt van de overpriesters, om te binden allen, die uwen naam aanroepen.
 15 Maar de Heere zeide tot hem: Ga heen; want deze is myn uitverkoren vat, om mijnen naam te dragen voor de Heidenen, en de koningen, en de kinderen Israels.
 16 Want ik zal hem toonen, hoe veel hij lijden moet om mijnen naam.
 17 En Ananias ging heen en kwam in het huis; en de handen op hem leggende, zeide hij: Saul, broeder! de Heere heeft mij gezonden, namelijk Jezus, die u verschenen is op den weg, dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende en met den Heiligen Geest vervuld zoudt worden.
 18 En terstond vielen af van zijne oogen gelijk als schellen, en hij werd terstond wederom ziende; en stond op, en werd gedoopt.
 19 En als hij spijs genomen had, werd hij versterkt. En Saulus was sommige dagen bij de discipelen, die te Damascus waren.
 20 En hij predikte terstond Christus in de synagogen, dat hij de Zoon van God is.
 21 En zij ontzetten zich allen, die het hoorden, en zeiden: Is deze niet degene, die te Jeruzalem verstoort, wie dezen naam aanriepen, en die daarom hier gekomen is, opdat hij dezelve gebonden zou brengen tot de overpriesters?
 22 Doch Saulus werd meer en meer bekrachtigd, en overtuigde de Joden, die te Damascus woonden, bewijzende, dat deze de Christus is.
 23 En als vele dagen verlopen waren, zoo hielden de Joden te zamen raad, om hem te dooden.
 24 Maar hunne lage werd Saulus bekend; en zij bewaarden de poorten, beide des dags en des nachts, opdat zij hem dooden mogten.
 25 Doch de discipelen namen hem des nachts, en lieten hem neder door den muur, hem afdienende in een mand.
 26 En Saulus nu, te Jeruzalem gekomen zijnde, poogde zich bij de discipelen te voegen; maar zij vreesden hem allen, niet geloovende, dat hij een discipel was.

J. o. H. 35. —
 Hand. 5:39. —
 f Luk. 3:10. —
 Hand. 2:37. —
 16:30. —
 g Dan. 10:7. —
 4 Hand. 21:39. —
 22:3. —
 Hand. 9:1. —
 1 Cor. 15:9. —
 Gal. 1:13. —
 1 Tim. 1:13. —
 k Hand. 13:2. —
 22:21. —
 Rom. 1:13. —
 Gal. 1:13. —
 2:8. —
 Efez. 3:8. —
 1 Tim. 2:7. —
 2 Tim. 1:11. —
 l Hand. 21:11. —
 2 Cor. 11:23. —
 m Hand. 22:12. —
 27. —
 n 2 Cor. 11:32. —
 o Joz. 2:15. —
 1 Sam. 19:12. —
 p Hand. 22:17. —

J. o. H. 37.

q Hand. 11:25.

27 *g* Maar Barnabas, hem tot zich nemende, leidde hem tot de apostelen, en verhaalde hun, hoe hij op den weg den Heere gezien had, en dat hij tot hem gesproken had; en hoe hij te Damascus vrijmoedelijk gesproken had in den naam van Jezus.

28 En hij was met hen ingaande en uitgaande te Jeruzalem;

29 En vrijmoedelijk sprekende in den naam van den Heere Jezus, sprak hij ook en handelde tegen de grieksche Joden; maar deze trachtten hem te dooden.

30 Doch de broeders, dit verstaande, geleidden hem tot Cesaréa, en zonden hem af naar Tarsus.

31 De gemeenten dan, door geheel Judea, en Galilea, en Samaria, hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vreeze des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden vernieuwvaardigd.

32 En het geschiedde, als Petrus alom doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen, die te Lydda woonden.

33 En aldaar vond hij een' zeker mensch, met name Enéas, die acht jaren te bed gelegen had, welke geraakt was.

34 En Petrus zeide tot hem: Enéas! Jezus Christus maakt u gezond; sta op en spreid u zelven het bed. En hij stond terstond op.

35 En zij zagen hem allen, die te Lydda en Saroná woonden, dewelke zich bekeerden tot den Heere.

36 En te Joppe was eene zekere discipelin, met name Tabitha, hetwelk, overgezet zijnde, is gezegd Dorkas. Deze was vol van goede werken en aalmoezen, die zij deed.

37 En het geschiedde in die dagen, dat zij krank werd en stierf; en als zij haar gewassen hadden, leidden zij haar in de opperzaal.

38 En alzoo Lydda nabij Joppe was, de discipelen, hoorende, dat Petrus aldaar was, zonden twee mannen tot hem, bidende, dat hij niet zou vertooven tot hem over te komen.

39 En Petrus stond op, en ging met hen; welken zij, als hij daar gekomen was, in de opperzaal leidden. En al de weduwen stonden bij hem, weenende, en toonende de rokken en kleederen, die Dorkas gemaakt had, als zij bij haar was.

40 Maar Petrus, hebbende hen allen uitgedreven, knielde neder en bad; en zich keerende tot het lichaam, zeide hij: Tabitha, sta op! En zij deed hare oogen open, en Petrus gezien hebbende, zat zij over elnde.

41 En hij gaf haar de hand, en rigtte haar op, en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij haar leveud voor hen.

42 En dit werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in den Heere.

43 En het geschiedde, dat hij vele dagen te Joppe bleef, bij eenen zekeren Simon, eenen lederbereider.

HOOFDSTUK 10.

Een engel verschijnt aan Cornelius, den hoofdman te Cesaréa, als hij vastende en bidende was, vs. 1. Beveelt hem Petrus van Joppe te ontsieden, om van hem onderricht te worden, 5. Cornelius zendt zijne dienstknechten, 7. Petrus wordt intusschen door het geest van een linnen laken met allerlei rein en onrein gezuiverd, uit den hemel nedergeleiden, en door eene aanspraak onderwezen, dat het onderscheid van Joden en Heidenen nu was weggenomen, 9. De dienstknechten van Cornelius komen tot Petrus, 17: die door God vermaand zijnde met hen naar Cesaréa reist, 19: alwaar Cornelius met zijne vrienden vergaderd is en hem met groeten eerbied ontvangt, 21. Petrus verhaalt wat God hem groepenbaard

heeft, 28: evenzo doet ook Cornelius, 30. Petrus predikt Christus aan Cornelius en de zijnen, 33. Zij ontvangen daarop den H. Geest, 44: spreken met vriende tongen, 46, en worden gedoopt, 47.

EN er was een zeker man te Cesaréa, met name Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende, genaamd de Italiaansche;

2 Godzalig, en vrezende God, met geheel zijn huis, en doende vele aalmoezen aan het volk, en God geduriglijk biddende.

3 Deze zag in een gezicht kizarlijk, omtrent de negende ure des daags, eenen engel Gods tot hem inkomen, en tot hem zeggende: Cornelius!

4 En hij, de oogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: Wat is het, Heere? En hij zeide tot hem: Uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God.

5 En nu, zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus.

6 Deze ligt te huis bij eenen Simon, lederbereider, die zijn huis heeft bij de zee; deze zal u zeggen, wat gij doen moet.

7 En als de engel, die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijne huisknechten, en eenen godzaligen krijgsknecht van degenen, die gedurig bij hem waren;

8 En als hij hun alles verbaald had, zond hij hen naar Joppe.

9 En des anderen daags, terwijl deze reisden, en nabij de stad kwamen, < klom Petrus op het dak, om te bidden, omtrent de zesde ure.

10 En hij werd hongerig, en begeerde te eten. En terwijl zij het bereidden, viel over hem eene vertrekking van zinnen.

11 En hij zag den hemel geopend, en een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en nedergeleiden op de aarde.

12 In hetwelk waren al de viervoetige dieren der aarde, en de wilde, en de kruipende dieren, en de vogelen des hemels.

13 En er geschiedde eene stem tot hem: Sta op, Petrus! slagt en eet.

14 Maar Petrus zeide: Geenzins, Heere! want ik heb nooit gegeten iets, dat gemeen of onrein was.

15 En eene stem geschiedde wederom ten tweede maal tot hem: < Hetgeen God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen maken.

16 En dit geschiedde tot driemaal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel.

17 En alzoo Petrus in zich zelven twijfelde, wat toch het gezicht mogt zijn, dat hij gezien had, ziet, de mannen, die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon, stonden aan de poort.

18 En iemand geroepen hebbende, vraagden zij, of Simon, togenaamd Petrus, daar te huis lag?

19 En als Petrus op dat gezicht dacht, zeide de Geest tot hem: Zie, drie mannen zoeken u;

20 < Daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende; want ik heb hen gezonden.

21 En Petrus ging af tot de mannen, die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zeide: Ziet, ik ben het, dien gij zoekt; wat is de oorzaak, waarom gij hier zijt?

22 En zij zeiden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, en vrezende God, en die goede getuigenis heeft van het gansche volk der Joden, is door Godtelijke openbaring vermaand

J. o. H. 41.

41.

= 2 Kon. 1:33.
Matt. 6:6.

b Lev. 11:4.
Deut. 14:7.

c Matt. 15:11.
Rom. 14:17.

d Tim. 4:5.
Tit. 1:15.

d Hand. 15:7.

J. o. H. 41. van eenen heiligen engel, dat hij u zou onthieden te zijnen huize, en dat hij van u woorden der zaligheid zou hooren.

22 Als hij hen dan ingeroepen had, ontving hij ze in huis. Doch des anderen daags ging Petrus met hen heen, en sommige der broederen, die van Joppe waren, glugen met hem.

23 En des anderen daags kwamen zij te Cesarea. En Cornelius verwachtte hen, zamengeroepen hebbende die van zijne zamenfchap en byzonderste vrienden.

24 En als het geschiedde, dat Petrus inkwam, ging hem Cornelius te gemoet, en vallende aan zijne voeten, aanbad hij.

25 Maar Petrus rigtte hem op, zeggende: Sta op, ik ben ook zelf een mensch.

26 En met hem sprekende, ging hij in, en vond er velen, die zamengekomen waren.

27 En hij zedet tot hen: Gij weet, hoe het eenen joodschen man ongeoorloofd is, zich te volgen of te gaan tot eenen vreemde; doch God heeft mij getoond, dat ik geen mensch zou gemeen of onrein heeten.

28 Daarom ben ik ook zonder tegenfpreken gekomen, ontboden zijnde. Zoo vraag ik dan, om wat reden gijlieden mij hebt ontboden?

29 En Cornelius zeide: Over vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negende ure bad ik in mijn huis.

30 En ziet, een man stond voor mij, in een blinkend kleed, en zeide: Cornelius! uw gebed is verhoord, en uwe aalmoezen zijn voor God gedacht geworden.

31 Zied dan naar Joppe, en ontbied Simon, die togenaamd wordt Petrus; deze ligt te huis in het huis van Simon, den lederbereider, aan de zee, welke, hier gekomen zijnde, tot u spreken zal.

32 Zoo heb ik dan van stonde aan tot u gezonden, en gij hebt welgedaan, dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen nu hier tegenwoordig voor God, om te hooren al hetgeen u van God bevolen is.

33 En Petrus, den mond opdoende, zeide: Ik verneme in der waarheid, dat God geen aannemer des persoons is;

34 Maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam.

35 Dit is het woord, dat Hij gezonden heeft den kinderen Israels, verkondigende vrede door Jezus Christus; deze is een Heere van allen.

36 Gijlieden wiert de zaak, die geschied is door geheel Judaea; beginnende van Galilea, na den doop, welken Johannes gepredikt heeft:

37 Beluogende Jezus van Nazareth, hoe hem God gezalfd heeft met den Heiligen Geest en met kracht; welke het land doorging, als goed doende, en genezende allen, die van den duivel overveldigd waren; want God was met hem.

38 En wij zijn getuigen van al hetgeen hij gedaan heeft, beide in het joodsche land en te Jeruzalem; welken zij gedood hebben, hem hangende aan een hout.

39 Dezen heeft God opgewekt ten derden dage, en gegeven, dat hij openbaar zou worden;

40 Niet al den volke, maar den getuigen, die van God te voren verkoren waren, om namelijk, die met hem gegeten en gedronken hebben, nadat hij uit de dooden opgestaan was.

41 En heeft ons geboden den volke te prediken, en te betuigen, dat hij is de gene, die van God verordend is tot een Begier van levenden en dooden.

42 Dezen geven getuigenis al de profeten, dat een legelijk, die in hem geloof, vergeving der zonden ontvangen zal door zijnen naam.

43 Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het woord hoorden.

44 En de geloovigen, die uit de besnijdenis waren, zoo velen als er met Petrus waren gekomen, ontzetten zich, dat de gave des Heiligen Geestes ook op de Heidenen uitgestort werd.

45 Want zij hoorden hen spreken met vreemde talen, en God groot maken. Toen antwoordde Petrus:

46 Kan ook iemand het water wren, dat deze niet gedoopt zouden worden, welke den Heiligen Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij?

47 En hij beval, dat zij zouden gedoopt worden in den naam des Heeren. Toen baden zij hem, dat hij eenige dagen bij hen wilde blijven.

HOOFDSTUK II.

Petrus komt te Jeruzalem, waar hij beschuldigd wordt, dat hij tot de onbesnedenen was ingegaan, vs. 1. Waarop hij tot zijne verantwoordiging verhaalt al wat dienaangaande geschied was, 4, welke verantwoordiging wordt aangenomen, 18. De verstrooide geloovigen verkondigen Christen tot Fenicie, Cyprus en Antiochie toe aan de Joden, en sommigen ook aan de Grieken, 19. Zoudat er velen geloofden, 21: betwef de gemeente van Jeruzalem verstaande. Barnabas naar Antiochie zendt, om hen te versterken, 22. Barnabas reist naar Tarsen, om Paulus te zoeken, en brengt hem te Antiochie, 25: alwaar de discipelen het eerst Christenen werden genoemd, 26. A'gab'us voorzegt een hongersnood, 27: waarom de broeders naar Paulus en Barnabas een handreiking zenden aan de broeders te Jeruzalem, 29.

DE apostelen nu, en de broeders, die in Judaea waren, hebben gehoord, dat ook de Heidenen het woord Gods aangenomen hadden.

2 En toen Petrus opgegaan was naar Jeruzalem, twistten tegen hem degenen, die uit de besnijdenis waren.

3 Zeggende: Gij zijt ingegaan tot mannen, die de voorhuid hebben, en hebt met hen gegeten.

4 Maar Petrus, beginnende, verhaalde het hun vervolgens, zeggende:

5 Ik was in destad Joppe, biddende; en ik zag in een vertrekking van zinnen een gezigt, namelijk een zeker vat, gelijk een groot linnen laken, n derdalende, bij de vier hoeken ondergelaten uit den hemel, en het kwam tot bij mij.

7 Op welk laken als ik de oogen hield, zoo merkte ik, en zag de viervoetige dieren der aarde, en de wilde, en de kruipende dieren, en de vogelen des hemels.

7 En ik hoorde eene stem, die tot mij zeide: Sta op, Petrus! slag en eet.

8 Maar ik zeide: Geenfzins, Heere! want nooit is iets, dat gemeen of onrein was, in mijnen mond ingegaan.

9 Doch de stem antwoordde mij ten tweede maal uit den hemel: Heergeen God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen maken.

10 En dit geschiedde tot driemaal; en alles werd wederom opgetrokken in den hemel.

11 En ziet, ter zelfder ure stonden er drie mannen voor het huis, waar ik in was, die van Cesarea tot mij afgezonden waren.

12 En de Geest zeide tot mij, dat ik met hen gaan zou, niet twijfelende. En met mij gingen ook deze zes broeders, en wij zijn in des mans huis ingegaan;

13 En hij heeft ons verhaald, hoe hij eenen engel gezien had, die in zijn huis stond, en tot hem zeide: Zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die togenaamd is Petrus;

14 Die woorden tot u zal spreken, door welke gij zult zalig worden, en al uw huis.

J. o. H. 41.

Hand. 8. 17.

Mark. 16. 17.

Hand. 2. 4.

Hand. 8. 26.

11. 17.

Hand. 15. 14.

Openb. 19. 10.

22. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

Ex. 23. 32.

34. 15.

Deut. 7. 2.

Joh. 18. 28.

Hand. 10. 9.

- J. o. H. 41. 15 En als ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, gelijk ook op ons in het begin.
- e Matt. 3:11. 16 En ik werd gedachtig aan het woord
Mark. 1:8. doopte wel met water, maar / gijlieden
Luc. 3:16. zult gedoopt worden met den Heiligen
Joh. 1:26. Geest.
- Hand. 1:5. 17 Indien dan God hun evangelijge
2:4. gave gegeven heeft, als ook ons, die in den
19:1. Heere Jezus Christus geloofd hebben, wie
was ik toch, die God konde weren?
- f Jes. 45:3. 18 En als zij dit hoorden, waren zij te-
Joh. 2:28. vreden, en verheerlijkten God, zeggende:
Zoo heeft dan God ook den Heidenen
g Hand. 15:9. de bekeering gegeven ten leven!
- k Hand. 8:1, 4. 19 Degenen nu, die verstoofd waren
door de verdrukking, die over Stefanus
geschied was, zingen het land door tot
Fenicie toe, en Cyprus, en Antiochie, tot
niemand het woord sprekende, dan al-
leen tot de Joden.
- 20 En er waren eenige cyprische en
cyrensische mannen uit hen, welke te
Antiochie gekomen zijnde, spraken tot
de Griekschen, verkondigende den Heere
Jezus.
- Hand. 13:47. 21 En de hand des Heeren was met hen;
3:14. en een groot getal geloofde, en be-
keerde zich tot den Heere.
42. 22 En het gerucht van hen kwam tot
de ooren der gemeente, die te Jeruzalem
was; en zij zonden Barnabas uit, dat hij
het land doorging tot Antiochie toe.
- 23 Dewelke, daar gekomen zijnde, en
de genade Gods ziende, werd verblijfd,
en vermaande hen allen, dat zij met een
voornemen des harten bij den Heere zou-
den blijven.
- k Hand. 13:45. 24 Want hij was een goed man, en
14:22. vol des Heiligen Geestes en des geloofs;
f Hand. 4:36. en er werd een groote schare der Heere
6:5. toegevoegd.
43. 25 En Barnabas ging uit naar Tarsen,
om Saulus te zoeken; en als hij hem ge-
vonden had, bracht hij hem te Antiochie.
- a Hand. 9:27. 26 En het is geschied, dat zij een geheel
jaar samenvergaderden in de gemeente,
en een groote schare leerde; en dat de
discipelen eerst te Antiochie Christenen
genaamd werden.
- 27 En in dezelve dagen kwamen eenige
profeten af van Jeruzalem te Antiochie.
- a Hand. 21:10. 28 En een uit hen, met name, A'ga-
bus, stond op, en gaf te kennen door den
Geest, dat er een groote hongersnood zou
wezen over de geheele wereld; dewelke
ook gekomen is onder den keizer Claudius.
- 29 En naar dat een iegelijk der disci-
pelen vermocht, besloot elk van hen iets te
zenden, ten dienste der broederen, die
in Judea woonden.
44. 30 Hetwelk zij ook deden, en zonden
het tot de onderlingen, door de hand
van Barnabas en Saulus.
- HOOFDSTUK 12.
- Herodes vervolgt de gemeente, vs. 1: doodt
Jakobus, 2: verpelt Petrus in de gevangenis,
dien hij door een sterke wacht laat bewaren.
3: De gemeente bidt God voor Petrus, 5: hij
wordt door een engel uit de gevangenis
geleid, 7: komt aan het huis van de moeder
van Johannes Markus, waar hij aanklopt en
ingelaten wordt, 11: en verhaalt zijne ver-
lossing aan degenen, die aldaar vergaderd
waren, 17: Herodes laat de wachters onder-
zoeken, wegleiden en vertrekt naar Caesarea,
18: Hij maakt vrede met de Tyrïers en Sy-
doniers, 20: en wordt in zijnen hoogmoed
door eenen engel geslagen en van het ge-
wone gezeten, 21: Barnabas en Paulus
komen te Antiochie, 25.
- EN omtrent denzelfden tijd sloeg de ko-
ning Herodes de handen aan sommi-
gen van de gemeente, om die kwalijk te
handelen.
- e Matt. 4:21. 2 En hij doodde Jakobus, den broeder
van Johanneas, met het zwaard.
- 3 En toen hij zag, dat het den Joden
behagelijk was, voer hij voort, om ook
Petrus te vangen; (en het waren de da-
gen der ongehevelde broeden)
- 4 Denwelken ook gegrepen hebbende,
hij in de gevangenis zette, en gaf hem
over aan vier wachters, elk van vier krijgs-
knechten, om hem te bewaren, willende
na het paascheest hem voorbrengen
voor het volk.
- 5 Petrus dan werd in de gevangenis
bewaard; maar van de gemeente werd
een gedurig gebed tot God voor hem
gedaan.
- 6 Toen hem nu Herodes zou voorbre-
ngen, sloop Petrus dienzelven nacht tus-
schen twee krijgsknechten, gebonden met
twee ketenen; en de wachters voor de
deur bewaarden de gevangenis.
- e Hand. 5:19. 7 En ziet, een engel des Heeren stond
16:26. daar, en een licht scheen in de woning,
en slaande de zijde van Petrus, wakte
hij hem op, zeggende: Sta haastelijk op.
En zijne ketenen vielen af van de handen.
- 8 En de engel zeide tot hem: Omzord
u, en bind uwe schoenzolen aan. En hij
deed alzoo. En hij zeide tot hem: Werp
uwen mantel om, en volg mij.
- 9 En uitgaande volgde hij hem en wist
niet, dat het waarachtig was hetgeen door
den engel geschiedde, maar hij meende,
dat hij een geest zag.
- 10 En als zij door de eerste en tweede
wacht gegaan waren, kwamen zij aan de
ijzeren poort, die naar de stad leidt; de-
welke van zeve hun geopend werd. En
uitgegaan zijnde, gingen zij eene straat
voort; en terstond scheidde de engel van
hem.
- 11 En Petrus, tot zich zelve gekomen
zijnde, zeide: Nu weet ik waarachtelijk,
dat de Heere zijnen engel uitgezonden
heeft, en mij verlost heeft uit de hand
van Herodes, en zit al de verwachting
van het volk der Joden.
- 12 En als hij alles overleed had, ging
hij naar het huis van Maria, de moeder
van Johannes, die toegesmaad was Mar-
kus, alwaar velen samenvergaderd en
biddende waren.
- 13 En als Petrus aan de deur van de
voorpoort klopte, kwam een dien-
stmaagd voor om te luisteren, met name
Rhodé.
- 14 En zij, de stem van Petrus beken-
nende, deed van blijdschap de voorpoort
niet open, maar liep naar binnen en
boodschapte, dat Petrus voor aan de
voorpoort stond.
- 15 En zij zeide tot haar: Gij raast.
Doch zij bleef er sterk bij, dat het alzoo
was. En zij zeiden: Het is zijn engel.
- 16 Maar Petrus bleef kloppende; en als
zij opengelaten hadden, zagen zij hem,
en ontzetten zich.
- 17 En als hij hen omet de hand ge-
weikt had, en zij zwijgen zouden, ver-
haalde hij hun, hoe hem de Heere uit
de gevangenis uitgeleid had, en zeide:
Boodschapt dit aan Jakobus en de broe-
deren. En hij uitgegaan zijnde, reisde
naar een andere plaats.
- 18 En als het dag was geworden, was
er geen kleine beroerte onder de krijgs-
knechten, wat toch aan Petrus mozt ge-
schied zijn.
- 19 En als Herodes hem gezocht had, en
niet vond, en de wachters regtellig on-
dervraagd had, gebood hij, dat zij wez-
geleid zouden worden. En hij vertrok van
Judea naar Caesarea, en hield zich aldaar.
- 20 En Herodes had in den zin tegen de
Tyrïers en Sidoniërs te krijgen; maar zij
kwamen rendragtlijk tot hem, en Blas-
tus, die des konings kamerling was, over-
reed hebbende, begeerden vrede, omdat
hun land gespijzigt werd van des konings
land.
- 21 En op eenen gezetten dag, Herodes,

een koninklijk kleed aangedaan hebben-
de, en op den registerstoel gezeten zijnde,
deed eene rede tot hen.

22 En het volk riep *hem* toe: Eene
stem Gods, en niet eens menschen!

23 En van stonde aan sloeg hem een en-
gel des Heeren, daarom dat hij Gode de
eer niet gaf; en hij werd van de wor-
men gegeten, en gaf den geest.

24 En het woord Gods wies, en ver-
menigvuldigde.

25 Barnabas en Saulus keerden we-
derom van Jeruzalem, als zij de dienst
volbragt hadden, medegenomen heb-
bende ook Johannes, die togenaamd
werd Markus.

HOOFDSTUK 13.

Barnabas en Paulus worden uit de leerzaren
van Antiochie door den H. Geest gezonden
tot de Heidenen, vs. 1. Zij reizen door Se-
leucie naar Cyprus, en prediken te Salamis
en Pafos, 4; alwaar de stadhouder Sergius
Paulus hen begeret te hooren, 7; hetwelk
Bar-Jesus, de toovenaar, zoekt te beletten,
doch hij wordt met blindheid geslagen, 8;
en de stadhouder bekeert, 12. Van daar rei-
zen zij naar Perge, 13; en verder naar An-
tiochie in Pisidië, 14; alwaar Paulus in de
synagoge predikende, verhaalt de werelden
Gods, den Israëlieten bewegten tot op David,
15; en bewijst, dat de beloften van Davids
zaad gedaan, in Jesus Christus vervuld is,
die te Jeruzalem is gekruist, en van de doo-
den opgewekt, 23, gelijk door David was
voorzegg, 33; dat door hem geregtvaardigd
worden allen, die in hem gelooven, 38; en
dat hij straffte die hem ongehoorzaam zijn,
40. Enzige van de Joden gelooven, anderen
wederspreeken, 52; waarom zij zich tot de
Heidenen keeren, van welke gelooven, die
ten eenigen leuen verdundert waren, 46.
De Joden verwekken vervolging tegen Paulus
en Barnabas, die het stof van hunne
voeten schudden, en wijken naar Iconium, 51.

45. **E**n er waren te Antiochie, in de ge-
meente, die daar was, eenige profeten
en leerzaren, namelijk Barnabas, en Syme-
on, genaamd Niger, en Lucius van Cy-
rene, en Manabën, die met Herodes den
viervorst opgevoed was, en Saulus.

2 En als zij den Heere dienden, en
vasten, zeide de Heilige Geest: *6* Zon-
dert mij af beide Barnabas en Saulus tot
het werk, waartoe ik hen geroepen heb.

3 *7* Toen vastten en baden zij, en hun
de handen opgelegd hebbende, lieten
zij hen gaan.

4 Deze dan, uitgezonden zijnde van
den Heiligen Geest, kwamen af tot Se-
leucie, en van daarschepten zij af naar
Cyprus.

5 En gekomen zijnde te Salamis, ver-
kondigden zij het woord Gods in de syna-
gogen der Joden; en zij hadden ook
Johannes tot eenen dienaar.

6 En als zij het eiland doorgerezen wa-
ren tot Pafos toe, vonden zij *9* eenen
zekeren toovenaar, eenen valschen pro-
fete, eenen Jood, wiens naam was Bar-
Jezus;

7 Welke was bij den stadhouder Sergius
Paulus, eenen verstandigen man. Deze,
Barnabas en Saulus tot zich geroepen
hebbende, zocht zeer het woord Gods
te hooren.

8 *8* Maar Elymas, de toovenaar (want
alzo word zijn naam overgezet) weders-
tond hen, zokende den stadhouder van
het geloof af te keeren.

9 Doch Saulus, (die ook Paulus ge-
naamd is) vervuld met den Heiligen
Geest, en de oogen op hem houdende,
zeide:

10 O gij kind des duivels, vol van alle
bedrog, en van alle arglistigheid, vijand
van alle gerechtigheid! zult gij niet op-
houden te verkeeren de rechte wegen des
Heeren?

11 En nu zie, de hand des Heeren is

tegen u, en gij zult blind zijn, en de zon
niet zien voor eenen tijd. En van stonde
aan viel op hem donkerheid en duister-
nis; en rondom gaande zocht hij, die
hem met de hand mogten leiden.

12 Als de stadhouder zag hetgeen ge-
schied was, toen geloofde hij, verslagen
zijnde over de leer des Heeren.

13 Maar Paulus, en die met hem waren,
van Pafos afgevaardig zijnde, kwamen te
Perge, *eene stad* in Pamfylie. Maar Jo-
hannes, van hen scheidende, keerde we-
der naar Jeruzalem.

14 En zij, van Perge *het land* door-
gaande, kwamen te Antiochie, *eene stad*
in Pisidië; en gegaan zijnde in de syna-
goge op den dag des sabbats, zaten zij
neder.

15 En na het lezen der wet en der pro-
feten, zouden de oversten der synagoge
tot hen, zeggende: Mannen broeders! in-
dien er *eenig* woord van vertroosting
tot het volk in u is, zoo spreek.

16 En Paulus stond op, en *6* wente
met de hand, en zeide: Gij israelitische
mannen, en gij, die God vreest! hoort
toe.

17 De God van dit volk Israel heeft onze
vaderen *1* uitgeverken, en het volk ver-
hoofd, als zij vreemdelingen waren in het
land van Egypte, en heeft hen met ernen
hoogen arm aaruit geleid.

18 *En* heeft omtrent den tijd van
veertig jaren hunne zeden verdragen in
de woestijn.

19 En zeven volken uitgeroeid heb-
bende in het land Kanaän, heeft Hij hun
door het lot het land derzelve uit-
gedeeld.

20 En daarna omtrent vier honderd en
vijftig jaren, gaf Hij *hun* *9* registers, tot
op Samuël, den profete.

21 *En* van toen naar begerden zij
eenen koning; en God gaf hun *9* Saul,
den zoon van Kis, eenen man uit den stam
van Benjamin, veertig jaren.

22 En dezen afgezet hebbende, ver-
wekte Hij hun *9* David tot eenen koning;
denwelken Hij ook getuigenis gaf, en
zeide: *Ik* heb gevonden David, den
zoon van Jesse, eenen man naar mijn
hart, die al mensen wil zal doen.

23 Van het zaad dezes heeft God Israel,
naar de belofte, verwekt den Zaligmaker
Jezus;

24 *Als* Johannes eerst al den volke
Israels, voor zijne aankomst, gepredikt
had den doop der bekeering.

25 Doch als Johannes den loop ver-
vulde, zeide hij: Wie menet gijlieden,
dat ik hen? *Ik* ben de *Christus* niet;
maar ziet, hij komt na mij, *9* wien ik
niet waardig ben de schoenen zijner voe-
ten te ontbinden.

26 Mannen broeders! kinderen van het
geslacht Abrahams, en die onder u God
vreezen! *9* tot u is het woord dezer
zaligheid gezonden.

27 Want die te Jeruzalem wonen, en
hunne oversten, *9* dezen niet kennende,
hebben ook de stemmen der profeten,
die op elken sabbatdag gelezen worden,
hem veroordeelende, vervuld;

28 *En* eens oorzaak des doods vin-
dende, hebben zij van Pilatus begeerd,
dat hij *hem* zou gedood worden.

29 En als zij alles volbragt hadden,
wat van hem geschreven was, namen zij
hem af van het hout, en leidden *hem* in
het graf.

30 *Maar* God heeft hem uit de doo-
den opgewekt.

31 *Welke* gezien is geweest, vele dagen
lang, van degenen, die met hem opgre-
ken waren van Galilea tot Jeruzalem,
die zijne getuigen zijn bij het volk.

32 En wij verkondigen u *6* de belofte,
die tot de vaderen geschied is, dat *namelijk*

J. o. H. 45.

Hand. 13. 38.

k Hand. 12. 17.
19. 33.
21. 40.

f Ex. 1: 1.

m Ex. 16. 35.
Num. 11. 34.
Ps. 95. 10.

a Joz. 14. 2.

n Rigt. 2. 16.
3. 9.

p 1 Sam. 8. 5.
Hos. 13. 11.

q 1 Sam. 9. 15.
19. 1.

r 1 Sam. 16. 12.

s 1 Sam. 13. 14.
Ps. 89. 21.
Hand. 7. 43.

t Matt. 3. 1.
Mark. 1. 2.
Luk. 3. 2.

u Joh. 1. 20.

v Matt. 3. 11.

w Matt. 10. 6.
Hand. 3. 26.
15. 16.

x Joh. 16. 3.
Hand. 3. 17.
1 Cor. 2. 8.

y 1 Tim. 1. 13.

z Matt. 27. 29.
Mark. 15. 11.
Luk. 23. 18.

aa Joh. 19. 6.

ab Matt. 28. 6.
Mark. 16. 6.
Luk. 24. 6.

ac Mark. 16. 14.
Joh. 20. 19.
Hand. 13. 21.

ad Hand. 1. 3.
1 Cor. 15. 3.

ae Gen. 3. 15.
22. 18.
26. 4.

af Deut. 18. 15.
2 Sam. 7. 12.
Ps. 132. 11.

ag Jer. 23. 5.
37. 18.
Ezee. 34. 23.

ah Dan. 9. 24. 25.

J. o. H. 44.

k Jes. 55. 11.
Hand. 6. 12.

45.
Hand. 14. 26.

k Hand. 9. 15.
23. 21.

Rom. 1. 1.
Gal. 1. 15.

Efee. 3. 8.
1 Tim. 2. 7.

2 Tim. 1. 11.

e Matt. 9. 38.
Rom. 10. 15.

Hebr. 5. 4.

d Hand. 6. 6.
8. 15.

19. 6.

e Hand. 14. 26.

f Hand. 12. 25.

g Hand. 8. 9.
19. 13.

k Ex. 7. 11.
2 Tim. 3. 8.

J. o. H. 15.

God dezelve vervuld heeft aan ons, hunne kinderen als Hij Jezus verwekt heeft.

33 Gelijk ook in den tweeden psalm geschreven staat: Gij zijt mijn Zoon, heiden heb Ik u gegeneerd.

34 En dat Hij hem uit de dooden heeft opgewekt, alzoo dat hij niet meer zal tot verderving keeren, heeft Hij aldus gezegd: *o* Ik zal ulieden de weldadigheden Davids geven, die getrouw zijn.

35 Waarom hij ook in eenen anderen psalm zegt: *o* Gij zult uwen Heilige niet overgeven, om verderving te zien.

36 *o* Want David, als hij in zijnen tijd den raad Godsgeleid had, is ontslapen, en is bij zijne vaderen gelygd, en heeft wel verderving gezien.

37 Maar hij, dien God opgewekt heeft, heeft gene verderving gezien.

38 Zoo zij u dan bekend, mannen broeders: dat door dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt:

39 *o* En dat van alles, waarvan gij niet kondt geregtvaardigen worden door de wet van Mozes, door dezen heen iegelyk, die geloofd, geregtvaardigd wordt.

40 Ziet dan toe, dat over ulieden niet kome hetgeen gezegd is in de profeten:

41 *o* Ziet, gij verachters! en verwondert u, en verdwijnt: want Ik werk een werk in uwe dagen, een werk, hetwelk gij niet zult gelooven, zoo het u iemand verhaalt.

42 En als de Joden uitgegaan waren uit de synagoge, hadden de Heidenen, dat tegen den naa-ten sabbat hun dezelfde woorden zouden gesproken worden.

43 En als de synagoge gescheiden was, volgden velen van de Joden en van de godsdienstige Jodengenooten Paulus en Barnabas; welke tot hen spraken, *o* ken hen vermaanden te blijven bij de genade Gods.

44 En op den volgende sabbat kwam bijna de geheele stad samen, om het woord Gods te hooren.

45 Doch de Joden, de scharen ziende, werden met nijdigheid vervuld, en wederspreken hetgeen van Paulus gezegd werd, wedersprekende en lasterende.

46 Maar Paulus en Barnabas, vrijmoedigheid gebruikende, zeiden: *o* Het was noodig, dat eerst tot u het woord Gods gesproken zou worden; *o* doch nademaal gij hetzelfde verstoort, en u zelve des eenigen levens niet waardig oordeelt, ziet, wij keeren ons tot de Heidenen.

47 Want alzoo heeft ons de Heere geboden, zeggende: *o* Ik heb u gesteld tot een licht der Heidenen, opdat gij zoudt zijn tot zaligheid, tot aan het uiterste der aarde.

48 Als nu de Heidenen dit hoorden, verblijdden zij zich, en prezen het woord des Heeren; en er geloofden zoo velen, als er geordneerd waren tot het eenwige leven.

49 En het woord des Heeren werd door het geheele land uitgebreid.

50 Maar de Joden maakten op de godsdienstigen en eerlyke vrouwen, en de voorname mannen van de stad, *o* en verwekten vervolging tegen Paulus en Barnabas, en wierpen ze uit hunne landpsalen.

51 Doch zij schudden het stof van hunne voeten af tegen dezelve, en kwamen te Iconium.

52 En de discipelen werden vervuld met blijdschap en met den Heiligen Geest.

HOOFDSTUK 14.

Paulus en Barnabas prediken en doen wonderen te Iconium, en velen zoo Heidenen als Joden gelooven, vs. 1: waardoor groote oneenigheid en een oploop tegen hen ontstaat, 4. Zij vlugten naar Lystre en Derbe, 6. Paulus geneest te Lystre eenen kreupelen, 8: waarom het volk hen voor goden houdt en wil hun offerande doen, 11: hetwelk zij,

hoewel met grooten ernst naauwelijks verhinderen, 14: zijgende het volk op den levenden waren God, 15. Maar de Joden van Antiochie en Iconium daar komende, verweken het volk, dat zij Paulus steenigen, 19. Doch hij staat op en wist met Barnabas naar Derbe, 20. Zij vermaanen de kneeders tot volstandigheid, 22: en verkiezen onderlingen in alle gemeenten, 23. Eenige andere landen en streken doorreis hebbende, 24: keeren zij weder naar Antiochie, 26: en verhalen, wat God door hen gedaan had: 27.

EN het geschiedde te Iconium, dat zij te samen gingen in de synagoge der Joden, en alzoo spraken, dat eene groote menigte, beide van Joden en Grieken, geloofde.

2 Maar de Joden, die onghoorzaam waren, verwekten en verbitterden de zielen der Heidenen tegen de broeders.

3 Zij verkeerden dan aldaar eenen langen tijd, vrijmoediglijk sprekende in den Heere, *o* die getuigenis gaf aan het woord zijner genade, en gaf, dat teekenen en wonderen geschieden door hunne handen.

4 En de menigte der stad werd verdeeld, en sommigen waren met de Joden, en sommigen met de apostelen.

5 En als er een oploop geschiedde, beide van Heidenen en van Joden, met hunne oversten, om hun smaadheid aan te doen, en hen te steenigen,

6 Zyn zij, alles overleed hebbende, *o* gevlugt naar de steden van Lycaonie, namelijk Lystre en Derbe, en het omliggende land;

7 En verkondigden aldaar het evangelie.

8 En een zeker man, te Lystre, zat onmagtig aan de voeten, kreupel zijnde van zijner moeders lijf, die nooit had gewandeld.

9 Deze hoorde Paulus spreken; welke, de oogen op hem houdende, en ziende, dat hij geloof had om gezond te worden,

10 Zeide met groote stem: Sta regt op uwe voeten! *o* En hij sprong op en wandelde.

11 En de scharen, ziende hetgeen Paulus gedaan had, verbierven hunne stemmen, en zeiden in het Lycaonisch: *o* De Goden zijn den menschen gelijk geworden, en tot ons nedergekomen.

12 En zij noemden Barnabas Júpiter, en Paulus Mercúrius, omdat hij het woord voerde.

13 En de priester van Júpiter, die voor hunne stad was, als hij ossen en kranen aan de voorpoorten gebragt had, wilde hij offeren met de scharen.

14 Maar de apostelen, Barnabas en Paulus, dat hoorende, scheurden hunne kleederen, en sprongen onder deschare, roepende,

15 En zeggende: Mannen! *o* waarom doet gij deze dingen? wij zijn ook menschen van gelijke bewegingen als gij, en verkondigen ulieden, dat gij u zoudt van deze ijdele dingen bekeeren tot den levenden God, *o* die gemaakt heeft den hemel en de aarde, en de zee, en al hetgeen in dezelve is.

16 *o* Welke in de verledene tijden al de Heidenen heeft laten wandelen in hunne wegen;

17 *o* Hoewel Hij nogtans zich zelve niet onbetuigd gelaten heeft, goed doende van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijis en vrolijkheid.

18 En dit zeggende, wederhielzen zij naauwelijks de scharen, dat zij hun niet offerden.

19 Maar daarover kwamen Joden van Antiochie en Iconium, en overreedden de scharen, en *o* steenigden Paulus, en sleepten hem buiten de stad, meeneende, dat hij dood was.

J. o. H. 15.

o Mark. 16:29.
Hand. 19:11.
Hebr. 2:14.

46.

o Matt. 10:23.
Hand. 8:1.

o Hand. 3:2.*o* Jes. 35:6.*o* Hand. 28:6.

o Hand. 10:26.
Openb. 19:10.
22:3.

o Gen. 1:1.
Ps. 33:6.
121:8.
146:6.
Openb. 14:7.

o Ps. 81:13.
o Rom. 1:19.

o 2Cor. 11:25.

20 Doch als hem de discipelen omringd hadden, stond hij op, en kwam in de stad; en des anderen daags ging hij met Barnabas uit naar Derbe.

21 En als zij derzelve stad het evangelie verkondigd en vele discipelen gemaakt hadden, keerden zij weder naar Lystré, en Iconium, en Antiochië;

22 Versterkende de zielen der discipelen, en vermanende, dat zij zouden blijven in het geloof, en dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koninkrijk Gods.

23 En als zij hun in elke gemeente, met opsteken der handen, ouderlingen verkoren hadden, gebeden hebbende met vasten, bevalen zij hen den Heere, in welken zij geloofd hadden.

24 En Pisidie doorreisde hebbende, kwamen zij in Pamfylie.

25 En als zij te Perge het woord gesproken hadden, kwamen zij af naar Attalie.

26 En van daar scheepten zij af naar Antiochië, van waar zij der genade Gods bevolen waren geweest tot het werk, dat zij volbragt hadden.

27 En daar gekomen zijnde, en de gemeente vergaderd hebbende, verhaalden zij, wat groote dingen God met hen gedaan had, en dat Hij den Heidenen de deur des geloofs geopend had.

28 En zij verkeerden aldaar geen kleinen tijd met de discipelen.

HOOFDSTUK 15.

In de gemeente van Antiochië ontstaat verschil aangaande de onderhouding der besnijdenis en der wet van Mozes, vs. 1. Waarover Paulus en Barnabas naar Jeruzalem gezonden worden, 2; waar zij de bekeering der Heidenen en den toestand der zaak verhalen, 3. De apostelen en ouderlingen komen te zamen, om hierover te handelen, 6. Petrus verklaart in deze vergadering, dat de Heidenen niet het juk der wet niet behooren te bewaard te worden, 7. Jakobus stemt dit toe en beslecht het met de Heilige Schrift, 13, en besluit, dat men hen niet meer behoort op te leggen, dan de onderhouding van vier noodige dingen, 19; hetwelk hij de gansche vergadering goed gevonden zijnde, aan de gemeenten geschreven en namens Paulus en Barnabas, door Barsabas en Silas overgezonden en bekend gemaakt wordt, 22; die hetzelfde met blijdschap aangenomen hebben, 31. Paulus en Barnabas, om Johannes Markus wil in twist geraakt zijnde, scheiden van elkander, 36. Barnabas en Markus gaan naar Cyprus, 39; en Paulus met Silas naar Syrië en Cilicie, 40.

51. **E**N sommigen, die afgekomen waren van Judéa, leerden de broeders, zeggende: Indien gij niet besneden wordt naar de wijze van Mozes, zoo kunt gij niet zalig worden.

2 Als er dan geen kleine wederstand en twistig geschiedde bij Paulus en Barnabas tegen hen, zoo hebben zij verordend, dat Paulus en Barnabas, en eenige anderen uit hen, zouden opgaan tot de apostelen en ouderlingen naar Jeruzalem over deze vraag.

3 Zij dan van de gemeente uitgeleid zijnde, reisden door Fenicie en Samarie, verhalende de bekeering der Heidenen; en deden al den broederen groote blijdschap aan.

4 En te Jeruzalem gekomen zijnde, werden zij ontvangen van de gemeente, en de apostelen, en de ouderlingen; en zij verkondigden, wat groote dingen God met hen gedaan had.

5 Maar, zelden zij, er zijn sommigen opgestaan van die van de sekte der farizezen, die geloovig zijn geworden, zeggende, dat men hen moet besnijden, en gebieden de wet van Mozes te onderhouden.

6 En de apostelen en de ouderlingen

vergaderden te zamen, om op deze zaak te letten.

7 En als daarover groote twistig geschiedde, stond Petrus op en zeide tot hen: Mannen broeders! gij weet, dat God van over langen tijd onder ons mij verkoren heeft, dat de Heidenen door mijnen mond het woord des evangelies zouden hooren, en gelooven.

8 En God, die kenner der harten, heeft hun getuigenis gegeven, hun gevende den Heiligen Geest, gelijk als ook ons.

9 En heeft geen onderscheid gemaakt tusschen ons en hen, gereinigd hebbende hunne harten door het geloof.

10 Nu dan, wat verzoekt gij God, om een juk op den hals der discipelen te leggen, hetwelk noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen?

11 Maar wij gelooven, door de genade van den Heere Jezus Christus, zalig te worden, op zulke wijze als ook zij.

12 En al de menigte zweeg stil, en zij hoorden Barnabas en Paulus verhalen, wat groote teekenen en wonderen God door hen onder de Heidenen gedaan had.

13 En nadat deze zwegen, antwoordde Jakobus, zeggende: Mannen broeders! hoort mij.

14 Simeon heeft verhaald, hoe God eerst de Heidenen heeft bezocht, om uit hen een volk aan te nemen, voor zijnen naam.

15 En hiermede stemmen overeen de woorden der profeten, gelijk geschreven is:

16 Na dezen zal ik wederkeeren, en wederopbouwen den tabernakel van David, die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is, wederopbouwen, en ik zal denzelven wederoprigten;

17 Opdat de overblijvende menschen den Heere zoeken, en al de Heidenen, over welke mijn naam aangeropen is, spreekt de Heere, die dit alles doet.

18 Gode zijn al zijne werken van eeuwigheid bekend.

19 Daarom oordeel ik, dat men degenen, die uit de Heidenen zich tot God bekeeren, niet heroere;

20 Maar hun zal aanschrijven, dat zij zich onthouden van de dingen, die door de afgeden besmet zijn, en van hoereri, en van het verstakke, en van bloed.

21 Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elken sabbat in de synagogen gelezen.

22 Toen heeft het den apostelen en den ouderlingen, met de geheele gemeente, goed gedacht, eenige mannen uit zich te verkiezen, en met Paulus en Barnabas te zenden naar Antiochië; namelijk Judas, die toegenaamd wordt Barsabas, en Silas; mannen, die voorgangers waren onder de broeders.

23 En zij schreven door hen dit aanschrijven: De apostelen, en de ouderlingen, en de broeders wenschen den broeders uit de Heidenen, die in Antiochië, en Syrië, en Cilicie zijn, zaligheid.

24 Nademaal wij gehoord hebben, dat sommigen, die van ons uitgegaan zijn, u met woorden ontroefd hebben in uwe zielen wankelende gemaakt, zeggende, dat gij moet besneden worden, en de wet onderhouden; welken wij dat niet bevolen hadden;

25 Zoo heeft het ons eendrachtelijk te zamen zijnde, goed gedacht, eenige mannen te verkiezen, en tot u te zenden, met onze geliefden, Barnabas en Paulus,

26 Menschen, o die hunne zielen overgegeven hebben voor den naam van onzen Heere Jezus Christus;

27 Wij hebben dan Judas en Silas ge-

J. o. H. 32.

d Hand. 10. 29. 11. 12.

1 Kron. 28. 9.

Ps. 29. 17.

Jer. 7. 10.

Jer. 17. 10.

20. 12.

f Hand. 10. 43. 11. enz.

g Matt. 23. 4.

h Efez. 2. 8.

Tit. 3. 4.

i Amos 9. 11. 12.

k Ex. 21. 3. 1 Cor. 8. 1. 10. 20.

l 1 Thess. 4. 3.

m Gen. 9. 4.

n Gal. 2. 4.

o Hand. 13. 29. 14. 19.

J. o. H. 46.

f Hand. 11. 23. 13. 27.

g Matt. 10. 48.

h Luc. 24. 29.

i Tim. 5. 12.

j Hand. 13. 1.

51.

k Gal. 5. 2.

52.

l Gen. 17. 10.

m Lev. 12. 3.

n Gal. 2. 1.

J. o. H. 32.

zonden, die ook met den mond hetzelfde zullen verkondigen.

28 Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht, ulieden geen meerderen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen:

p Ex. 20.3.
1 Cor. 8.1.

29 *Namelijk*, *p* dat gij u onthoudt van hetzen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van het verstkite, en van hoerrij; van welke dingen indien gij u zelven wucht, zoo zult gij weldoen. Vaart wel.

q Gen. 2.4.
Lev. 17.14.

r 1 Thess. 4.3.

30 Deze dan, hun afscheid ontvangen hebbende, kwamen te Antiochië; en de menigte vergaderd hebbende, gaven zij den brief over.

31 En zij, dien gelezen hebbende, verblijdden zich over de vertroosting.

32 Judas nu en Silas, die ook zelven profeten waren, vermaanden de broeders met vele woorden, en versterkten hen.

33 En als zij daar eenen tijd lang verord hadden, lieten hen de broeders wederom gaan met vrede, tot de apostelen.

34 Maar het dacht Silas goed aldaar te blijven.

35 En Paulus en Barnabas onthielden zich te Antiochië, leerende en verkondigende, met nog vele anderen, het woord des Heeren.

33.

36 En na eenige dagen zeide Paulus tot Barnabas: Laat ons nu wederkeeren, en bezoeken onze broeders in elke stad, in welke wij het woord des Heeren verkondigd hebben, hoe zij het hebben.

* Hand. 12.12.
25.Col. 4.10.
2 Tim. 4.11.
Filem. vs. 24.

37 En Barnabas rief, dat zij Johannes, die genaamd is Markus, zouden medenemen.

38 Maar Paulus achtte billijk, dat men dien niet zoude medenemen, die van Pamfylie af van hen was afgeweken, en met hen niet was gezeten tot het werk.

39 Er ontstond dan eene verbittering, alzoo dat zij van elkander gescheiden zijn, en dat Barnabas Markus medenam, en naar Cyprus afreepste;

40 Maar Paulus verkoos Silas, en reisde heen, der genade Gods van de broeders bevolen zijnde.

41 En hij doorreisde Syrie en Cilicië, versterkende de gemeenten.

HOOFDSTUK 16.

Paulus te Derbe en Lystre gekomen zijnde, besnijdt Timotheüs en neemt hem mede op de reis, vs. 1. Hij geeft aan de gemeenten, waar hij doorreisde, de bevelen der apostelen, om te onderhouden, 6. Wordt door den H. Geest verhinderd het Evangelie in Azië en Mysië te prediken, 6. en door een gezigt in Macedonië geroepen, 9. Predikt buiten de stad Filippi, alwaar Lydia hem hoorende, in Christus geloofd, en met haar huisgezin gedoopt wordt, 13. Drift eene waarzeggende vrouw uit eene dienstmaagd, 16; waarover hij en Silas door de heeren den dienstmaagd bij de oversten wonden beschuldigd, 19: en door de hoofdmannen gegeseld en in de gevangenis geoordeeld, 22: welke door eene aanblijven hun des nachts wordt geroepen, 23. De stokbevaarder hierdoor ontwaakt, wil zich zelven dooden, 27: maar door Paulus getroosten en van hem onderwezen, geloofd hij aan Christus, wordt met de zijnen gedoopt, en bekwijt hun alle vriendschap, 28. De hoofdmannen zeven bevel door hante hoden, de beide gevangenen los te laten, 33: doch Paulus beroept zich op zijn roomsch burgerschap, en wil door hen te worden uitgeleid, 37: hetwelk geschiedt, zij vertrekken van daar, 39.

EN hij kwam te Derbe en Lystre. En ziet, aldaar was een zeker discipel, met name Timotheüs, zoon van eene geloovige joodsche vrouw, maar van eenen griekschen vader;

* Hand. 6.3.

2 *Welken goede getuigenis gegeven werd van de broeders te Lystre en Iconium.*

* 1 Cor. 9.20.
Gal. 2.3.

3 Deze wilde Paulus dat met hem zou reizen; en hij nam en besneed hem, *p* om

der Joden wil, die in die plaatsen waren: want zij kenden allen zijn vader, dat hij een Griek was.

J. o. H. 33.

4 En alzoo zij de steden doorreisden, gaven zij hen de verordeningen over, *p* die van de apostelen en de ouderlingen te Jeruzalem goed gevonden waren, om die te onderhouden.

* Hand. 15.20.

5 De gemeenten dan werden bevestigd in het geloof, en werden dagelijks overvloediger in getal.

6 En als zij Frygië, en het land van Galatië doorreisde hadden, werden zij van den Heiligen Geest verhinderd het woord in Azië te spreken.

7 En aan Mysië gekomen zijnde, poogden zij naar Bithynië te reizen; en de Geest liet het hun niet toe.

8 En zij, Mysië voorbijgereisd zijnde, kwamen af tot Tróas.

* 2 Cor. 2.12.

9 En van Paulus werd in den nacht een gezigt gezien: er was een macedonisch man staande, die hem bad en zeide: Kom over in Macedonië, en help ons.

10 Als hij nu dit gezigt gezien had, zoo zochten wij terstond naar Macedonië te reizen, besluite *p* daarsit, dat ons de Heere geroepen had, om denzeiven het evangelie te verkondigen.

11 Van Tróas dan afgevaaren zijnde, liepen wij recht naar Samothrace, en den volgenden dag naar Neapoli.

12 En van daar naar Filippi, welke is de eerste stad van dit deel van Macedonië, eene kolonie. En wij onthielden ons in die stad ettelijke dagen.

13 En op den dag des sabbats gingen wij buiten de stad aan de rivier, waar het gebel plagt te geschieden, en nedergezeten zijnde, spraken wij tot de vrouwen, die nam aangekomen waren.

14 En eene zekere vrouw, met name Lydia, eene purperverkoopster, van de stad Thyatira, die God diende, hoorde ons; welker hart de Heere heeft geroepen, dat zij acht nam op hetzen van Paulus gesproken werd.

15 En als zij gedoopt was, en haar huis, bad zij ons, zeggende: Indien gij hebt geoordeeld, dat ik den Heere getrouw ben, zoo kom in mijn huis en blijft er. *p* En zij dwong ons.

* Gen. 19.3.
34.11.Riet. 19.21.
Luk. 21.29.

Hebr. 13.2.

* 1 Sam. 29.7.

* Hand. 19.24.

16 En het geschiedde, als wij tot het gebel heengingen, dat eene zekere dienstmaagd, *p* hebbende eenen waarzeggenden geest, ons ontmoette, welke haren heeren groot gewin toebrengt met waarzeggen.

17 Dezelve volgde Paulus en ons achterna, en riep, zeggende: Deze menschen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen.

18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar Paulus, *p* overtevreten zijnde, keerde zich om, en zeide tot den geest: Ik gebiede u in den naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat. *p* En hij ging uit ter zelfder ure.

* Mark. 16.17.

19 Als nu de heeren van dezelve zagen, dat de hoop hun gewin weg was, grepen zij Paulus en Silas, en trokken hen naar de markt voor de oversten.

* 2 Cor. 6.3.

20 En als zij hen tot de hoofdmannen gebragt hadden, zelden zij: *p* Deze menschen beroeren onze stad, daar zij Joden zijn.

* 1 Kon. 16.17.
Hand. 17.6.

21 En zij verkondigen zeden, die ons niet geoorloofd zijn aan te nemen noch te doen, alzoo wij Romeinen zijn.

22 En de schare stond gezamenlijk tegen hen op; en de hoofdmannen, hun de klederen afgescheurd hebbende, bevalen hen te geselen.

* 2 Cor. 11.25.
1 Thess. 2.2.

23 En als zij hun vele slagen gegeven hadden, wierpen zij hen in de gevangenis, en geboden den stokbewaarder, dat hij hen zekerlijk bewaren zou.

24 Dewelke, zulk een gebod ontvangen

- J. o. H. 53. —
 hebbende, wierp hen in den binnensten kerker, en verzekerde hunne voeten in den stok.
- a Hand. 4.31. 25 En omtrent den middernacht = baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen; en de gevangenen hoorden naar hen.
- a Hand. 5.19. 26 En er geschiedde snelkijk eene groote aardbeving, alsoo dat de fondamenten des kerkers bewogen werden; en terstond werden al de deuren geopend, en de banden van allen werden los.
- 12.7. 27 En de stokbewaarder, wakker geworden zijnde, en ziende de deuren der gevangenis geopend, trok een zwaard, en zou zich zeiven omgebragt hebben, meenende, dat de gevangenen ontvloden waren.
- 28 Maar Paulus riep met groote stem, zeggende: loe u zelve geen kwaad; want wij zijn allen hier.
- 29 En als hij licht gesicht had, sprong hij in, en werd zeer bevende, en viel voor Paulus en Silas neder aan de voeten.
- 30 En hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: «Lieve heeren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?»
- a Luk. 3.10. 31 En zij zeiden: «Geloof in den Heere Jesus Christus, en gij zult zalig worden, en in uw huis.
- Hand. 2.37. 32 En zij spraken tot hem het woord des Heeren, en tot allen, die in zijn huis waren.
- 33 En hij nam hen tot zich in dezelve ure des nachts, en wiesch hen van de striemen; en hij werd terstond gedoopt, en al de zijnen.
- a Luk. 5.29. 34 En hij bragt hen in zijn huis, en zette Aasa de tafel voor, en verheugde zich, dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was.
- 19.6. 35 En als het dag geworden was, zonden de hoofdmannen de stadsdienaars, zeggende: Laat die menschen los.
- 36 En de stokbewaarder boodschapte deze woorden aan Paulus, zeggende: De hoofdmannen hebben gezonden, dat gij zoudt losgelaten worden; gaat dan nu uit, en reist heen in vrede.
- 37 Maar Paulus zeide tot hen: Zij hebben ons, die Romeinen zijn, onveroordeeld in het openbaar gekegeld, en in de gevangenis geworpen, en werpen zij ons nu heimelijk daaruit? Niet alzo; maar dat zij zelve komen, en ons uitleiden.
- 38 En de stadsdienaars boodschapten deze woorden wederom den hoofdmannen; en zij werden bevreesd, hoorende, dat zij Romeinen waren.
- 39 En zij, komende, baden hen, en als zij hen uitgeleid hadden, begeerden zij, dat zij uit de stad gaan zouden.
- c Matt. 8.34. 40 En uitgegaan zijnde uit de gevangenis, gingen zij in tot Lydia; en de broeders gezien hebbende, vertroostten zij dezelve, en gingen uit de stad.
- Wekt en tot een' Regter der wereld gesteld is, 30. Sommigen spotten met deze leer, anderen gelooven: onder welke ook waren Dionysius de Areopagiet en Damaris, 32.
- J. o. H. 53. —
- EN door Amfipolis en Apollonia hanaea weg genomen hebbende, kwamen zij te Thessalonica, alwaar een synagoge der Joden was.
- 2 En Paulus, gelijk hij gewoon was, ging tot hen in, en drie sabbaten lang handelde hij met hen uit de Schriften.
- 3 Dezeise openende, en voor oogen stellende, «dat de Christus moest lijden en opstaan uit de dooden, en dat deze Jezus is de Christus, dien ik, zeide hij, u lieken verkondigde.
- 4 En sommigen uit hen geloofden, en werden Paulus en Silas toegevoegd, en van godsdienstige Grieken eene groote menigte, en van de voornaamste vrouwen niet weinige.
- 5 Maar de Joden, die ongehoorzaam waren, dit benijdende, namen tot zich eenige booze mannen uit de marktboeven, en maakten, dat het volk te hoop liep, en berouderde de stad; en op het huis van Jason aanvallende, zochten zij hen tot het volk te brengen.
- 6 En als zij hen niet vonden, trokken zij Jason en eenige broeders voor de oversten der stad, roppende: «Deze, die de wereld in roer hebben gesteld, zijn ook hier gekomen.
- 7 Welke Jason in zijn huis genomen heeft, en alle dezen doen tegen de geboden des keizers, » zeggende, dat er een andere koning is, naamelijk Jezus.
- 8 En zij beroerden de schare, en de oversten der stad, die dit hoorden.
- 9 Doch als zij van Jason en de anderen vergenoeging ontvangen hadden, lieten zij hen gaau.
- 10 En de broeders zonden terstond des nachts Paulus en Silas weg naar Beréa; welke, daar gekomen zijnde, gingen heen naar de synagoge der Joden.
- 11 En deze waren edelcr, dan die te Thessalonica waren, als die het woord ontvingen met alle toegenegenheid, sonderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren.
- 12 Velen dan uit hen geloofden, en van de grieksche eerlijke vrouwen en van de mannen niet weinige.
- 13 Maar als de Joden van Thessalonica verstonen, dat het woord Gods ook te Beréa van Paulus verkondigd werd, kwamen zij ook daar en bewogen des charen.
- 14 Doch de broeders zonden toen van stonde aan Paulus weg, dat hij ging als naar de zee; maar Silas en Timotheüs bleven aldaar.
- 15 En die Paulus geleidden, bragten hem tot Athéne toe; en als zij veld gekregen hadden aan Silas en Timotheüs, dat zij op het spoedigste tot hem zouden komen, vertrokken zij.
- 16 En terwijl Paulus hen te Athéne verwachtte, werd zijn geest in hem ontstoken, ziende, dat de stad zoo zeer afgodisch was.
- 17 Hij handelde dan in de synagoge met de Joden, en met degenen, die godsdienstig waren, en op de markt alle dagen met degenen, die hem voorkwamen.
- 18 En sommigen van de epicurische en stoische wijsgeeren striden met hem; en sommigen zeiden: Wat wil toch deze klapper zeggen? maar anderen zeiden: Hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden; omdat hij hun Jezus en de opstanding verkondigde.
- 19 En zij namen hem, en bragten hem op de plaats, genaamd Areopagus, zeggende: Kunnen wij niet weten, welke deze nieuwe leer zij, daar gij van spreekt?
- 20 Want gij brengt eenige vreemde din-

HOOFDSTUK 17.

Paulus predikt Christus te Thessalonica, vs. 1. Sommige Joden en vele Grieken gelooven, 4; anderen verwekken tegen hem oproer en trekken Jason voor de oversten der stad, 5; Paulus en Silas ontkomen, en reizen naar Beréa, waar zij ook prediken, 10; en velen de Schrift naastig onderzoekende worden geloovig, 11. De Joden van Thessalonica vervolgen hen ook aldaar, beroerende het volk, 13; doch de broeders geleiden Paulus naar Athéne, 14: alwaar hij zich ontzet over de afzoderij, 16. Hij wordt van sommige epicurische en stoische wijsgeeren bespot, 18. Men brengt hem op de gerechtsplaats, 19; en ondervraagt hem omtrent zijne leer, 20; hij onderrigt hen van de godheid der afgoden, en van de kennis en dienst van den waren God, die hemel en aarde geschapen heeft en regeert, welken zij ook onbekend een altaar hadden opgericht, 22. Vermaant hen tot bekeering en geloof in Christus, die van de dooden opge-

54.

Hand. 18.5.

J. o. H. 54.

gen voor onze ooren; wij willen dan weten, wat roch dit zijn wil.

21 (Die van Athène nu allen, en de vreemdelingen, die zich daar onthielden, besteedden *kwamen* tijd tot niets anders, dan om wat nieuws te zeggen en te hooren.)

22 En Paulus, staande in het midden van de *plaats*, genaamd Arcopagus, zeide: Gij mannen van Athène! ik bemerk, dat gij allezins gelijk als godsdienstiger zijt.

23 Want de *stad* doorzande, en aanschouwende uwe heilighdommen, heb ik ook een altaar gevonden, op hetwelk een opschrift stond: DEN ONBEKENDEN GOD. Dezen dan, dien zij niet kunnende dient, verkondig ik u allen.

24 De God, die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is, deze zijnde een Heere des hemels en der aarde, *kwont* niet in tempelen met handen gemaakt;

25 En wordt ook van menschenhanden niet gediend, *als iets* behoevende, *alzo* Hij zelf allen het leven, en den adem, en alle dingen geeft.

26 En heeft uit eenen blode het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen, *bescheiden* hebbende de tijden te voeren verordend, en de bepalingen van hunne woning;

27 Opdat zij den Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mogten; hoewel Hij niet verre is van een' iegelijk van ons.

28 Want in Hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij; zelijk ook eenigen van uwe poeten gezegd hebben: Want wij zijn ook zijn geslacht.

29 «Wij dan, zijnde Gods geslacht, moeten niet meenen, dat de Godheid goud, of zilver, of steen, gelijk zij, welke door menschenkunst en bedenking gesneden zijn.

30 God dan, de tijden der onwetendheid overzien hebbende, *verkondigt* nu allen menschen alom, dat zij zich bekeeren.

31 Daarom dat Hij eenen dag gesteld heeft, op welken Hij den aardbodem regvaardiglijk zal oordeelen door eenen man, *den Hij daartoe* verordend heeft, verzeiking *daarom* doende aan allen, dewijl Hij hem uit de dooden opgewekt heeft.

32 Als zij nu van de opstanding der dooden hoorden, spotten sommigen *dan mede*; en sommigen zeiden: Wij zullen u wederom hiervan hooren.

33 En alzo is Paulus uit het midden van hen weggegaan.

34 Doch sommige mannen hingen hem aan, en geloofden; onder welke was ook Dionysius, de Areopagiet, en eene vrouw, met name Damaris, en anderen met dezelve.

HOOFDSTUK 18.

Paulus komt te Corinthen en vindt aldaar A'quila en Priscilla, by welke hij zich bezig houdt met het maken van tenten, vs. 1. Hij leert in de synagoge, dat Jezus is de Christus; 4; en schuift tegen de lasteraars het stof van zijne kleederen af, 6. Christus en vele Corinthiërs gelooven en worden gedoopt, 7. Paulus wordt door een gezigt van den Heere vermaand daar te blijven, 9. De Joden beschuldigen hem bij den stadhouder Gallio, die zulks niet aanneemt, 12. Sosthenes wordt voor den regterstoel geslagen, 17. Paulus reist naar Syrië, komt te Efeze, vervolgt te Cesarea, en daarna te Antiochie, 18. Doorreis Galatië en Frygië, 23. Apollos leert te Efeze den doop van Johannes, 24; en door A'quila en Priscilla nader onderwezen zijnde, reist hij naar Achaje en hewijst uit de Schriften, dat Jezus de Christus is, 26.

EN na dezen scheidde Paulus van Athene, en kwam te Corinthen.

2 En vond eenen zekeren Jood, met name A'quila, van geboorte uit Pórtus, die onlangs van Italië gekomen was, en Priscilla zijne vrouw, (omdat Claudius bevolen had, dat al de Joden uit Rome vertrekken zouden) en hij ging tot hen;

3 En omdat hij van hetzelfde handwerk was, bleef hij bij hen, en *vrocht*; want zij waren tentenmakers van handwerk.

4 En hij handelde op elken sabbat in de synagoge, en bewoog tot het geloof Joden en Grieken.

5 En als Silas en Timóthée *van Macedonië* afgekomen waren, werd Paulus door den Groot gedrongen, betuigende den Joden, dat Jezus is de Christus.

6 Naar als zij wederstonden en lasterden, schudde hij *zijne* kleederen af, en zeide tot hen: Uw bloed zij op uw hoofd; ik ben rein; *en* van nu voortaan zal ik tot de Heidenen heengaan.

7 En van daar gegaan zijnde, kwam hij in het huis van eenen *man*, met name Justus, die God diende, wiens huis paalde aan de synagoge.

8 En Crispus, de overste der synagoge, geloofde aan den Heere met geheel zijn huis; en velen van de Corinthiërs, *hem* hoorende, geloofden, en werden gedoopt.

9 En de Heere zeide tot Paulus door een gezigt in den nacht: Wees niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet.

10 Want ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen; want ik heb veel volks in deze stad.

11 En hij onthield zich *aldaar* een jaar en zes maanden, leerende onder hen het woord Gods.

12 Maar als Gallio stadhouder van Achaje was, stonden de Joden eendragtelyk tegen Paulus op, en bragten hem voor den regterstoel.

13 Zeggende: Deze raadt den menschen aan, dat zij God zouden dienen tegen de wet.

14 En als Paulus *zijn* mond zou open doen, zeide Gallio tot de Joden: *»Zoo* een enig ongelijk, of kwaad stuk *hegeen* ware, o Joden! zoo zou ik met reden u allen verdragen;

15 Maar indien er geschil is over een woord, en namen, en *over* de wet, die onder u is, zoo zult gij zelven toezien; want ik wil over deze dingen geen regter zijn.

16 En hij dreef hen weg van den regterstoel.

17 Maar al de Grieken namen Sosthenes, den overste der synagoge, en sloegen *hem* voor den regterstoel; en Gallio trok zich geen van deze dingen aan.

18 En als Paulus er nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broederen, en schepte van daar naar Syrië; en Priscilla en A'quila met hem, *zijn* hoofd te Kenchreën *geschoren* hebbende, want hij had eene gelofte *gedaan*.

19 En hij kwam te Efeze aan, en liet hen *aldaar*; maar hij ging in de synagoge, en handelde met de Joden.

20 En als zij baden, dat hij langer bij hen blijven zoude, bewilligde hij het niet;

21 Maar hij nam afscheid van hen, zeggende: Ik moet ganschelijk het toekomende feest te Jeruzalem houden; doch ik zal tot u wederkeeren, *»zoo* God wil. En hij voer weg van Efeze.

22 En als hij te Cesarea was gekomen, ging hij op naar Jeruzalem, en de gemeente vergroot hebbende, ging hij af naar Antiochie.

23 En als hij *aldaar* eenigen tijd geweest was, ging hij weg, en doorreisde vervolgens het land van Galatië en Frygië, versterkende al de discipelen.

24 En een zeker Jood, met name Apollos, van geboorte een Alexandriër, een welsprekend man, kwam te Efeze, magtig zijnde in de Schriften.

J. o. H. 54.

a Rom. 16.3

1 Cor. 16.19.

2 Tim. 4.19.

k Hand. 2.34

1 Cor. 4.12

2 Cor. 11.9

12.13

1 Thess. 2.9

2 Thess. 3.8

k Hand. 17.15

2 Matt. 19.14

Hand. 13.51

1 Cor. 1.14

f Hand. 23.11

55.

9 Hand 25.11.

k Num. 6.18.

Hand 21.23.

56.

1 Cor. 4.19.

Hebr. 6.3.

Jakob. 4.15.

k 1 Cor. 1.12.

J. o. H. 36.

25 Deze was in den weg des Heeren onderwezen; en vurig zijnde van geest, sprak hij en leerde naarstiglijk de zaken des Heeren, wetende alleenlijk den doop van Johannes.

26 En deze begon vrijmoediglijk te spreken in de synagoge. En als hem A'quila en Priscilla gehoord hadden, namen zij hem tot zich, en leiden hem den weg Gods beschiedelijker uit.

27 En als hij wilde naar Achaje reizen, de broeders, Aca vermaand hebbende, schreven aan de discipelen, dat zij hem ontvangen zouden; welke, daar gekomen zijnde, heeft veel toegebracht aan degenen, die geloofden door de genade.

28 Want hij overtuigde de Joden met grooten ernst in het openbaar, bewijzende door de Schriften, dat Jezus de Christus was.

HOOFDSTUK 19.

Paulus komt te Efeze en vindt aldaar twaalf discipelen, die in den doop van Johannes gedoopt waren, vs. 1; welken hij de handen oplegt en zij ontvangen de gaven des H. Geestes, 6. Hij leert aldaar meer dan twee jaren, zoo in de synagoge als in de school van Tyrannus, 8; bevestigende zijne leer met bijzondere wonderwerken, ook door zijne zweetdoeken, 11. Zeven zonen van Sceva, een joodschen overpriester, bezwerende bij den naam van Jezus eenige bezetenen, worden van de booze geesten overweldigd en verwoed, 13. Velen, hunne daden belijdende, brengen de boeken der ijdele kunsten bijeen, die verbrand worden, 18. Paulus neemt voor naar Jeruzalem te reizen, 21. Demetrius, een zilversmid, zijn bestaan vindende niet het maken van kleine afbeeldsels van den tempel van Diana in zilver, verwoet oproer tegen hen, 23. Paulus wil uitgaan onder het volk, om dat te stillen, maar dit wordt hem ontraden, 30. Alexander poogt verantwoording te doen, maar wordt niet gehoord, omdat hij een Jood was, 33. Eindelijk wordt door de stadscurper deze oproer gestild, 35.

EN het geschiedde, terwijl *Apollon* te Corinth was, dat Paulus, de bovenstaende *des lunds* doorreis hebbende, te Efeze kwam; en eenige discipelen aldaar vindende,

2 Zeide hij tot hen: Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen, als gij geloofd hebt? En zij zeiden tot hem: Wij hebben zelfs niet gehoord, of er een Heilige Geest is.

3 En hij zeide tot hen: Waarin zijt gij dan gedoopt? En zij zeiden: In den doop van Johannes.

4 Maar Paulus zeide: Johannes heeft wel gedoopt *den doop der bekeering*, zeggende tot het volk, dat zij gelooven zouden in dengene, die na hem kwam, dat is in Christus Jezus.

5 En die hem hoorden, werden gedoopt in den naam van den Heere Jezus.

6 En als Paulus hun de handen oplegde had, kwam de Heilige Geest op hen; en zij spraken met *vreemde* talen, en profeteerden.

7 En alle dezen waren omtrent twaalf mannen.

8 En hij ging in de synagoge, en sprak vrijmoediglijk, drie maanden lang met *hen* handelende, en *hun* aanradende de zaken van het koninkrijk Gods.

9 Maar als sommigen verhard werden, en ongehoorzaam waren, kwaad sprekende van den weg des Heeren voor de menigte, week hij van hen, en scheidde de discipelen af, dagelijks handelende in de school van zekerer Tyrannus.

10 En dit geschiedde twee jaren lang, alzo dat allen, die in Azië woonden, het woord van den Heere Jezus hoorden, beide Joden en Grieken.

11 En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus;

12 Alzo dat ook van zijn lijf op de zieken gedragen werden de zweetdoe-

ken of gordeldoeken, en dat de zieken van hen waken, en de booze geesten van hen uitvoeren.

13 En sommigen van de omzwevende Joden, zijnde *daarbezweerders*, hebben zich onderwonden den naam van den Heere Jezus te noemen over dergenen, die booze geesten hadden, zeggende: Wij bezweren u bij Jezus, dien Paulus predikt!

14 Deze nu waren zekere zeven zonen van Sceva, een joodschen overpriester, die dit deden.

15 Maar de booze geest, antwoordende, zeide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

16 En de mensch, in welken de booze geest was, sprong op hen, en hen meester geworden zijnde, kreeg de overhand tegen hen, alzo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvloden.

17 En dit werd allen bekend, beide Joden en Grieken, die te Efeze woonden; en er viel eene vrees over hen allen, en de naam van den Heere Jezus werd groot gemaakt.

18 En velen dergenen, die geloofden, kwamen, belijdende en verkondigende hunne daden.

19 Velen ook dergenen, die ijdele *kunstes* gepleegd hadden, bragten de boeken bijeen, en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid; en berekende de waarde derzelfde, en bevonden vijftig duizend zilveren penningen.

20 Alzo wies het woord des Heeren met magt, en nam de overhand.

21 En als dezendingen volbragt waren, nam Paulus voor in den geest, Macedonie en Achaje doorgegaan hebbende, naar Jeruzalem te reizen, zeggende: Nadat ik aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien.

22 En als hij naar Macedonie gezonden had twee van dergenen, die hem dienden, namelijk Timotheüs en Erastus, bleef hij zelf eenen tijd lang in Azië.

23 Maar op dienzelven tijd ontstond er geen kleine beroerte, van wege den weg des Heeren.

24 Want een, met name Demetrius, een zilversmid, die kleine zilveren tempelen van Diana maakte, bragt dien van die kunst geen klein gewin toe.

25 Welke hij samenvergaderd hebbende, met de handwerkers van dergelijke dingen, zeide: Mannen! gij weet, dat wij uit dit gewin onze welvaart hebben;

26 En gij ziet en hoort, dat deze Paulus veel volks, niet alleen van Efeze, maar ook bijna van geheel Azië, overreed en afgekeerd heeft, zeggende, dat het geen Goden zijn, die met handen gemaakt worden.

27 En wij zijn niet alleen in gevaar, dat dit deel in verachting come, maar dat ook de tempel van de groote godin Diana als niets geacht zal worden, en dat ook hare majesteit zal te ondergaan, aan welke gansch Azië, en de geheele wereld godsdienst bewijst.

28 Als zij nu dit hoorden, werden zij vol van toornigheid, en riepen, zeggende: Groot is de Diana der Efezenen!

29 En de geheele stad werd vol verwarring; en zij liepen met een gedruisch eendragtlijk naar de schouwplaats, met zich trekkende = Gajus en Aristarchus, Macedoniërs, medgezellen van Paulus op de reis.

30 En als Paulus tot het volk wilde ingaan, lieten het hem de discipelen niet toe.

31 En sommigen ok der oversten van Azië, die hem vrienden waren, zonden tot hem, en baden, dat hij zich zelven op de schouwplaats niet zou begeven.

32 Zij riepen dan de *eene* dit, de an-

J. o. H. 38.

58.

f Matt. 3: 6.

g Jes. 55: 11.

59.

h Rom. 15: 25.

i Gal. 2: 1.

j 2 Cor. 1: 8.

k Hand. 16: 16.

l Ps. 115: 4.

Jer. 10: 3.

m Hand. 20: 4.

27: 2.

Col. 4: 10.

J. o. H. 36.

f 1 Cor. 3: 6.

g 1 Cor. 1: 12.

h Matt. 3: 11.

i Mark. 1: 4.

j Luk. 3: 16.

k Joh. 1: 26.

l Hand. 1: 5.

m 11: 16.

n Hand. 8: 17.

o 11: 15.

p 2 Tim. 1: 15.

57.

q Mark. 16: 20.

r Hand. 16: 3.

J. o. H. 59.

dere wat anders: want de vergadering was verward, en het meerder deel wist niet, om wat oorzaak zij zamengekomen waren.

33 En zij deden Alexander uit de schare voortkomen, alzo hem de Joden voortstieten. En Alexander, gewenkt hebbende met de hand, wilde bij het volk verantwoording doen.

34 Maar als zij verstonden, dat hij een Jood was, werd er eene stem van allen, roepende omtrent twee uren lang: Groot is de Diana der Efezeren!

35 En als de *stadsschrijver* de schare gestild had, zeide hij: Gij mannen van Efeze! wat mensch is er toech, die niet weet, dat de stad der Efezeren de kerkbewaarder zij van de groote godin Diana, en van *het beeld*, dat uit den hemel gevallen is?

36 Dewijl dan deze dingen onwederprekelijk zijn, zoo is het behoorlijk, dat gij stil zijt, en niets onbedachts doet.

37 Want gij hebt deze mannen *heer* gebracht, die noch kerkroovers zijn, noch uwe godin lasteren.

38 Indien dan nu Demetrius, en die met hem van de kunst zijn, tegen iemand eenige zaak hebben, de retdagen worden gehouden, en er zijn stadhouders; laat hen elkanter verklagen.

39 En indien gij iets van andere dingen verzoekt, dat zal in eene wettelijke vergadering beslecht worden.

40 Want wij staan in gevaar, dat wij van oproer zullen verklaagd worden *om den dag* van heden, alzo er geene oorzaak is, waardoor wij reden zullen kunnen geven van dezen oploop. En dit gezegd hebbende, liet hij de vergadering gaan.

HOOFDSTUK 20.

Paulus reist naar Macedonië en Griekenland, vs. 1: met eenigen uit Azië, 4; vaart van Filippi over naar Troas, 6; alwaar hij op den eersten dag der week predikt en brood breekt met de discipelen, strekkende zijne rede uit tot den middernacht, 7. Een jongeling, Eutychus, valt door den slaap bevangen, uit het venster doud, 9; en wordt door Paulus opgewekt, 10. Paulus vervolgt zijne reis naar Jeruzalem en komt te Miléte, 13. Onthield aldaar bij zich de ouderlingen van Efeze, 17; aan welke hij voorhoudt zijne getrouwheid en moete in zijne dienst onder hen, 18. Voorzigt, wat hem te Jeruzalem zou overkomen, 22: betuigt, dat hij hun den geheelen raad Gods had verkondigd, 26. Vermaant hen acht te nemen op de kudde, 28; en te waken tegen de zware wolven, die onder hen zouden opstaan, 29. Nemeut afscheid van hen, verklarende, dat hij zich en de zijnen van zijnen handarbeid onderhouden had, 32. Knielt en bidt met hen, die hem met groote droefheid geleiden tot aan het schip, 36.

NADAT nu het oproer gestild was, Paulus, de discipelen tot zich geroepen en gegroet hebbende, „ging uit om naar Macedonië te reizen.

2 En als hij die deelen doorreisde, en hen met vele redenen vermaand had, kwam hij in Griekenland.

3 En als hij *altida* drie maanden overgebracht had, en hem van de Joden lagen gelegd werden, als hij naar Syrië zoude varen, zoo werd hij van zijn weder te keeren door Macedonië.

4 En hem vergezelschapte tot in Azië, Sopater van Beris; en van de Thessalonicensen *b* Aristarchus en Secundus; en *c* Gajus van Berbe, en *d* Timótheüs, en van die van Azië *e* Tychicus en *f* Trofimus.

5 Deze vooraf heengegaan zijnde, wachtten om te T *as*.

6 Wij nu scheepen af van Filippi na de dagen der ongehevelde broeden, en kwamen in vijf dagen bij hen te Troas, alwaar wij ons zeven dagen onthielden.

7 En op den eersten dag der week, als de discipelen bijeengekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullende des anderen daags vertrekken; en hij strekte zijne rede uit tot den middernacht.

8 En er waren vele lichten in de openzaal, waar zij vergaderd waren.

9 En een zeker jongeling, met name Eutychus, zat in het venster, en met eenen diepen slaap overvallen zijnde, alzo Paulus lang tot hen sprak, door den slaap nederstortende, viel van de derde zoldering nederwaarts, en werd dood opgenomen.

10 Doch Paulus, afgekomen zijnde, viel op hem, en hem omvangende, zeide hij: Weest niet beroerd, want zijne ziel is in hem.

11 En als hij weder boven gegaan was, en brood gebroken en wat gegeten had, en lang, tot den dageraad toe, met hen gesproken had, vertrok hij alzo.

12 En zij brachten den knecht levende, en waren boven mate vertroost.

13 Maar wij, vooruit naar het schip gegaan zijnde, voeren af naar Assus, waar wij Paulus zouden inmenen: want hij had het alzo bevoien, en hij zelf zou te voet gaan.

14 En als hij zich te Assus bij ons gevoegd had, namen wij hem in, en kwamen te Miléne.

15 En van daar afgescheept zijnde, kwamen wij den volgende dag tezen Chios over, en des anderen daags leidden wij aan te Samos, en bleven te Trogyllion, en den dag daaraan kwamen wij te Miléte.

16 Want Paulus had voorgenomen Efeze voorbij te varen, opdat hij niet den tijd in Azië zou versijten: *a* want hij spoedde zich, om (zoo het hem mogelijk ware) op den pinksterdag te Jeruzalem te zijn.

17 Maar hij zond van Miléte naar Efeze, en hij ontbood de ouderlingen der gemeente.

18 En als zij tot hem gekomen waren, zeide hij tot hen: Gijlieden weet, *i* van den eersten dag af dat ik in Azië ben aangekomen, hoe ik bij u den ganschen tijd geweest ben;

19 Dienende den Heere, met alle ootmoedigheid, en vele tranen, en verzoeken, die mij overkomen zijn door de lagen der Joden;

20 Hoe ik niets achtergehouden heb van hetgeen nuttig was, dat ik u niet zou verkondigd en u geleerd hebben, in het openbaar en bij de huijen;

21 Betuigende, beide Joden en Grieken, *k* de bekeering tot God en het geloof in onzen Heere Jezus Christus.

22 En nu ziet, ik geboden zijnde door den Geest, reis naar Jeruzalem, niet wetende, wat mij daar ontmoeten zal;

23 Dan dat de Heilige Geest van stad tot stad betuigt, zeggende, dat mij banden en verdrinkingen aanstaande zijn.

24 Maar ik acht op geen ding, noch houde mijn leven dierbaar voor mij zelve, opdat ik mijnen loop met blidschap mag volbrengen, en de dienst, welke ik *m* van den Heere Jezus ontvang heb, om te betuigen het evangelie der genade Gods.

25 En nu ziet, ik weet, dat gij allen, waar ik doorgegaan ben, predikende het koninkrijk Gods, mijn aangezig niet meer zien zult.

26 Daarom betuig ik ulieden op dezen huidige dag, dat ik rein ben van het bloed van u allen.

27 Want ik heb niet achtergehouden, dat ik u niet zou verkondigd hebben al den raad Gods.

28 *n* Zoo hebt dan acht op u zelve, en op de geheele kudde, over dewelke u de

J. o. H. 60.

g 1 Kon. 17: 21.
2 Kon. 4: 34.

k Hand. 21: 4.
l 12.

i Hand. 19: 10.

k Matt. 3: 2.
Mark. 1: 15.
Luk. 24: 47.

l Hand. 21: 13.

m Gal. 1: 1.
Tit. 1: 3.

n 1 Petr. 5: 2.

a 1 Tim. 1: 3.

60.

b Hand. 19: 29.
Col. 4: 10.

c Hand. 19: 29.
1 Cor. 1: 14.

d Hand. 16: 1.

e Efez. 6: 21.
Col. 4: 7.
2 Tim. 4: 12.
Tit. 3: 12.

f Hand. 21: 29.
2 Tim. 4: 20.

J. o. H. 60.

—
 o Efez. 1:7.
 Col. 1:14.
 1 Petr. 1:19.
 Openb. 5:9.

p 2 Petr. 2:1.

q Ps. 41:10.
 Matt. 26:41.
 Hand. 1:17.
 1 Joh. 2:19.

r 1 Cor. 9:12.
 2 Cor. 11:9.
 12:13.

s Hand. 18:3.
 1 Cor. 4:12.
 1 Thess. 2:9.
 2 Thess. 3:8.

f Hand. 21:5.

Heilige Geest tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, welke Hij o verkregen heeft door zijn eigen bloed.

29 Want dit weet ik, dat na mijn vertrek u zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen:

30 g En uit u zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich.

31 Daarom waakt en gedenkt, dat ik drie jaren lang, nacht en dag, niet opgehouden heb een' legelijk met tranen te vermanen.

32 En nu, broeders! ik bevele u Gode, en den woorden zijner genade, die magtig is u op te bouwen, en u een eedfel te geven onder al de heiligen.

33 r Ik heb niemands zilver, of goud, of kleeding begeerd.

34 En gij zelve weet, dat deze handen tot mijne nooddrift, en dergenen, die met mij waren, gediend hebben.

35 Ik heb u in alles getoond, dat men, alzoo arbeidende, de zwakken moet opnemen, en gedenken aan de woorden van den Heere Jezus, dat hij gezegd heeft: Het is zaliger te geven, dan te ontvangen.

36 En als hij dit gezegd had, heeft hij u nederknielende met hen allen gebeden.

37 En er werd een groot geweën van hen allen; en zij, vallende om den hals van Paulus, kusten hem;

38 Zeer bedroefd zijnde, allermeest over het woord, dat hij gezegd had, dat zij zijn aangezicht niet meer zien zouden; en zij geleidden hem naar het schip.

HOOFDSTUK 21.

Van Miletus reis Paulus voort naar Syrië en komt aan te Tyrus, vs. 1. De discipelen aldaar raden hem de reis naar Jeruzalem af, doch te verzeefs. 4. Hij trekt voort naar Ptolemais en van daar naar Caesarea, alwaar hij eenige dagen blijft ten huize van Filippus, den evangelist, wiens vier dochters profeteerden. 5. Agabus voorzegt hem zyne handen te Jeruzalem, waarom ook hem de broeders met tranen bidden van daar te blijven. 10. Maar verstaande, dat hij bereid was ook om Christus wil te sterven, onderwerpen zij zich aan den wil van God. 13. Hij komt te Jeruzalem en gaat te huis liggen bij Mnason. 15. Daarna gaat hij tot Jakobus en verhaalt hem en den ouderlingen, wat God door hem gedaan had. 18. Op hunnen raad gaat hij met vier mannen, die eenen heiligen hadden, in den tempel om zich te heiligen. 20. Alwaar hij van eenige Joden uit Azie wordt gezien, die oploep tegen hem, om welke hij door den romensch en overste wordt ontnomen en in het leger gebracht. 31. deze geeft hem verlof, om tot het volk te spreken. 39.

EN als het geschiedde, dat wij van hen gescheiden en afgevaaren waren, zoo liepen wij recht uit en kwamen te Cös, en den dag daaraan te Rhodus, en van daar te Pátara.

2 En een schip gevonden hebbende, dat naar Fenicië overvoer, gingen wij er in, en voeren af.

3 En als wij Cyprus in het gezigt gekregen, en dataan de linkerhand gelaten hadden, voeren wij naar Syrië, en kwamen aan te Tyrus: want het schip zoude aldaar den last ontladen.

4 En de discipelen gevonden hebbende, bleven wij daar zeven dagen; dewelke tot Paulus zeiden door den Geest, o dat hij niet zou opgaan naar Jeruzalem.

5 Toen het nu geschiedde, dat wij deze dagen overgebracht hadden, gingen wij uit, en reisden voort; en zij geleidden ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad; en aan den oever nederknielende, hebben wij gebeden.

6 En als wij elkander gegroet hadden, gingen wij in het schip, maar zij lieden keerden wederom, elk naar het zijne.

7 Wij nu, de scheepvaart volbragt hebbende van Tyrus, kwamen aan te Ptolemais, en de broeders gegroet hebbende, bleven eenen dag bij hen.

8 En des anderen dags. Paulus en wij, die met hem waren, gingen van daar en kwamen te Caesarea; en gekaan zijnde in het huis van b Filippus, den evangelist, (die een was van de zeven) bleven wij bij hem.

9 Deze nu had vier dochters, nog maagden, c die profeteerden.

10 En als wij daar vele dagen gebleven waren, kwam er een zeker profet af van Judéa, met name d Agabus;

11 En hij kwam tot ons, en nam den gordel van Paulus, en zich zelve handen en voeten gebonden hebbende, zelde: Dit zegt de Heilige Geest: c Den man, wiens deze gordel is, zullen de Joden alzoo te Jeruzalem binden, en overleveren in de handen der Heidenen.

12 Als wij nu dit hoorden, baden beide wij en die van die plaats waren, dat hij niet zou opgaan naar Jeruzalem.

13 Maar Paulus antwoordde: f Wat doet gij, dat gij weent, en mijn hart week maakt? want ik ben bereid, niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor den naam van den Heere Jezus.

14 En als hij zich niet liet afsneden, hielden wij ons tevreden, zeggende: g De wil des Heeren geschiede.

15 En na die dagen maakten wij ons gereed, en gingen op naar Jeruzalem.

16 En met ons gingen ook sommigen der discipelen van Caesarea, leidende met zich eenen zekeren Maason, van Cyprus, een' ouden discipel, bij denwelken wij zouden te huis liggen.

17 En als wij te Jeruzalem gekomen waren, ontvingen ons de broeders blijdelijk.

18 En den volgenden dag ging Paulus met ons in tot Jakobus; en al de ouderlingen waren daar gekomen.

19 En als hij hen gegroet had, verhaalde hij van stuk tot stuk, wat God onder de Heidenen door zijne dienst zedaan had.

20 En zij, dat gehoord hebbende, loofden den Heere, en zeiden tot hem: Gij ziet, broeder! hoe vele duizenden van Joden er zijn, die gelooven; en zij zijn allen ijveraars van de wet.

21 En zij zijn aangaande u berigt, dat gij al de Joden, die onder de Heidenen zijn, leert van Mozes afvallen, zeggende, dat zij de kinderen niet zouden besnijden, noch naar de wijzen der wet wandelen.

22 Wat is er dan te doen? Het is gansch noodig, dat de menigte zamenkome: want zij zullen hooren, dat gij gekomen zijt.

23 Doe dan hetgeen wij u zeggen: wij hebben vier mannen, die eenen gelofte gedaan hebben.

24 Neem deze tot u, en heilig u met hen, en doe de onkosten nevens hen, opdat zij het hoofd beschieren mogen; en allen mogen weten, dat er niets is aan hetgeen, waarvan zij, aangaande u, berigt zijn; maar dat gij alsoo wandelt, dat gij ook zelf de wet onderhoudt.

25 Doch van de Heidenen, die gelooven, hebben wij geschreven en goed gevonden dat zij niets dergelijks zouden onderhouden; c dan dat zij zich wachten van hetgeen den afzoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoereri.

26 Toen nam Paulus de mannen met zich, en den dag daaraan met hen geheiligd zijnde, ging hij in den tempel, en verkondigde, dat de dagen der heiligung vervuld waren, blijvende daar tot dat voor een' legelijk van hen de offerande opgeofferd was.

27 Als nu de zeven dagen zouden vol-

J. o. H. 60.

—

b Hand. 6:5.
8:29.c Joel 2:28.
Hand. 2:17.

d Hand. 11:28.

e Hand. 20:23.
21:33.

f Hand. 20:24.

g Matt. 6:10.
Luk. 11:2.
22:42.

h Hand. 15:23.

i Ex. 20:5.
1 Cor. 8:1.

k Gen. 9:4.

l Hand. 24:6.

J. o. H. 69.

eindigd worden, zagen hem de Joden van Azie in den tempel, en beroerden al het volk, en sloegen de handen aan hem. 24 Roepende: Gij Israelietische mannen, komt te hulp! Deze is de mensch, die tegen het volk, en de wet, en deze plaats allen *man* overal leert; en bovendien heeft hij ook Grieken in den tempel gebracht, en heeft deze heilige plaats ontheiligt.

a Hand. 20: 4.
2 Tim. 4: 20.

29 Want zij hadden te voren = Trónimua, den Eféster, met hem in de stad gezien, welken zij meenden, dat Paulus in den tempel gebracht had.

30 En de geheele stad kwam in roer, en het volk liep zamen; en zij grepen Paulus, en trokken hem buiten den tempel; en terstond werden de deuren gesloten.

31 En als zij hem zochten te dooden, kwam het gerucht tot den overste der bende, dat geheel Jerúzalem in verwarring was;

32 Welke terstond krijgsknechten en hoofdmannen over honderd tot zich nam, en liep af naar hen toe. Zij nu, den overste en de krijgsknechten ziende, hielden op van Paulus te slaan.

a Hand. 21: 11.

33 = Toen naderde de overste en greep hem, en beval, dat men hem met twee ketenen zou binden; en vraagde, wie hij was, en wat hij gedaan had.

34 En onder de schare riep de *eene* dit, de andere wat anders. Doch als hij de zekerheid niet kon weten van wege de beroerte, beval hij, dat men hem in de legerplaats zou brengen.

35 En als hij aan de trappen gekomen was, gebeurde het, dat hij van de krijgsknechten gedragen werd van wege het geweld der schare.

o Luk. 23: 18.
Joh. 19: 15.
Hand. 22: 22.

36 Want de menigte des volks volgde, al roepende: = Weg met hem!

37 En als Paulus nu in de legerplaats zou geleid worden, zeide hij tot den overste: Ik het mij geoorloofd tot u wat te spreken? En hij zeide: Kent gij Grieksch?

38 Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die voor deze dagen oproer verwekte, en de vier duizend moordenaars naar de woestijn uitleidde?

p Hand. 9: 11.
30.

39 Maar Paulus zeide: Ik ben een joodsch man *p* van Tarsen, een burger van geene onvermaarde stad in Cilicië, en ik bid u, laat mij toe tot het volk te spreken.

40 En als hij het toegelaten had, Paulus, staande op de trappen, wenkte met de hand tot het volk; en als er groote stilte geworden was, sprak hij hen aan in de hebreuwsche taal, zeggende:

HOOFDSTUK 22.

Paulus doet zijne verantwoording voor het volk, vs. 1; en verhaalt dat hij een Jood was, opgevoerd aan de voeten van Gamaliël, 3; en dat hij, ijverende voor de wet, de Christenen tot Damaskus toe vervolgd heeft, 4; doch dat hij wonderbaar door Christus uit den hevel geroepen en bekeerd is, 6; en van Ananias weder onderricht zijnde aannamende zijne roeping tot het apostelschap, door *deren* is gedoopt, 12; ook hoe Christus door een gezigt in den tempel te Jerúzalem hem wederom verschenen is en hem tot de Heidenen gezonden heeft, 17. Welke woorden de Joden hoorende, maakten op nieuw oproer en riepen, dat hij niet behoorde te leven, 22; waarom de overste hem laat binden, om gezeeseld te worden, 24; Maar doordien hij zich op zijn burgerrecht van Rome beroept, wordt het bevel inrookten, 25. Hij wordt voor den joodschen raad gesteld, 30.

MANNEN broeders en vaders! hoort mijne verantwoording, die ik tegenwoordig tot u doen zal.

2 (Als zij nu hoorden, dat hij in de hebreuwsche taal hen aansprak, hielden zij zich te meer stil. En hij zeide:)

3 = Ik ben een joodsch man, en te Tarsen in Cilicië geboren, opgevoerd in deze stad, aan de voeten van *b* Gamaliël onderwezen naar de bescheidenste wijze der vaderlijke wet, zijnde een ijveraar Gods, gelijkterwils gij allen heden zijt;

4 = Die dezen weg vervolgd heb tot den dood, bindende en in de gevangnissen overleverende beide mannen en vrouwen.

5 Gelijk mij ook de hogepriester getuige is, en de gehele raad der ouderlingen; van dewelke ik ook brieven genomen hebbende tot de broeders, ben naar Damaskus gereisd, om ook degenen, die daar waren, gebonden te brengen naar Jerúzalem, opdat zij gestraft zouden worden.

6 *d* Maar het geschiedde mij, als ik reisde, en Damaskus genaakte, omtrent den middag, dat = snelliik uit den hemel een groot licht mij rondom omscheen.

7 En ik viel ter aarde, en ik hoorde eene stem, tot mij zeggende: Saul, Saul! wat vervolgt gij mij?

8 En ik antwoordde: Wie zijt gij, Heere? En hij zeide tot mij: Ik ben Jezus, de Nazaréner, welken gij vervolgt.

9 En die met mij waren, zagen wel het licht, *f* en werden zeer bevreesd; maar de stem desgenen, die tot mij sprak, hoorden zij niet.

10 En ik zeide: Heere! wat zal ik doen? En de Heere zeide tot mij: Sta op, en ga heen naar Damaskus; en aldaar zal met u gesproken worden, van al hetgeen u verordend is te doen.

11 En als ik van wege de heerlijkheid deszelfs lichts niet zag, zoo werd ik bij de hand geleid van degenen, die met mij waren, en kwam te Damaskus.

12 = En een zekere Ananias, een godvruchtig man naar de wet, *goede* getuigenis hebbende van al de Joden, die daar woonden,

13 Kwam tot mij, en bij mij staande, zeide tot mij: Saul, broeder! word weder ziende. En ter zelfder ure werd ik ziende op hem.

14 En hij zeide: De God onzer vaders heeft u te voren verordend, om zijnen wil te kennen, en den Regtvaardige te zien, en de stem uit zijnen mond te hooren.

15 Want gij zult hem getuige zijn bij alle menschen, van hetgeen gij gezien en gehoord hebt.

16 En nu, wat vertoef gij? sta op, en laat u doopen, en uw zonden afwassen, anroepende den naam des Heeren.

17 = En het gebeurde mij, als ik te Jerúzalem wedergekeerd was, en in den tempel bad, dat ik in eene vertrekking van zinnen was;

18 En dat ik hem zag, en hij tot mij zeide: = Spoed u, en ga in der haast uit Jerúzalem: want zij zullen uw getuigenis van mij niet aannemen.

19 En ik zeide: Heere! zij weten, = dat ik in de gevangenis wierp, en in de Synagogen geeselde, die in u geloofden;

20 = En toen het bloed van Stefanus, uwen getuige, vergoten werd, dat ik daar ook bijstond, en mede een welbehagen had in zijnen dood, en de kleedren bewaarde dergenen, die hem doodden.

21 En hij zeide tot mij: Ga heen; = want ik zal u ver tot de Heidenen affenden.

22 Zij hoorden hem nu tot dit woord toe; en zij verhieven hunne stem, zeggende: = Weg van de aarde met zulk eenen! want het is niet behoorlijk, dat hij leve.

23 En als zij riepen, en de kleedren van zich smeten, en stof in de lucht wierpen;

24 Zoo beval de overste, dat men hem in de legerplaats zou brengen, en zeide, dat men hem met geeselen ondertoonen

J. o. H. 69.

a Hand. 9: 11.
21: 39.
2 Cor. 11: 22.

b Hand. 5: 34.

c Hand. 8: 5.
9: 1.
26: 9.
1 Cor. 15: 9.
Gal. 1: 13.
1 Tim. 1: 13.

d Hand. 9: 3.

e 1 Cor. 15: 8.
2 Cor. 12: 2.

f Dan. 10: 7.

g Hand. 9: 17.

h Hand. 9: 28.

i Matt. 10: 14.

k Hand. 22: 4.

l Hand. 7: 58.
8: 1.

m Hand. 9: 15.
13: 2.

Gal. 1: 15.
2: 8.
Efez. 3: 8.
1 Tim. 2: 7.
2 Tim. 1: 11.

n Hand. 21: 26.

J. o. H. 60.

zon, opdat hij verstaan mogt, om wat oorzaak zij alzoo over hem riepen.

25 En alzoo zij hem met de riemen uitrekten, zeide Paulus tot den hoofdman over honderd, die daar stond: Is het ulieden geoorloofd eenen romeinschen mensch, en dien onveroordeeld, te geeselen?

26 Als nu de hoofdman over honderd dat hoorde, ging hij toe, en boodschapte hem den overste, zeggende: Zie, wat zij te doen hebt; want deze mensch is een Romein.

27 En de overste kwam toe, en zeide tot hem: Zeg mij, zijt gij een Romein? En hij zeide: Ja.

28 En de overste antwoordde: Ik heb dit burgerregt voor eene groote som gelds verkregen. En Paulus zeide: Maar ik ben ook een burger geboren.

29 Terstond dan lieten zij van hem af, die hem zouden onderzoeken hebben. En de overste werd ook bevreemd, toen hij verstond, dat hij een Romein was, en dat hij hem had gebonden.

30 En des anderen dags, willende de zekerheid weten, waarom hij van de Joden beschuldigd werd, maakte hij hem los van de banden, en beval, dat de overpriesters en hun geheele raad zouden komen; en Paulus afgebragt hebbende, stelde hij hem voor hen.

HOOFDSTUK 23.

Paulus, beginnende in den raad zijne verantwoording, wordt op bevel des hoogepriesters geslagen, vs. 1; waarover hij hem ernstig bestraft, niet wetende dat hij de hoogepriester was, 3. Een gedeelte van den raad van de secte der sadduceën zijnde, verklaart hij, dat hij een farizeër was, en om de opstanding uit de dooden geoordeeld werd, 6, waarover de farizeën en sadduceën in twist geraken, en de farizeën hem onschuldig verklaren, 7. Hij wordt van den Heere aangesproken en getroust, 11. Veertig mannen verbinden zich met een vloek, niet te zullen eten noch drinken, totdat zij hem gedood hebben, 12; hetwelk Paulus door den zoon van zijne zuster verneemt, en aan den overste bekend maakt, 16. Deze zendt hem des nachts onder geleide van krijgsknechten naar Cesarea tot Felix den stadhouder, met eenen brief, waarin de zaak verhaald wordt, 23. Felix dien brief gelezen hebbende, laat Paulus in het gevangnis van Herodes bewaren, 34.

EN Paulus, de oogen op den raad houdende, zeide: Mannen broeders! ik heb met alle goed geweten voor God gewandeld tot op dezen dag.

2 Maar de hoogepriester Ananias beval dengenen, die bij hem stonden, dat zij hem op den mond zouden slaan.

3 Toen zeide Paulus tot hem: God zal u slaan, gij witte wand! Zigt gij ook om mij te oordeelen naar de wet, en beveelt gij, tegen de wet, dat men mij zal slaan?

4 En die daarbij stonden, zeiden: Scheldt zij den hoogepriester Gods?

5 En Paulus zeide: Ik wist niet, broeders! dat het de hoogepriester was; want er is geschreven: Den overste uws volks zult gij niet vloeken.

6 En Paulus, wetende, dat het eene deel was van de sadduceën, en het andere van de farizeën, riep in den raad: Mannen broeders! ik ben een farizeër, eens farizeers zoon! ik word over de hoop en opstanding der dooden geoordeeld.

7 En als hij dit gesproken had, ontstond er tweedragt tusschen de farizeën en de sadduceën, en de menigte werd verdeeld.

8 Want de sadduceën zeggen, dat er geene opstanding is, noch engel, noch geest: maar de farizeën belijden het beide.

9 En er geschiedde een groot geroep; en de schriftgeleerden van de zijde der farizeën stonden op en strede, zeggende: Wij vinden geen kwaad in dezen mensch;

en indien een geest tot hem gesproken heeft, of een engel, laat ons tegen God niet strijden.

10 En als er groote tweedragt ontstond was, de overste, vreezende, dat Paulus van hen verscheurd mogt worden, bebood, dat het krijgsvolk zou afkomen, en hem uit het midden van hen wegrukken, en in de legerplaats brengen.

11 En den volgende nacht stond de Heere bij hem, en zeide: Heb goeden moed, Paulus! want gelijk zij te Jeruzalem van mij betuigd hebt, alzoo moet gij ook te Rome getuigen.

12 En als het dag geworden was, maakten sommigen van de Joden eene zamenrotting, en vervloekten zich zelven, zeggende, dat zij noch eten noch drinken zouden, totdat zij Paulus zouden gedood hebben.

13 En zij waren meer dan veertig, die dezen eed te zamen gedaan hadden.

14 Dewelke gingen tot de overpriesters en de ouderlingen, en zeiden: Wij hebben ons zelven met vervloeking vervloekt, niets te zullen nuttigen, totdat wij Paulus zullen gedood hebben.

15 Gij dan nu, laat den overste weten met den raad, dat hij hem morgen tot u afbrengt, als of gij nadere kennis zoudt nemen van zijne zaken; en wij zijn bereid hem om te brengen, eer hij bij u komt.

16 En als de zoon van Paulus zuster deze lage gehoord had, kwam hij daar, en ging in de legerplaats, en boodschapte het Paulus.

17 En Paulus riep tot zich een van de hoofdmannen over honderd, en zeide: Leid dezen jongeling heen tot den overste; want hij heeft hem wat te boodschappen.

18 Deze dan nam hem en bragt hem tot den overste, en zeide: Paulus, de gevangene, heeft mij tot zich groepen, en begerd, dat ik dezen jongeling tot u zou brengen, die u wat heeft te zeggen.

19 De overste nu nam hem bij de hand, en besijden gegaan zijnde, vraagde hij: Wat is het, dat gij mij hebt te boodschappen?

20 En hij zeide: De Joden zijn overeengekomen, om van u te begeren, dat gij Paulus morgen in den raad zoudt afbrengen, als of zij iets van hem nader zouden onderzoeken.

21 Doch geloof hun niet: want meer dan veertig mannen uit hen leggen hem lagen, welke zich zelven met eene vervloeking verbonden hebben noch te eten noch te drinken, totdat zij hem zullen omgebragt hebben; en zij zijn nu gereed, verwachende de toezegging van u.

22 De overste dan liet den jongeling gaan, hem gebiedende: Zeg niemand voort, dat gij mij zulks geopenbaard hebt.

23 En zekere twee van de hoofdmannen over honderd tot zich groepen hebbende, zeide hij: Maakt twee honderd krijgsknechten gereed, opdat zij naar Cesarea trekken, en zeventig ruiters, en twee honderd schutters, tegen de derde ure des nachts;

24 En laant ze zadelbeesten bestellen, opdat zij Paulus daarop zetten, en behouden overbrengen tot den stadhouder Felix.

25 En hij schreef eenen brief, hebbende dezen inhoud:

26 Claudius Lysias aan den magtigsten stadhouder Felix groetenis.

27 Alzoo deze man van de Joden gegrepen was, en van hen omgebragt zou geworden zijn, ben ik daarover gekomen met het krijgsvolk, en heb hem aan ontnomen, berigt zijnde, dat hij een Romein is.

28 En willende de zaak weten, waarover zij hem beschuldigen, bragt ik hem af in hunnen raad.

J. o. H. 60.

Hand. 18. 9.

Hand. 23. 21.
29. 30.

Hand. 23. 12.

Hand. 21. 33.

Hand. 24. 16.

1 Kon. 22. 24.
Jer. 20. 2.
Joh. 18. 22.

Deut. 17. 9.

Ex. 22. 28.

Hand. 24. 23.
26. 6.
Philipp. 3. 5.Matt. 22. 23.
Mark. 12. 18.
Luk. 20. 27.Hand. 25. 25.
26. 31.

J. o. H. 60.

29 Welken ik bevond beschuldigd te worden over vragen hunner wet; maar geene beschuldiging tegen hem te zijn, die den dood of banden waardig is.

30 En als mij te kennen gegeven was, dat van de Joden eene lage tegen dezen man *gelegd* zou worden, zoo heb ik hem terstond aan u gezonden; gebiedende ook den beschuldigers voor u te zeggen, hetgeen zij tegen hem hadden. Vaartwrl.

31 De krijgsknechten dan, gelijk hun bevolen was, namen Paulus, en bragten hem des nachts tot Antipatris.

32 En des anderen daags, latende de ruiters met hem trekken, keerden zij wederom naar de legerplaats.

33 Dewelke als zij te Cesaréa gekomen waren, en den brief den stadhouder overgelerverd hadden, hebben zij ook Paulus voor hem gesteld.

34 En de stadhouder, *den brief* gelezen hebbende, vroegde, uit wat provincie hij was; en verstaande, dat hij van Cilicie was.

35 Zeide hij: Ik zal u hooren, als ook uwe beschuldigers hier zullen gekomen zijn. En hij beval, dat hij in het regthuis van Heródes zou bewaard worden.

HOOFDSTUK 24.

De hooftpriester Ananias en de oudsten van het volk verschenen met den voorspraak Tertullus, voor Felix, tegen Paulus, vs. 1: en brengen zware beschuldigingen tegen hem in, 5: waarop Paulus zijne verantwoordelijkheid doet met behulp van zijn geloof en godsdienst, 10. Felix stelt de zaak uit tot de komst van Lysias, 22: gevende intusschen Paulus meer vrijheid, 23. Paulus onderwijst hem en zijne huisvrouw in eenige hoofdstukken des geloofs, 24: wordt dikwijls van hem onthouden, in de hoop van geld te kruisen, 26: en heeft hem gezangen gelaten om de Joden te behagen, 27.

a Hand. 23. 2.

EN vijf dagen daarna kwam de hooftpriester Ananias af met de ouderlingen, en eenen zekeren voorspraak, genaamd Tertullus, dewelke verschenen voor den stadhouder tegen Paulus.

2 En als hij geroepen was, begon Tertullus hem te beschuldigen, zeggende:

3 Dat wij grooten vrede door u bekomen, en dat vele loffelijke diensten dezen volke geschieden door uw voorzigtigheid, magtigste Felix: nemen wij ganschelijk en overal met alle dankbaarheid aan.

4 Maar opdat ik u niet langophoude, ik bid u, dat gij ons, naar uwe beschiktheid, kortelijk hoort.

5 Want wij hebben dezen man bevonden te zijn eene pest, en eenen, die oproer verwekt onder al de Joden door de *gansche* wereld, en eenen oppersten voorstander van de sekte der Nazarénen.

Hand. 21. 28.

6 Die ook gepoogd heeft den tempel te ontheiligen; welken wij ook gegrepen hebben, en naar onze wet hebben willen oordeelen.

7 Maar Lysias, de overste, daarover komende, heeft hem met groot geweld uit onze handen wegebragt;

8 Gebiedende zijne beschuldigers tot u te komen: van denwelken gij zelf, hem onderzocht hebbende, zult kunnen verstaan al hetgeen, waarvan wij hem beschuldigen.

9 En ook de Joden stemden het toe, zeggende, dat deze dingen alzoo waren.

10 Maar Paulus, als hem de stadhouder gewent had, dat hij zou spreken, antwoordde: Dewijl ik weet, dat gij nu vele jaren over dit volk regter geweest zijt, zoo verantwoordde ik mij zelf met *des* te beteren moed;

11 Alzoo gij kunt weten, dat het niet meer dan twaalf dagen zijn, van dat ik ben opgekomen om te aanbidden te Jeruzalem;

c Hand. 25. 8.

12 En zij hebben mij noch in den tem-

pel gevonden tot iemand sprekende, of eenige zamenrotting des volks makende, noch in de synagogen, noch in de stad;

13 En zij kunnen niet bewijzen, waarvan zij mij nu beschuldigen.

14 Maar dit beken ik u, dat ik naar dien weg, welken zij sekte noemen, den God der vaderen alzoo diene, geloovende alles, wat in de wet en in de profeten geschreven is;

15 Hebbende hoop op God, welke dezen ook zelf verwachten, dat er eene opstanding der dooden wezen zal, beide der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen.

16 En hierin oefen ik mij zelf, om altijd een ongerijkelijk geweten te hebben bij God en de menschen.

17 Doch na vele jaren ben ik gekomen om aalmoezen te doen aan mijn volk, en offeranden.

18 Waaroever mij gevonden hebben, geheiligd zijnde, in den tempel, niet met volk noch met beroerte, eenige Joden uit Azië;

19 Welke behoorden *hier* voor u tegenwoordig te zijn, en mij te beschuldigen, indien zij iets hadden tegen mij.

20 Of dat deze zelf zeggen, of zij eenig onrecht in mij gevonden hebben, als ik voor den raad stond;

21 Dan van dit eenig woord, hetwelk ik riep, staande onder hen: »Over de opstanding der dooden word ik heden van ulieden geoordeeld!

22 Toen nu Felix dit gehoord had, stelde hij hen uit, zeggende: Als ik nader wetenschap van dezen weg zal hebben, wanneer Lysias, de overste, zal afgekomen zijn, zoo zal ik volle kennis nemen van uwe zaken.

23 En hij beval den hoofdman over honderd, dat Paulus zou bewaard worden, en verliktig hebben, en dat hij niemand van de zijnen zou beletten hem te dienen, of tot hem te komen.

24 En na sommige dagen, Felix, daar gekomen zijnde met Drusilla, zijne vrouw, die een Jodin was, onthoud Paulus, en hoorde hem van het geloof in Christus.

25 En als hij handelde van rechtvaardigheid, en matigheid, en van het toekomende oordeel, Felix, zeer bevreemd geworden zijnde, antwoordde: Voor ditmaal ga heen; en als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen.

26 En tegelijk ook hopende, dat hem van Paulus geld gegeven zou worden, opdat hij hem loosliet; waarom hij hem ook dikwijls onthoud, en sprak met hem.

27 Maar als twee jaren vervuld waren, kreeg Felix Porcius Festus in zijne plaats; en Felix, iwillende den Joden gunst bewijzen, liet Paulus gevangen.

HOOFDSTUK 25.

Festus komt in de plaats van Felix, van welken de hooftpriester en joodsche raad verzoeken, dat hij Paulus naar Jeruzalem wil doen komen, hebbende het voornemen, hem onder weg te dooden, vs. 1. Doch Festus wil, dat zij voor hem te Cesaréa verschenen, 4: hetwelk zij doen en beschuldigen hem zeer zwaar, doch zonder bewijs, 7. Paulus, bemerkende dat Festus geneegen was, om hem naar Jeruzalem te zenden, beroept zich op den keizer, 9. De koning Agrippa en Bernice komen te Cesaréa, aan wie Festus de zaak van Paulus verhaalt, 13. Agrippa begeert hem te mogen hooren, between den volgenden dag geschiedt, 22. Festus verhaalt voorts, wat hij in de zaak van Paulus gedaan, en hoe hij in hem geene schuld had gevonden, 24.

FEStus dan, in de provincie gekomen zijnde, ging na drie dagen van Cesaréa op naar Jeruzalem.

2 En de hooftpriester, en de voornaam-

J. o. H. 60.

d Hand. 23. 1.

e Hand. 11. 29.

Rom. 15. 25.

f Hand. 21. 27.

g Hand. 23. 6.

28. 20.

h Hand. 27. 3.

28. 16.

62.

i Hand. 25. 14.

J. o. H. 62.

sten der Joden, verschenen voor hem tegen Paulus en baden hem,

3 Begeerende gunst tegen hem, opdat hij hem zou doen komen te Jeruzalem; en leggende eene lage, om hem op den weg om te brengen.

4 Doch Festus antwoordde, dat Paulus te Caesará bewaard werd, en dat hij zelf haast *derreurts* zou verreizen.

5 Die dan, zeide hij, onder u kunnen, dat zij mede afreizen, en zoo er iets onbehoorlijks in dezen man is, dat zij hem beschuldigen.

6 En als hij onder hen niet meer dan tien dagen vergebragt had, kwam hij af naar Caesará; en des anderen daags, op den registerstoel gezeten zijnde, beval hij, dat Paulus zou voorgebragt worden.

7 En als hij daar gekomen was, stonden de Joden, die van Jeruzalem afgekomen waren, rondom hem, vele en zware beschuldigingen tegen Paulus voortbrengende, die zij niet konden bewijzen;

8 Dewijl hij, verantwoordende, zeide: *Ik heb noch tezen de wet der Joden, noch tegen den tempel, noch tegen den keizer iets gezondigd.*

9 Maar Festus, willende den Joden gunst bewijzen, antwoordde Paulus, en zeide: *Wilt gij naar Jeruzalem opgaan, en aldaar voor mij over deze dingen geoordeeld worden?*

10 En Paulus zeide: *Ik sta voor den registerstoel des keizers, waar ik geoordeeld moet worden; den Joden heb ik geen onrecht gedaan, gelijk gij ook zeer wel weet.*

11 Want indien ik onrecht doe, en iets des doods waardig gedaan heb, ik weiger niet te sterven; maar indien er niets is van hetgeen, waarvan deze mij beschuldigen, zoo kan niemand mij hun uit gunst overgeven. Ik beroep mij op den keizer.

12 Toen antwoordde Festus, als hij met den raad gesproken had: *Hebt gij u op den keizer beroepen? Gij zult tot den keizer gaan.*

13 En als eenige dagen voorbijgegaan waren, kwamen de koning Agrippa en Bernice te Caesará, om Festus te begroeten.

14 En toen zij aldaar vele dagen overgebragt hadden, heeft Festus de zaken van Paulus aan den koning verhaald, zeggende: *Hier is een zeker man van Felix gevangen zelaten;*

15 Om wiens wil, als ik te Jeruzalem was, de overpriesters en de onderlingen der Joden verschenen, begeerende vonnis tegen hem.

16 Aan dewelke ik antwoordde, dat de Romeinen de gewoonte niet hebben, *den* eenigen mensch uit gunst ter dood over te geven, eer de beschuldigde de beschuldigers tegenwoordig heeft, en plaats van verantwoording gekregen heeft over de beschuldiging.

17 Als zij dan gezamenlijk alhier gekomen waren, zoo heb ik, geen uitstel nemende, des daags daaraan op den registerstoel gezeten, en beval, dat de man zoude voorgebragt worden.

18 Over welken de beschuldigers, *hier* staande, geene zaak hebben voortgebragt, waarvan ik vermoede;

19 Maar hadden tegen hem eenige vragen van hunne godsdienst, en van zekeren Jezus, die gestorven was, welken Paulus zeide te leven.

20 En als ik over de onderzoeking van deze zaak in twijfeling was, zeide ik, of hij wilde gaan naar Jeruzalem, en aldaar over deze dingen geoordeeld worden.

21 En als Paulus zich beriep, dat men hem tot de kennis des keizers bewaren zou, zoo heb ik bevolen, dat hij bewaard

zoude worden, ter tijd toe, dat ik hem tot den keizer zenden zou.

22 En Agrippa zeide tot Festus: *Ik wilde ook zelf dien mensch wel hooren.* En hij zeide: *Morgen zult gij hem hooren.*

23 Des anderen daags dan, als Agrippa gekomen was en Bernice met grocie pracht, en als zij ingegaan waren in het reghuis, met de oversten overduizend, en de mannen, die de voornaamsten der stad waren, werd Paulus op bevel van Festus voorgebragt.

24 En Festus zeide: *Koning Agrippa, en gij mannen alle, die met ons hier tegenwoordig zijt! gij ziet dezen, van welken mij de gansche menigte der Joden heeft aangesproken, beide te Jeruzalem en hier, roepende, dat hij niet meer behoort te leven.*

25 Maar ik, bevonden hebbende, dat hij niets des doods waardig gedaan had, en dewijl hij ook zelf zich op den keizer beroepen heeft, heb besloten hem te zenden.

26 Van welken ik niets zekers heb aan den heer te schrijven; daarom heb ik hem voor ulieden voorgebragt, en meest voor u, koning Agrippa! opdat ik, nagedane onderzoeking, wat heb te schrijven.

27 Want het dunkt mij tegen rede, eenen gevangene te zenden, en niet ook de beschuldigingen, die tegen hem zijn, te kennen te geven.

HOOFDSTUK 26.

Paulus verlof gekregen hebbende, om zich te verantwoorden, verhaalt voor den koning Agrippa en den ganschen raad zijn leven voor zijne bekering, vs. 1; zijne bekering en roeping tot het apostelaat en hoe dit geschied is, 12; zijn leven en zijne bekering, 19; wat hij gedaan, 20; geleden, 21; en geleerd heeft, 22. Op deze verantwoording oordeelt Festus, dat Paulus onschuldig, hetgeen Paulus ontkent, 24. Agrippa wordt bijna bewogen om een Christen te worden, 27. Hij en die hem omgeven oordeelen, dat Paulus onschuldig is, 30; en dat hij zou kunnen worden losgelaten, indien hij zich niet had beroepen op den keizer, 32.

EN Agrippa zeide tot Paulus: *Het is u geoorloofd voor u zelven te spreken.* Toen strekte Paulus de hand uit, en verantwoordde zich aldus:

2 Ik acht mij zelven gelukkig, o koning Agrippa! dat ik mij heden voor u zal verantwoorden van alles, waarover ik van de Joden beschuldigd word;

3 Allermeeest, dewijl ik weet, dat gij kennis hebt van alle gewoonten en vragen, die onder de Joden zijn. Daarom bid ik u, dat gij mij langmoedigheid hoort.

4 Mijn leven dan van der jongheid aan, hetwelk van den beginne onder mijn volk te Jeruzalem geweest is, weten al de Joden.

5 Als die van over lang mij te voren gekend hebben (indien zij het wilden getuigen), dat ik naar de bescheidenste sekte van onze godsdienst, als een farizeer geleefd heb.

6 En nu sta ik, en word geoordeeld over de hoop der belofte, die van God tot de vaders geschied is;

7 Tot dewelke onze twaalf geslachten, geduriglijk nacht en dag God dienende, verhopend te komen; over welke hoop ik, o koning Agrippa! van de Joden word beschuldigd.

8 Wat? wordt het bij ulieden ongeoorloofd geoordeeld, dat God de dooden opwekt?

9 Ik meende waarlijk bij mij zelven, dat ik tegen den naam van Jezus van Nazareth vele wederpartijdige dingen moest doen.

10 Hetwelk ik ook gedaan heb te Jeruzalem, en ik heb velen van de heiligen in de gevangnissen gesloten, de magt van de overpriesters ontvangen hebbende; en

J. o. H. 62.

Hand. 23.9.
26.31.

b Hand. 18.14.

c Hand. 24.37.

d Deut. 17.4.

a Gen. 3.15.
22.18.
26.4.Deut. 18.15.
2 Sam. 7.12.
Ps. 132.11.Jes. 4.2.
7.14.
9.5.
40.10.Jer. 23.5.
33.14.
Ezec. 34.23.
37.24.Dan. 9.24.
Micha. 7.20.b Hand. 8.3.
9.1.
22.4.1 Cor. 15.9.
Gal. 1.13.
1 Tim. 1.13.

J. o. H. 62.

als zij omgebracht werden, stonde ik het toe.

11 En door al de synagogen heb ik hen dikmaals gestraft, en gedwongen te lasteren; en boven mate tegen hen woedende, heb ik hen vervolgd, ook tot in de buitenlandsche steden.

12 Waarover ook als ik naar Damascus reisde, met magt en last, welke ik van de overpriesters had.

13 Zag ik, o koning! in het midden van den dag, op den weg een licht, boven den glans der zon, van den hemel mij en degenen, die met mij reisden, omschijnende.

14 En als wij allen ter aarde nedergevallen waren, hoorde ik eene stem, tot mij sprekende, en zeggende in de hebreuwsche taal: Saul, Saul! wat vervolgt gij mij? het is u hard, tegen de prikkels de verzenen te slaan.

15 En ik zeide: Wie zijt gij, Heere? En hij zeide: Ik ben Jezus, dien gij vervolgt.

16 Maar richt u op, en sta op uwe voeten: want hiertoe ben ik u verschenen, om u te stellen tot een dienaar en getuige der dingen, welke de gij gezien hebt en in welke ik u nog zal verschijnen.

17 Verlossende u van dit volk, en van de Heidenen, tot dewelke ik u nu zende;

18 d Om hunne oogen te openen, en hen te bekeeren van de duisternis tot het licht, en van de magt des Satans tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de heiligheden, door het geloof in mij.

19 Daarom, o koning Agrippa! ben ik dat hemelsch gezigt niet ongehoorzaam geweest;

20 Maar heb eerst dengenen, die te Damascus waren, en te Jeruzalem, en in het geheele land van Judëa, en den Heidenen verkondigd, dat zij zich zouden beteren, en tot God bekeeren, werken doende der bekeering waardig.

21 Om dezer zaken wij hebben mij de Joden in den tempel gegrepen, en gepoogd om te brengen.

22 Dan, hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag, betuigende beiden klein en groot; niets zeggende buiten hetgeen de profeten en Mozes gesproken hebben, dat geschieden zoude:

23 Namelijk dat de Christus lijden moest, en dat hij, de eerste uit de opstanding der dooden zijnde, een licht zou verkondigen dezen volke, en den Heidenen.

24 En als hij deze dingen tot verantwoording sprak, zeide Festus met groote stem: Gij raast, Paulus! de groote geleerdheid brengt u tot razernij.

25 Maar hij zeide: Ik raas niet, magtigste Festus! maar ik spreek woorden van waarheid en van een gezond verstand:

26 Want de koning weet van deze dingen, tot welken ik ook vrijmoedigheid gebruikende spreek: want ik geloof niet, dat hem iets van deze dingen verborgen is, want dit is in geen' hoek geschied.

27 Geloof gij, o koning Agrippa! de profeten? Ik weet, dat zij ze geloof.

28 En Agrippa zeide tot Paulus: Gij beweegt mij bijna een christen te worden.

29 En Paulus zeide: Ik wenschte wel van God, dat, en bijna en geheel, niet alleen gij, maar ook allen, die mij heden hooren, zoodanigen wierden, gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden.

30 En als hij dit gezegd had, stond de koning op, en de stadhouder, en Bernice, en die met hen gezeten waren;

31 En aan eene zijde gekaan zijnde, spraken zij tot elkander, zeggende: Deze mensch doet niets des doods of der banden waardig.

32 En Agrippa zeide tot Festus: Deze mensch kon losgelaten worden, indien hij zich op den keizer niet had beroepen.

HOOFDSTUK 27.

Paulus wordt met andere gevangenen door den hoofdmann Julius naar Rome gezonden, vs. 1. In gezelschap van Aristarchus in een adramyttinisch schip onder zelf gezeten zijnde, 2; komt men te Sidon, 3. Vaart voorbij Cyprus, 4; komt te Myra, 5. Van daar varen zij met een schip van Alexandrie voorbij Cnidus en Creta tot Schoonehavens, 6; alwaar Paulus den hoofdmann aanraadt eenigen tijd te verblijven, om de gelegenheid des tijds, 9. Maar de hoofdmann, den schipper en stuurman meer geloovende, vaart voort, 11. Zij varen voorbij Creta en krijgen een groot onweder, 13. Komen aan het eiland Claudia, 16; en worden door het onweder genooddacht de goederen uit het schip te werpen, 17. Paulus vermaant hen godsmoeds te zijn, alzoo God door eenen engel hem had te kennen gegeven, dat niemand van hen zou ontkomen, 21. Zij werpen vier ankers uit, 22. De scheepelingen zoeken met de boot uit het schip te vlugten, 29; hetwelk Paulus verhindert, 31. Het volk lang gevestigd hebbende, nuttigt op Paulus vermaning spijze, 33; en werpt het koren over boord, 38. Het schip vergaat, 41. De soldaten willen de gevangenen doodden, hetwelk de hoofdmann verhindert, 42; en het volk zweemt aan land, 43.

EN als het besloten was, dat wij naar Italië zouden afvaren, leverden zij Paulus, en eenige andere gevangenen, over aan eenen hoofdmann over honderd, met name Julius van de keizerlijke bende.

2 En in een adramyttinisch schip gekaan zijnde, alzoo wij de plaatsen langs Azië bevaaren zouden, voeren wij af; en Aristarchus, de Macedonier van Thessalonica, was met ons.

3 En des anderen daags kwamen wij aan te Sidon. En Julius, vriendelijk met Paulus handelende, liet hen toe tot de vrienden te gaan, om van hen bezorgd te worden.

4 En van daar afgevaren zijnde, voeren wij onder Cyprus heen, om dat de wind ons tegen waren.

5 En de zee, die langs Cilicië en Pamfylie is, doorgevaren zijnde, kwamen wij aan te Myra in Lycië.

6 En de hoofdmann, aldaar een schip gevonden hebbende van Alexandrië, dat naar Italië voer, deed ons in hetzelfde overgaan.

7 En als wij vele dagen langzaam voortvoeren, en naauwelijks tegenover Cnidus gekomen waren, overmits het ons de wind niet toeliet, zoo voeren wij onder Creta heen, tegenover Salmone.

8 En hetzelfde naauwelijks voorbijzeilende, kwamen wij in eene zekere plaats, genaamd Schoonehavens, waar de stad Lasca nabij was.

9 En als veel tijd verloopen, en de vaart nu zorgelijk was, omdat ook de vasten nu voorbij was, vermaande hen Paulus,

10 En zeide tot hen: Mannen! ik zie, dat de vaart zal geschieden met hinder en groote schade, niet alleen van de lading en van het schip, maar ook van ons leven.

11 Doch de hoofdmann geloofde meer den stuurman en den schipper, dan hetgeen van Paulus gezegd werd.

12 En alzoo de haven ongelegen was om te overwinteren, vond het meerder deel geraden ook van te varen, of zij eenigzins te Fenix konden aankomen om te overwinteren, zijnde eene haven in Creta, strekkende tegen het zuidwesten en tegen het noordwesten.

13 En alzoo de zuidwind zachtelijk waalde, meenden zij hun voornemen verkregen te hebben, en afgevaren zijnde, zelden zij dicht voorbij Creta henen.

14 Maar niet lang daarna, sloeg tegen

J. o. H. 62.

2 Cor. 11. 25.

Hand. 24. 23. 28. 16.

e Hand. 9. 3.

d Jes. 60. 1.

e Hand. 9. 19. 28. 22. 17. 21.

f Hand. 21. 30.

g Joh. 18. 20.

A 1 Cor. 7. 17.

i Hand. 23. 9. 25. 25.

J. o. H. 62.

hetzelfde een stormwind, genaamd Euroclidon.

15 En als het schip daarmede wegge-rukt werd, en niet kon tegen den wind opzeilen, gaven wij het op, en dreven heen.

16 En loopende onder een zeker eilandje, genaamd Clauđa, konden wij nauwelijks de boot magtig worden.

17 Dewelke opgehaalde hebbende, gebruikten zij *alle* behulpzelen, het schip ondergordende; en alzoo zij vreesden, dat zij op de *droogte* Syrtus vervallen zouden, streken zij het zeil, en dreven alzoo heen.

18 En alzoo wij van het onweder geweldig geslingerd werden, deden zij den volgenden dag eenen uitworp;

19 En den *derden dag* wierpen wij met onze eigene handen het scheepsgereedschap uit.

20 En als noch zon noch gesterten verschenen in vele dagen, en geen klein onweder ons drukte, zoo werd ons voorts alle hoop van behouden te worden benomen.

21 En als men langen tijd zonder eten geweest was, toen stond Paulus op in het midden van hen, en zeide: O mannen! men behoorde mij wel gehoor gegeven te hebben, en van Creta niet afgevaaren te zijn, en dezen hinder en deze schade verhoed te hebben;

22 Doch alsnu vermaan ik ulieden goedsmoeds te zijn: want er zal geen verlies geschieden van *ienands* leven onder u, maar alleen van het schip.

23 Want dezen zelfden nacht heeft mij mijn gestaan een engel Gods, wiens ik ben, welken ook ik diene.

24 Zeggende: Vrees niet, Paulus! gij moet voordien keizer gestrid worden; en zie, God heeft u geschonken allen, die met u varen.

25 Daarom zijt goedsmoeds, mannen! want ik geloof Gode, dat het alzoo zal zijn, gelijkwijls het mij gezegd is.

26 Doch wij moeten op een zeker eiland vervallen.

27 Als nu de veertiende nacht gekomen was, alzoo wij in de Adriatische zee herwaarts en derwaarts gedreven werden, omtrent het midden des nachts, vermoeden de scheepslieden, dat hun eenig land naderde.

28 En het dieplood uitgeworpen hebbende, vonden zij twintig vademen; en een weinig voortgevaaren zijnde, wierpen zij wederom het dieplood uit, en vonden vijftien vademen.

29 En vreezeende, dat zij ergens op harde plaatsen vervallen mochten, wierpen zij vier ankers van het achterschip uit, en wenschten, dat het dag wierd.

30 Maar als de scheepslieden zochten uit het schip te vlieden, en de boot nederlieten in de zee, onder den schijn, alsof zij uit het voorschip de ankers zouden uittrengen.

31 Zeide Paulus tot den hoofdman en tot de krijgsknechten: Indien deze in het schip niet blijven, gij kunt niet behouden worden.

32 Toen hielden de krijgsknechten de touwen af van de boot, en lieten haar afvallen.

33 En ondertusschen dat het dag zou worden, vermaande Paulus *hen* allen, dat zij zouden spijs nemen, en zeide: Het is heden de veertiende dag, dat gij verwachtede blijft zonder eten, en niets hebt genomen.

34 Daarom vermaan ik u spijs te nemen, want dat dient tot uwe behouding: want niemand van u zal een haar van het hoofd vallen.

35 En als hij dit gezegd en brood genomen had, dankte hij God in aller

tegenwoordigheid; en *hetzelfde* gebroken hebbende, begon hij te eten.

36 En zij allen, goedsmoeds geworden zijnde, namen ook zeiven spijs.

37 Wij waren nu in het schip in alles twee honderd zes en zeventig zielen.

38 En als zij met spijs verzadigd waren, lichtten zij het schip, en wierpen het koren uit in de zee.

39 En toen het dag werd, kenden zij het land niet; maar zij merkten eenen zekeren inham, die eenen oever had, tegen denwelken zij geraden vonden, zoo zij konden, het schip aan te zetten.

40 En als zij de ankers opgehaald hadden, gaven zij *het schip* aan de zee over, met een de roerbanden losmakende; en het vazeil naar den wind opgehaald hebbende, hielden zij het naar den oever toe.

41 / Maar vervallende op *ene* plaats, die de zee aan beide zijden had, zetten zij het schip daarop; en het voorschip, vastzittende, bleef onbewegelijk, maar het achterschip brak van het geweld der baren.

42 De raadsdag nu der krijgslieden was, dat zij de gevangenen zouden doodden, omdat niemand, ontzwoommen zijnde, zoude ontvlieden.

43 Maar de hoofdman, willende Paulus behouden, belette hun dat voornemen, en beval, dat degenen, die zwemmen konden, zich eerst zouden afwerpen, en te land komen;

44 En de anderen, sommigen op planken, en sommigen op eenige *stukken* van het schip. En alzoo is het geschied, dat zij allen behouden aan het land gekomen zijn.

HOOFDSTUK 28.

Paulus en zijne reisgenooten komen behouden aan het eiland Melite, alwaar zij vriendelijk onthaal vinden, vs. 1. Eene alder uit het vuur komende, blijft aan de hand van Paulus hangen, die hij zonder letsel afschudt. 3; waarover de eilanders zich verwonderen en hem voor eenen God houden, 6. Paulus geneest den vader van Publius van de koorts en rooden loop, 7; en vele eilanders van hunne ziekten, 9. Drie maanden daar wel onthaald geweest zijnde, vaaren zij naar Italië, over Syracusë, tot Regium, van daar tot Putigoli, en voorts reizende over Appiusmarkt en de drie Tabernen, komen zij te Rome, 10; alwaar Paulus, den overste des leggers overgeleefd zijnde, door een soldaat bewaard wordt, 16. Hij roept tot zich de voornaamste Joden en verhaalt hun, waarom hij alzoo gevangen naar Rome was gezonden, 17; welke daarvan greene tijding ontvangen hebbende, begeeren zijn gevoelen omtrent de godsdienst te weten, 21; hetwelk Paulus in eene groote vergadering van Joden, van des morgens tot des avonds toe verklaart, bewijzende uit Mozes en de profeten, dat Jezus de Christus is, 23. Sommigen gelooven, anderen niet, 24. Deze bestraft Paulus ernstig uit Gods woord, en voorziet hun, dat zij zouden verstootten en de Heidenen in hunne plaats heroeppen worden, 25. Paulus blijft aldaar twee jaren, predikende vrijmoedig en ongehindert het evangelie, 30.

EN als zij ontkomen waren, toen verstoonden zij, dat *het eiland* Melite heette.

2 En de barbaren bewezen ons geene gemeene vriendelijkheid: want een groot vuur ontstoken hebbende, namen zij ons allen in, om den regen, die overkwam, en om de koude.

3 En als Paulus eenen hoop rijzen bijeengerapt en op het vuur gelegd had, kwam er eene adder uit door de bitte, en vatte zijne hand.

4 En als de barbaren het beest zagen aan zijne hand hangen, zeiden zij tot elkander: Deze mensch is gewisselijk een doodslager, welken de wraak niet laat leven, daar hij uit de zee ontkomen is.

J. o. H. 62.

f 2 Cor. 11. 25.

Hand. 28. 1.

Hand. 27. 26.

Matt. 10. 30.

1 Sam. 9. 13.

Job. 6. 11.

1 Tim. 4. 3.

J. o. H. 62.

5 Maar hij schudde het beest af en het vuur, ^b en leed niets kwaads.

6 En zij verwachtten, dat hij zou opzwellen, of terstond dood nedervallen. Maar als zij lang verwacht hadden, en zagen, dat geen ongemak hem overkwam, werden zij veranderd, ^c en zeiden, dat hij een God was.

7 En hier, omtrent dezelve plaats, had de voornaamste van het eiland, met name Publius, zijne landhoeven, die ons ontving, en drie dagen vriendelijk herbergde.

8 En het geschiedde, dat de vader van Publius, met ^d koortsen en den rooden loop bevangen zijnde, te bed lag; tot denwelken Paulus inging, en als hij gebeden had, leidde hij de handen op hem, en maakte hem gezond.

9 Als dit dan geschied was, kwamen ook tot hem de anderen, die krankheden hadden in het eiland, en werden genezen.

10 Die ons ook eerden met vele eer, en als wij vertrokken zouden, bestelden zij ons hetgen van noode was.

11 En na drie maanden voeren wij af in een schip van Alexandrie, dat in het eiland overwinterd had, hebbende tot een teken, Castor en Pollux.

12 En als wij te Syracusê aangekomen waren, bleven wij ^e aldaar drie dagen.

13 Van waar wij omvoeren, en kwamen aan te Regium; en alzoo, na eenen dag, de wind zuid werd, kwamen wij den tweeden dag te Putéoli.

14 Alwaar wij broeders vonden, en werden gebeden, zeven dagen bij hen te blijven; en alzoo gingen wij naar Rome.

15 En van daar kwamen de broeders, van onze zaken gehoord hebbende, ons te ontmoet tot Appiusmarkt, en de drie tabernen; welke Paulus ziende, dankte hij God, en greep moed.

16 En toen wij te Rome gekomen waren, gaf de hoofdmant de gevangenen over aan den overste des legers; ^f maar aan Paulus werd toegelaten op zich zelven te wonen met den krijgsknecht, die hem bewaarde.

17 En het geschiedde na drie dagen, dat Paulus samenriep degenen, die de voornaamsten der Joden waren. En als zij zamengekomen waren, zeide hij tot hen: Mannen broeders! /ik, die niets gedaan heb tegen het volk of de vaderlijke gewoonten, ben gebonden uit Jeruzalem overgeleverd in de handen der Romeinen.

18 Dewelke, mij onderzocht hebbende,

wilden mij loslaten, omdat geene schuld des doods in mij was.

19 Maar als de Joden ^g zulke tegenspraken, werd ik genoodzaakt mij op den keizer te beroepen; ^h doch niet, alsof ik iets had, mijn volk te beschuldigen.

20 Om deze oorzaak dan heb ik u bij mij geroepen, om u te zien en aan te spreken; ⁱ want van wege de hope Israels ben ik met deze keten omvangen.

21 Maar zij zeiden tot hem: Wij hebben noch brieven u aangaande van Judéa ontvangen; noch iemand van de broeders, hier gekomen zijnde, heeft van u iets kwaads gebodschapt of gesproken.

22 Maar wij begeeren wel van u te hooren, wat gij gevoelt: want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt.

23 En als zij hem eenen dag gesteld hadden, kwamen er velen in ^j zijne woonplaats; denwelken hij het koningrijk Gods uitleide, en betuigde, en poogde hen te bewegen tot het geloof in Jezus, ^k en beide uit de wet van Mozes en de profeten, van des morgens vroeg tot den avond toe.

24 En sommigen geloofden wel hetgeen gezegd werd, maar sommigen geloofden niet.

25 En tegen elkander oneens zijnde, scheidden zij; als Paulus ^l dit eene woord gezegd had, ^m naamlijk: Wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesaja, den profet, tot onze vaders.

26 Zeggende: ⁿ Ga heen tot dit volk, en zeg: Met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken.

27 Want het hart dezes volks is dik geworden, en met de ooren hebben zij zwaarlijk gehoord, en hnnne oogen hebben zij toegedaan, opdat zij niet te eniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zij zich bekeerden, en Ik hen geneze.

28 Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den Heidenen gezonden is, en dezelve zullen hooren.

29 En als hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, veel twistig hebbende onder elkander.

30 En Paulus bleef twee geheele jaren in zijne eigene gehuurde woning; en ontving allen, die tot hem kwamen;

31 Predikende het koningrijk Gods, en leerende van den Heere Jezus Christus, met alle vrijmoedigheid, onverhinderd.

J. o. H. 63.

g Hand. 23. 6.

24. 21.

h Gen. 3: 15.

22. 15.

26. 4.

49. 10.

Deut. 18. 15.

2 Sam. 7. 12.

Ps. 132. 11.

Jes. 4: 2.

7. 14.

9: 5.

40. 10.

Jer. 23. 5.

33. 14.

Ezec. 34. 23.

37. 24.

Dan. 9. 24.

Micha. 7. 20.

Hand. 17. 4.

J. o. H. 64.

Jes. 6: 9.

Ezec. 12. 2.

Matt. 13. 14.

Mark. 4. 12.

Luk. 8. 10.

Joh. 12. 40.

Rom. 11. 8.

65.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

R O M E I N E N .

HOOFDSTUK 1.

De inleiding van dezen brief, waarin verklaard wordt, wie de schrijver is, naamlijk Paulus, die zijn ambt, roeping en leer van Christus persoon kortelijk aanwijst, vs. 1: de personen aan welke hij schrijft, met prijzing van hnn geloof, 6: de genegenheid, welke hij heeft om tot hen te komen, om hun, zoowel als anderen, het Evangelie te prediken, om hen te versterken en van hen versterkt te worden, 9. Daarna stelt hij voor de ware leer van de regtvaardigmaking des menschen voor God door het geloof, en bewijst dezelve met eene plaats der H. Schrift, 16. Hij wederlegt het verkeerd gevoelen van anderen en bewijst, dat de Heidenen door het licht der natuur niet kunnen geregtvaardigd worden voor God, 18; vernijst zij dat licht ou-

derstruiken, en de kennis, welke zij van God hebben, misbruiken tot afgoderij, 19, waarom zij zijn overgegeven in eenen verkeerden zin, 24, en vol zijn van alle gruwelen in hun leven, welke hij in het brede verhaalt, 29.

PAULUS, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, ^a afgezonderd tot het evangelie van God,

2 (Hetwelk Hij te voren ^b beloofd had door zijne profeten, in de heilige Schriften)

3 Van zijnen Zoon, (die geworden is c

2 Sam. 7. 12. Ps. 132. 11. Jes. 4: 2. 7: 14. 9: 5.

40. 10. Jer. 23. 5. 33. 14. Ezech. 34. 23. 37. 24. Dan.

9: 24. Micha. 7. 20. e Matt. 1: 1. Luk. 1: 32.

Hand. 2. 30. 13. 23. 2 Tim. 2: 8.

J. o. H. 60.

a Hand. 9. 15.

13. 2.

Gal. 1. 15.

b Gen. 3: 15.

22. 8.

26. 4.

49. 10.

Deut. 18. 15.

J. o. H. 60.

J. o. H. 60.

der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, zal verholgenheid en toorn vergolden worden: 9 Verdrukking en benaauwdheid over alle ziel des menschen, die het kwade werkt, eerst van den Jood, en ook van den Griek;

10 Maar heerlijkheid, en eer, en vrede een' iegelijk, die het goede werkt, eerst den Jood, en ook den Griek.

9 Deut. 10:17
2 Kron. 19:7
Job. 34:19
Hand. 10:35
Gal. 3:6
Eiez. 6:9
Col. 3:25
1 Petr. 1:12

11 Want er is geene aanneming des persoons bij God.

12 Want zoo velen, als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en zoo velen, als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden:

h Matt. 7:21
Jakob. 1:22
1 Joh. 3:7

13 (Want de hoorders der wet zijn niet rechtvaardig voor God, maar de daorders der wet zullen geregtvaardig worden;

14 Want wanneer de Heidenen, die de wet niet hebben, van nature de dingen doen, die der wet zijn, deze, die wet niet hebbende, zijn zich zelven eene wet;

15 Als die betoonen het werk der wet geschreven in hunne harten, hun geweten medegeruigende, en de gedachten onder elkander *keu* beschuldigende, of ook ontsuldigende.)

i Matt. 23:31

16 In den dag, wanneer God de verborgene dingen der menschen zal oordeelen door Jezus Christus, naar mijn evangelie.

k Rom. 9:4

17 Zie, gij wordt een Jood genaamd, *ken* rust op de wet, en roemt op God, 18 En gij weert *zijnaa* wil, en beproeft de dingen, die *daaraan* verschillen, zijnde onderwezen uit de wet;

19 En zij betrouwt u zelven te zijn een leidsman der blinden, een licht dergenen, die in duisternis zijn;

20 Een onderrichter der onwijzen, en een leermeester der onwetenden, hebbende de gedaante der kennis en der waarheid in de wet.

21 Die dan eenen anderen leert, leert gij u zelven niet? die predikt, dat men niet stelen zal, steelt gij?

22 Die zegt, dat men geen overspel doen zal, doet gij overspel? die van de afgoden een' gruwel hebt, berooft gij het heilige?

23 Die op de wet roemt, onteert gij God door de overtreding der wet?

l Jes. 52:5
Eze. 36:23

24 Want de naam van God wordt om uwentwil gelasterd onder de Heidenen; *gelijk* geschreven is.

25 Want de besnijdenis is wel nut, indien zij de wet doet; maar indien gij een overtreder der wet zijt, zoo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.

26 Indien dan de voorhuid de regten der wet bewaart, zal niet zijne voorhuid tot eene besnijdenis gerekend worden?

27 En zal de voorhuid, die uit de natuur is, als zij de wet volbrengt, u niet oordeelen, die door de letter en besnijdenis een overtreder der wet zijt?

m Joh. 8:33
Rom. 9:7

28 Want die is niet een Jood, die het in het openbaar is; noch die is de besnijdenis, die het in het openbaar in het vleesch is;

29 Maar die is een Jood, die het in het verborgen is, en *de* besnijdenis des harten, in den geest, niet in de letter *is de besnijdenis*; wiens lof niet is uit de menschen, maar uit God.

§ HOOFDSTUK 3.

De apostel wist aan, wat voordeel de Joden hebben, vs. 1; en beantwoordt eenige lasterlijke tegenwerpingen, welke iemand uit zijne voorgaande leer kon trekken, 3; bevestigende met duidelijke getuigenissen uit het Oude Verbond, dat hij terecht gezegd heeft, dat ook de Joden zelven groote overtredders zijn van Gods wet, 9. Besluit daarom, dat uit de werken der wet niemand voor God kan worden geregtvaardigd, 20, maar

dat God eene andere wijze van rechtvaardigmaking in zijn woord heeft geopenbaard, 21; namelijk de rechtvaardigmaking uit genade, door het geloof in Jezus Christus, die door zijn bloed onze verzoening met God is geworden, 22; waardoor de roem wordt uitgesloten, 27; en dat niet alleen voor de Joden, maar ook voor de Grieken of Heidenen, 29.

J. o. H. 60.

WELK is dan het voordeel van den Jood? Of welke is de nuttigheid der besnijdenis?

2 Vele in alle manier: want *dit* is wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toebetrouwd.

a Ps. 147:19
Rom. 9:4

3 Want wat is het, al zijn sommigen ongehoovig geweest? zal hunne ongehoovigheid het geloof van God te niet doen?

b Num. 23:19
Rom. 9:6
2 Tim. 2:13

4 Dat zij verre. Doch God zij waarachtig, 4 maar alle menschen leugenachtig; gelijk als geschreven is: Opdat Gij geregtvaardigd wordt in uwe woorden, en overwint, wanneer Gij oordeelt.

c Joh. 3:33
d Ps. 116:11

5 Indien nu onze ongerechtigheid Gods gerechtigheid bevestigt, wat zullen wij zeggen? Is God onrechtvaardig, als Hij toorn over *oas* brengt? (ik spreek naar den mensch.)

e Ps. 51:6

6 Dat zij verre; anderszins hoe zal God de wereld oordeelen?

7 Want indien de waarheid Gods door mijne leuken overvloediger is geworden, tot zijne heerlijkheid, wat word ik ook nog als een zondaar geoordeeld?

8 En zegge wij niet *liene* (gelijk wij gelasterd worden, en gelijk sommigen zeggen, dat wij zeggen): Laat ons het kwade doen, opdat het goede *daaruit* kome? welker verdoemens rechtvaardig is.

9 Wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganschelijk niet: want wij hebben te voren beschuldigd beide Joden en Grieken, (dat zij allen onder de zonde zijn.)

f Gal. 3:22

10 Gelijk geschreven is: Er is niemand rechtvaardig, ook niet een;

g Ps. 14:3
53:4

11 Er is niemand, die verstandig is, er is niemand, die God zoekt.

12 Allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden; er is niemand, die goed doet, er is ook niet tot een toe.

k Ps. 5:10

13 Hunne keel is een geopend graf; met hunne tongen plegen zij bedrog; slangenvenen is onder hunne lippen;

l Ps. 140:4

14 Welker mond vol is van vervloeking en bitterheid;

k Ps. 10:7

15 Hunne voeten zijn snel om bloed te vergieten;

l Spr. 1:16
Jes. 59:7

16 Vernieling en ellendigheid is in hunne wegen;

17 En den weg des vredes hebben zij niet gekend.

18 Er is geene vreeze Gods voor hunne oogen.

m Ps. 36:2

19 Wij weten nu, dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen, die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde, en de geheele wereld voor God verdoemelijk zij.

n Gal. 2:16

20 Daarom zal uit de werken der wet geen vleesch geregtvaardigd worden voor Hem: want door de wet is de kennis der zonde.

o Rom. 7:7
Hebr. 7:18

21 Maar nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten:

p Rom. 1:17
Filipp. 3:9

22 Namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen, en over allen, die gelooven: want er is geen onderscheid.

23 Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods;

q Jes. 53:5

24 En worden om niet geregtvaardigd, uit zijne genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is:

r 2 Cor. 5:19
Col. 1:20
Hebr. 4:16
1 Joh. 4:10

25 Welken God voorzesteld heeft tot eene verzoening, door het geloof in zijn bloed, tot eene betooning van zijne rechtvaardigheid, door de vergeving der zonde.

s Ex. 25:17

J. o. H. 60.

den, die te voren geschied zijn, onder de verdraagzaamheid Gods;

26 Tot eene betooning van zijne regtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd; opdat Hij regtvaardig zij, en regtvaardigende degenen, die uit het geloof van Jezus is.

27 Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? der werken? Neen, maar door de wet des geloofs.

28 Wij besluiten dan, dat demensch door het geloof geregtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.

29 Is God een God der Joden alleen? en is Hij het niet ook der Heidenen? Ja, ook der Heidenen.

30 Nademaal Hij een eenig God is, die de besnijdenis regtvaardigen zal uit het geloof, en de voorhuid door het geloof.

31 Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre; maar wij bevestigen de wet.

HOOFDSTUK 4.

De apostel gaat voort en bewijst, dat de mensch door het geloof geregtvaardigd wordt, met het voorbeeld van Abraham, vs. 1; en met het voorbeeld en de getuigenis van David, 6; verklarende uit de omstandigheid des tijds, in welken Abraham het teken der besnijdenis heeft ontvangen, dat niet alleen den Joden, maar ook den Heidenen de gerechtigheid wordt toegerekend door het geloof, 9. Hij bewijst dit ook uit den oorsprong en de vastigheid der beloften aan Abraham gedaan, dat hij erfgenaam zou zijn der wereld, 13. Hij beschrijft daarna de kracht en eigenschappen van het geloof van Abraham, 17, betoogende dat hem door dit geloof de gerechtigheid is toegerekend, 22; en dat dezelve ook, naar zijn voorbeeld, dengeen zal worden toegekend, die in God door Christus zullen gelooven, 23.

WAT zullen wij dan zeggen, ^a dat Abraham, onze vader, verkregen heeft naar het vleesch?

2 Want indien Abraham uit de werken geregtvaardig is, zoo heeft hij roem, maar niet bij God.

3 Want wat zegt de Schrift? En ^b Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot regtvaardigheid.

4 Nu dengeen, die werkt, wordt de loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld.

5 Doch dengeen, die niet werkt, maar geloof in Hem, die den goddelooze regtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot regtvaardigheid.

6 Gelijk ook David den mensch zalig spreekt, welken God de regtvaardigheid toerekent zonder werken;

7 Zeggende: ^c Zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn;

8 Zalig is de man, welken de Heere de zonden niet toerekent.

9 Deze zaligspreekning dan, is die *alleen* over de besnijdenis, of ook over de voorhuid? Want wij zeggen, dat Abraham het geloof gerekend is tot regtvaardigheid.

10 Hoe is het *hem* dan toegerekend? als hij in de besnijdenis was, of in de voorhuid? Niet in de besnijdenis, maar in de voorhuid.

11 En hij heeft het teken der besnijdenis ontvangen tot een zegel der regtvaardigheid des geloofs, die *hem* in de voorhuid *was toegerekend*: opdat hij zou zijn een vader van allen, die gelooven in de voorhuid zijnde, ten einde ook hun de regtvaardigheid toegerekend worde;

12 En een vader der besnijdenis, dengeen *namelijk*, die niet alleen uit de besnijdenis zijn, maar die ook wandelen in de voetstappen des geloofs van onzen vader Abraham, hetwelk in de voorhuid was.

13 Want de belofte is niet door de wet aan Abraham of zijn zaad geschied, na-

melijk, dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn, maar door de regtvaardigheid des geloofs.

14 Want indien degenen, die uit de wet zijn, erfgenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden, en de beloften te niet gedaan.

15 Want de wet werkt toorn: want waar geene wet is, daar is ook geene overtreding.

16 Daarom is zij uit het geloof, opdat zij naar genade zij; ten einde de belofte vast zij al den zaden, niet alleen dat uit de wet is, maar ook dat uit het geloof Abraham is, ^d welke een vader is van ons allen;

17 (Gelijk geschreven staat: ^e Ik heb u tot een vader van vele volken gesteld) voor Hem, aan welken hij geloofd heeft, *namelijk* God, die de dooden levend maakt, en roept de dingen, die niet zijn, als of zij waren;

18 Welke tegen hoop op hoop geloofil heeft, dat hij zou worden een vader van vele volken; volgens hetgeen gezegd was: ^f Alzoo zal uw zaad wezen.

19 En niet verzwaakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen ligchaam niet aangemerkt, dat alreede verstorven was, alzoo hij omtrent honderd jaren oud was, ^g ook ook dat de moeder in Sara verstorven was.

20 En hij heeft aan de beloften Gods niet getwijfeld door ongeloof; maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer;

21 En ten volle verzekerd zijnde, dat hetgeen beloofd was, Hij ook magtig was te doen.

22 Daarom is het hem ook tot regtvaardigheid gerekend.

23 Nu is het niet alleen om zijnenzins beschreven, dat het hem toegerekend is;

24 Maar ook om onzentwil, welken het zal toegerekend worden, *namelijk* dengeen, die gelooven in Hem, die Jezus, onzen Heere, uit de dooden opgewekt heeft;

25 Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze regtvaardigmaking.

HOOFDSTUK 5.

Paulus leert verder, welke vruchten in ons voortkomen door de regtvaardigmaking des geloofs, *namelijk*, vrede met God, lijdzamenheid, hoop en verzekerdheid van Gods liefde, vs. 1. Ontwikkelt vervolgens de gevolgen van deze hoop en verzekerdheid, *namelijk*: de getuigenis van den Heiligen Geest in onze harten, en de liefde Gods, die Christus voor ons in den dood heeft overgegeven, toen wij vijanden waren, 5. Besluit daaruit, dat wij dan ook verzekerd moeten zijn van onze volharding, en in God daarvan moegen roemen, 9. Maakt daarna eene tegenstelling tusschen Adam en Christus, en verklaart, dat gelijk door de overtreding van Adam de ronde en de dood over alle menschen is gekomen, alzoo ook door de gehoorsaamheid van Christus de regtvaardigheid en het leven over velen zal komen, 12. Eindelijk verklaart hij, waartoe het geven van de wet heeft gediend, 23.

WIJ dan, geregtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus;

2 Door welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij ^a staan, en ^b roemen in de hoop der heerlijkheid Gods.

3 En niet alleen *dit*, ^c maar wij roemen ook in de verdrukkingen: wetende, dat de verdrukking lijdzamenheid werkt;

4 En de lijdzamenheid bevinding, en de bevinding hoop;

5 En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons is gegeven.

J. o. H. 60.

Gal. 3:18.

Joh. 15:22.

Rom. 5:20.

7:8.

Gal. 3:19.

Jes. 51:2.

Gen. 17:4.

Gen. 15:5.

Hebr. 11:12.

Joh. 8:56.

Hebr. 11:11.

18.

Ps. 115:3.

Rom. 15:4.

Hand. 13:38.

Rom. 8:3.

Gal. 2:16.

Hebr. 7:25.

Jes. 51:2.

Gen. 15:6.

Gal. 3:6.

Jakob. 2:23.

Ps. 32:1.

Gen. 17:11.

Jes. 32:17.

Joh. 16:33.

Efez. 2:13.

Joh. 10:9.

14:6.

Efez. 2:18.

3:12.

Hebr. 10:12.

1 Cor. 15:1.

Hebr. 3:6.

Jakob. 1:3.

J. o. H. 60.

6 f Want Christus, als wij nog krachteleus waren, is te zijner tijd voor de goddeloozen gestorven.

f Efez. 2: 1.
Col. 2: 13.
Hebr. 9: 15.
1 Petr. 3: 18.

7 Want nauwelijks zal iemand voor eenen regtvaardige sterven; want voor den goede zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven.

g Hebr. 9: 15.
1 Petr. 3: 18.

8 Maar God bevestigt zijne liefde jegens ons, dat Christus vóór ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.

9 Veel meer dan, zijnde nugeregtvaardigd door zijn bloed, zullen wij door hem behouden worden van den toorn.

10 Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door zijn leven.

11 En niet alleenlijk dit, maar wij roemen ook in God, door onzen Heere Jezus Christus, door welke wij nu de verzoening gekregen hebben.

h Gen. 3: 6.
1 Cor. 15: 21.

12 Daarom, gelijk ^h door eenen mensch de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood; en alzoo de dood tot alle menschen doorgestaan is, in welken allen gezondigd hebben.

i Gen. 2: 17.
Rom. 5: 12.

13 Want tot de wet was de zonde in de wereld; maar de zonde wordt niet toegerekend, als er geene wet is.

14 Maar de dood heeft geheerscht van Adam tot Mozes toe, ook over degenen, die niet gezondigd hadden in de gelijkheid der overtreding van Adam, welke een voorbeeld is desgenen, die komen zou.

15 Doch niet, gelijk de misdaad, alzoo is ook de genadegift: want indien, door de misdaad van eenen, velen gestorven zijn, zoo is veel meer de genade Gods, en de gave door de genade, die daar is van eenen mensch Jezus Christus, overvloedig geweest over velen.

16 En niet, gelijk de schuld was door den eenen, die gezondigd heeft, *alzoos is de gift*; want de schuld is wel uit éénen misdaad tot verdoemenis; maar de genadegift is uit vele misdaden tot regtvaardigmaking.

17 Want indien door de misdaad van eenen, de dood geheerscht heeft door dien eenen, veel meer zullen degenen, die den overvloed der genade, en der gave der regtvaardigheid ontvangen, in het leven heerschen door dien eenen, *namelijk Jezus Christus*.

18 Zoo dan, gelijk door éénen misdaad *de schuld gekomen is* over alle menschen tot verdoemenis; alzoo ook door éénen regtvaardigheid *komt de genade* over alle menschen tot regtvaardigmaking des levens.

19 Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien éénen mensch velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzoo zullen ook door de gehoorzaamheid van éénen velen tot regtvaardigen gesteld worden.

k Joh. 15: 22.
Rom. 4: 15.
Gal. 3: 19.

20 ^k Maar de wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde: ^l en waar de zonde meerder geworden is, ^m daar is de genade veel meer overvloedig geweest;

l Luk. 7: 47.

21 Opdat, gelijk de zonde geheerscht heeft tot den dood, alzoo ook de genade zou heerschen door regtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus, onzen Heere.

HOOFDSTUK 6.

Nu leert de apostel, dat degenen, die door het geloof in Christus zijn geregtvaardigd, ook door de kracht van Christus dood en opstanding worden vernieuwd en gheheilgd, en bewijst dit door de betekenis van onzen doop, vs. 1; alsmede uit onze vereeniging met Christus, waardoor wij met hem der zonde gestorven en tot een nieuw leven opgewekt zijn, 5. Betsuigt verder dat, gelijk

Christus maar eenmaal gestorven is en voortaan altijd leeft in heerlijkheid, wij ook alsoo, als wij gelooven, der zonden sterven, om voortaan heilig te mogen leven, 9. Trekt hieruit eene vermaning, dat dan de zonde niet over ons, maar wij over de zonde moeten heerschen, 12, en verklaart, dat de genade Gods en de vrijheid, waarin wij staan, ons ook daartoe moet bewegen, 15. Einde-lijk versterkt hij deze zijne vermaning door in bedanking te geven de vrucht der zonde, welke de dood is; en het einde der heiligmaking, welke is het eeuwige leven, ons uit genade door Christus gegeven, 21.

J. o. H. 60.

WAT zullen wij dan zeggen? zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?

2 Dat zij verre. Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?

3 Of weet gij niet, ⁿ dat zoo velen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in zijnen dood gedoopt zijn?

n Gal. 3: 27.

4 ^o Wij zijn dan met hem begraven, door den doop in den dood, opdat gelijk ^p wij Christus uit de dooden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzoo ook wij ^q in de nieuwheid des levens wandelen zouden.

o Col. 2: 12.

p Rom. 8: 11.

q Filipp. 3: 10.

r Efez. 4: 23.

s Col. 3: 10.

t Hebr. 12: 1.

u 1 Petr. 2: 2.

5 ^v Want inden wij met hem eene plant geworden zijn in de gelijkmaking zijns doods, zoo zullen wij het ook zijn in de *gelijkmaking zijner opstanding*.

v Rom. 8: 11.

w Col. 3: 1.

6 Dit wetende, dat onze oude mensch ^f met hem gekruisigd is, opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen.

f Gal. 2: 20.

g 1 Petr. 4: 1.

7 ^g Want die gestorven is, die is geregtvaardigd van de zonde.

8 ^h Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zoo gelooven wij, dat wij ook met hem zullen leven:

9 ⁱ Wetende, dat Christus, opgewekt zijnde uit de dooden, niet meer sterft; de dood heerscht niet meer over hem.

i 2 Tim. 2: 11.

10 ^k Want dat hij gestorven is, dat is hij der zonde eenmaal gestorven; en dat hij leeft, dat leeft hij Gode.

k Openb. 1: 18.

11 Alzoo ook gij leden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus, onzen Heere.

l 1 Petr. 2: 24.

12 Dat dan de zonde niet heersche in uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlikheden deszelven lichaams.

13 En stelt uwe leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid; ^l maar stelt u zelven Gode, als uit de dooden levende geworden zijnde, en *stelt uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid*.

l Luk. 1: 74.

m Rom. 12: 1.

n Gal. 2: 20.

o Hebr. 9: 15.

14 Want de zonde zal over u niet heerschen: want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade.

15 Wat dan? zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genader? Dat zij verre.

16 Weet gij niet, ^p dat wien gij u zelve stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen, dien gij gehoorzaamt, of der zonde tot den dood, of der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?

p Joh. 8: 34.

q 2 Petr. 2: 19.

17 Maar Gode zij dank, dat gij *wel dienstknechten der zonde waart, maar dat gij nu van harte gehoorzaam geworden zijt aan het voorbeeld der leer, tot hetwelk gij overgegeven zijt*;

18 ^r En vrijgemaakt zijnde van de zonde, zijt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.

r Joh. 8: 32.

s Gal. 5: 1.

t 1 Petr. 2: 16.

19 Ik spreek op menschelijke wijze, om der zwakheid uws vleesches wil: want gelijk gij uwe leden gereinigd hebt, om dienstbaar te zijn der onreinheid en der ongerechtigheid, tot ongerechtigheid, alzoo stelt nu uwe leden, om dienstbaar te zijn der gerechtigheid, tot heiligmaking.

20 ^u Want toen gij dienstknechten

u Joh. 8: 34.

J. o. H. 60.

waart der zonde, zoo waart gij vrij van de gerechtigheid.

21 Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen, waarover gij u nu schaamt? want het einde dertzelve is de dood.

22 Maar nu, van de zonde vrijgemaakt zijnde, en Godsdienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uwe vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven.

23 Want de bezolding der zonde is de dood, *g* maar de genadegifte Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus, onzen Heere.

HOOFDSTUK 7.

De apostel in het vorige hoofdstuk verklaard hebbende, dat de zonde over degenen, die in Christus zijn, niet meer heerscht, gelijk zij heerscht over degenen, die onder de wet zijn, bespreekt nu hetzelfde door het beeld van de vrijmaking eener vrouw van de heerschappij van haren man door den dood des mans, vs. 1; en past dit toe op de wedergeboornen, 4. Leert verder, waartoe de wet dient, en bewijst, dat de wet verre oorzaak is van de zonde in de onwedergeboornen, al heerscht de zonde door de wet over hen, 7. Beschrijft daarna den strijd tusschen vleesch en Geest, en toont aan de maet, die de overblijfselen van het vleesch noz hebben tegen den Geest in de geloovigen, 11. Besluit deze verklaring met een klagt en met eenen wensch, om van dezen strijd geheel verlost te zijn, en met een dankzegging tot God over de verlossing alreeds geschied, 24.

WEET zij niet, broeders! (want ik spreek tot degenen, die de wet verstaan) dat de wet heerscht over den mensch, zoo langen tijd als hij leeft?

2 *a* Want eene vrouw, die onder den man staat, is aan den levenden man *b* verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrijgemaakt van de wet des mans.

3 *c* Daarom dan, indien zij eens anderen mans wordt, terwijl de man leeft, zoo zal zij eene overspeelster genaamd worden; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrij van de wet, alzoo dat zij geene overspeelster is, als zij eens anderen mans wordt.

4 Zoo dan, mijne broeders! *d* gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens anderen, *e* namelijk desgenen, die van de dooden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden.

5 Want toen wij in het vleesch waren, wrochten de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, in onze leden, om den dood vruchten te dragen.

6 Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn, onder welken wij gehouden waren; alzoo dat wij dienen in nieuwigheid des geestes, en niet in de oudheid der letter.

7 Wat zullen wij dan zeggen? is de wet zonde? Dat zij verre. Ja, *f* ik kende de zonde niet dan door de wet: want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten *g* zonde te zijn, indien de wet niet zeide: *g* Gij zult niet begeeren.

8 *h* Maar de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht: want zonder de wet is de zonde dood.

9 En zonder de wet, zoo leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven.

10 En het gebod, dat ten leven was, hetzelfde is mij ten dood beroden.

11 Want de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelfde gedood.

12 Alzoo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig, en rechtvaardig, en goed.

13 Is dan het goede mij de dood gewor-

den? Dat zij verre. Maar de zonde is mij de dood geworden; opdat zij zou openbaar worden zonde te zijn, werkende mij door het goede den dood; opdat de zonde boven mate wierd zondigende door het gebod.

14 Want wij weten, dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleschelijk *k* verkocht onder de zonde.

15 Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet: *l* want hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik.

16 En indien ik hetgene doe, dat ik niet wil, zoo stem ik de wet toe, dat zij goed is.

17 Ik dan doe datzelfde nu niet meer, maar de zonde, die in mij woont.

18 *m* Want ik weet, dat in mij, dat is in mijn vleesch, geen goed woont: want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet.

19 Want het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.

20 Indien ik hetgene doe, dat ik niet wil, zoo doe ik nu hetzelfde niet meer, maar de zonde, die in mij woont.

21 Zoo vind ik dan deze wet in mij, als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt.

22 *n* Want ik heb een vermaak in de wet Gods, naar den inwendigen mensch;

23 *o* Maar ik zie eene andere wet in mijne leden, welke strijd tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijne leden is.

24 Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?

25 Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere.

26 Zoo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vleesch de wet der zonde.

HOOFDSTUK 8.

Uit hetgeen tot hiertoe is verklaard trekt de apostel deze vertroosting, dat er geene verdorpenis is voor de geloovigen, vs. 1; en vermaant hen niet verscheidene beweegredenen, dat zij niet naar het vleesch, maar naar den Geest moeten wandelen, 4. Verklaart voorts, dat het lot der geloovigen in dit leven is met Christus te lidgen, maar sterkt hen daartegen met de groote heerlijkheid, die daarna zal volgen, 17; en stelt hun voor het voorbeeld van het gehele scheepel, hetwelk daarnaar een natuurlijk verlangen heeft, 19. Vertrouwt hen verder door de hoop, die zij zelve daaraan hebben, 23; en door de hulp van den H. Geest in het gebod, 26; alsmede door de zekerheid, welke zij, niettegenstaande al het lidgen, vast houden van hunne verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking en verheerlijking, 28. Besluit dezen troost met eenen roep in Christus tegen al hetgeen hen zou kunnen beschuldigen of hinderen, 31; en verzekert hen, dat zij door Christus in alles zullen overwinnen, 37.

ZOO is er dan nu geene verdorpenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

2 *a* Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods.

3 *b* Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, zijnen Zoon zedende in gelijchheid des zondigen vleesches, en dat voor de zonde, *c* de zonde veroordeeld in het vleesch.

4 Opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

5 *d* Want die naar het vleesch zijn, bedenken, dat des vleesches is; maar die naar den Geest zijn, bedenken, dat des Geestes is.

6 Want het bedenken des vleesches is

J. o. H. 60.

k Jes. 52.3.

l Gal. 5.17.

m Gen. 6.5.

n 8.21.

o Efez. 3.16.

p Gal. 5.17.

a Joh. 8.36.

b Rom. 6.18.

c 22.

d Gal. 5.1.

e Hand 13.39.

f Rom. 3.28.

g Gal. 2.16.

h Hebr. 7.18.

i 2 Cor. 5.21.

j Gal. 3.13.

k 1 Cor. 2.14.

J. o. H. 60.

de dood; maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede;

7 Daarom dat het bedenken des vleesches vijandschap is tegen God: want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet.

8 En die in het vleesch zijn, kunnen God niet behagen.

e 1 Cor. 3:16.

9 Doch gijlieden zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods in u woont. Maar zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt hem niet toe.

10 En indien Christus in ulieden is, zoo is wel het ligchaam dood om der zonde wil; maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.

f Rom. 6:4, 5.

11 En indien de Geest desgenen, die Jezus uit de dooden opgewekt heeft, in u woont, / zoo zal Hij, die Christus uit de dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelijke lichamen levend maken, door zijnen Geest, die in u woont.

1 Cor. 6:11.

2 Cor. 4:11.

Efez. 2:5.

Col. 2:13.

12 Zoo dan, broeders! wij zijn schuldenaars niet aan het vleesch, om naar het vleesch te leven.

13 Want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doodt, zoo zult gij leven.

g Gal. 5:18.

14 Want zoo velen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.

h 1 Cor. 2:12.

2 Tim. 1:7.

15 Want gij hebt niet ontvangen den geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door welchen wij roepen: Abba, Vader!

i Jes. 56:5.

Gal. 3:26.

4:5, 6.

16 Deze Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn.

k 2 Cor. 1:12.

5:5.

Efez. 1:13.

4:30.

17 En indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenen, erfgenen van God, en mede-erfgenen van Christus; / zoo wij anders met hem lijden, opdat wij ook met hem verheerlijkt worden.

l 2 Tim. 2:11.

12.

18 Want ik houde het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.

m Matt. 5:12.

2 Cor. 4:10.

17.

Philipp. 3:21.

1 Petr. 4:13.

1 Joh. 5:1, 2.

19 Want het scheepsel, als met opgestoken hoofd, verwacht de openbaring der kinderen Gods.

20 Want het scheepsel is der ijdelheid onderworpen, niet gewillig, maar om diens wil, die het der ijdelheid onderworpen heeft;

21 Op hoop, dat ook het scheepsel zelf zal vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.

22 Want wij weten, dat het gansche scheepsel te zamen zucht, en te zamen als in barenood is tot nu toe.

23 En niet alleen dit, maar ook wij zelf, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelf, zeg ik, zuchten in ons zelf, verwachende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams.

n Luk. 21:28.

24 Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu, die gezien wordt, is geene hoop: want beteeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen?

25 Maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdszaamheid.

o Matt. 20:22.

Jakob. 4:3.

26 En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheid nede te hulp: want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitspreklijke zuchtigen.

27 En die de harten doorzoekt, weet, welke de meening des Geestes zij, dewijl hij naar God voor de lieden bidt.

28 En wij weten, dat den genen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk den genen, die naar zijn voornemen geroepen zijn.

29 Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordeneerd, den heilde zijn Zoons gelijkvormig te zijn, opdat hij p de eerstgeborene zij onder vele broederen.

J. o. H. 60.

p Col. 1:18.

30 En die Hij te voren verordeneerd heeft, deze heeft hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook geregtvaardigd; en die Hij geregtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.

q Rom. 14:8.

31 Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zoo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?

r Gen. 22:12.

Jes. 53:5.

Joh. 3:16.

32 Die ook zijnen eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met hem niet alle dingen schenken?

33 Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, die rechtvaardig maakt.

s Jes. 50:8.

34 Wie is het, die verdoemt? Christus is het, die gestorven is; ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt.

t Hebr. 7:25.

35 Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? verdrukking, of benaauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?

36 (Gelijk geschreven is: "Want om uwen wil worden wij den ganschen dag gedood; wij zijn geacht als schapen ter slagting.")

u Ps. 44:23.

1 Cor. 4:9.

2 Cor. 4:11.

37 Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door hem, die ons liefgehad heeft.

38 Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch magten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen,

39 Noch hoogte, noch diepte, noch enig ander scheepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere.

HOOFDSTUK 9.

De apostel bedingt zijne uitnemende droefheid over de hardnekkigheid der Joden tegen Christus en zijne voorgaande leer, vs. 1; en verhaalt de voordeelen, die hun God in het O. T. boven andere volken heeft gegeven, 4. Hij bewijst dat Gods beloften nogtans niet krachteloos zijn, overmits die niet den kinderen des vleesches, maar den kinderen der belofte, dat is, den uitverkorenen eigenlijk gedaan zijn, en dat eerst; met het voorbeeld van Ismael en Izak, 6; daarna met het voorbeeld van Ezaü en Jakob, 10. Verklaart dat God in het verkiezen van den eenen en het verwerpen van den anderen altijd rechtvaardig is, door het voorbeeld van Mozes en Farao, 14. Beantwoordt eenige tegenwerpingen des vleesches en toont, door de gelijkenis van eenen pottenbakker, dat God de magt heeft om alzo te doen, 19. Hij verklaart voorts, dat deze uitverkorenen ook krachtiglijk aan God geroepen worden, zoo uit de Joden, als voornamelijk uit de Heidenen, 24. Hetwelk hij bewijst met verschillende getuigenissen der profeten, 25. Besluit eindelijk met een veringering van de naaste oorzaak, waarom de Heidenen de rechtvaardigheid door den Messias hebben verkregen, en het merendeel der Joden daarvan zijn vervreemd, 30.

IK zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet, (mijn geweten mij mede getuigenis gevende door den Heiligen Geest)

v Rom. 1:9.

2 Cor. 1:23.

Gal. 1:20.

Philipp. 1:8.

1 Thess. 2:5.

5:27.

2 Dat het mij eene groote droefheid, en mijn hart eene gedurige smart is.

w Ex. 32:32.

Rom. 10:1.

3 Want ik zou zelf wel wenschen verbannen te zijn van Christus, voor mijne broederen, die mijne maatschap zijn naar het vleesch;

4 Welke Israëlieten zijn, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de werving, en de dienst van God, en de beloften;

x Deut. 7:6.

Rom. 2:17.

3:2.

5 Welker zijn de vaders, en uit welchen Christus is, zoo veel het vleesch aangaat.

y Efez. 2:12.

J. o. H. 60.
 Jer. 23. 6.
 Hand. 20. 28.
 Rom. 1. 4.
 Hebr. 1. 8. 9.
 10.
 Num. 23. 19.
 Rom. 3. 8.
 2 Tim. 2. 13.
 Joh. 8. 39.
 Rom. 2. 28.
 Gal. 4. 23.
 Gen. 21. 12.
 Gal. 3. 23.
 Hebr. 11. 18.
 Gal. 4. 28.
 Gen. 18. 10.
 Gen. 25. 21.
 Gen. 25. 23.
 Mal. 1. 2.
 Deut. 32. 4.
 2 Kron. 19. 7.
 Job. 31. 10.
 Ex. 33. 19.
 Ex. 9. 16.
 Jer. 45. 9.
 Jer. 18. 6.
 2 Tim. 2. 31.
 Hos. 2. 22.
 Hos. 1. 10.
 1 Petr. 2. 10.
 Jes. 10. 22.
 Jes. 1. 9.

« dewelke is God boven allen te prijzen in der eeuwigheid, amen.
 6 Doch ik *zei* dit niet, *f* als of het woord Gods ware uitgevallen: *g* want die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn.
 7 *A* Noch omdat zij Abraham's zaad zijn, zijn zij allen kinderen; *ma*ar: In Izak zal u het zaad genoemd worden.
 8 Dat is, niet de kinderen des vleesches, die zijn kinderen Gods; *k* maar de kinderen der beloften worden voor het zaad gerekend.
 9 Want dit is het woord der beloften: *l* Omtrent dezen tijd zal Ik komen, en Sara zal eenen zoon hebben.
 10 En niet alleenlijk *deze*, *ma*ar ook Rebekka *is* daaraan een bewijs, als zij uit eenen bevrucht was, *namelijk* Izak, onzen vader.
 11 Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing *is*, vast bleve, niet uit de werken, maar uit den roepende;
 12 Zoo werd tot haar gezegd: *a* De meerdere zal den mindere dienen.
 13 Gelijk geschreven is: *b* Jakob heb Ik liefgehad, en Esau heb Ik gehaat.
 14 Wat zullen wij dan zeggen? *p* *Is* er onregtvaardigheid bij God? Dat zij verre.
 15 Want Hij zegt tot Mozes: *q* Ik zal Mij ontfermen, diens ik Mij ontferm, en zal barmhartig zijn, dien Ik barmhartig ben.
 16 Zoo *is* het dan niet desgenen, die wil, noch desgenen, die loopt, maar des ontfermenden Gods.
 17 Want de Schrift zegt tot Farao: *r* Tot ditzelve heb Ik u verwekt, opdat Ik in u mijne kracht bewijzen zou, en opdat mijn naam verkondigd worde op de gansche aarde.
 18 Zoo ontfermt Hij zich dan, diens Hij wil, en verhardt, dien Hij wil.
 19 Gij zult dan tot mij zeggen: Wat klaagt Hij dan nog? want wie heeft zijnen wil wederstaan?
 20 Maar toch, o mensch! wie zikt gij, die tegen God antwoordt? *s* zal ook het maaksel tot den genen, die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt gij mij al-zoo gemaakt?
 21 Of heeft de pottenbakker geene magt over het leem, om uit denzelfden klomp te maken *t* het eene een vat ter eere, en het andere ter onere?
 22 En of God, willende *zijnen* toorn bewijzen, en zijne magt bekend maken, met vele langmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns tot het verderf toebereid;
 23 En opdat Hij zou bekend maken den rijkdom zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid?
 24 Welke Hij ook geroepen heeft, *namelijk* ons, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de Heidenen.
 25 Gelijk Hij ook in Hoséa zegt: *u* Ik zal hetgenen mijn volk niet was, mijn volk noemen, en die niet bemind was, *mijne* beminde.
 26 En het zal zijn, in de plaats, waar tot hen gezegd was: *v* Gijlieden zijt mijn volk niet, aldaar zullen zij kinderen des levenden Gods genaamd worden.
 27 En Jesaja roept over Israël: *w* Al ware het getal der kinderen Israels gelijk het zand der zee, zoo zal het overblijfsel behouden worden.
 28 Want Hij vileindt eene zaak en spijdt ze af in regtvaardigheid: want de Heere zal eene afgesnedene zaak doen op de aarde.
 29 En gelijk Jesaja te voren gezegd heeft: *x* Indien de Heere Sebaoth ons geen zaad had overgelaten, zoo waren

wij *y* als Sódoma geworden, en Gomórra gelijk gemaakt geweest.

30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat de Heidenen, die de regtvaardigheid niet zochten, de regtvaardigheid verkregen hebben, doch de regtvaardigheid, die uit het geloof is.

31 Maar Israël, *z* die de wet der regtvaardigheid zocht, is tot de wet der regtvaardigheid niet gekomen.

32 Waarom? Omdat zij *de* zochten niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet: want zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots.

33 Gelijk geschreven is: *a* Ziet, Ik leg in Zion eenen steen des aanstoots, en eene rots der ergernis; *b* en een legelijk, die in Hem geloofd, zal niet beschaamd worden.

HOOFDSTUK 10.

Na eene betigting van zijne genegenheid tot de Joden, handelt de apostel breeder van de naaste oorzaak hunner wederspanningheid tegen Christus, vs. 1. Stelt daarna een onderscheid, zelfs met de woorden van Mozes, tusschen de regtvaardigheid der wet, waaraan de Joden zich hielden, en de regtvaardigheid des geloofs, welke zij vernierpen; met eene beschrijving van beider eigenschappen. 5. Hij verklaart wijders, dat God nu door de verkondiging van het evangelie in de ziele der wereld, beide Joden en Grieken roept tot het geloof in Christus, 12; dat echter het meerendeel der Joden deze roeping ongehooorzaam waren, en dat de Heidenen daarentegen dezelve gehoorzaamden, 16. Heiligen kij staat door de voorzeggingen der profeten, 19.

BROEDERS! *z* de toegenegenheid mijns harten, en het gebed, dat ik tot God voor Israël doe, is tot *hunner* zaligheid.

2 Want ik geef hun getuigenis, dat zij *a* eenen ijver tot God hebben, maar niet met verstand.

3 Want alzo zij de regtvaardigheid Gods niet kennen, en hunne eigene gerrigtheid zoeken op te richten, zoo zijn zij der regtvaardigheid Gods niet onderworpen.

4 *b* Want het einde der wet is Christus, tot regtvaardigheid een legelijk, die gelooft.

5 Want Mozes beschrijft de regtvaardigheid, die uit de wet *is*, *zeggende*: *c* De mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

6 Maar de regtvaardigheid, die uit het geloof *is*, spreekt aldus: *d* Zeg niet in uw hart: Wie zal in den hemel opklimmen? hetzelfde is Christus *van boven* afbrengen.

7 Of, wie zal in den afgrond nederdalen? hetzelfde is Christus uit de dooden opbrengen.

8 Maar wat zegt zij? Nabij u *is* het woord, in uwen mond en in uw hart. Dit is het woord des geloofs, hetwelk wij prediken.

9 *namelijk*, indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart gelooven, dat hem God uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden.

10 Want met het hart gelooft men ter regtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.

11 Want de Schrift zegt: Een legelijk, die *e* in hem geloofd, die zal niet beschaamd worden.

12 *f* Want er is geen onderscheid, noch van Jood noch van Griek: want een zelfde *is* Heere van allen, rijk zijnde over allen, die hem aanroepen.

13 *g* Want een legelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.

14 Hoe zullen zij dan *hem* aanroepen, in welken zij niet geloofd hebben? *h* en hoe zullen zij in *hem* gelooven, van welken zij niet gehoord hebben? en hoe zullen zij hooren, zonder die *hem* predikt?

J. o. H. 60.

Gen. 19. 24.

Jes. 13. 19.

Jer. 50. 40.

Ezec. 16. 48.

Rom. 10. 2.

11. 7.

Ps. 118. 22.

Jes. 8. 14.

Jes. 28. 16.

Matt. 21. 42.

1 Petr. 2. 6.

Ps. 2. 12.

Spr. 16. 20.

Jes. 28. 16.

Jer. 17. 7.

Hand. 22. 3.

Rom. 9. 31.

Gal. 4. 17.

Matt. 5. 17.

Hand. 13. 38.

2 Cor. 3. 13.

Gal. 3. 24.

Lev. 18. 5.

Keer. 20. 11.

Gal. 3. 12.

Deut. 30. 12.

Jes. 28. 16.

Rom. 9. 33.

Hand. 15. 9.

Rom. 3. 22.

Joel. 2. 32.

Hand. 2. 21.

J. o. H. 60.

15 En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? Gelijk geschreven is: *«Hoe lieflijk zijn de voeten dergenen, die vrede verkondigen, dergenen, die het goede verkondigen!»*

h Jes. 52.7.
Nah. 1.15.

16 Doch zij zijn niet allen het evangelie gehoorzaam geweest: want Jesaja zegt: *«Heere! wie heeft onze prediking geloofd?»*

i Jes. 53.1.
Joh. 12.38.

17 Zoo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het woord Gods.

k Ps. 19.3.

18 Maar ik zeg: Hebben zij het niet gehoord? Ja toch, *«hun geluid is over de geheele aarde uitgegaan, en hunne woorden tot de einden der wereld.»*

l Deut. 32.21.

19 Maar ik zeg: Heeft Israël het niet verstaan? Mozes zegt eerst: *«Ik zal u leiden tot jaloerschheid verwekken door degenen, die geen volk zijn; door een onverstandig volk zal ik u tot toorn verwekken.»*

m Jes. 65.1.

20 En Jesaja verstout zich, en zegt: *«Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten; ik ben openbaar geworden den genen, die naar Mij niet vraagden.»*

n Jes. 65.2.

21 Maar tegen Israël zegt Hij: *«Den geheelen dag heb ik mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk.»*

HOOFDSTUK 11.

De apostel gesproken hebbende van de verwerping der Joden en van de roeping der Heidenen, leert nu, dat deze verwerping niet algemeen is over al de Joden, hetgeen hij bewijst met zijn eigen voorbeeld, vs. 1, als ook uit de onveranderlijkheid der verkiesing Gods, en met het voorbeeld der tijden van Elias, 2, doch dat degenen, die uit hen behouden worden, niet uit hunne werken, maar uit genade behouden worden, 3, en dat de anderen door hunne hardnekkigheid verloren gaan, 7; hetgeen hij uit de H. Schrift bewijst, 8. Daarna vermaant hij de Heidenen, dat zij zich niet moeten verheffen tegen de Joden, alzoohunne verwerping eene gelegenheid is geweest van de roeping der Heidenen, door welke de Joden ook zullen opgewekt worden, om naar hun voorbeeld mede te geloven, dexij zij tot het verband behooren, 11; en de Heidenen, eer zij geroepen werden, daarvan vreemd waren, maar uit enkele genade zijn geroepen, 17, derhalve dat de Heidenen wel moeten toornen, dat zij ook om hunne ongehoorzaamheid niet verworpen worden, 19. Tot datzelfde einde openbaart hij eene verborgenheid, dat, na de bekering der Heidenen, de Joden ook zullen bekeerd worden, 25. Hetgeen hij bevestigt uit de H. Schrift, 26; omdat God hen om der vaderen wil nog liefheeft, 28. Zoodat God, die de Heidenen genade gegeven heeft, dezelve ook aan de Joden zal willen bewijzen, 30. Eindelijk besluit hij met eene vermaning over de groote wijsheid Gods in het besturen van der menschen zaligheid, 33; welker begin, voortgang en einde Hem alleen toegeschreven wordt, 36.

a Jer. 31.37.

IK zeg dan: *«Heeft God zijn volk verstootten? Dat zij verre: want ik ben ook een Israëliet, uit het zaad Abrahams, van den stam Benjamin.»*

b 2 Cor. 11.22.
Filipp. 3.15.

2 God heeft zijn volk niet verstootten, hetwelk Hij te voren gekend heeft. Of weet gij niet, wat de Schrift zegt van Elias? hoe hij God aanspreekt tegen Israël, zeggende:

c 1 Kon. 19.10.

3 *«Heere! zij hebben uwe profeten gedood, en uwe altaren omgeworpen; en ik ben alleen overgebleven, en zij zoeken mijne ziel.»*

d 1 Kon. 19.18.

4 Maar wat zegt tot hem het Goddelijk antwoord? *«Ik heb Mij zelven nog zeven duizend mannen overgelaten, die de knie voor het beeld van Baäl niet gebogen hebben.»*

e Rom. 9.27.

5 *«Alzoohier is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden, naar de verkiesing der genade.»*

f Deut. 9.1.

6 *«En indien het door genade is, zoo is het niet meer uit de werken; anderszins is*

de genade geene genade meer: en indien het is uit de werken, zoo is het geene genade meer; anderszins is het werk geen werk meer.»

7 Wat dan? *«Hetgeen Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.»*

8 *«Gelijk geschreven is: «God heeft hun gegeven eenen geest des diepen slaaps; oogen om niet te zien, en ooren om niet te hooren!» tot op den huidigen dag.»*

9 En David zegt: *«Hunne tafel worden tot eenen strik, en tot eenen val, en tot eenen aanstoot, en tot eene vergelding voor hen.»*

10 *«Dat hunne oogen verduisterd worden, om niet te zien; en verkom hunnen rug allen tijd.»*

11 Zoo zeg ik dan: Hebben zij gestruikeld, opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hunnen val is de zaligheid den Heidenen geworden, om hen tot jaloerschheid te verwekken.

12 En indien hun val de rijkdom is der wereld, en hunne vermindering de rijkdom der Heidenen, hoe veel te meer hunne volheid!

13 Want ik spreek tot u, Heidenen! *«voor zoo veel ik der Heidenen apostelen, ik maak mijne bediening heerlijk:»*

14 *«Of ik enigzins mijn vleesch tot jaloerschheid verwekken, en eenigen uit hen behouden mogt.»*

15 Want indien hunne verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de dooden?

16 En indien de eerstelingen heilig zijn, zoo is ook het deeg heilig; en indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken heilig.

17 En zoo eenige der takken afgebroken zijn, en gij, een wilde olijfbom zijnde, in derzelver plaats zijt ingegant, en des wortels en der vettheid *«des olijfboms mede deelachtig zijt geworden.»*

18 Zoo roem niet tegen de takken; en indien gij daartegen roemt, gij draagt den wortel niet, maar de wortel u.

19 Gij zult dan zeggen: De takken zijn afgebroken, opdat ik zou ingegant worden.

20 Het is wel; zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Zijt niet hooggevoelende, maar vrees.

21 Want is het, dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, *«zie toe, dat Hij ook mogelijk u niet spare.»*

22 Zie dan de goedertierenheid en de strengheid van God: de strengheid wel over degenen, die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, indien gij in de goedertierenheid blijft; anderszins zult ook gij afgehouden worden.

23 *«Maar ook zij, indien zij in het ongeloof niet blijven, zullen ingegant worden: want God is magtig, om dezelve weder in te enten.»*

24 Want indien gij afgehouden zijt uit den olijfbom, die van nature wild was, en tegen nature in den goeden olijfbom ingegant; hoe veel te meer zullen deze, die natuurlijke takken zijn, in hunnen eigen olijfbom geënt worden?

25 Want ik wil niet, broeders! dat u deze verborgenheid onbekend zij, *«opdat gij niet wijs zijt bij u zelven»* dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, *«totdat de volheid der Heidenen zal ingegant zijn.»*

26 En alzoohier zal geheel Israël zalig worden; *«gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Zion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.»*

27 En dit is hun een verband van Mij, als ik hunne zonden zal wegnemen.

28 Zoo zijn zij wel vijanden aangaande het evangelie, om u wentwil, maar aan-

J. o. H. 60.

—

g Rom. 9.31.

h Jes. 29.10.

i Jes. 6.9.

Ezec. 12.2.

Matt. 13.14.

Mark. 4.12.

Luk. 8.10.

Joh. 12.40.

Hand. 28.26.

k Ps. 69.23.

l Hand. 9.15.

13.2.

22.21.

Gal. 1.16.

2.8.

Efec. 3.8.

1 Tim. 2.7.

2 Tim. 1.11.

m Jer. 11.16.

n Jer. 11.16.

o Luk. 21.24.

p Ps. 14.7.

Jes. 27.9.

59.20.

Jer. 31.31.

32.33.34.

2 Cor. 3.16.

Hebr. 8.8.

10.16.

J. o. H. 69.
—
gaande de verkiezing zijn zij beminden, om der vaderen wil;
29 Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk.
30 Want gelijkerwijs ook gijlieden eertijds Gode ongehoorzaam geweest zijt, maar nu barmhartigheid verkregen hebt door dezee ongehoorzaamheid;
31 Alzoo zijn ook deze nu ongehoorzaam geweest, opdat ook zij door uw barmhartigheid zonden barmhartigheid verkrijgen.
Gal. 3:22. 32 g Want God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen zou barmhartig zijn.
Ps. 36:7. 33 O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoordoorzoekelijk zijn zijne oordeelen, en onnaspeurlijk zijne wegen!
Jes. 40:13. 34 g Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is zijn raadman geweest?
1 Cor. 2:16. 35 g Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem weder vergolden worden?
Job 41:2. 36 g Want niet Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 12.

De apostel, tot dusverre in de voorgaande hoofdstukken behandelend hebbende de voornaamste leerstukken der Christelijke Godsdienst, begint nu, volgens zijne gebruikelijke orde in meest al zijne brieven, dat deel, hetwelk bestaat in vermaningen tot een godzalig christenleven; van welke de eerste is, dat wij ons zelve Gode opofferen en der wereld niet gelijk worden, vs. 1. Daarna vermaant hij ernstig, en in het bijzonder degenen, die in de gemeente openbare diensten en bijzondere gaven hadden, dat zij zich op hunne diensten of gaven niet verhoorvaardigen, maar dezelfde tot de meeste verlichting der gemeente gelovig bedienen en besteden, 3. zoo de leeraars van het woord, 6; als de onderlieden en diakenen, 8. Voegt daarbij verschillende vermaningen tot allerlei christelijke deugden, als: oprechte broederlijke liefde, 9; vurigen ijver tot Gods eer, 11; opzaamheid, bidden, hoop, 12; mededeelzaamheid, 13; zachtaardigheid, 14; medelijden, 15; eendragt, nederigheid, 16; verdraagzaamheid, 17; vreedzaamheid, 18; aflegging van wraakgezindheid, 19; liefde tot de vijanden, 20; en standvastigheid in het goede, 21.

1 Petr. 2:5. **IK** bid u dan, broeders! door de onfermingen Gods, ^a dat gij uwe lichamen stelt tot eene levende, heilige en Geleidelijke welbehagelijke offerande, welke is uwe redelijke godsdienst.

Rom. 1:15. ^b En want dezee wereld niet gelijkvormig, maar voortdurend veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, ^c opdat gij moogt beproeven, welke de goede, en welbehagelijke, en volmaakte wil van God zij.

1 Cor. 12:11. ^d Want door de genade, ^e die mij gegeven is, zeg ik een' iegelijk, die onder u is, ^f dat hij niet wijs zij boven hetgeen men behoort wijs te zijn; maar dat hij wijs zij tot matigheid, gelijk als God een' iegelijk de mate des geloofs gedeeld heeft.

1 Cor. 12:4. ^g Want ^h gelijkelijk wij in een ligchaam vele leden hebben, en de leden allen niet dezelfde werking hebben;

1 Petr. 4:10. ⁱ Alzoo zijn wij velen een ligchaam in Christus, maar elkeen zijn wij elkanders leden.

1 Cor. 12:10. ^j Hebbende nu ^k verscheidene gaven, naar de genade, die ons gegeven is,

1 Petr. 4:10. ^l Zoo leet ons die gaven besteden, hetzij ^m profetie, naar de mate des geloofs; ⁿ hetzij bediening, in het bedienen; hetzij die leert, in het leeren;

1 Petr. 4:10. ^o Hetzij die vermaant, in het vermanen; die uitdeelt, ^p in eenvoudigheid; die een voorstander is, in naarstigheid; die barmhartigheid doet, ^q in blymoedigheid.

Ps. 97:10. ^r De liefde zij ongevinsd. ^s Hebt eenen

afkeer van het booze, en hangt het goede aan.

10 g Hebt elkander hartelijk lief met broederlijke liefde; ^t met eer de een den anderen voorgaande.

11 Zijt niet traag in het benaastigen. Zijt vurig van geest. Dien de Heere.

12 g Verblijdt u in de hoop. ^u Zijt geduldig in de verdrukking. ^v Volhardt in het gebed.

13 g Deelt mede tot de behoeften der heiligen. ^w Tracht naar herbergzaamheid.

14 g Zegent hen, die u vervolgen; ^x zegent en vervloekt niet.

15 Verblijdt u met de blijden; ^y en weent met de weeneden.

16 g Weest eensgezind onder elkander. ^z Tracht niet naar de hooge dingen, maar voegt u tot de nederigen. Zijt niet wijs bij u zelve.

17 g Vergeldt niemand kwaad voor kwaad. ^{aa} Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle menschen.

18 g Indien het mogelijk is, zoo veelin u is, houdt vrede met alle menschen.

19 g Wreekt u zelve niet, beminden! maar geeft den toorn plaats: want er is geschreven: ^{ab} Mij komt de wrake toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere.

20 f Indien dan uwen vijand hongert, zoo spijzigt hem; indien hem dorst, zoo geeft hem te drinken: want dat doende, zult gij kolen vuurs op zijn hoofd hoopen.

21 Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwint het kwade door het goede.

HOOFDSTUK 13.

De apostel vermaant wijders de geloovigen, zich aan de overheid met schuldige gehoorzaamheid te onderwerpen, dewijl zij van God is, en die dit niet doen, halen zich zelve daarmee straffen op den hals, en kwetsen hun geweten, vs. 1. Daarom gebiedt hij ook dezelfde tol en schatting te betalen en allen eerbied te bezorgen, 6. Daarna vermaant hij hen tot beoefening der broederlijke liefde, met aanhaling der geboden van de tweede tafel der wet, 8. Eindelijk vermaant hij hen, daar de nacht der onwetendheid voorbij is, en het licht des Evangelies hun is verschenen, dat zij zich wachten van dronkenschap, hoerery, haat, twist en dergelijke zonden, en naar de tegenovergestelde deugden te trachten, 11; en tot dat einde den Heere Christus aan te doen, afleggende de verorging van het vleesch tot begeerlichkeiten, 14.

ALLE g ziel zij de magten, over haar gesteld, onderworpen; ^b want er is geene magt dan van God, en de magten die er zijn, die zijn van God verordend.

2 Alzoo dat die zich tegen de magt stelt, de verordening van God wederstaat; ^c en die ze wederstaan, zullen over zich zelve een oordeel halen.

3 Want de oversten zijn niet tot eene vreeze den goeden werken, maar den kwalen. Wilt gij nu de magt niet vreezen, doe het goede, en gij zult lof van haar hebben.

4 Want zij is Gods dienares, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zoo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs; ^d want zij is Gods dienares, eene wreester tot straf dengeen, die kwaad doet.

5 Daarom is het noodig onderworpen te zijn, niet alleen om der straffe, maar ook om des gewetens wil.

6 Want daarom betaalt gij ook schattingen: want zij zijn dienares van God, in ditzeel gedurlijk bezig zijnde.

7 g Zoo geeft dan een' iegelijk wat gij schuldig zijt; schatting, dien gij de schatting, tol, dien gij den tol, vreeze, dien gij de vreeze, eer, dien gij de eer schuldig zijt.

8 Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben; ^e want die den an-

J. o. H. 69.
—

7 Efez. 4:2.
Hebr. 13:1.
1 Petr. 1:22.
2:17.

8 Philipp. 2:3.
1 Petr. 5:5.

9 Rom. 15:13.
1 Thess. 5:16.

10 Hebr. 10:36.
12:1.

11 Jakob 5:7.

12 Luk. 18:1.
Efez. 6:18.

13 Col. 4:2.
1 Thess. 5:17.

14 1 Cor. 16:1.

15 Hebr. 13:2.
1 Petr. 1:9.

16 Matt. 5:44.
1 Cor. 4:12.

17 Rom. 15:5.
1 Cor. 1:10.

18 Philipp. 2:2.
3:16.

19 1 Petr. 3:8.

20 Spr. 3:7.
Jes. 5:21.

21 Spr. 20:22.
Matt. 5:39.

22 1 Cor. 6:7.
1 Thess. 5:15.

23 2 Cor. 8:21.
1 Petr. 2:12.

24 Mark. 9:50.
Hebr. 12:14.

25 Matt. 5:39.
Luk. 6:29.

26 Deut. 32:35.
Hebr. 10:30.

27 Spr. 25:21.
Matt. 5:44.

28 Tit. 3:1.
1 Petr. 2:13.

29 Spr. 8:15.
Dan. 4:32.

30 Matt. 22:21.

31 Gal. 5:14.
1 Tim. 1:5.

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

J. o. H. 60.

deren liefheeft, die heeft de wet vervuld.
 9 Want dit: *o* Gij zult geen overspel doen, gij zult niet doden, gij zult niet stelen, gij zult geen valsche getuigenis geven, gij zult niet begeeren; en zoore eenig ander gebod is, wordt in dit woord als in eene hoofdsom begrepen, *namelijk* in dit: *o* Gij zult uwen naaste lief hebben gelijk u zelve.

f Lev. 19:18.

10 De liefde doet den naaste geen kwaad. Zoo is dan de liefde de vervulling der wet.

g Efez. 5:14.

11 En dit *zeg ik te meer*, *o* dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is, dat wij nu uit den slaap opwaken: want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij *eerst* geloofd hebben.

k 1Thess. 5:5.

12 *De nacht* is voorbijgegaan, en de dag is nabij gekomen: Laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts.

i Col. 3:8.

13 Laat ons, als in den dag, *eerlijk* wandelen; *o* niet in brasserijen en droonkenschappen, *o* niet in slaapkamers en ontuchtigheden, *o* niet in twist en nijdigheid.

k Filipp. 4:8.

14 *o* Maar doet aan den Heere Jezus Christus, *o* en verzorgt het vleesch niet tot begeerlijkheden.

i Thess. 5:6.

HOOFDSTUK 14.

De apostel leert nu, hoe de geloovigen zich moeten gedragen jegens de zwakken, die de leer van de vrijheid der Christenen, voornamelijk aangaande het onderscheid van spijzen en dagen, nog niet wel verstaan, namelijk dat zij de zwakken moeten aannemen, en niet hen daarvoor niet twisten, en dat de zwakken de anderen niet moeten veroordeelen, vs. 1. Dat heiligen, zwakken en sterken, een doel hebben, om God daarmede te dienen, 5; alsoo wij in leven en sterven altijd schuldig zijn zijne eer te bevorderen, 7; gelijk ook Christus daarom gestorven en opgestaan is, opdat wij hem als onzen Heere en Regter zouden rekenschap geven van al ons doen, 9. De sterken zouden dan toezien, dat zij den zwakken geen aanstoot geven, 13. Dat nu het onderscheid der spijzen en dagen wel ophoudt, maar dat deze vrijheid niet moet worden gebruikt tot droefheid en verzwakking van anderen, voor welke Christus ook gestorven is, 14; nademaal de christelijke godsdienst niet bestaat in eten of drinken, 17. Dat men in dezen altijd moet trachten naar vrede, 19; en liever niet eten of drinken, hetgeen den zwakken zou erzgen, 20. En voorts moest men aan beide zijden niets met een twijfelend geweten doen, alsoo zulks zonde is, 22.

DENGENDEN nu, die zwak is in het geloof, neemt aan, maar niet tot twistige zamensprekingen.

2 De een geloof wel, dat men alles eten mag, maar die zwak is, eet moeskruiden.

a Gal. 2:16.

3 *o* Die daar eet, verachte hem niet, die niet eet; en die niet eet, oordeel hem niet, die daar eet; want God heeft hem aangenomen.

b Jakob. 4:12.

4 *o* Wie zijt gij, die eens anderen huisknecht oordeelt? Hij staat, of hij valt zijnen eigen heer; Joch hij zal vastgesteld worden, want God is magtig hem vast te stellen.

c Gal. 4:10.

5 *o* De een acht wel den eenen dag boven den anderen dag; maar de ander acht al de dagen gelijk. Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.

d 1Cor. 10:31.

6 Die den dag waarneemt, die neemt hem waar den Heere; en die den dag niet waarneemt, die neemt hem niet waar den Heere. Die daar eet, die eet *zulks* den Heere, *o* want hij dankt God; en die niet eet, die want *zulks* den Heere niet, en hij dankt God.

e 2Cor. 5:15.

7 *o* Want niemand van ons leeft zich zelve, en niemand sterft zich zelve:

f 1Thess. 5:10.

8 Want hetzij dat wij leven, wij leven den Heere; hetzij dat wij sterven, wij

sterven den Heere. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.

9 Want daartoe is Christus ook gestorven, en opgestaan, en weder levend geworden, opdat hij beide over dooden en levenden heerschen zou.

10 Maar gij, wat oordeelt gij uwen broeder? Of ook gij, wat veracht gij uwen broeder? *o* Want wij zullen allen voor den regterstoel van Christus gesteld worden.

11 Want er is geschreven: *o* Ik leef, zegt de Heere; voor Mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God belijden.

12 *o* Zoo dan een iegelijk van ons zal voor zich zelve Gode rekenschap geven.

13 Laat ons dan elkander niet meer oordeelen, maar oordeelt dit liever, *namelijk*, dat gij den broeder geen aanstoot of erzgenis geeft.

14 *o* Ik weet en ben verzekerd in den Heere Jezus, dat geen ding onrein is in zich zelve; dan die acht iets onrein te zijn, dien is het onrein.

15 Maar indien uw broeder om der spijze wil bedroefd wordt, zoo wandelt gij niet meer naar liefde. *o* Verdoft dien niet met uwe spijze, voor welken Christus gestorven is.

16 Dat dan uw goed niet gelasterd worde.

17 *o* Want het koningrijk Gods is niet spijze en drank, maar rechtvaardigheid, en vrede, en blijdschap, door den Heiligen Geest.

18 Want die Christus in deze dingen dient, is Gode welbehagelijk, en aangenaam den menschen.

19 Zoo dan laat ons najagen hetgeen tot den vrede, en hetgeen tot de stichting onder elkander dient.

20 Verbreek het werk van God niet om der spijze wil. *o* Alle dingen zijn wel rein; maar het is kwaad den mensch, die met aanstoot eet.

21 *o* Het is goed geen vleesch te eten, noch wijn te drinken, noch iets, waaraan uw broeder zich stoort, of geërgerd wordt, of *wanneer* hij zwak is.

22 Hebt gij geloof? hebt dat bij u zelve voor God. Zalig is hij, die zich zelve niet oordeelt in hetgeen hij voor goed houdt.

23 Maar die twijfelt, indien hij eet, is veroordeeld, omdat hij niet uit het geloof eet. *o* En al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.

HOOFDSTUK 15.

De apostel vermaant wilders de sterken, om zich te voegen naar de zwakheid hunner broederen, vs. 1; met het voorbeeld van Christus, die niet zich zelve, maar ons coordeel heeft gezocht, hetgeen hij uit de Schriften van het O. T. bevestigd, welke ook tot onzen troost geschreven zijn, 3; en dat zij met eendragtige harten God en den Heere Christus dienen, 6. Verklaart breder het voorbeeld van Christus, hoe hij redend heeft, zoo den Joden, 7; als ook den Heidenen, hetgeen hij uit dezelve Schriften bewoet, 9; daarbij voegende eenen wensch, dat zij in alle christelijke deugden en kennis mogen toenemen, 13. Daarna bezingt hij dezen brief te besluiten, verontschuldigende zijne vrijheid in het schrijven, 14; verhalende hoe krachtig God zijne dienst gezegend heeft en hoe getrouwd hij haar heeft bediend, 17. Beloofd dat hij te Rome, in het reizen naar Spanje, komen zal, 22; en berispt dat hij eerst naar Jeruzalem moest reizen, om de aalmoezen der gemeenten van Macedonië en Achaïe over te brengen, 25. Verzoekt van hen, dat zij voor hem en zijne dienst willen bidden, 30; en wenscht hun alles goeds van God, 33.

MAAR *o* wij, diesterk zijn, zijn schuldig de zwakbeden der onsterken te dragen, en niet ons zelve te behagen.

2 Dat dan een iegelijk van ons zijnen naaste behage ten goede, tot stichting,

J. o. H. 60.

f Matt. 23:31.

2 Cor. 5:10.

g Jes. 45:23.

Filipp. 2:10.

k Ps. 62:13.

Jer. 17:10.

Matt. 16:27.

Rom. 2:6.

1 Cor. 3:8.

2 Cor. 5:10.

Gal. 6:5.

Openb. 2:23.

i 1 Cor. 10:32.

2 Cor. 6:3.

k Matt. 15:11.

Hand. 10:15.

1 Cor. 8:4.

1 Tim. 4:4.

f 1 Cor. 8:11.

m 1 Cor. 8:8.

a Tit. 1:15.

o 1 Cor. 8:13.

p Tit. 1:15.

o 1 Cor. 9:22.

Gal. 6:1.

J. o. H. 69.
—
b Ps. 69:19.
Jes. 53:4, 5.
c Rom. 5:21.
21.
d Rom. 12:16.
1 Cor. 1:19.
Philipp. 3:2.
3:16.
1 Petr. 3:8.
3 Want ook Christus heeft zich zelven niet behaagd, maar gelijk geschreven is: *b* De smadingen der genen, die U smaden, zijn op mij gevallen.
4 Want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze leering te voren geschreven; opdat wij, door lijzaamheid en verzoeking der Schriften, hoop hebben zouden.
5 Doch de God der lijzaamheid en der verzoeking geve u, *d* dat gij eensgezind zijt onder elkander naar Christus Jezus;
6 Opdat gij eendragtelijk, met eenen mond, moogt verheerlijken den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus.
7 Daarom neemt elkander aan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft, tot de heerlijkheid Gods.
8 En ik zeg, dat Jezus Christus een dienaar geworden is der benedijding, van wege de waarheid Gods, opdat hij bevestigen zou de beloftenissen der vaderen;
9 En de Heidenen God van wege de barmhartigheid zouden verheerlijken; gelijk geschreven is: *c* Daarom zal ik U belijden onder de Heidenen, en uwen naam lofsingen.
10 En wederom zegt hij: *f* Weest vrolijk, gij Heidenen met zijn volk!
11 En wederom: *g* Looft den Heere, al gij Heidenen! en prijst Hem, al gij volken!
12 En wederom zegt Jesaja: *h* Er zal zijn de wortel van Jessai, en die opstaat, om over de Heidenen te gebieden; op hem zullen de Heidenen hopen.
13 De God nu der hoop vervulle u allen met alle blijdschap en vrede in het gelooven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes.
14 Doch, mijne broeders! ook ik zelf ben verzekerd van u, dat gij ook zelven vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, magtig om ook elkander te vermanen.
15 Maar ik heb u eensdeels te stontelijker geschreven, broeders! u als wederom *dit* indachtig makende, om de genade, die mij van God gegeven is;
16 Opdat ik een dienaar van Jezus Christus zij onder de Heidenen, het evangelie van God bedienende, opdat de offerande der Heidenen aangenaam worde, geheiligd door den Heiligen Geest.
17 Zoo heb ik dan roem in Christus Jezus in die dingen, die God aangaan.
18 Want ik zou niet durven iets zeggen, hetwelk Christus door mij niet gewrocht heeft, tot gehoorzaamheid der Heidenen, met woord en werk;
19 Door kracht van tekenen en wonderheden, *ea* door de kracht van den Geest Gods, zoodat ik, van Jeruzalem af, en rondom, tot Illyricum toe, het evangelie van Christus vervuld heb;
20 En alzoó zeer begeerig geweest ben om het evangelie te verkondigen, niet waar Christus genoemd was, opdat ik niet op eens anders fundament zou bouwen;
21 Maar gelijk geschreven is: *i* Denwelken van hem niet was gebodschapt, die zullen het zien; en dewelke het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan.
22 Waarom ik ook menigmaal *k* ver hinderd geweest ben tot u te komen.
23 Maar nu geene plaats meer hebbende in deze gewesten, en van over vele jaren *l* groot verlangen hebbende, om tot u te komen.
24 Zoo zal ik, zoo wanneer ik naar Spanje reis, tot u komen: want ik hoop in het doorreizen u te zien, en van u derwaarts geleid te worden, als ik eerst van ulieder tegenwoordigheid eensdeels verzadigd zal zijn.

25 = Maar nu reis ik naar Jeruzalem, dienende de heiligen.

26 Want het heeft *den* van Macedonië en Achaje goed gedacht eene gemeene handreiking te doen aan de armen onder de heiligen, die te Jeruzalem zijn.

27 Want het heeft hun zoo goed gedacht; ook zijn zij hunneschuldenaars: want indien de Heidenen hunne geestelijke *goederen* deelachtig zijn geworden, zoo zijn zij ook schuldig hen van ligchamelijke *goederen* te dienen.

28 Als ik dan dit volbragt, en hun deze vrucht verzegeld zal hebben, zoo zal ik door ulieder *stad* naar Spanje afkomen.

29 En ik weet, dat ik, tot u komende, met vollen zegen des evangelies van Christus komen zal.

30 En ik bid u, broeders! door onzen Heere Jezus Christus, en door de liefste des Geestes, *p* dat gij met mij strijdt in de geboden tot God voor mij;

31 *q* Opdat ik mag bevrijd worden van de ongehoorzamen in Judëa, en dat deze mijne dienst, die ik aan Jeruzalem doe, aangenaam zij den heiligen;

32 *r* Opdat ik met blijdschap, door den wil van God, tot u mag komen, en met u verkwikt worden.

33 En de God des vredes zij met u allen. Amen.

HOOFDSTUK 16.

De apostel bevelen Febé aan de gemeente van Rome, vs. 1, en groet met name eenigen van de bijzondere broeders en zusters in dezelfde gemeente, prijzende hunne godzaligheid, 3. Vermaant de Romeinen zich te wachten voor degenen, die tweedragt en ergernis aanrichten, en dat zij wijs zijn in het goede, 17; belovende, dat God den Satan onder hunne voeten zal vestreden, 20. Groet de gemeente van wege enige broeders, die hij hem waren, 21; en besluit eindelijk dezen brief met eenen wensch, en lofsprizing Gods, over de overvloedige openbaring van het Evangelie, 24.

En ik bevelen u Febé, onze zuster, die een dienaresse is der gemeente, die te Kenchren is;

2 Opdat gij haar ontvangt in den Heere, gelijk het den heiligen betaamt, en haar bijstaat, in wat zaak zij u zou mogen van doen hebben; want zij is eene voorstandster geweest van velen, ook van mij zelven.

3 Groet Priscilla en A'quila, mijne medewerkers in Christus Jezus;

4 Die voor mijn leven hunnen hals gesteld hebben; denwelken niet alleen ik danke, maar ook al de gemeenten der Heidenen.

5 Groet ook de gemeente in hun huis. Groet Epénetus, mijnen beminde, die de eersteling is van Achaje in Christus.

6 Groet Maria, die veel voor ons gearbeid heeft.

7 Groet Andronicus en Júnias, mijne magen, en mijne medegevangenen, welke vermaard zijn onder de apostelen, die ook voor mij in Christus geweest zijn.

8 Groet Amplias, mijnen beminde in den Heere.

9 Groet Urbanus, onzen medewerker in Christus, en Stachys, mijnen beminde.

10 Groet Apelles, die beproefd is in Christus. Groet hen, die van het huisgezin van Aristobulus zijn.

11 Groet Herodion, die van mijne maagschap is. Groet hen, die van het huisgezin van Narcissus zijn, degenen namelijk, die in den Heere zijn.

12 Groet Tryféna en Tryfosa, vrouwen, die in den Heere arbeiden. Groet Persis, die beminde zuster, die veel gearbeid heeft in den Heere.

13 Groet Rufus, den uitverkorene in den Heere, en zijne moeder en de mijne.

J. o. H. 69.

m Hand. 19:21.
24:17.

n 1 Cor. 9:11.
Gal. 6:6.

o Rom. 1:11.

p 2 Cor. 1:11.

q 2 Thess. 3:2.

r Rom. 1:10.
15:23.

a Hand. 18:2.
26.

Jes. 55:15.

k Rom. 1:13.
1 Thess. 2:18.

l Rom. 1:10.
15:32.
1 Thess. 3:10.
2 Tim. 1:4.

J. o. H. 60.

14 Groet Asyncretus, Flégon, Hermas, Pátrobas, Hermes, en de broeders, die met hen zijn.

15 Groet Filólogus en Júlia, Néreus en zijne zuster, en Olympas, en al de heiligen, die met hen allen zijn.

16 ^a Groet elkander met eenen heiligen kus. De gemeenten van Christus groeten ulieden.

17 ^e En ik bid u, broeders! neemt acht op degenen, die tweedragt en ergernissen aanrichten tegen de leer, die *gij van ons geleerd hebt*; ^e en wijk af van dezelve.

18 Want dezulken dienen onzen Heere Jezus Christus niet, ^e maar hunnen buik; en verleiden door schoonspreken en prijzen ^f de harten der eenvoudigen.

19 Want uwe gehoorzaamheid is tot *kennis van allen gekomen*. Ik verblijde mij dan uwenhalve; ^e en ik wil, dat *gij wijs zijt in het goede*, doch onnoozel in het kwade.

20 En de God des vredes zal den Satan haast onder uwe voeten verpletteren. De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

21 U groeten ^a Timótheus, mijn medearbeider, en ⁱ Lucius, en ^k Jason, en ^l Socipater, mijne bloedverwanten.

22 Ik, Tertius, die den brief geschreven heb, groet u in den Heere.

23 U groet Gajus, de huiswaard van mij en van de geheele gemeente. U groet ^m Erastus, de rentmeester der stad, en de broeder Quartus.

24 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen.

25 ^a Hem nu, die magtig is u te bevestigen, naar mijn evangelie en de prediking van Jezus Christus, ^e naar de openbaring der verborgenheid, die van de tijden der eeuwen verzwegen is geweest;

26 Maar nu geopenbaard is, en door de profetische Schriften, naar het bevel des eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs, onder al de Heidenen bekend is gemaakt;

27 Denzelven alleen wijzen God zij door Jezus Christus de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

J. o. H. 60.

^a Hand. 16:1.
Filipp. 2:19.

ⁱ Hand. 1:1.
1 Thess. 3:2.

^k Hand. 13:1.

^l Hand. 17:5.

^m Hand. 19:22.
2 Tim. 4:20.

^e Efez. 3:20.

^f Efez. 1:9.
3:9.

^g Kol. 1:26.
2 Tim. 1:10.

^h Tit. 1:2.
1 Petr. 1:20.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

CORINTHE.

J. o. H. 59.

HOOFDSTUK 1.

In de inleiding, die tot vs. 10 voortgaat, stelt de apostel vóór aan zijnen naam, als schrijver van dezen brief, en den naam dergenen, aan wie hij schrijft, met de gewone apostolische groete, vs. 1. Dankt vóorts God voor de weldaden, welke hij deze gemeente reeds had bewezen; ^e en verzekert hun van Christus trouw in het volvoeren van zijn aangevangen werk, 8. Komt daarna tot de zaak zelve en verklaart, hoe hij verstaan heeft, dat er verdeeldheid onder hen was, en dat de een ziele, ik ben van Paulus, de ander, ik ben van Céfas, 10. Bericht geeft daarover met verscheidene redenen en toont, dat zij tot een teeken van eenheid, in Christus naam alleen zijn gedoopt, 13. Handelt daarna tegen degenen, die op de verdeelde welgerkendheid roemden en verklaart, dat God zich daardoor onder hen niet krachtig betoonde had, maar door de eenvoudigheid der prediking van den gekruisten Christus, 18. Dat deze kracht zich had geopenbaard in de bekering van niet vele wijzen en magtigen onder hen, maar van de geringen en onwijzen naar de wereld, 26; opdat zij niet zouden roemen in zich zelve, maar alleen in Christus, in wien zij alles hadden, ter zaligheid noodig, 29.

PAULUS, een geroepen apostel van Jezus Christus, door den wil van God, en Sóstheneis, de broeder.

2 Aan de gemeente Gods, die te Corinthe is, ^e den geheiligden in Christus Jezus, ^e den geroepen heiligen, ^e met allen, die den naam van onzen Heere Jezus Christus aanroepen in alle plaats, beide hunnen en onzen Heere;

3 ^a Genade zij u en vrede van God onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

4 Ik dank mijnen God allen tijt over u, van wege de genade Gods, die u gegeven is in Christus Jezus;

5 ^e Dat gij in alles zijt rijk geworden in hem, in alle rede en alle kennis;

6 Gelijk de getuigenis van Christus bevestigd is onder u;

7 Alzoo dat het u aan geene gave ontbreekt, ^f verwachtende de openbaring van onzen Heere Jezus Christus.

8 ^g Welke God u ook zal bevestigen tot

het einde toe, om onstraffelijk te zijn in den dag van onzen Heere Jezus Christus.

9 ^a God is getrouw, door welken gij geroepen zijt tot ^e de gemeenschap van zijnen Zoon Jezus Christus, onzen Heere.

10 Maar ik bid u, broeders! door den naam van onzen Heere Jezus Christus, ^k dat gij allen hetzelfde spreekt, ^e dat onder u geene scheuringen zijn, maar dat gij zamengevoegd zijt in eenen zelfden zin, en in een zelfde gevoelen.

11 Want mij is van u bekend gemaakt, mijne broeders! door die van *het huisgezin van Chloë zijn*, dat er twisten onder u zijn.

12 En dit zeg ik, dat een iegelijk van u zegt: ⁱ Ik ben van Paulus; en ik van ^l Apollos; en ik van Céfas; en ik van Christus.

13 Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruist? Of zijt gij in Paulus naam gedoopt?

14 Ik dank God, dat ik niemand van ulieden gedoopt heb, dan ^m Crispus en ⁿ Gajus;

15 Opdat niet iemand zegge, dat ik in minen naam gedoopt heb.

16 Doch ik heb ook het huisgezin van ^p Stéfanas gedoopt; vóorts weet ik niet, of ik iemand anders gedoopt heb.

17 Want Christus heeft mij niet gezonden, om te doopen, maar om het evangelie te verkondigen; ^q niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus niet verijdeld worde.

18 Want het woord des kruises is wel den genen, die verloren gaan, dwaasheid; ^r maar ons, die behouden worden, is het een kracht Gods.

19 Want er is geschreven: ^s Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal ik te niet maken.

20 ^t Waar is de wijze? waar is de schriftgeleerde? waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt?

21 Want ^u nademaal, in de wijsheid Gods, de wereld God niet heeft gekend

J. o. H. 59.

^a 1 Cor. 10:13.
1 Thess. 5:24.

ⁱ Jer. 32:40.
enz.

^k Joh. 15:5.
Gal. 2:20.

^l 1 Joh. 1:3.

^m Rom. 12:16.
15:5.

ⁿ Filipp. 2:2.
3:16.

^o 1 Petr. 3:8.

^p 1 Cor. 3:4.

^q Hand. 18:24.
1 Cor. 16:12.

^r Hand. 18:8.

^s Rom. 16:23.

^t 1 Cor. 16:15.
17.

^u 1 Cor. 2:13.
2 Petr. 1:16.

^v Job. 5:12.
Jes. 29:14.

^w Jes. 33:18.

^x Matt. 11:25.
Luc. 10:21.

^a Joh. 17:19.
Hand. 15:9.

^b 1 Thess. 4:7.

^c Rom. 1:7.
Efez. 1:1.

^d 2 Tim. 2:22.

^e Rom. 1:7.
2 Cor. 1:2.

^f Efez. 1:2.
1 Petr. 1:2.

^g Col. 1:9.

^h Filipp. 3:20.
Tit. 2:13.

ⁱ 1 Thess. 3:3.
5:23.

J. o. H. 59.

door de wijsheid, zoo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking, zalig te maken die gelooven :

22 Overmits *u* de Joden een teeken begrepen, en de Grieken wijsheid zoeken :

23 Doch wij prediken Christus, den gekruisigde, *u* den Joden wel ene ergernis, en den Grieken eene dwaasheid :

24 Maar hun, die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, prediken wij Christus, de kracht Gods, en *u* de wijsheid Gods.

25 Want het dwaze Gods is wijzer dan de menschen ; en het zwakke Gods is sterker dan de menschen.

26 Want gij ziet uwe roeping, broeders ! *u* dat gij niet vele wijzen zijt naar het vleesch, niet vele magtigen, niet vele edelen.

27 Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschaamen zou ; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschaamen.

28 En het onedele der wereld, en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niet is, opdat Hij hetgeen *iet* is, te niet zou maken ;

29 Opdat geen vleesch zou roemen voor Hem.

30 Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, *u* die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing.

31 Opdat *het* zij, gelijk geschreven is : *u* Die roemt, roeme in den Heere.

HOOFDSTUK 2.

De apostel bewijst met zijn voorbeeld, hoe het Evangelie van Christus moet worden voorgesteld, namelijk niet met menselijke wijsheid of welverstandheid, maar in eenvoudigheid en geestelijke kracht, vs. 1. Verklaart wijders, wat voor heimsche wijsheid daarin is begrepen, 6 ; en hoe die door Gods Geest, en niet door menschelijk verstand is geopenbaard, 10. Verhaalt wederom met welke woorden die moet worden uitgesproken, 13 ; en hoe die niet door den natuurlijke, maar door den geestelijken mensch wordt onderscheiden en geoordeeld, 14.

EN ik, broeders ! als ik tot u ben gekomen, *u* ben niet gekomen met uitnemendheid van woorden, of van wijsheid, *u* verkondigende de getuigenis van God.

2 Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en dien gekruisigd.

3 *u* En ik was bij ulieden in *u* zwakheden, en in vreeze, en in vele beving.

4 En mijne rede, en mijne prediking *u* was niet in bewegelijke woorden der menselijke wijsheid, maar in betooging des geestes en der kracht ;

5 Opdat uw geloof niet zou zijn in wijsheid der menschen, *u* maar in de kracht Gods.

6 *u* En wij spreken wijsheid onder de volmaaktsten ; doch ene wijsheid, *u* niet dezer wereld, noch der oversten dezer wereld, *u* die te niet worden ;

7 Maar wij spreken de wijsheid *u* Gods, bestaande in *u* verborgenheid, die bedekt was, welke God te voren verordend heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was ;

8 *u* Welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft : *u* want in dien zij *u* gekend hadden, zoo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben.

9 Maar gelijk geschreven is : *u* Hetgeen het oor niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgekomen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben.

10 *u* Doch God heeft *het* ons geopenbaard door zijn Geest ; want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.

11 *u* Want wie van de menschen weet hetgeen des menschen is, dan de geest des menschen, die in hem is ? alzo weet ook niemand hetgeen Gods is, dan de Geest Gods.

12 Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, *u* maar den Geest, dien uit God is, opdat wij zonden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn ;

13 Dewelke wij ook spreken, *u* niet met woorden, die de menselijke wijsheid leert, maar met woorden, die de Heilige Geest leert, geestelijke dingen met geestelijke zamenvoegende.

14 Maar de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn : want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.

15 *u* Doch de geestelijke mensch onderscheidt wel alle dingen, maar hij zelf wordt van niemand onderscheiden.

16 *u* Want wie heeft den zin des Heeren gekend, die Hem zou onderrigten ? Maar wij hebben den zin van Christus.

HOOFDSTUK 3.

De apostel geeft nog andere redenen, waarom hij het Evangelie in alle eenvoudigheid onder hen heeft gepredikt, namelijk, om hunne kindsheid in de kennis en vleeschelijkheid in hunne ooverheden, vs. 1. Verklaart wijders in welk aanzien de leematen moeten zijn, en hoe de lof van hun werk niet kon hen, die planten en nat maken, maar aan God, die den wasdom geeft, moet worden toegeschreven, 5 ; dat hun aubt is om op Christus het fundament, niet hooi, stroo en stoppen, maar goud, zilver en kostelijke gesteenten te bouwen, 10 ; want elks werk zal door vuur beproefd en naar bevinding beloond worden, 13 ; dat de tempel Gods niet door onreinheden moet geschonden worden, 16 ; dat de wijsheid der menschen dwaasheid is voor God, 18 ; dat dan niemand moet roemen op menschen, dewijl wij van Christus zijn, 21.

EN ik, broeders ! kon tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleeschelijken, als tot jonge kinderen in Christus.

2 *u* Ik heb *u* met melk gevoed, en niet met *u* vaste spijs : want gij vermoogt toen nog niet ; ja gij vermoogt ook nu nog niet.

3 Want zijt gij nog vleeschelijk ? want dewijl onder u *u* tijd is, en twist, en tweedragt, zijt gij niet vleeschelijk, en wandelt gij niet naar den mensch ?

4 Want als de een zegt : *u* Ik ben van Paulus ; en een ander : *u* Ik ben van Apollos ; zijt gij niet vleeschelijk ?

5 Wie is dan Paulus, en wie is *u* Apollos, anders dan dienaren, door welke gij geloofd hebt, en dat, welke de Heere aan een' iegelijk gegeven heeft ?

6 Ik heb geplant, *u* Apollos heeft nat gemaakt ; maar God heeft den wasdom gegeven.

7 Zoo is dan noch hij, die plant, iets, noch hij, die nat maakt, maar God, die den wasdom geeft.

8 En die plant, en die nat maakt, zijn een ; *u* maar een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijnen arbeid.

9 Want wij zijn Gods *u* medearbeiders : Gods akkerwerk, *u* Gods gebouw zijt gij.

10 Naar de genade Gods, die mij gegeven is, heb ik als een wijsbouwmeester het fundament gelegd ; en een ander bouwt daarop. Maar een iegelijk zij toe, hoe hij daarop bouwe.

11 Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.

12 En indien iemand op dit fundament bouwt, goud, zilver, kostelijke steenen, hout, hooi, stoppen ;

13 Eens iegelijks werk zal openbaar worden : *u* want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontkend wordt ; en

J. o. H. 59.

p Spr. 27:19.

Jer. 17:9.

q Rom. 8:15.

r 1 Cor. 1:17.

2:4.

2 Petr. 1:16.

s Spr. 28:5.

t Jes. 49:13.

Rou. 11:34.

u Hebr. 5:15.

1 Petr. 2:2.

b 1 Cor. 1:11.

Gal. 5:19.

Jakob. 3:16.

c 1 Cor. 1:12.

d Hand. 18:24.

1 Cor. 1:12.

e Hand. 18:26.

19:1.

f Ps. 68:15.

Jer. 17:10.

32:19.

Matt. 16:27.

Rom. 2:6.

2 Cor. 5:10.

Gal. 6:5.

Openh. 2:23.

22:12.

g 2 Cor. 6:1.

h Eges. 2:20.

Col. 2:7.

1 Petr. 2:5.

i Jes. 28:15.

Matt. 16:18.

k Jes. 8:20.

48:10.

Jer. 23:29.

1 Petr. 1:7.

4:12.

J. o. H. 59.

hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven.

14 Zoo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen.

15 Zoo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzoo als door vuur.

16 Weet zij niet, dat gij Gods tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont?

17 Zoo iemand den tempel Gods schendt, dien zal God schenden; want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt.

18 Niemand bedriegte zich zelve. Zoo iemand onder u denkt, dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden.

19 Want de wijsheid dezer wereld is dwaasachtig bij God; want er is geschreven: = Hij wat de wijzen in hunne arglistigheid;

20 En wederom: = De Heere kent de overleggingen der wijzen, dat zij ijdel zijn.

21 Niemand dan roeme op menschen, want alles is uwe.

22 Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn allen uwe.

23 Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods.

HOOFDSTUK 4.

De apostel leert, waarvoor de dienaars der gemeente moeten worden gehouden, en wat van hen wordt geëischt, vs. 1: acht welken het oordeel der menschen en toont niet zijn voorbeeld, dat zij voornamelijk voor God rekenschap zullen geven van hunne bediening. 3. Vermaant niet alleen de leeraars, maar ook alle geloovigen tot een matig gevoelen van zichzelve, 6; alsoo zij niet zich zelve, maar God door zijne gaven hen onderscheit. 7. Hij stelt een onderscheid tusschen het groot gevoelen, dat zij van zich zelve hadden, en den nederigen en eilendigen staat der laatste apostelen in deze wereld, 8; opdat zij door deze vergelijking ook een minder gevoelen van zich zouden hebben. 14. Betuigt, dat hij ook Timotheüs tot dat einde tot hen zond. 17. Beroept wederom hunne opgezetheid en bedriegt hen met zijne kunst, 18; opdat zij in tijde het kwad uit hen zouden wren en de roede ontgaan, 20.

ALZOO houde ons een ieder mensch, = als dienaars van Christus, en uitdeelaars der verborgenheden Gods.

2 En voort wordt in de uitdeelaars verëischt, dat elk getrouw bevonden worde.

3 Doch mij is voor het minste, dat ik van ulieden geoordeeld worde, of van een menschelijk oordeel; ja ik oordeel ook mij zelve niet:

4 Want ik ben 'mij zelve van geen ding bewust; = doch ik ben daardoor niet geregtvaardigd; maar die mij oordeelt, is de Heere.

5 Zoo dan oordeelt niets voor den tijd, totdat de Heere zal gekomen zijn, = welke ook in het licht zal brengen hetgeen in de duisternis verborgen is, en openbaren de raadslagen der harten; en alsdan zal een iegelijk lof hebben van God.

6 En deze dingen. broeders! heb ik op mij zelve en Apollos bij gelijkenis gepast, om uwen wil; opdat gij aan ons zoudt leeren, niet te gevoelen boven hetgeen geschreven is, dat gij niet, de een om eens anders wil, opgeblazen wordt tegen den anderen.

7 Want wie onderscheidt u? = en wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? = en zoo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, als of gij het niet ontvangen hadt?

8 Alreede zijt gij verzadigd, alreede zijt gij rijk geworden, zonder ons hebt gij ge-

heerscht; en och of gij heerschtet, opdat ook wij met u heerschen mogten!

9 Want ik acht, dat God ons, die de laatste apostelen zijn, ten toon heeft gesteld, als tot den dood verwezen; want wij zijn een schouwspel geworden der wereld, en den engelen, en den menschen.

10 Wij zijn dwaazen om Christus wil, maar gij zijt wijzen in Christus; wij zijn zwakken, maar gij sterken; gij zijt heerlijken, maar wij verachten.

11 Tot op deze tegenwoordige ure lijden wij honger, en lijden wij dorst, en zijn naakt, en worden met vuisten geslagen, en hebben geene vaste woonplaats.

12 En arbeiden, werkende met onze eigene handen; wij worden geschoolden, en wij = tegenen; wij worden vervolgd, en wij verdragen;

13 Wij worden gelasterd, en wij bidden, wij zijn geworden als uitvagsels der wereld en aller afschrapel tot nu toe.

14 Ik schrijf deze dingen niet om u te beschamen, maar = als mijne lieve kinderen vermaan ik u.

15 Want al hadt gij tien duizend leermeesters in Christus, zoo hebt gij toch niet vele vaders; want in Christus Jezus heb ik u door het evangelie geteeld.

16 Zoo vermaan ik u dan, zijt mijne navolgers.

17 Daarom heb ik Timotheüs tot u gezonden, die mijn lieve en getrouwe zoon is in den Heere, welke u zal inzichtig maken mijne wegen, die in Christus zijn, gelijkwijls ik alom in alle gemeenten leer.

18 Doch sommigen zijn opgeblazen, als of ik tot ulieden niet komen zou.

19 Maar ik zal haast tot u komen, = zoo de Heere wil, en ik zal dan verstaan, niet de woorden dergenen, die opgeblazen zijn, maar de kracht.

20 Want het koninkrijk Gods is niet geleyen in woorden, maar in kracht.

21 Wat wilt gij? Zal ik met de roede tot u komen, of in liefde en in den geest der zachtmoedigheid?

HOOFDSTUK 5.

De apostel gaat verder en bewijst uit de gebreken, die in de gemeente nog waren, dat de Corinthiërs meer oorzaak hadden tot vernedering, dan om te roemen en zich te verheffen, vooreerst van wege het dulden van bloedschande onder hen, vs. 1. Vermaan hen ernstig, dat zij hem, die dit deed, uit hun midden zouden wren en den Satan overgeven. 2. Brengt daartoe verscheidene redenen bij, inzonderheid ontleend van het zuurdesen, hetwelk in het houden van het pascha in het O. T. moest uitgezuiverd worden. 6. Hij onderwijst hen daarna breder, tegen hoedanige menschen deze kerkucht moet worden geoefend, 9; namelijk tegen degenen, die broeders genaamd worden en dergelijke ergernissen geven, 11; latende degenen, die buiten de gemeente waren aan Gods oordeel over, 12.

MEN hoort ganschelijk dat er hoerij onder u is, en zoodanige hoerij, die ook onder de Heidenen niet genoemd wordt, alsoo dat er een = zijns vaders huisvrouw heeft.

2 En zijt gij nog opgeblazen, en hebt niet veel meer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan worde, die deze daad begaan heeft?

3 Doch ik, als wel met het ligchaam afwezend, maar tegenwoordig zijnde met den geest, heb alreede, als of ik tegenwoordig ware, den genen, die dat alsoo bedreven heeft, besloten.

4 In den naam van onzen Heere Jezus Christus, als gilliden en mijn geest samenvergaderd zullen zijn, met de kracht van onzen Heere Jezus Christus,

5 = Denzulkten over te geven den Satan, tot verderf des vleesches, opdat de gersi behouden moge worden in den dag van den Heere Jezus.

J. o. H. 59.

A Ps. 4:25.

Rom. 8:36.

2 Cor. 4:11.

1 Hebr. 10:33.

1 Cor. 2:3.

1 Hand. 23:3.

1 Hand. 18:3.

1 Thess. 2:9.

2 Thess. 3:8.

1 Matt. 5:44.

Luk. 6:28.

23:34.

Hand. 7:60.

Rom. 12:14.

1 Thess. 2:11.

1 Hand. 18:11.

Gal. 4:19.

Filip. 1:10.

Jakob. 1:18.

1 Cor. 11:1.

1 Philip. 3:17.

1 Thess. 1:6.

2 Thess. 3:9.

1 Hand. 18:21.

1 Hebr. 6:3.

Jakob. 4:15.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

1 Cor. 2:4.

1 Thess. 1:5.

2 Petr. 1:16.

- J. o. H. 59.
 d Gal. 5: 9.
 e Jes. 53: 7.
 Joh. 1: 29.
 1 Cor. 15: 3.
 f Ex. 12: 3, 15.
 g Deut. 16: 3.
 h Deut. 7: 2.
 Matt. 18: 17.
 2 Cor. 6: 14.
 Ebr. 5: 11.
 2 Thess. 3: 14.
 i Num. 12: 14.
 Matt. 18: 17.
 2 Thess. 3: 14.
 2 Joh. vs. 10.
 k Deut. 13: 5.
- 6 Uw roem is niet goed. ^d Weet gij niet, dat een weinig zuurdeesem het gehele deeg zuur maakt?
 7 Zuiveret dan den ouden zuurdeesem uit, opdat gij een nieuwen deeg zijn moogt. gelijk gij ongezondt zijt. Want ook ons ^e Pascha is voor ons geslagt *namelijk* Christus.
 8 Zoo dan laat ons ^f feest houden, niet in den ouden zuurdeesem, noch in den zuurdeesem der kwaadheid en der boosheid, maar in de ongezonde broeden der oprechtheid en der waarheid.
 9 Ik heb u geschreven in den brief, ^h dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereersders;
 10 Doch niet geheelijk met de hoereersders dezer wereld, of met de gierigaards, of met de roovers, of met de afgodendienaars; want anders zoudt gij moeten uit de wereld gaan.
 11 Maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen, *namelijk* indien iemand, een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een roover; ⁱ dat gij met zoodanig eenen ook niet zult eten.
 12 Want wat heb ik ook die buiten zijn te oordeelen? Oordeelt gijlieden niet die binnen zijn?
 13 Maar die buiten zijn oordeelt God. ^k En doet gij dezen booze uit ulieden weg.

HOOFDSTUK 6.

De apostel bevestigt hier nog eenige gebreken onder de Corinthiërs, waarvan het eerste is, dat zij de geschillen, die onder hen waren over wereldsche zaken, niet liever onder elkander in het vriendelijke afdoelen, dan dat zij die voor ongelooft overheden bragten, vs. 1. Hij bewijst, dat dit niet betaamde den geloovigen, die eenmaal de wereld en de engelen zullen oorleelen. 2. Toont daarna aan den oorsprong, waaruit zoodanige geschillen rezen, namelijk uit gebrek van liefde, verdraagzaamheid en rechtvaardigheid. 7. Betuigt dat de onrechtvaardige en andere ergerlijke menschen het rijk der hemelen niet zullen beerven, 9. en dat het voor hen onbehoorlijk was, zulken nog gelijk te zijn, omdat zij door den Geest Gods van de heerschappij der zonden verlost waren. 11. Bestraft nog een ander gebrek in hen, bestaande in het misbruik van spijzen en andere dingen, den buik betreffende. 12. Bewijst daarna met vele redenen, hoe onbetamelijk hoerij is voor de Christenen. 15: welker lichamen tempelen des H. Geestes zijn, die duur zijn gekocht, en daarom God in lichaam en geest moeten verheerlijken. 19.

DURFT iemand van ulieden, die een zaak heeft tegen een' ander, te regt gaan voor de onrechtvaardigen, en niet voor de heiligen?

2 ^a Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oorleelen zullen? en indien door u de wereld geroordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste gerechtszaken?

3 Weet gij niet, dat wij de engelen oorleelen zullen? hoe veel te meer de zaken, die dit leven aangaan?

4 Zoo gij dan gerechtszaken hebt, die dit lev n aangaan, zet die *daarner*, die in de gemeente minst geacht zijn.

5 Ik zeg u dit tot schaamte. Is er dan alsoo onder u geen, die wijs is, ook niet een, die zou kunnen oordeelen tusschen zijne broeders?

6 Maar de een broeder gaat met den anderen broeder terregt, en dat voor ongelooftigen.

7 Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander regtszaken hebt. ^b Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?

8 Maar gijlieden doet ongelijk, en doet schade, en dat den broeders.

9 Of weet zij niet, dat de onrechtvaardigen het koningrijk Gods niet zullen beerven?

10 Dwaalt niet; ^c noch hoereersders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch onachtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, gene lasteraars, geene roovers zullen het koningrijk Gods beerven.
 11 ^d En dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd, in den naam van den Heere Jezus, en door den Geest onzes Gods.

12 ^e Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbear; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder de magt van geenem mij laten brengen.

13 De spijzen zijn voor den buik, en de buik ^f is voor de spijzen; maar God zal beide dezen en die te niet doen. Doch het ligchaam ^g is niet voor de hoerij, maar voor den Heere, en de Heere voor het ligchaam.

14 ^h En God heeft ook den Heere opgewekt, en zal ons opwekken door zijne kracht.

15 Weet gij niet, dat uwe lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze leden eener hoer? Dat zij verre.

16 Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt, een ligchaam met haar is? ⁱ Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vleesch wezen.

17 Maar die den Heere aanhangt, is een geest met hem.

18 Vliedt de hoerij. Alle zonde, die de mensch doet, is buiten het ligchaam; maar die hoerij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen ligchaam.

19 Of weet gij niet, ^j dat ulieder ligchaam een tempel is van den Heiligen Geest, die in u is, dien gij van God hebt, en dat gij uws zelfs niet zijt?

20 ^k Want gij zijt duur gekocht; zoo verheerlijkt dan God in u uw lichamen en in uwen geest, welke Godes zijn.

HOOFDSTUK 7.

De apostel beantwoordt een voorgestelde vraag, of het goed is een vrouw te nemen, vs. 1. Den getrouwen gebiedt hij, zich aan elkander niet te onttrekken, 3; tenzoo niet onberlinge bewilliging, voor eenen tijd, om zich tot vasten en bidden te begeven, 5. Verklaart verder aan de ongetrouwen en weduwen, dat het goed is ongetrouwd te blijven, namelijk voor hen, die de gaven daartoe hebben, maar niet voor anderen, 8. Beveelt den getrouwen, dat zij niet zullen scheiden, 10; zelfs niet de geloovigen van de ongelooftigen, zoo die tevreden zijn bij de geloovigen te blijven, 12. Maar zoo de ongelooftigen willen scheiden, verklaart hij, dat de geloovigen alsdan niet zijn verbonden, 15. Zegt verder, dat ieder met zijnen staat, waarin hij tot Christus is geroepen, moet tevreden zijn, zowel besneden als onbesneden, 18; zoowel dienstkirchen als vrijen, 21. Sprekt daarna van de maagden, die onder eens anders magt staan, en toont in welk geval het goed is die uit te geven, of niet, 25. Voegt daarbij een algemeene vermaning, hoe het huwelijk en andere zaken dezer wereld moeten gebruikt worden, 29; en welk voordeel de ongetrouwen boven de getrouwen hebben, om den Heere wel aan te hangen, 32; zoo nogtans, dat zij, die haar ten huwelijk wezen, niet zondigen, 36; en verklaart weduwen, dat de getrouwen aan elkander verbonden zijn, zoo lang zij leven, 39.

ANGAANDE nu de dingen, waarvan gij mij geschreven hebt: het is een' mensch gord gerve vrouw aan te raken.
 2 Maar om der hoerijen wil zal een iegelijk *naar* zijne eigene vrouw hebben, en een iegelijke *vrouw* zal haren eigen' man hebben.

3 ^e De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen; en desgelijks ook de vrouw aan den man.

4 De vrouw heeft de magt niet over

- J. o. H. 59.
 e Gal. 5: 19.
 Efez. 5: 5.
 Openb. 22: 15.
 d Efez. 2: 2.
 Col. 3: 7.
 Tit. 3: 3.
 e Hebr. 10: 22.
 f 1 Cor. 10: 23.
 g Rom. 8: 11.
 2 Cor. 4: 14.
 h Gen. 2: 24.
 Matt. 19: 5.
 Mark. 10: 8.
 Efez. 5: 31.
 i 1 Cor. 3: 16.
 2 Cor. 6: 16.
 Ebr. 2: 21.
 Hebr. 3: 6.
 1 Petr. 2: 5.
 k 1 Cor. 7: 23.
 Gal. 3: 15.
 Hebr. 2: 12.
 1 Petr. 1: 18.

^a Matt. 19: 28.
 Luk. 22: 30.

^b Spr. 20: 22.
 Matt. 5: 39.
 Rom. 12: 17.
 1 Thess. 5: 15.
 1 Petr. 3: 9.

^e 1 Petr. 3: 7.

J. o. H. 59.

haar eigen ligchaam, maar de man; en desgelijks ook de man heeft de magt niet over zijn eigen ligchaam, maar de vrouw.

6 Joel 2:16.

5 ^b Onttrekt u elkander niet, tenzij dan met *beider* toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijeen, opdat u de Satan niet verzorke, omdat gij u niet kunt onthouden.

6 Doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel.

e Hand 26:29.

7 ^c Want ik wilde, dat alle menschen waren, gelijk als ik zelf *ben*; ^d maar een iegelijk heeft zijne eigene gave van God, de een wel aldus, maar de ander alzoo.

d Mart. 19:12.

8 Doch ik zeg den ongetrouwen, en de weduwen: het is hun goed, indien zij blijven, gelijk als ik.

e 1 Tim. 5:14.

9 ^e Maar indien zij zich niet kunnen onthouden, dat zij trouwen: want het is beter te trouwen dan te branden.

10 Doch den getrouwen gebiede niet ik, maar de Heere, ^f dat de vrouw van den man niet scheidt.

f Mal. 2:14.

11 En indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of met den man verzoene; en dat de man de vrouw niet verlate.

Matt. 5:32.

12 Maar den anderen zeg ik, niet de Heere: indien eenig broeder een ongeloofige vrouw heeft, en dezelve tevreden is bij hem te wonen, dat hij ze niet verlate;

13 En een vrouw, die eenen ongeloofigen man heeft, en hij tevreden is bij haar te wonen, dat zij hem niet verlate.

14 Want de ongeloofige man is geheiligd door de vrouw, en de ongeloofige vrouw is geheiligd door den man: want anders waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.

15 Maar indien de ongeloofige scheidt, dat hij scheidt. De broeder of de zuster wordt in zoodanige gevallen niet dienstbaar gemaakt; maar God heeft ons tot vrede geroepen.

g 1 Petr. 3:1.

16 ^g Want wat weet gij, vrouw! of gij den man zult zalig maken? Of wat weet gij, man! of gij de vrouw zult zalig maken?

17 Doch gelijk God aan een' iegelijk heeft uitgedeeld, gelijk de Heere een' iegelijk geroepen heeft, dat hij alzoo wande; en alzoo verorden ik in al de gemeenten.

18 Is iemand, besneden zijnde, geroepen, die late zich *geene voorhuid* aantrekken; is iemand, in de voorhuid zijnde, geroepen, die late zich niet besneden.

19 De besnijdenis is niets, en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods.

h Efez. 4:1.

20 ^h Een iegelijk blijve in die beroeping, waarin hij geroepen is.

Philipp. 1:27.

21 Zijt gij, een dienstknecht zijnde, geroepen, laat u *dat* niet bekummeren; maar indien gij ook kunt vrij worden, gebruik dat liever.

Col. 1:10.

22 Want die in den Heere geroepen is, een dienstknecht zijnde, die is een vrijgelatene des Heeren; desgelijks ook, die vrij zijnde geroepen is, die is een dienstknecht van Christus.

1 Thess. 2:12.

23 ⁱ Gij zijt duur gekocht, wordt geene dienstknechten der menschen.

i 1 Cor. 6:20.

24 Een iegelijk, waarin hij geroepen is, broeders! die blijve in hetzelfde bij God.

Hebr. 9:12.

25 Aangaande de maagden nu, heb ik geen bevel des Heeren; maar ik zeg *u* als gevoelen, als die barmhertigheid van den Heere gekregen heb, om getrouw te zijn.

1 Petr. 1:18.

26 Ik houde dan dit goed te zijn, om den aanstaanden nood, dat het, *zeg ik*, den mensch goed is alzoo te zijn.

27 Zijt gij aan een vrouw verbonden, zoek geene ontbinding; zijt gij ongebonden van een vrouw, zoek geene vrouw.

28 Maar indien gij ook trouwt, gij zondigt niet; en indien een vrouw trouwt,

zij zondigt niet. Doch dezulken zullen verdrukking hebben in het vleesch; en ik spare ulieden.

29 Maar dit zeg ik, broeders! dat de tijd voorts kort is; opdat ook die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende;

30 En die weenen, als niet weenende; en die blijde zijn, als niet blijde zijnde; en die koopen, als niet bezittende;

31 En die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende; ^a want de gedaante dixer wereld gaat voorbij.

32 En ik wil, dat gij zonder bekommernis zijt. ^b De ongetrouwde bekommert zich met de dingen des Heeren, hoe hij den Heere zal behagen;

33 Maar die getrouwd is, bekommert zich met de dingen der wereld, hoe hij de vrouw zal behagen.

34 Eene vrouw en een maagd zijn onderscheiden. De ongetrouwde bekommert zich met de dingen des Heeren, opdat zij heilig zij, beide aan lichaam en aan geest; maar die getrouwd is, bekommert zich met de dingen der wereld, hoe zij den man zal behagen.

35 En dit zeg ik tot uw eigen voordeel; niet opdat ik eenen strik over u zou werpen, maar om *u* te leiden tot hetgeen wel voegt, en bekwaam is, om den Heere wel aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden.

36 Maar zoo iemand acht, dat hij ongevoegelijk handelt met zijne maagd, indien zij over den jeugdigen tijd gaat, en het alzoo moet geschieden, die doe wat hij wil, hij zondigt niet; dat zij trouwen.

37 Doch die vast staat in *zijn* hart, geene noodzaak hebbende, maar magt heeft over zijn' eigen' wil, en dit in zijn hart besloten heeft, dat hij zijne maagd zal bewaren, die doet wel.

38 Alzoo dan, die *haar* ten huwelijk uitgeeft, die doet wel, en die ze ten huwelijk niet uitgeeft, die doet beter.

39 ^c Eene vrouw is door de wet verbonden, zoo langen tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zoo is zij vrij, om te trouwen dien zij wil, alleenlijk in den Heere.

40 Maar zij is gelukkiger, indien zij alzoo blijft, naar mijn gevoelen. En ik meen ook ^d den Geest Gods te hebben.

a 1 Thess. 4:8.

HOOFDSTUK 8.

De apostel beantwoordt nog eens vraag, betreffende het eten van afgodenoffer, en toont aan, dat het niet genoeg is, te weten dat een afgod niets is, vs. 1; en wij maar een' God en een' Heere hebben; 5; daar er vele zwakken zijn, die door zulk doen aanstoot lijden, 7; en vrijheid moesten nemen, om hetzelfde te doen, naar hun voorbeeld, met een kennid geweten en alzoo verloren gaan, 10. Hij verklaart, dat zoodanigen tegen Christus zondigen, 12; daar zelfs niemand door het gebruik van enige spijze zijnen broeder behoort te ergeren, 13.

AANGAANDE nu de dingen, die den Afgoden geofferd zijn, wij weten, dat wij allen te zamen kennis hebben. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

2 Maar zoo iemand merkt iets te weten, die heeft nog niets gekend, gelijk men behoort te kennen.

3 Maar zoo iemand God lief heeft, die is van Hem gekend.

4 ^a Aangaande dan het eten der dingen, die den afgoden geofferd zijn, wij weten, ^b dat een afgod niets is in de wereld.

c en dat er geen ander God is dan een.

5 Want hoewel er ook zijn, die goden genaamd worden, hetzij in den hemel, hetzij op de aarde, (gelijk er vele goden en vele heeren zijn)

6 ^d Nogtans hebben wij *maar* eenen God, den Vader, ^e uit welken alle dingen zijn, en wij tot Hem; ^f en *maar* eenen

J. o. H. 59.

a Jes. 40:6.

Jakob. 1:10.

4:11.

1 Petr. 1:24.

1 Joh. 2:17.

1 Tim. 5:5.

e Rom. 7:2.

a 1 Thess. 4:8.

a Rom. 14:14.

b 1 Cor. 10:19.

c Deut. 4:39.

Efez. 4:6.

d Mal. 2:20.

Efez. 4:6.

e Rom. 11:36.

f Joh. 13:13.

2 Cor. 12:3.

Philipp. 2:11.

J. o. H. 59. Heere, Jezus Christus, door welken alle dingen zijn, en wij door hem.

7 Doch in allen is de kennis niet; *g* maar sommigen, met een geweten des afgods tot nog toe, eten als iets dat den afgod geofferd is; en hun geweten, zwak zijnde, wordt belevt.

8 *A* De spijze nu maakt ons Gode niet aangenaam: want hetzij dat wij eten, wij hebben geen overvloed; en hetzij dat wij niet eten, wij hebben geen gebrek.

9 Maar ziet toe, dat deze uwe magt niet enigewijze een aanstoot worde den genen, die zwak zijn.

10 Want zoo iemand u, die de kennis hebt, ziet in den afgoden tempelaanzitten, zal het geweten deszelfs, die zwak is, niet gestild worden, om te eten de dingen, die den afgoden geofferd zijn?

11 *A* En zal de broeder, die zwak is, door uwe kennis verloren gaan, om welken Christus gestorven is?

12 Doch gijlieden, alzoo tegen de broeders zondigende, en hun zwak geweten kwetsende, zondigt tegen Christus.

13 Daarom, indien de spijze mijnen broeder erzert, zoo zal ik in eeuwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere.

HOOFDSTUK 9.

De apostel, om de Corinthiërs te beter te brengen, tot recht gebruik der middelmatige dingen, stelt hun voor zijn eigen voorbeeld; en tot dat einde voert hij hier tusschen een rede van het onderhouden der kerkedienaren, en betuigt dat hij, zoo wel als anderen apostelen, de magt had om onderhouden te ontvangen, vs. 1. Brengt verschillende redenen voor om dit te bezigen, genomen van hen, die in den kring dienen, die eenen wijngaard planten, en een kudda weiden, 7. Van den oer die dorscht, 9. van een' zaaier, en degenen, die den tempel of het altaar dienen, 13; verklaart, dat hij evenwel deze magt niet heeft gebruikt en ook nog niet heeft willen gebruiken, omdat hij dit niet wettelijk onder hen oordeelde, en om alzoo zijne magt niet te misbruiken, 15; maar dat hij zich naar de zwakke Christenen, zoo Joden als Heidenen, in middelmatige zaken alleszins gevoegd heeft, om hen beter te winnen, 19; vermaant eindelijk, door de gelijkenis dergenen, die om strijd loopen in de loopbaan, en kampvechten of worstelen, als ook door zijn eigen voorbeeld, tot soberheid en vlijtigen voortgang in de godzaligheid, 25.

BEN ik niet een apostel? Ben ik niet vrij? *g* Heb ik niet Jezus Christus, onzen Heere, gezien? *B* Zijt gijlieden niet mijn werk in den Heere?

2 Zoo ik anderen geen apostel ben, nogtans ben ik het ulieden: want het zegel mijns apostelschaps zijt gijlieden in den Heere.

3 Mijne verantwoording aan degenen, die onderzoek over mij doen, is deze.

4 Hebben wij niet magt om te eten en te drinken?

5 Hebben wij niet magt om eenen vrouw, eenen zuster zijnde, met *o*as om te leiden, gelijk ook de andere apostelen, en de broeders des Heeren, en *A* Cefas?

6 Of hebben allen ik en Barnabas geen magt van niet te werken?

7 Wie dient ooit in den kring op eigene bezoldiging? wie plant eenen wijngaard, en eet niet van zijne vrucht? of *g* wie weidt een kudda, en eet niet van de melk der kudda?

8 Spreek ik dit naar den mensch? of zegt ook de wet hetzelfde niet?

9 Want in de wet van Mozes is geschreven: *A* Gij zult eenen dorschenden om niet muilbanden. Zorgt ook God voor de ossen?

10 Of zegt Hij dat ganschelijk om onzentwil? Want om onzentwil is dat geschreven: overmits die ploegt, op hoop

moet ploegen, en die op hoop dorscht, moet zijne hoop deelachtig worden.

11 Indien wij ulieden het gestelike gezaaid hebben, is het een groote zaak, zoo wij het uwe, dat lichaamelijk is, maaijen?

12 Indien anderen deze magt over u deelachtig zijn, *o* waarom niet veel meer wij? *A* Doch wij hebben deze magt niet gebruikt, maar wij verdragen het alles, opdat wij niet eenige verhindering geven aan het evangelie van Christus.

13 Weet gij niet, dat de degenen, die de heilige dingen bedienen, van het heilige eten? en die steeds bij het altaar zijn, met het altaar deelen?

14 Alzoo heeft ook de Heere verordend degenen, die het evangelie verkondigen, dat zij van het evangelie leven.

15 Maar ik heb geen van deze dingen gebruikt. En ik heb dit niet geschreven, opdat het alzoo aan mij geschieden zou: want het ware mij beter te sterven, dan dat iemand dezen mijnen roem zou ijdel maken.

16 Want indien ik het evangelie verkondig, het is mij geen roem, want de nood is mij opgelegd. En wees mij, indien ik het evangelie niet verkondig!

17 Want indien ik dat gewillig doe, zoo heb ik loon; maar indien onwillig, de middeeling is mij evenwel toebetrouwd.

18 Wat loon heb ik dan? *Namelijk* dat ik, het evangelie verkondigende, het evangelie van Christus kosteloos stelle, om mijne magt in het evangelie niet te misbruiken.

19 Want daar ik van allen vrij was, heb ik mij zelven allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zou winnen.

20 En ik ben den Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zou; degenen, die onder de wet zijn, *bea* ik *geworden* als onder de wet zijnde, opdat ik degenen, die onder de wet zijn, winnen zou.

21 *p* Dingenen, die zonder de wet zijn, *bea* ik *geworden* als zonder de wet zijnde, (Gode *angtens* zijnde niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet) opdat ik degenen, die zonder de wet zijn, winnen zou.

22 *g* Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zou; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers eenigen behouden zou.

23 En dit doe ik om des evangelies wil, opdat ik hetzelfde mede deelachtig zou worden.

24 Weet gijlieden niet, dat die in *de* loopbaan loopen, allen wel loopen, maar dat een den prijs ontvangt? loopt alzoo, dat hij *dies* moogt verkrijgen.

25 En een iegelijk, die om *pr*isastrijdt, onthoudt zich in alles. Deze dan *doen* wel dit, opdat zij een verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij eenen *o* onverderfelijke.

26 Ik loop dan alzoo, niet als op het onzekere; ik kamp alzoo, niet als de lucht slaande;

27 Maar ik bedwing mijn lichaam, en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet eenigzins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde.

HOOFDSTUK 10.

De apostel verklaart, dat al de Israëlieten in de woestijn gedoopt geweest zijn in de wolk en in de zee, vs. 1; en dat allen dezelfde geestelike spijze gezeeten, en dezelfde geestelike drank gedronken hebben, 3; maar dat zij evenwel van God zijn gestraft, 5; als zij tot afgoderij, 7; of tot hoerarij vervielen, 8; en wanneer zij Christus verzochten, 9; en tegen hem murmureerden, 10. Betuigt dat dit ons dient tot waarschuwing, om zulke zonden niet te begaan, 11. Belooft daartoe Gods hulp in verzoeking

J. o. H. 59.

Rom. 15:27.
Gal. 6:6.

Hand. 20:33
2 Cor. 11:9
12:13.

Deut. 18:1.

Lev. 19:13.
Deut. 25:14.
25:1
Matt. 10:10.
Luk. 10:7.
1 Tim. 5:18.

Rom. 1:14.

Hand. 16:3.
18:18.
21:23.

Gal. 2:3.

Rom. 15:1.
1 Cor. 10:33.
Gal. 6:1.

Gal. 2:2.
5:7.
Philipp. 2:16.
2 Tim. 4:7.
Hebr. 6:18.

2 Tim. 2:4.

2 Tim. 4:8.
1 Petr. 1:4.
5:4.

J. o. H. 59.

en sene gorde uitkomst, 12. Vermaant hen weder, om de afgodendienst te vlieden, 14; daar zij door het gebruik des avondmaals gemeenschap hebben aan het ligchaam en bloed van Christus; maar door afgodendienst met de duivelen, welker tafelen zij daarom moeten schaven, 15; en onder geen dekmantel God tergen of hunnen naasten aanstoot geven, 22. Hij laat nogmaals toe zonder navragen te eten alles, wat in het vleeschhuis verkocht wordt, 25; en door eenen ongehoorve genooddijgende, alles wat voorgerecht wordt, tenzij iemand dat te kennen geeft, 27. Hij besluit deze reule met eene algemeene vermaning om alles te doen tot Gods eer en stichting van onzen nasate, 31.

En ik wil niet, broeders! dat gij onwetende zijt, ^a dat onze vaders allen oordee de wolk waren, en ^b allen door de zee doorgeslagen zijn;

² En allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee;

³ c En allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben;

⁴ d En allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben: want zij dronken uit de geestelijke steenrots, die volgde; en de steenrots was Christus.

⁵ Maar in het meerder deel van hen heeft God geen welgevallen gehad; ^e want zij zijn in de woestijn ter neder geslagen.

⁶ En deze dingen zijn geschied om tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkkerwijs als / zij lust gehad hebben.

⁷ En wordt geene afgodendienaars, gelijkkerwijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: ^f Het volk zat neder om te eten, en om te drinken, en zij stonden op om te spelen.

⁸ En laat ons niet hoorenen, ^g gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en er vielen op eenen dag drie en twintig duizend.

⁹ En laat ons Christus niet verzoeken, ^h gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield.

¹⁰ En murmureert niet, ⁱ gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver.

¹¹ En deze dingen allen zijn hunlieden overkomen tot voorbeelden; ^j en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, ^k op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn.

¹² Zoo dan, die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.

¹³ Ulieden heeft geene verzoeking bevangen dan menschelijke; doch ^l God is getrouw, die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen.

¹⁴ Daarom, mijne geliefden! vliedt van de afgodendienst.

¹⁵ Als tot verstandigen spreek ik, oordeelt gij hetgeen ik zeg.

¹⁶ De drinkbeker der dankzegging, dien wij ^m dankzeggende zegenen, is die niet erne gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood, dat wij breken, is dat niet eene gemeenschap des ligchaams van Christus?

¹⁷ Want een brood is ⁿ het, zoo zijn wij velen een ^o ligchaam, dewijl wij allen eens broods deelachtig zijn.

¹⁸ Ziet Israël, dat naar het vleesch is; hebben niet degenen, die de offeranden eten, gemeenschap met het altaar?

¹⁹ Wat zeg ik dan? ^p dat een afgod iets is? of dat het afgodenofer iets is?

²⁰ Ja ik zeg, dat hetgeen de Heidenen offeren, ^q zij ^r d' duivelen offeren, en niet God; en ik wil niet, dat gij met de duivelen gemeenschap hebt.

²¹ Gij kunt den drinkbeker des Heeren

niet drinken, en den drinkbeker der duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn aan de tafel des Heeren, en aan de tafel der duivelen.

²² Of tergen wij den Heere? Zijn wij sterker dan Hij?

²³ Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen schieten niet.

²⁴ Niemand zoek dat zijns zeifs is, maar een iegelijk zoek dat des anderen is.

²⁵ Et al wat in het vleeschhuis verkocht wordt, niets ondervragende, om des gewetens wil:

²⁶ Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

²⁷ En indien u iemand van de ongeloovigen noodt, en gij daar gaan wilt, ^s eet al wat ulieden voorgesteld wordt, niets ondervragende, ^t om des gewetens wil.

²⁸ Maar zoo iemand tot ulieden zegt: Dat is afgodenofer; eet het niet, om desgenen wil, die u dat te kennen gegeven heeft, en om des gewetens wil. Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

²⁹ Doch ik zeg, om het geweten, niet van u zelven, maar des anderen: want waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld van een ander geweten?

³⁰ En indien ik door genade der spijs deelachtig ben, waarom word ik gelasterd over hetgeen, ^u waarvoor ik dankzeg?

³¹ Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het si ter eere Gods.

³² Weest zonder aanstoot te geven, en den Joden, en den Grieken, en der gemeente Gods.

³³ Gelijkkerwijs ik ook in alles allen behaag, niet zoekende mijn eigen voordeel, maar het voordeel van velen, opdat zij mogten behouden worden.

HOOFDSTUK 11.

De apostel vermaant de Corinthiërs hen na te volgen, en prajst hen, dat zij zijne inzettingen hielden, vs. 1; verbeterd eenige misbruiken, die in hunne vergaderingen gevonden werden: vooreerst dat in het bidden en profeteren de mannen hunne hoofden hadden gedekt en de vrouwen ondekt, 3. Dit bewijst hij onbetamelijk te zijn, zoo voor de mannen, omdat zij het hoofd zijn der vrouwen, als voor de vrouwen, die, alzo zij onder den man staan, tot een teken daarvan haar hoofd behooren te dekken, of anderszins zouden beiden, mannen en vrouwen, hun hoofd onteeren, 4; en tegen de natuur handelen, 11. Vervolgens dat in hunne vergaderingen verdeeldheden waren, 18; en daarenboven dat het avondmaal des Heeren onder hen niet op de rechte wijze gevierd werd, vernis de rijken in het bijzonder te voren maaltijden hielden, waardoor sommigen dronken tot het avondmaal kwamen, 20. Om deze misbruiken te weren, herinnert hij hun de instelling en de betekenis van het avondmaal, 23; en leert tot welk einde en op welke wijze het moet gehouden worden, 26; en welke straffen zij te verwachten hebben, en reeds door God over sommigen gezonden waren, die hetzelfde onwaardig gebruikten, 29. Eindeijk leert hij, hoe deze misbruiken te verbeteren waren, 33.

WEEST ^a mijne navolgers, gelijkkerwijs ook ik van Christus.

² En ik prijs u, broeders! dat gij in alles mijner gedachtig zijt, en de inzettingen behoudt, gelijk ik ^b die u overgegeven heb.

³ Doch ik wil, dat gij weet, ^c dat Christus het hoofd is eens iegelijken mans, en de man het hoofd der vrouw, ^d en God het hoofd van Christus.

⁴ Een iegelijk man, die bidt of profeteert, hebbende ^e iets op het hoofd, die oontert zijn eigen hoofd;

⁵ Maar eene iegelijke vrouw, die bidt

J. o. H. 59.

1 Cor. 6. 12.

1 Cor. 13. 5.

Filipp. 2. 4.

1 Ex. 19. 5.

Ps. 24. 1.

50. 12.

1 Luk. 10. 7.

1 Cor. 8. 7.

1 Rom. 14. 6.

1 Tim. 4. 3.

1 Col. 3. 17.

1 Rom. 14. 13.

1 Cor. 9. 22.

1 Cor. 4. 16.

Filipp. 3. 17.

1 Thess. 1. 6.

2 Thess. 3. 9.

1 Cor. 4. 16.

Filipp. 3. 17.

1 Thess. 1. 6.

2 Thess. 3. 9.

1 Efor. 5. 23.

1 Cor. 14. 28.

1 Cor. 3. 23.

15. 27.

- J. o. H. 59. of profeteert met ongedekten hoofde, onteert haar eigen hoofd: want het is een en hetzelfde, als of haar het haar afgesneden ware.
- 6 Want indien eene vrouw niet gedeekt is, dat zij ook geschoren worde; ⁴ maar indien het leelijk is voor eene vrouw geschoren te zijn, of het haar afgesneden te hebben, dat zij zich dekke.
- 7 Want de man moet het hoofd niet dekken, ⁵ overmits hij het beeld en de heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans.
- 8 Want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw uit den man.
- 9 Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om den man.
- 10 Daarom moet de vrouw eene magt op het hoofd hebben, om der engelen wil.
- 11 Nogtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man, in den Heere.
- 12 Want gelijkwijs de vrouw uit den man is, alzo is ook de man door de vrouw; doch alle dingen zijn uit God.
- 13 Oordeelt gij onder u zelve: is het betamelijk, dat de vrouw ongedekt God bidde?
- 14 Of leert u ook de natuur zelve niet, dat zoo een man lang haar draagt, het hem eene oneer is?
- 15 Maar zoo eene vrouw lang haar draagt, dat het haar eene eer is; omdat het lange haar voor een deksel haar is gegeven?
- 16 Doch indien iemand schijnt twistgierig te zijn, wij hebben zulke gewoonten niet, ¹ of de gemeenten Gods.
- 17 Dat nu, *hetgeen ik u aanzegge, prijs ik niet, naaelyk dat gij niet tot beter, maar tot erger zamenkomt.*
- 18 Want eerstelijk, als gij zamenkomt in de gemeente, zoo hoor ik, dat er scheuringen zijn onder u; en ik geloof het ten deele:
- 19 Want er moeten ook ketterijen onder u zijn, opdat degenen, die oprecht zijn, openbaar mogen worden onder u.
- 20 Als gij dan bijeen zamenkomt, dat is niet des Heeren avondmaal eten.
- 21 Want in het eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen avondmaal; en deze is hongerig, en de andere is dronken.
- 22 Hebt gij dan geene huizen, om er te eten en te drinken? of veracht gij de gemeente Gods, en beschaamt gij degenen, die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? zal ik u priiten? In dezen prijs ik u niet.
- 23 Want ik heb van den Heere ontvangen, hetgeen ik ook u overgegeven heb, ² dat de Heere Jezus in den nacht, in welken hij vervallen werd, het brood nam;
- 24 En als hij gedankt had, brak hij het, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn ligchaam, dat voor u gebroken wordt; doet dat tot mijne gedachtenis.
- 25 Desgelijks nam hij ook den drinkbeker, na het eten des avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in mijn bloed. Doet dat, zoo dikwijls als gij dien zult drinken, tot mijne gedachtenis.
- 26 Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten, en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, ³ totdat hij komt.
- 27 = Zoo dan, wie onwaardiglijk dit brood eet, of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het ligchaam en bloed des Heeren.
- 28 = Maar de menschen beproeve zich zelve, en etc. alzo van het brood, en drinke van den drinkbeker.
- 29 Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zich zelve een oordeel, niet onderscheidende het ligchaam des Heeren.
- 30 Daarom zijn onder u vele zwakken en krankten, en velen slapen.
- 31 = Want indien wij ons zelve oordeelden, zoo zouden wij niet geoordeeld worden.
- 32 Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden.
- 33 Zoo dan, mijne broeders! als gij zamenkomt om te eten, verwacht elkander.
- 34 Doch zoo iemand hongert, dat hij te huis etc. opdat gij niet tot een oordeel zamenkomt. De overige dingen nu zal ik verordenen, als ik zal gekomen zijn.

HOOFDSTUK 12.

De apostel bestraft voorts de oneenigheid onder de Corinthiërs, ontstaan uit de verscheidenheid der geestelijke gaven en der kerkelijke bezielingen, en leert dat zij ondezelvich niet moeten verhoorvaardigen, of anderen verachten, vermits zij allen te voren Heidenen zijn geweest en de H. Geest hun die gaven verleid heeft, vs. 1. Dat die Geest deze gaven in den een minder en in den ander meer verscheiden werkt, naar zijn welbehagen, ten einde ze tot alzamen gebruik en nut van de gehele gemeente besteed worden, welke gaven hij tot nagen toe noemt, 4. Dit verklaart hij door de gelijkenis van de verscheidene leden des ligchaams, waarmede hij leert, dat ook de geringste gaven hare nuttigheid en noodzakelijkheid hebben, dat daarom degenen, die de voortreffelijkste gaven hebben ontvangen, niet moeten verachten hen, die minder hebben, 12. Dat dus een ieder zijne gaven moet besteden tot dienst van anderen en van het gehele ligchaam der gemeente, 25. Dat God, gelijk de gaven, alzo ook de bedieningen in de gemeente niet eenerelei, noch even waardig heeft besteld, 28; doch dat een ieder naar de beste gaven moet trachten, 31.

EN van de geestelijke gaven, broeders! wil ik niet, dat gij onwetende zijt. 2 Gij weet, dat gij Heidenen waart, tot de stomme afgoden heengetrokken, naar dat gij geleidt werdt.

3 Daarom maak ik u bekend, dat niemand, die door den Geest Gods spreekt, Jezus eene verloeking noemt; en niemand kan zeggen Jezus den Heere te zijn, dan door den Heiligen Geest.

4 En er is verscheidenheid der gaven, doch het is dezelfde Geest;

5 En er is verscheidenheid der bedieningen, en het is dezelfde Heere;

6 En er is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God, die alles in allen werkt.

7 Maar aan een iegelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot hetgeen oorbaar is.

8 Want dezes wordt door den Geest gegeven het woord der wijsheid, en eenen anderen het woord der kennis, door denzelfden Geest;

9 En eenen anderen het geloof, door denzelfden Geest; en eenen anderen de gaven der gezondmakingen, door denzelfden Geest;

10 En eenen anderen de werkingen der krachten; en eenen anderen profetie; en eenen anderen onderscheidingen der geesten; en eenen anderen monigerelei talen; en eenen anderen uitlegging der talen.

11 Doch deze dingen alle ¹ werkt de een en dezelfde Geest, deelende aan een iegelijk in het bijzonder; gelijkwijs Hij wil.

12 Want gelijk het ligchaam een is, en vele leden heeft, en al de leden van dit ene ligchaam, vele zijnde, maar een ligchaam zijn, alzo ook Christus.

13 Want ook wij allen zijn door eenen Geest tot een ligchaam gedoopt, ² hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen tot éénen Geest gedrukt.

J. o. H. 59.

Ps. 32.5
Spr. 18.17

a Mark. 9.39.

b Joh. 13.13
1 Cor. 8.6c Rom. 12.6
1 Petr. 4.10.d Rom. 12.3.6
Ez. 4.7e 1 Cor. 7.7
2 Cor. 10.13.f Rom. 12.4.5
Ez. 4.16

g Gal. 3.28

J. o. H. 59.

14 Want ook het ligchaam is niet een lid, maar vele leden.

15 Indien de voort zeide: Dewijl ik de hand niet ben, zoo ben ik van het ligchaam niet; is hij daarom niet van het ligchaam.

16 En indien het oor zeide: Dewijl ik het oog niet ben, zoo ben ik van het ligchaam niet; is het daarom niet van het ligchaam?

17 Ware het gehele ligchaam het oog, waar zou het gehoor zijn? Ware het gehele ligchaam gehoor, waar zou de reuk zijn?

18 Maar nu heeft God de leden gezet, een iegelijk van dezelve in het ligchaam, gelijk Hij gewild heeft.

19 Ware zij alle maar een lid, waar zou het ligchaam zijn?

20 Maar nu zijn er wel vele leden, doch maar een ligchaam.

21 En het oog kan niet zeggen tot de hand: Ik heb u niet van nood; of wederom het hoofd tot de voeten: Ik heb u niet van nood.

22 Ja veel eer, de leden, die ons danken de zwakte des ligchaams te zijn, die zijn noodig;

23 En die ons danken de minst eerlijke leden des ligchaams te zijn, denzelven doen wij overvloediger eer aan; en onze onsterflijke leden hebben overvloediger versiering.

24 Doch onze sterflijke hebben het niet van nood; maar God heeft het ligchaam alzoa samengevoegd, gevende overvloediger eer aan hetgeen gebrek aan dezelve heeft:

25 Opdat geene tweedragt in het ligchaam zij, maar de leden voor elkander gelijke zorg zouden dragen.

26 En hetzij dat een lid lijdt, zoo lijden al de leden mede; hetzij dat een lid verheerlijkt wordt, zoo verheerlijken zich al de leden mede.

27 ^a En gelyken zij het ligchaam van Christus, en leden in het bijzonder.

28 En God heeft er sommigen in de gemeente gesteld, ^b ten eerste apostelen, ^c ten tweede profeten, ten derde leeraars,

daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, behulpzels, regeringen, menigerlei talen.

29 Zijn zij allen apostelen? Zijn zij allen profeten? Zijn zij allen leeraars? Zijn zij allen krachten?

30 Hebben zij allen gaven der gezondmakingen? Spreken zij allen met menigerlei talen? Zijn zij allen uitleggers?

31 Doch ijvert naar de beste gaven; en ik wijs u eenen weg, die nog uitnemender is.

HOOFDSTUK 13.

Hetgeen de apostel in het laatste van het voorgaande hoofdstuk beloofd had, om de Corinthiërs eenen uitnemender weg te wijzen, volbrengt hij in dit hoofdstuk, lezende dat de liefde de voornaamste gave is, naar welke de Christenen moeten staan. Hij bewijst dit door vergelijking van andere groote gaven, als: verschillende talen, profetie, wetenschap, wonderen te doen, den armen mildelijk bij te staan, kloekmoedig om den naam van Christus ook den dood te lijden, en toont dat al die gaven zonder de liefde niets zijn, vs. 1. Hij roemt de liefde, van wege hare treffelijke eigenschappen en werkingen, 4; als ook omdat zij altijd zal blijven, daar de andere gaven zullen ophouden, 8; dewijl zij in dit leven onvolmaakt zijn, 9; hetwelk hij verklaart met de gelijkenis der kennis van een kind en van een volwassen man, en van het zien in eenen spiegel, omdat de liefde meerder en treffelijker is dan geloof en hoop, 13.

Al ware het, dat ik de talen der menschen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zoo ware ik een klinkend metaal of luidende schel geworden.

2 ^a En al ware het, dat ik de gaven der profetie had, en wist al de verborgenheden en al de wetenschap; en al ware het, dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzetste, en de liefde niet had, zoo ware ik niets.

3 En al ware het, dat ik al mijne goederen tot onderhoud der armen uitspilde, en al ware het, dat ik mijn ligchaam overgaf, opdat ik verbrand zou worden, en had de liefde niet, zoo zou het mij geene nuttigheid geven.

4 De liefde is langmoedig; zij is gedultig; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet opgeblazen;

5 Zij handelt niet ongeschikkelijk, zij zoekt zich zelven niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad;

6 Zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid;

7 Zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdringt alle dingen.

8 De liefde vergaat nimmermeer; maar hetzij profeten, zij zullen te niet gedaan worden; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij kennis, zij zal te niet gedaan worden.

9 Want wij kennen ten deele, en wij profetieeren ten deele;

10 Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgeen ten deele is, te niet gedaan worden.

11 Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overlede ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik te niet gedaan hergeen eens kinds was.

12 Want wij zien nu door eenen spiegel in eenne duistere rede, maar alsdan zullen wij zien aangezicht tot aangezicht; nu ken ik ten deele, maar alsdan zal ik kennen, gelijk ook ik gekend ben.

13 En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde.

HOOFDSTUK 14.

De apostel, besluitende de voorgaande vermaning tot liefde, leert nu, dat degenen, die naar geestelijke gaven staan, meest moeten trachten naar de gave van profetieren, vs. 1; dat echter de gave van vreemde talen niet te verachten is, maar gebruikt moet worden met bijgevoegde uitlegging, 5; hetwelk hij bewijst met de gelijkenissen van een dult, eiter en basijn, 7; en toont aan, dat het strijdt tegen de natuur, en niet anders is als of men tot barbaren sprek, 10. Leert wijders dat men zoo moet bidden, dat zulks geschiedt niet alleen met den geest, maar ook met het verstand, 13; anders kan hij, die geene vreemde talen verstaat, geen amen zeggen op zulk een gebed, 16. Hij bevestigt dit met zijn eigen voorbeeld, hetwelk hij vermaant na te volgen, 18; en bewijst uit de H. Schrift, dat de vreemde talen somtijds meer eene straf, dan eene gave zijn, 21. Leert ook, dat het bespottelijk zou zijn, indien zij allen in vreemde talen spraken, maar stichtelijk, zoo zij allen profetieerden, 23. Daarna stelt hij eenige regelen, die men moet volgen in het gebruiken van buitengewone gaven, namelijk dat men alles moet doen tot stichting, 26. Als men met vreemde talen spreekt, dat een ander het uitlegge, 27; dat het profetieren geschiedt bij heiligen, 29; en dat de andere profeten daarover oordeelen, 32; dat de vrouwen in de gemeente zuigen, 34; dat deze verordeningen geboden des Heeren zijn, 37; en eindelijk, dat alles eerlijk en met orde in de gemeente moet geschieden, 40.

JAAGT de liefde na, en ijvert om de geestelijke gaven, maar meest, dat zij moogt profetieren.

2 Want die een vreemde taal spreekt, spreekt niet den menschen, maar Gode; want niemand verstaat het, doch met den geest spreekt hij verborgenheden.

J. o. H. 59.

a Matt. 7:21
Rom. 12:7b Matt. 17:20
21:21
Mark. 11:23
Luk. 17:6c Spr. 10:12
1 Petr. 4:8d 1 Cor. 10:24
Philipp. 2:1

e 2 Joh. vs. 1

f 2 Cor. 3:18

a Rom. 12:5

b Efez. 1:23

c 4:12

d 5:23

e Col. 1:21

f Efez. 4:11

g Efez. 2:20

J. o. H. 59.

3 Maar die profeteert, spreekt den menschen stichting, en vermaning, en vertroosting.

4 Die eene *vreemde* taal spreekt, die sticht zich zelven; maar die profeteert, sticht de gemeente.

5 En ik wil *wel*, dat zij allen in *vreemde* talen spreekt, maar meer, dat zij profeteert; want die profeteert, is meer dan die *vreemde* talen spreekt, tenzij dan, dat hij het uitlegge, opdat de gemeente stichting moge ontvangen.

6 En nu, broeders! indien ik tot u kwam, en sprak *vreemde* talen, wat nuttigheid zou ik u doen, zoo ik tot u niet sprak, of in openbaring, of in kennis, of in profetie, of in leerling?

7 Zelfs ook de leerenloze dingen, die geluid geven, hetzij fluit, hetzij citer, zoo zij geen onderscheid met *menschen* klank geven, hoe zal bekend worden hetgeen gesluit of op de citer gespeeld wordt?

8 Want ook indien de basuin een onzeker geluid geeft, wie zal zich tot den krijg bereiden?

9 Alzoo ook gyliden, indien zij niet door de taal eene duidelijke rede geeft, hoe zal verstaan worden hetgeen gesproken wordt? want gij zult zijn *als* die in de lucht spreekt.

10 Er zijn, naar het voorval, zoo vele soorten van stemmen in de wereld, en geene dertelze is zonder stem.

11 Indien ik dan de kracht der stem niet weet, zoo zal ik hem, die spreekt, barbaarsch zijn; en hij, die spreekt, zal bij mij barbaarsch zijn.

12 Alzoo ook zij, dewijl zij ijverig zijn naar geestelijke gaven, zoo zoekt, dat zij moogt overvloedig zijn tot stichting der gemeente.

13 Daarom, die in eene *vreemde* taal spreekt, die bidde, dat hij het moge uitleggen.

14 Want indien ik in eene *vreemde* taal bid, mijn geest bidt *wel*, maar mijn verstand is vruchteloos.

15 Wat is het dan? Ik zal *wel* met den geest bidden, maar ik zal ook met het verstand bidden; * ik zal *wel* met den geest zingen, maar ik zal ook met het verstand zingen.

16 Anderzins, indien zij dankzegt met den geest, hoe zal degene, die de plaats eens ongeleerden vervult, amen zeggen op uwe dankzegging, dewijl hij niet weet, wat gij zegt?

17 Want gij dankzegt wel behoorlijk, maar de ander wordt niet gesticht.

18 Ik dank mijnen God, dat ik meer *vreemde* talen spreek, dan zij allen;

19 Maar ik wil *liever* in de gemeente vijf woorden spreken met mijn verstand, opdat ik ook anderen moge onderwijzen, dan tien duizend woorden in eene *vreemde* taal.

20 *Broeders!* wordt geene kinderen in het verstand; maar zijt kinderen in de boosheid, en wordt in het verstand volwassenen.

21 * In de wet is geschreven: Ik zal door lieden van andere talen, en door andere lippen tot dit volk spreken, en ook alzoo zullen zij Mij niet hooren, zegt de Heere.

22 Zoo dan, de *vreemde* talen zijn tot een teken niet dengeen, die gelooven, maar den ongeloooven; en de profetie niet den ongeloooven, maar dengeen, die gelooven.

23 Indien dan de geheele gemeente bijeenvergaderd ware, en zij allen in *vreemde* talen spraken, en eenige ongeleerden of ongeloooven inkwamen, zouden zij niet zeggen, dat gij uitinnig waart?

24 Maar indien zij allen profeteerden, en een ongeloofige of ongeleerde in-

kwame, die wordt van allen overtuigd, en hij wordt van allen geoordeeld.

25 En alzoo worden de verborgene dingen zijns harten openbaar; en alzoo, vallende op *zijn* aangezicht, zal hij God aanbidden, en verkondigen, dat God waarlijk onder u is.

26 Wat is het dan, broeders? Wanneer zij zamenkomt, een iegelijk van u, heeft hij eenen psalm, heeft hij eene leer, heeft hij eene *vreemde* taal, heeft hij eene openbaring, heeft hij eene uitlegging; laat alle dingen geschieden tot stichting;

27 En zoo iemand eene *vreemde* taal spreekt, dat het door twee, of ten meeste drie *geschiede*, en bij beurte; en dat een het uitlegge.

28 Maar indien er geen uitlegger is, dat hij zwijge in de gemeente; doch dat hij tot zich zelven spreke, en tot God.

29 En dat twee of drie profeten spreken, en dat de anderen oordeelen.

30 Doch indien eenen anderen, die er zit, iets geroepenbaard is, dat de eerste zwijge.

31 Want gij kunt allen, de een na den ander profeteren, opdat zij allen leeren, en allen getroost worden.

32 En de geesten der profeten zijn den profeten onderworpen.

33 Want God is geen *God* van verwar-

ring, maar van vrede, gelijk in al de gemeenten der heiligen.

34 * Dat uwe vrouwen in de gemeenten zwijgen; want het is haar niet toegelaten te spreken, maar *bevoelen* onderworpen te zijn, gelijk ook * de wet zegt.

35 En zoo zij iets willen leeren, laat haar te huis hare eigene mannen vragen; want het staat leelijk voor de vrouwen, dat zij in de gemeente spreken.

36 Is het woord Gods van u uitgegaan? Of is het tot u alleen gekomen?

37 Indien iemand meent een profet te zijn, of geestelijk, die erkenne, dat hetgeen ik u schrijf, des Heeren geboden zijn.

38 Maar zoo iemand onwetend is, die zij onwetend.

39 Zoo dan, broeders! ijvert om te profeteren, en verhindert niet in *vreemde* talen te spreken.

40 Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.

HOOFDSTUK 15.

De apostel besijst de waarheid van de opstanding der dooden met vele grondige redenen, waarvan de eerste genomen is van de opstanding van Christus, welke hij betoogt: uit de hoofdbom zijner leer, dat hij naar de Schriften hun had voorgesteld, vs. 1; en uit de getuigenissen van Petrus, 4; van meer dan vijf honderd broeders, 6; van Jakobus en van al de apostelen, 7; en van zich zelven, 8; besluit dat anders Christus ook niet zou zijn opgewekt, 13; hetwelk hij besijst ongerijmd te zijn, alzoo daarmede zouden worden te niet gemaakt kunne getuigenissen, de gronden van het christelijk geloof en de hoop der Christenen, 14. Leert, dat Christus is degene, die de dooden zal opwekken, en dat het geschieden zal in zijne toekomst, als hij al zijne vijanden zal te niet doen, en alles Gode onderwerpen, 21; dat anders ook de doop te vergeefs gebruikt wordt voor de dooden, 29; dat de geloovigen, als ook hij zelf, te vergeefs zou vele gevaren zouden uitstaan, en de Epicuristen recht zouden hebben, 30. Daarna leert hij, dat de zelve dooden zullen opstaan met dezelfde lichamen, doch met andere geestelijke hoedanigheden, als: onverderfelijkheid, heerlijkheid, onsterfelijkheid, 35; en dat zij lichamen zullen hebben, niet gelijk Adam had, maar gelijk Christus, de Heere, nu heeft, 47. Hij openbaart ook eene verborgenheid, dat de geenen, die in de toekomst van Christus leven, niet zullen sterven, maar veranderd worden, 51; en dat alsdan * dood zal verslonden worden, waarover hij een triomfied

J. o. H. 59.

1 Tim. 2:12.

* Gen. 3:16.

Riev. 5:22.

Col. 3:18.

Tit. 2:3.

1 Petr. 3:1.

* Matt. 18:3.

19:14.

Efez. 4:11.

1 Petr. 2:12.

Dent. 28:32.

Jes. 28:11.

J. o. H. 59.

zingt en God dankt. 51. Eene vermaning aan de Corinthiers om in het geloof staande te blijven. 58.

e Gal. 1:11.

VOORTS, broeders! ik maak u bekend het evangelie, *e* dat ik u verkondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen hebt, in hetwelk gij ook staat;

b Rom. 1:16.

2 *D*oor hetwelk gij ook zalig wordt, indien zij het behoudt op zoodanige wijze, als ik het u verkondigd heb; tenzij dan dat gij te vergeefs geloofd hebt.

1 Cor. 1:21.

3 Want ik heb u lieden ten eerste overgegeven, hetgeen ik ook ontvangen heb, *e* dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften;

e Jes. 53:7.

4 En dat hij is *d* begraven, en dat hij is *e* opgewekt ten derden dage, naar de Schriften;

d Ps. 16:10.

5 En dat hij is van *C*éfas *f* gezien, *g* daarna van de twaalfen.

Jes. 53:9.

6 Daarna is hij gezien van meer dan vijf honderd broeders op eenmaal, van welke het merder *deel* nog overig is, en sommigen ook zijn ontslapen.

Jes. 53:8.

7 Daarna is hij gezien van Jakobus, daarna van al de apostelen.

Matt. 12:40.

8 En ten laatste van allen is hij ook *h* van mij, als van een' ontijdig geborene, gezien.

f Luk. 21:31.

9 Want ik ben *i* de minste van de apostelen, die niet waardig ben een apostel genaamd te worden, *k* daarom dat ik de gemeente Gods vervolgd heb.

g Joh. 20:19.

10 Doch door de genade Gods ben ik, dat ik ben; en zijne genade, die *aaa* mij *bewees* is, is niet ijdel geweest, *ma*ar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen, doch niet ik, maar de genade Gods, die met mij is.

h Hand. 9:17.

11 Hetzij dan ik, hetzij zij lieden, alzoo prediken wij, en alzoo hebt gij geloofd.

i 1 Cor. 9:1.

12 Indien nu Christus gepredikt wordt, dat hij uit de dooden opgewekt is, hoe zeggen sommigen onder u, dat er geene opstanding der dooden is?

k 2 Cor. 12:2.

13 En indien er geene opstanding der dooden is, zoo is Christus ook niet opgewekt.

l Efez. 3:8.

14 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof;

m Hand. 8:3.

15 En zoo worden wij ook bevonden valsche getuigen Gods: want wij hebben van God getuigd, dat Hij Christus opgewekt heeft, dien Hij niet heeft opgewekt, zoo namelijk de dooden niet opgewekt worden.

n Gal. 1:13.

16 Want indien de dooden niet opgewekt worden, zoo is ook Christus niet opgewekt.

o 1 Tim. 1:13.

17 En indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof te vergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonden.

p 2 Cor. 11:23.

18 Zoo zijn dan ook verloren, die in Christus ontslapen zijn.

q 12:11.

19 Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopen, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen.

r 1 Petr. 1:5.

20 Maar nu, *a* Christus is opgewekt uit de dooden, *e* is *a* de eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn.

s Col. 1:18.

21 Want dewijl *a* de dood door een' mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door een' mensch.

t Openb. 1:5.

22 Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzoo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden.

u Gen. 2:17.

23 Maar een iegelijk in zijne orde: de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in zijne toekomst.

v Rom. 5:12.

24 Daarna zal het *v* inde zijn, wanneer hij het koninkrijk aan God en den Vader zal overgegeven hebben; *w* wanneer hij zal te niet gedaan hebben alle heerschappij, en alle magt en kracht;

w 6:23.

25 *g* Want hij moet als Koning heerschen, totdat hij al de vijanden onder zijne voeten zal gelegd hebben.

x Ps. 110:1.

26 De laatste vijand, die te niet gedaan wordt, is de dood.

y Efez. 1:20.

27 *r* Want Hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen. Doch wanneer Hij zegt, dat *hem* alle dingen onderworpen zijn, zoo is het openbaar, dat Hij uitgenomen wordt, die hem alle dingen onderworpen heeft.

z Col. 3:1.

28 En wanneer hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden Dien, die hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.

aa Hebr. 2:8.

29 Anders, wat zullen zij doen, die voor de dooden gedoopt worden, indien de dooden gaanschelijk niet opgewekt worden? waarom worden zij voor de dooden ook gedoopt?

ab Ps. 8:7.

30 Waarom zijn ook wij alle nu in gevaar?

ac Matt. 11:27.

31 Ik sterf alle dag, *hetwelk ik betuig* bij onzen roem, dien ik heb in Christus Jezus, onzen Heere.

ad Efez. 1:22.

32 Zoo ik, naar den mensch, tegen de bersten gevochten heb te Efeze, wat nuttigheid is het mij, indien de dooden niet opgewekt worden? *a* Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij.

ae 1 Cor. 15:32.

33 Dwaalt niet. Kwade zamenprekeningen verderven goede zeden.

af 1 Cor. 15:33.

34 Waakt op rechtvaardiglijk, en zondigt niet. Want sommigen hebben de kennis van God niet. Ik zeg het u tot schaamte.

ag 1 Cor. 15:34.

35 Maar zal iemand zeggen: *t* Hoe zullen de dooden opgewekt worden? en met hoedanig een ligchaam zullen zij komen?

ah 1 Cor. 15:35.

36 Gij dwaast *u* hetgeen gij zaait, wordt niet levend, tenzij dat het gestorven is;

ai 1 Cor. 15:36.

37 En hetgeen gij zaait, *daarna* zaait gij het ligchaam niet, dat worden zal, maar een bloot graan, naar het voorval, van tarwe, of van eenig der andere granen.

aj 1 Cor. 15:37.

38 Maar God geeft hetzelfde een ligchaam, gelijk Hij wil, en aan een iegelijk zaad zijn eigen ligchaam.

ak 1 Cor. 15:38.

39 Alle vleesch is niet hetzelfde vleesch; *maar* een ander is het vleesch der menschen, en een ander is het vleesch der beesten, en een ander der visschen, en een ander der vogelen.

al 1 Cor. 15:39.

40 En er zijn hemelsche lichamen, en er zijn aardse lichamen; maar eene andere is de heerlijkheid der hemelsche, en eene andere der aardse.

am 1 Cor. 15:40.

41 Eene andere is de heerlijkheid der zon, en eene andere is de heerlijkheid der maan, en eene andere is de heerlijkheid der sterren; want de *een* ster verschiit in heerlijkheid van de *andere* ster.

an 1 Cor. 15:41.

42 *Alzoo* zal ook de opstanding der dooden zijn. Het *ligchaam* wordt gezaaid in verderfelikheden, het wordt opgewekt in onverderfelikheden;

ao 1 Cor. 15:42.

43 Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.

ap 1 Cor. 15:43.

44 Een natuurlijk ligchaam wordt er gezaaid, een geestelijk ligchaam wordt er opgewekt. Er is een natuurlijk ligchaam, en er is een geestelijk ligchaam.

aq 1 Cor. 15:44.

45 *Alzoo* is er ook geschreven: *u* De eerste mensch Adam is geworden tot eene levende ziel, de laatste Adam tot eenen levendmakenden geest.

ar 1 Cor. 15:45.

46 Doch het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke.

as 1 Cor. 15:46.

47 De eerste mensch is uit de aarde, aardisch; de tweede mensch is de Heere uit den hemel.

at 1 Cor. 15:47.

48 *Hoedanig de aardse is, zoodanige* zijn ook de aardse; en *hoedanig de hemelsche is, zoodanige* zijn ook de hemelschen.

au 1 Cor. 15:48.

J. o. H. 59.

Ps. 8:7.
Matt. 11:27.
Efez. 1:22.
Hebr. 2:8.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

1 Cor. 15:33.

J. o. H. 59.

2 Cor. 4:11.

y Joh. 1:15.

1 Thess. 4:16.

Matt. 24:34.

1 Thess. 4:16.

2 Cor. 5:1.

Jes. 25:8.

Hos. 13:14.

Hebr. 2:14.

1 Joh. 5:15.

49 En gelijkerwijs wij het beeld des aardsehen gedragen hebben, *alsoo* zullen wij ook het beeld des hemelischen dragen.

50 Doch dit zeg ik, broeders! dat vleesch en bloed het koninkrijk Gods niet beërven kunnen, en de verderfelijheid heerscht de onverderfelijheid niet.

51 Ziet, ik zeg u eene verborgenheid: wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden;

52 In een punt des tijds, in een oogwenk, met de laatste bazuin: want de bazuin zal slaan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden.

53 Want dit verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen.

54 En wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijkheid aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijkheid aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden dat geschreven is: «De dood is verslonden tot overwinning?»

55 Dood! waar is uw prikkel? Hell waar is uwe overwinning?

56 De prikkel nu des doods is de zonde; en de kracht der zonde is de wet.

57 «Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus.

58 Zoo dan, mijne geliefde broeders! zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

HOOFDSTUK 16.

De apostel vermaant de gemeente van Corinthe, om naar het voorbeeld van de gemeente van Galatie, eene collecte te doen voor de arme geloovigen te Jeruzalem, vs. 1. Wist aan, hoe dezelve op den eersten dag der week zeer geschikt kan geschieden, 2. en door wien deraarwaarts gezonden worden, 3. Belooft dat hij door Macedonië tot hen zal komen en eenen langen tijd bij hen blijven, 5. Geeft reden waarom hij tot het pinksterfeest te E'feze moet blijven, 8. Vermaant hen om Timotheüs vriendelijk te ontvangen en in vrede te laten vertrekken, en ook het uitsel van Apollos komst ten goede te houden, 10. Hij doet daarbij eene algemeene vermaning tot standvastigheid in het geloof en de liefde, 15; en in het bijzonder, dat zij het huisgezin van Stéfanas zouden hoorechten, daar hij zich met Fortunatus en Achaicus zeer verkwikt heeft, 15. Groot de gemeente van Corinthe, van wege de gemeenten van Azië, en bijzonder van A'quila en Priscilla, 19; en groot hem ook zelf met zijne eigene hand, 21. Verkondigt allen, die Christus niet liefhebben, den vloek, 22. Wenscht den geloovigen de genade Gods en belooft hun zijne liefde, 23.

AANGAANDE nu de verzameling, die voor de heiligen *geschiedt*, gelijk als ik aan de gemeenten in Galatie verordend heb, doet ook zij *alsoo*.

2 «Op elken eersten dag der week, legge een iegelijk van u iets bij zich zelve weg, vergaderende eenen schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft; opdat de

verzamelingen alsdan niet *eerst* geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.

3 En wanneer ik daar zal gekomen zijn, zal ik hen, die zij zult bekwaam achten door brieven, zenden, om uwe gave naar Jeruzalem over te dragen.

4 En indien het der moeite waardig moet zijn, dat ik ook zelf reizen zou, zoo zullen zij met mij reizen.

5 Doch ik zal tot u komen, wanneer ik Macedonië zal doorgestaan zijn (want ik zal door Macedonië gaan);

6 En ik zal mogelijk bij u blijven, of ook overwinteren, opdat zij mij moogt geleiden, waar ik zal henenreizen.

7 Want ik wil u nu niet zien in het voorbijgaan, maar ik hoop eenigen tijd bij u te blijven, indien het de Heere zal toelaten.

8 Maar ik zal te E'feze blijven tot den pinksterdag.

9 Want mij is eene groote en krachtige deur geopend, en er zijn vele tegenstanders.

10 Zoo nu Timotheüs komt, ziet, dat hij buiten vreeze bij u zij: want hij werkt het werk des Heeren, gelijk als ik.

11 Dat hem dan niemand verachte; maar geleidt hem in vrede, opdat hij tot mij kome: want ik verwacht hem met de broeders.

12 En wat aangaat Apollos, den broeder, ik heb hem zeer gebeden, dat hij met de broeders tot u komen zou; maar het was ganschelijk *zijn* wil niet, dat hij nu zou komen; doch hij zal komen, wanneer het hem wel gelegen zal zijn.

13 Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk.

14 Dat al uwe dingen in de liefde geschieden.

15 En ik bid u, broeders! gij kent het huis van Stéfanas, dat het is de eersteling van Acháje, en dat zij zich zelve den heiligen ter dienst hebben geschikt;

16 Dat gij ook u aan de zoodanigen onderwerpt, en aan een iegelijk, die medewerkt en arbeid.

17 En ik verblijde mij over de aankomst van Stéfanas, en Fortunatus, en Acháicus, want deze hebben vervuld, hetgeen mij aan u ontbrak:

18 Want zij hebben mijnen geest verkwikt, en ook den uwen. Erkent dan de zoodanigen.

19 U groeten de gemeenten van Azië. U groeten zeer in den Heere A'quila en Priscilla, met de gemeente, die te hunnen huize is.

20 U groeten al de broeders. «Groot elkander met eenen heiligen kus.

21 De groetenis met mijne hand, van Paulus.

22 Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij eene vervloeking, Maran-atha!

23 De genade van den Heere Jezus Christus zij met u.

24 Mijne liefde zij met u allen in Christus Jezus. Amen.

J. o. H. 60.

2 Cor. 1:15.

Rom. 16:16.

2 Cor. 13:12.

1 Thess. 5:26.

1 Petr. 5:14.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

C O R I N T H E.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van dezen brief, vs. 1: dankt Paulus God voor de vertroosting, die hij in alle verdrukkingen door Christus, anderen tot een voorbeeld, ontving, 3; en

komt daarna tot het verhaal van de groote vervolging, welke hem in Azië was overkomen, 8; uit welke hij nogtans was verlost: door hunne gedachten, 10. Betuigt dat hij niet opgegheld in de wereld, maar meest onder hen had verkeerd, 12; en dat hij ook oprecht

J. o. H. 60.

J. o. H. 60.

J. o. H. 60.

voorgenomen had weder tot hen over te komen, 15; hoewel hetzelfde nog niet was geschied, 17; niet omdat zijn woord was ja en neen, 18; daar alle beloften Gods in Christus ja en zeker zijn, 20; en door den H. Geest in ons bevestigd, 21; maar betuigt met eenen eed, dat hij zyne komst tot hen nog had uitgesteld, om hen te sparen, 23.

= Filipp. 1. 1.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, door den wij van God, en Timotheüs, de broeder, aan de gemeente Gods, die te Corinthie is, met al de heiligen, die in geheel Achaïë zijn;

6 Rom. 1. 7.

2 ⁶ Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

1 Cor. 1. 3.

3 ³ Gelooft zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der barmhertigheden, en de God aller vertroosting;

Eph. 1. 2.

4 ⁴ Die ons vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen, die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting, met welke wij zelve van God vertroost worden.

e 15. x. 1. 3.

5 ⁵ Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, alzoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.

1 Petr. 1. 3.

6 ⁶ Doch hetzij dat wij verdrukt worden, het is tot uwe vertroosting en zaligheid, f ⁷ die gedroeft wordt in de lijdstaamheid van hetzelfde lijden, hetwelk wij ook lijden; hetzij dat wij vertroost worden, het is tot uwe vertroosting en zaligheid;

d 2 Cor. 7. 6.

7 ⁷ En onze hoop van u is vast, als die weten, dat gelijk wij gemeenschap hebt aan het lijden, *gij ook altoos gemeenschap hebt aan de vertroosting.*

e Ps. 34. 20.

8 ⁸ Want wij willen niet, broeders! dat *gij onwetende zijt van onze verdrukking,*

99. 19.

9 ⁹ *die ons in Azië overkomen is, dat wij uitnemend zeer bezwaard zijn geweest boven onze magt, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook van het leven.*

f 2 Cor. 4. 17.

10 ¹⁰ Ja wij hadden al zelve in ons zelve het vonnis des doods, *opdat wij niet op ons zelve vertrouwen zouden, maar op God, die de dooden verwekt;*

g Hand. 16. 23.

11 ¹¹ *Die ons uit zoo grooten dood verlost heeft, en nu verlost, op welken wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal;*

e 1 Cor. 15. 31.

12 ¹² *Want onze roem is deze, namelijk de getuigenis van ons geweten, dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de genade Gods, in de wereld verkeerd hebben, en allermeest wij ulieden.*

k Rom. 15. 30.

13 ¹³ Want wij schrijven u geene andere dingen, dan die *gij kent, of ook erkent; en ik hoop, dat *gij* ze ook tot het einde toe erkennen zult;*

l Filipp. 1. 19.

14 ¹⁴ *Gelijkelwijs *gij* ook ten deele ons erkend hebt, dat wij uw roem zijn, *en* gelijk *gij* ook de onze zijt, in den dag van den Heere Jezus.*

m 2 Cor. 4. 15.

15 ¹⁵ *En op dit betrouwen wilde ik te voren tot u komen, opdat *gij* eene tweede genade zoudt hebben;*

n 1 Cor. 16. 3.

16 ¹⁶ *En door uwe stad naar Macedonië gaan, en wederom van Macedonië tot u komen, en van ulieden naar Judëa geleid worden.*

o Matt. 5. 37.

17 ¹⁷ *Als ik dan dit voorgenomen heb, heb ik ook ligtvaardigheid gebruikt? of neem ik het naar het vleesch voor, hetgeen ik voornem, opdat bij mij zou wezen ja, ja, en neen, neen?*

p Jakob. 5. 12.

18 ¹⁸ *Doch God is getrouwd, dat ons woord, hetwelk tot u is *geschied*, *en* niet is geweest ja en neen.*19 ¹⁹ *Want de Zoon van God, Jezus Christus, die onder u door ons is gepredikt, namelijk door mij, en Silvānus, en Timó-*

theüs, was niet ja en neen, maar is geweest ja in Hem.

20 ²⁰ *Want zoo vele beloften Gods als er zijn, die zijn in hem ja, en zijn in hem amen. Gode tot heerlijkheid door ons.*

21 ²¹ *Maar die ons met u bevestigt in Christus, en die ons gezalfd heeft, is God;*

22 ²² *Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.*

23 ²³ *g Doch ik aanroep God tot een' getuige over mijne ziel, dat ik, om u te sparen, nog te Corinthie niet ben gekomen.*

24 ²⁴ *Niet dat wij heerschappij voeren over uw geloof, maar wij zijn medewerkers uwer blijdschap; want *gij* staat door het geloof.*

HOOFDSTUK 2.

De apostel gaat voort in het verklaren van de redenen, waarom hij tot nog toe niet was gekomen, namelijk omdat hij niet met droefheid, maar met blijdschap bij hen wilde zijn, vs. 1. Betuigt dat hetgeen hij te voren van de bloedschender aan hen geschreven had, met tranen en uit liefde voor hen was geschied, 4. Beveelt hen, dat zij hem om zyne droefheid na weder zullen aankomen en vertroosten, opdat hij door te groote droefheid in geene wanhoop vervalle, 6. Verhaalt verder, hoe hij het Evangelie te Tróas alleen gepredikt had en daarna in Macedonië, 12; en betuigt, dat zijne prediking alom Gode een aangename reuk is, zoo in degenen, die behouden worden, als in degenen, die verloren gaan, 14; daar hij hetzelfde overal overzeet voorstelt, 17.

MAAR ik heb dit bij mij zelve voorgenomen, dat ik niet wederom in droefheid tot u komen zou.

2 ² *Want indien ik ulieden bedroef, wie is het toch, die mij zal vrolijk maken, dan degenen, die van mij bedroefd is geworden?*

3 ³ *En ditzelfde heb ik u geschreven, opdat ik, daar komende, niet zoo droefheid hebben van degenen, van welke ik moest verblijd worden; *en* vertrouwende van u allen, dat mijne blijdschap u aller blijdschap is.*

4 ⁴ *Want ik heb ulieden uit vele verdrukking en benauwdheid des harten, met vele tranen geschreven, niet opdat *gij* zoudt bedroefd worden, maar opdat *gij* de liefde zoudt verstaan, die ik overvloediglijk tot u heb.*

5 ⁵ *Doch indien iemand bedroefd heeft, die heeft niet mij bedroefd, maar ten deele (opdat ik hem niet bezware) ulieden allen.*

6 ⁶ *Die zoodanige is deze bestraffing genoeg, die van velen geschied is.*

7 ⁷ *Alzoo dat *gij* daarentegen hem liever moet vergeven en vertroosten, opdat de zoodanige door al te overvloedige droefheid niet eenigzins worde verslonden.*

8 ⁸ *Daarom bid ik u, dat *gij* de liefde aan hem bevestigt.*

9 ⁹ *Want daartoe heb ik ook geschreven, opdat ik uwe beproefing mogt verstaan, of *gij* in alles gehoorzaam zijt.*

10 ¹⁰ *Dien *gij* nu iets vergeeft, dien vergeef ik ook; want zoo ik ook iets vergeven heb, dien ik vergeven heb, heb ik het vergeven om uwen wil, voor het aangezicht van Christus, opdat de Satan over ons geen voordeel krijgje;*

11 ¹¹ *Want zijne gedachten zijn ons niet onbekend.*

12 ¹² *Vooris *als* ik te Tróas kwam, om het evangelie van Christus te prediken, en als mij eene deur geopend was in den Heere, zoo heb ik geene rust gehad voor mijnen geest, omdat ik Titus, mijnen broeder, niet vond;*

13 ¹³ *Maar afscheid van hen genomen hebbende, vertrok ik naar Macedonië.*

14 ¹⁴ *En Gode zij dank, die ons allen tijd doet triomferen in Christus, *en* den reuk zijner kennis door ons openbaar maakt in alle plaatsen.*

J. o. H. 60.

p Rom. 8. 16.

2 Cor. 5. 5.

Eph. 1. 13.

4. 30.

q Rom. 1. 9.

9. 1.

2 Cor. 11. 31.

Gal. 1. 29.

Filipp. 1. 18.

1 Thess. 2. 5.

1 Tim. 5. 21.

2 Tim. 4. 1.

r 1 Petr. 5. 3.

a 2 Cor. 8. 22.

Gal. 5. 10.

b 1 Cor. 5. 3.

c Hand. 16. 8.

d Col. 1. 27.

J. o. H. 60.	15 Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen, die zalig worden, en in degenen, die verloren gaan;	15 Maar tot den huidige dag toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart.	J. o. H. 60.	
Luk. 23.6.	16 « Dezen welken reuk des doods ten doode; maar genen een reuk des levens leven. En wie is tot dezendingen bekwam?	16 « Doch zoo wanneer het tot den Heere zal bekeerd zijn, zoo wordt het deksel weggenomen.	m Matt. 13.11. Rom. 11.23. 1 Cor. 2.10.	
	17 Want wij dragen niet, zelijk velen, het woord Gods te koop, maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus.	17 « De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid.	a Joh. 4.24.	
	HOOFDSTUK 3.	18 « En wij allen, met ongedrken aangezigte de heerlijkheid des Heeren als in eenen spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.	o 1 Cor. 13.12. 2 Cor. 3:7.	
	De apostel greift reden, waarom hij op het einde van het voorgaande hoofdstuk de dienst van het Evangelie zoo hoog had verheven, en beroept zich eerst op de bevestiging der Corinthiërs zelve, die door deze zijne dienst tot Christus bekeerd waren, vs. 1. Doet daarbij, dat deze kracht niet uit hem, maar uit God was, 5. Bewijst hetzelfde wijders door een vergelijking van de dienst van Mozes, welke hij eene doodelende letter in steenen tafelen bedrukt, en eene bediening der verdiensten noemt, die niet blijft; en van de dienst der apostelen, welke hij eene dienst des Geestes, des levens en der regtvaardigheid noemt, en altijd blijft, 6. Verklaart, dat op het aangezicht van Mozes een deksel lag en ook op de Joden bij het lezen der wet, alzoo dat zij het doel der wet niet verstonden, 13; welk deksel van hen zal afgenomen worden, als zij tot God zullen bekeerd zijn, 16: maar dat de dienst van het N. T. klaar is en een middel, door hetwelk de Geest des Heeren krachtig is tot onze vernieuwing, 17.	HOOFDSTUK 4.		
	BEGINNEN « wij ons zelve wederom aan te prijzen? Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of brieven van voorschrijving van u?	De apostel betuigt, dat hij het Evangelie van Christus oprecht en duidelijk voorstelt voor de gewetens van alle menschen, vs. 1; en dat, zoo hetzelfde iemand bedekt is, het bedekt is voor degenen, die verloren gaan, welker zinnen de Satan heeft verblijnd, 3. Dat deze kracht evenwel niet van de dienaars, maar van Christus is, en van God, die de harten verlicht, 5. Dat ook deze kracht zich wonderlijk in de apostelen van Christus zelve openbaart, in het overwinnen van allerlei verdrukkingen en zwaarigheden, die hen dagelijks overkomen, 8; en stelt daarna verschillende redenen van vertroosting, met welke zij zich zelve en anderen versterken, genomen uit het voorbeeld van David, 13; van de zalige opstanding, 14; van de dankbaarheid voor zulke verlossingen, 15; van de vernieuwing van den levendigen mensch, 16; en eindigend op de grootte der eeuwige heerlijkheid, die hierop zal volgen, 17.		
2 Cor. 5:12. 10:8.	2 Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle menschen;	DAAROM dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid, die ons geschied is, zoo vertragen wij niet;	a 2 Cor. 2:17.	
	3 Als die openbaar zijt geworden, dat gij een brief van Christus zijt, en door onze dienst bereid, die geschreven is niet met inkt, maar door den Geest des levenden Gods, niet ^a in steenen tafelen, ^c maar in vleeschten tafelen des harten.	2 Maar wij hebben verworpen de bedekken der schande, « niet wandelende in arglistigheid, noch het woord Gods vervalschende, maar door openbaring der waarheid ons zelve ^b aangeenaam makende bij alle gewetens der menschen, in de tegenwoordigheid Gods.	b 2 Cor. 6:4.	
Ex. 24:12. 34:1.	4 En zoodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God.	3 Doch indien ook ons evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in degenen, ^c die verloren gaan:	c 2 Cor. 2:15. 2 Thess. 2:10.	
Jer. 31:33. Ezech. 11:19. 36:26. Hebr. 8:10.	5 Niet dat wij van ons zelve bekwaam zijn iets te denken, als uit ons zelve; maar ^a onze bekwaamheid is uit God;	4 In dewelke de God dezer eeuw ^d de zinnen verblijnd heeft, <i>namelijk</i> der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het evangelie der heerlijkheid van Christus, ^e die het beeld Gods is.	d Jes. 6:10. Joh. 12:40.	
Filipp. 2:13.	6 Die ons ook bekwaam gemaakt heeft, om te zijn ^a dienaars ^f des nieuwen testaments, niet der letter, maar des Geestes: want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.	5 Want wij prediken niet ons zelve, maar Christus Jezus, den Heere; en ons zelve, dat wij uwe dienaars zijn om Jezus wil.	e Joh. 14:9. Filipp. 2:6. Col. 1:15. Hebr. 1:3.	
2 Cor. 5:18.	7 En indien de bediening des doods in letteren <i>bestaande</i> , ^g en in steenen ingedrukt, in heerlijkheid is geweest, ^a alzoo dat de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes niet konden sterk aanzien, om de heerlijkheid zijns aangezigts, die te niet gedaan zou worden;	6 Want God, ^f die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is degene, ^g die in onze harten geschene heeft, om te geeve verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.	f Gen. 1:3.	
Hebr. 8:6,8.	8 Hoe zal niet veel meer de bediening des Geestes in heerlijkheid zijn?	7 Maar wij hebben dezen schat ^a in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij van God, en niet uit ons:	g 2 Petr. 1:19.	
Ex. 24:12. 34:1. Deut. 10:2.	9 Want indien de bediening der verdiensten heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening der regtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.	8 ^a Als die in alles verdrukt worden, doch niet bennauwd; twijfelmoedig, doch niet misnoedig;	a 2 Cor. 5:1.	
Ex. 34:30.	10 Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt in dezen deele, ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid.	9 Vervolgd, doch niet daarin verlaten; nedergevoeren, doch niet verdorven;	i 1 Cor. 2:5.	
	11 Want indien hetgeen te niet gedaan wordt, in heerlijkheid was, veel meer is hetgeen blijft, in heerlijkheid.	10 ^a Altijd de doeding van den Heere Jezus in het ligchaam omdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons ligchaam zou groepenbaard worden.	a Rom. 8:17. Gal. 6:17. Filipp. 3:10. 2 Tim. 2:11.	
	12 Dewijl wij dan zoodanig hoop hebben, zoo gebruiken wij vele vrijmoedigheid in het spreken;	11 ^a Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus wil; ^b opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vleesch zou groepenbaard worden.	i 1 Petr. 4:13.	
Rom. 10:4.	13 En <i>doen</i> niet gelijkerwijs ^a Mozes, die een deksel op zijn aangezicht leide, opdat de kinderen Israëls niet zouden sterk zien ^b op het einde van hetgeen te niet gedaan wordt;	12 Zoo dan, de dood werkt wel in ons, maar het leven in ulieden.	k Ps. 44:23. Matt. 5:11. Rom. 8:36. 1 Cor. 4:9.	
Jes. 6:10. Ezech. 12:2. Matt. 13:11. Hand. 28:26. Rom. 11:8.	14 ^a Maar hunne zinnen zijn verhard geworden: want tot op den dag van heden	13 Dewijl wij nu denzelven Geest des	l 1 Cor. 15:49. Col. 3:4.	

J. o. H. 69.

a Ps. 116. 10.

o Rom. 8. 11.

1 Cor. 6. 14.

p 2 Cor. 1. 11.

q Ps. 39. 6.

Matt. 5. 12.

Rom. 8. 18.

1 Joh. 3. 2.

geloofs hebben, gelijk er geschreven is: *Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken; zoo gelooven wij ook, daarom spreken wij ook.*

14 *Wetende, dat Hij, die den Heere Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken, en met ulieden daar zal stellen.*

15 *Want al deze dingen zijn om uwentwil, opdat de vernieuwde genade, door de dankzegging van velen, overvloedig worde ter heerlijkheid Gods.*

16 *Daarom vertragen wij niet; maar hoewel onze uitwendige mensch verdorven wordt, zoo wordt nogtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag.*

17 *Want onze ligte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewigt der heerlijkheid;*

18 *Dewijl wij niet aanmerken de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet; want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig.*

HOOFDSTUK 5.

De apostel gaat voort in het beschrijven van de hoop der zaligheid, door welke wij verzekerd zijn, dat als dit lichaam, hetwelk een aardche tabernakel is, gebroken wordt, wij dan een eeuwige woonstede hebben in den hemel, vs. 1; waarmede wij verhoopen overkleed te worden, 4; vernieuw, zoo lang wij in dit lichaam inwonen, wij van den Heere uitwonen, 6. Hij vermaant, dat dan een iegelijk naarstig moet zijn, om den Heere te behagen, 9; daar wij allen voor den registerstoel van Christus moeten verschijnen, 10. Betuigt daarom ook zyne naarstigheid onder hen, 11; niet om zich zelve te prijzen, maar om hun stof van roem te geven tegen de valsehe apostelen, 12. Leert dat Christus voor allen gestorven en opgewekt is, opdat zij allen hem zouden leven, 13. Waarom hij voortaan niemand meer kent naar het vleesch, 16; maar naar de deusche schepping, die uit God is in Christus, 17; waaror zij als gezanten Gods worden gebruikt, om de menschen met God in Christus te verzoenen, 19.

a 2 Cor. 4. 7.

WANT wij weten, dat, zoo ons *aard-*sche huis dezès tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.

b Rom. 8. 23.

2 *Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede, die niet den hemel is, overkleed te worden.*

c Openb. 3. 18.

3 *Zoo wij ook bekleed en niet naakt zullen gevonden worden.*

4 *Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde; nademaal wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijk van het leven verlonken worde.*

d Rom. 8. 11.

5 *Die ons nu tot ditzelfde bereid heeft, is God, *«*die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft.*

e Rom. 8. 16.

6 *Wij hebben dan altijd goedenmoed, en weten, dat wij, inwonende in het lichaam, uitwonen van den Heere.*

f 1 Cor. 13. 12.

7 *(Want wij wandelen door gelooven niet door aanschouwen)*

8 *Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen, en bij den Heere in te wonen.*

g Matt. 23. 32.

9 *Daarom zijn wij ook zeer begeerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om hem welbehagelijk te zijn.*

h Ps. 62. 13.

10 *Want wij allen moeten openbaard worden voor den registerstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.*

i 1 Cor. 3. 8.

11 *Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden;*

doch ik hoop ook in uwe gewetens openbaard te zijn.

12 *Want wij prijzen ons zelve niet wederom aan, maar wij geven u oorzaak van roem over ons, opdat gij stof zoudt hebben tegen degenen, die in het aangezicht roemen, en niet in het hart.*

13 *Want hetzij dat wij uitlating zijn, wij zijn het Gode; hetzij dat wij gematigd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden.*

14 *Want de liefde van Christus dringt ons:*

15 *Als die dit oorleelen, dat, indien *«*voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. En hij is voor allen gestorven, opdat degenen, die leven, niet meer zich zelve zouden leven, maar dien, die voor hen gestorven en opgewekt is.*

16 *Zoo dan, wij kennen van nu aan niemand naar het vleesch; en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nogtans kennen wij hem nu niet meer naar het vleesch.*

17 *Zoo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw scheepsel: *«*het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden.*

18 *En al deze dingen zijn uit God, *«*die ons met zich zelve verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft.*

19 *Want God was in Christus de wereld met zich zelve verzoenende, hunne zonden hun niet toerekende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd.*

20 *Zoo zijn wij dan *«*gezanten van Christus wege, als of God door ons bade; wij bidden van Christus wege, laat u met God verzoenen.*

21 *Want dien, die *«*geene zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheids Gods in hem.*

HOOFDSTUK 6.

Paulus vermaant de Corinthiërs, dat zij de genade, die hun door hem als een gezant van Christus was toegediend, niet te vergeefs mochten ontvangen hebben, vs. 1; en verhaalt, hoe hij getrouw bij zyne dienst had volhield, zelfs in het midden van alle zwaarigheden en verdrukkingen, 3; mitzaders met hoedanige droefden en krachten des Geestes zijn arbeid was verzwaard geweest, 6. Verklaart wijders zyne groote gemeenschap jegens hen, 11; en richt van hen, die zelve wederkerig hem toe te dragen, 12. Vermaant hen, geen juk aan te trekken met de ongeloozigen, 14; en geen gemeenschap te hebben met de afgoden, daar de geloovigen Gods tempel zijn, 16; maar zich van die af te scheiden, 17; daar God hun Vader is, en zij zyne kinderen zijn, 18.

EN ook, *«*dat zij de genade Gods niet te vergeefs moogt ontvangen hebben.

2 *Want Hij zegt: In den aangenaamen tijd heb Ik u verhoord, en in den dag der zaligheid heb Ik u geholpen. Ziet, nu is het de welvaansname tijd, ziet, nu is het de dag der zaligheid!*

3 *Wij geven geen aanstoot in eenig ding, opdat de bediening niet gelasterd worde.*

4 *Maar wij, *«*als dienaars van God, maken ons zelve in alles aangenaam, in vele verdraagsaamheid, in verdrukkingen, in nooden, in benaauwdheden.*

5 *In slagen, in gevangnissen, in beproeven, in arbeid, in waken, in vasten, in reinheid, in kennis, in langmoedigheid, in goedertierigheid, in de Heiligen Geest, in ongereinsde liefde.*

7 *In het woord der waarheid, in de kracht van God, door de wapenen der gerechtigheid aan de register- en aan de linkerside.*

J. o. H. 69.

2 Cor. 3. 1.

10. 8.

a Rom. 14. 7.

Gal. 2. 20.

1 Thess. 3. 10.

1 Petr. 4. 2.

b Matt. 12. 30.

Joh. 15. 16.

Gal. 5. 6.

Col. 6. 13.

c Col. 3. 11.

d Jes. 43. 18.

Openb. 21. 3.

e Col. 1. 20.

f 1 Joh. 2. 2.

g 1 Joh. 3. 5.

h Rom. 3. 24.

i 25.

j Col. 1. 20.

k 2 Cor. 3. 6.

l Jes. 53. 9.

m 1 Petr. 2. 22.

n 1 Joh. 3. 5.

o Jes. 53. 12.

p Rom. 8. 3.

q Gal. 3. 13.

r 1 Cor. 3. 2.

s Hebr. 12. 15.

t Jes. 49. 8.

u Rom. 14. 13.

v 1 Cor. 10. 30.

w 1 Cor. 4. 1.

x 2 Cor. 11. 23.

J. o. H. 69.

9 Door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht; als verleiders, en nogtans waarachtigen;

9 Als onbekenden, en nogtans bekend; als stervende, en ziet, wij leven; als getuigtijd, en niet gedood;

10 Als droevig zijnde, doch altijd blijde; als arm, doch velen rijk makende; als niets hebbende, en nogtans alles bezittende.

11 Onze mond is opengedaan tegen u, o Corinthiërs! ons hart is uitgebreid.

12 Gij zijt niet naauw in ons, maar gij zijt naauw in uwe ingewanden.

13 Nu, om dezelfde vergelding te doen, (ik spreek ^{als} tot mijn kinderen) zoo wordt gij ook uitgebreid.

14 Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen: ^a want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

15 En wat samenstemming heeft Christus met Belial? of wat deel heeft de geloovige met den ongelovige?

16 Of wat zamenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden? = Want gij zijt de tempel des levenden Gods; gelijkte wij God gezegd heeft: = Ik zal in hen wonen, en Ik zal onder hen wandelen; en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn.

17 Daarom gaat uit het midden van hen, en scheid u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgen onrein is, en Ik zal ulieden aannemen.

18 En Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almagtige.

HOOFDSTUK 7.

De apostel trekt uit de voorgaande beloften Gods eene nieuwe vermaning tot heiligmaking, vs. 1; en verantwoordt wederom zijn wandel onder hen, 2; betuigt zijne bijzondere genegenheid jegens hen, zelfs in het midden van alle verdrukkingen, en houdt zich ook verzekerd van de hunne jegens hem, 3; in welk gevoelen hij door de komst van Titus nog meer is gesterkt, 6; en hoewel hij hen door zijne ernstige bestraffing te voren bedroefd had, zoo bekennt hij, dat deze droefheid nogtans eene droefheid naar God is geweest, 8; hetwelk hij aanwijst uit de vruchten dier droefheid, 10; en uit de blijdschap van Titus na zijne wederkomst, 13; die alles alzoo bij hen had bevonden, gelijk de apostel van hen vertrouwde, 14.

DEWIJL wij dan deze beloften hebben, geliefden! laat ons ons zelve reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, volindigende de heiligmaking in de vrees Gods.

2 Greft ons plaats: wij hebben niemand verongelikt, wij hebben niemand verdorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht.

3 Ik zeg dit niet tot uwe veroordeeling: want ik heb = te voren gezegd, dat gij in onze harten zijt, om samen te sterven en samen te leven.

4 Ik heb vele vrijmoedigheid in het spreken tegen u, ik heb veel roems over u; ik ben vervuld met vertroosting, ^a ik ben zeer overvloedig van blijdschap in al onze verdrukking.

5 Want ook, als wij in Macedonië gekomen zijn, zoo heeft ons vleesch geene rust gehad, ^a maar wij waren in alles verdrukt: van buiten was strijd, van binnen vrees.

6 Doch God, die de nederigen vertroost, heeft ons getroost door de komst van Titus.

7 En niet alleen door zijne komst, maar ook door de vertroosting, met welke hij over u vertroost is geweest, als hij ons verhaalde uw verlangen, uw kermen, uwen ijver voor mij; alzoo dat ik te meer verblijd ben geweest.

8 Want hoewel ik u in den zendbrief bedroefd heb, het berouwt mij niet, hoewel het mij berouwd heeft: want ik zie, dat dezelve zendbrief, hoewel voor eenen kleinen tijd, u bedroefd heeft.

9 Nu verblijde ik mij, niet omdat gij bedroefd zijt geweest, maar omdat gij bedroefd zijt geweest tot bekeering: want gij zijt bedroefd geweest naar God, zoodat gij in geen ding schade van ons geleden hebt.

10 Want de droefheid naar God werkt eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood.

11 Want ziet, ditzelfde dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe groote naastigheid heeft het in u gewrocht? ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak: in alles hebt gij u zelven bewezen rein te zijn in deze zaak.

12 Hoewel ik dan aan u geschreven heb, dat is niet om diens wil, die onregt gedaan had, noch om diens wil, dien onregt gedaan was: maar opdat onze vlijtigkeit voor u bij u openbaar zou worden, in de tegenwoordigheid Gods.

13 Daarom zijn wij vertroost geworden over uwe vertroosting; en zijn nog overvloediger verblijd geworden over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest van u allen verkwikt is geworden.

14 Want indien ik iets bij hem over u geroemd heb, zoo ben ik niet beschaamd geworden; maar gelijk wij alles met waarheid te u gesproken hebben, alzoo is ook onze roem, dien ik bij Titus geroemd heb, waarheid geworden.

15 En zijne innerlijke bewegingen zijn te overvloediger jegens u, als hij u aller gehoorzaamheid overleek, hoe gij hem met vrees en beven hebt ontvangen.

16 Ik verblijde mij dan, dat ik in alles van u vertrouwen mag hebben.

HOOFDSTUK 8.

Paulus stelt de Corinthiërs voor het voorbeeld der gemeenten in Macedonië, die eene milde handdrinking gedaan hadden voor de arme geloovigen te Jeruzalem, vs. 1; en verklaart, dat hij aan Titus had bevel gegeven, om zulks onder hen te bevorderen, 6. Hij wijst han op het voorbeeld van Christus, die arm is geworden, om ons door zijne armoede rijk te maken, 9; en vermaant hen om nu wel te volindigen, hetgeen zij voor een jaar wel hadden begonnen, 10; doch niet alzo, dat zij zelven geliek zouden hebben, om anderen te verlichten, maar om uit hunnen overvloed in de behoeften der anderen te voorzien, 13; gelijk in het verzuimen van het Manna geschied was, 15. Hij betuigt weder, dat Titus, om zulks over te brengen, tot hem gereisd was, 16; met nog een anderen broeder, die van de gemeente daartoe was verkozen, 18; om alle opsprak voor te komen, 20; en nog een derde, wiens getrouwheid nu mercaual was beproefd, zoodat hij hem als bij de gemeenten, 22.

VOORTS maken wij u bekend, broeders! de genade van God, die in de gemeenten van Macedonië gegeven is:

2 Dat in vele beproeving der verdrukking de overvloed hunner blijdschap, en hunne zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot den rijkdom hunner goedheid.

3 Want zij zijn naar vermogen, (ik betuig het) ja boven vermogen gewillig geweest;

4 Ons met vele vermaning biddende, dat wij wilden aannemen de gave en de gemeenschap dezzer bediening, die voor de heiligen geschiedt.

5 En zij deden niet alleen, gelijk wij gehoopt hadden, maar gaven zich zelven eerst aan den Heere en daarna aan ons, door den wil van God.

6 Alzoo dat wij Titus vermaanden, dat,

J. o. H. 69.

2 Sam. 12: 13.
Matt. 26: 75.
Luc. 18: 13.

Hand. 11: 29.
Rom. 15: 26.
1 Cor. 16: 2.
2 Cor. 9: 1.

J. o. H. 60.

gelijk hij te voren begonnen had, hij ook alzoo nog deze gave bij u voleinden zou.
 7 Zoo dan, gelijk gij in alles overvloedig zijt, in geloof, en in woord, en in kennis, en in alle naastigheid, en in uwe liefde tot ons, *ziet*, dat gij ook in deze gave overvloedig zijt.

8 Ik zeg dit niet als gebiedende, maar *als* door de naastigheid van anderen ook de oprechtheid uwer liefde beproevende.

9 Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, ^b dat hij om uwe wil is arm geworden, daar hij rijk was, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden.

10 En ik zeg in dezen *mine* meening: want dit is u oorbaar, als die niet alleen het doen, maar ook het willen van over een jaar te voren hebt begonnen.

11 Maar nu voleindigt ook het doen; opdat, gelijk als er geweest is de volvaardigheid des gemoeds om te willen, er ook alzoo zij het voleindigen uit hetgeen gij hebt.

c Mark. 12:43. Luk. 21:3.

12 ^c Want indien te voren de volvaardigheid des gemoeds daar is, ^d zoo is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft.

d Spr. 3:28. 1 Petr. 4:10.

13 Want dit zeg ik niet, opdat anderen zouden verligting hebben, en gij verdrukking;

14 Maar opdat uit gelijkheid, in dezen tegenwoordigen tijd, uw overvloed zij om hun gebrek te vervullen; opdat ook hun overvloed zij om uw gebrek te vervullen, opdat er gelijkheid worde.

e Ex. 16:18.

15 Gelijk geschreven is: *Die veel verzameld had, had niet over; en die weinig verzameld had, had niet te weinig.*

16 Doch Gode zij dank, die dezelfde naastigheid voor u in het hart van Titus gegeven heeft:

17 Dat hij de vermaning heeft aangenomen, en zeer naastig zijnde, gewillig tot u gereisd is.

18 En wij hebben ook met hem gezonden den broeder, die lof heeft in het evangelie door al de gemeenten;

19 En dat niet alleen, maar hij is ook van de gemeenten verkoren, om met ons te reizen, met deze gave, die van ons bediend wordt tot de heerlijkheid des Heeren zelve, en de volvaardigheid uws gemoeds;

20 Dit verhoedende, dat ons niemand moge lasteren in dezen overvloed, die van ons wordt bediend;

f Rom. 12:17.

21 ^f Als die bezorgen hetgeen eerlijk is, niet alleen voor den Heere, maar ook voor de menschen.

22 Wij hebben ook met hen gezonden onzen broeder, welken wij in vele dingen dikmaals beproefd hebben, dat hij naastig is; en nu veel naastiger, door het groot vertrouwen, dat hij heeft tot ulieden.

23 Hetzij dan Titus, hij is mijn medgezel en medarbeider bij u; hetzij onze broeders, zij zijn afgezanten der gemeenten, *en eene eer van Christus.*

24 Bewijst dan aan hen de bewijzing uwer liefde, en van onzen roem van u, ook voor het aangezicht der gemeenten.

HOOFDSTUK 9.

De apostel betuigt, dat hij genoezenam verzekerd is van de genegenheid der Corinthiërs tot het bezorgen van deze collecte, vs. 1, en heeft reeds, waarom hij de genoemde broeders tot hen heeft verzonden, namelijk, opdat alles gereed zou zijn bij zijne komst, 3; vermaant hen om mild en gewillig te geven, met verscheidene dringredenen, ontleend van Gods milden zegen, liefde en genade over degenen, die mildelijk zullen zaaien, 6; en van de dankzegging, die daarvoor zal geschieden tot God, van degenen, die hunne milddadigheid zullen deelachtig worden, 11; en van de geboden, die zij voor hen zullen doen tot God, 14.

WANT ^a van de bediening, die voor de heiligen *geschiedt*, is mij onnoodig aan u te schrijven.

2 Want ik weet de volvaardigheid uws gemoeds, van welke ik roem over u bij de Macedoniërs, dat Achae van over een jaar bereid is geweest; en de ijver, van u *begonnen*, heeft er velen verwekt.

3 Maar ik heb deze broeders gezonden, opdat onze roem, dien wij over u hebben, niet zou ijdel gemaakt worden in dezen deele; opdat (gelijk ik gezegd heb) gij bereid moogt zijn:

4 ^a En dat niet mogelijk, zoo de Macedoniërs met mij kwamen, en u onbereid vonden, wij (opdat wij niet zeggen, gij) beschaamd worden in dezen vasten grond der roeping.

5 Ik heb dan noodig geacht deze broeders te vermanen, dat zij eerst tot u zouden komen, en voorbereiden uwen te voren aangeliiden zegen; opdat die gereed zij, alzoo als een zegen, en niet als een *vrekkheid*.

6 En dit zeg ik: ^b Die spaarzaamelijk zaait, zal ook spaarzaamelijk maaien; en die in zegeningen zaait, zal ook in zegeningen maaien.

7 Een iegelijk doe, gelijk hij in zijn hart voornemt; ^c niet uit droefheid, of uit noodwang; ^d want God heeft eenen bliemoedigen geest lief.

8 En God is magtig alle genade te doen overvloedig zijn in u; opdat gij in alles te allen tijd, alle genoegzaamheid hebbende, tot alle goed werk overvloedig moogt zijn.

9 Gelijk er geschreven is: ^e *Hij heeft gestrooid, hij heeft den armen gegeven; zijne zeregtigheid blijft in dereeuwigheid.*

10 Doch die het zaad den zaaijer verleent, die verleene ook brood tot spijs, en vermenigvuldige uw gezaai, en vermeerder de vruchten uwer geregtigheid;

11 Dat gij in alles rijk wordt tot alle goeddadigheid, welke door ons werkt dankzegging tot God.

12 Want de bediening van deze dienst vervult niet alleen het gebrek der heiligen, maar is ook overvloedig door vele dankzeggingen tot God:

13 Dewijl zij door de beproefing dezer bediening God verheerlijken over de onderwerping uwer belijdenis onder het evangelie van Christus, en over de goeddadigheid der mededeeling aan hen en aan allen:

14 En door hun gebed voor u, welke naar u verlangen, om de uitnemende genade Gods over u.

15 Doch Gode zij dank voor zijne onuitsprekelijke gave.

HOOFDSTUK 10.

Paulus uit oorzaak, dat sommige valsche apostelen onder hen zeiden, dat zijn schrijven wel ernstig was, maar zijne tegenwoordigheid van gering aanzien, vs. 1; handelt van de apostolische magt, welke God hem had gegeven om de ongehoorzamen in zijne gemeente te bedwingen, 3; niet door vleeschelijke, maar door geestelijke wapenen, welke daartoe krachtig zijn door God, 4; doch betuigt, dat hem deze magt was gegeven tot stichting, en niet tot nederwerping, 8; dat hij deze magt niet alleen afwezend, door brieven, maar ook tegenwoordig zijnde, met de daad zal bewijzen tegen zulken, 10; dat hij met deze magt versterkt zijnde, het evangelie tot daartoe had verbeid, 12; niet waar anderen te voren hadden verbeid, 15; en dat hij dit nog meende te doen, niet alleen onder hen, om hen te versterken, maar ook in de landen boven hen gelegen, 16. Hij zegt dit nochtans niet om zich zelve, maar om Gods genade onder hen te roemen, 17.

VOORTS ik Paulus zelf bid u, door de zachtheid en goedertierenheid van Christus, die, tegenwoordig zijnde, wel gering ben onder u, maar afwezend stout ben tegen u;

J. o. H. 60.

a Hand. 11:29. Rom. 15:26. 1 Cor. 16:2. 2 Cor. 8:4.

b Spr. 11:24. Gal. 6:7.

c Deut. 15:7. Rom. 12:8.

d Ex. 25:2. 35:5.

e Ps. 112:9.

J. o. H. 60.

2 Ik bid dan, dat ik, tegenwoordig zijnde, niet stout moge zijn met die vrijmoedigheid, waarmee ik geacht word stoutelijk gehandeld te hebben tegen sommigen, die ons achten, als of wij naar het vleesch wandelen.

3 Want wandelende in het vleesch, voeren wij den krijg niet naar het vleesch:

4 Want de wapenen van onzen krijg zijn niet vleeschlijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten;

5 Dewijl wij de overleggingen ter neder werpen, en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, en alle gedachten gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus;

6 En gereed hebben hetgeen dient om te wreken alle ongehoorzaamheid, wanneer uwe gehoorzaamheid zal vervuld zijn.

7 Ziet gij aan wat voor oogen is? Indien iemand hij zich zelve betrouwt, dat hij van Christus is, die denke dit wederom uit zich zelve, dat gelijkterwijls hij van Christus is, alzoo wij ook van Christus zijn.

8 Want indien ik ook iets overvloediger zou roemen van onze magt, welke de Heere ons gegeven heeft tot stichting, en niet tot uwe nederwerping, zoo zal ik niet beschaamd worden;

9 Opdat ik niet zou schijnen, alsof ik u door de brieven wilde verschrikken.

10 Want de brieven (zeggen zij) zijn wel gewichtig en krachtig; maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak, en de rede is verachtelijk.

11 Dezulke bedenke dit, dat hoedanigen wij zijn in het woord door brieven, als wij afwezig zijn, wij ook zoodanigen zijn inderdaad, als wij tegenwoordig zijn.

12 Want wij durven ons zelve niet rekenen of vergelijken met sommigen, die zich zelve prijzen; maar deze verstaan niet, dat zij zich zelve met zich zelve meten, en zich zelve met zich zelve vergelijken.

13 Doch wij zullen niet roemen buiten de maan; maar dat wij, naar de maat des regels, welke maat ons God toegeedeeld heeft, ook tot u toe zijn gekomen.

14 Want wij strekken ons zelve niet te wijd uit, als die tot u niet zouden komen; want wij zijn ook gekomen tot u toe, in het evangelie van Christus;

15 Niet roemende buiten de maan in anderer lieden arbeid, maar hebbende hoop, als uw geloof zal gewassen zijn, dat wij onder ulieden overvloediglijk zullen vergroot worden naar onzen regel;

16 Om het evangelie te verkondigen in de plaatsen, die op gene zijde van u gelegen zijn; niet om te roemen in eens anders regel over hetgeen alreede bereid is.

17 Doch wie roemt, die roeme in den Heere.

18 Want niet die zich zelve prijzen, maar dien de Heere prijst, die is beproefd.

HOOFDSTUK 11.

De apostel betaelt zijnen ijver voor de Corinthiers, om hen te behouden bij de eenvoudigheid, die in Christus is, vs. 1; en vermaant hen, dat zij zich van dezelve niet laten aftrekken, gelijk Eva door den Satan verleid is, 3; overmits niet alleen geene valsche apostelen, maar zelfs geen ander apostel van Christus hun iets kon toebrengen, dat zij door hem niet hadden ontvangen, 4; want dat hij onder hen niet had gerond gelijk deze; maar zich nederig gedragen en zelfs van hen geen onderhoud ontvangen, gelijk hij wel van andere gemeenten genoten had, 6. Dit was niet geschied, omdat hij hen niet liefhad, 11; maar om aan de valsche apostelen hunnen roem te beneemen, die zich veranderden in engelen des lichts, 12. En schoon het niet wijs gehandeld is veel te roemen, 16; noch bewijst hij

nogtans, dat niemand hunner in iets kan roemen, waarin hij ook niet zou kunnen roemen, 18; ja, dat hij in lijden en arbeiden, om de zaken van Christus, hen allen overtrof, 21; benevens de zorg, die hij had voor al de gemeenten, 28; en de moeijeligheden, welke hij bij den aanvang zijner bediening te Damascus had uitgestaan, vanwaar hij over de muren der stad in eenen mand was ontkomen, 32.

19 Of gij mij een weinig verdroegt in de onwijsheid; ja ook verdraagt mij!

2 Want ik ben ijverig over u met eenen ijver Gods; want ik heb ulieden toeberaid, om *als* eene reine maagd, aan eenen man voor te stellen, *naauwlijk* aan Christus.

3 Doch ik vrees, dat niet eenigzins, gelijk de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft, alzoo uwe zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is.

4 Want indien dezene, die komt, eenen anderen Jezus predikte, dien wij niet gepredikt hebben, of indien gij eenen anderen Grest ontvangt, dien gij niet hebt ontvangen, of een ander evangelie, dat gij niet hebt aangenomen, zoo verdroegt gij hem met regt.

5 Want ik acht, dat ik nergens minder in ben geweest dan de uitnemendste apostelen.

6 En indien ik ook slecht ben in woorden, nogtans ben ik het niet in wetenschap; maar allezins zijn wij in alledingen onder u openbaar geworden.

7 Heb ik zonden gedaan, als ik mij zelve vermeld heb, opdat gij zoudt verhoogd worden? overmits ik u het evangelie Gods om niet verkondigd heb?

8 Ik heb andere gemeenten beroofd, bezoldigend *van* haar nemende, om u te bedienen; en als ik bij u tegenwoordig was en gebrek had, ben ik niemand lastig gevallen.

9 Want mijn gebrek hebben de broeders vervuld, die van Macedonië kwamen; en ik heb mij zelve in alles gehouden zonder u te bezwaren, en zal mij *nog* alzoo houden.

10 De waarheid van Christus is in mij, dat deze roem in de gewesten van Achaë aan mij niet zal verhandeld worden.

11 Waarom? Is het, omdat ik u niet lief heb? God weet het!

12 Maar wat ik doe, dat zal ik nog doen, om de oorzaak af te snijden den genen, die oorzaak hebben willen, opdat zij in hetgeen zij roemen, bevonden mogen worden gelijk als wij.

13 Want zulke valsche apostelen zijn bedriegelijke arbeiders, zich veranderende in apostelen van Christus.

14 En het is geen wonder; want de Satan zelf verandert zich in eenen engel des lichts.

15 Zoo is het dan niets groots, indien ook zijne dienaars zich veranderen, als *warea* zij dienaars der gerechtigheid; van welke het einde zal zijn naar hunne werken.

16 Ik zeg wederom, dat niemand meene, dat ik onwijs ben; doch zoo niet, neemt mij aan *dan* als eenen onwijze, opdat ik ook een weinig moge roemen.

17 Dat ik spreek, spreek ik niet naar den Heere, maar als in onwijsheid, in dezen vasten grond der roeping.

18 Dewijl velen roemen naar het vleesch, zoo zal ik ook roemen.

19 Want gij verdraagt gaarne de onwijzen, dewijl gij wijs zijt.

20 Want gij verdraagt het, zoo u iemand dienstbaar maakt, zoo u iemand opeet, zoo iemand *van* u neemt, zoo zich iemand verheft, zoo u iemand in het aangezicht slaat.

21 Ik zeg *dit* naar oneer, gelijk of wij zwak waren geweest; *maar* waarin

J. o. H. 60.

a Lev. 21:13.

b Gen. 3:4. Joh. 8:44.

c Gal. 1:8.

d 1 Cor. 9:12.

e Hand. 20:33. 2 Cor. 12:13. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.

f Philipp. 4:15.

g 2 Cor. 10:13. 12:5, 6.

h Philipp. 3:4.

n Ezer. 6:13. enz.

b Jer. 1:10.

c 2 Cor. 13:10.

d 2 Cor. 3:1. 5:12.

e Ezer. 4:7.

Jes. 65:16. Jer. 9:23. 1 Cor. 1:31.

Spr. 27:2.

- J. o. H. 69.
—
i Hand. 22, 3.
k 1 Cor. 15, 10.
l Hand. 9, 16.
2 Cor. 6, 4.
m Deut. 25, 3.
n Hand. 16, 22.
o Hand. 14, 19.
p Hand. 27, 9.
q Hand. 20, 18.
r 1 Cor. 8, 13.
s Rom. 1, 9.
2 Cor. 2, 23.
Gal. 1, 20.
Philipp. 1, 8.
1 Thess. 2, 3.
t Hand. 9, 24.
- iemand stout is, (ik spreek in onwijsheid) *daar* ben ik ook stout.
22 Zijn zij Hebrëen? ik ook. Zijn zij Israëlieten? ik ook. Zijn zij het zaad van Abraham? ik ook.
23 Zijn zij dienaars van Christus? (ik spreek onwijs zijnde) *hij* ben boven *hen*; (in arbeid overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangnissen overvloediger, in doodsgevaar menigmaal.
24 Van de Joden heb ik *veertig slagen* men een, vijftmaal ontvangen.
25 *3* Driemaal ben ik met roeden gegee- seld geweest, *4* eens ben ik gesteenigd, *5* driemaal heb ik schipbreuk geleden, eenen *ganschen* nacht en dag heb ik in de diepte overgebracht.
26 In het reizen menigmaal in gevaren van rivieren, in gevaren van moorde- naars, in gevaren van *mijn* geslacht, in gevaren van de Heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn, in gevaren op de zee, in gevaren onder de valsche broeders;
27 In arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid.
28 Zonder de dingen, die van buiten zijn, overvalt mij dagelijks *de* zorg van al de gemeenten.
29 *9* Wie is er zwak, dat ik niet zwak ben? Wie wordt er geërgerd, dat ik niet brande?
30 Indien men moet roemen, zoo zal ik roemen de dingen mijner zwakheden.
31 *10* De God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, die geprezen is in der eeuwigheid, weet dat ik niet lieg.
32 De stadhouder *11* van den koning Aristas in Damascus bezette de stad der Damaskenen, willende mij vangden;
33 En ik werd door een venster in ene mand over den muur nedergelaten, en ontvlood zijne handen.

HOOFDSTUK 12.

De apostel, om te toonen, welke groote oor- zaak hij heeft om te roemen, verhaalt hoe hij in den derden hemel is opgetrokken geweest, en aldaar heeft gehoord hetgeen geen mensch kan uitspreken, vs. 1; doch dat hem tot zyne verandering een engel des Satans was gegeven, die hem met vuisten sloeg, 7; tegen welken hij God driemaal had gebeden en antwoord bekomen, dat Gods genade hem genoeg moest zijn, 8; waarom hij liever reent in zijne zwachtheid en nederigheid, 10. Hij verontschuldigt zich, dat hij wederom moet roemen over de ware kenmerken van zijn apostelschap onder hen, 11; die zij echter in der daad genoeg waren gewaar geworden, 12. Betuigt, dat hij nu ten derde male tot hen zal komen, zonder hen in iets lastig te willen vallen, 14; even als anderen door hem gezonden, noch ook Titus hun in iets lastig geweest zijn, 16. Waarschuwt hen eindelijk, om de gebreken van twist, hoogmoed, hoer- rij, enz. onder hen te beteren eer hij komt, opdat hij tot zijn bedrven niet genood- zaakt zij, zijne apostolische magt over zoan- digen te gebruiken, 20.

TE roemen is mij waarlijk niet oor- baar: want ik zal komen tot gezin- ten en openbaringen des Heeren.

2 *10* Ik ken een' mensch in Christus, voor veertien jaren tot het *geschied* zij in het ligchaam, weet ik niet, of buiten het ligchaam, weet ik niet, God weet het), dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel;
3 En ik ken een' zoodanig mensch (of het in het ligchaam, of buiten het lig- chaam *geschied* zij), weet ik niet, God weet het),
4 Dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs, en gehoord heeft onuitspre- kelijke woorden, die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken.

5 Van den zoodanig zal ik roemen; doch van mij zelven zal ik niet roemen, dan in mijne zwakheden.

6 Want zoo ik roemen wil, ik zal niet onwijs zijn, want ik zal de waarheid zeg- gen; maar ik houde *daarvan* af, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet, dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.

7 En opdat ik mij door de uitnemend- heid der openbaringen niet zou verhef- fen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, *naamlijk* een engel des Satans, *8* dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen.

8 Hierover heb ik den Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zou wiken.

9 En hij heeft tot mij gezegd: *11* Mijne genade is u genoeg; want mijne kracht wordt in zwakheden volbragt. Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwak- heden, opdat de kracht van Christus in mij wone.

10 Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in nooden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus wil: want als ik zwak ben, dan ben ik magtig.

11 Ik ben roemende onwijs geworden, zij hebt mij genoodzaakt: want ik be- hoorde van u geprezen te zijn; want ik ben in geen ding minder geweest dan de uitnemendste apostelen, hoewel ik niets ben.

12 *De* merkteekenen van eenen apostel zijn onder u betoond in alle lijdzaam- heid, met teekenen, en wonderen, en krachten.

13 Want wat is er, waarin zij minder geweest zijt dan de andere gemeenten, anders, dan dat ik zelf u niet lastig ben geweest? Vergeeft mij dit ongelijk.

14 Ziet, ik ben ten derde maal gereed, om tot u te komen, en zal u niet lastig zijn: *15* want ik zoek niet het uwe, maar u: want de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen.

15 En ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uwe zielen ten koste gegeven wor- den; hoewel ik, u overvloediger bemin- nende, weiniger bemind worde.

16 Doch het zij zoo, ik heb u niet be- zwaard; maar alzoo ik lastig was, heb ik u niet bedrog gevangen.

17 Heb ik door iemand dergenen, die ik tot u gezonden heb, van u mijn voor- deel gezocht?

18 Ik heb Titus gebeden, en den broe- der medegezonden; heeft ook Titus van u zijn voordeel gezocht? hebben wij niet in denzelfden geest gewandeld? *19* hebben wij niet *gewandeld* in dezelve voetstappen?

19 Meent gij wederom, dat wij ons bij u verontschuldigen? Wij spreken in de tegenwoordigheid van God en Christus; en dit alles, geliefden! tot uwe stich- ting.

20 Want ik vrees, dat als ik gekomen zal zijn, ik u niet eenigzins zal vinden zoodanigen als ik wil, en *dat* ik van u zal gevonden worden zoodanig als zij niet wilt; dat er niet eenigzins *uwa* twisten, nijdigheden, toorn, gekijf, achterklap, oorblikzingen, opgeblazenheden, beroer- ten.

21 Opdat wederom, als ik zal gekomen zijn, mijn God mij niet vernedere bij u, en ik rouw hebbe over velen, die te voren gezondigd hebben, en die zich niet be- keerd zullen hebben van de onreinigheid, en hoerarij, en ontuchtigheid, die zij gedaan hebben.

HOOFDSTUK 13.

De apostel betuigt nu weder, zoo de voor- gaande zonden niet verbeterd waren, dat hij zal komen, om zonder verder uitstel de daders derzelve te straffen, vs. 1; en hen met de daad te doen bevinden, hoe knach- tig Christus in hem was, 3. Hij vermaant hen, zich zelven te onderzoeken of Christus

J. o. H. 63.

in hen is, 5. Wenscht dat zij de straf voor-
komen door weldoen, 7; en verklaart zich
alsdan over hen te zullen verblijden, 9; al-
zoo zijne magt moet strekken tot alrechten-
en niet tot verberking, 10. Besluit daarna
den brief met eene vermaning tot verschei-
dene christelijke deugden, 11; de gewone
groeten, 12; en met een gebed voor hen tot
God den Vader, den Zoon, en den H. Geest, 13.

DIT is de derde maal, dat ik tot u kom:
in den mond van twee of drie ge-
tuigen zal alle woord bestaan.

2 Ik heb het te voren gezegd, en zeg
het te voren als tegenwoordig zijnde de
tweede maal, en ik schrijf het nu afwe-
zende aan degenen, die te voren gezond-
digd hebben, en aan al de anderen, dat,
zoo ik wederom kom, ik hen niet zal
sparen;

3 Dewijl gij zoekt eene proeve van
Christus, die in mij spreek, welke in u
niet zwak is, maar krachtig is onder u.

4 Want hoewel hij gekruist is door
zwakheid, zoo leeft hij nogtans door de
kracht Gods. Want ook wij zijn zwak
in hem, maar zullen met hem leven
door de kracht Gods in u.

5 Onderzoekt u zelve, of gij in het
geloof zijt, beproeft u zelve. Of kent
gij u zelve niet, dat Jezus Christus in

u is? tenzij dat gij eenigzins verwer-
pelijk zijt.

6 Doch ik hoop, dat gij zult verstaan,
dat wij niet verwerpelijk zijn.

7 En ik wensch van God, dat gij geen
kwaad doet; niet opdat wij beproefd
zouden bevonden worden, maar opdat
gij het goede zoudt doen, en wij als
verwerpelijk zouden zijn.

8 Want wij vermogen niets tegen de
waarheid, maar voor de waarheid.

9 Want wij verblijden ons, wanneer
wij zwak zijn, en gij sterk zijt. En wij
wenschen ook dit, namelijk uwe volma-
king.

10 Daarom schrijf ik afwezende deze
dingen, opdat ik niet, tegenwoordig
zijnde, strengheid zou gebruiken, naar de
maat, ¹die mij de Heere gegeven heeft
tot opbouw, en niet tot nederwerping.

11 Voorts, broeders! zijt blijde, wordt
volmaakt, zijt getroost, ²zijt eensgezind,
³leef in vrede; en de God der liefde en
des vredes zal met u zijn.

12 Groet elkander met eenen heiligen
kus. U groeten al de heiligen.

13 De genade van den Heere Jezus
Christus, en de liefde van God, en de
gemeenschap des Heiligen Geestes, zij
met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

GALATEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrijven van den brief, vs. 1; de ge-
wone groet, 3; en eene dankzegging tot
God, 4; bestraft de apostel de gemeenten
van Galatië, dat zij zoo spoedig waren af-
geweken van de apostolische leer, 6; daar
er toch geen andere leer tot zaligheid kan
zijn, 7; al ware het dat een engel dezelve
predikte, 8. De leer toch, welke hij haar ge-
predikt had, had hij niet van menschen,
maar van den Heere Christus zelve geleerd,
10; hetwelk hij bewijst uit zijnen eersten
staat en over in het Jodendom, 13; en uit
zijne wonderbare bekering en roeping tot
het apostelschap, 15; nitsgraders daarmed,
dat hij geroepen zijnde, met de andere apo-
stelen over de leer niet heeft gesproken,
maar terstond naar Arabië is gered, 17;
en eerst na drie jaren van zijne dienst Pe-
trus en Jakobus alleen heeft gezien, 18;
vervolgens is hij weder naar Syrië en Cil-
cien vertrokken, zijnde hij niet dan bij ge-
ruchten aan de gemeenten in Judëa be-
kend, 21.

PAULUS, een apostel, (geroepen niet
van menschen, noch door een mensch,
maar ¹door Jezus Christus, en God den
Vader, die hem uit de dooden opgewekt
heeft.)

2 En al de broeders, die met mij zijn,
aan de gemeenten van Galatië:

3 ²Genade zij u en vrede van God den
Vader, en onzen Heere Jezus Christus;

4 ³Die zich zelve gegeven heeft voor
onze zonden, opdat hij ons trekken zou
uit deze tegenwoordige booze wereld,

naar den wil van onzen God en Vader;

5 Denwelken zij de heerlijkheid in alle
eeuwigheid. Amen.

6 Ik verwonder mij, dat gij zoo haast
wijken van dengenen, die u in de ge-
nade van Christus geroepen heeft, over-
gebracht wordt tot een ander evangelie:
7 Daar er geen ander is; maar er zijn
sommingen, ⁴die u ontmoeten, en het evan-
gelie van Christus willen verkeer.

8 ⁵Doch al ware het ook, dat wij, of een
engel uit den hemel u een evangelie ver-
kondigde, buiten hetgeen wij u verkond-
igd hebben, die zij vervloekt.

9 Gelijk wij te voren gezegd hebben,
zoo zeg ik ook nu wederom: Indien u
iemand een evangelie verkondigt, buiten
hetgeen gij ontvangen hebt, die zij ver-
vloekt.

10 Want ⁶predik ik nu de menschen, of
God? ⁷Of zoek ik menschen te behagen?
Want indien ik nog menschen behaagde,
zoo ware ik geen diensknacht van Chris-
tus.

11 ⁸Maar ik maak u bekend, broeders!
dat het evangelie, hetwelk van mij ver-
kondigd is, niet is naar den mensch.

12 Want ik heb ook hetzelfde niet
van een mensch ontvangen, noch ge-
leerd, maar door de openbaring van
Jezus Christus.

13 ⁹Want gij hebt mijnen omgang ge-
hoord, die eertijds in het Jodendom was,
dat ik uitnemend zeer de gemeente Gods
vervolgde, en dezelve verwoestte;

14 En dat ik in het Jodendom toenam
boven velen van mijnen onderdom in
mijn geslacht, zijnde overvloedig ijverig
voor mijne vaderlijke inzettingen.

15 ¹⁰Maar wanneer het Gode behaagd
heeft, die mij van mijner moeders lijf
aan afgezonderd heeft, en geroepen door
zijne genade,

16 Zijnen Zoon in mij te openbaren,
¹¹opdat ik denzelven door het evangelie
onder de Heidenen zou verkondigen, zoo
ben ik terstond niet te rade gegaan
met vleesch en bloed;

17 En ben niet wederom gegaan naar
Jeruzalem tot degenen, die vóór mij
apostelen waren; maar ik ging henen
naar Arabië, en keerde wederom naar
Damaskus.

18 Daarna kwam ik na drie jaren weder

J. o. H. 63.

2 Cor. 10:8.

4 Rom. 12:16.

1 Cor. 1:10.

Philipp. 2:2.

1 Petr. 3:8.

4 Rom. 12:18.

Hebr. 12:14.

f Rom. 16:16.

1 Cor. 16:20.

1 Thess. 5:26.

1 Petr. 5:14.

J. o. H. 58.

2 Cor. 11:4.

f 1 Thess. 2:4.

g Jakob. 4:4.

4 1 Cor. 13:1.

f Efez. 3:3.

k Hand. 8:3.

9 1.

22 4.

26 9.

Philipp. 3:6.

1 Tim. 1:13.

l Hand. 9:15.

13:2.

m Hand. 9:15.

13:2.

Gal. 2:8.

Efez. 3:8.

n Matt. 16:17.

a Num. 35:40.

Deut. 17:6.

Matt. 18:16.

Joh. 8:17.

Hebr. 10:28.

b 1 Cor. 11:23.

J. o. H. 58.

a Tit. 1:5.

b Rom. 1:7.

1 Cor. 1:3.

Efez. 1:2.

1 Petr. 1:2.

c Matt. 20:28.

Gal. 2:20.

Efez. 5:2.

Tit. 2:14.

Hebr. 9:14.

d Hand. 13:1.

J. o. H. 58.

te Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef bij hem vijftien dagen.

19 En ik zag geen anderen van de apostelen, dan Jakobus, den broeder des Heeren.

20 Hetgeen nu ik u schrijf, ziet, ik getuig voor God, dat ik niet lieg!

21 Daarna ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilicië.

22 En ik was van aangezicht onbekend aan de gemeenten in Judëa, die in Christus zijn.

23 Maar zij hadden alleenlijk gehoord, dat men zeide: Degenen, die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, hetwelk hij eertijds verwoestte.

24 En zij verheerlijkten God in mij.

HOOFDSTUK 2.

De apostel verhaalt, dat hij te Jeruzalem met de voornaamste apostelen, Jakobus, Petrus en Johannes, een zamenleefde gemeenschap had, en dat hij dezelven in alle deelen voor zooveel erkend had, zonder er iets af of bij te doen, vs. 1. dat hij tegen de valsche broeders Titus verdorpen had, dat hij niet zou besneden worden, 3. dat de apostelen, tot een teken van eenheid in de leer, hem en Barnabas de rechterhand der gemeenschap hebben gegeven, 7. met beding, dat zij onder de Heidenen en de andere apostelen onder de Joden zouden prediken, 9. alleen dat zij voor de arme Joden bij de Heidenen zouden zorgen, 10. Betuigt ook, dat hij daarna te Antiochie Petrus heeft bestraft, omdat hij te voren onder de Heidenen de Christelijke vrijheid geluikt hebbende, dezelven om eeniger Joden wil wafte, en alzoo door zijn voorbeeld de Heidenen tot het Jodendom bragt, 11. Daarna bewijst hij, dat de mensch niet wordt geregtvaardigd door de werken der wet, maar door het geloof van Christus, 15. en dat Christus door deze leer niet gesteld wordt tot een' dienaar der zonde, 17. vermits het geloof in Christus ook leert en verrijst de doodslag der zonde en een nieuw leven, 19. Bewijst verder, dat zoo de zerechtigheid uit de wet ware, Christus dan te vergeefs zou gestorven zijn, 21.

DAARNA ben ik, na veertien jaren, wederom naar Jeruzalem opgegaan met Barnabas, ook Titus medegenomen hebbende.

2 En ik ging op een reene openbaring, en stelde hun het evangelie voor, dat ik predik onder de Heidenen; en in het bijzonder aan degenen, die in achtung waren, opdat ik niet enigzins te vergeefs zou loopen of geloopt hebben.

3 Maar ook Titus, die met mij was, een Griek zijnde, werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden.

4 En dat om der ingekropene valsche broeders wil, die van bezijden ingekomen waren, om te verspielen onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, opdat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen.

5 Denwelken wij ook niet een uur hebben geweken met onderwerping, opdat de waarheid van het evangelie bij u zou verblijven.

6 En van degenen, die geacht waren wat te zijn, hoedanigen zij eertijds waren, verschilt mij niet, want God neemt den persoon des menschen niet aan; want die geacht waren, hebben mij niets toegebracht.

7 Maar daarentegen, als zij zagen, dat aan mij het evangelie der voorhuld toebetrouwd was, gelijk aan Petrus dat der besnijdenis;

8 (Want die in Petrus krachtelijk wrocht tot het apostelschap der besnijdenis, die wrocht ook krachtelijk in mij onder de Heidenen;)

9 En als Jakobus, en Cefas, en Johannes, die geacht waren pilaren te zijn, de genade, die mij gegeven was, bekenden, gaven zij mij en Barnabas de rechterhand der gemeenschap, opdat wij tot de

Heidenen, en zij tot de besnijdenis zouden gaan;

10 Alleenlijk, dat wij den armen zonden gedenken; hetwelk zelf ik ook benaastig heb te doen.

11 En toen Petrus te Antiochie gekomen was, wederstond ik hem in het aangesigt, omdat hij te bestraffen was.

12 Want eer sommigen van Jakobus gekomen waren, at hij mede met de Heidenen; maar toen zij gekomen waren, ontrok hij zich en scheide zich zelve af, vreezezende degenen, die uit de besnijdenis waren.

13 En ook de andere Joden vriendsden met hem; alzoo dat ook Barnabas mede afgetrokken werd door hunne vezinzing.

14 Maar als ik zag, dat zij niet regt wandelden naar de waarheid van het evangelie, zeide ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid: Indien gij, die een Jood zijt, naar heidensehe wijze leeft, en niet naar joodsche wijze, waarom noodzaakt gij de Heidenen naar de joodsche wijze te leven?

15 Wij zijn van nature Joden, en niet zondaars uit de Heidenen;

16 Doch wetende, dat de mensch niet geregtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zoo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden geregtvaardigd worden uit het geloof van Christus, en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vleesch zal geregtvaardigd worden.

17 Maar indien wij, die in Christus zoeken geregtvaardigd te worden, ook zelve zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.

18 Want indien ik, hetgeen ik afgebroken heb, datzelfde wederom opbouw, zoo stel ik mij zelve tot een' overtreder.

19 Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou.

20 Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vleesch leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, die mij liefgehad heeft, en zich zelve voor mij overgegeven heeft.

21 Ik doe de genade Gods niet te niet; want indien de regtvaardigheid door de wet is, zoo is dan Christus te vergeefs gestorven.

HOOFDSTUK 3.

De apostel, na eene ernstige berisping aan de Galatiërs, bewijst verder, dat de mensch niet wordt geregtvaardigd door de werken der wet, maar door het geloof in Christus, vs. 1. vermits zij zelve hadden bevonden, dat zij de gaven des Geestes niet door de wet, maar door het geloof ontvangen hadden, 2. Hij bewijst dit ook met het voorbeeld van Abraham, die een vader is van alle geloovigen, 6. en uit eenzige duidelijke getuigenissen der Heilige Schrift, 10. Betuigt dat Christus ons van den vloek der wet verlost en de zegening verkregen heeft, 13. dat door deze leer de wet niet te niet gedaan, noch krachteloos gemaakt wordt, noch tegen de beloften Gods is, 15. maar dat de wet ons de zonden aanwijst, 19. en als een tuchtmeester tot Christus leidt, 21. Daarna leert hij, hoe de wet van Mozes door Christus voor alle geloovigen is vervuld, 23. zonder onderscheid van volken of hoedanigheden, 28. dewijl die allen Abraham's zaad zijn, 29.

O GIJ uitzinnige Galaten! wie heeft u betooverd, dat gij der waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn; denwelken Jezus Christus voor de oogen te voren geschilderd is geweest, onder u gekruist zijnde?

2 Dit alleen wil ik van u leeren: hebt gij den Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?

3 Zijt gij zoo uitzinnig? daar gij met den Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vleesch?

J. o. H. 58.

g Hand. 11. 30.
24. 17.
Rom. 15. 25.
1 Cor. 16. 1.
2 Cor. 8. 1.
9. 1.

A Hand. 10. 28.

i Hand. 13. 38.
Rom. 3. 28.
8. 3.
Hebr. 7. 18.

A Rom. 3. 20.

Gal. 3. 11.

f Rom. 7. 4.

m Rom. 14. 7.
2 Cor. 5. 15.
1 Thess. 5. 10.
Hebr. 9. 14.
1 Petr. 4. 2.

n Gal. 1. 4.
Eph. 5. 12.
Tit. 2. 14.

o Hebr. 7. 11.

e Gal. 5. 7.

o Rom. 1. 9.

9. 1.

2 Cor. 1. 23.

11. 31.

1 Thess. 2. 5.

1 Tim. 5. 21.

2 Tim. 4. 1.

a Hand. 15. 2.

b Hand. 19. 21.

c Hand. 16. 3.

1 Cor. 9. 21.

d Hand. 15. 24.

e Deut. 10. 17.

2 Kron. 19. 7.

Job. 34. 19.

Hand. 10. 34.

Rom. 2. 11.

Eph. 6. 9.

Col. 3. 25.

1 Petr. 1. 17.

f Hand. 9. 15.

13. 2.

22. 21.

Gal. 1. 16.

Eph. 3. 8.

J. o. H. 58.

4 Hebt gij zooveel te vergeefs geleden? indien maar ook te vergeefs!

5 Die u dan den Geest verleent, en krachten onder u werkt, doet Hij dat uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?

6 ^b Gelijkerwijs Abraham Gode geloofd heeft, en het is hem tot regtvaardigheid gerekend;

7 Zoo verstaat gij dan, dat degenen, die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn.

8 En de Schrift, te voren ziende, dat God de Heidenen uit het geloof zou regtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het evangelie verkondigd, zeggende: « In u zullen al de volken gezegend worden.

9 Zoo dan, die uit het geloof zijn, worden gezegend met den geloovigen Abraham.

10 Want zoo velen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek: want er is ^d geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

11 « En dat niemand door de wet regtvaardigd wordt voor God, is openbaar: want de regtvaardige zal uit het geloof leven.

12 Doch de wet is niet uit het geloof; maar ^e de mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

13 Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, en vloek geworden zijnde voor ons: want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt.

14 Opdat de zegening van Abraham tot de Heidenen komen zou in Christus Jezus, en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.

15 Broeders! ik spreek naarden mensch: ^k zelfs eens menschen verbond, dat bevestigd is, doet niemand te niet, of niemand doet daartoe.

16 Nu zoo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad; esproken. Hij zegt niet: En den zaden, als van velen; maar als van een: En uwen zade; hetwelk is Christus.

17 En dit zeg ik: het verbond, dat te voren van God bevestigd is op Christus, wordt door de wet, die ^a na vier honderd en dertig jaren gekomen is, niet krachteloos gemaakt, om de belofte niet te doen.

18 « Want indien de erfenis uit de wet is, zoo is zij niet meer uit de beloftenis; maar God heeft te Abraham door de beloftenis genadiglijk gegeven.

19 Waartoe is dan de wet? « Zij is om der overtredingen wil daarbij gesteld, totdat het zaad zou gekomen zijn, dien het beloofd was; en zij ^p is door de engelen besteld in de hand ^q des Middelaars.

20 En de middelaar is niet middelaar van eenen, maar God is een.

21 Is dan de wet tegen de beloftenissen Gods? Dat zij verre; want indien er eene wet gegeven ware, die magtig was levend te maken, zoo zou waarlijk de regtvaardigheid uit de wet zijn.

22 « Maar de Schrift heeft het alles onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus aan de geloovigen zou gegeven worden.

23 Doch eer het geloof kwam, waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden.

24 « Zoo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden geregvaardigd worden.

25 Maar als het geloof gekomen is, zoo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.

26 « Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus.

27 « Want zooveel als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.

28 Daarin is noch Jood noch Griek; daarin is noch dienstbare noch vrije; daarin is geen man en vrouw: « want gij allen zijt één in Christus Jezus.

29 « En indien gij van Christus zijt, zoo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de beloftenis erfgenamen.

HOOFDSTUK 4.

De apostel verklaart wyders, hetgeen hij te voren gezegd had van het tuchtmeesterschap der wet, met eene crykenis, genomen van een onmondig kind, dat nog onder voogden staat, vs. 1; en betuigt, dat wij nu door de komst van den Zoon Gods in het vleesch van de voogdij en de dienstbaarheid der wet zijn verlost, 4; zoodat wij nu kinderen Gods zijn, die, mondig geworden zijnde, onze erfenis zelve mogen bezitten, 6. Hij bestraft de Galaten, dat zij, van de heidenen afgedroeg bekeerd zijnde, zich wederom bezagen tot de dienstbaarheid van uitwendige plechtigheden, 8; vermaant hen, te volharden in den over en goede genzinnheid tot hem, met welke zij het evangelie eerst ontvangen hadden, 12; en waarschuwte hen tegen den verkeerdigen over de valsche leer, 17; veracht daarna deze bestraffing met eene liefdelijke toespraak, wenshende bij hen te mogen zijn, 19. Bewijst voorts uit de wet zelve, dat wij aan hare dienstbaarheid niet meer zijn onderworpen, noch door haar kunnen geregvaardigd worden, en past dit toe met de voorbeelden van de twee zonen Abrahams Izaak en Ismael, en van hunne moeders, Sara en Hagar, 21; als ook van den berg Sinai en de stad Jeruzalem, waardoor de twee verboden worden aangeduid, 24; leert, dat niet Izaak de erfenis door de belofte van het evangelie te verkrijgen is, hoewel niet vervolgert, 25; en dat degenen, die door de wet zoeken zalig te worden, met Ismael van de erfenis zullen worden verstoeten, 30.

DOCH ik zeg, zoo langen tijd als de erfgenamen een kind is, zoo verschilt hij niets van een dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles.

2 Maar hij is onder voogden en verzorgers, tot den tijd van den vader te voren gesteld.

3 Alzoo wij ook, toen wij kinderen waren, zoo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen der wereld.

4 « Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, ^a geworden onder de wet;

5 Opdat hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou, ^c en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.

6 « En overmits gij kinderen zijt, zoo heeft God den Geest zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, die roept: Abba, Vader!

7 Zoo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zoo zijt gij ook een erfgenaam van God door Christus.

8 Maar toen, als gij God niet kendet, diendet gij degenen, ^e die van nature geene Goden zijn;

9 En nu als gij God kent, ja veel meer van God gekend zijt, hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme eerste beginselen, welke gij wederom van voren aan wilt dienen?

10 « Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren.

11 Ik vrees voor u, dat ik niet eenigzins te vergeefs aan u gearbeid heb.

12 Weest gij als ik, want ook ik ben als gij; broeders! ik bid u; gij hebt mij geen ongelyk gedaan.

13 En gij weet, dat ik u door zwakheid des vleesches het evangelie eerstmaal verkondigd heb;

14 En mijne verzoeking, die in mijn vleesch geschiedde, hebt gij niet veracht

J. o. H. 58.

« Rom. 6: 3.

« Joh. 17: 21.

« Gen. 21: 12.

Rom. 9: 7.

Hebr. 1: 12.

« Gen. 49: 10.

Dan. 9: 24.

Matt. 5: 17.

« Joh. 1: 12.

Gal. 3: 25.

« Rom. 8: 15.

« 1 Cor. 8: 4.

« Col. 2: 20.

« Rom. 14: 5.

Col. 2: 16.

- J. o. H. 53. —
- A Mal. 2: 7.
- i Matt. 10: 43.
Joh. 13: 21.
- k Rom. 10: 2.
2 Cor. 11: 12.
- l 1 Cor. 5: 15.
Filip. 1: 10.
Jakob. 1: 18.
- m Gen. 16: 2.
- n Gen. 21: 2.
Hand. 7: 8.
Hebr. 11: 11.
- o Joh. 8: 39.
Rom. 9: 7.
- p Openb. 21: 2.
- q Jes. 51: 1.
- r Rom. 9: 7, 8.
- s Gen. 21: 9.
- t Gen. 21: 10.
- noch verfoeid; maar gij naamt mij aan als eenen engel Gods, *ja* als Christus Jezus.
- 15 Welke was dan uwe gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zoo het mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven, en mij gegeven hebben.
- 16 Ben ik dan uw vijand geworden, u de waarheid zeggende?
- 17 & Zij overen niet regt over u; maar zij willen ons uitsluiten, opdat gij over hen zoudt ijveren.
- 18 Doch in het goede te allen tijd te ijveren is goed, en niet alleenlijk, als ik bij u tegenwoordig ben;
- 19 (Mijne kinderkeus! die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus eene gestalte in u krije).
- 20 Doch ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijne stem mogt veranderen; want ik ben in twijfel over u.
- 21 Zegt mij, zij die onder de wet wilt zijn! hoort gij de wet niet?
- 22 Want er is geschreven, dat Abraham twee zonen had, eenen uit de dienstmaagd, en eenen uit de vrije.
- 23 & Maar gene, die uit de dienstmaagd was, is naar het vleesch geboren geweest; doch deze, die uit de vrije was, door de belofte.
- 24 Hetwelk dingen zijn, die andere beëindigd hebben: want deze zijnde twee verbonden; het ene van den berg Sina, tot dienstbaarheid barende, hetwelk is Agar;
- 25 Want dit, *naamelijk* Agar, is Sina *een* berg in Arabië, en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is, en dienstbaar is met hare kinderen.
- 26 & Maar Jeruzalem, dat boven is, dat is vrij, hetwelk is onzaliger moeder.
- 27 Want er is geschreven: <Wees vrolijk, gij onvruchtbare, die niet baart! breek uit en roep, gij die geen baren nood hebt! want de kinderen der eenzame zijn veel meer, dan dergene, die den man heeft.
- 28 & Maar wij, broeders! zijn kinderen der belofte, als Izak was.
- 29 Doch gelijkerwijs toen, die naar het vleesch geboren was, <vervolgde denzelen, die naar den geest geboren was, al-zoo ook nu.
- 30 Maar wat zegt de Schrift? <Werp de dienstmaagd uit en haren zoon: want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije.
- 31 Zoo dan, broeders! wij zijn niet kinderen der dienstmaagd, maar der vrije.

HOOFDSTUK 5.

De apostel, behoudende verklaard en bewezen de vrijheid der Christenen van het juk der wet, vermaant de Galatiërs, dat zij in die vrijheid blijven en volharden, vs. 1; dat anderzins Christus hun niet nut is, 2; en dat de regtvaardigheid niet wordt verkregen dan door een geloof, werkende door de liefde, 5; betuigt, dat het gevoelen der valsche leerzamen niet uit God is, maar als een zuurdeesem, en dat zij van God zullen gestraft worden, 7; dat zij ook ten onrechte des apostels naam misbruiken, 11; leert, dat deze valschheid niet gebruikt worden met liefde tot den naaste, zonder twist, 13; en vermaant hen, dat zij de begeerlijkheden des vleesches door de kracht des Geestes overwinnen, 16. Beschrijft daarom den strijd van het vleesch tegen den Geest in de geloovigen, 17; verhaalt de vruchten van het vleesch, 19; en van den Geest, 22; aanwijzend, dat dit de rechte Christenen zijn, die door den Geest het vleesch overwinnen, 24.

STAAT <dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijzakeert heeft, en wordt niet wederom > met het juk der dienstbaarheid berangen.

2 Ziet, ik Paulus zeg u, <zoo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn.

3 En ik betuig wederom aan een' lege-

lijk' mensch, die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de geheele wet te doen.

4 Christus is u ijdel geworden, die door de wet geregtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen.

5 Want wij verwachten door den Geest, uit het geloof, de hoop der regtvaardigheid.

6 <Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar het geloof, door de liefde > werkende.

7 Gij liept wel; / wie heeft u verhinderd der waarheid niet gehoorzaam te zijn?

8 Dit gevoelen is niet uit Hem, die u roept.

9 <Een weinig zuurdeesem verzuurt het geheele deeg.

10 <Ik vertrouw van u in den Heere, dat gij niet anders zult gevoelen; maar dien ontroert, zal het oordeel dragen, wie hij ook zij.

11 Maar ik, broeders! indien ik nog de besnijdenis predik, waarom word ik nog vervolgd? Zoo is dan <de ergernis des kruises vernietigd.

12 <Och of zij ook afgesneden wierden, die u oorstig maken!

13 Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders! <alleenlijk gebruikt de vrijheid niet tot eene oortzaak voor het vleesch; maar dient elkander door de liefde.

14 <Want de geheele wet wordt in een woord vervuld, *naamelijk* in dit: <Gij zult uwen naaste liefhebben, gelijk u zelve.

15 Maar <indien gij elkander bijt en veret, ziet toe, dat gij van elkander niet verteerd wordt.

16 En ik zeg: < wandelt door den Geest, en volbrengt de begeerlijkheden des vleesches niet.

17 <Want het vleesch begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vleesch; en deze staan tegen elkander, alzo dat gij niet doet, hetgeen gij wilt.

18 Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zoo zijt gij niet onder de wet.

19 <De werken des vleesches nu zijn openbaar: welke zijn overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid.

20 Afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijft, tweedracht, ketterijen.

21 Nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen, en dergelijke; < van dewelke ik u te voren zeg, gelijk ik ook te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het koninkrijk Gods niet zullen beërven.

22 <Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, langmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

23 <Tegen de zondigen is de wet niet.

24 <Maar die van Christus zijn, hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.

25 Indien wij door den Geest leven, zoo laat ons ook door den Geest wandelen.

26 Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer, <elkander tergende, elkander bejndende.

HOOFDSTUK 6.

De apostel vermaant voorts de Galatiërs tot verscheidene Christelijke deugden, naamlijk tot zachtmoedigheid in het bestraffen dergenen, die uit zwakheid zondigen, vs. 1; tot onderlinge verdraagzaamheid, 2; tot onderzoek en niet onderling gevoelen van zich zelve, 3; tot onderhoud der leerzamen, 6; tot toezien wat men zaait, 7; en tot milddadigheid jegens de armen, voornamelijk die geloovig zijn, 9. Daarna besluit hij den brief, toonende hoe lief hij hen heeft, 11; en hen nogmaals waarschuwend voor de valsche apostelen, welker eergierigheid en geveinsdheid hij beschrijft, 12; stellende zijn voorbeeld tegen hen over, 14. Leert kortelijk, waarin

- a Joh. 8: 32.
Rom. 6: 18.
1 Petr. 2: 16.
- b Jes. 9: 3.
- c Hand. 13: 1.

- J. o. H. 53. —
- d Matt. 12: 30.
Joh. 15: 14.
1 Cor. 7: 19.
2 Cor. 5: 17.
Gal. 6: 15.
Col. 3: 11.
- e 1 Thess. 1: 3.
- f Gal. 3: 1.
- g 1 Cor. 3: 6.
- h 2 Cor. 2: 2.
8: 22.
- i 1 Cor. 1: 23.
- k Joz. 7: 25.
- l 1 Cor. 8: 9.
1 Petr. 2: 16.
Judas vs. 1.
- m Rom. 13: 8.
- n Lev. 19: 18.
Matt. 22: 39.
Mark. 12: 31.
Jakob. 2: 8.
- o 2 Cor. 12: 20.
- p Rom. 13: 15.
1 Petr. 2: 11.
- q Rom. 7: 15.
enz.
- r 1 Cor. 3: 3.
Jakob. 3: 14.
- s 1 Cor. 6: 10.
Efez. 5: 5.
Col. 3: 6.
Openb. 22: 15.
- t Efez. 5: 9.
- u 1 Tim. 1: 2.
- v Rom. 6: 6.
13: 14.
Gal. 2: 20.
1 Petr. 2: 11.

J. o. H. 58.

het regte Christendom bestaat en wat hetzelfde te verwachten heeft, 15. Vermaant, dat niemand hem verder moeijelijk valle, 17; en eindigt met den gewonen groet, 18.

a Rom. 14:1.
15:1.
1 Cor. 9:22.

BROEDERS! « indien ook een mensch overvallen ware door eenige misdad, gij, die geestelijk zijt, brengt den zoodanige te regt met den geest der zachtmoedigheid; ziende op u zelven, opdat ook gij niet verzocht word.

b Matt. 11:29.
Joh. 13:14.
Rom. 15:1.
1 Thess. 5:14.

2 « Draagt elkanders lasten, en vervult alzoo de wet van Christus.

3 Want zoo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zich zelven in zijn gemoed.

4 Maar een iegelijk beproeve zijn eigen werk, en alsdan zal hij aan zich zelven alleen roem hebben, en niet aan eenen anderen.

c Ps. 62:13.
Jer. 17:10.
32:19.

5 « Want een iegelijk zal zijn eigen pak dragen.

6 « En die onderwezen wordt in het woord, deele mede van alle goederen dengenen, die *hem* onderwijst.

Matt. 16:27.
Rom. 2:6.
14:12.
1 Cor. 3:8.
2 Cor. 5:10.
Openb. 2:23.
22:12.

7 « Dwaalt niet; God laat zich niet bespotten; / want zoo wat de mensch zaait, dat zal hij ook maaijen.

8 Want die in zijn eigen vleesch zaait, zal uit het vleesch verderfden maaijen; maar die in den Geest zaait, zal uit den Geest het eeuwige leven maaijen.

d Rom. 15:27.
1 Cor. 9:11.

9 « Doch laat ons, goed doende, niet vertragen: want te zijner tijd zullen

e 1 Cor. 6:10.

vertragen: want te zijner tijd zullen

f Luk. 16:25.

vertragen: want te zijner tijd zullen

g 2 Thess. 3:13.

vertragen: want te zijner tijd zullen

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

E F E Z E.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1; dankt de apostel God over al de geestelijke zegeningen, waarmede wij van Hem in Christus gezegend zijn, 3; namelijk, dat wij in hem van eenigheid zijn uitverkoren, 4; dat wij in hem zijn verordineerd tot de aanneming tot kinderen, 5; dat wij door zijn bloed met God zijn verzoend, 7; dat Hij door het evangelie ons heeft geroepen, 8; en dat alle uitverkoren door hem in een zijn vergaderd, heiden die in den hemel en die op de aarde zijn, 10. Dat ook de Efeziërs, die in Christus gelooven, onder dezen zijn, en tot verzekering daarvan het pand des Geestes hebben ontvangen, 13. Biddt daarna God, dat Hij hun verstand hierin meer en meer wil verlichten, 15; en door zijnen Geest hen wil laten gevoelen, welke de kracht zijner werking zij in alle dezen, 19; zijnde dezelfde, waardoor Hij Christus van de dooden heeft opgewekt en gezet aan Zijne rechterhand, 20; om een hoofd te zijn van zijne gemeente, 22.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, door den wil van God, « aan de heiligen, die te Efeze zijn, en gelooven in Christus Jezus:

2 « Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

3 Gezegend zij « de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus.

4 « Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij « zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde:

5 Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in zich zelven, naar het welbehagen van zijnen wil.

6 Tot prijs der heerlijkheid zijner ge-

wij maaijen, zoo wij niet verslappen.

10 Zoo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goed docu aan allen, maar *h* meest aan de huisgenooten des geloofs.

11 Ziet, hoe grooten brief ik u geschreven heb met mijne hand.

12 Al degenen, die een schoon gelaat willen toonen naar het vleesch, die noodzakelijk u besneden te worden, alleenlijk opdat zij van wege het kruis van Christus niet zouden vervolgd worden.

13 Want ook zij zelven, die besneden worden, houden de wet niet; maar zij willen, dat zij besneden wordt, opdat zij in u vleesch roemen zouden.

14 Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus; door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.

15 « Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhoofd, maar een nieuw scheepsel.

16 « En zoo velen als er naar dezen regel zullen wandelen, over deelve zal zijn vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods.

17 Vooris niemand doe mij moeite aan; want ik draag de littekenen van den Heere Jezus in mijn ligchaam.

18 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met uwen geest, broeders! Amen.

J. o. H. 58.

a 1 Tim. 5: 8.

b Matt. 12:50.

c Joh. 15:14.

d 2 Cor. 5:16.

e Gal. 5:6.

f Col. 3:11.

g Ps. 123:5.

h 2 Cor. 4:10.

i Rom. 16:25.

j Efez. 3:9.

k Col. 1:26.

l 2 Tim. 1:9.

m Tit. 1:2.

n 1 Petr. 1:23.

o Gen. 49:10.

p Dan. 9:24.

q Gal. 4:4.

r Rom. 8:17.

s Rom. 8:15.

t 2 Cor. 1:22.

u Efez. 5:5.

v Efez. 4:30.

w Ex. 19:5.

x Deut. 7:6.

y 14:2.

z Rom. 8:23.

aa 1 Petr. 2:9.

ab Philipp. 1:3.

ac Col. 1:3.

ad 1 Thess. 1:2.

ae 2 Thess. 1:3.

J. o. H. 61.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1; dankt de apostel God over al de geestelijke zegeningen, waarmede wij van Hem in Christus gezegend zijn, 3; namelijk, dat wij in hem van eenigheid zijn uitverkoren, 4; dat wij in hem zijn verordineerd tot de aanneming tot kinderen, 5; dat wij door zijn bloed met God zijn verzoend, 7; dat Hij door het evangelie ons heeft geroepen, 8; en dat alle uitverkoren door hem in een zijn vergaderd, heiden die in den hemel en die op de aarde zijn, 10. Dat ook de Efeziërs, die in Christus gelooven, onder dezen zijn, en tot verzekering daarvan het pand des Geestes hebben ontvangen, 13. Biddt daarna God, dat Hij hun verstand hierin meer en meer wil verlichten, 15; en door zijnen Geest hen wil laten gevoelen, welke de kracht zijner werking zij in alle dezen, 19; zijnde dezelfde, waardoor Hij Christus van de dooden heeft opgewekt en gezet aan Zijne rechterhand, 20; om een hoofd te zijn van zijne gemeente, 22.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, door den wil van God, « aan de heiligen, die te Efeze zijn, en gelooven in Christus Jezus:

2 « Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

3 Gezegend zij « de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus.

4 « Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij « zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde:

5 Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in zich zelven, naar het welbehagen van zijnen wil.

6 Tot prijs der heerlijkheid zijner ge-

nade, door welke Hij ons begenadigd heeft / in den Geliefde:

7 « In welken wij hebben de verlossing door zijn bloed, *namelijk* de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade.

8 Met welke Hij overvloedig is geweest over ons in alle wijsheid en voorzigtigheid;

9 Ons bekend gemaakt hebbende « de verborgenheid van zijnen wil, naar zijn welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen had in zich zelven.

10 Om in de bedeeeling van de volheid der tijden, wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is, en dat op de aarde is;

11 In hem, in welken wij ook « een erfdeel geworden zijn, wijs, die te voren verordineerd waren naar het voornemen desgenen, die alle dingen werkt naar den raad van zijnen wil;

12 Opdat wij zouden zijn tot prijs zijner heerlijkheid, wij die eerst in Christus gehoopt hebben.

13 In welken ook gij zijt, nadat gij het woord der waarheid, *namelijk* het evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in welken gij ook, nadat gij geloofd hebt,

« zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte;

14 Die het onderpand is van onze eisenis, tot « de verkregene verlossing, tot prijs zijner heerlijkheid.

15 « Daarom ook ik, gehoord hebbende het geloof in den Heere Jezus, dat onder u is, en de liefde tot al de heiligen,

16 Houde niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne geboden:

17 Opdat de God van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring, in zijne kennis;

J. o. H. 61.

f Matt. 3:17.

g Hand. 20:28.

h Col. 1:14.

i Hebr. 9:12.

j 1 Petr. 1:18.

k Rom. 16:25.

l Efez. 3:9.

m Col. 1:26.

n 2 Tim. 1:9.

o Tit. 1:2.

p 1 Petr. 1:23.

q Gen. 49:10.

r Dan. 9:24.

s Gal. 4:4.

t Rom. 8:17.

u Rom. 8:15.

v 2 Cor. 1:22.

w Efez. 5:5.

x Efez. 4:30.

y Ex. 19:5.

z Deut. 7:6.

aa 14:2.

ab Rom. 8:23.

ac 1 Petr. 2:9.

ad Philipp. 1:3.

ae Col. 1:3.

af 1 Thess. 1:2.

ag 2 Thess. 1:3.

J. o. H. 64.

18 Namelyk verlichte oogen uwa verstands, opdat gij moogt weten, welke zij de hoop van zijne roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van zijne erfenis in de heiligen;

19 En welke de nutnemende grootheid zijner kracht zij aan ons, die gelooven, «naar de werking der sterkte zijner magt.

20 Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij hem uit de dooden heeft opgewekt; *en heeft hem gezet tot zijne rechterhand in den hemel;*

21 Verre boven alle overheid, en magt, en kracht, en heerschappij, en allen naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst;

22 *En heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen, en heeft hem der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen;* 23 *Welke zijn ligchaam is, en de vervulling desgenen, die alles in allen vervult.*

HOOFDSTUK 2.

De apostel, om aan te toonen de grootheid van de welstand, die God ons doet in onze wederoprichting, verhaalt den elendigen staat, uit welchen wij verlost zijn, vs. 1; en verklaart, dat God uit enkele genade, toen wij dood waren in onze zonden, ons levend gemaakt heeft met Christus en met hem gezet in den hemel, 4; dat wij altoos zalig zijn geworden door het geloof, niet uit de werken, 8; maar dat God ons in Christus heeft geschapen tot goede werken, 10. Hij betuigt wegens, dat de Heidenen buiten het verbond Gods waren en zonder hoop van zaligheid, 11; maar nu in Christus, die den scheidsmuur en de wet der inzettingen heeft vernomen, medegenoten van deze genade waren geworden, 13. Waaron beiden, Heidenen en Joden, door het evangelie worden geroepen, en door eenen Geest toegang hebben tot God, 17; waaruit hij besluit, dat zij dus tezamen gebouwd zijn op het fundament der profeten en apostelen, waarvan de hoeksteen is Christus, 19; en dat tot eenen tempel en woonstede Gods, 21.

a Rom. 5. 6.

Col. 2. 13.

b 1 Cor. 6. 11.

Col. 3. 7.

Tit. 3. 3.

c Joh. 12. 31.

14. 30.

16. 11.

Efez. 6. 12.

a Rom. 6. 8.

8. 11.

Col. 3. 1. 3.

e Hand. 15. 11.

Tit. 3. 5.

d Rom. 6. 8.

8. 11.

Col. 3. 1. 3.

e Hand. 15. 11.

Tit. 3. 5.

f Matt. 16. 17.

Efez. 1. 19.

g Rom. 3. 27.

1 Cor. 1. 29.

h 2 Cor. 5. 17.

Efez. 1. 4.

4. 21.

Tit. 2. 14.

EN «u heeft Hij mede levend gemaakt, *daar gij dood waart door de misdaden en de zonden;*

2 *In welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar den overste van de magt der lucht, van den geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid;*

3 Onder dewelke ook wij allen eertijds verkeerd hebben in de begeerlijkheden onzes vleesches, doende den wil des vleesches en der gedachten; en wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen;

4 Maar God, die rijk is in barmhertigheid, door zijne grooteliefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft,

5 Ook toen wij dood waren door de misdaden, *«heeft ons levend gemaakt met Christus; «niet genade zijt gij zalig geworden;*

6 En heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus.

7 Opdat Hij zou betoonen in de toekomstende eeuwen den uitnemenden rijkdom zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

8 Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof; en dat niet uit u, *«het is Gods gave;*

9 Niet uit de werken, *«opdat niemand roeme.*

10 Want wij zijn zijn maaksel, *«geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen.*

11 Daarom gedenkt, dat gij, die eertijds Heidenen waart in het vleesch, en die voorhoud genaamd werdt van degenen, die genaamd zijn beemijnden in het vleesch, die met handen geschiedt;

12 Dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israels, en vreemdelingen *«van de verbonden der belofte, geene hoop hebbende, en zonder God in de wereld.*

13 Maar nu in Christus Jezus, zijt gij, die eertijds verre waart, nabij geworden door het bloed van Christus.

14 *«Want hij is onze vrede, die deze beiden een gemaakt heeft, en den middelemuur des afscheidsels gebroken hebbende.*

15 Heeft hij de vijandschap in zijn vleesch te niet gemaakt, *namelyk de wet der geboden in inzettingen bestaande;* opdat hij die twee in zich zelve tot eenen nieuwen mensch zou scheppen, vrede makende;

16 En opdat hij die beiden met God in één ligchaam zou verzoenen door het kruis, de vijandschap aan hetzelfde gedood hebbende.

17 *«En komende, heeft hij door het evangelie vrede verkondigd u, die verre waart, en dien, die nabij waren.*

18 *«Want door hem hebben wij beiden den toegang door éénen Geest tot den Vader.*

19 Zoo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en *«huisgenooten Gods;*

20 *«Gebouwd «op het fundament der apostelen en profeten, «waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen;*

21 *«Op welken het gehele gebouw, *«bekwamelijk zamengevoegd zijnde, opwaart «tot eenen heiligen tempel in den Heere;**

22 *«Op welken ook gij mede gebouwd wordt tot eene woonstede Gods in den Geest.*

HOOFDSTUK 3.

Paulus betuigt, dat hij een gevangene was, om zijne standvastigheid in de leer van de genadige roeping der Heidenen, vs. 1; welke leer hij door eenen bijzondere openbaring Gods kende, 3; en welke in de voorgaande eeuwen den menschen op zoodanige wijze nooit was bekend gemaakt, 5. Dat hij tot een' dienaar van het evangelie was gesteld, om deze leer onder de Heidenen te verkondigen, 7; en door de gemeente de veelvuldige wijsheid Gods bekend te maken, zelfs den engelen in den hemel, 10. Hij vermaant hen, dat zij in zijne verdrukkingen niet vertragen, 13; en biddt God, dat Hij hen meer en meer versterke, 14; opdat Christus door het geloof in hunne harten wone, 17; en zij de breedte, lengte, diepte en hoogte van deze genade en liefde van Christus mogen begripen, 18; en besluit met een dankzegging tot God, 20.

OM deze oorzaak *«ben ik Paulus «de gevangene van Christus Jezus voor u, die Heidenen zijt.*

2 Indien gij maar gehoord hebt van de bedeeeling *«der genade Gods, «die mij gegeven is aan u;*

3 Dat Hij mij *«door openbaring heeft bekend gemaakt «deze verborgenheid, (gelijk ik met weinige woorden te voren geschreven heb;*

4 Waaraan gij, *«dit lezende, kunt bemerken mijne wetenschap in deze verborgenheid van Christus;*

5 Welke in andere eeuwen den kinderen der menschen niet is bekend gemaakt, *«gelijk zij nu is geopenbaard aan zijne heilige apostelen en profeten, door den Geest;*

6 *Namelyk dat de Heidenen zijn mede-erfgenamen, en mededeelgenooten zijner beloften in Christus, door het evangelie;*

7 Waarvan ik een dienaar geworden ben, naar de gave der genade Gods, die mij gegeven is, *«naar de werking zijner kracht.*

8 Mij, *«den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven, om i*

J. o. H. 64.

i Rom. 9. 4.

k Jes. 9. 5.

Micha 5. 4.

Joh. 16. 33.

Hand. 16. 36.

Rom. 5. 1.

Col. 1. 20.

l Jes. 57. 19.

Efez. 3. 12.

m Joh. 10. 9.

14. 6.

Rom. 5. 2.

Efez. 3. 12.

Hebr. 10. 19.

n Gal. 6. 10.

o 1 Cor. 3. 9. 10.

p Jes. 28. 16.

Matt. 16. 18.

1 Cor. 3. 10.

Openb. 21. 14.

q 1 Petr. 2. 4.

r Efez. 4. 16.

s 1 Cor. 6. 19.

2 Cor. 6. 16.

a Hand. 21. 23.

Efez. 4. 1.

Filipp. 1. 7.

13. 16.

Col. 4. 3.

2 Tim. 1. 8.

Filem. vs. 1.

b Rom. 1. 5.

c Hand. 13. 2.

Efez. 3. 8.

d Hand. 22. 17.

21.

26. 16. 17.

Gal. 1. 11. 12.

e Rom. 16. 25.

f Hand. 10. 28.

g Efez. 1. 19.

Col. 2. 12.

h 1 Cor. 15. 9.

1 Tim. 1. 15.

i Hand. 9. 15.

13. 2.

22. 21.

Gal. 1. 16.

2. 8.

1 Tim. 2. 7.

2 Tim. 1. 11.

J. o. H. 64.	onder de Heidenen door het evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus.	4 Een ligchaam is het, en een Geest, gelijkewijls gij ook geroepen zijt tot eene hoop uwer beroeping:	J. o. H. 64.
Rom. 16:25.	9 En allen te verlichten, dat zij mogen verstaan, welke de gemeenschap is der verborgenheid zij, die van alle eeuwen verborgen is geweest, in God, welke alle dingen in geschapen heeft door Jezus Christus.	5 Een Heere, een geloof, een doop.	e Deut. 4:39.
Efez. 1:9.	10 Opdat nu, door de gemeente, bekend gemaakt worde aan de overheden en de magten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods:	6 Een God en Vader van allen, die daar is boven allen, en door allen, en in u allen.	Mal. 2:10.
Col. 1:26.	11 Naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onzen Heere:	7 Maar aan elkeen van ons is de genade gegeven, naar de maat der gave van Christus.	1 Cor. 8:4,6.
2 Tim. 1:10.	12 In denwelken wij hebben de vrijmoedigheid, en den toegang met vertrouwen, door het geloof aan hem.	8 Daarom zegt Hij: Als hij opgevaren is in de hoogte, heeft hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven.	d Rom. 12:6.
Tit. 1:2.	13 Daarom bid ik, dat gij niet verstraakt in mijne verdrukkingen voor u, hetwelk is uwe heerlijkheid.	9 Nu dit: Hij is opgevaren; wat is het, dan dat hij ook eerst is nedergedaald in de nederste deelen der aarde?	1 Cor. 12:11.
1 Petr. 1:12.	14 Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader van onzen Heere Jezus Christus.	10 Die nedergedaald is, is dezelfde ook, die opgevaren is verre boven al de hemelen, opdat hij alle dingen vervullen zou.	2 Cor. 10:13.
Gen. 1:3.	15 Uit welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde geboren wordt.	11 En dezelfde heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot herders en leeraars:	1 Petr. 4:10.
Ps. 33:6.	16 Opdat Hij u geve, naar den rijkdom zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door zijnen Geest in den inwendigen mensch:	12 Tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwing des ligchaams van Christus.	e Ps. 68:19.
Joh. 1:3.	17 Opdat Christus door het geloof in uwe harten wone, en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt:	13 Totdat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, tot eenen volkomenen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus:	f Joh. 3:13.
Col. 1:16.	18 Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij.	14 Opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leer, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid, om listiglijk tot dwaling te brengen:	6:62.
Hebr. 1:2.	19 En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.	15 Maar de waarheid betrachtende in liefde, aliezins zouden opwassen in hem, die het Hoofd is, namelijk Christus:	
1 Petr. 1:12.	20 Hem nu, die magtig is meer dan overvloedig te doen, boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt.	16 Uit welken het gehele ligchaam, bekwaamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voorgelen der toebereiding, naar de werking van een iegelijk deel in zijne maat, den wadom des ligchaams bekomt, tot zijns zelfs opbouw in de liefde.	A Rom. 12:5.
1 Thess. 3:5.	21 Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid. Amen.	17 Ik zeg dan dit, en betuig het in den Heere, dat gij niet meer wandelt, gelijk als de andere Heidenen wandelen in de ijdelheid des gemoeds.	1 Cor. 12:27.
Col. 1:21.	HOOFDSTUK 4.	18 Verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding hun harten.	Efez. 1:23.
Efez. 6:10.	Nadat de apostel in het voorgaande de leer van het evangelie kortelijk had voorsteld, zoo komt hij nu volgens zijne gewoonte, al zijne brieven, tot de vermaning tot godzaligheid. In het algemeen vermaant hij eerst tot eenen wandel, overeenkomstig kunne roeping, vs. 1; daarna in het bijzonder tot verdroomdheid in de liefde, 2; ten derde tot vrede en eenigheid, welke vermaning hij met vele redenen versterkt.	19 Welke, ongevoelig geworden zijnde, zich zelven hebben overgegeven tot onachtigheid, om alle onreinigheid gieriglijk te bedrijven.	Col. 1:24.
1 Cor. 2:7.	3. Betuigt wijders, dat Christus ten hemel gevaren zijnde, aan de menschen wel verscheidene gaven heeft gegeven, 7; en verscheidene ambten, als apostelen, profeten, leeraars, enz. heeft verordeneerd, 11; maar alle daartoe strekkende, dat de gemeente gebouwd en in eenheid des geloofs tegen alle dwalingen behouden mogen worden, 12; dat evenwel deze heilige kracht alleen uit Christus, als uit het Hoofd, in al de leden vloei, 16. Hij kondt daarna weder tot de algemeene vermaningen, en waarschuwt hen, dat zij alzoo niet wandelen, gelijk welser toen zij nog Heidenen waren, 17; maar dat zij den ouden mensch afleggen, 22; en den nieuwen mensch aandoen, 23; dat zij ook de leugen afleggen, 25; de zon niet laten ondergaan over hunnen toorn, 26; niet stelen; 28; vuil spreken mijden, waardoor de H. Geest bedroefd wordt, 29; en allerlei boosheid, 31; maar dat zij elkander vergeven, gelijk God in Christus hun vergeven heeft, 32.	20 Doch gij hebt Christus alzoo niet geleerd:	1 Efez. 5:25.
Rom. 16:25.	ZOO bid ik u dan, ik de gevangene in den Heere, e dat gij wandelt waardiglijk der roeping, met welke gij geroepen zijt;	21 Indien gij maar hem gehoord hebt, en door hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is:	Col. 1:18.
1 Cor. 7:20.	2 Met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met langmoedigheid, verdragende elkander in liefde;	22 Te weten dat gij zoudt u afleggen, aangaande de vorige wandeling, den ouden mensch, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleidings;	u Rom. 12:5.
Philipp. 1:27.	3 U benaarslijgende te behouden de eenigheid des Geestes door den band des vredes.	23 En dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest uws gemoeds,	1 Cor. 12:27.
1 Thess. 2:12.		24 En den nieuwen menschaandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heilichheid.	Efez. 2:21.
Col. 1:11.		25 Daarom legt af de leugen, en spreekt de waarheid, een iegelijk met zijnen naaste; want wij zijn elkanders leden.	n Rom. 1:9.
1 Thess. 5:14.		26 Wordt toornig, en zondigt niet; de zon ga niet onder over uwe toornigheid;	o Rom. 1:18.
		27 En geest den duivel geene plaats.	1 Petr. 4:3.
		28 Die geestlen heeft, stelen niet meer, maar arbeide liever, werkende dat goed is met de handen, opdat hij hebbe mede te deelen dengene, die nood heeft.	p 1 Thess. 4:5.
		29 Geen vuile rede ga uit uwen mond, maar zoo er eenige goede rede is tot	r Rom. 6:4.
			Col. 3:10.
			1 Petr. 4:2.
			s Zach. 8:16.
			t Ps. 4:5.
			u Jakob. 5:7.
			1 Petr. 5:7.
			v Hand. 20:35.
			1 Thess. 3:11.
			2 Thess. 3:5.
			12.
			w Matt. 12:36.
			1 Efez. 5:3,4.

- J. o. H. 64.
 Rom. 8:16.
 2 Cor. 1:23.
 Efez. 1:13.
 Luk. 21:28.
 Rom. 8:23.
 Efez. 1:14.
 Col. 3:13.
 Filipp. 2:1.
 Col. 3:12.
 Matt. 6:14.
 Mark. 11:25.
 Col. 3:12.
- nuttige stichting, opdat zij genade geve-
 dien, die zelve hooren.
 30 En bedroeft den Heiligen Geest Gods
 niet, * door welken gij verzegeld zijt tot
 den dag * der verlossing.
 31 * Alle bitterheid, en toornigheid, en
 gramschap, en geroep, en lastering, zij
 van u zewerd, met alle boosheid;
 32 * Maar zijt jegens elkander goeder-
 tieren, barmhartig, ^b vergevend elkan-
 der, gelijkcrwijs ook God in Christus
 ulieden vergeven heeft.

HOOFDSTUK 5.

- De apostel gaat voort in de vermaningen, en
 eerst tot onderlinge liefde, naar het voor-
 beeld van God en Christus, vs. 1. Vermaant
 hen wijders afstand te doen van alle on-
 kuisheid, gierigheid, welke algodrig is,
 tot geklap, enz., en verklaart dat zoodanigen
 het rijk der hemelen niet zullen beërven.
 3, en daar zij nu in het licht zijn, moeten
 zij als kinderen des lichts wandelen, 8; en
 geene gemeenschap meer hebben met de
 werken der duisternis, maar die bestraffen.
 11. Vermaant hen voorts, om voorzigtig te
 wandelen en als wijzen den tijd uit te koop-
 en, 15; niet dronken te zijn, maar vol des
 Geestes, 18; en den Heere psalmen en lof-
 zangen te zingen, 19. Vermaant hen in het
 algemeen, elkander onderdanig te zijn in de
 vreeze Gods, 21; doch bijzonder de vrouwen
 hunnen mannen, gelijk de gemeente aan Chri-
 stus onderdanig is, 22; dewelke vermaant
 hij de mannen hunne vrouwen lief te heb-
 ben, gelijk Christus zijne gemeente heeft
 liefgehad, 23, en gelijk men zijn eigen li-
 chaam liefheeft, 28. Hij bewijst ook uit de
 instelling Gods, dat man en vrouw één vleesch
 zijn, en duidt dit ook op Christus en zijne
 gemeente, 31; en besluit met eene vermaning
 aan man en vrouw, 33.

ZIJT dan navolgers Gods, als geliefde
 kinderen:

- 2 * En wandelt in de liefde, ^b gelijkcr-
 wijs ook Christus ons liefgehad heeft, * en
 zich zelve voor ons heeft overgegeven tot
 eene offerande en een slachtoffer Gods, tot
 eenen welriekenden reuk.
 3 * Maar hoerlijk en alle onrighigheid,
 of gierigheid laat ook onder u niet ge-
 noemd worden, gelijkcrwijs het den Heiligen
 betaamt;
 4 Noch oneerbaarheid, noch tot geklap,
 of gekkrij, welke niet betamen; maar
 veel meer dankzegging.
 5 Want dit weet gij, dat geen hoereer-
 der, of onreine, of gierigaard, die een af-
 godendienaar is, erfenis heeft in het kon-
 ingrijk van Christus en van God.
 6 * Dat u niemand verleidt met ijdele
 woorden; want om deze dingen komt de
 toorn Gods over de kinderen der onge-
 hoorzaamheid.
 7 Zoo zijt dan hunne medegenooten
 niet.
 8 * Want gij waart eertijds duisternis,
 maar nu zijt gij licht in den Heere; wandelt
 als kinderen des lichts:
 9 * (Want de vrucht des Geestes is in
 alle goedigheid, en regtvaardigheid, en
 waarheid)
 10 Beproevende wat den Heere welbe-
 hagelijk zij.
 11 * En hebt geene gemeenschap met
 de onrechtbare werken der duisternis,
 maar bestraft ze ook veel eer.
 12 Want hetgeen heimelijk van henge-
 schiedt, is schandelijk ook te zeggen.
 13 * Maar al deze dingen, van het licht
 bestraft zijnde, worden openbaar: want
 al wat openbaar maakt, is licht.
 14 Daarom zegt Hij: Ontwaakt, gij die
 slaapt; en staat op uit de dooden; en
 Christus zal over u lichten.
 15 * Ziet dan, hoe gij voorzigtiglijk
 wandelt, niet als onwijzen, maar als
 wijzen.
 16 * Den tijd nietkoopende, dewijl de
 dagen boos zijn.
 17 Daarom zijt niet onverstandig,

* maar verstaat, welke de wil des Hee-
 ren zij.

18 * En wordt niet dronken in wijn,
 waarin overdaad is, maar wordt vervuld
 met den Geest;

19 * Sprekende onder elkander met
 psalmen, en lofzangen, en geestelijke
 liederen, zingende en psalmende den
 Heere in uw hart.

20 * Dankende te allen tijd over alle
 dingen God en den Vader, in den naam
 van onzen Heere Jezus Christus;

21 Elkander onderdanig zijnde in de
 vreeze Gods.

22 * Gij vrouwen! weest aan uwe eigene
 mannen onderdanig, gelijk aan den
 Heere;

23 * Want de man is het hoofd der
 vrouw, * gelijk ook Christus het Hoofd
 der gemeente is; en hij is de behouder
 des lichaams.

24 Daarom gelijk de gemeente aan
 Christus onderdanig is, alzoo ook de
 vrouwen aan hare eigene mannen in
 alles.

25 * Gij mannen! hebt uwe eigene
 vrouwen lief, gelijk ook Christus de ge-
 meente liefgehad heeft, * en zich zelve
 voor haar heeft overgegeven;

26 Opdat hij haar heiligen zon, haar
 * gereinigd hebbende met het bad des
 waters door het woord;

27 Opdat hij haar zich zelve heerlijk
 zon voorstellen, eene gemeente, die geene
 vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks,
 * maar dat zij zon heilig zijn en onbe-
 rispelijk.

28 Alzoo zijn de mannen schuldig hunne
 eigene vrouwen lief te hebben, gelijk
 hunne eigene lichamen. Die zijne eigene
 vrouw lief heeft, die heeft zich zelve lief.

29 Want niemand heeft ooit zijn eigen
 vleesch gehaat, maar hij voedt het, en
 onderhoudt het, gelijkcrwijs ook de
 Heere de gemeente.

30 * Want wij zijn leden zijns lichaams,
 van zijn vleesch en van zijne beenen.

31 * Daarom zal een mensch zijnen va-
 der en moeder verlaten, en zal zijne
 vrouw aanhangen; en zij twee zullen
 * tot één vleesch wezen.

32 Deze verborgenheid is groot; doch
 ik zeg dit, ziende op Christus en op de
 gemeente.

33 Zoo dan ook gijlieden, elk in het bij-
 zonder, een iegelijk hebbe zijne eigene
 vrouw alzoo lief als zich zelve; en de
 vrouw zie, dat zij den man vreeze.

HOOFDSTUK 6.

De apostel komt verder tot den schuldigen
 pligt der kinderen jegens hunne ouders, vs.
 1; en van de vaders jegens hunne kinderen,
 4; daarna van de dienstknechten jegens
 hunne heeren, 5; en van de heeren omtrent
 hunne dienstknechten, 9. Vermaant hen ten
 laatste in het algemeen, sterk te zijn in den
 Heere, 10; en beschrijft de listigheid en
 maet des Satans, tegen welken zij den strijd
 hebben, 11. Hij wapent hen tegen denzelven
 met de gehele wapenrusting Gods, welke
 hij in alle deelen verhaalt, 13; vermaant hen
 daarenboven tot gedurig gebed, 18; ook voor
 haer, opdat hij in zijne handen het evangelie
 vrijmoedig mag spreken, 19. Beprijt dat hij
 daarom Tycheus tot hen zendt, om hun
 van zijne omstandigheden kennis te geven,
 21; en besluit den brief met eenen wensch
 tot vrede, liefde, met geloof en genade, 23.

GIJ * kinderen! zijt uwen onderen ge-
 hoorzaam in den Heere: want dat
 is regt.

2 * Eerst uwen vader en moeder, (hetwelk
 het eerste gebod is met eene belofte)

3 Opdat het u welga, en dat gij lang
 leeft op de aarde.

4 En gij vaders! verwekt uwe kinderen
 niet tot toorn, * maar voedt hen op in de
 leering en vermaning des Heeren.

5 * Gij dienstknechten! zijt gehoorzaam

J. o. H. 64.

- Rom. 12:2.
 1 Thess. 4:3.
 Spr. 23:29.
 Jes. 5:11,22.
 Luk. 21:34.
 Col. 3:16.
 Col. 3:17.
 1 Thess. 5:18.
 Gen. 3:16.
 1 Cor. 14:34.
 Col. 3:18.
 Tit. 2:3.
 1 Petr. 3:1.
 1 Cor. 11:3.
 Efez. 1:22.
 Col. 4:13.
 Col. 1:18.
 Rom. 12:5.
 1 Cor. 12:27.
 Efez. 1:23.
 Col. 4:12.
 Col. 1:24.
 Col. 3:19.
 Gal. 1:4.
 Efez. 5:2.
 Tit. 3:5.
 1 Petr. 3:21.
 Col. 1:22.
 Rom. 12:5.
 1 Cor. 12:27.
 Gen. 2:24.
 Matt. 19:5.
 Mark. 10:7.
 1 Cor. 6:16.
 Col. 3:20.
 Ex. 20:12.
 Deut. 5:16.
 Mark. 7:10.
 Deut. 6:7,30.
 Ps. 78:4.
 Spr. 10:18.
 29:17.
 Col. 3:22.
 1 Tim. 6:1.
 Tit. 2:9.
 1 Petr. 2:18.

J. o. H. 64.	uice heeren naar het vleesch, met vreeze en beven, in eenvoudigheid uws harten, gelijk als aan Christus;	15 En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het evangelie des vredes;	J. o. H. 64.
	6 Niet naar oogdienst, als menschen-behaggers, maar als dienstknechten van Christus, doende den wil van God van harte;	16 Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij al de varige pijlen des boozen zult kunnen uitblusschen.	m Jes. 59:17. 1 Thess. 5:8.
	7 Dienende met goedwilligheid den Heere, en niet de menschen;	17 En neemt den helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods woord;	a Hebr. 4:12. Openb. 2:16.
	8 Wetende, dat zoo wat goed en iegelijk gedaan zal hebben, hij datzelve van den Heere zal ontvangen, hetzij dienstknecht, hetzij vrije.	18 Met alle biddend en smeeking, biddende te allen tijd in den geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeeking voor al de heiligen;	a Luk. 18:1. Rom. 12:12. Col. 4:2. 1 Thess. 5:17.
e Col. 4:1.	9 En gij heeren! doet hetzelfde bij hen, nalatende de dreiging; als die weet, dat ook uw eigen Heere in de hemelen is, en dat geene aanneming des persoons bij Hem is.	19 En voor mij, opdat mij het woord gegeven worde in de opeening mijnsmonds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid van het evangelie bekend te maken;	p Hand. 4:29. 2 Thess. 3:1.
f Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job. 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Col. 3:23. 1 Petr. 1:17.	10 Voorts, mijne broeders! wordt krachtig in den Heere, en in de sterkte zijner magt.	20 Waaroer ik een gezant ben in eenen keten, opdat ik in hetzelfde vrijmoediglijk moge spreken, gelijk mij betaamt te spreken.	q 2 Cor. 5:20. r Hand. 28:20.
g Col. 3:12. 1 Thess. 5:8.	11 Doet aan de geheele wapenrusting Gods, opdat zij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels.	21 En opdat ook gij moogt weten tegeen mij aangaat, en wat ik doe, dat alles zal u / Ty'ebicus, de geliefde broederen getrouwe dienaar in den Heere, bekend maken;	s Col. 4:7. t Hand. 20:4. Col. 4:7. Tit. 3:12.
h Efez. 2:2.	12 Want gij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de overheden, a tegen de magten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis derzer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht.	22 Denwelken ik tot datzelfde einde tot u gezonden heb, opdat gij onze zaken zoudt weten, en hij uwe harten zou vertroosten.	u 2 Tim. 4:12.
i 2 Cor. 10:4.	13 Daarom neemt aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den bozen dag, en alles verrijgt hebbende, staande blijven.	23 Vrede zij den broederen, en liefde met geloof, van God den Vader, en den Heere Jezus Christus.	
k Luk. 12:35. 1 Petr. 1:13.	14 Staat dan, uwe leden omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende het borstwapen der gerechtigheid;	24 De genade zij met al degenen, die onzen Heere Jezus Christus liefhebben in onoverdrijfelijkheid. Amen.	
l Jes. 59:17. 2 Cor. 6:7.			

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

FILIPPENSEN.

HOOFDSTUK 1.

J. o. H. 64.	Na het opschrift van dezen brief en den gewonen groet, vs. 1; verklaart de apostel, dat hij God dankt over de gemeenschap der Filippensen aan het evangelie, 3; en vertrouwt, dat zij daarin, alsmede in alle Christelijke deugden, meer en meer zullen toenemen, 6. Hij beschrijft zijne verdrukking en banden, welke hij leed om des evangelies wil, en de vruchten welke hieruit voortkwamen, 12. Leert, dat het evangelie door sommigen wordt gepredikt uit goedwilligheid en liefde, tot zijne verlichting, en van anderen uit nijd en twistig, tot verzwaring zijner banden, 15; doch hij vertrouwt, dat het alles zal gedijen tot zijne zaligheid en tot grootmaking van Christus, hetzij door het leven, hetzij door den dood, 19. Verklaart, dat hij tot beiden bereid is, alzoohet beiden nuttig was, in het leven te blijven voor de gemeente, of te sterven voor zich zelven, 21. Hij hoopt echter nog een tijd lang in het leven te blijven, tot dienst der gemeente, 25; en voegt daarbij wederom eene vermaning tot eenzaamheid, standvastigheid en hydraamheid in de verdrukking, 27; volgende zijn voorbeeld, 30.	J. o. H. 64.
	PAULUS en Timotheüs, dienstknechten van Jezus Christus, al den heiligen in Christus Jezus, die te Filippi zijn, met de opzieners en diakenen:	a Joh. 6:29. 1 Thess. 1:3.
a Rom. 1:7.	2 En Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus,	d Efez. 3:1. 4:1. Col. 4:3,18. 2 Tim. 1:8.
1 Petr. 1:2.	3 Ik dank mijnen God, zoo dikwijls als ik uwer gedenk,	e Rom. 1:9. 9:1. 2 Cor. 1:23. 11:31. Gal. 1:20. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.
b Efez. 1:15. Col. 1:3. 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3.	4 (Te allen tijd, al in mijn gebed voor u allen met blijdschap het gebed doende)	f Efez. 3:13. 1 Thess. 3:3.
	5 Over uwe gemeenschap aan het evangelie, van den eersten dag af tot nu toe:	
	6 Vertrouwende ditzelve, dat Hij, die in u een goet werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus;	
	7 Gelijk het bij mij recht is, dat ik van u allen dit gevoel, omdat ik in mijn hart houde, dat gij, beide in mijne banden, en in mijne verantwoording en bevestiging van het evangelie, gij allen, zeg ik, mijne grnade mede deelachtig zijt.	
	8 Want God is mijn getuige, hoezeer ik begeerig ben naar u allen, met innerlijke bewegingen van Jezus Christus.	
	9 En dit bid ik God, dat uwe liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkenenis en alle gevoelens;	
	10 Opdat gij geproeft de dingen, die daaraan verschillen, opdat gij oprecht zijt, en zonder aanstoot te geven tot den dag van Christus;	
	11 Vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs van God.	
	12 En ik wil, dat gij weet, broeders! dat hetgeen aan mij is geschied, meer tot bevordering van het evangelie gekomen is;	
	13 Alzoohet daarmede mijn banden in Christus openbaar geworden zijn in het gansche regthuis, en aan alle anderen;	
	14 En dat het meerder deel der broederen in den Heere, door mijne banden vertrouwen gekregen hebbende, overvloediger het woord onbevreesd durven spreken.	
	15 Sommigen prediken ook wel Christus	

J. o. H. 64.

door tijd en twist, maar sommigen ook door goedwilligheid.

16 Genen verkondigen wel Christus uit twisting, niet zulver, meenende aan mijne banden verdrakkende toe te brengen;

17 Doch deze uit liefde, dewijl zij weten, dat ik tot verantwoording van het evangelie gezet ben.

18 Wat dan? Nogtans wordt Christus op allerlei wijze, hetzij onder een deksel, hetzij in der waarheid verkondigd; en daarin verblijd ik mij, ja ik zal mij ook verblijden.

2 Cor. 1:11.

19 Want ik weet, dat dit mij ter zaligheid gedijen zal, door uw gebed en toebrenzing des Geestes van Jezus Christus;

A Rom. 5:5.

20 Volgens mijne ernstige verwachting en hoop, dat ik in geene zaak zal beschaamd worden; maar dat in alle vrijmoedigheid, gelijk te allen tijde, alzoo ook nu, Christus zal groot gemaakt worden in mijn lichaam, hetzij door het leven, hetzij door den dood.

21 Want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin.

22 Maar of te leven in het vleesch, hetzelve mij oorsaar zij, en wat ik verkiezen zal, weet ik niet.

23 Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begerste, om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste.

24 Maar in het vleesch te blijven, is noodiger om uwentwil.

25 En dit vertrouwen en weet ik, dat ik zal blijven, en met u allen zal verblijven, tot uwe bevordering en blijdschap des geloofs;

26 Opdat uw roem in Christus Jezus overvloedig zij aan mij, door mijne tegenwoordigheid wederom bij u.

1 Gen. 17:1.

1 Cor. 7:24.

Eiez. 4:1.

Gal. 1:10.

1 Thess. 2:12.

4:1.

27 Alleenlijk wandelt waardiglijk het evangelie van Christus, opdat, hetzij ik kom en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uwe zaken moge hooren, dat gij staat in eenen geest, met een gemiddt gezamenlijk strijdende door het geloof des evangelies;

28 En dat gij in geen ding verschrinkt wordt van degenen, die tegenstaan; hetwelk hun wel een bewijs is des verderfs, maar u der zaligheid, en dat van God.

29 Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in hem te gelooven, maar ook voor hem te lijden;

30 Denzelfden strijd hebbende, hoedsnigen gij in mij gezien hebt, en nu in mij hoort.

HOOFDSTUK 2.

De apostel vermaant de Filippiensen zeer beugelijk tot eengezindheid, vs. 1; nederigheid en dienstvaardigheid, 3; hun tot dat einde voorstellende het voorbeeld van den Heere Jezus Christus, 5; die, zijnde de waarachtige God, zich zoo heeft vernietigd, dat hij onze menselijke natuur heeft aangenomen, en aan het kruis voor ons is gestorven, 6; en daarna weder uitnemend zeer is verhoogd, 9. Hij voegt daarbij eene alomnemende vermaning tot gehoorzaamheid, vrees Gods, en allerlei christelijke deugden, 12; om zich als Heeren, midden onder de ongelovigen te betonen, 15. Verklaart, indien hij te Rome zou worden gelooft, zich daarover te zullen verblijden, en dat zij zelven dit mede behooren te doen, 17. Belooft Timotheüs haast tot hen te zenden, 19; hopen de zelf ook tot hen te komen, 21. Hij bevelen hen zeer ernstig hunnen herder Epafroditus aan, die dezen brief hun bracht, 25; verklaart dat hij zeer krank geweest was, doch weder door den Heere eesterkt, 26; vermaant de Filippiensen, om hem met blijdschap te ontvangen, alzoo hij, om der bediening wil voor hen, in gevaar van zijn leven was geweest, 29.

INDIEN er dan eenige vertroosting is in Christus, indien er eenige gemeenschap is

des Geestes, indien er eenige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn;

2 Zoo vervult mijne blijdschap, dat gij moogt eensgezind zijn, dezelve liefde hebbende, van een gemoed en van een gevoelen zijnde.

3 Doet geen ding door twisting of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zich zelven.

4 Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk zie ook op hetgeen der anderen is.

5 Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was;

6 Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roef geacht heeft Gode even gelijk te zijn;

7 Maar heeft zich zelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden;

8 En in gedaante gevonden als een mensch, heeft hij zich zelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises.

9 Daarom heeft hem ook God uitermate verhoogd, en heeft hem eenen naam gegeven, welke boven allen naam is;

10 Opdat in den naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,

11 En alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods, des Vaders.

12 Alzoo dan, mijne geliefden! gelijk gij te allen tijde gehoorzaam geweest zijt, niet als in mijne tegenwoordigheid alleen, maar veel meer nu in mijn afwezen, werkt uws zelfs zaligheid met vrees en beven:

13 Want het is God, die in u werkt beide het willen en het werken, naar zijn welbehagen.

14 Doet alle dingen zonder murmureren en tegenspreken;

15 Opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstrafelijk in het midden van een krom en verdraaid geslacht, onder welken gij schijnt als lichten in de wereld;

16 Voorhoudende het woord des levens, mij tot eenen roem tegen den dag van Christus, dat ik niet te vergeefs heb geloopt, noch te vergeefs gearbeid.

17 Ja indien ik ook tot een drankoffer geofferd worde over de offerande en bediening uws geloofs, zoo verblijde ik mij, en verblijde mij met u allen.

18 En om datzelfde verblijdt gij u ook, en verblijdt ook ulieden met mij.

19 En ik hoop in den Heere Jezus Timotheüs haast tot u te zenden, opdat ik ook welgemoed moge zijn, als ik uwe zaken zal verstaan hebben.

20 Want ik heb niemand, die even alzoo gemoed is, dewelke oprechtelijk uwe zaken zal bezorgen.

21 Want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is.

22 En gij weet zijne beproeving, dat hij, als een kind zijnen vader, met mij gediend heeft in het evangelie.

23 Ik hoop dan wel dezen van stonde aan te zenden, zoo haast als ik in mijne zaken zal voorzien hebben.

24 Doch ik vertrouw in den Heere, dat ik ook zelf haast tot u komen zal.

25 Maar ik heb noodig geacht tot u te zenden Epafroditus, mijnen broeder, en medearbeider, en medestrijder, en uwen afgezondene, en bedienaar mijner nooddrift:

26 Dewijl hij zeer begerig was naar u allen, en zeer beangst was, omdat gij gehoord hadt, dat hij krank was.

27 En hij is ook krank geweest tot nabij

J. o. H. 64.

a Rom. 12:16.

13:5.

1 Cor. 13:10.

Filipp. 3:16.

1 Petr. 3:8.

b Rom. 12:10.

1 Petr. 5:5.

c 1 Cor. 10:21.

13:5.

d Matt. 11:29.

Joh. 13:15.

1 Petr. 2:21.

1 Joh. 2:6.

e 2 Cor. 4:4.

Col. 1:15.

Hebr. 1:3.

f Ps. 8:6.

g Matt. 20:28.

Joh. 13:14.

h Hebr. 2:14.

17.

4:15.

i Hebr. 2:9.

12:2.

k Hand. 2:33.

l Hebr. 1:4.

m Jes. 45:23.

Rom. 14:11.

n Joh. 15:13.

1 Cor. 8:6.

12:3.

o 2 Cor. 3:5.

p Rom. 12:17.

1 Petr. 2:12.

q 1 Petr. 4:9.

r Spr. 4:18.

Matt. 5:14.

s 2 Cor. 1:14.

1 Thess. 2:19.

t 2 Cor. 7:4.

u Hand. 16:1.

Rom. 16:21.

1 Thess. 3:2.

v 1 Cor. 10:24.

13:5.

J. o. H. 64.

den dood; maar God heeft zich züner ontfermd; en niet alleen zijner, maar ook mijner, opdat ik niet droefheid op droefheid zou hebben.

28 Zoo heb ik dan hem te spoediger gezonden, opdat zij, hem ziende, wederom u zoudt verblijden, en ik te min zou droevig zijn.

29 Ontvangt hem dan in den Heere, met alle blijdschap, en houdt dezulken in waarde.

30 Want om het werk van Christus was hij tot nabij den dood gekomen, zija leven niet achtende, opdat hij het gebrek uwer bediening aan mij vervullen zou.

HOOFDSTUK 3.

De apostel waarhuut voort de Filippensen tegen de verleiding des valche apostelen, die de wet en het evangelie te zamen menieden, vs. 1; en leert daar tegen, dat niet de uiterlijke besnijdenis, maar de geestelijke tee zaligheid noodig is, 3; hetgeen hij met zijn eigen voorbeeld en geloof bevestigt, 4. Tot dat einde verhaalt hij ook al die uiterlijke voortgeen te hebben, waarin deze roemden, 5; doch dat hij deze dingen niet achtte, noch zijn vertrouwen daarop stelde, maar alleen op Christus, 7; niet stemende op züne eizene zerechtigheid, die uit de wet is, maar alleen op de zerechtigheid van Christus, welke hij beschrijft met hare vruchten, 9; bekent evenwel zijne onvolmaaktheid, hoewel hij ook naar de volmaaktheid tracht, 12; hij vermaant de Filippensen, hetzelfde ook te doen, naar dezen regel en naar zijn voorbeeld, 15; bestraftende degenen, die anders deden, met verkondiging aan hen van het eeuwige verdor, 18; en vertroost de ware geloovigen met de heerlijkheid, ook van het ligchaam, welke de Heere Christus ons zal toebrengen, 20.

VOORTS, mijne broeders! « verblijdt u in den Heere. Dezelfde dingen aan u te schrijven, is mij niet verdrietig, en het is u zeker.

2 « Ziet op de handen, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de versniding.

3 « Want wij zijn de besnijding, wij, die « God in den geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het vleesch betrouwen.

4 Hoewel ik heb, dat ik ook in het vleesch betrouwen mogt; indien iemand anders meent te betrouwen in het vleesch, « ik nog meer:

5 Beeneden ten achtsten dage, mit het geslacht van / Israel, van den stam van « Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëen, naar de wet « een farizeër;

6 Naar den ijver « een vervolger der gemeente; naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, zijnde onberispelijk.

7 « Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht.

8 Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, « om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijnen Heere; om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.

9 En in hem gevonden worde, niet hebbende mijne rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, « namelijk de rechtvaardigheid, « die uit God is door het geloof.

10 Opdat ik hem kunne, en de kracht zijner opstanding, « en de gemeenschap zijns ljdens, zijnen dood gelijkvormig wordende;

11 Of ik eenigzins moge komen tot de wederopstanding der dooden.

12 Niet dat ik het alreede gekregen heb, of alreede volmaakt ben; maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mogt, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

13 Broeders! ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb.

14 Maar «n ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot

hetgeen voor is, « jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

15 Zoo velen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen: en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16 Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons «daarin p naar denzelfden regel wandelen, « laat ons hetzelfde gevoelen.

17 Weest mede « mijne navolgers, broeders! en merkt op degenen, die alzo wandelen, gelijk gij ons « tot een voorbeeld hebt.

18 « Want velen wandelen anders; van dewelke ik u dikmaals gezegd heb, en nu ook weenende zeg, dat zij vijanden des kruises van Christus zijn;

19 Welker einde is het verdor, welker God is de buik, en welker heerlijkheid is in hunne schande, dewelke aardische dingen bedenken.

20 « Maar onze wandel is in de hemelen, « waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, « namelijk den Heere Jezus Christus;

21 « Die ons vernederd ligchaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan zijn heerlijk ligchaam, naar de werking, waardoor hij ook alle dingen zich zelve aan onderwerpen.

HOOFDSTUK 4.

De apostel vermaant de Filippensen tot standvastigheid in het geloof, vs. 1; en twee vrouwen onder hen tot eensgezindheid, 2; voorts tot christelijke bloedschap, 4; bescheidenheid, 5; zerntheid des geestes, 6; en tot verscheiden andere christelijke deugden, 8. Daarna bedankt hij de Filippensen voor het onderhoud, hetwelk zij hem door Epafroditus hadden gezonden, 10; niet van wege gebrek, want hij had geleerd vergezond te zijn, 11. Hij prijst hunne liefdadigheid, die overvloediger was geweest dan van al de andere gezanten, 12; zegt het van Epafroditus wel te hebben ontvancen, 18; en dat God het zou verzenden, 19. Eindeijk besluit hij dezen brief met lofszeging tot God en de gewone groetenissen en zegenswensen, 20.

ZOO dan, mijne geliefde en zeer gewenschte broeders, mijne blijdschap « en kroon! staat alzo in den Heere, geliefden!

2 Ik vermaan Euodia, en ik vermaan Syntyche, dat zij eensgezind zijn in den Heere.

3 En ik bid ook u, « mijne oprechte medegezel! wees deze vrouwen behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het evangelie, ook met Clemens, en de andere mijne medearbeiders, welker namen « zijn in het boek des levens.

4 « Verbljdt u in den Heere te allen tijd; wederom zeg ik: Verbljdt u.

5 Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend, « De Heere is nabij.

6 « Weest in geen ding bezorgd; maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smecken, mit dankzegging bekend worden bij God;

7 / En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus.

8 Voorts, broeders! al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat lieflijk is, al wat wel luidt, zoo er eenige deugd is, en zoo er eenige lof is, bedenkt datzelve.

9 Hetgeen gij ook geleerd, en ontvancn, en gehoord, en in mij gezien hebt, doet dat; en de God des vredes zal met u zijn.

10 En ik ben grootelijks verblijd geweest in den Heere, dat gij nu eenmaal wederom verwakkert zijt « om aan mij te denken; waaraan gij ook gedacht hebt, maar gij hebt de gelegenheid niet gehad.

11 Niet dat ik « dit zeg van wege gebrek;

J. o. H. 64.

o 1Cor. 9.34.

2 Tim. 4:7.

p Gal. 6.16.

q Rom. 12.16.

15.3.

1Cor. 1.13.

Filipp. 2.2.

1 Petr. 3.8.

r 1Cor. 4.16.

1 Thess. 1.6.

s 2 Thess. 3.9.

1 Petr. 5.3.

t Rom. 16.17.

u Hebr. 13.14.

v 1Cor. 1.7.

1 Thess. 1.10.

Tit. 2.13.

w Col. 15.51.

Col. 3.4.

1 Joh. 3.2.

a 1Thess. 2.19.

b Ex. 32.33.

Ps. 69.23.

Openb. 3.5.

20.12.

21.27.

c 1Thess. 5.16.

d 1Cor. 10.11.

Hebr. 10.25.

e Ps. 55.23.

Matt. 6.25.

1 Tim. 6.5.17.

1 Petr. 5.7.

f Joh. 14.27.

Rom. 5.1.

Efez. 2.14.

g Rom. 15.13.

h 1Thess. 4.3.

4.5.

i 2Cor. 11.9.

J. o. H. 64.

4 1 Tim. 6: 6.

4 1 Cor. 4: 11.
2 Cor. 11: 27.

m 2 Cor. 11: 9.

want ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben.

12 En ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; allezins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden.

13 Ik vermag alle dingen door Christus, die mij kracht geeft.

14 Nogtans hebt gij wel gedaan, dat gij met mijne verdrukking gemeenschap gehad hebt.

15 Want ook gij, Filippensen! weet, dat in het begin des evangelies, toen ik van Macedonië vertrokken ben, geene gemeente mij iets medegedeeld heeft tot rekening van uitgaaf en ontvangst, dan gij alleen.

16 Want ook in Thessalonica hebt gij mij eenmaal en andermaal gezonden, tot noodduft.

17 Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht, die overvloedig is tot uwe rekening.

18 Maar ik heb alles ontvangen, en ik heb overvloed; ik ben vervuld geworden, als ik van Epafroditus ontvangen heb, dat van u gezonden was, als eenen welriekenden reuk, eene aangename offerande, Gode welbehagelijk.

19 Doch mijn God zal naar zijnen rijkdom vervullen al uwe noodduft, in heerlijkheid, door Christus Jezus.

20 Onzen God nu en Vader zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

21 Groet alle heiligen in Christus Jezus, U groeten de broeders, die met mij zijn.

22 Al de heiligen groeten u, en meest die van het huis des keizers zijn.

23 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.

J. o. H. 64.

a Hebr. 13: 16.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

COLOSSENSEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1, dankt Paulus God, dat de Colossensen het geloof in Christus hebben aangenomen, 3, door de prediking van het evangelie, hetwelk nu in de geheele wereld vruchten voortbragt, 5; gelijk ook onder hen geschiedde, naar de getuigenis van Epafros hunnen getrouwen leeraar, 7. Hij bidt God, dat zij in alle christelijke deugden meer en meer worden bekrachtigd, 9. Komt daarna tot de verhandeling der leer en verklaart, hoe zij uit de magt der duisternis door het bloed van Christus zijn verlost, 12; wiens persoon hij beschrijft, namelijk, dat hij is het beeld van den onzienlijken God, 15; dat alle dingen door hem zijn geschapen, 16; dat hij is het Hoofd der gemeente, 18; dat door het bloed zijns kruises alles is verzoend, wat in den hemel en op de aarde is, 20; en vermaant hen in dit geloof te volharden, 23; waarom hij het lijden van Christus ook voor hen vervult, 24; vernuts hij ze geroepen, om onder de Heidenen deze verborgenheid te verkondigen, 25; en alle menschen in Christus alleen volmaakt te stellen, naar de werking Gods in hem, 28.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, door den wil van God, en Timotheüs, de broeder,

2 Den heiligen en geloovigen broeders in Christus, die te Colosse zijn: "genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

3 **W**ij danken den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, altijd voor u biddende;

4 Alzoo wij van uw geloof in Christus Jezus gehoord hebben, en van de liefde, die gij hebt tot alle heiligen.

5 Om de hoop, die u weggelegd is in de hemelen, van welke gij te voren gehoord hebt, door het woord der waarheid, namelijk des evangelies;

6 Hetwelk tot u gekomen is, gelijk ook in de geheele wereld, en het brengt vruchten voort, gelijk ook onder u, van dien dag af dat gij gehoord hebt, en de genade Gods in waarheid bekend hebt.

7 Gelijk gij ook geleerd hebt van Epafros, onzen geliefden mededienstknecht, dewelke een getrouw dienaar van Christus is voor u;

8 Die ons ook verklaard heeft uwe liefde in den Geest.

9 / Waarom ook wij, van dien dag af

dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van zijnen wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand;

10 **O**pdat gij moogt wandelen waardiglijk den Heere, tot alle behagelijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis van God;

11 Met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en langmoedigheid, met blijdschap;

12 Dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht;

13 **D**ie ons getrokken heeft uit de magt der duisternis, en overgezet heeft in het koninkrijk van den Zoon zijner liefde;

14 In denwelken wij de verlossing hebben door zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden;

15 **D**ewelke het beeld is des onzienlijken Gods, de eerstgeborene aller creature.

16 **W**ant door hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij troonen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij magten: alle dingen zijn door hem en tot hem geschapen;

17 En hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan te zamen door hem;

18 **E**n hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente, hij, die het begin is, de eerstgeborene uit de dooden, opdat hij in allen de eerste zou zijn.

19 Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in hem al de volheid wonen zou;

20 **E**n dat Hij, door hem "vrede gemaakt hebbende door het bloed zijns kruises, door hem, zeg ik, alle dingen verzoenen zou tot zich zelve, hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen, die in de hemelen zijn.

21 En hij heeft u, die eertijds vervreemd waart, en vijanden door het verstand in de booze werken, nu ook verzoend,

22 In het lichaam zijns vleesch, door den dood, opdat hij u zou heilig en on-

J. o. H. 64.

g 1 Cor. 1: 5.

h Gen. 17: 1.

1 Cor. 7: 20.

Efez. 4: 1.

Filipp. 1: 27.

1 Thess. 2: 12.

i Joh. 15: 16.

k Efez. 2: 4.

1 Thess. 2: 12.

l Matt. 3: 17.

17: 5.

2 Petr. 1: 17.

m Hand. 20: 28.

Efez. 1: 7.

Hebr. 9: 14.

1 Petr. 1: 19.

n 2 Cor. 4: 4.

Filipp. 2: 6.

Hebr. 1: 3.

o Openb. 3: 14.

p Gen. 1: 3.

Ps. 33: 6.

Joh. 1: 3.

Efez. 3: 9.

Hebr. 1: 2.

q Efez. 1: 22.

4: 15.

5: 28.

r 1 Cor. 15: 20.

Openb. 1: 5.

s Joh. 1: 14, 16.

Col. 2: 9.

t 2 Cor. 5: 18.

1 Joh. 4: 10.

u Jes. 9: 6.

Joh. 16: 33.

Hand. 10: 36.

Rom. 5: 1.

Efez. 2: 14.

v Luk. 1: 75.

Efez. 1: 4.

5: 27.

2 Tim. 1: 9.

Tit. 2: 12.

J. o. H. 64.

a Rom. 1: 7.
Gal. 1: 3.
Efez. 1: 2.
1 Petr. 1: 2.b Efez. 1: 16.
Filipp. 1: 3.
1 Thess. 1: 2.
2 Thess. 1: 3.

c 1 Petr. 1: 4.

d Mark. 1: 8.
Joh. 15: 16.e Col. 4: 12.
Filipp. 2: 23.

f Efez. 1: 15.

J. o. H. 61.

berispelijk en onbeschuldiglijk voor zich stellen:

23 « Indien gij maar blijft in het geloof, gefondeerd en vast, en niet bewogen wordt van de hope des evangelies, dat gij gehoord hebt, hetwelk gepredikt is onder al de kreature, die onder den hemel is; van hetwelk ik Paulus een dienaar geworden ben;

24 « Die mij nu verblide in mijn lijden yvoor u, en vervulle in mijn vleesch de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus, « voor zijn ligchaam, hetwelk is de gemeente:

25 Welker dienaar ik geworden ben, naar de bedeeling van God, « die mij gegeven is aan u, om te vervullen het woord Gods:

26 Namelijk de verborgenheid, die verborgen is geweest van alle eeuwen en van alle geslachten, « maar nu geopenbaard is aan zijne heiligen;

27 « Aan wie God heeft willen bekend maken, welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de Heidenen, welke is Christus onder u, « de hoop der heerlijkheid;

28 Denwelken wij verkondigen, vermaende een' iegelijk mensch, en leerende een' iegelijk mensch in alle wijsheid, opdat wij zouden een' iegelijk mensch volmaakt stellen in Christus Jezus:

29 Waartoe ik ook arbeide, strijdende naar zijne werking, die in mij werkt met kracht.

HOOFDSTUK 2.

De apostel betuigt, hoe zorgvuldig hij is voor de Colossensen, en anderen, wien hij zelf nooit het evangelie gepredikt had, opdat zij meer en meer zouden worden gesterkt in de rechte kennis van God en Christus, in wien alle schatten der wijsheid verborgen zijn, vs. 1; vermaant hen, dat zij door geene schijnredenen zich van deze aangenomen leer laten afleiden, 3. Waarschuwt hen, dat zij deze leer met geene wijsbegerte, noch andere inzettingen der wet zouden vermengen, 8; daar al de Godheid in Christus lichamenlijk woont, en wij in hem volmaakt zijn, 9; en dewijl wij ook in Christus geestelijk zijn besneden, 11, waarvan de doop een zegel is, 12; aanzien Christus ook de wet der plichtigheden, als een handschrift, aan het kruis heeft te niet gedaan, en zelfs over den Satan daaraan heeft gezegepraald, 13. Handelt wigders tegen het onderscheid der spijzen en der tijden, 16; tegen de dienst der engelen, 18; en tegen alle menscheijke inzettingen en eigenwillige godsdiensten, 20.

WANT ik wil, dat gij weet, hoe grooten strijd ik voor u heb, en voor degenen, die te Laodicea zijn, en zoo velen, als er mijn aangezit in het vleesch niet hebben gezien;

2 Opdat hunne harten vertroost mogen worden, en zij zamengevoegd zijn in de liefde, en dat tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, « tot kennis der verborgenheid van God en den Vader, en van Christus;

3 « In denwelken al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn.

4 En dit zeg ik, « opdat niet iemand u misleide met beweegredenen, die eenen schijn hebben.

5 Want « hoewel ik met het vleesch van u ben, nogtans ben ik met den geest bij u, mij verblidende en ziende uwe « ordening, en de vastigheid van uw geloof in Christus.

6 Gelijik gij dan Christus Jezus, den Heere, hebt aangenomen, wandelt alsoo in hem;

7 / Geworteld en opgebouwd in hem, en bevestigd in het geloof, gelijkewijs gij geleerd zijt, « overvloedig zijnde in hetzelfde, met dankzegging.

8 « Ziet toe, dat niemand u als eenen roof vervoere door de filosofie, en ijdele verleiding, naar de overlevering der

mensen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus;

9 « Want in hem woont al de volheid der Godheid lichamenlijk;

10 « En gij zijt in hem volmaakt, die het Hoofd is van alle overheid en magt;

11 « In welken gij ook besneden zijt met eene besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het ligchaam der zonden des vleesch, door de besnijdenis van Christus:

12 « Zijnde met hem begraven in den doop, in welken gij ook met hem opgewekt zijt, « door het geloof der werking Gods, die hem uit de dooden opgewekt heeft.

13 « En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden, en in de voorhuid van vleesch, mede levend gemaakt met hem, al « we misdaden u vergevende;

14 Uitgewischt hebbende het handschrift, dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, hetwelk, zeg ik, enigerwijze ons tegen was, en heeft datzelfde uit het midden weggenomen, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende:

15 « En de overheden en de magten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.

16 « Dat u dan niemand oordele in spijs of in drank, of in het stuk « des feestdags, of der nieuwe maan, of der sabbaten;

17 Welke zijn « eene schaduw der toekomstige dingen, maar het ligchaam is van Christus.

18 « Dat dan niemand u overheersche naar zijnen wil in nederigheid en dienst der engelen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, te vergeefs opgeblazen zijnde door het verstand zijns vleesch;

19 En het Hoofd niet behoudende, uit hetwelk het gehele ligchaam, door te zamenvoegselen en samenbindingen voorzien en zamengevoegd zijnde, opwast met Goddelijken wasdom.

20 Indien gij dan met Christus « de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, gelijk of gij in de wereld leeftet, met inzettingen belast?

21 Namelijk raak niet, en smaak niet, en roer niet aan:

22 Welke dingen alle verwerpen door het gebruik, « ingevoerd naar de geboden en leeringen der menschen;

23 « Dewelke wel hebben eene schijnrede van wijsheid in eigen willige Goddienst, en nederigheid, en in het ligchaam niet te sparen, doch zijn niet in eenige waarde, maar « tot verdraging van het vleesch.

HOOFDSTUK 3.

De apostel naar zijne gewoonte, de gronden der leer tot hietoe voorgesteld hebbende, draagt in de twee volgende hoofdstukken de vermaningen tot godzaligheid voor, en vooral vermaant hij hen in het algemeen, om te zoeken, hetgeen dat in den hemel is, vs. 1; waarvan zij nu wel eenige beginselen hebben, maar de volle heiligt in de openbaring van Christus verwachten. 3. Hij stelt hun vervolgens den weg voor oogen, welke daartoe leidt, namelijk, de doodding van denouden mensch met zijne leden, of ondenking, welke hij verhaalt, 5; en de aantrekking van den nieuwen mensch, die naar Godbeeld geschapen is, met zijne geestelijke deugden, 10. Voegt er eenige middelen bij, daartoe dienstig, als: rijke inwonning van Gods Woord onder hen, zingen van psalmen en diergelijke, 16. Vermaant hen alles te doen tot Gods eer, 17. Komt daarna tot de bijzondere plichten, namelijk, de vrouwen en mannen jegens elkander, 18; van de kinderen jegens hunne ouders, en van de vaders jegens hunne kinderen, 20; en eindelijk van de dienstknechten jegens hunne heeren, 22.

INDIEN gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt de dingen, die boven

J. o. H. 61.

i Joh. 1:14.
Col. 1:19.

k Joh. 1:16.

l Deut. 10:16.
Jer. 4:4.
Rom. 2:29.
Filipp. 3:3.

m Rom. 6:4.
Gal. 3:27.

n Efez. 1:19.
3:7.

o Efez. 2:1.

p Gen. 3:15.
Matt. 12:29.
Luk. 11:22.
Joh. 12:31.
16:11.

q Lev. 11:2.
Rom. 14:2.
Gal. 4:10.

r Lev. 23:3.
enz.

s Hebr. 8:5.
10:1.

t Jer. 29:8.
Matt. 24:4.
Efez. 5:6.
2 Thess. 2:8.
1 Joh. 4:1.

u Gal. 4:9.

v Jes. 29:13.
Matt. 15:9.
Tit. 1:14.

w 1 Tim. 4:8.

x 1 Tim. 5:23.

a Jes. 53:11.
Jer. 9:23.
Joh. 17:3.
Filipp. 3:8.

b 1 Cor. 1:24.

c Efez. 3:6.
Col. 2:18.

d 1 Cor. 5:3.

e 1 Cor. 14:40.

f Efez. 3:17.

g 1 Cor. 1:5.

h Rom. 16:17.
Hebr. 13:9.

J. o. H. 64.

- zijn, ^a waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods.
- ^a Efez. 1:20. 2 Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn.
- ^b Rom. 6:2. 3 Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus ^c verborgen in God.
- ^c Rom. 8:24. 4 Wanneer ^a Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, dan zult ook gij met hem geopenbaard worden in heerlijkheid.
- ^d Filipp. 3:21. 5 ^d Doodt dan ^f uwe leden, die op de aarde zijn, ^e namelijk hoerij, onreinheden, ^g schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, ^h welke is afgodendienst.
- ^f Rom. 7:5,23. 6 Om welke de toorn Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid;
- ^g 1 Thess. 4:5. 7 In dewelke ook gij eertijds hebt gewandeld, toen gij in dezelve leefdet.
- ^h Efez. 5:5. 8 Maar nu legt ook gij dit alles af, ⁱ namelijk gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uwen mond.
- ⁱ 1 Cor. 6:10. 9 ^j Liegt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken.
- ^j Gal. 5:19. 10 En aangedaan hebt den nieuwen mensch, die vernieuwd wordt tot kennis, ^k naar het evenbeeld desgenen, die hem geschapen heeft;
- ^k Openb. 22:13. 11 Waarin ^l p niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuis, barbaar en Scyth, ^m dienstknecht en vrije; maar Christus is alles en in allen.
- ^l Efez. 4:22. 12 Zoo doet dan aan, ⁿ als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhertigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoeidigheid, langmoedigheid;
- ^m Efez. 4:25. 13 Verdragende elkander, ^o en vergevende de een den anderen, zoo iemand tegen iemand ^p eenige klagt heeft; gelijk-kerwijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzoo.
- ⁿ Rom. 6:4. 14 En boven dit alles doet aan de liefde, dewelke ^q is de band der volmaaktheid.
- ^o Gen. 1:26. 15 En de vrede Gods heersche in uwe harten, tot welken gij ook geroepen zijt in een ligchaam; en weet dankbaar.
- ^p 1 Cor. 11:7. 16 Het woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; ^r leert en vermaant elkander, met psalmen en lofsangen, en geestelijke liederen, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart.
- ^q 1 Cor. 7:21. 17 En al wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in den naam van den Heere Jezus, ^s dankende God en den Vader door hem.
- ^r Efez. 4:32. 18 ^t Gij vrouwen! zijt uwen eigenen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heere.
- ^s Joh. 13:34. 19 ^u Gij mannen! hebt uwe vrouwen lief, en wordt niet verbitterd tegen haar.
- ^t Efez. 5:2. 20 ^v Gij kinderen! zijt uwen ouderen gehoorzaam in alles, want dat is den Heere welbehagelijk.
- ^u Efez. 4:9. 21 Gij vaders! tegt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.
- ^v Col. 2:2. 22 ^w Gij dienstknechten! zijt in alles gehoorzaam uwen heeren naar het vleesch, niet met oogenadisten als menschen-behagers, maar met eenvoudigheid des harten, vreemde God.
- ^w Efez. 5:19. 23 En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heere, en niet den menschen;
- ^x Efez. 5:23. 24 Wetende, dat gij van den Heere zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heere Christus.
- ^y 1 Thess. 3:18. 25 Maar die onregt doet, die zal het onregt dragen, dat hij gedaan heeft: en er is geene aanneming des persoons.

HOOFDSTUK 4.

J. o. H. 64.

De apostel vermaant de heeren tot billijkheid jegens hunne dienstknechten, vs 1; en een' iegelijk tot aanhouden in het bidden, 2; en bijzonder voor hem, opdat hij door zijne banden in het werk des evangelies niet zou worden verhindert, 3. Hij vermaant hen met wijsheid te wandelen en te spreken onder degenen die buiten zijn, 5; betuigt dat hij hun Ty'chicus en Onesimus zendt, om hen te vertroosten en van al zijne zaken te onder-
 7. Groet hen van wege Aristarchus en verscheidene anderen, wier ijer voor hen hij prijs, 10. Beveert, dat zij de broeders in Laodicea zullen groeten, en ook hun dezen brief laten lezen, 15; en aan Archippus te zeggen, dat hij in zijne bediening getrouw moge blijven, 17; besluit dezen brief met zijnen groet, 18.

Gij heeren! doet uwen dienstknechten recht en gelijk, wetende, dat ook gij eenen Heere hebt in de hemelen.

2 Houdt sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelfde met dankzegging;

3 Biddende met een ook voor ons, dat God ons de deur des woords opene, ^a om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben;

4 Opdat ik dezelve moge openbaren, gelijk ik moet spreken.

5 Wandelt met wijsheid bij degenen, die buiten zijn, ^b den bekwaamen tijd uitkoopende.

6 Uw woord zij te allen tijd in aangenaamheid, met zout besprengd, opdat gij moogt weten, hoe gij een' iegelijk moet antwoorden.

7 Al mijne zaken zal u bekend maken Ty'chicus, de geliefde broeder, en getrouwe dienaar, en mededienstknecht in den Heere;

8 Denwelken ik tot hetzelfde einde tot u gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete, en uwe harten vertrooste;

9 Met ^c Onesimus, den getrouwen en geliefden broeder, dewelke uit de uwen is; zij zullen u alles bekend maken, wat hier is.

10 U groet Aristarchus, mijn medegevangene; en ^d Markus, de neef van Barnabas, aangaande welken gij bevelen ontvangen hebt: zoo hij tot u komt, ontvang hem;

11 En Jezus, gezegd Justus, welke uit de besnijdenis zijn: deze allen zijn mijne medearbeiders in het koninkrijk Gods, die mij eene vertroosting geweest zijn.

12 U groet ^e Epafraas, die uit de uwen is, een dienstknecht van Christus, te allen tijd strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volhaakt en volkomen in al den wil van God.

13 Want ik geef hem getuigenis, dat hij grooten ijer heeft over u en degenen, die in Laodicea zijn, en degenen, die in Hierapolis zijn.

14 U groet ^f Lukas, de medicijnmeester, de geliefde, en ^g Demas.

15 Groet de broeders, die in Laodicea zijn, en Nymfas, en de gemeente, die in zijn huis is.

16 En wanneer deze zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt, dat hij ook in de gemeente der Laodiceensen gelezen worde, en dat ook gij dien leest, die uit Laodicea geschreeven is.

17 En zegt aan Archippus: Zie op de bediening, die gij aangenomen hebt in den Heere, dat gij die vervult.

18 ^h De groetenis met mijne hand, van Paulus, ⁱ Gedenk mijner banden. De genade zij met u. Amen.

a Efez. 6:9.

b Luk. 12:1.

Rom. 12:12.

Efez. 6:18.

1 Thess. 5:17.

c Efez. 6:19.

2 Thess. 3:1.

d Efez. 5:15.

e Efez. 5:16.

f Mark. 9:50.

g Hand. 20:4.

Efez. 6:21.

2 Tim. 4:12.

h Filem. vs. 10.

i Hand. 27:2.

k Hand. 15:37.

2 Tim. 4:11.

l Col. 1:7.

Filem. vs. 23.

m 2 Tim. 4:11.

n 2 Tim. 4:10.

o 2 Thess. 3:17.

p Hebr. 13:3.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSSEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1; dankt de apostel God over hun geloof, liefde en hoop op Christus, 2; zich verzekende, dat hunne verkiezing van God was, 4; herwelk hij bevestigd uit de kracht, welke God door zinen Geest bij het woord heeft gevoegd, 5; en uit hunne gehoorzaamheid aan het evangelie bewezen, 6; die ook in alle plaatsen was bekend geworden, 8; en nog dagelijks verkondigd wordt, hoe zij van de afgezonden tot God zijn bekeerd, 9; om Gods Zoon, die ons verlost heeft, uit den hemel te verwachten, 10.

PAULUS, en Silvanus, en Timotheüs, aan de gemeente der Thessalonicensen, welke is in God den Vader, en den Heere Jezus Christus: * genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

2 * Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachten zijnde in onze gebeden; 3 Zonder ophouden gedenkende * het werk uws geloofs, en den arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hoop op onzen Heere Jezus Christus, voor onzen God en Vader;

4 Wetende, geliefde broeders! uwe verkiezing van God;

5 * Want ons evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in vele verzekerdheid; * gelijk zij weet, hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwil.

6 * En zij zijt onze navolgers geworden, en des Heeren, het woord aangenomen hebbende in vele verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes;

7 Alzoo dat gij voorbeelden geworden zijt al den geloovigen in Macedonië en Achaje.

8 Want van u is het woord des Heeren luidbaar geworden niet alleen in Macedonië en Achaje, maar ook in alle plaatsen is uw geloof, dat gij op God hebt, uitgegaan, zoodat wij niet van noode hebben, iets daaraan te spreken;

9 Want zij zelven verkondigen van ons, hoedanigen ingang wij tot u hebben, en hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgezonden, om den levenden en waarachtigen God te dienen;

10 * En zinen Zoon uit de hemelen te verwachten, denwelken Hij uit de dooden verwekt heeft, namelijk Jezus, die ons verlost van den toekomstenden toorn.

HOOFDSTUK 2.

Paulus gaat voort in het verklaren van zijne oprechtheid en standvastigheid in het voortplanten van het evangelie onder hen, vs. 1: geene eer noch voordeel van menschen bij hen zoekende, hoewel hij hun als een apostel van Christus wel lastig had kunnen zijn, 6. Hij stelt hun voor oogen, hoe vriendelijk en heilig hij met hen heeft gehandeld, om hen te bewegen tot eenen wandel, het evangelie waardig, 10; en hoe zij zijn woord als Gods, en niet als eens menschen woord hebben aangenomen, 13; navolgers geworden zijnde der gemeente in Judea, die ook van de harteliekkste Joden, hunne landlieden, zijn vervolgd, 14; welke Joden, nadat zij Christus hebben gedood, hunne zonden vervullen, en op welke de toorn Gods tot het einde is gekomen, 15. Betuigt daarna zijne

grootte begeerte, om hen weder te zien, 17: daar zij zinen roem en heerlijkheid zijn in de toekomst van Christus, 19.

WANT * gij weet zelven, broeders! onzen ingang tot u, dat die niet ijdel is geweest;

2 Maar, hoewel wij te voren geleden hadden, en ook ons smaadheid aangedaan was, gelijk zij weet, * te Filippi, zoo hebben wij nogtans vrijmoedigheid gebruikt in onzen God, om het evangelie van God * tot u te spreken in veel strijds.

3 Want onze vermaning is niet geweest uit verleiding, noch uit onreinigheid, noch met bedrog;

4 Maar, gelijk wij van God beproefd zijn geweest, dat ons het evangelie zou toebetroefd worden, alzoo spreken wij, * niet als menschen behagende, maar Gode, die onze harten beproeft.

5 Want wij hebben nooit met pluimstrijkende woorden omgegaan, gelijk zij weet, noch met eenig bedeksel van gierigheid; * God is getuige!

6 Noch zoekende eer uit menschen, noch van u, noch van anderen; / hoewel wij u tot last konden zijn als Christus apostelen;

7 Maar wij zijn vriendelijk geweest in het midden van u, gelijk als eenen voederster hare kinderen koestert;

8 Alzoo wij tot u zeer genegen zijnde, hebben u gaarne willen mededeelen niet alleen het evangelie van God, maar ook onze eigene zielen, daarom dat gij ons lief geworden waart.

9 * Want gij gedenkt, broeders! onzen arbeid en moeite: want nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het evangelie van God onder u gepredikt.

10 Gij zijt getuigen, en God, hoe heilig en rechtvaardig, en onberispelijk wij u, die geloof, geweest zijn.

11 Gelijk gij weet, hoe wij een' iegelijk van u, als een vader zijne kinderen, vermaanden en vertroostten,

12 En betuigden, * dat gij zoudt wandelen waardiglijk Gode, die u roept tot zijn koninkrijk en heerlijkheid.

13 Daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat, als gij het woord der prediking van God van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt, niet als der menschen woord, maar (gelijk het waarlijk is) als Gods woord, dat ook werkt in u, die geloof.

14 Want gij, broeders! zijt navolgers geworden der gemeenten Gods, die in Judea zijn, in Christus Jezus; dewijl ook gij hetzelfde geleden hebt van uwe * eigene medeburgers, gelijk als zij van de Joden.

15 * Welke ook gedood hebben den Heere Jezus, * en hunne eigene profeten; en ons hebben vervolgd, en Gode niet behagen, en allen menschen tegen zijn;

16 * En verhinderen ons te spreken tot de Heidenen, dat zij zalig mogten worden; opdat zij te allen tijd hunne zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot het einde.

17 Maar wij, broeders! van u beroofd geweest zijnde voor een klein wille tijds, naar het aangezigt, niet naar het hart, hebben ons te overvloediger be-

J. o. H. 54.

a 1Thess. 1.5. 9.

b Hand. 16.22.

c Hand. 17.2.

d Gal. 1.10.

e Rom. 1.9.

9.1.

2 Cor. 1.23.

11.31.

Gal. 1.20.

Filipp. 1.8.

1 Tim. 5.21.

2 Tim. 4.1.

f 1 Cor. 9.3.

2Thess. 3.9.

g Hand. 18.3.

20.31.

1 Cor. 4.12.

2 Cor. 11.9.

12.13.

2Thess. 3.8.

h Gen. 17.1.

1 Cor. 7.29.

Efez. 4.1.

Filipp. 1.27.

Col. 1.10.

i Hand. 17.5.

13.

k Hand. 7.52.

l Matt. 23.37.

Luk. 13.34.

m Hand. 17.13.

J. o. H. 54.

a Rom. 1.7.

Efez. 1.2.

1 Petr. 1.2.

b Efez. 1.16.

Filipp. 1.3.

Col. 1.3.

2Thess. 1.3.

c Joh. 6.29.

d 1 Cor. 2.4.

4.20.

e 1Thess. 2.1.

f 1 Cor. 4.16.

11.1.

Filipp. 3.17.

2Thess. 3.9.

g Hand. 1.11.

Filipp. 3.24.

2Thess. 1.10.

Openb. 1.7.

J. o. H. 54.

haarstigd, om uw aangezicht te zien, met groote begeerte.

18 «Daarom hebben wij willen tot u komen, (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal, maar de Satan heeft ons belet.

19 «Want welke is onze hoop, of blind-schap, of kroon des roems? Zijt gij die ook niet voor onzen Heere Jezus Christus in zijne toekomst?

20 Want gij zijt onze heerlijkheid en blijdschap.

HOOFDSTUK 3.

De apostel verklaart, dat hij voor hen bekommerd zijnde, Timótheüs had gezonden, om hen in het geloof te versterken, vs. 1; en te vertroosten in de verdrukking, waartoe de geloofzigen zijn gesteld, 3; doch dat hij zeer verblijd was geweest door de vederkomst van Timótheüs, vernemende van hem hunne standvastigheid en welstand, 6; waarvoor hij God dankt en bidt, dat hem tot volmaking van hun geloof, gezegenheid van God mocht geschonken worden, om weder tot hen te komen, 9. Hij eindigt dit hoofdstuk en eerste gedeelte van den brief, met de ernstige bede, dat God hun geest overvloedig te worden in liefde en heiligmaking, tegen de toekomst van Christus met al zijne heiligen, 12.

DAAROM, deze begeerte niet langer kunnende verdragen, hebben wij gaarne willen te Athène alleen gelaten worden:

2 En hebben gezonden «Timótheüs, onzen broeder, en Gods dienaar, en onzen medearbeider in het evangelie van Christus, om u te versterken, en u te vermanen van uw geloof;

3 Opdat niemand bewogen worde in deze verdrukkingen: want gij weet zelve, «dat wij hiertoe gesteld zijn.

4 Want ook, toen wij bij u waren, voorzelden wij u, dat wij zouden verdrukt worden, gelijk ook geschied is, en gij weet het.

5 Daarom ook deze begeerte niet langer kunnende verdragen, heb ik *hem* gezonden, om uw geloof te verstaan; of niet misschien de verzoeker u zou verzocht hebben, en onze arbeid ijdel zou wezen.

6 Maar als Timótheüs nu van ulieden tot ons gekomen was, en ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde, en dat gij altijd goede gedachtenis van ons hebt, zeer begerig zijnde om ons te zien, gelijk wij ook om ulieden;

7 Zoo zijn wij daarom, broeders! over u in al onze verdrukking en nood vertroost geworden door uw geloof:

8 Want nu leven wij, indien gij vast staat in den Heere.

9 Want wat dankzegging kunnen wij Gode tot vergelding wedergeven voor u, van wege al de blijdschap, waarmede wij ons om uwentwil verblijden voor onzen God?

10 «Nacht en dag zeer overvloediglijk biddende, om uw aangezicht te mogen zien, en te volmaken hetgeen aan uw geloof ontbreekt.

11 Doch onze God en Vader zelf, en onze Heere Jezus Christus rigte onzen weg tot u.

12 En de Heere vermeerderde u, en make u overvloedig in de liefde jegens elkander en jegens allen, gelijk wij ook zijn jegens u;

13 «Opdat hij uwe harten versterke, om onberispelijk te zijn in heiligmaking, voor onzen God en Vader, in de toekomst van onzen Heere Jezus Christus met al zijne heiligen.

HOOFDSTUK 4.

De apostel vermaant hen *zich* in het algemeen tot eenen godzaligen wandel, vs. 1; en in het bijzonder tot kuisheid en eerbareheid, 3; tot rechtvaardigheid in hunnen

handel, 6; tot broederlijke liefde, 9; tot een stil leven en het doen van hunne eigene zaken, 11. Hij vermaant hen ook, om hunne droefheid te matigen over degenen, die ontslapen zijn, 13; daar die door Christus zullen worden opgewekt, 14; welke uit den hemel zal komen met een groot geroep en stemme des archangels, om die gestorven zijn, eerst uit den dood op te wekken, 15, en vervolgens met de dan nog levenden tot zich op te nemen, 17.

VOORTS dan, broeders! wij bidden en vermanen u in den Heere Jezus, gelijk gij van ons ontvangen hebt, «hoe gij moet wandelen en Gode behagen, dat gij *daarin* meer overvloedig wordt.

2 Want gij weet, wat bevelen wij u gegeven hebben door den Heere Jezus.

3 «Want dit is de wil van God, uwe heiligmaking: dat gij u onthoudt van de hoerteri;

4 Dat een iegelijk van u wete zijn vat te bezitten in heiligmaking en eere;

5 Niet in *kwade* beweging der begeerlijkheid, gelijk als de Heidenen, «die God niet kennen.

6 Dat niemand zijnen broeder verrede, noch bedrige in *zijne* handeling: want de Heere is een wreker over dit alles, gelijk wij u ook te voren gezegd en betuigd hebben.

7 Want God heeft ons niet geroepen tot oneinigheid, «maar tot heiligmaking.

8 «Zoo dan die *dit* verwerpt, die verwerpt geen menschen, maar God, / die ook zijnen Heiligen Geest in ons heeft gegeven.

9 «Van de broederlijke liefde nu hebt gij niet van noode, dat ik u schrijf; want gij zelve zijt van God geleerd om elkander lief te hebben:

10 Want gij doet ook hetzelfde aan al de broederen, die in geheel Macedonië zijn. Maar wij vermanen u, broeders! dat gij meer overvloedig wordt:

11 «En dat gij u benaastigt stilt te zijn, en uwe eigene dingen te doen, en te werken met uwe eigene handen, gelijk wij u bevelen hebben;

12 Opdat gij eerlijk wandelt bij degenen, die buiten zijn, en geen ding van noode hebt.

13 Doch, broeders! ik wil niet, dat gij onwederende zijt van degenen, die ontslapen zijn, «opdat gij niet bedroefd zijt, gelijk als de anderen, die geene hoop hebben.

14 Want indien wij gelooven, dat Jezus gestorven is en opgestaan, alzoo zal ook God degenen, die ontslapen zijn in Jezus, wederbrengen met hem.

15 Want dat zeggen wij u door het woord des Heeren, / dat wij, die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen voorkomen degenen, die ontslapen zijn.

16 «Want de Heere zelf zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazune Gods nederdalen van den hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan:

17 Daarna wij, die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere te gemoet, in de lucht; en alzoo zullen wij altijd met den Heere wezen.

18 Zoo dan, vertroost elkander met deze woorden.

HOOFDSTUK 5.

De apostel leert, dat Christus onverwachts zal komen ten oordeel, als een dief in den nacht, en zelve de haarsnoed eene vrouw overvalt, vs. 1. Hij vermaant hen daarom altijd op hunne hoede en nachteren te zijn, 4; en zich te wapenen met het borstwapen des geloofs en der liefde, en met den helm van de hoop der zaligheid, 8. Bidt, dat zij hunne voorstanders in eere zullen houden, 12, en vermaant hen voort te verscheidene christelijke deugden, 14, ook tot bidden en danken, 17: tot waarneming des reestes en der

J. o. H. 54.

a Filipp. 1:27.
1Thess. 2:12.

b Rom. 12:2.
Eph. 5:27.
Filipp. 4:8.

c 1Cor. 13:34.
Eph. 4:18.

d Joh. 17:19.
1Cor. 1:2.

e Luk. 10:16.

f 1Cor. 7:40.

g Lev. 19:18.
Matt. 22:39.
Joh. 13:34.
13:12.
Eph. 5:2.
2Pet. 1:8.
1Joh. 3:23.
4:21.

h 2Thess. 3:7.
12.

i Hand. 20:31.
Eph. 4:28.

k Lev. 19:28.
Deut. 14:1.
2Sam. 12:20.

l 1Cor. 15:22.
51.

m Matt. 24:51.
1Cor. 15:52.
2Thess. 1:7.

d Rom. 1:10.
11.
15:23.
2 Tim. 1:4.

e 1Cor. 1:8.
1Thess. 5:27.
2Thess. 2:17.

J. o. H. 54.

profetie, om het goede te behouden, 19. Bidt daarna God, dat Hij hen onstraffelijk beware tot de komst van Christus, met belofte, dat Hij het ook doen zal, 23. Vermaant hen, voor hem te bidden en elkander te groeten, 25; en dringt er met eedzwerwing op aan, dat deze brief aan al de geloovigen worde voorgelezen, 27.

MAAR van de tijden en de gelegenheden, broeders! hebt gij niet van noode, dat men u schrijve.

2 Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren alzoo zal komen, gelijk een dief in den nacht.

3 Want wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede en zonder gevaar; dan zal ^hen haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensood eene bevruchte vrouw; en zij zullen het geenszins ontvlieden.

4 Maar gij, broeders! gij zijt niet in duisternis, dat u die dag als een dief zou bevangen.

5 Gij zijt allen kinderen des lichts, en kinderen des daags; wij zijn niet des nachts, noch der duisternis.

6 Zoo laat ons dan niet slapen, gelijk als de anderen, maar ^g laat ons waken en nuchteren zijn.

7 Want die slapen, slapen des nachts, en die dronken zijn, zijn des nachts dronken.

8 Maar wij die des daags zijn, laat ons nuchteren zijn, aangedaan hebbende het borstwapen des geloofs en der liefde, en tot eenen helm de hoop der zaligheid.

9 Want God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging der zaligheid, door onzen Heere Jezus Christus;

10 Die voor ons gestorven is, opdat wij, hetzij dat wij waken, hetzij dat wij slapen, te zamen met hem leven zouden.

11 Daarom vermaant elkander, en staat

de een den anderen, gelijk gij ook doet.

12 En wij bidden u, broeders! erkent degenen, die onder u arbeiden, en uwe voorstanders zijn in den Heere, en u vermanen;

13 En acht hen zeer veel in liefde, om hun werks wil. Zijt vreedzaam onder elkander.

14 En wij bidden u, broeders! vermaat de ongeregelde, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken, zijt langmoedig jegens allen.

15 Ziet, dat niemand kwaad voor kwaad iemand vergelde; maar jaagt allen tijd het goede na, zoo jegens elkander als jegens allen.

16 Verblijdt u te allen tijd.

17 Bidt zonder ophouden.

18 Dankt God in alles: want dit is de wil van God in Christus Jezus over u. 19 ^g Bluscht den Geest niet uit.

20 Veracht de profetien niet.

21 ^g Beproeft alle dingen; behoudt het goede.

22 Onthoudt u van allen schijn des kwaads.

23 En de God des vredes zelf heilige u geheel en al; en uw geheel oprechte geest, en ziel, en ligchaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onzen Heere Jezus Christus.

24 Hij die u roept, is getrouw, die het ook doen zal.

25 Broeders! bidt voor ons.

26 Groet al de broeders met eenen heiligen kus.

27 Ik bezweer ulieden bij den Heere, dat deze zendbrief al den heiligen broedren gelezen worde.

28 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSSEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het gezame opschrift van den brief, vs. 1: dankt de apostel God over hun overvloedig toenemen in geloof, liefde en vreedzaamheid in de verdrukkingen, 3; betuigt dat God hunne verdrukkingen zal straffen, maar hen verlossen en verkwikken in den dag van die heerlijke toekomst van Christus, welke hij breder beschrijft, 6. Bidt God, dat Hij hen nog meer in het goede versterke, 11; opdat de naam van Christus in hen te meer verheerlijkt worde, 12.

PAULUS, en Silvanus, en Timotheüs, aan de gemeente der Thessalonicensen, welke is in God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus:

2 Genade zij u, en vrede, van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

3 Wij moeten God te allen tijd danken over u, broeders! gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer waat, en dat de liefde eens iegelijken van u allen jegens elkander overvloedig wordt:

4 Alzoo dat wij zelven ^u van u roemen in de gemeenten Gods, over uwe lijdzaamheid en geloof in al uwe vervolgingen en verdrukkingen, die gij verdraagt.

5 Een bewijs van Gods rechtvaardig oordeel, opdat gij waardig geacht wordt het koninkrijk Gods, ^v voor hetwelk gij ook lijdt;

6 Alzoo het recht is bij God verdrukking te vergelden dengenen, die u verdrukken;

7 En u, die verdrukt wordt, verkwikking met ons, ⁱ in de openbaring van den Heere Jezus van den hemel met de engelen zijner kracht:

8 Met vlamdend vuur wraak doende over degenen, die God niet kennen, en over degenen, die het evangelie van onzen Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn;

9 Dewelke zullen tot straf lijden het eeuwig verderf, van het aangezicht des Heeren, en van de heerlijkheid zijner sterkte;

10 Wanneer hij zal gekomen zijn, om verheerlijkt te worden in zijne heiligen, en wonderbaar te worden in allen, die gelooven (overmits onze getuigenis onder u is geloofd worden) in dien dag.

11 Waarmee wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen zijner goedheid, en het werk des geloofs met kracht;

12 Opdat de naam van onzen Heere Jezus Christus verheerlijkt worde in u, en gij in hem, naar de genade van onzen God en den Heere Jezus Christus.

HOOFDSTUK 2.

De apostel verklaart, dat de komst van Christus ten oordeel zoo haast niet zal geschieden, als eenigen hen zochten wis te maken, vs. 1; maar dat de afval en de Antichrist eerst moesten komen, wiens merkteken hij

J. o. H. 54.

Rom. 15: 27

1 Cor. 9: 11

Gal. 6: 6

Philipp. 2: 29

1 Tim. 5: 17

Hebr. 13: 7

Lev. 19: 18

Spr. 20: 22

Matt. 5: 23

Rom. 12: 17

1 Cor. 6: 7

1 Petr. 3: 9

Matt. 5: 12

Luk. 10: 21

Rom. 12: 12

Philipp. 4: 4

Luk. 18: 1

Rom. 12: 12

Gal. 4: 2

Ezek. 5: 20

1 Cor. 14: 30

1 Joh. 4: 1

Philipp. 4: 8

1 Cor. 1: 8

Philipp. 4: 9

1 Thess. 3: 13

1 Cor. 1: 2

10: 13

2 Cor. 1: 18

2 Thess. 3: 3

Rom. 16: 16

1 Cor. 16: 20

2 Cor. 13: 12

1 Petr. 5: 14

J. o. H. 54.

1 Thess. 4: 16

2 Petr. 3: 7

Rom. 2: 8

Jes. 2: 19

Hand. 1: 11

1 Thess. 1: 10

Openb. 1: 7

J. o. H. 54.

Matt. 21: 43

2 Petr. 3: 10

Openb. 3: 3

16: 15

2 Thess. 1: 9

Efez. 5: 8

Luk. 16: 8

Efez. 5: 8

Rom. 13: 12

Rom. 13: 11

Efez. 5: 14

Luk. 21: 36

1 Cor. 15: 34

Jes. 59: 17

Efez. 6: 11

enr.

Rom. 15: 7

2 Cor. 5: 15

Gal. 2: 20

1 Petr. 4: 2

J. o. H. 54.

1 Cor. 1: 5

1 Thess. 1: 1

1 Petr. 1: 4

Efez. 1: 15

Philipp. 1: 3

Col. 1: 3

1 Thess. 2: 19

Judas vs. 6

1 Thess. 2: 14

Zach. 2: 8

J. o. H. 54.

beschrijft, 3. Hij betuigt, dat hij hun vroeger hetzelfde gezegd had, gelijk ook, wat hem wederheid, 5. Verklaart dat hij daarna waarlijk komen zal, en dat hij zal blijven totdat de Heere hem zal te niet doen, 8. Hij waarschuwt hen tegen de kracht zijner verleiding in dezen, die verloren gaan, 9. en dat door een rechtvaardig oordeel Gods over de onbillijkheid der menschen, 11: maar verzekt den Thessalonicensen van hunne verzekering tot zaligheid in geloof en heiligmaking, 13: vermaant hen daarbij vast te blijven, 15: en bidt God, dat Hij hen vertrooste en versterke, 16.

EN wij bidden u, broeders! door de toekomst van onzen Heere Jezus Christus, en onze toevergadering tot hem.

2. Dat gij niet naastelijk bewogen wordt van verstand, of verschrikt, noch door geest, noch door woord, noch door zendbrief, als van ons *geschreeven*, als of de dag van Christus aanstaande ware.

3. Dat u niemand verleide op eenigerlei wijze: want *die komt niet*, *6* tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en dat geopenbaard zij de mensch der zonde, de zoon des verderfs;

4. Die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genaamd, *of als God geëerd* wordt, alzoo dat hij in den tempel Gods als een God zal zitten, *6* zich zeiven vertoonende, dat hij God is.

5. Gedenkt gij niet, dat ik, nog bij u zijnde, u deze dingen gezegd heb?

6. En nu, wat *hem* wederhoudt, weet gij, opdat hij geopenbaard worde te zijnen eigen tijd.

7. Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alreeds gewrocht: alnietlijk, die hem nu wederhoudt, *die zal hem wederhouden*, totdat hij uit het midden zal weggevaan worden.

8. En alsdan zal de ongerechte geopenbaard worden, *6* den welken de Heere verdoen zal door den Geest zijnsmonds, en te niet maken door de verschijning zijner toekomst;

9. *Hem*, *zeg ik*, wiens toekomst is *6* naar de werking des Satans, *6* in alle kracht, en teekenen, en wonderen der leugen;

10. En in alle verleiding der onrechtvaardigheid *6* in degenen, die verloren gaan; daarvoor dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben, om zalig te worden.

11. En daarom zal hun God zenden *6* ene kracht der dwaling, *6* dat zij de leugen zonden gelooven;

12. Opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid.

13. Maar wij zijn schuldig altijd God te danken over u, broeders! die van den Heere bemind zijt, dat u God van den beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes, en geloof der waarheid;

14. Waartoe Hij u geroepen heeft door ons evangelie, tot verkrijging der heerlijkheid van onzen Heere Jezus Christus.

15. Zoo dan, broeders! staat *rust* *6* en houdt de inzettingen, die u geleerd zijn, hetzij door *ons* woord, hetzij door onzen zendbrief.

16. En onse Heere Jezus Christus zelf, en onse God en Vader, die ons heeft lief-

gehad, en gegeven heeft *6* eene eeuwige vertroosting en goede hoop in genade.

17. *Vertrouste* *6* uwe harten, en *6* versterke u in alle goed woord en werk.

HOOFDSTUK 3.

De apostel vermaant de Thessalonicensen, dat zij voor hem bidden, *6* 1: en betuigt zijn vertrouwen, dat de Heere hen zal versterken, 3. Hij bidt God ook voor hen, 5: en beveelt, dat zij zich onttrekken van een ieder broeder, die ongeregeld wandelt, 6. Bewijst met zijn voorbeeld, dat een iegelijk moet arbeiden, om in zijne behoeftes te voorzien, 7: of anders niet moet eten, 10. Vermaant hen, dat zij niet vertragen in het goed doen, 13: en te teekenen en te straffen diegenen, die aan zijne bevelen niet gehoorzamen, 14. Besluit met de gewone groete, *6* welke hij in al zijne brieven met zijne eigene hand daarbij voegt, 17.

VOORTS, broeders! *6* bidt voor ons, opdat het woord des Heeren *6* zijne loop hebbe, en verheerlijkt worde, gelijk ook bij u;

2. En opdat wij mogen verlost worden van de ongeschikte en booze menschen: want het geloof is niet aller.

3. Maar de Heere is getrouwd, die u zal versterken *6* en bewaren van den booze.

4. En wij vertrouwen van u in den Heere, dat gij, hetgeen wij u bevelen, ook doet, en doen zult.

5. Doch de Heere rigte uwe harten tot de liefde van God, en tot de lijdzaamheid van Christus.

6. En wij bevelen u, broeders! in den naam van onzen Heere Jezus Christus, dat gij u onttrekt van een iegelijk broeder, die ongeregeld wandelt, en niet naar *6* de inzetting, die hij van ons ontvangen heeft.

7. Want gij zelven weet, *6* hoe men ons behoort na te volgen: want wij hebben ons niet ongeregeld gedragen onder u;

8. En wij hebben geen brood bij iemand geketen voor niet, maar in arbeid en moeite, nacht en dag werkende, opdat wij niet iemand van u zouden lastig zijn:

9. Niet dat wij de magt niet hebben, maar opdat wij ons zelven u geven zouden tot een voorbeeld, om ons na te volgen.

10. Want ook toen wij bij u waren, hebben wij u dit bevolen, dat, zoo iemand niet wil werken, hij ook niet ete.

11. Want wij hooren, dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkende, maar ijdele dingen doende.

12. Doch de zoodanigen bevelen en vermanen wij door onzen Heere Jezus Christus, dat zij met stilheid *6* werkende hun eigen brood eten.

13. En gij, broeders! *6* vertraagt niet in goed te doen.

14. Maar indien iemand ons woord, door dezen brief *6* geschreeven, niet gehoorzaam is, teekent dien; *6* en vermengt u niet met hem, opdat hij beschaamd worde;

15. En houdt *6* hem niet als eenen vijand, maar vermaant *6* hem als eenen broeder.

16. De Heere nu des vredes zelf geve u vrede te allen tijd, in allerlei wijze. De Heere zij met u allen.

17. De groetenis met mijne hand, van Paulus; hetwelk is een teken in iederen zendbrief: *6* alzoo schrijf ik.

18. De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.

J. o. H. 54.

1 Thess. 3:13.

6 Matt. 9:38.
6 Efez. 6:19.
6 Col. 4:3.

6 Rom. 15:31.
6 Joh. 6:44.

6 1 Thess. 5:24.

6 Joh. 17:15.

6 1 Cor. 5:11.
6 2 Thess. 3:14.
6 Tit. 3:10.

6 2 Thess. 2:15.

6 1 Cor. 11:1.
6 1 Thess. 1:6.
6 7.

6 1 Thess. 2:10.

6 Hand. 18:3.
6 20:34.
6 1 Cor. 4:12.
6 2 Cor. 11:9.
6 12:13.

6 1 Thess. 2:9.

6 1 Cor. 9:3, 6.
6 1 Thess. 2:9.

6 1 Cor. 4:16.
6 11:1.
6 Filipp. 3:17.
6 1 Thess. 1:6.

6 1 Thess. 4:11.

6 Efez. 4:28.

6 Gal. 6:9.

6 Matt. 18:17.
6 1 Cor. 5:9.
6 2 Thess. 3:6.

6 Rom. 15:33.
6 16:20.
6 1 Cor. 14:33.
6 2 Cor. 13:11.
6 Filipp. 4:9.
6 1 Thess. 5:23.

6 1 Cor. 16:21.
6 Col. 4:18.

6 Jer. 29:8.
6 Matt. 24:9.
6 Efez. 3:6.
6 Col. 2:18.
6 1 Joh. 4:1.

6 Matt. 24:23.
6 1 Tim. 4:1.
6 1 Joh. 2:18.

6 Dan. 11:35.

6 Job 4:9.
6 Jes. 11:6.

6 Joh. 8:41.
6 2 Cor. 4:4.
6 Efez. 2:2.

6 Deut. 15:1.
6 Openb. 13:18.

6 2 Cor. 2:15.
6 4:3.

6 Rom. 1:23.

6 1 Tim. 4:1.

6 2 Thess. 3:6.

J. o. H. 65.

1 Cor. 14:34.

m Gen. 3:16.

Efez. 5:24.

n Gen. 1:27.

2:24.

o Gen. 3:6.

12 Doch ik laat de vrouw niet toe, dat zij leere, ¹⁰ noch over den man heersche, maar *seil*, dat zij in stilheid zij.

13 = Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva.

14 = En Adam is niet verleid geworden; maar de vrouw, verleid zijnde, is in overtreding geweest.

15 Doch zij zal zalig worden in kinderen te baren, zoo zij blijft in het geloof, en liefde, en heiligmaking, met matigheid.

HOOFDSTUK 3.

De apostel verklaart de eigenschap van het ambt eens leeraars, vs. 1; en beschrijft de deugden en hoedanigheden, welke in hem worden vereischt, en de ondeugden, van welke hij vrij moet zijn, 2. Desgelijks spreekt hij van de diakenen, 3; en van hunne huisvrouwen, 11; alsmede hoe hunne huisgezinnen moeten zesteld zijn, 12. Hij wijst het doel aan, waartoe hij zulks aan Timotheüs schrift, 14; en verklaart de waardigheid van Gods gemeente, als zijnde een pilaar en vastigheid der waarheid, 15. Hij vat vervolgens in eene somma de voornaamste verborgenheden des geloofs, aangaande den persoon en het werk van Christus, 16.

DIT is een getrouw woord: zo iemand tot een opzienersambt linst heeft, die begeert een treffelijk werk.

a Tit. 1:6.

b 2 Tim. 2:25.

2 = Een opziener dan moet onberispelijk zijn, *ener* vrouwe man, wakker, matig, eerbaar, gaarne herbergende, ⁴ bekwaam om te leeren;

3 Niet genezen tot den wijn, geen smijter, geen vuil-gewintocker; maar bescheiden, geen vechter, niet gelatierig;

4 Die zijn eigen huis wel rezeert, *zijne* kinderen in onderdanigheid houdende, met alle stemmigheid;

5 (Want zoo iemand zijn eigen huis niet weet te regeren, hoe zal hij voor de gemeente Gods zorg dragen?)

6 Geen nieuwtelling, opdat hij niet opgeblazen worde, en in het oordeel des duivels valle.

7 En hij moet ook eene goede getuigenis hebben van degenen, die buiten zijn, opdat hij niet valte in smaadheid, en in den strik des duivels.

c Hand. 6:3.

8 = De diakenen *insgelijks moeten* eerbaar zijn, niet tweezigtig, niet die zich tot veel wijns begeben, geen vuil-gewintockers;

d 1 Tim. 1:19.

9 = Houdende de verborgenheid des geloofs in een rein geweten.

10 En dat deze ook eerst beproefd worden, *en* dat zij daarna dienen, zoo zij onbestraffelijk zijn.

11 De vrouwen *insgelijks moeten* eerbaar zijn, *geene* lasteressen, wakker, getrouw in alles.

12 Dat de diakenen *eener* vrouwe mannen zijn, die *hunne* kinderen en hunne eigene huizen wel regeren.

e Matt. 23:21.

13 = Want die welgedien hebben, verkrijgen zich zelve eenen goeden opgang, en vele vruchtbaarheid in het geloof, hetwelk is in Christus Jezus.

14 Deze dingen schrijf ik u, hopende zeer haast tot u te komen;

f 2 Tim. 2:20.

15 Maar zoo ik vertoef, opdat gij moogt weten, hoe men / in het huis Gods moet verkeerren, hetwelk is de gemeente des levenden Gods, een pilaar en vastigheid der waarheid.

g Joh. 1:14.

16 En buiten allen twiifel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: ⁹ God is geopenbaard in het vleesch, is geregtvaardig in den Geest, is gelief in de engelen, ⁴ is gepredikt onder de Heidenen, is geloofd in de wereld, ¹ is opgenomen in heerlijkheid.

HOOFDSTUK 4.

Paulus voorziet den afval van sommigen in de laatste dagen, vs. 1; die het huwelijk zullen verbieden en het gebruik van som-

mige spijzen, 3. Hij vermaant Timotheüs, de rechte leer voor te stellen en de fabelen te verwerpen, 6; zich vooral in de godzaligheid te oefenen en naar zijn voorbeeld in alle smaad op God te hopen, 8. Beveelt dat hij zich tot een voorbeeld stelle van alle deugden, 12; dat hij aanhoudende in het leeren, 13; de gave niet verzuime, welke hij heeft ontvangen, 14; in het goede toeneeme en volhard, 15; met belofte dat hij dus doende zich en zijne toehoorders zal behouden, 16.

DOCH = de Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, zich begevende tot verleidende geesten, en leerlingen der duivelen,

2 Door geveinsdheid der leugensprekers, hebbende hun eigen geweten *als* met een brandijster toegeschoerd;

3 Verbiedende te huwelijken, *gebiedende* van spijzen te onthouden, die God geschapen heeft, ^c tot nuttiging ^d met dankzegging, ^e der geloovigen, en die de waarheid hebben bekend.

4 = Want alle scheepsel Gods is goed, en er is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde:

5 Want het wordt geheiligd door het woord van God, en door het gebed.

6 Als gij deze dingen den broederen voorstelt, zoo zult gij een goed dienaar van Jezus Christus zijn, / opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer, welke gij achtervolgd hebt.

7 = Maar verwerp de ongoddelijke en oudwijfische fabelen; en oefen uzelve tot godsaligheid.

8 A Want de lizhamelijke oefening is tot weinig nut; maar de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.

9 Dit is een getrouw woord, en alle aanneeming waardig.

10 Want hiertoe arbeiden wij ook, en worden gesmaad, omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, die een behouder is aller menschen, *maar* allermest der geloovigen.

11 Beveel deze dingen, en leer ze.

12 = Niemand verachte uwe jongheid; ^a maar zijt een voorbeeld der geloovigen in woord, in wandel, in liefde, in den geest, in geloof, in reinheid.

13 Houd aan in het leeren, in het vermanen, in het leeren, totdat ik come.

14 Verzuim de gave niet, die in u is, die u gegeven is door de profetie, / met oplegging der handen des ouderlingschaps.

15 Bdenk deze dingen, wees hierin bezig, opdat uw toeneemen openbaar zij in alles.

16 Heb acht op u zelve en op de leer; volhard daarin: want dat doende, zult gij en u zelve behouden, en die u hooren.

HOOFDSTUK 5.

De apostel wijst aan, hoe de vermaningen tot ouden en jongen moet geschieden, vs. 1. Beveelt dat men alle rechte weduwen eere, 3; maar den kinderen en kind-kinderen, dat zij hunne weduwen en voorouders zelve onderhouden, 4. Hij beschrijft daarna den ouderdom en andere hoedanigheden der weduwen, die tot de dienst der gemeente bekwaam zijn, 9; maar wil, dat de jonge weduwen hierin worden voorbereid, 11; en dat zij trouwen, 14. Hij komt daarna tot de ouderlingen en wijst aan, welke eer men hun schuldig is, 17; dat men ook zielebeschuldiging tegen hen zal aannemen dan onder getuigen, 19. Betuigt voor God en de heilige engelen, dat Timotheüs in deze handele zonder vooringenomtheid, 21; wil ook dat hij niet langer allen water drinke, 23; en besluit met eene verklaring, waaraan deze ouderlingen kunnen gekend worden, 24.

BESTRAF = eenen ouden *mau* niet hardelijk, maar vermaan hem als eenen vader; de jonge als broeders;

J. o. H. 65.

a 2 Tim. 3:1.

b 2 Petr. 3:3.

c Judas vs. 18.

d Matt. 24:23.

e 2 Thess. 2:3.

f Gen. 1:29.

g 2:3.

d Rom. 14:6.

e 1 Cor. 10:30.

f Gen. 1:31.

g Hand. 19:15.

h Rom. 14:14.

i 2 Tim. 1:5.

j 3:14, 15.

k 1 Tim. 1:4.

l 6:23.

m 2 Tim. 2:16.

n Tit. 1:14.

o 3:9.

p Col. 2:23.

q Tit. 2:15.

r Tit. 2:7.

s 1 Petr. 5:3.

t Hand. 6:6.

u 8:17.

v 13:3.

w 19:6.

x 1 Tim. 5:22.

y 2 Tim. 1:6.

z Lev. 19:32.

- J. o. H. 65.
- 2 De oude vrouwen als moeders; de jonge als zusters, in alle reinheid.
- 3 Eer de weduwen, die waarlijk weduwen zijn.
- 4 Maar zoo eenige weduwe kinderen heeft, of kindskinderen, dat die leeren eerst aan hun eigen huis godzaligheid oefenen, ^b en den voorouderen wedervergelding doen: want dat is goed en aangenaam voor God.
- 5 ^c Die nu waarlijk weduwe is, en alleen gelaten, ^d die hoopt op God, en blijft in smeekingen en gebeden nacht en dag.
- 6 Maar die haren wellust volgt, die is levende gestorven.
- 7 En beveel dit, opdat zij onberispelijk zijn.
- 8 Doch zoo iemand de zijnen, en voornamelijk zijne huisgenooten, niet verzorgt, die heeft het geloof verloorchend, en is erger dan een ongelovige.
- 9 Dat eene weduwe gekozen worde niet minder dan van zestig jaren, welke eens mans vrouw geweest zij;
- 10 Getuigenis hebbende van goede werken: zoo zij kinderen opgevoed heeft, ^f zoo zij *gaurae* heeft geherbergd, ^g zoo zij der heiligen voeten heeft gewasschen, zoo zij den verdrukten genoezame hulp gedaan heeft, zoo zij alle goed werk nagetracht heeft.
- 11 Maar neem de jonge weduwen niet aan: want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zoo willen zij huwelijken.
- 12 Hebbende haar oordeel, omdat zij haar eerste geloof hebben te niet gedaan.
- 13 En met een ook leeren zij ledig omgaan bij de huizen; en zijn niet alleen ledig, maar ook ^h klapachtig, en ijdele dingen doende, sprekende hetgeen niet betaamt.
- 14 Ik wil dan, dat de jonge *weduwen* i huwelijken, kinderen telen, het huis regeren, geene oorzaak van lastering aan de wederpartij geven.
- 15 Want eenigen hebben zich alreede afgewend achter den Satan.
- 16 Zoo eenig geloovig man, of geloovige vrouw weduwen heeft, dat die haar genoezame hulp doe, en dat die gemeente niet bezwaard worde, opdat zij degenen, die waarlijk weduwen zijn, genoezame hulp doen mogen.
- 17 ⁱ ^k Dat de onderlingen, die wel regeren, dubbele eer waardig geacht worden, voornamelijk die arbeiden in het woord en de leer.
- 18 Want de Schrift zegt: (Eenen dorschenden os zult gij niet mullbanden; en: De arbeider is zijnen loon waardig.
- 19 Neem tegen eenen onderling geene beschuldiging aan, anders ^l dan onder twee of drie getuigen.
- 20 Bestraf die zondigen in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de anderen eereze moze hebben.
- 21 ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

HOOFDSTUK 6.

De apostel vermaant de diensknachten, dat zij hunnen heeren gehoorzamen, vs. 1. Hij beschrijft de valsche en bedrieglijke leersnaren, en beveelt, dat men van hen vliede, 3. Vermaant tot godzaligheid, verzenoegdheid, het schuwen van gierigheid, 6: en tot verscheiden andere christelijke deugden, 11. Hij betuigt voor God en Jezus Christus, dat Timotheüs dit alles betrachte, 13. Tü de overdenking van Christus konnt ten oordeel en van de heerlijkheid Gods, breekt hij uit in Gods lof, 15. Hij schrijft den rijken voor, hoe zij zich moeten gedragen voor God en de menschen, 17. Waarschunt Timotheüs nog eens met grooten ernst tegen valsche en bedrieglijke leer, 20; en besluit den brief met de gewone groetenissen, 21. ^z

DE diensknachten, zoo velen als er onder het juk zijn, zullen hunnen heeren alle eer waardig achten, opdat de naam van God, en de leer niet gelasterd worde.

2 En die geloovige heeren hebben, zullen hen niet verachten, omdat zij broeders zijn; maar zullen hen te meer dienen, omdat zij geloovig en geliefd zijn, als die deze weldaad mede deelachtig zijn. Leer en vermaan deze dingen.

3 Indien iemand eene andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onzen Heere Jezus Christus, en met de leer, die naar de godzaligheid is.

4 Die is opgeblazen, en weet niets, maar hij raast omtrent twistvragen en woordenstrijd; ^a uit welke komt rijd, twist, lasteringen, kwade nadenkingen.

5 Verkeerde krakeelingen van menschen, die een verdorven verstand hebben, en van de waarheid beroofd zijn, meeneende, dat de godzaligheid een gewin zij. Wijk af van dezulken.

6 Doch de godzaligheid is een groot gewin met verzenoeging.

7 Want wij hebben niets in de wereld gebract, het is openbaar, dat wij ook niet kunnen iets daarvan dragen.

8 Maar als wij voedsel en dekfel hebben, wij zullen daarmede verzenoegd zijn.

9 Doch die rijk willen worden, vallen in verzeeking, en in den strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerlikheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.

10 Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende zijn afgewand van het geloof, en hebben zich zelven met vele smarten doorstoken.

11 Maar gij, o mensch Gods! vlied deze dingen; en jaar naar gerechtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtaardigheid.

12 (Strijd den goeden strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook groepen zijt, en de goede belijdenis beleden hebt voor vele getuigen.)

13 Ik beveel u voor God, die alle ding levend maakt, en onze Christus Jezus, o die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft:

14 Dat gij dit gebod houdt, onberlekt en onberispelijk, tot op de verschijning van onzen Heere Jezus Christus:

15 Welke te zijnen tijd vertoonen zal de zalige en alleen magtige Heere der Koning der koningen, en Heere der heeren;

16 Die alleen onsterfelijkheid heeft, en een ontoegankelijk licht bewoont; denwelken geen mensch gezien heeft, noch zien kan; welken zij eer en eeuwige kracht, Amen

17 Beveel den rijken in deze tegenwoordige wereld, dat zij niet hoogmoedig zijn, noch hante hoop stellen op de ongestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God, die ons alle dingen rijklijk verleent, om te genieten;

J. o. H. 65.

a Efez. 6:5.
Col. 3:22.
Tit. 2:9.
1 Petr. 2:18.

b 1 Tim. 1:4.
2 Tim. 2:23.
Tit. 3:2.

c 1 Cor. 11:16.

d Spr. 15:16.
Hebr. 13:5.

e Joh. 1:21.
2 Tim. 2:23.
Ps. 49:18.

f Spr. 27:26.

g Ps. 55:23.
Matt. 6:25.
1 Petr. 5:7.

h Spr. 11:28.
Matt. 13:22.
Jakob. 5:1.

i Ex. 23:8.
Deut. 16:19.
Spr. 15:16.

k 2 Tim. 2:22.

l 1 Tim. 1:18.

m 1 Tim. 5:21.

n Deut. 32:39.
1 Sam. 2:6.

o Matt. 27:11.
Joh. 18:37.

p 1 Tim. 1:17.

q Openb. 17:14.
19:16.

r Ex. 33:20.
Deut. 4:12.
Joh. 4:12.

s Mark. 4:18.
Luk. 8:14.

J. o. H. 65.

18 Dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededeelende zijn, en gemeenzaam;
19 Leggende zich zelven weg tot eenen schat een goed fundament tegen het toekomende, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen.

20 O Timothéüs! bewaar het pand u

toebetrouwd, eenen afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdelroepen, en van de tegenstellingen der valsche lijke genaamde wetenschap;

21 Dewelke sommigen voorgervende, zijn van het geloof afgeweken. De genade zij met u. Amen.

J. o. H. 65.

1 Tim. 1:4
2 Tim. 2:16
Tit. 1:14
3:9

DE TWEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TIMOTHEÛS.

J. o. H. 66.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift en de gewone groete, vs. 1: verklaart de apostel de groote liefde, welke hij Timothéüs toedraagt, hem in zyne geboden gelukkig gedenken. 3. als ook de oorzaak, waarom hij hem lieft, namelijk om zijne godsaligheid, waarin hij van kinderen af door zijne grootmoeder en moeder was opgevoed, 4; vermaant hem, dat hij zijne gaven opwekke, 6; en niet vrees, noch zich schame, om de leer van het evangelie vermoedigt te prediken en om dezelve verdrinking te lijden. 7. Hij beschrijft tot dit einde de voortreffelijkheid van onze roeping en de nuttigheid der christelijke leer, 8. Hij weist hem ook op zijn eigen voorbeeld, 11; en vermaant hem tevens, dat hij die leer tot een voorbeeld wil houden en dezelve getrouw beware, 13. Verklaart dat allen, die uit Azië te Rome bij hem waren, hem hadden verlaten, 15; doch dat Onesiforus hem getrouw was gebleven, 16; waarom hij God bidt, dat Hij hem dit genadig wil vergelden, 18.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus, door den wil van God, naar de belofte des levens, dat in Christus Jezus is.

2 Aan Timothéüs, mijnen geliefden zoon: u genade, barmhartigheid, vrede zij u van God den Vader, en Christus Jezus, onzen Heere.

3 Ik dank God, ¹wien ik diene van mijne voorouders af in een rein geweten, ²gelijk ik zonder ophouden uwer gedachten ben in mijne geboden nacht en dag;

4 Zeer begeerig zijnde om u te zien, als ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik met blijdschap moge vervuld worden;

5 Als ik mij in gedachten breng het ongeveinsd geloof, dat in u is, hetwelk eerst gewoond heeft in uwe grootmoeder Lois, en in uwe moeder Eunice; en ik ben verzekerd, dat het ook in u *woont*.

6 Om welke oorzaak ik u indachtig maak, dat gij opwekt de gave Gods, ¹die in u is, door de oplegging mijner handen.

7 Want God heeft ons niet gegeven eenen geest der vreesachtigheid, maar der kracht, en der liefde, en der gematigdheid.

8 / Schaam u na niet der getuigenis onzen Heeren, noch mijns, ¹die zijn gevangene ben; maar lijd verdrukkingen met het evangelie, naar de kracht Gods;

9 ²Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen met eene heilige roeping; niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven in Christus Jezus, voor de tijden der eeuwen;

10 Doch nu geopenbaard is door de verschijning van onzen Zaligmaker Jezus Christus, ³die den dood heeft te niet gedaan, aan het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht door het evangelie;

11 Waaroe ik gesteld ben een predi-

ker, en een apostel, en een leeraar der Heidenen;

12 Om welke oorzaak ik ook deze dingen lijd, maar word niet beschaamd; want ik weet, wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij magtig is, mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag.

13 ⁴Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt, in geloof en liefde, die in Christus Jezus is.

14 Bewaar het goede pand, dat u toebetrouwd is, door den Heiligen Geest, die in ons woont.

15 Gij weet dit, dat allen, die in Azië zijn, zich van mij afgewend hebben; onder dewelke is Figellus en Hermogenes.

16 De Heere geve den huize van Onesiforus barmhartigheid; want hij heeft mij dikmaals gewikt, en heeft zich mijner keten niet geschaamd.

17 Maar als hij te Rome gekomen was, heeft hij mij zeer naarstiglijk gezocht, en heeft mij gevonden.

18 De Heere geve hem, dat hij barmhartigheid vinde bij den Heere, in dien dag; en hoe veel hij mij te Efeze gediend heeft, weet gij zeer wel.

HOOFDSTUK 2.

De apostel vermaant wijders Timothéüs, om het evangelie door getrouwe lieden voort te planten, vs. 1; en om hetzelfde verdrinking te lijden, 3; waartegen hij hem troost met de gelijkenissen van een' krijgsman, kampvechter en landman, 4. Hij wekt hem op, zijne vermaningen te behartigen en met over te verdonken de opstanding van Christus, 7. Teint hem ook tot troost op zijn voorbeeld en de zekere vergelding, welke door Christus na het lijd zal worden gegeven, 9; vermaant hem, dat hij het woord Gods recht smide en zich verzette tegen woordenstrijd, ijdel roepen en leerlingen van de afvalligen, namelijk van Hyménus en Filistus, die de opstanding loochenden, 14. Hij zegt vervolgens, dat, hoewel sommigen afvallen, evenwel het fundament der eeuwige verkiesing vast staat, en toont aan waaruit men kan kennen, dat men uitverkoren is, 19. Eindelijk vermaant hij hem, te vlieden de begeerte der joncheit, dwaze vragen en twistingen, en te tracten naar christelike deugden, welke in een' leeraar noodig zijn, 23.

GIJ dan, mijn zoon! word gesterkt in de genade, die in Christus Jezus is.

2 En hegeen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouw dat aan getrouwe menschen, ¹ welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren.

3 Gij dan, lijd verdrukkingen, als een goed krijgsknecht van Jezus Christus.

4 Niemand, die in den krijg dient, wordt ingewikkeld in de handelingen des leeftoets, opdat hij dien moge behagen, die hem tot den krijg aangenomen heeft.

J. o. H. 66.

2 Tim. 3:14

Hand. 19:10

2 Tim. 4:19

Tit. 1:5

1 Cor. 9:25

Gal. 1:3
1 Tim. 1:2
1 Petr. 1:2

Hand. 22:3
Rom. 1:9

1 Thess. 1:2
3:10

Hand. 6:6
8:17
13:3
19:5

1 Tim. 4:14
5:22

Rom. 8:15

Rom. 1:16

Hand. 21:33
Efez. 3:1
4:1
Col. 4:18

Filem. 1:9
13

Efez. 1:3
Tit. 3:4, 5, 6

Hand. 16:25
Efez. 1:3
3:9
Col. 1:26

Tit. 1:2
1 Petr. 1:20

Jes. 25:8
Hebr. 2:14

Hand. 9:15
13:2
22:21

Gal. 1:15
2:8

Efez. 3:8
1 Tim. 2:7

J. o. H. 66.

5 En indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zoo hij niet wettelijk heeft gestreden.

6 De landman, als hij arbeidt, moet altoos eerst de vruchten genieten.

7 Merk hetgeen ik zeg; doch de Heere geve u verstand in alle dingen.

8 Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de dooden is opgewekt, ^a welke is uit den zaden Davids, naar mijn evangelie;

9 Om hetwelk ik verdrukkingen lijde / tot de banden toe, als een kwaaddoener; maar het woord Gods is niet gebonden.

10 Daarom verdraag ik alles om de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid zouden verkrijgen, die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid.

11 Dit is een getrouw woord: ^a want indien wij met hem gestorven zijn, zoo zullen wij ook met hem leven;

12 ^a Indien wij verdragen, wij zullen ook met hem heerschen; ^a indien wij hem verloochenen, hij zal ons ook verloochenen;

13 ^a Indien wij ontrouw zijn, hij blijft getrouw; hij kan zich zelve niet verloochenen.

14 Breng deze dingen in gedachtenis, en betuig voor den Heere, dat zij geen woordenstrijd voeren, ^a hetwelk tot geen ding nut is, dan tot verkeering der toehoorders.

15 Benaarstig u, om u zelve Gods beproefd voor te stellen, eenen arbeider, die niet beschaamd wordt, die het woord der waarheid regt snijdt.

16 Maar stel u tegen het ongoddelijk ijdel-roepen: want zij zullen in meerdere goddeloosheid toenemen.

17 En hun woord zal voorteten gelijk de kanker: onder welken is Hyménus en Filétus;

18 Die van de waarheid zijn afgeweken, zeggende, dat de opstanding alreede geschied is, en verkeerren sommiger geloof.

19 Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dezen zegel: ^a De Heere kent degenen, die de zijne zijn; en ^a Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongeregeldheid.

20 Doch in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aardne vaten; en sommige ter eere, maar sommige ter onere.

21 Indien dan iemand zich zelve van deze reijgt, die zal een vat zijn ter eere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toebereid.

22 ^a Maar vlied de begeerlijkheden der jongheid; en jaag na rechtvaardigheid, geloof, liefde, vrede, met degenen, die den Heere aanroepen uit een rein hart.

23 ^a En verwerp de vragen, die dwaas en zonder leering zijn, wetende, dat zij twistingen voortbrengen.

24 En een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, ^a bekwaam om te leeren, en die de kwaden kan verdragen;

25 ^a Met zachtaardigheid onderwijzende degenen, die tegenstaan; of hun God te eeniger tijd bekeering gawe tot erkentenis der waarheid;

26 En zij wederom ontwaken mochten uit den strik des duivels, onder welken zij gevangen waren tot zijnen wil.

HOOFDSTUK 3.

De apostel voorzegt, hoedanige menschen en verleders in de laatste tijden zullen opstaan, en vermaant Timotheüs zulken te schuwen, vs. 1. Hij leert op welke wijze zij de menschen zullen verleiden voornamelijk de vrouwen, 6; en dat zij gelijk zullen zijn aan Jannes en Jambres, in de waarheid tegen te staan, 8. Hij vermaant wijders, zijn voorbeeld te willen volgen in het verdragen van

vervolgelingen, die alle godzaligen te verwachten hebben, 10; en standvastig te blijven bij de zuivere leer, welke hij hem had geleerd, 14; daarbij aantoonende de volmaaktheid, goddelijkheid en het veelvoudige nut der heilige Schriften, welke hij van kindsbeen af had geleerd, in welke deze leer is gegrond, 15.

EN weet dit, dat in de laatste dagen

1. Want de menschen zullen zijn liefhebbers van zich zelve, geldgierig, laatlunkend, hoovaardig, lastersars, den anderen ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig.

2. Zonder natuurlijke liefde, onverschillig, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden.

3. Verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods;

4. Hebbende eene gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben. ^a Heb ook eenen afkeer van dezen.

5. Want van dezen zijn het, die in de huizen insluipen, en nemen de vrouwenken gevangen, die niet zonden geladen zijn, en door meniglerlei begeerlijkheden gedreven worden;

6. ^a Franckens, die altijd leeren, en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen.

7. ^a Gelijkerwijs nu Jannes en Jambres Mozes tegenstonden, altoos staan ook deze de waarheid tegen; menschen, verdorven zijnde van verstand, verwerpelijk aangaande het geloof.

8. Maar zij zullen niet meerder toenemen; want hunne uitzinnigheid zal allen openbaar worden, gelijk ook die van genen geworden is.

9. Maar zij hebtachttevervolgd mijne leer, wijze van doen, voornemen, geloof, langmoedigheid, liefde, lijdzaamheid.

10. ^a Mijne vervolgingen, mijn lijden, zulks als mij overkomen is in Antiochie, in ^a Iconium en in ^a Lysire; hoedanige vervolgingen ik geleden heb, ^a en de Heere heeft mij uit alle verlost.

11. En ook allen, die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden.

12. Doch de booze menschen en bedriegers zullen tot erger voortgaan, verleidende en worlende verleid.

13. Maar blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt, en waaraan u verzekering gedaan is, wetende, van wien gij het geleerd hebt;

14. En dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is.

15. ^a Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is;

16. Opdat de mensch Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.

HOOFDSTUK 4.

Paulus vermaant Timotheüs wederom met grooten ernst, zijn aamt getrouw in alle deelen waar te nemen, vs. 1; aanwijzende hoe noodig dit is om de boosheid der menschen, die in de toekomstige tijden zijn zal, 3. Voorzegt dat hij welhaast zal gedood worden, 6; en troost zich zelve met een goed geweten en niet de verzeelding, welke hij en alle geloovigen van den Heere verwachten, 7. Verzoekt hem tevens, tot hem te komen, daar eenigen hem verlaten hadden, 9, en Markus mede te brengen, 11; met zijnen reismaat en borden, 13. Hij waarschuwt hem voor Alexander den kopersnijd, die hem veel kwaads had gedaan, 14. Klacht over de broeders, dat zij hem in zijne eerste verantwoording hadden verlaten, 16; doch de Heere had hem bijgestaan en verlost,

J. o. H. 66.

a 1 Tim. 4. 1.
2 Petr. 2. 3.
Judas vs. 18.

b Matt. 18. 17.
Rom. 16. 17.
2 Thess. 3. 6.
Tit. 3. 10.
2 Joh. vs. 10.

c Matt. 23. 14.
Tit. 1. 11.

d Ex. 7. 11.

e Hand. 13. 50.
Hand. 14. 2.

f Hand. 14. 19.

g A. P. 31. 26.
2 Cor. 1. 10.

h Matt. 16. 24.
Luk. 24. 26.
Joh. 17. 14.
Hand. 14. 22.
1 Thess. 3. 3.

k 2 Petr. 1. 20.

J. o. H. 66.

17; vertrouwende dat Hij hem verder bijstaan zal, 18. Bevelende eenigen te groeten, 19: besluit hij dezen brief met de gewone groetenissen, 22.

a Rom. 1: 9.

IK a betuig den voor God en den Heere Jezus Christus, die de levenden en dooden oordeelen zal in zijne verschijning en in zijn koninkrijk:

2 Cor. 1: 23.

2 Prelik het woord; houd aan tijdelijk, ontijdelijk; wederig, bestraf, vermaan in alle langmoedigheid en leer.

Gal. 1: 23.

3 Want er zal een tijd zijn, wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar ketelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zich zelven leeraars opzaden naar hunne eigene begeerlijkheden;

Filipp. 1: 8.

4 En zullen *hoo* gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keeren tot fabelen.

1 Thess. 2: 5.

5 Maar gij, wees wakker in alles, lijd verdrukkingen; doe het werk van een evangelist, maak, dat men van uwe dienst ten volle verzekerd zij.

1 Tim. 5: 21.

6 Want ik word nu tot een drankoffer geender, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande.

b 2 Petr. 1: 14.

7 Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loof geëindigd, ik heb het geloof behouden;

c 1 Cor. 9: 25.

8 Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Regter, in dien dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen, die zijne verschijning liefgehad hebben.

1 Petr. 3: 4.

9 Benaarstig u haastelijk tot mij te komen.

d Col. 4: 14.

10 Want Démas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekegen, en is naar Thessalonica ge-

Filem. vs. 23.

reisd; Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.

11 Lukas is alleen met mij. Neem Markus mede, en breng hem met u; want hij is mij zeer nut tot de dienst.

12 Maar Ty'chicus heb ik naar E'feze gezonden.

13 Breng den reismantel mede, dien ik te Tróas bij Carpus gelaten heb, als gij komt, en de boeken, inzonderheid de perkamenten.

14 Alexander, de kopersmid, heeft mij veel kwaads betoond; de Heere vergelde hem naar zijne werken.

15 Van welken wacht gij u ook, want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.

16 In mijne eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten. Het worde hun niet toegerekend.

17 Maar de Heere heeft mij bijgestaan, en heeft mij bekrachtigd, opdat men door mij ten volle zou verzekerd zijn van de prediking, en alle Heidenen *dezelve* zouden hooren. En ik ben uit den muil des leeuws verlost.

18 En de Heere zal mij verlossen van alle boos werk, en bewaren tot zijn hemelsch koninkrijk, den welken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

19 Groet Prisca en A'quila, en het huis van Onesiforus.

20 Erastus is te Corinthen gebleven; en Tróimus heb ik te Milète krank gelaten.

21 Benaarstig u, om vóór den winter te komen. U groet Eubulus, en Pádenis, en Linus, en Claudia, en al de broeders.

22 De Heere Jezus Christus zij met uwen geest. De genade zij met ulieden. Amen.

J. o. H. 66.

e Col. 4: 14.

f Hand. 15: 37.

Col. 4: 10.

Filem. vs. 24.

g Hand. 20: 4.

Col. 4: 7.

h 1 Tim. 1: 20.

i Hand. 18: 2.

Rom. 16: 3.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL. PAULUS

AAN

TITUS.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift van den brief, in welken Paulus de waardigheid van zijn apostelschap beschrijft, vs. 1; verklaart hij tot wat einde hij Titus op het eiland Creta had gelaten, 5; en beschrijft de hoedanigheden en gaven, welke in een goed leeraar of opziener worden vereischt, 6; vermaant hem de ijdelheidspreekers en verleiders tegen te staan en hun den mond te stoppen, 10; en daar de Cretensen kwade lieden waren, volgens de getuigenis van een hunner eigene dichters, hen ernstig te bestraffen, 12; en te vermanen, dat zij de Joodsche fabelen en menschelijke instellingen zouden vlieden, 14; voornamelijk omtrent het onderscheid der spijzen, 15; en beschrijft de geveinsheid dezer verleiders, om die te beter te mijden, 16.

PAULUS, een dienstknecht Gods, en een apostel van Jezus Christus, naar het geloof der uitverkorenen Gods, en de kennis der waarheid, die naar de godzaligheid is;

2 In de hoop des eeuwigen levens, welke God, a die niet liegen kan, beloofd heeft, vóór de tijden der eeuwen, maar geopenbaard heeft te zijner tijd;

3 Namelijk zijn woord, door de prediking, e die mij toebetrouwd is, naar het bevel van God, onzen Zaligmaker; aan d Titus, mijnen opregten zoon, naar het gemeen geloof;

4 e Genade, barmhartigheid, vrede zij u van God den Vader, en den Heere Jezus Christus, onzen Zaligmaker.

5 Om die oorzaak heb ik u in Creta

gelaten, opdat gij, hetgeen *nog* ontbrak, voorts zoudt te recht brengen, en dat gij van stad tot stad zoudt onderlingen stellen, gelijk ik u bevolen heb;

6 s Indien iemand onberispelijk is, eener vrouwe man, geloofvrij kinderen hebbende, die niet te beschuldigen zijn van overdadigheid, of ongehoorzaam zijn.

7 Want een opziener moet onberispelijk zijn, als een huisverzorger Gods, niet eiginzinnig, niet genegen tot toornigheid, niet genegen tot den wijn, geensmijter, k geen vuil-gewinzoker;

8 Maar die l gaarne herbergt, die de goeden liefheeft, matig, regtvaardig, heilig, kuisch;

9 Die vasthoudt aan het getrouwe woord, dat naar de leer is, opdat hij magtig zij, beide om te vermanen door de gezonde leer, en om de tegensprekers te wederleggen.

10 s Want er zijn ook vele ongeregelde, ijdelheidspreekers en verleiders van zinnen, inzonderheid die uit de besnidenis zijn;

11 Welke men moet den mond stoppen, die geheele u huizen verkeerren, leerende wat niet behoort, om vuil gewins wil.

12 Een uit hen, zijnde hun eigen profeet, heeft gezegd: De Cretensen zijn altijd leugenachtig, kwade beesten, luie buiken.

13 Deze getuigenis is waar. Daarom

J. o. H. 66.

f 2 Tim. 2: 2.

g 1 Tim. 3: 2.

h Matt. 23: 45.

1 Cor. 4: 1.

1 Tim. 5: 15.

i Lev. 10: 9.

Efes. 5: 18.

k 1 Tim. 3: 3.

1 Petr. 5: 2.

l 1 Tim. 3: 2.

m Hand. 15: 1.

n Matt. 23: 14.

2 Tim. 3: 6.

J. o. H. 66.

—

a Num. 23: 19.

2 Tim. 2: 13.

b Rom. 16: 25.

Efes. 1: 9.

Col. 3: 9.

Col. 1: 26.

1 Petr. 1: 20.

c Hand. 20: 21.

Gal. 1: 1.

d 2 Cor. 2: 12.

8: 6, 16.

Gal. 2: 3.

e Efes. 1: 2.

Col. 1: 2.

2 Tim. 1: 2.

1 Petr. 1: 2.

J. o. H. 65.

bestraf hen scherpelijk, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof.

14 * En zich niet begeven tot joodsche fabelen, en geboden der menschen, die *des* van de waarheid afkeeren.

15 * Alle dingen zijn wel rein den reinen, *maar* den bevleekten en ongeloofige is geen ding rein, maar beide hun verstand en geweten zijn bevleekt.

16 Zij belijden, dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, alzoo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ondeugende.

HOOFDSTUK 2.

De apostel vermaant Titus, de gezonde leer recht voor te stellen, vs. 1; en te onderwijzen de oude mannen, 2; en de oude vrouwen, 3; en door dezelve de jonge vrouwen, 4; insgelijks de jonge mannen, hoe zij allen zich behooren te gedragen, en daartoe te vermanen, zoo met woorden, 6; als met zijn eigen voorbeeld in wandel en in leer, 7; daarna ook de gelovige dienstknechten, hoe zij zich moeten gedragen, 9; en voert daarbij redenen, welke een iegelijk tot godzaligheid en tot alle christelijke deugden behooren te bewegen, genoemd zoo van het doel, waartoe ons God zijn evangelie heeft geopenbaard, 11; als van de hoop der vergelding in de toekomst van Christus, 13; en van de groetheid, vrucht en doel der weldaden van Christus aan ons bewezen, 14; wissende dat Titus dit ernstig aandrijve en inscherpe, 15.

DOCH zij, spreek hetgeen der gezonde leer betaamt.

2 Dat de oude mannen nuchter zijn, stemmig, voorzigtig, gezond in het geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid.

3 De oude vrouwen insgelijks, * dat zij in hare dragt zijn, gelijk den heiligen betaamt, dat zij *geene* lasteressen zijn, zich niet tot veel wijns beghevende, maar leeraren zijn van het goede;

4 Opdat zij de jonge vrouwen leeren voorzigtig te zijn, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben;

5 Matig te zijn, kuisch te zijn, het huis te bewaren, goed te zijn, *charen* eigenen mannen onderdanig te zijn, opdat het woord Gods niet gelasterd worde.

6 Vermaan de jonge mannen insgelijks, dat zij matig zijn.

7 *Beetoon* u zelve in alles een voorbeeld van goede werken, *beetoon* in de leer onverschuldheid, deftigheid, opregtheid;

8 Het woord gezond en onverwerpelijk, * opdat degene, die daartegen is, beschamd worde, en niets kwaads hebbe van ulieden te zeggen.

9 *Vermaan* de dienstknechten, dat zij hunnen eigenen heeren onderdanig zijn, dat zij in alles welbehagelijk zijn, niet tegensprekende;

10 Niet ontrekkende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leer van God, onzen Zaligmaker, in alles mogen versieren.

11 Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle menschen.

12 En onderwijst ons, *s* dat wij, de goddeloosheid en *de* wereldsche begeerlijkheden verzakende, matig, en regtvaardig, en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld;

13 *Verwachende* de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den grooten God en onzen Zaligmaker, Jezus Christus;

14 * Die zich zelve voor ons gegeven

heeft, opdat hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en zich zelve een eigen volk zou reinigen, *ijverig* in goede werken.

15 Spreek dit, en vermaan, en bestraf met allen ernst, * dat niemand u verachte.

HOOFDSTUK 3.

Paulus vermaant Titus, zijnen toehoorders in te scherpen, dat zij aan de overheden gehoorzaam zijn, vs. 1; niet lasteren en twisten, maar jegens alle menschen zachtaardigheid gebruiken, 2. Tot dat einde stelt hij voor den verdorven staat, in welken zij vóór hunne bekeering geweest zijn, 3; en de wijze waarop, en het oogmerk waartoe zij door Christus zijn verlost, 4. Titus moest hen ernstig vermanen, goede werken voor te staan, 8; alle dwaze vragen en twisten te verwerpen, 9; en de ketterische menschen te verajiden, 10. Hij belast hem, tot hem te komen te Nicópolis, 12; Zenas te geleiden en te verzorgen, 13; de geloovigen te leeren goede werken voor te staan, 14; en besluit den brief met de gewone groetenissen, 15.

VERMAAN * hen, dat zij aan de overheden en magten onderdanig zijn, dat zij *hun* gehoorzaam zijn, dat zij tot alle goed werk bereid zijn;

2 Dat zij niemand lasteren, geen vechters zijn, maar *bescheiden* zijn, *alle* zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen.

3 * Want ook wij waren eertijds onwjs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, en elkander hatende.

4 Maar wanneer de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en zijne liefde tot de menschen verschenen is,

5 * Heeft Hij ons zalig gemaakt, *niets* uit de werken der regtvaardigheid, die wij gedaan hadden, *maar* naar zijne barmhertigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes;

6 *Denwelken* Hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, onzen Zaligmaker;

7 Opdat wij, geregtvaardig zijnde door zijne genade, erigenamen zouden worden naar de hoop des ewigen levens.

8 Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik, dat zij ernstelijk bevestigt, opdat degenen, die aan God gelooven, zorg dragen, om goede werken voor te staan: deze dingen zijn het, die goed en nuttig zijn den menschen.

9 *Maar* wedersta de dwaze vragen, en geslachtrekningen, en twistingen, en strijdningen over de wet: want zij zijn onnut en ijdel.

10 * Verwerp eenen ketterischen menschen de eerste en tweede vermaning;

11 Wetende, dat de zoodanige verkeerd is, en zondigt, zijnde bij zich zelve veroordeeld.

12 Als ik A'rtemas tot u zal zenden, of Ty'chicus, zoo beaarsstik u tot mij te komen te Nicópolis; want aldaar heb ik voorgenomen te overwinteren.

13 Geleid Zenas, den wetgeleerde, en Apollos, zorgvuldiglijk, opdat hun niets ontbreke.

14 En dat ook de onzen leeren, goede werken voor te staan tot noodig gebruik, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

15 Die met mij zijn, groeten u allen. Groet ze die ons liefhebben in het geloof. De genade zij met u allen. Amen.

J. o. H. 65.

1 Efez. 2:10.

1 Tim. 4:12.

1 Tim. 13:1.

1 Petr. 2:13.

1 Filipp. 4:5.

2 Tim. 2:24.

25.

1 Cor. 6:11.

Efez. 2:1.

Col. 3:7.

1 Petr. 4:3.

1 Efez. 1:4.

2 Tim. 1:9.

1 Rom. 3:20.

28.

4:26.

9:11.

11:6.

Gal. 2:16.

Efez. 2:9.

1 Hand. 15:11.

Efez. 2:4.

1 Eze. 36:25.

1 Tim. 1:4.

4:7.

6:20.

Tit. 1:14.

1 Matt. 18:17.

Rom. 16:17.

2 Thess. 3:6.

2 Tim. 3:5.

2 Joh. vs. 10.

1 Hand. 20:4.

Efez. 6:21.

2 Tim. 4:12.

1 Hand. 18:24.

1 Cor. 1:12.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

FILEMON.

J. o. H. 64.

Onésimus, een slaaf of dienstknecht van Filemon, die een leeraar in de gemeente te Colosse schijnt geweest te zijn, vs. 1, 17, 22. Col. 1: 7. 4: 9. 12: 17, was van zijnen heer weggelopen, en had hem ook iets ontdragen. Deze door Paulus te Rome in zijne handen tot de christelike godsdienst bekeerd zijnde, wilde, naar die leer, tot zijnen heer wederkeeren, en verzocht hiertoe van Paulus eenen brief van voorschrijving, om te beter met hem te verzoenen en in gunst aangenomen te worden. Tot dit einde heeft dan de apostel dezen brief geschreven, waarin hij naar het opschrift en de groete, 1: 3, met eene inleiding, om de gunst van Filemon op te wekken, verhaalt zijne liefde jegens hem, 4, 5; en de deugden van Filemon, als zijne liefde jegens de geloovigen en zijn geloof in Christus, 8; verklaart, dat hij niet wilde gebieden, gelijk hij wel mozt, maar vriendelijk van hem bidden. 10. Daarna stelt hij zijn verzoek voor, betooneude, dat het was eerlijk, 11; hem dienstig, 12; en ook eenigzins noodzakelijk, 15. Verontschuldigt Onésimus misdaden van wegloupen, hetwelk eene gelezenheid geweest is tot zijne bekeering, waar door hij nu ook een broeder was geworden, 18; hij stelt zelfs tot borg voor de schade, 20; en besluit eindelijk met zeer bewege lijke woorden zijn verzoek 22; daarbij vorende, dat hij hem eene herberg wilde bereiden, 23. Groot hem wezens eeuwig bijzondere medearbeiders, 25; en voegt daarbij zijne gewone groete.

a Efez. 3: 1.
1: 1.

PAULUS, een gevangene van Christus Jezus, en Timótheüs, de broeder, aan Filemon, den liefde, en onzen medearbeider.

b Col. 4: 17.

2 En aan Appia, de geliefde, en aan Archippus, onzen medestrijder, en aan de gemeente, c die te uwen huize is:

c Rom. 16: 5.
1 Cor. 16: 19.
Col. 4: 15.

3 Genade zij ulieden en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

d 1 Thess. 1: 2.
2 Thess. 1: 3.

4 d Ik dank mijnen God, uwer altijd gedachtz zijnde in mijne gebeden.

5 Alzoo ik hoor uwe liefde en geloof, hetwelk gij hebt aan den Heere Jezus, en jegens al de heiligen;

6 Opdat de gemeenschap uws geloofs krachtig worde in de bekendmaking van alle goed, hetwelk in ulieden is door Christus Jezus.

7 Want wij hebben groote vreugde en vertroosting over uwe liefde, dat de ingewanden der heiligen verkwikt zijn geworden door u, broeder!

8 Daarom, hoewel ik groote vrijmoedig-

heid heb in Christus, om u te bevelen hetgeen betamelijk is;

9 Zoo bid ik nogtans liever door de liefde, daar ik zoodanigen ben, te weten Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus.

10 c Ik bid u dan, voor mijnen zoon, denwelken ik in mijne banden heb geteeld, *namelijk* Onésimus;

11 Die eertijds u onnut was, maar nu u en mij zeer nuttig; denwelken ik wedergezonden heb.

12 Doch gij, neem hem, dat is, mijne ingewanden, *weder* aan:

13 Denwelken ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zou in de banden des evangelies;

14 Maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uwe goeddadhigheid niet zou zijn als naar bedwang, maar naar vrijwilligheid.

15 Want veellicht is hij daarom voor eenen kleinen tijd van u gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt wederhebben:

16 Nu voortaan niet als een' dienstknecht, maar meer dan een' dienstknecht, *namelijk* een' geliefden broeder, inzonderheid mij, hoe veel te meer dan u, beide in het vleesch en in den Heere.

17 Indien gij mij dan houdt voor een' medgezel, zoo neem hem aan, gelijk als mij.

18 En indien hij u iets verongelikt heeft, of schuldig is, reken dat mij toe.

19 Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijne hand, ik zal het betalen; opdat ik u niet zegge, dat gij ook u zelven mij daartoe schuldig zijt.

20 Ja, broeder! laat mij uwer *hierin* genieten in den Heere; verkwik mijne ingewanden in den Heere.

21 Ik heb aan u geschreven, vertrouwende op uwe gehoorzaamheid; en ik weet, dat gij doen zult ook boven hetgeen ik zeg.

22 En bereid mij ook te gelijk eene herberg: want ik hoop, dat ik door uwe gebeden ulieden zal geschonken worden.

23 U groeten c Epafra, mijn medegevangene in Christus Jezus.

24 d Markus, c Aristarchus, e Démas, a Lukas, mijne medearbeiders.

25 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met uwen geest. Amen.

J. o. H. 64.

e Col. 4: 9.

1 Cor. 4: 15.

Gal. 4: 12.

g Hebr. 13: 2.

A Filipp. 1: 25.

i Col. 1: 7.

4: 12.

A Hand. 12: 12.

25.

15: 37.

Col. 4: 10.

2 Tim. 4: 11.

1 Petr. 5: 13.

f Hand. 19: 29.

20: 3.

27: 2.

Col. 4: 10.

m Col. 4: 14.

2 Tim. 4: 10.

n Col. 4: 14.

2 Tim. 4: 11.

J. o. H. 64.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

HEBREEN.

HOOFDSTUK 1.

De apostel betuigt, dat God wel eertijds door de profeten tot de vaderen heeft gesproken, maar nu tot ons door zijn Zoon, vs. 1; wiens Godheid, majesteit en nuht hij kortelyk beschrijft, 2. Bewijst daarna uit ver-

scheidene plaatsen van het O. T., dat de heerlijkheid van den Zoon de heerlijkheid der engelen verre te boven gaat, 4; dat hij eenen goddelijken en eeuwiggen troon heeft, en dat hij is gezalfd boven al zijne medegenooten, 8; verder, dat hemel en aarde door hem zijn geschapen en een einde zul-

J. o. H. 64.

J. o. H. 64.	len hebben, maar dat hij noch begin noch einde heeft, 10: en dat hij alleen ter rechterhand zijns Vaders zit, 11: maar dat alle engelen dienstbare geesten zijn, 11.	J. o. H. 64.	—
n Matt. 21:38.	GOD , voortijds veelmaal en op velerlei wijze, tot de vaders gesproken hebbende door de profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon:	e Mark. 16:29.	Hand. 14:3.
b Gen. 1:3.	2 Welken Hij gesteld heeft tot een' erfgenaam van alles, door welken Hij ook de wereld gemaakt heeft.	19:11.	
Ps. 33:6.	3 Dewelke, alzoo hij is het afschijnsel zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord zijner kracht, nadat hij de reinigmaking onzer zonden door zich zelven te weeg gebragt heeft, is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen:	f Ps. 8:5.	
2 Cor. 4:4.	4 Zoo veel voortreffelijker geworden dan de engelen, als hij d' uitnemender naam boven hen geërfd heeft.	g Ps. 8:7.	Matt. 28:18.
Philipp. 2:6.	5 Want tot wien van de engelen heeft Hij ooit gezegd: « Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegeneerd? » En wederom: « Ik zal hem tot een' Vader zijn, en hij zal Mij tot een' Zoon zijn? »	1 Cor. 15:27.	Efez. 1:22.
Col. 1:15.	6 En als Hij wederom den eerstgeboore inbrengt in de wereld, zegt Hij: « En dat alle engelen Gods hem aanbidden. »	h Hand. 2:33.	Philipp. 2:7,8.
d Philipp. 2:9.	7 En tot de engelen zegt Hij wel: « Die zijne engelen maakt geesten, en zijne dienaars eene vlam des vuurs. »	i Philipp. 2:7,8.	
e Ps. 2:7.	8 Maar tot den Zoon zegt Hij: « Uw troon, o God! is in alle eeuwigheid; de scepter uws koninkrijks is een regte scepter. »	k Hand. 17:26.	
Hand. 13:33.	9 Gij hebt rechtvaardigheid liefgehad, en ongerechtigheid gehaat: daarom heeft u, o God! uw God gezalfd met olie der vreugde boven uwe medegenoeten.	l Ps. 22:23.	
Hebr. 5:5.	10 En: « Gij, Heere! hebt in den beginne de aarde gegrond, en de hemelen zijn werken uwer handen; »	m Ps. 18:3.	
f 2 Sam. 7:14.	11 Dezelve zullen vergaan, maar Gij blijft altijd, en zij zullen allen als een kleed verouden;	n Jes. 8:18.	
1 Kron. 22:10.	12 En als een dekkleed zult Gijze ineenrollen, en zij zullen veranderd worden; maar Gij zijt dezelfde, en uwe jaren zullen niet opvullen.	o Joh. 1:14.	Philipp. 2:7.
g Ps. 97:7.	13 En tot welken der engelen heeft Hij ooit gezegd: « Zit aan mijne rechterhand, totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank uwer voeten? »	p Jes. 25:8.	Hos. 13:14.
h Ps. 104:4.	14 Zijn zij niet alle gediensgezegen, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beerven zullen?	1 Cor. 15:54.	2 Tim. 1:10.
i Ps. 45:7.		q Rom. 8:15.	
k Ps. 102:26.		r Philipp. 2:7.	Hebr. 4:15.
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			
Hand. 13:33.			
Hebr. 5:5.			
f 2 Sam. 7:14.			
1 Kron. 22:10.			
g Ps. 97:7.			
h Ps. 104:4.			
i Ps. 45:7.			
k Ps. 102:26.			
l Jes. 51:6.			
2 Petr. 3:7,10.			
m Ps. 110:1.			
Hand. 2:34.			
1 Cor. 15:25.			
Efez. 1:20.			
Hebr. 10:12.			
n Matt. 21:38.			
b Gen. 1:3.			
Ps. 33:6.			
Joh. 1:3.			
Efez. 3:9.			
Col. 1:16.			
2 Cor. 4:4.			
Philipp. 2:6.			
Col. 1:15.			
d Philipp. 2:9.			
e Ps. 2:7.			

J. o. H. 64.

niet te volgen, zoo zij derselver straffen niet willen deelachtig zijn, 17.

HIEROM, heilige broeders! die der hemelsche roeping deelachtig zijt, aanmerkt den Apostel en o Hoogepriester onder belijdenis, Christus Jezus;

2 Die getrouw is dengenen, die hem gesteld heeft, ^b gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was.

3 Want deze is zooveel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, als degene, die het huis gebouwd heeft, moeder eer heeft, dan het huis.

4 Want een ieder huis wordt van iemand gebouwd; ^c maar die dit alles gebouwd heeft, is God.

5 En Mozes is wel getrouw geweest in geheel ^d zijn huis, als een dienaar, tot getuiging der dingen, die ^e daan gesproken zouden worden;

6 Maar Christus, als de Zoon over zijn eigen huis; ^f wiens huis wij zijn, / indien wij maar de vrijmoedigheid en den roem der hoop tot het einde toe vast behouden.

7 Daarom, gelijk de heilige Geest zegt: ^g Heden, indien zij zijne stem hoort;

8 Zoo verhardt uwe harten niet, ^h gelijk het geschied is in de verbittering, ten dage der verzoeking, in de woestijn;

9 Alwaar Mij uwe vaders verzocht hebben; zij hebben Mij beproefd, en hebben mijne werken gezien, veertig jaren lang.

10 Daarom was Ik vertoerd over dat geslacht, en sprak: Altijd dwalen zij niet het hart, en zij hebben mijne wegen niet gekend.

11 Zoo heb Ik dan gezworen in mijnen toorn: Indien zij in mijne rust zullen ingaan!

12 Ziet toe, broeders! dat niet te eeniger tijd in iemand van u zij een boos, ongeloovig hart, om af te wijken van den levenden God;

13 Maar vermaant elkander te allen dage, zoo lang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhardt word door de verrieding der zonde.

14 Want wij zijn Christus deelachtig geworden, zoo wij anders het beginsel van dezen vasten grond tot het einde toe vast behouden;

15 Terwijl er gezegd wordt: ^k Heden, indien zij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet, gelijk in de verbittering geschied is.

16 Want sommigen, als zij die gehoord hadden, hebben ^l Hem verbitterd, doch niet allen, die uit Egypte door Mozes uitgegaan zijn.

17 Over welke huis Hij vertoerd geweest veertig jaren? Was het niet over degenen, die gezondigd hadden, ^m welker lichamen gevallen zijn in de woestijn?

18 = En welken heeft Hij gezworen, dat zij in zijne rust niet zouden ingaan, anders dan dengenen, die ongehoorzaam geweest waren?

19 En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan van wege ⁿ hun ongeloof.

HOOFDSTUK 4.

De apostel vervolgt zijne vermaning tot gehoorsaamheid aan het evangelie, en waarschuwt hen met het reeds genoemde voorbeeld der Israëlieten, die om hun ongeloof tot de rust van God niet zijn ingegaan, vs. 1. Bewijst dat de plaats in den 95sten psalm niet verstaan kan worden van de rust van den zevenden dag, 4; noch van de rust in het land Kanaan, 6; maar van ene andere rust, welke door de voorgaande werd beteekend, 9. Hij versterkt zijne vermaning met de beschrijving der doordringende kracht van Gods woord, 12; en van Christus alwetendheid, 13; vernuts Christus, de Zoon Gods, is een groot en getrouw hoogepriester, 14; zoo vermaant hij hen, dat zij niet een vast vertrouwen hanteer toelugt tot hem zouden nemen, 16.

LAAT ons dan vreezen, dat niet te eeniger tijd, de belofte van in zijne rust in te gaan, nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.

2 Want ook ons is het evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen, die het gehoord hebben.

3 Want wij, die geloofd hebben, gaan in de rust, gelijk Hij gezegd heeft: ^a Zoo heb Ik dan gezworen in mijnen toorn: Indien zij zullen ingaan in mijne rust! hoewel zijne werken van de grondlegging der wereld af al volbragt waren.

4 Want Hij heeft ergens van den zevenden dag aldus gesproken: ^b En God heeft op den zevenden dag van al zijne werken gerust.

5 En in deze plaats wederom: Indien zij in mijne rust zullen ingaan!

6 Dewijl dan blijft, dat sommigen in dezelve rust ingaan, en degenen, wien het evangelie eerst verkondigd was, niet ingaan zijn van wege de ongehoorzaamheid.

7 Zoo bepaalt Hij wederom eenen sekeren dag, ^c namelijk heden, door David zeggende, zoo langen tijd daarna (gelijk-kerwijs gezegd is): ^d Heden, indien zij zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet.

8 Want indien Jezus hen in de rust gebracht heeft, zoo had Hij daarna niet gesproken van eenen anderen dag.

9 Er blijft dan eene rust over voor het volk Gods.

10 Want die ingegaan is in zijne rust, heeft zelf ook van zijne werken gerust, gelijk God van de zijne.

11 Laat ons dan ons benaastigen, om in die rust in te gaan; opdat niet iemand in hetzelfde voorbeeld der ongeloovigheid valde.

12 Want het woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdend ^e dan eenig tweesnijdend ^f zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel, en des geestes, en der zamenvoegelen, en des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der overlegingen des harten.

13 = En er is geen schepsel onzichtbaar voor Hem; maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de oogen desgeenen, met welken wij te doen hebben.

14 / Dewijl wij dan eenen grooten Hoogepriester hebben, die door de hemelen doorgegaan is, ^g namelijk Jezus, den Zoon van God, zoo laat ons deze belijdenis vasthouden.

15 ^h Want wij hebben geen hoogepriester, die niet kan medeliden hebben met onze zwakheden, ⁱ maar die in alle dingen, gelijk als wij, verzocht geweest, doch ^j zonder zonde.

16 Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan ^k tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwaam tijd.

HOOFDSTUK 5.

De apostel, het profetisch ambt van Jezus Christus verklaard hebbende, gaat voort in het verklaren van zijn priesterambt, en verhaalt de eigenschappen, welke in een hoogepriester vereischt worden, vs. 1; gelijk die daartoe ook wettig moet zijn beroepen, 2. Betwist dat Christus daartoe geroepen is van zijnen Vader, naar de ordening van Melchizedek, 5; en dat hij in de dagen zijns vleesches gebeden en smeekingen heeft geofferd, 7; en alzoo eene oorzaak van onze zaligheid en een hoogepriester is geworden, 9. Van de verborgenheid van Melchizedek wil de apostel nader met hen handelen, waartoe hij hunne harten opwekt, vernuts velen van hen nog onvaren waren, en eindelijk melk, gelijk de kinderen, dan vaste spijzen, als de volwassenen, van nooden hadden, 12.

J. o. H. 64.

a Ps. 95.11.

b Gen. 2.2.
Ex. 20.11.
31.17.c Ps. 95.7.
Hebr. 3.7.d Pred. 12.11.
Jes. 49.2.
Efez. 6.17.

e Ps. 33.13.

f Hebr. 3.1.
6.20.
8.1.
9.11.

g Hebr. 2.18.

h Filipp. 2.7.

i Jes. 53.9.
2 Cor. 5.21.
1 Petr. 2.22.
1 Joh. 3.5.

k Rom. 3.25.

J. o. H. G.

WANT alle hooge priester, uit de menschen genomen, wordt gesteld voor de menschen, in de zaken, die bij God te doen zijn, opdat hij offer gaven en slagtofferen voor de zonden;

2 Die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangens is;

3 En om dertelke zwakheid wil moet hij, gelijk voor het volk, alzoo ook voor zich zelf, offeren voor de zonden.

4 En niemand neemt zich zelf den eer aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkterwijs als Aäron.

5 Alzoo heeft ook Christus zich zelf niet verheerlijkt, om hooge priester te worden, maar Die tot hem gesproken heeft: *o Gij zijt mijn Zoon, heden heb Ik u gegeneerd.*

6 Gelijk Hij ook in eene andere plaats zegt: *o Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.*

7 Die in de dagen zijns vleeschs, gebeden en smeekingen tot den genen, die hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreeze,

8 Hoewel hij de Zoon was, nogtans gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen hij heeft geleiden;

9 En gehelligd zijnde, is hij allen, die hem gehoorzaam zijn, eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden;

10 En is van God genaamd een Hooge priester naar de ordening van Melchizedek.

11 Van den welken wij hebben vele dingen, en waar om te verklaren, te zeggen; dewijl gij traag om te hooren geworden zijt.

12 Want gij, daargij leeraars behoortet te zijn van wege den tijd, hebt wederom van noode, dat men u leere, welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden, als die melk van noode hebben, en niet vaste spijs.

13 Want een iegelijk, die der melk deelachtig is, die is onervaren in het woord der gerechtigheid, want hij is een kind.

14 Maar der volmaaktten is de vaste spijs, die door de gewooneid de zinnen geoffend hebben, tot onderscheiding beïde des goeds en des kwaads.

HOOFDSTUK 6.

De apostel betuigt, dat hij tot de volmaaktheid wil voortgaan, en nu niet handelen van de eerste beginselen der christelijke leer, welker hoofdpunten hij in het kort beschrijft, vs. 1: maar dat hij bij eene andere gelegenheid ook dit wil doen, 3; daar het onmogelijk is, dat de degenen, die daarvan vervallen, nadat zij de gaven des Geestes gesmaakt hebben, wederom zouden worden vernieuwd tot bekeering, 4. Hij verklaart dit door eene gelijkenis van vruchtbare en onvruchtbare arde, 7; betuigt uit de vruchten hunner liefde een beter gevoelen van hen te hebben, 9; doch dat hij dit zegt om hen tot naastigheid op te wekken en tot eene vastere hoop op Gods beloften, 11; daar God dezelve niet alleen heeft gegeven, maar ook met eene eed aan Abraham en zijn zaad heeft bevestigd, 13; en is de eed het einde van alle tezenspreken onder de menschen, veel meer dan bij God, die niet kan liegen, 15; waarom wij onze hoop, als een anker der ziel, moeten vastmaken in den hemel, 19; waar Christus, onze hooge priester, voor ons is ingegaan, 20.

DAAROM, nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren; niet wederom leggende het fundament van de bekeering van doode werken, en van het geloof in God.

2 Van de leer der doopen, en van de oplegging der handen, en van de opstan-

ding der dooden, en van het eeuwige oordeel.

3 En dit zullen wij ook doen, *o indien* het God toelaat.

4 Want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht geweest zijn, en de hemelsche gaven gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn.

5 En gesmaakt hebben het goede woord Gods, en de krachten der toekomstige eeuw.

6 En afvallig worden; *die, zeg ik, wederom* te vernieuwen tot bekeering, als welke zich zelf den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.

7 Want de aarde, die den regen, menigmaal op haar komende, indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor aegenen, door welken zij ook gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;

8 Maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijk, en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.

9 Maar, geliefden! wij verzekeren ons van u betere dingen, en met de zaligheid gevoerd, hoewel wij alzoo spreken.

10 Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zou vergeten, en den arbeid der liefde, die gij aan zijnen naam bewezen hebt, als die de heiligen gedient hebt en nog dient.

11 Maar wij begeeren, dat een iegelijk van u dezelfde naastigheid bewijze, tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe;

12 Opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen, die door geloof en langmoedigheid de beloftenissen bevruchten.

13 Want als God aan Abraham de belofte deed, dewijl Hij bij niemand, die meerder was, had te zweren, zoo zwoer Hij bij zich zelf.

14 Zeggende: *o Waarlijk zegenende zal Ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen.*

15 En alzoo, langmoedigheid verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.

16 Want de menschen zweren wel bij den meerdere dan zij zijn, en de eed tot bevestiging is denzelven een einde van alle tezenspreken.

17 Waar in God, willende den erfgenamen der beloftenissen overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van zijnen raad, met eene eed daartusschen is gekomen;

18 Opdat wij, door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, eene sterke vertroosting zouden hebben, *wij namelijk*, die de toelofting genomen hebben, om de voorgestelde hoop vast te houden;

19 Welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste van het voorhangsel;

20 Daar de voorlooper voor ons is ingegaan, *namelijk Jezus*, naar de ordening van Melchizedek, *o een Hooge priester* geworden zijnde in der eeuwigheid.

HOOFDSTUK 7.

De apostel verhaalt eerst de geschiedenis van Melchizedek, vs. 1; met zoo enige andere eigenschappen, waarin hij den Zoon van God gelijk was, 2; en verheft hem boven Abraham, omdat Abraham, en in hem ook Levi, aan hem tienden heeft gegeven, en dat hij Abraham heeft gezegend, 3. Hij bewijst, dat de volkomenheid niet was in het priesterdom van Levi, daar naar de voorzegging van David een ander priester naar de verordening van Melchizedek moest opstaan, 1; namelijk onze Heere, die niet uit den stam van Levi is, maar uit den stam van Juda, 14; wiens wet niet zwak noch veranderlijk zou zijn, maar onveranderlijk en volmaakt, 16; wiens priesterdom daarom ook niet eede is bevestigd, 20; en altijd duurt, omdat hij altijd leeft, 23; en daarom ook de zijnen vol-

J. o. H. G.

Hand. 18:21.
1 Cor. 4:19.
Jakob. 4:15.

Matt. 12:31.
Hebr. 10:25.
1 Joh. 5:16.

Lev. 9:7.
16:6.
Hebr. 7:26.

2 Kron. 26:16.
Ez. 28:1.
1 Kron. 23:13.

Ps. 2:7.
Hand. 13:35.
Hebr. 1:13.

Ps. 110:4.
Hebr. 7:17.

Matt. 26:39.
27:46,50.
Joh. 17:11.

Philipp. 2:6.

Spr. 18:31.
Matt. 10:12.
25:30.

Mark. 9:11.
Joh. 13:20.

Gen. 12:3.
17:4.
22:16.

Ps. 105:9.
Luk. 1:73.

Ex. 22:11.

1 Cor. 3:1.
2:3.

Gen. 12:3.
17:4.
22:16.

Ps. 105:9.
Luk. 1:73.

Ex. 22:11.

Hebr. 3:1.
1:14.
8:1.
9:11.

J. o. H. 64.

komen kan zalig maken. 25. Hij besluit uit dit alles de heerlijkheid en waardigheid van onzen Hoogepriester, 26. en de volmaakt-heid zijner offerande, eenmaal geschied, 27.

e Gen. 14:18.

WANT edeze Melchizedek was koning van Salem, een priester des allerhoogsten Gods, die Abraham te gemoet ging, als hij wederkeerde van hetslaan der koningen, en hem zeggende;

2 Aan welken ook Abraham van alles de tienden deelde: die vooreerst overgezet wordt, koning der gerechtigheid, en daarna ook was een koning van Salem, hetwelk is een koning des vredes;

3 Zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtenrekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende; maar den Zoon van God gelijk geworden zijnde, blijft hij een priester in eeuwigheid.

4 Aanmerkt nu, hoe groot deze geweest zij, aan denwelken ook Abraham, de patriarch, tienden gegeven heeft uit den buit.

b Num. 18:21.

5 En die uit de kinderen van Levi het priesterdom ontvangen, ^b hebben wel bevel, om tienden te nemen van het volk, naar de wet, dat is, van hunne broedren, hoewel die uit de lenden van Abraham voortgekomen zijn.

Deut. 18:1.

Joz. 14:4.

2Kron. 31:5.

6 Maar hij, die zijne geslachtenrekening uit hen niet heeft, die heeft ^c van Abraham tienden genomen, en hem, die de beloftenissen had, heeft hij gezegend.

e Gen. 14:20.

7 Nu zonder eenig tegenspreken, hetgeen minder is wordt gezegend van hetgeen meerder is.

8 En hier nemen wel tienden de menschen, die sterven; maar aldaar ^{neemt} ze die, van welken getuigd wordt, dat hij leeft.

9 En, om zón te spreken, ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tienden gegeven:

10 Want hij was nog in de lenden des vaders, als hem Melchizedek te gemoet ging.

d Gal. 2:21.

11 ^d Indien dan nu de volkomenheid door het levietische priesterschap ware, (want onder hetzelfde heeft het volk de wet ontvangen) wat nood was het nog, dat een ander priester naar de ordening van Melchizedek zou opstaan, en die niet zou gezegd worden te zijn naar de ordening van Aäron?

12 Want het priesterschap veranderd zijnde, zoo geschiedt er ook noodzakelijk verandering der wet.

13 Want hij, op wien deze dingen gezegd worden, behoort tot eenen anderen stam, van welken niemand zich tot het altaar begeven heeft.

e Jer. 11:1.

Matt. 1:3.

14 Want het is openbaar, ^e dat onze Heere uit Juda gesproken is; op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het priesterschap.

15 En ^{dit} is nog veel meer openbaar, zoo er naar de gelijkenis van Melchizedek een ander priester opstaat;

16 Die ^{dit} niet naar de wet eens vleeschelijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onvergankelijken levens.

f Ps. 110:4.

Hebr. 5:6.

17 Want Hij getuigt: ^f Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek.

18 Want de vernietiging van het voorgaande gebod geschiedt om dezelfde zwakheid en onproffijtelijkheid wil;

g Hand. 13:39.

Rom. 3:28.

Gal. 2:16.

19 ^g Want de wet heeft geen ding volmaakt, ^h maar de aanleiding van eenen betere hoop, door welke wij tot God genaken.

h Joh. 1:17.

Rom. 3:21.

20 En voor zooveel het niet zonder eedzwering ^{is geschied}, (want genen zijn wel zonder eedzwering priesters geworden);

i Ps. 110:4.

21 Maar deze met eedzwering, door Dien, die tot hem zeggend heeft: ⁱ De

Heere heeft gezwooren, en het zal Hem niet berouwen: ^j Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek.

22 Van een zooveel beter verbond is Jezus borg geworden.

23 En genen zijn wel vele priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijven;

24 Maar deze, omdat hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk priesterschap.

25 Waarom hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen, die door hem tot God gaan, alzoo hij altijd leeft ^k om voor hen te bidden.

26 Want zoodanig een Hoogepriester betaande ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden;

27 Dien het niet allen dag noodig was, gelijk den hoogepriesters, ^l eerst voor zijne eigene zonden slagtofferen op te offeren, daarna ^{van de zonden des volks} want dat heeft hij eenmaal gedaan, als hij zich zelve opgeofferd heeft.

28 Want de wet stelt tot hoogepriesters menschen, die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die na de wet is ^{gevolgd}, stelt den Zoon, die in der eeuwigheid geheiligd is.

HOOFDSTUK 8.

De apostel verhaalt, uit hetzen nu is bezeugen, welk eenen uitnemenden Hoogepriester wij hebben, vs. 1; en welk een offerande hij moest hebben, 3. Bewijst dat zijne bediening niet moest zijn gelijk die der andere priesters, die het voorbeeld dienden hier op aarde, maar dat dezelfde zijn moest in den hemel naar de hemelsche afbeelding, 4. Hij komt daarna tot de beschrijving van de uitnemendheid van het Nieuwe Verbond, waaraan hij de Middelaar is, 6; en verhaalt, uit Jer. 31 de instelling en beloften van dit verbond, 8; en besluit hieruit, dat het oude is te niet gedaan, 13.

DE hoofdsom nu der dingen, waarvan wij spreken, is, ^a dat wij hebben zoodanigen Hoogepriester, ^b die gezeten is aan de rechterhand van den troon der Majesteit in de hemelen:

2 Een bedienaar des heilighdoms, en des waren tabernakels, welken de Heere heeft opgericht, en geen mensch.

3 Want een legelijk hoogepriester wordt gesteld, om gaven en slagtofferen te offeren; ^c waarom het noodzakelijk was, dat ook deze wat had, dat hij zou offeren.

4 Want indien hij op aarde ware, zoo zou hij zelfs geen priester zijn, dewijl er priesters zijn, die naar de wet gaven offeren;

5 ^d Welke het voorbeeld en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes door Goddelijke aanspraak vermaand was, ^e als hij den tabernakel volmaakt zou: Want zie, zegt Hij, dat gij het alles maakt naar de afbeelding, die u op den berg getoond is.

6 ^f En nu heeft hij zooveel uitnemender bediening gekregen, als hij ook eens beteren verbonds Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is.

7 Want indien dat eerste verbond onbetspreekelijk geweest ware, zoo zou voor het tweede geen plaats gezocht zijn geweest.

8 Want ^{hen} berispende, zegt Hij tot hen: ^g Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, en Ik zal over het huis Israëls, en over het huis van Juda een nieuw verbond oprigten:

9 Niet naar het verbond, dat Ik met hunne vaderen gemaakt heb, ten dage, als Ik hen bij de hand nam, om hen uit Egypteland te leiden; want zij zün in dit mijn verbond niet gebleven, en Ik heb op hen niet geacht, zegt de Heere.

10 Want dit is het verbond, dat Ik met

J. o. H. 64.

h 1Tim. 2:5.

1 Joh. 2:1.

i Lev. 9:7.

16:6.

Hebr. 5:3.

a Hebr. 3:1.

4:14.

6:20.

9:11.

b Efez. 1:20.

Col. 3:1.

Hebr. 12:2.

c Efez. 5:2.

d Col. 2:17.

Hebr. 10:1.

e Ex. 25:40.

Hand. 7:44.

f 2 Cor. 3:6.

g Jer. 31:31.

32, 33, 34.

J. o. H. 64. —
 A Jer. 31. 33.
 i Zach. 8: 8.
 k Joh 6: 45, 65.
 l Joh. 2: 27.

het huis Israels maken zal na die dagen, zegt de Heere: « Ik zal mijne wetten in hun verstand geven, en in hunne harten zal Ik die inschrijven; » en Ik zal hun tot een' God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

11 « En zij zullen niet leeren, een leeglijk zijnen naaste, en een leeglijk zijnen broeder, zeggende: Ken den Heere; want zij zullen Mij allen kennen van den kleine onder hen tot den grootte onder hen.

12 Want Ik zal hunne ongerechtigheden genadig zijn, en hunne zonden en hunne overtredingen zal Ik geenszins meer gedenden.

13 Als Hij zegt: Een nieuw verbond, zoo heeft Hij het eerste oud gemaakt: dat nu oud gemaakt is en verouderd, is nabij de verdwijning.

HOOFDSTUK 9.

De apostel om verder aan te wijzen de voortreffelijkheid van Christus priesterdom boven het levitische, beschrijft de gestalte van den uiterlijken tabernakel, en van hetgeen er in was, vs. 1: mitgeaders de dienst van de priesters in denzelfden, 6: verklaart, dat deze alleen schaduwen en voorbeelden waren gelijk ook de reinigingen, die daarin geschieden, 8: maar dat Christus door zijne offerande en ingang in het ware heiligdom dit alles heeft vervuld en eene eeuwige verlossing heeft te weeg gebragt, 11. Hij beuigt, dat door den dood van Christus het N. T. is bevestigd, 13: gelijk de dood des testamentmakers ieder testament bevestigt, 15. Dat daarom ook in het O. T. alles met bloed werd besprengd, en dat zonder bloedstorting geene verzegeling geschiedde, 18: dat echter de hemelsche dingen door betere offeranden moesten worden vereenigd, 23: dat Christus derhalve in den hemel is ingegaan, om aldaar voor ons bij God te verschijnen, 24: nadat hij zich zelf op aarde eenmaal had opgeofferd, 25; en dat hij uit den hemel zal wederkomen, om die te verlossen, die op hem wachten, 27.

ZOO had dan wel ook het eerste verbond regten der Godsdienst, en het wereldlijk heiligdom.

2 « Want de tabernakel was toebeleid, namelijk de eerste, in welken was de kandelaar, en de tafel, en de « toonbrooden, welke genamd wordt het heilige;

3 Maar achter het tweedeverhangsel was de tabernakel, genamd het heilige der heiligen;

4 Hebbende een gouden wierookvat, en « de ark des verbonds, alom met goud overdekt, in welke was « de gouden kruik, daar het Manna in was, en « de staf van Aäron, die gebloeid had, en « de tafelen des verbonds;

5 « En boven over deze ark waren de cherubinen der heerlijkheid, die het verzoendekel beschaduwden: van welke dingen wij nu van stuk tot stuk niet zullen zeggen.

6 Deze dingen nu, aldus toebeleid zijnde, « zoo gingen wel de priesters in den eersten tabernakel, te allen tijde, om de Godsdiensten te volbrengen;

7 Maar in den tweeden tabernakel ging alleen de hoogepriester, eenmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zich zelf en voor des volks misdaden.

8 Want de Heilige Geest dit beuiddet, « dat de weg des heiligdoms niet openbaar gemaakt was, zoo lang de eerste tabernakel nog stand had;

9 Welke was eene afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd, in welken gaven en slagtofferen geofferd werden, die dengeene, die de dienst pleegde, niet konden heiligen naar het geweten;

10 Bestaande alleen « in spijzen, en dranken, « en verscheidene wasschingen, en regtvaardigmakingen des vleesches, tot op den tijd der verbetering opgelegd.

11 Maar Christus, « de Hoogepriester der toekomstige goederen, gekomen zijnde, is door den meerderen en voomaakteren tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel,

12 Noch door het bloed der bokken en kalveren, « maar door zijn eigen bloed, eenmaal ingegaan in het heiligdom, « eene eeuwige verlossing te weeg gebragt hebbende.

13 « Want indien het bloed der stieren en bokken, en de asch der jonge koe, besprengende de onreinen, « een heilig tot de reinigheid des vleesches;

14 Hoe veel te meer zal « het bloed van Christus, « die door den eeuwigen Geest zich zelfden Goode onstraffelijk opgeofferd heeft, « uw geweten reinigen van doode werken, « om den levenden God te dienen;

15 En daarom is hij de Middelaar des nieuwen testaments, « opdat, de dood doortuuschende gekomen zijnde, tot verzoening der overtredingen, die onder het eerste testament waren, degenen, die geroepen zijn, de belofenis der eeuwige erve ontvangen zouden.

16 Want waar een testament is, daar is het noodzaak, dat de dood des testamentmakers inschekelkomme;

17 « Want een testament is vast in de dooden, dewijl het nog geene kracht heeft, wanneer de testamentmaker leeft.

18 Waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd.

19 Want als al de geboden, naar de wet van Mozes, tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water, en purperen wol, en hooft, besprengende beide het boek zelf, en al het volk.

20 Zeggende: « Dit is het bloed des testaments, hetwelk God aan u allen heeft geboden.

21 En hij besprengde desgelijks ook den tabernakel, en al de vaten der dienst met het bloed.

22 En alle dingen worden bijna door bloed gereinigt naar de wet, en zonder bloedstorting geschiedt geene vergeving.

23 Zoo was het dan noodzaak, dat wel de voorbeeldingen der dingen, die in de hemelen zijn, door deze dingen gereinigt werden, maar de hemelsche dingen zelve door betere offeranden dan deze.

24 Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom, dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelfden, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons;

25 Noch ook, opdat hij zich zelfden dikmaals zou offeren, « gelijk de hoogepriester alle jaar in het heiligdom ingaat met vreemd bloed;

26 (Anders had hij dikmaals moeten liggen van de grond hebbend der wereld af) maar nu is hij eenmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen, door zijn zelfsofferande.

27 En gelijk het den menschen gezet is, eenmaal te sterven, en daarna het oordeel;

28 « Alzoo ook Christus, eenmaal geofferd zijnde, om veler zonden weg te nemen, zal ten andere maal zonder zonde gezien worden van degenen, die hem verwachten tot zaligheid.

HOOFDSTUK 10.

De apostel verklaart, dat de wet slechts eene schaduw had der toekomstige goederen, en door hare veelvuldige en jaarlijkse offeranden niets heeft kunnen volmaken, vs. 1: dat daarom David in den verzigtigen psalm beuigt, dat Christus in de wereld zou komen om den wil van God te doen, 5: en ons door de eenige offerande zijns lichaams in ewigheid te volmaken, 10. Hij bewijst dit wederom uit den inhoud van het Nieuwe

J. o. H. 64.

a Hebr. 3: 1.
 4: 14.
 6: 29.
 8: 1.
 o Hand. 20: 28.
 Eflex. 1: 7.
 Col. 1: 14.
 Hebr. 10: 10.
 i Petr. 1: 19.
 Openb. 1: 5.
 5: 9.

p Lev. 16: 14.
 Num. 19: 4.
 Hebr. 10: 4.

q i Joh. 1: 7.
 Openb. 1: 5.

r Gal. 1: 4.
 Eflex. 5: 2.
 Tit. 2: 14.

s Luk. 1: 74.
 Rom. 6: 13.
 Gal. 4: 20.
 i Petr. 4: 2.

t Rom. 5: 6.
 i Petr. 3: 18.

u Gal. 3: 15.

v Ex. 24: 8.
 Matt. 26: 28.

w Ex. 30: 10.
 Lev. 16: 2, 34.
 Hebr. 9: 7.

x Rom. 5: 6, 8.
 i Petr. 3: 18.

J. o. H. 64.

Verbond (Jer. 31), in hetwelk de volkomene vergewening der zonden wordt beloofd, 15; en besluit alzoo, dat er geene offerande voor de zonde meer noodig is, 18. Hij komt daarna tot het andere deel van den brief, namelijk tot de vermaningen van hunnen schulden pligt, als: ten eerste vermaant hij de Hebreërs, om met een vrijmoedig geloof tot God te gaan door den weg, welken Christus ons heeft ingewijd, 19. Vervolgens vermaant hij hen tot standvastigheid in de bejelden der hoop en tot onwankelbare heide, 23; alsmede tot onderhouding hunner heilzaamheden, 25. Hij stelt hun te dien einde voor ooren aan de eene zijde het schrikkelijk oordeel Gods, dat de afvalligen hebben te verwachten, 26; en aan de andere zijde kunne voorgaande barmhertigheid en medelijden met de verdrukten, ook met zijne banden, 32; misgaders de beloften, welke de volstandigen zullen wedragen, 36; hij bevestigt dit beide met eene plaats uit Hab. 2: 4, welke hij aanhaalt en toepast, 37.

a Col. 2:17.
Hebr. 8:5.

WANT = de wet, hebbende eene schuld der toekomstige goederen, niet het beeld zelf der zaken, kan met dezelfde offeranden, die zij alle jaar geduriglijk opofferen, nimmermeer heiligen degenen, die daar toegeaan.

2 Anderzins zouden zij opgehouden hebben geofferd te worden, omdat degenen, die de dienst pleegden, geen bewustheid meer zouden hebben der zonden, «eenmaal gereinigt geweest zijnde».

3 Maar na geschiedt in derzelve alle jaar weder gedachtenis der zonden.

b Lev. 16:14.
Num. 19:4.
Hebr. 9:13.

4 Want het is onmogelijk, dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneme.

c Ps. 49:7.
Jer. 1:11.
Jer. 6:20.
Amos 5:21.

5 Daarom, komende in de wereld, zegt hij: «Slagtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt mij het lichaam toebereid».

6 Brandofferen en offer voor de zonde hebben U niet behaagd: 7 Toen sprak ik: Zie, ik kom, (in het begin des boeks is van mij geschreven) om uwen wil te doen, o God!

8 Als hij te voren gezegd had: Slagtoffer, en offerande, en brandoffers, en offer voor de zonde hebt Gij niet gewild, noch hebben U behaagd; (dewelke naar de wet geofferd worden)

9 Toen sprak hij: Zie, ik kom, om uwen wil te doen, o God! Hij neemt het eerste weg, om het tweede te stellen.

d Hebr. 9:12.

10 In welken wil wij gehelligd zijn, «door de offerande des lichaams van Jezus Christus, eenmaal geschied».

11 En een legelijken priester stond wel allen dag dienende, en derzelfde slagtofferen dikmaals offerende, die de zonden nimmermeer kunnen wegnemen;

e Ps. 110:3.
Hand. 2:34.
1 Cor. 15:25.
Efez. 1:20.
Col. 3:1.
Hebr. 1:13.

12 Maar deze, een slagtoffer voor de zonden geofferd hebbende, «is in eenwigheid gezeten aan de rechterhand Gods»;

13 Voorts verwachende, totdat zijne vijanden gesteld worden tot eene voetbank zijner voeten.

14 Want met éne offerande heeft hij in eenwigheid volmaakt degenen, die gehelligd worden.

15 En de Heilige Geest getuigt het ons ook.

f Jer. 31:31.
32:33,34.
Rom. 11:27.
Hebr. 8:8.

16 Want nadat Hij te voren gezegd had: Dit is het verbond, dat Ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heere, Ik zal mijne wetten geven in hunne harten, en Ik zal die inschrijven in hunne verstanden;

17 En hunne zonden en hunne ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken.

18 Waar nu vergeving derzelve is, daar is geene offerande meer voor de zonde. 19 Dewijl wij dan, broeders! vrijmoedigheid hebben, «om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus».

g Joh. 10:9.
14:6.
Rom. 5:2.
Efez. 2:13.

20 Opeenen verbergen en levenden weg, welken hij ons ingewijd heeft door het

voorhangsel, dat is, door zijn vleesch; 21 En dewijl wij hebben eenen grooten Priester over het huis Gods;

22 Zoo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigt zijnde van het kwaad geweten, en het lichaam gewassen zijnde «met rein water».

23 Laat ons de onwankelbare bejelden der hoop vasthouden; (want die het beoofd heeft, is getrouw.)

24 En laat ons op elkander acht nemen, tot opscheping der liefde en der goede werken;

25 En laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar eikaander vermanen: en dat zoo veel te meer, als zij ziet, dat de dag nadert.

26 Want zoo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zoo blijft er geen slagtoffer meer over voor de zonden;

27 Maar eene schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden.

28 Als iemand de wet van Mozes heeft te niet gedaan, die sterft zonder barmhertigheid, «onder twee of drie getuigen»;

29 Hoe veel te zwaarder straf, meent zij, zal hij waardig geacht worden, die den Zoon van God vertreden heeft, en het bloed des testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en den Geest der genade smaandheid heeft aangedaan?

30 Want wij kennen Hem, die gezegd heeft: «Mijne is de wraak, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere. En wederom: «De Heere zal zijn volk oordeelen».

31 Vreesselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods.

32 Doch gedenkt der vorige dagen, in dewelke, nadat gij verlicht zijt geweest, zij veel strijd des lijdens hebt verdragen.

33 Ten deele, als gij doorsmaandheden en verdrukkingen en schouwspel geworden zijt; en ten deele, als gij gemeenschap gehad hebt met degenen, die alzoo gehandeld werden.

34 Want gij hebt ook over «mijne banden medelijden gehad, en de rooving uwer goederen met blijdschap aangenomen, wetende, dat gij hebt in u zelve «een beter en blijvend goed in de hemelen».

35 Werpt dan uwe vrijmoedigheid niet weg, welke eene groote vergelding des loons heeft.

36 Want gij hebt lijdaamheid van noode: opdat gij, den wil van God gedaan hebbende, de beloftenis moogt wedragen.

37 Want: Nog een zeer weinig tijds en Hij, die te komen staat, zal komen, en niet vertoeven.

38 Maar de regtvaardige zal uit het geloof leven; en zoo iemand zich onttrekt, mijne ziel heeft in hem geen behagen.

39 Maar wij zijn niet van degenen, die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen, die gelooven tot behouding der ziel.

HOOFDSTUK 11.

Om de Hebreërs te beter tot de standvastigheid in het geloof te bewegen, beschrijft hij hun het geloof met zijne eigenschappen en werkingen, vs. 1: en brengt te dien einde voor de voorbeelden van het geloof der vaderen van het O. T., als van Abel, 4; Henoch, 5; en Noach, 7; vervolgens van Abraham, 8; en Sara, 11; die met hun rand de beloften van het land Kanaän wel hebben ontvangen, maar: de vervulling derzelve niet op de aarde, maar in den hemel hebben verkregen. 13. Vervolgens verhaalt hij het voorbeeld van Abrahams geloof in het offeren van zijnen zoon Izak, 17; dat van

J. o. H. 64.

A Eze. 36:25.

Num. 15:20.
Matt. 12:31.
Hebr. 6:4.
2 Petr. 2:20.
1 Joh. 5:16.Num. 35:30.
Deut. 17:6.
19:15.
Matt. 18:16.
Joh. 8:17.
2 Cor. 13:1.Deut. 32:33.
Rom. 12:19.

Deut. 32:36.

Hand. 21:33.

Matt. 5:12.

Luk. 21:19.

Hab. 2:3.
Hagg. 2:7.
1 Petr. 1:6.
5:10.Hab. 2:4.
Rom. 1:17.
Gal. 3:11.

J. o. H. 61.

Irak in het zegenen van zynen zoon Jakob, 20; dat van Jakob in het zegenen der zonen Jozef, 21; en dat van Jozef op zijn sterfbed, 22. Daarna wist hij op dat van de ouders van Mozes, 23; en van Mozes zelf, in het verachten van zyne eer en zenuk aan het hof van Farao, 24; in het verlaten van Egypte, het houden van het pascha en het doorgaan door de Rode zee, 27; spreekt van het geloof van Jozua en van Rachab bij het innemen van Jericho, 29; mitgeaders van de ridders en koningen, die door het geloof groote dingen verricht hebben, 32; daarna van enige vrouwen, die groote zware deelen daardoor hebben uitgetaan, 33; gelijk ook van verscheidene andere profeten en martelaren, 36. De apostel besluit, dat deze allen zijn gestorven in het geloof, hoewel zij de belofte maakten zonder ons niet hebben verkregen, 39.

HET geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet.

2 Want door hetzelfde hebben de ouden getuigenis bekomen.

3 Door het geloof verstaan wij, dat de wereld door het woord Gods is toebereid, ^a alsoo dat de dingen, die men ziet, niet geworden zijn uit dingen, die gezien worden.

4 Door het geloof ^b heeft Abel eene meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn, door hetwelk hij ^c getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was, alzoo God over zijne gaven getuigenis gaf; en door hetzelfde geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.

5 Door het geloof is ^d Enoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zou zien; en hij werd niet gevonden, daarom dat hem God weggenomen had: want vóór zijne wegneming heeft hij getuigenis gehad, dat hij Gode behaagde.

6 Maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Want die tot God komt, moet gelooven, dat Hij is, en een belooner is dergenen, die Hem zoeken.

7 Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde van de dingen, die nog niet gezien werden, ^e en bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezins; door welke ark hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfenisnaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is.

8 Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaamd geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende, waar hij komen zou.

9 Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte, als in een vreemd land, en heeft in tabernakelen gewoond met Izak en Jakob, die mede-erfgenamen waren derzelfde belofte.

10 Want hij verwachtte de stad, die fundamenten heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is.

11 Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen, om zaad te geven, en ^f boven den tijd haars ouderdoms heeft zij gebaard; overmits zij Hem getrouw heeft geacht, die het belooft had.

12 Daarom zijn ook van éenen, en dat eenen verstorvenen, ^g zovelen in menigte geboren als de sterren des hemels, en als het zand, dat aan den oever der zee is, hetwelk ontelbaar is.

13 Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleeden, ^h dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

14 Want die zulke dingen zeggen, be-
toonen klaarkijk, dat zij een vaderland zoeken.

15 En indien zij aan dat vaderland gedacht hadden, van hetwelk zij uitgegaan

waren, zij zouden tijd gehad hebben, om weder te keeren;

16 Maar nu zijn zij begeerig naar een beter, dat is, naar het hemelsche. Daarom schaamt zich God hunner niet, ⁱ om hun God genaamd te worden; want Hij had hun eene stad bereid.

17 ^j Door het geloof heeft Abraham, als hij vertocht werd, Izak geofferd, en hij, die de beloften ontvangen had, heeft zijnen eeniggeborenen geofferd,

18 (Tot denwelken gezegd was: ^k In Izak zal u het zaad genoemd worden) overleggende, dat God magtig was, hem ook uit de dooden te verwekken;

19 Waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekregen heeft.

20 ^l Door het geloof heeft Izak zijne zonen Jakob en Esau gezegend aangaande toekomstige dingen.

21 ^m Door het geloof heeft Jakob, sterfende, een iegelijk der zonen van Jozef gezegend, ⁿ en heeft aangebeiden, leu-
nende op het opperste van zijnen staf.

22 ^o Door het geloof heeft Jozef, sterfende, gemeld van den uitgang der kinderen Israëls, en heeft bevel gegeven van zijn beebente.

23 ^p Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijne ouders verborgen, overmits zij zagen, dat het kindeken schoon was; en zij vreesden het gebod des konings niet.

24 Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, gewelgert een zoon van Farao's dochter genoemd te worden;

25 ^q Verkiezende liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor eenen tijd de genieting der zonde te hebben.

26 Achtende de versmaadheid van Christus meerderden rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons.

27 Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vreesende den toorn des konings; want hij hield zich vast, als ziende den Onzienlijke.

28 ^r Door het geloof heeft hij het pascha uitgezigt, en de besprenging des bloeds, opdat de verderver der eerstgeborenen hem niet raken zou.

29 ^s Door het geloof zijn zij de Rode zee doorgegaan, als door het drooge; hetwelk de Egyptenaars, ook verzokkende, zijn verdrinken.

30 ^t Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als zij tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

31 ^u Door het geloof is Rachab, de hoer, niet omgekomen met de ongehoorzamen, ^v als zij de verspleiders met vrede had ontvangen.

32 En wat zal ik nog meer zeggen? want de tijd zal mij ontbreken, zou ik verhalen ^w van Gidron, ^x en Barak, en ^y Samson, en ^z Jetha, en ^a David, en ^b Samuel, en de profeten;

33 Welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid groefend, de beloftenissen verkregen, ^c de muilen der leeuwen toegestopt;

34 De kracht des vuurs hebben nitgeblusht, ^d de scherpte des zwaards hebben ontvloden, ^e uit zwakheid krachten hebben gekregen, in den krijg sterk geworden zijn, heiligers der vreemden op de vlugt hebben gebragt;

35 ^f De vrouwen hebben hare dooden uit de opstanding wedergekregen; ^g en anderen zijn uitgerekt geworden, de aanbode ^h der verlossing niet aannemende, opdat zij eene betere opstanding verkrijgen zouden.

36 En anderen hebben bespottingen en geeselen geproefd, en ook ⁱ banden en gevangenis;

J. o. H. 64.

^a Ex. 3. 6.
Matt. 22. 32.
Hand. 7. 32.

^b Gen. 22. 10.

^c Gen. 21. 12.
Rom. 9. 7.
Gal. 3. 29.

^d Gen. 27. 28.
39.

^e Gen. 48. 15.

^f Gen. 47. 31.

^g Gen. 50. 24.

^h Ex. 2. 2.
Hand. 7. 30.

ⁱ Ps. 84. 11.

^j Ex. 12. 21.

^k Ex. 14. 22.

^l Joz. 6. 20.

^m Joz. 6. 23.

ⁿ Jakob. 2. 25.

^o Joz. 2. 1.

^p Rigt. 6. 11.

^q Rigt. 4. 6.

^r Rigt. 15. 24.

^s Rigt. 11. 1.

12. 7.

^t 1 Sam. 17. 45.

^u 1 Sam. 12. 30.

^v Rigt. 14. 6.

^w 1 Sam. 17. 34.

^x Dan. 6. 23.

^y Dan. 3. 25.

^z 1 Sam. 20. 1.

^a 1 Kon. 19. 3.

^b 2 Kon. 6. 16.

^c Joh. 42. 10.

^d Ps. 6. 9.

^e Jes. 38. 21.

^f 1 Kon. 17. 23.

^g 2 Kon. 4. 36.

^h Hand. 22. 25.

ⁱ Jer. 20. 2.

J. o. H. 64.
p 1 Kon. 21:13.
2 Kon. 1:8.
Matt. 3:4.

37 *p* Zijn gesteenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het kwaad ter dood gebracht, hebben gewandeld in schaapsvelen en in geitenvellen; verlaten, verdrukt, kwalijk behandeld zijnde;

38 *p* Welker de wereld niet waardig was hebben in woestijnen gedooft, en op bergen, en in spelonken, en in de holen der aarde.

39 En deze allen, hebbende door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen:

40 Alzoo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

HOOFDSTUK 12.

Uit de voorbeelden, in het voorgaande hoofdstuk, vermaant de apostel tot volharding in de christelijke hoop en tot lijdzaamheid in de verdrinkingen, vs. 1. Hij stelt hen te dien einde voor het voorbeeld van Christus, die door lijd in zijne heerlijkheid is ingegaan, 2. alsmede het voorbeeld van alle ware kinderen, die niet zijn zonder de kastijding hunner vaders, 3. hen wijzende op de vruchten der kastijdingen, 4. Hij vermaant hen wederom tot verachting uit hunne slapheid, 12. alsmede tot ruste en vrede en heiligheid, 14. Hij waarschuwt hen tegen afval, heftig en onheilzichtig, met het voorbeeld van Ezaü, 15. Stelt hun daartoe ook voor oogen de waardigheid der verzadering in hemel en op aarde, waartoe zij zijn gekomen, met eene tegenstelling van de vreeselijkheid van alle dingen in het zeven der wet, 18. Waarschuwt hen wederom tegen afval, met eene plaats uit Hag. 2:7 genomen, 25: en vermaant hen tot vasthouden aan Gods genade, met eene voorstelling der straf, welke den afvalligen zal overkomen, 28.

DAAROM dan ook, alzoo wij zoo groot eene woik der getuigen rondom ons hebben liggende, *a* laat ons afdriegen allen last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons *b* met lijdzaamheid *c* loopen de loopbaan, die ons voorgesteld is;

2 *Ziende* op den oversten Leidman en Voleinder des geloofs, Jezus, *d* dewelke, voor de vreugde, die hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen, en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand *e* des troons van God.

3 *Want* aanmerkt dezen, die zoodanig een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen, opdat hij niet verlaauwt en bezwijkt in uwe zielen.

4 *Gij* hebt nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde;

5 *En* gij hebt vergeten de vermaning, die tot u als tot zonen spreekt: *g* Mijn zoon! acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijkt niet, als gij van Hem bestraft wordt:

6 *Want* dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geeest eenen iegelijk zoon, dien Hij aanneemt.

7 *Indien* gij de kastijding verdraagt, zoo gedraagt zich God jegens u als zonen; *want* wat zoon is er, dien de vader niet kastijdt?

8 *Maar* indien gij zonder kastijding zijt, welke allen deelachtig zijn geworden, zoo zijt gij dan bastaarden, en niet zonen.

9 *Voorts*, wij hebben de vaders onzes vleesches wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen hen; zullen wij dan niet veel meer den Vader der geesten onderworpen zijn, en leven?

10 *Want* genen hebben ons wel voor eenen korten tijd, naar dat het hun goed dacht, gekastijd; maar Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij zijner heiligheid zouden deelachtig worden.

11 *En* alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geene zaak van vreugde,

maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich eene vreedzame vrucht der geregtigheid den genen, die door dezelve geoefend zijn.

12 *Daarom* richt weder op de trage handen, en de slapte knieën;

13 *En* maakt rechte paden voor uwe voeten, opdat hetgeen kreupel is, niet verdraaid worde, maar dat het veel meer genezen worde.

14 *Jagt* den vrede na met allen, en *de* heiligmaking, zonder welke niemand den Heere zien zal:

15 *Toezien*de, dat niet iemand verachtere van de genade Gods; dat niet eenige wortel der bitterheid opwaarts spruitende, *a* beroerte make, en door dezelve vrien ontreinigd worden.

16 *Dat* niet iemand zij een hoerender, of een onheilige, *p* gelijk Ezaü, die om eene spijs het recht van zijne eerstgeboorte weggaf.

17 *Want* gij weet, dat hij ook daarna, de zegening willende beërven, verworpen werd: want hij vond geene plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht.

18 *Want* gij zijt niet gekomen tot den tastelijken berg, en het brandende vuur, en donkerheid, en duisternis, en onwe- der.

19 *En* tot het geklank der bazuin, en de stem der woorden; welke die ze hoorden, *b*aden, dat het woord tot hen niet meer zou gedaan worden.

20 *Want* zij konden niet dragen hetgeen er geboden werd: *a* Indien ook een gedierter den berg aanraakt, het zal gestenigd, of met eenen pijl doorschoten worden.

21 *En* Mozes, zoo vreeselijk was het gezicht, zeide: *Ik* ben gansch bevreesd en bevende.)

22 *Maar* gij zijt gekomen tot den berg Zion, en de stad des levenden Gods, tot *c* het hemelsche Jeruzalem, en de vele duizenden der engelen;

23 *Tot* de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeboornen, die *d* in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen;

24 *En* tot den Middelaar des nieuwen testaments, Jezus, en het bloed *e* der besprenging, dat betere dingen spreekt dan *f* Abel.

25 *Ziet* toe, dat gij dien, die spreekt, niet verwerpt; want indien deze niet zijn ontvoden, die den genen verwierpen, welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf, veel meer zullen wij niet ontvoden, zoo wij ons van dien afkeeren, die van de hemelen *is*;

26 *Wien* stem toen de aarde bewoog; maar nu heet Hij verkondigd, zeggende: *g* Nog eenmaal zal Ik bewegen niet alleen de aarde, maar ook den hemel.

27 *En* dit woord: *h* Nog eenmaal, wijst aan de verandering der bewegelijke dingen, als welke gemaakt waren, opdat blijven zouden de dingen, die niet bewegelijk zijn.

28 *Daarom*, alzoo wij een onbewegelijk koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vasthouden, *i* dewelke wij welbehagelijk Gode mogen dienen, met eerbied en godvruchtigheid.

29 *Want* onze God is een verterend vuur.

HOOFDSTUK 13.

De apostel vermaant de Hebreërs tot broederlijke liefde, vs. 1; tot herbergzaamheid, 2; tot denken aan de gevangenen, 3; en verklaart, dat het huwelijk eerlijk is onder allen, 4; waarschuwt hen voor geldgierigheid, en vermaant hen tot vergezochtigheid, 5. Hij wijst hen op het voorbeeld hunner voorgangers, 7. Waarschuwt hen ook voor vreem-

J. o. H. 64.

Jes. 35:3.

Rom. 12:18.
2 Tim. 2:22.

Matt. 5:8.

2 Cor. 6:1.

Deut. 29:18.
Hand. 17:13.
Gal. 5:12.

Efez. 5:3.
Col. 3:5.
1 Thess. 4:3.

Gen. 25:33.

Gen. 27:36.

Ex. 19:10.
enz.
20:21.

Ex. 19:16.
Deut. 5:22.

Ex. 20:19.
Deut. 5:25.
18:16.

Ex. 19:13.

Gal. 4:26.
Openb. 3:12.
21:10, enz.

Luk. 10:20.

Hebr. 10:22.
1 Petr. 1:2.

Gen. 4:10.
Hebr. 11:1.

Hebr. 2:3.

Hagg. 2:7.

1 Petr. 2:5.

Deut. 4:24.

J. o. H. 64.

de leerlingen, inzonderheid het onderscheid der spijzen betreffende, 9; stelt hun tot dat einde voor oogen een voorbeeld in de oeffeningen der verzoening, waarvan niemand mocht eten, 10. Vermaant hen tot offeranden der dankbaarheid, inzonderheid tot behoeften van Gods naam, en tot weldadigheid, 15; tot gehoorzaamheid omtrent hunne voorgangers, 17. Vermaant hen God voor hen te bidden tot zijne loslating, 18; en bidt God, dat Hij hen volmaakte in alle goede werken, 20. Besluit den brief met een nieuwe vermaning, 22; en belooft, dat hij hen haast zal wederzien met Timotheüs, en stelt eenige groetenissen over en weder, 23.

DAT « de broederlijke liefde blijve, 2 » Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetende engelen gebergd.

3 « Gedenkt der gevangenen, als of gij mede gevangen waart; en der genen, die kwalijk gehandeld worden, als of gij ook zelven in het ligchaam kwalijk gehandeld waart.

4 Het huwelijk is verlijk onder allen, en het bed onbevlekt; maar hoereerders en overspelers zal God oordeelen.

5 « Eer wandel gij zonder geldgierigheid; men zijt vergenoegd met het tegenwoordige; want Hij heeft gezegd: « Ik zal u niet begeven, en ik zal u niet verlaten.

6 Zoodat wij vrijmoedelijk durven zeggen: « De Heere is mij een helper, en ik zal niet vreezen, wat mij een mensch zal doen.

7 Gedenkt uwer voorgangers, die u het woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandeling.

8 Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde in de eeuwigheid.

9 « Wordt niet omgevoerd met verschillende en vreemde leerlingen; want het is goed, dat het hart gesterkt worde door genade, niet door spijzen, door welke geene nuttigheid bekomen hebben, die daarin gewandeld hebben.

10 Wij hebben en altaar, van het welk geene magt hebben te eten, die den tabernakel dienen.

11 « Want welker dieren bloed voor de zonde gedragen werd in het heiligdom

door den hogepriester, derzelver lichamen werden verbrand buiten de legerplaats.

12 Daarom heeft ook Jezus, opdat hij door zijn eigen bloed het volk zou heiligen, « buiten de poort geleden.

13 Zoo laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne smaadheid dragende.

14 Want « wij hebben hier geene blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.

15 Laat ons dan door hem altijd Gode opofferen een offerande des lofs, dat is, « de vrucht der lippen, die zijnen naam belijden.

16 En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zoodanige offeranden heeft God een welbehagen.

17 « Zijt uwen voorgangers gehoorzaam, en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uwe zielen, « als die renschap gevezen zullen; opdat zij dat doen mogen met vreugde en niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig.

18 Bidt voor ons; want wij vertrouwen, dat wij een goed geweten hebben, als die in alles willen eerlijk wandelen.

19 En ik bid « te meer, dat gij dit doet, opdat ik te eerder onleden moge wedergegeven worden.

20 De God nu des vredes, die den grooten Herder der schapen, door het bloed des eeuwigen testaments, uit de dooden heeft wedergebragt, naamelijk onzen Heere Jezus Christus;

21 « Die volmaakte u in alle goed werk, opdat gij zijnen wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijks, door Jezus Christus; denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

22 Doch ik bid u, broeders! verdraagt het woord dezer vermaning; want ik heb u in het kort geschreven.

23 Weet, dat de broeder Timotheüs losgelaten is, met welken (zoo hij haast komt) ik u zal zien.

24 Groot al uwe voorgangers, en al de heiligen. U groeten die van Italië zijn.

25 De genade zij met u allen. Amen.

a Rom. 12:10.

b Eze. 4:3.

c 1 Petr. 1:22.

d 2 Petr. 2:17.

e 4:8.

f Rom. 12:13.

g 1 Petr. 4:9.

h Gen. 18:1.

i 19:1.

j Matt. 23:36.

k Ex. 23:8.

l Deut. 16:19.

m Spr. 15:16.

n Filipp. 4:11.

o 1 Tim. 6:6,8.

p Deut. 31:6,8.

q Jos. 1:5.

r 1 Kon. 22:20.

s Ps. 56:3.

t 118:6.

u Hebr. 13:17.

v Jer. 29:8.

w Matt. 24:4.

x Rom. 16:17.

y Eze. 4:14.

z 5:6.

aa Col. 2:16.

ab 2 Thess. 2:2.

ac 2 Tim. 4:3.

ad 1 Joh. 4:1.

ae Joh. 6:27.

af Rom. 14:17.

ag Ex. 29:14.

ah Lev. 4:21.

ai 6:30.

aj 16:27.

ak Num. 19:3.

J. o. H. 64.

a Joh. 19:17.

b 18.

c Filipp. 3:29.

d Hos. 14:3.

e Filipp. 4:18.

f Filipp. 2:29.

g 1 Thess. 5:12.

h 1 Tim. 5:17.

i Eze. 3:18.

j 33:8.

k Jer. 40:11.

l Eze. 34:23.

m Joh. 19:11.

n 1 Petr. 5:4.

o 2 Cor. 3:5.

p Filipp. 2:13.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JAKOBUS.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift, vs. 1; vermaant de apostel de verstrooide geloovige Joden, de beproevingen door het kruis met lijdzzaamheid te verdragen, 2; om de vruchten, welke daaruit voortkomen, 3; en wien deze wijsheid ontbrekt, leert hij, om ze van God te bidden, 5; doch in geloof, alzo zij die anders niet zullen verkrijgen, 6. Hij troost de vernederten, 9; vermaant de rijken tot nederigheid, om de ongestadigheid der rijkdommen en des levens, 10. Hij leert, dat wanneer iemand verzocht wordt tot zonde, zulks niet komt van God, maar van zijne eigene begeerlijkheid, die de zonde ontwaant en haart, 13; dat van God alle goed komt, en inzonderheid de wedergeboorte, 17; vermaant tot langmoedigheid, 19; zachtmoedigheid, 21; en Gods woord niet alleen te hooren, maar ook te doen, alzo het anderszins te vergeefs gehoord wordt, 22; hetwelk hij verklaart met de gelijkenis van een, die zich spiegelt, 23. Eindeijk leert hij, dat de rechte godsdienst meest bestaat in het bedwingen van zijne tong, 26; in de beoef-

ning der liefde, voornamelijk omtrent weduwen en weezen, en in heilig te leven, 27.

JAKOBUS, een dienstknecht van God en van den Heere Jezus Christus, aan de twaalf stammen, « die in de verstrooijing zijn, zóghied.

2 « Acht het voor groote vreugde, mijne broeders! wanneer gij in velerlei verzoeken valt;

3 « Wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzzaamheid werkt.

4 Doch de lijdzzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel opregt, in geen ding gebrekkelijk.

5 « En indien iemand van u wijsheid ontbrekt, dat hij ze van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en « zij zal hem gegeven worden.

6 Maar dat hij ze begeere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van den wind ge-

J. o. H. 69.

a Hand. 8:1.

b 1 Petr. 1:1.

c Matt. 5:17.

d Rom. 13:3.

e Rom. 5:3.

f 1 Petr. 1:7.

g Spr. 2:3.

h Jer. 29:12.

i Matt. 7:7.

j 21:22.

k Mark. 11:24.

l Joh. 16:24.

m 1 Joh. 3:22.

n 5:14.

J. o. H. 69.

J. o. H. 60.

dreven en op en neder geworpen wordt.

7 Want die mensch meene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere;
 8 Een dubbelhartig man is ongestadig in al zijne wegen.

9 Maar de broeder, die nederig is, roeme in zijne hoogheid;

10 En de rijke in zijne vernedering; want hij zal als eene bloem van het gras voorbijgaan.

f Jes. 40:6.
 1 Cor. 7:31.
 Jakob. 4:14.
 1 Petr. 1:23.
 1 Joh. 2:17.

g Job. 5:17.

11 Want de zon is opgegaan met de hitte, en heeft het gras dorren gemaakt, en zijne bloem is afgewallen, en de schoone gedaante haars aanschijns is vergaan: alzo zal ook de rijke in zijne wegen verwelken.

h 2 Tim. 4:8.
 1 Petr. 5:4.
 Openb. 2:10.

12 ^g Zalig is de man, die verzoeking verdraagt: want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij ^h de kroon des levens ontvangen, welke de Heere ⁱ beloofd heeft dengenen, die Hem lief hebben.

i Matt. 10:22.
 19:28,29.

13 Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij zelf verzocht niemand.

14 Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijne eigene begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt.

k Spr. 2:6.
 1 Cor. 4:7.

15 Daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde vol-eindigd zijnde baart den dood.

l Jes. 14:27.
 Mal. 3:6.
 Rom. 11:23.

16 Dwaalt niet, mijne geliefde broeders! ^m Alle goede gave, en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, ⁿ bij welken geene verandering is, of schaduw van omkeering.

m 1 Cor. 4:13.
 Gal. 4:19.

17 ^o Naar zijnen wil heeft Hij ons ge- haard door het woord der waarheid, op- dat wij zouden zijn ^p als eerstelingen zij- ner schepselen.

n 1 Petr. 1:23.
 Spr. 17:27.
 Pred. 5:1.

18 Zoo dan, mijne geliefde broeders! ^q een iegelijk mensch zij rasch om te hooren, traag om te spreken, traag tot toorn:

o Rom. 13:12.
 Col. 3:8.

19 Want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet.

p Matt. 7:21.
 Luk. 11:28.
 Rom. 2:13.
 1 Joh. 3:7.

20 ^r Daarom, afgelegd hebbende alle vuiligheid en overvloed van boosheid, ontvangt het zachtafmoedigheid het woord, dat in ^s geplant wordt, hetwelk uwe zielen kan zalig maken.

q Matt. 7:21.
 Luk. 11:28.
 Rom. 2:13.
 1 Joh. 3:7.

21 ^t En zijt daders des woords en niet alleen hoorders, u zelve met valsche overlegging bedriegende.

r Matt. 7:21.
 Luk. 11:28.
 Rom. 2:13.
 1 Joh. 3:7.

22 ^u Want zoo iemand een hoorder is des woords, en niet een dader, die is een man gelijk, welke zijn aangeboden aan- gezigt bemerkt in eenen spiegel;

s Matt. 7:21.
 Luk. 11:28.
 Rom. 2:13.
 1 Joh. 3:7.

23 ^v Want hij heeft zich zelve bemerkt, en is weggegaan, en heeft terstond ver- geten, hoedanig hij was.

t Matt. 7:21.
 Luk. 11:28.
 Rom. 2:13.
 1 Joh. 3:7.

24 ^w Maar die inleidt in de volmaakte wet, die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze, geen vergetelijk hoorder geworden zijnde, maar een dader des werks, deze, zeg ik, zal gelukzalig zijn in dit zijn doen.

u Ps. 34:11.
 Jakob. 3:6.
 1 Petr. 3:10.

25 ^x Indien iemand onder u denkt, dat hij godsdienstig is, en hij zijne tong niet in toom houdt, maar zijn hart ver- get, dezès godsdienst is ijdel.

v Matt. 5:19.

26 ^y De zulvere en onbevleete godsdienst voor God en den Vader is deze: weeten en deden bezoeken in hunne verdruk- king, en zich zelve onbesmet bewaren van de wereld.

w Matt. 5:19.

HOOFDSTUK 2.

De apostel bestraft het nannemen des per- soons onder de Christenen, vs. 1; dat men eenen rijke eert om zijnen rijkdom en sier- lijke kleding, 2; en eenen geloovige ver- acht, omdat hij arm is en een slecht kleed draagt, 3. Hij toont aan, dat dit onbetame- lijk is, aangezien de waardigheid der geloov- igen bij God, en de boosheid van vele rijken, 5; dat het ook in strijd is met de liefde Jezus onzen naaste, en den mensch tot een' overtreder der wet maakt, 8; al hield hij

ook alle andere geboden, 10. Hij verklaart, dat de zondaren een onbarmhartig oordeel zullen hebben te verwachten, 13. Leert wijders tegen de mond-Christenen, dat een geloof zonder goede werken zaligmakend ge- loof is, 14; gelijk de liefde geene oprechte liefde is, wanneer zij alleen in woorden en niet met de daad betoond wordt, 15; omdat zulk een geloof dood is, 17; en niet kan ge- toond worden, 18; dat ook de duivelen zul- ken geloof hebben, 19; en betuigt, dat men door zondaren een geloof niet kan worden geregtvaardigd, hetwelk hij bewijst met de voorbeelden van Abraham, 20; en van Ra- chab, 25; als ook door de zekelken van een dood lichhaam zonder ziel, 26.

MIJNE broeders! hebt niet het geloof van onzen Heere Jezus Christus, des Heere der heerlijkheid, ^a met aan- neming des persoons.

a Lev. 19:15.
 Deut. 16:19.
 Spr. 24:23.
 Matt. 22:16.

2 Want zoo in uwe vergadering kwam een man met eenen gouden ring aan den vinger, in eene sierlijke kleding, en er kwam ook een arm man in met eene slechte kleding;

3 En zij zouden aanzien dengene, die de sierlijke kleding draagt, en tot hem zeggen: Zit gij hier op eene eerlijke plaats; en zouden zeggen tot den arme: Sta gij daar; of: Zit hier onder mijne voetbank;

4 Hebt gij dan niet in u zelve een onderscheid gemaakt, en zijt regters ge- worden van kwade overleggingen?

b Joh. 7:48.
 1 Cor. 1:26.
 enz.

5 ^b Hooft, mijne geliefde broeders! heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erigenamen des koninkrijks, hetwelk Hij ^c beloofd dengenen, die Hem lief hebben?

c Ex. 20:6.
 1 Sam. 2:30.
 Spr. 8:17.
 Matt. 5:3.

6 Maar gij hebt den armen oneer aange- daan. Overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u niet tot de registerstoelen?

7 Lasteren zij niet den goeden naam, die over u aangeroepen is?

d Lev. 19:15.
 Matt. 22:30.
 Mark. 12:31.

8 Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: ^d Gij zult uwen naaste liefhebben als u zelve; zoo doet gij wel;

e Deut. 27:26.
 Matt. 5:19.
 Gal. 3:10.

9 Maar indien gij den persoon aan- neemt, zoo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreder.

10 ^e Want wie de geheele wet zal hou- den, en in een zal struikelen, die is schuldig geworden aan allen.

f Ex. 20:14.
 Matt. 5:27.

11 Want die gezegd heeft: ^f Gij zult geen overspel doen, die heeft ook gezegd: Gij zult niet doden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult doden, zoo zijt gij een overtreder der wet ge- worden.

12 Spreekt alzo, en doet alzo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.

g Matt. 6:15.
 18:33.
 Mark. 11:25.
 Luk. 16:25.

13 ^g Want een onbarmhartig oordeel zal gaan over dengene, die geene barm- hartigheid gedaan heeft: en de barmhar- tigheid reomt tegen het oordeel.

14 ^h Wat nuttigheid is het, mijne broe- ders! indien iemand zegt, dat hij het ge- loof heeft, en hij heeft de werken niet? kan dat geloof hem zalig maken?

h Matt. 7:26.
 Jakob. 1:23.

15 ⁱ Indien er nu een broeder of zuster naakt zouden zijn, en gebrek zouden hebben aan dazelijksch voedsel;

i Luk. 8:11.
 1 Joh. 3:17.

16 En iemand van u tot hen zou zeg- gen: Gaat henen in vrede, wordt warm, en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddriftigheden des lichaams, wat nuttigheid is dat?

17 Alzo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zich zelve dood.

18 Maar zal iemand zeggen: Gij hebt het geloof, en ik heb de werken. Toon mij uw geloof uit uwe werken, en ik zal u uit mijne werken mijn geloof toonen.

19 Gij geloofd, dat God een eenig God is; gij doet wel: ^k de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen.

k Mark. 1:23.

J. o. H. 69.

20 Maar wilt gij weten, o ijdel mensch! dat het geloof zonder de werken dood is?

21 Abraham, onze vader, is hij niet uit de werken geregtvaardigd, ¹ als hij Izaak, zijnen zoon, geofferd heeft op het altaar?

22 Ziet gij wel, dat het geloof mede gewrocht heeft met zijne werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?

23 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: ² En Abraham geloofde God, en het is hem tot regtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend van God genaamd geweest.

24 Ziet gij dan nu, dat een mensch uit de werken geregtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?

25 En desgelijks ook ³ Rachab, de hoer, is zij niet uit de werken geregtvaardigd geweest, als zij de gezondenen heeft ontvangen, en door eenen anderen weg uitgelaten?

26 Want gelijk het ligchaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood.

HOOFDSTUK 3.

De apostel bestraft verder degenen, die als meesters anderen listiglijk berispen, daar zij zelven ook dikwijls kwalijk handelen, vs. 1; en leert, dat hij die zijne tong kan bedwingen, ook alle andere ledenaten wel regeren kan, 2; gelijk de paarden met eenen toom, 3; en de schepen met een roer vergeerd worden, 4; doch wordt de tong niet betoond, dan is zij als een vuur, hetwelk, hoe klein ook, veel houten kan aansteken, 5; dat het bedwingen van de tong veel zwaarder is dan het temmen van eenig wild dier, en dat eene onbedwongene tong veel kwaads voortbrengt, 7; dat het eene ongerijmdheid is, met dezelfde tong God te regeren en zijnen naaste te vervloeken, 9; gelijk een fontein geen zout en zoet water te zamen geeft, noch een boom verscheidene vruchten, 11. Hij vermaant vervolgens tot zachtaardigheid en tot het afleggen van nijd en twistgierigheid, 13; beschrijvende den aard en de eigenschappen van de aardse en hemelsche wijsheid, 15; en de vrucht, die daardoor verkregen wordt, 18.

ZIJT ¹ niet vele meesters, mijne broeders! wetende, ² dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen.

2 Want wij struikelen allen in vele. ³ Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, magtig om ook het geheele ligchaam in den toom te houden.

3 Ziet, wij leggen den paarden toomen in de monden, opdat zij ons zouden gehoorzamen, en wij leiden ⁴ daarmede hun geheele ligchaam om;

4 Ziet ook de schepen, hoewel zij zoo groot zijn, en van harde winden gedreven, zij worden omgewend van een zeer klein roer, waarhenen ook de begeerte des stuurders wil.

5 ⁵ Alzoo is ook de tong een klein lid, en roemt ⁶ nogtans groote dingen. Ziet, een klein vuur, hoe grooten hoop houten het aansteekt.

6 De tong is ook een vuur, eene wereld der ongerechtigheid: alzoo is de tong onder onze leden gesteld, welke het geheele ligchaam besmet, en ontsteekt het rad ⁷ onzer geboorte, en wordt ontstoken van de hel.

7 Want alle natuur, beide der wilde dieren en der vogelen, beide der kruipende en der zeedieren, wordt getemd en is getemd geweest van de menschelijke natuur;

8 Maar de tong kan eenen mensch temmen: zij is een onbedwingelijk kwaad, vol van doodelijk venijn.

9 Door haar loven wij God en den Vader, en door haar vervloeken wij de menschen, ¹⁰ die naar de gelijkenis van God gemaakt zijn.

10 Uit denzelfden mond komt voort ze-

gening en vervloeking. Dit moet, mijne broeders! alzoo niet geschieden.

11 Welk ook eene fontein uit eene zelfde ader het zoet en het bitter?

12 Kan ook, mijne broeders! een vijgeboom olijven voortbrengen, of een wijnstok vijgen? Alzoo kan geene fontein zout en zoet water voortbrengen.

13 Wie is wijs en verstandig onder u? ¹⁴ die bewijze uit ¹⁵ zijner goeden wandel zijne werken in zachtaardige wijsheid.

14 ¹⁶ Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zoo roemt en liegt niet tegen de waarheid.

15 ¹⁷ Deze is de wijsheid niet, die van boven af komt, maar is aardisch, natuurlijk, duivelsch.

16 ¹⁸ Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle booze handel.

17 Maar de wijsheid, die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordeelende, en ongeveinsd.

18 En de vrucht der regtvaardigheid wordt in vrede gezand voor degenen, die vrede maken.

HOOFDSTUK 4.

De apostel spreekt voorts van de middelen tegen de voorgaande zonden, en vermaant hen, om de vleeschelijke lusten, als oorzaak van dezelve, af te leggen, aanwijzende tot dit einde de schadelijke vruchten derzelve, als daar zijn: twisten, vs. 1; verandering dat zij niet verkrijgen hetgeen zij begeeren en bidden, 2; en vijandschap Gods, 4; hetwelk hij bewijst met de Heilige Schrift, 5; vermaant hen, dat zij zich aan God onderwerpen en den duivel tegenstaan, 7. Voegt daarbij eene ernstige vermaning tot ware bekeering, welke hij met hare deelen beschrijft, 8; en in het bijzonder om zijnen naaste niet te oordeelen, daar dit oordeel alleen aan God toekomt, 11; bestraft ook degenen, die in hetgeen zij voornemen te doen niet zien op de voorzienigheid Gods, noch op de broosheid des levens, 13; en besluit dat degenen, die weet wat hij moet doen en hetzelfde niet doet, zwaarder zondigt, 17.

VAN waar komen krügen en vechtsrijen onder u? ¹ Komen zij niet hiervan, ² namelijk uit uwe wellusten, ³ die in uw leden strijd voeren?

2 Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt en ³ jert naar dingen, en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, ⁴ omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt.

4 Overspelers en overspeleressen! weet gij niet, dat de vriendschap der wereld eene vijandschap Gods is? ⁵ Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld.

5 Of meent gij, dat de Schrift te vergeefs zegt: ⁶ De Geest, die in ons woont, heeft die last tot nijdigheid?

6 Ja! Hij geeft meerdere genade. Daarom zegt de Schrift: ⁷ God wederstaat de boovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

7 Zoo onderwerpt u dan God; ⁸ want staat den duivel, en hij zal van u vlieden.

8 Naakt tot God, en Hij zal tot u naken. ⁹ Reinigt de handen, gij zondaars! en zuivert de harten, gij dubbelhartigen!

9 ¹⁰ Gedraagt u als ellendigen, en treunt en weent; uw lagchen worde veranderd in treuren, en uwe blijdschap in bedroefdheid.

10 ¹¹ Vernedert u voor den Heere, en Hij zal u verhoogen.

11 Broeders! spreekt niet kwalijk van elkander. Die van ¹² zijnen broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt,

J. o. H. 69.

f Efez. 5: 8.

g Rom. 13: 13.

h 1 Cor. 2: 6, 7.

i 1 Cor. 3: 3.

Gal. 5: 20.

a Rom. 7: 23.

1 Petr. 2: 11.

b Matt. 20: 22.

Rom. 8: 26.

c Joh. 15: 19.

Gal. 1: 10.

1 Joh. 2: 15.

d Num. 11: 29.

e Spr. 3: 34.

1 Petr. 5: 5.

f Efez. 4: 27.

1 Petr. 3: 9.

g Jes. 1: 15.

h Matt. 5: 4.

i Job. 22: 29.

Spr. 29: 23.

Matt. 23: 12.

Luk. 14: 11.

18: 14.

1 Petr. 5: 6.

a Matt. 23: 8.

b Matt. 7: 1.

Luk. 6: 57.

c Ps. 34: 14.

Jakob. 1: 26.

d Spr. 12: 18.

13: 2.

e Gen. 1: 27.

J. o. H. 60.

J. o. H. 60.

zoo zijt gij geen dader der wet, maar een regter.

harten gevoed als in eenen dag der slagting.

& Rom. 14.4.

12 Er is een enig Wetgever, die behouden kan en verderven. & Doch wie zijt gij, die eenen anderen oordeel?

6 Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den regtvaardige; en hij wederstaat u niet.

2 Luk. 12.18.

13 Wel aan nu gij, die daar zegt: Wij zullen heden of morgen naar zulk een stad reizen, en aldaar een jaar overbrengen, en koopmanschap drijven, en winst doen.

7 Zoo zijt dan langmoedig, broeders! tot de toekomst des Heeren. Ziet, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, langmoedig zijnde over dezelve, totdat het den vroege en spaden regen zal hebben ontvangen.

a Jes. 30.6.

14 Gij die niet weet, wat morgen geschieden zal! want hoedanig is uw leven? Want het is een damp, die voor een weinig tijds gezien wordt, en daarna verdwijnt.

8 Weest gij ook langmoedig, versterkt uwe harten; want de toekomst des Heeren genaakt.

1 Cor. 7.31.

15 In plaats dat gij zoudt zeggen: Indien de Heere wil, en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen.

9 Zucht niet tegen elkander, broeders! opdat gij niet veroordeeld wordt; ziet, de Regter staat voor de deur.

Jakob. 1.10.

16 Maar nu roemt gij in uwen hoogmoed; wile zoodanige roem is boos.

10 Mijne broeders! neemt tot een voorbeeld des lijdens en der langmoedigheid de profeten, die in den naam des Heeren gesproken hebben.

1 Petr. 1.24.

17 Wie dan weet goed te doen, en niet doet, dien is het zonde.

11 Ziet, & wij houden hen gelukkig, die verdragen; zij hebt de verdraagsaamheid van Job gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, & dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer.

1 Joh. 2.17.

HOOFDSTUK 5.

De apostel gaat voort met vermanen tot eenen christelijken wandel, en wijst aan de ellenden, welke komen over de rijken, vs. 1: die aan de armen hunnen loon onthouden, & hunne rijkdommen misbruiken tot wellust, 3. en de vrouwen onderdrukken, 6. Hij vermaant de onderdrukten tot langmoedige langzaamheid, en troost hen met de toekomst van Christus, hen wijzende op de voorbeelden van eenen landman, 7; van de profeten, en voornamelijk van Job, 10. Maakt af van listvaardig zweeren, 12. Leert hoe men zich moet gedragen in tegenspoed en voorspoed, 13. welke de plicht der krankken is, en welke diensten men jegens hen moet bewijzen, voornamelijk hen zalven en voor hen bidden, 14; aanwende nu het voorbeeld van Elias, hoe krachtig het gebed der geloovigen is, 17. Eindelek vermaant hij, om de afgedwaalden weder op den rechten weg en tot bekeering te brengen, 19; leerende welk een heerlijk werk dit is, 20.

a Spr. 11.28.

WEL, o aan nu, gij rijken! weent en huilt over uwe ellendigheden, die over u komen.

13 Is iemand onder u in lijden? dat hij bidde; is iemand goedsmoeds? dat hij psalmzingt.

Amos 6.1.

2 Uw rijkdom is verrot, en uwe kleederen zijn van de motten gegeten geworden;

14 Is iemand krank onder u? dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden, & hem zalvende met olie in den naam des Heeren:

Luk. 6.21.

3 Uw goud en zilver is verroest; en hun roest zal u zijn tot eene getuigenis, en zal u vleesch als een vuur verteren; gij hebt schatten vergaderd in de laatste dagen.

15 En het gebed des geloofs zal den ziele behouden, en de Heere zal hem oprichten, en zoo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden.

1 Tim. 6.9.

4 Ziet, & de loon der werklieden, die uwe landen gemaaid hebben, welke van u verkort is, roept; en het geschrei dergenen, die gevoogst hebben, is gekomen tot in de ooren van den Heere Sabaöth.

16 Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt: een krachtig gebed des regtvaardigen vernag veel.

Matt. 6.19.

5 Gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt uwe

17 Elias was een mensch van gelijke bevingen als wij, en hij had een gebed, dat het niet zou regenen; en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden.

Rom. 2.5.

18 En hij had wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bragt hare vrucht voort.

e Lev. 19.13.

19 Broeders! indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert,

Deut. 24.14.

20 Die wete, dat degene, die eenen zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, eene ziel van den dood zal behouden, & eenenigte der zonden zal bedekken.

d Joh. 21.13.

Luk. 16.19.

25.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift van den brief, vs. 1; dankt de apostel God, dat Hij ons heeft wedergeboren tot een overderfelijke erfenis, 3; mitgedaert dat Hij ons door het geloof tot de zaligheid bewaart, 5; en ons verheugt in het midden van alle beproevingen, 6; waarvoor wij Hem ook met vrede liefhebben, hoewel wij Hem niet zien, 8. Beroept verder, dat de leer van deze genade niet nieuw is, noch gering, maar dat de Geest van Christus in de oude profeten dezelve heeft voorzien, 10; en dat de engelen bereid zijn in deze dingen in te zien, 12. Komt vervolgens tot verscheidene vermaningen en voor-

al tot een vaste hoop op deze genade, 13; tot heiligheid, 14; tot verdere aflegging van allen vleesch wandel, uit welken wij door het bloed van Christus zijn verlost, 17. Hij leert, dat God Christus tot dit middelmaarsambt wel heeft uitverkoren van eeuwigheid, maar dat hij nu is geopenbaard om onzen wil, 20. Trekt daaruit weder een vermaning tot onderlinge broederlijke liefde, 22; daar wij door het onverzinkelijk zaad van het evangelie daartoe zijn wedergeboren, 23.

PETRUS, een apostel van Jezus Christus, aan de vreemdelingen, & verstrooid in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië en Bithynië,

J. o. H. 60.

o Jakob 1:1.

J. o. H. 60. —
 2 Den uitverkoren naar de voorkennis van God den Vader, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus: ¹ genade en vrede zij u ² vernieuwvuldigd.
 3 ¹ Gelooft zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, / die, naar zijne groote barmhertigheid ons heeft wedergehoort, tot eene levende hoop, ² door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden.
 4 Tot eene onverderfelijke, en onbevleelike, en onverwelklike erfenis, ³ die in de hemelen bewaard is voor u.
 5 Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is, om groepenbaard te worden in den laasten tijd.
 6 ¹ In welken gij u verheugt, ² nu een weinig tijds / zoo het noodig is / bedroefd zijnde door menigzelv verzoeken; ³ ¹ Opdat de beproefing uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaet en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus;
 8 ¹ Denwelken gij niet gezien hebt, en ² nogtans liefhebt; in denwelken gij nu, hoewel hem niet ziende, maar geloovende, u verheugt met eene onuitsprekelijke en heerlijk vreugde;
 9 Verkrijgende het einde uws geloofs, ¹ namelijk de zaligheid der zielen.
 10 Van welke zaligheid ondervraagd en onderzocht hebben ² de profeten, die geprofeerd hebben van de genade, aan u ³ geschied.
 11 ¹ ¹ Onderzoekende, op welken of hoedanigen tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde en te voren getuigde ² het lijdén, ³ dat op Christus komen zou, en de heerlijkheid daarna volgende.
 12 Denwelken groepenbaard is, dat zij niet zich zelve, maar ons bedienende deze dingen, die u nu aangedien zijn bij degenen, die u het evangelie verkondigd hebben / door den Heiligen Geest, die van den hemel gezonden is, / in welke dingen de engelen begeerig zijn in te zien.
 13 ¹ Daarom opschortende de lenden uws verstands, ² opnuchteren zijnde, ³ hoopi volkomenlijk in de genade, die u toegebragt wordt in de openbaring van Jezus Christus.
 14 Als gehoorzame kinderen, wordt niet gelijkvormig aan de begeerlikheden, die te voren in uwe onwetendheid waren; ² 15 Maar zeliik Hij, die u geroepen heeft, heilig is, ³ zoo wordt ook gij zelve heilig in al uwen wandel;
 16 Daarom dat er geschreven is: ¹ Zijt heilig, want Ik ben heilig.
 17 En indien gij tot eenen Vader aanroepet Dengene, ² die zonder aanneming des persoons oordeelt naar eensgelijks werk, zoo wandelt in vreeze den tijd uwer inwonning;
 18 ¹ Wetende, dat gij niet door verkankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uwe ijdele wandeling, die u van de vaderen overgeleverd is;
 19 Maar ² door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbefraffelijk en onbevleelk lam;
 20 Dewelke wel ¹ voorgekend is geweest vóór de grondlegging der wereld, maar groepenbaard in deze laatste tijden om uwen wil.
 21 Die door hem zieloof in God, welke hem opgewekt heeft uit de dooden, ² en hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof en hoop op God zijt zoen.
 22 Hebbende ¹ dan uwe zielen gereinigt in de gehoorzaamheid der waarheid, door den Geest, ² tot ongereinsde broederlijke liefde, zoo hebt elkander vuriglijk lief uit een rein hart:

23 Gij, die ¹ wedergeboeren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk ² zaad, door het levende en eeuwig blijvende woord van God.

24 ¹ Want alle vleesch is als gras, en alle heerlijkheid des menschen is als een bloem van het gras. Het gras is verdoerd, en zijne bloem is afgevallen;
 25 Maar het woord des Heeren blijft in der eeuwigheid; en dit is het woord, dat onder u verkondigd is.

HOOFDSTUK 2.

De apostel vermaant hen verder tot aflegging van *verschiedene ondeugden*, vs. 1, en tot eene begeerte naar de onvalsche melk van Gods woord, om in het goede op te wassen, 2; en Gods goedheid te smaken, 3. Hij wekt hen vervolgen op, dat zij als levende steenen in Christus worden opgebouwd tot een geestelijk huis en priesterdom, 4; vermits Christus tot eenen hoeksteen van God is gesteld, diebaar voor de geloovigen, maar een aanstoot voor de ongehoorzamen, 6. Hij betuigt, dat zij nu dat uitverkoren zelschiet, en volk van God zien, over hetwelk Hij zich ontfermt, 9. Vermaant hen daarom tot eenen heiligen wandel, opdat zij God daardoor verheerlijken, 11; verder tot gehoorzaamheid aan hunne overheden, hooge en lagere, 13; en de dienstkrachten aan hunne heeren, ook zelfs den harden, 18. Hij stelt tot dit einde voor oogen het lieden van Christus en zijne verdraagzaamheid, 21; en troost hen met de vruchten van hetzelve lieden, als eene oorzaak hunner bekeering, 24.

ZOO ¹ legt dan af alle kwaadheid, en alle bedrog, en geveinsdheid, en nijdigheid, en alle achterklappingen;
 2 En, als nieuwgeborene kinderkens, zijt zeer begeerig naar de redelijke onvalsche melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen.

3 Indien gij anders ¹ gesmaakt hebt, dat de Heere goedertieren is,

4 ¹ Tot welken komende, als tot eenen levenden steen, van de menschen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en diebaar;

5 Zoo wordt gij ook zelve, als levende steenen, gebouwd tot ¹ een geestelijk huis, tot ² een heilig priesterdom, om / geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.

6 Daarom is ook vervat in de Schrift: ¹ Ziet, Ik lez in Sion eenen uitersten hoeksteen, die uitverkoren en diebaar is; en in die in hem geloof, zal niet beschaamd worden.

7 U dan, die geloof, is hij diebaar; maar den ongehoorzamen ¹ wordt gezegd: ² De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks, en een ³ steen des aanstoots, en eene rots der ergernis;

8 Dengenen ¹ namelijk, die zich aan het woord stooten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn.

9 ¹ Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, / een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht;

10 ¹ Gij die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; die eertijds niet ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt geworden.

11 Geliefden! ik vermaan u als inwoners en vreemdelingen, ² dat gij u onthoudt van de vleeschelijke begeerlikheden, welke krijg voeren tegen de ziel;

12 ¹ En onthoud uwen wandel eertlijk onder de Heidenen; ² opdat in betrogen zij kwalijk van u spreken, als van kwaaddeiners, ³ gij uit de goede werken, die zij in u zien, God verheerlijken mogen in den dag der bezoeking.

13 ¹ Zijt dan alle menschelijke ordening onderdanig, om des Heeren wil;

J. o. H. 60.

b Jakob. 1:18.

c 1 Joh. 3:9.

d Jes. 40:6.

1 Cor. 7:31.

Jakob. 1:10.

4:14.

1 Joh. 2:17.

a Matt. 18:3.

Rom. 6:4.

1 Cor. 14:20.

Efez. 4:23.

Col. 3:8.

Hebr. 12:1.

b Ps. 34:9.

c Efez. 2:20.

d Hebr. 3:6.

e Openb. 1:6.

5:10.

f Rom. 12:1.

Hebr. 12:23.

g Jes. 28:16.

h Ps. 118:22.

Matt. 21:42.

Hand. 4:11.

i Jes. 8:14.

Rom. 9:33.

k Ex. 19:3.

Deut. 7:6.

14:2.

Efez. 1:14.

l Openb. 1:6.

5:10.

m Hos. 1:10.

2:22.

Rom. 9:26.

n Rom. 13:14.

Gal. 5:16.

o Rom. 12:17.

2 Cor. 8:21.

Filipp. 2:13.

p Tit. 2:8.

1 Petr. 3:16.

q Matt. 5:16.

r Luk. 1:68.

19:44.

s Rom. 13:1.

Tit. 3:1.

J. o. H. 63.

hetzij den koning, als de opperste macht hebbende:

14 Hetzij den stadhouder, als die van hem gezonden worden, tot straf wel der kwaaddoeners, maar tot prijs dergenen, die goed doen.

15 Want alzoo is het de wil van God, dat gij, weldoende, den mond stoppt aan de onwetendheid der dwaze menschen;

16 « Als vrijen, en niet de vrijheid hebbende als een deksel der boosheid, maar als dienstknechten van God.

17 « Eert een' iegelijk; » hebt de broederschap lief; vreest God; « eert den koning.

18 « Gij huisknechten! zijt met alle vrees onderdanig den heeren, niet alleen den goeden en bescheidenen, maar ook den harden.

19 « Want dat is genade, indien iemand, om het geweten voor God, swaargheid verdraagt, lijdende ten onrechte.

20 Want wat lof is het, indien gij verdraagt, als gij zondigt, en daarvoor geslagen wordt? « Maar indien gij verdraagt, als gij wel doet, en daarvoor lijdt, dat is genade bij God.

21 Wint hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, « ons een voorbeeld nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt navolgen:

22 « Die geene zonde gedaan heeft, en er is geen bedrog in zijnen mond gevonden;

23 « Die, als hij gescholden werd, niet wederstond, en als hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan Dien, die rechtvaardiglijk oordeelt:

24 « Die zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout; » opdat wij, der zonden afgestorven zijnde, de gerechtigheid leven zouden; door wiens striemen gij genezen zijt.

25 Want gij « waart als dwalende schapen; maar gij zijt nu bekeerd tot den Herder en Opziener uwer zielen.

HOOFDSTUK 3.

Petrus vermaant de vrouwen tot onderdanigheid aan hare mannen, vs. 1, en tot versiering niet van den uitwendigen, maar van den verborgen mensch, 3. Hij stelt haar tot dat einde voor het voorbeeld der heilige vrouwen in het O. T. voornamelijk van Sara, 5. Hij vermaant ook de mannen, dat zij niet verstand bij hunne vrouwen woenen, 7. Kont vervolgens tot vermaand van onderlinge liefde, 8, bijzonder van verdraagzaamheid, en vreedzaamheid, met belofte van Gods zegen uit den Aften psalm, 9. Wist aan, hoe zij niet hebben te vrezen, wanneer zij onschuldig lijden, en hoe zij altijd bereid moeten zijn om reden te geven van de hoop, die in hen is, 13. Hij stelt hun voor oogen het voorbeeld van het lijdën van Christus en van zijne zeepraal na hetzelfde, 18: als ook tot een tegenbeeld, de straffen op de ongehoorzaamheid van de eerste werelt ten tijde van Noach, en zijne verlossing door de ark uit het water, als hij met lidzaamheid daarop gewacht had, 19, waarvan nu de doop een tegenbeeld is, die ons wast op de opstanding en heerlijkheid van Christus, 21.

DESGELIJKS « gij vrouwen! zijt uwen eigenen mannen onderdanig; opdat ook, zoo eenigen den woorde ongehoorzaam zijn, zij door den wandel der vrouwen, zonder woord mogen gewonnen worden;

2 Als zij zullen ingezien hebben uwen kuischen wandel in vreeze.

3 « Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, bestaande in het vlechten des haars, en omhangen van goud, of van kleederen aan te trekken;

4 Maar de verborgen mensch des harten, in het onverderfelijk versiersel van een' zachtmoedigen en stillen geest, die kostelijk is voor God.

5 Want alzoo versierden zich zelve

eertijds ook de hellige vrouwen, die op God hoopten, en waren haren eigenen mannen onderdanig:

6 « Gelijk Sara aan Abraham gehoorzaam is geweest, hem noemende heer, welker dochters gij geworden zijt, als gij weldoet, en niet vreesd voor eenige verschrinking.

7 Gij mannen! insgelijks, « woont bij haar met verstand, aan het vrouwelijke vat, als het zwakste, eer gevende, als die ook medeergennamen der genade des levens met haar zijt; opdat uwe gebeden niet verhinderd worden.

8 En eindelijk, « zijt allen eensgezind, medelijdend, de broeders liefhebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, vriendelijk;

9 « Vergeldt niet kwaad voor kwaad, of schelden voor schelden, maar zegent daarentegen; wetende, dat gij daartoe geroepen zijt, « opdat gij zegening zoudt beerven.

10 Want « wie het leven wil liefhebben, en goede dagen zien, die stille zijne tong van het kwaad, en zijne lippen, dat zij geen bedrog spreken;

11 « Die wijke af van het kwaad, en doe het goede; die zoeke vrede en jage denzelven na.

12 Want de oogen des Heeren zijn over de rechtvaardigen, en zijne ooren tot hun gebed; maar het aangezicht des Heeren is tegen degenen, die kwaad doen.

13 En wie is het, die u kwaad doen zal, indien gij navolgers zijt van het goede?

14 « Maar indien gij ook lijdt om der gerechtigheid wil, zoo zijt gij zalig; « en vrees niet uit vreeze van hen, en wordt niet ontroerd;

15 « Maar heiligt God, den Heere, in uwe harten; « en zijt altijd bereid tot verantwoording aan een' iegelijk, die u rekenschap aflecht van de hoop, die in u is, met zachtmoedigheid en vreeze.

16 En hebt een zond geweten, « opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van kwaaddoeners, zij beschaamd mogen worden, die uwen goeden wandel in Christus lasteren.

17 Want het is beter, dat gij, weldoende, (indien het de wil van God wil) lijdt, dan kwaad doende.

18 « Want Christus heeft ook eens voor de zonden geleden, hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat hij ons tot God zou brengen; die wel is gedood in het vleesch, maar levend gemaakt door den Geest;

19 In denwelken hij ook, heneengegaan zijnde, den geesten, « die in de gevangenis zijn, gepredikt heeft,

20 « Die eertijds ongehoorzaam waren, « wanneer de langmedigheids Gods eenmaal verwachtte, in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd; waarin weinige (dat is acht) zielen behouden werden door het water.

21 « Waarvan het tegenbeeld, de doop, ons nu ook behoort, niet die eene aflegging is der vuiligheden des lichaams, maar die eene vraag is van een goed geweten tot God, door de opstanding van Jezus Christus;

22 « Welke is aan de rechterhand Gods, opgevaren ten hemel, de engelen, en magten, en krachten hem onderdanig gemaakt zijnde.

HOOFDSTUK 4.

Uit aanmerking van het lijdën van Christus trekt de apostel deze vermaning, dat zij niet moeten leven naar de begeerlijken van het vleesch, maar naar den wil van God, vs. 1; en leert, dat zij, die het trezende doen, of anderen daartoe verleiden, aan God rekenschap zullen geven, 4. Dat daarom ook den dooden het evangelie was verkondigd

J. o. H. 60.

c Gen. 18:12.

4 Efez. 5:25, enz. Col. 3:19.

e Rom. 12:16, 15:3. 1 Cor. 1:10. Filipp. 2:2, 3:16.

f Lev. 19:18. Spr. 20:22. 24:29. Matt. 5:39. Rom. 12:17. 1 Cor. 6:7. 1 Thess. 3:15.

g Matt. 23:34. 1 Tim. 1:8.

h Ps. 34:13, enz. Jakob. 1:26.

i Ps. 37:27. Jes. 1:16. 3 Joh. vs. 11.

k Matt. 5:10. 1 Petr. 2:23, 4:11.

l Jes. 5:12. Jer. 1:8.

m Job. 1:21.

n Ps. 119:46. Hand. 1:8.

o Tit. 2:8. 1 Petr. 2:12, 13.

p Rom. 9:6. Hebr. 9:15, 28.

q 1 Petr. 4:6.

r Gen. 6:3.

s Gen. 6:3, 11. Matt. 24:37. Luk. 17:26. Rom. 2:4.

t Gen. 8:18. 2 Petr. 2:3.

u Efez. 5:26.

v Efez. 1:20.

J. o. H. 60.

6. Hij vermaant hen vervolgens tot waakzaamheid, bidden, liefde en andere deugden, 7; en tot eene behoortelijke aanwending der gaven en bedieningen, die elk heeft ontvangen, 10. Hij leert wederom, dat het lot der geloovigen is verdrukking te lijden, en dat zulks hun zalig is, 12, doch waarochtwat, dat niemand igt als een kwaaddoener, maar dat hij igt als een Christen, 13; vermits het oordeel Gods van zijn huis begint, 17; doch dat de anderen hierna een zwaardoordeel hebben te verwachten, 18.

DEWIJL dan Christus voor ons in het vleesch geleden heeft, *zoo* want gij u ook met dezelve gedachte, *baanelyk* dat wie in het vleesch geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde; 2. Om nu niet meer naar de begeerlijkheden, der menschen, maar naar den wil van God, den tijd, die overig is in het vleesch, te leven.

3. Want het is ons genoeg, dat wij den voorgaanden tijd des levens der Heiligen wel volbragt hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuipten, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen:

4. Waarin zij zich vreemd houden, als gij niet medelooft tot dezelfde uitgieting der overdadigheid, en a lasteren;

5. Dewelke zullen rekenschap geven dengene, die bereid staat om te oordeelen de levenden en de dooden.

6. Want daartoe is ook den dooden het evangelie verkondigd geworden, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar den mensch in het vleesch, maar leven zouden naar God in den geest.

7. En het einde aller dingen is nabij: gij zijt dan nuchteren, en waakt in de gebelen.

8. Maar vooral hebt vurige liefde tot elkander; want de liefde zal menigte van zonden bedekken.

9. Zijt herbergzaam jegens elkander, *zoo* den murmureren.

10. En iegelijk, gelijk hij gave ontvangen heeft, *zoo* bediene hij dezelve aan de anderen, als goede uitdeelaars der menigverleide genade Gods.

11. Indien iemand spreekt, *die spreke* als de woorden Gods; indien iemand dient, *die dien* als uit kracht, die God verleent; opdat God in allen gezepten worde door Jezus Christus, welken toekomt de heerlijkheid en de kracht, in alle eeuwigheid. Amen.

12. Geliefden! houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking, als of u iets vreemds overkwame;

13. Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, *zoo* zijt gij zalig: want de Geest der heerlijkheid, en de Geest van God rust op u. Wat hen naangaat, Hij wordt wel gelasterd, maar wat u naangaat, Hij wordt verheerlijkt.

14. Indien gij gesmaad wordt om den naam van Christus, *zoo* zijt gij zalig: want de Geest der heerlijkheid, en de Geest van God rust op u. Wat hen naangaat, Hij wordt wel gelasterd, maar wat u naangaat, Hij wordt verheerlijkt.

15. Doch dat niemand van u ijde als een doodslager, of dief, of kwaaddoener, of als een, die zich met eens anders doen bemoeit;

16. Maar indien iemand lijdt als een Christen, die schame zich niet, maar verheerlijke God in dezen deele.

17. Want het is de tijd, dat het oordeel

beginne van het huis Gods; en indien het eerst van ons begint, *zoo* welk zal het einde zijn dergenen, die het evangelie van God ongehooft zijn?

18. En indien de regtvaardige naauwelijks zalig wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?

19. Zoo dan ook die tijden naar den wil van God, dat zij hunne zielen *Heen*, als den getrouwen Schepper, bevelen met weidoen.

HOOFDSTUK 5.

Petrus vermaant de ouderlingen, dat zij de kerk Gods behoortelijk weiden, vs. 1; en beoefent hun de kroon der heerlijkheid tot eene verzelding, 4. Hij vermaant vervolgens de jongen tot onderdanigheid en nederigheid, 5; en een iegelijk, dat hij zijne zorg op God werpe, 7. Hij stelt hun voor ooren de list en de magt des duivels, en vermaant hen daartoe te waken, 8. Hij bidt God, dat Hij hen versterke, 10; en looft Hem, 11. Verklaart de reden, waarom hij aan hen in het kort heeft geschreven, 12; en besluit den brief met onderlinge groete en wensch van vrede, 13.

DE ouderlingen, die onder u zijn, vermaan ik, die een medeouderling, en getuige des lijdens van Christus ben, en deelachtig der heerlijkheid, die geopenbaard zal worden:

2. Welke de kudde Gods, die onder u is, hebbende opzigt daartoe, niet uit bedwang, maar gewilliglijk, *zoo* noch om vuil gewin, maar met een volvaardig genoege;

3. Noch als heerschappij voerende over het erfdeel der Heeren, *zoo* maar als voorbeelden der kudde geworden zijnde.

4. En als de overste Herder verschenen zal zijn, *zoo* zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen.

5. Desgelijks gij jongen! zijt den ouden onderdanig; *zoo* en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed: want God wederstaat de hooftvaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

6. Verneemt u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoogte te zijner tijd.

7. Werpt al uwe bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.

8. Zijt nuchteren, en waakt; want uwe tegenpartij, de duivel, gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden.

9. Denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende, dat hetzelfde lijden aan uwe broederschap, die in de wereld is, volbragt wordt.

10. De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben; dezelve volmaakte, bevestigte, versterkte en fondere nlieden.

11. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

12. Door Silvanus, die u een getrouw broeder is, *zoo* ik acht, heb ik met weinige woorden geschreven, verzuimende en betuigende, dat deze is de waarachtige genade Gods, in welke gij staat.

13. U groot de medeuitverkorene gemeente, die in Babylon is, en Markus, mijn zoon.

14. Groet elkander met eenen kus der liefde. Vrede zij u allen, die in Christus Jezus zijt. Amen.

J. o. H. 60.

g Luk. 10.12.

r Spr. 11.31.

g Hand. 20.28.

1 Tim. 3.3.

b Tit. 1.7.

e 2 Cor. 1.24.

d Filipp. 3.17.

1 Tim. 4.12.

Tit. 2.7.

e Jac. 40.11.

e Jac. 34.23.

Joh. 10.11.

Hebr. 13.20.

1 Petr. 2.25.

f 1 Cor. 9.25.

2 Tim. 4.8.

Jakob. 1.12.

1 Petr. 1.4.

g Rom. 12.10.

Filipp. 2.3.

k Spr. 3.34.

Jakob. 1.6.

1 Job. 22.29.

Spr. 29.23.

Matt. 23.12.

Luk. 14.11.

Jakob. 4.10.

k Ps. 53.23.

Matt. 6.25.

Luk. 12.22.

Filipp. 4.6.

1 Tim. 6.8.

l 1 Cor. 9.9.

Hebr. 13.5.

m 1 Thess. 5.6.

1 Petr. 1.13.

4.7.

a Job. 1.7.

Luk. 22.31.

e Efez. 4.27.

Jakob. 4.7.

p Hebr. 10.37.

1 Petr. 1.6.

q Rom. 15.16.

1 Cor. 15.20.

2 Cor. 13.12.

1 Thess. 5.26.

DE TWEEDE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

De apostel Petrus, na het opschrift en de groote, vs. 1. verhaalt eerst, welke overgrote genade en weldaden God aan de geloovige Joden heeft bewezen tot hunne zaligheid, 3. waarom hij hen vermaant om in geloof en godzaligheid meer en meer toe te nemen, en hij het geloof ook andere deugden te voegen, 5: levede, dat zij alden recht vruchtbaar zullen zijn, 8: en dat zij daardoor meer en meer zullen worden verzekerd van hunne verkiezing en van den ingang in het koninkrijk van Christus, 10. Hij verklaart dat, hoewel zij deze dingen wel weten, hij hen evenwel heeft willen opwekken door deze vermaning, 12: alzo hij haast uit dit leeren zou worden genomen, naar de voorzegging van Christus, opdat zij na zijn dood daaraan zouden denken, 13. Hij betuigt, dat het geene fabelen zijn, wat hun van Christus en zijne toekomst was gepredikt, maar dat hij zelf en twee zijner medeapostelen de heerlijkheid van Christus hadden aanschouwd op den berg, en uit den hemel hadden gehoord de getuigenis des Vaders van hem, 16: en dat ditzelfde ook bevestigd wordt door de profetische Schriften, 19: die door den Geest Gods zijn ingezegen, 20.

SIMEON Petrus, een dienstknecht en apostel van Jezus Christus, aan degenen, die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben, door de rechtvaardigheid van onzen God en Zaligmaker, Jezus Christus:

2. Genade en vrede zij u ⁶vermenigvuldigd door de kennis van God, en van Jezus, onzen Heere:

3. Gelijki onse zijne Goddelijke kracht alles, wat tot het leven en de godzaligheid behoort, geschonken heeft, door de kennis desgenen, die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd:

4. Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, ⁸opdat zij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat zij ontvloten zijn het verderf, dat in de wereld is door de begerlijkheid.

5. En gij, tot hetzelfde ook alle naastigheid toebrengende, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis.

6. En bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid.

7. En bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde jegens allen.

8. Want zoo deze dingen bij u zijn, en in u overvloedig zijn, zij zullen u niet ledig noch onvruchtbaar laten in de kennis van onzen Heere Jezus Christus.

9. Want bij welken deze dingen niet zijn, ¹¹die is blind, van verre niet ziende, hebbende vergeeten de reiniging zijner vorige zonden.

10. Daarom, broeders! benaastigt u te meer, om uwe roeping en verkiezing vast te maken: want dat doende zult gij nimmermeer struikelen.

11. Want alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koninkrijk van onzen Heere en Zaligmaker, Jezus Christus.

12. Daarom zal ik niet verzuimen u altijd daarvan te vermanen, hoewel gij het

weet, en in de tegenwoordige waarheid versterkt zijt.

13. En ik acht het recht te zijn, zoo lang ik in dezen tabernakel ben, dat ik u ¹⁴opwekke door vermaning:

14. ¹⁵Alzoo ik weet, dat de afzegging mijns tabernakels haast zijn zal, ¹⁶gelijk-kerwijs ook onze Heere Jezus Christus mij heeft geopenbaard.

15. Doch ik zal ook naastigheid doen bij alle gelegenheid, dat gij na mijnen uitgang van deze dingen gedachtenis moogt hebben.

16. ¹⁷Want wij zijn geene kunstelijk verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst van onzen Heere Jezus Christus, ¹⁸maar wij zijn aanschouwers geweest van zijne majesteit.

17. Want hij heeft van God den Vader eer en heerlijkheid ontvangen, als zodanig een stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot hem gebracht werd: ¹⁹Deze is mijn geliefde Zoon, in den welken ik mijn welbehagen heb.

18. En deze stem hebben wij gehoord, als zij van den hemel gebracht is geweest, toen wij met hem op den heiligen berg waren.

19. En wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is; en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, ²⁰als op een licht, schijnende in rene duistere plaats, totdat de dag aanlichte, en ²¹de morgenster opga in uwe harten.

20. Dit eerst wetende, dat geene profetie der Schrift is van eigene uitlegging:

21. Want de profetie is voortdijds niet voortgebracht door den wil eens menschen, maar de heilige menschen Gods, ²²van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken.

HOOFDSTUK 2.

De apostel waarschuwt de geloovigen tegen de valsche leeraars, die in de gemeente verderfelijke ketterijen zullen invoeren en velen verleidt, vs. 1. Opdat zij hen te eerder zouden vermijden, beschrijft hij hunne gierigheid en het verderf, waarin zij zich zullen brengen, 3: hetwelk hij bevestigt met het voorbeeld der engelen, die gezondigd hebben: van de oude wereld en die van Sodom en Gomorra, 4: waar hij tegenover stelt de behoudenis van Lot, gelijk te voren van Noach, 7. Wijst verder aan de onkuisheden, hoovaardij, onmatigheid, bedriegerij en andere zonden van deze verleiders, die daarin den onredelijken dieren gelijk zijn: waarom zij ook hunne verdienste straf niet zullen ontgaan, 10: zoo als Balaam, die over zijne onrechtvaardigheid van een stom beest bestraft werd, 15. Hij vergelijkt hen verder bij fonteynen en wolven zonder water, 17. Beschrijft hunne opgezatenheid en hoe zij de Christenen verlokken en vrijheid beloven, daar zij zeven slaven der zonden zijn, 18. Leert, dat de staat der Christenen, die zich door hen laten verleidt, erger is, dan dat zij Christus nooit hebben gekend, 20. en vergelijkt hen bij homden, die hun uitbraak oplekken, en bij gewassene zwijnen, die zich wederom in het slijk welen, 22.

22. En er zijn ook ²³valsche profeten onder het volk geweest, ²⁴gelijk ook onder u valsche leeraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren

J. o. H. 66.

g 2 Petr. 3: 1

A 2 Tim. 4: 6.

i Joh. 21: 18, 19.

A 1 Cor. 1: 17.

2: 1, 4.

4: 29.

i Matt. 17: 1.

Joh. 1: 14.

1 Joh. 1: 1.

u Matt. 3: 17.

17: 5.

Mark. 1: 11.

9: 7.

Luk. 3: 22.

9: 35.

Col. 1: 13.

u 2 Cor. 4: 6.

o Openb. 22: 16.

p 2 Tim. 3: 16.

a Deut. 13: 1.

b Matt. 24: 11.

Hand. 20: 29.

1 Tim. 4: 1.

2 Tim. 3: 1.

J. o. H. 66.

e Rom. 1: 7.

1 Petr. 1: 2.

b 1 Petr. 1: 2.

Judas vs. 2.

c Joh. 17: 3.

d Jes. 56: 5.

Joh. 1: 12.

Rom. 8: 15.

Gal. 3: 26.

e Tit. 3: 14.

f Jes. 59: 10.

Zef. 1: 17.

J. o. H. 66.

en vergaan, en de aarde en de werken, die daarin zijn, zullen verbranden.

11 Dewyl dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen wandel en godzaligheid!

o Ps. 50:3.
2 Thess. 1:8.

12 Verwachtede en hastende tot de toekomst van den dag Gods, in welke de hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan, en de elementen brandende zullen versmelten.

p Jes. 65:17.
66:22.
Openb. 21:1.

13 Maar wij verwachten, *n* naar zijne belofte, nieuwe hemelen en eenen nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont.

14 Daarom, geliefden! verwachtede deze dingen, benaastigt u, dat gij onbevleet en onbestraffelijk van hem bevonden moogt worden in vrede;

q Rom. 2:4.

15 *y* En acht de langmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid: gelijkewijs ook

onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid, die hem gegeven is, ulieden geschreven heeft.

16 Gelijk ook *r* in alle zendbrieven, daarin van deze dingen sprekende; in welke dingen sommige zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste menschen verdraaijen, gelijk ook de andere Schriften, tot hun eigen verderf.

17 Gij dan, geliefden! *z*ultes te voren wetende, wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke menschen mede afgerukt wordt, en uitvalt van uwe vastigheid;

18 Maar wast op in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu en in den dag der eeuwigheid. Amen.

J. o. H. 66.

Rom. 8:19.
1 Cor. 15:24.
1 Thess. 4:15.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

De apostel verklaart, dat de leer, die hij verkondigt, gansch zeker en heerlijk is, vs. 1, en dat hij die voorstelt, opdat de geloovigen daardoor gemeenschap zouden hebben met God en hune blindchap volmaakt zij, 3, dat wij met God, die het licht is, geene gemeenschap kunnen hebben, als wij in de duisternis wandelen, 5, maar zoo wij in het licht wandelen, dat dan onze zonden door Christus bloed zijn gereinigt, 7, dat wij ons niet moeten laten voorstaan geene zondaars te zijn, 8; maar dat wij onze zonden voor God moeten belijden, en dat derselve ons van God zullen worden vergeven, 9.

a Joh. 1:1.

HETGEEN *y* van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, *h* hetgeen wij aanschouwd hebben, *e* en onze handen getast hebben, van het Woord des levens:

b Joh. 1:14.
2 Petr. 1:16.

2 (Want het leven is geopenbaard, en wij hebben het gezien, en wij getuigen, en verkondigen ulieden dat eeuwige leven, hetwelk bij den Vader was, en ons is geopenbaard.)

c Luk. 21:39.
Joh. 20:27.

3 Hetgeen wij *dan* gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met den Vader, en met zijnen Zoon Jezus Christus.

4 En deze dingen schrijven wij u, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

d Joh. 1:9.

5 En dit is de verkondiging, die wij van hem gehoord hebben, en wij u verkondigen, *d* dat God een licht is, en gansch geene duisternis in Hem is.

8:12.

6 Indien wij zeggen, dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij, en doen de waarheid niet.

9:5.

7 Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, *e* en het bloed van Jezus Christus, zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonde.

12:35,36.

8 Indien wij zeggen, dat wij geene zonde hebben, zoo verleiden wij ons zelve, en de waarheid is in ons niet.

f 1 Kon. 8:46.

9 Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.

2 Kron. 6:36.

10 Indien wij zeggen, dat wij niet gezondigd hebben, zoo maken wij Hem tot

Job. 9:2.

eenen leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

Ps. 103:2.

eenen leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

Pred. 7:29.

eenen leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

g Ps. 32:3.

eenen leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

Spr. 28:13.

eenen leugenaar, en zijn woord is niet in ons.

J. o. H. 90.

HOOFDSTUK 2.

De apostel verklaart, dat hij de *e*lofte van de vergesing der zonden heeft voorgesteld, niet om die te misbruiken tot zondigen, maar tot troost der zondaren, vs. 1, en vermaant degenen, die Christus kennen, tot onderhouding zijner geboden, 3, leerende dat dit in verschillende opzichten een nieuw en een oud gebod is, 7, vervolgens tot liefde des naasten, 9, en past deze vermaning toe op de vaders, jongelingen en kinderen, 13. Hij leert, dat de Christenen de wereld en hetgeen daarin is niet moeten liefhebben, 15; en zich wachten voor de verleiding der valsche leeraars en den antichrist, 18; wijst hun aan, dat de zalving des H. Geestes, die zij hebben, hen zal bewaren, zoo van de begeerlijkheid der wereld, als van de verleiding van den antichrist, 20; dien hij beschrijft, 22. Hij stelt hen voor de belofte van het eeuwige leven en beschrijft de kracht der zalving van den H. Geest, die zij hadden ontvangen, 27; en vermaant hen standvastig te blijven bij de leer van Christus, om in zijne verschijning vrijmoedig te mogen bestaan, 28; en gerechtigheid te oefenen, ter betooning dat zij zijn wedegeboren, 29.

MIJNE kinderens! ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben *e*enen Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den rechtvaardige;

2 En hij is *e*ene verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor de *z*onds *e* der geheele wereld.

3 En hieraan kennen wij, dat wij hem gekend hebben, zoo wij zijne geboden bewaren.

4 *d* Die daar zegt: Ik ken hem; en zijne geboden niet bewaart, die is een leugenaar, en in dien is de waarheid niet;

5 Maar zoo wie zijn woord bewaart, in dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt geworden; *e* hieraan kennen wij, dat wij in hem zijn.

6 Die zegt, dat hij in hem blijft, *f* die moet ook zelf alzoo wandelen, gelijk hij gewandeld heeft.

7 Broeders! ik schrijf u *g* een nieuw gebod, maar een oud gebod, dat gij van den beginne gehad hebt: dit ond gebod is het woord, dat gij van den beginne gehoord hebt.

8 wederom schrijf ik u *a* een nieuw gebod: hetgeen waarachtig is in hem, zij ook in u *w*aarachtig; want de duisternis

J. o. H. 90.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

J. o. H. 90.

gaat voorbij, en het waarachtige licht schijnt nu.

9 Die zegt, dat hij in het licht is, en zijnen broeder haat, die is in de duisternis tot nog toe.

10 Die zijnen broeder liefheeft, blijft in het licht, en geen ergernis is in hem.

11 Maar die zijnen broeder haat, is in de duisternis, en wanquet in de duisternis, en weet niet, waar hij hengaat; want de duisternis heeft zijne oogen verblind.

12 Ik schrijf u, kinderen! want de zonden zijn u vergeven om zijns naams wil.

13 Ik schrijf u, vaders! want gij hebt hem gekend, die van den beginne is. Ik schrijf u, jongelingen! want gij hebt den booze overwonnen. Ik schrijf u, kinderen! want gij hebt den Vader gekend.

14 Ik heb u geschreven, vaders! want gij hebt hem gekend, die van den beginne is. Ik heb u geschreven, jongelingen! want gij zijt sterk, en het woord Gods blijft in u, en gij hebt den booze overwonnen.

15 Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is: zoo iemand de wereld liefheeft, die liefde des Vaders is niet in hem.

16 Want al wat in de wereld is, namelijk de begeerlijkheid des vleesches, en de begeerlijkheid der oogen, en de grootsheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld.

17 En de wereld gaat voorbij, en hare begeerlijkheid; maar die den wil van God doet, blijft in der eeuwigheid.

18 Kinderkens! het is de laatste ure: een iegelijk, die gehoord hebt, dat de antichrist komt, zoo zijn ook nu vele antichristen geworden; waaruit wij kennen, dat het de laatste ure is.

19 Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet: want inden zij niet ons geweest waren, zoo zouden zij niet ons gebleven zijn; maar dit is geschied, opdat zij zouden openbaar worden, dat zij niet allen uit ons zijn.

20 Doch gij hebt de zalving van den Heilige, en gij weet alle dingen.

21 Ik heb u niet geschreven, omdat gij de waarheid niet weet, maar omdat gij die weet, en omdat geene leugen uit de waarheid is.

22 Wie is de leugenaar, dan die loochent, dat Jezus is de Christus? Deze is de antichrist, die den Vader en den Zoon loochent.

23 Een iegelijk, die den Zoon loochent, heeft ook den Vader niet.

24 Hetgeen gijlieden dan van den beginne gehoord hebt, dat blijve in u. Indien in u blijft, wat gij van den beginne gehoord hebt, zoo zult gij ook in den Zoon en in den Vader blijven.

25 En dit is de belofte, die hij ons beloofd heeft, namelijk het eeuwige leven.

26 Dit heb ik u geschreven van degenen, die u verleiden.

27 En de zalving, die gijlieden van hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van roode, dat iemand u leere; maar gelijk dezelfde zalving u leert van alle dingen, zoo is zij ook waarachtig, en is geene leugen; en gelijk zij u geleerd heeft, zoo zult gij in hem blijven.

28 En nu, kinderen! blijft in hem; opdat, wanneer hij zal openbaar zijn, wij vrijmoedigheid hebben, en wij van hem niet beschaamd gemaakt worden in zijne toekomst.

29 Indien gij weet, dat Hij rechtvaardig is, zoo weet gij, dat een iegelijk, die de rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is.

HOOFDSTUK 3.

De apostel wijst aan de waarheid der geloovigen, dat zij nu kinderen Gods zijn,

hoewel hunne heerlijkheid in de toekomst van Christus eerst ten volle zal worden openbaar, vs. 1; en vermaant hen, zich zelve te reinigen, 3, tot welk einde Christus is geopenbaard, 5; en dat daardoor de kinderen Gods van de kinderen des duivels worden onderscheiden, 7; omdat de kinderen Gods zich niet begeven tot de zonden, 9. Hij vermaant hen ook elkander lief te hebben, 11; en niet het voorbeeld van Kain te volgen, 12. Leert, dat de liefde een recht kenmerk is, dat wij van den dood verloofd zijn, en dat degenen, die zijnen naasten haat, een doodslager voor God is, 14. Hij stelt voor de liefde van Christus jegens ons en vermaant ons die na te volgen, 16; niet alleen met woorden, maar met de daad en in waarheid, 17; leermode, na wij doordien meer en meer worden verzeerd, dat wij rechte Christenen zijn, 19, en dat onze geboden door God zullen worden verhoord, 22. Hij noemt als de hoofdsom van Christus geboden, in hem te gelooven en zijnen naasten lief te hebben, 23. Hetwelk doende, zoo hebben wij gemeenschap met hem en worden daarvan door zijnen Geest verzeerd, 24.

ZIET, hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent.

2 Geliiefden! nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet openbaar, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als hij zal openbaar zijn, wij hem zullen gelijk wezen; want wij zullen hem zien, gelijk hij is.

3 En een iegelijk, die deze hoop op hem heeft, die reinigt zich zelve, gelijk hij rein is.

4 Een iegelijk, die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid; want de zonde is de ongerechtigheid.

5 En gij weet, dat hij geopenbaard is, opdat hij onze zonden zou wegnemen; en geene zonde is in hem.

6 Een iegelijk, die in hem blijft, die zondigt niet; een iegelijk, die zondigt, die heeft hem niet gezien, en heeft hem niet gekend.

7 Kinderkens! dat u niemand verleide: die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk hij rechtvaardig is.

8 Die de zonde doet, is uit den duivel; want de duivel zondigt van den beginne. Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat hij de werken des duivels verbreeke.

9 Een iegelijk, die uit God geboren is, die doet de zonde niet, want Zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.

10 Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar. Een iegelijk, die de rechtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, en die zijnen broeder niet liefheeft.

11 Want dit is de verkondiging, die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben.

12 Niet gelijk Kain, die uit den booze was, en zijnen broeder doodslag; en om wat oorzaak sloeg hij hem dood? omdat zijne werken boos waren, en van zijnen broeder rechtvaardig.

13 Verwondert u niet, mijne broeders! zoo u de wereld haat.

14 Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben: die zijnen broeder niet liefheeft, blijft in den dood.

15 Een iegelijk, die zijnen broeder haat, is een doodslager; en gij weet, dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in zich blijvende.

16 Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat hij zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldloos voor de broeders het leven te stellen.

J. o. H. 90.

Joh. 1:12.

Jes. 56:5.
Joh. 1:12.
Rom. 8:15.
Gal. 3:26.
4:6.Matt. 5:12.
Rom. 8:18.
2 Cor. 4:17.Philipp. 3:21.
Col. 3:4.

1 Joh. 5:17.

Jes. 53:12.
1 Tim. 1:15.Jes. 53:9.
2 Cor. 5:21.
1 Petr. 2:22.

1 Joh. 2:29.

1 Joh. 5:18.

1 Petr. 1:23.

1 Joh. 13:34.
15:12.

1 Joh. 3:23.

Gen. 4:8.

Hebr. 11:4.

Joh. 15:18.

1 Joh. 2:10.

Matt. 5:21.
Gal. 5:21.Joh. 15:13.
Efez. 5:2.

- J. o. H. 90. —
 a Deut. 15:7.
 Luk. 3:11.
 Jakob. 2:15.
 17 Zoo wie nu het goed der wereld heeft, en ziet zijnen broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem?
 18 Mijne kinderens! laat ons niet liefhebben met den woorde, noch met de tong, maar met de daad en waarheid.
 19 En hieraan kennen wij, dat wij uit de waarheid zijn, en wij zullen onze harten verzeiken voor Hem.
 20 Want indien ons hart ons veroordeelt, God is meerder dan ons hart, en Hij kent alle dingen.
 21 Geliefden! indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God;
 22 En zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij zijne geboden bewaren, en doen hetgeen behagelijk is voor Hem.
 23 En dit is zijn gebod, dat wij gelooven in den naam van zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft.
 24 En die zijne geboden bewaart, blijft in Hem, en Hij in denzelen. En hieraan kennen wij, dat Hij in ons blijft, namelijk uit den Geest, dien Hij ons gegeven heeft.

HOOFDSTUK 4.

- De apostel waarschuwt de geloovigen wederom tegen de valsche leraars, vs. 1; die hij beschrijft, 2; en troost hen tegen hunne verleiding met de gave der wedergeboorte, welke zij hebben ontvangen, 3; hen vermaandt standvastig te blijven bij de leer der apostelen, 6. Hij komt vervolgens weder tot de vermaningen van onderlinge liefde, die een teken kenmerk van de ware wedergeboorte is, 7; en stelt hun tot dat einde voor het voorbeeld Gods en zijne groote liefde tot ons, 9. Leert, dat wij uit deze onderlinge liefde door zijnen Geest worden verzeeld, dat wij met God gemeenschap hebben, 12; gelijk ook als wij belijden, dat Jezus de Zaligmaker der wereld en de Zoon van God is, 14; dat wij door de liefde in God blijven en vrijmoedigheid hebben in den dag des oordeels, 16; dat de liefde de vrees der doornen is, en maakt des vreesder verdriefft, 18; dat wij God niet kunnen liefhebben, indien wij onzen naasten niet liefhebben, 20; alzoo beide deze geboden te zamen ons zijn gegeven, 21.

- a Jer. 29:8.
 Matt. 24:4.
 Efes. 5:6.
 Col. 2:18.
 b Matt. 7:15.
 16.
 1Cor. 14:29.
 1Thess. 5:21.
 c Matt. 24:5.
 24.
 2Petr. 2:1.
 2Joh. 9:7.
 d 1Joh. 2:22.
 e 1Joh. 2:18.
 f 2Thess. 2:7.
 g Joh. 8:47.
 10:27.
 h Joh. 3:16.
 Rom. 5:8.
 17 Zoo wie nu het goed der wereld heeft, en ziet zijnen broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem?
 18 Mijne kinderens! laat ons niet liefhebben met den woorde, noch met de tong, maar met de daad en waarheid.
 19 En hieraan kennen wij, dat wij uit de waarheid zijn, en wij zullen onze harten verzeiken voor Hem.
 20 Want indien ons hart ons veroordeelt, God is meerder dan ons hart, en Hij kent alle dingen.
 21 Geliefden! indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God;
 22 En zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij zijne geboden bewaren, en doen hetgeen behagelijk is voor Hem.
 23 En dit is zijn gebod, dat wij gelooven in den naam van zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft.
 24 En die zijne geboden bewaart, blijft in Hem, en Hij in denzelen. En hieraan kennen wij, dat Hij in ons blijft, namelijk uit den Geest, dien Hij ons gegeven heeft.

GELIEFDEN! geloof niet eenen iegelijkten geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn: want vele valsche profeten zijn uitgegaan in de wereld.

2 Hieraan kent zij den Geest van God: alle geest, die belijdt, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God;

3 En alle geest, die niet belijdt, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet; maar dit is de geest van den antichrist, welken geest zij gehoord hebt, dat komen zal, en is nu alreeds in de wereld.

4 Kinderens! gij zijt uit God, en hebt hen overwonnen; want Hij is meerder, die in u is, dan die in de wereld is.

5 Zij zijn uit de wereld, daarom spreken zij uit de wereld, en de wereld hoort hen.

6 Wij zijn uit God. Die God kent, hoort ons; die uit God niet is, hoort ons niet. Hieruit kennen wij den geest der waarheid, en den geest der dwaling.

7 Geliefden! laat ons elkander liefhebben, want de liefde is uit God; en een iegelijk, die liefheeft, is uit God geboren, en kent God;

8 Die niet liefheeft, die heeft God niet gekend, want God is liefde.

9 Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijnen eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door hem.

10 Hierin is de liefde, niet dat wij God

liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden.

11 Geliefden! indien God ons alzoo lief heeft gehad, zoo zijn ook wij schuldig elkander lief te hebben.

12 Niemand heeft ooit God aanschouwd; indien wij elkander liefhebben, zoo blijft God in ons, en zijne liefde is in ons volmaakt.

13 Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, omdat Hij ons van zijn Geest gegeven heeft.

14 En wij hebben het aanschouwd, en getuigen, dat de Vader zijn Zoon gezonden heeft tot eenen Zaligmaker der wereld.

15 Zoo wie beleden zal hebben, dat Jezus de Zoon van God is, God blijft in hem, en hij in God.

16 En wij hebben gekend en geloofd de liefde, die God tot ons heeft. God is liefde; en die in de liefde blijft, blijft in God, en God in hem.

17 Hierin is de liefde bij ons volmaakt, opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben in den dag des oordeels, namelijk dat gelijk Hij is, wij ook zijn in deze wereld.

18 Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten; want de vrees heeft pijn, en die vrees is niet volmaakt in de liefde.

19 Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.

20 En indien iemand zegt: Ik heb God lief; en haat zijnen broeder, die is een leugenaar; want die zijnen broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, dien hij niet gezien heeft?

21 En dit gebod hebben wij van Hem, namelijk dat die God liefheeft, ook zijnen broeder liefheeft.

HOOFDSTUK 5.

De apostel bewijst verder, dat de liefde Gods en zijner kinderen altijd moeten te zamen gaan, vs. 1, en leert dat de liefde Gods openbaar wordt door het onderhouden zijner geboden en in de overwinning der wereld, hetwelk de wedergeboorten doen door het geloof in Jezus Christus, 3; dien hij bewijst te zijn de Zoon van God en onze Verlosser, door tweederlei getuigenissen, in den hegel, van de Heilige Drieëenheid, 6; en op de aarde, van den Geest, het water en het bloed, 8; leert, dat wij deze getuigenissen moeten aannemen, of dat wij anders God tot eenen leugenaar maken, 9; maar die ze aannemen, dat zij door Christus het eeuwige leven hebben, 11; en een vertrouwen, dat zij van God, door hunne geboden, alles zullen verkrijgen, wat ter zaligheid noodig is, 14; en dat niet alleen voor zich zelven, maar ook voor hunnen broeder, die niet zondigt tot den dood, 16; tot welke zonde hij leert, dat de wedergeboorten niet vervallen, vermits zij God en zijn Zoon Jezus Christus recht kennen en in Hem zijn, 18. Vermaant eindelijk de geloovigen zich te wachten van de afgoden, 21.

EEN iegelijk, die gelooft, dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren; en een iegelijk, die liefheeft denzelen, die geboren heeft, die heeft ook lief denzelen, die uit Hem geboren is.

2 Hieraan kennen wij, dat wij de kinderen Gods liefhebben, wanneer wij God liefhebben, en zijne geboden bewaren.

3 Want dit is de liefde Gods, dat wij zijne geboden bewaren; en zijne geboden zijn niet zwaar.

4 Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof.

5 Wie is het, die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon van God?

6 Deze is het, die gekomen is oorwa-

J. o. H. 90. —
 i Rom. 3:21.
 2 Cor. 5:19.
 Col. 1:19.

j Rom. 3:25.
 1Joh. 2:2.

k Ex. 33:20.
 Deut. 4:12.
 Joh. 1:18.
 1Tim. 1:17.
 6:16.

l 1Joh. 3:24.

m Lev. 19:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

n 1Thess. 4:9.
 1Joh. 4:8.
 1Joh. 4:12.

o Lev. 19:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

p 1Thess. 4:9.
 1Joh. 4:8.
 1Joh. 4:12.

q Joh. 1:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

r 1Joh. 3:24.

s Lev. 19:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

t 1Thess. 4:9.
 1Joh. 4:8.
 1Joh. 4:12.

u Joh. 1:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

v 1Joh. 3:24.

w Lev. 19:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

x 1Thess. 4:9.
 1Joh. 4:8.
 1Joh. 4:12.

y Joh. 1:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

z 1Joh. 3:24.

aa Lev. 19:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

ab 1Thess. 4:9.
 1Joh. 4:8.
 1Joh. 4:12.

ac Joh. 1:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

ad 1Joh. 3:24.

ae Lev. 19:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

af 1Thess. 4:9.
 1Joh. 4:8.
 1Joh. 4:12.

ag Joh. 1:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

ah 1Joh. 3:24.

ai Lev. 19:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

aj 1Thess. 4:9.
 1Joh. 4:8.
 1Joh. 4:12.

ak Joh. 1:18.
 Matt. 22:39.
 Joh. 13:34.
 15:12.

al 1Joh. 3:24.

J. o. H. 90.

ter en bloed, *namelijk* Jezus, de Christus: niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. En de Geest is het, die getuigt, dat de Geest de waarheid is.

7 Want drie zijn er, die getuigen in den hemel, de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze drie zijn een.

8 En drie zijn er, die getuigen op de aarde, de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot een.

y Joh. 5:37.

9 Indien wij de getuigenis der menschen aannemen, de getuigenis van God is meerder, want dit is de getuigenis van God, welke Hij van zijnen Zoon getuigd heeft.

h Joh. 3:36.
Rom. 8:16.
Gal. 4:6.

10 Die in den Zoon van God geloofd, heeft de getuigenis in zich zelve; die God niet geloofd, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van zijnen Zoon.

i Joh. 1:4.

11 En dit is de getuigenis, *namelijk* dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft; en dit zelve leven is in zijnen Zoon.

12 Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet.

k Joh. 20:31.

13 Deze dingen heb ik u geschreven, die geloofd in den naam des Zoons van God; opdat gij weet, dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij geloofd in den naam des Zoons van God.

14 En dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zoo wij iets bidden naar zijnen wil, Hij ons verhoort.

15 En indien wij weten, dat Hij ons verhoort, wat wij ook bidden, zoo weten wij, dat wij de bedien verkrijgen, die wij van Hem gebeden hebben.

16 Indien iemand zijnen broeder ziet zondigen eene zonde niet tot den dood, die zal God bidden, en Hij zal hem het leven geven, denzegen, *zeg ik*, die zondigen niet tot den dood. Er is eene zonde tot den dood; voor dezelve zonde zeg ik niet, dat hij zal bidden.

17 Alle ongerechtigheid is zonde; en er is zonde niet tot den dood.

18 Wij weten, dat een iegelijk, die uit God geboren is, niet zondigt; maar die niet God geboren is, bewaart zich zelve, en de booze wat hem niet.

19 Wij weten, dat wij uit God zijn, en dat de geheele wereld ligt in het booze.

20 Doch wij weten, dat de Zoon van God gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij den Waarachtige kennen; en wij zijn in den Waarachtige, *namelijk* in zijnen Zoon Jezus Christus.

Deze is de waarachtige God, en het eeuwige leven.

21 Kinderen! bewaart u zelve van de afgoden. Amen.

J. o. H. 90.

Jer. 29:12.

Matt. 7:8.

21:22.

Mark. 11:24.

Luk. 11:9.

Joh. 14:13.

17:7.

16:24.

Jakob. 1:5.

1 Joh. 3:22.

m Num. 15:30.

1 Sam. 2:25.

Matt. 12:31.

Mark. 3:29.

Luk. 12:10.

Hebr. 6:4.

10:26.

2 Petr. 2:20.

n 1 Joh. 3:4.

o 1 Joh. 3:9.

p Luk. 24:45.

q Jes. 9:5.

44:6.

54:5.

Joh. 20:28.

Rom. 9:5.

1 Tim. 3:16.

DE TWEDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

J. o. H. 90.

Deze tweede, gelijk ook de derde brief van Johannes, zijn aan bijzondere personen geschreven; derzelver echtheid wordt door den stijl en inhoud met den eersten brief van Johannes overeenkomende getuigd. Na het opschrift en de groete, vs. 1; vermaant de apostel eene gelooftroue vrouw en hare kinderen, 5, tot standvastigheid in de liefde en betrachtling van Gods geboden, 7; hen waarschuwende tegen de verleiders, 8; vermaant hen zich voor dezelve te wachten, om niet verleid te worden, 10; en eene gemeenschap met hen te houden, opdat zij hunne zonden niet desluchtig worden, 12. Hij eindigt met eene verklaring, waarom hij niet uitvoeriger aan hen schrijft, want hij hoopte zelf tot hen te komen, en groet deze vrouw van de kinderen harer zuster, 13.

DE onderling aan de uitverkorene vrouw en aan hare kinderen, die ik in waarheid liefheb, en niet alleen ik, maar ook allen, die de waarheid gekend hebben;

2 Om der waarheid wil, die in ons blijft, en met ons zal zijn in der eeuwigheid:

3 Genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden van God den Vader, en van den Heere Jezus Christus, den Zoon des Vaders, in waarheid en liefde.

4 Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uwe kinderen gevonden heb, die in de waarheid wandelen, gelijk wij een gebod ontvangen hebben van den Vader.

5 En nu bid ik u, *uit-erkorene* vrouw!

« niet als u schrijvende een nieuw gebod, maar hegeen wij gehad hebben van den beginne, *namelijk* dat wij elkander liefhebben.

6 En dit is de liefde, dat wij wandelen naar zijne geboden. Dit is het gebod, gelijk gijlieden van den beginne gehoord hebt, dat gij in hetzelfde zoudt wandelen.

7 Want er zijn vele verleiders in de wereld gekomen, die niet belijden, dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is. Deze is de verleiider en de antichrist.

8 Zie toe voor u zelve, dat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar eenen vollen loon mogen ontvangen.

9 Een iegelijk, die overtreedt, en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet; die in de leer van Christus blijft, deze heeft beiden den Vader en den Zoon.

10 Indien iemand tot ulieden komt, en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis, en zegt tot hem niet: Zijt gegroet.

11 Want die tot hem zegt: Zijt gegroet; die heeft gemeenschap aan zijne booze werken.

12 Ik heb veel aan ulieden te schrijven, doch ik heb niet gewild door papier en inkt; maar ik hoop tot ulieden te komen, en mond tot mond met u te spreken, opdat onze blijdschap volkomen moge zijn.

13 U groeten de kinderen van uwe zuster, de uitverkorene. Amen.

J. o. H. 90.

n 1 Joh. 2:7.

h Joh. 13:34.

15:12.

Efez. 5:2.

1 Thess. 4:9.

1 Petr. 4:8.

1 Joh. 3:23.

4:21.

c Joh. 15:10.

d Matt. 24:5.

24.

2 Petr. 2:1.

1 Joh. 4:1.

e Rom. 16:17.

2 Tim. 3:5.

Tit. 3:10.

DE DERDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

J. o. H. 90.

Na het opschrift en de groete, vs. 1: prijst de apostel zeer de godzaligheid van Gajus, aan wien hij dezen brief schrijft, 3; waar- over hij zich ook verblijdt, 4. Voornamelijk roemt hij zijne herberzzaamheid jegens de broeders, die ter wille van het evangelie in vreemde landen moeten reizen, 5; verma- nende hem daarin te volharden, 6. Hij klaagt over eenen Diótfrefes, die zich in de gemeente meester zocht te maken, den apostel lastende en verhinderde, dat de broeders gastvrij werden ontvangen, 9. Vermaant Gajus dit kwade voorbeeld niet te volgen, 11; en be- veelt hem een Demétrius, van wien hij een goed getuigenis geeft, 12. Hij eindigt met de verklaring, waarom hij hem geen lan- gere brief schreef, 13; en met wederzijdsche groetenissen, 15.

DE onderling aan den geliefden Gajus, welken ik in waarheid lief heb.

2 Geliefde! voor alle dingen wensch ik, dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uwe ziel welvaart.

3 Want ik heb zeer verblijd geweest, als de broeders kwamen, en getuigenis van uwe waarheid, gelijk gij in de waarheid wandelt.

4 Ik heb grote meerdere blijdschap dan hierin, dat ik hoor, dat mijne kinderen in de waarheid wandelen.

5 Geliefde! gij doet trouwelijk, in al hetgeen gij doet aan de broeders en aan de vreemdelingen,

6 Die getuigd hebben van uwe liefde,

in de tegenwoordigheid der gemeente; welken indien gij geleide doet, gelijk het Gode waardig is, zoo zult gij wel doen.

7 Want zij zijn voor zijnen naam uitge- gaan, niets nemende van de Heidenen.

8 Wij dan zijn schuldige de zoodanigen te ontvangen, opdat wij medearbeiders mogen worden der waarheid.

9 Ik heb aan de gemeente geschreven; maar Diótfrefes, die onder hen zoekt de eerste te zijn, neemt ons niet aan.

10 Daarom, indien ik kom, zoo zal ik in gedachten brengen zijne werken, die hij doet, met booze woorden snaterende tegen ons; en hiernede niet vergenoegd zijnde, zoo ontvangt hij zelf de broeders niet, en verhindert degenen, die het wil- len doen, en werpt ze uit de gemeente.

11 Geliefde! volg het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet, is uit God; maar die kwaad doet, heeft God niet gezien.

12 Aan Demétrius wordt getuigenis gegeven van allen, en van de waarheid zelve; en wij getuigen ook, en gij weet, dat onze getuigenis waarachtig is.

13 Ik had veel te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen;

14 Maar ik hoop u haast te zien, en wij zullen mond tot mond spreken.

15 Vrede zij u. De vrienden groeten u. Groet de vrienden met name.

J. o. H. 90.

a Ps. 37:27.
Jes. 1:16.
1 Petr. 3:11.

b 1 Joh. 3:6.

c 2 Joh. vs. 12.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JUDAS.

J. o. H. 66.

De apostel Judas, volgende het voorbeeld van den apostel Petrus in zijnen tweeden brief, heeft dezen brief geschreven, om de zelozig-Christenen te vermanen tot standvastigheid in het ware geloof, en hen te waarschuwen tegen de valsche leeraren en spotters, om door hen niet verleid te worden. Na het opschrift en de zegen, vs. 1; stelt hij deze vermaning voor, en toont aan, hoe noodig dezelve is, alzoo vele zeddelooze menschen onder de Christenen waren ingeslopen, 3. Hij verklaart, dat deze van God zullen gestraft worden; zulks staveende met de voorbeelden der Israëlieten in de woestijn, 5; der afvallige engelen, 6; en der inwoners van Sodom en Gomorra, 7. Beschrijft hen, als de ontrouwen lasterende, hetwelk zelfs Michael de aarchangel tegen den duivel niet durfde doen, 8. Dat zij de voort- stappen volgen van Kain, Balaam en Korach, 11; dat zij vlecken zijn der Christelijke vergaderingen, huichelaars, ongestadigen, en dat zij zeker zullen verdoemd worden, 12; hetwelk hij bevestigt met een profetie van Enoch, 14; beschrijvende verder hunne ge- breken, 16; en zegt, dat het die heden zijn, tegen welke de apostelen hen gewaarschuwd hebben, 17. Hij herhaalt daarna wederom zijne vermaning tot standvastigheid, met belofte des ewigen levens, 20. Vermaant hen voort, dat zij hunnen naasten moeten trachten te behouden; sommigen met liefde, andere met hardheid, 22. Eindigt zinen brief met lof en dankzegging tot God, 24.

JUDAS, een dienstknecht van Jezus Christus, en broeder van Jakobus, aan de geroepenen, die door God den Vader geheiligd zijn, en door Jezus Christus bewaard:

2 Barmhartigheid, en vrede, en liefde zij u vermenigvuldigd.

3 Geliefden! alzoo ik alle naarstigheid doe om u te schrijven van de gemeene zaligheid, zoo heb ik noodzaak gehad aan u te schrijven en u te vermanen, dat gij strijdt voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is.

4 Want er zijn sommige menschen ingeslopen, die eertijds tot ditzelve oordeel te voren opgeschreven zijn, goddeloozen, die de genade onzes Gods veranderen in ontuchtigheid, en den eenigen Heerscher, God, en onzen Heere Jezus Christus verloochenen.

5 Maar ik wil u indachtig maken, als die dit eenmaal weet, dat de Heere, het volk uit Egypteland verlost hebbende, wederom degenen, die niet geloofden, verdoerven heeft.

6 En de engelen, die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hunne eigene woonsteden verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel des grooten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard.

J. o. H. 66.

a 2 Petr. 2:1.

b 1 Petr. 2:8.
2 Petr. 2:3.

c Num. 14:29.
26:64, 65.
Ps. 106:26.
1 Cor. 10:5.
Hebr. 3:17.

d 2 Petr. 2:4.

e 2 Petr. 2:4.

J. o. H. 66. —
 f Deut. 19:21.
 Jer. 13:19.
 Jer. 50:40.
 Eze. 16:40.
 Hos. 11:8.
 Amos 4:11.
 Luk. 17:29.
 2 Petr. 2:6.
 Dan. 10:13.
 12:1.
 Openb. 12:7.
 2 Petr. 2:11.
 Zach. 3:2.
 2 Petr. 2:12.
 1 Gen. 4:8.
 1 Joh. 3:12.
 m Num. 22:7.
 21.
 2 Petr. 2:15.
 n Num. 16:1.
 o 2 Petr. 2:13.
 p 2 Petr. 2:17.
 q Jes. 57:20.
 r Gen. 5:18.
 s Dan. 7:10.
 Hand. 1:11.
 1 Thess. 1:10.
 2 Thess. 1:10.
 Openb. 1:7.

7 / Gelijk Sódoma en Gomórra, en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als deze gehoereerd hebben, en ander vleesch zijn nagegaan, tot een voorbeeld voorgesteld zijn, dragende de straf des eeuwigen vuurs.
 8 Desgelijks evenwel ook deze in slaap gebracht zijnde, verontreinigen het vleesch, en verwerpen de heerschappij, en lasteren de heerlijkheden.
 9 Maar o Michael, de archangel, toen hij met den duivel twistte, en handelde van het ligchaam van Mozes, ¹ durfde geen oordeel van lastering tegen hem voortbrengen; maar zeide: ² De Heere bestraffe u!
 10 Maar deze, hetgeen zij niet weten, dat lasteren zij, en hetgeen zij natuurlijk, als de onredelijke dieren weten, in hetzelfde verdorven zij zich.
 11 Wee hun! want zij zijn den weg van Kain ingegaan, en door de verleiding des loons van Balaam zijn zij heuenge-stort, ³ en zijn door de tegenspreking van Korach vergaan.
 12 Deze zijn o vlekken in uwe liefde-maaltijden, ⁴ en als zij met u ter maaltijd zijn, weiden zij zich zelve zonder vreeze; zij zijn o waterloze wolken, die van de winden omgedreven worden; zij zijn als boomen in het afgaan van den herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven, ⁵ en onworteeld;
 13 o Wilde baren der zee, hunne eigene schande opschuimende; dwalende sterren, den welken de donkerheid der duis-ternis in der eeuwigheid bewaard wordt.
 14 En van deelen heeft ook Enoch, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeg-gende: ⁶ Ziet, de Heere is gekomen met zijne vele duizenden heiligen;
 15 Om gerigt te houden tegen allen, en

te straffen alle goddeloozen onder hen, van wege al hunne goddelooze werken, die zij goddelooslijk gedaan hebben, en van wege al de harde woorden, die de goddelooze zondaars tegen Hem gesproken hebben.

16 Deze zijn mormureerders, klagers over hunnen staat, wandelende naar hunne begeerlijkheid; ⁷ en nu mond spreekt zeer opgeblazen medingen, verwo-derende zich over de personen om des voordeels wil.

17 Maar geliefden! gedenkt gij der woorden, die voorgezegd zijn van de apostelen van onzen Heere Jezus Christus:

18 Dat zij u gezegd hebben, ⁸ dat er in den laatsten tijd spotters zullen zijn, die naar hunne goddelooze begeerlijkheden wandelen zullen.

19 Deze zijn het, die zich zelve afscheiden, natuurlijke menschen, den Geest niet hebbende.

20 Maar geliefden! bouw gij u zelve op uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest;

21 Bewaart u zelve in de liefde Gods, verwachtende de barmhartigheid van onzen Heere Jezus Christus ten eeuwigen leven.

22 En ontfermt u wel eeniger, onderscheid makende;

23 Maar behoudt anderen door vreeze, en grijpt ze uit het vuur; en haat ook den rok, die van het vleesch bevek is.

24 Hem nu, die magtig is u van struikel-ten te bewaren, en ontraffelijk te stellen voor zijne heerlijkheid, in vreugde.

25 o Den alleen wijzen God, onzen Zaligmaker, zij heerlijkheid en majesteit, kracht en magt, beide nu en in alleeuwigheid. Amen.

J. o. H. 66.
 —
 Matt. 12:30.

2 Petr. 2:18.

Hand. 20:29.

1 Tim. 4:1.

2 Tim. 3:1.

4:3.

2 Petr. 2:1.

3:3.

1 Rom. 16:27.

1 Tim. 1:17.

DE OPENBARING

VAN

JOHANNES.

J. o. H. 96.

HOOFDSTUK 1.

Johannes, na een verhaal van en door wien hij deze openbaring had ontvangen, vs. 1 en hoe zalig zij zijn, die dezelve lezen en bewaren, 3; wensch genade en vrede aan de zeven gemeenten in Azië, van God, van de zeven Geesten, en van Christus Jezus, wiens persoon, weldaden en komst ten oordeel (met welke dit boek zal eindigen) hij breder beschrijft, 4. Hij komt daarna tot de openbaring zelve, verklaart zijnen naam en waar hij was, toen hem deze openbaring is geschied, 9. Verhaalt de stem desgezegen, die hem deen last tot schrijven heeft ge-geven, 11. Beschrijft daarna het eerste gerigt van de zeven gouden handelaars, 12; en van den persoon van Christus in eene zeer heerlijk gestalte, 13. Verhaalt zijne ver-schrikking over dit gerigt, en de verster-king, die hem door Christus is geschied, 17; ontvangt last om te schrijven, 19; en ver-klart wat door de zeven sterren en de zeven handelaars wordt beteekend, 20.

DE openbaring van Jezus Christus, die God hem gegeven heeft, om zijnen dienstknechten te toonen de dingen, die haast geschieden moeten; en die hij door zijnen engel gezonden, en zijnen dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft:

2 Dewelke het woord Gods betuigd heeft, en de getuigenis van Jezus Christus, en al wat hij gezien heeft.

3 o Zalig is hij, die leest, en zijn zij, die hooren de woorden dezer profetie, en die

bewaren hetgeen in dezelve geschreven is: ¹ want de tijd is nabij.

4 Johannes aan de zeven gemeenten, die in Azië zijn: genade zij u en vrede van Hem, ² Die is, en Die was, en Die komen zal; en van de zeven Geesten, die voor zijnen troon zijn;

5 En van Jezus Christus, ³ die de ge-trouwwe Getuige is, ⁴ de eerstegeborene uit de dooden, en de Overste der koningen der aarde. Hem, die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewasschen heeft ⁵ in zijn bloed.

6 En die ons gemaakt heeft tot konin-gen en tot priesters Gods en zijnen Vader; hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

7 Ziet, ⁶ hij komt met de wolken, en alle oog zal hem zien, ook degenen, ⁷ die hem doorstoken hebben; en alie geslachten der aarde zullen over hem rouw be-drieven; ja, amen.

8 o Ik ben de Alfa en de Oméga, het begin en het einde, zegt de Heere, Die is, en Die was, en Die komen zal, de Almachtige.

9 Ik, Johannes, die ook uw broeder ben, en medegenoot in de verdrukking, en in het koningrijk, en in de lijdzaam-hed van Jezus Christus, was op het eiland, genaamd Patmos, om het woord Gods, en om de getuigenis van Jezus Christus.

2 Thess. 1:10. Judas vs. 14. & Zach. 12:10. Joh. 19:37. (Jes. 41:4. 44:6. Openb. 21:6. 22:13.

J. o. H. 96.

b Openb. 22:10.

c Ex. 3:14.

Openb. 1:8.

4:8.

11:17.

16:5.

d Jes. 55:4.

Openb. 3:14.

e 1 Cor. 15:20.

Col. 1:18.

f Hand. 20:28.

Hebr. 9:12.

14.

1 Petr. 1:19.

1 Joh. 1:7.

Openb. 5:9.

g 1 Petr. 2:9.

Openb. 5:10.

A Rom. 12:1.

1 Petr. 2:5.

i Dan. 7:13.

Matt. 24:30.

25:31.

Hand. 1:11.

1 Thess. 1:10.

- J. o. H. 96.
—
- o Openb. 4:2.
- a Ezecl. 1:26.
Dan. 7:13.
Openb. 14:13.
- o Openb. 15:6.
- p Dan. 7:9.
- q Openb. 19:12.
- r Openb. 14:2.
- s Jes. 49:2.
Ezecl. 6:17.
Hebr. 4:12.
Openb. 2:16.
19:15.
- t Jes. 41:4.
44:6.
48:12.
- u Rom. 6:9.
- v Joh. 12:14.
Jes. 22:22.
Openb. 3:7.
21:1.
- w Mat. 2:7.
- 10 En ik was in den geest op den dag des Heeren; en ik hoorde achter mij eene groote stem, als van eene bazuin,
11 Zeggende: Ik ben de Alfa en de Omega, de eerste en de laatste; en hetgeen gij ziet, schrijf dat in een boek, en zend het aan de zeven gemeenten, die in Azië zijn, *naamelijk* naar Efeze, en naar Smyrna, en naar Pergamus, en naar Thyatire, en naar Sardis, en naar Filadelfia, en naar Laodicea.
12 En ik keerde mij om, om te zien de stem, die met mij gesproken had; en mij omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden kandelaars;
13 En in het midden van de zeven kandelaars eenen, den Zoon des menschen gelijk zijnde, bekleed met een lang kleed tot de voeten, en omgord aan de borsten met eenen gouden gordel;
14 En zijn hoofd en haar was wit, gelijk als velt, gelijk sneeuw; en zijn oogen gelijk eene vlam vuurs;
15 En zijne voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in eenen oven; en zijne stem als eene stem van vele wateren.
16 En hij had zeven sterren in zijne rechterhand; en uit zijnen mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en zijn aangezicht was, gelijk de zon schijnt in hare kracht.
17 En toen ik hem zag, viel ik als dood aan zijne voeten; en hij leide zijne rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet, ik ben de eerste en de laatste;
18 En die leef, en ik ben dood geweest; en zie, ik ben levend in alle eeuwigheden. Amen. En ik heb de sleutels der hel en des doods.
19 Schrijf hetgeen gij gezien hebt, en hetgeen is, en hetgeen geschiedt al na dezen;
20 De verborgenheid der zeven sterren, die gij gezien hebt in mijne rechterhand, en de zeven gouden kandelaars. De zeven sterren zijn de engelen der zeven gemeenten; en de zeven kandelaars, die gij gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

HOOFDSTUK 2.

Christus bevestigt Johannes te schrijven, en wel voor eerst, aan den engel van de gemeente van Efeze, vs. 1; die hij prijst over hare zorg in het weren van het kwade en over verschiedene andere deugden, 2; maar bestraft haar, dat zij haren eersten ijver en liefde heeft verlaten, 3; doch belooft, dat hij den overwinnaars zal geven van den boom des levens, 7. Ten tweede, aan die van Smyrna, welke hij ook prijst over vele deugden, 8; doch waarschuwt haar aangaande de verdrukkingen, welke over haar zullen komen, met de belofte van de kroon des levens aan de overwinnaars, 10. Ten derde, aan die van Pergamus, welke hij prijst over hare standvastigheid in de verdrukkingen, maar bestraft haar over hare lafheid tegen de degenen, die de leer van Balaam en der Nicolaiten volgden, 12; doch belooft den overwinnaars het verborgen manna, met eenen witten keursteen, 17. Ten vierde, aan die van Thyatire; hij prijst haar over haar toenemen in het goede, 18; doch bestraft haar, dat zij de vrouw Jezabel liet profeteren, 20; welke hij bedreigt met hare aanhangers en kinderen te straffen, 22. Vermaant daarna degenen, die deze diepten des Satans niet aanhingen, vast te houden hetgeen zij hebben, 24; en belooft hem, die overwint, magt te geven over de Heidenen, en dat hij hem de morgenster zal geven, 26.

SCHRIJF aan den engel der gemeente van Efeze: Dit zegt hij, die de zeven sterren in zijne rechterhand houdt, die in het midden der zeven gouden kandelaars wandelt:

2 Ik weet uwe werken, en uwen arbeid, en uwe lijdzaamheid, en dat gij de kwaden niet kunt dragen; en dat gij beproefd hebt degenen, die uitgeven, dat

zij apostolen zijn, en zij zijn het niet; en hebt ze leugenaars bevonden;

3 En gij hebt verdragen, en hebt geduld; en gij hebt om mijns naams wil gearbeid, en zijt niet moede geworden.

4 Maar ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten.

5 Gedenk dan, waarvangij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken; en zoo niet, ik zal u haastelijk bijkomen, en zal uwen kandelaar van zijne plaats weren, indien gij u niet bekeert.

6 Maar dit hebt gij, dat gij de werken der Nicolaiten haat, welke ik ook haat.

7 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.

8 En schrijf aan den engel der gemeente van die van Smyrna: Dit zegt de eerste en de laatste, die dood geweest is, en weder levend is geworden:

9 Ik weet uwe werken, en verdrukking, en armoede (doch gij zijt rijk), en de lastering dergenen, die zeggen, dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar zijn eene synagoge des Satans.

10 Vrees geen der dingen, die gij lijden zult. Ziet, de duivel zal eenige van u lieden in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt; en gij zult eene verdrukking hebben van tien dagen. Zijt getrouw tot den dood, en ik zal u geven de kroon des levens.

11 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, zal van den tweeden dood niet beschadigd worden.

12 En schrijf aan den engel der gemeente, die in Pergamus is: Dit zegt hij, die het tweesnijdend scherp zwaard heeft:

13 Ik weet uwe werken, en waar gij woont, *naamelijk* daar de troon des Satans is; en gij houdt mijnen naam, en hebt mijn geloof niet verloochen, ook in die dagen, in welke A'ntipas mijn getrouwe getuige was, welke gedood is bij u lieden, daar de Satan woont.

14 Maar ik heb eenige weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt, die de leer van Balaam houden, die Balak leerde den kinderen Israels een' aanstoot voor te werpen, opdat zij zouden afgodenofer eten en hoereren.

15 Alzoo hebt ook gij, die de leer der Nicolaiten houden; hetwelk ik haat.

16 Bekeer u; en zoo niet, ik zal u haastelijk bijkomen, en zal tegen hen krijg voeren, met het zwaard mijns monds.

17 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van het Manna, dat verborgen is, en ik zal hem geven eenen witten keursteen, en op den keursteen eenen nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt.

18 En schrijf aan den engel der gemeente te Thyatire: Dit zegt de Zoon van God, die zijne oogen heeft als eene vlam vuurs, en zijne voeten zijn blinkend koper gelijk:

19 Ik weet uwe werken, en liefde, en dienst, en geloof, en uwe lijdzaamheid, en uwe werken, en dat de laatste meer zijn dan de eerste.

20 Maar ik heb eenige weinige dingen tegen u, dat gij de vrouw Jezabel, die zich zelve zegt een profetes te zijn, laat leeren, en mijne dienstknechten verleiden, dat zij hoereren en afgodenofer eten.

21 En ik heb hare tijd gegeven, opdat zij zich zou bekeeren van hare hoereri, en zij heeft zich niet bekeerd.

J. o. H. 96.
—

a Openb. 2:15.

b Gen. 2:9.
Openb. 22:2.

c Jes. 41:4.
44:6.
Openb. 1:17.

d Matt. 13:9.

e Openb. 1:16.
2:16.

f Num. 22:23.
24:14.
25:1.
31:16.

g Jes. 49:2.
Ezecl. 6:17.
Hebr. 4:12.
Openb. 1:16.

h Openb. 1:14.
15.

i 1 Kon. 16:31.
2 Kon. 9:7.

J. o. H. 96.

22 Zie, ik werp haar te bed, en die met haar overspel bedriegen, in groote verdrukking, zoo zij zich niet bekeeren van hunne werken.

23 En hare kinderen zal ik door den dood ombrengen; en al de gemeenten zullen weten, ^a dat ik het ben, die nieren en harten onderzoek. ^b En ik zal niuden geven een^c bezielig naar uwe werken.

24 Doch ik zeg tot ulieden, en tot de anderen, die ^d Thyatira zijn, zoo velen, als er deze leer niet hebben, en die de diepten des Satans niet gekend hebben, gelijk zij zeggen: Ik zal u geen anderen last opleggen;

25 Maar hetgeen zij hebt, = houdt dat, totdat ik zal komen.

26 En die overwint, en die mijne werken tot het einde toe bewaart. ^e Ik zal hem magt geven over de Heidenen.

27 En hij zal ze hoeden met eenen ijzeren staf; zij zullen als pottenbakkers vaten vormzelde worden; gelijk ook ik van mijnen Vader ontvangen heb.

28 En ik zal hem de morgester geven.

29 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 5.

Christus bevest, dat de vijfde brief worde geschreeven aan den engel der gemeente van Sardis, vs. 1; die hij vrsmaant tot meerdere waaksaamheid en zorg, 2; anders dreigt hij over haar te komen als een dief in den nacht, 3; hij belooft degenen, die hare kleederen niet bevest hebben, dat zij met hem zullen wandelen, en dat hij haren naam niet zal uitrooken uit het boek des levens, 4. Bevest daarna den zooden brief te schrijven aan den engel van Filadelfia, 7; welke hij pregt over hare standvastigheid, en belooft haar, dat Joden zullen komen om te aanbidden voor hare voeten, en dat hij haar zal beaaren in de verzoeking, 9; belooft den overwinnaar te maken tot een^c pilaar in den tempel Gods en een^c inwoner van het nieuwe Jeruzalem, 12. Bevest eindelijk den zevenden brief te schrijven aan den engel der gemeente van Laodicea, 14; wier laauwheid en ijdele roem, of waan van rijkdom hij bestraft, 15; en raadt haar van hem te koopen goud, dat in het vuur beproefd is, en kleederen, en oogenzalf, 16; betuigt, dat hij aan de deur klopt, en belooft den overwinnaar, dat hij hem zal geven te zitten aan zijne tafel en op zijnen troon, 20.

EN schrijft aan den engel der gemeente, die te Sardis is: Dit zegt, die ^a zeven Geesten Gods heeft, en ^b de zeven sterren: Ik weet uwe werken, dat gij den naam hebt, dat gij leeft, en gij zijt dood.

2 Zijt wakende, en versterk het overige, dat sterven zou; want ik heb uwe werken niet vol gevonden voor God.

3 Gedenk dan, hoe gij het ontvangen gehoord hebt, en bewaar het, en ^c bekeer u. Indien gij dan niet waakt, zoo zal ik over u komen ^d als een dief, en gij zult niet weten op wat ure ik over u komen zal.

4 Doch gij hebt ^e weinige namen ook te Sardis, die hunne kleederen niet bevest hebben, en zij zullen met mij wandelen in witte kleederen, overmits zij het waardig zijn.

5 Die overwint, die zal bekleed worden met witte kleederen; en ik zal zijnen naam geenszins uitdoen ^f uit het boek des levens, en ^g ik zal zijnen naam belijden voor mijnen Vader en voor zijne engelen.

6 Die ooren heeft, die hoore, wat de Geest tot de gemeenten zegt.

7 En schrijft aan den engel der gemeente, die in Filadelfia is: Dit zegt de Heilige, ^h de Waarachte, ⁱ die den sleutel Davids heeft; die opent, en niemand sluit, en hij sluit, en niemand opent;

8 Ik weet uwe werken; zie, ik heb eene geopende deur voor u gegeven, en

niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt mijn woord bewaard, en hebt mijnen naam niet verloochend.

9 Zie, ik geef u ^j eenigen ^k uit de synagoge des Satans, dergenen, die zeggen, dat zij Joden zijn, en zijn, het niet maar liegen; zie, ik zal maken, dat zij zullen komen, en aanbidden voor uwe voeten, en bekenenen, dat ik u liefheb.

10 Omdat gij het woord mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zoo zal ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de geheele wereld komen zal, om te verzoeken, die op de Aarde wonen.

11 Zie, ik kom haastelijk; ^l houd dat gij hebt, opdat niemand uwe kroon neme.

12 Die overwint, ik zal hem maken tot een^c pilaar in den tempel mijns Gods, en hij zal niet meer daaruit gaan; en ik zal op hem schrijven = den naam mijns Gods, en den naam der stad mijns Gods, ^m namelijk = des nieuwen Jeruzalems, dat uit den hemel van mijnen God afdaalt, en ook mijnen nieuwen naam.

13 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

14 En schrijft aan den engel van de gemeente der Laodiceensen: Dit zegt ⁿ de Ameen, de trouwe en waarachte Gezuige, ^o het Begin der schepping Gods;

15 Ik weet uwe werken, dat gij noch koud zijt, noch heet: och of gij koud waart, of heet!

16 Zoo dan, omdat gij laauw zijt, en noch koud noch heet, ik zal u uit mijnen mond spuwen.

17 Want gij zegt: Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek, en gij weet niet, dat gij zijt ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt.

18 Ik raad u, dat gij van mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en ^p witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden, en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde; en ^q zalf uwe oogen met oogenzalf, opdat gij zien moogt.

19: Zoo wie ik liefheb, die bestraf en kastijf ik; wees dan liverig, en bekeer u.

20 Zie, ik sta aan de deur, en ik kloep; indien iemand mijne stem zal hooren, en de deur opendoen, ik zal tot hem inkomen, en ik zal met hem rondmaal houden, en hij met mij.

21 Die overwint, ^r ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk als ik overwonnen heb, en ben gezeten met mijnen Vader in zijnen troon.

22 Wie ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 6.

Van hier af tot aan het einde van het zevende hoofdstuk wordt het tweede gezigt beschreven, en bekrjpt in zich de eerste profetie der dingen, welke na dezen zooden geschieden, vs. 1. Waarin aan den apostel eerst wordt getoond een koninklijke troon in den geopenden hemel, 2; en de heerlijkheid Gods, die op den troon zat, 3; daarna vier en twintig gekroonde ouderlingen, zittende rondom den troon, met donderslagen, bliksemen, brandende lampen, 4; eene glazen zee, en vier dieren met vele oogen en vleugels, 6. Eindelijk wordt verhaald de lofsang, dien de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen Gods hebben toegezongen, 9.

NA dezen zag ik, en ziet, eene deur was geopend in den hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had, als van eene bazuin, met mij sprekende, zeide: Kom hier op, en ik zal u toonen hetgeen na dezen geschieden moet.

2 En terstond werd ik in den geest; en ziet, er was een troon gezet in den hemel, en er zat een op den troon.

J. o. H. 96.

Openb. 2. 9.

Openb. 2. 25.

1 Kon. 7. 21.

Openb. 22. 4.

Openb. 21. 2.

Openb. 1. 5. 6.

Col. 1. 15.

2 Cor. 5. 3.

Openb. 7. 13.

16. 15.

19. 8.

Joh. 5. 17.

Spr. 3. 12.

Hebr. 12. 5.

Matt. 19. 28.

1 Cor. 6. 2.

J. o. H. 96.

3 En die daarop zat, was in het aanzien den steen Jaspis en Sardius gelijk; en een regenboog was rondom den troon. In het aanzien den steen Smaragd gelijk.

4 En rondom den troon waren vier en twintig troonen; en op de troonen zag ik de vier en twintig ouderlingen zittende, bekleed met witte kleederen, en zij hadden gouden kroonen op hunne hoofden.

5 En van den troon gingen uit bliksemen, en donderslagen, en stemmen; en zeven vurige lampen waren brandende voor den troon, welke zijn de zeven Geesten Gods.

a Openb. 15: 2.

6 En voor den troon was een glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons, en rondom den troon, vier dieren, zijnde vol oogen van voren en van achteren.

7 En het eerste dier was een leeuw gelijk, en het tweede dier een kalb gelijk, en het derde dier had het aanzicht als een mensch, en het vierde dier was eenen vliegende arend gelijk.

8 En de vier dieren hadden elk een voor zich zelf zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol oogen; en hebben geene rust dag en nacht, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, < Die was, en Die is, en Die komen zal.

b Jes. 6: 3.

c Openb. 1: 4, 8.

11: 17.

16: 5.

9 En wanneer de dieren heerlijkheid, en eer, en dankzegging gaven Hem, die op den troon zat, die in alle eeuwigheid leeft;

10 Zoo vielen de vier en twintig ouderlingen voor Hem, die op den troon zat, en aanbaden Hem, die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hunne kroonen voor den troon, zeggende:

d Openb. 5: 12.

11 Gij, Heere! zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door uwen wil zijn zij, en zijn zij geschapen.

HOOFDSTUK 5

Na de beschrijving van de zee, die op den troon zat, vermaakt de apostel de eigenaars van het verzeelde boek, dat in zijne hand was, vs. 1; maar geen schepel in den hemel, noch op de aarde dat boek kon openen, 3; zoo wordt de Leeuw uit den stam van Juda alleen daartoe waardig geacht, 5; die het boek uit zijne hand ontvangt, 7; waarop de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen zijne waardigheid loven, 8; ook de menigte der engelen erkennen die met hunnen lofzang, 11; en alle schepelen in den hemel en op de aarde stemmen daarmede in, 13.

a Ezer. 2: 10.

EN ik zag in de rechterhand desgenen, die op den troon zat, een boek, geschreven van binnen en van buitea, verzegeld met zeven zegelen.

2 En ik zag eenen sterken engel, uitroepende met eene groote stem: Wie is waardig het boek te openen, en zijne zegelen open te breken?

b Filipp. 2: 10.

Openb. 5: 13.

3 En niemand in den hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, kon het boek openen, noch hetzelfde lazien.

4 En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was, om het boek te openen, en te lezen, noch hetzelfde in te zien.

c Gen. 49: 9, 10.

d Jes. 11: 10.

Rom. 15: 12.

Openb. 22: 16.

5 En een van de ouderlingen zeide tot mij: Ween niet; zie, de Leeuw, die uit den stam van Juda is, de wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijne zeven zegelen open te breken.

6 En ik zag, en ziet, in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een Lam, staande als geslagt, hebbende zeven hoornen, & zeven oogen; dewelke zijn de zeven Geesten Gods, die uitgezonden zijn in alle landen.

e Zach. 3: 9.

4: 10.

Openb. 4: 5.

7 En het kwam, en heeft het boek genomen uit de rechterhand desgenen, die op den troon zat.

8 En als het dat boek genomen had, vielen de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen voor het Lam zeder, hebbende elk 9 eiteren en gouden sloen, zijnde vol reukwerks, welke zijn de geboden der heiligen.

9 En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig het boek te nemen, en zijne zegelen te openen; want zij zijt geslagt, en hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie;

10 En zij hebt ons onzen God gemaakt tot koningen en priesteren; en wij zullen als koningen heerschen op de aarde.

11 En ik zag, en ik hoorde eene stem veler engelen rondom den troon, en de dieren, en de ouderlingen; en een getal was tien duizendmaal tien duizenden, en duizendmaal duizenden;

12 Zeggende met eene groote stem: Het Lam, dat geslagt is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging.

13 En alle schepsel, dat in den hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de tee zijn, en alles wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem, die op den troon zit, en het Lam, zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid.

14 En de vier dieren zeiden: Amen. En de vier en twintig ouderlingen vielen zeder, en aanbaden den genen, die leeft in alle eeuwigheid.

HOOFDSTUK 6.

Het eerste zegel geopend, en een wit paard, op hetwelk een zat, die overwint, komt te voorschijn, vs. 1. Het tweede zegel wordt geopend, en een rood paard komt te voorschijn, op hetwelk een zat, die den vrede wegneemt van de aarde, 3. Het derde zegel wordt geopend, waarna wordt gezien een zwart paard, op hetwelk een zit met eene weegschaal in de hand, 5. Het vierde zegel wordt geopend, en een vaal paard wordt gezien, op hetwelk de dood zit, 7. Het vijfde zegel wordt geopend, de zielen onder het altaar roepen tot God en worden van Hem vertroost, 9. Eindelijk wordt het zesde zegel ontsloten, waarna groote teekenen volgen in den hemel en op de aarde, 12; door welke teekenen alle soorten van menschen verschrikken, en hidden dat de rotsen hen bedekken voor den toorn des Lams, 15.

EN ik zag, toen het Lam een van de zegelen geopend had, en ik hoorde een uit de vier dieren zeggen, als eene stem van eenen donderslag: Kom en zie!

2 En ik zag, en ziet, een wit paard, en die daarop zat, had eenen boog; en hem is eene kroon gegeven, en hij ging uit overwinnende, en opdat hij overwonne.

3 En toen het het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie!

4 En een ander paard ging uit, dat rood was; en dien, die daarop zat, werd magt gegeven den vrede te nemen van de aarde, en dat zij elkander zouden doden; en hem werd een groot zwaard gegeven.

5 En toen het het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en ziet, een zwart paard, en die daarop zat, had eene weegschaal in zijne hand.

6 En ik hoorde eene stem in het midden van de vier dieren, die zeide: Een maatje tarwe voor eenen penning, en drie maatjes gerst voor eenen penning; & bescheidig de olie en den wijn niet.

7 En toen het het vierde zegel geopend

J. o. H. 96.

g Openb. 14: 2.

h Ps. 141: 2.

i Openb. 14: 3.

k Openb. 4: 11.

l Hand. 20: 28.

Efez. 1: 7.

Col. 1: 14.

Hebr. 9: 12.

10: 10.

1 Petr. 1: 19.

1 Joh. 1: 7.

m Ex. 19: 6.

1 Petr. 2: 5, 9.

Openb. 1: 6.

n Dan. 7: 10.

Hebr. 12: 22.

o Openb. 4: 11.

a Openb. 19: 11.

b Openb. 2: 4.

J. o. H. 96.

had, hoorde ik eene stem van het vierde dier, die zeide: Kom en zie!
 8 En ik zag, en ziet, een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de Dood; en de hel volgde hem na. En hun werd macht gegeven om te dooden tot het vierde deel der aarde, met zwaard, en met honger, en met den dood, en door de wilde beesten der aarde.

e Openb. 20. 4.

d Openb. 19. 10.

9 En toen het het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen dergenen, die gedood waren om het woord Gods, en om de getuigenis, die zij hadden.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher! oordelt en wreek! Gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen?

11 En aan een' iegelijk werden lange witte kleederen gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog eenen kleinen tijd rusten zouden, totdat ook hunne mededienstknechten en hunne broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden, gelijk als zij.

e Hand. 2. 29.

12 En ik zag, toen het het zesde zegel geopend had, en ziet, er werd een groote aardbeving; en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed.

13 En de sterren des hemels vielen op de aarde, gelijk een vijgeboom zijne onrijpe vijgen afwerpt, als hij van eenen grootten wind geschud wordt.

14 En de hemel is weggeweken, als een boek, dat toegerold wordt; en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hunne plaatsen.

15 En de koningen der aarde, en de grooten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de magtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen, verbergden zich zelve in de spelouken en in de steenrotsen der bergen;

16 En zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: / Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht desgenen, die op den troon zit, en van den toorn des Lams.

17 Want de groote dag zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?

HOOFDSTUK 7.

Johannes ziet vier engelen, aan welke magt gegeven was om het aardrijk te beschadigen door het ophouden der winden, vs. 1; en eenen anderen engel, hebbende het zegel Gods, die hun zulks belet, totdat alle Gods dienstknechten zijn geteekend, 2; wier getal is honderd vier en veertig duizend uit alle geslachten van Israël, 4. Daarna ziet hij een ontelbare menigte uit alle natien, staande voor den troon en voor het Lam, 9: die God en het Lam lofszingen, 10; al de engelen, de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen volgen met eenen gelijken lofsang, 11. Johannes ontvangt van een' der vier en twintig ouderlingen berigt, wie zij zijn, die met witte kleederen zijn bekleed, 13; en waarin hunne gelukzaligheid is gelegen, 15.

EN na dezen zag ik vier engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier winden der aarde, opdat geen wind zou waaijen op de aarde, noch op de zee, noch tegen eenigen boom.

2 En ik zag eenen anderen engel opkomen van den opgang der zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met eene groote stem tot de vier engelen, welken magt gegeven was de aarde en de zee te beschadigen,

3 Zeggende: a Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de boomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods zullen verzegeld hebben b aan hunne voorhoofden.

4 En ik hoorde het getal dergenen, die verzegeld waren: c honderd vier en veertig duizend waren verzegeld uit alle geslachten der kinderen Israëls.

5 Uit het geslacht van Juda waren

twaaft duizend verzegeld; uit het geslacht van Ruben waren twaaft duizend verzegeld; uit het geslacht van Gad waren twaaft duizend verzegeld;

6 Uit het geslacht van Aser waren twaaft duizend verzegeld; uit het geslacht van Nafthali waren twaaft duizend verzegeld; uit het geslacht van Manasse waren twaaft duizend verzegeld;

7 Uit het geslacht van Simeon waren twaaft duizend verzegeld; uit het geslacht van Levi waren twaaft duizend verzegeld; uit het geslacht van Issaachar waren twaaft duizend verzegeld;

8 Uit het geslacht van Zebulon waren twaaft duizend verzegeld; uit het geslacht van Jozef waren twaaft duizend verzegeld; uit het geslacht van Benjamin waren twaaft duizend verzegeld.

9 Na dezen zag ik, en ziet, eene groote schaar, die niemand tellen kon, uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte kleederen, en palmtakken waren in hunne handen.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God, die op den troon zit, en het Lam.

11 En al de engelen stonden rondom den troon, en rondom de ouderlingen en de vier dieren; en vielen voor den troon zeder op hun aangezicht, en aanbaden God.

12 Zeggende: Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid. Amen.

13 En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Deze, die bekleed zijn met de lange witte kleederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?

14 En ik sprak tot hem: Heere! gij weet het. En hij zeide tot mij: Deze zijn het, die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange kleederen gewasschen, en hebben hunne lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams.

15 Daarom zijn zij voor den troon van God, en dienen Hem dag en nacht in zijnen tempel; en die op den troon zit, zal hen overschaduwen.

16 Zij zullen niet meer d hongerden, en zullen niet meer dorsten, en c de zon zal op hen niet vallen, noch eenige hitte.

17 Want het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen f weiden, en zal hun een leidsman zijn tot levende fonteynen der wateren; en God zal alle tranen van hunne ooren a afwischen.

HOOFDSTUK 8.

Het zevende zegel wordt geopend, waarop eene stilte volgt in den hemel, vs. 1; na welke stilte zeven engelen met zeven bazuinen gezien worden, 2. Doch eerst komt een andere engel te voorschijn, die reukwerk legt op het gouden altaar bij de rebeden der heiligen, 3; valt vervolgens het wierookvat met vuur van het altaar en werpt dat op de aarde, 5. Dit gedaan zijnde, bazuint de eerste engel, 7; en de tweede, waaruit schrikkelijke dingen volgen, 8. Vervolgens bazuint de derde engel, en eene ster, genaamd Alsem, valt uit den hemel in de wateren, 10. Eindeijk bazuint de vierde engel, en het derde deel van de zon, maan en sterren wordt met duisternis geslagen, 12; waarna een andere engel wee roept van wege de plagen der drie volgende bazuinen, 13.

EN toen het het zevende zegel geopend had, werd er een stilzwigen in den hemel, omtrent van een half uur.

2 En ik zag de zeven engelen, die voor God stonden; en hun werden zeven bazuinen gegeven.

3 En er kwam een andere engel, en stond aan het altaar, hebbende een gou-

J. o. H. 96.

d Jes. 49. 10.

e Ps. 121. 6.

f Ps. 23. 1.

g Jes. 25. 8.

Openb. 21. 4.

a Openb. 9. 4.

b Ezech. 9. 4.

c Openb. 14. 1.

J. o. H. 26.

a Openb. 5:8.

b Ps. 141:2.

den wierookvat; en hem werd veel reukwerks gegeven, opdat hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar, dat voor den troon is.

4 En de rook des reukwerks, met de gebeden der heiligen, ging op van de hand des engels voor God.

5 En de engel nam het wierookvat, en vulde dat met het vuur des altaars, en wierp het op de aarde; en er geschieden stemmen, en donderslagen, en bliksemen, en aardbeving.

6 En de zeven engelen, die de zeven bazuinen hadden, bereidden zich om te bazuinen.

7 En de eerste engel heeft gebazuind, en er is geworden bagel en vuur, gemengd met bloed, en zij zijn op de aarde geworpen; en het derde deel der boomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.

8 En de tweede engel heeft gebazuind, en er werd iets als een groote berg, van vuur brandende, in de zee geworpen; en het derde deel der zee is bloed geworden.

9 En het derde deel der scheepselen in de zee, die leven hebben, is gestorven; en het derde deel der schepen is vergaan.

10 En de derde engel heeft gebazuind, en er is een groote ster, brandende als een fakkel, gevallen uit den hemel, en is gevallen op het derde deel der rivieren, en op de fonteynen der wateren.

11 En de naam der ster wordt genoemd Alsem; en het derde deel der wateren werd tot Alsem, en vele menschen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden.

12 En de vierde engel heeft gebazuind, en het derde deel der zon werd geslagen, en het derde deel der maan, en het derde deel der sterren; opdat het derde deel derzelver zou verduisterd worden, en dat het derde deel van den dag niet zou lichten, en van den nacht desgelijks.

13 En ik zag, en ik hoorde eenen engel vliegen in het midden des hemels, zeggende met groote stem: Wee, wee, wee! dengenen, die op de aarde wonen, van de overige stemmen der bazuin der drie engelen, die nog bazuinen zullen.

HOOFDSTUK 9.

De vijfde engel bazuint en een ster valt uit den hemel, die den sleutel des afgronds heeft, vs. 1; uit welken rook voortkomt als eens ovens, 2; en uit den rook komen sprinkhanen, welke de menschen steken, die het zegel Gods niet hebben, 3. Beschrijving van de gedaante en houding der sprinkhanen, 7; en de naam van hunnen koning Abaddon, 11. Hierna bazuint de zesde engel, waarop de vier engelen aan de Eufraat worden onthouden en een groote menigte ruiters komt te voorschijn, en doodt het derde deel der menschen, 13, doch na dit alles bekeeren zich de menschen nog niet van hunne afgodery en andere zonden, 20.

En de vijfde engel heeft gebazuind, en ik zag eenen ster, gevallen uit den hemel op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds.

2 En zij heeft den put des afgronds geopend; en er is rook opgegaan uit den put, als rook eens grooten ovens; en de zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook des puts.

3 En uit den rook kwamen sprinkhanen op de aarde, en hun werd magt gegeven, gelijk de schorpioenen der aarde magt hebben.

4 En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch eenige groente, noch eenigen boom, dan de menschen alleen, die het zegel Gods aan hunne voorhoofden niet hebben.

5 En hun werd magt gegeven, niet dat zij hen zouden doden, maar dat zij zou-

den van hen gepest worden vijf maanden; en hunne pijniging was als de pijniging van een schorpioen, wanneer hij een mensch gestoken heeft.

6 En in die dagen zullen de menschen den dood zoeken, en zullen dien niet vinden; en zij zullen begeeren te sterven, en de dood zal van hen vlieden.

7 En de gedaanten der sprinkhanen waren den paarden gelijk, die tot den oorlog bereid zijn; en op hunne hoofden waren als kroonen, het goud gelijk, en hunne aangezichten als aangezichten van menschen.

8 En zij hadden haar als haar der vrouwen, en hunne tanden waren als tanden der leeuwen.

9 En zij hadden borstwapen als ijzeren borstwapen; en het gedruisch hunner vleugelen was als een gedruisch der wagens, wanneer vele paarden naar den strijd loopen.

10 En zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en er waren engelen in hunne staarten, en hunne magt was de menschen te beschadigen vijf maanden.

11 En zij hadden over zich tot eenen koning den engel des afgronds; zijn naam was in het Hebreuwsch Abaddon, en in de grieksche taal had hij den naam Apollyon.

12 Het een wees weggaan, ziet, er komen nog twee wezen na dezen.

13 En de zesde engel heeft gebazuind, en ik hoorde een stem uit de vier hoornen des gouden altaars, dat voor God was.

14 Zeggende tot den zesden engel, die de bazuin had: Ontbind de vier engelen, die gebonden zijn bij de groote rivier, den Eufraat.

15 En de vier engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure, en dag, en maand, en jaar, opdat zij het derde deel der menschen zouden doden.

16 En het getal van de heirijgers der ruitery was tweemaal tien duizenden der tien duizenden; en ik hoorde hun getal.

17 En ik zag alsoz de paarden in dit gezigt, en die daarop zaten, hebbende vurige, en hemelsblauwe, en sulfervervirge borstwapen; en de hoofden der paarden waren als hoofden van leeuwen, en uit hunne monden ging uit vuur, en rook, en sulfur.

18 Door deze drie werd het derde deel der menschen gedood, namelijk door het vuur, en door den rook, en door het sulfur, dat uit hunne monden uitging.

19 Want hunne magt is in hunnen mond, en in hunne staarten: want hunne staarten zijn aan de slangen gelijk, en hebben hoofden, en zij beschadigen met dezelve.

20 En de overige menschen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden de duivelen; en de gouden, en zilveren, en koperen, en stenen, en houten afgoden, die noch zien kunnen, noch hooren, noch wandelen;

21 En hebben zich ook niet bekeerd van hunne doodslagen, noch van hunne venijngingen, noch van hunne hoerery, noch van hunne dieverijen.

HOOFDSTUK 10.

Nadat de plagen zijn genoemd, die onder de zesde bazuin aan de Christenheid uit het Oosten en Westen zouden overkomen, zoo wordt nu in dit hoofdstuk gewaand van hetgeen tot troost der gemeente onder deze bazuin nog zou volgen, en vooreerst ziet Johannes eenen engel van den hemel afkomen in groote heerlijkheid met een open boek in de hand, vs. 1; die met een groote stem roept, waarop zeven donderslagen vol-

J. o. H. 96.

d Jes. 2:19.

Jer. 8:3.

Hos. 10:8.

Luk. 23:30.

Openb. 6:16.

e Ex. 10:4.

f Openb. 2:1.

g Openb. 8:13.

h Openb. 7:1.

a Luk. 8:31.

Openb. 17:8.

b Openb. 6:6.

c Ezev. 9:4.

Openb. 7:3.

i Ps. 115:4,5.

6,7.

135:15.

J. o. H. 96.

gen, 3; zwerende bij Dien, die in eeuwigheid leeft, dat er geen tijd meer zou zijn, nadat de zevende hazint zou hebben gebazuind. 5. Hij geeft vervolgens het open boek aan den apostel, om op te eten, 8; hetwelk wel zoet was in den mond, maar bitter in den buik, 10. Daarna verklaart hij aan den apostel, dat hij wederom moest profeteren, 11.

a Matt. 17:8.

b Openb. 1:15.

c Dan. 8:26.

d Dan. 12:7.

e Openb. 11:15.

f Ezeec. 3:1.

a Ezeec. 40:3.

41, 42, 43.

b Openb. 13:5.

En ik zag eenen anderen sterken engel, afkomende van den hemel, die bekleed was met eene wolk; en een regenboog was boven zijn hoofd; en zijn aanzicht was als *de zon*, en zijne voeten waren als *pijlen van vuur*.

2 En hij had in zijne hand een boeksken, dat geopend was; en hij zette zijnen retervoet op de zee, en den linker op de aarde.

3 En hij riep met eene groote stem, gelijkcrwijs een leeuw brult; en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hunne stemmen.

4 En toen de zeven donderslagen hunne stemmen gesproken hadden, zoo zou ik ze geschreeven hebben; en ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: *c* Verzegel hetzen de zeven donderslagen gesproken hebben, en schrijf dat niet.

5 *d* En de engel, dien ik zag staan op de zee, en op de aarde, hief zijne hand op naar den hemel.

6 En hij zwoer bij Dien, die leeft in alle eeuwigheid, die den hemel geschapen heeft, en hetgeen daarin is, en de zee en hetgeen daarin is, en de zee en hetgeen daarin is, *e* dat er geen tijd meer zal zijn;

7 Maar in de dagen der stem des zeven- den engels, wanneer hij bazuinen zal, zoo zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk Hij zijnen dienstknechten, den profeten, verkondigd heeft.

8 En de stem, die ik gehoord had uit den hemel, sprak wederom met mij, en zeide: Ga heen, neem het boeksken, dat geopend is in de hand des engels is, die op de zee en op de aarde staat.

9 En ik ging hen tot den engel, zeggende tot hem: Gref mij dat boeksken. En hij zeide tot mij: *f* Neem dat en eet het op; en het zal uwen buik bitter maken, maar in uwen mond zal het zoet zijn als honig.

10 En ik nam het boeksken uit de hand des engels, en ik at dat op; en het was in mijnen mond zoet als honig, en als ik het gegeten had, werd mijn buik bitter.

11 En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteren voor vele volken, en natien, en talen, en koningen.

HOOFDSTUK 11.

Den engel wordt een rietstok gegeven om den tempel te meten, vs. 1; maar niet het voorhof, 2. Christus geeft zijnen twee getuigen magt om te profeteren, en om hunnen vijanden plagen tot te zenden, 3. Het beest komt uit den afgrond en doodt de getuigen, 7; waarover zie de volken verheugen, 9; maar na drie en eenen halven dag worden zij weder levend, 11; en worden opgenomen in den hemel, 12; waarna eene aardbeving volgt en schade over de groote stad, 13. De zevende engel bazuint en de koningrijken worden van God en Christus, 15. De vier en twintig ouderlingen leven hierop God, 16; de toorn Gods komt over de volken, maar het bereide loon wordt aan de heiligen gegeven, 18; en de tempel Gods in den hemel wordt geopend, 19.

En *g* mij werd een rietstok gegeven, eene meetroede gelijk; en de engel stond en zeide: Sta op, en meet den tempel Gods en het altaar, en degenen, die daarin aanbidden.

2 En laat het voorhof uit, dat van buiten den tempel is, en meet dat niet, want het is den Heidenen gegeven; en zij zullen de heilige stad vertreden *h* twee en veertig maanden.

3 En ik zal mijnen twee getuigen magt

geven, en zij zullen profeteren duizend twee honderd zestig dagen, met zakken bekleed.

4 *c* Deze zijn de twee olijfbomen, en de twee kandelaars, die voor den God der aarde staan.

5 En zoo iemand die wil beschadigen, een vuur zal uit hunnen mond uitgaan, en zal hunne vijanden verslinden; en zoo iemand hen wil beschadigen, die moet alzo gedood worden.

6 *d* Deze hebben magt den hemel te sluiten, opdat geen regen regene in de dagen hunner profetering; en zij hebben magt over de wateren, *e* om die in bloed te verkeeren, en de aarde te slaan met allerlei plaze, zoo menigmaal als zij zullen willen.

7 *f* En als zij hunne getuigenis zullen geëindigd hebben, zal het beest, dat *g* uit den afgrond opkomt, hun krijg aandoen, en het zal hen overwinnen, en zal hen doodden.

8 En hunne doode lichamen *h* zullen liggen op de straat *h* der grootestad, die geestelijk genoemd wordt Sôloma en Egypte, alwaar ook onze Heere gekruist is.

9 En *i* de menschen uit de volken, en geslachten, en talen, en natien zullen hunne doode lichamen zien drie dagen en eenen halven, en zullen niet toelaten, dat hunne doode lichamen in graven gelegd worden.

10 En die op de aarde wonen, die zullen verbijdt zijn over hen, en zullen vreugde bedrijven, en zullen elkander geschenken zenden; omdat deze twee profeten degenen, die op de aarde wonen, gepijnigd hadden.

11 En na die drie dagen en eenen halven, is een geest des levens uit God in hen gegaan; en zij stonden op hunne voeten; en er is groote vrees gevallen op degenen, die hen aanschouwden.

12 En zij hoorden eene groote stem uit den hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts op. En zij voeren op naar den hemel in de wolk; en hunne vijanden aanschouwden hen.

13 En in dezelve ure geschiedde eene groote aardbeving, en het tiende deel der stad is gevallen, en er zijn in de aardbeving gedood zeven duizend namen van menschen; en de overigen zijn zeer bevreesd geworden, en hebben den God des hemels heerlijkheid gegeven.

14 Het tweede wee is weggegaan; ziet, *i* het derde wee komt haast.

15 En de zevende engel heeft gebazuind, en er geschieden groote stemmen in den hemel, zeggende: De koningrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en van zijnen Christus, en hij zal als Koning heerschen in alle eeuwigheid.

16 En de vier en twintig ouderlingen, die voor God zitten op hunne troonen, vielen *j* neder op hunne aangezichten, en aanbaden God.

17 Zeggende: Wij danken U, Heere God almachtig, *k* Die is, en Die was, en Die komen zal dat Gij uwe groote kracht hebt aangenomen, en als Koning hebt geheerscht:

18 En de volken waren toornig geworden, en uw toorn is gekomen, en de tijd der dooden om geoordeeld te worden, en om den loon te geven uwen dienstknechten, den profeten, en den heiligen, en dengenen, die uwen naam vreezen, den kleinen en den grooten; en om te verderven degenen, die de aarde verdorven.

19 En de tempel Gods in den hemel is *l* geopend geworden, en de ark zijns verbonds is gezien in zijnen tempel; en er werden bliksemen, en stemmen, en donderslagen, en aardbeving, en groote ingel.

J. o. H. 96.

c Zach. 4:3, 14.

d 1 Kon. 17:1.

e Ex. 7:8, 9, 10, 12.

f Dan. 7:21. Openb. 13:7.

g Openb. 13:11.

h Openb. 17:2, 5, 18:10.

i Openb. 8:13, 9:12, 15:1.

k Openb. 1:4, 8, 4:8, 16:5.

l Openb. 15:5.

J. o. H. 96.

HOOFDSTUK 12.

Den apostel wordt getoond een gezigt, waarin hij ziet *eene vrouw*, die in barnesood is, vs. 1; en *eenen rooden draak*, die voor haar stond om het kind te verslinden, 3; doch het kind wordt opgenomen voor Gods troon en de vrouw vlucht in de woestijn, alwaar haar plaats bereid is gedurende twaalf honderd zestig dagen, 6. 7. ontstaat krijg in den hemel tusschen Michaël en den draak, 7; doch de draak wordt overwonnen en geworpen op de aarde, 9; waarop een lofzang volgt in den hemel, 10. De draak vervolgt de vrouw, die ariëliëngelen ontvangt om in de woestijn te vliegen, 13, achter welke de draak waterstromen uitscept, die de aarde indrukt, 15. De draak voert krijg tegen het overige van haar zaad, 17; en Johannes staat op den oever der zee, 18.

En er werd een groot teeken gezien in den hemel: *namelijk eene vrouw*, bekleed met de zon; en de maan was onder hare voeten, en op haar hoofd eene kroon van twaalf sterren;

2 En zij was zwanger, en riep, baremsnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.

3 En er werd een ander teeken gezien in den hemel; en ziet, er was een groote roode draak, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijne hoofden zeven koninklijke hoeden.

4 En zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die baren zou, opdat hij haar kind zou verslinden, wanneer zij het zou gebaard hebben.

5 En zij baarde eenen mannelijken zoon, die al de Heidenen zou hoeden met eene ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot God en zijnen troon.

6 En de vrouw vlugte in de woestijn, alwaar zij eene plaats had. *Aan* van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden *b* duizend twee honderd zestig dagen.

7 En er werd krijg in den hemel: Michaël en zijne engelen krigden tegen den draak, en de draak krigde ook en zijne engelen.

8 En zij hebben niet vermoet, *c* en hunne plaats is niet meer gevonden in den hemel.

9 En *d* de groote draak is geworpen, *namelijk* de oude slang, welke genaamd wordt duivel en Satanas, die de geheele wereld verleidt, hij is, *zeg ik*, geworpen op de aarde; en zijne engelen zijn met hem geworpen.

10 En ik hoorde eene groote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid, en de kracht, en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de magt van zijnen Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God, dag en nacht, is nedergeworpen.

11 En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.

12 *e* Hierom bedriift vreemde, zij hemelen, *en zij*, die daarin wonen: *f* Wee den genen, die de aarde en de zee bewonen! want de duivel is tot u afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende, dat hij eenen kleinen tijd heeft.

13 En toen de draak zag, dat hij op de aarde geworpen was, zoo heeft hij de vrouw vervolgd, die het manneken gebaard had.

14 *g* En der vrouwe zijn gegeven twee vleugelen eens grooten arends, opdat zij zou vliegen in de woestijn, in hare plaats, alwaar zij gevoed wordt *h* eenen tijd, en tijden, en eenen halven tijd, buiten het gezigt der slang.

15 En de slang wierp uit haren mond achter de vrouw water als eene rivier,

opdat zij haar door de rivier zou doen wegvloeden.

16 En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haren mond, en verzwoeg de rivier, welke de draak uit zijnen mond had geworpen.

17 En de draak vergruinde op de vrouw, en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren, en de getuigenis van Jezus Christus hebben.

18 En ik stond op het zand der zee.

HOOFDSTUK 13.

Den apostel wordt in een gezigt getoond een beest met zeven hoofden en tien hoornen, vs. 1; van hetwelk een hoofd, tot den dood toe gezond, weder genezen wordt, 3. De geheele aarde aanbidt het beest en den draak gedurende den tijd van twee en veertig maanden, 4. Het beest lastert God en zijne heiligen: voert tegen hen krijg, 6; en overwint al degenen, welker namen niet zijn geschreven in het boek des Lams, 8. Eene gelijke strafvergelding wordt den vervolgers bedreigd, 10. Daarna komt een ander beest op uit de aarde, hebbende twee hoornen als het Lam, maar doende de werken van het eerste beest, 11. Het doet groote teekenen en verleidt de inwoners der aarde, dat zij een beeld maken, hetwelk allen moeten aanbidden, 13. Het maakt dat een iegelijk een werktuig dragen moet, of den naam van het beest, of zijn vetal, hetwelk is zes honderd zes en zestig, 16.

En ik zag uit de zee *a* een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien hoornen; en op zijne hoornen waren tien koninklijke hoeden, en op zijne hoofden was een naam van *Godslastering*.

2 En het beest, dat ik zag, was eenen partij gelijk, en zijne voeten als eens beers *voet*, en zijn mond als de mond eens leeuws; en de draak gaf hem zijne kracht, en zijnen troon, en groote magt.

3 En ik zag een van zijne hoofden als tot den dood gewond, en zijne doodelijke wonde werd genezen; en de geheele aarde verwonderde zich achter het beest.

4 En zij aanbaden den draak, die het beest magt gegeven had; en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest *b* gelijk? wie kan krijg voeren tegen hetzelve?

5 En hetzelve werd een mond gegeven, om groote dingen en *Godslasteringen* te spreken; en hetzelve werd magt gegeven, om *zulk* te doen, *c* twee en veertig maanden.

6 En het opende zijnen mond tot lastering tegen God, om zijnen naam te lasteren, en zijnen tabernakel, en die in den hemel wonen.

7 *d* En hetzelve werd *magt* gegeven, om den heiligen krijg aan te doen, en om die te overwinnen; en hetzelve werd magt gegeven over alle geslacht, en taal, en volk.

8 En allen, die op de aarde wonen, zullen hetzelve aanbidden, *e* welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens, des Lams, dat geslagt is, *f* van de grondlegging der wereld.

9 Indien iemand ooren heeft, die hoore, 10 Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat *zelf* in de gevangenis; *g* indien iemand met het zwaard zal doden, die moet *zelf* met het zwaard gedood worden. *h* Hier is de zijdzinnigheid en het geloof der heiligen.

11 En ik zag een ander beest: uit de aarde opkomen, en het had twee hoornen, des Lams *hoornen* gelijk, en het sprak als de draak.

12 En het oeffent al de magt van het eerste beest, *i* in tegenwoordigheid van hetzelve, en het maakt, dat de aarde, en die daarin wonen het eerste beest aanbidden, wiens *j* doodelijke wonde genezen was.

J. o. H. 96.

a Ps. 2, 9.
Openb. 2, 27.

b Openb. 11, 3.

c Dan. 2, 35.

d Luk. 10, 18.
Openb. 20, 2.e Ps. 96, 11.
Jes. 49, 15.

f Openb. 8, 13.

g Ps. 96, 11.
Jes. 49, 15.

h Openb. 8, 13.

i Openb. 12, 6.

j Openb. 12, 6.

a Dan. 7, 20.
Openb. 17, 3.

b Openb. 18, 18.

c Openb. 11, 2.

d Dan. 7, 21.
Openb. 11, 7.e Ex. 32, 33.
Filipp. 4, 3.
Openb. 5, 5.
20, 12.
21, 27.

f Openb. 17, 8.

g Gen. 9, 6.
Matt. 26, 52.

h Openb. 14, 12.

i Openb. 11, 7.

j Openb. 19, 20.

k Openb. 13, 3.

J. o. H. 96.	2 En ik zag ⁵ als eene glazen zee, met vuur gemengd; en die de overwinning hadden van het beest, en van zijn beeld, en van zijn merkteeken, en van het getal zijs naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers Gods;	en zij bekeerden zich niet, om Hem heerlijkheid te geven.	J. o. H. 96.
b Openb. 14. 6.	3 En zij zongen het gezang van Mozes, den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende: ⁶ Groot en won- derlijk zijn uwe werken, Heere, Gij almag- tige God! ⁷ regtvaardig en waarachtig zijn uwe wegen, Gij Koning der heiligen!	10 En de vijfde engel goot zijne fiool uit op den troon van het beest; en zijn rijk is verduisterd geworden; en zij kwaadden hunne tongen van pijn;	
c Ps. 111. 3. 139. 14.	4 ⁸ Wie zou u niet vrezen, Heere! en uwen naam niet verheerlijken? Want Gij zijt alleen heilig; want alle volken zullen komen, en voor U aanbidden; want uwe oordeelen zijn openbaar geworden.	11 En zij lasterden den God des hemels van wege hunne pijnen, en van wege hunne gezweren; en zij bekeerden zich niet van hunne werken.	
d Ps. 1. 3. 17.	5 En na dezen zag ik, en ziet, ⁹ de tempel des tabernakels der getuigenis in den hemel werd geopend.	12 En de zesde engel goot zijne fiool uit op de groote rivier, den Eufrat; en zijn water is uitgedroogd, opdat be- reid zou worden de weg der koningen, die van den opgang der zon komen zullen.	
e Jer. 10. 7.	6 En de zeven engelen, die de zeven plagen hadden, kwamen uit den tempel, bekleed met rein en blinkend lijnwaad, en ¹⁰ omgord om de borst met gouden gordels.	13 En ik zag uit den mond des draaks, en uit den mond van het beest, en uit den mond des valschen profets, drie onreine geesten gaau, den vrschen gelijk.	
f Openb. 11. 19.	7 En een van de vier dieren gaf den zeven engelen zeven gouden fioelen, vol van den toorn Gods, die in alle eeuwig- heid leeft.	14 Want het zijn geesten der duivelen, en zij ¹¹ doen teekenen, welke uitgaan tot de koningen der aarde en der geheele wereld, om die te vergaderen ¹² tot den krig van dien grooten dag des almagti- gen Gods.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
g Openb. 1. 13.	8 En de tempel werd ¹³ vervuld met rook uit de heerlijkheid Gods, en uit zijne kracht; en niemand kon in den tempel ingaan, totdat de zeven plagen der zeven engelen geëindigd waren.	15 Ziet, ik kom ¹⁴ als een dief. Zalig is hij, die waakt en zijne kleederen be- waart, opdat hij niet ¹⁵ naakt wandele, en men zijne schaamte niet zie.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
h Ex. 40. 34. 1 Kon. 8. 10. Jes. 6. 4.	HOOFDSTUK 16. Aan de voorreede zeven engelen wordt bevel gegeven, hunne fioelen uit te gieten, vs. 1. De eerste wordt uitgestort op de aarde, 2; de tweede in de zee, 3; de derde in de ri- vieren, waarover de regtvaardigheid Gods met eenen lofsang wordt gezongen, 4. De vierde fiool wordt uitgieten in de zon, 5; de vijfde op den troon van het beest, de mensen op de aarde bekeerden zich nogtans na dit alles niet, 10. De zesde op de groote rivier den Eufrat, 12. Drie onreine geesten, als vrschen, komen voort, en gaan tot de koningen der aarde, om die te vergaderen tot den krig van den grooten dag, 13. en een iegelijk wordt vermaand tot waakzaam- heid, 15. Ten laatste wordt de zevende fiool uitgieten in de lucht, en alle dinzen heb- ben een einde, ook het groote Babylon, 17. Hierna valt een zware hagel op de menschen, die God daardoor lasteren, 21.	16 En zij hebben den vergaderd in de plaats, welke in het Hebreeuwsch ge- naemd wordt Armageddon.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
	HOOFDSTUK 17. Een van de voorgaande zeven engelen brengt den apostel in eene woestijn, en toont hem de groote hoer van Babylon, zittende op een rood beest, dat zeven hoofden en tien hoornen heeft, vs. 1. Hare kleeding, versiering, titels en bloeddorstigheid worden beschre- ven, 4. De engel verklaart aan Johannes eerst de voorborghenheid van het beest, 7; daarna die van zijne zeven hoofden en van den achttien koning, die volgen zou, 9; en van de tien hoornen, welke zou vele konin- gen zijn, die hunne macht ontlenen met het beest, 12. Deze zullen strijden tegen het Lam, doch worden van hetzelfde over- wonnen, 14. De engel verklaart, welke de wateren zijn, waarop deze hoer zit, 15; en hoe de koningen hunne macht het beest we- der zullen ontnemen, 16. Eindeijk verklaart hij, wie deze hoer is, 18.	17 En de zevende engel goot zijne fiool uit in de lucht; en er kwam eene groote stem uit den tempel des hemels, van den troon, zeggende: ¹⁶ Het is geschied.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
	EN ik hoorde eene groote stem uit den tempel, zeggende tot de zeven engelen: Gaaf henen, en giet de zeven fioelen van den toorn Gods uit op de aarde.	18 En er geschiedden ¹⁷ stemmen, en donderslagen, en bliksemen; en er ge- schiedde eene groote aardbeving, hoeda- nige niet is geschied van dat de menschen op de aarde geweest zijn, ¹⁸ namelijk eene zoodanige aardbeving en zoo groot.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
a Ex. 9. 9. 10. 11.	2 En de eerste ging henen, en goot zijne fiool uit op de aarde; en er werd een kwaad en boos ¹ gezweer aan de men- schen, die ² het merkteeken van het beest hadden, en ³ die zijn beeld aanbaden.	19 En ¹⁹ de groote stad is in drie deelen gescheurd, en de steden der Heidenen zijn gevallen; en het groote Babylon ²⁰ is ge- dacht geworden voor God, om haar te geven ²¹ den drinkbeker van den wijn des toorns zijner granschap.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
b Openb. 13. 16. 17.	3 En de tweede engel goot zijne fiool uit in de zee, en zij werd ⁴ bloed als van eenen doode; en alle levende ziel is gestorven in de zee.	20 En alle eiland is geloden, en de bergen zijn niet geronden.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
c Openb. 13. 14.	4 En de derde engel goot zijne fiool uit in de rivieren en in de fonteinen der wateren; en de wateren werden bloed.	21 En een groote ²² hagel, ²³ elk als een ta- lentpoed zwaar, viel neder uit den hemel op de menschen; en de menschen ²⁴ laster- den God van wege de plage des hagels; want deszelfs plage was zeer groot.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
d Ex. 7. 20.	5 En ik hoorde den engel der wateren tegen. Gij zijt ⁵ regtvaardig, Heere! ⁶ Die is, en Die was, en Die zijn zal, dat Gij dit geoordeeld hebt;	HOOFDSTUK 17. Een van de voorgaande zeven engelen brengt den apostel in eene woestijn, en toont hem de groote hoer van Babylon, zittende op een rood beest, dat zeven hoofden en tien hoornen heeft, vs. 1. Hare kleeding, versiering, titels en bloeddorstigheid worden beschre- ven, 4. De engel verklaart aan Johannes eerst de voorborghenheid van het beest, 7; daarna die van zijne zeven hoofden en van den achttien koning, die volgen zou, 9; en van de tien hoornen, welke zou vele konin- gen zijn, die hunne macht ontlenen met het beest, 12. Deze zullen strijden tegen het Lam, doch worden van hetzelfde over- wonnen, 14. De engel verklaart, welke de wateren zijn, waarop deze hoer zit, 15; en hoe de koningen hunne macht het beest we- der zullen ontnemen, 16. Eindeijk verklaart hij, wie deze hoer is, 18.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
e Openb. 1. 4. 8. 4. 8. 11. 17.	6 Dewijl zij ⁷ het bloed der heiligen, en der profeten vergoten hebben, zoo hebt Gij hun ook bloed te drinken ge- geven; want zij zijn het waardig.	22 Met welke de koningen der aarde gehoereerd hebben, en die de aarde be- wonnen zijn dronken geworden van den wijn harer hoerertij.	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
f Matt. 23. 34.	7 En ik hoorde eenen anderen ⁸ van het altaar zeggen: Ja, Heere, Gij almag- tige God! uwe oordeelen zijn waarach- tig en regtvaardig.	23 En hij bragt mij weg in eene woestijn, in den geest, en ik zag eene vrouw, zittende op een secharlakenrood ²⁴ beest, dat vol was van namen der Godslastering,	i 2 Thess. 2. 9. Openb. 13. 13. 19. 20.
g Openb. 15. 3.	8 En de vierde engel goot zijne fiool uit op de zon; en haar is ⁹ magt gegeven de menschen te verhitzen door vuur.		
h Openb. 16. 11. 21.	9 En de menschen werden verhit met grootte hitte, en ¹⁰ lasterden den naam Gods, die magt heeft over deze plagen;		

- J. o. H. 96. —
 Openb. 18. 16. —
 2Thes. 2. 7. —
 Openb. 18. 21. —
 Ex. 32. 32. —
 Filipp. 1. 3. —
 Openb. 13. 8. —
 Openb. 13. 18. —
 Openb. 13. 1. —
 Dan. 7. 20. —
 Openb. 13. 1. —
 Tim. 6. 15. —
 Openb. 19. 16. —
 Jes. 8. 7. —
 Openb. 18. 8. —
 Openb. 16. 19. —
- en had zeven hoofden en tien hoornen.
 4 En de vrouw was gekleed met purper en scharlaken, en versierd met goud, en kostelijk gesteente, en paarden, en had in hare hand eenen gouden drinkbeker, vol van gruwelen, en van onreinheden harer hoereri.
 5 En op haar voorhoofd was een naam geschreven, namelijk *Verborgenheid*; het groote Babylon, de moeder der hoereri en der gruwelen der aarde.
 6 En ik zag, dat de vrouw dronken was van het bloed der heiligen, en van het bloed der getuigen van Jezus. En ik verwonderde mij, als ik haar zag, met groote verwondering.
 7 En de engel zeide tot mij: Waarom verwondert gij u? Ik zal u zeggen de verborgenheid der vrouw en van het beest, dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden heeft en de tien hoornen.
 8 Het beest, dat gij gezien hebt, was en is niet; en het zal opkomen uit den afgrond, en ten verderve gaan; en die op de aarde wonen, zullen verwonderd zijn, *Welker* namen uit zijn geschreven in het boek des levens van de grondlegging der wereld) stonde het beest, dat was niet is, hoewel het is.
 9 Hier is het verstand, *dat* wijsheid heeft. *De* zeven hoofden zijn zeven bergen, op welke de vrouw zit.
 10 En het zijn ook zeven koningen: de vijf zijn gevallen, en de een is, daer is nog niet gekomen, en wanneer hij zal gekomen zijn, moet hij een weinig tijds blijven.
 11 En het beest, dat was en niet is, die is ook de achtste koning, en is uit de zeven, en gaat ten verderve.
 12 En de tien hoornen, die gij gezien hebt, zijn tien koningen, die het koninkrijk nog niet hebben ontvangen, maar als koningen magt ontvangen op eene ure met het beest.
 13 Deze hebben eenlei meening, en zullen hunne kracht en magt het beest overgeven.
 14 Deze *zullen* tegen het Lam krigen, en het Lam zal hen overwinnen, *dat* want het is een Heere der heeren, en een Koning der koningen) en die met hem zijn, de groepsenen, en uitverkorenen, en geloovigen.
 15 En hij zeide tot mij: *De* wateren, die gij gezien hebt, waar de hoer zit, zijn volken, en scharen, en natien, en tongen.
 16 En de tien hoornen, die gij gezien hebt op het beest, die zullen de hoer haten, en zullen haar woest maken, en naakt; en zij zullen haar vleesch eten, en zullen haar *met* vuur verbranden.
 17 Want God heeft *hun* in hunne harten gegeven, dat zij zijne meening doen, en dat zij eenlei meening doen, en dat zij hun koninkrijk het beest geven, totdat de woorden Gods voleindigd zullen zijn.
 18 En de vrouw, die gij gezien hebt, is de groote stad, die het koninkrijk heeft over de koningen der aarde.

HOOFDSTUK 18.

Een engel komt af uit den hemel, vs. 1; en verkondigt op nieuw den val van het groote Babylon, om hare hoereri en weelde, 2; waarom het volk Gods wordt vermaand, van haar uit te gaan, 4; en haar dubbel te vergelden, 6. En hoewel zij roemde, dat zij geene weduwe zijn zal, zoo zullen nogtans hare plagen over haar komen, 7. De koningen der aarde bedrijven rouw over haren val, 9; gelijk ook de kooplieden, die allerlei kostelijke waren in haar hadden verhandeld, 11; desgelijks de stuurlieden en de zeelieden, 17. Maar daarentegen worden de hemel, de heilige apostelen en profeten vermaand om vreugde te bedrijven, 20. Een sterke engel werpt eenen zeer grooten steen in de zee, om den eindelijken val van dit groote Babylon af te beelden, 21; en ver-

klaart, dat geene instrumenten van vreugde in haar meer zullen worden gehoord, 22; omdat zij alle volken had verleid en het bloed der heiligen in haar is gevonden, 23.

EN nadere zaken zag ik eenen anderen engel afkomen uit den hemel, hebbende groote magt, en de aarde is verlicht geworden van zijne heerlijkheid.

2 En hij riep krachtelijk met eene groote stem, zeggende: *«* Zij is gevallen, zij is gevallen, het groote Babylon, en is geworden *«* eene woestende der duivelen, en eene bewaarplaats van alle onreine geesten, en eene bewaarplaats van alle onrein en hatelijk *«* gevogelte.

3 Dewijl uit den *«* wijn des toorns harer hoereri alle volken gedronken hebben, *«* en de koningen der aarde met haar gehoereerd hebben, en de kooplieden der aarde rijk zijn geworden uit de kracht harer weelde.

4 En ik hoorde eene andere stem uit den hemel, zeggende: *«* Gaat uit van haar, mijn volk! *«* opdat gij aan hare zonden geene gemeenschap hebt, *«* opdat gij van hare plagen niet ontvangt.

5 Want hare zonden zijn *«* eene op de andere gevolgd tot den hemel toe, en God is hater ongerechtigheden *«* gelachtig geworden.

6 Vergeldt haar, gelijk als zij allen vergolden heeft, en verdubbel haar dubbel, naar hare werken; in den drinkbeker, *«* waarin zij geschonken heeft, schenkt haar dubbel.

7 Zoo veel als zij zich zelf verheerlijkt heeft, en weelde gehad heeft, zoo groote pijniging en rouw doet haar nu: want zij zegt in haar hart: *«* Ik zit als eene koningin, en ben geene weduwe, en zal geenen rouw zien.

8 *«* Daarom zullen hare plagen op eenen dag komen, *«* anielijk dood, en rouw, en honger, en zij zal *«* met vuur verbrand worden; want sterk is de Heere God, die haar oordeelt.

9 *«* En de koningen der aarde, die met haar gehoereerd *«* en weelde gehad hebben, zullen haar bewenen, en rouw over haar bedrijven, wanneer zij *«* den rook haars brands zullen zien;

10 Van verre staande uit vreeze van hare pijniging, zeggende: *«* Wee, wee, de groote stad Babylon, de sterke stad! want uw oordeel is in eene ure gekomen.

11 En de kooplieden der aarde zullen weenen en rouw maken over haar, omdat niemand hunne waren meer koopt:

12 Waren van goud, en van zilver, en van kostelijk gesteente, en van paarden, en van zijde, en van scharlaken, en allerlei welriekend hout, en allerlei ivoren vaten, en allerlei vaten van het kostelijkste hout, en van koper, en van ijzer, en van marmarsteen;

13 En kanel, en reukwerk, en welriekende zalf, en wierook, en wijn, en olie, en meelbloem, en tarwe, en lastbeesten, en schapen; en van paarden, en van koetswagens, en van lighamen, en *«* de zielen der menschen.

14 En de vrucht der begeerlijkheid uwer ziel is van u weggegaan; en al wat lekker en wat heerlijk was, is van u weggegaan; en gij zult hetzelfde niet meer vinden.

15 De kooplieden dezer dingen, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan uit vreeze van hare pijniging, weenende en rouw makende;

16 En zeggende: *«* Wee, wee, de groote stad! *«* die gekleed was met fijn lijnwaad, en purper, en scharlaken, en versierd met goud, en met kostelijk gesteente, en met paarden; want in eene ure is zoo groote rijkdom verwoest.

17 En alle stuurlieden, en al het volk

- J. o. H. 96. —
 Jes. 21. 9.
 Jer. 51. 8.
 Openb. 14. 8.
 Jes. 13. 21.
 34. 14.
 Jer. 50. 39.
 Jes. 34. 11.
 Openb. 14. 8.
 Openb. 17. 2.
 Jes. 19. 12.
 Jer. 48. 20.
 52. 11.
 Jer. 51. 6. 43.
 2 Cor. 6. 17.
 Openb. 16. 19.
 Openb. 14. 10.
 Jes. 47. 8.
 2Thes. 2. 8.
 Openb. 17. 16.
 Openb. 17. 2.
 18. 3.
 Openb. 18. 18.
 Jes. 21. 9.
 Jer. 51. 8.
 Openb. 14. 8.
 Eze. 27. 13.
 Openb. 17. 14.

J. o. H. 96.

op de schepen, en bootgezellen, en allen, die ter zee handelen, stonden van verre;

Jes. 34:10.
Openb. 18:9.

18 En riepen, ziende den rook van haren brand, en zeggende: Wat stad was deze groote stad gelijk?

Openb. 13:4.

19 En zij wierpen stof op hunne hoofden, en riepen, weenende en rouw bedrjvende, zeggende: Wee, wee, de groote stad! in dewelke allen, die schepen in de zee hadden, van hare kosteijheid rijk geworden zijn; want zij is in eene uur verwoest geworden.

Openb. 19:2.

20 Bedrjft vreugde over haar, gij hemel! en gij heilige apostelen, en gij profeten! want God heeft uw oordeel aan haar geoordeeld.

Jer. 51:64.

21 En een sterke engel hief eenen steen op als eenen grooten molensteen, en wierp dien in de zee, zeggende: Aldus zal de groote stad Babylon met geweld geworpen worden, en zal niet meer worden gevonden.

Jer. 25:10.

22 En de stem der citerspelers, en der zangers, en der fluiters, en der bazuïners, zal niet meer in u gehoord worden; en geen kunstenaar van enige kunst zal meer in u gevonden worden; en geen geluid des molens zal in u meer gehoord worden.

Jer. 25:10.

23 En het licht der kaars zal in u niet meer schijnen; en de stem eens bruidgoms en eener bruid zal in u niet meer gehoord worden: want uwe kooplieden waren de grooten der aarde, want door uwe tooverij zijn alle volken verleid geweest.

Jer. 7:34.

24 En in dezelve is gevonden het bloed der profeten, en der heiligen, en al dergenen, die gedood zijn op de aarde.

Openb. 17:6.

HOOFDSTUK 19.

In den hemel wordt het halalleluja gezongen over het oordeel der groote heer, vs. 1. Eene andere stem uit den troon vermannet alle dienskerchten Gods tot vreugde, omdat de bruiloft des Lams is gekomen en zyne bruid zich met zijn blinkend lijnwaad heeft toebedeeld, 5. Zij worden zalig geroepen, die tot deze bruiloft zijn geroepen, 9.

De apostel valt den engel te voet, maar wordt daarover te roet geroepen en bevolen God te aanbidden, 10. Johannes ziet in een nieuw gezicht een wit paard en eenen, die daarop zat, wiens gerechtigheid, vlammeende ooren, bloedewig kleed, verborgnen naam, gevolg, zwaard en ijeren roede worden beschreven, 11.

Deze treedt den wijnpersbak van God-toorn en is een koning der koningen, 15. Een andere engel roept alle vogelen tot het eten van het vleesch van alle veldoversten en van alle anderen in de groote slachting Gods, 17; die verzadigd waren om te krijgen tezen dien, die op het paard zat, 19. Maar het beest met den valschen profet worden geworpen in den pool des vuurs, 20; en al hune aanhangers gedood door het zwaard, 21.

EN na dezen hoorde ik als eene groote stem eener groote schare in den hemel, zeggende: Halalleluja! de zaligheid, en de heerlijkheid, en de eer, en de kracht zij den Heere, onzen God.

Openb. 15:3.

2 Want u zijne oordeelen zijn waarachtig en rechtvaardig; dewijl Hij de groote hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdooven heeft met hare hoerij, en Hij het bloed zijner dienaren van hare hand gewroken heeft.

Deut. 32:43.

3 En zij zeiden ten tweede maal: Halalleluja! En haar rook gaat op in alle ewigheid.

Openb. 18:20.

4 En de vier en twintig ouderlingen, en de vier dieren vielen aeder, en aanbaden God, die op den troon zat, zeggende: Amen, Halalleluja!

Jes. 34:10.

5 En eene stem kwam uit den troon, zeggende: Looft onzen God, gij, al zijne dienskerchten, en gij, die Hem vreest, beide klein en groot!

Openb. 14:11.

6 En ik hoorde als eene stem eener groote schare, en als eene stem veler wateren, en als eene stem van sterke donderslagen, zeggende: Halalleluja! want de Heere, de almachtige God, heeft als Koning geheerscht.

J. o. H. 96.

7 Laat ons bijde zijn, en vreugde bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en zijne vrouw heeft zich zelve bereid.

Openb. 11:17.

8 En haar is gegeven, dat zij bekleed worde met rein en blinkend lijnwaad: want dit lijnwaad zijn de rechtvaardigmakingen der heiligen.

Matt. 22:3.

9 En hij zeide tot mij: Schrijf, zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams. En hij zeide tot mij: Deze zijn de waarachtige woorden Gods.

Luk. 14:16.

Openb. 21:5.

10 En ik viel aeder voor zijne voeten, om hem te aanbidden, en hij zeide tot mij: Zie, dat gij dat niet doet, ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen, die de getuigenis van Jesus hebben: aanbijd God. Want de getuigenis van Jesus is de geest der profetie.

Openb. 22:8.

Hand. 10:26.

Openb. 22:9.

11 En ik zag den hemel geopend; en ziet, een wit paard, en die op hetzelfde zat, was genaamd Getrouw en Waarachtig, en hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid.

Openb. 6:2.

12 En zijne oogen waren als eene vlam vuurs, en op zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden; en hij had eenen naam geschreven, dien niemand wist, dan hij zelf.

Openb. 1:14.

13 En hij was bekleed met een kleed, dat met bloed geverwd was; en zijn naam wordt genoemd in het Woord Gods.

Jes. 63:1.

14 En de heilzegers in den hemel volgden hem op witte paarden, gekleed met wit en rein als lijnwaad.

Joh. 1:1.

1 Joh. 1:1.

15 En uit zijnen mond ging een scherp zwaard, opdat hij daarmee de Heidenen slaan zou. En hij zal hen hoeden p met eene ijeren roede; en hij treedt den wijnpersbak van den wijn des toorns der granschap des almachtigen Gods.

Matt. 28:3.

Openb. 4:5.

7:9.

16 En hij heeft op zijn kleed en op zijne dijen dezen naam geschreven: Koning der koningen, en Heere der heeren.

Openb. 2:16.

19:21.

17 En ik zag eenen engel, staande in de zon; en hij riep met eene groote stem, zeggende tot alle vogelen, die in het midden des hemels vloegen: Komt herwaarts, en vergaderd a tot het avondmaal des grooten Gods!

Ps. 2:9.

Openb. 2:27.

18 Opdat gij eet het vleesch der koningen, en het vleesch der oversten over duizend, en het vleesch der sterken, en het vleesch der paarden en dergenen, die daarop zitten; en het vleesch van alle vrijen en dienskerchten, en kleinen en grooten.

Jes. 63:3.

Openb. 14:19.

20.

1 Tim. 6:15.

Openb. 17:14.

19 En ik zag het beest, en de koningen der aarde, en hunne heilzegers vergaderd, om krijg te voeren tegen hem, die op het paard zat, en tegen zijn heilzeger.

Jer. 12:9.

Ecc. 39:17.

20 En het beest werd gegrepen, en met hetzelfde valsehe profet, die de teekenen in de tegenwoordigheid van hetzelfde gedann had, door welke hij verleid had, die het merkteken van het beest ontvangen hadden, en die hetzelfde beid aanbaden. Deze twee zijn levend geworpen in den pool des vuurs, die met sulfer brandt.

Deut. 13:1.

Matt. 24:24.

Openb. 13:12.

13.

16:14.

Openb. 13:16.

21 En de overigen werden gedood met het zwaard desgenen, die op het paard zat, hetwelk uit zijnen mond ging; en al de vogelen werden verzadigd van hun vleesch.

Openb. 13:15.

Dan. 7:11.

Openb. 20:10.

Openb. 14:10.

HOOFDSTUK 20.

Een engel komt af van den hemel, hebbende den sleutel des afgronds en bindt den Satan aldaar duizend jaren, vs. 1. De heilige martelaren en die het beest niet hebben aangebeden, zitten op troonen en regeren met

J. o. H. 96.

Christus duizend jaren, 4; doch de anderen blijven in den dood, 5. Zij worden allen zalig gesproken, die deel hebben in de eerste opstanding, 6. Na het einde van duizend jaren wordt de Satan onthouden, 7; en verleidt de volken weder en verrekt Gog en Magog tot den krijg, 8; welke de geliefde stad omringen, doch worden door het vuur verlost, 9; en de duivel wordt in den poel des vuurs gezorpen, 10. Een witte troon wordt gezien met een daarop zittende, voor wien de hemel en de aarde vlieden, 11. De dooden, klein en groot, verschijnen voor God en de boeken worden geopend en een iegelijk wordt geoordeeld naar zyne werken, 12. De dood en de hel worden in den poel des vuurs geworpen, met allen, die niet zijn geschreven in het boek des levens, 13.

Openb. 1:18.

2 Petr. 2:4.

Openb. 12:9.

Openb. 16:14.

16.

2:8.

Openb. 6:10.

Openb. 6:9.

Openb. 13:12.

Openb. 13:15.

Openb. 13:16.

Openb. 6:11.

Jes. 61:6.

1 Petr. 3:9.

Openb. 1:6.

5:10.

Eze. 38:2.

39:1.

Openb. 16:14.

Dan. 7:11.

Openb. 19:20.

Openb. 19:20.

Openb. 14:10.

Ex. 32:32.

Ps. 69:29.

Filipp. 4:3.

Openb. 3:5.

21:27.

Ps. 62:13.

Jer. 17:10.

32:19.

Matt. 16:27.

Rom. 2:6.

14:12.

2 Cor. 5:10.

Gal. 6:3.

Openb. 2:23.

15 En zoo leand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.

HOOFDSTUK 21.

Johannes ziet eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aarde, vs. 1; met het nieuwe Jeruzalem, versierd als Christus bruid, 2. Hij hoort eenen stem uit den hemel, door welke God belooft, dat Hij hun God zal zijn, alle tranen van hunne oogen afwischen en hun de erfenis van alles zal geven, 3; maar de vreesachtige en onhoortvaardige zondaren worden bedreigd, hun deel te zullen hebben in den poel des vuurs, 8. Een van de engelen der zeven fielen voert Johannes op eenen hoogen berg en toont hem klaarheid der geheele gestalte van het nieuwe Jeruzalem, 9; hare heerlijkheid, 11; haren muur met twaalf poorten naar de namen der kinderen Israëls, 12; hare twaalf fondamente, naar de namen der twaalf apostelen, 13; hare lengte en breedte, 16; hare stof van goud, 18; hare twaalf fondamente uit twaalf kostelijke stenen, 19; hare poorten uit twaalf paarlen, 21; haren tempel, God zelven en het Lam, 22. Gods heerlijkheid in plaats van sun en maan, 23; hare inwoners, alle zalige volken, en ook de zalige koninkin, 24; hare poorten altijd open, 25; maar niemand, die daarin pleegt, komt daarin, 27.

EN ik zag eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aarde: want de eerste hemel, en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.

2 En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nedervallende van God uit den hemel, toebereid als een bruid, die voor haren man versierd is.

3 En ik hoorde eenen grooten stem uit den hemel, zeggende: Ziet, de tabernakel Gods is bij de menschen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen zijn volk zijn, en God zelf zal bij hen en hun God zijn.

4 En God zal alle tranen van hunne oogen afwischen; en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn: want de eerste dingen zijn weggegaan.

5 En die op den troon zat, zeide: Ziet, Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden zijn waarachtig en getrouw.

6 En Hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde. Ik zal den dorstigen geven uit de fontein van het water des levens voor niet.

7 Die overwint zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.

8 Maar de vreesachtigen, en ongeloofigen, en gruwelijken en doodslagers, en hoereers, en toovnaars, en afgodendienaars, en al den leugenaars, is hun deel in den poel, die daar brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood.

9 En tot mij kwam een van de zeven engelen, o die de zeven fielen hadden, welke vol geweest waren van de zeven laatste plagen, en sprak met mij, zeggende: Kom herwaarts, Ik zal u toonen de bruid, de vrouw des Lams.

10 En hij voerde mij weg in den geest op eenen grooten en hoogen berg, en hij toonde mij de groote stad, het heilige Jeruzalem, nedervallende uit den hemel van God;

11 En zij had de heerlijkheid Gods, en haar licht was den allerkostelijksten steen gelijk, namelijk als den steen Jaspis, blinkende gelijk kristal.

12 En zij had eenen grooten en hoogen muur, en had twaalf poorten, en in de poorten twaalf engelen, en namen daarop geschreven, welke zijn de namen der twaalf geslachten der kinderen Israëls.

J. o. H. 96.

Jes. 65:17.

66:22.

2 Petr. 3:13.

Openb. 3:12.

21:10.

Eze. 43:1.

Jes. 25:8.

Openb. 7:17.

Openb. 4:2.

20:11.

Jes. 43:19.

2 Cor. 5:17.

Openb. 19:9.

Openb. 16:17.

Jes. 41:4.

44:6.

Openb. 1:8.

22:13.

Jes. 55:1.

Zach. 8:8.

Hebr. 8:10.

Openb. 22:15.

Openb. 20:14.

15.

Openb. 15:6.

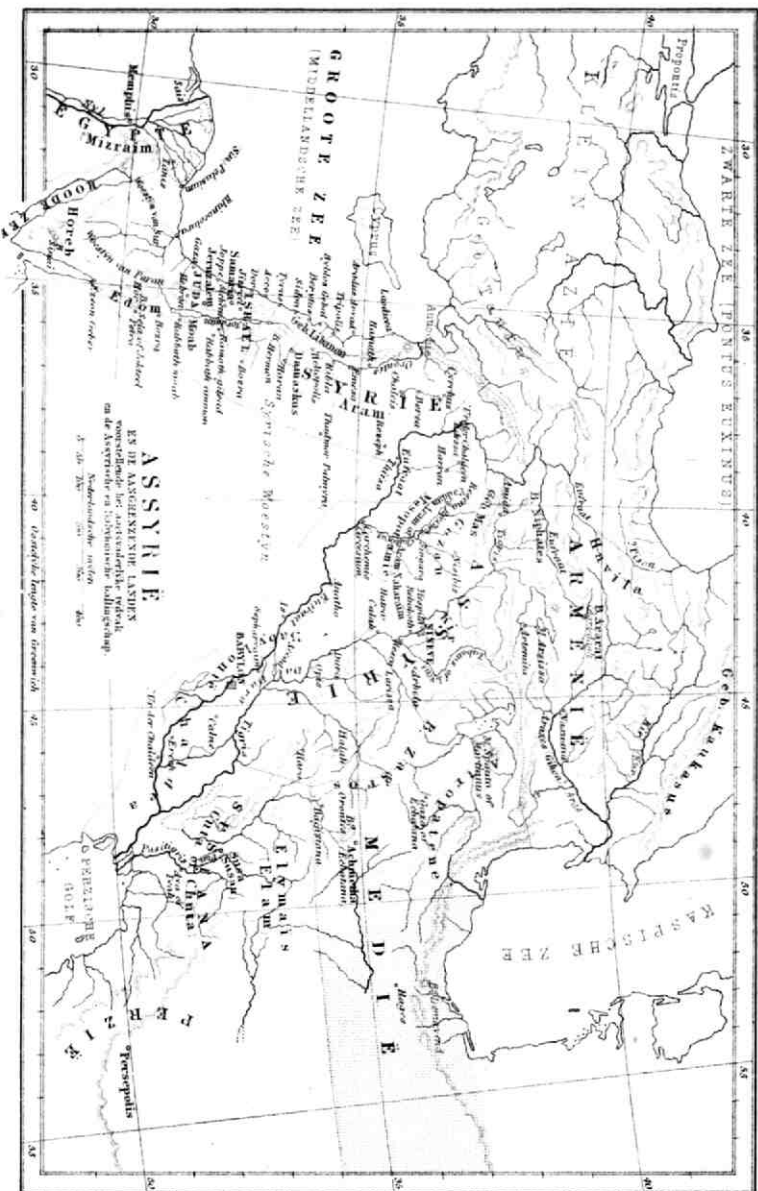
7.

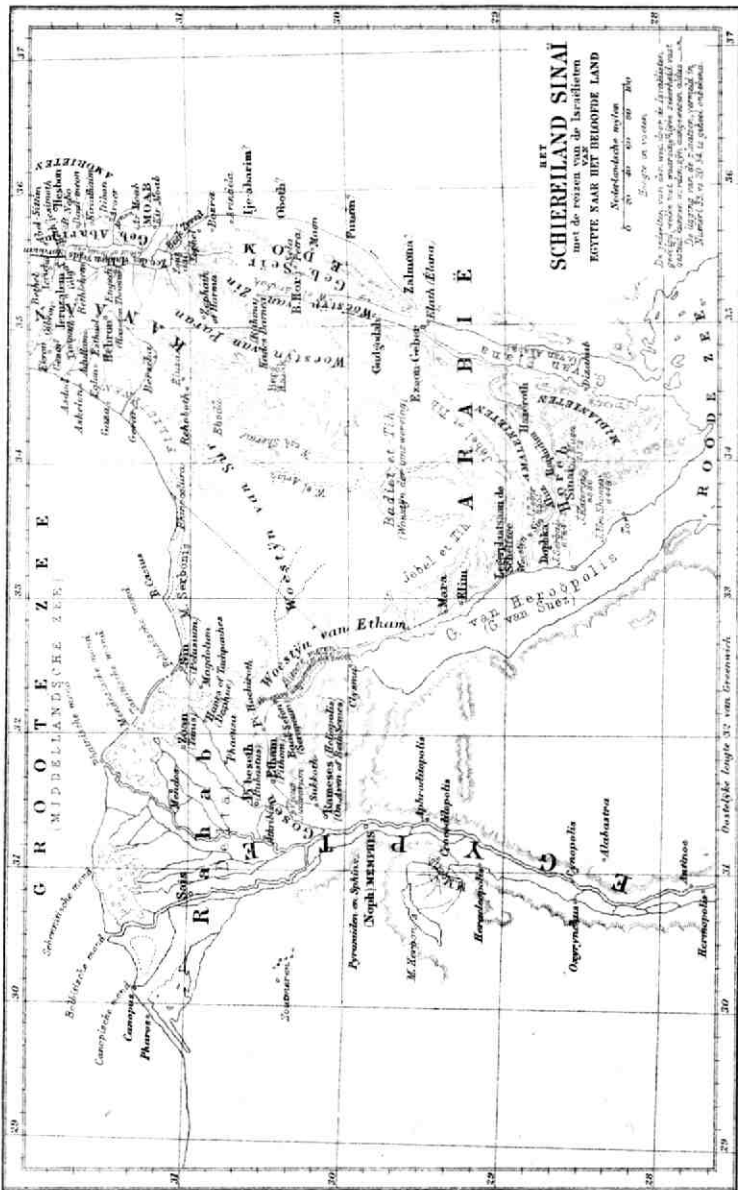
Openb. 1:10.

Hebr. 12:22.

Openb. 21:2.

J. o. H. 96.	13 Van het oosten waren drie poorten, van het noorden drie poorten, van het zuiden drie poorten, van het westen drie poorten.	kristal, voortkomende uit den troon Gods, en des Lams.	J. o. H. 96.
z. Ezer. 2:20.	14 En de muur der stad had twaalf fondamente, en in dezelve de namen der twaalf apostelen des Lams.	2 In het midden van hare straat, en op de eene en de andere zijde der rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der Heidenen.	Openb. 2:7.
z. Ezer. 40:3.	15 En hij, die met mij sprak, had eenen gouden rietsrok, opdat hij de stad zou meten, en hare poorten, en haren muur.	3 En geene vervloeking zal er meer tegen iemand zijn; en de troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en zijne dienstknechten zullen Hem dienen;	Openb. 3:12.
Zach. 2:1.	16 En de stad lag vierkant, en hare lengte was zoo groot als hare breedte. En hij mat de stad met den rietsrok op twaalf duizend statuten; de lengte, en de breedte, en de hoogte derzelve waren even gelijk.	4 En zullen zijn aangezigt zien, en c zijn naam zal op hunne voorhoofden zijn.	J. Jes. 60:19.
	17 En hij mat haren muur ophonderd vier en veertig ellen, naar de maat eens menschen, welke des engels was.	5 4 En alwaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geene kaars noch licht der zon van noodie hebben; want de Heere God verlicht hen; en zij zullen als koningen heerschen in alle eeuwigheid.	Zach. 14:7.
	18 En het gebouw van haren muur was Jaspis, en de stad was zuiver goud, zijnde zuiver glas gelijk.	6 En hij zeide tot mij: c Deze woorden zijn getrouw en waarachtig; en de Heere, de God der heilige profeten, heeft zijnen engel gezonden, / om zijnen dienstknechten te toonen hetgeen haast moet geschieden.	Openb. 21:23.
	19 En de fondamente van den muur der stad waren met alle riek kostelijk gesteente versierd. Het eerste fundament was Jaspis, het tweede Saffier, het derde Chalcedon, het vierde Smaagd.	7 Ziet, ik kom haastiglijk; p zalig is hij, die de woorden der profetie dezes boeks bewaart.	Openb. 19:9.
	20 Het vijfde Sardónis, het zesde Sardinus, het zevende Crysoliet, het achtste Beryll, het negende Topaas, het tiende Chrysopraas, het elfde Hyacinth, het twaalfde Amethyst.	8 En ik, Johannes, ben degene, die deze dingen gehoord en gezien heb. En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik weder om aan te bidden, voor de voeten des engels, die mij deze dingen toonde.	Openb. 1:1.
	21 En de twaalf poorten waren twaalf paaren, eene ledere poort was elk uit eene paar; en de straat der stad was zuiver goud, gelijk doorlichtig glas.	9 En hij zeide tot mij: 4 Zie, dat gij het niet doet, want ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen, der profeten, en dergenen, die de woorden dezes boeks bewaren: aanbid God.	Openb. 1:3.
	22 En ik zag geen tempel in dezelve; want de Heere, de almachtige God, is haare tempel, en het Lam.	10 En hij zeide tot mij: 5 Verzegel de woorden der profetie dezes boeks niet; want 4 de tijd is nabij.	Openb. 19:10.
t. Jes. 61:19.	23 En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is hare kaars.	11 Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe, en die vuil is, dat hij nog vuil worde; en die rechtvaardig is, dat hij nog geregtvaardig worde; en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.	Hand. 10:26.
Zach. 14:7.	24 En de volken, die zalig worden, zullen in haar licht wandelen; en de koningen der aarde brengen hunne heerlijkheid en eer in dezelve.	12 En ziet, ik kom haastiglijk; en mijn loon is met mij, / om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn.	14:11.
u. Openb. 22:5.	25 En hare poorten zullen niet gesloten worden des daags; want aldaar zal geen nacht zijn.	13 En ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde, de eerste en de laatste.	Openb. 19:10.
u. Jes. 61:3.	26 En zij zullen de heerlijkheid en de eer der volken daarin brengen.	14 Zalig zijn zij, die zijne geboden doen, opdat hunne magt zij aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.	Openb. 19:10.
te. Jes. 60:11.	27 En in haar zal niet inkomen loet, dat ontreinigt, en zwaerlijkheid doet, en leugen spreekt; maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams.	15 Maar buiten zullen zijn de honden, en de toovenaars, en de hoereerders, en de doodslagers, en de afzondelenaars, en een iegelijk, die de leugen lief heeft en doet.	Openb. 19:10.
x. Openb. 22:5.		16 p Ik, Jezus, heb mijnen engel gezonden om ulieden deze dingen te getuigen in de gemeenten. q Ik ben de wortel en het geslacht Davids, c de blinkende morgenster.	Openb. 19:10.
y. Ex. 32:32.		17 En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.	Openb. 19:10.
Ps. 69:29.		18 Want ik betuig aan een iegelijk, die de woorden der profetie dezes boeks hoort: indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen, die in dit boek geschreven zijn;	Openb. 19:10.
Filipp. 4:3.		19 En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit c het boek des levens, en uit de heilige stad, en af hetgeen in dit boek geschreven is.	Openb. 19:10.
Openb. 3:5.		20 Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, ik kom haastiglijk. Amen. Ja kom, Heere Jezus!	Openb. 19:10.
20:12.		21 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.	Openb. 19:10.
	HOOFDSTUK 22.		
	Den apostel wordt verder getoond ene rivier van het water des levens, op welke oever de boom des levens was geplant, vs. 1. Enkele andere eigenschappen der inwoners van het nieuwe Jeruzalem worden beschreven, 3. Deze gezigten en profetien worden gesloten met eene betuiging van de waarheid en zekerheid derzelve, 6. Johannes valt weder neder voor de voeten van den engel en wordt andermaal daarover bestraft, 8. Hij ontvangt hierna bevel, de woorden dezes boeks niet te verzegelen, hoewel eenigen die zullen misbruiken tot hunne zwaardie straf, 10. Christus verklaart, dat Hij is de Alfa en de Omega, en spreekt diegenen zalig, die zijne geboden houden, en onzalig degenen, die gruwelen bedrijven, 13. betuigende dat Hij zijnen engel heeft gezonden, om deze openbaring aan zijne gemeente te doen, 16. De bruid van Christus verlangt naar zijne komst, 17. Waarna deze openbaring wordt besloten met eene bedreiging tegen degenen, die niet iets toe af zouden doen, 18. Christus betuigt weder, dat Hij haast zal komen, en Johannes besluit zijn boek met de apostolische groet, 20.		
	EN hij toonde mij c eene zuivere rivier van het water des levens, klaar als		

KANAAN

Verdeeld onder de Stammen.

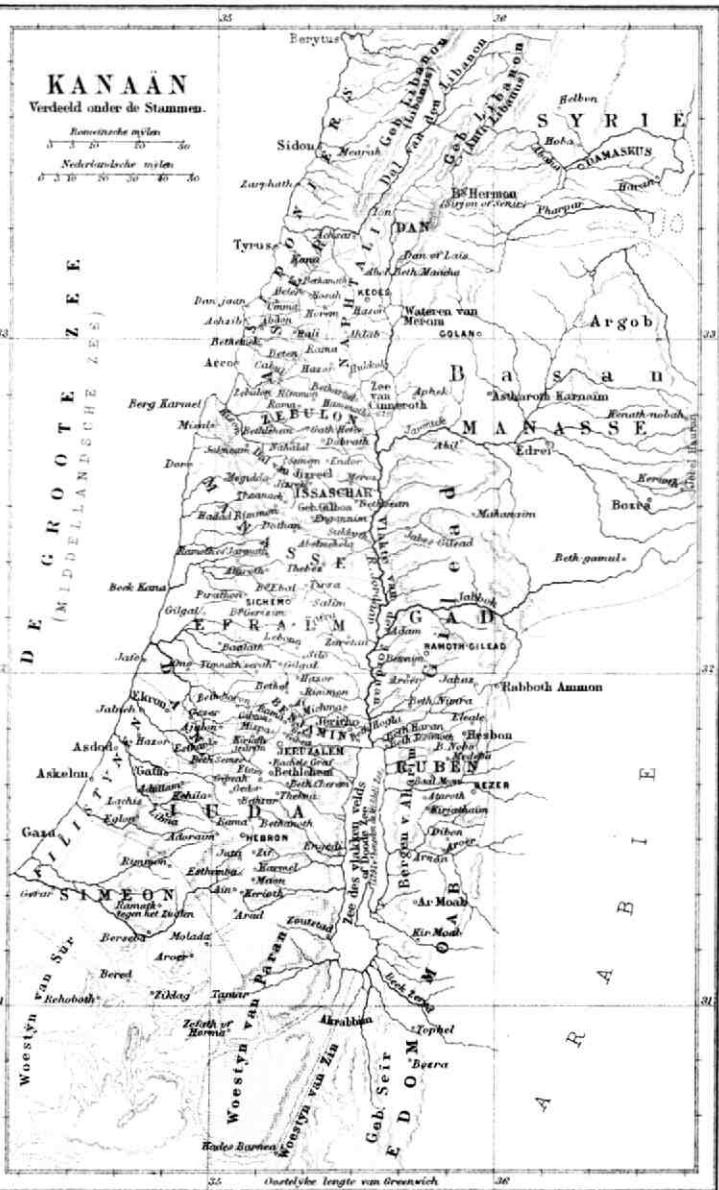
Koninkrijks mylen

0 5 10 15 20 25 30

Nederlandsche mylen

0 5 10 15 20 25 30

DE GROOTE ZEE
(MIDDELANDSCHE ZEE)

PALESTINA

ten tyde van onze Zaligmaker.

Romeinse mylen
0 10 20 30

Nederlandsche mylen
0 5 10 20 30 40 50

DE GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)

